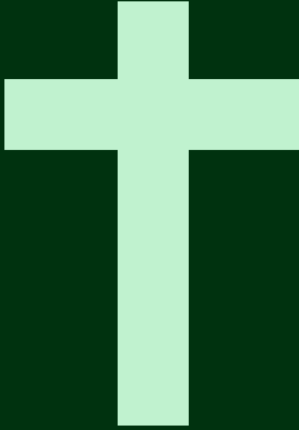

Biblica® Kiugo
Gĩtheru Kĩa Ngai
Kĩhingũre

Gikuyu: Biblica® Kiugo Gĩtheru Kĩa Ngai Kĩhingũre (Bible) of
Kenya

Biblica® Kiugo Gĩtheru Kĩa Ngai Kĩhingũre

Gikuyu: Biblica® Kiugo Gĩtheru Kĩa Ngai Kĩhingũre (Bible) of Kenya

copyright © 2013 Biblica, Inc.

Language: Kikuyu (Gikuyu)

Contributor: Biblica, Inc.

Wĩra ũyũ ũheanĩtwo na ũndũ wa rũtha rwa biacara rwa Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License (CC BY-SA). Ũngĩenda kuona kobĩ ya rũtha rũrũ rwa biacara, rora rũrenda-inĩ rwa: <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0>, kana ũtũme marũa kũrĩ: Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.

Biblica® nĩ mũhũri wa biacara wandĩkithĩtio nĩ Biblica, Inc., kũhũthĩra mũhũri wa biacara wa Biblica® kũbataraga marũa ma gwĩtikĩrio kuuma kũrĩ Biblica, Inc. Kuumana na rũtha rwa biacara rwa CC BY-SA, no ũkobie kana ũtambie wĩra ũyũ ũtarĩ mũgarũre, indĩ ndũkagarũre rũri rwa biacara rwa Biblica®. Ũngĩgarũra kana ũkobie wĩra ũyũ, na tondũ wa ũguo ũtuĩke nĩ wĩra mwerũ uumanĩte na ũcio-rĩ, no nginya weheria mũhũri wa biacara wa Biblica®. Wĩra-inĩ ũcio mwerũ no nginya wonanie nĩ maũndũ marĩkũ ũgarũrĩte, na ũtarĩrie wĩra-inĩ ũcio ta ũũ: “Wĩra wa kĩhumo warĩ wa Biblica, Inc. na ũheanĩtwo tũhũ ng’enda-inĩ cia www.biblica.com na open.bible.”

Kĩmenyitha kia Mwene-wĩra no nginya kĩandikwo iratathi rĩa kĩongo kĩa wĩra kana rĩa ũhoru wa Mwene-wĩra ta ũũ:

Biblica® Kiugo Gĩtheru Kĩa Ngai Kĩhingũre™

Kĩmenyithia kĩa Mwene-wĩra © 2013 nĩ Biblica, Inc.

Biblica® Open Kikuyu Holy Word of God™

Copyright © 2013 by Biblica, Inc.

“Biblica” nĩ mũhũri wa biacara wandĩkithĩtio wabici-inĩ ya United States Patent and Trademark Office nĩ Biblica, Inc. Ũhũthĩrĩtwo na rũtha.

“Biblica” is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

No nginya wĩtikĩrie wĩra ũcio mwerũ ũgarũrĩte ũheanwo na ũndũ wa rũtha rwa biacara rũu rwa CC BY-SA.

Ũngĩenda kũmenyithia Biblica, Inc. ũhoru wĩgĩĩ ũtaũri waku wa wĩra ũyũ-rĩ, twandĩkire rũrenda-inĩ rwa: <https://open.bible/contact-us>.

This work is made available under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License (CC BY-SA). To view a copy of this license, visit <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0> or send a letter to Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.

Biblica® is a trademark registered by Biblica, Inc., and use of the Biblica® trademark requires the written permission of Biblica, Inc. Under the terms of the CC BY-SA license, you may copy and redistribute this unmodified work as long as you keep the Biblica® trademark intact. If you modify a copy or translate this work, thereby creating a derivative work, you must remove the Biblica® trademark. On the derivative work, you must indicate what changes you have made and attribute the work as follows: “The original work by Biblica, Inc. is available for free at www.biblica.com and open.bible.”

Notice of copyright must appear on the title or copyright page of the work as follows:

Biblica® Kiugo Gĩtheru Kĩa Ngai Kĩhingũre™

Kĩmenyithia kĩa Mwene-wĩra © 2013 nĩ Biblica, Inc.

Biblica® Open Kikuyu Holy Word of God™

Copyright © 2013 by Biblica, Inc.

“Biblica” nĩ mũhũri wa biacara wandĩkithĩtio wabici-inĩ ya United States Patent and Trademark Office nĩ Biblica, Inc. Ũhũthĩrĩtwo na rũtha.

“Biblica” is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

You must also make your derivative work available under the same license (CC BY-SA).

If you would like to notify Biblica, Inc. regarding your translation of this work, please contact us at <https://open.bible/contact-us>.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-05-07

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 6 May 2025 from source files dated 7 May 2025
fc720f23-baa2-5544-80d5-259f1bddeb63

Contents

Kĩambĩrĩria	1
Thaama	83
Alawii	150
Ndari	199
Gũcookerithia	269
Joshua	326
Atiirĩrĩri	366
Ruthu	404
1 Samũeli	410
2 Samũeli	458
1 Athamaki	502
2 Athamaki	553
1 Maũndũ Ma Matukũ Ma Tene	601
2 Maũndũ ma Matukũ ma Tene	653
Ezara	707
Nehemia	724
Esiteri	748
Ayubu	761
Thaburi	812
Thimo	953
Kohelethu	1005
Rwĩmbo	1020
Isaia	1030
Jeremia	1137
Macakaya	1242
Ezekieli	1255
Danieli	1338
Hosea	1363
Joeli	1379
Amosi	1386
Obadia	1399
Jona	1401
Mika	1405
Nahumu	1415
Habakuku	1420
Zefania	1425
Hagai	1430
Zekaria	1433
Malaki	1447
Mathayo	1451
Mariko	1505
Luka	1539
Johana	1597

Atũmwo	1640
Aroma	1695
1 Akorinitho	1720
2 Akorinitho	1743
Agalatia	1758
Aefeso	1766
Afilipi	1774
Akolosai	1781
1 Athesalonike	1787
2 Athesalonike	1792
1 Timotheo	1795
2 Timotheo	1802
Tito	1807
Filemona	1810
Ahibirania	1812
Jakubu	1830
1 Petero	1836
2 Petero	1843
1 Johana	1847
2 Johana	1853
3 Johana	1854
Judasi	1855
Kũguũrĩrio	1857

KĪAMBĪRĪRIA

¹ Kĩambĩrĩria-inĩ kĩa maũndũ mothe, Ngai nĩombire igũrũ na thĩ.

² Hĩndĩ ñyo thĩ ndĩarĩ ũria yatarĩĩ na ndĩarĩ na kĩndũ, nayo nduma yari igũrũ rĩa kũria kũriku, nake Roho wa Ngai aareerete igũrũ rĩa maaĩ.

³ Nake Ngai agĩathana, akiuga atĩrĩ, “Nĩkũgĩe ũtheri,” na gũkĩgĩa ũtheri.

⁴ Ngai akĩona atĩ ũtheri ũcio warĩ mwega, nake akĩgayũkania ũtheri na nduma.

⁵ Ngai agĩta ũtheri ũcio “mũthenya,” nayo nduma akĩmũita “ũtukũ.” Na gũkĩgĩa hwaĩ-inĩ, na gũkĩgĩa rũciinĩ. Ŭcio ũgĩtuĩka mũthenya wa mbere.

⁶ Nake Ngai agĩathana, akiuga atĩrĩ, “Nĩkũgĩe wariĩ mũnene gatagatĩ ka maaĩ ũgayũkanie maaĩ na marĩa mangĩ.”

⁷ Nĩ ũndũ ũcio Ngai agĩkĩra wariĩ ũcio na akĩgayũkania maaĩ marĩa maarĩ thĩ ya wariĩ ũcio na maaĩ marĩa maarĩ igũrũ riagu. Na gũgĩtuĩka o ũguo.

⁸ Ngai agĩta wariĩ ũcio “matu mairũ.” Na gũkĩgĩa hwaĩ-inĩ na gũkĩgĩa rũciinĩ. Ŭcio ũgĩtuĩka mũthenya wa keerĩ.

⁹ Nake Ngai agĩathana, akiuga atĩrĩ, “Maaĩ marĩa marĩ thĩ ya matu mairũ nĩ mongane handũ hamwe na kũgĩe thĩ nyũmũ.” Na gũgĩtuĩka o ũguo.

¹⁰ Ngai agĩta kũria kũmũ “thĩ,” namo maaĩ marĩa maacookanĩrĩre akĩmeeta “marĩa.” Nake Ngai akĩona atĩ ũndũ ũcio warĩ mwega.

¹¹ Ningĩ Ngai agĩathana, akiuga atĩrĩ, “Thĩ nĩ ñmere mĩmera: Mĩmera ñrĩa ñciaraga mbeũ, na mĩtĩ ñrĩa ñciaraga matunda marĩ na mbeũ thĩnĩ, kũringana na mĩthemba yayo.” Na gũgĩtuĩka o ũguo.

¹² Thĩ ñkĩmera mĩmera: Mĩmera ñgũciara mbeũ kũringana na mĩthemba yayo, na mĩtĩ ñgũciara matunda marĩ na mbeũ thĩnĩ kũringana na mĩthemba yayo. Nake Ngai akĩona atĩ ũndũ ũcio warĩ mwega.

¹³ Nakuo gũkĩgĩa hwaĩ-inĩ na gũkĩgĩa rũciinĩ. Ŭcio ũgĩtuĩka mũthenya wa gatatũ.

¹⁴ Ningĩ Ngai agĩathana, akiuga atĩrĩ, “Nĩkũgĩe imũrĩ wariĩ-inĩ wa matu mairũ cia kũgayũkania mũthenya na ũtukũ, na irekwo ituĩke imenyithania cia imera, na mũthenya na mĩaka.

¹⁵ Na ituĩke imũrĩ wariĩ-inĩ ũcio wa matu mairũ, itũmage thĩ kũgĩage na ũtheri.” Na gũgĩtuĩka o ũguo.

¹⁶ Ngai nĩombire imũrĩ igĩrĩ nene. Kĩmũrĩ kĩria kĩnenanene, nĩkĩo riũa, kĩarage mũthenya; nakĩo kĩmũrĩ kĩria kĩninanini, nĩkĩo mweri, kĩarage ũtukũ. O na ningĩ akĩũmba njata.

¹⁷ Ngai agĩciaga wariĩ-inĩ wa matu mairũ itũmage thĩ kũgĩe ũtheri,

¹⁸ ciarage mũthenya na ũtukũ, na igayũkanagie nduma na ũtheri. Nake Ngai akĩona atĩ ũndũ ũcio warĩ mwega.

¹⁹ Na gũkĩgĩa hwaĩ-inĩ na gũkĩgĩa rũciinĩ. Ŭcio ũgĩtuĩka mũthenya wa kana.

²⁰ Ningĩ Ngai agĩathana, akiuga atĩrĩ: “Maaĩ nĩmaiyrwo nĩ ciũmbe irĩ muoyo, nacio nyoni nĩciũmbũkagĩre igũrũ rĩa thĩ gũtuĩkania wariĩ wa matu mairũ.”

21 Nĩ ùndũ ùcio Ngai akĩũmba ciũmbe iria nene cia iria-inĩ na kĩũmbe o gĩothe kĩrĩ muoyo na kĩongoyaga, ikĩiyũra maaĩ-inĩ kũringana na mĩthemba yacio, na nyoni o yothe ãrĩ mathagu kũringana na mũthemba wayo. Nake Ngai akĩona atĩ ùndũ ùcio warĩ mwega.

22 Ngai agĩcirathima akiuga atĩrĩ, “Ciaranai mũingĩhe, mũiyũre maaĩ-inĩ marĩa marĩ maria-inĩ, nacio nyoni nĩcingĩhe thĩ.”

23 Na gũkĩgĩa hwaĩ-inĩ na gũkĩgĩa rũciinĩ. Ûcio ùgĩtuĩka mũthenya wa gatano.

24 Ningĩ Ngai agĩathana, akiuga atĩrĩ, “Thĩ nĩgĩe ciũmbe irĩ muoyo kũringana na mĩthemba yacio: mahiũ, na ciũmbe iria ithiagĩra thĩ, na nyamũ cia gĩthaka, o nyamũ kũringana na mũthemba wayo.” Na gũgĩtuĩka o ùguo.

25 Ngai akĩũmba nyamũ cia gĩthaka kũringana na mĩthemba yacio, na mahiũ kũringana na mĩthemba yamo, na ciũmbe ciothe iria ithiagĩra thĩ kũringana na mĩthemba yacio. Nake Ngai akĩona atĩ ùndũ ùcio warĩ mwega.

26 Ningĩ Ngai agĩathana, akiuga atĩrĩ, “Nĩtũũmbei andũ na mũhianĩre witũ, mahaanane na ithuĩ, nao maathage thamaki cia iria na nyoni cia rĩera-inĩ, na mahiũ ma thĩ yothe, na maathage ciũmbe ciothe iria ithiagĩra thĩ.”

27 Nĩ ùndũ ùcio Ngai akĩũmba mũndũ

na mũhianĩre wake mwene,
akĩmũmba na mũhianĩre wa Ngai;
akĩmomba marĩ mũndũ mũrũme na mũndũ-wa-nja.

28 Ngai akĩmarathima, akĩmeera atĩrĩ, “Ciaranai mũingĩhe, mũiyũre thĩ na mũmĩtoorie. Athagai thamaki cia iria na nyoni cia rĩera-inĩ, na mwathage ciũmbe ciothe irĩ muoyo iria ithiagĩra thĩ.”

29 Ningĩ Ngai akiuga atĩrĩ, “Nĩndamũhe mũmera yothe ya thĩ ãria ãciaraga mbeũ, na mũtĩ o wothe ùrĩa ùciaraga matunda marĩ mbeũ thĩinĩ. Ìyo ãgĩtuĩka irio cianyu.

30 Na kũrĩ nyamũ ciothe cia gũkũ thĩ, na nyoni ciothe cia rĩera-inĩ, o na ciũmbe ciothe iria ithiagĩra thĩ, na kĩndũ o gĩothe kĩrĩ mũhũmũ ya muoyo-rĩ, ndaacihe mũmera mũruru yothe ãtuĩke irio ciacio.” Na gũgĩtuĩka o ùguo.

31 Ngai akĩona atĩ kĩndũ kĩrĩa gĩothe oombĩte kĩarĩ kĩega mũno.

Nakuo gũkĩgĩa hwaĩ-inĩ na gũkĩgĩa rũciinĩ. Ûcio ùgĩtuĩka mũthenya wa gatandatũ.

2

1 Igũrũ na thĩ ikĩrĩka na ùgemu wacio wothe.

2 Naguo mũthenya wa mũgwanja wakinya, Ngai agĩkorwo arĩkĩtie wĩra ùcio aarutaga; nĩ ùndũ ùcio Ngai akĩhurũka mũthenya ùcio wa mũgwanja kuuma wĩra-inĩ wake wothe.

3 Nake Ngai akĩrathima mũthenya ùcio wa mũgwanja na akĩwamũra, tondũ nĩ mũthenya ùrĩa we aahurũkire kuuma wĩra-inĩ wothe ùrĩa aarutĩte wa ùũmbi.

Adamu na Hawa

4 Ûcio nĩguo ùhoro ùrĩa wĩgĩĩ igũrũ na thĩ rĩrĩa ciombirwo.

Rĩrĩa Jehova Ngai ombire thĩ na igũrũ-rĩ,

5 gũtiarĩ kahinga o na kamwe ga gĩthaka koonekete thĩ kana mũmera wa gĩthaka ũkamera. Nĩ tondũ Jehova Ngai ndoirĩtie mbura thĩ na gũtiarĩ mũndũ wa kũrĩma mũgũnda,

6 no tũrũũ twoimaga na thĩ na tũkaihũgia thĩ igũrũ guothe.

7 Nake Jehova Ngai akĩũmba mũndũ kuuma rũkũngũ-inĩ rwa thĩ, na akĩmũhuhĩra mĩhumũ ya muoyo maniũrũ-inĩ make, nake mũndũ ũcio akĩgĩa na muoyo.

8 Ningĩ Jehova Ngai nĩathondekete mũgũnda mwena wa irathĩro, o kũu Edeni; na kũu nĩkuo aigire mũndũ ũcio oombĩte.

9 Nake Jehova Ngai agĩtũma thĩ ĩmere mĩti ya mĩthemba yothe na ĩkũre. Yarĩ mĩti mĩega ĩkĩoneka na maitho na yaciaraga matunda mega ma kũrĩa. Gatagati ka mũgũnda ũcio nĩ haarĩ na mũti wa muoyo, na mũti wa ũmenyo wa gũkũũrana wega na ũũru.

10 Na nĩ kwarĩ rũũ rwathereraga ruumĩte Edeni rũkaihũgia mũgũnda ũcio; ruoima Edeni rũkagayũkana rũgatuĩka njũũ inya.

11 Rũũ rwa mbere rwĩtagwo Pishoni; na nĩruo rũthiũrũrũkaga bũrũri wothe wa Havila, kũrĩa kũrĩ thahabu.

12 (Thahabu ya bũrũri ũcio nĩ njega; ningĩ kũu no kũrĩ maguta manungi wega metagwo bendora, na tũhiga twa goro twĩtagwo onigithi.)

13 Rũũ rwa keerĩ rwĩtagwo Gihoni; naruo rũthiũrũrũkaga bũrũri wothe wa Kushi.*

14 Rũũ rwa gatatũ rwĩtagwo Hidekela naruo rũgeragĩra mwena wa irathĩro wa bũrũri wa Ashuri. Naruo rũũ rwa kana rwĩtagwo Farati.

15 Jehova Ngai akĩoya mũndũ ũcio oombĩte, akĩmũiga mũgũnda-inĩ ũcio wa Edeni aũrĩmage na aũmenyagĩrĩre.

16 Nake Jehova Ngai agĩatha mũndũ ũcio, akĩmwĩra atĩrĩ, “No ũrĩ maciaro ma mũti o wothe ũrĩ mũgũnda ũyũ;

17 no rĩrĩ, ndũkanarĩe maciaro ma mũti ũrĩa wa ũmenyo wa gũkũũrana wega na ũũru, nĩgũkorwo rĩrĩa ũkaamarĩa, ti-itherũ no gũkua ũgaakua.”

18 Ningĩ Jehova Ngai akiuga atĩrĩ, “Ti wega mũndũ ũyũ aikare arĩ wiki. Nĩngũmbira mũteithia ũria ũmwagĩrĩre.”

19 Na rĩrĩ, Jehova Ngai nĩ oombĩte nyamũ ciothe cia gĩthaka na nyoni cia rĩera-inĩ kuuma tĩrĩ-inĩ. Agĩcirehe kũrĩ mũndũ ũcio one marĩtwa marĩa egũcitua; na ũrĩa mũndũ ũcio aatuire kũmbe o gĩothe kĩ muoyo, rĩu rĩgĩtuĩka rĩtwa rĩakĩo.

20 Nĩ ũndũ ũcio mũndũ ũcio akĩhe mahiũ mothe marĩtwa, o na nyoni cia rĩera-inĩ na nyamũ ciothe cia gĩthaka.

No Adamu ndooneirwo mũteithia ũmwagĩrĩre.

21 Nĩ ũndũ ũcio Jehova Ngai agĩtũma mũndũ ũcio akome toro mũnene mũno; na rĩrĩa aakomete, Jehova Ngai akĩruta rũbaru rũmwe rwa mũndũ ũcio na agĩcookia nyama hau rwarĩ.

22 Hĩndĩ ĩyo Jehova Ngai akĩũmba mũndũ-wa-nja kuuma rũbaru rũrĩa aarũtite kũrĩ mũndũ ũcio na akĩrehe mũndũ-wa-nja ũcio kũrĩ we.

23 Mũndũ ũcio akiuga atĩrĩ,

“Hi! Rĩu-rĩ, rĩrĩ nĩ ĩhĩndĩ kuuma mahĩndĩ makwa,
na nyama cia mwĩrĩ wakwa.

Arĩtagwo mũndũ-wa-nja,

tondũ aarutirwo kuuma kũrĩ mũndũ mũrũme.”

24 Gĩkĩ nĩkĩo gĩtũmaga mũndũ mũrũme atige ithe na nyina, na anyiitane na mũtunia wake, nao magatuĩka mwĩrĩ ũmwe.

* 2:13 Kushi thĩnĩ wa Kirĩkanĩro kĩrĩa Gĩkũrũ nĩ rĩtwa rĩa Kĩhibirania rĩa Sudani kana Ethiopia.

25 Acio eerĩ, mündũ ũcio na mütumia wake, maarĩ njaga, na matiaconokaga.

3

Kũgũa kwa Mündũ Mehia-inĩ

1 Na rĩrĩ, nyoka yarĩ na wara mũingĩ gũkĩra nyamũ ciothe cia gĩthaka iria Jehova Ngai oombĩte. Nyoka iyo ikĩũria mündũ-wa-nja ũcio atĩrĩ, “Ti-itherũ Ngai nĩ oigire mütikanaarĩe maciaro kuuma mũtĩ o wothe wa mũgũnda ũyũ?”

2 Mündũ-wa-nja ũcio agĩcookeria nyoka iyo atĩrĩ, “No tũrĩe matunda ma mũtĩ irĩa irĩ mũgũnda ũyũ,

3 no Ngai aatwĩrĩre atĩrĩ, ‘Mütikanaarĩe matunda ma mũtĩ ũrĩa ũrĩ gatagatĩ ka mũgũnda ũyũ, na mütikanaũhutie, nĩguo mütigakue.’”

4 No nyoka ikĩũria mündũ-wa-nja ũcio atĩrĩ, “Ti-itherũ mũtingĩkua.

5 No Ngai nĩoĩ atĩ rĩrĩa mũkaarĩa matunda macio, maitho manyu nĩmakahingũka, mũtuĩke o ta Ngai, mũmenyage wega na ũũru.”

6 Rĩrĩa mündũ-wa-nja ũcio onire atĩ matunda ma mũtĩ ũcio maarĩ mega ma kũrĩa, na ma kwendeka makĩonwo na maitho, o na ma kwĩrĩrĩrio nĩ ũndũ wa kũũhĩgia mündũ, agĩtua mamwe, akĩrĩa. Agĩcooka akĩhe mũthuuri wake, ũrĩa maarĩ nake, nake akĩrĩa.

7 Hĩndĩ iyo maitho mao eerĩ makĩhingũka, nao makĩmenya atĩ maarĩ njaga; nĩ ũndũ ũcio magĩtumania mathangũ ma mũkũyũ, magũthondekera kĩndũ gia kũhumbira njaga yao.

8 Hwaĩ-inĩ rĩrĩa riũa rĩarurĩte-rĩ, mündũ ũcio na mütumia wake makĩũgua makinya ma Jehova Ngai agĩceera kũu mũgũnda-inĩ, nao makĩhitha mũtĩ-inĩ ya mũgũnda nĩguo Jehova Ngai ndakamone.

9 No Jehova Ngai agĩta mündũ ũcio, akĩmũũria atĩrĩ, “Ūrĩ ha?”

10 Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ ngũiguire ũgĩceera mũgũnda-inĩ ndeetĩgĩra tondu nyuma njaga; nĩ ũndũ ũcio ndeethĩha.”

11 Nake Jehova akĩmũũria atĩrĩ, “Nũũ ũkwĩrĩre atĩ ũrĩ njaga? Kaĩ ũrĩte matunda ma mũtĩ ũrĩa ndagwaathire ngĩkwĩra ndũkanaũrĩe?”

12 Mündũ ũcio akiuga atĩrĩ, “Mündũ-wa-nja ũrĩa waheire ndũũranie nake nĩwe ũũheire matunda mamwe ma mũtĩ ũcio, na nĩ ndarĩa.”

13 Nake Jehova Ngai akĩũria mündũ-wa-nja ũcio atĩrĩ, “Atĩ nĩ atĩa wĩkĩte?”

Mündũ-wa-nja ũcio akiuga atĩrĩ, “Nĩ nyoka iheenirie na nĩ ndarĩa matunda macio.”

14 Nĩ ũndũ ũcio Jehova Ngai akĩrĩa nyoka atĩrĩ, “Tondũ nĩwĩkĩte ũguo-rĩ, “Wee ũrogwatwo nĩ kĩrumi gũkĩra mahiũ mothe na gũkĩra nyamũ ciothe cia gĩthaka!

Ūrĩthiĩaga na nda,

na ũrĩrĩaga rũkũngũ matukũ mothe ma muoyo waku.

15 Na nĩngũtũma kũgĩe ũthũ gatagatĩ gaku na mündũ-wa-nja ũyũ, na gatagatĩ ka rũciarũ rwaku na rwake;

nake nĩagakũhehenja mũtwe, nawe nĩũkamũgũtha ndiira ya kũgũrũ gwake.”

16 Nĩngĩ akĩrĩa mündũ-wa-nja ũcio atĩrĩ, “Nĩngũkũingĩhĩria ruo mũno hĩndĩ ya gũciara; ũrĩciaraga ciana na ruo.

Merĩrĩria maku marĩkoragwo marĩ harĩ mũthuuriũguo, nake nĩarĩgwathaga.”

17 Ningi Ngai akira Adamu atiri, "Tondū niwathikiire mutumia waku, na waria matunda ma muti uria ndagwaathire, ngikwira ati, 'Ndukanarie,'

"Thi niyarumwo ni undu waku;

uririraga irio ciayo na ruo rwa minoga matuku mothe ma muoyo waku.

18 Iriguciaragira migu na mahiu ma nyeki-ini, nawe uririraga mimeri ya mugunda.

19 Uririraga irio cia thithino ya minoga yaku,

o nginya riria ugaacooka tiri-ini, tondū nokuo warutitwo;

tondu wee uri rukungu

na ugaacooka o rukungu-ini."

20 Adamu agita mutumia wake Hawa, tondū niwe watuikire nyina wa aria othe matuuraga muoyo.

Ngai kuingata Adamu na Hawa kuuma Edeni

21 Jehova Ngai agithondekera Adamu na mutumia wake nguo cia njua, akimahumba.

22 Nake Jehova Ngai akiuga atiri, "Mundū uyū niatuikite o ta umwe witu, akamenya wega na uuru. Ndagiriire gwitikirio atue matunda ma muti wa muoyo o namo, amarie nake atuire nginya tene."

23 Ni undū ūcio Jehova Ngai akimuingata kuuma Mugunda wa Edeni athi akarimage tiri-ini kura aarutitwo.

24 Ngai arikia kuruturura mundū ūcio-ri, akiiga akerubi mwena wa irathiro wa Mugunda wa Edeni, o na ruihiu rwa njora rwaririmbukaga mwaki na rwahenagia mbari ciothe, ni undū wa kugitira njira ya guthi muti-ini ūcio wa muoyo.

4

Kaini na Habili

1 Nake Adamu agikoma na mutumia wake Hawa, nake akigia nda, agiciara Kaini. Nake akiuga atiri, "Ndikugia na mwana wa kahii ni undu wa guteithio ni Jehova."

2 Thuutha ūcio agiciara Habili, muru wa nyina.

Habili aari murithi wa mburi nake Kaini aari murimi.

3 Maikarite kwa ihinda-ri, Kaini akirehe maciaro mamwe ma mugunda mari igongona kuri Jehova.

4 No Habili akirehe marigithathi mamwe maria manoru ma ruru rwake. Nake Jehova agikenio ni Habili na igongona riake,

5 no ndaakenirio ni Kaini na igongona riake. Ni undū ūcio Kaini akirakara muno, na agitukia githiithi.

6 Nake Jehova Ngai akiria Kaini atiri, "Uarakite niki? Na ni ki gitumite utukie githiithi?"

7 Ungika uria kwagiriire-ri, no wage gwitikirika? No ungiaga gwika uria kwagiriire-ri, mehia makuoheirie murango-ini waku makienda gugwatha; no wee no nginya umatoorie."

8 Thuutha ūcio Kaini akira muru wa nyina Habili atiri, "Nitumagare thithi mugunda." Na riria maaru kuu mugunda, Kaini agitharika muru wa nyina Habili, akimuraga.

9 Nake Jehova akiria Kaini atiri, "Ari ha muru-wa-nyukwa Habili?"

Nake akimūcookeria atĩrĩ, “Niĩ ndiũ, kaĩ arĩ niĩ mũmenyereri wa mūrũ-wa-maitũ?”

¹⁰ Jehova akimūũria atĩrĩ, “Nĩ atĩa wĩkĩte? Ta thikĩrĩria! Thakame ya mūrũ-wa-nyũkwa nĩrangaira ĩrĩ tũri-inĩ.

¹¹ Na rĩrĩ, nĩugwatĩtwo nĩ kĩrumi na ũkaingatwo mũgũnda ũrĩa waathamirie kanua kaguo kwamũkĩra thakame ya mūrũ-wa-nyũkwa kuuma guoko-inĩ gwaku.

¹² Rĩria ũrĩũrimaga-rĩ, ndũgacooka gũgũciarĩra maciaro maguo. Ūgũtuĩka mũndũ ũtakindagĩria, wa kũũrũũraga gũkũ thĩ.”

¹³ Nake Kaini akĩra Jehova atĩrĩ, “Iherithia rĩakwa nĩ inene gũkĩra ũrĩa ingĩhota gwĩtiiria.

¹⁴ Ūmũthĩ ũyũ nĩũranyingata kuuma mũgũnda ũyũ na ndũũre hithĩtwo ũthiũ waku; ngũtuĩka mũndũ ũtakindagĩria, wa kũũrũũraga gũkũ thĩ, na ũrĩa wothe ũkaanyona nĩakanjũraga.”

¹⁵ No Jehova akimwĩra atĩrĩ, “Aca, ti ũguo; mũndũ o na ũrĩkũ angĩkooraga Kaini, nĩakarĩhio maita mũgwanja.” Jehova agĩcooka agũkĩra Kaini rũũri nĩgeetha ũrĩa wothe ũngĩmuona ndakamũũrage!

¹⁶ Nĩ ũndũ ũcio Kaini akĩehera akiuma harĩ Jehova, na agĩtũũra bũrũri-inĩ wa Nodu, mwena wa irathĩro rĩa Edeni.

¹⁷ Kaini agĩkoma na mũtumia wake, na akĩgĩa nda, agĩciara Enoku. Hĩndĩ iyo Kaini nĩakaga itũũra inene, na aarĩkia kũriaka, akĩrĩta Enoku o ta ũrĩa mũriũ eetagwo.

¹⁸ Nake Enoku agĩciarĩrwo Iradu, nake Iradu aarĩ ithe wa Mehujaeli, nake Mehujaeli aarĩ ithe wa Methushaeli, nake Methushaeli aarĩ ithe wa Lameku.

¹⁹ Lameku ũcio akĩhikia andũ-a-nja eerĩ, ũmwe eetagwo Ada na ũrĩa ũngĩ eetagwo Zila.

²⁰ Ada agĩciara Jabali; na nĩwe ithe wa andũ arĩa matũũraga hema-inĩ na marĩithagia mahiũ.

²¹ Mũrũ-wa nyina eetagwo Jubali; nake nĩwe ithe wa andũ arĩa othe mahũũraga inanda cia mũgeeto na makahuha mĩtũrirũ.

²² Zila o nake aarĩ na mũriũ, nake eetagwo Tubali-Kaini, na nĩwe waturaga indo cia mĩthemba yothe cia gĩcango na cia kĩgera. Tubali-Kaini aarĩ na mwarĩ wa nyina wetagwo Naama.

²³ Lameku akĩra atumia ake atĩrĩ,

“Ada na Zila, taa thikĩrĩriai;
inyũ atumia a Lameku, ta iguai ciugo ciakwa.
Nĩnjũragĩte mũndũ nĩ ũndũ wa kũndiĩhia,
ngooraga mũndũ mwĩthĩ nĩ ũndũ wa kũnguraria.

²⁴ Angĩkorwo Kaini arĩhagĩrio maita mũgwanja-rĩ,
Lameku nake akarĩhĩrio maita mĩrongo mũgwanja na mũgwanja.”

²⁵ Nake Adamu agĩkoma na mũtumia wake rĩngĩ, nake agĩciara kaana ga kahiũ, na agĩgatua Sethi, akiuga atĩrĩ, “Ngai nĩaheete mwana ũngĩ handũ ha Habili, ũrĩa Kaini ooragire.”

²⁶ Sethi o nake aarĩ na mũriũ wake, nake akimũtua rĩitwa Enoshu. Hĩndĩ iyo nĩrĩo andũ mambĩrĩirie gũkaĩra rĩitwa rĩa Jehova.

5

Njjarwa cia Adamu

¹ Ūyũ nĩguo ũhoro ũrĩa wandĩkĩtwo wigĩ njjarwa cia Adamu.

Hĩndĩ ĩrĩa Ngai oombire mũndũ-rĩ, amũũmbire na mũhianĩre wa Ngai.

² Ngai aamboombire mũndũ mũrũme na mũndũ-wa-nja na akĩmarathima. Na aarĩkia kũmomba, akĩmeeta “mũndũ.”

³ Adamu aakinyia mĩaka igana na mĩrongo ĩtatũ-rĩ, akĩgĩa na mũriũ wamũtũkĩtie na wa mũhianĩre wake; nake akĩmũtua Sethi.

⁴ Na thuutha wa Sethi gũciarwo-rĩ, Adamu agĩtũũra muoyo mĩaka ĩngĩ magana manana, na akĩgĩa na ciana ĩngĩ cia aanake na cia airĩtu.

⁵ Mĩaka yothe ĩrĩa Adamu aatũũrĩre muoyo yarĩ mĩaka magana kenda na mĩrongo ĩtatũ, agĩcooka agĩkua.

⁶ Sethi aakinyia mĩaka igana na ĩtano-rĩ, akĩgĩa na mũriũ wetagwo Enoshu.

⁷ Na thuutha wa Enoshu gũciarwo-rĩ, Sethi agĩtũũra muoyo mĩaka ĩngĩ magana manana na mũgwanja na akĩgĩa na ciana ĩngĩ cia aanake na cia airĩtu.

⁸ Mĩaka yothe ĩrĩa Sethi aatũũrĩre muoyo yarĩ mĩaka magana kenda na ikũmi na ĩĩrĩ, agĩcooka agĩkua.

⁹ Enoshu aakinyia mĩaka mĩrongo kenda-rĩ, akĩgĩa na mũriũ wetagwo Kenani.

¹⁰ Na thuutha wa Kenani gũciarwo-rĩ, Enoshu agĩtũũra muoyo mĩaka ĩngĩ magana manana na ikũmi na ĩtano, na akĩgĩa na ciana ĩngĩ cia aanake na cia airĩtu.

¹¹ Mĩaka yothe ĩrĩa Enoshu aatũũrĩre muoyo yarĩ mĩaka magana kenda na ĩtano, agĩcooka agĩkua.

¹² Kenani aakinyia mĩaka mĩrongo mũgwanja-rĩ, akĩgĩa na mũriũ wetagwo Mahalaleli.

¹³ Na thuutha wa Mahalaleli gũciarwo-rĩ, Kenani agĩtũũra muoyo mĩaka ĩngĩ magana manana na mĩrongo ĩna, na akĩgĩa na ciana ĩngĩ cia aanake na cia airĩtu.

¹⁴ Mĩaka yothe ĩrĩa Kenani aatũũrĩre muoyo yarĩ mĩaka magana kenda na ikũmi, agĩcooka agĩkua.

¹⁵ Mahalaleli aakinyia mĩaka mĩrongo ĩtandatũ na ĩtano-rĩ, akĩgĩa na mũriũ wetagwo Jaredi.

¹⁶ Na thuutha wa Jaredi gũciarwo-rĩ, Mahalaleli agĩtũũra muoyo mĩaka ĩngĩ magana manana na mĩrongo ĩtatũ, na akĩgĩa na ciana ĩngĩ cia aanake na cia airĩtu.

¹⁷ Mĩaka yothe ĩrĩa Mahalaleli aatũũrĩre muoyo yarĩ mĩaka magana manana na mĩrongo kenda na ĩtano, agĩcooka agĩkua.

¹⁸ Jaredi aakinyia mĩaka igana na mĩrongo ĩtandatũ na ĩĩrĩ-rĩ, akĩgĩa na mũriũ wetagwo Enoku.

¹⁹ Na thuutha wa Enoku gũciarwo-rĩ, Jaredi agĩtũũra muoyo mĩaka ĩngĩ magana manana, na akĩgĩa na ciana ĩngĩ cia aanake na cia airĩtu.

²⁰ Mĩaka yothe ĩrĩa Jaredi aatũũrĩre muoyo yarĩ mĩaka magana kenda na mĩrongo ĩtandatũ na ĩĩrĩ, agĩcooka agĩkua.

²¹ Enoku aakinyia mĩaka mĩrongo ĩtandatũ na ĩtano-rĩ, akĩgĩa na mũriũ wetagwo Methusela.

²² Na thuutha wa Methusela gũciarwo-rĩ, Enoku agĩtũũra atwaranaga na Ngai mĩaka magana matatũ, akĩgĩa na ciana ĩngĩ cia aanake na cia airĩtu.

²³ Mĩaka yothe ĩrĩa Enoku aatũũrĩre muoyo yarĩ mĩaka magana matatũ na mĩrongo ĩtandatũ na ĩtano.

²⁴ Enoku agĩtwarana na Ngai nginya akĩagwo tondũ Ngai nĩamuoire.

²⁵ Methusela aakinyia mĩaka igana na mĩrongo ĩnana na mũgwanja-rĩ, akĩgĩa na mũriũ wetagwo Lameku.

²⁶ Na thuutha wa Lameku gũciarwo-rĩ, Methusela agĩtũũra muoyo mĩaka ĩngĩ magana mũgwanja na mĩrongo ĩnana na ĩrĩ, na akĩgĩa na ciana ĩngĩ cia aanake na cia airĩtu.

²⁷ Mĩaka yothe ĩrĩa Methusela aatũũrĩre muoyo yarĩ mĩaka magana kenda na mĩrongo ĩtandatũ na kenda, agĩcooka agĩkua.

²⁸ Lameku aakinyia mĩaka igana na mĩrongo ĩnana na ĩrĩ-rĩ, akĩgĩa mwana wa kahĩ.

²⁹ Nake agĩgatua Nuhu, akiuga atĩrĩ, “Nĩarĩtũhooragĩria ruo rwa wĩra na mĩnoga ya moko maitũ rĩrĩa tũkũrĩma, tondũ Jehova nĩarumire thĩ.”

³⁰ Thuutha wa Nuhu gũciarwo-rĩ, Lameku agĩtũũra muoyo mĩaka ĩngĩ magana matano na mĩrongo kenda na ĩtano, na akĩgĩa na ciana ĩngĩ cia aanake na cia airĩtu.

³¹ Mĩaka yothe ĩrĩa Lameku aatũũrĩre muoyo yarĩ mĩaka magana mũgwanja na mĩrongo mũgwanja na mũgwanja, agĩcooka agĩkua.

³² Nuhu aakinyia ũkũrũ wa mĩaka magana matano-rĩ, akĩgĩa na ariũ ake na nĩo Shemu, na Hamu na Jafethu.

6

Mũiyũro wa Maaĩ

¹ Rĩrĩa andũ maambĩrĩrie kũingĩha thĩ na magĩciarĩrwo airĩtu-rĩ,

² ariũ a Ngai makĩona atĩ airĩtu a andũ maarĩ athaka, nao makĩhikia o ũrĩa mũndũ ethuuragĩra.

³ Nake Jehova akiuga atĩrĩ, “Roho wakwa ndegũtũũra agianaga na mũndũ nginya tene, tondũ mũndũ nĩ wa gũkua; matukũ make marĩkoragwo marĩ mĩaka igana na mĩrongo ĩrĩ.”

⁴ Na rĩrĩ, matukũ-inĩ macio, o na thuutha ũcio, rĩrĩa Anefili matũũraga gũkũ thĩ, nĩrĩo ariũ a Ngai maakomire na airĩtu a andũ na magĩciara ciana nao. Ciana ĩcio nĩcio ciarĩ njamba cia tene na andũ arĩa maarĩ igweta.

⁵ Jehova akĩona ũrĩa waganu wa andũ waingĩhĩte gũkũ thĩ, na atĩ merĩrĩria ma meciiria ma ngoro ciao maarĩ mooru hĩndĩ ciothe.

⁶ Jehova akĩnyĩitwo nĩ kĩa nĩ ũndũ wa kũũmba mũndũ gũkũ thĩ, na ngoro yake ikĩyũrwo nĩ ruo.

⁷ Nĩ ũndũ ũcio Jehova akiuga atĩrĩ, “Nĩngũniina andũ, o arĩa nĩ ndombire, mathire kuuma thĩ, andũ na nyamũ, na ciũmbe iria ithiagĩra thĩ, o na nyoni cia rĩera-inĩ, nĩgũkorwo ndĩ na kĩa nĩ ũndũ wa gũciũmba.”

⁸ No Nuhu agĩtĩkĩrĩka maitho-inĩ ma Jehova.

⁹ Ũyũ nĩguo ũhoru wa Nuhu.

Nuhu aarĩ mũndũ mũthingu, ũtaarĩ na ũcuuke kũrĩ andũ a hĩndĩ yake, na nĩatwaranaga na Ngai.

¹⁰ Nuhu aarĩ na ariũ atatũ: nĩo Shemu, na Hamu na Jafethu.

¹¹ Thĩ nayo yarĩ thũku maitho-inĩ ma Jehova na yaiyũrĩtwo nĩ maũndũ ma ũhinya.

¹² Ngai nĩonire ũrĩa thĩ yathũkĩte, nĩgũkorwo andũ othe a thĩ nĩmathũkĩtie mĩthĩre yao.

¹³ Nĩ ũndũ ũcio Jehova akĩra Nuhu atĩrĩ, “Nĩnduĩte itua kũniina andũ aya othe, nĩgũkorwo thĩ nĩ iiyũrĩtwo nĩ maũndũ ma ũhinya nĩ ũndũ wao. Tĩ-itherũ nĩngũmaniinanĩria hamwe na thĩ.

14 Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, wĩyakĩre thabina ya mĩtĩ ya mĩthithinda; na ũthondeke tũnyũmba thĩinĩ, na ũmĩhake rami thĩinĩ na nja.

15 Na ũkũmiaka ũũ: Ũraihi wa thabina ũkorwo ũrĩ buti magana mana na mĩrongo ĩtano, na wariĩ wa buti mĩrongo mũgwanja na ithano na buti mĩrongo ĩna na ithano, kũraiha na igũrũ.*

16 Ũmĩgite igũrũ, no ũtigie buti ĩmwe na nuthu mwena wa igũrũ wa thingo. Wikire mũrango mwena-inĩ wa thabina, na ũmĩake ĩrĩ na ngoroba ya thĩ, na ya gatagati, na ya igũrũ.

17 Nĩngũrehe mũiyũro wa maaĩ gũkũ thĩ wa kũniina kĩndũ gĩothe kĩrĩ muoyo gũkũ thĩ, kũmbe o gĩothe kĩrĩ na mĩhũmũ ya muoyo thĩinĩ wakĩo. Ino ciothe ĩrĩ thĩ nĩkũniinwo.

18 No nĩngũthondeka kĩrĩkanaĩro nawe. Wee nĩngatoonya thabina, wee mwene na ariũ aku na mũtumia waku, na atumia a ariũ aku.

19 Nĩngĩ nĩũkaingĩria ciũmbe cia mĩthemba yothe thĩinĩ wa thabina, o mũthemba ciũmbe igĩrĩ, wa njamba na wa nga, nĩguo itũũre muoyo, o hamwe nawe.

20 O mũthemba wa nyoni, na o mũthemba wa nyamũ ciothe na ciũmbe ciothe ĩria ithiagĩra thĩ, nĩngooka kũrĩ we igĩrĩ igĩrĩ nĩguo itũũre muoyo.

21 Nĩũkamaatha mĩthemba yothe ya ĩrio ĩria ĩrĩagwo, ũciige ĩrĩ ĩrio ciaku na ciacio.”

22 Nuhu agĩka maũndũ mothe o ta ũrĩa Ngai aamwathĩte eeke.

7

1 Nĩngĩ Jehova akĩra Nuhu atĩrĩ, “Toonya thabina thĩinĩ, wee na nyũmba yaku yothe, tondũ nĩnyonete ũrĩ mũthingu rũciaro-inĩ rũrũ.

2 Na ũtoonye thĩinĩ na nyamũ mũgwanja mũgwanja cia mĩthemba yothe ĩria ĩtarĩ thaahu, o njamba na nga yayo, na igĩrĩ igĩrĩ cia mĩthemba yothe ĩria ĩrĩ thaahu, o njamba na nga yayo,

3 o na nĩngĩ ũtoonye na nyoni mũgwanja mũgwanja cia mĩthemba yothe, o njamba na nga yayo, nĩgeetha mĩthemba yacio itũũrio muoyo thĩ yothe.

4 Thĩkũ mũgwanja kuuma rĩu, nĩnguuria mbura, yure gũkũ thĩ matukũ mĩrongo ĩna mũthenya na ũtukũ, na niine ciũmbe ciothe ĩria ĩrĩ muoyo ĩria nĩ ndombire, ithire thĩ.”

5 Nake Nuhu agĩka ũrĩa wothe Mwathani aamwathĩte eeke.

6 Nuhu aarĩ na mĩaka magana matandatũ rĩrĩa mũiyũro ũcio wa maaĩ waiyũire thĩ.

7 Nake Nuhu na ariũ ake na mũtumia wake na atumia a ariũ ake magĩtoonya thabina morĩre mũiyũro ũcio wa maaĩ.

8 Nyamũ igĩrĩ igĩrĩ ĩria ĩtarĩ thaahu na ĩria ĩrĩ thaahu cia nyoni o na cia ciũmbe ciothe ĩria ithiagĩra thĩ,

9 njamba na nga-rĩ, igĩũka kũrĩ Nuhu igĩtoonya thabina, o ta ũrĩa Ngai aathĩte Nuhu.

10 Na thuutha wa matukũ mũgwanja mũiyũro wa maaĩ ũkĩiyũra thĩ.

11 Na rĩrĩ, mũthenya wa ikũmi na mũgwanja, mweri wa keerĩ, mwaka ũrĩa Nuhu akinyirie mĩaka magana matandatũ-rĩ, mũthenya ũcio nĩguo ithima cia maaĩ ciothe cia kũria kũriku ciatuthũkire, nacio ĩhingo cia mũiyũro wa igũrũ ikĩhingũrwo.

12 Nayo mbura ĩkiura thĩ matukũ mĩrongo ĩna, mũthenya na ũtukũ.

* 6:15 nĩ ta mĩta 140 kũraiha, mĩta 23 kwarama, na mĩta 13.5 kũraiha na igũrũ.

¹³ Mūthenya o ro ūcio nīguo Nuhu na ariū ake, Shemu, na Hamu na Jafethu, hamwe na mūtumia wake na atumia a ariū ake atatū maatoonyire thabina.

¹⁴ Nao maarī na mīthemba yothe ya nyamū cia gīthaka, o nyamū kūringana na mīthemba wayo, na mahiū mothe kūringana na mīthemba yamo, na ciūmbe ciothe iria ithiiaḡira thī kūringana na mīthemba yacio, na nyoni ciothe kūringana na mīthemba yacio, na kīndū ḡiothe kīrī mathagu.

¹⁵ Ciūmbe ciothe iria irī mīhūmū ya muoyo igīūka kūrī Nuhu igītoonya thabina igīrī igīrī.

¹⁶ Nyamū iria ciatoonyire thīnī ciarī njamba na nga cia mīthemba yothe ya indo iria irī muoyo, o ta ūrīa Ngai aathīte Nuhu. Nake Jehova akīmūhingīrīa thīnī.

¹⁷ Handū ha matukū mīrongo īna, mūiyūro ūcio ūḡithī na mbere kuongerereka thī, na o ūrīa maaī macio maingīhaga makīoya thabina īyo na igūrū mūno na ikīreera igūrū rīa maaī.

¹⁸ Maaī macio makīambatīra na makīongerereka mūno gūkū thī, nayo thabina ikīreera maaī igūrū.

¹⁹ Maaī macio makīambatīra mūno igūrū wa thī, nacio irīma ciothe iria ndaaya na igūrū gūkū mūhuro wa matu guothe ikīhumbīrwo nīmo.

²⁰ Maaī mačio maambatire makīhumbīra irīma na makīria ma buti mīrongo īrī.*

²¹ Kīndū ḡiothe kīarī muoyo na ḡiathiiaga gūkū thī ḡīḡīkua, nyoni, na mahiū na nyamū cia gīthaka, na ciūmbe ciothe iria ciahunḡite thī, o na andū othe.

²² Kīndū ḡiothe kīarī thī nyūmū na kīarī na mīhūmū ya muoyo maniūrū-inī makīo ḡīḡīkua.

²³ Kīndū ḡiothe kīarī muoyo gūkū thī guothe ḡīkīnīinwo biū; andū na nyamū na ciūmbe iria ithiiaḡira thī na nyoni cia rīera-inī ikīnīinwo ciothe gūkū thī. No Nuhu watigarire hamwe na andū arīa maarī nake thīnī wa thabina.

²⁴ Maaī macio magīikara mahumbīrīte thī matukū igana rīmwe na mīrongo ītano.

8

¹ No rīrī, Ngai nīaririkanire Nuhu o hamwe na nyamū ciothe cia gīthaka o na mahiū marīa mothe aarī namo thīnī wa thabina, na agītūma rūhuho rūhurutane gūkū thī, namo maaī makīambīrīria kūhūa.

² Nacio ithīma cia kūrīa kūrīku na ihingo cia mūiyūro wa igūrū ikīhingwo, nayo mbura igītiga kuura.

³ Namo maaī magīthīi makīhūūaga, magīthiraga thī. Thuutha wa matukū igana na mīrongo ītano-rī, maaī magīkorwo manyihanyīhīte,

⁴ naguo mūthenya wa ikūmi na mūḡwanja wa mweri wa mūḡwanja, thabina ikīrūgama irīma-inī cia Ararati.

⁵ Maaī macio magīthīi na mbere na kūhūa o nginya mweri wa ikūmi, na mūthenya wa mbere wa mweri wa ikūmi-rī, tūcūmbīrī twa irīma tūkiambīrīria kuoneka.

⁶ Na thuutha wa matukū mīrongo īna, Nuhu akīhingūra ndirica īrīa aakīte thabina-inī,

⁷ na akīrekereria ihuru na nja, narīo rīḡītūūra rīūmbūkaga kīndū na kīndū o nginya rīria maaī maahūire thī.

* 7:20 nī ta mita 7.

8 Ningi akirekereria ndutura ithii ikarore kana maa nimahũite gũkũ thĩ.

9 No ndutura iyo ndionire handũ ha kũmba tondu thĩ yothe yayiũritwo nĩ maa; nĩ undũ ũcio igĩcooka thabina-inĩ kũri Nuhu. Nake agĩtambũrũkia guoko akimĩoya, akimĩtoonyia thabina thĩini kũu we aarĩ.

10 Ningi agĩeterera matukũ mangĩ mũgwanja, na maathira akirekereria ndutura ringĩ yume nja ya thabina.

11 Rĩrĩa ndutura iyo yamũcookereire hwaĩ-inĩ-rĩ, yakuuĩte ithangũ rĩa mũtamaiyũ na mũkanye wayo, riatuĩtwo o hĩndĩ iyo! Nuhu agĩkĩmenya atĩ maa nimahũite thĩ.

12 Nuhu agĩeterera matukũ mangĩ mũgwanja, agĩcooka akirekereria ndutura iyo yume nja ringĩ, no hĩndĩ ino ndiigana kũmũcookerera.

13 Na rĩrĩ, mũthenya wa mbere, mweri wa mbere wa mwaka ũrĩa Nuhu akinyirire mĩaka magana matandatũ na ũmwe-rĩ, mũthenya ũcio nĩguo maa maahũire biũ gũkũ thĩ. Nake Nuhu akieheria kĩrĩa kiagitite thabina, agĩkĩona atĩ thĩ nĩyaniarĩte.

14 Gũgĩkinya mũthenya wa mĩrongo iĩrĩ na mũgwanja wa mweri wa keerĩ-rĩ, thĩ nĩyaniarĩte biũ.

15 Ningi Ngai akĩra Nuhu atĩrĩ,

16 "Uma thabina, wee na mũtumia waku, na ariũ aku na atumia ao.

17 Hingũrĩra mĩthemba yothe ya ciũmbe iria irĩ muoyo icio ũrĩ nacio: irĩ nyoni, na nyamũ, na ciũmbe iria ithiiaĩra thĩ, nĩgeetha ciongerereke thĩ, na iciarane cingĩhe gũkũ thĩ."

18 Nĩ undũ ũcio Nuhu akiuma thabina hamwe na ariũ ake, na mũtumia wake, na atumia a ariũ ake.

19 Nyamũ ciothe na ciũmbe ciothe iria ithiiaĩra thĩ, na nyoni ciothe, na kĩndũ o gĩothe gĩthiiaĩra gũkũ thĩ, ciothe cikiuma thabina, mũthemba o mũthemba.

20 Nake Nuhu agĩakĩra Jehova kĩgongona, na akĩoya nyamũ imwe cia iria ciothe itarĩ thaahu, na nyoni iria itarĩ thaahu, akĩrutĩra Ngai igongona rĩa njino ho.*

21 Nake Jehova agĩkenio nĩ mũtararĩko ũcio, akiuga atĩrĩ na ngoro yake: "Ndirĩ hĩndĩ ngaacooka kũruma thĩ ringĩ nĩ undũ wa mũndũ, o na gũtuĩka merirĩria ma ngoro yake nĩ mooru kuuma ũnini-inĩ wake. Na ndirĩ hĩndĩ ngaacooka kũniina ciũmbe ciothe iria irĩ muoyo ta ũguo njikĩte.

22 "Mahinda mothe marĩa thĩ igũtũura-rĩ, kũrĩkoragwo na hĩndĩ ya kũhaanda na ya magetha, na hĩndĩ ya heho na ya ũrugarĩ, na hĩndĩ ya themithũ na ya gathano, na mũthenya na ũtukũ."

9

Kĩrĩkanĩro kĩa Ngai na Nuhu

1 Hĩndĩ iyo Ngai akĩrathima Nuhu na ariũ ake, akĩmeera atĩrĩ, "Ciaranai na mũingĩhe na mũiyũre thĩ.

2 Nyamũ ciothe cia thĩ, na nyoni cia rĩera-inĩ, ciothe nĩ irĩmwĩtigagĩra na imake nĩ inyuĩ, ciũmbe ciothe iria ithiiaĩra thĩ, na thamaki ciothe cia iria-inĩ; nĩndacineana moko-inĩ manyu.

* 8:20 Ihinda rĩrĩrĩ norĩo iruta rĩa njino rĩcĩnitwo rĩrĩ rĩothe thĩini wa Kĩrĩkanĩro.

³ Kĩndũ gĩothe gĩtũuraga muoyo na gĩthiiga-rĩ, gĩgũtuĩka irio cianyu. O ta ũrĩa ndamũheire mĩmera ĩrĩa mĩruru mũrĩage, riu nĩ ndamũhe indo ciothe ituĩke irio cianyu.

⁴ “No rĩrĩ, mūtikanarĩe nyama irĩ na thakame, tondũ thakame nĩyo muoyo.

⁵ Na ti-itherũ nĩngarĩhanĩria gũitwo gwa thakame yanyu. Ndĩmĩrĩhanĩrie o na kuuma kũrĩ nyamũ o na ĩrĩkũ. Nake mũndũ angĩita thakame ya mũndũ ũngĩ, o nake nĩakarĩhio thakame ĩyo.

⁶ “Mũndũ o wothe ũgaita thakame ya mũndũ ũngĩ,

thakame yake o nayo ĩgaitwo nĩ mũndũ;

nĩgũkorwo Ngai ombire mũndũ na mũhianĩre wake.

⁷ No inyuĩ-rĩ, ciaranai na mũingĩhe; muongerereke thĩ na mũiyũre kuo.”

⁸ Ningĩ Ngai akĩira Nuhu hamwe na ariũ ake atĩrĩ,

⁹ “Riu nĩ nĩngũthondeka kĩrĩkanĩro gĩakwa na inyuĩ, na njiaro cianyu iria igooka thuutha wanyu,

¹⁰ o na hamwe na kĩũmbe gĩothe kĩrĩ muoyo kĩa iria mũraarĩ nacio; nĩcio nyoni, na mahiũ o na nyamũ cia gĩthaka ciothe iria cioimire thabina hamwe na inyuĩ, ici nĩcio ciũmbe ciothe irĩ muoyo gũkũ thĩ.

¹¹ Nĩndathondeka kĩrĩkanĩro gĩakwa na inyuĩ: Gũtirĩ hĩndĩ ĩngĩ muoyo wothe ũkaaniinwo na mũiyũro wa maaĩ; gũtirĩ hĩndĩ ĩngĩ gũkaagia mũiyũro wa maaĩ wa kũniina thĩ.”

¹² Ningĩ Ngai akiuga atĩrĩ, “Gĩkĩ nĩkĩo kĩmenyithia gĩa kĩrĩkanĩro kĩrĩa ndĩrarĩkanĩra na inyuĩ na ciũmbe ciothe irĩ muoyo irĩ hamwe na inyuĩ, kĩrĩkanĩro kĩa njiarwa ciothe iria igooka:

¹³ Nĩndekira mũkũnga-mbura wakwa matu-inĩ, na nĩguo ũgũtuĩka kĩmenyithia gĩa kĩrĩkanĩro gatagatĩ gakwa na andũ a thĩ.

¹⁴ Hĩndĩ ĩrĩa yothe ngaarehe matu igũrũ rĩa thĩ, nago mũkũnga-mbura woneke matu-inĩ macio,

¹⁵ nĩndĩririkanaga kĩrĩkanĩro gĩakwa gatagatĩ kanyu na nĩ, na gatagatĩ ga ciũmbe cia mĩthemba yothe iria itũuraga muoyo. Gũtirĩ hĩndĩ ĩngĩ maaĩ magatuĩka mũiyũro wa kũniina mĩoyo yothe.

¹⁶ Rĩrĩa rĩothe mũkũnga-mbura ũrĩonekaga itu-inĩ-rĩ, ndĩwonaga ngarĩrikana kĩrĩkanĩro kĩrĩa gĩa gũtũura nginya tene gatagatĩ ka Ngai na ciũmbe cia mĩthemba yothe iria itũuraga muoyo gũkũ thĩ.”

¹⁷ Nĩ ũndũ ũcio Ngai akĩira Nuhu atĩrĩ, “Gĩkĩ nĩkĩo kĩmenyithia gĩa kĩrĩkanĩro kĩrĩa ndathondeka gatagatĩ gakwa na kĩndũ gĩothe kĩrĩ muoyo gũkũ thĩ.”

Ariũ a Nuhu

¹⁸ Ariũ a Nuhu arĩa moimire thabina maarĩ Shemu, na Hamu na Jafethu. (Hamu nĩwe warĩ ithe wa Kaanani).

¹⁹ Acio atatũ nĩo maarĩ ariũ a Nuhu, na kuuma kũrĩ o gũkiuma andũ arĩa othe maahurũnjirwo thĩ yothe.

²⁰ Nuhu aarĩ mũrĩmi, na nĩahaandire mũgũnda wa mĩthabibũ.

²¹ Rĩrĩa aanyuire ndibei ya mĩthabibũ ĩyo, akĩrĩo, na agĩkoma thĩnĩ wa hema yake atehumbĩrĩte.

²² Hamu, ithe wa Kaanani, nĩonire njaga ya ithe, na akĩira ariũ a nyina eerĩ arĩa maarĩ nja.

²³ No Shemu na Jafethu makĩoyu nguo makĩgĩrĩra ciande; magĩthĩ na kĩhutaatĩ, makĩhumbira njaga ya ithe. Mothiũ mao maahũgũkĩte na kũngĩ nĩguo matikome njaga ya ithe wao.

²⁴ Rĩrĩa Nuhu aarĩũkirwo na akĩmenya ũrĩa mũriũ wake ũrĩa mũnini aamwĩkĩte-rĩ,

²⁵ akiuga atĩrĩ,
 “Kaanani aronyiitwo nĩ kĩrumi!
 Agaatuika ngombo ya kũhinyĩrĩrio biũ nĩ ariũ a nyina.”

²⁶ Ningĩ akiuga atĩrĩ,
 “Jehova arogaathwo, o we Ngai wa Shemu!
 Kaanani arotuika ngombo ya Shemu.

²⁷ Ngai aroaramia mĩhaka ya Jafethu;
 Jafethu arotũũra hema-inĩ cia Shemu,
 na Kaanani arotuika ngombo yake.”

²⁸ Thuutha wa mũiyũro wa maaĩ gũthira-rĩ, Nuhu aatũũrire muoyo
 mĩaka magana matatũ na mĩrongo ĩtano.

²⁹ Mĩaka yothe ĩrĩa Nuhu aatũũrire muoyo yarĩ mĩaka magana kenda
 na mĩrongo ĩtano, agĩcooka agĩkuu.

10

Mũtaratara wa Ndũrĩrĩ

¹ Ūyũ nĩguo ũhoru wa njarwa cia Nuhu, nĩo Shemu, na Hamu, na
 Jafethu, arĩa o ene maagĩre na ariũ thuutha wa mũiyũro wa maaĩ.

Ariũ a Jafethu

² Ariũ a Jafethu nĩ aya:
 Gomeri, na Magogu, na Madai, na Javani, na Tubali, na Mesheki, na
 Tirasi.

³ Ariũ a Gomeri nĩ aya:
 Ashikenazu, na Rifathu, na Togarima.

⁴ Ariũ a Javani nĩ aya:
 Elishahu, na Tarishishi, na Kitimu, na Rodanimu.

⁵ (Kuuma kũrĩ o gũkiuma andũ arĩa matũũraga ndwere-inĩ cia iria,
 o andũ na rũgongo rwao kũringana na mĩhĩrĩga yao, mabũrũri-inĩ mao,
 na o andũ na rũthiomi rwao.)

Ariũ a Hamu

⁶ Nao ariũ a Hamu nĩ aya:
 Kushi, na Miziraimu, na Putu, na Kaanani.*

⁷ Ariũ a Kushi nĩ aya:
 Seba, na Havila, na Sabita, na Raama, na Sabiteka.

Nao ariũ a Raama nĩ:
 Sheba, na Dedani.†

⁸ Kushi nĩwe warĩ ithe wa Nimurodi, ũrĩa wakũrĩre agĩtuika njamba ya
 hinya ya ita gũkũ thĩ.

⁹ Aarĩ mũguĩmi warĩ hinya mbere ya Jehova; na nĩkĩo kwĩragwo atĩrĩ,
 “O ta Nimurodi, mũguĩmi ũrĩ hinya mbere ya Jehova.”

¹⁰ Matũũra ma mbere ma ũthamaki wake maarĩ Babeli, na Ereku, na
 Akadi na Kaline, kũu Shinaru.‡

¹¹ Kuuma bũrũri ũcio wa Shinaru agĩthĩ bũrũri wa Ashuri, nakuo kũu
 agĩaka matũũra ma Nineve, na Rehobothu-Iru, na Kala,

¹² na Reseni, itũũra rĩrĩ gatagatĩ ka Nineve na Kala; rĩu nĩrĩo rĩarĩ itũũra
 inene.

* **10:6** Miziraimu nĩ bũrũri wa Misiri, Putu nakuo kwahoteka gũkorwo nĩ bũrũri wa Libia kana
 bũrũri wa Somalia ũmũthĩ. † **10:7** Mabũrũri maya mũgwanja ma ariũ a Kushi maakoragwo
 Arabia. ‡ **10:10** Shinaru nĩ rĩitwa rĩa tene rĩa bũrũri wa Babuloni.

¹³ Nake Miziraimu nĩwe warĩ ithe wa Aludi, na Aanami, na Alehabi, na Anafituhi,
¹⁴ na Apathirusi, na Akasuluhi (Aflisti moimire kuuma harĩ o), na Akafitori.

¹⁵ Kaanani nĩwe warĩ ithe wa Sidoni irigithathi rĩake, na Ahiti,
¹⁶ na Ajobusi, na Aamori, na Agirigashi,
¹⁷ na Ahivi, na Ariki, na Asiniti,
¹⁸ na Aarivadi, na Azemari, na Ahamathi.

Thuutha ũcio mĩhĩrĩga ya Kaanani ikĩhurunjũka,
¹⁹ mĩhaka ya Akaanani yoimĩte Sidoni ĩrorete Gerari ĩgakinya Gaza, ningĩ ĩkarora Sodomu, na Gomora, na Adima, na Zeboimu, o nginya Lasha.
²⁰ Acio nĩo ariũ a Hamu kũringana na mĩhĩrĩga yao, na thiomĩ ciao, marĩ ng'ongo ciao, na mabũrũri-inĩ mao.

Ashemu

²¹ Shemu o nake nĩaciarĩrwo ariũ ake. Mũrũ wa nyina na Shemu ũrĩa warĩ mũkũrũ eetagwo Jafethu. Shemu nĩwe warĩ ithe wa rũruka ruothe rwa ariũ a Eberi.

²² Ariũ a Shemu nĩ aya:
 Elamu, na Ashuri, na Arafakasadi, na Ludi, na Aramu.
²³ Nao ariũ a Aramu nĩ aya:
 Uzu, na Hulu, na Getheru, na Mesheki.
²⁴ Arafakasadi nĩwe warĩ ithe wa Shela, nake Shela aarĩ ithe wa Eberi.
²⁵ Eberi nake nĩaciarĩrwo ariũ eerĩ:
 Ūmwe eetagwo Pelegu, tondũ hĩndĩ yake thĩ nĩyagayũkanire; mũrũ wa nyina eetagwo Jokitani.
²⁶ Jokitani nĩwe warĩ ithe wa Alimodadi, na Shelefu, na Hazarimavethu, na Jera,
²⁷ na Hadoramu, na Uzali, na Dikila,
²⁸ na Obali, na Abimaeli, na Sheba,
²⁹ na Ofiri, na Havila, na Jobabu. Acio othe nĩo maarĩ ariũ a Jokitani.

³⁰ Rũgongo rũrĩa maatũruga ruoimĩte Meshu rũgathiĩ rũrorete Sefari, kũu mwena wa irathĩro wa bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma.
³¹ Acio nĩo ariũ a Shemu kũringana na mĩhĩrĩga yao, na thiomĩ ciao, marĩ ng'ongo ciao na mabũrũri-inĩ mao.

³² ĩyo nĩyo mĩhĩrĩga ya ariũ a Nuhu kũringana na njiaro ciao, marĩ mabũrũri-inĩ mao. Kuuma kũrĩ o, ndũrĩrĩ ikĩhurunjũka thĩ yothe thuutha wa mũiyũro wa maaĩ.

11

Mũthiringo wa Babeli

¹ Hĩndĩ ĩyo ya tene-rĩ, andũ othe a thĩ maarĩ na rũthiomĩ rũmwe na mwarĩo o ũmwe.
² Na rĩrĩa andũ maathĩaga na mwena wa irathĩro, magĩkinya werũ-inĩ ũrĩa mwaraganu wa Shinaru, na magĩtũura kuo.
³ Nao makĩrana atĩrĩ, “Ūkai tũũmbe maturubarĩ na tũmacine wega.” Magĩtũmĩra maturubarĩ handũ ha mahiga, na rami handũ ha thimĩti.

⁴ Ningĩ magĩcooka makiuga atĩrĩ, “Ūkai, rekei twĩyakĩre itũũra inene, rĩna mũthiringo mũraaya na igũrũ, ũkinye o matu-inĩ, nĩgeetha twĩgũire igweta, na nĩguo tũtikaanahurunjwo thĩ yothe.”

⁵ No rĩrĩ, Jehova agĩkũrũka oke one itũũra rĩu na mũthiringo ũcio andũ acio maakaga.

⁶ Jehova akiuga atĩrĩ na ngoro yake, “Angĩkorwo na ũndũ wa ũrũmwe wa kwaria rũthiomi rũmwe andũ aya nĩmambiriria gwĩka ũũ-rĩ, gũtirĩ ũndũ makaabanga gwĩka ũkaamarema.

⁷ Ūkai, tũkũrũke tũkahĩngĩcanie rũthiomi rwao, nĩgeetha matigacooke kũiguithania mĩario mũndũ na ũria ũngĩ.”

⁸ Nĩ ũndũ ũcio, kuuma hau Jehova akĩmahurunja thĩ yothe, nao magĩtiga gwaka itũũra rĩu inene.

⁹ Na nĩkĩo itũũra rĩu rĩetirwo Babeli,* tondũ nĩkuo Jehova aahĩngĩcanĩirie rũthiomi rwa andũ a thĩ yothe. Kuuma kũu, Jehova akĩmahurunja thĩ yothe.

Njjarwa cia kuuma Shemu nginya Aburamu

¹⁰ Ūyũ nĩguo ũhoru wa Shemu.

Mĩaka ĩrĩ thuutha wa mũiyũro wa maaĩ-rĩ, rĩrĩa Shemu aarĩ na ũkũrũ wa mũaka igana rĩmwe-rĩ, nĩguo aatuĩkire ithe wa Arafakasadi.

¹¹ Shemu aatũũrire muoyo mũaka magana matano thuutha wa gũtuĩka ithe wa Arafakasadi, na akĩgĩa na ciana ingĩ cia aanake na cia airĩtu.

¹² Nake Arafakasadi aakinyia mũaka mĩrongo ĩtatũ na ĩtano, agĩtuĩka ithe wa Shela.

¹³ Na thuutha wa gũtuĩka ithe wa Shela, Arafakasadi agĩtũũra muoyo mũaka ingĩ magana mana na ĩtatũ, na akĩgĩa na ciana ingĩ cia aanake na cia airĩtu.

¹⁴ Nake Shela aakinyia mũaka mĩrongo ĩtatũ, agĩtuĩka ithe wa Eberi.

¹⁵ Na thuutha wa gũtuĩka ithe wa Eberi, Shela agĩtũũra muoyo mũaka ingĩ magana mana na ĩtatũ, na akĩgĩa na ciana ingĩ cia aanake na cia airĩtu.

¹⁶ Nake Eberi aakinyia mũaka mĩrongo ĩtatũ na ĩna, agĩtuĩka ithe wa Pelegu.

¹⁷ Na thuutha wa gũtuĩka ithe wa Pelegu, Eberi agĩtũũra muoyo mũaka ingĩ magana mana na mĩrongo ĩtatũ, na akĩgĩa na ciana ingĩ cia aanake na cia airĩtu.

¹⁸ Nake Pelegu aakinyia mũaka mĩrongo ĩtatũ, agĩtuĩka ithe wa Reu.

¹⁹ Na thuutha wa gũtuĩka ithe wa Reu, Pelegu agĩtũũra muoyo mũaka ingĩ magana meerĩ na kenda na akĩgĩa na ciana ingĩ cia aanake na cia airĩtu.

²⁰ Nake Reu aakinyia mũaka mĩrongo ĩtatũ na ĩrĩ, agĩtuĩka ithe wa Serugu.

²¹ Na thuutha wa gũtuĩka ithe wa Serugu, Reu agĩtũũra muoyo mũaka ingĩ magana meerĩ na mũgwanja na akĩgĩa na ciana ingĩ cia aanake na cia airĩtu.

²² Nake Serugu aakinyia mũaka mĩrongo ĩtatũ, agĩtuĩka ithe wa Nahoru.

²³ Na thuutha wa gũtuĩka ithe wa Nahoru, Serugu agĩtũũra muoyo mũaka ingĩ magana meerĩ na akĩgĩa na ciana ingĩ cia aanake na cia airĩtu.

²⁴ Nake Nahoru aakinyia mũaka mĩrongo ĩrĩ na kenda, agĩtuĩka ithe wa Tera.

* 11:9 Rĩitwa Babeli rĩgĩtaũrwo na rũthiomi rwa Kĩhibirania nĩ ta kuuga “kĩrigiicano.”

²⁵ Na thuutha wa gūtuika ithe wa Tera, Nahoru agītūūra muoyo mīaka ingī igana na ikūmi na kenda, na akīgĩa na ciana ingī cia aanake na cia airītu.

²⁶ Thuutha wa Tera gūkinyia mīaka mīrongo mūgwanja, agītūika ithe wa Aburamu, na Nahoru na Harani.

Njarwa cia Tera

²⁷ Ūyū nīguo ūhoru wa Tera.

Tera nīwe warī ithe wa Aburamu, na Nahoru na Harani. Nake Harani agītūika ithe wa Loti.

²⁸ Ithe wao Tera arī o muoyo-rī, Harani nīakuire arī būrūri-inī wa Uri-kwa-Akalidei, kūrĩa aaciarīrwo.

²⁹ Aburamu na Nahoru o eerī nīmahikanirie. Mūtumia wa Aburamu eetagwo Sarai, nake mūtumia wa Nahoru eetagwo Milika; Milika aarī mwarī wa Harani. Harani nīwe warī ithe wa Milika na Isika.

³⁰ Na rīrī, Sarai aarī thaata; ndaarī na ciana.

³¹ Nake Tera akīoya mūrīū wake Aburamu, na Loti mūrū wa mūrūwe Harani, na Sarai mūtumia wa mūrīū wake Aburamu; nao makiumagara hamwe moime būrūri wa Uri-kwa-Akalidei mathiī Kaanani. No rīrĩa maakinyire būrūri wetagwo Harani,† magītūūra kuo.

³² Tera agītūūra muoyo mīaka ingī magana meerī na itano, na agīkuīra kūu Harani.

12

Ngai gwīta Aburamu

¹ Nake Jehova nīeerīte Aburamu atīrī, “Thaama uume būrūri wanyu na ūtīge andū anyu, na nyūmba ya thoguo, ūthiī būrūri ūrĩa ngaakuonia.

² “Nīi nīngagūtua rūrīrī rūnene,
na nīngakūrathima;
nīngatūma rītwa rīaku rīgīe igweta,
nawe nīūgatuika kīrathimo.

³ Nīngarathima arĩa magaakūrathima,
na ūrĩa o wothe ūgaakūruma na nīi nīngatūma anyiitwo nī kīrumi;
nao andū othe a thī
nīmakarathimwo nī ūndū waku.”

⁴ Nī ūndū ūcio Aburamu akiumagara agīthiī, o ta ūrĩa Jehova aamwathite; nake Loti agīthiī nake. Aburamu aarī na mīaka mīrongo mūgwanja na itano rīrĩa oimire Harani.

⁵ Nake nīathiire na mūtumia wake Sarai, na Loti, mūrīū wa mūrū wa nyina, na indo ciothe iria maagīte nacio, na andū arĩa maagīte nao kūu Harani, na makiumagara marorete būrūri wa Kaanani, na magīkinya kuo.

⁶ Aburamu agītūikanīria būrūri ūcio agīkinya handū haarī na mūtī mūnene wa More kūu Shekemu. Hīndī iyo Akaanani nīo maatūūraga būrūri ūcio.

⁷ Nake Jehova akiumīrīra Aburamu, akīmwīra atīrī, “Būrūri ūyū nīguo ngaahē rūciaro rwaku.” Nī ūndū ūcio Aburamu agīakīra Jehova kīgongona hau, o we Jehova ūcio wamuumīrīre.

⁸ Kuuma hau agīthiī erekeire irīma iria irī mwena wa irathīro wa itūūra rīa Betheli, na akīamba hema yake, Betheli igīkorwo irī mwena

† 11:31 Harani rīarī itūūra thīnī wa būrūri wa Mesopotamia, na andū akuo nīmahooyaga mweri o ta ūrĩa andū a Uri meekaga.

wa ithũiro na itũura rĩa Ai rĩrĩ mwena wa irathĩro. Hau nĩho aakĩire Jehova kĩgongona na agĩkaĩra rĩtwa rĩa Jehova.

⁹ Thuutha-inĩ Aburamu akiumagara ringĩ agĩthĩ na mbere na rũgendo arorete Negevu.*

Aburamu gũthĩ Misiri

¹⁰ Na rĩrĩ, nĩ kwagĩire ng'aragu bũrũri ũcio, nake Aburamu agĩkũrũka athĩ Misiri agaikare kuo kwa ihinda, tondũ ng'aragu nĩ yarĩ nene mũno.†

¹¹ Arĩ o hakuhĩ gũtoonya Misiri-rĩ, akĩira mũtumia wake Sarai atĩrĩ, "Nĩnjũũ atĩ ũrĩ mũndũ-wa-nja kũrorerwa.

¹² Na rĩrĩ, andũ a Misiri makuona mekuuga atĩrĩ, 'Ūyũ nĩ mũtumia wake,' tondũ ũcio manjũrage no wee makũreke ũtũure muoyo, makuo.

¹³ Nĩ ũndũ ũcio wee uga atĩ ũrĩ mwarĩ wa baba, nĩgeetha ũhonokie muoyo wakwa na manjike wega nĩ ũndũ waku."

¹⁴ Rĩrĩa Aburamu aakinyire Misiri, andũ a Misiri makĩona atĩ mũtumia wake aarĩ kũrorerwa biũ.

¹⁵ Nao anene a Firaũni mamuona, makĩmũgaathĩrĩria kũrĩ Firaũni, na makĩmuoya makĩmũtwara nyũmba-inĩ yake ya ũthamaki.

¹⁶ Nake Firaũni agĩtuga Aburamu nĩ ũndũ wa Sarai, na Aburamu akĩgĩa na mbũri na ng'ombe, na ndigiri cia njamba na cia nga, ndungata cia arũme na cia airĩtu, na ngamĩra.

¹⁷ No Jehova akĩnyamaria Firaũni na nyũmba yake na mĩrimũ mĩũru nĩ ũndũ wa Sarai, mũtumia wa Aburamu.

¹⁸ Nĩ ũndũ ũcio Firaũni agĩtũmanĩra Aburamu akĩmũũria atĩrĩ, "Nĩ atĩa ũũ ũnjĩkĩte? Nĩ kĩ kĩagiririe ũnjĩire atĩ ũyũ nĩ mũtumia waku?"

¹⁹ Nĩ kĩ gĩatũmire uuge, 'Ūyũ nĩ mwarĩ wa baba,' na nĩkĩo ndaamuoire atuĩke mũtumia wakwa? Mũtumia waku nĩwe ũyũ! Muoye mũthĩ!"

²⁰ Hĩndĩ iyo Firaũni agĩathana akĩira andũ ake ũrĩa megwĩka Aburamu, nao makĩmumagarĩa arĩ na mũtumia wake na indo ciothe irĩa aarĩ nacio.

13

Gũtigana kwa Aburamu na Loti

¹ Nĩ ũndũ ũcio Aburamu akĩambata akiuma Misiri agĩthĩ Negevu, arĩ na mũtumia wake na indo ciothe irĩa aarĩ nacio, na Loti agĩthĩ hamwe nake.

² Aburamu nĩatongete mũno na ũtonga wa mahiũ, na wa betha, na wa thahabu.

³ Kuuma kũu Negevu nĩathiire kũndũ na kũndũ o nginya agĩkinya Betheli, o harĩa aambĩte hema yake rĩa mbere gatagatĩ ka Betheli na Ai,

⁴ na hau nĩho aakĩte kĩgongona ihinda rĩa mbere. Na Aburamu agĩkaĩra rĩtwa rĩa Jehova ho.

⁵ Na rĩrĩ, Loti, ũrĩa matwaranaga na Aburamu, o nake aarĩ na ndũũru cia mbũri, na cia ng'ombe, na ndungata nyingĩ.

⁶ Nĩ ũndũ ũcio bũrũri ũcio ndũngĩahotire kũmaigania ũrũthio marĩ hamwe, nĩ tondũ indo ciao ciarĩ nyingĩ mũno, ũndũ matangĩahotire gũikarania hamwe.

⁷ Na nĩ kwagĩire ngũĩ gatagatĩ ka arũthi a Aburamu na arũthi a Loti. Akaanani na Aperizi o nao maatũũraga o bũrũri-inĩ ũcio hĩndĩ iyo.

* **12:9** Rĩtwa Negevu rĩgĩtaũrwo nĩ kuuga "bũrũri mũmũ"; ũyũ warĩ bũrũri mwaraganu watambũrũkĩte nginya Jerusalemu werekeire werũ-inĩ. † **12:10** Bũrũri wa Misiri ndwagĩire na ng'aragu nĩ ũndũ wa ũrĩmi wago wa kunithia maafĩ ma Rũũ rwa Nili.

8 Nĩ ùndũ ùcio Aburamu akĩra Loti atĩrĩ, “Nĩtũtuge kũgĩa na ngũĩ gatagatĩ gaitũ nawe, kana gatagatĩ ka arĩithi aku na arĩithi akwa, nĩ tondũ tũrĩ andũ a nyũmba ìmwe.

9 Githĩ bũrũri ùyũ wothe ndũrĩ mbere yaku? Reke tũtigane. Wathĩ mwena wa ùmotho, na nĩ ngũthĩ mwena wa ùrĩo; wathĩ mwena wa ùrĩo, na nĩ ngũthĩ mwena wa ùmotho.”

10 Loti nĩatiirire maitho, akĩbaara, akĩona atĩ kĩaragana gĩothe kĩa Jorodani kiarĩ na maai maingĩ, gĩgakĩhaana o ta mũgũnda ùria wa Jehova, na o ta bũrũri wa Misiri, ùria ùng’etheire Zoari. (Hĩndĩ ìyo nĩ mbere ya Jehova kũnũha Sodomu na Gomora.)

11 Nĩ ùndũ ùcio Loti agũthuurĩra kĩaragana kĩa Jorodani gĩothe na akiumagara erekeire irathĩro. Andũ acio eerĩ magĩtigana:

12 Aburamu agĩtũũra bũrũri wa Kaanani, nake Loti agĩtũũra matũũra-inĩ ma kĩaragana kũ, akĩamba hema ciake hakuhi na Sodomu.

13 Na rĩrĩ, andũ a Sodomu maarĩ aaganu, na makehagĩria Jehova mũno.

14 Aburamu na Loti maatigana-rĩ, Jehova akĩra Aburamu atĩrĩ, “Ta tiira maitho maku na igũrũ ùrĩ o hau ùrĩ, ùrore mwena wa gathigathini na gũthini, irathĩro na ithũiro.

15 Bũrũri ùria wothe ùkuona nĩngũkũhe ùtuũke waku, na wa rũciaro rwaku nginya tene.

16 Nĩngaatũma rũciaro rwaku rũingĩhe o ta rũkũngũ rwa thĩ, na kũngĩkorwo kũrĩ mũndũ ùngĩhota gũtara rũkũngũ rwa thĩ-rĩ, o na rũciaro rwaku no rũgĩtarĩke.

17 Ùkĩra ùthĩ, ùtuũkanie bũrũri ùyũ ùraihi wago na wariĩ wago, tondũ nĩngũkũhe guo.”

18 Nĩ ùndũ ùcio Aburamu akĩambũra hema ciake, agĩthĩ gũtũũra hakuhi na mĩtĩ ìria mĩnene ya mĩgandi ya Mamure kũu Hebironi, na agĩakĩra Jehova kĩgongona hau.

14

Aburamu gũteithũra Loti

1 Ihinda-inĩ rĩu, Amurafeli mũthamaki wa Shinaru, na Arioku mũthamaki wa Elasaru, na Kedorilaomeri mũthamaki wa Elamu, na Tidalĩ mũthamaki wa Goimu,

2 nĩmathiire ita kũrũa na Bera mũthamaki wa Sodomu, na Birisha mũthamaki wa Gomora, na Shinabu mũthamaki wa Adima, na Shemeberi mũthamaki wa Zeboimu na mũthamaki wa Bela (na nokuo Zoari).

3 Athamaki acio othe a gĩkundi gĩa keerĩ nĩmacookanĩrĩre hamwe Gĩtuamba-inĩ gĩa Sidimu (na nokuo Ìria rĩa Cumbĩ).

4 Ihinda rĩa mĩaka ikũmi na ùrĩ maatũire matungatagĩra Mũthamaki Kedorilaomeri, no mwaka-inĩ wa ikũmi na ìtatũ makĩregana na watho wake.

5 Mwaka-inĩ wa ikũmi na ìna-rĩ, Mũthamaki Kedorilaomeri na athamaki arĩa maarĩ hamwe nake magĩthĩ makĩhoota Arefai* kũu Ashiterothu-Karinaimu, na Azuzi kũu Hamu, na Aemi kũu Shave-Kiriathaimu,

6 nao Ahori makĩmahootera bũrũri-inĩ wa ìrĩma wa Seiru, o nginya Eli-Parani gũkuhi na werũ.

* 14:5 Arefai rĩgĩtaũrwo nĩ kuuga andũ anene mũno kũuga.

7 Ningĩ athamaki acio makĩgarũrũka, magĩthĩ Eni-Mishipatu (na nokuo Kadeshi), magĩtooria rũgongo ruothe rwa Amaleki,† o hamwe na Aamori arĩa maatũuraga kũu Hazazoni-Tamaru.

8 Ningĩ mũthamaki wa Sodomu, na mũthamaki wa Gomora, na mũthamaki wa Adima, na mũthamaki wa Zeboimu, na mũthamaki wa Bela (na nokuo Zoari) magĩthĩ makĩhaarĩria ita rĩao rĩa mbaara o kũu Gĩtuamba-inĩ gĩa Sidimu,

9 mahũũrane na Kedorilaomeri mũthamaki wa Elamu, na Tidali mũthamaki wa Goimu, na Amurafeli mũthamaki wa Shinaru, na Arioku mũthamaki wa Elasaru, athamaki acio ana mahũũrane na athamaki acio angĩ atano.

10 Na rĩrĩ, Gĩtuamba kũu gĩa Sidimu kĩaĩyũrĩte marima ma rami, na rĩrĩa athamaki a Sodomu na Gomora mooraga-rĩ, andũ amwe ao makĩgũa kuo nao arĩa angĩ makĩũrĩra irĩma-inĩ.

11 Athamaki acio ana magĩtunyana indo ciothe cia Sodomu na Gomora o na irio ciakuo ciothe; magĩcooka magĩthĩria.

12 Ningĩ magĩtaha Loti, mũriũ wa mũrũ wa nyina na Aburamu, na indo ciake, tondũ aatũuraga kũu Sodomu.

13 Na rĩrĩ, mũndũ ũmwe wahonokete gũtahwo-rĩ, agĩũka na akĩira Aburamu ũria Mũhibirania ũhoro ũcio. Na rĩrĩ, Aburamu aatũuraga hakuhĩ na mĩtĩ irĩa mĩnene ya mĩgandi ya Mamure ũria Mũamori, mũrũ wa nyina na Eshikoli na Aneri, na othe maarĩ rũmwe na Aburamu.

14 Rĩrĩa Aburamu aiguire atĩ mũndũ ũcio wao nĩanyiitwo agatahwo-rĩ, agĩta andũ magana matatũ na ikũmi na anana arĩa maarutitwo kũrũa mbaara na maaciariũro gwake mũciũ, makĩingatithia thũ icio o nginya Dani.

15 Ũtukũ-rĩ, Aburamu akĩgayania andũ ake mamatharĩkire, nake akĩmahoota na akĩmaingatithia nginya Hoba, itũura rĩrĩ gathigathini wa Dameski.

16 Aburamu agĩcookithia indo ciothe iria ciatahitwo, na Loti mũndũ ũcio wao, na indo ciake ciothe, hamwe na andũ-a-nja na andũ arĩa angĩ.

17 Aburamu acooka kuuma kũhootha Kedorilaomeri na athamaki arĩa maarĩ rũmwe nake-rĩ, mũthamaki wa Sodomu agĩthĩ kũmũtũnga Gĩtuamba-inĩ gĩa Shave (na no kio gĩtagwo Gĩtuamba-kĩa-Mũthamaki).

18 Nake Melikisedeki mũthamaki wa Salemu‡ akĩrehe mĩgate na ndibei. We aarĩ mũthĩnjĩri wa Mũrungu Ũria-ũrĩ-Igũrũ-Mũno.

19 Na akĩrathima Aburamu, akiuga atĩrĩ,

“Aburamu arorathimwo nĩ Mũrungu Ũria-ũrĩ-Igũrũ-Mũno,
o we Mũmbi wa igũrũ na thĩ.

20 Ningĩ Mũrungu Ũria-ũrĩ-Igũrũ-Mũno arogaathwo,
o ũcio ũraneanire thũ ciaku moko-inĩ maku.”

Nake Aburamu akĩhe Melikisedeki gĩcunjĩ gĩa ikũmi kĩa indo ciothe iria aatunyĩte athamaki arĩa ana.

21 Nake mũthamaki wa Sodomu akĩira Aburamu atĩrĩ, “Nĩ nengera o andũ tu, ũrigie na indo ituĩke ciaku.”

22 No Aburamu akĩira mũthamaki ũcio wa Sodomu atĩrĩ, “Nĩnyambararĩtie guoko gwakwa na igũrũ na ngehĩta na mwĩhitwa kũrĩ Jehova Mũrungu Ũria-ũrĩ-Igũrũ-Mũno, Mũmbi wa igũrũ na thĩ,

† 14:7 Amaleki maarĩ rũrĩrĩ rwa andũ maatũuraga Negevu na bũrũri ũria ũrigiicĩrie Kĩrĩma gĩa Sinai. ‡ 14:18 Kwahoteka atĩ Salemu nĩ rĩitwa rĩa tene rĩa Jerusalemu.

²³ atĩ ndingĩtikĩra kuoya kĩndũ o na kĩmwe gĩaku, o na karũrigi kana kamũkwa ga kĩaatũ, nĩgeetha ndũkanoige atĩrĩ, 'Nĩ nĩ ndatongirie Aburamu.'

²⁴ Ndingĩtikĩra kuoya kĩndũ, o tiga kĩa kĩrĩtwo nĩ andũ akwa, na igai rĩa andũ arĩa tũrathiite nao, na nĩo Aneri, na Eshikoli, na Mamure. Acio nĩmoore rũgai rwao."

15

Kĩrĩkanĩro kĩa Ngai na Aburamu

¹ Thuutha wa maũndũ macio, ndũmĩrĩri ya Jehova igĩkinyĩra Aburamu na kĩoneki, akĩmwĩra atĩrĩ:
"Aburamu, ndũgetigĩre.

Nĩ nĩ nĩ ngo yaku,
na nĩ nĩ kĩheo gĩaku kĩnene."

² No Aburamu akĩmũũria atĩrĩ, "Mwathani Jehova, hihĩ nĩ kĩ ũkũũhe, kuona atĩ ndirĩ mwana, na ũrĩa ũkaagaya mũciĩ ũyũ wakwa nĩ Eliezeri wa Dameski?"

³ Ningĩ Aburamu akiuga atĩrĩ, "Nĩwagĩte kũũhe ciana; nĩ ũndũ ũcio ndungata ya mũciĩ wakwa nĩyo ikaangaya."

⁴ Hĩndĩ iyo ndũmĩrĩri ya Jehova igĩkinyĩra Aburamu, akĩrwo atĩrĩ, "Aca, Eliezeri tiwe ũgaakũgaya, no mũrũguo ũrĩa ũkoima mũthiimo waku nĩwe ũgaakũgaya."

⁵ Akiumia Aburamu nja, akĩmwĩra atĩrĩ, "Ta tiira maitho ũrore igĩrũ na ũtare njata, angĩkorwo ti-itherũ no ũcitare." Ningĩ akĩmwĩra atĩrĩ, "Ūguo nĩguo rũciaro rwaku rũkaigana."

⁶ Aburamu agĩtikia Jehova. Nake Jehova agĩkenio nĩ wĩtikio ũcio, akĩmũtua mũthingu.

⁷ Ningĩ akĩmwĩra atĩrĩ, "Nĩ nĩ Jehova ũrĩa wakũrutire bũrũri wa Uri-kwa-Akalidei, nĩgeetha ngũhe bũrũri ũyũ ũtuĩke igai rĩaku."

⁸ No Aburamu akĩmũũria atĩrĩ, "Mwathani Jehova, ũngĩmenyithia nakĩ atĩ nĩũgatuĩka igai rĩakwa?"

⁹ Nĩ ũndũ ũcio Jehova akĩmwĩra atĩrĩ, "Ta ndeehera moori, na mbũri, na ndũrũme, na o imwe yacio ikorwo irĩ na mĩaka itatũ, o hamwe na ndutura, na gĩcui kĩa ndirahũgĩ."

¹⁰ Aburamu akĩrehera Jehova indo icio ciothe, agĩciatũrانيا njatũ igĩrĩ, na agĩciara mũhari, o rwatũ rũkaringana na rwatũ rũrĩa rũngĩ; no nyoni-rĩ, aaciũraga ndaaciatũranirie.*

¹¹ Nacio nderi ikĩharũrũkĩra nyama icio, no Aburamu agĩcingata, agĩciũmbũra.

¹² Riũa rigĩthũa-rĩ, Aburamu agĩkoma toro mũnene, nayo nduma nene na ya kũmakania ikĩmũnyiita.

¹³ Ningĩ Jehova akĩmwĩra atĩrĩ, "Menya na ma atĩ njaro ciaku nĩũgatũra irĩ ageni bũrũri ũtarĩ wacio, na nĩũgatuuo ngombo na inyariirwo mĩaka magana mana.

¹⁴ No nĩngaherithia rũrĩrĩ rũu igatungata irĩ ngombo, na thuutha ũcio nĩkoima kuo irĩ na ũtonga mũngĩ.

¹⁵ No wee-rĩ, ũgaakua na thayũ, na ũgaathikwo ũrĩ na ũkũrũ mwega.

* **15:10** Kĩrĩkanĩro o gĩothe kĩa rĩkia kũiguithanĩro nĩ kwarutagwo igongona rĩa nyamũ Irĩa yatinanagio maita meerĩ, nao arĩa maathondekaga kĩa rĩkanĩro kũu makagera gatagatĩ ga icunji icio cieri.

16 Rũciaro-inĩ rwa kana-rĩ, njiaro ciaku nĩigacooka gũkũ, nĩgũkorwo mehia ma Aamori matikinyĩte harĩa ho.”

17 Na rĩrĩ, riũa riathũa na kwagĩa nduma-rĩ, hakĩoneka nyũngũ ya mwaki yatoogaga irĩ na kĩmũrĩ gĩkirĩrĩmbũka gĩgĩtuĩkanĩria gatagatĩ ka njatũ icio.

18 Mũthenya ũcio, Jehova akĩrĩkanĩra na Aburamu kĩrĩkanĩro, akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩndahe njiaro ciaku bũrũri ũyũ, kuuma rũũĩ rwa Misiri nginya rũũĩ rũrĩa rũnene rwa Farati:

19 bũrũri wa Akeni, na wa Akenizi, na wa Akadimoni,

20 na wa Ahiti, na wa Aperizi, na wa Arefai,

21 na wa Aamori, na wa Akaanani, na wa Agirigashi, na wa Ajebusi.”

16

Hagari na Ishumaeli

1 Na rĩrĩ, Sarai mĩtumia wa Aburamu ndaamũciarĩre ciana. No nĩ aarĩ na mũirĩtu Mũmisiri wamũtungatagĩra wetagwo Hagari;

2 tondũ ũcio Sarai akĩĩra Aburamu atĩrĩ, “Jehova nĩagirĩtie ngĩe na ciana. Thiũ ũkome na ndungata yakwa ya mũirĩtu; hihi kwahoteka ngĩe na rũciaro nĩ ũndũ wake.”*

Nake Aburamu agĩũtikania na ũrĩa Sarai oigire.

3 Nĩ ũndũ ũcio, thuutha wa Aburamu gũkorwo atũũrĩte Kaanani mĩaka ikũmi-rĩ, mĩtumia wake Sarai akĩoya Hagari Mũmisiri ũrĩa warĩ ndungata yake ya mũirĩtu, akĩmũneana kũrĩ mũthuuriwe atũũke mĩtumia wake.

4 Nake Aburamu agĩkoma na Hagari, nake akĩgĩa nda.

Na rĩrĩa aamenyire atĩ nĩagĩite nda-rĩ, akĩambիրիրia kũnyarara Sarai mwathi wake.

5 Hĩndĩ iyo Sarai akĩĩra Aburamu atĩrĩ, “Ũũru ũyũ ũrathĩnia-rĩ, ũrogũcookerera arĩ we. Ndaneanire ndungata yakwa moko-inĩ maku, na rĩu tondũ nĩimenyete atĩ irĩ na nda, no kũũnyarara. Jehova arotũtuithania nĩ nawe.”

6 Aburamu akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ndungata yaku irĩ moko-inĩ maku. Īka nayo ũrĩa ũkuona kwagĩrĩre.” Nake Sarai akĩnyamaria Hagari mũno; nĩ ũndũ ũcio Hagari akĩmũũria.

7 Mũraika wa Jehova agĩkora Hagari hakuhi na handũ haatherũkaga maai werũ-inĩ; gathima kau kaarĩ mũkĩra-inĩ wa njĩra irĩa ya gũthiĩ Shuri.

8 Mũraika akĩmũũria atĩrĩ, “Hagari ndungata ya Sarai, uuma kũ na wathiĩ kũ?”

Hagari akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ kũũria ndĩroorĩra Sarai ũrĩa mwathi wakwa.”

9 Ningĩ mũraika wa Jehova akĩmwĩra atĩrĩ, “Cooka kũrĩ mĩtumia ũcio mwathi waku na ũmwĩnyihĩrie.”

10 Ningĩ mũraika agĩcooka akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩngaingĩhia njiaro ciaku ũndũ itagaatarĩka.”

11 Mũraika wa Jehova ningĩ akĩmwĩra atĩrĩ:

“Rĩu ũrĩ na nda,

na nĩũgaciara kaana ga kahĩ,

na ũgaagatua Ishumaeli.

Nĩgũkorwo Jehova nĩaiguĩte ũhoru wa mĩnyamaro yaku.†

* **16:2** Kwaga kũgĩa ciana kuonekaga taarĩ iherithia kuuma kũrĩ Ngai. Mũtugo wa mahinda macio nĩwetĩkĩritie mĩtumia athuurĩre mũthuuriwe mĩtumia, no ciana iria maagĩa igakorwo irĩ cia mĩtumia ũcio thata. † **16:11** Rĩũta Ishumaeli rĩgĩtaũrwo nĩ kuuga “Ngai nĩaiguaga.”

12 Mũrũguo agaatuĩka wa mbũrũrũ ta ndigiri ya gĩthaka; guoko gwake gũgookagĩrĩra andũ othe, nao andũ othe mamũũkagĩrĩre: agaatuũra na ũthũ na ariũ a ithe othe.”

13 Nake Hagari akĩhe Jehova ũcio wamwarĩirie rĩĩtwa rĩĩrĩ: “Wee nĩwe Ngai ũria ũnyonaga,” nĩgũkorwo oigire atĩrĩ, “Rĩu nĩ ndĩkuona ũria ũnyonaga.”

14 Nĩkĩo gĩthima kũu gĩetirwo Biri-Lahai-Roi, na kĩrĩ o ho, kũu gatagatĩ ga Kadeshi na Beredi.

15 Nĩ ũndũ ũcio Hagari agĩciarĩra Aburamu mwana wa kahĩĩ, nake Aburamu agĩtua kaana kau aaciarĩrwo Ishumaeli.

16 Aburamu aarĩ wa mĩaka mĩrongo ĩnana na ĩtandatũ rĩrĩa Hagari aamũciarĩre Ishumaeli.

17

Kĩrĩkanĩro gĩa Kĩrua

1 Na rĩrĩ, rĩrĩa Aburamu aarĩ na ũkũrũ wa mĩaka mĩrongo kenda na kenda-rĩ, Jehova nĩamuũmĩrĩre, akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩĩ nĩ nĩ Mũrungu Mwene-Hinya-Wothe; tũura ũnjathĩkagĩra, na ũtarĩ na ũcuuke.

2 Na nĩ nĩngũtũũria kĩrĩkanĩro gatagatĩ gakwa nawe, na nĩngaingĩhia mũigana waku mũno.”

3 Aburamu agĩturumithia ũthiũ wake thĩ, nake Ngai akĩmwĩra atĩrĩ,

4 “Hakwa-rĩ, gĩkĩ nĩkĩo kĩrĩkanĩro gĩakwa nawe: Wee nĩũgatũka ithe wa ndũrĩrĩ nyingĩ.

5 Ndũgũcoka gwĩtwo Aburamu; ũrĩtagwo Iburahĩmu, nĩgũkorwo nĩngũtuĩte ithe wa ndũrĩrĩ nyingĩ.

6 Nĩngũtũma ũciare mũno; na ndũme ũtuĩke ithe wa ndũrĩrĩ nyingĩ, nao ahamaki nĩmakoĩma thĩĩnĩ waku.

7 Nĩngũthondeka kĩrĩkanĩro gĩakwa kĩrĩ kĩrĩkanĩro gĩa gũtũũra tene na tene gatagatĩ gakwa nawe na njaro ciaku iria igooka thuutha waku, na nginya njjarwa ciaku cia thuutha, nĩguo ndũke Ngai waku na Ngai wa njaro iria igooka thuutha waku.

8 Nĩngakũhe bũrũri ũyũ wothe wa Kaanani, kũrĩa ũrĩ mũgeni rĩu, ũtũũre ũrĩ igai rĩaku na rĩa njaro ciaku iria igooka thuutha waku; na nĩngatuĩka Ngai wao.”

9 Nĩngĩ Ngai agĩcoka akĩra Iburahĩmu atĩrĩ, “Wee-rĩ, no nginya ũmenyagĩrĩre kĩrĩkanĩro gĩakwa, wee na njaro iria igooka thuutha waku, harĩ njjarwa na njjarwa iria igooka.

10 Gĩkĩ nĩkĩo kĩrĩkanĩro gĩakwa nawe na njaro iria igooka thuutha waku, kĩrĩkanĩro kĩrĩa ũrĩmenyagĩrĩra: Arũme othe thĩĩnĩ wanyu nĩmarĩruaga.

11 Mũrĩruaga nĩguo ũndũ ũcio ũtuĩke kĩmenyithia gĩa kĩrĩkanĩro gatagatĩ gakwa nawe.

12 Harĩ njjarwa iria igooka thuutha, mũndũ mũrũme wothe thĩĩnĩ wanyu no nginya arue arĩ na ũkũrũ wa thĩkũ ĩnyanya, kũrutia arĩa maciarĩtwo thĩĩnĩ wa nyũmba yaku kana arĩa magũrĩtwo na mbeeca kuuma kũrĩ andũ a kũngĩ-arĩa matarĩ a rũciarĩ rwaku.

13 Mũndũ ũcio, wagũciarĩrwo nyũmba-ĩnĩ yaku kana wakũgũrwo na mbeeca ciaku-rĩ, no nginya arue. Kĩrĩkanĩro gĩakwa kĩa mĩrĩ yanyu gĩgũtuĩka kĩrĩkanĩro gĩa gũtũũra tene na tene.

14 Mũndũ mũrũme wothe ũtarĩ mũruu, ũrĩa ũtaruithĩtio mwĩrĩ wake-rĩ, nĩakeherio harĩ andũ ao; ũcio ndahĩngĩtie kĩrĩkanĩro gĩakwa.”

15 Ningĩ Ngai akĩira Iburahĩmu atĩrĩ, “Ha ũhoro wa Sarai mĩtumia waku-rĩ, ndũgũcooka kũmwĩta Sarai; arĩitagwo Sara.

16 Nĩngũmũrathima, na ti-itherũ nĩngũkũhe mwana wa kahĩ ũciarĩrwo nĩwe. Nĩngũmũrathima nĩguo atũke nyina wa ndũrĩrĩ; athamaki a ndũrĩrĩ makoima harĩwe.”

17 Iburahĩmu agĩturumithia ũthiũ wake thĩ, agĩcooka agĩtheka, akĩyũria na ngoro atĩrĩ, “Mũndũ ũrĩ na mĩaka igana nĩegũciara mwana wa kahĩ? Sara no aciare mwana arĩ na mĩaka mĩrongo kenda?”

18 Nake Iburahĩmu akĩira Ngai atĩrĩ, “Naarĩ korwo Ishumaeli atũura arathimagwo nĩwe!”

19 Nake Ngai akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ĩi nĩguo, no mĩtumia waku Sara nĩagagũciarĩra kahĩ, na nĩũgaagatua Isaaka. Nĩngathondeka kĩrĩkanĩro nake gĩa gũtũura tene na tene harĩ njiaro ciake iria igooka thuutha wake.

20 Na ha ũhoro wa Ishumaeli, nĩndakũgua: Ti-itherũ nĩngũmũrathima; nĩngũtũma aciarane, aingĩhe mũno. Nĩagatuĩka ithe wa aathani ikũmi na eerĩ, na nĩngamũtua rũrĩrĩ rũnene.

21 No kĩrĩkanĩro gĩakwa ngaathondeka na Isaaka, ũrĩa Sara egũgũciarĩra mwaka ũyũ ũgũũka, ihinda-inĩ ta rĩrĩ tũrĩ.”

22 Ngai arĩkia kwaria na Iburahĩmu, akĩambata, akĩmũtiga.

23 Mũthenya o ro ũcio, Iburahĩmu akĩoya mũriũ wake Ishumaeli, na arĩa othe maciarĩrwo gwake, o na arĩa magũritwo na mbeeca ciake, mũndũ mũrũme wotha wa nyũmba yake, akĩmaruithia, o ta ũrĩa Ngai aamwĩrite.

24 Iburahĩmu aarĩ wa mĩaka mĩrongo kenda na kenda rĩrĩa aaruire,

25 nake mũriũ wake Ishumaeli aarĩ wa mĩaka ikũmi na itatũ.

26 Iburahĩmu na mũriũ wake Ishumaeli maaruire hamwe mũthenya o ro ũcio.

27 Na mũndũ mũrũme wotha thĩnĩ wa nyũmba ya Iburahĩmu, arĩa maciarĩrwo gwake, kana mũndũ wagũritwo kuuma kũrĩ mũndũ wa kũngĩ, maaruanĩre hamwe nake.

18

Ageni arĩa Atatũ

1 Mũthenya ũmwe Jehova nĩ oimĩrĩre Iburahĩmu rĩrĩa aikarĩte mũromo-inĩ wa hema yake hakuhĩ na mĩtĩ ĩrĩa mĩnene ya mĩgandi ya Mamure, ihinda rĩa mĩaraho.

2 Na rĩrĩ, Iburahĩmu aatiira maitho-rĩ, akĩona andũ atatũ marũgamĩte o hakuhĩ nake. Rĩrĩa aamoonire, akĩhiũha akiuma mũromo-inĩ wa hema yake, agĩthĩ kũmatũnga, na agĩturumithia ũthiũ wake thĩ.

3 Akiuga atĩrĩ, “Mwathi wakwa, angĩkorwo nĩndetĩkĩrĩka maitho-inĩ maku, ndũkahĩtũke ndungata yaku.

4 Reke tũũ tũnini tũrehwo, na inyũĩ inyuothe mwĩthambe magũrũ na mũhurũke kũruru-inĩ kĩa mũtĩ ũyũ.

5 Na nĩ thĩ ndĩmũrehere kĩndũ gĩa kũrĩa, nĩgeetha mũcookwo nĩ hinya, kuona atĩ nĩmwagũka kwa ndungata yanyu, nĩguo mũcooke mwĩthĩre.”

Makĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ wega mũno, ĩka o ũguo woiga.”

6 Nĩ ũndũ ũcio Iburahĩmu akĩhiũha agĩthĩ hema-inĩ kũrĩ Sara, akĩmwĩra atĩrĩ, “Oya ibaba ithatũ* cia mũtu ũrĩa mũhinyu wega, ũũkande na ũruge mĩgate naihenya.”

* 18:6 nĩ ta kilo 22.

7 Ningĩ Iburahĩmu agĩteng'era rūuru-inĩ, agĩthuura njaũ njega na njororo, akĩmĩnengera ndungata, nayo ikĩmĩthĩnja naihenya.

8 Ningĩ Iburahĩmu akĩmarehera iria imata na iria rĩa mwĩtha, na nyama cia njaũ iyo yathĩnjĩtwo, agĩciiga hau mbere yao. Nake akĩrũgama hakuhi nao mũti-ini rĩria maarĩaga.

9 Maarĩkia kũrĩa makĩmũuria atĩrĩ, "Sara mũtumia waku-rĩ, arĩ kũ?"

Iburahĩmu akĩmacookeria atĩrĩ, "Arĩ kũũria hema thĩinĩ."

10 Nake Jehova akiuga atĩrĩ, "Ti-itherũ nĩngooka kũrĩ we rĩngĩ hĩndĩ o ta ĩno mwaka ũyũ ũroka, na Sara mũtumia waku nĩagaciara kaana ga kahĩ."

Nake Sara nĩathikagĩrĩria arĩ hau mũromo-inĩ wa hema ĩria yarĩ thuutha wa Iburahĩmu.

11 Na rĩrĩ, Iburahĩmu na Sara maarĩ akũrũ na magatĩndĩka mũaka yao ma, nake Sara akahĩtũkia mũaka ya gũciara.

12 Nĩ ũndũ ũcio, Sara agĩthekera, akĩyũria atĩrĩ, "Thuutha wa gũkũra ũũ-rĩ, na mwathi wakwa nĩ mũkũrũ-rĩ, no ngĩgĩe na gĩkeno kũ?"

13 Nake Jehova akĩũria Iburahĩmu atĩrĩ, "Nĩ kĩĩ gĩatũma Sara atheke na eyũrie, 'Ti-itherũ no ngĩe na mwana ndĩ mũkũrũ ũguo?'"

14 Kaĩ kũrĩ ũndũ ũngĩrema Jehova? Mwaka ũyũ ũroka-rĩ, nĩngacooka ihinda rĩria rĩamũre, nake Sara nĩagaciara kaana ga kahĩ."

15 Sara agĩtigĩra mũno, nĩ ũndũ ũcio akĩheenania, akiuga atĩrĩ, "Nĩ ndinatheka."

Nowe Jehova akiuga atĩrĩ, "Nĩ ma nĩwatheka."

Iburahĩmu Gũthaihanĩrĩra Sodomu

16 Rĩria andũ acio mookĩrĩre mathĩ-rĩ, makĩerekera na Sodomu,[†] nake Iburahĩmu agĩtwarana nao amoimagarie.

17 Hĩndĩ iyo Jehova akĩyũria atĩrĩ, "No hithe Iburahĩmu ũria ndĩrenda gwĩka?"

18 Ti-itherũ Iburahĩmu nĩagatuĩka rũrĩrĩ rũnene na rwa hinya, na ndũrĩrĩ ciothe cia thĩ nĩkarathimwo nĩ ũndũ wake.

19 Nĩgũkorwo nĩndĩmũthuurĩte nĩgeetha onagĩrĩrie ciana ciake, na nyũmba yake, na arĩa magooka thuutha wake, kũrũmagia mĩthĩire ya Jehova na ũndũ wa gwĩkaga ũria kwagĩrĩre, na kĩhooto, nĩgeetha Jehova akaahingĩria Iburahĩmu ũria aamwĩrĩre."

20 Ningĩ Jehova akiuga atĩrĩ, "Mũkayo wĩgĩĩ Sodomu na Gomora nĩ mũnene mũno, naguo wĩhia wao nĩ mũũru mũno.

21 Nĩ ũndũ ũcio nĩ nĩngũikũrũka thĩ nyone kana ũũru ũria mekĩte nĩũigana ikaya rĩria rĩnginyĩire. Na aakorwo twiguo-rĩ, nĩngũmenya ũria ngwĩka."

22 Nĩ ũndũ ũcio andũ acio makiuma hau magĩthĩ merekeire Sodomu, no Iburahĩmu agĩtigwo arũgamĩte mbere ya Jehova.

23 Nake Iburahĩmu agĩkuhĩrĩria Jehova akĩmũuria atĩrĩ, "Andũ arĩa athĩngu ũkũmaniinanĩria hamwe na arĩa aaganu?"

24 Ĩ kũngĩkorwo kũrĩ na andũ mĩrongo ĩtano athĩngu itũũra-inĩ rĩu inene? Ti-itherũ no ũrĩniine na ndũrĩhonokie nĩ ũndũ wa andũ acio mĩrongo ĩtano athĩngu marĩ kuo?

25 Ũroaga gwĩka ũndũ ta ũcio, wa kũũraganĩria arĩa athĩngu hamwe na arĩa aaganu, arĩa athĩngu na arĩa aaganu ũmataranĩrie ũndũ ũmwe. Ũroaga gwĩka ũndũ ta ũcio! Mũtuanĩri ciira wa thĩ yothe-rĩ, gĩthĩ ndagĩrĩrwo nĩ gwĩka ũria kwagĩrĩre?"

[†] 18:16 Itũũra rĩa Sodomu rĩrĩ o harĩa rĩarĩ mwena wa gũthini wa Iria rĩa Cumbĩ.

²⁶ Nake Jehova akiuga atĩrĩ, “Ingĩkora andũ mĩrongo ĩtano athingu kũu itũũra rĩu inene rĩa Sodomu-rĩ, nĩngũhonokia kũndũ kũu guothe nĩ ũndũ wao.”

²⁷ Ningĩ Iburahĩmu akĩaria rĩngĩ, akiuga atĩrĩ: “Rĩu tondũ nĩngĩũmĩrĩrie nginya ndaaria na Mwathani, o na gũtuika ndĩ o rũkũngũ na mũhu-rĩ, atĩrĩ,

²⁸ ĩ hangĩaga andũ atano a acio mĩrongo ĩtano athingu? Nĩ ũngĩniina itũũra rĩu inene rĩothe nĩ ũndũ wa kwaga acio atano?”

Jehova akĩmwĩra atĩrĩ, “Ingĩkora andũ mĩrongo ĩna na atano kuo, ndikũrĩniina.”

²⁹ O rĩngĩ Iburahĩmu akĩmwarĩria akĩmũũria atĩrĩ, “Ĩ ũngĩkora andũ mĩrongo ĩna tu kuo?”

Nake akiuga atĩrĩ, “Nĩ ũndũ wa acio mĩrongo ĩna-rĩ, ndikũrĩniina.”

³⁰ Ningĩ Iburahĩmu akiuga atĩrĩ, “Mwathani aroaga kũrakara, no areke njarie. ĩ ũngĩkora andũ mĩrongo ĩtatũ kuo?”

Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ndikũrĩniina ingĩkora andũ mĩrongo ĩtatũ kuo.”

³¹ Iburahĩmu akiuga atĩrĩ, “Rĩu tondũ nĩngĩũmĩrĩrie nginya ndaaria na Mwathani-rĩ, ĩ kũngĩoneka o andũ mĩrongo ĩrĩ kuo?”

Nake Jehova akiuga atĩrĩ, “Nĩ ũndũ wa acio mĩrongo ĩrĩ, ndikũrĩniina.”

³² Ningĩ akiuga atĩrĩ, “Mwathani aroaga kũrakara no areke njarie rĩngĩ rĩmwe. ĩ kũngĩoneka o andũ ikũmi kuo?”

Nake Jehova agĩcookia, akiuga atĩrĩ, “Nĩ ũndũ wa acio ikũmi-rĩ, ndikũrĩniina.”

³³ Rĩria Jehova aarĩkie kwaria na Iburahĩmu, agĩthiĩra, nake Iburahĩmu agĩcooka mũciĩ.

19

Kwanangwo gwa Sodomu na Gomora

¹ Nao araika acio eerĩ magĩkinya Sodomu hwaĩ-inĩ, nake Loti aikarĩte kĩhingo-inĩ gĩa itũũra rĩu inene. Rĩria aamoonire-rĩ, agĩũkĩra nĩguo amatũnge, na agĩturumithia ũthiũ wake thĩ.

² Akĩmeera atĩrĩ, “Aathi akwa, ndamũthaiha ũkai mũtoonye nyũmba ya ndungata yanyu. No mwĩthambe magũrũ na mũraarĩrĩre, na rũciiniĩ tene mũrooke gũthiĩ na mbere na rũgendo rwanyu.”

No-o makĩmũcookeria atĩrĩ, “Aca, ithuĩ tũkũraara nja kĩaaro-inĩ.”

³ Nowe Loti akĩmaringĩrĩria na hinya mũno mathiĩ gwake mũciĩ, nginya magĩtikĩra. Magĩthiĩ nake, magĩtoonya nyũmba gwake. Nake akĩmathondekera irio, akĩruga mĩgate ĩtaarĩ ndawa ya kũmbia, nao makĩria.

⁴ Matanathĩ gũkoma-rĩ, arũme othe a kuuma ituri ciothe cia itũũra rĩu rĩa Sodomu, arĩa ethĩ na arĩa akũrũ, makĩrigiicĩria nyũmba ya Loti.

⁵ Nao magĩta Loti, makĩmũũria atĩrĩ, “Andũ arĩa mookire gwaku ũtukũ ũyũ-rĩ, marĩ-kũ? Marehe na gũkũ nja, tũkome nao.”

⁶ Loti akiuma na nja amatũnge, na akĩhinga mũrango,

⁷ akĩmeera atĩrĩ, “Aca, arata akwa; mũtĩgeke ũndũ ũcio wa waganu.

⁸ Atĩrĩrĩ, ndĩ na airĩtu akwa eerĩ matarĩ maakoma na mũndũ mũrũme. Rekei ndĩmarehe na gũkũ nja, na inyũ mwĩke o ũria mũkwenda nao. No mũtĩgeke ũndũ o na ũrĩkũ kũrĩ andũ aya, tondũ mokĩte gwakwa na no nginya ndĩmagĩrĩre.”

⁹ Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Ehera.” Na makiuga atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ ookire gũkũ arĩ mũgeni, na rĩu arenda gũtũciirithia! Wee nĩwe tũgwĩka

ũũru gũkĩra acio!” Magĩkĩrĩrĩria kũhatĩrĩria Loti, na magĩkuhĩrĩria nĩguo moinange mũrango.

¹⁰ No ageni acio maarĩ thĩnĩ magĩtambũrũkia moko, makĩguucia Loti, makĩmũcooka nyũmba na makĩhinga mũrango.

¹¹ Magĩcooka makĩhũura andũ acio maarĩ nja ya mũrango wa nyũmba, ethĩ na akũrũ, na ũtumumu nĩgeetha mage kuona mũrango.

¹² Andũ acio eerĩ makĩũria Loti atĩrĩ, “Ūrĩ na andũ angĩ aku gũkũ, ta arĩa mahikĩtie airĩtu aku, aanake kana airĩtu aku, kana mũndũ ũngĩ waku o wothe ũrĩ itũũra-inĩ rĩrĩ inene? Moimagarie muume gũkũ,

¹³ tondu nĩtũkwananga kũndũ gũkũ. Mũkayo ũrĩa ũkaiirwo Jehova okĩrĩre andũ a gũkũ nĩ mũnene mũno, na niatũtũmĩte tũũke tũrianange.”

¹⁴ Nĩ ũndũ ũcio Loti akiumagara, agĩthĩ akĩaria na athoni ake, arĩa maarĩ mahikie airĩtu ake. Akĩmeera atĩrĩ, “Mwĩhĩkei muume kũndũ gũkũ, nĩ ũndũ Jehova arĩ hakuhi kwananga itũũra rĩrĩ inene!” No athoni ake magĩciiria nĩ itherũ aamarĩngaga.

¹⁵ Rũciinĩ ruoro rũgĩtema-rĩ, araika acio makĩhĩkahĩka Loti, makĩmwĩra atĩrĩ, “Wĩhĩke! Oya mũtumia waku na airĩtu aku eerĩ arĩa marĩ gũkũ, kana mũniinanĩro na itũũra rĩrĩ rikĩherithio.”

¹⁶ Rĩrĩa Loti aahindahindire-rĩ, andũ acio makĩmũnyũita guoko, na moko ma mũtumia wake na ma airĩtu ake eerĩ, na makĩmoimagaria o wega nginya nja ya itũũra rĩu inene, nĩgũkorwo Jehova nĩamaiguĩrĩre tha.

¹⁷ Na maarĩkia kũmaruta nja ya itũũra, ũmwe wao akĩmeera atĩrĩ, “Mwĩthareĩ mũhonokie mũoyo yanyu! Mũtikehũgũre, na mũtikarũgame handũ o na ha gũkũ kĩaragana-inĩ gĩkĩ! Ūrĩrai irĩma-inĩ, kana mũniinwo!”

¹⁸ No Loti akĩmeera atĩrĩ, “Aca, aathi akwa, ndamũthaitha!”

¹⁹ Tondu ndungata yanyu nĩ itĩkĩrĩkĩte maitho-inĩ manyu, na nĩmũnyonetie ũtugi mũnene wa kũhonokia muoyo wakwa, no ndingĩhota kũũrĩra irĩma-inĩ; mwanangĩko ũyũ nĩũkũngorerera, na nĩngũkua.

²⁰ Ta rorai, haarĩa harĩ na itũũra rĩrĩ hakuhi ingĩũrĩra, na nĩ inini. Rekei njũrĩre kuo, nĩ itũũra inini mũno, githĩ tigu? Naguo muoyo wakwa nĩũkũhonoka.”

²¹ Nake mũraika akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩ wega mũno, nĩngũkũiguĩra ihooya rĩu o narĩo; Ndikũharagania itũũra rĩu warĩa ũhoru warĩo.

²² No rĩrĩ, ũrĩa kuo na ihenya, nĩ ũndũ gũtirĩ ũndũ ingĩka nginya ũkinye kuo.” (Nĩkĩo itũũra rĩu rĩntagwo Zoari.)

²³ Loti agĩkinya Zoari-rĩ, riũa nĩrĩarĩkĩtie kũratha.

²⁴ Nake Jehova akiurĩria Sodomu na Gomora mwaki wa ũbiriti uumĩte igũrũ kũrĩ Jehova.

²⁵ Nake akĩharagania matũũra macio manene, na kĩaragana kũu gĩothe, o hamwe na arĩa othe maatũire matũũra-inĩ macio manene, o na mũmera yothe ya bũrũri ũcio.

²⁶ No mũtumia wa Loti nĩehũgũrĩre na thuutha, nake agĩtuĩka gĩtugi gĩa cumbĩ.

²⁷ Mũthenya ũyũ ũngĩ rũciinĩ tene-rĩ, Iburahĩmu agĩũkĩra na agĩcooka handũ harĩa aarũgamĩte mbere ya Jehova.

²⁸ Agĩcũthĩrĩria mwena wa Sodomu na Gomora, bũrũri wothe wa kĩaragana kũu, nake akĩona ndogo ndumanu yambatĩte na igũrũ kuuma bũrũri-inĩ ũcio, ihaana ta ndogo yumĩte icua-inĩ.

²⁹ Nĩ ũndũ ũcio, rĩrĩa Jehova aanangĩre matũũra macio manene ma kĩaragana kũu, nĩaririkanĩre Iburahĩmu, na akĩruta Loti mwanangĩko-inĩ ũcio waharaganĩre matũũra macio manene kũrĩa Loti atũire.

Loti na Airĩtu ake

³⁰ Thuutha ũcio Loti akiuma Zoari, agĩthĩĩ gũtũũra kĩrima-inĩ arĩ hamwe na airĩtu ake eerĩ, tondũ nĩetigĩrire guikara Zoari. We na airĩtu ake eerĩ magĩtũũra ngurunga-inĩ.

³¹ Mũthenya ũmwe-rĩ, mũirĩtu ũrĩa warĩ mũkũrũ akĩĩra ũrĩa warĩ mũnini atĩrĩ, “Ithe witũ nĩ mũkũrũ, na gũtirĩ mũndũ mũrũme ũrĩ hakuhi wa gũkoma na ithuĩ, ta ũrĩa arĩ mũtugo kũndũ guothe gũkũ thĩ.

³² Reke tũhe ithe witũ ndibei anyue nĩgeetha tũkome nake, na tũtũurie rũciaro rwitũ na ũndũ wa ithe witũ.”

³³ Ũtukũ ũcio magĩtũma ithe wao anyue ndibei, na mũirĩtu ũrĩa mũkũrũ agĩtoonya na agĩkoma nake. Nowe Loti ndaamenyire rĩrĩa mũirĩtu aakomire kana rĩrĩa ookĩrire.

³⁴ Mũthenya ũyũ ũngĩ, mũirĩtu ũrĩa mũkũrũ akĩĩra ũrĩa mũnini atĩrĩ, “Hwai ũtukũ nĩ nĩ ndĩrakomire na ithe witũ. Reke tũmũhe ndibei rĩngĩ anyue ũtukũ wa ũmũthĩ, nawe ũthĩĩ ũkome nake, nĩgeetha tũtũurie rũciaro rwitũ na ũndũ wa ithe witũ.”

³⁵ Nĩ ũndũ ũcio magĩtũma ithe wao anyue ndibei ũtukũ ũcio o naguo, nake mũirĩtu ũrĩa warĩ mũnini agĩtoonya agĩkoma nake. O rĩngĩ Loti ndaamenyire rĩrĩa mũirĩtu aakomire kana rĩrĩa ookĩrire.

³⁶ Nĩ ũndũ ũcio airĩtu acio eerĩ a Loti makĩgĩa nda na ithe wao.

³⁷ Mũirĩtu ũrĩa mũkũrũ agĩciara kahĩ na agĩgatua Moabi, na nĩwe ithe wa andũ a Moabi gwata ũmũthĩ.

³⁸ Mũirĩtu ũrĩa mũnini o nake agĩciara kahĩ, nake agĩgatua Beni-Ami, na nĩwe ithe wa Aamoni arĩa marĩ kuo nginya ũmũthĩ.

20*Iburahĩmu na Abimeleku*

¹ Na rĩrĩ, Iburahĩmu nĩomire kũu aarĩ, agĩthĩĩ mwena wa Negevu, na agĩtũũra gatagati ga Kadeshi na Shuri. Gwa kahinda nĩatũũrire Gerari

² na arĩ kũu Iburahĩmu oigaga atĩrĩ ha ũhoru wa mũtumia wake Sara, “Ũyũ nĩ mwarĩ wa baba.” Tondũ ũcio Abimeleku mũthamaki wa Gerari agĩtũmanĩra Sara na akĩmuoya.

³ No rĩrĩ, Ngai akĩmũrĩra Abimeleku ũtukũ na kĩroto, akĩmwĩra atĩrĩ, “Wee-rĩ, no ta ũkuĩte tondũ mũndũ-wa-nja ũcio woete nĩ mũtumia wene.”

⁴ No Abimeleku ndaakoretwo akũhĩrĩrie Sara, nĩ ũndũ ũcio akĩũria atĩrĩ, “Mwathani, no wanange rũrĩrĩ rũtehĩtie?”

⁵ Githĩ ti we wanjĩrĩre, “Ũyũ nĩ mwarĩ wa baba?” Na ningĩ o nake Sara githĩ ndoigire atĩrĩ, “Ũyũ nĩ mũrũ wa baba?” Njikĩte ũndũ ũcio na ũrũngĩrĩru wa ngoro na moko matarĩ ũcuuke.”

⁶ Ningĩ Ngai akĩmwĩra atĩrĩ kĩroto-inĩ, “Ĩi, nĩnjũũĩ ũrekĩte ũguo na ũrũngĩrĩru wa ngoro, na nĩkĩo ndĩrakũgĩririe ũnjĩhĩrie. Nĩkĩo itanareka ũmũhutie.

⁷ Rĩu-rĩ, cookeria mũndũ ũcio mũtumia wake, nĩgũkorwo nĩ mũnabii, nake nĩegũkũhooera, na nĩgũtũũra muoyo. No waga kũmũcookia-rĩ, ũmenye ti-itherũ wee nĩgũgũka, na andũ aku othe nĩmegũkua.”

⁸ Mũthenya ũyũ ũngĩ rũciinĩ tene, Abimeleku agĩtũmanĩra anene ake othe, na aarĩkia kũmeera maũndũ marĩa mothe meekĩkĩte, andũ acio magĩtigĩra mũno.

⁹ Abimeleku agĩcooka agĩta Iburahĩmu na akĩmũũria atĩrĩ, “Nĩ atĩa ũguo ũtwĩkĩte? Nĩ atĩa ngwĩhĩrie, nĩguo ũndeherere nĩ na ũthamaki wakwa ũũru mũnene ũguo? Ũnjĩkĩte maũndũ mataagĩrĩre gwĩkwo.”

10 Ningĩ Abimeleku akĩũria Iburahĩmu atĩrĩ, “Nĩ kĩĩ gĩatũmire wĩke ũguo?”

11 Iburahĩmu akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ndeĩrĩre atĩrĩ, ‘Kũndũ gũkũ andũ matiĩtigĩrĩte Ngai, na nĩmekũnjũraga nĩ undũ wa mũtumia wakwa.’

12 O na kũrĩ ũguo, ti-itherũ nĩ mwarĩ wa-baba, mũirĩtu wa baba; no tũtirĩ a nyina ũmwe, nĩkĩo aatuĩkire mũtumia wakwa.

13 Na rĩrĩa Ngai aandutire kuuma nyũmba-inĩ ya baba thiĩ ngorũũrage, ndeerire mũtumia wakwa atĩrĩ, ‘Ūũ nĩguo ũrĩnyonagia wendo waku: Kũrĩa guothe tũrĩthiaga, uugage atĩrĩ ũhoru-inĩ ũnjĩgũ, ‘Ūyũ nĩ mũrũ wa baba.’”

14 Iburahĩmu aarĩkia kwaria, Abimeleku akĩruta ng’ondũ na ng’ombe, na ngombo cia arũme na cia andũ-a-nja, na agĩcihe Iburahĩmu, na akĩmũcookeria Sara mũtumia wake.

15 Ningĩ Abimeleku akĩmwĩra atĩrĩ, “Bũrũri wakwa ũrĩ mbere yaku; tũũra harĩa hothe ũngienda.”

16 Nake Abimeleku akĩra Sara atĩrĩ, “Nĩngũhe mũrũ-wa-thoguo cekerĩ 1,000 cia betha* ituĩke cia kũrĩhĩria ihĩtia rĩrĩa ũhĩtũirio mbere ya andũ aya othe mũrĩ nao; we ndũrĩ ũũru wĩkĩte.”

17 Nake Iburahĩmu akĩhooya Ngai, nake Ngai akĩhonia Abimeleku, na mũtumia wake, na ngombo ciake cia airĩtu nĩguo mahote gũciara ciana rĩngĩ,

18 nĩgũkorwo Jehova nĩahĩngĩte nda cia andũ-a-nja othe a nyũmba ya Abimeleku, makaaga kũgĩa ciana, nĩ undũ wa Abimeleku kuoya Sara mũtumia wa Iburahĩmu.

21

Gũciarwo kwa Isaaka

1 Nake Jehova agĩtuga Sara o ta ũrĩa oigĩte, na Jehova akĩhingĩria Sara kĩrĩkanĩro kĩrĩa aamwĩrĩre.

2 Sara akĩgĩa nda, na agĩciarĩra Iburahĩmu kaana ga kahĩ ũkũrũ-inĩ wake, o ihinda rĩrĩa Jehova aamwĩrĩte.

3 Iburahĩmu agĩtua kaana kau ga kahĩ aaciarĩrwo nĩ Sara, Isaaka.

4 Na rĩrĩa mũriũ ũcio wake Isaaka akinyirie thĩkũ inyanya-rĩ, Iburahĩmu akĩmũruithia, o ta ũrĩa Ngai aamwathĩte.

5 Iburahĩmu aarĩ na miaka igana rĩmwe rĩrĩa mũriũ wake Isaaka aaciarĩrwo.

6 Sara akiuga atĩrĩ, “Ngai nĩatũmĩte theke, na mũndũ o wotho ũrĩguaga ũhoru ũcio niarĩthekaga hamwe na niĩ.”

7 Agĩcooka akiuga atĩrĩ, “Nũũ ũngĩerire Iburahĩmu atĩ Sara nĩakongithia ciana? No rĩrĩ, nĩndĩmũciarĩre kaana ga kahĩ ũkũrũ-inĩ wake.”

Hagari na Ishumaeli Kũingatwo

8 Nako kaana kau gagĩkũra na gagĩtigithio kuonga; naguo mũthenya ũrĩa Isaaka aatigithirio kuonga-rĩ, Iburahĩmu akĩrugithia iruga inene.

9 No Sara akĩona atĩ mũriũ wa Hagari ũrĩa Mũmisiri aaciarĩre Iburahĩmu aarĩ na kĩnyũrũri.

10 Nake akĩra Iburahĩmu atĩrĩ, “Ingata ngombo ĩno ya mũndũ-wa-nja hamwe na mũriũ, tondu mũriũ ũcio wa ngombo ĩyo ya mũndũ-wa-nja ndakagayana igai na mũriũ wakwa Isaaka.”

* 20:16 nĩ ta kilo ikũmi na ĩmwe na nuthu (11.5).

11 Naguo ūhoru ūcio ūgĩthĩnia Iburahĩmu mũno tondũ wakonĩ mũriũ.

12 No Ngai akĩmwĩra atĩrĩ, “Tiga gũthĩnika mũno nĩ ūndũ wa kĩmwana kũu, na ndungata iyo yaku ya mũndũ-wa-nja. Thikĩrĩria ūrĩa wothe Sara egũkwĩra, tondũ rũciaro rũrĩa rũgeetanio nawe rũkoima harĩ Isaaka.

13 O na ningĩ ningatũma mũriũ wa ndungata iyo ya mũndũ-wa-nja atuĩke rũrĩrĩ rũnene, tondũ nĩ rũciaro rwaku.”

14 Mũthenya ūyũ ūngĩ rũciinĩ tene Iburahĩmu akĩoya irio na mondo ya rũũa irĩ na maaĩ, na agĩcinengera Hagari. Akĩmũgĩrĩra ciande-inĩ ciake, agĩcoka akĩmumagaria hamwe na kĩmwana kũu. Nake Hagari agũthĩra, na agĩturĩrwo nĩ njĩra arĩ kũu werũ-inĩ wa Birishiba.

15 Na rũrĩa maaĩ marĩa maarĩ rũũa-inĩ maathirire-rĩ, Hagari akĩga kĩmwana kũu rungu rwa kĩhinga kĩmwe.

16 Nake agĩthiathia, agĩkara thĩ handũ hataarĩ haraihu, ta ha rĩikia rĩa mũguĩ, tondũ eeciiririe atĩrĩ, “Ndingĩrorera kĩmwana gĩakwa gĩgĩkua.” Na aikarĩte hau hakuhi, akĩambirĩria kũgĩrĩka.

17 Nake Ngai akĩgua kĩmwana kũu gĩkĩrĩra, nake mũraika wa Ngai agũta Hagari arĩ kũu igũrũ akĩmũuria atĩrĩ, “Nĩ kũ kĩragũthĩnia Hagari? Tiga gwĩtigĩra; Ngai nĩaguĩte kĩrĩro gĩa kĩmwana kũu kĩrĩ o hau kĩrĩ.

18 Tiira kĩmwana kũu na igũrũ, na ūkĩnyitĩrĩre na guoko, nĩgũkorwo nĩngagĩtua rũrĩrĩ rũnene.”

19 Hĩndĩ iyo Ngai akĩmũhingũra maitho, nake akĩona gĩthima kĩa maaĩ. Agĩthĩ ho, akĩyũria rũũa maaĩ, na akĩhe kĩmwana kũu kĩnyue.

20 Ngai nĩakorirwo hamwe na kĩmwana kũu o ūrĩa gĩakũraga. Giatũrĩre werũ-inĩ, na gĩgĩtuika mũrathi na ūta.

21 Hĩndĩ iyo aatũũraga Werũ-inĩ wa Parani-rĩ, nyina akĩmwethera mũtumia kuuma Misiri.

Kĩrĩkanĩro kĩa Iburahĩmu na Abimeleku

22 Ihinda-inĩ-rũu Abimeleku na Fikolu mũnene wa mbũtũ ciake cia ita makĩra Iburahĩmu atĩrĩ, “Ngai arĩ hamwe nawe maũndũ-inĩ mothe marĩa wĩkaga.

23 Rũu-rĩ, wĩhĩte ūrĩ mbere ya Ngai atĩ ndũkanjuukanĩrĩra, kana ūcuukanĩre ciana ciakwa, o na kana njiaro ciakwa. Nyonagia ūtugi nĩ na bũrũri ūyũ we ūtũũraga ūrĩ mũgeni o ta ūrĩa nĩ nguonetie ūtugi.”

24 Iburahĩmu agĩcokia atĩrĩ, “Nĩndehĩta.”

25 Ningĩ Iburahĩmu agĩteta Abimeleku nĩ ūndũ wa gĩthima kĩa maaĩ kĩrĩa ndungata cia Abimeleku ciamũtunyĩte.

26 No Abimeleku akiuga atĩrĩ, “Ndiũ nũ wĩkĩte ūndũ ūcio. Wee ndwanjũrĩre, na ndaigua ūhoru ūcio ūmũthĩ.”

27 Nĩ ūndũ ūcio Iburahĩmu akĩrehe ng’ondũ na ng’ombe akĩhe Abimeleku, nao andũ acio eerĩ makĩgia na kĩrĩkanĩro.

28 Iburahĩmu akĩamũra mũatĩ mũgwanja kuuma rũũru-inĩ rwake.

29 Nake Abimeleku akĩũria Iburahĩmu atĩrĩ, “Mĩatĩ ĩno mũgwanja-rĩ, wamĩamũra kuuma rũũru-inĩ nĩkĩ?”

30 Iburahĩmu akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ītikĩra kuoya mũatĩ ĩno mũgwanja kuuma kũrĩ nĩ, ĩtuĩke ūira atĩ nĩ nĩ ndenjire gĩthima gĩkĩ.”

31 Tondũ ūcio handũ hau hagĩtwo Birishiba tondũ hau nĩ ho andũ acio eerĩ mehĩĩre mwĩhĩta.

32 Thuutha wa kũrĩkanĩra kĩrĩko kũu kũu Birishiba, Abimeleku na Fikolu mũnene wa mbũtũ ciake cia ita, magĩcoka bũrũri wa Afilisti.

33 Nake Iburahĩmu akĩhaanda mũtĩ wa mũbinde kũu Birishiba, na agĩkaira rĩtwa rĩa Jehova, o we Mũrungu Ūrĩa-Ūtũũraga-Tene-na-Tene, arĩ handũ hau.

34 Nake Iburahĩmu agĩkara bũrũri-inĩ ũcio wa Afilisti ihinda iraaaya ma.

22

Kũgerio kwa Iburahĩmu

1 Thuutha wa maũndũ macio-rĩ, Ngai nĩageririe Iburahĩmu. Ngai akĩmwĩta atĩrĩ, “Iburahĩmu!”

Nake agĩcookia atĩrĩ, “Nĩ ũyũ haha.”

2 Nake Ngai akĩmwĩra atĩrĩ, “Oya mũriũ waku, o we ũrĩa wa mũmwe Isaaka, ũrĩa wendete, ũthĩ rũgongo rwa Moria, na ũmũrute ta igongona rĩa njino kuo kĩrĩma-inĩ kĩmwe kĩa iria ngaakuonia.”

3 Nĩ ũndũ ũcio mũthenya ũyũ ũngĩ rũciinĩ tene, Iburahĩmu agĩũkĩra, agĩtandĩka ndigiri yake. Akĩoya ndungata ciake igĩrĩ na mũriũ wake Isaaka. Aarĩkia gwatũra ngũ cia kũigana igongona rĩa njino-rĩ, akiumagara erekeire handũ harĩa Ngai aamwĩrite.

4 Mũthenya wa gatatũ, Iburahĩmu agĩtiira maitho na akĩona handũ hau harĩ o kũraya.

5 Akĩra ndungata ciake atĩrĩ, “Ikaragai haha na ndigiri ĩno, na nĩ na kĩmwana giakwa tũthĩ haarĩa tũkahooe Ngai, na tũcooke tũmũcookerere.”

6 Iburahĩmu agĩkĩoya ngũ icio cia igongona rĩa njino, agĩciigĩrĩra mũriũ wake Isaaka, nake agĩkuua mwaki na kahiũ. Na rĩrĩa o eerĩ mathiiga hamwe,

7 Isaaka akĩaria, agĩta ithe Iburahĩmu atĩrĩ, “Baba!”

Iburahĩmu akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ ũyũ, mũrũ wakwa.”

Isaaka akiuga atĩrĩ, “Ndĩrona tũrĩ na mwaki na ngũ! No rĩrĩ, gatũrũme ka igongona rĩa njino karĩ ha?”

8 Iburahĩmu agĩcookia atĩrĩ, “Mũrũ wakwa, Ngai we mwene nĩekũheana gatũrũme ka igongona rĩa njino.” Nao eerĩ magĩthĩ na mbere marĩ hamwe.

9 Maakinya handũ harĩa Ngai aamwĩrite-rĩ, Iburahĩmu agĩaka kĩgongona ho na akĩara ngũ igũrũ riakĩo. Agĩcooka akĩoha mũriũ wake Isaaka na akĩmũkomia kĩgongona-inĩ kũu igũrũ rĩa ngũ.

10 Ningĩ akĩoya kahiũ, agĩtambũrũkia guoko gwake, oorage mũriũ.

11 No mũraika wa Jehova akĩmwĩta kuuma igũrũ, akiuga atĩrĩ, “Iburahĩmu! Iburahĩmu!”

Nake Iburahĩmu agĩcookia atĩrĩ, “Nĩ ũyũ haha.”

12 Akĩmwĩra atĩrĩ, “Ndũkahutie kĩmwana kũu na guoko gwaku, na ndũgagũke ũndũ o na ũrĩkũ. Rĩu nĩndamenya atĩ nĩwĩtigĩrite Ngai, tondũ ndũnarega kũruta mũrũguo, o we mũrũguo waku wa mũmwe, arĩ igongona.”

13 Nake Iburahĩmu agĩtiira maitho, na hau kĩhinga-inĩ akĩona ndũrũme ĩnyiitĩtwo hĩa nĩ mĩrita. Agĩthĩ ho, akĩoya ndũrũme ĩyo na akĩmĩruta ĩrĩ igongona rĩa njino handũ ha mũriũ.

14 Nĩ ũndũ ũcio Iburahĩmu agĩta handũ hau Jehova-Nĩarĩheanaga. Na nginya ũmũthĩ kuugagwo atĩrĩ, “Kĩrĩma-inĩ kĩa Jehova-rĩ, nĩarĩtũheaga.”

15 Nake mũraika wa Jehova arĩ igũrũ, agĩta Iburahĩmu hĩndĩ ya keerĩ,

16 akĩmwĩra atĩrĩ, “Jehova ekuuga ũũ: Nĩndĩhĩtite na nĩ mwene, atĩ tondũ nĩwĩkĩte ũndũ ũyũ na ndũnarega kũndutĩra mũrũguo, o mũrũguo waku wa mũmwe-rĩ,

17 ti-itherũ nĩngakũrathima na ndũme njiaro ciaku cingĩhe ta njata cia matu-inĩ na ta mũthanga ũrĩa ũrĩ hũgũrũrũ-inĩ cia iria. Njiaro ciaku nĩ ikewatĩra matũura marĩa manene ma thũ ciacio,

18 na nĩ undũ wa rūciaro rwaku, ndũrĩrĩ ciothe cia thĩ nũkarathimwo, tondũ wee nũnjathĩkĩire.”

19 Nake Iburahĩmu agĩcookerera ndungata ciake, magĩthiĩ hamwe marorete Birishiba. Nake Iburahĩmu agĩtũũra kũu Birishiba.

Ariũ a Nahoru

20 Thuutha wa maũndũ macio Iburahĩmu agĩkinyĩrwo nĩ ũhoro, akĩrwo atĩrĩ, “Milika o nake nĩagĩite na ciana; niaciariĩre mũrũ-wa-nyũkwa Nahoru ciana:

21 Uzu nĩwe wa irigithathi, na mũrũ wa nyina nĩ Buzu, na Kemueli (ithe wa Aramu),

22 na Kesedu, na Hazo, na Pilidashu, na Jidilafu, na Bethueli.”

23 Bethueli nĩwe watuĩkire ithe wa Rebeka. Acio nĩo ariũ arĩa anana Milika aaciariĩre Nahoru, mũrũ wa nyina na Iburahĩmu.

24 Thuriya yake, irĩa yetagwo Reuma, o nayo yarĩ na ariũ ake, nĩo Teba, na Gahamu, na Tahashu na Maaka.

23

Gĩkuũ gĩa Sara

1 Sara aatũũire muoyo agĩkinyia mĩaka igana rĩmwe na mĩrongo ũrĩ na mũgwanja.

2 Nake aakuĩrĩre Kiriathu-Ariba (na nokuo Heberoni), bũrũri-inĩ wa Kaanani; nake Iburahĩmu agĩthiĩ, agĩcakaĩra Sara na akĩmũrĩra.

3 Ningĩ Iburahĩmu agĩũkĩra akiuma hau mwĩrĩ wa mũtumia wake warĩ, agĩthiĩ akiarĩra Ahiti akĩmeera atĩrĩ,

4 “Nĩ ndĩ mũgeni na mũgendi gũkũ kwanyu. Nyenderiai handũ gũkũ ha gũthikana nĩgeetha hote gũthika mũtumia wakwa ũria ũkuĩte.”

5 Nao Ahiti magĩcookeria Iburahĩmu atĩrĩ:

6 “Mũthuuri ũyũ, ta tũthikĩrĩre. Wee ũrĩ mũthamaki ũrĩ hinya gatagatĩ-inĩ gaitũ. Thika mũtumia waku mbĩrĩra-inĩ imwe ya iria njega ciitũ. Gũtirĩ mũndũ witũ ũngĩkũgiria mbĩrĩra ya gũthika mũtumia waku.”

7 Iburahĩmu agĩũkĩra akĩnamĩrĩra mbere ya Ahiti, andũ acio ene bũrũri.

8 Akĩmeera atĩrĩ, “Angĩkorwo nĩmwĩtikĩrĩte thike mũtumia wakwa-rĩ, gũthikĩrĩreie, na mũthaithanĩrĩre kũrĩ Efironi mũrũ wa Zoharu,

9 nĩguo anyenderie ngurunga ya Makipela, irĩa yake irĩ mũthia-inĩ wa gũthaka gĩaake. Mũurĩeie anyenderie na thogora ũria ũmũigana, itũike handũ hakwa ha gũthikana gũkũ kwanyu.”

10 Nake Efironi ũcio Mũhiti aikarĩte thĩ o hau gatagatĩ-inĩ ka andũ arĩa angĩ; tondũ ũcio agĩcookeria Iburahĩmu akĩiguagwo nĩ Ahiti othe arĩa mookĩte kĩhingo-inĩ gĩa itũũra rĩu rĩake.

11 Akĩmwĩra atĩrĩ, “Aca, mwathi wakwa, thikĩrĩra; nĩndakũhe gũthaka kũu, na nĩndakũhe ngurunga iyo irĩ thĩnĩ wakĩo. Ndakũhe andũ akwa makĩonaga. Thika mũtumia waku.”

12 O rĩngĩ Iburahĩmu akĩnamĩrĩra mbere ya andũ acio ene bũrũri,

13 na akiarĩra Efironi andũ acio makĩiguaga, akĩmwĩra atĩrĩ, “Itĩkĩra gũũthikĩrĩra. Nĩngũrĩha thogora wa gũthaka kũu. Amũkĩra mbeeca kuuma kũrĩ nĩ, nĩgeetha hote gũthika mũtumia wakwa kuo.”

14 Efironi agĩcookeria Iburahĩmu atĩrĩ,

15 “Ta thikիրία, mwathi wakwa; githaka kiu kīngiuma cekeru magana mana ma betha,* no rիր, kiu nĩ kĩ gatagatĩ gaku na nĩ? Thiũ ũthike mĩtumia waku.”

16 Iburahĩmu agĩtikira thogora wa Efironi na akĩmũthimĩra betha iria aagwetete andũ a Ahiti othe makĩguaga; cekeru magana mana cia betha cia mũigana wa gĩthimo kĩa onjorithia.

17 Nĩ ũndũ ũcio, githaka kĩa Efironi kiu kĩarĩ Makipela hakuhi na Mamure-githaka na ngurunga iyo, na mitĩ yothe irĩa yarĩ mĩhaka-inĩ ya githaka kiu ikĩgarũrĩrwo

18 Iburahĩmu mbere ya Ahiti othe arĩa mookĩte kĩhingo-inĩ gĩa itũura rĩu inene.

19 Thuutha wa ũguo, Iburahĩmu agĩthika Sara mĩtumia wake ngurunga-inĩ iyo yarĩ githaka-inĩ kĩa Makipela hakuhi na Mamure (irĩa irĩ Hebironi), bũrũri-inĩ wa Kaanani.

20 Nĩ ũndũ ũcio githaka kiu na ngurunga iyo yarĩ kuo ikĩgarũrĩrwo Iburahĩmu nĩ Ahiti irĩ handũ ha gũthikanaga.

24

Isaaka na Rebeka

1 Na rիր, Iburahĩmu aarĩ mũkũrũ na agatindĩka mĩaka. Nake Jehova nĩamũrathimite maũndũ-inĩ make mothe.

2 Nake akĩra ndungata irĩa yarĩ nene mũciĩ-inĩ wake, o irĩa yarũgamĩrĩre indo ciothe iria aarĩ nacio atիր, “Ta iga guoko gwaku rungu rwa kiero giakwa.

3 Nĩngwenda wĩhĩte na rիրwa rĩa Jehova, o we Ngai wa igũrũ na Ngai wa thĩ, atĩ ndũgethara mũrũ wakwa mĩtumia kuuma kũrĩ airĩtu a Akaanani aya ndũuraga thĩnĩ wao,

4 no nĩũgathiĩ bũrũri-inĩ wakwa na kũrĩ andũ a nyũmba iitũ, na wethere mũrũ wakwa Isaaka mĩtumia kũu.”

5 Ndungata iyo ikĩmũria atիր, “Ĩ mũndũ-wa-nja ũcio angĩkaarega gũũka na nĩ bũrũri-inĩ ũyũ? Ngaacookia mũrũguo bũrũri ũrĩa woimire?”

6 Iburahĩmu akĩmwĩra atիր, “Menyerera, ndũkanacookie mũrũ wakwa kũu!

7 Jehova, o we Ngai wa igũrũ ũrĩa wandutire kuuma nyũmba ya baba na kuuma bũrũri ũrĩa ndaciariĩrwo na akĩnjarĩria na akĩnjĩra na mwĩhĩtwa atիր, ‘Rũciaro rwaku nĩngarũhe bũrũri ũyũ’ we nĩwe ũgaatũma mũraika wake mbere yaku nĩguo ũkoonera mũrũ wakwa mĩtumia kuuma kuo.

8 Mũndũ-wa-nja ũcio angĩkaarega gũũka nawe-rĩ, ndũkoohwo nĩ mwĩhĩtwa ũyũ wakwa; no ndũkanacookie mũrũ wakwa kũu.”

9 Nĩ ũndũ ũcio ndungata iyo ikĩiga guoko kwayo rungu rwa kiero kĩa Iburahĩmu ũcio mwathi wayo, na ikĩhĩta na mwĩhĩtwa hari we kũringana na ũhoro ũcio.

10 Ndungata iyo igĩcoka ikĩoya ngamĩra ikũmi cia mwathi wayo na ikĩumagara ikuĩte mĩthemba yothe ya indo njega kuuma kũrĩ mwathi wayo. Igĩthĩ igĩkinya itũura rիրĩ Nahoru aatũuraga mwena wa gathigathini-ithũiro wa Mesopotamia.

11 Nayo igĩtũma ngamĩra ikome nja ya itũura hakuhi na gĩthima kĩa maai; kwarĩ kihwai-inĩ rիրĩ andũ-a-nja maathĩiaga gũtaha maai.

12 Igĩcoka ikĩhooya, ikiuga atիր, “Wee Jehova, Ngai wa Iburahĩmu mwathi wakwa, tũma ngaacĩre ũmũthĩ na ũtuge mwathi wakwa Iburahĩmu.

* 23:15 nĩ ta kilo inya na nuthu (4.5).

13 Rora, ndūgamite haha githima-ini kia maaĩ, nao airitu a ene itũura ni maroka gutaha maaĩ.

14 Kũrotũka atĩrĩ, atĩ rĩria ndĩrĩra mũirĩtu atĩrĩ, 'Ndakũhooya, he ndigithũ yaku nyue maaĩ,' nake oige atĩrĩ, 'Nyua na nĩngũtahĩra o na ngamĩra ciaku,' reke ũcio atũike nĩwe ũthuurĩre ndungata yaku Isaaka. Na ũndũ ũcio ũtũme nĩ menye atĩ nĩũtugĩte mwathi wakwa."

15 Itanarĩkia kũhooya-rĩ, Rebeka agĩũka akuũite ndigithũ kiande-ini. Aarĩ mũirĩtu wa Bethueli mũrũ wa Milika, ũria warĩ mĩtumia wa Nahoru mũrũ wa nyina na Iburahĩmu.

16 Mũirĩtu ũcio aarĩ mũthaka mũno, mũirĩtu gathirange; gũtirĩ mũndũ mũrũme wakomete nake. Agĩkũrũka githima-ini kia maaĩ, akĩyũria ndigithũ yake maaĩ, agĩcooka akĩambata rĩngĩ.

17 Nayo ndungata iyo ikĩhiũha ikamũtũnge, na ikĩmwĩra atĩrĩ, "Ndagũthaita, he tũũ tũnini twa kũnyua kuuma ndigithũ-ini yaku."

18 Nake agĩcookia atĩrĩ, "Mwathi wakwa, nyua," nake akĩruta ndigithũ mũtwe na ihenya, akĩmĩnyiita na moko, na akĩmũhe maaĩ.

19 Na aarĩkia kũmũhe maaĩ ma kũnyua, agĩcooka akiuga atĩrĩ, "Nĩngũtahĩra ngamĩra ciaku, o nacio o nginya ciiganie kũnyua."

20 Agĩkĩonoreria maaĩ marĩa maarĩ ndigithũ yake mũharatĩ-ini na ihenya, agĩcooka agĩteng'era githima-ini gutaha maaĩ mangĩ, agĩtaha ma kũigana ngamĩra ciake ciothe.

21 Mũndũ ũcio akĩmwĩrorera atekwaria, nĩguo amenye kana Jehova nĩagacĩrithĩte rũgendo rwake kana ndaarũgacĩrithĩte.

22 Rĩria ngamĩra ciarĩkirie kũnyua maaĩ-rĩ, mũndũ ũcio akĩruta gĩcũhĩ kia iniũrũ gĩa thahabu kia ũritũ wa nuthu cekerĩ,* na bangiri igĩrĩ cia thahabu cia ũritũ wa cekerĩ ikũmi,† akĩmwĩkĩra.

23 Agĩcooka akĩmũuria atĩrĩ, "Wee ũrĩ mwarĩ wa ũ? Ndagũthaita ta njĩra atĩrĩ, mũciĩ gwa thoguo-rĩ, he handũ tũngĩrarĩria?"

24 Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, "Nĩ ndĩ mwarĩ wa Bethueli, mũriũ ũria Milika aaciarĩre Nahoru."

25 Nĩngĩ akĩmwĩra atĩrĩ, "Tũrĩ na riya na nyeki nyingĩ, o na handũ wee ũngĩrarĩria."

26 Mũndũ ũcio akĩnamĩrĩra thĩ, akĩhooya Jehova,

27 akiuga atĩrĩ, "Jehova arogaathwo, o we Ngai wa Iburahĩmu mwathi wakwa, o ũcio ũtatigĩte kuonania ũtugi na wĩhokeku wake kũrĩ mwathi wakwa. Hakwa-rĩ, Jehova nĩandongoretie rũgendo-ini, akanginya kwa andũ a nyũmba ya mwathi wakwa."

28 Nake mũirĩtu ũcio agĩteng'era, agĩthĩ akĩhe andũ a nyũmba ya nyina ndeto icio.

29 Na rĩrĩ, Rebeka aarĩ na mũrũ wa nyina wetagwo Labani, nake akĩumagara ahiũhĩte, agĩthĩ kũrĩ mũndũ ũcio hau githima-ini kia maaĩ.

30 Rĩria onire gĩcũhĩ kũu kia iniũrũ na bangiri irĩ moko-ini ma mwarĩ wa nyina, na aigua Rebeka akiuga ũria mũndũ ũcio aamwĩrite-rĩ, agĩthĩ kũrĩ mũndũ ũcio, akĩmũkora arũgamite harĩ ngamĩra ciake hakuhi na githima kia maaĩ.

31 Akĩmwĩra atĩrĩ, "Ūka tũthĩ mũciĩ, wee ũrathimĩtwo ni Jehova. Ūrũgamite haha nja nĩki? Nĩhaarĩrie nyũmba yaku na handũ ha ngamĩra."

* 24:22 ni ta giramu ithano na nuthu (5:5). † 24:22 ni ta giramu 110.

32 Nĩ ūndũ ūcio mũndũ ūcio agĩtoonya nyũmba, nacio ngamĩra ikĩaũrwo mĩrigo. Ngamĩra ikĩreherwo riya na nyeki, nake mũndũ ūcio na andũ arĩa aarĩ nao makĩreherwo maaĩ ma gwĩthamba magũrũ.

33 Ningĩ akĩreherwo irio, nowe akiuga atĩrĩ, “Nĩ ndingĩria, itambĩte kũmwĩra ūndũ ūria ūndehete gũkũ.”

Nake Labani akĩmwĩra atĩrĩ, “Gĩtwĩre.”

34 Nake agĩkiuga atĩrĩ, “Nĩ ndĩ ndungata ya Iburahĩmu.”

35 “Jehova nĩarathimĩte mwathi wakwa mũno, na nĩ atongete mũno. Nĩamũheete ng’ondũ na ng’ombe, betha na thahabu, ndungata cia arũme na cia andũ-a-nja, na ngamĩra o na ndigiri.

36 Nake Sara mũtumia wa mwathi wakwa nĩamũciarĩre kĩmwana arĩ o mũkũrũ, nake nĩakĩheete indo ciake ciothe.

37 Nake mwathi wakwa agĩtũma ndĩhĩte akĩnjĩra atĩrĩ, ‘Ndũkanethere mũriũ wakwa mũtumia kuuma kũrĩ airĩtu a Akaanani, a gũkũ bũrũri ūyũ ndũruga,

38 no ūthĩ kũrĩ nyũmba ya baba na kũrĩ mũhĩrĩga wakwa, na ūrutĩre mũriũ wakwa mũtumia kuo.’

39 “Ningĩ ngĩũria mwathi wakwa atĩrĩ, ‘Ĩ mũndũ-wa-nja ūcio angĩrega gũka na nĩ?’

40 “Nake akĩnjookeria atĩrĩ, ‘Jehova ūria ndũire thiiaga mbere yake, nĩagatũma mũraika wake athĩ nawe, na atũme rũgendo rwaku rũgaacĩre, nĩgeetha ūkaarũtĩra mũriũ wakwa mũtumia kuuma kũrĩ mũhĩrĩga wakwa na kuuma kũrĩ andũ a nyũmba ya baba.

41 Ningĩ wathĩ kũrĩ mũhĩrĩga wakwa-rĩ, nũkohorwo kuuma kũrĩ mwĩhitwa wakwa; o na mangĩkaarega kũmũnengerana kũrĩ we, nũkohorwo kuuma kũrĩ mwĩhitwa ūcio wakwa.’”

42 Agĩthĩ na mbere, akiuga atĩrĩ, “Ūmũthĩ rĩria nginyire gĩthima-inĩ kĩa maaĩ, njugire atĩrĩ, ‘Wee Jehova Ngai wa Iburahĩmu mwathi wakwa, ūngĩenda, ndagũthaiha, gaacĩrithia rũgendo rũrũ njũkĩte.

43 Ta kĩone, nũngĩ haha gĩthima-inĩ kĩa maaĩ; mũirĩtu angĩũka gũtaha maaĩ na nĩ ndĩmwĩre atĩrĩ, “Ĩtikĩra nyue tũũ tũnini kuuma ndigithũ-inĩ yaku,”

44 nake angĩnjĩra atĩrĩ, “Nyua na nĩngũtahĩra ngamĩra ciaku o nacio,” nĩagĩtuĩke nĩwe mũndũ-wa-nja ūria Jehova athuurĩre mũriũ wa mwathi wakwa.’

45 “Itanarĩkia kũhooya ūguo na ngoro-rĩ, Rebeka oka arĩ na ndigithũ yake kĩaende. Nake aikũrũka gĩthima-inĩ kĩa maaĩ, aataha maaĩ na nĩ ndamwĩra atĩrĩ, ‘Ndagũthaiha he maaĩ nyue.’

46 “Aaruta ndigithũ yake kĩaende o naihenya anjĩra atĩrĩ, ‘Nyua, na nĩngũnyũthia o na ngamĩra ciaku.’ Nĩ ūndũ ūcio ndanyua maaĩ na ahe ngamĩra o nacio.

47 “Na nĩ ndamũũria atĩrĩ, ‘Ūrĩ mwarĩ wa ū?’

“Nake anjookeria atĩrĩ, ‘Ndĩ mwarĩ wa Bethueli mũrũ wa Nahoru, ūria Milika aamũciarĩre.’

“Na nĩ ndakĩmwĩkĩra gĩcũhĩ iniũrũ, na bangiri moko,

48 ndacooka ndainamĩrĩra ndahooya Jehova. Ndagatha Jehova, o we Ngai wa Iburahĩmu mwathi wakwa, ūria ūndongoretie na njĩra irĩa njagĩrĩru nyonere mũrũ wa mwathi wakwa mwarĩ wa mũriũ wa mũrũ wa nyina nake.

49 Na rĩrĩ, angĩkorwo nĩ mũkuonania ūtugi na wĩhokeku kũrĩ mwathi wakwa, njĩrai; na angĩkorwo tĩguo, mũnjĩre nĩgeetha na nĩ menye na kũria ngũrora.”

⁵⁰ Labani na Bethueli magĩcookia atĩrĩ, “Ūndũ ũyũ uumĩte kũrĩ Jehova; ithuĩ tũngĩgĩkwĩra atĩa?”

⁵¹ Rebeka nĩwe ũyũ; muoe mũthiĩ agatuĩke mũtumia wa mũriũ wa mwathi waku, o ta ũrĩa Jehova oigĩte.”

⁵² Rĩrĩa ndungata ya Iburahĩmu yaiguire ũrĩa moigire, ikĩnamĩrĩra, igĩturumithia ũthiũ wayo thĩ mbere ya Jehova.

⁵³ Ningĩ ndungata iyo ikĩruta thahabu, na mathaga ma betha na nguo, na igĩcihe Rebeka; igĩcooka ikihe Labani mũrũ wa nyina, o na nyina, iheo cia goro.

⁵⁴ Ndungata iyo na andũ arĩa yarĩ nao makĩrĩa na makĩnyua, na makĩraara kũu ũtukũ ũcio.

Na rĩrĩa mookĩrĩre mũthenya ũyũ ũngĩ rũciinĩ tene, ikiuga atĩrĩ, “Rekei ndĩthiire kũrĩ mwathi wakwa.”

⁵⁵ No Labani mũrũ wa nyina na mũirĩtu, o na nyina, makiuga atĩrĩ, “Reke mũirĩtu ũyũ aikare na ithuĩ ta matukũ ikũmi; mũcooke mũthiĩ.”

⁵⁶ No yo ikĩmeera atĩrĩ, “Tigai kũngiria thĩ, kuona atĩ Jehova nĩagacirithĩte rũgendo rwakwa. Rekei ndĩthiire kũrĩ mwathi wakwa.”

⁵⁷ Nao makiuga atĩrĩ, “Rekei twĩte mũirĩtu tũmũurie ũhoru ũcio.”

⁵⁸ Nĩ ūndũ ũcio magĩta Rebeka, makĩmũuria atĩrĩ, “Nĩũgũthiĩ na mũndũ ũyũ?”

Nake akiuga atĩrĩ, “Nĩngũthiĩ.”

⁵⁹ Nĩ ūndũ ũcio magĩtikĩria Rebeka mwarĩ wa nyina ũcio ethiire, hamwe na mũmũrori, na ndungata ya Iburahĩmu na andũ ake.

⁶⁰ Nao magĩkĩrathima Rebeka makĩmwĩra atĩrĩ, “Mwarĩ wa maitũ,

ũroingĩha ũtuĩke nyina wa ngiri maita ngiri, naruo rũciaro rwaku rũroigwatĩra ihingo cia thũ ciao.”

⁶¹ Nake Rebeka na ndungata ciake, cia andũ-a-nja, makĩhaarĩria na makĩhaica ngamũira, na magĩthiĩ na mũndũ ũcio. Nĩ ūndũ ũcio ndungata iyo ikĩoya Rebeka igĩthiĩra.

⁶² Na rĩrĩ, Isaaka nĩoimĩte Biri-Lahai-Roi, nĩ ūndũ aatũuraga Negevu.

⁶³ Hwai-inĩ ũmwe-rĩ, nĩathiire na kũu mũgũnda-inĩ agecũuranganie, na aatiira maitho, akĩona ngamũira ciũkĩte.

⁶⁴ O nake Rebeka agĩtiira maitho akĩona Isaaka. Akiuma ngamũira igũrũ,

⁶⁵ na akĩuria ndungata iyo atĩrĩ, “Mũndũ ũrĩa ũrĩ kũũria mũgũnda ũroka gũtũtũnga nũ?”

Ndungata iyo igĩcookia atĩrĩ, “Nĩ mwathi wakwa.” Nake Rebeka akĩoya taama wake akĩhumbĩra.

⁶⁶ Nayo ndungata iyo ikĩira Isaaka ũrĩa wothe yekĩte.

⁶⁷ Nake Isaaka agĩtoonyia Rebeka hema-inĩ ya nyina Sara, akĩmũhikia. Nĩ ūndũ ũcio agĩtuĩka mũtumia wake, na akĩmwenda; nake Isaaka akĩhoorerio ihooru rĩa gĩkuũ kia nyina.‡

25

Gĩkuũ kĩa Iburahĩmu

¹ Thuutha ũcio Iburahĩmu nĩ aahikirie mũtumia ũngĩ, wetagwo Keturu.

² Nake akĩmũciarĩra ariũ atandatũ, na nĩo Zimirani, na Jokishani, na Medani, na Midiani, na Ishibaku na Shua.

³ Jokishani nĩwe warĩ ithe wa Sheba na Dedani; nacio njiaro cia Dedani nĩcio ciarĩ Aashuri, na Aletushi na Aleumi.

‡ 24:67 Mĩaka itatũ niyathĩrĩte kuuma Sara aakua (17:17; 23:1; 25:20).

4 Nao ariũ a Midiani maarĩ Efa, na Eferi, na Hanoku, na Abida na Elidaha. Acio othe maarĩ njiaro cia Ketura.

5 Nake Iburahĩmu akĩgaĩra Isaaka indo ciothe iria aarĩ nacio.

6 No arĩ o muoyo-rĩ, akĩhe ariũ a thuriya* ciake iheo, agĩcooka akĩmeheranĩria na mũriũ Isaaka magĩthĩĩ na kũu bũrũri wa irathiro.

7 Mĩaka yothe ĩrĩa Iburahĩmu aatũũire muoyo yarĩ mĩaka igana rĩmwe na mĩrongo mũgwanja na ĩtano.

8 Iburahĩmu agĩtuĩkana na agĩkua arĩ mũthuari mũniaru, arĩ mũkũrũ na akaingĩhia mĩaka, agĩthikwo hamwe na andũ ao arĩa maakuĩte.

9 Nao ariũ ake, Isaaka na Ishumaeli, makĩmũthika ngurunga-inĩ ya Makipela hakuĩ na Mamure, gĩthaka-inĩ kĩa Efironi mũrũ wa Zoharu ũrĩa Mũhiti,

10 gĩthaka kĩrĩa Iburahĩmu aagũrĩte kuuma kũrĩ Ahiti. Hau nĩho Iburahĩmu aathikirwo hamwe na Sara mũtumia wake.

11 Thuutha wa gĩkuũ kĩa Iburahĩmu-rĩ, Ngai nĩarathimire mũriũ Isaaka ũrĩa watũũraga hakuĩ na Biri-Lahai-Roi.

Ariũ a Ishumaeli

12 Ūyũ nĩguo ũhoru wa Ishumaeli mũrũ wa Iburahĩmu, ũrĩa waciariĩrwo Iburahĩmu nĩ Hagari ũrĩa Mũmisiri, ndungata ya Sara.

13 Maya nĩmo marĩtwa ma ariũ a Ishumaeli, maandĩkĩtwo kũringana na ũrĩa maarũmanĩriire gũciarwo: Irigĩthathi rĩa Ishumaeli rĩarĩ Nebaiothu, rĩkarũmĩrĩrwo nĩ Kedari, na Adubeeli, na Mibisamu,

14 na Mishima, na Duma, na Masa,

15 na Hadadi, na Tema, na Jeturu, na Nafishu, na Kedema.

16 Acio nĩo maarĩ ariũ a Ishumaeli, na macio nĩmo marĩtwa ma aathani ikũmi na eerĩ a mĩhĩrĩga yao kũringana na kũrĩa maatũũraga na kambĩ ciao.

17 Mĩaka yothe ĩrĩa Ishumaeli aatũũire muoyo yarĩ mĩaka igana rĩmwe na mĩrongo ĩtatũ na mũgwanja. Agĩcooka agĩtuĩkana agĩkua, na agĩthikwo hamwe na andũ ao arĩa maakuĩte.

18 Njiaro cia Ishumaeli igĩtũũra kuuma Havila nginya Shuri, gũkuhĩ na mũhaka wa Misiri werekeire bũrũri wa Ashuri. Nao magĩtũũra na rũmena na ariũ arĩa angĩ othe a ithe wao.

Jakubu na Esaũ

19 Ūyũ nĩguo ũhoru wa Isaaka mũrũ wa Iburahĩmu.

Iburahĩmu nĩwe waciarire Isaaka,

20 nake Isaaka aarĩ na mĩaka mĩrongo ĩna rĩrĩa aahikirie Rebeka, mwarĩ wa Bethueli ũrĩa Mũsuriata wa Padani-Aramu, na aarĩ mwarĩ wa nyina na Labani ũrĩa Mũsuriata.

21 Isaaka agĩthaita Jehova nĩ ũndũ wa mũtumia wake tondũ aarĩ thaata. Nake Jehova akĩigua mahooya make, na Rebeka mũtumia wake akĩgĩa nda.

22 Natuo twana tũu tũkĩgianĩra kũu nda yake, nake akĩyũria atĩrĩ, “Ūndũ ũyũ ũrekiika kũrĩ nĩ nĩkĩ?” Nĩ ũndũ ũcio agĩthĩ gũtuĩria ũhoru harĩ Jehova.

23 Nake Jehova akĩmwĩra atĩrĩ,

* 25:6 Thuriya yarĩ mũndũ-wa-nja ũtahikĩtio na mũtugo wa ndũire; aikaranagia na mũndũ mũrũme arĩ wa gwĩkenia nake, kana aheetwo nĩ mũtumia wake aciare nake ciana handũ ha mũtumia ũcio wake.

“Ndūrīrī igīrī irī nda yaku,
na andū a mīthemba īrī kuuma nda yaku nīmagatigithanio;
gīthemba kīmwe nīgīgakīria kīria kīngī hinya,
na ūria mūkūrū nīagatungatīra ūria mūnini.”

²⁴ Na rīria ihinda riake riakinyire ria gūciara, agīkorwo nī tūhī twa mahatha aarī natuo nda.

²⁵ Karīa kaambire gūciarwo kaarī gatune na mwīrī wako wothe wahaanaga ta nguo ya maguoya; tondū ūcio magīgatua Esaū.

²⁶ Thuutha ūcio mūrū wa nyina agīciarwo guoko gwake kūnyiitē ndiira ya Esaū; tondū ūcio agītuo Jakubu. Isaaka aarī na mīaka mīrongo ītandatū rīria Rebeka aaciarire twana tūu.

²⁷ Natuo tūmwana tūu tūgīkūra, nake Esaū agītūka mūguīmi mūūgī, mūdū wa werū, no Jakubu aarī mūdū mūhooreri, waikaraga hakuhī na mūciī.

²⁸ Isaaka eendete Esaū tondū nī eendete nyama cia ūguīmi, no Rebeka eendete Jakubu.

²⁹ Mūthenya ūmwe Jakubu nīarugaga gītoero kīa ndengū ndune, nake Esaū agīka kuuma werū-inī ahūtī mūno.

³⁰ Akīra Jakubu atīrī, “Ta he gītoero kīu ūraruga! Ndī mūhūtu mūno!” (Nīkīo gīatūmire acooke gwītuo Edomu.)

³¹ Jakubu akīmūcookeria atīrī, “Amba ūnyenderie ūrigithathi waku!”

³² Nake Esaū akiuga atīrī, “Ngirie gūkua, ūrigithathi ūyū ūkaang’una na kī?”

³³ No Jakubu akīmwīra atīrī, “Amba wīhīte kūrī nī.” Nake akīhīta na mwīhīta, akīenderia Jakubu ūrigithathi wake.

³⁴ Nake Jakubu akīhe Esaū mūgate na gītoero kīa ndengū. Nake akīria na akīnyua, agīcooka agīkūra agīthīra.

Tondū ūcio Esaū akīnyarara ūrigithathi wake.

26

Isaaka na Abimeleku

¹ Na rīrī, nī kwagīre ng’aragu īngī būrūrī-inī ūcio, tīga īria ya mbere ya hīndī ya Iburahīmu, nake Isaaka agīthī Gerarī kūrī Abimeleku mūthamaki wa Afīlisti.*

² Jehova akīumīra Isaaka, akīmwīra atīrī, “Ndūgaikūrūke ūthī Misiri; tūra būrūrī o ūria ndīrīkwīra ūtūre.

³ Ikara būrūrī-inī ūyū kwa ihinda, na nīngūkorwo hamwe nawe na nīngūkūrathima. Nīgūkorwo nīwe na njiaro ciaku ngūhe mabūrūrī maya mothe na hīngie mwīhīta ūria ndehītire kūrī thoguo Iburahīmu.

⁴ Nīngatūma njiaro ciaku cīngīhe ta njata cia matu-inī na nīngamahe mabūrūrī maya mothe, na nī ūndū wa rūciarō rwaku, ndūrīrī ciothe cia thī nīkarathimwo,

⁵ tondū Iburahīmu nīanjathīkīre na akīrūmia ūria ndendaga, akīrūmīra maathani makwa, na matuīro makwa ma kūrūmīrīrwo, na mawathō makwa.”

⁶ Nī ūndū ūcio Isaaka agīikara o kū Gerarī.

⁷ Rīria andū a kū maamūrīrie ūhorō wa mūtumīa wake-rī, we akiuga atīrī, “Nī mwarī wa baba,” tondū nīetīgīrīre kuuga, “Nī mūtumīa wakwa.” Eeciirīre atīrī, “Andū a gūkū mahota kūnjūruga nī ūndū wa Rebeka, tondū aarī mūthaka.”

* **26:1** Ūyū aarī Mūthamaki Abimeleku ūngī; Abimeleku wa hīndī ya Iburahīmu nīakuīte ta mīaka mīrongo īnana yahītūkīte.

8 Na thuutha wa Isaaka arĩkítie gũikara kũu kahinda karaihu-rĩ, Abimeleku mũthamaki wa Aflisti nĩacũthĩrĩrie nja na ndirica, nake akiona Isaaka akĩhambata mũtumia wake Rebeka.

9 Nĩ ũndũ ũcio Abimeleku agĩtũmanĩra Isaaka, akĩmũuria atĩrĩ, “Ti-itherũ ũyũ nĩ mũtumia waku! Nĩ kĩĩ gĩatũmire uuge atĩ, ‘Ūyũ nĩ mwarĩ wa baba?’”

Isaaka akĩmũcookeria atĩrĩ, “Tondũ ndeciiririe ndahota kũuragwo nĩ ũndũ wake.”

10 Ningĩ Abimeleku akĩmũuria atĩrĩ, “Nĩ atĩa ũguo ũtwĩkĩte? Ī mũndũ mũrũme ũmwe wa gũkũ angĩrakorirwo akomete na mũtumia waku, nawe ũgĩtũme tũnyitwo nĩ ihĩtia?”

11 Nĩ ũndũ ũcio Abimeleku akĩruta watho kũrĩ andũ othe, akiuga atĩrĩ, “Mũndũ o na ũrĩkũ ũngĩthĩnia mũndũ ũyũ kana mũtumia wake no kũuragwo akooragwo.”

12 Nake Isaaka akĩhaanda irio bũrũri ũcio, na mwaka o ro ũcio akĩgetha maita igana, tondũ Jehova nĩamũrathimire.

13 Nake Isaaka agĩtonga, nague ũtonga wake ũgĩthĩ o ũkĩingĩhaga o nginya agĩtonga mũno.

14 Aarĩ na ndũuru nyingĩ cia mbũri na cia ng’ombe, na ndungata nyingĩ, o nginya Aflisti makĩmũguĩra ũiru.

15 Tondũ ũcio, ithima iria ciothe ndungata cia ithe cienjete hĩndĩ ya ithe Iburahĩmu-rĩ, Aflisti magĩcithika, magĩciyũria tĩri.

16 Ningĩ Abimeleku akĩra Isaaka atĩrĩ, “Ūkĩra ũthĩ, ũtweherere, tondũ nĩũgĩite na hinya mũno gũtũkĩra.”

17 Nĩ ũndũ ũcio Isaaka agĩthaama, akĩehera kũu, agĩthĩ kwamba hema Gĩtuamba-inĩ kia Gerari, na agĩtũra kuo.

18 Isaaka agĩthikũria ithima iria cienjetwo hĩndĩ ya ithe Iburahĩmu, o icio Aflisti maathikĩte thuutha wa Iburahĩmu gũkua, na agĩciĩta marĩtwa o marĩa ithe aacihete.

19 Na rĩrĩ, ndungata cia Isaaka nĩcienjire kũu gĩtuamba-inĩ na igĩkora gĩthima kĩa maaĩ mega kuo.

20 No rĩrĩ, arĩithi a Gerari makĩnegenania na arĩithi a Isaaka, makĩmeera atĩrĩ, “Maaĩ maya nĩ maitũ!” Nake agĩta gĩthima kũu Eseku, tondũ nĩmakararanirie nake.

21 Ningĩ ndungata icio ciake ikĩenja gĩthima kĩngĩ, no-o nakĩo makĩnegenanĩria, nake Isaaka agĩgĩta Sítina.

22 Nake agĩthaama kũu, agĩthĩ akĩenja gĩthima kĩngĩ, na matianege-nanirie na mũndũ. Nake agĩgĩta Rehobothu, akiuga atĩrĩ, “Rĩu Jehova nĩatũheete ũikaro mũiganu, na nĩtũgũtheeremera bũrũri-inĩ ũyũ.”

23 Agĩcooka akiuma kũu, agĩthĩ Birishiba.

24 Ūtukũ ũcio aakinyire kũu, Jehova akĩmuumĩrĩra, akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩ nĩ Ngai wa thoguo Iburahĩmu. Ndũkanetigĩre, tondũ ndĩ hamwe nawe; ningũkũrathima na nyingĩhie njiaro ciaku nĩ ũndũ wa Iburahĩmu ndungata yakwa.”

25 Isaaka agĩaka kĩgongona kũu, na agĩkaĩra rĩtwa rĩa Jehova. Akĩamba hema yake o kũu, nacio ndungata ciake ikĩenja gĩthima o kuo.

26 Hĩndĩ ĩyo Abimeleku agĩthĩ kũrĩ Isaaka oimĩte Gerari, marĩ na Ahuzathu ũrĩa wamũtaaraga, na Fikolu mũnene wa ita ciake.

27 Isaaka akĩmooria atĩrĩ, “Muoka kũrĩ nĩ nĩkĩ, kuona atĩ nĩmwathũrĩre na mũkĩnyingata?”

28 Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩtuonete hatarĩ nganja atĩ Jehova arĩ hamwe nawe, na nĩ ũndũ ũcio tuoiga atĩrĩ, ‘Nĩ kwagĩrĩre tũgĩe na

mwĩhĩtwa wa ũiguano gatagatĩ gaitũ: ĩĩ, gatagatĩ gaitũ nawe. Reke tũgĩe na kĩrĩkanĩro nawe,

²⁹ aĩ ndũgatwĩka ũũru, o ta ũrĩa o na ithuĩ tũtaagũthĩnirĩe, no hĩndĩ ciothe twagwĩkaga wega, na tũgĩkumagaria ũthĩĩ na thayũ. Na rĩu nĩũrathimĩtwo nĩ Jehova.”

³⁰ Isaaka akĩmarugithĩria iruga, nao makĩrĩa na makĩnyua.

³¹ Mũthenya ũyũ ũngĩ, rũciĩnĩ tene, andũ acio na Isaaka makĩĩhitanĩra mwĩhĩtwa mũndũ na ũrĩa ũngĩ. Isaaka agĩcooka akĩmoimagaria, magĩĩthĩra, makĩmũtiga na thayũ.

³² Mũthenya o ro ũcio maathĩre, ndungata cia Isaaka igĩũka, ĩkĩmwĩra ũhoro wa gĩthima kĩrĩa cienjete, ikiuga atĩrĩ, “Nĩtwakinyĩra maaĩ!”

³³ Nake agĩta gĩthima kĩu Shiba, na nginya ũmũthĩ itũũra rĩu rĩtũũraga rĩtagwo Bĩrĩshiba.

³⁴ Esaũ aakinyia mĩaka mĩrongo ĩna, akĩhikia Judithi mwarĩ wa Beeri ũrĩa Mũhiti, o na ningĩ akĩhikia Basemathu mwarĩ wa Eloni ũrĩa Mũhiti.

³⁵ Nao magĩtuĩka kĩhumo gĩa kĩa kũrĩ Isaaka na Rebeka.

27

Jakubu Kwĩgĩra na Irathimo cia Isaaka

¹ Rĩrĩa Isaaka aakũrĩre na maitho make makĩaga hinya ũndũ atangĩahotire kuona-rĩ, agĩtũmanĩra Esaũ mũriũ wake ũrĩa mũkũrũ, akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũrũ wakwa.”

Nake Esaũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩĩ ũyũ haha.”

² Isaaka akĩmwĩra atĩrĩ, “Rĩu nĩ ndĩ mũkũrũ na ndiũĩ mũthenya ũrĩa ingĩkua.

³ Rĩu-rĩ, oya indo ciaku cia ũguĩmi; ũta na mĩguĩ yaku, na uumagare ũthĩĩ werũ-inĩ ũkanguĩmĩre nyamũ cia gĩthaka.

⁴ Thondekera irio njega iria nyendete na ũndehere ndĩe, nĩgeetha ngũrathime na kĩrathimo gĩakwa itanakua.”

⁵ Na rĩrĩ, Rebeka agĩkorwo nĩathikĩrĩrie Isaaka akĩhe mũriũ Esaũ ũhoro ũcio. Na rĩrĩa Esaũ aathiire werũ-inĩ kũguĩma nyamũ nĩguo amĩnũkie-rĩ,

⁶ Rebeka akĩra mũriũ Jakubu atĩrĩ, “Nĩ ndaigua thoguo akĩra Esaũ mũrũ wa nyũkwa atĩrĩ,

⁷ ‘Ndehere nyamũ ya kũguĩma na ũthondekere irio njega ndĩe, nĩgeetha ngũrathime na kĩrathimo gĩakwa ndĩ mbere ya Jehova itanakua.’

⁸ Rĩu, wee mũrũ wakwa-rĩ, thikĩrĩria wega na wĩke ũrĩa ngũkwĩra:

⁹ Thĩĩ rũũru-inĩ rwa mbũri ũndehere tũuri twĩrĩ twa mbũri tũrĩa twega biũ, nĩguo thondekere thoguo irio njega, o ta ũrĩa endaga ithondekwo.

¹⁰ Ũcooke ũcioe ũcitwarĩre thoguo arĩe nĩgeetha akũrathime na kĩrathimo gĩake atanakua.”

¹¹ No Jakubu akĩra nyina Rebeka atĩrĩ, “Esaũ mũrũ wa maitũ nĩ wa mwĩrĩ ũrĩ guoya, na mwĩrĩ wakwa ndũrĩ guoya.

¹² ĩĩ baba angĩhaambata? Ingĩonekana ngĩmũheenia na nĩ ndĩreherere kĩrumi handũ ha kĩrathimo.”

¹³ Nyina akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũrũ wakwa, reke kĩrumi kũu kĩnjookerere, wee ĩka o ũrĩa ndĩrakwĩra; thĩĩ ũndehere tũuri tũu.”

¹⁴ Nĩ ũndũ ũcio Jakubu agĩthĩĩ, akĩgĩra tũuri, na agĩtũrehere nyina, nake agĩthondeka irio njega o ta iria ithe eendete.

15 Ningĩ Rebeke akĩoya nguo iria ciarĩ njega cia Esaũ mũriũ wake ũrĩa mũkũrũ iria aarĩ nacio nyũmba agĩcĩhumba Jakubu mũriũ wake ũrĩa mũnini.

16 Agĩcooka akĩhumbĩra moko make na ngingo kũrĩa gũtaarĩ guoya na njũũa cia tũũri tũu.

17 Agĩcooka akĩnengera Jakubu mũriũ wake irio icio ciarĩ njega na mũgate ũrĩa aathondekete.

18 Nike Jakubu agĩthĩ kũrĩ ithe, akiuga atĩrĩ, “Baba.”

Nike Isaaka agĩcookia atĩrĩ, “Nĩ ũyũ, mũrũ wakwa; wee nĩwe ũ?”

19 Jakubu akĩra ithe atĩrĩ, “Nĩ nĩ Esaũ mũriũ waku wa irigithathi. Njikĩte o ta ũrĩa ũnjĩrĩre. Ndagũthaita wĩtiire ũrĩe nyama imwe cia ũguĩmi wakwa nĩgeetha ũndathime na kĩrathimo gĩaku.”

20 Nike Isaaka akĩũria mũriũ atĩrĩ, “Mũrũ wakwa, kaĩ waciona narua atĩa?”

Nike akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ tondũ Jehova Ngai waku nĩahaire ũhootani.”

21 Ningĩ Isaaka akĩra Jakubu atĩrĩ, “Ta ũka hakuhi mũrũ wakwa, nĩguo ngũhambate menyee kana ti-itherũ nĩwe Esaũ mũrũ wakwa kana tĩguo.”

22 Nĩ ũndũ ũcio Jakubu agĩkuhĩrĩa ithe Isaaka, nake akĩmũhambata, akiuga atĩrĩ, “Mũgambo nĩ wa Jakubu, no moko nĩ ma Esaũ.”

23 Na ndaigana kũmũkũũrana tondũ moko make maarĩ na guoya ta ma mũrũ wa nyina Esaũ; nĩ ũndũ ũcio akĩmũrathima.

24 O rĩngĩ akĩmũũria atĩrĩ, “Ti-itherũ nĩwe mũrũ wakwa Esaũ?”

Nike agĩcookia atĩrĩ, “Iĩ nĩ nĩ.”

25 Agĩcooka akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũrũ wakwa ndehere nyama imwe cia ũguĩmi waku ndie nĩgeetha ngũrathime na kĩrathimo gĩakwa.”

Jakubu akĩmũrehera nake akĩrĩa, na akĩmũrehera ndibei na akĩnyua.

26 Ningĩ ithe Isaaka akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũrũ wakwa, ũka haha ũmumunye”.

27 Nike agĩthĩ harĩ we na akĩmũmumunya. Rĩrĩa Isaaka aiguire kĩheera kĩa nguo ciake, akĩmũrathima, akiuga atĩrĩ,

“Hĩ, kĩheera kĩa mũrũ wakwa nĩ ta kĩheera gĩa gĩthaka kĩrĩa kĩrathimĩtwo nĩ Jehova.

28 Ngai arokũhe ime rĩa igũrũ o na ũnoru wa thĩ, na ũingĩ wa ngano na wa ndibei ya mũhahano.

29 Ndũrĩrĩ irogũtungatagĩra nayo mĩhĩrĩga ya andũ ikũinamagĩrĩre.

Tuĩka mwathi wa ariũ a thoguo, nao ariũ a nyũkwa marokũinamagĩrĩa.

Arĩa mangĩkũruma na kĩrumi marocookererwo nĩkĩo, nao arĩa magaakũrathima marorathimagwo.”

30 Na rĩrĩ, Isaaka aarĩkia kũmũrathima na Jakubu aarĩkia kuuma harĩ ithe o ro ũguo-rĩ, mũrũ wa nyina Esaũ agĩũka kuuma kũguĩma.

31 O nake agĩthondeka irio njega na agĩcirehere ithe. Agĩcooka akĩmwĩra atĩrĩ, “Baba, wĩtiire ũrĩe nyama imwe cia ũguĩmi wakwa nĩgeetha ũndathime na kĩrathimo gĩaku.”

32 Nike ithe Isaaka akĩmũũria atĩrĩ, “We nĩwe ũ?”

Nike akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ nĩ Esaũ, mũrũ waku wa irigithathi.”

33 Isaaka agĩkĩinaina mũno akũria atĩrĩ, “Nũũ ũcio ũngĩ ũkũguĩmĩte, na andehera nyama? Ndacirĩa o ro rĩũ ũtanooka, na ndamũrathima, na ti-itherũ nĩ mũrathime.”

34 Rĩrĩa Esaũ aiguire ciugo cia ithe, agĩtumũka na kĩrĩro kĩnene na kĩa ruo, akĩra ithe atĩrĩ, “Ndaathima! O na nĩ baba ndaathima!”

³⁵ No ithe akimwira atiri, “Murū wa nyūkwā okire na wara, aheenia, na oya kirathimo giaku.”

³⁶ Esaū akiuga atiri, “Githi ni ma nikiō etagwo Jakubu? Ari kūuheenia maita maya meer;*” nioire urigithathi wakwa, na riu nioya kirathimo giakwa!” Agicooka akiuria ithe atiri, “Ndunandigiria kirathimo o na kimwe?”

³⁷ Isaaka agicookeria Esaū atiri, “Ndimutuire mwathi waku na andū ao othe ndamatua ndungata ciake, na ndamūhe ngano na ndibe ya mūhiano imūtūragie. Ni undū ūcio ni atia ingihota gūgwikira, murū wakwa?”

³⁸ Esaū akiuria ithe atiri, “Baba, ndūri na kirathimo o na kimwe undigiire? Ndaathima o na ni, baba!” Na hīndi iyo Esaū akirira aniriire.

³⁹ Nake ithe Isaaka akimūcookeria atiri, “Wee ūgaatūragā kūrāihu na ūnoru wa thī, kūrāihu na ime rīria riumaga igūrū.†

⁴⁰ Ūgaatūragio ni rūhiū rwa njora
na nūgatungataga murū wa nyūkwā.
No riri, riria ūkaaremwo nīgūkiririria-rī,
nūkeruta icooki riake ngingo, ūrite.”

Jakubu Kūrira kwa Labani

⁴¹ Esaū agithūra Jakubu ni undū wa kirathimo kiu aaheirwo ni ithe. Nake akiuga na ngoro atiri, “Matukū ma gūcakaira baba makiriū gūkina; maathira ni guo ngooraga murū wa maitū Jakubu.”

⁴² Riria Rebeka eerirwo ūria Esaū mūriū ūcio wake mūkūrū oigite, agitūmanira Jakubu mūriū wake ūria mūnini, akimwira atiri, “Esaū mūriū wa nyūkwā arehooreria marakara na gwiciiria ūria egūkūragā.

⁴³ Riu mūriū wakwa-rī, ika o ūria ngūkwira. Thi o ro riu ūriire Harani, kwa mūriū wa maitū Labani.

⁴⁴ Nawe ūikare nake kwa ihinda nginya mang’ūrī ma mūriū wa nyūkwā mahāhū.

⁴⁵ Riria mūriū wa nyūkwā agaatika gūkūrakarira, na ariganirwo ni ūria wamwikire-rī, nīngagūtūmanira ūcooke mūciī. Ingikūrwo ni inyuī mūri eeri mūthenya o ro ūmwe niki?”

⁴⁶ Nīngi Rebeka akira Isaaka atiri, “Ninogetio ni mūtūriire ni undū wa andū-a-nja aya a Ahiti. Jakubu angihikania kuuma kūrī andū-a-nja aya a Ahiti a būriri ūyū-rī, ta andū-a-nja aya Esaū ahikitie-rī, hatiri bata wa gūtūra muoyo.”

28

¹ Tondū ūcio, Isaaka agita Jakubu akimurathima na akimwatha, akimwira atiri, “Ndūkanahikie mūdū-wa-nja wa kuuma gūkū Kaanani.

² Ūkīra ūthi Padani-Aramu, kwa nyūmba ya Bethueli ithe wa nyūkwā. Wīcaririe mūtumia kuuma kūrī airitu a Labani, mūriū wa nyina na nyūkwā.

³ Ngai Mwene-Hinya-Wothe arokurathima na atūme ūciarane mūno na ūinghe o nginya ūgaatūka rūriri rwa andū aingi.

⁴ Ngai arokūhe kirathimo kiria aaheire Iburahimu hamwe na njaro ciaku, nigeetha wigwatire būriri ūyū ūratūra riu ūri ta mūgeni, o būriri ūyū Ngai eerire Iburahimu.”

* **27:36** Rīitwa Jakubu rigitaūrwo ni ta kuuga “mūheenanā.” † **27:39** Būriri wa Edomu ūria watūrāgwo ni njaro cia Esaū warī wa mahiga, na ndwarī mūnoru ta būriri wa Kaanani.

⁵ Isaaka akĩira Jakubu athiĩ, nake agĩthiĩ Padani-Aramu kwa Labani mũrũ wa Bethueli ũria Mũsuriata, mũrũ wa nyina na Rebeka, nyina wa Jakubu na Esaũ.

⁶ Na rĩrĩ, Esaũ nĩamenyire atĩ Isaaka nĩarathimĩte Jakubu na akamũtũma Padani-Aramu akahikanie kuo, na atĩ rĩrĩa aamũrathimire nĩamwathire, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ndũkanahikie mũndũ-wa-nja wa kuuma gũkũ Kaanani.”

⁷ O na akĩmenya atĩ Jakubu nĩathĩkiire ithe na nyina na nĩathiĩte Padani-Aramu.

⁸ Ningĩ Esaũ agĩkũũrana atĩ andũ-a-nja acio a Ahiti matiakenagia ithe, Isaaka;

⁹ nĩ ũndũ ũcio, agĩthiĩ gwa Ishumaeli na akĩhikia Mahalathu, mwarĩ wa nyina na Nebaiothu, mũirĩtu wa Ishumaeli mũriũ wa Iburahĩmu, akĩmuongerera hari atumia rĩa angĩ aarĩ nao.

Kĩroto kĩa Jakubu kũu Betheli

¹⁰ Jakubu oima Birishiba aathiire erekeire Harani.

¹¹ Na aakinya handũ hana-rĩ, akĩraarĩrĩa ho tondũ riũa nĩ riathũite. Akĩoya ihiga rĩmwe hau, agĩtiira narĩo mũtwe nĩguo akome.

¹² Nake akĩroota, akĩona ngathĩ ĩturumĩte thĩ, na mũthia wayo ũgakinya igũrũ matu-inĩ, nao araika a Ngai mambataga magĩikũrũkaga nayo.

¹³ Jakubu akĩona Jehova arũgamĩte igũrũ rĩa ngathĩ ĩyo akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩ nĩi Jehova, Ngai wa thoguo Iburahĩmu na Ngai wa Isaaka. Bũrũri ũyũ ũkomete nĩngakũhe, wee hamwe na njaro ciaku.

¹⁴ Njaro ciaku ikaingĩha ta rũkũngũ rwa thĩ, na nĩũgatambũrũka na mwena wa ithũiro, na mwena wa irathĩro, na wa gathigathini, o na wa gũthini. Andũ a mĩhĩrĩga yothye ya thĩ nĩmakarathimwo nĩ ũndũ waku, na nĩ ũndũ wa rũciaro rwaku.

¹⁵ Na nĩ ndĩ hamwe nawe, na nĩndikũmenyagĩrĩra kũrĩa guothe ũrĩthiiga, na nĩngagũcookia bũrũri ũyũ. Ndigagũtiganĩria nginya ngaahingia maũndũ marĩa ndakwĩrĩra.”

¹⁶ Rĩrĩa Jakubu ookĩrĩre, agĩciiria atĩrĩ, “Ti-itherũ Jehova arĩ handũ haha, na ndiikũũ.”

¹⁷ Agĩkĩgua guoya, akiuga atĩrĩ, “Kaĩ handũ haha nĩ ha kũmakania-ĩ! Haha nĩho nyũmba ya Ngai; na gĩkĩ nĩkĩo kĩhingo kĩa igũrũ-kwa-Ngai.”

¹⁸ Mũthenya ũyũ ũngĩ rũciini tene, Jakubu akĩoya ihiga rĩrĩa etiirĩte narĩo mũtwe, akĩrĩrũgamia ta gĩtuĩ, akĩrĩtĩrĩria maguta.

¹⁹ Agĩcooka agĩta handũ hau Betheli, o na gũtuĩka mbere ĩyo itũura rĩu rĩetagwo Luzu.

²⁰ Ningĩ Jakubu akĩhĩta na mwĩhĩtwa, akiuga atĩrĩ, “Ngai angĩkorwo hamwe na nĩ, na aamenyerere rũgendo-inĩ rũrũ ndĩrathĩ, na aaheage irio cia kũrĩa na nguo cia kwĩhumba,

²¹ nĩguo ngaacooka nyũmba-inĩ ya baba na thayũ-rĩ, Jehova nĩagatuĩka Ngai wakwa,

²² narĩo ihiga rĩrĩrĩ ndaarũgamia ta gĩtuĩ rĩgaatuĩka nyũmba ya Ngai, na kĩa o gĩothe ũkaahe, nĩngakũhe gĩcunĩ gĩa ikũmi.”

29

Jakubu Gũkinya Padani-Aramu

¹ Thuutha ũcio Jakubu agĩthiĩ na mbere na rũgendo rwake, agĩkinya bũrũri wa andũ a mwena wa irathĩro.

² Na rĩrĩ, akĩona gĩthima werũ-inĩ, na ndũũru ithatũ cia mbũri ikomete hakuhĩ nakĩo, tondũ cianyuithagio maaĩ kuuma gĩthima-inĩ kũu. Nario ihiga rĩrĩ rĩakunĩkĩte mũromo wa gĩthima kũu rĩarĩ inene mũno.

³ Na ndũũru ciothe ciarĩkia kũrũrũngana hau, arĩithi nao maagara-garagia ihiga rĩkeherio mũromo-inĩ wa gĩthima, makahe ndũũru maaĩ. Magacooka magacookia ihiga handũ harĩo mũromo-inĩ wa gĩthima.

⁴ Jakubu akĩũria arĩithi acio atĩrĩ, “Ariũ a baba, muumĩte kũ?”

Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Tuumĩte Harani.”

⁵ Akĩmooria atĩrĩ, “Nĩ mũũĩ Labani mũrũ wa Nahoru?”

Nao magĩcokia “Ĩĩ, nĩ tũmũũ.”

⁶ Ningĩ Jakubu akĩmooria atĩrĩ, “No mwega?”

Makiuga atĩrĩ, “Ĩĩ, nĩ mwega. Na rĩrĩ, mwarĩ Rakeli-rĩ, nĩwe ũũria ũroka na ng’ondũ.”

⁷ Nake Jakubu akĩmeera ũũ, “Atĩrĩrĩ, riũa rĩrĩ o igũrũ; na ti ihinda rĩa gũcokanĩrĩria ndũũru. Heei ng’ondũ maaĩ, mũcooke mũthĩĩ mgacirĩithie.”

⁸ Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Tũtingĩka ũguo o nginya ndũũru ciothe icokanĩrĩrio, nario ihiga rĩgaragario kuuma mũromo wa gĩthima, tũcooke tũhe ng’ondũ maaĩ.”

⁹ O akĩmaragĩria-rĩ, Rakeli agĩkinya na ng’ondũ cia ithe, tondũ aarĩ mũrĩithi.

¹⁰ Rĩrĩa Jakubu onire Rakeli mwarĩ wa Labani, mũrũ wa nyina na nyina, na ng’ondũ cia Labani, agĩthĩĩ, akĩgaragara ihiga, akĩrĩeheria mũromo-inĩ wa gĩthima na akĩhe ng’ondũ cia mamawe maaĩ.

¹¹ Ningĩ Jakubu akĩmumunya Rakeli, na akĩrĩra anĩrĩire.

¹² Jakubu nĩeerĩte Rakeli atĩ nĩ metainwo na ithe, na atĩ aarĩ mũrũ wa Rebeka. Nĩ ũndũ ũcio Rakeli agĩteng’era akĩra ithe ũhoru ũcio.

¹³ Labani aarĩkia kũigua ũhoru wa Jakubu, mũrĩũ wa mwarĩ wa nyina, akĩhiũha agĩthĩĩ kũmũtũnga. Akĩmũhĩmbĩria akĩmũmumunya, na akĩmũtwara mũciĩ, na arĩ kũu mũciĩ Jakubu akĩhe Labani ũhoru ũcio wothe.

¹⁴ Nake Labani akĩmwĩra atĩrĩ, “Ti-itherũ, ũrĩ wa mũthiimo wakwa na thakame yakwa.”

Jakubu Kũhikia Lea na Rakeli

Thuutha wa Jakubu gũikara nake mweri mũgima,

¹⁵ Labani akĩmũũria atĩrĩ, “Ūrĩndutagĩra wĩra o ũguo tũhũ tondũ ũrĩ wa mbarĩ ciitũ? Njĩra mũcaara ũrĩa ũkwenda.”

¹⁶ Na rĩrĩ, Labani aarĩ na airĩtu eerĩ; ũrĩa mũkũrũ eetagwo Lea, nake ũrĩa mũnini eetagwo Rakeli.

¹⁷ Lea aarĩ na maitho mataarĩ na hinya, no Rakeli oombĩtwo arĩ kũĩrorerwa na aarĩ mũthaka.

¹⁸ Jakubu eendete Rakeli, nake akiuga atĩrĩ, “Nĩngũgũtungatĩra mĩaka mũgwanja, ũndĩhe na kũũhe Rakeli, mwarĩguo ũrĩa mũnini.”*

¹⁹ Labani agĩcokia atĩrĩ, “Nĩ kaba ndĩmũheanĩte kũrĩ we gũkĩra ndĩmũhe mũndũ ũngĩ. Ikara gũkũ na nĩ, ũndungate.”

²⁰ Nĩ ũndũ ũcio Jakubu agĩtungata mĩaka mũgwanja nĩguo aheo Rakeli, no harĩ we yarĩ o ta matukũ manini nĩ ũndũ wa ũrĩa aamwendete.

* **29:18** Mũhikania aarĩhaga rũracao kũrĩ ithe wa mũirĩtu (34:12). Angĩakorirwo atarĩ na indo cia kũraacia, nĩangĩarĩhĩre rũracao na njĩra ya kũrutĩra ithe wa mũirĩtu wĩra.

21 Mīaka iyo yathira Jakubu akīra Labani atīrī, “Rīu kīihe mūtumia wakwa ndīmūhīkie, tondū nīndīrarīkirie ihinda rīakwa rīa gūtungata.”

22 Nī ūndū ūcio Labani agīkūngania andū a kūu othe, akīmarugīra iruga.

23 No rīrīa hwaī-inī wakinyire-rī, akīoya mwarī Lea, akīmūnengera Jakubu, nake Jakubu agīkoma nake.

24 Ningī Labani akīheana Zilipa, ndungata yake ya mūirītu kūrī mwarī īmūtungatagīre.

25 Na gwakīa rūciinī-rī, Jakubu akīona atī aaheetwo Lea! Tondū ūcio Jakubu akīūra Labani atīrī, “Hī nī atīa ūu wanjīka? Githī ndīragūtungatagīra nī ūndū wa Rakeli? Ūuheenete nīkī?”

26 Labani akīmūcookeria atīrī, “Ti mūtugo witū gūkū kūheana mūirītu ūrīa mūnini ahike mbere ya ūrīa mūkūrū:

27 Rīkia kiumia kīa mūirītu ūyū wahikia, na nītūgūcooka tūkūhe o na ūcio ūngī mūnini, nawe ūndutīre wīra mīaka īngī mūgwanja.”

28 Nake Jakubu agīka o ūguo. Akīrīkia kiumia kīa Lea, nake Labani akīmūnengera mwarī Rakeli atuīke mūtumia wake.

29 Labani akīheana Biliha, ndungata yake ya mūirītu, kūrī Rakeli īmūtungatagīre.

30 Jakubu agīkoma na Rakeli o nake, na akīenda Rakeli gūkīra Lea. Na akīrutīra Labani wīra mīaka īngī mūgwanja.

Ciana cia Jakubu

31 Rīrīa Jehova onire atī Lea ndendeetwo-rī, akīhingūra nda yake, no Rakeli aarī thaata.

32 Lea akīgīa nda na agīciara kahī. Nake agīgatua Rubeni, akiuga atīrī, “Nī tondū Jehova nīonete mīnyamaro yakwa. Ti-itherū, rīu mūthuuri wakwa nīekūnyenda.”

33 Na akīgīa nda rīngī, na rīrīa aaciare kahī, akiuga atīrī, “Tondū Jehova nīaigūire atī ndīrī mwende-rī, nīaheete gaka o nako.” Nake agīgatua Simeoni.

34 O rīngī akīgīa nda na rīrīa aaciare kahī, akiuga atīrī, “Ihinda rīrī mūthuuri wakwa no ekwīohania na nī tondū nīndīmūciarīre ihī ithatū.” Nī ūndū ūcio agīgatua Lawi.

35 Agīcooka akīgīa nda rīngī, agīciara kahī kangī, akiuga atīrī, “Ihinda rīrī nī ngūgooca Jehova.” Nī ūndū ūcio agīgatua Juda. Agīcooka akīrūgama kūgīa ciana.

30

1 Rīrīa Rakeli onire atī ndaraciara Jakubu ciana-rī, akīguīra mwarī wa nyina ūiru. Nī ūndū ūcio akīra Jakubu atīrī, “He ciana kana ngue!”

2 Jakubu akīrakario nī Rakeli akīmūūra atīrī, “Kaarī nī ndī ithenya rīa Ngai ūrīa ūkūimīte ciana?”

3 Rakeli akīmūūra atīrī, “Biliha ndungata yakwa ya mūirītu īrī haha; koma nayo nīgeetha īnjarīre ciana, na nī ngīe na nyūmba na ūndū wayo.”*

4 Nī ūndū ūcio akīmūhe Biliha ndungata yake ya mūirītu īrī ta mūtumia wake. Jakubu agīkoma nayo,

5 nake Biliha akīgīa nda, akīmūciarīra kahī.

* 30:3 Mūtugo ūyū woirwo nī mbarī ya Iburahīmu kuuma kūrī mītugo ya ndūrīrī cia tene.

6 Rakeli akiuga atĩrĩ, “Ngai nĩandĩhĩria na nĩaiguĩte gũthaitana gwakwa, na nĩaheete kahĩ.” Na tondũ ũcio, agĩgatua Dani.

7 Biliha ndungata iyo ya Rakeli ikĩgĩa nda ĩngĩ, na igĩciarĩra Jakubu kahĩ ga keerĩ.

8 Nake Rakeli akiuga atĩrĩ, “Nĩ ngoretwo na kũgiana kũnene na mwarĩ wa maitũ, na nĩ hootanĩte.” Nĩ ũndũ ũcio agĩgatua Nafitali.

9 Na rĩrĩa Lea onire atĩ nĩarũgamĩte kũgĩa ciana-rĩ, akĩoya Zilipa ndungata yake ya mũirĩtu akĩmihe Jakubu ĩrĩ ta mũtumia wake.

10 Nake Zilipa, ndungata iyo ya Lea, igĩciarĩra Jakubu kahĩ.

11 Nake Lea akiuga atĩrĩ, “Hĩ, kaĩ ũyũ nĩ mũnyaka-ĩ!” Nĩ ũndũ ũcio agĩgatua Gadi.

12 Zilipa ndungata iyo ya Lea igĩciarĩra Jakubu kahĩ ga keerĩ.

13 Ningĩ Lea akiuga atĩrĩ, “Kaĩ ndĩ mũkenu-ĩ! Andũ-a-nja marĩnjĩtaga ‘mũkenu.’” Nĩ ũndũ ũcio agĩgatua Asheri.

14 Na rĩrĩ, hĩndĩ ya kũgetha ngano-rĩ, Rubeni agĩthĩ mũgũnda-inĩ na akĩona mũmera ya mandarĩki,† na akĩrehera nyina Lea. Nake Rakeli akĩira Lea atĩrĩ, “Ndagũthaita he mandarĩki mamwe ma mũrũguo.”

15 Nake Lea akĩmũcookeria atĩrĩ, “Kaĩ arĩ ũndũ mũnini kũndunya mũthuri wakwa? Rĩu ningĩ nũkuoya mandarĩki ma mũriũ wakwa o namo?”

Rakeli akĩmwĩra atĩrĩ, “He mandarĩki ma mũrũguo, nake Jakubu akome nawe ũmũthĩ.”

16 Na rĩrĩa Jakubu ookire hwaĩ-inĩ oimĩte mũgũnda-rĩ, Lea agĩthĩ kũmũtũnga. Akĩmwĩra atĩrĩ, “No nginya ũkome na nĩ, tondũ nĩngũgũrĩre na mandarĩki ma mũriũ wakwa.” Nĩ ũndũ ũcio agĩkoma nake ũtukũ ũcio.

17 Nake Ngai akĩigua mahooya ma Lea, nake akĩgĩa nda na agĩciarĩra Jakubu kahĩ ga gatano.

18 Ningĩ Lea akiuga atĩrĩ, “Ngai nĩaheete kĩheo nĩ ũndũ wa kũheana ndungata yakwa ya mũirĩtu kũrĩ mũthuri wakwa.” Nĩ ũndũ ũcio agĩgatua Isakaru.

19 Lea agĩcooka akĩgĩa nda ĩngĩ, na agĩciarĩra Jakubu, kahĩ ga gatandatũ.

20 Ningĩ Lea akiuga atĩrĩ, “Ngai ekũhe kĩheo kĩa goro mũno. Rĩu mũthuri wakwa nĩarĩheeaga gĩũo tondũ ndĩmũciarĩre ihĩ ithathatũ.” Nĩ ũndũ ũcio agĩgatua Zebulunĩ.

21 Thuutha ũcio agĩciara mũirĩtu na akĩmũtua Dina.

22 Thuutha ũcio Ngai akĩirikana Rakeli, akĩmũigua, na akĩhingũra nda yake.

23 Nake akĩgĩa nda na agĩciara kahĩ, akiuga atĩrĩ, “Ngai nĩanjehereria thoni.”

24 Nake agĩgatua Jusufu, akiuga atĩrĩ, “Ngai arohe kahĩ kangĩ!”

Ndũuru cia Jakubu Kũingĩha

25 Thuutha wa Rakeli gũciara Jusufu, Jakubu akĩira Labani atĩrĩ, “Ndekereria ndĩthĩre, nĩguo njooke bũrũri witũ.

26 Nengera atumia akwa na ciana ciakwa, arĩa ngũtungatĩre nĩ ũndũ wao, na nĩ ndĩthĩre. Wee nĩũũ wĩra ũrĩa ngũrutĩre.”

† 30:14 Matunda ma mandarĩki mahaana ndongu, na meeciiragĩro atĩ nĩmongagĩrĩra hinya wa mũndũ ũhoru-inĩ wa gũciara.

27 No Labani akimwira atiri, "Angikorwo ninjitikirike maito-ini maku-ri, ndaguthaita ikaranga. Nimenyete na undu wa uraguri ati Jehova nandathimite ni undu waku."

28 Agithi na mbere, akiuga atiri, "Njira mucaara uria ukwenda na ni ngukurha."

29 Jakubu akimucokeria atiri, "Wee nuuu uria ngurutire wira na uria menyereire mahiu maku nginya makaingha.

30 Kiria kinini wari nako itaanoka nikingihite muno, nake Jehova narakurathimite kuria guothe ngoretwo. No riri, ngeekira nyumba yakwa undu ri?"

31 Labani akimuuria atiri, "Ukwenda nguhe ki?"

Jakubu akimucokeria atiri, "Ndukahe kindu o na ki. Korwo no unjikire undu uy u mwe tu, no thi na mbere na kuriithia nduru ciaku na gucimenyerera:

32 Naguo undu ucio ni uy: Njirikiria thi nduru-ini ciaku ciothe umuthi, na njeherie thini wacio ng'ondu iria ciothe iri maara kana iri maroro, na ndurume ciothe iria njiru na mburi ciothe iria iri maara na iri maroro. Icio nicio igutuika mucaara wakwa.

33 Naguo wihokeku wakwa nigu ukaanjaririria thuutha-ini, riria riothe unguka kuona mucaara uria undihite. Mburi o yothe itari maara kana maroro, kana ndurume o yothe itari njiru, ingigaakorwo nacio, igatuika ni cia uci."

34 Nake Labani akiuga atiri, "Nindetikira; reke gutuika o ro uguo woiga."

35 Muthenya o ro ucio-ri, Labani akieheria thenge ciothe iria ciari maara na iria ciari na maroro, na migoma yothe iria yari maara na iria yari na maroro (iria ciothe ciari na handu heru), na ndurume ciothe iria ciari njiru agicineana kuri ari uke macirithagie.

36 Ningi agicieheranira na iria ingi na uraihu wa rugendo rwa mithenya itatu gatagati gake na Jakubu. Nake Jakubu agithi na mbere kuriithia nduru iria ingi cia Labani ciatigarire.

37 No riri, Jakubu agitema thanju njigu cia muribina, na murothi, na cia mumarima, agiciikira micoora mieru na undu wa kunura igoko agatuma weru wa thini wa thanju icio wonekane.

38 Agicooka akiiga thanju icio oonurite mitaro-ini yothe iria yanyu-uagirwo maa, nigeetha ikoragwo iri mbere ya mburi riria cioka kunyua maa. Riria nduru icio ciakorwo iri na muruki na cioka kunyua maa-ri,

39 igakihacanira hau mbere ya thanju icio. Thuutha ucio igaciara turi turi na manyaga, kana maara, kana maroro.

40 Jakubu akimurania turi tuu kuuma ruru-ini rwa Labani, na tusetindia, no agatuma icio ingi ing'ethere iria ciari na maroro na iria njiru cia Labani. Ni undu ucio agithondekera nduru ciake mwene, na ndaacituranirire na cia Labani.

41 Hindi iria yothe mburi iria ciari na hinya ciagi na muruki-ri, Jakubu aigaga thanju icio mitaro-ini ya maa mbere yacio, nigeetha cihacanire hakuhi na thanju icio;

42 no ingiakorirwo ni iria itari na hinya, ndaigaga thanju icio ho. Ni undu ucio mburi iria ciari mocu igutuika cia Labani, na iria ciari hinya igutuika cia Jakubu.

43 Ni undu wa gwika uguo, mundu ucio ti Jakubu agikiririria kugia na indo nyingi, akigia na mahiu maingi, na ndungata cia airitu na cia arume, o na ngamira na ndigiri.

31

Jakubu Kũũrĩra Labani

1 Jakubu n̄iaiguire ariũ a Labani makiuga atĩrĩ, “Jakubu n̄ioete indo iria ciothe iraarĩ cia baba na ũtonga ũrĩa wothe arĩ naguo eyoneire kuuma indo-inĩ cia baba.”

2 Ningĩ Jakubu akĩona atĩ Labani ndaamwendete ta ũrĩa aamwendete mbere iyo.

3 Nake Jehova akĩira Jakubu atĩrĩ, “Cooka bũrũri wa maithe manyu na kũrĩ andũ anyu, na n̄indĩrĩkoragwo hamwe nawe.”

4 Nĩ ũndũ ũcio Jakubu agĩtũmanĩra Rakeli na Lea mathiĩ kũrĩ we kũu werũ-inĩ kũrĩa mahiũ make maarĩ.

5 Nake akĩmeera atĩrĩ, “N̄inyonete atĩ wendo wa thoguo harĩ niĩ ti ta ũrĩa ararĩ naguo hau mbere, no Ngai wa baba n̄iakoretwo hamwe na niĩ.

6 Inyuĩ eerĩ n̄imũũ atĩ ndutĩre thoguo wĩra na hinya wakwa wothe,

7 no thoguo n̄iaheenete na akagarũra mũcaara wakwa maita ikũmi. No rĩrĩ, Ngai ndarĩ aamwĩtkĩria anjike ũuru.

8 Thoguo angĩoigire atĩrĩ, ‘Mbũri iria irĩ maara n̄cio mũcaara waku,’ hĩndĩ iyo mahiũ mothe magaciara tũuri tũrĩ na maara; na angĩoigire atĩrĩ, ‘Iria irĩ marooro n̄cio mũcaara waku,’ namo mahiũ magaciara tũuri tũrĩ na marooro.

9 Nĩ ũndũ ũcio, Ngai n̄iatunyĩte thoguo mahiũ make na akamaheana kũrĩ niĩ.

10 “Ihinda rĩrĩa mahiũ maahaicanaga, rĩmwe n̄indarootire kiroto na ndarora na igũrũ ngĩona atĩ thenge iria ciahaicaga mahiũ ciarĩ na manyaga, na ciarĩ na maara, o na ciarĩ na marooro.

11 Nake mũraika wa Ngai akĩnjarĩria ndĩ kiroto-inĩ, akĩnjũra atĩrĩ, ‘Jakubu.’ Na niĩ ngĩcookia atĩrĩ, ‘Nĩ ũyũ haha.’

12 Nake akĩnjũra atĩrĩ, ‘Ta tiira maithe na igũrũ wone atĩ thenge iria ciothe irahaica mahiũ nĩ iria irĩ na manyaga, na iria irĩ na maara, na iria irĩ na marooro; n̄igũkorwo n̄inyonete maũndũ marĩa mothe Labani agwĩkĩte.

13 Nĩ niĩ Ngai wa Betheli, kũrĩa waitĩrĩrie gĩtugĩ maguta, na nokuo wehĩĩre na mwĩhĩtwa nĩ ũndũ wakwa. Rĩu uma bũrũri ũyũ narua ũcooke bũrũri ũrĩa waciariĩro.”

14 Nake Rakeli na Lea makĩmũcookeria atĩrĩ, “Ithuĩ-rĩ, no anga tũrĩ na kĩndũ kana igai indo-inĩ cia baba?

15 Githĩ ndatũtuaga o ta tũrĩ andũ a kũngĩ? To gĩtwendia aatwendirie, no rĩu n̄iarĩkĩtie kũhũthĩra indo iria twagũrĩro nacio.

16 Ti-itherũ ũtonga ũrĩa wothe Ngai atunyĩte baba nĩ witũ na ciana ciitũ. Nĩ ũndũ ũcio ika ũrĩa wothe Ngai akwĩrĩte wĩke.”

17 Nĩ ũndũ ũcio Jakubu akĩlhaarĩria, akĩgĩrĩra ciana ciake na atumia ake igũrũ rĩa ngamũra,

18 na akiumagaria mahiũ make mothe mathiĩ mbere yake hamwe na indo ciake ciothe iria aagĩte nacio kũu Padani-Aramu, n̄iguo athiĩ kũrĩ ithe Isaaka o kũu bũrũri wa Kaanani.

19 Hĩndĩ iyo, Labani aathiĩte kwenja ng’ondũ ciake guoya-rĩ, Rakeli akĩiya ngai cia ithe cia mĩhianano.

20 Nĩ ũndũ ũcio Jakubu akĩheenia Labani ũcio Mũsuriata tondũ ndaamwĩrĩre nĩ kũũra aroora.

21 Nake akĩũra na kĩrĩa gĩothe arĩ nakĩo, na aringa Rũũ rwa Farati, akĩerekera bũrũri wa irima wa Gileadi.

Labani Kũingatana na Jakubu

22 Mūthenya wa itatū kuuma Jakubu oora, Labani akīrwo atī Jakubu nīorite.

23 Agīkōya andū a nyūmba yao, akīngatana na Jakubu matukū mūwanja na akīmūkinyira kūu būrūri wa irīma wa Gileadi.

24 No Ngai akiumīrira Labani ūcio Mūsuriata kiroto-inī, akīmwīra atīrī, “Menya wīre Jakubu ūndū o na ūrīkū, ūrī mwega kana ūrī mūūru.”

25 Na rīrī, Jakubu aambīte hema yake kūu būrūri wa irīma wa Gileadi rīria Labani aamūkinyīre, nake Labani na andū a nyūmba yao makīamba hema ciao kuo.

26 Nake Labani akīūria Jakubu atīrī, “Nī atīa ūū wīkīte? Nīūūheenetie, na ūgathī na airītu akwa ta andū matahītuo mbaara-inī.

27 Nī kī gīatūmire ūre na hitho, na ūūheenie? Waregire kūnjīra nīkī, nīguo ngumagarie na gīkeno na gūkūinīra nyīmbo na ihembe na inanda cia mūgeeto?

28 O na ndwarekire mumunye ciana cia ciana ciakwa, kana njugīre airītu akwa ūhoru. Nīwīkīte ūndū wa ūrimū.

29 Ndī na hinya wa gūkūgera ngero; no rīrī, ūtukū wa ira Ngai wa thoguo aranjīrīre atīrī, ‘Menya wīre Jakubu ūndū, ūrī mwega kana ūrī mūūru.’

30 Rīu-rī, nūmagarīte nī ūndū nūrerirīria gūcooka nyūmba-inī ya thoguo. No rīrī, ūrakīyire ngai ciakwa nīkī?”

31 Jakubu agīcookeria Labani atīrī, “Nīndetigīrīre tondū ndeciirīre wahota kūndunya airītu aku na hinya.

32 No rīrī, ūria ūgūkora arī na ngai ciaku-rī, ndegūtūūra muoyo. Tuīria wone kana kūrī kīndū gīaku ndī nakīo andū aya aitū marī ho; na wakīona-rī, ūkīoe.” No Jakubu ndooī atī Rakeli nīaiyīte ngai icio.

33 Nī ūndū ūcio Labani agītoonya hema ya Jakubu, na hema ya Lea, o na hema ya ndungata iria igīrī cia andū-a-nja, no ndaigana kuona kīndū. Oima hema ya Lea, agītoonya ya Rakeli.

34 Rakeli oete ngai icio cia mīhianano na agacikia matandīko-inī ma ngamūra thūinī na akamaikarīra. Labani akiururia kīria gīothe kīari hema-inī īyo na ndaigana kuona kīndū.

35 Nake Rakeli akīra ithe atīrī, “Mwathi wakwa, ndūkandakarīre nī ūndū ndīnakūrūgamīra; nīgūkorwo nī maūndū ma andū-a-nja ndī namo.” Nī ūndū ūcio akiururia no ndaigana kuona ngai icio.

36 Jakubu agīkīrakara na agītetia Labani, akīmūūria atīrī, “Ihītia rīakwa nī rīrīkū? Nī rīhia rīrīkū njīkīte rītūmīte ūnyingathīe ūguo?”

37 Rīu tondū nīwoiruria indo ciakwa ciothe-rī, nī kī wona kīa indo cia gwaku mūcīi? Kīge haha mbere ya andū aya anyu na mbere ya andū akwa nīguo matūtūthanie ciira.

38 “Ngūrūtīre wīra mīaka mīrongo īrī. Ng’ondū ciaku na mbūri ciaku itirī cīahuna, na ndirī ndarīa ndūrūme cia mahīū maku.

39 Nīngī ndirī ndakūrehera iria ciatambuuragwo nī nyamū cia gīthaka; no nī nī ndaarīhaga ngathī hathara. Nīngī-rī, nīwandīhagia iria yothe yaiyuo kūrī mūthenya kana kūrī ūtukū.

40 Ūguo nīguo ndūūrīte: Ndaarugagwo nī ūrugarī wa mūthenya na ngarīto nī heho ya ūtukū, naguo toro ūkīnjūrīra.

41 Ūguo nīguo ndūūrīte gwaku mūcīi handū-inī ha mīaka īyo mīrongo īrī. Ndakūrūtīre wīra mīaka ikūmi na īna nī ūndū wa airītu aku eerī, na mīaka itandatū nī ūndū wa mahīū maku; no rīrī, wagarūrīre mūcaara wakwa maita ikūmi.

42 Korwo Ngai wa baba, o we Ngai wa Iburahīmu na nīwe wītīgīrītuo nī Isaaka, ndaraakoragwo hamwe na nī-rī, ti-itherū ūngīranyumagarīre

moko matheri. No Ngai n̄onete gũthiĩnika gwakwa na w̄ira wa moko makwa, na n̄ikio arakurũithirie ūtukũ wa ira.”

⁴³ Nake Labani agĩcookeria Jakubu, akĩmw̄ira atĩrĩ, “Atumia aya aku nĩ airĩtu akwa, ciana ici o nacio nĩ ciana ciakwa, namo mahiũ maya-rĩ, no mahiũ makwa. Kĩrĩa gĩothe ūroona nĩ gĩakwa. No rĩrĩ, nĩ atĩa ingĩhota gwĩka airĩtu aya akwa kana njike ciana ici maciarĩte ūmũthĩ?”

⁴⁴ Rĩu gĩũke, reke tũgie na kĩrĩkanĩro nĩ nawe, na ūreke gĩtuĩke mũira gatagatĩ gaitũ.”

⁴⁵ Nĩ ūndũ ūcio Jakubu akĩoya ihiga na akĩrĩhaanda ta gĩtugĩ.

⁴⁶ Akĩra andũ a nyũmba yake atĩrĩ, “Cookanĩrĩrai mahiga.” Nĩ ūndũ ūcio makĩũngania mahiga makĩmaiganĩrĩra hĩba, magĩcooka makĩranĩra irio hau hakuhi na hĩba iyo.

⁴⁷ Labani akĩmĩita Jagari-Sahadutha, nake Jakubu akĩmĩita Galeedi.

⁴⁸ Labani akiuga atĩrĩ, “Ūmũthĩ hĩba ĩno nĩ mũira gatagatĩ gakwa nawe.” Kĩu n̄ikio gĩatũmire hetwo Galeedi.

⁴⁹ O na ningĩ hagĩtwo Mizipa, tondũ oigire atĩrĩ, “Jehova arotũmenyagĩrĩra rĩrĩa tũraihanĩrĩrie.

⁵⁰ Wee ūngĩgaathĩnia airĩtu akwa kana ūmahikĩrĩrie atumia angĩ, o na hangĩgakorwo hatarĩ mũndũ ūngĩ-rĩ, ririkana atĩ Ngai nĩwe mũira gatagatĩ gakwa nawe.”

⁵¹ Ningĩ Labani akĩra Jakubu atĩrĩ, “Ĩno nĩ hĩba, na gĩkĩ nĩ gĩtugĩ kĩrĩa ndahaanda gatagatĩ gaku na nĩ.

⁵² Hĩba ĩno nĩ mũira, na gĩtugĩ gĩkĩ nĩ mũira, atĩ ndigakĩra hĩba ĩno njũke mwena waku ngũgere ngero, na atĩ nawe ndũgakĩra hĩba ĩno, kana ūkĩre gĩtugĩ gĩkĩ ūuke mwena wakwa ūngere ngero.

⁵³ Ngai wa Iburahĩmu, na Ngai wa Nahoru,* o we Ngai wa ithe wao-rĩ, arotũtuithania ciira.”

Nĩ ūndũ ūcio Jakubu akĩhĩta na mwĩhitwa rĩtwa-inĩ rĩa ūcio Wĩtigĩrĩtwo nĩ ithe Isaaka.

⁵⁴ Jakubu akĩruta igongona kũu bũrũri-inĩ ūcio wa irĩma, na agĩta andũ a nyũmba yake marĩanire. Na marĩkia kũria-rĩ, makĩraara o kũu.

⁵⁵ Mũthenya ūyũ ūngĩ rũciinĩ tene, Labani akĩmumunya ciana cia ciana ciake o na airĩtu ake, akĩmoigĩra ūhoru na akĩmarathima. Agĩcooka akĩmatiga agĩcooka gwake mũciĩ.

32

Jakubu Kwĩhaarĩria Gũcemanía na Esaũ

¹ Jakubu nĩathiire na mbere na rũgendo rwake, na agĩtũngwo nĩ araika a Ngai.

² Na rĩrĩa Jakubu aamoonire, akiuga atĩrĩ, “Ĩno nĩ mbũtũ ya Ngai!” Nĩ ūndũ ūcio agĩta handũ hau Mahanaimu.

³ Ningĩ Jakubu agĩtũma andũ mathiĩ mbere yake kũrĩ mũrũ wa nyina Esaũ kũu Seiru, bũrũri-inĩ wa Edomu.

⁴ Akĩmataara, akĩmeera atĩrĩ, “Ūũ nĩguo mũgũthiĩ kwĩra mwathi wakwa Esaũ: ‘Ndungata yaku Jakubu ĩkuuga atĩrĩ, ndĩraikaraga na Labani, na ngoretwo kuo nginya rĩu.

⁵ Ndĩ na ng’ombe na ndigiri, na ng’onda na mbũri, ndungata cia arũme na cia andũ-a-nja. Na rĩu ndagũtũmĩra ndũmĩrĩri, ne mwathi wakwa, nĩgeetha njĩtikĩrike maitho-inĩ maku.’”

* 31:53 Nahoru aarĩ mũrũ wa nyina na Iburahĩmu (11:26), na aarĩ gwakwe wa Labani (24:24, 29).

⁶ Rĩrĩa atũmwo maacookire kũrĩ Jakubu makĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩtũrathiire kũrĩ mũrũ wa nyũkwa Esaũ, na rĩu nĩarooka gũgũtũnga, na arĩ na andũ magana mana.”

⁷ Jakubu akĩmaka mũno na akĩnyamarĩka, akĩgayania andũ arĩa aarĩ nao ikundi igĩrĩ, o na ndũuru cia mbũri na ndũuru cia ng’ombe o na ngamĩra nacio.

⁸ Agĩciiria atĩrĩ, “Esaũ angĩũka atharĩkĩre gĩkundi kĩmwe-rĩ, gĩkundi kũ kĩngĩ no kũire.”

⁹ Ningĩ Jakubu akĩhooya, akiuga atĩrĩ, “Wee Ngai wa baba Iburahĩmu, o Wee Ngai wa baba Isaaka, Wee Jehova ũrĩa wanjĩrĩre atĩrĩ, ‘Cooka bũrũri waku na wa andũ anyu, na nĩngatũma ũgaacĩre,’

¹⁰ ndĩrĩ mwaagĩrĩru wa kuonio ũtugi ũyũ wothe na wĩhokeku ũrĩa ũnyonetie nĩ ndungata yaku. Ngĩringa Jorodani-rĩ, ndaarĩ o na rũthanju rwakwa rwiki, no rĩu ndũikĩte ikundi igĩrĩ.

¹¹ Ndagũthaita honokia kuuma moko-inĩ ma mũrũ wa maitũ Esaũ, nĩgũkorwo nĩndĩretigĩra ndagoke gũũtharĩkĩra, nĩ hamwe na ciana ici, na manyina maacio.

¹² No nĩ uugĩte atĩrĩ, ‘Ti-itherũ nĩngatũma ũgaacĩre na ndũme njiaro ciaku cingĩhe ta mũthanga wa iria-inĩ, ũrĩa ũtangĩtarĩka.’ ”

¹³ Akĩraara hau ũtukũ ũcio, na kuuma kũrĩ kĩrĩa aarĩ nakĩo, agĩthuurĩra mũrũ wa nyina Esaũ kĩheo gĩkĩ;

¹⁴ mbũri magana meerĩ cia mĩgoma na thenge mĩrongo ĩrĩ, ng’ondũ magana meerĩ na ndũrũme mĩrongo ĩrĩ,

¹⁵ ngamĩra mĩrongo ĩtatũ cia mĩgoma na njaũ ciacio, ng’ombe mĩrongo ĩna na ndegwa ikũmi, na ndigiri mĩrongo ĩrĩ cia mĩgoma na ikũmi cia njamba.

¹⁶ Agĩcinengera ndungata ciake, o rũuru mwanya, na akĩra ndungata icio ciake atĩrĩ, “Thiigai mbere yakwa, na mũtigithũkanie rũuru na rũuru rũria rũngĩ.”

¹⁷ Ningĩ agĩtaara ũrĩa wamatongoretie, akĩmwĩra atĩrĩ, “Rĩrĩa mũrũ wa maitũ Esaũ arĩgũtũnga na akũũrie atĩrĩ, ‘Wee ũrĩ waũ? Na wathĩ kũ? Na ũhiũ ũyũ wothe ũrĩ mbere yaku nĩ waũ?’

¹⁸ Nawe nĩũrĩmũcookeria ũmwĩre atĩrĩ, ‘Nĩ cia ndungata yaku Jakubu. Nĩ kĩheo gĩa kũhe mwathĩ wakwa Esaũ, na Jakubu arĩ thuutha witũ agĩũka.’ ”

¹⁹ Agĩcooka agĩtaara wa keerĩ na wa gatatũ, na arĩa othe marũmagĩrĩra ndũuru icio, akĩmeera atĩrĩ, “Ūguo nĩguo mũrĩrĩraga Esaũ mwamũtũnga.

²⁰ Na mũtikanaage kũmwĩra atĩrĩ, ‘Jakubu ndungata yaku arĩ thuutha witũ agĩũka.’ ” Tondũ eeciiririe atĩrĩ, “Ngũmũhooreria na iheo ici ngũtũma mbere yakwa; thuutha-inĩ ndamuona-rĩ, hihi ahotu kũnyamũkĩra.”

²¹ Nĩ ũndũ ũcio iheo icio Jakubu aaheanĩte igĩthiiga mbere yake, nowe akĩraara kũu kambĩ ũtukũ ũcio.

Jakubu Kũgiana na Ngai

²² Na ũtukũ o ro ũcio, Jakubu agĩũkĩra, akĩoyu atumia ake eerĩ, na ndungata iria igĩrĩ cia andũ-a-nja, na arĩu ake ikũmi na ũmwe, na akĩmarĩngĩria irĩngĩro rĩa Jaboku.

²³ Aarĩkia kũmarĩngĩria, akĩringĩa indo iria ciothe aarĩ nacio.

²⁴ Nake Jakubu agĩtigwo arĩ o wiki, na hagĩũka mũndũ maagianire nake o nginya gũgĩthererũka.

²⁵ Na rĩria mũndũ ũcio onire atĩ ndangĩmũhoota-rĩ, akĩmũhutia ihĩndĩ rĩa gĩtina gĩa kũgũrũ, nakuo kũgũrũ kwa Jakubu gũgĩthenyũkĩra hau gĩtina-inĩ, o makĩgianaga na mũndũ ũcio.

²⁶ Na mũndũ ũcio akĩmwĩra atĩrĩ, “Reke ndĩthiire tondũ nĩ gwather-erũka.”

No Jakubu akĩmũcookeria, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ndingĩreka ũthĩ ũtandathimite.”

²⁷ Nake mũndũ ũcio akĩmũũria atĩrĩ, “Wĩtagwo atĩa?”

Jakubu akĩmũcookeria atĩrĩ, “Njĩtagwo Jakubu.”

²⁸ Ningĩ mũndũ ũcio akĩmwĩra atĩrĩ, “Ndũgũcooka gwĩtwo Jakubu, no ũrĩtagwo Isiraeli, tondũ nĩũgianite na Ngai o na andũ, na ũkahootana.”

²⁹ Jakubu akĩmwĩra atĩrĩ, “Ndagũthaiha, njĩra rĩtwa riaku.”

Nowe akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ūranjũũria rĩtwa riakwa nĩkĩ?” Agĩcooka akĩmũrathima marĩ o hau.

³⁰ Nĩ ũndũ ũcio Jakubu agĩta handũ hau Penieli, akiuga atĩrĩ, “Tondũ nĩnyonete Ngai ũthiũ kwa ũthiũ, na akahonokia muoyo wakwa.”

³¹ Nariĩ rĩũa rĩkĩmũrathĩra akĩhĩtũka hau Penieli, na nĩathuaga nĩ ũndũ nĩathenyũkĩtwo nĩ ihĩndĩ rĩa gĩtina gĩa kũgũrũ.

³² Nĩ tondũ ũcio, ngingyagia ũmũthĩ ũyũ andũ a Isiraeli matirĩaga mũkiha ũria ũnyĩitanite na ihĩndĩ rĩa gĩtina gĩa kũgũrũ, tondũ ihĩndĩ rĩa gĩtina gĩa kũgũrũ kwa Jakubu riathũĩrio hakuhĩ na mũkiha ũcio.

33

Jakubu Gũtũngana na Esaũ

¹ Na rĩrĩ, Jakubu agĩtiira maitho, akĩona Esaũ agĩũka arĩ na andũ ake magana mana; nĩ ũndũ ũcio akĩganyania ciana kũrĩ Lea na Rakeli na kũrĩ ndungata iria igĩrĩ cia andũ-a-nja.

² Akĩuga ndungata cia andũ-a-nja na ciana ciacio mbere, nake Lea na ciana ciake makĩrũmirĩra, nake Rakeli na Jusufu makĩrigia thuutha.

³ Nake we mwene akĩmatongoria, na rĩria aakuhĩrĩrie mũrũ wa nyina, akĩnamĩrĩra, agĩturumithia ũthiũ wake thĩ maita mũgwanja.

⁴ No Esaũ akĩhanyũka agatũnge Jakubu na akĩmũnyĩita, akĩmũhĩmbĩria, akĩmũmumunya. Nao makĩiranĩra.

⁵ Ningĩ Esaũ agĩtiira maitho akĩona atumia na ciana. Akĩũria Jakubu atĩrĩ, “Andũ aya mũrĩ nao nĩ a ũ?”

Jakubu agĩcookia atĩrĩ, “Ici nĩ ciana iria Ngai aheete ndungata yaku nĩ ũndũ wa ũtugi wake.”

⁶ Hĩndĩ iyo ndungata icio cia andũ-a-nja na ciana ciacio igĩkuhĩrĩria na makĩnamĩrĩra.

⁷ Lea na ciana ciake makĩrũmirĩra, magĩũka na makĩnamĩrĩra. Marigĩrĩrio, Jusufu na Rakeli magĩũka, o nao makĩnamĩrĩra.

⁸ Esaũ akĩũria atĩrĩ, “Nĩ kĩ gĩtũmi gĩa kũndũmĩra ikundi icio ndatũnga?”

Nake Jakubu agĩcookia atĩrĩ, “Nĩgeetha njĩtikĩrĩke maitho-inĩ maku, wee mwathi wakwa.”

⁹ No Esaũ akiuga atĩrĩ, “Mũrũ wa maitũ, nĩ ndĩ na indo cia kũnjigana. Icara na icio ũrĩ nacio wee mwene.”

¹⁰ Jakubu akiuga atĩrĩ, “Aca, ndagũthaiha! Angĩkorwo nĩnjĩtikĩrĩkĩte maitho-inĩ maku-rĩ, amũkĩra kĩheo gĩkĩ kuuma kũrĩ nĩ. Nĩ ũndũ kuona ũthiũ waku no ta kuona ũthiũ wa Ngai, tondũ nĩ wanyamũkĩra na gĩkeno.

¹¹ Ndagũthaiha itĩkĩra kĩheo kũ ũreheirwo, tondũ Ngai nĩanjĩkĩte wega, na ndĩ na indo cia kũnjigana.” Na tondũ Jakubu nĩamũringĩrĩrie-rĩ, Esaũ agĩciitĩkĩra.

12 Ningĩ Esaũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩtũthĩ; nĩngũtwarana nawe.”

13 No Jakubu akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwathi wakwa nĩoĩ atĩ twana tũtũ tũtirĩ na hinya, na no nginya menyerere ng’ondũ na ng’ombe iria irongithia. Ingĩtwarwo na ihenya o na mũthenya ũmwe, nyamũ ciothe no ikue.

14 Nĩ ũndũ ũcio mwathi wakwa nĩathiage mbere ya ndungata yake, na nĩ thĩ o kahora kũringana na mũthiire wa ikundi ici, o na wa ciana, nginya rĩria ngaakinya kwa mwathi wakwa kũu Seiru.”

15 Esaũ akĩmwĩra atĩrĩ, “No kĩreke ngũtigire ndungata imwe ciakwa.”

Jakubu akĩmũria atĩrĩ, “Ūgwĩka ũguo nĩkĩ? Reke nĩ njĩtikĩrĩke maitho-inĩ ma mwathi wakwa.”

16 Nĩ ũndũ ũcio Esaũ akĩhũndũka mũthenya o ro ũcio agĩthĩ arorete Seiru.

17 Nowe Jakubu, agĩthĩ Sukothu, kũria eyakĩre nyũmba, na agĩthondeka ciugũ cia mahiũ make. Nĩkĩo handũ hau hetagwo Sukothu.

18 Thuutha wa Jakubu kuuma Padani-Aramu, agĩkinya o wega itũũra-inĩ rĩria inene rĩa Shekemu kũu Kaanani, na akĩamba hema hakuhĩ na itũũra rĩu inene.

19 Nake akĩgũra gĩcunjĩ kĩa mũgũnda na betha igana rĩmwe kuuma kũrĩ ariũ a Hamoru ithe wa Shekemu, harĩa aambire hema yake.

20 Agĩaka kĩgongona handũ hau, na agĩgũta Eli-Elohe-Isiraeli.

34

Dina na Andũ na Shekemu

1 Na rĩrĩ, mũthenya ũmwe, Dina mũirĩtu ũria Lea aaciariire Jakubu, nĩathiire gũceerera andũ-a-nja a bũrũri ũcio.

2 Na rĩria Shekemu mũrũ wa Hamoru ũria Mũhivi, mũnene wa gĩcigo kũu aamuonire, akĩmũnyiita, agĩkoma nake na hinya.

3 Na ngoro yake ikĩguucĩrĩro nĩ Dina mwarĩ ũcio wa Jakubu, na akĩenda mũirĩtu ũcio na akĩmwarĩria wega.

4 Nake Shekemu akĩra ithe Hamoru atĩrĩ, “Njarĩrĩria harĩ ithe wa mũirĩtu ũyũ atuĩke mũtumia wakwa.”

5 Rĩria Jakubu aiguire atĩ mwarĩ Dina nĩarĩkĩtie gũthũkio-rĩ, na tondũ ariũ ake maarĩ gĩthaka-inĩ na mahiũ make, agĩkira na ũhoru ũcio o nginya rĩria mainũkire.

6 Hĩndĩ iyo Hamoru ithe wa Shekemu agĩthĩ kwaria na Jakubu.

7 Nao ariũ a Jakubu nĩmainũkĩte kuuma mĩgũnda-inĩ maigua ũria gwekĩkĩte. Nao makĩyũrwo nĩ kĩa na mang’ũrĩ, tondũ Shekemu nĩekĩte ũndũ wa thoni thĩni wa Isiraeli, nĩ gũkoma na mwarĩ wa Jakubu, ũndũ ũria ũtagĩrĩrwo nĩ gwĩkwo.

8 No Hamoru akĩmeera atĩrĩ, “Ngoro ya mũrũ wakwa Shekemu nĩguucĩrĩro nĩ mwarĩ wanyu. Ndamũthaiha itĩkĩrai amũhikie atuĩke mũtumia wake.

9 Rekei tũhikanagie; mũtũheage airĩtu anyu na inyuĩ tũkamũheaga airĩtu aitũ.

10 Inyuĩ no mũtũũre hamwe na ithuĩ; bũrũri ũyũ gũtirĩ handũ mũrigĩrĩrio. Tũũrai kuo, mwonjorithagie kuo, na mwĩgũire na indo ciagu.”

11 Ningĩ Shekemu akĩra ithe wa Dina na ariũ a ithe atĩrĩ, “Rekei njĩtikĩrĩke maitho-inĩ manyu na nĩngũmũhe o kĩa gĩothe mũngĩnjĩtia.

12 Njĩtia rĩracio rwa mũhiki na kĩa kĩa ingrehe, o mũgana ũria mũngĩenda, na nĩngũrĩha o kĩa gĩothe mũngĩnjĩtia. No ndamũthaiha mũũhe mũirĩtu ũyũ atuĩke mũtumia wakwa.”

13 Na tondũ mwarĩ wa nyina Dina nĩarĩkĩtie gũthũkio-rĩ, ariũ a Jakubu rĩria maaragia na Shekemu na ithe Hamoru, magĩcookia ũhoro ũcio na njĩra ya maheeni.

14 Makĩmeera atĩrĩ, “Tũtingĩka ũndũ ta ũcio; tũtingĩheana mwarĩ witũ kũrĩ mũndũ ũtarĩ mũruu. Ũndũ ũcio no ũtuĩke wa gũtũnyararithia.

15 Tũkũmwĩtikĩria tondũ wa gĩtũmi o kĩmwe tu; inyuĩ mũtuĩke ta ithuĩ na ũndũ wa kũruithia arũme anyu othe.

16 Hĩndĩ iyo nĩmũrĩhikagia airĩtu aitũ na nĩtũrĩhikagia airĩtu anyu. Nĩtũgũtũũrania na inyuĩ na tũtuĩke andũ amwe.

17 No angĩkorwo mũtigwĩtikĩra kũrua-rĩ, tũkuoya mwarĩ witũ twĩthĩre.”

18 Ũhoro ũcio ũkĩoneka ũrĩ mweka nĩ Hamoru na mũriũ Shekemu.

19 Tondũ nĩwe warĩ mũtũie mũno kũrĩ andũ othe a nyũmba ya ithe, mwanake ũcio ndaateire ihinda rĩa gwĩka ũrĩa moigire, tondũ nĩakenetio nĩ mwarĩ wa Jakubu.

20 Nĩ ũndũ ũcio Hamoru na mũriũ Shekemu magĩthĩ kĩhingo-inĩ gĩa itũũra rĩao inene makaarie na andũ ao a itũũra rĩu.*

21 Nao makiuga atĩrĩ, “Andũ aya nĩ arata aitũ, rekei matũũre bũrũri-inĩ witũ na monjorithagie kuo; bũrũri ũyũ nĩ mũnene wa kũmaigana. Ithuĩ no tũhikie airĩtu ao, nao no mahikie airĩtu aitũ.

22 No andũ acio mangĩtikĩra gũtũũrania na ithuĩ ta rũrĩrĩ rũmwe angĩkorwo arũme aitũ othe nĩmekũrua, o ta ũrĩa o marũite.

23 Githĩ mahiũ mao, na indo ciao ciothe, o na nyamũ iria ingĩ ciao ciothe itigũgĩtuĩka ciitũ? Nĩ ũndũ ũcio rekei tũmetĩkĩre, na nĩ megũtũũrania na ithuĩ.”

24 Arũme arĩa othe maathiite kĩhingo-inĩ gĩa itũũra rĩu inene magĩtũkiania na Hamoru na mũriũ Shekemu, na arũme othe a itũũra rĩu makĩrua.

25 Thuutha wa mũthenya itatũ, hĩndĩ irĩa othe maarĩ na ruo ariũ eerĩ a Jakubu, Simeoni na Lawi, ariũ a nyina na Dina, makĩoya hiũ ciao cia njora magĩtharĩkĩra itũũra rĩu hĩndĩ irĩa rĩtekũũaga makĩũraga arũme othe.

26 Nĩngĩ makĩũraga Hamoru na mũriũ Shekemu na rũhiũ rwa njora, na makĩruta Dina nyũmba-inĩ ya Shekemu, magĩthĩra.

27 Ariũ arĩa angĩ a Jakubu magĩkinya kũu ciimba ciarĩ, na magĩtahĩra indo cia itũũra rĩu mwarĩ wa ithe wao aathũkiĩrio.

28 Nao magĩtaha ndũũru cia mbũri na cia ng’ombe na ndigiri, na indo iria ingĩ ciao ciothe iria ciarĩ itũũra-inĩ rĩu inene, na iria ciarĩ mĩgũnda-inĩ.

29 Na magĩkuua ũtonga wothe wa itũũra, na atumia othe na ciana, magĩtaha indo ciothe iria ciarĩ nyũmba-inĩ icio.

30 Nake Jakubu akĩira Simeoni na Lawi atĩrĩ, “Nĩmwandehera thĩina nĩ ũndũ wa gũtũma menwo nĩ Akaanani na Aperizi, andũ arĩa matũũraga bũrũri ũyũ. Ithuĩ tũrĩ anini tũgĩtarwo, na mangĩnyitana manjũkĩrĩre na matharĩkĩre-rĩ, nĩ na nyũmba yakwa no tũniinwo.”

31 Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩkũraagĩrĩre atue mwarĩ wa maitũ ta mũmaraya?”

35

Jakubu Gũcooka Betheli

* 34:20 Kĩhingo-inĩ gĩa itũũra nĩho athuuri maacemanagia.

1 Thuutha wa ũguo Ngai akĩira Jakubu atĩrĩ, “Ambata, ũthiĩ Betheli ũgatũire kuo, na wakĩre Ngai kĩgongona kuo, o we ũria wakuumĩrĩre rĩria woragĩra mũrũ wa nyũkwa Ēsāu.”

2 Nĩ ũndũ ũcio Jakubu akĩira andũ a nyũmba yake, na arĩa othe maarĩ nao, atĩrĩ, “Eheriai ngai cia mĩhianano iria mũrĩ nacio, na mwĩtherie inyui ene, na mwĩkĩre nguo ingĩ.

3 Mũcooke mũũkĩre, mũreke tũthiĩ twambate Betheli, ngaakĩre Ngai kĩgongona kuo, ũria wanjĩtikire mũthenya ũria ndaarĩ thĩina-inĩ, na ũria ũkoretwo na nĩ kũria guothe ndanathiĩ.”

4 Nĩ ũndũ ũcio makinengera Jakubu ngai cia mĩhianano iria maarĩ nacio, na irengeeri iria ciarĩ matũ mao,* nake Jakubu agĩcithika gĩtina-inĩ kĩa mũgandi kũu Shekemu.

5 Nao makiumagara, magĩthiĩra, namo matũũra marĩa maamathiũrũrũkĩrie makĩnyitwo nĩ guoya wa Ngai, nĩ ũndũ ũcio gũtirĩ o na ũmwe wamaingathirie.

6 Jakubu na andũ arĩa othe aarĩ nao magĩkinya Luzu (na nĩkuo Betheli), bũrũri-inĩ wa Kaanani.

7 Agĩaka kĩgongona kũu, na agĩta handũ hau Eli-Betheli, tondũ hau nĩho Ngai aamwĩguũrĩrie rĩria ooragĩra mũrũ wa nyina.

8 Nake Debora mũreri wa Rebeke agĩkua na agĩthikwo gĩtina-inĩ kĩa mũgandi mũhuro wa Betheli. Nĩ ũndũ ũcio handũ hau hagĩtwo Aloni-Bakuthu.

9 Thuutha wa Jakubu gũcooka kuuma Padani-Aramu, Ngai akĩmuumĩrĩra rĩngĩ na akĩmũrathima.

10 Ngai akĩmwĩra atĩrĩ, “Rĩitwa rĩaku nĩ Jakubu, no ndũgũcooka gwĩtwo Jakubu rĩngĩ; ũrĩtagwo Isiraeli.” Nĩ ũndũ ũcio akĩmwĩta Isiraeli.

11 Nake Ngai akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩ nĩ nĩ Ngai Mwene-Hinya-Wothe; ciaranai na mũingĩhe. Rũrĩri na gĩkundi kĩa ndũrĩrĩ nĩkoima harĩwe, na athamaki nĩmakoima mwĩrĩ-inĩ waku.

12 Bũrũri ũria nĩ ndaheire Iburahĩmu na Isaaka, o nawe nĩngakũhe guo, na nĩngaheana bũrũri ũyũ kũrĩ njiaro ciaku iria igooka thuutha waku.”

13 Hĩndĩ iyo Ngai akĩambata akĩmweherera kuuma handũ hau aamwaragĩria.

14 Jakubu akĩhaanda gĩtugĩ kĩa ihiga handũ hau Ngai aarĩtie nake, agĩgũtirĩria ndibei; agĩcooka agĩgũtirĩria maguta.

15 Jakubu agĩta handũ hau Ngai aamwarĩrie Betheli.

Gĩkuũ kĩa Rakeli na kĩa Isaaka

16 Thuutha ũcio Jakubu na andũ ake makiuma Betheli magĩthiĩ na mbere na rũgendo. Na matigairie hanini makinye Efiratha-rĩ, Rakeli akĩambirĩria kũrũmwo na agĩkorwo arĩ na thĩina mũingĩ mũno.

17 Na tondũ aarĩ na thĩina mũingĩ mũno wa gũciara, mũmũciarithia akĩmwĩra atĩrĩ, “Tiga gwĩtigĩra, tondũ ũrĩ na kahĩ kangĩ.”

18 Na atanatũkana, tondũ nĩ gũkua aakuaga, agĩtua kahĩ kau Beni-Oni. No ithe agĩgatua Benjamini.

19 Nĩ ũndũ ũcio Rakeli agĩkua na agĩthikwo mũkĩra-inĩ wa njira ya gũthiĩ Efiratha (na nokuo Bethilehemu.)

20 Jakubu akĩhaanda gĩtugĩ igũrũ rĩa mbĩrĩra yake, na nginya ũmũthĩ ũyũ gĩtugĩ kũu nĩkio kionanagia mbĩrĩra ya Rakeli.

21 Isiraeli agĩthiĩ o na mbere na rũgendo na akĩamba hema yake mwena ũria ũngĩ wa Migidali-Ederi.

* 35:4 Irengeeri cia matũ ciahũthagĩrwo irĩ ta njira ya kũgitira mũndũ.

²² Hĩndĩ ĩyo Isiraeli aatũũraga bũrũri ũcio-rĩ, Rubeni agĩthiĩ, agĩkoma na Biliha, thuriya ya ithe, nake Isiraeli akĩigua ũhoru ũcio.

Jakubu aarĩ na ariũ ikũmi na eerĩ:

²³ Ariũ a Lea maarĩ:

Rubeni irigithathi rĩa Jakubu,
na Simeoni, na Lawi, na Juda, na Isakaru, na Zebuluni.

²⁴ Ariũ a Rakeli maarĩ:

Jusufu na Benjamini.

²⁵ Ariũ a Biliha ndungata ya mũirĩtu ya Rakeli maarĩ:

Dani na Nafitali.

²⁶ Ariũ a Zilipa ndungata ya mũirĩtu ya Lea maarĩ:

Gadi na Asheri.

Acio nĩo maarĩ ariũ a Jakubu, arĩa aaciarĩrwo arĩ kũu Padani-Aramu.

²⁷ Na Jakubu agĩkinya mũcĩĩ kũrĩ ithe Isaaka kũu Mamure, hakuhi na Kiriathu-Ariba (nĩkuo Hebironi), kũrĩa Iburahĩmu na Isaaka maatũũrite.

²⁸ Isaaka aatũũrire muoyo miaka igana na mĩrongo ĩnana.

²⁹ Agĩcoka agĩtuĩkana agĩkua na agĩthikwo hamwe na andũ ao arĩa maakuĩte, arĩ mũkũrũ na arĩ na miaka mũingĩ. Nao ariũ ake Esaũ na Jakubu makĩmũthika.

36

Njaro cia Esaũ

¹ Na rĩrĩ, ũyũ nĩguo ũhoru wa Esaũ (na nowe Edomu).

² Esaũ ahikirie atumia ake kuuma kũrĩ andũ-a-nja a Kaanani: Ada aarĩ mwarĩ wa Eloni ũrĩa Mũhiti, na Oholibama mwarĩ wa Ana ũrĩa warĩ mwarĩ wa Zibeoni ũrĩa Mũhivi,

³ o na ningĩ Basemathu ũrĩa warĩ mwarĩ wa Ishumaeli na mwarĩ wa nyina na Nebaiothu.

⁴ Ada agĩciarĩra Esaũ Elifazu, na Basemathu agĩciara Reueli,

⁵ nake Oholibama agĩciara Jeushu, na Jalamu na Kora. Acio nĩo maarĩ ariũ a Esaũ, arĩa aaciarĩrwo kũu Kaanani.

⁶ Na rĩrĩ, Esaũ akĩoya atumia ake na ariũ ake na airĩtu ake na andũ othe a nyũmba yake, o na mahiũ make na nyamũ iria ingĩ ciake, na indo ciothe iria aagite nacio kũu Kaanani, na agĩthiĩ bũrũri waraihanĩrĩrie na mũrũ wa nyina Jakubu.

⁷ Indo ciao ciarĩ nyingĩ mũno ũndũ matangĩahotire gũikarania hamwe; bũrũri ũrĩa maatũũraga ndũngĩahotire kũmaigana eerĩ nĩ ũndũ wa mahiũ mao.

⁸ Nĩ ũndũ ũcio Esaũ (na nowe Edomu) agĩthiĩ gũtũũra bũrũri wa irĩma wa Seiru.

⁹ ũyũ nĩguo ũhoru wa Esaũ ithe wa andũ a Edomu kũu bũrũri-inĩ wa irĩma wa Seiru.

¹⁰ Maya nĩmo marĩtwa ma ariũ a Esaũ:

nĩ Elifazu, mũrũ wa Ada mũtumia wa Esaũ, na Reueli, mũrũ wa Basemathu mũtumia wa Esaũ.

¹¹ Ariũ a Elifazu nĩ aya:

nĩ Temani, na Omari, na Zefo, na Gatamu, na Kenazu.

- 12 Elifazu mŭrũ wa Esaũ o nake nĩ aarĩ na thuriya yetagwo Timina, irĩa yamũciarĩire Amaleki. Acio nĩo maarĩ ariũ a mŭrũ wa Ada mŭtumia wa Esaũ.
- 13 Ariũ a Reueli nĩ aya: nĩ Nahathu, na Zera, na Shama, na Miza. Acio nĩo maarĩ ariũ a mŭrũ wa Basemathu mŭtumia wa Esaũ.
- 14 Ariũ a Esaũ arĩa aaciarĩirwo nĩ Oholibama mŭtumia wake mwarĩ wa Ana ũrĩa warĩ mwarĩ wa Zibeoni: nĩ Jeushu, na Jalamu, na Kora.
- 15 Nao aya nĩo maarĩ anene thĩinĩ wa njiaro cia Esaũ: Ariũ a Elifazu irigithathi rĩa Esaũ: Anene maarĩ Temani, na Omari, na Zefo, na Kenazu,
- 16 na Kora, na Gatamu, na Amaleki. Acio nĩo anene arĩa Elifazu aaciarĩire kũu Edomu; maarĩ a mŭrũ wa Ada.
- 17 Ariũ a Reueli mŭrũ wa Esaũ: Anene maarĩ Nahathu, na Zera, na Shama, na Miza. Aya nĩo anene arĩa Reueli aaciarĩire kũu Edomu; maarĩ a mŭrũ wa Basemathu mŭtumia wa Esaũ.
- 18 Ariũ a Oholibama mŭtumia wa Esaũ: Anene maarĩ Jeushu, na Jalamu, na Kora. Aya nĩo anene arĩa maaciarĩirwo nĩ Oholibama mŭtumia wa Esaũ mwarĩ wa Ana.
- 19 Aya nĩo maarĩ ariũ a Esaũ (na nowe Edomu), na acio nĩo maarĩ anene ao.
- 20 Aya nĩo maarĩ ariũ a Seiru ũrĩa Mũhori arĩa maatũuraga bŭrũri ũcio: Lotani, na Shobali, na Zibeoni, na Ana,
- 21 na Dishoni, na Ezeri, na Dishani. Ariũ acio a Seiru nĩo maarĩ anene a Ahori kũu Edomu.
- 22 Ariũ a Lotani maarĩ: Hori, na Homani. Timina aarĩ mwarĩ wa nyina na Lotani.
- 23 Ariũ a Shobali maarĩ: Alivani, na Manahathu, na Ebal, na Shefo, na Onamu.
- 24 Ariũ a Zibeoni maarĩ: Aia, na Ana. Ūyũ nĩwe Ana ũrĩa wonire ithima cia maaĩ mahiũ werũ-inĩ rĩrĩa arĩithagia ndigiri cia ithe Zibeoni.
- 25 Ciana cia Ana ciarĩ: Dishoni, na Oholibama mwarĩ wa Ana.
- 26 Ariũ a Dishoni maarĩ: Hemudani, na Eshibani, na Itharani, na Cherani.
- 27 Ariũ a Ezeri maarĩ: Bilihani, na Zaavani, na Akani.
- 28 Ariũ a Dishani maarĩ Uzu, na Arani.
- 29 Aya nĩo maarĩ anene a Ahori: nĩ Lotani, na Shobali, na Zibeoni, na Ana,
- 30 na Dishoni, na Ezeri, na Dishani. Acio nĩo maarĩ anene a Ahori, kũringana na ikundi ciao kũu bŭrũri wa Seiru.

Aathani a Edomu

31 Aya nĩo maarĩ athamaki arĩa maathamakaga Edomu o mbere ya Isiraelĩ gũtanagĩa na mũthamaki o na ũmwe:

32 Bela mŭrũ wa Beori nĩwe watuĩkire mũthamaki wa Edomu. Itũura rĩake inene rĩetagwo Dinhaba.

- ³³ Rirĩa Bela aakuire, Jobabu mūrũ wa Zera wa kuuma Bozira agĩtuĩka mũthamaki ithenya riake.
- ³⁴ Rirĩa Jobabu aakuire, Hushamu wa kuuma bũrũri wa Atemani agĩtuĩka mũthamaki ithenya riake.
- ³⁵ Rirĩa Hushamu aakuire, Hadadi mūrũ wa Bedadi, ũrĩa wahootire Midiani kũu bũrũri wa Moabi, agĩtuĩka mũthamaki ithenya riake. Itũũra riake inene rĩetagwo Avithu.
- ³⁶ Rirĩa Hadadi aakuire, Samala wa kuuma Masereka agĩtuĩka mũthamaki ithenya riake.
- ³⁷ Rirĩa Samala aakuire, Shauli wa kuuma Rehobothu, kũu gũkuhĩ na Rũũ rwa Farati, agĩtuĩka mũthamaki ithenya riake.
- ³⁸ Rirĩa Shauli aakuire, Baali-Hanani mūrũ wa Akibori agĩtuĩka mũthamaki ithenya riake.
- ³⁹ Rirĩa Baali-Hanani mūrũ wa Akibori aakuire, Hadadi agĩtuĩka mũthamaki ithenya riake. Itũũra riake inene rĩetagwo Pau, na mĩtumia wake eetagwo Mehetabeli mwarĩ wa Matiredi, ũrĩa warĩ mwarĩ wa Mezahabu.

⁴⁰ Aya nĩo maarĩ anene kuuma kũrĩ njiaro cia Esaũ, kũringana na marĩtwa mao, na mĩhĩrĩga, na ng'ongo ciao:

Timina, na Aliva, na Jethethu,

⁴¹ na Oholibama, na Ela, na Pinoni,

⁴² na Kenazu, na Temani, na Mibizaru,

⁴³ na Magidieli, na Iramu. Acio nĩo maarĩ anene a Edomu, kũringana na kũrĩa maatũũraga bũrũri-inĩ ũrĩa watuĩkĩte wao.

Esaũ ũcio nĩwe warĩ ithe wa andũ a Edomu.

37

Irooto cia Jusufu

¹ Jakubu nĩatũũrire bũrũri-inĩ ũrĩa ithe aakarĩte, nĩguo bũrũri wa Kaanani.

² Ũyũ nĩguo ũhoru wa Jakubu.

Jusufu arĩ mwanake mũnini wa mĩaka ikũmi na mũgwanja aarĩithagia mbũri marĩ na ariũ a ithe, na ariũ a Biliha, na ariũ a Zilipa, atumia a ithe, nake agĩtwarĩra ithe wao ũhoru mũũru ũkonĩ ariũ a ithe.

³ Na rĩrĩ, Isiraeli nĩendeete Jusufu gũkĩra ariũ arĩa angĩ ake othe, tondũ aamũciarire arĩ mũkũrũ; na nĩamũtumithĩirie kanjũ ya goro ng'emie wega mũno.

⁴ Na rĩrĩa ariũ a ithe moonire atĩ ithe nĩamwendete kũmakĩra-rĩ, makĩmũmena na matingĩamwarĩirie kiugo o na kĩmwe kĩa.

⁵ Ũtukũ ũmwe Jusufu nĩarootire kĩroto, na rĩrĩa eerire ariũ a ithe ũhoru wakĩo, makĩmũmena makĩria.

⁶ Akĩmeera atĩrĩ, "Thikĩrĩria ũhoru wa kĩroto gĩkĩ ndootete:

⁷ Tũrohaga itĩia cia ngano tũrĩ mũgũnda-inĩ, na o rĩmwe gĩtĩia gĩakwa kĩrehaanda na igũrũ, nacio itĩia cianyu irathiũrũrũkĩria gĩakwa, na irakĩnamĩrĩa."

⁸ Ariũ a ithe makĩmũria atĩrĩ, "Anga nĩũrenda gũtũthamakĩra? Anga ti-itherũ nĩũgatwatha?" Nao magĩkĩrĩria kũmũmena nĩ ũndũ wa kĩroto kũu gĩake, na nĩ ũndũ wa ciugo ciake.

9 Ningĩ Jusufu akĩroota kiroto kĩngĩ, na akĩira ariũ a ithe ũhoro wakĩo. Akĩmeera atĩrĩ, “Thikĩrĩriai, nĩndĩrarootire kiroto kĩngĩ, na ihinda rĩrĩ, ndĩrarootire riũ, na mwerĩ, na njata ikũmi na ĩmwe ikĩnyinamĩrĩra.”

10 Rĩrĩa eerire ithe o na ariũ a ithe ũhoro ũcio, ithe akĩmũkũma, akĩmũria atĩrĩ, “Nĩ kiroto kĩa mũthemba ũrĩkũ kiu ũrotete? Anga nyũkwa, na nĩ, na ariũ a thoguo nĩtũgooka, na tũinamĩrĩre thĩ mbere yaku?”

11 Ariũ a ithe nĩmamũiguĩrĩre ũiru, no ithe agĩkara agĩciiragia ũhoro wa irooto icio.

Jusufu kwendio nĩ Ariũ a Ithe

12 Na rĩrĩ, ariũ a ithe nĩmathĩite kũrĩithia mbũri cia ithe wao gũkuhĩ na Shekemu,

13 nake Isiraeli akĩira Jusufu atĩrĩ, “O ta ũrĩa ũũ, ariũ a thoguo nĩmararĩithia mbũri gũkuhĩ na Shekemu. Ũka, nĩngũgũtũma kũrĩ o.”

Nake akĩmũcookeria, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ũguo noguo.”

14 Nĩ ũndũ ũcio Isiraeli akĩmwĩra atĩrĩ, “Thĩ ũkarore kana ariũ a thoguo marĩ o ho o wega, o ũndũ ũmwe na mbũri, na ũnjookerie ũhoro.” Nake akĩmũtũma kuuma Gĩtuamba-inĩ kĩa Heberoni.

Rĩrĩa Jusufu aakinyire Shekemu,

15 mũndũ ũmwe akĩmuona akĩũrũra mĩgũnda-inĩ, akĩmũria atĩrĩ, “Nĩ kũ ũracaria?”

16 Nake Jusufu agĩcookia atĩrĩ, “Nĩ ariũ a baba ndĩracaria. No ũnjũre kũria mararĩithia mbũri ciao?”

17 Mũndũ ũcio akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩmoimĩte gũkũ. Ndĩraiguire makiuga atĩrĩ, ‘Rekei tũthĩ Dothani.’”

Nĩ ũndũ ũcio Jusufu akĩrũmĩrĩra ariũ a ithe, na akĩmakora hakuhĩ na Dothani.

18 No makĩmuona arĩ haraaya, na ataanakinya harĩa maarĩ, magĩciirĩra kũmũũraga.

19 Makĩirana atĩrĩ, “Mũroti ũrĩa nĩokĩte!

20 Ũkai; rekei tũmũũrage na tũmũkie irima rĩmwe rĩa maya, na tuuge atĩ nĩ nyamũ njũro ĩmũrĩite. Nĩtũkĩone ũrĩa irooto icio ciake ikaahinga.”

21 No rĩrĩa Rubeni aiguire ũguo, akĩgeria kũhonokia Jusufu kuuma moko-inĩ mao. Akiuga atĩrĩ, “Rekei tũtĩge kũmũũraga.

22 Mũtigaite thakame. Mũikie irima-inĩ rĩrĩ rĩ gũkũ werũ-inĩ, no mũtikamwĩke ũũru.” Rubeni oigaga ũguo nĩgeetha amũhonokie kuuma kũrĩ o, nĩguo amũcooke kũrĩ ithe.

23 Na rĩrĩa Jusufu aakinyire harĩ ariũ a ithe, makĩmũruta kanjũ yake ĩrĩa eekĩrĩte, o ĩrĩa yarĩ ya goro na ng’emie wega mũno.

24 Makĩmũnyiita, makĩmũkia irima rĩu. Na rĩrĩ, irima rĩu rĩarĩ rĩũmũ; rĩtĩarĩ na maai.

25 Magĩcooka magĩkara thĩ kũria irio ciao, magĩtiira maitho makĩona gĩkundi kĩnene kĩa Aishumaeli gĩgĩũka kiumĩte Gileadi. Ngamĩra ciao ciakuuithĩtio mahuti manungi wega, na ũbani, na ũkĩ-wa-ngoma ũrĩa wĩtagwo manemane, na maikũrũkĩte mathĩ matware indo icio Misiri.

26 Juda akĩira ariũ a ithe atĩrĩ, “Nĩ uumithio ũrĩkũ tũkuona tũngĩũraga mũrũ wa ithe witũ na tũhithe gĩkuũ gĩake?”

27 Rekei tũmwenderie Aishumaeli aya, no tũtikamwĩke ũũru na moko maitũ, tondũ ũyũ nĩ mũrũ wa ithe witũ, tũrĩ a mũthiimo ũmwe na thakame o ĩmwe.” Nao ariũ a ithe magĩtikĩra.

28 Nĩ undũ ũcio hĩndĩ ĩrĩa onjorithia acio Amidiani maahĩtũkagĩra hau, ariũ a ithe makĩruta Jusufu irima, na makĩmwendia cekerĩ mĩrongo ĩrĩa cia betha* kũrĩ Aishumaeli acio, nao makĩmũtwarĩ Misiri.

29 Rĩrĩa Rubeni aacookire irima-inĩ na akĩona atĩ Jusufu ndaarĩ ho, agĩtembũranga nguo ciake.

30 Agĩcooka kũrĩ ariũ a ithe akĩmeera atĩrĩ, “Kamwana karĩa gatirĩ ho! Nĩ ngwĩka atĩa?”

31 Nao makĩoya kanjũ ya Jusufu, magĩthĩnja mbũri na magĩtobokia kanjũ ĩyo thĩinĩ wa thakame ĩyo.

32 Magĩcooka makĩoya kanjũ ĩyo yagemetio, makĩmĩtwarĩra ithe wao makĩmwĩra atĩrĩ, “Kanjũ ĩno nĩ kũmĩona tũramĩonire. Mĩrore wega wone kana hihĩ nĩ kanjũ ĩrĩa ya mũrũguo.”

33 Nake akĩmĩmenya, akiuga atĩrĩ, “Nĩ kanjũ ya mũrũ wakwa! Nyamũ njũru nĩmũrĩite. Ti-itherũ Jusufu nĩarĩkĩtie kũũragwo, agatambuuro icunjĩ.”

34 Ningĩ Jakubu agĩtembũranga nguo ciake, agĩkĩra nguo ya ikũnia, na agĩcakaĩra mũriũ matukũ maingĩ.

35 Ariũ ake othe na airĩtu ake magĩũka kũmũhooreria, no akĩrega kũhooreria, akiuga atĩrĩ, “Aca! Ngathĩ mbĩrĩra kũrĩ mũrũ wakwa ngĩrĩraga.” Nĩ undũ ũcio ithe agĩthĩ na mbere kũmũrĩrĩa.

36 Nao Amidiani acio makiendia† Jusufu kũ Misiri kũrĩ Potifaru, ũmwe wa anene a Firaũni, nake aarĩ mũrũgamĩrĩri wa arangĩri a Firaũni.

38

Juda na Tamaru

1 Ihinda-inĩ rĩu-rĩ, Juda agĩtiga ariũ a ithe agĩkũrũka agĩthĩ gũikara na mũndũ wa Adulamu wetagwo Hira.

2 Juda arĩ kũu agĩcemanĩa na mwarĩ wa Mũkaanani wetagwo Shua. Akĩmũhikia na agĩkoma nake;

3 nake akĩgĩa nda na agĩciara kahĩ, gagĩtuuo Eri.

4 Akĩgĩa nda ĩngĩ, agĩciara kahĩ kangĩ gagĩtuuo Onani.

5 O na ningĩ agĩciara kahĩ kangĩ, agĩgatua Shela. Aagaciariire kũu Chezibu.

6 Maagimara Juda akĩgũrĩra Eri ũrĩa warĩ irigithathi rĩake, mũtumia wetagwo Tamaru.

7 No Eri, irigithathi rĩa Juda, aarĩ mwaganu maitho-inĩ ma Jehova; nĩ undũ ũcio Jehova akĩmũũraga.

8 Nake Juda akĩra Onani atĩrĩ, “Koma na mũtumia wa mũrũ wa nyũkwa, ũmũhingĩrie ũria wagĩrũro nĩkũmwĩka ũrĩ mũrũ wa nyina na mũthuuiri wake, nĩguo ũciarĩre mũrũ wa nyũkwa rũciaro.”

9 Nake Onani nĩamenyaga atĩ rũciaro rũu rũtigatũka rwake; nĩ undũ ũcio o akoma na mũtumia wa mũrũ wa nyina, agaita mbeu ya ũciari thĩ, nĩguo ndagaciariire mũrũ wa nyina rũciaro.

10 Ũndũ ũcio eekire warĩ mũuru maitho-inĩ ma Jehova; nĩ undũ ũcio o nake akĩũragwo nĩ Jehova.

11 Juda akĩra Tamaru mũtumia wa mũriũ atĩrĩ, “Thĩ ũtũũre ũrĩ wa ndigwa gwa thoguo mũciĩ nginya mũrũ wakwa Shela agimare.” Tondũ eeciiririe atĩrĩ, “O nake Shela ahota gũkua ta ariũ a nyina.” Nĩ undũ ũcio Tamaru agĩthĩ gũtũũra mũciĩ gwa ithe.

* 37:28 nĩ ta giramu 220. † 37:36 Wonjoria wa kwendia ngombo nĩwekĩrũro mũno nĩ andũ arĩa maatũũraga werũ-inĩ.

12 Thuutha wa ihinda iraaya, mūtumia wa Juda, mwarĩ wa Shua, agĩkua. Na kahinda ka macakaya gaathira na Juda athirwo nĩ kĩaha, akĩambata agĩthĩ Timina kũrĩ andũ arĩa meenjaga ng'ondũ ciake guoya, na agĩthĩ hamwe na mũrata wake, Hira wa Adulamu.

13 Na rĩrĩa Tamaru eerirwo atĩrĩ, "Ithe wa mũthuuriguo erekeire Timina kwenja ng'ondũ ciake guoya."

14 akĩruta nguo ciake cia mūtumia wa ndigwa, akĩhumbĩra na taama nginya ũthiũ nĩguo ndakae kũmenyeka, agũkara thĩ itoonyero-inĩ rĩa Enaimu, rĩrĩa rĩarĩ njira-inĩ ya gũthĩ Timina. Nĩgũkorwo nĩonire atĩ, o na gũtuĩka Shela aarĩ mũndũ mũgima, Juda ndaheanĩte Tamaru kũrĩ we atũke mūtumia wake.

15 Rĩrĩa Juda aamuonire-rĩ, agĩciiria atĩ Tamaru aarĩ mũmaraya* tondũ nĩehumbĩrite ũthiũ.

16 Na tondũ ndooĩ atĩ aarĩ mūtumia wa mũriũ, agĩthĩ harĩ we mũkĩra-inĩ wa njira, akĩmwĩra atĩrĩ, "Ūka, itĩkĩra ngome nawe."

Mūtumia ũcio akĩmũũria atĩrĩ, "Na nĩ kũ ũkũũhe nĩguo ngome nawe?"

17 Juda akĩmũcookeria atĩrĩ, "Nĩngũgũtũmĩra koori kuuma rũru-inĩ rwakwa."

Mūtumia ũcio akĩmũũria atĩrĩ, "Nĩũkũndigĩra kĩndũ gĩa kũrũgamĩrĩa kĩranĩro giaku nginya rĩrĩa ũgaakaneana?"

18 Juda akĩmũũria atĩrĩ, "Ūkwenda ngũtigĩre kũ gĩa kũrũgamĩrĩa?"

Mūtumia ũcio akĩmũcookeria atĩrĩ, "Ndigĩra gĩcũhĩ kĩa rũri rwaku na rũrigi rwakĩo, o na rũthanju rũ rũri guoko-inĩ gwaku." Nĩ ũndũ ũcio Juda agĩtigĩra mūtumia ũcio indo icio na agĩkoma nake; na Tamaru akĩgĩa nda yake.

19 Mūtumia ũcio aarĩkia gwĩthiira, akĩaũra taama wake, akĩhumba nguo ciake cia mūtumia wa ndigwa rĩngĩ.

20 Rĩrĩa Juda atũmire mũratawe ũcio wa kũu Adulamu na koori nĩgeetha acookerio indo icio cia kũrũgamĩrĩa kuuma kũrĩ mūtumia ũcio-rĩ, ndaamuonire.

21 Nake akĩũria andũ arĩa maatũũraga kũu atĩrĩ, "Arĩ ha mũmaraya ũria ũraarĩ haha mũkĩra-inĩ wa njira ya gũthĩ Enaimu?"

Nao magĩcookia atĩrĩ, "Haha hatĩrĩ hakorwo na mũmaraya."

22 Nĩ ũndũ ũcio agĩcooka kũrĩ Juda, akĩmwĩra atĩrĩ, "Nĩ ndĩnamuona. Hamwe na ũguo-rĩ, andũ arĩa matũũraga hau moigire atĩrĩ, 'Haha hatĩrĩ hakorwo na mũmaraya.'"

23 Nake Juda akiuga atĩrĩ, "Nĩakĩrekwo aikare na kĩrĩa arĩ nakĩo, kana tũtuĩke a gũthekererwo. Nĩngĩ-rĩ, nĩngũmũtũmĩre koori gaka, no ndũnamuona."

24 Thuutha wa mĩeri itatũ, Juda akĩrwo atĩrĩ, "Tamaru mūtumia wa mũrũguo nĩehĩte, akahũũra ũmaraya, na nĩ ũndũ ũcio arĩ na nda."

Juda akiuga atĩrĩ, "Mumieĩ mũmũrehe, acinwo akue!"

25 Na rĩrĩa oimagio-rĩ, agĩtũma ndũmĩrĩrĩ kũrĩ ithe wa mũthuriwe, akĩmwĩra atĩrĩ, "Nĩ ndĩ na nda ya mũndũ ũrĩa mwene indo ici." Agĩcooka akiuga atĩrĩ, "Ta rora kana no ũmenye nũũ mwene gĩcũhĩ gĩkĩ kĩ na mũhũri, na rũrigi rũrũ, o na rũthanju rũrũ."

26 Juda agĩcimenya, na akiuga atĩrĩ, "Mūtumia ũyũ nĩ mũthingu kũngĩra; ekĩte ũguo nĩgũkorwo ndiamũheanire kũrĩ mũrũ wakwa Shela." Juda ndaacookire gũkoma nake rĩngĩ.

27 Rĩrĩa ihinda rĩake rĩakinyire rĩa gũciara-rĩ, kwarĩ na tũhĩ twĩrĩ twa mahatha nda yake.

* 38:15 Maraya maya maahũthagĩrwo mahooero-inĩ ma matukũ ma tene, na maakonainie na ngai ya ũciari.

28 Na rĩria aaciaraga-rĩ, kamwe gatuo gagĩcomora guoko; nake mũmũciarithia akĩoya uthi mūtune, akĩwoherera guoko-inĩ gwako, na akiuga atĩrĩ, “Ūyũ nĩwe woima mbere.”

29 No rĩria aacookirie guoko na thĩinĩ, mūrũ wa nyina akiuma, nake mũciarithania akiuga atĩrĩ, “Githĩ nĩguo weturĩra njĩra!” Nake agĩtuuo Perezũ.†

30 Nake mūrũ wa nyina ũria warĩ na uthi mūtune guoko-inĩ gwake akiuma, nake agĩtuuo Zera.

39

Jusufu na Mũtumia wa Potifaru

1 Na rĩrĩ, Jusufu nĩaikũrũkirio o nginya bũrũri wa Misiri. Nake Potifaru, Mũmisiri ũmwe wa anene a Firaũni, na mūrũgamĩrĩri wa arangĩri a Firaũni, akĩmũgũra kuuma kũrĩ Aishumaeli arĩa maamũtwarĩte kũu.

2 Nake Jehova aarĩ hamwe na Jusufu, nake akĩgaacĩra, na agĩtũura nyũmba-inĩ ya Mũmisiri ũcio mwathi wake.

3 Na rĩria mwathi wake onire atĩ Jehova aarĩ hamwe nake, na atĩ Jehova nĩatũmĩte Jusufu agaacĩre maĩndũ-inĩ mothe marĩa ekaga-rĩ,

4 Jusufu agĩtũkĩrĩka maitho-inĩ make na agĩtũika wa kũmũtungatĩra. Potifaru akĩmũtua mũrori wa nyũmba yake na akĩmwĩhokera ũmenyereri wa kĩria gĩothe aarĩ nakĩo.

5 Kuuma hĩndĩ irĩa aamũtuire mũrori wa nyũmba yake na kĩria gĩothe aarĩ nakĩo, Jehova akĩrathima nyũmba ya Mũmisiri ũcio nĩ ũndũ wa Jusufu. Kĩrathimo kĩa Jehova kĩaĩrĩ gĩũrũ wa indo ciothe cia Potifaru, iria cĩaĩrĩ nyũmba o na iria cĩaĩrĩ mũgũnda.

6 Nĩ ũndũ ũcio agĩtigĩra Jusufu indo ciothe iria aarĩ nacio acimenyagĩrĩre; rĩria rĩothe Jusufu aarĩ mūrũgamĩrĩri-rĩ, Potifaru ndarũmbũyanagia na kĩndũ o nakĩ tĩa o irio iria aarĩaga.*

Na rĩrĩ, Jusufu aarĩ mũthaka na wa mwĩrĩ mwega,

7 na thuutha wa ihinda, mũtumia wa mwathi wake akĩmwĩrĩrĩria, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ūka ũkome na nĩ!”

8 No Jusufu akĩrega. Akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩ ndĩ mũrori-rĩ, mwathi wakwa ndarũmbũyanagia na kĩndũ o nakĩ kĩa nyũmba, indo iria ciothe arĩ nacio nĩanjũhokeire ndicimenyagĩrĩre.

9 Gũtirĩ mũndũ ũngĩ mũnene nyũmba ĩno ũngĩrĩte. Mwathi wakwa ndangĩrĩrĩre kĩndũ o nakĩ, tĩa wee wiki, tondũ ũrĩ mũtumia wake. Ndaakĩhota atĩa gwĩka ũndũ ta ũyũ wa waganu njĩhĩrie Ngai?”

10 Na o na gũtũika nĩaringagĩrĩria Jusufu mũthenya o mũthenya akome nake-rĩ, Jusufu nĩaregĩre gũkoma nake o na kana gũkorwo hamwe nake.

11 No mũthenya ũmwe Jusufu nĩaingĩrĩre nyũmba kũruta wĩra wake, na gũtĩarĩ ndungata o na ĩmwe ya nyũmba yarĩ kũu thĩinĩ.

12 Mũtumia ũcio akĩnyĩtia nguo ya Jusufu, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ūka ũkome na nĩ!” No Jusufu agĩtiga nguo yake guoko-inĩ kwa mũtumia ũcio, akiuma nyũmba akĩũra.

13 Na rĩria mũtumia ũcio onire atĩ Jusufu nĩatiga nguo yake guoko-inĩ gwake na oora-rĩ,

† 38:29 Perezũ aarĩ ũmwe wa maithe ma tene ma Daudi. * 39:6 Irio cia andũ a Misiri cĩaĩrĩ na ũtiganu na irio cia andũ a Isiraeli (43:32), na nĩ kwari magongona maarutagwo rĩria irio cia andũ a Misiri cĩarugagwo.

14 agĩta ndungata cia nyũmba yake, agĩcĩira atĩrĩ, “Ta kĩonei Mũhibirania ũyũ aarehirwo kũrĩ ithuĩ nĩgeetha atũnyarare! Egũũkĩte haha nĩguo akome na nĩ, na nĩ ndakaya.

15 Na rĩrĩa aigua ngĩkaya ndeithio, aatiga nguo yake haha, oima nyũmba na oora.”

16 Nake agĩikara na nguo ĩyo nginya rĩrĩa mwathi wa Jusufu aainũkire.

17 Nake mĩtumia ũcio akĩmũhe rũgano rũu, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ngombo ĩrĩa ya Mũhibirania, ĩrĩa watũreheire igũũkĩte kũrĩ nĩ kũnyarara.

18 No rĩrĩa njugire mbu ndeithio, yatiga nguo ĩno harĩ nĩ, yoima nyũmba na yora.”

19 Rĩrĩa mwathi wa Jusufu aigũire rũgano rũu aaheirwo nĩ mĩtumia wake, rĩrĩa aamwĩrire, “Ũguo nĩguo ngombo yaku ĩnjĩkire,” agĩcinwo nĩ marakara.

20 Nake mwathi wa Jusufu akĩnyiita Jusufu akĩmũikia njeera, kũndũ kũrĩa gwaikagio andũ arĩa oohe a mũthamaki.

No hĩndĩ ĩyo Jusufu aarĩ kũu njeera-rĩ,

21 Jehova aarĩ hamwe nake; akĩmũtuga na agĩtũma etĩkĩrĩke maitho-inĩ ma mũnene wa njeera.

22 Nĩ ũndũ ũcio mũnene wa njeera agĩtua Jusufu mũrori wa arĩa othe moohetwo njeera, na agĩtuuo mũmenyereri wa maũndũ mothe marĩa meekagwo kũu.

23 Mũnene ũcio wa njeera ndaarũmbũyagia ũndũ o na ũmwe wa marĩa maamenyagĩrĩrwo nĩ Jusufu, tondũ Jehova aarĩ hamwe na Jusufu na akĩmũhe ũgaacĩru maũndũ-inĩ mothe marĩa ekaga.

40

Mũheani Ndibei na Mũthondeki wa Mĩgate

1 Thuutha ũcio-rĩ, mũndũ ũrĩa watwaragĩra mũthamaki ndibei, na mũndũ ũrĩa wathondekagĩra mũthamaki wa Misiri mĩgate-rĩ, makĩhĩrĩa mwathi wao, ũcio mũthamaki wa Misiri.

2 Firaũni mũthamaki ũcio akĩrakario nĩ anene acio ake eerĩ, mũnene wa arĩa maamũthondekagĩra mĩgate,

3 na akĩmahingĩrithia nyũmba ya mũnene wa arĩa arangĩri njeera, o ĩrĩa Jusufu oheetwo.

4 Mũnene wa arangĩri akĩmaneana kũrĩ Jusufu amarorage, nake Jusufu akĩmatungatĩra.

Na thuutha wa gũikara kĩoho-inĩ kwa ihinda-rĩ,

5 o ũmwe wa acio eerĩ, ũrĩa watwaragĩra mũthamaki ndibei na mũthondeki wa mĩgate ya mũthamaki wa Misiri, o acio maahingĩrwo njeera, makĩroota irooto ũtukũ ũmwe, na o kĩroto kĩarĩ na mũtaũrĩre wakĩo.

6 Rĩrĩa Jusufu aathiire kũrĩ o rũciinĩ rwa mũthenya ũyũ ũngĩ-rĩ, akĩona marĩ na kĩa.

7 Nĩ ũndũ ũcio akĩũria anene acio a Firaũni, o acio moohetwo hamwe nake nyũmba-inĩ ya mwathi wake, atĩrĩ, “Nĩ kũ gĩtũmĩte mĩtukie ithiithi cianyu ũmũthĩ?”

8 Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Ithuĩ ithuerĩ nĩtũrotete irooto, na gũtirĩ mũndũ wa gũcitaũra.”

Jusufu akĩmooria atĩrĩ, “Gĩthĩ ũtaũri ti wa Ngai? Njĩirai irooto cianyu.”

9 Nĩ ũndũ ũcio mũnene wa arĩa maatwaragĩra mũthamaki ndibei akĩira Jusufu kiroto gĩake. Akĩmwĩra atĩrĩ, “Kiroto-inĩ gĩakwa ndironire mũthabibũ ũrĩ mbere yakwa,

10 na ũraarĩ na hongee ithatũ. Nacio iraaruta kiro o ũguo iracanũka, nacio imanjĩka cia thabibũ irerua.

11 Na nĩ ndĩrakorwo nyiitũte gĩkombe kĩa Firaũni na guoko, ndĩrooya thabibũ icio, ndĩraacihĩra gĩkombe-inĩ kĩa Firaũni, na ndĩramũnengera.”

12 Jusufu akĩmwĩra atĩrĩ, “Ūtaũri wakio nĩ ũyũ: Hongee icio ithatũ nĩ mĩthenya ithatũ.

13 Mĩthenya ithatũ itanathira-rĩ, Firaũni nĩegũgũtũũgĩria na agũcookie wĩra-inĩ waku, na ũcooke kũnengagĩra Firaũni gĩkombe gĩake, o ta ũria wekaga rĩria warĩ mũmũhei ndibei.

14 No rĩria maundũ maku makaagaacĩra-rĩ, ũkandirikana ũnjiguire tha, ũngweete harĩ Firaũni, ũndute gũkũ njeera.

15 Tondũ nĩkũnyitwo ndaanyiitirwo na hinya, ngĩrutwo bũrũri wa Ahibirania, na ningĩ o na gũkũ gũtirĩ ũndũ mũũru ndeekite wa gũtũma njikio njeera.”

16 Na rĩria mũnene wa arĩa athondeki mĩgate onire atĩ Jusufu nĩataũra kiroto kũu wega-rĩ, akĩira Jusufu atĩrĩ, “O na nĩ nĩndĩrarootete: Ndĩrakuũite ikabũ ithatũ cia mĩgate na mũtwe.

17 Gĩkabũ kĩa kĩrarigĩtie igũrũ kiraarĩ na mĩgate ya mĩthemba yothe ithondekeirwo Firaũni; no nacio nyoni iramĩrĩaga irĩ o gĩkabũ-inĩ ndĩgĩkuũite na mũtwe.”

18 Jusufu akĩmwĩra atĩrĩ, “Ūtaũri wakio nĩ ũyũ: Ikabũ icio ithatũ nĩ mĩthenya ithatũ.

19 Mĩthenya ithatũ itanathira-rĩ, Firaũni nĩagagũtĩnithia mũtwe na akwambithie mũtĩ igũrũ. Nacio nyoni nũkarĩa nyama cia mwĩrĩ waku.”

20 Na rĩrĩ, mũthenya wa gatatũ warĩ wa kũririkana gũciarwo kwa Firaũni, nake akĩrugithĩria anene ake iruga inene. Nake akĩririkana mũnene wa arĩa maamũtwaragĩra ndibei na mũnene wa arĩa maamũthondekagĩra mĩgate mbere ya anene arĩa angĩ ake:

21 Agĩcookie mũnene wa arĩa maamũtwaragĩra ndibei wĩra-inĩ wake, nĩgeetha acooke gũtwarĩra Firaũni gĩkombe rĩngĩ.

22 No rĩrĩ, mũnene wa arĩa maamũthondekagĩra mĩgate-rĩ, akĩmũcuria mũtĩ igũrũ o ta ũria Jusufu aamerite ũtaũri-inĩ wake.

23 No mũnene ũcio wa arĩa maatwaragĩra Firaũni ndibei ndaigana kũririkana Jusufu; nĩariganĩirwo nĩwe.

41

Irooto cia Firaũni

1 Na rĩrĩ, mĩka iirĩ mĩgima yathira-rĩ, Firaũni akĩroota kiroto: Akĩona arũgamĩte rũteere-inĩ rwa Rũũ rwa Nili;

2 na rĩrĩ, gũkũmĩra ng’ombe mũgwanja njega na noru kuuma thĩnĩ wa rũũ rũu, na igĩtĩka kũria nyeki ithanjĩ-inĩ.

3 Thuutha wacio rĩ, hakũmĩra ng’ombe ingĩ mũgwanja, njong’i na hĩnju, kuuma rũũ rũu rwa Nili, na ikĩrũgama mwena-inĩ harĩa icio ingĩ ciarũgamĩte hũgũrũ-inĩ cia rũũ.

4 Na rĩrĩ, ng’ombe icio njong’i na hĩnju ikĩria ng’ombe iria mũgwanja njega na noru. Hĩndĩ iyo Firaũni akĩũrwo nĩ toro.

5 Ningĩ Firaũni agĩkoma rĩngĩ na akĩroota kiroto gĩa keerĩ: Magira mũgwanja mega ma ngano, maiyũrite ngano, maakũraga kamũti-inĩ kamwe ka ngano.

6 Thuutha wamo gũgĩthethũka magira mangĩ mũgwanja ma ngano mahĩnju, mahaana ta macinĩtwo nĩ rũhuho rwa mwena wa irathĩro.

7 Magira macio mahĩnju ma ngano makĩmeria magira marĩa mũgwanja maarĩ mega na maiyũrite ngano. Hĩndĩ iyo Firaũni akĩũrwo nĩ toro, agĩũkĩra agĩkora nĩ kũroota ekũrootaga.

8 Rũciinĩ agĩtangĩka meciiria, na nĩ ũndũ ũcio agĩtũmanĩra andũ-ago othe na andũ arĩa oogĩ a Misiri. Firaũni akĩmeera irooto ciake, no gũtirĩ wao o na ũmwe wahotire kũmũtaũrĩra.

9 Hĩndĩ iyo mũnene wa arĩa maamũtwaragĩra ndibei akĩra Firaũni atĩrĩ, “Ūmũthĩ nĩndaririkanio mahĩtia makwa.

10 Hĩndĩ imwe-rĩ, Firaũni nĩarakarĩtio nĩ ndungata ciake; na nĩ hamwe na mũnene wa arĩa athondeki mĩgate-rĩ, agĩtuohithia njeera nyũmba-inĩ ya mũnene wa arangĩri.

11 Ūtukũ ũmwe-rĩ, o ũmwe witũ akĩroota kiroto, na o kiroto kĩarĩ na ũtaũri wakĩo mwanya.

12 Na rĩrĩ, kũu njeera twarĩ na mwanake Mũhibirania, ndungata ya mũnene wa arangĩri. Na ithũ tũkĩmwĩra irooto ciitũ, nake agĩtũtaũrĩra; akĩhe o mũndũ ũtaũri wa kiroto gĩaake.

13 Namo maũndũ magĩkĩka o ta ũrĩa aatũtaũrĩire. Nĩ ngĩcookio wĩra-inĩ wakwa, nake mũndũ ũcio ũngĩ agĩcuurio mũti igũrũ.”

14 Nĩ ũndũ ũcio Firaũni agĩtũmanĩra Jusufu, nake akĩrutwo kũu njeera narua. Na aarĩkia kwĩyenja* na kũruta nguo iria arĩ nacio na gwĩkĩra ingĩ-rĩ, agĩthĩ mbere ya Firaũni.

15 Nake Firaũni akĩra Jusufu atĩrĩ, “Ndirarootire kiroto na gũtirĩ mũndũ ũrahota gũgĩtaũra. No nĩnjiguĩte gũkĩrwo atĩrĩ, wee ũngĩrwo kiroto no ũhote gũgĩtaũra.”

16 Jusufu agĩcookeria Firaũni atĩrĩ, “Nĩ mwene ndingĩhota, no Ngai nĩekũhe Firaũni macookio marĩa arenda.”

17 Hĩndĩ iyo Firaũni akĩra Jusufu atĩrĩ, “Kiroto-inĩ gĩakwa-rĩ, ndĩrarũgamĩte hũgũrũrũ-inĩ cia Rũũ rwa Nili,

18 rĩrĩa haroimĩrire ng’ombe mũgwanja njega na noru kuuma rũũ, na iraitũka kũria kũu ithanjĩ-inĩ.

19 Thuutha wacio kũracooka kũroimĩra ng’ombe ingĩ mũgwanja hinyaru, njong’i mũno na hĩnju. Ndirĩ ndona ng’ombe njong’i ta icio bũrũri-inĩ wothe wa Misiri.

20 Nacio ng’ombe icio hĩnju na njong’i irarĩa ng’ombe iria mũgwanja noru iria iroimĩrite mbere.

21 No rĩrĩ, o na ciarĩkia gũcirĩa-rĩ, gũtirĩ mũndũ ũngĩramenyire atĩ nĩrarũrite; tondũ ironekaga irĩ o njong’i o ta mbere. Hĩndĩ iyo ndĩrokĩra.

22 “Ningĩ irooto-inĩ ciakwa-rĩ, nĩndĩronire magira mũgwanja mega ma ngano na maiyũrite ngano, magĩkũra kamũti-inĩ ka ngano.

23 Thuutha wamo, magira mangĩ mũgwanja marathethũka, marĩ mahoohu na macinĩtwo nĩ rũhuho rwa mwena wa irathĩro.

24 Namo magira macio mahĩnju marameria magira marĩa mũgwanja mega. Ndĩraheire andũ-ago ũhoro ũcio, no gũtirĩ o na ũmwe ũrahotire kũndaũrĩra irooto icio.”

* 41:14 Warĩ mũtugo wa andũ a Misiri kwenjwo njuĩrĩ na nderu, no Ahibirania matiekaga ũguo.

25 Nake Jusufu akĩira Firaũni atĩrĩ, “Irooto cia Firaũni cieri no kiroto kĩmwe. Ngai nĩaguũrĩrie Firaũni ũria akiriĩ gwĩka.

26 Ng’ombe iria mũgwanja njega nĩ mĩaka mũgwanja, na magira marĩa mũgwanja mega ma ngano nĩ mĩaka mũgwanja; kiroto kũu no kĩmwe.

27 Nacio ng’ombe icio mũgwanja hĩnju na njong’i iria cioimĩrire thuutha nĩ mĩaka mũgwanja, na no taguo magira marĩa mũgwanja matarĩ ngano macinĩtwo nĩ rũhuho rwa mwena wa irathĩro: iyo nĩ mĩaka mũgwanja ya ng’aragu.

28 “Na o ta ũria ndeera Firaũni: Ngai nĩ oneetie Firaũni ũria akiriĩ gwĩka.

29 Nĩgũgũkorwo na mĩaka mũgwanja ya bũthi mũnene bũrũri wothe wa Misiri,

30 no nĩgũgũcooka kũrũmĩrĩrwo nĩ mĩaka mũgwanja ya ng’aragu. Naguo bũthi ũcio wothe wa Misiri nĩũkariganĩra, nayo ng’aragu nĩkananga bũrũri ũyũ.

31 Bũthi wa bũrũri ndũkaririkanwo, tondũ ng’aragu ĩria ĩgacooka kũgĩa nĩgakorwo ĩrĩ nene mũno.

32 Gĩtũmi kĩa Firaũni aheo kiroto kũu maita meerĩ, nĩ tondũ Ngai nĩatuĩte nĩegwĩka ũndũ ũcio, na ekũwĩka o narua.

33 “Rũu Firaũni nĩacarie mũndũ ũĩĩ gũkũũrana maũndũ na mũndũ mũũgĩ, amũtue mũrũgamĩrĩ wa bũrũri wa Misiri.

34 O na ningĩ Firaũni nĩagĩthuure atabarĩri a bũrũri a kuoyaga gĩcunjĩ gĩa ithano kĩa magetha ma Misiri mĩaka-inĩ iyo mũgwanja ya bũthi.

35 Nao nĩmacookanĩrĩrie irio icio ciothe cia mĩaka iyo mĩega ĩrooka, na ngano iyo ĩkorwo watho-inĩ wa Firaũni, ĩigwo matũũra-inĩ ĩrĩ irio.

36 Nacio irio icio ciagĩrĩire kũigwo ĩrĩ mũthiithũ wa bũrũri, ikaahũthĩrwo hĩndĩ ĩria ya mĩaka mũgwanja ya ng’aragu ĩria ĩkaagĩa Misiri, nĩgeetha bũrũri ndũkanathũkio nĩ ng’aragu iyo.”

37 Firaũni na anene ake makĩona mũbango ũcio ũrĩ mwega.

38 Nĩ ũndũ ũcio Firaũni akĩmooria atĩrĩ, “No tuone mũndũ ũngĩ ta ũyũ, mũndũ ũrĩ na roho wa Ngai thĩnĩ wake?”

39 Firaũni agĩkĩra Jusufu atĩrĩ, “Kuona atĩ Ngai nĩakũmenyithĩtie maũndũ maya mothe-rĩ, gũtirĩ mũndũ ũngĩ ũngĩkũũrana maũndũ na mũũgĩ ta we.

40 Wee nĩwe ũkũrũgamĩrĩra nyũmba yakwa ya ũthamaki, na andũ akwa othe marĩathĩkaagĩra watho waku. ũndũ ngũgũkĩra naguo no atĩrĩ, nĩ nĩ Mũthamaki.”

Jusufu Kũrũgamĩrĩra Misiri

41 Nĩ ũndũ ũcio Firaũni akĩira Jusufu atĩrĩ, “Kuuma rĩu nĩndagũtua mũrũgamĩrĩ wa bũrũri wothe wa Misiri.”

42 Ningĩ Firaũni akĩruta gĩcũhĩ gĩake kĩa mũhũuri kuuma kĩara gĩake agĩgũkĩra kĩara-inĩ kĩa Jusufu.† Agĩcooka akĩmũhumba nguo cia gatani njega, na kĩrengeri gĩa thahabu ngingo.

43 Ningĩ agĩtũma akuuo na ngaari yake ya ita, arĩ mũndũ wa keerĩ hari we wathani-inĩ, nao andũ magĩthĩĩ makĩanagĩrĩra marĩ mbere yake atĩrĩ, “Eherai njĩra-inĩ!” Nĩ ũndũ ũcio Firaũni agĩtua Jusufu mũrũgamĩrĩ wa bũrũri wothe wa Misiri.

44 Ningĩ Firaũni akĩira Jusufu atĩrĩ, “Nĩ nĩ Firaũni, no rĩrĩ, hatarĩ na rũtha rwaku, gũtirĩ mũndũ ũgeeka ũndũ atarĩ na rũtha rwaku gũkũ Misiri guothe.”

† 41:42 Gĩcũhĩ gĩa guoko nĩkio kĩa hũthagĩrwo nĩ athamaki kũhũura mĩhũuri.

45 Nake Firaūni agīta Jusufu Zafenathu-Panea, na akīmūhe Asenathu mwarī wa Potifera, mūthīnjīri-ngai wa Onu, atuīke mūtumia wake. Nake Jusufu agītuikania būrūri wothe wa Misiri.

46 Jusufu aarī na mīaka mīrongo itatū rīrīa atoonyire ūtungata-inī wa Firaūni mūthamaki wa Misiri. Nake Jusufu akīehera mbere ya Firaūni, agītuikania būrūri wothe wa Misiri.

47 Na rīrī, ihinda rīa mīaka iyo mūgwanja ya būthi, būrūri ūcio ūgīciara maciaro maingī mūno.

48 Nake Jusufu agīcookanīrīria irio ciothe cia būrūri wa Misiri iria ciagiire kuo mīaka iyo mūgwanja ya būthi, na agīciigithia matūūra-inī marīa manene. O itūūra inene akaiga irio iria ciakūragio mīgūnda-inī irīa yarīthiūrūrūkīrie.

49 Jusufu agīkīgithia ngano nyingī mūno, o ta mūthanga wa iria-inī; yarī nyingī mūno, o nginya agītiga kūiga maandiko ma mūigana wayo tondū ndīngīathimīkire.

50 Mīaka ya ng'aragu itaanakinya-rī, Jusufu nīaciarīrwo tūhī twīrī nī Asenathu mwarī wa Potifera, mūthīnjīri-ngai wa Onu.

51 Jusufu agīta irigithathi rīake Manase, akiuga atīrī, "Nī tondū Ngai nīatūmīte ndiganīrwo nī thīina wakwa wothe na nyūmba ya baba yothe."

52 Nako kahī ga keerī, agīgeeta Efraimu, akiuga atīrī, "Nī tondū Ngai nīatūmīte ngē na maciaro būrūri-inī wa mīnyamaro yakwa."

53 Nayo mīaka mūgwanja ya būthi kū Misiri īgīthira,

54 na mīaka mūgwanja ya ng'aragu ikīambirīria, o ta ūrīa Jusufu oigīte. Kwarī na ng'aragu mabūrūri-inī marīa mangī mothe, no būrūri wa Misiri wothe warī na irio.

55 Na rīrīa andū a Misiri othe maambirīrie kūigua ng'aragu-rī, magīkaīra Firaūni amahe irio. Nake Firaūni akīmeera atīrī, "Thīī kūrī Jusufu na mwīke ūrīa ekūmwīra."

56 Rīrīa ng'aragu yagiire būrūri wothe-rī, Jusufu akīhingūra makūmbī ma irio, akīenderia andū a Misiri ngano, nīgūkorwo ng'aragu yarī nene mūno Misiri guothe.

57 Namo mabūrūri mothe magīūka Misiri kūrī Jusufu kūgūra ngano, tondū ng'aragu iyo yarī nene mūno thī yothe.

42

Arīū a ithe na Jusufu Gūthī Misiri

1 Rīrīa Jakubu aamenyire atī Misiri nī kwarī na ngano, akīira arīū ake atīrī, "Nī kī gītūmīte mūikare o ro ūguo mūcūthanīrīrie?"

2 Agīthī na mbere akīmeera atīrī, "Nīnjigūite atī Misiri kūrī na ngano. Ikūrūkai kuo mūgatūgūrīre irio, nīgeetha tūtūure muoyo tūtīgakue."

3 Nao arīū ikūmi a ithe na Jusufu magīkūrūka, magīthī kūgūra ngano Misiri.

4 No Jakubu ndaatūmire Benjamini mūrū wa nyina na Jusufu athī na arīa angī, tondū nīetigagīra ndakone mūtino.

5 Nī ūndū ūcio arīū a Isiraēli magīthī marī hamwe na arīa angī maathīte kūgūra ngano Misiri, tondū būrūri wa Kaanani o naguo warī na ng'aragu.

6 Na rīrī, Jusufu nīwe warī mwathi wa būrūri wa Misiri na nīwe wendagīria andū othe a būrūri ngano. Nī ūndū ūcio rīrīa arīū a ithe maakinyire kuo-rī, makīmūnamīrīra, magīturumithia mothīū mao thī.

7 Na rĩria Jusufu onire ariũ a ithe, o ro rĩmwe akĩmamenya, no agĩtua ndamooĩ na akĩmaarĩria arĩ na ũuru, akĩmoooria atĩrĩ, "Mumĩte kũ?"

Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, "Tuumĩte bũrũri wa Kaanani tũgooka kũgũra irio."

8 O na gũtuika Jusufu nĩamenyire ariũ a ithe-rĩ, o matigana kũmũmenya.

9 Ningĩ akĩrĩrikana irooto ciake iria aarootete imakonĩ, akĩmeera atĩrĩ, "Inyuĩ mũrĩ athigaani! Mũũkĩte kũrora bũrũri witũ kũria ũtarĩ mũgitĩre."

10 Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, "Aca, mwathi witũ! Ndongata ciaku ciũkĩte o kũgũra irio tu.

11 Ithuĩ ithuothe tũrĩ ariũ a mũthuuri ũmwe. Ithuĩ ndungata ciaku tũrĩ andũ ehokeku, tũtirĩ athigaani."

12 Nake Jusufu akĩmeera atĩrĩ, "Aca! Mũũkĩte kũrora bũrũri witũ kũria ũtarĩ mũgitĩre."

13 No makĩmũcookeria atĩrĩ, "Ndongata ciaku ciarĩ andũ ikũmi na eerĩ, ariũ a mũthuuri ũmwe, ũria ũtũũraga bũrũri wa Kaanani. Ũria mũnini biũ nĩwe ũrĩ na baba rĩu, na ũmwe witũ ndarĩ ho."

14 Jusufu akĩmeera atĩrĩ, "No ta ũria ndamwĩra: Inyuĩ mũrĩ athigaani!

15 Na ũũ nĩguo mũkũmenyeka atĩ mũrĩ andũ a ma: Ti-itherũ, o ta ũria Firaũni atũũraga muoyo-rĩ, mũtingiuma kũndũ gũkũ nginya ũria mũnini wanyu oke.

16 Tũmai ũmwe wanyu athĩ agĩre mũrũ wa thoguo ũcio ũngĩ; inyuĩ aya angĩ nĩ mũgũikio njeera nĩgeetha ciugo cianyu icio mwarĩtie irorwo kana nĩ ũhoro wa ma. Mũngĩkorwo ũguo muugĩte tiguorĩ, o ta ũria Firaũni atũũraga muoyo, inyuĩ mũrĩ athigaani!"

17 Nake akĩmaikia othe njeera, magĩkara kuo mũthenya ĩtatũ.

18 Mũthenya wa ĩtatũ Jusufu akĩmeera atĩrĩ, "Tondũ ndĩ mwĩtigĩri Ngairĩ, ikai ũũ nĩguo mũtũũre muoyo:

19 Angĩkorwo mũrĩ andũ ehokeku, ĩtikĩrai ũmwe wanyu aikare gũkũ njeera, na inyuĩ arĩa angĩ mũthĩ mũtwarĩre andũ anyu ngano nĩ ũndũ wa ng'aragu ĩria marĩ nayo.

20 No rĩrĩ, no nginya mũndehere mũrũ wa thoguo ũcio mũnini biũ, nĩgeetha ciugo cianyu ciĩtikĩrike kũna atĩ nĩ cia ma, na nĩguo mũtigakue." Nao magĩka o ũguo.

21 Nao makĩĩrana atĩrĩ, "Ti-itherũ tũraherithio nĩ ũndũ wa mũrũ wa ithe witũ. Nĩtuonire ũria aarĩ na thĩna rĩria atũthaithaga tũhonokie muoyo wake, no tũkĩrega kũmũigua; na no kio tũnyĩitĩtwo nĩ thĩna ũyũ."

22 Rubeni akĩmacookeria atĩrĩ, "Githĩ ndiamwĩrire mũtikehĩrie kamwana kau? No inyuĩ mũkĩrega gũũthikĩrĩa! Rĩu no nginya tũrĩhio thakame yake."

23 No matiamenyaga atĩ Jusufu nĩaiguaga ũria moigaga, tondũ we aatũmagĩra mũtabuti akĩmaarĩria.

24 Jusufu akĩmahutatĩra akĩmeherera, akĩambirĩria kũria; ningĩ agĩcooka agĩthĩ akĩmaarĩria rĩngĩ. Akĩnyĩitithia Simeoni akĩeherio harĩo na akĩohwo makĩonaga.

25 Jusufu agĩathana makũnia mao maiyũrio ngano, na betha cia o mũndũ icookio ikũnia-inĩ rĩake, na maheo rĩngu wa rũgendo. Thuutha wa gwĩkĩrwo maũndũ macio,

26 makĩigĩra ndigiri ciao mĩrigo ĩyo ya ngano na makiumagara.

27 Harĩa maarũgamire mararĩre-rĩ, ũmwe wao agĩtumũra ikũnia rĩake ahe ndigiri yake irio, nake akĩona betha ciake hau mũromo-inĩ wa ikũnia rĩake.

28 Akĩra ariũ a ithe atĩrĩ, “Haiya, nĩnjookeirio betha ciakwa; ĩ ici haha ikũnia-inĩ rĩakwa.”

Ngoro ciao ikĩnyitwo nĩ ihooru na makĩrorana makĩinainaga, makĩũrania atĩrĩ, “Nĩ atĩa ũũ Ngai atwĩkĩte?”

29 Na rĩria maakinyire kũrĩ ithe wao Jakubu kũu bũrũri wa Kaanani-rĩ, makĩmwĩra maũndũ marĩa mothe monete. Makĩmwĩra atĩrĩ,

30 “Mũndũ ũria mwathi wa bũrũri ũcio aatwarĩirie na ũuru mũingĩ na agitũtua ta twathiite gũthigaana bũrũri ũcio.

31 No ithuĩ tũkĩmwĩra atĩrĩ, ‘Ithuĩ tũrĩ andũ ehokeku; tũtirĩ athigaani.

32 Twarĩ andũ ikũmi na eerĩ, ariũ a mũthuuri ũmwe. ũmwe ndarĩ ho, na ũria mũnini biũ arĩ na ithe witũ kũu Kaanani.’

33 “Nĩngĩ mũndũ ũcio mwathi wa bũrũri agĩtwĩra atĩrĩ, ‘Gĩkĩ nĩkĩo gĩgũtũma menye kana mũrĩ andũ ehokeku: Ndigĩrai mũrũ wa thoguo ũmwe gũkũ, muoe irio mũthiĩ mũcitwarĩire andũ a nyũmba cianyu acio marĩ na ng’aragu.

34 No mũndehere mũrũ wa thoguo ũria mũnini biũ na noguo ngaamenya atĩ mũtirĩ athigaani, mũrĩ andũ ehokeku. Hĩndĩ ĩyo nĩngamũcookeria mũrũ wa thoguo, na nĩmũgetĩkĩrio kuonjorithagia bũrũri-inĩ ũyũ.’”

35 Na rĩria moonoragia makũnia mao-rĩ, o mũndũ agĩkora kĩohe kĩa betha ciake ikũnia-inĩ rĩake! Nao na ithe wao mona ciohe icio cia mbeeca, makĩmaka.

36 Ithe wao Jakubu akĩmeera atĩrĩ, “Mũrĩ kũũniinĩra ciana ciakwa. Jusufu ndarĩ ho, na Simeoni ndarĩ ho, na rĩu mũrenda kuoya Benjaminĩ. Maũndũ maya mothe nĩ nĩ mokĩrĩire!”

37 Hĩndĩ ĩyo Rubeni akĩra ithe atĩrĩ, “Nĩũkooraga ariũ akwa eerĩ ingĩkaaga gũcookia Benjaminĩ harĩwe. Reke akorwo ũmenyereri-inĩ wakwa, na nĩngamũcookia.”

38 No Jakubu akiuga atĩrĩ, “Mũrũ wakwa ndegũikũrũka athiĩ na inyuĩ; mũrũ wa nyina nĩ mũkuũ na nowe wiki ũtigarĩte. Angĩnyitwo nĩ mũtino mũna rũgendo-inĩ rũu mũrathĩ-rĩ, mwatũma mbuĩ ici ciakwa ithiĩ mbĩrĩra-inĩ na kĩa.”

43

Rũgendo rwa Keerĩ rwa Gũthiĩ Misiri

1 Na rĩrĩ, ng’aragu ĩyo ikĩneneha mũno bũrũri-inĩ wa Kaanani.

2 Nĩ ũndũ ũcio rĩria maarĩire ngano yothe ĩria maagũrĩte Misiri ĩgĩthira-rĩ, ithe wao akĩmeera atĩrĩ, “Cookai Misiri rĩngĩ mũgatũgũrĩire irio ingĩ nini.”

3 No Juda akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũndũ ũcio aatwĩhĩtĩire agĩtwĩra atĩrĩ, ‘Mũtikoona ũthiũ wakwa rĩngĩ tĩga mũrũ wa thoguo ũcio ũngĩ akorirwo arĩ hamwe na inyuĩ.’

4 Akorwo nĩgũtũtũma hamwe na mũrũ wa ithe witũ Benjaminĩ, nĩtũgũkũrũka tũthiĩ tũkũgũrĩire irio.

5 No akorwo ndũkũmũtũma na ithuĩ, tũtigũikũrũka, tondũ mũndũ ũcio aatwĩrĩre atĩrĩ, ‘Mũtikoona ũthiũ wakwa rĩngĩ tĩga no mũrũ wa thoguo akorirwo arĩ hamwe na inyuĩ.’”

6 Nake Isiraelĩ akĩmooria atĩrĩ, Mwandehereire thĩina ũyũ nĩkĩ, na ũndũ wa kwĩra mũndũ ũcio atĩ nĩ mũrĩ na mũrũ wa ithe wanyu ũngĩ?

7 Makĩmũcookeria atĩrĩ, “Mũndũ ũcio aatũũragia ciũria itũkonĩi ithuĩ ene o na cia nyũmba ciitũ abarĩrĩire mũno. Agĩtũũria atĩrĩ, ‘Ithe wanyu arĩ o muoyo? Nĩ mũrĩ na mũrũ wa thoguo ũngĩ?’ Ithuĩ no gũcookia

twacookagia ciuria ciake. Tūngĩamenyire atĩa atĩ no oige, “Thiĩi mũrehe mūrũ wa thoguo gũkũ?”

8 Ningĩ Juda akĩra Isiraeli ithe atĩrĩ, “Njĩtikĩria thiĩ na kamwana gaka, na nĩtũgũthĩ o ro rĩmwe, nĩgeetha wee na ithuĩ na ciana ciitũ tũtũũre muoyo, na tũtigakue.”

9 Nĩ mwene nĩngũmũrũgamĩrĩra wega; na nĩ nĩ ũkoria ũhoru wake. Ingĩkaaga kũmũcokia kũrĩ wee, na ndĩmũrũgamie mbere yaku-rĩ, nĩ ngaacookererwo nĩ ihĩtia rĩu matukũ ma muoyo wakwa wothe.

10 Ūrĩa kũrĩ nĩ atĩ, korwo tũtinatindĩrĩra ũhoru ũyũ tũngĩthĩite rĩa keerĩ na tũgacooka.”

11 Nake Isiraeli, ithe wao akĩmeera atĩrĩ, “Kũngĩkorwo no nginya athĩrĩ, ikai ũũ: Ikĩrai maciaro marĩa mega mũno ma bũrũri ũyũ mondo-inĩ cianyu, mũikũrũkĩrie mũndũ ũcio marĩ kĩheo, na mahuti manini marĩa manungi wega na kaũũkĩ kanini, na ũbani na ũũkĩ-wa-ngoma ũrĩa wĩtagwo manemane, na njothi na rothi.

12 Na mũkuue betha maita meerĩ, tondũ no nginya mũcokie betha iria ciacooketio mĩromo-inĩ ya makũnia manyu. No gũkorwo ũndũ ũcio wekirwo na mahĩtia.

13 Oyai mūrũ wa thoguo o nake, mũcooke kũrĩ mũndũ ũcio o narua.

14 Nake Ngai Mwene-Hinya-Wothe arotũma mũiguĩrwo tha nĩ mũndũ ũcio, nĩgeetha etĩkĩre mũcooke na mūrũ wa thoguo wanyu ũcio ũngĩ o na Benjamini. Hakwa-rĩ, akorwo nĩ ngũkuĩrwo-rĩ, nĩ nguĩrwo.”

15 Nĩ ũndũ ũcio andũ acio makĩoya iheo icio na betha maita meerĩ, na magĩthĩ na Benjamini. Magĩkũrũka na ihenya Misiri na makĩĩneana kũrĩ Jusufu.

16 Rĩrĩa Jusufu onire Benjamini arĩ hamwe nao-rĩ, akĩra mũnene wa nyũmba yake atĩrĩ, “Twaru andũ aya gwakwa mũciĩ, ũthĩnje na ũthondeke irio cia mĩaraho; tondũ nĩ mekũrianĩra na nĩ mĩaraho.”

17 Nake mũndũ ũcio agĩika o ta ũrĩa Jusufu aamwĩrite, na akĩmatwara kwa Jusufu mũciĩ.

18 Nao andũ acio nĩmamakire maatwarwo gwake mũciĩ. Magĩciiria atĩrĩ, “Twarehwo gũkũ nĩ ũndũ wa betha iria ciacookirio makũnia-inĩ maitũ hĩndĩ ya mbere. Arenda gũtũtharĩkĩra atũtoorie na atũtue ngombo ciake, na oe ndigiri ciitũ.”

19 Tondũ ũcio makĩambata magĩthĩ kũrĩ mũnene wa nyũmba ya Jusufu, makĩmwarĩra marĩ hau mũromo-inĩ wa nyũmba.

20 Makĩmwĩra atĩrĩ, “Twa gũthaita mwathi witũ, nĩ tuokire gũkũ hĩndĩ ya mbere kũgũra irio.

21 No harĩa twarũgamire tũrarĩrĩre-rĩ, twatumũra makũnia maitũ o mũndũ agĩkora betha yake, o ũrĩa yoheetwo ĩrĩ mũromo-inĩ wa ikũnia. Nĩ ũndũ ũcio nĩ twacooka nacio.

22 Na ningĩ nĩtuoka na betha ingĩ cia kũgũra irio. Tũtiũ nũ wekĩre betha ciitũ makũnia-inĩ maitũ.”

23 Nake akĩmeera atĩrĩ, “Gũtirĩ na thĩina, tigai gwĩtigĩra. Ngai wanyu, o we Ngai wa ithe wanyu, nĩwe wamũheire kigĩina makũnia-inĩ manyu; betha cianyu nĩndaciamũkĩire.” Agĩcooka akĩmarehera Simeoni.

24 Ningĩ mũnene ũcio wa nyũmba ya Jusufu akĩmatwara mũciĩ kwa Jusufu, akĩmahe maaĩ ma gwĩthamba magũrũ, na akĩhe ndigiri ciao gĩa kũrĩa.

25 Nao makĩhaarĩra iheo ciao cia kũhe Jusufu ooka mĩaraho, tondũ nĩmaiguĩte atĩ nĩmekũrĩa irio kuo.

²⁶ Ririra Jusufu ookire mūci-rī, makīmūhe iheo iria maarehete kūu nyūmba-inī, na makīnamirira, magiturumithia mothiū mao thi mbere yake.

²⁷ Nake akīmahooya ūhoru, akīmooria, “Mūkūrū ūrīa mwaheire ūhoru wake-rī, nī mūhoru? Arī o muoyo?”

²⁸ Makīmūcookeria atīrī, “Ndungata yaku ūcio ithe witū arī o muoyo na ndarī na ūuru.” Nao makīnamirira mamūhe gītīo.

²⁹ Na aaroranga akīona mūrū wa nyina Benjamini, ūrīa maaciaranirwo nake; akīmooria atīrī, “Ūyū nīwe mūrū wa thoguo ūrīa mūnini biū, ūrīa mwaheire ūhoru wake?” Agīcooka akīmwira atīrī, “Mūrū wakwa, Ngai arogūtuga.”

³⁰ Na rīrī, aigua ta ekumwo nī ngoro nī kuona mūrū wa nyina Benjamini-rī, Jusufu agīkiuma na ihenya agīthi gūcaria handū angīrīra. Nake agīthi kanyūmba gake ga thiinī akīrīra kuo.

³¹ Na aarīkia gwīthamba ūthiū akiuma, akīyūmirīra, akiuga atīrī, “Igai irio metha-inī.”

³² Makīgīra Jusufu irio ciake arī wiki, na ariū a ithe marī oiki, nao andū a Misiri marī oiki, tondū andū a Misiri matingīarīanīre na Ahibirania tondū warī thaahu harīo.

³³ Andū acio maaikarītio mbere yake kūringana na ūkūrū wao, kuuma irigithathi nginya ūrīa warī mūnini biū; nao makīrorana o mūdū na mūdū nī kūgega.

³⁴ Ririra maihūrīrwo irio kuuma metha-inī ya Jusufu-rī, rwīga rwa Benjamini rwarī maita matano gūkīra rwa arīa angī. Nao makīria na makīnyuanira nake mategwītīgira.

44

Gikombe kīa Betha Ikūnia-inī rīa Benjamini

¹ Nake Jusufu agīatha mūnene wa nyūmba yake, akīmwira atīrī, “Iyūria makūnia ma andū aya irio nyingī o ta ūrīa mangīhota gūkuua, na wīkire betha ya mūdū o mūdū mūromo-inī wa ikūnia rīake.

² Ngingī wīkire gīkombe gīakwa kīria kīa betha mūromo-inī wa ikūnia rīa ūrīa mūnini biū wao, hamwe na betha cia ngano yake.” Nake mūnene ūcio agīka o ūrīa Jusufu aamwīre.

³ Rūciinī gwakīa-rī, andū acio makiomagario hamwe na ndigiri ciao.

⁴ Matanathī kūrāya na itūra rīu inene-rī, Jusufu akīra mūnene wa nyūmba yake atīrī, “Rūmirira andū acio o rīu, na wamakinyīra ūmoorie atīrī, Mwarīha wega na ūuru nīkī?”

⁵ Githī gīkombe gīkī tikīo mwathi wakwa anyuuaga nakīo na akaragūra nakīo? Ūndū ūyū mwīkīte nī ūndū mūuru mūno.’”

⁶ Na rīrīa aamakinyīre-rī, agīcookeria ciugo icio kūrī o.

⁷ Nao makīmūria atīrī, “Mwathi witū ekwaria maūdū ta macio nīkī? Ithuī ndungata ciaku tūroaga gwīka ūndū ta ūcio!

⁸ Ithuī o na nītūragūcookeire betha iria twakorire mīromo-inī ya makūnia maitū kuuma būrūri wa Kaanani; nī kī kīngītūma tūye betha kana thahabu kuuma nyūmba ya mwathi waku?

⁹ Ndungata o na īmwe yaku yakorwo īrī nakīo-rī, no īgūkua, na ithuī aya angī tūtūke ngombo cia mwathi witū.”

¹⁰ Nake akiuga atīrī, “Nī wega, nīgūtūke o ūguo mwoiga. Ūrīa ūgūkorwo nakīo nīwe ūgūtūka ngombo yakwa; inyūī arīa angī mūtīrī na ūcuuke.”

11 O mündü o mündü agiikürükia ikünia rīake thī na ihenya na akirītumūra.

12 Nake mūnene ūcio wa nyumba ya Jusufu akiambiriria gūcaria gikombe, ambiririe harī ūria mūkūrū wao na akirikiriria harī ūria mūnini biū. Nakiō gikombe kiu gikioneka ikünia-inī rīa Benjamini.

13 Nao moona ūguo-rī, magitembūranga nguo ciao. Magicooka makihaicia mirigo yao ndigiri igūrū magicooka na thuutha kuu itūūra-inī inene.

14 Jusufu aarī o kuu nyumba rīria Juda na ariū a ithe maatoonyire kuo. Nao makūgūithia thī mbere yake.

15 Jusufu akimooria atīrī, “Nī ūndū ūrīkū ūyū mwīkīte? Kai mūtooī atī mündū ta nīi no ahote kūmenya maūndū na nīra ya ūragūrī?”

16 Juda akimūcookeria atīrī, “Nī atīa tūngīra mwathi witū? Tūngiuga atīa? Tūngihota atīa kuonania atī tūtīhītie? Ngai nīwe ūguūrītie mahītia ma ndungata ciaku. Rīu ithuī tūrī ngombo cia mwathi witū, ithuothe ūndū ūmwe na ūria ūkorirwo na gikombe kū.”

17 No Jusufu akiuga atīrī, “Ndīroaga gwīka ūndū ta ūcio! Mündū ūria ūkorirwo na gikombe kiu nowe ūgūtūika ngombo yakwa. Inyuī aya angī, cookai kūrī ithe wanyu na thayū.”

18 No Juda agithī harī we, akiuga atīrī, “Ndagūthaitha mwathi wakwa, itīkīria ndungata yaku yarīre mwathi wakwa. Ndūkarakarīre ndungata yaku o na gūtūika ūiganaine na Firaūni we mwene.

19 Mwathi wakwa, wee woririe ndungata ciaku atīrī, ‘Nī mūrī ithe wanyu kana mūrū wa thoguo wanyu ūngī?’

20 Na ithuī tūgīgūcookeria atīrī, ‘Tūrī na ithe witū mūthuuri mūkūrū mūno, na kūrī kamwana kanini aaciarīrwo ūkūrū-inī wake. Mūrū-wanyina na kamwana kau nī mūkuū, na nowe wiki wa ariū a nyina ūtigarīte, na ithe nīamwendete mūno.’

21 “Hīndī iyo ūkīra ndungata ciaku atīrī, ‘Thīi mūmūikūrūkie mūmūrehe ndīmwīonere.’

22 Na ithuī tūkīra mwathi witū atīrī, ‘Kamwana kau gatingiuma harī ithe; kangiuma harī we, ithe no gūkua angīkua.’

23 No wee werire ndungata ciaku atīrī, ‘Tiga mūūkire na mūrū wa thoguo ūcio mūnini biū, mūtikoona ūthiū wakwa rīngī.’

24 Na twainūka kūrī ndungata yaku ūcio ithe witū, tūkīmwīra ūria wee mwathi witū woigīte.

25 “Nīngī ithe witū agītwīra atīrī, ‘Cookai, mūthīi mūgūre irio ingī nini.’

26 No ithuī tūkīmwīra atīrī, ‘Tūtingīkūrūka kuo. No gūkorirwo nītūgūthīi na mūrīū waku ūyū mūnini biū. Tūtingīona ūthiū wa mündū ūcio tiga mūrīū waku ūyū akorirwo na ithuī.’

27 “Nayo ndungata yaku ūcio ithe witū agītwīra atīrī, ‘Inyuī nīmūūī atī mūtumia wakwa Rakeli aanjarīire ariū eerī.

28 Ūmwe wacio nīathiire na ndacooke, na nīi ngiuga atīrī, “Ti-itherū nīatambuuritwo nī nyamū!” Na kuuma hīndī iyo ndirī ndamuona rīngī.

29 Mūngīoya ūyū ūngī nake akoone mūtino-rī, mwatūma mbuī ici ciakwa ithīi mbirīra na kīeha.’

30 “Na rīrī, kamwana gaka kangīaga gūthīi na nīi tūgacooka kūrī ndungata yaku ūcio baba, o baba ūcio muoyo wake wohanītio na muoyo wa kamwana gaka-rī,

31 oone atī kamwana gaka tūtīrī nako, no gūkua agaakua. Ithuī ndungata ciaku tūgīkūrūkie mbuī cia ithe witū mbirīra-inī na kīeha.

³² Ni ndungata yaku-rĩ, nĩnderutĩre kũrĩ baba gũkamenyerera. Ngiuga atĩrĩ, 'Ingĩkaaga gũgacookia kũrĩ we-rĩ, nĩngacookererwo nĩ ihĩtia rĩrĩ ndĩ mbere ya baba, matukũ mothe ma muoyo wakwa!'

³³ "Na rĩu ndagũthaita ũreke ni ndungata yaku ndigwo gũkũ ndũike ngombo ya mwathi wakwa handũ ha kamwana gaka, na witĩkirie kamwana gaka kainũke na ariũ a ithe.

³⁴ Ingĩhota atĩa kũinũka kũrĩ baba itarĩ na kamwana gaka? Aca! Ndũkareke ngoone kieha kirĩa kingĩnyiita baba."

45

Jusufu Kwĩmenyithia kũrĩ Ariũ a Ithe

¹ Hĩndĩ iyo Jusufu akĩremwo nĩ kwĩyũmĩrĩria mbere ya arĩa othe maamũtungataga, akĩanĩrĩra na mũgambo mũnene, akiuga atĩrĩ, "Andũ othe nĩmehere harĩ niĩ!" Tondũ ũcio, hatiarĩ mũndũ o na ũmwe warĩ na Jusufu rĩria emenyithanirie kũrĩ ariũ a ithe.

² Na akĩrĩra anĩrĩre o nginya andũ a Misiri makĩmũigua, o na andũ a nyũmba ya Firaũni makĩigua ũhoro wa kĩrĩro kũ.

³ Jusufu akĩra ariũ a ithe atĩrĩ, "Nĩ niĩ Jusufu! Baba arĩ o muoyo?" No ariũ a ithe matiahotire kũmũcookeria, nĩgũkorwo nĩmamakĩte mũno marĩ mbere yake.

⁴ Ningĩ Jusufu akĩra ariũ a ithe atĩrĩ, "Ta nguĩrĩriai." Meeka ũguo-rĩ, akĩmeera atĩrĩ, "Nĩ niĩ mũrũ wa thoguo Jusufu, ũria mwendirie Misiri!

⁵ Na rĩu, mũtigathĩnĩke kana mwĩrakarĩre nĩkũnyendia gũkũ, tondũ nĩ Ngai wandũmire njũke mbere yanyu nĩgeetha honokie mĩoyo.

⁶ Handũ-inĩ ha mĩaka ĩrĩ rĩu gũkoretwo na ng'aragu bũrũri-inĩ, na mĩaka ĩtano ĩgũka gũtigũkorwo na kũrĩma kana kũgetha.

⁷ No Ngai aandũmire mbere yanyu nĩguo ndũme matigari manyu matũre gũkũ thĩ, na honokie mĩoyo yanyu na kũhonokania kũnene.

⁸ "Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, ti inyuĩ mwandũmire gũkũ, no nĩ Ngai. Na nĩanduĩte ta ithe wa Firaũni, na mwathi wa nyũmba yake yothe o na mwathi wa bũrũri wotha wa Misiri.

⁹ Na rĩu hiũhai mũcooke kũrĩ baba mũmwĩre atĩrĩ, 'Ũũ nĩguo mũrũguo Jusufu ekuuga: Ngai nĩanduĩte mwathi wa bũrũri wa Misiri guothe. ĩkũrũka ũũke kũrĩ niĩ; ndũgaikare.

¹⁰ Ũgũtũra bũrũri wa Gosheni* na ũkorwo ũrĩ hakuhĩ na niĩ, wee na ciana ciaku, na ciana cia ciana ciaku, na ndũũru ciaku cia mbũri na cia ng'ombe, na kirĩa gĩothe ũrĩ nakĩo.

¹¹ Kũu nĩkũo ndĩrĩgũteithagĩria tondũ kũrĩ na mĩaka ĩngĩ ĩtano ya ng'aragu ĩtigarĩte. Kwaga ũguo wee na nyũmba yaku na andũ arĩa othe makwĩgĩ nĩmũgũtuĩka athĩnĩki.'

¹² "Inyuĩ nĩmũreyonera, o na Benjamini mũrũ wa maitũ akeyonera, atĩ niĩ mwene ndĩramwarĩria.

¹³ Na mwĩre baba ũhoro wa gĩĩo kirĩa gĩothe heetwo gũkũ Misiri, na ũrĩa wotha mwĩoneire, na mũikũrũkie baba gũkũ narua."

¹⁴ Ningĩ akĩhĩmbĩria mũrũ wa nyina Benjamini na akĩrĩra, o nake Benjamini akĩmũhĩmbĩria akĩrĩraga.

¹⁵ Na akĩmumunya ariũ a ithe othe na akĩmahĩmbĩria akĩrĩraga. Thuutha ũcio ariũ a ithe makĩaranĩria nake.

* **45:10** Bũrũri wa Gosheni warĩ mũthia-inĩ wa Rũũ rwa Nili na nĩ kũndũ kwarĩ kũnoru mũno.

16 Na rĩria ũhoro ũcio waiguirwo nyũmba-inĩ ya ũthamaki ya Firaũni, atĩ ariũ a ithe na Jusufu nĩmokĩte-rĩ, Firaũni na anene ake othe magĩkena.

17 Firaũni akĩra Jusufu atĩrĩ, “Ĩra ariũ a thoguo atĩrĩ, ‘Ĩkai ũũ: Igĩrĩrai nyamũ cianyu mĩrigo mũcooke bũrũri wa Kaanani,

18 na mũndehere ithe wanyu na andũ a nyũmba cianyu. Na nĩ nĩngamũhe kũndũ kũria kwega mũno bũrũri-inĩ wa Misiri, na mũkenagĩre ũnoru wa bũrũri ũyũ.’

19 “Nĩngĩ nĩwathĩrĩrio ũmeere atĩrĩ: ‘Ĩkai ũũ: Oyai makaari mamwe kuuma gũkũ Misiri nĩ ũndũ wa ciana na atumia anyu, mũgĩre ithe wanyu mũke.

20 Na mũtigatindanĩre na indo cianyu tondũ maũndũ mothe marĩa mega mũno ma Misiri megũtuĩka manyu.’”

21 Nĩ ũndũ ũcio ariũ a Isiraeli magĩka o ro ũguo. Jusufu akĩmahe makaari o ta ũria Firaũni aathanĩte na agĩcooka akĩmahe rĩgu wa rũgendo rwao.

22 Nĩngĩ akĩhe o mũndũ o mũndũ wao nguo njerũ, no Benjamini-rĩ, akĩmũhe betha magana matatũ,† na nguo ithano cia kũgarũrĩra.

23 Na indo ici nĩcio aatũmĩre ithe: Ndigiri ikũmi ikuuĩte indo iria njega mũno cia Misiri, na ndigiri ingĩ ikũmi cia mĩgoma ikuuĩte ngano na mĩgate na rĩgu wake wa rũgendo.

24 Agĩcooka akĩumagaria ariũ a ithe, na magĩthĩ akĩmeera atĩrĩ, “Mũtikanegenanie mũrĩ njĩra-inĩ!”

25 Nĩ ũndũ ũcio makĩambata makĩuma Misiri, magĩthĩ magĩkinya kũrĩ ithe wao Jakubu kũu bũrũri-inĩ wa Kaanani.

26 Nao makĩmwĩra atĩrĩ, “Jusufu arĩ o muoyo! Na nĩwe mwathi wa bũrũri wothe wa Misiri.” Jakubu akĩgegeara; akĩaga kũmetĩkia.

27 No rĩria maamwĩrĩre maũndũ marĩa mothe Jusufu aamerĩte, na rĩria onire makaari marĩa Jusufu aatũmĩte ma kũmũkuua mamũtware Misiri-rĩ, roho wa Jakubu ithe wao ũkĩarahũka.

28 Nake Isiraeli akiuga atĩrĩ, “Nĩndetĩkia! Mũrũ wakwa Jusufu arĩ o muoyo. Nĩngũthĩ ngamuone itanakua.”

46

Jakubu Gũthĩ Misiri

1 Nĩ ũndũ ũcio Isiraeli akĩumagara na indo ciothe iria aarĩ nacio, na aakinya Birishiba-rĩ, akĩrutĩra Ngai wa ithe Isaaka magongona.

2 Nake Ngai akĩarĩria Isiraeli na kĩoneki ũtukũ, akĩmwĩra atĩrĩ, “Jakubu! Jakubu!”

Nake agĩcookia atĩrĩ, “Nĩ ũyũ haha.”

3 Ngai akiuga atĩrĩ, “Nĩ nĩ Ngai, Ngai wa thoguo. Nĩdũgetĩre gũikũrũka ũthĩ Misiri, tondũ nĩngagũtua rũrĩ rũnene mũno kũu.

4 O na nĩngũikũrũkania nawe kũu Misiri, na ti-itherũ nĩ ngagũcookia gũkũ rĩngĩ. Nakuo guoko kwa Jusufu kuo kwene nĩkuo gũgaakũhinga maitho wakua.”

5 Hindĩ iyo Jakubu akĩuma Birishiba, nao ariũ a Isiraeli magĩkuua ithe wao Jakubu na ciana ciao na atumia ao na makaari marĩa Firaũni aatũmĩte ma kũmũkuua.

6 O na nĩngĩ magĩthĩ na mahiũ mao na indo iria ciothe maagĩte nacio marĩ kũu Kaanani, na Jakubu na rũciaro rwake ruothe magĩthĩ Misiri.

† 45:22 nĩ ta kilo ithatũ na nuthu (3.5).

⁷ Aathiire Misiri na ariũ ake na tũmwana twa ariũ ake, agĩthiĩ na airĩtu ake na tũirĩtu twa airĩtu ake, ũguo nĩ kuuga rũciaro rwake ruothe.

⁸ Maya nĩmo marĩtwa ma ariũ a Isiraeli (Jakubu na njiaro ciake) arĩa maathiire Misiri:

Rubeni irigithathi rĩa Jakubu.

⁹ Ariũ a Rubeni maarĩ:

Hanoku, na Palu, na Hezironi, na Karimi.

¹⁰ Ariũ a Simeoni maarĩ:

Jemueli, na Jamini, na Ohadi, na Jakini, na Zoharu, na Shauli mūrũ wa mūtumia ũrĩa Mũkaanani.

¹¹ Ariũ a Lawi maarĩ:

Gerishoni, na Kohathu, na Merari.

¹² Ariũ a Juda maarĩ:

Eri, na Onani, na Shela, na Perezu, na Zera (no Eri na Onani nĩmakuĩrĩire bũrũri wa Kaanani.)

Nao ariũ a Perezu maarĩ:

Hezironi na Hamuli.

¹³ Ariũ a Isakaru maarĩ:

Tola, na Puya, na Jashubu, na Shimuroni.

¹⁴ Ariũ a Zebuluni maarĩ:

Seredi, na Eloni, na Jahaleeli.

¹⁵ Acio nĩo ariũ arĩa Lea aaciarĩire Jakubu kũu Padani-Aramu, hamwe na mwarĩ Dina. Ariũ acio na airĩtu ake othe maarĩ mĩrongo itatũ na atatũ.

¹⁶ Ariũ a Gadi maarĩ:

Zifioni, na Hagi, na Shuni, na Eziboni, na Eri, na Arodi, na Areli.

¹⁷ Nao Ariũ a Asheri maarĩ:

Imuna, na Ishiva, na Ishivi, na Beria.

Mwarĩ wa nyina aarĩ Sera.

Ariũ a Beria maarĩ:

Heberi na Malikieli.

¹⁸ Acio nĩcio ciana iria ciaciarĩrwo Jakubu nĩ Zilipa, ũrĩa Labani aaheete mwarĩ Lea; ciothe ciarĩ ciana ikũmi na ithathatũ.

¹⁹ Ariũ a Rakeli mūtumia wa Jakubu maarĩ:

Jusufu na Benjamini.

²⁰ Nake Jusufu arĩ kũu Misiri, nĩaciarĩrwo Manase na Efiraimu nĩ Asenathu mwarĩ wa Potifera, mũthĩnjĩri-ngai wa Onu.

²¹ Nao ariũ a Benjamini maarĩ:

Bela, na Bekeru, na Ashibeli, na Gera, na Naamani, na Ehi, na Roshu, na Mupimu, na Hupimu, na Aradi.

²² Acio nĩo ariũ a Rakeli arĩa maaciarĩrwo Jakubu othe maarĩ andũ ikũmi na ana.

²³ Mũriũ wa Dani aarĩ:

Hushimu.

²⁴ Nao Ariũ a Nafitali maarĩ:

Jahazeeli, na Guni, na Jezeri, na Shilemu.

²⁵ Acio nĩo ariũ arĩa maaciarĩrwo Jakubu nĩ Biliha ũrĩa Labani aaheete mwarĩ Rakeli, othe maarĩ mũgwanja.

26 Andũ othe arĩa maathiire na Jakubu Misiri, arĩa maarĩ a njiaro ciake tũtegũtara atumia a ariũ ake, maarĩ andũ mĩrongo itandatũ na atandatũ.

27 Hamwe na ariũ arĩa eerĩ a Jusufu arĩa aaciariire Misiri, andũ a nyũmba ya Jakubu arĩa maathiire Misiri maarĩ mĩrongo mũgwanja.

28 Nake Jakubu agĩtũma Juda athiĩ mbere yake kũrĩ Jusufu nĩgeetha athĩrĩrwo njĩra ya gũthiĩ Gosheni. Rĩrĩa maakinyire bũrũri wa Gosheni,

29 Jusufu akĩhaarĩria ngaari yake ya mbarathi, na agĩthiĩ Gosheni gũtũnga ithe Isiraeli. Na Jusufu aakinya o ũguo harĩ ithe, akĩmũhĩmbĩria na akĩrĩra ihinda inene.

30 Nake Isiraeli akĩira Jusufu atĩrĩ, “Rĩu no ngĩkue, kuona atĩ nĩndeyonera nĩ mwene atĩ ũrĩ o muoyo.”

31 Hĩndĩ iyo Jusufu akĩira ariũ a ithe na andũ a nyũmba ya ithe atĩrĩ, Nĩngwambata thiĩ njarie na Firaũni, ndĩmwĩre atĩrĩ, Ariũ a baba, na nyũmba ya baba, arĩa maratũũraga bũrũri wa Kaanani, nĩmokĩte kũrĩ nĩ.

32 Andũ acio nĩ arĩithi; marĩithagia mahiũ, na mokĩte na ndũũru ciao cia mbũri na cia ng’ombe, na indo ciothe ciao.

33 Na rĩrĩa Firaũni arĩmwĩta na amũũrie atĩrĩ, “Inyuĩ mũrutaga wĩra ũrĩkũ?”

34 mwagĩrĩrwo mũmũcookerie atĩrĩ, “Ithuĩ ndungata ciaku tũtũũraga tũrĩithagia mahiũ kuuma ũnini witũ, o ta ũrĩa maithe maitũ meekaga.” Hĩndĩ iyo nĩmũgetĩkĩrio mũtũũre mwena wa Gosheni, tondũ arĩithi othe moonagwo marĩ thaahu nĩ andũ a Misiri.

47

1 Jusufu agĩthiĩ akĩira Firaũni atĩrĩ, “Baba na ariũ a baba hamwe na ndũũru ciao cia mbũri na cia ng’ombe na indo ciothe nĩmokĩte kuuma bũrũri wa Kaanani, na rĩu marĩ Gosheni.”

2 Ningĩ agĩthuura ariũ a ithe atano na akĩmatwara mbere ya Firaũni.

3 Firaũni akĩmooria atĩrĩ, “Mũrutaga wĩra ũrĩkũ?”

Na magĩcookeria Firaũni atĩrĩ, “Ithuĩ ndungata ciaku tũrĩ arĩithi, o ta ũrĩa maithe maitũ maarĩ.”

4 Ningĩ makĩmwĩra atĩrĩ, “Tũũkĩte gũikara gũkũ kwa ihinda, tondũ ng’aragu ĩno nĩ nene kũu Kaanani, na ndũũru cia ndungata ciaku nĩ ciagĩte ũrĩithio. Nĩ ũndũ ũcio twagũthaitha wĩtĩkĩrie ndungata ciaku itũũre Gosheni.”

5 Firaũni akĩira Jusufu atĩrĩ, “Thoguo na ariũ a thoguo mokĩte kũrĩ we,

6 na bũrũri wa Misiri ũrĩ mbere yaku; he thoguo na ariũ a thoguo mwena ũrĩa mwega mũno wa bũrũri ũyũ. Reke maikare Gosheni. Na rĩrĩ, angĩkorwo nĩũũ amwe ao marĩ na ũũgĩ wa mwanya-rĩ, matue arũgamĩrĩri a mahiũ makwa.”

7 Ningĩ Jusufu akĩrehe ithe Jakubu mbere ya Firaũni. Na Jakubu aarĩkia kũrathima Firaũni-rĩ,

8 Firaũni akĩmũũria atĩrĩ, “Ũrĩ na mĩaka ĩigana?”

9 Nake Jakubu akĩira Firaũni atĩrĩ, “Mĩaka yakwa ya kũũrũura nĩ igana rĩmwe na mĩrongo itatũ. Mĩaka yakwa ikoretwo ĩrĩ mĩnini na ya mĩtangĩko, na ndĩigana mĩaka ya kũũrũura kwa maithe makwa.”

10 Jakubu agĩcooka akĩrathima Firaũni na akĩehera akiuma hau Firaũni aarĩ.

11 Nĩ ũndũ ũcio Jusufu akĩhe ithe na ariũ a ithe ũtũũro kũu Misiri na akĩmahe mĩgũnda mwena ũrĩa mwega mũno wa bũrũri ũcio, rũgongo rwa Ramesese o ta ũrĩa Firaũni aathanĩte.

12 Ningĩ Jusufu n̄aheaga ithe na ariũ a ithe na andũ a nyũmba ya ithe othe irio kũringana na mũigana wa ciana ciao.

Jusufu na Ng'aragu

13 Na rĩrĩ, gũtiari irio mwena ũcio wothe, tondũ ng'aragu yarĩ nene mũno; na Misiri na Kaanani cieri nĩ ciahinyĩrĩrĩkĩte nĩ ũndũ wa ng'aragu iyo.

14 Jusufu akĩũngania mbeeca iria ciothe ingĩonekire bũrũri wa Misiri na wa Kaanani, irĩ irĩhi rĩa ngano ĩrĩa andũ maagũraga, nake agĩcitwara nyũmba-inĩ ya ũthamaki ya Firaũni.

15 Na rĩrĩa mbeeca cia andũ a Misiri na cia andũ a Kaanani ciathirire-rĩ, andũ a Misiri othe magĩthĩ kũrĩ Jusufu, makĩmwĩra atĩrĩ, "Tũhe irio. Tũngĩgĩkua ũtwĩroreire nĩkĩ? Mbeeca ciitũ nũthirĩte biũ."

16 Nake Jusufu akĩmacookeria atĩrĩ, "Ndeherai mahiũ manyu, na nĩngũmwenderia irio nĩ ũndũ wa mo tondũ mbeeca nĩ thĩru."

17 Nĩ ũndũ ũcio magĩtwarĩra Jusufu mahiũ mao, nake akĩmakũũranĩria irio na mbarathi ciao, na ng'ondũ na mbũri ciao, na ng'ombe na ndigiri ciao. Nake Jusufu akĩmateithĩrĩria mwaka ũcio wothe na irio, magĩcikũũrania na mahiũ mao mothe.

18 Naguo mwaka ũcio wathira-rĩ, magĩũka kũrĩ we mwaka ũyũ ũngĩ, makĩmwĩra atĩrĩ, "Tũtingĩhota kũhitha mwathi witũ ũndũ, kuona atĩ mbeeca ciitũ nũthirĩte, na mahiũ maitũ rĩu nĩ maku, na gũtirĩ kĩndũ gĩtigaire kĩa mwathi witũ tĩga mũĩrĩ iitũ na ithaka ciitũ.

19 Tũngĩgĩkua ũtwĩroreire nĩkĩ, ithũ na ithaka ciitũ hamwe? Tũgũranĩrie hamwe na ithaka ciitũ, ũtũhe irio, na ithũ na ithaka ciitũ tũtũike ngombo cia Firaũni. Tũhe mbeũ nĩgeetha tũtũire muoyo, tũtigakue, na nĩguo bũrũri witũ ndũkanangĩke."

20 Nĩ ũndũ ũcio Jusufu akĩgũrĩra Firaũni bũrũri wothe wa Misiri. Nao andũ a Misiri makiendia ithaka ciao, mũndũ o mũndũ, nĩ ũndũ ng'aragu nĩyamahatĩrĩrie mũno. Naguo bũrũri wothe ũgĩtũika wa Firaũni.

21 Nake Jusufu agĩgĩtua andũ ngombo kuuma mwena ũmwe wa Misiri nginya ũrĩa ũngĩ.

22 No rĩrĩ, ndaigana kũgũra ithaka cia athĩnjĩri-ngai akuo, tondũ o maarĩ na ĩgai maaheagwo nĩ Firaũni, na maarĩ na irio cia kũmaigana kuuma kũrĩ ĩgai rĩu Firaũni aamaheaga. Kĩu nĩkĩo gĩatũmire mage kwendia ithaka ciao.

23 Nake Jusufu akĩra andũ acio atĩrĩ, "Rĩu tondũ ũmũthĩ nĩndamũgũra hamwe na ithaka cianyu mũtũike a Firaũni-rĩ, mbeũ cianyu nĩcio ici; oyai mũkahaande mĩgũnda.

24 No rĩrĩa mũkaagetha, mũkaahe Firaũni gĩcunjĩ gĩa gatano. Iacunjĩ icio ingĩ inya harĩ ithano no mwĩgĩre irĩ mbeũ cia kũhaanda na irio cianyu ene na cia nyũmba cianyu, na cia ciana cianyu."

25 Nao makiuga atĩrĩ, "Nĩwahonokia mũoyo iitũ. Tũroogĩtikĩrĩka maitho-inĩ ma mwathi witũ; ithũ tũgũtũura tũrĩ ngombo cia Firaũni."

26 Nĩ ũndũ ũcio Jusufu akĩruta watho ũkonĩ ithaka cia Misiri, na nũtũire nginya ũmũthĩ, atĩ gĩcunjĩ gĩa gatano kĩa magetha nĩ kĩa Firaũni. No ithaka cia athĩnjĩri-ngai akuo itaatuĩkire cia Firaũni.

27 Nao andũ a Isiraeli magĩtũura Misiri bũrũri-inĩ wa Gosheni. Makĩgĩa na indo kuo na magĩciarana, makĩingĩha mũno.

28 Jakubu aikarire Misiri mĩaka ikũmi na mũgwanja, nayo mĩaka yake ĩrĩa aatũũrire muoyo yarĩ mĩaka igana rĩmwe na mũrongo ĩna na mũgwanja.

29 Na rĩria ihinda rĩa Isiraeli rĩa gũkua rĩakuhĩrĩirie-rĩ, agĩtũmanĩra mũriũ wake Jusufu, akĩmwĩra atĩrĩ, “Angĩkorwo nĩnjĩtikĩrĩkĩte maithe-inĩ maku-rĩ, iga guoko gwaku rungu rwa kiero giakwa, na ũnjĩre atĩ nĩũkanjĩka maũndũ ma ũtugi na ma wĩhokeku. Ndũkanaathike gũkũ Misiri,

30 no rĩria ngaahurũka hamwe na maithe makwa, ũkanguua, ũndute Misiri, ũgaathike o harĩa mathikĩtwo.”

Nake Jusufu akiuga atĩrĩ, “Nĩngeeka o ũguo woiga.”

31 Nake Isiraeli akĩmwĩra atĩrĩ, “Wĩhite na mwĩhĩtwa.” Nake Jusufu akĩhĩta harĩ we na mwĩhĩtwa, nake Isiraeli akĩhooya enyĩitĩrĩire mũthĩgi wake.

48

Manase na Efiraimu

1 Thuutha-inĩ ũcio Jusufu akĩrwo atĩrĩ, “Thoguo nĩ mũrũaru.” Nĩ ũndũ ũcio akĩoya ariũ ake eerĩ, Manase na Efiraimu, agĩthĩ kũmũrora.

2 Na rĩria Jakubu eerirwo atĩrĩ, “Mũrũguo Jusufu nĩoka gũkuona,” Isiraeli akĩyũmĩrĩria, agĩkara thĩ ũrĩrĩ-inĩ.

3 Jakubu akĩra Jusufu atĩrĩ, “Ngai Mwene-Hinya-Wothe nĩanyumĩrĩire ndĩ Luzu bũrũri-inĩ wa Kaanani, na akĩndathima,

4 akĩnjĩra atĩrĩ, ‘Nĩngatũma ũciarane na ũingĩhe. Nĩngagũtua kĩrĩndĩ kĩa andũ, na nĩngaheana bũrũri ũyũ kũri njiaro ciaku iria igooka thuutha waku ũtuĩke wacio tene na tene.’

5 “Rĩu-rĩ, ariũ aku eerĩ arĩa maaciarĩrwo gũkũ Misiri itanooka kũrĩ we-rĩ, megũtuuo ta marĩ akwa; Efiraimu na Manase meegũtuĩka akwa, o ta ũrĩa Rubeni na Simeoni marĩ akwa.

6 Ciana iria ingĩ ũngĩciarĩrwo thuutha wao nĩ ciaku; kũrĩa makagaya mageetanagio na marĩtwa ma ariũ a ithe wao.

7 Na rĩria ndacookaga kuuma Padani, ngĩnyitwo nĩ kĩa gĩa gũkuĩrwo nĩ Rakeli kũ bũrũri-inĩ wa Kaanani tũri o rĩgendo-inĩ, hakuhi na Efiratha. Nĩ ũndũ ũcio ngĩmũthika hau mũkĩra-inĩ wa njĩra ya gũthĩ Efiratha” (na nokuo Bethlehemu).

8 Na rĩria Isiraeli onire ariũ a Jusufu, akĩũria atĩrĩ, “Aya nĩ a?”

9 Jusufu akĩra ithe atĩrĩ, “Nĩ ariũ akwa arĩa Ngai aaheete ndĩ gũkũ”.

Nake Isiraeli akiuga atĩrĩ, “Mareharehe harĩ nĩ ndĩmarathime.”

10 Na rĩrĩ, maithe ma Isiraeli nĩmoorĩte nĩ gũkũra, na ndoonaga wega. Jusufu agĩkĩrehe ariũ ake hakuhi na Isiraeli, nake Jakubu akĩmamumunya na akĩmahĩmbĩria.

11 Isiraeli akĩra Jusufu atĩrĩ, “Ndieciragia nĩngona ũthiũ waku rĩngĩ, na rĩu Ngai nĩanjĩtikĩrĩtie nyone o na ciana ciaku.”

12 Nake Jusufu akĩmaruta maru-inĩ ma Isiraeli, akĩnamĩrĩria ũthiũ akĩũturumithia thĩ.

13 Jusufu akĩoya ariũ ake eerĩ, Efiraimu arĩ mwena wake wa ũrĩo aamwerekeirie guoko-inĩ kwa ũmotho gwa Isiraeli, na Manase arĩ mwena wake wa ũmotho aamwerekeirie guoko-inĩ kwa ũrĩo gwa Isiraeli, akĩmarehe hakuhi nake.

14 No Isiraeli agĩtambũrũkia guoko gwake kwa ũrĩo agĩkũigĩrĩra mũtwe wa Efiraimu, o na gũtuĩka nĩwe warĩ mũnini, na akĩhĩtũkania moko make, akĩgĩrĩra guoko gwake kwa ũmotho mũtwe-inĩ wa Manase, o na gũtuĩka Manase nĩwe warĩ irigithathi.

15 Nĩngĩ akĩrathima Jusufu, akiuga atĩrĩ, “Ngai ũrĩa maithe makwa Iburahĩmu na Isaaka maatungatagĩra,

Ngai ũrĩa ũkoretwo arĩ mūrĩithi wakwa mūtũũrĩre-inĩ wakwa wothe nginya ũmũthĩ,

¹⁶ Na Mũraika ũrĩa ũhonoroketie kuuma mĩtino-inĩ yothe, arorathima imwana ici.

Iroetanagio na rĩtwa rĩakwa,
na cĩtanagio na marĩtwa ma maithe makwa, Iburahĩmu na Isaaka, na maroingĩha mũno gũkũ thĩ.”

¹⁷ Na rĩrĩa Jusufu onire atĩ ithe aigĩrĩre guoko gwake kwa ũrĩo mūtwe-inĩ wa Efiraimu-rĩ, ndaakenire; akĩnyiita guoko gwa ithe akweherie kuuma mūtwe-inĩ wa Efiraimu, akũigĩrĩre mūtwe-inĩ wa Manase.

¹⁸ Jusufu akĩmwĩra atĩrĩ, “Aca, baba ũyũ nĩwe irigithathi; mũigĩrĩre guoko gwaku kwa ũrĩo mūtwe.”

¹⁹ No ithe akĩrega, akiuga atĩrĩ, “Nĩnjũũĩ ũguo mūrũ wakwa, nĩnjũũĩ. O nake nĩagatuĩka rūrĩrĩ, na nĩakaneneha. No rĩrĩ, mūrũ wa nyina ũrĩa mũnini nĩakaneneha kũmũkĩra, nacio njiaro ciake ituĩke gĩkundi kĩa ndūrĩrĩ.”

²⁰ Akĩmarathima mũthenya ũcio, akiuga atĩrĩ,
“Isiraeli akaarathimanaga akĩgwetaga rĩtwa rĩaku akoiga atĩrĩ:
‘Ngai arotũma ũtuĩke o ta Efiraimu na Manase.’”

Nĩ ũndũ ũcio akĩgweta Efiraimu mbere ya Manase.

²¹ Nĩngĩ Isiraeli akĩra Jusufu atĩrĩ, “Ndĩ hakuĩ gũkua, no Ngai nĩegũkorwo hamwe na inyuĩ, na nĩakamũcookia bũrũri-inĩ wa maithe manyu.

²² Nawe, ũrĩ ta mwathi wa ariũ a thoguo-rĩ, nĩndakũhe rũgongo rwa bũrũri ũrĩa ndaatunyire Aamori na rũhiũ rwakwa rwa njora na ũta wakwa.”

49

Jakubu Kũrathima ariũ Ake

¹ Nĩngĩ Jakubu agĩtũmanĩra ariũ ake, akĩmeera atĩrĩ: “Cookanĩrĩrai haha nĩgeetha ndĩmwĩre ũrĩa gũgekika kũrĩ inyuĩ matukũ-inĩ marĩa magooka.

² “Ũnganai na mũthikĩrĩrie, inyuĩ ariũ a Jakubu;
thikĩrĩrai Isiraeli ithe wanyu.

³ “Rubeni, ũrĩ irigithathi rĩakwa,
ũhoti wakwa, kĩonithania kĩa mbere kĩa hinya wakwa;
ũkĩrĩte arĩa angĩ na gũtĩka, ũkamakĩra na hinya.

⁴ Wagagĩte ta maaĩ, na nĩ ũndũ ũcio ndũgũcooka gũkĩra arĩa angĩ,
tondũ nĩwahaicire ũrĩrĩ wa thoguo,
ũgĩthaahia ũrĩrĩ wakwa.

⁵ “Simeoni na Lawi nĩ a nyina ũmwe,
hiũ ciao cia njora nĩ indo cia mbaara cia ũhinya.

⁶ Ngoro yakwa ndũkanatoonye ndundu-inĩ yao,
ndũkananyitane na kĩũngano kĩa,
nĩgũkorwo nĩmooragĩte andũ marakarĩte,
na magatemanga ndegwa magũrũ macithuithie o ũrĩa mangĩendire.

⁷ Marakara mao mahiũ mũno,
na mang’ũrĩ mao matarĩ tha, maronyitwo nĩ kĩrumi.
Ngaamaharagania thĩnĩ wa Jakubu
na ndĩmahurunjire thĩnĩ wa Isiraeli.

- 8 “Juda, ariũ a thoguo nĩmagagũkumia;
 nakuo guoko gwaku nigũgatooria thũ ciaku;
 ariũ a thoguo nĩmagakũinamĩrĩra.
- 9 Juda, we ũrĩ kĩana kĩa mũrũũthi, mũrũ wakwa;
 we ũcookaga kuuma ũguĩmi-inĩ ũhũũnĩte ũguĩmi waku.
 O ta mũrũũthi-rĩ, ethunaga na agakoma thĩ,
 o ta mũrũũthi wa mũgoma-rĩ, nuũ ũngĩthĩgĩrĩria kũmwarahũra?
- 10 Rũthanju rwa ũthamaki rũtikoima harĩ Juda,
 o na kana rũthanju rwa ũnene rũthenge gatagatĩ-inĩ ka magũrũ
 make,
 o nginya agooka ũrĩa mwene ruo,
 o we ũrĩa ũgaathĩkagĩrwo nĩ thĩ.
- 11 Akoohagĩrĩra ndigiri yake mũthabibũ-inĩ,
 nayo njaũ yake ya ndigiri amũohagĩrĩre rũhonge-inĩ rũrĩa rwega
 mũno.
 Agaathambagia nguo ciake na ndibei,
 na kanjũ ciake na ũtune wa thabibũ.
- 12 Maitho make makaira gũkĩra ndibei,
 namo magego make merũhe gũkĩra iria.
- 13 “Zebuluni agaatuũra hũgũrũrũ-inĩ cia iria,
 na atuĩke handũ hega ha gũikaragwo nĩ marikabu;
 mĩhaka yake ĩgaakinya o Sidoni.
- 14 “Isakaru nĩ ndigiri ĩrĩa ĩrĩ hinya ĩkomete gatagatĩ ka mĩrigo ĩrĩ.
- 15 Rĩrĩa akoona ũrĩa ũhurũko wake ũrĩ mwega,
 na ũrĩa bũrũri wake wagĩrĩte-rĩ,
 no rĩo akainamĩrĩria kĩande gĩake akuue mĩrigo,
 na etĩkĩre kũruta wĩra ũtarĩ mũcaara.
- 16 “Dani agaaciirĩrĩa andũ ake na kĩhooto,
 arĩ ta mũhĩrĩga ũmwe wa Isiraeli.
- 17 Dani agaatuĩka ta nyoka ĩrĩ mũkĩra-inĩ wa njĩra,
 atuĩke ta ndũira ĩrĩ gacĩra-inĩ,
 ĩrĩa ĩrũmaga ndiira cia mbarathi,
 na tondũ ũcio mũmĩtwarithia akagũa na ngara.
- 18 “Wee Jehova-rĩ, njetereire kũhonokania gwaku.
- 19 “Gadi nĩagatharĩkĩrwo nĩ ikundi cia atunyani,
 nowe nĩagacitharĩkĩra aciingatithie.
- 20 “Irio cia Asheri nĩ cia kũguna mwĩrĩ;
 na akaaheanaga irio njega ingĩkenia mũthamaki.
- 21 “Nafitali nĩ ta thiiya ya mũgoma ĩrekereirio,
 ĩrĩa ĩciaraga tũthiia tũthaka.
- 22 “Jusufu nĩ mũthabibũ ũrĩa ũciaraga,
 mũthabibũ ũrĩa ũciaraga ũrĩ hakuĩ na gĩthima,
 ũrĩa honge ciaguo itambagĩrĩa rũthingo.
- 23 Aikia a mũguĩ nĩmamũtharĩkĩre marĩ na marũrũ;

makĩmũikĩria mĩguĩ marĩ na ũũru mũingĩ.

- 24 No ũta wake ndwenyenyekire,
moko make marĩ hinya magĩkara merũmitie nĩ ũndũ wa guoko kwa
Mwene-Hinya wa Jakubu, na nĩ ũndũ wa Mũrĩithi,
o we Ihiga rĩa Isiraeli,
- 25 nĩ ũndũ wa Ngai wa thoguo, ũria ũgũteithagia,
na tondũ wa Mwene-Hinya-Wothe,
ũria ũkũrathimaga na irathimo cia igũrũ,
na irathimo cia kũria kũriku mũhuro wa thĩ,
o na irathimo cia nyondo na cia nda.
- 26 Irathimo cia thoguo nĩ makĩria ma irathimo cia irĩma iria cia tene,
na nĩ makĩria ma ũtonga wa tũrĩma tũria tũkũrũ.
- Ici ciothe nũrekwo ihurũke mũtwe-inĩ wa Jusufu,
o thiithi-inĩ wa ũcio ũhaana ta mwana wa mũthamaki harĩ ariũ a ithe.

27 "Benjamini ahaana ta njũũĩ ĩria ngoroku;
kĩroko-inĩ atambuuraga kĩa aguĩmite,
hwaĩ-inĩ akagayania kĩa atahĩte."

28 ĩyo yothe nĩyo mĩhĩrĩga ĩria ikũmi na ĩrĩ ya Isiraeli, na ũguo nĩguo
ithe wao aameerire rĩria aamarathimaga, akĩhe o mũndũ kĩrathimo kĩa
kĩamwagĩrĩre.

Gĩkuũ kĩa Jakubu

29 Ningĩ Jakubu akĩmahe mawatho maya: "Ndĩ hakuĩ gũkua.
Mũgaathika harĩa maithe makwa mathikĩtwo, ngurunga-inĩ ĩria ĩrĩ
gĩthaka-inĩ kĩa Efroni ũria Mũhiti,

30 ngurunga ĩria ĩrĩ gĩthaka-inĩ kĩa Makipela hakuĩ na Mamure kũu
Kaanani, ĩria Iburahĩmu aagũranĩrie na gĩthaka kũu, ĩrĩ handũ ha
gũthikana, kuuma kũrĩ Efroni ũria Mũhiti.

31 Hau nĩho Iburahĩmu na mũtumia wake Sara maathikirwo, na no ho
Isaaka na Rebeka mũtumia wake maathikirwo, na no ho ndaathikire Lea.

32 Gĩthaka kũu na ngurunga ĩyo ciagũrirwo kuuma kũrĩ Ahethi."

33 Nake Jakubu aarĩkia kũhe ariũ ake ũhoru ũcio-rĩ, agĩthuna magũrũ
make arĩ o gĩtanda-inĩ, agĩtuĩkana, agĩcookanĩrĩrio kũrĩ andũ ao arĩa
maakuĩte.

50

1 Nake Jusufu agĩkĩgũithia thĩ mbere ya ithe, akĩmũrĩrĩa na
akĩmũmumunya.

2 Ningĩ agĩcooka agĩatha athondekani arĩa maarĩ ndungata ciake
mathondeke mwĩrĩ wa ithe Isiraeli nĩguo ndũkabuthe. Nĩ ũndũ ũcio
athondekani makĩmũthondeka,

3 handũ ha ihinda rĩa thikũ mĩrongo ĩna, tondũ rĩu nĩrĩo ihinda rĩrĩa
rĩabatarainie rĩa kũũthondeka. Nao andũ a Misiri makĩmũcakaĩra
matukũ mĩrongo mũgwanja.

4 Namo matukũ ma kũmũcakaĩra maathira-rĩ, Jusufu akĩra kĩa kĩa
Firaũni atĩrĩ, "Angĩkorwo nĩnjĩtikĩrĩkĩte maitho-inĩ manyu-rĩ, njarĩrĩriai
kũrĩ Firaũni. Mwĩrei atĩrĩ,

5 'Baba nĩatũmire ndĩhĩte na mwĩhĩtwa, akiuga atĩrĩ, "Ndĩ hakuĩ
gũkua; na ndakua ũgaathika mbĩrĩra-inĩ ĩria nĩ mwene ndeyenjeire
bũrĩ-inĩ wa Kaanani." Rĩu rekei nyambate thĩ ngathike baba; na
nĩngũcooka hũndũke.'"

6 Nake Firaūni akīmūtūmanīra, akīmwīra atīrī, “Ambata, ūthīi ūgathike thoguo, o ta ūrīa aatūmire wihīte.”

7 Nī ūndū ūcio Jusufu akīambata agīthīi gūthika ithe. Nao anene othe a Firaūni magīthīi nake, andū a gītīio othe a kīama kīa Firaūni o na andū arīa atīku a Misiri othe,

8 o hamwe na andū othe a nyūmba ya Jusufu, na ariū a ithe, na arīa othe maarī a nyūmba ya ithe. No ciana ciki na ndūūru ciao cia mbūri na cia ng’ombe ciatigītwo Gosheni.

9 Thigari cia ngaari cia ita na cia mbarathi o na cio igīthīi nake. Kīarī gīkundi kīnene mūno kīa andū.

10 Nao maakinya ihuhīro-inī rīa ngano rīa Atadi, hakuhi na Jorodani, makīrīra manīrīre marī na ruo; na hau Jusufu agīcakaīra ithe matukū mūgwanja.

11 Na rīrīa Akaanani arīa maatūūraga kūu moonire macakaya macio hau ihuhīro-inī rīa ngano rīa Atadi, makīrīra atīrī, “Andū a Misiri marī na igongona rīa macakaya ma kīeha.” Na nīkīo handū hau hakuhi na Jorodani heetagwo Abeli-Miziraimu.

12 Nī ūndū ūcio ariū a Jakubu magīka o ūrīa aamaathīte:

13 Makīmūkuua makīmūtwarā būrūri wa Kaanani, na makīmūthika ngurunga-inī rīa yarī gīthaka-inī kīa Makipela, hakuhi na Mamure, rīra Iburahīmu aagūranīirie na gīthaka kīu kīrī handū ha gūthikanwo kuuma kūrī Efironi ūrīa Mūhiti.

14 Thuutha wa gūthika ithe-rī, Jusufu agīcooka Misiri hamwe na ariū a ithe na arīa othe maathīte nake gūthika ithe.

Jusufu Kūūmūrīra Ariū a Ithe

15 Na rīrīa ariū a ithe moonire atī ithe wao nīakua, makiuga atīrī, “Ī angīkorwo Jusufu nīatūūire atīguagīra ūūru, na atūrīhie maūru marīa mothe twamwīkire?”

16 Nī ūndū ūcio magītūmana kūrī Jusufu makiuga atīrī, “Thoguo atanakua nīatigire oiga atīrī:

17 ‘Ūū nīguo mūkeera Jusufu: ndagūthaiha ūrekere ariū a thoguo mehia na mahītia marīa meekire nī ūndū nīmagwīkire ūūru mūno.’ Na rīu twagūthaiha wohere ndungata cia Ngai wa thoguo mehia macio.” Na rīrīa ndūmīrīri yao yamūkinīyīre, Jusufu akīrīra.

18 Ariū a ithe magīcooka magīthīi kūrī we, makīgūithia thī mbere yake, makiuga atīrī, “Tūrī ngombo ciaku.”

19 No Jusufu akīmeera atīrī, “Tigai gwītīgīra. Kaī nīi akīrī nīi Ngai?”

20 Inyanīrie ūrīa kūrīka rīu, ūhoro wa kūhonokia mīoyo ya andū aingī.

21 Nī ūndū ūcio-rī, mūtigetīgīre. Nīndīmūheaga iryo cianyu na cia ciana cianyu.” Nake akīmomīrīra na akīmarīra wega.

Gīkuū kīa Jusufu

22 Jusufu agīkara Misiri, hamwe na andū othe a nyūmba ya ithe. Aatūūire muoyo mīaka igana rīmwe na ikūmi,

23 na akīona rūciarō rwa gatatū rwa ciana cia Efiraimu. O na ciana cia Makiru mūrū wa Manase ciaciarwo nīciaigīrīrīrwo maru-inī ma Jusufu.

24 Nīngī Jusufu akīra ariū a ithe atīrī, “Ndī hakuhi gūkua. No rīrī, ti-itherū Ngai nīagooka kūmūrora amūteithie na amūrute kuuma būrūri ūyū, amūtware būrūri ūrīa erīre Iburahīmu, na Isaaka na Jakubu na mwīhītwā.”

²⁵ Nake Jusufu agĩtũma ariũ a Isiraeli mehĩte na mwĩhĩtwa, akĩmeera atĩrĩ, “Ti-itherũ Ngai nĩagooka kũmũteithia, na hĩndĩ iyo yakinya no nginya mũgaakuua mahĩndĩ makwa kuuma kũndũ gũkũ.”

²⁶ Nĩ ũndũ ũcio Jusufu agĩkua, arĩ na ũkũrũ wa mĩaka igana rĩmwe na ikũmi. Thuutha wa kũmũthondeka ndakabuthe, makĩmũiga ithandũkũ-inĩ rĩa gũthikwo narĩo o kũu Misiri.

THAAMA

Kühinyĩrĩrio kwa Andũ a Isiraeli

¹ Maya nĩmo marĩtwa ma ariũ a Isiraeli ariã maathiire bũrũri wa Misiri hamwe na Jakubu, o mũndũ na andũ a nyũmba yake:

² Nao nĩ Rubeni, na Simeoni, na Lawi, na Juda;

³ Isakaru, na Zebuluni na Benjamini;

⁴ Dani na Nafitali; Gadi na Asheri.

⁵ Njiaro cia Jakubu ciothe ciarĩ mĩrongo mũgwanja; nowe Jusufu, aarĩ bũrũri wa Misiri o na mbere iyo.

⁶ Na rĩrĩ, Jusufu na ariũ a ithe othe, na rũciaro rũu ruothe rwa ihinda rũu magĩkua,

⁷ no andũ a Isiraeli magĩciarana na makĩngĩha mũno, magĩtuĩka aingĩ makĩria, o nginya makĩyũra bũrũri ũcio.

⁸ Na rĩrĩ, mũthamaki ũngĩ ũtooĩ ũhoru wa Jusufu akĩambĩrĩria gũthamaka kũu bũrũri wa Misiri.

⁹ Nake akĩra andũ ake atĩrĩ, “Onei, andũ a Isiraeli nĩmaingĩhite mũno makĩria, magatũkĩria hinya.

¹⁰ Gĩũkei, no nginya tũmathĩi na wara nĩguo matikae kũingĩha mũno gũkĩra ũũ, tondũ kũngĩgia mbaara, no manyiitane na thũ ciitũ na marũe na ithuĩ, na macooke moore moime bũrũri ũyũ.”

¹¹ Nĩ ũndũ ũcio andũ a Misiri makĩmaigĩra arori a ngombo mamahinyĩrĩrie na ũndũ wa kũmarutithia wĩra wa hinya, nao andũ a Isiraeli magĩaka Pithomu na Ramesese marĩ matũũra manene ma kũigwo indo cia Firaũni.

¹² No o ũrĩa maathiire na mbere kũhinyĩrĩrio-rĩ, noguo maaciaranire na makĩyũra bũrũri-inĩ ũcio; nĩ ũndũ ũcio andũ a Misiri makĩambĩrĩria gwĩtigĩra andũ a Isiraeli mũno,

¹³ na makĩmahinyĩrĩria na wĩra matekũmaiguĩra tha.

¹⁴ Andũ a Misiri magĩtũma mũtũũrĩre wa andũ a Isiraeli ũgĩe na ruo rũkĩru nĩ ũndũ wa wĩra mũritũ wa gũthondeka maturubarĩ na thimĩti, hamwe na mawĩra ma mũthemba yothe mĩgũnda-inĩ; andũ a Misiri maamahinyagĩrĩria matekũmaiguĩra tha mawĩra-inĩ mao mothe.

¹⁵ Mũthamaki wa bũrũri wa Misiri akĩra Shifra na Pua, aciarithania ariã maateithagia atumia a Ahibirania,* atĩrĩ,

¹⁶ “Rĩrĩa mũrĩteithagia atumia a Ahibirania makĩgĩa ciana, na mwarora marĩ gĩtanda-inĩ gĩa kũgĩra mwana-rĩ, mũngĩona nĩ kahĩi kooragei, no kangĩkorwo karĩ kairĩtu, mũkareka gatũũre muoyo.”

¹⁷ Na rĩrĩ, aciarithania acio tondũ nĩmetigĩrĩte Ngai, matiigana gwĩka ũrĩa mũthamaki wa bũrũri wa Misiri aamerĩte meke; makĩreka tũhĩ tũtũũre muoyo.

¹⁸ Nake mũthamaki ũcio wa bũrũri wa Misiri agĩĩta aciarithania acio, akĩmooria atĩrĩ, “Mwĩkite ũũ nĩkĩ? Nĩ kĩ gĩtũmĩte mũreke tũhĩ tũtũũre muoyo?”

¹⁹ Nao aciarithania acio magĩcookeria Firaũni atĩrĩ, “Atumia a Ahibirania matĩhaana ta atumia a Misiri; o nĩ ahiũ magĩaga ciana aciarithania matanakinya.”

* **1:15** Shifra na Pua maarĩ atumia a Misiri ariã maaciarithanagia, na nĩo maateithagĩrĩria atumia a Ahibirania gũciara.

20 Nĩ ùndũ ùcio Ngai agĩgĩtanahĩra aciarithania acio, nao andũ a Isiraeli makĩongerereka o na makĩngĩha makĩria.

21 Na rĩrĩ, tondũ aciarithania acio nĩmetigĩrĩte Ngai, akĩmahe ciana ciao kũmbe.

22 Nake Firaũni agĩatha andũ ake othe atĩrĩ: “Kahĩ o gothe gaaciarwo nĩ Mũhibirania no nginya mũgagaikia Rũũĩ rwa Nili, no mũreke kairĩtu o gothe gatũũre muoyo.”

2

Gũciarwo kwa Musa

1 Na rĩrĩ, mũndũ ùmwe wa nyũmba ya Lawi nĩahikirie mũtumia wa mũhĩrĩga wa Alawii,

2 nake akĩgĩa nda, agĩciara kahĩ. Rĩrĩa onire kaarĩ kaana gathaka-rĩ, agĩkahitha nyũmba mĩeri itatũ.

3 No rĩrĩa aaremirwo nĩgũkahitha rĩngĩ-rĩ, agĩgathondekera gĩkabũ gĩa ithanjĩ na agĩgĩthinga na rami. Agĩcooka agĩkomia kaana kau thĩinĩ wakĩo, agĩkahitha mathanjĩ-inĩ kũu hũgũrũrũ-inĩ cia Nili.

4 Mwarĩ wa nyina na kaana kau aarũgamaga haraaya nĩguo one ùndũ ũrĩa ũngĩgakora.

5 Na rĩrĩ, mwarĩ wa Firaũni agĩikũrũka Nili nĩguo agethambe, nacio ndungata ciake ciaceerangaga kũu hũgũrũrũ-inĩ cia rũũĩ rũu. Nake akĩona gĩkabũ kũu kũu ithanjĩ-inĩ, na agĩtũma ngombo yake ya mũirĩtu ikĩgũre.

6 Agĩkunũra gĩkabũ kũu na akĩona kaana kau. Agĩkaiguĩra tha tondũ nĩkarĩraga. Nake akiuga atĩrĩ, “Gaka nĩ kaana kamwe ga twana twa Ahibirania.”

7 Nake mwarĩ wa nyina na kaana kau akĩũria mwarĩ wa Firaũni atĩrĩ, “Ngacarie mũtumia ùmwe Mũhibirania akũrerere kaana gaka?”

8 Nake agĩcookia atĩrĩ, “Iĩ, thĩĩ.” Nake mũirĩtu ùcio agĩthĩĩ, akĩgĩra nyina wa kaana kau.

9 Mwarĩ wa Firaũni akĩmwĩra atĩrĩ, “Oya kaana gaka ũkanderere, nĩndĩrĩkũrhaga.” Nĩ ùndũ ùcio mũtumia ùcio akĩoya kaana kau agĩkarera.

10 Rĩrĩa kaana kau gaakũrire-rĩ, agĩgatwarĩra mwarĩ wa Firaũni nako gagĩtuĩka ta mũriũ. Agĩgeeta Musa, akiuga atĩrĩ, “Nĩ tondũ ndakarũre maaĩ-inĩ.”

Musa Kũũrĩra Midiani

11 Thuutha wa Musa gũtuĩka mũndũ mũgima-rĩ, mũthenya ùmwe nĩathiire gũceera harĩa andũ ao maarĩ, nake akĩmabaara makĩrutithio wĩra na hinya. Nĩngĩ akĩona Mũmisiri akĩhũura Mũhibirania, ùmwe wa andũ ake mwene.

12 Nake acũthĩrĩria mĩena yothe na ndone mũndũ-rĩ, akĩũraga Mũmisiri ùcio, na akĩmũthika mũthanga-inĩ.

13 Mũthenya ũyũ ũngĩ akiumagara na akĩona Ahibirania eerĩ makĩrũa. Akĩũria ũrĩa wogitanĩte atĩrĩ, “Ūraringa Mũhibirania wanyu nĩkĩ?”

14 Nake mũndũ ùcio akĩmũria atĩrĩ, “Nũũ wagũtuire mwathi na mũtuithania wa maciira maitũ? Anga nĩũreciiria kũnjũraga o ta ũria ũrooragire Mũmisiri?” Nake Musa agĩtigĩra na agĩciiria atĩrĩ, “Ūrĩa ndĩrekire no nginya ũkorwo nĩũmenyekete.”

15 Rir̄ia Firaūni aiguire ūhoru ūcio, akīgeria kūr̄ragithia Musa, nowe Musa akūr̄ira Firaūni agīthiī gūtūura Midiani,* kūr̄ia aikarire thī hakuhi na gīthima.

16 Na rir̄i, Jethero mūthīnjiri-ngai wa Midiani aarī na airītu ake mūgwanja, nao magīuka gūtaha maai na kūyūria mīharatī manyuithie rūuru rwa mbūri rwa ithe wao.

17 Arīithi amwe nīmookire na makīngata airītu acio, no Musa agīūkīra, akīmāteithūra na akīhe ūhiū wao maai.

18 Rir̄ia airītu acio maainūkire kūrī ithe wao Reueli-rī,† akīmooria atīrī, “Nī kīi giatūma mūcooke narua ūguo ūmūthi?”

19 Makīmūcookeria atīrī, “Mūmisiri ūmwe nīatūteithūrire kūrī arīithi; o na nīwe ūtūtahūire maai na atūheera mbūri ciitū maai.”

20 Jethero akīmooria atīrī, “Na akirī kū?” “Mūmūtigire nīkī? Thiī mūmwīte, oke arīanīre na ithūi.”

21 Nake Musa agītīkīra gūikara kwa mūdū ūcio, nake akīmūhe mwarī wetagwo Zipora amūhikie.

22 Zipora agīciara kaana ga kahī, nake Musa agīgeeta Gerishomu, tondū oigire atīrī, “Nduīkite mūgeni būrūri wene.”

23 Thuutha wa ihinda iraaya-rī, mūthamaki wa būrūri wa Misiri nīakuire. Andū a Isiraeli magīcaaya nī ūndū wa ūkombo, na makīrīra Ngai; nakīo kīrīro kīao atī mateithio nī ūndū wa ūkombo gīgīkinyīra Ngai.

24 Nake Ngai akīguā gūcaaya kwao nake akīrīrikana kīrīkanīro giake na Iburahīmu, na Isaaka na Jakubu.

25 Nī ūndū ūcio Ngai akīona gūtangīka kwa andū a Isiraeli, nake akīrūmbūiya ūhoru wao.

3

Musa na Kīhinga Giakanaga Mwaki

1 Na rir̄i, Musa nī kūrīithia arīithagia rūuru rwa mbūri rwa mūthoni-we Jethero, mūthīnjiri-ngai wa Midiani, nake agītongoria rūuru rūu rwa mbūri mwena ūria ūngī wa werū kūraya ma, na agīkinya Horebu, kīrīma-inī kīa Ngai.*

2 Arī kū-rī, akīumīrīrwo nī mūraika wa Jehova arī nīnīmī-inī cia mwaki ikiuma kīhinga-inī. Musa akīona atī o na gūtuika kīhinga nīgīakanaga-rī, gītiahīaga.

3 Nī ūndū ūcio Musa agīciiria atīrī, “Nīngūthīi ho nīgeetha nyone ūndū ūyū mūgeni, menye kīria kīragiria kīhinga kīhīe.”

4 Rir̄ia Jehova onire atī nīathīi hau gūcūthīrīria, Ngai akīmwīta arī kīhinga-inī, “Musa! Musa!”

Nake Musa agītīka, akiuga atīrī, “Nīi ūyū haha.”

5 Nake Ngai akīmwīra atīrī, “Ndūgakuhīrīre haha. Ruta iraatū ciaku magūrū, nīgūkorwo handū hau ūrūgamīte nī handū hatheru.”

6 Nīngī akīmwīra atīrī, “Nīi nī nī Ngai wa thoguo, Ngai wa Iburahīmu, Ngai wa Isaaka, o na Ngai wa Jakubu.” Kahinda kau Musa akīhitha ūthiū wake, tondū nīetigīrīre kūrorra Ngai.

7 Jehova akiuga atīrī; “Ti-itherū nīnyonete mīnyamaro ya andū akwa kūu būrūri wa Misiri. Nīnjigūite kīrīro kīao nī ūndū wa

* **2:15** Midiani aarī ūmwe wa ariū a Iburahīmu (Kīam 25:2); andū a Midiani maatūraga gathigathini wa Kīrīma gīa Sinai. † **2:18** Reueli nowe wetagwo Jethero, na nī we warī mūthoni-we wa Musa. * **3:1** Kīrīma gīa Sinai kīoikaine ta kīrīma kīa Ngai.

arūgamīrīri a ngombo ariā mamahinyagīrīria, na nīngūrūmbūiya ūhoro wa kūnyamarīka kwao.

⁸ Nī ūndū ūcio nīnjikūrūkīte nīguo ndimateithūre kuuma moko-inī ma andū a Misiri, ndimarute būrūri ūcio, ndimatware būrūri mwega na mwarīi, būrūri ūrī būthi wa iria na ūkī, kūria gūtūragwo nī Akaanani, na Ahiti, na Aamori, na Aperizi, na Ahivi, na Ajobusi.

⁹ Na rīu kīrīro kīa andū a Isiraēli nīkīnginyūire, na nīnyonete ūrīa andū a būrūri wa Misiri maramahinyīrīria.

¹⁰ Nī ūndū ūcio, thīi. Ndīragūtūma kūrī Firaūni ūkarute andū akwa a Isiraēli moime būrūri wa Misiri.”

¹¹ No Musa akūria Ngai atīrī, “Nī ndī ū wa gūthīi kwa Firaūni ngarute andū a Isiraēli moime būrūri wa Misiri?”

¹² Nake Ngai agīcookia atīrī, “Ndīrīkoragwo hamwe nawe. Naguo ūndū ūyū nīguo ūgaatuika kīmenyithia gīa atī nī nī ngūtūmīte: Rīrīa ūkaaruta andū a Isiraēli moime būrūri wa Misiri, nīmūka hooyagīra Ngai kīrīma-inī gīkī.”

¹³ Musa akūria Ngai atīrī, “Ingīthīi kūrī andū a Isiraēli ndīmeere atīrī, ‘Nī Ngai wa maithe manyu wandūma kūrī inyuū,’ nao manjūurie atīrī, ‘Ngai ūcio etagwo atīa?’ ngaamacookeria atīa?”

¹⁴ Ngai akūria Musa atīrī, “Nī NDŪIRE O TA ŪRĪA NDŪIRE. Īra andū a Isiraēli atīrī, Ūrīa wītagwo ‘Nī NDŪIRE nīwe ūndūmīte kūrī inyuū.’ ”

¹⁵ Nīngī Ngai agīcooka akūria Musa atīrī, “Īra andū a Isiraēli atīrī, ‘Jehova, o we Ngai wa maithe manyu, Ngai wa Iburahīmu, na Ngai wa Īsaaka na Ngai wa Jakubu nīandūmīte kūrī inyuū.’ Rīrī nīrīo rīitwa rīakwa nginya tene, rīitwa rīrīa ndīrīrikanagwo narīo kuuma njjarwa na njjarwa.

¹⁶ “Thīi, ūcookanīrīrie athuuri a Isiraēli, ūmeere atīrī, ‘Jehova, Ngai wa maithe manyu o we Ngai wa Iburahīmu, na Īsaaka, na Jakubu nīanyumīrīire akanjūra atīrī: Nīndorete na ngoona maūndū marīa mwīkītwo kūu būrūri wa Misiri,

¹⁷ na nīndūite nīngūmūruta kuuma mīnyamaro-inī yanyu kūu būrūri wa Misiri, ndīmūtware būrūri wa Akaanani, na Ahiti, na Aamori, na Aperizi, na Ahivi, na Ajobusi, būrūri ūrī būthi wa iria na ūkī.’

¹⁸ “Athuuri acio a Isiraēli nīmagagūthikīrīria. Nīngī wee na athuuri acio nīmūgathīi kūrī mūthamaki wa būrūri wa Misiri na mūmwīre atīrī, ‘Jehova, o we Ngai wa Ahibirania, nīarītie na ithuū. Nī ūndū ūcio twītīkīrie tūthīi rūgendo rwa mīthenya ĩtatū werū-inī tūkarūtīre Jehova Ngai witū magongona.’

¹⁹ No nīnjūū atī mūthamaki ūcio wa būrūri wa Misiri ndakamwītīkīria mūthīi, tīga guoko gwakwa kwa hīnya kūmūhatīrīrie gwīka ūguo.

²⁰ Nī ūndū ūcio nīngatambūrūkia guoko gwakwa hūire andū a Misiri na maūndū mothe ma mategania marīa ngeeka thīnī wao. Thuutha ūcio, nīakamwītīkīria mūthīi.

²¹ “Na nīngatūma mwītīkīrīke nī andū a Misiri, nīgeetha rīrīa mūkoimagara, mūtikanathīi moko matheri.

²² Mūndū-wa-nja o wothe Mūisiraēli nīakahooya mūndū wa itūra rīake, na ahoee mūndū-wa-nja o wothe matūūranagūa nake gwake nyūmba indo cia betha na thahabu o na nguo, iria mūkaahumba ciana cianyu cia aanake na cia airītu. Na nī ūndū ūcio nīmūgataha andū acio a Misiri.”

4

Musa Kuona Ciama

1 Musa akimūcookeria atĩrĩ, “Ĩ mangĩrega kũnjĩtikia kana kũnjigua, na manjĩre atĩrĩ, ‘Jehova ndakuumĩrĩre?’ ”

2 Nake Jehova akimūuria atĩrĩ, “Nĩ kĩ kũ ũrĩ nakĩo guoko?”

Nake agĩcookia atĩrĩ, “Nĩ rũthanju.”

3 Jehova akĩmwĩra atĩrĩ, “Rũkie thĩ.”

Musa akĩrũikia thĩ, naruo rũgĩtuika nyoka, nake akimūũra.

4 Nake Jehova akĩmwĩra atĩrĩ, “Tambũrũkia guoko ũmĩnyiite mũting’oe.” Nĩ ũndũ ũcio Musa agĩtambũrũkia guoko akimĩnyiita, nayo ikĩgarũruka, igĩtuika rũthanju guoko-inĩ gwake.

5 Nake Jehova akiuga atĩrĩ, “Ũndũ ũyũ nĩguo wa gũtũma metĩkie atĩ Jehova, o we Ngai wa maithe mao Ngai wa Iburahĩmu, na Ngai wa Isaaka, na Ngai wa Jakubu niakuumĩrĩre.”

6 Ningĩ Jehova akiuga atĩrĩ, “Ikia guoko nguo-inĩ yaku.” Nĩ ũndũ ũcio Musa agĩkia guoko nguo-inĩ yake, na rĩria aakũrutire kwarĩ na mangũ, gũkeerũha ta ira.

7 Jehova agĩcooka akĩmwĩra atĩrĩ, “Cookia guoko nguo-inĩ yaku.” Nĩ ũndũ ũcio Musa agĩcookia guoko nguo-inĩ, na rĩria aakũrutire kwagarũrũkite gũkahaanana na mwĩrĩ ũcio ũngĩ wake.

8 Ningĩ Jehova akiuga atĩrĩ, “Mangĩaga gũgwĩtikia na kũrũmbũiya kĩama kĩa mbere, no gũkorwo nĩmagetikia gĩa keerĩ.

9 No mangĩaga gwĩtikia ciama ici cieri kana mage gũkũigua-rĩ, ũgaataha maaĩ kuuma Rũũ rwa Nili na ũmaite thĩ. Maaĩ macio ũgaataha kuuma rũũ nĩmagatuika thakame maitwo thĩ.”

10 Musa akĩra Jehova atĩrĩ, “Wee, Mwathani, nĩũũ nĩ ndirĩ ndatuika mũndũ mwaria wega, kuuma o tene o na kuuma wambĩrĩria kwaria na nĩ ndungata yaku. Nĩ ndirĩ mĩtũkĩ ya mĩario, na ndĩ rũrĩmĩ rũritũ.”

11 Jehova akĩmwĩra atĩrĩ, “Nũũ waheire mũndũ kanua? Nũũ ũtũmaga mũndũ aage kũigua kana aremwo nĩ kwaria? Nũũ ũtũmaga mũndũ one kana atuike mũtumumu? Githĩ ti nĩ, Jehova?”

12 Na rĩrĩ, thĩ; nĩngakũhotithia kwaria na ngũrute ũria ũkoiga.”

13 No Musa akiuga atĩrĩ, “Mwathani, ndagũthaitha tũma mũndũ ũngĩ akaarie.”

14 Namu marakara ma Jehova makĩrĩrĩmbũkĩra Musa, akimūuria atĩrĩ, “Ĩ mũrũ wa nyũkwa Harũni, ũria Mũlawii-rĩ, ndangĩaria? Nĩnjũũ na aarie wega. Arĩ njĩra-inĩ agĩũka gũgũtũnga, na nĩegũkena akuona.

15 Ũrimwaragĩria na ũkamwĩra ũria ekuuga, na nĩngamũhotithia inyuĩ eerĩ kwaria, na ndĩmũrute ũria mũgeeka.

16 Nĩakaarĩria andũ handũ haku, na agaatuika taarĩ we kanua gaku, nawe ũtuĩke ta ũrĩ Ngai harĩ we.

17 No oya rũthanju rũrũ nĩguo ũhotage kũringa ciama naruo.”

Musa Gũcooka Bũrũri wa Misiri

18 Nake Musa agĩcooka kwa Jethero mũthoni-we, akĩmwĩra atĩrĩ, “Njĩtikĩria njooke bũrũri wa Misiri kũrĩ andũ aitũ, ngarore kana nĩ kũrĩ matũire muoyo.”

Jethero akiuga atĩrĩ, “Thĩ, ndakũhoera thayũ.”

19 Na rĩrĩ, Jehova nĩarĩrie Musa arĩ o kũu Midiani, akĩmwĩra atĩrĩ, “Cooka bũrũri wa Misiri, nĩgũkorwo andũ othe arĩa meendaga gũkũũraga nĩmakuĩte.”

20 Nĩ ùndũ ùcio Musa akĩoya mūtumia wake na ariũ ake, akĩmahaicia ndigiri na makĩambĩrĩria rùgendo rwa gũcooka bũrũri wa Misiri. Nake akĩoya rũthanju rwa Ngai akĩrũnyiita na guoko.

21 Jehova akĩra Musa atĩrĩ, “Wacooka bũrũri wa Misiri-rĩ, tigĩrĩra nĩ weka morirũ mothe marĩa ngũhotithĩtie gwĩka mbere ya Firaũni. No nĩngomia ngoro yake nĩgeetha ndagetĩkirie andũ mathiĩ.

22 Ningĩ wĩre Firaũni atĩrĩ, ‘Ùũ nĩguo Jehova ekuuga: Isiraeli nĩwe mũriũ wakwa wa irigithathi,

23 na nĩndakwĩre atĩrĩ, “Reke mũriũ wakwa athiĩ akaahoe.” No nĩwaregire kũmwĩkĩria athiĩ; nĩ ùndũ ùcio nĩngooraga mũriũ waku wa irigithathi.’”

24 Marĩ handũ harĩa mararĩrĩre marĩ rùgendo-inĩ-rĩ, Jehova akiumĩrĩra Musa, na aarĩ hakuhi kũmũuraga.

25 No Zipora akĩoya kahiga kaarĩ kogĩ ta kahiũ, akĩruithia mũriũ, na akĩhutithia gĩkonde kiu nyarĩrĩ cia Musa. Agĩcooka akĩmwĩra atĩrĩ, “Titherũ ùrĩ mũthuuri wakwa wa thakame.”

26 Nĩ ùndũ ùcio Jehova agĩtigana nake. (Hĩndĩ iyo mūtumia ùcio wake oigire “ùrĩ mũthuuri wakwa wa thakame” aaragia ùhoro wa irua.)

27 Nake Jehova akĩra Harũni atĩrĩ, “Thiĩ werũ-inĩ ùgathaagane Musa.” Nĩ ùndũ ùcio Harũni agĩtũnga Musa kĩrĩma-inĩ kĩa Ngai, akĩmũhĩmbĩria.

28 Nake Musa akĩra Harũni ùrĩa wothe Jehova amũtũmĩte akoige, o na ningĩ ùhoro wa ciana ciothe irĩa aamwathĩte aringe.

29 Musa na Harũni magĩcookanĩrĩria athuuri a Isiraeli othe,

30 nake Harũni akĩmeera ùrĩa wothe Jehova eerĩte Musa. O na ningĩ Musa akĩringa ciana mbere yao;

31 nao magĩtũkia. Na rĩrĩa maiguire atĩ Jehova nĩameciirĩtie na akona mĩnyamaro yao-rĩ, makĩnamĩrĩra, magĩthathaiya.

5

Gũthondeka Maturubarĩ

1 Thuutha-inĩ Musa na Harũni nĩmathiire kũrĩ Firaũni, makĩmwĩra atĩrĩ, “Jehova, o we Ngai wa Isiraeli, oigĩte ùũ: ‘Reke andũ akwa mathiĩ, nĩgeetha makagĩe na gĩathĩ gĩakwa werũ-inĩ.’”

2 Nake Firaũni akĩmooria atĩrĩ, “Jehova nĩwe ù, atĩ ndĩmwathĩkire na ndekererie andũ a Isiraeli mathiĩ? Nii ndiũũ Jehova na ndikũrekereria andũ a Isiraeli mathiĩ.”

3 Ningĩ makĩmwĩra atĩrĩ, “Ngai wa Ahibirania nĩatwarĩirie. Nĩ ùndũ ùcio twĩtikirie tũthiĩ rùgendo rwa mũthenya itatũ werũ-inĩ tũkarutĩre Jehova Ngai witũ magongona, kwaga ùguo no atũrehithĩrie mũthiro kana atũniine na rũhiũ rwa njora.*”

4 No mũthamaki wa bũrũri wa Misiri akĩmooria atĩrĩ, “Musa na Harũni, nĩ kĩĩ kĩratũma mũrute andũ wĩra-inĩ wao? Cookai wĩra-inĩ wanyu!”

5 Nake Firaũni akiuga atĩrĩ, “Ta rorai, andũ a bũrũri riu nĩmaingĩhĩte, na inyũ nĩmũragiria marute wĩra.”

6 Mũthenya o ùcio Firaũni agĩatha arũgamĩrĩri a ngombo o na nyabaara cia andũ,† akĩmeera atĩrĩ,

7 “Mũtigacooke kũhe andũ a Isiraeli nyeki ya gũthondeka maturubarĩ; nĩmathiĩ magecarĩrie nyeki o ene.

* 5:3 Gĩtũmi kĩa andũ a Isiraeli gũthiĩ kũrutĩra magongona kũraihu na andũ a Misiri nĩ tondũ kũrĩ andũ a Misiri, ng’ombe ciarĩ nyamũ nyamũre (8:22). † 5:6 Arũgamĩrĩri arĩa maaroraga andũ a Isiraeli maarĩ andũ a Misiri, nacio nyabaara ciarĩ andũ a Isiraeli.

⁸ No mūmeere atī no nginya mathondeke maturubarī mūigana o ta wa mbere; mūtikamanyihīrie gīthimo. Nī igūūta; nīkio mararīra makoiga atīrī, ‘Nītūrekwo tūthī tūkarutīre Ngai witū igongona.’

⁹ Maritūhīrie wīra nīgeetha makoragwo makīruta wīra hīndī ciothe, na mūtige gūthikīrīria ūhero wa maheeni.”

¹⁰ Nao arūgamīrīri a ngombo na nyabaara cia andū magīthīi makīra andū atīrī, “Firaūni ekuuga ūū: ‘Ndigūcooka kūmūhe nyeki rīngī.

¹¹ Thīi mūgecarīrie nyeki yanyu kūrīa guothe mūrīmīona, no wīra wanyu ndūkūnyihanyihio o na hanini.’”

¹² Nī ūndū ūcio andū makīhurunjūkīra būrūri wa Misiri guothe kūngania makoni ma ngano mamatūmīre ta nyeki.

¹³ Arūgamīrīri a ngombo makīmahinyīrīria mūno, makameeraga atīrī, “Rīkīai wīra ūrīa mwaḡīrīrwo wa o mūthenya, o ta ūrīa mwekaga rīria mwaheagwo nyeki.”

¹⁴ Nao andū a Isiraēli arīa maarī nyabaara arīa maathuurītwo nī anene a ngombo a Firaūni magakīhūūrāgwo, makoorio atīrī, “Nī kī kīragirīrie mūhingie mūigana wa maturubarī ma ira kana ma ūmūthī, ta ūrīa mūrēkaga mbere?”

¹⁵ Nao andū a Isiraēli arīa maarī nyabaara magīthīi kūrī Firaūni kūmūthaiha, makīmūūria atīrī: “Nī kī gītūmīte wīke ndungata ciaku maūdū maya?”

¹⁶ Ndungata ciaku itiraheo nyeki, na no tūrerwo, “Thondekai maturubarī! Ndungata ciaku nīrahūūrwo, no andū aku nīo marī na mahītia.”

¹⁷ Nake Firaūni aḡīcookia atīrī, “Igūūta ici! Inyuī mūrī igūūta! Nīkio mūrīkara mūkiugaga atīrī, ‘Nītūrekwo tūkarutīre Jehova igongona.’

¹⁸ Cookai wīra-inī. Mūtikūheo nyeki, na no nginya mūthondeke mūigana wa maturubarī marīa mwaḡīrīrwo.”

¹⁹ Nao andū a Isiraēli arīa maarī nyabaara makīmenya atī maarī thīina-inī rīria meerirwo atīrī, “Mūtikūnyihīrio mūigana wa maturubarī marīa mwaḡīrīrwo gūthondeka o mūthenya.”

²⁰ Rīria moimire harī Firaūni-rī, magīkora Musa na Harūni arīa maameterēire,

²¹ nao anyabara acio makīmeera atīrī, “Jehova aromuona na amūtuire ciira! Mūtūmīte tūtūike kīndū kīnungu kūrī Firaūni na anene ake, na mūkamane rūhiū rwa njora moko-inī mao matūūrage.”

Ngai Kwīranīra Gūkūūra Andū Ake

²² Musa aḡīcooka kūrī, Jehova akīmūūria atīrī, “Mwathani, nī kī gītūmīte ūrehithīrie andū aya thīina? Gīkī nīkio gīatūmīre ūndūme?”

²³ Kuuma rīria ndaathīire kūrī Firaūni kūmwarīria thīinī wa rīitwa rīaku, nīarehīre andū aya thīina, nawe ūkaaga gūteithūra andū aku o na hanini.”

6

¹ Ningī Jehova akīra Musa atīrī, “Rīu nīūkuona ūrīa ngwīka Firaūni: Nī tondū wa guoko gwakwa kūrī hinya-rī, nīakamarekereria mathīi; na ningī nī tondū wa guoko gwakwa kūrī hinya, nīakamaingata moime būrūri wake.”

² Ngai aḡīcooka akīra Musa atīrī, “Nī nīi Jehova.

³ Nī nīi ndoimīrīire Iburahīmu, na Isaaka, o na Jakubu ndī Mūrungu Mwene-Hinya-Wothe, no matiamenyire na rīitwa rīu rīakwa Jehova.

⁴ O na nīndathondekire kīrīkanīro ḡākwa nao atī nīngamahe būrūri wa Kaanani, kūrīa maatūūrāga marī ageni.

⁵ Na makīria-rī, nīnjiguīte gūcaaya kwa andū a Isiraeli, arīa matuītwo ngombo nī andū a Misiri, na nīndirikanīte kīrīkanīro gīakwa nao.

⁶ “Nī ūndū ūcio, īra andū a Isiraeli atīrī: ‘Nīi nī nīi Jehova, na nīngamwaūra icooki rīu mūigīrīrwo nī andū a Misiri. Nīngamuohora mūtige gūcooka gūtuīka ngombo ciao, na nīngamūkūūra ndambūrūkītie guoko na cīiko nene cia ūtuanīri ciira.

⁷ Ngaamuoya ta andū akwa kīūmbe, na nduīke Ngai wanyu. Hīndī īyo nīmūkamenya atī nī nīi Jehova Ngai wanyu ūrīa wamūrūtire icooki-inī rīa andū a Misiri.

⁸ Na nīngamūtware būrūri ūrīa ndeeranīire na mwīhītwa nyambararītie guoko atī nīngahe Iburahīmu, na Isaaka, o na Jakubu. Nīguo ngūmūhe mūwīgwatīre ūtuīke wanyu. Nīi nī nīi Jehova.”

⁹ Musa agīkīheana ūhoro ūcio kūrī andū a Isiraeli, no matiamūiguire nī ūrīa maakuīte ngoro nīkūhinyīrīrio nī ūkombo.

¹⁰ Nīngī Jehova akīra Musa atīrī,

¹¹ “Thī wīre Firaūni, mūthamaki wa būrūri wa Misiri arekererie andū a Isiraeli moime būrūri wake.”

¹² No Musa akīra Jehova atīrī, “Angīkorwo andū a Isiraeli matingīnjigua-rī, nīkī kīngītūma Firaūni anjigwe, kuona njaragia ngītondoiraga?”

Andū a Nyūmba ya Musa na Harūni

¹³ Ngai nīacookire akīaria na Musa na Harūni ūhoro wīgīi andū a Isiraeli na Firaūni mūthamaki wa būrūri wa Misiri na akīmaatha marute andū a Isiraeli moime būrūri wa Misiri.

¹⁴ Aya nīo maarī atongoria a nyūmba ciao:

Ariū a Rubeni ūrīa irīgithathi rīa Isiraeli maarī Hanoku na Palu, na Hezironi, na Karimi. Acio nīo maarī mbarī cia Rubeni.

¹⁵ Ariū a Simeoni maarī Jemueli, na Jamini, na Ohadi, na Jakini, na Sohari, na Shauli ūrīa warī mūrīū wa mūtumia Mūkaanani. Acio nīo maarī mbarī cia Simeoni.

¹⁶ Maya nīmo maarī marītwa ma ariū a Lawi kūrīngana na maandīko mao: Gerishoni, na Kohathu, na Merari. Lawi aatūūrire muoyo mīaka 137.

¹⁷ Ariū a Gerishoni kūrīngana na mbarī ciao maarī Libini na Shimei.

¹⁸ Ariū a Kohathu maarī Amuramu, na Iziharu, na Hebironi, na Uzieli. Kohathu aatūūrire muoyo mīaka 133.

¹⁹ Ariū a Merari maarī Mahali na Mushi. Acio nīo maarī mbarī cia Lawi kūrīngana na maandīko mao.

²⁰ Amuramu nīahikirie mwarī wa nyina na ithe wetagwo Jokebedi, ūrīa wamūciarīire Harūni na Musa. Amuramu aatūūrire muoyo mīaka 137.

²¹ Ariū a Iziharu maarī Kora, na Nefegu, na Zikiri.

²² Ariū a Uzieli maarī Mishaeli, na Elizafani, na Sithiri.

²³ Harūni nīahikirie Elisheba, mwarī wa Aminadabu, o ūrīa warī mwarī wa nyina na Nahashoni, nake akīmūciarīra Nadabu na Abihu, na Eleazaru, na Ithamaru.

²⁴ Ariū a Kora maarī Asiri, na Elikana, na Abiasafu. Acio nīo mbarī cia Akora.

²⁵ Eleazaru mūrū wa Harūni nīahikirie mūrītu ūmwe wa Putieli, nake akīmūciarīra Finehasi.

Acio n̄o maarĩ atongoria a nyũmba cia Alawii, o mbarĩ o mbarĩ.

²⁶ Harũni o ũcio, marĩ na Musa, n̄o meerirwo nĩ Jehova atĩrĩ, “Rutai andũ a Isiraeli kuuma bũrũri wa Misiri kũringana na ikundi ciao.”

²⁷ N̄o maarĩirie Firaũni, mũthamaki wa bũrũri wa Misiri, ũhoru wa kũruta andũ a Isiraeli kuuma bũrũri wa Misiri. Maarĩ Musa o ũcio na Harũni.

Harũni Kwaria Ithenya rĩa Musa

²⁸ Na rĩrĩ, hĩndĩ ĩrĩa Jehova aarĩirie Musa arĩ kũu bũrũri wa Misiri-rĩ,

²⁹ aamwĩrĩre atĩrĩ, “Nĩ nĩ nĩ Jehova. ĩra Firaũni mũthamaki wa bũrũri wa Misiri ũrĩa wothe ngũkwĩra.”

³⁰ No Musa akĩira Jehova atĩrĩ, “Kuona njaragia ngĩtondoiraga-rĩ, Firaũni angĩkĩnjigua nĩkĩ?”

7

¹ Ningĩ Jehova akĩira Musa atĩrĩ, “We ngũtuĩte ta Ngai harĩ Firaũni, nake mũrũ wa nyũkwa Harũni egũtuĩka mũnabii waku.

² Wee ũriugaga ũrĩa wothe ndĩgwathaga, nake mũrũ wa nyũkwa Harũni nĩwe ũrĩrĩraga Firaũni arekererie andũ a Isiraeli moime bũrũri wake.

³ No nĩngũtũma ngoro ya Firaũni yũme, na o na ndaingĩhia ciama ciakwa na morĩrũ gũkũ bũrũri wa Misiri-rĩ,

⁴ ndakamũigua. Ningĩ nĩngatambũrũkia guoko gwakwa kũu bũrũri wa Misiri, na ndute ikundi cia andũ akwa a Isiraeli moime kuo na ũndũ wa ciiko nene cia ũtuanĩri ciira.

⁵ Nao andũ a Misiri nĩmakamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova, rĩrĩa ngataambũrũkia guoko gwakwa njũkĩrĩre bũrũri wa Misiri na ndute andũ a Isiraeli moime kuo.”

⁶ Musa na Harũni magũĩka o ũrĩa Jehova aamaathĩte meke.

⁷ Musa aarĩ na miaka mĩrongo ĩnana nake Harũni miaka mĩrongo ĩnana na ĩtatũ hĩndĩ ĩrĩa maaragia na Firaũni.

Rũthanju rwa Harũni Gũtuĩka Nyoka

⁸ Jehova akĩira Musa na Harũni atĩrĩ,

⁹ “Rĩrĩa Firaũni arĩmwĩra atĩrĩ, ‘Ringai kĩama,’ nawe Musa wĩre Harũni atĩrĩ, ‘Oya rũthanju rwaku, ũrũkie thĩ o hau mbere ya Firaũni,’ naruo rũtuĩke nyoka.”

¹⁰ Nĩ ũndũ ũcio Musa na Harũni magĩthĩ kũrĩ Firaũni, nao magũĩka o ta ũrĩa maathĩtwo nĩ Jehova. Harũni agĩkia rũthanju rwake thĩ mbere ya Firaũni na anene ake, naruo rũgĩtuĩka nyoka.

¹¹ Nake Firaũni agĩta andũ arĩa oogĩ o na ago, na aringi ciama a Misiri, nao magũĩka o ũguo magĩtũmĩra maugĩ mao ma ũgo.

¹² O mũndũ agĩkia rũthanju rwake thĩ na rũgĩtuĩka nyoka. No rũthanju rwa Harũni rũkĩmeria thanju ciao.

¹³ No rĩrĩ, ngoro ya Firaũni ikĩũma nake akĩrega kũmaigua, o ta ũrĩa Jehova oigĩte.

Mũthiro wa Thakame

¹⁴ Ningĩ Jehova akĩira Musa atĩrĩ, “Ngoro ya Firaũni ndĩngĩororoa; niaregete kũrekereria andũ mathĩ.

15 Nĩgathiĩ kũrĩ Firaũni rūciinĩ agĩthiĩ rūũĩ.* Weterere mũcemanie nake hũgũrũrũ-inĩ cia Rũũĩ rwa Nili, na ũthiĩ na rūthanju rūrĩa rwa-garũrũkĩte rūgatuĩka nyoka.

16 Ūcooke ũmwĩre atĩrĩ, 'Jehova, o we Ngai wa Ahibirania, nĩandũmĩte ngwĩre ũũ: Rekereria andũ akwa mathiĩ nĩgeetha makandungatĩre marĩ werũ-inĩ. No nginya rĩu nĩũregete gũthikĩrĩria.

17 Jehova ekuuga atĩrĩ: Ūndũ ũyũ nĩguo ũgũtũma ũmenye atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova: Ngũgũtha maaĩ ma Rũũĩ rwa Nili na rūthanju rūrũ rūrĩ guoko-inĩ gwakwa, namo magarũrũke matũke thakame.

18 Thamaki iria irĩ thĩinĩ wa Rũũĩ rwa Nili nĩgũkua, naruo rūũĩ rũnunge; andũ a Misiri marenwo nĩ kũnyua maaĩ maruo.' "

19 Jehova akĩra Musa atĩrĩ, "Ĩra Harũni atĩrĩ, 'Oya rūthanju rwaku na ũtambũrũkie guoko igũrũ rĩa maaĩ ma bũrũri wa Misiri, na igũrũ rĩa tũrũũ, na mĩtaro, na tũmaria o na kũrĩa guothe kũhingĩrĩrie maaĩ nakuo guothe gũtũke thakame. Thakame ikaiyũra kũndũ guothe bũrũri wa Misiri, o na kũu ndoo-inĩ cia mĩtĩ na mĩtũngi-inĩ ya mahiga.' "

20 Musa na Harũni magũka o ũrĩa Jehova aathanĩte. Agĩkĩambararia rūthanju rwake arĩ mbere ya Firaũni na anene ake, nake akĩgũtha maaĩ ma Rũũĩ rwa Nili, namo maaĩ mothe makĩgarũrũka magĩtuĩka thakame.

21 Thamaki iria ciarĩ Rũũĩ rwa Nili igĩkua, naruo rūũĩ rũkĩnunga ũuru mũno, nginya andũ a bũrũri wa Misiri makĩremwo nĩ kũnyua maaĩ maruo. Bũrũri wa Misiri wothe ũkĩyũra thakame.

22 No aringi ciama a bũrũri wa Misiri magũka maũndũ o ta macio na ũndũ wa maũgĩ mao ma ũgo, nayo ngoro ya Firaũni ikĩũma; akĩrega kũigua Musa na Harũni, o ta ũrĩa Jehova oigite.

23 Handũ ha kũigua-rĩ, akĩhũndũka agĩthiĩ nyũmba-inĩ yake ya ũthamaki, na ndaigana kũrũmbũiya ũhoro ũcio ngoro-inĩ yake.

24 Nao andũ othe a Misiri makĩenja ithima gũkuhĩ na Rũũĩ rwa Nili nĩguo mone maaĩ ma kũnyua, tondũ matĩngĩahotire kũnyua maaĩ ma rūũĩ rũu.

Mũthiro wa Ciũra

25 Mĩthenya mũgwanja nĩyahĩtũkire thuutha wa Jehova kũgũtha maaĩ ma Nili.

8

1 Ningĩ Jehova akĩra Musa atĩrĩ, "Thiĩ kũrĩ Firaũni ũmwĩre atĩrĩ, 'Jehova oigite ũũ: Rekereria andũ akwa mathiĩ, nĩgeetha makandungatĩre.

2 Ūngĩrega kũmarekereria mathiĩ, nĩngũhũra bũrũri waku wothe na mũthiro wa ciũra.

3 Rũũĩ rwa Nili rũkũiyũra ciũra. Igũũka ciambate o nginya nyũmba yaku ya ũthamaki o na nyũmba yaku ya toro o nginya ũrĩrĩ waku igũrũ, itoonye nyũmba cia anene aku, o na irũgĩrĩre andũ aku o ene, ikorwo kuo o na mariiko-inĩ maku na mĩharatĩ-inĩ ya gũkandĩrwo mũtu.

4 Ciũra icio ikũrũgĩrĩre na irũgĩrĩre andũ aku o na anene aku.' "

5 Ningĩ Jehova akĩra Musa atĩrĩ, "Ĩra Harũni atĩrĩ, 'Tambũrũkia guoko gwaku na rūthanju igũrũ rĩa tũrũũ, na mĩtaro, na tũmaria, ũtũme ciũra ciũke bũrũri-inĩ wa Misiri.' "

6 Nĩ ũndũ ũcio Harũni agĩtambũrũkia guoko gwake igũrũ rĩa maaĩ ma bũrũri wa Misiri, nacio ciũra ikũmĩra ikĩiyũra bũrũri.

* 7:15 Warĩ mũtugo wa Firaũni guthiĩ kũhooya ngai ya Rũũĩ rwa Nili, na nĩyo yoiĩkaine ta ithe wa ngai ciothe.

7 No aringi ciama a bŭrŭri wa Misiri magĩka maũndũ o ta macio na ũndũ wa maũgĩ mao ma ũgo, o nao magĩtũma ciũra ciũke bŭrŭri wa Misiri.

8 Firaũni agĩta Musa na Harũni, akĩmeera atĩrĩ, “Hooyai Jehova anjehererie na ehererie andũ akwa ciũra ici, na ningũrekereria andũ anyu mathiĩ makarutĩre Jehova magongona.”

9 Musa akĩra Firaũni atĩrĩ, “Wee nĩwe ngũhe gĩtĩo gĩa gũtua ihinda rĩa gũkũhoera, wee na anene aku o na andũ aku nĩguo inyui na nyũmba cianyu mwehererwo nĩ ciũra, itigare o iria irĩ thĩinĩ wa Rũĩ rwa Nili.”

10 Firaũni akiuga atĩrĩ, “Mũkaahoera rŭciũ.”

Nake Musa akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩgũtuĩke ũguo woiga, nĩgeetha ũmenye atĩ gũtirĩ mũndũ ũhaana ta Jehova Ngai witũ.

11 Ciũra nĩcigũkweherera na ciehere nyũmba ciaku, cieherere anene aku na andũ aku; itigare o iria irĩ rũĩ-inĩ rwa Nili.”

12 Na rĩra Musa na Harũni mehereire Firaũni, Musa agĩkaĩra Jehova ũhoru wĩgĩ ciũra iria aarehithĩirie Firaũni.

13 Nake Jehova agĩka o ũria Musa aahooete. Ciũra iria ciarĩ nyũmba, na iria ciarĩ nja na iria ciarĩ mĩgũnda igĩkua.

14 Ikĩunganio ikĩgwo irũndo, nacio ikĩnungia bŭrŭri.

15 No rĩra Firaũni onire atĩ marĩkũhoorerwo nĩ thĩina-rĩ, akĩũmia ngoro na akĩrega kũigua Musa na Harũni, o ta ũria Jehova oigĩte.

Mũthiro wa Rwagĩ

16 Ningĩ Jehova akĩra Musa atĩrĩ, “Ĩra Harũni atĩrĩ, ‘Tambŭrũkia rũthanju rwaku ũgũthe rŭkũngũ rŭria rŭrĩ thĩ,’ na bŭrŭri-inĩ wothe wa Misiri-rĩ, rŭkũngũ rŭu rŭgũtuĩka rwagĩ.”

17 Nao magũka ũguo; na rĩra Harũni aatambŭrũkirie guoko anyiitĩre rũthanju-rĩ, agũtha rŭkũngũ naguo, rwagĩ rŭgĩtambĩrĩra andũ na nyamũ. Rŭkũngũ ruothe bŭrŭri-inĩ wa Misiri rŭgĩtuĩka rwagĩ.

18 No hĩndĩ irĩa aringi a ciama a bŭrŭri wa Misiri maageririe kũrehe rwagĩ na maũgĩ mao ma ũgo-rĩ, nĩmaremirwo. Naruo rwagĩ rŭgĩtambĩrĩra andũ na nyamũ.

19 Aringi acio a ciama makĩra Firaũni atĩrĩ, “Ūyũ nĩ hinya wa kĩara kĩa Ngai.” No Firaũni akĩũmia ngoro akĩrega kũigua, o ta ũria Jehova oigĩte.

Mũthiro wa Ngĩ

20 Ningĩ Jehova akĩra Musa atĩrĩ, “Ūkĩra rŭciinĩ tene, uumĩrĩre Firaũni agĩthĩ Rũĩ rwa Nili, ũmwĩre atĩrĩ, ‘Jehova ekuuga ũĩ: Rekereria andũ akwa mathiĩ nĩgeetha makandungĩre.”

21 Ūngĩaga kũreka mathĩ-rĩ, ngũkũrehera mĩrumbĩ ya ngĩ, ndehere anene aku na andũ aku, o na ndĩcirehe nyũmba-inĩ cianyu. Nyũmba cia andũ a Misiri ikũiyũra ngĩ, o na ningĩ ciyũre thĩ kũria guothe marĩ.

22 “No rĩrĩ, mũthenya ũcio ngeeka ũndũ ũrĩ ngũrani bŭrŭri-inĩ wa Gosheni, kũria andũ akwa matũũraga; gũtikagia na mĩrumbĩ ya ngĩ kũu, nĩgeetha ũmenye atĩ nĩ, Jehova, ndĩ bŭrŭri-inĩ ũyũ.

23 Nĩngekĩra ngũrani gatagatĩ ka andũ akwa na aku. Rŭciũ nĩrĩo kĩama gĩkĩ gĩgekĩka.’”

24 Na ũguo noguo Jehova eekire. Ngĩ mĩrumbĩ mĩnene ikũiyũra nyũmba ya ũthamaki ya Firaũni na igĩtonya nyũmba cia anene ake, naguo bŭrŭri wa Misiri wothe ũkianangwo nĩ ngĩ icio.

25 Ningĩ Firaũni agĩta Musa na Harũni, akĩmeera atĩrĩ, “Thiĩ mũkarutĩre Ngai wanyu iruta gũkũ bŭrŭri-inĩ.”

26 No Musa akĩmwĩra atĩrĩ, “Gũtingĩagĩrĩra gwĩka ũguo. Magongona marĩa tũkũrutĩra Jehova Ngai witũ nĩ mekuoneka marĩ magigi nĩ andũ a Misiri. Tũngĩkiruta magongona marĩ magigi maitho-inĩ mao-rĩ, githĩ matigũtũhũra na mahiga nyuguto?”

27 No nginya tũthĩ rũgendo rwa mĩthenya itatũ werũ-inĩ tũkarutĩre Jehova Ngai witũ magongona, o ta ũrĩa atwathĩte.”

28 Firaũni akiuga atĩrĩ, “Nĩngũmũrekereria mũthĩ mũkarutĩre Jehova Ngai wanyu magongona werũ-inĩ, no mũtigathiĩ kũraya mũno. Na rĩu, hooerai.”

29 Musa agĩcookia atĩrĩ, “Ndaarĩkia kuuma harĩwe, nĩngũhooya Jehova, na rũciũ ngĩ nũikoima kũrĩ Firaũni na anene ake, na andũ ake. No ũkĩmenyerere atĩ Firaũni ndageke ũndũ wa kũheenania rĩngĩ, na ũndũ wa kwaga kũrekereria andũ mathĩ makarutĩre Jehova magongona.”

30 Musa agĩkiuma harĩ Firaũni, akĩhooya Jehova,

31 nake Jehova agĩka ũrĩa Musa aamũhoire; nacio ngĩ ikĩeherera Firaũni, na anene ake, na andũ ake, na gũtirĩ ngĩ yatigarire.

32 No rĩrĩ, o na ihinda rĩrĩ Firaũni akĩũmia ngoro yake akĩrega kũrekereria andũ mathĩ.

9

Mũthiro wa Kũniina Ũhiũ

1 Ningĩ Jehova akĩra Musa atĩrĩ, “Thĩ kũrĩ Firaũni ũkamwĩre atĩrĩ, Jehova, o we Ngai wa Ahibirania ekuuga ũũ: “Rekereria andũ akwa mathĩ, nĩgeetha makandungatĩre.”

2 Ũngĩrega kũmarekereria, na ũthĩ na mbere kũmarigĩrĩra-rĩ,

3 guoko kwa Jehova nĩgũkũrehithĩria ũhiũ waku ũrĩa ũrĩ ũrĩuthio-inĩ mũthiro mũũru mũno kũrĩ mbarathi cianyu na ndigiri, na ngamĩra, na ng’ombe cianyu, na ng’ondũ na mbũri.

4 No Jehova nĩagekĩra ngũũrani gatagatĩ ka ũhiũ wa andũ a Isiraeli na andũ a Misiri, nĩgeetha gũtikagĩe nyamũ ya Mũisraeli igũkua.’”

5 Jehova agĩtua ihinda, na akiuga atĩrĩ, “Rũciũ Jehova nĩageeka ũndũ ũyũ gũkũ bũrũri-inĩ.”

6 Na mũthenya ũyũ ũngĩ Jehova agĩgĩka o ũguo: Ũhiũ wothe wa andũ a Misiri ũgĩkua, no gũtirĩ nyamũ o na imwe ya Mũisraeli yakuire.

7 Firaũni agĩtũma andũ magatuĩre ũhoro, nao makĩona atĩ gũtiarĩ nyamũ o na imwe ya andũ a Isiraeli yakuĩte. No rĩrĩ, ngoro yake ndĩororoire na ndaigana kũrekereria andũ mathĩ.

Mũthiro wa Mahũha

8 Ningĩ Jehova akĩra Musa na Harũni atĩrĩ, “Oyai ngundi cia mbiro kuuma riiko rĩria inene, nake Musa amũkie igũrũ mbere ya Firaũni.

9 Mbiro iyo nĩgatuĩka rũkũngũ rũhinyu, naruo rũiyũre bũrũri wothe wa Misiri, rũcooke rũtuĩke mahũha ma ironda mĩrĩ-inĩ ya andũ na ya nyamũ bũrũri-inĩ ũcio wothe.”

10 Nĩ ũndũ ũcio magĩkĩoya mbiro kuuma riiko inene, makĩrũgama mbere ya Firaũni. Musa akĩmĩkia igũrũ, namo mahũha ma ironda makiumĩra mĩrĩ-inĩ ya andũ o na ya nyamũ.

11 Aringi ciama a Misiri matingĩahotire kũrũgama mbere ya Musa nĩ ũndũ wa mahũha marĩa maarĩ namo,* hamwe na andũ othe a bũrũri wa Misiri.

* 9:11 Mũthiro ũyũ wahũũrire aringi a ciama a bũrũri wa Misiri, no iyo ingĩ yerekeirio kũrĩ indo iria ciahooyagwo nĩ andũ a Misiri.

12 No Jehova akĩũmia ngoro ya Firaũni, akĩrega kũigua Musa na Harũni, o ta ũria Jehova eerĩte Musa.

Mũthiro wa Mbura ya Mbembe

13 Ningĩ Jehova akĩra Musa atĩrĩ, “Ūkĩra rũciinĩ tene, ũkarũgame mbere ya Firaũni ũmwĩre atĩrĩ, ‘Ūũ nĩguo Jehova Ngai wa Ahibirania ekuuga: Rekereria andũ akwa mathĩ, nĩgeetha makahoee,

14 kana ihinda rĩrĩ ngũtũmĩre mũthiro yakwa yothe ya hinya, we o hamwe na anene aku na andũ aku, nĩguo ũmenye atĩ gũtirĩ ũngĩ ũhaana ta nĩ gũkũ thĩ guothe.

15 Nĩgũkorwo nginya rĩu nĩngĩhotete gũtambũrũkia guoko gwakwa, ngakũhũra na ngahũra andũ aku na mũthiro ũria ũngĩmũniinĩte inyotho thĩ.

16 No ngũrũgamĩtie nĩ ũndũ wa gĩtũmi gĩkĩ kĩũmbe, atĩ nguonie hinya wakwa, na atĩ rĩitwa rĩakwa rĩhunjio thĩ yothe.

17 No wĩyũmĩtie kũhinyĩrĩria andũ akwa na ũkagiria mathĩ.

18 Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, rũciũ ihinda ta rĩrĩ ngoiria mbura ya mbembe nĩjũru mũno, itarĩ yoiria ũngĩ tayo gũkũ bũrũri wa Misiri kuuma rĩria Misiri kwambĩrĩrie gũtũrwo nginya rĩu.

19 Gĩathane rĩu atĩ ũhiũ waku na indo ciothe iria ũrĩ nacio mũgũnda itonyio handũ ingĩgĩtia, tondũ mbura iyo ya mbembe yoirĩra mũndũ o wothe ũrĩ nja kana nyamũ itarehetwo mũciũ o yothe na irĩ kũu mũgũnda no igũkua.’”

20 Anene acio a Firaũni arĩa meetigĩrĩte kiugo kĩa Jehova makĩhiũha gũtoonyia ngombo ciao na ũhiũ wao nyũmba thĩinĩ.

21 No arĩa mateetigĩrĩre kiugo kĩa Jehova maatigire ngombo ciao na ũhiũ wao mĩgũnda-inĩ.

22 Ningĩ Jehova akĩra Musa atĩrĩ, “Tambũrũkia guoko ũkũroretie matu-inĩ nĩgeetha mbura ya mbembe yure bũrũri wa Misiri guothe; yurĩre andũ, na nyamũ na yurĩre kĩndũ gĩothe kĩrakũra mĩgũnda-inĩ ya bũrũri wa Misiri.”

23 Rĩria Musa aatambũrũkirie rũthanju arũroretie matu-inĩ, Jehova agĩtũma kũgie na marurumĩ hamwe na mbura ya mbembe, naruo rũheni rũkĩhenũka thĩ. Nĩ ũndũ ũcio Jehova akiuria mbura ya mbembe kũu bũrũri wa Misiri;

24 mbura ya mbembe igĩkiura, naruo rũheni rũkĩhenũka kũndũ guothe. Nĩkio kiarĩ kihuhũkano kĩa kĩũru mũno kĩonekanĩte bũrũri wothe wa Misiri kuuma wambĩrĩria gũtũrwo nĩ andũ.

25 Mbura iyo ya mbembe ikiura bũrũri wothe wa Misiri, ikiurĩra kĩndũ gĩothe kiarĩ mĩgũnda, andũ o hamwe na nyamũ; igĩthũkia kĩndũ gĩothe kiarĩ mĩgũnda na igĩkahũra mĩtĩ yothe.

26 Kũndũ kũria mbura iyo ya mbembe itoirire no bũrũri wa Gosheni, kũria andũ a Isiraeli maarĩ.

27 Nake Firaũni agĩta Musa na Harũni, akĩmeera atĩrĩ, “Ihinda rĩrĩ nĩnjĩhĩtie. Jehova niwe wa ma; nĩ na andũ akwa nĩtũhĩtĩtie.

28 Hooyai Jehova, nĩgũkorwo nĩtũiganĩtie marurumĩ na mbura ya mbembe iria tuonete. Nĩngũmũrekereria mũthĩ; mũtigũikara gũkũ rĩngĩ.”

29 Musa akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ndoima itũura rĩrĩ inene, nĩngũtambũrũkia moko hoee Jehova. Marurumĩ nĩmegũthira, na gũtigũkorwo na mbura ingĩ ya mbembe, nĩgeetha ũmenye atĩ thĩ nĩ ya Jehova.

30 No nĩnjũũ atĩ wee na anene aku mũtirĩ mũretigĩra Jehova Ngai.”

31 (Ūguta na cairi nīciathūkirio, nī ūndū cairi nīyarutīte magira, naguo ūguta ūkaruta kīro.

32 No rīrī, ngano o na guthemethu itiathūkirio, tondū itiarī ngūrū.)

33 Hīndī īyo Musa akīehera harī Firaūni na akiama nja ya itūūra inene. Agītambūrūkia moko amaroretie na kūrī Jehova; marurumī na mbura ya mbembe igīthira, na gūtiacookire kuura.

34 Rīrīa Firaūni onire atī mbura ya mbembe na marurumī nīciathira akīthia rīngī; we na anene ake makīumia ngoro ciao.

35 Nī ūndū ūcio ngoro ya Firaūni yarī nyūmū na ndangīarekereirie andū a Isiraēli mathīi, o ta ūrīa Jehova aarītie na kanua ka Musa.

10

Mūthiro wa Ngigī

1 Ningī Jehova akīra Musa atīrī, “Thīi kūrī Firaūni, nīgūkorwo nīnyūmitie ngoro yake na ngoro cia anene ake nīgeetha ninge ciana ici ciakwa gatagatī-inī kao;

2 nīguo mūkeeraga ciana cianyu na ciana ciacio ūrīa ndokīrīre andū a Misiri, na ūrīa ndarīngire ciana ciakwa gatagatī-inī kao, nīguo mūmenye atī nīi nī nīi Jehova.”

3 Nī ūndū ūcio Musa na Harūni magīthīi kūrī Firaūni makīmwīra atīrī, “Jehova Ngai wa Ahibirania ekuuga ū: ‘Ūgūikara nginya rī ūregete kūnjīyīhīria? Rekereria andū akwa mathīi, nīgeetha makandungafire.

4 Warega kūmarekereria-rī, rūciū nīngarehithia ngigī būrūri ūyū wanyu.

5 Ikaiyūra thī, imīhumbīre yage kuoneka. Nīkarīa kīrīa gīothe gītīgītio nī mbura ya mbembe, o na irīe mītī yothe irīa irākūra mīgūnda-inī yanyu.

6 Ikaiyūra nyūmba ciaku, na cia anene aku, na cia andū othe a Misiri, ūndū maithe manyu kana maguuka manyu matarī mona kuuma rīrīa mambīrīrie gūtūūra būrūri ūyū nginya rīu.” Nake Musa akīgarūrūka akīehera Firaūni.

7 Anene a Firaūni makīmwīra atīrī, “Nī nginya rī mūndū ūyū egūtūūra arī mūtego harī ithūi? Rekereria andū aya mathīi, nīgeetha makahooe Jehova Ngai wao. Ndūramenya atī būrūri wa Misiri nīwanangītwo?”

8 Musa na Harūni magīcookio kūrī Firaūni. Nake akīmeera atīrī, “Thīi mūkahooe Jehova Ngai wanyu; no rīrī, nī arīkū megūthīi?”

9 Musa akīmūcookeria atīrī, “Tūgūthīi na andū aitū arīa ethī o na arīa akūrū, tūthīi na aakan na arītu aitū, na tūthīi na ūhīu witū wothe, tondū tūrathīi gūkūngūira Jehova na iruga inene.”

10 Firaūni akiuga atīrī, “Hī! Kai Jehova arogīkara na inyuī ingīmūrekereria mūthīi na atumia anyu na ciana cianyu-ī! Hatirī nganja mūrī na muoroto mūru.

11 Aca! Thīi o arūme oiki,* mūthīi mūhooe Jehova, nīgūkorwo ūguo nīguo mūkoretwo mūkienda.” Nao Musa na Harūni makīngatwo, makīehera mbere ya Firaūni.

12 Nake Jehova akīra Musa atīrī, “Tambūrūkia guoko gwaku igūrū rīa būrūri wa Misiri nīgeetha ngigī ciūke ciyūre būrūri ūyū wothe, nacio irīe kīndū gīothe kīrakūra mīgūnda-inī, kīrīa gīothe gīatīgirio nī mbura ya mbembe.”

13 Nī ūndū ūcio Musa agītambūrūkia rūthanju rwake igūrū rīa būrūri wa Misiri, nake Jehova agītūma rūhuho ruumīte irathiro rūhurutane kūu

* 10:11 Arūme no-o metīkīrītio kūhooya thīnī wa ndini ya andū a Misiri.

būrūri ūcio mūthenya wothe na ūtukū wothe. Gūgīkinya rūciinī rūhuho rūu nī rwarehete ngigī.

14 Nacio ngigī icio ikihithūkīra būrūri wa Misiri wothe na igīkara kūdū guothe būrūri-inī iri nyingī mūno. Mbere ūyo gūtiagite mūthiro wa ngigī ta ūcio na gūtikagīa ūngī ta ūcio.

15 Ikīhumbīra thī yothe o nginya ikīira. Ikīrīa kīrīa gīothe gīatigaritio nī mbura ya mbembe, kīrīa gīothe gīakūraga mīgūnda o na matunda marīa maarī mītī-inī. Gūtīrī kindū kīgū gīatigarire mūtī-inī kana mūmera būrūri-inī wothe wa Misiri.

16 Nake Firaūni agīta Musa na Harūni narua, akīmeera atīrī, “Ninjīhūrie Jehova Ngai wanyu, o na inyuī nīndīmwihiirie.

17 Rūu ndekera mehia makwa o rīngī na mūhooe Jehova Ngai wanyu anjeherie mūthiro ūyū mūuru.”

18 Hīndī ūyo Musa akīeherera Firaūni agīthī akīhooya Jehova.

19 Nake Jehova akīgarūra rūhuho, akīrūtua rūhuho rūnene rwa kuuma ithūro, naruo rūkīumbūra ngigī icio, rūgīcitwara Iria-inī Itune. Gūtīrī gakigī o na kamwe gaatigarire būrūri wa Misiri.

20 No Jehova akīumia ngoro ya Firaūni, nake akīrega kūrekereria andū a Isiraēli mathī.

Mūthiro wa Nduma

21 Ningī Jehova akīira Musa atīrī, “Tambūrūkia guoko ūkūroretie igūrū matu-inī nigeetha nduma iyyūre būrūri wa Misiri, nduma ingihutika.”

22 Nī ūndū ūcio Musa agītambūrūkia guoko akūroretie igūrū matu-inī, nayo nduma nene ikīiyūra būrūri wa Misiri mīthenya itatū.

23 Gūtīrī mūdū ūngīahotire kuona ūrīa ūngī kana oime gwake handū ha mīthenya itatū. No andū a Isiraēli, othe kūrīa maikaraga kwarī na ūtheri.

24 Ningī Firaūni agīta Musa, akīmwīra atīrī, “Thīi mūkahooe Jehova. O na atumia anyu na ciana no mathī na inyuī; no rīrī, mūtige ndūuru cianyu cia mbūri na cia ng’ombe.”

25 No Musa akīmwīra atīrī, “No nginya ūtwītīkīrie tūkarūtire Jehova Ngai witū magongona na maruta ma njino.

26 Ūhiū witū no nginya tūthī naguo; gūtīrī o na ihūngū tūgūtiga na thuutha. No nginya tūhūthire imwe ciacio tūkīhooya Jehova Ngai witū, na tūtingīmenya nī irīkū irībatarania mahooya-inī nginya tūkinye kūu.”

27 No Jehova akīumia ngoro ya Firaūni, nake akīrega kūmarekereria mathī.

28 Firaūni akīira Musa atīrī, “Uma, ūnjeherere! Wīmenyerere ndūkanooke mbere yakwa rīngī! Mūthenya ūrīa ūkoona ūthiū wakwa, no gūkua ūgaakua.”

29 Musa akīmūcookeria atīrī, “O ta ūguo woiga, ndigooka mbere yaku rīngī.”

11

Mūthiro wa Marigithathi

1 Na rīrī, Jehova nīeerite Musa atīrī, “Nīngūrehere Firaūni na būrūri wa Misiri mūthiro ūngī ūmwe. Thuutha ūcio, nīakamūrekereria mūthī mume gūkū, na rīrīa ageeka ūguo, nīkūmūngata akaamūngata biū.

2 Īra arūme othe, o hamwe na andū-a-nja mahoee andū a matūura mao indo cia betha na cia thahabu.”

3 (Jehova agītūma andū acio metikīrike nī andū a Misiri, na Musa we mwene aarī mūtūku mūno kūu būrūri wa Misiri nī anene a Firaūni o na andū arīa angī.)

4 Nī ūndū ūcio Musa akiuga atīrī, “Jehova ekuuga ūu: ‘Kūrī ta ūtukū gatagatī nīngatuīkania būrūri wa Misiri wothe.

5 Mwana wothe wa kahī wa irigithathi gūkū būrūri wa Misiri nīagaakua, kwambīrīria irigithathi rīa Firaūni, rīria rūkaragīra gītī kīa ūnene, nginya irigithathi rīa ngombo ya mūrītu, ūrīa ūrutaga wīra gīthī-inī, na marigithathi mothe ma ng’ombe o namo.

6 Nīgūkaagīa kīrīro kīnene būrūri wa Misiri wothe, kīrīro kīūru gītārī gīakorwo kuo, na gītakagīa kuo rīngī o na rī.

7 No gatagatī ka andū a Isiraeli, gūtīrī ngui īgaakūgīra mūndū, kana īkūgīre nyamū.’ Hīndī īyo nīūkamenya atī Jehova nīekīrīte ngūūrani harī andū a Misiri na andū a Isiraeli.

8 Anene aya aku othe magooka kūrī nī, manyinamīrīre makiugaga atīrī, “Thī, we mwene o na andū arīa makūrūmīrīre!” Thuutha ūcio nīngathīi.” Hīndī īyo Musa, acinītwo nī marakara, akīherera Firaūni.

9 Jehova nīeerīte Musa atīrī, “Firaūni nīakarega gūkūigua, nīgeetha morirū makwa gūkū būrūri wa Misiri mongerereke.”

10 Musa na Harūni nīmaringire morirū maya mothe mbere ya Firaūni, no Jehova akūmia ngoro ya Firaūni, na ndaigana kūrēkereria andū a Isiraeli moime būrūri-inī wake.

12

Gīathī kīa Bathaka

1 Jehova akīra Musa na Harūni marī kūu būrūri wa Misiri atīrī,

2 “Mweri ūyū nīguo ūgūtūika mweri wa mbere harī inyuī, ūtuīke mweri wa mbere wa mwaka wanyu.

3 Īrai andū othe a Isiraeli atī mūthenya wa ikūmi mweri ūyū, o mūndū akanyiitīra andū a nyūmba yake gatūrūme; o nyūmba gatūrūme kamwe.

4 Nyūmba īngīgakorwo īrī nini mūno, ūndū ītangīniina gatūrūme kamwe-rī, nīmanyiitanīre gatūrūme kamwe na nyūmba īrīa mahakanīte nayo, marīkītie gwītara mūigana wao meturanīre. Rorai na mūtue wega nī tūtūrūme tūigana tūkabatarania kūrīngana na mūrīre wa o mūndū.

5 Nyamū iria mūgūthuura no nginya ikorwo irī tūtūrūme twa ūkūrū wa mwaka ūmwe, na itarī na kaūūgū, na mūgaaciruta kuuma harī ng’ondu kana mbūri.

6 Cimenyererei nginya mūthenya wa ikūmi na īna wa mweri, hīndī īrīa andū othe a Isiraeli magaacithīnja hwaī-inī.

7 Hīndī īyo makooya thakame īmwe ya tūtūrūme tūu, nao mamīhake hīngīro-inī cia igūrū na cia mīena ya mūrango wa nyūmba īrīa makaarīra tūtūrūme tūu.

8 Ūtukū o ūcio makaarīa nyama icio ihīhītio na mwaki, marīanīrie na nyeni ndūrū na mīgate itarī mīkīre ndawa ya kūmbia.

9 Mūtikanarīe nyama irī njīthī kana itherūkītio na maaī, no ihīhio na mwaki, mūtwe, na magūrū o na nyama cia nda.

10 Mūtikanatigie imwe ciacio ikinyīrie rūciinī; iria īngītīgara nginya rūciinī, no nginya mūgaacicina.

11 Ūũ nĩguo mũkaarĩa nyama icio: mũkorwo mwĩhotorete mĩcibi yanyu njohero, na iraatũ cianyu irĩ magũrũ,* na mĩtirima yanyu irĩ moko. Mũgaacirĩa naihenya; iyo niyo Bathaka ya Jehova.

12 “O ūtukũ ūcio nĩngatuĩkanĩria bũrũri wa Misiri, na nĩngooraga marigithathi mothe ma andũ na ma nyamũ, na nĩngatuĩra ngai cia bũrũri wa Misiri ciothe ciira. Nĩi nĩ niũ Jehova.

13 Thakame iyo iġaatuĩka rũrĩ rwanyu nyũmba-inĩ iria mũgaakorwo mũrĩ, na rĩria ngoona thakame-rĩ, no kũmũhĩtũka ngaamũhĩtũka. Gũtirĩ mũthiro ūkamũhutia hĩndĩ irĩa ngaahũura bũrũri wa Misiri.

14 “Mũthenya ūcio nĩmũrĩũrĩrikanaga; ūkũngũyagĩrei harĩ njiarwa iria igooka ūrĩ wa ġiathĩ kĩa Jehova, ūrĩ ūndũ wathanĩtwo wa gũtũura.

15 Ihinda rĩa mũthenya mũgwanja, mũkaarĩaga mĩgate itarĩ mũkĩre ndawa ya kũmbia. Mũthenya wa mbere mũkeeheria ndawa ya kũmbia kuuma nyũmba cianyu,† nĩġũkorwo mũndũ o wothe ūngĩria kĩndũ kĩrĩ ndawa ya kũmbia kuuma mũthenya wa mbere nginya wa mũgwanja-rĩ, nĩakaingatwo eherio harĩ andũ a Isiraeli.

16 ġiai na kĩũngano ġitheru mũthenya wa mbere, na mũġie na kĩngĩ mũthenya wa mũgwanja. Mũtikanarute wĩra o na ūrĩkũ mũthenya iyo, tĩga o wa kũhaarĩria irio cia kũrĩno nĩ mũndũ wothe, ūguo noguo mũngũka.

17 “Kũngũirai ġiathĩ kĩa Mĩgate Itarĩ Ndawa ya Kũmbia, tondũ nĩ mũthenya ūyũ kĩũmbe ndamũrutire mũrĩ ikundi kuuma bũrũri wa Misiri. Kũngũirai mũthenya ūyũ ūrĩ ūndũ wathanĩtwo wa gũtũura nginya njiarwa iria igooka.

18 Mweri wa mbere mũrĩrĩaga mĩgate itarĩ na ndawa ya kũmbia, kwambĩrĩria hwaĩ-inĩ wa mũthenya wa ikũmi na ina, nginya hwaĩ-inĩ wa mũthenya wa mĩrongo irĩ na ūmwe.

19 Handũ ha matukũ mũgwanja, gũtikoneke ndawa ya kũmbia mĩgate nyũmba-inĩ cianyu. Na rĩrĩ, mũndũ o wothe ūngĩria kĩndũ kĩrĩ na ndawa ya kũmbia nĩakaingatwo athengio mũingĩ-inĩ wa Isiraeli, arĩ mũgeni, kana aciarĩtwo arĩ Mũisiraeli.

20 Mũtikanarĩe kĩndũ ġũkĩrĩtwo ndawa ya kũmbia. Kũria guothe mũgaatũura, mũkaarĩaga mĩgate itarĩ ndawa ya kũmbia.”

21 Nake Musa agĩta athuuri a Isiraeli othe, akĩmeera atĩrĩ, “Thĩĩ o narua mũgathuure nyamũ nĩ ūndũ wa nyũmba cianyu na mũthĩnje gatũrũme ka Bathaka.

22 Oyai kiohe kĩa mahuti ma mũthobi, mũġĩtobokie karaĩ-inĩ karĩ na thakame, mũcooke mũmĩhake hingĩro ya igũrũ ya mũrango, o na mĩena yeerĩ ya hingĩro cia mũrango. Gũtikagĩe mũndũ o na ūmwe wanyu ūkuuma nja ya nyũmba yake nginya rũciĩnĩ.

23 Hĩndĩ irĩa Jehova arĩtuĩkania bũrũri nĩguo orage andũ a Misiri-rĩ, nĩarĩona thakame iyo irĩ igũrũ na mĩena ya hingĩro cia mũrango, nake ahĩtũke mũromo wa nyũmba iyo, na nĩakagiria mũniinani atonye nyũmba cianyu amũurage.

24 “Athĩkĩrai ūrutani ūyũ taarĩ watho wa gũtũura wathĩkagĩrwo nĩ inyuĩ na njiaro cianyu.

25 Rĩria mũgaatoonya bũrũri ūrĩa Jehova akaamũhe ta ūrĩa eranĩire-rĩ, mũkaamenyagĩrĩra ġiathĩ ġĩkĩ.

* 12:11 Ndwarĩ mĩtugo wa andũ hĩndĩ iyo kũria mekĩrite iraatũ na makeyoha mĩcibi, nĩ tondũ maarutaga iraatũ magĩtoonya nyũmba kana hema. † 12:15 ġiathĩ kĩa Bathaka no kio kioikaine na rĩtwa rĩngĩ ta ġiathĩ kĩa Mũgate ūtarĩ mwĩkĩre ndawa ya kũmbia.

26 Na rīrīa ciana cianyu ikamūūria atīrī, ‘Gīathī gīkī kiugīte atīa harī inyuī?’

27 Mūgaaciīra atīrī, ‘Nī igongona rīa Bathaka rīa kūrūtīra Jehova, ūrīa waagararire nyūmba cia andū a Isiraēli kūu būrūri wa Misiri, na akīhonokia andū a nyūmba ciitū hīndī irīa ooragire andū a Misiri.’” Nao andū makīinamīrīria mothiū mao, makīhooya.

28 Andū a Isiraēli magīgīka o ūrīa Jehova aathire Musa na Harūni.

29 O ūtukū gatagatī Jehova akīūrāga marigithathi mothe kūu būrūri wa Misiri, kwambīrīria irigithathi rīa Firaūni, ūrīa waikaragīra gītī kīa ūnene, nginya irigithathi rīa mūdū muohe ūrīa warī njeera na marigithathi ma mahiū mothe.

30 Firaūni na anene ake othe o na andū a Misiri othe, magīkīra kūrī o ūtukū, nakuo gūkīgīa kīrīro kīnene kūu būrūri wa Misiri, nīgūkorwo gītīarī nyūmba itaarī na mūdū wakuīte.

Thaama

31 O ūtukū ūcio, Firaūni agītā Musa na Harūni, akīmeera atīrī, “Ūkīrai! Ehererai andū akwa, inyuī o na andū a Isiraēli othe! Thiī mūgatungatīre Jehova o ta ūrīa mūrītīe.

32 Oyai ndūūru cianyu cia mbūri na cia ng’ombe o ta ūrīa mūrōigīte na mūthī. Na mūdathime o na nī.”

33 Nao andū a Misiri makīhīka andū acio moime būrūri ūcio na ihenya, nīgūkorwo moigire atīrī, “Kwaga ūguo, tūgūkua ithuothe!”

34 Nī ūndū ūcio andū a Isiraēli makīoya kīmere kīao gītānekīrwo ndawa ya kūmbia, na magīgīkuua na ciande, nayo mīharatī yoohereirwo nguoinī.

35 Nao andū a Isiraēli magīka o ta ūrīa meerītītwo nī Musa na makīhooya andū a Misiri mamahe indo cia betha na cia thahabu, o na nguo.

36 Jehova agītūma andū acio metīkīrīke nī andū a Misiri nao makīmahe kīrīa gīothe meetīre; nī ūndū ūcio magītaha indo cia andū a Misiri.

37 Andū a Isiraēli makīambīrīria rūgendo kuuma Ramesese magīthī Sukothu. Arūme arīa metwaraga na magūrū maarī ta 600,000 hategūtārwo atumia na ciana.

38 Na andū angī aingī nīmathiire na makīambātania nao, hamwe na ndūūru nene cia mahiū ma mbūri na ng’ombe.

39 Kīmere kīrīa maarūtīte būrūri wa Misiri nīkīo maatūmīrīre gūthondeka mīgate itarī ndawa ya kūmbia. Kīmere kūu gītīarī na ndawa ya kūmbia tondu nīkūingatwo maingatīrwo būrūri wa Misiri, na maīigana kūgīa na ihinda rīa kūhaarīria irīo ciao.

40 Ihinda rīrīa andū a Isiraēli maatūrīre būrūri wa Misiri nī mīaka 430.

41 Harīa mīaka iyo 430 yathirīre-rī, mūthenya o ro ūcio, nīguo ikundi ciothe cia andū a Jehova cioimire būrūri wa Misiri.

42 Tondū ūtukū ūcio nīguo Jehova aikarire eiguīte nīguo amarute būrūri wa Misiri-rī, na ūtukū ūyū nao andū a Isiraēli othe nīmarīkaraga meiguīte nīguo matīage Jehova njarwa-inī ciothe irīa igooka.

Mīhingo ya Bathaka

43 Jehova akīra Musa na Harūni atīrī, “Maya nīmo mawatho ma Bathaka:

“Gūtīrī mūgeni ūngīrīa Bathaka iyo.

44 Ngombo o yothe ūgūrīte no irīe Bathaka iyo thuutha wa kūmīruithia,

45 no mūrārīrīri kana mūruti wīra wa mūcaara ndakanamīrīe.

46 “No nginya irīagīrwo thīnī wa nyūmba o imwe, mūtīkanoimie nyama o na irīkū nja ya nyūmba. Mūtīkanoine ihīndī o na rīmwe rīayo.

47 Mũingĩ wothe wa Isiraeli no nginya ũkũngũire Bathaka.

48 “Mũgeni ũtũũrite thĩnĩ wanyu na nĩekwenda gũkũngũira Bathaka ya Jehova, no nginya aruithie arũme othe a nyũmba yake; thuutha ũcio nĩrĩo angĩkũngũira Bathaka ta mũndũ ũciarĩirwo bũrũri-inĩ. Gũtirĩ mũndũ mũrũme ũtarĩ mũruo ũngĩrĩa Bathaka.

49 Watho o ũcio noguo ũgwatha arĩa maciarĩtwo marĩ a bũrũri, o na ageni arĩa matũũranagia na inyuĩ.”

50 Andũ a Isiraeli othe magĩka o ũrĩa Jehova aathĩte Musa na Harũni.

51 Na mũthenya o ro ũcio, Jehova akĩruta andũ a Isiraeli kuuma bũrũri wa Misiri na ikundi ciao.

13

Kwamũrwo kwa Marigithathi

1 Nake Jehova akĩra Musa atĩrĩ,

2 “Nyamũrĩra marigithathi mothe ma twana twa tũhĩ. Maciaro ma mbere ma nda o yothe gatagatĩ-inĩ ka andũ a Isiraeli nĩ makwa, marĩ ma mũndũ kana ma nyamũ.”

3 Nake Musa akĩra andũ atĩrĩ, “Ririkanagai mũthenya ũyũ, mũthenya ũrĩa mwoimire bũrũri wa Misiri, mũkiuma bũrũri wa ũkombo, tondũ Jehova nĩamũrutire kuo na guoko kwa hinya. Mũtikarĩage kindũ kĩrĩ na ndawa ya kũmbia.

4 Ũmũthĩ, mweri-inĩ ũyũ wa Abibu, nĩguo mũroimagara mũthĩ.

5 Rĩrĩa Jehova akaamũkinya bũrũri wa Akaanani, na Ahiti, na Aamori, na Ahivĩ, na Ajebusi bũrũri ũrĩa eehĩtire mbere ya maithe manyu ma tene atĩ nĩakamũhe bũrũri ũrĩ bũthi wa iria na ũũkĩ-rĩ, mũkaamenyagĩrĩa giathĩ gĩki mweri-inĩ ũyũ:

6 Ihinda rĩa mũthenya mũgwanja mũkaarĩaga mĩgate ĩtarĩ mũkĩre ndawa ya kũmbia na mũthenya wa mũgwanja mũthondeke iruga inene nĩ ũndũ wa Jehova.

7 Rĩragai mĩgate ĩtarĩ mũkĩre ndawa ya kũmbia ihinda rĩa mũthenya ĩyo mũgwanja; gũtikoneke kindũ kĩrĩ na ndawa ya kũmbia gatagatĩ kanyu, kana ndawa ya kũmbia yoneke handũ o hothe mĩhaka-inĩ yanyu.

8 Mũthenya ũcio o mũndũ ere mũriũ atĩrĩ, ‘Ndĩreka ũũ tondũ wa ũrĩa Jehova aanjĩkĩre rĩrĩa ndoimire bũrũri wa Misiri.’

9 Kũmenyerera mũthenya ũyũ nĩkuo kũrĩtuĩkaga ta rũri guoko-inĩ gwaku, na kiririkania ũthiũ-inĩ waku, atĩ watho wa Jehova nĩũrikaraga iromo-inĩ ciaku. Nĩgũkorwo Jehova nĩakũrutire bũrũri wa Misiri na guoko gwake kwa hinya.

10 No nginya mũrũmie watho ũyũ mwathane ihinda rĩraguo rĩakinya, mwaka o mwaka.

11 “Thuutha wa Jehova kũmũkinya bũrũri wa Akaanani na amũhe guo, o ta ũrĩa eeraniire na mwĩhĩtwa kũrĩ inyuĩ o na maithe manyu ma tene-rĩ,

12 nĩmũkahe Jehova maciaro ma mbere ma nda ciothe. Marigithathi ma njamba mothe ma ũhiũ wanyu nĩ ma Jehova.

13 Mũgaakũũraga irigithathi o rĩothe rĩa ndigiri na gatũrũme,* no mũngĩaga kũrĩkũura-rĩ, mũriune ngingo. Kũũragai marigithathi mothe manyu ma aanake.

* 13:13 Ndigiri ndĩngĩarutĩrwo Ngai ta igongona, no watho nĩwetĩkĩrtie ikũũranio na ndũrũme.

14 “Matukū-inĩ marĩa magooka, rĩrĩa mūrũguo agaakūũria atĩrĩ, ‘Ūũ nĩ kuuga atĩa?’ mwĩre atĩrĩ, ‘Jehova aatũrutire bũrũri wa Misiri, agĩtũruta bũrũri wa ũkombo, na guoko gwake kwa hinya.

15 Rĩrĩa Firaũni omirie mĩtwe akĩrega gũtũrekereria-rĩ, Jehova nĩooragire marigithathi ma bũrũri wa Misiri mothe, andũ o na nyamũ. Ūndũ ũcio nĩguo ũtũmaga ndũtũre Jehova igongona rĩa njamba ciothe iria ciambaga kuuma nda, na ngakũũra mũriũ wakwa wothe wa irigithathi.

16 Naguo ũndũ ũcio ũrĩtũkaga ta rũri guoko-inĩ gwaku, o na ũtũkage kĩonania gũkĩrĩtwo ũthiũ-inĩ waku, atĩ Jehova niatũrutire bũrũri wa Misiri na guoko gwake kwa hinya.’”

Kũringa Iria Itune

17 Rĩrĩa Firaũni aarekereirie andũ a Isiraeli mathiĩ-rĩ, Ngai ndaamatongoreirie njĩra-inĩ ya kũhĩtũkĩra bũrũri wa Aflisti,[†] o na gũtũka iyo nĩyo yarĩ njĩra irĩa nguhi. Nĩgũkorwo Ngai oigire atĩrĩ, “Mangĩcemanía na mbaara-rĩ, maahota kwĩricũkwo, macooke bũrũri wa Misiri.”

18 Nĩ ũndũ ũcio Ngai agĩgĩtongoria andũ acio mathiũrũrũkĩire njĩra ya werũ-inĩ merekeire Iria Itune. Andũ a Isiraeli maambatire makiuma bũrũri wa Misiri meeohete indo cia mbaara.

19 Musa nĩakuuire mahĩndĩ ma Jusufu, nĩ ũndũ Jusufu nĩehĩtithĩtie ariũ a Isiraeli na mwĩhitwa. Oigite atĩrĩ, “Ti-itherũ Ngai nĩakamũteithia, na inyuĩ hĩndĩ iyo no nginya mũgaakuua mahĩndĩ makwa kuuma kũndũ gũkũ.”

20 Thuutha wa kuuma Sukothu maambire kambĩ ciao Ethamu ndeere-inĩ cia werũ.

21 Mũthenya, Jehova aathiaaga mbere yao arĩ gĩtugĩ-inĩ gĩa itu gĩa kũmoonoreria njĩra, na ũtukũ-rĩ, aathiaaga mbere yao arĩ gĩtugĩ-inĩ kĩa mwaki amamũrĩkĩire njĩra, nĩgeetha mahote gũthiĩ mũthenya o na ũtukũ.

22 Gĩtugĩ gĩa itu mũthenya kana gĩtugĩ kĩa mwaki ũtukũ, gũtirĩ kĩheraga handũ hakĩo mbere ya andũ acio.

14

1 Ningĩ Jehova akĩira Musa atĩrĩ,

2 “Ĩra andũ a Isiraeli macooke na thuutha, na mambe hema gũkuhĩ na Pi-Hahirothu, gatagatĩ ka Mĩgidoli na iria. Nĩmambe hema hũgũrũrũ-inĩ cia iria, kũng’ethanĩra na Baali-Zefoni.

3 Firaũni nĩageciiria atĩrĩ, ‘andũ a Isiraeli marĩ na kĩrigiicano no kũrũũra marorũũra bũrũri-inĩ, mahingĩrĩrio nĩ werũ.’

4 Na nĩngomia ngoro ya Firaũni, nake nĩakamaingatithia. No nĩ mwene nĩngogĩra na riiri nĩ ũndũ wa Firaũni na mbũtũ yake yothe ya ita, nao andũ a Misiri nĩmakamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova.” Nĩ ũndũ ũcio andũ a Isiraeli magĩka o ũguo merĩtwo.

5 Rĩrĩa mũthamaki wa bũrũri wa Misiri eerirwo atĩ andũ acio nĩmorĩte-rĩ, Firaũni na anene ake makĩricũkwo ũhoro ũcio, magĩkiuga atĩrĩ, “Hĩ! Tweka atĩa? Twarekereria andũ a Isiraeli mathiĩ na ithũ tuorĩrwo nĩ ũtungata wao?”

6 Nĩ ũndũ ũcio akiuga ngaari yake ya ita ihaarĩrio, na agĩthiĩ na mbũtũ yake ya ita.

7 Agĩthiĩ na ngaari cia ita 600 iria njega mũno, o hamwe na ngaari cia ita iria ingĩ ciothe cia bũrũri wa Misiri, ciothe irũgamĩrĩrwo nĩ anene.

[†] 13:17 Njĩra ĩno nĩyo yarĩ nguhi kuuma Gosheni gũthiĩ Kaanani, na nĩyarangagĩrwo nĩ andũ a Misiri.

⁸ Jehova akĩũmia ngoro ya Firaũni mũthamaki wa bũrũri wa Misiri, na nĩ ùndũ ùcio akĩrũmĩrĩra andũ a Isiraeli na ihenya arĩa moimagarĩte makinyũkĩtie na ùcamba.

⁹ Andũ a Misiri, hamwe na mbarathi ciothe cia Firaũni na ngaari cia ita, na andũ arĩa mathiaga mahaicĩte mbarathi, na thigari, makĩrũmĩrĩra andũ a Isiraeli na ihenya makĩmakinyĩra harĩa maambite hema rũteere-inĩ rwa iria, hakuhi na Pi-Hahirothu kũng'ethera Baali-Zefoni.

¹⁰ Firaũni akuhĩrĩria-rĩ, andũ a Isiraeli makĩhũgũra, makĩona andũ a Misiri mamomĩte thuutha makĩmaka mũno, magĩkaĩra Jehova.

¹¹ Makĩra Musa atĩrĩ, "Nĩ mbĩrĩra gũtaarĩ bũrũri wa Misiri, nĩguo ùtũrehe tũkuire gũkũ werũ-inĩ? Nĩ atĩa ùũ ùtwĩkĩte ùgatũruta bũrũri wa Misiri?"

¹² Githĩ tũtiakwĩrire tũrĩ o bũrũri wa Misiri atĩ ùtigane na ithuĩ, ùreke tũtungatĩre andũ a bũrũri wa Misiri? Kũngĩari wega tũtungatĩre andũ a Misiri kũrĩ gũkuĩra werũ-inĩ!"

¹³ Musa agĩcookeria andũ acio atĩrĩ, "Tigai gwĩtigĩra. Mwĩhaandei wega, na nĩmũkuona ùhonokio ùria Jehova ekũmũrehere ùmũthĩ. Andũ a Misiri aya mũrona ùmũthĩ, mũtikamona rĩngĩ.

¹⁴ Jehova nĩekũmũrũrĩra, mũbatie o gũikara mũhooreire."

¹⁵ Ningĩ Jehova akĩra Musa atĩrĩ, "Ùrangaĩra nĩkĩ? Īra andũ a Isiraeli mathũ na mbere.

¹⁶ Oya rũthanju rwaku, na ùtambũrũkie guoko igũrũ wa iria ùgayanie maaĩ nĩgeetha andũ a Isiraeli matũkanĩrie iria-inĩ, mathiĩrĩre thĩ nyũmũ.

¹⁷ Nĩngũũmia ngoro cia andũ a Misiri nĩgeetha o nao mamarũmĩrĩre. Na nĩngegĩra riiri nĩ ùndũ wa Firaũni na mbũtũ yake ya ita, o na nĩ ùndũ wa ngaari ciake cia ita, o na andũ ake arĩa mathiaga mahaicĩte mbarathi.

¹⁸ Nao andũ a Misiri nĩmakamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova hĩndĩ ĩyo ngegĩra riiri nĩ ùndũ wa Firaũni, na ngaari ciake cia ita na andũ ake arĩa mathiaga mahaicĩte mbarathi."

¹⁹ Hĩndĩ ĩyo mũraika wa Ngai ùria wathiiaga atongoretie mbũtũ ya thigari cia Isiraeli, akĩehera agĩcooka thuutha wao. Gĩtuĩ gĩa itu nakĩo gĩkiũma hau mbere, gĩkĩrũgama thuutha wao,

²⁰ gĩkĩgĩa gatagatĩ ga thigari cia Misiri na cia Isiraeli. Ùtukũ wothe itu rĩu rigĩkĩra nduma mwena ùmwe, na ùtheri mwena ùria ùngĩ; nĩ ùndũ ùcio gũtirĩ andũ makuhĩrĩrie arĩa angĩ ùtukũ wothe.

²¹ Ningĩ Musa agĩtambũrũkia guoko igũrũ wa iria, na ùtukũ wothe Jehova agĩtĩndika iria na thuutha na ùndũ wa rĩhuho rwa kuuma mwena wa irathĩro, na agĩtũma hau hatũike thĩ nyũmũ. Maaĩ macio makĩgayũkana,

²² nao andũ a Isiraeli makĩringa iria mahĩtũkiire thĩ nyũmũ, maaĩ marũgamĩte mwena wao wa ùrĩo na wa ùmotho.

²³ Nao andũ a Misiri makĩmarũmĩrĩra na ihenya, nacio mbarathi ciothe cia Firaũni na ngaari cia ita, na andũ arĩa mathiaga mahaicĩte mbarathi makĩmarũmĩrĩra nginya iria-inĩ.

²⁴ Rũciĩnĩ ruoro rũgĩtema-rĩ, Jehova agĩcũthĩrĩria mbũtũ ya ita ya andũ a Misiri arĩ gĩtuĩ-inĩ kia mwaki na gĩa itu, nake akĩmirĩgĩca.

²⁵ Agĩtũma magũrũ ma ngaari ciao cia ita macomoke nĩgeetha makorwo na thĩna wa gũcitwarithia. Nao andũ a Misiri makiuga atĩrĩ, "Nĩtũrei twehere harĩ andũ aya a Isiraeli! Jehova nĩwe ùramarũrĩra kũrĩ andũ a Misiri."

26 Ningĩ Jehova akĩira Musa atĩrĩ, “Tambũrũkia guoko igũrũ wa iria nĩgeetha maaĩ macooke mahubanĩrie andũ a Misiri na ngaari ciao cia ita, na andũ arĩa mathiiaga mahaicĩte mbarathi.”

27 Musa agĩtambũrũkia guoko gwake igũrũ wa iria, na gũgĩkĩa-rĩ, iria rĩgĩcoka gũtherera o ta mbere. Nao andũ a Misiri makĩgeria kũrĩũra, no Jehova akĩmahubanĩria iria-inĩ thĩnĩ.

28 Maaĩ magĩcookana, magĩthika ngaari cia ita na andũ arĩa mathiiaga mahaicĩte mbarathi; nĩo mbũtũ yothe ya Firaũni ĩria yarũmĩrĩire andũ a Isiraeli iria-inĩ. Gũtirĩ o na ũmwe wao wahonokire.

29 No andũ a Isiraeli maaringire iria magereire njĩra nyũmũ, rũthingo rwa maaĩ rũrũgamĩte mwena wao wa ũrĩo na wa ũmotho.

30 Mũthenya ũcio Jehova akĩhonokia Isiraeli kuuma moko-inĩ ma andũ a Misiri, nao andũ a Isiraeli makĩonera ciimba cia andũ a Misiri kũ hũgũrũ-inĩ cia iria.

31 Na rĩrĩa andũ a Isiraeli moonire hinya mũnene ũrĩa Jehova onirie andũ a Misiri-rĩ, andũ acio magĩtigira Jehova na makĩmwĩhoka o na makĩhoka Musa ndungata yake.

15

Rwĩmbo rwa Musa na Miriamu

1 Hĩndĩ ĩyo Musa na andũ a Isiraeli makĩinĩra Jehova rwĩmbo rũrũ:
“Nĩngũinĩra Jehova,

nĩgũkorwo nĩwe ũtũũgĩrĩtio mũno.

Mbarathi amĩkĩtie iria-inĩ hamwe na mũmĩhaici.

2 Jehova nĩwe hinya wakwa na rwĩmbo rwakwa;
nĩwe ũtuĩkĩte ũhonokio wakwa.

Nĩwe Ngai wakwa na nĩndũmũgocaga,
Nĩwe Ngai wa baba na nĩndũmũtũũgagĩria.

3 Jehova nĩ njamba ya ita;
Jehova nĩrĩo nĩtwa rĩake.

4 Ngaari cia ita cia Firaũni na mbũtũ yake aamũkirie iria-inĩ.
Anene arĩa ega mũno a Firaũni moorĩire maaĩ-inĩ ma Iria Itune.

5 Maaĩ marĩa mariku nĩmamathikĩte;
Nao magakĩrikira kũria kũriku ta ihiga.

6 “Wee Jehova, guoko gwaku kwa ũrĩo kwarĩ gwa kũgegania, gũkagĩa
hinya.

Wee Jehova, guoko gwaku kwa ũrĩo nĩ gwathuthangire thũ.

7 Nĩ ũndũ wa ũnene waku wa magegania,
nĩwakurumanirie arĩa magũũkĩrĩire.

Nĩwaitũrũire marakara maku mahiũ;
makĩmacina taarĩ mahuti.

8 Na ũndũ wa mũrurumo wa mĩhũmũ ya maniũrũ maku-rĩ,
maaĩ nĩmeiganĩrĩire hĩba.

Makũmbĩ ma maaĩ makĩrũgama ta rũthingo;
maaĩ ma kũria kũriku makĩnyiitana gatagatĩ ka iria.

9 “Thũ nayo yetũite, ĩkoiga atĩrĩ,
Nĩngamarũmĩrĩra na ihenya, ndĩmakinyĩre.

Ngagayania indo iria matahĩte,
ndĩhũũnĩrĩrie nacio.

Nĩngũcomora rũhiũ rwakwa rwa njora,
nakuo guoko gwakwa kũmaniine.’

10 No wahuhire rūhuho rūkīhurutana,
narīo iria rīkīmathika,
makīrika ta kīgera maaī-inī maingī.

11 “Wee Jehova-rī, nūū ūhaana tawe harī ngai ciothe?
Nūū ūhaana tawe,
wee ūrī ūtheru wa magegania,
wee wītīgīrītwo nī ūndū wa riiri waku,
wee wīkaga maūndū ma magegania?”

12 Watambūrūkirie guoko gwaku kwa ūrīo, nayo thī ikīmameria.

13 “Nī ūndū wa wendo waku ūtathiraga,
nīūgūtongoria andū arīa ūkūūrīte.
Nīūkamatongoria na ūndū wa hinya waku,
ūmatware nginya gīikaro gīaku gītheru.

14 Ndūrīrī ikaigua, nacio ciinaine;
ruo rūnyīite andū a Filistia.

15 Aathani a Edomu nīmakamaka mūno,
na atongoria a Moabi manyiitwo nī kūinaina,
andū a Kaanani makaiyūrwo nī maaī nda;

16 guoya na kīmako nīikamakinyīrīra.
Na ūndū wa hinya wa guoko gwaku-rī,
makahaana ta ihiga matekwīnyagunya,
nginya andū aku, Wee Jehova, maringe,
nginya andū arīa wegūrīire maringe.

17 Ūkaamarehe thīinī na ūmahaande
kīrīma-inī kīa igai rīaku,
o handū harīa, Wee Jehova,
wombire hatuīke gīikaro gīaku,
handū-harīa-haamūre, harīa Wee Jehova,
wahaandire na moko maku.

18 Jehova agaathamaka tene na tene.”

19 Hīndī īrīa mbarathi cia Firaūni, na ngaari cia ita, na andū arīa maathi-
iaga mahaičite mbarathi maatoonyire iria-inī-rī, Jehova agīcookania maaī
ma iria, makīmathika. No rīrī, andū a Isiraēli maatuīkanirie iria-inī
mathīrīire thī nyūmū.

20 Hīndī īyo Miriamu ūrīa mūnabii mūndū-wa-nja, mwarī wa nyina na
Harūni, akīoya kīhembe gīa kūinio, nao atumia othe makīmuumu thuutha
marī na ihembe ciao makīnaga.

21 Miriamu akīmāinīra atīrī:

“Inīrai Jehova,
nīgūkorwo nīwe ūtūūgīrītio mūno.
Mbarathi amūikītie iria-inī, hamwe na mūmīhaici.”

Maaī ma Mara na ma Elimu

22 Ningī Musa agītongoria Isiraēli kuuma Iria Itune magīthī Werū wa
Shuri. Magīthī rūgendo rwa mīthenya itatū werū-inī na matekuona
maaī.

23 Rīrīa maakinyire Mara, matingīahotire kūnyua maaī makuo tondū
maarī marūrū. (Nīkīo handū hau hetagwo Mara.)

24 Nī ūndū ūcio andū magītetia Musa, makiuga atīrī, “Tūkūnyua kī?”

25 Nake Musa agīkaīra Jehova, nake Jehova akīmūonia kamūtī.
Agīgaikia maaī-inī, namo makīgīa mūcamo mwega.

O hau Jehova agĩathana, akĩmathondekera watho na uuge wa kũrũmagĩrĩrwo, na akĩmagereria ho.

²⁶ Akiuga atĩrĩ, “Mũngĩthikĩrĩria mũgambo wa Jehova Ngai wanyu wega, na mwĩke maũndũ marĩa magĩrĩre maito-inĩ make, mũngĩrũmbũiya maathani make na mũmenyerere wathani wake wotheri, ndikamũrehera mũrimũ o na ũmwe wa irĩa ndareheire andũ a Misiri, nĩgũkorwo niĩ ni niĩ Jehova, ũria ũmũhonagia.”

²⁷ Ningĩ magĩkinya Elimu, harĩa haarĩ ithima ikũmi na igĩrĩ, na mũtende mĩrongo mũgwanja, nao makĩamba hema hau hakuhi na maaĩ.

16

Mana na Tũmakia-Arũme

¹ Mũingĩ wothe wa Isiraeli nĩwoimagararire ũkiuma Elimu ũgĩkinya Werũ wa Sini, ũria ũrĩ gatagati ka Elimu na kĩrĩma gĩa Sinai, mũthenya wa ikũmi na itano wa mweri wa keerĩ thuutha wao kuuma bũrũri wa Misiri.

² Kũu werũ-inĩ, mũingĩ ũcio wothe nĩwatetirie Musa na Harũni.

³ Andũ a Isiraeli makĩmeera atĩrĩ, “Naarĩ korwo Jehova aatũũragĩre bũrũri wa Misiri na guoko gwake! Kũu twaikaraga tũthiũrũrũkiirie nyũngũ cia nyama, na tũkarĩaga o kĩa gĩothe twendaga, no inyuũ mũtũrehetete gũkũ werũ-inĩ nĩguo mũũrage kĩungano giki gĩothe na ng’aragu.”

⁴ Hindĩ iyo Jehova akĩra Musa atĩrĩ, “Ngũmuurĩria mĩgate kuuma igĩrũ ta mbura. Andũ mariumaga nja o mũthenya makongania mĩgate ya kũmaigana o mũthenya ũcio. Ngũmageria na njira iyo nyone kana nĩmekũrũmirĩra ũrutani wakwa.

⁵ Mũthenya wa gatandatũ-rĩ, marĩharagĩria kĩa mainũkia, nakĩo gĩkoragwo kĩrĩ maita meerĩ na kĩa monganagia mũthenya irĩa ingĩ.”

⁶ Ni ũndũ ũcio Musa na Harũni makĩra andũ othe a Isiraeli atĩrĩ, “Hwaĩ-inĩ-rĩ, nĩmũrĩmenya atĩ niĩ Jehova wamũrutire bũrũri wa Misiri,

⁷ na rũciini nĩmũkona riiri wa Jehova, tondũ nĩaiguĩte ũria mũmũtetetie. Ithuĩ tũkĩrĩ a, atĩ nĩguo mũtũtetie?”

⁸ O na ningĩ Musa akĩmeera atĩrĩ, “Nĩmũkamenya atĩ ũcio niĩ Jehova, rĩria akaamũhe nyama mũrie hwaĩ-inĩ na amũhe mĩgate irĩa yothe mũkwenda rũciini, tondũ nĩaiguĩte ũria mũmũtetetie. Ithuĩ tũkĩrĩ a? Ti ithuĩ mũratetia, no niĩ Jehova mũratetia.”

⁹ Ningĩ Musa akĩra Harũni atĩrĩ, “Ira mũingĩ wothe wa Isiraeli atĩrĩ, ‘Ũkai mbere ya Jehova, nĩgũkorwo nĩaiguĩte gũteta kwanyu.’”

¹⁰ Hindĩ irĩa Harũni aaragĩria mũingĩ wothe wa Isiraeli-rĩ, makĩrora na mwena wa werũ-inĩ, na kũu makĩona riiri wa Jehova ũrĩ itu-inĩ.

¹¹ Jehova akĩra Musa atĩrĩ,

¹² “Nĩnjiguĩte gũteta kwa andũ a Isiraeli. Meere atĩrĩ, ‘Hwaĩ-inĩ mũrĩriaaga nyama na rũciini mũkarĩa mĩgate mũkahũna. Hindĩ iyo nĩmũkamenya atĩ niĩ, niĩ niĩ Jehova Ngai wanyu.’”

¹³ Hwaĩ-inĩ ũcio gũgĩũka tũnyoni tũria ime rĩathĩrũrũkiirie kambĩ ciao.

¹⁴ Ime rĩaitika-rĩ, gũkĩoneka tũthendũ twa gĩthĩrũrũrĩ tũhaana maaĩ magandie niĩ mbaa, tũgwĩte thĩ kũu werũ-inĩ.

¹⁵ Rĩria andũ a Isiraeli maatuonire, makĩũrania atĩrĩ, “Giki niĩ kĩ?” nĩgũkorwo matiamenyaga niĩ kĩ.

Musa akĩmeera atĩrĩ, “Ni mĩgate irĩa Jehova amũheete mũrie.

16 Jehova aathanite ũũ: ‘O mündũ nionganie o írĩa ikũmũigana. Oyagai o kibaba kĩmwe kĩa omeri* kĩa o mündũ wothe ũrĩ hema-inĩ cianyu.’ ”

17 Andũ a Isiraeli magĩka o ta ũrĩa meerirwo; amwe makĩũngania mĩingĩ, na amwe makĩũngania mĩnini.

18 Na rĩrĩa yathimirwo na kibaba kĩa omeri, gũkĩoneka atĩ ũrĩa wonganĩtie mĩingĩ-rĩ, ndaarĩ na mĩingĩ makĩria; nake ũrĩa wonganirie mĩnini, ndaarĩ na mĩnini makĩria. O mündũ oonganĩtie mũigana wa ũrĩa aabataire.

19 Ningĩ Musa akĩmeera atĩrĩ, “Gũtikagĩe mündũ ũkũiga kĩndũ o na kĩnini kĩa yo nginya rũciini.”

20 No rĩrĩ, amwe matiigana kũrũmbũiya ũrĩa Musa oigire; makĩũgĩra imwe yayo nginya rũciini, nayo igĩkorwo iyũrite igunyũ na ikambĩrĩa kũnunga. Nĩ ũndũ ũcio Musa akĩrakario nĩo.

21 O rũciini mündũ o mündũ nĩoyaga írĩa abatairio nĩyo, narĩo riũa rĩahiũha igatweka.

22 Mũthenya wa gatandatũ-rĩ, nĩmoonganagia maita meerĩ; ibaba igĩrĩ cia omeri† harĩ o mündũ. Nao atongoria a mũingĩ magĩũka makĩira Musa ũhoru ũcio.

23 Nake Musa akĩmeera atĩrĩ, “Ũũ nĩguo Jehova aathanite, ‘Rũciũ nĩ mũthenya wa kũhurũka, Thabatũ Theru ya Jehova. Nĩ ũndũ ũcio rugai írĩa yothe mũkwenda kũruga, na mũcamũkie kĩrĩa gĩothe mũkwenda gũcamũkia. Kĩrĩa gĩgũtigara-rĩ, mũkĩige nginya rũciini.’ ”

24 Nĩ ũndũ ũcio makĩga imwe nginya rũciini, o ta ũrĩa maathĩtwo nĩ Musa, nacio itiigana kũnunga, kana kũgĩa na igunyũ.

25 Musa akĩmeera atĩrĩ, “Cirĩei ũmũthĩ, tondũ ũmũthĩ nĩ mũthenya wa Thabatũ ya Jehova. Ũmũthĩ mũtigũcionia igwĩte thĩ.

26 Mĩthenya itandatũ nĩguo mũrĩciũnganagia, no mũthenya wa mũgwanja-rĩ, ũcio wa Thabatũ, gũtirĩkoragwo kũrĩ kĩndũ o na kĩ.”

27 No rĩrĩ, andũ amwe makiumagara mũthenya ũcio wa mũgwanja, magĩthĩ gũciũngania, nao matiigana kuona kĩndũ.

28 Ningĩ Jehova akĩira Musa atĩrĩ, “Nĩ nginya hĩndĩ írĩkũ mũgũtũira mũregete kũmenyerera maathani makwa na kũigua ũrutani wakwa?”

29 Menyai atĩ Jehova nĩamũheete Thabatũ; na nĩkĩo amũheaga mĩgate ya mũthenya ũrĩ mũthenya ũcio wa gatandatũ. Mündũ o wothe nĩaikarage harĩa arĩ mũthenya ũcio wa mũgwanja; gũtikaganagĩe mündũ ũkumagara.”

30 Nĩ ũndũ ũcio andũ makĩhurũka mũthenya wa mũgwanja.

31 Andũ a Isiraeli magĩta mĩgate iyo mana. Maarĩ merũ ta mbegũ cia korianda, na maacamaga ta tũmĩgate tũthondeketwo na ũũkĩ.

32 Musa akiuga atĩrĩ, “Jehova aathanite atĩrĩ; ‘Oyai kibaba kĩa omeri imwe ya mana na mũkĩige nĩ ũndũ wa njarwa irĩa igooka thuutha, nĩgeetha makoona mĩgate írĩa ndaamũheire mũrĩe mũrĩ werũ-inĩ, rĩrĩa ndamũrutire bũrũri wa Misiri.’ ”

33 Nĩ ũndũ ũcio Musa akĩira Harũni atĩrĩ, “Oya ndigithũ na wĩkĩre omeri imwe ya mana thĩni wayo. Ningĩ ũcooke ũmĩge mbere ya Jehova igĩrwo njarwa irĩa igooka thuutha.”

34 O ta ũrĩa Jehova aathire Musa-rĩ, Harũni akĩiga mana mbere ya ithandũkũ rĩa Ũira, nĩguo matũũre ho.

* 16:16 nĩ ta lita igĩrĩ na robo (2:25) † 16:22 nĩ ta lita inya na nuthu (4.5)

³⁵ Andũ a Isiraeli maarĩire mana mĩaka mĩrongo ĩna nginya magĩkinya bũrũri ũrĩa watũuragwo nĩ andũ; maarĩire mana nginya rĩrĩa maakinyire mũhaka-inĩ wa Kananani.

³⁶ (Omeri ĩmwe ĩgana ta gĩcunjĩ gĩa ikũmi kĩa eba ĩmwe.)

17

Maaĩ Kuuma Rwaro-inĩ rwa Ihiga

¹ Mũingĩ wothe wa Isiraeli ũkiomagara kuuma Werũ wa Sini, ũkoimaga handũ hamwe ũgathiĩ harĩa hangĩ o ta ũrĩa Jehova aathanaga. Makĩamba hema ciao Refidimu, no gũtĩarĩ maaĩ ma kũnyuuo nĩ andũ acio.

² Nĩ ũndũ ũcio andũ acio makĩnegenia Musa, makĩmwĩra atĩrĩ, “Tũhe maaĩ ma kũnyua.”

Nake Musa akĩmacookeria atĩrĩ, “Mũranegenia nĩkĩ? Nĩ kĩ gĩgũtũma mũgerie Jehova?”

³ No andũ nĩmanyootire marĩ kũu, nao magĩtetia Musa makĩmũũria atĩrĩ, “Watũrutire bũrũri wa Misiri nĩkĩ, tũũke ũtũũrage na nyoota ithuĩ na ciana ciitũ na ũhiũ witũ?”

⁴ Nake Musa agĩkaĩra Jehova akĩmũũria atĩrĩ, “Ngwĩka atĩa na andũ aya? Marĩ hakuĩ kũhũũra na mahiga nyugoto.”

⁵ Jehova agĩcookeria Musa, akĩmwĩra atĩrĩ, “Thĩĩ mbere ya andũ aya. Thĩĩĩ na athuuri amwe a Isiraeli na ũkuue rũthanju rũrĩa wagũthire Nili naruo.

⁶ Nĩ ngũrũgama hau mbere yaku, o hau hakuĩ na rwaro rwa ihiga kũu Horebu. Gũtha ihiga, na maaĩ nĩmekuuma thĩĩnĩ warĩo nĩguo andũ manyue.” Nĩ ũndũ ũcio Musa agĩka ũguo athuuri a Isiraeli makĩonaga.

⁷ Nake agĩta handũ hau Masa na Meriba, tondũ nĩho andũ a Isiraeli maanegenirie na makĩgeria Jehova, makĩũragia atĩrĩ, “Ĩĩ Jehova arĩ hamwe na ithuĩ kana aca?”

Kũhootwo kwa Amaleki

⁸ Andũ a Amaleki nĩmookire makĩhithũkĩra andũ a Isiraeli kũu Refidimu.

⁹ Musa akĩra Joshua atĩrĩ, “Thuura andũ amwe aitũ mumagare mũkahũũrane na andũ a Amaleki. Rũciũ ngaarũgama kĩrĩma igũrũ nyiĩite rũthanju rwa Ngai na guoko.”

¹⁰ Nĩ ũndũ ũcio Joshua akĩhũũrana na andũ a Amaleki o ta ũrĩa Musa aathanĩte; nake Musa, na Harũni na Huri makĩhaica kĩrĩma-inĩ.

¹¹ Rĩrĩa rĩothe Musa akoragwo oete moko make na igũrũ-rĩ, andũ a Isiraeli makahootana, no rĩrĩa agũithia moko make, andũ a Amaleki makahootana.

¹² Rĩrĩa Musa aanogire moko-rĩ, makĩoya ihiga makĩiga thĩ akĩrĩkarĩra. Harũni na Huri magĩkĩnyĩitĩrĩra moko make, o ũmwe akanyĩitĩrĩra guoko kũmwe, na ũcio ũngĩ kũu kũngĩ. Nĩ ũndũ ũcio moko ma Musa magĩkara mambarairo nginya riũa rigĩthũa.

¹³ Nĩ ũndũ ũcio Joshua akĩhoota mbũtũ cia andũ a Amaleki na rũhiũ rwa njora.

¹⁴ Ningĩ Jehova akĩra Musa atĩrĩ, “Andĩka ũndũ ũyũ ibuku-inĩ rĩa gĩkũnjo ũrĩ ũndũ wa gũtũũra ũrĩrikanagwo na ũreke Joshua aũigue, tondũ nĩngeheria rĩitwa rĩa Amaleki biũ nao matigacooka kũrĩrikanwo gũkũ thĩ.”

¹⁵ Musa agĩaka kĩgongona na agĩgĩta atĩrĩ “Jehova Nĩwe Bendera yakwa.”

¹⁶ Akiuga atĩrĩ, “Nĩgũkorwo moko nĩmambararirio na igũrũ kwerekera gĩtĩ-inĩ kĩa ũnene kĩa Jehova. Jehova arĩhũuranaga na andũ a Amaleki kuuma njjarwa na njjarwa.”

18

Jethero Gũceerera Musa

¹ Na rĩrĩ, Jethero, ũrĩa warĩ mũthĩnjĩri ngai wa Midiani na mũthoni-we wa Musa, akiũgua maũndũ mothe marĩa Ngai eekĩre Musa na andũ ake a Isiraeli, na ũrĩa Jehova aarutire andũ a Isiraeli kuuma bũrũri wa Misiri.

² Thuutha wa Musa gũcookia mũtumia wake Zipora, mũthoni-we Jethero nĩamwamũkĩre,

³ hamwe na ariũ ake eerĩ. Mũriũ ũmwe eetagwo Gerishomu, nĩgũkorwo Musa oigire atĩrĩ, “Nĩndũkĩte mũgeni bũrũri-inĩ wene”;

⁴ mũriũ ũcio ũngĩ eetagwo Eliezeri, nĩgũkorwo oigire atĩrĩ, “Ngai wa baba nĩwe warĩ mũteithia wakwa; nĩahonokirie kuuma rũhiũ-inĩ rwa Firaũni.”

⁵ Jethero, mũthoni-we wa Musa, hamwe na mũtumia wa Musa na ariũ ake, magĩũka kũrĩ we kũu werũ-inĩ, kũrĩa aambĩte hema hakuhĩ na kĩrĩma kĩa Ngai.

⁶ Jethero nĩamũtũmanĩre akoiga atĩrĩ, “Nĩi, mũthoni-guo Jethero, nĩndĩrooka kũrĩ we tũrĩ na mũtumia waku na ariũ aku eerĩ.”

⁷ Nĩ ũndũ ũcio Musa agĩkiumagara agatũnge mũthoni-we, akĩnamĩrĩra, akĩmũmumunya. Makĩgeithania, na magĩcooka magĩtoonya hema thĩĩni.

⁸ Musa akĩhe mũthoni-we ũhoru wothe wa ũrĩa Jehova eekire Firaũni na andũ a Misiri nĩ ũndũ wa andũ a Isiraeli na, akĩmwĩra mathĩĩna mothe marĩa moonete rũgendo-inĩ, na ũrĩa Jehova aamahonoketie.

⁹ Jethero nĩakenirio nĩ kũigua maũndũ macio mothe mega marĩa Jehova eekĩre Isiraeli, nĩ ũndũ wa kũhonokia andũ a Isiraeli kuuma guoko-inĩ kwa andũ a Misiri.

¹⁰ Jethero akiuga atĩrĩ, “Jehova arogoocwo, ũrĩa wamũteithũrĩre kuuma guoko-inĩ kwa andũ a Misiri na gwa Firaũni, na agĩteithũra andũ kuuma guoko-inĩ kwa andũ a Misiri.

¹¹ Rĩu nĩ nĩmenyete atĩ Jehova nĩ mũnene gũkĩra ngai iria ingĩ ciothe, nĩgũkorwo ũguo nĩguo eekire arĩa maahatĩrĩrie Isiraeli metĩite.”

¹² Hĩndĩ iyo Jethero, mũthoni-we wa Musa, akĩrehe maruta ma njino na magongona mangĩ ma kũrutĩra Ngai, nake Harũni agĩũka marĩ na athuuri othe a Isiraeli nĩguo marĩanĩre irio na mũthoni-we wa Musa, marĩ mbere ya Ngai.

¹³ Mũthenya ũyũ ũngĩ Musa agĩkarĩra gĩtĩ nĩguo atuithanie andũ ciira, nao andũ makĩrũgama mamũthiũrũrũkĩrie kuuma rũciĩni nginya o hwaĩ-inĩ.

¹⁴ Rĩrĩa mũthoni-we onire wĩra ũrĩa wothe Musa aarutagĩra andũ, akĩmũũria atĩrĩ, “Nĩ wĩra ũrĩkũ ũyũ ũrarutĩra andũ aya? Nĩ kĩ gĩgũtũma ũrute wĩra wa gũtuithania ciira ũrĩ o wiki, nao andũ aya othe matindage marũngũ magũthiũrũrũkĩrie kuuma rũciĩni nginya o hwaĩ-inĩ?”

¹⁵ Musa akĩmũcookeria, akĩmwĩra atĩrĩ, “Tondũ andũ aya marokaga kũrĩ nĩ nĩguo mamenye wendi wa Ngai.

¹⁶ Rĩrĩa rĩothe marĩ na ũndũ matekũiguanĩra, ũrehagwo kũrĩ nĩ, na nĩ ngamatuithania na ngamamenyithia uuge wa Ngai na mawatho make.”

¹⁷ Mũthoni-we wa Musa akĩmũcookeria, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ūrĩa ũreka ti wega.

¹⁸ Wee, na andũ aya marooka kũrĩ we nĩmũkwĩnogia na mĩnoga. Wĩra ũyũ nĩ mũritũ mũno makĩria harĩwe; ndũngũhota ũrĩ wiki.

¹⁹ Rĩu-rĩ, ta thikĩrĩria ngũtaare, na Ngai aroikara nawe. Wee tuĩka mũtũmwo wa Ngai kũrĩ andũ aya, na ũkamũtwaragĩra maũndũ marĩa matekũgwanĩra.

²⁰ Marute uuge wa Ngai na mawatho make, na ũmoonie njĩra njega ya mũtũũrĩre na mawĩra marĩa magĩrĩre kũruta.

²¹ No rĩrĩ, thuura andũ marĩ na ũhoti kuuma andũ-inĩ aya, andũ etigĩri Ngai, na andũ ehokeku arĩa mathũire kwamũkĩra ihaki, na ũmatue anene a kũrũgamagĩrĩra ikundi cia ngiri, na ikundi cia magana, na ikundi cia mĩrongo ĩtano, na ikundi cia makũmi.

²² Reke matũike a gũtuithania andũ aya ciira mahinda mothe, no makũreahagĩre maciira marĩa maritũ; marĩa mahũthũ makamatuithanagia arĩ o. Ũndũ ũcio nĩũgũkũhũthĩria mũrigo, tondũ nĩmarĩgayanaga nawe.

²³ Ũngĩka ũguo na Ngai agwathe, nĩũrĩhotaga gwĩtiiria mĩnoga, na andũ aya othe marĩinũkaga maiganĩre.”

²⁴ Musa nĩathikĩrĩrie mũthoni-we na agũka ũrĩa wothe aamũtaaire.

²⁵ Agĩthuura andũ marĩ na ũhoti kuuma Isiraeli guothe, akĩmatua atongoria a andũ ũcio; akĩmatua anene a ikundi cia ngiri, na ikundi cia magana, na ikundi cia mĩrongo ĩtano, na ikundi cia makũmi.

²⁶ Magĩtuĩka a gũtuithanagia andũ ciira hĩndĩ ciothe. Maciira marĩa maritũ magatwarĩra Musa, no marĩa mahũthũ magatuithanagia arĩ o.

²⁷ Musa agĩcooka akiugĩra mũthoni-we ũhoru, nake Jethero agĩcooka bũrũri wake mwene.

19

Kĩrĩma-inĩ gĩa Sinai

¹ Mweri wa gatatũ thuutha wa andũ a Isiraeli kuuma bũrũri wa Misiri, mũthenya o ũcio-rĩ, magĩkinya Werũ wa Sinai.

² Thuutha wa kuuma Refidĩmu, magĩtoonya werũ wa Sinai, nao andũ a Isiraeli makĩamba hema ciao kũu werũ-inĩ, magũrũ-inĩ ma kĩrĩma kũu kĩa Sinai.

³ Ningĩ Musa akĩambata kĩrĩma-inĩ harĩ Ngai, nake Jehova akĩmwĩta arĩ kĩrĩma-inĩ, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ũũ nĩguo ũkwĩra nyũmba ya Jakubu, na wĩre andũ a Isiraeli:

⁴ Inyuĩ ene nĩmweyoneire ũrĩa Ndeekire bũrũri wa Misiri, o na ũrĩa ndahaanire ta ndamũkuuire na mathagu ma nderi, ngĩmũrehe harĩ nĩ.

⁵ Na rĩrĩ, mũngĩnjathĩkĩra biũ na mũmenyerere kĩrĩkanĩro gĩakwa-rĩ, gatagatĩ-inĩ ka ndũrĩrĩ ciothe, inyuĩ mũgaatuĩka andũ akwa a goro. O na gũtuĩka thĩ yothe nĩ yakwa-rĩ,

⁶ inyuĩ mũgaatuĩka ũthamaki wakwa wa athĩnjĩri-Ngai na rũrĩrĩ rwamũre.’ Ciugo icio nĩcio ũkwĩra andũ a Isiraeli.”

⁷ Nĩ ũndũ ũcio Musa agĩcooka, na agũta athuuri arĩa matongoragia andũ, akĩmahe ũhoru wothe ũrĩa Jehova aamwathĩte ameere.

⁸ Nao andũ acio magĩtũkanĩria hamwe makiuga atĩrĩ, “Nĩtũgwĩka ũrĩa wothe Jehova oigĩte.” Nĩ ũndũ ũcio Musa agĩcookeria Jehova ũhoru ũrĩa moigire.

⁹ Jehova akĩra Musa atĩrĩ, “Nĩngũka kũrĩ inyuĩ ndĩ thĩnĩ wa itu itumanu, nĩgeetha andũ maanjigie ngĩaria nawe, nao nĩ megũtũura makwĩhokete.” Musa agĩcooka akĩra Jehova ũrĩa andũ moigĩte.

10 Nake Jehova akĩra Musa atĩrĩ, “Thĩ kũrĩ andũ ũmatherie ũmũthĩ na rūciũ. Meere mathambie nguo ciao,

11 na makorwo mehaarĩrie mũthenya wa gatatũ, tondũ mũthenya ũcio Jehova nĩagaikũrũka igũrũ rĩa Kĩrĩma gĩa Sinai andũ othe makĩonaga.

12 Īkĩra mĩhaka ĩthiũrũrũkĩrie kĩrĩma, na ũmeere ũũ, ‘Mwĩmenyererei mũtikahaice kĩrĩma kana mũhutie magũrũ-inĩ ma kĩa. Ūrĩa wothe ũkaahutia kĩrĩma ti-itherũ nĩakoaragwo.

13 Ti-itherũ nĩakahũurwo na mahiga nyuguto, kana arathwo na mĩguĩ; hatĩrĩ guoko gũkaamũhutia. Ndagetĩkĩrio atũũre muoyo, arĩ mũndũ kana nyamũ. No rĩrĩa coro wa rūhĩa rwa ndũrũme ũrĩgamba, no rĩo marĩhaica kĩrĩma igũrũ.”

14 Thuutha wa Musa gũikũrũka oimĩte kĩrĩma-inĩ agĩthiĩ kũrĩ andũ, akĩmatheria, nao magĩthambia nguo ciao.

15 Nĩngĩ akĩmeera atĩrĩ, “Mwĩhaarĩrie nĩ ũndũ wa mũthenya wa gatatũ. Mũtigakome na andũ-a-nja.”

16 Rũciinĩ rwa mũthenya wa gatatũ, gũkĩgĩa ngwa o na heni, na itu itumanu rĩgĩkara igũrũ rĩa kĩrĩma, gũkĩguuo mũgambo mũnene wa coro. Andũ othe arĩa maarĩ kambĩ, makĩinaina.

17 Hĩndĩ iyo Musa agĩtongoria andũ kuuma kambĩ magacemanie na Ngai, nao makĩrũgama magũrũ-inĩ ma kĩrĩma.

18 Kĩrĩma gĩa Sinai kĩaahumbĩrĩtwo nĩ ndogo, tondũ Jehova aikũrũkire igũrũ wakĩo arĩ mwaki-inĩ. Nayo ndogo ĩgĩtoogororoka kuuma igũrũ rĩa kĩrĩma ta ndogo ĩkuuma riiko-inĩ inene; nakĩo kĩrĩma gĩgĩthingitha na hinya,

19 naguuo mũgambo wa coro ũgĩkĩrĩrĩa kũneneha. Nake Musa akĩaria, naguuo mũgambo wa Ngai ũkĩmũcookeria.

20 Jehova agĩikũrũka igũrũ rĩa Kĩrĩma gĩa Sinai na agĩta Musa ahaice kũu kĩrĩma igũrũ. Nĩ ũndũ ũcio Musa akĩhaica,

21 nake Jehova akĩmwĩra atĩrĩ, “Ikũrũka na ũkaanie andũ matikehatĩrĩrie kwambata gũka kuona Jehova, nĩguo aingĩ ao matigakue.

22 O na athĩnjĩri-Ngai arĩa me gũthengerera Jehova, no nginya metherie kana Jehova amahithũkĩrie, amaniine.”

23 Musa akĩra Jehova atĩrĩ, “Andũ matingĩhaica Kĩrĩma gĩa Sinai tondũ we mwene nĩwatũkaanirie, ũgĩtwĩra atĩrĩ, ‘Īkĩra mũhaka ũthiũrũrũkĩrie kĩrĩma, na ũkĩamũre gĩtuĩke gĩtheru.’”

24 Jehova akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ikũrũka, mwambate na Harũni. No athĩnjĩri-Ngai na andũ matikehatĩrĩrie kwambata mathiĩ kũrĩ Jehova kana amahithũkĩrie amaniine.”

25 Nĩ ũndũ ũcio Musa agĩikũrũka kũrĩ andũ acio, akĩmahe ũhoru ũcio.

20

Maathani Marĩa Ikũmi

1 Nake Ngai akĩaria ciugo ici ciothe, akiuga atĩrĩ:

2 “Nĩ nĩ Jehova Ngai waku, ũrĩa wakũrutire bũrũri wa Misiri, kuuma bũrũri wa ũkombo.

3 “Ndũkanagĩe na ngai ingĩ tiga nĩ.

4 “Ndũkanethondekere mũhianano mũicũhie wa mũhianĩre wa kĩndũ o gĩothe kĩrĩ kũũrĩa igũrũ kana gũkũ thĩ, kana kĩrĩ maaĩ-inĩ marĩa marĩ mũhuro wa thĩ.

⁵ Ndūkanacinamīrīre kana ūcihooe, nīgūkorwo nī, Jehova Ngai waku, ndī Ngai ūrī ūiru, herithagia ciana nī ūndū wa mehia ma maithe mao nginya rūciaro rwa gatātū na rwa kana rwa andū arīa maathūire,

⁶ no ngonania wendo kūrī njiarwa ngiri na ngiri cia andū arīa manyendete na magaathūkira maathani makwa.

⁷ “Ndūkanagwete rīitwa rīa Jehova Ngai waku na itherū, nīgūkorwo Jehova ndagatua atī mūdū ndehītie ūrīa ūgwetaga rīitwa rīake na itherū.

⁸ “Ririkanaga mūthenya wa Thabatū ūwamūrage.

⁹ Rutaga wīra waku wothe mīthenya itandatū,

¹⁰ no mūthenya wa mūgwanja nī Thabatū ya Jehova Ngai waku. Mūthenya ūcio ndūkanarute wīra o na ūrīkū, wee mwene, kana mūrū-guo, kana mwarī-guo, kana ndungata yaku ya mūdū mūrūme, kana ya mūdū-wa-nja, kana ūhiū waku, kana mūgeni ūrī gwaku mūcīi.

¹¹ Nīgūkorwo Jehova ombire igūrū na thī, na iria rīrīa inene na indo ciothe iria irī kuo, na mīthenya itandatū, no akīhurūka mūthenya wa mūgwanja. Nī ūndū ūcio Jehova akīrathima mūthenya ūcio wa Thabatū, akīwaamūra.

¹² “Tīa thoguo na nyūkwa, nīgeetha ūtūire matukū maingī būrūrī ūrīa Jehova Ngai waku egūkūhe.

¹³ “Ndūkanoragane.

¹⁴ “Ndūkanatharanie.

¹⁵ “Ndūkanaiye.

¹⁶ “Ndūkanaigīrīre mūdū ūrīa ūngī kīgeenyō.

¹⁷ “Ndūkanacumīkīre nyūmba ya mūdū ūrīa ūngī. Ndūkanacumīkīre mūtumia wa mūdū ūngī, kana ūcumīkīre ndungata yake ya mūdū mūrūme kana ya mūdū-wa-nja, kana ndegwa yake kana ndigiri yake, o na kana kīndū gīothe gīake.”

¹⁸ Rīrīa andū maiguire marurumī, na makīona rūheni, na makīigua corō ūkīgamba, na makīona kīrīma gīgītoga ndogo, makīinaina nī guoya. Magīikara o haraaya,

¹⁹ na makīra Musa atīrī, “Twarīrie arī we, na nītūgūkūigua, no tiga kūrēka twarīrio nī Ngai, tūtīgakue.”

²⁰ Musa akīra andū acio atīrī, “Tigai gwītīgīra. Ngai okīte kūmūgeria, nīgeetha mūtūire mwītīgīrīte Ngai, mwagage kwīhia.”

²¹ Andū acio magīgīikara o haraaya, nowe Musa agīthengerera harīa haarī nduma ndumanu, harīa Ngai aarī.

Mīhianano na Magongona

²² Ningī Jehova akīra Musa atīrī, “Īra andū a Isiraēli ūndū ūyū: ‘Nīmweyōnera inyūi ene atī ndaarīa na inyūi ndī o igūrū:

²³ Mūtikanathondeke ngai ingī cia kūhooyagwo hamwe na nī; mūtikanethondekere ngai cia betha kana ngai cia thahabu.

²⁴ “ ‘Njakīrai kīgongona gīa tūiri, na mūrūtīre ng’ōndu na mbūrī na ng’ōmbe cianyu ho irī magongona manyu ma njino na ma ūiguano. Kūrīa guothe ngaatūma rīitwa rīakwa rītīagwo, nīndīūkaga kūrī inyūi na ngamūrathima.

²⁵ Mūngīnjakīra kīgongona kīa mahiga, mūtīgagīake na mahiga marīa maacūhie, nīgūkorwo mūngīgaatūmīra kīndū gīa gwacūhia nīmūgagīthahia.

²⁶ Mūtikanahaice kīgongona gīakwa na ngathī, nīguo njaga yanyu ndīkanonekanīre ho.’

21

1 “Maya nīmo mawatho marīa ūkūhe andū a Isiraeli:

Ndungata cia Ahibirania

2 “Ūngīgūra Mūhibirania arī ndungata, agaakūrūtira wīra mīaka itandatū. No mwaka wa mūgwanja, nīūkamūrekereria athīi, na ndagakūrīha kīndū.

3 Angīgooka arī wiki, akaarekererio athīi arī o wiki; no angīgooka arī na mūtumia, makaarekererio mathīi marī hamwe.

4 Mwathi wa ndungata iyo angīmīhe mūtumia nake mūtumia ūcio amūciarīre ciana cia aanake na airītu, mūtumia ūcio na ciana ciake magaatuika a mwathi ūcio wake, na no ndungata iyo ya mūdū mūrūme ikaarekererio ithīi.

5 “No ndungata iyo īngīkaaria, īmwīre atīrī, ‘Nīnyendete mwathi wakwa, na mūtumia wakwa na ciana na ndīkwenda kūrekererio thīi,’

6 hīndī iyo mwathi wa ndungata iyo nīakamītwarā mbere ya atuithania ciira. Akaamītwarā mūrango-inī, kana hīngīro-inī ya mūrango, na amītūre gūtū na mūkuha.* Nayo ndungata iyo īgaatuika ya mwathi ūcio matukū ma muoyo wayo wothe.

7 “Mūdū angīendia mwarī agatuīke ndungata, ndīkarekererio ithīi ta ūrīa ndungata cia arūme cīkagwo.

8 Īngīaga gūkenia mwathi ūrīa wamīthuurīte, no nginya etīkīre ndungata iyo ikūrwo. Ndarī na kīhoo to gīa kwendia ndungata iyo kūrī ageni, tondū nīagīte kwīhokeka harī yo.

9 Angīmūrīria mūrīū, no nginya amītue ta īrī mwarī wake mwene.

10 Mūrīū angīhīka mūtumia ūngī, ndakaimē ūrīa wa mbere irio na nguo, na ndakamūime kīhoo to gīake ta mūtumia wake.

11 Angīaga kūmhīngīria maūdū maya matatū-rī, akīrekererio athīi, gūtārī na mbeeca ikūrīhwo.

Watho Ūkonī Gūtīhia Mūdū

12 “Mūdū ūrīa ūngīgūtha mūdū amūūrage, ti-itherū o nake no akooragwo.

13 No rīrī, angīkorwo ekīte ūguo atekwenda-rī, no gūtūike nī Ngai ūtūmīte ūndū ūcio wīkīke, nake mūdū ūcio nīakoorīra kūdū kūrīa ngathuura.

14 No mūdū angītūmīra mawara na oorage mūdū ūrīa ūngī akīendaga-rī, mweherieī kīgongona-inī gīakwa, na mūmūūrage.

15 “Mūdū ūrīa ūngītharīkīra ithe kana nyina no nginya ooragwo.

16 “Mūdū ūngīya mūdū ūngī na hinya akamwendie, kana o na anyīitwo arī nake atanamwendia-rī, no nginya ooragwo.

17 “Mūdū ūrīa ūngīruma ithe kana nyina no nginya ooragwo.

18 “Andū mangīūgitana na ūmwe aringe ūrīa ūngī na ihiga kana na ngundi na aage gūkua, no akome ūrīrī kwa ihinda-rī,

19 ūcio mūrīngani ndagacookererwo nī mahītia angīkorwo ūrīa warīngītwo nīakehota na etware nja na mūtirima wake. No rīrī, no nginya arīhe mahinda ma mūdū ūcio mūtīhie marīa morīte na one atī nīahona biū.

* 21:6 Ngombo ciatūragwo matū īrī njīra ya kuonania wīrutīri wa gūtungata aathani aacio. Ūyū warī mūtugo thīnī wa būrūri wa Ashuri na mabūrūri marīa maarīganītie.

20 “Mündū angīhūūra ngombo yake ya mündū mūrūme kana ya mündū-wa-nja na rūthanju, nayo ngombo iyo ikue nī ihūūra rīu-rī, no nginya aherithio,

21 no ndangīherithio ngombo iyo ingīarahūka thuutha wa mūthenya ūmwe kana īrī, tondū ngombo iyo nī kīndū gīake.

22 “Andū mangīkorwo makīrūa, maringe mūtumia ūrī nda, ahune no ndagīe na thūna ūngī-rī, ūrīa ūmūringīte nīakarīha kīrīa gīothe mūthuuri wa mūtumia ūcio ageetia, igooti rīetīkīria.

23 No mūtumia ūcio angītīhio ūūru, muoyo nīūrīhagio na muoyo, na

24 riitho rīrīhagio na riitho, na igeo rīrīhagio na igeo, na guoko kūrīhagio na guoko, na kūgūrū kūrīhagio na kūgūrū, na

25 ihīa rīrīhagio na ihīa, na itihia rīrīhagio na itihia, naruo rūhara rūrīhagio na rūhara.

26 “Mündū angīgūtha ndungata ya mündū mūrūme kana ya mündū-wa-nja riitho narīo rīthūke-rī, no nginya akaarekereria ndungata iyo īthīire, ūndū ūcio ūtuīke nīguo irīhi rīa riitho.

27 Na angīkūūra igeo rīa ndungata ya mündū mūrūme kana ya mündū-wa-nja, no nginya arekererie ndungata iyo īthīire, ūndū ūcio ūtuīke nīguo irīhi rīa igeo.

28 “Ndegwa ingītheeca mündū mūrūme kana mündū-wa-nja na rūhīa akue, ndegwa iyo no nginya ihūūrwo na mahiga nginya ikue, na nyama ciayo itikarīo. No mwene ndegwa ndangīūrio.

29 No rīrī, angīkorwo ndegwa iyo nīimenyerete gūtheeca andū na rūhīa, na mwene nīamenyithītio ūhorō ūcio nake akaaga kūmīhingīra, nayo īcooke yūrage mündū mūrūme kana mündū-wa-nja-rī, ndegwa iyo no nginya ihūūrwo na mahiga ikue, na mwene o nake no nginya ooragwo.

30 Na rīrī, angītūika nī gwītio irīhi-rī, no akūūre muoyo wake na kūrīha kīrīa gīothe angūtio.

31 Watho ūyū nogo ūrūgamīrīre ndegwa ingītheeca mwanake kana mūrītu wa mündū na rūhīa.

32 Ndegwa ingītheeca ngombo ya mündū mūrūme kana mündū-wa-nja, mwene no nginya arīhe cekerī mīrongo itatū cia betha kūrī mwathī wa ngombo iyo,† nayo ndegwa iyo no nginya ihūūrwo na mahiga.

33 “Mündū angīkunūra irima, kana enje rīmwe na aage kūrīkunīka, nayo ndegwa kana ndigiri īgwe thīinī warīo,

34 mwene irima rīu no nginya arīhe hathara iyo; no nginya arīhe mwene nyamū, nayo nyamū iyo īkuīte itūīke yake.

35 “Ndegwa ya mündū ingītīhia ndegwa ya mündū ūngī ikue, andū acio nīmakendia ndegwa irīa irī muoyo, magayane mbeeca na magayane nyamū iyo īkuīte.

36 No rīrī, kūngīkorwo nīkūmenyekete atī ndegwa iyo nīimenyerete gūtheecana na rūhīa, nake mwene akaaga kūmīhingīra-rī, no nginya mwene arīhe, nyamū irīhio na nyamū ingī, na irīa īkuīte itūīke yake.

22

Ūgitīri wa Indo

1 “Mündū angīya ndegwa kana ng’ondū, na amīthīnje kana amīendie-rī, no nginya arīhe ndegwa ithano nī ūndū wa ndegwa iyo na ng’ondū iyna nī ūndū wa ng’ondū iyo.

† 21:32 Thogora wa ngombo warī icunjī mīrongo itatū cia betha.

2 “Mũici angĩnyitwo agĩtua nyũmba nake agũthwo akue-rĩ, mũmũgũthi ndarĩ na ihĩtia rĩa gũita thakame;

3 no ũndũ ũcio ũngĩkika thuutha wa riũa kũratha, mũndũ ũcio wagũthana arĩ na ihĩtia rĩa gũita thakame.

“Mũici no nginya arĩhe kĩa aiyĩte, no angĩkorwo ndarĩ na kĩndũ, no nginya endio nĩguo kĩa aiyĩte kĩa rĩhwo.

4 “Nyamũ ĩria ĩyĩtwo ingĩonekana ĩrĩ muoyo moko-inĩ make, ĩrĩ ndegwa kana ndigiri kana ng’ondũ no nginya arĩhe maita meerĩ.

5 “Mũndũ angĩrĩthia ũhiũ wake mũgũnda wene o na kana arĩthie mũgũnda wene wa mũthabibũ, aũrekererie ũrie mũgũnda wa mũndũ ũngĩ-rĩ, no nginya arĩhe na indo iria njega cia mũgũnda wake o na arĩhe na thabibũ iria njega mũno cia mũgũnda wake.

6 “Mwaki ũngĩtuthũka na ũcine ihinga cia mũigua nginya ũkinyĩre itĩia cia ngano kana ngano ĩrũngĩ, kana ũcine mũgũnda wotho, mwakia wa mwaki ũcio no nginya arĩhe ngano ĩyo.

7 “Mũndũ angĩhithia mũndũ wa itũũra rĩake betha kana indo amũigĩre-rĩ, nacio indo icio ciywo kuuma nyũmba yake, mũici ũcio angĩnyitwo no nginya arĩhe indo icio maita meerĩ.

8 No mũici ũcio angĩaga kũnyitwo, mwene nyũmba no nginya athĩ mbere ya aciirithania nĩguo kũmenyeke kana nĩwe ũyĩte indo icio cia mũndũ ũcio ũngĩ.

9 Ha ũhoru o wotho wa mũndũ gũkorwo na kĩndũ na nĩra ĩria ĩtagĩrĩre, kĩa ndegwa, kana ndigiri, kana ng’ondũ, kana nguo, kana kĩndũ kĩngĩ gĩothe kũĩrite kĩa mũndũ ũngĩ angĩuga atĩrĩ, ‘Kĩndũ giki nĩ gĩakwa,’ andũ acio eerĩ no nginya marehe ũhoru wao mbere ya aciirithania. Mũndũ ũria aciirithania magatua atĩ nĩehĩtie-rĩ, no nginya arĩhe mũndũ ũcio ũngĩ maita meerĩ.

10 “Mũndũ angĩhithia mũndũ wa itũũra rĩake ndigiri, kana ndegwa, kana ng’ondũ kana nyamũ o yotho amũigĩre, nayo ĩkue, kana ĩthio, kana ĩywo, hatarĩ mũndũ ũroona-rĩ,

11 ũhoru ũcio wao ũgaatuuo na nĩra ya kwĩhĩta mwĩhĩtwa mbere ya Jehova atĩ ũria ũhĩthio tiwe ũyĩte indo icio. Mwene nake etĩkĩre mwĩhĩtwa ũcio, na hatikagĩa ũhoru wa kũrĩhania.

12 No angĩkorwo nyamũ nĩkũiywo yaiirwo kuuma kũria yahithĩtio-rĩ, no nginya mũndũ ũcio arĩhe mwene.

13 Angĩkorwo yatambuuirwo nĩ nyamũ cia gĩthaka, nĩakonania magari matũke ũira, na ndakaarĩhio nyamũ ĩyo ĩtambuuirwo nĩ nyamũ.

14 “Mũndũ angĩgwatio nyamũ ya mũndũ ũngĩ, nayo ĩthio kana ĩkue mwene atarĩ hakuhi, no nginya amĩrĩhe.

15 No nyamũ ĩyo ingĩkorwo ĩrĩ na mwene-rĩ, ũria ũgwatĩtio ndangĩmĩrĩha. Angĩkorwo nyamũ nĩgũkomborithio yakomborithio, mbeeca iria ikomboretwo nĩrĩhĩte hathara ĩyo.

Maũndũ makoniĩ Gũikarania

16 “Mũndũ angĩuha mũĩritu gathirange ũtoorĩtio kũhikio, nake akome nake, no nginya arĩhe rũracio, nake mũĩritu ũcio atuĩke mũtumia wake.

17 Ithe wa mũĩritu angĩrega biũ kũmũheana kũrĩ mũndũ ũcio, no nginya mũndũ ũcio arĩhe rũracio rwa airĩtu gathirange.

18 “Mũtigitĩkĩrie mũndũ-wa-nja mũrogi atũure muoyo.

19 “Mũndũ ũngĩgwata nyamũ no nginya ooragwo.

20 “Mũndũ ũkaarutĩra ngai ingĩ iruta tiga Jehova nĩakaniinwo.

21 “Mũtigeke mũgeni ũũru kana mũmũhinyĩrĩrie, nĩgũkorwo o na inyuĩ mwarĩ ageni bũrũri wa Misiri.

22 “Mütikanahinyĩrĩrie mütumia wa ndigwa kana mwana wa ngoriai.

23 Mũngĩka ũguo nao mangaĩre, hatirĩ njanja nĩngaugua kĩrĩro kĩa.

24 Nĩngacinwo nĩ marakara, na nĩngamũũraga na rũhiũ rwa njora, nao atumia anyu matuĩke a ndigwa na ciana cianyu ituĩke cia ngoriai.

25 “Ũngĩkombera mũndũ ũmwe wakwa gatagatĩ-inĩ kanyu mbeeca abatairio nĩcio-rĩ, ndũgatuĩke ta mũkombanĩri wa mbeeca; ndũkamũrĩhie uumithio wacio.

26 Mũndũ ũngĩ angĩkũnengera nguo yake ya igũrũ ĩrũgamĩrĩre thĩrĩ, mũcookerie riũa rĩtanathũa,

27 tondũ noyo arĩ nayo ya kwĩhumbĩra. Angĩkĩhumbĩra nakĩ agĩkoma? Angaĩra, nĩngamũũgua, nĩgũkorwo ndĩ mũũgua tha.

28 “Ndũkanarume Ngai kana ũrume mũnene wa andũ anyu.

29 “Ndũgacerithĩrie maruta kuuma makũmbĩ-inĩ maku kana mahihĩro-inĩ maku ma ndĩbei.

“No nginya ũũheage marigithathi ma ariũ aku.

30 Wĩkage o ũguo mwena-inĩ wĩgũ ng’ombe na ng’onde ciaku. Iria ciaciarwo ũrekage igaikara na manyina mũthenya mũgwanja, mũthenya wa ĩnana ũgacineana kũrĩ nĩ.

31 “Inyuĩ mũgũtuĩka andũ akwa aamũre. Nĩ ũndũ ũcio mütikanarĩe nyama cia nyamũ ndamburange nĩ nyamũ cia gĩthaka; ciikagĩriei ngui.

23

Mawatho ma Kĩhooto na Kũiguanĩra Tha

1 “Ndũkanamemerekie ndeto cia maheeni. Ndũgateithĩrĩrie mũndũ mwaganu na ũndũ wa kũrũgamĩrĩra ũira wa maheeni.

2 “Ndũkarũmanĩrĩre na mũingĩ gwĩka ũũru. Ũngĩruta ũira igooti-inĩ, ndũkogomie kĩhooto ũkĩnyĩtanĩra na mũingĩ,

3 na ndũkonanie kĩmenyano harĩ mũndũ mũthĩĩni ciira-inĩ wake.

4 “Ũngĩona ndegwa kana ndigiri ya mũndũ mũrĩ ũthũ nake yũrĩte-rĩ, tigĩrĩra atĩ nĩwamĩcookia kũrĩ we.

5 Ũngĩona ndigiri ya mũndũ ũgũthũire igwĩte ĩkaremererwo nĩ mũrigo wayo-rĩ, ndũkamĩtĩge hau; no nginya ũmũteithie kũmĩũkĩria.

6 “Ndũkanaime andũ anyu arĩa athĩĩni kĩhooto ciira-inĩ wao.

7 Ndũkahutanie na thitango ya maheeni, na ndũkoorage mũndũ ũtarĩ na mahĩtia kana mũndũ mwĩhokeku, nĩgũkorwo ndikarekereria mũndũ mwĩhia.

8 “Ndũkoe ihaki, nĩgũkorwo ihaki nĩrĩtũmaga arĩa monaga matuĩke atumumu, na rĩkoogomia ciugo cia andũ arĩa athĩngu.

9 “Ndũkahatĩrĩrie mũgeni; inyuĩ nĩmũũĩ ũrĩa mũgeni aiguga, tondũ mwarĩ ageni bũrũri wa Misiri.

Mawatho ma Thabatũ

10 “Haandaga irio mĩgũnda yaku mĩaka ĩtandatũ, na ũkagetha irio iria iciarĩte mũaka ĩyo,

11 no mwaka wa mũgwanja ũkarekaga mũgũnda ũikare ũguo ũtarĩmĩtwo na ũtekũhũthĩrwo. Nao arĩa athĩĩni gatagatĩ ka andũ anyu makonaga irio kuuma mũgũnda ũcio, nacio nyamũ cia gĩthaka ikarĩĩaga kĩrĩa marĩtigagia. ĩkaga o ũguo na mũgũnda waku wa mũthabibũ na wa mũtamaiyũ.

12 “Rutaga wĩra waku mũthenya ĩtandatũ, no mũthenya wa mũgwanja ndũkanarute wĩra, nĩgeetha ndegwa na ndigiri yaku ihurũke, nayo

ngombo rīra ĩciarĩrwo gwaku, kana mūgeni, o nao magĩage na ihinda rīa kūnogoka.

13 “Menyagĩrira wĩkage maũndũ marĩa mothe ngwĩrite. Ndũkanagwete marĩtwa ma ngai ingĩ; ndũkareke maiguuo makĩgwetwo na kanua gaku.

Ciathĩ Ithatũ cia o Mwaka

14 “Giagai na giathĩ gĩa gũkũngũira maita matatũ o mwaka.

15 “Kũngũyagĩra Giathĩ kĩa Mĩgate Ītarĩ na Ndawa ya Kũmbia; handũ ha mĩthenya mũgwanja ũrĩage mĩgate ĩtarĩ na ndawa ya kũmbia, o ta ũria ndagwaathire. Īkaga ũndũ ũyũ hĩndĩ rĩa ĩtuĩtwo mweri-inĩ wa Abibu, tondũ nĩ mweri-inĩ ũcio woimire bũrũri wa Misiri.

“Gũtikanagie mũndũ ũrũkaga mbere yakwa moko matheri.

16 “Kũngũyagĩra Giathĩ kĩa Magetha* na maciaro ma mbere ma irio iria ũhaandĩte mĩgũnda yaku.

“Kũngũyagĩra Giathĩ kĩa Igetha mũthia-inĩ wa mwaka, rĩa ũgũcookanĩria irio ciaku kuuma mĩgũnda.

17 “Arũme othe nĩmarĩthiagia mbere ya Mwathani Jehova maita matatũ o mwaka.

18 “Ndũkanandutĩre thakame ya igongona hamwe na kĩndũ kĩrĩ na ndawa ya kũmbia.

“Maguta ma maruta makwa ma giathĩ matikaigwo nginya rũciinĩ.

19 “Rehaga indo iria njega cia maciaro ma mbere nyũmba-inĩ ya Jehova Ngai waku.

“Ndũkanaruge koori na iria rĩa nyina.†

Mũraika wa Ngai Kũhaarĩria Njĩra

20 “Na rĩrĩ, nĩ nĩndĩratũma mũraika athĩ mbere yanyu, amũrangĩre njĩra-inĩ na amũkinyie handũ harĩa ndĩmũhaarĩrie.

21 Iguagai na mwathĩkagĩre ũria ekũmwĩra. Mũtikanamũkararie tondũ ndakamũrekerera ũremi wanyu, nĩgũkorwo Rĩtwa riakwa rĩrĩ thĩnĩ wake.

22 Mũngĩmũigua kũna ũria aroiga, na mwĩke ũria wothe ngaamwĩra, nĩngatũika thũ kũrĩ thũ cianyu, na njũkĩrĩre arĩa makaamũkĩrĩra.

23 Mũraika wakwa nĩagathiĩ mbere yanyu, na amũkinyie bũrũri wa Aamori, na Ahiti, na Aperizi, na Akaanani, na Ahivi, na Ajobusi, na nĩ nĩngamaniina biũ.

24 Mũtikanainamĩrĩre ngai ciao, kana mũcihooe, kana mũrũmĩrĩre mĩtugo yao. No nginya mũcianange, nayo mĩhianano ya ngai ciao cia mahiga mũmiunange tũcunjĩ.

25 Hooyagai Jehova Ngai wanyu nake, nĩarĩrathimaga irio cianyu na maaĩ manyu. Nĩndĩmweheragĩria mĩrimũ gatagati-inĩ kanyu,

26 na gũtirĩ mũndũ ũkaahuna kana atuĩke thaata bũrũri-inĩ wanyu. Nĩndĩmũkinyagĩria matukũ marĩa mwathĩrĩrio ma gũtũra muoyo.

27 “Nĩngũtũma kĩmakanĩa gĩakwa mbere yanyu, na ndũme ndũrĩrĩ iria mũrĩkoragĩrĩa inyiitwo nĩ kĩrigiicano. Nĩndĩtũmaga thũ cianyu imũũragĩre.

28 Nĩngatũma magi mbere yanyu, maingate Ahivi, na Akaanani na Ahiti mamweherere.

29 No rĩrĩ, ndikamaingata o mwaka ũmwe, tondũ bũrũri wahota gũcooka gĩthaka, nacio nyamũ cia gĩthaka imũingĩhire mũno.

* 23:16 Giathĩ kĩa Magetha no kĩa kĩaĩkaine ta Giathĩ kĩa Ciumia (34:22), na giakũngũyagĩrwo ciumia mũgwanja thuutha wa Bendegothito. † 23:19 Kũruga kori na iria rĩa nyina warĩ mũtugo wa andũ a Kaanani.

³⁰ Ndĩmaingataga o kahora o kahora, nginya rĩrĩa mũkaingĩha mũhote kwĩnyiitĩra bũrũri ũcio.

³¹ “Nĩngekĩra mĩhaka yanyu kuuma Iria Itune, ndĩmũikũrũkie nginya Iria rĩa Afilisti, na kuuma werũ-inĩ nginya Rũũĩ rwa Farati. Andũ arĩa maikaraga kũu nĩngamaneana moko-inĩ manyu, na inyuĩ mũmaingate mamweherere.

³² Mũtikagĩe na kĩrĩkanĩro nao kana na ngai ciao.

³³ Mũtikareke matũũre bũrũri-inĩ wanyu; nĩ tondũ no matũme mũnjĩhĩrie, nĩ tondũ kũhooya ngai icio ciao ti-itherũ nĩgũkamũtoonyia mũtego-inĩ.”

24

Kĩrĩkanĩro Gwĩkĩrwo Hinya

¹ Nake Jehova akũira Musa atĩrĩ, “Ambata, ũuke kũrĩ Jehova, wee na Harũni, na Nadabu, na Abihu, na athuuri mĩrongo mũgwanja a Isiraeli, mũnamĩrĩre mũhooe mũrĩ haraaya,

² no Musa wiki ũgaakuhĩrĩa Jehova; acio angĩ matigooke hakuhĩ. Nao andũ acio angĩ a Isiraeli matikambate nawe.”

³ Nake Musa agĩthĩ na akũira andũ ciugo ciothe cia Jehova na mawatho make, nao andũ magũtĩkanĩria na mũgambo ũmwe, makiuga atĩrĩ, “Ūrĩa wothe Jehova oigĩte, nĩtũgwĩka.”

⁴ Nake Musa akĩandĩka ũhoro wothe ũria Jehova aarĩtie.

Mũthenya ũyũ ũngĩ agĩũkĩra rũciini tene, agĩaka kĩgongona magũrũ-inĩ ma kĩrĩma, na akĩrũgamia itugĩ ikũmi na igĩrĩ cia mahiga irũgamĩrĩre mĩhĩrĩga ikũmi na ĩrĩ ya Isiraeli.

⁵ Nĩngĩ agĩtũma aanake amwe a Isiraeli, nao makĩruta magongona ma njino, na magĩthĩnja tũtegwa tũrĩ igongona rĩa ũguano kũrĩ Jehova.

⁶ Musa akĩoya nuthu ya thakame yatuo akĩmũkĩra mbakũri-inĩ, na nuthu irĩa ingĩ akĩmĩminjaminjĩria kĩgongona kũu.

⁷ Nĩngĩ akĩoya Ibuku rĩa Kĩrĩkanĩro, na akĩrĩthomera andũ. Nao andũ magũtĩkanĩria, makiuga atĩrĩ, “Nĩtũgwĩka ũrĩa wothe Jehova oigĩte; nĩtũgwathĩka.”

⁸ Musa agĩcooka akĩoya thakame ĩyo, akĩmĩminjaminjĩria andũ, na akiuga atĩrĩ, “Ĩno nĩ thakame ya kĩrĩkanĩro kĩrĩa Jehova aarĩkanĩre na inyuĩ kũringana na ciugo ici ciothe.”

⁹ Musa na Harũni, na Nadabu na Abihu hamwe na athuuri acio mĩrongo mũgwanja a Isiraeli makĩambata,

¹⁰ na makĩona Ngai wa Isiraeli. Rungu rwa makinya make haarĩ handũ haakĩtwo wega na mahiga ma yakuti ya bururu, matherete o ta igũrũ rĩo rĩene.

¹¹ No Jehova ndaigana kũhũura atongoria acio a Isiraeli; nĩmoonire Ngai, na makĩria na makĩnyua.

¹² Nake Jehova akũira Musa atĩrĩ, “Ambata, ũuke kũrĩ nĩ kĩrĩma igũrũ, na ũikare ho, na nĩngũcooka ngũnengere ihengere cia mahiga, irĩ na maandĩko ma watho na maathanĩ marĩa nyandĩkĩte nĩguo ũmarutage andũ a Isiraeli.”

¹³ Nĩngĩ Musa akiumagara marĩ na mũteithĩrĩria wake Joshua, nake Musa akĩambata kĩrĩma-inĩ kĩa Ngai.

¹⁴ Akĩra athuuri acio atĩrĩ, “Twetererei haha nginya rĩrĩa tũgaacooka. Harũni na Huri marĩ hamwe na inyuĩ, mũndũ o wothe ũrĩa ũngĩgĩa na ciira nĩathiage kũrĩ o.”

15 Rīrīa Musa aambatire kīrīma-inī, itu rīkīhumbīra kīrīma,

16 naguo riiri wa Jehova ūgīkara igūrū rīa Kīrīma gīa Sinai. Kīrīma gīkīhumbīrwo nī itu rīu mīthenya itandatū, na mīthenya wa mūgwanja Jehova agīta Musa arī itu-inī rīu.

17 andū a Isiraeli moonaga riiri wa Jehova ūtariī ta mwaki wa kūniinana ūrī kīrīma igūrū.

18 Hīndī iyo Musa agītoonya itu-inī o akīambataga kīrīma. Agīkara kūu kīrīma-inī matukū mīrongo ina, ūtukū na mūthenya.

25

Maruta ma Hema ūrīa Nyamūre

1 Jehova akīra Musa atīrī,

2 “Ūra andū a Isiraeli mandehere iruta. Nīwe ūkwamūkīra iruta rīu handū hakwa kuuma kūrī mūdū o wothe ūrīa ngoro yake ikwenda kūheana.

3 Maruta marīa ūrīamūkagīra kuuma kūrī o nīmo maya: thahabu, na betha na gīcango;

4 na ndigi cia rangi wa bururu, na cia rangi wa ndathi, na cia rangi mūtune ta gakaraku, na gatani ūrīa njega, o na guoya wa mbūrī;

5 na njūa cia ndūrūme itoboketio rangi-inī mūtune, na njūa cia pomboo, na mbaū cia mūgaa;

6 na maguta ma mūtamaiyū ma gwakia tawa; na mahuti manungi wega ma gūthondeka maguta ma gūitanīrīrio, na ūbumba ūrīa mūnungi wega;

7 na tūhiga twa onīgithi, na tūhiga tūngī twa goro twa gwīkīrwo ebodi-inī na gakuo ga gīthūri.*

8 “Nīngī ūnjakithīrie handū haamūre, na nī nīngatūūranagia nao.

9 Thondekai hema īno nyamūre, na mwīkīre indo cia thīnī kūringana na mūhano ūrīa ngūkuonīa.

Ithandūkū rīa Kīrīkanīro

10 “Nīmathondekere ithandūkū rīa mbaū cia mūgaa. Ūraihi warīo ūkorwo ūrī mīkono īrī na nuthu,† na kwarama kwarīo gūkorwo kūrī mūkono ūmwe na nuthu,‡ na kūraiha na igūrū kwarīo gūkorwo nī mūkono ūmwe na nuthu.

11 Ithandūkū rīu rīgemo na thahabu therie mīena yeerī nja na thīnī, na mūrītirihe na mūcibi wa thahabu mīena yothe.

12 Rītwekerie icūhī inya cia thahabu, na ūcioherere magūrū-inī marīo mana, icūhī igīrī mwena ūmwe na icūhī igīrī mwena ūrīa ūngī.

13 Ūcooke ūthondeke mītī mīraaya ya mūgaa ūmīgemie na thahabu.

14 Toonyia mītī iyo mīraaya icūhī-inī iria irī mīena ya ithandūkū nīgeetha rīkuuikage.

15 Mītī iyo mīraaya īrekwo īkarage icūhī-inī cia ithandūkū rīrī, na ndīkeheragio.

16 Ūcooke wīkīre thīnī wa ithandūkū rīu Ūira, ūrīa ngūkūhe.

17 “Thondeka gītī gīa tha gīa thahabu therie, gīkorwo kīrī kīa ūraihi wa mīkono īrī na nuthu,§ na wariī wa mūkono ūmwe na nuthu.*

18 Na ūture makerubi meerī ma thahabu, ūmekīre mīthia-inī ya gītī kū gīa tha.

* 25:7 Ebodi yarī nguo nyamūre na yekagīrwo nī mūthīnjīri-Ngai ūrīa mūnene (28:6-14). † 25:10 nī ta mīta īmwe ‡ 25:10 nī ta mīta robo ithatū (0.75) § 25:17 nī ta mīta īmwe * 25:17 nī ta mīta robo ithatū (0.75)

19 Thondeka ikerubi rîmwe rîikare mûthia-inî ùmwe, na ikerubi rîu rîngî rîikare mûthia-inî ùrîa ùngî wa gîti gîa tha; thondeka makerubi macio maanyiitanîte na gîti gîa tha mûthia-inî yeeri.

20 Makerubi macio makorwo matambûrûkîtie mathagu mamo na igûrû, magathîka gîti kîu gîa tha namo. Makerubi macio makorwo maroranîte, na marorete gîti kîu gîa tha.

21 Igîrîra gîti kîu gîa tha igûrû rîa ithandûkû, na wîkîre thîinî wa ithandûkû rîu Ûira ùrîa ngûkûhe.

22 Na hau igûrû wa gîti gîa tha, gatagati ka makerubi macio meerî marî igûrû wa ithandûkû rîa Ûira nîngacemania nawe ngûhe maathani makwa mothe nî ùndû wa andû a Isiraeli.

Metha

23 “Thondeka metha na mbaû cia mûgaa, ùraihu wayo ùkorwo ùrî wa mîkono îrî,† na wariî wayo ùkorwo ùrî wa mûkono ùmwe,‡ na kûraiha na igûrû ùkorwo îrî na mûkono ùmwe na nuthu.§

24 Ùmîgemie na thahabu therie, na ùmîtirihe na mûcibi wa thahabu.

25 Mîthondekere karûbaû gaceke ka wariî wa rûhi* gathiûrûrûkîrie metha îyo, na ùgatihe na mûcibi wa thahabu.

26 Thondekera metha îyo icûhî inya cia thahabu, ùcioherere koonainî iria inya o haria magûrû macio mana marî.

27 Icûhî icio ùkorwo irî hakuhî na mûcibi wa karûbaû karîa gaceke, nîgeetha inyîitagîrîre mîti îrîa ya gûkuuaga metha îyo.

28 Thondeka mîti mîraaya ya mbaû cia mûgaa, ùmîgemie na thahabu na ùkuuaga metha nayo.

29 Na ùthondeke thaani ciayo, na thaani nene cia thahabu therie na ndigithû, na mbakûri cia gûitaga maruta.

30 Iga mîgate îrîa îigagwo mbere yakwa igûrû rîa metha îyo, nayo îikarage hau mbere yakwa mahinda mothe.

Mûti wa Kûigîrîwo Matawa

31 “Thondeka mûti wa kûigîrîwo matawa ma thahabu therie, kîrûgamo o na gîtina kîaguo iturwo inyîitanîte; ùkombe ciaguo ihaana ta mahûa, na tûkonyo twaguo o na mahûa ùkorwo irî kîndû kîmwe inyîitanîte naguo.

32 Honge ithathatû ciumîre mîena-inî ya mûrûgamo wa mûti ùcio wa kûigîrîwo matawa, ithatû mwena ùmwe na ithatû mwena ùrîa ùngî.

33 ùkombe ithatû iturîtwo na mûhiano wa mahûa ma mûrothi irî na tûkonyo na mahûa ùkorwo irî rûhonge-inî rûmwe, nacio ithatû ùkorwo rûu rûngî; honge icio ciothe ithathatû ùkorwo ihaana o ùguo, ciumîte mûti-inî ùcio wa kûigîrîwo matawa.

34 Na mûti-inî ùcio wa kûigîrîra matawa haîe ùkombe inya cia mûhiano wa mahûa ma mûrothi irî na tûkonyo na mahûa.

35 Gakonyo kamwe gakorwo karî rungu rwa honge cia mbere igîrî ciumîte mûrûgamo-inî wa mûti ùcio wa kûigîrîwo matawa, nako gakonyo ga keerî kagîe rungu rwa honge cia keerî igîrî, nako gakonyo ga gatatû kagîe thî wa honge cia gatatû igîrî, ciothe nî honge ithathatû.

36 Tûkonyo tûu na honge icio ùkorwo irî kîndû kîmwe na mûti ùcio wa kûigîrîwo matawa, iturîtwo na thahabu therie.

37 “Nîngî ùthondeke matawa mûgwanja maguo na ùmaigîrîre igûrû rîaguo nîgeetha mamûrîke hau mbere ya guo.

† 25:23 nî ta mita îmwe ‡ 25:23 nî ta nuthu mita § 25:23 nî ta mita robo ithatû (0.75) * 25:25 nî ta centimita 8

³⁸ Magathĩ ma gũtinja ndaambĩ na thaani cia mũrarĩ wa ndaambĩ ikorwo irĩ cia thahabu therie.

³⁹ Taranda† ya thahabu therie ihũthĩrwo gũthondeka mũtĩ wa kũigĩrwo mataka o na indo icio ciothe.

⁴⁰ Ūtigĩrĩre atĩ nĩwacithondeka kũringana na mũhianĩre ūrĩa wonirio ūrĩ kĩrĩma-inĩ.

26

Hema irĩa Nyamũre

¹ “Thondeka hema nyamũre irĩ na itambaya ikũmi cia gũcuurio itumĩtwo na gatani yogothe two wega ya ndigi cia rangi wa bururu, na cia rangi wa ndathi, na cia rangi mĩtune ta gakaraku, na igemio na makerubi nĩ mĩtumi mũũgĩ na wĩra ūcio.

² Itambaya icio cia gũcuurio ciothe ikorwo ciiganaine, mĩkono mĩrongo irĩ na inana* kũraiha na mĩkono ina† kwarama.

³ Itambaya ithano-rĩ, itumanio hamwe, na icio ingĩ ithano itumanio hamwe.

⁴ Kundĩka ciana cia gĩtambaya kĩa rangi wa bururu mũthia-inĩ wa gĩtambaya gĩa gũcuurio kĩrĩa kĩrĩ mũico wa mwena ūmwe, na wĩke o ro ūguo harĩ gĩtambaya kĩa mũico kĩa mwena ūcio ūngĩ.

⁵ Kundĩka ciana mĩrongo itano gĩtambaya-inĩ kĩmwe gĩa gũcuurio, na ingĩ mĩrongo itano gĩtambaya-inĩ kĩa mũico kĩa mwena ūcio ūngĩ, na ūringithanie o kĩaana na kĩrĩa kĩngĩ.

⁶ Ningĩ ūthondeke ngathĩka mĩrongo itano cia thahabu, na ūcihũthĩre na kuohithania itambaya icio cia gũcuurio nĩguo hema iyo nyamũre ituĩke kĩndũ kĩmwe.

⁷ “Tuma itambaya ikũmi na kĩmwe cia guoya wa mbũri ituĩke hema ya kũhumbĩra hema irĩa nyamũre.

⁸ Itambaya icio ciothe ikũmi na kĩmwe ikorwo ciiganaine, ikorwo irĩ mĩkono mĩrongo itatũ‡ kũraiha na mĩkono ina§ kwarama.

⁹ Tumania itambaya ithano cia icio cia gũcuurio ituĩke kĩndũ kĩmwe, nacio icio ingĩ ithathatũ itumanio hamwe. Kũnja gĩtambaya gĩa gatandatũ maita meeri mwena wa mbere wa hema.

¹⁰ Kundĩka ciana mĩrongo itano mũthia-inĩ wa itambaya cia gũcuurio cia mwena ūmwe, ningĩ wĩke o ūguo mũthia-inĩ wa itambaya icio cia mwena ūrĩa ūngĩ.

¹¹ Ningĩ ūthondeke ngathĩka mĩrongo itano cia gĩcango, na ūcitoonyie ciana-inĩ nĩgeetha hema iyo ituĩke kĩndũ kĩmwe.

¹² Harĩ ūraiha wa gĩtambaya gĩa gũcuurio ūrĩa ūngĩtigara, nuthu ya gĩtambaya kĩrĩa gĩtigaire nĩ gĩcunjuure mwena wa thuutha wa hema iyo nyamũre.

¹³ Itambaya cia gũcuurio cia hema ikorwo iraihĩte kũrĩ icio ingĩ na mũkono ūmwe* mĩena yeerĩ; kĩrĩa gĩgũtigara gĩcunjuure kĩhumbĩre mĩena ya hema iyo nyamũre.

¹⁴ Thondekera hema iyo kĩandarũa kĩa njũa cia ndũrũme itoboketio rangi-inĩ mĩtune igatunĩha, na igũrũ wakĩo ūkĩhumbĩre na njũa cia pombo.

† 25:39 nĩ ta kilo 34 * 26:2 nĩ ta mita ikũmi na igĩrĩ na nuthu (12:5) † 26:2 nĩ ta mita imwe na robo ithatũ (1:75) ‡ 26:8 nĩ ta mita ikũmi na ithatũ na nuthu (13:5) § 26:8 nĩ ta mita imwe na robo ithatũ (1:75) * 26:13 nĩ ta nuthu mita

15 “Thondeka mbaũ cia kũrũgama cia mũtĩ wa mũgaa cia gwaka hema ĩyo nyamũre.

16 O rũbaũ-inĩ rũkorwo rũrĩ rwa mũkono ikũmi† kũraiha na mũkono ũmwe na nuthu‡ kwarama,

17 mbaũ ĩcio ĩgie na tũhocio tũcomokete tũganaanĩrie. Thondeka mbaũ ĩcio ciothe cia Hema-ĩria-Nyamũre na njira ĩyo.

18 Thondeka mbaũ mũrongo ĩrĩ cia mwena wa gũthini wa hema ĩyo nyamũre,

19 na ũthondeke itina cia betha mũrongo ĩna cia gũikarĩrwo nĩ mbaũ ĩcio mũrongo ĩrĩ, o rũbaũ rũmwe rũgaikarĩra itina ĩgĩrĩ, o rũmwe rũkorwo rũrĩ rungu rwa kahocio.

20 Ningĩ mwena ũcio ũngĩ, mwena wa gathigathini wa hema ĩyo nyamũre, thondeka mbaũ mũrongo ĩrĩ

21 na itina mũrongo ĩna cia betha o ĩgĩrĩ ĩgaikarĩrwo nĩ rũbaũ rũmwe.

22 Thondeka mbaũ ithathũ cia mwena wa na thuutha, nĩguo mwena wa mũthia wa ithũiro wa hema ĩyo nyamũre,

23 na ũthondeke mbaũ ĩgĩrĩ cia koine cia mwena wa na thuutha.

24 Koine-inĩ ĩcio cieri no nginya ikorwo irĩ mbaũ ĩgĩrĩ ĩgĩrĩ kuuma thĩ nginya ĩgũrũ, na ciohanio na mũrĩnga ũmwe; koine cieri ĩgakorwo itariĩ ũguo.

25 Nĩ ũndũ ũcio hegũkorwo na mbaũ inyanya, na itina ikũmi na ithathatũ cia betha, o ĩgĩrĩ ĩgaikarĩrwo nĩ rũbaũ rũmwe.

26 “Ningĩ ũthondeke mũgamba ya mbaũ cia mũgaa: ĩtano yayo nĩ ũndũ wa mbaũ cia mwena ũmwe wa hema ĩyo nyamũre,

27 na ĩtano nĩ ũndũ wa mbaũ cia mwena ũcio ũngĩ, na ĩtano nĩ ũndũ wa mbaũ cia mwena wa ithũiro mũthia-inĩ ũria wa na thuutha wa hema ĩyo nyamũre.

28 Mũgamba wa gatagatĩ uume mũthia ũmwe nginya ũria ũngĩ, ũgereire gatagatĩ ka mbaũ ĩcio.

29 Gemia mbaũ ĩcio na thahabu, na ũthondeke mũrĩnga ya thahabu ya kũnyiitĩrĩra mũgamba ĩyo. O nayo mũgamba ĩyo nũngemio na thahabu.

30 “Aka hema ĩyo nyamũre kũringana na mũhianire ũria wonirio rĩria warĩ kĩrĩma-inĩ.

31 “Tuma gĩtambaya gĩa gũcuurio kĩa ndigi cia rangi wa bururu, na cia rangi wa ndathi na cia rangi mũtune ta gakaraku, na cia gatani ĩria yogothetwo wega na ĩkagemio na makerubi nĩ mũbundi mũũgi.

32 Cuuria gĩtambaya kũu na tũcuurio twa thahabu ikĩngĩ-inĩ inya cia mũgaa iria igemetio na thahabu, na ikarũgama ĩgũrũ rĩa njikarĩro inya cia betha.

33 Cuuria gĩtambaya kũu gĩa gũcuurio na ngathĩka, na ũcooke ũige ithandũkũ rĩa Ũira thuutha wa gĩtambaya kũu gĩa gũcuurio. Gĩtambaya kũu gĩa gũcuurio kihakanie Handũ-harĩa-Hatheru na Handũ-harĩa-Hatheru-Mũno. §

34 ĩgĩrĩra gĩtĩ gĩa tha ĩgũrũ rĩa ithandũkũ rĩa Ũira thĩnĩ wa Handũ-harĩa-Hatheru-Mũno.

35 Iga metha nja ya gĩtambaya kũu gĩa gũcuurio mwena wa gathigathini wa hema ĩyo nyamũre, naguĩ mũtĩ wa kũigĩrĩra matawa ũũige mwena wa gũthini ũng' ethanire na metha ĩyo.

† 26:16 nĩ ta mita inya na nuthu (4.5) ‡ 26:16 nĩ ta mita robo ithatũ (0.75) § 26:33 Mũthĩnjĩri-Ngai ũria mũnene nowe wiki wetikĩrĩtio gũtoonya Harĩa-Hatheru-Mũno, na eekaga ũguo riita rĩmwe o mwaka hĩndĩ ĩria ekũhoroheria andũ mehia mao.

³⁶ “Itoonyero-inĩ rĩa hema, thondeka gĩtambaya gĩa gũcuurio kĩa rangi wa bururu, na rangi wa ndathi, na rangi mūtune ta gakarakũ, na gatani irĩa yogothetwo wega, kĩgemetio nĩ mũgemia mũũgĩ.

³⁷ Thondekera gĩtambaya kũu gĩa gũcuurio tũcuurio twa thahabu na itugĩ ithano cia mũgaa igemetio na thahabu. Na ũcitwekerie itina ithano cia gĩcango.

27

Kĩgongona kĩa Iruta rĩa Njino

¹ “Aka kĩgongona na mbaũ cia mũgaa, kĩa mĩkono itatũ* kũraiha na igũrũ; gĩkorwo kũiganaine mĩena yothe, mĩkono itano† kũraiha na mĩkono itano kwarama.

² Thondeka hĩa inya, o rũmwe koine-inĩ imwe ya kĩgongona, nĩgeetha hĩa icio na kĩgongona ikorwo irĩ kindũ kimwe, nakĩo kĩgongona kũ ũkĩgemie na gĩcango.

³ Thondeka indo ciothe cia kĩgongona irĩ cia gĩcango, ũgĩthondekere nyũngũ cia kũrutaga mũhu, na icakũri na mbakũri cia gwĩkĩrwo thakame ya kũminjaminja, na njibe cia kũnyiita nyama, na ngĩo cia mwaki.

⁴ Thondekera kĩgongona kũu gĩtara, na ningĩ ũthondeke mũkwa wa gĩcango, na ũthondeke mĩrĩnga ya gĩcango, o ũmwe wĩkĩrwo koine-inĩ irĩa inya cia mũkwa ũcio.

⁵ Ūige gĩtara kũu rungu wa muoho wa kĩgongona nĩgeetha rũkinye nuthu ya ũraihi wa kĩgongona.

⁶ Thondeka itugĩ cia mũgaa nĩ ũndũ wa kĩgongona na ũcigemie na gĩcango.

⁷ Itugĩ icio itoonyio mĩrĩnga-inĩ iyo nĩgeetha igakoragwo iĩkarĩre mĩena-inĩ yeerĩ ya kĩgongona hĩndĩ ya gũgĩkuua.

⁸ Thondeka kĩgongona kũu na mbaũ nĩguo kĩgĩe na irima gatagatĩ. Ūgĩthondeke o ta ũrĩa wonirio rĩrĩa warĩ kĩrĩma-inĩ.

Nja ya Hema irĩa Nyamũre

⁹ “Thondeka nja ya hema irĩa nyamũre; mwena wa gũthini ũkorwo ũrĩ wa mĩkono igana‡ kũraiha na ũgĩe na itambaya cia gũcuurio cia gatani ũrĩa mwogotho wega,

¹⁰ ũkorwo na itugĩ mĩrongo iĩrĩ na itina mĩrongo iĩrĩ cia gĩcango, irĩ na tũcuurio na tũmĩkwa twa betha itugĩ-inĩ.

¹¹ Mwena wa gathigathini o nague ũkorwo ũrĩ na mĩkono igana kũraiha na ũgĩe na itambaya cia gũcuurio, ũgĩe na itugĩ mĩrongo iĩrĩ na itina mĩrongo iĩrĩ cia gĩcango, irĩ na tũcuurio na tũmĩkwa twa betha itugĩ-inĩ.

¹² “Mwena wa ithũiro wa nja iyo ũkorwo ũrĩ wa mĩkono mĩrongo itano§ kwarama na ũgĩe na itambaya cia gũcuurio na itugĩ ikũmi na itina ikũmi.

¹³ Mwena wa irathĩro, kwerekera kũrĩa riũa rĩrathagĩra, nja iyo iĩkorwo irĩ ya warĩ wa mĩkono mĩrongo itano.

¹⁴ Itambaya cia gũcuurio ikorwo irĩ cia ũraihi wa mĩkono ikũmi na itano* na ikorwo irĩ mwena ũmwe wa itoonyero rĩa nja iyo, na ikorwo na itugĩ ithatũ na itina ithatũ,

¹⁵ na itambaya ingĩ cia gũcuurio cia ũraihi wa mĩkono ikũmi na itano ikorwo mwena ũcio ũngĩ wa itoonyero, na ikorwo irĩ na itugĩ ithatũ na itina ithatũ.

* 27:1 nĩ ta mita imwe na robo (1:25) † 27:1 nĩ ta mita igĩrĩ na robo (2:25) ‡ 27:9 nĩ ta mita

16 “Naguo ũhoro wa itoonyero rĩa nja ãyo, wĩkĩre gĩtambaya gĩa gũcuurio gĩkorwo kĩrĩ kĩa ũraihi wa mĩkono mĩrongo ãrĩ,† kĩa ndigi cia rangi wa bururu, na cia rangi wa ndathi, na cia rangi mĩtune ta gakarakũ, na gatani ãria yogothetwo wega, wĩra wa mũgemia mũũgĩ, na gĩkorwo na itugĩ inya na itina inya.

17 Itugĩ ciothe gũthiũrũrũkĩria nja ãyo, igĩe na tũmĩkwa na tũcuurio twa betha na itina cia gĩcango.

18 Nja ãyo ãkorwo na ũraihi wa mĩkono igana,‡ na mĩkono mĩrongo ãtano kwarama,§ na ãkorwo na itambaya cia gũcuurio cia gatani yogothetwo wega ya mĩkono ãtano kũraiha na igũrũ, na ãrĩ na itina cia gĩcango.

19 Indo iria ingĩ ciothe cia gũtũmĩrwo wĩra-inĩ wa hema ãria nyamũre, ãrĩ cia wĩra o na ũrĩkũ, o hamwe na higĩ cia kwamba hema na cia nja ciothe, nũkorwo ãrĩ cia gĩcango.

Maguta ma Mũtĩ wa Kũigĩrĩwo Matawa

20 “Atha andũ a Isiraeli makũrehere maguta marĩa makeere wega ma ndamaiyũ hihe ma gũkũheaga ũtheri, nĩgeetha matawa maikarage maakanĩte.

21 Thĩĩnĩ wa Hema-ya-Gũtũnganwo, nja ya gĩtambaya gĩa gũcuurio kĩrĩa kĩrĩ mbere ya ithandũkũ rĩa ũira, Harũni na ariũ ake nĩmaigage matawa maakanĩte mbere ya Jehova kuuma hwaĩ-inĩ o nginya rũciĩnĩ. Ũndũ ũyũ ũtuĩke watho wa kũrũmagĩrĩwo tene na tene thĩĩnĩ wa Isiraeli njarwa-inĩ ciothe iria igooka.

28

Nguo cia Athĩnjĩri-Ngai

1 Tũmanĩra Harũni mũrũ wa nyũkwa oke harĩwe kuuma gatagatĩ ka andũ a Isiraeli, hamwe na ariũ ake Nadabu na Abihu, na Eleazaru na Ithamaru, nĩgeetha mandungatagĩre marĩ athĩnjĩri-Ngai.

2 Tumĩra Harũni mũrũ wa nyũkwa nguo nyamũre, cia kũmũnenehagia na kũmũtĩĩthagia.

3 Arĩria mabundi marĩa marĩ na ũũgĩ wa gũtuma, nguo arĩa nĩ heete ũũgĩ maũndũ-inĩ ta macio, nĩguo matumĩre Harũni nguo cia kwĩhumba akĩamũrwo, nĩguo andungatagĩre arĩ mũthĩnjĩri-Ngai.

4 Nacio ici nĩcio nguo iria megũtuma: gakuo ga gĩthũri, na ebodi, na nguo ndaaya, na kanjũ ya taama ng’emie wega, na kĩremba, na mũcibi. Nguo ici nyamũre megũcitumĩra Harũni mũrũ wa nyũkwa na ariũ ake nĩguo mandungatagĩre marĩ athĩnjĩri-Ngai.

5 Nĩ mahũthĩre thahabu, na ndigi cia rangi wa bururu, na cia rangi wa ndathi, na cia rangi mĩtune ta gakarakũ, hamwe na gatani ãria njega.

Ebodi

6 “Tuma ebodi ya ndigi cia rangi wa thahabu na ndigi cia rangi wa bururu, na cia rangi wa ndathi na cia rangi mĩtune ta gakarakũ na ya gatani ãria yogothetwo wega, wĩra wa mũbundi mũũgĩ.

7 Nĩ wega ebodi ãyo igĩe na tũmĩkwa twĩrĩ twa kũmĩnyitithanĩria ciande-inĩ, tũtumĩrĩrwo mĩthia-inĩ yeerĩ yayo nĩgeetha ndaamĩ ciayo cierĩ inyĩitane.

8 Naguo mũcibi wayo wa njohero ũria mũtume wega ũkorwo ũhaana tayo na ũrĩ wa gĩcunjĩ kĩmwe na ebodi ãyo na ũthondeketwo na ndigi cia

rangi wa thahabu, na ndigi cia rangi wa bururu, na cia rangi wa ndathi, na cia rangi mütune ta gakarakū, hamwe na gatani njogotho wega.

⁹ “Oya tūhiga twīrī twa onigithi ūkurure marītwa ma ariū a Isiraeli igūrū rīatuo

¹⁰ marūmanīrīre ūrīa maaciarirwo, ūkurure marītwa matandatū kahiga-inī kamwe, na matandatū kau kangī.

¹¹ Kurura marītwa ma ariū a Isiraeli tūhiga-inī tūu twīrī ta ūrīa mūrengi wa tūhiga twa goro akururaga kahengere ga gwīkīra mūhūiri. Ūcooke ūtūtumīrīre tūkonyo-inī twa thahabu,

¹² na ūtuohereere ndaamī-inī cia kīande cia ebodi, tūrī tūhiga twa kīrīkīania kīa ariū a Isiraeli. Harūni nīarīkuuaga marītwa macio ciande-inī cieke matuīke kīrīkīania mbere ya Jehova.

¹³ Thondeka tūkonyo tūgemu twa thahabu

¹⁴ na irengeeri igīrī cia thahabu therie, ihaana ta mūkanda, nacio ūcinyiitithanie na tūkonyo tūu.

Gakuo ga Gīthūri

¹⁵ “Thondekithia gakuo ga gīthūri ga gwīkagīrwo ituīro-inī rīa ciira, nako gatumwo nī mūtumi mūūgī. Gathondeke ta ebodi: karī ka ndigi cia rangi wa thahabu na ka ndigi cia rangi wa bururu, na cia rangi wa ndathi, na cia rangi mütune ta gakarakū na gatani rīa yogotho wega.

¹⁶ Gakuo kau gakorwo kaiganaine mīena yothe īna inji kenda* kūrāiha na inji kenda kwarama, na koinanīrwo maita meerī.

¹⁷ Ūcooke ūgatumīrīre mīhari īna ya tūhiga twa goro. Mūhari wa mbere hakorwo kahiga ka wakiki ūrīa mütune, na ka yakuti rīa ihaana ngoikoni, na ka baregethu;

¹⁸ mūhari wa keerī ūtumīrīre kahiga ga thumarati, na ka yakuti rīa ya rangi wa bururu, na ka arimathi;

¹⁹ mūhari wa gatātū ūtumīrīre kahiga ka wakiki ūrīa wa bururu, na ka yacimu, na ka amethuthito;

²⁰ naguo mūhari wa kana ūtumīrīrwo kahiga ga thumarati rīa theru, na ka onigithi, na ka njathibi. Ūtūtumīrīre tūkonyo-inī tūgemu twa thahabu.

²¹ Hagīkorwo harī na tūhiga ikūmi na twīrī, o kamwe karūgamīrīre marītwa ma ariū a Isiraeli, o kamwe gakururwo rītwa rīa mūhīrīga ūmwe wa rīa ikūmi na rīrī ya Isiraeli, o ta ūrīa kahengere ka mūhūiri gakururagwo.

²² “Thondekera gakuo kau ga gīthūri irengeeri njogotho cia thahabu therie ihaana ta mūkanda.

²³ Gathondekere mīrīnga rīrī ya thahabu, ūmīoherere mīthia-inī rīrī ya gakuo kau ga gīthūri.

²⁴ Ohania irengeeri igīrī cia thahabu mīrīnga-inī hau mīthia-inī ya gakuo ga gīthūri,

²⁵ nayo mīthia rīa īngī ya irengeeri yohithanio na tūkonyo tūrīa twīrī, ūmīnyīitithanie na ndaamī cia kīande cia ebodi mwena wa na mbere.

²⁶ Thondeka mīrīnga rīrī ya thahabu ūmīnyīitithanie na mīthia rīa īngī rīrī ya gakuo ga gīthūri mwena wa na thīnī kūrīgania na ebodi.

²⁷ Thondeka mīrīnga īngī rīrī ya thahabu na ūmīnyīitithanie magūrū-inī ma ndaamī cia kīande mwena-inī wa mbere wa ebodi, hakuhi na rūtumo, igūrū hanini wa mūcibi wa njohero ya ebodi.

* 28:16 nī ta centimita 22

28 Mīrīnga ya gakuo ga gīthūri īrīohithanagio na mīrīnga ya ebodi na rūrigi rwa bururu, na inyiitithanio na mūcibi wa njohero, nīgeetha gakuo ga gīthūri gatikarekanie na ebodi.

29 “Rīrīa rīothe Harūni arītoonyaga Handū-harīa-Hatheru, arīkuuaga marītwa ma ariū a Isiraeli marī gīthūri-inī gīake gakuo-inī ga gīthūri ga ituīro rīa ciira, arī kīririkania gīa gūtūūra mbere ya Jehova.

30 Ningī wīkīre Urimu na Thumimu† thīinī wa gakuo kau ga gīthūri, nīgeetha ciikarage gīthūri-inī kīa Harūni rīrīa rīothe arītoonyaga agathū mbere ya Jehova. Ūguo nīguo Harūni arīkuuaga ūhoti wa gūtuaḡīra andū a Isiraeli ciira gīthūri-inī gīake arī mbere ya Jehova.

Nguo ingī cia Athīnjīri-Ngai

31 “Tuma nguo ndaaya ya ebodi ya taama wa bururu mūtheri,

32 na īkorwo na harūkīrio ya mūtwe gatagatī kayo. Īkorwo ītirihītwo mīthia-inī ta kara ya ngingo gūthiūrūrūkīria iharūkīrio rīu rīa mūtwe, nīgeetha ndīgaratūke.

33 Thondeka tūcunjuura tūtariī ta matunda ma makomamanga twa ndigi cia rangi wa bururu, na rangi wa ndathi, na rangi mūtune ta gakarakū gūthiūrūrūka rūtumo rwa magūrū-inī rwa nguo īyo, tūhakanītio na ngengere cia thahabu.

34 Ngengere cia thahabu na makomamanga macio mathī mahakanītio gūthiūrūrūka rūtumo rwa magūrū-inī rwa nguo īyo ndaaya.

35 Harūni no nginya ehumbage nguo īyo hīndī ciothe rīrīa egūtungata. Ngengere nūrīguagwo ikīgamba rīrīa egūtoonya Handū-harīa-Hatheru o hau mbere ya Jehova na rīrīa ekuuma ho, nīgeetha ndagakue.

36 “Thondeka gatanji ga thahabu therie, na ūgakurure ta ūrīa mūhūiri ūkurragwo, ūkurure ciugo ici: MŪTHERU MWAMŪRĪRE JEHOVA.

37 Koherere rūrigi rwa rangi wa bururu nīguo ūkanyiitithanie na kīremba, gakorwo karī mwena wa mbere wa kīremba.

38 Karīkoragwo karī thiithi-inī wa Harūni, nake agakuuaga mahītia makoniī iheo iria theru, iria andū a Isiraeli mangīkorwo mamūrīre Jehova, o na irī cia mūthemba o na ūrīkū. Gatanji kau gakoragwo karī thiithi-inī wa Harūni hīndī ciothe nīgeetha magetīkīrīkaga nī Jehova.

39 “Kanjū nītumwo īrī ya gatani īrīa njega mūno, o na ūtume kīremba na gatani īrīa njega mūno. Mūcibi ūtumwo nī mūgemia ūrīa mūūḡī na wīra ūcio.

40 Tumīra ariū a Harūni kanjū, na mīcibi, na tūmīcibi twa kīongo, cia gūtūma manenehagio na maheagwo gītīo.

41 Warīkia kūhumba mūrū wa nyūkwa na ariū ake nguo icio-rī, ūmaitīrīrie maguta na ūmaamūre. Ūmaamūre nīgeetha mandungatagīre marī athīnjīri-Ngai.

42 “Matumithīrie thuruarī cia thīinī cia gatani, cia kūhumbīra njaga ya mūrī yao kuuma njohero nginya ciero-inī.

43 Harūni na ariū ake no nginya macīhumbage rīrīa rīothe marītoonyaga Hema-ya-Gūtūnganwo kana magīthengerera kīgongona marūtīre wīra Handū-harīa-Hatheru nīgeetha matikahītīe, nao makue.

“Ūyū nītūiḡe watho wa kūrūmagīrīrwo tene na tene nī Harūni na njiaro ciake.

† 28:30 Urimu na Thumimu twarī tūnyamū twahūthagīrwo kūmenya wendi wa Ngai; no ūrīa twahūthagīrwo kana ūrīa twarutaga wīra, gūtīrī mūdū ūūi.

29

Kwamũrwo gwa Athĩnjĩri-Ngai

¹ “Na rĩrĩ, ũũ nĩguo ũgwĩka nĩgeetha wamũre Harũni na ariũ ake, nĩguo mandungatagĩre marĩ athĩnjĩri-Ngai: Oya gategwa kamwe na ndũrũme igĩrĩ itari kaũũgũ.

² Na kuuma mũtu-inĩ mũhinyu mũno wa ngano ũtarĩ ndawa ya kũmbia, ũthondeke mĩgate na keki itukanĩtio na maguta na tũmĩgate tũhũthũ tũhakĩtwo maguta.

³ Īkĩra indo icio gĩkabũ-inĩ na ũcinenganĩre ũguo hamwe na ndegwa ĩyo na ndũrũme icio cieri.

⁴ Ũcooke ũrehe Harũni na ariũ ake itoonyero-inĩ rĩa Hema-ya-Gũtũnganwo, ũmathambie na maaĩ.

⁵ Oya nguo icio, ũhumbie Harũni kanjũ, na nguo ndaaya ya ebodi, na ebodi yo nyene na gakuo ga gĩthũri. Muohe ebodi na mũcibi wayo wa njohero ũria mũtume wega.

⁶ Mwĩkĩre kĩremba mũtwe, nako gatanji karĩa kaamũre ũgekĩre kĩremba-inĩ kũu.

⁷ Oya maguta ma gũitanĩrĩrio ũmũitĩrĩrie mũtwe ũmwamũre.

⁸ Rehe ariũ ake na ũmahumbe kanjũ,

⁹ na ũmoohe tũmĩcibi twa mũtwe. Ningĩ wohe Harũni na ariũ ake mĩcibi. ũthĩnjĩri-Ngai nĩ wao ũrĩ watho wa kũrũmagĩrĩrwo tene na tene. ũguo nĩguo ũkaamũra Harũni na ariũ ake.

¹⁰ “Rehe ndegwa ĩyo mwena wa mbere wa Hema-ya-Gũtũnganwo, nake Harũni na ariũ ake mĩgĩrĩre moko mao mũtwe wayo.

¹¹ Ũcooke ũmĩthĩnjĩre mbere ya Jehova o hau itoonyero-inĩ rĩa Hema-ya-Gũtũnganwo.

¹² Ningĩ woe thakame ĩmwe ya ndegwa ĩyo, ũmĩhake hĩa cia kĩgongona na kĩara gĩaku, ĩyo ĩngĩ ũmũite gĩtina-inĩ gĩa kĩgongona.

¹³ Ningĩ woe maguta mothe marĩa mahumbĩire nyama cia nda, na marĩa mahumbĩire ini, na higo cieri na maguta ma cio ũmacinĩre hau kĩgongona-inĩ.

¹⁴ No nyama cia ndegwa ĩyo hamwe na rũũa na mahu ũcicinĩre nja ya kambĩ. Rĩu nĩ iruta rĩa mehia.

¹⁵ “Oya ndũrũme ĩmwe nake Harũni na ariũ ake mamũigĩrĩre moko mao mũtwe igũrũ wayo.

¹⁶ Mĩthĩnje na woe thakame, ũmĩminjaminjĩrie kĩgongona mĩena yothe.

¹⁷ Tinangia ndũrũme tũcunjĩ, na ũthambie nyama cia nda, na magũrũ mayo, ũciige hamwe na mũtwe na tũcunjĩ tũu tũngĩ.

¹⁸ Ũcooke ũcinĩre ndũrũme ĩyo yothe igũrũ wa kĩgongona. Rĩu nĩ iruta rĩa njino rĩa kũrutĩra Jehova, rĩrĩ mũtararĩko mwega rĩrutĩrwo Jehova, rĩrĩ iruta rĩrutĩrwo Jehova rĩa gũcinwo na mwaki.

¹⁹ “Oya ndũrũme ĩyo ĩngĩ, nake Harũni na ariũ ake mamũigĩrĩre moko mao mũtwe.

²⁰ Mĩthĩnje, woe thakame ĩmwe yayo ũmĩhake monĩ cia matũ ma ũrĩo ma Harũni na ariũ ake o na ciara iria nene cia moko mao ma ũrĩo, na ciara iria nene cia magũrũ mao ma ũrĩo. Ũcooke ũminjaminjĩrie kĩgongona thakame mĩena yothe.

²¹ Na woe thakame ĩmwe kuuma kĩgongona-inĩ na maguta ma gũitanĩrĩrio ũciminjaminjĩrie Harũni na nguo ciake, na ariũ ake na nguo ciao. Hĩndĩ ĩyo Harũni na ariũ ake hamwe na nguo ciao nĩmagatuĩka aamũre.

22 “Oya maguta mamwe ma ndūrūme ūyo, maguta ma mūting’oe ūrīa mūnoru, na maguta marīa mahumbūire nyama cia nda, na maguta marīa mahumbūire ini, na higo cierī na maguta ma cio, na kīero kīa mwena wa ūrīo. (Ūyo nīyo ndūrūme ya igongona rīa kwamūrana.)

23 Kuuma gīkabū-inī kīa mīgate itarī mīkīre ndawa ya kūmbia kīrīa kīrī mbere ya Jehova, oya mūgate ūmwe na keki ūthondeketwo na maguta, na woe kamūgate kahūthū.

24 Indo ici ciothe cineane moko-inī ma Harūni na ariū ake, ūcooke ūcithūngūthie mbere ya Jehova Irī Igongona rīa gūthūngūthio.

25 Ningī ūcooke woe indo icio kuuma moko-inī mao, ūcicinīre kīgongona-inī igūrū hamwe na iruta rīa njino, itūike mūtaraŕiko mwega harī Jehova, rīrī iruta rīrutūrwo Jehova rīa gūcinwo na mwaki.

26 Warīkia kūruta gīthūri kīa ndūrūme ūyo ya kīamūrano kīa Harūni, gīthūngūthie mbere ya Jehova rīrī iruta rīa gūthūngūthio, nakīo gītūike rwīga rwaku.

27 “Amūra icunjī cia ndūrūme ūyo ya kīamūrano iria irī cia Harūni na ariū ake nacio nī: gīthūri kīrīa gīathūngūthītio na kīero kīrīa kīaheanītwo.

28 Indo icio itūike rwīga rwa kūheagwo Harūni na ariū ake nī andū a Isiraeli hīndī ciothe. Nīrīo iruta rīrīa andū a Isiraeli marīrutagīra Jehova kuuma maruta-inī ma ūiguano.

29 “Nguo iria nyamūre cia Harūni igūtūika cia njiaro ciake, nīgeetha magaitagīrīro maguta na makaamūragwo macīlhumbīte.

30 Mūrū ūrīa ūkamūgaya atūike mūthīnjīri-Ngai na oke gūtungata thīnī wa Handū-Harīa-Hatheru, Hema-inī-ya-Gūtūnganwo arīlhumbaga nguo icio mīthenya mūgwanja.

31 “Oya ndūrūme ūyo ya kīamūrano nacio nyama ciayo ūcirugīre handū harīa hatheru.

32 Harūni na ariū ake marīragīra nyama cia ndūrūme ūyo na mīgate kuuma gīkabū-inī o hau itoonyero-inī rīa Hema-ya-Gūtūnganwo.

33 Nīmarīrīaga indo icio irutītwo cia horohio nī ūndū wa kwamūrwo kwao na gūtherio. No itikanarīo nī mūdū ūngī, nī ūndū nī theru.

34 Na rīrī, nyama cia ndūrūme ūyo ya kīamūrano kana mīgate ingītigara nginya rūciinī-rī, nīcinwo. Itikanarīo tondū nī theru.

35 “Īka Harūni na ariū ake maūdū mothe marīa ngwathīte, na ūniine mīthenya mūgwanja ūkīmaamūra.

36 Rutagai ndegwa ūmwe o mūthenya, Irī iruta rīa mehīa rīa kūhorohanīria. Therīa kīgongona na ūndū wa gūkīhoroheria na gūgītūrīria maguta, ūkīamūre.

37 Gīa na horohio ya kīgongona mīthenya mūgwanja ya gūkīamūra. Thuutha ūcio kīgongona kīu nīgīgūtūika gītheru mūno, nakīo kīrīa gīothe kīrīkīhutagīa kīrītūikaga gītheru.

38 “Gīkī nīkīo kīndū kīrīa ūrīrutaga hīndī ciothe kīgongona-inī o mūthenya: tūtūrūme twīrī, o kamwe ka ūkūrū wa mwaka ūmwe.

39 Gatūrūme kamwe gakarutwo rūciinī na karīa kangī hwaī-inī kūrī mairīa.

40 Gatūrūme ka mbere gakarutanagīrio na mūtu mūhinyu mūno gīcunjī gīa ikūmi kīa eba* ūtukanītio na maguta ma mūtamaiyū gacunjī ka inya ka hini ūmwe† na ndībei gacunjī ka inya ka hini ūmwe, irī kīndū gīa kūnyuo.

* 29:40 nī ta kilo 2 † 29:40 nī ta lita ūmwe

41 Ruta gatūrūme kau kangī igongona hwaī-inī kūrī mairia, hamwe na iruta rīa mūtu na rīa kīndū gīa kūnyuuo o ta cia rūciinī, arī guo mūtararīko mwega, rīrī iruta rīrūtūrwo Jehova rīa gūcinwo na mwaki.

42 “Harī njiaro iria igooka, iruta rīrī rīa njino rīkaarutagwo hīndī ciothe itoonyero-inī rīa Hema-ya-Gūtūnganwo mbere ya Jehova. Hau nīho ndīcemanagia nawe na njaragie nawe;

43 ningī hau no ho ndīcemanagia na andū a Isiraeli, naho nīhakaamūrwo nī riiri wakwa.

44 “Nī ūndū ūcio nīngamūra Hema-īyo-ya-Gūtūnganwo na kīgongona na nyamūre Harūni na ariū ake mandungatagīre marī athīnjiri-Ngai.

45 Ningī nīngatūūrania na andū a Isiraeli na ndūke Ngai wao.

46 Nīmakamenya atī nī nī nī Jehova Ngai wao, ūrīa wamarutire būrūri wa Misiri nigeetha ndūūranagie nao. Nī nī nī Jehova Ngai wao.

30

Kīgongona kīa Ūbumba

1 “Thondeka kīgongona kīa mbaū cia mūгаа gīa gūcinagīra ūbumba.

2 Nīgīkorwo kīganaine mīena yothe mūkono ūmwe* kūrāiha na mūkono ūmwe kwarama na mūkono īrī† kūrāiha na igūrū, hīa ciakīo ituīke kīndū o ro kīmwe na kīgongona.

3 Kīgemie igūrū, o na mīena yothe, o na hīa ciakīo, na thahabu therie, na ūgītirihe na mūcibi wa thahabu ūgīthiūrūrūkīrie.

4 Thondekera kīgongona kīu mīrīnga īrī, ūmīoherere thī wa mūcibi ūcio, īrī mwena ūmwe, na īrī mwena ūrīa ūngī īnyīitagīrīre mītī īrīa mīraaya itūmagīrwo gūgīkuua.

5 Thondeka mītī mīraaya ya mbaū cia mūгаа, na ūmīgemie na thahabu.

6 Iga kīgongona kīu mbere ya gītambaya gīa gūcuurio kīrīa kīrī mbere ya ithandūkū rīa Ūira, mbere ya gītī gīa tha kīrīa kīrī igūrū rīa ithandūkū rīa Ūira, harīa ngaacemania nawe.

7 “Harūni no nginya acinīre ūbumba mūnungi wega hau igūrū rīa kīgongona o rūciinī rīrīa egūthondeka matawa.

8 No nginya acine ūbumba rīngī agīakia matawa hwaī-inī kūrī mairia, nigeetha ūbumba ūkarage ūgīcinagwo mahinda mothe mbere ya Jehova, njarwa na njarwa iria igooka.

9 Ndūkanacinīre ūbumba wa mūthemba ūngī kīgongona-inī gīkī kana ūrutire ho iruta rīa njino, kana rīa mūtu, na ndūkanaitīrīrie iruta rīa kūnyuuo igūrū rīakīo.

10 Harūni nīarutage horohio hīa-inī cia kīgongona kīu o mwaka riita rīmwe. Horohio īno ya o mwaka no nginya īrutagwo na thakame ya iruta rīa kūhoroheria mehīa, nginya njarwa iria igooka. Horohio īyo nī igongona itheru mūno harī Jehova.”

Mbeeca cia Horohio

11 Hīndī īyo Jehova akīra Musa atīrī,

12 “Rīrīa ūgūtara andū a Isiraeli-rī, o mūdū no nginya arutagīre Jehova kīndū gīa gūkūūra muoyo wake rīrīa egūtārwo. Na gūtīrī mūthiro ūkaamakora ūkīmatara.

13 Mūdū o wothe ūrīkīraga agathiī mwena wa andū arīa marīkītīe gūtārwo, nīarīrutaga nuthu ya cekeri‡ kūrīngana na ūrīa cekeri ya harīa

* 30:2 nī ta nuthu mita † 30:2 nī ta mita īmwe ‡ 30:13 nī ta giramu 6

haamũre itariĩ ĩrĩa ĩrĩ na ũritũ wa geera mĩrongo ĩĩrĩ. Nuthu ĩyo ya cekeri nĩ iruta kũri Jehova.

¹⁴ Arĩa othe marĩkĩraga magathũ mwena wa arĩa marĩkĩtie gũtarwo, marĩ na ũkũrũ wa mĩaka mĩrongo ĩĩrĩ na makĩria, no nginya maheage Jehova iruta rĩu.

¹⁵ Arĩa atongu matirĩheanaga makĩria ya nuthu ya cekeri, nao arĩa athĩni matirĩheanaga kĩndũ kĩnini gũkĩra nuthu ya cekeri hĩndĩ ya kũrutĩra Jehova horohio ya mĩoyo yao.

¹⁶ Amũkĩra mbeeca cia horohio kuuma kũri andũ a Isiraeli nawe ũcĩhũthĩre ũtungata-inĩ wa Hema-ya-Gũtũnganwo. Ũguo ũgaatuĩka kĩrĩrikano kĩa andũ a Isiraeli mbere ya Jehova makĩrutĩra mĩoyo yao horohio.”

Kĩraĩ gĩa Gwĩthambĩra

¹⁷ Ningĩ Jehova akĩira Musa atĩrĩ,

¹⁸ “Thondeka kĩa gĩa gwĩthambagĩra gĩa gĩcango, kĩrĩ na kĩgũrũ gĩakĩo gĩa gĩcango. Ũkĩge gatagatĩ ka Hema-ya-Gũtũnganwo na kĩgongona, na ũgũkĩre maaĩ.

¹⁹ Harũni na ariũ ake marũthambaga moko mao na nyarĩrĩ na maaĩ macio.

²⁰ Rĩrĩa rĩothe marĩtoonyaga Hema-ya-Gũtũnganwo, marũthambaga na maaĩ nĩgeetha matigakue. O na ningĩ rĩrĩa mathengerera kĩgongona nĩguo marũtĩre Jehova iruta rĩa gũcinwo na mwaki,

²¹ marũthambaga moko na nyarĩrĩ nĩgeetha matigakue. Ũndũ ũcio ũgaatuĩka watho wa kũrũmĩrĩrwo tene na tene nĩ Harũni na njiaro ciake, na njjarwa ciao ciothe iria igooka.”

Maguta ma Gũitanĩrĩria

²² Ningĩ Jehova akĩira Musa atĩrĩ,

²³ “Oya mahuti maya manungi wega: cekeri 500\$ cia manemane ĩrĩa ndwekie, nuthu yamo (nacio icio nĩ cekeri 250) cia ndarathini nungi wega, na cekeri 250 cia karamathi nungi wega,

²⁴ cekeri 500 cia mwĩnũ, ciothe kũringana na cekeri ya handũ-harĩa-haamũre, na hini* ya maguta ma mĩtamaiyũ.

²⁵ Indo ici ũcithondeke ituĩke maguta matheru ma gũitanĩrĩrio matukanĩtio makanunga wega marũtĩrwo wĩra nĩ mũthondeki mũũgĩ wa maguta. Macio matũĩke maguta matheru ma gũitanagĩrĩrio.

²⁶ Ningĩ ũhũthĩre maguta macio gũitĩrĩria Hema-ya-Gũtũnganwo, na ithandũkũ rĩa Ũira,

²⁷ na metha na indo ciayo ciothe, na mũtĩ wa kũigĩrĩrwo matawa na indo ciaguo, na kĩgongona gĩa gũcinĩra ũbumba, na

²⁸ kĩgongona kĩa iruta rĩa njino na indo ciakĩo ciothe, na kĩa rĩra na kĩgũrũ gĩakĩo.

²⁹ Nĩũgaciamũra nĩgeetha ituĩke theru mũno makĩria, nakĩo kĩrĩa gĩothe gĩgacihutia nĩgĩgatũĩka gĩtheru.

³⁰ “Itĩrĩria Harũni na ariũ ake maguta ũmaamũre nĩgeetha mandungatĩre marĩ athĩnjĩri-Ngai.

³¹ ĩra andũ a Isiraeli atĩrĩ, ‘Maya nĩmo maguta makwa marĩa matheru ma gũitanagĩrĩrio ma njjarwa iria igooka.

³² Ndūkanamaitīrīrie mīrī ya arūme, na ndūkanathondeke maguta mangī na mūthondekere ūcio. Nī matheru na nī wega ūmatuage aī nī matheru.

³³ Mūdū wothe ūrīthondekaga maguta manungi wega mahaana ta maya, na mūdū o wothe ūngīmaitīrīria mūdū ūtarī mūthīnjīri-Ngai, nīakaingatwo kuuma kūrī andū ao.’”

Ūbumba

³⁴ Ningī Jehova akīra Musa atīrī, “Oya mahuti manungi wega marīa metagwō thitakiti, na onuka na garibane, hamwe na ūbani ūrīa mwega mūno, mothe mathimītwo maiganaine,

³⁵ na ūthondekithie magie na mūtararīko mwega wa ūbumba; wīra ūcio ūrutwo nī mūthondeki mūgī wa maguta. Makorwo mekīrītwo cumbī, na marī matheru na makaamūrwo.

³⁶ Thiithia mahuti mamwe matuīke mūtu, naguo ūūige mbere ya ithandūkū rīa Ūira thiīnī wa Hema-ya-Gūtūnganwo, harīa ndīcemanagia nawe. Ūgaakorwo ūrī mūtheru mūno harīwe.

³⁷ Mūtikanethondekere ūbumba wa mūthemba ūyū nī ūndū wa inyuī ene; ūtuagei mūtheru nī ūndū wa Jehova.

³⁸ Mūdū o na ūrīkū ūrīa ūgathondeka ūngī taguo nīguo ekenagie na mūtararīko waguo nīakaingatwo kuuma kūrī andū ao.’”

31

Bezaleli na Oholiabu

¹ Nake Jehova akīra Musa atīrī,

² “Ta rora wone, nīthuurīte Bezaleli mūrū wa Uri ūrīa mūrīū wa Huri wa mūhīrīga wa Juda,

³ na nīndīmūiyūrītie na Roho wa Ngai, na ūūgī na ūhoti na ūmenyo mawīra-inī ma mūthemba yothe ya moko;

⁴ ya gūcora mīcoro ya ūūgī indo-inī cia thahabu, na betha na gīcango, na

⁵ gwacūhia tūhiga twa goro twa gūthecererwo indo-inī, na kūruta wīra wa gūkaaya mbaū, na kūruta mawīra ma mūthemba yothe ya ūbundi.

⁶ O na rīrī, nīthuurīte Oholiabu mūrū wa Ahisamaku, wa mūhīrīga wa Dani, nīguo ateithagie Bezaleli wīra. Ningī nīheete mabundi mothe ūūgī wa gūthondeka indo ciothe iria ngwathīte:

⁷ nacio nī Hema-ya-Gūtūnganwo, na ithandūkū rīa Ūira, na gītī gīa tha kīrīa kīrī igūrū rīarīo, na indo iria ingī ciothe cia hema,

⁸ nacio nī metha na indo ciayo, na mūtī wa thahabu therie wa kūgīrīrwo matawa na indo ciaguo ciothe, na kīgongona gīa gūcinīra ūbumba, na

⁹ kīgongona kīa iruta rīa njino na indo ciakīo, na kīraī na kīgūrū giakīo,

¹⁰ o na nguo iria ndume, iria theru cia kwīhumbwo nī Harūni ūrīa mūthīnjīri-Ngai na nguo cia kwīhumbwo nī ariū ake rīrīa megūtungata marī athīnjīri-Ngai,

¹¹ na maguta ma gūitanīrīrio, na ūbumba mūnungi wega wa Handū-harīa-Hatheru. Mathondeke indo icio o ta ūrīa ngwathīte.’”

Thabatū

¹² Ningī Jehova akīra Musa atīrī,

¹³ “Ūra andū a Isiraeli ūū: ‘No nginya mūrūmagie Thabatū ciakwa. Rūrū nīruo rūgatuīka rūūrī gatagatī gakwa na inyuī njiarwa iria igooka, nīguo mūmenye atī nī nī nī Jehova ūrīa ūmūtheragia.

14 “Menyagĩrĩrai Thabatũ tondũ nĩ mũthenya mũtheru harĩ inuĩ. Mũndũ ũngĩũthaahia no nginya ooragwo; mũndũ ũngĩruta wĩra mũthenya ũcio nĩakaingatwo kuuma kũrĩ andũ ao.

15 Wĩra nĩurutagwo mũthenya itandatũ, no mũthenya wa mũgwanja nĩ Thabatũ theru ya Jehova ya andũ kũhurũka. Ũrĩa wothe ũkaaruta wĩra mũthenya wa Thabatũ no nginya ooragwo.

16 andũ a Isiraeli nĩmathikagĩre Thabatũ, mamĩkũngũyagĩre ituĩke kĩrĩkanĩro gĩa gũtũũra njarwa iria igooka.

17 Rũrũ nĩruo rũgaatuĩka rũũri gatagatĩ gakwa na andũ a Isiraeli nginya tene, nĩgũkorwo Jehova ombire igũrũ na thĩ na mũthenya itandatũ na mũthenya wa mũgwanja ndaigana kũruta wĩra, akĩhurũka.’”

18 Rĩrĩa Jehova aarĩkirie kwaria na Musa kũu igũrũ rĩa Kĩrĩma gĩa Sinai, akĩmũnengera ihengere icio igĩrĩ cia Ũira, o ihengere icio cia mahiga, o icio ciandĩkitwo na kiara kia Ngai.

32

Njaũ ya Thahabu

1 Rĩrĩa andũ moonire atĩ Musa nĩaikarire mũno ataikũrũkĩte kuuma kĩrĩma-inĩ, magĩcookanĩrĩra harĩ Harũni makĩmwĩra atĩrĩ, “Ũka, tũthondekere ngai iria irĩtũtongoragia. Ha ũhoro wa mũndũ ũyũ ũgwĩtwo Musa, ũrĩa watũrutire bũrũri wa Misiri, tũtũũ ũrĩa oonete.”

2 Harũni akĩmacookeria akĩmeera atĩrĩ, “Rutai icũhĩ cia thahabu iria irĩ matũ ma atumia anyu, na aanake na airĩtu anyu mũndehere.”

3 Nĩ ũndũ ũcio andũ othe makĩruta icũhĩ cia thahabu icio ciarĩ matũ-inĩ mao magĩcirehere Harũni.

4 Nake akĩoya indo iria maamũreheire, agĩcitwekia agĩtũmĩra indo cia ũbundi gũcithondeka mũhianano wa njaũ. Nao andũ makiuga atĩrĩ, “Ici nĩcio ngai ciaku, wee Isiraeli, iria ciakũrutire bũrũri wa Misiri.”

5 Rĩrĩa Harũni onire ũguo, agĩaka kĩgongona mbere ya njaũ iyo, na akĩanĩrĩra, akiuga atĩrĩ, “Rũciũ nĩgũgakorwo na gĩathĩ kia Jehova.”

6 Nĩ ũndũ ũcio mũthenya ũyũ ũngĩ andũ magũkĩra rũciinĩ tene, makĩruta magongona ma njino na ma ũiguano. Thuutha ũcio magũkĩra thĩ kũrĩa na kũnyua, magĩcooka magũkĩra kũina na gwĩkenia.

7 Nake Jehova akĩra Musa atĩrĩ, “Ikũrũka, tondũ andũ aku arĩa warutire bũrũri wa Misiri nĩmethũkĩtie.

8 Nĩmagarũrũkĩte narua magatiga ũrĩa ndaamathĩte, na nĩmethondekeire mũhianano wa gũtwekio ũhaana njaũ. Nĩmaũinamĩrĩre na makaũrutĩra iruta makiugaga atĩrĩ, ‘Ici nĩcio ngai ciaku, wee Isiraeli, iria ciakũrutire bũrũri wa Misiri.’”

9 Jehova akĩra Musa atĩrĩ, “Nĩnyonete andũ aya, nĩ andũ momĩtie ngingo.

10 Rũu tigana na nĩ nĩgeetha marakara makwa mamarĩrĩmbũkĩre, nĩgeetha ndĩmaniine. Nĩngacooka ngũtue rũrĩrĩ rũnene.”

11 No Musa agĩthaitha Jehova Ngai wake, akĩmwĩra atĩrĩ, “Wee Jehova, ũngĩcinwo nĩ marakara ũũkĩrĩre andũ aku nĩkĩ, o arĩa warutire kuuma bũrũri wa Misiri na guoko gwaku kũrĩ ũhoti na ũkĩmaruta kuo na hinya mũnene?”

12 Nĩ kĩ kĩngĩtũma andũ a Misiri moige atĩrĩ, ‘Aamarutire bũrũri wa Misiri arĩ na muoroto wa kũmeka ũũru amooragĩre irĩma-inĩ, na amaniine mathire gũkũ thĩ? Tiga kũrakara mũno; wĩricũkwo ndũkarehere andũ aku mwanangiko.

13 Ririkana ndungata ciaku Iburahĩmu, na Isaaka, na Isiraeli, arĩa wee wehĩtire kũrĩ o na mwĩhĩtwa ũkĩgwetaga, ũkiuga atĩrĩ: 'Nĩngatũma njiaro ciaku cingĩhe ta njata cia matu-inĩ, na nĩngaahe njiaro ciaku bũrũri ũyũ wothe ũria ndaameriire, nague ũgaatuĩka igai rĩao nginya tene.' "

14 Hĩndĩ iyo Jehova akĩricũkwo, na ndaigana kũrehere andũ ake mwanangĩko ũria oigĩte atĩ nĩekũmarehera.

15 Musa akĩhũndũka, agĩkũrũka kuuma kĩrĩma igũrũ akuuĩte ihengere icio igĩrĩ cia Ũira na moko make. Ciarĩ nyandĩke mĩena yeerĩ, mbere na thuutha.

16 Ihengere icio ciarĩ wĩra wa Ngai; maandĩko macio maarĩ maandĩko ma Ngai makururĩtwo ihengere-inĩ icio.

17 Rĩrĩa Joshua aiguire inegene rĩa andũ makiugĩrĩria akĩra Musa atĩrĩ, "Kũrĩ mbugĩrĩrio ya mbaara kambĩ-inĩ."

18 Musa akĩmũcookeria atĩrĩ,
 "Ti mĩgambo ya ũhootani,
 na ti mĩgambo ya kũhootwo;
 nĩ mĩgambo ya kũina ndĩraigua."

19 Rĩrĩa Musa akuhĩrĩrie kambĩ, na akĩona njaũ na ndũrũhĩ rĩria yarĩ kũndũ kũu, agĩcinwo nĩ marakara, nake agĩkia ihengere icio thĩ, ikiunĩkanga icunji o hau magũrũ-inĩ ma kĩrĩma.

20 Nake akĩnyiita njaũ iyo maathondekete, akĩmicina na mwaki, agĩcooka akĩmĩthĩa, igĩtuĩka mũtu, akĩũikia maa-inĩ na agĩatha andũ a Isiraeli manyue maa macio.

21 Nake Musa akĩũria Harũni atĩrĩ, "Andũ aya maragwĩkire atĩa nĩgeetha ũmatoonyie mehia-inĩ manene ũũ?"

22 Nake Harũni akĩmũcookeria, akĩmwĩra atĩrĩ, "Tiga kũrakara, mwathi wakwa; wee nĩũũ ũria andũ aya mendete gwĩka ũũru.

23 Maanjĩrĩre atĩrĩ, 'Tũthondekere ngai iria irĩtũtongoragia. Ha ũhoro wa mũndũ ũyũ ũgwĩtwo Musa, ũria watũrutire bũrũri wa Misiri-rĩ, tũtũũ ũria oonire.'

24 Nĩ ũndũ ũcio ngĩmeera atĩrĩ, 'Ũria wothe ũrĩ na mathaga ma thahabu, nĩarute.' Nao makĩnengera indo icio cia thahabu, ngĩciikia riiko, nacio ikiuma njaũ ĩno!"

25 Musa akĩona atĩ andũ nĩmakararĩtie, na atĩ Harũni nĩamarekereirie meke ũria mekwenda, nginya magaaũka andũ a gũthekagĩrĩtwo nĩ thũ ciao.

26 Nĩ ũndũ ũcio akĩrũgama itoonyero-inĩ rĩa kambĩ, akiuga atĩrĩ, "Ũria wothe ũrĩ mwena wa Jehova-rĩ, nĩoke haha." Nao Alawii othe makĩrũgama mwena wake.

27 Nake akĩmeera atĩrĩ, "Jehova Ngai wa Isiraeli ekuuga atĩrĩ, 'O mũndũ nĩeyohe rũhiũ rwa njora njohero. Hungurai kambĩ ĩno kuuma mwena ũmwe nginya ũria ũngĩ, o mũndũ nĩoorage mũrũ wa nyina na oorage mũratawe na mũndũ wa itũũra rĩake.' "

28 Alawii magũka ta ũria maathirwo nĩ Musa, na mũthenya ũcio gũkĩũragwo andũ ta 3,000.

29 Nake Musa akiuga atĩrĩ, "Nĩmwarĩkia kwamũrĩtwo Jehova ũmũthĩ, nĩgũkorwo nĩmwareganire na arĩu anyu na mũkĩregana na arĩa mũciaraniĩtwo nao, na Jehova nĩamũrathima ũmũthĩ."

30 Mũthenya ũyũ ũngĩ Musa akĩra andũ atĩrĩ, "Nĩmwĩhĩtie mũno. No rĩu, nĩngwambata kũrĩ Jehova; hihi no kũhoteke ndĩmũrutĩre horohio nĩ ũndũ wa rĩhia rĩanyu."

31 Nĩ ùndũ ùcio Musa agĩcooka kũrĩ Jehova, akĩmwĩra atĩrĩ, “Hĩ, kai andũ aya nĩmekĩte rĩhia inene-ĩ! Nĩmethondekeire ngai cia thahabu.

32 No rĩu-rĩ, ndagũthaitha marekere mehia mao; angĩkorwo ndũkũmarekera, o na nĩ tharia ibuku-inĩ rĩrĩa wandĩkĩte andũ aku.”

33 Nake Jehova agĩcookeria Musa atĩrĩ, “Ūrĩa wothe ũnjĩhĩrie, nĩngamũtharia ibuku-inĩ riakwa.

34 Rĩu gĩthĩ, ũtongorie andũ acio mathĩ bũrũri ũrĩa ndaaririe ũhoru wago, nake mũraika wakwa nĩakamũtongoria. Na rĩrĩ, hĩndĩ ya kũmaherithia yakinya-rĩ, no ngaamaherithia nĩ ùndũ wa mehia mao.”

35 Nake Jehova akĩhũũra andũ acio na mũthiro nĩ tondũ wa ũrĩa meekire na njaũ ĩyo yathondeketwo nĩ Harũni.

33

1 Ningĩ Jehova akĩira Musa atĩrĩ, “Umai handũ haha, wee na andũ arĩa warutire kuuma bũrũri wa Misiri, mwambate bũrũri ũrĩa nderĩre Iburahĩmu, na Isaaka na Jakubu na mwĩhitwa ngiuga atĩrĩ, ‘Nĩngaũhe njiaro ciaku.’

2 Nĩngũtũma mũraika mbere yanyu na nĩngaingata Akaanani, na Aamori, na Ahiti, na Aperizi, na Ahivi, na Ajobusi.

3 Ambatai mũthĩ bũrũri ùcio ũrĩ bũthi wa iria na ũũkĩ. No nĩ ndigathiĩ na inyuĩ, tondũ mũrĩ andũ momĩte ngingo na ndahota kũmũniinira njĩra-inĩ.”

4 Rĩrĩa andũ acio maiguire ciugo icio cia kũmathĩnia ngoro, makĩambĩrĩria gũcakaya na gũtirĩ mũndũ wacookire kwĩhumba mathaga.

5 Nĩgũkorwo Jehova nĩeerĩte Musa atĩrĩ, “Ĩra andũ a Isiraeli atĩrĩ, ‘Inyuĩ mũrĩ andũ momĩte ngingo. Ingĩwarana na inyuĩ o na kahinda kanini, ndahota kũmũniina. Rĩu rutai mathaga manyu, na nĩngũmenya ũrĩa ngwĩka na inyuĩ.’”

6 Nĩ ùndũ ùcio andũ a Isiraeli makĩrutĩra mathaga mao hau kĩrĩma-inĩ kĩa Horebu.

Hema-ya-Gũtũnganwo

7 Na rĩrĩ, Musa nĩamenyerete kuoya hema akamĩamba nja ya kambĩ ĩyo handũ haraaya na kambĩ, akamũta “Hema-ya-Gũtũnganwo.” Mũndũ o wothe ũngĩendire gũtuĩria ũhoru kũrĩ Jehova, aathiiaga hema-inĩ ĩyo ya gũtũnganwo kũu nja ya kambĩ.

8 Na rĩrĩa rĩothe Musa aathiiaga hema-inĩ, andũ othe mookĩraga makarũgama nja ya hema ciao, magacũthĩrĩria Musa nginya rĩrĩa arĩtoonya hema ĩyo.

9 Musa agĩtoonya hema ĩyo, gĩtugĩ gĩa itu gĩaikũrũkaga gĩaikara itoonyero-inĩ Jehova akĩaria na Musa.

10 Rĩrĩa andũ mona gĩtugĩ kũu gĩa itu kĩrũgamĩte itoonyero-inĩ rĩa hema ĩyo, othe maarũgamaga makahooya o mũndũ arĩ itoonyero-inĩ rĩa hema yake.

11 Jehova agakĩaria na Musa makĩonanaga ũthiũ kwa ũthiũ o ta ũrĩa mũndũ maaragia na mũratawe. Thuutha ùcio Musa agacooka kambĩ, no Joshua mũrũ wa Nuni, mwanake ũrĩa wamũteithagia, ndoimaga hema-inĩ ĩyo.

Musa na Rĩri wa Jehova

12 Musa akĩira Jehova atĩrĩ, “Ūkoretwo ũkĩnjĩra atĩrĩ, ‘Tongoria andũ aya,’ no ndũũmenyithĩtie ũrĩa ũkũndũmĩra tũthiĩ nake. Nĩũnjĩrĩte atĩrĩ, ‘Nĩngũũ na rĩtwa, na wĩ mwĩtikĩrĩku harĩ nĩ.’

13 Angĩkorwo nĩũkenetio nĩ nĩ, menyithia njĩra ciaku nĩgeetha ngũmenye na thĩ na mbere gwĩtikĩrĩka nĩwe. Ririkana atĩ rĩrĩrĩ rũrũ nĩ andũ aku.”

14 Jehova akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ Mwene nĩngũtwarana na inyuĩ na ndĩmũhe ũhurũko.”

15 Nake Musa akĩmwĩra atĩrĩ, “Angĩkorwo ndũgũtwarana hamwe na ithuĩ, ndũgatũme tuume haha.

16 Mũndũ o na ũrĩkũ angĩkĩmenya atĩa atĩ nĩũkenetio nĩ nĩ, na ũgakenio nĩ andũ aku, tĩga no ũtwaranire na ithuĩ? Nĩ kĩ kĩngĩ kĩngĩonania ngũũrani yakwa na ya andũ aku kuuma kũrĩ andũ arĩa angĩ othe marĩ thĩ ĩno?”

17 Nake Jehova akĩra Musa atĩrĩ, “Nĩngwĩka o ũrĩa ũnjũũrĩtie njĩke, tondũ nĩngenetio nĩwe, na nĩngũĩ na rĩtwa rĩaku.”

18 Nĩngĩ Musa akiuga atĩrĩ, “Nyonia riiri waku ũrĩa ũtariĩ.”

19 Nake Jehova akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩngũtũma wega wakwa wothe ũhĩtũkĩre mbere yaku, na nĩngwanĩrĩra rĩtwa rĩakwa, Jehova, mbere yaku: Nĩndĩguagĩra tha ũrĩa ndenda kũiguĩra tha, na nĩndĩcaayagĩra ũrĩa ndenda gũcaĩra.”

20 No Jehova akiuga atĩrĩ, “Ndũngĩona ũthĩũ wakwa, nĩgũkorwo gũtirĩ mũndũ ũngĩona ũthĩũ wakwa na acooke atũũre muoyo.”

21 Nĩngĩ Jehova akiuga atĩrĩ, “Nĩ harĩ handũ hakuhĩ na nĩ, harĩa ũngĩrũgama igũrũ rĩa mwaro rwa ihiga.

22 Rĩrĩa riiri wakwa ũrĩkorwo ũkĩhĩtũkĩra hau-rĩ, nĩndĩgũtoonya mwanya-inĩ wa rwaro rũu rwa ihiga, ngũhumbĩre na guoko gwakwa ngĩnya hĩtũke handũ hau.

23 Rĩrĩa ndĩrĩheheria guoko gwakwa, nawe nĩũrĩnyona na thuutha; no ũthĩũ wakwa ndũngĩonwo.”

34

Ihengere Njerũ cia Mahiga

1 Nake Jehova akĩra Musa atĩrĩ, “Icũhia ihengere igĩrĩ cia mahiga o ta iria cia mbere, na nĩngũciandĩka ciugo iria ciaandĩkitwo ihengere-inĩ iria cia mbere, iria woragire.

2 Wĩhaarĩrie rũciinĩ, ũcooke wambate kĩrĩma gĩa Sinai. ũrũgame mbere yakwa hau kĩrĩma igũrũ.

3 Gũtikagĩe mũndũ ũkwambatania hamwe nawe kana onekane handũ o hothe kũu kĩrĩma-inĩ; o na gũtikagĩe ndũũru cia mbũri kana cia ng’ombe ingĩrĩthio kũu mbere ya kĩrĩma.”

4 Nĩ ũndũ ũcio Musa agĩcũhia ihengere igĩrĩ cia mahiga o ta iria cia mbere na akĩroka kwambata kĩrĩma gĩa Sinai rũciinĩ tene, o ta ũrĩa Jehova aamwathĩte; agĩthĩ akũũte ihengere icio igĩrĩ na moko.

5 Nake Jehova agĩkũrũka arĩ itu-inĩ, akĩrũgama hau harĩ we, na akĩanĩrĩra rĩtwa rĩake, Jehova.

6 Agĩkĩhĩtũkĩra mbere ya Musa akĩanagĩrĩra akoiga atĩrĩ, “Jehova, Jehova, Ngai ũrĩa mũcaayanĩri na mũtugi, ũtahiũhaga kũrakara, ũiyũritwo nĩ wendani na wĩhokeku,

7 ũtũũragia wendani kũrĩ andũ ngiri na ngiri, na akohanagĩra waganu, na ũremi, o na mehia. No rĩrĩ, ndaagaga kũherithia arĩa mehĩtie; nĩaherithagia ciana na ciana ciacio nĩ ũndũ wa mehia ma maithe mao, ngĩnya rũciaro rwa gatatũ na rwa kana.”

8 Musa agĩkĩnamĩrĩra thĩ o rĩmwe, akĩhooya.

⁹ Akiuga atĩrĩ, “Wee Mwathani, angĩkorwo nĩnjĩtikĩrĩkĩte maito-inĩ maku, ndagũthaitha Mwathani twarana na ithuĩ. O na gũtuĩka aya nĩ andũ momitie ngingo-rĩ, tuohere waganu witũ o na mehia maitũ, na ũtũme tũtuĩke igai riaku.”

¹⁰ Ningĩ Jehova akiuga atĩrĩ, “Nĩngũgĩa na kĩrĩkanĩro nawe. Nĩndĩrĩkaga morirũ matarĩ mekwo rũrĩrĩ-inĩ o na rũrĩkũ thĩnĩ wa thĩ yothe mbere ya andũ aya aku othe. Andũ arĩa mĩtũũranagĩa nao nĩmakeyonera ũrĩa nĩ, Jehova, ngeeka ũndũ wa kũmakania nĩ ũndũ waku.

¹¹ Athĩkĩra ũrĩa ngũgwatha ũmũthĩ. Nĩngarutũrũra Aamori, na Akaanani, na Ahiti, na Aperi, na Ahivi na Ajebusi mbere yaku makweherere.

¹² Wĩmenyerere ndũkagĩe kĩrĩko na andũ arĩa matũũraga bũrũri-inĩ ũcio ũrathĩ, matigatuĩke mũtego harĩwe.

¹³ Nĩmũkoinanga igongona ciao, na mũthethere mahiga mao maamũre, na mũtemange itugĩ ciao cia Ashera.

¹⁴ Mũtikanahooe ngai ingĩ o na irĩkũ, nĩgũkorwo Jehova, ũrĩa rĩitwa rĩake arĩ Mũigua Ūiru, nĩ Ngai ũrĩ ũru.

¹⁵ “Mwĩmenyererei mũtikagĩe kĩrĩko na andũ arĩa matũũraga bũrũri-inĩ ũcio; nĩgũkorwo rĩrĩa maahũura ũmaraya na ngai ciao na magacirũra iruta, nĩmarĩmwĩtaga, na inyuĩ nĩmũrĩrĩaga indo cia magongona macio mao.

¹⁶ Na rĩrĩa mũngĩthura airĩtu amwe ao matũũke atumia a aanake anyu, nao airĩtu acio mahũure ũmaraya na ngai ciao, nĩmakonereria ariũ anyu gwĩka ũguo.

¹⁷ “Ndũkanathondeke mĩhianano ya gũtwekio.

¹⁸ “Kũngũyagĩra Gĩathĩ kĩa Mĩgate itarĩ mũĩkĩre ndawa ya kũmbia. Handũ-inĩ ha mĩthenya mũgwanja, rĩlagai mĩgate itarĩ mũĩkĩre ndawa ya kũmbia, o ta ũrĩa ndaamwathire. Īkagai ũndũ ũyũ ihinda rĩaguo rĩakinya mweri-inĩ wa Abibu, nĩgũkorwo nĩguo mweri ũrĩa mwoimire bũrũri wa Misiri.

¹⁹ “Irigithathi rĩa nda o yothe nĩ rĩakwa, hamwe na marigithathi mothe ma njamba ma mahiũ manyu, marĩ ma kuuma ndũũru-inĩ cia ng’ombe kana cia mbũri.

²⁰ Irigithathi rĩa ndigiri ũrĩrĩkũũraga na gatũrũme, no ũngĩaga kũrĩkũura, riune ngingo. Nao ariũ aku a marigithathi ũmakũũrage.

“Gũtikanagĩe mũndũ o na ũmwe ũrĩũkaga mbere yakwa moko matheri.

²¹ “Rutaga wĩra mĩthenya itandatũ, no mũthenya wa mũgwanja ũhurũkage; o na hĩndĩ ya icimba na ya magetha no nginya ũhurũke.

²² “Kũngũyagĩra Gĩathĩ-gĩa-Ciumia, na maciaro ma mbere ma magetha ma ngano, na Gĩathĩ-gĩa-Gũcookereria irio makũmbĩ-inĩ mũthia-inĩ wa mwaka.

²³ Arũme anyu othe no nginya mokage mbere ya Mwathani Jehova, o we Ngai wa Isiraeli, maita matatũ o mwaka.

²⁴ Nĩngarutũrũra ndũrĩrĩ imweherere, na nĩnganenehia mĩhaka ya bũrũri wanyu na gũtirĩ mũndũ ũgaacumĩkĩra bũrũri wanyu rĩrĩa mũrĩkoragwo mũkĩambata maita matatũ o mwaka mbere ya Jehova Ngai wanyu.

²⁵ “Ndũkanandũtĩre thakame ya igongona itukanĩte na kĩndũ gũĩkĩre ndawa ya kũmbia, na mũtikanareke kĩndũ kĩa igongona rĩa Bathaka kĩaare nginya rũciini.

²⁶ “Rehagai maciaro ma mbere marĩa mega mũno ma mĩgũnda yanyu, mũmarehage nyũmba ya Jehova Ngai wanyu.

“Mütikanaruge koori na iria rĩa nyina.”

²⁷ Ningĩ Jehova akĩra Musa atĩrĩ, “Andĩka ciugo ici, nĩgũkorwo kũringana na ciugo ici, nĩndagĩa na kĩrĩkanĩro nawe o na Isiraeli.”

²⁸ Musa aikarire na Jehova hau matukũ mĩrongo ĩna, mũthenya na ũtukũ, atekũria irio kana akanyua maaĩ. Na agĩkĩandĩka ihengere-inĩ icio ciugo cia kĩrĩkanĩro kũ, na nĩcio Maathani marĩa Ikũmi.

Ūthiũ Ūgũkenga wa Musa

²⁹ Rĩria Musa aikũrũkire kuuma kĩrĩma gĩa Sinai arĩ na ihengere igĩrĩ cia Ūira moko-inĩ make, ndaamenyaga atĩ ũthiũ wake nĩwakengaga nĩ ũndũ nĩarĩtie na Jehova.

³⁰ Rĩria Harũni na andũ a Isiraeli othe moonire Musa, ũthiũ wake nĩwakengaga, nao magĩtigira kũmũkuhĩria.

³¹ No Musa akĩmeeta; nĩ ũndũ ũcio Harũni na atongoria othe a mũingĩ magĩcoka harĩ we, nake akĩmaarĩria.

³² Thuutha ũcio andũ a Isiraeli othe makĩmũkuhĩria, nake akĩmahe mawatho mothe marĩa Jehova amũheete kũu Kĩrĩma-inĩ gĩa Sinai.

³³ Rĩria Musa aarĩkirie kũmaarĩria, akĩhumbĩra ũthiũ wake na taama wa kwĩhumbĩra ũthiũ.

³⁴ No rĩria rĩothe aatoonyaga harĩ Jehova maranĩrie, nĩarutaga taama ũcio wa kwĩhumbĩra ũthiũ nginya oime ho. Na rĩria oka kũrĩ andũ a Isiraeli na aameera ũria aathĩtwo,

³⁵ makona ũthiũ wake o ũkengete. Nake Musa agacookia taama ũcio wa kwĩhumbĩra ũthiũ nginya rĩria rĩngĩ agaathĩ kwaria na Jehova.

35

Mawatho ma Thabatũ

¹ Musa nĩonganirie mũingĩ wothe wa andũ a Isiraeli, akĩmeera atĩrĩ, “Maya nĩmo maũndũ marĩa Jehova aamwathĩte mwĩkage:

² Wĩra nĩurutagwo mĩthenya ĩtandatũ, no mũthenya wa mũgwanja ũrĩkoragwo ũrĩ mũthenya wanyu mũtheru, Thabatũ ya Jehova ya kũhurũka. Ūria ũkaaruta wĩra mũthenya ũcio no nginya ooragwo.

³ Mũtigaakagie mwaki mũthenya ũcio wa Thabatũ kũria guothe mũrĩtũuraga.”

Indo cia gwaka Hema ĩria Nyamũre

⁴ Musa akĩra mũingĩ wothe wa andũ a Isiraeli atĩrĩ, “Ūũ nĩguo Jehova aathanĩte:

⁵ Rutĩrai Jehova maruta kuuma indo-inĩ iria mũrĩ nacio. Mũndũ ũria wothe ũkũigua akĩenda, niarehere Jehova iruta rĩa thahabu, na rĩa betha na rĩa gĩcango;

⁶ na rĩa ndigi cia rangi wa bururu, na cia rangi wa ndathi, na cia rangi mĩtune ta gakarakũ; o na gatani ĩria njega; na guoya wa mbũri;

⁷ njũa cia ndũrũme itoboketio rangi-inĩ mĩtune igatunĩha, na njũa cia pombo; na mbaũ cia mũgaa;

⁸ na maguta ma mĩtamaiyũ ma gwakia tawa; na mahuti manungi wega ma gwĩkĩrwo maguta-inĩ ma gũitanĩrĩrio, na ma ũbumba ũria mũnungi wega;

⁹ na tũhiga twa onigithi na tũhiga tũngĩ twa goro twa gũtumĩrwo nguo ya ebodi na gakuo ga gĩthũri.

¹⁰ “Arĩa othe marĩ na ũũgĩ wa ũbundi gatagatĩ-inĩ kanyu, nĩmoke mathondeke indo ciothe iria Jehova aathanĩte, nacio nĩ:

11 Hema írĩa nyamũre na hema yayo o na kĩndũ gĩa kũmĩhumbĩra, na ngathĩka cia kũnyũita, na mbaũ ciakĩo, na mĩgamba yakĩo, na itugĩ na itina ciayo;

12 na ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro hamwe na mĩtĩ yarĩo, na gĩtĩ gĩa tha, hamwe na gĩtambaya gĩa gũcuurio kĩa rĩa gĩa kũhakania;

13 metha na mĩtĩ yayo, na indo ciayo ciothe, hamwe na mĩgate ya kũigwo mbere ya Jehova,

14 na mũtĩ wa kũigĩrĩrwo matawa ma kũmũrĩkaga, hamwe na indo ciagu, na matawa hamwe na maguta ma kũmaakia;

15 na kĩgongona kĩa ũbumba na mĩtĩ yakĩo, na maguta ma gũitanĩrĩro, na ũbumba mũnungĩ wega; na gĩtambaya gĩa gũcuurio mũrango-inĩ wa itoonyero-inĩ rĩa hema iyo nyamũre;

16 na kĩgongona kĩa iruta rĩa njino hamwe na gĩtara gĩakĩo gĩa gĩcango, na mĩtĩ yakĩo, na indo ciakĩo ciothe; na kĩa rĩa gĩa gĩcango na kĩgũrũ gĩakĩo;

17 na itambaya cia gũcuurio cia itoonyero rĩa nja hamwe na itugĩ na itina ciacio na gĩtambaya gĩa gũcuurio gĩa itoonyero rĩa kuuma nja ya hema

18 na higĩ cia hema írĩa nyamũre, na cia nja yayo, na mĩkanda yayo;

19 na nguo ndume cia kwĩhumbagwo mũndũ agĩtungata arĩ handũ-harĩa-haamũre; nĩcio nguo iria nyamũre cia Harũni ũria mũthĩnjĩri-Ngai o na cia arĩu ake rĩrĩa megũtungata marĩ athĩnjĩri-Ngai."

20 Naguo mũingĩ wothe wa andũ a Isiraeli ũkĩehera harĩ Musa,

21 na mũndũ o wothe ũria weyendeire na ngoro yake yahĩahĩaga, nĩokire na akĩrehera Jehova kĩndũ gĩa kũmũrutĩra nĩ ũndũ wa wĩra wa hema-ya-Gũtũnganwo na mawĩra mayo mothe, o na nĩ ũndũ wa nguo iria nyamũre.

22 Arĩa maiguire metĩkĩra ũhoru ũcio, arũme na andũ-a-nja o ũndũ ũmwe, nĩmookire na makĩrehe mathaga ma thahabu ma mĩthemba yothe: namo nĩ mbini ng'emie cia gwĩkĩrwo nguo-inĩ, na icũhĩ cia matũ, na icũhĩ cia ciara na mathaga mangĩ. Othe nĩmarehire thahabu yao itũike iruta rĩa gũthũngũthio harĩ Jehova.

23 ũria wothe warĩ na ndigi cia rangi wa bururu, kana cia rangi wa ndathi, kana cia rangi mũtune ta gakarakũ, kana gatani írĩa njega, kana guoya wa mbũri, kana njũa cia ndũrũme itoboketio rangi-inĩ mũtune igatunĩha, kana njũa cia pomboo, nĩacireehire.

24 Andũ arĩa maarehire iruta rĩa betha kana rĩa gĩcango, maarĩrehire rĩrĩ iruta harĩ Jehova, na ũria wothe warĩ na mbaũ cia mũgaa nĩ ũndũ wa wĩra ũcio nĩacireehire.

25 Mũndũ-wa-nja o wothe warĩ mũũgĩ wĩra-inĩ wa kuogotha ndigi na moko make, akĩrehe kĩa ogothete, ndigi cia rangi wa bururu, kana cia rangi wa ndathi, kana cia rangi mũtune ta gakarakũ, kana gatani írĩa njega.

26 Nao andũ-a-nja othe arĩa meyendeire na nĩ maarĩ na ũũgĩ ũcio, nĩmoogothire ndigi cia guoya wa mbũri.

27 Atongoria marehire tũhiga twa onigithi na tũhiga tũngĩ twa goro tũtumĩrĩrwo nguo-inĩ ya ebodi na gakuo ga gĩthũri.

28 Nĩmacookire makĩrehe mahuti manungi wega, na maguta ma mĩtamaiyũ ma gwakia tawa, na maguta ma gũitanĩrĩro o na ma gũthondeka ũbumba ũria mũnungĩ wega.

29 Andũ a Isiraeli othe, arũme na andũ-a-nja arĩa meyendeire, nĩmareheire Jehova maruta ma kwĩyendera nĩ ũndũ wa wĩra ũria Jehova aamaathĩte na kanua ka Musa marute.

Bezaleli na Oholiabu

³⁰ Ningĩ Musa akĩira andũ a Isiraeli atĩrĩ, “Onei, Jehova nĩathuurĩte Bezaleli mũrũ wa Uri ũria mũriũ wa Huri, wa mũhĩrĩga wa Juda,

³¹ na nĩamũiyũrĩtie na Roho wa Ngai, na ũũgĩ, na ũhoti, na ũmenyo wa mawĩra mothe ma ũbundi

³² nĩgeetha athugunde mĩcoro ya ũũgĩ ya indo-inĩ cia thahabu, na betha, na gĩcango,

³³ na gwacũhia tũhiga twa goro twa gũthecererwo indo-inĩ, na kũruta wĩra wa gũkaaya mbaũ, na kũruta mawĩra ma mĩcoro ma mĩthemba yothe ya ũbundi.

³⁴ Na eerĩ, we marĩ na Oholiabu mũrũ wa Ahisamaku wa mũhĩrĩga wa Dani, nĩamaheete ũhoti wa kũruta andũ arĩa angĩ.

³⁵ Nĩamaiyũrĩtie na ũũgĩ wa kũruta mawĩra mothe, marĩ mabundi, na acori, na agemia na ndigi cia rangi wa bururu, na cia rangi wa ndathi, na cia rangi mũtune ta gakarakũ, na gatani irĩa njega, o na atumi: othe marĩ mabundi moogĩ, na acori oogĩ.

36

¹ “Nĩ ũndũ ũcio Bezaleli, na Oholiabu, na mũndũ o wothe warĩ mũũgĩ na wĩra, arĩa Jehova aheete ũũgĩ na ũhoti wa kũmenya kũruta wĩra ũcio wothe wa gwaka handũ-harĩa-haamũre, makĩruta wĩra ũcio o ta ũrĩa Mwathani aathanĩte ũrutwo.”

² Ningĩ Musa agĩta Bezaleli na Oholiabu na mũndũ o wothe warĩ mũũgĩ, ũrĩa Jehova aheete ũhoti, na ũrĩa warĩ na wendo wa gũũka kũruta wĩra ũcio.

³ Nao makĩamũkĩra kuuma kũrĩ Musa maruta mothe marĩa andũ a Isiraeli maarehete ma kũruta wĩra wa gwaka handũ-harĩa-haamũre. Nao andũ magĩthĩ o na mbere kũrehe maruta ma kwiyendera rũciinĩ o rũciinĩ.

⁴ Nĩ ũndũ ũcio mabundi mothe marĩa maarĩ na ũũgĩ, arĩa maarutaga wĩra wothe wa gwaka handũ-harĩa-haamũre, makĩamba gũtiga wĩra wao,

⁵ na makĩira Musa atĩrĩ, “Andũ nĩmararehe indo makĩria ya iria ibatarainie wĩra-inĩ ũrĩa Jehova aathanĩte ũrutwo.”

⁶ Nake Musa akĩruta watho, nao magĩtwara ũhoru ũcio kambĩ-inĩ guothe: “Gũtirĩ mũndũ mũrũme kana mũndũ-wa-nja ũgũcooka kũrehe iruta rĩngĩ nĩ ũndũ wa handũ-harĩa-haamũre.” Nĩ ũndũ ũcio andũ makĩrigĩrĩrio gũcooka kũrehe indo ingĩ,

⁷ tondũ indo iria maarĩ nacio ciarĩ nyingĩ makĩria ma iria ciabatarainie kũruta wĩra ũcio wothe.

Hema Nyamũre

⁸ Andũ othe arĩa maarĩ oogĩ thĩnĩ wa aruti a wĩra magĩthondeka hema nyamũre na itambaya ikũmi cia gũcuurio itumĩtwo na gatani yogothetwo wega na ndigi cia rangi wa bururu, na cia rangi wa ndathi, na cia rangi mũtune ta gakarakũ, na ikĩgemio na makerubi nĩ mũtumi mũũgĩ wa wĩra ũcio.

⁹ Itambaya ciothe cia gũcuurio nĩciaiganaine, ciarĩ cia mĩkono mĩrongo ĩrĩ na ĩnana* kũraiha, na mĩkono ĩna† kwarama.

¹⁰ Makĩnyitithania itambaya ithano hamwe, na magĩka o ro ũguo na icio ingĩ ithano.

* 36:9 nĩ ta mita ikũmi na igĩrĩ na nuthu (12.5) † 36:9 nĩ ta mita imwe na robo ithatũ (1.75)

11 Ningĩ magĩkundĩka ciana cia gĩtambaya kĩa rangi wa bururu mũthia-inĩ wa gĩtambaya gĩa gũcuurio kĩa kĩa mũico-inĩ wa mwena ũmwe, na magĩka o ro ũguo harĩ gĩtambaya gĩa gũcuurio kĩa mũico kĩa mwena ũcio ũngĩ.

12 Magĩcooka magĩkundĩka ciana ingĩ mĩrongo ĩtano gĩtambaya-inĩ kĩmwe gĩa gũcuurio kĩa mwena ũmwe, na ingĩ mĩrongo ĩtano gĩtambaya-inĩ gĩa gũcuurio kĩa mũico kĩa mwena ũcio ũngĩ, o kiana kiringaine na kĩa kingĩ.

13 Ningĩ magĩthondeka ngathĩka mĩrongo ĩtano cia thahabu na magĩcĩhũthĩra kũohithania itambaya icio cia gũcuurio cia mĩena yeerĩ, nĩ ũndũ ũcio hema ĩyo nyamũre igĩtuĩka kĩndũ kĩmwe.

14 Ningĩ magĩtuma itambaya cia gũcuurio ikũmi na kĩmwe cia guoya wa mbũri igĩtuĩka cia kũhumbĩra hema ĩria nyamũre.

15 Itambaya icio ciothe cia gũcuurio ikũmi na kĩmwe nĩciaiganaine; ciarĩ cia mĩkono mĩrongo ĩtatũ[‡] kũraiha, na mĩkono ĩna[§] kwarama.

16 Magĩtumithania itambaya ithano cia gũcuurio igĩtuĩka kĩndũ kĩmwe, na cio icio ingĩ ithathatũ igĩtumithanio hamwe.

17 Ningĩ magĩkundĩka ciana mĩrongo ĩtano mũthia-inĩ wa gĩtambaya gĩa gũcuurio kĩa mũico kĩa mwena ũmwe, na magĩka o ũguo mũthia-inĩ wa gĩtambaya gĩa gũcuurio kĩa mũico kĩa mwena ũria ũngĩ.

18 Ningĩ magĩthondeka ngathĩka mĩrongo ĩtano cia gĩcango cia kuohana hema ĩtuĩke kĩndũ kĩmwe.

19 Magĩcooka magĩthondekera hema kĩhumbĩri kĩa njũa cia ndũrũme ĩtoboketio rangi-inĩ mũtune igatunĩha, na igũrũ wakio hakĩhumbĩrwo na njũa cia pombo.

20 Ningĩ magĩthondeka buremu cia kũmĩrũgamia cia mbaũ cia mũtĩ wa mũgaa nĩ ũndũ wa hema ĩyo nyamũre.

21 O buremu yarĩ ya mĩkono ikũmi* kũraiha, na mũkono ũmwe na nuthu[†] kwarama,

22 natuo tũhocio tũgĩcomoka tũigananĩrie. Maathondekire buremu ciothe cia hema ĩyo nyamũre na njĩra ĩyo.

23 Ningĩ magĩthondeka buremu mĩrongo ĩrĩ cia mwena wa gũthini wa hema ĩyo nyamũre,

24 na magĩthondeka itina mĩrongo ĩna cia betha cia gwĩkĩrwo rungu rwacio; o itina igĩrĩ ikanyĩtĩrĩra buremu ĩmwe, rungu rwa kahocio kamwe.

25 Cia mwena ũcio ũngĩ, mwena wa gathigathini wa hema ĩyo nyamũre, magĩthondeka buremu mĩrongo ĩrĩ

26 na itina mĩrongo ĩna cia betha, o igĩrĩ igaikarĩrwo nĩ buremu ĩmwe.

27 Ningĩ magĩthondeka buremu ithathatũ cia mwena wa na thuutha, nĩguo mwena wa mũthia wa ithũiro wa hema ĩyo nyamũre,

28 na buremu igĩrĩ igĩthondekwo nĩ ũndũ wa tũkoine-inĩ twa hema ĩyo nyamũre cia mwena wa na thuutha.

29 Koine-inĩ ici cieri, buremu ciarĩ igĩrĩ igĩrĩ, kuuma thĩ nginya igũrũ, ikoohanio na mũringa ũmwe; nacio cieri igakorwo ihaanaine.

30 Nĩ ũndũ ũcio haarĩ na buremu inyanya na itina ikũmi na ithathatũ cia betha; o igĩrĩ igaikarĩrwo nĩ buremu ĩmwe.

31 Magĩcooka magĩthondeka mĩgamba ya mbaũ cia mũgaa: ĩtano yayo nĩ ũndũ wa buremu cia mwena ũmwe wa hema ĩyo nyamũre,

‡ 36:15 nĩ ta mita ikũmi na ithatũ na nuthu (13.5) § 36:15 nĩ ta mita ĩmwe na robo ithatũ (1.75)

* 36:21 nĩ ta mita inya na nuthu (4.5) † 36:21 nĩ ta mita robo ithatũ (0.75)

³² na itano nĩ ũndũ wa buremu cia mwena ũcio ũngĩ, na itano nĩ ũndũ wa buremu cia mwena wa ithũiro, mũthia-inĩ wa na thuutha wa hema iyo nyamũre.

³³ Maathondekire mũgamba wa gatagatĩ uumĩte mũthia ũmwe nginya ũria ũngĩ hau gatagatĩ ga buremu icio.

³⁴ Nĩmagemirie buremu icio na thahabu, na magĩthondeka mĩrĩnga ya thahabu ya kũnyiitĩrĩra mũgamba iyo. Magĩcooka makĩgemia mĩgamba iyo na thahabu.

³⁵ Nĩmatumire gĩtambaya gĩa gũcuurio kĩa ndigi cia rangi wa bururu, na cia rangi wa ndathi, na cia rangi mūtune ta gakarakũ, na gatani irĩa njogotho wega, na gĩkĩgemio na makerubi nĩ mũbundi mũũgĩ.

³⁶ Makĩmĩthondekera itugĩ inya cia mbaũ cia mĩgaa na magĩcigemia na thahabu. Magĩcooka magĩthondeka tũcuurio twa thahabu, na magĩtwekia itina inya ciacio cia betha.

³⁷ Itoonyero-inĩ rĩa hema makĩrĩthondekera gĩtambaya gĩa gũcuurio kĩa ndigi cia rangi wa bururu, na cia rangi wa ndathi, na cia rangi mūtune ta gakarakũ, na gatani irĩa njogotho wega, nakio kiagemetio nĩ mũgemia mũũgĩ;

³⁸ na magĩthondeka itugĩ ithano irĩ na tũcuurio twacio. Makĩgemia itugĩ icio na igũrũ na mĩcibi yacio na thahabu, na magĩcithondekera itina ithano cia gĩcango.

37

Ithandũkũ rĩa Kĩrĩkanĩro

¹ Bezaleli nĩathondekire ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro rĩa mbaũ cia mũgaa, mũigana wa mĩkono irĩ* kũraiha, na mũkono ũmwe na nuthu† kwarama, na mũkono ũmwe na nuthu kũraiha na igũrũ.

² Akĩrĩgemia na thahabu therie thĩinĩ na nja, na akĩrĩtiriha na mũcibi wa thahabu mĩena yothe.

³ Nĩarĩtwekeirie icũhĩ inya cia thahabu na agĩciohania na magũrũ marĩo mana, o icũhĩ igĩrĩ mwena ũmwe na icũhĩ igĩrĩ mwena ũria ũngĩ.

⁴ Ningĩ agĩthondeka mĩtĩ mĩraaya ya mũgaa na akĩmĩgemia na thahabu.

⁵ Agĩcooka agĩtoonyia mĩtĩ iyo mĩraaya mĩrĩnga-inĩ iyo yarĩ mĩena-inĩ ya ithandũkũ irĩ ya kũrĩkuua.

⁶ Nĩarĩthondekeire gĩtĩ gĩa tha gĩa thahabu, therie kĩa ũraihi wa mĩkono irĩ na nuthu,‡ na wariĩ wa mũkono ũmwe na nuthu.§

⁷ Agĩcooka agĩtura makerubi meerĩ ma thahabu akĩmekĩra mĩthia-inĩ ya gĩtĩ kũ gĩa tha.

⁸ Nĩathondekire ikerubi rĩmwe rĩikare mũthia-inĩ ũmwe na ikerubi rĩu rĩngĩ rĩikare mũthia-inĩ ũria ũngĩ; mũthia-inĩ iyo yeerĩ akĩmathondeka marĩ kindũ kĩmwe na gĩtĩ gĩa tha.

⁹ Mathagu na makerubi macio matambũrũkĩtio na igũrũ, magathiika gĩtĩ kũ gĩa tha. Makerubi macio maathondeketwo maroranĩte, na marorete gĩtĩ kũ gĩa tha.

Metha

¹⁰ Nĩmathondekire metha ya mbaũ cia mũgaa, ũraihi wayo warĩ mĩkono irĩ,* na wariĩ wayo warĩ mũkono ũmwe,† na kũraiha na igũrũ kwayo kwarĩ mũkono ũmwe na nuthu.‡

* 37:1 nĩ ta mita 1 † 37:1 nĩ ta mita robo ithatũ (0.75) ‡ 37:6 nĩ ta mita 1 § 37:6 nĩ ta mita robo ithatũ (0.75) * 37:10 nĩ ta mita 1 † 37:10 nĩ ta nuthu mita ‡ 37:10 nĩ ta mita robo ithatũ (0.75)

11 Ningĩ makĩmĩgemia na thahabu therie, na makĩmĩtiriha na mũcibi wa thahabu.

12 Magĩcooka makĩmĩthondekera karũbaũ gaceke ka wariĩ wa rũhĩ, § gagĩthiũrũkĩria metha ĩyo, na magĩgatiriha na mũcibi wa thahabu.

13 Magĩwekeria metha ĩyo mĩrĩnga ĩna ya thahabu, na makĩmioherera koine-inĩ inya ciayo, o haria magũrũ mayo mana maari.

14 Icuhi ĩcio ciekĩrirwo hakuhĩ na mũcibi wa karũbaũ karia gaceke, nĩgeetha ĩnyiitagĩrĩre mĩtĩ ĩrĩa mĩraaya yahũthagĩrwo gũkuua metha ĩyo.

15 Mĩtĩ ĩyo mĩraaya ya gũkuua metha yari ya mbaũ cia mũгаа, na ĩkagemio na thahabu.

16 Ningĩ magĩthondeka indo cia thahabu therie, cia kũigagĩrwo metha, na nacio nĩ: thaani, na thaani nene, na mbakũri, na ndigithũ cia gũitaga iruta rĩa kũnyuo.

Mũtĩ wa Kũigĩrwo Matawa

17 Nĩmathondekire mũtĩ wa kũigĩrwo matawa wa thahabu therie. Mũrũgamo wago na gĩtina kĩgago igĩturwo inyitanĩte o hamwe na ikombe ciaguo na mahũa maguo, na tũkonyo twaguo; ciothe igĩkorwo irĩ kĩndũ kĩmwe nago.

18 Mũtĩ ũcio wari na honge ithathatũ ciumĩte mĩena-inĩ ya mũrũgamo wa mũtĩ ũcio wa kũigĩrwo matawa; ithatũ mwena ũmwe, na ithatũ mwena ũria ũngĩ.

19 Ikombe ithatũ ciaturĩtwo ihaana ta mahũa ma mũrothi, irĩ na tũkonyo na mahũa, igakorwo rũhonge-inĩ rũmwe, nacio ithatũ igakorwo rũhonge-inĩ rũu rũngĩ; honge ĩcio ciothe ithathatũ ciahanaaga ũguo ciumĩte mũtĩ-inĩ ũcio wa kũigĩrwo matawa.

20 Na mũtĩ-inĩ ũcio wa kũigĩrwo matawa haari na ikombe inya ciathondeketwo ihaana ta mahũa ma mũrothi, irĩ na tũkonyo na mahũa.

21 Gakonyo kamwe kaari rungu rwa honge igĩrĩ ciumĩte mũrũgamo-inĩ wa mũtĩ ũcio wa kũigĩrwo matawa, nako gakonyo ga keerĩ kaari rungu rwa honge cia keerĩ igĩrĩ, na gakonyo ga gatatũ kaari rungu rwa honge cia gatatũ igĩrĩ; ciothe ciari honge ithathatũ.

22 Tũkonyo na honge ciari kĩndũ kĩmwe na mũtĩ ũcio wa kũigĩrwo matawa, iturĩtwo kuuma thahabu therie.

23 Nĩmathondekire matawa mũgwanja maguo, o ũndũ ũmwe na magathi na gũtina ndaambi, na thaani cia mũrari wa ndaambi, cia thahabu therie.

24 Maahũthĩrĩre taranda ĩmwe* ya thahabu therie gũthondeka mũtĩ ũcio wa kũigĩrwo matawa na indo ciaguo ciothe.

Kĩgongona kĩa Ūbumba

25 Nĩmathondekire kĩgongona gĩa gũcinĩra ũbumba na mbaũ cia mũгаа. Kĩaiganaine mĩena yothe, mũigana wa mũkono ũmwe† kũraiha, na mũkono ũmwe kwarama, na mũkono ĩrĩ‡ kũraiha na igũrũ. Hĩa ciakĩo ciari kĩndũ kĩmwe na kĩgongona.

26 Magĩkĩgemia igũrũ na mĩena yothe o na hĩa ciakĩo na thahabu therie na magĩgĩtiriha na mũcibi wa thahabu ũgĩgĩthiũrũkĩria.

27 Magĩthondeka mĩrĩnga ĩrĩ ya thahabu mũhuro wa mũcibi ũcio, ĩrĩ mwena ũmwe na ĩrĩ mwena ũria ũngĩ. Mĩrĩnga ĩyo nĩyo yatoonyagio mĩtĩ ĩrĩa mĩraiha yatũmagĩrwo gũgĩkuua.

§ 37:12 nĩ ta centimita 8 * 37:24 nĩ ta kilo 34 † 37:25 nĩ ta nuthu mita ‡ 37:25 nĩ ta mita ĩmwe

²⁸ Magĩcooka magĩthondeka mĩtĩ ĩngĩ mĩraaya ya mũгаа na makĩmigemia na thahabu.

²⁹ O na ningĩ magĩthondeka maguta matheru ma gũitanĩrĩrio na ũbumba mũnungi wega ũrĩa mũtherie, wĩra wa mũthondeki mũũgĩ wa maguta.

38

Kĩgongona kĩa Iruta rĩa Njino

¹ Nĩmakire kĩgongona kĩa iruta rĩa njino kĩa mbaũ cia mũгаа, kĩa mĩkono ĩtatũ* kũraiha na igũrũ; kĩaiganaine mĩena yothe; mĩkono ĩtano† kũraiha na mĩkono ĩtano kwarama.

² Nĩmathondekire hĩa inya, o rũmwe koine-inĩ ĩmwe ya kĩgongona, nĩ ũndũ ũcio hĩa icio na kĩgongona igĩtuĩka kĩndũ kĩmwe, na makĩgemia kĩgongona kũ na gĩcango.

³ Nĩmathondekire indo ciakĩo ciothe irĩ cia gĩcango; na nĩcio nyũngũ, na icakũri, na mbakũri cia wĩra wa kũminjaminjĩria, na njibe cia nyama, na ngĩo cia mwaki.

⁴ Nĩmathondekire kĩrũtara gĩa kĩgongona gĩa gĩcango, gĩa kũigwo rungu rwa muoho wakĩo, rũkinye nuthu ya ũraihi wa kĩgongona.

⁵ Magĩtwekia mĩrĩnga ya gĩcango ya kũnyiitĩrĩra mĩtĩ ĩrĩa mĩraaya ya koine inya cia kĩrũtara gĩa gĩcango.

⁶ Magĩthondeka mĩtĩ mĩraaya ya mbaũ cia mũгаа na magĩcigemia na gĩcango.

⁷ Magĩtoonyia itugĩ icio mĩrĩnga-inĩ nĩguo ikoragwo mĩena-inĩ ya kĩgongona nĩ ũndũ wa gũgĩkuua. Maagĩthondekire na mbaũ, kĩrĩ na ihoro thĩinĩ.

Kĩraĩ gĩa Gwĩthambĩrwo

⁸ Nĩmathondekire kĩraĩ gĩa gwĩthambĩra gĩa gĩcango na kĩgũrũ gĩakio gĩa gĩcango kuuma icicio-inĩ cia andũ-a-nja arĩa maarutaga wĩra itoonyero-inĩ rĩa Hema-ya-Gũtũnganwo.

Nja ya Hema ĩrĩa Nyamũre

⁹ Thuutha ũcio magĩthondeka nja ya hema ĩyo nyamũre. Mwena wa gũthini ũgũkĩrwo ũrĩ wa mĩkono igana‡ kũraiha, na warĩ na itambaya cia gũcuurio cia gatani yogothetwo wega.

¹⁰ Itambaya icio ciarĩ na itugĩ mĩrongo ĩrĩ, na itina ciacio mĩrongo ĩrĩ cia gĩcango, na tũcuurio na tũmĩkwa twa betha, twĩkĩrĩtwo itugĩ-inĩ icio.

¹¹ Mwena wa gathigathini o naguo warĩ wa mĩkono igana kũraiha, na warĩ na itugĩ mĩrongo ĩrĩ na itina ciacio mĩrongo ĩrĩ cia gĩcango, na warĩ na tũcuurio na tũmĩkwa twa betha twĩkĩrĩtwo itugĩ-inĩ.

¹² Mwena wa ithũiro wa nja ĩyo warĩ wa mĩkono mĩrongo ĩtano§ kwarama na warĩ na itambaya cia gũcuurio, na itugĩ ikũmi na itina ikũmi na warĩ na tũcuurio na tũmĩkwa twa betha twĩkĩrĩtwo itugĩ-inĩ.

¹³ Mwena wa irathĩro o naguo warĩ wa mĩkono mĩrongo ĩtano kwarama.

¹⁴ Itambaya cia gũcuurio ciarĩ cia ũraihi wa mĩkono ikũmi na ĩtano,* na ciarĩ mwena ũmwe wa itoonyero rĩa nja ĩyo, irĩ na itugĩ ithatũ na itina ithatũ;

¹⁵ na itambaya cia gũcuurio ciarĩ cia ũraihi wa mĩkono ikũmi na ĩtano na ciarĩ mwena ũcio ũngĩ wa itoonyero, irĩ na itugĩ ithatũ na itina ithatũ.

* 38:1 nĩ ta mita ĩmwe na robo (1.25) † 38:1 nĩ ta mita igĩrĩ na robo (2.25) ‡ 38:9 nĩ ta mita

¹⁶ Itambaya ciothe cia gūcuurio iria ciathiūrūrūkiirie nja ciarī cia gatani yogothetwo wega.

¹⁷ Itina cia itugī icio ciarī cia gīcango. Tūcuurio na tūmīkwa tūrīa tweekīrtwo itugī-inī twarī twa betha na igūrū wacio ciagemetio na betha; Nī ūndū ūcio itugī ciothe cia nja ūyo ciarī na tūmīkwa twa betha.

¹⁸ Itambaya cia gūcuurio cia itoonyero rīa nja ūyo ciarī cia ndigi cia rangi wa bururu, na cia rangi wa ndathi, na cia rangi mūtune ta gakarakū, na gatani irīa njogothē wega; wīra wa mūgemia mūūgī. Yarī ya mīkono mīrongo irīrī[†] kūrāiha, na mīkono itano[‡] kūrāiha na igūrū, o ta ūrīa itambaya cia gūcuurio cia nja ūyo ciatarīi.

¹⁹ na igīkorwo na itugī inya na itina inya cia gīcango. Tūcuurio na tūmīkwa twacio twarī twa betha, na igūrū wacio ciagemetio na betha.

²⁰ Higī ciothe cia hema ūyo nyamūre na cia nja irīa yamīthiūrūrūkiirie ciarī cia gīcango.

Indo cia Mwako iria Ciahūthīrwo

²¹ Ūyū nīguo mūigana wa indo iria ciahūthīrwo gwaka hema ūyo nyamūre, Hema-irīa-ya-Ūira, iria ciandīkirwo nī Alawīo o ta ūrīa Musa aathanīte matongoretio nī Ithamaru mūrū wa Harūni ūrīa mūthīnjīri-Ngai.

²² (Bezaleli mūrū wa Uri, ūrīa warī mūrū wa Huri, wa mūhīrīga wa Juda, nīathondekire kīrīa gīothe Jehova aathīte Musa;

²³ nake aarī hamwe na Oholiabu mūrū wa Ahisamaku, wa mūhīrīga wa Dani, ūrīa warī mūbundi na mūcori mūūgī, na wamenyete kūgemia na ndigi cia rangi wa bururu, na cia rangi wa ndathi, na cia rangi mūtune ta gakarakū, na gatani irīa njega.)

²⁴ Mūigana wa thahabu yothē irīa yarutirwo kuuma kūrī iruta rīa gūthūngūthio irīa yahūthīrwo kūruta wīra wothe wa handū-harīa-haamūre, yarī taranda 29 na cekerī 730,[§] kūrīngana na cekerī ya handū-harīa-haamūre.

²⁵ Betha irīa yarehirwo nī mūingī ūrīa watarirwo hīndī ya itarana yarī taranda 100 na cekerī 1,775,^{*} kūrīngana na cekerī ya handū-harīa-haamūre,

²⁶ o mūndū aarutīte beka imwe,[†] nayo nī ūndū ūmwe na nuthu ya cekerī, kūrīngana na cekerī ya handū-harīa-haamūre, nayo yarutirwo nī mūndū o wothe wakīraga agathiī harī arīa maatarītwo, arīa maarī na ūkūrū wa mīaka mīrongo irīrī na makīria, nao othe maarī arūme 603,550.

²⁷ Taranda icio 100 cia betha[‡] ciahūthīrwo gūtwekia itina cia handū-harīa-haamūre na itina cia itambaya cia gūcuurio; taranda 100 igīaka itina 100, ūguo nī ta kuuga taranda imwe igaaka gītina kīmwe.

²⁸ Nīmahūthīrīre cekerī icio 1,775[§] gūthondeka tūcuurio twa itugī, na kūgemia itugī na igūrū, na gūthondeka tūmīkwa twacio.

²⁹ Gīcango kīrīa kīarutītwo kuuma iruta rīa gūthūngūthio kīarī gīa taranda 70 na cekerī 2,400.^{*}

³⁰ Maahūthīrīre gīcango kīu na gūthondeka itina cia itoonyero rīa Hema-ya-Gūtūnganwo, na gwaka kīgongona gīa gīcango hamwe na kīrūtara gīakīo gīa gīcango na indo ciakīo ciothe,

[†] 38:18 nī ta mīta 9 [‡] 38:18 nī ta mīta igīrī na robo (2.25) [§] 38:24 nī ta kilo 1,000 ^{*} 38:25 nī ta kilo 3,400 [†] 38:26 nī ta giramu ithano na nuthu (5:5) [‡] 38:27 nī ta kilo 3,400 [§] 38:28 nī ta kilo 20 ^{*} 38:29 nī ta kilo 2,400

³¹ na gwaka itina cia nja írĩa yamĩthiũrũrũkĩirie na itina iria cia itoonyero rĩayo, na higĩ ciothe cia hema iyo nyamũre, na higĩ cia nja írĩa yamĩthiũrũrũkĩirie.

39

Nguo cia Athĩnjĩri-Ngai

¹ Nĩmatumire nguo na ndigi cia rangi wa bururu, na cia rangi wa ndathi, na cia rangi mũtune ta gakarakũ, cia kũrutaga wĩra nacio handũ-harĩa-haamũre. Magĩcooka magĩtumĩra Harũni nguo theru, o ta ũrĩa Jehova aathĩte Musa.

Ebodi

² Nĩmatumire ebodi na ndigi cia rangi wa thahabu, na ndigi cia rangi wa bururu, na cia rangi wa ndathi na cia rangi mũtune ta gakarakũ, na cia gatani írĩa yogothetwo wega.

³ Nĩmahũũrire thahabu makĩmĩtua tũbaati tũhũthu, magĩtũtinangia nguucio cia gũtumanio na ndigi cia rangi wa bururu, na cia rangi wa ndathi, na cia rangi mũtune ta gakarakũ, na gatani írĩa njega, wĩra wa mũbundi mũũgĩ.

⁴ Ningĩ nĩmatumire ndaamĩ cia ciande cia ebodi, nacio ikĩohererwo koine-inĩ igĩrĩ ciayo, nĩguo inyiitithanio nayo.

⁵ Naguo mũcibi wayo wa njohero watumĩtwo wega ũkahaanana nayo, na warĩ o gĩcunjĩ kĩmwe na ebodi, na ũgathondekwo na ndigi cia rangi wa thahabu, na ndigi cia rangi wa bururu, na cia rangi wa ndathi, na cia rangi mũtune ta gakarakũ, na gatani írĩa yogothetwo wega, o ta ũrĩa Jehova aathĩte Musa.

⁶ Nao magĩtumĩrĩa tũhiga twa onigithi tũkonyo-inĩ twa thahabu, na magĩtũkurura marĩtwa ma ariũ a Isiraeli, o ta ũrĩa mũndũ akururaga kahengere ka mũhũũri.

⁷ Magĩcooka magĩtuohererera ndaamĩ-inĩ cia ciande cia ebodi tũrĩ twa kĩrĩrĩkania kĩa ariũ a Isiraeli, o ta ũrĩa Jehova aathĩte Musa.

Gakuo ga Gĩthũri

⁸ Magĩthondeka gakuo ga gwĩkĩrwo ga gĩthũri; karĩ wĩra wa mũbundi mũũgĩ. Magĩgathondeka o ta ebodi iyo: karĩ ga thahabu, na ka ndigi cia rangi wa bururu, na cia rangi wa ndathi, na cia rangi mũtune ta gakarakũ, na gatani írĩa yogothetwo wega.

⁹ Gakuo kau kaiganaine mĩena yothe ĩna, karĩ ka inji kenda* kũraiha na inji kenda kwarama, na gakoinanĩrwo maita meerĩ.

¹⁰ Ningĩ magĩgatumĩrĩa mũhari ĩna ya tũhiga twa goro. Mũhari wa mbere magĩtumĩrĩa kahiga ka wakiki ũrĩa mũtune, na ka yakuti írĩa ĩhaana ngoikoni, na ka baregethu;

¹¹ mũhari wa keerĩ magĩtumĩrĩa kahiga ga thumarati, na ka yakuti írĩa rangi wa bururu, na ka arimathi;

¹² mũhari wa gatatũ magĩtumĩrĩa kahiga ka wakiki ũrĩa wa bururu, na ka yacimu, na ka amethuthito;

¹³ mũhari wa kana magĩtumĩrĩa kahiga ga thumarati írĩa theru, na ka onigithi, na ka njathibi. Natuo tũgĩtumĩrĩrwo tũkonyo-inĩ tũgemie twa thahabu.

¹⁴ Tũgĩkorwo tũrĩ tũhiga ikũmi na twĩrĩ, o kamwe gakarũgamĩrĩa rĩmwe rĩa marĩtwa ma ariũ a Isiraeli, o kamwe gagakururwo rĩitwa rĩa

* 39:9 nĩ ta centimita 22

mũhĩrĩga ũmwe wa ĩrĩa ikũmi na ĩrĩ ya Isiraeli, o ta ũrĩa kahengere ka mũhũuri gakururagwo.

¹⁵ Nĩmathondekeire gakuo kau ga gĩthũri mĩgathĩ ya thahabu therie, ĩhaana ta mũkanda.

¹⁶ Nĩngĩ magĩthondeka tũkonyo twĩrĩ tũgemie twa thahabu, na mĩrĩnga ĩrĩ ya thahabu, na makĩoherera mĩrĩnga ĩyo koine-inĩ igĩrĩ cia gakuo kau ga gĩthũri.

¹⁷ Makĩnyiitithania mĩgathĩ ĩyo ĩrĩ ya thahabu na mĩrĩnga ĩrĩa yarĩ koine-inĩ cia gakuo kau ga gĩthũri,

¹⁸ na mĩthia ĩrĩa ĩngĩ ya mĩgathĩ makĩmĩnyiitithania na tũkonyo tũu twĩrĩ twarĩ tũgemie twa thahabu, magĩtuohania na ndaamĩ cia kĩande kĩa ebodi mwena wa mbere.

¹⁹ Magĩthondeka mĩrĩnga ĩrĩ ya thahabu na makĩmĩnyiitithania na koine igĩrĩ cia gakuo ga gĩthũri mũico-inĩ wa na thĩinĩ, kũrigania na ebodi.

²⁰ Magĩcooka magĩthondeka mĩrĩnga ĩngĩ ĩrĩ ya thahabu na makĩmĩnyiitithania na mwena wa magũrũ-inĩ ma ndaamĩ cia kĩande mwena-inĩ wa mbere wa ebodi, hakuhĩ na rũtumo, igũrũ hanini wa mũcibi wa ebodi.

²¹ Makĩohania mĩrĩnga ya gakuo ga gĩthũri kũrĩ mĩrĩnga ya ebodi na rũrigi rwa rangi wa bururu, magĩcinyiitithania na mũcibi wa njohero nĩgeetha gakuo ga gĩthũri gatikarekanie na ebodi, o ta ũrĩa Jehova aathĩte Musa.

Nguo ĩngĩ cia Ũthĩnjĩri Ngai

²² Nĩmatumire nguo ndaaya ya ebodi ya taama wa bururu mũtheri, nayo yatumĩtwo nĩ mũtumi mũũgĩ.

²³ Yarĩ na harũkĩrio ya gũtoonyeria mũtwe gatagatĩ kayo, nĩngĩ ĩgĩtirihwo mĩthia-inĩ ta kara, nĩgeetha ndĩgatarũke.

²⁴ Nĩngĩ magĩthondeka tũcunjuura tũtarĩ ta matunda ma makomamanga, twa ndigi cia rangi wa bururu, na twa ndigi cia rangi wa ndathi, na twa rangi mũtune ta gakarakũ, na gatani ĩrĩa yogothetwo wega, tũgĩthiũrũka rũtumo rwa magũrũ-inĩ ma nguo ĩyo ndaaya.

²⁵ Magĩcooka magĩthondeka ngengere cia thahabu therie magĩcitumĩrĩra rũtumo-inĩ rũu gatagatĩ ga tũcunjuura tũu tũhaana matunda ma makomamanga.

²⁶ Ngengere na tũcunjuura tũu tũhaana matunda ma makomamanga igĩthĩ ihakanĩtio gũthiũrũka rũtumo rwa nguo ĩyo ndaaya; ya kwĩhumbwo nĩ mũndũ agĩtungata, o ta ũrĩa Jehova aathĩte Musa.

²⁷ Nĩmatumĩre Harũni na ariũ ake kanjũ cia gatani njega, itumĩtwo nĩ mũtumi mũũgĩ.

²⁸ Makĩmatumĩra iremba cia gatani njega, na tũkũbia twa gatani, na thuruarĩ cia thĩinĩ cia gatani ĩrĩa yogothetwo wega.

²⁹ Mũcibi warĩ wa gatani ĩrĩa njogothie wega na ndigi cia rangi wa bururu, na cia rangi wa ndathi, na cia rangi mũtune ta gakarakũ, wĩra wa mũgemia mũũgĩ, o ta ũrĩa Jehova aathĩte Musa.

³⁰ Magĩthondeka gatanji kaamũre ga thahabu therie, na igũrũ rĩako magĩkurura, o ta ũrĩa mũhũuri ũkururagwo, ciugo ici: MŪTHERU MWAMŪRĪRE JEHOVA.

³¹ Nĩngĩ makĩoherera gatanji kau na rũrigi rwa rangi wa bururu, magĩkanyiitithania na kiremba, o ta ũrĩa Jehova aathĩte Musa.

³² Nĩ ùndũ ùcio wĩra wothe wa gwaka hema ìyo nyamũre na Hema-ya-Gũtũnganwo ùkĩrĩka. Andũ a Isiraeli magũka maũndũ mothe o ta ùrĩa Jhova aathĩte Musa.

³³ Ningĩ makĩrehe hema ìyo nyamũre kũrĩ Musa: hema na indo ciayo ciothe na ngathĩka ciayo, na buremu, na mĩgamba, na itugĩ na itina ciayo;

³⁴ na kĩhumbĩri kĩa njũa cia ndũrũme itoboketio rangi-inĩ mĩtune, igatunĩha, na kĩhumbĩri kĩa njũa cia pomboo, na gĩtambaya gĩa gũcuurio gĩa kũhakania;

³⁵ ithandũkũ rĩa Ùira na mĩtĩ mĩraaya yarĩo, hamwe na gĩtĩ gĩa tha;

³⁶ metha na indo ciayo ciothe, na mĩgate ya kũigwo Mbere ya Jehova;

³⁷ mũtĩ wa thahabu therie wa kũigĩrĩro matawa, hamwe na mĩhari ya matawa na indo ciaguo ciothe, o na maguta ma kũmaakia;

³⁸ kĩgongona gĩa thahabu, na maguta ma gũitanĩrĩro, na ùbumba mũnungi wega, na gĩtambaya gĩa gũcuurio gĩa itoonyero-inĩ rĩa hema;

³⁹ kĩgongona gĩa gĩcango hamwe na kĩrũtara gĩakĩo gĩa gĩcango na itugĩ ciakĩo na indo ciakĩo ciothe; na kĩaĩ gĩa gwĩthambĩra na kĩgũrũ gĩakĩo;

⁴⁰ itambaya cia gũcuurio cia nja, na itugĩ ciacio, na itina ciacio, na gĩtambaya gĩa gũcuurio gĩa itoonyero rĩa kuuma nja wa hema; na mĩkanda na hĩgĩ cia nja; na indo ciothe cia hema ìrĩa nyamũre, na Hema-ya-Gũtũnganwo;

⁴¹ na nguo ndume cia kwĩhumbwo nĩ mũndũ agĩtungata thĩnĩ wa handũ-harĩa-haamũre, nguo iria theru cia Harũni ùrĩa mũthĩnjĩri-Ngai, o na cia ariũ ake cia kwĩhumba rĩrĩa mekũruta wĩra wa mũthĩnjĩri-Ngai.

⁴² Andũ a Isiraeli maarutire wĩra wothe o ta ùrĩa Jhova aathĩte Musa.

⁴³ Musa akĩona wĩra ùrĩa warutĩtwo nake akĩona atĩ nĩmaũrutĩte o ta ùrĩa Jhova aathanĩte. Nĩ ùndũ ùcio Musa akĩmarathima.

40

Gwaka Hema ìrĩa Nyamũre

¹ Ningĩ Jehova akũira Musa aĩrĩ:

² “Ùgaaka hema ìyo nyamũre, nĩo Hema-ya-Gũtũnganwo, mũthenya wa mbere wa mweri wa mbere.

³ Nĩũkaiga ithandũkũ rĩa Ùira thĩnĩ wayo, na ùhakanie ithandũkũ rĩu na gĩtambaya gĩa gũcuurio.

⁴ Ningĩ nĩũgatoonyia metha na ùmĩigĩrĩre indo ciayo, na ùcibange wega. Ningĩ ùtoonyie mũtĩ wa tawa, na ùũigĩrĩre matawa maguo.

⁵ Ningĩ ùige kĩgongona gĩa thahabu gĩa gũcinĩrwo ùbumba mbere ya Ithandũkũ rĩu rĩa Ùira, na wĩkĩre gĩtambaya gĩa gũcuurio itoonyero-inĩ rĩa hema ìyo nyamũre.

⁶ “Iga kĩgongona kĩa maruta ma njino mbere ya itoonyero rĩa hema ìyo nyamũre, na nĩyo Hema-ya-Gũtũnganwo;

⁷ ùige kĩaĩ gĩa gwĩthambĩrwo gatagatĩ ka Hema-ya-Gũtũnganwo na kĩgongona, na ùgĩkĩre maaĩ.

⁸ Aka nja ìmĩthiũrũkĩrie, na wĩkĩre gĩtambaya gĩa gũcuurio itoonyero-inĩ rĩa nja ìyo.

⁹ “Oya maguta ma gũitanĩrĩro, na ùitĩrĩrie hema ìyo nyamũre na kĩrĩa gĩothe kĩrĩ thĩnĩ wayo; mĩamũre na indo ciayo ciothe, na nĩũgatuĩka theru.

¹⁰ Ningĩ ùitĩrĩrie maguta kĩgongona kĩa maruta ma njino na indo ciakĩo ciothe; wamũre kĩgongona kũu, nakĩo nĩgĩgatuĩka gĩtheru mũno.

¹¹ Itĩrĩria kĩaĩ gĩa gwĩthambĩrwo na kĩgũrũ gĩaĩkĩo maguta, ùciamũre.

12 “Rehe Harūni na ariū ake itoonyero-inī rīa Hema-ya-Gūtūnganwo, na ūmathambie na maaī.

13 Ningī ūhumbe Harūni nguo iria theru, ūmūtīrīrie maguta, na ūmwamure nīguo andungatīre arī mūthīnjīri-Ngai.

14 Rehe ariū ake, ūmahumbe kanjū.

15 Maitīrīrie maguta o ta ūrīa ūitīrīrie ithe wao, nīguo mandungatīre marī athīnjīri-Ngai. Gūtīrīrio maguta kwao nīkūmatoonyia ūtungata-inī wa ūthīnjīri-Ngai ūrīa ūgūtūūra njarwa-inī ciothe iria igooka.”

16 Nake Musa agīka maūndū mothe o ta ūrīa Jehova aamwathīte.

17 Nī ūndū ūcio hema ūyo nyamūre īgīakwo mūthenya wa mbere wa mweri wa mbere, mwaka-inī wa keerī.

18 Rīrīa Musa aakire hema ūyo nyamūre, nīaigire itina handū ha cio, na akīrūgamia buremu, agītoonyia mīgamba na akīrūgamia itugī.

19 Ningī agītambūrūkia hema igūrū rīa hema ūyo nyamūre na akīgīrīra kīhumbīri igūrū rīa hema o ta ūrīa Jehova aamwathīte.

20 Agīcooka akīoya ihengere cia Ūira, na agīciiga thīnī wa ithandūkū rīa kīrīkanīro. Akīnyīitithania mītī īrīa mīraaya na ithandūkū, na akīiga gītī gīa tha igūrū rīa ithandūkū rīu.

21 Ningī akīrehe ithandūkū rīa kīrīkanīro thīnī wa hema ūyo nyamūre, na agīkīra gītambaya gīa kūhakanīa na akīhakanīa ithandūkū rīa Ūira o ta ūrīa Jehova aamwathīte.

22 Musa akīga metha thīnī wa Hema-ya-Gūtūnganwo mwena wa gathigathini wa hema ūyo nyamūre, nja ya gītambaya gīa gūcuurio

23 na akīgīrīra mīgata igūrū rīayo o hau mbere ya Jehova, o ta ūrīa Jehova aamwathīte.

24 Akīga mūtī wa kūgīrīrwo matawa thīnī wa Hema-ya-Gūtūnganwo ūng’etheire metha mwena wa gūthini wa hema ūyo nyamūre,

25 na agīakia matawa macio mbere ya Jehova, o ta ūrīa Jehova aamwathīte.

26 Musa agītoonyia kīgongona gīa thahabu thīnī wa Hema-ya-Gūtūnganwo hau mbere ya gītambaya gīa gūcuurio,

27 na agīcinīra ūbumba ūrīa mūnungi wega ho o ta ūrīa Jehova aamwathīte.

28 Ningī agīcuuria gītambaya itoonyero-inī rīa hema ūyo nyamūre.

29 Ningī akīga kīgongona kīa maruta ma njino hakuhī na itoonyero rīa hema ūyo nyamūre, nīyo Hema-ya-Gūtūnganwo, na akīrutīra magongona ma njino igūrū rīakīo o na magongona ma ngano, o ta ūrīa Jehova aamwathīte.

30 Nīaigire kīraī gīa gwīthambīrwo gatagatī ka Hema-ya-Gūtūnganwo na kīgongona na agīgīkīra maaī ma gwīthamba,

31 nake Musa na Harūni na ariū ake magītūmīra maaī macio gwīthamba moko na magūrū.

32 Nīmethambaga hīndī ciothe magītoonyia Hema-ya-Gūtūnganwo kana magīkuhīrīa kīgongona o ta ūrīa Jehova aathīte Musa.

33 Ningī Musa agīaka nja gūthiūrūrūka hema ūyo nyamūre na kīgongona na agīkīra gītambaya gīa gūcuurio itoonyero rīa nja ūyo. Na nī ūndū ūcio Musa akīrīkia wīra ūcio.

Riiri wa Jehova

34 Hīndī ūyo itu rīkīhumbīra Hema-ya-Gūtūnganwo, naguo riiri wa Jehova ūkīyūra hema ūyo nyamūre.

³⁵ Musa ndangĩahotire gũtoonya Hema-ya-Gũtũnganwo tondũ itu rĩaikarĩte igũrũ rĩayo, naguo riiri wa Jehova ũkaiyũra hema ĩyo nyamũre.

³⁶ Ng'endo-inĩ ciothe cia andũ a Isiraeli-rĩ, hĩndĩ irĩa yothe itu rĩoyagwo na igũrũ kuuma hema ĩyo nyamũre, nĩguo moimagaraga;

³⁷ no itu rĩĩaga kuoywo na igũrũ, nao makaaga kuumagara, nginya mũthenya ũrĩa rĩkoywo na igũrũ.

³⁸ Nĩ ũndũ ũcio itu rĩa Jehova rĩaikaraga igũrũ wa hema ĩyo nyamũre mũthenya, naguo mwaki wakoragwo itu-inĩ rĩu ũtukũ, rĩgakĩonagwo nĩ nyũmba yothe ya Isiraeli mahinda mothe ng'endo-inĩ ciao ciothe.

MAŪNDŪ MA ALAWII

Iruta rīa Njino

¹ Nake Jehova agiita Musa akimwariria arī Hema-inī-ya-Gūtūnganwo, akimwira atiri,

² “Ariria andū a Isiraeli, ūmeere atiri: ‘Riria mūdū wanyu o na ūrikū arīrutagira Jehova iruta, nīarehage maruta ma nyamū kuuma rūuru-inī rwa ng’ombe o na kana rwa mburi.

³ “ ‘Angikorwo iruta riu nī iruta rīa njino kuuma rūuru-inī rwa ng’ombe-ri, nīarutage nyamū ya njamba itari na kaūgū.* No nginya amīneane mūromo-inī wa Hema-ya-Gūtūnganwo nigeetha etikirike hari Jehova.

⁴ Mūdū ūcio akaigirira guoko gwake igūru rīa mūtwe wa nyamū iyo ya iruta rīa njino, nayo nūgetikirwo handū-inī hake, ituike ya kūmūhoroheria.

⁵ Nake nīagethinjira gategwa kau arī mbere ya Jehova, nao ariū a Harūni arīa athinjiri-Ngai moe na marehe thakame yako, mamiminjaminjirie kīgongona mīena yothe mūromo-inī wa Hema-ya-Gūtūnganwo.

⁶ Nīakaruta nyamū iyo ya iruta rīa njino rūūa na amitinangie tūcunjī.

⁷ Ariū a Harūni ūcio mūthinjiri-Ngai nīmagaakia mwaki igūru rīa kīgongona na maare ngū igūru rīa mwaki ūcio.

⁸ Ningī ariū a Harūni, acio athinjiri-Ngai, matandaiye tūcunjī tūu twa gategwa, o ro hamwe na mūtwe na maguta, igūru rīa ngū icio irakanira hau kīgongona-inī.

⁹ Ningī no nginya athambie nyama cia nda na mathagiwo na maaī nake mūthinjiri-Ngai acicinire ciothe hau kīgongona-inī. Nī iruta rīa njino, iruta rīa gūcinwo na mwaki, riri na mūtaraiko mwega wa gūkenia Jehova.

¹⁰ “ ‘Angikorwo iruta riu rīa njino nī kuuma rūuru-inī, riri iruta rīa ng’ondu kana rīa mburi, akaaruta nyamū ya njamba itari na kaūgū.

¹¹ Nake akaamithinja arī mbere ya Jehova, hau mwena wa gathigathini wa kīgongona, nao ariū a Harūni, acio athinjiri-Ngai, moe thakame yayo, mamiminjaminjirie kīgongona kiu mīena yothe.

¹² Nīagatinangia nyamū iyo tūcunjī, nake mūthinjiri-Ngai atandaiye tūcunjī tūu twa nyamū iyo, o ro hamwe na mūtwe na maguta, igūru rīa ngū icio irakanira hau kīgongona-inī.

¹³ Ningī no nginya athambie nyama cia nda na mathagiwo na maaī, nake mūthinjiri-Ngai amirehe yothe na amicinire hau kīgongona-inī. Nī iruta rīa njino, iruta rīa gūcinwo na mwaki, riri na mūtaraiko mwega wa gūkenia Jehova.

¹⁴ “ ‘Angikorwo iruta riu rīa njino rīa kūrutira Jehova nī rīa nyoni-rī, akaaruta ndirahūgi, kana kīana kīa ndutura.

¹⁵ Nake mūthinjiri-Ngai nīakamirehe kīgongona-inī, amithiore ngingo itinike mūtwe, amicinire kīgongona igūru; nayo thakame yayo itwo hau mwena-inī wa kīgongona.

* **1:3** Kwarī nyamū maita matatū ciarutagwo magongona ma njino kuringana na ūria mūruti wa igongona aatarī. Andū arīa maarī atongu maarutaga ndegwa, nacio ng’ondu na mburi ikarutwo nī andū arīa mataarī atongu mūno (1:10), nao andū arīa athiini makaruta nyoni (5:7; 12:8).

¹⁶ No ambe arute kabutu kayo hamwe na kīrīa gīothe kīrī thīinī wako, agaikie mwena-inī wa irathīro wa kīgongona, harīa mūhu ūitagwo.

¹⁷ Nīakamīatūrania, na ūndū wa kūguucia mathagu atekūmītīnania biū, nake mūthīnjīri-Ngai amīcinīre igūrū rīa ngū icio irakanīra igūrū rīa kīgongona. Nī iruta rīa njino, rīa gūcinwo na mwaki, rīrī na mūtārārīko mwega wa gūkenia Jehova.

2

Iruta rīa Ngano

¹ “ Hīndī īrīa mūndū arīrehagīra Jehova iruta rīa ngano-rī, iruta rīake no nginya rīkorwo rīrī rīa mūtu ūrīa mūhinyu mūno. Nīaūtīrīrie maguta na awīkīre ūbani,

² acooke aūtwarīre ariū a Harūni acio athīnjīri-Ngai. Mūthīnjīri-Ngai nīakarūma ngundi ya mūtu ūcio mūhinyu mūno ūrī na maguta hamwe na ūbani ūcio wothē, na aūcinīre igūrū rīa kīgongona ūtūike gīcunjī gīa kīrīrikano, ūrī iruta rīa gūcinwo na mwaki, rīrī na mūtārārīko mwega wa gūkenia Jehova.

³ Mūtu ūrīa ūrītigaraga wa iruta rīu rīa mūtu nī wa Harūni na ariū ake; nī gīcunjī gītheru mūno kīa iruta rīrīa rīrutīrwo Jehova na mwaki.

⁴ “ Mūngīrehe iruta rīa mūtu rīhīhīrio riiko, nīrīkorwo rīrī rīa mūtu mūhinyu mūno, keki irugītwo itarī na ndawa ya kūmbia, itukanītio na maguta, kana tūmīgate tūhūthū tūtārī na ndawa ya kūmbia tūhakītwo maguta.

⁵ Angīkorwo iruta rīanyu rīa mūtu nī mūgate ūkarangīrwo igūrū wa rūgīo-rī, no nginya ūthondekwo na mūtu ūrīa mūhinyu mūno ūtukanītio na maguta, na ūtarī na ndawa ya kūmbia.

⁶ Ūwenyūrānge cienyū, ūūtīrīrie maguta; rīu nī iruta rīa mūtu.

⁷ Igongona rīanyu rīa mūtu rīngīgakorwo nī mūgate ūkarangīrwo igūrū rīa rūgīo-rī, igongona rīu nīrīthondekwo na mūtu ūrīa mūhinyu mūno na maguta.

⁸ Reherai Jehova iruta rīa mūtu rīthondekewo na indo icio; rīneanwo kūrī mūthīnjīri-Ngai, nake arītware kīgongona-inī.

⁹ Mūthīnjīri-Ngai nīakaruta gīcunjī gīa kīrīrikano kuuma iruta rīu rīa mūtu na arīcinīre igūrū rīa kīgongona kīu, rīrī iruta rīa gūcinwo na mwaki, rīrī na mūtārārīko mwega wa gūkenia Jehova.

¹⁰ Mūtu ūrīa ūrītigaraga wa iruta rīu rīa mūtu nī wa Harūni na ariū ake; nī gīcunjī gītheru mūno kīa iruta rīrīa rīrutīrwo Jehova na mwaki.

¹¹ “ Iruta o rīothe rīa mūtu rīrīa mūrīrehagīra Jehova no nginya rīthondekagwo rītārī na ndawa ya kūmbia, nīgūkorwo mūtigaacina ndawa ya kūmbia kana ūūkī mūkīrutīra Jehova iruta rīa gūcinwo na mwaki.

¹² Indo icio no mūcirutīre Jehova irī iruta rīa maciaro ma mbere, no itikarutwo kīgongona-inī irī ta mūtārārīko mwega.

¹³ Nī mūgekīraga cumbī* maruta-inī manyu mothe ma mūtu. Mūtīkanaage gwīkīra cumbī wa kīrīkanīro kīa Ngai wanyu maruta-inī manyu ma mūtu; ikīragai cumbī maruta-inī manyu mothe.

¹⁴ “ Mūngīkarehere Jehova iruta rīa mūtu rīa maciaro ma mbere-rī, heanai mūtu wa ngano ya mūgethano irī hīhie na mwaki.

¹⁵ Na mwīkīre maguta na ūbani igūrū rīayo; rīu nī iruta rīa mūtu.

* 2:13 Bata wa cumbī nī kūgirīrīria kūbutha.

¹⁶ Mũthĩnjĩri-Ngai nĩagacina gĩcunjĩ gĩa kĩririkano kĩa ngano thĩye ĩrĩ na maguta hamwe na ũbani wothe, rĩrĩ iruta rĩrutĩrwo Jehova na mwaki.

3

Iruta rĩa Ũiguano

¹ “ Iruta rĩa mũndũ rĩngĩkorwo nĩ iruta rĩa ũiguano-rĩ, nake arute nyamũ rũũru-inĩ rwa ng’ombe, ĩrĩ ya njamba kana ya nga, nĩakĩnengere Jehova nyamũ ĩtarĩ na kaũũgũ.

² Mũndũ ũcio nĩagĩrĩre guoko gwake igũrũ rĩa mũtwe wa nyamũ ĩyo ya iruta rĩaake, na acooke amĩthĩnjĩre hau mũromo-inĩ wa Hema-ya-Gũtũnganwo. Nao ariũ a Harũni, athĩnjĩri-Ngai, nĩmakaminjaminjĩria kĩgongona thakame yayo mĩena yothe.

³ Kuuma iruta-inĩ rĩu rĩa ũiguano, nĩakarutĩra Jehova nyama imwe cia gĩcinwo na mwaki: nacio nĩ rũambũ rũria ruothe rũhumbĩire nyama cia nda na rũria rũnyiitaine nacio,

⁴ higo cieri hamwe na maguta marĩa macihumbĩire hakuhĩ na honge, na maguta marĩa mahumbĩire ini, amarutanĩrie na higo icio.

⁵ Nao ariũ a Harũni macicinĩre kĩgongona-inĩ igũrũ, ciigĩrĩrwo igũrũ rĩa iruta rĩu rĩa njino rĩria narĩo rĩgĩrĩrwo igũrũ rĩa ngũ irakana, rĩrĩ iruta rĩa gĩcinwo na mwaki, rĩrĩ na mũtararĩko mwega wa gũkenia Jehova.

⁶ “ Mũndũ angĩkaaruta nyamũ rũũru-inĩ rwa mbũri, ĩrĩ ya kũrutĩra Jehova iruta rĩa ũiguano, nĩakaruta ndũrũme kana mwatĩ ĩtarĩ na kaũũgũ.

⁷ Angĩkaaruta gatũrũme-rĩ, nĩagakaneana mbere ya Jehova.

⁸ Nĩakaigĩrĩra guoko gwake igũrũ rĩa mũtwe wa nyamũ ĩyo ya iruta rĩaake, na acooke amĩthĩnjĩre mbere ya Hema-ya-Gũtũnganwo. Nao ariũ a Harũni moe thakame yako mamĩminjaminjĩrie kĩgongona kũu mĩena yothe.

⁹ Kuuma harĩ iruta rĩu rĩa ũiguano, nĩakarutĩra Jehova nyama imwe cia gĩcinwo na mwaki: nacio nĩ maguta mako, na mũting’oe wothe ũria mũnoru ũtĩnĩrio gĩtina-inĩ kĩa rũcũthĩ, na maguta ma rũambũ mothe marĩa mahumbĩire nyama cia nda, na marĩa manyiitaine nacio,

¹⁰ higo cieri hamwe na maguta marĩa macihumbĩire hakuhĩ na honge, na marĩa mahumbĩire ini, amarutanĩrie na higo icio.

¹¹ Nake mũthĩnjĩri-Ngai nĩagacicinĩra kĩgongona-inĩ irĩ irio, rĩrĩ nĩ iruta rĩrutĩrwo Jehova rĩa gĩcinwo na mwaki.

¹² “ Na angĩkorwo iruta rĩaake nĩ mbũri, nĩamĩneane mbere ya Jehova.

¹³ Nĩagĩrĩre guoko gwake igũrũ rĩa mũtwe wayo, na acooke amĩthĩnjĩre mbere ya Hema-ya-Gũtũnganwo. Nao ariũ a Harũni moe thakame yayo, mamĩminjaminjĩrie kĩgongona mĩena yothe.

¹⁴ Kuuma harĩ kĩa aakaheana, nĩakarutĩra Jehova iruta rĩa gĩcinwo na mwaki: na nĩ maguta mothe ma rũambũ marĩa mahumbĩrĩte nyama ciothe cia nda na marĩa manyiitaine nacio,

¹⁵ higo cieri na maguta marĩa macihumbĩire hakuhĩ na honge, na maguta marĩa mahumbĩire ini, amarutanĩrie na higo icio.

¹⁶ Nake mũthĩnjĩri-Ngai nĩagacicinĩra kĩgongona-inĩ irĩ irio, rĩrĩ nĩ iruta rĩa gĩcinwo na mwaki, rĩrĩ na mũtararĩko mwega. Maguta mothe nĩ ma Jehova.

¹⁷ “ Ũndũ ũyũ ũgaatuĩka watho wa gũtũũra ũrũmagĩrĩrwo nĩ njiaro iria igooka, kũria guothe mũgaatũũra: Mũtikanarĩe maguta kana thakame.”

4

Iruta rĩa Kūhoroherio Mehia

¹ Nake Jehova akīra Musa atīri:

² “İra andũ a Isiraeli ũũ: ‘Rĩria mũndũ o na ũrĩkũ angĩhia atekwenda, na eke ũndũ ũria mũkananie thĩni wa maathani mothe ma Jehova:

³ “ ‘Kũngĩkorwo nĩ mũthĩnjĩri-Ngai ũria mũitĩrĩrie maguta wĩhĩtie na atĩme andũ mahĩtie-rĩ, no nginya arehere Jehova ndegwa itarĩ ngũrũ na itarĩ na kaũũgũ, ĩrĩ iruta rĩa kũhoroheria mehia macio ekĩte.

⁴ No nginya aneane ndegwa ĩyo mũromo-inĩ wa Hema-ya-Gũtũnganwo arĩ mbere ya Jehova. Nĩakaigĩrĩra guoko gwake igũrũ rĩa mũtwe wayo, na acooke amĩthĩnjĩre hau mbere ya Jehova.

⁵ Ningĩ mũthĩnjĩri-Ngai ũcio mũitĩrĩrie maguta nĩakoya thakame ĩmwe ya ndegwa ĩyo amĩtware thĩni wa Hema-ya-Gũtũnganwo.

⁶ Na nĩagatobokia kĩara gĩake thakame-inĩ ĩyo, aminjaminje ĩmwe yayo mbere ya Jehova maita mũgwanja, hau mbere ya gĩtambaya kĩria gĩa gũcuurio kĩa handũ-harĩa-haamũre.

⁷ Ningĩ mũthĩnjĩri-Ngai ũcio nĩakoya thakame ĩmwe ahake hĩa cia kĩgongona kĩa ũbani ũria mũnungi wega kĩria kĩrĩ mbere ya Jehova kũu Hema-inĩ-ya-Gũtũnganwo. Thakame ya ndegwa ĩyo ĩria ĩgaatigara nĩakamũita thĩ gĩtina-inĩ gĩa kĩgongona kĩa iruta rĩa njino hau mũromo-inĩ wa Hema-ya-Gũtũnganwo.

⁸ Nĩakaruta maguta mothe ma ndegwa ĩyo ya igongona rĩa kũhoroherio mehia, namo nĩmo rũambũ rũria ruothe rũhumbĩre nyama cia nda na rũria rũnyiitaine nacio,

⁹ higo cieri hamwe na maguta marĩa macihumbĩre hakuhi na honge, na maguta marĩa mahumbĩre ini, amarutanĩrie na higo icio,

¹⁰ akaaruta maguta macio o ta ũria marutagwo ndegwa ĩria ĩthĩnjagwo ĩrĩ iruta rĩa ũiguano. Nake mũthĩnjĩri-Ngai nĩagacicinĩra kĩgongona-inĩ kĩa igongona rĩa njino,

¹¹ na rũua rwa ndegwa ĩyo, na nyama ciayo ciothe hamwe, na mũtwe na mathagirowo, na nyama cia nda na mahu,

¹² ũguo nĩ ta kuuga nyama icio ingĩ ciothe cia ndegwa ĩyo, no nginya agaaciruta nja ya kambĩ, acitware handũ hatarĩ thaahu, harĩa mũhu ũitagwo, na acicinĩre na mwaki wa ngũ hau mũhu-inĩ ũcio.

¹³ “ ‘Na kĩrĩndĩ gĩothe kĩa Isiraeli kĩngĩkehia gĩtekwenda, gĩke ũndũ ũria mũkananie thĩni wa maathani mothe ma Jehova, o na angĩkorwo kĩrĩndĩ kũu gĩtiũũ ũndũ ũcio, nĩkĩhĩtie.

¹⁴ Rĩria gĩkaamenya mehia marĩa gĩkĩte, kĩũngano kũu nĩgĩkaruta gategwa ka igongona rĩa kũhoroherio mehia, kaneanwo mbere ya Hema-ya-Gũtũnganwo.

¹⁵ Athuuri a kĩrĩndĩ kũu nĩmakaigĩrĩra moko mao igũrũ rĩa mũtwe wa ndegwa ĩyo mbere ya Jehova, nayo ndegwa ĩyo ĩthĩnjĩrwo o ro hau mbere ya Jehova.

¹⁶ Ningĩ mũthĩnjĩri-Ngai ũcio mũitĩrĩrie maguta nĩakoya thakame ĩmwe ya ndegwa ĩyo amĩtoonyie thĩni wa Hema-ya-Gũtũnganwo.

¹⁷ Nĩagatobokia kĩara gĩake thakame-inĩ ĩyo, aminjaminje mbere ya Jehova maita mũgwanja hau mbere ya gĩtambaya kĩria gĩa gũcuurio.

¹⁸ Nĩakoya thakame ĩmwe ahake hĩa cia kĩgongona kĩria kĩrĩ hau mbere ya Jehova kũu Hema-inĩ-ya-Gũtũnganwo. Thakame ĩria ĩgaatigara

nīakamīta thī gītina-inī gīa kīgongona kīa iruta rīa njino hau mūromonī wa Hema-ya-Gūtūnganwo.

¹⁹ Nīakamīruta maguta mayo mothe amacinīre igūrū rīa kīgongona,

²⁰ na eke ndegwa īyo o ta ūrīa eekire ndegwa ya iruta rīa kūhoroherio mehia. Ūguo nīguo mūthīnjīri-Ngai akamahoroheria mehia mao, nao nīmakarekerwo.

²¹ Nīngī nīakoimia ndegwa īyo amītware nja ya kambī na amīcine o ta ūrīa aacinire ndegwa īrīa ya mbere. Rīu nīrīo igongona rīa kūhoroheria mehia ma kīrīndī kīu.

²² “Rīrīa mūtongoria angīhia atekwenda, na eke ūndū ūrīa mūkananie thīnī wa maathani mothe ma Jehova Ngai wake, nīahītītie.

²³ Rīrīa angīmenyithio mehia marīa ekīte, no ngīnya arehe thenge itarī na kaūgū īrī iruta rīake.

²⁴ Nīakaigīrīra guoko gwake igūrū rīa mūtwe wa thenge īyo na acooke amīthīnjīre harīa iruta rīa njino rīthīnjagīrwo hau mbere ya Jehova. Rīrīrī nīrīo iruta rīa kūhoroherio mehia.

²⁵ Nake mūthīnjīri-Ngai nīakoya thakame īmwe ya iruta rīu rīa mehia na kīara gīake, na amīhake hīa cia kīgongona kīa iruta rīa njino, nayo thakame īyo īngī amīite gītina-inī gīa kīgongona.

²⁶ Nīngī nīagacinīra maguta mothe kīgongona-inī igūrū o ta ūrīa aacinire maguta ma iruta rīa ūiguano. Ūguo nīguo mūthīnjīri-Ngai akaahoroheria mehia ma mūdū ūcio, nake nīakarekerwo.

²⁷ “Mūdū ūmwe thīnī wa kīrīndī angīhia atekwenda na eke ūndū ūrīa mūkananie thīnī wa maathani mothe ma Jehova, nīahītītie.

²⁸ Rīrīa angīmenyithio amenye mehia marīa ekīte, no ngīnya arehe harika itarī na kaūgū arī iruta rīake nī ūndū wa mehia macio ekīte.

²⁹ Nīakaigīrīra guoko gwake igūrū rīa mūtwe wa harika īyo ya iruta rīa kūhoroherio mehia, na amīthīnjīre harīa iruta rīa njino rīthīnjagīrwo.

³⁰ Nake mūthīnjīri-Ngai nīakoya thakame īmwe na kīara gīake, na amīhake hīa cia kīgongona kīa iruta rīa njino, nayo thakame īyo īngī amīite gītina-inī gīa kīgongona.

³¹ Nīakaruta maguta mothe o ta ūrīa maguta marutagwo kuuma iruta rīa ūiguano, nake mūthīnjīri-Ngai nīakamacinīra kīgongona-inī igūrū matuīke mūtārīko mwega wa gūkenia Jehova. Ūguo nīguo mūthīnjīri-Ngai akaahoroheria mūdū ūcio, nake nīakarekerwo.

³² “Angīkaarehe kagondū karī iruta rīake rīa kūhoroherio mehia, nīakarehe kamwatī gatarī na kaūgū.

³³ Nīakaigīrīra guoko gwake igūrū rīa mūtwe wako, na agathīnje gatūke iruta rīa kūhoroherio mehia, agathīnjīre harīa iruta rīa njino rīthīnjagīrwo.

³⁴ Nake mūthīnjīri-Ngai nīakoya thakame īmwe ya iruta rīu rīa mehia na kīara gīake, nayo amīhake hīa cia kīgongona kīa iruta rīa njino, nayo thakame īyo īngī amīite gītina-inī gīa kīgongona.

³⁵ Nīakaruta maguta mothe, o ta ūrīa maguta marutagwo kuuma kūrī kagondū ka iruta rīa ūiguano, na mūthīnjīri-Ngai nīakamacinīra kīgongona-inī, maigīrīrwo igūrū rīa maruta marīa marutīrwo Jehova na mwaki. Ūguo nīguo mūthīnjīri-Ngai akaamūhoroheria nī ūndū wa mehia marīa ekīte, nake nīakarekerwo.

5

1 “Mündü angīaga kūruta ūira rīria efitwo arute ūira igūrū rīa ūndū oonete kana akaigua, mündū ūcio nīehītīe, na nīagacookererwo nī wīhia ūcio wake.

2 “Kana mündū angīhutia kīndū o nakī kīrī thaahu, kīrī kīimba kīa nyamū ya gīthaka īrī thaahu kana kīa ūhiū ūrī thaahu, kana gīa ciūmbe iria itambaga thī irī thaahu, o na aakorwo ndooī ūndū ūcio, mündū ūcio nīanyiitwo nī thaahu na nīahītīe.

3 “Kana angīhutia kīndū kīrī thaahu kiumīte harī mündū, kīndū o nakī kīria kīngīmūthaahia, o na akorwo ūndū ūcio ndaūū-rī, hīndī īria akaaūmenya, nīagatuīka nīahītīe.

4 “Kana mündū angīhīta gwīka ūndū o na ūrīkū atawīcirītīe wega, ūrī ūndū mwega kana mūuru, ūndū-inī o wothe ūria mündū angīhiūha kwīhīta, o na angīkorwo atekūūmenya-rī, rīria akaaūmenya, nīagatuīka nīahītīe ūndū-inī ūcio.

5 “Rīria mündū ahītīe na njīra īmwe ya macio-rī, no nginya oimbūre ūndū ūria ehītīe naguo,

6 na nī ūndū wa rīihia rīu ekīte, no nginya arehere Jehova kamwati kana mbūri kuuma rūuru-inī, rīrī iruta rīa kūhoroherio mehia; nake mūthīnjīri-Ngai nīakamūhoroheria mehia make.

7 “Angīkorwo ndangīona kagondū, nīakarehera Jehova ndirahūgī igīrī kana tūtutuura twīrī, rīrī irīhi rīa wīhia wake, īmwe īrī ya iruta rīa kūhoroherio mehia na īria īngī īrī ya iruta rīa njino.

8 Nīagacirehera mūthīnjīri-Ngai, ūria ūkaamba kūruta īria ya iruta rīa kūhoroherio mehia. Nīakamīthiora ngingo yunīke no ndakamītīnīe,

9 na nīagacooka aminjāminje thakame īmwe ya iruta rīu rīa mehia mwena-inī wa kīgongona, na thakame īyo īngī amīte thī gītīna-inī gīa kīgongona. Rīu nīrīo iruta rīa kūhoroherio mehia.

10 Mūthīnjīri-Ngai nīagacooka arute īyo īngī īrī iruta rīa njino o ta ūria gūtūtītwo, na amūhoroherie mehia marīa ekīte, nake nīakarekerwo.

11 “No rīrī, angīkorwo ndangīona ndirahūgī igīrī kana tūtutuura twīrī, nīakīrute gīcunjī gīa ikūmi kīa eba* ya mūtu ūria mūhinyu mūno ūrī iruta rīa mehia make. Ndakawīkire maguta kana ūbani, nī ūndū rīu nī iruta rīa kūhoroherio mehia.

12 Nīakaūtwarīra mūthīnjīri-Ngai, nake arūme ngundi yaguo ūtūike gīcunjī gīa kīrīkano acooke aūcinīre kīgongona-inī igūrū rīa maruta marīa marutīrwo Jehova na mwaki. Rīu nīrīo iruta rīa kūhoroherio mehia.

13 Ūguo nīguo mūthīnjīri-Ngai akaahoroheria mündū ūcio rīihia o rīothe rīa macio angīkorwo ekīte, nake nīakarekerwo. Matīgari ma iruta rīu magaatūka ma mūthīnjīri-Ngai, o ta ūria gwīkagwo hīndī ya iruta rīa mūtu.’”

Iruta rīa Irīhi rīa Mahītīa

14 Nīngī Jehova akīra Musa atīrī:

15 “Hīndī īria mündū angīhītīa na ehie atekwenda wīhia ūkonīī indo iria nyamūrīre Jehova-rī, nīakarehera Jehova ndūrūme īrī iruta rīa irīhi rīa ihītīa kuuma rūuru-inī, ndūrūme itarī na kaūūgū, īkorwo īrī ya thogora ūria mūiganīru wa betha, kūringana na cekerī† ya handū-harīa-haamūre. Rīu nīrīo iruta rīa ihītīa.

16 No nginya arīhe irīhi nī ūndū wa ūndū ūria aagīte kūhingīa ūkonīī indo iria nyamūre, na ongerere gīcunjī gīa ithano gīa thogora wa kīndū

* 5:11 nī ta kilo 2 † 5:15 nī ta giramu ikūmi na īmwe na nuthu (11:5)

kū ararīha, na acinengere mūthīnjīri-Ngai ciothe, ūrīa ūkamūhoroheria na ndūrūme iyo ya iruta rīa mahītia, nake nīakarekerwo.

¹⁷ “Mündū angīhia eke ūndū ūrīa mūkananie thīnī wa maathani mothe ma Jehova o na angīkorwo ndaraūmenya-rī, nīagacookererwo nī mahītia macio ekīte.

¹⁸ Nīakarehera mūthīnjīri-Ngai ndūrūme ya iruta rīa mahītia kuuma rūuru-inī, ndūrūme itarī na kaūūgū na ya thogora ūrīa wagīrīre. Ūguo nīguo mūthīnjīri-Ngai akaahoroheria mündū ūcio nī ūndū wa mahītia marīa ekīte atekwenda, nake nīakarekerwo.

¹⁹ Rīu nīrīo iruta rīa mahītia; ti-itherū mündū ūcio nīahītīrie Jehova.”

6

¹ Ningī Jehova akīira Musa atīrī:

² “Mündū o wothe angīhia aage kwīhokeka harī Jehova na ūndū wa kūheenia mündū ūrīa ūngī igūrū rīa kindū ehokeirwo kana atīgīrwo amenyere, kana kindū kīyītwo, kana amūheenie,

³ kana angīona kindū kīūrīte na aheenanie ūhoro wakīo, kana ehīte na maheeni, kana eke rīīhia o rīothe rīrīa rīīhagio nī andū,

⁴ rīrīa angīkorwo ehītie ūguo na atuīke mūhītia-rī, no ngīnya acookie kīrīa aiyīte, kana atunyanīte, kana kīrīa ehokeirwo, kana kindū kīorīte agkīona,

⁵ kana ūndū wothe ehītīte na maheeni ūhoro-inī wakīo. No ngīnya agaacookia kindū kīu gīothe o ūrīa kīaiganaga, na ongerere gīcunjī gīa ithano gīa thogora wakīo, na ciothe acinengere mwene mūthenya ūrīa akaaneana iruta rīake rīa mahītia.

⁶ Nīakarehera mūthīnjīri-Ngai rīrīhi, ūguo nī kuuga arute kindū gīake gīa kūrūtīrwo Jehova nī ūndū wa mahītia make, arute ndūrūme kuuma rūuru-inī, ndūrūme itarī na kaūūgū na ya thogora ūrīa wagīrīre.

⁷ Ūguo nīguo mūthīnjīri-Ngai akaahoroheria mündū ūcio mehīa hau mbere ya Jehova, nake nīakarekerwo ūndū o wothe wa marīa ekīte wa gūtūma atuīke mūhītia.”

Iruta rīa Njino

⁸ Nake Jehova akīira Musa atīrī,

⁹ “Atha Harūni na ariū ake, ūmeere ūū: ‘Ino nīyo mītabarīre ya iruta rīa njino: Iruta rīa njino rīrīraaraga riiko hau kīgongona-inī igūrū ūtukū wothe o ngīnya rūciinī, naguo mwaki ūikare ūgīakanaga hau kīgongona-inī.

¹⁰ Ningī mūthīnjīri-Ngai nīakehumba nguo ciake cia gatani, o na nguo cia thīnī cia gatani iriganīte na mwīrī wake; nake nīakeheria mūhu wa iruta rīu rīa njino rīrīa rīcinītwo nī mwaki wa kīgongona na aūige mwena-inī wa kīgongona kīu.

¹¹ Ningī acooke arute nguo icio, ehumbe ingī, ehērie mūhu ūcio aūtware nja ya kambī handū hatarī thaahu.

¹² Mwaki ūrīa ūrī kīgongona-inī no ngīnya ūikare o ūgīakanaga; ndūkanarekwo ūhore. Hīndī ciothe o rūciinī, mūthīnjīri-Ngai nīarīongagīrīra ngū, na nīarītandayagia iruta rīu rīa njino igūrū rīa mwaki ūcio, na acinīre maguta ma maruta ma ūiguano ho.

¹³ Mwaki ūcio no ngīnya ūikare o ūgīakanaga kīgongona-inī hīndī ciothe; ndūkanarekwo ūhore.

Iruta rīa Ngano

14 “Íno nīyo mītabarīre ya iruta rīa mūtu: Ariū a Harūni nīmarīūrehaga mbere ya Jehova, hau mbere ya kīgongona.

15 Mūthīnjīri-Ngai nīarīrūmaga ngundi ya mūtu ūcio mūhinyu mūno ūrī na maguta, hamwe na ūbani wothe ūrī iruta-inī rīu rīa mūtu, na acinīre gīcunjī gīa kīririkano hau kīgongona-inī kīrī mūtaraŕiko mwega wa gūkenia Jehova.

16 Nake Harūni na ariū ake marīāge ūrīa ūrītigaraga, no ūrīagwo ūtarī na ndawa ya kūmbia, na ūrīagīrwo handū hatheru; maūrīagīre nja ya Hema-ya-Gūtūnganwo.

17 Mūtu ūcio ndūkanarugwo na ndawa ya kūmbia; ndīmaheete ūrī gīcunjī kīao kīa maruta marīa njinagīrwo na mwakī. O ta ūrīa iruta rīa kūhoroherio mehīa na iruta rīa mahītia marī matheru mūno makīria, no taguo iruta rīrī rīrī itheru mūno makīria.

18 Mūndū mūrūme o wothe wa rūciaro rwa Harūni no aūrīe. Nī gīcunjī gīake kīa hīndī ciothe kīa maruta marīa marīcinagīrwo Jehova na mwakī harī njarwa iria igooka. Kīria gīothe gīkaahutia maruta macio nīgīgatuīka gītheru.”

19 Ningī Jehova akīra Musa atīrī,

20 “Rīrī nīrīo iruta rīrīa Harūni na ariū ake marīrehagīra Jehova mūthenya ūrīa egūtīrīrio maguta: nī gīcunjī gīa ikūmi kīa eba imwe ya mūtu ūrīa mūhinyu mūno, ūrī iruta rīrīa rīrutagwo rīa mūtu, nuthu imwe rūciini na īrīa īngī hwaī-inī.

21 Ūūkarange na maguta rūgīo-inī; ūūrehe ūtukanītio wega, na ūneane iruta rīu rīa mūtu rīenyūrangītwo cienyū, rītūike mūtaraŕiko mwega wa gūkenia Jehova.

22 Mūrīū ūrīa ūgaacooka itherya rīake arī mūthīnjīri-Ngai mūtīrīrie maguta nīwe ūkaarīhaarīria. Gīkī nī gīcunjī kīa Jehova kīa hīndī ciothe, nakio kīrīcinagwo biū.

23 Iruta o rīothe rīa mūtu rīrutītwo nī mūthīnjīri-Ngai rīrīcinagwo biū; rītikanarīo.”

Iruta rīa Kūhoroherio Mehīa

24 Ningī Jehova akīra Musa atīrī,

25 “Íra Harūni na ariū ake atīrī, Íno nīyo mītabarīre ya iruta rīa kūhoroherio mehīa: Iruta rīu rīrīthīnjagīrwo mbere ya Jehova o harīa iruta rīa njino rīthīnjagīrwo; rīrīrī nī iruta itheru mūno makīria.

26 Nake mūthīnjīri-Ngai ūrīa ūkaahorohanīria mehīa narīo nīwe ūkaarīria; na rīrīagīrwo handū harīa hatheru, nja ya Hema-ya-Gūtūnganwo.

27 Kīria gīothe gīkaahutia nyama icio gīgaatuīka gītheru, na thakame o yothe īkaaminjūkīra nguo no nginya ūkaamīthambīria handū hatheru.

28 Nayō nyūngū ya rīumba īrīa īkaaruga nyama icio no nginya yūragwo; no īngīkaarugwo na nyūngū ya gīcango-rī, nyūngū iyo nīgākumuthwo, īcooke īkamūrwo na maai.

29 Mūndū mūrūme o wothe wa nyūmba ya mūthīnjīri-Ngai no arīe nyama icio; iruta rīu nī itheru mūno makīria.

30 No iruta o rīothe rīa mehīa rīrīa thakame yarīo ītwarītwo thīnī wa Hema-ya-Gūtūnganwo, īrī ya kūhorohanīria thīnī wa Handū-Harīa-Hatheru-rī, rītikanarīo; no nginya rīcinwo.

1 “ ‘Ino n̄yo m̄tabar̄ire ya iruta r̄ia ir̄ih̄i r̄ia mah̄itia, nar̄io n̄i itheru m̄uno mak̄iria:

2 Iruta r̄iu r̄ia ir̄ih̄i r̄ia mah̄itia r̄igaath̄injaḡirwo o har̄ia iruta r̄ia njino r̄ith̄injaḡirwo, na thakame yar̄io im̄injamin̄j̄irio k̄igongona m̄ena yothe.

3 Nake m̄uth̄inj̄iri-Ngai n̄iar̄irutaga maguta mothe mar̄io: maguta ma m̄uting’oe ūr̄ia m̄unoru, na maguta mar̄ia mahumb̄ire nyama cia nda,

4 higo cier̄i na maguta ma cio mar̄ia macihumb̄ire hakuh̄i na honge, na maguta mar̄ia mahumb̄ire ini, marutanaḡirio na higo icio.

5 Nake m̄uth̄inj̄iri-Ngai n̄iakamacin̄ira k̄igongona-in̄i, matūike iruta r̄ir̄ut̄irwo Jehova r̄ia ḡucinwo na mwaki. R̄iu n̄ir̄io iruta r̄ia ir̄ih̄i r̄ia mah̄itia.

6 M̄und̄u m̄ur̄ume o wothe wa nȳumba ya m̄uth̄inj̄iri-Ngai no ar̄ie nyama cia iruta r̄iu, na no nginya r̄ir̄ir̄wo hand̄u hatheru; n̄i iruta itheru m̄uno mak̄iria.

7 “ ‘Watho wa iruta r̄ia k̄uhoroherio meh̄ia na wa iruta r̄ia ir̄ih̄i r̄ia mah̄itia no ūmwe: nyama ciamo n̄i cia m̄uth̄inj̄iri-Ngai ūr̄ia ūk̄uhorohan̄ira nacio.

8 M̄uth̄inj̄iri-Ngai ūr̄ia ūraruta iruta r̄ia njino r̄ia m̄und̄u o wothe we no arigie na r̄ūa.

9 Iruta r̄iothe r̄ia m̄utu r̄iruḡirwo riiko-in̄i kana r̄igakarangwo na r̄uḡio kana na k̄ibaati n̄i r̄ia m̄uth̄inj̄iri-Ngai ūr̄ia ūr̄ir̄irutaḡira Jehova,

10 nar̄io iruta o r̄iothe r̄ia m̄utu ūtukan̄itio na maguta kana r̄itar̄i maguta o nar̄io n̄i r̄ia ar̄iu othe a Har̄uni, mar̄igayane r̄iiganaine.

Iruta r̄ia ūiguano

11 “ ‘Ino n̄yo m̄tabar̄ire ya iruta r̄ia ūiguano r̄ir̄ia m̄und̄u anḡineana k̄ur̄i Jehova:

12 “ ‘Angikorwo ek̄uruta n̄i ūnd̄u wa ḡucokia ngaatho-r̄i, n̄i arutan̄irie iruta r̄iu r̄ia ḡucokia ngaatho hamwe na t̄um̄igate t̄uruḡitwo t̄utar̄i na ndawa ya k̄umbia t̄utukan̄itio na maguta na t̄um̄igate t̄ur̄ia t̄uh̄uth̄u t̄uruḡitwo t̄utar̄i na ndawa ya k̄umbia t̄ur̄i t̄uhake maguta, na t̄um̄igate t̄wa m̄utu ūr̄ia m̄uhinyu m̄uno, ūkiman̄itio wega na ūgatukanio na maguta.

13 Ninḡi hamwe na iruta r̄iake r̄ia ūiguano r̄ia ḡucokia ngaatho-r̄i, n̄iakar̄irutan̄ira na t̄um̄igate t̄uruḡitwo na ndawa ya k̄umbia.

14 N̄iakarehe o k̄ind̄u k̄imwe k̄imwe k̄ir̄i iruta, k̄iheo k̄ihean̄itwo har̄i Jehova; n̄i k̄ia m̄uth̄inj̄iri-Ngai ūr̄ia ūminjamin̄jaga thakame iyo ya iruta r̄iu r̄ia ūiguano.

15 Nyama icio cia iruta r̄iu r̄iake r̄ia ūiguano r̄ia ḡucokia ngaatho no nginya ir̄io m̄uth̄enya o ro ūcio ikaarut̄irwo Jehova; ndakanatigie ḡicun̄ji o na k̄imwe ḡikinyie r̄uciin̄i.

16 “ ‘No r̄ir̄i, angikorwo iruta r̄iake r̄iuman̄ite na ūnd̄u wa mw̄ih̄itwa eh̄it̄ite, kana n̄i r̄ia kw̄iyendera-r̄i, iruta r̄iu r̄ikaar̄io m̄uth̄enya o ro ūcio akaar̄iruta, no k̄ir̄ia ḡiothe ḡigaatigara no k̄ir̄io m̄uth̄enya ūȳu ūnḡi.

17 Nyama ciothe cia igongona r̄iu inḡitigara ikinyie m̄uth̄enya wa gatat̄u-r̄i, no nginya icinwo na mwaki.

18 Nyama cia iruta r̄ia ūiguano inḡir̄io m̄uth̄enya wa gatat̄u-r̄i, iruta r̄iu r̄itiget̄ik̄ir̄ika. M̄und̄u ūcio ūr̄ir̄ut̄ite agaatarwo ta atarut̄ite k̄ind̄u, tond̄u t̄i r̄itheru; ūr̄ia wothe ūkaar̄ia o na kanini kar̄io n̄iagacookerewo n̄i w̄ih̄ia ūcio.

19 “ ‘Nyama iria inḡihutania na k̄ind̄u o ro ḡiothe k̄ir̄i na thaahu itikanar̄io; no nginya icinwo na mwaki. No nyama icio inḡi m̄und̄u o ro wothe ūtethaah̄it̄ie no acir̄e.

²⁰ No mündũ o wothe wĩthaahĩtie angĩkaarĩa nyama cia iruta rĩu rĩa ũiguano rĩrutĩirwo Jehova-rĩ, mündũ ũcio no nginya akaingatwo kuuma kũrĩ andũ ao.

²¹ Mündũ o wothe angĩkaahutia kĩndũ kĩrĩ na thaahu, arĩ thaahu uumĩte harĩ mündũ, kana nyamũ irĩ na thaahu, kana kĩndũ o ro gĩothe kĩũru biũ kĩrĩ na thaahu, na acooke arĩe nyama o yothe ya iruta rĩu rĩa ũiguano rĩrutĩirwo Jehova-rĩ, mündũ ũcio no nginya aingatwo kuuma kũrĩ andũ ao.' "

Kũgĩrio kũrĩa Maguta na Thakame

²² Ningĩ Jehova akĩira Musa atĩrĩ,

²³ "Ĩra andũ a Isiraeli atĩrĩ, 'Mũtikanarĩe maguta o na marĩkũ, ma ng'ombe kana ma ng'ondũ, o na kana ma mbũri.

²⁴ Mũngĩgaakora nyamũ ĩkuĩte, kana ĩkooragwo nĩ nyamũ cia gĩthaka, maguta mayo no mahũthĩrwo na ũndũ ũngĩ o wothe, no mũtikanamarĩe.

²⁵ Mündũ o wothe angĩrĩa maguta ma nyamũ ĩrutĩirwo Jehova iruta rĩa gũcinwo na mwaki, no nginya aingatwo kuuma kũrĩ andũ ao.

²⁶ Na kũrĩa guothe mũgaatũũra-rĩ, mũtikanarĩe thakame ya mũthemba o na ũrĩkũ, irĩ ya nyoni kana ya nyamũ.

²⁷ Mündũ o wothe angĩkaarĩa thakame, no nginya aingatwo kuuma kũrĩ andũ ao.' "

Rwĩga rwa Athĩnjĩri-Ngai

²⁸ Ningĩ Jehova akĩira Musa atĩrĩ,

²⁹ "Ĩra andũ a Isiraeli atĩrĩ, 'Mündũ o wothe ũngĩrehere Jehova iruta rĩa ũiguano, akaarehe gĩcunjĩ kĩa rĩo kĩrĩ igongona rĩake mwene kũrĩ Jehova.

³⁰ Kĩrĩa akaaruta agaakĩrehe na moko make we mwene gĩtuĩke iruta rĩa kũrutĩrwo Jehova na gũcinwo na mwaki; nĩakarehe maguta, hamwe na gĩthũri, na agĩthũngũthie mbere ya Jehova gĩtuĩke iruta rĩa gũthũngũthio.

³¹ Mũthĩnjĩri-Ngai nĩagaacinĩra maguta macio kĩgongona-inĩ, no gĩthũri gĩtuĩke kĩa Harũni na ariũ ake.

³² No nginya mũheage mũthĩnjĩri-Ngai kiero kĩa ũrĩo kĩa maruta manyu ma ũiguano kĩrĩ kĩheo kĩa nyu kũrĩ o.

³³ Mũriũ wa Harũni ũrĩa ũrahorohanĩria na thakame na maguta ma iruta rĩu rĩa iruta rĩa ũiguano-rĩ, nĩakaheo kiero kĩa mwena wa ũrĩo kĩrĩ rwĩga rwake.

³⁴ Kuuma harĩ iruta rĩa ũiguano rĩa andũ a Isiraeli, nĩnjoete gĩthũri kĩa gĩthũngũthĩtio, na kiero kĩa kĩneanĩtwo kũrĩ nĩ, ngacihe Harũni ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai na kũrĩ ariũ ake ĩtuĩke rwĩga rwao rwa hĩndĩ ciothe kuuma kũrĩ andũ a Isiraeli.' "

³⁵ Gĩkĩ nĩkĩo gĩcunjĩ kĩa maruta marĩa maarutagĩrwo Jehova macinĩtwo na mwaki, kĩa kĩa gĩagĩrwo Harũni na ariũ ake mũthenya ũrĩa maamũrĩrwo matungatagĩre Jehova marĩ athĩnjĩri-Ngai.

³⁶ Mũthenya ũrĩa maatĩrĩrwo maguta, Jehova nĩathanire atĩ andũ a Isiraeli mamaheage nyama ĩcio hĩndĩ ciothe ĩtuĩke rwĩga rwao nginya njjarwa iria igooka.

³⁷ ĩno nĩyo mũtabarĩre ya maruta ma njino, na ma mũtu, na ma kũhoroherio mehia, na ma mahĩtia, na ma kĩa mũrano, na ma ũiguano,

³⁸ marĩa Jehova aaheire Musa arĩ Kĩrĩma-inĩ gĩa Sinai, mũthenya ũrĩa aathire andũ a Isiraeli marehagĩre Jehova maruta mao kũu Werũ-inĩ wa Sinai.

8

Kwamūrwo kwa Harūni na Ariū Ake

¹ Nake Jehova akīra Musa atīrī,

² “Rehe Harūni na ariū ake, na nguo ciao, na maguta ma gūitanīrrio, na ndegwa ya iruta rīa kūhoroherio mehia, na ndūrūme igīrī, na gīkabū kīa mīgate īrugitwo ītarī na ndawa ya kūmbia,

³ ūcooke ūcookanīrrie kīūngano gīothe kīa andū a Isiraēli mūromo-inī wa Hema-ya-Gūtūnganwo.”

⁴ Musa agīka o ta ūrīa Jehova aamwathīte, nakīo kīūngano kīu gīgīcookanīrira mūromo-inī wa Hema-ya-Gūtūnganwo.

⁵ Nake Musa akīra kīūngano kīu atīrī, “Ūū nīguo Jehova aathanīte gwīkwo”

⁶ Nake Musa akīrehe Harūni na ariū ake hau mbere, akīmathambia na maaī.

⁷ Agīcooka akīhumba Harūni kanjū, na akīmuoha mūcibi, na akīmūhumba nguo īrīa ya igūrū ndaaya, na akīmwikīra ebodi. Ningī akīmuohera ebodi na mūcibi wa njohero ūrīa watumitwo wega; nī ūndū ūcio ūkīohererwo harī we, akīmūhotora nago.

⁸ Agīcooka akīmwikīra gakuo ga gīthūri, na gakuo-inī kau agīkīra Urimu na Thumimu.

⁹ Ningī akīoha Harūni kīremba mūtwe, na agīkīra gathuuma ga thahabu, nako nī tanji nyamūre, akīmīkīra mwena wa mbere wa kīremba o ta ūrīa Jehova aathīte Musa.

¹⁰ Ningī akīoya maguta marīa ma gūitanīrrio na akīmaitīrria Hema-īrīa-Nyamūre na kīrīa gīothe kīarī thīnī wayo, na nī ūndū ūcio agīciamūra.

¹¹ Nīaminjaminjīrie kīgongona kīu maguta mamwe ma macio maita mūgwanja, agītīrria kīgongona kīu maguta hamwe na indo ciakīo ciothe, na mbakūri hamwe na mirūgamo yakīo, agīciamūra.

¹² Nīaitīrrie Harūni maguta mamwe mūtwe akīmūtīrria maguta nīgeetha amwamūre.

¹³ Ningī akīrehe ariū a Harūni hau mbere na akīmahumba kanjū, akīmooha mīcibi na akīmekīra tūkūbia mūtwe, o ta ūrīa Jehova aathīte Musa.

¹⁴ Ningī akīneana ndegwa ya iruta rīa kūhoroherio mehia, nake Harūni na ariū ake makīgīrira moko mao igūrū rīa mūtwe wa ndegwa īyo.

¹⁵ Musa agīthīnja ndegwa īyo, na akīoya thakame īmwe yayo na kīara gīake, akīmīhaka hīa ciothe cia kīgongona nīgeetha atherie kīgongona. Agīcooka agīta thakame īyo ingī gītina-inī gīa kīgongona. Nī ūndū ūcio agīkīamūra nīguo akīhoroherie.

¹⁶ Ningī Musa akīoya maguta mothe marīa maahumbīre nyama cia nda, na marīa maahumbīre ini, na higo cierī na maguta ma cio, akīmacinīra kīgongona-inī.

¹⁷ No ndegwa īyo, hamwe na rūūa rwayo na nyama ciayo na mahu mayo agīcicinīra nja ya kambī, o ta ūrīa Jehova aathīte Musa.

¹⁸ Agīcooka akīneana ndūrūme ya iruta rīa njino, nake Harūni na ariū ake makīgīrira moko mao igūrū rīa mūtwe wa ndūrūme īyo.

¹⁹ Musa agīcooka agīthīnja ndūrūme īyo, na akīminjaminjīria thakame yayo mīena yothe ya kīgongona.

²⁰ Agīcooka agītinangia ndūrūme īyo icunjī, na agīcina mūtwe na icunjī icio na maguta.

21 Musa nīathambirie nyama cia nda na mathagirowo na maaī, na agīcinīra ndūrūme iyo yothē kīgongona-inī, īgītūika iruta rīa njino rīrī na mūtaraīko mwega, narīo nī iruta rīrutīirwo Jehova rīa gūcinwo na mwaki, o ta ūrīa Jehova aathīte Musa.

22 Ningī Musa akīneana ndūrūme iyo īngī, nīyo ndūrūme ya kīamūrano, nake Harūni na ariū ake makīgīrīra moko mao igūrū rīa mūtwe wayo.

23 Musa agīthīnja ndūrūme iyo, na akīoya thakame īmwe yayo akīmīhaka moni ya gūtū kwa ūrīo kwa Harūni, na kīara gīake kīrīa kīnene gīa guoko gwake kwa ūrīo, na kīara gīake kīrīa kīnene gīa kūgūrū gwake kwa ūrīo.

24 Ningī Musa akīrehe ariū a Harūni hau mbere, na akīmāhaka thakame īmwe moni cia matū mao ma ūrīo, na ciara ciao iria nene cia moko mao ma ūrīo, na ciara ciao iria nene cia magūrū mao ma ūrīo. Ningī akīmīnjaminjīria kīgongona thakame mīena yothē.

25 Agīcooka akīoya maguta, maguta ma mūtīng'oe mūnoru, na maguta mothe marīa mahumbīire nyama cia nda, na marīa mahumbīire inī, na higo cieri na maguta ma cio, o na kīero kīa mwena wa ūrīo.

26 Ningī kuuma gīkabū-inī kīa mīgate rīra yarugītwo ītarī ndawa ya kūmbia, kīrīa kīari hau mbere ya Jehova, akīoya kamūgate, na kamūgate kangī kaarugītwo na maguta, na kamūgate kangī kahūthū; agītūigīrīra igūrū rīa icunjī cia maguta macio na kīero-inī kīu kīa ūrīo.

27 Indo icio ciothe agīciigīrīra moko-inī ma Harūni na ma ariū ake, agīcithūngūthīria mbere ya Jehova itūike iruta rīa gūthūngūthio.

28 Ningī Musa agīcooka agīcioya kuuma moko-inī mao, agīcinīra kīgongona-inī igūrū rīa iruta rīa njino, irī iruta rīa kīamūrano rīrī na mūtaraīko mwega, nīrīo iruta rīrutīirwo Jehova rīa gūcinwo na mwaki.

29 Musa agīcooka akīoya gīthūri kīrī rwīga rwake thīnī wa ndūrūme iyo ya kīamūrano, agīgīthūngūthīria mbere ya Jehova gītūike iruta rīa gūthūngūthio, o ta ūrīa Jehova aathīte Musa.

30 Ningī Musa akīoya maguta mamwe ma macio ma gūitanīrīrio, na thakame īmwe kuuma kīgongona-inī agīcīmīnjaminjīria Harūni hamwe na nguo ciake, na ariū ake hamwe na nguo ciao. Nī ūndū ūcio akīamūra Harūni na nguo ciake, na ariū ake na nguo ciao.

31 Ningī Musa akīira Harūni na ariū ake atīrī, "Rugīrai nyama icio itoonyero-inī rīa Hema-ya-Gūtūnganwo na mūcirīre o hau hamwe na mīgate kuuma gīkabū-inī kīa iruta rīa kīamūrano, o ta ūrīa njathanīte ngoiga atīrī, 'Harūni na ariū ake nīmacirīage.'

32 Ningī mūcooke mūcine nyama na mīgate rīra īgūtīgara.

33 Mūtikehere itoonyero-inī rīa Hema-ya-Gūtūnganwo ihinda rīa mīthenya mūgwanja, nginya matukū manyu ma kwamūrwo mahinge, nī ūndū kwamūrwo kwanyu gūgaikara mīthenya mūgwanja.

34 Ūrīa gwīkītwo ūmūthī, gwathanītwo nī Jehova nīguo mūhoroherio.

35 No nginya mūikare itoonyero-inī rīa Hema-ya-Gūtūnganwo mīthenya mūgwanja, mūthenya na ūtukū, nīguo mūhingie ūrīa Jehova arenda, nīguo mūtīgakue; nīgūkorwo ūguo nīguo njathītwo."

36 Nī ūndū ūcio Harūni na ariū ake magīka maūndū marīa mothe Jehova aathīte Musa mekwo.

1 Mūthenya wa ĩnana wakinya, Musa agĩta Harũni na ariũ ake, na athuuri a Isiraeli.

2 Akĩra Harũni atĩrĩ, “Oya njaũ ya ndegwa ya iruta rĩaku rĩa kũhoroherio mehia na ndũrũme ya iruta rĩaku rĩa njino, cieri itigakorwo na kaũgũ, ũcineane hau mbere ya Jehova.

3 Ũcooke wĩre andũ a Isiraeli atĩrĩ: ‘Oyai thenge ya iruta rĩa kũhoroherio mehia, na gacaũ na gatũrũme, twerĩ twa ũkũrũ wa mwaka ũmwe na tũtarĩ na kaũgũ, tũtũke iruta rĩa njino,

4 na muoye ndegwa na ndũrũme cia iruta rĩa ũguano irutwo igongona mbere ya Jehova, hamwe na iruta rĩa mũtu ũtukanĩtio na maguta. Nĩgũkorwo ũmũthĩ Jehova nĩekũmumĩrĩra.’”

5 Nao magĩtwara indo icio Musa aathanĩte irutwo mbere ya Hema-ya-Gũtũnganwo, nakĩo kiũngano kĩa andũ a Isiraeli gĩothe gĩgĩkuhĩrĩria, gĩkĩrũgama hau mbere ya Jehova.

6 Musa agĩcooka akĩmeera atĩrĩ, “Ũũ nĩguo Jehova aathanĩte mwĩke, nĩguo riiri wa Jehova ũmumĩrĩre.”

7 Musa akĩra Harũni atĩrĩ, “Ũka kĩgongona-inĩ ũrute igongona rĩaku rĩa kũhoroherio mehia na iruta rĩaku rĩa njino, wĩhoroherie wee mwene na ũhoroherie andũ aya; ũcooke ũrute igongona rĩa indo iria andũ marehete ũmahoroherie, o ta ũria Jehova aathanĩte.”

8 Nĩ ũndũ ũcio Harũni agĩũka kĩgongona-inĩ, agĩthĩnja gacaũ ka iruta rĩa kũhoroherio mehia, nĩ ũndũ wake mwene.

9 Ariũ ake makĩmũrehere thakame ĩyo, nake agĩtobokia kĩara gĩake thakame-inĩ ĩyo, akĩmĩhaka hĩa cia kĩgongona; nayo thakame ĩyo ĩngĩ akĩmiĩta hau gĩtina-inĩ gĩa kĩgongona.

10 Agĩcooka agĩcinĩra maguta hau kĩgongona igũrũ, na higo cieri na maguta marĩa mahumbĩire ini, ma kuuma iruta-inĩ rĩu rĩa kũhoroherio mehia, o ta ũria Jehova aathĩte Musa;

11 nacio nyama cia iruta rĩu na rũua agĩcicinĩra nja ya kambĩ.

12 Nĩngĩ agĩthĩnja iruta rĩa njino. Nao ariũ ake makĩmũnengera thakame ĩyo, nake akĩmĩminjainjĩria kĩgongona mĩena yothe.

13 Nao makĩmũnengera iruta rĩu rĩa njino gĩcunjĩ kĩmwe gwa kĩmwe, o hamwe na mũtwe, nake agĩcicinĩra kĩgongona-inĩ.

14 Nĩngĩ agĩthambia nyama cia nda na mathagiwo na agĩcicinĩra igũrũ rĩa iruta rĩa njino hau kĩgongona-inĩ.

15 Nĩngĩ Harũni akĩrehe iruta rĩrĩa rĩarĩ rĩa kũrutĩrwo andũ. Akĩoya thenge ĩria ya kũrutĩrwo andũ ĩrĩ iruta rĩa kũmahoroheria mehia akĩmĩthĩnja akĩmiruta nĩ ũndũ wa iruta rĩa kũhoroheria mehia, o ta ũria ekĩte ĩyo ya mbere.

16 Harũni akĩrehe iruta rĩu rĩa njino akĩrĩruta o ta ũria gwaũtũtwo.

17 Agĩcooka akĩrehe iruta rĩa mũtu, akĩrũma ngundi yaguo, na akĩũcinĩra igũrũ rĩa kĩgongona hamwe na iruta rĩa njino rĩa rũcinĩ.

18 Nĩngĩ agĩthĩnja ndegwa na ndũrũme irĩ iruta rĩa ũguano nĩ ũndũ wa andũ. Ariũ ake makĩmũnengera thakame yacio, nake akĩmĩminjainjĩria kĩgongona mĩena yothe.

19 No maguta ma ndegwa, na ma ndũrũme, na ma mũting’oe mũnoru, na ma rũambũ, na higo cieri na maguta marĩa mahumbĩire ini,

20 icio magĩciigĩrĩra ithũri-inĩ, nake Harũni agĩcinĩra maguta macio kĩgongona-inĩ.

21 Harũni agĩcooka agĩthũngũthia ithũri icio na kĩero kĩa mwena wa ũrĩo mbere ya Jehova ĩrĩ iruta rĩa gũthũngũthio, o ta ũria Musa aathanĩte.

²² Ningĩ Harũni akĩambararia moko make amaroretie na kũrĩ andũ akĩmarathima. Na tondũ nĩarĩkĩtie kũruta iruta rĩu rĩa kũhoroherio mehia, na iruta rĩa njino, na iruta rĩa ũiguano, agĩkũrũka kuuma kigongona-inĩ.

²³ Musa na Harũni magĩthĩ magĩtoonya Hema-inĩ-ya-Gũtũnganwo. Rĩrĩa moimire nja, makĩrathima andũ; naguo riiri wa Jehova ũkiũmĩrĩra andũ othe.

²⁴ Mwaki ũkiũma harĩ Jehova ũgĩcina iruta rĩu rĩa njino na maguta marĩa maarĩ kigongona-inĩ. Na rĩrĩa andũ othe maawoonire makĩanĩrĩra nĩ gũkena, makiĩnamĩrĩra maturumithĩtie mothiũ mao thĩ.

10

Gĩkuũ kĩa Nadabu na Abihu

¹ Na rĩrĩ, ariũ a Harũni, nĩo Nadabu na Abihu, nĩmoire ngĩo ciao ciao ũbani, magĩciĩkĩra mwaki na makĩongerera ũbani; na makĩrehe mwaki ũteetĩkĩrĩtio mbere ya Jehova, ũrĩa wareganĩte na watho wa Jehova.

² Nĩ ũndũ ũcio mwaki ũkiũma kũrĩ Jehova, ũkĩmaniina, nao magĩkuĩra o hau mbere ya Jehova.

³ Ningĩ Musa akĩra Harũni atĩrĩ, “Ũndũ ũyũ nĩguo Jehova aaririe, rĩrĩa oigire atĩrĩ:

“‘Gatagati-inĩ ka andũ arĩa marĩthengagĩrĩra,
nĩndĩrĩonanagera ndĩ mũtheru;

nĩndĩrĩtĩagwo mbere ya andũ othe.’”

Nake Harũni agĩkira ki.

⁴ Musa agĩta Mishaeli na Elizafani, ariũ a Uzieli, ithe mũnini wa Harũni, akĩmeera atĩrĩ, “Ūkai haha, muoye ciimba cia ariũ a ithe wanyu, mũciumie nja ya kambĩ haraihu na itoonyero rĩa handũ-harĩa-haamũre.”

⁵ Nĩ ũndũ ũcio magĩũka, makĩmakuua, marĩ o na kanjũ ciao, makĩmatwara nja ya kambĩ, o ta ũrĩa Musa aathanĩte.

⁶ Ningĩ Musa akĩra Harũni na ariũ ake Eleazaru na Ithamaru atĩrĩ, “Mũtikanareke njuĩrĩ cianyu ciikare itarĩ njanũre, kana mũtembũrange nguo cianyu, nĩguo mũtigakue, na mũtũme Jehova arakarĩre kĩrĩndĩ gĩki gĩothe. No rĩrĩ, rekei andũ a nyũmba yanyu, nyũmba yothe ya Isiraeli, macakaire acio Jehova anĩnĩte na mwaki.

⁷ Mũtikehere itoonyero-inĩ rĩa Hema-ya-Gũtũnganwo nĩguo mũtigakue, tondũ nĩmũitĩrĩrio maguta ma Jehova.” Nĩ ũndũ ũcio magũka o ta ũrĩa Musa aameerire.

⁸ Ningĩ Jehova akĩra Harũni atĩrĩ,

⁹ “Wee na ariũ aku-rĩ, mũtikananyue ndibei kana kĩndũ o gĩothe kĩngĩtũma mũndũ arĩo rĩrĩa rĩothe mũrĩtoonyaga Hema-ya-Gũtũnganwo, nĩguo mũtigakue. Ũndũ ũcio nĩ ũtuĩke watho mwandĩke wa gũtũra nginya njiarwa-inĩ iria igooka.

¹⁰ No nginya mũkũũranage indo iria nyamũre na iria itarĩ nyamũre, o na iria irĩ thaahu na iria itarĩ thaahu,

¹¹ na no nginya mũrutage andũ a Isiraeli watho wotho wa kũrũmagĩrĩrwo, ũrĩa Jehova aamaheire na kanua ka Musa.”

¹² Ningĩ Musa akĩra Harũni na ariũ ake arĩa maatigaire, nĩo Eleazaru na Ithamaru, atĩrĩ, “Oyai iruta rĩu rĩa mũtu rĩatigarĩte kuuma harĩ maruta marĩa maarũfĩrwo Jehova ma gũcinwo na mwaki, mũrĩrĩre rĩthondeketwo rĩtarĩ na ndawa ya kũmbia, mũrĩrĩre hau mwena-inĩ wa kigongona, nĩ ũndũ nĩ iruta rĩtheru mũno makĩria.

¹³ Mūrĩrĩre handũ hatheru, tondũ nĩ rwĩga rwaku na rwa ariũ aku kuuma maruta-inĩ marĩa marutĩrwo Jehova ma gũcinwo na mwaki; tondũ ũguo nĩguo njathĩtwo.

¹⁴ No wee, na ariũ aku na airĩtu aku no mūrĩe gĩthũri kĩrĩa gĩathũngũthĩtio, na kiero kĩrĩa kĩaheanĩtwo. Mũcirĩre handũ hatarĩ thaahu; icio nĩwe ũheetwo hamwe na ciana ciaku ituĩke rwĩga rwanyu rwa maruta ma ũiguano ma andũ a Isiraeli.

¹⁵ Kiero kũu kĩarutĩtwo, na gĩthũri kũu gĩathũngũthĩtio, no nginya irehanĩro na maguta ma maruta ma gũcinwo na mwaki, na ithũngũthio mbere ya Jehova, ituĩke igongona rĩa gũthũngũthio. Rũrũ nĩruo rwĩga rwaku na rwa ciana ciaku hĩndĩ ciothe, o ta ũrĩa Jehova aathanĩte.”

¹⁶ Rĩrĩa Musa oorĩrĩrie ũhoru wa mbũri irĩa ya iruta rĩa kũhoroherio mehia, na akĩmenya atĩ nĩyarĩkĩtie gũcinwo biũ-rĩ, akĩrakarĩra Eleazaru na Ithamaru, ariũ a Harũni arĩa maatigaire, akĩmooria atĩrĩ,

¹⁷ “Nĩ kũ kĩgiririe mūrĩre iruta rĩu rĩa kũhoroheria mehia handũ-harĩa-haamũre? Nĩ iruta itheru mũno makĩria; mwaheirwo iruta rĩu rĩa kweheragia mahĩtia ma kĩrĩndĩ rĩrĩa mũkũmahoroheria hau mbere ya Jehova.

¹⁸ Kuona atĩ thakame yayo ndĩnatoonyio thĩnĩ wa Handũ-hau-Hatheru-rĩ, nĩmũkwagĩrĩrwo nĩkũrĩra mbũri iyo Handũ-hau-Haamũre, o ta ũrĩa ndaathanire.”

¹⁹ Harũni agĩcookeria Musa, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ūmũthĩ nĩmarutire igongona rĩao rĩa kũhoroherio mehia, na iruta rĩao rĩa njino hau mbere ya Jehova, no maũndũ ta macio o na nĩ manangora. Ingĩkũrĩite iruta rĩu rĩa kũhoroherio mehia ũmũthĩ-rĩ, ũndũ ũcio nĩũngikenirie Jehova?”

²⁰ Hĩndĩ irĩa Musa aiguire ũhoru ũcio-rĩ, akĩganĩra.

11

Irio iria irĩ Thaahu na iria itarĩ Thaahu

¹ Nake Jehova akĩra Musa na Harũni atĩrĩ,

² “Irai andũ a Isiraeli ũu, ‘Gatagatĩ-inĩ ka nyamũ ciothe iria irĩ bũrũri-inĩ-rĩ, ici nĩcio mũngĩrĩa:

³ No mūrĩe nyamũ o yothe irĩ mahũngũ marekanĩtie gatagatĩ biũ na ĩcookagia ithagumia.

⁴ “Nĩ kũrĩ nyamũ imwe icookagia o ithagumia tu, na ingĩ irĩ o mahũngũ marekanĩtie; icio mũtikanacĩre. Ngamũra o na aakorwo nĩcookagia ithagumia-rĩ, mahũngũ mayo matirekanĩtie; iyo irĩ thaahu harĩ inyuĩ.

⁵ Gĩkami o na aakorwo nĩgĩcookagia ithagumia-rĩ, mahũngũ makĩo matirekanĩtie; kũu kĩrĩ thaahu harĩ inyuĩ.

⁶ Mbũkũ o na aakorwo nĩcookagia ithagumia-rĩ, mahũngũ mayo matirekanĩtie; iyo irĩ thaahu harĩ inyuĩ.

⁷ Nayo ngũrwe o na akorwo mahũngũ mayo nĩmarekanĩtie biũ-rĩ, ndĩcookagia ithagumia; iyo irĩ thaahu harĩ inyuĩ.

⁸ Mũtikanarĩe nyama ciacio kana mũhutie ciimba ciacio; icio irĩ thaahu harĩ inyuĩ.

⁹ “Harĩ ciũmbe ciothe iria itũũraga maaĩ-inĩ ma iria na ma tũrũũ-rĩ, no mūrĩe ciothe iria irĩ mathagu manyiitaine na nĩ irĩ ngaracũ mwĩrĩ.

¹⁰ No ciũmbe ciothe iria irĩ iria-inĩ kana tũrũũ-inĩ, na itirĩ mathagu manyiitaine o hamwe na ngaracũ mwĩrĩ, irĩ imwe cia iria ithiiaga irĩ hamwe, kana irĩ ciothe cia iria irĩ muoyo kũu maaĩ-inĩ; no nginya mũcithũre biũ.

11 Na tondū no nginya mūcithūūre-rī, mūtikanarīe nyama ciacio, na no nginya mūthūūre ciimba ciacio biū.

12 Kīndū o gīothe gītūūraga maaī-inī na gītīrī mathagu manyiitainē kana ngaracū mwīrī, nīciagūthūūrwo nī inyuī biū.

13 “ ‘Ici nīcio nyoni iria mwagīrīrwo nīgūthūūra na mūtangīrīa tondū nī thūūre; nacio nī nderi, na ndiyū, na ndiyū iria njirū,

14 na hūngū īrīa ndune, na mūthemba o wothē wa hūngū iria njirū,

15 na mahuru mothe,

16 na ndundu īrīa īrī rūhīa, na ndundu īrīa īgambaga, na nyoni ya iria-inī īrīa īrī mathagu maraaya, na mūthemba o wothē wa rwīgī,

17 na gatundu karīa kanini, na nyoni ya iria-inī īrīa īrī ngingo ndaaya, na ndundu īrīa nene,

18 na ndundu īrīa njerū, na ndundu ya werū-inī, na hūngū ya iria-inī,

19 na karoga-ngunū, na mīthemba yothe ya cūcū-wa-njoka, na hudihuda, o na rūhuhu.

20 “ ‘Tūnyamū tuothe tūrīa tūmbūkaga na tūthiagīra thī na magūrū mana nī mwagīrīrwo nī gūtūthūūra mūno.

21 No nī kūrī tūnyamū tūmwe tūrī mathagu na tūthiaga na magūrū mana tūrīa mūngīrīa; na njatuo nī tūrīa tūrī na magūrū marī nyunīro ma gūtūteithia kūruga.

22 Thīnī wa tuo no mūrīe mīthemba yothe ya ngigī, na ndarārīki, na ngiria, o na kana ndaahi.

23 No tūnyamū tūu tūngī tuothe tūrī mathagu na tūrī na magūrū mana no nginya mūtūthūūre mūno.

24 “ ‘Nīmūgethaahia na maūndū maya; ūrīa wothe ūngīhutia ciimba ciatuo agaātinda arī na thaahu o nginya hwaī-inī.

25 Mūndū o wothe ūkooya kīimba gīatuo no nginya athambie nguo ciake, na nīagātinda arī na thaahu o nginya hwaī-inī.

26 “ ‘Nyamū o yothe īrekanītie mahūngū no matirekanītie biū, kana īrīa ītacoogakīa ithagumia, īyo īrī thaahu harī inyuī; mūndū o wothe ūkaahutia kīimba kīa īmwe yacio nīakanyiitwo nī thaahu.

27 Harī nyamū ciothe iria ithiiaga na magūrū mana-rī, iria ikinyaga na ithu irī thaahu harī inyuī; mūndū ūrīa wothe ūkaahutia ciimba ciacio agaātinda arī na thaahu o nginya hwaī-inī.

28 Mūndū o wothe ūngīoya ciimba ciacio no nginya athambie nguo ciake, na atīinde arī na thaahu o nginya hwaī-inī. Icio irī thaahu harī inyuī.

29 “ ‘Harī nyamū ciothe iria ithiagīra thī, ici nīcio irī thaahu harī inyuī: mūrūngūru na mbīa, na njagathi iria nene cia mīthemba yothe,

30 na gīthenyūka, na kīgurumūki, na njagathi, na gīcagathi kīrīa kīa mahīga-inī, na kīmbu.

31 Harī iria ciothe ithiagīra thī, ici irī thaahu harī inyuī. Mūndū o wothe ūngīcihutia ikuīte-rī, agaātinda arī na thaahu o nginya hwaī-inī.

32 Rīrīa īmwe yacio īngikua na īgūire kīndū, kīndū kīu o na kīngīkorwo kīrī kīa wīra ūrīkū, nīgīkanyiitwo nī thaahu, o na aakorwo gīthondeketwo na mbaū, kana gītambaya, kana rūūa kana ikūnia. Nīkīrīndwo maaī-inī; gīgaakorwo kīrī na thaahu o nginya hwaī-inī, na nīgīgacooka gīthirwo nī thaahu.

33 Nyamū īmwe ya icio īngīgūa thīnī wa nyūngū ya rīūmba-rī, kīndū kīrīa gīothe kīrī thīnī wayo nīgīkanyiitwo nī thaahu, na no nginya mūūrage nyūngū īyo.

³⁴ Irio o ciothe ingĩrĩño no ikorwo irĩ na maaĩ moimĩte nyũngũ-inĩ ta ĩyo irĩ na thaahu, na kĩndũ o gĩothe gĩa kũnyuuo kiumĩte thĩnĩ wayo kĩrĩ na thaahu.

³⁵ Kĩndũ o gĩothe kĩngĩkaagwĩrwo nĩ kĩimba kĩmwe gĩacio, nĩgĩkanyitwo nĩ thaahu; riiko kana nyũngũ ya kũruga no nginya ciũragwo. Indo icio irĩ na thaahu, nacio indo icio nĩgatuĩka thaahu harĩ inyuĩ.

³⁶ No rĩrĩ, gĩthima kana irima rĩa maaĩ, icio itingĩnyitwo nĩ thaahu, no mũndũ o wothe ũkaahutia kĩimba kĩmwe kĩa indo icio irĩ thaahu nĩakanyitwo nĩ thaahu.

³⁷ Kĩimba kĩngĩkaagwĩra mbeũ o na irĩkũ cia kũhaandwo, itikanyitwo nĩ thaahu.

³⁸ No mbeũ icio ingĩkorwo irindĩtuo maaĩ-inĩ, nakĩo kĩimba gĩcigũire, mbeũ icio irĩ na thaahu harĩ inyuĩ.

³⁹ “ Nyamũ ĩrĩa mwĩtikĩrĩtio kũrĩa ĩngĩkua, mũndũ o wothe ũkaahutia kĩimba kĩaayo agaatainda arĩ na thaahu o nginya hwaĩ-inĩ.

⁴⁰ Mũndũ o wothe ũngĩrĩa nyama cia kũimba kũu no nginya athambie nguo ciake, nake agaatainda arĩ na thaahu o nginya hwaĩ-inĩ. Mũndũ o wothe ũngĩoya kũimba kũu no nginya athambie nguo ciake, nake atiinde arĩ na thaahu o nginya hwaĩ-inĩ.

⁴¹ “ Kĩũmbe gĩothe kĩrĩa gĩtambaga thĩ nĩgĩthũũre; ti gĩa kũrĩño.

⁴² Mũtikana rĩe kũũmbe gĩothe kĩrĩa gĩtambaga thĩ, kana gĩthiiaaga na nda, kana na magũrũ mothe mana, kana magũrũ maingĩ; icio mũcithũũre mũno.

⁴³ Mũtikane thaahie na kũũmbe o na kĩmwe gĩacio. Mũtikane ĩkĩre thaahu nĩ ũndũ wacio kana mũreke imũgwatie thaahu.

⁴⁴ Nĩ nĩ nĩ Jehova Ngai wanyu; mwĩamũrei na mwĩtherie, tondũ nĩ ndĩ mũtheru. Mũtikane thaahie na kũũmbe o gĩothe kĩrĩa gĩtambaga thĩ.

⁴⁵ Nĩ nĩ nĩ Jehova ũrĩa wamũrutire kuuma bũrũri wa Misiri ndũike Ngai wanyu; nĩ ũndũ ũcio mwĩtherie, tondũ nĩ ndĩ mũtheru.

⁴⁶ “ Macio nĩmo mawatho marĩa makonĩ nyamũ, na nyoni, na kĩndũ gĩothe kĩrĩ muoyo kĩrĩa gĩthiia gĩra maaĩ-inĩ, na kũũmbe o ro gĩothe kĩrĩa gĩtambaga thĩ.

⁴⁷ No nginya mũkũũranage nyamũ iria irĩ thaahu na iria itarĩ thaahu, na mũkũũranage ciũmbe iria irĩ muoyo ingĩrĩño na iria itangĩrĩño.’ ”

12

Gũtherio Thuutha wa Kũgĩa Mwana

¹ Ningĩ Jehova akĩira Musa atĩrĩ,

² “ ĩra andũ a Isiraeli ũũ: ‘Mũndũ-wa-nja angĩgĩa nda aciare kahĩ, nĩagaikara arĩ na thaahu mĩthenya mũgwanja o ta ũrĩa aikaraga arĩ na thaahu ihinda rĩake rĩa mweri.

³ Na mĩthenya wa kanana wakinya, kahĩ kau nĩgakaaruithio.

⁴ Nake mũndũ-wa-nja ũcio no nginya eterere mĩthenya mĩrongo ĩtatũ na ĩtatũ nĩguo atherio thaahu wa kuura thakame. Ndakanahutie kĩndũ kĩaamũre kana atoonye handũ-harĩa-haamũre o nginya matukũ ma gũtherio gwake mathire.

⁵ No angĩciara mwana wa kairĩtu, agaaikara arĩ na thaahu ciunia igĩrĩ, o ta ũrĩa aikaraga arĩ na thaahu ihinda rĩake rĩa mweri. Ningĩ no nginya eterere mĩthenya mĩrongo ĩtandatũ na ĩtandatũ nĩguo atherio thaahu wa kuura thakame.

6 “Hĩndĩ ĩrĩa matukũ make ma gũtherio, marĩ ma kahũ kana ma kairĩtu, makahinga-rĩ, nĩakarehera mũthĩnjĩri-Ngai gatũrũme ka mwaka ũmwe hau itoonyero-inĩ rĩa Hema-ya-Gũtũnganwo, karĩ iruta rĩa njino, na atware gatutura kana ndirahũgĩ ya iruta rĩa kũhoroherio mehia.

7 Nake mũthĩnjĩri-Ngai nĩagacirũtira hau mbere ya Jehova nĩguo amũhoroherie, nake mũndũ-wa-nja ũcio nĩagathirwo nĩ thaahu wa kuuma gwa thakame.

“Macio nĩmo mawatho ma mũndũ-wa-nja ũrĩa ũciarĩte kahũ kana kairĩtu.

8 Angĩkorwo ndangĩhota kũruta gatũrũme, nĩakaruta ndirahũgĩ igĩrĩ kana tũtutuura twĩrĩ, kamwe ka iruta rĩa njino na karĩa kangĩ ka iruta rĩa kũhoroherio mehia. Ũguo nĩguo mũthĩnjĩri-Ngai akaamũhoroheria, nake mũndũ-wa-nja ũcio nĩagathera.’”

13

Mawatho Makonĩ Mĩrimũ ya Ngoothi

1 Ningĩ Jehova akĩira Musa na Harũni atĩrĩ,

2 “Hĩndĩ ĩrĩa mũndũ o wothe angĩgĩa na handũ haimbu, kana mũtũnda, kana handũ hakaragacũku ngoothi-inĩ yake, harĩa hangĩtuika mũrimũ wa ngoothi ũngĩgwatanio-rĩ, no nginya atwarwo kũrĩ Harũni, ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai, kana kũrĩ ũmwe wa arĩũ ake ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai.

3 Nake mũthĩnjĩri-Ngai arore kĩronda kũ kĩrĩ ngoothi-inĩ yake, na angĩkorwo njuĩrĩ ya handũ hau harũaru nũgarũrũkĩte ĩkerũha, na kĩronda kũ kionwo kĩrikĩre thĩnĩ wa mwĩrĩ gũkĩra harĩa ngoothi yakinya-rĩ, ũcio nĩ mũrimũ wa ngoothi ũngĩgwatanio. Nake mũthĩnjĩri-Ngai aarĩkia kũmũrora, nĩagacooka atue atĩ mũndũ ũcio arĩ na thaahu.

4 Angĩkorwo kĩmeni kũ arĩ nakĩo ngoothi-inĩ yake nĩkĩerũhĩte na gĩtirikĩre ngoothi-inĩ, nayo njuĩrĩ yaho ndĩerũhĩte-rĩ, mũthĩnjĩri-Ngai nĩakaiiga mũndũ ũcio mũrũaru handũ mwanya mĩthenya mũgwanja.

5 Mũthenya wa mũgwanja, mũthĩnjĩri-Ngai nĩakamũrora na angĩkoona atĩ kĩronda gĩtigarũrũkĩte na gĩtĩthegeete-rĩ, nĩakamũiga handũ mwanya mĩthenya ĩngĩ mũgwanja.

6 Mũthenya wa mũgwanja mũthĩnjĩri-Ngai, nĩakamũrora o rĩngĩ, na angĩkorwo kĩronda kũ nĩkĩrathira na gĩtĩthegeete ngoothi-inĩ-rĩ, mũthĩnjĩri-Ngai nĩagatua atĩ mũndũ ũcio ndarĩ na thaahu; ĩyo no mĩtũnda. Mũndũ ũcio no nginya athambie nguo ciake, nake nĩagathera, athirwo nĩ thaahu.

7 No mũtũnda ũcio ũngĩthegea ngoothi-inĩ yake thuutha wa kwĩonania harĩ mũthĩnjĩri-Ngai, nĩguo atũke ndarĩ na thaahu, no nginya acooke kũrĩ mũthĩnjĩri-Ngai rĩngĩ.

8 Mũthĩnjĩri-Ngai ũcio nĩakamũrora, na angĩkorwo mũtũnda ũthegeete ngoothi-inĩ, nĩakamũtua atĩ arĩ na thaahu; ũcio nĩ mũrimũ wa ngoothi ũrĩa ũngĩgwatanio.

9 “Rĩrĩa mũndũ o wothe angĩgĩa na mũrimũ wa ngoothi ũngĩgwatanio-rĩ, no nginya atwarwo harĩ mũthĩnjĩri-Ngai.

10 Mũthĩnjĩri-Ngai nĩakamũrora, na angĩkorwo harĩ na handũ haimbu hakeerũha ngoothi-inĩ hagatũma njuĩrĩ yerũhe, na angĩkorwo handũ hau haimbu nĩhatũrũkĩte hakagĩa kĩronda-rĩ,

11 ũcio nĩ mũrimũ wa ngoothi ũtangĩhona, nake mũthĩnjĩri-Ngai nĩagatua atĩ mũndũ ũcio arĩ na thaahu. Ndakamũiga handũ mwanya, tondũ mũndũ ũcio nĩarĩkĩtie kũgĩa na thaahu.

12 “No rīrī, mūrīmū ūcio ūngīhunja ngoothi-inī yake yothe, na harīa hothe mūthīnjīri-Ngai angīhota kuona oone atī mūrīmū ūcio ūiyūrīte ngoothi-inī ya mūdū ūcio mūrūaru kuuma mūtwe nginya magūrū-rī,

13 mūthīnjīri-Ngai ūcio nīakamūrora, na aakorwo mūrīmū ūcio nī ūiyūrīte mwīrī wake wothe, nīagatua atī mūdū ūcio ndarī na thaahu. Kuona atī nīerūhīte kūdū guothe-rī, ndarī na thaahu.

14 No hīndī irīa yothe mūdū ūcio angīonwo arī na ironda-rī, nīagatuīka arī na thaahu.

15 Rīrīa mūthīnjīri-Ngai angīona kīronda-rī, nīagatua atī mūdū ūcio arī na thaahu. Kīronda kīu kīrī na thaahu; mūdū ūcio arī na mūrīmū ūngīgwatanio.

16 No kīronda kīu kīngīgarūrūka kīerūhe, no nginya mūdū ūcio athī harī mūthīnjīri-Ngai.

17 Nake mūthīnjīri-Ngai ūcio nīakamūrora, na aakorwo ironda nīcierūhīte-rī, mūthīnjīri-Ngai nīagatua atī mūdū ūcio mūrūaru ndarī na thaahu, nake nīagatuīka ndarī na thaahu.

18 “Rīrīa mūdū angīgīa na ihūha ngoothi-inī yake na rīcooke rīhone,

19 naho hau ihūha rīraarī haimbe na herūhe, kana hagīe na kameni gatune-rī, no nginya athī akeyonanie kūrī mūthīnjīri-Ngai.

20 Mūthīnjīri-Ngai ūcio nīakarora handū hau, na hangīoneka nī harikīre gūkīra ngoothi, na njuīrī cīaho ikerūha, mūthīnjīri-Ngai nīagatua atī mūdū ūcio arī na thaahu. Nī mūrīmū wa ngoothi ūngīgwatanio ūtuthūkīte harīa ihūha rīu rīraarī.

21 No, mūthīnjīri-Ngai angīrora handū hau one hatīrī na njuīrī njerū thīnī waho, na hatīrīkīre gūkīra ngoothi, na nīhahohete-rī, hīndī īyo mūthīnjīri-Ngai nīakamūga handū mwanya ihīnda rīa mīthenya mūgwanja.

22 Kūngīkorwo kīronda kīa ihūha rīu nīkīrathegea ngoothi-inī, mūthīnjīri-Ngai nīagatua atī mūdū ūcio arī na thaahu; ūcio nī mūrīmū ūngīgwatanio.

23 No handū hau hangīkorwo hatīgarūrūkīte na hatithegeete, kīu no kīrema kīa ihūha, nake mūthīnjīri-Ngai nīagatua atī mūdū ūcio ndarī na thaahu.

24 “Mūdū angīgīa na ihīa ngoothi-inī yake, narīo ihīa rīu rīgīe na kīronda gītunīhe kana kīerūhe-rī,

25 mūthīnjīri-Ngai ūcio nīakarora handū hau, na angīkorwo njuīrī cīaho nīcierūhīte, na hakorwo hakīoneka harikīre gūkīra ngoothi-rī, ūcio nī mūrīmū ūngīgwatanio ūtūrīkīre ihīa-inī rīu. Nake mūthīnjīri-Ngai nīagatua atī mūdū ūcio arī na thaahu; ūcio nī mūrīmū wa ngoothi ūngīgwatanio.

26 No mūthīnjīri-Ngai angīkaarora one atī hatīrī na njuīrī njerū kīrema-inī kīu na tī harīkīru gūkīra ngoothi yake na nīhahohete-rī, thuutha ūcio mūthīnjīri-Ngai nīakamūga handū mwanya mīthenya mūgwanja.

27 Mūthenya wa mūgwanja mūthīnjīri-Ngai nīakamūrora rīngī, naguo mūrīmū ūcio ūngīkorwo nīurathegea ngoothi-inī-rī, mūthīnjīri-Ngai nīagatua atī mūdū ūcio arī na thaahu; ūcio nī mūrīmū wa ngoothi ūngīgwatanio.

28 No handū hau hangīkorwo hatīgarūrūkīte, na hatithegeete ngoothi-inī, no nīhahohete, ūcio nī ūmbu wa ihīa rīu, nake mūthīnjīri-Ngai nīagatua atī mūdū ūcio ndarī na thaahu; kīu no kīrema kīa ihīa.

29 “Mūdū mūrūme kana mūdū-wa-nja angīkorwo na kīronda mūtwe kana kīreru-rī,

30 mūthīnjīri-Ngai nīakarora kīronda kīu, na kīngīoneka kīrikīire gūkīra ngoothi, nayo njuīrī yaho īkorwo nī ya rangi wa ngoikoni, na īkorwo īrī njeke, mūthīnjīri-Ngai nīagatua atī mūdū ūcio arī na thaahu; ūcio nī ūhere, nī mūrīmū wa mangū ma mūtwe kana ma kīreru.

31 No hīndī īrīa mūthīnjīri-Ngai angīrora kīronda kīa mūthēmba ūcio, na gīkorwo ti kīrikīru gūkīra ngoothi, na hatīrī njuīrī njirū thīnī wakīo, hīndī īyo mūthīnjīri-Ngai nīakaiga mūdū ūcio mūrūaru handū mwanya mīthenya mūgwanja.

32 Mūthenya wa mūgwanja, mūthīnjīri-Ngai ūcio nīakarora kīronda kīu rīngī, na angīkorwo ūhere ūcio ndūthegeete na hatīrī njuīrī cia rangi wa ngoikoni, na gītikuoneka kīrikīire gūkīra ngoothi-rī,

33 no nginya mūdū ūcio enjwo tiga o harīa harūaru, nake mūthīnjīri-Ngai nīakamūiga handū mwanya mīthenya īngī mūgwanja.

34 Mūthenya wa mūgwanja, mūthīnjīri-Ngai ūcio nīakarora ūhere ūcio o rīngī, na angīkorwo ndūthegeete ngoothi-inī na ndūkuoneka ūrikīire gūkīra ngoothi-rī, mūthīnjīri-Ngai ūcio nīagatua atī mūdū ūcio ndarī na thaahu. No no nginya athambie nguo ciake, na nīagatuīka ndarī na thaahu.

35 No, ūhere ūcio, ūngīthegea ngoothi-inī thuutha wa mūdū ūcio gūtuo atī ndarī na thaahu-rī,

36 mūthīnjīri-Ngai ūcio nīakamūrora na angīkorwo ūhere ūcio nīūthegeete ngoothi-inī, mūthīnjīri-Ngai ūcio ndakabatarīo nīkūrora njuīrī cia rangi wa ngoikoni; mūdū ūcio arī na thaahu.

37 No mūthīnjīri-Ngai angīkoona atī hatīrī na ūgarūrūku na nīhamerete njuīrī njirū, ūhere ūcio nīūhonete. Mūdū ūcio ndarī na thaahu, nake Mūthīnjīri-Ngai nīakamūtua ndarī na thaahu.

38 "Hīndī īrīa mūdū mūrūme kana mūdū-wa-nja angīgīa na tūmeni twerū ngoothi-inī-rī,

39 mūthīnjīri-Ngai nīagatūrora, na tuo tūngīkorwo ti twerū mūno-rī, ūcio nī mūtūnda ūtangīrwaria mūdū ūtuthūkīte ngoothi-inī; mūdū ūcio ndarī na thaahu.

40 "Hīndī īrīa mūdū angīmunyūka njuīrī na agīe na kīhara-rī, ūcio ndarī na thaahu.

41 Angīkorwo amunyūkīte njuīrī īrutītīe na thiithi akagīa kīhara kīa na mbere, ūcio ndarī na thaahu.

42 No angīkorwo arī na kīronda gītune kīhara-inī kana thiithi-inī wake-rī, ūcio nī mūrīmū ūngīgwatanio ūratuthūka kīhara-inī kana thiithi-inī wake.

43 Mūthīnjīri-Ngai nīakamūrora, na angīkorwo kīronda kīu kīimbīte kīhara-inī kana thiithi-inī nī gītune gīkahaana ta mūrīmū wa ngoothi ūngīgwatanio-rī,

44 mūdū ūcio nī mūrūaru na arī na thaahu. Mūthīnjīri-Ngai nīakamūtua arī na thaahu nī ūndū wa kīronda kīu kīrī mūtwe wake.

45 "Mūdū ūrī na mūrīmū ta ūcio ūngīgwatanio-rī, no nginya ehumbe nguo ndarūku, na arekererīe njuīrī yake, na ahumbīre kanua gake, athīī akīanagīrīra akiugaga atīrī, 'Ndī na thaahu! Ndī na thaahu!'

46 Rīrīa rīothe mūdū ūcio arī na mūrīmū ūcio, arīkoragwo arī na thaahu. No nginya atūūrage wiki, na no nginya atūūrage nja ya kambī.

Mawatho Makonū Ūgumu

47 "Nguo o na īrīkū īngīguma, īrī ya guoya wa ng'ondū kana ya gatani,

⁴⁸ kana ya taama o wotho ūtumītwo na ndigi njogotho kana taama wa gatani, kana guoya wa ng'ondū, kana rūūa o ruotho, kana kīndū o gīotho gīthondeketwo na rūūa-rī,

⁴⁹ na angīkorwo ūgumu ūcio ūrī nguo-inī, kana rūūa-inī, kana taama-inī wa ndigi njogotho, kana taama-inī o wotho mūtume, kana kīndū-inī o gīotho gītumītwo na rūūa-rī, ūgumu ūcio ūngīkorwo na rangi ta wa nyeki nduru kana mūtume, ūcio nī ūgumu ūrathegea, na no nginya wonio mūthīnjīri-Ngai.

⁵⁰ Mūthīnjīri-Ngai nīakarora ūgumu ūcio, na aige kīndū kīu kīrī na ūgumu handū mwanya mīthenya mūgwanja.

⁵¹ Mūthenya wa mūgwanja nīakarora kīndū kīu, na angīkorwo ūgumu ūcio nīūthegeete nguo-inī, kana ndigi-inī njogotho, kana taama-inī mūtume, kana rūūa-inī, rūrī rwa kūrūtīrwo wīra o na ūrīkū, ūcio nī ūgumu wa kwananga; kīndū kīu kīrī na thaahu.

⁵² No nginya acine nguo īyo, kana ndigi icio njogotho, kana taama ūcio mūtume na guoya wa ng'ondū kana gatani, kana kīndū kīngī gīotho kīa rūūa rūrīa rūgwatie ūgumu ūcio, nī ūndū ūgumu ūcio nī wa kwananga; kīndū kīu no nginya gīcinwo.

⁵³ "No rīrī, rīrīa mūthīnjīri-Ngai angīrora kīndū kīu, ūgumu ūcio ūkorwo ndūthegeete nguo-inī īyo, kana ndigi-inī icio njogotho kana taama-inī ūcio mūtume, kana kīndū kīa rūūa-rī,

⁵⁴ nīagaathana kīndū kīu kīgwatītio ūgumu gīthambio. Ningī nīagakīga handū mwanya mīthenya īngī mūgwanja.

⁵⁵ Thuutha wa kīndū kīu kīgwatie ūgumu gīthambio-rī, mūthīnjīri-Ngai nīagakīrora, na angīkorwo ūgumu ūcio ndūrī ūndū ūgarūrūkīte, o na gūtūika ndūthegeete-rī, kīndū kīu kīrī na thaahu. Nīgīcinwo na mwaki, o na aakorwo ūgumu ūnyītīte mwena ūmwe kana ūrīa ūngī.

⁵⁶ Hīndī rīra mūthīnjīri-Ngai angīrora kīndū kīu na akore ūgumu ūcio ūnyihanyīhīte thuutha wa kīndū kīu gūthambio-rī, nīagatembūra nguo īyo eherie hau he na ūgumu kuuma nguo-inī īyo, kana rūūa-inī, kana ndigi-inī icio njogotho, kana taama-inī ūcio mūtume.

⁵⁷ No ūgumu ūcio ūngīcooka woneke nguo-inī, kana harī ndigi icio njogotho, kana taama ūcio mūtume, kana kīndū kīa rūūa, ūgumu ūcio nīgūthegea ūrathegea, na kīrīa gīotho kīrī na ūgumu ūcio no nginya gīcinwo na mwaki.

⁵⁸ Nguo īyo, kana ndigi icio njogotho, kana taama mūtume, kana kīndū kīa rūūa kīrīa gīthambītio gīkaniinwo ūgumu ūcio no nginya gīthambio rīngī, na nī gīgaathirwo nī thaahu."

⁵⁹ Macio nīmo mawatho marīa makonīi indo inyītītwo nī ūgumu, irī cia guoya wa ng'ondū, kana taama wa gatani, kana ndigi njogotho, kana taama mūtume, kana kīndū o gīotho kīa rūūa, nīmo mawatho ma gūtua kana indo icio irī na thaahu kana itirī na thaahu.

14

Gūtherio Thaahu wa Mīrimū ya Ngoothi

¹ Ningī Jehova akīira Musa atīrī,

² "Maya nīmo mawatho makonīi mūndū mūrūaru hīndī yake ya gūtherio thaahu, rīrīa aarehwo kūrī mūthīnjīri-Ngai:

³ Mūthīnjīri-Ngai nīakoima nja ya kambī amūrōre. Angīkorwo mūndū ūcio nīahonete mūrīmū ūcio wa kīgwanatio wa ngoothi,

⁴ mūthīnjīri-Ngai nāagaathana areherwo nyoni igīrī irī muoyo na itarī na thaahu, na kamūtī ka mūtarakwa, na rūrigi rwa rangi wa gakarakū, na mūthobi irehwo nī ūndū wa mūdū ūcio ūgūtherio.

⁵ Mūthīnjīri-Ngai acooke aathana atī nyoni imwe yacio ithīnjīrwo igūrū rīa nyūngū ya rīumba irī na maaī matahītwo o hīndī iyo.

⁶ Ningī acooke oe nyoni iyo irī muoyo, amītobokie, hamwe na kamūtī kau ka mūtarakwa, na rūrigi rūu rwa gakarakū na mūthobi thīnī wa thakame ya nyoni iyo ithīnjīrwo igūrū wa maaī macio matahītwo o hīndī iyo.

⁷ Mūthīnjīri-Ngai nīakaminjīria mūdū ūcio ūratherio mūrimū ūcio ūngīgwatanio thakame iyo maita mūgwanja, na acooke oige atī mūdū ūcio ndarī na thaahu. Ningī acooke arekererie nyoni iyo ingī irī muoyo yūmbūke ithīi werū-inī.

⁸ “Mūdū ūcio ūtheretio no nginya athambie nguo ciake, no nginya enjwo njuīrī yake yothe na ethambe na maaī nīguo athirwo nī thaahu. Thuutha ūcio, no atoonye kambī; no rīrī, no nginya aikare nja ya hema yake mīthenya mūgwanja.

⁹ Mūthenya wa mūgwanja no nginya enjwo njuīrī yake yothe; no nginya enjwo mūtwe, na nderu, na ngobe, na njuīrī iria ingī ciake ciothe. Na no nginya athambie nguo ciake na ethambe na maaī, nake nīgathirwo nī thaahu.

¹⁰ Mūthenya wa kanana wakinya, no nginya atwarīre mūthīnjīri-Ngai tūtūrūme twīrī na kamwaī, o kamwe ka ūkūrū wa mwaka ūmwe, na ciothe ikorwo itarī na kaūngū, atware hamwe na icunjī ithatū cia ikūmi cia eba* ya mūtu mūhinyu ūtukanītio na maguta nī ūndū wa iruta rīa mūtu, na kabakūri kamwe ka maguta.

¹¹ Mūthīnjīri-Ngai ūrīa ūgaatua atī mūdū ūcio ndarī na thaahu nīagatwara mūdū ūcio ūratherio hamwe na maruta make mbere ya Jehova hau itoonyero-inī rīa Hema-ya-Gūtūnganwo.

¹² “Ningī mūthīnjīri-Ngai ūcio nīakoya gatūrūme kamwe gatuo, akarute karī iruta rīa mahītia, hamwe na kabakūri kau ka maguta; nīagacithūngūthīria hau mbere ya Jehova ituīke iruta rīa gūthūngūthio.

¹³ Nīagathīnjīra gatūrūme kau handū harīa hatheru, harīa iruta rīa kūhoroherio mehia na iruta rīa njino ithīnjagīrwo. O ta ūrīa iruta rīa kūhoroherio mehia rīrī rīa mūthīnjīri-Ngai-rī, no taguo iruta rīa mahītia rīrī rīake, rīu nī iruta itheru mūno makīria.

¹⁴ Mūthīnjīri-Ngai ūcio nīakoya thakame imwe ya iruta rīu rīa mahītia na amīhake moni ya gūtū kwa ūrīo kwa mūdū ūcio ūratherio, na kīara kīria kīnene gīa guoko gwake kwa ūrīo, na kīara kīria kīnene gīa kūgūrū gwake kwa ūrīo.

¹⁵ Mūthīnjīri-Ngai nīagacooka oe maguta mamwe marīa marī kabakūri-inī amaitīrīre rūhī rwake rwa mwena wa ūmotho,

¹⁶ acooke atobokie kīara gīake kīa muoroto kīa ūrīo maguta-inī macio marī rūhī rwake, aminjaminje maguta mamwe ma macio marī kīara gīake mbere ya Jehova maita mūgwanja.

¹⁷ Mūthīnjīri-Ngai ūcio nīakoya maguta mamwe ma marīa matigaire rūhī rwake amahake moni ya gūtū kwa ūrīo kwa mūdū ūcio ūratherio, na kīara kīria kīnene gīa guoko gwake kwa ūrīo, na kīara kīria kīnene gīa kūgūrū gwake kwa ūrīo, igūrū rīa thakame iyo ya iruta rīa mahītia.

¹⁸ Namu maguta macio mangī marī rūhī rwake, mūthīnjīri-Ngai nīakamahaka mūtwe wa mūdū ūcio ūratherio nīguo amūhoroherie hau mbere ya Jehova.

* 14:10 nī ta kilo ithathatū na nuthu (6.5)

19 “Ningĩ mũthĩnjĩri-Ngai nĩakaruta igongona rĩa kũhoroherio mehia ahoroherie mũndũ ũcio ũratherio thaahu wake. Thuutha ũcio, mũthĩnjĩri-Ngai nĩagathĩnja iruta rĩa njino

20 na arĩrutĩre kĩgongona-inĩ, hamwe na iruta rĩa mũtu nĩguo amũhoroherie, nake athirwo nĩ thaahu.

21 “No rĩrĩ angĩkorwo mũndũ ũcio nĩ mũthĩni na ndangĩhota kũruta indo icio, no nginya arute gatũrũme kamwe gatũike iruta rĩa mahĩtia rĩa gũthũngũthio nĩguo rĩmũhoroherie, hamwe na gĩcunjĩ gĩa ikũmi kĩa eba[†] ya mũtu ũria mũhinyu mũno ũtukaniĩtio na maguta, rĩtuĩke iruta rĩa mũtu, na kabakũri ka maguta,

22 na ndirahũgĩ igĩrĩ kana tũtutuura twĩrĩ, o iria angĩhota kũruta, ĩmwe ĩtuĩke ya iruta rĩa kũhoroherio mehia, na rĩria ĩngĩ ya iruta rĩa njino.

23 “Mũthenya wa kanana wakinya no nginya acirehe kũrĩ mũthĩnjĩri-Ngai hau itoonyero rĩa Hema-ya-Gũtunganwo nĩgeetha athererio hau mbere ya Jehova.

24 Nake mũthĩnjĩri-Ngai nĩakoya gatũrũme kau ka iruta rĩa mahĩtia, hamwe na kabakũri ka maguta, acithũngũthĩrie mbere ya Jehova ĩtuĩke iruta rĩa gũthũngũthio.

25 Nĩagathĩnja gatũrũme ka iruta rĩa mahĩtia na acooke oe thakame ĩmwe yako amĩhake moni ya gũtũ kwa ũrĩo kwa mũndũ ũcio ũratherio, na amĩhake kĩa kĩa kĩnene gĩa guoko gwake kwa ũrĩo na kĩa kĩa kĩnene gĩa kũgũrũ gwake kwa ũrĩo.

26 Mũthĩnjĩri-Ngai nĩagekĩra maguta mamwe rũhĩ rwa mwena wake wa ũmotho,

27 na aminjaminje maguta mamwe ma macio marĩ rũhĩ rwake na kĩa kĩa muoroto gĩa guoko gwake kwa ũrĩo, hau mbere ya Jehova, maita mũgwanja.

28 Maguta mamwe ma macio marĩ rũhĩ rwake amahake o harĩa aahakĩte thakame ya iruta rĩa mahĩtia, moni-inĩ ya gũtũ kwa ũrĩo kwa mũndũ ũcio ũratherio, na kĩa kĩa kĩnene gĩa guoko gwake kwa ũrĩo na kĩa kĩa kĩnene gĩa kũgũrũ gwake kwa ũrĩo.

29 Namo maguta macio mangĩ marĩ rũhĩ rwake, mũthĩnjĩri-Ngai nĩakamahaka mũtwe wa mũndũ ũcio ũratherio, nĩguo amũhoroherie hau mbere ya Jehova.

30 Ningĩ nĩakaruta igongona rĩa ndirahũgĩ kana tũtutuura, o iria mũndũ ũcio angĩhota kũruta,

31 ĩmwe ĩrĩ iruta rĩa kũhoroherio mehia na ĩyo ĩngĩ ĩrĩ iruta rĩa njino, o hamwe na iruta rĩa mũtu. Ũguo nĩguo mũthĩnjĩri-Ngai akaahoroheria mũndũ ũcio ũratherio hau mbere ya Jehova.”

32 Macio nĩmo mawatho makoniĩ mũndũ o wotho ũria ũrĩ na mũrimũ wa ngoothĩ ũngĩgwatanio, na ndangĩhota kũruta iruta rĩria rĩathanĩtwo rĩa gũtherio gwake.

Gũtherio Ũgumu wa Nyũmba

33 Ningĩ Jehova akĩra Musa na Harũni atĩrĩ,

34 “Rĩria mũgaakinya bũrĩri wa Kaanani, ũria ngũmũhe ũtuĩke igai rĩanyu, na nĩ njĩkĩre ũgumu ũgũthegea nyũmba thĩnĩ bũrĩri-inĩ ũcio-rĩ,

35 mwene nyũmba ĩyo no nginya athĩi akeere mũthĩnjĩri-Ngai atĩrĩ, ‘Nĩyonete kĩndũ kĩaana ta ũgumu thĩnĩ na nyũmba yakwa.’

36 Mũthĩnjĩri-Ngai ũcio nĩagaathana indo ciothe irutwo nyũmba ĩyo atanatoonya kũrora ũgumu ũcio, nĩgeetha gũtikagĩe kĩndũ o na kĩmwe

[†] 14:21 nĩ ta kilo 2

kĩrĩ nyũmba ñyo kĩngĩtuuo atĩ kĩrĩ na thaahu. Thuutha wa ũguo mũthĩnjĩri-Ngai nĩagatoonya arore nyũmba ñyo.

³⁷ Nĩakarora ũgumu rũthingo-inĩ, na aakorwo rũrĩ na tũrima twa rangi ta wa nyeki nduru kana wa rangi mũtune tũhaana ta tũtoonyete thĩinĩ wa rũthingo-rĩ,

³⁸ mũthĩnjĩri-Ngai ũcio nĩakoima nja ya nyũmba ñyo na acooke amĩhinge gwa kahinda ka mũthenya mũgwanja.

³⁹ Mũthenya wa mũgwanja wakinya, mũthĩnjĩri-Ngai nĩagacooka athĩ arore nyũmba ñyo. Angĩona ũgumu ũcio nĩũthegeete thingo-inĩ,

⁴⁰ nĩagaathana mahiga marĩ na ũgumu mamomorwo na mateo handũ hatarĩ hatheru na kũu nja ya itũũra.

⁴¹ Nĩagaathana thingo ciothe ikũrũrwo mwena wa na thĩinĩ, namo makũrũro macio mateo kĩara-inĩ na kũu nja ya itũũra.

⁴² Ningĩ moe mahiga mangĩ make namo mathenya macio mamomoretwo, na macooke moe rĩũmba rĩerũ mathinge nyũmba ñyo narĩo.

⁴³ “Ūgumu ũcio ũngĩcooka woneke rĩngĩ nyũmba-inĩ ñyo, thuutha wa mahiga macio kũmomorwo, na thingo icio gũkũrũrwo na igathingwo rĩngĩ-rĩ,

⁴⁴ mũthĩnjĩri-Ngai nĩagacooka athĩ amĩrore rĩngĩ, na angĩona ũgumu ũcio nĩũthegeete nyũmba-inĩ ñyo, ũcio nĩ ũgumu wa kwananga; nyũmba ñyo ñrĩ na thaahu.

⁴⁵ No nginya ñmomorwo: mahiga mayo, na mbaũ, na thingo ciothe, nacio indo icio itwarwo handũ hatarĩ hatheru na kũu nja ya itũũra.

⁴⁶ “Mũndũ o wothe ũngĩtoonya nyũmba ñyo hĩndĩ ñyo ñrĩ hinge nĩakanyitwo nĩ thaahu o nginya hwai-inĩ.

⁴⁷ Mũndũ o wothe ũngĩkoma kana arĩire irio nyũmba ñyo, no nginya athambie nguociake.

⁴⁸ “No rĩrĩ, mũthĩnjĩri-Ngai angĩũka kũmĩrora akore atĩ ũgumu ũcio ndũthegeete thuutha wa nyũmba ñyo gũthingwo rĩngĩ-rĩ, nĩagatua atĩ nyũmba ñyo ndĩrĩ na thaahu, nĩgũkorwo ũgumu ũcio nĩũthirĩte.

⁴⁹ Nĩgeetha atherie nyũmba ñyo, nĩakoya nyoni igĩrĩ, na kamũtĩ ka mũtarakwa, na rũrigi rwa rangi wa gakarakũ, na mũthobi.

⁵⁰ Nĩagathĩnjĩra nyoni ñmwe ya icio igũrũ rĩa nyũngũ ya rĩũmba ñrĩ na maaĩ matahĩtwo o hĩndĩ ñyo.

⁵¹ Acooke oe kamũtĩ ka mũtarakwa, na mũthobi, na rũrigi rwa rangi wa gakarakũ na nyoni ñyo ñrĩ muoyo, acitobokie thĩinĩ wa thakame ñyo ya nyoni ñyo thĩnje, na maaĩ-inĩ macio matahĩtwo o hĩndĩ ñyo, aminjaminjĩrie nyũmba ñyo maita mũgwanja.

⁵² Nĩagatheria nyũmba ñyo na thakame ya nyoni ñyo, na maaĩ macio matahĩtwo o hĩndĩ ñyo, na nyoni ñyo ñrĩ muoyo, na kamũtĩ kau ka mũtarakwa, na mũthobi ũcio, na rũrigi rũu rwa rangi wa gakarakũ.

⁵³ Acooke arekererie nyoni ñyo ñrĩ muoyo yũmbũke ñthĩ na kũu werũ-inĩ, nja ya itũũra. Ūguo nĩguo akaahoroheria nyũmba ñyo, nayo nĩgathirwo nĩ thaahu.”

⁵⁴ Macio nĩmo mawatho makoniĩ mũrimũ o ro wothe wa ngoothi ũrĩa ũngĩgwatanio, na ũhere,

⁵⁵ na ũgumu ũrĩ nguoinĩ kana thĩinĩ wa nyũmba,

⁵⁶ na handũ haimbu, na handũ harĩ na mũtũnda, kana handũ hakaragacũku,

⁵⁷ nĩguo kũmenyekage rĩrĩa kĩndũ gĩtarĩ na thaahu na rĩrĩa kĩrĩ na thaahu.

Macio nĩmo mawatho makoniĩ mĩrimũ ya ngoothi ĩrĩa ĩngĩgwatanio, na makoniĩ ũgumu.

15

Kuura Kũngĩrehe Thaahu

1 Nake Jehova akĩra Musa na Harũni atĩrĩ,

2 “Arĩriai andũ a Isiraeli, mũmeere ũũ: ‘Rĩrĩa mũndũ mũrũme o wothe angĩkorwo akiura kuuma njaga-inĩ yake, kuura kũu nĩ thaahu.

3 Mũndũ ũcio arĩkoragwo arĩ na thaahu hĩndĩ ĩrĩa angĩkorwo akiura hĩndĩ ciothe, o na kana angĩtiga kuura. Kuura kũu arĩ nakuo kũrĩtũmaga athaaha na njĩra ici:

4 “ Ũrĩrĩ o wothe mũndũ ũcio ũkuura angĩkomera nĩũkanyitwo nĩ thaahu, na kĩndũ o gĩothe kĩrĩa angĩkarĩra nĩgĩkanyitwo nĩ thaahu.

5 Mũndũ ũrĩa ũngĩhutia ũrĩrĩ ũcio no nginya athambie nguo ciake na ethambe na maaĩ, na atiinde arĩ na thaahu o nginya hwaĩ-inĩ.

6 Mũndũ o wothe ũngĩkarĩra kĩndũ gĩkarĩrwo nĩ mũndũ ũcio ũroira, no nginya athambie nguo ciake na ethambe na maaĩ, na atiinde arĩ na thaahu o nginya hwaĩ-inĩ.

7 “ Mũndũ o wothe ũngĩhutia mũndũ ũcio ũroira no nginya athambie nguo ciake na ethambe na maaĩ, na atiinde arĩ na thaahu o nginya hwaĩ-inĩ.

8 “ Mũndũ ũcio ũroira angĩtũira mũndũ ũtarĩ na thaahu mata-rĩ, mũndũ ũcio no nginya athambie nguo ciake na ethambe na maaĩ, na atiinde arĩ na thaahu o nginya hwaĩ-inĩ.

9 “ Matandĩko mothe marĩa mũndũ ũcio ũroira angĩkarĩra akuuĩtwo nĩ nyamũ, nĩmakanyitwo nĩ thaahu,

10 nake mũndũ o wothe ũngĩhutia kĩndũ o na kĩmwe gĩkarĩre nĩ mũndũ ũcio, nĩakanyitwo nĩ thaahu o nginya hwaĩ-inĩ; ũrĩa wothe ũngĩũngania indo icio no nginya athambie nguo ciake na ethambe na maaĩ, na atiinde arĩ na thaahu o nginya hwaĩ-inĩ.

11 “ Mũndũ ũcio ũkuura angĩhutia mũndũ atethambĩte moko na maaĩ, mũndũ ũcio ahutia no nginya athambie nguo ciake na ethambe na maaĩ, na atiinde arĩ na thaahu o nginya hwaĩ-inĩ.

12 “ Nyũngũ ya rĩũmba ĩrĩa mũndũ ũcio angĩhutia, no nginya yũragwo, na kĩndũ gĩothe kĩa mbaũ no nginya gĩkamũrwo na maaĩ.

13 “ Rĩrĩa mũndũ ũcio angĩhonio mũrimũ ũcio wa kuura, nĩageterera mĩthenya mũgwanja nĩguo ambĩrĩrie gũtherio gwake; no nginya athambie nguo ciake na ethambe na maaĩ, matahitwo o hĩndĩ ĩyo, nake nĩagathirwo nĩ thaahu.

14 Mũthenya wa kanana wakinya, no nginya arute ndirahũgĩ igĩrĩ kana tũtutuura twĩrĩ, athĩ mbere ya Jehova hau itoonyero rĩa Hema-ya-Gũtũnganwo na acinengere mũthĩnjĩri-Ngai.

15 Nake mũthĩnjĩri-Ngai nĩagaciruta igongona, ĩmwe ĩrĩ iruta rĩa kũhoroherio mehia na ĩrĩa ĩngĩ ĩrĩ iruta rĩa njino. Ũguo nĩguo akaahoroheria mũndũ ũcio hau mbere ya Jehova, nĩ ũndũ wa kuura gwake.

16 “ Rĩrĩa mũndũ mũrũme angiumwo nĩ hinya wa arũme, no nginya ethambe mwĩrĩ wothe na maaĩ, na atiinde arĩ na thaahu o nginya hwaĩ-inĩ.

17 Nguo o yothe kana rũũa ingĩitĩkĩrwo nĩ hinya wa arũme handũ, no nginya ithambio na maaĩ, na itiinde ĩrĩ na thaahu o nginya hwaĩ-inĩ.

18 Rĩrĩa mũndũ mũrũme akomania na mũndũ-wa-nja, nake oimwo nĩ hinya wa arũme, o eerĩ no nginya methambe na maaĩ, nao matiinde marĩ na thaahu o nginya hwaĩ-inĩ.

19 “ Rĩrĩa mũndũ-wa-nja ekuura ihinda-inĩ rĩake rĩa mweri, nĩagaikara mĩthenya mũgwanja arĩ na thaahu, nake mũndũ o wothe ũngĩmũhutia, atiinde arĩ na thaahu o nginya hwaĩ-inĩ.

20 “ Kĩndũ o gĩothe angĩkomera ihinda-inĩ rĩake rĩa mweri nĩgĩkanyitwo nĩ thaahu, na kĩndũ o gĩothe angĩkarĩra nĩgĩkanyitwo nĩ thaahu.

21 Mũndũ o wothe ũngĩhutia ũrĩrĩ wake no nginya athambie nguo ciake na ethambe mwĩrĩ na maaĩ, nake atiinde arĩ na thaahu o nginya hwaĩ-inĩ.

22 Mũndũ o wothe ũngĩhutia kĩndũ o gĩothe aikarĩre no nginya athambie nguo ciake na ethambe mwĩrĩ na maaĩ, nake atiinde arĩ na thaahu o nginya hwaĩ-inĩ.

23 Kĩndũ kũu kĩngĩkorwo nĩ ũrĩrĩ, kana o kĩndũ kĩngĩ mũndũ-wa-nja ũcio aikarĩre, hĩndĩ iyo mũndũ wothe angĩkihutia, nĩagatinda arĩ na thaahu o nginya hwaĩ-inĩ.

24 “ Mũndũ mũrũme angĩkoma nake na ahutio nĩ thakame ya ihinda rĩake rĩa mweri, nĩagaikara arĩ na thaahu mĩthenya mũgwanja; naguo ũrĩrĩ o wothe angĩkomera nĩũkanyitwo nĩ thaahu.

25 “ Rĩrĩa mũndũ-wa-nja angiura thakame ategũtigithĩria mĩthenya mĩngĩ ihinda rĩtarĩ rĩake rĩa mweri, kana kuura kũngĩ gũkĩrite ihinda rĩake rĩa mweri, nĩagaikara arĩ na thaahu rĩrĩa rĩothe ekuura ũguo, o ta ũrĩa akoragwo arĩ na thaahu ihinda-inĩ rĩake rĩa mweri.

26 Ũrĩrĩ wothe ũrĩa angĩkoma rĩrĩa rĩothe ekuura ũguo, nĩũkanyitwo nĩ thaahu, o ta ũrĩa ũrĩrĩ wake ũkoragwo na thaahu ihinda-inĩ rĩake rĩa mweri, na kĩrĩa gĩothe angĩkarĩra nĩ gĩkaanyitwo nĩ thaahu, o ta ũrĩa gũkoragwo ihinda-inĩ rĩake rĩa mweri.

27 Mũndũ o wothe angĩcihutia nĩakanyitwo nĩ thaahu; nake no nginya athambie nguo ciake na ethambe mwĩrĩ na maaĩ, na atiinde arĩ na thaahu o nginya hwaĩ-inĩ.

28 “ Aarĩkia gũtiga kuura, nĩagererera mĩthenya mũgwanja, na thutha ũcio nĩagathirwo nĩ thaahu.

29 Mũthenya wa kanana wakinya, no nginya arute ndirahũgĩ igĩrĩ kana tũtutuura twĩrĩ, acirehere mũthĩnjĩri-Ngai hau itoonyero rĩa Hema-ya-Gũtũnganwo.

30 Mũthĩnjĩri-Ngai nĩakaruta ĩmwe ĩrĩ iruta rĩa kũhoroherio mehia, nayo iyo ĩngĩ ĩrĩ iruta rĩa njino. Ũguo nĩguo mũthĩnjĩri-Ngai akaamũhoroheria hau mbere ya Jehova nĩ ũndũ wa thaahu wa kuura kũu gwake.

31 “ No nginya mwehanĩrĩrie andũ a Isiraeli na indo iria ĩngĩmagwatia thaahu, nĩgeetha matikanakue marĩ na thaahu nĩ ũndũ wa gũthaahia gũikaro gĩakwa kĩrĩa kĩrĩ gatagatĩ kao.’ ”

32 Macio nĩmo mawatho marĩa makoniĩ mũndũ ũrĩa ũkuura, na ma mũndũ o wothe ũrĩa ũnyitĩtwo nĩ thaahu nĩ ũndũ wa kuumwo nĩ hinya wa arũme,

33 na ma mũndũ-wa-nja nĩ ũndũ wa ihinda rĩake rĩa mweri, na ma mũndũ mũrũme kana mũndũ-wa-nja ũrĩa ũkuura, na ma mũndũ mũrũme ũrĩa ũngĩkoma na mũndũ-wa-nja ũrĩa ũrĩ na thaahu.

1 Nake Jehova akīarīria Musa thuutha wa gīkuū kīa ariū arīa eerī a Harūni arīa maakuire rīria mookire magīkuhīrīria mbere ya Jehova.

2 Jehova akīira Musa atīrī: “Īra mūrū wa nyūkwa Harūni ndagatoonyage o rīria enda Handū-harīa-Hatheru-Mūno, hau thuutha wa gītambaya gīa gūcuuria kīria kīrī mbere ya gītī gīa tha kīria kīrī igūrū wa ithandūkū rīa kīrīkanīro ndakae gūkua, tondū hau nīho ndīyumagīria ndī thīinī wa itu hau igūrū wa gītī gīa tha.

3 “Ūū nīguo Harūni arītoonyaga harīa haamūre: arītoonyaga na gategwa ka iruta rīa kūhoroherio mehia, na ndūrūme ĩmwe ya iruta rīa njino.

4 Nīarīhumbaga kanjū ya gatani ĩrīa nyamūre, na thuruarī cia thīinī cia gatani iriganie na mwīrī wake, nīarīhotoraga mūcibi ūrīa wa gatani, na akeoha kīremba kīria gīa gatani. Icio nīcio nguo ĩria nyamūre; nī ūndū ūcio no nginya ethambe na maāi mbere ya gūcīihumba.*

5 Nīakoya thenge igīrī cia iruta rīa kūhoroherio mehia, na ndūrūme ya iruta rīa njino kuuma kūrī kīrīndī kīa andū a Isiraeli.

6 “Harūni nīakaruta ndegwa ĩyo ĩrī iruta rīa kūhoroherio mehia make mwene nīguo ehoroherie we mwene na nyūmba yake.

7 Ningī nīakoya thenge icio cierī acineane hau mbere ya Jehova itoonyero-inī rīa Hema-ya-Gūtūnganwo.

8 Nīagacuukīra thenge icio cierī mītī, ūmwe nī wa Jehova, naguo ūcio ūngī nī wa mbūri ya kūrēkererio ĩkuuithītio mehia.

9 Harūni nīakaruta thenge ĩrīa ĩkaagūīrwo nī mūtī wa mwena wa Jehova, amīrute ĩrī igongona rīa kūhoroherio mehia.

10 No thenge ĩrīa ĩkaagūīrwo nī mūtī ĩtuīke ya kūrēkererio ĩkuuithītio mehia nīkaneanwo mbere ya Jehova ĩrī muoyo, ĩtuīke ya kūhorohanīria, na ūndū wa kūmīrekereria ūthīire werū-inī, ĩrī yo ya kūrēkererio ĩkuuithītio mehia.

11 “Harūni nīakarehe ndegwa ĩyo ĩtuīke ya iruta rīa mehia make mwene, nīguo ehoroherie we mwene na nyūmba yake, na nīagathīnja ndegwa ĩyo nī ūndū wa iruta rīa kūhoroherio mehia make mwene.

12 Nīakoya rūgīo rwa ūbani rūiyūrītio makara ma mwaki marutītwo kīgongona-inī mbere ya Jehova, na ngundi igīrī cia ūbani mūhinyu ūrīa ūtararīkaga wega, na acitware na kūu thuutha wa gītambaya gīa gūcuurio.

13 Nīagekīra ūbani ūcio mwaki-inī mbere ya Jehova, nayo ndogo ya ūbani ūcio nīgathiīka gītī kīu gīa tha, kīu kīrī igūrū rīa ithandūkū rīa Ūira, nīguo ndagakue.

14 Ningī nīakoya thakame ĩmwe ya ndegwa ĩyo na kīara gīake, amīminjaminje mwena wa mbere wa gītī kīu gīa tha; ningī nīakaminjaminja ĩmwe yayo na kīara gīake maita mūgwanja hau mbere ya gītī kīu gīa tha.

15 “Ningī nīagathīnja thenge ĩrīa ya iruta rīa kūhoroherio mehia makonīi andū acio, na atware thakame yayo thuutha wa gītambaya gīa gūcuurio, eke nayo o ta ūrīa eekire thakame ya ndegwa ĩyo: amīminjaminje igūrū rīa gītī kīu gīa tha o na mbere yakīo.

16 Ūguo nīguo akaahoroheria Handū-harīa-Hatheru-Mūno tondū wa thaahu na ūremi wa andū a Isiraeli, kūrīngana na mehia mao mothe. Na ūguo noguo ageeka nī ūndū wa Hema-ya-Gūtūnganwo, ĩrīa ĩrī gatagatī kao na thaahu wao.

* 16:4 Nguo cia athīnjīri-Ngai ciaigawo thīinī wa hekarū (Ezek 44:17-19).

17 Gütirī mündū o na ūrīkū ūgaakorwo thīnī wa Hema-ya-Gütūnganwo kuuma ihinda rīrīa Harūni agaathī kūhoroheria Handū-harīa-Hatheru-Mūno nginya hīndī ūrīa akoima ho, arīkītie kwīhoroheria we mwene, na akahoroheria nyūmba yake na akahoroheria kīrīndī gīothe gīa Isiraeli.

18 “Nīngī nīakoima athī kīgongona-inī kīrīa kīrī hau mbere ya Jehova akīhoroherie. Nīakoya thakame īmwe ya ndegwa īyo, na thakame īmwe ya thenge, amīhake hīa ciothe cia kīgongona kīu.

19 Nīakaminjaminja thakame īmwe na kīara gīake igūrū rīakīo maita mūgwanja, agītherie na akīamūre nīguo gīthirwo nī thaahu wa andū a Isiraeli.

20 “Harūni aarīkia kūhoroheria Handū-harīa-Hatheru-Mūno, na Hema-Gütūnganwo na kīgongona kīu, nīakarehe thenge ūrīa īrī muoyo.

21 Nīakaigīrīra moko make meerī igūrū rīa mūtwe wa thenge īyo īrī muoyo, na oimbūrīre hau igūrū rīayo waganu wothe na ūremi wa andū a Isiraeli, oimbūre mehīa mao mothe, amacookererie igūrū rīa mūtwe wayo. Nīakarekereria thenge īyo īthīire werū-inī īmenyereirwo nī mündū ūrīa ūthuurīrwo wīra ūcio.

22 Thenge īyo nīgakuuithio mehīa mao mothe, īmatware kūndū kūrīa gūtātūragwo nī Andū; nake mündū ūcio nīakarekereria thenge īyo na kīu werū-inī.

23 “Harūni nīagacooka atoonye Hema-ya-Gütūnganwo arute nguo icio cia gatani iria eekīrīre mbere ya gūtoonya Handū-harīa-Hatheru-Mūno, nake acitige kuo.

24 Nīagethamba mwīrī na maaī, arī handū hatheru na acooke ehumbe nguo ciake cia ndūire. Acooke oime nja na erutīre iruta rīa njino nī ūndū wake mwene, na arute iruta rīa njino nī ūndū wa andū, nīguo ehoroherie we mwene na ahoroherie andū arīa angī.

25 Nīngī nīagacinīra maguta ma iruta rīa kūhoroherio mehīa igūrū rīa kīgongona.

26 “Mündū ūcio ūrekaigīrīria thenge īyo ya gūkuuithio mehīa no nginya athambie nguo ciake na ethambe mwīrī na maaī; thuutha ūcio acooke atoonye kambī.

27 Ndegwa īyo na thenge, iria cia iruta rīa kūhoroherio mehīa, iria thakame yacio yatwarītwo Handū-harīa-Hatheru-Mūno ya kūhorohanīria, no nginya ciwumio nja ya kambī; njūa ciacio na nyama, na mahu ciothe icinwo ihīe biū.

28 Mündū ūrīa ūgacicina no nginya agaathambia nguo ciake na ethambe mwīrī na maaī; thuutha ūcio no acooke atoonye kambī.

29 “Ūndū ūyū ūgūtuīka watho mwandīke wa kūrūmagīrīrwo hīndī ciothe nī inyuī: Mūthenya wa ikūmi mweri-inī wa mūgwanja no nginya mwīmage irio, na mūtīkarutage wīra o na ūrīkū, arī mündū ūciarīrwo būrūrī wanyu, kana arī mūgeni ūrīa ūtūuranagia na inyuī,

30 tondū mūthenya ūcio nīmūkahoroherio, nīguo mūtherio. Hīndī īyo nīmūgatherio kuuma kūrī mehīa manyu mothe mūrī hau mbere ya Jehova.

31 Īyo nī Thabatū ya kūhurūka, na no nginya mwīmage irio; ūyū nī watho mwandīke wa kūrūmagīrīrwo hīndī ciothe.

32 Mūthīnjīri-Ngai ūrīa mūtīrīrie maguta na akaamūrwo gūcooka ithenya rīa ithe ta mūthīnjīri-Ngai ūrīa mūnene nīwe ūkaahoroheria andū. Nīakehumbaga nguo iria nyamūre cia gatani

33 na ahoroherie Handū-harīa-Hatheru-Mūno, na Hema-ya-Gütūnganwo, na kīgongona, na athīnjīri-Ngai, na andū othe a mūngī wa Isiraeli.

34 “Ündü üyü ügütũika watho mwandike wa kũrũmagĩrĩrwo hĩndĩ ciothe nĩ inyuĩ; horohio irĩrutagwo riita rĩmwe o mwaka nĩ ündü wa mehia mothe ma andũ a Isiraeli.”

Na gũgũkwo o ta ũria Jehova aathĩte Musa gwĩkagwo.

17

Kũgĩrio Kũria Thakame

1 Ningĩ Jehova akĩira Musa atĩrĩ,

2 “Arĩria Harũni, na ariũ ake na andũ othe a Isiraeli, ũmeere atĩrĩ: ‘Üü nĩguo Jehova aathanĩte:

3 Mũndũ o wothe Mũisiraeli ũrĩrutaga igongona rĩa ndegwa, kana rĩa gatũrũme, kana rĩa mbũri thĩnĩ wa kambĩ kana nja ya kambĩ,

4 “handũ ha kũĩrehe itoonyero-inĩ rĩa Hema-ya-Gütũnganwo, arĩrute rĩrĩ igongona rĩa kũrutĩrwo Jehova hau mbere ya Hema-ĩria-Nyamũre ya Jehova-rĩ, mũndũ ũcio nĩagatuuo arĩ na mahĩtia ma gũita thakame; mũndũ ũcio nĩaitĩte thakame, na no nginya aingatwo kuuma kũrĩ andũ ao.

5 Ündü üyü nĩwagütũma andũ a Isiraeli matwaragĩre Jehova magongona marĩa rĩu mararutĩrwo werũ-inĩ. No nginya mamarehagĩre mũthĩnjĩri-Ngai, ũguo nĩ kuuga kũrĩ Jehova, hau itoonyero-inĩ rĩa Hema-ya-Gütũnganwo, marutwo marĩ maruta ma ũiguano.

6 Mũthĩnjĩri-Ngai nĩakaminjaminja thakame kĩgongona-inĩ kĩa Jehova hau itoonyero-inĩ rĩa Hema-ya-Gütũnganwo, na acine maguta marĩ mũtararĩko mwega wa gũkenia Jehova.

7 Matikanacooke o na rĩ kũruta magongona mao o na marĩkũ kũrĩ mĩhianano ya mbũri irĩa mahũũraga ũmaraya nayo. Üyü nĩ watho mwandike wa kũrũmagĩrĩrwo hĩndĩ ciothe kũrĩ o, na kũrĩ njiarwa iria igooka.’

8 “Meere atĩrĩ: ‘Mũisiraeli o wothe, kana mũgeni o na ũrĩkũ ütũũranagia nao, ũkaaruta iruta rĩa njino, kana arute igongona,

9 na ndarĩtware hau itoonyero-inĩ rĩa Hema-ya-Gütũnganwo arĩrutĩre Jehova-rĩ, mũndũ ũcio no nginya aingatwo kuuma kũrĩ andũ ao.

10 “ ‘Mũisiraeli wothe kana mũgeni o wothe ütũũranagia nao ũkaarĩa thakame o yothe, nĩngahũgũkĩra mũndũ ũcio ũrĩite thakame, na nĩngamũngata kuuma kũrĩ andũ ao.

11 Nĩgũkorwo muoyo wa kũũmbe ũrĩ thĩnĩ wa thakame, na nĩyo ndĩmũheete mwĩhorohagĩre nayo kĩgongona-inĩ; thakame nĩyo ĩhorohagĩria muoyo wa mũndũ.

12 Nĩ ündü ũcio ngwĩra andũ a Isiraeli atĩrĩ, “Gütĩrĩ mũndũ o na ũmwe thĩnĩ wanyu wagĩrĩrwo nĩ kũria thakame, o na mũgeni ũria ütũũranagia na inyuĩ ndakanarĩe thakame.”

13 “ ‘Mũisiraeli o wothe, kana mũgeni o wothe ütũũranagia na inyuĩ, ũkaaguĩma nyamũ kana nyoni o yothe ĩngĩrĩio, no nginya agaita thakame yayo thĩ, acooke amĩthike na tũrĩ,

14 tondũ muoyo wa kũũmbe gĩothe nĩ thakame yakĩo. Nĩkĩo nĩrĩite andũ a Isiraeli atĩrĩ, “Mütikanarĩe thakame ya kũũmbe o gĩothe, tondũ muoyo wa kũũmbe nĩ thakame yakĩo; mũndũ o wothe ũngĩmĩria no nginya aingatwo.”

15 “ ‘Mũndũ o wothe, arĩ wa gũciarĩrwo bũrũri wanyu kana arĩ mũgeni, angĩkaarĩa nyamũ ĩkuĩte kana ĩtambuurangĩtwo nĩ nyamũ cia gĩthakarĩ, no nginya agaathambia nguo ciake na ethambe na maaĩ, na atĩnde na thaahu nginya o hwaĩ-inĩ; thuutha ũcio nĩagathirwo nĩ thaahu.

16 No angĩkaaga gũthambia nguo ciake na aage gwĩthamba-rĩ, nĩagacookererwo nĩ ũuru ũcio wake.’”

18

Gũkomania kũrĩa Kũgirie

1 Nake Jehova akũira Musa atĩrĩ,

2 “Arĩria andũ a Isiraeli, ũmeere atĩrĩ: ‘Nĩĩ nĩ nĩ Jehova Ngai wanyu.

3 Mũtikaneke maũndũ marĩa andũ a Misiri, kũrĩa mwatũuraga, meekaga, na mũtikaneke maũndũ marĩa meekagwo bũrũri wa Kaanani, kũrĩa ndĩramũtwara. Mũtikarũmĩrĩre mũthĩire yao.

4 No nginya mwathĩkagĩre mawatho makwa na mũmenyagĩrĩre gwathĩkĩra kĩrĩra kĩa watho wakwa wa kũrũmĩrĩrwo. Nĩĩ nĩ nĩ Jehova Ngai wanyu.

5 Tũũrai mũrũmĩtie kĩrĩra kĩa watho wakwa wa kũrũmĩrĩrwo, na mawatho makwa, nĩgũkorwo mũndũ ũrĩa ũrĩmathĩkagĩra nĩarĩtũurio muoyo nĩmo. Nĩĩ nĩ nĩ Jehova.

6 “Gũtirĩ mũndũ o na ũrĩkũ ũgaathengerera mũndũ wa nyũmba yake nĩguo makomanie; nĩĩ nĩ nĩ Jehova.

7 “Ndũkanaconorithie thoguo nĩ ũndũ wa gũkoma na nyũkwa. ũcio nĩ nyũkwa; ndũkanakome nake.

8 “Ndũkanakome na mũtumia wa thoguo; ũguo nĩ gũconorithia thoguo.

9 “Ndũkanakome na mwarĩ wa nyũkwa, kana mwarĩ wa thoguo ũrĩa mũciarĩtwo nĩ ithe ũmwe kana mwarĩ wa nyũkwa ũrĩa mũtarĩ a ithe ũmwe.

10 “Ndũkanakome na mwarĩ wa mũrũguo kana mwarĩ wa mwarĩguo; ũguo nĩ gwĩconorithia.

11 “Ndũkanakome na mwarĩ wa mũndũ-wa-nja wa thoguo, ũrĩa ũciarĩtwo nĩ thoguo; ũcio no ta mwarĩ wa nyũkwa.

12 “Ndũkanakome na mwarĩ wa nyina na thoguo; ũcio nĩ mũndũ wa nyũmba ya thoguo.

13 “Ndũkanakome na tataguo, ũcio nĩ mũndũ wa nyũmba ĩmwe na nyũkwa.

14 “Ndũkanaconorithie mũrũ wa nyina na thoguo, na ũndũ wa gũthengerera mũtumia wake nĩguo mũkomanie; ũcio nĩ tataguo.

15 “Ndũkanakome na mũtumia wa mũrũguo. ũcio nĩ mũtumia wa mũrũguo; ndũkanakome nake.

16 “Ndũkanakome na mũtumia wa mũrũ wa nyũkwa; ũguo nĩgũconorithia mũrũ wa nyũkwa.

17 “Ndũkanakome na mũndũ-wa-nja ũcooke ũkome na mwarĩ. Ndũkanakome na mwarĩ wa mũriũ, kana mwarĩ wa mwarĩ; acio nĩ andũ a nyũmba yake. ũcio nĩ waganu.

18 “Ndũkanahikie mwarĩ wa nyina na mũtumia waku atuĩke mũiru wa mũtumia waku, ũkomage nake mũtumia waku arĩ muoyo.

19 “Ndũkanathengerere mũndũ-wa-nja mũkomanie rĩrĩa arĩ na thaahu wa hĩndĩ yake ya mweri.

20 “Ndũkanakome na mũtumia wa mũndũ ũngĩ, ndũgethaahie nake.

21 “Mũtikanananeane ciana cianyũ irutĩrwo Moleku igongona, mũtikanaathaahie rĩtwa rĩa Ngai wanyu. Nĩĩ nĩ nĩ Jehova.

22 “Ndũkanakome na mũndũ mũrũme ta ũrĩa mũndũ akomaga na mũndũ-wa-nja; ũndũ ũcio ũrĩ magigi.

23 “Ndūkanakome na nyamū nawe wīthaahie nayo. Mūndū-wa-nja ndakanetware harī nyamū akome nayo; gwīka ūguo nī waganu mūkīru njano.

24 “Mūtikanethaahie na ūndū o na ūmwe wa macio, tondū ūguo nīguo ndūrīri iria ngūngata imweherere ciethaahirie.

25 O naguo būrūri nīwathaahirio; nī ūndū ūcio ngīūherithīria mehia maguo, naguo būrūri ūcio ūgītahīka arīa maatūūruga kuo.

26 No inyuī, no nginya mūrūmie kīrīra kīa watho wa kūrūmīrīrwo, na mawatho makwa. Andū arīa maciarīrwo būrūri wanyu, kana ageni arīa maatūūranagia na inyuī, matikaneke ūndū o na ūrīkū wa macio marī magigi,

27 nīgūkorwo maūndū macio mothe nīmo meekagwo nī andū arīa maatūūruga būrūri ūcio mbere yanyu, naguo būrūri ūcio ūkīnyīitwo nī thaahu.

28 O na inyuī mūngīgwatia būrūri ūcio thaahu, nīūkamūtahīka o ta ūrīa watahīkire arīa maatūūruga kuo mbere yanyu.

29 “Mūndū o wothe ūngīka ūndū o na ūmwe wa maūndū macio marī magigi, andū ta acio no nginya maingatwo kuuma kūrī andū ao.

30 Rūmiai maūndū marīa ndīmwathīte na mūtikanarūmīrīre mītugo īyo īrī magigi, īrīa yekagwo mūtaanoka, na mūtikanethaahie nayo. Nīi nī nī Jehova Ngai wanyu.”

19

Mawatho ma Mīthemba Mīthemba

1 Ningī Jehova akīra Musa atīrī,

2 “Arīria kīūngano gīothe kīa Isiraeli, ūmeere atīrī, Tuīkai atheru tondū nīi, Jehova Ngai wanyu, ndī mūtheru.

3 “O mūndū wanyu no nginya atīe nyina na ithe, na no nginya mūrūmagie Thabatū ciakwa. Nīi nī nī Jehova Ngai wanyu.

4 “Mūtikanandirike, mūhooyage mīhianano kana mwīthondekere ngai cia kīgera gītweketio. Nīi nī nī Jehova Ngai wanyu.

5 “Rīrīa mūkūrūtīra Jehova igongona rīa ūiguano, rīrutagei na nījira īrīa īngītūma igongona rīu rīanyu rītīkīrīke.

6 Igongona rīu mūrīrīage o mūthenya ūcio rīarutwo, kana mūthenya ūyū ūngī; kīndū o gīothe kīa rīo kīngītīgara gīkinyie mūthenya wa gatātū, no nginya gīcinwo kīhīe biū.

7 Kīndū o na kīrīkū kīarīo kīngīkaarīo mūthenya wa gatātū, igongona rīu ti rītheru na rītīgetīkīrwo.

8 Mūndū o wothe ūngīrīrīa mūthenya wa gatātū, nīagacookererwo nī ūru ūcio ekīte, tondū nīathaahītie kīndū kīarutīrwo Jehova kīrī gītheru; mūndū ūcio no nginya aingatwo kuuma kūrī andū ao.

9 “Rīrīa mūkūgetha irio būrūri-inī wanyu, mūtikanagethe nginya ndeere-inī cia mīgūnda yanyu, o na mūtikanonganīe rūtīki rwa magetha manyu.

10 Mūtigacookage rīngī kūhaara mīgūnda-inī wanyu ya mīthabībū, o na mūtīkahaarage thabībū iria igūite thī. Citīgagīriei andū arīa athīni na arīa ageni. Nīi nī nī Jehova Ngai wanyu.

11 “Mūtikanaiye.

“Mūtikanahēenie.

“Mūndū ndakanahēenie ūrīa ūngī.

12 “Mūtikanehīte na maheeni mūkīgwetaga rītīwa rīakwa, na nī ūndū ūcio mūthaahie rītīwa rīa Ngai wanyu. Nīi nī nī Jehova.

13 “ Mütikaheenie mündü ūrīa ūngī, muoe indo ciake kana mūmūtunye indo ciake.

“ Mütikanaikarie mūcaara wa mūruti wa wīra ūkinyie rūciū.

14 “ Mütikanarume mündü ūtaiguaga, kana mūigire mūtumumu kīndū gīa kūmūhīnga, no mwītigagīrei Ngai wanyu. Nīi nī nīi Jehova.

15 “ Mütikanoogomie kīhooto; ndūkanacaīre mündü tondū nī mūthīini kana mündü mūnene ūrī igweta, no tuagīrai mündü ūrīa ūngī ciira na kīhooto.

16 “ Mütikanorūire mūgīcambanagia gatagatī-inī ka andū anyu.

“ Mütikaneke ūndū ūngīrehere mündü ūrīa ūngī ūgwati. Nīi nī nīi Jehova.

17 “ Ndūkanathūire mūrū wa thoguo ngoro-inī yaku. Kaanagia mündü ūrīa ūngī maündü ūtekūhithīrīra nīgeetha ndūkanagwatanīre nake mahītia-inī make.

18 “ Ndūkanerīhīrie kana ūtume mündü wanyu ūthū, no endaga mündü ūrīa ūngī o ta ūrīa wīyendete wee mwene. Nīi nī nīi Jehova.

19 “ Rūmagiai uuge wakwa.

“ Ndūkanaciarithanie nyamū itarī cia kīruka kīmwe.

“ Ndūkanahaande mūgūnda waku mbeū mīthemba īrī.

“ Ndūkanehumbe nguo itumītwo na ndigi mīthemba īrī itahaanaine.

20 “ Mündü mūrūme angīkoma na mündü-wa-nja ngombo, nake aakorwo nīmūūrie nī mündü ūngī, no ndakūūrītwo kana akarekererio, no ngīnya maherithio ta ūrīa kwagīrīre. No matikooragwo, tondū mündü-wa-nja ūcio ndatigīte gūtuīka ngombo.

21 Nake mündü mūrūme ūcio-rī, no ngīnya arute ndūrūme, amītware itonyero-inī rīa Hema-ya-Gūtūnganwo itūike iruta rīa kūrūtīrwo Jehova rīa kūhoroherio mahītia.

22 Mūthīnjīri-Ngai nīakahoroheria mündü ūcio na ndūrūme īyo ya iruta rīa mahītia, īrutīrwo hau mbere ya Jehova nī ūndū wa rīhīa rīu ehītie, nake nīakarekerwo rīhīa rīake.

23 “ Rīrīa mūgaatoonya būrūri ūcio wa Kaanani, na mūhaande mītī ya mīthemba yothe īciaraga maciaro-rī, nī mūgaatua atī maciaro macio marī na thaahu. Ihinda rīa mīaka itatū nīmūkamatusa atī marī na thaahu, na matikanarīo.

24 Mwaka wa kana, maciaro mothe mayo nīmagatuīka matheru, matūike maruta ma kūgocithia Jehova.

25 No mwaka wa gatano, no mūrīe maciaro mayo. Ūguo nīguo magetha manyu makoongerereka. Nīi nī nīi Jehova Ngai wanyu.

26 “ Mütikanarie nyama īri na thakame thīinī wayo.

“ Mūtigekege maündü ma kūragūra kana ma kūrogana.

27 “ Mütikanenje njuirī cianyu thikīrīrio-inī kana mūrengē mīthia ya nderu cianyu.

28 “ Mütikanetemange mīirī yanyu nī ūndū wa andū arīa akuū, kana mwīkire marūri mīrī-inī yanyu. Nīi nī nīi Jehova.

29 “ Ndūkanaagithie mwarīguo gītīo na ūndū wa kūmūrekereria atuīke mūmaraya, kana ūndū ūcio ūtūme būrūri ūgarūrūkīre ūmaraya, na ūiyūrwo nī waganu.

30 “ Menyagīrīrai Thabatū ciakwa, na mūtīage handū hakwa harīa haamūre. Nīi nī nīi Jehova.

31 “ Mütikanatūirie maündü kūrī andū arīa marī maroho ma kūragūra kana arogi, nīgūkorwo nīmakamūgwatia thaahu. Nīi nī nīi Jehova Ngai wanyu.

32 “ Rūgamagīrai andū arīa akūrū, mūmatīage; heagai andū arīa akūrū gītīo, na mwītīgagīre Ngai wanyu. Nīi nī nīi Jehova.

33 “ Hīndī irīa mūgeni aatūūrania na inyuī būrūri-inī wanyu, mūtikanamwīke ūru.

34 Mūgeni ūrīa ūtūūranagia na inyuī no nginya atuagwo taarī mūdū ūciarīrwo būrūri wanyu. Mwendei ta ūrīa mwīendete inyuī ene, nīgūkorwo o na inyuī mwarī ageni būrūri wa Misiri. Nīi nī nīi Jehova Ngai wanyu.

35 “ Mūtīkahūthagīre ithimi itarī cia kīhotoo rīrīa mūgūthima ūraihi, kana ūritū, kana ūngī.

36 Hūthagīrai ithimi cia kīhotoo, na mahiga ma gūthima ma kīhotoo, na eba ya kīhotoo, na hini ya kīhotoo. Nīi nī nīi Jehova Ngai wanyu ūrīa wamūrūtire būrūri wa Misiri.

37 “ Rūmagiai irīra ciakwa cia watho ciothe na mawatho makwa mothe, na mūmarūmagīrīre. Nīi nī nīi Jehova.’ ”

20

Kūherithio nī Ūndū wa Mehia

¹ Ningī Jehova akīra Musa atīrī,

² “ Ūra andū a Isiraēli atīrī: ‘ Mūsiraēli o wothe kana mūgeni o wothe ūrīa ūtūūraga būrūri wa Isiraēli ūkaheana ūmwe wa ciana ciake kūrī ngai irīa itagwo Moleku, no nginya akooragwo. Mūingī wothe nī ūkaamūhūra na mahiga nyuguto.

³ Nīngahūgūkīra mūdū ūcio, na nīngamūngata kuuma kūrī andū ao; tondū wa kūheana ciana ciake kūrī Moleku, nīathaahītie handū hakwa harīa haamūre na agathaahia rītwa riakwa itheru.

⁴ Mūingī ūcio wa andū ūngīkaaga kūherithia mūdū ūcio ūheanīte ūmwe wa ciana ciake kūrī Moleku, mage kūmūūraga-rī,

⁵ nīngahūgūkīra mūdū ūcio, hamwe na andū a nyūmba yake, na ndīmaingate kuuma kūrī andū ao, we mwene na arīa othe mamūrūmagīrīra na kūhūra ūmaraya na Moleku.

⁶ “ Nīngahūgūkīra mūdū ūrīa ūtūūragia maūdū kuuma kūrī andū arīa marī na maroho ma kūragūra na kuuma kūrī arogi, nīguo ahūūre ūmaraya na ūndū wa kūmarūmīrīra, na nīngamūngata kuuma kūrī andū ao.

⁷ “ Mwīyamūrei mūtūike atheru tondū nīi nīi Jehova Ngai wanyu.

⁸ Rūmagiai irīra ciakwa cia watho na mūcirūmagīrīre. Nīi nī nīi Jehova, ūrīa ūmūtheragia.

⁹ “ Mūdū o wothe ūngīruma ithe kana arume nyina, no nginya ooragwo. Nīarumīte ithe kana akaruma nyina, na thakame yake nīkamūcookerera.

¹⁰ “ Mūdū mūrūme angītharia na mūtumia wa mūdū ūngī, atharie na mūtumia wa mūdū wa itūūra rīake, itharia icio cieri, mūdū mūrūme ūcio na mūtumia, no nginya mooragwo.

¹¹ “ Mūdū mūrūme angīkoma na mūtumia wa ithe, nīaconorithītie ithe. Mūdū mūrūme ūcio na mūtumia ūcio eerī no nginya mooragwo; thakame yao nīkamacookerera.

¹² “ Mūdū mūrūme angīkoma na mūtumia wa mūrīū, eerī no nginya mooragwo. Ūndū ūcio mekīte nī waganu ūkīrīte njano; thakame yao nīkamacookerera.

13 “Mündü mürüme angikoma na mündü mürüme üngi ta ürĩa mündü akomaga na mündü-wa-nja-rĩ, andü acio eerĩ nĩmekĩte ündü ürĩ magigi. No nginya mooragwo; thakame yao nĩkamacookerera.

14 “Mündü mürüme angihikia mündü-wa-nja na ahikie nyina, ücio nĩ waganu. Mündü mürüme ücio na andü-a-nja acio eerĩ no nginya macinwo na mwaki, nĩgeetha gütikanakorwo na waganu thĩinĩ wanyu.

15 “Mündü mürüme angikoma na nyamũ-rĩ, no nginya mündü ücio ooragwo, na no nginya mũurage nyamũ iyo.

16 “Mündü-wa-nja angĩtwarĩrĩa harĩ nyamũ nĩguo akome nayo-rĩ, nĩmũkooraga mündü-wa-nja ücio hamwe na nyamũ iyo. No nginya mündü-wa-nja ücio ooragwo na nyamũ iyo yũragwo; thakame yake nĩkamacookerera, na thakame ya nyamũ iyo imĩcookerere.

17 “Mündü mürüme angihikia mwarĩ wa ithe, arĩ mwarĩ wa ithe kana wa nyina, na makomanie, icio nĩ njono. No nginya maingatwo mehere kuuma kũrĩ andü ao. Nĩaconorithĩtie mwarĩ wa ithe. Na nĩagacookererwo nĩ üuru ücio ekĩte.

18 “Mündü mürüme angikoma na mündü-wa-nja hĩndĩ yake ya mweri, nĩaguũria riurĩro rĩake, o nake mündü-wa-nja ücio agakĩguũria riurĩro rĩa thakame yake. Andü acio eerĩ nĩmakaingatwo kuuma kũrĩ andü ao.

19 “Ndũkanakome na tataguo kana mwarĩ wa nyina na thoguo, nĩ ündü gwĩka ũguo nĩ gũconorithia mündü ürĩa mũrĩ rũrĩa; inyuĩ eerĩ nĩmũgacookererwo nĩ üuru ücio mwĩkĩte.

20 “Mündü angikoma na tatawe-rĩ, nĩaconorithĩtie mamawe. Nĩmagacookererwo nĩ üuru ücio mekĩte; magaaakua matarĩ magĩa mwana.

21 “Mündü angihikia mũtumia wa mürũ wa nyina ücio nĩ thaahu, nĩaconorithĩtie mürũ wa nyina. Megütũura matarĩ magĩa mwana.

22 “Rũmagiai irĩa ciakwa ciothe cia watho, na mawatho makwa mũmarũmagĩrĩre, nĩguo mũtũũre bũrũri ürĩa ndĩramũtwara, na nĩgeetha ndũkanamũtahĩke.

23 Mũtikanatũũre kũringana na mũtugo ya ndũrĩrĩ iria ngũingata imweherere. Ndacimenire nĩ tondũ nĩciekire maũndũ macio mothe.

24 No nĩ ngĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩmũkegwatĩra bũrũri wao; nĩngamũhe guo ũtuĩke igai rĩanyu, bũrũri ürĩ bũthĩ wa iria na ũũkĩ.” Nĩ nĩ nĩ Jehova Ngai wanyu, ürĩa wamwamũrĩre kuuma kũrĩ ndũrĩrĩ.

25 “Nĩ ündü ücio no nginya mũkũũranage nyamũ iria itarĩ thaahu na iria irĩ thaahu, na nyoni iria itarĩ thaahu na iria irĩ thaahu. Mũtikanethaahie na nyamũ kana nyoni o na irĩkũ, kana kĩndũ o gĩothe gĩthĩagĩra thĩ, iria ciothe ndaamũranirie tondũ irĩ thaahu harĩ inyuĩ.

26 No nginya mũtuĩke atheru harĩ nĩ, tondũ nĩ, Jehova, ndĩ mũtheru, na nĩndĩmwamũranĩtie na ndũrĩrĩ iria ingĩ mũtuĩke akwa kĩũmbe.

27 “Mündü mürüme kana mündü-wa-nja ürĩ maroho marĩa maragũraga kana mũrogi thĩinĩ wanyu, no nginya makoogagwo. Mũmahũũre na mahiga nyuguto. Thakame yao nĩkamacookerera.”

21

Mawatho ma Kũrũmirĩrwo nĩ Athĩnjĩri-Ngai

1 Nake Jehova akĩra Musa atĩrĩ, “Arĩria athĩnjĩri-Ngai, nĩo ariũ a Harũni, ũmeere atĩrĩ: ‘Mũthĩnjĩri-Ngai ndakanethaahie nĩ ündü wa mündü wao ũkuĩte,

2 tĩga no akorirwo arĩ mündü wa nyũmba yake, ta nyina kana ithe, kana mũriũ kana mwarĩ, kana mürũ wa nyina,

³ kana mwarĩ wa nyina ūtarĩ mũhiku ūrĩa ateithagia nĩ ūndũ ndarĩ na mũthuuri, nĩ ūndũ wake-rĩ, no ethaahie.

⁴ Ndakanethaahie nĩ ūndũ wa athoni ake, na nĩ ūndũ ūcio anyiitwo nĩ thaahu.

⁵ “ ‘Athĩnjĩri-Ngai matikanenjwo mĩtwe, kana marengerere mĩthia ya nderu ciao kana metemange mũrĩ yao nĩ ūndũ wa gũkuĩrwo.

⁶ No nginya makorwo marĩ atheru harĩ Ngai wao, na matikanathaahie rĩitwa rĩa Ngai wao. Tondũ nĩo matwaragĩra Jehova indo iria arutĩrwo irĩ iruta rĩa njino, nĩcio irio cia Ngai wao, no nginya makorwo marĩ atheru.

⁷ “ ‘Athĩnjĩri-Ngai matikanahikie andũ-a-nja arĩa methaahĩtie na ūmaraya, kana arĩa matiganĩte na athuuri ao, tondũ athĩnjĩri-Ngai nĩ atheru harĩ Ngai wao.

⁸ Matuagei atheru, tondũ nĩo marutagĩra Ngai wanyu irio iria arutĩrwo igongona. Matuagei atheru, tondũ nĩ Jehova ndĩ mũtheru, o nĩ ūrĩa ūmũtheragia.

⁹ “ ‘Mwarĩ wa mũthĩnjĩri-Ngai angũthaahia na gũtuĩka mũmaraya, nĩaconorithĩtie ithe; no nginya acinwo na mwaki.

¹⁰ “ ‘Mũthĩnjĩri-Ngai ūrĩa mũnene, ūrĩa ūrĩ gatagatĩ ka ariũ-a-ithe, na ūitĩrurio maguta mĩtwe na akaamũrwo nĩguo ehumbage nguo cia ūthĩnjĩri-Ngai, ndakanarekererie njuĩrĩ yake iikare itarĩ njanũre kana atembũrange nguo ciake.

¹¹ Ndakanatoonye handũ harĩ kĩimba. Ndakanethaahie o na aakorwo nĩ ūndũ wa ithe kana nyina,

¹² o na ndakanoime handũ-harĩa-haamũre ha Ngai wake, kana ahathaahie, tondũ nĩamũritwo, agaitĩrurio maguta ma Ngai wake. Nĩ nĩ nĩ Jehova.

¹³ “ ‘Mũndũ-wa-nja ūrĩa akaahikia no nginya agaakorwo arĩ mũirĩtu gathirange.

¹⁴ Ndakanahikie mĩtumia wa ndigwa, kana mĩtumia matiganĩte na mũthuuriwe, kana mũndũ-wa-nja wĩthaahĩtie na ūmaraya, no akaahikia mũirĩtu gathirange wa andũ ao,

¹⁵ nĩgeetha ndakanathaahie rũciaro rwake gatagatĩ ka andũ ao. Nĩ nĩ nĩ Jehova, ūrĩa ūmũtheragia.’”

¹⁶ Ningĩ Jehova akĩira Musa atĩrĩ,

¹⁷ “ ‘Ira Harũni atĩrĩ: ‘Harĩ njiarwa iria igooka, gũtirĩ mũndũ wa njiaro ciaku ūrĩ na kaũgũ ūgaakuhĩrĩria nĩguo arutĩre Ngai wake irio cia igongona.

¹⁸ Gũtirĩ mũndũ o na ūmwe ūrĩ na kaũgũ ūgaakuhĩrĩria: mũndũ mũtumumu kana gĩthua, kana mũndũ mũthũku ūthiũ, kana ūrĩ na wonje,

¹⁹ mũndũ mwonju kũgũrũ kana guoko,

²⁰ mũndũ ūrĩ iguku kana mũhomu, mũndũ ūrĩ na kaũgũ ka riitho, kana mũndũ ūrĩ na ironda iratogota kana iroira, kana mũthũku nyee.

²¹ Gũtirĩ mũndũ wa njiaro cia Harũni ūrĩa mũthĩnjĩri-Ngai ūrĩ kaũgũ ūgaakuhĩrĩria nĩguo atware maruta marĩa marutĩrwo Jehova ma njino. Ūcio ūrĩ na kaũgũ ndakanakuhĩrĩrie atĩ nĩguo arute irio icio cia Ngai wake cia igongona.

²² We no arĩe irio iria theru mũno cia Ngai wake, o na irio iria theru;

²³ no rĩrĩ, nĩ ūndũ wa ūgũ ūcio wake, ndakanakuhĩrĩrie gĩtambaya gĩa gũcuurio kana athengerere kĩgongona, nĩgeetha ndagathaahie handũ hau hakwa harĩa haamũre. Nĩ nĩ nĩ Jehova, ūrĩa ūmatheragia.’”

²⁴ Nĩ ūndũ ūcio Musa akĩira Harũni na ariũ ake ūguo, o na akĩira andũ a Isiraeli othe.

22

Maruta marĩa Ngai Angũtikĩra

¹ Ningĩ Jehova akĩira Musa atĩrĩ,

² “Ĩra Harũni na ariũ ake matĩage maruta marĩa matheru marĩa andũ a Isiraeli maanyamũriire, nĩgeetha matikanathaahie rĩitwa rĩakwa itheru. Nĩĩ nĩ nĩ Jehova.

³ “Meere atĩrĩ, ‘Njarwa iria igooka thuutha, mũndũ o na ũrĩkũ wa njiaro cianyu angĩgakorwo ethaahĩtie, nake akuhĩriie maruta marĩa matheru marĩa andũ a Isiraeli maamũriire Jehova, mũndũ ũcio no nginya aingatwo, ehere mbere yakwa. Nĩĩ nĩ nĩ Jehova.

⁴ “ Mũndũ wa njiaro cia Harũni angĩkorwo arĩ na mũrimũ wa ngoothi ũngĩgwatanio, kana mwĩrĩ wake ũkoira, ndakaarĩa indo iria theru iruũtwa cia maruta, nginya agaathirwo nĩ thaahu. Ningĩ nĩakanyiitwo nĩ thaahu angĩkaahutia kĩndũ gĩthaahie nĩ kĩimba, kana ahutie mũndũ o wothe ũria uumũtwa nĩ hinya wa arũme,

⁵ o na kana angĩhutia kĩndũ o gĩothe kĩrĩa gĩtambaga thĩ kĩrĩa kĩngĩmũgwatia thaahu, kana ahutie mũndũ o na ũrĩkũ ũngĩtũma anyitwo nĩ thaahu, o na thaahu ũcio ũngĩkorwo nĩ ũrĩkũ.

⁶ Mũndũ ũria ũngĩhutia kĩndũ o na kĩrĩkũ ta kũu nĩakanyiitwo nĩ thaahu o nginya hwai-inĩ. Ndakanarĩe kĩndũ o na kĩrĩkũ kĩa maruta marĩa maamũre, no akorirwo ethambĩte mwĩrĩ na maaĩ.

⁷ Riũa riathũa nĩagathirwo nĩ thaahu, na thuutha ũcio no arĩe maruta marĩa maamũre, tondũ nĩcio irio ciake.

⁸ Ndakanarĩe nyama cia nyamũ ĩkuĩte, kana nyama cia nyamũ ĩtambuũritwo nĩ nyamũ cia gĩthaka, nĩguo ndakae gũthaahio nĩcio. Nĩĩ nĩ nĩ Jehova.

⁹ “ ‘Athĩnjĩri-Ngai nĩmarũmagie mawatho makwa nĩgeetha matikahĩtagie, nao makue nĩ ũndũ wa kwaga gũtĩa mawatho macio. Nĩĩ nĩ nĩ Jehova ũria ũmatheragia.

¹⁰ “ ‘Gũtirĩ mũndũ o na ũrĩkũ ũtarĩ wa nyũmba ya mũthĩnjĩri-Ngai wagĩrĩrwo nĩ kũria maruta marĩa matheru, o na mũgeni wa mũthĩnjĩri-Ngai, kana mũrutu wa wĩra gwake o nao matigacĩrie.

¹¹ No mũthĩnjĩri-Ngai angĩgũra ngombo na mbeeca, kana ngombo ĩciarĩrwo gwake mũciĩ, ngombo ĩyo no ĩrie irio ciake.

¹² Mwarĩ wa mũthĩnjĩri-Ngai angĩhikio nĩ mũndũ ũtarĩ mũthĩnjĩri-Ngai, ndakanarĩe kĩndũ o na kĩmwe kĩa maruta macio matheru.

¹³ No mwarĩ wa mũthĩnjĩri-Ngai angĩtuĩka mũtumia wa ndigwa, kana matigane na mũthuuriwe na ndarĩ ciana, nake acooke agaikare gwa ithe o ta rĩria aarĩ mwĩthĩ, no arie irio ĩcio nyamũre cia ithe. No mũndũ ũtetĩkĩrĩtio, ndakanarĩe kĩndũ o na kĩmwe gĩacio.

¹⁴ “ ‘Mũndũ o wothe angĩrĩa maruta matheru atekũmenya, no nginya acookerie mũthĩnjĩri-Ngai kĩndũ kũu kĩamũre arĩite na ongerere gĩcunjĩ gĩa gatano gĩa thogora wakio.

¹⁵ Athĩnjĩri-Ngai matikanathaahie maruta marĩa matheru marĩa andũ a Isiraeli marutagĩra Jehova,

¹⁶ na ũndũ wa kũmetĩkĩria marĩe maruta macio matheru, na ũguo ũtũme mũcookererwo nĩ mahĩtia marĩa mũngĩrĩhio. Nĩĩ nĩ nĩ Jehova ũria ũmatheragia.’ ”

Magongona marĩa Matangũtikĩrĩka

¹⁷ Ningĩ Jehova akĩira Musa atĩrĩ,

18 “Arīria Harūni na ariū ake, na warīrie andū a Isiraeli othe, ūmeere atīrī: ‘Mündū o na ūrīkū thīinī wanyu, arī Mūsiraeli kana arī mūgeni ūtūūruga Isiraeli, angīkaarutīra Jehova kīheo kīa iruta rīa njino nī ūndū wa kūhingia mwīhītwa, kana kīrī kīa iruta rīa kwīyendera,

19 no nginya akaaruta njamba itarī na kaūūgū kuuma kūrī ng’ombe, kana ng’ondu, kana mbūri, nīgeetha kīheo kīu gītīkīrīke handū-inī hanyu.

20 Mūtikanarehe kīndū o na kīrīkū kīrī na kaūūgū, tondu gītigeetīkīrīka handū-inī hanyu.

21 Rīrīa mündū arīrutaga kīndū kiumīte rūrū-inī rwake rwa ng’ombe kana rwa mbūri, kīrī kīa iruta rīa ūiguano rīa kūrūtīrwo Jehova, nīguo ahingie mwīhītwa wa mwanya, kana kīa iruta rīa kwīyendera, no nginya gīkoragwo gītārī na kaūūgū kana kameni nīguo gītīkīrīke.

22 Mūtikanarutīre Jehova nyamū ndumumu kana ndihie, kana īrathua, kana kīndū o gīothe kīrī na mbatata, kana kīrī na ironda iratogota kana iroira. Mūtikanagīrīre o na īmwe ya icio kīgongona-inī itūike ya iruta rīa gūcinwo na mwaki harī Jehova.

23 No rīrī, no mūrute ndegwa, kana ng’ondu nyonju kana homu, īrī ya igongona rīa kwīyendera, no īyo ndīngītīkīrwo itūike ya kūhingia mwīhītwa.

24 Mūtikanarutīre Jehova nyamū īrīa ītīhītio nyee, kana īkamendereka, kana ndarūre, kana hakūre. Mūtikanarute magongona ta macio būrūri-inī wanyu,

25 na mūtikanamūkīre nyamū ta icio kuuma kūrī mündū mūgeni atī nīguo mūcirute itūike irio cia Ngai wanyu. Nyamū ta icio itīngītīkīrīka handū-inī hanyu, nī ūndū nī nyonju, na irī na ūūgū.’ ”

26 Ningī Jehova akīra Musa atīrī,

27 “Rīrīa gacaū, kana gatūrūme, kana koori gaaciarwo, karīkaraga na nyina mīthenya mūgwanja. Kuuma mūthenya wa kanana na thuutha ūcio, nīgagetīkīrīka gatūike iruta rīa gūcinwo na mwaki harī Jehova.

28 Mūtikanathīnje ng’ombe kana ng’ondu hamwe na mwana wayo mūthenya ūmwe.

29 “Rīrīa mūkūruta igongona rīa gūcookeria Jehova ngaatho, rīrutagei na njīra ya gūtūma rītīkīrīke nī ūndū wanyu.

30 No nginya rīrīo mūthenya o ro ūcio rīarutwo; mūtikanatigie kīndū kīarīo gīkinyie rūciinī. Nī nī nī Jehova.

31 “Rūmagiai maathani makwa na mūmarūmagīrīre. Nī nī nī Jehova.

32 Mūtikanathaahie rītwa rīakwa itheru. No nginya andū a Isiraeli mamenyage atī ndī mūtheru. Nī nī nī Jehova ūrīa ūmūtheragia,

33 na ūrīa wamūrutire būrūri wa Misiri ndūike Ngai wanyu. Nī nī nī Jehova.”

23

Ciathī iria Njathane

1 Ningī Jehova akīra Musa atīrī,

2 “Arīria andū a Isiraeli, ūmeere atīrī: ‘Ici nīcio ciathī ciakwa iria ciathanītwo, o iria ciathanītwo cia Jehova, iria mūkaahunjanīria ūhoru wacio atī nī ciūngano theru.

Thabatū

3 “Kūrī na mīthenya itandatū rīrīa mūngīruta wīra, no mūthenya wa mūgwanja nī Thabatū ya kūhurūka, mūthenya wa kīūngano gītheru.

Mūtikanarute wīra o na ūrīkū; kūrīa guothe mūgaatūūra, iyo nī Thabatū ya Jehova.

Bathaka na Migate itarī Mūkīre Ndawa ya Kūmbia

4 “ ‘Ici nīcio ciathī iria ciathanītwo cia Jehova, nīcio ciūngano iria theru, iria mūrthunjanagīria mahinda ma cio makinya.

5 Bathaka ya Jehova īriambagīria hwaī-inī kwaira, mūthenya wa ikūmi na ina wa mweri wa mbere.

6 Mūthenya wa ikūmi na itano, wa mweri ūcio nīguo gīathī kīa Jehova kīa Migate itarī Mūkīre Ndawa ya Kūmbia kīriambagīria, na kwa ihinda rīa mūthenya mūgwanja no nginya mūrīage migate itarī na ndawa ya kūmbia.

7 Mūthenya wa mbere mūgīe na kīūngano gītheru, na mūtikanarute wīra ūria mūrutaga.

8 Mūthenya mūgwanja rutagīrai Jehova iruta rīa gūcinwo na mwaki. Na mūthenya wa mūgwanja, mūgīage na kīūngano gītheru, na mūtikanarute wīra ūria mūrutaga.’ ”

Magetha ma Mbere

9 Ningī Jehova akīra Musa atīri,

10 “Arīria andū a Isiraēli, ūmeere atīri: ‘Rīria mūgaatoonya būrūri ūcio ngūmūhe na mūgethe magetha maguo, nīmūkarehere mūthīnjīri-Ngai kīohe kīa mbere kīa ngano īria mūkaagetha.

11 Nake athūngūthie kīohe kīu mbere ya Jehova nīguo gītīkīrike handū-inī hanyu; mūthīnjīri-Ngai agagīthūngūthia mūthenya ūria ūrūmīrīre Thabatū.

12 Mūthenya ūcio mūgaathūngūthia kīohe kīu, no nginya mūkaarutīra Jehova iruta rīa njino rīa gatūrūme ka ūkūrū wa mwaka ūmwe gatarī na kaūgū,

13 hamwe na iruta rīarīo rīa mūtu wa gīthimi gīa icunjī igīrī cia ikūmi cia eba īmwe* ya mūtu ūria mūhinyu mūno ūtukanītio na maguta, nīrīo iruta rīrutīrwo Jehova rīa gūcinwo na mwaki, rīrī na mūtaranīko mwega, na iruta rīa kūnyuuo, rīrī gacunjī kamwe ka inya ka hini īmwe† ya ndibei.

14 Mūtikanarīe mūgate o na ūrīkū, kana ngano ya kūhīhio, kana ya mūgethano, o nginya mūthenya ūria mūkaarehera Ngai wanyu iruta rīrī. Ūndū ūyū ūtuīke watho mwandīke wa gūtūūra nginya kūrī njiarwa iria igooka, kūrīa guothe mūgaatūūra.

Gīathī kīa Magetha

15 “ ‘Kuuma mūthenya ūria ūrūmīrīre Thabatū, mūthenya ūria mawatwarire kīohe kīa iruta rīa gūthūngūthio, mūgatara ciunia ingī mūgwanja.

16 Mūtare matukū mīrongo itano kuuma mūthenya ūria ūrūmīrīre Thabatū ya kūhingithia mūgwanja, mūcooke mūrūtīre Jehova iruta rīa mūtu wa ngano ya mūgethano.

17 Kuuma kūrīa guothe mūtūūruga, mūrehe mīgate īrī īthondeketwo na tūcunjī twīrī twa ikūmi twa eba īmwe ya mūtu ūria mūhinyu mūno, īrugītwo na ndawa ya kūmbia, ītuīke ya iruta rīa gūthūngūthio rīa maciaro ma mbere marūtīrwo Jehova.

18 Rutanīriai migate iyo na tūtūrūme mūgwanja, o kamwe karī na ūkūrū wa mwaka ūmwe, na tūtārī na kaūgū, na gategwa kamwe, na ūrūrūme igīrī. Nacio igaatuīka iruta rīa njino rīrutīrwo Jehova, hamwe

* 23:13 nī ta kilo inya na nuthu (4:5) † 23:13 nī ta lita 1

na maruta macio ma mūtu na ma kūnyuuo, rīrī nī iruta rīa gūcinwo na mwaki, rīrī na mūtatarīko mwega wa gūkenia Jehova.

¹⁹ Mūcooke mūrute thenge ĩmwe ya igongona rīa kūhoroherio mehia, na tūtūrume twīrī, o kamwe karī na ūkūrū wa mwaka ūmwe, twa iruta rīa ūguano.

²⁰ Mūthīnjīri-Ngai nīagathūngūthia tūtūrume tūu tweerī mbere ya Jehova, tūtūke iruta rīa gūthūngūthio, hamwe na mīgate ĩyo ya maciaro ma mbere. Macio nī maruta matheru marutīrwo Jehova nī ūndū wa mūthīnjīri-Ngai.

²¹ Mūthenya o ro ūcio, nīmūkahunjanīria kūngano gītheru, na mūtikanarute wīra ūrīa mūrutaga. Ūyū nīguo ūgaatuīka watho mwandīke wa gūtūura nginya harī njarwa iria igooka, o kūrīa guothe mūgaatūūra.

²² “Rīrīa mūkaagetha irio būrūrī-inī wanyu, mūtikanagethe nginya ndeere-inī cia mīgūnda yanyu, o na mūtikanonganīe rūitīki rwa magetha manyu. Rūtīgagīriei andū arīa athīni na arīa agenī. Nī nī nī Jehova Ngai wanyu.”

Gīathī gīa Kūhuha Tūrumbeta

²³ Ningī Jehova akīra Musa atīrī,

²⁴ “Īra andū a Isiraēli atīrī: ‘Mūthenya wa mbere wa mweri wa mūgwanja-rī, nīmūrīgīaga na mūthenya wa kūhurūka, kūngano gītheru, na ūrīkanagwo na ūndū wa kūhuha tūrumbeta.

²⁵ Mūtikanarute wīra ūrīa mūrutaga, no mūrutagīre Jehova iruta rīa gūcinwo na mwaki.’”

Mūthenya wa Kūhoroherio Mehia

²⁶ Ningī Jehova akīra Musa atīrī,

²⁷ “Mūthenya wa ikūmi wa mweri ūyū wa mūgwanja, nīguo Mūthenya wa Kūhoroherio Mehia. Mūgīage na kūngano gītheru na mwīimage irio, na mūrutagīre Jehova iruta rīa gūcinwo na mwaki.

²⁸ Mūtikanarute wīra mūthenya ūcio, tondū nīguo Mūthenya wa Kūhoroherio Mehia, hīndī irīa mūrāhoroherio mehia mbere ya Jehova-Ngai wanyu.

²⁹ Mūndū o na ūrīkū ūrīa ūtakeima irio mūthenya ūcio nīakaingatwo kuuma kūrī andū ao.

³⁰ Mūndū o wothe ūkaaruta wīra mūthenya ūcio nīngamūniina kuuma thīnī wa andū ao.

³¹ Mūtikanarute wīra o na ūrīkū. Ūyū ūgūtuīka watho mwandīke wa gūtūura nginya harī njarwa iria igooka, o kūrīa guothe mūgaatūūra.

³² Īyo nī Thabatū yanyu ya kūhurūka, na no nginya mwīime irio. Kuuma hwaī-inī wa mūthenya wa kenda wa mweri o ro ūcio nginya hwaī-inī wa mūthenya ūcio ūngī, nīmūrīmenyagīrīra Thabatū yanyu.”

Gīathī gīa Ithūnū

³³ Ningī Jehova akīra Musa atīrī,

³⁴ “Īra andū a Isiraēli atīrī: ‘Mūthenya wa ikūmi na ĩtano wa mweri wa mūgwanja nīguo Gīathī kīa Jehova gīa Ithūnū gīkaambīrīria, na gīgaaikara mīthenya mūgwanja.

³⁵ Mūthenya wa mbere nī wa kūngano gītheru; mūtikanarute wīra ūrīa mūrutaga.

³⁶ Mīthenya mūgwanja mūkaarutagīra Jehova maruta ma gūcinwo na mwaki, nāguo mūthenya wa ĩnana-rī, mūgīe na kūngano gītheru, na

mūrutīre Jehova iruta rīa gūcinwo na mwaki. Mūthenya ūcio nīguo wa kūhinga kūngano; mūtikanarute wīra ūrīa mūrutaga.

³⁷ (“ ‘Cī nīcio ciathī cia Jehova iria ciathanītwo, iria mūkaahunjanīria irī ciūngano theru cia kūrehere Jehova maruta ma gūcinwo na mwaki, na nīmo maruta ma njino, na maruta ma mūtu, na magongona na maruta ma kūnyuuo marīa marībataranagia o mūthenya.

³⁸ Maruta maya nī ma kuongererwo harī marīa mangī ma Thabatū cia Jehova na nyongerera ya iheo cianyū na kīrīa gīothe mwīraniire na mwīhītwa, na maruta mothe ma kwīyendera marīa mūrutagīra Jehova.)

³⁹ “ ‘Nī ūndū ūcio, kwambīrīria mūthenya wa ikūmi na itano wa mweri wa mūgwanja, mwarīkia kūgetha irio būrūri-inī, nī mūgaakūngūira gīathī kīu kīa Jehova mīthenya mūgwanja. Mūthenya wa mbere nī wa kūhurūka, na mūthenya wa īnana o nago no wa kūhurūka.

⁴⁰ Mūthenya wa mbere nīmūkooya maciaro marīa mega mūno ma mītī, na mathīgī ma mītende, na honge cia mītī irīa irī na mathangū maingī, na cia mītī irīa īmeraga tūrūū-inī, na mūkene mūrī mbere ya Jehova Ngai wanyū mīthenya mūgwanja.

⁴¹ Kūngūyagīrai ūndū ūyū arī gīathī kīa Jehova mīthenya mūgwanja o mwaka. Ūndū ūyū nī ūtuīke watho mwandīke wa gūtūūra nginya harī njiarwa iria igooka; kūngūyagīrai ūndū ūcio mweri-inī wa mūgwanja.

⁴² Ikaragai ithūnū-inī mīthenya mūgwanja. Andū a Isiraēli arīa othe maciarīrwo Isiraēli magaaikaraga ithūnū-inī,

⁴³ nī ūndū ūcio njjaro cianyū nūikamenya atī nī nī ndaatūmire andū a Isiraēli maikare ithūnū-inī hīndī irīa ndamarutire būrūri wa Misiri. Nī nī nī Jehova Ngai wanyū.”

⁴⁴ Nī ūndū ūcio Musa akīanīrīra kūrī andū a Isiraēli ūhorō wa ciathī icio ciathanītwo cia Jehova.

24

Maguta na Mīgate ya Kūigwo Mbere ya Jehova

1 Ningī Jehova akīra Musa atīrī,

2 “Atha andū a Isiraēli makūrehere maguta marīa makeere wega ma ndamaiyū hihe ma gūkūheaga ūtheri, nīgeetha matawa maikarage maakanīte hīndī ciothe.

3 Nja ya gītambaya gīa gūcuurio kīrīa kīrī mbere ya ithandūkū rīa Ūira o kūu Hema-inī-ya-Gūtūnganwo-rī, Harūni nīamenyagīrīre matawa macio mbere ya Jehova kuuma hwaī-inī o nginya rūciinī, hīndī ciothe. Ūndū ūyū ūgaatuīka watho mwandīke wa gūtūūra wa njjarwa iria igooka.

4 Matawa macio marī mbere ya Jehova, o macio maigīrīrwo mūtī-inī wa matawa wa thahabu irīa therie no nginya mamenyagīrīrwo hīndī ciothe.

5 “Oya mūtu ūrīa mūhinyu mūno, ūthondeke mīgate ikūmi na īrī, o mūgate ūmwe ūrugwo na tūcunjī twīrī twa ikūmi twa eba īmwe.*

6 Ūcooke ūmīare mīhari īrī, o mūhari mīgate itandatū, ūmīgīrīre igūrū rīa metha ya thahabu therie hau mbere ya Jehova.

7 Na o mūhari-inī nīhaigwo ūbani ūrīa mūtherie ūtuīke gīcunjī gīa kīrīkano ūrūgamīrīre mīgate īyo, na ūtuīke iruta rīa njino rīrutīrwo Jehova na mwaki.

8 Mīgate īyo nī īigagwo mbere ya Jehova hīndī ciothe, o Thabatū o Thabatū, irūgamagīrīre andū a Isiraēli, itūīke kīrīkanīro gīa gūtūūra.

* 24:5 nī ta kilo inya na nuthu (4:5)

⁹ Migate İyo nİ ya Harūni na ariū ake, nao mamİrİagİre handū hatheru, nİ tondū migate İyo nİ gİcunjİ gİtheru mūno harİ rwİga rwao rwa maruta marİa maruİirwo Jehova ma gūcinwo na mwaki.”

Mūrumi Ngai Kūhūurwo na Mahiga

¹⁰ Na rİrİ, mūrū wa mūtumia Mūisiraeli, no ithe aarİ Mūmisiri, nİathiire gūceerera andū a Isiraeli, nake mūdū ūcio na Mūisiraeli makİrūa marİ kū kambİ.†

¹¹ Ūcio mūrū wa mūtumia Mūisiraeli nİarumire Rİitwa rİa Ngai na kİrumi; nİ ūndū ūcio makİmūtwarİra Musa. (Nyina wa mūdū ūcio eetagwo Shelomithu, mwarİ wa Dibiri ūrİa Mūdani.)

¹² Makİmūikia thİinİ, makİmūrangİra nginya rİrİa mangİamenyire wega wendi wa Jehova.

¹³ Nake Jehova akİira Musa atİrİ:

¹⁴ “Twaru mūrumani ūcio nja ya kambİ. Andū arİa othe maamūguire akİrumana mamūgİrİre moko mūtwe, nakİo kİungano gİothe kİmūhūre na mahiga nyuguto.

¹⁵ İra andū a Isiraeli atİrİ, ‘Mūdū o na ūrİkū angİkaaruma Ngai wake, no nginya agaacookererwo nİ ūuru ūcio ekİte:

¹⁶ Mūdū o na ūrİkū ūkaaruma rİitwa rİa Jehova no nginya akooragwo. Kİungano gİothe gİa Isiraeli no nginya gİkaamūhūra na mahiga nyuguto. Aakorwo arİ mūgeni kana arİ mūdū ūciarİrwo būrūrİ-inİ wanyu, rİrİa aakaruma Rİitwa rİu rİa Jehova, no nginya akooragwo.

¹⁷ “ ‘Mūdū o na ūrİkū angİkooaga mūdū ūngİ, no nginya nake akooragwo.

¹⁸ Mūdū o na ūrİkū angİūraga nyamū ya mūdū ūrİa ūngİ, no nginya akaamİrİha, nyamū İrİhwo na nyamū İngİ.

¹⁹ Mūdū o na ūrİkū angİgatiİhia ūrİa ūngİ, o ūrİa ekanİte no nginya nake ekwo o ūguo:

²⁰ Mūdū oina mūdū ūrİa ūngİ İhİndİ, nake akoinwo İhİndİ, riitho rİrİhagio na riitho, İgego rİrİhagio na İgego. O ūrİa mūdū atİihİte mūdū ūngİ, o nake atİihio o ro ūguo.

²¹ Mūdū ūrİa ūkooaga nyamū nİakamİrİha, no ūrİa ūkooaga mūdū ūrİa ūngİ no nginya akooragwo.

²² Mūrİkoragwo na watho o ro ūmwe ūkonİi mūgeni na mūdū ūrİa ūciarİrwo būrūrİ wanyu. Nİ nİ nİ Jehova Ngai wanyu.’ ”

²³ Nake Musa akİarİria andū a Isiraeli, nao magİtwaru mūdū ūcio warumİte Ngai nja ya kambİ, makİmūhūra na mahiga nyuguto. Nao andū a Isiraeli magİka o ta ūrİa Jehova aathİte Musa.

25

Mwaka wa Thabatū

¹ Nake Jehova akİira Musa Kİrİma-inİ gİa Sinai atİrİ,

² “Arİria andū a Isiraeli, ūmeere atİrİ, ‘Hİndİ İrİa mūgaatoonya būrūrİ ūrİa ngaamūhe-rİ, būrūrİ ūcio guo mwene no nginya ūkaagİga na Thabatū İrİa yamūrİrwo Jehova.

³ Mūkaahaandaga mİgūnda wanyu mİaka İtandatū, na mūcehage mİgūnda wanyu ya thabİbū mūkamİcehaga mİaka İtandatū mİgİcokanagİrİria maciaro mayo.

† 24:10 Hİndİ İrİa andū a Isiraeli moimaga būrūrİ wa Misiri, nİ kūrİ na andū maatwanire nao, makİmaruta mİtugo mİuru (Thaam 12:38).

4 No mwaka wa mūgwanja wakinya, būrūri ūcio nīūkagīa na Thabatū kūhurūka, Thabatū yamūrīrwo Jehova; mūtikanahaande kīndū mīgūnda kana mūcehe mīthabībū wanyu.

5 Irio iria ikeemeria, nīcio cia maitīka-rī, mūtikanacigetthe kana mūgethe thabībū cia mīthabībū wanyu īyo itarī mīrutīre wīra. Būrūri ūcio no nginya ūkaagīa na mwaka wa kūhurūka.

6 Kīrīa gīothe būrūri ūcio ūgaaciara mwaka-inī ūcio wa Thabatū gīgaatuīka irio cianyu, inyuī ene na cia ndungata cianyu cia arūme na cia andū-a-nja, na cia arutī anyu a wīra wa mūcaara, na mūraarīrīri ūrīa mūikaranītie nake,

7 o hamwe na mahiū manyu na nyamū cia gīthaka iria itūūraga būrūri wanyu. Kīrīa gīothe būrūri ūcio ūgaaciara no kīrīo.

Mwaka wa Jubili

8 “Tarai Thabatū mūgwanja cia mīaka, mīaka mūgwanja maita mūgwanja, nīguo Thabatū icio mūgwanja cia mīaka ihinge mīaka mīrongo ina na kenda.

9 Ningī mūcooke mūhuhe karumbeta kūndū guothe mūthenya wa ikūmi wa mweri wa mūgwanja; Mūthenya wa Kūhoroherio Mehia, mūkaahuha karumbeta kūndū guothe būrūri-inī wanyu.

10 Amūrai mwaka ūcio wa mīrongo itano, na mūhunjanīrie ūhoru wa kūohorwo kwa andū othe arīa matūūraga būrūri ūcio wothe. Mwaka ūcio ūgaatuīka wa Jubili* nī ūndū wanyu; o mūndū wanyu nīagacooka kūrīa ithaka cia nyūmba yao irī, na kūrīa andū a mūhīrīga wao marī.

11 Mwaka ūcio wa mīrongo itano ūgaatuīka wa Jubili kūrī inyuī; mūtikanahaande na mūtikanagetthe kīrīa gīkūrītie kīo kiene, kana mūgethe mīthabībū īrīa itarī mīrutīre wīra.

12 Nīgūkorwo īyo nī Jubili, na nīyo īgaatuīka theru kūrī inyuī; rīagai o kīrīa gīkūrītie mīgūnda-inī.

13 “Mwaka-inī ūyū wa Jubili, o mūndū no nginya acooke gīthaka-inī gīake.

14 “Mūngīkenderia mūndū wa būrūri wanyu mīgūnda kana mūgūre mīgūnda kūrī we, mūtikanahaenanīe mūndū na ūrīa ūngī.

15 Mūrīgūraga mīgūnda wa mūndū wa būrūri wanyu kūrīngana na ūrīa mīaka ithirīte thuutha wa Jubili. Nake mwendīa akaawendagia kūrīngana na mīaka īrīa īgakorwo itigarīte ya magetha.

16 Mīaka īngīkorwo itigarīte mīngī, mūkongerera thogora, na mīaka īngīkorwo itigarīte mīnini, mūkanyīhia thogora, nī ūndū kīrīa arakwendīa nī mūigana wa magetha.

17 Mūtikanahaenanīe mūndū na ūrīa ūngī, no mwītīgagīre Ngai wanyu. Nī nī nī Jehova Ngai wanyu.

18 “Rūmagīrīrai kīrīra kīa watho wakwa na mwīmenyagīrīre nīguo mwathīkagīre mawatho makwa, na inyuī nī mūgaatūūra būrūri ūcio mūrī na thayū.

19 Naguo būrūri ūcio nīūgaciaraḡa maciaro maguo, na inyuī nīmūkarīīaga mūkahūūna na mūtūūre kuo mūrī na thayū.

20 Mwahota kūūria atīrī, “Tūkaarīa kī mwaka wa mūgwanja aakorwo tūtīkahaanda kana tūgethe?”

21 Nīngamūtūmīra kīrathimo mwaka-inī ūcio wa gatandatū nīguo mīgūnda wanyu īgaaciara maciaro ma kūmūigana mīaka itatū.

* 25:10 Jubili nī kuuga “ūtoorania.”

22 Mũkĩhaanda mwaka-inĩ wa kanana, mũkaarĩĩaga irio iria mwaigĩte mũthiithũ, na mũgaacirĩa nginya mũgethe maciaro ma mwaka wa kenda.

23 “ ‘Mĩgũnda ndĩkanendio biũ, tondũ bũrũri nĩ wakwa na inyuĩ mũrĩ o ageni kuo, na nĩ niĩ ndĩmũkomborithĩtie.

24 Bũrũri wothe ũria mwĩnyĩitiire ũgaatuĩka wanyu, no nginya kũgĩe na mweke wa gũkũũraga mũgũnda iyo.

25 “ ‘Mũndũ wa bũrũri wanyu angĩthĩĩna na endie gĩcunjĩ kĩa mũgũnda wake, mũndũ ũria wa hakuhi mũno wa nyũmba yake niĩagooka na akũũre mũgũnda ũcio mũndũ wao eendetie.

26 No rĩrĩ, mũndũ angĩkorwo ndarĩ na mũndũ wa kũmũkũũrĩra mũgũnda, na we mwene atonge agie na indo ciiganĩte kũkũũra,

27 nĩwe ũgaatua thogora kũringana na mũaka irĩa mũthiru kuuma rĩrĩa aawendirie, na acookie mbeeca icio ingĩ kũrĩ mũndũ ũria eendeirie; thuutha ũcio no acooke mũgũnda-inĩ wake.

28 No angĩaga kũgĩa na indo cia kũmũrĩha-rĩ, gĩcunjĩ kĩrĩa eendirie gĩgũtũura kĩrĩ kĩa mũgũri nginya Mwaka wa Jubilii. Gĩgaacookio hĩndĩ ya Jubilii, na hĩndĩ iyo no acooke gĩthaka-inĩ gĩake.

29 “ ‘Mũndũ angĩkeendia nyũmba irĩ itũũra-inĩ inene rĩirigĩre, nĩarĩkoragwo arĩ na kĩhooito gĩa kũmũkũũra ihinda rĩa mwaka mũgĩma kuuma amĩendia. Thiĩnĩ wa ihinda rĩu no amĩkũũre.

30 Ingĩaga gũkũũrwo mwaka ũmwe ũtanathira, nyũmba iyo irĩ itũũra-inĩ inene rĩirigĩre niĩgatuĩka ya mũmĩgũri na njiaro ciake nginya tene. Nyũmba iyo ndĩgaacookerio mwene Mwaka wa Jubilii.

31 No nyũmba cia tũtũũra-inĩ tũrĩa tũtarĩ tũirigĩre, irĩtuagwo ta mũgũnda ya kũndũ gũtarĩ kũirige. Icio no ikũũrwo, na nĩ igaacookio Mwaka wa Jubilii.

32 “ ‘Alawii hĩndĩ ciothe nĩ marĩ na kĩhooito gĩa gũkũũraga nyũmba ciao iria irĩ matũũra-inĩ ma Alawii, marĩa megwatĩire.

33 Nĩ ũndũ ũcio indo cia Alawii no ikũũrwo, ũguo nĩ ta kuuga atĩ, nyũmba nyendie itũũra-inĩ o rĩothe rĩao, niĩgacookio Mwaka wa Jubilii, tondũ nyũmba iria irĩ matũũra-inĩ ma Alawii nĩcio igai rĩao thiĩnĩ wa andũ a Isiraeli.

34 No ithaka cia ũrĩthio cia matũũra mao itikanendio; icio nĩ ciao nginya tene.

35 “ ‘Mũndũ wa bũrũri wanyu angĩthĩĩna nginya aremwo nĩ kwĩrũgamĩrĩra gatagatĩ kanyu, mũteithagie o ta ũria mũngĩteithia mũgeni kana mũndũ ũrarĩrĩre kwanyu, niĩgeetha ahote gũtũũrania na inyuĩ.

36 Mũtikanamũrĩhie uumĩthio o na ũrĩkũ, no mwĩtigagĩre Ngai wanyu, niĩgeetha mũndũ wa bũrũri wanyu ahote gũtũũrania na inyuĩ.

37 Mũtikanamũkombere mbeeca niĩguo acookie na maciaro, kana mũmwenderie irio niĩguo muone uumĩthio.

38 Niĩ nĩ niĩ Jehova Ngai wanyu, ũria wamũrutire bũrũri wa Misiri niĩguo ndĩmũhe bũrũri wa Kaanani na ndũike Ngai wanyu.

39 “ ‘Mũndũ wa bũrũri wanyu angĩthĩĩna arĩ gatagatĩ kanyu, nake eyendie harĩ inyuĩ, mũtikanamũrutithie wĩra ta ngombo.

40 Mũkaamũtua ta mũruti wa wĩra wa mũcaara kana ta mũndũ ũrarĩrĩre kwanyu; mũndũ ũcio akaamũrutĩra wĩra nginya Mwaka wa Jubilii.

41 Thuutha ũcio mũndũ ũcio na ciana ciake niĩmakarekererio, nake acooke kũrĩ andũ a mũhĩrĩga wake, na gĩthaka-inĩ kĩa maithe make ma tene.

⁴² Tondū andū a Isiraeli nī ndungata ciakwa, iria ndaarutire būrūri wa Misiri, matikanendio matuīke ngombo.

⁴³ Mūtikamaathage mūtekūmaiguīra tha, no mwītigagīrei Ngai wanyu.

⁴⁴ “ Ngombo cianyu cia arūme na cia andū-a-nja iriumaga ndūrīri-inī iria imūrigiicīrie; kuuma kūrī ndūrīri icio no mūgūrage ngombo.

⁴⁵ O na ningī no mwīgūrīre ngombo kuuma kūrī andū arīa mararīrīre kwanyu na kuuma kūrī andū a mīhīrīga yao arīa maciarīrwo būrūri wanyu, nao matuīke indo cianyu.

⁴⁶ Andū acio no mūmeegaire kūrī ciana cianyu matuīke igai rīrīa mūmagaiire, na no mūmatue ngombo rīrīa rīothe marī muoyo, no mūtikanathe andū anyu a Isiraeli mūtekūmaiguīra tha.

⁴⁷ “ No rīrī, mūgeni kana mūdū ūrīa ūrarīrīre kwanyu angītonga arī gatagatī kanyu, nake mūdū wa būrūri wanyu athīne na eyendie kūrī mūgeni ūrīa ūtūranītie na inyuī, kana kūrī mūdū wa mūhīrīga wa mūdū ūcio mūgeni-rī,

⁴⁸ mūdū ūcio no arīkoragwo arī na kīhooito gīa gūkūūrwo thuutha wa kwīyendia. Mūdū wa nyūmba yao no amūkūire:

⁴⁹ Ithe mūnini kana ithe mūkūrū, kana mūrū wa ithe, kana mūdū wa rūrīra rwa mūhīrīga wao no amūkūire; kana we mwene angīgaacīra, no ekūire.

⁵⁰ Mūdū ūcio na mūmūgūrī magaatara ihinda rīrīa rīthiru kuuma mwaka ūrīa eyendirie nginya rīrīa Mwaka wa Jubili ūgaakinya. Thogora wa kūrēkererīo gwake ūkaaringana na irīhi rīa mūdū wa mūcaara thīnī wa mīaka īyo.

⁵¹ Angīkorwo nī mīaka mūngī ītigarīte, nīakarīha gīcunjī kīnene gīa thogora ūrīa aagūrītwo nago.

⁵² No angīkorwo no mīaka mīnini ītigarīte Mwaka wa Jubili ūkinye, īyo noyo agaatarā arihe gūkūūranio gwake kūrīngana na ūrīa kwagīrīre.

⁵³ Agaatuuo ta mūdū wa mūcaara mwaka o mwaka; na no nginya mūmenyagīrīre atī mūmūgūrī ndarīmwathaga atekūmūiguīra tha.

⁵⁴ “ O na angīaga gūkūūrwo na njīra īmwe ya icio, we na ciana ciake no nginya makaarekererīo Mwaka wa Jubili wakinya,

⁵⁵ nīgūkorwo andū a Isiraeli nī ndungata ciakwa. Acio nī ndungata ciakwa, iria ndaarutire būrūri wa Misiri. Nī nī nī Jehova Ngai wanyu.

26

Irīhi rīa Gwathīka

¹ “ Mūtikanethondekere mīhianano kana mwīrūgamīrie mūhianīre wa kīndū kana ihiga rīamūre rīa kūhooywo, mūtikaige ihiga rīacūhie būrūri-inī wanyu atī nīguo mūrīnamagīrīre. Nī nī nī Jehova Ngai wanyu.

² “ Menyagīrīrai Thabatū ciakwa na mūtīage handū hakwa harīa haamūre. Nī nī nī Jehova.

³ “ Mūngīrūmīrīra kīrīra kīa watho wakwa na mūmenyagīrīre gwathīkagīra maathani makwa,

⁴ nīngamuuragīrīa mbura imera ciayo ciakinya, na mīgūnda yanyu nīrīciaraga irio, nayo mīti ya mīgūnda yanyu īciarage maciaro mayo.

⁵ Mūrīhūrāga ngano yanyu mūgakinyīra magetha ma thabībū, namo magetha ma thabībū magakinyīra hīndī ya mahaanda, na mūrīrīaga irio mūkahūna, na mūtūire būrūri wanyu mūrī na thayū.

6 “ ‘Nīngatūma būrūri wanyu ūgīe na thayū, na mūrīkomaga gūtārī mūdū ūngītūma mwītīgīre. Nīnganiina nyamū njūru ciehere būrūri-inī wanyu. Nacio itigacooka kuoneka būrūri-inī wanyu.

7 Nīmūkaingatithia thū cianyu, na mūcihoote mbaara-inī.

8 Andū atano anyu makaahūūra andū igana, nao andū anyu igana makaahūūra andū ngiri ikūmi, nacio thū nī mūgaacihoota mūciūrage na rūhiū rwa njora.

9 “ ‘Nīngamuonia ūtugi wakwa, na ndūme mūciarane na mūngīhe, na nīngatūūria kīrīkanīro gīakwa na inyuī.

10 Mūgaakoragwo o mūkīrīa magetha ma mwaka mūthiru nginya rīrīa mūkaamaruta nja nīguo mūgīe na handū ha kūiga magetha marīa maragethwo.

11 Ngaiga gīikaro gīakwa gatagatī kanyu, na ndikamūthūūra.

12 Ngaathūiaga ndī gatagatī kanyu, ndūike Ngai wanyu, na inyuī mūtuīke andū akwa.

13 Nī nī nī Jehova Ngai wanyu, ūrīa wamūrutire būrūri wa Misiri, nīguo mūtige gūtuīka ngombo cia andū a Misiri; ndoinangire macooki ma ngingo cianyu ngītūma mūhotage gūthī mwīhaandīte wega.

Kūherithio nī Ūndū wa Kwaga Gwathīka

14 “ ‘No mūngīkaaga kūnjigua, mwage kūhingia maathani macio mothe,

15 na mūngīrega kīrīa gīakwa kīa watho na mūthūūre mawatho makwa, na mwage kūhingia maathani makwa, na nī ūndū ūcio mūthūkie kīrīkanīro gīakwa-rī,

16 Nī na nī nīngamwīka maūdū maya: Nīngamūrehere kīmako, na ndīmūrehere ndwari cia kūmūniina na ūndū wa kūhiūha kwa mūrī kūrīa gūkaamūte maitho, na gūtūme mūrwo nī hinya. Mūkaahaanda mbeū tūhū, nī ūndū ikaarīagwo nī thū cianyu.

17 Nīngamūrūithia ndīmūūkīrīre nīguo mūhootwo nī thū cianyu; arīa mamūthūire nīo makaamwathaga, na mūkooraga hatārī mūdū ūmūngatithīte.

18 “ ‘Angīkorwo o na mwekwo maūdū macio mūtikanjigua-rī, ngaakīrīrīa kūmūherithia nī ūndū wa mehīa manyu maita mūgwanja.

19 Nīnganiina rūng’athio rwa mwītīo wanyu, na ndūme matu matuīke ta cuma, nayo thī yūme itūike ta gīcango.

20 Mūkaahūthīra hinya wanyu o tūhū, tondū tīri wanyu ndūkagethwo kīndū, kana mītī ya būrūri wanyu īciare maciaro mayo.

21 “ ‘Nīngī mūngīthī na mbere na mīthīre ya kūnemera, na mwage kūnjigua, nīngakīrīrīa kūmūngīhīria mahūūra mangī maita mūgwanja o ūrīa mehīa manyu magīrīrwo nī kūherithio.

22 Nīngamūrehere nyamū cia gīthaka imūūkīrīre, nacio imūtunye ciana cianyu, na inīine ng’ombe cianyu, o na itūme mūigana wanyu ūnyīihe ūū atī barabara cianyu ciage andū.

23 “ ‘Nīngī kūngīkorwo o na mwekwo maūdū macio no mūkaarega kūnjookerera na mūgīthī na mbere kūnjūkīrīra-rī,

24 nī na nī nīngamūūkīrīra, na nīngakīrīrīa kūmūhūūra nī ūndū wa mehīa manyu maita mangī mūgwanja.

25 Nīngamūrehithīria rūhiū rwa njora rūrīhīrie kīrīkanīro kīrīa mūthūkītie. Muorīra matūūra-inī marīa manene manyu, nīngamūrehithīria mūthiro thīnī wanyu, na ndīmūrekererie moko-inī ma thū cianyu.

26 Rīrīa ngaamwehereria makūmbī manyu ma irio, andū-a-nja ikūmi makaarugagira mīgate yanyu riiko rīmwe, nao macooke kūmūrehera mīgate iyo ithimītwo na ratiri. Mūkaamīrīaga na mūtihūūne.

27 “ ‘Ningī kūngīkorwo o na mwekwo maūndū macio mūtikanjigua-rī, no mūthīi o na mbere kūnjūkīrīa,

28 nīi na nīi nīngamūūkīrīa na marakara na nīi mwene ngīrīrīre kūmūherithia maita mangī mūgwanja nī ūndū wa mehia manyu.

29 Mūkaarīaga nyama cia ariū na aarī anyu.

30 Ningī nīngananga kūndū kwanyu kūrīa gūtūūgīru, na ndemange magongona manyu ma ūbani na njooke njigīrīre ciimba cianyu igūrū rīa mīhianano iyo yanyu itarī muoyo, na ndīmūthūūre.

31 Matūūra manyu marīa manene nīngamananga na handū hanyu harīa haamūre ndīhoonūhe, o na ndigakenio nī mūtaraŕiko mwega wa maruta manyu.

32 Nīngonūha būrūri ūcio, nginya thū cianyu iria itūūruga kuo igege.

33 Nīngamūharaganā ndūrīrī-inī na njomere rūhiū rwakwa rwa njora ndīmūingatithie. Naguo būrūri wanyu ndīūnūhe, namo matūūra manyu marīa manene ndīmanange.

34 Thuutha ūcio, būrūri ūcio nīūgakenera mīaka ya Thabatū hīndī iyo yothe ūgaakorwo ūkirīte ihooru, na inyuī mūrī būrūri-inī wa thū cianyu; naguo būrūri nīūkahurūka, na ūkenere thabatū ciaguo.

35 Ihinda rīrīa būrūri ūcio ūgaakorwo ūkirīte ihooru, nīūkahurūka kūrīa wagīte kūhurūka hīndī ya Thabatū iria mwatūūrīte kuo.

36 “ ‘Nao arīa anyu magaatigara, nīngatūma ngoro ciao inyīitwo nī guoya marī mabūrūri-inī macio ma thū ciao, o nginya ithangū rīabarabario nī rūhuho rīgatūma moore. Nao makooraga o ta ūrīa mūndū ooragīra rūhiū rwa njora, na nīmakaqūūaga o na gūtārī mūndū ūmaingatithīte.

37 Makaahīnganaga makīūra o ta andū maroorīra rūhiū rwa njora o na gūtārī mūndū ūmaingatithīte. Nī ūndū ūcio mūtīkahota gwītīirīa thū cianyu.

38 Mūgaathīrīra kūu ndūrīrī-inī; būrūri wa thū cianyu ūkaamūrīa ūmūniine.

39 Nao andū anyu arīa magaatigara nīmakoorwo nī hinya marī kūu būrūri-inī ūcio wa thū ciao nī ūndū wa mehīa mao; o na ningī nī ūndū wa mehīa ma maithe mao, nī makoorwo nī hinya.

40 “ ‘No mangīkoimbūra mehīa mao na mehīa ma maithe mao, o na mehīa ma kūnēmera na ma kūnjūkīrīa,

41 kūrīa gwatūmire ndīmookīrīre nginya ngīmatwarithia būrūri wa thū ciao, thuutha ūcio rīrīa ngoro icio ciao nyūmū ikenyīihīa na cītīkīre ihūūra rīa mehīa mao-rī,

42 nīngarīrikana kīrīkanīro gīakwa na Jakubu, na kīrīkanīro gīakwa na Isaaka, na kīrīkanīro gīakwa na Iburahīmu, na ndirikane būrūri ūcio.

43 Nīgūkorwo būrūri ūcio nīūgatiganīrio nīo, naguo nīūgakenera Thabatū ciaguo rīrīa ūgaakira ihooru ūtarī nao. Nīmakarīhio mehīa mao nī ūndū nīmaregīre mawatho makwa na magīthūūra kīrīra gīakwa kīa watho.

44 No rīrī, o na gūtārī ūguo, hīndī iyo marī būrūri-inī wa thū ciao, ndīkamarega kana ndīmathūūre biū ūndū ūngītūma ndīmaniine biū, thūkie kīrīkanīro gīakwa nao. Nīi nī nīi Jehova Ngai wao.

45 No nī ūndū wao, nīngarīrikana kīrīkanīro gīakwa na maithe mao, arīa ndaarutire būrūri wa Misiri mbere ya ndūrīrī nīgeetha ndūike Ngai wao. Nīi nī nīi Jehova.’ ”

46 Icio n̄icio ir̄ira cia watho wa kūrūm̄ir̄rwo, na matūiro ma ciira na mawatho mar̄ia Jehova aar̄ikanīire na andū a Isiraeli K̄ir̄ma-in̄i ḡia Sinai, ak̄iira Musa amamenyithanie kūr̄i andū a Isiraeli.

27

Gūkūura K̄indū K̄iamūr̄irwo Jehova

1 Ninḡi Jehova ak̄iira Musa at̄ir̄i,

2 “Ar̄iria andū a Isiraeli, ūmeere at̄ir̄i: ‘Mündū o wothē anḡikeeh̄ita mw̄ih̄itwa wa mwanya wa kwamūr̄ira Jehova andū, na ūndū wa kūruta indo ir̄ia ciigan̄iire iruta r̄iu,

3 n̄ūgaatua ir̄ihi r̄ia mündū mūr̄ume wa kuuma m̄iaka m̄irongo iir̄i nginya m̄iaka m̄irongo itandatū rikorwo r̄ir̄i ceker̄i m̄irongo itano cia betha,* kūr̄ingana na ceker̄i† ya handū-har̄ia-haamūre,

4 na aakorwo n̄i mündū-wa-nja, ūgaatua ir̄ihi rikorwo r̄ir̄i ceker̄i m̄irongo itatū.‡

5 Aakorwo n̄i mündū wa kuuma m̄iaka itano nginya m̄irongo iir̄i, ūgaatua ir̄ihi r̄ia mündū mūr̄ume r̄itūike n̄i ceker̄i m̄irongo iir̄i,§ na ir̄ihi r̄ia mündū-wa-nja n̄i ceker̄i ikūmi.*

6 Aakorwo n̄i mündū wa kuuma mweri ūmwe nginya m̄iaka itano, ūgaatua ir̄ihi r̄ia kah̄i r̄itūike n̄i ceker̄i ithano cia betha,† na ir̄ihi r̄ia kair̄itu n̄i ceker̄i ithatū cia betha.‡

7 Aakorwo n̄i mündū wa m̄iaka m̄irongo itandatū kana mak̄ir̄ia, ūgaatua ir̄ihi r̄ia mündū mūr̄ume r̄itūike n̄i ceker̄i ikūmi na ithano,§ na r̄ia mündū-wa-nja n̄i ceker̄i ikūmi.*

8 Anḡikorwo mündū ūr̄ia w̄ih̄it̄ite mw̄ih̄itwa n̄i m̄uth̄iini muno ndaanḡihota kūr̄iha ir̄ihi r̄ir̄ia r̄itūitwo, n̄iagatwara mündū ūcio kūr̄i m̄uth̄inj̄iri-Ngai, ūr̄ia ūgaatua ir̄ihi r̄ir̄ia mündū ūcio w̄ih̄it̄ite mw̄ih̄itwa anḡihota kūr̄iha.

9 “ ‘Anḡikorwo k̄indū k̄ir̄ia eeranīire na mw̄ih̄itwa n̄i nyamū inḡit̄ik̄ir̄ika ir̄i iruta kūr̄i Jehova, nyamū ta iyo ihean̄itwo kūr̄i Jehova ir̄itūikaga n̄i nyamūre.

10 Ndakanam̄ikūranie kana am̄igarūranie, aige ir̄ia njega ithenya r̄ia ir̄ia njuru, kana aige ir̄ia njuru ithenya r̄ia ir̄ia njega; anḡigakūranie nyamū iyo na inḡi, cieri iyo ya mbere na iyo ya gūkūranio n̄iigatuika nyamūre.

11 Anḡikorwo k̄indū k̄iu eh̄it̄ite kūruta n̄i nyamū ir̄i na thaahu, ir̄ia itanḡit̄ik̄ir̄ika ir̄i iruta kūr̄i Jehova,† nyamū iyo no nginya itwar̄irwo m̄uth̄inj̄iri-Ngai,

12 ūr̄ia ūgaatua kana n̄i njega kana ti njega. Thogora ūr̄ia m̄uth̄inj̄iri-Ngai agaatua, ūcio n̄iguo ūgaatuika thogora wayo.

13 Anḡikorwo mwene no ende gūkūra nyamū iyo, no nginya ongerere ḡicun̄ji k̄inḡi ḡia ithano har̄i thogora ūr̄ia ūtūitwo.

14 “ ‘Mündū anḡiamūra nyumba yake ir̄i k̄indū k̄iamūr̄irwo Jehova, m̄uth̄inj̄iri-Ngai n̄iagatua itua kana n̄i njega kana ti njega. Thogora ūr̄ia m̄uth̄inj̄iri-Ngai agaatua, ūcio n̄iguo ūgaatuika thogora wayo.

* 27:3 n̄i ta nuthu kilo (0.5) † 27:3 n̄i ta giramu ikūmi na imwe na nuthu (11:5) ‡ 27:4 n̄i ta giramu 330 § 27:5 n̄i ta giramu 220 * 27:5 n̄i ta giramu 110 † 27:6 n̄i ta giramu 55 ‡ 27:6 n̄i ta giramu 33 § 27:7 n̄i ta giramu 165 * 27:7 n̄i ta giramu 110 † 27:11 Nyamū ir̄ia ciari thaahu n̄i ta ngam̄ira, mbarathi, na ndigiri.

15 Mündü ūrīa wamūrīte nyūmba yake angīmīkūūra-rī, no nginya ongerere gīcunjī kīngī gīa ithano gīa thogora wayo, nayo nyūmba iyo nīgatuīka yake rīngī.

16 “ ‘Angīkorwo mündü nīakamūrīra Jehova gīcunjī kīa mūgūnda wa nyūmba yao, thogora wago ūgaatuuo kūringana na mbeū iria ingīhaandwo, nacio nī cekerī mīrongo itano cia betha, iria arī kībaba kīmwe kīa omeri[‡] ya mbeū cia cairi.

17 Angīkaamūra mūgūnda wake Mwaka-inī wa Jubilii, thogora ūrīa ūtuītwo nīguo ūgaatuīka thogora wago.

18 No angīamūra mūgūnda wake thuutha wa Jubilii, mūthīnjīri-Ngai nīagatua thogora kūringana na māka irīa itigarīte Jubilii irīa ingī igīgaakinya, nago thogora wago nīūkanyihanyihio.

19 Mündü ūcio wamūrīte mūgūnda wake angīenda kūūkūūra, nīakongerera gīcunjī kīngī gīa ithano harī thogora wago, mūgūnda ūcio ūcooke ūtuīke wake rīngī.

20 No rīrī, angīkorwo ndegūkūūra mūgūnda ūcio, kana aakorwo nīawendeirie mündü ūngī, mūgūnda ūcio ndūrī hīndī ūgaakūrwo o na rī.

21 Rīrīa mūgūnda ūcio ūkaarekererio Mwaka-inī wa Jubilii, nīūgatuīka mwamūre, o ta mūgūnda wamūrīrwo Jehova; ūgaatuīka mūgūnda wa athīnjīri-Ngai.

22 “ ‘Nīngī mündü angīkaamūrīra Jehova mūgūnda ūrīa agūrīte, na ti mūgūnda wa nyūmba yao,

23 mūthīnjīri-Ngai nīagatua thogora wago nginya Mwaka wa Jubilii, nake mündü ūcio nīakarīha irīhi rīu mūthenya ūcio taarī kīndū kīamūrīrwo Jehova.

24 Mwaka-inī wa Jubilii, mūgūnda ūcio nīūgacookerera mwene ūrīa wamwendeirie, ūrīa warī mwene mūgūnda ūcio.

25 Thogora wothe ūrītuagwo kūringana na cekerī ya handū-harīa-haamūre, nacio nī geera mīrongo īrī harī cekerī īmwe.

26 “ ‘Na rīrī, gūtīrī mündü ūngīamūrīra Jehova irīgithathi rīa nyamū, nī ūndū marīgithathi mothe nī ma Jehova; arī ndegwa, kana ng’ondū, icio nī cia Jehova.

27 Angīkorwo nī nyamū īmwe ya iria irī thaahu, no amīgūre na thogora ūrīa itūrīrwo, ongerere gīcunjī kīngī gīa ithano harī thogora ūcio. Aakorwo ndekūmīkūūra, nyamū iyo nīkeendio na thogora ūrīa ūtuītwo.

28 “ ‘No gūtīrī kīndū kīa mündü kīrīa aamūrīre Jehova, arī mündü, kana nyamū, kana mūgūnda wa nyūmba yao, kīngīendio kana gīkūrwo; indo ciothe ciamūrīrwo Jehova nī nyamūre harī Jehova.

29 “ ‘Na rīrī, gūtīrī mündü wamūrīrwo kūūrwo ūngīkūrwo; no nginya ooragwo.

30 “ ‘Gīcunjī gīa ikūmi kīa indo ciothe cia kuuma mūgūnda, arī ngano ya mūgūnda kana maciaro ma mītī, nī kīa Jehova; gīcunjī kīu kīamūrīrwo Jehova.

31 Mündü angīgākūūra gīcunjī gīake gīa ikūmi, no nginya akongerera gīcunjī kīngī gīa ithano harī thogora ūrīa ūtuītwo.

32 Gīcunjī gīa ikūmi gīothe kīa rūūru rwa ng’ombe kana rwa mbūrī, nyamū ya ikūmi yothe irīa ihītūka gīra rungu rwa rūthanju rwa mūrīthi nīkamūrīrwo Jehova.

³³ Mũndũ ndagathuure ĩrĩa njega kana ĩrĩa njũru, kana akũũranie. Angĩgakũũrania nyamũ ĩyo na ĩngĩ, cieri, ya mbera na ĩyo ya gũkũũranio, nĩ igaatuĩka nyamũre, na icio itingĩkũũrwo.' ”

³⁴ Macio nĩmo maathani marĩa Jehova aaheire Musa Kĩrĩma-inĩ gĩa Sinai makoniĩ andũ a Isiraeli.

NDARI

Gūtarwo kwa Andū a Isiraeli

¹ Na rīrī, Jehova akīarīria Musa arī Hema-inī ya Gūtūnganwo kūu Werū-inī wa Sinai mūthenya wa mbere wa mweri wa keerī, mwaka-inī wa keerī kuuma andū a Isiraeli moima būrūri wa Misiri. Akīmwīra atīrī:

² “Tara kīrīndī gīothe kīa andū a Isiraeli, ūmatare na mbarī ciao, na nyūmba ciao ūrīa itarīi, mūdū mūrūme o mūdū mūrūme andīkwo rītwa rīake.

³ Wee mūrī na Harūni mūtare ikundi cia arūme othe arīa marī Isiraeli, arīa makinyītie mīaka mīrongo īrī na makīria, arīa mangīhota gūthīi ita-inī.

⁴ Mūdū ūmwe kuuma o mūhīrīga, na akorwo arī mūtongoria wa nyūmba yao, nīo mekūmūteithia.

⁵ Maya nīmo marītwa ma andū arīa marīmūteithagīrīria:

kuuma mūhīrīga wa Rubeni, nī Elizuru mūrū wa Shedeuru;

⁶ kuuma mūhīrīga wa Simeoni, nī Shelumieli mūrū wa Zurishadai;

⁷ kuuma mūhīrīga wa Juda, nī Nahashoni mūrū wa Aminadabu;

⁸ kuuma mūhīrīga wa Isakaru, nī Nethaneli mūrū wa Zuaru;

⁹ kuuma mūhīrīga wa Zebuluni, nī Eliabu mūrū wa Heloni;

¹⁰ kuuma ariū a Jusufu:

kuuma Efraimu, nī Elishama mūrū wa Amihudu;

kuuma Manase, nī Gamalieli mūrū wa Pedazuru;

¹¹ kuuma mūhīrīga wa Benjamini, nī Abidani mūrū wa Gideoni;

¹² kuuma mūhīrīga wa Dani, nī Ahiezeri mūrū wa Amishadai;

¹³ kuuma mūhīrīga wa Asheri, nī Pagieli mūrū wa Okirani;

¹⁴ kuuma mūhīrīga wa Gadi, nī Eliasafu mūrū wa Deueli;

¹⁵ kuuma mūhīrīga wa Nafitali, nī Ahira mūrū wa Enani.”

¹⁶ Acio nīo andū arīa maathuurirwo kuuma kūrī kīrīndī gīa Isiraeli, marī atongoria a mūhīrīga ya maithe mao ma tene. Nīo maarī atongoria a mūhīrīga ya Isiraeli.

¹⁷ Musa na Harūni makīoya andū acio maaheetwo marītwa mao.

¹⁸ Magīcooka magīita kīrīndī gīothe hamwe mūthenya wa mbere wa mweri wa keerī. Andū makīonania rūruka rwao kūringana na mbarī na nyūmba ciao, nao arūme arīa maakinyītie mīaka mīrongo īrī na makīria makīandīkwo, o mūdū o mūdū na rītwa rīake,

¹⁹ o ta ūrīa Jehova aathite Musa. Nī ūndū ūcio akīmatara marī kūu Werū-inī wa Sinai:

²⁰ Kuuma njiaro-inī cia Rubeni, mūrū wa irigithathi wa Isiraeli:

Arūme othe arīa maakinyītie mīaka mīrongo īrī na makīria, arīa mangīahotire gūthīi ita-inī, makīandīkwo o mūdū o mūdū na rītwa rīake, kūringana na maandīko ma mbarī na nyūmba ciao.

²¹ Kuuma mūhīrīga wa Rubeni maarī andū 46,500.

²² Kuuma njiaro-inī cia Simeoni:

Arūme othe arīa maakinyītie mīaka mīrongo īrī na makīria, arīa mangīahotire gūthīi ita-inī, magītarwo na makīandīkwo o mūdū

o mündũ na rĩitwa rĩake, kũringana na maandĩko ma mbarĩ na nyũmba ciao.

23 Kuuma mũhĩrĩga wa Simeoni maarĩ andũ 59,300.

24 Kuuma njiaro-inĩ cia Gadi:

Arũme othe arĩa maakinyĩtie mũaka mũrongo ĩrĩ na makĩria, arĩa mangĩahotire gũthĩ ita-inĩ, makĩandĩkwo o mündũ o mündũ na rĩitwa rĩake, kũringana na maandĩko ma mbarĩ ciao na nyũmba ciao.

25 Kuuma mũhĩrĩga wa Gadi maarĩ andũ 45,650.

26 Kuuma njiaro-inĩ cia Juda:

Arũme othe arĩa maakinyĩtie mũaka mũrongo ĩrĩ na makĩria, arĩa mangĩahotire gũthĩ ita-inĩ, makĩandĩkwo o mündũ o mündũ na rĩitwa rĩake, kũringana na maandĩko ma mbarĩ ciao na nyũmba ciao.

27 Kuuma mũhĩrĩga wa Juda maarĩ andũ 74,600.

28 Kuuma njiaro-inĩ cia Isakaru:

Arũme othe arĩa maakinyĩtie mũaka mũrongo ĩrĩ na makĩria, arĩa mangĩahotire gũthĩ ita-inĩ, makĩandĩkwo o mündũ o mündũ na rĩitwa rĩake, kũringana na maandĩko ma mbarĩ ciao na nyũmba ciao.

29 Kuuma mũhĩrĩga wa Isakaru maarĩ andũ 54,400.

30 Kuuma njiaro-inĩ cia Zebuluni:

Arũme othe arĩa maakinyĩtie mũaka mũrongo ĩrĩ kana makĩria, arĩa mangĩahotire gũthĩ ita-inĩ makĩandĩkwo o mündũ o mündũ na rĩitwa rĩake kũringana na maandĩko ma mbarĩ ciao na nyũmba ciao.

31 Kuuma mũhĩrĩga wa Zebuluni maarĩ andũ 57,400.

32 Kuuma kũrĩ ariũ a Jusufu:

Kuuma njiaro-inĩ cia Efraimu:

Arũme othe arĩa maakinyĩtie mũaka mũrongo ĩrĩ na makĩria arĩa mangĩahotire gũthĩ ita-inĩ, makĩandĩkwo o mündũ o mündũ na rĩitwa rĩake, kũringana na maandĩko ma mbarĩ ciao na nyũmba ciao.

33 Kuuma mũhĩrĩga wa Efraimu maarĩ andũ 40,500.

34 Kuuma njiaro-inĩ cia Manase:

Arũme othe arĩa maakinyĩtie mũaka mũrongo ĩrĩ na makĩria, arĩa mangĩahotire gũthĩ ita-inĩ makĩandĩkwo o mündũ o mündũ na rĩitwa rĩake kũringana na maandĩko ma mbarĩ ciao na nyũmba ciao.

35 Kuuma mũhĩrĩga-inĩ wa Manase maarĩ andũ 32,200.

36 Kuuma njiaro-inĩ cia Benjamini:

Arũme othe arĩa maakinyĩtie mũaka mũrongo ĩrĩ na makĩria, arĩa mangĩahotire gũthĩ ita-inĩ, makĩandĩkwo o mündũ o mündũ na rĩitwa rĩake, kũringana na maandĩko ma mbarĩ ciao na nyũmba ciao.

37 Kuuma mũhĩrĩga wa Benjamini maarĩ andũ 35,400.

38 Kuuma njiaro-nĩ cia Dani:

Arũme othe arĩa maakinyĩtie mĩaka mĩrongo ĩrĩ na makĩria, arĩa mangĩahotire gũthiĩ ita-inĩ, makĩandĩkwo o mũndũ o mũndũ na rĩtwa rĩake, kũringana na maandĩko ma mbarĩ ciao na nyũmba ciao.

39 Kuuma mũhĩrĩga wa Dani maarĩ andũ 62,700.

40 Kuuma njiaro-inĩ cia Asheri:

Arũme othe arĩa maakinyĩtie mĩaka mĩrongo ĩrĩ na makĩria, arĩa mangĩahotire gũthiĩ ita-inĩ, makĩandĩkwo o mũndũ o mũndũ na rĩtwa rĩake, kũringana na maandĩko ma mbarĩ ciao na nyũmba ciao.

41 Kuuma mũhĩrĩga wa Asheri maarĩ andũ 41,500.

42 Kuuma njiaro-inĩ cia Nafitali:

Arũme othe arĩa maakinyĩtie mĩaka mĩrongo ĩrĩ kana makĩria, arĩa mangĩahotire gũthiĩ ita-inĩ, makĩandĩkwo o mũndũ o mũndũ na rĩtwa rĩake, kũringana na maandĩko ma mbarĩ ciao na nyũmba ciao.

43 Kuuma mũhĩrĩga wa Nafitali maarĩ andũ 53,400.

44 Acio nĩo andũ arĩa maatarirwo nĩ Musa na Harũni na atongoria arĩa ikũmi na eerĩ a Isiraeli, o ũmwe wao arũgamĩrĩre nyũmba yake.

45 Andũ othe a Isiraeli arĩa maakinyĩtie mĩaka mĩrongo ĩrĩ kana makĩria, arĩa mangĩahotire gũthiĩ ita-inĩ, magĩtarwo kũringana na nyũmba ciao.

46 Andũ acio othe marĩ hamwe maarĩ 603,550.

47 No rĩrĩ, andũ a nyũmba ya mũhĩrĩga wa Lawi matiataranĩirio hamwe na andũ arĩa angĩ a Isiraeli.

48 Jehova nĩeerĩte Musa atĩrĩ,

49 “Mũtigatare andũ a mũhĩrĩga wa Lawi kana mũmataranĩrie na andũ arĩa angĩ a Isiraeli.

50 Handũ ha ũguo-rĩ, amũrai Alawii matuĩke arori a hema ya Ũira, mamenyagĩrĩre indo ciothe ciayo, na kĩndũ o gĩothe kĩa hema ĩyo. Nĩo marĩkuuaga hema ĩyo o na indo ciothe ciayo; na mamĩmenyagĩrĩre na mamĩthiũrũrũkagĩrie na hema ciao.

51 Rĩrĩa rĩothe hema ĩyo ĩgũthaamio, Alawii acio nĩo marĩmĩambũraga, na rĩrĩa rĩothe hema ĩyo ĩkwambwo-rĩ, Alawii acio nĩo marĩmĩambaga. Mũndũ ũngĩ o na ũrĩkũ angĩkamĩkuhĩrĩria nĩakoogwo.

52 Andũ a Isiraeli marĩambaga hema ciao kũringana na ikundi ciao, o mũndũ kambĩ-inĩ yake harĩa bendera yake ĩrĩ.

53 No rĩrĩ, Alawii marĩambaga hema ciao mathiũrũrũkĩirie hema ya Ũira nĩgeetha kĩrĩndĩ kũ kĩa Isiraeli gĩtigakororerwo nĩ mang’ũrĩ ma Ngai. Alawii nĩo marĩhokagĩrwo ũmenyereri wa hema ĩyo ya Ũira.”

54 Nao andũ a Isiraeli magĩka maũndũ macio o ta ũrĩa Jehova aathĩte Musa.

2

Kũbangwo gwa Kambĩ cia Mĩhĩrĩga

1 Nake Jehova akĩra Musa na Harũni atĩrĩ,

² “Andũ a Isiraeli nĩmambage hema ciao irigiicĩrie Hema-ya-Gũtũnganwo no irĩ haraaya nayo, o mũndũ arĩ harĩa bendera yake irĩ ĩrĩa irĩ na marũuri ma nyũmba yao.”

³ Mwena wa irathĩro, kũrĩa riũa rĩrathagĩra-rĩ, nĩho ikundi cia kambĩ ya mũhĩrĩga wa Juda ikaamba hema harĩa bendera yao irĩ. Mũtongoria wa andũ a Juda nĩ Nahashoni mũrũ wa Aminadabu.

⁴ Gĩkundi gĩake nĩ kĩa andũ 74,600.

⁵ Mũhĩrĩga wa Isakaru ũkaamba hema ciao mariganĩtie na andũ a Juda. Mũtongoria wa andũ a Isakaru nĩ Nethaneli mũrũ wa Zuaru.

⁶ Gĩkundi gĩake nĩ kĩa andũ 54,400.

⁷ Mũhĩrĩga wa Zebuluni nĩguo ũgaacookerera. Mũtongoria wa andũ a Zebuluni nĩ Eliabu mũrũ wa Heloni.

⁸ Gĩkundi gĩake nĩ kĩa andũ 57,400.

⁹ Andũ othe arĩa maagaĩrwo gũikara kambĩ ya Juda, kũringana na ikundi ciao-rĩ, nĩ andũ 186,400. Acio nĩo makaamba kuumagara.

¹⁰ Mwena wa gũthini nĩho ikundi cia kambĩ ya mũhĩrĩga wa Rubeni igaakorwo, harĩa bendera yao irĩ. Mũtongoria wa andũ a Rubeni nĩ Elizuru mũrũ wa Shedeuru.

¹¹ Gĩkundi gĩake nĩ kĩa andũ 46,500.

¹² Mũhĩrĩga wa Simeoni ũkaamba hema ciao mariganĩtie na Rubeni. Mũtongoria wa andũ a Simeoni nĩ Shelumieli mũrũ wa Zurishadai.

¹³ Gĩkundi gĩake nĩ kĩa andũ 59,300.

¹⁴ Mũhĩrĩga wa Gadi nĩguo ũgũcookerera. Mũtongoria wa andũ a Gadi nĩ Eliasafu mũrũ wa Deueli.

¹⁵ Gĩkundi gĩake nĩ kĩa andũ 45,650.

¹⁶ Andũ othe arĩa magaiĩrwo gũikara kambĩ ya Rubeni, kũringana na ikundi ciao-rĩ, nĩ andũ 151,450. Acio nĩo magaatũika a keerĩ kuumagara.

¹⁷ Nayo Hema-ya-Gũtũnganwo na kambĩ ya Alawii moimagare marĩ gatagati ga kambĩ icio ingĩ. Makoimagara marũmanĩrĩre kũringana na ũrĩa hema cia kambĩ ciao ciambĩtwo, o kambĩ irĩ handũ hayo nyene o harĩa bendera yao irĩ.

¹⁸ Mwena wa ithũiro nĩkuo ikundi cia kambĩ ya mũhĩrĩga wa Efraimu igũkorwo, o harĩa bendera yao irĩ. Mũtongoria wa andũ a Efraimu nĩ Elishama mũrũ wa Amihudu.

¹⁹ Gĩkundi gĩake nĩ kĩa andũ 40,500.

²⁰ Mũhĩrĩga wa Manase nĩguo ũkũrigania nao. Mũtongoria wa andũ a Manase nĩ Gamalieli mũrũ wa Pedazuru.

²¹ Gĩkundi gĩake nĩ kĩa andũ 32,200.

²² Mũhĩrĩga wa Benjamini nĩguo ũgũcookerera. Mũtongoria wa andũ a Benjamini nĩ Abidani mũrũ wa Gideoni.

²³ Gĩkundi gĩake nĩ kĩa andũ 35,400.

²⁴ Andũ othe arĩa maagaĩrwo gũikara kambĩ ya Efraimu, kũringana na ikundi ciao-rĩ, nĩ andũ 108,100. Acio nĩo marĩthiiaga marĩ a gatatũ.

²⁵ Mwena wa gathigathini nĩkuo ikundi cia kambĩ ya mũhĩrĩga wa Dani igũkorwo, harĩa bendera yao irĩ. Mũtongoria wa andũ a Dani nĩ Ahiezeri mũrũ wa Amishadai.

²⁶ Gĩkundi gĩake nĩ kĩa andũ 62,700.

²⁷ Mũhĩrĩga wa Asheri ũkaamba hema ciao mariganĩtie nao. Mũtongoria wa andũ a Asheri nĩ Pagieli mũrũ wa Okirani.

²⁸ Gĩkundi gĩake nĩ kĩa andũ 41,500.

²⁹ Mũhĩrĩga wa Nafitali nĩguo ũgũcookerera. Mũtongoria wa andũ a Nafitali nĩ Ahira mũrũ wa Enani.

³⁰ Gĩkundi gĩake nĩ kĩa andũ 53, 400.

³¹ Andũ othe arĩa magaiirwo gũikara kambĩ ya Dani nĩ andũ 157,600. Acio nĩo magakarwo marĩ a mũthia kuumagara, marĩ harĩa bendera ciao irĩ.

³² Acio nĩo andũ a Isiraeli, arĩa maatarirwo kũringana na nyũmba ciao. Arĩa othe maarĩ kambĩ-inĩ kũringana na ikundi ciao-rĩ, maarĩ andũ 603,550.

³³ No rĩrĩ, Alawii matiataranĩrio na andũ arĩa angĩ a Isiraeli, ta ũrĩa Jehova aathĩte Musa.

³⁴ Nĩ ũndũ ũcio andũ a Isiraeli magĩka maũndũ mothe marĩa Jehova aathĩte Musa, na tondũ ũcio maambire hema harĩa bendera ciao ciarĩ, na ũguo noguo moimagarire, o mũtongoria na andũ a mũhĩrĩga wake na nyũmba yake.

3

Alawii

¹ Ūyũ nĩguo ũhoru wa njaro cia Harũni na Musa hĩndĩ irĩa Jehova aaririe na Musa Kĩrĩma-inĩ gĩa Sinai.

² Marĩtwa ma ariũ a Harũni maarĩ Nadabu ũrĩa warĩ irigithathi, na Abihu, na Eleazaru, na Ithamaru.

³ Macio nĩmo marĩtwa ma ariũ a Harũni, nao maarĩ athĩnjĩri-Ngai aĩrĩrĩe maguta, arĩa maamũrĩtwo matungatage marĩ athĩnjĩri-Ngai.

⁴ Na rĩrĩ, Nadabu na Abihu nĩmakuire marĩ mbere ya Jehova rĩrĩa maarutaga igongona na mwaki ũtarĩ mwĩtikĩrie mbere yake Werũ-inĩ wa Sinai. Matiarĩ na ciana cia aanake; nĩ ũndũ ũcio, Eleazaru na Ithamaru nĩo maatungataga marĩ athĩnjĩri-Ngai hĩndĩ irĩa yothe ithe wao Harũni aarĩ muoyo.

⁵ Nake Jehova akĩra Musa atĩrĩ,

⁶ “Rehe andũ a mũhĩrĩga wa Lawi ũmaneane kũrĩ Harũni mũthĩnjĩri-Ngai, nĩguo mamũteithagie.*

⁷ Marĩrutaga wĩra wa kũmũtungatĩra, na matungatagĩre kĩrĩndĩ kũ gĩothe hau Hema-inĩ-ya-Gũtũnganwo na ũndũ wa kũruta wĩra wa hema iyo.

⁸ Nao marĩmenyagĩrĩra indo ciothe cia Hema-ya-Gũtũnganwo, mahin-gagie maũndũ marĩa magĩrĩre nĩ gwĩkwo nĩ andũ a Isiraeli na ũndũ wa kũruta wĩra wa hema iyo.

⁹ Neana Alawii acio kũrĩ Harũni na ariũ ake; nĩo andũ a Isiraeli arĩa mekũneanwo kũrĩ we biũ.

¹⁰ Amũra Harũni na ariũ ake matungatage marĩ athĩnjĩri-Ngai; mũndũ ũngĩ o wothe ũrĩa ũrĩkuhagĩrĩra harĩa haamũre no nginya ooragwo.”

¹¹ Ningĩ Jehova akĩra Musa atĩrĩ,

* 3:6 Alawii nĩo maateithagĩrĩra athĩnjĩri-Ngai.

12 “Niĩ nĩ niĩ thuurĩte Alawii kuuma kũrĩ andũ a Isiraeli ithenya rĩa marigithathi ma arũme arĩa marigithathĩtwo nĩ andũ-a-nja othe a Isiraeli. Alawii nĩ akwa,

13 nĩgũkorwo marigithathi mothe nĩ makwa. Hĩndĩ ĩrĩa ndooragire marigithathi mothe ma Misiri, noguo ndeyamũrũire marigithathi mothe ma Isiraeli, marĩ ma mũndũ kana ma nyamũ. Macio nĩ makwa kũmbe. Niĩ nĩ niĩ Jehova.”

14 Ningĩ Jehova akĩra Musa kũu Werũ-inĩ wa Sinai atũrĩ,

15 “Tara Alawii† kũringana na nyũmba ciao na mbarĩ ciao. Tara arũme othe arĩa makinyĩtie mweri ũmwe na makĩria.”

16 Nĩ ũndũ ũcio, Musa akĩmatara o ta ũrĩa aathĩtwo nĩ kiugo kĩa Jehova.

17 Maya nĩmo marĩtwa ma ariũ a Lawi:

Nĩ Gerishoni, na Kohathu, na Merari.

18 Maya nĩmo marĩtwa ma mbarĩ cia Agerishoni:

Nĩ Libini na Shimei.

19 Mbarĩ cia Akohathu ciarĩ:

Amuramu, na Iziharu na Hebironi, na Uzieli.

20 Mbarĩ cia Amerari:

ciarĩ Mahali na Mushi.

Ici nĩcio ciarĩ mbarĩ cia Alawii, kũringana na nyũmba ciao.

21 Gerishoni aarĩ na mbarĩ cia Alabini na Ashimei; ici nĩcio ciarĩ mbarĩ cia Agerishoni.

22 Arũme arĩa othe maakinyĩtie mweri ũmwe na makĩria arĩa maatarirwo maarĩ andũ 7,500.

23 Mbarĩ icio cia Agerishoni ciarĩ ciambe hema ciao mwena wa ithũiro, thuutha wa Hema-ĩria-Nyamũre.

24 Mũtongoria wa nyũmba cia Agerishoni aarĩ Eliasafu mũrũ wa Laeli.

25 Hau Hema-inĩ-ya-Gũtũnganwo-rĩ, Agerishoni nĩo maarĩ na wĩra wa kũmenyerera Hema-iyu-Nyamũre na hema, na ciandarũa cia kũmĩhumbĩra, na gĩtambaya gĩa gũcuurio itoonyero rĩa Hema-ya-Gũtũnganwo,

26 na itambaya cia gũcuurio cia kũirigĩra nja, na gĩtambaya gĩa gũcuurio gĩa itoonyero rĩa nja ĩrĩa ithiũrũkĩrie Hema iyo nyamũre na kĩgongona na mũhĩndo, na indo ciothe iria ikonainie na wĩra wacio.

27 Kohathu aarĩ na mbarĩ cia Aamuramu, na Aiziharu, na Ahebironi, na Auzieli; icio nĩcio ciarĩ mbarĩ cia Akohathu.

28 Arũme arĩa othe maakinyĩtie mweri ũmwe na makĩria maarĩ andũ 8,600. Wĩra wa Akohathu warĩ wa kũmenyerera harĩa haamũre.

29 Mbarĩ cia Akohathu ciarĩ ciambage hema mwena wa gũthini wa Hema-ĩria-Nyamũre.

30 Mũtongoria wa nyũmba cia mbarĩ cia Akohathu aarĩ Elizafani mũrũ wa Uzieli.

31 Wĩra wao warĩ wa kũmenyerera ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro, na metha, na mũtĩ ũrĩa wa kũigĩrĩtwo matawa, na igongona, na indo cia gũtũmirwo harĩa haamũre, na gĩtambaya gĩa gũcuurio gĩa kũhakania, o na indo ciothe ciakonainie na mũhũthĩrĩre wacio.

32 Mũtongoria mũnene wa Alawii aarĩ Eleazaru mũrũ wa Harũni, ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai. Nĩwe watuirwo mũrũgamĩrĩri wa arĩa maamenyagĩrĩra harĩa haamũre.

† 3:15 Alawii matiathiiaga mbaara-inĩ. Kĩu nkĩo kĩagiragia matarwo maakinyia mũaka mũrongo ĩrĩ ta andũ arĩa angĩ.

³³ Merari aarĩ na mbarĩ cia Amahali na Amushi; icio n̄cio ciarĩ mbarĩ cia Merari.

³⁴ Arũme arĩa othe maatarirwo arĩa maakinyĩtie mweri ũmwe na makĩria maarĩ andũ 6,200.

³⁵ Mũtongoria wa nyũmba cia mbarĩ ya Merari aarĩ Zurieli mūrũ wa Abihaili; nao maarĩ maambage hema mwena wa gathigathini wa Hema-irĩa-Nyamũre.

³⁶ Amerari maamũrirwo mamenyagĩrĩre buremu ya hema irĩa yaamũrĩtwo, na mĩgũko yayo, na itugĩ, na itina ciacio, o na indo ciothe ciayo cia wĩra, na indo ciothe ciakonainie na mũhũthĩrĩre wacio,

³⁷ o na mamenyagĩrĩre itugĩ iria ciirigĩte nja yayo hamwe na itina ciacio, na higĩ cia hema na mihĩindo yayo.

³⁸ Musa na Harũni na ariũ ake maarĩ mambage hema ciao mwena wa irathĩro wa Hema-iyoy-Nyamũre, mang'etheire irathĩro, o hau mbere ya Hema-ya-Gũtunganwo. Wĩra wao warĩ wa kũmenyerera harĩa haamũre ithenya rĩa andũ a Isiraeli. Mũndũ ũngĩ o wothe ũngiakuhĩrĩrie hau haamũre aarĩ ooragwo.

³⁹ Alawii arĩa othe maatarirwo ta ũrĩa Jehova aathĩte Musa na Harũni kũringana na mbarĩ ciao, hamwe na arũme othe arĩa maakinyĩtie mweri ũmwe na makĩria, maarĩ andũ 22,000.

⁴⁰ Nake Jehova akĩra Musa atĩrĩ, "Tara marigithathi ma arũme othe ma andũ a Isiraeli arĩa makinyĩtie mweri ũmwe na makĩria, na wandĩke marĩtwa mao.

⁴¹ Nyamũrĩra Alawii handũ ha marigithathi mothe ma andũ a Isiraeli; o naguo ũhiũ wa Alawii ũwaamũre handũ ha marigithathi mothe ma mahiũ ma andũ a Isiraeli. Nĩ nĩ nĩ Jehova."

⁴² Nĩ ũndũ ũcio Musa agĩtara marigithathi mothe ma andũ a Isiraeli, o ta ũrĩa Jehova aamwathĩte.

⁴³ Marigithathi mothe ma arũme arĩa maakinyĩtie mweri ũmwe na makĩria, maandikwo na marĩtwa mao, maarĩ andũ 22,273.

⁴⁴ Ningĩ Jehova akĩra Musa atĩrĩ,

⁴⁵ "Amũra Alawii handũ ha marigithathi mothe ma andũ a Isiraeli, naguo ũhiũ wa Alawii ũwaamũre handũ ha mahiũ mao. Alawii megũtuĩka akwa. Nĩ nĩ nĩ Jehova.

⁴⁶ Gũkũura marigithathi macio 273 ma andũ a Isiraeli, acio makĩrĩte mũigana wa Alawii-rĩ,

⁴⁷ oya cekerĩ ithano‡ irũgamĩrĩre o mũndũ, kũringana na cekerĩ ya handũ-harĩa-haamũre, irĩa ũritũ wayo ũrĩ gera mĩrongo irĩ.

⁴⁸ Mbeeca icio cia gũkũura andũ a Isiraeli acio makĩrĩte-rĩ, cinengere Harũni na ariũ ake."

⁴⁹ Nĩ ũndũ ũcio Musa akĩũngania mbeeca cia gũkũura andũ acio maakĩrĩte mũigana wa andũ arĩa maakũrĩtwo nĩ Alawii.

⁵⁰ Kuuma kũrĩ marigithathi ma andũ a Isiraeli, akĩũngania betha ya ũritũ wa cekerĩ 1,365§ kũringana na cekerĩ ya handũ-harĩa-haamũre.

⁵¹ Musa akĩnengera Harũni na ariũ ake mbeeca icio ciakũrĩte andũ, o ta ũrĩa aathĩtwo nĩ kiugo kĩa Jehova.

4

Akohathu

1 Jehova akĩira Musa na Harũni atĩrĩ:

2 “Thiĩnĩ wa Alawii-rĩ, tarai rũhonge rwa Akohathu kũringana na mbarĩ ciao na nyũmba ciao.

3 Mũtare arũme othe a ũkũrũ wa kuuma mĩaka mĩrongo itatũ nginya mĩaka mĩrongo itano arĩa mokaga gũtungata wĩra-inĩ wa Hema-ya-Gũtũnganwo.

4 “Ūyũ nĩguo wĩra wa Akohathu thiĩnĩ wa Hema-ya-Gũtũnganwo: wĩra wao nĩ kũmenyerera indo iria theru mũno.

5 Rĩrĩa kambĩ ĩgũthaama-rĩ, Harũni na ariũ ake marĩtoonyaga thiĩnĩ wa hema iyo makaruta gĩtambaya gĩa gũcuurio gĩa kũhakanĩa na makahumbĩra ithandũkũ rĩa Ūira nakĩo.

6 Ningĩ marĩhumbĩre na gĩthii kĩa njũũa cia pomboo, na maare gĩtambaya kĩa rangi wa bururu mũtheri igũrũ riacio, na matoonyie mĩĩ ya kũrikuua handũ hayo.

7 “Nao maare gĩtambaya kĩa rangi wa bururu igũrũ rĩa metha ya mĩgate ĩrĩa ĩigagwo mbere ya Jehova, na mamĩigĩrĩre thaani, na thaani, nene na mbakũri, na ndigithũ cia magongona ma kũnyuu; na mĩgate ĩrĩa ĩigagwo hau hĩndĩ ciothe ĩikare o hau igũrũ.

8 Macooke maigĩrĩre gĩtambaya kĩa rangi wa gakaraku igũrũ rĩa indo icio na ningĩ mahumbĩre gĩtambaya kiu na njũũa cia pomboo, na matoonyie mĩĩ ya kũrikuua handũ hayo.

9 “Ningĩ moe gĩtambaya kĩa rangi wa bururu, mahumbĩre mũtĩ ũrĩa wa kũigĩrĩro matawa marĩa mamũrĩkaga, hamwe na matawa maguo, na magathĩ ma gũtinia ndaambĩ, na thaani cia mũrarĩ wa ndaambĩ, na ndigithũ cia gwĩkĩrwo maguta ma matawa macio.

10 Ningĩ makũnje mũtĩ ũcio na indo ciaguo ciothe ciohetwo na gĩthii kĩa njũũa cia pomboo, na macigĩrĩre igũrũ rĩa gĩkuui gĩacio.

11 “Nĩ maare gĩtambaya kĩa rangi wa bururu igũrũ rĩa kĩgongona gĩa thahabu, na makĩhumbĩre na gĩthii kĩa njũũa cia pomboo, na matoonyie mĩĩ ĩria ya gũgĩkuua handũ hayo.

12 “Ningĩ moe indo ciothe iria ihũthagĩrwo ũtungata-inĩ wa handũ-harĩa-haamũre, macikũnje na gĩtambaya kĩa rangi wa bururu, macihumbĩre na gĩthii kĩa njũũa cia pomboo, na macigĩrĩre igũrũ rĩa gĩkuui gĩacio.

13 “Ningĩ nĩ marute mũhu kuuma kĩgongona-inĩ gĩa gĩcango, na maare gĩtambaya kĩa rangi wa ndathi igũrũ riakio.

14 Ningĩ maigĩrĩre indo ciothe iria ihũthagĩrwo gũtungata kĩgongona-inĩ, nacio nĩ hamwe na ngĩo cia mwaki, na njibe, na icakũri, na mbakũri cia kũminjaminĩria. Igũrũ riakio nĩ maare gĩthii kĩa njũũa cia pomboo na matoonyie mĩĩ ya gũgĩkuua handũ hayo.

15 “Thuutha wa Harũni na ariũ ake kũrĩkia kũhumbĩra indo ciothe theru o na indo ciothe nyamũre, na rĩria andũ a kambĩ mehaarĩa gũthaama-rĩ, ariũ a Akohathu nao moke makuue indo icio. No matikanahutĩe indo icio nyamũre matigakue. Akohathu acio nĩo magakuua indo iria irĩ thiĩnĩ wa Hema-ya-Gũtũnganwo.

16 “Eleazaru mũrũ wa Harũni, ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai, nĩwe ũrĩmenyagĩrĩra maguta ma gwakia tawa, na ũbumba ũrĩa ũnungaga wega, na mũtu ũrĩa ũrutagwo hĩndĩ ciothe, o na maguta marĩa maitanagĩrĩrio. Nĩwe ũrĩmenyagĩrĩra Hema-iyu-Nyamũre ĩrĩ yothe

na indo iria ciothe irĩ thĩnĩ wayo, nĩcio indo iria nyamũre ciĩkĩrĩtwo kuo, na indo cia wĩra.”

¹⁷ Jehova akĩira Musa na Harũni atĩrĩ,

¹⁸ “Menyererai mbarĩ cia mũhĩrĩga wa Akohathu matikaneherio kuuma kũrĩ Alawii.

¹⁹ Nĩguo matũũre muoyo na matikae gũkua rĩrĩa mangĩkuhĩrĩria indo iria theru mũno-rĩ, mekagĩrei ũũ: Harũni na ariũ ake nĩo marĩtoonyaga handũ harĩa hatheru, na makagaira o mũndũ wĩra wake na kĩrĩa egũkuua.

²⁰ No ariũ a Kohathu matikanatoonye thĩnĩ kuona indo iria theru o na hanini, nĩguo matigaakue.”

Agerishoni

²¹ Jehova akĩira Musa atĩrĩ,

²² “Tara Agerishoni o nao kũringana na nyũmba ciao na mbarĩ ciao.

²³ Ũtare arũme othe a ũkũrũ wa kuuma mũaka mũrongo ĩtatũ nginya mũaka mũrongo ĩtano arĩa mokaga gũtungata wĩra-inĩ wa Hema-ya-Gũtũnganwo.

²⁴ “Ũyũ nĩguo ũtungata wa mbarĩ cia Agerishoni rĩrĩa mekũruta wĩra na gũkuua mũrigo:

²⁵ Nĩo marĩkuuaga itambaya cia gũcuurio cia Hema-ĩria-Nyamũre, na Hema-ya-Gũtũnganwo, na indo cia kũmĩhumbĩra, o na gĩthii kĩa njũũa cia pomboo cia kũmĩhumbĩra na igũrũ, na itambaya cia gũcuurio cia itoonyero rĩa Hema-ya-Gũtũnganwo,

²⁶ na itambaya cia gũcuurio iria cia kũirigĩra nja ĩrĩa ĩthiũrũrũkĩirie Hema-iyõ-Nyamũre na kĩngogona, na gĩtambaya gĩa gũcuurio gĩa itoonyero-inĩ, na mũhĩndo na indo ciothe itũmagĩrwo ũtungata-inĩ wayo. Agerishoni acio nĩo marĩrutaga wĩra wothe ũrĩa wagĩrĩire kũrutwo na indo icio.

²⁷ ũtungata wao wothe, ũrĩ wa gũkuua mũrigo kana wa kũruta wĩra ũngĩ, ũrĩrutagwo ũtongoretio nĩ Harũni na ariũ ake. Nĩ inyuĩ mũrĩmagayagĩra wĩra wao wa kĩrĩa gĩothe marĩkuuaga.

²⁸ Ũcio nĩguo ũtungata wa mbarĩ ya Agerishoni Hema-inĩ-ya-Gũtũnganwo. Wĩra wao ũrĩrutagwo ũtongoretio nĩ Ithamaru mũrũ wa Harũni, ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai.

Amerari

²⁹ “Tara Amerari kũringana na mbarĩ na nyũmba ciao.

³⁰ Tara arũme othe a ũkũrũ wa kuuma mũaka mũrongo ĩtatũ nginya mũaka mũrongo ĩtano arĩa mokaga gũtungata wĩra-inĩ wa Hema-ya-Gũtũnganwo.

³¹ Ũyũ nĩguo wĩra wao ũrĩa marĩrutaga magĩtungata Hema-inĩ-ya-Gũtũnganwo: wĩra wao nĩ gũkuuaga buremu cia Hema-iyõ-Nyamũre, na mũgũko yayo, na itugĩ na ĩtina ciacio,

³² o ũndũ ũmwe na itugĩ iria ciirigĩte nja hamwe na ĩtina ciacio, na higĩ cia hema na mũhĩndo, na indo ciothe ciacio na kĩndũ gĩothe gĩkonainie na kũruta wĩra ũcio. Gayagĩra o mũndũ indo iria agĩrĩrwo nĩ gũkuua.

³³ Ũcio nĩguo ũtungata wa mbarĩ ya Amerari rĩrĩa marĩrutaga wĩra Hema-inĩ-ya-Gũtũnganwo, matongoretio nĩ Ithamaru mũrũ wa Harũni, ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai.”

Gũtara Mbarĩ cia Alawii

³⁴ Na rĩrĩ, Musa, na Harũni, na atongoria a kĩrĩndĩ nĩmatarire Akohathu acio kũringana na mbarĩ na nyũmba ciao.

³⁵ Arūme othe a ūkūrū wa kuuma mīaka mīrongo itatū nginya mīaka mīrongo itano arīa mookire gūtungata wīra-inī wa Hema-ya-Gūtūnganwo,

³⁶ matarītwo na mbarī ciao, maarī andū 2,750

³⁷ Ūcio nīguo warī mūigana wa andū othe arīa maarī a mbarī cia Akohathu arīa maatungataga thīinī wa Hema-ya-Gūtūnganwo. Musa na Harūni maamatarire kūrīngana na ūrīa Jehova aathīte Musa.

³⁸ Agerishoni maatarirwo kūrīngana na mbarī na nyūmba ciao.

³⁹ Arūme othe a ūkūrū wa kuuma mīaka mīrongo itatū nginya mīaka mīrongo itano arīa mookire gūtungata wīra-inī wa Hema-ya-Gūtūnganwo,

⁴⁰ matarītwo na mbarī na nyūmba ciao, maarī andū 2,630.

⁴¹ Ūcio nīguo warī mūigana wa mbarī cia Agerishoni arīa maatungataga thīinī wa Hema-ya-Gūtūnganwo. Musa na Harūni maamatarire kūrīngana na watho wa Jehova.

⁴² Amerari maatarirwo kūrīngana na mbarī na nyūmba ciao.

⁴³ Arūme othe a ūkūrū wa kuuma mīaka mīrongo itatū nginya mīaka mīrongo itano arīa mookire gūtungata wīra-inī wa Hema-ya-Gūtūnganwo,

⁴⁴ matarītwo na mbarī ciao, maarī andū 3,200.

⁴⁵ Ūcio nīguo warī mūigana wa mbarī cia Amerari. Musa na Harūni maamatarire kūrīngana na ūrīa Jehova aathīte Musa.

⁴⁶ Nī ūndū ūcio, Musa na Harūni na atongoria a Isiraeli magītara Alawii othe kūrīngana na mbarī ciao na nyūmba ciao.

⁴⁷ Arūme othe a ūkūrū wa kuuma mīaka mīrongo itatū nginya mīaka mīrongo itano arīa mookire kūruta wīra wa gūtungata na gūkuua Hema-ya-Gūtūnganwo,

⁴⁸ mūigana wao warī andū 8,580.

⁴⁹ Kūrīngana na watho wa Jehova ūrīa aathīte Musa, mūdū o mūdū nīagayagīrwo wīra wake, na akeerwo kīrīa egūkuua. Ūguo nīguo maatarirwo, o ta ūrīa Jehova aathīte Musa.

5

Gūtherio gwa Kambī

¹ Nake Jehova akīra Musa atīrī,

² “Atha andū a Isiraeli maingate kuuma kambī-inī yao mūdū o wothe ūrūrīte mūrīmū wa ngoothī ūrīa ūngīgwatanio, kana mūdū ūrī na handū o na ha he kuura, kana mūdū ūrī na thaahu nī ūndū wa kūhutia kūmba.

³ Ingata arūme o na andū-a-nja; ūmaingate nja ya kambī nīguo matīgathaahie kambī yao kūrīa nū ndūrīnāgia na inyu.”

⁴ Ūguo noguo andū a Isiraeli meekire; makīruta andū acio nja ya kambī. Magūka o ūrīa Jehova aathīte Musa gwīkwo.

Irīhi rīa Mahītia

⁵ Ningī Jehova akīra Musa atīrī,

⁶ “Īra andū a Isiraeli atīrī, ‘Rīrīa mūdū mūrūme kana mūdū-wa-nja anghītīria mūdū ūrīa ūngī na nīra o yothe, na nī ūndū ūcio aage kwīhokeka harī Jehova-rī, mūdū ūcio nī mūhītīa,

7 na no nginya oimbũre mehia marĩa ekĩte. No nginya arute irĩhi rĩothe nĩ ùndũ wa mahĩtia macio make, na ongerere gĩcunjĩ gĩa ithano kũrĩ irĩhi rĩu, anengere mũndũ ùcio ahĩtĩrie.

8 No mũndũ ùcio angĩkorwo ndarĩ na mũndũ wa nyũmba yao ùrĩa ùngĩrĩhwo nĩ ùndũ wa ihĩtia rĩu, irĩhi rĩu rĩrĩtuikaga rĩa Jehova, na no nginya rĩnengerwo mũthĩnjĩri-Ngai rĩrĩ hamwe na ndũrũme ya kũrutwo igongona rĩa horohio nĩ ùndũ wake.

9 Maruta mothe maamũre marĩa andũ a Isiraeli marĩrehagĩra mũthĩnjĩri-Ngai-rĩ, marĩtuikaga make.

10 Itheo cia o mũndũ iria nyamũre nĩ ciake we mwene, no kĩrĩa angĩhe mũthĩnjĩri-Ngai, gĩgaatuĩka kĩa mũthĩnjĩri-Ngai ùcio.' ”

Ūhoro Ūkonĩ Mũtumia Ūtarĩ Mwĩhokeku

11 Ningĩ Jehova akĩira Musa atĩrĩ,

12 “Arĩria andũ a Isiraeli, ùmeere atĩrĩ: ‘Mũtumia wa mũndũ angĩhĩngĩcania mĩthĩire yake, atuĩke ti mwĩhokeku harĩ we

13 na ùndũ wa gũkoma na mũndũ ùngĩ, na ùndũ ùcio ùhithwo mũthuriwe na thaahu wake wage kũmenyeka (tondũ hatirĩ mũira wa kũmuumbũra, na ndaakorereirwo agũka ùndũ ùcio-rĩ),

14 na mũthuriwe aigũire mũtumia wake ùiru na amwĩkũũire atĩ nĩethaahĩtie, kana amũiguĩre ùiru na amwĩkũũire o na akorwo atethaahĩtie,

15 hĩndĩ ñyo nĩatware mũtumia wake harĩ mũthĩnjĩri-Ngai. Ningĩ no nginya atware gĩcunjĩ gĩa ikũmi kĩa eba ñmwe* ya mũtu wa cairi nĩ ùndũ wa mũtumia wake. Ndagaitĩrĩrie mũtu ùcio maguta kana awĩkĩre ùbumba, nĩ ùndũ rĩu nĩ iruta rĩa mũtu rĩrutagwo nĩ ùndũ wa ùiru, iruta rĩa mũtu rĩa kĩrĩrikano, rĩa kũrĩrikanania ihĩtia rĩu.

16 “ Mũthĩnjĩri-Ngai nĩagatwara mũtumia ùcio amũrũgamie mbere ya Jehova.

17 Acooke oe maaĩ maamũre marĩ ndigithũ-inĩ ya rĩũmba, na ahakũre rũkũngũ hau thĩ ya Hema-ĩrĩa-Nyamũre arwĩkĩre maaĩ-inĩ macio.†

18 Mũthĩnjĩri-Ngai aarĩkia kũrũgamia mũtumia ùcio mbere ya Jehova, nĩakamuohora njuĩrĩ yake, acooke amũnengere iruta rĩu rĩa kĩrĩrikano rĩa mũtu nĩ ùndũ wa ùiru arĩnyĩite na moko, nake mũthĩnjĩri-Ngai we mwene akorwo anyĩĩite maaĩ macio marũrũ marĩa marehaga kĩrumi.

19 Mũthĩnjĩri-Ngai acooke ehĩtithie mũtumia ùcio, amwĩre atĩrĩ, “Angĩkorwo hatirĩ mũndũ ùngĩ ùkomete nawe, na ndũhĩngĩcanĩtie mĩthĩire yaku ùgethaahia hĩndĩ irĩa ùrĩ na mũthuri-rĩ, maaĩ maya marũrũ marĩa marehaga kĩrumi maroaga gũgwĩka ùũru.

20 No angĩkorwo nũhĩngĩcanĩtie mĩthĩire yaku ùrĩ na mũthuri na ùgethaahia nĩ ùndũ wa gũkoma na mũndũ ùngĩ tiga mũthuuriguo-rĩ,”

21 hĩndĩ ñyo mũthĩnjĩri-Ngai nĩakehĩtithia mũtumia ùcio na mwĩhitwa ùyũ ùrehanagĩra kĩrumi, oige atĩrĩ, “Jehova arotũma andũ anyu makũrume na magũkaane, rĩrĩa agaatumã kiero gĩaku kĩhinyare na nda yaku ñimbe.

22 Namu maaĩ maya marehaga kĩrumi marotoonya mwĩrĩ waku, nayo nda yaku ñimbe na kiero gĩaku kĩhinyare.”

“Nake mũtumia ùcio acooke oige atĩrĩ, “Ameni, nĩgũtuĩke ùguo.”

23 “ Mũthĩnjĩri-Ngai nĩakandĩka irumi icio ibuku-inĩ rĩa gĩkũnjo, acooke acithambĩrie maaĩ-inĩ macio marũrũ.

* 5:15 nĩ ta kiloo 2 † 5:17 Maaĩ matheru hamwe na rũkũngũ monanagia ituĩro rĩa Ngai kũrĩ mũndũ ùrĩa ùhĩtĩtie.

²⁴ Nīagatūma mūtumia ūcio anyue maaī macio marūrū marehaga kīrumi, namo maaī macio mamūtoonye na matūme aigue ruo rūnene mūno.

²⁵ Mūthīnjīri-Ngai acooke oe iruta rīu rīa mūtu nī ūndū wa ūiru kuuma moko-inī ma mūtumia ūcio, arīthūngūthie mbere ya Jehova, na acooke arīrehe kīgongona-inī.

²⁶ Ningī mūthīnjīri-Ngai ūcio arūme ngundi īmwe ya mūtu ūcio ūrutitwo ūri wa kīrīrikanano na aūcinīre igūrū rīa kīgongona; thuutha ūcio atūme mūtumia ūcio anyue maaī macio.

²⁷ Angīkorwo nīethaahītie na ti mwīhokeku harī mūthuuriwe-rī, rīrīa akaanyuithio maaī macio marehaga kīrumi, nī makaamūtoonya matūme aigue ruo rūnene mūno, na nda yake īimbe na kīero gīake kīhinyare, nake atuīke thaahu kūrī andū ao.

²⁸ No rīrī, angīkorwo mūtumia ūcio ndethaahītie na akorwo nī mūthingu-rī, ndagatuuo mūhītia, na nīakahota kūgīa na ciana.

²⁹ “ Ūyū nīguo watho wa ūiru rīrīa mūtumia angīhīngīcānia mīthīire yake, ethaahie o arī na mūthuuri,

³⁰ kana rīrīa mūdū mūrūme angīnyitwo nī ūiru nī ūndū nīegwīkūūa mūtumia ūcio wake. Mūthīnjīri-Ngai arīmūrūgamāgia mbere ya Jehova na arūmīrīre watho ūcio wothe.

³¹ Mūthuuriwe nīagatuuo ndarī na ihītia o na rīrīkū, no mūtumia ūcio nīwe ūgaacookererwo nī mehīa make.’ ”

6

Mūnaziri

¹ Nake Jehova akīra Musa atīrī,

² “Arīria andū a Isiraēli, ūemeere atīrī: ‘Mūdū mūrūme kana mūdū-wa-nja angienda kwīhīta mwīhīta wa mwanya, ūri mwīhīta wa kwīyamūrīra Jehova atuīke Mūnaziri,*

³ no nginya atige kūnyua ndibei o na indo iria ingī ngagatu cia kūnyua, na ndakananyue thiki īthondeketwo kuuma kūrī ndibei kana kīndū kīngī kīgagatu gīa kūnyua. Ndakananyue maaī ma thabībū, kana arīe thabībū, kana thabībū iria nyūmithie.

⁴ Hīndī īrīa yothe arīkoragwo arī Mūnaziri, ndakanarīe kīndū gīa kuuma he mūthabībū, irī mbegū kana makoni.

⁵ “ Ihinda rīothe rīa mwīhīta ūcio wa kwīyamūra, ndakanenjwo mūtwe. No nginya aikarage arī mūtheru o nginya ihinda rīake rīa kwīyamūrīra Jehova rīthire; no nginya areke njuīrī cia mūtwe wake ikūre iraihe.

⁶ Ihinda rīu rīothe eyamūrīre Jehova ndakanakuhīrīrie kīimba.

⁷ O na ithe, kana nyina, kana mūrū wa nyina, kana mwarī wa nyina angīkua, ndakanethaahie nī ūndū wao, tondū arī na rūūri rwa kwīyamūrīra Ngai mūtwe.

⁸ Ihinda rīothe rīa kwīyamūra gwake arīkoragwo aamūrīrwo Jehova.

⁹ “ Mūdū angīkua gīkuū kīa narua arī ho, naguo ūndū ūcio ūthaahie njuīrī īrīa aamūrīte, no nginya enjwo mūtwe mūthenya wake wa gūtherio, na nīguo wa mūgwanja.

* **6:2** Mūdū nīangīehītre mwīhīta wa gūtuīka Mūnaziri kwa ihinda, kana mūtūrīre wake wothe. Aciari nīmangīehītre mwīhīta handū ha ciana ciao. Mūnaziri ndefīkīrītio kūnyua kīndū kīgagatu, kwenja njuīrī kana nderu, o na kana kūhutia kīndū gīkuū.

¹⁰ Ningĩ mũthenya wa ĩnana no nginya atware ndirahũgĩ ĩgĩrĩ kana tũtutuura twĩrĩ harĩ mũthĩnjĩri-Ngai hau itoonyero-inĩ rĩa Hema-ya-Gũtũnganwo.

¹¹ Nake mũthĩnjĩri-Ngai arute ĩmwe ĩtuĩke igongona rĩa kũhoroherio mehĩa, nayo ĩyo ĩngĩ ĩtuĩke nĩ iruta rĩa njino nĩguo ahoroherio, nĩ ũndũ nĩehĩtie nĩgũkorwo arĩ hamwe na kũimba. Mũthenya o ro ũcio no nginya aamũrĩre Jehova mũtwe wake ringĩ.

¹² No nginya eyamũrĩre Jehova ihinda rĩu rĩa kwĩyamũra, na no nginya arute gatũrũme ka mwaka ũmwe gatũke ka igongona rĩa mahĩtia. Mũthenya ĩrĩa mĩhĩtũku ndĩgũtarwo, tondũ nĩathaahirio ihinda rĩrĩa eyaamũrĩte.

¹³ “Na rĩrĩ, ũyũ nĩguo watho wa Mũnaziri ihinda rĩake rĩa kwĩyamũrĩra Ngai rĩathira. Nĩakarehwo itoonyero-inĩ rĩa Hema-ya-Gũtũnganwo.

¹⁴ Hau nĩho akaarehe maruta make harĩ Jehova, namo nĩ: gatũrũme ka mwaka ũmwe gatarĩ na kaũũgũ gatũke ka iruta rĩa njino, na kamwatĩ ka mwaka ũmwe karĩ igongona rĩa kũhoroheria mehĩa, na ndũrũme ĩmwe ĩtarĩ na kaũũgũ ĩrĩ iruta rĩa ũiguano,

¹⁵ hamwe na maruta ma mũtu na maruta ma kũnyuuo, na gĩkabũ kĩa mĩgate ĩtarĩ na ndawa ya kũimbia, na keki cia mũtu ũrĩa mũhinyu mũno ũtukanĩtio na maguta, na tũmĩgate tũhũthũ tũhakĩtwo maguta.

¹⁶ “Mũthĩnjĩri-Ngai nĩakaiga indo icio mbere ya Jehova, na acooke arute igongona rĩa kũhoroheria mehĩa o na iruta rĩa njino.

¹⁷ Nĩakarehe gĩkabũ kũ kĩa mĩgate ĩtarĩ mĩmbie na arute ndũrũme ĩyo ĩrĩ igongona rĩa ũiguano kũrĩ Jehova, hamwe na igongona rĩayo rĩa mũtu na rĩa indo cia kũnyuuo.

¹⁸ “Ningĩ hau itoonyero-inĩ rĩa Hema-ya-Gũtũnganwo, Mũnaziri no nginya enjwo njuĩrĩ ĩrĩa aamũrĩte. Nĩakoya njuĩrĩ ĩyo na amĩkie mwaki-inĩ ĩrĩa ũrĩ rungu rwa igongona rĩa rĩa ũiguano.

¹⁹ “Thuutha wa Mũnaziri ũcio kwenjwo njuĩrĩ yake ya kwĩyamũra, mũthĩnjĩri-Ngai nĩ akoya kĩa nde gĩtherũkĩtio kĩa ndũrũme ĩyo, na keki na tũmĩgate tũrĩa tũhũthũ kuuma gĩkabũ-inĩ kũ, cieri ĩtarĩ ndawa ya kũimbia.

²⁰ Mũthĩnjĩri-Ngai acooke acithũngũthie mbere ya Jehova, ĩtuĩke igongona rĩa gũthũngũthio; nĩ nyamũre, na nĩ cia mũthĩnjĩri-Ngai, hamwe na gĩthũri kĩa gĩthũngũthio, o na kiero kĩa kĩrutĩtwo. Thuutha ũcio Mũnaziri no anyue ndibei.

²¹ “Ūcio nĩguo watho wa Mũnaziri ũrĩa wĩhĩtaga kũrutĩra Jehova indo kũringana na ũrĩa eyaamũrĩte, hamwe na kĩa kĩngĩ gĩothe angĩhota kũruta. No nginya ahingie mwĩhĩtwa ũrĩa ehĩtite, kũringana na watho wa Mũnaziri.”

Kĩrathimo kĩa Mũthĩnjĩri-Ngai

²² Ningĩ Jehova akĩra Musa atĩrĩ,

²³ “Ĩra Harũni na ariũ ake atĩrĩ, ‘Ūũ nĩguo mũrĩrathimaga andũ a Isiraeli. Meragei atĩrĩ:

²⁴ “ ‘Jehova arokũrathima,
na akũmenyagĩrĩre;

²⁵ Jehova arotũma ũthiũ wake ũkwarĩre,
na agũkinyagĩrĩre wega wake;

²⁶ Jehova arogũtiirĩra gĩthiithi gĩa ke,
na akũhe thayũ.”

27 “Nĩ ùndũ ùcio athĩnjĩri-Ngai nĩmarĩgwetaga rĩtwa rĩakwa kũrĩ andũ a Isiraeli, na nĩ nĩndĩmarathimaga.”

7

Maruta Hĩndĩ ya Kwamũrwo kwa Hema-ĩrĩa-Nyamũre

1 Rĩrĩa Musa aarĩkirie kũhaanda Hema-ĩrĩa-Nyamũre, nĩamũtĩrĩrie maguta o na akĩmĩamũrĩra Jehova hamwe na indo ciayo ciothe. Ningĩ agĩtĩrĩria kĩgongona maguta, na agĩkĩamũra hamwe na indo ciakio ciothe.

2 Ningĩ atongoria a Isiraeli, atongoria a nyũmba ciao arĩa maarĩ atongoria a mĩhĩrĩga arĩa maarũgamĩrĩire andũ arĩa maatarĩtwo, makĩrehe maruta.

3 Maarehire Jehova iheo ikuuĩtwo nĩ ngaari ithathatũ cia ng'ombe irĩ humbĩre, hamwe na ndegwa ikũmi na igĩrĩ, ndegwa ìmwe ìkarutwo nĩ o mũtongoria, na ngaari ìmwe ìkarutwo nĩ atongoria eerĩ. Indo icio nĩcio maarehire mbere ya Hema-ĩrĩa-Nyamũre.

4 Nake Jehova akĩra Musa atĩrĩ:

5 “Ìtĩkĩra indo icio kuuma kũrĩ o, nĩguo ihũthĩrwo wĩra-inĩ wa Hema-ya-Gũtũnganwo. Ùciheane kũrĩ Alawii o ta ũrĩa wĩra wa mũndũ o mũndũ ũkũbatara.”

6 Nĩ ùndũ ùcio Musa akĩoya ngaari icio na ndegwa icio agĩciheana kũrĩ Alawii.

7 Aaheire Agerishoni ngaari igĩrĩ na ndegwa inya, o ta ũrĩa wĩra wao wabataraga,

8 ningĩ akĩhe Amerari ngaari inya na ndegwa inyanya, o ta ũrĩa wĩra wao wabataraga. Othe maatongoragio nĩ Ithamaru mũrũ wa Harũni, ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai.

9 No Musa ndaigana kũhe Akohathu kĩndũ o nakĩ, tondũ wĩra wao warĩ wa gũkuuaga indo iria nyamũre na ciande ciao, nĩgũkorwo ùcio nĩguo warĩ wĩra ũrĩa meehokeirwo.

10 Rĩrĩa kĩgongona gĩaitĩrĩrio maguta, atongoria nĩmarehire maruta mao nĩguo kĩamũrwo, na makĩmaiga mbere ya kĩgongona kũ.

11 Nĩ ùndũ Jehova nĩeerĩte Musa atĩrĩ, “O mũthenya, mũtongoria ũmwe arĩrehaga maruta make nĩ ùndũ wa kwamũrwo gwa kĩgongona.”

12 Mũndũ ũrĩa warehire maruta make mũthenya wa mbere aarĩ Nashesoni mũrũ wa Aminadabu wa mũhĩrĩga wa Juda.

13 Indo iria aarutire ciarĩ thaani ìmwe ya betha ya ũritũ wa cekeri igana rĩmwe rĩa mĩrongo itatũ,* na mbakũri ìmwe ya betha ya kũminjaminjĩria ya ũritũ wa cekeri mĩrongo mũgwanja,† cieri kũringana na gĩthimo gĩa cekeri ya harĩa haamũre, na o ìmwe ya iyũrĩtio mũtu ũrĩa mũhinyu mũno ũtukanĩtio na maguta, ũrĩ iruta rĩa mũtu;

14 na thaani ìmwe nene ya thahabu ya ũritũ wa cekeri ikũmi,‡ iyũrĩtio ũbumba;

15 na gatũrũme kamwe, na ndũrũme ìmwe, na gatũrũme kamwe ka mwaka ũmwe, Nĩ ùndũ wa iruta rĩa njino;

16 na thenge ìmwe ya igongona rĩa kũhoroherio mehia;

* 7:13 nĩ ta kilo ìmwe na nuthu (1:5) † 7:13 nĩ ta kilo robo ithatũ (0.75) ‡ 7:14 nĩ ta giramu

17 na ndegwa igĩrĩ, na ndūrũme ithano, na thenge ithano na tūtūrũme tūtano twa mwaka ũmwe, irutwo irĩ igongona rĩa ũiguano. Ici nĩcio indo iria ciarutirwo nĩ Nahashoni mūrũ wa Aminadabu.

18 Mũthenya wa keerĩ Nethaneli mūrũ wa Zuaru, mūtongoria wa Aisakaru, nake akĩrehe maruta make.

19 Indo iria aarutire ciarĩ thaani ĩmwe ya betha ya ũritũ wa cekeri igana rĩmwe rĩa mĩrongo ĩtatũ, na mbakũri ĩmwe ya betha ya kũminjaminjĩria ya ũritũ wa cekeri mĩrongo mũgwanja, cieri kũringana na gĩthimo gĩa cekeri ya harĩa haamũre, na o ĩmwe yaiyũrĩtio mũtu ũrĩa mũhinyu mũno ũtukanĩtio na maguta, ũrĩ iruta rĩa mũtu;

20 na thaani ĩmwe nene ya thahabu ya ũritũ wa cekeri ikũmi, ĩiyũrĩtio ũbumba;

21 na gategwa kamwe, na ndūrũme ĩmwe, na gatūrũme kamwe ka mwaka ũmwe, nĩ ũndũ wa iruta rĩa njino;

22 na thenge ĩmwe ya igongona rĩa kũhoroherio mehia;

23 na ndegwa igĩrĩ, na ndūrũme ithano, na thenge ithano na tūtūrũme tūtano twa mwaka ũmwe, irutwo irĩ igongona rĩa ũiguano. Ici nĩcio indo iria ciarutirwo nĩ Nethaneli mūrũ wa Zuaru.

24 Mũthenya wa gatatũ Eliabu mūrũ wa Heloni, mūtongoria wa andũ a Zebuluni, nake akĩrehe maruta make.

25 Indo iria aarutire ciarĩ thaani ĩmwe ya betha ya ũritũ wa cekeri igana rĩmwe rĩa mĩrongo ĩtatũ, na mbakũri ĩmwe ya betha ya kũminjaminjĩria ya ũritũ wa cekeri mĩrongo mũgwanja, cieri kũringana na gĩthimo gĩa cekeri ya harĩa haamũre, na o ĩmwe yaiyũrĩtio mũtu ũrĩa mũhinyu mũno ũtukanĩtio na maguta, ũrĩ iruta rĩa mũtu;

26 na thaani ĩmwe nene ya thahabu ya ũritũ wa cekeri ikũmi, ĩiyũrĩtio ũbumba;

27 na gategwa kamwe, na ndūrũme ĩmwe, na gatūrũme kamwe ka mwaka ũmwe, nĩ ũndũ wa iruta rĩa njino;

28 na thenge ĩmwe ya igongona rĩa kũhoroherio mehia;

29 na ndegwa igĩrĩ, na ndūrũme ithano, na thenge ithano na tūtūrũme tūtano twa mwaka ũmwe, irutwo irĩ igongona rĩa ũiguano. Ici nĩcio indo iria ciarutirwo nĩ Eliabu mūrũ wa Heloni.

30 Mũthenya wa kana, Elizuru mūrũ wa Shedeuru, mūtongoria wa andũ a Rubeni, nake akĩrehe maruta make.

31 Indo iria aarutire ciarĩ thaani ĩmwe ya betha ya ũritũ wa cekeri igana rĩmwe rĩa mĩrongo ĩtatũ, na mbakũri ĩmwe ya kũminjaminjĩria ya betha ya ũritũ wa cekeri mĩrongo mũgwanja, cieri kũringana na gĩthimo gĩa cekeri ya harĩa haamũre, na o ĩmwe yaiyũrĩtio mũtu ũrĩa mũhinyu mũno ũtukanĩtio na maguta, ũrĩ iruta rĩa mũtu;

32 na thaani ĩmwe nene ya thahabu ya ũritũ wa cekeri ikũmi, ĩiyũrĩtio ũbumba;

33 na gategwa kamwe, na ndūrũme ĩmwe, na gatūrũme ka mwaka ũmwe, nĩ ũndũ wa iruta rĩa njino;

34 na thenge ĩmwe ya igongona rĩa kũhoroherio mehia;

35 na ndegwa igĩrĩ, na ndūrũme ithano, na thenge ithano na tūtūrũme tūtano twa mwaka ũmwe, irutwo irĩ igongona rĩa ũiguano. Ici nĩcio indo iria ciarutirwo nĩ Elizuru mūrũ wa Shedeuru.

36 Mũthenya wa gatano, Shelumieli mūrū wa Zurishadai, mūtongoria wa andū a Simeoni, nake akĩrehe maruta make.

37 Indo iria aarutire ciarĩ thaani ĩmwe ya betha ya ũritũ wa cekeri igana rĩa mĩrongo ĩtatũ, na mbakũri ĩmwe ya betha ya kũminjaminjĩria ya ũritũ wa cekeri mĩrongo mũgwanja, cieri kũringana na gĩthimo gĩa cekeri ya harĩa haamũre, na o ĩmwe ĩyũritio mũtu ũrĩa mũhinyu mũno ũtukanĩtio na maguta, ũrĩ iruta rĩa mũtu;

38 na thaani ĩmwe nene ya thahabu ya ũritũ wa cekeri ikũmi, ĩyũritio ũbumba;

39 na gatgwa kamwe, na ndũrũme ĩmwe, na gatũrũme kamwe ka mwaka ũmwe, nĩ ũndũ wa iruta rĩa njino;

40 na thenge ĩmwe ya igongona rĩa kũhoroherio mehia;

41 na ndegwa igĩrĩ, na ndũrũme ithano, na thenge ithano, na tũtũrũme tũtano twa mwaka ũmwe, irutwo irĩ igongona rĩa ũiguano. Ici nĩcio indo iria ciarutirwo nĩ Shelumieli mūrū wa Zurishadai.

42 Mũthenya wa gatandatũ Eliasafu mūrū wa Deueli, mūtongoria wa andū a Gadi, nake akĩrehe maruta make.

43 Indo iria aarutire ciarĩ thaani ĩmwe ya betha ya ũritũ wa cekeri igana rĩa mĩrongo ĩtatũ, na mbakũri ĩmwe ya betha ya kũminjaminjĩria ya ũritũ wa cekeri mĩrongo mũgwanja, cieri kũringana na gĩthimo gĩa cekeri ya harĩa haamũre, na o ĩmwe ĩyũritio mũtu ũrĩa mũhinyu mũno ũtukanĩtio na maguta, ũrĩ iruta rĩa mũtu;

44 na thaani ĩmwe nene ya thahabu ya ũritũ wa cekeri ikũmi, ĩyũritio ũbumba;

45 na gatgwa kamwe, na ndũrũme ĩmwe, na gatũrũme ka mwaka ũmwe, nĩ ũndũ wa iruta rĩa njino;

46 na thenge ĩmwe ya igongona rĩa kũhoroherio mehia;

47 na ndegwa igĩrĩ, na ndũrũme ithano, na thenge ithano, na tũtũrũme tũtano twa mwaka ũmwe, irutwo irĩ igongona rĩa ũiguano. Ici nĩcio indo iria ciarutirwo nĩ Eliasafu mūrū wa Deueli.

48 Mũthenya wa mũgwanja Elishama mūrū wa Amihudu, mūtongoria wa andū a Efiraimu, nake akĩrehe maruta make.

49 Indo iria aarutire ciarĩ thaani ya betha ya ũritũ wa cekeri igana rĩa mĩrongo ĩtatũ, na mbakũri ĩmwe ya betha ya kũminjaminjĩria ya ũritũ wa cekeri mĩrongo mũgwanja, cieri kũringana na gĩthimo gĩa cekeri ya harĩa haamũre, na o ĩmwe ĩyũritio mũtu ũrĩa mũhinyu mũno ũtukanĩtio na maguta, ũrĩ iruta rĩa mũtu;

50 na thaani ĩmwe nene ya thahabu ya ũritũ wa cekeri ikũmi, ĩyũritio ũbumba;

51 na gatgwa kamwe, na ndũrũme ĩmwe, na gatũrũme kamwe ka mwaka ũmwe, nĩ ũndũ wa iruta rĩa njino;

52 na thenge ĩmwe ya igongona rĩa kũhoroherio mehia;

53 na ndegwa igĩrĩ, na ndũrũme ithano, na thenge ithano, na tũtũrũme tũtano twa mwaka ũmwe, irutwo irĩ igongona rĩa ũiguano. Ici nĩcio indo iria ciarutirwo nĩ Elishama mūrū wa Amihudu.

54 Mũthenya wa kanana Gamalieli mūrū wa Pedazuru, mūtongoria wa andū a Manase, nake akĩrehe maruta make.

55 Indo iria aarutire ciarĩ thaani ĩmwe ya betha ya ũritũ wa cekeri igana rĩa mĩrongo ĩtatũ na mbakũri ĩmwe ya betha ya kũminjaminjĩria ya ũritũ wa cekeri mĩrongo mũgwanja, cieri kũringana na gĩthimo gĩa

cekeri ya harĩa haamũre, na o ïmwe ïyũrĩtio mũtu ũrĩa mũhinyu mũno ũtukanĩtio na maguta, ũrĩ iruta rĩa mũtu;

⁵⁶ na thaani ïmwe nene ya thahabu ya ũritũ wa cekeri ikũmi, ïyũrĩtio ũbumba;

⁵⁷ na gategwa kamwe, na ndũrũme ïmwe, na gatũrũme kamwe ka mwaka ũmwe, nĩ ũndũ wa iruta rĩa njino;

⁵⁸ na thenge ïmwe ya igongona rĩa kũhoroherio mehia;

⁵⁹ na ndegwa igĩrĩ, na ndũrũme ithano, na thenge ithano, na tũtũrũme tũtano twa mwaka ũmwe, irutwo irĩ igongona rĩa ũiguano. Ici nĩcio indo iria ciarutirwo nĩ Gamalieli mũrũ wa Pedazuru.

⁶⁰ Mũthenya wa kenda, Abidani mũrũ wa Gideoni, mũtongoria wa andũ a Benjamini, nake akĩrehe maruta make.

⁶¹ Indo iria aarutire ciarĩ thaani ïmwe ya betha ya ũritũ wa cekeri igana rĩa mũrongo itatũ, na mbakũri ïmwe ya betha ya kũminjaminjĩria ya ũritũ wa cekeri mũrongo mũgwanja, cierĩ kũringana na gĩthimo gĩa cekeri ya harĩa haamũre, na o ïmwe ïyũrĩtio mũtu ũrĩa mũhinyu mũno ũtukanĩtio na maguta, ũrĩ iruta rĩa mũtu;

⁶² na thaani ïmwe nene ya thahabu ya ũritũ wa cekeri ikũmi, ïyũrĩtio ũbumba;

⁶³ na gategwa kamwe, na ndũrũme ïmwe, na gatũrũme kamwe ka mwaka ũmwe, nĩ ũndũ wa iruta rĩa njino;

⁶⁴ na thenge ïmwe ya igongona rĩa kũhoroherio mehia;

⁶⁵ na ndegwa igĩrĩ, na ndũrũme ithano, na thenge ithano, na tũtũrũme tũtano twa mwaka ũmwe, irutwo irĩ igongona rĩa ũiguano. Ici nĩcio indo iria ciarutirwo nĩ Abidani mũrũ wa Gideoni.

⁶⁶ Mũthenya wa ikũmi Ahiezeri mũrũ wa Amishadai, mũtongoria wa andũ a Dani, nake akĩrehe maruta make.

⁶⁷ Indo iria aarutire ciarĩ thaani ïmwe ya betha ya ũritũ wa cekeri igana rĩa mũrongo itatũ, na mbakũri ïmwe ya betha ya kũminjaminjĩria ya ũritũ wa cekeri mũrongo mũgwanja, cierĩ kũringana na gĩthimo gĩa cekeri ya harĩa haamũre, na o ïmwe ïyũrĩtio mũtu ũrĩa mũhinyu mũno ũtukanĩtio na maguta, ũrĩ iruta rĩa mũtu;

⁶⁸ na thaani ïmwe nene ya thahabu ya ũritũ wa cekeri ikũmi, ïyũrĩtio ũbumba;

⁶⁹ na gategwa kamwe, na ndũrũme ïmwe, na gatũrũme kamwe ka mwaka ũmwe, nĩ ũndũ wa iruta rĩa njino;

⁷⁰ na thenge ïmwe ya igongona rĩa kũhoroherio mehia;

⁷¹ na ndegwa igĩrĩ, na ndũrũme ithano, na thenge ithano, na tũtũrũme tũtano twa mwaka ũmwe, irutwo irĩ igongona rĩa ũiguano. Ici nĩcio indo iria ciarutirwo nĩ Ahiezeri mũrũ wa Amishadai.

⁷² Mũthenya wa ikũmi na ũmwe, Pagieli mũrũ wa Okirani, mũtongoria wa andũ a Asheri, nake akĩrehe maruta make.

⁷³ Indo iria aarutire ciarĩ thaani ïmwe ya betha ya ũritũ wa cekeri igana rĩa mũrongo itatũ, na mbakũri ïmwe ya betha ya kũminjaminjĩria ya ũritũ wa cekeri mũrongo mũgwanja, cierĩ kũringana na gĩthimo gĩa cekeri ya harĩa haamũre, na o ïmwe ïyũrĩtio mũtu ũrĩa mũhinyu mũno ũtukanĩtio na maguta, ũrĩ iruta rĩa mũtu;

⁷⁴ na thaani ïmwe nene ya thahabu ya ũritũ wa cekeri ikũmi, ïyũrĩtio ũbumba;

75 na gategwa kamwe, na ndūrūme ĩmwe, na gatūrūme kamwe ka mwaka ũmwe, nĩ ũndũ wa iruta rĩa njino;

76 na thenge ĩmwe ya igongona rĩa kũhoroherio mehia;

77 na ndegwa igĩrĩ, na ndūrūme ithano, na thenge ithano na tūtūrūme tūtano twa mwaka ũmwe, irutwo irĩ igongona rĩa ũiguano. Ici nĩcio indo iria ciarutirwo nĩ Pagieli mūrũ wa Okirani.

78 Mũthenya wa ikũmi na ĩrĩ Ahira mūrũ wa Enani, mūtongoria wa andũ a Nafitali, nake akĩrehe maruta make.

79 Indo iria aarutire ciarĩ thaani ĩmwe ya betha ya ũritũ wa cekeri igana rĩa mĩrongo ĩtatũ, na mbakũri ĩmwe ya betha ya kũminjaminjĩria ya ũritũ wa cekeri mĩrongo mũgwanja, cieri kũringana na gĩthimo gĩa cekeri ya harĩa haamũre, na o ĩmwe ĩyūrĩtio mĩtu ũria mũhinyu mũno ũtukanĩtio na maguta, ũrĩ iruta rĩa mĩtu;

80 na thaani ĩmwe nene ya thahabu ya ũritũ wa cekeri ikũmi, ĩyūrĩtio ũbumba;

81 na gategwa kamwe, na ndūrūme ĩmwe, na gatūrūme kamwe ka mwaka ũmwe, nĩ ũndũ wa iruta rĩa njino;

82 na thenge ĩmwe ya igongona rĩa kũhoroherio mehia;

83 na ndegwa igĩrĩ, na ndūrūme ithano, na thenge ithano, na tūtūrūme tūtano twa mwaka ũmwe, irutwo irĩ igongona rĩa ũiguano. Ici nĩcio indo iria ciarutirwo nĩ Ahira mūrũ wa Enani.

84 Maya nĩmo maarĩ maruta ma atongoria a andũ a Isiraeli nĩ ũndũ wa kwamũrwo gwa kĩgongona rĩrĩa gĩaitagĩrĩrio maguta: ciarĩ thaani cia betha ikũmi na igĩrĩ na mbakũri cia betha cia kũminjaminjĩria ikũmi na igĩrĩ na thaani nene cia thahabu ikũmi na igĩrĩ.

85 Thaani o ĩmwe ya betha yarĩ na ũritũ wa cekeri igana rĩa mĩrongo ĩtatũ, na mbakũri o ĩmwe ya kũminjaminjĩria yarĩ na ũritũ wa cekeri mĩrongo mũgwanja. Thaani cia betha ciothe ciarĩ na ũritũ wa cekeri ngiri igĩrĩ na magana mana,[§] kũringana na gĩthimo gĩa cekeri ya harĩa haamũre.

86 Thaani iria nene ikũmi na igĩrĩ cia thahabu ciyūrĩtio ũbumba ciarĩ na ũritũ wa cekeri ikũmi o ĩmwe, kũringana na gĩthimo gĩa cekeri ya harĩa haamũre. Thaani icio nene cia thahabu ciothe ciarĩ na ũritũ wa cekeri igana rĩa mĩrongo ĩrĩ.*

87 Mũigana wothe wa nyamũ cia kũrutwo igongona rĩa njino warĩ tũtegwa ikũmi na twĩrĩ, na ndūrūme ikũmi na igĩrĩ na tūtūrūme ikũmi na twĩrĩ twa mwaka ũmwe, hamwe na maruta ma cio ma mĩtu. Thenge ikũmi na igĩrĩ ciarutirwo irĩ igongona rĩa kũhoroherio mehia.

88 Mũigana wa nyamũ ciothe cia igongona rĩa ũiguano ciarĩ ndegwa mĩrongo ĩrĩ na inya, na ndūrūme mĩrongo ĩtandatũ, na thenge mĩrongo ĩtandatũ, na tūtūrūme mĩrongo ĩtandatũ twa mwaka ũmwe. Macio nĩmo maarĩ maruta ma kwamũrwo gwa kĩgongona thuutha wa kĩarĩkia gũitĩrĩrio maguta.

89 Rĩrĩa Musa atonyire Hema-ya-Gũtunganwo kwaria na Jehova-rĩ, nĩaguire mũgambo ũkĩmwarĩria kuuma gatagatĩ ka makerubi marĩa meerĩ maarĩ igũrũ rĩa gĩtĩ gĩa tha, igũrũ rĩa ithandũkũ rĩa Ũira. Nake Jehova akĩmwarĩria.

§ 7:85 nĩ ta kilo 28 * 7:86 nĩ ta kilo ĩmwe na nuthu (1.5)

8

Kūgwatia Matawa

¹ Nake Jehova akĩra Musa atĩrĩ,

² “Arĩria Harũni, ũmwĩre atĩrĩ, ‘Hĩndĩ ĩria ũrĩbangaga matawa marĩa mūgwanja, mabangage nĩguo ũtheri wamo waragĩre mwena wa na mbere wa mūtĩ ũcio wa kũigĩrĩrwo matawa.’”

³ Harũni agĩka o ta ũguo; akĩbanga matawa macio amaroretie mwena ũria ũtheri wamo watheragĩra hau mbere ya mūtĩ ũcio maaigagĩrĩrwo, o ta ũria Jehova aathite Musa gwĩkwo.

⁴ Mūtĩ ũcio wa kũigĩrĩrwo matawa wathondeketwo ũũ: wathondeketwo na thahabu ya gũturwo, kuuma gĩtina-inĩ kiaguo o nginya kũria mahũa maguo maarĩ. Mũhianĩre wa mūtĩ ũcio wa kũigĩrĩrwo matawa wathondeketwo o ta ũria mũhianĩre waguo wonetio Musa nĩ Jehova.

Kwamũra Alawii

⁵ Nake Jehova akĩra Musa atĩrĩ:

⁶ “Oya Alawii ũmeherie kuuma kũrĩ andũ arĩa angĩ a Isiraeli, ũmatherie mathirwo nĩ thaahu.

⁷ Ũkĩmatheria ũgeekaga ũũ: Maminjaminjĩrie maaĩ ma kũmatheria thaahu; macooke menje njuĩrĩ cia mĩĩrĩ yao kũndũ guothe na mathambie nguo ciao, nĩguo metherie.

⁸ Nĩngĩ ũreke moe gategwa hamwe na iruta rĩako rĩa mũtu ũria mũhinyu mũno ũtukanĩtio na maguta; nawe ũcooke woe gategwa kangĩ ga keerĩ ga kũrutwo igongona rĩa kũhoroherio mehia.

⁹ ũrehe Alawii acio mbere ya Hema-ya-Gũtũnganwo, na ũcooke wĩte kĩrĩndĩ gĩothe kĩa andũ a Isiraeli hamwe.

¹⁰ ũrehe Alawii acio mbere ya Jehova, nao andũ a Isiraeli mamaigĩrĩre moko mĩtwe.

¹¹ Nake Harũni arutĩre Jehova Alawii acio hau mbere yake taarĩ igongona rĩa gũthũngũthio rĩrutĩtuo nĩ andũ a Isiraeli, nĩguo maikarage mehaarĩrie kũruta wĩra wa Jehova.

¹² “Thuutha ũcio Alawii maigĩrĩre moko mao mĩtwe ya ndegwa icio, ũcirutĩre Jehova, ĩmwe ĩtuĩke ya igongona rĩa kũhoroherio mehia na ĩyo ĩngĩ ĩtuĩke iruta rĩa njino, nĩgeetha Alawii mahoroherio.

¹³ Reke Alawii marũgame mbere ya Harũni na ariũ ake, na ũcooke ũmarutĩre Jehova taarĩ igongona rĩa gũthũngũthio.

¹⁴ ũguo nĩguo ũkaamũra Alawii, ũmeherie kuuma kũrĩ andũ arĩa angĩ a Isiraeli, nao Alawii acio matuĩke akwa.

¹⁵ “Warĩkia gũtheria Alawii acio na kũmaruta matuĩke ta igongona rĩa gũthũngũthio-rĩ, nĩmarutage wĩra wao Hema-inĩ-ya-Gũtũnganwo.

¹⁶ Acio nĩo andũ a Isiraeli arĩa mekũheanwo kũrĩ nĩ biũ. Ndĩmeyoeire marĩ akwa ithenya rĩa marigithathi ma ciana cia tũhĩ kuuma kũrĩ mĩtumia o wothe Mũisiraeli.

¹⁷ Irigithathi o rĩothe rĩa njamba gũkũ Isiraeli, kana nĩ rĩa mũndũ kana nĩ rĩa nyamũ-rĩ, nĩ rĩakwa. Rĩria ndooragire marigithathi mothe kũu bũrũri wa Misiri-rĩ, hĩndĩ ĩyo nĩguo ndaamaamũrĩre matuĩke akwa mwene.

¹⁸ Na nĩ nĩ njoete Alawii ithenya rĩa marigithathi mothe ma ciana cia tũhĩ thĩnĩ wa Isiraeli.

¹⁹ Thĩnĩ wa andũ a Isiraeli othe-rĩ, nĩheanĩte Alawii matuĩke iheo kũrĩ Harũni na ariũ ake, na marutage wĩra Hema-inĩ-ino-ya-Gũtũnganwo handũ ha andũ a Isiraeli, na mamahorohagĩrie nĩgeetha andũ a Isiraeli

matikae kũniinwo na mũthiro hĩndĩ ĩrĩa mangĩkuhĩrĩria handũ-harĩa-haamũre.”

²⁰ Musa, na Harũni marĩ na kĩrĩndĩ kũ gĩothe kĩa andũ a Isiraeli magĩka Alawii o ta ũguo Jehova aathĩte Musa.

²¹ Alawii acio magĩtheria na magĩthambia nguo ciao. Harũni nake agĩcooka akĩmaruta ta igongona rĩa gũthũngũthio mbere ya Jehova, na akĩmahoroheria nĩguo amatherie.

²² Thuutha ũcio, Alawii magĩtoonya Hema-inĩ-ĩyo-ya-Gũtũnganwo marutage wĩra wao marũgamĩrũro nĩ Harũni na ariũ ake. Magĩka Alawii acio o ta ũrĩa Jehova aathĩte Musa gwĩkwo.

²³ Ningĩ Jehova akĩra Musa atĩrĩ,

²⁴ “Ũndũ ũyũ nĩguo ũkoniĩ Alawii: Atĩrĩ, arũme othe arĩa mahingĩtie mĩaka mĩrongo ĩrĩ na ĩtano na makĩria nĩo marĩukaga kũruta wĩra Hema-inĩ-ya-Gũtũnganwo,

²⁵ no mahingia mĩaka mĩrongo ĩtano-rĩ, no nginya mahurũke kuuma wĩra ũcio wao wa gũtungata, matigacooke kũruta wĩra.

²⁶ No rĩrĩ, no mateithagĩrĩrie ariũ a ithe wao rĩrĩa mekũruta wĩra Hema-inĩ-ya-Gũtũnganwo, no-o ene matikarute wĩra ũcio. Ũguo nĩguo ũrigayagira Alawii wĩra ũrĩa marĩrutaga.”

9

Gĩathĩ-gĩa-Bathaka

¹ Nake Jehova akĩarĩria Musa kũu Werũ-inĩ wa Sinai mweri-inĩ wa mbere wa mwaka wa keerĩ thuutha wa andũ a Isiraeli kuuma bũrũri wa Misiri, akĩmwĩra atĩrĩ,

² “Ĩra andũ a Isiraeli makũngũyagĩre Gĩathĩ-kĩa-Bathaka ihinda rĩrĩa rĩtuĩtwo.

³ Kũngũyagĩrai gĩathĩ kũ ihinda rĩrĩa rĩtuĩtwo, hwaĩ-inĩ wa mũthenya wa ikũmi na ĩna wa mweri ũyũ, kũringana na mawatho makĩo mothe na mũtabarĩre wakĩo.”

⁴ Nĩ ũndũ ũcio Musa akĩra andũ a Isiraeli makũngũire Gĩathĩ-kĩa-Bathaka.

⁵ Nao magĩka o ro ũguo kũu Werũ-inĩ wa Sinai hwaĩ-inĩ wa mũthenya wa ikũmi na ĩna wa mweri wa mbere. Andũ a Isiraeli magĩka maũndũ mothe o ta ũrĩa Jehova aathĩte Musa.

⁶ No amwe ao matingĩakũngũire Gĩathĩ-kĩa-Bathaka mũthenya ũcio nĩ ũndũ nĩmagwatĩtwo nĩ thaahu nĩ ũndũ wa kũhutania na kĩimba kĩa mũndũ. Nĩ ũndũ ũcio magĩka kũrĩ Musa na Harũni mũthenya o ro ũcio

⁷ makĩra Musa atĩrĩ, “Nĩ tũnyitĩtwo nĩ thaahu nĩ ũndũ wa kũhutania na kĩimba kĩa mũndũ, no nĩ kĩ gĩgũtũma tũgĩrio kũneana indo cia kũrutĩra Jehova tũrĩ hamwe na andũ a Isiraeli arĩa angĩ ihinda rĩrĩa rĩtuĩtwo?”

⁸ Musa akĩmacookeria atĩrĩ, “Etererai nyambe ndũirie ũhoru wa ũrĩa Jehova egwathana ũhoru wanyu.”

⁹ Jehova agĩcooka akĩra Musa atĩrĩ,

¹⁰ “Ĩra andũ a Isiraeli atĩrĩ: ‘Rĩrĩa mũndũ wanyu o na ũrĩkũ kana njiaro cianyu marĩ na thaahu nĩ ũndũ wa kũhutania na kĩimba kĩa mũndũ, kana akorwo arĩ rũgendo-inĩ-rĩ, mũndũ ũcio o nake no akũngũire Gĩathĩ-kĩa-Bathaka ya Jehova.

¹¹ Marĩkũngũyagĩra gĩathĩ kũ hwaĩ-inĩ wa mũthenya wa ikũmi na ĩna wa mweri wa keerĩ. Marĩrĩaga gatũrũme na mĩgate ĩtarĩ mĩkĩre ndawa ya kũmbia na nyeni ndũrũ.

¹² Matikanatigie gacunjĩ o na kamwe karaare nginya rūciinĩ kana moine ihĩndĩ rĩako o na rĩmwe. Rĩrĩa megūkũngũira Ġiathĩ-kĩa-Bathaka iyo no nginya marũmagĩrĩre mũtabarĩre wakĩo wothe.

¹³ No mũndũ angĩkorwo ndarĩ na thaahu, na ndathiĩte rūgendo, na aage gūkũngũira Ġiathĩ-kĩa-Bathaka, mũndũ ũcio nĩakaingatwo athengio kuuma kũrĩ andũ ao, nĩ ũndũ ndaareheire Jehova indo iria arutagĩrwo ihinda rĩrĩa rĩtũtũwo. Mũndũ ũcio nĩagacookererwo nĩ mehia make mwene.

¹⁴ “ Mũgeni ũikaranĩtie na inyuĩ na ende gūkũngũira Ġiathĩ-kĩa-Bathaka ya Jehova-rĩ, no nginya eke ũguo kũringana na watho na mũtabarĩre wakĩo. No nginya mũgiage na mũtabarĩre ya mũthemba ũmwe kũrĩ mũgeni na kũrĩ mũndũ ũrĩa ũciarĩrwo bũrũri wanyu.”

Itu Igũrũ rĩa Hema-ĩrĩa-Nyamũre

¹⁵ Mũthenya ũrĩa Hema-ĩrĩa-Nyamũre, o Hema-iyoya-Ūira yaambirwo-rĩ, itu rĩkimĩhumbĩra. Kuuma hwaĩ-inĩ nginya rūciinĩ itu rĩu rĩarĩ igũrũ rĩa Hema-iyoya-Nyamũre na itu rĩu rĩkoonagwo rĩhaana ta mwaki.

¹⁶ Ūguo nĩguo gwathĩre na mbere gũikara; itu rĩkamĩhumbĩra ũtukũ na rĩkoonagwo rĩhaana ta mwaki.

¹⁷ Hĩndĩ ĩrĩa yothe itu rĩu rĩeheraga kuuma harĩ hema iyo, andũ a Isiraeli makoimagara magathĩ; na rĩrĩ, itu rĩu rĩarũgamĩra handũ, andũ a Isiraeli makaamba hema ciao ho.

¹⁸ Jehova aathana-rĩ, andũ a Isiraeli makoimagara magathĩ, na aathana rĩngĩ makaamba hema ciao. Hĩndĩ ĩrĩa yothe itu rĩu rĩaikara igũrũ rĩa Hema-iyoya-Nyamũre, maikaraga o hau kambĩ.

¹⁹ Hĩndĩ ĩrĩa itu rĩaikara igũrũ rĩa Hema-iyoya-Nyamũre kahinda karaaya-rĩ, andũ a Isiraeli magathĩkĩra Jehova na makaaga kuomagara.

²⁰ Mahinda mamwe itu rĩu rĩaikaraga igũrũ rĩa Hema-iyoya-Nyamũre o matukũ manini; no Jehova aathana makaamba hema, na ningĩ aathana, makoimagara magathĩ.

²¹ Mahinda mamwe itu rĩu rĩaikaraga o kuuma hwaĩ-inĩ nginya rūciinĩ, na itu rĩehera rūciinĩ-rĩ, makoimagara magathĩ. Kana nĩ mũthenya kana nĩ ũtukũ, hĩndĩ o yothe itu rĩu rĩehera nao makoimagara magathĩ.

²² Itu rĩu rĩngĩaikarire igũrũ rĩa hema iyo mũthenya ĩrĩ, kana mweri, kana mwaka, andũ a Isiraeli maikaraga kũu kambĩ, na matingioimagarire mathĩ, no itu rĩu rĩehera makoimagara magathĩ.

²³ Jehova aathana makaamba hema, na ningĩ Jehova aathana makoimagara magathĩ. Maathĩkağĩra watho wa Jehova kũringana na ũrĩa aathaga Musa.

10

Tũrumbeta twa Betha

¹ Jehova akĩra Musa atĩrĩ:

² “Thondeka tũrumbeta twĩrĩ, ũtũthondeke na betha ndure, tũhũthagĩrwo gwĩtaga kĩrĩndĩ hamwe, o na twa gwĩta andũ moime kambĩ moimagare mathĩ.

³ Hĩndĩ ĩrĩa tũrumbeta tweerĩ twahuhwo hamwe, kĩrĩndĩ gĩothe gĩkongana harĩwe hau itoonyero-inĩ rĩa Hema-ya-Gũtũnganwo.

⁴ Angĩkorwo no karumbeta kamwe kahuhwo-rĩ, atongoria, nĩo anene a mbarĩ cia Isiraeli, nĩo mariũnganaga harĩwe.

⁵ Rĩrĩa karumbeta kahuhwo na mũgambo mũnene, mĩhĩrĩga ĩrĩa ĩkarĩte mwena wa irathĩro ĩkoimagara.

⁶ Karumbeta ga keerī kahuhwo na mūgambo mūnene, andū a kambī cia mwena wa gūthini makoimagara. Mūgambo ūcio mūnene nīguo kīmenyithia gā kuomagara.

⁷ Nīgeetha kīrīndī kīūngane-rī, huhagai tūrumbeta, no ti na mīhuhīre ta iyo īngī.

⁸ “Ariū a Harūni, acio athīnjīri-Ngai, nō marīhuhaga tūrumbeta tūu. Ūndū ūcio ūtuīke watho wa gūtūūrio nī inyuī na njarwa iria igooka.

⁹ Rīrīa mūgūthīi mbaara īrī būrūri wanyu kīūmbe mūkarūe na thū iria imūhinyagīrīria-rī, huhagai tūrumbeta na mūgambo mūnene. Hīndī iyo Jehova Ngai wanyu nīakamūiririkana na amūhonokie kuuma kūrī thū cianyu.

¹⁰ Ningī mahinda manyu ma gūkena, nīmo ma ciathī cianyu iria njathane, na ciathī cia Karūgamo ka Mweri, nī mūrīhuhaga tūrumbeta nī ūndū wa maruta ma njino na maruta ma ūguano, na nīmo magaatūka kīririkano kīanyu mbere ya Ngai wanyu. Nīi nī nīi Jehova Ngai Wanyu.”

Andū a Isiraeli Kuuma Sinai

¹¹ Mūthenya wa mīrongo īrī wa mweri wa keerī mwaka-inī wa īrī, itu nīrīherire kuuma hema-inī īrīa nyamūre ya Ūira.

¹² Nao andū a Isiraeli makiumagara kuuma Werū wa Sinai magīthīi kuuma handū hamwe nginya harīa hangī, o nginya rīrīa itu rīu rīarūgamire Werū-inī wa Parani.

¹³ Nao makiumagara, arī riita rīa mbere, o ta ūrīa Jehova aathīte Musa.

¹⁴ Ikundi cia kambī ya Juda nīcio cioimagarire mbere, irūmīrīire bendera yao. Nake Nahashoni mūrū wa Aminadabu nīwe warī mūtongoria wao.

¹⁵ Nethaneli mūrū wa Zuaru nīwe warī mūtongoria wa gīkundi kīa mūhīrīga wa Isakaru,

¹⁶ nake Eliabu mūrū wa Heloni nīwe warī mūtongoria wa gīkundi kīa mūhīrīga wa Zebulunī.

¹⁷ Ningī Hema-īrīa-Nyamūre ikīambūrwo, nao Agerishoni na Amerari, arīa maamīkuuaga, makiumagara.

¹⁸ Nacio ikundi cia kambī ya Rubeni ikīrūmīrīra ikundi cia Juda, irūmīrīire bendera yao. Elizuru mūrū wa Shedeuru nīwe warī mūtongoria wao.

¹⁹ Shelumieli mūrū wa Zurishadai nīwe warī mūtongoria wa gīkundi kīa mūhīrīga wa Simeoni,

²⁰ nake Eliasafu mūrū wa Deueli nīwe warī mūtongoria wa gīkundi kīa mūhīrīga wa Gadi.

²¹ Nao Akohathu makiumagara makuuīte indo iria nyamūre. Hema-īrīa-Nyamūre yarī īkorwo yaambītwo matanakinya.

²² Nacio ikundi cia kambī ya Efiraimu ikīrūmīrīra ikundi cia Rubeni, irūmīrīire bendera yao. Elishama mūrū wa Amihudu nīwe warī mūtongoria wao.

²³ Gamalieli mūrū wa Pedazuru nīwe warī mūtongoria wa gīkundi kīa mūhīrīga wa Manase,

²⁴ nake Abidani mūrū wa Gideoni nīwe warī mūtongoria wa gīkundi kīa mūhīrīga wa Benjamīni.

²⁵ Kūriqīrīria-rī, ikundi cia kambī ya Dani ikiumagara irī thuutha wa icio īngī ciothe, ikiumagara irūmīrīire bendera yao. Ahiezeri mūrū wa Amishadai nīwe warī mūtongoria wao.

²⁶ Pagieli mūrū wa Okirani nīwe watongoragia gīkundi kīa mūhīrīga wa Asheri,

²⁷ nake Ahira mūrū wa Enani nīwe watongoragia gīkundi kīa mūhīrīga wa Nafitali.

²⁸ Ūguo nīguo ikundi cia andū a Isiraeli ciarūmanīrīre ikiumagara.

²⁹ Na rīrī, Musa akīra Hobabu mūrū wa Reueli ūrīa Mūmidiani ūrīa warī mūthoni-we atīrī, “Nītūroimagara tūthī kūrīa Jehova aatwīrire ūhoru wakuo atīrī, ‘Nīngamūhe kūdū kūu.’ Ūka tūthī nawe, na nītūgūgwīka maūdū mega, nī ūndū Jehova nīrīre Isiraeli maūdū mega.”

³⁰ Hobabu akīmūcookeria atīrī, “Aca, ndigūūka; no ngūcooka būrūri witū na kūrī andū aitū.”

³¹ No Musa akīmwīra atīrī, “Ndagūthaiha ndūgatūtige. Wee nīūū kūdū kūrīa tūngīamba hema ciitū gūkū werū-inī, na no ūtuīke maito maitū.

³² Ūngītwarana na ithuī-rī, nītūrīkūgayagīra kīrīa gīothe kīega Jehova arītūheaga.”

³³ Nī ūndū ūcio makiumagara moimīte hau kīrīma-inī kīa Jehova, magīthī rūgendo rwa mīthenya itatū. Narīo ithandūkū rīa kīrīkanīro kīa Jehova rīgīthī rīmatongoretie mīthenya iyo itatū, nīguo rīkamacarīrie handū ha kūhurūka.

³⁴ Narīo itu rīa Jehova rīakoragwo igūrū rīao o mūthenya makiumagara kuuma kambī.

³⁵ Hīndī irīa yothe ithandūkū rīoimagario, Musa akoiga atīrī, “Jehova, arahūka!

Thū ciaku irohurunjūka;

thū ciaku irokūūrīra.”

³⁶ Hīndī irīa rīaigwo thī, akoiga atīrī, “Jehova cookerera ngiri ici cia Isiraeli itangītarīka.”

11

Mwaki Kuuma kūrī Jehova

¹ Na rīrī, andū a Isiraeli magīteta nī ūndū wa moritū mao, nakuo gūteta kwao gūkīguuo nī Jehova, na rīrīa aamaiguire, agīakanwo nī marakara, nāguo mwaki ūkiama kūrī Jehova, ūgiakana gatagatī kao, na ūgīcina ndeere imwe cia kambī.

² Rīrīa andū acio maakaīre Musa, Musa akīhooya Jehova, nāguo mwaki ūcio ūkīhora.

³ Nī ūndū ūcio handū hau hagītwo Tabera, tondū mwaki ūcio woimīte kūrī Jehova nīwakanīte gatagatī kao.

Tūmakia-arūme Tuumīte kūrī Jehova

⁴ Kīrīndī kīrīa kīarūmanīrīre nao makiuma būrūri wa Misiri gīkiambīrīria kwīrīrīria irio cia mīthemba īngī, na o rīngī andū a Isiraeli makīambīrīria kūrīra, makiuga atīrī, “Naarī korwo tūrī na nyama cia kūrīa!

⁵ Nītūkūrīrikana thamaki iria twarīaga kūu būrūri wa Misiri tūtekūgūra, o na marenge ma mīthemba mīthemba, na itūngūrū cia mahuti, na itūngūrū iria ndungu, o na itūngūrū thumu.

⁶ No rīu, tūtīrī na wendo wa kūrīa; na tūtīrī kīndū o nakī tuonaga, tīga o mana maya moiki!”

⁷ Mana macio maahaanaga ta mbegū cia mūtī ūrīa wītagwo korianda, na mūhianīre wamo watarī ta bedola.

⁸ Andũ maathiiaga makamongania, magacooka makamathĩa na gĩthĩ kĩa moko, kana makamahũrĩa ndĩrĩ-inĩ na mũũthĩ. Maamarugaga na nyũngũ kana magathondeka tũmĩgate. Na maacamaga ta kindũ gĩthondeketwo na maguta ma mũtamaiyũ.

⁹ Rĩrĩa kwagĩa ime ũtukũ kũu kambĩ-inĩ, mana macio makagũanĩra narĩo.

¹⁰ Musa nĩaguire andũ a nyũmba ciothe makĩrĩa, o mũndũ arĩ mũromo-inĩ wa hema yake. Nake Jehova nĩarakarire mũno makĩria, na Musa agĩthĩnĩka.

¹¹ Akiũria Jehova atĩrĩ, “Nĩ kĩ gĩtũmĩte ũrehere ndungata yaku thĩna ũyũ? Nĩ atĩa njĩkĩte ũkaaga gũgũkenia nĩguo ũnjigĩrĩre mũrigo wa andũ aya othe?”

¹² Kaĩ arĩ nĩ ithe wao? Kaĩ arĩ nĩ ndaamaciarire? Nĩ kĩ kĩratũma ũnjĩre ndĩmakuue na moko makwa, ta ũrĩa mũreri wa mwana akuuaga kaana ka rũkenge, ndĩmatware bũrũri ũrĩa werĩre maithe mao ma tene na mwĩhĩtwa?

¹³ Ingĩruta nyama cia kũhe andũ aya othe kũ? Marandĩrĩa makiugaga atĩrĩ, “Tũhe nyama tũrĩe!”

¹⁴ Ndingĩhota gũkuua andũ aya othe ndĩ nyiki; mũrigo ũyũ nĩ mũritũ mũno kũrĩ nĩ.

¹⁵ Angĩkorwo ũguo nĩguo ũkũnjĩka-rĩ, njũraga o ro rĩu, angĩkorwo nĩnjĩtikĩrĩkĩte nĩwe, na ndũkareke nyone mwanangĩko wakwa mwene.”

¹⁶ Nake Jehova akĩra Musa atĩrĩ: “Ndehere athuuri mũrongo mũgwanja a Isiraeli arĩa wee ũũĩ atĩ nĩ atongoria na anene thĩnĩ wa andũ aya. Ũmarehe Hema-inĩ-ya-Gũtũnganwo, nĩguo marũgame hau hamwe nawe.

¹⁷ Nĩĩ na nĩĩ nĩngũikũrũka ngwarĩrie ho, njoje Roho ũrĩa ũrĩ naguo na ndĩmekĩre Roho ũcio. Nao nĩmarĩgũteithagia gũkuua mũrigo wa andũ aya nĩgeetha ndũkaũkuuaga ũrĩ wiki.

¹⁸ “Nĩngĩ wĩre andũ atĩrĩ, ‘Mwĩtherieĩ, mwĩhaarĩrie nĩ ũndũ wa rũciũ, rĩrĩa mũkaarĩa nyama. Jehova nĩaramũiguire rĩrĩa mũrarĩraga, mũkiugaga atĩrĩ, “Naarĩ korwo tũrĩ na nyama cia kũrĩa! Maũndũ maitũ maarĩ mega rĩrĩa twarĩ bũrũri wa Misiri!” Rũu-rĩ, Jehova nĩekũmũhe nyama, na nĩmũgũcirĩa.

¹⁹ Na rĩrĩ, mũtigũcirĩa o mũthenya ũmwe, kana mũthenya ũrĩ, kana ĩtano, kana ikũmi, kana mũthenya mũrongo ũrĩ,

²⁰ no mũgũcirĩa mweri mũgima, o nginya ciume na maniũrũ manyu, na inyuĩ mũcinyire, nĩ ũndũ nĩmũregete Jehova ũrĩa ũrĩ hamwe na inyuĩ, na mũkarĩra mũrĩ mbere yake, mũkiugaga atĩrĩ, “Nĩ kĩ gĩatũmire tuume bũrũri wa Misiri?” ”

²¹ No Musa akĩra Jehova atĩrĩ, “Andũ arĩa ndĩ nao haha nĩ ngiri magana matandatũ arĩa maretwara na magũrũ, nawe woiga atĩ, ‘Nĩngũmahe nyama cia kũrĩa mweri mũgima!’

²² Andũ aya o na mangĩhĩnjĩrwo ndũuru cia mbũri na cia ng’ombe-rĩ, no imagane? O na mangĩtegerwo thamakĩ ciothe cia irĩa-inĩ-rĩ, no imagane?”

²³ Jehova agĩcookeria Musa atĩrĩ, “Anga hinya wa guoko kwa Jehova nĩnyiihĩte? Rĩu wee, nĩũkuona kana ũrĩa njugĩte nĩũkahingio kana ndũkahingio.”

²⁴ Nĩ ũndũ ũcio Musa akiuma nja, akĩra andũ acio ũrĩa Jehova oigĩte. Nake agĩcookanĩrĩa athuuri amwe ao mũrongo mũgwanja, akĩmarũgama marigiicĩrie Hema iyo.

²⁵ Nake Jehova agĩkũrũka na itu akĩria na Musa, akĩoya Roho ũrĩa warĩ thĩnĩ wa Musa, na agĩkĩra Roho ũcio thĩnĩ wa athuuri acio mũrongo

mūgwanja. Rīrīa Roho okire igūrū rīao-rī, makīratha mohoro, no matiacookire gwīka ūguo hīndī ingī.

²⁶ No rīrī, andū eerī, nīo Elidadi na Medadi, nīmatigītwo kambī. Nao nīmandīkītwo hamwe na athuuri acio angī no matiathūte Hema-inī iyo. No rīrī, Roho nī okire igūrū rīao, nao makīratha mohoro marī kūu kambī.

²⁷ Mwanake ūmwe agīteng'era akīra Musa atīrī, "Elidadi na Medadi nīmararatha mohoro kūu kambī."

²⁸ Joshua mūrū wa Nuni, ūrīa wateithagia Musa kuuma arī mūnini, akīarīra Musa, akīmwīra atīrī, "Musa, mwathi wakwa, makaanie!"

²⁹ No Musa akīmūcookeria atīrī, "Kaī ūkūigua ūiru nī ūndū wakwa? Nī ingīenda andū othe a Jehova makorwo marī anabii, na atī Jehova amekīre Roho wake!"

³⁰ Thuutha ūcio Musa na athuuri acio a Isiraēli magīcooka kambī.

³¹ Na rīrī, rūhuho rūkiuma harī Jehova, rūkīrehe tūmakia-arūme kuuma iria-inī. Rūgītūgūithia tūthiūrūrūkīrie mīena yothe ya kambī buti ithatū kuuma thī, handū ha itūina rīa rūgendo rwa mūthenya mūgima mbarī ciothe.

³² Mūthenya ūcio wothe na ūtukū, na mūthenya ūcio ūngī wothe, andū acio makiumagara makīūngania tūmakia-arūme. Gūtīrī mūndū won-ganirie thuutha wa homeri ikūmi.* Ningī magītwanīka gūthiūrūrūkīria kambī yothe.

³³ No rīrī, rīrīa nyama icio ciarī tūnua-inī twao, o na itarī ndanuke-rī, marakara ma Jehova magīakanīra andū acio, akīmahūūra na mūthiro mūnene.

³⁴ Tondū ūcio handū hau hagītwo Kibirothu-Hataava, nī ūndū hau nīho maathikire andū arīa maaiguite thuti ya irio ingī.

³⁵ Kuuma Kibirothu-Hataava, andū acio nīmathiire rūgendo, magīkinya Hazerothu, magīkara kuo.

12

Miriamu na Harūni Gūkararia Musa

¹ Nao Miriamu na Harūni magītetia Musa, nī ūndū wa mūtumia wake Mūkushi, nīgūkorwo Musa nī ahikītie Mūkushi.

² Ningī nao mooragia atīrī, "Anga Jehova angīaria o na Musa wiki? Githī o na ithuī to atwarīrie?" Nake Jehova akīigua ndeto icio.

³ (Na rīrī, Musa aarī mūndū mwīnyīhia mūno, mwīnyīhia gūkīra andū arīa angī othe gūkū thī).

⁴ O rīmwe Jehova akīra Musa na Harūni na Miriamu atīrī, "Inyuī atatū umai mūūke Hema-inī iyo-ya-Gūtūnganwo." Nī ūndū ūcio othe atatū makiuma magīthīi ho.

⁵ Ningī Jehova agīkūrūka arī thīinī wa gītugī gīa itu, akīrūgama itoonyero-inī rīa Hema iyo, na agūta Harūni na Miriamu. Na eerī magīthiathia harī we,

⁶ nake akīmeera atīrī, "Thikīrīriai ciugo ciakwa:
"Rīrīa mūnabii wa Jehova arī gatagatī-inī kanyu-rī,
nī nīndīmūwīguūragīria na cioneki,
na ngamwarīria na irooto.

⁷ No ha ūhoro wa Musa ndungata yakwa ndīkaga ūguo;
we nī mwīhokeku thīinī wa nyūmba yakwa yothe.

⁸ Musa-rī, twaranagīria nake ūthiū kwa ūthiū,
tūkaaranīria ūhoro mūtaūku,

* 11:32 nī ta kilo 2,200

na ndimwaragĩria na thimo;
na nĩwe wonaga ũria Jehova atarĩ.

Nĩ kĩi kigiririe mwĩtigĩre gũteta Musa ndungata yakwa?"

⁹ Nake Jehova agĩcinwo nĩ marakara nĩ ũndũ wao, agĩthiĩ akĩmatiga.

¹⁰ Rĩria itu rĩu rĩeherire igũrũ rĩa Hema iyo, Miriamu agĩkorwo aarũgamĩte o ro hau, arĩ na mangũ, akerũha o ta ira. Nake Harũni ehũgũra akĩona atĩ Miriamu aarĩ na mangũ;

¹¹ nake akĩra Musa atĩrĩ, "Ndagũthaitha, mwathi wakwa, ndũgatũrũithĩrie wĩhia ũcio twĩkĩte na ũrimũ.

¹² Ndũkareke ahaane ta kĩhuno kiumĩte nda ya nyina mwĩrĩ wakĩo ũbuthĩte mwena ũmwe."

¹³ Nĩ ũndũ ũcio Musa agĩkaĩra Jehova, akiuga atĩrĩ, "Wee Ngai, ndagũthaitha, mũhonie!"

¹⁴ Nake Jehova agĩcookeria Musa, akĩmwĩra atĩrĩ, "Korwo ithe nĩamũtuĩrĩre mata ũthiũ-rĩ, githĩ ndangĩaikarire na thoni matukũ mũgwanja? Mũhingĩrĩriei na kũu nja ya kambĩ matukũ mũgwanja; na thuutha ũcio no acookio kambĩ."

¹⁵ Nĩ ũndũ ũcio Miriamu akĩhingĩrĩrio na kũu nja ya kambĩ iyo matukũ mũgwanja, nao andũ acio angĩ matiathiire na mbere na rũgendo nginya rĩria Miriamu aacookio kambĩ.

¹⁶ Thuutha ũcio, andũ acio a Isiraeli makiuma Hazerothu magĩthiĩ makĩamba hema ciao Werũ-inĩ wa Parani.

13

Gũthigaana Kaanani

¹ Nake Jehova akĩra Musa atĩrĩ,

² "Tũma arũme amwe mathiĩ magathigaane bũrũri wa Kaanani, ũria ngũhe andũ a Isiraeli. Tũma mũtongoria ũmwe wao, kuuma o mũhĩrĩga o mũhĩrĩga wa maithe mao."

³ Nake Musa agĩathĩkĩra watho wa Jehova, na agĩtũma andũ acio kuuma Werũ wa Parani. Andũ acio othe maarĩ atongoria a andũ a Isiraeli.

⁴ Maya nĩmo marĩtwa ma atongoria acio:

kuuma mũhĩrĩga wa Rubeni, aarĩ Shamua mũrũ wa Zakuri;

⁵ kuuma mũhĩrĩga wa Simeoni, aarĩ Shafati mũrũ wa Hori;

⁶ kuuma mũhĩrĩga wa Juda, aarĩ Kalebu mũrũ wa Jefune;

⁷ kuuma mũhĩrĩga wa Isakaru, aarĩ Igali mũrũ wa Jusufu;

⁸ kuuma mũhĩrĩga wa Efraimu, aarĩ Hoshea mũrũ wa Nuni;

⁹ kuuma mũhĩrĩga wa Benjamini, aarĩ Paliti mũrũ wa Rafu;

¹⁰ kuuma mũhĩrĩga wa Zebuluni, aarĩ Gadieli mũrũ wa Sodi;

¹¹ kuuma mũhĩrĩga wa Manase (na nĩguo mũhĩrĩga wa Jusufu), aarĩ Gadi mũrũ wa Susi;

¹² kuuma mũhĩrĩga wa Dani, aarĩ Amieli mũrũ wa Gemali;

¹³ kuuma mũhĩrĩga wa Asheri, aarĩ Sethuri mũrũ wa Mikaeli;

¹⁴ kuuma mũhĩrĩga wa Nafitali, aarĩ Nahabi mũrũ wa Vofisi;

¹⁵ kuuma mũhĩrĩga wa Gadi, aarĩ Geuli mũrũ wa Maki.

¹⁶ Macio nĩmo marĩtwa ma andũ arĩa Musa aatũmire magathigaane bũrũri ũcio. Nake Musa akĩgarũra rĩtwa rĩa Hoshea mũrũ wa Nuni akĩmũtua Joshua.

17 Rĩria Musa aatũmire andũ acio magathigaane bũrũri wa Kaanani, aameerire atĩrĩ, “Ambatai mũtuĩkanĩrie Negevu, mũthĩ bũrũri ũcio ũrĩ irĩma.

18 Tuĩriai bũrũri ũcio ũria ũtariĩ, muone kana andũ akuo marĩ na hinya kana matĩrĩ hinya, o na kana nĩ aingĩ kana nĩ anini.

19 Ningĩ mũmenye bũrũri ũcio matũũraga ũhaana atĩa? Nĩ mwega kana nĩ mũũru? Matũũraga matũũra ma mũthemba ũrĩkũ? Nĩ mairigĩre na thingo cia hinya kana ti mairigĩre?

20 Tĩri wakuo ũtariĩ atĩa? Nĩ mũnoru kana nĩ mũhĩnju? Kũrĩ mĩtĩ kana gũtirĩ? Geriai mũno mũrehe maciaro mamwe ma bũrũri ũcio.” (Hĩndĩ iyo nĩguo mũthabibũ yaambagĩrĩria kwĩrua.)

21 Tondũ ũcio makĩambata magĩthigaana bũrũri ũcio kuuma Werũ wa Zini nginya Rehobu, merekeire Lebo-Hamathu.

22 Mambatire matuĩkanĩrie Negevu na magĩkinya Hebironi kũria Ahimani, na Sheshai, na Talimai, njiaro cia Anaki, maatũũraga. (Itũũra rĩa Hebironi riakĩtwo mĩaka mũgwanja mbere ya itũũra rĩa Zoani gwakwo bũrũri-inĩ wa Misiri.)

23 Rĩria maakinyire Kĩanda gĩa Eshikoli, magĩtema rũhonge rwarĩ na kĩmanjĩka kĩmwe gĩa thabibũ. Andũ eerĩ ao makĩrũkuuanĩra na mũtĩ, hamwe na makomamanga mamwe, na ngũyũ.

24 Naho handũ hau hagĩtwo Kĩanda gĩa Eshikoli nĩ ũndũ wa kĩmanjĩka kũu gĩa thabibũ kĩria andũ a Isiraeli acio maatemire ho.

25 Matukũ mĩrongo ĩna mathira magĩcooka kuuma gũthigaana bũrũri ũcio.

Gũcookia Ũhoru wa Ũthigaani

26 Nao magĩcooka kũrĩ Musa, na Harũni na kĩrĩndĩ gĩothe kĩa andũ a Isiraeli kũu Kadeshi o kũu Werũ-inĩ wa Parani. Kũu makihe Musa na Harũni, na kĩũngano gĩothe ũhoru ũcio na makĩmoonia maciaro ma bũrũri ũcio.

27 Makĩhe Musa ũhoru ũyũ: “Nĩtwaatoonyire bũrũri ũria watũtũmire, naguo nĩ bũrũri ũrĩ bũthi wa iria na ũkĩ! Maya nĩmo maciaro maguo.

28 No rĩrĩ, andũ arĩa matũũraga kũu marĩ hinya, na matũũra mao nĩmairigĩre na thingo cia hinya, na nĩ manene mũno. O na ningĩ nĩtuonire njiaro cia Anaki kuo.

29 Aamaleki matũũraga kũu Negevu; Ahiti, na Ajobusi, na Aamori matũũraga bũrũri ũrĩ irĩma; Akaanani nao matũũraga ndwere-inĩ cia iria na hũgũrũrũ-inĩ cia Rũũ rwa Jorodani.”

30 Nake Kalebu agĩkiria andũ acio o hau mbere ya Musa, akiuga atĩrĩ, “Nĩtwagĩrĩrwo nĩ kwambata tũthĩ twĩnyĩtĩre bũrũri ũcio, nĩ ũndũ no tũhote gwĩka ũguo.”

31 No andũ arĩa maambaĩte nake makiuga atĩrĩ, “Tũtingĩtharĩkĩra andũ acio, marĩ na hinya gũtũkĩra.”

32 Nao makĩhunja ũhoru mũũru kũrĩ andũ a Isiraeli ũkonĩ bũrũri ũcio maathigaanĩte. Makiuga atĩrĩ, “Bũrũri ũcio tũrathigaanire nĩ bũrũri ũgũtambuura andũ arĩa matũũraga kuo ũkamaniina biũ. Andũ arĩa othe tuonire kuo nĩ anene mũno.

33 Nĩtuonire Anefili kuo (njiaro cia Anaki, a kĩruka kĩa Anefili). Tweyonaga tũhaana ta ndaahi, o nao moonaga tũhaana o ta cio.”

1 Ūtukū ūcio andū othe a kīrīndī gīa Isiraēli makīrīra maanīrīre na mūgambo mūnene.

2 Andū acio othe a Isiraēli makīnuguna nī ūndū wa Musa na Harūni, na kīungano kīu gīothe gīkīmeera atīrī, “Naarī korwo twakuīrīre Misiri! Kana werū-inī ūyū!”

3 Nī kīi gīgūtūma Jehova atūrehe būrūri ūyū atūrekererie tūuragwo na rūhiū rwa njora? Atumia aitū na ciana ciitū megūtūika a gūtahwo. Githi wega ti tūcooke būrūri wa Misiri?”

4 Nao makīrana mūdū na ūrīa ūngī atīrī, “Twagīrīrwo nī tūthuure mūtongoria tūcooke būrūri wa Misiri.”

5 Hīndī ūyo Musa na Harūni makīngūithia maturumithītie mothiū mao thī mbere ya kīungano kīu gīothe kīa andū a Isiraēli kīrīa kīagomanīte hau.

6 Joshua mūrū wa Nuni na Kalebu mūrū wa Jefune, arīa maarī hamwe na arīa maathiite gūthigaana būrūri ūcio magītembūranga nguo ciao.*

7 Makīra kīungano kīu gīothe kīa andū a Isiraēli atīrī, “Būrūri ūrīa twatuīkanīrie na tūkiūthigana, nī būrūri mwega mūno makīria.

8 Jehova angīkorwo nīakenetio nī ithuī, nīegūtūtongoria tūtoonye būrūri ūcio, būrūri ūcio ūiyūrīte būthi wa iria na ūūkī, na nīegūtūhe guo ūtuīke witū.

9 No rīrī, mūtikaremere Jehova. Na mūtigetigīre andū a būrūri ūcio, nī ūndū tūkūmameria biū. Ūgitīri wao nī mweherie, no Jehova arī hamwe na ithuī. Mūtikametigīre.”

10 No kīungano kīu gīothe gīkīaria ūhoro wa kūmahūra na mahiga nyuguto. Hīndī ūyo rīiri wa Jehova ūkīumīrīra andū othe a Isiraēli hau Hema-inī ya Gūtūngano.

11 Nake Jehova akīūra Musa atīrī, “Andū aya megūtūura maanyararīte nginya-rī? Megūtūura maregete kūnjītīkia nginya-rī, o na ningīte cīama nyingī ūguo gatagatī kao?”

12 Nīngūmahūra na mūthiro ndīmāniine, no wee ngūgūtua rūrīrī rūnene na rūrī na hinya kūmakīra.”

13 Musa akīra Jehova atīrī, “Andū a Misiri nīmakaigua ūhoro ūcio! Nīwe warutire andū aya makīuma gatagatī kao na ūndū wa ūhoti waku.

14 Nao nīmakeera aikari a būrūri ūyū ūhoro ūcio. Nīmaiguīte atī Wee, O Wee Jehova-rī, ūkoragwo na andū aya, na atī Wee Jehova, wanonwo ūthiū kwa ūthiū, na atī itu rīaku rīikaraga igūrū rīao, o na atī Wee ūthiaga mbere yao thīinī wa gītugī kīa itu mūthenya na ūrī thīinī wa gītugī kīa mwaki ūtukū.

15 Ūngūrāga andū aya othe o ro rīmwe-rī, ndūrīrī iria ciiguīte ūhoro ūyū waku nīkoiga atīrī,

16 ‘Jehova nīaremīrwo nīgūkinyia andū aya būrūri ūrīa aamerīre na mwīhītwā; nī ūndū ūcio akīmooraģīra werū-inī.’

17 “Na rīrī, hinya wa Mwathani ūrokīonekana o ta ūrīa ugīte, atīrī:

18 ‘Jehova ndahiūhaga kūrakara, aiyūrītwo nī wendo, na nīohanagīra mehīa na ūremi. No ndaagaga kūherithia mūdū ūrīa wīhītie; nīaherithagia ciana nī ūndū wa mehīa ma maithe nginya rūciaro rwa gatātū na rwa kana.’

19 Kūringana na wendo waku mūnene-rī, ohera andū aya mehīa mao, o ta ūrīa wanamarekera kuuma hīndī ūrīa moimire būrūri wa Misiri nginya rūu.”

* 14:6 Gūtārūngana nguo yarī njīra ya gūcakaya kana kuonania marakara.

20 Jehova akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ ndamarekera o ta ũguo woria.

21 No rĩrĩ, ti-itherũ o ta ũrĩa nĩ ndũũraga muoyo, na ti-itherũ o ta ũrĩa riiri wa Jehova ũiyũrite thĩ yothe-rĩ,

22 gũtirĩ o na ũmwe wa andũ arĩa moonire riiri wakwa na ciana iria ndaringĩre kũu bũrũri wa Misiri o na gũkũ werũ-inĩ, no makĩinemera na makĩĩngeria maita ikũmi-rĩ,

23 gũtirĩ o na ũmwe wa acio ũkoona bũrũri ũcio nderĩire maithe mao ma tene na mwĩhĩtwa. Gũtirĩ o na ũmwe wao wa arĩa maanyararĩte ũkaawona.

24 No tondũ ndungata yakwa Kalebu arĩ na roho wa mũthemba ũngĩ na nĩanũmagĩrĩra na ngoro yake yothe, nĩngamũtwara bũrũri ũcio aathĩite, nacio njiaro ciake niikaũgaya.

25 Na tondũ andũ a Amaleki na a Kaanani matũũraga cianda-inĩ-rĩ, rokai kũgarũka mumagare mũrorete na werũ-inĩ, mũthĩi na njĩra ya Iria Itune.”

26 Nake Jehova akĩira Musa na Harũni atĩrĩ:

27 “Nĩ nginya hĩndĩ irĩkũ kĩrĩndĩ gĩkĩ kĩaganu gĩgũtũura kĩinugunagĩra? Nĩnjiguĩte mateta ma anugunĩki aya a Isiraeli.

28 Nĩ ũndũ ũcio meere atĩrĩ, ‘Jehova ekuuga ũũ: Ti-itherũ o ta ũrĩa nĩ ndũũraga muoyo-rĩ, nĩ ngũmwĩka o maũndũ macio njjiguĩte mũkĩaria.

29 Ciimba cianyu ikaagũa werũ-inĩ ũyũ, inyuĩ arĩa othe mũrĩ na ũkũrũ wa mĩaka mĩrongo ũrĩ na makĩria arĩa mwatarirwo hĩndĩ ya itarana na arĩa manugunĩte nĩ ũndũ wakwa.

30 Gũtirĩ o na ũmwe wanyu ũgatoonya bũrũri ũcio ndehĩtire nyambararĩtie guoko atĩ nĩũgatuĩka wanyu, tiga o Kalebu mũrũ wa Jefune, na Joshua mũrũ wa Nuni.

31 No ha ũhoru wa ciana cianyu iria mwoigire atĩ nĩ igaatahwo-rĩ, nĩngamakinya kuo makenagĩre bũrũri ũcio mũregete.

32 No inyuĩ-rĩ, ciimba cianyu ikaagũa werũ-inĩ ũyũ.

33 Ciana cianyu igũtuĩka arĩithi gũkũ werũ-inĩ mĩaka mĩrongo ĩna, igĩthĩnĩkaga nĩ ũndũ wa kwaga kwĩhokeka kwanyu, nginya rĩrĩa kĩimba kĩanyu kĩa mũthia gĩkaagũa werũ-inĩ.

34 Mĩaka mĩrongo ĩna, o mwaka ũmwe ũrũgamĩrĩire mũthenya ũmwe wa mũthenya mĩrongo ĩna ĩria mwathigaanire bũrũri ũcio, mĩaka ĩyo nĩyo mũgaathĩnika nĩ ũndũ wa mehia manyu, na mũmenye ũuru wa gũũkĩrĩrwo nĩ nũ.

35 Nĩi Jehova nĩ nĩ njarĩtie, na ti-itherũ nĩngeeka maũndũ macio kũrĩ kĩrĩndĩ gĩkĩ gĩothe kĩaganu, kĩrĩa gĩcookanĩrĩrie hamwe kĩnjũkĩrĩre. Gĩgaathĩrĩa werũ-inĩ ũyũ; gũkũ nĩkuo gĩgaakuĩra.”

36 Nĩ ũndũ ũcio, andũ arĩa Musa aatũmĩte magathigaane bũrũri ũcio wa Kaanani, o acio macookire na magĩtũma kĩrĩndĩ gĩothe kĩnugunĩre Musa nĩkũmemerekia ũhoru mũũru wa bũrũri ũcio,

37 andũ acio mamemerekirie ũhoru ũcio mũũru wa bũrũri ũcio makĩhũrwo na mũthiro, magĩkuĩra hau mbere ya Jehova.

38 Harĩ andũ arĩa maathĩite gũthigaana bũrũri ũcio, no Joshua mũrũ wa Nuni, na Kalebu mũrũ wa Jefune maatigarire.

39 Rĩrĩa Musa aahẽire andũ othe a Isiraeli ũhoru ũcio, makĩgirĩka mũno.

40 Mũthenya ũyũ ũngĩ rũciiniĩ tene makĩambata marorete bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma. Makiuga atĩrĩ, “Nĩtwĩhĩtie, nĩtũkwambata tũthĩi nginya kũrĩa Jehova aatwĩrĩire.”

41 No Musa akĩmooria atĩrĩ, “Mũraremema watho wa Jehova nĩkĩ? ũndũ ũyũ ndũngĩgaacĩra!

42 Mûtikambate tondũ Jehova ndarĩ hamwe na inyuĩ. Nĩmũkũhootwo nĩ thũ cianyu,

43 nĩgũkorwo andũ a Amaleki na Akaanani nĩmakarũa na inyuĩ kũu. Nĩ ùndũ nĩ mũhutatĩre Jehova, nake ndegũkorwo hamwe na inyuĩ, na nĩmũkũũragwo na rũhiũ rwa njora.”

44 No rĩrĩ, nĩ ùndũ wa mwĩiro wao, makĩambata marorete bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma o na gũkorwo Musa ndoimire kambĩ o na kana ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova rĩkiuma kambĩ.

45 No rĩrĩ, andũ a Amaleki na Akaanani arĩa maatũũraga bũrũri ũcio ũrĩ irĩma, magũikũrũka, makĩmatharĩkĩra, na makĩmahũũra ma-maikũrũkĩtie o nginya Horoma.

15

Maruta ma Mĩthemba Mĩthemba

1 Nake Jehova akĩũra Musa atĩrĩ,

2 “Arĩria andũ a Isiraeli, ũmeere atĩrĩ: ‘Thuutha wa gũtoonya bũrũri ũrĩa ngũmũhe ũtuĩke mũciũ wanyu,

3 na mũrutĩre Jehova maruta ma njino kuuma rũũru rwa ng’ombe kana rwa mbũri, matuĩke mũtararĩko wa gũkenia Jehova, marĩ maruta ma njino, kana magongona, nĩ ùndũ wa mũhĩtwa ya mwanya, kana maruta ma kwiyendera kana maruta ma ciathĩ-rĩ,

4 ũrĩa ũrĩrehaga iruta rĩake, arĩrutagĩra Jehova iruta rĩa mũtu gĩcunjĩ gĩa ikũmi kĩa eba ìmwe* ya mũtu mũhinyu mũno, ũtukanĩtio na gĩcunjĩ kĩa inya kĩa hini ìmwe† ya maguta.

5 Harĩ o gatũrũme ka iruta rĩa njino kana igongona, haaragĩria gĩcunjĩ kĩa inya kĩa hini ìmwe ya ndibei ìrĩ iruta rĩa kũnyuuo.

6 “ Igongona rĩa ndũrũme-rĩ, haarĩria igongona rĩa mũtu icunjĩ igĩrĩ cia ikũmi cia eba ìmwe‡ ya mũtu mũhinyu mũno, ũtukanĩtio na gĩcunjĩ gĩa ithatũ kĩa hini ìmwe§ ya maguta,

7 na gĩcunjĩ gĩa ithatũ kĩa hini ìmwe ya ndibei ìrĩ iruta rĩa kũnyuuo. Rĩrutei rĩrĩ mũtararĩko wa gũkenia Jehova.

8 “ Rĩrĩa mũkũhaarĩria gategwa nĩ ùndũ wa iruta rĩa njino kana igongona, nĩ ùndũ wa mwĩhĩtwa wa mwanya kana iruta rĩa ũiguano rĩrutũirwo Jehova-rĩ,

9 rehagai hamwe na ndegwa ìyo iruta rĩa mũtu icunjĩ ithatũ cia ikũmi cia eba ìmwe* ya mũtu mũhinyu mũno, ũtukanĩtio na nuthu ya hini ìmwe† ya maguta.

10 O na ningĩ rehagai nuthu ya hini ìmwe ya ndibei ìrĩ iruta rĩa kũnyuuo. Narĩo igongona rĩu rĩgatuĩka iruta rĩa njino rĩrĩ mũtararĩko wa gũkenia Jehova.

11 Ndegwa kana ndũrũme o yothe, kana gatũrũme kana koori o gothe, irĩhaaragĩrio o ro ũguo.

12 Ìkagai ũguo harĩ o ìmwe yacio ya iria ciothe mũrĩharagĩria.

13 “ Mũndũ wotho ũciarĩrwo kwanyu no nginya ekage maũndũ macio ũguo rĩrĩa arĩrehaga iruta rĩa gũcinwo na mwaki rĩrĩ mũtararĩko wa gũkenia Jehova.

14 Nĩ ùndũ wa njiarwa iria igooka, rĩrĩa rĩothe mũgeni kana mũndũ ũngĩ o wotho ũtũuranĩtie na inyuĩ arĩrutaga iruta rĩa gũcinwo na mwaki

* 15:4 nĩ ta kilo 2 † 15:4 nĩ ta lita 1 ‡ 15:6 nĩ ta kilo inya na nuthu (4:5) § 15:6 nĩ ta lita ìmwe na robo (1:25) * 15:9 nĩ ta kilo ithathatũ na nuthu (6:5) † 15:9 nĩ ta lita 2

rĩrĩ mūtatarĩko wa gũkenia Jehova-rĩ, no nginya ekage o ta ũrĩa inyuĩ mwĩkaga.

15 Kĩrĩndĩ gĩkĩ kĩrĩkoragwo na watho o ũmwe wanyu na harĩ mũgeni ũrĩa ũtũuranĩtie na inyuĩ; ũyũ nĩ watho wa gũtũũra nĩ ũndũ wa njiarwa iria igooka. Inyuĩ na mũgeni mũrĩkoragwo mũrĩ o ũndũ ũmwe maĩtho-inĩ ma Jehova.

16 Mawatho mamwe na mwathanĩre ũmwe nĩguo ũrĩhũthagĩrwo harĩ inyuĩ na harĩ mũgeni ũrĩa ũtũuranĩtie na inyuĩ.”

17 Ningĩ Jehova akĩĩra Musa atĩrĩ,

18 “Arĩria andũ a Isiraeli, ũmeere atĩrĩ: ‘Rĩrĩa mũgatoonya bũrũri ũrĩa ndĩramũtwara,

19 na mũrĩe irio cia bũrũri ũcio, heanai imwe ciacio irĩ iruta harĩ Jehova.

20 Nĩ mũkaaruta tũmĩgate kuuma mũtu-inĩ wanyu ũrĩa mũgaathĩa rĩa mbere na mũtũheane tũrĩ iruta kĩhuhĩro-inĩ kĩa ngano.

21 Nĩmũkaheanaga iruta rĩrĩ rĩa mũtu ũrĩa mũgathĩa rĩa mbere kũrĩ Jehova njiarwa-inĩ cianyu ciothe iria igooka thuutha.

Maruta nĩ ũndũ wa Mehia Matarĩ ma Rũtũrĩko

22 “Na rĩrĩ, mũngĩkaaga kũrũmĩrĩra rĩathani o na rĩmwe rĩa maya Jehova aaheire Musa mũtekwenda-rĩ,

23 rĩathani o rĩothe Jehova aamũheire na kanua ka Musa kuuma mũthenya ũrĩa Jehova aamaheanire na kũrũmĩrĩra nginya njiarwa iria igooka,

24 na ũndũ ũcio ũngĩkorwo wĩkĩtwo mũtekwenda, kĩrĩndĩ gĩtekũmenya ũhoro ũcio, hĩndĩ iyo kĩrĩndĩ gĩothe nĩgĩkaruta gategwa gatũke igongona rĩa njino rĩna mūtatarĩko wa gũkenia Jehova, hamwe na maruta ma mũtu na ma kũnyuuo, marĩa matuĩtwo, na thenge ya igongona rĩa kũhoroheria mehia.

25 Mũthĩnjĩri-Ngai nĩakahoroheria kĩrĩndĩ kũ gĩothe kĩa andũ a Isiraeli, na nĩmakarekerwo, nĩgũkorwo ũndũ ũcio ndwarĩ wa rũtũrĩko, na nĩ ũndũ wa kũrutĩra Jehova iruta rĩa gũcinwo na mwaki rĩa mahĩtia mao, na iruta rĩa kũhoroherio mehia.

26 Kĩrĩndĩ gĩothe kĩa andũ a Isiraeli na ageni arĩa matũũranagia nao nĩmakarekerwo, nĩ ũndũ andũ othe mehĩtie matekwenda.

27 “No kũngĩkorwo no mũndũ ũmwe wĩhĩtie atekwenda, no nginya arehe kaharika ka mwaka ũmwe ka igongona rĩa kũhoroherio mehia.

28 Mũthĩnjĩri-Ngai nĩakahoroheria mũndũ ũcio wĩhĩtie atekwenda hau mbere ya Jehova na aarĩkia kũhoroherio, nĩakarekerwo.

29 Watho o ro ũmwe nĩguo ũrĩhũthagĩrwo harĩ mũndũ o wothe ũkehia atekwenda, arĩ Mũisiraeli ũciarĩrwo kwanyu kana arĩ mũgeni.

30 “No mũndũ ũrĩa ũkehia na rũtũrĩko akĩendaga, arĩ wa gũciarĩrwo kwanyu kana arĩ mũgeni, ũcio nĩarumĩte Jehova, na mũndũ ũcio no nginya aingatwo kuuma kũrĩ andũ ao.

31 Nĩ ũndũ nĩ amenete kiugo kĩa Jehova na akoina maathani make, mũndũ ũcio ti-itherũ no nginya aingatwo biũ naguo wĩhia wake nĩũkamũcokerera.’”

Mũthũkia wa Thabatũ Kũũragwo

32 Hĩndĩ ĩrĩa andũ a Isiraeli maarĩ werũ-inĩ, kũrĩ mũndũ wonirwo akiuna ngũ mũthenya wa Thabatũ.

33 Arĩa maamuonire akiuna ngũ makĩmũtwara kũrĩ Musa na Harũni, o na kũrĩ kũngano kũ gĩothe gĩa Isiraeli,

34 na makīmūhingīra nī ūndū gūtiamenyekaga ūrīa agīrīrwo nī gwīkwo.

35 Nake Jehova akīra Musa atīrī, “Mūndū ūcio no nginya akue. Kīūngano gīothe kīa Isiraeli no nginya kīmūhūre na mahiga nyuguto nja ya kambī.”

36 Nī ūndū ūcio kīūngano kīu gīkīmūtware nja ya kambī gīkīmūhūra na mahiga nyuguto agīkua, o ta ūrīa Jehova aathite Musa.

Ciohe cia Ndigi Nguo-inī

37 Nake Jehova akīra Musa atīrī,

38 “Arīria andū a Isiraeli, ūmeere atīrī: ‘Njjarwa-inī ciohe iria igooka, nīmūgatmagīrīra ciohe cia ndigi koine-inī ka nguo cianyu, o kīohe gīkohererwo na rūrigi rwa rangi wa bururu.

39 Ciohe icio nīcio mūrīroraga nīguo mūrīrikanage maathani mothe ma Jehova, nīguo mūmathīkagīre, mūtikanahūre ūmaraya na ūndū wa kūrūmīrīra merirīria ma ngoro o na kana maitho manyu.

40 Ningī nīmūkarīrikanaga gwachīkagīra maathani makwa mothe na mūtūike andū mamūrīrwo Ngai wanyu.

41 Nī nī nī Jehova Ngai wanyu, ūrīa wamūrutire būrūri wa Misiri nīguo ndūike Ngai wanyu. Nī nī nī Jehova Ngai wanyu.”

16

Kora na Dathani na Abiramu

1 Na rīrī, Kora mūrū wa Iziharu, mūrū wa Kohathu, ūrīa warī mūrū wa Lawi, marī na andū amwe a mūhīrīga wa Rubeni nīo Dathani na Abiramu, ariū a Eliabu, na Oni mūrū wa Pelethu, magītūika a kūng’athia.

2 Nao magīkīrīra Musa. Hamwe nao haarī arūme a Isiraeli 250, atongoria mooikaine a kīrīndī kīu arīa maathuurītwo marī a kīama.

3 Nao magīūka marī gīkundi makararie Musa na Harūni, makīmeera atīrī, “Inyuī nīmūtūgīrītie mūno! Kīrīndī gīkī gīothe nī gītheru, mūndū o mūndū, nake Jehova arī hamwe nao. Nī kī gītūmīte mwītūgīrie igūrū rīa kīūngano gīkī kīa Jehova?”

4 Rīrīa Musa aiguire ūguo-rī, akīgūa, agīturumithia ūthiū thī.

5 Ningī agīcooka akīra Kora na arūmīrīri ake othe atīrī: “Rūciinī, Jehova nīakonania nūu wake na nūu mūtheru, na nīakareka mūndū ūcio amūkuhīrīrie. Mūndū ūrīa agaathuura, ūcio nīwe akaareka amūkuhīrīrie.

6 Wee Kora na arūmīrīri aku othe, ūu nīguo mūgeeka: mūkoya ngīo cia gūcinīra ūbumba,

7 na rūciū mūciikīre mwaki na ūbumba mūrī mbere ya Jehova. Mūndū ūrīa Jehova agaathuura-rī, ūcio agaatuika nīwe mūtheru. Inyuī Alawii nīmūtūgīrītie mūno!”

8 Ningī Musa akīra Kora atīrī, “Ta thīkīrīriai inyuī Alawii!

9 Anga mūtiganīre nī Ngai wa Isiraeli kūmwamūrania na kīrīndī kīrīa kingī gīothe kīa andū a Isiraeli, akamūrehe hakuhī nake nīgeetha mūrutage wīra hema-inī rīria nyamūre ya Jehova, na mūrūgamage mbere ya kīrīndī mūgītungatagīre?

10 Inyuī hamwe na Alawii othe a thiritū yanyu nīamūrehe hakuhī nake, no rīu mūrageria kuoya wīra wa ūthīnjīri-Ngai o naguo.

11 Wee na arūmīrīri aku othe mūnganīte hamwe mūūkīrīre Jehova. Harūni nūu atī nīguo mūnugune nī ūndū wake?”

12 Musa agĩcooka agĩta Dathani na Abiramu, ariũ a Eliabu. No-o makiuga atĩrĩ, “Tütigũuka!

13 Anga ti kũiganu atĩ nĩwatũrutire bũrũri warĩ bũthi wa iria na ũũkĩ ũũke ũtũũragĩre werũ-inĩ ũyũ? Rĩu ningĩ ũrenda gũtwatha?

14 Ningĩ-rĩ, ndũrĩ ũratũkinya bũrũri ũrĩ na bũthi wa iria na ũũkĩ, kana ũgatũhe igai rĩa ithaka na mĩgũnda ya mĩthabibũ. Nĩ ũgũkũũra andũ aya maitho ũmaheenie? Aca, tütigũuka!”

15 Nake Musa akĩrakara mũno, akĩra Jehova atĩrĩ, “Ndũgetikĩre maruta mao. Nĩ ndioete o na ndigiri kuuma kũrĩ o, o na ndihĩtĩirie mũndũ wao o na ũmwe.”

16 Ningĩ Musa akĩra Kora atĩrĩ, “Wee na arũmĩrĩri aku othe mũgooka mbere ya Jehova rũciũ, wee, nao, na Harũni.

17 O mũndũ nĩakoya rũgĩo rwake na arwĩkĩre ũbumba, ngĩo ciothe nĩ 250, na mũcirehe mbere ya Jehova. Wee, na Harũni, o na inyuĩ mũrehe ngĩo cianyu.”

18 Nĩ ũndũ ũcio o mũndũ akĩoya rũgĩo rwake, akĩrwĩkĩra mwaki na ũbumba, na makĩrũgamania mbere ya Musa na Harũni itoonyero-inĩ rĩa Hema-ya-Gũtũnganwo.

19 Rĩrĩa Kora aarĩkirie gũcookereria arũmĩrĩri ake othe nĩguo makararie Musa na Harũni marũngĩ itoonyero-inĩ rĩa Hema-ya-Gũtũnganwo-rĩ, riiri wa Jehova ũkiumĩrĩra kũngano kũu gĩothe.

20 Nake Jehova akĩra Musa na Harũni atĩrĩ,

21 “Mwĩyamũraniei na kũngano gĩkĩ nĩguo ndĩkĩniine o ro rĩmwe.”

22 No Musa na Harũni makĩgũithia magĩturumithia mothiũ mao thĩ makĩanĩrĩra makiuga atĩrĩ, “Wee Ngai, Ngai wa Maroho ma andũ othe, kaĩ ũngĩrakarĩra kũngano gĩkĩ gĩothe hĩndĩ rĩa arĩ o mũndũ ũmwe wĩhĩtie?”

23 Nake Jehova akĩra Musa atĩrĩ,

24 “Ira kũngano gĩothe atĩrĩ, ‘Eherai kuuma hema-inĩ cia Kora na Dathani na Abiramu.’”

25 Musa agĩkũra, agĩthĩ kũrĩ Dathani na Abiramu, nao athuuri a Isiraeli makĩmũrũmĩrĩra.

26 Nake agĩkaania kũngano kũu, agĩkũra atĩrĩ, “Ehererai hema cia andũ aya aaganu! Mũtikahutie kĩndũ o na kĩmwe kĩa, nĩguo mũtikaniinwo nĩ ũndũ wa mehia mao mothe.”

27 Nĩ ũndũ ũcio andũ makĩeherera hema icio cia Kora na Dathani na Abiramu. Dathani na Abiramu nĩ moimĩte makarũgama na atumia ao, na ciana cia ngenge itoonyero-inĩ rĩa hema ciao.

28 Ningĩ Musa akiuga atĩrĩ, “Ūndũ ũyũ nĩguo ũgũtũma mũmenye atĩ Jehova nĩwe ũndũmĩte njike maũndũ maya mothe, na atĩ rĩtiarĩ ithugunda rĩakwa:

29 Andũ aya mangĩkua gĩkuũ kĩa ndũire-rĩ, o na kana mone maũndũ o ta marĩa makoraga andũ othe-rĩ, nĩmũkũmenya atĩ ti Jehova ũndũmĩte.

30 No Jehova angĩrehe ũndũ ũngĩ mwerũ biũ, nayo thĩ yathamie kanua kayo imamerie hamwe na indo ciao ciothe, na mathiĩ mbĩrĩra-inĩ marĩ muoyo, nĩmũkamenya atĩ andũ aya nĩ manyararĩte Jehova.”

31 Na rĩrĩ, Musa aarĩkia kuuga ũguo wothe, thĩ ĩgĩatũka hau maarĩ.

32 Nayo thĩ ĩgĩathamia kanua kayo ĩkĩmameria, hamwe na andũ ao na arũmĩrĩri othe a Kora, na indo ciao ciothe.

33 Nao magĩkũrũka mbĩrĩra marĩ muoyo hamwe na indo ciao ciothe; nayo thĩ ĩkĩmahumbira, magĩkua, magĩthengio kĩrĩndĩ-inĩ kũu.

34 Nĩ ũndũ wa kĩrĩro kĩa, andũ othe a Isiraeli arĩa maamarigiicĩrie makĩũra, makĩanagĩrĩra atĩrĩ, “O na ithuĩ thĩ nĩgũtũmeria!”

35 Naguo mwaki ũkiuma kūrī Jehova ũgĩcina andũ acio 250 arĩa maarehete ũbumba.

36 Nake Jehova akĩra Musa atĩrĩ,

37 “Ĩra Eleazaru mūrũ wa Harũni, ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai, oe ngĩo icio cia gũcinĩrwo ũbumba, acieherie hau irahĩra, na ahurunje makara macio handũ haraaya, nĩ ũndũ ngio icio nĩ nyamũre,

38 ngĩo icio cia andũ acio makuĩte nĩ ũndũ wa mehia mao. Ngĩo icio nĩturwo ituĩke mabati ma kũhumbĩra kigongona, nĩ ũndũ nĩciarehetwo mbere ya Jehova, na igatuĩka nyamũre. Nacio nĩ ituĩke kĩmenyithia harĩ andũ a Isiraeli.”

39 Nĩ ũndũ ũcio Eleazaru ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai akĩoya ngĩo icio cia gĩcango ciarehetwo nĩ andũ acio maacinĩtwo, nake agĩciturithia ituĩke cia kũhumbĩra kigongona,

40 agĩka o ta ũrĩa Jehova aathĩrĩre Musa. ũndũ ũyũ warĩ wa kũririkania andũ a Isiraeli atĩ gũtirĩ mũndũ o na ũrĩkũ, tiga wa rũciaro rwa Harũni, wagĩrĩrwo nĩ gũka gũcina ũbumba mbere ya Jehova, kana atuĩke ta Kora na arũmĩrĩri ake.

41 Mũthenya ũyũ ũngĩ, kĩrĩndĩ gĩothe kĩa andũ a Isiraeli gĩgĩtetia Musa na Harũni, gĩkĩmeera atĩrĩ, “Inyuĩ nĩ mũuragĩte andũ a Jehova.”

42 Na rĩrĩa kĩungano kũ gĩcokanĩrĩrie gĩũkĩrĩre Musa na Harũni, o na gĩkĩerekera na kũrĩa Hema-ya-Gũtũnganwo yarĩ-rĩ, o rĩmwe itu rĩkĩhumbĩra hema ĩyo, naguo riiri wa Jehova ũkĩonekana.

43 Nao Musa na Harũni magĩthĩ hau mbere ya Hema-ya-Gũtũnganwo,

44 nake Jehova akĩra Musa atĩrĩ,

45 “Ehererai mume kĩungano-inĩ gĩkĩ nĩguo ndĩkĩniine o ro rĩmwe.” No- o makĩgũthia thĩ, na magĩturumithia mothĩũ mao thĩ.

46 Ningĩ Musa akĩra Harũni atĩrĩ, “Oya rũgĩo rwaku ũrwikĩre ũbumba hamwe na mwaki wa kuuma kigongona-inĩ, na ũthĩ narua kĩungano-inĩ kũ ũkĩhoroherie. Mang’ũrĩ moimĩte kūrī Jehova; mũthiro nĩwambĩrĩrie kũmaniina.”

47 Nĩ ũndũ ũcio Harũni agĩka o ta ũrĩa Musa aamwĩrĩre, agĩteng’era agĩtoonya thĩnĩ wa kĩungano kũ. Mũthiro nĩwarĩkĩtie kwambĩrĩria thĩnĩ wa andũ, no Harũni akĩruta ũbumba akĩmahoroheria.

48 Akĩrũgama gatagatĩ ka andũ arĩa maarĩ muoyo na arĩa maakuĩte, naguo mũthiro ũgĩthira.

49 No andũ 14,700 magĩkua nĩ ũndũ wa mũthiro ũcio, kuonganĩrĩria na andũ arĩa maakuĩte nĩ ũndũ wa Kora.

50 Thuutha ũcio Harũni agĩcoka kūrī Musa itoonyero-inĩ rĩa Hema-ya-Gũtũnganwo, tondũ mũthiro ũcio nĩwathĩrite.

17

Rũthanju rwa Harũni Gũthundũka

1 Nake Jehova akĩra Musa atĩrĩ,

2 “Arĩria andũ a Isiraeli, wĩtie thanju ikũmi na igĩrĩ, rũmwe kuuma kūrī o mũtongoria wa mĩhĩrĩga ya maithe mao. Andĩka rĩtwa rĩa o mũndũ rũthanju-inĩ rwake.

3 Rũthanju rwa Lawi ũrwandĩke rĩtwa rĩa Harũni, nĩ ũndũ no nginya kũgĩe na rũthanju rũmwe rwa mũtongoria wa o mũhĩrĩga wa maithe mao ma tene.

4 Igaai thanju icio thĩnĩ wa Hema-ya-Gũtũnganwo hau mbere ya ithandũkũ rĩa ũira, harĩa ndũnganaga nawe.

⁵ Rũthanju rwa mũndũ ũrĩa nĩ ngaathuura nĩrũgũthundũka, na nĩ ndiyehererie kũnuguna gũkũ ũnugunagirwo hĩndĩ ciothe nĩ andũ a Isiraeli.”

⁶ Nĩ ũndũ ũcio Musa akĩarĩria andũ a Isiraeli, nao atongoria ao makimũnengera thanju ikũmi na igĩrĩ, o rũmwe kuuma mũtongoria wa o mũhĩrĩga wa maithe mao ma tene, naruo rũthanju rwa Harũni rwarĩ hamwe nacio.

⁷ Nake Musa akĩiga thanju icio mbere ya Jehova kũu Hema-inĩ-ya-Ūira.

⁸ Mũthenya ũyũ ũngĩ-rĩ, Musa agĩtoonya thĩinĩ wa Hema-ya-Ūira akĩona atĩ rũthanju rwa Harũni, rũria rwarũgamĩrĩire nyũmba ya Lawi, to gũthundũra rwathundũrite, no nĩ rwathuunĩte rũkaruta kiro, na rũgaciara ndothi.

⁹ Nake Musa akĩruta thanju icio nja, kuuma hau mbere ya Jehova, agĩciiga mbere ya andũ a Isiraeli othe. Nao magĩcirora, o mũndũ akĩoya rũthanju rwake mwene.

¹⁰ Ningĩ Jehova akĩira Musa atĩrĩ, “Cookia rũthanju rwa Harũni hau mbere ya Ithandũkũ rĩa Ūira, rũigwo rũrĩ kĩmenyithia kũrĩ andũ acio aremi. Ŭndũ ũyũ nĩguo ũkaaniina kũnuguna kwao kũrĩ nĩ, nĩgeetha matigakue.”

¹¹ Nake Musa agĩka o ta ũrĩa Jehova aamwathĩte.

¹² Andũ a Isiraeli makĩira Musa atĩrĩ, “Nĩtũgũkia! Ithuothe nĩtũũrite!

¹³ Mũndũ o wothe o na ũngĩkuhĩrĩria Hema-ĩyo-Nyamũre ya Jehova nĩegũkia. Kaĩ tũgũkia ithuothe?”

18

Mawĩra ma Athĩnjĩri-Ngai na Alawii

¹ Nake Jehova akĩira Harũni atĩrĩ, “Wee, na ariũ aku, na andũ a nyũmba ya thoguo, nĩ inyuĩ mũricookagĩrwo nĩ mahĩtia marĩa mangũkwo makoniĩ handũ-harĩa-haamũre, na wee na ariũ aku inyuĩ nĩ inyuĩ mũricookagĩrwo nĩ mahĩtia marĩa mangũkwo makoniĩ wĩra wa ũthĩnjĩri-Ngai.

² Rehe Alawii a mbarĩ yanyu, a mũhĩrĩga wa maithe manyu, nĩguo manyĩtane na inyuĩ na mamũteithagĩrĩrie rĩria wee na ariũ aku mũgũtungata mbere ya Hema-ya-Ūira.

³ Acio nĩwe mariathĩkagĩra na marutage wĩra wothe wa Hema ĩyo, no matikanakuhĩrĩrie indo cia handũ hau haamũre kana kĩgongona, kana wee hamwe nao mũkue.

⁴ Marĩrutithanagĩa wĩra na inyuĩ na mamenyagĩrĩre Hema-ya-Gũtũnganwo, marutage wĩra wothe wa Hema ĩyo na gũtikagĩe na mũndũ ũngĩ o wothe ũngĩkuhĩrĩria harĩa mũrĩ.

⁵ “Nĩ wĩra wanyu kũmenyerera handũ hau haamũre o na kĩgongona, nĩguo mang’ũrĩ ma Jehova matikanakinyĩre andũ a Isiraeli rĩngĩ.

⁶ Nĩ mwene nĩthuũrite Alawii athiritũ anyu kuuma thĩinĩ wa andũ a Isiraeli matũke kĩheo kĩanyu, maamũrĩrwo Jehova nĩguo marutage wĩra wa Hema-ya-Gũtũnganwo.

⁷ No rĩrĩ, no wee na ariũ aku mũrĩitungataga ta athĩnjĩri-Ngai maũndũ-inĩ mothe ma kĩgongona, na mũtungatage o na mwena ũcio ũngĩ wa gĩtambaya kũu gĩa kũhakania. Nĩ nĩndamũhe ũtungata wa ũthĩnjĩri-Ngai ta kĩheo. Mũndũ ũngĩ o wothe ũngĩkuhĩrĩria handũ hau haamũre no nginya ooragwo.”

Maruta nĩ ũndũ wa Athĩnjĩri-Ngai na Alawii

⁸ Ningĩ Jehova akĩra Harũni atĩrĩ, “Nĩ mwene nĩngũtuĩte mũmenyereri wa maruta marĩa ndehagĩrwo; maruta mothe maamũre marĩa andũ a Isiraeli marĩndutağĩra nĩ ndakũhe wee na ariũ aku matuĩke gĩcunjĩ gĩaku na rũgai rwaku rwa mahinda mothe.*

⁹ Wee ũrĩheagwo gĩcunjĩ kĩa maruta marĩa maamũre mũno marĩa matarĩ ma gũcinwo na mwaki. Kuuma kũrĩ iheo ciothe iria andũ a Isiraeli marĩndutağĩra irĩ maruta maamũre mũno, marĩ ma mũtu, kana ma kũhoroherio mehĩa, kana maruta ma mahĩtia, gĩcunjĩ kiu nĩ gĩaku na ciana ciaku.

¹⁰ Rĩaga gĩcunjĩ kiu ta kĩndũ kĩamũre mũno; mũndũ mũrũme o wothe wa nyũmba yaku nĩagakĩrĩaga. Wee no nginya ũtuage atĩ gĩcunjĩ kiu nĩ kĩamũre.

¹¹ “O na ningĩ ici no ciaku: kĩrĩa gĩothe kĩamũrĩtwo kuuma iheo ciothe cia gũthũngũthio cia andũ a Isiraeli. Icio nĩndakũhe wee, na ariũ aku, na airĩtu aku, ituĩke rũgai rwaku rwa hĩndĩ ciothe. Mũndũ o wothe wa nyũmba yaku ũtarĩ na thaahu no acirĩe.

¹² “Nĩndakũhe maguta mothe marĩa mega mũno ma mũtamaĩyũ na ndibeĩ yothe irĩa njega mũno ya mũhĩhano, na ngano irĩa maheaga Jehova irĩ maciaro ma mbere ma magetha mao.

¹³ Maciaro mothe ma bũrũri ma mbere marĩa marĩrehagĩra Jehova marĩtuĩkaga maku. Mũndũ o wothe wa nyũmba yaku ũtarĩ thaahu no amarĩe.

¹⁴ “Kĩndũ gĩothe kĩrĩ Isiraeli kĩrĩa kĩamũrĩrwo Jehova nĩ gĩaku.

¹⁵ Marigithathi mothe, marĩ ma andũ kana ma nyamũ, marĩa marĩrutagĩrwo Jehova nĩ maku. No rĩrĩ, no nginya ũkũũrithagie irigithathi rĩothe rĩa kahũ, na ũkũũrithagie irigithathi rĩa njamba rĩa nyamũ iria irĩ thaahu.

¹⁶ Marigithathi macio marĩ ma mweri ũmwe, no nginya ũkaamakũũrithia na thogora wa gũkũũrana ũrĩa ũtuĩtwo wa cekerĩ ithano cia betha,† kũringana na cekerĩ ya handũ-harĩa-haamũre, irĩa irĩ na ũritũ wa geera mũrongo irĩ.

¹⁷ “No mũtikanakũũrithie marigithathi ma ndegwa, kana ma ng’ondũ, kana ma mbũri; icio nĩ nyamũre. Thakame yacio nĩminjaminjagwo kĩgongona-inĩ igũrũ, na maguta ma cio macinwo na mwaki nĩguo matuĩke igongona rĩ na mũtararĩko wa gũkenia Jehova.

¹⁸ Nyama ciacio nĩ ciaku, o ta ũrĩa gĩthũri kĩa igongona rĩa gũthũngũthio na kiero kĩa ũrĩo irĩ ciaku.

¹⁹ Kĩrĩa gĩothe kĩamũragĩrwo Jehova nĩ andũ a Isiraeli kĩrĩ kĩamũre nĩndakũhe wee mwene, na ariũ aku, na airĩtu aku, kĩrĩ rũgai rwaku rwa hĩndĩ ciothe. Nĩkĩo kĩrĩkanĩro gĩa tene na tene gĩa cumbĩ mbere ya Jehova kũrĩ wee na njaro ciaku.”

²⁰ Ningĩ Jehova akĩra Harũni atĩrĩ, “Wee ndũgakorwo na igai bũrũri-inĩ wao, kana ũgĩe na rũgai thĩnĩ wao; nĩ nĩ nĩ rũgai rwaku o na igai rĩaku thĩnĩ wa andũ a Isiraeli.

²¹ “Nĩndahe Alawii icunjĩ ciothe cia ikũmi thĩnĩ wa Isiraeli, arĩ rĩo igai rĩao nĩ ũndũ wa wĩra ũrĩa marutaga rĩrĩa megũtungata Hema-inĩ-ya-Gũtũnganwo.

²² Kuuma rĩu andũ a Isiraeli matigakuhagĩrĩrie Hema-ya-Gũtũnganwo, kana macookererwo nĩ mehĩa mao, nao makue.

* **18:8** Alawii matiarĩ na igai thĩnĩ wa Isiraeli, no nĩmagalĩrwo matũũra manini na kũndũ gwa kũrĩthia kũrĩa kwariganĩtie na matũũra macio. Athĩnjĩri-Ngai maarĩ mateithagĩrĩrio wĩra-inĩ wao wa ũtungata. † **18:16** nĩ ta giramu 55

²³ Alawii n̄o mar̄irutaga w̄ira Hema-in̄i-ya-Gūtūnganwo na n̄o mar̄icookaḡir̄irwo n̄i mah̄itia mar̄ia meek̄irwo hau. Ūyū n̄i watho wa gūtūurio n̄i njiaro iria igooka. Matikaḡia na igai th̄iin̄i wa andū a Isiraeli.

²⁴ Handū ha ūguo-r̄i, ngūhe Alawii icunj̄i cia ikūmi iria andū a Isiraeli marehaga ir̄i maruta kūr̄i Jehova itūke igai r̄iao. Nik̄io ndoigire igūrū r̄iao at̄iri: ‘Matikaḡia na igai th̄iin̄i wa andū a Isiraeli.’”

²⁵ Jehova ak̄iira Musa at̄ir̄i,

²⁶ “Ar̄iria Alawii, ūmeere at̄ir̄i: ‘R̄ir̄ia mwamūk̄ira icunj̄i cia ikūmi kuuma kūr̄i andū a Isiraeli iria ndim̄uheete ar̄i cio igai r̄ianyu-r̄i, no nginya m̄urehage ḡicunj̄i ḡia ikūmi ḡia ḡicunj̄i k̄iu, k̄ir̄i iruta kūr̄i Jehova.

²⁷ Maruta manyu mar̄ituikaga ta ngano ir̄ia irut̄itwo k̄ihuh̄iro-in̄i, kana ndibei ir̄ia irut̄itwo k̄ihih̄iro-in̄i.

²⁸ Ūguo n̄iguo o na inyūi m̄ur̄irutaḡira Jehova iruta kuuma kūr̄i icunj̄i cia ikūmi iria m̄ur̄iamūk̄aḡira ciun̄ite kūr̄i andū a Isiraeli. Kuuma kūr̄i icunj̄i icio cia ikūmi, no nginya m̄unengaḡire Har̄uni m̄uth̄inj̄iri-Ngai ḡicunj̄i k̄ia Jehova.

²⁹ No nginya m̄ukarutaḡira Jehova ḡicunj̄i k̄ir̄ia k̄iega m̄uno na k̄ir̄ia k̄iam̄ure m̄uno k̄ia indo ciothe iria m̄uheetwo.’

³⁰ “Īra Alawii at̄ir̄i, ‘R̄ir̄ia mwaruta ḡicunj̄i k̄ir̄ia k̄iega m̄uno-r̄i, k̄ir̄ituikaga ta iruta r̄ianyu rium̄ite k̄ihuh̄iro-in̄i k̄ia ngano kana k̄ihih̄iro-in̄i k̄ia ndibei.

³¹ Inyūi na andū a nyumba cianyu no m̄ur̄ire icio inḡi handū o hothe, n̄iḡukorwo ūcio n̄i m̄ucaara wanyu n̄i ūndū wa w̄ira wanyu k̄iu Hema-in̄i-ya-Gūtūnganwo.

³² N̄i ūndū wa k̄uruta ḡicunj̄i k̄iu k̄iega m̄uno ḡiocio, m̄utigaatūirwo mah̄itia n̄i ūndū wa ūndū ūyū; na ninḡi m̄utigathaahia maruta mar̄ia maam̄ure ma andū a Isiraeli, na n̄i ūndū ūcio m̄utigaakua.’”

19

Maā ma K̄uniina Thaahu

¹ Jehova ak̄iira Musa na Har̄uni at̄ir̄i,

² “Ūndū ūyū n̄i wa k̄ur̄im̄ir̄irwo th̄iin̄i wa watho ūr̄ia Jehova aathan̄ite: Īra andū a Isiraeli mak̄urehere moori ndune ĩtar̄i kaūḡū kana kameni, na ĩtar̄i yek̄irwo icooki.

³ M̄ūminengere Eleazaru, ūr̄ia m̄uth̄inj̄iri-Ngai; ĩtwarwo nja ya kamb̄i, na ĩth̄inj̄irwo hau mbere yake.

⁴ Nake Eleazaru, ūcio m̄uth̄inj̄iri-Ngai, oe thakame na k̄iara ḡiake, na am̄im̄injaminje maita m̄ugwanja am̄iroretie na mwena wa mbere wa Hema-ya Gūtūnganwo.

⁵ Nayo moori ĩyo ĩcinwo yothe ak̄ionaga, ūguo n̄i kuuga rū̄ia rwayo, na nyama, na thakame, o na taatha wayo.

⁶ M̄uth̄inj̄iri-Ngai ūcio oe r̄ūkū rwa m̄utarakwa, na m̄uthobi, na guoya wa rangi wa gakarakū, aciikie igūrū wa moori ĩyo ĩrah̄ia.

⁷ Thuutha wa ūguo m̄uth̄inj̄iri-Ngai ūcio no nginya athambie nguo ciake na ethambe mw̄ir̄i na maāi. Thuutha ūcio no acooke kamb̄i, no ar̄i na thaahu o nginya hwāi-in̄i.

⁸ M̄undū ūr̄ia ūr̄icinaga moori ĩyo no nginya athambie nguo ciake na ethambe mw̄ir̄i na maāi, na o nake atiinde ar̄i na thaahu nginya hwāi-in̄i.

⁹ “M̄undū ūtar̄i na thaahu acooke ahak̄ure m̄uhu ūcio wa moori ĩyo na aūige handū hatar̄i na thaahu nja ya kamb̄i. M̄uhu ūcio ūigagwo n̄i

kĩrĩndĩ kĩa andũ a Isiraeli, nĩgeetha ũhũthagĩrwo maaĩ-inĩ ma kũniina thaahu; ũcio nĩguo wa gũtheranagia kuuma mehia-inĩ.

¹⁰ Mũndũ ũria ũrĩhakũraga mũhu wa moori iyo, no nginya athambie nguo ciake, o nake atiinde arĩ na thaahu nginya hwaĩ-inĩ. Ũndũ ũyũ nĩ watho wa gũtũũra harĩ andũ a Isiraeli na ageni arĩa matũũranagia nao.

¹¹ “Mũndũ ũria ũngĩhutia kĩamba kĩa mũndũ o na ũrĩkũ arũkaraga arĩ na thaahu mũthenya mũgwanja.

¹² No nginya etherie na maaĩ mũthenya wa gatatũ, na mũthenya wa mũgwanja; hĩndĩ iyo athirwo nĩ thaahu. No angĩaga gwĩtheria mũthenya wa gatatũ na wa mũgwanja, ndagaathirwo nĩ thaahu.

¹³ Mũndũ o wothe ũngĩhutia kĩamba kĩa mũndũ o na ũrĩkũ na aage gwĩtheria, ũcio niathaahĩtie Hema-ĩria-Nyamũre ya Jehova. Mũndũ ũcio no nginya aingatwo oime Isiraeli. Tondũ ndaminjaminjĩrio maaĩ ma kũniina thaahu, mũndũ ũcio arĩ na thaahu; thaahu wake ndũthĩrite.

¹⁴ “Ũyũ nĩguo watho wa kũrũmĩrĩrwo rĩria mũndũ akuĩra hema-inĩ: Mũndũ o na ũrĩkũ ũngĩtoonya hema iyo, mũndũ o na ũrĩkũ ũria ũgaakorwo thĩnĩ wayo-rĩ, niakanyitwo nĩ thaahu mũthenya mũgwanja,

¹⁵ nakĩo kĩndũ o gĩothe kĩa nyũmba gĩgaakorwo gĩtarĩ gĩkunĩke nĩgĩkanyitwo nĩ thaahu.

¹⁶ “Mũndũ o na ũrĩkũ ũrĩ na kũu nja ũngĩhutia mũndũ ũragĩtwo na rũhiũ rwa njora kana mũndũ ũkuĩte gĩkuũ kĩa ndũire, kana mũndũ o wothe ũngĩhutia ihĩndĩ rĩa mũndũ kana mbĩrĩra, ũcio niakanyitwo nĩ thaahu mũthenya mũgwanja.

¹⁷ “Nĩ ũndũ wa mũndũ ũrĩ na thaahu, ikĩra mũhu wa moori ĩria yacinĩtuo ĩrĩ ya gũtherania ndigithũ-inĩ, nago ũitĩrĩrio maaĩ matahĩtuo o hĩndĩ iyo.

¹⁸ Nake mũndũ ũtarĩ na thaahu nĩoe mũthobi aũtobokie maaĩ-inĩ macio, na aminjaminjĩrie hema iyo na indo ciayo ciothe, na andũ arĩa maarĩ kũu thĩnĩ. Nĩngĩ no nginya aminjaminjĩrie mũndũ ũria wothe ũhutĩtie ihĩndĩ rĩa mũndũ, kana mbĩrĩra, kana mũndũ ũragĩtuo, kana mũndũ ũkuĩte gĩkuũ kĩa ndũire.

¹⁹ Mũndũ ũria ũtarĩ na thaahu niakaminjaminjĩria mũndũ ũcio ũrĩ na thaahu maaĩ macio mũthenya wa gatatũ na wa mũgwanja, nago mũthenya wa mũgwanja nĩguo akamũtheria. Nake mũndũ ũcio ũgũtherio no nginya athambie nguo ciake na ethambe mwĩrĩ na maaĩ, nago hwaĩ-inĩ ũcio niagakorwo athirĩtuo nĩ thaahu.

²⁰ No rĩrĩ, mũndũ ũrĩ na thaahu angĩaga gwĩtheria, no nginya aingatwo kuuma kũrĩ kĩrĩndĩ, nĩ ũndũ niathaahĩtie handũ-haria-haamũre ha Jehova. Nĩgũkorwo ndaminjaminjĩrio maaĩ ma kũniina thaahu, nĩ ũndũ ũcio arĩ na thaahu.

²¹ Ũyũ nĩ watho wao wa gũtũũra.

“Mũndũ ũcio wakũminjaminjanĩria maaĩ macio ma kũniina thaahu no nginya o nake athambie nguo ciake, na mũndũ o wothe ũngĩhutia maaĩ macio ma kũniina thaahu niagatinda arĩ na thaahu nginya hwaĩ-inĩ.

²² Kĩndũ gĩothe mũndũ ũrĩ na thaahu akaahutia nĩgĩkanyitwo nĩ thaahu, na mũndũ ũria ũngĩhutia kĩamba kĩa mũndũ kũu niagatinda arĩ na thaahu nginya hwaĩ-inĩ.”

¹ Na rĩrĩ, mweri wa mbere, kĩrĩndĩ gĩothe kĩa andũ a Isiraeli gĩgĩkinya kũu Werũ-inĩ wa Zini, na gĩgĩkara Kadeshi. Nake Miriamu agĩkuĩra kũu na agĩthikwo o ro kuo.

² Na rĩrĩ, handũ hau hatiarĩ maaĩ ma kũnyuuo nĩ kĩrĩndĩ, nao andũ acio makĩungana, magĩũkĩrĩra Musa na Harũni.

³ Makĩnegenia Musa, makiuga atĩrĩ, “Naarĩ korwo nĩtwakuire rĩrĩa ariũ a ithe witũ maakuire marĩ mbere ya Jehova!

⁴ Nĩ kĩĩ gĩatũmire mũrehe kĩrĩndĩ kĩa Jehova werũ-inĩ ũyũ, nĩguo ithuĩ na mahiũ maitũ tũkuĩre gũkũ?

⁵ Mwatũrutire bũrũri wa Misiri nĩkĩ, mũgĩtũrehe kũndũ gũkũ kũũru ũũ? Gũkũ gũtirĩ ngano kana ngũyũ, kana thabibũ, kana makomamanga. O na gũtiri maaĩ ma kũnyua!”

⁶ Musa na Harũni makiuma hau kĩungano kĩarĩ, magĩthĩ nginya o itoonyero-inĩ rĩa Hema-ya-Gũtũnganwo makĩĩgũithia na magĩturumithia mothiũ mao thĩ, naguo riiri wa Jehova ũkĩmoimĩrĩra.

⁷ Jehova akĩra Musa atĩrĩ,

⁸ “Oya rũthanju rwaku, nawe na mũrũ wa nyũkwa Harũni mũcokanĩrĩrie kĩrĩndĩ kũu hamwe. Arĩria rwaro rũrũ rwa ihiga makwĩroreire, na nĩrũkuuma maaĩ. Nawe ũrutĩre kĩrĩndĩ maaĩ rwaro-inĩ rũrũ rwa ihiga, nĩgeetha kĩnyue hamwe na mahiũ ma kĩa.”

⁹ Nĩ ũndũ ũcio Musa akĩoya rũthanju akĩrũruta hau mbere ya Jehova, o ta ũrĩa Jehova aamwathĩte.

¹⁰ Nake Musa na Harũni magĩcokanĩrĩria kĩrĩndĩ kũu hamwe hau mbere ya rwaro rwa ihiga, na Musa akĩmeera atĩrĩ, “Ta thĩkĩrĩria, inyuĩ aremi aya, no nginya tũmũrutĩre maaĩ kuuma rwaro-inĩ rũrũ rwa ihiga?”

¹¹ Musa agĩcoka akĩoya guoko gwake na igũrũ, akĩgũtha rwaro rũu rwa ihiga na rũthanju rwake maita meerĩ. Maaĩ makĩbororoka, nakĩo kĩrĩndĩ kũu gĩkĩnyua, o na mahiũ makĩo makĩnyua.

¹² No Jehova akĩra Musa na Harũni atĩrĩ, “Tondũ mũtinanjĩtikia nĩguo muonianie atĩ nĩ ndĩ mũtheru, mũtũme heo gĩtũo maitho-inĩ na andũ a Isiraeli, inyuĩ mũtigaakinya kĩrĩndĩ gĩkĩ bũrũri ũrĩa ndĩmaheete.”

¹³ Macio nĩmo maarĩ maaĩ ma Meriba, kũrĩa andũ a Isiraeli maatetanirie na Jehova na kũrĩa eyonanirie atĩ nĩ mũtheru thĩnĩ wao.

Edomu Kũgĩria Isiraeli Njĩra

¹⁴ Musa agĩtũma andũ kuuma Kadeshi mathĩ kũrĩ mũthamaki wa Edomu,* makamwĩre atĩrĩ:

“Mũrũ wa nyũkwa Isiraeli oiga atĩrĩ: Wee nĩũũĩ mathĩna marĩa mothe tũkoretwo namo.

¹⁵ Maithe maitũ ma tene nĩmaikũrũkire magĩthĩ bũrũri wa Misiri, na ithuĩ tũgĩtũra kuo mĩaka mĩingĩ. Andũ a Misiri nĩmatũhiinyĩrĩrie mũno ithuĩ ene o na maithe maitũ,

¹⁶ no rĩrĩa twakaĩre Jehova-rĩ, nĩaguire kĩrĩro giitũ nake agĩtũma mũraika agĩtũruta kũu bũrũri wa Misiri.

“Na rĩu tũrĩ gũkũ Kadeshi, itũra rĩrĩa rĩ mũthia-inĩ wa bũrũri waku.

¹⁷ Ndagũthaitha ũtwĩkĩrie tũtũkanĩrie bũrũri waku. Tũtikũgerera mĩgũnda-inĩ ya irio, kana ya mũthabibũ, kana tũnyue maaĩ ma gĩthima o na kĩmwe. Tũkũgerera njĩra rĩa nene ya mũthamaki, na tũtigũkerũra na mwena wa ũrĩo o na kana wa ũmotho, o nginya tũtũkanie bũrũri waku.”

* 20:14 Andũ a Edomu maarĩ njĩaro cia Esaũ.

18 No Edomu akīmūcookeria atĩrĩ:

“Ndūgūtuīkanīria gūkū; na ũngīgeria-rĩ, tūkuumagara tūmūtharīkīre na rūhiū rwa njora.”

19 Andū a Isiraeli acio makīmūcookeria atĩrĩ,

“Ithuĩ tūkūgerera o njīra ĩrĩa nene, na ithuĩ ene kana mahiū maitū tūngīnyua maaĩ manyu-rĩ, nītūkūrīha. Tūrenda o tūtuīkanie tūthiite na magūrū tu hatarĩ ũndū ũngĩ.”

20 Ningĩ Edomu agĩcookia atĩrĩ:

“Aca, mūtīgūtuīkanīria gūkū.”

Hĩndĩ ĩyo Edomu akiumagara akamatharīkīre, arĩ mbūtū nene ĩna hinya mūngĩ.

21 Tondū Edomu ndaametīkīririe matuīkanīrie būrūri wao-rĩ, andū a Isiraeli makīhūndūka, magītigana nao.

Gīkuū kĩa Harūni

22 Kīrīndĩ gĩothe kĩa andū a Isiraeli gīkiuma kūu Kadeshi na magīkinya Kīrīma-inĩ kĩa Horu.

23 Marĩ kūu Kīrīma-inĩ kĩa Horu, hakuhi na mūhaka wa Edomu, Jehova akīra Musa na Harūni atĩrĩ,

24 “Rīu Harūni nīegūkua. Ndegūtoonya būrūri ũrĩa ngūhe andū a Isiraeli, nĩ ũndū inyuĩ eerĩ nīmwaremeire watho wakwa kūu maaĩ-inĩ ma Meriba.

25 Oya Harūni na mūrīū Eleazaru, ūmatware Kīrīma-igūrū kĩa Horu.

26 Ūrute Harūni nguo ciake, ūcihumbemūrīū Eleazaru, nĩ ũndū Harūni nīegūkua, na egūkuīra o ro kūu.”

27 Musa agūka o ta ũrĩa Jehova aamwathite; makīambata Kīrīma-inĩ kĩa Horu makionagwo nĩ kīrīndĩ kūu gĩothe.

28 Musa akīruta Harūni nguo ciake, agīcihumba mūrīū Eleazaru. Nake Harūni agīkuīra kūu kīrīma igūrū. Nake Musa na Eleazaru magīikūrūka makiuma kūu kīrīma igūrū,

29 na rīrĩa kīrīndĩ kūu kīamenyire atĩ Harūni nīakuīte, andū othe a nyūmba ya Isiraeli makīmūcakaira mīthenya mīrongo ĩtatū.

21

Kwanangwo kwa Aradi

1 Na rīrĩ, rīrĩa mūthamaki Mūkaanani wa Aradi, ũrĩa watūūruga Negevu, aigūre atĩ Isiraeli nīokagīra njīra ya Atharimu, agīthiĩ agītharīkīra andū a Isiraeli, na agītaha amwe ao.

2 Nao andū Isiraeli makīhīta na mwīhītwa ūyū harĩ Jehova makiuga atĩrĩ: “Ūngīneana andū aya moko-inĩ maitū-rĩ, nītūkananga matūūra mao marĩa manene biū.”

3 Nake Jehova akīgua ihooya rīa andū a Isiraeli na akīneana andū acio a Kaanani kūrĩ o. Nao makīananga andū acio biū hamwe na matūūra mao; nĩ ũndū ūcio handū hau hagītwo Horoma.

Nyoka ya Gĩcango

⁴ Nao andũ a Isiraeli makĩnyiita rũgendo kuuma Kĩrĩma kĩa Horu magereire njĩra ya gũthiĩ Iria Itune, nĩguo mathiũrũrũke bũrũri wa Edomu. No andũ acio magĩthethũka marĩ njĩra-inĩ;

⁵ nao magũkĩrĩra Ngai o na Musa na mĩario makiuga atĩrĩ, “Mwatũrutire bũrũri wa Misiri tũũke tũkuĩre gũkũ werũ-inĩ nĩkĩ? Gũkũ gũtirĩ irio! Na gũtirĩ maa! O na nĩtũthũire irio ici itarĩ kĩene!”

⁶ Nake Jehova akĩmatũmĩra nyoka ciarĩ na thumu; ikĩrũma andũ a Isiraeli, na aingĩ ao magĩkua.

⁷ Andũ acio magĩthiĩ kũrĩ Musa makĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩtwehirie rĩrĩa twaaririe tũgũkĩrĩra Jehova hamwe nawe. Hooya nĩguo Jehova atwehererie nyoka ici.” Nĩ ũndũ ũcio Musa akĩhoera andũ acio.

⁸ Nake Jehova akĩra Musa atĩrĩ, “Thondeka nyoka ũmĩcuurie gĩtuĩgĩ igũrũ; mũndũ o wothe ũrĩrũmagwo-rĩ, aamĩrora nĩarĩtũũraga muoyo.”

⁹ Nĩ ũndũ ũcio Musa agĩthondeka nyoka ya gĩcango, akĩmĩcuuria gĩtuĩgĩ igũrũ. Na rĩrĩ, hĩndĩ ĩrĩa mũndũ o wothe aarũmwo nĩ nyoka na aarora nyoka ĩyo ya gĩcango, agatũũra muoyo.

Rũgendo rwa Gũthiĩ Moabi

¹⁰ Andũ a Isiraeli makiumagara, magĩthiĩ makĩamba hema ciao Obothu.

¹¹ Ningĩ makiuma Obothu magĩthiĩ Iye-Abarimu, makĩamba hema ciao werũ-inĩ ũrĩa ũng’ethaniĩre na Moabi mwena wa irathĩro.

¹² Kuuma kũu magĩthiĩ na mbere, makĩamba hema ciao Kĩanda kĩa Zeredi.

¹³ Moimagara kuuma kũu makĩamba hema kũrigania na Rũũ rwa Arinoni, kũu werũ ũrĩa ũthiĩte nginya bũrũri wa Aamori; nĩgũkorwo Rũũ rwa Arinoni nĩruo rwarĩ mũhaka wa Moabi na Aamori.

¹⁴ Na nĩkio Ibuku rĩa Mbaara cia Jehova riugĩte atĩrĩ:

“... Wahebu thĩinĩ wa Sufa, na mĩkuru,
Arinoni

¹⁵ na igaragaro-inĩ cia mĩkuru
ĩrĩa ithiĩte o nginya kũu Ari,
na ĩgatwarana na mũhaka wa Moabi.”

¹⁶ Kuuma kũu magĩthiĩ na mbere nginya kũu Biri, gĩthima-inĩ harĩa Jehova erire Musa atĩrĩ, “Cookereria andũ hamwe na nĩngũmahe maaĩ.”

¹⁷ Hĩndĩ ĩyo Isiraeli makĩina rwĩmbo rũrũ:

“Therũka maaĩ, wee gĩthima gĩkĩ!
Inyuĩ na inyuĩ inai ũhoru wakĩo,

¹⁸ ũhoru wa gĩthima kĩrĩa anene menjete,
kĩrĩa gĩathikũririo nĩ andũ arĩa marĩ igweta,
andũ arĩa marĩ igweta marĩ na njũgũma cia ũnene na mĩthĩgi yao.”

Ningĩ makiuma werũ-inĩ magĩthiĩ Matana,

¹⁹ kuuma Matana magĩthiĩ Nahalieli, kuuma Nahalieli magĩthiĩ Bamothu,
²⁰ na kuuma Bamothu magĩthiĩ kĩaanda kĩa Moabi, kũrĩa gacũmbĩrĩ ka Pisiga kang’etheire werũ ũrĩa ũtarĩ kindũ.

Kũhoola Sihoni na Ogu

²¹ Isiraeli nĩatũmire andũ kũrĩ Sihoni mũthamaki wa Aamori makamwĩre atĩrĩ:

²² “Twiĩkĩrie tũtuĩkanĩrie bũrũri wanyu. Tũtigũtoonya mĩgũnda yanyu ya irio, kana ya mĩthabibũ, kana tũnyue maaĩ kuuma gĩthima o na kĩmwe. Tũkũgerera njĩra ĩrĩa nene ya mũthamaki o nginya tũtuĩkanie bũrũri wanyu.”

23 No Mūthamaki Sihoni akīgiria andū a Isiraeli mahītūkire būrūri wake. We onganirie mbūtū ciake ciothe cia ita, akiumagara agithi werū-ini agatharikiire andū a Isiraeli. Rīrīa aakinyire Jahazu-rī, akihūūrana na andū a Isiraeli.

24 No andū a Isiraeli makīmooraga na hiū cia njora na magītunya mūthamaki ūcio būrūri wake kuuma Arinoni nginya Jaboku, no maakinyire o mūhaka-ini wa andū a Amoni, tondū warī mūirige na hinya mūno.

25 Isiraeli agītunya Aamori matūūra mothe mao marīa manene na magītūūra kuo, o hamwe na Heshiboni na tūtūūra tuothe tūrīa twari-gainie nakuo.

26 Heshiboni nīrīo rīarī itūūra inene rīa Sihoni mūthamaki wa Aamori, ūrīa warūte na mūthamaki wa Moabi ūrīa waathanaga mbere iyo, na akamūtunya būrūri wake wothe o nginya Arinoni.

27 Kīu nīkīo gītūmaga aini a marebeta moige atīrī:

“Ūkaai Heshiboni nīgeetha rīakwo rīngī;
itūūra inene rīa Sihoni nīrīcokererio.

28 “Mwaki nīwoimire kūu Heshiboni,
rūrīrīmbī rūkiama itūūra inene rīa Sihoni.
Ūkīniina itūūra rīa Ari Moabi,
o atūūri a kūrīa gūtūūgīru kwa Arinoni.

29 Kaī ūrī na haaro, wee Moabi-ī!
Inyuū andū a Kemoshu! Kaī mūrī aanange-ī.
Nīarekereirie ariū ake magatuīka eethari,
o na airītu ake akīmarekereria matahwo
nī Sihoni mūthamaki wa Aamori.

30 “No ithuī nītūmang’auranītie;
Heshiboni kwanangītwo guothe nginya o Diboni.
Tūmamomorete tūgakinya Nofa,
itūūra rīrīa rīkuhanīrīirie na Medeba.”

31 Nī ūndū ūcio andū a Isiraeli magītūūra būrūri ūcio wa Aamori.

32 Thuutha wa Musa gūtūma andū magathigaane Jazeri, andū a Isiraeli magītunyana tūtūūra tūrīa twarigiicīirie itūūra rīu, na makīngata Aamori arīa maarī kuo.

33 Ningī makīgarūrūka, makīambata na njīra marorete Bashani, nake Ogu mūthamaki wa Bashani na mbūtū ciake ciothe cia ita makiumagara makahūūrane na Isiraeli kūu Edirei.

34 Nake Jehova akīra Musa atīrī, “Ndūkamwītīgīre, nī ūndū nīndīmūneanīte moko-ini maku, hamwe na mbūtū ciake ciothe cia ita, o na būrūri wake. Mwīke o ūrīa wekire Sihoni mūthamaki wa Aamori, ūrīa waathanaga Heshiboni.”

35 Nī ūndū ūcio makīūruga Mūthamaki Ogu hamwe na ariū ake, o na mbūtū ciake ciothe cia ita, mategūtīgīa mūndū o na ūmwe muoyo. Nao andū a Isiraeli makīgwatīra būrūri wake.

22

Balaki Gūtūmanīra Balamu

1 Ningī andū a Isiraeli makīnyiita rūgendo marorete werū wa Moabi na makīamba hema ciao hūgūrūrū-ini cia Rūūī rwa Jorodani mūrīmo wa itūūra rīa Jeriko.

² Na rĩrĩ, Balaki mūrũ wa Ziporu nĩonete maũndũ marĩa mothe Isiraeli meekĩte Aamori,

³ nao andũ a Moabi magĩtigĩra mũno nĩ ũndũ nĩ kwarĩ na andũ aingĩ mũno. Ti-itherũ, andũ a Moabi maiyũrĩtwo nĩ guoya nĩ ũndũ wa andũ a Isiraeli.

⁴ Andũ a Moabi makĩra athuuri a Midiani atĩrĩ, “Mũingĩ ũyũ ũkũria indo ciothe iria itũrigicĩurie, o ta ũria ndegwa irĩaga nyeki ya gĩthaka.”

Nĩ ũndũ ũcio Balaki mūrũ wa Ziporu, ũria warĩ mũthamaki wa Moabi ihinda riu,

⁵ agĩtũmanĩra Balamu mūrũ wa Beori, ũria warĩ Pethori, hakuhi na Rũũ rwa Farati, kũu bũrũri wao. Balaki akĩmwĩra atĩrĩ:

“Harĩ na andũ mokĩte moimĩte bũrũri wa Misiri; nao maiyũrite bũrũri ũyũ wothe, na maikarĩte o hakuhi na nĩi.

⁶ Ndagũthaitha ũka ũnumĩre andũ aya manyiitwo nĩ kĩrumi, nĩ ũndũ marĩ na hinya mũno kũngĩra. Ũngĩmaruma kwahoteka ndĩmahooto na ndĩmarutũrũre moime bũrũri ũyũ. Nĩ ũndũ nĩnjũũ atĩ arĩa warathima nĩmarathimagwo, nao arĩa waruma nĩ manyiitagwo nĩ kĩrumi.”

⁷ Nao athuuri a Moabi na a Midiani magĩthĩ makuuĩte irĩhi rĩa kũragũrĩtwo. Maakinya kũrĩ Balamu, makĩmũhe ũhoro ũria Balaki oĩgĩte.

⁸ Nake Balamu akĩmeera atĩrĩ, “Raraai gũkũ ũmũthĩ, na nĩngamũcookeria macooko marĩa Jehova ekũhe.” Nĩ ũndũ ũcio anene a Moabi makĩraarania nake.

⁹ Nake Ngai agĩkora Balamu akĩmũũria atĩrĩ, “Andũ aya mũrĩ nao nĩ a?”

¹⁰ Balamu agĩcookeria Ngai atĩrĩ, “Balaki mūrũ wa Ziporu, mũthamaki wa Moabi, nĩwe ũrandeheire ndũmĩrĩri ĩno:

¹¹ ‘Kũrĩ andũ moimĩte bũrũri wa Misiri makaiyũra bũrũri ũyũ wothe. Ndagũthaitha ũke ũnumĩre o manyiitwo nĩ kĩrumi, no gũkorwo no hũũrane nao ndĩmaingate moime bũrũri ũyũ!’ ”

¹² No Ngai akĩra Balamu atĩrĩ, “Ndũgũthĩ nao. Ndũkarume andũ acio, tondũ nĩ andũ arathime.”

¹³ Rũciinĩ rũrũ rũngĩ, Balamu agĩkũra, akĩra anene acio a Balaki atĩrĩ, “Cookai bũrũri wanyu kũũmbe, nĩ ũndũ Jehova nĩarega kũnjĩtikĩria tũthĩ na inyũ.”

¹⁴ Nĩ ũndũ ũcio anene a Moabi magĩcooka kũrĩ Balaki makĩmwĩra atĩrĩ, “Balamu nĩarega gũũka na ithuĩ.”

¹⁵ Nĩngĩ Balaki agĩtũma anene angĩ aingĩ makĩria na maarĩ igweta gũkĩra acio a mbere.

¹⁶ Nao magĩthĩ kũrĩ Balamu makĩmwĩra atĩrĩ:

“Ũũ nĩguo Balaki mūrũ wa Ziporu ekuuga: Ndũgetĩkĩre ũndũ o na ũrĩkũ ũgĩrie ũke kũrĩ nĩi,

¹⁷ tondũ nĩngũkũrĩha wega mũno, na njĩke ũria wothe ũngiuga. Ndagũthaitha ũka ũnumĩre andũ aya.”

¹⁸ No Balamu akĩmacookeria atĩrĩ, “O na Balaki angĩthe nyũmba yake ya ũnene ĩyũrĩtio betha na thahabu-rĩ, ndĩngĩka ũndũ o na ũrĩkũ, mũnene kana mũnini, wagararĩte watho wa Jehova Ngai wakwa.

¹⁹ Na rĩrĩ, raraai gũkũ ũmũthĩ, o ta ũria acio angĩ mareekire, na nĩngũtuĩria ũndũ ũria ũngĩ Jehova ekũnjũra.”

²⁰ Ũtukũ ũcio Ngai nĩakorire Balamu, akĩmwĩra atĩrĩ, “Tondũ andũ aya nĩ mokĩte gũgwĩta, thĩi nao, no wĩke o ũria wiki ngũkwĩra.”

Ndigiri ya Balamu

²¹ Balamu agĩũkĩra rũciiniĩ, agĩtandĩka ndigiri yake, na agĩthiĩ na anene acio a Moabi.

²² No Ngai nĩarakarire mũno athiĩ, na mũraika wa Jehova akĩrũgama njĩra nĩguo amũgirĩrĩrie gũthiĩ. Balamu aahaicite ndigiri yake, na ndungata ciake igĩrĩ ciarĩ hamwe nake.

²³ Na rĩrĩa ndigiri yoonire mũraika wa Jehova arũngiĩ njĩra, acomorete rũhiũ rwa njora, na arũnyiiĩte na guoko, ikĩgarũrũka, igĩtoonya mũgũnda. Nake Balamu akĩmihũura nĩguo icooke njĩra.

²⁴ Nake mũraika wa Jehova akĩrũgama njĩra-inĩ yarĩ njeke gatagati ka mũgũnda iĩrĩ ya mĩthabibũ, na o mũgũnda warĩ mũirige.

²⁵ Rĩrĩa ndigiri yoonire mũraika wa Jehova-rĩ, ikĩhatĩrĩria rũthingo-inĩ, ikĩhinyĩrĩria kũgũrũ kwa Balamu rũthingo-inĩ rũu. Nĩ ũndũ ũcio akĩmihũura ringĩ.

²⁶ Ngingĩ mũraika wa Jehova agĩthiĩ mbere akĩrũgama handũ haarĩ haceke hataarĩ na handũ ha kwĩgarũrĩra, na mwena wa ũrĩo kana wa ũmotho.

²⁷ Rĩrĩa ndigiri yoonire mũraika wa Jehova hau, igĩkoma thĩ Balamu arĩ o igũrũ riayo, nake akĩrakara akĩmihũura na rũthanju rwake.

²⁸ Nake Jehova agĩtumũra kanua ka ndigiri, nayo ikĩũria Balamu atĩrĩ, “Nĩatĩa ngwikite tondũ wahũura maita maya matatũ?”

²⁹ Balamu akĩmĩcookeria atĩrĩ, “Wee ũndũite kĩrimũ! Korwo nyuma na rũhiũ rwa njora guoko-inĩ, ingĩakũraga o ro rĩu.”

³⁰ Nayo ndigiri ikĩũria Balamu atĩrĩ, “Githĩ nĩ ti nĩ ndigiri yaku, iĩria ũtũire ũhaicaga nginya ũmũthĩ? Nĩmenyerete gũgwĩka ta ũũ?”

Balamu akiuga atĩrĩ, “Aca.”

³¹ Nake Jehova akĩhingũra maitho ma Balamu, nake akĩona mũraika wa Jehova arũngiĩ njĩra-inĩ acomorete rũhiũ rwa njora. Nĩ ũndũ ũcio akĩnamĩrĩra na akĩgũithia, agĩturumithia ũthiũ wake thĩ.

³² Mũraika wa Jehova akĩmũria atĩrĩ, “Nĩ kĩĩ giatũma ũhũire ndigiri yaku maita macio matatũ? Njũkĩte haha ngũhingĩrĩrie nĩ ũndũ mĩthiire yaku nĩ ya ũremi maitho-inĩ makwa.

³³ Ndigiri inyonire, yanjeherera maita macio matatũ. Korwo ndĩnanjeherera, hatirĩ nganja nĩngĩgũkũragĩte, no yo nĩngĩamihonokia.”

³⁴ Balamu akĩra mũraika ũcio wa Jehova atĩrĩ, “Nĩnjĩhitie. Ndikũũ atĩ nĩkũrũgamĩte njĩra-inĩ ũhingĩrĩrie. Na rĩrĩ, ũngĩkorwo ndũkenete-rĩ, nĩngũhũndũka.”

³⁵ Mũraika ũcio wa Jehova akĩra Balamu atĩrĩ, “Thiĩ na andũ acio, no uge o ro ũrĩa ngũkwĩra.” Nĩ ũndũ ũcio Balamu agĩthiĩ na anene acio a Balaki.

³⁶ Rĩrĩa Balaki aiguirĩ atĩ Balamu nĩarooka, agĩthiĩ kũmũtũnga itũura-inĩ rĩa Moabi, mũhaka-inĩ wa Arinoni, o kũu mũhaka wa bũrũri wake.

³⁷ Balaki akĩũria Balamu atĩrĩ, “Githĩ ndiagũtũmanĩire ũũke narua? Nĩ kĩĩ kĩagirĩrie ũũke? Anga ndingĩhota gũkũriha?”

³⁸ Balamu agĩcookia atĩrĩ, “Nĩ wega, nĩndagũka. No rĩrĩ, nĩ no njuge o ũrĩa ngwenda? Nĩ ngwaria o ũrĩa Ngai angĩnjĩra njarie.”

³⁹ Hindĩ iyo Balamu na Balaki magĩthiĩ Kiriathu-Huzothu.

⁴⁰ Balaki akĩruta igongona rĩa ng’ombe na ng’ondu, na akĩhe Balamu na anene arĩa maarĩ nake nyama imwe.

41 Kwarooka gũkĩa-rĩ, Balaki akĩoya Balamu makĩambata nginya Bamothu-Baali,* na marĩ kũu Balamu akĩona gĩcunjĩ kĩmwe kĩa andũ acio.

23

Ūrathi wa Mbere wa Balamu

1 Nake Balamu akĩira Balaki atĩrĩ, “Njakĩra igongona mũgwanja haha, na ūhaarĩrie ndegwa mũgwanja na ndũrũme mũgwanja.”

2 Balaki agĩka o ūrĩa Balamu oigĩte, na igũrũ rĩa o kigongona-inĩ makarutĩra igongona rĩa ndegwa ĩmwe na ndũrũme ĩmwe.

3 Ningĩ Balamu akĩira Balaki atĩrĩ, “Wee ikara haha hakuhĩ na iruta rĩaku nyambe thĩ keheri-inĩ. Hihi Jehova nĩegũũka acemanie na nĩ. Ūndũ ūrĩa wothe ekũnguũrĩa nĩngũkwĩra.” Nake agĩthĩ handũ hatheri hatũũgĩru.

4 Ngai agĩcemanĩa nake hau, nake Balamu akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩhaarĩrie igongona mũgwanja, na o kigongona-inĩ ngaruta ndegwa ĩmwe na ndũrũme ĩmwe.”

5 Nake Jehova agĩkĩra ndũmĩrĩri yake kanua ka Balamu, akĩmwĩra atĩrĩ, “Cooka kũrĩ Balaki ūmũhe ndũmĩrĩri ĩno.”

6 Tondũ ūcio Balamu agĩcooka kũrĩ Balaki, akĩmũkora arũngĩ hakuhĩ na igongona rĩake, marĩ hamwe na anene othe a Moabi.

7 Nake Balamu akĩaria ndũmĩrĩri yake, akiuga atĩrĩ:

“Balaki andehithĩtie kuuma bũrũri wa Aramu,
mũthamaki wa Moabi akanduta kuuma irĩma-inĩ cia mwena wa
irathĩro.

Akoiga atĩrĩ, ‘Ūka ūnumĩre Jakubu;
ũka ūthitange Isiraeli.’

8 Ndaakĩhota atĩa kũruma arĩa Ngai atarumĩte?

Ndaakĩhota atĩa gũthitanga arĩa Jehova atathitangĩte?

9 Kuuma tũcũmbĩrĩ twa ndwara cia mahiga nĩndĩramoona,
kuuma kũrĩa gũtũũgĩru nĩndĩramoona.

Ndĩrona andũ matũũraga meikarĩtie,
nao matiitaraga atĩ o nĩ amwe a ndũrĩrĩ.

10 Nũũ ūngihota gũtara rũkũngũ rwa Jakubu,
kana atare gĩcunjĩ kĩa inya kĩa Isiraeli?

Rekei ngue gĩkuũ kĩa arĩa athĩngu,
na marigĩrĩrio makwa-rĩ, marotuĩka ta mao!”

11 Balaki akĩũria Balamu atĩrĩ, “Wanjĩka atĩa? Ngũrehire ūnumĩre thũ ciakwa, no ndũrĩ ūreka ūndũ o tiga kũmarathima!”

12 Balamu akĩmũũria atĩrĩ, “Githĩ ndiagĩrĩrwo njarie o kĩrĩa Jehova ekĩrĩte kanua-inĩ gakwa?”

Ūrathi wa Keerĩ wa Balamu

13 Ningĩ Balaki akĩmwĩra atĩrĩ, “Ūka tũthĩ nawe handũ hangĩ harĩa ūkũmoona; ūkũmoona o gĩcunjĩ kĩmwe kĩa, no ti othe hamwe. Na ūrĩ hau ūnumĩre andũ acio.”

14 Nĩ ūndũ ūcio akĩmũtwara gĩthaka-inĩ gĩa Zofimu, gacũmbĩrĩ ga Kĩrĩma kĩa Pisiga, naho hau agĩaka igongona mũgwanja, na o kigongona-inĩ agĩthĩnjira ndegwa ĩmwe na ndũrũme ĩmwe.

15 Balamu akĩira Balaki atĩrĩ, “Wee ikara haha hakuhĩ na iruta rĩaku nyambe thĩ ngacemanie nake haarĩa.”

* **22:41** Baali nĩ kuuga “mũhonokia”. ĩno yarĩ ngai ya marurumĩ yahooyagwo nĩ andũ arĩa maatũruga Suriata na Kaanani.

16 Jehova agĩcemia na Balamu, agĩkĩra ndũmĩrĩri kanua gake, akĩmwĩra atĩrĩ, “Cooaka kũrĩ Balaki ũmũhe ndũmĩrĩri ĩno.”

17 Tondũ ũcio Balamu agĩcooka kũrĩ Balaki na akĩmũkora arũngĩĩ hakuhĩ na iruta riake, marĩ hamwe na anene a Moabi. Balaki akĩmũuria atĩrĩ, “Jehova oiga atĩa?”

18 Balamu agĩcooka akĩaria ndũmĩrĩri yake, akiuga atĩrĩ:
“Arahũka, wee Balaki na ũigue;
Thikĩrĩria, wee mũrũ wa Ziporu.

19 Ngai ti mũndũ, atĩ nĩguo aheenanie,
o na ti mũrũ wa mũndũ, atĩ nĩguo ericũkwo.

No oige ũndũ na ndawĩike?
No eranĩre ũndũ na ndaũhingie?

20 Nĩ njathĩtwo ndathimane;
nake arathimanĩte-rĩ, ndingĩhota kũgarũra ũndũ ũcio.

21 “Gũtirĩ mũtino wonekete harĩ Jakubu,
gũtirĩ ihooru rĩonetwo thĩĩnĩ wa Isiraeli.

Jehova Ngai wao arĩ hamwe nao;
kayũ ka mũthamaki karĩ thĩĩnĩ wao.

22 Ngai nĩamarutire bũrũri wa Misiri;
marĩ na hinya o ta ndegwa ya gĩthaka.

23 Gũtirĩ ũrogi ũngĩũraga Jakubu,
gũtirĩ ũragũri ũngĩthũkia Isiraeli.

Rũ ha ũhoro wa Jakubu na wa Isiraeli kũrĩranagwo atĩrĩ,
“Ta kĩonei ũria Ngai ekĩte!”

24 Andũ acio maarahũkaga ta mũrũũthi wa nga;
mookagĩra ta mũrũũthi wa njamba,

ũria ũtangĩhurũka ũtarĩte kĩa ũnyĩĩte,
na ũkanyua thakame ya kĩa ũragĩte.”

25 Nĩngĩ Balaki akĩra Balamu atĩrĩ, “Ndũkamarume o na atĩa, na ndũkamarathime o na atĩa!”

26 Balamu akĩmũcookeria atĩrĩ, “Githĩ ndiakwĩrire no nginya njike ũria wothe Jehova oigĩte?”

Ūrathi wa Gatatũ wa Balamu

27 Nĩngĩ Balaki akĩra Balamu atĩrĩ, “Ūka tũthĩ ngũtware handũ hangĩ.
Hihi Ngai no agwĩtikĩrie ũnumĩre andũ aya ũrĩ hau.”

28 Balaki akĩoya Balamu akĩmũtwara kĩa igũrũ kĩa Peoru,
kũng’ethera Werũ ũria ũtarĩ kĩndũ.

29 Nake Balamu akĩmwĩra atĩrĩ, “Njakĩra igongona mũgwanja haha, na ũhaarĩrie ndegwa mũgwanja na ndũrũme mũgwanja.”

30 Balaki agĩka o ta ũria Balamu oigĩte, na o kĩgongona-inĩ agĩthĩnjĩra ndegwa ĩmwe na ndũrũme ĩmwe.

24

1 Na rĩrĩ, rĩria Balamu onire atĩ Jehova nĩakenaga nĩ kũrathima Isiraeli-rĩ, ndaacookire kũrũmĩrĩra ũragũri ta ũria ekaga mahinda macio mangĩ, no ehũgũrire akĩrora werũ-inĩ.

2 Rĩria Balamu eroreire akĩona ũria Isiraeli maambĩte hema kũringana na mĩhĩrĩga yao-rĩ, akĩyũrwo nĩ Roho wa Ngai,

3 nake akĩaria ndũmĩrĩri yake, akiuga atĩrĩ:
“Īno nĩyo ndũmĩrĩri ya Balamu mũrũ wa Beori,
ndũmĩrĩri ya mũndũ ũria riitho riake rĩonaga wega,

4 ndūmīriri ya mūdū ūrīa ūiguaga ciugo cia Ngai,
ūrīa wonaga kioneke kuuma kūrī Mwene-Hinya-Wothe,
ūrīa ūgūūaga agakoma thī, namo maitho make makahingūka:

5 “Kaī hema ciaku, wee Jakubu, nī thaka-ī,
o na ciikaro ciaku igagithakara, wee Isiraeli-ī!

6 “Igītambūrūkīte o ta cianda,
ikahaana ta mīgūnda irī hūgūrūrū cia rūūi-inī,
itarīi ta mītī ya thubiri ihaanditwo nī Jehova,
o na ta mītarakwa irī hakuhi na maaī.

7 Maaī makaiyūra ndoo ciao nginya maitike;
o nayo mbegū yao igakorwo na maaī maingī.

“Mūthamaki wao akaaneneha gūkīra Agagi;
ūthamaki wao nūgaatūgīrio.

8 “Ngai aamarutire būrūri wa Misiri;
marī na hinya ta wa ndegwa ya githaka.
Matambuuraga ndūrīrī iria imathūire,
na makoinanga mahīndī ma cio tūcunjī;
macitheecaga na mīguī yao.

9 O ta mūrūūthi, methunaga magīkoma,
o ta mūrūūthi wa mūgoma, nūū ūngīgeria kūmaarahūra?

“Arīa makūrathimaga marorathimwo,
nao arīa makūrumaga maronyitwo nī kīrumi!”

10 Nake Balaki agīcinwo nī marakara nī ūndū wa Balamu. Akīhūūra
hī ciake, akīmwīra atīrī, “Ndagwītire ūnumīre thū ciakwa, no wee
ūcirathimīte maita macio matatū.

11 Na rīrī, ūkīra o rīu ūinūke! Ndoigīte nīngūkūrīha wega mūno, no
Jehova nīagirītie ūrīhwo.”

12 Balamu agīcookeria Balaki atīrī, “Githī ndierire andū arīa
wandūmīire atīrī,

13 ‘O na Balaki angīhe nyūmba yake ya ūthamaki iyyūrītio betha na
thahabu, ndingīhota gwīka ūndū wakwa mwene, mweka kana mūūru,
njagarare watho wa Jehova; no nginya njuge ūrīa Jehova oigīte’?

14 Na rīrī, nī nīngūcooka o kūrī andū aitū, no ūka, ngūmenyithie ūrīa
andū aya mageeka andū aku matukū marīa magooka.”

Ndūmīriri ya Balamu ya Kana

15 Ningī akīaria ndūmīriri yake, akiuga atīrī:

“Īno nīyo ndūmīriri ya Balamu mūrū wa Beori,
ndūmīriri ya mūdū ūrīa riitho riake rionaga wega,

16 ndūmīriri ya mūdū ūrīa ūiguaga ciugo cia Ngai,
ūrīa ūrī na ūmenyo uumīte kūrī Ūrīa-ūrī-Igūrū-Mūno,
ūrīa wonaga kioneke kuuma kūrī Mwene-Hinya-Wothe,
ūrīa ūgūūaga agakoma thī, namo maitho make makahingūka, ekuuga
ūū:

17 “Nīndīramuona, no ti rīu;
nīndīmūcūthīrīrie, no ndarī hakuhi.
Njata nīkoima kūrī Jakubu;

njūgūma ya ūnene yume kūrī Isiraeli.
Nīakahehenja mothiū ma Moabi,
na ahehenje, mahīndī ma mītwe ya ariū othe a Shethu.

- 18 Edomu nīgūkahootwo;
Seiru, thū yake, nīakahootwo,
no Isiraeli agakīrīrīria kūgīa na hinya.
19 Mwathani mūnene akoima kūrī Jakubu
na aanange andū arīa magaakorwo matigaire a itūūra inene.”

Ndūmīrīri ya Balamu ya Mūthia

20 Ningī Balamu akīona Amaleki, na akīaria ndūmīrīri yake, akiuga atīrī:
“Amaleki nīwe warī wa mbere harī ndūrīrī,
no marīgīrīrio-inī nīakanangwo.”

21 Ningī akīona Akeni, na akīaria ndūmīrīri yake, akiuga atīrī:
“Gūikaro giaku nī kīgītīre,
gītara gīaku gīakītwo thīinī wa rwaro rwa ihiga;

22 no rīrī, inyuī andū a Akeni nīmūkanangwo
hīndī irīa Ashuri makaamūtaha.”

23 Ningī akīaria ndūmīrīri yake, akiuga atīrī:
“Hī! Nūū ūngītūūra muoyo rīrīa Ngai areka ūguo?

24 Meeri nīgooka ciumīte hūgūrūrū-inī cia Kitimu;
nīgatooria Ashuri o na Eberi,
no rīrī, o nacio nīikaanangwo.”

25 Nake Balamu agīgīkīra, akīinūka gwake mūciī, nake Balaki agīthīi
na njīra ciake.

25

Moabi Kūguucīrīria Isiraeli Waganu-inī

1 Hīndī irīa andū a Isiraeli maikaraga Shitimu-rī, arūme a Isiraeli
makīambīrīria gūtharia na andū-a-nja a Moabi,

2 arīa mameetaga magongona-inī ma ngai ciao. Andū acio a Isiraeli
makīria na makīinamīrīria mbere ya ngai icio.

3 Nī ūndū ūcio andū a Isiraeli makīnyīitanīra nao kūhooya ngai ya Baali
ya Peori. Namo marakara ma Jehova makīmarīrīmbūkīra.

4 Jehova akīra Musa atīrī, “Oya atongoria othe a andū aya, ūmoorage
na ūmaanīke mūthenya barigici mbere ya Jehova, nīguo marakara mahiū
ma Jehova matigakinyīrīre andū a Isiraeli.”

5 Nī ūndū ūcio Musa akīra aciirithania a Isiraeli atīrī, “O mūdū
wanyu no nginya oorage arūme anyu arīa manyiitanīre na andū a Moabi
kūhooya Baali ya Peori.”

6 O hīndī iyo mūdū mūrūme Mūisiraeli akīrehe mūdū-wa-nja
Mūmidiani mūciī gwake akīonagwo nī Musa na kīūngano kīu gīothe gīa
Isiraeli, o hīndī irīa maarīragīra itoonyero-inī rīa Hema-ya-Gūtūnganwo.

7 Rīrīa Finehasi mūrū wa Eleazaru, mūrū wa Harūni ūrīa mūthīnjīri-
Ngai, onire ūndū ūcio-rī, akīuma kīūngano-inī kīu, akīoya itimū,

8 akīrūmīrīra Mūisiraeli ūcio nginya hema-inī yake. Akīmatheeca na
itimū rīu, akīmatūrīkania eerī, itimū rīu rīgītūrīkania Mūisiraeli ūcio
o na rīgītheeca mūdū-wa-nja ūcio. Hīndī iyo mūthiro ūcio wokīrīre
andū a Isiraeli ūgīthira;

9 no andū arīa maakuire nī ūndū wa mūthiro ūcio maarī andū 24,000.

10 Nake Jehova akīra Musa atīrī,

11 “Finehasi, mūrū wa Eleazaru, mūrū wa Harūni ūrīa mūthīnjīri-Ngai, nīātūmīte marakara makwa meherere andū a Isiraeli; nī ūndū nīahīahīire ngoro o ta ūrīa ndaiguite nī ūndū wa gītīo gīakwa thīinī wao, na nī ūndū ūcio o na ndahīahīa ndiamaniinire.

12 Nī ūndū ūcio īra Finehasi atīrī, nī ngūthondeka kīrīkanīro gīakwa gīa thayū nake.

13 We na njiaro ciake nī makagīa na kīrīkanīro gīa gūtūūra kīa ūthīnjīri-Ngai, nī ūndū nīahīahīire ngoro nī ūndū wa gītīo kīa Ngai wake, na akīhoroheria andū a Isiraeli.”

14 Mūisiraeli ūcio woragirwo marī na mūndū-wa-nja Mūmidiani eetagwo Zimuri mūrū wa Salu, mūtongoria wa nyūmba ya Asimeoni.

15 Nake mūndū-wa-nja ūcio Mūmidiani woragirwo, eetagwo Kozibi mwarī wa Zuru, mūnene wa mūhīrīga thīinī wa nyūmba īmwe ya Amidiani.

16 Jehova akīra Musa atīrī,

17 “Tua andū a Midiani thū cianyu na ūmoorage,

18 tondu nīmamūtuire thū ciao rīrīa maamūheenirīe ūhoro-inī wa kūhoera kū Peori na wa mwarī wa nyina wao Kozibi, mwarī wa mūtongoria Mūmidiani, mūndū-wa-nja ūrīa woragirwo rīrīa mūthiro wokire nī ūndū wa Peori.”

26

Gūtaranwo gwa Keerī

1 Na rīrī, thuutha wa mūthiro ūcio Jehova akīra Musa na Eleazaru mūrū wa Harūni, ūrīa mūthīnjīri-Ngai atīrī,

2 “Tarai kīrīndī gīothe kīa andū a Isiraeli kūringana na nyūmba ciao, andū arīa othe maakinyītie mīaka mīrongo īrī na makīria, arīa mangīhota gūthīi ita-inī marī mbūtū cia Isiraeli.”

3 Nī ūndū ūcio, Musa na Eleazaru ūrīa mūthīnjīri-Ngai makīarīria andū a Isiraeli kū werū-inī wa Moabi hakuhi na Rūū rwa Jorodani mūrīmo wa Jeriko, makīmeera atīrī,

4 “Tarai andū arīa makinyītie mīaka mīrongo īrī na makīria, o ta ūrīa Jehova aathīte Musa.”

Aya nō andū a Isiraeli arīa moimire būrūri wa Misiri:

5 Njiaro cia Rubeni, irigithathi rīa Isiraeli ciarī ici:

kuuma kūrī Hanoku, nī mbarī ya Ahanoku;

kuuma kūrī Palu, nī mbarī ya Apalu;

6 kuuma kūrī Hezironi, nī mbarī ya Ahezironi;

kuuma kūrī Karimi, nī mbarī ya Akarimi.

7 Icio nīcio mbarī cia Rubeni; arīa maatarirwo maarī andū 43,730.

8 Mūrū wa Palu arī Eliabu,

9 nao arīu a Eliabu maarī Nemueli, na Dathani, na Abiramu. Dathani na Abiramu nō maarī anene a kīrīndī, na nō maaremeire Musa na Harūni na maarī amwe a arūmīrīri a Kora rīrīa maaremeire Jehova.

10 Nayo thī īgīathamia kanua kayo ikīmameria hamwe na Kora, ūrīa arūmīrīri ake maakuire rīrīa mwaki wacinire arūme arīa 250. Nao magītuika kionereria gīa gūkaania arīa angī.

11 Nō rīrī, rūciarō rwa Kora rūtiathirire.

12 Nacio njiaro cia Simeoni kūringana na mbarī ciao nī ici:

kuuma kūrī Nemueli, nī mbarī ya Anemueli;

kuuma kūrī Jamini, nī mbarī ya Ajamini;
 kuuma kūrī Jakini, nī mbarī ya Ajakini;
¹³ kuuma kūrī Zera, nī mbarī ya Azera;
 kuuma kūrī Shauli, nī mbarī ya Ashaulu.

¹⁴ Icio nīcio ciarī mbarī cia Simeoni; nao maarī andū 22,200.

¹⁵ Nacio njiaro cia Gadi kūringana na mbarī ciao nī ici:

kuuma kūrī Zefoni, nī mbarī ya Azefoni;
 kuuma kūrī Hagi, nī mbarī ya Ahagi;
 kuuma kūrī Shuni, nī mbarī ya Ashuni;

¹⁶ kuuma kūrī Ozini, nī mbarī ya Aozini;
 kuuma kūrī Eri, nī mbarī ya Aeri;

¹⁷ kuuma kūrī Arodi, nī mbarī ya Aarodi;
 kuuma kūrī Areli, nī mbarī ya Aareli.

¹⁸ Icio nīcio ciarī mbarī cia Gadi; arīa maatarirwo maarī andū 40,500.

¹⁹ Eri na Onani, maarī ariū a Juda, no maakuĩrĩire Kaanani.

²⁰ Nacio njiaro cia Juda kūringana na mbarī ciao nī ici:

kuuma kūrī Shela, nī mbarī ya Ashela;
 kuuma kūrī Perezu, nī mbarī ya Aperezu;
 kuuma kūrī Zera, nī mbarī ya Azera.

²¹ Nacio njiaro cia Perezu ciarī ici:
 kuuma kūrī Hezironi, nī mbarī ya Ahezironi;
 kuuma kūrī Hamuli, nī mbarī ya Ahamuli.

²² Icio nīcio ciarī mbarī cia Juda; arīa maatarirwo maarī andū 76,500.

²³ Nacio njiaro cia Isakaru kūringana na mbarī ciao ciarī ici:

kuuma kūrī Tola, nī mbarī ya Atola;
 kuuma kūrī Puva, nī mbarī ya Apuva;

²⁴ kuuma kūrī Jashubu, nī mbarī ya Ajashubu;
 kuuma kūrī Shimuroni, nī mbarī ya Ashimuroni.

²⁵ Icio nīcio ciarī mbarī cia Isakaru; arīa maatarirwo maarī andū 64,300.

²⁶ Nacio njiaro cia Zebuluni kūringana na mbarī ciao ciarī ici:

kuuma kūrī Seredi, nī mbarī ya Aseredi;
 kuuma kūrī Eloni, nī mbarī ya Aeloni,
 na kuuma kūrī Jahaleeli, nī mbarī ya Ajahaleeli.

²⁷ Icio nīcio ciarī mbarī cia Zebuluni; arīa maatarirwo maarī andū 60,500.

²⁸ Nacio njiaro cia Jusufu kūringana na mbarī ciao kuuma kūrī Manase na Efraimu ciarī ici:

²⁹ Njiaro cia Manase:

kuuma kūrī Makiru, nī mbarī ya Amakiru (Makiru nīwe warī ithe wa Gileadi);

kuuma kūrī Gileadi nī mbarī ya Agileadi.

³⁰ Ici nīcio njiaro cia Gileadi:

kuuma kūrī Iezeri, nī mbarī ya Aiezeli;
 kuuma kūrī Heleku, nī mbarī ya Aheleku;

³¹ kuuma kūrī Asirieli, nī mbarī ya Aasirieli;
 kuuma kūrī Shekemu, nī mbarī ya Ashekemu;

³² kuuma kūrī Shemida, nī mbarī ya Ashemida;

kuuma kūrī Heferi, nī mbarī ya Aheferi.

³³ (Zelofehadi mūrū wa Heferi ndaarī na aanake, no airītu atheri, namo marīitwa mao maarī Mahala, na Noa, na Hogila, na Milika, na Tiriza.)

³⁴ Icio nīcio ciarī mbarī cia Manase, arīa maatarirwo maarī andū 52,700.

³⁵ Ici nīcio njiaro cia Efiraimu kūringana na mbarī ciao:

kuuma kūrī Shuthela, nī mbarī ya Ashuthela;

kuuma kūrī Bekerī, nī mbarī ya Abekerī;

kuuma kūrī Tahani nī mbarī ya Atahani.

³⁶ Ici nīcio ciarī njiaro cia Shuthela;

kuuma kūrī Erani, nī mbarī ya Aerani.

³⁷ Ici nīcio ciarī mbarī cia Efiraimu; arīa maatarirwo maarī andū 32,500.

Icio nīcio njiaro cia Jusufu kūringana na mbarī ciao.

³⁸ Nacio njiaro cia Benjamini kūringana na mbarī ciao ciarī ici:

kuuma kūrī Bela, nī mbarī ya Abela;

kuuma kūrī Ashibeli, nī mbarī ya Aashibeli;

kuuma kūrī Ahiramu, nī mbarī ya Aahiramu;

³⁹ kuuma kūrī Shefufamu, nī mbarī ya Ashefufamu;

kuuma kūrī Hufamu, nī mbarī ya Ahufamu.

⁴⁰ Nacio njiaro cia Bela kuuma kūrī Aridi na Naamani ciarī ici:

kuuma kūrī Aridi, nī mbarī ya Aaridi;

na kuuma kūrī Naamani nī mbarī ya Anaamani.

⁴¹ Ici nīcio ciarī mbarī cia Benjamini; arīa maatarirwo maarī andū 45,600.

⁴² Nacio njiaro cia Dani kūringana na mbarī ciao ciarī ici:

kuuma kūrī Shuhamu nī mbarī ya Ashuhamu.

Icio nīcio ciarī mbarī ya Dani.

⁴³ Acio othe maarī a mbarī cia Ashuhamu: na arīa maatarirwo maarī andū 64,400.

⁴⁴ Nacio njiaro cia Asheri kūringana na mbarī ciao ciarī ici:

kuuma kūrī Imuna, nī mbarī ya Aimuna;

kuuma kūrī Ishivi, nī mbarī ya Aishivi;

kuuma kūrī Beria, nī mbarī ya Aberia;

⁴⁵ nao aya nō maarī a njiaro cia Beria:

kuuma kūrī Heberi, nī mbarī ya Aheberi;

na kuuma kūrī Malikieli, nī mbarī ya Amalikieli.

⁴⁶ (Asheri aarī na mwarī wetagwo Sera.)

⁴⁷ Icio nīcio ciarī mbarī cia Asheri; arīa maatarirwo maarī andū 53,400.

⁴⁸ Nacio njiaro cia Nafitali kūringana na mbarī ciao ciarī ici:

kuuma kūrī Jahazeeli, nī mbarī ya Ajahazeeli;

kuuma kūrī Guni, nī mbarī ya Aguni;

⁴⁹ kuuma kūrī Jezeri, nī mbarī ya Ajezeri;

kuuma kūrī Shilemu, nī mbarī ya Ashilemu.

⁵⁰ Ici nīcio ciarī mbarī cia Nafitali; arīa maatarirwo maarī andū 45,400.

⁵¹ Mūigana wa arūme acio othe a Isiraēli maarī andū 601,730.

⁵² Jehova akīra Musa atīrī,

53 “Būrūri ūyū nīguo makagaīrwo ūtuīke igai rīao kūrīngana na mūigana wa marūtwa mao.

54 Andū arīa aingī ūmagaīre igai inene, nao arīa maanyiiha ūmagaīre igai inini; o mūhīrīga ūheo igai rīaguo kūrīngana na mūigana wa andū arīa maandīkītwo.

55 Na ūmenyerere wega atī, būrūri ūyū ūkaaheanwo na ūndū wa gūcuuka mītī. Kīrīa o gīkundi gīkaagaya gīkaringana na marūtwa ma mīhīrīga ya maithe mao ma tene.

56 O igai rīkaheanwo na ūndū wa gūcuuka mītī kūrī ikundi iria nene na iria nini.”

57 Aya nīo Alawii arīa maatarirwo kūrīngana na mbarī ciao:

kuuma kūrī Gerishoni, nī mbarī ya Agerishoni;

kuuma kūrī Kohathu, nī mbarī ya Akohathu;

kuuma kūrī Merari, nī mbarī ya Amerari.

58 O nacio ici ciarī mbarī cia Alawii:

mbarī ya Alibini,

na mbarī ya Ahebironi,

na mbarī ya Amahali,

na mbarī ya Amushi,

na mbarī ya Akora.

(Kohathu aarī guka wa Amuramu;

59 nake mūtumia wa Amuramu eetagwo Jokebedi, wa rūciaro rwa Lawi, waciārīrwo Alawii kūu būrūri wa Mīsiri. Nake Jokebedi agīciarīra Amuramu Harūni, na Musa, na mwarī wa nyina wao Mīriamu.

60 Harūni nīwe warī ithe wa Nadabu na Abihu na Eleazaru na Ithamaru.

61 No Nadabu na Abihu nīmakuire rīrīa maarūtīre Jehova igongona na mwaki ūtaarī mwītīkīrie.)

62 Alawii othe arūme a ūkūrū wa mweri ūmwe na makīria arīa maatarirwo maarī andū 23,000. Matiataranūirio hamwe na andū a Isiraēli arīa angī tondū matiagaire kīndū hamwe na andū arīa angī.

63 Acio nīo maatarirwo nī Musa na Eleazaru ūrīa mūthīnjīri-Ngai rīrīa maatarīre andū a Isiraēli werū-inī wa Moabi hūgūrūrū-inī cia Rūūi rwa Jorodani, mūrīmo ūyū wa Jeriko.

64 Hatiarī o na ūmwe wa arīa matarītwo nī Musa na Harūni ūrīa mūthīnjīri-Ngai, hīndī irīa maatarīre andū a Isiraēli werū-inī wa Sinai.

65 Nī ūndū Jehova nīeerīte andū a Isiraēli atī ti-itherū no nginya makuire werū-inī, na gūtīrī o na ūmwe wao watigarire, tīga no Kalebu mūrū wa Jefune, na Joshua mūrū wa Nuni.

27

Airītu a Zelofehadi

¹ Na rīrī, airītu acio a Zelofehadi mūrū wa Heferi mūrū wa Gileadi, mūrū wa Makiru, mūrū wa Manase maarī a mbarī cia Manase mūrū wa Jusufu. Marūtwa ma airītu acio maarī Mahala, na Noa, na Hogila, na Milika, na Tiriza. Nīmathiire, magīkuhīrīria

² itoonyero rīa Hema-ya-Gūtūnganwo, makīrūgama mbere ya Musa, na Eleazaru ūrīa mūthīnjīri-Ngai, na mbere ya atongoria, o na kīūngano gīothe gīa Isiraēli, makiuga atīrī,

3 “Ithe witū aakuĩrĩire werū-inĩ. Ndaarĩ ūmwe wa arūmĩrĩri a Kora, arĩa manyiitanire mokĩrĩre Jehova, no aakuire nĩ ūndū wa mehia make mwene na ndaarĩ na aanake.

4 Nĩ kũ gĩgūtūma rĩtwa rĩa awa rĩninwo mbarĩ-inĩ yao, nĩ ūndū atĩ ndaarĩ na mwanake? Tũhei igai hamwe na andũ a nyũmba ya ithe witū.”

5 Nĩ ūndū ūcio Musa agĩtwarĩra Jehova ūhoro ūcio wao,

6 nake Jehova akĩmwĩra atĩrĩ,

7 “Ūguo airĩtu a Zelofehadĩ maroiga nĩ kĩhooto. Ti-itherũ nĩ wega ūmaheanĩrie igai rĩaŋo na andũ a nyũmba ya ithe wao, o narĩŋo igai rĩa ithe wao ūmahe.

8 “Ĩra andũ a Isiraeli atĩrĩ, ‘Mũndũ angĩkua na ndatige mwana wa kahĩ, mwarĩ nĩaheo igai rĩahe.

9 Angĩgakorwo atarĩ na mũirĩtu-rĩ, heagai ariũ a nyina igai rĩahe.

10 Angĩgakorwo atarĩ na ariũ a nyina-rĩ, heagai ariũ a nyina na ithe igai rĩahe.

11 Angĩkorwo ithe ndaarĩ na ariũ a nyina-rĩ, heagai mũndũ wa mbarĩ yao ūrĩa marĩ a igai rĩahe, nĩguo rĩtuĩke rĩahe. Ūndũ ūcio ūgĩtuĩka watho wa kũrũmagĩrĩrwo nĩ andũ a Isiraeli, o ta ūrĩa Jehova aathire Musa.’”

Joshua Gũcooka Ithenya rĩa Musa

12 Ningĩ Jehova akĩra Musa atĩrĩ, “Ūkĩra wambate kĩrĩma-inĩ gĩkĩ, kũu rĩgongo rwa Abarimu, wĩrorere bũrũri ūrĩa heete andũ a Isiraeli.

13 Warĩkia kũwona, we nĩgũkua o ta ūrĩa Harũni mũrũ wa nyũkwa aakuire, na ūcookanĩrĩrio na andũ anyu,

14 nĩgũkorwo rĩrĩa kĩrĩndĩ kĩanemeire hau maaĩ-inĩ ma Werũ wa Zini, wee na Harũni inyuĩ eerĩ mũtiathĩkĩre watho wakwa, nĩmwagire kũndũĩithia nĩguo muonanie atĩ ndĩ mũtheru mbere ya maitho mao.” (Maaĩ macio nĩ marĩa ma Meriba Kadeshi, Werũ-inĩ wa Zini.)

15 Musa akĩra Jehova atĩrĩ,

16 “Jehova-Ngai wa maroho ma andũ othe, nĩagĩthuure mũndũ atuĩke mũrori wa kĩrĩndĩ gĩkĩ,

17 atwaranage nakĩŋo gĩkĩumagara na gĩkĩinũka, ūrĩa ūrĩgĩtongoragia gĩgĩthĩ na gĩgĩcooka, nĩguo kĩrĩndĩ gĩkĩ kĩa Jehova gĩtigatuĩke ta ng’ondũ itarĩ na mũrĩithi.”

18 Nĩ ūndũ ūcio Jehova akĩra Musa atĩrĩ, “Oya Joshua mũrũ wa Nuni, mũndũ ūrĩ na roho thĩinĩ wake, na ūmũigĩrĩre guoko gwaku.

19 Mũrũgamie mbere ya Eleazaru ūrĩa mũthĩnjĩri-Ngai, na mbere ya kĩũngano gĩothe ūmũtue mũtongoria wao hau mbere yao.

20 Ūmũhe ūhoti ūmwe waku, nĩgeetha kĩrĩndĩ gĩothe kĩa andũ a Isiraeli kĩmwathĩkaĩre.

21 Nake arũgamage mbere ya Eleazaru ūcio mũthĩnjĩri-Ngai, ūrĩa ūrĩmũtuĩragĩria ūhoro na ūndũ wa kũũria Urĩmu mbere ya Jehova. Rĩrĩa aathana, hamwe na kĩrĩndĩ gĩothe kĩa andũ a Isiraeli makoimagara, ningĩ aathana rĩngĩ makainũka.”

22 Musa agĩka o ta ūguo Jehova aamwathĩte. Akĩoya Joshua, na akĩmũrũgamia mbere ya Eleazaru ūrĩa mũthĩnjĩri-Ngai o na mbere ya kĩũngano kũu gĩothe.

23 Ningĩ akĩmũigĩrĩra moko make na akĩmũtua mũtongoria wao o ta ūrĩa Jehova aathĩte Musa.

¹ Jehova akĩra Musa atĩrĩ,

² “He andũ a Isiraeli watho ũyũ, ũmeere atĩrĩ: ‘Menyagĩrĩrai muone atĩ nĩ mwandehere irio cia maruta makwa ma gũcinwo na mwaki ihinda rĩrĩa riagĩrĩre, irĩ mũtararĩko mwega wa kũgenia.’

³ Meere atĩrĩ, ‘Rĩrĩ nĩrĩo iruta rĩa gũcinwo na mwaki rĩrĩa mũrĩrehağĩra Jehova: nĩ tũtũrũme twĩrĩ, o kamwe ka ũkũrũ wa mwaka ũmwe, tũtarĩ na kaũũgũ, rĩtuĩke igongona rĩa kũrutagwo rĩa njino hĩndĩ ciothe o mũthenya.

⁴ Haaragĩriai gatũrũme kamwe rũciinĩ, na karĩa kangĩ hwaĩ-inĩ kũrĩ mairia,

⁵ hamwe na iruta rĩa mũtu gĩcunjĩ gĩa ikũmi kĩa eba ĩmwe* ya mũtu mũhinyu mũno, ũtukanĩtio na gĩcunjĩ gĩa kana kĩa hini ĩmwe† ya maguta mahihitwo kuuma kũrĩ ndamayıũ.

⁶ Rĩu nĩrĩo igongona rĩa njino rĩa hĩndĩ ciothe rĩrĩa rĩaathanirwo Kĩrĩma-inĩ gĩa Sinai, rĩrĩ mũtararĩko mwega, igongona rĩrutĩrwo Jehova rĩa gũcinwo na mwaki.

⁷ Nakĩo kĩndũ gĩa kũnyuuo kĩrĩa kĩrĩrutanağĩrio na igongona rĩu kĩrĩkoragwo kĩrĩ gĩcunjĩ gĩa kana kĩa hini ĩmwe‡ ya ndibei ngagatu harĩ o gatũrũme kamwe. Itagĩrai Jehova iruta rĩu rĩa kũnyuuo handũ-harĩa-haamũre.

⁸ Haragĩriai gatũrũme ga keerĩ hwaĩ-inĩ kũrĩ mairia hamwe na iruta rĩa mũtu o na iruta rĩa kĩndũ gĩa kũnyuuo o ta ũrĩa mũharagĩria rĩa rũciinĩ. Rĩu nĩrĩo igongona rĩa gũcinwo na mwaki rĩrĩ na mũtararĩko mwega wa gũkenia Jehova.

Maruta ma Thabatũ

⁹ “Mũthenya wa thabatũ-rĩ, rutagai iruta rĩa tũtũrũme twĩrĩ, o kamwe ka ũkũrũ wa mwaka ũmwe, tũtarĩ na kaũũgũ, hamwe na kĩndũ kĩa iruta rĩa kũnyuuo, na iruta rĩa mũtu icunjĩ igĩrĩ cia ikũmi cia eba ĩmwe§ ya mũtu mũhinyu mũno ũtukanĩtio na maguta.

¹⁰ Rĩrĩ nĩrĩo igongona rĩa njino rĩa kũrutagwo o mũthenya wothe wa Thabatũ, hamwe na igongona rĩa njino rĩa hĩndĩ ciothe, na iruta rĩa kĩndũ kĩa rĩo gĩa kũnyuuo.

Maruta ma o Mweri

¹¹ “Kĩambĩrĩa kĩa o mweri-rĩ, rutagĩrai Jehova igongona rĩa njino rĩa tũtegwa twĩrĩ na ndũrũme ĩmwe na tũtũrũme mũgwanja o kamwe ka ũkũrũ wa mwaka ũmwe, tuothe tũtarĩ na kaũũgũ.

¹² Harĩ o ndegwa hağĩage na iruta rĩa mũtu icunjĩ ithatũ cia ikũmi cia eba ĩmwe* ya mũtu mũhinyu mũno, ũtukanĩtio na maguta; na harĩ ndũrũme hağĩe iruta rĩa mũtu icunjĩ igĩrĩ cia ikũmi cia eba ĩmwe† ya mũtu mũhinyu mũno ũtukanĩtio na maguta;

¹³ na harĩ o gatũrũme hağĩage na iruta rĩa mũtu gĩcunjĩ gĩa ikũmi kĩa eba ĩmwe‡ ya mũtu mũhinyu mũno ũtukanĩtio na maguta. Rĩrĩ nĩ igongona rĩa njino, rĩrĩ na mũtararĩko mwega, rĩrutĩrwo Jehova na ũndũ wa gũcinwo na mwaki.

¹⁴ Harĩ o ndegwa nĩ harĩkoragwo na iruta rĩa kũnyuuo rĩa nuthu ya hini ĩmwe§ ya ndibei; na harĩ ndũrũme, nĩ gĩcunjĩ gĩa ithatũ kĩa hini ĩmwe;* na harĩ o gatũrũme, nĩ gĩcunjĩ kĩa inya kĩa hini ĩmwe.† Rĩu nĩrĩo

* 28:5 nĩ ta kilo 2 † 28:5 nĩ ta lita 1 ‡ 28:7 nĩ ta lita 4 § 28:9 nĩ ta kilo inya na nuthu (4:5)

* 28:12 nĩ ta kilo ithathatũ na nuthu (6:5) † 28:12 nĩ ta kilo inya na nuthu (4:5) ‡ 28:13 nĩ ta kilo 2 § 28:14 nĩ ta lita 2 * 28:14 nĩ ta lita ĩmwe na robo (1.25) † 28:14 nĩ ta lita 1

igongona rĩa njino rĩa o mweri rĩrĩa rĩrĩrutagwo o karũgamo ka mweri, mwaka wothe.

¹⁵ Hamwe na igongona rĩa njino rĩu rĩa hĩndĩ ciothe na kĩndũ kĩa rĩo gĩa kũnyuuo, Jehova nĩarĩrutagĩrwo thenge ĩmwe ĩrĩ ya igongona rĩa kũhoroheria mehia.

Bathaka

¹⁶ “ Mũthenya wa ikũmi na ĩna wa mweri wa mbere nĩrĩo mũrĩkoragwo na Bathaka ya Jehova.

¹⁷ Mũthenya wa ikũmi na ĩtano wa mweri ũcio nĩguo mũrĩgĩaga na gĩathĩ; mũthenya mũgwanja mũrĩage mĩgate ĩtarĩ mũkĩre ndawa ya kũmbia.

¹⁸ Mũthenya wa mbere mũgĩage na kĩũngano kĩa mũre na mũtikarutage wĩra wa ndũire.

¹⁹ Rehagĩrai Jehova iruta rĩa gũcinwo na mwaki, igongona rĩa njino rĩa tũtegwa twĩrĩ, na ndũrũme ĩmwe na tũtũrũme mũgwanja o kamwe ka ũkũrũ wa mwaka ũmwe, ciothe ĩtarĩ na kaũũgũ.

²⁰ Harĩ o ndegwa ĩmwe haaragĩrai iruta rĩa mũtu gĩcunjĩ gĩa ithatũ gĩa ikũmi kĩa eba ĩmwe[‡] ya mũtu mũhinyu mũno ũtukaniĩtio na maguta; harĩ ndũrũme gĩcunjĩ kĩa igĩrĩ gĩa ikũmi;§

²¹ na harĩ o gatũrũme gĩcunjĩ kĩmwe gĩa ikũmi.*

²² Na mũrutage thenge ĩmwe ĩrĩ igongona rĩa kũmũhoroheria mehia.

²³ Haaragĩrai icio hamwe na maruta ma rũciini ma njino marĩa ma hĩndĩ ciothe.

²⁴ ũguo nĩguo mũrĩharagĩria irio cia gũcinwo na mwaki o mũthenya matukũ mũgwanja nĩguo ĩtuĩke mũtararĩko mwega wa gũkenia Jehova; rĩrĩharagĩrio hamwe na igongona rĩa njino rĩa hĩndĩ ciothe na iruta rĩa rĩarĩo rĩa kũnyuuo.

²⁵ Mũthenya wa mũgwanja mũgĩage na kĩũngano kĩa mũre, na mũtikarutage wĩra wa ndũire.

Gĩathĩ gĩa Ciumia

²⁶ “ Mũthenya wa kũruta maciaro ma mbere, rĩrĩa mũreha gĩra Jehova maruta ma ngano ya mũgethano hĩndĩ ya Gĩathĩ gĩa Ciumia-rĩ, giagai na kĩũngano kĩa mũre, na mũtikarutage wĩra wa ndũire.

²⁷ Rehagai igongona rĩa njino rĩa tũtegwa twĩrĩ, na ndũrũme ĩmwe, na tũtũrũme mũgwanja o kamwe ka ũkũrũ wa mwaka ũmwe, rĩtuĩke mũtararĩko mwega wa gũkenia Jehova.

²⁸ Na harĩ o ndegwa hakorwo na iruta rĩa mũtu rĩa icunjĩ ithatũ cia ikũmi cia eba ĩmwe[†] ya mũtu mũhinyu mũno ũtukaniĩtio na maguta; nayo ndũrũme ĩrutanĩrio na icunjĩ igĩrĩ cia ikũmi,‡

²⁹ na gĩcunjĩ kĩmwe gĩa ikũmi§ kĩrutagwo harĩ o gatũrũme ga tũu mũgwanja.

³⁰ Mũcirutanĩrie na thenge ĩmwe ya kũmũhoroheria mehia.

³¹ Haaragĩrai icio hamwe na indo ciacio cia kũnyuuo, hamwe na igongona rĩa njino rĩa hĩndĩ ciothe na maruta marĩo ma mũtu. Na mũmenyagĩrĩre nyamũ icio ĩtikanakorwo na kaũũgũ.

‡ 28:20 nĩ ta kilo ithathatũ na nuthu (6.5) § 28:20 nĩ ta kilo inya na nuthu (4.5) * 28:21 nĩ ta kilo ithathatũ na nuthu (6.5) † 28:28 nĩ ta kilo ithathatũ na nuthu (6.5) ‡ 28:28 nĩ ta kilo inya na nuthu (4.5) § 28:29 nĩ ta kilo 2

29

Gĩathĩ gĩa Tũrumbeta

1 “ Mũthenya wa mberi wa mweri wa mũgwanja, gĩagai na kũngano kĩamũre na mũtikarute wĩra wa ndũire. Nĩ mũthenya wanyu wa kũhuhaga tũrumbeta.

2 Haaragĩriai igongona rĩa njino, rĩa gategwa kamwe na ndũrũme ĩmwe na tũtũrũme mũgwanja o kamwe ka ũkũrũ wa mwaka ũmwe, ciothe itarĩ na kaũũgũ, irĩ ta mũtararĩko mwega wa gũkenia Jehova.

3 Na harĩ o ndegwa ĩyo hakorwo na iruta rĩa mũtu icunjĩ ithatũ cia ikũmi cia eba ĩmwe* ya mũtu mũhinyu mũno ũtukanĩtio na maguta; nayo ndũrũme ĩrutanĩrio na icunjĩ igĩrĩ cia ikũmi;†

4 na o gĩcunjĩ kĩmwe gĩa ikũmi‡ kĩrutagwo harĩ o gatũrũme ga tũu mũgwanja.

5 Mũcirutanĩrie na thenge ĩmwe ĩrĩ igongona rĩa kũmũhoroheria mehia.

6 Icio nĩ cia kuongererwo harĩ magongona ma njino ma o mweri, na ma o mũthenya, hamwe na maruta macio ma mũtu na ma indo cia kũnyuuo o ta ũria ũtuĩtwo. Macio nĩ maruta marutĩrwo Jehova macinĩtwo na mwaki, marĩ na mũtararĩko wa kũnunga wega.

Mũthenya wa Kũhoroheria Mehia

7 “ Mũthenya wa ikũmi wa mweri ũyũ wa mũgwanja, gĩagai na kũngano gĩtheru. No nginya mwĩimage ĩrio na mũtikarute wĩra.

8 Rehagai igongona rĩa njino rĩna mũtararĩko mwega wa gũkenia Jehova rĩa gategwa kamwe na ndũrũme ĩmwe, na tũtũrũme mũgwanja o kamwe ka ũkũrũ wa mwaka ũmwe, ciothe itarĩ na kaũũgũ.

9 Hamwe na ndegwa ĩyo haragĩriai iruta rĩa mũtu icunjĩ ithatũ cia ikũmi cia eba ĩmwe§ ya mũtu mũhinyu mũno ũtukanĩtio na maguta; nayo ndũrũme ĩrutanĩrio na icunjĩ igĩrĩ cia ikũmi;*

10 na gĩcunjĩ kĩmwe gĩa ikũmi† kĩrutagwo harĩ o gatũrũme ga tũu mũgwanja.

11 Mũcirutanĩrie na thenge ĩmwe ĩrĩ igongona rĩa kũhoroheria mehia, yongererwo harĩ igongona rĩa horohio, na igongona rĩa njino rĩa hĩndĩ ciothe, hamwe na iruta rĩa mũtu, na maruta mao ma kũnyuuo.

Gĩathĩ gĩa Ithũnũ

12 “ Mũthenya wa ikũmi na ĩtano mweri wa mũgwanja, gĩagai na kũngano kĩamũre na mũtikarute wĩra wa ndũire. Kũngũirai Jehova na gĩathĩ mũthenya mũgwanja.

13 Rehagai maruta ma gũcinwo na mwaki marĩ na mũtararĩko mwega wa gũkenia Jehova, igongona rĩa njino rĩa tũtegwa ikũmi na tũtatũ, na ndũrũme igĩrĩ, na tũtũrũme ikũmi na tũna o kamwe ka ũkũrũ wa mwaka ũmwe, ciothe itarĩ na kaũũgũ.

14 Harĩ o ndegwa icio ikũmi na ithatũ-rĩ, haragĩriai iruta rĩa mũtu icunjĩ ithatũ cia ikũmi cia eba ĩmwe‡ ya mũtu mũhinyu mũno ũtukanĩtio na maguta; harĩ o ndũrũme ĩmwe ya icio igĩrĩ, ĩrutanĩrio na icunjĩ igĩrĩ cia ikũmi;§

* 29:3 nĩ ta kilo ithathatũ na nuthu (6.5) † 29:3 nĩ ta kilo inya na nuthu (4.5) ‡ 29:4 nĩ ta kilo

2 § 29:9 nĩ ta kilo ithathatũ na nuthu (6.5) * 29:9 nĩ ta kilo inya na nuthu (4.5) † 29:10 nĩ

ta kilo 2 ‡ 29:14 nĩ ta kilo ithathatũ na nuthu (6.5) § 29:14 nĩ ta kilo inya na nuthu (4.5)

15 na gĩcunjĩ kĩmwe gĩa ikũmi* kĩrutagwo harĩ o gatũrũme ga tũu ikũmi na tũna.

16 Mũcirutanĩrie na thenge ĩmwe ĩrĩ igongona rĩa kũhoroherio mehia, yongererwo harĩ igongona rĩa njino rĩa hĩndĩ ciothe, hamwe na iruta rĩa mũtu na iruta rĩa kũnyuuo.

17 “ Mũthenya wa keerĩ, haaragĩriai tũtegwa ikũmi na twĩrĩ, na ndũrũme igĩrĩ, na tũtũrũme ikũmi na tũna o kamwe ka ũkũrũ wa mwaka ũmwe, ciothe itarĩ na kaũũgũ.

18 Hamwe na ndegwa na ndũrũme, na tũtũrũme tũu, haaragĩriai maruta macio ma mũtu na maruta ma kũnyuuo kũringana na mũigana ũria ũtuĩtwo.

19 Mũcirutanĩrie na thenge ĩmwe ĩrĩ igongona rĩa kũhoroherio mehia, yongererwo harĩ igongona rĩa njino rĩa hĩndĩ ciothe, hamwe na iruta rĩa mũtu na iruta rĩa kũnyuuo.

20 “ Mũthenya wa gatatũ-rĩ, haaragĩriai ndegwa ikũmi na ĩmwe, na ndũrũme igĩrĩ, na tũtũrũme ikũmi na tũna o kamwe ka ũkũrũ wa mwaka ũmwe, ciothe itarĩ na kaũũgũ.

21 Hamwe na ndegwa, na ndũrũme, na tũtũrũme tũu, mũhaaragĩriei maruta macio ma mũtu, na maruta ma kũnyuuo kũringana na mũigana ũria ũtuĩtwo.

22 Mũcirutanĩrie na thenge ĩmwe ĩrĩ igongona rĩa kũhoroherio mehia, yongererwo harĩ igongona rĩa njino rĩa hĩndĩ ciothe, hamwe na iruta rĩa mũtu na iruta rĩa kũnyuuo.

23 “ Mũthenya wa kana-rĩ, haaragĩriai ndegwa ikũmi, na ndũrũme igĩrĩ, na tũtũrũme ikũmi na tũna o kamwe ka ũkũrũ wa mwaka ũmwe, ciothe itarĩ na kaũũgũ.

24 Hamwe na ndegwa, na ndũrũme, na tũtũrũme tũu, haaragĩriai maruta macio ma mũtu na maruta ma kũnyuuo kũringana na mũigana ũria ũtuĩtwo.

25 Mũcirutanĩrie na thenge ĩmwe ĩrĩ igongona rĩa kũhoroherio mehia, yongererwo harĩ igongona rĩa njino rĩa hĩndĩ ciothe, hamwe na iruta rĩa mũtu na iruta rĩa kũnyuuo.

26 “ Mũthenya wa gatano, haaragĩriai ndegwa kenda, na ndũrũme igĩrĩ, na tũtũrũme ikũmi na tũna o kamwe ka ũkũrũ wa mwaka ũmwe, ciothe itarĩ na kaũũgũ.

27 Hamwe na ndegwa na ndũrũme, na tũtũrũme tũu, haaragĩriai maruta macio ma mũtu na maruta ma kũnyuuo kũringana na mũigana ũria ũtuĩtwo.

28 Mũcirutanĩrie na thenge ĩmwe ĩrĩ igongona rĩa kũhoroherio mehia, yongererwo harĩ igongona rĩa njino rĩa hĩndĩ ciothe, hamwe na iruta rĩa kũnyuuo.

29 “ Mũthenya wa gatandatũ-rĩ, haaragĩriai ndegwa inyanya, na ndũrũme igĩrĩ, na tũtũrũme ikũmi na tũna o kamwe ka ũkũrũ wa mwaka ũmwe, ciothe itarĩ na kaũũgũ.

30 Hamwe na ndegwa, na ndũrũme, na tũtũrũme tũu, haaragĩriai maruta macio ma mũtu na maruta ma kũnyuuo kũringana na mũigana ũria ũtuĩtwo.

31 Mũcirutanĩrie na thenge ĩmwe ĩrĩ igongona rĩa kũhoroherio mehia, yongererwo harĩ igongona rĩa njino rĩa hĩndĩ ciothe, hamwe na iruta rĩa mũtu na iruta rĩa kũnyuuo.

* 29:15 nĩ ta kilo 2

32 “Mūthenya wa mūgwanja, haaragīriai ndegwa mūgwanja, na ndūrūme igīri, na tūtūrūme ikūmi na tūna o kamwe ka ūkūrū wa mwaka ūmwe, ciothe itarī na kaūgū.

33 Hamwe na ndegwa, na ndūrūme, na tūtūrūme tūu, haaragīriai maruta macio ma mūtu na maruta ma kūnyuuo kūringana na mūigana ūrīa ūtuītwo.

34 Mūcirutanīrie na thenge īmwe īrī igongona rīa kūhoroherio mehia, yongererwo harī igongona rīa njino rīa hīndī ciothe, hamwe na iruta rīa mūtu na iruta rīa kūnyuuo.

35 “Mūthenya wa kanana-rī, gāgai na kīūngano na mūtīkarute wīra wa ndūire.

36 Rehagai iruta rīa gūcinwo na mwaki rīrī mūtārārīko mwega wa gūkenia Jehova, igongona rīa njino rīa ndegwa īmwe, na ndūrūme īmwe, na tūtūrūme mūgwanja o kamwe ka ūkūrū wa mwaka ūmwe, ciothe itarī na kaūgū.

37 Hamwe na ndegwa, na ndūrūme, na tūtūrūme tūu, haaragīriai maruta macio ma mūtu na maruta ma kūnyuuo kūringana na mūigana ūrīa ūtuītwo.

38 Mūcirutanīrie na thenge īmwe īrī igongona rīa kūhoroherio mehia, yongererwo harī igongona rīa njino rīa hīndī ciothe, hamwe na iruta rīa mūtu na iruta rīa kūnyuuo.

39 “Hamwe na mwīhītwa na maruta manyu ma kwīyendera-rī, haaragīriai indo icio nī ūndū wa Jehova ciathī-inī cianyu iria ciathanītwo: na nīcio maruta manyu ma njino, na maruta ma mūtu, na maruta ma kūnyuuo, na maruta ma ūiguano.”

40 Musa akīira andū a Isiraēli maūndū marīa mothe Jehova aamwathīte.

30

Mūhītwa

1 Musa akīira atongoria a mīhīrīga ya Isiraēli atīrī: “Ūū nīguo Jehova aathanīte:

2 Rīrīa mūndū angīhīta mwīhītwa harī Jehova kana ehīte mwīhītwa wa kwīngā mūhingo na ūndū wa kīranīro, ndakanericūkwo, na no nginya eke maūndū marīa mothe ehītīte.

3 “Rīrīa mūirītu ūrī gwa ithe mūciī angīhīta mwīhītwa kūrī Jehova, kana ehinge na mūhingo na ūndū wa kīranīro,

4 nake ithe aigue ūhoro wa mwīhītwa ūcio wake, kana kīranīro kīu, no aage kūmwīra ūndū hīndī īyo, mūhītwa yake yothe, na kīranīro kīrīa gīothe ehingīte nakīo we mwene, nīgatūūra.

5 No ithe angīmūkaania aigua ūhoro wa mūhītwa īyo, hatīrī o na kīmwe kīa mūhītwa īyo yake, kana ciiranīro icio ehingīte nacio we mwene, igatūūra; nake Jehova nīakamūrekera nī ūndū ithe nīamūgirītīe eke ūndū ūcio.

6 “No angīhika arīkītīe kwīhīta, kana thuutha wa kwīranīra ūndū na kanua gake ateciirītīe ūhoro wa kīranīro kīu ehingīte nakīo,

7 nake mūthuuriwe aigue ūhoro ūcio na aage kūmwīra ūndū, hīndī īyo mūhītwa yake kana ciiranīro icio ehingīte nacio we mwene nīgatūūra.

8 No mūthuuriwe angīmūkaania rīrīa aigua ūhoro wa mūhītwa īyo, nīakeheria mwīhītwa ūcio ūmuohete, kana kīranīro kīrīa ehingīte nakīo we mwene ateciirītīe, nake Jehova nīakamūrekera.

9 “Mwīhītwa o wothe kana ūndū ūrīa mūtumia wa ndigwa kana mūtumia ūrīa ūtiganīte na mūthuuriwe angīkorwo ehītīte nīatūūre aūrūmītīe.

10 “Mūtumia ūrī na mūthuuriwe angīhīta kana ehinge we mwene na kīranīro kīa mwīhīta,

11 nake mūthuuriwe aigue ūhoru ūcio, no aage kūmwīra ūndū kana aage kūmūgīria, hīndī ūyo mūhīta yake yothe, kana cīranīro iria ehingīte nacio we mwene, nīgatūūra.

12 No mūthuuriwe angīregana na ūhoru ūcio hīndī ūyo aūigua-rī, hatirī o na kīmwe kīa mūhīta kana cīranīro iria ciūmīte kanua gake igaatūūra. Mūthuuriwe nīareganīte nacio, nake Jehova nīakamūrekera.

13 Mūthuuriwe no etīkīre kana aregane na mwīhīta o wothe ūria angīhīta kana kīranīro kīrīa eranīire na mwīhīta gīa kwīrega we mwene.

14 No mūthuuriwe angīaga kūmwīra ūndū igūrū rīa ūhoru ūcio mūthenya o mūthenya, nīetīkīrīte mūhīta yake kana cīranīro iria imuohete. Nīetīkīrīte maūndū macio nī ūndū wa kwaga kūmwīra ūndū rīrīa aigua ūhoru ūcio.

15 No angīrega maūndū macio thuutha hanini, aarīkia kūmaigua, nīwe ūngīcookererwo nī mahītia ma mūtumia wake.”

16 Macio nīmo mawatho marīa Jehova aaheire Musa makonī mūndū na mūtumia wake, na makonī ithe na mwarī ūria ūrī gwake mūciī.

31

Kwīrīhīria harī Amidiani

1 Nake Jehova akīra Musa atīrī:

2 “Rīhīria andū a Isiraeli harī andū a Midiani. Na thuutha ūcio nīūgūcooka ūkue.”

3 Nī ūndū ūcio Musa akīra andū acio atīrī, “Andū amwe anyu nīmeohe indo ciao cia mbaara mathīi makahūūrane na andū a Midiani nīguo marīhīrie Jehova kūrī o.

4 Tūmai andū 1,000 kuuma kūrī o mūhīrīga wa Isiraeli mbaara-inī.”

5 Nī ūndū ūcio andū 12,000 meeohete indo cia mbaara, o 1,000 kuuma kūrī o mūhīrīga, makīneanwo kuuma mīhīrīga ya Isiraeli.

6 Musa akīmatūma mbaara-inī, o 1,000 kuuma harī o mūhīrīga, marī hamwe na Finehasi mūrū wa Eleazaru ūria mūthīnjīri-Ngai, ūria wakuuire indo cia handū-harīa-haamūre, o na tūrumbeta twa kūhuhwo.

7 Nao makīhūūrana na andū a Midiani o ta ūria Jehova aathīte Musa, na makūrīaga arūme othe.

8 Gatagatī ka arīa mooragire nī Evi, na Rekemu, na Zuru, na Huri, na Reba, athamaki arīa atano a Midiani. O na ningī nīmooragire Balamu mūrū wa Beori na rūhiū rwa njora.

9 Nao andū a Isiraeli magītaha andū-a-nja a Midiani na ciana, na magīkuua ndūūro ciothe cia andū a Midiani cia ng’ombe na cia mbūrī, na magītaha indo iria ingī ciothe.

10 Magīcina matūūra mothe kūrīa andū a Midiani maatūūrīte, o ūndū ūmwe na kambī ciao.

11 Magīkuua indo ciothe iria maatahīte na iria maatunyanīte hamwe na andū na nyamū,

12 na magītawara andū arīa matahītwa na indo icio maatunyanīte, na iria maatahīte kūrī Musa na kūrī Eleazaru ūria mūthīnjīri-Ngai na kūrī kīngano kīa andū a Isiraeli kūu kambī yarī werū-inī wa Moabi, hūgūrūrū-inī cia Rūūi rwa Jorodani mūrīmo wa Jeriko.

13 Musa, na Eleazaru ūria mūthīnjīri-Ngai na atongoria othe a kīrīndī magītīi kūmatūnga nja ya kambī.

14 Musa akīrakarīra anene a mbūtū icio cia ita na atongoria a mbūtū cia o ngiri, ngiri, na atongoria a mbūtū cia o igana, igana, arīa moimīte mbaara-inī.

15 Akīmooria atīrī, “Kaī mwītīkīrītīe andū a nja othe matūūre muoyo?”

16 Acio nīo maarūmīrīre mataaro ma Balamu, na nīo maatūmire andū a Isiraēli matirike Jehova ūhorō-inī ūrīa wekīkire kūu Peori, naguo ūndū ūcio ūkīrehithīria andū a Jehova mūthiro.

17 Nī ūndū ūcio, ūragai tūhī tuothe. Na ningī mūūrage mūndū-wa-nja wothē ūrī wakoma na mūndū mūrūme,

18 no mwīhonokerie mūrītu o wothē ūrīa ūtarī wakoma na mūndū mūrūme.

19 “Inyuothe arīa mūūrāgīte mūndū o wothē kana mūkahutia mūndū o wothē mūūrage no nginya mūikare nja ya kambī mīthenya mūgwanja. Mūthenya wa itatū na wa mūgwanja, no nginya mwītherie inyūī ene na arīa mūtahīte.

20 Therīaī nguo ciothe, o ūndū ūmwe na kīndū gīothe gīthondeketwo na rūūa, kana guoya wa mbūri kana mbaū.”

21 Ningī Eleazaru ūrīa mūthīnjīri-Ngai akīra thigari iria ciathiite mbaara-inī atīrī, “Watho ūrīa Jehova aaheire Musa uugīte atīrī:

22 Thahabu, na betha, na gīcango, na kīgera, na ibati, na rūbūūa

23 na kīndū o gīothe kīngīhota gwītiiria mwaki, no nginya kīhītūkagīrio mwaki-inī nīgeetha gīthirwo nī thaahu. No rīrī, no nginya gīcooke gītherio na maaī marīa ma kūniina thaahu. Nakīo kīndū gīothe gītangūtīiria mwaki no nginya kīhītūkīrio maaī-inī macio.

24 Mūthenya wa mūgwanja-rī, thambīaī nguo cianyu na inyūī nī mūgaathirwo nī thaahu. Thuutha ūcio no mūtoonye kambī.”

Kūgayania Indo iria Ndahe

25 Nake Jehova akīra Musa atīrī,

26 “Wee na Eleazaru ūrīa mūthīnjīri-Ngai na atongoria a nyūmba cia kīrīndī gīkī no nginya mūtare andū othe na nyamū iria ciatahīrwo.

27 Gayaniaī indo cia iria ndahe gatagatī ga thigari iria ciathiite mbaara-inī na kīrīndī kīrīa kīngī.

28 Kuuma kūrī thigari iria ciarūire mbaara, rutai gīcunjī kīa Jehova, kīndū kīmwe thīnī wa indo magana matano, marī andū, kana ng’ombe, kana ndigiri, kana ng’ondu, o na kana mbūri.

29 Oya gīcunjī gīkī kuuma harī nuthu ya igai rīao mūkīnengere Eleazaru ūrīa mūthīnjīri-Ngai kīrī gīcunjī kīa Jehova.

30 Kuuma kūrī nuthu ya gīcunjī kīa andū a Isiraēli, thuura kīndū kīmwe kuuma harī o gīkundi kīa mīrongo itano, kīrī kīa andū, kana ng’ombe, kana ndigiri, kana ng’ondu, kana mbūri o na kana nyamū ingī. Cinengere Alawīi arīa wīra wao ūrī kūmenyerera Hema-īrīa-Nyamūre ya Jehova.”

31 Nī ūndū ūcio Musa na Eleazaru ūrīa mūthīnjīri-Ngai magūika o ta ūrīa Jehova aathīte Musa.

32 Indo cia gūtahwo cia iria ciatigarīte kuuma kūrī indo iria ciatunyanītwo nī thigari ciarī ng’ondu 675,000,

33 na ng’ombe 72,000,

34 na ndigiri 61,000

35 na andū-a-nja 32,000 arīa mataakomete na mūndū mūrūme.

36 Nuthu ya igai rīa andū arīa maarūite mbaara-inī ciarī:

ng’ondu 337,500,

- 37 na kuuma harĩ icio Jehova akĩrutĩrwo ng'onde 675;
 38 nacio ng'ombe ciarĩ 36,000 na kuuma harĩ icio Jehova akĩrutĩrwo ng'ombe 72;
 39 nacio ndigiri ciarĩ 30,500, na kuuma harĩ icio Jehova akĩrutĩrwo ndigiri 61;
 40 andũ maarĩ 16,000, na kuuma kũrĩ o Jehova akĩrutĩrwo andũ 32.

41 Musa akĩnengera Eleazaru ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai gĩcunji kĩa Jehova, o ta ũrĩa Jehova aathite Musa.

42 Nuthu ĩrĩa yarĩ ya andũ a Isiraeli, ĩrĩa Musa aamũranĩtie na arĩa maathĩite mbaara-inĩ,

43 nuthu ĩrĩa yaheirwo kĩrĩndĩ ciarĩ ng'onde 337,500,

44 nacio ng'ombe ciarĩ 36,000,

45 nacio ndigiri ciarĩ 30,500,

46 nao andũ maarĩ 16,000.

47 Kuuma kũrĩ nuthu ĩrĩa yaheirwo andũ a Isiraeli, Musa agĩthuura mũndũ ũmwe kuuma kũrĩ andũ mĩrongo ĩtano, na nyamũ ĩmwe kuuma kũrĩ nyamũ mĩrongo ĩtano, o ta ũrĩa Jehova aamwathite, na agĩcihe Alawii arĩa wĩra wao warĩ kũmenyerera Hema-ĩrĩa-Nyamũre ya Jehova.

48 Ningĩ anene arĩa matongoragia mbũtũ cia ita, acio maathaga ikundi cia o ngiri ngiri, na ikundi cia o igana igana, magĩthĩ harĩ Musa,

49 nao makĩmwĩra atĩrĩ, “Ndungata ciaku nĩitarĩte thigari iria twathaga na hatĩrĩ o na ũmwe ũtarĩ ho.

50 Nĩ ũndũ ũcio nĩtwarehe indo ici cia thahabu ituĩke iruta riitũ kũrĩ Jehova iria o ũmwe witũ egwathĩre, nacio nĩ icũhĩ cia moko na bangiri cia moko, na icũhĩ cia ciara, na cia matũ, na mĩgathĩ ya ngingo, nĩguo twĩhoroherie mbere ya Jehova.”

51 Musa na Eleazaru ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai makĩamũkĩra thahabu ĩyo kuuma kũrĩ o, indo icio ciothe ciaturĩtwo wega.

52 Thahabu yothe ĩrĩa yoimire kũrĩ anene a ikundi cia o ngiri, ngiri na anene a ikundi cia o igana, igana ĩrĩa Musa na Eleazaru maatwarĩire Jehova kĩrĩ kĩheo, yarĩ ya ũritũ wa cekerĩ 16,750.*

53 O mũthigari nĩetahĩire indo ciake.

54 Musa na Eleazaru ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai makĩamũkĩra thahabu ĩyo kuuma kũrĩ anene a ikundi cia o ngiri, ngiri na anene a ikundi cia o igana, igana magĩcirehe Hema-inĩ ya Gũtũnganwo ituĩke kĩririkania harĩ andũ a Isiraeli mbere ya Jehova.

32

Mĩhĩrĩga ya Mũrĩmo wa Jorodani

1 Na rĩrĩ, andũ a mĩhĩrĩga ya Rubeni na Gadi, arĩa maarĩ na ndũuru nene cia ng'ombe na cia mbũrĩ, nĩmoonire atĩ mabũrũri ma Jazeri na Gileadi maarĩ mega na mahiũ mao.

2 Nĩ ũndũ ũcio magĩthĩ kũrĩ Musa na Eleazaru ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai, o na kũrĩ atongoria a kĩrĩndĩ, makiuga atĩrĩ,

3 “Atarothu, na Diboni, na Jazeri, na Nimura, na Heshiboni, na Eleale, na Sebamu, na Nebo, o na Beoni,

4 bũrũri ũyũ Jehova aatooririe andũ akuo mbere ya andũ a Isiraeli, nĩ kũndũ kwega kwa mahiũ, na ithuĩ ndungata ciaku tũrĩ na mahiũ.”

* 31:52 nĩ ta kilo 190

⁵ Makiuga atĩrĩ, “Angĩkorwo nĩtwĩtikĩrĩkĩte harĩ inyuĩ-rĩ, rekei bũrũri ũyũ ũheo ndungata cianyu ũtuĩke witũ. Mũtigatũme tũringe Rũũ rwa Jorodani.”

⁶ Musa akĩũria andũ a Gadi na a Rubeni atĩrĩ, “Andũ anyu no mathiĩ ita-inĩ mamũtuge mũikarĩte gũkũ?”

⁷ Nĩ kĩ gĩgũtũma mũũrage ngoro cia andũ a Isiraeli nĩguo matikaringe rũũ matoonye bũrũri ũria Jehova amaheete?

⁸ Ũguo noguo maithe manyu meekire hĩndĩ ĩrĩa ndaamarekirie kuuma Kadeshi-Barinea mathiĩ magathigaane bũrũri ũcio.

⁹ Thuutha wa kwambata, magĩkinya kĩanda kĩa Eshikoli na makĩĩrorera bũrũri ũcio-rĩ, nĩmatũmire andũ a Isiraeli makue ngoro makĩaga gũtoonya bũrũri ũria Jehova amaheete.

¹⁰ Jehova agĩcinwo nĩ marakara mũthenya ũcio, akĩĩhĩta na mwĩhĩtwa ũyũ:

¹¹ ‘Nĩ ũndũ nĩmagĩte kũnũmĩrĩra na ngoro ciao kũna, hatĩrĩ mũndũ o na ũmwe wa ũkũrũ wa mĩaka mĩrongo ĩrĩ na makĩria wa arĩa moimire bũrũri wa Misiri ũkoona bũrũri ũria nderĩire Iburahĩmu na Isaaka, o na Jakubu na mwĩhĩtwa,

¹² gũtirĩ o na ũmwe tĩga Kalebu mũrũ wa Jefune, ũria Mũkenizi,* na Joshua mũrũ wa Nuni, nĩ ũndũ nĩmarũmĩrĩre Jehova na ngoro ciao kũna.’

¹³ Jehova agĩcinwo nĩ marakara nĩ ũndũ wa Isiraeli, nake agĩtũma morũũre werũ-inĩ mĩaka mĩrongo ĩna, o nginya rĩrĩa rũciaro rũu ruothe rwehĩtie maithe-inĩ make rwathĩire.

¹⁴ “Na rĩrĩ, mũrĩ haha inyuĩ, inyuĩ rũciaro rũrũ rwa ehia, mũcookete ithenya rĩa maithe manyu nĩguo mũtũme Jehova akĩrĩrĩre kũrakarĩra Isiraeli.

¹⁵ Mũngĩgarũrũka mũtĩge kũmũrũmĩrĩra-rĩ, nake Jehova nĩegũtiganĩria andũ aya othe gũkũ werũ-inĩ ringĩ, na inyuĩ mũtuĩke gĩtũmi gĩa kũmaniinithia.”

¹⁶ Nao magĩthĩ kũrĩ Musa makĩmwĩra atĩrĩ, “Ithuĩ tũkwenda gwakĩra ũhiũ witũ ciugũ gũkũ, na twakĩre andũ-a-nja aitũ na ciana matũũra manene.

¹⁷ No rĩrĩ, nĩtwĩhaarĩire kuoya indo ciitũ cia mbaara na tũthĩ mbere ya andũ a Isiraeli nginya tũmakinyie kwao. Hĩndĩ ĩyo, andũ-a-nja aitũ na ciana maikarage matũũra manene mairĩgĩre na hinya, nĩgeetha magĩtũrwo kuuma kũrĩ atũũri a bũrũri ũyũ.

¹⁸ Tũtigacooka mĩciĩ iitũ o nginya hĩndĩ ĩrĩa Mũisiraeli o wothe akaamũkĩra igai rĩake.

¹⁹ Ithuĩ tũtikaamũkĩra igai hamwe nao mũrĩmo ũria ũngĩ wa Jorodani, nĩ ũndũ igai riitũ tũrĩ narĩo mwena wa irathĩro wa Rũũ rwa Jorodani.”

²⁰ Nake Musa akĩmeera atĩrĩ, “Mũngĩka ũguo-rĩ, na mwĩohe indo cianyu cia mbaara mbere ya Jehova nĩguo mũkarũe,

²¹ na inyuothe mũngĩthĩ mwĩohete indo cia mbaara, mũringe Rũũ rwa Jorodani mũrĩ mbere ya Jehova o nginya rĩrĩa akaingata thũ ciake ciime mbere yake,

²² hĩndĩ ĩrĩa bũrũri ũcio ũgaakorwo ũtooretio mbere ya Jehova, hĩndĩ ĩyo no mũcooke mĩciĩ yanyu na muohorwo kuuma kĩĩranĩro kĩa nyũ kũrĩ Jehova o na kũrĩ Isiraeli. Naguo bũrũri ũyũ nĩũgatuĩka wanyu maithe-inĩ ma Jehova.

* **32:12** Kũringana na ũhoro ũria wandĩkĩtuo Kĩambĩrĩria 15:19; na 36:11, Akenizi o nao maarĩ Akaanani, no maarĩ njiaro cia Esaũ.

23 “No mūngīkaaga gwīka ūguo, nīmūkehīria Jehova; na mūmenye na ma aī mehia manyu nīmakamūcookerera.

24 Akīrai andū-a-nja anyu na ciana matūūra manene na ciugū cia ndūuru cianyu, no hingiai ūguo mweranīra.”

25 Andū a Gadi na a Rubeni makīra Musa atīrī, “Ithuī ndungata ciaku nītūgwīka o ta ūguo mwathi witū aathana.

26 Ciana ciitū na atumia aitū megūikara gūkū matūūra-inī manene ma Gileadi, ūndū ūmwe na ndūuru ciitū cia mbūri na cia ng’ombe.

27 No ithuī ndungata ciaku-rī, o mūdū eyohete indo ciake cia mbaara, nītūkuringa mūrīmo ūūrīa tūkarūe tūrī mbere ya Jehova, o ta ūguo mwathi witū oiga.”

28 Nake Musa akīruta watho nī ūndū wao, akīarīria Eleazaru ūrīa mūthīnjīri-Ngai, na Joshua mūrū wa Nuni, na atongoria a nyūmba cia mīhīrīga ya andū a Isiraeli,

29 akīmeera atīrī, “Angīkorwo andū a Gadi na a Rubeni nīmekūringa Jorodani, o mūdū wao eyohete indo cia mbaara, marī hamwe na inyuī marī mbere ya Jehova-rī, hīndī irīa būrūri ūcio ūgatoorio mbere yanyu, nīmūkamahe būrūri wa Gileadi ūtuīke wao.

30 No mangīaga kūringa hamwe na inyuī meeohete indo ciao cia mbaara, no nginya metīkire igai rīao hamwe na inyuī būrūri wa Kaanani.”

31 Andū a Gadi na a Rubeni makīmūcookeria atīrī, “Ndungata ciaku nī igwīka o ta ūguo Jehova oigīte.

32 Nītūkuringa tūrī mbere ya Jehova tūtoonye būrūri wa Kaanani twīohete indo cia mbaara, no kūdū kūrīa ithuī tūkaagaya-rī, gūgakorwo kūrī mbarī ūno ya Jorodani.”

33 Musa akīhe andū a Gadi na a Rubeni na nuthu ya mūhīrīga wa Manase mūrū wa Jusufu, būrūri ūrīa wothe wathamakagwo nī Sihoni mūthamaki wa Aamori, na ūrīa wothe wathamakagwo nī Ogu mūthamaki wa Bashani, akīmahe būrūri ūcio wothe, na matūūra manene makuo o na ng’ongo iria cīamarigiicīrie.

34 Andū a Gadi nīmakire Diboni, na Atarothu, na Aroeri,

35 na Atarothu-Shofani, na Jazeri, na Jogibeha,

36 na Bethi-Nimira, na Bethi-Harani, maarī matūūra manene mairigīre na hinya na magīakīra ndūuru ciao cia mbūri ciugū.

37 Nao andū a Rubeni magīaka Heshiboni, na Eleale, na Kiriathaimu rīngī,

38 o ūndū ūmwe na Nebo na Baali-Meoni (marīitwa macio nīmagarūrīrwo) na Sibima. Nao makīhe matūūra macio manene maakire marīitwa mangī.

39 Nacio njiaro cia Makiru mūrū wa Manase igīthī Gileadi, magīkwīnyitīra na makīngata Aamori arīa maarī kuo.

40 Nī ūndū ūcio Musa akīheana Gileadi kūrī andū a Makiru, acio njiaro cia Manase, nao magītūūra kuo.

41 Na rīrī, Jairu wa rūciaro rwa Manase, akīnyitīra tūtūūra twa Gileadi na agītūwīta Havothu-Jairu.

42 Nake Noba akīnyitīra Kenathu, na tūtūūra tūrīa twagūthiūrūrūkiirie agītūwīta Noba, o ta ūrīa we eetagwo.

¹ Maya nĩmo matĩina ma rũgendo rwa andũ a Isiraeli rĩrĩa moimire bũrũri wa Misiri marĩ ikundi matongoretio nĩ Musa na Harũni.

² Musa nĩandĩkire matĩina ma rũgendo rwao o ta ũrĩa aathĩtwo nĩ Jehova. Maya nĩmo matĩina ma rũgendo rwao.

³ Andũ a Isiraeli moimagarire kuuma Ramesese mũthenya wa ikũmi na ĩtano mweri wa mbere, mũthenya ũrĩa warũmĩrĩire Bathaka. Makiumagara momĩrĩire, makĩonagwo nĩ andũ othe a Misiri,

⁴ arĩa maathikaga marigithathi mao mothe, marĩa Jehova ooragĩte gatagatĩ kao; nĩgũkorwo Jehova nĩatuĩrĩire ngai ciao ciira.

⁵ Andũ a Isiraeli moima Ramesese, maambire hema Sukothu.

⁶ Moima Sukothu, magĩthĩ makĩamba hema ciao Ethamu, ndeere-inĩ ciao werũ.

⁷ Moima Ethamu, maacookire na thuutha magĩthĩ Pi-Hahirothu, mwena wa irathiro wa Baali-Zefoni, makĩamba hema ciao hakuhi na Migidoli.

⁸ Moima Pi-Hahirothu, magĩtuĩkanĩria iria-inĩ gatagatĩ, magĩkinya werũ-inĩ, na maarĩkia gũthĩ rũgendo rwa mũthenya ĩtatũ werũ-inĩ ũcio wa Ethamu, makĩamba hema ciao Mara.

⁹ Moima Mara maathiire Elimu, kũrĩa kwarĩ na ithima ikũmi na igĩrĩ, na mĩtende mĩrongo mũgwanja, na makĩamba hema kuo.

¹⁰ Moima Elimu magĩthĩ makĩamba hema ciao hakuhi na Iria Itune.

¹¹ Moima Iria Itune, magĩthĩ makĩamba hema ciao werũ-inĩ wa Sini.

¹² Moima werũ ũcio wa Sini, magĩthĩ makĩamba hema ciao Dofika.

¹³ Moima Dofika, magĩthĩ makĩamba hema ciao Alushu.

¹⁴ Moima Alushu, magĩthĩ makĩamba hema ciao Refidimu, handũ hataarĩ na maaĩ ma kũnyuuo nĩ andũ.

¹⁵ Moima Refidimu, magĩthĩ makĩamba hema ciao Werũ-inĩ wa Sinai.

¹⁶ Moima kũu Werũ-inĩ wa Sinai, magĩthĩ makĩamba hema ciao Kibirothu-Hataava.

¹⁷ Moima Kibirothu-Hataava magĩthĩ makĩamba hema ciao Hazerothu.

¹⁸ Moima Hazerothu, magĩthĩ makĩamba hema ciao Rithima.

¹⁹ Moima Rithima, magĩthĩ makĩamba hema ciao Rimoni-Perezu.

²⁰ Moima Rimoni-Perezu magĩthĩ makĩamba hema ciao Libina.

²¹ Moima Libina, magĩthĩ makĩamba hema ciao Risa.

²² Moima Risa, magĩthĩ makĩamba hema ciao Kahelatha.

²³ Moima Kahelatha, magĩthĩ makĩamba hema ciao Kĩrĩma-inĩ gĩa Sheferu.

²⁴ Moima Kĩrĩma-inĩ gĩa Sheferu, magĩthĩ makĩamba hema ciao Harada.

²⁵ Moima Harada, magĩthĩ makĩamba hema ciao Makelothu.

²⁶ Moima Makelothu magĩthĩ makĩamba hema ciao Tahathu.

²⁷ Moima Tahathu, magĩthĩ makĩamba hema ciao Tera.

²⁸ Moima Tera, magĩthĩ makĩamba hema ciao Mithika.

²⁹ Moima Mithika, magĩthĩ makĩamba hema ciao Hashimona.

³⁰ Moima Hashimona, magĩthĩ makĩamba hema ciao Moserothu.

³¹ Moima Moserothu, magĩthĩ makĩamba hema ciao Bene-Jaakani.

³² Moima Bene-Jaakani, magĩthĩ makĩamba hema ciao Horu-Hagidigadi.

³³ Moima Horu-Hagidigadi, magĩthĩ makĩamba hema ciao Jotibatha.

34 Moima Jotibatha, magĩthiĩ makĩamba hema ciao Abirona.

35 Moima Abirona, magĩthiĩ makĩamba hema ciao Ezioni-Geberi.

36 Moima Ezioni-Geberi, magĩthiĩ makĩamba hema ciao Kadeshi, Werũ-inĩ wa Zini.

37 Moima Kadeshi, magĩthiĩ makĩamba hema ciao Kĩrĩma-inĩ kĩa Horu, mũhaka-inĩ wa Edomu.

38 O ta ũrĩa aathĩtwo nĩ Jehova-rĩ, Harũni ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai akĩambata Kĩrĩma kĩa Horu, harĩa aakuĩrĩre mũthenya wa mbere wa mweri wa gatano, mwaka-inĩ wa mĩrongo ĩna kuuma andũ a Isiraeli moima bũrũri wa Misiri.

39 Harũni aarĩ na ũkũrũ wa mĩaka igana rĩa mĩrongo ĩrĩ na ĩtatũ rĩrĩa aakuĩrĩre kũu Kĩrĩma kĩa Horu.

40 Nake Aradi mũthamaki wa Kaanani ũrĩa watũũraga Negevu ya Kaanani, akĩgũua atĩ andũ a Isiraeli maarĩ njĩra magĩthiĩ kuo.

41 Moima Kĩrĩma kĩa Horu, magĩthiĩ makĩamba hema ciao Zalimona.

42 Moima Zalimona, magĩthiĩ makĩamba hema ciao Punoni.

43 Moima Punoni, magĩthiĩ makĩamba hema ciao Obothu.

44 Moima Obothu, magĩthiĩ makĩamba hema ciao Iye-Abarimu, mũhaka-inĩ wa Moabi.

45 Moima Iyimu, magĩthiĩ makĩamba hema ciao Diboni-Gadi.

46 Moima Diboni-Gadi, magĩthiĩ makĩamba hema ciao Alimoni-Dibilathaimu.

47 Moima Alimoni-Dibilathaimu, magĩthiĩ makĩamba hema ciao irĩma-inĩ cia Abarimu hakuĩ na Nebo.

48 Moima irĩma-inĩ cia Abarimu, magĩthiĩ makĩamba hema ciao werũ-inĩ wa Moabi hũgũrũrũ-inĩ cia Rũũĩ rwa Jorodani mũrĩmo ũrĩa ũngĩ wa Jeriko.

49 Maambire hema hũgũrũrũ-inĩ cia Rũũĩ rwa Jorodani kuuma Bethi-Jeshimothu nginya Abeli-Shitimũ, kũu werũ-inĩ wa Moabi.

50 Kũu werũ-inĩ wa Moabi hũgũrũrũ-inĩ cia Rũũĩ rwa Jorodani mũrĩmo ũrĩa ũngĩ wa Jeriko, nĩkuo Jehova erĩre Musa atĩrĩ,

51 "Arĩria andũ a Isiraeli, na ũmeere atĩrĩ: 'Rĩrĩa mũkaaringa Rũũĩ rwa Jorodani mũtoonye Kaanani-rĩ,

52 mũkaaingata andũ arĩa othe matũũraga bũrũri ũcio, mehere mbere yanyu. Mũkaananga mĩhianano yao yothe ĩria mũcũhie, na mĩhianano yao ĩria ya gũtwekio, o na mũmomore mahooero mao mothe ma kũndũ kĩa gũtũgĩru.

53 Mwĩnyĩtĩrei bũrũri ũcio ũtuĩke wanyu na mũtũũre kuo, nĩgũkorwo nĩ ndĩmũheete bũrũri ũcio ũtuĩke wanyu.

54 Mũkaagayania bũrũri ũcio na ũndũ wa kũũcukĩra mĩtĩ, kũringana na mĩhĩrĩga yanyu. Kũrĩ gĩkundi kĩnene mũheane igai inene, na gĩkundi kĩnini mũkĩhe igai inini. Kĩrĩa gĩkaamagũra na ũndũ wa gũcuuka mĩtĩ nĩkĩo gĩgaatuĩka kĩa. Nĩmũgakũgayania kũringana na mĩhĩrĩga ya maithe manyu ma tene.

55 " 'No mũngĩkaaga kũingata atũuri a bũrũri ũcio-rĩ, arĩa mũgeetĩkĩria matigwo magaatũka ngaracũ cia kũmũtũraga maithe, o na matũũke mĩgũya ya kũmũtheecaga mbaru. Nao nĩmakamũthĩnagia kũu bũrũri ũcio mũgaatũra.

56 Na rĩrĩ, ũndũ ũrĩa ndaciĩrĩre kũmeka-rĩ, ũtuĩke nĩguo ngaamwĩka inyu. ' "

34

Mihaka ya Kaanani

¹ Nake Jehova akĩra Musa atĩrĩ,

² “Atha andũ a Isiraeli, ũmeere atĩrĩ: ‘Rĩrĩa mũgaatoonya Kaanani-rĩ, bũrũri ũcio mũkaagaĩrwo ũtuĩke igai rĩanyu ũgaakorwo na mihaka ĩno:

³ “Mwena wanyu wa gũthini ũkoima Werũ-inĩ wa Zini kũrigania na mũhaka wa Edomu. Mwena wa irathĩro, mũhaka wanyu wa mwena wa gũthini ũkaambĩrĩria mũthia-inĩ wa Iria rĩa Cumbĩ,

⁴ ũtuĩkanĩirie mwena wa gũthini ũrorete Mwanya wa Akirabimu, ũthĩte na mbere o nginya Zini, na ũikũruke na mwena wa gũthini wa Kadeshi-Barinea. Ningĩ ũcooke ũkinye Hazoru-Adari, na uumĩrĩre Azimoni,

⁵ kũrĩa ũkaarigiicũka, ũnyiitane na karũũĩ ka Misiri, na ũrĩkĩrie Iria-inĩ.

⁶ “Mũhaka wanyu wa mwena wa ithũiro ũgaakorwo ũrĩ hũgũrũrũ cia Iria rĩrĩa Inene. Ŭcio nĩguo ũgaatuĩka mũhaka wanyu wa mwena wa ithũiro.

⁷ “Naguo mũhaka wanyu wa mwena wa gathigathini uumĩte Iria rĩrĩa Inene ũgaakinya Kĩrĩma-inĩ kĩa Horu,

⁸ na kuuma Kĩrĩma kĩa Horu ũgaakinya Lebo-Hamathu. Ningĩ mũhaka ũcio ũgaakinya Zedadi,

⁹ ũthĩĩ na mbere nginya Zifironi, na ũgaathirĩra Hazoru-Enani. Ŭcio nĩguo ũgaatuĩka mũhaka wanyu wa mwena wa gathigathini.

¹⁰ “Na rĩrĩ, mũhaka ũcio ũikũrũkanie na Rũũĩ rwa Jorodani, ũrĩkĩrie Iria-inĩ rĩa Cumbĩ.

¹¹ Mũhaka ũcio ũgaakĩrũka kuuma Shefamu nginya Ribila, mwena wa irathĩro wa Aini, na ũthĩĩ na mbere ũtwaranĩte na hurũrũka cia mwena wa irathĩro wa Iria rĩrĩa rĩa Kinerethu.

¹² Ningĩ mũhaka ũcio ũikũrũkanie na Rũũĩ rwa Jorodani, ũrĩkĩrie Iria-inĩ rĩa Cumbĩ.

“Ŭcio nĩguo ũgaatuĩka bũrũri wanyu, na mihaka yaguo mĩena yothe.”

¹³ Musa agĩatha andũ a Isiraeli, akĩmeera atĩrĩ: “Mũkaagaya bũrũri ũcio na undũ wa kũucũkĩra mĩtĩ ũtuĩke igai rĩanyu Jehova nĩathanĩte akoiga ũkaaheeo mĩhĩrĩga ĩrĩa kenda na nuthu,

¹⁴ Tondũ nyũmba cia mũhĩrĩga wa Rubeni, na mũhĩrĩga wa Gadi, na nuthu ya mũhĩrĩga wa Manase nĩmarĩkĩtie kwamũkĩra igai rĩao.

¹⁵ Mĩhĩrĩga ĩyo yeerĩ na nuthu nĩrĩkĩtie kwamũkĩra magai mayo mwena wa irathĩro wa Rũũĩ rwa Jorodani ya Jeriko, kwerekera irathĩro rĩa riũa.”

¹⁶ Ningĩ Jehova akĩra Musa atĩrĩ,

¹⁷ “Maya nĩmo marĩitwa ma andũ arĩa makaamũgayania bũrũri ũcio ũtuĩke igai rĩanyu: nĩ Eleazaru ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai na Joshua mũrũ wa Nuni.

¹⁸ Na ũthũure mũtongoria ũmwe kuuma kũrĩ o mũhĩrĩga nĩgeetha mateithĩrĩrie kũgayania bũrũri ũcio.

¹⁹ Maya nĩmo marĩitwa mao:

nĩ Kalebu mũrũ wa Jefune,
kuuma mũhĩrĩga wa Juda;

²⁰ na Shemueli mũrũ wa Amihudu,
kuuma mũhĩrĩga wa Simeoni;

- 21 na Elidadi mūrū wa Kisiloni,
kuuma mūhīrīga wa Benjamini;
- 22 na Buki mūrū wa Jogili,
ūrīa mūtongoria kuuma mūhīrīga wa Dani;
- 23 na Hanieli mūrū wa Efodi,
ūrīa mūtongoria kuuma mūhīrīga wa Manase mūrū wa Jusufu;
- 24 na Kemueli mūrū wa Shifitani,
ūrīa mūtongoria kuuma mūhīrīga wa Efiraimu mūrū wa Jusufu;
- 25 na Elizafani mūrū wa Paranaki,
ūrīa mūtongoria kuuma mūhīrīga wa Zebuluni;
- 26 na Palitieli mūrū wa Azani,
ūrīa mūtongoria kuuma mūhīrīga wa Isakaru;
- 27 na Ahihudu mūrū wa Shelomi,
ūrīa mūtongoria kuuma mūhīrīga wa Asheri;
- 28 na Pedaheli mūrū wa Amihudu,
ūrīa mūtongoria kuuma mūhīrīga wa Nafitali.”
- 29 Acio n̄o andū arīa Jehova aathanire makaagaīra andū a Isiraeli magai
mao kūu būrūri wa Kaanani.

35

Matūūra ma Alawii

1 Na rīrī, kūu werū-inī wa Moabi gūkuhī na Rūūi rwa Jorodani mūrīmo
ūrīa ūngī wa itūūra rīa Jeriko, Jehova akīira Musa atīrī,

2 “Atha andū a Isiraeli mahe Alawii matūūra mao ma gūtūūraḡa kuuma
kūrī igai rīrīa andū a Isiraeli makeḡwatīra. Na macooke mamahe ithaka
cia kūrīithia mahiū mao gūkuhī na matūūra macio.

3 Nao Alawii nīmakaagīa na matūūra ma gūtūūra, na magīe na kūdū
gwa kūrīithagia ng’ombe ciao, na mbūri, o na ūhīū ūrīa ūngī wao.

4 “Nacio ithaka cia kūrīithia mahiū mao iria ithiūrūrūkīirie matūūraḡa
marīa mūkaahe Alawii, igaatambūrūka buti 1,000 na magana matano*
kuuma rūthingo-inī rwa itūūra.

5 Kuuma nja wa itūūra-rī, mūthime buti 3,000† mwena wa irathīro, na
buti 3,000 mwena wa gūthini, na buti 3,000 mwena wa ithūiro, na buti
1,000 mwena wa gathigathini, narīo itūūra rīgīe gatagatī. Gīcunjī kūu kīa
būrūri nīkīo gīgaatuīka ūrīithio wa matūūra macio.

Matūūra Manene ma Kūrīrwo

6 “Matūūra matandatū ma macio mūkaahe Alawii magaatuīka ma
kūrīrwo, kūrīa mūdū ūraganīte angīūrīra. Hamwe na macio matan-
datū, mahei matūūra mangī mīrongo ina na meerī.

7 Matūūra mothe marīa mūkaahe Alawii no nginya magaakorwo marī
mīrongo ina na manana, hamwe na ithaka cia kūrīithia mahiū mao.

8 Matūūra marīa mūkaahe Alawii kuuma kūrī būrūri ūcio andū
a Isiraeli makeḡwatīra, makaahanwo kūrīngana na ūrīa igai rīa o
mūhīrīga rīigana: Oyai matūūra mangī kuuma kūrī mūhīrīga ūrīa ūrī
na matūūra mangī, na muoe matūūra manini kuuma kūrī mūhīrīga ūrīa
ūrī matūūra manini.”

9 Ningī Jehova akīira Musa atīrī:

10 “Arīria andū a Isiraeli, ūmeere atīrī: ‘Rīrīa mūkaaringa Rūūi rwa
Jorodani mūtoonye būrūri wa Kaanani-rī,

* 35:4 nī ta mīta 450 † 35:5 nī ta mīta 900

11 nīmūgathuura matūūra mamwe matuīke matūūra manene manyu ma kūūrīrwo, kūūra mūdū ūraganīte ataciirīre gwīka ūguo angīūrīra.

12 Macio magatuīka kūdū gwa kūūrīrwo kuuma kūūrī mūdū ūria ūrīhanagīria, † nīgeetha mūdū ūria ūthitangīrwo kūūrāgana ndagakue ataambīte gūciirīthio mbere ya kīrīndī.

13 Matūūra macio matandatū mūkaaheana nīmo magatuīka matūūra manyu manene ma kūūrīrwo.

14 Heanai matūūra matatū mwena ūyū wa Rūūrī rwa Jorodani na matatū kūu Kaanani matuīke matūūra manene ma kūūrīrwo.

15 Matūūra macio matandatū magatuīka kūdū gwa kūūrīrwo nī andū a Isiraēli, na ageni, o na andū arīa angī matūūrāga thīnī wao, nīgeetha mūdū ūraganīte ataciirīre gwīka ūguo ooragīre kuo.

16 “ Mūdū angīgūtha ūria ūngī na kīndū gīa kīgera, nake ūcio wagūthwo akue-rī, ūcio ūgūthanīte nī mūūrāgani; mūūrāgani ūcio no ngīnya ooragwo.

17 Kana mūdū o wothe ūngīkorwo na ihiga rīngīūrāgana guoko, nake agūthe mūdū narīo, mūdū ūcio akue-rī, ūcio ūgūthanīte nī mūūrāgani; mūūrāgani ūcio no ngīnya ooragwo.

18 Kana mūdū o wothe ūngīkorwo na mūtī ūngīūrāgana guoko, nake agūthe mūdū naguo acooke akue-rī, ūcio ūgūthanīte nī mūūrāgani; mūūrāgani ūcio no ngīnya ooragwo.

19 Mūrīhanīria wa thakame no ngīnya oorage mūūrāgani ūcio; angīmūtūnga no ngīnya amūūrage.

20 Mūdū o wothe angīkorwo aciirīre rūmena na athinīkanie ūria ūngī, kana amūūkīrie kīndū akiendaga nake mūgūthwo akue,

21 kana amūgūthe ngundi arakarīte amūūrage, mūdū ūcio no ngīnya ooragwo; ūcio nī mūūrāgani. Mūrīhanīria wa thakame no ngīnya akooraga mūūrāgani ūcio rīria angīmūtūnga.

22 “ No rīrī, mūdū angīkorwo atarī na rūmena, na o rīmwe athinīkanie mūdū ūngī kana amūūkīrie kīndū atekwenda,

23 kana amūgūthīrie ihiga rīngīmūūrāga atekūmuona, nake mūdū ūcio akue, no tondū ti thū yake na ningī ndaciirīre kūmūgera ngero-rī,

24 hīndī iyo kīūngano kīu no ngīnya kīmūtūthanie ciira na mūrīhanīria wa thakame kūringana na mawatho maya.

25 Kīūngano kīu no ngīnya kīgītīre mūdū ūcio ūthitangīrwo kūūrāgana kuuma kūūrī mūrīhanīria wa thakame, na kīmūcookie itūūra rīu inene rīa kūūrīrwo rīria oorīre. Nake no ngīnya aikare kuo o ngīnya rīria mūthīnjīri-Ngai ūria mūnene agaakua, o ūcio waitīrīrio maguta marīa maamūre.

26 “ No rīrī, mūthitangwo ūcio ūraganīte angīgaathī nja ya itūūra rīu inene rīa kūūrīrwo rīria oorīre,

27 nake mūrīhanīria wa thakame amūkore na kūu nja ya itūūra rīu inene, mūrīhanīria ūcio wa thakame no oorage mūdū ūcio mūthitange, na ndatūrwo ihītia rīa kūūrāgana.

28 Mūdū ūcio mūthitange no ngīnya aikare thīnī wa itūūra rīu rīake inene rīa kūūrīrwo o ngīnya rīria mūthīnjīri-Ngai ūria mūnene agaakua; thūutha wa gīkuū kīa mūthīnjīri-Ngai ūcio mūnene, no acooke gīthakanī kīria eegwatīre.

29 “ Maya nīmo megūtūka mawatho manyu ma kūūrāmagīrīrwo hīndī ciothe njarwa-inī iria igooka, o kūūra mūgaatūūra.

† 35:12 Mūrīhanīria wa thakame aarī mūdū wa hakuhi na mūdū ūcio ūragītwo.

30 “Mündũ o wothe angĩũraga mündũ no nginya alooragwo ta mũũragani, no no nginya hagie na ũira wa aira aingĩ. No gũtirĩ mündũ o na ũ ũkooragwo nĩ ũndũ wa ũira wa mündũ ũmwe.

31 “Mũtikanamũkĩre indo cia gũkũũra muoyo wa mũũragani, ũrĩa wagĩĩrwo nĩ gũkua. Ti-itherũ ũcio no nginya ooragwo.

32 “Mũtikanamũkĩre indo cia gũkũũra muoyo wa mündũ o wothe ũrĩa ũũriire itũũra inene rĩa kũũrĩrwo, atĩ nĩguo mũmwĩtikĩrie acooke agatũũre mũgũnda-inĩ wake mbere ya gĩkuũ kĩa mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene.

33 “Mũtikanathaahie bũrũri ũrĩa mũrĩ. Ũiti wa thakame nĩ ũthaahagia bũrũri, na horohio ndĩngĩrutĩrwo bũrũri ũrĩa thakame ĩrĩkĩtie gũitwo, tĩa no ĩrutĩrwo na thakame ya mündũ ũcio wamũĩtĩre.

34 Mũtikanathaahie bũrũri ũrĩa mũtũũraga na kũrĩa nĩ ndũũraga, nĩ ũndũ nĩ Jehova ndũũraga gatagatĩ ka andũ a Isiraeli.’ ”

36

Igai rĩa Airĩtu a Zelofehadi

1 Atongoria na nyũmba cia mbarĩ ya Gileadi mũrũ wa Makiru, mũrũ wa Manase, arĩa maarĩ a mbarĩ cia njiaro cia Jusufu, nĩmathiire na makĩaria marĩ mbere ya Musa na atongoria arĩa matongoragia nyũmba cia andũ a Isiraeli.

2 Makiuga atĩrĩ, “Rĩrĩa Jehova aathire mwathi wakwa aheane bũrũri ũtũũke igai rĩa andũ a Isiraeli na ũndũ wa gũcuukĩra mũtĩ-rĩ, Jehova nĩagawathire ũheane igai rĩa mũrũ wa ithe witũ Zelofehadi kũrĩ airĩtu ake.

3 Na rĩrĩ, mangĩkaahikio nĩ andũ a mũhĩrĩga ĩyo ĩngĩ ya andũ a Isiraeli, hĩndĩ ĩyo igai rĩa nĩrĩkeherio igai-inĩ rĩa maithe maitũ rĩonganĩrĩrio na igai rĩa mũhĩrĩga ũrĩa makaahikĩra. Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, gĩcunjĩ kĩa igai rĩa rĩa twagairwo nĩrĩkeherio.

4 Rĩrĩa mwaka wa Jubilii wa andũ a Isiraeli ũgaakinya-rĩ, igai rĩa nĩrĩkonganĩrĩrio na igai rĩa mũhĩrĩga ũrĩa makaahikĩra, narĩo igai rĩa rĩheherio kuuma kũrĩ igai rĩa mũhĩrĩga wa maithe maitũ.”

5 Nake Musa, kũringana na watho wa Jehova, agĩatha andũ a Isiraeli, akĩmeera atĩrĩ, “Ũguo mũhĩrĩga wa njiaro cia Jusufu ũroiga nĩ ũndũ wa kĩhooto.

6 Ũũ nĩguo Jehova athanĩte nĩ ũndũ wa airĩtu a Zelofehadi: No mahikĩre mündũ o wothe ũrĩa mangĩũendera, angĩkorwo mekũhika thĩnĩ wa mũhĩrĩga wa ithe wao.

7 Gũtirĩ igai thĩnĩ wa Isiraeli rĩkoima mũhĩrĩga ũmwe rĩtũũke rĩa mũhĩrĩga ũngĩ, nĩgũkorwo Mũisiraeli o wothe nĩagatũũria gĩthaka kĩa mũhĩrĩga kĩa maagaire kuuma kũrĩ maithe mao ma tene.

8 Mũirĩtu o wothe ũkaagaya gĩthaka mũhĩrĩga-inĩ o wothe wa Isiraeli, no nginya ahikĩre mündũ wa nyũmba wa mũhĩrĩga wa ithe, nĩgeetha Mũisiraeli o wothe atũũre enyiũĩre igai rĩa maithe.

9 Gũtirĩ igai rĩkoima mũhĩrĩga ũmwe rĩtũũke rĩa mũhĩrĩga ũngĩ, nĩgũkorwo o mũhĩrĩga wa andũ a Isiraeli ũrĩtũũragia gĩthaka kĩa ũgaĩte.”

10 Nĩ ũndũ ũcio airĩtu acio a Zelofehadi magĩka o ta ũrĩa Jehova aathĩte Musa.

11 Airĩtu a Zelofehadi, nĩo Mahala, na Tiriza, na Hogila, na Milika, na Noa, maahikĩrio nĩ ariũ a mũrũ wa nyina na ithe wao.

¹² Maahikire thĩinĩ wa mbarĩ cia njiaro cia Manase mūrũ wa Jusufu, narĩo igai rĩao rĩgĩkara mbarĩ-inĩ na mũhĩrĩga-inĩ wa ithe wao.

¹³ Macio nĩmo mawatho na matuĩro ma kūrũmĩrĩrwo marĩa Jehova aathire Musa eere andũ a Isiraeli marĩ kũu werũ wa Moabi hũgũrũrũ-inĩ cia Rũũĩ rwa Jorodani mūrĩmo ũrĩa ũngĩ wa Jeriko.

GŪCOOKERITHIA MAATHANI

Andũ a Isiraeli Gwathwo Moime Horebu

¹ Ūyũ nĩguo ūhoro ūria Musa aarĩrie andũ a Isiraeli othe kũu werũ-inĩ mwena wa irathĩro wa Rũũĩ rwa Jorodani, na kũu nĩkuo Araba, kũng'ethera Sufi, gatagatĩ ka Parani na Tofeli, na Labani, na Hazerothu na Dizahabu.

² (Kuuma Horebu* gũthĩĩ Kadeshi-Barinea, kugerera njĩra ya kĩrĩma gĩa Seiru, nĩ rũgendo rwa mũthenya ikũmi na ūmwe.)

³ Mwaka-inĩ wa mũrongo ĩna kuuma andũ a Isiraeli moima bũrũri wa Misiri mũthenya wa mbere wa mweri wa ikũmi na ūmwe-rĩ, Musa akĩarĩria andũ a Isiraeli akĩmeera ūria wothe Jehova aamwathĩte ameere.

⁴ Ūndũ ūyũ wekĩkire thuutha wake gũkorwo atooretie Sihoni mũthamaki wa Aamori, ūria wathamakaga Heshiboni, na ningĩ nĩatooretie Ogu mũthamaki wa Bashani, ūria wathamakaga Ashitarothu arĩ kũu Edirei.

⁵ Musa arĩ kũu mwena wa irathĩro wa Rũũĩ rwa Jorodani bũrũri-inĩ wa Moabi, niambĩrĩrie gũtaarĩria ūhoro wa watho ūyũ, akiuga atĩri:

⁶ Jehova Ngai witũ aatwĩrĩre tũrĩ kũu Horebu atĩrĩ, "Thinda rĩria mũĩkarĩte kĩrĩma-inĩ gĩkĩ nĩrũganĩte.

⁷ Thariai kambĩ mũthĩĩ bũrũri ūria ūrĩ irĩma wa Aamori; mũthĩĩ kũrĩ ndũrĩrĩ iria ciothe iriganĩtie cia Araba, na irĩma-inĩ, na magũrũ-inĩ ma irĩma cia mwena wa ithũĩro, na Negevu o na gũtwarana na hũgũrũrũ cia iria, gũthĩĩ o nginya bũrũri wa Akaanani, o na kũu Lebanoni, o nginya rũũĩ rũria rũnene rwa Farati.

⁸ Atĩrĩrĩ, nĩndĩmũheete bũrũri ūyũ. Thĩĩ kuo mwĩgwatĩre bũrũri ūcio Jehova ehĩtire na mwĩhĩtwa akiuga nĩakaũhe maithe manyu Iburahĩmu, na Isaaka, na Jakubu, o na aũhe njiaro ciao iria igooka thuutha wao."

Gũthuuro gwa Atongoria

⁹ Hĩndĩ ĩyo ndaamwĩrĩre atĩrĩ, "Wĩra wa kũmũrora nĩ mũritũ mũno, ndingĩũhota ndĩ o nyiki.

¹⁰ Jehova Ngai wanyu nĩamũingĩhĩtie mũno nginya ūmũthĩ mũrĩ aingĩ o ta njata cia igũrũ.

¹¹ Jehova, o we Ngai wa maithe manyu, aromũingĩhia maita ngiri, na amũrathĩme o ta ūria eeranĩire!

¹² No rĩrĩ, ingĩhota atĩa gũkuua mathĩina manyu, na mũrigo yanyu, o na maciira manyu ndĩ o nyiki?

¹³ Thuurai andũ oogĩ, na amenyi maũndũ, o na atĩĩku kuuma kũrĩ mĩhĩrĩga yanyu ndĩmatue anene mamũrorage."

¹⁴ Inyũ mwanjookeirie atĩrĩ, "Ūndũ ūcio watua nĩ ūgwĩka nĩ mwega."

¹⁵ Nĩ ūndũ ūcio ngĩoya atongoria a mĩhĩrĩga yanyu, acio maarĩ oogĩ na atĩĩku, ngĩmatua a kũmwathaga, marĩ atongoria a ikundi cia andũ ngiri ngiri, na cia igana igana, na cia mũrongo ĩtano na cia ikũmi, matuĩke anene a mĩhĩrĩga.

¹⁶ Na nĩndathire atuithania ciira anyu ihinda-inĩ rĩu ngĩmeera atĩrĩ: Thikagĩrĩria maciira gatagatĩ-inĩ ka ariũ a ithe wanyu, na

* 1:2 Kĩrĩma kĩa Horebu kĩaĩkaine na rĩĩtwa rĩngĩ ta Kĩrĩma gĩa Sinai.

mũmatuithanagie na kīhooito, kana nī ciira ūrī gatagatī ka Mũsiraeli na Mũsiraeli ūngī, kana Mũsiraeli na mündū wa kũngī.

17 Mũtikanathutũkanie mũgĩtua ciira; thikagĩrĩriai andũ arĩa anene na arĩa anini o ūndũ ūmwe. Mũtikanetigĩre mündũ o na ūrĩkũ, nĩgũkorwo ūtuanĩri ciira nĩ wa Ngai. Ndehagĩrai ciira ūrĩa wothe wamũritũhĩra, na nĩndũthikagĩrĩria.

18 Na hĩndĩ ĩyo ngĩmwĩra maũndũ mothe marĩa mwagĩrĩrwo nĩ gwĩka.

Athigaani Gũtũmwo

19 Ningĩ o ta ūrĩa Jehova Ngai witũ aatwathire-rĩ, nĩtwoimire Horebu, tũgĩthĩ twerekeire bũrũri ūrĩa ūrĩ irĩma wa Aamori tũtuĩkanĩirie werũ-inĩ ūcio mũnene na wa gwĩtigĩrwo, o ūcio mweyoneire, na nĩ ūndũ ūcio tũgĩkinya Kadeshi-Barinea.

20 Hĩndĩ ĩyo ngĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩmũkinyĩte bũrũri ūrĩa ūrĩ irĩma wa Aamori, ūrĩa Jehova Ngai witũ aratũhe.

21 Atĩrĩrĩ, Jehova Ngai wanyu nĩamũheete bũrũri ūcio. Ambatai mũthĩ mũwĩgwatĩre ūtũike wanyu, o ta ūrĩa Jehova Ngai wa maithe manyu aamwĩrire. Mũtikanetigĩre; kana mukue ngoro.”

22 Ngĩ inyuĩ, inyuothe mũgĩũka harĩ nĩ mũkĩnjĩra atĩrĩ, “Reke tũtũme andũ mathĩ mbere itũ magatũthigaanire bũrũri ūcio, matũcookerie ūhoru ūkonĩ nĩra ĩrĩa twagĩrĩrwo kũgerera na matũũra marĩa tũgũkora.”

23 Rĩciiria rĩu ngĩona rĩ-rĩega; nĩ ūndũ ūcio ngĩthũura andũ ikũmi na eerĩ thĩnĩ wanyu, o mũhĩrĩga hakiuma mündũ ūmwe.

24 Makiumagara makĩambata bũrũri ūcio, wa irĩma, magĩkinya Gĩtuamba kĩa Ĕshikoli na magĩtuĩria ūhoru wakĩo.

25 Nĩmakuire matunda mamwe ma bũrũri ūcio, magĩtũrehere, na magĩtũcookeria ūhoru atĩrĩ, “Bũrũri ūcio Jehova Ngai witũ araatũhe nĩ mwega.”

Ūremi wa Gũũkĩrĩra Jehova

26 No inyuĩ mũtiendaga kwambata mũthĩ kuo; nĩ mwaremeire rĩathani rĩa Jehova Ngai wanyu.

27 Mũkĩnugunĩka mũrĩ thĩnĩ wa hema cianyu, mũkiuga atĩrĩ, “Jehova nĩatũthũire; nĩkĩo aatũrutire bũrũri wa Misiri oke atũneane moko-inĩ ma Aamori nĩguo matũniine.

28 Tũngĩgĩthĩ na kũ? Ariũ a ithe witũ nĩmatũmĩte tũrwo nĩ hinya tondu maroiga atĩrĩ, ‘Andũ acio marĩ na hinya gũtũkĩra, na nĩ araihu kũrĩ itũhĩ; matũũra mao nĩ manene mũno, na mairigĩrwo na thingo ikinyĩte o matu-inĩ. O na nĩtũronire ariũ a Anaki† kuo.’”

29 Nĩ na nĩ ngĩmwĩra atĩrĩ, “Mũtikamake, na mũtikametigĩre.

30 Jehova Ngai wanyu, ūrĩa ūrathĩ amũtongoretie, nĩekũmũrũrĩra, o ta ūrĩa aamũrũrĩre kũu bũrũri wa Misiri mũkĩĩonagĩra na maitho manyu,

31 na kũu werũ-inĩ kũu nĩmuonire Jehova Ngai wanyu ūrĩa aamũtwaraga amũkuũite, o ta ūrĩa mündũ athiiga akuuĩte mũriũ, akĩmũkuua kũria guothe mwagereire nginya mũgĩkinya gũkũ.”

32 No o na muonete ūguo-rĩ, mũtiigana kwĩhoka Jehova Ngai wanyu,

33 ūrĩa wathĩaga amũtongoretie mũrĩ rũgendo-inĩ rwanu arĩ gĩtũgĩ-inĩ kĩa mwaki ūtukũ, na arĩ itu-inĩ mũthenya, na akamũcaragĩria kũria mũngĩamba hema o na akamuonagia nĩra ĩrĩa mũkũgera.

† 1:28 Anaki nĩo maatũruga Kaanani, na nĩo magwetetwo ta marimũ ma andũ.

³⁴ Rĩrĩa Jehova aaiguire ũrĩa mwoigire, akĩrakara na akĩhĩta, akiuga atĩrĩ:

³⁵ “Gũtirĩ mũndũ o na ũmwe wa rũciaro rũrũ rwaganu ũkoona bũrũri ũcio mwega ũrĩa ndehĩtĩre atĩ nĩngaũhe maithe manyu ma tene,

³⁶ tĩga o Kalebu mũrũ wa Jefune. Nĩakawona, na nĩngamũhe bũrũri ũcio aakinyĩte na magũrũ make, marĩ na njiaro ciake, tondũ nĩarũmĩrĩre Jehova na ngoro yake kũna.”

³⁷ O na nĩ Jehova nĩandakarĩre akĩnjĩra atĩrĩ, “O nawe ndũgatoonya bũrũri ũcio.

³⁸ No ndungata yaku, Joshua mũrũ wa Nuni nĩakaũtoonya. Mũmagĩrĩre, tondũ nĩwe ũgaatongoria Isiraeli mathĩĩ makaũgae.

³⁹ Na rĩrĩ, andũ anyu arĩa anini arĩa mwoigire atĩ nĩmagatahwo, na ciana cianyu o icio itakũuranĩte wega na ũuru, nĩgatoonya bũrũri ũcio. Nĩngaũheana kũri o, nao megwatĩre ũtuĩke wao.

⁴⁰ No inyuĩ-rĩ, hũndũkai, mumagare mũthĩĩ na njĩra ya werũ-inĩ mũrorete Iria Itune.”

⁴¹ Hĩndĩ ĩyo mũkĩnjookeria atĩrĩ, “Nĩtũhĩtĩrie Jehova. Nĩtũkwambata tũkarũe, o ta ũrĩa Jehova Ngai witũ aatwathĩte.” Nĩ ũndũ ũcio inyuĩ inyuotho o mũndũ o mũndũ akĩoaha indo ciake cia mbaara, mwĩciirĩte atĩ nĩ ũndũ mũhũthũ kwambata mũthĩĩ bũrũri ũcio ũrĩ irĩma.

⁴² No Jehova akĩnjĩra atĩrĩ, “Meere ũũ, ‘Tĩgai kwambata mũkarũe, tondũ ndĩgũkorwo hamwe na inyuĩ. Nĩmũgũtoorio nĩ thũ cianyu.’”

⁴³ Nĩ ũndũ ũcio na nĩ ngĩmwĩra, no mũtiigana kũnjĩgua. Nĩmwaremeire watho wa Jehova, na nĩ ũndũ wa rũnana rwanyu mũkĩambata mũgĩthĩĩ bũrũri ũcio ũrĩ irĩma.

⁴⁴ Nao Aamori arĩa maatũruga kũu irĩma-inĩ makĩmũtharĩkĩra, makĩmũngata ta mĩrumbĩ ya njũkĩ, nao makĩmũhũra kuuma Seiru o nginya Horoma.

⁴⁵ Mwacookire mũgĩũka mũkĩrĩraga mbere ya Jehova, no ndaigana kũrũmbũiya kĩrĩro kĩanyu, na akĩrega kũmũthĩkĩrĩra.

⁴⁶ Na nĩ ũndũ ũcio mũgũikara kũu Kadeshi matukũ maingĩ, ihinda rĩu rĩothe mwaikarire kuo.

2

Kũrũũra Werũ-inĩ

¹ Thuutha ũcio tũkĩhũndũka, tũkĩumagara tũrorete na werũ-inĩ, tũgĩthĩĩ na njĩra ĩrĩa yerekeire Iria Itune, o ta ũrĩa Jehova anjĩrĩte. Tũkĩrũũra bũrũri ũcio ũrĩ irĩma wa Seiru ihinda iriaya.

² Nake Jehova agĩcooka akĩnjĩra atĩrĩ,

³ “Nĩmũrũrĩte bũrũri ũyũ ũrĩ irĩma ihinda rĩa kũigana; rĩu garũrũkai mũrorete mwena wa gathĩgathini.

⁴ Atha andũ, ũmeere atĩrĩ: ‘Mũrĩ hakuhĩ gũtuĩkanĩria bũrũri wa ariũ a ithe wanyu, njiaro cia Esaũ, arĩa matũruga Seiru. Nĩmekũmwĩtigira, no inyuĩ mwĩmenyererei mũno.

⁵ Mũtikamoogite nĩguo mũrũe, nĩgũkorwo ndikũmũhe bũrũri wao o na hanini, o na handũ mũngĩkinyithia kũgũrũ. Nĩheete Esaũ bũrũri ũcio ũrĩ irĩma wa Seiru ũtuĩke wake mwene.*

⁶ Irio iria mũrĩrĩlaga na maaĩ marĩa mũrĩnyuuga mũrĩmarĩhaga na betha.’”

* 2:5 Andũ a Edomu, na a Moabi, na a Amoni nĩmahutanĩte na andũ a Isiraeli, na Ngai nĩmaheete bũrũri wa gũtũũra.

7 Jehova Ngai wanyu nĩamũrathimĩte wĩra-inĩ wothe wa moko manyu. Nĩamũmenyereire rũgendo-inĩ rwanyu werũ-inĩ ũyũ mũnene. Mĩaka iyo mũrongo ina ithirĩte, Jehova Ngai wanyu akoretwo hamwe na inyuĩ, na mũtirĩ mwaga kĩndũ o na kĩ.

8 Nĩ ũndũ ũcio tũgĩkĩhĩtũkĩra kũu kwa ariũ a ithe witũ, njiaro cia Esaũ, acio maatũire kũu Seiru. Nĩtwatigire barabara ya gũthĩi Araba ĩrĩa yumĩte Elathu na Ezioni-Geberi, tũkĩnyĩta barabara ya werũ ya gũthĩi Moabi.

9 Ningĩ Jehova akĩnjĩra atĩrĩ, “Ndũgathĩnie andũ a Moabi kana ũmogite nĩguo mũrũe, nĩgũkorwo ndikũmũhe bũrũri wao o na hanini. Nĩndĩkitie kũheana Ari kũrĩ njiaro cia Loti gũtuĩke igai rĩao.”

10 (Aemi nĩo maatũruga kuo tene, andũ maarĩ hinya na aingĩ mũno, na makaraiha ta ariũ a Anaki.

11 O nao andũ acio maatuĩtwo Arefai, o ta Anaki, no andũ a Moabi maameetaga Aemi.

12 Aahori tene maatũruga Seiru, no njiaro cia Esaũ ikĩmarutũrũra, makiuma kuo. Njiaro cia Esaũ ikĩniina Aahori, ikĩmeeheria mbere yao, na magĩtũura kuo ithenya rĩao, o ta ũrĩa andũ a Isiraeli meekire bũrũri-inĩ ũrĩa Jehova aamaheire megwatĩre ũtuĩke wao.)

13 Nake Jehova akiuga atĩrĩ, “Rĩu ũkĩrai mũringe Kĩanda gĩa Zeredi.” Nĩ ũndũ ũcio tũgĩkĩringa karũũĩ kau.

14 Mĩaka mũrongo itatũ na ĩnana nĩyathire kuuma hĩndĩ ĩrĩa tuoimire Kadeshi-Barinea nginya rĩrĩa twaringire Kĩanda kũu gĩa Zeredi. Ihinda-inĩ rĩu rũciaro ruothe rwa andũ arĩa maathĩaga ita rũgĩkorwo rũthirĩte kũu kambĩ-inĩ, o ta ũrĩa Jehova aamerĩte na mwĩhitwa.

15 Guoko kwa Jehova nĩ kwamokĩrũire nginya hĩndĩ ĩrĩa aamaniinire biũ, magĩthira kũu kambĩ-inĩ.

16 Na rĩrĩ, rĩrĩa mũndũ wa mũthia gatagatĩ-inĩ ka andũ acio arĩa maathĩaga ita aakuire-rĩ,

17 Jehova akĩnjĩra atĩrĩ,

18 “Ũmũthĩ nimũkũhĩtũkĩra Ari, bũrũri-inĩ wa Moabi.

19 Mwakinya kũrĩ Aamoni, mũtikamathĩnie kana mũmoogite nĩguo mũrũe, nĩgũkorwo ndikũmũhe bũrũri o na ũmwe wa Aamoni. Nĩndũheanĩte kũrĩ njiaro cia Loti ũtuĩke igai rĩao.”

20 (O nago ũcio watuĩtwo ta bũrũri wa Arefai, arĩa matũũrĩte kuo, no Aamoni maametaga Azamuzumi.

21 Maarĩ andũ marĩ hinya na aingĩ na makaraiha ta Aanaki. Jehova nĩamaniinire makĩeherera Aamoni, nao makĩmaingata magĩtũura kuo ithenya rĩao.

22 Ũguo noguo Jehova eekĩre njiaro cia Esaũ arĩa maatũũrĩte Seiru, hĩndĩ ĩrĩa aanĩnĩre Aahori mehere mbere yao. Nĩmamarutũrũrĩre, na nĩo matũũruga kuo ithenya rĩao nginya ũmũthĩ.

23 Nao Aavi arĩa maatũũruga tũtũura-inĩ gũthĩi o nginya Gaza, nĩmaniinirwo nĩ Akafitori arĩa moimĩte Kafitori, nao magĩtũura kuo ithenya rĩao.)

Sihoni Mũthamaki wa Heshiboni Kũhootwo

24 “Umagarai mũringe Kĩanda kĩa Arinoni. Na atĩrĩ, nĩneanĩte Sihoni ũrĩa, Mũamori mũthamaki wa Heshiboni, na bũrũri wake moko-inĩ manyu. Ambĩrĩria kũrĩa nake, mwĩgwatĩre bũrũri ũcio.

25 Mũthenya ũyũ wa ũmũthĩ nĩngwambĩrĩria gũtũma andũ a ndũrĩrĩ ciothe iria itũire gũkũ thĩ inyiitwo nĩ guoya na kĩmako nĩ ũndũ wanyu.

Ciaigua ühoro wanyu nîkûinaina na inyiitwo nî kîgirîko kînene nî ûndû wanyu.”

²⁶ Tûrî werû-inî wa Kedemothu nîndatûmire andû kûrî Sihoni mûthamaki wa Heshiboni ngîmûûria tûgîe na thayû, na ngîmwîra atîrî,
²⁷ “Twîtîkîrie tûtuîkanîrie bûrûri waku. Tûkûrûmîrîra barabara îrîa nene tûtîkwahûka na mwena wa ûrîo kana wa ûmotho.

²⁸ Twenderiei irio cia kûrîa na maaî ma kûnyua, tûrîhe na betha. No rîrî, ûtwîtîkîrie tûtuîkanîrie kûu na magûrû,

²⁹ o ta ûrîa njiaro cia Esaû iria itûûraga Seiru, na andû a Moabi arîa matûûraga Ari maatwîkire, nginya tûringe Rûûi rwa Jorodani tûkinye bûrûri ûria Jehova Ngai witû aaratûhe.”

³⁰ No Sihoni mûthamaki wa Heshiboni nîaregire tûtuîkanîrie kuo. Nîgûkorwo Jehova Ngai wanyu nîatûmire roho wake ûng’athie, na akîûmia ngoro yake, nîgeetha amûneane moko-inî manyu, o ta ûrîa ekîte rîu.

³¹ Jehova akînjîra atîrî, “Nîndambîrîria kûneana Sihoni na bûrûri wake kûrî inyuî. Ambîrîria kûmahûra mûmatorie, nîgeetha mwîgwatîre bûrûri ûcio wake.”

³² Hîndî îrîa Sihoni oimagarire na mbûtû yake yothe nîguo acemanie na ithuî mbaara-inî kûu Jahazu,

³³ Jehova Ngai witû nîamûneanire moko-inî maitû na ithuî tûkîmûhûra, tûkîmûûraga hamwe na ariû ake na mbûtû yake yothe.

³⁴ Hîndî îyo tûkînyîita matûûra make mothe tûkîmaananga biû, o na tûkîniina arûme, na andû-a-nja, o na ciana. Tûtiatigirie mûndû o na ûmwe.

³⁵ No mahiû na indo iria twaatahire kuuma matûûra macio twanyîtire nîtweyoeire tûgîthî nacio.

³⁶ Kuuma Aroeri mûthia-inî wa kîanda kîa Arinoni, na kuuma itûûra rîrîa rîarî kîanda-inî kîu, nginya o Gileadi, gûtirî itûûra o na rîmwe rîatûkîrîrie hinya. Jehova Ngai witû nîaneanire matûûra mothe kûrî ithuî.

³⁷ No kûringana na watho wa Jehova Ngai witû, mûtiigana gûkuhîrîria bûrûri o na ûrîkû wa Aamoni, kana mûgîkuhîrîria bûrûri ûrîa wariganîtie na Rûûi rwa Jaboku, o na kana bûrûri ûrîa ûthiûrûrûkîrie matûûra marîa marî irîma-inî.

3

Ogu Mûthamaki wa Bashani Kûhootwo

¹ Nîtwacookire tûkîgarûrûka na tûkîambata na njîra tûrorete Bashani, nake Ogu mûthamaki wa Bashani akiumagara na mbûtû ciake ciothe cia ita oke ahûûrane na ithuî kûu Edirei.

² Nake Jehova akînjîra atîrî, “Ndûkamwîtigîre, nî ûndû nîndîmûneanîte hamwe na mbûtû ciake ciothe cia ita na bûrûri wake moko-inî maku. Mwîke o ûrîa wekîre Sihoni mûthamaki wa Aamori, ûrîa waathanaga Heshiboni.”

³ Nî ûndû ûcio Jehova Ngai witû akîneana Ogu mûthamaki wa Bashani moko-inî maitû na mbûtû yake yothe. Tûkîmooraga na tûtiatigirie mûndû o na ûmwe.

⁴ Ihinda-inî rîu tûkîmatunya matûûra mao mothe. Gûtirî itûûra o na rîmwe rîa matûûra mao mîrongo îtandatû tûtaamatunyire, marîa marîa bûrûri-inî ûcio wothe wa Arigobu, ûthamaki-inî wa Ogu kûu Bashani.

⁵ Matũũra macio mothe maarĩ mairigĩre na hinya, na thingo ndaaya na igũrũ, na ihingo ciarĩ na mĩgĩũko, na ningĩ no kwarĩ tũtũũra tũingĩ tũtaarĩ tũirigĩre.

⁶ Nĩtwamanangire biũ, o ta ũrĩa tweekite Sihoni mũthamaki wa Heshiboni, tũkĩananga matũũra mothe manene, o na tũkĩniina arũme na andũ-a-nja o na ciana.

⁷ No mahiũ mothe na indo iria twatahire kuuma matũũra macio mao manene nĩtwacioire tũgĩthĩ nacio.

⁸ Nĩ ũndũ ũcio ihinda-inĩ rĩu nĩtwatunyanire bũrũri ũrĩa warĩ irathĩro rĩa Rũũ rwa Jorodani, kuuma kũrĩ athamaki acio eerĩ a Aamori, naguo uumĩte kĩaanda kĩa Arinoni nginya kĩrĩma-inĩ kĩa Herimoni.

⁹ (Kĩrĩma kĩa Herimoni gĩtagwo Sirioni nĩ Asidoni; nao Aamori magĩtaga Seniru.)

¹⁰ Nĩtwatahire matũũra mothe marĩa maarĩ kũndũ kwaraganu, na Gileadi guothe, na Bashani guothe, o nginya Saleka na Edirei, matũũra ma kũrĩa Ogu aathanaga kũu Bashani.

¹¹ (No Ogu mũthamaki wa Bashani wiki watigarire harĩ matigari ma Arefai. Gĩtanda gĩake kĩarĩ gĩa cuuma, na kĩarĩ na ũraihi wa makĩria ma buti ikũmi na ithatũ,* na wariĩ wa buti ithathatũ.† Gĩtanda kũu kĩrĩ o kũu Raba kwa Aamoni.)

Kũganyia Bũrũri

¹² Naguo bũrũri ũrĩa twatunyanire hĩndĩ ũyo-rĩ, nĩndaŕaĩre andũ a Rubeni na a Gadi bũrũri ũrĩa warĩ gathigathini wa Aroeri kũnyitana na kĩaanda kĩa Arinoni, hamwe na nuthu ya bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma wa Gileadi, o hamwe na matũũra makuo.

¹³ Nakuo kũrĩa kũngĩ guothe gwatigaire kũu Gileadi o na Bashani guothe, kũrĩa Ogu aathanaga, ngĩkũhe nuthu ya mũhĩrĩga wa Manase. (Bũrũri wothe wa Arigobu kũu Bashani hĩndĩ imwe wetagwo bũrũri wa Arefai.

¹⁴ Jairu, wa rũciaro rwa Manase, nĩegwatĩre bũrũri wothe wa Arigobu o nginya mũhaka-inĩ wa Agesuru na Amaakathi; nakuo gũgũtiano nake, nĩ ũndũ ũcio Bashani gwĩtagwo Havothu-Jairu o nginya ũmũthĩ.)

¹⁵ Na nĩndaheanire Gileadi kũrĩ Makiru.

¹⁶ No andũ a Rubeni na a Gadi ndamaheire bũrũri ũrĩa uumĩte Gileadi ũgaikũrũka nginya kĩaanda kĩa Arinoni (mũhaka warĩ gatagatĩ ga kĩaanda kũu), ũgacooka ũgakinya rũũ-inĩ rwa Jaboku, arĩ ruo mũhaka wa Aamoni.

¹⁷ Mũhaka wakuo wa mwena wa ithũiro warĩ Rũũ rwa Jorodani kũu Araba, kuuma Kinerethu nginya Iria-inĩ rĩa Araba (nĩrĩo Iria rĩa Cumbĩ), mũhuro wa iharũrũka cia Pisia.

¹⁸ Hĩndĩ ũyo nĩndamwathire ngĩmwĩra atĩrĩ, “Jehova Ngai wanyu nĩamũheete bũrũri ũyũ mũwĩgwatĩre. No andũ anyu arĩa marĩ na hinya, arĩa meeohete indo cia mbaara, no nginya maringe mũrĩmo ũrĩa ũngĩ mbere ya andũ a Isiraeli ariũ a ithe wanyu.

¹⁹ No rĩrĩ, atumia anyu, na ciana cianyu, o na ũhiũ wanyu (nĩnjũũ nĩ mũrĩ na ũhiũ mũingĩ) no maikare matũũra-inĩ marĩa ndĩmũheete,

²⁰ nginya rĩrĩa Jehova akaahe ariũ a thoguo ũhurũko ta ũrĩa amũheete inyuĩ, nao makorwo meyoere bũrũri ũrĩa Jehova Ngai wanyu ekũmahe, mũrĩmo ũrĩa ũngĩ wa Rũũ rwa Jorodani. Thuutha ũcio-rĩ, o mũndũ wanyu no acooke handũ harĩa ndĩmũheete mwĩgwatĩre hatũike hanyu.”

Musa Kũgirio Kũringa Rũũ rwa Jorodani

* 3:11 nĩ ta mita 4 † 3:11 nĩ ta mita imwe na robo ithatũ (1:75)

21 Ningĩ ngĩatha Joshua ngĩmwĩra atĩrĩ: “Nĩwĩoneire na maitho maku ũrĩa wothe Jehova Ngai wanyu ekĩte athamaki acio eerĩ. Ūguo noguo Jehova ageeka mothamaki marĩa mothe marĩ kũndũ kũu mũrathĩĩ.

22 Ndũkanametigĩre; Jehova Ngai wanyu nĩwe ũrĩmũrũagĩrĩra.”

23 Hĩndĩ ĩyo nĩndathaitire Jehova ngĩmwĩra atĩrĩ:

24 “We Mwachani Jehova, nĩwambĩrĩrie kuonia ndungata yaku ũnene waku na hinya wa guoko gwaku. Nĩ ũndũ-rĩ, nĩ ngai ĩrĩkũ igũrũ kana thĩ ingĩka ciiko cia hinya ta iria wee wĩkaga?”

25 Reke ninge kũndũ kũu mũrĩmo wa Rũũ rwa Jorodani ngeyonere bũrũri mwega, bũrũri ũcio mwega ũrĩ irĩma o na bũrũri wa Lebanoni.”

26 No nĩ ũndũ wanyu-rĩ, Jehova nĩandakarĩire na ndangĩathikĩrĩrie. Jehova akiuga atĩrĩ, “Reke ũhoro ũcio ũkinye hau, ndũkanjarĩrie ringĩ ũndũ wĩgĩĩ ũhoro ũcio.

27 Ambata gacũmbĩrĩ ga kĩrĩma kĩa Pisiga wĩrorere mwena wa ithũiro, na wa gathigathini, na wa gũthini, o na wa irathĩro. Wĩrorere bũrũri ũcio na maitho maku, nĩ ũndũ ndũkũringa rũũ rũrũ rwa Jorodani.

28 No rĩrĩ, taara Joshua, na ũmũmĩrĩrie, na ũmwĩkire hinya, nĩgũkorwo nĩwe ũgaatongoria andũ aya maringe mathĩĩ mũrĩmo ũrĩa ũngĩ, na atũme magae bũrũri ũcio ũkuona.”

29 Nĩ ũndũ ũcio tũgĩkara kũu gĩtuamba-inĩ hakuhi na Bethi-Peori.

4

Andũ a Isiraeli Gwathwo Maathĩkire Jehova

1 Atĩrĩrĩ, inyuĩ andũ a Isiraeli, iguai watho wa kũrũmĩrĩrwo, na mawatho marĩa ngũmũruta. Marũmagĩrĩrei nĩgeetha mũtũre muoyo na nĩguo mũthĩĩ mũtoonye mwĩgwatĩre bũrũri ũrĩa Jehova Ngai wa maitho manyu aramũhe.

2 Mũtikanongerere ũrĩa ngũmwatha kana mũrutarute, no rũmagiai maathani ma Jehova Ngai wanyu marĩa ngũmũhe.

3 Nĩmweyoneire na maitho manyu ũrĩa Jehova eekire kũu Baali-Peori. Jehova Ngai wanyu nĩaniinire gatagatĩ-inĩ kanyu ũrĩa wothe warũmagĩrĩra Baali ya Peori,

4 no arĩa othe anyu maarũmĩrĩre Jehova Ngai wanyu, marĩ muoyo nginya ũmũthĩ.

5 Atĩrĩrĩ, nĩndĩmũrutĩte watho wa kũrũmĩrĩrwo, na mawatho ta ũrĩa Jehova Ngai wakwa aanjathire, nĩgeetha mũmarũmagĩrĩre bũrũri-inĩ ũcio mũgũtoonya mũwĩgwatĩre.

6 Menyagĩrĩrai maathani macio wega, nĩgũkorwo ũguo nĩguo ũkoonania ũũgĩ na ũmenyo wanyu kũrĩ ndũrĩrĩ iria irĩguaga ũhoro wa watho ũyũ wa kũrũmĩrĩrwo, ciugage atĩrĩ, “Ti-itherũ rũrĩrĩ rũrũ rũnene nĩ rũũgĩ na nĩ andũ marĩ na ũmenyo wa maũndũ.”

7 Nĩ rũrĩrĩ rũrĩkũ rũngĩ rũnene ũũ, rũrĩ na ngai ciao irĩ hakuhi nao ta ũrĩa Jehova Ngai witũ akoragwo hakuhi na ithuĩ rĩrĩa rĩothe tũkũmũhooya?

8 Ningĩ nĩ rũrĩrĩ rũrĩkũ rũngĩ rũnene ũũ rũrĩ na watho wa kũrũmĩrĩrwo, na mawatho ma kĩhooto ta maya ndĩramũhe ũmũthĩ?

9 Mwĩmenyererei, na mũikare mwĩguĩte nĩgeetha mũtikanariganĩrwo nĩ maũndũ marĩa muonete na maitho manyu, kana mũreke megei ngoro-inĩ cianyu matukũ marĩa mothe mũgũtũra muoyo. Marutagei ciana cianyu o na ciana cia ciana cianyu iria igooka thuutha.

10 Ririkanaĩ mũthenya ũrĩa mwarũgamire mbere ya Jehova Ngai wanyu kũu Horebu, rĩrĩa anjĩĩre atĩrĩ, “Cookanĩrĩa andũ mbere yakwa nĩguo maigue ciogo ciakwa, nĩgeetha mamenye kwĩndigĩra rĩrĩa rĩothe megũtũra muoyo bũrũri ũcio, na marute ciana ciao maũndũ macio.”

11 Nĩmwakuhĩrĩrie na mũkĩrũgama magũrũ-inĩ ma kĩrima hĩndĩ rĩa kĩarĩrĩmbũkaga mwaki wakinyĩte o igũrũ, gũkĩgĩa na matu mairũ na nduma ndumanu.

12 Hĩndĩ iyo Jehova nĩamwarĩrie arĩ thĩinĩ wa mwaki ũcio. Nĩmwaiguire mũgambo, no gũtirĩ kĩndũ muonire; mũgambo noguo warĩ ho.

13 Nĩamũmenyithirie ũhoru wa kĩrĩkanĩro gĩake, na nĩmo Maathani marĩa Ikũmi, marĩa aamwathire mũrũmagĩrĩre, na agĩcooka akĩmaandĩka ihengere-inĩ igĩrĩ cia mahiga.

14 Na rĩrĩ, Jehova nĩanjathire o ihinda rĩu ndĩmũrute watho ũcio wa kũrũmagĩrĩrwo, o na mawatho marĩa mũrĩrũmagĩrĩra mũrĩ bũrũri ũcio mũraringa Rũũ rwa Jorodani mũkawĩgwaĩre.

Kũgĩrio Kũhooya Mĩhianano

15 Mũthenya ũrĩa Jehova aamwarĩrie o kũu Horebu arĩ thĩinĩ wa mwaki, mũtionire mũhianire o na ũrĩkũ. Nĩ ũndũ ũcio mwĩmenyagĩrĩre mũno,

16 nĩgeetha mũtikanethũkie na gwĩthondeka mũhianano mũcũhie, mũhiano wa kĩndũ o gĩothe, ũthondeketo ũrĩ mũhianire wa mũndũ mũrũme kana wa mũndũ-wa-nja,

17 kana wa nyamũ o yothe rĩrĩ gũkũ thĩ, kana wa nyoni o yothe rĩa yũmbũkaga rĩera-inĩ,

18 kana mũhianire wa nyamũ o na rĩrĩkũ itambaga thĩ, kana mũhianire wa thamaki o na rĩrĩkũ rĩa rĩrĩ maaĩ-inĩ marĩa marĩ mũhuro wa thĩ.

19 Na rĩrĩa mwarora igũrũ, muona riũa, kana mweri na njata, arĩ cio mbũtũ ciothe cia igũrũ, mũtikanaguucĩrĩrio mũciinamĩrĩre, kana mũhoee indo iria Jehova Ngai wanyu aagaĩre ndũrĩrĩ iria ciothe rĩrĩ gũkũ thĩ.

20 No inyuĩ-rĩ, Jehova nĩamũrutire icua-inĩ rĩu rĩa gũtwekia igera akĩmũruta bũrũri wa Misiri, nĩgeetha mũtuĩke andũ ake kũmbe, o ta ũrĩa mũtarĩ rĩu.

21 Jehova nĩandakarĩre nĩ ũndũ wanyu, na akĩhĩta na mwĩhĩtwa akiuga atĩ ndikaringa Rũũ rwa Jorodani, ndonye bũrũri ũcio mwega ũrĩa Jehova Ngai wanyu aramũhe ũrĩ igai rĩanyu.

22 Nĩ ngaakuĩra bũrũri ũyũ; ndikaringa Rũũ rwa Jorodani; no inyuĩ mũkirie kũringa mũrĩmo ũria ũngĩ mwĩgwaĩre bũrũri ũcio mwega.

23 Mwĩmenyererei mũtikariganĩrwo nĩ kĩrĩkanĩro kĩa Jehova Ngai wanyu kĩa arĩkanĩre na inyuĩ; mũtikanethondekere mũhianano wa kĩndũ o gĩothe kĩa Ngai akaananĩtie.

24 Nĩgũkorwo Jehova Ngai wanyu nĩ mwaki ũniinanaga, na nĩ Ngai ũrĩ ũiru.

25 Thuutha wa kũgĩa na ciana, o na ciana cia ciana cianyu, na mũkorwo mũtũũrĩte bũrũri ũcio ihinda iraaaya, mũngĩgacooka mwĩthũkie mwĩthondekere mũhianano mũcũhie wa mũthemba o na ũrĩkũ, na mwĩke maũndũ mooru maito-inĩ ma Jehova Ngai wanyu, mũtũme arakare-rĩ,

26 ũmũthĩ ndeeta igũrũ na thĩ ituĩke aira atĩ nĩmũkaniinwo o narua kuuma bũrũri ũcio mũraringa Rũũ rwa Jorodani mũkawĩgwaĩre. Mũtigatũra kũndũ kũu ihinda iraaaya na hatĩrĩ nganja nĩ mũkaaniinwo.

27 Jehova nĩakamũharagania kũrĩ andũ a ndũrĩrĩ, na no andũ anini anyu magaatigara gatagatĩ-inĩ ka ndũrĩrĩ iria Jehova akaamũharaganĩria.

²⁸ Mũrĩ kũu, nĩmũkahooyaga ngai ithondeketwo nĩ andũ cia mĩtĩ na cia mahiga, o iria itangĩhota kuona, kana ciigue, kana irĩe, o na kana ciigue mũrũkĩ.

²⁹ No mũngĩgaacaria Jehova Ngai wanyu mũrĩ kũu, nĩmũkamuona, angĩkorwo nĩmũkamũrongoria na ngoro cianyu ciothe na muoyo wanyu wothe.

³⁰ Rĩria mũgaakorwo mũrĩ mathĩina-inĩ na maũndũ maya mothe mekĩke kũrĩ inyuĩ, nĩmũgacookerera Jehova Ngai wanyu na mũmwathĩkĩre matukũ-inĩ ma thuutha.

³¹ Nĩgũkorwo Jehova Ngai wanyu nĩ Ngai ũrĩ-tha; ndakamũtiganĩria, kana amũniine, kana ariganĩrwo nĩ kĩrĩkanĩro gĩake na maithe manyu ma tene kĩria aarĩkanĩre nao na mwĩhĩtwa.

Jehova nĩwe Ngai

³² Na rĩrĩ, ũriai ũhoru wa matukũ marĩa mahĩtũku, o marĩa maarĩ mbere yanyu, kuuma mũthenya ũria Ngai ombire mũndũ gũkũ thĩ; ũriai kuuma gĩturi kĩmwe kĩa igũrũ nginya kĩria kĩngĩ. Nĩ kũrĩ kwahaana ũndũ mũnene ta ũyũ, kana nĩ kũrĩ kwaiguĩka ũndũ ũngĩ taguo?

³³ Nĩ kũrĩ andũ angĩ marĩ maigua mũgambo wa Ngai akĩaria arĩ thĩinĩ wa mwaki, ta ũria inyuĩ mũiguĩte, na magatũura muoyo?

³⁴ Nĩ kũrĩ ngai yanageria kwĩyoera rũrĩrĩ irũrutĩte thĩinĩ wa rũria rũngĩ, na ũndũ wa magerio, na kũringa ciama, na morirũ, na kũhũũrana mbaara, na gwĩka maũndũ na njara irĩ na hinya na guoko gũtambũrũkĩtio; o na kana ciiko ingĩ nene na cia gwĩtigĩrwo ta maũndũ marĩa mothe Jehova Ngai wanyu aamwikĩre kũu bũrũri wa Misiri mũkĩionagĩra na maithe?

³⁵ Muonirio maũndũ macio nĩgeetha mũmenye atĩ Jehova nĩwe Ngai; tĩga o we wiki gũtirĩ ũngĩ.

³⁶ Nĩatũmire mũigue mũgambo wake kuuma igũrũ nĩguo amũrute. Nakuo thĩ akĩmuonia mwaki wake mũnene, na mũkĩigua ciugo ciake ikiuma mwaki-inĩ ũcio.

³⁷ Tondũ nĩendeete maithe manyu ma tene, na agĩthuura njiaro iria igooka thuutha wa, nĩamũrũtĩre bũrũri wa Misiri na hinya mũnene, na agĩtwarana na inyuĩ,

³⁸ nĩgeetha amũingatĩre ndũrĩrĩ nene na irĩ hinya kũmũkĩra, amũrehe bũrũri wacio, amũhe guo ũtuĩke igai rĩanyu, ta ũria gũtariĩ ũmũthĩ.

³⁹ Menyai na mũnyĩite na ngoro cianyu ũmũthĩ atĩ Jehova nĩwe Ngai kũu igũrũ na gũkũ thĩ. Gũtirĩ ũngĩ.

⁴⁰ Rũmiai watho wake wa kũrũmĩrĩrwo na maathani make marĩa ngũmũhe ũmũthĩ, nĩgeetha muonage maũndũ mega inyuĩ ene na ciana cianyu iria igooka thuutha wanyu, na nĩguo mũtũũre matukũ maingĩ bũrũri ũria Jehova Ngai wanyu ekũmũhe nginya tene.

Matũũra Manene ma Kũũrĩra

⁴¹ Hĩndĩ iyo Musa akĩamũra matũũra matatũ manene mwena wa irathĩro wa Jorodani,

⁴² marĩa mũndũ o na ũrĩkũ ũragĩte mũndũ angĩorĩire angĩkorwo oragĩte mũndũ wa itũũra rĩake atathugundĩte, na atarĩ na rũthũũro. Nĩangĩorĩire itũũra rĩmwe rĩa macio ahonokie muoyo wake.

⁴³ Matũũra macio nĩmo maya: Bezeri kũu werũ-inĩ ũria mwaraganu, nĩ ũndũ wa andũ a mũhĩrĩga wa Rubeni; na Ramothu kũu Gileadi, nĩ ũndũ wa andũ a mũhĩrĩga wa Gadi; na Golani kũu Bashani, nĩ ũndũ wa mũhĩrĩga wa Manase.

Kĩambĩrĩria gĩa Kũrutana Watho

44 Ũyũ nĩguo watho ũrĩa Musa aaheire andũ a Isiraeli maũrũmagĩrĩre.

45 Ici nĩcio irĩkanĩro na watho wa kũrũmĩrĩro, na mawatho marĩa Musa aamaheire rĩria moimire bũrũri wa Misiri,

46 na maarĩ gĩtuamba-inĩ gũkuhĩ na Bethi-Peori, irathĩro rĩa Rũũ rwa Jorodani, bũrũri-inĩ wa Sihoni mũthamaki wa Aamori, ũria waathanaga Heshiboni, nĩwe wahootirwo nĩ Musa na andũ a Isiraeli hĩndĩ rĩa moimaga bũrũri wa Misiri.

47 Nĩmegwatĩire bũrũri wake na makũgwatĩra bũrũri wa Ogu mũthamaki wa Bashani, athamaki acio eerĩ a Aamori a kũu irathĩro rĩa Rũũ rwa Jorodani.

48 Bũrũri ũcio uumĩte Aroeri, mũthia-inĩ wa kĩanda kĩa Arinoni ũgakinya kĩrĩma-inĩ kĩa Sirioni (na nĩkio Herimoni),

49 na ũkanyĩita Araba guothe mwena wa irathĩro rĩa Rũũ rwa Jorodani, o nginya irĩa rĩa Araba, mũhuro wa iharũrũka cia Pisiga.

5

Maathani marĩa Ikũmi

1 Musa nĩetire andũ a Isiraeli othe, akĩmeera atĩrĩ: Inyuĩ Aisiraeli, ta kũigwei irĩra cia watho wa kũrũmĩrĩro, na mawatho marĩa ngũmwĩra ũmũthĩ mũkũiguaga. Mũmeerute na mũtigĩrĩre nĩ mwamarũmĩrĩra.

2 Jehova Ngai witũ nĩarũkanĩire kĩrĩkanĩro na ithuĩ kũu Horebu.

3 Jehova ndarũkanĩire kĩrĩkanĩro gĩkĩ na maithe maitũ oiki, no nĩarũkanĩire na ithuĩ, ithuothe arĩa tũrĩ muoyo ũmũthĩ.

4 Jehova aaranĩirie na inyuĩ ũthiũ kwa ũthiũ arĩ thĩinĩ wa mwaki kĩrĩma igũrũ.

5 (Hĩndĩ iyo nĩ ndarũgamĩte gatagatĩ kanyu na Jehova nĩguo ndĩmwĩre ũhoro wa Jehova, nĩ tondũ nĩmwetigagĩra mwaki ũcio, na mũtiigana kwambata kĩrĩma igũrũ.) Nake akĩmwĩra atĩrĩ:

6 “Nĩ nĩ Jehova Ngai waku, ũria wakũrutire bũrũri wa Misiri, kuuma bũrũri wa ũkombo.

7 “Ndũkanagĩe na ngai ingĩ tiga nĩ.

8 “Ndũkanethondekere mũhianano mũicũhie wa mũhianĩre wa kĩndũ o gĩothe kĩrĩ kũũria igũrũ, kana gũkũ thĩ, kana kĩrĩ maaĩ-inĩ marĩa marĩ mũhuro wa thĩ.

9 Ndũkanacinamĩrĩre kana ũcihooe, nĩgũkorwo nĩ Jehova Ngai waku ndĩ Ngai ũrĩ ũiru, herithagia ciana nĩ ũndũ wa mehia ma maithe mao nginya rũciaro rwa gatatũ na rwa kana rwa andũ arĩa maathũire,

10 no nĩ ngonania wendo kũrĩ njjarwa ngiri na ngiri cia andũ arĩa manyendete na magaathĩkĩra maathani makwa.

11 “Ndũkanagwete rĩtwa rĩa Jehova Ngai waku na itherũ, nĩgũkorwo Jehova ndagatua atĩ mũndũ ndehĩtie ũria ũgwetaga rĩtwa rĩaake na itherũ.

12 “Menyagĩrĩra mũthenya wa Thabatũ ũwamũrage, o ta ũria Jehova Ngai waku agwathĩte.

13 Rutaga wĩra waku wothe mũthenya itandatũ,

14 no mũthenya wa mũgwanja nĩ Thabatũ ya Jehova Ngai waku. Mũthenya ũcio ndũkanarute wĩra o na ũrĩkũ, wee mwene, kana mũrũguo, kana mwarĩguo, kana ndungata yaku ya mũndũ mũrũme kana ya mũndũ-wa-nja, kana ndegwa yaku, kana ndigiri yaku kana nyamũ o na ũrĩkũ yaku, kana mũgeni ũrĩ gwaku mũciĩ, nĩgeetha ndungata yaku ya mũndũ mũrũme o na ya mũndũ-wa-nja o nacio ihurũke o tawe.

15 Ririkanaga o nawe warĩ ngombo bürürĩ wa Misiri, na atĩ nĩ Jehova Ngai waku wakürutire kuo na njara ĩrĩ hinya na guoko kwa ũhoti gütambürükítio. Nĩ ūndũ ūcio Jehova Ngai waku agwathĩte ūmenyagĩrĩre mũthenya wa Thabatũ.

16 “Tĩa thoguo na nyũkwa o ta ūrĩa Jehova Ngai waku agwathĩte, nĩgeetha utũũre matukũ maingĩ, na maũndũ maku magĩrĩre bürürĩ-inĩ ūrĩa Jehova Ngai waku egũkũhe.

17 “Ndũkanoragane.

18 “Ndũkanatharanie.

19 “Ndũkanaiye.

20 “Ndũkanaigĩrĩre mũndũ ūrĩa ũngĩ kĩgeenyoo.

21 “Ndũkanacumĩkĩre mĩtumia wa mũndũ ūrĩa ũngĩ. Ndũkanerĩrĩre nyũmba ya mũndũ ūrĩa ũngĩ kana gĩthaka gĩaake, kana ndungata yake ya mũndũ mũrũme kana ya mũndũ-wa-nja, kana ndegwa yake kana ndigiri yake, kana kĩndũ o nakĩ kĩa mũndũ ūrĩa ũngĩ.”

22 Macio nĩmo maathani marĩa Jehova aarĩrie ũngano wanyu wothe na mũgambo mũnene kĩrĩma-inĩ kũu arĩ thĩinĩ wa mwaki, o na itu-inĩ, o na nduma ndumanu; na ndoongereire ūndũ ũngĩ. Agĩcooka akĩmaandĩka ihengere-inĩ igĩrĩ cia mahiga, akĩnengera.

23 Rĩrĩa mwaiguire mũgambo ūkiuma nduma-inĩ ĩyo, na kĩrĩma gĩgĩakanaga mwaki, athuuri na atongoria a mĩhĩrĩga yanyu yothe nĩmookire kũrĩ nĩ.

24 Mũkiuga atĩrĩ, “Jehova Ngai witũ nĩatuonetie riiri wake na ũnene wake, na nĩtũiguĩte mũgambo wake ūkiuma mwaki-inĩ. Ūmũthĩ nĩtwonete atĩ mũndũ no atũũre muoyo o na Ngai aarĩtie nake.

25 No rĩrĩ, tũgũkua nĩkĩ? Mwaki ũyũ mũnene ũũ nĩ gütũniina, na nĩtũgũkua tũngũgua mũgambo wa Jehova Ngai witũ hĩndĩ ĩngĩ.

26 Nĩ ūndũ-rĩ, nĩ mũndũ ūrĩkũ ūrĩ muoyo ūrĩ waigua mũgambo wa Ngai ūrĩa ūtũũraga muoyo akĩaria arĩ thĩinĩ wa mwaki ta ūrĩa ithuĩ tũiguĩte, na agatũũra muoyo?

27 Wee thĩ ūkuhĩrĩrie, ũigue ūrĩa wothe Jehova Ngai witũ ekuuga. Ūcooke ũũke ūtwĩre ūrĩa wothe Jehova Ngai witũ egũkwĩra. Nĩtũkũigua na twathĩke.”

28 Jehova nĩamũiguire rĩrĩa mwanjaragĩria, nake Jehova akĩnjĩra atĩrĩ, “Nĩnjiguĩte ūrĩa andũ aya makwĩrĩte. Ūhoroo ūcio wothe maarĩtie nĩ mwega.

29 Naarĩ korwo magĩa na ngoro ya gütũma meĩndigagĩre na matũũre marũmitie maathani makwa hĩndĩ ciothe, nĩguo matũũre monaga maũndũ mega o ene o na ciana ciao nginya tene!

30 “Thĩ ũmeere macooke hema-inĩ ciao.

31 No wee-rĩ, ikara haha harĩ nĩ nĩgeetha ngũhe ūhoroo wa maathani mothe, na irĩra cia watho wa kũrũmĩrĩrwo, na mawatho marĩa ūrĩmarutaga nĩguo mamarũmagĩrĩre marĩ bürürĩ ūrĩa ngũmahe mawĩgwatĩre ūtũũke wao.”

32 Nĩ ūndũ ūcio, mwĩmenyererei nĩguo mwĩkage ūrĩa Jehova Ngai wanyu amwathĩte; mwtĩkarore na mwena wa ūrĩo kana wa ūmotho.

33 Thĩagĩra na mĩthĩire ĩria yothe Jehova Ngai wanyu amwathĩte, nĩguo matũũre muoyo na mũgaacĩre, na nĩguo mūtũme matukũ manyu maingĩhe ma gütũũra bürürĩ ūcio mũkegwatĩra.

6

Enda Jehova Ngai Waku

¹ Na rĩrĩ, maya nĩmo maathani, na watho wa kũrũmĩrĩrwo na mawatho marĩa Jehova Ngai wanyu aanjathire ndĩmũrute nĩgeetha mũmamenyagĩrĩre mũrĩ bũrũri ũcio mũkũringa Rũũĩ rwa Jorodani mũthĩĩ mũkawĩgwatĩre ũtuĩke wanyu.

² Nĩgeetha inyuĩ na ciana cianyu, na ciana ciao iria igooka thuutha mwĩtigagĩre Jehova Ngai wanyu rĩrĩa rĩothe mũgũtũũra muoyo, na ũndũ wa kũmenyerera watho wake wothe wa kũrũmĩrĩrwo, na maathani marĩa mothe ngũmũhe, na nĩguo mũtũũre mũkenete matukũ maingĩ.

³ Atĩrĩrĩ wee Isiraeli, thikĩrĩria na ũmenyagĩrĩre gwathĩkaga nĩgeetha ũtũũre wonaga maũndũ mega, na ningĩ nĩgeetha mũingĩhe mũno mũrĩ bũrũri ũrĩ bũthi wa iria na ũkĩ, o ta ũrĩa Jehova Ngai wa maithe manyu aamwĩrĩre.

⁴ Atĩrĩrĩ, wee Isiraeli, thikĩrĩria: Jehova Ngai witũ, we wiki nowe Jehova.

⁵ Endaga Jehova Ngai waku na ngoro yaku yothe, na muoyo waku wothe, na hinya waku wothe.

⁶ Maathani maya ndĩrakũhe ũmũthĩ ũreke matũũre ngoro-inĩ yaku.

⁷ Ũmarutage ciana ciaku na kĩyo. Aragia ũhoru wamo rĩrĩa ũikarĩte gwaku mũciĩ na rĩrĩa ũgũthĩĩ na njĩra, o na rĩrĩa ũkomete na rĩrĩa wokĩra.

⁸ Mohagĩrĩre guoko-inĩ gwaku marĩ imenyithia, na ũmohagĩrĩre ũthiũ-inĩ waku.

⁹ Maandĩke hingĩro-inĩ cia mĩrango ya nyũmba ciaku, o na ũmaandĩke ihingo-inĩ ciaku.

¹⁰ Na rĩrĩ, hĩndĩ rĩria Jehova Ngai waku agaagũkĩnyia bũrũri ũcio erĩire maithe maku na mwĩhĩtwa: akĩrĩra Iburahĩmu, na Isaaka, na Jakubu, atĩ nĩagakũhe bũrũri ũrĩ na matũũra manene, mega, ũtaakĩte wee mwene,

¹¹ na akũhe nyũmba ciyũrĩte indo njega cia mĩthemba yothe, no tiwe mwene ũciyũrĩte kuo, na ithima ũteenjete wee mwene, na mĩgũnda ya mĩthabibũ na ya mĩtamaiyũ rĩria ũtaahandĩte wee mwene; hĩndĩ iyo warĩa na wahũũna,

¹² ũkaamenyerera ndũkanariganĩrwo nĩ Jehova, ũrĩa wakũrutire bũrũri wa Misiri, agĩkũruta bũrũri wa ũkombo.

¹³ Wĩtigagĩre Jehova Ngai waku, ũmũtungatĩre o we wiki, na rĩrĩa ũkwĩhĩta ũgwetage rĩitwa rĩake.

¹⁴ Ndũkanarũmĩrĩre ngai ingĩ, ngai cia andũ arĩa makũrigiicĩrĩre;

¹⁵ nĩgũkorwo Jehova Ngai waku, ũrĩa ũrĩ gatagatĩ-inĩ kanyu, nĩ Ngai ũrĩ ũiru, na marakara make nĩmagagũkĩrĩra magũcine, na makũniine biũ ũthire bũrũri-inĩ ũcio.

¹⁶ Mũtikanagerie Jehova Ngai wanyu ta ũrĩa mwekire kũu Masa.

¹⁷ Mũtikanaage kũmenyerera maathani ma Jehova Ngai wanyu, na irĩkanĩro, na kirĩra kĩa watho wake wa kũrũmĩrĩrwo, marĩa akũheete ũrũmagĩrĩre.

¹⁸ Īkaga maũndũ marĩa moonagwo nĩ Jehova magĩrĩre na mega, nĩgeetha ũtũũre wonaga maũndũ mega, nĩguo ũthĩĩ ũkegwatĩre bũrũri ũcio mwega ũrĩa Ngai eerĩire maithe manyu ma tene na mwĩhĩtwa,

¹⁹ atĩ nĩakaingata thũ cianyu ciothe ciehere mbere yaku, o ta ũrĩa Jehova oigĩte.

²⁰ Matukũ-inĩ ma thuutha, rĩrĩa mũrũguo agaakũũria atĩrĩ, "Gĩtũmi kĩa irĩkanĩro icio, na kirĩra kĩa watho wa kũrũmĩrĩrwo na mawatho marĩa Jehova Ngai aamwathĩte mũrũmagĩrĩre, nĩ kĩĩ?"

21 Ūkaamücookeria atĩrĩ: “Ithuĩ twarĩ ngombo cia Firaũni kũu bũrũri wa Misiri, no Jehova agĩtũruta bũrũri ũcio wa Misiri na ũndũ wa guoko gwake kwa hinya.

22 Nĩtweyoneire na maithe maitũ Jehova akĩringa ciama na agĩka maũndũ ma kũgegania, maũndũ manene mũno na ma kũmakania, akĩmeeka kũu bũrũri wa Misiri, o na kũrĩ Firaũni na andũ a nyũmba yake yothe.

23 No nĩatũrutire kuuma kũu nĩgeetha atũrehe gũkũ nĩguo atũhe bũrũri ũyũ eerĩre maithe maitũ ma tene na mwĩhĩtwa.

24 Nake Jehova agĩwatha twathĩkagĩre kĩrĩra kĩa watho wothe wa kũrũmĩrĩrwo, na twĩtigagĩre Jehova Ngai witũ, nĩgeetha tũgaacagĩre hĩndĩ ciothe, na tũtũre muoyo o ta ũrĩa gũtarĩĩ ũmũthĩ.

25 Na ithuĩ tũngĩmenyerera gwathĩkĩra watho ũyũ wothe tũrĩ mbere ya Jehova Ngai witũ, o ta ũrĩa atwathĩte-rĩ, ũcio nĩ ũgaatuĩka ũthingu witũ.”

7

Kũingata Ndũrĩrĩ

1 Rĩrĩa Jehova Ngai waku agaagũkinyia bũrũri ũrĩa ũratoonya ũkawĩgwatĩre na aingate ndũrĩrĩ nyingĩ ikweherere, nacio nĩ Ahiti, na Agirigashi, na Aamori, na Akaanani, na Aperiži, na Ahivi na Ajebusi, ndũrĩrĩ mũgwanja nene na irĩ hinya gũgũkĩra-rĩ,

2 na rĩrĩa Jehova Ngai waku agaacineana kũrĩ we nawe ũkorwo ũcitooretie, hĩndĩ iyo no nginya ũgaciniina biũ. Ndũkanagĩe na kĩrĩkanĩro nacio na ndũkanaciũgũre tha.

3 Mũtikanagũrane nacio. Mũtikanahene airĩtu anyu kũrĩ aanake ao kana aanake anyu mahikie airĩtu ao,

4 nĩgũkorwo nĩmakagarũra aanake anyu matige gũcooka kũnũmĩrĩra, na matũike a gũtungatĩra ngai ingĩ, namo marakara ma Jehova nĩmakamũũkĩrĩra, mamũcine na mamũniine o narua.

5 Ūũ nĩguo mũkaameeka: Mũkoinanga igongona ciao, na mũharaganie mahiga ma igongona ciao, na mũtemange itugĩ ciao cia Ashera, o na mũcine mĩhianano yao na mwaki.

6 Nĩgũkorwo inyuĩ mũrĩ rũrĩrĩ rwamũrĩrwo Jehova Ngai wanyu. Jehova Ngai wanyu aamũthurire kuuma ndũrĩrĩ-inĩ ciothe cia thĩ mũtuĩke rũrĩrĩ rwake, rũrĩrĩ rũrĩ bata mũno harĩ we.

7 Jehova ndaamwendire na akĩmũthuura tondũ mwarĩ aingĩ gũkĩra ndũrĩrĩ iria ingĩ, nĩgũkorwo nĩ inyuĩ mwarĩ anini mũno gũkĩra andũ arĩa angĩ othe.

8 No nĩ ũndũ wa Jehova kũmwenda na kũmenyerera mwĩhĩtwa ũrĩa eehĩtĩre maithe manyu ma tene, nĩkĩo aamũrutire na guoko gwake kũrĩ hinya, na akĩmũkũũra akĩmũruta bũrũri wa ũkombo, kuuma hinya-inĩ wa Firaũni mũthamaki wa bũrũri wa Misiri.

9 Nĩ ũndũ ũcio kĩmenyei atĩ Jehova Ngai wanyu nĩwe Ngai; o we Mũrungu ũrĩa mwĩhokeku, ũmenyagĩrĩra kĩrĩkanĩro gĩake kĩa wendo kũrĩ njiaro ngiri cia andũ arĩa mamwendete, na makamenyerera maathani make.

10 No rĩrĩ,

arĩa mamũthũire nĩakerĩhĩria na njĩra ya kũmaniina biũ makĩonaga;

ndakagia thieya kwĩrĩhĩria harĩ andũ arĩa mamũthũire, makĩonaga.

11 Nĩ ũndũ ũcio, mwĩmenyererei mũrũmagĩrĩre maathani na kĩrĩra kĩa watho wake wa kũrũmĩrĩrwo, na mawatho marĩa ngũmũhe ũmũthĩ.

12 Mũngĩrũmbũiya mawatho macio na mũmamenyerere mũmarũmĩrĩre, nake Jehova Ngai wanyu nĩarĩũgağa kĩrĩkanĩro gĩake kĩa wendo na inyuĩ, o ta ũrĩa eehĩtire mbere ya maithe manyu.

13 Nĩarĩmwendaga na amũrathimage na atũmage mũngĩhage. Nĩarĩrathimaga maciaro ma nda cianyu, na maciaro ma mũgũnda yanyu, marĩ ma ngano, na ma ndibei ya mũhihano, na ma maguta, na ma njaũ cia ndũũru cianyu na ma tũtũrũme twa ndũũru cia ng'õndu cianyu kũu bũrũri-inĩ ũrĩa eehĩtire harĩ maithe manyu atĩ nĩakamũhe.

14 Inyuĩ nĩmũkarathimwo gũkĩra rũrĩrĩ rũngĩ o ruothe; gũtirĩ mũndũ mũrũme kana mũndũ-wa-nja wanyu ũkaaga mwana, o na kana ũhiũ wanyu o wothe wage gũciara.

15 Jehova nĩakamũgitĩra kuuma kũrĩ mũrimũ yothe. Ndakamũrehithĩria mũrimũ mũũru ta ĩrĩa muoĩ rĩrĩa mwarĩ kũu bũrũri wa Misiri, no rĩrĩ, nĩakamũrehithĩria andũ arĩa othe mamũthũire.

16 No nginya mũkaaniina ndũrĩrĩ ciothe iria Jehova akaarekereria acineane kũrĩ inyuĩ; mũtikanaciguĩre tha kana mũtungatĩre ngai ciacio, nĩgũkorwo ũndũ ũcio no ũtuĩke mũtego kũrĩ inyuĩ.

17 Mwahota kwĩra atĩrĩ, "Ndũrĩrĩ ici irĩ na hinya gũtũkĩra. Tũngĩhota atĩa gũciingata?"

18 No mũtikanaciũtigĩre; ririkanagai wega ũrĩa Jehova Ngai wanyu eekire Firaũni, o na ũrĩa eekire bũrũri wa Misiri guothe.

19 Nĩmweyoneire na maithe manyu maũndũ manene marĩa andũ acio maageririo namo, o na ciamu iria ciaringirwo, na maũndũ ma kũgeganu marĩa meekirwo; ningĩ mũrĩrikane ũrĩa Jehova Ngai wanyu aamũrutire bũrũri wa Misiri na guoko kwa hinya na gũtambũrũkĩtio. Ũguo noguo Jehova Ngai wanyu ageeka ndũrĩrĩ icio ciothe mũretigĩra rĩu.

20 O na ningĩ, Jehova Ngai wanyu nĩagatũma magi ma mboora gatagatĩ ga cio, nginya o na matigari ma cio marĩa makaamwĩhitha makorwo mathirĩte.

21 Mũtikamakio nĩcio, nĩgũkorwo Jehova Ngai wanyu, ũrĩa ũrĩ hamwe na inyuĩ, nĩ Mũrungu mũnene na wa gwĩtigĩrwo.

22 Jehova Ngai wanyu nĩakarutũrũra ndũrĩrĩ icio ciehere mbere yanyu hanini o hanini. Mũtigetĩkĩrio mũciniine o rĩmwe, nĩguo nyamũ cia gĩthaka itikamũngĩhĩre imũrigiicĩrie.

23 No Jehova Ngai wanyu nĩakaneana ndũrĩrĩ icio kũrĩ inyuĩ, atũme igĩe na kĩrigiicano kinene o nginya iniinwo.

24 Athamaki ao nĩakamaneana moko-inĩ manyu, na inyuĩ nĩmũkaniina marĩtwa mao biũ mehere gũkũ thĩ mũhuro wa riũa. Gũtirĩ mũndũ ũkaahota kũmwĩtiiria; nĩ mũkaamaniina.

25 Mĩhiano ya ngai ciao nĩmũkamĩcina na mwaki. Mũtikanacumĩkĩre betha na thahabu iria ciĩkĩrĩtwo igũrũ riayo, kana mũmĩoe ĩtuĩke yanyu, mũtikaguucĩrĩrio nĩyo mũheeneke, nĩgũkorwo nĩrĩ magigi kũrĩ Jehova Ngai wanyu.

26 Ndũkanarehe kĩndũ kĩrĩ thaahu nyũmba-inĩ yaku, nĩgeetha ndũkaamũrwo hamwe na kĩndũ kũu mũniinwo. Kĩrege biũ na ũgĩthũũre, nĩgũkorwo nĩgĩtũtwo gĩa kũniinwo.

8

Ndũkanariganĩrwo nĩ Jehova

1 Maathani maya mothe ndĩramũhe ũmũthĩ ma kũrũmĩrĩra ma-menyagĩrĩre nĩgeetha mũtũũre, na mũngĩhe, na mũtoonye mwĩgwatĩre bũrũri ũrĩa Jehova erĩre maithe manyu ma tene na mwĩhĩtwa.

² Ririkanai ūrĩa Jehova Ngai wanyu aamütongoririe njĩra-inĩ yothe kũu werũ-inĩ mĩaka iyo mĩrongo ĩna, akĩenda mwĩnyiihie na amũgerie nĩguo amenye maũndũ marĩa maarĩ ngoro-inĩ cianyu, kana hihi nĩmũkamenyagĩrĩa maathani make kana aca.

³ Niatũmire mwĩnyiihie, na akĩreka mũhũte agĩcooka akĩmũhũũnia na mana, marĩa mũtaamenyete kana makamenywo nĩ maithe manyu, nĩgeetha amũrute atĩ ti irio ciki ingĩtũũria mũndũ muoyo, no nĩ kiugo o gĩothe kĩrĩa kĩngiuma kanua ka Jehova.

⁴ Nguo cianyu itiihana gũtũika kana magũrũ manyu makĩimba ihinda-inĩ rĩu rĩa mĩaka mĩrongo ĩna.

⁵ Kĩmenyei na ngoro cianyu atĩ o ta ūrĩa mũndũ ahũũraga mũriũ akĩmũrũnga, ũguo noguo Jehova Ngai wanyu amũhũũraga.

⁶ Menyagĩrĩrai maathani ma Jehova Ngai wanyu, mũthiage na njĩra ciake na mũmwĩtigagĩre.

⁷ Nĩgũkorwo Jehova Ngai wanyu aramũtwara bũrũri mwega mũno, bũrũri ūrĩ tũrũũ, na ūrĩ tũria twa maaĩ, na ithima cia maaĩ megũtherera kũu cianda-inĩ o na irĩma-ĩna;

⁸ bũrũri ūrĩ na ngano na cairi, na ūrĩ na mĩthabibũ na mĩkũyũ, na mĩkomamanga, ningĩ nĩ bũrũri ūrĩ na maguta ma mĩtamaiyũ na ũũkĩ;

⁹ nĩ bũrũri ũtakanyiihia irio, na inyuĩ mũtirĩ kĩndũ mũkaaga, bũrũri ūrĩa mahiga maguo arĩ ĩgera, na no mwenje icango irĩma-inĩ ciaguo.

¹⁰ Rĩrĩa mũkaarĩa mũhũũne, mũkaagooa Jehova Ngai wanyu nĩ ũndũ wa bũrũri ũcio mwega amũheete.

¹¹ Mwĩmenyagĩrĩrei mũtikanariganĩrwo nĩ Jehova Ngai wanyu, mwage kũmenyerera maathani make na mawatho make, na kĩrĩa kĩa watho wake wa kũrũmirĩrwo ūrĩa ndĩramũhe ũmũthĩ.

¹² Kwaga ũguo, mwarĩa mwahũũna, na mwaka nyũmba njega na mũcitũũre,

¹³ na rĩrĩa ndũũru cianyu cia ng'ombe na cia mbũri ikaaneneha, nacio betha na thahabu ciongerereke, na indo ciothe iria mũrĩ nacio ikorwo ciongererekete mũno-rĩ,

¹⁴ hĩndĩ iyo ngoro cianyu nĩikaagia na mwĩtĩio, na nĩmũkariganĩrwo nĩ Jehova Ngai wanyu, o we ūrĩa wamũrutire bũrũri wa Misiri, akĩmũruta bũrũri wa ũkombo.

¹⁵ Nĩamũtongoririe mũgĩtũikanĩria werũ ũcio mũnene na wa kũmakania, bũrũri ũcio mũng'aru ũtarĩ maaĩ, na warĩ na nyoka njũru, o na tũng'aurũ. Nĩamũrutĩire maaĩ ihiga-inĩ rĩa nyaĩgĩ.

¹⁶ Nĩamũheire mana mũrĩire kũu werũ-inĩ, marĩa maithe manyu mataamenyete ũhoru wamo, nĩguo atũme mwĩnyiihie, na akĩmũgeria nĩgeetha thuutha-inĩ maũndũ manyu makaagĩrĩa.

¹⁷ Mwahota gũkeĩra atĩrĩ, "Ūhoti witũ na hinya wa moko maitũ nĩcio ituoneire ũtonga ũyũ."

¹⁸ No rĩrĩ, ririkanagai Jehova Ngai wanyu, nĩgũkorwo nĩwe ũmũheaga ũhoti wa kwĩgĩra na ũtonga, na nĩ ũndũ ũcio agakĩhingia kĩrĩkanĩro gĩake, kĩrĩa aarĩkanĩire na maithe manyu ma tene na mwĩhĩtwa, o ta ūrĩa gũtarĩ ũmũthĩ.

¹⁹ Mũngĩkariganĩrwo nĩ Jehova Ngai wanyu mũrũmirĩre ngai ingĩ, mũcihooe na mũciinamĩrĩre, ngũmumbũrĩa mũthenya wa ũmũthĩ atĩ ti-itherũ no mũkaaniinwo.

²⁰ Mũkaaniinwo o ta ndũrĩrĩ iria Jehova aaniinire agĩcieheria mbere yanyu, nĩ ũndũ wa kwaga gwahtĩkĩra Jehova Ngai wanyu.

9

Ūremi wa Andũ a Isiraeli

1 Ta thikĩrĩria wee Isiraeli. Rĩu ũrorete kũringa Rũũĩ rwa Jorodani ũthĩ ũgatunye ndũrĩrĩ nene na irĩ hinya gũgũkĩra, bũrũri ũrĩ na matũũra manene mũno mathiũrũrũkĩirio na thingo ikinyĩte o igũrũ.

2 Andũ akuo marĩ hinya na nĩ araihu, nĩo Aanaki! Nĩũũ ũhoro wao, na nĩũiguĩte gũkĩrwo atĩrĩ: “Nũũ ũngĩhota gwĩtiiria andũ a Anaki?”

3 No menya wega ũmũthĩ atĩ Jehova Ngai waku nĩwe ũkũringa athĩ mbere yaku ahaana ta mwaki wa kũniinana. Nĩakamaniina; amatoorie mbere yaku. Nawe nĩũkamarutũrũra ũmaniine biũ o narua, o ta ũrĩa Jehova aakwĩrĩre.

4 Jehova Ngai waku aarĩkia kũmaingata mehere mbere yaku-rĩ, ndũkaneĩre atĩrĩ, “Jehova andehete gũkũ ndĩgwatĩre bũrũri ũyũ nĩ ũndũ wa ũthingu wakwa.” Aca, ti ũguo, no nĩ tondũ wa waganu wa ndũrĩrĩ icio, nĩkĩo Jehova egũciingata ciehere mbere yaku.

5 Ti ũthingu waku o na kana ũrũngĩrũ waku ũgũtũma ũkegwatĩre bũrũri wacio; no nĩ tondũ wa waganu wa ndũrĩrĩ icio-rĩ, Jehova Ngai waku nĩekũmarutũrũra mehere mbere yaku nĩguo ahingie ũrĩa eehĩtĩre kũrĩ maithe maku, nĩo Iburahĩmu, na Isaaka, na Jakubu.

6 Nĩ ũndũ ũcio, kĩmenye atĩ ti ũthingu waku ũtũmĩte Jehova Ngai waku akũhe bũrũri ũcio mwega ũwĩgwatĩre ũtũke waku, nĩgũkorwo inyuĩ mũrĩ andũ momĩtie ngingo.

Njaũ ya Thahabu

7 Ririkanaga na ndũkanariganĩrwo nĩ ũrĩa warakaririe Jehova Ngai waku kũu werũ-inĩ. Kuuma mũthenya ũrĩa woimire bũrũri wa Misiri nginya rĩrĩa mwakinyire gũkũ, mũkoretwo mũkĩremera Jehova.

8 Mũrĩ kũu Horebu nĩmwatũmire marakara ma Jehova maarahũke akĩrakara nginya akienda kũmũniina.

9 Rĩrĩa ndaambatire kĩrĩma-inĩ nganengerwo ihengere cia mahiga, ihengere iria ciandĩkitwo kĩrĩkanĩro kĩrĩa Jehova aarĩkanĩre na inyuĩ, nĩndaikarire kũu kĩrĩma igũrũ matukũ mĩrongo ĩna, mũthenya na ũtukũ; ndiarĩre irio kana nginyua maai.

10 Jehova nĩanengerire ihengere igĩrĩ cia mahiga ciandĩkitwo na kĩara kĩa Ngai. Ciandĩkitwo maathani mothe marĩa Jehova aamwarĩirie kũu kĩrĩma-inĩ arĩ thĩnĩ wa mwaki, mũthenya ũrĩa mwagomanĩte.

11 Hĩndĩ ĩrĩa matukũ macio mĩrongo ĩna, mũthenya na ũtukũ, maathirire-rĩ, Jehova nĩanengerire ihengere icio igĩrĩ cia mahiga, ihengere icio cia kĩrĩkanĩro.

12 Jehova agĩcooka akĩnjĩra atĩrĩ, “Ikũrũka narua uume gũkũ nĩ ũndũ andũ aku arĩa warutire bũrũri wa Misiri nĩmethũkĩtie. Nĩmagarũrũkĩte o na ihenya magatiganĩria maathani marĩa ndamaathire na nĩmethondekeire mũhianano wa gũtwekio.”

13 Ningĩ Jehova akĩnjĩra atĩrĩ, “Andũ aya nĩndĩmoonete, ngoona atĩ nĩ andũ momĩtie ngingo mũno!

14 Ndekereria, nĩguo ndĩmaniine na tharie nĩtwa rĩao gũkũ thĩ mũhuro wa rĩa. Thuutha wa ũguo njooke ngũtue rũrĩrĩ rũrĩ hinya na rũrĩ na andũ aingĩ kũmakĩra.”

15 Nĩ ũndũ ũcio ngĩhũndũka ngĩkũrũka kuuma kĩrĩma igũrũ o gĩkĩrĩrĩmbũkaga mwaki. Nacio ihengere icio igĩrĩ cia kĩrĩkanĩro ciarĩ moko-inĩ makwa.

16 Rĩrĩa ndaacũthĩrĩrie, nĩndonire atĩ nĩmwehĩrie Jehova Ngai wanyu; nĩ mwethondekeire mũhianano wa gũtwekio ũhaana ta njaũ.

Nĩmwagarũrũkĩte o narua mũgatiga kũrũmĩrĩra nĩjira ĩrĩa Jehova aamwathĩte mũrũmagĩrĩre.

17 Nĩ ũndũ ũcio ngĩnyũita ihengere icio igĩrĩ ngĩcirekania kuuma moko-inĩ makwa, nacio ikĩenyũkanga icunji mũkĩionagĩra na maitho manyu.

18 Ningĩ ngĩgũithia thĩ mbere ya Jehova matukũ mĩrongo ĩna, mũthenya na ũtukũ; ndiigana kũrĩa irio kana ngĩnyua maaĩ, nĩ ũndũ wa mehia marĩa mothe mwekĩte, mũgeeka maũndũ mooru maitho-inĩ ma Jehova, mũgĩtũma arakare.

19 Nĩndetigagĩra marakara na mang'ũrĩ ma Jehova, nĩgũkorwo nĩamũrakarĩre o kũigana ũndũ angĩamũniinire. No Jehova nĩathikĩrĩrie o rĩngĩ.

20 Nake Jehova nĩarakarĩre Harũni o kũigana ũndũ angĩamũniinire, no ihinda rĩu, nĩndahooeire Harũni o nake.

21 Ningĩ ngĩcooka ngĩoya kĩndũ kũu kĩanyu kĩa wĩhia, nakĩo nĩkĩo njaũ ĩyo mwathondekete, na ngĩmĩcina na mwaki. Ngĩcooka ngĩmĩthethera ngĩmĩthĩa igĩtuĩka mĩtutu mũhinyu ta rũkũngũ, naruo rũkũngũ rũu ngĩrũikia karũũ gaathereraga koimĩte kĩrĩma-inĩ.

22 O na ningĩ nĩmwarakarĩre Jehova mũrĩ kũu Tabera, na Masa, na Kĩbĩrothu-Hataava.

23 Na rĩrĩa Jehova aamũtũmire kuuma Kadeshi-Barinea, aamwĩrire atĩrĩ, "Ambatai mũthĩ mũkegwatĩre bũrũri ũrĩa ndĩmũheete." No nĩ mwaremeire watho wa Jehova Ngai wanyu. Mũtiigana kũmwĩhoka kana kũmwathĩkĩra.

24 Kuuma rĩrĩa ndamũmenyire, mũtũũraga mũremeire Jehova.

25 Nĩndegũithirie thĩ mbere ya Jehova matukũ macio mĩrongo ĩna, mũthenya na ũtukũ, tondũ Jehova nĩoigite atĩ nĩekũmũniina.

26 Ngĩhooya Jehova, ngĩmwĩra atĩrĩ, "Wee Mwathani Jehova, tĩga kũniina andũ aya aku, o aya igai rĩaku kũmbe arĩa wakũũrĩre na ũndũ wa hinya waku mũnene, ũkĩmaruta bũrũri wa Misiri na guoko gwaku kwa hinya.

27 Ririkana ndungata ciaku Iburahĩmu, na Isaaka, na Jakubu. Tĩga kũrora ũmũ wa ngoro cia andũ aya, na waganu wao, o na mehia mao.

28 Kwaga ũguo, bũrũri ũrĩa wee watũrutire ũkoiga atĩrĩ, 'Tondũ Jehova ndangĩahotire kũmakinya bũrũri ũrĩa aamerĩre, na nĩ tondũ nĩamamenete-rĩ, nĩkĩo aamatwarire werũ-inĩ amooragĩre kuo.'

29 No andũ aya nĩ aku, o igai rĩaku kũmbe, arĩa warutire kũu na ũndũ wa hinya waku mũnene, na guoko gwaku gũtambũrũkĩtio."

10

Ihengere Ihaana ta Iria cia Mbere

1 Hĩndĩ ĩyo Jehova akĩnjũra atĩrĩ, "Acũhia ihengere igĩrĩ cia mahiga ihaana ta iria cia mbere, ũcooke wambate gũkũ kũrĩ nĩ kĩrĩma-inĩ. Na ũcooke ũthondeke ithandũkũ rĩa mbaũ.

2 Nĩngwandĩka ciugo iria ciaandĩkĩtwo ihengere-inĩ iria cia mbere, iria woragĩre. Nawe nĩgũcooka ũciũkĩre thĩnĩ wa ithandũkũ rĩu rĩa kĩrĩkanĩro."

3 Nĩ ũndũ ũcio ngĩgĩthondeka ithandũkũ rĩu na mbaũ cia mĩtĩ wa mũgaa, na ngĩcũhia ihengere igĩrĩ cia mahiga ihaanaine na iria cia mbere, ngĩambata kĩrĩma-inĩ nguũite ihengere icio igĩrĩ na moko.

4 Jehova akĩandĩka Maathani macio Ikũmi ihengere-inĩ icio, o ta ũrĩa maandĩkĩtwo hĩndĩ ya mbere, o marĩa aamwariire kũu kĩrĩma-inĩ arĩ thĩnĩ wa mwaki, mũthenya ũrĩa mwagomanĩte. Jehova agĩcooka akĩnengera ihengere icio.

5 Na nĩ ngĩcooka ngĩgarũrũka, ngĩkũrũka, ngiuma kĩrĩma igũrũ, ngũkĩra ihengere icio ithandũkũ-inĩ rĩu ndaathondekete o ta ũria Jehova aanjathĩte, na nĩho irĩ o na rĩu.

6 (Andũ a Isiraeli nĩmathiire rũgendo moimĩte ithima-inĩ cia andũ a Jaakani, magĩkinya Mosera. Kũu nĩkuo Harũni aakuĩrĩre, na nokuo aathĩkirwo; nake mũriũ Eliazaru agĩtuĩka mũthĩnjĩri-Ngai ithenya riake.

7 Kuuma kũu magĩthĩĩ nginya Gudugoda, na magĩcooka magĩthĩĩ magĩkinya Jotibatha, bũrũri ũrĩ tũrũũ.

8 Ihinda-inĩ rĩu Jehova nĩamũrĩre mũhĩrĩga wa Lawi ũkuuage ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova, na ũrũgamage mbere ya Jehova, ũtungatage na ũrathimanage ũkĩgwetage rĩitwa riake, o ta ũria meekaga ũmũthĩ.

9 Kĩu nĩkĩo gĩtũmi kĩa Alawii gũkorwo matarĩ na igai rĩao kũmbe gatagatĩ ka ariũ a ithe wao; Jehova nĩwe igai rĩao, o ta ũria Jehova Ngai wanyu aameerire.)

10 Nĩndaikarĩre kũu kĩrĩma-inĩ matukũ mũrongo ĩna, mũthenya na ũtukũ, o ta ũria ndeekĩte hĩndĩ ya mbere, na ihinda rĩrĩ o na rĩo Jehova nĩanjĩguire. Ndwarĩ wendo wake amũniine.

11 Jehova akĩnjĩra atĩrĩ, “Thĩĩ ũgatongorie andũ aya kũria megũthĩĩ, nĩguo mathĩĩ megwatĩre bũrũri ũria nderĩre maithe mao na mwĩhitwa atĩ nĩngamahe.”

Mwĩtigagĩrei Jehova

12 Na rĩrĩ, wee Isiraeli, nĩ ũndũ ũrĩkũ Jehova Ngai waku endaga wĩke, tĩga o wĩtigagĩre Jehova Ngai waku, na ũthiĩage na njĩra ciake ciothe, na ũwendage, na ũtungatagĩre Jehova Ngai waku na ngoro yaku yothe o na muoyo waku wothe,

13 na ũmenyagĩrĩre maathani ma Jehova, na kĩrĩra kĩa watho wake wa kũrũmĩrĩro ũria ngũkũhe ũmũthĩ nĩguo maũndũ maku magĩrĩre?

14 Jehova Ngai waku nĩwe mwene igũrũ, o na igũrũ rĩrĩa rĩrĩ kũraya kũu matu-inĩ, o na thĩ no yake na indo ciothe iria irĩ kuo.

15 No rĩrĩ, o na kũrĩ ũguo, Jehova nĩakenirio nĩ maithe manyu ma tene na akĩmeenda, na akĩmũthũura inyuĩ njiaro ciao harĩ ndũrĩrĩ iria ingĩ ciothe, o ta ũria gũtarĩĩ ũmũthĩ.

16 Nĩ ũndũ ũcio, ruithiai ngoro cianyu na mũtigacooke kũũmia ngingo cianyu rĩngĩ.

17 Nĩgũkorwo Jehova Ngai wanyu nĩwe Ngai wa ngai iria ingĩ, na Mwathani wa aathani, o we Mũrungu ũria mũnene, ũria ũrĩ hinya mũno na wa kũmakania, ũria ũtathutũkanagia, na ndoyaga mahaki.

18 Nĩarũagĩrĩra ciira wa ciana cia ngoriai na wa atumia a ndigwa, na nĩendaga mũndũ wa kũngĩ, akamũheaga irio na nguo.

19 O na inyuĩ no nginya mwendage andũ a kũngĩ, nĩgũkorwo o na inyuĩ mwatũũire mũrĩ andũ a kũngĩ bũrũri-inĩ wa Misiri.

20 Wĩtigagĩre Jehova Ngai waku na ũmũtungatagĩre. Wĩnyiitanagie nake, na ũkĩhĩta ũgwetage rĩitwa riake.

21 ũcio nowe ũrĩgoocaga; na nĩwe Ngai waku, ũria wagwĩkĩre maũndũ macio manene na ma kũmakania marĩa weyoneire na maitho maku.

22 Maithe manyu ma tene arĩa maikũrũkire magĩthĩĩ bũrũri wa Misiri maarĩ andũ mũrongo mũgwanja, na rĩu Jehova Ngai waku nĩakũingĩhĩtie o ta njata cia matu-inĩ.

11

Endaga Jehova na Ũmwaḥikagĩre

¹ Endaga Jehova Ngai waku na ũmenyagĩrĩre maũndũ marĩa endaga, arĩ kĩrĩra kĩa watho wake wa kũrũmĩrĩrwo, na mawatho make, na maathani make hĩndĩ ciothe.

² Ririkana ũmũthĩ atĩ ciana ciaku itionire na itiamenyire kũherithania kwa Jehova Ngai waku: o na itionire ũnene wake na guoko gwake kũrĩa kũrĩ hinya, o na guoko gwake gũtambũrũkĩtio;

³ o na ciana iria aaringire, na maũndũ marĩa eekire kũu bũrũri wa Misiri, na kũrĩ Firaũni mũthamaki wa bũrũri wa Misiri, na bũrũri wake wothe;

⁴ na ũrĩa eekire mbũtũ cia ita cia bũrũri wa Misiri, na mbarathi ciao, na ngaari ciao cia ita, na ũrĩa aamahubĩkanirie na maaĩ ma Iria Itune hĩndĩ iyo maathingatanĩte nao, na ũrĩa Jehova aamarehithũirie mũthiro wa gũtũũra.

⁵ Ciana cianyu ticio cionire ũrĩa aamwĩkĩire mũrĩ kũu werũ-inĩ, nginya rĩrĩa mwakinyire gũkũ;

⁶ o na ũrĩa eekire Dathani na Abiramu, ariũ a Eliabu ũrĩa Mũrubeni, rĩrĩa thĩ yamaathamĩrie kanua kayo marĩ gatagatĩ ka andũ a Isiraeli othe, thĩ ikĩmameria hamwe na nyũmba ciao, na hema ciao, na kĩrĩa gĩothe maarĩ nakĩo.

⁷ No nĩ maitho manyu meeyoneire maũndũ macio mothe manene marĩa Jehova ekĩte.

⁸ Nĩ ũndũ ũcio menyagĩrĩrai maathani mothe marĩa ndĩramũhe ũmũthĩ, nĩgeetha mũgĩe na hinya wa gũtoonya na wa gũtunyana bũrũri ũrĩa mũraringa Rũũĩ rwa Jorodani mũkawĩgwaĩre,

⁹ na nĩgeetha mũgaatũũra matukũ maingĩ bũrũri ũcio Jehova eehĩtire na mwĩhĩtwa atĩ nĩakahe maithe manyu ma tene na njaro ciao, bũrũri ũrĩ bũthi wa iria na ũkũĩ.

¹⁰ Bũrũri ũrĩa mũrathĩĩ mũkaũtunyane ndũhaana ta bũrũri wa Misiri, kũrĩa muumĩte, kũrĩa mwahaandaga mbegũ cianyu na mũgaciunithagĩria maaĩ na magũrũ taarĩ mũgũnda wa mboga.

¹¹ No rĩrĩ, bũrũri ũrĩa mũraringa Rũũĩ rwa Jorodani mũkegwaĩre nĩ bũrũri ũrĩ irĩma na cianda iria inyuuaga maaĩ ma mbura kuuma igũrũ.

¹² Nĩ bũrũri ũmenyagĩrĩrwo nĩ Jehova Ngai wanyu; maitho ma Jehova Ngai wanyu maikaraga maũcũthĩrĩrie kuuma kĩambĩrĩria kĩa mwaka nginya mũthia wago.

¹³ Nĩ ũndũ ũcio mũngĩathĩkĩra maathani marĩa ndĩramũhe ũmũthĩ mũrĩ na wĩhokeku, na mwendage Jehova Ngai wanyu, na mũmũtungatagĩre na ngoro cianyu ciothe na muoyo wanyu wothe-rĩ,

¹⁴ hĩndĩ iyo nĩngoiria mbura bũrũri wanyu kĩmera kĩayo gĩakinya, mbura ya mũringo na ya gũkũria irio, nĩgeetha mũgaacookagĩrĩria ngano yanyu, na ndĩbei ya mũhĩhano na maguta.

¹⁵ Nĩngatũma kũgĩe na nyeki ithaka-inĩ nĩ ũndũ wa ng'ombe cianyu, na mũkarĩaga mũkahũũna.

¹⁶ Mwĩmenyagĩrĩrei mũtikanaguucĩrĩrio, mũgarũrũke mũhooe ngai ingĩ na mũciĩnamĩrĩre.

¹⁷ Mũngĩkaguucĩrĩrio, marakara ma Jehova nĩmakamũũkĩrĩra mamũcine, na nĩakahinga igũrũ nĩgeetha gũtikoire nayo thĩ yage kũruta maciaro, na inyũĩ nĩmũgathira o narua mwehere bũrũri ũcio mwega Jehova aramũhe.

18 Igai ciugo ici ciakwa ngoro-inĩ cianyu na meciiria-inĩ manyu; ciohagĩrĩrei moko-inĩ manyu irĩ imenyithia, na mũciohagĩrĩre mothiũ-inĩ manyu.

19 Cirutagei ciana cianyu, na mũciaragie rĩrĩa mũikarĩte kwanyu mĩciĩ na rĩrĩa mũrathĩĩ na njĩra, na rĩrĩa mũkomete na rĩrĩa muokĩra.

20 Ciandĩkei hingĩro-inĩ cia mũrango ya nyũmba cianyu o na mũciandĩke ihingo-inĩ cianyu,

21 nĩgeetha matukũ manyu na matukũ ma ciana cianyu maingĩhe kũu bũrũri-inĩ ũcio Jehova eehĩtĩre na mwĩhitwa atĩ nĩakahe maithe manyu ma tene; maingĩhe o ta matukũ marĩa igũrũ rĩgũtũũra rĩ igũrũ wa thĩ.

22 Mũngĩmenyerera wega maathani maya mothe ndĩramũhe mũmarũmagĩrĩre, mwendage Jehova Ngai wanyu, na mũthiagi na njĩra ciake ciothe na mũikarage mwĩgwatanĩtie nake-rĩ,

23 hĩndĩ iyo Jehova nĩakaingata ndũrĩrĩ icio ciothe ciehere mbere yanyu, na inyuĩ mwĩgwatĩre kũndũ kũu kwa ndũrĩrĩ nene na irĩ hinya kũmũkĩra.

24 Kũndũ guothe kũrĩa mũgaakinyithia makinya manyu gũgaatuĩka kwanyu; bũrũri wanyu ũkoĩma werũ-inĩ ũkinye Lebanoni, na uume Rũũ rwa Farati ũkinye irĩa-inĩ rĩa mwena wa ithũiro.

25 Gũtirĩ mũndũ ũkaahota kũmwĩtiria. O ta ũrĩa aamwĩrĩre, Jehova Ngai wanyu nĩagatũma mwĩtigĩrwo nĩ andũ a bũrũri wothe kũrĩa guothe mũgaathĩĩ.

26 Atĩrĩrĩ, ũmũthĩ ndĩramũigĩra kĩrathimo mbere yanyu na ngamũigĩra kĩrumi,

27 ndĩramũigĩra kĩrathimo angĩkorwo nĩmũgwathĩkĩra maathani ma Jehova Ngai wanyu marĩa ndĩramũhe ũmũthĩ;

28 na ngamũigĩra kĩrumi angĩkorwo nĩmũriagaga gwathĩkĩra maathani ma Jehova Ngai wanyu mũgatiga gũthĩĩ na njĩra irĩa ngũmwatha ũmũthĩ, na ũndũ wa kũrũmĩrĩra ngai ingĩ, iria mũtooi.

29 Rĩrĩa Jehova Ngai wanyu akaamũkinya bũrũri ũrĩa mũrathĩĩ mũkawĩgwatĩre, nĩmũkanĩrĩra ũhoru wa kĩrathimo kiu kĩrĩma-inĩ kĩa Gerizimu, nakĩo kĩrumi mũheanĩre ũhoru wakĩo kĩrĩma-inĩ kĩa Ebalĩ.

30 O ta ũrĩa mũũũ, irĩma icio irĩ kũu mũrĩmo wa Rũũ rwa Jorodani, mwena wa ithũiro wa njĩra kwerekera na kũrĩa riũa rĩthũagĩra, gũkuhĩ na mĩtĩ irĩa mĩnene ya More, kũu bũrũri wa andũ a Kaanani arĩa matũũraga Araba gũkuhĩ na Giligali.

31 Mũrĩ hakuhĩ kũringa Rũũ rwa Jorodani mũtoonye mũkegwatĩre bũrũri ũcio Jehova Ngai wanyu aramũhe. Rĩrĩa mũgaakorwo mũwoete na mũgatũũra kuo-rĩ,

32 menyagĩrĩrai gwathĩkĩra kĩrĩra kĩa watho wa kũrũmĩrĩrwo, na mawatho marĩa ndĩramũhe ũmũthĩ.

12

Handũ Hamwe tu ha Kũhooerwo

1 Ici nĩcio irĩa cia watho wa kũrũmĩrĩrwo, na mawatho marĩa mwaagĩrĩrwo nĩ kũmenyerera mũmarũmagĩrĩre mũrĩ bũrũri ũrĩa Jehova Ngai wa maithe manyu amũheete mũwĩgwatĩre, rĩrĩa rĩothe mũgũtũũra bũrũri-inĩ ũcio.

2 Mũkaananga biũ kũndũ guothe kũu igũrũ wa irĩma iria ndaaya na tũrĩma na rungu rwa mũtĩ o wothe mũruru kũrĩa ndũrĩrĩ icio mũkegwatĩra bũrũri wacio ihooyagĩra ngai ciacio.

³ Mükoinanga igongona ciacio, na mūharaganie mahiga mao marīa maamūre, na mūcine itugī cia Ashera ciacio; mūtemange mīhianano ya ngai ciao, na mūtharie marūtwa ma cio mehere kūdū kūu.

⁴ Mūtikanahooe Jehova Ngai wanyu ta ūrīa ndūrīrī icio ihooyaga ngai ciacio.

⁵ No rīrī, no nginya mūgaacaria handū harīa Jehova Ngai wanyu agaathuura thīinī wa mīhīrīga yanyu yothe, nīguo haamūrīrwo rīitwa riake, harī gūikaro gīake. Hau nīho mūrīthiiaaga;

⁶ na nīho mūrītwaraga maruta manyu ma njino na magongona manyu, na icunjī cianyu cia ikūmi na maruta ma mwanya, na kīrīa gīothe mūrīrutaga kīa mīhītwa yanyu, o na maruta manyu ma kwīyendera, na marigithathi ma ndūuru cianyu cia ng'ombe na cia ng'odu.

⁷ Mūrī hau mbere ya Jehova Ngai wanyu, inyuī na andū a nyūmba cianyu nīmūkarīiaga na mūgakenera maūdū mothe marīa mūrīkaga na moko manyu, nī ūndū Jehova Ngai wanyu nīamūrathimīte.

⁸ Mūtikaneke ta ūrīa tūreka tūrī gūkū ūmūthī, o ūrīa mūdū aroona kwagīrīire,

⁹ tondū mūtīrī mūraakinya ūhurūko-inī kana igai-inī rīrīa Jehova Ngai wanyu aramūhe.

¹⁰ No nīmūkaringa Rūūi rwa Jorodani mūtūure būrūrī ūrīa Jehova Ngai wanyu ekūmūhe ūtūike igai rīanyu, na nīakamūhurūkia harī thū cianyu ciothe iria imūthiūrūrūkiirie, nīgeetha mūtūure mūtārī na ūgwati.

¹¹ Hīndī iyo handū harīa Jehova Ngai wanyu agaathuura haamūrwo ha gūtūuria Rīitwa riake, nīho mūgaatwaraga indo ciothe iria ngūmwatha mūtwarage: nacio nī maruta manyu ma njino, na magongona manyu, na icunjī cianyu cia ikūmi na maruta manyu ma mwanya, na indo ciothe njega iria mwīrīire Jehova na mwīhītwa.

¹² Na mūrī hau, mūkenage mūrī mbere ya Jehova Ngai wanyu, inyuī ene, na ariū anyu, na airītu anyu, na ndungata cianyu cia arūme na cia andū-a-nja, na Alawii a kuuma matūūra-inī manyu arīa matārī na mīgūnda kana igai rīao ene.

¹³ Mwīmenyererei mūtikanarūtīre magongona manyu ma njino handū harīa hothe mūngīenda.

¹⁴ Marutagīrei o handū harīa Jehova agaathuura mūhīrīga-inī ūmwe wa mīhīrīga yanyu, nīho mūgeekagīra maūdū marīa mothe ndīmwathīte.

¹⁵ No rīrī, no mūthīnjīre nyamū cianyu itūūra-inī rīanyu o rīothe na mūrīe nyama nyingī o ūrīa mūngīenda, o taarī nyama cia thwariga kana cia thīiya, mūrīe kūrīngana na kīrathimo kīrīa Jehova Ngai wanyu amūheete. Andū othe, arīa marī na thaahu o na arīa matārī, no marīe nyama icio.

¹⁶ No mūtikanarīe thakame; mūtagei thī o taarī maaī.

¹⁷ Mūtikanarīre matūūra-inī manyu gīcunjī gīa ikūmi kīa ngano yanyu, na ndībei ya mūhīhano, na maguta, kana marigithathi ma ndūuru cianyu cia ng'ombe na cia ng'odu, kana kīndū o gīothe mwīhītīte kūrutaga, kana maruta manyu ma kwīyendera, o na kana maruta ma mwanya.

¹⁸ Handū ha gwīka ūguo-rī, mūrīrīagīra indo icio mbere ya Jehova Ngai wanyu mūrī handū harīa Jehova Ngai wanyu agaathuura, inyuī ene, na ariū anyu na airītu anyu, na ndungata cianyu cia arūme na cia andū-a-nja, na Alawii a kuuma matūūra-inī manyu, na nīmūrīkenagīra maūdū mothe marīa mūrīkaga na moko manyu mūrī mbere ya Jehova Ngai wanyu.

¹⁹ Menyererai mūtikanarekererie Alawii hīndī īrīa yothe mūgūtūūra būrūrī ūcio wanyu.

20 Rĩrĩa Jehova Ngai waku agaakwaramĩria bũrũri waku o ta ũrĩa aakwĩrĩre, nawe wende kũrĩa nyama na uuge atĩrĩ, “Nĩngwenda nyama,” hĩndĩ ñyo no ũrĩe nyama nyingĩ o ũrĩa ũngĩenda.

21 Kũngĩkorwo handũ harĩa Jehova Ngai waku athuurĩte haamũrĩrwo Rĩtwa riake nĩ hakũrahĩrĩrie-rĩ, no ũhĩnje nyamũ kuuma ndũuru-inĩ ciaku cia ng’ombe na cia ng’ondu iria Jehova akũheete, ta ũrĩa ngwathĩte, na ũrĩ o kũu matũũra-inĩ maku, no ũrĩe nyama nyingĩ o ũrĩa ũngĩenda.

22 Rĩa nyama icio o ta ũrĩa ũngĩrĩa nyama cia thwariga kana cia thiiya. Andũ arĩa marĩ na thaahu na arĩa matarĩ no marĩe nyama icio.

23 No ũmenyerere ndũkanarĩe thakame, tondũ thakame nĩyo muoyo, ndũkanarĩanĩrie muoyo ũcio na nyama.

24 Ndũkanarĩe thakame; mũite thĩ o ta maaĩ.

25 Ndũkanamĩrie, nĩguo maũndũ maku magĩrĩre, o na ma ciana ciaku iria igooka thuutha waku, tondũ ũrĩkoragwo ũgũka maũndũ marĩa magĩrĩre maitho-inĩ ma Jehova.

26 No rĩrĩ, nĩũkoya indo ciaku iria nyamũre na kĩndũ kĩria gĩothe wĩhĩtĩte atĩ nĩũkaruta, ũthĩ handũ harĩa Jehova agaathuura.

27 Rutĩra magongona maku ma njino, ma nyama na ma thakame kĩgongona-inĩ kĩa Jehova Ngai waku. Thakame ñyo ya magongona macio maku no ngĩnya ñitwo hau mwena-inĩ wa kĩgongona kĩa Jehova Ngai waku, no nyama no ũcirĩe.

28 Menyerera wathĩkĩre mawatho maya mothe ndĩragwatha, nĩgeetha maũndũ maku na ma ciana ciaku iria igooka thuutha waku maagagĩrĩre hĩndĩ ciothe, tondũ ũrĩkoragwo ũgũka wega na ũrĩa kwagĩrĩre maitho-inĩ ma Jehova Ngai waku.

29 Jehova Ngai waku nĩakeheria mbere yaku ndũrĩrĩ iria ũkĩrĩrĩ kũhĩthũkĩra ũcitunye bũrũri. No rĩrĩa ũgaacingata na ũtũre bũrũri wacio,

30 na ciarĩkia kũniinwo ciehere mbere yaku, wĩmenyerere ndũkanategwo na ũndũ wa gũtuĩria ũhoru wa ngai ciacio ũkũria atĩrĩ, “Ĩ ndũrĩrĩ ici itungatagĩra ngai ciacio atĩa? Tũgwĩka o ta ũrĩa ciĩkaga.”

31 Ndũkanahooe Jehova Ngai waku na njĩra icio ciacio, nĩ ũndũ ikĩhooya ngai icio ciacio, nĩciĩkaga maũndũ mothe marĩa marĩ magigi marĩa Jehova athũire. O na nĩcinaga ariũ ao na airĩtu ao na mwaki marĩ magongona ma ngai ciacio.

32 Tigĩrĩa atĩ nĩ weka maũndũ mothe marĩa ngwathĩte; ndũkanongerere ũndũ kana ũrutarute.

13

Kũhooya Ngai Ingi

1 Mũnabii kana mũroti wa irooto angĩkeyumĩria thĩnĩ wanyu, nake amwĩre ũhoru wa kĩama kana wa ũrirũ,

2 nago ũhoru ũcio aarĩtie wa kĩama kana wa ũrirũ wĩkĩke-rĩ, acooke oige atĩrĩ, “Nĩtũrũmĩrĩrei ngai ingĩ (ngai iria mũtooĩ) mũreke tũcihooe,”

3 mũtikanathikĩrĩrie ndeto cia mũnabii ũcio, kana cia mũroti ũcio wa irooto; Jehova Ngai wanyu nĩkũmũgeria aramũgeria amenye kana nĩmũwendete na ngoro cianyu ciothe na mĩoyo yanyu yothe.

4 Jehova Ngai wanyu nĩwe mũrĩrũmagĩrĩa, na nĩwe mũrĩtigagĩra. Menyagĩrĩrai maathani make na mũmathikagĩre; mũtungatagĩrei na mwĩgwatanagie nake.

⁵ Mūnabii ūcio kana mūroti ūcio no nginya ooragwo, tondū nīahunjītie ūhoro wa kūremera Jehova Ngai wanyu, ūria wamūrutire būrūri wa Misiri, akīmūkūra kuuma būrūri wa ūkombo; nāgeretie kūmūgarūra mwehere njira ūria Jehova Ngai wanyu aamwathire mūrūmagīrīre. No nginya mūniine ūuru ūcio wehere gatagatī-inī kanyu.

⁶ Mūrū wa nyūkwa ūria mūciaranīrwo, kana mūrūguo kana mwarīguo, kana mūtumia waku ūria wendete, kana mūrātāguo ūria mumīranītie ngoro nake angīkūheenereria, akwīre atīrī, “Nītūthīi tūkahooe ngai ingī” (ngai iria wee kana maithe manyu matooī,

⁷ ngai cia andū arīa mamūthiūrūrūkīirīe, marī gūkuhī, kana marī kūrāya, kuuma mwena ūmwe wa būrūri nginya ūria ūngī),

⁸ ndūkanetīkīre ūhoro ūcio wake, kana ūmūthikīrīrie. Ndūkanamūguīre tha. Ndūkanamūtige arī muoyo kana ūmūhithīrīre.

⁹ No nginya ūkaamūūraga. Guoko gwaku nīkuo gūgaakorwo kūrī kwa mbere ūhoro-inī ūcio wa kūmūūraga, gücooke kūrūmīrīrwo nī moko ma andū arīa angī othe.

¹⁰ Mūhūūrei na mahiga nyuguto nginya akue, nī ūndū nāgeretie kūmūgarūra amūrute njira-inī ya Jehova Ngai wanyu ūria wamūrutire būrūri wa Misiri, kuuma būrūri wa ūkombo.

¹¹ Hīndī iyo andū othe a Isiraeli nīmakaigua ūhoro ūcio nao nīmagetīgīra, na gūtīrī mūndū gatagatī kanyu ūgeeka ūndū mūuru ta ūcio rīngī.

¹² Mūngīkaigua ūhoro ūkīheanwo ūkonī itūūra rīmwe rīa marīa Jehova Ngai wanyu ekūmūhe mūtūūre kuo-rī,

¹³ atī andū aaganu nīmeyumīrītīe thīinī wanyu na makahītīthia andū a itūūra rīao njira, makameera atīrī, “Nītūthīi tūkahooe ngai ingī” (ngai iria inyuī mūtooī),

¹⁴ hīndī iyo no nginya mūkoorīrīria ūhoro ūcio, na mūūthuthuurie na mūūtuūrie wega biū. Mūngīona nīguo kūrī na kūmenyeke wega atī ūndū ūcio ūrī magigī ūguo nīwīkīkīte thīinī wanyu-rī,

¹⁵ no nginya mūkooraga andū arīa othe matūūraga itūūra rīu na rūhiū rwa njora. Itūūra rīu nīmūkarīniina biū, mūniine andū a rīo o na mahiū makuo.

¹⁶ Mūgaacookanīrīria indo ciothe iria ndahe cia itūūra rīu handū hamwe o kūu gatagatī ga kīhaaro gīa itūūra, mūcine itūūra rīu biū hamwe na indo ciarīo cia gūtahwo, ituīke igongona rīa njino rīrutīrwo Jehova Ngai wanyu. Rīgaatūūra rīrī rīanange nginya tene, na rītigaakwo rīngī.

¹⁷ Gūtīrī kīndū o na kīmwe kīa indo icio ituīrīrwo kūniinwo gīgaakorwo kīrī moko-inī manyu, nīgeetha Jehova atige gücinwo nī marakara make mahiū; nake acooke amūguīre tha, na amwīke maūndū ma ūtugi, na atūme mūngīlīe, o ta ūria erīire maithe manyu ma tene na mwīhitwa,

¹⁸ nī ūndū wa gwthīkīra Jehova Ngai wanyu na kūmenyerera maathani make mothe marīa ngūmūhe ūmūthī, na gwīka maūndū marīa magīrīre maitho-inī make.

14

Irio iria itarī Thaahu na iria irī Thaahu

¹ Inyuī nī inyuī ciana cia Jehova Ngai wanyu. Mūtikanetemange* kana mwenjwo ihara ūthiū-inī nī ūndū wa mūndū mūkuū,

² nīgūkorwo mūrī andū mamūrīrwo Jehova Ngai wanyu. Kuuma ndūrīrī-inī ciothe cia thī, Jehova nīamūthuurīte mūtūūke andū ake a bata.

* 14:1 Gwītemanga mwīrī rīarī igongona rīa andū a Ndūrīrī hīndī ya macakaya.

³ Mũtikanarĩe kĩndũ o nakĩ kĩrĩ thaahu.

⁴ Ici nĩcio nyamũ iria mwaġĩrĩrwo kũria: nĩ ndegwa, na ng'onde, na mbũri,

⁵ na thwariga, na thiiya, na thwara, na mbũri ya werũ, na ndoo, na ngondi, o na ng'onde cia irĩma-inĩ.

⁶ No mũrĩe nyamũ o yothe irĩ mahũngũ maatũku na makarekania na nĩcookagia ithagumia.

⁷ No rĩrĩ, harĩ nyamũ iria ĩcookagia ithagumia kana irĩ mahũngũ maatũku marekanĩtie biũ, mũtikanarĩe ngamũira, kana mbũkũ, kana ikami. O na gũtuika nĩcookagia ithagumia, mahũngũ ma cio ti maatũku, icio irĩ thaahu harĩ inyuĩ.

⁸ Nayo ngũrwe, o na akorwo mahũngũ mayo nĩmarekanĩtie biũ-rĩ, ndĩcookagia ithagumia; ĩyo irĩ thaahu harĩ inyuĩ. Mũtikanarĩe nyama ciacio kana mũhutie ciimba ciacio.

⁹ Thĩinĩ wa nyamũ ciothe iria itũũraga maa-inĩ, no mũrĩĩage irĩa yothe irĩ mathagu manyiitaini na irĩ ngaracũ mwĩrĩ.

¹⁰ No irĩa yothe ĩtarĩ tũthagu na ngaracũ, mũtikanamĩrĩe; nĩgũkorwo irĩ thaahu harĩ inyuĩ.

¹¹ No mũrĩe nyoni o yothe irĩa ĩtarĩ thaahu.

¹² No ici mũtikanarĩe: nderi, na ndiyũ, na ndiyũ iria njirũ,

¹³ na hũngũ irĩa ndune na mũthemba o wothe wa hũngũ iria njirũ,

¹⁴ na mũthemba o wothe wa mahuru

¹⁵ na ndundu irĩa irĩ rũhĩa, na ndundu irĩa ĩgambaga, na nyoni ya iria-inĩ irĩa irĩ mathagu maraaya, na mũthemba o wothe wa rwĩgĩ,

¹⁶ na gatundu karĩa kanini, na ndundu irĩa nene, o na ndundu irĩa njerũ,

¹⁷ na ndundu ya werũ, na rwĩgĩ rũnene rũria rũrĩĩaga thamaki, na nyoni ya iria-inĩ irĩa irĩ ngingo ndaaya,

¹⁸ na karoga-ngunũ, na mũthemba yothe ya cũcũ-wa-njoka, na hudi-huda, o na rũhuhu.

¹⁹ Tũnyamũ tuothe tũria tũrĩ mathagu tũmbũkaga tũrĩ gĩtutu tũrĩ thaahu harĩ inyuĩ, mũtikanatũrĩe.

²⁰ No nyamũ yothe irĩ mathagu na ndĩrĩ thaahu no mũmĩrĩe.

²¹ Mũtikanarĩe kĩndũ o na kĩrĩkũ kĩria mũgaakora gĩkuĩte. No mũkihe mũndũ wa kũngĩ ũria ũtũũraga itũũra-inĩ o rĩothe rĩa matũũra manyu, nake no akĩrĩe, kana ũkienderie mũrũrĩrĩ. No inyuĩ mũrĩ andũ maamũrĩrwo Jehova Ngai wanyu.

Mũtikanaruge koori na iria rĩa nyina.

Icunjĩ cia Ikũmi

²² Menyererai mũrutage gĩcunjĩ gĩa ikũmi kĩa maciaro mothe ma mĩgũnda yanyu mwaka o mwaka.

²³ Rĩagĩrai gĩcunjĩ gĩa ikũmi kĩa ngano yanyu, na ndibei yanyu ya mũhihano, na maguta manyu, na marigithathi manyu ma ndũũru cianyu cia ng'ombe na cia mbũri mbere ya Jehova Ngai wanyu mũrĩ handũ harĩa agaathuura ha gũtũũria Rĩtwa rĩake, nĩgeetha mwĩrute gwĩtigĩra Jehova Ngai wanyu hĩndĩ ciothe.

²⁴ No rĩrĩ, handũ hau hangĩkorwo nĩ haraihu mũno, na Jehova Ngai wanyu nĩamũrathimĩte na mũtingĩhota gũkuua gĩcunjĩ kĩanyu gĩa ikũmi mũtware handũ hau (nĩ ũndũ handũ hau Jehova agaathuura ha gũtũũria Rĩtwa rĩake nĩhamũraihĩrĩrie mũno-rĩ),

²⁵ hĩndĩ ĩyo mũgaakũũrania gĩcunjĩ kĩanyu gĩa ikũmi na betha, na inyuĩ mũtware betha ĩyo handũ harĩa Jehova Ngai wanyu agaathuura.

26 Hühĩrai betha iyo na kũgũra kĩrĩa gĩothe mũngĩenda: ng'ombe, kana ng'onde, kana ndıbei o na kana kĩndũ kĩgagatie gĩa kũnyua, kana o kĩndũ gĩothe kĩrĩa mũngĩenda. Nĩngĩ inyuĩ na andũ a nyũmba cianyu mũkaarĩra indo icio o hau mbere ya Jehova Ngai wanyu mũkenete.

27 Na mũtikanarekererie Alawii arĩa matũũraga matũũra-inĩ manyu, nĩgũkorwo matirĩ gĩthaka kana igai rĩao ene.

28 Na rĩrĩ, o mĩaka itatũ yathira, mũrutage icunjĩ cia ikũmi cia uumithio wanyu wothe wa mwaka ũcio, mũgaaciga kũu matũũra-inĩ manyu,

29 nĩgeetha Alawii (arĩa matarĩ agaĩre gĩthaka kana igai rĩao ene), na andũ a kũngĩ, na ciana cia ngoria, na atumia a ndigwa arĩa matũũraga matũũra-inĩ manyu, magookaga makarĩa na makahũna, nĩguo Jehova Ngai wanyu amũrathimage wĩra-inĩ wothe wa moko manyu.

15

Mwaka wa Kũrekanĩra Mathiirĩ

1 Na rĩrĩ, mĩaka mũgwanja yathira, no nginya mũkarekanagĩra mathiirĩ.

2 Ũndũ ũcio mũrĩwĩkaga ũũ: mũkombithania o wothe nĩarĩrekanagĩra thiirĩ o wothe ũrĩa akombeire Mũisiraeli ũrĩa ũngĩ. Ndakarandũra Mũisiraeli ũrĩa ũngĩ thiirĩ kana mũrũ wa ithe, nĩ ũndũ ihinda rĩa Jehova rĩa kũrekanĩra mathiirĩ nĩrĩhunjanĩrio.

3 No mũrandũre mũndũ wa kũngĩ thiirĩ, no rĩrĩ, no nginya mũrekanĩre thiirĩ o wothe ũrĩa mũrũ wa thoguo arĩ naguo.*

4 No rĩrĩ, gũtiagĩrĩre gũkorwo na mũndũ mũthĩni thiinĩ wanyu, nĩgũkorwo mũrĩ bũrũri-inĩ ũcio Jehova Ngai wanyu ekũmũhe mũwĩgwatĩre ũtuĩke igai rĩanyu-rĩ, nĩakamũrathima mũno,

5 angikorwo nĩmũgwathĩkĩra Jehova Ngai wanyu biũ, o na mũmenyagĩrĩre kũrũmagĩrĩra maathani maya mothe ngũmũhe ũmũthĩ.

6 Nĩgũkorwo Jehova Ngai wanyu nĩakamũrathima ta ũrĩa eeranĩre, na nĩmũgakombagĩra ndũrĩrĩ nyingĩ, no inyuĩ mũtigaakombaga harĩ cio. Nĩmũgaathaga ndũrĩrĩ nyingĩ, no cio itikamwathaga.

7 Kũngĩgaakorwo na mũndũ mũthĩni gatagati-inĩ ka arĩu a ithe wanyu itũũra-inĩ o rĩothe kũu bũrũri-inĩ ũcio Jehova Ngai wanyu ekũmũhe-rĩ, mũtikanamũmirie ngoro, kana mũtuĩke akarĩ kũrĩ mũrũ wa ithe wanyu ũcio mũthĩni.

8 No rĩrĩ, nĩ kaba mũmũtambũrũkĩrie guoko, na mũmũkombithie kĩrĩa gĩothe akaabatario nĩkĩo.

9 Mwĩmenyererei mũtikanagĩe na meciiria mooru, mũkoiga atĩrĩ: "Mwaka wa mũgwanja, mwaka ũrĩa wa kũrekanĩra mathiirĩ ũrĩ hakuhi," nĩguo mũtikagĩe na ngoro njũru, mwage gũtaanahĩra mũrũ wa ithe wanyu ũrĩa ũbataire, kana mwage kũmũhe kĩndũ. Nake hĩndĩ iyo no akaĩre Jehova nĩ ũndũ wanyu, na inyuĩ nĩmũkonwo mwĩhitie.

10 Heagai mũndũ ta ũcio na ũtaana, na mwĩkage ũndũ ũcio na ngoro itarĩ na ũũru; na nĩ ũndũ wa ũguo-rĩ, Jehova Ngai wanyu nĩarĩmũrathimaga mawĩra-inĩ manyu mothe, o na maũndũ-inĩ mothe marĩa mũrĩkaga.

11 Nĩkũrĩkoragwo na andũ athĩni hĩndĩ ciothe bũrũri-inĩ. Nĩ ũndũ ũcio ngũmwatha mũtuĩke ataana kũrĩ arĩu a ithe wanyu, na kũrĩ andũ arĩa athĩni o na abatari arĩa marĩkoragwo bũrũri-inĩ wanyu.

* 15:3 Andũ a mabũrũri mangĩ matiatigaga kũrĩma mĩgũnda yao mwaka-inĩ wa mũgwanja ta andũ a Isiraeli. Nĩ ũndũ wa gĩtũmi kũu o matigaga mbeeca cia kũrĩha thiirĩ.

Kũrekereria Ndungata

¹² Mũrũ wa ithe wanyu Mũhibirania, arĩ mũndũ mũrũme kana mũndũ-wa-nja, angĩyendia kũrĩ we na agũtungatĩre mĩaka itandatũ-rĩ, mwaka wa mũgwanja wakinya no nginya ũkaamũrekereria athĩ.

¹³ Na rĩrĩa ũkaamũrekereria, ndũkanareke athĩ moko matheri.

¹⁴ Nĩũkamũhe indo na ũtaana kuuma rũũru-inĩ rwaku, o na kuuma kĩhũĩro-inĩ gĩaku kĩa ngano o na kĩhihĩro-inĩ kĩa ndibei. Ũkaamũhe indo kũringana na ũrĩa Jehova Ngai waku akũrathimĩte.

¹⁵ Ririkanaga atĩ o na we warĩ ngombo kũu bũrũri wa Misiri, no Jehova Ngai waku agĩgũkũũra. Kĩu nĩkĩo gĩatũma ngũhe riathani rĩu ũmũthĩ.

¹⁶ No rĩrĩ, ndungata yaku ĩngĩgakwĩra atĩrĩ, “Nĩ ndikwenda gũgũtiga,” nĩ ũndũ nĩkwendete na ĩkenda andũ a nyũmba yaku, na nĩ ũndũ nĩyonaga gwaku gwĩ kwega-rĩ,

¹⁷ hĩndĩ ĩyo nĩũgakĩnyiita mũkuha, ũmĩtũrĩkie gũtũ ĩrĩ hau mũrango-inĩ, ĩtuĩke ndungata yaku mũtũũrĩre wayo wothe. Ũguo noguo ũgeeka ndungata yaku ya mũndũ-wa-nja.

¹⁸ Ndũkone taarĩ ũndũ ũrĩ hinya kũrekereria ndungata yaku ĩthĩ, nĩ ũndũ ũtungata ũrĩa ĩgũtungatĩire mĩaka ĩyo itandatũ nĩ ta maita meerĩ ma mũcaara wa mũndũ wa kwandikwo. Nake Jehova Ngai waku nĩarĩkũrathimaga maũndũ-inĩ mothe marĩa ũrĩkaga.

Marigithathi ma Nyamũ

¹⁹ Rutagĩra Jehova Ngai waku marigithathi mothe ma njamba kuuma ndũũru-inĩ ciaku cia ng'ombe na cia mbũri. Ndũkanatware marigithathi maku ma ndegwa wĩra-inĩ, na ndũkanamure marigithathi maku ma ng'ondũ guoya.

²⁰ O mwaka, wee na andũ a nyũmba yaku nĩmũgacirĩagĩra mbere ya Jehova Ngai waku handũ harĩa agaathuura.

²¹ Nyamũ ĩngĩgakorwo ĩrĩ na kaũũgũ, ĩkorwo ĩgĩthua kana ĩrĩ ndumumu, kana ĩkorwo na ũũgũ o na ũrĩkũ-rĩ, mũtikanamĩrutĩre Jehova Ngai wanyu igongona.

²² Mũkaamĩrĩra o kũu matũũra-inĩ manyu. No ĩrĩĩo nĩ arĩa marĩ na thaahu na arĩa matarĩ na thaahu, o taarĩ thĩya kana thwariga maraarĩa.

²³ No mũtikanĩĩage thakame; mũitagei thĩ o ta maaĩ.

16

Bathaka

¹ Menyagĩrĩrai mweri wa Abibu na mũkũngũyagĩre Bathaka ya Jehova Ngai wanyu, nĩ ũndũ mweri-inĩ wa Abibu nĩguo aamũrutire bũrũri wa Misiri kũrĩ ũtukũ.

² Nĩmũgathĩnjĩra Jehova Ngai wanyu igongona rĩa Bathaka rĩa nyamũ kuuma rũũru-inĩ rwanyu rwa mbũri kana rwa ng'ombe, mũcithĩnjĩre handũ harĩa Jehova agaathuura ha gũtũũria Rĩtwa rĩake.

³ Mũtikanamĩrĩanĩrie na mĩgate mũkĩre ndawa ya kũimbia, no ihinda rĩa mũthenya mũgwanja mũrĩe mĩgate ĩtarĩ mũimbie, arĩ yo mĩgate ya mũnyamaro, nĩ ũndũ mwomire bũrũri wa Misiri na ihenya, na nĩgeetha matukũ-inĩ mothe ma muoyo wanyu mũririkanage mũthenya ũcio mwomire bũrũri wa Misiri.

⁴ Ihinda rĩa mũthenya mũgwanja mũtikanakorwo mũrĩ na ndawa ya kũimbia bũrũri-inĩ wanyu wothe. Mũtikanareke nyama o ciothe cia irĩa mũkũruta igongona hwaĩ-inĩ wa mũthenya wa mbere iraaire nginya rũciĩnĩ.

⁵ Mütikanathĩnjĩre igongona rĩa Bathaka itũũra-inĩ o rĩothe kũrĩa Jehova Ngai wanyu ekũmũhe,

⁶ tĩa o harĩa agaathuura ha gũtũũria Rĩitwa rĩake. Hau nĩho mũkaarutĩra igongona rĩa Bathaka hwaĩ-inĩ rĩrĩa riũa rĩthũaga, rĩtuĩke rĩa kũrĩrikana ihinda rĩrĩa mwoimire bũrũri wa Misiri.

⁷ Mũkaarĩhĩhĩria na mũrĩrĩre handũ hau Jehova Ngai wanyu agaathuura. Ningĩ kwarooka gũkĩa mũcooke hema-inĩ cianyu.

⁸ Ihinda rĩa mĩthenya itandatũ mũkaarĩaga mĩgate itarĩ mũimbie, naguo mũthenya wa mũgwanja mũgĩe na kĩũngano kĩamũrĩrwo Jehova Ngai wanyu, na mũtikarute wĩra o na ũrĩkũ.

Gĩathĩ gĩa Ciumia

⁹ Taragai ciumia mũgwanja kuuma mwambĩrĩria kũgetha ngano ĩrĩa itarĩ ngethe.

¹⁰ Mũcooke mũkũngũire Gĩathĩ gĩa Ciumia nĩ ũndũ wa Jehova Ngai wanyu, na ũndũ wa kũruta maruta ma kwĩyendera maringaine na irathimo iria Jehova Ngai wanyu amũrathimĩte nacio.

¹¹ Na mũkenagĩre Jehova Ngai wanyu mũrĩ handũ harĩa agaathuura ha gũtũũria Rĩitwa rĩake, inyuĩ, na ariũ anyu, na airĩtu anyu, na ndungata cianyu cia arũme na cia andũ-a-nja, na Alawii arĩa marĩ matũũra-inĩ manyu, na andũ a kũngĩ, na ciana cia ngoriai, o na atumia a ndigwa arĩa matũũranagia na inyuĩ.

¹² Ririkani atĩ mwarĩ ngombo kũu bũrũri wa Misiri, na mũrũmagĩrĩre wega irĩra icio cia watho wa kũrũmĩrĩrwo.

Gĩathĩ gĩa Ithũnũ

¹³ Kũngũyagĩrai Gĩathĩ gĩa Ithũnũ mĩthenya mũgwanja thuutha wa gücookereria maciaro marĩa moimĩte ihuhĩro-inĩ cianyu cia ngano, na ihihĩro-inĩ cianyu cia ndibeĩ.

¹⁴ Ihagĩrai Gĩathĩ kĩa kĩanyu, inyuĩ, na ariũ anyu, na airĩtu anyu, na ndungata cianyu cia arũme na cia andũ-a-nja, na Alawii, na andũ a kũngĩ, na ciana cia ngoriai, o na atumia a ndigwa arĩa matũũraga matũũra-inĩ manyu.

¹⁵ Kũngũyagĩrai Gĩathĩ kĩa kĩamũrĩrwo Jehova Ngai wanyu ihinda rĩa mĩthenya mũgwanja mũrĩ handũ hau Jehova agaathuura. Nĩgũkorwo Jehova Ngai wanyu nĩakamũrathima magetha-inĩ manyu mothe, na mawĩra-inĩ mothe ma moko manyu, nakĩo gĩkeno kĩanyu nĩgĩkaiganĩra.

¹⁶ Arũme othe anyu no nginya makeyumĩria mbere ya Jehova Ngai wanyu maita matatũ o mwaka marĩ handũ hau agaathuura: hĩndĩ ya Gĩathĩ kĩa Mĩgate itarĩ Mĩimbie, na ya Gĩathĩ gĩa Ciumia, na ya Gĩathĩ gĩa Ithũnũ. Gũtikanagĩe mũndũ ũkoimĩra mbere ya Jehova moko matheri:

¹⁷ O ũmwe wanyu no nginya akarehaga kĩheo kĩringaine na ũrĩa Jehova Ngai wanyu amũrathimĩte.

Acĩiri

¹⁸ Mũgaathuura acĩiri, o na anene a o mũhĩrĩga kuuma mũhĩrĩga-inĩ yotho yanyu o itũũra-inĩ o rĩothe Jehova Ngai wanyu ekũmũhe, nao nĩmagatuagĩra andũ ciira wega.

¹⁹ Mũtikanahotomie ciira kana mũgĩe na gũthutũkania. Mũtikanamũkĩre ihaki, nĩgũkorwo ihaki nĩrĩtũmaga maithe ma mũndũ mũũgĩ matuĩke matumumu, na rĩkoogomia ciugo cia mũndũ ũrĩa mũthĩngu.

²⁰ Rũmagĩrĩrai kĩhooto kĩa giiki, nĩgeetha mũtũũre muoyo na mwĩgwatĩre bũrũri ũrĩa Jehova Ngai wanyu ekũmũhe.

Kũhooya Ngai Ingĩ

²¹ Mũtikanahaande gĩtuḡĩ kĩa Ashera mwena-inĩ wa kĩgongona kĩrĩa mũgaathondekera Jehova Ngai wanyu,

²² na mũtikanaake ihiga rĩa kũhooyagwo, nĩḡũkorwo Jehova Ngai wanyu nĩathũire maũndũ macio.

17

¹ Mũtikanarutĩre Jehova Ngai wanyu igongona rĩa ndegwa kana rĩa ng'ondũ irĩ na kaũũḡũ kana ũũḡũ, nĩḡũkorwo ũndũ ũcio ũrĩ thaahu harĩ Jehova.

² Mũndũ mũrũme kana mũndũ-wa-nja ũtũũranagia na inyuĩ itũũra-inĩ rĩmwe rĩa kũrĩa Jehova ekũmũhe, angĩoneka agĩka ũũru maitho-inĩ ma Jehova Ngai wanyu na ũndũ wa ḡũthũkia kĩrĩkanĩro ḡiake,

³ na agakararia riathani riakwa akahooya ngai ingĩ, na agaciinamĩrĩra kana akainamĩrĩra riũa, kana mweri, kana njata cia matu-inĩ,

⁴ na mũmenyithio ũhoru ũcio-rĩ, hĩndĩ iyo no nginya mũgaatuĩria ũhoru ũcio wega. Kũngĩkorwo ũhoru ũcio nĩ wa ma, na hakorwo na ũira atĩ ũndũ ũcio ũrĩ thaahu nĩwĩkĩtwo thĩinĩ wa Isiraeli,

⁵ oyai mũndũ mũrũme kana mũndũ-wa-nja ũcio wĩkĩte ũndũ ũcio mũũru mũmũtware kĩhingo-inĩ ḡia itũũra rianyu inene na inyuĩ mũmũhũre na mahiga nyuguto nginya akue.

⁶ Na ũndũ wa ũira wa andũ eerĩ kana atatũ, mũndũ no oragwo, no ḡutĩrĩ mũndũ ũkooragwo na ũndũ wa ũira wa mũndũ ũmwe.

⁷ Moko ma aira acio no nginya makorwo marĩ ma mbere ũhoru-inĩ ũcio wa kũmũũraga, na thuutha ũcio marũmĩrĩwo nĩ moko ma andũ arĩa angĩ othe. No nginya mũniine ũũru ũcio wehere gatagatĩ-inĩ kanyu.

Magooti ma Ciira

⁸ Kũngĩkaagia maciira magooti-inĩ manyu mũtangĩhota ḡũtua, marĩ ma ũiti wa thakame, o na ma ḡũtuithania mũndũ na mũndũ ũria ũngĩ, kana mũndũ ũhũũrĩte ũria ũngĩ, matwaragei handũ harĩa Jehova Ngai wanyu agaathuura.

⁹ Thĩĩ kũrĩ Alawii arĩa athĩnjĩri-Ngai, na kũrĩ mũtuithania ciira ũria ũrĩ wĩra-inĩ ihinda riu. Mũmorie ũhoru ũcio nao mamuonie ũria ciira ũcio wagĩrĩre ḡũtuuo.

¹⁰ No nginya mwĩke kũringana na matua marĩa makaamũhe mũrĩ handũ hau Jehova agaathuura. Menyagĩrĩrai mwĩkage ũria wothe marĩmwathaga mwĩke.

¹¹ Īkagai kũringana na watho ũria mamũrutĩte, na mũrũmĩrĩre matua mao marĩa mekũmũhe. Mũtikanehũḡũre mwena wa ũrĩo kana wa ũmotho, mũtigane na ũria mamwĩrĩte.

¹² Mũndũ ũria ũngĩonania kũnyarara mũtuithania ciira kana mũthĩnjĩri-Ngai, ũria ũrũgamaga agĩtungatĩra Jehova Ngai wanyu, no nginya ooragwo. No nginya mũniine ũũru ũcio wehere Isiraeli.

¹³ Andũ othe nĩmakaigua ũhoru ũcio nao metigĩre, na matigacooka ḡũkorwo marĩ na kinyararo rĩngĩ.

Mũthamaki

¹⁴ Rĩria mũgaathĩ bũrũri ũria Jehova Ngai wanyu ekũmũhe, na mũkorwo mũwĩḡwatĩre na mũgaatũura kuo, na muuge atĩrĩ, "Rekei tũḡe na mũthamaki witũ ta ndũrĩrĩ iria ciothe itũthiũrũrũkĩrĩre,"

¹⁵ Menyererai wega mũgaathuura mũthamaki ũria Jehova Ngai wanyu amwamũrĩre. No nginya akoima gatagatĩ-inĩ ka ariũ a ithe wanyu.

Mütigathuure mündü wa künḡi atuike mūthamaki wanyu, mündü ūtarī mūrū wa thoguo Mūisraeli.

¹⁶ Mūthamaki ūcio, o nake ndakaneingīhīrie mbarathi, kana atūme andū macooke būrūri wa Misiri makamūḡīrīre ingī, nīḡūkorwo Jehova amwīrite atīrī, “Mütikanacooke na thuutha, mūgere njīra iyo rīngī.”

¹⁷ Nake ndakanahikie atumia aingī, nīḡuo ngoro yake ndikanagarūrūke. Ningī ndakaneingīhīrie betha na thahabu.

¹⁸ Rīrīa agaikaarīra ḡīṭi ḡīake kīa ūthamaki, akoya ibuku rīa ḡīkūnjo, eyandīkīre watho ūyū, aūrūtīte ibuku-inī rīrīa riumīte harī athīnjīri-Ngai, arī o Alawii.

¹⁹ Narīo ibuku rīu nīaikaarage narīo, arīthomage matukū marīa mothe egūtūūra muoyo nīḡuo erutage ḡwītīgīra Jehova Ngai, na arūmagīrīre wega ciugo ciothe cia watho ūyū na irīra cia watho wa kūrūmagīrīrwo,

²⁰ na ndagetuage mwega ḡūkīra arīu a ithe agarūrūke mwena wa ūrīo kana wa ūmotho atigane na watho. Hīndī iyo, we na njiaro ciake nīmagathamaka ihinda irāya ūthamaki-inī wake kūu Israeli.

18

Maruta nī ūndū wa Athīnjīrī-Ngai na Alawii

¹ Athīnjīrī-Ngai, arīa Alawii, hamwe na mūhīrīga ūcio wothe wa Lawi, matikagīa na ḡīthaka kana igai hamwe na andū a Israeli arīa angī. Magaatūūragio nī indo iria irūtīrwo Jehova cia igongona rīa njino, nīḡūkorwo rīu nīrīo igai rīao.

² Matikagaya igai gatagatī ka arīu a ithe wao; nīḡūkorwo Jehova nīwe igai rīao, o ta ūrīa aamerīire.

³ Indo ici nīcio athīnjīrī-Ngai magīrīrwo nī kūheagwo ciumīte kūrī andū arīa marīrutaga igongona rīa ndegwa kana rīa ng'ondū: nī guoko, na thūā cierī, na nyama cia nda.

⁴ No nginya mūmaheage maciaro ma mbere ma ngano yanyu, na ma ndibei yanyu ya mūhīhano, na maguta, o na guoya wa mbere wa ng'ondū cianyu cienjwo,

⁵ nīḡūkorwo Jehova Ngai wanyu nīamathuurīte hamwe na njiaro ciao kuuma harī mīhīrīga yanyu yothe, nīgeetha marūgamage magatungataga thīnī wa Rītwa rīa Jehova hīndī ciothe.

⁶ Mūlawii angīthaama, oime kūrīa atūūruga itūūra-inī rīmwe rīa matūūra manyu thīnī wa Israeli, na oke endete mūno ḡūkinya handū harīa Jehova agaathuura-rī,

⁷ no atungate thīnī wa rītwa rīa Jehova Ngai wake, o ta Alawii arīa angī arīa matungataga hau mbere ya Jehova.

⁸ Nake akaagaīrwo indo ciiganaine na cia arīa angī, o na ḡūtūika nīamūkīrīte mbeeca cumanīte na kwendia indo cia nyūmba yao.

Mītugo irīa irī Magigi

⁹ Rīrīa mūgaathī būrūri ūrīa Jehova Ngai wanyu ekūmūhe, mūtikanerute maūndū ma kwīgerekania na mūthīire irīa irī magigi ya ndūrīrī iria irī kuo.

¹⁰ Rekei ḡūtikanoneke mündü thīnī wanyu ūkūruta igongona rīa ḡūcina mūrū kana mwarī, kana ūkūrāḡūra, kana ūkūrōgana, kana mūtūria wa nyoni ya mündü, kana mündü-mūgo,

¹¹ kana mūrōgani wa ithitū, kana mündü ūrī na maroho ma kūrāḡūra, kana mūrōgi, o na kana mündü ūkarāḡūra na maroho ma andū akuū.

12 Mũndũ ũrĩa wĩkaga maũndũ macio nĩonagwo arĩ magigi nĩ Jehova, na nĩ ũndũ wa maũndũ macio marĩ magigi, nĩkĩo Jehova Ngai wanyu ekũrutũrũra ndũrĩrĩ icio ciehere mbere yanyu.

13 Inyuĩ no nginya mũtuĩke andũ matarĩ ũcuuke mbere ya Jehova Ngai wanyu.

Mũnabii

14 Ndũrĩrĩ iria mũgaatunya bũrũri-rĩ, nũithikagĩrĩria arogi na andũ arĩa maragũraga. No inyuĩ, Jehova Ngai wanyu ndamwĩtikĩrĩtie gwĩka ũguo.

15 Jehova Ngai wanyu nĩakamũtũmĩra mũnabii o ta nĩ kuuma harĩ ariũ a thoguo. No nginya mũmũiguage.

16 Nĩgũkorwo ũguo nĩguo mworirie Jehova Ngai wanyu mũrĩ kũu Horebu mũthenya ũrĩa muonganĩte, rĩrĩa mwoigire atĩrĩ, “Ndũkareke tũigie mũgambo wa Jehova Ngai witũ, kana tuone mwaki ũcio mũnene rĩngĩ, nĩgeetha tũtigakue.”

17 Jehova aanjũrĩre atĩrĩ: “Ūguo moiga nĩ wega.

18 Nĩngamarahũrĩra mũnabii o tawe oime thĩnĩ wa ariũ a ithe wao; na nĩngekĩra ciugo ciakwa kanua gake, nake nĩakameera ũrĩa wothe ngaamwatha.

19 Mũndũ o wothe ũkaarega kũigua ciugo ciakwa iria mũnabii ũcio akaaria thĩnĩ wa rĩitwa rĩakwa-rĩ, nĩ mwene nĩ nĩ ngamũũria ũhoru ũcio.

20 No rĩrĩ, mũnabii ũrĩa ũkaaria ũndũ o na ũrĩkũ na mwĩgerero akĩgwetaga rĩitwa rĩakwa, oige ũndũ itamwathĩte, kana mũnabii ũrĩa ũkaaria akĩgwetaga rĩitwa rĩa ngai ingĩ, no nginya akooragwo.”

21 Mwahota kwĩyũria atĩrĩ, “Tũngĩkĩmenya atĩa rĩrĩa ndũmĩrĩrĩ itaarĩtio nĩ Jehova?”

22 Ūndũ ũrĩa mũnabii angĩaria rĩitwa-inĩ rĩa Jehova, naguo ũndũ ũcio wage kuoneka kana kũhinga, ĩyo nĩ ndũmĩrĩrĩ itaarĩtio nĩ Jehova. Mũnabii ũcio aarĩtie na mwĩgerero. Mũtikanamwĩtigire.

19

Matũũra ma Kũũrĩrwo

1 Rĩrĩa Jehova Ngai wanyu agaakorwo aniĩnĩte ndũrĩrĩ iria ekũmũhe bũrũri wacio, na rĩrĩa na inyuĩ mũgaakorwo mũrĩkĩtie kũingata ndũrĩrĩ icio, na mũgaatũũra matũũra ma cio na nyũmba ciacio,

2 hĩndĩ ĩyo nĩmũkamũra matũũra matatũ marĩ handũ gatagatĩ ka bũrũri ũrĩa Jehova Ngai wanyu ekũmũhe mũwĩgwatĩre.

3 Mũgaathondeka barabara cierekeire matũũra macio, naguo bũrũri ũcio Jehova ekũmũhe ũtuĩke igai rĩanyu, mũwatũre icunjĩ ithatũ, nĩgeetha mũndũ o wothe ũngĩũraga mũndũ oragĩre kuo.

4 Ūyũ nĩguo watho ũkonĩ mũndũ ũrĩa ũngĩũraga mũndũ ũngĩ na oorĩre kuo nĩguo ahonokie muoyo wake, nake nĩ mũndũ ũrĩa ũngĩũraga mũndũ wa itũũra rĩake ataciĩrĩre gwĩka ũndũ ũcio, na akorwo ndaamũthũire mbere ĩyo.

5 Ta rĩrĩa mũndũ angĩthĩ mũtitũ marĩ na mũndũ wa itũũra rĩake makoine ngũ, na akĩhiũria ithanwa ateme mũtĩ-rĩ, ithanwa rĩrũke, rĩrũũge, rĩringe mũndũ ũcio wa itũũra rĩake, rĩmũũrage. Mũndũ ũcio no orĩre itũũra rĩmwe rĩa macio nĩguo ahonokie muoyo wake.

6 Angĩaga gwĩka ũguo-rĩ, mũrĩhanĩria wa thakame ahota gũthingatana nake arĩ na marakara amũnyiite, angĩkorwo itũũra rĩa kũũrĩrwo

nĩrĩrahĩrĩrie mũno, amũũrage o na gũtuika ndagĩrĩre kũũragwo nĩ ùndũ ndaathũire mũndũ ùcio mbere iyo.

⁷ Kũ nĩkio gĩtũmi kĩria gĩatũma ndĩmwathe mwĩyamũrĩre matũũra manene matatũ ma kũũrĩro.

⁸ Jehova Ngai wanyu angĩkongerera mũhaka ya bũrũri wanyu o ta ũria erĩre maithe manyu na mwĩhitwa, amũhe bũrũri wothe ũria aamerĩre,

⁹ nĩ ùndũ wa ũria mũgaakorwo mũmenyereire wega maathani maya ndĩramwatha ùmũthĩ, atũ mwendage Jehova Ngai wanyu, na mũthiage na nĩra ciake hĩndĩ ciothe, hĩndĩ iyo nĩmũkamũra matũũra mangĩ matatũ ma kũũrĩro.

¹⁰ Mũgeeka ũguo nĩgeetha gũtikanaitwo thakame ya mũndũ ũtarĩ na ũũru bũrũri-inĩ wanyu, ũria Jehova Ngai wanyu ekũmũhe ũtuĩke igai rĩanyu, na ningĩ nĩgeetha mũtikagĩe na mahĩtia ma gũita thakame.

¹¹ No mũndũ angĩkorwo athũire mũndũ wa itũũra rĩake, nake amuoherie nĩra-inĩ, amũtharĩkĩre amũũrage, acooke orĩre itũũra-inĩ rĩmwe rĩa macio-rĩ,

¹² athuuri a itũũra rĩake nĩmakamũtũmanĩra, arehwo kuuma kũu itũũra-inĩ, mamũneane kũrĩ mũrĩhanĩria wa thakame nĩguo ooragwo.

¹³ Mũtikanamũiguĩre tha. No nginya mũniine wĩhia wa ũiti wa thakame itarĩ na ũũru bũrũri-inĩ wa Isiraeli, nĩgeetha maũndũ manyu magĩrĩre.

¹⁴ Mũndũ ndakaneherie ihiga rĩa mũhaka rĩa mũndũ ũria mariganĩtie, rĩria rĩahaandirwo nĩ arĩa maarĩ mbere yanyu igai-inĩ rĩria mũkaamũkĩra bũrũri-inĩ ũria Jehova Ngai wanyu ekũmũhe mũwĩgwatĩre.

Aira

¹⁵ Mũira ũmwe ti mũiganu wa gũtũma mũndũ atuĩrwo nĩ ùndũ wa ngero kana wa ihĩtia rĩria angĩkorwo ekĩte. No nginya ũhoru ũtuo nĩ wa ma na ùndũ wa ũira wa andũ eerĩ kana atatũ.

¹⁶ Mũira ũrĩ na rũthũũro angĩrũgama gũthitangĩra mũndũ ngero,

¹⁷ andũ acio eerĩ magĩte na ngarari, no nginya marũgame harĩ Jehova, mbere ya athĩnjĩri-Ngai na aciirithania arĩa magaaakorwo makĩruta wĩra ihĩnda-inĩ rĩu.

¹⁸ Aciirithania acio no nginya matũĩrie ũhoru na kĩyo, na mũira ùcio angĩoneka nĩ wa maheeni, nĩaraigĩrĩra mũrũ wa ithe kĩgeenyoro-rĩ,

¹⁹ hĩndĩ iyo mũmwĩke o ta ũria aciirĩre gwĩka mũrũ wa ithe. No nginya mũniine ũũru ùcio thĩinĩ wanyu.

²⁰ Andũ arĩa angĩ nĩmakaigua ũhoru ùcio nao metigĩre, nago ùndũ ùcio mũũru ndũgacooka gwĩkwo rĩngĩ thĩinĩ wanyu.

²¹ Mũtikanaique tha; muoyo uumage muoyo, na riitho riumage riitho, na igeo riumage igeo, na guoko kuumage guoko, o na kũgũrũ kuumage kũgũrũ.

20

Gũthĩ Mbaara-inĩ

¹ Rĩria mũgaathĩ kũrũ na thũ cianyu na muone irĩ na mbarathi na ngari cia ita na mbũtũ cia ita nyingĩ gũkĩra cianyu, mũtikanaciitigĩre, nĩ ùndũ Jehova Ngai wanyu, ũria wamũrutire bũrũri wa Misiri, agaakorwo hamwe na nyũ.

² Rĩria mũgaakorwo mũkuhĩrĩrie gũthĩ mbaara, mũthĩnjĩri-Ngai nĩgakuhĩrĩria mbũtũ cia ita na aciarĩre.

³ Acĩre atĩrĩ, "Thikĩrĩria wee Isiraeli, ùmũthĩ nĩ ũgũthĩ mbaara-inĩ ũkarũe na thũ ciaku. Ndũgakue ngoro kana wĩtigĩre na ndũkamake kana ũinaine ũrĩ mbere yacio.

4 Nĩgũkorwo Jehova Ngai waku nĩwe ũgũtwarana nawe nĩguo akũrũĩre kũrĩ thũ ciaku, akũhootanĩre.”

5 Anene nao nĩmakooria mbũtũ ya ita atĩrĩ: “Nĩ harĩ mũndũ wakĩte nyũmba njerũ na ndamĩrugũritie? Nĩarekwo acooke mũciĩ, ndagakuĩre mbaara-inĩ, nake mũndũ ũngĩ atuĩke wa kũmĩrugũria.

6 Nĩ harĩ mũndũ ũhaandĩte mũgũnda wa mĩthabibũ na ndambĩrĩrie gũkenera matunda maguo? Nĩarekwo ainũke ndagakuĩre mbaara-inĩ nake mũndũ ũngĩ atuĩke wa gũkenera matunda macio.

7 Nĩ harĩ mũndũ marĩkanĩire na mũndũ-wa-nja atĩ nĩekũmũhikia na ndamũhikĩtie? O nake nĩ ainũke ndagakuĩre mbaara-inĩ nake mũndũ-wa-nja ũcio ahikio nĩ mũndũ ũngĩ.”

8 Ningĩ anene nĩmagacooka morie atĩrĩ, “Nĩ harĩ mũndũ ũretigĩra kana agakua ngoro? Ũcio nĩarekwo ainũke nĩgeetha ariũ a ithe o nao matigakue ngoro.”

9 Rĩria anene makaarĩkia kwarĩria mbũtũ cia ita-rĩ, nĩmagathuura anene a ita a gũtongoria mbũtũ icio.

10 Rĩria mũkaambata mũkahũure itũũra inene, mũkaamba kũria andũ a rĩo metĩkĩre kũgĩe thayũ.

11 Mangĩgetĩkĩra na mahingũre ihingo ciao-rĩ, andũ a itũũra rĩu othe magaatũka a kũrutithio wĩra na hinya, mamũrutagĩre wĩra.

12 Mangĩkaarega kũgĩe thayũ na mambĩrĩrie kũria na inyuĩ, mũgaathiũrũkĩria itũũra rĩu.

13 Rĩria Jehova Ngai wanyu akaarĩneana moko-inĩ manyu-rĩ, mũkooraga arũme othe arĩa marĩ thĩnĩ warĩo.

14 No ha ũhoru wa andũ-a-nja, na ciana, na mahiũ, o na kĩndũ kĩria kĩngĩ gĩothe kĩrĩ thĩnĩ wa itũũra rĩu, no mũcitahe ituĩke cianyu. Na rĩrĩ, no mũhũthĩre indo icio Jehova Ngai wanyu amũheete kuuma kũrĩ thũ cianyu.

15 Ũguo nĩguo mũgeeka matũũra manene mothe marĩa marĩ kũraya na kũria mũrĩ no ti ma ndũrĩrĩ irĩa irĩ gũkuhĩ na inyuĩ.

16 No rĩrĩ, thĩnĩ wa matũũra manene ma ndũrĩrĩ marĩa Jehova Ngai wanyu ekũmũhe matuĩke igai rĩanyu, mũtikanatigie kĩndũ o nakĩ, kĩhĩhagia kana kĩrĩ muoyo.

17 Mũkaamaniina biũ; andũ a Ahiti, na Aamori, na Akaanani, na Aperizi, na Ahivi, na Ajobusi o ta ũria Jehova Ngai wanyu aamwathĩte.

18 Kwaga ũguo nĩmakamũruta kũrũmĩrĩra maũndũ mothe marĩ magigi marĩa mekaga makĩhooya ngai ciao, na inyuĩ nĩmũkehĩria Jehova Ngai wanyu.

19 Mũngĩgaakorwo mũthiũrũrũkĩrie itũũra ihinda iraaaya, mũkĩrĩhũũra nĩguo mũrĩtahe, mũtikanathũkangie mũtĩ yarĩo na kũmĩtemanga na ithanwa, nĩ ũndũ no mũrĩe matunda mayo. Mũtikanamĩteme. Mũtĩ ya gĩthaka ikĩrĩ andũ, atĩ nĩguo mũmĩthiũrũrũkĩrie?

20 No rĩrĩ, no mũteme mũtĩ irĩa mũkũmenya atĩ ti ya matunda, na mũmĩtũmĩre gwĩthondekera mwĩgitio wa rũirigo nginya itũũra rĩu rĩrarũa na inyuĩ rĩgwe.

21

Horohio ya Gĩkuũ gĩtoio Mũũragani

1 Mũndũ angĩkooneka oragĩtuo, na akorwo akomete gĩthaka-inĩ kũu bũrũri ũcio Jehova Ngai wanyu ekũmũhe mũwĩgwatĩre, na kwage kũmenyeka mũndũ ũria ũmũũragĩte-rĩ,

² athuuri anyu na aciirithania nĩmakoiimagara magathime itũina rĩa kuuma harĩa mwĩrĩ ũrĩ nginya matũũra-inĩ marĩa marĩ hakuhi naguo.

³ Ningĩ athuuri a itũũra rĩrĩa rĩkuhĩrĩrie mũno na harĩa mwĩrĩ ũcio ũrĩ nĩmakanyiita moori itarĩ yarutithio wĩra na itarĩ yohwo icooki,

⁴ nao mamũikũrũkie gĩtuamba-inĩ gĩtarĩ kiarĩmwo kana gĩkahaandwo, na kĩrĩ na karũũĩ gegũtherera. Nĩmakoinĩra moori iyo ngingo kũu gĩtuamba-inĩ kũu.

⁵ Nao athĩnjĩri-Ngai, o acio ariũ a Lawi, nĩmakeyumĩria nĩgũkorwo Jehova Ngai wanyu nĩamathuurĩte nĩguo matungatage na makarathimana makĩgwetaga rĩtwa rĩa Jehova na magatuihanagia macĩira ma andũ ariã marĩ na ngarari o na ma andũ maangĩrũa.

⁶ Ningĩ athuuri othe a itũũra rĩrĩa rĩkuhĩrĩrie mũno harĩa mwĩrĩ ũcio ũrĩ nĩmagethamba moko* igũrũ rĩa moori iyo yunĩtwo ngingo o kũu gĩtuamba-inĩ,

⁷ na moige atĩrĩ, “Moko maitũ timo maaitire thakame ĩno, o na kana maitho maitũ makĩona ũndũ ũcio ũgĩkwũ.

⁸ Ītĩkĩra horohio ĩno nĩ ũndũ wa andũ aku a Isiraeli, ariã Wee Jehova ũkũũrĩte, na ũtĩge kũmatua ahĩtia ũndũ-inĩ wa thakame ĩno ya mũndũ ũtarĩ na ũũru.” Nayo thakame iyo iitĩtwo nĩkahorohero.

⁹ Nĩ ũndũ ũcio nĩmũgetheria ihĩtia-inĩ rĩu rĩa gũita thakame ya mũndũ ũtarĩ na ũũru, kuona atĩ nĩmwĩkite ũndũ ũrĩa wagĩrĩire maitho-inĩ ma Jehova.

Kũhikia Mũndũ-wa-Nja Mũtahe

¹⁰ Rĩrĩa mũngĩthĩ kũrũa na thũ cianyu, nake Jehova Ngai wanyu acirekererie moko-inĩ manyu mũcitahe-rĩ,

¹¹ mũngĩcooka muone thĩnĩ wa andũ acio atahe harĩ na mũndũ-wa-nja mũthaka na ũmwe wanyu aguucĩrĩrio nĩwe, no amũhikie atũike mũtumia wake.

¹² Nĩakamũinũkia gwake mũcĩĩ acooke atũme enjwo mũtwe na arenge ndwara

¹³ na arute nguo iria eekĩrĩte rĩrĩa aatahagwo. Thuutha wa gũikara gwake mũcĩĩ na acakaĩre ithe na nyina ihinda rĩa mweri mũgima-rĩ, hĩndĩ iyo no athĩĩ harĩ we, atũike mũthuari wake nake atũike mũtumia wake.

¹⁴ Angĩkaaga gũkenio nĩwe, nĩakamwĩtĩkĩria athĩĩ o kũrĩa guothe angĩenda. Ndakanamwendie kana amũtue ngombo, kuona atĩ nĩamwagithĩtie gĩtũio.

Kĩhooito kĩa Mwana wa Irigithathi

¹⁵ Mũndũ angĩkorwo na atumia eerĩ, na akorwo endete ũmwe na akaaga kwenda ũcio ũngĩ, na eerĩ mamũciarĩre ciana cia ihĩĩ, no mwana wa irigithathi akorwo nĩ wa mũtumia ũrĩa atendete-rĩ,

¹⁶ angĩkorwo akĩgaĩra ariũ ake indo, ndakanaheane kĩhooito kĩa irigithathi kũrĩ mũriũ wa mũtumia ũrĩa eendete, handũ ha kũhe mũriũ ũrĩa arĩ we irigithathi kũna, mũriũ ũcio wa mũtumia ũrĩa atendete.

¹⁷ No nginya onanie atĩ mũriũ ũcio wa mũtumia ũcio atendete nĩwe irigithathi na ũndũ wa kũmũhe indo maita meerĩ thĩnĩ wa indo iria ciothe arĩ nacio. Mũriũ ũcio nĩwe kĩoneria kĩa mbere kĩa hinya wa ithe. Kĩhooito kĩa mwana wa irigithathi nĩ gĩake.

Mwana ũrĩa Mũremi

* 21:6 Gwĩthamba moko kwarĩ ũndũ wa kuonania atĩ mũndũ ndaarĩ na ihĩtia rĩa ũragani.

18 Mũndũ angĩkaagĩa na mũriũ ũtangĩguwa na mũremi, ũtaathĩkagĩra ithe na nyina, na ũtangĩmaigua o na mamũhũura-rĩ,

19 ithe na nyina nĩmakamũnyiita mamũtware kũrĩ athuuri hau kĩhingo-inĩ gĩa itũura.

20 Nao meere athuuri afĩrĩ, “Mũriũ ũyũ witũ ndatũiguaga na nĩ mũremi, ndangĩtwathĩkĩra. Atũuraga arĩ mũmaramari na arĩ mũrĩũ.”

21 Hĩndĩ iyo andũ othe a itũura nao nĩmakamũhũura na mahiga nyuguto nginya akue. No nginya mũniine ũuru ũcio wehere gatagatĩ-inĩ kanyu. Ũhoru ũcio nũkaiguuo nĩ andũ a Isiraeli othe nao meetigĩre.

Mawatho Matiganĩte

22 Mũndũ angĩhia wĩhia ũngĩtũma ooragwo, nake ooragwo na mwĩrĩ wake ũcuurio mũtĩ igũrũ-rĩ,

23 mũtikanareke mwĩrĩ ũcio ũraare mũtĩ igũrũ ũtukũ ũcio wothe. Tigĩrĩrai nĩ mwamũthika mũthenya o ro ũcio, tondũ mũndũ o na ũrĩkũ mũcuurie mũtĩ-inĩ nĩ mũrume nĩ Ngai. Mũtikanathaahie bũrũri ũrĩa Jehova Ngai wanyu ekũmũhe ũtuĩke igai rĩanyu.

22

1 ũngĩkoona ndegwa kana ng’ondũ ya mũrũ wa ithe wanyu yũrite, ndũkamĩtiganĩrie, no tigĩrĩra wona nĩwamĩcookia kũrĩ we.

2 Mũrũ wa ithe wanyu ũcio angĩkorwo ndaikaraga hakuhĩ nawe, kana ũngĩkorwo ndũmũ, ũkaamĩtwara gwaku mũciĩ nginya rĩrĩa agooka kũmĩcaria; hĩndĩ iyo ũmũcookerie.

3 ũgeeka o ũguo, ũngĩkoona ndigiri ya mũrũ wa thoguo, kana kabuti gake, kana o kĩndũ gĩothe atete, ndũkanetue ta ũtacionete.

4 ũngĩkoona ndigiri ya mũrũ wa thoguo, kana ndegwa yake igũite njĩra-inĩ, ndũkanamĩtiganĩrie; mũteithĩrĩrie kũmĩrũgamia.

5 Mũndũ-wa-nja ndakanehumbe nguo cia arũme, kana mũndũ mũrũme ehumbe nguo cia andũ-a-nja, nĩgũkorwo Jehova Ngai wanyu nĩathũire mũndũ o wothe wĩkaga ũguo.

6 ũngĩgaakororera gĩtara kĩa nyoni mũkĩra-inĩ wa njĩra, kĩrĩ mũtĩ igũrũ kana kĩrĩ thĩ, nayo nyoni iyo ikorwo ikomereirie tũcui twayo kana matumbĩ, ndũkanoe nyoni iyo na tũcui twayo.

7 No woe tũcui, no no nginya ũkaarekereria nyina yũmbũke, nĩgeetha wonage maũndũ mega na ũtũure hĩndĩ ndaaya.

8 Hĩndĩ irĩa ũngĩaka nyũmba njerũ, ũkaamĩkĩra rũirigo rũmĩthiũrũkĩirie igũrũ nĩgeetha ndũkarehithĩrie andũ a nyũmba yaku ũuru wa ũiti wa thakame, mũndũ angĩkaagũa kuuma nyũmba igũrũ.*

9 Ndũkahaande mbegũ cia mĩthemba irĩ mũgũnda waku wa mĩthabibũ; ũngĩgeeka ũguo nĩgũgathaahia mũmera irĩa ũhaandĩte, o na maciaro ma mũgũnda ũcio wa mĩthabibũ.

10 Ndũkanarĩmĩthie ndegwa na ndigiri ciohanĩtio mũraũ ũmwe.

11 Ndũkanehumbe nguo cia guoya wa ng’ondũ na cia gatani ciohanĩtio hamwe.

12 Ohagĩrĩra ciohe cia ndigi mĩthia-inĩ irĩa ina ya kabuti karĩa wĩhumbaga.

Gũthũkia Kĩhiko

* 22:8 Nyũmba cia tene ciakagwo na rũirigo igũrũ, na mũndũ nĩangĩagereire kuo.

13 Mündü angĩhikia mütumia na thuutha wa gükoma nake acooke amũthũũre,

14 na aarie ndeto cia kũmũcambia, nake amũthũkĩrie rĩitwa, oige atĩrĩ, “Ndahikirie mütumia ũyũ, no rĩrĩ, ndamũkuhĩrĩria ndionire imenyithia cia atĩ nĩ mũirĩtu gathirange,”

15 hĩndĩ ĩyo ithe na nyina nĩmagatwara maũndũ ma kuonania atĩ nĩ mũirĩtu gathirange harĩ athuuri hau kĩhingo-inĩ gĩa itũũra.

16 Ithe wa mũirĩtu nĩakeera athuuri atĩrĩ, “Ndaheanire mũirĩtu wakwa ahikio nĩ mündũ ũyũ, no rĩrĩ, rĩu nĩamũthuurĩte.

17 Nĩamũcambĩtie akoiga atĩrĩ, ‘Ndiakorire mwarĩguo arĩ mũirĩtu gathirange.’ No rĩrĩ, ici nĩcio imenyithia cia kuonania atĩ mũirĩtu wakwa arĩ mũirĩtu gathirange.” Hĩndĩ ĩyo aciari a mũirĩtu ũcio nĩmagatambũrũkia gĩtambaya kũu mbere ya athuuri a itũũra,

18 nao athuuri acio nĩmakanyiita mündũ ũcio mamũherithie.

19 Nĩmakamwĩtia thĩnjo ya cekerĩ igana rĩmwe cia betha,† macineane kũrĩ ithe wa mũirĩtu, nĩ ũndũ mündũ ũcio nĩacambĩtie mũirĩtu gathirange wa Isiraeli. Mũirĩtu ũcio agaathĩ na mbere gũtuika mütumia wake; ndakanamũte matukũ mothe marĩa egũtũũra muoyo.

20 No rĩrĩ, kũngĩgaatuĩka atĩ thitango ĩyo nĩ ya ma, na kwage kĩmenyithia gĩa kuonania atĩ mũirĩtu ũcio aarĩ gathirange,

21 nĩakarehwo mũrango-inĩ wa nyũmba ya ithe, nao arũme a itũũra rĩake nĩmakamũhũũra na mahiga nyuguto nginya akue. Nĩekĩte ũndũ wa thoni thĩnĩ wa Isiraeli nĩkũhũũra ũmaraya arĩ o nyũmba gwa ithe. No nginya mũniine ũuru ũcio wehere gatagatĩ-inĩ kanyu.

22 Mündũ mũrũme angĩnyiitwo akomete na mütumia wa mündũ ũngĩ, o eerĩ, mündũ mũrũme ũcio na mütumia ũcio, no nginya makue. No nginya mũniine ũuru ũcio wehere Isiraeli.

23 Mündũ angĩcemanía na mũirĩtu gathirange itũũra-inĩ orĩtio ahikio, na mündũ ũcio akome nake,

24 nĩmũkamanyiita eerĩ, mũmoimagarie kĩhingo-inĩ gĩa itũũra rĩu, mũmahũũre na mahiga nyuguto nginya makue; mũirĩtu ũcio akooragwo tondũ aarĩ thĩnĩ wa itũũra na ndoigire mbu nĩguo ateithio, nake mündũ mũrũme ũcio akooragwo tondũ wa gũthũkia mütumia wa mündũ ũngĩ. No nginya mũniine ũuru wehere gatagatĩ-inĩ kanyu.

25 No rĩrĩ, mündũ mũrũme angĩcemanía na mũirĩtu ũrĩtio ahikio arĩ na kũu nja ya itũũra, na amũnyiite na hinya, mündũ mũrũme ũcio wikite ũguo nowe wiki ũgaakua.

26 No rĩrĩ, mũirĩtu ũcio mũtikanamwĩke ũndũ; ndeekĩte rĩhia rĩa gũtũma ooragwo. ũndũ ũcio nĩ ta wa mündũ ũrĩa ũtharĩkagĩra akooraga mündũ wa itũũra rĩake,

27 nĩgũkorwo mündũ ũcio aacemanirie na mũirĩtu ũcio na kũu nja ya itũũra, o na gũtuika mũirĩtu ũcio ũrĩtio nĩoigire mbu, hatiarĩ na mündũ wakũmũteithũra.

28 Mündũ angĩgacemanía na mũirĩtu gathirange ũtoorĩtio ahikio, amũnyiite na hinya nao mamenyeke-rĩ,

29 mündũ ũcio nĩakarĩha ithe wa mũirĩtu ũcio cekerĩ mĩrongo ĩtano cia betha.‡ Mündũ ũcio no nginya ahikie mũirĩtu ũcio, nĩgũkorwo nĩamũthũkĩtie. Ndakanamũte matukũ mothe marĩa egũtũũra muoyo.

30 Mündũ mũrũme ndagĩrĩrwo nĩkũhikia mütumia wa ithe; ndakanonorithie ũrĩrĩ wa ithe.

† 22:19 nĩ ta kilo 1 ‡ 22:29 nĩ ta nuthu kilo

23

Kweherio Kũngano-inĩ

¹ Gũtirĩ mũndũ mũhakũre na ũndũ wa kũhinywo kana gũtinio kũga gĩake gĩa ũciarĩ ũgaatoonya kũngano-inĩ kĩa Jehova.

² Gũtirĩ mwana ũciarĩtwo kuuma ũhiki-inĩ mũgĩrie, kana mũndũ o wothe wa rũciaro rwake ũgaatoonya kũngano-inĩ kĩa Jehova, o nginya rũciaro rwa ikũmi.

³ Gũtirĩ Mũamoni kana Mũmoabi, kana mũndũ o wothe wa rũciaro rwake, ũgaatoonya kũngano-inĩ kĩa Jehova, o nginya rũciaro rwa ikũmi.

⁴ Nĩgũkorwo matiigana gũũka kũmũtũnga na mĩgate na maaĩ mũrĩ njĩra mũkiuma bũrũri wa Misiri, na ningĩ nĩmarĩhire Balamu mũrũ wa Beori kuuma Pethori kũu Mesopotamia nĩguo oke amũrume.

⁵ O na kũrĩ o ro ũguo-rĩ, Jehova Ngai wanyu ndaigana gũthikĩrĩria Balamu, no aagarũrĩre kĩrumi kũu gĩgĩtuĩka kĩrathimo harĩ inyuĩ, nĩ ũndũ Jehova Ngai wanyu nĩamwendete.

⁶ Mũtikanagĩe kĩrĩko gĩa gũtũũra ũrata nao hĩndĩ irĩa yothe mũgũtũũra muoyo.

⁷ Mũtikanamene Mũedomu nĩgũkorwo nĩ mũrũ wa ithe wanyu. Mũtikanamene Mũmisiri, nĩ ũndũ nĩmwatũire mũrĩ ajeni bũrũri wake.

⁸ Andũ a rũciaro rwa gatatũ arĩa magaaciarwo nĩo, no matoonye kũngano-inĩ kĩa Jehova.

Kwaga Ũtheru Kambĩ-inĩ

⁹ Hĩndĩ irĩa mũngĩamba kambĩ mũng'ethanĩire na thũ cianyu, mũtikahutanie na kĩndũ kĩrĩ thaahu.

¹⁰ Mũndũ mũrũme ũmwe thĩinĩ wanyu angĩkorwo nĩathaahĩte nĩ ũndũ wa ũndũ ũrĩa ũmũkorete ũtukũ, nĩakoima na kũu nja ya kambĩ aikare kuo.

¹¹ No rĩrĩ, gwatua gũtuka nĩethambe, na riũa rĩgĩthũa no acooke kambĩ-inĩ.

¹² Thondekai handũ nja ya kambĩ harĩa mũrĩthiiga gwĩteithia.

¹³ Harĩ indo cianyu cia wĩra-rĩ, gĩagai na kĩndũ gĩa gũcimbaga nakĩo, na rĩrĩa mũndũ athĩ gwĩteithia, akenja irima agathika kĩoro gĩake.

¹⁴ Nĩgũkorwo Jehova Ngai wanyu nĩaceraceeraga kũu kambĩ-inĩ wanyu nĩguo amũgĩtĩre na aneane thũ cianyu kũrĩ inyuĩ. Kambĩ wanyu no nginya itũike theru, nĩgeetha ndakanoone ũndũ ũtagĩrĩre gatagatĩ-inĩ kanyu, nake amweherere.

Mawatho Mangĩ Ngũũrani

¹⁵ Ngombo ĩngĩgakorwo yũrĩire gwaku, ndũkanamĩneane kũrĩ mwathi wayo.

¹⁶ Reke itũũre gatagatĩ kanyu kũrĩa guothe ĩngĩenda na itũũra-inĩ o rĩothe rĩrĩa ĩngĩthũura. Ndũkanamĩhinyĩrĩrie.

¹⁷ Gũtirĩ Mũisiraeli, mũndũ mũrũme kana mũndũ-wa-nja, ũgaatuĩka mũmaraya wa ihoero.

¹⁸ Mũtikanarehe thĩinĩ wa nyũmba ya Jehova Ngai wanyu mbeeca ithũkũmitwo na njĩra ya ũmaraya wa andũ-a-nja kana wa arũme irĩ cia kũhingia mwĩhĩtwa o na ũrĩkũ, nĩ ũndũ Jehova Ngai wanyu nĩathũire maũndũ macio meerĩ.

¹⁹ Ndũkanarĩhie mũrũ wa ithe wanyu uumithio wa kĩndũ ũmũheete, ũrĩ wa mbeeca kana irio kana wa kĩndũ kĩngĩ o gĩothe kĩngĩrehe uumithio.

²⁰ No ũrĩhie mũndũ wa kũngĩ uumithio wa kĩndũ ũmuohoreire, no ti mũrũ wa ithe wanyu Mũisiraeli, nĩgeetha Jehova Ngai wanyu

amûrathimage maündû-inĩ mothe marĩa mûrĩkaga bûrûri-inĩ ûrĩa mûrathĩ mûwĩgwatĩre.

²¹ Ũngĩkeehĩta mwĩhĩtwa kûrĩ Jehova Ngai waku, ndûgekĩre mûhũthia kũhingia mwĩhĩtwa ũcio, nĩgũkorwo Jehova Ngai waku ndarĩ hĩndĩ atagakũuria ũndũ ũcio, na nĩugatuuo nĩwĩhĩtie.

²² No ũngĩaga kwĩhĩta mwĩhĩtwa, ndũgaakorwo wĩhĩtie.

²³ Ũndũ ũrĩa wothe mĩromo yaku ĩriugaga no nginya ũhĩngagie, nĩ ũndũ wehĩtire mwĩhĩtwa kûrĩ Jehova Ngai waku na kanua gaku wiyendeire.

²⁴ Ũngĩtoonya mũgũnda wa mĩthabibũ wa mündũ ũngĩ, no ũrĩe thabibũ nginya ũhũũne, no ndûgekĩre o na ĩmwe kĩondo-inĩ gĩaku.

²⁵ Ũngĩtoonya mũgũnda wa ngano wa mündũ ũngĩ, no ũbute magira mayo na moko, no ndũkanagethe ngano ĩyo yake.

24

¹ Mündũ angĩhikia mütumia na age gũkenio nĩwe nĩ ũndũ wa kũmuona na ũndũ ũtagĩrĩire, nake mündũ ũcio amwandĩkĩre marũa ma ndigano, amũnengere na amũingate oime gwake mũciĩ,

² na thuutha wa kuuma gwake mũciĩ, mütumia ũcio atuĩke mütumia wa mündũ ũngĩ,

³ nake mũthuriwe ũcio wa keerĩ age kũmwenda, na amwandĩkĩre marũa ma ndigano, amũnengere na amũingate oime gwake mũciĩ, kana mũthuuri ũcio wa keerĩ akue,

⁴ mũthuuri wake ũrĩa warĩ wa mbere, ũrĩa wamũingatire, ndetikĩrĩtio kũmũhikia rĩngĩ thuutha wa gũkorwo arikĩtie gũthũkio. Ũcio ũngĩtuĩka ũndũ ũrĩ thaahu maitho-inĩ ma Jehova. Mũtikanarehe wĩhia bûrûri-inĩ ũcio Jehova Ngai wanyu aramũhe ũtuĩke igai rĩanyu.

⁵ Mündũ angĩkorwo no hĩndĩ arahikanirie, ndakanatũmwo mbaara-inĩ kana aheo wĩra ũngĩ o wothe. Ihinda rĩa mwaka mũgima, niarekwo aikare mũciĩ ambe akenie mütumia wake ũcio ahikĩtie.

⁶ Ndũkanoe mahiga meerĩ ma gĩthĩ ma mündũ ũrĩ na thĩrĩ waku, o na kana ũthĩ na ihiga rĩa igũrũ riiki atĩ nĩguo rĩrũgamĩrĩre thĩrĩ ũcio, nĩ ũndũ gwĩka ũguo no ta kuoya muoyo wa mündũ ũcio.

⁷ Mündũ angĩnyitwo aiyĩte mûrũ wa ithe Mũisiraeli akamũtua ta ngombo kana akamwendia, mũici ũcio no nginya ooragwo. No nginya mũniine ũuru wehere gatagatĩ-inĩ kanyu.

⁸ Ha ũhoru wa mĩrimũ ya mangũ, mwĩmenyagĩrĩrei mũno gwĩka o ũrĩa athĩnjĩri-Ngai, o acio Alawii, makaamũruta. No nginya mûrũmĩrĩre wega ũrĩa ndĩmathĩte.

⁹ Ririkanai ũrĩa Jehova Ngai wanyu eekire Miriamu mûrĩ njĩra-inĩ mwarĩkia kuuma bûrûri wa Misiri.

¹⁰ Hĩndĩ ĩrĩa ũngĩkombithia mündũ wa itũũra kĩndũ o gĩothe, ndũkanatoonye nyũmba yake, ũgũire kĩrĩa eranĩire atĩ nĩakaruta kĩrũgamĩrĩre.

¹¹ Ikara nja ũreke mündũ ũcio ũkombithĩtie kĩndũ akũrehere kĩrĩa eranĩire hau nja.

¹² Mündũ ũcio angĩkorwo arĩ mũthĩni, ndũkanaraarie kũ eeranĩire.

¹³ Mũcookerie kabuti gake riũa rĩtanathũa nĩgeetha ehumbe agĩkoma. Hĩndĩ ĩyo nĩagagũcookeria ngaatho, naguo ũndũ ũcio nĩũkonwo ũrĩ gĩũko kĩa ũthingu maitho-inĩ ma Jehova Ngai waku.

14 Ndũkanahinyĩrĩrie mũndũ wa kũrĩhwo ũrĩa mũthĩni na mũbatari, arĩ mũrũ wa ithe wanyu Mũisiraeli kana mũndũ wa kũngĩ ũtũũraga itũũra rĩmwe rĩa matũũra manyu.

15 Mũrĩhe mũcaara wake wa o mũthenya riũa rĩtanathũa, nĩ ũndũ nĩ mũthĩni na mũcaara ũcio nĩguo ehokete. Kwaga ũguo, aahota gũkaira Jehova igũrũ rĩaku, nawe woneke wĩhĩtie harĩ Jehova.

16 Maithe ma ciana matikooragwo nĩ ũndũ wa mahĩtia ma ciana ciao, kana ciana ciũragwo nĩ ũndũ wa mahĩtia ma maithe; o mũndũ arĩkuaga nĩ ũndũ wa mehĩa make mwene.

17 Ndũkanaagithie mũndũ wa kũngĩ kana mwana wa ngoriai kĩhooito ciira-inĩ, kana woe kabuti ka mũtumia wa ndigwa karũgamĩrĩre thiĩri.

18 Ririkanaga warĩ ngombo bũrũri wa Misiri, na Jehova Ngai waku nĩagũkũũrĩre ũkiuma kuo. Nĩkĩo ndĩragwatha wĩkage ũguo.

19 Rĩrĩa ũkũgetha mũgũnda waku, ũngĩriganĩrwo nĩ gĩtĩia, ndũgagĩcookere. Gĩtigĩre mũndũ wa kũngĩ, na mwana wa ngoriai, na mũtumia wa ndigwa, nĩgeetha Jehova Ngai waku akũrathimage wĩra-inĩ wothe wa moko maku.

20 Hĩndĩ ĩrĩa ũkũhũrũra ndamaiyũ kuuma mĩtĩ-inĩ yaku, tigaga gũcookera honge ciaguo riita rĩa keerĩ. Tigagĩria andũ a kũngĩ, na ciana cia ngoriai, na mũtumia wa ndigwa matigari.

21 Hĩndĩ ĩrĩa ũkũgetha thabibũ mũgũnda waku wa mĩthabibũ, ndũgacooke kũhaara rĩngĩ iria ciatigwo. Tigagĩria mũndũ wa kũngĩ, na ciana cia ngoriai, na mũtumia wa ndigwa matigari.

22 Ririkanaga atĩ warĩ ngombo bũrũri wa Misiri. Nĩkĩo ndĩragwatha wĩkage ũguo.

25

1 Hangĩgĩa ngarari gatagatĩ ka andũ eerĩ, nĩmatware ciira ũcio igooti-inĩ, nao atũithania a ciira matatuithanie, marekererie mũndũ ũrĩa ũtarĩ na mahĩtia, nake ũrĩa ũrĩ na mahĩtia mamũtuĩre itua.

2 Kũngĩoneka atĩ ũrĩa ũrĩ na mahĩtia nĩagĩrĩre kũhũũrwo, mũtuithania wa ciira nĩagaathana akome ahũũrwo iboko iringaine na mahĩtia make, mũciĩri ũcio akĩonaga,

3 no rĩrĩ, ndakamũhũũrithie iboko makĩria ya mĩrongo ĩna. Angĩhũũrwo makĩria ya iboko icio, mũrũ wa thoguo aahota kuoneka arĩ mũmeme maitho-inĩ maku.

4 Ndũkanoohe ndegwa kanua hĩndĩ ĩrĩa ĩkũranga ngano ĩkĩmĩhũũra.*

5 Mũndũ na mũrũ wa nyina mangĩkorwo matũũranagia hamwe, na ũmwe wao akue atarĩ na mwana wa kahĩ, mũtumia ũcio wake ndakanahike nja ya nyũmba ĩyo. Mũrũ ũcio wa nyina na mũthuuriwe nĩakamuoya amũhikie, na amũhingĩrie bata wake o ta mũrũ wa nyina na mũthuuriwe.

6 Mwana wa mbere wa kahĩ ũrĩa agaaciara nĩwe ũgaatũũria rĩtwa rĩa ũcio ũkuĩte, nĩgeetha rĩtwa rĩake rĩtikanathario rĩehere Isiraeli.

7 No rĩrĩ, mũndũ angĩkorwo ndekwenda kũhikia mũtumia wa mũrũ wa nyina, mũtumia ũcio nĩagathĩ kũrĩ athuuri hau kĩhingo-inĩ gĩa itũũra, ameere atĩrĩ, "Mũrũ wa nyina na mũthuuri wakwa nĩaregete gũtũũria rĩtwa rĩa mũrũ wa nyina gũkũ Isiraeli. Nĩaregete kũhingia bata ũrĩa mũrũ wa nyina na mũthuuri wa mũtumia agĩrĩrwo nĩ kũhingia."

* 25:4 Ndegwa nicio ciarangaga ngano nĩguo imĩtigithũkanie na mahuti.

8 Hĩndĩ Ƴyo athuuri acio a itũũra rĩake nĩmageta mũndũ ũcio mamwarĩrie. Mũndũ ũcio angĩgwaťĩria kuuga aťĩrĩ, “Ndirenda kũmũhikia,”

9 mũtumia ũcio wa mũrũ wa nyina nĩakambata athĩ harĩ we o hau harĩ athuuri acio, amũrute kĩaatũ kĩmwe gĩake, acooke amũtuĩre mata ũthĩũ, amwĩre aťĩrĩ, “Ũũ nĩguo mũndũ ũrĩa warega gwaka nyũmba ya mũrũ wa nyina ekagwo.”

10 Rũciaro rwa mũndũ ũcio kũu Isiraeli rũgeetagwo Nyũmba ya Mũndũ Ũrutĩtwo Kĩraatũ.

11 Andũ eerĩ mangĩkorwo makĩrũa, nake mũtumia wa ũmwe wao oke gũteithũra mũthuuri wake kuuma kũrĩ ũcio maraarũa nake, nake amũnyĩite kũga gĩake gĩa ũciari,

12 nĩagatinio guoko kũu gwake. Ndakanaiguĩrwo tha.

13 Mũtigaakoragwo na mahiga ma gũthima meerĩ mataiganainie ũritũ mondo-inĩ cianyu, rĩmwe iritũ na rĩngĩ ihũthũ.

14 Mũtigakoragwo na igeri igĩrĩ itaiganaine nyũmba-inĩ cianyu, kĩmwe kĩnene na kĩmwe kĩnini.

15 No nginya mũkoragwo na ithimi na igeri iria ciagĩrĩire na cia kwĩhokwo, nĩgeetha matukũ manyu maingĩhe ma gũtũũra bũrũri ũria Jehova Ngai wanyu ekũmũhe.

16 Nĩgũkorwo Jehova Ngai wanyu nĩathũire mũndũ o wotho wĩkaga maũndũ macio, mũndũ o wotho wĩkaga maũndũ matarĩ ma wĩhokeku.

17 Rĩrikanaga ũria Aamaleki maamwĩkire mũrĩ njĩra-inĩ rĩrĩa mwoimire bũrũri wa Misiri.

18 Hĩndĩ ĩria mwarĩ anogu na mũgathirwo nĩ hinya, nĩmacemanirie na inyuĩ rĩria mwarĩ rũgendo-inĩ na makĩũraga andũ othe arĩa maarigĩtie na thuutha; makĩaga gwĩtigĩra Ngai.

19 Hĩndĩ ĩria Jehova Ngai wanyu akaamũhe ũhurũko kuuma kũrĩ thũ iria ciothe imũrigicĩirie bũrũri-inĩ ũria ekũmũhe mũwĩgwaťĩre ũtuĩke igai rĩanyu-rĩ, mũkaaniina kĩndũ o gĩothe kĩngĩtũma Aamaleki marĩrikanwo gũkũ thĩ guothe. Mũtikanariganĩrwo nĩ ũndũ ũcio.

26

Maciaro ma Mbere na Icuñjĩ cia Ikũmi

1 Rĩria ũgaatoonya bũrũri ũria Jehova Ngai waku egũkũhe ũrĩ igai, na ũwĩgwaťĩre na ũtũũre kuo,

2 nĩũkoya maciaro mamwe ma mbere ma kĩrĩa gĩothe ũgaakũria tĩiri-inĩ wa bũrũri ũcio Jehova Ngai arakũhe na ũmekĩre kĩondo. Ũcooke ũthĩĩ handũ harĩa Jehova Ngai waku agaathuura ha gũtũũria Rĩitwa rĩake,

3 wĩre mũthĩnjĩri-Ngai ũria ũrĩ wĩra-inĩ hĩndĩ Ƴyo aťĩrĩ, “Nĩndoiga ũmũthĩ ndĩ mbere ya Jehova Ngai wakwa aťĩ nĩndĩkĩtie gũkinya bũrũri ũria Jehova eerĩire maithe maitũ ma tene na mwĩhĩtwa aťĩ nĩagatũhe.”

4 Nake mũthĩnjĩri-Ngai ũcio nĩakamũkĩra kĩondo kũu kuuma moko-inĩ maku, akĩge hau mbere ya kĩgongona kĩa Jehova Ngai waku.

5 Nĩngĩ nĩũkoiga ũrĩ hau mbere ya Jehova Ngai waku aťĩrĩ: “Baba aarĩ Mũsuriata watũũraga orũũraga,* nake agĩkũrũka agĩthĩĩ bũrũri wa Misiri marĩ na andũ mataarĩ aingĩ, nao magĩtũũra kuo na magĩtuĩka rũrĩrĩ rũnene rũrĩ hinya na rwa andũ aingĩ.

* 26:5 Jakubu nĩwe ũgwetetwo haha arĩ Mũsuriata ũria worũũraga.

⁶ No andũ a Misiri nĩmatũnyamaririe na magĩtũma tũthĩĩnĩke, na magĩtũrutithia wĩra wa hinya.

⁷ Hĩndĩ iyo tũgĩkaĩra Jehova, o we Ngai wa maithe maitũ, nake Jehova akĩgũa mũgambo witũ, na akĩona mĩtangĩko iitũ, na wĩra mũritũ na ũrĩa twahinyagĩrĩrio.

⁸ Nĩ ũndũ ũcio Jehova agĩtũruta bũrũri wa Misiri na guoko gwake kwa hinya, na gũtambũrũkĩtio, akĩhũthĩra maũndũ manene ma kũmakania, na akĩringa ciama, o na agũka maũndũ ma magegania.

⁹ Nĩatũrehire kũndũ gũkũ na agĩtũhe bũrũri ũyũ, bũrũri ũrĩ bũthi wa iria na ũũkĩ;

¹⁰ na rĩrĩ, nĩndarehe maciaro ma mbere ma tũiri ũrĩa, Wee Jehova, ũheete.” Nawe ũkĩge kĩondo kũu mbere ya Jehova Ngai waku na ũĩnamĩrĩre mbere yake.

¹¹ Wee wene, na Alawii, o na andũ a kũngĩ arĩa marĩ thĩĩnĩ wanyu, nĩmũgakenera maũndũ mothe mega marĩa Jehova Ngai wanyu amũheete na akahe andũ a nyũmba cianyu.

¹² Rĩrĩa ũgaakorwo ũrĩkĩtie kwamũra gĩcunjĩ gĩa ikũmi kĩa maciaro maku mothe mwaka-inĩ wa gatatũ, mwaka ũcio wa kũrutwo gĩcunjĩ gĩa ikũmi, nĩũgakĩheana kũrĩ Alawii, na kũrĩ mũndũ wa kũngĩ, na kũrĩ mwana wa ngoriai, o na kũrĩ mũtumia wa ndigwa, nĩgeetha marĩe mahũũne marĩ kũu matũũra-inĩ manyu.

¹³ Ũcooke wĩre Jehova Ngai waku atĩrĩ, “Nĩndĩkĩtie kũruta gĩcunjĩ kĩrĩa kĩamũre kuuma nyũmba-inĩ yakwa, na nĩ ndĩkĩheanĩte kũrĩ Mũlawii, na kũrĩ mũndũ wa kũngĩ, na kũrĩ mwana wa ngoriai, na kũrĩ mũtumia wa ndigwa o ta ũrĩa wothe wathanĩte. Nditiganĩirie maathani maku o na kana ngariganĩrwo nĩ rĩmwe rĩamo.

¹⁴ Ndirĩte gĩcunjĩ o na kĩmwe gĩa kĩrĩa kĩamũre hĩndĩ ya macakaya, kana ngeheria o na kĩmwe gĩakĩo rĩrĩa ndaarĩ mũthaahu, o na kana ngarũfĩra arĩa akuũ kĩmwe gĩakĩo. Nĩnjathĩkũire Jehova Ngai wakwa, nĩnjĩkĩte o ta ũrĩa wothe ũnjathĩte.

¹⁵ Kĩrore ũrĩ o kũu igũrũ, o kũu gĩtũũro gĩaku gĩtheru, ũrathime andũ aku a Isiraeli na bũrũri ũyũ ũtũheete o ta ũrĩa werĩire maithe maitũ ma tene na mwĩhĩtwa, bũrũri ũrĩ bũthi wa iria na ũũkĩ.”

Rũmagĩrĩra Maathani ma Jehova

¹⁶ Jehova Ngai waku egũgwatha ũmũthĩ ũrũmagĩrĩre irĩra cia watho wa kũrũmĩrĩrwo, na mawatho; ũmenyerere kũmaathĩkĩra na ngoro yaku yothe na muoyo waku wothe.

¹⁷ Nĩumbũrĩte ũmũthĩ atĩ Jehova nĩwe Ngai waku, na atĩ nĩũrĩthiiaga na njĩra ciake, na nĩũrĩathĩkagĩra irĩra cia watho wake wa kũrũmĩrĩrwo, na maathani make, o na mawatho, na atĩ nĩũrĩmwithĩkagĩra.

¹⁸ Nake Jehova nĩoimbũrĩte ũmũthĩ atĩ wee ũrĩ rũrĩrĩ rwake, rũrĩrĩ rwa bata mũno o ta ũrĩa eeranĩire, na nĩ ũrĩmenyagĩrĩra maathani make mothe.

¹⁹ Nĩoimbũrĩte atĩ nĩagagũtũũgĩria, ũgĩe na ngumo na gĩtĩio gũkĩra ndũrĩrĩ ciothe iria oombĩte, na nĩũgatuĩka rũrĩrĩ rũtheru kũrĩ Jehova Ngai waku, o ta ũrĩa eeranĩire.

27

Kĩgongona Kĩrĩma-inĩ kĩa Ebalĩ

¹ Musa na athuuri a Isiraeli nĩ maathire andũ, makĩmeera atĩrĩ: “Rũmiai maathani maya mothe ndĩramũhe ũmũthĩ.

² Mwarĩkia kũringa Rũũĩ rwa Jorodani mũtoonnye bũrũri ũrĩa Jehova Ngai wanyu ekũmũhe-rĩ, mũkaahaanda mahiga manene na mũmathinge na rĩũmba.

³ Mũkaandĩka igũrũ rĩamo ciugo ciothe cia watho ũyũ mwarĩkia kũringa mũrĩmo ũũrĩa ũngĩ mũtoonnye bũrũri ũcio Jehova Ngai wanyu ekũmũhe, bũrũri ũrĩ bũthĩ wa iria na ũũkĩ, o ta ũrĩa Jehova Ngai wa maitha manyu aamwĩrĩre.

⁴ Na mwarĩkia kũringa Rũũĩ rwa Jorodani, mũkaahaanda mahiga macio kĩrĩma-inĩ kĩa Ebali, ta ũrĩa ndĩramwatha ũmũthĩ, na mũmathinge na rĩũmba.

⁵ Nĩngĩ mũgaakĩra Jehova Ngai wanyu kĩgongona, kĩgongona kĩa mahiga. Mũtikanahũthĩre kĩndũ o gĩothe gĩa kĩa kĩa mahiga-inĩ macio.

⁶ Mũgaakĩra Jehova Ngai wanyu kĩgongona na mahiga moimĩte mũgũnda, na mũrutĩre Jehova Ngai wanyu maruta ma njino igũrũ wakĩo.

⁷ Mũkarutĩra indo cia magongona ma ũiguano o hau, mũcĩrĩre mũgĩkenagĩra o hau mbere ya Jehova Ngai wanyu.

⁸ Na nĩmũkandĩka ciugo ciothe cia watho ũyũ mahiga-inĩ macio mũkaahaanda na ndemwa ikuoneka wega.”

Irumi kuuma Kĩrĩma-inĩ kĩa Ebali

⁹ Nake Musa na athĩnjĩri-Ngai, arĩa maarĩ Alawii, makĩĩra andũ othe a Isiraeli atĩrĩ, “Ta kirai, inyuĩ andũ a Isiraeli, na mũthikĩrĩre! Rĩu nĩmũtuĩkĩte andũ a Jehova Ngai wanyu.

¹⁰ Athĩkĩrai Jehova Ngai wanyu na mũrũmĩrĩre maathani make na kĩrĩra kĩa watho wake wa kũrũmĩrĩrwo ũrĩa ndĩramũhe ũmũthĩ.”

¹¹ Mũthenya o ro ũcio, Musa agĩatha andũ acio, akĩmeera atĩrĩ:

¹² Mwarĩkia kũringa Rũũĩ rwa Jorodani, mũhĩrĩga ĩno nũkarũgama kĩrĩma igũrũ kĩa Gerizimu ĩrathime andũ: Nĩ mũhĩrĩga wa Simeoni, na wa Lawi, na wa Juda, na wa Isakaru, na wa Jusufu na wa Benjamini.

¹³ Nayo mũhĩrĩga ĩno nũkarũgama kĩrĩma igũrũ kĩa Ebali yanĩrĩre irumi: Nĩ mũhĩrĩga wa Rubeni, na wa Gadi, na wa Asheri, na wa Zebuluni, na wa Dani na wa Nafitali.

¹⁴ Nao Alawii nĩmakoiga ciugo na mũgambo mũnene, meere andũ othe a Isiraeli atĩrĩ:

¹⁵ “Kũgwatwo nĩ kĩrumi-rĩ, nĩ mũndũ ũrĩa ũicũhagia mũhianano kana agatwekia mũhianano, kĩndũ kĩa magigi harĩ Jehova, wĩra wa moko ma mũbundi, na akahaanda kĩndũ kĩa na hitho.”

Hĩndĩ ĩyo nao andũ othe moige, “Ameni!”

¹⁶ “Kũgwatwo nĩ kĩrumi-rĩ, nĩ mũndũ ũrĩa ũtatĩaga ithe kana nyina.”

Hĩndĩ ĩyo nao andũ othe moige, “Ameni!”

¹⁷ “Kũgwatwo nĩ kĩrumi-rĩ, nĩ mũndũ ũrĩa weheragia ihiga rĩa mũhaka wake na mũndũ wa itũũra.”

Hĩndĩ ĩyo nao andũ othe moige, “Ameni!”

¹⁸ “Kũgwatwo nĩ kĩrumi-rĩ, nĩ mũndũ ũrĩa ũhĩtithagia mũtumumu njĩra.”

Hĩndĩ ĩyo nao andũ othe moige, “Ameni!”

¹⁹ “Kũgwatwo nĩ kĩrumi-rĩ, nĩ mũndũ ũrĩa ũtaciiragĩra mũndũ wa kũngĩ, kana mwana wa ngoriai, kana mũtumia wa ndigwa na kĩhooto.”

Hĩndĩ ĩyo nao andũ othe moige, “Ameni!”

²⁰ “Kũgwatwo nĩ kĩrumi-rĩ, nĩ mũndũ ũrĩa ũkomaga na mũtumia wa ithe, nĩgũkorwo nĩ ũrĩrĩ wa ithe aagĩre gĩtĩo.”

Hĩndĩ ĩyo nao andũ othe moige, “Ameni!”

21 “Kũgwatwo nĩ kĩrumi-rĩ, nĩ mũndũ ũrĩa ũngĩkoma na nyamũ o yothe.”

Hĩndĩ ĩyo nao andũ othe moige, “Ameni!”

22 “Kũgwatwo nĩ kĩrumi-rĩ, nĩ mũndũ ũrĩa ũkomaga na mwarĩ wa nyina, kana na mwarĩ wa ithe.”

Hĩndĩ ĩyo nao andũ othe moige, “Ameni!”

23 “Kũgwatwo nĩ kĩrumi-rĩ, nĩ mũndũ ũrĩa ũkomaga na nyina wa mĩtumiã wake.”

Hĩndĩ ĩyo nao andũ othe moige, “Ameni!”

24 “Kũgwatwo nĩ kĩrumi-rĩ, nĩ mũndũ ũrĩa ũragaga mũndũ wa itũũra rĩake na hitho.”

Hĩndĩ ĩyo nao andũ othe moige, “Ameni!”

25 “Kũgwatwo nĩ kĩrumi-rĩ, nĩ mũndũ ũrĩa wamũkagĩra ihaki nĩguo oorage mũndũ ũtarĩ na ihĩtia.”

Hĩndĩ ĩyo nao andũ othe moige, “Ameni!”

26 “Kũgwatwo nĩ kĩrumi-rĩ, nĩ mũndũ ũrĩa ũtarĩrũmagia ciugo cia watho ũyũ na ũndũ wa gũcihingia.”

Hĩndĩ ĩyo nao andũ othe moige, “Ameni!”

28

Irathimo nĩ ũndũ wa Gwathĩka

1 Ũngĩathĩkĩra Jehova Ngai waku kũna na ũmenyerere maathani make mothe marĩa ngũkũhe ũmũthĩ, Jehova Ngai waku nĩagagũtũũgĩria igũrũ rĩa ndũrĩrĩ ciothe cia thĩ.

2 Irathimo ici ciothe nĩ igagũkinyĩra na itwaranage nawe ũngĩathĩkĩra Jehova Ngai waku:

3 Nĩũkarathimĩrwo kũu itũũra-inĩ inene, na ũrathimĩrwo mĩgũnda-inĩ.

4 Ũciari wa nda yaku nĩũkarathimwo, o na ũrathimĩrwo maciaro ma mĩgũnda waku na maciaro ma mahiũ maku, nĩmo njaũ cia ng'ombe ciaku na tũũri twa ndũũru ciaku cia mbũri.

5 Kĩondo gĩaku o na ndĩrĩ yaku ya gũkandĩra mũtu nĩũkarathimwo.

6 Nĩũrĩrathimagwo rĩnũkĩro-inĩ rĩa gwaku mũciĩ o na riumagarĩro-inĩ.

7 Jehova nĩarĩtũmaga thũ iria ingĩarahũka igũũkĩrĩre ihootagĩrwo mbere yaku. Irĩkũhithũkagĩra na njĩra ĩmwe, no irĩkũũragĩra na njĩra mĩgwanja.

8 Jehova nĩagatũma kĩrathimo kũu makũmbĩ-inĩ maku o na ũndũ-inĩ o wothe ũngĩka na moko maku. Jehova Ngai waku nĩagakũrathimĩra bũrũri-inĩ ũcio arakũhe.

9 Jehova nĩagakũhaanda agũtue rũrĩrĩ rwake rũtheru o ta ũrĩa aakwĩrĩre na mwĩhĩtwa, ũngĩmenyerera maathani ma Jehova Ngai waku na ũthiĩage na njĩra ciake.

10 Hĩndĩ ĩyo nacio ndũrĩrĩ ciothe cia gũkũ thĩ nĩcikoona atĩ wĩtanĩtio na rĩtwa rĩa Jehova, nacio nĩagagwĩtigĩra.

11 Jehova nĩagakũhe ũgaacĩru mũngĩ, akũgaacĩrithie ũciari-inĩ wa nda yaku, na maciaro-inĩ ma ũhiũ waku, na maciaro-inĩ ma mĩgũnda yaku, kũu bũrũri-inĩ ũrĩa erĩre maithe manyu na tene na mwĩhĩtwa atĩ nĩagakũhe.

12 Jehova nĩakahingũra igũrũ, o kũu kũrĩ nyũmba cia mũthiithũ wa indo iria aheanaga, nĩguo oirĩrie bũrũri waku mbura hĩndĩ yayo yakinya, na arathime wĩra wothe wa moko maku. Nĩũgakombagĩra ndũrĩrĩ nyingĩ indo, no wee ndũgakomba kuuma kũrĩ mũndũ o na ũrikũ.

13 Jehova agaagũtua wa gũtongoria, no ti wa kũrigia. Ũngĩrũmbũiya maathani ma Jehova Ngai waku marĩa ndĩrakũhe ũmũthĩ, na ũmenyerere ũmarũmĩrĩre, ũrĩkoragwo hĩndĩ ciothe ũrĩ wa mbere na ndũgatuĩka wa kũrigagia.

14 Ndũkanehũgũre mwena wa ũrĩo kana wa ũmotho ũtigane na rĩathani o na rĩmwe rĩa maya ndĩrakũhe ũmũthĩ, kana ũrũmagĩrĩre ngai ingĩ na ũcitungatagĩre.

Irumi nĩ ũndũ wa Kwaga Gwathĩka

15 No rĩrĩ, ũngĩaga gwathĩkĩra Jehova Ngai waku, na wage kũrũmĩrĩra wega maathani make mothe na irĩa cia watho wa kũrũmĩrĩrwo iria ndĩrakũhe ũmũthĩ, irumi ici ciothe nĩũgaagũkinĩyĩrĩa:

16 Nĩũkanyiiwo nĩ kĩrumi ũrĩ itũũra-inĩ inene o na ũnyiiwo nĩ kĩrumi ũrĩ mĩgũnda-inĩ.

17 Kĩondo gĩaku na ndĩrĩ yaku ya gũkandĩrwo mũtu nĩũkanyiiwo nĩ kĩrumi.

18 Ũciari wa nda yaku nĩũkanyiiwo nĩ kĩrumi, o na irio cia mũgũnda waku, na mahiũ maku, ma njaũ cia ng'ombe na tũũri twa ndũũru ciaku cia mbũri.

19 Nĩũkanyiiwo nĩ kĩrumi rĩinũkĩro-inĩ rĩa gwaku mũciĩ, na ũnyiiwo nĩ kĩrumi ũkiumagara.

20 Jehova nĩagakũrehithĩria irumi, na kĩrigiicano, na ikũũma ũndũ-inĩ ũrĩa wothe ũrĩkaga na guoko gwaku, nginya akũniine ũhire na ihenya nĩ ũndũ wa wĩhia ũria wikĩte wa kũmũtiganiĩria.

21 Jehova nĩagakũhũũra na mĩrimũ nginya akũniine wehere bũrũri ũrĩa ũratoonya ũwĩgwatĩre.

22 Jehova nĩagakũhũũra na mĩrimũ wa kũhũrũrũka mwĩrĩ, na wa kũhiũha mwĩrĩ, na wa kũrugĩka, na agũcine na ũrugarĩ mũingĩ, na kwaga mbura, na mbaa na mbuu, maũndũ macio makũhũũre nginya makũniine.

23 Matu marĩa marĩ igũrũ wa mũtwe waku nĩmagatuĩka gĩcango, nakuo thĩ waku gũtuĩke kĩgera.

24 Jehova nĩagatũma mbura ya bũrũri waku ĩtuĩke rũkũngũ na mũtutu; ĩgaakuurĩra yumĩte igũrũ nginya ũniinwo.

25 Jehova nĩagatũma ũhootwo nĩ thũ ciaku. Ũgaacihithũkĩra na njĩra ĩmwe, no ũciũrĩre na njĩra mũgwanja, na nĩ ũgaatuĩka kĩndũ kĩ magigi harĩ mothamaki mothe ma thĩ.

26 Ciimba ciaku ĩgaatuĩka irio cia nyoni ciothe cia rĩera-inĩ na cia nyamũ cia gũkũ thĩ, na gũtikagĩa mũndũ wa gũcihahũra ciũre.

27 Jehova nĩagakũhũũra na mahũha marĩa ma bũrũri wa Misiri, na mĩrimũ ya ngaai, na ironda iratogota, na ũhere, na ndũkahona.

28 Jehova nĩagakũhũũra na ũgũrũki na ũtumumu, na kĩrigiicano kĩa meciĩria.

29 Nĩũgathiĩ ũkĩhambatagĩria kũrĩ mũthenya barigici ta mũndũ mũtumumu arĩ nduma-inĩ. Ndũkagaacĩra ũndũ-inĩ o wothe ũgeeka; mũthenya o mũthenya nĩũkahinyagĩrĩrio na ũgatunywo indo ciaku, hatarĩ mũndũ ũngĩgũteithũra.

30 Nĩ ũkaagĩa kĩrĩiko na mũndũ-wa-nja gĩa kũmũhikia, no mũndũ ũngĩ nĩakamuoya akome nake. Nĩũgaka nyũmba no ndũkamĩtũũra. Nĩũkahaanda mũgũnda wa mũthabibũ no ndũkambĩrĩria gũkenera maciaro mayo.

31 Ndegwa yaku nĩĩgathĩnjwo ũkĩonaga na maithe maku, no ndũkamĩria. Ũgaatunywo ndigiri yaku na hinya na ndĩgacookio. Ng'onda ciaku nĩĩkaneanwo kũrĩ thũ ciaku na gũtirĩ mũndũ ũgaaciteithũkia.

32 Aanake aku na airĩtu aku nĩmakaneanwo kũrĩ rũrĩrĩ rũngĩ, namo maithe maku mathire hinya ũkĩmacũthĩrĩria mũthenya o mũthenya, na ndũkahota gwĩka ũndũ na guoko gwaku.

33 Rũrĩrĩ ũtooĩ nĩrũkarĩa irio cia bũrũri iria ũrutĩre wĩra, na gũtirĩ kĩndũ ũkaagĩa nakĩo, tĩa o kũhinyĩrĩrio gũkĩru matukũ maku mothe.

34 Maũndũ marĩa ũkoona nĩ magaatũma ũgũrũke.

35 Jehova nĩakahũũra maru maku na magũrũ maku na mahũha marĩ ruo matangĩhona, namo mahunje kuuma makinya maku nginya ruototia rwa mũtwe waku.

36 Jehova nĩagagũtwara hamwe na mũthamaki ũria wĩrũgamĩrie agwathage kũrĩ rũrĩrĩ ũtooĩ kana rũkamenywo nĩ maithe manyu. Ũrĩ kũu nĩũkahooyaga ngai ingĩ, ngai cia mũtĩ na cia mahiga.

37 Ũgaatuĩka kĩndũ kĩ magigi, na kĩndũ gĩa gũthekererwo na kũnyararwo nĩ ndũrĩrĩ ciothe kũu Jehova agaagũtwara.

38 Ũkaahaanda mbegũ nyingĩ mũgũnda-inĩ no ũkaagetha o tũnini, nĩ ũndũ nĩĩkarĩĩo nĩ ngigĩ.

39 Ũkaahaanda mũgũnda ya mũthabibũ na ũmĩrĩmĩre, no ndũkanyua ndibei yayo kana ũtue thabibũ, nĩ ũndũ igunyũ nĩĩgacirĩa.

40 Ũgaakorwo na mũtĩ ya mũtamaiyũ bũrũri-inĩ waku wothe, no ndũkahũthĩra maguta mayo, nĩ ũndũ ndamaiyũ nĩĩgaitĩka thĩ.

41 Ũkaagĩa na aanake na ũgĩe na airĩtu no ndũgatũũra nao, nĩ ũndũ nĩmagatahwo mathĩ ũkombo-inĩ.

42 Mĩrumbĩ ya ngigĩ nĩĩkegwatĩra mũtĩ yaku yothe na irĩe irio cia bũrũri waku.

43 Mũndũ wa kũngĩ ũria ũtũũranagia na inyuĩ agaakĩrĩrĩria kwambatĩra igũrũ riaku, na we ũkĩrĩrĩrie o kũnyiiha.

44 Nĩ agagũkombagĩra nowe ndũkamũkombagĩra. Agaatuĩka wa gũtongoria nawe ũtuĩke wa kũrigia.

45 Irumi ici ciothe nĩĩgagũkinyĩrĩra. Nĩĩgathingatana nawe igũtoorie nginya ikũniine, nĩ tondũ ndwathĩkĩire Jehova Ngai waku, na ndũmenyereire maathani na irĩra cia watho wa kũrũmĩrĩrwo iria aakũheire.

46 Igaatuĩka kĩmenyithia na igegania harĩwe, o na harĩ njiaro ciaku nginya tene.

47 Tondũ ndũigana gũtungatĩra Jehova Ngai waku ũrĩ na gĩkeno na ũcanjamũkĩte hĩndĩ ya ũgaacĩru,

48 tondũ ũcio ũgaatungatĩra thũ ciaku iria Jehova agaagũtũmĩra igũũkĩrĩre, ũrĩ mũhũtu na ũnyootĩ, na ũrĩ njaga na ũrĩ mũthĩĩniku mũno. Nĩĩgagwĩkĩra icookĩ rĩa kĩgera ngingo nginya akũniine.

49 Jehova nĩĩagakũrehithĩria rũrĩrĩ ruumĩte kũraya, rũgũũkĩrĩre, kuuma ituri-inĩ cia thĩ, rũmbũkĩte o ta nderi, rũrĩrĩ ũtangĩmenya rwaro rwa ruo,

50 rũrĩrĩ rwa gwĩtigĩrwo, rũtangĩtĩia andũ akũrũ kana rũiguĩre andũ ethĩ tha.

51 Nĩmakarĩa njaũ cia mahiũ maku, na marĩe maciaro ma bũrũri waku nginya makũniine. Matigagũtigĩria ngano, kana ndibei ya mũhihano, kana maguta, o na kana magũtigĩre njaũ o na imwe ya ndũũru cia ng'ombe ciaku kana tũũri twa rũũru rwa mbũri ciaku, nginya ũthĩĩnike biũ.

52 Nĩmakarigiicĩria matũũra mothe manene guothe bũrũri-inĩ waku, o nginya thingo icio ndaihu ciakitwo na hinya na wĩhokete imomoke. Nĩmakarigiicĩria matũũra manene mothe marĩa marĩ bũrũri-inĩ ũria Jehova Ngai waku egũkũhe.

53 Tondũ wa thĩĩna ũria ũkaareherwo nĩ thũ yaku hĩndĩ ya kũrigiicĩrio, nĩ ũkaarĩa maciaro ma nda, ũrie nyama cia ariũ na airĩtu arĩa Jehova Ngai waku akũheete.

54 O na mũndũ ũria mũhooreri mũno na ũri tha gatagatĩ-inĩ kanyu ndakaiguĩra mũrũ wa nyina tha, kana mũtumia wake ũria endete, kana ciana ciake iria itigaire,

55 na ndarĩ mũndũ o na ũmwe wao akaahe nyama cia ciana ciake icio araaria. Icio nocio kĩndũ kĩria agaakorwo atigĩtie nĩ ũndũ wa thĩĩna ũria thũ yaku igaakũrehere hĩndĩ irĩa ikaarigiicĩria matũũra maku manene mothe.

56 Mũndũ-wa-nja ũria mũhooreri mũno na ũri tha gatagatĩ-inĩ kanyu, ũcio ũri tha mũno na mũhooreri nginya ndangĩũmĩrĩria kũhutia thĩ na ikinya rĩake, nĩakaima mũthuriwe ũria endete, na mũriũ kana mwarĩ,

57 njogu irĩa yumĩte nda yake na ciana iria agaciara. Nĩgũkorwo no ende gũcĩria na hitho hĩndĩ iyo ya kũrigiicĩrio na ya thĩĩna ũria thũ ciaku igaakũrehere kũu matũũra-inĩ manene manyu.

58 Ũngĩaga kũrũmĩrĩra wega ciugo ciothe cia watho ũyũ, iria ciandĩkĩtwo ibuku-inĩ rĩrĩ, na wage gũtũia rĩitwa rĩrĩ rĩrĩ riiri na rĩa gwĩtigĩrwo, rĩa Jehova Ngai waku,

59 Jehova nĩagakũrehithĩria mũthiro ya kũmakania, wee na njiaro ciaku, na thĩĩna mũnene na wa ihinda iraya, o na mũrimũ mũũru na ya gũikara mũno.

60 Nĩagakũrehithĩria mũrimũ yothe ya bũrũri wa Misiri irĩa wetigĩrĩte, nayo nĩgakwĩgwatĩrĩa.

61 O na ningĩ Jehova nĩagakũrehithĩria mũrimũ ya mũthemba yothe o na mathĩĩna marĩa matarĩ maandĩke Ibuku-inĩ rĩrĩ rĩa Watho, nginya ũniinwo.

62 Inyuĩ mwarĩ aingĩ ta njata cia igũrũ, mũgaatigara o andũ anini mũgĩtarwo, nĩ ũndũ wa kwaga gwathĩkĩra Jehova Ngai wanyu.

63 O ta ũria Jehova aakeneire kũmũgaacĩrithia na kũmũingĩhia, noguo agaakena akĩmũharagania na akĩmũniina. Nĩmũkamunywo mweherio bũrũri ũria mũrathĩ mũwĩgwatĩre.

64 Ningĩ Jehova nĩagakũhurunja ndũrĩrĩ-inĩ ciothe, kuuma gĩturi kĩmwe gĩa thĩ nginya kĩria kĩngĩ. ũri kũu ũkaahooyaga ngai ingĩ, ngai cia mũĩ na cia mahiga, iria wee o na maitho manyu mũtooĩ.

65 ũri gatagatĩ-inĩ ka ndũrĩrĩ icio ndũkoona ũndũ mwega, kana wone handũ ha kũhurũkia ikinya rĩa kũgũrũ gwaku. Mũri kũu Jehova nĩgatũma ũtangĩke meciiria na maitho mage kuona, o na ũũrwo nĩ hinya.

66 ũgaatũura na wagagu, ũiyũrĩtwo nĩ guoya ũtukũ na mũthenya, ũtarĩ na ma ya ũtũũro waku.

67 Rũciinĩ ũkoiga atĩrĩ, "Naarĩ korwo nĩ hwaĩ-inĩ!" Naguo hwaĩ-inĩ ũkoiga atĩrĩ, "Naarĩ korwo nĩ rũciinĩ!" Tondũ wa kĩmakania kĩria

gĩgaakorwo kĩmũiyũrĩte ngoro cianyu, na maũndũ marĩa maithe manyu makeyonera.

⁶⁸ Jehova akaamũcookia bũrũri wa Misiri na meeri, rũgendo rũrĩa ndoigire mũtikanarũthĩ rĩngĩ. Mũrĩ kũu nĩkuo mũkeneana mũgũrwo nĩ thũ cianyu, mũrĩ ngombo cia arũme na cia andũ-a-nja, no gũtirĩ mũndũ ũkaamũgũra.

29

Kwerũhio gwa Kĩrikanĩro

¹ Ici nĩcio ciugo cia kĩrikanĩro kĩa Jehova aathire Musa arĩkanĩre na andũ a Isiraeli kũu Moabi, hamwe na kĩrikanĩro kĩa aarĩkanĩre nao marĩ Horebu.

² Musa nĩetire andũ a Isiraeli othe, akĩmeera atĩrĩ:

Maithe manyu nĩmeyoneire ũrĩa wothe Jehova eekire Firaũni kũu bũrũri wa Misiri, na ũrĩa eekire anene ake othe na bũrũri wake wothe.

³ Nĩmweyoneire na maithe manyu magerio macio manene, o na ciana na maũndũ manene ma kũgeganĩa.

⁴ No nginya ũmũthĩ Jehova ndamũheete meciiria marĩ na ũmenyo, kana maithe me kuona, kana matũ me kũigua.

⁵ Ihinda rĩu rĩa mĩaka mĩrongo ĩna ndamũtongoririe werũ-inĩ, nguo cianyu itiigana gũtuĩka, o na kana iraatũ irĩa ciarĩ magũrũ manyu igĩtarũka.

⁶ Mũtiigana kũrĩa irio, kana mũkĩnyua ndibei kana kĩndũ kĩngĩ o gĩothe kĩgaatu. Ndeekire ũndũ ũcio nĩgeetha mũmenye atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova Ngai wanyu.

⁷ Rĩrĩa mwakinyire gũkũ, Sihoni mũthamaki wa Heshiboni, na Ogu mũthamaki wa Bashani nĩmookire kũhũũrana na ithuĩ, no nĩtwamatooririe.

⁸ Nĩtwegwatĩre bũrũri wao na tũkĩũheana ũtuĩke igai rĩa andũ a mũhĩrĩga wa Rubeni, na wa Gadi, na nuthu ya mũhĩrĩga wa Manase.

⁹ Rũmĩrĩrai wega ciugo cia kĩrikanĩro gĩkĩ, nĩguo mũgaacĩre maũndũ-inĩ mothe marĩa mũrũkaga.

¹⁰ Inyuĩ inyuothe mũrũgamĩte ũmũthĩ mbere ya Jehova Ngai wanyu, na atongoria anyu, na atongoria a mũhĩrĩga yanyu, na athuuri anyu, na anene anyu, na arũme arĩa angĩ othe a Isiraeli,

¹¹ hamwe na ciana cianyu, na atumia anyu, na andũ a kũngĩ arĩa matũũraga kambĩ-inĩ cianyu, arĩa mamunagĩra ngũ na makamũtahĩra maaĩ.

¹² Mũrũgamĩte haha nĩguo mũgĩe na kĩrikanĩro na Jehova Ngai wanyu, kĩrikanĩro kĩa Jehova ekũgia na inyuĩ ũmũthĩ, na akĩhũũre mũhũũri na ũndũ wa mwĩhĩtwa,

¹³ na agũkĩre hinya kũna atĩ mũrĩ andũ ake ũmũthĩ, na atĩ atuĩke Ngai wanyu, o ta ũrĩa aamwĩrĩre, na ningĩ o ta ũrĩa eehĩtĩre kũrĩ maithe manyu ĩburahĩmu, na Isaaka, na Jakubu.

¹⁴ Ndirathondeka kĩrikanĩro gĩkĩ na mwĩhĩtwa na inyuĩ inyuiki,

¹⁵ o inyuĩ mũrũgamĩte haha na ithuĩ ũmũthĩ mbere ya Jehova Ngai witũ, no nĩ hamwe na arĩa matarĩ haha ũmũthĩ.

¹⁶ Inyuĩ ene nĩmũũĩ ũrĩa twatũũraga bũrũri wa Misiri na ũrĩa twatũũkanĩrie mabũrũri-inĩ tũgũka gũkũ.

¹⁷ Gatagatĩ-inĩ kao nĩmuonire mĩhianano yao ĩrĩ thaahu, na ngai cia kũhooywo cia mĩtĩ na cia mahiga, na cia betha na cia thahabu.

18 Menyererai wega hatigakorwo mündü mürüme kana mündü-wa-nja, kana andü a nyumba imwe kana mühîrîga gatagatî-inî kanyu ümüthî, üngîgîa na ngoro na kühutatîra Jehova Ngai witü athîi akahooe ngai cia ndürîri icio; menyererai wega gütikagîe müri mürürü gatagatî kanyu üngîciara maciaro marürü ta nyongo.

19 Rîrîa mündü ta ücio aigua ciugo cia mwîhîtwa üyü, eîtagîria kîrathimo, na nî ündü ücio ageciiria atîrî, “Ndikona ügwati o na ingîkîrîria güthî na njîra yakwa mwene.” Ündü ücio nîükarehe mwanangîko bürûri ürîa üri maaî, o na ürîa müng’aru.

20 Jehova ndarî hîndî akenda kûmûrekerä; marakara make na kîyo gîake nîikarîrîmbükîra mündü ücio. Irumi ciothe iria ciandîkîtwo ibuku-inî rîrî nîikamükinyîrîra, nake Jehova nîakahuura rîitwa rîake rîehere gükü thî.

21 Jehova nîakamwamûra kuuma mîhîrîga-inî yothe ya Isiraeli, anyiitwo nî mwanangîko, kûringana na irumi ciothe cia kîrîkanîro kîrîa kîandîke thîinî wa Ibuku rîrî rîa Watho.

22 Ciana cianyu iria ikaamürümîrîra njiaro-inî iria igooka thuutha, o na ageni arîa magooka moimîte mabürûri ma kûraya nîmakona mathîina marîa makorete bürûri o na mîrimü îrîa Jehova ahüürîte bürûri nayo.

23 Bürûri wothe ügaatuîka kündü gütangîkûra kîndü, küiyürîte cumbî na übiriti, gütirî kîndü gîkahaandwo na gütirî rîya rîgaakûra kuo, kana kîndü kîmere kuo. Gükahaana ta mwanangîko wa matüûra ma Sodomu na Gomora, na Adima o na Zeboimu, marîa Jehova aaharaganirie arî na marakara mahîü.

24 Ndürîrî ciothe ikooria atîrî, “Nî kîi gütümîte Jehova eke bürûri üyü üguo? Marakara maya mahîü üü, nî ma kî?”

25 Narîo icookio rîgaakorwo rîrî atîrî, “Nî tondü andü aya nîmatiganîrie kîrîkanîro kîa Jehova, Ngai wa maitha mao, kîrîkanîro kîrîa aagîire nao rîrîa aamarutire bürûri wa Misiri.

26 Nîmamwehereire magîthîi kühooya ngai ingî na magîciinamîrîra, ngai matooi, na ngai Jehova ataamaheete.

27 Nî ündü ücio marakara ma Jehova makîrîrîmbükîra bürûri üyü, akîükinyîria irumi iria ciothe ciandîkîtwo ibuku-inî rîrî.

28 Ningî Jehova, arî na marakara mahîü na mang’ürî manene, nîamamunyire kuuma bürûri wao akîmaikia bürûri üngî, ta ürîa gütarîi rîu.”

29 Maündü ma hito nî ma Jehova Ngai witü, no maündü marîa maguûrie nî maitü na ciana ciitü nginya tene, nîguo türûmagîrîre ciugo ciothe cia watho üyü.

30

Ügaacîru Thuutha wa Gücookerera Jehova

1 Rîrîa irathimo na irumi ici ciothe njigîte mbere yaku igaagükinyîrîra, nawe üciamükîre ngoro-inî yaku kûrîa guothe Jehova Ngai waku agaakûhurunjîra ndürîrî-inî,

2 na rîrîa wee mwene na ciana ciaku ügaacookerera Jehova Ngai waku na ümwathîkire na ngoro yaku yothe na muoyo waku wothe, kûringana na ürîa wothe ngügwatha ümüthî-rî,

3 hîndî îyo Jehova Ngai waku nîagagücookeria irathimo ciaku na aküiguîre tha, na nîagagücookanîrîria ringî, akürute ndürîrî-inî ciothe kûrîa aakûhurunjîre.

4 O na ũngĩgaakorwo ũthaamĩirio bũrũri ũrĩa ũrĩ kũraya mũno gũkũ thĩ, Jehova Ngai waku nĩagagũcookanĩrĩria, akũrute kuo agũcookie bũrũri-inĩ waku.

5 Nĩagagũcookia bũrũri ũrĩa warĩ wa maithe maku, na we nĩkawĩgwatĩra. Nĩagatũma ũgaacĩre na ũingĩthe gũkĩra maithe maku.

6 Jehova Ngai waku nĩakarũithia ngoro yaku na arũithie ngoro cia njiaro ciaku, nĩgeetha ũmwendage na ngoro yaku yothe na muoyo waku wothe, nĩguo ũtũũre muoyo.

7 Jehova Ngai waku nĩagakinyĩria irumi ici ciothe kũrĩ thũ ciaku iria igũthũire na ikũnyariiraga.

8 Nĩũgacooka gwathĩkĩra Jehova rĩngĩ, na ũrũmĩrĩre maathani make, o maya ndĩrakũhe ũmũthĩ.

9 Hĩndĩ iyo Jehova Ngai waku nĩagatũma ũtheereme mũno wĩra-inĩ wothe wa moko maku na maciaro-inĩ ma nda yaku, o na njaũ cia mahiũ maku na maciaro ma mĩgũnda yaku. Jehova nĩagakena rĩngĩ nĩ ũndũ waku, na atũme ũgaacĩre, o ta ũrĩa aakenire nĩ ũndũ wa maithe maku,

10 ũngĩgaathĩkĩra Jehova Ngai waku, na ũmenyagĩrĩre maathani make na irĩra cia watho wake wa kũrũmĩrĩrwo ũrĩa wandĩkĩtwo lbuku-inĩ rĩrĩ rĩa Watho, na ũcookerere Jehova Ngai waku na ngoro yaku yothe na muoyo waku wothe.

Kũheo Gũthuura Muoyo kana Gĩkuũ

11 Na rĩrĩ, ũrĩa ndĩragwatha ũmũthĩ ti ũndũ ũrĩ hinya, ũngĩkũrema, kana ũndũ ũtangĩhota gwĩka.

12 Ndũrĩ igũrũ matu-inĩ, atĩ no ũrie atĩrĩ, “Nũũ ũkwambata igũrũ, aũgĩre atũrehere, na awanĩrĩre kũrĩ ithuĩ nĩguo tũwathĩkĩre?”

13 O na ndũrĩ mũrĩmo ũrĩa ũngĩ wa iria, atĩ no ũrie atĩrĩ, “Nũũ ũkũringa iria, aũgĩre atũrehere, na awanĩrĩre kũrĩ ithuĩ nĩguo tũwathĩkĩre?”

14 Aca, ti ũguo, kiugo kĩrĩ hakuhĩ mũno nawe; kĩrĩ o kanua-inĩ gaku na ngoro-inĩ yaku, nĩguo ũgĩathĩkĩre.

15 Atĩrĩrĩ, ũmũthĩ ũyũ nĩndaiga ũhoru wa gũtũũra muoyo na wa ũgaacĩru mbere yaku, o na wa gĩkuũ na wa mwanangĩko.

16 Nĩgũkorwo ndagwatha ũmũthĩ wendage Jehova Ngai waku, na ũthiige na njĩra ciake, na ũmenyagĩrĩre maathani make, na irĩra cia watho wa kũrũmĩrĩrwo, na mawatho; hĩndĩ iyo nĩũgatũũra muoyo na ũingĩthe, nake Jehova Ngai waku nĩagakũrathima ũrĩ bũrũri-inĩ ũrĩa ũratoonya ũwĩgwatĩre.

17 No ngoro yaku ĩngĩkagarũrũka wage gwathĩka, na ũguucĩrĩrio, ũinamĩrĩre ngai ĩngĩ ũcihooe,

18 ngũkwĩra na ma ũmũthĩ atĩ no ũkaaniinwo. Ndũgatũũra matukũ maingĩ bũrũri-inĩ ũrĩa ũraringa Rũũĩ rwa Jorodani ũũtoonye na ũwĩgwatĩre.

19 ũmũthĩ ndeeta igũrũ na thĩ ituĩke aira atĩ nĩnjigĩte mbere yaku ũhoru wa gũtũũra muoyo na wa gĩkuũ, na wa irathimo na wa irumi. Na rĩrĩ, thũura muoyo, nĩguo wee na ciana ciaku mũtũũre muoyo,

20 na nĩguo mwendage Jehova Ngai wanyu, na mũthikagĩrĩrie mũgambo wake, na mũnyitane nake. Nĩgũkorwo Jehova nĩwe muoyo waku, na nĩagakũhe mĩaka mĩingĩ ya gũtũũra bũrũri-inĩ ũrĩa eehĩtire atĩ nĩakaũhe maithe maku, nĩo lburahĩmu, na Isaaka, na Jakubu.

1 Nake Musa akiomagara agĩthĩ akĩarĩria andũ othe a Isiraeli na ciugo ici akĩmeera atĩrĩ,

2 “Rĩu ndĩ na ũkũrũ wa mĩaka igana na mĩrongo ĩĩrĩ, na ndingĩhota kũmũtongoria rĩngĩ. Jehova nĩanjĩĩrite atĩrĩ, ‘Wee ndũkũringa Rũũ rwa Jorodani.’

3 Jehova Ngai wanyu we mwene nĩakarĩnga arĩ mbere wanyu. Nĩakaniina ndũrĩrĩ ici mbere wanyu na inyuĩ nĩmũkegwatĩra bũrũri wacio. Joshua o nake nĩakarĩnga arĩ mbere wanyu ta ũrĩa Jehova oigire.

4 Nake Jehova nĩakameka o ta ũrĩa eekire Sihoni na Ogu, athamaki a Aamori, arĩa aaniinire hamwe na bũrũri wao.

5 Jehova nĩakamaneana kũrĩ inyuĩ, na inyuĩ no nginya mũkaameeka ũrĩa wothe ndĩmwathĩte.

6 Gai na hinya na mũmĩrĩrie. Mũtigitigĩre kana mũmake nĩ ũndũ wao, nĩgũkorwo Jehova Ngai wanyu nĩ egũthĩ hamwe na inyuĩ; ndakamũtiga kana amũtirike.”

7 Nake Musa agĩta Joshua, akĩmwĩra arĩ mbere ya andũ othe a Isiraeli atĩrĩ, “Gĩa na hinya, nĩgũkorwo no nginya ũthĩ na andũ aya bũrũri-inĩ ũrĩa Jehova eehĩtĩre kũrĩ maithe mao ma tene atĩ nĩakamahe, nawe no nginya ũkaaũganyia gatagatĩ-inĩ kao, ũtuĩke igai rĩa.

8 Jehova mwene nĩegũthĩ mbere yaku na nĩarĩkoragwo hamwe na we; ndarĩ hĩndĩ agaagũtiga kana agũtirike. Ndũkanetigĩre, o na kana ũkue ngoro.”

Gũthoma Watho

9 Nĩ ũndũ ũcio Musa akĩandĩka watho ũcio, agĩcooka akĩũnengera athĩnjĩri-Ngai, ariũ a Lawi, arĩa maakuĩte ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova, o na akĩũnengera athuuri othe a Isiraeli.

10 Ningĩ Musa akĩmaatha akĩmeera atĩrĩ, “O mũthia-inĩ wa mĩaka mũgwanja, mwaka-inĩ ũrĩa ũtuĩtwo wa kũrekanĩra mathiirĩ, hĩndĩ ya Gĩathĩ gĩa Ithũnũ-rĩ,

11 nĩrĩo andũ othe a Isiraeli mariomagĩra mbere ya Jehova Ngai wanyu handũ harĩa we mwene agaathuura, nĩmũrĩmathomagĩra watho ũyũ mũrĩ mbere yao makĩguaga.

12 Cookanagĩria andũ othe hamwe: arũme, na andũ-a-nja, na ciana, na andũ a kũngĩ arĩa matũũraga matũũra-inĩ manyu,* nĩgeetha mathikĩrĩrie na merute gwĩtigĩra Jehova Ngai wanyu, na marũmagĩrĩre ciugo cia watho ũyũ.

13 Ciana ciao iria itooĩ watho ũyũ, no nginya ciũigue, na ciĩrute gwĩtigĩra Jehova Ngai wanyu rĩrĩa rĩothe mũgũtũra bũrũri ũcio mũraringa Rũũ rwa Jorodani mũthĩ mũkawigwatĩre.”

Ūrathi wa Ūremi wa Isiraeli

14 Nake Jehova akĩra Musa atĩrĩ, “Atĩrĩrĩ, mũthenya wa gũkua gwaku ũrĩ hakuhĩ. Īta Joshua mũũke nake na mũrũgame Hema-inĩ-ya-Gũtũnganwo, nĩho ngũnengerera Joshua wĩra.” Nĩ ũndũ ũcio Musa na Joshua magũka makĩrũgama Hema-inĩ-ya-Gũtũnganwo.

15 Hĩndĩ ĩyo Jehova akumĩra Hema-inĩ ĩyo arĩ thĩnĩ wa gĩtuĩ gĩa itu, narĩo itu rĩu rĩkĩrũgama itoonyero-inĩ rĩa Hema.

16 Nake Jehova akĩra Musa atĩrĩ, “Wee nĩkũhurũka hamwe na maithe maku, nao andũ aya ihinda rĩtarĩ kũraihu nĩmekũhũra ũmaraya na ngai cia kũngĩ cia bũrũri ũrĩa mũratoonya. Nĩmakandirika na mathũkie kĩrĩkanĩro kĩa ndaathondekete nao.

* 31:12 Atumia na ciana nĩmetĩkĩrĩtio gũthĩ gũthikĩrĩria watho ũgĩthomwo.

17 Mũthenya ũcio nĩngamarakarĩra na ndĩmatirike; nĩngamahitha ũthiũ wakwa, nao nĩmakaniinwo. Nĩmagakorwo nĩ mĩanangĩko mĩingĩ na moritũ maingĩ, nao mũthenya ũcio nĩ makooria atĩrĩ, 'Githĩ mĩanangĩko ĩno ndĩtũkorete nĩ ũndũ Ngai ndakoretwo hamwe na ithuĩ?'

18 Na hatarĩ nganja nĩngamahitha ũthiũ wakwa mũthenya ũcio, nĩ ũndũ wa waganu wao wothe wa gũcookerera ngai ingĩ.

19 "No rĩrĩ, wiyandĩkĩre rwĩmbo rūrũ, na ũrūrute andũ a Isiraeli, na ũreke marũine, nĩguo rũtuĩke ũira wakwa wa kũmookĩrĩra.

20 Ndaarĩkia kũmatoonyia bũrũri ũcio ũrĩ bũthi wa iria na ũũkĩ, bũrũri ũcio nderĩre maithe mao ma tene, na rĩrĩrĩ makaarĩa na mahũũne na matheereme, nĩmakagarũrũkĩra ngai ingĩ macihooe, maamene na mathũkie kĩrĩkanĩro gĩakwa.

21 Na rĩrĩrĩ mĩanangĩko mĩingĩ na moritũ maingĩ makaamakora, rwĩmbo rūrũ nĩrũgatuĩka ũira wa kũmookĩrĩra, nĩ ũndũ njiaro ciao itikariganĩrwo nĩruo. Nĩnjũũ ũrĩa macĩrĩre gwĩka, o na itarĩ ndĩramatoonyia bũrũri ũrĩa ndaamerĩre na mwĩhĩtwa."

22 Nĩ ũndũ ũcio Musa akĩandĩka rwĩmbo rũu o mũthenya ũcio, na akĩrũruta andũ a Isiraeli.

23 Jehova nĩaheire Joshua mũrũ wa Nuni rĩathani rĩrĩ: "Gĩa na hinya na ũũmĩrĩrie, nĩgũkorwo nĩwe ũgũkinyia andũ a Isiraeli bũrũri ũrĩa ndamerĩre na mwĩhĩtwa, na Nĩ mwene nĩngũkorwo ndĩ hamwe nawe."

24 Thuutha wa Musa kũrĩkia kwandĩka ciugo cia watho ũcio ibuku-inĩ kuuma kĩambĩrĩria nginya mũthia,

25 nĩaheire Alawii arĩa maakuuaga ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova watho ũyũ,

26 akĩmeera atĩrĩ, "Oyai Ibuku rĩrĩ rĩa Watho mũrĩige mwena-inĩ wa ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova Ngai wanyu. Rĩgũtũũra hau rĩrĩ ũira wa kũmũkagĩrĩra.

27 Nĩgũkorwo nĩnjũũ ũrĩa mũrĩ aremĩ na mũkoomia ngingo. Angĩkorwo mũkoretwo mũremeire Jehova ndĩ muoyo na ndĩ hamwe na inyuĩ-rĩ, mũgaakĩrĩrĩria kũrema atĩa ndakua!

28 Cookanĩrĩria athuuri othe a mĩhĩrĩga yanyu, na anene anyu othe mbere yakwa, nĩgeetha njarie ciugo ici makũiguagĩra, na njĩte igũrũ na thĩ irute ũira wa kũmookĩrĩra.

29 Nĩgũkorwo nĩnjũũ ndaarĩkia gũkua inyuĩ nĩ mũgethũkia biũ, na mũgarũrũke mũtĩge gũthĩ na njĩra ĩrĩa ndĩmwathĩte. Matukũ marĩa magooka mwanangĩko nĩũkamũkora, nĩ ũndũ nĩmũgeeka maũndũ mooru maitho-inĩ ma Jehova, mũtũme arakario nĩ kĩrĩa mũthondekete na moko manyu."

Rwĩmbo rwa Musa

30 Nake Musa agĩcookerera ciugo ici cia rwĩmbo rūrũ kuuma kĩambĩrĩria nginya mũthia, akĩguagwo nĩ kiũngano gĩothe gĩa Isiraeli:

32

1 Ta thĩkĩrĩria, wee igũrũ, ngũhe ũhoru;
o na we thĩ-rĩ, ta igua ciugo cia kanua gakwa.

2 Reke ũrutani wakwa uure ta mbura,
nacio ciugo ciakwa igwe ta ime,
ituĩke ta rũthuthuũ rũkiurĩra nyeki ya mũmerano,
o na ituĩke ta mbura nyingĩ ikiurĩra mĩmera mũthĩ.

- 3 Nĩngũhunjia ũhoru wa Rĩitwa rĩa Jehova.
Hĩ, kĩgoocei ũnene wa Ngai witũ!
- 4 We nĩwe Rwaro rwa Ihiga, mawĩra make nĩ makinyanĩru,
nacio nĩra ciake ciothe nĩ cia kĩhooto.
Nĩ Ngai mwĩhokeku na ndahĩtagia,
nĩ mũrũngĩrĩru, na nĩ wa kĩhooto.
- 5 Nĩmethaahĩtie harĩ we;
ũndũ wa thoni nĩ atĩ ti ciana ciake rĩngĩ,
no nĩ rũciaro rũremi na rwaganu.
- 6 Ũũ nĩguo mũngĩrĩha wega wa Jehova,
inyuĩ andũ aya akĩĩgu na mwagĩte ũũgĩ?
Githĩ tiwe Ithe wanyu, o we Mũmbi wanyu,
ũrĩa wamũmbire na agĩtũma mwĩhaande wega?
- 7 Ririkana matukũ ma tene;
wĩciirie ũhoru wa njiaro iria ihĩtũkĩte.
Ũria thoguo na nĩegũkwĩra,
O na athuuri anyu na nĩmegũgũtaarĩria.
- 8 Rĩrĩa Ũrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno aaheire ndũrĩrĩ igai rĩacio,
rĩrĩa aagayanĩrie iruka ciothe cia andũ,
nĩekĩrĩire andũ othe mĩhaka,
kũringana na mũigana wa ariũ a Isiraeli.
- 9 Nĩ gũkorwo igai rĩa Jehova nĩ andũ ake,
Jakubu nĩwe igai rĩake rĩrĩa eegaĩre.
- 10 Aamuonire arĩ kũndũ werũ-inĩ,
werũ ũtarĩ kũndũ, ũgambagwo nĩ nyamũ.
Nake akĩmũgitĩra na akĩmũmenyerera;
aamũrangagĩra o ta kũma kĩa riitho rĩake,
- 11 o ta ũrĩa nderi yarahũraga tũcui twayo gĩtara-inĩ kĩayo,
ĩkareera igũrũ rĩa tũcui twayo,
ĩtambũrũkĩtie mathagu mayo nĩguo ituo,
na igatũkuua mathagu-inĩ mayo.
- 12 Jehova o we wiki nĩwe wamũtongoririe;
gũtiarĩ ngai ng'eni yarĩ hamwe nake.
- 13 Atũmire ahaice kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru bũrũri-inĩ,
na akĩmũhũũnia na matunda ma mĩgũnda.
Nĩamũheire ũũkĩ uumĩte ihiga-inĩ,
na akĩmũhe maguta moimĩte ihiga-inĩ rĩa nyaigĩ;
- 14 akĩmũhe ngorono na iria kuuma ndũũru-inĩ cia ng'ombe,
na cia mbũri na tũtũrũme tũnoru.
o na mbũri na ndũrũme iria njega mũno cia Bashani,
na ngano rĩa njega mũno.
Nĩwanyuire thakame ĩrĩ mũhũyũ ya thabibũ, nĩyo ndibei yacio.
- 15 Jeshuruni nake aanorire, agĩkia haati;
aahũũnire, agĩtunguha, na agĩkenga mwĩrĩ.
Agĩgĩtigana na Ngai ũrĩa wamũmbire,
na akĩrega Rwaro rwa Ihiga, o ruo Mũhonokia wake.
- 16 Nĩmatũmire aigwe ũiru nĩ ũndũ wa ngai icio ciao ng'eni,

na makĩmũrakaria na mĩhianano yao ĩrĩ magigi.

17 Nĩmarutĩire ndaimono magongona, iria itarĩ Ngai:

ngai iria matooi,
ngai iria cieyumĩritie o ica-ikuhĩ,
ngai iria iteetigĩrĩtwo nĩ maithe manyu.

18 Nĩwatiganĩirie Rwaro rwa Ihiga, rũria rwagũciarire;
ũkĩrganĩrwo nĩ Mũrungu ũria wagũciarire.

19 Jehova nĩonire ũndũ ũcio
nake akĩmarega nĩ ũndũ nĩarakarĩtio nĩ ariũ ake na airĩtu ake.

20 Nake akiuga atĩrĩ, “Nĩngũmahitha ũthiũ wakwa,
nyone ũria marigĩrĩrio mao magaakorwo matariĩ;
nĩgũkorwo nĩ rũciarĩ rũremi,
ciana itaangĩhoheka.

21 Manjiguithirie ũiru nĩ ũndũ wa ngai itarĩ bata,
na makĩndakaria na ngai ciao itarĩ kĩene.
Ngaamaiguithia ũiru na rũrĩrĩ hatarĩ;
ngaatũma marakario nĩ rũrĩrĩ rũtarĩ na ũmenyo.

22 Nĩ gũkorwo mwaki nĩwakĩtio nĩ mang’ũrĩ makwa,
ũria wakanaga ũgakinya mũhuro wa kwa ngoma.
Nĩũkaniina thĩ na magetha mayo,
na ũmundie itina cia irĩma mwaki.

23 “Nĩngamombĩrĩra mĩtino
na mĩguĩ yakwa ndĩmĩhũthĩre ngĩmahũura nayo.

24 Nĩngamarehithĩria ng’aragu ya kũmahinyaria,
ndĩmarehithĩrie gĩthĩna gĩa kũmaniina na mũthiro wa kũmooraga;
Ngaamarehithĩria nyamũ cia gĩthaka irĩ magego moogi,
ndĩmarehithĩrie ũrũrũ wa ndũira iria inyororokaga rũkũngũ-inĩ.

25 Rũhiũ rwa njora nĩrũkaniina ciana ciao njĩra-inĩ ya itũura;
kĩmako gĩkaamaiyũra marĩ kwao mĩciĩ.

Aanake na airĩtu nĩmagathira,
o hamwe na ngenge, na andũ arĩa marĩ na mbuĩ.

26 Ndoigire nĩngamaharagania,
na tharie kũririkanwo kwao kuuma kũrĩ andũ,

27 no nĩndetigĩrire kĩnyararo gĩa thũ,
nĩguo mũmuku ndakaage gũtaũkĩrwo,
oige atĩrĩ, ‘Guoko gwitũ nĩgũtooranĩtie;
Jehova tiwe wikĩte ũũ wothe.’ ”

28 Nĩ rũrĩrĩ rũteciiragia,
matĩrĩ na gũkũũrana thĩinĩ wao.

29 Naarĩ korwo maarĩ oogĩ mahote kũmenya ũguo
na makũũrane ũria ũhoro wao wa kũrigĩrĩria ũgaakorwo ũtarĩĩ!

30 Mũndũ ũmwe angĩhota atĩa gũteng’eria andũ ngiri,
kana andũ eerĩ matũme andũ ngiri ikũmi moore,
tiga makorĩrwo meendetio nĩ Rwaro rwa Ihiga,
tiga Jehova akorĩrwo amatiganĩirie?

31 Nĩ gũkorwo ihiga rĩao rĩtihaana ta Rwaro rwa Ihiga riitũ,
o ta ũria o na thũ ciitũ ciitũ.

32 Mũthabibũ wao uumĩte mũthabibũ-inĩ wa Sodomu,
na ũkoima mĩgũnda-inĩ ya Gomora.

Thabibũ ciayo ciyũrĩte thumu,

nacio ikũmba ciacio ikarũra.

33 Ndibei yacio nĩ ũrũrũ wa ndũira,
o guo thumu ũrĩa mũũru mũno wa ndũira.

34 “Githĩ ndikoretwo njigĩte ũndũ ũyũ wega
ngaikara ndũmenyereire mũthiithũ-inĩ wakwa?

35 Kũrĩhanĩria nĩ gwakwa; nĩ nĩ ngaarĩhanĩria.
Ihinda riakinya, kũgũrũ kwao nĩ gũgaatenderũka;
mũthenya wao wa mwanangĩko ũrĩ hakuhi,
naguo mũtino wao ũhiũhĩte ũmakore.”

36 Jehova nĩagaciirithia andũ ake,
na aigũire ndungata ciake tha,
rĩrĩa akoona nĩmathirĩtwo nĩ hinya,
na gũtirĩ o na ũmwe wao ũtigarĩte, arĩ ngombo kana atarĩ ngombo.

37 Nake nĩ akoiga atĩrĩ, “Rĩu ngai ciao ikĩrĩ ha,
ihiga rĩu meehithaga harĩ rĩo,

38 ngai iria ciarĩaga maguta ma magongona mao,
na ikanyua ndibei ya indo iria ciarutagwo cia kũnyuuo?
Reke cigĩũkĩre imũteithie!
Reke imũhe kĩgĩtio!

39 “Rĩu menyai atĩ nĩ mwene nĩ nĩ Ngai!
Gũtirĩ ngai ũngĩ tiga nĩ.

Nĩ nĩ njũraganaga na nĩ ndũuranagia muoyo,
nĩndiihanĩtie na nĩngũhonia,
na gũtirĩ o na ũmwe ũngĩhonokania kuuma guoko-inĩ gwakwa.

40 Nguoya guoko gwakwa na igũrũ njuge atĩrĩ:
O ta ũrĩa ndũũraga muoyo nginya tene,

41 rĩrĩa ngaanooora rũhiũ rwakwa rwa njora rũkahenia
na ndĩrũnyiite na guoko gwakwa ngĩtua ciira,
nĩngerĩhĩria kũrĩ thũ ciakwa,
na ndĩrĩhĩrie kũrĩ arĩa maathũire.

42 Nĩngatũma mĩguĩ yakwa ĩnyue thakame ĩrĩo,
Naruo rũhiũ rwakwa rwa njora rũrĩage nyama:
ĩyo nĩ thakame ya arĩa moragĩtwo na arĩa matahĩtwo,
na mĩtwe ya atongoria a thũ.”

43 Inyuĩ ndũrĩrĩ, kenai hamwe na andũ ake,
nĩgũkorwo nĩakarĩhanĩria thakame ya ndungata ciake;
acirĩhĩrie harĩ thũ ciake,
na ahoroherie bũrũri wake, o na andũ ake.

44 Musa nĩmookire na Joshua mũrũ wa Nuni, na makĩaria ciugo ciothe
cia rwĩmbo rũrũ andũ makĩiguaga.

45 Rĩrĩa Musa aarĩkirie kũhe andũ a Isiraeli ũhoro ũcio,
46 akĩmeera atĩrĩ, “Ciugo ici ciothe ndaamwĩra ũmũthĩ itarĩ na
itherũ, rekei ciikare ngoro-inĩ cianyu, nĩgeetha mũgaatha ciana cianyu
gwahtĩkĩra wega ciugo icio ciothe cia watho ũyũ.

47 To ciugo o ũguo harĩ inyuĩ, no nĩcio muoyo wanyu. Nĩngatũma
mũtũire matukũ maingĩ bũrũri ũrĩa mũraringa Rũũ rwa Jorodani
mũkawĩgwaĩre.”

Musa Gũkuĩra Kĩrĩma-inĩ kĩa Nebo

48 Mũthenya o ro ũcio Jehova akĩra Musa atĩrĩ,

49 “Ambata, ũkinye mwambato wa Abarimu o, kũu kĩrĩma kĩa Nebo bũrũri-inĩ wa Moabi, kũng’ethanĩra na Jeriko, wĩrorere Kaanani, bũrũri ũrĩa ndĩrahe andũ a Isiraeli ũtuĩke igai rĩao.

50 Kĩrĩma kũu ũkũhaica nĩkĩo ũgaakuĩra, nawe ũcookanĩrĩrio hamwe na andũ anyu, o ta ũrĩa mũrũ wa nyũkwa Harũni aakuĩrĩre kĩrĩma-inĩ kĩa Horu, nake agĩcookanĩrĩrio hamwe na andũ arĩa manakua.

51 Gĩtũmi kĩa ũguo nĩ tondũ inyuĩ eerĩ nĩmwagire kũnjĩtĩkia mũrĩ mbere ya andũ a Isiraeli o kũu maaĩ-inĩ ma Meriba Kadeshĩ werũ-inĩ wa Zini tondũ mũtiigana kũrũgamĩrĩra ũtheru wakwa harĩ andũ a Isiraeli.

52 Nĩ ũndũ ũcio, nĩ ũkuona bũrũri ũcio ũrĩ o haraaya; no ndũgatoonya bũrũri ũcio ndĩrahe andũ a Isiraeli.”

33

Musa Kũrathima Mĩhĩrĩga

1 Gĩkĩ nĩkĩo kĩrathimo kĩrĩa Musa mũndũ wa Ngai aarathimire andũ a Isiraeli atanakua.

2 Akiuga atĩrĩ:

“Jehova nĩokire kuuma Sinai,
na akĩmathererũkĩra kuuma Seiru;
akĩmaarĩra kuuma kĩrĩma gĩa Parani.
Ookire na ikundi cia arĩa atheru kuuma gũthini,
akiuma iharũrũka-inĩ cia irĩma ciake.

3 Ti-itherũ wee nĩwe wendete andũ;
arĩa othe atheru marĩ guoko-inĩ gwaku.
Othe mainamagĩrĩra magũrũ-inĩ maku,
makaamũkĩra ũrutani kuuma harĩwe,

4 watho ũrĩa twaheirwo nĩ Musa,
nĩguo igai rĩa ũngano wa Jakubu.

5 Nĩwe warĩ mũthamaki wa Jeshuruni,
rĩrĩa atongoria a andũ moonganĩte,
marĩ hamwe na mĩhĩrĩga ya Isiraeli.

6 “Rubeni arotũra na ndagakue,
o na kana andũ ake manyiĩhe.”

7 Na ha ũhoru wa Juda akiuga atĩrĩ,
“Wee Jehova, thĩkĩrĩria kĩrĩro kĩa Juda;
mũrehe kũrĩ andũ ake.
Nĩarũagĩrĩra maũndũ make na guoko gwake.
Wee-rĩ, tuĩka wa kũmũteithia akĩrũa na thũ ciake.”

8 ũndũ wĩgĩĩ Lawi oĩgire atĩrĩ:
“Thumimu yaku na Urimu yaku
nĩ cia mũndũ ũrĩa ũkenagio nĩwe.
Nĩwamũgeririe arĩ kũu Masa;
ũkĩmũrũithia kũu maaĩ-inĩ ma Meriba.

9 ũhoru wa ithe na nyina oĩgire atĩrĩ,
‘Ndirameciiria.’
Ndaĩgana kũmenya arĩũ a ithe,
kana akĩrũmbũiya ciana ciake mwene,
no nĩamenyereire kiugo gĩaku,
na akĩgitĩra kĩrĩkanĩro gĩaku.

10 Nĩarutaga Jakubu kĩrĩra kĩa watho waku,
na akaruta Isiraeli watho waku.
Nĩarutagĩra ũbumba mbere yaku,

na akarutĩra magongona ma njino marĩ magima kĩgongona-inĩ gĩaku.

11 Rathima ũmenyi wake wa wĩra, Wee Jehova,
na ũkenagĩre wĩra wa moko make.
Gũtha njohero cia arĩa mekũmũkĩrĩra;
ringa thũ ciake itigacooke kwarahũka rĩngĩ.”

12 Ũndũ wĩgĩĩ Benjamini oigire atĩrĩ:

“Reke ũrĩa wendetwo nĩ Jehova ahurũke atarĩ na ũgwati harĩ we,
nĩgũkorwo amũgitaĩra mũthenya wothe,
nake ũrĩa Jehova endete ahurũkaga gatagatĩ-inĩ ga ciande ciake.”

13 Ũndũ wĩgĩĩ Jusufu oigire atĩrĩ:

“Jehova arorathima bũrũri wake
na ime rĩega rĩa kuuma igũrũ,
na maaĩ ma kũrĩa kũriku marĩa marĩ na thĩ;
14 hamwe na indo iria njega mũno ireehagwo nĩ riũa,
na kĩrĩa kĩaga mũno kingiũma kũrĩ mweri;
15 aũrathime na iheo iria thuuranĩre cia irĩma-inĩ cia tene,
na maciaro ma tũrĩma twa tene na tene;
16 hamwe na iheo iria njega mũno cia thĩ,
na indo iria ciyũrĩte kuo, na ũtugi ũrĩa waikarĩte kĩhinga-inĩ kĩrĩa
kĩahĩaga.

Maũndũ maya mothe maroikara mũtwe-inĩ wa Jusufu,
maroikara ũthiũ-inĩ wa mũriũ wa mũthamaki arĩ harĩ ariũ a ithe.

17 Ũnene-inĩ wake ahaana ta ndegwa ya irigithathi;
hĩa ciake igakĩhaana ta cia ndegwa ya gĩthaka-inĩ.

Nĩagatheeca ndũrĩrĩ na cio,
o na ndũrĩrĩ iria irĩ ituri cia thĩ.

Ũguo nĩguo kũrĩ makũmi-inĩ ma ngiri ma Efiraimu;
ũguo noguo kũrĩ harĩ ngiri na ngiri cia Manase.”

18 Ũndũ wĩgĩĩ Zebuluni oigire atĩrĩ:

“Kena, wee Zebuluni, ũkiomagara,
nawe Isakaru ũkene ũrĩ hema-inĩ ciaku.

19 Nĩmagatũmanĩra andũ moke irĩma-inĩ
marutĩre magongona ma ũthingu kuo;
nĩmakaarĩa indo nyĩngĩ cia iria-inĩ,
na marĩe mĩthithũ irĩa mĩhithe mũthanga-inĩ.”

20 Ũndũ wĩgĩĩ Gadi oigire atĩrĩ:

“Kũrathimwo nĩ ũrĩa ũkwaramia mĩhaka ya Gadi!
Gadi atũũraga kuo ta mũrũũthi,
atambuura guoko kana mũtwe.

21 Ethuurĩre bũrũri ũrĩa mwega mũno;
akĩgĩrwo gĩcunji kĩa mũtongoria.

Rĩrĩa anene a andũ moonganire,
nĩ eekire maũndũ ma kĩhooto kĩa Jehova,
na matua makonĩ Isiraeli.”

22 Ũndũ wĩgĩĩ Dani oigire atĩrĩ:

“Dani nĩ kĩana kĩa mũrũũthi,
kĩguthũkĩte kiumĩte Bashani.”

23 Ũndũ wĩgĩĩ Nafitali oigire atĩrĩ:

“Nafitali nĩaingĩhĩrwo nĩ ũtugi wa Jehova,
na aiyũrĩtwo nĩ kĩrathimo gĩake;
nĩakagaya mwena wa gũthini o nginya iria-inĩ.”

24 Ũndũ wĩgĩĩ Asheri oigire atĩrĩ:

“Mũriũ ũrĩa mũrathime gũkĩra arĩa angĩ othe nĩ Asheri;

ariũ a ithe maroomwendaga,
na arothambagia nyarĩrĩ ciake na maguta.*

25 Hingĩro cia ihingo ciaku
igaakorwo irĩ cia kĩgera na cia gĩcango,
naguo hinya waku
ũkaaiganana na matukũ maku.

26 “Gũtirĩ ngai ũhaana ta Mũrungu wa Jeshuruni,
o we ũgeragĩra igũrũ oke agũteithie,
na agaakarĩra matu onanie ũnene wake.

27 Ngai ũria ũtũuraga tene na tene nĩwe kĩihitho gĩaku,
namo moko make matũuraga nginya tene na tene marĩ mũhuro waku.
Nĩakarutũrũra thũ yaku yehere mbere yaku,
akiugaga atĩrĩ, ‘Miniine!’

28 Nĩ ũndũ ũcio Isiraeli agaatũura arĩ wiki atarĩ na ũgwati;
gĩthima kĩa Jakubu nĩkĩgitĩre
o kũu bũrũri wa ngano, na ndibei ya mũhihano,
kũria ime rĩa igũrũ rĩtataga.

29 Kũrathimwo-rĩ, nĩwe Isiraeli!
Nũũ ũkĩhaana ta we,
rũrĩrĩ rũhonoketio nĩ Jehova?

Nĩwe ngo yaku na mũgũteithia,
na nowe rũhiũ rwaku rwa njora rũrĩ riiri.

Thũ ciaku nũikaagwa guoya irĩ mbere yaku,
nawe nũkarangĩria kũndũ gwacio kũria gũtũugĩru.”

34

Gĩkuũ kĩa Musa

1 Thuutha wa ũguo Musa akĩambata kĩrĩma kĩa Nebo oimĩte werũ-inĩ
ũria mwaraganu wa Moabi, agĩkinya gacũmbĩrĩ ka Pisiga, kũng’ethera
Jeriko. Arĩ hau, Jehova akĩmuonia bũrũri wothe wa Kaanani, kuuma
Gileadi nginya Dani,

2 na Nafitali guothe, na bũrũri wa Efraimu na wa Manase, na bũrũri
wothe wa Juda wothe nginya iria-inĩ rĩa mwena wa ithũiro,

3 na akĩmuonia kũu Negevu na rũgongo ruothe kuuma Gĩtuamba kĩa
Jeriko, na Itũura inene rĩa Mĩkindũ, gũthiĩ o nginya Zoari.

4 Ningĩ Jehova akĩmwĩra atĩrĩ, “Ūyũ nĩguo bũrũri ũria nderĩire Ibu-
rahĩmu, na Isaaka na Jakubu na mwĩhitwa rĩria ndoigire atĩrĩ, ‘Nĩngaũhe
njiaro cianyu.’ Nĩndareke ũwone na maitho maku, no ndũkũringa
ũtoonye kuo.”

5 Nike Musa, ndungata ya Jehova agĩkuĩra kũu Moabi, o ta ũria Jehova
ogĩte.

6 Nike akĩmũthika kũu Moabi gĩtuamba kĩria kĩang’etheire Bethi-Peori,
no nginya ũmũthĩ gũtirĩ mũndũ ũũ harĩa mbĩrira yake irĩ.

7 Musa aarĩ na ũkũrũ wa mĩaka igana rĩa mĩrongo iĩrĩ agĩkua, na maitho
make matiorĩtwo nĩ hinya kana akoorwo nĩ hinya wa mwĩrĩ.

8 Nao andũ a Isiraeli magĩcakaĩra Musa kũu werũ-inĩ ũria mwaraga-
nanu wa Moabi ihinda rĩa matukũ mĩrongo itatũ, nginya matukũ ma
kũmũrĩrĩra na kũmũcakaĩra magĩthira.

* 33:24 Maguta maarĩ kionereria kĩa ũtonga ũria woimanaga na ũrimi.

⁹ Na rĩrĩ, Joshua mũrũ wa Nuni nĩaiyũrĩtwo nĩ roho wa ũũgĩ, tondũ Musa nĩamũigĩrĩre moko make. Nĩ ũndũ ũcio andũ a Isiraeli makĩmũthikĩrĩria, na magĩka ũrĩa Jehova aathĩte Musa.

¹⁰ Kuuma hĩndĩ ĩyo, gũtirĩ kwagĩa mũnabii ũngĩ ta Musa kũu Isiraeli, ũrĩa Jehova aamenyanĩte nake ũthiũ kwa ũthiũ,

¹¹ na ũrĩa waringire ciama na agĩka maũndũ ma magegania marĩa Jehova aamũtũmĩte ageeke kũu bũrũri wa Misiri, na kũrĩ Firaũni, na kũrĩ anene ake othe, na kũrĩ bũrũri wake wothe.

¹² Nĩgũkorwo gũtirĩ mũndũ ũrĩ wonania hinya mũnene kana ageeka ciĩko cia kũmakania ta iria Musa eekire maitho-inĩ ma andũ a Isiraeli othe.

JOSHUA

Jehova Gwatha Joshua

¹ Na rĩrĩ, thuutha wa gĩkuũ kĩa Musa ndungata ya Ngai, Jehova akĩira Joshua mũrũ wa Nuni, ũrĩa watungatagĩra Musa, atĩrĩ:

² “Musa ndungata yakwa nĩakuĩte. Na rĩrĩ, wee na andũ aya othe, mwĩhaarĩriei kũringa Rũũ rwa Jorodani mũtoonye bũrũri ũrĩa ngũmũhe, o ũcio ngũhe andũ a Isiraeli.*

³ Na rĩrĩ, handũ o hothe harĩa mũgaakinya na makinya manyu nĩngamũhe, o ta ũrĩa ndeerire Musa.

⁴ Bũrũri wanyu ũgaatambũrũka kuuma werũ-inĩ o nginya Lebanoni, na kuuma rũũ rũrĩa rũnene rwa Farati, nĩguo bũrũri wothe wa Ahiti, o nginya Iria-inĩ rĩrĩa Inene rĩa mwena wa ithũiro.

⁵ Gũtikagĩa mũndũ ũkaahota gũgwĩtiria matukũ mothe ma muoyo waku. O ta ũrĩa ndaarĩ na Musa, ũguo noguo ngũkorwo hamwe nawe; ndigagũtiganĩria kana ngũtirike.

⁶ “Gĩa na hinya na ũmĩrĩrie, nĩgũkorwo nĩwe ũgũtongoria andũ aya mathĩ makagae bũrũri ũrĩa ndehĩtire na mwĩhĩtwa kũrĩ maithe mao atĩ nĩngamahe.

⁷ Gĩa na hinya na ũmĩrĩrie mũno. Menyagĩrĩra gwathĩkagĩra watho wothe ũrĩa ndungata yakwa Musa aagwathire wĩkage; ndũkanagarũrike na mwena wa ũrĩo kana wa ũmotho ũutige, nĩgeetha ũgũage na ũhootani kũrĩa guothe ũrĩthiiga.

⁸ Ciugo cia Ibuku rĩrĩ rĩa Watho itikanatige kwario nĩ kanua gaku; no wĩcũuranagie ũhoro warĩo mũthenya na ũtukũ, nĩgeetha ũmenyagĩrĩre gwĩka maũndũ marĩa mothe maandĩkitwo thĩnĩ warĩo. Hĩndĩ iyo nĩ ũkaagaacĩra, na ũgie na ũhootani.

⁹ Githĩ ti-nĩ ngwathĩte? Wee gĩa o na hinya na ũmĩrĩrie. Ndũkanetigĩre o na kana; ũũrwo nĩ hinya, nĩgũkorwo Jehova Ngai waku arĩ hamwe nawe kũrĩa guothe ũrĩthiiga.”

¹⁰ Nĩ ũndũ ũcio Joshua agĩatha anene arĩa maaroraga andũ atĩrĩ:

¹¹ “Tuĩkanĩriai kambĩ-inĩ mũkĩruga andũ atĩrĩ, ‘Haarĩriai rĩgu mũge, nĩ ũndũ mũthenya itatũ kuuma ũmũthĩ yathira nĩguo mũkaaringa Rũũ rwa Jorodani nĩgeetha mũthĩ mũtoonye na mwĩgwatĩre bũrũri ũrĩa Jehova Ngai wanyu ekũmũhe ũtuĩke wanyu.’”

¹² Nĩngĩ Joshua akĩarĩria andũ a mũhĩrĩga wa Rubeni, na wa Gadi, na nuthu ya mũhĩrĩga wa Manase, akĩmeera atĩrĩ,

¹³ “Ririkanai watho ũrĩa mwaheirwo nĩ Musa ndungata ya Jehova, akiuga atĩrĩ, ‘Jehova Ngai wanyu nĩamũheete ũhurũko na nĩamũheete bũrũri ũyũ.’

¹⁴ Atumia anyu, na ciana cianyu, na ũhiũ wanyu no maikare bũrũri ũrĩa mwaheirwo nĩ Musa mwena wa irathĩro rĩa Rũũ rwa Jorodani, no arũme othe anyu othe arĩa njamba cia ita meeohete indo cia mbaara, no nginya maringe mũrĩmo ũrĩa ũngĩ matongoretie ariũ a ithe wanyu. No nginya mũgateithie ariũ a ithe wanyu.

¹⁵ Nginya rĩrĩa Jehova akaamahe ũhurũko o ta ũrĩa amũheete inyuĩ, na nginya rĩrĩa o nao makegwatĩra bũrũri ũrĩa Jehova Ngai wanyu ekũmahe.

* **1:2** Hĩndĩ ino andũ a Isiraeli maarĩ Shitimu (2:1), werũ-inĩ wa Moabi (Gũcook 34:3) gũkuhĩ na Rũũ rwa Jorodani.

Thuutha ūcio, no mūcooke mūgaikare būrūri wanyu inyuī ene, ūrīa mwaheirwo nī Musa ndungata ya Jehova mwena wa irathīro wa Jorodani, ūcio ūrorethe mwena ūrīa riūa rīrathagīra.”

16 Hīndī iyo magīcookeria Joshua, makīmwīra atīrī, “Nītūgwīka ūrīa wothe ūgūtūwatha na nī tūgūthīi kūrīa guothe ūgūtūtūma.

17 O ta ūrīa twaathīkīire Musa maūndū-inī mothe-rī, ūguo noguo tūrīgūwathīkagīra. No rīrī, Jehova Ngai waku arokorwo hamwe nawe o ta ūrīa aarī hamwe na Musa.

18 Mūndū wothe ūkaaremera uge waku na arege gwathīkīra maūndū mothe marīa ūkaamatha, no nginya mūndū ūcio akooragwo. No rīrī, gīa na hinya na ūmīrīrie!”

2

Rahabu na Athigaani

1 Nake Joshua mūrū wa Nuni agītūma athigaani eerī kuuma Shitimu na hitho; akīmeera atīrī, “Thīi mūbaare būrūri ūcio, na makīria Jeriko.”* Nī ūndū ūcio magīthīi, magītoonya nyūmba ya mūmaraya wetagwo Rahabu, magīkara kuo.

2 Nake mūthamaki wa Jeriko akīrwo atīrī, “Nī kūrī andū amwe a Isiraeli mokire gūkū ūtukū ūyū gūthigaana būrūri ūyū ūrīa ūhaana.”

3 Nī ūndū ūcio mūthamaki wa Jeriko agītūmana kūrī Rahabu, akīmwīra atīrī, “Andū acio mokire gwaku nyūmba marutūrūre na nja, tondū mokīte gūthigaana būrūri ūyū wothe.”

4 No rīrī, mūndū-wa-nja ūcio nīarīkītīe kuoya andū acio eerī na akamahitha. Nake akiuga atīrī, “Ī nīguo, andū acio nīmegūkīte gwakwa, no ndinamenya kūrīa mekuumīte.

5 Hwai-inī rīrīa kīhingo gīa itūūra inene kīhingagwo-rī, andū acio nīmathiire. Ndinamenya na kūrīa mathiire. Marūmīrīrei na ihenya. Mwahota kūmakinyīra.”

6 (No rīrī, nīamatwarīte nyūmba igūrū, na akamahitha rungu rwa ūguta ūrīa aarīte kūu nyūmba igūrū).

7 Nī ūndū ūcio andū acio maatūmītwo nī mūthamaki makiumagara, makīmarūmīrīra na njīra īrīa īthiiaga mariūko-inī ma Rūūi rwa Jorodani, na rīrīa andū acio mamarūmīrīre moimire na nja o ūguo-rī, kīhingo gīkīhingwo.

8 Athigaani acio eerī matanakoma, mūndū-wa-nja ūcio akīambata kūu nyūmba igūrū,

9 na akīmeera atīrī, “Nīnjūūi atī Jehova nīamūheete būrūri ūyū, na atī nītūnyīitītwo nī guoya mūnene nī ūndū wanyu, o nginya ithuothe andū arīa tūtūūrāga būrūri ūyū tūkaiyūrwo nī maai nda nī ūndū wanyu.

10 Nītūiguīte ūrīa Jehova aahūithirie maai ma Iria Itune nī ūndū wanyu rīrīa mwomire būrūri wa Misiri, na ūrīa mwekire Sihoni na Ogu, athamaki arīa eerī a Aamori o kūu mwena wa irathīro wa Rūūi rwa Jorodani, arīa mwaninire biū.

11 Rīrīa twaiguire ūhorō ūcio, ngoro ciitū nīciarīngīkire na ūmīrīru wa mūndū o mūndū akīrwo nī hinya nī ūndū wanyu, nīgūkorwo Jehova Ngai wanyu nīwe Ngai wa kūu igūrū o na wa gūkū thī.

12 Na rīrī, ndamūthaiha mwīhīte na mwīhītwa mūkīgwetaga rītwa rīa Jehova atī nīmūkaiguīra andū a nyūmba iitū tha, na mūmūike wegā,

* 2:1 Jeriko rīarī itūūra rīa tene, na rīarīgītwo na thingo cia hinya. Rīarī ta kilomita 8 mwena wa ithūro wa Rūūi rwa Jorodani.

tondũ o na niĩ nĩndamũiguĩra tha na ndamwĩka wega. Na mũnyonie ũndũ ũcio na kĩmenyithia kĩa ma

¹³ Kĩa atĩ nĩmũkahonokia baba na maitũ, na ariũ a baba o na aarĩ a baba, na andũ ao othe ciana ciao ciothe, na atĩ nĩmũgatũhonokia kuuma harĩ gĩkuũ.”

¹⁴ Nao andũ acio makĩmũmĩrĩria, makĩmwĩra atĩrĩ, “Ithuĩ tũrokua tũngĩkaaga kũhonokia mĩoyo yanyu! Waga kuuga ũria tũreeka, nĩtũkaamwĩka maundũ ma ũtuġi na ma kĩhooto rĩria Jehova agaatuhe bũrũri ũyũ.”

¹⁵ Nĩ ũndũ ũcio akĩmaikũrũkia na mũkanda, akĩmoimĩria ndirica tondũ nyũmba ĩria aikaraga yaakĩtwo rũthingo-inĩ rwa itũũra rĩu inene.

¹⁶ Na rĩrĩ, nĩameerĩte atĩrĩ, “Thiĩ kũria irĩma-inĩ nĩgeetha andũ acio mamũrũmĩrĩre matikamuone. Mwĩhithei kũu mĩthenya ĩtatũ o nginya makorwo macooke, mũcooke mwĩhiire.”

¹⁷ Nao andũ acio makĩra mũndũ-wa-nja ũcio atĩrĩ, “Mwĩhitwa ũyũ watwĩhitithia ndũgatũcookerera kana ũtwĩke ũũru,

¹⁸ o tĩga wĩkire ũũ: rĩria tũgaatoonya bũrũri ũyũ-rĩ, ũgaakorwo wohereire rũrigi rũru rũtune ndirica-inĩ o ĩno watũharũrũkĩria, nawe ũkorwo ũrehe te thoguo na nyũkwa, na ariũ a thoguo, na andũ anyu othe gũkũ gwaku nyũmba.

¹⁹ Mũndũ o wothe ũkoima nja ya nyũmba yaku athiĩ na kũu barabara-inĩ-rĩ, thakame yake ĩkamũcookerera we mwene; no ithuĩ tũtigacookererwo nĩ ũũru nĩ ũndũ wake. No ũhoru wa mũndũ o wothe ũgaakorwo nyũmba hamwe nawe, thakame yake nĩgatũcookerera angĩgeekwo ũũru nĩ guoko kwa mũndũ o na ũrĩkũ.

²⁰ No rĩrĩ ũngĩaria ũhoru ũyũ witũ twĩ naguo, tũtigacookererwo nĩ ũũru ũkonii mwĩhitwa ũria watwĩhitithia.”

²¹ Nake agĩcookia, akĩmeera atĩrĩ, “Nĩndetĩkĩra; nĩgũtuĩke o ta ũguo mwoiga.” Nĩ ũndũ ũcio agĩkimoigĩra ũhoru, nao magĩthiĩ. Na akĩoherera rũrigi rũu rũtune hau ndirica-inĩ.

²² Maarĩkia kuumagara-rĩ, magĩthiĩ irĩma-inĩ na magĩkara kuo mĩthenya ĩtatũ, nginya rĩria andũ ariĩ maamarũmĩrĩre maahũndũkire. Andũ acio maamacarĩtie kũu njĩra-inĩ ĩyo yothe kũria maathiĩrĩre, no matiigana kũmona.

²³ Thuutha wa ũguo Hĩndĩ ĩyo nao andũ acio eerĩ makĩambĩrĩria gũcooka. Magĩkũrũka moimĩte na irĩma-inĩ, makĩringa Rũũ rwa Jorodani, magĩkinya harĩ Joshua mũrũ wa Nuni, na makĩmũhe ũhoru wa maundũ marĩa mothe maamakorete.

²⁴ Makĩra Joshua atĩrĩ, “Ti-itherũ Jehova nĩatũheete bũrũri ũcio wothe, akaũneana moko-inĩ maitũ; andũ othe a kũu nĩmaiyrũtwo nĩ guoya mũnene nĩ ũndũ witũ.”

3

Kũringa Rũũ rwa Jorodani

¹ Rũciinĩ tene Joshua na andũ othe a Isiraeli makiuma hau Shitimu, magĩthiĩ nginya Jorodani, na matanaringa mũrĩmo ũcio ũngĩ magĩkara hau.

² Thuutha wa mĩthenya ĩtatũ-rĩ, anene magĩthiĩ kũndũ guothe gĩkaroinĩ kũu,

³ magĩathata andũ, makĩmeera atĩrĩ: “Rĩria mũrĩona ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova Ngai wanyu, na muone athĩnjĩri-Ngai, o acio Alawii, marĩkuuĩte-rĩ, mumagare muume harĩa mũrĩ na mũrĩrũmĩrĩre.

⁴ Hīndī īyo nīguo mūrīmenya n̄jira īrīa mūrīgera, nīgūkorwo mūtīrī mwagera n̄jira īyo rīngī. No rīrī, gatagatī-inī kanyu na ithandūkū rīu, nīhagīe itūna ta rīa mīkono ngiri igīrī*^{*}; mūtīkarīkuhīrīrie.”

⁵ Nake Joshua akīra andū acio atīrī, “Mwītherie, nīgūkorwo rūciū Jehova nīageeka maūndū ma magegania gatagatī-inī kanyu.”

⁶ Nake Joshua akīra athīnjīri-Ngai atīrī, “Oyai ithandūkū rīa kīrīkanīro mūthī mbere ya andū aya.” Nī ūndū ūcio makīrīoya, magīthī mbere yao.

⁷ Nake Jehova akīra Joshua atīrī, “Ūmūthī nīngwambīrīria gūgūtūgīria maitho-inī ma andū othe a Isiraēli, nīguo mamenye atī ndīrīkoragwo hamwe nawe o ta ūrīa ndaarī hamwe na Musa.

⁸ Īra athīnjīri-Ngai arīa megūkuua ithandūkū rīa kīrīkanīro atīrī: ‘Mwakinya hūgūrūrū-inī cia Rūū rwa Jorodani, mūthī mūrūgame Jorodani thīni.’”

⁹ Nake Joshua akīra andū a Isiraēli atīrī, “Ūkai haha mūigue ciugo cia Jehova Ngai wanyu.

¹⁰ Ūhoro ūyū nīguo ūrīmūmenyithia atī Ngai ūrīa ūrī muoyo arī hamwe na inyu, na atī hatīrī nganja nīakamūingatīra Akaanani, na Ahiti, na Ahivi, na Aperizi, na Agirigashi, na Aamori, na Ajobusi.

¹¹ Atīrīrī, ithandūkū rīa kīrīkanīro rīa Mwathani wa thī yothe nīrīkūringa Rūū rwa Jorodani mbere yanyu.

¹² Na rīrī, thurai andū ikūmi na eerī kuuma mīhīrīga-inī ya Isiraēli, o mūhīrīga mūndū ūmwe.

¹³ Na rīrīa athīnjīri-Ngai arīa makuuīte ithandūkū rīa kīrīkanīro kīa Jehova, o we Mwathani wa thī yothe, marītoboka thīni wa Rūū rwa Jorodani-rī, maa maruo marīa maratherera maikūrūkīte nīmarītīnīka na meyūmbe hība.”

¹⁴ Nī ūndū ūcio rīrīa andū moimagarīre makīuma kambī nīguo maringe Rūū rwa Jorodani, athīnjīri-Ngai arīa makuuīte ithandūkū rīa kīrīkanīro magīthī mbere yao.

¹⁵ Na rīrī, nīgūkorwo Rūū rwa Jorodani nīrūiyūrāga mūno rūgakīra hūgūrūrū ciagu hīndī ya magetha. No rīrīa athīnjīri-Ngai arīa makuuīte ithandūkū rīu maakinyire Rūū rwa Jorodani, namo magūrū mao magītoboka hūgūrūrū-inī cia rūū,

¹⁶ maa marīa moimaga mwena wa na igūrū wa rūū magītiga gūtherera maikūrūkīte; makīyūmba hība kūndū kūrāya mūno nginya itūūra-inī rīetagwo Adamu rīrīa rī gūkuhī na Zarehani, namo maa marīa maathereraga marorete Iria-inī rīa Araba (nīrīo Iria rīa Cumbī) magītīnīka biū. Nī ūndū ūcio andū makīringa mang’etheire Jeriko.

¹⁷ Athīnjīri-Ngai arīa makuuīte ithandūkū rīa kīrīkanīro kīa Jehova makūrūgama mehaandīte wega kūndū kūmū gatagatī ka Rūū rwa Jorodani, nao andū a Isiraēli othe makīhītūka makīringagīra thī nyūmū o nginya rīrīa rūrīrī rūu ruothe rwarīkirie kūrīnga rūū rūu rwa Jorodani.

4

¹ Rīrīa andū othe a rūrīrī rūu maarīkirie kūrīnga Rūū rwa Jorodani, Jehova akīra Joshua atīrī,

² “Thuura andū ikūmi na eerī kuuma gatagatī-inī ka andū aya o mūhīrīga mūndū ūmwe,

³ na ūmeere moe mahiga ikūmi na meerī kuuma gatagatī ka Rūū rwa Jorodani handū harīa athīnjīri-Ngai maarūgamīte, mamakuue maringe namo mūrīmo mūkamaige harīa mūrīraara ūtukū ūyū.”

* 3:4 nī ta mita 900

4 Nĩ ùndũ ùcio Joshua agĩta andũ acio ikũmi na eerĩ arĩa aathuurĩte kuuma kũrĩ andũ a Isiraeli, o mũhĩrĩga mũndũ ùmwe,

5 akĩmeera atĩrĩ, “Thiĩ mbere ya ithandũkũ rĩu rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova Ngai wanyu, mũthĩ o gatagatĩ ka Rũũ rwa Jorodani. Mũndũ o mũndũ kũringana na mũigana wa mĩhĩrĩga ya Isiraeli, oe ihiga rĩmwe arĩgĩrĩre kĩande,

6 rũtuĩke rũuri gatagatĩ-inĩ kanyu. Mahinda marĩa magooka, rĩrĩa ciana cianyu ikaamũuria atĩrĩ, ‘Gĩtũmi kĩa mahiga maya nĩ kũ?’

7 Mũgaaciĩra atĩ gũtherera kwa maaĩ ma Jorodani nĩ gwatĩnithirio mbere ya ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova. Hĩndĩ rĩa ithandũkũ rĩu rĩaringaga Jorodani-rĩ, maaĩ ma Rũũ rwa Jorodani nĩmatĩnithirio. Mahiga maya megũtuĩka kĩrĩrikania gĩa kũrĩrikanagia andũ a Isiraeli ùhoro ùcio nginya tene.”

8 Nĩ ùndũ ùcio andũ a Isiraeli magĩka o ta ùrĩa maathĩtwo nĩ Joshua. Makĩoya mahiga ikũmi na meerĩ kuuma gatagatĩ ka Rũũ rwa Jorodani, kũringana na mũigana wa mĩhĩrĩga ya andũ a Isiraeli, o ta ùrĩa Jehova eerĩte Joshua; nao magĩkuua mahiga macio nginya kambĩ yao, makĩmaiga kuo.

9 Nake Joshua akĩhaanda mahiga macio ikũmi na meerĩ, akĩmaiganĩrĩa hau gatagatĩ ka Rũũ rwa Jorodani harĩa athĩnjĩri-Ngai arĩa maakuuĩte ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro maarũgamĩte. Namo marĩ ho nginya ùmũthĩ.

10 Nĩgũkorwo athĩnjĩri-Ngai arĩa maakuuĩte ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro maĩkarĩre marũngĩ hau gatagatĩ ka Rũũ rwa Jorodani nginya hĩndĩ rĩa andũ meekire maũndũ marĩa mothe Jehova aathĩte Joshua, na magĩkwo o ta ùrĩa Musa aathĩte Joshua mekwo. Nao andũ magĩkĩhiũha, makĩringa mũrĩmo,

11 na andũ othe maarĩkia kũringa o ùguo, ithandũkũ rĩa Jehova o narĩo na athĩnjĩri-Ngai makĩringa makĩonagwo nĩ andũ othe.

12 Andũ a mũhĩrĩga wa Rubeni, na wa Gadi, na nuthu ya Manase makĩringa mũrĩmo, meeohete indo cia mbaara, marĩ mbere ya andũ a Isiraeli, o ta ùrĩa Musa aamaathĩte.

13 Andũ ta 40,000 methagathagĩte na meeohete indo cia mbaara makĩringa mũrĩmo ùcio, marĩ mbere ya Jehova, magĩkinya werũ-inĩ wa Jeriko.

14 Mũthenya ùcio, Jehova agĩtũgĩria Joshua maitho-inĩ ma andũ a Isiraeli othe; nao makĩmwĩtigĩra matukũ mothe marĩa aatũurire muoyo, o ta ùrĩa meetĩgĩrĩte Musa.

15 Nĩngĩ Jehova akĩra Joshua atĩrĩ,

16 “Atha athĩnjĩri-Ngai arĩa makuuĩte ithandũkũ rĩa Ùira mambate moimĩre Rũũ rwa Jorodani.”

17 Nĩ ùndũ ùcio Joshua agĩatha athĩnjĩri-Ngai acio, akĩmeera atĩrĩ, “Ambatai mumĩre Jorodani.”

18 Nao athĩnjĩri-Ngai makĩambata, makĩuma rũũ makuuĩte ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova. Maarĩkia gũkinyithia magũrũ mao thĩ nyũmũ o ùguo-rĩ, maaĩ ma Rũũ rwa Jorodani magĩcookana handũ hamo, nĩngĩ makĩyũra hũgũrũrũ ciaruo o ta mbere.

19 Na rĩrĩ, mũthenya wa ikũmi wa mweri wa mbere, andũ acio makĩambata, makĩuma Jorodani na makĩamba kambĩ mwena wa irathĩro wa Jeriko, o kũu Giligali.

20 Nake Joshua akĩga mahiga marĩa ikũmi na meerĩ maarutĩtwo Rũũ rwa Jorodani kũu Giligali.

21 Akĩra andũ a Isiraeli atĩrĩ, “Mahinda marĩa magooka, rĩrĩa njiaro cianyu ikooria maithe ma cio atĩrĩ, ‘Ĩ gĩtũmi kĩa mahiga maya nĩ kũ?’

²² Hīndī iyo nīmūkamenyithia ciana cianyu ūhoro, mūmeere atīrī, ‘Andū a Isiraēli maaringire Rūūi rwa Jorodani rūhūite rūgatuika thī nyūmū.’

²³ Nīgūkorwo Jehova Ngai wanyu nīahūithirie maaī ma Jorodani mbere yanyu nginya rīrīa mwarikire kūrīnga. Jehova Ngai wanyu eekire Rūūi rwa Jorodani o ta ūrīa eekire Iria Itune rīrīa aarīhūithirie mbere iitū nginya rīrīa twarīkirie kūrīnga.

²⁴ Eekire ūguo nīgeetha andū othe a thī mamenye atī guoko kwa Jehova kūrī hinya mūno, na nīgeetha mūtūire mwītīgīrīte Jehova Ngai wanyu nginya tene.”

5

Andū a Isiraēli Kūruira Giligali

¹ Na rīrī, rīrīa athamaki othe a Aamori arīa maarī kūu mwena wa ithūiro wa Rūūi rwa Jorodani, na athamaki othe a andū a Kaanani arīa maarī kūu ndwere-inī cia iria maiguire ūrīa Jehova aahūithītie maaī ma Jorodani mbere ya andū a Isiraēli nginya tūkīrīkia kūrīnga mūrīmo ūrīa ūngī, ngoro ciao ikīiyūrwo nī guoya, na matiacookire kūgīa na ūmīrīru wa kūng’ethanīra na andū a Isiraēli.

² Hīndī iyo Jehova akīra Joshua atīrī, “Thondeka tūhiū twa mahiga ma nyaigī, ūroke kwerūhia ūhoro wa irua harī andū a Isiraēli.”

³ Nī ūndū ūcio Joshua agīthondeka tūhiū twa mahiga ma nyaigī na akīruithia arūme a Isiraēli kūu Gibeathi-Haaralothu.

⁴ Na rīrī, kīrīa gīatūmire Joshua aruithanie nī rīrī: arūme arīa othe mooimire būrūri wa Misiri, o acio othe maakinyītie mīaka ya gūthīi mbaara-rī, nīmakūrīire werū-inī marī rūgendo-inī thuutha wa kuuma būrūri wa Misiri.

⁵ Arūme othe arīa mooimire būrūri wa Misiri nīmaruīte, no andū othe arīa maaciarīrwo werū-inī marī rūgendo-inī rwa kuuma būrūri wa Misiri matiaruīte.

⁶ Andū a Isiraēli moorūūrire werū-inī mīaka mīrongo īna nginya rīrīa andū othe arīa maakinyītie mīaka ya gūthīi mbaara rīrīa moimaga būrūri wa Misiri maakuire, tondū nīmaregire gwathīkīra Jehova. Nīgūkorwo Jehova nīameerire na mwīhītwa atī matikoona būrūri ūrīa eerīire maithe mao na mwīhītwa atī nīagatūhe, būrūri ūrī būthi wa iria na ūūkī.

⁷ Nī ūndū ūcio akīarahūra arīū ao ithenya rīao, na acio nīo maaruithirio nī Joshua. Maakoretwo matarī aruu nī ūndū matiaruithītio marī rūgendo-inī.

⁸ Na rīrīa maarīkirie kūrūithia arūme a rūrīrī rūu ruothe, magīikara o kūu maakīte kambī-inī o nginya andū acio makīhona.

⁹ Ningī Jehova akīra Joshua atīrī, “Ūmūthī nīguo ndeheria rūmena rwa andū a Misiri kuuma kūrī inyuī.” Nī ūndū ūcio handū hau hagītwo Giligali nginya ūmūthī.

¹⁰ Hwai-inī wa mūthenya wa ikūmi na īna wa mweri ūcio, o maambīte hema kūu Giligali werū-inī wa Jeriko, andū a Isiraēli magīkūngūira Gīathī kīa Bathaka.

¹¹ Mūthenya ūrīa warūmīrīire Bathaka-rī, mūthenya oro ūcio, makīrīa maciaro mamwe ma būrūri ūcio; mīgate ītarī mīkīre ndawa ya kūmbia, na ngano hīhie.

¹² Maarīa irio cia būrūri ūcio-rī, mana makīrooka kwaga mūthenya ūyū ūngī; andū a Isiraēli matiacookire kuona mana rīngī, no rīrī, mwaka ūcio nīmarīire maciaro ma Kaanani.

Joshua na Mūnene wa Mbūtū ya Ita rīa Jehova

¹³ Rīrīa Joshua aarī hakuhi na Jeriko, agītiira maitho akiona mūdū warūgamite mbere yake acomorete rūhiu njora, akarūnyiita na guoko. Nake Joshua agithi o haria aarī, akimūuria atiri, “Wee-rī, ūri mwena witu kana ūri mwena wa thū ciitū?”

¹⁴ Nake agicookia atiri, “Ndiri mwena wanyu o na kana wa thū cianyu, no njūkite ndi mūnene wa mbūtū ya ita rīa Jehova.” Nake Joshua akīgūithia, agiturumithia ūthiū thī, akīhooya, akimūuria atiri, “Wee, Mwathi wakwa, ni ndūmiriri iriku ūkwenda kūuhe ni ndungata yaku?”

¹⁵ Nake mūnene ūcio wa mbūtū ya ita rīa Jehova agicookia atiri, “Amba ūrute iratū ciaku magūrū, nigūkorwo handū hau ūrūgamite ni haamūre.” Nake Joshua agīka o ta ūguo.

6

Kwanangwo kwa Jeriko

¹ Rū-rī, itūūra rū rīa Jeriko rīahingitwo biū ni ūndū wa andū a Isiraeli. Gūtiri mūdū woimaga nja kana agatoonya ku.

² Nake Jehova akīra Joshua atiri, “Nīneanite itūūra rīrī rīa Jeriko moko-ini maku, o hamwe na mūthamaki wakuo, o na njamba cia hinya ciakuo.

³ Thiūrūrūkai itūūra rū inene hamwe na andū anyu othe a ita riita rīmwe. Mwīke ūguo mīthenya itandatū.

⁴ Na athīnjiri-Ngai mūgwanja matongorie ithandūkū rīa kīrīkanīro, makuūte macoro mūgwanja mathondeketwo na hīa cia ndūrūme. Mūthenya wa mūgwanja-rī, mūgaathiūrūrūka itūūra rū maita mūgwanja, nao athīnjiri-Ngai mathi makīhuhaga macoro.

⁵ Rīrīa mūkaigua mahuha macoro na mūgambo mūnene, ira andū othe makaanīra na rīanīra inene mūno; naruo rūthingo rwa itūūra rū nīrūkamomoka, nao andū othe matoonye itūūra rū, o mūdū athiite na mbere na kūrīa arorete.”

⁶ Ni ūndū ūcio, Joshua mūrū wa Nuni agīta athīnjiri-Ngai, akīmeera atiri, “Oyai ithandūkū rīa kīrīkanīro kīa Jehova, na mūreke athīnjiri-Ngai mūgwanja thiini wanyu makuue macoro mūgwanja ma hīa cia ndūrūme, matongorie ithandūkū rū.”

⁷ Nake agīatha andū akīmeera atiri, “Thiī mbere! Mūthi mūthiūrūrūkiirie itūūra, andū arīa meeohete indo cia mbaara matongorie ithandūkū rīa kīrīkanīro kīa Jehova.”

⁸ Rīrīa Joshua aarīkirie kwarīra andū, na athīnjiri-Ngai acio mūgwanja maakuūte macoro marīa mūgwanja ma hīa cia ndūrūme magīthi marī mbere ya Jehova, makīhuhaga macoro mao, narīo ithandūkū rīa kīrīkanīro kīa Jehova rikīmarūmīra.

⁹ Nacio thigari iria ciarī na indo cia mbaara igīthi itongoretie athīnjiri-Ngai acio maahuhaga macoro, nacio thigari ingi ikīrūmīra ithandūkū rīa kīrīkanīro kuuma na thuutha. Hīndī iyo yothe macoro no maahuhago.

¹⁰ No rīrī, Joshua nīathite andū akameera atiri, “Mūtikananīre na mūgambo wa mbaara, o na kana mūreke mūgambo yanyu iiguu, o na mūtikoige ūndū o na ūrīkū nginya mūthenya ūrīa ngamwīra mwanīre. Hīndī iyo nīguo mūkaanīra!”

¹¹ Ni ūndū ūcio akiuga ithandūkū rū rīa kīrīkanīro kīa Jehova rikūuo, rīthiūrūrūkio itūūra-ini rū inene, riita rīmwe. Andū magīcooka kambī na makīraara ku ūtukū ūcio.

¹² Rūciini rūrū rūngī, Joshua agīkīra tene, nao athīnjiri-Ngai makīoya ithandūkū rū rīa kīrīkanīro kīa Jehova.

13 Nao athĩnjĩri-Ngai arĩa mũgwanja makuuĩte macoro mũgwanja ma hĩa cia ndũrũme magĩthĩ na mbere, makinyũkĩtie matongoretie ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova o makĩhuhaga macoro. Thigari iria ciarĩ na indo cia mbaara ikimatongoria, nacio thigari ingĩ ikĩrũmĩrĩra ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova kuuma na thuutha, o macoro makĩgambaga.

14 Nĩ undũ ũcio mũthenya wa keerĩ magĩthiũrũrũka itũũra rĩu inene riita rĩmwe, magĩcooka kambĩ. Meekire ũguo mũthenya itandatũ.

15 Mũthenya wa mũgwanja-rĩ, magĩũkĩra ruoro rũgĩtema na magĩthiũrũrũka itũũra rĩu maĩta mũgwanja o ta ũria meekaga mũthenya iyo ingĩ, tĩa atĩ mũthenya ũcio, maathiũrũrũkire itũũra rĩu inene maĩta mũgwanja.

16 Nao makĩrĩthiũrũrũka riita rĩa mũgwanja-rĩ, rĩrĩa athĩnjĩri-Ngai maahuhire macoro, Joshua akĩra andũ atĩrĩ, “Anĩrĩrai mũno! Nĩgũkorwo Jehova nĩamũheete itũũra rĩrĩ!”

17 Itũũra rĩrĩ inene na kĩndũ kĩrĩa gĩothe kĩrĩ thĩnĩ warĩo nĩkwamũrĩtwo Jehova, cianangwo. No Rahabu ũria mũmaraya wiki, na andũ arĩa othe marĩ hamwe nake thĩnĩ wa nyũmba yake, mekũhonokio, tondũ nĩahithire athigaani arĩa twatũmĩte.

18 Na rĩrĩ, mwĩmenyererei mũtikahutie indo icio ciamũrĩtwo cia kũnĩnwo, nĩgeetha mũtikerehere mwanangĩko nĩ undũ wa kuoya kĩndũ o na kĩrĩkũ giacio. Mũngĩcithua nĩmũgatũma kambĩ ya Isiraeli itũũke ya kũnĩnwo, na mũmĩrehere thĩna.

19 Betha yothe na thahabu, na indo cia gĩcango na kĩgera, nĩ nyamũrĩre Jehova na no nginya ciigwo kĩgĩĩna-inĩ giake.”

20 Rĩrĩa coro wahuhirwo, andũ makĩanĩrĩra, na rĩrĩa andũ maagũire mũgambo wa coro, makĩanĩrĩra rĩanĩrĩa inene, naruo rũthingo rũkĩmomoka; nĩ undũ ũcio o mũndũ o mũndũ agĩtoonya itũũra rĩu, na makĩrĩtunyana.

21 Nao makĩamũrĩra Jehova itũũra rĩu, na makĩananga kĩndũ o gĩothe kĩrĩa kĩarĩ muoyo kuo na rũhiũ rwa njora, arũme na andũ-a-nja, andũ ethĩ na akũrũ, na ng’ombe, na ng’ondũ, na ndigiri.

22 Joshua akĩra andũ arĩa eerĩ maathiĩte gũthigaana bũrũri ũcio atĩrĩ, “Thĩnĩ mũtoonye nyũmba ya mũtumia ũria mũmaraya, mũmuumie nja hamwe na andũ ao othe, o ta ũria mwamwĩrĩre na mwĩhĩtwa.”

23 Nĩ undũ ũcio aanake acio maarĩ athigaani magĩtoonya na makĩumia Rahabu na nja, hamwe na ithe na nyina, na arĩũ a nyina na andũ ao othe. Magĩkĩumia andũ a nyũmba yake othe, makĩmaiga handũ kũu nja ya kambĩ ya Isiraeli.

24 Magĩcooka magĩcina itũũra rĩu inene rĩothe, na kĩrĩa gĩothe kĩarĩ thĩnĩ warĩo, no betha na thahabu, na indo cia gĩcango na cia kĩgera, magĩciiga kĩgĩĩna-inĩ kĩa nyũmba ya Jehova.

25 No rĩrĩ, Joshua nĩahonokirie Rahabu ũria mũmaraya, hamwe na andũ a nyũmba yake na andũ ao othe, tondũ nĩahithire andũ arĩa Joshua aatũmĩte magathigaane Jeriko nake atũũranagia na andũ a Isiraeli nginya ũmũthĩ.

26 Ihinda o ro rĩu, Joshua akĩhĩtithia andũ acio na mwĩhĩtwa, akiuga atĩrĩ, “Kũgwatwo nĩ kĩrumi maitho-inĩ ma Jehova-rĩ, nĩ mũndũ ũria ũkaageria gwaka itũũra rĩrĩ inene rĩa Jeriko ringĩ:

“Mũndũ ũria ũgaaka mũthingi ya itũũra rĩrĩ,
nĩagakuĩrwo nĩ mũriũ wake wa irigithathi;
na akĩrũgamia ihingo cia itũũra rĩrĩ,
akuĩrwo nĩ mũriũ wake wa kĩhinga-nda.”

27 Nĩ ùndũ ùcio Jehova agĩkorwo arĩ hamwe na Joshua, nayo ngumo yake ikĩhunja kùndũ guothe bũrũri ùcio.

7

Rũhia rĩa Akani

1 No rĩrĩ, andũ a Isiraeli nĩmagire kwĩhokeka ũhoro-inĩ ũkonĩ indo iria ciamũritwo cia kũniinwo; nake Akani mũrũ wa Karimi, mũrũ wa Zimuri, mũrũ wa Zera, wa mũhirĩga wa Juda, nĩoire imwe ciacio. Nĩ ùndũ ùcio Jehova agĩcinwo nĩ marakara nĩ ùndũ wa Isiraeli.

2 Ningĩ Joshua agĩtũma andũ kuuma Jeriko mathiĩ Ai, itũũra riakuhanĩrĩrie na Bethi-Aveni mwena wa irathĩro wa Betheli, akĩmeera atĩrĩ, “Ambatai mũthiĩ mũgathigaane bũrũri ùcio.” Nĩ ùndũ ùcio andũ acio magĩthiĩ na magĩthigaana Ai.

3 Nao magĩcoka kũrĩ Joshua na makĩmwĩra atĩrĩ, “Hatĩrĩ bata wa andũ othe mambate makahũũre itũũra rĩa Ai. Reikia andũ 2,000 kana ithatũ makarĩtunyane; tiga kũnogia andũ othe, nĩgũkorwo no andũ anini marĩ kuo.”

4 Nĩ ùndũ ùcio no andũ ta 3,000 maambatire, no magĩtoorio nĩ andũ a Ai,

5 nao andũ acio a Ai makĩũraga ta andũ mĩrongo itatũ na atandatũ a Isiraeli. Nĩmaingatire andũ a Isiraeli kuuma kĩhingo-inĩ gĩa itũũra rĩu makĩmakinya o kũria kwenjagwo mahiga, na makĩmahũũria kũu igaragaro-inĩ. Ihũũra rĩu rĩgĩtũma ngoro cia andũ a Isiraeli iringĩke, na makĩyũrwo nĩ maai nda.

6 Nake Joshua agĩtembũranga nguo ciake, akĩgũithia thĩ, agĩturumithia ũthiũ wake thĩ mbere ya ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova, agĩkara hau nginya hwaĩ-inĩ. Nao athuuri a Isiraeli magĩka o ta ũguo na makĩũhurĩria rĩkũngũ mĩtwe.

7 Nake Joshua akiuga atĩrĩ, “Hĩ, Mwathani Jehova, nĩ kĩ gĩatũmire ũrehe andũ aya mũrimo ũyũ wa Rũũ rwa Jorodani nĩguo ũtũneane moko-inĩ ma Aamori, matũniine? Naarĩ korwo nĩtwaiganĩire tũtũũre mũrimo ũria ũngĩ wa Rũũ rwa Jorodani!

8 Wee Mwathani, ingĩkiuga atĩa, kuona atĩ Isiraeli nĩmatooretio nĩ thũ ciao?

9 Andũ a Kaanani na andũ arĩa angĩ a bũrũri ũyũ nĩmarĩigua ũhoro ùcio, nao matũthiũrũkĩrie, matũniine biũ, meherie rĩtwa rĩitũ gũkũ thĩ. Nawe ũgaagũka atĩa nĩ ùndũ wa rĩtwa rĩu rĩaku inene?”

10 Nake Jehova akĩra Joshua atĩrĩ, “Ūkĩra! Ūkwĩgũithia ũturumithiie ũthiũ waku thĩ nĩkĩ?”

11 Isiraeli nĩmehĩtie; nĩmathũkĩtie kĩrĩkanĩro gĩakwa kĩria ndamaathire marũmagĩrĩre. Nimoete indo imwe iria ciamũritwo cia kũniinwo; nĩmaiĩtie, na makaheenania, o na magaciiganĩria hamwe na indo ciao o ene.

12 Kĩu nĩkĩo gĩtũmi kĩria kĩgirĩtie andũ a Isiraeli meetirie thũ ciao; na nĩkĩo marorĩra thũ ciao tondũ nĩmatũkĩte a kũniinwo. Na nĩ ndĩgũcoka gũkorwo hamwe na inyuĩ o tiga mũniinire kĩndũ kĩu kĩamũritwo gĩa kũniinwo kĩehere thĩnĩ wanyu.

13 “Ūkĩra, ũthiũ ũtherie andũ acio. Thĩ ũmeere atĩrĩ, ‘Mwĩtherie mĩhaarĩrie nĩ ùndũ wa rĩcũ; nĩgũkorwo Jehova Ngai wa Isiraeli ekuuga atĩrĩ. Nĩ harĩ kĩndũ kĩamũre gĩa kũniinwo kĩrĩ thĩnĩ wanyu, inyuĩ Isiraeli. Mũtingĩhota gwĩtiiria thũ cianyu o nginya rĩria mũgaakĩeheria kiume thĩnĩ wanyu.

14 “Tondū ūcio rūciū kiroko mūkeyumīria inyuī ene o mūhīrīga, o mūhīrīga. Na rirī, mūhīrīga ūria Jehova agaathuura nūkeyumīria o mbarī, o mbarī; nayo mbarī irīa Jehova agaathuura nūkeyumīria o nyūmba, o nyūmba; nayo nyūmba irīa Jehova agaathuura nūkeyumīria o mūdū, o mūdū.

15 Mūdū ūria ūkūnyiitwo na indo icio ciamūrītwo cia kūniinwo nīagacinwo na mwaki hamwe na indo ciake ciothe. Nīgūkorwo nīathūkītje kīrīkanīro kīa Jehova, na nīekīte ūndū wa thoni thīnī wa Isiraeli!”

16 Mūthenya ūyū ūngī rūciinī tene, Joshua akīra andū a Isiraeli moimīre o ta ūria mūhīrīga yao yatarī, nago mūhīrīga wa Juda ūgīthuurwo.

17 Mbarī cia Juda ikiumīra, nake agīthuurwa mbarī ya Azera. Agīcooka akiumīria mbarī cia Azera mbere kūringana na nyūmba ciao, nake Zabedi agīthuurwo.

18 Nake Joshua akiumīria nyūmba yake mūdū o mūdū, nake Akani mūrū wa Karimi, mūrū wa Zimuri, mūrū wa Zera, wa mūhīrīga wa Juda, agīthuurwo.

19 Nake Joshua akīra Akani atīrī, “Mūrū wakwa, gooca Jehova, o we Ngai wa Isiraeli, na ūmūkumie. Njūra ūria wīkīte na ndūkaahithe.”

20 Nake Akani agīcookia akīra Joshua atīrī, “Ti-itherū nīnjīhīrie Jehova Ngai wa Isiraeli. Na ūū nīguo njīkīte:

21 Rirīa ndonire kabuti gathaka koimīte Babuloni, na cekerī magana meerī* cia betha, na gīkama gīa thahabu kīa ūritū wa cekerī mīrongo itano† thīnī wa indo iria twatahīte, nīndaciirīrīrie na ngīcioya, na ithīkītwo thī kūu hema-inī yakwa, nayo betha irī rungu wacio.”

22 Nī ūndū ūcio Joshua agītūma andū, nao makīhanyūka magīthī nginya hema-inī yake, na magīkora indo icio ihithītwo thīnī wa hema iyo, nayo betha iyo yaigītwo rungu rwacio.

23 Nao andū acio makīruta indo icio kuuma hema-inī iyo, magīcitwarīra Joshua o hamwe na andū a Isiraeli othe, nao magīciaraganīa thī mbere ya Jehova.

24 Nake Joshua, hamwe na Isiraeli othe, makīnyiita Akani mūrū wa Zera, na makīoya betha iyo, na kabuti, na gīkama gīa thahabu, na ariū ake na airītu ake, na ng’ombe ciake, na ndigiri na ng’ondū ciake, na makīoya hema yake o na indo ciothe iria arī nacio, magīcitwara Gītumba kīa Akori.

25 Nake Joshua akīmūria atīrī, “Nī kī gītūmīte ūtūrehere thīna ūyū? Wee nawe ūmūthī nīūkuonio thīna nī Jehova.”

Nao andū a Isiraeli othe makīmūhūra na mahiga nyuguto, na maarīkia kūhūra acio angī na mahiga, makīmacina.

26 Magīcooka makīhūmbīra Akani na hība nene mūno ya mahiga, namo mahiga macio marī o ho nginya ūmūthī. Nake Jehova agīthirwo nī marakara marīa maamūcinīte. Nī ūndū ūcio handū hau hagīcooka gwītwo Gītumba kīa Akori o nginya ūmūthī.

8

Kwanangwo kwa Ai

1 Ningī Jehova akīra Joshua atīrī, “Ndūgetigīre na ndūgakue ngoro. Thī na mbūtū yothe ya ita, mwambate mūgatharīkīre itūura rīa Ai.

* 7:21 nī ta kilo 2 † 7:21 nī ta nuthu kilo

Nīgũkorwo nĩeanĩte mũthamaki wa Ai moko-inĩ manyu, hamwe na andũ ake, na itũũra rĩake rĩu inene na bũrũri wake.

² Īkai itũũra rĩa Ai na mũthamaki warĩo o ta ũrĩa mwekire itũũra rĩa Jeriko na mũthamaki warĩo, o tiga atĩrĩ, no muoye indo iria mũgũtaha, o na mahiũ matuĩke manyu. Oheriai andũ a itũũra rĩu inene na mwena wa na thuutha.”

³ Nĩ ũndũ ũcio Joshua na mbũtũ yothe ya ita makiumagara magatharĩkire Ai. Nake agĩthuura andũ 30,000 arĩa maarĩ njamba mũno akĩmatũma mathĩĩ kũrĩ ũtukũ,

⁴ akĩmeera atĩrĩ: “Ta thikĩrĩriai wega. Inyuĩ mũkuoheria andũ a itũũra rĩu inene na mwena warĩo wa na thuutha. Mũtigaikare haraaya narĩo. Inyuothe mũikare mwĩguĩte.

⁵ Nĩĩ na arĩa othe tũrĩ nao tũgũthengerera itũũra rĩu inene kuuma na mbere na rĩrĩa andũ acio mariumagara gũtũhũura o ta ũrĩa meekire hĩndĩ ya mbere-rĩ, tũmoorĩre.

⁶ Nao matũingathie o nginya tũmaguucĩrĩrie biũ moime itũũra rĩu inene, nĩgũkorwo mariuga atĩrĩ, ‘Nĩ ithuĩ maroorĩra ta ũrĩa meekire rĩa mbere.’ Nĩ ũndũ ũcio rĩrĩa tũrĩmoorĩra-rĩ,

⁷ inyuĩ na inyuĩ mũkĩre muume kũrĩa mũmooheirie, mũtharĩkire itũũra rĩu inene na mũrĩtunyane. Jehova Ngai wanyu nĩekũrĩneana moko-inĩ manyu.

⁸ Na rĩrĩ, mwarĩkia kwĩgwatĩra itũũra rĩu inene-rĩ, mũrĩcine. Īkai o ta ũrĩa Jehova aathanĩte gwĩkwo. Mũtigĩrĩre nĩ mweka ũguo ndamwatha.”

⁹ Nake Joshua akĩmeera moimagare, nao magĩthĩ harĩa maathiaga kuoheria andũ a itũũra rĩu, na makĩhitha metereire gatagatĩ ka Betheli na Ai, mwena wa ithũĩro wa Ai, no Joshua araanĩrie na andũ arĩa angĩ ũtukũ ũcio.

¹⁰ Mũthenya ũyũ ũngĩ rũciinĩ tene, Joshua agĩcookanĩrĩria andũ ake, nake we mwene hamwe na atongoria a Isiraeli makĩmatongoria marorete Ai.

¹¹ Mbũtũ yothe ya ita rĩria yarĩ hamwe nake igĩthĩ yambatĩte, igĩkuhĩrĩria itũũra rĩu inene mariumĩte na mbere. Nao makĩamba hema mwena wa gathigathini wa Ai, na hagĩkorwo nĩ haarĩ gĩtumba gatagatĩ kao na itũũra rĩu inene.

¹² Joshua nĩakoretwo oete andũ ta 5,000 na akamaiga moheirie andũ kũu gatagatĩ ka Betheli na Ai, mwena wa ithũĩro wa itũũra rĩu inene.

¹³ Magĩgĩatha thigari ciikare ciĩhaarĩrie o andũ handũ hao, iria ciothe ciarĩ kambĩ igĩkara mwena wa gathigathini wa itũũra rĩu inene, na iria cioheirie andũ mwena wa ithũĩro warĩo. Naguo ũtukũ ũcio Joshua agĩthĩ kũraara kũu gĩtumba-inĩ.

¹⁴ Rĩrĩa mũthamaki wa Ai onire ũndũ ũcio, agĩkũra na ihenya rũciinĩ tene, akiumagara na ihenya hamwe na andũ othe a itũũra rĩu inene nĩguo agacemanie na Isiraeli marũe mbaara handũ hana haang’ethanĩre na Araba. No rĩrĩ, ndaigana kũmenya atĩ nĩmehithĩrwo na mwena wa thuutha wa itũũra rĩu inene.

¹⁵ Nake Joshua na andũ a Isiraeli othe magĩtua ta mahũũrĩtwo magatoorio, nao makĩũra marorete na werũ-inĩ.

¹⁶ Nao andũ othe a itũũra rĩa Ai magĩtwo nĩguo mamarũmĩrĩre, nao magĩteng’eria Joshua makĩguucĩrĩrio makiuma itũũra rĩa.

¹⁷ Gũtirĩ mũndũ mũrũme o na ũmwe wa Ai kana Betheli ũtoimire gũthĩ gũkinyĩra andũ a Isiraeli. Magĩtiga itũũra rĩu rĩtaahingĩtwo magĩteng’eria andũ a Isiraeli.

18 Nake Jehova akĩra Joshua atĩrĩ, “Ambararia itimũ rĩu ũnyitĩte na guoko, ũrĩrorie mwena wa Ai, nĩgũkorwo nĩngũneana itũũra rĩu inene moko-inĩ manyu.” Nĩ ũndũ ũcio Joshua akĩambararia itimũ riake akĩrĩroria Ai.

19 Na rĩrĩ, Joshua aarĩkia gwĩka ũguo, arũme arĩa moohetie andũ magĩũkĩra narua, magĩteng’era na ihenya, magĩtoonya itũũra rĩu na makĩrĩtunyana, nĩngĩ makĩrĩgwatia mwaki o narua.

20 Na rĩrĩa andũ acio a Ai maarorire na thuutha na makĩona ndogo yumĩte itũũra rĩu yambatĩte na igũrũ-rĩ, nao makĩaga mweke wa gwĩthara na mwena o na ũrĩkũ, nĩgũkorwo andũ a Isiraeli arĩa morĩte marorete werũ-inĩ nĩmagarũrũkĩre acio maamateng’eragia.

21 Rĩrĩa Joshua na Isiraeli othe moonire atĩ andũ ao arĩa mooheirie andũ thuutha wa itũũra nĩmarĩtunyanĩte, na makĩona ndogo igĩtoga kuuma itũũra, makĩgarũrũka na makĩũraga andũ acio a Ai.

22 Nao andũ arĩa maamohetie makiuma itũũra rĩu inene matharĩkĩre. Andũ a Ai magĩgũũkĩrwo gatagati ka andũ a Isiraeli, makĩmagĩa mbere na thuutha. Andũ a Isiraeli makĩmaniina, na matiatigirie mũndũ o na ũmwe arĩ muoyo, kana makĩreka o na ũmwe ahonoke.

23 No nĩmanyiitire mũthamaki wa Ai arĩ muoyo, makĩmũtwarĩa Joshua.

24 Rĩrĩa andũ a Isiraeli maarĩkirie kũũraga andũ othe a Ai arĩa maarĩ gĩthaka-inĩ na kũu werũ-inĩ, kũrĩa maamateng’ereirie-rĩ, na rĩrĩa andũ acio othe maarĩkirie kũũrago na rũhiũ rwa njora-rĩ, andũ a Isiraeli othe magĩcooka Ai na makĩũraga andũ arĩa othe maarĩ kuo.

25 Andũ arĩa mooragirwo mũthenya ũcio maarĩ andũ 12,000, arũme na andũ-a-nja; nao nĩo andũ othe a itũũra rĩa Ai.

26 Nĩgũkorwo Joshua ndaigana gũthuna guoko kũrĩa kwambararĩtie itimũ riake nginya rĩrĩa aarĩkirie kũniina andũ arĩa othe maatũũraga Ai.

27 Nao andũ a Isiraeli magĩkuuĩra ũhiũ na indo iria maatahĩte kuuma itũũra rĩu inene, o ta ũrĩa Jehova aathĩte Joshua.

28 Nĩ ũndũ ũcio Joshua agĩcina Ai na akĩrĩtua hĩba ya mwanangĩko ya gũtũũra, gũgĩtuĩka kũndũ gũkirĩte ihooru nginya ũmũthĩ.

29 Joshua agĩcooka agĩcuuria mũthamaki ũcio wa Ai mũtĩ igũrũ, akĩreka aikare ho o nginya hwaĩ-inĩ. Riũa rĩgĩthũa-rĩ, Joshua agĩathana atĩ mwĩrĩ ũcio ũrutwo mũtĩ igũrũ, ũikio hau itoonyero-inĩ rĩa kĩhingo gĩa itũũra rĩu, magĩcooka makĩũgĩrĩra hĩba nene ya mahiga, nayo ĩrĩ o ho nginya ũmũthĩ.

Kwerũhia Kĩrĩkanĩro Kĩrĩma-inĩ kĩa Ebalĩ

30 Thuutha wa ũguo Joshua agĩakĩra Jehova, o we Ngai wa Isiraeli, kĩgongona o kũu kĩrĩma-inĩ kĩa Ebalĩ,

31 o ta ũrĩa Musa ndungata ya Jehova aathĩte andũ a Isiraeli. Aagĩakire o ta ũrĩa kwandĩkitwo thĩnĩ wa lbuku rĩa Watho wa Musa, kĩgongona kĩrĩ kĩa mahiga matarĩ maicũhie, hatarĩ indo cia wĩra cia kĩgera ikũhũthĩrwo ho. Igũrũ riakĩo makĩrutĩra Jehova maruta ma njino na magongona ma ũiguano.

32 Nake Joshua akĩandĩka watho wa Musa igũrũ rĩa mahiga macio, aandĩkire andũ a Isiraeli marĩ ho makĩonagĩra.

33 Na rĩrĩ, andũ a Isiraeli othe, na andũ a kũngĩ na ene bũrũri o ũndũ ũmwe, hamwe na athuuri ao, na anene na atuithania ciira, makĩrũgama mĩena yeerĩ ya ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova mang’etheire athĩnjĩri-Ngai, arĩa maarĩ Alawii na nĩo maarĩkuuaga. Nuthu ya andũ yarũgamĩte mbere ya kĩrĩma kĩa Gerizimu, na nuthu iyo ĩngĩ ĩkarũgama mbere ya

kĩrĩma kĩa Ebali, o ta ũrĩa Musa ndungata ya Jehova aathanĩte mbere iyo rĩrĩa aarutanire ũhoru wa kũrathimaga andũ a Isiraeli.

³⁴ Thuutha ũcio, Joshua agĩthoma ciugo ciothe cia Watho, agĩthoma irathimo o na agĩthoma irumi, o ta ũrĩa kwaandĩkitwo Ibuku-inĩ rĩa Watho.

³⁵ Gũtirĩ kiugo o na kĩmwe kĩa iria ciothe Musa aathanĩte Joshua ataathomeire kiũngano kiu gĩothe kĩa Isiraeli, o hamwe na andũ-a-nja na ciana na andũ o kũngĩ arĩa maatũũranagia nao.

9

Wara wa Andũ a Gibeoni

¹ Na rĩrĩa ahamaki othe arĩa maarĩ mwena wa ithũiro wa Rũũ rwa Jorodani maiguire maũndũ macio, na arĩa maarĩ bũrũri ũrĩa ũri irĩma, na arĩa maarĩ ituamba-ini ciikũrũcio na irĩma cia mwena wa ithũiro, na kũu hũgũrũrũ-inĩ cia Iria rĩrĩa Inene guothe o nginya Lebanoni (nĩo ahamaki a andũ a Ahiti, na Aamori, na Akaanani, na Aperizi, na Ahivi, na Ajobusi),

² magĩcookanĩrĩra hamwe nĩguo mahũũrane na Joshua na Isiraeli.

³ No rĩrĩ, rĩrĩa andũ a Gibeoni* maiguire ũrĩa Joshua ekĩte itũũra rĩa Jeriko o na rĩa Ai,

⁴ magĩka ũndũ wa wara. Magĩthĩ marĩ ta andũ matũmĩtwo marĩ na ndigiri ciao ikuuithĩtio makũnia matarũkangu, na mondo ngũrũ mũno cia ndibei irĩ ndũkangu na igatumwo.

⁵ Nao arũme acio meekĩrĩte iraatũ ciarĩ ndarũku, ciarĩ na iraka, na makehumba nguo ngũrũ. Irio ciao ciothe iria meekuũire rĩgu ciarĩ nyũmũ na ikagĩa mbuu.

⁶ Nao magĩthĩ kũri Joshua kambĩ-inĩ o kũu Giligali, makĩmwĩra atĩri we mwene hamwe na andũ a Isiraeli, "Tũũkĩte kuuma bũrũri wa kũraya mũno na gũkũ; tondũ ũcio gĩaĩ kĩrĩkanĩro na ithuĩ."

⁷ Nao andũ a Isiraeli makĩra Ahivi† acio atĩrĩ, "Hihi no gũkorwo mũtũũraga o gũkũ gũkuhĩ na ithuĩ, tũngĩhota atĩa kũgĩa kĩrĩkanĩro na inyuĩ?"

⁸ Nao magĩcookeria Joshua atĩrĩ, "Ithuĩ tũrĩ ndungata ciaku."

Nĩngĩ Joshua akĩmooria atĩrĩ, "Inyuĩ mũrĩ a, na muumĩte kũ?"

⁹ Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, "Ithuĩ ndungata ciaku tuumĩte bũrũri wa kũraya mũno na gũkũ, tũũkĩte nĩ ũndũ wa ngumo ya Jehova Ngai wanyu. Nĩgũkorwo nĩtũũguĩte ũhoru wake: o na maũndũ mothe marĩa eekire bũrũri wa Misiri,

¹⁰ na ũrĩa wothe eekire ahamaki arĩa eerĩ a Aamori kũu irathĩro rĩa Rũũ rwa Jorodani, nao nĩ Sihoni mũthamaki wa Heshiboni, na Ogu mũthamaki wa Bashani, ũrĩa wathamakaga Ashitarothu.

¹¹ Nao athuuri atongoria aitũ na andũ arĩa othe matũũraga bũrũri witũ nimatwĩrĩre atĩri, 'Kuuai irio nĩ ũndũ wa rũgendo rwanyu, mũthĩ mũcemanie na andũ acio, na mũmeere atĩrĩ, "Ithuĩ tũrĩ ndungata cianyu; gĩaĩ kĩrĩkanĩro na ithuĩ."'

¹² Irio ici ciitũ cia rĩgu ciarĩ hiũ mũthenya ũrĩa tuoimire gwitũ tũke kũri inyuĩ. No rĩu ta kĩonei ũrĩa ciũmĩte na ikagĩa mbuu.

¹³ Nacio mondo ici ciarĩ njerũ tũgĩciyũria ndibei, no rĩu ta kĩonei ũrĩa itũĩkangĩte. Nacio nguo ciitũ na iraatũ nĩkũrĩte nĩ ũndũ wa rũgendo kũraiha mũno."

* **9:3** Itũũra rĩa Gibeoni rĩarĩ kilomita 10 kuuma Jerusalemu. † **9:7** Ahivi maarĩ gĩkundi kĩa andũ arĩa kĩhumo kĩaĩ Mesopotamia. Andũ aya nĩo moĩkaine ta Aamori thĩinĩ wa ibuku rĩa Samũeli wa Keerĩ.

14 Nao andũ a Isiraeli makĩrora irio imwe cia andũ acio, no matiigana kũhooya kĩrĩra kuuma harĩ Jehova.

15 Nake Joshua akĩgĩa kĩrĩkanĩro gĩa thayũ nao atĩ areke matũũre muoyo, nao atongoria a kũngano kũu kĩa andũ a Isiraeli magũĩkĩra ũhoro ũcio hinya na mwĩhĩtwa.

16 Mĩthenya ĩtatũ thuutha wa kũgĩa na kĩrĩkanĩro kũu na andũ acio a Gibeoni, andũ a Isiraeli makĩgĩa atĩ andũ acio maahakanĩte nao, na maatũũraga o hakuhi nao.

17 Nĩ ũndũ ũcio andũ a Isiraeli makiumagara, na mũthenya wa gatatũ magĩkinya matũũra-inĩ mao manene, na nĩmo: Gibeoni, na Kefira, na Beerthu, na Kiriathu-Jearimu.

18 No andũ a Isiraeli matiigana kũmahũũra, nĩ ũndũ atongoria a kũngano kĩa nĩmehĩĩte na mwĩhĩtwa makĩgĩwetaga rĩĩtwa rĩa Jehova Ngai wa Isiraeli.

Nakĩo kũngano kũu gĩothe gĩkĩnuguna nĩ ũndũ wa atongoria acio,

19 no atongoria acio othe makĩmacookeria atĩrĩ, “Nĩtũhĩĩte na mwĩhĩtwa tũkĩgĩwetaga rĩĩtwa rĩa Jehova Ngai wa Isiraeli, na tondũ ũcio tũtĩngĩmahutia.

20 Ūrĩa tũngĩmeeka nĩ atĩrĩ: Nĩ tũkũreka matũũre muoyo, nĩgeetha tũtĩkanacookerwo nĩ marakara nĩ ũndũ wa kuuna mwĩhĩtwa ūrĩa tũehĩtĩre nĩ ũndũ wao.”

21 O na nĩngĩ makĩmeera atĩrĩ, “Rekei matũũre muoyo, no matũũke a kuunaga ngũ na a gũtahagĩra kĩrĩndĩ gĩkĩ gĩothe gĩa Isiraeli maaĩ.” Nĩ ũndũ ũcio atongoria makĩgĩa kĩrĩko kĩa kũrĩ andũ acio a Gibeoni.

22 Nĩngĩ Joshua agĩĩta andũ acio a Gibeoni akĩmoooria atĩrĩ, “Nĩ kĩĩ gĩatũmire mũtũheenĩe rĩrĩa mwoigire atĩrĩ, ‘Tũtũũraga kũndũ kũraya mũno na inyuĩ,’ o rĩrĩa mũtũũraga o gũkũ gũkuhi na ithuĩ?”

23 Tondũ ũcio nĩmwagwatwo nĩ kĩrumi, na inyuĩ mũtĩgatĩga gũtũika ndungata cia kuuna ngũ na gũtahagĩra nyũmba ya Ngai wakwa maaĩ.”

24 Nao magĩcookeria Joshua makĩmwĩra atĩrĩ, “Ithuĩ ndungata ciaku nĩtwerirwo o wega ūrĩa Jehova Ngai waku aathire ndungata yake Musa akamũhe bũrũri ũyũ wothĩ, na atĩ aniine andũ othe arĩa matũũraga kuo mehere mbere yanyu. Nĩ ũndũ ũcio tũgũtĩgĩra mũno, tweciria ūrĩa mũngũtũũraga, na nĩkĩo twekire ũndũ ũcio.

25 Na rĩrĩ, rĩu tũrĩ moko-inĩ maku. Twĩke ũndũ ūrĩa wothĩ ũkuona ūrĩ mwega na wa kĩhooto.”

26 Nĩ ũndũ ũcio Joshua akĩmahonokia kuuma kũrĩ andũ a Isiraeli, na matiamoragire.

27 Mũthenya o ro ũcio Joshua agĩtua andũ acio a Gibeoni oini a ngũ na atahĩrĩ mũĩngĩ wa Isiraeli maaĩ, o na atahĩrĩ kĩgongona kĩa Jehova maaĩ o harĩa hothe Jehova angĩathuurire. Ūguo nĩguo matũũre nginya ũmũthĩ.

10

Rĩũa Kũrũgama

1 Na rĩrĩa, Adoni-Zedeki mũthamaki wa Jerusalemu aigũire atĩ Joshua nĩarĩkĩtĩe gũtunyana itũũra rĩa Ai na akarĩananga o biũ, na ageeka Ai na mũthamaki warĩo o ta ūrĩa ekĩte itũũra rĩa Jeriko na mũthamaki warĩo, na atĩ andũ a Gibeoni nĩmagĩte kĩrĩkanĩro gĩa thayũ na Isiraeli na atĩ maatũũraga hakuhi nao-rĩ.

2 Nake, we na andũ ake makĩmaka mũno nĩ ũndũ wa ũhoro ũcio, nĩgũkorwo Gibeoni rĩarĩ itũũra inene na rĩa bata, o ta rĩmwe rĩa matũũra

marĩa maakoragwo marĩ ma ũthamaki; na rĩarĩ inene gũkĩra Ai, o na ningĩ andũ a rĩo othe maarĩ njamba cia ita.

³ Nĩ ũndũ ũcio Adoni-Zedeki mũthamaki wa Jerusalemu agĩtũmanĩra Hohamu mũthamaki wa Hebironi, na Piramu mũthamaki wa Jaramuthu, na Jafia mũthamaki wa Lakishi, o na Debiri mũthamaki wa Egiloni,

⁴ akĩmeera atĩrĩ, “Ambatai mũũke mũndeithie kũhũũra Gibeoni, nĩ ũndũ nĩmagĩte kĩrĩkanĩro gĩa thayũ na Joshua na andũ a Isiraeli.”

⁵ Nao ahamaki acio atano a Aamori, nao nĩ ahamaki a Jerusalemu, na Hebironi, na Jaramuthu, na Lakishi, na Egiloni, magĩcookanĩrĩra hamwe. Makĩambata na mbũtũ ciao ciothe cia ita, nao makĩamba hema ciao mang’etheire itũũra rĩa Gibeoni, makĩrĩtharĩkĩra.

⁶ Nao andũ a Gibeoni magĩtũmanĩra Joshua o kũu Giligali kambĩ-inĩ yake, makĩmwĩra atĩrĩ, “Ndũgatiganĩrie ndungata ciaku. Ambata, ũũke gũkũ narua nĩguo ũtũhonokie! Tũteithie nĩ ũndũ ahamaki othe a Aamori arĩa matũũraga bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma nĩmacookanĩrĩre matũũkĩrĩre.”*

⁷ Nĩ ũndũ ũcio Joshua akĩambata akiuma Giligali arĩ na ita rĩake rĩothe hamwe na njamba ciake cia ita iria irĩ hinya.

⁸ Nake Jehova akĩũra Joshua atĩrĩ, “Ndũkametigĩre, nĩ ũndũ nĩndĩmaneanĩte moko-inĩ maku. Gũtirĩ mũndũ o na ũmwe wao ũkũhota gũgwĩtiria.”

⁹ Thuutha wa gũthĩ ũtukũ wothe kuuma Giligali, Joshua akĩmahithũkĩra o rĩmwe.

¹⁰ Nake Jehova akĩmarehere kĩrigiicano mbere ya Isiraeli, nao makĩmatoroia o biũ kũu Gibeoni. Ningĩ andũ a Isiraeli makĩmateng’eria na njĩra irĩa yathiite yambatite nginya Bethi-Horoni, magĩthĩ makĩmooragaga o nginya Azeka na Makeda.

¹¹ Hĩndĩ ĩyo moragĩra andũ a Isiraeli maikũrũkĩte kuuma Bethi-Horoni marorete Azeka-rĩ, Jehova akĩmagũithĩria mahiga manene ma mbura kuuma igũrũ, nao andũ aingĩ makũragwo nĩ mahiga macio ma mbura o na gũkĩra arĩa mooragĩtwo nĩ andũ a Isiraeli na rũhiũ rwa njora.

¹² Mũthenya ũrĩa Jehova aaneanire Aamori kũrĩ a Isiraeli-rĩ, Joshua akĩarĩria Jehova, andũ a Isiraeli makĩguaga, akĩmwĩra atĩrĩ: “We riũa-rĩ, rũgama o ũguo wĩhaande igũrũ rĩa Gibeoni,

O nawe mweri-rĩ, rũgama o ro ũguo wĩhaande igũrũ rĩa Gĩtuamba kĩa Aijaloni.”

¹³ Nĩ ũndũ ũcio riũa rĩkĩrũgama o ro ũguo,

naguo mweri ũkĩrũgama,

o nginya rĩrĩa rũrĩrĩ rũu rwerĩhĩrie harĩ thũ ciao,

o ta ũrĩa kwandĩkĩtwo Ibuku-inĩ rĩa Jasharu.

Riũa rĩarũgamire o kũu matu-inĩ gatagatĩ na rĩkĩamba gũtiga gũthũa handũ ha mũthenya mũgima.

¹⁴ Gũtirĩ kwagĩa mũthenya ũngĩ ta ũcio mbere ĩyo kana thuutha ũcio, mũthenya ũrĩa Jehova aacookirie mahooya ta macio. Ti-itherũ Jehova nĩwe warũagĩrĩra andũ a Isiraeli!

¹⁵ Nake Joshua agĩcooka hamwe na andũ othe a Isiraeli kambĩ-inĩ kũu Giligali.

Athamaki Atano a Aamori Kũũragwo

¹⁶ Na rĩrĩ, ahamaki acio atano nĩmoorĩte na magathĩ makehitha thĩnĩ wa ngurunga kũu Makeda.

* **10:6** Kĩrĩkanĩro kĩrĩa Joshua aagĩre nakĩo na andũ a Gibeoni kĩarĩ atĩ mangĩtharĩkĩrwo Aisiraeli nĩmarĩmateithagia.

17 Rĩrĩa Joshua eerirwo atĩ athamaki acio nĩmonetwo mehithĩte ngurunga-inĩ kũu Makeda,

18 akiuga atĩrĩ, “Garagariai mahiga manene mũhinge mũromo wa ngurunga ƴo na mũige arangĩri ho.

19 Na inyuĩ mũtigatithie. Teng’eriai thũ cianyu, mũcitharĩkĩre mũcirutĩtie na thuutha, na mũtikareke itoonye matũũra macio manene, nĩgũkorwo Jehova Ngai wanyu nĩacineanĩte moko-inĩ manyu.”

20 Nĩ ũndũ ũcio Joshua hamwe na andũ a Isiraeli makĩmaniina biũ, hakuhi kwage mũndũ o na ũmwe ũgũtigara, no anini arĩa maatigarire nĩmahotire kũũra matũũra mao manene marĩa maarĩ mairigĩre.

21 Mbũtũ yothe ya ita ƴgĩgĩcooka kambĩ kũrĩ Joshua o kũu Makeda na thayũ, na gũtirĩ mũndũ o na ũmwe wacookire kwaria kiugo gĩa gũũkĩra andũ a Isiraeli.

22 Joshua agĩcooka akiuga atĩrĩ, “Hingũrai mũromo wa ngurunga-inĩ na mũndehere athamaki acio atano.”

23 Nĩ ũndũ ũcio magĩika o ũguo, makĩruta athamaki acio atano kuuma ngurunga-inĩ, na nĩo athamaki a Jerusalemu, na Heberoni, na Jaramuthu, na Lakishi o na Egiloni.

24 Athamaki acio marikia kũrehwo harĩ Joshua, agũita andũ othe a Isiraeli na akũira anene a ita arĩa mathĩite nake atĩrĩ, “Ūkai haha, mũkinye athamaki aya ngingo.” Nĩ ũndũ ũcio makiumĩra, magĩkinya athamaki acio ngingo.

25 Joshua akĩmeera atĩrĩ, “Mũtigetigĩre kana mũkue ngoro. Gĩa na hinya na mũũmĩrĩrie. Ūũ nĩguo Jehova arĩkaga thũ cianyu ciothe iria mũrĩũaga nacio.”

26 Nake Joshua akĩringa athamaki acio akĩmooraga, agĩcooka akĩmacuuria igũrũ rĩa mũti itano, nao magĩtinda macunjurĩte mũti-inĩ ƴo nginya hwai-inĩ.

27 Riũa rĩgĩthũa-rĩ, Joshua agĩathana, nayo mũrĩrĩ ya andũ acio ƴgĩcuurũrio kuuma mũti-inĩ, ƴgĩkio ngurunga ƴria meehithĩte; na hau mũromo-inĩ wa ngurunga ƴyo hakĩgwo mahiga manene mũno, namo matũire ho o na ũmũthĩ.

28 Mũthenya ũcio, Joshua agĩtunyana itũũra rĩa Makeda; akĩniina mũthamaki na itũũra rĩu na rũhiũ rwa njora, na akĩniina andũ othe arĩa maarĩ thĩinĩ warĩo biũ. Ndaatigirie mũndũ o na ũmwe arĩ muoyo; na agĩka mũthamaki wa Makeda o ta ũria eekire mũthamaki wa Jeriko.

Gũtoorio kwa Matũũra ma Mwena wa Gũthini

29 Ningĩ Joshua na Isiraeli rĩothe arĩa maarĩ hamwe nake makiuma kũu Makeda magĩthĩrĩ nginya itũũra rĩa Libina na makĩrĩtharĩkĩra.

30 Nake Jehova akĩneana itũũra rĩu o narĩo na mũthamaki warĩo moko-inĩ ma andũ a Isiraeli. Nake Joshua akĩniina itũũra rĩu na andũ arĩa maarĩ kuo na rũhiũ rwa njora. Ndaigana gũtigia mũndũ o na ũmwe thĩinĩ warĩo arĩ muoyo. Nake agĩka mũthamaki warĩo o ta ũria eekire mũthamaki wa Jeriko.

31 Ningĩ Joshua na Isiraeli othe arĩa maarĩ hamwe nake makiuma kũu Libina magĩthĩrĩ nginya Lakishi; makĩring’ethera, makĩrĩtharĩkĩra.

32 Nake Jehova akĩneana Lakishi kũrĩ Isiraeli, nake Joshua akĩrĩtunyana mũthenya wa keerĩ. Itũũra rĩu akĩrĩniina na rũhiũ rwa njora o hamwe na andũ othe arĩa maarĩ thĩinĩ warĩo, o ta ũria eekire Libina.

33 O hĩndĩ ƴyo, nake Horamu mũthamaki wa Gezeri nĩokĩte gũteithia Lakishi, no Joshua akĩmũhoota hamwe na mbũtũ yake, o nginya gũkiaga mũndũ watigarire muoyo.

³⁴ Ningĩ Joshua na Isiraeli othe arĩa maarĩ hamwe nake makiuma kũu Lakishi magĩthĩi nginya Egiloni; makĩrĩng'ethera makĩrĩtharĩkĩra.

³⁵ Nao magĩtunyana itũũra rĩu mũthenya o ro ũcio, na makĩrĩniina biũ na rũhiũ rwa njora, na makĩniina andũ othe arĩa maarĩ thĩini warĩo, o ta ũria meekĩte Lakishi.

³⁶ Ningĩ Joshua na Isiraeli othe arĩa maarĩ hamwe nake, makĩambata kuuma Egiloni magĩthĩi nginya Hebironi, makĩrĩtharĩkĩra.

³⁷ Magĩtunyana itũũra rĩu, na makĩrĩniina na rũhiũ rwa njora hamwe na mũthamaki warĩo, na tũtũũra twarĩo, na arĩa othe maarĩ thĩini watuo. Matiatigirie mũndũ o na ũmwe arĩ muoyo. Nao makĩriananga biũ hamwe na arĩa othe maarĩ thĩini warĩo, o ta ũria meekĩte Egiloni.

³⁸ Ningĩ Joshua na Isiraeli othe arĩa maarĩ nake makĩhũndũka, magĩtharĩkĩra Debiri.

³⁹ Magĩtunyana itũũra rĩu, na mũthamaki warĩo, na tũtũũra twarĩo, makĩmaniina na rũhiũ rwa njora. Makĩananga arĩa maarĩ thĩini warĩo biũ. Matiatigirie mũndũ o na ũmwe arĩ muoyo. Nao magĩka Debiri na mũthamaki warĩo o ta ũria meekĩte Libina na mũthamaki warĩo, na noguo meekĩte Hebironi.

⁴⁰ Nĩ ũndũ ũcio Joshua agĩtooria mwena ũcio wothe, naguo bũrũri ũria ũrĩ irĩma, o na Negevu, na ituamba-inĩ cia irĩma cia mwena wa ithũĩro, o na kũu ciikũrũko-inĩ cia irĩma, hamwe na athamaki othe akuo. Ndaatigirie mũndũ o na ũmwe arĩ muoyo. Nĩanangire arĩa othe maarĩ na mĩhũmũ, o ta ũria Jehova, Ngai wa Isiraeli aathanĩte.

⁴¹ Joshua akĩmatooria kuuma Kadeshi-Barinea nginya Gaza na kuuma mwena ũcio wothe wa Gosheni† nginya Gibeoni.

⁴² Athamaki acio othe hamwe na mabũrũri mao-rĩ, Joshua aamahootire na itharĩkĩra rĩmwe, nĩ ũndũ Jehova, Ngai wa Isiraeli nĩwe warũagĩrĩra Isiraeli.

⁴³ Nake Joshua agĩcooka hamwe na andũ othe a Isiraeli kambĩ-inĩ kũu Giligali.

11

Athamaki a Mwena wa Gathigathini Kũhootwo

¹ Na rĩrĩ, rĩrĩa Jabini mũthamaki wa Hazoru aiguire ũhoru wa maũndũ macio, agĩtũma ũhoru kũrĩ Jobabu mũthamaki wa Madoni, kũrĩ athamaki a Shimuroni na Akishafu,

² o na kũrĩ athamaki a mwena wa gathigathini arĩa maarĩ irĩma-inĩ, o kũu Araba mwena wa gũthini wa Kinerethu, o na ituamba cia mwena wa ithũĩro, o na kũu Nafothu-Dori mwena wa ithũĩro;

³ na kũrĩ Akaanani arĩa matũire mwena wa irathĩro na wa ithũĩro; na kũrĩ Aamori, na Ahiti, na Aperizi, na Ajebusi o kũu bũrũri ũcio wa irĩma; o na kũrĩ Ahivi kũu mũhuro wa Herimoni rũgongo rwa Mizipa.

⁴ Nao magĩka na mbũtũ ciao ciothe cia ita, na gĩkundi kĩnene kĩa mbarathi na ngaari cia ita, maarĩ mbũtũ nene mũno, makaingĩha o ta mũthanga ũria ũrĩ hũgũrũ-inĩ cia iria.

⁵ Athamaki acio othe magĩturanĩra mbũtũ ciao, na makĩamba kambĩ hamwe gũkuhĩ na maaĩ ma Meromu, nĩgeetha mahũũrane na Isiraeli.

⁶ Nake Jehova akĩra Joshua atĩrĩ, "Ndũkametigĩre, tondũ rũciũ ihinda ta rĩrĩ nĩngamaneana othe kũrĩ Isiraeli, moragĩtwo. Mũgaatinia mbarathi ciao mĩtari ithue, na mũcine ngaari ciao cia ita na mwaki."

† 10:41 Bũrũri ũyũ wa Gosheni tiguu ũria watũũragwo nĩ andũ a Isiraeli hakuhĩ na Rũũ rwa Nili.

7 Nĩ ūndũ ūcio Joshua na mbūtũ yake yothe ya ita, makĩmakorerera o rĩmwe kũu maaĩ ma Meromu, makĩmatharĩkĩra,

8 nake Jehova akĩmaneana moko-inĩ ma Isiraeli. Nao makĩmahoota makĩmaingatithia o nginya Sidoni ĩrĩa Nene, makĩmakinyia Misirefothu-Aimu, o na makĩmakinyia Gĩtuamba kĩa Mizipa kĩrĩa kĩrĩ mwena wa irathĩro, o nginya hakĩaga mũndũ watigirwo arĩ muoyo.

9 Joshua akĩmeeka o ta ũrĩa Jehova aathanĩte: Agĩtinia mbarathi ciao mĩtari, na agĩcina ngaari ciao cia ita na mwaki.

10 Ningĩ Joshua akĩhũndũka na agĩtunyana itũũra rĩa Hazoru na akĩũraga mũthamaki warĩo na rũhiũ rwa njora. (Hazoru nĩrĩo rĩarĩ itũũra inene mothamaki-inĩ macio).

11 Nao makĩũraga andũ arĩa othe maarĩ kuo na rũhiũ rwa njora. Makĩmaniina biũ na matiigana gũtigia kĩndũ o na kĩmwe kĩarĩ na mĩhũmũ, nake agĩcina Hazoru na mwaki.

12 Nake Joshua agĩtunyana matũũra macio mothe ma ũthamaki na athamaki a mo, na akĩmooraga na rũhiũ rwa njora. Akĩmaniina biũ, o ta ũrĩa Musa ndungata ya Jehova aathanĩte.

13 No rĩrĩ, Isiraeli matiigana gũcina itũũra o na rĩmwe rĩa marĩa maakĩtwo ihumbu-inĩ, o tĩa itũũra rĩa Hazoru, rĩrĩa Joshua aacinire.

14 Andũ a Isiraeli nĩmekuuĩre indo ciothe ĩria maatahire, na mahiũ ma matũũra macio, no makĩũraga andũ othe na rũhiũ rwa njora o nginya makĩmaniina biũ, na matiigana gũtiga mũndũ o na ũmwe warĩ na mĩhũmũ.

15 O ta ũrĩa Jehova aathire ndungata yake Musa-rĩ, ũguo noguo nake Musa aathire Joshua; nake Joshua agĩka o ta ũguo; gũtirĩ ūndũ o na ũmwe atekire wa maũndũ marĩa Jehova aathĩte Musa mekwo.

16 Nĩ ūndũ ūcio Joshua agĩtunyana bũrũri ūcio wothe: nĩguo bũrũri ũrĩa ũrĩ ĩrĩma, na bũrũri wothe wa Negevu, na mwena wa Gosheni wothe, na ĩtuamba cia ĩrĩma cia mwena wa ĩthũũro, na bũrũri wa Araba, na ĩrĩma cia kũu Isiraeli o na ĩtuamba ciacio,

17 na kuuma kĩrĩma kĩa Halaku, kĩrĩa kĩrorete mwena wa Seiru, nginya Baali-Gadi kũu Gĩtuamba kĩa Lebanoni mũhuro wa kĩrĩma kĩa Herimoni. Akĩnyĩta athamaki ao othe, na akĩmahũũra, akĩmooraga.

18 Joshua nĩarũire mbaara na athamaki acio othe ihinda iraya.

19 Na tĩa o Ahivi arĩa maatũũraga Gibeoni, gũtirĩ itũũra inene o na rĩmwe rĩagiire kĩrĩkanĩro gĩa thayũ na andũ a Isiraeli, nao andũ a Isiraeli magĩtunyana matũũra macio mothe na ūndũ wa kũrĩa mbaara nao.

20 Nĩgũkorwo nĩ Jehova we mwene watũmire, momie ngoro ciao nĩguo makarũe mbaara na andũ a Isiraeli, nĩgeetha amaniine biũ, amaniine o kũmaniina atekũmaiguĩra tha, o ta ũrĩa Jehova aathĩte Musa.

21 O hĩndĩ ĩyo Joshua agĩthĩ akĩniina andũ a Anaki kuuma bũrũri ũrĩa ũrĩ ĩrĩma: kuuma Heberoni, na Debiri na Anabu, na kuuma bũrũri wothe ũrĩa wa ĩrĩma wa Juda, na kuuma bũrũri wothe ũrĩa wa ĩrĩma wa Isiraeli. Joshua akĩmaniina biũ hamwe na matũũra mao.

22 Na gũtirĩ mũndũ o na ũmwe wa Anaki bũrũri ūcio wa Isiraeli; no itũũra rĩa Gaza, na rĩa Gathu, na rĩa Ashidodi nĩ gwatigarire andũ amwe ao.

23 Nĩ ūndũ ūcio Joshua agĩtunyana bũrũri ūcio wothe, o ta ũrĩa Jehova aathĩte Musa, nake akĩũhe andũ a Isiraeli ũtuĩke igai rĩao na ũgaywo kũringana na ũrĩa mĩhĩrĩga yagayanĩtio.

Naguo bũrũri ũkĩhoorera, gũkiaga mbaara.

12

Mūtaratara wa Athamaki arĩa Maahootirwo

¹ Na rĩrĩ, aya nĩ athamaki a bũrũri arĩa maahootirwo nĩ andũ a Isiraeli na makĩnyĩitĩra bũrũri wao wa mwena wa irathĩro mũrĩmo ũcio ũngĩ wa Jorodani, kuuma mũkuru wa Rũũ rwa Arinoni nginya kĩrĩma kĩa Herimoni, o hamwe na mwena wothe wa irathĩro wa Araba:

² Athamaki acio nĩ Sihoni wa Aamori, ũrĩa wathamakaga Heshiboni. Aathanaga kuuma itũũra rĩa Aroeri rĩrĩa rĩrĩ rũteere-inĩ rwa mũkuru wa Arinoni, o na kuuma itũũra rĩrĩa rĩarĩ gatagatĩ ka mũkuru ũcio o na nuthu ya Gileadi nginya Rũũ rwa Jaboku, rũrĩa rũrĩ mũhaka-inĩ wa Aamoni.

³ O na nĩathanaga mwena wa irathĩro wa Araba, kuuma Iria rĩa Kinerethu nginya iria rĩa Araba (nĩrĩo Iria rĩa Cumbĩ), nginya Bethi-Jeshimothu, na ningĩ gũthĩĩ na mwena wa gũthini agakinya mũhuro wa kĩanda kĩa iharũrũka cia Pisiga.

⁴ Ningĩ andũ a Isiraeli magĩtunyana bũrũri wa Ogu mũthamaki wa Bashani,

ũmwe wa matigari ma andũ a Refaimu arĩa maatũũraga kũu Ashitarothu na Edirei.

⁵ Aathanaga Kĩrĩma kĩa Herimoni, na Saleka, na Bashani guothe, o nginya mũhaka-inĩ wa andũ a Geshuru, na wa Maaka, na nuthu ya Gileadi o nginya mũhaka-inĩ wao na Sihoni mũthamaki wa Heshiboni.

⁶ Musa ndungata ya Jehova hamwe na andũ a Isiraeli nĩmamatooririe. Nake Musa ndungata ya Jehova akĩheana bũrũri wao kũrĩ andũ a Rubeni, na a Gadi, na nuthu ya mũhĩrĩga wa Manase, gũtuĩke igai rĩa.

⁷ Acio nĩ athamaki a bũrũri ũrĩa Joshua na andũ a Isiraeli maatooririe kũu mwena wa ithũiro wa Rũũ rwa Jorodani, kuuma Baali-Gadi, Gĩtuamba-inĩ kĩa Lebanoni, nginya Kĩrĩma kĩa Halaku, kĩa kĩrorete na mwena wa Seiru (mabũrũri mao nĩmaheanĩtwo nĩ Joshua kũrĩ mũhĩrĩga ya Isiraeli matuĩke magai mao kũringana na ũrĩa mĩhĩrĩga yao yagayanĩtio,

⁸ bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma, na ituamba cia mwena wa ithũiro, na Araba, na kũrĩa kũrĩ ciikũrũko cia irĩma, na kũu werũ-inĩ, o na Negevu, nĩ mo mabũrũri ma Ahiti, na Aamori, na Akaanani, na Aperizi, na Ahivi, na Ajebusi):

⁹ mũthamaki wa Jeriko, ũmwe,
na mũthamaki wa Ai (hakuĩ na Betheli), ũmwe,

¹⁰ na mũthamaki wa Jerusalemu, ũmwe,
na mũthamaki wa Hebironi, ũmwe,

¹¹ na mũthamaki wa Jaramuthu, ũmwe,
na mũthamaki wa Lakishi, ũmwe,

¹² na mũthamaki wa Egiloni, ũmwe,
na mũthamaki wa Gezeri, ũmwe,

¹³ na mũthamaki wa Debiri, ũmwe,
na mũthamaki wa Gederi, ũmwe,

¹⁴ na mũthamaki wa Horoma, ũmwe,
na mũthamaki wa Aradi, ũmwe,

¹⁵ na mũthamaki wa Libina, ũmwe,
na mũthamaki wa Adulamu, ũmwe,

16 na mūthamaki wa Makeda, ūmwe,
 na mūthamaki wa Betheli, ūmwe,
 17 na mūthamaki wa Tapua, ūmwe,
 na mūthamaki wa Heferi, ūmwe,
 18 na mūthamaki wa Afeku, ūmwe,
 na mūthamaki wa Lasharoni, ūmwe,
 19 na mūthamaki wa Madoni, ūmwe,
 na mūthamaki wa Hazoru, ūmwe,
 20 na mūthamaki wa Shimuroni Meroni, ūmwe,
 na mūthamaki wa Akishafu, ūmwe,
 21 na mūthamaki wa Taanaka, ūmwe,
 na mūthamaki wa Megido, ūmwe,
 22 na mūthamaki wa Kedeshi, ūmwe,
 na mūthamaki wa Jokineamu itūūra rī kūu Karimeli, ūmwe,
 23 na mūthamaki wa Dori (kūu Nafothu-Dori), ūmwe,
 na mūthamaki wa Goimu kūu Giligali, ūmwe,
 24 na mūthamaki wa Tiriza, ūmwe;
 athamaki acio othe maarī mīrongo itatū na ūmwe.

13

Būrūri ūrīa Watigaire Gūtahwo

1 Na rīrī, rīrīa Joshua aarī mūdū mūkūrū na mīaka yake īkaingīharī, Jehova akīmwīra atīrī, “Ūrī mūkūrū mūno,* na no gūtigarīte būrūri mūnene mūno wa kwīgwatīrwo ūtūike wanyu.

2 “Ūyū nīguo būrūri ūrīa ūtigarīte: nī ng’ongo ciothe cia Afilisti na cia Agheshuru:

3 kuuma Rūū rwa Shihoru mwena wa irathīro wa būrūri wa Misiri, o nginya būrūri wa Ekironi ūrīa ūrī mwena wa gathigathini, ūrīa wonagwo ūrī būrūri wa Akaanani (nīguo būrūri wa aathani arīa atano a Afilisti arīa maathanaga kūu Gaza, na Ashidodi, na Ashikeloni, na Gathu, na Ekironi, nīguo būrūri wa Aavimu);

4 kuuma gūthini, būrūri wothe wa andū a Kaanani, kuuma Ara kwa Asidoni gūthiī nginya Afeku, rūgongo rwa Aamori,

5 na būrūri wa a Gebali; na Lebanoni guothe nginya mwena wa irathīro, kuuma Baali-Gadi mūhuro wa kīrima kīa Herimoni nginya Lebo-Hamathu.

6 “Andū othe arīa matūūruga būrūri ūrīa ūrī irīma kuuma Lebanoni nginya Misirefothu-Maimu, na nīo Asidoni othe, nī nīi ngaamaingata mehere mbere ya andū a Isiraeli. Nawe ūtigīrīre nīwagaīra Isiraeli būrūri ūcio ūtūike igai rīao o ta ūrīa ngwathīte,

7 na ūūgae ūtūike igai harī mīhīrīga īyo kenda, hamwe na nuthu ya mūhīrīga wa Manase.”

Kūgaywo kwa Būrūri wa Mwena wa Irathīro rīa Jorodani

8 Nuthu īyo īngī ya andū a mūhīrīga wa Manase, na wa Rubeni na wa Gadi nīmarīkītie kwamūkīra igai rīrīa Musa aamaheete kūu mwena wa irathīro rīa Rūū rwa Jorodani, ta ūrīa we Musa ndungata ya Jehova aamaheete.

* 13:1 Ihinda-inī rīrī Joshua aarī na ūkūrū wa gatagatī ka mīaka 90 na 100, nake Kalebu aarī wa mīaka 85.

9 Naguo mūhaka ūcio woimīte Aroeri rūteere-inī rwa mūkuru wa Arinoni, na kuuma itūūra rīrīa rīarī gatagatī ka mūkuru ūcio, hamwe na werū ūrīa mūtūūgīru kūu Medeba, nginya o Diboni,

10 na matūūra mothe ma Sihoni mūthamaki wa Aamori, ūrīa wathamakaga Heshiboni, nginya o mūhaka wa Aamoni.

11 Ningī ūgakinya Gileadi, būrūri wa andū a Geshuru na Maaka, o na kīrīma kīa Herimoni guothe, na Bashani guothe, o nginya Saleka,

12 ūguo nī kuuga ūthamaki wothe wa Ogu kūu Bashani, ūrīa waathanaga Ashitarothu na Edirei, nake ūcio nīwe warī wa mūico wa matigari ma Arefaimu. Musa nīamatooretie na agataha būrūri wao.

13 No rīrī, andū a Isiraeli matiigana kūingata andū a Geshuru na Maaka; nī ūndū ūcio matūūraga hamwe na andū a Isiraeli nginya ūmūthī.

14 No ndaigana kūhe Alawii igai, kuona atī maruta mothe ma njino marīa maarutagīrwo Jehova, Ngai wa Isiraeli, nīmo maarī igai rīao, o ta ūrīa aamerīre.

15 Nake Musa akīgaīra mūhīrīga wa Rubeni, kūringana na ūrīa mbarī ciao ciatarī:

16 Būrūri ūrīa uumīte Aroeri rūteere-inī rwa mūkuru wa Arinoni, na kuuma itūūra rīrīa rīarī gatagatī ka mūkuru ūcio, na kūrīa guothe gūtūūgīru kūhītūka Medeba,

17 nginya Heshiboni na matūūra marīo marīa maarī werū-inī ūcio mūtūūgīru, na nīmo Diboni, na Bamothu Baali, na Bethi-Baali-Meoni, na

18 Jahazu, na Kedemothu, na Mefaathu, na

19 Kiriathaimu, na Sibima, na Zerethu-Shaharu rīrīa rīrī kīrīma igūrū kīrīa kīarī kūu gītuamba kūu,

20 na Bethi-Peoru, na iharūrūka cia Pisiga, na Bethi-Jeshimothu,

21 o na matūūra mothe marīa maarī werū-inī ūcio mūtūūgīru o hamwe na ūthamaki wothe wa Sihoni mūthamaki wa Aamori, ūrīa waathanaga Heshiboni. Musa nīamūtooretie na agatooria anene a Midiani, na Evi, nao nī Rekemu, na Zuru, na Huri, na Reba, anene maanyīitanīte na Sihoni arīa maatūire būrūri ūcio.

22 Hamwe na arīa mooragīrwo mbaara-inī, andū a Isiraeli nīmooragīte Balamu mūrū wa Beori ūrīa warī mūrāgūrī na rūhiū rwa njora.

23 Mūhaka wa mūhīrīga wa Rubeni warī hūgūrūrū-inī cia Rūūī rwa Jorodani. Matūūra macio hamwe na tūtūūra twamo nīmo maarī igai rīa mūhīrīga wa Rubeni, kūringana na ūrīa mbarī ciao ciatarī.

24 Ūyū nīguo būrūri ūrīa Musa aaheete mūhīrīga wa Gadi, kūringana na ūrīa mbarī ciao ciatarī:

25 Nī būrūri wa Jazeri, na matūūra mothe ma Gileadi, na nuthu ya būrūri wa andū a Amoni o nginya Aroeri, gūkuhī na Raba;

26 na kuuma Heshiboni nginya Ramathu-Mizipe na Betonimu, na kuuma Mahanaimu o nginya būrūri wa Debiri;

27 na kūu gītuamba-inī, na Bethi-Haramu, na Bethi-Nimira, na Sukothu, na Zafoni hamwe na kūu kūngī gwathanagwo nī Sihoni mūthamaki wa Heshiboni (mwena wa irathīro wa Rūūī rwa Jorodani, būrūri ūrīa ūkinyīte mūthia-inī wa Iria rīa Kinerethu).

28 Matũura macio hamwe na tũtũura twamo nĩmo maatuĩkire igai rĩa mũhĩrĩga wa Gadi, kũringana na ũrĩa mbarĩ ciao ciatarĩĩ.

29 Ũyũ nĩguo bũrũri ũrĩa Musa aaheete nuthu ya mũhĩrĩga wa Manase, ũguo nĩ kuuga nuthu ya nyũmba ya njiaro cia Manase, kũringana na ũrĩa mbarĩ ciao ciatarĩĩ:

30 Nĩ bũrũri ũrĩa uumĩte o Mahanaimu, hamwe na Bashani guothe, kũrĩa guothe gwathanagwo nĩ Ogu mũthamaki wa Bashani, o na matũura mothe ma Jairu kũu Bashani, namo mothe nĩ matũura mĩrongo itandatũ,

31 nuthu ya Gileadi, na Ashitarothu na Edirei (matũura ma mũthamaki ma Ogu marĩa maarĩ kũu Bashani). Kũu nĩkuo kwarĩ kwa njiaro cia Makiru mũrũ wa Manase, ũguo nĩ kuuga nuthu ya ariũ a Makiru, kũringana na ũrĩa mbarĩ ciao ciatarĩĩ.

32 Rĩrĩ nĩrĩo igai rĩrĩa Musa aaheanĩte hĩndĩ ĩrĩa aarĩ kũu werũ-inĩ wa Amoabi mũrĩmo wa Rũũ rwa Jorodani, mwena wa irathĩro wa Jeriko.

33 No rĩrĩ, mũhĩrĩga wa Lawi ndwaheirwo igai nĩ Musa; Jehova, Ngai wa Isiraeli, nĩwe igai rĩao, o ta ũrĩa aamerĩire.

14

Kũgaywo kwa Bũrũri wa Mwena wa Ithũiro rĩa Rũũ rwa Jorodani

1 Maya nĩmo mabũrũri marĩa andũ a Isiraeli maheirwo matuĩke igai rĩao bũrũri-inĩ wa Kananani, ũrĩa Eleazaru mũthĩnjĩri-Ngai,* na Joshua mũrũ wa Nuni, na atongoria a mbarĩ cia mũhĩrĩga ya Isiraeli maamagaĩire.

2 Magai mao maagairwo na njĩra ya gũcuukĩra mĩtĩ kũrĩ o mĩhĩrĩga ĩyo kenda na nuthu, o ta ũrĩa Jehova aathĩte Musa,

3 nĩgũkorwo Musa nĩaheete mũhĩrĩga ĩrĩ na nuthu igai rĩao mwena wa irathĩro wa Rũũ rwa Jorodani. No rĩrĩ, ndaaheete Alawii igai hamwe na andũ acio angĩ,

4 nĩgũkorwo ariũ a Jusufu nĩmatuĩkĩte mĩhĩrĩga ĩrĩ, nĩyo mũhĩrĩga wa Manase, na wa Efiraimu.† Alawii matiigana kũgaĩrwo ithaka tiga o matũura ma gũtũura, na ithaka ĩria ciarĩgũciĩrie matũura macio cia kũrĩithagia ndũuru ciao cia mbũri na ng'ombe.

5 Nĩ ũndũ ũcio andũ a Isiraeli makĩgayania bũrũri ũcio o ta ũrĩa Jehova aathĩte Musa.

Kalebu Kũheo Hebironi

6 Na rĩrĩ, andũ a mũhĩrĩga wa Juda magĩthĩĩ kũrĩ Joshua kũu Giligali, nake Kalebu mũrũ wa Jefune ũrĩa Mũkenizi akĩmwĩra atĩrĩ, "Wee nĩũũ ĩhoru ũrĩa Jehova eerire Musa mũndũ wa Ngai ũkonĩĩ nĩ nawe tũrĩ kũu Kadeshi-Barinea.

7 Nĩ ndaarĩ na ũkũrũ wa mĩaka mĩrongo ĩna hĩndĩ ĩrĩa Musa ndungata ya Jehova aandũmire kuuma Kadeshi-Barinea thĩ ngathigaane bũrũri ũcio. Nĩdamũcookeirie ĩhoru o ta ũrĩa warĩ ngoro-inĩ yakwa,

8 no rĩrĩ, ariũ a ithe witũ arĩa twaambatanĩtie nao nĩmatũmire ngoro cia andũ ciyũrwo nĩ guoya. No o na kũrĩ ũguo-rĩ, nĩ nĩ ndarũmĩrĩire Jehova Ngai wakwa na ngoro yakwa yothe.

* 14:1 Eliazaru aarĩ mũrũ wa Harũni. † 14:4 Jakubu nĩoire Manase na Efiraimu, ciana cia Jusufu, na akĩmatua ciana ciake (Kĩam 48:5); ũndũ ũyũ nĩguo watũmire Jakubu amagaĩre igai ta ciana ciake.

⁹ Nĩ ùndũ ùcio, Musa akĩhĩta na mwĩhĩtwa mũthenya o ro ùcio akĩnjĩra atĩrĩ, 'Ti-itherũ bũrũri ùcio makinya maku marakinyangire ũgaatuĩka igai rĩaku na rĩa ciana ciaku nginya tene, nĩ ùndũ nĩũrũmĩrĩre Jehova Ngai wakwa na ngoro yaku yothe.'

¹⁰ "Na rĩrĩ, o ta ũrĩa Jehova eranĩre nĩageeka-rĩ, nĩandũũrĩtie muoyo mĩaka mĩrongo ĩna na ĩtano kuuma hĩndĩ ĩrĩa aarĩrie Musa akĩmũhe ũhoro ùcio, hĩndĩ ĩyo yothe Isiraeli moorũũraga werũ-inĩ. Na rĩrĩ, ndĩ haha ũmũthĩ, ndĩ na ũkũrũ wa mĩaka mĩrongo ĩnana na ĩtano!

¹¹ Ndĩ na hinya ũmũthĩ o ta ũrĩa ndarĩ naguo mũthenya ũrĩa Musa aandũmire; ndĩ na hinya wa gũthĩĩ mbaara-inĩ o ta ũrĩa ndaarĩ naguo hĩndĩ ĩyo, hinya wa gũthĩĩ rũgendo kana wa kũinũka mũciĩ.

¹² Tondũ ùcio rĩu kĩlhe bũrũri ũyũ wa irĩma, o ũrĩa Jehova aaririe ũhoro waguo mũthenya ùcio. Wee mwene nĩwaiguire mũthenya ùcio atĩ andũ a Anaki maarĩ kũndũ kũu, namo matũũra mao maarĩ manene na makairigĩrwo na hinya mũno, na rĩrĩ, Jehova angĩkorwo hamwe na nĩ andeithie-rĩ, nĩngũmaingata o ta ũrĩa oigire."

¹³ Nake Joshua agĩkirathima Kalebu mũrũ wa Jefune, na akĩmũhe Hebironi gũtuĩke igai rĩake.

¹⁴ Nĩ ùndũ ùcio Hebironi gũtũũire kũrĩ gwa Kalebu mũrũ wa Jefune ùcio Mũkenizi kuuma hĩndĩ ĩyo, nĩ ùndũ nĩarũmĩrĩre Jehova Ngai wa Isiraeli na ngoro yake yothe.

¹⁵ (Hebironi gwetagwo Kiriathu-Ariba nĩ ùndũ gwetanĩtio na Ariba, ũrĩa warĩ mũndũ mũnene mũno gũkĩra arĩa angĩ othe thĩinĩ wa andũ a Anaki). Naguo bũrũri ũkĩhoorera, gũkĩaga mbaara.

15

Igai rĩa Juda

¹ Naguo bũrũri ũrĩa wagaiĩrwo mũhĩrĩga wa Juda, kũringana na ũrĩa mbarĩ ciao ciatarĩĩ, wakinyĩte o mũhaka-inĩ wa bũrũri wa Edomu, o na ũgakinya werũ-inĩ wa Zini gĩturi-inĩ kĩa mwena ũcio wa gũthini.

² Mũhaka wao wa mwena wa gũthini wambĩrĩre gĩcongoco-inĩ kĩa mwena wa gũthini kĩa Iria rĩa Cumbĩ,

³ mũhaka ùcio ũkahĩtũkĩra mwena wa gũthini wa Mwanya wa Akirabimu, ũgathiĩ na mbere o nginya Zini, na ũkambatĩrĩa na mwena wa gũthini wa Kadeshi-Barinea. Ningĩ ũgathiĩ wĩgiritanĩtie na Hezironi, ũkambata ũgakinya Adari, ningĩ ũkarigũcũka ũgakinya Karika.

⁴ Ningĩ wacookete ũgathiĩ o ro ũguo nginya Azimoni, ũkoimĩrĩa karũũ ka bũrũri wa Misiri, ũkarĩkĩrĩa iria-inĩ. ũyũ nĩguo mũhaka wao wa mwena wa gũthini.

⁵ Mũhaka wa mwena wa irathĩro warĩ Iria rĩa Cumbĩ nginya mũthia wa Rũũ rwa Jorodani.

Naguo mũhaka wa mwena wa gathigathini wambĩrĩrie gĩcongoco-inĩ kĩa iria mũthia-inĩ wa Rũũ rwa Jorodani,

⁶ ũkambatĩrĩa nginya Bethi-Hogila, na ũgathiĩ ũhĩtũkĩre mwena wa gathigathini wa Bethi-Araba, na ũkambata ũgakinya Ihiga-inĩ rĩa Bohani mũrũ wa Rubeni.

⁷ Ningĩ mũhaka ùcio wacookete ũkambata nginya Debiri uumĩte Gĩtuamba kĩa Akori, ũgacooka ũkerekeru gathigathini o nginya itũũra-inĩ rĩa Giligali, rĩa rĩang'ethanĩre na Mwanya wa Adumimu, mwena wa gũthini wa mũkuru ùcio. Wacookete ũgathiĩ na mbere ũgakinya maaĩ-inĩ ma Eni-Shemeshu, na ũkoimĩrĩa o kũu Eni-Rogeli.

⁸ Ningĩ ũkambatania na Gĩtuamba kĩa Beni-Hinomu ũikũrũkanĩtie na kĩharũrũka kĩa mwena wa gũthini wa itũura inene rĩa Mũjebusi (na nĩrĩo Jerusalemu). Kuuma hau ũkambata nginya gacũmbĩrĩ ga karĩma karĩa karĩ mwena wa ithũiro wa Gĩtuamba kĩa Hinomu o kũu mũthia wa gathigathini wa Gĩtuamba kĩa Refaimu.

⁹ Kuuma gacũmbĩrĩ ga karĩma mũhaka ũcio werekeire gĩthima kĩa maaĩ ma Nefitoa, ũkiumĩrĩra matũura-inĩ ma kĩrĩma kĩa Efironi, na ũgaikũrũka ũgakinya Baala (na nokuo Kiriathu-Jearimu).

¹⁰ Ningĩ mũhaka ũcio ũkarigiicũka na mwena wa ithũiro uumĩte Baala ũgakinya Kĩrĩma kĩa Seiru, ũgacooka ũgaikũrũkania na kĩharũrũka kĩa mwena wa gathigathini wa kĩrĩma gĩa Jearimu (nĩkĩo Kesaloni), ũgathiĩ na mbere ũikũrũkite nginya Bethi-Shemeshu, na ũgakira nginya Timina.

¹¹ Ningĩ mũhaka ũcio ũkoima hau, ũgathiĩ nginya kĩharũrũka-inĩ kĩa mwena wa gathigathini wa Ekironi, ũkehiũria werekeire Shikeroni, ũkahĩtũka, ũgathiĩ kĩrĩma-inĩ kĩa Baala, na ũgakinya Jabuneeli. Mũhaka ũcio wathiriire o iria-inĩ.

¹² Naguo mũhaka wa mwena wa ithũiro wegiritanĩtie na hũgũrũrũ cia Iria rĩria Inene.

Iyo nĩyo mũhaka irĩa yathiũrũrũkĩrie andũ a mũhĩrĩga wa Juda, o ta ũria mbarĩ ciao ciatarĩ.

¹³ O ta ũria Jehova aamwathĩte-rĩ, Joshua nĩaheire Kalebu wa Jefune igai thĩnĩ wa mũhĩrĩga wa Juda, akĩheo Kiriathu-Ariba, na nokuo Hebironi. (Arĩba nĩwe warĩ ithe wa Anaki).

¹⁴ Nake Kalebu akĩingata Anaki arĩa atatũ kuuma Hebironi, nĩo Sheshai, na Ahimani, na Talimai, arĩa njaro cia Anaki.

¹⁵ Ningĩ agĩcooka agĩthĩ kũrũa na andũ arĩa maatũuraga itũura inene rĩa Debiri (kũria tene gwetagwo Kiriathu-Sefari.)

¹⁶ Nake Kalebu akiuga atĩrĩ, "Mũndũ ũria ugũtharĩkĩra na atunyane Kiriathu-Sefari, ũcio nĩwe ngũhe mwarĩ wakwa Akisa, amũhikie."

¹⁷ Nake Othinieli mũrũ wa Kenazu, mũrũ wa ithe na Kalebu, nĩwe watunyanire itũura rĩu; nĩ ũndũ ũcio Kalebu akĩmũhe mwarĩ Akisa atuĩke mũtumia wake.

¹⁸ Mũthenya ũmwe rĩria Akisa aathiire kũrĩ Othinieli-rĩ, akĩringĩrĩria Akisa ahooe mũgũnda kũrĩ ithe Kalebu. Aarĩkia kuuma igũrũ rĩa ndigiri yake, Kalebu akĩmũria atĩrĩ, "Ŭkwenda ngwĩkĩre atĩa?"

¹⁹ Nake akĩmũcokeria atĩrĩ, "Ndagũthaiha ũndathime. Tondũ nĩũũheete bũrũri wa Negevu, he ithima cia maaĩ o nacio." Nĩ ũndũ ũcio Kalebu akĩmũhe ithima cia mwena wa rũgongo na cia mwena wa kĩanda.

²⁰ Rĩrĩ nĩrĩo igai rĩa mũhĩrĩga wa Juda, kũringana na ũria mbarĩ ciao ciatarĩ.

²¹ Matũura marĩa maarĩ mũthia wa gũthini ma mũhĩrĩga wa Juda thĩnĩ wa Negevu kwerekeria mũhaka wa Edomu maarĩ maya:

Kabizeeli, na Ederi, na Jaguri,

²² na Kina, na Dimona, na Adada,

²³ na Kedeshi, na Hazoru, na Ithinani,

²⁴ na Zifu, na Telemu, na Bealothu,

²⁵ na Hazoru-Hadata, na Keriothu-Hezironi (na norĩo Hazoru),

²⁶ na Amamu, na Shema, na Molada,

²⁷ na Hazoru-Gada, na Heshimoni, na Bethi-Peletu,

28 na Hazoru-Shuali, na Birishiba, na Biziothia,

29 na Baala, na Iimu, na Ezemu,

30 na Elitoladi, na Chesili, na Horoma,

31 na Zikilagi, na Madimana, na Sanisana,

32 na Lebaothu, na Shilihimu, na Aini, na Rimoni; mothe nĩ matũūra mĩrongo irĩ na kenda na tũtũūra twamo.

33 Namo matũūra marĩa maarĩ ituamba-inĩ cia irĩma cia mwena wa ithũiro:

maarĩ Eshitaoli, na Zora, na Ashina,

34 na Zanoa, na Eni-Ganimu, na Tapua, na Enamu,

35 na Jaramuthu, na Adulamu, na Soko, na Azeka,

36 na Shaaraimu, na Adithaimu, na Gedera (kana Gederothaimu); mothe maarĩ matũūra ikũmi na mana na tũtũūra twamo.

37 Zenani, na Hadasha, na Migidali-Gadi,

38 na Dilani, na Mizipe, na Jokitheeli,

39 na Lakishi, na Bozikathu, na Egiloni,

40 na Kaboni, na Lahamasu, na Kitilishu,

41 na Gederothu, na Bethi-Dagoni, na Naama, na Makeda; mothe maarĩ matũūra ikũmi na matandatũ na tũtũūra twamo.

42 na Libina, na Etheri, na Ashani,

43 na Ifita, na Ashina, na Nezibu,

44 na Keila, na Akizibu, na Maresha; mothe maarĩ matũūra kenda na tũtũūra twamo.

45 Na Ekironi na mĩcĩi irĩa yarĩthiurũrũkĩirie, na tũtũūra twamo;

46 ningĩ itũūra rĩa Ekironi, nginya iria-inĩ na kũria guothe gwakuhĩirie Ashidodi, hamwe na tũtũūra twakuo;

47 o na Ashidodi na mĩcĩi irĩa yarĩthiurũrũkĩirie, na tũtũūra twarĩo; na Gaza na mĩcĩi irĩa yarĩthiurũrũkĩirie, na tũtũūra twa rĩo, nginya karũũ ka bũrũri wa Misiri, na hũgũrũrũ cia Iria rĩria Inene.

48 Namo matũūra ma bũrũri ũria ũrĩ irĩma nĩ:

Shamĩru, na Jatiri, na Soko,

49 na Dana, na Kiriathu-Sana (na no kuo Debiri),

50 na Anabu, na Eshitemo, na Animu,

51 na Gosheni, na Holoni, na Gilo; mothe maarĩ matũūra ikũmi na rĩmwe na tũtũūra twamo.

52 Na Araba, na Duma, na Eshani,

53 na Janimu, na Bethi-Tapua, na Afeka,

54 Humuta, na Kiriathu-Ariba (na no kuo Heberoni), na Zioru; mothe maarĩ matũūra kenda na tũtũūra twamo.

55 Maoni, na Karimeli, na Zifu, na Juta,

56 na Jezireeli, na Jokideamu, na Zanoa,

57 na Kaini, na Gibeaa, na Tĩmina; mothe maarĩ matũūra ikũmi na tũtũūra twamo.

58 Na Halihuli, na Bethi-Zuru, na Gedoru,

59 na Maarathu, na Bethi-Anothu, na Elitekoni; mothe maarĩ matũūra matandatũ na tũtũūra twamo.

60 Kiriathu-Baali (na nĩkuo Kiriathu-Jearimu), na Raba; matũūra meerĩ na tũtũūra twamo.

61 Nakuo kũu werũ-inĩ matũūra maarĩ:

Bethi-Araba, na Midini, na Sekaka,

⁶² na Nibushani, na itũura inene rĩa Cumbĩ, na Eni-Gedi; mothe maarĩ matũura matandatũ na tũtũura twamo.

⁶³ No rĩrĩ, andũ a Juda matiahotire kũngata Ajobusi, arĩa maatũuraga Jerusalemu; na Ajobusi matũũranagia na andũ a Juda kũu Jerusalemu nginya ũmũthĩ.

16

Igai rĩa Efraimu na rĩa Manase

¹ Bũrũri ũria wagaiirwo ciana cia Jusufu wambĩrĩrie kuuma Jorodani o kũu Jeriko, mwena wa irathĩro wa maaĩ ma Jeriko, ũkambata kuuma kũu Jeriko, ũgatuĩkanĩria kũu werũ-inĩ nginya bũrũri ũria ũrĩ irĩma ũgakinya Betheli.

² Wacookete ũgathiĩ na mbere kuuma Betheli (na nokuo Luzu), ũkaringa ũgakinya bũrũri wa Aariki o kũu Atarothu,

³ ningĩ ũgaikũrũka na mwena wa ithũiro, ũgakinya mũhaka-inĩ wa bũrũri wa Ajafleti, nginya rũgongo rwa Bethi-Horoni ya Mũhuro, na ũgacooka ũgathiĩ ũgakinya Gezeri, ũkarĩkĩrĩria iria-inĩ.

⁴ Nĩ ũndũ ũcio Manase na Efraimu, njiaro cia Jusufu, ikĩgwatĩra igai rĩa.

⁵ Ũyũ nĩguo warĩ bũrũri wa Efraimu, kũringana na ũria mbarĩ ciao ciatarĩĩ:

mwena wa irathĩro, mũhaka wa igai rĩa woimĩte Atarothu-Adari ũgathiĩ nginya Bethi-Horoni ya Rũgongo,

⁶ ũgathiĩ na mbere nginya iria-inĩ. Kuuma Mikemethathu mwena wa gathigathini, ũkarigiicũka na mwena wa irathĩro ũgakinya Taanathu-Shilo, ũkahitũkĩra kuo ũrorete na mwena wa irathĩro wa Janoa.

⁷ ũgacooka ũgaikũrũka kuuma Janoa nginya Atarothu na Naara, ũkahutia Jeriko, na ũkoimĩrĩra Rũũ rwa Jorodani.

⁸ Kuuma Tapua mũhaka ũcio ũgathiĩ ũrorete na mwena wa ithũiro, ũgakinya mũkuru wa Kana, na ũkarĩkĩrĩria iria-inĩ. Rũrĩ nĩrĩo rĩarĩ igai rĩa mũhĩrĩga wa Efraimu, kũringana na ũria mbarĩ ciao ciatarĩĩ.

⁹ Bũrũri ũcio wothe warĩ hamwe na matũura mothe na tũtũura twamo tũria Efraimu maagaĩrwo thĩini wa igai rĩa andũ a mũhĩrĩga wa Manase.

¹⁰ No andũ a mũhĩrĩga wa Efraimu matiigana kũrutũrũra andũ a Kaanani arĩa maatũuraga Gezeri; nginya ũmũthĩ andũ a Kaanani matũũranagia hamwe na andũ a Efraimu, nao magĩtuĩka ndungata marutage wĩra o ũria mangĩathwo marute.

17

Nuthu irĩa ingĩ ya Mũhĩrĩga wa Manase

¹ Rĩrĩ nĩrĩo rĩarĩ igai rĩa mũhĩrĩga wa Manase arĩ we irigithathi rĩa Jusufu, na rĩa Makiru, ũria warĩ irigithathi rĩa Manase. Makiru nĩwe warĩ ithe wa andũ a Gileadi, arĩa maaheirwo Gileadi na Bashani nĩ ũndũ andũ a Makiru maarĩ njamba cia hinya.

² Nĩ ũndũ ũcio igai rĩrĩ nĩrĩo rĩarĩ rĩa andũ acio angĩ a Manase, na nĩo mbarĩ cia Abiezeri, na cia Heleku, na cia Aisraeli, na cia Shekemu, na cia Heferi, o na cia Shemida. Icio nĩcio ciarĩ njiaro iria ingĩ cia arũme cia Manase mũrũ wa Jusufu kũringana na mbarĩ ciao.

³ No rīrī, Zelofehadi mūrū wa Heferi, mūrū wa Gileadi, mūrū wa Makiru, mūrū wa Manase ndaarī na ciana cia aanake o tiga cia airītu, nao marūtwa mao maarī Mahala, na Noa, na Hogila, na Milika, na Tiriza.

⁴ Nao airītu acio magīthī kūrī Eleazaru ūrīa mūthīnjīri-Ngai, na kūrī Joshua mūrū wa Nuni, o na kūrī atongoria makīmeera atīrī, “Jehova nīathire Musa atī o na ithuī tūheo igai hamwe na ariū a ithe witū.” Nī ūndū ūcio Joshua akīmahe igai mariganītie na ariū a ithe wao o ta ūrīa Jehova aathanīte.

⁵ Igai rīa gīthaka kīa Manase rīarī thanju ikūmi tūtegūtara Gileadi na Bashani iria ciarī mwena wa irathīro wa Rūūi rwa Jorodani,

⁶ Na tondū airītu acio a mūhīrīga wa Manase nīmaheirwo igai hamwe na ariū a mūhīrīga ūcio, būrūri wa Gileadi ūgītuika wa njiaro iria ingī cia Manase.

⁷ Naguo būrūri wa Manase woimīte o kūu Asheri nginya Mikemethathu mwena wa irathīro wa Shekemu. Mūhaka wagereire mwena wa gūthini kuuma kūu ūgakinya kwa andū arīa maatūūraga Eni-Tapua.

⁸ (Būrūri wa Tapua warī wa Manase, no itūūra rīa Tapu, rīrīa rīarī mūhaka-inī wa Manase, rīarī rīa andū a Efraimu).

⁹ Ningī mūhaka ūcio ūgīthī na mbere ūrorete mwena wa gūthini ūgīkinya mūkuru wa karūūi ga Kana. Kūu kwarī na matūūra ma Efraimu o hamwe na matūūra ma Manase, no mūhaka wa Manase warī mwena wa gathigathini wa mūkuru ūcio, na warīkīrīrie o iria-inī.

¹⁰ Mwena wa gūthini būrūri warī wa Efraimu, naguo mwena wa gathigathini warī wa Manase. Būrūri wa Manase wakinyīte iria-inī, na ūkahakana na būrūri wa Asheri mwena wa gathigathini, na Isakaru mwena wa irathīro.

¹¹ Kūu Isakaru na Asheri, Manase no aarī na matūūra, namo nī Bethi-Shani, na Ibileamu, na andū a Dori, na Endori, na Taanaka na Megido, hamwe na micīi rīa yamathīūrūrūkīrie (rīa gatātū mūtatarata-inī nī Nafothu).

¹² No rīrī, andū a Manase matiahotire kūingata andū arīa maatūūraga matūūra macio, nīgūkorwo andū a Kaanani nīmehotorete gūtūūra rūgongo rūu.

¹³ No rīrī, rīrīa andū a Isiraēli maagīre hinya mūno, makīhatīrīria andū acio a Kaanani, makamarutithagia wīra na hinya o ta ūrīa mangīamaathire, no matiigana kūmaingata moime kūu biū.

¹⁴ Ningī andū a Jusufu* makīūra Joshua atīrī, “Nī kī gītūmīte ūtūhe o igai rīmwe na gīcunjī o ro kīmwe kīrī igai riitū? Tūrī andū aingī na Jehova nīatūrathimīte mūno.”

¹⁵ Nake Joshua akīmacookeria atīrī, “Angīkorwo ūguo nīguo mūngīhīte-rī, na angīkorwo būrūri ūrīa ūrī irīma wa Efraimu nī mūnini mūno harī inyuī-rī, ambatai mūthīi kūrīa mūtītū-inī na mwīthererie būrūri inyuī ene kūu būrūri-inī wa Aperizi na wa Arefaimu.”

¹⁶ Andū a Jusufu makīmūcookeria atīrī, “Būrūri ūrīa wa irīma ndūngītūigana, nao andū a Kaanani arīa othe matūūraga werū-inī marī na ngaari cia ita cia igera, o ūndū ūmwe na arīa marī Bethi-Shani na matūūra makuo, na arīa matūūraga gītūamba-inī kīa Jezireeli.”

¹⁷ No Joshua akīra nyūmba ya Jusufu, nīo Efraimu na Manase, atīrī, “Inyuī mūrī aingī mūno na mūkagīa na hinya mūno. Mūtingīheo o igai rīmwe,

* **17:14** Andū a mīhīrīga ya Manase na Efraimu nīo magwetetwo haha ta andū a Jusufu.

18 no nīmūkūheo mūtītū wa būrūri ūrīa ūrī irīma o naguo. Gūtheriei, nginya o kūrīa guothe ūkinyīte gūgaatuīka kwanyu; o na akorwo andū a Kaanani marī na ngaari cia ita cia igerā, o na makorwo marī na hinya mūno-rī, no mūhote kūmaingata.”

18

Kūgawyo kwa Būrūri ūrīa Watigaire

1 Nakīo kīūngano gīothe kīa andū a Isiraeli gīkīūngana kūu Shilo na gīkīamba Hema-ya-Gūtūnganwo kuo,* tondū nīmarīkītie gūtooria būrūri ūcio ūgakorwo ūrī rungu rwao,

2 no nī gwatigarire mīhīrīga mūgwanja ya Isiraeli īrīa ītegwatīire igai rīayo.

3 Nī ūndū ūcio Joshua akīūria andū a Isiraeli atūrī, “Nī nginya rī mūgweterera mūtegūthīi kwīgwatīra būrūri ūrīa Jehova Ngai wa maithe manyu aamūheire?”

4 Thuurai andū atatū kuuma kūrī o mūhīrīga, na nī nīngūmatūma magatuīrie ūrīa būrūri ūcio ūtarīi na maandīke ūhoru wago, wa ūrīa ūngīgaīrwo o mūhīrīga. Thuutha ūcio macooke moke kūrī nīi.

5 Na inyuī nīmūkagayania būrūri ūcio icunjī mūgwanja. Mūhīrīga wa Juda ūgaikara o kūu būrūri wago mwena wa gūthīni, nayo nyūmba ya Jusufu īikare būrūri wayo mwena wa gathigathini.

6 Mwarīkia kwandīka ūrīa ng’ongo icio mūgwanja ingīgayanio-rī, mūndehere ūhoru o haha, na nī ndīmūcuukīre mītī ndī mbere ya Jehova Ngai witū.

7 No rīrī, Alawīi matikagaya igai gatagatī kanyu, nīgūkorwo igai rīao nī gūtūngatīra Jehova na wīra wa ūthīnjīri-Ngai. Nao andū a Gadi, na a Rubeni, na nuthu ya mūhīrīga wa Manase nīmarīkītie kwīgwatīra igai rīao kūu mwena wa irathīro wa Rūūi rwa Jorodani, kūrīa Musa ndungata ya Jehova aamaheire.”

8 Nao andū acio makīambīrīria kuomagara magatuīrie būrūri ūcio. Nake Joshua akīmaatha, akīmeera atūrī, “Thīi mūgatuīrie ūrīa būrūri ūcio ūtarīi na mwandīke ūhoru wago. Thuutha ūcio mūcooke kūrī nīi, na nī ndīmūcuukīre mītī o gūkū Shilo ndī mbere ya Jehova.”

9 Nī ūndū ūcio andū acio makīumagara magītuīkania būrūri ūcio, na makīandīka ibuku-inī rīa gīkūnjo ūrīa būrūri ūcio watārīi, o itūūra, maūgaite icunjī mūgwanja, na magīcooka kūrī Joshua kambī-inī, o kūu Shilo.

10 Nake Joshua akīmacuukīra mītī o kūu Shilo mbere ya Jehova, na hau nīho aagaīire andū a Isiraeli būrūri ūcio kūringana na ūrīa mīhīrīga yao gayanītio.

Igai rīa Benjamini

11 Na rīrī, Joshua aacuukīra būrūri ūcio mītī-rī, wa mbere wagwīrīire mūhīrīga wa Benjamini, kūringana na ūrīa mbarī ciao ciatarīi. Būrūri ūrīa maagaīrwo warī gatagatī ka mūhīrīga wa Juda na wa Jusufu:

12 Naguo mūhaka wa mwena wa gathigathini waambīrīrie Rūūi rwa Jorodani, ūkahītūkīra kīharūrūka-inī kīa mwena wa gathigathini wa Jeriko, ūrorete mwena wa ithūiro ūgakinya būrūri ūrīa ūrī irīma, ūkoimīrīra werū wa Bethi-Aveni.

* 18:1 Shilo nīkuo gwatuukīre itūūra rīa maūndū ma thirikari na ma ndini ma andū a Isiraeli. Hema-ya-Gūtūnganwo yaikarire kūu nginya hīndī ya Samūeli (1Sam 1-11) mbere ya gūthaamīrio Gibeoni (1Maū 21:29).

13 Kuuma kũu ũgakĩrania ũrorete na mwena wa kiharũrũka kĩa gũthini kĩa Luzu (na norĩo Betheli) na ũgakĩrũka nginya Atarothu-Adari gũkuhĩ na kĩrĩma kĩa mwena wa gũthini wa itũũra rĩa Bethi-Horoni ya Mũhuro.

14 Kuuma kĩrĩma kĩrĩa kĩng'etheire Bethi-Horoni mwena wa gũthini, mũhaka ũcio ũkarigiicũka na mwena wa na gũthini ũgereire na mwena wa ithũĩro, ũkiũmĩrĩra Kiriathu-Baali (na norĩo Kiriathu-Jearimu), itũũra rĩmwe rĩa andũ a Juda. Ũguo nĩguo mũhaka ũcio watariĩ mwena wa ithũĩro.

15 Naguo mwena wa gũthini mũhaka waambĩrĩrie gĩturi-inĩ kĩa Kiriathu-Jearimu, ũgathiĩ ũrorete mwena wa ithũĩro, ũkoimĩrĩra gĩthima-inĩ kĩa maaĩ ma Nefitoa.

16 Ningĩ mũhaka ũcio waikũrũkĩte o nginya magũrũ-inĩ ma kĩrĩma kĩrĩa kiang'etheire Gĩtuamba kĩa Beni-Hinomu, gathigathini wa Gĩtuamba kĩa Refaimu. Naguo ũgĩikũrũka na kĩanda gĩa Gĩtuamba kĩa Hinomu, wĩgiritanĩtie na kiharũrũka kĩa mwena wa gũthini wa itũũra inene rĩa Ajebusi, ũgĩikũrũka nginya Eni-Rogeli.

17 Mũhaka ũcio wacookete ũkegonya na mwena wa gathigathini, ũgathiĩ nginya Eni-Shemeshu, na ũgathiĩ na mbere nginya Galilothu, itũũra rĩrĩa ring'etheire Mwanya wa Adumimu, ũgakĩrũka nginya Ihiga-inĩ rĩa Bohani mũrũ wa Rubeni.

18 Mũhaka wathiĩte na mbere nginya kiharũrũka-inĩ gĩa gathigathini kĩa Bethi-Araba na ũgakĩrũka nginya Araba.

19 Ningĩ ũgacooka ũkarora kiharũrũka kĩa mwena wa gathigathini kĩa Bethi-Hogila, na ũkoimĩrĩra gĩcongoco-inĩ kĩa mwena wa gathigathini kĩa Iria rĩa Cumbĩ, o kũu mũthia-inĩ wa Rũũĩ rwa Jorodani mwena wa gũthini. ũcio nĩguo warĩ mũhaka wa mwena wa gũthini.

20 Rũũĩ rwa Jorodani nĩruo rwarĩ mũhaka wa mwena wa irathĩro.

ĩyo nĩyo yarĩ mĩhaka ĩrĩa yathiũrũrũkĩte igai rĩa mbarĩ cia Benjaminini mĩena ĩyo yothe.

21 Mũhĩrĩga wa Benjaminini, kũringana na ũrĩa mbarĩ ciao ciatarĩĩ, warĩ na matũũra maya:

Jeriko, na Bethi-Hogila, na Emeki-Keziza,

22 na Bethi-Araba, na Zemaraimu, na Betheli,

23 na Avimu, na Para, na Ofira,

24 Kefari-Amoni, na Ofini, na Geba; mothe maarĩ matũũra ikũmi na meerĩ na tũtũũra twamo.

25 O na ningĩ warĩ na Gibeoni, na Rama, na Beerothu,

26 na Mizipe, na Kefira, na Moza,

27 na Rekeemu, na Iripeeli, na Tarala,

28 na Zela, na Elefu, na Itũũra inene rĩa Ajebusi (na nĩrĩo, Jerusalemu), na Gibeathi, na Kiriathu; mothe maarĩ matũũra ikũmi na mana na tũtũũra twamo.

Rĩu nĩrĩo rĩarĩ igai rĩa mũhĩrĩga wa Benjaminini kũringana na ũrĩa mbarĩ ciao ciatarĩĩ.

19

Igai rĩa Simeoni

1 Mũtĩ wa keerĩ wagwĩrĩire mũhĩrĩga wa Simeoni, kũringana na ũrĩa mbarĩ ciao ciatarĩĩ. Igai rĩa rĩarĩ thĩnĩ wa bũrũri wa Juda.

2 Igai rĩu rĩa rĩarĩ na matũũra maya:

Birishiba (kana Shiba), na Molada,
³ na Hazari-Shuali, na Bala, na Ezemu,
⁴ na Elitoladi, na Bethulu, na Horoma,
⁵ na Zikilagi, na Bethi-Marikabothu, na Hazari-Susa,
⁶ na Bethi-Lebaothu, na Sharuheni; mothe maarĩ matũũra ikũmi na matatũ na tũtũũra twamo.

⁷ Matũũra marĩa mangĩ maarĩ Aini, na Rimoni, na Etheri, na Ashani, matũũra mana na tũtũũra twamo,

⁸ hamwe na tũtũũra tũria tũngĩ tuothe twathiũrũrũkĩrie matũũra macio o nginya Baalathu-Biri (norĩo Rama ya kũu Negevu).

Rĩu nrĩo rĩarĩ igai rĩa mũhĩrĩga wa andũ a Simeoni, kũringana na ũria mbarĩ ciao ciatarĩĩ.

⁹ Igai rĩu mũhĩrĩga wa Simeoni wagaiĩrwo rĩarutirwo kuuma igai rĩa andũ a Juda, nĩ ũndũ gĩcunjĩ kĩa Juda kiarĩ kĩnene gũkĩra ũria maabataire. Nĩ ũndũ ũcio andũ a mũhĩrĩga wa Simeoni makĩgwatĩra igai rĩa thĩnĩ wa bũrũri wa Juda.

Igai rĩa Zebuluni

¹⁰ Mũtĩ wa gatatũ wagũĩrĩre mũhĩrĩga wa Zebuluni, kũringana na ũria mbarĩ ciao ciatarĩĩ:

Mũhaka wa igai rĩa wathiĩte nginya Saridi.

¹¹ Mũhaka ũcio ũkĩambata ũrorete na mwena wa ithũiro ũgĩkinya Marala, ũkĩhutia Dabeshethu na ũgĩtambũrũka ũgĩkinya karũũ karĩa kaarĩ hakuĩ na Jokineamu.

¹² ũgĩcooka ũkĩrigiicũka na mwena wa irathĩro kuuma Saridi werekeire mwena ũria rĩua rĩrathagĩra, ũrorete bũrũri wa Kisilothu-Taboru, na ũkerekeru Daberathu, ũkambata ũgakinya Jafia.

¹³ Ningĩ mũhaka ũcio ũgĩthĩĩ na mbere ũrorete mwena wa irathĩro, ũgĩkinya Gathi-Heferi na Ethĩ-Kazini; ũkĩumĩrĩra Rimoni, na ũkĩrigiicũka mwena wa Nea.

¹⁴ Kuuma hau mũhaka ũcio ũgĩthiũrũrũka na mwena wa gathigathini, ũgĩkinya Hanathoni, na ũkĩrĩkĩrĩra gĩtuamba-inĩ kĩa Ifita-Eli.

¹⁵ Matũũra marĩa maanyiĩtĩtwo nĩ mũhaka ũcio maarĩ Katathu, na Nahalali, na Shimuroni, na Idala, na Bethilehemu.* Mothe maarĩ matũũra ikũmi na meerĩ na tũtũũra twamo.

¹⁶ Matũũra macio na tũtũũra twamo nĩmo maarĩ igai rĩa Zebuluni, kũringana na ũria mbarĩ ciao ciatarĩĩ.

Igai rĩa Isakaru

¹⁷ Mũtĩ wa kana wagwĩrĩre mũhĩrĩga wa Isakaru kũringana na ũria mbarĩ ciao ciatarĩĩ.

¹⁸ Bũrũri wao warĩ na matũũra maya:

Jezireeli, na Kesulothu, na Shunemu,

¹⁹ na Hafaraimu, na Shioni, na Anaharathu,

²⁰ na Rabithu, na Kishioni, na Ebezu,

²¹ na Remethu, na Eni-Ganimu, na Eni-Hada, na Bethi-Pazezu.

²² Mũhaka wahufĩtie Taboru, na Shahazuma, na Bethi-Shemeshu, na ũkarĩkĩrĩra Jorodani. Mothe maarĩ matũũra ikũmi na matandatũ na tũtũũra twamo.

²³ Matũũra macio na tũtũũra twamo nĩmo maarĩ igai rĩa mũhĩrĩga wa Isakaru, kũringana na ũria mbarĩ ciao ciatarĩĩ.

* **19:15** Bethilehemu ĩno ĩgwetewo maandiko-inĩ maya ti ĩmwe na Bethilehemu ya Juda (1Sam 17:21; Ruth 1:1).

Igai rĩa Asheri

24 Mũtĩ wa gatano wagwĩrĩire mũhĩrĩga wa Asheri, kũringana na ũrĩa mbarĩ ciao ciatarĩ.

25 Bũrũri wao warĩ na matũũra maya:

Helikathu, na Hali, na Beteni, na Akishafu,

26 na Alameleki, na Amadi, na Mishali. Mwena wa ithũiro mũhaka wahutĩtie Karimeli na Shihoru-Libunathu.

27 Ūgacooka ũkarigiicũka ũrorete na mwena wa irathĩro, ũgakinya Bethi-Dagoni, ũkahutia Zebuluni na Gĩtuamba kĩa Ifita-Eli, ũgacooka ũkerekeru mwena wa gathigathini ũgakinya Bethi-Emeki na Neieli, ũhĩtũkĩre Kabuli mwena wa ũmotho.

28 Mũhaka ũcio ũgĩthiĩ nginya Abudoni, na Rehobu, na Hamoni, na Kana, ũgĩkinya Sidoni ĩria Nene.

29 Mũhaka ũcio ũgĩcocoa ũkĩrigiicũka werekeire Rama, ũgĩthiĩ nginya itũũra inene rĩrĩa rĩrige na hinya rĩa Turo, ũgĩcocoa ũkĩrigiicũka ũgĩkinya Hosa, na ũkiũmĩrĩra ĩria rĩrĩa rĩrĩ gũkuhĩ na Akizibu,

30 o na matũũra ma Uma, na Afeku, na Rehobu. Macio maarĩ matũũra mĩrongo ĩrĩ na meerĩ na tũtũũra twamo.

31 Matũũra macio hamwe na tũtũũra twamo nĩmo maarĩ igai rĩa mũhĩrĩga wa Asheri, kũringana na ũrĩa mbarĩ ciao ciatarĩ.

Igai rĩa Nafitali

32 Mũtĩ wa gatandatũ wagwĩrĩire mũhĩrĩga wa Nafitali, kũringana na ũrĩa mbarĩ ciao ciatarĩ:

33 Mũhaka wao woimire Helefu o kũu mũtĩ-inĩ ũrĩa mũnene thĩnĩ wa Zaananimu, ũkĩhĩtũkĩra Adami-Nekebu na Jabineeli, ũgĩkinya Lakumu, na ũkĩrĩkĩrĩa Jorodani.

34 Mũhaka ũcio ũkĩrigiicũka ũrorete mwena wa ithũiro ũhĩtũkĩre Azinothu-Taboru, na ũkiũmĩrĩra Hukoku. Nĩwahutĩtie Zebuluni mwena wa gũthini, na ũkahutia Asheri mwena wa ithũiro, na ũkahutia Jorodani mwena wa irathĩro.

35 Matũũra marĩa maarĩ mairigĩre na hinya maarĩ Zidimu, na Zeri, na Hamathu, na Rakathu, na Kinerethu,

36 na Adama, na Rama, na Hazoru,

37 na Kedeshi, na Edirei, na Eni-Hazoru,

38 na Ironi, na Migidali-Eli, na Horemu, na Bethi-Anathu, na Bethi-Shemeshu. Mothe maarĩ matũũra ikũmi na kenda na tũtũũra twamo.

39 Matũũra macio na tũtũũra twamo nĩmo maarĩ igai rĩa mũhĩrĩga wa Nafitali, kũringana na ũrĩa mbarĩ ciao ciatarĩ.

Igai rĩa Dani

40 Mũtĩ wa mũgwanja wagwĩrĩire mũhĩrĩga wa Dani, kũringana na ũrĩa mbarĩ ciao ciatarĩ.

41 Bũrũri wa igai rĩaao warĩ na matũũra maya:

Zora, na Eshitaoli, na Iri-Shemeshu,

42 na Shaalabini, na Aijaloni, na Ithila,

43 na Eloni, na Timina, na Ekironi,

44 na Eliteke, na Gibethoni, na Baalathu,

45 na Jehudu, na Bene-Beraka, na Gathi-Rimoni,

46 na Me-Jarikoni, na Rakoni, hamwe na gĩcunjĩ kĩrĩa kĩng'etheire Jopa.

47 (No rĩrĩ, andũ a Dani nĩmaremirwo nĩ kwĩgwatĩra bũrũri wao; nĩ ũndũ ũcio makĩambata magĩtharĩkĩra itũũra rĩa Leshemu, makĩritunyana na makĩũraga andũ arĩa maatũũraga kuo na rũhiũ rwa

njora, narĩo rĩgĩgĩtuĩka rĩao. Nao magĩtũũra kũu Leshemu. Makĩrĩtua Dani o ta ũrĩa ithe wao eetagwo.)

⁴⁸ Matũũra macio na tũtũũra twamo nĩmo maarĩ igai rĩa mũhĩrĩga wa Dani, kũringana na ũrĩa mbarĩ ciao ciatarĩ.

Igai rĩa Joshua

⁴⁹ Rĩrĩa maarĩkirie kũgaya bũrũri ũcio kũringana na ũrĩa icunji ciaheanĩtwo-rĩ, andũ a Isiraeli makĩhe Joshua mũrũ wa Nuni igai gatagatĩ-inĩ kao,

⁵⁰ o ta ũrĩa Jehova aathanĩte. Nao maamũheire itũũra rĩrĩa oorĩtie aheo narĩo nĩ Timuna-Sera o kũu bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma wa Efraimu. Nake agĩaka itũũra rĩu agĩtũũra kuo.

⁵¹ Maya nĩmo mabũrũri marĩa Eleazaru ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai, na Joshua mũrũ wa Nuni, na atongoria a mbarĩ cia mihĩrĩga ya Isiraeli maaheanire na njĩra ya gũcuuka mitĩ kũu Shilo o mbere ya Jehova itoonyero-inĩ rĩa Hema-ya-Gũtũnganwo. Na nĩ ũndũ ũcio makĩrĩkia kũgaya bũrũri ũcio.

20

Matũũra ma Kũũrĩtwo

¹ Nake Jehova akĩĩra Joshua atĩrĩ,

² “Ĩra andũ a Isiraeli mathuure matũũra manene ma kũũrĩtwo, marĩa ndamũheire ũhoru wamo rĩrĩa ndaaririe na Musa,

³ nĩgeetha mũndũ o wotho ũrĩa ũngĩũraga mũndũ na njĩra ya mũtino na atekwenda-rĩ, no orĩre kuo na agĩe na ũgitĩri kuuma kũrĩ mũrĩhĩria wa thakame ĩrĩa ĩĩtĩtwo.

⁴ “Rĩrĩa orĩra itũũra rĩmwe rĩa macio manene-rĩ, nĩarĩrũgamaga kĩhingo-inĩ gĩa itũũra rĩu inene, nake akoiga ũrĩa ekĩte arĩ mbere ya athuuri a itũũra rĩu inene. Nao makamwĩĩkĩria atũũre itũũra rĩu rĩao na makamũhe handũ atũũranie nao.

⁵ Nake mũrĩhĩria wa thakame ĩyo ĩĩtĩtwo angĩmuuma thuutha, matikaneane mũndũ ũcio mũthitange, tondũ oragĩte mũndũ wa itũũra rĩake atekwenda na ataciĩrĩre gwĩka ũguo.

⁶ Mũndũ ũcio nĩarekwo aikare itũũra rĩu inene nginya hĩndĩ ĩrĩa akaarũgama mbere ya andũ monganĩte aciirithio, kana nginya rĩrĩa gĩkuũ kĩa mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene ũcio ũratungata hĩndĩ ĩyo gĩgaakinya. Thuutha ũcio no acooke mũciĩ gwake o itũũra-inĩ rĩrĩa oimĩte akiũra.”

⁷ Nĩ ũndũ ũcio makĩamũra Kedeshi itũũra rĩrĩa rĩrĩ kũu Galili bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma wa Nafitali, na Shekemu itũũra rĩa bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma wa Efraimu, na Kiriathu-Ariba (na nĩkuo Hebironi) itũũra rĩa bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma wa Juda.

⁸ Naguo mwena wa irathĩro wa Rũũĩ rwa Jorodani mũrĩmo wa Jeriko magĩthuura Bezeri kũu werũ-inĩ ũrĩa mwaraganu mũhĩrĩga-inĩ wa Rubeni, na Ramothu kũu Gileadi mũhĩrĩga-inĩ wa Gadi, na Golani thĩnĩ wa Bashani mũhĩrĩga-inĩ wa Manase.

⁹ Mũndũ o wotho Mũisraeli o na kana mũndũ wa kũngĩ ũtũũranagia nao ũrĩa ũngĩũraga mũndũ ataciĩrĩre gwĩka ũguo no oorĩre matũũra-inĩ macio manene maathuurĩtwo nĩguo ndakooragwo nĩ mũrĩhanĩria wa thakame ĩyo ĩĩtĩtwo atanarũgama mbere ya andũ monganĩte aciirithio.

21

Matũũra ma Alawii

1 Na rĩrĩ, atongoria a nyũmba cia Alawii magĩthiĩ kũrĩ Eleazaru ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai, na kũrĩ Joshua mũrũ wa Nuni, o na kũrĩ atongoria a nyũmba cia mĩhĩrĩga ĩrĩa ĩngĩ ya Isiraeli

2 kũu Shilo bũrũri wa Kaanani makĩmeera aũrĩ, “Jehova nĩathanire na kanua ka Musa atĩ tũkaaheo matũũra ma gũtũũra, marĩ na kũndũ gwa kũrĩthagĩria mahiũ maitũ.”

3 Nĩ ũndũ ũcio, andũ a Isiraeli makĩhe Alawii matũũra o hamwe na kũndũ gwa kũrĩthio kuuma magai-inĩ mao o ta ũrĩa Jehova aathanĩte:

4 Na rĩrĩ, mĩtĩ yacuukwo-rĩ, mũtĩ wa mbere wagwĩrĩire mbarĩ ya Akohathu, kũringana na ũrĩa mbarĩ ciao ciatarĩ. Alawii arĩa maarĩ a rũciaro rwa Harũni ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai maaheirwo matũũra ikũmi na matatũ kuuma mũhĩrĩga ya Juda, na wa Simeoni, na wa Benjamini.

5 Acio angĩ a rũciaro rwa Kohathu maaheirwo matũũra ikũmi kuuma mbarĩ ya mũhĩrĩga wa Efiraimu, na wa Dani, na nuthu ya mũhĩrĩga wa Manase.

6 Njiaro cia Gerishoni ciaheirwo matũũra ikũmi na matatũ kuuma mbarĩ cia mũhĩrĩga wa Isakaru, na wa Asheri, na wa Nafitali, na nuthu ya mũhĩrĩga wa Manase kũu Bashani.

7 Njiaro cia Merari, kũringana na ũrĩa mbarĩ ciao ciatarĩ, ciaheirwo matũũra ikũmi na meerĩ kuuma mũhĩrĩga wa Rubeni, na wa Gadi, na wa Zebuluni.

8 Nĩ ũndũ ũcio andũ a Isiraeli magĩkĩhe Alawii matũũra macio na kũndũ kũrĩa kwamathiũrũrũkĩirie kũrĩ ũrĩthio wao o ta ũrĩa Jehova aathanĩte na kanua ka Musa.

9 Kuuma mũhĩrĩga wa Juda na wa Simeoni andũ a Isiraeli makĩheana matũũra maya magwetetwo na marĩtwa

10 (matũũra maya maaheirwo njiaro cia Harũni arĩa maarĩ a mbarĩ cia Akohathu cia mũhĩrĩga wa Alawii, nĩ ũndũ nĩo magwĩrĩrwo nĩ mũtĩ wa mbere):

11 Magĩkĩmahe Kiriathu-Ariba (na no kuo Heberoni), hamwe na kũndũ kũrĩa gwathiũrũrũkĩirie gwa kũrĩthĩrio mahiũ kũu bũrũri ũrĩa ũrĩ ĩrĩma wa Juda. (Ariba nĩwe warĩ ithe wa Anaki).

12 No rĩrĩ, mĩgũnda na tũtũura tũrĩa twathiũrũrũkĩirie itũũra rĩu inene nĩmaheete Kalebu mũrũ wa Jefune gũtũũke igai rĩake.

13 Nĩ ũndũ ũcio njiaro cia Harũni ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai magĩcihe Heberoni (itũũra inene rĩa kũũrĩrwo nĩ mũndũ ũrĩa ũraganĩte), na ikĩheo Libina,

14 na Jatiri, na Eshitemoa,

15 na Holoni, na Debiri,

16 na Aini, na Juta, na Bethi-Shemeshu, o hamwe na ithaka ciamo cia ũrĩthio; matũũra mothe maarĩ kenda kuuma kũrĩ mũhĩrĩga ĩyo ĩrĩ.

17 Na kuuma mũhĩrĩga wa Benjamini makĩheo Gibeoni, na Geba,

18 na Anathothu, na Alimoni o hamwe na ithaka ciamo cia ũrĩthio; mothe maarĩ matũũra mana.

19 Matũũra mothe ma athĩnjĩri-Ngai, arĩa maarĩ njiaro cia Harũni, maarĩ ikũmi na matatũ o hamwe na ithaka ciamo cia ũrĩthio.

20 Nacio mbarĩ icio ĩngĩ ciatigarĩte cia Kohathu cia mũhĩrĩga wa Alawii* ciaheirwo matũũra kuuma kũrĩ mũhĩrĩga wa Efiraimu ta ũũ:

* 21:20 Akohathu matiarĩ athĩnjĩri-Ngai tondũ matiarĩ njiaro cia Harũni.

- 21 Kūu bŭrŭri ūrĭa ūrĭ irĭma wa Efraimu maaheirwo Shekemu (itŭūra inene rĭa kŭŭrĭrwo nĭ mŭndŭ ūrĭa ūraganĭte), na Gezeri,
 22 na Kibizaimu, na Bethi-Horoni hamwe na ithaka ciamo cia ūrĭithio; mothe maarĭ matŭūra mana.
- 23 Ningĭ kuuma mŭhĭrĭga wa Dani makĭheo Eliteke, na Gibethoni,
 24 na Ajjaloni, na Gathi-Rimoni hamwe na ithaka ciamo cia ūrĭithio; mothe maarĭ matŭūra mana.
- 25 Kuuma nuthu ya mŭhĭrĭga wa Manase makĭheo Taanaka, na Gathi-Rimoni hamwe na ithaka ciamo cia ūrĭithio; mothe maarĭ matŭūra meerĭ.
- 26 Matŭūra macio mothe ikŭmi hamwe na ithaka ciamo cia ūrĭithio nĭmo maheirwo mbarĭ icio ingĭ cia Kohathu.
- 27 Na rĭrĭ, mbarĭ cia Agerishoni cia mŭhĭrĭga wa Alawii ciaheirwo ta ū: kuuma nuthu ya mŭhĭrĭga wa Manase, nĭ itŭūra rĭa Golani kŭu Bashani (itŭūra inene rĭa kŭŭrĭrwo nĭ mŭndŭ ūrĭa ūraganĭte), na Be-Eshitara, hamwe na ithaka ciamo cia ūrĭithio; mothe maarĭ matŭūra meerĭ;
- 28 kuuma mŭhĭrĭga wa Isakaru, ikĭheo Kishioni, na Deberathu,
 29 na Jaramuthu, na Eni-Ganimu, hamwe na ithaka ciamo cia ūrĭithio; mothe maarĭ matŭūra mana;
- 30 kuuma mŭhĭrĭga wa Asheri, ikĭheo Mishali, na Abidoni
 31 na Helikathu, na Rehobu hamwe na ithaka ciamo cia ūrĭithio; mothe maarĭ matŭūra mana;
- 32 kuuma mŭhĭrĭga wa Nafitali, ikĭheo Kedeshi kŭu Galili (itŭūra inene rĭa kŭŭrĭrwo nĭ mŭndŭ ūrĭa ūraganĭte), na Hamothu-Dori na Karitani, hamwe na ithaka ciamo cia ūrĭithio; mothe maarĭ matŭūra matatŭ.
- 33 Matŭūra mothe ma mbarĭ cia Agerishoni maarĭ ikŭmi na matatŭ hamwe na ithaka ciamo cia ūrĭithio.
- 34 Nacio mbarĭ cia Amerari (nao nĭo Alawii arĭa angĭ maatigaire) makĭheo: kuuma mŭhĭrĭga wa Zebuluni, nĭ itŭūra rĭa Jokineamu, na Karita,
 35 na Dimuna, na Nahalali, hamwe na ithaka ciamo cia ūrĭithio; mothe maarĭ matŭūra mana;
- 36 kuuma mŭhĭrĭga wa Rubeni, ikĭheo Bezeri, na Jahazu,
 37 na Kedemothu, na Mefaathu, hamwe na ithaka ciamo cia ūrĭithio; mothe maarĭ matŭūra mana;
- 38 kuuma mŭhĭrĭga wa Gadi, ikĭheo Ramothu kŭu Gileadi (itŭūra inene rĭa kŭŭrĭrwo nĭ mŭndŭ ūrĭa ūraganĭte), na Mahanaimu,
 39 na Heshiboni, na Jazeri, hamwe na ithaka ciamo cia ūrĭithio; mothe maarĭ matŭūra mana.
- 40 Matŭūra mothe marĭa maaheirwo mbarĭ cia Amerari, nao nĭo Alawii arĭa maatigaire, maarĭ ikŭmi na meerĭ.
- 41 Nĭ ūndŭ ūcio matŭūra ma Alawii thĭinĭ wa bŭrŭri ūrĭa wegwatĭrwo nĭ andŭ a Isiraeli maarĭ mĭrongo ĩna na manana marĭ mothe, hamwe na ithaka ciamo cia ūrĭithio.
- 42 O itŭūra rĭarĭ na ūrĭithio ūrĭa warĭthiŭrŭkĭirie; ūguo nĭguo matŭūra macio mothe maatarĭ.

⁴³ Nĩ ūndũ ūcio Jehova akĩhe Isiraeli ūhurũko mĩena yothe, o ta ūrĩa eerĩte maithe mao na mwĩhĩtwa. Maarĩkia kwĩgwatĩra bũrũri ūcio ūgĩtuĩka wao, magĩtũũra kuo.

⁴⁴ Nake Jehova akĩmahe ūhurũko na mĩena yothe o ta ūrĩa eerĩte maithe mao na mwĩhĩtwa. Gũtirĩ thũ o na ĩmwe yao yahotire kũmeetiiria, nĩgũkorwo Jehova nĩaciheanĩte moko-inĩ mao.

⁴⁵ Gũtirĩ kĩrĩkanĩro o na kĩmwe kĩa maũndũ marĩa mega Jehova aameerĩre gĩtaahingirio; ciĩranĩro icio ciothe nĩciahingirio.

22

Mĩhĩrĩga ya Mwena wa Irathĩro Kũinũka

¹ Ningĩ Joshua agĩta andũ a Mũhĩrĩga wa Rubeni, na wa Gadi. na nuthu ya mũhĩrĩga wa Manase,

² akĩmeera atĩrĩ, “Nĩmwĩkĩte maũndũ marĩa mothe Musa ndungata ya Jehova aamwathire, na nĩmũnjathĩkĩire maũndũ-inĩ mothe marĩa ndĩmworthĩte.

³ Matukũ macio mothe mathirĩte o nginya ūmũthĩ-rĩ, mũtirĩ mwatiganĩria ariũ a thoguo, no nĩmũrutĩte wĩra ūrĩa Jehova Ngai wanyu aamũheire.

⁴ Na rĩrĩ, kuona atĩ Jehova nĩaheete ariũ a thoguo ūhurũko o ta ūrĩa eeranĩre-rĩ, cookai mũthĩ mĩcĩi kwanyu bũrũri-inĩ ūrĩa Musa ndungata ya Jehova aamũheire mũrĩmo ūũrĩa ūngĩ wa Rũũĩ rwa Jorodani.

⁵ No rĩrĩ, menyerera mũno mũtikanaage kũhingia maathani na watho ūrĩa Musa ndungata ya Jehova aamũheire; akĩmwĩra mwendage Jehova Ngai wanyu, na mũrũmagie njĩra ciake ciothe, na mwathĩkagĩre maathani make, na mũtũũre mwĩgwatanĩtie nake, na mũmũtungatagĩre na ngoro cianyu ciothe na mĩoyo wanyu yothe.”

⁶ Nake Joshua akĩmarathima, akĩmeera mathĩ, nao magĩthĩi, makĩinũka kwao mĩcĩi.

⁷ (Musa nĩaheete nuthu ĩmwe ya mũhĩrĩga wa Manase gĩthaka kũu Bashani, nayo nuthu iyo ĩngĩ ya mũhĩrĩga ūcio Joshua akĩmĩhe gĩthaka mwena wa ithũiro wa Rũũĩ rwa Jorodani hamwe na ariũ a ithe wao.) Rĩrĩa Joshua aameerire mainũke-rĩ, nĩamarathimire,

⁸ akĩmeera atĩrĩ, “Cookai mĩcĩi kwanyu hamwe na ūtonga wanyu mũnene, wa mahiũ maingĩ, na betha, na thahabu, na icango, na igeri, na nguo nyingĩ mũno cia kwĩhumba, na mũthĩ mũgayane indo icio mũtahĩte kuuma kũrĩ thũ cianyu na ariũ a ithe wanyu.”

⁹ Nĩ ūndũ ūcio mũhĩrĩga wa Rubeni, na wa Gadi, na nuthu ya Manase magĩtiga andũ a Isiraeli Shilo kũu Kaanani nĩguo macooke Gileadi, bũrũri wao kũmbe, ūrĩa meegwatĩre naguo o ta ūrĩa Jehova aathĩte Musa.

¹⁰ Rĩrĩa maakinyire Gelilothu gũkuhĩ na Rũũĩ rwa Jorodani kũu bũrũri wa Kaanani-rĩ, mũhĩrĩga wa Rubeni, na wa Gadi, na nuthu ya mũhĩrĩga wa Manase nĩmakire kĩgongona kĩnene biũ o kũu hũgũrũrũ-inĩ cia Rũũĩ rwa Jorodani.

¹¹ Na rĩrĩa andũ a Isiraeli maaguire atĩ nĩmakĩte kĩgongona kũu mũhaka-inĩ wa Kaanani kũu Gelilothu gũkuhĩ na Rũũĩ rwa Jorodani mwena wa andũ a Isiraeli-rĩ,

¹² kĩungano gĩothe gĩa Isiraeli gĩkĩungana Shilo nĩguo gĩkarũe nao.

¹³ Nĩ ūndũ ūcio andũ a Isiraeli magĩtũma Finehasi mũrũ wa Eleazaru ūrĩa mũthĩnjĩri-Ngai athĩ bũrũri wa Gileadi; athĩ kũrĩ mũhĩrĩga wa Rubeni, na wa Gadi na nuthu ya Manase.

14 O hamwe nake, magītūma atongoria ikūmi o mūtongoria ūmwe akarūgamīrira mūhīrīga o mūdū ūmwe wa Isiraeli, o ūmwe wao nīwe warī mūnene wa nyūmba ya ithe thīini wa mbarī cia andū a Isiraeli.

15 Rīrīa maathiire Gileadi, magīthī kūrī mūhīrīga wa Rubeni, na Gadi, na nuthu ya Manase, makīmeera atīrī,

16 “Kīūngano gīothe kīa Jehova gīkūmūūria atīrī, ‘Nī kīi gītūmīte mwage kwīhokeka harī Ngai wa Isiraeli? Mwahota atīa kūhutatīra Jehova mūkeyakīra kīgongona nīguo mūūkīrīre Jehova mūmūremere?’

17 Mehia marīa meekīrwo Peori matitūiganīte? Nginya ūmūthī ūyū tūtīrī twetheria mehia macio, o na gūtūika mūthiro nīwokire igūrū rīa kīrīndī kīa Jehova!

18 Rīu na inyuī nī Jehova mūrahutatīra?

“Mūngīremera Jehova ūmūthī, rūciū nake nīakarakarīra kīrīndī gīothe gīa Isiraeli.

19 Angīkorwo būrūrī ūrīa mwīgwatīire nīmūthaahu-rī, ringai mūūke būrūrī wa Jehova, kūrīa hema ya Jehova īrī, mūgayane būrūrī na ithuī. No rīrī, mūtīkaremere Jehova kana mūtūremere na ūndū wa kwīyakīra kīgongona kīanyu inyuī ene, o tīga kīgongona kīrīa kīrī kīa Jehova Ngai witū.

20 Rīrīa Akani mūrū wa Zera aagire kwīhokeka maūdū-inī makonīī indo irīa ciamūrītwo cia kūniinwo-rī, githī mang’ūrī matiakinyīrīre kīrīndī gīothe gīa Isiraeli? Mūdū ūcio to we wiki wakuire nī ūndū wa mehīa make.”

21 Hīndī īyo andū a Rubeni, na a Gadi, na a nuthu ya Manase magīcookeria anene a mbarī cia Isiraeli makīmeera atīrī:

22 “Jehova, Ngai, Mwene-Hinya, o we Jehova! Jehova, Ngai, Mwene-Hinya, o we Jehova! Nīwe ūū! Narīo Isiraeli nīrīmenye! Angīkorwo ūndū ūyū nī wa ūremi o na kana kwaga gwathīkīra Jehova, mūtīgatūtīgie muoyo ūmūthī.

23 Angīkorwo nītwakīte kīgongona giitū ithuī ene nīguo tūhutatīre Jehova, na tūrūtage maruta ma njino na ma mūtu, o na kana tūkarutagīra igongona rīa ūiguano igūrū riakīo-rī, Jehova aroiūrīria gītūmi kīa ūhorō ūcio harī ithuī.

24 “Aca! Ithuī twekire ūguo nī ūndū wa gwītīgīra atī mūthenya ūmwe njiaro cianyu ciahota gūkeera ciitū atīrī, ‘Inyuī nī ūhorō ūrīkū mūrī naguo na Jehova Ngai wa Isiraeli?’

25 Jehova nīekīrīte mūhaka wa Rūūī rwa Jorodani ūtūike wa gūtūhakanīa ithuī na inyuī, na andū aya a Rubeni na Gadi! Gūtīrī ūndū mwītāinwo na Jehova.’ Nī ūndū ūcio njiaro cianyu ciahota gūtūma ciitū itige gūcooka gwītīgīra Jehova.

26 “Kū nīkīo giātūmīre tuuge atīrī, ‘Nītūwīhaarīre twīakīre kīgongona, no tī kīa maruta ma njino o na kana magongona mangī.’

27 No rīrī, nī gītūike ūira gatagatī gaitū na inyuī na njiarwa irīa igooka, atī tūrīhooyagīra Jehova hema-inī yake tūrī na maruta maitū ma njino, na magongona na maruta ma ūiguano. Nīngī matukū ma thuutha njiaro cianyu itīkeera njiaro ciitū atīrī, ‘Mūtīrī na igai harī Jehova.’

28 “Na ithuī tūkiuga atīrī, ‘Mangīgaatwīra ūguo, o na kana meere njiaro ciitū ūguo-rī, nītūkamacookeria, tūmeere atīrī: Ta rorai muone mūhianīre wa kīgongona kīa Jehova, kīrīa maithe maitū maakire, gītīakīrwo nī ūndū wa maruta ma njino na magongona mangī, no gīakīrwo nīguo gītūike ūira gatagatī gaitū na inyuī.’

29 “Kūroaga gūtūika ūguo, atī no tūremere Jehova tūmūhutatīre ūmūthī na ūndū wa gwaka kīgongona kīngī gīa keerī gīa kūrūtīra maruta

ma njino, na maruta ma mũtu na magongona mangĩ, tiga o kīgongona kĩa Jehova Ngai witũ kĩa giakĩtwo hema-inĩ yake.”

³⁰ Rĩria Finehasi, mũthĩnjĩri-Ngai hamwe na atongoria a kĩrĩndĩ, o acio atongoria a mbarĩ cia andũ a Isiraeli maaguire ũrĩa Rubeni, na Gadi, na Manase moigire-rĩ, magĩkena.

³¹ Nake Finehasi mũrũ wa Eleazaru ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai akĩra Rubeni, na Gadi, na Manase atĩrĩ, “Ũmũthĩ nĩtwamenya atĩ Jehova arĩ hamwe na ithuĩ, tondũ mũtihĩĩrie Jehova ũndũ-inĩ ũyũ. Rĩu nĩmũteithũkĩtie andũ a Isiraeli kuuma guoko-inĩ kwa Jehova.”

³² Nake Finehasi mũrũ wa Eleazaru, ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai, hamwe na atongoria magĩcoka Kaanani thuutha wa gũcemanĩa na andũ a Rubeni na Gadi kũu Gileadi, nao magĩcokeria andũ a Isiraeli ũhoru.

³³ Nĩmakenire nĩ kũigua ũhoru ũcio, na makĩgocca Ngai. Na matiigana gũcoka kwaria ũhoru wa kũrĩa nao atĩ nĩguo maharaganie bũrũri ũrĩa andũ a Rubeni na Gadi matũũraga.

³⁴ Nao andũ a Rubeni na Gadi magĩta kīgongona kũ ũũ: Mũira Gatagatĩ Gaitũ atĩ Jehova nĩwe Ngai.

23

Joshua kuugĩra Atongoria Ũhoru

¹ Thuutha wa ihinda inene gũthira na Jehova agĩkorwo aheete andũ a Isiraeli ũhurũko kuuma kũrĩ thũ ciao ciothe irĩa ciamathiũrũkĩrie, na Joshua agĩkorwo aarĩ mũkũrũ mũno na akaingĩhia mĩaka-rĩ,

² agĩta andũ a Isiraeli othe, na athuuri ao, na atongoria, na atuithania a maciira, na anene, akĩmeera atĩrĩ: “Rĩu nĩ ndĩ mũkũrũ na ngaingĩhia mĩaka.

³ Inyuĩ ene nĩmwĩoneire maũndũ marĩa mothe Jehova Ngai wanyu ekĩte ndũrĩrĩ ici ciothe Nĩ ũndũ wanyu, nĩgũkorwo nĩ Jehova Ngai wanyu wamũrũĩrie.

⁴ Ririkanai ũrĩa ndamũgaĩre ndũrĩrĩ irĩa ciatigarĩte ituĩke igai rĩa mĩhĩrĩga yanyu, hamwe na mabũrũri ma ndũrĩrĩ irĩa nĩ mwene nda-toorĩrie, kuuma Rũũ rwa Jorodani o nginya Iria rĩria Inene rĩa mwena wa ithũro.

⁵ Jehova Ngai wanyu we mwene nĩagaciingata imweherere. Nĩagacieheria mbere yanyu, na inyuĩ nĩmũkegwatĩra bũrũri wao ituĩke wanyu, o ta ũrĩa Jehova Ngai wanyu aamwĩrire.

⁶ “Giai na hinya mũno; mũrũmie na mwathĩkagĩre watho wothe ũrĩa wandĩkĩtwo Ibuku-inĩ rĩa watho wa Musa, mũtekũgarũrũka na mwena wa ũro kana wa ũmotho.

⁷ Mũtikanagwatanĩre na ndũrĩrĩ ici itigaire thĩinĩ wanyu; mũtikanagwete marũtwa ma ngai ciacio kana mwĩhĩte nacio. Mũtikanacitungatĩre kana mũciinamĩrĩre.

⁸ No inyuĩ no nginya mũrũmie kwĩgwatania na Jehova Ngai wanyu, o ta ũrĩa mũkoretwo mũgũka nginya ũmũthĩ.

⁹ “Jehova nĩamũingatiire ndũrĩrĩ nene na irĩ hinya mũno ikamweherera; na nginya ũmũthĩ ũyũ gũtirĩ mũndũ o na ũmwe ũhotete kũmwĩĩria.

¹⁰ Mũndũ ũmwe wanyu atooragia andũ ngiri, Nĩ ũndũ Jehova Ngai wanyu nĩwe ũmũrũagĩrĩra, o ta ũrĩa eeranĩre.

¹¹ Nĩ ũndũ ũcio mwĩmenyererei mũno nĩguo mwendage Jehova Ngai wanyu.

12 “No rĩrĩ, mũngĩgarũrũka na mũnyiitanagĩre na matigari ma ndũrĩrĩ ici itigaire thĩnĩ wanyu na mũhikanie nacio na mũgwatanĩre nacio,

13 hĩndĩ ũyo na inyuĩ mũmenye wega aĩ Jehova Ngai wanyu ndagacooka kũingata ndũrĩrĩ icio ciehere mbere wanyu. No rĩrĩ, igaatuĩka cia kũmũheeneria o na ituĩke ta mũtego ya kũmũgwatia, na ituĩke iboko cia kũmũhũũra, na mũigua ya kũmũtura maitho, nginya mũthire bũrũri-inĩ ũyũ mwega, ũria Jehova Ngai wanyu amũheete.

14 “Rũu nĩ ngirie gwĩthĩira na nĩira ĩria andũ othe a thĩ mathiiga. Nĩmũũ na ngoro cianyu ciothe, na maroho manyu aĩ gũtirĩ kũiranĩro o na kĩmwe kĩa maũndũ marĩka mothe mega Jehova Ngai wanyu aamwĩrĩre atahingĩtie. Irĩkanĩro ciothe nũhingĩtio, na gũtirĩ o na kĩmwe gĩtahingĩte.

15 No rĩrĩ, o ta ũria ciĩranĩro ciothe nĩjega iria Ngai eeranĩre ihingĩte-rĩ, ũguo noguo Jehova akaamũrehithĩria ũũru ũria wothe oigite nĩakamũrehere, o nginya amũniine mwehere bũrũri-inĩ ũyũ mwega amũheete.

16 Mũngĩthũkia kĩrĩkanĩro kĩa Jehova Ngai wanyu kĩria aamwathire mũrũmagĩrĩre, na mũcooke gũtungatagĩra ngai ingĩ na mũgaciinamĩrĩra-rĩ, marakara ma Jehova nĩmakamũrĩmbũkĩra, na inyuĩ nĩmũgakua narua mũthire bũrũri ũyũ mwega amũheete.”

24

Kwerũhia Kĩrĩkanĩro kũu Shekemu

1 Ningĩ Joshua agĩcookanĩrĩria mĩhĩrĩga yothe ya Isiraeli kũu Shekemu. Agĩta athuuri, na atongoria, na atuĩthania a maciira, na anene a Isiraeli, nao magĩthĩ makĩrũgama mbere ya Ngai.

2 Nake Joshua akũira andũ othe atĩrĩ, “Jehova Ngai wa Isiraeli ekuuga atĩrĩ: ‘Tene mũno maithe manyu, nĩo Tera ithe wa ĩburahĩmu na Nahoru, maatũũraga mũrĩmo ũria ũngĩ wa Rũũ rwa Farati na makahooyaga ngai ingĩ.

3 No nĩndarutire ithe wanyu ĩburahĩmu, oime bũrũri ũcio ũrĩ mũrĩmo wa rũũ rwa Farati, ngĩmũtongoria kũu Kaanani guothe, na ngĩmũhe nĩjaro nyingĩ. Nĩndamũheire Isaaka,

4 nake Isaaka ngĩmũhe Jakubu na Esaũ. Nĩndagaĩre Esaũ bũrũri ũria ũrĩ ĩrĩma wa Seiru, no Jakubu na ariũ ake magũkĩrũka magĩthĩ Misiri.

5 “Ningĩ ngĩcooka ngĩtũma Musa na Harũni, na ngĩhũũra andũ a Misiri na maũndũ marĩa mothe ndeekire kũu, ngĩcooka ngĩmaruta kuo.

6 Rĩria ndaarutire maithe manyu kũu bũrũri wa Misiri, nĩmwakinyire iria-inĩ, nao andũ a Misiri makĩmarũmĩrĩra na ngaari cia ita, na andũ mahaicite mbarathi o nginya Iria Itune.

7 Nao andũ a Isiraeli magĩkaĩra Jehova amateithie, nake agĩkĩra nduma gatagatĩ kanyu na andũ a Misiri; ningĩ agĩtũma iria rĩmakorere, akĩmathika narĩo. Nĩmweyoneire na maitho manyu ũria ndeekire andũ a Misiri. Ningĩ mũgĩcooka mũgĩtũura werũ-inĩ matukũ maingĩ.

8 “Ningĩ ngĩmũtwara bũrũri wa Aamori arĩa maatũũraga mwena wa irathĩro wa Rũũ rwa Jorodani. Nao makĩrũa na inyuĩ na nĩ ngĩmaneana moko-inĩ manyu. Nĩndamaanangire mamweherere, na inyuĩ mũkũgwatĩra bũrũri wao ũgĩtuĩka wanyu.

9 Na rĩria Balaki mũrũ wa Ziporu mũthamaki wa Moabi eeharagĩria kũrũa na Isiraeli-rĩ, nĩatũmanĩre Balamu mũrũ wa Beori nĩguo oke amũrume.

10 No nĩ ndingĩathikĩrĩrie Balamu; nĩ ũndũ ũcio agĩkĩrĩria kũmũrathima maita maingĩ, na nĩ ngĩmũhonokia kuuma moko-inĩ make.

11 “ Ningĩ mūkĩringa Rũũĩ rwa Jorodani na mũgĩkinya Jeriko. Nao andũ a Jeriko makĩrũa na inyuĩ, o ta ũria Aamori, na Aperi, na Akaanani, na Ahiti, na Agirigashi, na Ahivi, na Ajobusi o nao nĩmarũire na inyuĩ, no nĩ ngĩmaneana moko-inĩ manyu.

12 Ngĩcooka ngĩreka magi marĩ mboora mathiĩ mbere yanyu, marĩa maamaingatire mamweherere, o hamwe na athamaki arĩa eerĩ a Aamori. Ti inyuĩ mwamaingatire na rũhiũ rwanyu rwa njora kana na ũta wanyu.

13 Nĩ ũndũ ũcio ngĩmũhe bũrũri mũtaanogeire na matũũra mũtaakite; na nĩkuo mũtũũraga, mũkĩrĩaga maciaro ma mĩgũnda ya mĩthabĩbũ na mũtamaiyũ irĩa mũtaahaandire.’

14 “Na rĩrĩ, mwĩtigĩrei Jehova na mũmũtungatagĩre mũtarĩ na ũhinga, na mũrĩ ehokeku kũna. Eheriai ngai irĩa maithe manyu ma tene maahooyaga kũu mũrĩmo wa Rũũĩ rwa Farati, o na kũu bũrũri wa Misiri, na mũtungatagĩre o Jehova.

15 No rĩrĩ, mũngĩona ũhoro ũcio wa gũtungatagĩra Jehova ta ũtamwagĩrĩre-rĩ, thuurai ũmũthĩ ũrĩa mũrĩtungatagĩra, mũmenye kana nĩ ngai irĩa maithe manyu maatumatagĩra kũu mũrĩmo wa rũũĩ, kana nĩ ngai cia Aamori arĩa ene bũrũri ũyũ mũtũũraga. No ha ũhoro wakwa mwene na nyũmba yakwa-rĩ, tũrĩtungatagĩra Jehova.”

16 Nao andũ acio magĩcooka makiuga atĩrĩ, “Kũroaga gũtuĩka ũguo, atĩ tũtiganĩre Jehova atĩ ngũo tũtungatĩre ngai ingĩ!

17 Nĩgũkorwo nĩ Jehova Ngai witũ we mwene watũrutire bũrũri wa Misiri hamwe na maithe maitũ, tũkiuma bũrũri ũcio wa ũkombo, na akĩringa ciama icio nene ũguo na tũgĩciana na maitho maitũ. Nĩaatũgĩtĩre rũgendo-inĩ rwiũ ruothe kũria twagereire, o na tũrĩ gatagati ka ndũrĩrĩ ciothe kũria twatuĩkaniĩre.

18 Nake Jehova nĩaingatire ndũrĩrĩ icio ciothe ciehere mbere iitũ, o hamwe na Aamori arĩa maatumatagĩra bũrũri-inĩ ũcio. Tondũ ũcio o na ithuĩ tũrĩtungatagĩra Jehova, nĩ ũndũ nĩwe Ngai witũ.”

19 Nake Joshua akĩra andũ acio atĩrĩ, “Mũtingĩhota gũtungatagĩra Jehova. Jehova nĩ Ngai Mũtheru; we nĩ Ngai ũrĩ ũiru. Ndakamũrekerera ũremi wanyu o na kana mehĩa manyu.

20 Mũngĩgaatiganĩria Jehova na mũtungatĩre ngai cia kũngĩ, nĩakamũgarũrũka na amũrehere mwanangĩko amũniine, o na amwĩkĩte maũndũ mega.”

21 No andũ acio makĩra Joshua atĩrĩ, “Aca! Ithuĩ tũrĩtungatagĩra Jehova.”

22 Nake Joshua akĩmeera atĩrĩ, “Inyuĩ ene mũrĩ aira a ũguo mwoiga, atĩ nĩmwathuura gũtungatagĩra Jehova.”

Nao makĩmũcookeria, makĩmwĩra atĩrĩ, “Iĩ, ithuĩ tũrĩ aira.”

23 Joshua akĩmeera atĩrĩ, “Rĩu-rĩ, kĩeheriei ngai cia kũngĩ irĩa irĩ thĩnĩ wanyu, na mũheane ngoro cianyu biũ harĩ Jehova Ngai wa Isiraeli.”

24 Nao andũ acio makĩra Joshua atĩrĩ, “Ithuĩ tũrĩtungatagĩra Jehova Ngai witũ na tũmwathĩkagĩre.”

25 Mũthenya o ro ũcio Joshua agĩthondekera andũ kĩrĩkanĩro, na akĩmandĩkĩra kĩrĩra kĩa watho wa kũrũmĩrĩrwo na mawatho, marĩ o kũu Shekemu.

26 Nake Joshua akĩandĩka maũndũ macio Ibuku-inĩ rĩa Watho wa Ngai. Agĩcooka akĩoya ihiga inene, akĩrĩrũgamia hau gĩtina-inĩ kĩa mũtĩ wa mũgandi hakuĩ na handũ-harĩa-haamũre ha Jehova.

²⁷ Akĩra andũ acio othe atĩrĩ, “Atĩrĩrĩ! Ihiga rĩĩrĩ nĩrĩo rĩgũtuĩka mũira witũ wa ũrĩa tuoiga. Nĩrĩguĩte ciugo ciothe iria Jehova atwĩrĩte. Nĩrĩo rĩgũtuĩka mũira wanyu mũngĩkaaga kwĩhokeka harĩ Ngai wanyu.”

Gũthikwo Bũrũri-inĩ wa Kũranĩro

²⁸ Nake Joshua agĩcooka akĩra andũ acio mathĩ, o mũndũ acooke kũrĩa igai rĩake rĩarĩ.

²⁹ Thuutha wa maũndũ macio Joshua mũrũ wa Nuni, ndungata ya Jehova, agĩkua arĩ na ũkũrũ wa mĩaka igana na ikũmi.

³⁰ Nao makĩmũthika kũu gĩthaka kĩa igai rĩake, o kũu Timinathu-Sera bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma wa Efiraimu gathigathini wa kĩrĩma kĩa Gaashu.

³¹ Nao andũ a Isiraeli magĩtungatĩra Jehova matukũ-inĩ mothe ma Joshua na ma athuuri arĩa maatigirwo muoyo Joshua akua, o arĩa maamenyete maũndũ mothe marĩa Jehova ekĩte Nĩ ũndũ wa Isiraeli.

³² Namo mahĩndĩ ma Jusufu, marĩa andũ a Isiraeli maarehete kuuma bũrũri wa Misiri, magĩthikwo kũu Shekemu gacigo-inĩ ga gĩthaka kĩrĩa Jakubu aagũrĩte kuuma kũrĩ ariũ a Hamoru, ithe wa Shekemu. Rĩu nĩrĩo rĩatuĩkire igai rĩa njiaro cia Jusufu.

³³ Nake Eleazaru mũrũ wa Harũni agĩkua na agĩthikwo kũu Gibe, kũrĩa kwagaĩrwo mũriũ Finehasi, o kũu bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma wa Efiraimu.

ATIIRĨRI BŪRŪRI

Andũ a Isiraeli Kũhũurana na Andũ a Kaanani arĩa Maatigaire

1 Thuutha wa Joshua gũkua, andũ a Isiraeli makĩũria Jehova atĩrĩ, “Nĩ a mekwambata mathiĩ mbere magatũhũuranire kũrĩ andũ a Kaanani?”

2 Nake Jehova agĩcookia atĩrĩ, “Andũ a Juda nĩo megũthiĩ, tondũ nĩneanĩte bũrũri ũcio moko-inĩ mao.”

3 Hĩndĩ iyo andũ a Juda makĩũra andũ a Simeoni, ariũ a ithe wao,* atĩrĩ, “Ūkai mwambatanie na ithuĩ tũtoonye bũrũri ũria twagaĩrwo, tũkahũũrane na andũ a Kaanani, na ithuĩ nĩtũgaacooka tũthiĩ na inyuĩ tũkahũũranire igai rĩanyu.” Nĩ ũndũ ũcio andũ a Simeoni magĩthiĩ hamwe nao.

4 Rĩria andũ a Juda maamatharĩkĩire-rĩ, Jehova akĩneana andũ a Kaanani na Aperizi moko-inĩ mao, nao andũ a Juda makĩũraga arũme 10,000 kũu Bezeki.

5 Kũu nĩkuo maakorire Adoni-Bezeki, makĩhũũrana nake, magĩtooria andũ a Kaanani na Aperizi.

6 Adoni-Bezeki akĩũra, no makĩmũteng’eria, makĩmũnyiita, makĩmũtinia ciara iria nene cia moko na iria nene cia magũrũ.†

7 Nake Adoni-Bezeki akiuga atĩrĩ, “Athamaki mĩrongo mũgwanja‡ matinĩtio ciara ciao iria nene cia moko na iria nene cia magũrũ, moonganagia rũitiki rwa irio rungu rwa metha yakwa. Na rĩrĩ, Ngai nĩandihite nĩ ũndũ wa ũria ndeekire.” Nao makĩmũtwara Jerusalemu, na agĩkuĩra kuo.

8 Ningĩ andũ a Juda magĩtharĩkĩra itũũra rĩa Jerusalemu, o narĩo makĩrĩtunyana, makĩũraga andũ a itũũra rĩu na hiũ cia njora, magĩcookia makĩrĩcina na mwaki.

9 Thuutha wa ũguo, andũ a Juda magĩkũrũka makahũũrane na andũ a Kaanani arĩa maatũũraga bũrũri ũria ũrĩ irĩma wa Negevu na magũrũ-inĩ ma irĩma cia mwena wa ithũũro.

10 Ningĩ magĩthiĩ kũhũũrana na andũ a Kaanani arĩa maatũũraga kũu Heberoni (kũria tene gwetagwo Kiriathu-Ariba) maathiĩ makĩhoota Sheshai, na Ahimani, na Talimai.

11 Kuuma kũu magĩthiĩ kũrũna na andũ arĩa maatũũraga Debiri (kũria tene gwetagwo Kiriathu-Sefari.)

12 Nake Kalebu akiuga atĩrĩ, “Mũndũ ũria ũgũtharĩkĩra na atunyane Kiriathu-Sefari-rĩ, ũcio nĩwe ngũhe mwarĩ wakwa Akisa, amũhikie.”

13 Nake Othinieli, mũrũ wa Kenazu, mũrũ wa ithe na Kalebu ũria mũnini, nĩwe watunyanire itũũra rĩu. Nĩ ũndũ ũcio Kalebu akĩmũhe mwarĩ Akisa atuĩke mũtumia wake.

14 Mũthenya ũmwe Akisa nĩathĩire kũrĩ Othinieli, nake akĩringĩrĩa Akisa ahoee mũgũnda kũrĩ ithe Kalebu. Aarĩkia kuuma igũrũ rĩa ndigiri yake, Kalebu akĩũria mwarĩ atĩrĩ, “Ūkwenda ngwĩkire atĩa?”

* 1:3 Andũ a Simeoni na a Juda maarĩ a rũciaro rwa Lea. † 1:6 Mũtugo wa gũtinia ciara iria nene cia moko na iria nene cia magũrũ ma mĩgwate ya mbaara warĩ wa kũmagiria gũthiĩ mbaara.

‡ 1:7 Bũrũri wa Kaanani wagayanĩtio tũtũura tũngĩ tũnini tũria twathiũrũrũkĩrie itũũra inene; o gatũũra kaarĩ na mũthamaki wako.

15 Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ndagũthaita ũndathime. Tondũ nĩũheete bũrũri wa Negevu, he ithima cia maaĩ o nacio.” Nĩ ũndũ ũcio Kalebu akĩmũhe ithima cia mwena wa rũgongo na cia mwena wa kĩanda.

16 Nacio njiaro cia mũthoni-we wa Musa, ũrĩa Mũkeni, ikiambata ikiuma Itũura Inene rĩa Mikĩndũ irĩ hamwe na andũ a Juda, igĩthĩ gũtũũrania na andũ a werũ wa Juda ũrĩa ũrĩ Negevu gũkuhĩ na Aradi.

17 Nao andũ a Juda magĩthĩĩ hamwe na andũ a Simeoni ariũ a ithe wao, na magĩtharĩkĩra andũ a Kaanani ariã maatũũraga Zefathu, nao makĩananga itũura rĩu inene biũ. Nĩ ũndũ ũcio rigĩtwo Horoma.

18 O na ningĩ andũ a Juda magĩtunyana matũũra manene ma Gaza, na Ashikeloni, na Ekironi, o itũura inene na bũrũri warĩo.

19 Jehova aarĩ hamwe na andũ a Juda. Magĩkĩnyĩitĩra bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma, no matiahotire kũingata andũ ariã maatũũraga kũrĩa kwaraganu, nĩgũkorwo maarĩ na ngaarĩ cia ita cia igerã.

20 Na o ta ũrĩa Musa eeranĩire, Hebironi kwaheirwo Kalebu, nake akĩingata ariũ atatũ a Anaki kuuma kuo.

21 No rĩrĩ, andũ a Benjamini nĩmaremirwo nĩ kũingata andũ a Jebusi ariã maatũũraga Jerusalemu. Andũ a Jebusi matũũranagia na andũ a Benjamini kũu Jerusalemu nginya ũmũthĩ.

22 Na rĩrĩ, andũ a nyũmba ya Jusufu magĩtharĩkĩra Betheli, nake Jehova aarĩ hamwe nao.

23 Rĩrĩa maatũmire andũ magathigaane Betheli (kũrĩa mbere ĩyo gwetagwo Luzu),

24 athigaani acio makĩona mũndũ akiuma kũu itũura-inĩ rĩu inene, makĩmwĩra atĩrĩ, “Tuonie ũrĩa tũngĩtoonya itũura rĩrĩ inene, na nĩtũgaagwĩka maũndũ mega.”

25 Nĩ ũndũ ũcio akĩmoonĩ, nao makĩũraga andũ a itũura rĩu inene na rũhiũ rwa njora, no makĩhonokia mũndũ ũcio na nyũmba yake yothe.

26 Mũndũ ũcio agĩcooka agĩthĩ bũrũri wa Ahiti, kũrĩa aakire itũura inene, na akĩrĩta Luzu, na nĩrĩo rĩitwa rĩarĩo o na ũmũthĩ.

27 No andũ a Manase matiaingatire andũ a Bethi-Shanĩ, kana andũ a Taanaka, kana andũ a Dori kana andũ a Ibileamu, kana andũ a Megido na matũũra marĩa maamarigiicĩrie, tondũ andũ a Kaanani nĩmatũũre itua rĩa gũtũura bũrũri ũcio.

28 Na rĩrĩ, rĩrĩa andũ a Isiraeli maagĩire na hinya, makĩrutithia andũ a Kaanani wĩra wa hinya, no matiigana kũmaingata biũ.

29 O nao andũ a Efiraimu matiigana kũingata andũ a Kaanani ariã maatũũraga kũu Gezeri, no andũ acio a Kaanani maathiire o na mbere gũtũũrania hamwe nao.

30 O nao andũ a Zebuluni matiigana kũingata andũ a Kaanani ariã maatũũraga kũu Kitironi kana Nahaloli, ariã maatigaire gatagatĩ kao; no nĩmamarutithirie wĩra na hinya.

31 O na andũ a Asheri matiigana kũingata andũ othe ariã maatũũraga Ako, kana ariã maatũũraga Sidoni, kana ariã maatũũraga Ahalabu, kana ariã maatũũraga Akizibu, kana ariã maatũũraga Heliba, kana ariã maatũũraga Afeku, kana ariã maatũũraga Rehobu,

32 na tondũ wa ũguo andũ a Asheri magĩtũũrania na andũ a Kaanani ariã maatũũraga bũrũri ũcio.

33 O nao andũ a Nafitali matiigana kũingata andũ ariã maatũũraga kũu Bethi-Shemeshu, o na kana ariã maatũũraga Bethi-Anathu; no andũ a Nafitali o nao maatũũranirie na andũ a Kaanani ariã maatũũraga bũrũri ũcio, nao andũ ariã maatũũraga Bethi-Shemeshu na Bethi-Anathu magĩtuĩka andũ ao a kũrutithagio wĩra wa hinya.

³⁴ Andũ a Aamori makĩhingĩrĩria andũ a Dani kũu bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma, makĩmagirĩrĩria gũikũrũka kũrĩa kwaraganu.

³⁵ Ningĩ Aamori nĩmatũite itua rĩa gũtũura Kirĩma-inĩ kĩa Herezu, na kĩa Aijaloni, na kĩa Shaalubimu, no rĩrĩa andũ a nyũmba ya Jusufu maagiire na hinya, o nao Aamori magĩtuika a kũrutithio wĩra wa hinya.

³⁶ Mũhaka wa Aamori woimĩte Ituĩkanĩro rĩa Akirabimu, ũgakinya Sela na ũkahĩtũka.

2

Mũraika wa Jehova kũu Bokimu

¹ Na rĩrĩ, mũraika wa Jehova nĩambatire agĩkinya Bokimu oimĩte Giligali, akiuga atĩrĩ, “Nĩ nĩ nĩ ndaamwambatirie ngĩmũruta bũrũri wa Misiri na ngĩmũtongoria nginya bũrũri-inĩ ũrĩa ndeerĩre maithe manyu na mwĩhitwa atĩ nĩngamahe. Ngiuga atĩrĩ, ‘Nĩ ndirĩ hĩndĩ ngaathũkia kĩrĩkanĩro giitũ na inyuĩ,

² na inyuĩ mũtikanagiĩ na kĩrĩkanĩro na andũ a bũrũri ũyũ, no nĩmũkoinanga igongona ciao.’ No inyuĩ mũtiinjathĩkĩire. Mwikĩte ũguo nĩkĩ?”

³ Nĩ ũndũ ũcio, ndamwĩra atĩrĩ, ndikũmaingata mamweherere; no megũtuika ta mĩgua imũtheecage mĩena, nacio ngai ciao ituĩke mũtego harĩ inyuĩ.”

⁴ Rĩrĩa mũraika wa Jehova aarĩkirie kwarĩria andũ a Isiraeli maũndũ macio mothe, andũ makĩrĩra manĩrĩre,

⁵ nao magĩta handũ hau Bokimu. Nao makĩrutĩra Jehova magongona hau.

Kwaga Gwathĩka na Kũhootwo

⁶ Thuutha wa Joshua kũrekereria andũ a Isiraeli-rĩ, andũ acio magĩthĩ kwĩgwatĩra bũrũri, o mũndũ igai rĩake.

⁷ Nao andũ acio magĩtungatĩra Jehova matukũ-inĩ mothe ma Joshua na ma athuuri arĩa maatĩgirwo marĩ muoyo Joshua akua, arĩa meyoneire maũndũ mothe manene marĩa Jehova eekĩire Isiraeli.

⁸ Nake Joshua mũrũ wa Nuni, ndungata ya Jehova, aakuire arĩ na ũkũrũ wa mĩaka igana na ikũmi.

⁹ Nao makĩmũthika kũu gĩthaka-inĩ gĩake o kũu Timinathu-Heresi bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma wa Efiraimu, mwena wa gathigathini wa Kirĩma kĩa Gaashu.

¹⁰ Thuutha wa rũciaro rũu ruothe gũkua, gũkĩgĩa na rũciaro rũngĩ rũtooi Jehova kana rũkamenya maũndũ marĩa eekĩire Isiraeli.

¹¹ Ningĩ andũ a Isiraeli magĩka maũndũ mooru maitho-inĩ ma Jehova na magĩtungatĩra ngai cia Baali.

¹² Nao magĩtirika Jehova, Ngai wa maithe mao ũrĩa wamarũite bũrũri wa Misiri. Nao makĩrũmirĩra na makĩhooya ngai cia mĩthemba mĩingĩ cia andũ arĩa maamarĩgĩcĩrie, magĩtũma Jehova arakare

¹³ tondũ nĩmatirikĩte Jehova, magatungatagĩra Baali na Maashitarothu.

¹⁴ Nake Jehova akĩrakarĩra andũ a Isiraeli, akĩmaneana kũrĩ atharĩkanĩri arĩa maatahire indo ciao. Akĩmarekereria thũ ciao iria ciamathiũrũrũkĩrie, na matiacookire gũciĩtiria.

¹⁵ Rĩrĩa rĩothe andũ a Isiraeli maathĩaga kũrũa, guoko kwa Jehova kwamookagĩrĩra magatoorio, o ta ũrĩa eehĩite na mwĩhitwa kũrĩ o. Nao makĩnyamarĩka mũno.

16 Ningĩ Jehova akĩmaarahũrĩra atiirĩri bũrũri arĩa maamahonokirie moko-inĩ ma andũ acio maamatharĩkagĩra.

17 No rĩrĩ, o na kũrĩ ũguo, matiigana kũigua atiirĩri bũrũri acio ao, no nĩmahũũrire ũmaraya na ũndũ wa kũhooya ngai ingĩ. Matiigana gwĩka ta maithe mao, no nĩmagarũrũkire narua, magĩtiga gũthĩ na mũthĩire irĩa maithe mao maathiiaga nayo, nĩyo mũthĩire ya gwathĩkĩra maathani ma Jehova.

18 Rĩrĩa rĩothe Jehova aamaarahũragĩra mũtiirĩri bũrũri-rĩ, Jehova aakoragwo hamwe na mũtiirĩri bũrũri ũcio, akamahonokagia moko-inĩ ma thũ ciao hĩndĩ irĩa yothe mũtiirĩri bũrũri ũcio aarĩ muoyo; nĩgũkorwo Jehova nĩamaiguagĩra tha nĩ ũndũ wa ũrĩa macaayaga nĩ kũhinyĩrĩrio nĩ arĩa mamanyarĩraga.

19 No mũtiirĩri bũrũri akua, andũ magacookerera maũndũ mooru makĩria kũrĩ marĩa ma maithe mao, makarũmagĩrĩa ngai ingĩ, magacihooyaga na magacitungatĩra. Makĩrega gũtiga mĩtugo iyo yao mĩũru na mũthĩire yao ya ũremi.

20 Tondũ ũcio, Jehova agĩkĩrakario mũno nĩ andũ a Isiraeli, akiuga atĩrĩ, “Tondũ rũrĩrĩ rũrũ nĩrũthũkĩtie kĩrĩkanĩro kĩrĩa ndaarĩkanĩire na maithe mao ma tene, na nĩ rwagĩte kũnjigua-rĩ,

21 ndigũcooka kũrutũrũra rũrĩrĩ o na rũmwe rwa irĩa Joshua aatigire kuo agĩkua.

22 Nĩcio ngũhũthĩra kũgeria andũ a Isiraeli, nĩguo menye kana nĩmekũrũmia mũthĩire ya Jehova, na mathiiage nayo o ta ũrĩa maithe mao meekaga.”

23 Jehova nĩetĩkĩririe ndũrĩrĩ icio itigare kuo, na ndaigana gũcirutũrũra o rĩmwe na ũndũ wa gũcineana moko-inĩ ma Joshua.

3

1 Ici nĩcio ndũrĩrĩ irĩa Jehova aatigirie kuo nĩguo ageragie andũ a Isiraeli arĩa mataamenyerete ũhoro wa mbaara cia kũu Kaanani.

2 (Eekire ũguo nĩgeetha arute njiaro cia andũ a Isiraeli ũhoro wa mbaara tondũ njiaro icio itiamenyete ũhoro wa kũrũa mbaara).

3 Ndũrĩrĩ icio nĩcio ici: aathani arĩa atano a Afilisti, na Akaanani othe, na Asidoni, na Ahivi arĩa maatũruga irĩma-inĩ cia Lebanoni kuuma Kĩrĩma kĩa Baali-Herimoni o nginya Lebo-Hamathu.

4 Ciatigirio nĩgeetha igerie andũ a Isiraeli, nĩguo monwo kana nĩmarĩathĩkagĩra maathani ma Jehova marĩa aaheete maithe mao ma tene na guoko kwa Musa.

5 Andũ a Isiraeli magĩtũũrania na Akaanani, na Ahiti, na Aamori, na Aperizi, na Ahivi, na Ajobusi.

6 Nao makĩhikia airĩtu ao, na makĩheana airĩtu ao mahikio nĩ aanake a andũ acio, na magĩtungatĩra ngai ciao.

Othinieli

7 Andũ a Isiraeli nĩmekire ũũru maitho-inĩ ma Jehova; makĩriganĩrwo nĩ Jehova Ngai wao, na magĩtungatĩra ngai cia Baali na cia Ashera.

8 Namo marakara ma Jehova magĩakanĩra andũ a Isiraeli o nginya akĩmarekereria moko-inĩ ma Kushani-Rishathaimu mũthamaki wa Aramu-Naharaimu, ũrĩa andũ a Isiraeli maatungatĩre mĩaka ĩnana.

9 No rĩrĩa maarĩrĩre Jehova, akĩmaarahũrĩa mũndũ wa kũmahonokia wetagwo Othinieli mũrũ wa Kenazu, mũrũ wa ithe na Kalebu ũrĩa mũnini, nake akĩmahonokia.

¹⁰ Roho wa Jehova agĩũka igũrũ riake, agĩũka mũtiirĩri bũrũri wa Isiraeli na agĩthĩ ita-inĩ. Nake Jehova akĩneana Kushani-Rishathaimu mũthamaki wa Aramu moko-inĩ ma Othinieli, nake akĩmũtooria.

¹¹ Nĩ ùndũ ùcio bũrũri ùgĩkorwo na thayũ mũaka mũrongo ìna, nginya rĩrĩa Othinieli mũrũ wa Kenazu aakuire.

Ehudu

¹² O rĩngĩ andũ a Isiraeli magũka ùũru maitho-inĩ ma Jehova, na tondũ wa gwĩka ùũru ùcio Jehova akĩhe Egiloni mũthamaki wa Moabi hinya wa gũtooria Isiraeli.

¹³ Egiloni akĩgũira andũ a Amoni na Amaleki,* makĩũngana hamwe nake magĩtharĩkĩra andũ a Isiraeli, na makĩmatunya Itũura rĩrĩa Inene rĩa Mikĩndũ.

¹⁴ Andũ a Isiraeli magĩũka ndungata cia Egiloni mũthamaki wa Moabi mũaka ikũmi na ìnana.

¹⁵ O rĩngĩ andũ a Isiraeli makĩrĩra Jehova, nake akĩmahe mũndũ wa kũmahonokia wetagwo Ehudu, warĩ wa kĩmotho; mũrũ wa Gera ùrĩa Mũbenjamini. Nao andũ a Isiraeli makĩmũtũma na irĩhi rĩa igooti kũrĩ Egiloni mũthamaki wa Moabi.

¹⁶ Na rĩrĩ, Ehudu nĩathondekete rũhiũ rwa njora rũũgĩ mũena yeerĩ, ta rwa buti ìmwe na nuthu[†] kũraiha rũrĩa oohereire njohero-inĩ yake mwena wa ùrĩo nguo-inĩ thĩnĩ.

¹⁷ Nake agĩtwarĩra Egiloni mũthamaki wa Moabi igooti, na rĩrĩ, Egiloni aarĩ mũndũ mũnoru mũno.

¹⁸ Thuutha wa Ehudu kũmũnengera igooti, akiumagaria andũ arĩa maarĩkuuĩte, magĩthĩ.

¹⁹ Nowe mwene aakinya mũhianano-inĩ ìrĩa yarĩ hakuhĩ na Giligali, akĩhũndũka, agĩthĩ akĩra mũthamaki ùcio atĩrĩ, “Ndi na ndũmĩrĩri yaku ya hitho.”

Nake mũthamaki akiuga atĩrĩ, “Kirai!” Nao arĩa othe maamũtungatagira makĩehera harĩ we.

²⁰ Nake Ehudu akĩmũkuhirĩria rĩrĩa aikarĩte arĩ o wiki nyũmba-inĩ yake ya ùthamaki ya igũrũ, ìrĩa aikaraga hĩndĩ ya riũa. Akĩmwĩra atĩrĩ, “Ndi na ndũmĩrĩri yaku kuuma kũrĩ Ngai.” Na rĩrĩa mũthamaki ookagĩra kuuma gĩtĩ-inĩ kĩrĩa aikarĩre,

²¹ Ehudu agĩtambũrũkia guoko gwake kwa ùmotho, akĩruta rũhiũ rwa njora kuuma njohero-inĩ yake mwena wa ùrĩo, agĩtheeca mũthamaki ùcio nda.

²² O na mũtĩ waruo ùgĩtoonya na rũhiũ rũkĩumanĩra na thuutha. Ehudu ndaacomorire rũhiũ, namo maguta makĩrũhumbĩra.

²³ Nĩngĩ Ehudu agĩthĩ gĩthaku-inĩ, akĩhinga mũrango ya nyũmba ìyo ya igũrũ, akĩmũhingĩrĩria kuo.

²⁴ Ehudu aarĩkia gũthĩ, ndungata cia mũthamaki igĩũka igĩkora mũrango ya nyũmba ya igũrũ ìrĩ mũhinge, ikiuga atĩrĩ, “No nginya akorwo nĩ gwĩfeithia areteithia kanyũmba-inĩ ka na thĩnĩ.”

²⁵ Nacio igĩeterera o nginya igĩconoka, no rĩrĩa aagire kũhingũra mũrango ya nyũmba, ikĩoya hĩngũro ikĩhingũra mũrango. Na hau ikĩona mũnene wao agũite thĩ arĩ mũkuũ.

²⁶ Na rĩrĩ, hĩndĩ ìyo cieteraire ihingũrĩrwo-rĩ, Ehudu akĩyũrĩra. Akĩhĩtũkĩra mũhianano-inĩ akĩũrĩra Seira.

* **3:13** Andũ a Amoni na a Moabi maarĩ njiaro cia Loti (Kĩam 19:38), nao Amaleki maarĩ njiaro cia Esaũ (Kĩam 36:12, 16). Andũ aya nĩo maahakanĩte na andũ a Isiraeli, na nĩo maarĩ thũ ciao iria njũru. [†] **3:16** nĩ ta nuthu mũta

27 Aakinya kuo akĩhuha karumbeta kũu bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma wa Efiraimu, nao andũ a Isiraeli magĩkũrũkania nake moimĩte irĩma-inĩ, amatongoretie.

28 Akĩmaatha atĩrĩ, “Nũmĩrĩrai, nĩgũkorwo Jehova nĩaneanĩte Moabi thũ yanyu moko-inĩ manyu.” Nĩ ũndũ ũcio magĩkũrũka makĩmũrũmĩrĩra, makĩnyĩta mariũko ma Rũũ rwa Jorodani maria maaringagĩrĩra bũrũri wa Moabi, na matiigana gwĩtikĩria mũndũ o na ũrĩkũ aringe rũũ rũu.

29 Na hĩndĩ iyo makĩũraga andũ ta 10,000 a Moabi, na othe maarĩ andũ njamba na maarĩ na hinya; na gũtirĩ mũndũ o na ũmwe wahonokire.

30 Mũthenya ũcio andũ a Moabi magĩtuika ndungata cia andũ a Isiraeli, nago bũrũri ũgĩkorwo na thayũ miaka mĩrongo inana.

Shamigari

31 Thuutha wa Ehudu hagĩũka mũndũ wetagwo Shamigari mũrũ wa Anathu, ũrĩa woragire Afilisti magana matandatũ na mũcengi ũrĩa ũtĩndikaga ndegwa. O nake akĩhonokia andũ a Isiraeli.

4

Debora

1 Thuutha wa Ehudu gũkua-rĩ, andũ a Isiraeli o rĩngĩ magĩka maũndũ mooru maitho-inĩ ma Jehova.

2 Nĩ ũndũ ũcio Jehova akĩmarekereria moko-inĩ ma Jabini, mũthamaki wa bũrũri wa Kaanani ũrĩa waathanaga kũu Hazoru. Nake mũnene wa mbũtũ ciake cia mbaara eetagwo Sisera, ũrĩa watũũraga kũu Haroshethu-Hagoyimu.

3 Jabini aarĩ na ngaari cia ita cia igera magana kenda, na nĩahinyĩrĩrie andũ a Isiraeli atarĩ na tha ihinda rĩa miaka mĩrongo ũrĩ, nao andũ a Isiraeli magĩkaĩra Jehova amateithie.

4 Na rĩrĩ, Debora, mũnabii mũndũ-wa-nja, mũtumia wa Lapidothu, nĩwe watongoragia Isiraeli hĩndĩ iyo.

5 Nake aarĩ na handũ ha gũciirĩra rungu rwa Mũkĩndũ wa Debora, gatagatĩ ka Rama na Betheli kũu bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma wa Efiraimu, nao andũ a Isiraeli maathũaga harĩ we nĩgeetha amatuithanie maciira.

6 Debora agĩtũmanĩra Baraka mũrũ wa Abinoamu kuuma Kedeshi ya Nafitali, akĩmwĩra atĩrĩ, “Jehova Ngai wa Isiraeli nĩaragwatha agakwĩra atĩrĩ, ‘Thiĩ, woe andũ 10,000 a kuuma Nafitali na Zebuluni, na ũmatongorie nginya Kĩrĩma-inĩ kĩa Taboru.’”

7 Nĩ nĩngũguucĩrĩria Sisera, mũnene wa mbũtũ cia ita cia Jabini, hamwe na ngaari ciake cia ita na thigari ciake nginya rũũ-inĩ rwa Kishoni, ndĩmũneane moko-inĩ maku.’”

8 Nake Baraka akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩngũthĩĩ aakorwo nĩũgũtwarana hamwe na nĩ; no aakorwo ndũgũtwarana hamwe na nĩ-rĩ, o na nĩ ndĩgũthĩĩ.”

9 Nake Debora akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩ wega, nĩngũtwarana nawe. No rĩrĩ, nĩ ũndũ wa ũrĩa ũroya ũhoru ũyũ-rĩ, gĩtho gĩtigatuika giaku, nĩgũkorwo Jehova nĩekũneana Sisera moko-inĩ ma mũndũ-wa-nja.” Nĩ ũndũ ũcio Debora agĩtwarana na Baraka nginya Kadeshĩ,

10 na kũu Baraka agĩta andũ a Zebuluni na a Nafitali. Andũ 10,000 makĩmũrũmĩrĩra, o na Debora agĩthĩĩ hamwe nake.

11 Na rĩrĩ, Heberi ũrĩa Mũkeni nĩeyamũrĩte agatigana na Akeni arĩa angĩ a rūciaro rwa Hobabu, mũthoni-we wa Musa,* na akaamba hema yake mũtĩ-inĩ ũrĩa múnene kũu Zaananimu gũkuhĩ na Kadeshi.

12 Nao andũ makĩhe Sisera ũhoru, atĩ Baraka mūrũ wa Abinoamu nĩambatĩte agakinya Kĩrĩma gĩa Taboru.

13 Sisera agĩcookanĩrĩria ngaari ciake cia ita cia igeru magana kenda, hamwe na andũ othe arĩa maarĩ hamwe nake, kuuma Haroshethu-Hagoyimu nginya Rũũ rwa Kishoni.

14 Nake Debora akĩra Baraka atĩrĩ, “Thĩ! Ũyũ nĩguo mũthenya ũrĩa Jehova aneanĩte Sisera moko-inĩ maku. Githĩ Jehova tiwe ũthĩte arĩ mbere yaku?” Nĩ ũndũ ũcio Baraka agĩkũrũka oimĩte Kĩrĩma-inĩ gĩa Taboru, arũmĩrĩrwo nĩ andũ 10,000.

15 Rĩrĩa Baraka aamakuhĩrĩrie, Jehova akĩngatithia Sisera hamwe na ngaari ciake cia ita ciothe, na mbũtũ yake yothe, akĩmahũura na rūhiũ rwa njora, nake Sisera agĩtiganĩria ngaari yake ya ita, akĩra na magũrũ.

16 No Baraka akĩngatithia ngaari icio cia ita o hamwe na mbũtũ cia ita nginya Haroshethu-Hagoyimu. Nacio thigari ciothe cia Sisera ikĩuragwo na rūhiũ rwa njora; na gũtĩrĩ mũndũ o na ũmwe watigarire.

17 No rĩrĩ, Sisera agĩthara na magũrũ, akĩũrĩa hema-inĩ ya Jaeli, mũtumia wa Heberi ũrĩa Mũkeni, nĩ ũndũ kwarĩ na ũrata gatagati-inĩ ka Jabini mũthamaki wa Hazoru na mbarĩ ya Heberi ũcio Mũkeni.

18 Jaeli akiumagara agatũnge Sisera, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ūka, mwathi wakwa, toonya thĩni. Ndugetigĩre.” Nĩ ũndũ ũcio agĩtoonya hema thĩni nake Jaeli akĩmũhumbĩra.

19 Sisera akiuga atĩrĩ, “Ndĩ mũnyootu, ndagũthaita he maĩ nyue.” Jaeli agĩkunũra mbũthũ ya iria, akĩmũhe anyue, agĩcooka akĩmũhumbĩra.

20 Sisera akĩmwĩra atĩrĩ, “Rũgama mũrango-inĩ wa hema, na hangũka mũndũ akũurie atĩrĩ, ‘Kũrĩ mũndũ ũrĩ gũkũ?’ uge atĩrĩ, ‘Aca.’”

21 No Jaeli ũcio mũtumia wa Heberi akĩoya higĩ ya hema na nyondo, agĩthĩ acemete harĩa Sisera aakomete anogete mũno. Akĩhũrĩria higĩ iyo thikĩrĩrio-inĩ, igĩtũrĩkania nginya igĩtoonyerera thĩ, nake agĩkua.

22 Baraka agĩka aingatithĩte Sisera, nake Jaeli agĩthĩ kũmũtũnga. Akĩmwĩra atĩrĩ, “Ūka, nĩngũkuonia mũndũ ũrĩa ũracaria.” Nĩ ũndũ ũcio Baraka agĩtoonya hamwe na Jaeli, na agĩkora Sisera akomete thĩ arĩ mũkuũ nayo higĩ imũtũrĩkanĩtie thikĩrĩrio.

23 Mũthenya ũcio-rĩ, nĩguo Ngai aatooririe Jabini, mũthamaki wa andũ a Kaanani, mbere ya andũ a Isiraeli.

24 Nakuo guoko kwa andũ a Isiraeli gũgĩkĩrĩrĩria kũgĩa na hinya igũrũ rĩa Jabini, mũthamaki wa andũ a Kaanani, nginya makĩmũniina biũ.

5

Rwĩmbo rwa Debora

1 Mũthenya ũcio Debora na Baraka mūrũ wa Abinoamu makĩina rwĩmbo rūrũ:

2 “Rĩrĩa anene a Isiraeli maatongoria,
rĩrĩa andũ meheana meyendeire-rĩ,
gooai Jehova!

3 “Iguai ũhoru ũyũ, inyuĩ athamaki! Thikĩrĩriai, inyuĩ aathani!

* 4:11 Akeni maarĩ athiritũ ya andũ a Isiraeli kuuma hĩndĩ ya Musa (Thaam 3:1), no Heberi rĩu nĩatũkĩte mũthiritũ wa Jabini (4:17).

Nĩngũinĩra Jehova, nĩngũina;
nĩngũtungĩra Jehova rwĩmbo, o we Ngai wa Isiraeli.

4 “Rĩrĩa Wee Jehova woimire Seiru,
rĩrĩa woimire bũrũri wa Edomu,
thĩ nĩyainainire, igũrũ rĩkiura,
namo matu magĩita maaĩ.

5 Irĩma nĩciathingithire mbere ya Jehova, o we Ngai wa Sinai,
ikĩinaina mbere ya Jehova, Ngai wa Isiraeli.

6 “Matukũ-inĩ ma Shamigari mũrũ wa Anathu,
o na matukũ-inĩ ma Jaeli, njĩra nĩciagĩte andũ a kũgerera;
agendi maageraga tũcĩra twa mĩkĩra.

7 Tũtũura tũkĩaga andũ kũu Isiraeli,
tũkĩaga andũ, o nginya rĩrĩa nĩ, Debora, ndarahũkire,
ngĩarahũka ngĩtuĩka ta nyina wa Isiraeli.

8 Hĩndĩ irĩa maathuurire ngai ng’eni,
mbaara nĩyokire o ihingo-inĩ cia itũura inene,
na gũtionekire ngo kana itimũ
harĩ andũ 40,000 kũu Isiraeli.

9 Ngoro yakwa irĩ hamwe na anene a Isiraeli,
o hamwe na andũ arĩa merutĩire na kwĩyendera gatagatĩ-inĩ ka andũ.
Gocai Jehova.

10 “Inyuĩ mũhaicaga ndigiri njerũ,
mũikarĩire matandĩko manyu,
na inyuĩ mũthiiaga na njĩra,
cũraniai,

11 kũrĩ na mĩgambo ya aini itahĩro-inĩ rĩa maaĩ.
Mainaga ciĩko cia ũthingu cia Jehova,
ciĩko cia ũthingu cia njamba ciake kũu Isiraeli.

“Ningĩ andũ a Jehova magĩkũrũka nginya ihingo-inĩ cia itũura inene.

12 ‘Wee Debora, ũkĩra! Ī ndũgũkĩre!

Ūkĩra, ũkĩra, ũkũye rwĩmbo!

Arahũka wee Baraka!

Wee mũrũ wa Abinoamu-rĩ, wĩnyitĩre mĩgwate yaku.’

13 “Ningĩ andũ arĩa maatigaire,
magĩkũrũka kũrĩ andũ arĩa maarĩ igweta;
andũ a Jehova magĩũka kũrĩ nĩ
hamwe na andũ arĩa maarĩ hinya.

14 Amwe mookire kuuma Efiraĩmu, arĩa iruka ciao ciarĩ kũu Amaleki;
Benjamini aarĩ hamwe na andũ arĩa maakũrũmĩrĩire.

Anene a ita cia mbaara nĩmaikũrũkire kuuma Makiru,
nakuo Zebuluni gũkiuma arĩa maanyitaga rũthanju rwa mũnene wa
mbũtũ cia ita.

15 Anene a Isakaru maarĩ hamwe na Debora;

Ī-ni, Isakaru maarĩ na Baraka,

mamumĩte thuutha na ihenya o nginya kĩaanda-inĩ.

Ng’ongo-inĩ cia Rubeni

nĩ kwarĩ na ũhoro mũnene wa gwĩcookera.

16 Nĩ kĩ gĩatũmire mũikare mĩaki-inĩ

mũiguage mahiũ makĩhuhĩrwo mĩrũri?
Ng'ongo-inĩ cia Rubeni

nĩ kwarĩ ũhoro mũnene wa gwĩcookera.

17 Gileadi aikarire o kũu mũrĩmo wa Rũũĩ rwa Jorodani.
Nake Dani-rĩ, nĩ kũĩ gĩagĩtũmire atiindage marikabu-inĩ?
Asheri aikarire o kũu ndwere-inĩ cia iria,
agũkara icukĩro-inĩ ciake cia marikabu.

18 Andũ a Zebuluni nĩmetwarĩĩire ũgwati-inĩ wa gĩkuũ;
o nake Nafitali agĩĩka o ũguo kũu gũtũũgĩru werũ-inĩ.

19 "Athamaki magĩũka, makĩrũa;
athamaki a Kaanani makĩrũira kũu Taanaka, gũkuhĩ na maaĩ ma
Megido,

no matiakuuire betha, o na kana ndaho.

20 Kũu igũrũ njata nĩciarũire,
o kũu njĩra-inĩ ciacio ikĩrũa mbaara na Sisera.

21 Rũũĩ rwa Kishoni nĩ rwamathereririe,
rũu rũũĩ rwa tene, Rũũĩ rwa Kishoni.
Wee ngoro yakwa wĩtware, na ũgie na hinya!

22 Ningĩ mahũngũ ma mbarathi makĩrumia thĩ,
iteng'erete, mbarathi ciake irĩ hinya igathiĩ iteng'erete.

23 Nake mũraika wa Jehova akiuga atĩrĩ, 'Merozu ĩrogwatwo nĩ kĩrumi.*

Arĩa matũũraga kuo marogwatwo nĩ kĩrumi kĩrĩa kĩũru,
nĩ ũndũ matiokire gũteithia Jehova,
gũteithia Jehova kũrũa na arĩa marĩ hinya.'

24 "Jaeli mũtumia wa Heberi ũrĩa Mũkeni,
arorathimwo gũkĩra atumia arĩa angĩ,
o we mũrathime mũno harĩ atumia arĩa matũũraga hema-inĩ.

25 Sisera aamũhoire maaĩ, nake akĩmũhe iria;
akĩmũrehera iria imata na mbakũri ĩngĩnyuĩrwo nĩ andũ arĩa me
igweta.

26 Aatambũrũkirie guoko gwake akĩoya higĩ ya hema,
akĩnyĩta nyondo ya bundi na guoko kwa ũrĩo.

Akĩringa Sisera, akĩmũhehenja mũtwe,
akĩmũtheeca na agĩthethera thikĩrĩrio yake.

27 Akĩinama magũrũ-inĩ make,
akĩgũa; agĩkoma hau.

Akĩinama magũrũ-inĩ make, akĩgũa;
o hau ainamire, no ho aagũire arĩ mũkuũ.

28 "Nyina wa Sisera agĩcũthĩrĩria na ndirica;
akĩanĩrĩra arĩ gatĩrica-inĩ kau, akiuga atĩrĩ,
'Nĩ kũĩ gĩtũmĩte ngaari yake ya ita ĩikare ũguo ĩtookĩte?
ĩnegene rĩa magũrũ ma ngaari cia ita-rĩ, rĩcereirwo kũ?'

29 Atumia ake arĩa oogĩ mũno makamũcookagĩria;
o nake agecookagĩria na ngoro yake atĩrĩ,

30 'Githĩ ti gwetha mareetha na makagayana indo cia ndaho:
mũĩrĩtu ũmwe kana eerĩ harĩ o mũndũ,
na nguocia marangi maingĩ itahĩrwo Sisera,

* 5:23 Itũura rĩa Merozu rĩarumirwo nĩ kwaga kũnyĩitanĩra na ita rĩa Jehova; itũura rĩrĩ rĩarĩ
rĩa Nafitali.

nguo cia marangi maingĩ iria ng'emie,
nguo iria ng'emie mũno cia ngingo yakwa,
icio ciothe nĩ cia gũtahwo?'

31 "Nĩ ùndũ ùcio thũ ciaku iroothira, Wee Jehova!
No arĩa makwendete-rĩ, marotuĩka ta riũa
rĩkĩratha rĩrĩ na hinya warĩo."

Naguo bũrũri ùcio ùkiĩgia na thayũ ihinda rĩa mũaka mũrongo ĩna.

6

Gideoni

1 Andũ a Isiraeli o rĩngĩ nĩmekire maũndũ mooru maitho-inĩ ma Jehova, na ihinda rĩa mũaka mũgwanja Jehova akĩmaneana moko-inĩ ma Amidiani.*

2 Na tondũ hinya wa andũ a Midiani nĩwamahatĩrĩrie mũno, andũ a Isiraeli nĩmethondekeire kũndũ gwa kwĩhitha mũanya-inĩ ya irĩma, na ngurunga-inĩ, na ciĩgitĩro-inĩ iria nũmu.

3 Rĩrĩa rĩothe andũ a Isiraeli maahaandaga irio-rĩ, Amidiani, na Aamaleki, na andũ angĩ a mwena wa irathĩro nĩmatharĩkagĩra bũrũri ùcio.

4 Nao nĩmambĩte hema ciao kũu bũrũri-inĩ, na magĩthũkia irio iria ciarĩ mĩgũnda kũndũ guothe o nginya Gaza, na matiigana gũtigĩria andũ a Isiraeli kũndũ o na kĩmwe kĩrĩ muoyo, arĩ ng'õndu kana ng'ombe, o na kana ndigiri.

5 Nĩgũkorwo maambataga kuo na mahiũ mao na hema ciao mahaana ta ngigĩ kũingĩha. Andũ na ngamĩra ciao matĩngĩatarĩkire; magĩtharĩkĩra bũrũri ùcio nĩgeetha mawanange biũ.

6 Amidiani makĩnyariira andũ a Isiraeli o nginya andũ a Isiraeli magĩkaira Jehova amateithie.

7 Na rĩrĩ, hĩndĩ ĩrĩa andũ a Isiraeli maarĩrĩre Jehova nĩ ùndũ wa Amidiani-rĩ, Jehova

8 akĩmatũmĩra mũnabii, ũrĩa wameerire atĩrĩ, "Ūũ nĩguo Jehova, Ngai wa Isiraeli, ekuuga: Nĩ ndamũrutire bũrũri wa Misiri, ngĩmũruta bũrũri wa ũkombo.

9 Nĩ nĩ ndaamũtharire kuuma guoko-inĩ kwa andũ a Misiri, na kuuma guoko-inĩ kwa arĩa othe maamũhinyagĩrĩria. Ngĩmarutũrũra mbere yanyu na ngĩmũhe bũrũri wao.

10 Ngĩmwĩra atĩrĩ, 'Nĩ nĩ nĩ Jehova Ngai wanyu; Mũtikanahooe ngai cia Aamori, arĩa ene bũrũri ũyũ mũtũire.' No inyuũ mũtiigana kũnjigua."

11 Nake mũraika wa Jehova agĩũka agĩkara thĩ gĩtina-inĩ kĩa mũgandi o kũu Ofira, mũgandi wa Joashu ũrĩa Mũabiezeri, harĩa mũriũ Gideoni aahũuragĩra ngano kĩhihĩro-inĩ kĩa ndibeĩ nĩguo amĩhithe ndĩkonwo nĩ Amidiani.

12 Nake mũraika ùcio wa Jehova akĩumĩrĩra Gideoni, akĩmwĩra atĩrĩ, "Jehova arĩ hamwe nawe, njamba ĩno ĩrĩ hinya."

13 Nake Gideoni akĩmũcookeria atĩrĩ, "No rĩrĩ, mwathi wakwa, angĩkorwo Jehova arĩ hamwe na ithuĩ-rĩ, nĩ kĩ gĩtũmĩte maũndũ maya mothe matũkore? Makĩrĩ ha morirũ make mothe marĩa maithe maitũ maatwĩraga ũhoro wamo atĩrĩ, 'Githĩ ti Jehova watwambatirie agĩtũruta

* 6:1 Amidiani maarĩ njaro cia Iburahĩmu iria aaciirire na Ketura (Kĩam 25:2).

bũrũri wa Misiri?’ No rĩu-rĩ, Jehova nĩatũtiganĩrie agatũneana guoko-inĩ kwa Midiani.”

14 Nake Jehova akĩmũgarũrũkĩra, akĩmwĩra atĩrĩ, “Thiĩ na hinya ũcio ũrĩ naguo ũkahonokie Isiraeli, ũmarute guoko-inĩ kwa Midiani. Githĩ ti nĩ ndiragũtũma?”

15 Gideoni akĩmũũria atĩrĩ, “No rĩrĩ, Mwathani, ingĩkĩhota atĩa kũhonokia Isiraeli? Mũhĩrĩga witũ nĩguo ũtarĩ hinya thiĩni wa Manase, na ningĩ nĩ nĩ mũnini mũno nyũmba-inĩ iitũ.”

16 Jehova akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ nĩngũkorwo ndĩ hamwe nawe, na nĩkũhũura Amidiani ũmaniine othe me hamwe.”

17 Nake Gideoni akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ingĩkorwo nĩnjĩtĩkĩrĩkĩte maitho-inĩ maku-rĩ, kinyonie kĩmenyithia atĩ ti-itherũ nĩwe ũranjarĩra.

18 Ndagũthaita ndũkae kuuma haha nginya njooke na ndeehe iruta rĩakwa na ndĩrĩge mbere yaku.”

Nake Jehova akiuga atĩrĩ, “Nĩngweterera nginya ũcooke.”

19 Gideoni agĩtoonya nyũmba, agĩthĩnja koori, ningĩ agĩthondeka mĩgate itarĩ na ndawa ya kũmbia kuuma eba ĩmwe† ya mũtu. Agĩkĩra nyama icio gĩkabũ-inĩ, naguo thathi wacio akĩwĩkĩra nyũngũ-inĩ, agĩtwarĩra mũraika na akĩmũgĩra hau gĩtina-inĩ kĩa mũgandi.

20 Nake mũraika wa Ngai akĩmwĩra atĩrĩ, “Oya nyama na mĩgate ĩyo itarĩ na ndawa ya kũmbia, ũciigĩrĩre ihiga-inĩ rĩrĩ, na ũciitĩrĩre thathi ũcio.” Nake Gideoni agĩka ũguo.

21 Nake mũraika wa Jehova akĩhutia nyama na mĩgate ĩyo ĩtaarĩ na ndawa ya kũmbia na mũthia wa rũthanju rwake. Mwaki ũgĩakana uumĩte ihiga-inĩ, ũgĩcina nyama icio o hamwe na mĩgate ĩyo. Nake mũraika wa Jehova akĩbũria na ndaacookire kuonwo.

22 Rĩria Gideoni aamenyire atĩ oima mũraika wa Jehova-rĩ, akĩanĩrĩra, akiuga atĩrĩ, “Īiya wakwa-ĩ! Mwathani Jehova! Nĩnyonete mũraika wa Jehova ũthiũ kwa ũthiũ!”

23 Nowe Jehova akĩmwĩra atĩrĩ, “Gĩa na thayũ! Tiga gwĩtigĩra. Wee-rĩ, ndũgũkua.”

24 Nĩ ũndũ ũcio Gideoni agĩakĩra Jehova kĩgongona hau, agĩgĩta Jehova nĩ Thayũ. Nakĩo gĩtũire kũu Ofira kwa Aabiezeri nginya ũmũthĩ.

25 O ũtukũ ũcio Jehova akĩmwĩra atĩrĩ, “Oya ndegwa ya keerĩ kuuma rũru-inĩ rwa thoguo ya mĩaka mũgwanja. ũcooke ũgũithie kĩgongona gĩa thoguo kĩa Baali, na ũtemange gĩtuĩ kĩa Ashera kĩria kĩrĩ mwena-inĩ wakĩo.

26 ũcooke wakĩre Jehova Ngai waku kĩgongona kĩria kĩagĩrĩre hau igũrũ rĩa harĩa hambatũru. Hũthĩra ngũ cia gĩtuĩ kĩa Ashera kĩria ũtemangire, ũndutĩre ndegwa ĩyo ya keerĩ ĩtuĩke igongona rĩa njino.”

27 Nĩ ũndũ ũcio Gideoni akĩoya ndungata ciake ikũmi, agĩka o ta ũria Jehova aamwĩrĩte. No rĩrĩ, tondũ nĩetigagĩra andũ a nyũmba yao na andũ a itũura rĩu-rĩ, eekire maũndũ macio ũtukũ handũ ha mũthenya.

28 Rũciĩnĩ kwarooka gũkĩa rĩria andũ a itũura mookĩrĩre-rĩ, kĩgongona kĩa Baali kiarĩ kĩomore, hamwe na gĩtuĩ kĩa Ashera gĩtemangĩrwo hau mwena-inĩ wakĩo, nayo ndegwa ĩyo ya keerĩ ĩrutũrwo kĩgongona-inĩ kũ kĩerũ gĩakĩtwo!

29 Makĩũrania atĩrĩ, “Nũ wĩkĩte ũũ?”

Rĩria maatũirĩre wega, makĩrwo atĩrĩ, “Nĩ Gideoni mũrũ wa Joashu wĩkĩte ũguo.”

† 6:19 nĩ ta kilo 22

³⁰ Andũ acio a itũũra makĩira Joashu atĩrĩ, “Umia mũrũguo na nja. No nginya akue, nĩ undũ nĩoinangĩte kigongona kĩa Baali na agatemenga gĩtuĩ kĩa Ashera kĩrĩa kĩrĩ mwena-inĩ wakĩo.”

³¹ Nowe Joashu agĩcookeria kĩrĩndĩ kũu kĩamũrigiicĩirie kĩ na ũũru atĩrĩ, “Anga nĩmũkwenda kũrũrĩra Baali? Mũrageria kũmũhonokia? Mũndũ ũrĩa ũkũmũrũrĩra, ũcio ekũuragwo gũtanakĩa! Angĩkorwo Baali nĩ ngairĩ, no ahote kwĩrũrĩra rĩrĩa mũndũ angĩunanga kigongona gĩa ke.”

³² Nĩ undũ ũcio mũthenya ũcio magĩtua Gideoni “Jerubu-Baali,” makĩuga atĩrĩ, “Baali nĩarekwo arũe nake we mwene,” nĩ undũ nĩoinangĩte kigongona kĩa Baali.

³³ Na rĩrĩ, Amidiani othe, na Amaleki, na andũ angĩ a mwena wa irathĩro magĩcookerĩrĩa mbũtũ ciao cia ita, makĩringa mũrĩmo wa Jorodani, na makĩamba hema ciao Kĩanda-inĩ kĩa Jezireeli.

³⁴ Hĩndĩ iyo Roho wa Jehova agũka igũrũ rĩa Gideoni, nake akĩhuha karumbeta, agũta Aabiezeri mamũrũmirĩre.

³⁵ Agĩtũma andũ bũrũri wothe wa Manase, akĩmeera meehe indo cia mbaara, o na agĩtũmana mabũrũri ma Asheri, na Zebuluni, na Nafitali, o nao makĩambata makamatũnge.

³⁶ Nake Gideoni akĩira Ngai atĩrĩ, “Ũngĩkorwo nĩũkũhonokia Isiraeli na guoko gwakwa o ta ũrĩa weranĩire-rĩ,

³⁷ atĩrĩ, nĩngũiga rũua rwa ng’ondũ kĩhuhĩro-inĩ kĩa ngano. Ime rĩngĩkorwo rũua-inĩ rwiki na kũu kũngĩ thĩ gũkorwo kũrĩ kũmũ-rĩ, hĩndĩ iyo nĩngamenya atĩ nĩũkũhonokia Isiraeli na undũ wa guoko gwakwa, o ta ũrĩa uugĩte.”

³⁸ Na ũguo noguo gwaũkĩre. Gideoni akĩroka gũũkĩra rũciinĩ tene mũthenya ũyũ ũngĩ; akĩhiha rũua rũu ime rũkiuma maaĩ mbakũri ĩmwe.

³⁹ Ningĩ Gideoni akĩira Ngai atĩrĩ, “Ndũkae kũrakario nĩ nĩ. Ngĩrĩrĩa ngũhooe undũ ũngĩ ũmwe. Njĩtkĩria o igeria rĩngĩ rĩmwe na rũua rũrũ. Ihinda rĩrĩ reke rũua rũrũ rũkorwo rũrĩ rũmũ, nakuo thĩ gũkorwo kũhumbũrwo nĩ ime.”

⁴⁰ Ũtukũ ũcio Ngai agũka o ro ũguo. No rũua rwiki rwarĩ rũmũ; nakuo thĩ guothe kwarĩ kũhumbĩre nĩ ime.

7

Gideoni Gũtooria Andũ a Midiani

¹ Rũciinĩ tene, Jerubu-Baali (nĩwe Gideoni) na andũ ake othe nĩmambire hema gĩthima-inĩ kĩa Harodi. Kambĩ ya Amidiani yarĩ mwena wao wa gathigathini kũu gĩtuamba-inĩ, hakuhĩ na karĩma ka More.

² Jehova akĩira Gideoni atĩrĩ, “Ũrĩ na andũ aingĩ mũno gũkĩra arĩa ngwendũ nĩgeetha neane Amidiani moko-inĩ mao. Nĩgeetha Isiraeli matikanjĩtĩre atĩ nĩ hinya wao wamahonokia,

³ Na rĩrĩ, anĩrĩa kũrĩ andũ, ũmeere atĩrĩ, ‘Mũndũ o wothe ũrainaina nĩ guoya no ahũndũke, ehene Kĩrĩma-inĩ kĩa Gileadi.’” Nĩ undũ ũcio andũ 22,000 na igĩrĩ makĩehera, magĩtigara 10,000.

⁴ No Jehova akĩira Gideoni atĩrĩ, “O na rĩrũ andũ no aingĩ mũno. Maikũrũkie maaĩ-inĩ, na nĩngũgũthuurĩria andũ acio ho. Ingiuga atĩrĩ, ‘Ũyũ nĩegũthĩ hamwe nawe,’ ũcio nĩwe ũrĩthĩ nawe; no ingiuga atĩrĩ, ‘Ũyũ ndegũthĩ hamwe nawe,’ ũcio ndegũthĩ nawe.”

⁵ Nĩ undũ ũcio Gideoni agĩkũrũkia andũ acio maaĩ-inĩ. Marĩ hau Jehova akĩmwĩra atĩrĩ, “Amũrania arĩa mekũnyua maaĩ na rũrĩmĩ ta ũrĩa ngui ĩnyuuga na arĩa mekũnyua maaĩ na hĩ ciao maturĩtie ndu.”

6 Andũ magana matatũ makĩnyua maaĩ na hĩ ciao. Acio angĩ othe magĩturia ndu makĩnyua maaĩ.

7 Jehova akĩra Gideoni atĩrĩ, “Nĩngũmũhonokia na ũndũ wa andũ magana matatũ arĩa manyuire maaĩ na hĩ, neane Amidiani moko-inĩ manyu. Reke andũ acio angĩ othe mathũ, o mũndũ ainũke gwake.”

8 Nĩ ũndũ ũcio Gideoni akĩra andũ acio angĩ a Isiraeli macooke hema-inĩ ciao, no agĩtigwo na andũ magana matatũ, arĩa mooire rĩgu na tũrumbeta twa acio mainũkire.

Na rĩrĩ, kambĩ ya Amidiani yarĩ mũhuro wake o kũu kĩanda-inĩ.

9 Ũtukũ ũcio Jehova akĩra Gideoni atĩrĩ, “Ũkĩra, ũikũrũke ũtharĩkĩre kambĩ ĩyo ya Amidiani, tondũ nĩndĩmĩneanĩte moko-inĩ maku.

10 No angĩkorwo nĩũgwtĩgĩra gũtharĩkĩra-rĩ, gĩkũrũke kambĩ-inĩ mũrĩ na Pura ndungata yaku,

11 na ũthikĩrĩrie ũrĩa maroiga. Thuutha ũcio nĩũkũgĩa na hinya wa gũtharĩkĩra kambĩ ĩyo.” Nĩ ũndũ ũcio Gideoni na Pura ndungata yake magĩkũrũka nginya tũnyũmba-inĩ twa arangĩri a kambĩ ĩyo.

12 Nao Amidiani, na Aamaleki na andũ othe a mwena wa irathĩro maikarĩte kĩanda kũu maingĩhĩte ta ngigĩ. Ngamũra ciao itingĩatarĩkire nĩ ũndũ ciarĩ nyingĩ ta mũthanga wa hũgũrũrũ-inĩ cia iria ũrĩa ũtangĩtarĩka.

13 Gideoni aakinyire ho o hĩndĩ ĩrĩa mũndũ ũmwe eeraga mũratawe ũhoro wa kiroto giake. Nake oigaga atĩrĩ, “Ndoote kiroto ngoona mũgate wa cairi wa gĩthiũrũrũ ũũkĩte ũkagwĩra kambĩ ya Amidiani. Ũragũthire hema na hinya mũnene mũno, nginya hema ĩrang’auka, ĩragũa.”

14 Mũrata wake akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ũyũ ti ũndũ ũngĩ tiga rũhiũ rwa Gideoni mũrũ wa Joashu, ũrĩa Mũisiraeli. Ngai nĩaneanĩte Amidiani na kambĩ yao yothe moko-inĩ make.”

15 Rĩrĩa Gideoni aigũire ũhoro wa kiroto kũu na ũtaũri wakĩo, akĩhooya Ngai. Agĩcooka nginya kambĩ-inĩ ya Isiraeli akĩmeeta akĩmeera atĩrĩ, “Ũkĩrai! Jehova nĩaneanĩte kambĩ ya Amidiani moko-inĩ manyu.”

16 Akĩgayania andũ acio magana matatũ ikundi ithatũ, akĩmanengera othe o mũndũ karumbeta na nyũngũ theri, ĩrĩ na kimũrĩ thĩini.

17 Nake akĩmeera atĩrĩ, “Ndoraai. Mwĩke o ũrĩa ngwĩka. Hĩndĩ ĩrĩa ndĩrĩkinya mũthia-inĩ wa kambĩ, mwĩke o ũrĩa ndĩrĩka.

18 Hĩndĩ ĩrĩa nĩ na arĩa othe ndĩ nao tũrĩhuha tũrumbeta twitũ, hĩndĩ ĩyo inyuothe mũthiũrũrũkĩrie kambĩ mũhuhe twanyu na mwanĩrĩre atĩrĩ, ‘Nĩ ũndũ wa Jehova o na wa Gideoni.’”

19 Gideoni na andũ acio igana rĩmwe arĩa maarĩ nake magĩkinya mũthia wa kambĩ o kĩaambĩrĩria-inĩ kĩa ũtukũ gatagatĩ, thuutha hanini wa kũchenjania arangĩri. Makĩhuha tũrumbeta twao na makĩũraga nyũngũ iria ciarĩ moko-inĩ mao.

20 Ikundi icio ithatũ ikĩhuha tũrumbeta, na ikĩũraga nyũngũ. Maanyi-itĩe imũrĩ na moko mao ma ũmotho, na makanyĩita tũrumbeta twao twa kũhuha na moko mao ma ũrĩo, nao makĩanĩrĩra atĩrĩ, “Rũhiũ rwa njora rwa Jehova na rwa Gideoni!”

21 Na rĩrĩa o mũndũ aarũgamire handũ hake gũthiũrũrũkĩria kambĩ-rĩ, Amidiani othe magĩteng’era, magĩkayaga morĩte.

22 Hĩndĩ ĩrĩa tũrumbeta tũu magana matatũ twahuhirwo, Jehova agĩtũma andũ arĩa maarĩ kambĩ-inĩ yothe mahũũrane na hiũ ciao cia njora mũndũ na mũndũ ũrĩa ũngĩ. Nayo mbũtũ ĩyo yothe ikĩũrĩra Bethi-Shita ĩrorete Zerera o nginya mũhaka-inĩ wa Abeli-Mehola gũkuhĩ na Tabathu.

²³ Andũ a Isiraeli kuuma Nafitali, na Asheri na Manase guothe nĩmetirwo nao magĩteng'eria Amidiani.

²⁴ Nake Gideoni agĩtũmana bũrũri wothe ũrĩa wa irĩma wa Efiraimu, akiuga atĩrĩ, "Ikũrũkai mũhũũrane na Amidiani na mwĩnyĩitĩre maaĩ ma Jorodani mbere yao o nginya Bethi-Bara."

Nĩ ũndũ ũcio andũ othe a Efiraimu nĩmetirwo, na makĩnyĩitĩra maaĩ ma Rũũ rwa Jorodani o nginya Bethi-Bara.

²⁵ O na ningĩ nĩmanyĩitĩre atongoria eerĩ a Midiani, nĩo Orebu na Zeebu. Nao makĩũragĩra Orebu ihiga-inĩ rĩa Orebu, nake Zeebu makĩmũũragĩra kihĩhĩro-inĩ kia ndibei kia Zeebu. Nao magĩthingatana na Amidiani, na magĩtwara mĩtwe ya Orebu na Zeebu kũrĩ Gideoni, ũrĩa warĩ mũrĩmo ũrĩa ũngĩ wa Rũũ rwa Jorodani.

8

Zeba na Zalimuna

¹ Na rĩrĩ, andũ a Efiraimu makĩũria Gideoni atĩrĩ, "Nĩ kĩ gĩtũmĩte ũtwĩke ũguo? Wagire gĩtwĩta ũgĩthĩ kũhũũrana na Amidiani nĩkĩ?" Nao makĩmũtetia mũno.

² Nowe akĩmacookeria atĩrĩ, "Nĩatĩa nĩ njĩkĩte ngerekaniĩtio na inyuĩ? Githĩ kũhaara thabibũ cia Efiraimu ti kwega gũkĩra magetha mothe ma thabibũ cia Abiezeri?"

³ Ngai nĩaneanire Orebu na Zeebu, atongoria a Amidiani moko-inĩ manyu. Nĩatĩa nĩ hotete gwĩka ngerekaniĩtio na inyuĩ?" Maigua ũguo, marakara marĩa maamũrakarĩire namo magĩthira.

⁴ Gideoni na andũ ake magana matatũ, o na marĩ anogu, magĩteng'eria thũ ciao magĩkinya Jorodani na makĩringa rũũ rũu.

⁵ Nake akĩra andũ a Sukothu atĩrĩ, "Heei ita riakwa kĩndũ gĩa kũrĩa; nĩ ũndũ nĩ anogu biũ, na no ndeng'eretie Zeba na Zalimuna, athamaki a Midiani."

⁶ No anene a Sukothu makĩmũũria atĩrĩ, "Rĩu-rĩ, ũkĩrĩ ũranyĩita Zeba na Zalimuna magakorwo marĩ moko-inĩ maku? Tũkũhe thĩgari ciaku irio nĩkĩ?"

⁷ Nake Gideoni akĩmacookeria atĩrĩ, "Nĩ ũndũ wa ũguo mwoiga, rĩrĩa Jehova arĩneana Zeba na Zalimuna moko-inĩ makwa, ndũitembũranga mũrĩ yanyu na mũigua ya werũ-inĩ na mahiũ ma nyeki-inĩ."

⁸ Oima kũu akĩambata nginya Penieli,* akĩmooria o ta ũguo oorĩtie andũ a Sukothu, nao magĩcookia o ta ũrĩa andũ a Sukothu maamũcookeirie.

⁹ Nĩ ũndũ ũcio akĩra andũ a Penieli atĩrĩ, "Hĩndĩ ĩrĩa ngaahũndũka hootanĩte-rĩ, nĩ nĩngamomora mũthiringo ũyũ mũraihu na igũrũ."

¹⁰ Nao Zeba na Zalimuna maarĩ kũu Karikori marĩ na ita rĩa andũ ta 15,000, acio oiki no-o maatigaire kuuma kũrĩ mbũtũ ya andũ a irathĩro; andũ 100,000 rĩa mĩrongo ĩrĩ arĩa maarĩuaga na hiũ cia njora nĩ moragĩtwo.

¹¹ Gideoni akĩambata na njĩra ya andũ arĩa maikaraga hema-inĩ mwena wa irathĩro rĩa Noba na Jogibeha, akiumĩrĩra mbũtũ ĩyo hĩndĩ ĩrĩa ĩtegeragĩria kũrĩ na ũgwatĩ.

¹² Zeba na Zalimuna, athamaki acio eerĩ a Midiani, makĩũra, nowe akĩmateng'eria, akĩmanyĩita, na akĩhoota mbũtũ ĩyo yao yothe.

¹³ Gideoni mũrũ wa Joashu akĩhũndũka oimĩte mbaara-inĩ, agereire Ihĩtũkĩro rĩa Heresi.

* 8:8 Penieli niho Jakubu aagianĩre na Ngai.

14 Nake akĩnyiita mwanake wa Sukothu, na akĩmũhooya ũhoro, nake mwanake ũcio akĩmwandĩkĩra marĩtwa ma anene mĩrongo mũgwanja na mũgwanja a Sukothu, na nĩ athuuri a itũũra rĩu.

15 Hĩndĩ iyo Gideoni agĩũka, akĩĩra andũ a Sukothu atĩrĩ, “Aya nĩo Zeba na Zalimuna, arĩa mwanyũrũrũrie ũhoro wao, mũkiuga atĩrĩ, ‘Anga nĩũkĩnyitĩte Zeba na Zalimuna magakorwo marĩ moko-inĩ maku? Tũkũhe andũ aya aku anogu irio nĩkĩ?’”

16 Agĩkĩnyiita athuuri acio a itũũra, nake akĩherithia andũ acio a Sukothu na mũigua ya werũ-inĩ, na mahiũ ma nyeki-inĩ.

17 Ningĩ akĩmomora mũthiringo ũcio mũraihu na igũrũ wa Penieli, na akĩũraga andũ a itũũra rĩu.

18 Hĩndĩ iyo akĩũria Zeba na Zalimuna atĩrĩ, “Andũ arĩa mworagĩre kũu Tabori-rĩ, maahaanaga atĩa?”

Nao magĩcookia atĩrĩ, “Nĩ andũ tawe, o ũmwe wao aahaanaga ta mũrũ wa mũthamaki.”

19 Gideoni akĩmacookeria atĩrĩ, “Acio maarĩ ariũ a baba, o na ariũ a maitũ. O ta ũria Jehova atũũraga muoyo-rĩ, korwo nĩmwahonokirie mĩoyo yao-rĩ, ndingĩamũũraga.”

20 Akĩgarũrũkĩra Jetheri, mũriũ wake wa irigithathi, akĩmwĩra atĩrĩ, “Moorage!” Nowe Jetheri ndaigana gũcomora rũhiũ rwa njora, tondũ aarĩ o kamwana kanini, na nĩetigagĩra.

21 Zeba na Zalimuna makĩĩra Gideoni atĩrĩ, “Ūkĩra, ũtũũrage arĩ we. Tondũ o ta ũria mũndũ atarĩ nogo hinya wake ũigana.” Nĩ ũndũ ũcio Gideoni agĩũkĩra, akĩmooraga, na akĩruta irengeeri iria ciagemetie ngingo cia ngamũra ciao, agĩthĩ nacio.

Ebodi ya Gideoni

22 Andũ a Isiraeli makĩĩra Gideoni atĩrĩ, “Tũthamakĩre, wee, na mũrũguo, na mũrũ wa mũrũguo o nake, nĩgũkorwo wee nĩtũthonoketie, ũgatũruta moko-inĩ ma Midiani.”

23 Nowe Gideoni akĩmeera atĩrĩ, “Nĩ ndikũmũthamakĩra, o na kana mũrũ wakwa. Jehova nĩwe ũkũmũthamakĩra.”

24 Ningĩ akĩmeera atĩrĩ, “Harĩ ũndũ ũngĩ ũmwe ngũmũhooya, naguo nĩ atĩ o ũmwe wanyu aahe gĩcũhĩ kĩmwe gĩa gũtũ kĩa iria aatahire.” (Ūcio warĩ mũtugo wa Aishumaeli, gwĩkĩra icũhĩ cia thahabu matũ.)

25 Nao magĩcookia atĩrĩ, “Nĩtũgũciheana tũkenete.” Nĩ ũndũ ũcio makĩara nguo thĩ, na o mũndũ agĩũkia gĩcũhĩ ho kuuma kũrĩ indo iria aatahĩte.

26 Naguo ũritũ wa icũhĩ icio cia thahabu aahoote wakinyire cekerĩ 1,700,[†] mathaga marĩa mangĩ matatarĩtwo, na nĩmo mĩgathĩ, na nguo cia rangĩ wa ndathi iria ciehumbagwo nĩ athamaki a Amidiani, kana mĩnyororo ĩria yarĩ ngingo cia ngamũra ciao.

27 Gideoni agĩthondeka thahabu iyo igĩtũika ebodi, ĩria aigire kũu Ofira, itũũra rĩake. Isiraeli othe makĩhũũra ũmaraya na ũndũ wa kũmĩhooya marĩ kũu, nayo igĩtũika mũtego harĩ Gideoni na nyũmba yake.

Gĩkuũ kĩa Gideoni

28 Ūguo nĩguo andũ a Midiani maahootirwo nĩ andũ a Isiraeli, na matiacookire kwambararia mũtwe ringĩ. Matukũ-inĩ marĩa Gideoni aatũũrire muoyo, bũrũri ũcio ũkĩgĩa na thayũ mĩaka mĩrongo ĩna.

29 Jerubu-Baali mũrũ wa Joashu nĩacookire gwake mũciĩ gũtũũra kuo.

[†] 8:26 nĩ ta kilo 20

³⁰ Na aarĩ na ariũ mĩrongo mũgwanja ake mwene, nĩ ùndũ nĩ aarĩ na atumia aingĩ.

³¹ Nayo thuriya yake ĩrĩa yaikaraga Shekemu, nĩyamũciarĩire mwana wa kahĩ, ùrĩa aatũire Abimeleku.

³² Gideoni mũrũ wa Joashu aakuire arĩ mũkũrũ mũno, na agĩthikwo mbĩrĩra-inĩ ya ithe Joashu kũu Ofira ya Aabiezeri.

³³ Gideoni akua-rĩ, andũ a Isiraeli o rĩngĩ nĩmahũũrire ũmaraya na Mabaali. Makĩrũgamia Baali-Berithu[‡] itũike ngai yao,

³⁴ Na matiacookire kũririkana Jehova Ngai wao, ùrĩa wamahonoketie akamaruta moko-inĩ ma thũ ciao ciothe iria ciarĩ mĩena-inĩ yao yothe.

³⁵ O na ningĩ nĩmagire gũcookia ngaatho kũrĩ nyũmba ya Jerubu-Baali (nĩwe Gideoni) nĩ ùndũ wa maũndũ marĩa mothe mega aamekĩire.

9

Abimeleku

¹ Abimeleku mũrũ wa Jerubu-Baali nĩathiire kũrĩ aa mamawe na andũ othe a mbarĩ ya kũria nyina oimĩte kũu Shekemu, akĩmeera atĩrĩ,

² “Ūriai atũuri othe a Shekemu atĩrĩ, ‘Nĩ ùndũ ũrĩkũ mwega na inyuĩ. Nĩ mwathwo nĩ ariũ mĩrongo mũgwanja a Jerubu-Baali, kana mũthamakĩrwo nĩ mũndũ ũmwe?’ Ririkanai ndĩ wanyu, tuumĩte mũthiimo ũmwe.”

³ Rĩria aa mamawe meerire atũuri a Shekemu ũhoru ũcio wothe, andũ a Shekemu makĩenda kũrũmĩrĩra Abimeleku nĩ ùndũ nĩmoigire atĩrĩ, “Ūcio nĩ mũrũ wa ithe witũ.”

⁴ Nao makĩmũhe cekerĩ mĩrongo mũgwanja cia betha* irutĩtwo hekarũ-inĩ ya Baali-Berithu, nake Abimeleku agĩcihũthĩra kwandĩka andũ matarĩ kiene na a mbũkĩrĩra, arĩa maatuĩkire arũmĩrĩri ake.

⁵ Agĩthĩ gwa ithe mũciĩ o kũu Ofira na akĩũragithĩria ariũ a ithe mĩrongo mũgwanja ihiga-inĩ rĩmwe, nĩo ariũ a Jerubu-Baali. No Jothamu, mũrũ wa Jerubu-Baali ùrĩa warĩ kĩhinga-nda, nĩahonokire nĩ ùndũ nĩehithire.

⁶ Nao atũuri othe a Shekemu na a Bethi-Milo makĩũngana mũtĩ-inĩ ùrĩa mũnene o hau gĩtugĩ-inĩ kĩria kĩrĩ Shekemu, magĩtua Abimeleku mũthamaki.

⁷ Hĩndĩ ĩrĩa Jothamu aaheirwo ũhoru ũcio-rĩ, akĩhaica Kĩrĩma-igũrũ kĩa Gerizimu na akĩanĩrĩra, akĩmeera atĩrĩ, “Ta thĩkĩrĩriai inyuĩ atũuri a Shekemu, nĩgeetha o nake Ngai amũthikĩrĩrie.

⁸ Mũthenya ũmwe mũtĩ nĩyoimagarire ĩgaitĩrĩrie ũmwe wayo maguta atũike mũthamaki wayo. Nayo ĩkĩra mũtamaiyũ atĩrĩ, ‘Ūka ũtuĩke mũthamaki witũ.’

⁹ “No mũtamaiyũ ũcio ũgĩcookia atĩrĩ, ‘No ndigane na maguta makwa marĩa matũmaga ngai o na andũ matũo, ngariũnge ũu na ũu igũrũ rĩa mũtĩ ĩrĩa ĩngĩ?’

¹⁰ “Thuutha ũcio mũtĩ ĩyo ĩkĩra mũkũyũ atĩrĩ, ‘Ūka ũtuĩke mũthamaki witũ.’

¹¹ “No mũkũyũ ũcio ũgĩcookia atĩrĩ, ‘No ndigane na ngũyũ ciakwa njega ũguo na irĩ mũrĩo, ngariũnge ũu na ũu igũrũ rĩa mũtĩ ĩrĩa ĩngĩ?’

¹² “Nĩngĩ mũtĩ ĩkĩra mũthabibũ atĩrĩ, ‘Ūka ũtuĩke mũthamaki witũ.’

¹³ “No mũthabibũ ũcio ũgĩcookia atĩrĩ, ‘No ndigane na ndibeĩ yakwa ĩrĩa ĩkenagia ngai o na andũ, ngariũnge ũu na ũu igũrũ rĩa mũtĩ ĩrĩa ĩngĩ?’

[‡] 8:33 Baali-Berithu yarĩ ngai ya andũ a Kaanani, na hekarũ yayo yarĩ Shekemu. * 9:4 nĩ ta kilo robo ithatũ (0.75)

14 “Kũrikĩrĩria mĩti yothe ikũira mũtare wa gĩthaka-inĩ atĩrĩ, ‘Ūka ūtuĩke mũthamaki witũ.’

15 “Naguo mũtare ūcio wa gĩthaka ūkũira mĩti iyo atĩrĩ, ‘Kũngĩkorwo ti-itherũ nĩ mũkwenda kũnjitĩrĩria maguta ndũike mũthamaki wanyu-rĩ, gĩũke mĩwĩithe kũruru-inĩ gĩakwa; no kũngĩkorwo ti ũguo-rĩ, mwaki ũrokiuma mũtare-inĩ wa gĩthaka ūcine mũtarakwa ya Lebanoni!’

16 “No rĩrĩ, angĩkorwo mwekire ūndũ ūcio na kĩhotoo, na mũrĩ na ngoro njega rĩria mwatuire Abimeleku mũthamaki, na angĩkorwo nĩmwĩkĩte Jerubu-Baali na nyũmba yake maũndũ mega, mũkamwĩka ũria agĩrĩrwo nĩ gwĩkwo-rĩ,

17 tondũ baba nĩwe wamũrũrĩre, agĩtwarĩrĩria muoyo wake ũgwati-inĩ nĩgeetha amũhonokie moko-inĩ ma Amidiani,

18 (no ūmũthĩ nĩmũũkĩrĩre nyũmba ya baba, mũkooraĩra ariũ ake mĩrongo mũgwanja ihiga-inĩ rĩmwe, na mũgatua Abimeleku, mũrũ wa ngombo yake ya mũrĩtu, mũthamaki wa atũũri a Shekemu tondũ nĩ mũrũ wa ithe wanyu),

19 mũngĩkorwo mwĩkĩte ūndũ ūcio na kĩhotoo, na mũrĩ na ngoro njega kũrĩ Jerubu-Baali na nyũmba yake ūmũthĩ-rĩ, Abimeleku arotuĩka gĩkeno kĩanyu, o na inyuĩ mũgĩtuĩke gĩkeno gĩake!

20 No kũngĩkorwo ti ũguo-rĩ, mwaki ũrokiuma harĩ Abimeleku ūmũcine, ūmũniine biũ, atũũri aya a Shekemu na Bethi-Milo, o na mwaki ũrokiuma harĩ inyuĩ atũũri a Shekemu na Bethi-Milo, ūcine Abimeleku, ūmũniine biũ.”

21 Hĩndĩ iyo Jothamu agĩthara, akĩũrĩra kũu Biri, nake agĩtũura kuo nĩ ūndũ nĩetigagĩra mũrũ wa ithe, Abimeleku.

22 Thuutha wa Abimeleku gwathana Isiraeli mĩaka itatũ-rĩ,

23 Ngai agĩtũma roho mũũru gatagatĩ ka Abimeleku na atũũri a Shekemu, ariũ meekire maũndũ mooru ma ũhinga kũrĩ Abimeleku.

24 Ngai eekire ūndũ ũyũ nĩgeetha ngero ĩria yagerirwo ariũ mĩrongo mũgwanja a Jerubu-Baali, ya gũitwo thakame yao, ĩrĩhio mũrũ wa ithe wao, Abimeleku, na ĩrĩhio atũũri a Shekemu ariũ maamũteithirie kũũraga ariũ a ithe.

25 Nĩ ūndũ wa kũregana nake-rĩ, atũũri acio a Shekemu nĩmaigire andũ ĩrĩma-inĩ nĩguo mohie na matunye o mũndũ ũria wahĩtũkaga indo ciake, naguo ũhoru ūcio ũkĩmenyithio Abimeleku.

26 Nake Gaali mũrũ wa Ebedi hamwe na ariũ a ithe magĩthamĩra kũu Shekemu, nao atũũri akuo makĩmwĩhoka.

27 Thuutha wa gũthĩ mĩgũnda-inĩ na gũcookereria thabibũ na gũcihiha, makĩgĩa na iruga hekarũ-inĩ ya ngai yao. Rĩria maarĩaga na makĩnyuuga, makĩruma Abimeleku.

28 Nake Gaali mũrũ wa Ebedi akiuga atĩrĩ, “Abimeleku nũũ, na Shekemu nũũ, nĩguo tũtuĩke ndungata ciake? Githĩ ti mũrũ wa Jerubu-Baali, nake Zebuli githĩ tiwe mũnini wake? Tungatĩrai andũ a Hamoru, ithe wa Shekemu! Tũgũitungatĩra Abimeleku nĩkĩ?”

29 Naarĩ korwo andũ aya me rangu rwa wathani wakwa! Hĩndĩ iyo nĩ no ndĩmweherie. No njĩre Abimeleku atĩrĩ, ‘Ĩta ita rĩaku rĩothe!’ ”

30 Rĩria Zebuli ūcio mwathi wa itũũra aiguirũ ũria Gaali mũrũ wa Ebedi oigĩte-rĩ, akĩrakario nĩ ũhoru ūcio mũno.

31 Agĩtũmĩra Abimeleku andũ na hithe, akĩmwĩra atĩrĩ, “Gali mũrũ wa Ebedi na ariũ a ithe nĩmokitũe gũkũ Shekemu, na nĩmararahũra andũ a itũũra magũũkĩrĩre.

32 Nĩ ūndũ wa ũguo-rĩ, ũtukũ wakinya wee na andũ aku mũũke mũmoohie mĩgũnda-inĩ.

33 Rũciinĩ tene riũa rĩkĩratha-rĩ, ũthiĩ ũtharĩkĩre itũũra inene. Na rĩrĩa Gaali na andũ ake mariumĩra magũtharĩkĩre-rĩ, ĩka ũrĩa wothe guoko gwaku kũngĩhota gwĩka.”

34 Nĩ ũndũ ũcio Abimeleku marĩ hamwe na mbũtũ ciake ciothe cia ita makiumagara ũtukũ, makĩhitha gũkuhĩ na Shekemu marĩ ikundi inya.

35 Nake Gaali mũrũ wa Ebedi nĩoimagarĩte akarũgama itoonyero-inĩ rĩa kĩhingo gĩa itũũra inene, o hĩndĩ ĩyo Abimeleku na thigari ciake moimagĩra kũria meehithite.

36 Rĩrĩa Gaali aamoonire-rĩ, akĩra Zebuli atĩrĩ, “Ta rora, harĩ na andũ maroka maikũrũkĩte kuuma irĩma igũrũ!”

Nake Zebuli agĩcookia atĩrĩ, “Wee ũroona ciĩruru cia irĩma taarĩ andũ.”

37 No Gaali akĩaria ringĩ, akiuga atĩrĩ: “Ta rora wone andũ maroka maikũrũkĩte moimĩte gatagatĩ ka bũrũri, na mbũtũ ĩrĩa ĩngĩ yũkĩte yumĩte na mwena wa mũtĩ wa mũragũri.”

38 Ningĩ Zebuli akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwĩgaatho waku ũkĩrĩ ha rĩu, wee woigire atĩrĩ, ‘Abimeleku nũũ atĩ nĩguo atwathe?’ Githĩ andũ aya ti o wanyũrũrie. Umagara ũkarũe nao!”

39 Nĩ ũndũ ũcio Gaali agĩtongoria atũũri a Shekemu makĩhũũrana na Abimeleku.

40 Abimeleku akĩmũteng’eria, nao andũ aingĩ makĩgũa magurarĩtio makĩũra kũu guothe o nginya itoonyero-inĩ rĩa kĩhingo.

41 Abimeleku agĩtũra Aruma, nake Zebuli akĩrutũrũra Gaali hamwe na ariũ a ithe kuuma Shekemu.

42 Mũthenya ũyũ ũngĩ andũ a Shekemu magĩthiĩ mĩgũnda-inĩ, nake Abimeleku akĩmenyithio ũhoru ũcio.

43 Nĩ ũndũ ũcio akĩoya andũ ake, akĩmagayania ikundi ithatũ, akĩmaiga moherie andũ mĩgũnda-inĩ. Hĩndĩ ĩrĩa onire andũ acio magĩũka moimĩte itũũra-inĩ rĩria inene, agĩũkĩra amatharĩkĩre.

44 Abimeleku na ikundi iria aarĩ nacio makĩguthũka mbere nginya hau itoonyero-inĩ rĩa kĩhingo gĩa itũũra inene, nacio ikundi icio ĩngĩ ĩgĩrĩ ikĩguthũkĩra arĩa maarĩ mĩgũnda-inĩ, ikĩmooraga.

45 Abimeleku akĩhũũrana na itũũra rĩu inene mũthenya wothe nginya akĩrĩtaha na akĩũraga andũ a rĩo othe. Ningĩ akĩananga itũũra rĩu inene, na akĩrĩtĩrĩa cumbĩ.

46 Rĩrĩa maigũire ũhoru ũcio, andũ arĩa maatũũraga mũthiringo-inĩ wa Shekemu magĩtoonya kĩhitho-inĩ kĩa hinya kĩa hekarũ ya Eli-Berithu.

47 Rĩrĩa Abimeleku aigũire atĩ nĩmacookanĩrĩre kuo-rĩ,

48 we na andũ ake othe makĩambata Kĩrĩma-inĩ gĩa Zalimuna. Akĩoya ithanwa, agĩtema hongẽ, na agĩciigĩrĩra ciande. Agĩatha andũ arĩa maarĩ nake, akĩmeera atĩrĩ, “Narua! ĩkai ũguo muona ndeka!”

49 Nĩ ũndũ ũcio andũ acio othe magĩtema hongẽ, na makĩrũmĩrĩa Abimeleku. Magĩciũmba hĩba kũnyitana na kĩhitho kũu kĩa hinya magĩciwatia mwaki andũ marĩ thĩinĩ. Nĩ ũndũ ũcio andũ acio othe maarĩ thĩinĩ wa mũthiringo ũcio wa Shekemu, ta andũ 1,000, arũme na andũ-a-nja, o nao magĩkua.

50 Abimeleku agĩthiĩ itũũra rĩa Thebezu, akĩrĩrigiicĩria na akĩrĩtunyana.

51 No rĩrĩ, thĩinĩ wa itũũra rĩu inene nĩ kwarĩ na mũthiringo mũrũmu kũria arũme othe na andũ-a-nja, na andũ othe a itũũra rĩu inene, moorĩre. Makĩhingĩra thĩinĩ, na makĩhaica mũthiringo igũrũ.

52 Abimeleku agĩthiĩ mũthiringo-inĩ ũcio, akĩũhithũkĩra. No rĩrĩa akuhĩrĩrie itoonyero rĩa mũthiringo nĩguo aũgwatie mwaki-rĩ,

⁵³ mūtumia ūmwe akīmūgūithĩria ihiga rĩa gĩthĩ mūtwe, rikīmūhehenja mūtwe.

⁵⁴ Nake agĩta mūkuui wake wa indo cia mbaara na ihenya, akīmwĩra atĩrĩ, “Comora rūhiũ rwaku rwa njora ūnjũrage, nĩgeetha matikoigage atĩrĩ, ‘Ooragirwo nĩ mündũ-wa-nja.’” Nĩ ūndũ ūcio ndungata yake ikīmūtheeca, agĩkua.

⁵⁵ Hĩndĩ ĩria andũ a Isiraeli moonire atĩ Abimeleku nĩakuĩte-rĩ, makĩinũkĩra.

⁵⁶ Ūguo nĩguo Ngai aarĩhirie Abimeleku nĩ ūndũ wa waganu ūria ekĩte ithe, wa kũũraga ariũ-a-ithe mĩrongo mũgwanja.

⁵⁷ Ningĩ Ngai akĩrĩhia andũ a Shekemu nĩ ūndũ wa waganu wao wothe. Kĩrumi kĩa Jothamu mũrũ wa Jerubu-Baali gĩkimacookerera.

10

Tola

¹ Thuutha wa Abimeleku, mündũ wa mũhĩrĩga wa Isakaru wetagwo Tola mũrũ wa Pua, mũrũ wa Dodo, akĩarahũka ahonokie Isiraeli. Nake agĩtũura Shamiru, kũu bũrũri ūria ūri ĩrima wa Efraimu.

² Agĩtiirĩria Isiraeli mĩaka mĩrongo ĩrĩ na ĩtatũ; agĩcooka agĩkua, na agĩthĩkwo kũu Shamiru.

Jairu

³ Nake Tola akĩrũmĩrĩrwo nĩ Jairu wa kuuma Gileadi, ūria watiirĩrĩre Isiraeli mĩaka mĩrongo ĩrĩ na ĩrĩ.

⁴ Jairu aarĩ na ariũ mĩrongo ĩtatũ arĩa mathiiaga mahaicĩte ndigiri mĩrongo ĩtatũ. Maathaga matũura mĩrongo ĩtatũ kũu Gileadi, marĩa nginya ūmũthĩ metagwo Havothu-Jairu.

⁵ Jairu akua aathikirwo kũu Kamonu.

Jefitha

⁶ O rĩngĩ andũ a Isiraeli nĩmekire maũndũ mooru maithe-inĩ ma Jehova. Magĩtungatĩra Mabaali na Maashitorethu, na ngai cia Aramu, na ngai cia Sidoni, na ngai cia Moabi, na ngai cia Aamoni, o na ngai cia Afilisti.* Na tondũ andũ a Isiraeli nĩmatiganĩrie Jehova na matiacookire kũmũtungatĩra-rĩ,

⁷ akĩrakario nĩo. Akĩmaneana moko-inĩ na Afilisti na moko-inĩ ma Aamoni,

⁸ arĩa maamanyariirire na makĩmahinyĩrĩria mwaka-inĩ ūcio. Nao makĩhinyĩrĩria andũ a Isiraeli othe arĩa maarĩ mwena wa irathĩro wa Rũũ rwa Jorodani kũu Gileadi, bũrũri wa Aamori, mĩaka ikũmi na ĩnana.

⁹ Ningĩ Aamoni makĩringa Rũũ rwa Jorodani nĩguo makarũe na andũ a Juda, na andũ a Benjamini, o na nyũmba ya Efraimu; nakuo Isiraeli gũkĩgĩa na kĩnyariirĩko kĩnene.

¹⁰ Ningĩ andũ a Isiraeli magĩkaĩra Jehova makĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩtwĩhĩtie, tũgatiganĩria Ngai witũ, tũgatungatĩra Mabaali.”

¹¹ Jehova akĩmacookeria atĩrĩ, “Hĩndĩ ĩria andũ a Misiri na Aamori, na Aamoni, na Afilisti,

¹² na Asidoni, na Aamaleki, o na Amaoni maamũhinyĩrĩrie na mũkingaĩra ndĩmũteithie-rĩ, githĩ ndiamũhonokirie kuuma moko-inĩ mao?

* **10:6** Ngai cia Aramu ciarĩ Hadadi (kana Baali), Motu, Anathi, na Rimoni; ngai ĩria nene ya andũ a Moabi yarĩ Kemoshu, nayo ya andũ a Amoni yarĩ Moleku.

13 No inyuĩ nĩmwandiganĩirie na mũgĩtungatĩra ngai ingĩ, tondũ ũcio ndigacooka kũmũhonokia o na rĩ.

14 Thĩĩ mũgakaĩre ngai icio mwĩthuurĩire. Nĩmũhonokagie hĩndĩ ĩrĩa mũranyamarĩka!”

15 No andũ a Isiraeli makĩra Jehova atĩrĩ, “Nĩtwĩhĩtie. Īka na ithuĩ o ta ũrĩa ũkuona kwagĩrĩire, no rĩrĩ, twagũthaitha ũtũhonokie rĩu.”

16 Hĩndĩ ĩyo magĩkĩeheria ngai icio cia kũngĩ gatagatĩ-inĩ kao, na magĩtungatĩra Jehova. Nake ndangiakirĩrĩirie rĩngĩ kuona Isiraeli makĩnyariirĩka.

17 Rĩrĩa Aamoni meerirwo moe indo cia mbaara na makĩamba hema ciao kũu Gileadi-rĩ, andũ a Isiraeli makĩũngana na makĩamba hema ciao kũu Mizipa.

18 Atongoria a andũ a Gileadi makĩrana atĩrĩ, “Mũndũ ũrĩa ũkwambĩrĩria kũrĩa na Aamoni-rĩ, ũcio nĩwe ũgũtuĩka mũnene wa andũ arĩa matũũraga Gileadi.”

11

1 Na rĩrĩ, Jefitha aarĩ Mũgileadi warĩ njamba yarĩ hinya. Nake ithe wa Jefitha eetagwo Gileadi, na nyina aarĩ mũmaraya.

2 Mũtũmia wa Gileadi o nake akĩmũciarĩra aanake, na rĩrĩa maagimarire makĩngata Jefitha. Nao makiuga atĩrĩ, “Wee ndũkagaya igai thĩĩnĩ wa nyũmba iitũ, tondũ ũrĩ wa mũtũmia ũngĩ.”

3 Nĩ ũndũ ũcio Jefitha akĩũrĩra ariũ a ithe, agĩthĩ gũtũũra bũrũri wa Tobu, kũrĩa gĩkundi kĩa andũ matarĩ kiene kĩamũrigiicĩirie na gĩkĩmũrũmirĩra.

4 Thuutha wa ihinda inini, hĩndĩ ĩrĩa Aamoni maahaarĩirie mbaara na Isiraeli,

5 athuuri a Gileadi magĩthĩ kũgĩra Jefitha kuuma bũrũri wa Tobu.

6 Nao makĩmwĩra atĩrĩ, “Ūka, ũtuĩke mũnene witũ wa ita, nĩgeetha tũhũũrane na Aamoni.”

7 Jefitha akĩmeera atĩrĩ, “Githĩ mũtiathũũrĩre mũkĩnyingata kuuma nyũmba ya baba? Nĩ kĩĩ kĩratũma mũũke kũrĩ nĩ rĩu mũrĩ na thĩĩna?”

8 Athuuri a Gileadi makĩmwĩra atĩrĩ, “O na kũrĩ ũguo, nĩtwagũcookerera; twarana na ithuĩ tũkahũũrane na Aamoni, na nĩũgũtuĩka mũnene witũ wa gwathaga andũ othe arĩa matũũraga Gileadi.”

9 Jefitha akĩmooria atĩrĩ, “Mũngĩnjookia ngahũũrane na Aamoni nake Jehova amaneane kũrĩ nĩ-rĩ, ti-itherũ nĩ nĩngatuĩka mũnene wanyu?”

10 Athuuri acio a Gileadi makĩmũcookeria atĩrĩ, “Jehova nĩwe mũira witũ; nĩtũgwĩka o ta ũrĩa ũkuuga.”

11 Nĩ ũndũ ũcio Jefitha agĩthĩ hamwe na athuuri a Gileadi, na andũ acio makĩmũtua mũnene na mwathi wao. Nake agĩcookeria ciugo ciake ciothe mbere ya Jehova o kũu Mizipa.

12 Ningĩ Jefitha agĩtũmana kũrĩ mũthamaki wa Aamoni na kĩũria gĩkĩ: “Nĩ ũhoru ũrĩkũ ũrĩ nague na ithuĩ nĩgeetha ũtharĩkĩre bũrũri witũ?”

13 Mũthamaki wa Aamoni agĩcookeria andũ a Jefitha atĩrĩ, “Hĩndĩ ĩrĩa Isiraeli maambatire kuuma Misiri, nĩmooire bũrũri wakwa kuuma Arinoni nginya Jaboku, o na nginya Jorodani. Rĩu njookeriai bũrũri ũcio na thayũ.”

14 Nake Jefitha agĩtũma andũ rĩngĩ kũrĩ mũthamaki wa Aamoni,

15 akiuga atĩrĩ:

“Ūu nĩguo Jefitha oiga: Isiraeli ndooire bũrũri wa Moabi kana bũrũri wa Aamoni.

¹⁶ No rĩrĩa maambatire makiuma Misiri, Isiraeli maatuĩkanĩrie werũ-inĩ nginya Iria Itune, magĩkina Kadeshi.

¹⁷ Ningĩ Isiraeli agĩtũma andũ kũrĩ mũthamaki wa Edomu, makamwĩre atĩrĩ, ‘Twtĩkĩrie tũtuĩkanĩrie bũrũri-inĩ waku,’ no mũthamaki wa Edomu ndaigana gũthikĩria. Ningĩ magĩtũmana kũrĩ mũthamaki wa Moabi, nake akĩrega. Nĩ ūndũ ūcio Isiraeli magĩkara kũu Kadeshi.

¹⁸ “Magĩcooka magĩtuĩkanĩria werũ-inĩ, magĩthiũrũrũka bũrũri wa Edomu na Moabi, makĩgerera mwena wa irathĩro wa bũrũri wa Moabi, na makĩamba hema ciao mũrĩmo ūũria ūngĩ wa Arinoni. Nao matiatonyire bũrũri wa Moabi, nĩgũkorwo Rũũ rwa Arinoni nĩruo rwarĩ mũhaka wakuo.

¹⁹ “Ningĩ Isiraeli agĩtũma andũ kũrĩ Sihoni mũthamaki wa Aamori, ūria waathanaga Heshiboni, makĩmwĩra atĩrĩ, ‘Twtĩkĩrie tũhĩtũkĩre bũrũri-inĩ waku tũthĩ bũrũri witũ.’

²⁰ Na rĩrĩ, Sihoni ndaigana kwĩhoka Isiraeli mahĩtũkĩre bũrũri wake. Akĩũngania ita rĩake rĩothe na akĩamba hema kũu Jahazu, na akĩhũrana na Isiraeli.

²¹ “Nake Jehova, Ngai wa Isiraeli, akĩneana Sihoni na andũ ake othe moko-inĩ ma Isiraeli, makĩmahoota. Isiraeli makĩyoera bũrũri wothe wa Aamori arĩa maatũũraga bũrũri ūcio,

²² magĩtunyana guothe kuuma Arinoni nginya Jaboku, na kuuma werũ-inĩ nginya Jorodani.

²³ “Na rĩrĩ, kuona atĩ Jehova, Ngai wa Isiraeli nĩwe ūingatĩte Aamori akameheria mbere ya andũ ake Isiraeli-rĩ, wee ūkĩrĩ na kĩhooto kĩrĩkũ gĩa kũwĩgwatĩra?

²⁴ Kaĩ ūtangĩoya kĩria Kemoshu ngai yaku ikũheete? Ithũ na ithũ twĩgwatĩre kĩria gĩothe Jehova Ngai witũ atũheete.

²⁵ Anga wee nĩũkĩrite Balaki mũrũ wa Ziporu, mũthamaki wa Moabi? Nĩ kũrĩ hĩndĩ arĩ ahaarana na Isiraeli kana akĩrũa nao?

²⁶ Handũ ha mĩaka magana matatũ Isiraeli matũũrite kũu Heshiboni, na Aroeri, na matũũra marĩa mothe magũthiũrũrũkĩrie, na matũũra mothe marĩa marĩ hũgũrũrũ-inĩ cia Arinoni. Nĩ kĩ kĩagĩirie ūmeyoere rĩngĩ hĩndĩ ĩyo?

²⁷ Nĩ ndikũhitĩrie, no wee nĩũranjĩka ūũru nĩ ūndũ wa kũndehera mbaara. Reke Jehova, ūria mũtuithania, atuithanie ciira ūyũ ūmũthĩ gatagatĩ ka andũ a Isiraeli na Aamoni.”

²⁸ O na kũrĩ ūguo, mũthamaki wa Amoni ndaigana kũrũmbũiya ndũmĩrĩri ĩyo aatũmĩrwo nĩ Jefitha.

²⁹ Hĩndĩ ĩyo Roho wa Jehova agĩũka igũrũ rĩa Jefitha. Akĩringa Gileadi na Manase, akĩhĩtũkĩra Mizipa ya Gileadi, na kuuma kũu agĩthĩ gũkora Aamoni.

³⁰ Nake Jefitha akĩhĩta mwĩhitwa mbere ya Jehova, akiuga atĩrĩ, “Ūngĩneana Aamoni moko-nĩ makwa-rĩ,

³¹ o kĩria gĩkoima nja na mũrango wa nyũmba yakwa kĩndũnge rĩrĩa ngaacooka hootanĩte kuuma kũrĩ Aamoni, gĩgaatuĩka kĩa Jehova, na nĩngakĩruta gĩtuĩke igongona rĩa njino.”

³² Nake Jefitha agĩthĩ kũhũũrana na Aamoni, nake Jehova akĩmaneana moko-inĩ make.

³³ Agĩthũkangia matũũra mĩrongo ĩĩri kuuma Aroeri nginya gũkuhĩ na Minithu, o nginya Abeli-Karamimu. Ũguo nĩguo Isiraeli maatoorie Aamoni.

³⁴ Hĩndĩ ĩrĩa Jefitha aacookire gwake mũciĩ kũu Mizipa-rĩ, nũũ wagĩũkire kũmũtũnga tiga mwarĩ, akĩmũinagĩra na akĩhũũraga tũhembe! Nake aarĩ mwana wa mũmwe. Tiga o we wiki, Jefitha ndaarĩ na kahĩĩ kana kairĩtu.

³⁵ Rĩrĩa aamuonire-rĩ, agĩtembũranga nguo ciake agĩkaya, akiuga atĩrĩ, “Ũũ! Mwarĩ wakwa! Nĩwandua mũndũ mũthĩĩnĩku na mũnyamarĩku nĩ undũ nĩndĩhĩtite mwĩhĩtwa harĩ Jehova ũrĩa itangĩaga kũhingia.”

³⁶ Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, “Baba, wee nĩweehĩtĩre mwĩhĩtwa kũrĩ Jehova. Njika o ta ũrĩa weranĩre, kuona atĩ Jehova niakũrĩhĩria harĩ Aamoni thũ ciaku.”

³⁷ Ningĩ akiuga atĩrĩ, “No nĩngũkũũria ũnjĩkĩrie undũ ũyũ ũmwe: Ũũhe mĩeri ĩĩri ngacangacange irĩma-inĩ na ndĩre hamwe na arata akwa, tondũ ndikaahika.”

³⁸ Akĩmwĩra atĩrĩ, “No ũthĩ.” Akĩmwĩkĩria athĩ mĩeri ĩĩri. We marĩ na airĩtu acio angĩ magĩthĩ irĩma-inĩ, makĩrĩranĩra tondũ ndarĩ hĩndĩ angĩkaahika.

³⁹ Thuutha wa mĩeri ĩyo ĩĩri, agĩcooka kũrĩ ithe, nake akĩmwĩka o ta ũrĩa ehĩtite. Nake aarĩ mũirĩtu gathirange.

Kuumanagia na undũ ũcio, ũgĩtuĩka mũtugo wa andũ a Isiraeli,

⁴⁰ atĩ o mwaka airĩtu a Isiraeli mathiiage nja mĩthenya ĩna kũrĩrikana mwarĩ wa Jefitha ũcio Mũgileadi.

12

Jefitha na Efraimu

¹ Na rĩrĩ, andũ a Efraimu magĩcookanĩrĩria ikundi ciao cia ita, na makĩringa mũrĩmo wa Zafoni makũra Jefitha atĩrĩ, “Wathĩre kũhũũrana na Aamoni na ndwatwĩtĩre tũthĩĩ nawe nĩkĩ? Tũgũgũcina hamwe na nyũmba yaku.”

² Jefitha akĩmacookeria atĩrĩ, “Nĩ na andũ akwa tũraarĩ na kĩgiano kĩnene na Aamoni, na o na gũtuĩka nĩndetanire, inyuĩ mũtiahonokirie kuuma moko-inĩ mao.

³ Rĩrĩa ndonire atĩ mũtindeithia-rĩ, ngĩtwarĩrĩa ũgwati-inĩ wa gĩkuũ, ngĩringa mũrĩmo ũũria ũngĩ ngahũũrane na Aamoni, nake Jehova akũhotanĩra kũrĩ o. Rĩu-rĩ, mũgĩũkĩte ũmũthĩ kũhũũrana na nĩ nĩkĩ?”

⁴ Jefitha agĩcookanĩrĩa andũ a Gileadi, makĩhũũrana na andũ a Efraimu. Nao andũ a Gileadi makĩmahũura mũno tondũ andũ a Efraimu nĩmoigĩte atĩrĩ, “Inyuĩ Agileadi aya nĩ kũũra mworire kuuma kũrĩ Efraimu na Manase.”

⁵ Nao Agileadi makĩngwatĩra mariũko ma Rũũ rwa Jorodani marĩa maaringĩrĩre kũu Efraimu, na rĩrĩa rĩothe mũndũ wa Efraimu ũrĩa watĩgaire oiga atĩrĩ, “Reke nĩnge mũrĩmo ũrĩa ũngĩ.” Nao andũ a Gileadi makamũũria atĩrĩ, “Wee ũrĩ Mũefraimu?” Nake angĩacookirie oige, “Aca.”

⁶ makamwĩra atĩrĩ, “Nĩ wega, kiuge, ‘Shiboletu’.” Nake angĩoigire, “Shiboletu.” tondũ ndangĩahotire kũgweta kiugo kũu wega, makamũnyĩta na makamũũragĩra kũu mariũko-inĩ ma Rũũ rwa Jorodani. Aefraimu 42,000 makĩũragwo ihinda-inĩ rĩu.

7 Jefitha agĩtiirĩra Isiraeli mĩaka itandatũ. Jefitha ũcio Mũgileadi agĩcooka agĩkua, na agĩthikwo itũura-inĩ rĩmwe rĩa kũu Gileadi.

Ibizani, na Eloni, na Abidoni

8 Thuutha wake, Ibizani wa kũu Bethlehemu agĩtiirĩra Isiraeli.

9 Nake aarĩ na aanake mĩrongo itatũ na airĩtu mĩrongo itatũ. Akĩheana airĩtu ake mahikio nĩ arĩa maarĩ nja ya mũhĩrĩga wake, nao aanake ake akĩmarehere airĩtu mĩrongo itatũ kuuma nja ya mũhĩrĩga wake matũike atumia ao. Ibizani agĩtiirĩra Isiraeli mĩaka mũgwanja.

10 Ibizani agĩcooka agĩkua, na agĩthikwo kũu Bethlehemu.

11 Thuutha wake, Eloni ũrĩa Mũzebuluni agĩtiirĩra Isiraeli mĩaka ikũmi.

12 Eloni agĩcooka agĩkua, na agĩthikwo kũu Aijaloni bũrũri-inĩ wa Zebuluni.

13 Thuutha wake, Abidoni mũrũ wa Hileli, kuuma Pirathoni, agĩtiirĩra Isiraeli.

14 Nake aarĩ na aanake mĩrongo ina na ciana ciao mĩrongo itatũ, nao maakuuagwo nĩ ndigiri mĩrongo mũgwanja. Agĩtiirĩra Isiraeli mĩaka inana.

15 Abidoni mũrũ wa Hileli agĩcooka agĩkua, agĩthikwo Pirathoni kũu Efiraumu, bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma wa Aamaleki.

13

Gũciarwo gwa Samusoni

1 O rĩngĩ andũ a Isiraeli magĩka maũndũ mooru maitho-inĩ ma Jehova, na nĩ ũndũ wa ũguo Jehova akĩmaneana moko-inĩ ma Afilisti handũ ha mĩaka mĩrongo ina.

2 Mũndũ ũmwe warĩ wa Zora, wetagwo Manoa kuuma mũhĩrĩga wa Adani, aarĩ na mĩtumia warĩ thaata watũrĩte atarĩ na mwana.

3 Mũraika wa Jehova akĩmuumĩra, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ūrĩ thaata na ndũrĩ mwana, no nĩũkũgĩa nda ũciare kahĩ.

4 Na rĩrĩ, wĩmenyerere ndũkananyue ndibei kana kĩndũ o gĩothe kĩgagatu, na ndũkanarĩe kĩndũ o gĩothe kĩrĩ thaahu,

5 tondũ wee nĩũkũgĩa nda na ũciare kahĩ. Gũtirĩ kanyũi gakaahũthĩrwo mĩtwe-inĩ wake, nĩ ũndũ kahĩ kau gagaatũka Mũnaziri wamũrĩrwo Ngai kuuma gũciarwo, na nĩakambĩrĩria kũhonokia Isiraeli kuuma moko-inĩ ma Afilisti.”

6 Hĩndĩ iyo mĩtumia ũcio agĩthĩ kũrĩ mũthuuriwe, akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũndũ wa Ngai nĩokire kũrĩ nĩ. Ekuonekaga ahaana ta mũraika wa Ngai wa gwĩtigĩrwo mũno. Ndinamũũria kũrĩa oimĩte, nake ndananjĩra rĩtwa rĩake.

7 No nĩanjĩrĩre atĩrĩ, ‘Nĩũkũgĩa nda na ũciare kahĩ. Nĩ ũndũ wa ũguo, ndũkananyue ndibei kana kĩndũ kĩgagatu, o na ndũkarĩe kĩndũ o gĩothe kĩrĩ thaahu, tondũ kahĩ kau gagaakorwo karĩ Mũnaziri wa Ngai kuuma gũciarwo nginya mũthenya wako wa gũkua.”

8 Hĩndĩ iyo Manoa akĩhooya Jehova: “Mwathani nĩndagũthaita, reke mũndũ ũcio wa Ngai ũgũtũmĩte kũrĩ ithuĩ oke rĩngĩ nĩguo atũrute ũrĩa tũkũrera kahĩ karĩa gagaaciarwo.”

9 Ngai akĩgua Manoa, na mũraika wa Ngai agũka rĩngĩ kũrĩ mĩtumia rĩrĩa aarĩ mũgũnda-inĩ; no mũthuuriwe Manoa ndaarĩ hamwe nake.

10 Nake mĩtumia akĩhiũha gũthĩ kwĩra mũthuuriwe, “Mũndũ ũrĩa wanyumĩrĩre mũthenya ũrĩa ũngĩ-rĩ, arĩ haha!”

11 Manoa agĩũkĩra, akĩrũmĩrĩra mĩtumia wake. Rĩrĩa aakinyire harĩ mũndũ ũcio-rĩ, akĩmũũria atĩrĩ, “We nĩwe waririe na mĩtumia wakwa?”

Nake akiuga atĩrĩ, “Ĩ, nĩ nĩ.”

12 Nĩ ũndũ ũcio Manoa akĩmũũria atĩrĩ, “Hĩndĩ ĩrĩa ciugo ciaku ikaahinga-rĩ, watho wa mĩtũũrĩre wa kahĩ gaka na wĩra wako ũgaakorwo ũrĩ ũrĩkũ?”

13 Mũraika wa Jehova agĩcookia atĩrĩ, “Mĩtumia waku no nginya eeke ũrĩa wothe ndĩmwĩrĩte.

14 Ndakarĩe kĩndũ o gĩothe kiumĩte mũthabĩbũ-inĩ, kana anyue ndibei o yothe, kana kĩndũ kĩngĩ gĩa kũnyua kĩgagatu kana arĩe kĩndũ o gĩothe kĩrĩ thaahu. No nginya eeke maũndũ mothe marĩa nĩ ndĩmwathĩte.”

15 Manoa akĩra mũraika wa Jehova atĩrĩ, “No twende ũikare nginya tũgũthĩnjĩre koori.”

16 Mũraika wa Jehova agĩcookia atĩrĩ, “O na wangiria thĩ, ndikũrĩa irio ciaku. No wahaarĩria igongona rĩa njino-rĩ, rĩu rĩrutĩre Jehova.” (Manoa ndaigana gũkũũrana atĩ ũcio aarĩ mũraika wa Jehova.)

17 Nake Manoa agĩtũria ũhoru kuuma kũrĩ mũraika wa Jehova akĩmũũria atĩrĩ, “Wee wĩtagwo atĩa, nĩguo tũgaagũtĩia hĩndĩ ĩrĩa kiugo gĩaku gĩgaatuĩka kĩa ma?”

18 Nake agĩcookia atĩrĩ, “Nĩ kũ gĩgũtũma ũnjũũrie rĩtwa rĩakwa? Ndũngĩhota kũrĩmenya, nĩ rĩa magegania.”

19 Hĩndĩ ĩyo Manoa akĩoya koori hamwe na mũtu wa igongona, agĩcirutĩra Jehova igũrũ rĩa ihiga. Nake Jehova agĩka ũndũ wa magegania o Manoa na mĩtumia wake meroreire:

20 O rũrĩrĩmbĩ rũkĩrĩrĩmbũkaga kuuma kĩgongona-inĩ rũrorete igũrũ-rĩ, mũraika wa Jehova akiambatĩra rũrĩrĩmbĩ-inĩ rĩu. Nake Manoa na mĩtumia wake mona ũguo, makĩgũithia magĩturumithia mothĩũ mao thĩ.

21 Rĩrĩa mũraika ũcio wa Jehova aagire gũcooka kwĩyonithania kũrĩ Manoa na mĩtumia wake, Manoa akĩmenya atĩ ũcio aarĩ mũraika wa Jehova.

22 Akĩra mĩtumia wake atĩrĩ, “Ithũ rĩu no tũgũkua, tondũ nĩtuonete Ngai!”

23 No mĩtumia wake akĩmũcookeria atĩrĩ, “Korwo Jehova nĩegũtũite gũtũũraga-rĩ, ndangĩtĩkĩrĩre igongona rĩa njino na igongona rĩa mũtu kuuma moko-inĩ maitũ, o na kana atuonie maũndũ maya mothe kana gũtwĩra ũguo aatwĩra rĩu.”

24 Mĩtumia ũcio agĩciara kahĩ na agĩgatua Samusoni. Gagĩkũra, nake Jehova agĩkarathima,

25 nake Roho wa Jehova akĩambĩrĩria gũkaaradhũra o hĩndĩ ĩyo kaarĩ kũu Mahane-Dani, gatagatĩ ga Zora na Eshitaoli.

14

Ũhiki wa Samusoni

1 Na rĩrĩ, Samusoni agĩkũrũka agĩthĩ Timina,* na kũu akĩona mũirĩtu Mũfilisti.

2 Acooka mũciĩ, akĩra ithe na nyina atĩrĩ, “Nĩnyonete mũndũ-wa-nja Mũfilisti kũu Timina; rĩu-rĩ, ngũrĩrai we atuĩke mĩtumia wakwa.”

* **14:1** Timina rĩarĩ itũũra thĩnĩ wa Dani (Josh 19:43); Afilisti nĩ maikaraga kuo gũtanatunyanwo nĩ andũ a Isiraeli.

³ Ithe na nyina makimucokeria atiri, “Kaĩ gutari mundu-wa-nja ungutikirika gatagati-ini ka andu a mhiriga wanyu o na kana gatagati-ini ka andu aitũ othe? No nginya ũthiĩ kwa Afilisti acio mataruaga ũgĩre mütumia kuo?”

No Samusoni akĩra ithe atiri, “Ngũrĩra ũcio. Ũcio nowe ũnjagĩrĩre.”

⁴ (Acari ake matiamenyaga atĩ undũ ũcio woimĩte kũri Jehova, ũrĩa wacaragia handũ ha kũrutia Afilisti amokĩrĩre, nĩ undũ hĩndĩ iyo Afilisti nĩo maathaga Isiraeli.)

⁵ Samusoni agĩkũrũka Timina marĩ hamwe na ithe na nyina. Na rĩrĩa makuhĩrĩrie mĩgũnda ya mĩhabibũ ya Timina-rĩ, o rĩmwe kĩana kĩa mũrũthi† gĩgũka na kũri we kĩmũraramĩre.

⁶ Roho wa Jehova agĩũka igũrũ riake na hinya nginya agĩtarũranga mũrũthi ũcio na moko matheri o ta ũrĩa angĩtarũranga koori. No ndaigana kwĩra ithe o na kana nyina ũrĩa ekĩte.

⁷ Nake agĩcooka agĩkũrũka makĩaranĩria na mundũ-wa-nja ũcio, na akĩmwenda.

⁸ Thuutha ũcio, rĩrĩa aacookaga akamũhikie-rĩ, agĩkerũra oone kũmba kĩa mũrũthi ũcio. Thĩnĩ wakĩo haarĩ na mũrumbĩ wa njũkĩ na ũũkĩ,

⁹ ũrĩa aatahire na hĩ, agĩthĩ akĩrĩaga. Na rĩrĩa aakinyĩrĩre acari ake, akĩmagaira ũũkĩ ũcio o nao makũrĩa. Nowe ndaigana kũmeera atĩ aarũtĩte ũũkĩ ũcio kũmba-inĩ kĩa mũrũthi.

¹⁰ Na rĩrĩ, ithe agĩkũrũka akoone mundũ-wa-nja ũcio. Nake Samusoni akĩrugithia iruga kũu, o ta ũrĩa warĩ mũtugo wa ahikania.

¹¹ Na rĩrĩa andũ maamuonire, makĩmũhe aanake mĩrongo itatũ maikare nake.

¹² Samusoni akĩmeera atiri, “Rekei ndĩmũgwatie ndaĩ, muona mwamĩtaũra mĩthenya-inĩ ĩno mũgwanja ya iruga-rĩ, nĩngamũhe nguo cia gatani mĩrongo itatũ na nguo cia kũgarũrĩra mĩrongo itatũ.

¹³ Mwaremwo nĩ kũmĩtaũra-rĩ, no nginya mũũhe nguo cia gatani mĩrongo itatũ, na nguo cia kũgarũrĩra mĩrongo itatũ.”

Nao makĩmwĩra atiri, “Ta gĩtũgwatie ndaĩ iyo yaku, tũmĩigue.”

¹⁴ Nake akĩmeera atiri,

“Kuuma nyamũ ndiani, gũkiuma kĩndũ kĩngĩrĩo;

kuuma kũri nyamũ ĩrĩ hinya, gũkiuma kĩndũ kĩrĩ mũrĩo.”

Na handũ ha mĩthenya itatũ, matiahotete kũmĩtaũra.

¹⁵ Nago mũthenya wa ĩna wakinya, makĩra mütumia wa Samusoni atiri, “Heenereria mũhuuriguu nĩguo atũtaũrĩre ndaĩ iyo, kana tũgũcine wee na nyũmba ya thoguo nginya mũkue. Anga mũtwĩtĩte gũkũ nĩguo mũtũtũnye indo ciitũ?”

¹⁶ Nake mütumia wa Samusoni akũgũithia harĩ we, akĩrĩraga akiugaga atiri, “Wee nĩũthũire! Wee ndũnyendetete o na atĩa. Ũgwatĩtĩte andũ aitũ ndaĩ, na nĩuregete kũndaũrĩra ndaĩ iyo.”

Nake akĩmũcookeria atiri, “O na baba na maitũ ndimataũrĩre, wee-rĩ, ngũgĩgũtaũrĩra nĩkĩ?”

¹⁷ Akĩrĩra mĩthenya iyo yothe mũgwanja ya iruga rĩu, na mĩthenya wa mũgwanja Samusoni akĩmũbũrĩra, nĩ undũ wa ũrĩa aikarĩre akĩmũringagĩrĩria. Nake mütumia ũcio agĩcooka agĩtaarĩria andũ ao ndaĩ iyo.

¹⁸ Rĩũa rĩtanathũa mũthenya ũcio wa mũgwanja, andũ a itũũra rĩu makĩmũũria atiri,

“Nĩ kĩrĩ kĩrĩ mũrĩo gũkĩra ũũkĩ?”

† 14:5 Ihinda rĩrĩ nĩ gwakoragwo na mĩrũthi mĩngĩ mwena wa gũthini wa Palestina.

Nĩ kĩĩ kĩrĩ hinya gũkĩra mũrũũthi?"

Nake Samusoni akĩmeera atĩrĩ,
 "Korwo mũtinarĩma na moori yakwa-rĩ,
 mũtingĩahota gũtaũra ndaĩ yakwa."

¹⁹ Nake Roho wa Jehova agũka igũrũ rĩa Samusoni na hinya mũno. Nake agũkũrũka nginya Ashikeloni,[‡] akĩũraga andũ mĩrongo itatũ akuo, akĩmatunya indo ciao, na akĩheana nguo ciao kũrĩ arĩa maataũrite ndaĩ iyo. Na akĩambata agĩthĩi gwa ithe mũciĩ arakarĩte mũno.

²⁰ Nake mũtumia ũcio wa Samusoni akĩheanwo kũrĩ mũratawe ũria wamũrũgamĩrĩre ũhiki-inĩ wake.

15

Samusoni Kwĩrĩhĩria kũrĩ Afilisti

¹ Thuutha ũcio, ihinda-inĩ rĩa magetha ma ngano-rĩ, Samusoni akĩoya koori na agĩthĩi gũceerera mũtumia wake.* Akiuga atĩrĩ, "Ngũthĩi ndoonye kanyũmba-inĩ ka mũtumia wakwa." No ithe wa mũtumia ũcio akĩmũgĩria atoonye kuo.

² Ithe akĩmwĩra atĩrĩ, "Nĩ ndaarĩ na ma atĩ nĩwamũthũũrĩre biũ, ngĩkĩmũheana kũrĩ mũrataguo. Githĩ mwarĩ wa nyina ũria mũnini ndakĩrĩ mũthaka kũrĩ we? Kĩmuoe ithenya rĩake."

³ Samusoni akĩmeera atĩrĩ, "Rĩu ndĩ na kĩhooito gĩa kwĩrĩhĩria harĩ Afilisti; ti-itherũ nĩngũmekaka ũũru biũ."

⁴ Nĩ ũndũ ũcio akiumagara, akĩnyũita mbwe magana matatũ, agĩciohithania mũting'oe igĩrĩ igĩrĩ. Agĩcooka akĩohererera gĩcinga harĩ o mũting'oe iyo ũrĩ ũrĩ,

⁵ Akĩgwatia icinga icio mwaki na akĩrekereria mbwe icio ngano-inĩ ya Afilisti rĩa yarĩ mĩgũnda. Agĩcina itĩia cia ngano rĩa yarũgamĩtio mĩgũnda na ngano rĩa itaarĩ ngethe, na agĩcina mĩgũnda ya mũthabibũ na ya mũtamaiyũ.

⁶ Rĩria Afilisti mooririe atĩrĩ, "Nũũ wĩkĩte ũũ?" Makĩũrwo atĩrĩ, "Nĩ Samusoni, mũthoni-we wa mũndũ ũria Mũtĩma, tondu mũtumia wake nĩaheirwo mũratawe."

Nĩ ũndũ ũcio Afilisti makĩambata na magĩcina mũtumia ũcio o na ithe nginya magĩkua.

⁷ Nake Samusoni akĩmeera atĩrĩ, "Kuona atĩ nĩ ũguo mweka, ndikũmũtigĩhĩria nginya ndĩrĩhĩrie kũrĩ inyũ."

⁸ Agĩkĩmatharĩkĩra na ũũru mũnene na akĩũraga aingĩ ao. Agĩcooka agĩkũrũka na agĩkara ngurunga-inĩ ya ihiga rĩa Etamu.

⁹ Nao Afilisti makĩambata na makĩamba hema kũu Juda, makĩaragana gũkuhĩ na Lehi.

¹⁰ Nao andũ a Juda makĩũria atĩrĩ, "Mũũkĩte kũhũũrana na ithuĩ nĩkĩ?" Nao magĩcookia atĩrĩ, "Tũũkĩte kũnyũita Samusoni, tũmwike o ta ũria aatwĩkire."

¹¹ Hĩndĩ iyo andũ ngiri ithatũ kuuma Juda magĩkũrũka nginya ngurunga-inĩ ya ihiga rĩa Etamu na makĩũra Samusoni atĩrĩ, "Kai wee ũtakũũranĩte atĩ Afilisti nĩo matwathaga? Nĩ atĩa ũtwĩkĩte?"

Nake agĩcookia atĩrĩ, "Nĩ ndĩmekĩte o ta ũria maanjĩkire."

¹² Nao makĩmwĩra atĩrĩ, "Tũũkĩte gũkuoha tũkũneane kũrĩ Afilisti."

[‡] **14:19** Ashikeloni rĩarĩ itũũra rĩa Afilisti. * **15:1** Kĩhiko kĩa mũthemba ũyũ kĩaheanagĩrwo koori ka mbũri, na mũrĩtu aikaraga gwa ithe. Ithe wa mũrĩtu ndaaracagĩrio, no nĩarehagĩrwo iheo rĩria mũthũuri wa mũrĩtu wake oka gũceera.

Samusoni akiuga atĩrĩ, “Mwĩhĩtei atĩ ti inyuĩ mũkũnjũraga.”

13 Nao magĩcookia atĩrĩ, “Nĩtwetĩkĩra, ithuĩ no gũkuoha tũgũkuoha tũkũneane kũrĩ o. Ithuĩ tũtigũkũũraga.” Nĩ ũndũ ũcio makĩmuoha na mĩkanda ĩrĩ mĩerũ na makĩmwambatia kuuma rwaro-inĩ rũu rwa ihiga.

14 Rĩrĩa aakuhĩrĩrie Lehi-rĩ, Afilisti acio magĩũka na kũrĩ we makĩanagĩrĩra. Roho wa Jehova agĩũka igũrũ riake na hinya mũno. Mĩkanda ĩrĩa oohetwo moko nayo igĩtuĩkanga o ta ũguta mũhiũ, nayo mĩhĩndo ĩyo ikĩgũa kuuma moko-inĩ make.

15 Akĩona rũkambucu rwa ndigiri rũtaarĩ rũkũrũ, akĩrũhuria na akĩũraga andũ ngĩrĩ ĩmwe.

16 Hĩndĩ ĩyo Samusoni akiuga atĩrĩ,
“Njũragĩte andũ na rũkambucu rwa ndigiri†
hĩba na hĩba.

Njũragĩte andũ ngĩrĩ ĩmwe
na rũkambucu rwa ndigiri.”

17 Rĩrĩa aarĩkirie kwaria-rĩ, agĩte rũkambucu rũu; naho handũ hau hagĩtwo Ramathu-Lehi.

18 Na tondu aarĩ mũnyootu mũno, agĩkaĩra Jehova, akiuga atĩrĩ,
“Nĩũheete ndungata yaku ũhootani mũnene ũũ. No nginya rĩu ngue nĩ
nyoota ngwe moko-inĩ ma andũ arĩa mataruaga?”

19 Hĩndĩ ĩyo Ngai agĩthikũria irima kũu Lehi, rĩkiuma maaĩ. Rĩrĩa
Samusoni aanyuire, agĩcookererwo nĩ hinya na akĩarahũka. Nĩ ũndũ ũcio
gĩthima kũu gĩgĩtwo Ēni-Hakore. Na kĩrĩ o ho kũu Lehi.

20 Samusoni aatiirĩrĩre Isiraeli mĩaka mĩrongo ĩrĩ matukũ-inĩ ma
Afilisti.

16

Samusoni na Delila

1 Mũthenya ũmwe Samusoni nĩathiire Gaza, akĩona mũmaraya kuo.
Agĩtoonya gwake nĩguo akome nake.

2 Andũ a Gaza makĩrwo atĩrĩ, “Samusoni arĩ gũkũ!” Nĩ ũndũ ũcio
magĩthiũrũrũkĩria handũ hau, makĩraara mamuohetie ũtukũ wothe
kĩhingo-inĩ gĩa itũũra rĩu inene. Nao matiigana kwehera ho ũtukũ ũcio,
nĩ ũndũ moigĩte atĩrĩ, “Rũciinĩ gwakĩa, nĩtũkaamũũraga.”

3 Nowe Samusoni aakomire kuo nginya ũtukũ gatagatĩ. Agĩcooka
agĩũkĩra akĩnyiita mĩrango ya kĩhingo gĩa itũũra rĩu inene, hamwe na
itugĩ ciayo cieri, agĩcimunyanĩria na igeria ciothe. Agĩciigĩrĩra ciande,
agĩcitwara kĩrĩma-igũrũ kĩria kĩng’etheire Hebironi.

4 Thuutha ũcio, nĩagiire ũrata na mũndũ-wa-nja kũu gĩtuamba-inĩ gĩa
Soreki na rĩtwa riake eetagwo Delila.

5 Nao aathani a Afilisti* magĩthiĩ kũrĩ we, makĩmwĩra atĩrĩ, “Rora kana
wahota kũmũheenereria, akwĩre hitho ya hinya ũcio wake mũnene, na
ũrĩa tũngĩmũkĩria hinya nĩguo tũmuohe, tũmũtoorie. O ũmwe witũ
nĩagakũhe cekerĩ ngĩrĩ ĩmwe na igeria rĩmwe cia betha.†”

6 Nĩ ũndũ ũcio Delila akĩra Samusoni atĩrĩ, “Njĩra hitho ya hinya waku
mũnene, na ũrĩa ũngĩohwo na ũtoorio.”

7 Nake Samusoni akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mũndũ o na ũrĩkũ angĩnjoha
na nga mũgwanja cia mwogothano itarĩ nyũmithie-rĩ, nĩ ngwaga hinya
nduĩke o ta mũndũ ũngĩ o wothe.”

† 15:16 Na Kĩhibirania, kiugo ndigiri gĩtamũkagwo ta kiugo hĩba * 16:5 Bũrũri wa Afilisti warĩ
wa ngwatanĩro ya matũũra matano, namo matũũra macio maathagwo nĩ aathani atano. † 16:5
nĩ ta kilo 13

8 Hĩndĩ ĩyo aathani a Afilisti makĩmũrehere nga mũgwanja iria itaari nyũmithie, nake akĩmuoha nacio.

9 Nao andũ mehithite thĩnĩ wa nyũmba-rĩ, akĩmwĩra atĩrĩ, “Samusoni, ũrĩ mũkore nĩ Afilisti!” Nowe agĩtuanga nga icio na ũhũthũ o ta ũrĩa rĩrĩgi rĩtuĩkaga rwahutia rĩrĩrĩmbĩ rwa mwaki. Nĩ ũndũ ũcio hitho ya hinya wake ndĩamenyekire.

10 Nake Delila akĩĩra Samusoni atĩrĩ, “Nĩũndũite mũndũ mũkĩgu; ũkaheenia. Ndagũthaiha njĩra kĩrĩa ũngĩohwo nakĩo.”

11 Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mũndũ o na ũrĩkũ angĩnjoha wega na mĩhĩndo mĩerũ itarĩ yahũthĩrwo, nĩngwaga hinya ndũike o ta mũndũ ũngĩ o wothe.”

12 Nĩ ũndũ ũcio Delila akĩoya mĩhĩndo mĩerũ na akĩmuoha nayo. Hĩndĩ ĩyo, andũ mehithite nyũmba thĩnĩ-rĩ, akĩmwĩra atĩrĩ, “Samusoni, ũrĩ mũkore nĩ Afilisti!” Nowe agĩtuanga mĩhĩndo ĩyo kuuma moko-inĩ make o ta ũrĩa angĩtuanga uthi.

13 Delila agĩcooka akĩĩra Samusoni atĩrĩ, “Nginya rĩu ũkoretwo ũkĩndua mũndũ mũkĩgu, ũkaheenia. Njĩra kĩrĩa ũngĩohwo nakĩo.”

Nake agĩcookia atĩrĩ, “Ũngĩogotha makundo maya mũgwanja ma njuĩrĩ ya mĩtwe wakwa ndigi-inĩ, ũciũgĩrĩre mĩtambo-inĩ wa gĩtuma taama na ũcĩrũmie na higĩ, nĩ nĩngwaga hinya ndũike o ta mũndũ ũngĩ o wothe.” Nĩ ũndũ ũcio rĩrĩa aakomete-rĩ, Delila akĩoya makundo mũgwanja ma njuĩrĩ cia mĩtwe wake, agĩciogothania na ndigi,

14 na agĩcĩrũmia na higĩ.

Agĩcooka akĩmwĩra o rĩngĩ, akĩmwĩra atĩrĩ, “Samusoni, ũrĩ mũkore nĩ Afilisti!” Nake Samusoni akĩarahũka toro, na akĩguucia higĩ ĩyo, o na mĩtambo ũrĩa warĩ na ndigi.

15 Agĩcooka akĩmũria atĩrĩ, “Wahota atĩa kuuga atĩ nĩũnyendete, rĩrĩa ũtangũhoka? Rĩrĩ nĩ riita rĩa gatatũ ũndũite mũndũ mũkĩgu, na ndũrĩ wanjũra hitho ya hinya ũcio waku mũnene.”

16 Nĩ ũndũ wa ũrĩa aamũgiaga na akamũtĩndĩrĩra mũthenya o mũthenya, akĩmũnogia o nginya hakuhĩ gũkua.

17 Nĩ ũndũ ũcio Samusoni akĩmwĩra maũndũ mothe. Akiuga atĩrĩ, “Mĩtwe ũyũ wakwa ndũrĩ wenjwo nĩ ũndũ-rĩ, nĩ ndũire ndĩ Mũnaziri wamũrĩrwo Ngai kuuma rĩrĩa ndaciarirwo. Ingĩenjwo-rĩ, hinya wakwa no ũnjeherere, na njage hinya ndũike o ta mũndũ ũngĩ o wothe.”

18 Na rĩrĩa Delila aamenyire atĩ nĩamwĩra maũndũ make mothe, agĩtũmanĩra aathani a Afilisti akĩmeera atĩrĩ, “Cookai riita rĩngĩ rĩmwe, nĩ ũndũ nĩanjũrite maũndũ mothe.” Nĩ ũndũ ũcio aathani acio a Afilisti magĩcooka makuũite betha na moko.

19 Nake Delila agĩtũma Samusoni akome ciero-inĩ ciake, agĩta mũndũ ũmwe amwenje makundo mothe mũgwanja ma njuĩrĩ yake, nao makĩambĩrĩria kũmũtooria. Naguo hinya wake ũkĩmuuma.

20 Hĩndĩ ĩyo akĩmwĩra atĩrĩ, “Samusoni, ũrĩ mũkore nĩ Afilisti!”

Nake agĩũkĩra kuuma toro, agĩciiria atĩrĩ, “Nĩnguuma nja o ta tene na ndũrĩbaribe, ndĩohore.” No rĩrĩ, ndaamenyete atĩ Jehova nĩamwehereire.

21 Hĩndĩ ĩyo Afilisti makĩmũnyĩta na hinya, makĩmũkũũra maithe na makĩmũkũrũkia Gaza. Makĩmuoha na mĩnyororo ya gĩcango, na makĩmũiga athiage ngano arĩ kũu njeera.

22 No rĩrĩ, njuĩrĩ ya mĩtwe wake ikĩambĩrĩria gũkũra rĩngĩ, thuutha wa kwenjwo.

Gĩkuũ gĩa Samusoni

²³ Na rĩrĩ, aathani a Afilisti makĩũngana nĩguo marutĩre Dagoni ngai yao[‡] igongona inene na makũngũire, makiugaga atĩrĩ, “Ngai iitũ nĩneanĩte Samusoni thũ iitũ, moko-inĩ maitũ.”

²⁴ Rĩrĩa andũ maamuonire, makĩgooca ngai ĩyo yao makiugaga atĩrĩ, “Ngai iitũ nĩneanĩte thũ iitũ moko-inĩ maitũ, thũ ĩrĩa yathũkangirie bũrũri witũ na ĩkĩũraga andũ aitũ aingĩ.”

²⁵ Na rĩrĩa ngoro ciao ciacanjamũkĩte, makĩanĩrĩa makiuga atĩrĩ, “Rehei Samusoni nĩguo oke atũkenie.” Nĩ ũndũ ũcio makĩruta Samusoni njeera, nake agĩka maũndũ ma mathekania.

Rĩrĩa maamũrũgamirie gatagati-inĩ ga itugĩ-rĩ,

²⁶ Samusoni akĩira ndungata ĩrĩa yamũnyĩtĩte guoko atĩrĩ, “Njiga harĩa ingĩhota kũhutia itugĩ iria inyĩtĩrĩre hekarũ, nĩgeetha ndĩtiiranie nacio.”

²⁷ Na rĩrĩ, hekarũ ĩyo yaĩyũrite arũme na andũ-a-nja; na aathani othe a Afilisti maarĩ kuo, na nyũmba igũrũ kwarĩ na arũme na andũ-a-nja ta ngiri ithatũ meroreire Samusoni agĩka maũndũ ma kũmakenia.

²⁸ Samusoni akĩhooya Jehova, akiuga atĩrĩ, “Wee Mwathani Jehova, ndirikana. Wee Ngai, ndagũthaiha ũnjikĩre hinya o ihinda ringĩ rĩmwe, na ũreke ndĩrĩhirie kũrĩ Afilisti na igũtha rĩmwe nĩ ũndũ wa maitho makwa meerĩ.”

²⁹ Hĩndĩ ĩyo Samusoni akĩnyĩta itugĩ icio cieriĩ cia gatagati iria ciarũgamĩte hekarũ ĩyo. Agĩtiirania nacio, kĩmwe agĩkĩnyĩta na guoko gwake kwa ũrĩo na kĩrĩa kingĩ na guoko gwake kwa ũmotho,

³⁰ Samusoni akiuga atĩrĩ, “Reke ngue hamwe na Afilisti!” Agĩcooka agĩcitĩndika na hinya wake wothe, nayo hekarũ ĩkĩgwĩra aathani acio hamwe na andũ othe arĩa maarĩ thĩnĩ wayo. Nĩ ũndũ ũcio akĩũraga andũ aingĩ agĩkua gũkĩra arĩa ooragire arĩ muoyo.

³¹ Nao ariũ a ithe na nyũmba yothe ya ithe magũkĩrũka makamũgũire. Makĩmũkuua makĩmũinũkia na makĩmũthika gatagati ga Zora na Eshi-toali mbĩrĩra-inĩ ya ithe Manoa. Nake aatĩrĩrĩre Isiraeli mĩaka mĩrongo ĩĩrĩ.

17*Mĩhianano ya Mika*

¹ Na rĩrĩ, mũndũ wetagwo Mika wa kuuma bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma wa Efraĩmu

² akĩira nyina atĩrĩ, “Cekeri ngiri ĩmwe na igana rĩmwe cia betha* iria cioirwo kuuma kũrĩ we, na iria ndaiguire ũkĩrumanĩra kĩrumi-rĩ, nĩ nĩ ndĩ nacio; nĩ nĩ ndacioire.”

Nake nyina akiuga atĩrĩ, “Mũrũ wakwa, Jehova arokũrathima.”

³ Rĩrĩa aacookirie cekeri icio ngiri ĩmwe na igana rĩmwe cia betha kũrĩ nyina-rĩ, nyina akiuga atĩrĩ, “Nĩ nĩndamũrĩra Jehova betha yakwa kũna nĩgeetha mũrũ wakwa athondeke mũhianano mũcũhie na mũhianano wa gũtwekio. Ningũgũcookeria.”

⁴ Nĩ ũndũ ũcio agĩcookia betha ĩyo kũrĩ nyina, nake nyina akĩoya cekeri magana meerĩ cia betha† na agĩcineana kũrĩ mũturi wa betha, ũrĩa wacithondekire mũhianano wa gwacũhio na mũhianano wa gũtwekio. Nayo ikĩgwo thĩnĩ wa nyũmba ya Mika.

‡ 16:23 Dagoni nĩyo yarĩ ngai nene ya Afilisti; Dagoni na Kĩhibirania nĩ kuuga “ngano.” * 17:2 nĩ ta kilo 13 † 17:4 nĩ ta kilo igĩrĩ na robo (2:25)

5 Na rĩrĩ, mũndũ ũcio wetagwo Mika nĩ aarĩ na ihoero, nake agĩthondeka ebodi, na mĩhianano ĩmwe ya gũtwekio na agĩtua mũriũ ũmwe wake mũthĩnjĩri-ngai wake.

6 Matukũ-inĩ macio Isiraeli gũtiarĩ mũthamaki; o mũndũ ekaga ũria oonaga kwagĩrĩre.

7 Mũlawii ũmwe mwanake kuuma itũũra rĩa Bethlehemu ya Juda, watũũraga thĩni wa mũhĩrĩga wa Juda,

8 akiuma itũũra-inĩ rĩu agĩthĩ gwetha kũndũ kũngĩ gwa gũtũũra. Arĩ njĩra-inĩ agĩkora nyũmba ya Mika ĩria yarĩ bũrũri-inĩ ũria wa irĩma wa Efiraimu.

9 Mika akĩmũũria atĩrĩ, “Wee uumĩte kũ?”

Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ ndĩ Mũlawii kuuma Bethlehemu ya Juda, na ndĩreetha kũndũ gwa gũtũũra.”

10 Nake Mika akĩmwĩra atĩrĩ, “Tũũrania na nĩ ũtuĩke baba na mũthĩnjĩri-ngai wakwa, na nĩndĩrĩkũheaga cekerĩ ikũmi cia betha‡ o mwaka, na nguo ciaku cia kwĩhumba na irio cia kũria.”

11 Nĩ ũndũ ũcio Mũlawii ũcio agĩtikĩra gũtũũrania hamwe nake, na mwanake ũcio agĩtuĩka ta ũmwe wa ariũ ake.

12 Ningĩ Mika akĩamũra Mũlawii ũcio, nake mwanake ũcio agĩtuĩka mũthĩnjĩri-ngai wake na agĩtũũra gwake mũciĩ.

13 Nake Mika akiuga atĩrĩ, “Rĩu nĩndamenya atĩ Jehova nĩekũnjĩka wega, nĩgũkorwo Mũlawii ũyũ niatuĩkite mũthĩnjĩri-ngai wakwa.”

18

Andũ a Dani gũtũũra Laishi

1 Na rĩrĩ, matukũ-inĩ macio Isiraeli gũtiarĩ na mũthamaki.

Na matukũ-inĩ macio mũhĩrĩga wa Dani nĩwacaragia kũndũ kwao gwa gũtũũra, tondũ matiegwatĩre igai rĩao gatagati-inĩ ka mĩhĩrĩga ya Isiraeli.

2 Nĩ ũndũ ũcio andũ a Dani magĩthuura njamba cia ita ithano kuuma Zora na Eshitaoli ithĩ igathigaane bũrũri ũcio na ituĩrie ũhoru. Andũ a mũhĩrĩga wa Dani makĩmeera atĩrĩ, “Thiĩ, mũgatuĩrie ũhoru wa bũrũri ũcio.”

Andũ acio magĩtoonya bũrũri ũria ũrĩ irĩma wa Efiraimu na magĩkinya mũciĩ wa Mika kũria maararĩrĩre ũtukũ ũcio.

3 Na rĩria maakuhĩrĩre nyũmba ya Mika, magĩkũũrana mũgambo wa mwanake ũcio Mũlawii; nĩ ũndũ ũcio magĩtoonya kuo makĩmũũria atĩrĩ, “Nũu wakũrehire gũkũ? Nĩ kĩ ũreka kũndũ gũkũ? Nĩ kĩ gĩtũmĩte ũkorwo ũrĩ gũkũ?”

4 Nake akĩmeera ũria Mika aamwĩkĩre, akĩmeera atĩrĩ, “We nĩanyandĩkite na nĩ ndĩ mũthĩnjĩri-Ngai wake.”

5 Nao magĩcooka makĩmwĩra atĩrĩ, “Twagũthaita ũtũtuĩrĩre ũhoru kũrĩ Ngai tũmenye kana rũgendo rwitũ nĩrũkũgaacĩra.”

6 Nake mũthĩnjĩri-Ngai ũcio akĩmacookeria atĩrĩ, “Thiĩ na thayũ. Rũgendo rwanyu nĩ rwĩtikĩrĩku nĩ Jehova.”

7 Nĩ ũndũ ũcio andũ acio atano makiuma kuo na magĩkinya Laishi, kũria maakorire atĩ andũ maatũũraga na thayũ matarĩ na ũgwati, o ta andũ a Sidoni, mategwĩkũũa na mategwĩtigĩra. Na tondũ bũrũri wao ndwarĩ kĩndũ waagaga, maarĩ atongu. Ningĩ maatũũraga kũraya na andũ a Sidoni, na matiatarainie na mũndũ o na ũrĩkũ.

8 Na rĩria maacookire Zora na Eshitaoli, ariũ a ithe makĩmooria atĩrĩ, “Mũronire atĩa?”

9 Magĩcookia atĩrĩ, “Ūkĩrai tũthĩi tũkamatharĩkĩre! Nĩtuonete atĩ bũrũri ũcio nĩ mwega mũno. Anga gũtirĩ ũndũ mũgwĩka? Mũtigatithie gũthĩi mũkaũtunyane.

10 Mwakinya kuo, nĩmũgũkorerera andũ mategwĩkũũa ũgwati o na ũrĩkũ. Bũrũri ũcio nĩ mũnene ũria Ngai aneanĩte moko-inĩ manyu, bũrũri ũtagaga kĩndũ o na kĩrĩkũ.”

11 Hĩndĩ ĩyo andũ magana matandatũ a kuuma mũhĩrĩga wa Dani, meeohete indo cia mbaara, makiomagara kuuma Zora na Eshitaoli.

12 Marĩ njĩra-inĩ, makĩamba hema ciao gũkuhĩ na Kiriathu-Jearimu kũu Juda. Nĩkĩo gũtũmaga handũ hau he mwena wa ithũiro ria Kiriathu-Jearimu heetwo Mahane-Dani nginya ũmũthĩ.

13 Kuuma kũu magĩthĩi na mbere nginya bũrũri ũria ũrĩ irĩma wa Efraimu na magĩkina mũciĩ wa Mika.

14 Nĩngĩ andũ acio atano arĩa maathigaanĩte bũrũri ũcio wa Laishi makĩra ariũ a ithe atĩrĩ, “Inyuĩ nĩmũũĩ atĩ nyũmba ĩmwe ya ici ĩrĩ na ebodi, na ngai ingĩ cia nyũmba, na mũhianano mũcũhie, na mũhianano wa gũtwekio? Rĩu nĩmwamenya ũria mũgwĩka.”

15 Nĩ ũndũ ũcio magĩtoonya nyũmba ya mwanake ũcio Mũlawii o kũu mũciĩ kwa Mika na makĩmũgeithia.

16 Nao andũ acio a Dani magana matandatũ meeohete indo cia mbaara makĩrũgama hau kihingo-ini.

17 Andũ acio atano arĩa maathigaanĩte bũrũri ũcio magĩtoonya thĩnĩ, makĩoya mũhianano ũria mũcũhie, na ebodi, na ngai icio ingĩ cia nyũmba na mũhianano wa gũtwekio, nake mũthĩnjĩri-Ngai o na andũ acio magana matandatũ meeohete indo cia mbaara maarũgamĩte hau kihingo-inĩ.

18 Rĩria andũ acio maatoonyire nyũmba ya Mika na makĩoya mũhianano wa gwacũhio, na ebodi, na ngai icio ingĩ cia nyũmba, na mũhianano wa gũtwekio-rĩ, mũthĩnjĩri-ngai ũcio akĩmooria atĩrĩ, “Nĩ atĩa mũreka?”

19 Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Kira ki! Ndũkoige ũndũ. Ūka ũtwarane na ithuĩ, ũtuĩke ithe witũ na mũthĩnjĩri-Ngai witũ. Githĩ ti wega ũgĩtungatĩra rũrĩrĩ na mũhĩrĩga thĩnĩ wa Isiraeli ũrĩ mũthĩnjĩri-Ngai, handũ ha gũtungatĩra nyũmba ya mũndũ ũmwe?”

20 Nake mũthĩnjĩri-Ngai ũcio agĩkena. Akĩoya ebodi, na ngai iria ingĩ cia nyũmba, na mũhianano ũria mũcũhie, nake agĩthĩi na andũ acio.

21 Nao makĩhũndũka magĩthĩi matongoretio nĩ ciana ciao iria nini na mahiũ mao, na indo ciao.

22 Rĩria maakorirwo mathĩite handũ haraaya kuuma nyũmba ya Mikarĩ, andũ arĩa maatũũraga hakuhĩ na Mika makĩũngana hamwe na magĩkinyĩra andũ acio a Dani.

23 O andũ acio makĩmoigagĩrĩria-rĩ, andũ a Dani makĩhũgũra makĩũria Mika atĩrĩ, “Kaĩ wona atĩa tondũ weta andũ aku othe marũe?”

24 Akĩmacookeria atĩrĩ, “Muoire ngai iria ndethondekeire, o na mũthĩnjĩri-ngai wakwa, na mwathĩi. Nĩ kũĩ kĩngĩ ngĩrĩ nakĩo? Mwakĩhota atĩa kũũria atĩrĩ, ‘Kaĩ wona atĩa?’”

25 Andũ acio a Dani magĩcookia atĩrĩ, “Tiga gũkararania na ithuĩ, kana ũtharĩkĩrwo nĩ andũ amwe arĩa me marakara, nawe hamwe na nyũmba yaku mũũrwo nĩ mũoyo yanyu.”

26 Nĩ ũndũ ũcio andũ acio a Dani magĩthĩĩra, nake Mika, ona atĩ maarĩ na hinya mũnene mũno kũmũkĩra, akĩhũndũka agĩcooka mũciĩ.

27 Nĩngĩ makĩoya kĩria Mika aathondekete, na mũthĩnjĩri-Ngai wake, magĩthĩi nginya Laishi, magĩũkĩrĩra andũ maarĩ na thayũ na matekũũaga

ũndũ. Makĩmatharĩkĩra na rũhiũ rwa njora na magĩcina itũũra rĩao inene.

²⁸ Gũtiarĩ na mũndũ wa kũmahonokia tondũ maatũũraga kũraihi na Sidoni na matiarainie na mũndũ o na ũrĩkũ. Itũũra rĩu inene rĩarĩ gũtũmba-inĩ kĩria kĩarĩ hakuhĩ na Bethi-Rehobu.

Andũ acio a Dani magĩaka itũũra rĩu inene rĩngĩ na magĩthaamĩra kuo.

²⁹ Makĩrũta Dani o ta ithe wao Dani ũria waciarĩtwo nĩ Isiraeli o na gũtũka itũũra rĩu inene rĩetagwo Laishi mbere iyo.

³⁰ Andũ a Dani makĩhaandĩra mĩhianano kũu, nake Jonathani mũrũ wa Gerishomu, mũrũ wa Musa, na ariũ ake magĩtũka athĩnjĩri-Ngai mũhĩrĩga-inĩ wa Dani nginya hĩndĩ ĩrĩa andũ acio maatahirwo makĩrutwo bũrũri ũcio.

³¹ Magĩthĩ na mbere kũhũthĩra mĩhianano ĩrĩa Mika aathondekete, ihinda rĩrĩa rĩothe nyũmba ya Ngai yarĩ Shilo.

19

Mũlawii na Thuriya Yake

¹ Matukũ-inĩ macio Isiraeli gũtiarĩ na mũthamaki. Na rĩrĩ, Mũlawii watũũraga kũndũ kũraya thĩinĩ wa bũrũri ũria ũrĩ ĩrĩma wa Efiraimu nĩaigire thuriya ya kuuma Bethilehemu kũu Juda.

² No thuriya iyo ĩkĩaga kwĩhokeka kũrĩ we. Nayo ĩkĩmũtiga ĩgĩcooka mũcĩĩ gwa ithe kũu Bethilehemu ya Juda. Thuutha wa gũkorwo kũu mĩeri ĩna,

³ mũthuuri wake agĩthĩ kũrĩ we kũmũringĩrĩria acooke. Aathire na ndungata yake na ndigiri ĩgĩrĩ. Nake mũtumia ũcio akĩmũtoonya nyũmba ya ithe, na rĩrĩa ithe aamuonire, akĩmũnyia ũgeni akenete.

⁴ Mũthoni-we, ithe wa mũrĩtu ũcio, akĩmũringĩrĩria aikare; nĩ ũndũ ũcio agĩkara hamwe nake mĩthenya ĩtatũ, arĩĩaga na akanyua, na agakoma kuo.

⁵ Mũthenya wa ĩna magĩũkĩra tene na akĩhaarĩria oimagare, no ithe wa mũrĩtu akĩra mũthoni-we ũcio atĩrĩ, “Wĩkenie na kĩndũ gĩa kũrĩa; ũgĩcooke ũgĩthĩ.”

⁶ Nĩ ũndũ ũcio eerĩ magĩkara thĩ kũrĩa na kũnyua. Thuutha-inĩ ithe wa mũrĩtu akĩmwĩra atĩrĩ, “Ndagũthaita raara na wĩkenie.”

⁷ Na hĩndĩ ĩrĩa mũndũ ũcio ookĩre athĩ, mũthoni-we akĩmũringĩrĩria araare; nĩ ũndũ ũcio akĩraara ũtukũ ũcio.

⁸ Rũciinĩ rwa mũthenya wa gatano, okĩra athĩ, ithe wa mũrĩtu ũcio akĩmwĩra atĩrĩ, “Wĩkenie. Eterera nginya mĩraho!” Nĩ ũndũ ũcio eerĩ makĩranĩra.

⁹ Hĩndĩ ĩrĩa mũndũ ũcio, hamwe na thuriya yake na ndungata yake, mookĩre mathĩ, mũthoni-we, ithe wa mũrĩtu ũcio, akĩmwĩra atĩrĩ, “Rĩu ta thĩkĩrĩria, nĩ hakuhi hwaĩ-inĩ raarĩrĩra nĩ ũndũ gũkirie gũtuka. Ikara ũhurũke. Rũciũ rũciinĩ tene no ũũkĩre ũinũke.”

¹⁰ No rĩrĩ, tondũ ndendire gũkara ũtukũ ũngĩ, mũndũ ũcio akiuma kuo agĩthĩ erekeire mwena wa Jebusi (na nĩkuo, Jerusalemu), arĩ na ndigiri ciake cieri ciohetwo matandiko na thuriya yake.

¹¹ Rĩrĩa maakuhĩrĩrie Jebusi na kũrĩ hakuhi gũtuka-rĩ, ndungata iyo ĩkĩra mwathi wayo atĩrĩ, “Rĩu-rĩ, reke tũtithie gũkũ itũũra-inĩ rĩrĩ inene rĩa Ajebusi tũraarĩre kuo.”

¹² Mwathi wayo agĩcookia atĩrĩ, “Aca. Tũtigũtoonya itũũra inene rĩa andũ ageti, andũ a rĩo ti Aisiraeli. Tũgũthĩ nginya tũkinye Gibeaa.”

13 Nake akiuga o rĩngĩ atĩrĩ, “Nĩtũthĩ tũgerie gũkina Gibea kana Rama na tũrarĩre itũura rĩmwe rĩamo.”

14 Nĩ ũndũ ũcio magĩthĩ na mbere, narĩo riũa rĩgĩthũa magĩkorwo maakũhĩria Gibea, kũ Benjamini.

15 Kũu nĩkuo maatithirie maraarĩre. Nao magĩthĩ magũkara thĩ kĩaaro-inĩ kĩnene gĩa itũura rĩu inene, no gũtirĩ mũndũ o na ũmwe wamanyĩire ũgeni mararĩre gwake.

16 Hwai-inĩ ũcio, mũthuuri ũmwe mũkũrũ wa kuuma bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma wa Efiraimu, watũuraga Gibea, (andũ a kũu maarĩ Abenjimini), agĩũka oimĩte wĩra mĩgũnda-inĩ.

17 Na rĩrĩa aarorire akĩona mũgendi ũcio hau kĩaaro-inĩ gĩa itũura inene, mũthuuri ũcio akĩmũũria atĩrĩ, “Wathĩ kũ na uumĩte kũ?”

18 Agĩcookia atĩrĩ, “Tuumĩte Bethlehemu ya Juda twerekeire kũndũ kũraya thĩinĩ wa bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma wa Efiraimu kũrĩa ndũuraga. Ndĩrarĩ Bethlehemu ya Juda na rĩu ndĩrathĩ nyũmba ya Jehova. Gũtirĩ mũndũ o na ũmwe ũnyũitĩte ũgeni gwake.

19 Ithuĩ tũrĩ na mahuti na irio cia ndigiri ciitũ na mĩgate na ndibei nĩ ũndũ witũ ithuĩ ndungata ciaku, nĩ, na ndungata yaku ya mũirĩtu, na mwanake ũyũ tũrĩ nake. Tũtikũbatario nĩ kĩndũ o na kĩ.”

20 Nake mũthuuri ũcio mũkũrũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩũnyũitĩtwo ũgeni nyũmba-inĩ ĩno yakwa, reke ngũhe kĩrĩa gĩothe ũbatarĩtio nĩkĩo, no ndũkaraare kĩaaro.”

21 Nĩ ũndũ ũcio akĩmũtoonya nyũmba yake na akĩhe ndigiri ciake gĩa kũrĩa. Maarĩkia gwĩthamba magũrũ-rĩ, makĩrĩa na makĩnyua.*

22 Na hĩndĩ o ĩyo meekenagia-rĩ, andũ amwe aaganu a itũura rĩu inene makĩrigiicĩria nyũmba ĩyo. Makĩhũura mũrango, na makĩgũthũkĩra mũthuuri ũcio mũkũrũ ũrĩa warĩ mwene nyũmba ĩyo, makiuga atĩrĩ, “Ruta mũndũ ũcio ũũkire nyũmba yaku nĩguo tũkome nake.”

23 Mwene nyũmba ĩyo akiuma na nja akĩmeera atĩrĩ, “Aca, arata akwa, mũtĩgeke ũndũ wa waganu ũguo. Kuona atĩ mũndũ ũyũ nĩ mũgeni wakwa-rĩ, tigai gwĩka ũndũ ũyũ wa thoni ũguo.

24 Thikĩrĩrai, haha harĩ mũirĩtu wakwa gathirange, na thuriya ya mũgeni ũyũ. Nĩngũmaruta na nja kũrĩ inyũ rĩu, na no mũmahũthĩre na mũmeke o ũrĩa mũngĩenda. No mũndũ ũyũ-rĩ, mũtikamwĩke ũndũ wa thoni ta ũcio.”

25 No andũ acio matiigana kũmũthikĩrĩria. Nĩ ũndũ ũcio, mũndũ ũcio akĩoya thuriya yake na akĩmĩruta na nja kũrĩ o, nao makĩmĩnyiita na hinya na makĩmĩnyariira ũtukũ wothe, na gwakĩa makĩreka ĩthĩire.

26 Na gũgĩthererũka-rĩ, mũndũ-wa-nja ũcio agĩcooka nyũmba kũrĩa mwathi wake aarĩ, akĩgũa thĩ hau mũrango-inĩ, na agĩkoma ho nginya gũgĩkĩa.

27 Na rĩrĩa mwathi wake ookĩrĩre rũciinĩ na akĩhingũra mũrango wa nyũmba akiuma nja nĩguo ethĩire-rĩ, thuriya yake yakomete hau ĩgwĩte mũromo-inĩ wa nyũmba, namo moko mayo maarĩ hingĩro-inĩ.

28 Nake akĩmũra atĩrĩ, “Ũkĩra; reke tũthĩ.” No ndĩacookirie. Nake mũndũ ũcio agĩcooka akĩmĩoya, akĩmĩgĩrĩra igũrũ rĩa ndigiri yake, makĩnũka.

29 Hĩndĩ rĩa aakinyire mũcĩ-rĩ, akĩoya kahiũ agĩtinangia thuriya yake kĩiga o kĩiga icunjĩ ikũmi na igĩrĩ, agĩcitũma ng’ongo ciothe cia Isiraeli,

* 19:21 Gĩko gĩa gũthambia mũndũ magũrũ kĩarĩ gĩko gĩa kũnyiita mũndũ ũgeni.

³⁰ na mündũ o wothe ũrĩa wonire ũndũ ũcio akiuga atĩrĩ, “Ũndũ ta ũyũ ndũrĩ wonwo kana ũgũkwo, kuuma mũthenya ũrĩa andũ a Isiraeli moimire bũrũri wa Misiri. Teciriei ũhoru ũcio na mũwĩcũuranie, mũtwĩre ũrĩa tũgwĩka!”

20

Andũ a Isiraeli Kũrũa na Andũ a Benjamini

¹ Na rĩrĩ, andũ a Isiraeli othe kuuma Dani nginya Birishiba, na kuuma bũrũri wothe wa Gileadi magĩũka o taarĩ mündũ ũmwe, makĩũngana mbere ya Jehova kũu Mizipa.

² Atongoria a andũ othe a mĩhĩrĩga ya Isiraeli makĩrũgama handũ hao kũu kũũngano-inĩ kĩa andũ a Ngai, marĩ thigari ngiri magana mana meeohete hiũ cia njora.

³ (Nao andũ Benjamini makĩũgua atĩ andũ a Isiraeli nĩmambatĩte nginya Mizipa.) Hĩndĩ iyo andũ a Isiraeli makiuga atĩrĩ, “Ta twĩre ũrĩa ũndũ ũcio mũũru wekĩkire.”

⁴ Nĩ ũndũ ũcio Mũlawii ũcio mũthuuri wa mũtumia ũrĩa woragĩtuo akiuga atĩrĩ, “Nĩ na thuriya yakwa tuokire Gibeaa ya andũ a Benjamini tũraarĩrĩre kuo.

⁵ Ũtukũ ũcio andũ a Gibeaa nĩmaanũmĩrĩre, na magĩthiũrũrũkĩria nyũmba, mehaarĩrie kũnjũraga. Makĩnyiita thuriya yakwa na hinya, nginya igĩkua.

⁶ Ngĩoya thuriya yakwa, ngĩmĩtinaangia icunji, na ngĩtũma o gĩcunji o rũgongo rwa igai rĩa Isiraeli, nĩ ũndũ nĩmekĩte ũndũ wa thoni na wa gĩconoko thĩnĩ wa Isiraeli.

⁷ Atĩrĩrĩ, inyuĩ andũ a Isiraeli inyuothe, kĩariei, mũheane itua rĩanyu.”

⁸ Andũ acio othe magĩũkĩra o taarĩ mündũ ũmwe, makiuga atĩrĩ, “Gũtirĩ mündũ o na ũmwe witũ ũkũinũka. Aca, gũtirĩ o na ũmwe witũ ũgũcooka gwake mũciĩ.

⁹ No rĩrĩ, ũndũ ũrĩa tũgwĩka Gibeaa nĩ ũyũ: Tũkwambata kuo tũmookĩrĩre o ta ũrĩa ũcuuki wa mĩtĩ ũgũtuonia.

¹⁰ Tũkũruta andũ ikũmi thĩnĩ wa o andũ igana a mĩhĩrĩga yothe ya Isiraeli, na andũ igana thĩnĩ wa o andũ ngiri, na andũ ngiri thĩnĩ wa o andũ ngiri ikũmi, nĩguo magĩrĩre mbũtũ cia ita irio. Nĩgeetha rĩrĩa mbũtũ cia ita igaakinya Gibeaa ya Benjamini, ikaameka maũndũ maringaine na waganu wa andũ akuo ũrĩa meekĩte thĩnĩ wa Isiraeli.”

¹¹ Tondũ ũcio andũ othe a Isiraeli makĩũngana na makĩnyiitana o ta maarĩ mündũ ũmwe mahũure itũura rĩu inene.

¹² Mĩhĩrĩga ya Isiraeli igĩtũma andũ mathĩ kũrĩ mũhĩrĩga wothe wa Benjamini, makamoorie atĩrĩ, “Nĩ ngero irĩkũ ĩno njũru ũũ ĩkĩtuo gatagatĩ-inĩ kanyu?

¹³ Na rĩrĩ, tũnengerei andũ acio aaganu a Gibeaa nĩgeetha tũmoorage tweherie ũuru ũcio thĩnĩ wa Isiraeli.”

No andũ a Benjamini matiigana kũigua andũ acio angĩ a Isiraeli.

¹⁴ Moimire matũura-inĩ mao, makĩũngana hamwe kũu Gibeaa nĩguo mahũũrane na andũ a Isiraeli.

¹⁵ O ro rĩmwe andũ a Benjamini magĩcookanĩrĩria andũ arĩa marũaga na hiũ cia njora 20,060 kuuma matũura-inĩ mao, mongereirwo harĩ andũ magana mũgwanja arĩa maathuurĩtwo kuuma kũrĩ andũ arĩa maatũũraga kũu Gibeaa.

16 Gatagatĩ-inĩ ga thigari icio ciothe nĩ kwarĩ na andũ magana mũgwanja maathuurĩtwo a kĩmotho, na o ũmwe wao nĩahotaga gũikia ihiga na kĩgũtha ũndũ angĩringa rũcuĩrĩ na ndahĩtie.

17 Tiga andũ a Benjamini-rĩ, Isiraeli nĩmacookanĩrĩrie thigari 400 arĩa marũaga na hiũ cia njora, na othe maarĩ andũ a ita.

18 Andũ a Isiraeli makĩambata nginya Betheli na magĩtuĩria ũhoru harĩ Ngai makĩũria atĩrĩ, “Nũũ thĩinĩ witũ ũkwambĩrĩria kũhũũrana na andũ aya a Benjamini?”

Nake Jehova agĩcookia atĩrĩ, “Juda nĩwe ũkwambĩrĩria.”

19 Rũciinĩ rũrũ rũngĩ andũ a Isiraeli magĩũkĩra na makĩamba hema ciao gũkuhĩ na Gibeaa.

20 Andũ a Isiraeli makĩumagara makahũũrane na andũ a Benjamini, na makĩga andũ o handũ hao mbaara-inĩ marũe nao kũu Gibeaa.

21 Nao andũ a Benjamini makĩuma kũu Gibeaa na makĩũraga andũ a Isiraeli 22,000 kũu mbaara-inĩ mũthenya ũcio.

22 No andũ a Isiraeli makĩũmanĩrĩria mũndũ na ũrĩa ũngĩ na makĩrũgama handũ hao rĩngĩ o harĩa meigĩte mũthenya wa mbere.

23 Nao andũ a Isiraeli makĩambata makĩrĩrĩa mbere ya Jehova nginya hwaĩ-inĩ, nao magĩtuĩria ũhoru harĩ Jehova atĩrĩ, “Hihĩ twambate rĩngĩ tũkahũũrane na andũ a Benjamini, aya arĩu a ithe witũ?”

Nake Jehova akĩmacookeria atĩrĩ, “Ambatai mũkahũũrane nao.”

24 Hindĩ iyo andũ a Isiraeli magĩkuhĩrĩria andũ a Benjamini mũthenya wa keerĩ.

25 Mũthenya ũcio, rĩrĩa Abenjamini mookire moimĩte Gibeaa mahũũrane nao-rĩ, makĩũraga andũ a Isiraeli angĩ 18,000, othe meeohete hiũ cia njora.

26 Ningĩ andũ a Isiraeli, marĩ othe, makĩambata nginya Betheli, na kũu magĩkara kuo makĩrĩra marĩ mbere ya Jehova. Makĩhinga kũria irio mũthenya ũcio o nginya hwaĩ-inĩ, na makĩruta maruta ma njino na maruta ma ũguano kũrĩ Jehova.

27 Nao andũ a Isiraeli, magĩtuĩria ũhoru harĩ Jehova. (Matukũ-inĩ macio ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Ngai rĩarĩ kũu,

28 nake Finehasi mũrũ wa Elezaru, mũrũ wa Harũni, nĩwe watungataga mbere yariõ.) Nao makĩũria atĩrĩ, “Nĩtũkwambata rĩngĩ tũkahũũrane na Abenjamini arĩu a ithe witũ, kana tũtĩge?”

Jehova akĩmacookeria atĩrĩ, “Thĩĩ, nĩ ũndũ rũciũ nĩngamaneana moko-inĩ manyu.”

29 Nao andũ a Isiraeli makĩmoheria mathiũrũrũkĩrie Gibeaa.

30 Nao makĩambata makahũũrane na andũ a Benjamini mũthenya wa gatatu na makĩrũgama handũ hao nĩguo mahũũrane na Gibeaa o ta ũrĩa meekĩte hau mbere.

31 Nao Abenjamini makĩumĩra mamatũnge na makĩguucĩrĩrio kũraihu na itũũra rĩu inene. Makĩambĩrĩria kũhũũra andũ a Isiraeli o ta mbere iyo, na andũ ta mĩrongo itatu makĩrũndĩrwo werũ-inĩ na njĩra-inĩ irĩa ithĩiaga Betheli na irĩa ĩngĩ Gibeaa.

32 Rĩrĩa andũ a Benjamini meeranaga atĩrĩ, “Nĩtũramahoota o ta mbere,” noguo nao andũ a Isiraeli meeranaga atĩrĩ, “Rekei tũcooke na thuutha tũmaguucĩrĩrie moime itũũra-inĩ inene moke njĩra-inĩ.”

33 Andũ othe a Isiraeli makĩehera harĩa maarĩ na makĩrũgama handũ hao kũu Baali-Tamaru, nao andũ a Isiraeli arĩa meehithũire andũ a Benjamini makĩumĩra kũria meehithũe mwena wa ithũiro wa Gibeaa.

34 Hindĩ iyo andũ ngiri ikũmi arĩa maarĩ njamba iria thũure cia Isiraeli magĩtharĩkĩra Gibeaa kuuma na mbere. Nayo mbaara yari nene ũũ atĩ andũ a Benjamini matiigana gũkũũrana ũrĩa mwanangĩko wamakuhĩrĩrie.

³⁵ Nake Jehova akīhootera andū a Benjamini mbere ya Isiraeli, na mūthenya ūcio andū a Isiraeli makīūruga andū a Benjamini 25,100, arīa meeohete hiū cia njora.

³⁶ Tondū ūcio andū a Benjamini makīona atī nīmaatooretio.

Na rīrī, andū a Isiraeli nīmoorīire andū a Benjamini, nī ūndū nīmehokete andū arīa maigīte a kuoheria andū a Benjamini gūkuhī na Gibeā.

³⁷ Nao andū acio moohetie andū makīguthūka o rīmwe magītoonya Gibeā, makīaragana kuo na makīhūūra itūūra rīu inene rīothe na rūhiū rwa njora.

³⁸ Nao andū a Isiraeli nī mabangīte na andū acio moohetie andū atī matoogie ndogo nene ithī na igūrū yumīte itūūra rīu inene,

³⁹ nīgeetha hīndī īyo andū a Isiraeli magarūrūke na macooke mbaara-inī.

Andū a Benjamini maakorirwo maambīrīria kūruga andū a Isiraeli (ta andū mīrongo itatū), nao makiuga atīrī, “Ithūi nītūramatooria o ta ūria twamekire mbaara-inī ya mbere.”

⁴⁰ No rīrīa ndogo yambīrīrie kwambata na igūrū yumīte itūūra-inī rīu inene-rī, andū a Benjamini makīhūgūra makīona ndogo itūūra-inī rīu inene rīothe yambatīte na igūrū matu-inī.

⁴¹ Hīndī īyo andū a Isiraeli makīmagarūrūkīra nao andū a Benjamini makīnyitwo nī guoya mūnene, nī ūndū nīmakūūranire atī mwanangīko nīwarūkīte kūmakora.

⁴² Nī ūndū ūcio makīūrīra andū a Isiraeli marorete na werū-inī, no matīgīahotire kūrīra mbaara. Nao andū a Isiraeli arīa mookire moimīte matūūra-inī makīmooragīra kuo.

⁴³ Magīthiūrūrūkīria andū a Benjamini acio, makīmateng’eria, na makīmakinyīra na njīra hūthū kūu gūkuhī na Gibeā mwena wa irathīro.

⁴⁴ Andū a Benjamini ngiri ikūmi na inyanya magīkua, nao othe maarī arūi njamba.

⁴⁵ Na rīrīa maagarūrūkire marorete na werū-inī nginya ihiga-inī rīa Rimoni, andū a Isiraeli makīūrāgīra andū 5,000 njīra-inī icio. Nao magīkīrīrīria kūrūmīrīra andū a Benjamini o nginya Gidomu na makīūruga 2,000.

⁴⁶ Mūthenya ūcio andū a Benjamini 25,000 arīa maarūaga na hiū cia njora makīūrāgwo, na othe maarī arūi njamba.

⁴⁷ No andū magana matandatū makīgarūrūka na makīūrīra werū-inī o nginya ihiga-inī rīa Rimoni, na magīkara kuo mīeri ina.

⁴⁸ Nao andū a Isiraeli magīcooka nginya būrūri wa andū a Benjamini na makīhūūra matūūra mothe na rūhiū rwa njora, o gwata nyamū na kīndū o gīothe kīngī kīria maakorereire. Na matūūra mothe marīa maakorire makīmacina na mwaki.

21

Andū a Benjamini Gwetherwo Atumia

¹ Andū acio a Isiraeli nīmehītīte mwīhītwa marī kūu Mizipa makoiga atīrī, “Gūtīrī o na ūmwe witū ūkaaneana mūrītu wake ahikio nī Mūbenjamini.”

² Andū acio nīmathiire Betheli, kūrīa maakarire mbere ya Ngai o nginya hwa-inī, makīanīrīra na mūgambo makīrīra na kīgīrīko kīnene.

3 Nao makiuga atĩrĩ, “Hĩ! Jehova Ngai wa Isiraeli, nĩ kĩ gītũmĩte ũndũ ũyũ woneke Isiraeli? Nĩ kĩ gīgūtũma mũhĩrĩga ũmwe ũkorwo ũtarĩ ho thĩnĩ wa Isiraeli ũmũthĩ?”

4 Mũthenya ũyũ ũngĩ rũciinĩ tene andũ magĩaka kĩgongona na makĩruta maruta ma njino o na maruta ma ũiguano.

5 Hĩndĩ ũyo andũ a Isiraeli makĩũria atĩrĩ, “Mihĩrĩga-inĩ yothe ya Isiraeli-rĩ, nũũ ũtokĩte kũngana haha mbere ya Jehova?” Nĩgũkorwo nĩmehĩtĩte mwĩhitwa mũrũmu atĩ ũria ũkwaga gũũka kũngano mbere ya Jehova kũu Mizipa ti-itherũ nĩagĩrĩre kũũragwo.

6 Na rĩrĩ, andũ a Isiraeli magĩcakaya nĩ ũndũ wa ariũ a ithe wao, andũ a Benjamini, na makiuga atĩrĩ, “Ūmũthĩ mũhĩrĩga ũmwe nĩmweherie kuuma Isiraeli.

7 Tũngĩhota atĩa kuonera arĩa matigarĩte atumia, kuona atĩ nĩtwĩhĩtĩte mwĩhitwa mbere ya Jehova atĩ tũtikaamahe airĩtu aitũ mamahikie?”

8 Magĩcooka makĩũria atĩrĩ, “Nĩ mũhĩrĩga ũrĩkũ wa Isiraeli ũtokĩte kũngano-inĩ mbere ya Jehova kũu Mizipa?” Nao makĩmenya atĩ gũtirĩ mũndũ o na ũmwe kuuma Jabeshi-Gileadi wokĩte kambĩ-inĩ ũyo nĩ ũndũ wa kũngano kũu.

9 Tondũ rĩrĩa maatarire andũ, nĩmamenyire atĩ gũtirĩ mũndũ o na ũmwe kuuma Jabeshi-Gileadi warĩ kuo.

10 Nĩ ũndũ ũcio kũngano kũu gīgūtũma andũ a kũrũa 12,000 marĩ na mawatho mathĩĩ nginya Jabeshi-Gileadi na moorage arĩa maatũũraga kuo na rũhiũ rwa njora, gwata atumia na ciana.

11 Nao makiuga atĩrĩ, “Ūũ nĩguo mũgwĩka, ũragai mũndũ mũrũme o wothe na mũndũ-wa-nja o wothe ũria ũtarĩ gathirange.”

12 Nao magĩkora gatagatĩ-inĩ ka andũ arĩa maatũũraga kũu Jabeshi-Gileadi airĩtu magana mana arĩa mataakomete na mũndũ mũrũme, makĩmatwara kambĩ irĩa yarĩ Shilo kũu Kaanani.

13 Nĩngĩ kũngano gĩothe gīgūtũma ihooya rĩa thayũ kũrĩ andũ a Benjamini o hau rwaro-inĩ rwa ihiga rĩa Rimoni.

14 Nĩ ũndũ ũcio andũ a Benjamini makĩhũndũka ihinda o rĩu na makĩheo andũ-a-nja a Jabeshi-Gileadi arĩa matooragĩtwo. No matĩngĩamaiganire.

15 Nao andũ magĩcakaĩra andũ a Benjamini, tondũ Jehova nĩatũmire hagĩe na ithenya mũhĩrĩga-inĩ ya Isiraeli.

16 Nao athuuri arĩa akũrũ a kũngano makiuga atĩrĩ, “Tondũ andũ-a-nja a Benjamini nĩaniine-rĩ, tũkuonera arũme arĩa matigaire atumia kũ?”

17 Makiuga atĩrĩ, “Abenjamini arĩa maahonokire no nginya magĩe na a kũmagaya, nĩguo gũtikagie mũhĩrĩga o na ũmwe wa Isiraeli ũkũniũkio.

18 Tũtingĩmahe airĩtu aitũ matũĩke atumia ao, nĩgũkorwo ithuĩ andũ a Isiraeli nĩtwehĩtĩre mwĩhitwa ũyũ: ‘Kũrumwo-rĩ, nĩ mũndũ ũria ũngĩhe Mũbenjamini mũtumia.’

19 No rĩrĩ, nĩkũgĩaga gĩathĩ kĩa Jehova o mwaka kũu Shilo, mwena wa gathigathini wa Betheli, na mwena wa irathiro wa njira irĩa ithiiaga kuuma Betheli nginya Shekemu, na mwena wa gũthini wa Lebona.”

20 Nĩ ũndũ ũcio magĩatha andũ a Benjamini, makĩmeera atĩrĩ, “Thĩĩ mwĩhithe kũu mĩgũnda-inĩ ya mĩthabibũ

21 na mũikare mũkĩroraga. Rĩrĩa airĩtu a Shilo mariumĩra meturanĩre na arĩa angĩ rwĩmbo-inĩ-rĩ, mũguthũke kuuma mĩgũnda-inĩ ya mĩthabibũ, na o mũndũ ehurĩrie mũtumia kuuma kũrĩ airĩtu acio a Shilo, na mũthĩ bũrũri wa Benjamini.

²² Rĩrĩa maithe mao kana ariũ a maithe mao magaatũrehera thitango, tũkaameera atĩrĩ, 'Twĩkei wega na kũmateithia, tondũ tũtiamoooneire atumia hĩndĩ ya mbaara, no inyuĩ mũtirĩ na mahĩtia, tondũ mũtiamahaire airĩtu anyu.'

²³ Ũguo nĩguo andũ a Benjamini meekire. O rĩrĩa airĩtu maainaga-rĩ, o mũndũ akĩnyiita ũmwe, na akĩmũkuua agatuĩke mũtumia wake. Hĩndĩ iyo magĩcooka kũrĩ igai rĩao, magĩaka matũũra mao rĩngĩ, na magĩtũũra ku.

²⁴ Na ihinda rĩu andũ a Isiraeli makiuma kũndũ kũu, makĩnũka mũcĩĩ kũrĩ mũhĩrĩga yao na nyũmba ciao, o mũndũ kũrĩ igai rĩake.

²⁵ Matukũ-inĩ macio Isiraeli gũtiarĩ na mũthamaki; o mũndũ ekaga ũrĩa oonaga kwagĩrĩire.

RUTHU

Elimeleku na Andū ake Gūthiī Moabi

¹ Na rīrī, matukū-inī marīa atiirīriri būrūri maathanaga, nī kwagīire na ng'aragu būrūri-inī, nake mūdū ūmwe wa Bethlehemu kūu Juda, marī na mūtumia wake, na ariū ake eerī, magīthiī gūikara būrūri wa Moabi kwa ihinda.

² Mūdū ūcio eetagwo Elimeleku, nake mūtumia wake eetagwo Naomi, namo marītwa ma ariū acio ake eerī nī Mahaloni na Kilioni. Nao maarī Aefiratha kuuma Bethlehemu kūu Juda.* Nao magīthiī būrūri wa Moabi magītūūra kuo.

³ Na rīrī, Elimeleku mūthuuri wa Naomi agīkua, nake Naomi agītigwo na ariū acio ake eerī.

⁴ Nao makīhikia andū-a-nja a Moabi, ūmwe eetagwo Oripa, na ūrīa ūngī Ruthu. Thuutha wa gūtūūra kūu ta ihinda rīa mīaka ikūmi,

⁵ Mahaloni na Kilioni o nao magīkua, nake Naomi agītigwo atarī na ariū ake eerī, o na kana mūthuuri.

⁶ Rīrīa Naomi aiguire arī kūu Moabi atī Jehova nīateithītie andū ake akamahe irio-rī, akīhaarīria hamwe na atumia acio a ariū ake oime būrūri wa Moabi acooke kwao.

⁷ We na atumia acio eerī a ariū ake makiumagara kuuma kūu maatūūruga, makīnyīta njīra nīguo macooke būrūri wa Juda.

⁸ Nake Naomi akīra atumia acio eerī a ariū ake atīrī, "Cookai, o mūdū athiī mūciī kwa nyina.† Jehova aromwīka maūdū mega, o ta ūrīa o na inyu mwekire acio maakuire, o na nī mwene.

⁹ Jehova arotūma o ūmwe wanyu eyonere ūhurūko mūciī wa mūthuuri ūngī."

Agicooka akīmamumunya, nao makīrīra maanīrīre,

¹⁰ makīmwīra atīrī, "Ithuī tūgūcooka nawe kūrī andū anyu."

¹¹ No Naomi akīmeera atīrī, "Aarī akwa, cookai mūciī kwanyu. Mūgūgīthiī na nī nīkī? Nīngūkīgia na ariū angī nīguo macooke matūike athuuri anyu?

¹² Aarī akwa, cookai kwanyu mūciī; nī ndī mūkūrū mūno wa kūgīa na mūthuuri ūngī. O na ingūciiria atī harī na mwīhoko harī nī, na ngīe na mūthuuri ūtukū ūyū na njīra aanake-rī,

¹³ mwakīmeterera o ngīya hīndī irīa makaagimara? No mūikare mūtahikīte mūmetereire?‡ Aca, aarī akwa. Nī ndī na ruo kūmūkīra, nīgūkorwo guoko kwa Jehova nīgūtambūrūkīte gūkanjūkīrīra!"

¹⁴ Nao maigua ūguo makīrīra rīngī. Nake Oripa akīmumunya nyacia-rawe, akīmuugīra ūhoro. No Ruthu akīrūmanīrīra na nyaciarawe.

¹⁵ Nake Naomi akīmwīra atīrī, "Ta rora, mūtumia wa mūrū wa nyina na mūthuuriguo nīahūdūka acooke kūrī andū ao, o na kūrī ngai ciake. Cooka mūthiī nake."

¹⁶ No Ruthu akīmūcookeria, akīmwīra atīrī, "Tiga kūningīrīria ngūtige kana ngarūrūke ndige gūkūrūmīrīra. Kūrīa ūgūthiī nīkuo ngūthiī, na

* **1:2** Efiratha rīarī rītwa rīa nyūmba irīa Elimeleku oimīte, na nīrīo rīahetwo būrūri ūrīa wathiūrūrūkīrie Bethlehemu. † **1:8** Airītu na atumia a ndigwa maikaraga na manyina mao (Kīam 24:28). Ihinda rīrī ithe wa Ruthu aarī muoyo (2:11). ‡ **1:13** Warī mūtugo wa Ayahudi atī mūthuuri angīakuire na atige mūtumia wake atarī na mwana, mūtumia ūcio aahikagio nī mūrū wa nyina na mūthuuriwe (Kīam 38:6-8; Gūcook 25:5-10).

kūrīa ūgaatūūra nīkuo ngaatūūra. Andū anyu magaatuūka andū aitū, nake Ngai waku atuūke Ngai wakwa.

¹⁷ Kūrīa ūgaakuūra nīkuo ngaakuūra, na nokuo ngaathikwo. Jehova aronjika ūuru makīria, kūngīkaagiā ūndū o na ūmwe ūgaatūtīgithania nī nawe, tīga o gīkuū giiki!”

¹⁸ Rīrīa Naomi onire atī Ruthu nīatuūte itua rīa gūthiī nake, agītiga kūmūringīrīria acooke.

¹⁹ Nī ūndū ūcio andū acio a nja eerī magīthiī nginya magīkinya Bethlehemu. Rīrīa maakinyire Bethlehemu-rī, andū a itūūra rīu othe makīgega nī ūndū wao, nao andū-a-nja makūrania atīrī, “Hī! Ūyū no akorwo arī Naomi?”

²⁰ Nake akīmeera atīrī, “Tigai gūcooka kūnjīta Naomi, njītagaai Mara, nī ūndū Ngai Mwene-Hinya-Wothe nīatūmīte mūtūūrīre wakwa ūtuūke wa ruo mūno.

²¹ Ndoimire gūkū njīyūrīrīre, no Jehova anjookia itarī kīndū. Mūngīcooka kūnjīta Naomi nīkī? Jehova nīanyariirīte; Mwene-Hinya-Wothe nīandehithiirīe mathiina.”

²² Nī ūndū ūcio Naomi agīcooka kuuma Moabi marī hamwe na Ruthu ūcio Mūmoabi, mūtumia wa mūriū, magīkinya Bethlehemu hīndī īria cairi yaambagīrīria kūgethwo. §

2

Ruthu Gūcemanīa na Boazu

¹ Na rīrī, Naomi nīarī na mūndū wa mbarī yao mwena wa mūthuuriwe, kuuma mūhīrīga wa Elimeleku, mūndū warī igweta, wetagwo Boazu.

² Nake Ruthu ūcio Mūmoabi akīra Naomi atīrī, “Reke thiī mīgūnda-inī ngahaare cairi īria ītigītio;* ndī thuutha wa mūndū o wothe ūria ingūtikīrīka maitho-inī make.”

Nake Naomi akīmwīra atīrī, “Thiī, mwarī wakwa.”

³ Nī ūndū ūcio akiumagara agīthiī, akīambīrīria kūhaara cairi kūu mīgūnda-inī arī thuutha wa arīa maagethaga. Na gūgīkinya atīrī, Ruthu ekorire akīruta wīra mūgūnda wa Boazu, ūcio warī wa mūhīrīga wa Elimeleku.

⁴ O hīndī īyo Boazu agīkinya oimīte Bethlehemu, na akīgeithia acio maagethaga, akīmeera atīrī, “Jehova aroikara na inyuī!”

Nao makīmūcookeria atīrī, “Jehova arokūrathima!”

⁵ Boazu akīrīria mūrūgamīrīri wa acio maagethaga atīrī, “Mūirītu ūrīa nī wa ū?”

⁶ Nake mūrūgamīrīri akīmūcookeria atīrī, “Nī Mūmoabi ūria wokire na Naomi kuuma būrūri wa Moabi .

⁷ Nake oigire atīrī, ‘Ndagūthaiha ūnjītikīrie haare cairi, na nyūnganie īria ītigītio itīia-inī ndī thuutha wa agethi.’ Nake aathiī mūgūnda, na arūte wīra ategūtīgithīria kuuma o rūciinī nginya rīu, tīga o ihinda inini ekūhurūkīte haaria kīruru-inī.”

⁸ Nī ūndū ūcio Boazu akīra Ruthu atīrī, “Mwarī wakwa, ta thikīrīria, ndūgathiī kūhaara cairi mūgūnda ūngī, na ndūkae kuuma gūkū. Ikara gūkū mūrī na ndungata ciakwa cia airītu.

§ 1:22 Magetha ma cairi nīmo maambagīrīra, magacookererwo nī magetha ma ngano (2:23).

* 2:2 Atumia a ndigwa, na ciana iria itaarī aciari a cio, hamwe na ageni nīo metikīrītio kūhaara ngano īria yatigagio (Alaw 19:9; 23:22; Gūcook 24:19).

⁹ Ūrorage mūgūnda ūrīa arūme aya megūkorwo makīgetha, na ūtwaranage na airītu acio. Nīndakaanīa arūme aya matīgākūhutīe. Na rīrīa rīothe ūngīnyoota, ūthīi ūnyue maaī kuuma ndīgithū-inī irīa arūme aya matahīrīre.”

¹⁰ Rīrīa Ruthu aigūire ūguo, akīnamīrīra, agītūrumithīa ūthīū thī. Akiuga atīrī, “Nī kīi gīatūma nījīkīrīke maitho-inī maku na wenda kūnjīka maūndū mega, ndī o mūndū wa kūngī?”

¹¹ Boazu akīmūcookerīa atīrī, “Nīnjīrītūo maūndū marīa mothe wīkīte nyacıaraguo kuuma hīndī īrīa mūthuurīguo aakūire, na ūrīa watiganīre na thoguo na nyūkwa, o na būrūrī wanyu, ūgīūka kūrī andū ūtaamenyanīte nao mbere īyo.

¹² Jehova arokūrīha nī ūndū wa ūguo wīkīte. Jehova Ngai wa Isīraeli, o ūrīa wee ūkīte kwīhitha mathagu-inī make, arokūrīha na irīhi inene.”

¹³ Nake Ruthu akiuga atīrī, “Mwathī wakwa, ndīrookīrīrīa gwītīkīrīka maitho-inī maku. Nīūhooreretīe, na ūkaarīrīa ndungata yaku ndeto njega cia tha, o na gūtūka nīi ndīrī ta ūmwe wa ndungata ciaku cia airītu.”

¹⁴ Hīndī ya kūrīa irīo yakīnya, Boazu akīmwīra atīrī, “Ūka haha. Oya mūgate ūtobokīe thīkī-inī ya ndībei.”

Rīrīa Ruthu aikarīre thī na agethī, Boazu akīmūhe cairī hīhīe. Nake akīrīa akīhūūna, o ngīnya agītīgīa.

¹⁵ Na hīndī īrīa ookīrīre akahaare-rī, Boazu agīatha andū ake akīmeera atīrī, “O na ahaara kūu itīā-inī, mūtīkamūtetīe.

¹⁶ O na nī kaba mūrūtage cairī īmwe kuuma itīā-inī, mūmīrekie thī nī ūndū wake, mūmūtīgīre nīguo oke akīmīhaaraga, no mūtīkamūtetīe.”

¹⁷ Nī ūndū ūcio Ruthu akīhaara kūu mūgūnda ūcio ngīnya o hwaī-inī. Agīcooka akīhūūra cairī īrīa aahaarīte, īgīkīnyīa mūīgana wa eba īmwe.†

¹⁸ Akīmīkuua, agīcooka itūūra-inī, nake nyacıarawe akīona cairī īrīa yothe aahaarīte. Ruthu agīcooka akīmūrūtīra kīrīa aatīgītīe aahūūna, akīmūnengerā.

¹⁹ Nyacıarawe akīmūūrīa atīrī, “Ūmūthī uuma kūhaara kū? Uuma kūrūta wīra kū? Kūrathīmwo nī mūndū ūcio ūkūmenyīre, agwīka maūndū mega!”

Nake Ruthu akīhe nyacıarawe ūhorō ūkonīi mwene mūgūnda ūcio aatīndīte akīrūta wīra, akiuga atīrī, “Mwene mūgūnda ūcio ngūrūtaga wīra gwake ūmūthī-rī, etagwo Boazu.”

²⁰ Naomi akīra mūtūmia ūcio wa mūrīū atīrī, “Jehova aromūrathīma! We ndatīgīte gwīka maūndū ma ūtugi kūrī arīa me muoyo, o na arīa makuīte.” Nīngī Naomi akīra Ruthu atīrī, “Mūndū ūcio nī wa mbarī iitū, o na nī ūmwe wa arīa mangītūmenyerera.”‡

²¹ Nake Ruthu ūcio Mūmoabi akiuga atīrī, “O na anjīrīre atīrī, ‘Ikara na arūtī akwa a wīra o ngīnya marīkie kūgetha cairī yakwa yothe.’”

²² Naomi akīra Ruthu ūcio mūtūmia wa mūrīū atīrī, “Ūndū ūcio wa gūtwarana na airītu ake nīgūtūka mwega harīwe, wee mwarī wakwa, tondū mūgūnda-inī wa mūndū ūngī wahota kūgerwo ngero.”

²³ Nī ūndū ūcio Ruthu agīkara hakuhī na ndungata cia airītu cia Boazu akīhaaraga ngīnya magetha ma cairī na ma ngano magīthīra. Nake agītūūra na nyacıarawe.

3

Ruthu na Boazu Kīhuhīro-inī kīa Ngano

† 2:17 nī ta kīlo 22 ‡ 2:20 Mūmenyererī aakoragwo arī mūndū wa nyūmba ya mūthuuri ūcio ūkuīte (Gūcook 25:5-10).

1 Mūthenya ūmwe-rī, Naomi, nyaciarawe wa Ruthu, akīmwīra atīrī, “Mwarī wakwa, githī ndiagīrūrwo ngūcarīrie mūciī waku, kūrīa wee ūngīona maūndū mega?

2 Githī Boazu ūcio wee ūkoretwo na ndungata ciake cia airītu ti mūndū wa rūrīra rwitū? Ūtukū ūyū nīguo ekūhuha cairi kīhuhīro-inī.*

3 Wīthambe na wīhake maguta mekūnunga wega, nīngī wīhumbembe nguo ciaku iria njega mūno. Ūcooke ūikūrūke ūkinye kīhuhīro-inī, no ndūkeyonithie mūndū ūcio nginya arīkie kūrīa na kūnyua.

4 Rūrīa arīkoma, wone harīa akoma. Nīngī ūthīī ho na ūhumbūrīe magūrū make, ūkome ho. Nake nīegūkūrīa ūrīa wagīrūrwo nī gwīka.”

5 Ruthu akīmūcookeria, akīmwīra atīrī, “Maūndū macio mothe wanjīra no mo ngwīka.”

6 Nī ūndū ūcio agīkūrūka agīkinya kīhuhīro-inī kīu, na agīka ūrīa wothe nyaciarawe aamwīrīte eeke.

7 Na rūrīa Boazu aarīkirie kūrīa na kūnyua, na agīkorwo arī mūkenu, agīthīī agīkoma mūthia-inī biū wa hība ya cairi. Nake Ruthu agīthīī acemete, akīmūhumbūrīa magūrū, agīkoma ho.

8 Ūtukū gatagatī, kīndū gīkīhahūrā Boazu, nake egarūrā, agīkora nī mūndū-wa-nja wakomete magūrū-inī make.

9 Akīmūuria atīrī, “Nīwe ū?”

Nake akīmūcookeria atīrī, “Nī nī ndungata yaku Ruthu. Tambūrūkia gīcurī kia nguo yaku ūhumbūrīe, nī ūndū wee nīwe ūngītūmenyerera.”†

10 Nake akīmwīra atīrī, “Jehova arokūrathima mwarī wakwa. Ūtuḡi ūrīa wonania nīūkīrīte ūrīa wonanirie kīambīrīria-inī, nī ūndū ndūnenda kūrūmanīrīra na aanake, marī athīīni kana marī itonga.

11 Na rūrī, mwarī wakwa, ndūgetigīre. Nīngūgwīkīra ūrīa wothe ūkūūhooya. Andū othe a itūrā rūrī rīitū nīmooī atī wee ūrī mūndū-wa-nja ngatha.

12 O na gūtūika ndī ūmwe wa arīa mangīkūmenyerera-rī, nī harī mūndū ūngī ūngīkūmenyerera wa hakuhī kūngīra.

13 Rūu kīraare haha ūtukū ūyū, na rūciinī gwakīa angīkorwo nīekwenda gūkūmenyerera, nī wega; nīagakūmenyerera. No angīkorwo ndekwenda, o ta ūrīa Jehova atūrāga muoyo, nīngakūmenyerera. Kīraare haha nginya rūciū rūciinī.”

14 Nī ūndū ūcio Ruthu agīkoma hau magūrū-inī make nginya rūciinī, no akīroka gūūkīra rūciinī tene kūrī mairia, nake Boazu akīmwīra atīrī, “Ndūkareke kūmenyeke atī nī kūrī mūndū-wa-nja ūrokīte kīhuhīro-inī.”

15 Nīngī akīmwīra atīrī, “Rehe nguo īyo wīgīrīire wanīrīrie.” Rūrīa eekire ūguo, Boazu agītīrīra ibaba īhathatū cia cairi, akīmūigīrīra. Nake Ruthu agīcooka itūrā-inī.

16 Na rūrīa Ruthu aacookire kūrī nyaciarawe-rī, Naomi akīmūuria atīrī, “Mwarī wakwa, kūraathīire atīa?”

Nake akīmwīra maūndū marīa mothe Boazu aamwīkīre.

17 Nīngī agīcooka akīmwīra atīrī, “Ibaba ici ithathatū cia cairi nīwe ūūheire, na anjīra atīrī, ‘Tīga kūnūkīra nyaciarago moko matheri.’”

18 Nake Naomi akīmwīra atīrī, “Eterera o ro ūguo, mwarī wakwa, nginya ūmenye ūrīa ūhorō ūcio ūgūthīī, nīgūkorwo mūndū ūcio ndangīhurūka nginya rūrīa anīne ūhorō ūcio ūmūthī.”

* 3:2 Cairi yahuhagwo hwaī-inī thuthu wa kūrangwo nī ng’ombe, kana kūrangwo nī magūrū ma ngaari mūthenya; mwene yo aakomaga kīhuhīro-inī kūmīrangīra. † 3:9 Njīra ya gūtambūrūkia gīcūrī kia nguo kīhumbūrīe mūrītu yarī ya kuonania kūmūgītīra, kana kūhooya kīhiko.

4

Boazu Kūhikia Ruthu

¹ Na rīrī, Boazu akīambata agīthīi nginya kīhingo-inī gīa itūūra, agūkara thī ho. Rīrīa mūdū ūrīa wa mbarī yao, ūrīa Boazu aarītie ūhoro wake ookire-rī, Boazu akīmūwira atīrī, “Mūrata wakwa, ūka haha ūikare thī.” Nī ūndū ūcio agīthīi hau agūkara thī.

² Boazu agīta athuuri ikūmi a itūūra akīmeera atīrī, “Ta ikarai thī haha!” Nao magūka o ūguo.

³ Ningī akīra mūdū ūcio wa mbarī yao atīrī, “Naomi ūrīa ūracookire kuuma būruri wa Moabi-rī, nīarendia gīthaka kīrīa kīarī kīa Elimeleku, mūdū wa mbarī ciitū.

⁴ Ndagūciiria ngūhe ūhoro ūcio na ngwīre ūgūre gīthaka kīu ūrī mbere ya andū aya maikarīte haha o na mbere ya athuuri a andū aitū. Ūngīkorwo nīgūgīkūūra, ūgīkūūre. No angīkorwo ndūgwīka ūguo-rī, ūnjīre nīguo menye. Nīgūkorwo hatīrī mūdū ūngī ūrī na kīhooto gīa gwīka ūguo tīga wee, na nī ngagūcooka.”

Nake akiuga atīrī, “Nīngūgīkūūra.”

⁵ Boazu nake akiuga atīrī, “Mūthenya ūrīa ūkaagūra gīthaka kīu kuuma kūrī Naomi, na kuuma kūrī Ruthu ūrīa Mūmoabi, nīūkahikia mūtumia wa ndigwa wa mūdū ūcio wakuire, nīgeetha ūtūurie rīitwa rīa ūcio ūkuite o hamwe na indo ciake.”

⁶ Na rīrīa mūdū ūcio wa mbarī yao aigūre ūguo-rī, akiuga atīrī, “Ndikūhota gūgīkūūra, nī ūndū ndahota gwīthūkīria ūgai wakwa nī mwene. Gīgīkūūre arī we. Nī ndingīhota gwīka ūguo.”

⁷ (Matukū-inī na tene thīinī wa Isiraeli-rī, mūtugo wa gūkūūra kana gūkūūrania indo nīguo maūdū mothe marīkio wega, mūdū ūmwe wa eene ūhoro aarutaga kīraatū gīake agakīnengera mūdū ūcio ūngī. Kūu Isiraeli īno nīyo yarī njīra ya gwīkīra ūra atī ūndū ūrīa mūiguanīre nīwarīkīrīra wega biū.)

⁸ Nī ūndū ūcio mūdū ūcio wa mbarī yao akīra Boazu atīrī, “Kīgūre wee mwene.” Na akīruta kīraatū gīake, akīmūnengera.

⁹ Hīndī īyo Boazu akīra athuuri acio na andū othe atīrī, “Ūmūthī mūrī aira akwa atī nīndagūra indo ciothe cia Elimeleku, na cia Kilioni, na cia Mahaloni kuuma kūrī Naomi.

¹⁰ Ningī nīndahikia Ruthu ūrīa Mūmoabi, mūtumia wa ndigwa wa Mahaloni, atūike mūtumia wakwa, nīguo ndūurie rīitwa rīa ūcio ūkuite hamwe na indo ciake, nīguo rīitwa rīake rītīkaanoore nyūmba-inī yao, kana rīehere maandīko-inī marīa maigītwo ma itūūra. Ūmūthī nīmwtuīka aira!”

¹¹ Ningī athuuri acio, o na andū arīa othe maikarīte hau kīhingo-inī, makiuga atīrī, “Tūrī aira. Jehova arotūma mūdū-wa-nja ūcio ūroka gwaku mūciī atūike o ta Rakeli na Lea, andū-a-nja arīa eerī maakire nyūmba ya Isiraeli.* Ūromenyeka kūu Efiratha, na ūgīe igweta inene kūu Bethlehemu.

¹² Ciana iria Jehova egūkūhe kuuma kūrī mūrītu ūcio irotūma nyūmba yaku īhaane ta ya Perezu,† ūrīa Tamaru aaciariire Juda.”

Rūruka rwa Daudi

¹³ Nī ūndū ūcio Boazu akīhikia Ruthu, agītuīka mūtumia wake. Ningī aakoma nake, Jehova agītūma Ruthu agīe nda, na agīciara kahī.

* **4:11** Andū a Isiraeli moimire harī Rakeli na Lea. Daudi na Solomoni maatūkire a rūciaro rwa Ruthu. † **4:12** Boazu aarī wa rūciaro rwa Perezu (Math 1:3; Luk 3:33).

14 Nao andũ-a-nja makĩra Naomi atĩrĩ, “Jehova arogocwo, ũrĩa ũtagũtigĩte ũtarĩ na mũkũmenyereri. Kahĩĩ kau karogĩa ngumo njega Isiraeli guothe!

15 Kau nĩko gakerũhia mũtũũrĩre waku, na gagũtũũrie ũkũrũ-inĩ waku. Nĩ ũndũ mũtumia wa mũrũguo, ũrĩa ũkwendete na wa bata harĩ we gũkĩra aanake mũgwanja, nĩwe ũgaciarĩte.”

16 Nake Naomi akĩoya kaana kau, agĩkaigĩrĩra ciero-inĩ ciake, agĩkarera.

17 Nao andũ-a-nja arĩa maatũũraga kũu makiuga atĩrĩ, “Naomi arĩ na kahĩĩ.” Nao magĩgatua Obedi. Nake nĩwe warĩ ithe wa Jesii, ũrĩa warĩ ithe wa Daudi.

18 Ici nacio nĩcio njiaro cia Perezu:

Perez u nĩwe warĩ ithe wa Hezironi,

19 nake Hezironi aarĩ ithe wa Ramu,

20 nake Ramu aarĩ ithe wa Aminadabu,
nake Aminadabu aarĩ ithe wa Nahashoni,

nake Nahashoni aarĩ ithe wa Salimoni,

21 nake Salimoni aarĩ ithe wa Boazu,
nake Boazu aarĩ ithe wa Obedi.

22 nake Obedi aarĩ ithe wa Jesii,
nake Jesii aarĩ ithe wa Daudi.

IBUKU RĪA MBERE RĪA SAMŪELI

Gūciarwo gwa Samūeli

¹ Na rīrī, nī kwarī na mündū ūmwe wa kuuma Ramathaimu, Mūzofimu kuuma būrūri ūrīa ūrī irīma wa Efiraimu, nake eetagwo Elikana mūrū wa Jerohamu, mūrū wa Elihu, mūrū wa Tohu, mūrū wa Zufu, Mūefiraimu.

² Aarī na atumia eerī; ūmwe eetagwo Hana na ūrīa ūngī eetagwo Penina. Penina aarī na ciana, no Hana ndaarī na ciana.

³ Mwaka o mwaka mündū ūcio nīambataga kuuma itūūra rīake agathī Shilo kūhooya na kūrūtira Jehova Mwene-Hinya-Wothe igongona.* Shilo nīkuo Hofini na Finehasi, ariū eerī a Eli, maarī athīnjīri-Ngai a Jehova.

⁴ Rīrīa rīothe mūthenya wa Elikana wakinyaga wa kūruta igongona-rī, nīagayagīra mūtumia wake Penina nyama, hamwe na aanake ake othe o na airītu.

⁵ No nīaheaga Hana rūgai maita meerī, tondū nīamwendete, nowe Jehova nīamūhingīte nda.

⁶ Na tondū Jehova nīamūhingīte nda-rī, mūiruwe nīaikaraga akīmūthirīkagia nīguo amūng'ūrīkie.

⁷ Naguo ūndū ūcio ūgīthī na mbere mwaka o mwaka. Rīrīa rīothe Hana aambataga athī nyūmba ya Jehova-rī, mūiruwe nīamūthirīkagia nginya akarīra, akaaga kūrīa irio.

⁸ Nake Elikana mūthuuriwe akamūūria atīrī, “Hana, ūrarīra nīkī? Ūraaga kūrīa nīkī? Ūkuīte ngoro nīkī? Githī nī ndīkīrīte ihū ikūmi harīwe?”

⁹ Hīndī īmwe maarīkia kūrīa na kūnyua marī kūu Shilo-rī, Hana agūkīra. Na rīrī, Eli, mūthīnjīri-Ngai, aikarīre gītī itoonyero rīa hekarū ya Jehova.

¹⁰ Hana akīrīra mūno na akīhooya Jehova, arī na ruo rwa ngoro.

¹¹ Nake akīhīta mwhītwā, akiuga atīrī, “Wee Jehova Mwene-Hinya-Wothe, ūngītīkīra kūrora thīna wa ndungata yaku na ūndīrīkane, na ndūkariganīrwo nī ndungata yaku, no ūmīhe mwana wa kahī-rī, hīndī īyo na nī nīngamūheana kūrī Jehova matukū mothe ma muoyo wake, na gūtīrī hīndī rwenjī rūkaahutia mūtwe wake o na rī.”

¹² Na rīrīa aathiaga na mbere kūhooya Jehova, Eli akīmūbara kanua.

¹³ Hana aahooyaga na ngoro yake, nacio iromo ciake nīciainainaga, no mūgambo wake ndwaiguīkaga. Eli agīciiria atī nī kūrīno arītwo,

¹⁴ akīmūūria atīrī, “Nī nginya rī ūgūikara ūrī mūrīū? Eheria ndībei īyo yaku.”

¹⁵ Hana akīmūcookeria, akiuga atīrī, “Tīguo mwathi wakwa, nī ndī mündū-wa-nja ūthīnīkīte mūno. Ndīnyuīte ndībei kana njoohi; no nī ngoro yakwa ndīraitūrūria Jehova.

¹⁶ Tīga kuona ndungata yaku ta irī mündū-wa-nja mwaganu; ngoretwo gūkū ngīhooya ndī na ruo rūngī o na kīeha.”

¹⁷ Eli akīmūcookeria atīrī, “Thī na thayū, na Ngai wa Isiraeli aroītīkīra gūkūhe kīrīa ūmūhoote.”

* **1:3** Ithandūkū rīa kīrīkanīro na Hema-ya-Gūtūnganwo (3:3; Josh 18:1) ciakoragwo Shilo kilomita 30 gathigathini wa Jerusalemu. Andū a Isiraeli nīmagīrīrwo nīgūthī kuo maita matatū o mwaka (Gūcook 16:16-17; Thaam 23:14-19).

¹⁸ Nake akiuga atīrī, “Ndungata yaku iroītīkīrīka maitho-inī maku.” Nake Hana agīthīi na akīrīa irio, na ndaacockire gūtuka gīthiithi.

¹⁹ Magīūkīra mūthenya ūyū ūngī rūciinī tene, makīhooya marī mbere ya Jehova, na magīcooka magīthīi kwao mūciī kūu Rama. Elikana agīkoma na Hana mūtumia wake, nake Jehova akīmūrīrikana.

²⁰ Nī ūndū ūcio ihinda rīgīkinya Hana akīgīa nda na agīciara kahīi. Agīgatua Samūeli, akiuga atīrī, “Nīgūkorwo nī kūhooya ndakahooire harī Jehova.”

Hana Kūheana Samūeli kūrī Jehova

²¹ Rīrīa mūdū ūcio wetagwo Elikana aambatire hamwe na nyūmba yake yothe kūrūtīra Jehova igongona rīa mwaka o mwaka na akahingie mwīhitwa wake-rī,

²² Hana ndaathiire. Eerire mūthuuriwe atīrī, “Kahīi gaka gaatiga kuonga-rī, nīngagatwara na ndīkaneane kūrī Jehova,[†] na gagaatūūruga kūu hīndī ciothe.”

²³ Mūthuuriwe Elikana akīmwīra atīrī, “Īka o ūrīa ūkuona kwagīrīre. Ikara gūkū o nginya rīrīa gagaatiga kuonga; we Jehova arotūma kiugo gīake kīhinge.” Nī ūndū ūcio mūdū-wa-nja ūcio agīkara mūciī na agīkongithia nginya rīrīa aagatigithirie kuonga.

²⁴ Gaatiga kuonga, Hana akīoia kahīi kau o karī kanini, hamwe na ndegwa ya mīaka itatū, na eba ĩmwe[‡] ya mūtu, na gītete kīa ndibei agīgatwara nyūmba ya Jehova kūu Shilo.

²⁵ Maarīkia gūthīnja ndegwa-rī, magītware kahīi kau kūrī Eli,

²⁶ Nake Hana akīmwīra atīrī, “Ti-itherū o ta ūrīa wee mwathi wakwa ūtūūruga muoyo-rī, nī nīi mūdū-wa-nja ūrīa warūgamīte haha hakuhi nawe akīhooya Jehova.

²⁷ Ndahooire heo kahīi gaka, nake Jehova nīetīkīrīte kūuhe kīrīa ndamūhooire.

²⁸ Tondū ūcio o na nīi nīndakaamūrīra Jehova. Matukū mothe marīa gegūtūūra muoyo-rī, gegūtūūra kaamūrīrwo Jehova.” Nake akīhooya Jehova arī o hau.

2

Ihooya rīa Hana

¹ Ningī Hana akīhooya, akiuga atīrī:

“Ngoro yakwa nīkeneire Jehova;
na rūhīa rwakwa rūkaambarario thīinī wa Jehova.
Kanua gakwa gakeerahīra thū ciakwa,
nīgūkorwo nīngenete nī ūhonokio waku.

² “Gūtīrī mūdū o na ū mūtheru ta Jehova;
gūtīrī ūngī tiga wee wiki,
kana gūkagīa Rwaro rūngī rwa Ihiga rūtarīi ta Ngai witū.

³ “Mūtīgacooke kwaria na mwīkīrīro ūguo
kana mūreke tūnua twanyu twarie na mwītīio,
nīgūkorwo Jehova nīwe Ngai ūrīa ūūi maūdū,
na agacūūrania cīiko cia andū.

⁴ “Mota ma njamba cia ita nīmoinangīku,

[†] 1:22 Ciana ciatigaga kuonga irī na mīaka itatū kana makīria. [‡] 1:24 nī ta kilo 22

nao arĩa mataarĩ hinya makaheo hinya.

- 5 Arĩa maarĩ ahũũnu meyandĩkithagia nĩguo mone irio,
no arĩa maarĩ ahũtu nĩmathirĩtwo nĩ ng'aragu.

Thaata nĩciarĩte ciana mũgwanja,
no ũrĩa warĩ na aanake aingĩ nĩmũhinyĩrĩku.

- 6 “Jehova nĩwe ũrehaga gĩkuũ, na nĩwe ũtũuragia muoyo;
nĩwe ũharũrũkanagia mbĩrĩra-inĩ, na akambatia mũndũ oime kuo.

- 7 Jehova nĩwe ũtũmaga andũ mathĩine na arĩa angĩ matonge;
nĩwe ũnyiihanagia na agatũũganĩria.

- 8 Ooyaga mũthĩini akamũruta rũkũngũ-inĩ,
na akaruta mũbatari kuuma kĩara-inĩ kĩa mũhu;
amaikaragia hamwe na anene, na agatũma magae gĩtĩ kĩa ũnene.

“Nĩgũkorwo mũthingi ya thĩ nĩ ya Jehova; igũrũ rĩayo nĩho aigĩrĩre
thĩ.

- 9 Nĩakamenyerera makinya ma andũ ake arĩa atheru,
no arĩa aaganu nĩakamaikia kũu nduma-inĩ.

“Mũndũ ndahootanaga na ũndũ wa hinya wake;
10 arĩa makararagia Jehova nĩmagathuthwo.

Nĩakamookĩrĩra na marurumĩ arĩ o kũu igũrũ;
Jehova nĩwe ũgatuĩra ituri cia thĩ ciira.

“Nĩakahe mũthamaki wake hinya,
a na ambararie rũhĩa rwa ũrĩa wake mũitĩrĩre maguta.”

- 11 Nake Elikana akĩinũka mũciĩ gwake Rama, no kahĩ kau gagĩtungatĩra
Jehova karĩ harĩ Eli ũcio mũthĩnjĩri-Ngai.

Aanake Aaganu a Eli

- 12 Na rĩrĩ, arĩũ a Eli maarĩ andũ aaganu; matiatĩite Jehova.

13 Na rĩrĩ, warĩ mũtugo wa athĩnjĩri-Ngai harĩ andũ, atĩ rĩrĩa mũndũ o
wothe aruta igongona, na rĩrĩa nyama ikĩrugwo, ndungata ya mũthĩnjĩri-
Ngai yokaga na njibe ya mũtheece itatũ irĩ guoko-inĩ.

14 Yaikagia njibe iyo nyũngũ-inĩ ya kĩgera, kana thaburia-inĩ, kana
gĩteng'ũ-inĩ, kana nyũngũ-inĩ ya rĩũmba, nake mũthĩnjĩri-Ngai akeyoera
o kĩrĩa gĩothe njibe ĩngĩarutire. Ũguo nĩguo meekaga andũ othe a Isiraeli
arĩa mookaga Shilo.

15 Na o na mbere ya maguta gũcinwo-rĩ, ndungata ya mũthĩnjĩri-Ngai
nĩyokaga na ikeera mũndũ ũrĩa ũraruta igongona atĩrĩ, “He mũthĩnjĩri-
Ngai nyama imwe ahĩhie; ndegwĩtikĩra nyama nduge kuuma kũrĩ we,
tiga o nyama njĩthĩ.”*

16 Mũndũ angĩamwĩrĩre atĩrĩ, “Reke maguta mambe macinwo, ũcooke
woe kĩa gĩothe ũkwenda,” ndungata yacookagia atĩrĩ, “Aca, nengera o
ro rĩũ; kwaga ũguo, ndĩmĩoe na hinya.”

17 Wĩhia ũcio wa aanake a Eli warĩ mũnenene mũno maitho-inĩ ma Jehova,
nĩgũkorwo nĩmanyararaga magongona marĩa andũ maarutagĩra Jehova.

18 Nowe Samūeli aatungataga mbere ya Jehova arĩ o mwana mũnini,
ehumbĩte ebodi ya gatani.

* 2:15 Kũringana na watho, maguta hamwe na nyama cia maguta ciacinagĩrwo igũrũ wa
kigongona (Alaw 3:16; 4:8-10).

19 O mwaka nyina nīamūtumagīra gakanjū, akamūtwarīra rīrīa megūthīi na mūthuuriwe kūruta igongona rīa mwaka o mwaka.

20 Eli nīarathimaga Elikana na mūtumia wake, akoiga atīrī, “Jehova arokūhe ciana na mūdū-wa-nja ūyū icooke ithenya rīa mwana ūyū aahoote, na agīcooka kūmūheana harī Jehova.” Nao magacooka makainūka kwao mūcīi.

21 Nake Jehova akīguīra Hana tha; akīgīa nda agīciara aanake atatū na airītu eerī. Nake mwana ūcio ti Samuēli agīkūrīra hau mbere ya Jehova.

22 Na rīrī, Eli aarī mūkūrū mūno, na nīaiguaga maūdū mothe marīa ariū ake meekaga Isiraēli guothe, na ūrīa maakomaga na andū-a-nja arīa maatungataga itoonyero-inī rīa Hema-ya-Gūtūnganwo.

23 Nī ūndū ūcio akīmooria atīrī, “Nī kī gītūmaga mwīke maūdū ta maya? Nīndīraigua kuuma kūrī andū othe ūhoro wa cīiko ici cianyu cia waganu.

24 Aca, ariū akwa; ūhoro ūrīa ndīraigua ūkīhunja gatagatī ka andū a Jehova ti mwega.

25 Mūdū angīhīria mūdū ūrīa ūngī-rī, Ngai no amateithūrane; no mūdū angīhīria Jehova-rī, nū ūngīmūthaihanīrīra?” No rīrī, aanake ake matiigana kūigua magīkaanio nī ithe wao, nīgūkorwo Jehova nīatuīte nīekūmooraga.

26 Nake mwana ūcio ti Samuēli agīkūra, akīnenehaga, akīendagwo nī Jehova o na andū.

Ūrathi wa Gūūkīrīra Nyūmba ya Eli

27 Na rīrī, mūdū wa Ngai nīokire kūrī Eli, akīmwīra atīrī, “Jehova ekuaga ūū: ‘Githī nī ndieguūrīrie nyūmba ya thoguo rīrīa maarī Misiri watho-inī wa Firaūni?’

28 Ndathuurire thoguo kuuma mīhīrīga-inī yothe ya Isiraēli atuīke mūthīnjīri-Ngai wakwa, aambatage kīgongona-inī gīakwa, na acinage ūbumba, na ehumbage ebodi arī mbere yakwa. Ningī nīndaheire nyūmba ya thoguo indo iria ciothe irutagwo nī andū a Isiraēli cia maruta ma gūcinwo na mwaki.

29 Nī kī gītūmīte mūnyarare igongona rīakwa na iruta, iria ndaathanire irutagwo irī cia gūikaro gīakwa? Nī kī gītūmīte ūtīie ariū aku kūngīra, mwīnoraḡe na icunjī irīa njega cia iruta o rīothe rīrīa ndutagīrwo nī andū akwa a Isiraēli?’

30 “Tondū wa ūguo-rī, Jehova, Ngai wa Isiraēli, oigīte atīrī, ‘Nīnderanīire atī nyūmba yaku na nyūmba ya thoguo nīgūtūra indungatagīra nginya tene.’ No rīu Jehova oigīte atīrī, ‘Ūndū ūcio ūrondaihirīria! Arīa mandīite nīndīrīmatīaga, no arīa maamenete nīmarīmenagwo.

31 Hīndī nūroka rīrīa ngaaniina hinya waku na niine hinya wa andū a nyūmba ya thoguo, nīgeetha gūtikanakorwo na mūdū mūkūrū thīnī wa nyūmba yaku,

32 nawe nūkōna mīnyamaro gūikaro-inī gīakwa. O na gūtuīka ūndū mwega nūgeekwo Isiraēli, thīnī wa nyūmba yaku gūtīrī hīndī gūgaakorwo mūdū mūkūrū.

33 O mūdū waku ūrīa itakeheria kīgongona-inī gīakwa-rī, agaatigio no geetha agūtue mūtumumu na maithori, na aigūithagie ngoro yaku kīeha, nacio njaro ciaku ciothe irīkuuaga o rīrīa ciatuīka andū agima.

34 “ ‘Naguo ūndū ūrīa ūkūhaana kūrī ariū aku eerī, Hofinī na Finehasi, ūgaatuīka kīmenyithia kūrī wee na ariū aku, o eerī magaakua mūthenya ūmwe.

³⁵ Na nī nīngethuurīra mūthīnjīri-Ngai mwīhokeku, ūrīa ūgeekaga kūrīngana na ūndū ūrīa ūrī ngoro-inī na meciiria-inī makwa. Nīngahaanda nyūmba yake itūūre īrūmīte, nake nīagatungataga mbere ya ūrīa wakwa mūtīrīrie maguta hīndī ciothe.

³⁶ Nīngī mūndū wothe ūrīa ūgaatigara wa nyūmba yaku, nīagooka amūinamīrīre nī ūndū wa gīcunjī kīa betha na kenyū komū ka mūgate, amūthaithe amwīre atīrī, "Ta he wīra ūmwe wa ūthīnjīri-Ngai nīguo nyonage gīa kūrīa." " "

3

Jehova gwīta Samūeli

¹ Nake mwana ūcio ti Samūeli aatungataga mbere ya Jehova arī harī Eli. Matukū-inī macio kiugo kīa Jehova gītiaiguagwo kaingī, na gūtionekega cioneki kaingī.

² Ūtukū ūmwe Eli, ūrīa maitho make maambīrīrie kwaga hinya akaaga kuona wega, aakomete o harīa aamenyerete.

³ Tawa wa Ngai ndwahorete,* nake Samūeli aakomete kūu thīnī wa hekarū ya Jehova, harīa ithandūkū rīa Ngai rīarī.

⁴ Hīndī īyo Jehova agīta Samūeli.

Samūeli agīcookia atīrī, "Nī ūyū haha."

⁵ Nake agīteng'era kūrī Eli, akiuga atīrī, "Nī wanjīta; nī ūyū haha."

No Eli akiuga atīrī, "Nī ndīitanīte; cooka ūgakome." Nī ūndū ūcio Samūeli agīthī agīkoma.

⁶ Jehova agītana rīngī, "Samūeli!" Nake Samūeli agīūkīra, agīthī kūrī Eli, akiuga atīrī, "Nī wanjīta; nī ūyū haha."

Eli akiuga atīrī, "Mūrū wakwa, nī ndīitanīte; cooka ūgakome."

⁷ Hīndī īyo Samūeli ndaakoretwo amenyete Jehova, kana akaguūrīrio kiugo kīa Jehova.

⁸ Jehova nīetire Samūeli riita rīa gatātū, nake Samūeli agīūkīra agīthī kūrī Eli, akiuga atīrī, "Nī wanjīta; nī ūyū haha."

Nake Eli akīmenya atī nī Jehova wetaga mwana ūcio.

⁹ Nī ūndū ūcio Eli akīra Samūeli atīrī, "Thī ūgakome, na wona aagwīta uuge atīrī, 'Jehova, aria, nī ūndū ndungata yaku nīthīkīrīrie.'" Nī ūndū ūcio Samūeli agīthī, na agīkoma harīa aakomaga.

¹⁰ Nake Jehova agīūka akīrūgama hau, agītana o ta mahinda macio mangī atīrī, "Samūeli! Samūeli!"

Nake Samūeli akiuga atīrī, "Aria, nī ūndū ndungata yaku nīthīkīrīrie."

¹¹ Nake Jehova akīra Samūeli atīrī, "Rora, nī ndī hakuhi gwīka ūndū thīnī wa Isiraeli ūrīa ūgaatūma matū ma mūndū o wothe ūrīa ūkaūigua mararake.

¹² Hīndī īyo maūndū marīa mothe ndoigire ma gūūkīrīra Eli na nyūmba yake nīngamahingia kuuma kīambīrīria nginya mūthia.

¹³ Nīgūkorwo nīndamwīrīre nīngatūra nyūmba yake ciira nginya tene nī ūndū wa mehīa marīa we oī ūhorō wamo; arīu ake nīmetuire andū a kūmeneka, nake akīremwo nī kūmakaanīa.

¹⁴ Nī ūndū ūcio nīndehītire igūrū rīa nyūmba ya Eli ngiuga atīrī, 'Waganu wa nyūmba ya Eli ndūrī hīndī ūkaahoroherio na igongona kana iruta.' "

* **3:3** Tawa wa thahabu ūrīa waigagwo Handū-harīa-Hatheru waakanaga ūtukū wothe (Thaam 27:20-21; 30:7-8). Samūeli eetirwo mathaa ma rūciinī gūtakīte.

¹⁵ Samūeli agikoma o nginya rūciini, na okīra akīhingūra mīrango ya nyumba ya Jehova. Nīetigagira kwīra Eli ūhoro wa kioneki kiu,

¹⁶ no Eli akimwīta, akiuga atīrī, “Samūeli, mūrū wakwa.”

Nake Samūeli agīcookia atīrī, “Nīi ūyū haha.”

¹⁷ Eli akīmūria atīrī, “Nī ūndū ūrīkū ūcio Jehova arakwīrire? Ndūkae kūhitha ūndū ūcio. Ngai arogwīka ūndū mūuru makīria, ūngūhitha ūndū o na ūmwe ūria arakwīrire.”

¹⁸ Nī ūndū ūcio Samūeli akīmwīra maūndū mothe, na ndaamūhithire ūndū o na ūmwe. Eli agīcooka akiuga atīrī, “Ūcio nī Jehova; nīeke ūndū ūria ekuona wagīrire maitho-inī make.”

¹⁹ Jehova nīakoragwo hamwe na Samūeli o ūria aakūraga, na ndaarekire kiugo o na kīmwe gīake kūrīre thī.

²⁰ Nakuo Isiraeli guothe kuuma Dani nginya Birishiba magīkūūrana atī Samūeli aarī mūthuure atuike mūnabii wa Jehova.

²¹ Nake Jehova agīthīi na mbere kuonekana kūu Shilo, na kūu nīkuo eguūrīire kūrī Samūeli na ūndū wa kiugo gīake.

4

Nakīo kiugo gīa Samūeli gīgīkinya Isiraeli guothe.

Afilisti Gūtaha Ithandūkū rīa Kīrīkanīro

¹ 20 Na rīrī, andū a Isiraeli nīmoimagarire makarūe na Afilisti. Andū a Isiraeli makīamba hema ciao kūu Ebeni-Ezeri, nao Afilisti makīamba ciao kūu Afeku.

² Afilisti magītūma ita rīao rīgacemanie na Isiraeli, na o ūria mbaara yathiiaga na mbere-rī, noguo Isiraeli maahootagwo nī Afilisti, arīa mooragire andū ta 4,000 kūu maarūagira.

³ Rīrīa mbūtū ciacookire kambī-inī-rī, athuuri a Isiraeli makīūra atīrī, “Jehova atūma tūhootwo nī Afilisti ūmūthī nīkī? Nī tūgūrīrei ithandūkū rīa kīrīkanīro kīa Jehova kuuma Shilo, nīgeetha tūthī narīo rītūhonokie kuuma moko-inī ma thū ciitū.”

⁴ Nī ūndū ūcio andū acio magītūma andū kūu Shilo, nao makīrehe ithandūkū rīa kīrīkanīro kīa Jehova Mwene-Hinya-Wothe, ūria ūikarīre gītī kīa ūnene gatagaŧī ka makerubi. Nao ariū eerī a Eli, Hofini na Finehasi, maarī hamwe na ithandūkū rīu rīa kīrīkanīro kīa Ngai.

⁵ Rīrīa ithandūkū rīa kīrīkanīro kīa Jehova rīakinyire kambī-inī-rī, andū a Isiraeli othe makiugīrīria na mūgambo mūnene o nginya thī ikīinaina.

⁶ Na rīrīa Afilisti maagūire mbugūrīrio iyo makīūrania atīrī, “Mbugūrīrio iyo irī kambī-inī ya Ahibirania nī ya kīi?”

Hīndī rīa maamenyire atī nī ithandūkū rīa Jehova rīakinyīte kambī-inī-rī,

⁷ Afilisti magūtīgīra makiuga atīrī, “Ngai nīyūkīte kambī-inī, ithū tūrī thūna-inī! Gūtīrī kuoneka ūndū ta ūyū mbere īno.

⁸ Wūi-īiya-witū-ī! Nūū ūgūtūhonokia moko-inī ma ngai ici irī hinya ūū? Ici nīcio ngai iria ciahūūrīre andū a Misiri na mīthiro ya mīthemba yothe werū-inī.

⁹ Mwīyūmīrīriei, Afilisti aya! Tuīkai arūme ki, kana mūtuo ngombo cia Ahibirania, ta ūria matūire marī ngombo cianyu. Tuīkai arūme ki, na mūrūe!”

¹⁰ Nī ūndū ūcio Afilisti makīrūa nao, na andū a Isiraeli makīhootwo, nake o mūndū akīūrīra hema-inī yake. Nayo nūrāgano yarī nene mūno; thigari cia Isiraeli ngiri mīrongo itatū iria ciathūaga na magūrū ikīūrāgwo.

11 Narĩo ithandũkũ rĩa Ngai rĩgĩtahwo, nao ariũ eerĩ a Eli, Hofini na Finehasi, magĩkua.

Gĩkuũ kĩa Eli

12 Mũthenya o ro ũcio Mũbenjamini ũmwe akĩhanyũka oimĩte mbaara-inĩ, agĩthĩĩ nginya Shilo, nguo ciake irĩ ndembũkangu na aarĩ na tũiri mũtwe.

13 Na rĩrĩa aakinyire-rĩ, agĩkora Eli aikarĩire gĩtĩ gĩake mũkĩra-inĩ wa njĩra, acũthĩrĩirie, tondũ ngoro yake yarĩ na guoya nĩ ũndũ wa ithandũkũ rĩa Ngai. Hĩndĩ irĩa mũndũ ũcio aatoonyire itũũra-inĩ, na akĩheana ũhoru ũrĩa gwekĩkĩte-rĩ, itũũra rĩothe rĩgĩkayũrũrũka.

14 Rĩrĩa Eli aiguire mũkayũrũrũko ũcio akũria atĩrĩ, “Gĩtũmi kĩa agene riu nĩ kĩ?”

Nake mũndũ ũcio agĩthĩĩ narua harĩ Eli,

15 ũrĩa warĩ na ũkũrũ wa mĩaka mĩrongo kenda na ĩnana, ũrĩa maitho make moorĩte, akaagaga kuona.

16 Akũria Eli atĩrĩ, “No hĩndĩ ndooka nyumĩte mbaara-inĩ; ndoora kuuma kuo o ũmũthĩ.”

Eli akĩmũũria atĩrĩ, “Nĩ atĩa gwĩkĩkire mũrũ wakwa?”

17 Mũndũ ũcio warehire ũhoru agĩcookia atĩrĩ, “Andũ a Isiraeli nĩmoorĩire Afilisti, nayo mbũtũ ya ita nĩyũragĩtwo mũno. O na ariũ aku eerĩ, Hofini na Finehasi, nĩ akuũ, narĩo ithandũkũ rĩa Ngai nũitahē.”

18 Rĩrĩa aagwetire ithandũkũ rĩa Ngai, Eli akĩgũa na ngara oimĩte gĩtĩ-inĩ gĩake hau mwena-inĩ wa kĩhingo. Ngingo yake ikiunĩka, agĩkua, nĩ ũndũ aarĩ mũndũ mũkũrũ na akaritũha. Aatongoretie Isiraeli mĩaka mĩrongo ĩna.

19 Mũtumia wa mũriũ wake Finehasi aarĩ na nda na atagĩtie hanini aciare. Na rĩrĩa aaguire ũhoru ũcio wa atĩ ithandũkũ rĩa Ngai nĩrĩtahĩtwo, na atĩ iciciarawe hamwe na mũthuuriwe nĩmakuĩte-rĩ, akĩnyitwo nĩ ruo rwa kũrũmwo na agĩciara, no agĩtoorio nĩ ruo rwa gũciara.

20 Na rĩrĩa aakuaga, atumia arĩa maamũteithagĩrĩria makĩmwĩra atĩrĩ, “Tiga gũkua ngoro; nĩwaciara kahĩ.” No ndaacookirie ũndũ o na kana kũrũmbũiya ũhoru o na ũrĩkũ.

21 Nake agĩtua kahĩ kau Ikabodu, akiuga atĩrĩ, “Riiri nĩweherete Isiraeli,” nĩ ũndũ wa ithandũkũ rĩa Ngai gũtahwo, na gũkua gwa iciciarawe na mũthuuriwe.

22 Akiuga atĩrĩ, “Riiri nĩweherete ũkoima Isiraeli, nĩ ũndũ ithandũkũ rĩa Ngai nĩrĩtahĩtwo.”

5

Ithandũkũ rĩa Kĩrĩkanĩro rĩrĩ Ashidodi na Ekironi

1 Na rĩrĩ, Afilisti maarĩkia gũtaha ithandũkũ rĩa Ngai, makĩrĩruta kũu Ebeni-Ezeri, makĩrĩtwara Ashidodi.

2 Magĩcooka magĩtwara ithandũkũ rĩu thĩinĩ wa hekarũ ya ngai yao irĩa yetagwo Dagoni, na makĩrĩga rĩrganĩtie na Dagoni.

3 Rĩrĩa andũ a Ashidodi mookĩrĩre rĩciinĩ tene mũthenya ũyũ ũngĩ-rĩ, magĩkora Dagoni igũite igakoma na nda hau mbere ya ithandũkũ rĩa Jehova! Makĩoya Dagoni makĩmĩcookia handũ hayo.

4 No mookĩra rĩciinĩ rũrũ rũngĩ-rĩ, magĩkora Dagoni igũite igakoma na nda hau mbere ya ithandũkũ rĩa Jehova! Mũtwe na moko mayo meerĩ nĩcioinĩkĩte, ikagũa hau hingĩro-inĩ ya mũrango wa nyũmba; no mwĩrĩ wayo watigarĩte.

5 Nīkō nginya ūmūthī gūtīrī athīnjīri-ngai a Dagoni kana andū angī matoonyaga hekarū ya Dagoni kūu Ashidodi magereire hingiro-inī iyo ya mūrango.

6 Nakuo guoko kwa Jehova gūkūmīra andū a Ashidodi na kūdū kūrīa kwariganītie nakuo; akimarehere mwanangiko na akimahūūra na mīrimū ya mahūha.

7 Na rīrīa andū a Ashidodi moonire ūrīa gwēkīka, makiuga atīrī, “Ithandūkū rīa ngai ya Isiraēli rītīgūikara na ithuī gūkū gwītū, nīgūkorwo guoko gwake nīgūtūūmīre mūno hamwe na ngai iitū Dagoni.”

8 Nī ūndū wa ūguo magīcookanīrīria aathani othe a Afilisti, makīmooria atīrī, “Tūgwīka atīa na ithandūkū rīrī rīa ngai ya Isiraēli?”

9 Nao magīcookia atīrī, “Rekei ithandūkū rīrī rīa ngai ya Isiraēli rīthaamīrio Gathu.” Nī ūndū ūcio magīthaamia ithandūkū rīu rīa Ngai wa Isiraēli.

10 No rīrī, maarīkia kūrīthaamīria kuo, guoko kwa Jehova gūgūkūrīria itūūra rīu inene, gūkīgīa kīmako kīnene. Akihūūra andū a itūūra rīu inene, arīa ethī na arīa akūrū, akimarehere mīrimū ya mahūha.

11 Nī ūndū ūcio magītware ithandūkū rīu rīa Ngai Ekironi.

12 Na rīrīa ithandūkū rīu rīatoonyaga Ekironi-rī, andū a Ekironi makīanīrīria na mūgambo makiuga atīrī, “Nīmaarehe ithandūkū rīa ngai ya Isiraēli gūkū gwītū nīguo matūūrage ithuī hamwe na andū aitū.”

13 Nī ūndū wa ūguo magīcookanīrīria aathani othe a Afilisti makīmeera atīrī, “Cookiai ithandūkū rīrī rīa ngai ya Isiraēli rīehere gūkū; nīrīcookio kūrīa rīumīte kana rītūūrage hamwe na andū aitū.” Nīgūkorwo gīkuū nīkīaiyūrītie itūūra rīu inene kīmako; guoko kwa Ngai nī kwarīūmīre mūno.

14 Nao arīa mataakuire makīhūūrwo na mīrimū ya mahūha, nakō kīrīro gīa itūūra rīu inene gīgīkinya o igūrū kwa Ngai.

6

Ithandūkū rīa Kīrīkanīro Gūcookio Isiraēli

1 Na rīrī, ithandūkū rīa Jehova rīarīkia gūikara būrūri wa Afilisti mīeri mūgwanja-rī,

2 Afilisti magīta athīnjīri-ngai na aragūri, makīmooria atīrī, “Tūgwīka atīa na ithandūkū rīrī rīa Jehova? Twīrei ūrīa tūngīrīcookia kūrīa rīoimīte.”

3 Nao magīcookia atīrī, “Mūngīkorwo nī mūgūcookia ithandūkū rīa ngai ya Isiraēli, mūtīkarīcookie rīrī itheri, no nginya mūrītūme na kīndū gīa kūrūtwo iruta rīa mahītīa. Hīndī iyo nīmūkaahona, na mūmenye kūrīa gītūmīte guoko gwake kwage kweherio igūrū rīanyu.”

4 Afilisti makīūra atīrī, “Nī iruta rīrīkū rīa mahītīa tūngīmīrutīra?”

5 Nao magīcookia atīrī, “Tūmīhiano tūtano twa thahabu tūhaana mahūha, na tūtano twa thahabu tūhaana tūbīa* o ta ūrīa aathani a Afilisti maigana, nī ūndū inyuī na aathani anyu mūhūūrītwo na mūthiro mūthema o ūmwe.

6 Thondekai tūmīhiano twa mahūha na twa tūbīa iria irathūkia būrūri, na mūtīe ngai ya Isiraēli. No gūkorwo nīakeheria guoko gwake kuume igūrū rīanyu, o na igūrū rīa ngai cianyu, o na būrūri wanyu.

7 Nī kī gītūmīte mūmie ngoro cianyu ta ūrīa andū a Mīsiri na Firaūni meekire? Rīrīa aamahinyīrīrie-rī, gīthī matiarekereirie andū a Isiraēli nīguo mathī?

* 6:4 Afilisti maahūthagīra indo ici kūhooreria ngai ciao.

7 “Na rīrī, haarīriai ngaari njerū, na ng’ombe igīrī njaiirī itarī ciohwo icooki. Muoherere ng’ombe icio ngaari-inī iyo, no mweherie njaū ciacio mūchihingīre kiugū.

8 Oyai ithandūkū rīa Jehova mūrīgīrīre igūrū rīa ngaari, na mūige gathandūkū mwena-inī warīo na mūgekire indo icio cia thahabu icio mūramīcookeria irī cia iruta rīa mahītia. Rekei rīthī,

9 no mūikare mūrīrorete. Rīngīambata rīkinye būrūri warīo, rīerekeire Bethi-Shemeshu-rī, nīgūgatuīka atī nī Jehova ūtūrehereire mūtino ūyū mūnene ūū. No kūngīkorwo ti ūguo, nītūkamenya atī ti guoko gwake gwatūhūirire, no nī ūndū watūkorire o ūguo.”

10 Nī ūndū ūcio magīlka ūguo. Makīoya ng’ombe icio igīrī magīcioherera ngaari-inī, na makīhingīra njaū ciacio kiugū.

11 Makīgīrīra ithandūkū rīa Jehova igūrū rīa ngaari, na hamwe narīo makīgīrīra gathandūkū karīa kaarī na tūbīa tūu twa thahabu na tūmīhiano tūu twahaanaga mahūha.

12 Nīngī ng’ombe icio ikīambata irūngīrīrie irorete Bethi-Shemeshu, igīthī na njīra yothe ikīanaḡia; itiakērūrīre na mwena wa ūrīo kana wa ūmotho. Nao aathani a Afilisti magīcirūmīrīra o nginya mūhaka-inī wa Bethi-Shemeshu.

13 Hīndī iyo andū a Bethi-Shemeshu nī kūgetha maagethaga ngano yao kīanda-inī, na rīrīa maatiirire maitho makīona ithandūkū rīa Ngai, magīkena nīkūrīona.

14 Nayo ngaari igīkinya mūgūnda-inī wa Joshua wa kūu Bethi-Shemeshu, nayo ikīrūgama hakuḡī na ihiga inene. Andū acio magīatūranga mītī ya ngaari iyo, na makīrutīra Jehova ng’ombe icio igongona rīa njino.

15 Nao Alawīi makīruta ithandūkū rīa Jehova hamwe na gathandūkū ka mīhiano iyo ya thahabu, makīmīgīrīra igūrū rīa ihiga rīu inene. Mūthenya ūcio andū a Bethi-Shemeshu[†] makīruta ng’ombe icio irī igongona rīa njino harī Jehova.

16 Aathani acio atano a Afilisti makīionera maūndū macio mothe, na magīcooka Ekironi mūthenya o ro ūcio.

17 Ino nīyo mīhiano ya mahūha ma thahabu irīa Afilisti maatūmire irī igongona rīa mahītia rīa kūrūtīrwo Jehova: Mūhiano o ūmwe warutagwo nī ūndū wa o itūūra: Ashidodi, na Gaza, na Ashikeloni, na Gathu, na Ekironi.

18 Naguo mūigana wa mbīa cia thahabu waiganaga o ta matūūra ma Afilisti ma aathani acio atano, matūūra macio maairīgīrwo na thingo cia hinya hamwe na tūtūūra twa būrūri wao. Narīo ihiga rīu inene harīa maigīrīre ithandūkū rīa Jehova, nī mūira nginya ūmūthī rīrī kūu mūgūnda-inī ūcio wa Joshua wa kūu Bethi-Shemeshu.

19 No Ngai akīūraḡa andū amwe a kūu Bethi-Shemeshu, akīūraḡa andū mīrongo mūgwanḡa nī ūndū nīmarorire ithandūkū rīa Jehova thīinī. Andū makīrīra nī ūndū wa ihūūra rīu inene Jehova aamahūūrīte narīo,

20 nao andū a Bethi-Shemeshu makīūria atīrī, “Nūū ūngīkīrūgama mbere ya Jehova, Ngai ūyū mūtheru? Ithandūkū rīkwambatio kūrī ū rīoima haha?”

21 Nīngī magītūmana kūrī andū a Kiriathu-Jearimu, makīmeera atīrī, “Afilisti nīmacookia ithandūkū rīa Jehova. Ikūrūkai mūrīgīre mūrīambatie kwanyu.”

[†] 6:15 Itūūra rīa Bethi-Shemeshu rīarī rīa Alawīi (Josh 21:16). Alawīi no-o meetīkīrītio gūkuua ithandūkū rīa kīrīkanīro (Gūcook 10:8).

7

1 Nī ūndū ūcio andū a Kiriathu-Jearimu magīthī, makīgūra ithandūkū rīa Jehova, makīrīambatia. Makīrītwarā mūciī wa Abinadabu kīrīmagīgūrū, na makīamūra mūriū Eleazaru aikarage ithandūkū rīa Jehova.*

Samūeli Kūhoota Afilisti kū Mizipa

2 Ithandūkū rīa kīrīkanīro nīrīaikarire Kiriathu-Jearimu ihinda irāya, ihinda rīa mīaka mīrongo īrī īrī yothe, nao andū othe a Isiraeli magīcakaya na makīrongooria Jehova.

3 Nake Samūeli akīra nyūmba yothe ya Isiraeli atīrī, “Mūngīkorwo nīmūgūcookerera Jehova na ngoro cianyu ciothe-rī, tiganai na ngai ng’eni na Maashitarothu, na mwīneane kūrī Jehova, na mūmūtungatīre o we wiki, nake nīakamūkūūra amūrute guoko-inī kwa Afilisti.”

4 Nī ūndū ūcio andū a Isiraeli magītigana na Mabaali na Maashitarothu, magītungatīra Jehova o we wiki.

5 Ningī Samūeli akiuga atīrī, “Cookanīrīria Isiraeli othe kū Mizipa, na nī nīngamūthaithanīrīra harī Jehova.”

6 Na rīrīa maagomanīte kū Mizipa, magītaha maā makīmaita mbere ya Jehova. Mūthenya ūcio makūhinga kūrīa irio, na makiumbūra mehia mao makiugīra kū atīrī, “Nī twīhīrie Jehova.” Nake Samūeli nīwe warī mūtongoria wa Isiraeli kū Mizipa.

7 Rīrīa Afilisti maaguire atī Isiraeli maagomanīte kū Mizipa, aathani a Afilisti makīambata magīthī makamatharīkīre. Na rīrīa andū a Isiraeli maaguire ūhoro ūcio, makīnyitwo nī guoya nī ūndū wa Afilisti.

8 Makīra Samūeli atīrī, “Ndūgaatige gūkaīra Jehova Ngai witū nī ūndū witū, nīgeetha atūhonokie kuuma guoko-inī kwa Afilisti.”

9 Nake Samūeli akīoya kagonda koongaga na agīkarutīra Jehova igongona rīa njino karī kagima o ro ūguo. Agīkaīra Jehova nī ūndū wa Isiraeli, nake Jehova akīmūcookeria ūhoro.

10 Na hīndī rīa Samūeli aarutaga igongona rīa njino-rī, Afilisti magīkuhīrīria nīguo marūe na Isiraeli. No mūthenya ūcio Jehova akīruruma na marurumī manene mūno ma gūkūrīra Afilisti, na agītūma mamake mūno o nginya magītōorio mūno mbere ya andū a Isiraeli.

11 Nao andū a Isiraeli makiuma kū Mizipa naihenya, magīteng’eria Afilisti makīmooragaga kū njīra-inī, makīmakinia mūhuro wa Bethi-Kari.

12 Ningī Samūeli akīoya ihiga na akīrīhaanda gatagatī ka Mizipa na Shenī. Akīrīta Ebeni-Ezeri, akiuga atīrī, “Nginyagia hau nī Jehova ūtūeithīte.”

13 Nī ūndū ūcio Afilisti magītōorio mūno na matiacoockire gūtharīkīra būrūrī wa andū a Isiraeli rīngī.

Ihinda rīothe rīrīa Samūeli aatūrīre muoyo, guoko kwa Jehova gwatūrīre gūkūrīre Afilisti.

14 Namo matūūra marīa Afilisti maatahīte kūrī Isiraeli kuuma Ekironi nginya Gathu magīcookerera Isiraeli, nao andū a Isiraeli magīkūūra būrūrī ūrīa wariganītie na matūūra macio nāguo kuuma kūrī watho wa Afilisti. Na gūkīgīa thayū gatagatī ka Isiraeli na Aamori.

15 Samūeli agīthī na mbere gūtīrīrīra Isiraeli matukū mothe ma muoyo wake.†

* 7:1 Ithandūkū rīa kīrīkanīro rīaikarire Bethi-Shemeshu nginya rīrīa Daudi aarītwarire Jerusalemu (2Sam 6:2-3). † 7:15 Samūeli aarī mūnabīi (3:20) na mūtīrīrī būrūrī wa Isiraeli.

¹⁶ Mwaka o mwaka nīathiūrūrūkaga kuuma Betheli nginya Giligali na Mizipa,‡ agatuithanagia andū a Isiraeli ciira kündū guothe.

¹⁷ No niacookaga Rama hīndī ciothe, kūrīa mūciī wake warī, o na kūu agatuithanagia ciira kūrī andū a Isiraeli arī kūu. Nake agīakīra Jehova kīgongona kūu.

8

Isiraeli Gwītia Mūthamaki

¹ Rīrīa Samūeli aakūrire, nīathuurire ariū ake matuīke atīrīrīri būrūri wa Isiraeli.

² Mūrūi wake wa irigithathi eetagwo Joeli, nake wa keerī eetagwo Abija, nao maatungataga kūu Birishiba.

³ No rīrī, ariū ake matiathire na mīthiire ta yake. Nīmagarūrūkire makīrīrīria ūtonga ūtari wa ma, na makaamūkagīra mahaki, na makoogomagia kīhooto.

⁴ Nī ūndū ūcio athuuri othe a Isiraeli makīūngana, magīthiī kūrī Samūeli o kūu Rama.

⁵ Makīmwīra atīrī, “Wee ūrī mūkūrū, nao ariū aku matirathī na mīthiire ta yaku; rīu thuura mūthamaki atūtongoragie o ta ndūrīrī iria ingī ciothe.”

⁶ No rīrīa maamwīrire atīrī, “Tūhe mūthamaki atūtongoragie.” Ūndū ūcio ndwakenīrie Samūeli; nī ūndū ūcio akīhooya Jehova.

⁷ Nake Jehova akīmwīra atīrī, “Thikīrīria ūrīa wothe andū aya marakwīra; tiwa mararega, no nī nī mararega ndūike mūthamaki wao.

⁸ O ta ūrīa matūire mekaga ūguo kuuma mūthenya ūrīa ndamambatarie ngīmaruta būrūri wa Misiri nginya ūmūthī, makandiganīria magatungatīra ngai ingī, ūguo noguo maragwīka.

⁹ Na rīrī, kīmathikīrīrie; no ūmataare, ūtītīrithie na ūreke mamenye ūrīa mūthamaki ūcio ūkaamathamakagīra ageekaga.”

¹⁰ Nake Samūeli akīra andū acio maamwītāgia mūthamaki ūhoru wothe wa Jehova.

¹¹ Akīmeera atīrī, “Ūū nīguo mūthamaki ūrīa ūkaamūthamakagīra ageekaga: Nīakoya ariū anyu amatue a gūtungataga na ngaari ciake cia ita, na mbarathi, na mahanyūkage mbera ya ngaari ciake cia ita.

¹² Amwe ao nīakamatua aathanī a thigari ngiri, na aathanī a thigari mīrongo itano, na arīa angī marimage mīgūnda yake na makamūgethera, o na angī mathondekage indo cia mbaara na cia ngaari ciake cia ita.

¹³ Nīakoya airītu anyu amatue athondeki a indo iria inungaga wega, na arugi na athondeki a mīgate.

¹⁴ Nīakoyaga mīgūnda yanyu, na mīgūnda ya mīthabībū, na ya mītamaiyū irīa mīega mūno amīhe ndungata ciake.

¹⁵ Nīakoyaga gīcunjī gīa ikūmi kīa ngano yanyu na gīa thabībū cianyu akīhe anene ake na ndungata ciake.

¹⁶ Ndingata cianyu cia arūme na cia andū-a-nja, na ng’ombe cianyu iria njega na ndigiri nīagacioya ituīke cia kūmūrutagīra wīra.

¹⁷ Nīakoyaga gīcunjī gīa ikūmi kīa mahiū manyu, o na inyuī ene nī mūgaatuīka ngombo ciake.

‡ 7:16 Matūūra ma Betheli, na Giligali, na Mizipa maarī rūgongo rwa Benjamini, na nīkuo andū maathiaga kūhoera (Josh 4:19).

¹⁸ Mūthenya ūcio wakinya-rī, nīmūgakaya nī ūndū wa mūthamaki ūcio mwīthuurīre, nake Jehova ndarī ūndū akaamūcookeria mūthenya ūcio.”

¹⁹ No andū acio makirega gūthikīrīria Samūeli makiuga atīrī, “Aca! Ithu tūkwenwa mūthamaki wa gūtūthamakagīra.

²⁰ Ningī tūtuīke ta ndūrīrī iria ingī ciothe, tūrī na mūthamaki wa gūtūtongoragia na wa gūthiiaga mbere iitū na wa kūrūaga mbaara ciitū.”

²¹ Rīrīa Samūeli aiguire ūhorō ūrīa wothe andū acio moigire-rī, akīūcookeria mbere ya Jehova.

²² Jehova akīmūcookeria atīrī, “Maigne, ūmahe mūthamaki.”

Nake Samūeli akīra andū a Isiraeli atīrī, “O mūdū nīacooke itūūra-inī rīake.”

9

Samūeli Gūtīrīria Saūlū Maguta

¹ Na rīrī, nī kwarī Mūbenjamini ūmwe, mūdū warī igweta wetagwo Kishu mūrū wa Abieli, mūrū wa Zeroru, mūrū wa Bekorathu, mūrū wa Afia wa Benjamini.

² Mūdū ūcio aarī na mūrīū wetagwo Saūlū, mwanake kīrorerwa na gūtīrī ūngī mangīaigananirio nake harī andū a Isiraeli, nake aarī mūrāihu gūkīra andū arīa angī othe, kuuma ciande ciake gūthīi na igūrū aakīrīte andū arīa angī othe.

³ Na rīrī, ndigiri cia Kishu, ithe wa Saūlū, ikīūra, nake Kishu akīra mūrīū Saūlū atīrī, “Oya ndungata īmwe mūthīi nayo mūgacarie ndigiri.”

⁴ Nī ūndū ūcio akīhītūkīra būrūri ūrīa ūrī irīma wa Efiraumu na būrūri wa Shalisha, no matiacionire. Magīthīi o na mbere magīkinya rūgongo rwa Shaalimu no ndigiri icio itiarī kūu. Agīcooka akīgera rūgongo rwa Benjamini, no matiacionire.

⁵ Rīrīa maakinyire rūgongo rwa Zufu, Saūlū akīra ndungata īrīa aarī nayo atīrī, “Ūka, reke tūhūdūke; baba ahota gūtiga gwīciiria ūhorō wa ndigiri ambīrīre gūtūmakīra.”

⁶ No ndungata igīcookia atīrī, “Atīrīrī, itūūra-inī rīrīrī nī kūrī mūdū wa Ngai; na nī mūtīie mūno, na ūrīa wothe oigaga nīūhingaga. Nītūthīi kuo o rīu. Hihi no atwīrīre kūrīa tūngīcionā.”

⁷ Saūlū akīra ndungata yake atīrī, “Tūngīthīi-rī, nī kīi tūngīthe mūdū ūcio? Irio nī thiru makūnia-inī maitū. Tūtīrī na kīheo gīa gūtwarīra mūdū wa Ngai. Nī kīi tūrī nakīo?”

⁸ Ndungata īyo ikīmūcookeria o rīngī, īkiuga atīrī, “Atīrīrī, ndī na gīcunjī gīa kana gīa cekerī ya betha.* Nīngūmīhe mūdū wa Ngai nīgeetha atwīrīre kūrīa tūngīcionā.”

⁹ (Tene thīnī wa Isiraeli, mūdū angīathiire kūhooya kīrīra kuuma kūrī Ngai, oigaga atīrī, “Ūka, tūthīi kūrī muoni-maūdū,” nī ūndū ūrīa wīttagwo mūnabii matukū maya hīndī īyo etagwo muoni-maūdū.)

¹⁰ Saūlū akīra ndungata yake atīrī, “Nī wega, nī tūgīthīi.” Nī ūndū ūcio magīthīi merekeire itūūra rīrīa mūdū ūcio wa Ngai aarī.

¹¹ Na rīrīa maambataga kīrīma marorete itūūra-inī, magīcemanīa na airītu amwe magīthīi gūtaha maaī, makīmoorīa atīrī, “Mūdū ūrīa muoni-maūdū arī gūkū?”

¹² Nao magīcookia atīrī, “Ekuo, arī hau mbere yanyu. Hiūhai, ooka itūūra-inī rīitū o ūmūthī, nī ūndū andū marī na igongona rikūrūtīrwo handū harīa hatūūgīru.

* 9:8 nī ta giramu 3

13 O mwarikia gūtoonya itūūra-rī, nīmūkūmuona atanambata handū hau hatūūgīru kūrīa.† Andū matingīambīrīria kūrīa nginya arīkinya, tondu no nginya arathime igongona; thuuṭha-inī arīa metītṭwo marīe. Rū ambata; ihinda rīrī nīro mūngīmuona.”

14 Nao makīambata itūūra-inī, na rīria maatoonyaga kuo-rī, makīona Samūeli agīūka na kūrī o akīambata athī handū harīa hatūūgīru.

15 Na mūthenya ūmwe mbere ya Saūlū gūūka-rī, Jehova nīaguūrīrie Samūeli ūndū ūyū akamwīra atīrī,

16 “Rūciū ihinda ta rīrī nīngagūtūmīra mūndū kuuma būrūri wa Benjaminī. Mūitīrīrie maguta atūke mūtongoria wa andū akwa a Isiraeli; nīngakūūra andū akwa kuuma guoko-inī kwa Afilisti. Nīndorete andū akwa, nī ūndū kīrīro kīao nīkīnginyīre.”

17 Hīndī irīa Samūeli onire Saūlū, Jehova akīmwīra atīrī, “Ūyū nīwe mūndū ūria ndīrakwīre ūhorō wake; nīwe ūgaatha andū akwa.”

18 Saūlū agīkuhīrīria Samūeli hau itoonyero-inī rīa itūūra, akīmūria atīrī, “Ndagūthaiṭha no ūnjīrīre harīa nyūmba ya muoni-maūndū irī?”

19 Nake Samūeli agīcookia atīrī, “Nī nī nī muoni-maūndū. Ambata, ūthī mbere yakwa nginya handū harīa hatūūgīru, nīgūkorwo ūmūthī nūkūrīanīra na nī, na rūciinī nīngakūrekereria ūthī, na ngwīre maūndū mothe marīa me ngoro-inī yaku.

20 Ha ūhorō wa ndigiri iria wateire mīthenya itatū mīhītuku-rī, ndūkamaṭe nī ūndū wacio; nūrīkītie kuoneka. Na nī kūrī ū wendi wothe wa Isiraeli werekeirio, angīkorwo ti kūrī wee na nyūmba ya thoguo yothe?”

21 Nake Saūlū agīcookia atīrī, “Githī ndikīrī Mūbenjamini, kuuma mūhīrīga ūria mūnini wa Isiraeli? Anga mbarī iitū tiyo nini gūkīra mbarī iria ingi cia mūhīrīga wa Benjaminī? Nī kī gīgūtūma ūnjīre ūndū ta ūcio?”

22 Ningī Samūeli akīrehe Saūlū na ndungata yake, akīmatoonyia nyūmba irīa yarīagīrwo, na akīmaikaria thī handū ha andū arīa atūku arīa meetṭwo; nao othe maarī ta andū mīrongo itatū.

23 Samūeli akīra ūria warugaga atīrī, “Rehe gīcunjī kīa nyama kīria ngūnengerire, kīria ngwīre ūge handū mwanya.”

24 Nake ūcio warugaga akīoya kūgūrū kūu na kīria kīarī kūgūrū-inī, agīkūiga mbere ya Saūlū. Samūeli akīmwīra atīrī, “Gikī nīkīo ūraigīrwo. Rīa, tondu nīwe ūkūigīrwo nī ūndū wa ihinda rīrī, kuuma hīndī irīa ndoigire atīrī, ‘Nīnjītite agenī.’” Nake Saūlū akīrīanīra na Samūeli mūthenya ūcio.

25 Maikūrūka kuuma handū hau hatūūgīru na maakinya itūūra-inī-rī, Samūeli akīaranīria na Saūlū marī nyūmba igūrū.

26 Nao makīrooka gūūkīra rūciinī tene, nake Samūeli agīta Saūlū kūu nyūmba igūrū akīmwīra atīrī, “Ūkīra wīhaarīrie na nīngakūrekereria ūthī.” Hīndī irīa Saūlū ehaarīrie, we hamwe na Samūeli makīma nja.

27 Hīndī irīa maikūrūkaga makīnye mūthia wa itūūra-rī, Samūeli akīra Saūlū atīrī, “Ira ndungata īno īthiige mbere iitū, no wee ūtithie hanini ngūhe ndūmīrīri ya Ngai.” Nayo ndungata igīka o ūguo.

10

1 Ningī Samūeli akīoya kīnandū kīa maguta, akīmaitīrīria Saūlū mūtwe, na akīmūmumunya, akīmwīra atīrī, “Githī Jehova ndagūitīrīrie maguta ūtūke mūtongoria wa igai rīake?”

† 9:13 Magongona-inī mamwe nī gwakoragwo na ndīa.

2 Ūmūthī twatigana, nīūgūcemanía na andū eerī hakuhi na mbīrīra ya Rakeli, kūu Zeliza mūhaka-inī wa Benjamini. Nīmarīkwīra atīrī, ‘Ndigiri iria wathiire gūcaria-rī, nīcionekete. Na rīu thoguo nīatigīte gwīciiría ūhoro wacio na nīamakīte nī ūndū waku. Aroria atīrī, “Ngwīka atīa nī ūndū wa mūrū wakwa?”’

3 “Nīngī kuuma kūu nīūgūthīi na mbere ūkinye mūtī-inī ūrīa mūnene wa Taboru. Nīūgūcemanía na andū atatū makīambata mathīi kūu Betheli kūrī Ngai. Ūmwe arīkorwo akuuīte tūūri tūtātū, ūrīa ūngī mīgate itātū, na ūrīa ūngī mondo ya ndibeī.

4 Nao makūgeithie na makūhe mīgate īrī, īrīa ūrīamūkīra kuuma kūrī o.

5 “Thuutha ūcio ūthīi nginya Gibeá ya Ngai, kūrīa kūrī kambī ya Afilistí wa arangīri. Na wakuhīrīa itūūra rīu-rī, nīūgūcemanía na mūtongoro wa gīkundi kīa anabīi maikūrūkīte makīuma handū hau hatūūgīru marī na inanda cia kīnūbī, na tūhembe, na mītūrīrū, na inanda cia mūgeeto ikīgambio mbere yao, na nīmegūkorwo makīratha mohoro.

6 Roho wa Jehova nīegūūka igūrū rīaku na hinya, na nīūkūratha mohoro hamwe nao; nawe nīūkūgarūrwo ūtuīke mūdū ūngī.

7 Marūūri macío maarīkia kūhingio-rī, īka o ūrīa guoko gwaku kūngīhota gwīka, nīgūkorwo Ngai arī hamwe nawe.

8 “Ikūrūka mbere yakwa nginya Giligali. Tī-itherū nīngaikūrūka njūke kūrī we ndute magongona ma njino na maruta ma ūiguano. No no nginya weterere mīthenya mūgwanja nginya njūke harī we ngwīre ūrīa wagīrīrwo nī gwīka.”

Saūlū gūtuuo Mūthamaki

9 Na rīrīa Saūlū aahūndūkaga matigane na Samūeli-rī, Ngai akīgarūra ngoro ya Saūlū, namo marūūri macío mothe makīhingio mūthenya o ro ūcio.

10 Rīrīa maakinyire Gibeá-rī, mūtongoro wa anabīi ūkīmūtūnga; nake Roho wa Ngai agīūka igūrū rīake na hinya, agūturanīra nao, na akīratha mohoro.

11 Rīrīa andū arīa othe maamūūi maamuonire akīratha mohoro me hamwe na anabīi, makīūrania atīrī, “Nī ūndū ūrīkū ūyū wīkīkīte kūrī mūrū wa Kīshu? Kaī Saūlū atuīkīte wa thīrītū ya anabīi?”

12 Mūdū watūūraga kūu agīcookia atīrī, “Nake ithe wao nūū?” Naguo ūndū ūcio ūgītūika ūndū ūngītūika thimo, gūkooragio atīrī, “Saūlū o nake nī wa gīkundi kīa anabīi?”

13 Thuutha wa Saūlū gūtīga kūratha mohoro, agīthīi handū hau hatūūgīru.

14 Hīndī īyo ithe mūnini wa Saūlū akīūria Saūlū na ndungata yake atīrī, “Mūraarī kū?”

Nake agīcookia atīrī, “Gwetha ndigiri, no rīrīa twaciagire tūgīthīi kūrī Samūeli.”

15 Ithe mūnini wa Saūlū akiuga atīrī, “Njīra ūrīa Samūeli aakwīrire.”

16 Saūlū agīcookia atīrī, “Nīatwīrire o wega atī ndigiri nīcionekete.” No ndeerire ithe mūnini ūrīa Samūeli aamwīrire ūhoro ūkonīi ūthamaki.

17 Samūeli agītūmanīra andū a Isiraēli mongane harī Jehova kūu Mizipa,*

18 akīmeera atīrī, “Ūū nīguo Jehova Ngai wa Isiraēli ekuuga: ‘Nī nī nī ndaarutire Isiraēli, ngīmambatia kuuma būrūrī wa Misirī, na nī nī

* 10:17 Mizipa nīkuo andū maacemanāgia kwarīrīria maūdū ma bata.

ndaamūkūūrire kuuma watho-inī wa Misiri, na mothamaki-inī mothe marīa maamūhinyagīrīria.’

19 No rīrī, nīmūregete Ngai wanyu, ūrīa ūmūhonokagīa kuuma kūrī mīnyamaro na mathīna manyu mothe, na mūkoiga atīrī, ‘Aca, tūhe mūthamaki atūthamakagīre.’ Nī ūndū ūcio rīu mwīneanei mbere ya Jehova ta ūrīa mīhīrīga yanyu na mbarī cianyu itarīi.”

20 Rīrīa Samūeli aarehire mīhīrīga yothe ya Isiraēli hakuhī-rī, mūhīrīga wa Benjamīni nīguo wathuurirwo.

21 Ningī akīrethīa mūhīrīga wa Benjamīni hau mbere, mbarī o mbarī, na mbarī ya Matiri nīyo yathuurirwo. Mūthīa-inī Saūlū mūrū wa Kīshu agīthuurwo. No maamwetha matiigana kūmuona.

22 Nī ūndū ūcio magītūrīa ūhorō makīria harī Jehova, “Mūndū ūcio nīokīte gūkū?”

Nake Jehova akiuga atīrī, “Īi, ehithīte harīa indo ciigītwo.”

23 Nao magīteng’era, makīmūgīra, na aarūgama gatagatī ka andū-rī, nīwe warī mūrāihu gūkīra andū arīa angī othe.

24 Samūeli akīra andū othe atīrī, “Nīmuona mūndū ūrīa Jehova athuurīte? Gūtīrī mūndū ūhaana take harī andū aya othe.”

Nao andū makīanīrīa makiuga atīrī, “Mūthamaki arotūra ihinda iraya!”

25 Samūeli agītaarīra andū mawatho ma ūthamaki. Nake akīmaandīka gīkūnjo-inī akīmaiga mbere ya Jehova. Ningī Samūeli akīra andū mathīi, o mūndū gwake mūcīi.

26 Saūlū o nake agīthī gwake mūcīi kūu Gībea, oimagarītio nī andū njamba arīa ngoro ciao cīahutītio nī Ngai.

27 No andū amwe a thogothoro makiuga atīrī, “Mūndū ūyū aahota atīa gūtūhonokīa?” Makīmūnyarara na matiigana kūmūrehera iheo. Nowe Saūlū agīkirīra ki.

11

Saūlū Kūhonokīa Itūra-Inene rīa Jabeshi

1 Na rīrī, Nahashu ūrīa Mūamoni nīambatire agīthī akīrīgīcīria Jabeshi-Gīleadi. Nao andū othe a Jabeshi makīmwīra atīrī, “Gīa na kīrīko kīa ūiguano, na ithūi nī tūrīgūtungatagīra.”

2 Nowe Nahashu ūcio Mūamoni agīcookīa atīrī, “Nītūkūgīa na kīrīko kīa ūiguano na inyuī mwetīkīra ūndū ūyū ūmwe: atī ngūre riitho rīa ūrū rīa o mūndū wothe nīgeetha nyararithie andū a Isiraēli othe.”

3 Athuuri acio a Jabeshi makīmwīra atīrī, “Tūhe mīthenya mūgwanja nīguo tūtūme andū Isiraēli guothe, kūngīaga mūndū wa gūtūhonokīa-rī, nītūkūwīneana kūrī we.”

4 Rīrīa andū acio matūmītwo maakinyire Gībea gwa Saūlū na makīheana ūhorō ūcio kūrī andū-rī, andū othe makīrīra maanīrīre.

5 Na rīrī, Saūlū nīgūcōoka aacōokaga oīmīte mīgūnda-inī, oīmīte ndegwa ciake thuutha, akīuria atīrī, “Kai andū aya moonete ūru ūrīkū? Nī kī kīratūma marīre?” Nao magīcookera ūhorō ūcio makīmwīra ūrīa andū a Jabeshi moigīte.

6 Rīrīa Saūlū aigūre ūhorō ūcio, Roho wa Ngai agīka igūrū rīake na hīnya mūno, nake agīcinwo nī marakara.

7 Akīnyīita ndegwa igīrī, agīcītinangīa icunjī, na agītūma andū Isiraēli guothe nacio, makīanaagīrīra atīrī, “Ūū nīguo ndegwa cia mūndū o wothe igwīkwo ūrīa ūtekūrūmīrīra Saūlū na Samūeli.” Naguo guoya woīmīte

harī Jehova ūkīnyiita andū acio, nao makiumagara ta maarī o mūdū ūmwe.

⁸ Hīndī īrīa Saūlū aamatarire hamwe marī kūu Bezeki, andū a Isiraeli maarī andū ngiri magana matatū na andū a Juda ngiri mīrongo itatū.

⁹ Nao makīra andū acio maatūmitwo atīrī, “Īrai andū acio a Jabeshi-Gileadi atīrī, ‘rūciū ihinda rīria riūa rīgaakorwo rīhiūhite, nīguo mūkaahonokio.’” Rīrīa andū acio maatūmitwo mathiire makīheana ūhoro ūcio kūrī andū a Jabeshi-rī, andū acio makīyūrwo nī gīkeno kīnene.

¹⁰ Nao makīra andū a Amoni atīrī, “Rūciū nītūkeneana kūrī inyuī, na inyuī no mūtūwe ūrīa wothe mūkoona kwagīrīre.”

¹¹ Mūthenya ūyū ūngī Saūlū akīgayania ita rīake akīga andū ikundi ithatū; na hīndī ya ituanīra rīa arangiri rīa gūgīka makīhithūka kambīnī ya Amoni makīmooraga nginya rīria riūa rīakoretwo rīhiūhite. Arīa maatigarire makīharaganio. Nī ūndū ūcio gūtīarī andū ao eeri maatigītwo me hamwe.

Saūlū Gūkiindīrwo atī nīwe Mūthamaki

¹² Andū acio magīcooka makīra Samūeli atīrī, “Nī a acio mooragia atīrī, ‘Saūlū no atūthamakīre?’ Tūrehere andū acio tūmoorage.”

¹³ Nowe Saūlū akiuga atīrī, “Gūtīrī mūdū o na ū ūkūragwo ūmūthī, nī ūndū mūthenya ūyū Jehova nīahonoketie Isiraeli.”

¹⁴ Hīndī īyo Samūeli agīcooka akīra andū acio atīrī, “Ūkai, tūthī Giligali na tūrī kūu tūkindīre ūthamaki.”

¹⁵ Nī ūndū ūcio andū othe magīthī Giligali na magīkindīra atī Saūlū nīwe mūthamaki marī mbere ya Jehova. Nao marī kūu makīruta maruta ma ūiguano marī mbere ya Jehova, nake Saūlū na andū othe a Isiraeli magīkūngūra na nīra nene.

12

Samūeli Kuugīra Andū Ūhoro

¹ Na rīrī, Samūeli akīra andū a Isiraeli othe atīrī, “Nīndīkītie gūthikīrīria ūrīa wothe mwanjīrīre, na nīndīmūthuurīre mūthamaki wa kūmūthamakaģīra.

² Rīu mūrī na mūthamaki wa kūmūtongoria. Hakwa-rī, ndī mūkūrū na ngāgia na mbui, nao arīū akwa me hamwe na inyuī. Ngoretwo ndī mūtongoria wanyu kuuma ndī mwīthī nginya ūmūthī.

³ Nī nūngī haha. Rutai ūira wa kūnyuna mūtī mūrī mbere ya Jehova, na mūrī mbere ya mūdū ūyū wake ūitīrīrio maguta. Nūū ndaanatunya ndegwa yake? Nūū ndaanatunya ndigiri yake? Nūū ndaanahēnia? Nūū ndaanahīnīrīria? Nī kūrī mūdū o na ū ndī ndaamūkīra ihaki nīguo nyune maitho nī ūndū warīo? Kūngīkorwo ndaneeka ūmwe wa maya-rī, nīngūmūcookeria.”

⁴ Nao magīcookīa atīrī, “Ndūrī watūheenia kana ūgītūhīnīrīria; ndūrī woya kīndū kuuma guoko-inī kwa mūdū o na ūrīkū.”

⁵ Samūeli akīmeera atīrī, “Jehova nīwe mūira ūhoro-inī wanyu, o na mūdū ūyū aītīrīrie maguta nī mūira ūmūthī, atī gūtīrī ūndū o na ūmwe mūngīnjuukīra.”

Nao makiuga atīrī, “Īi we nī mūira.”

⁶ Samūeli agīcooka akīra andū atīrī, “Jehova nīwe waamūrīre Musa na Harūni, na akīambatia maithe manyu ma tene kuuma būrūrī wa Misiri.

7 Na rīrī, ta rūgamai haha, tondū nīngūmūciirithia na ūira mbere ya Jehova nī ūndū wa maūndū ma ūthingu marīa Jehova anamwīkīra inyuī ene o na maithe manyu.

8 “Rīrīa ciana cia Jakubu ciathiire Misiri, nīmakaiire Jehova amateithie, nake Jehova agītūma Musa na Harūni ariā maarutire maithe manyu ma tene kuuma būrūri wa Misiri, makīmathaamīria kūdū gūkū.

9 “No nīmariganīrwo nī Jehova Ngai wao; nī ūndū ūcio nīameendirie guoko-inī gwa Sisera, mūnene wa mbūtū cia ita cia Hazoru, na moko-inī ma Aflisti, na mūthamaki wa Moabi ūrīa warūire nao.

10 Nao magīkaira Jehova makiuga atīrī, ‘Nītwhītie; nītūtiganīrie Jehova tūgatungatīra Mabaali na Maashitarothu. No rīu gītūhonokie kuuma moko-inī ma thū ciitū, na nītūrīgūtungatagīra.’

11 Jehova agīcooka agītūma Jerubu-Baali, na Baraka, na Jefitha, na Samūeli, na akīmūhonokia kuuma moko-inī ma thū cianyu mīena-inī yothe; nī ūndū ūcio mūgītūūra mūtārī na ūgwati.

12 “No hīndī rīra muonire atī Nahashu mūthamaki wa Amoni nīookaga kūmūhūra-rī, mūkīnjīra atīrī, ‘Aca, tūkwenda mūthamaki wa gūtūthamakagīra,’ o na gwatuīka atī Jehova Ngai wanyu nīwe warī mūthamaki wanyu.

13 Rīu ūyū nīwe mūthamaki ūrīa mūthuurīte, o ūrīa mwetirie; onei, Jehova nīarūgamītie mūthamaki amūthamakagīre.

14 Mūngūtīgīra Jehova, mūmūtungatīre, na mūmwathīkīre, na mūtikaremere maathani make, na angīkorwo inyuī na mūthamaki ūrīa ūkūmūthamakīra nīmūrīrūmagīrīra Jehova Ngai wanyu-rī, nī wega!

15 No mūngīaga gwathīkīra Jehova, na mūremere maathani make-rī, guoko gwake nīgūkamūkīrīra ta ūrīa guokīrīre maithe manyu.

16 “Na rīrī, rūgamai muone ūndū ūyū mūnene Jehova akirīi gwīka maitho-inī manyu!

17 Githī rīu ti hīndī ya magetha ma ngano? Nīngūkaīra Jehova atūme marurumī na mbura. Na inyuī nīmūkamenya atī nī ūndū mūūru mwekire maitho-inī ma Jehova rīrīa mwetirie mūthamaki.”

18 Nīngī Samūeli agīkaīra Jehova, na mūthenya o ro ūcio Jehova agītūma marurumī na mbura. Nī ūndū ūcio andū othe makīmaka mūno nī ūndū wa Jehova na wa Samūeli.

19 Nao andū acio othe makīra Samūeli atīrī, “Hooya Jehova Ngai waku nī ūndū wa ndungata ciaku nīguo tūtīgakue, nīgūkorwo igūrū rīa mehīa maitū mothe nītuongereire ūuru wa gwītīa mūthamaki.”

20 Samūeli agīcookīa atīrī, “Tīgai gwītīgīra, inyuī nīmwīkīte ūuru ūyū wothē; no rīrī, mūtikanahutatīre Jehova, no tungatīrai Jehova na ngoro cianyu ciothe.

21 Mūtikanagarūrūkīre mīhianano ya kūhooywo ya tūhū. Ndingīmūguna, o na ndīngīmūhonokia, nī ūndū nī ya tūhū.

22 Nī ūndū wa rīitwa rīake inene, Jehova ndagatīrika andū ake, nī ūndū Jehova nīakenirio nī kūmūtua andū ake.

23 No hakwa nī mwene-rī, ndīroaga kwīhīria Jehova nī ūndū wa kwaga kūmūhoera. Na nīngūmūruta nīra rīra njega na njagīrīru.

24 No mwītīgagīre Jehova na mūmūtungatagīre mūrī na wīhokeku ngoro-inī cianyu ciothe; cīranīai maūndū manene marīa amwīkīre.

25 No mūngīkorwo nīmūkūrūmanīrīria gwīkaga ūuru-rī, inyuī hamwe na mūthamaki wanyu nīmūkaniinwo biū.”

13

Samūeli Kūrūithia Saülū

¹ Na rīrī, Saülū aarī wa mīaka mīrongo itatū rīrīa aatuikire mūthamaki, na agīthamakīra Isiraēli mīaka mīrongo ina na īrī.

² Saülū nīathuurire andū ngiri ithatū kuuma Isiraēli; ngiri igīrī magīkara nake kūu Mikimashi na būrūri ūrīa ūrī irīma wa Betheli, nao andū ngiri maarī na Jonathani kūu Gibeā ya Benjamīni. Andū arīa angī akīmeera mainūke kwao mīciī.

³ Jonathani agītharīkīra irangīro rīa Afilisti kūu Geba, nao Afilisti makīgua ūhorō ūcio. Hīndī iyo Saülū akīhuhithia karumbeta būrūri wothe, akiuga atīrī, “Ahibirania nī maigue!”

⁴ Nī ūndū ūcio ūhorō ūyū ūkīguuo Isiraēli guothe, gūkūrwo atīrī, “Saülū nīatharīkīre irangīro rīa Afilisti, na rīrī, andū a Isiraēli nīmatuikīte kīndū kīnungu harī Afilisti.” Nao andū magīttwo nīguo mongane na Saülū kūu Giligali.

⁵ Nao Afilisti makīūngana nīguo marūe na andū a Isiraēli, marī na ngaari cia ita ngiri ithatū, na atwarithia a ngaari icio ngiri ithatū, nacio thigari ciao ciarī nyingī ta mūthanga ūrīa ūrī hūgūrūrū-inī cia iria. Nao makīambata magīthī makīamba hema ciao kūu Mikimashi, mwena wa irathīro wa Bethi-Aveni.

⁶ Hīndī irīa andū a Isiraēli moonire atī maarī handū hooru mūno, na ita rīao nīrīahatīrīrio mūno, makīhitha ngurunga-inī na ihinga-inī, na gatagatī ka ndwaro cia mahiga, na thīnī wa marima, o na marima-inī ma maal.

⁷ O na Ahibirania amwe nīmaringire mūrīmo wa Jorodani, magīkinya būrūri wa Gadi na Gileadi.

Saülū we mwene aatīgītwo Giligali, nacio mbūtū ciothe cia ita iria ciarī hamwe nake nīciaainaina nī guoya.

⁸ Nake agīeterera mīthenya mūgwanja irīa yatuīttwo nī Samūeli; no Samūeli ndaigana gūka Giligali, nao andū a Saülū makīambīrīria kūhurunjūka.

⁹ Nī ūndū ūcio Saülū akiuga atīrī, “Ndeherai maruta ma igongona rīa njino na maruta ma ūguano.” Nake Saülū akīruta igongona rīa njino.

¹⁰ O rīrīa aarīkirie kūruta igongona rīu, Samūeli agīkinya, nake Saülū agīthī kūmūtūnga amūgeithie.

¹¹ Samūeli akīmūria atīrī, “Nī atīa weka?”

Nake Saülū akīmūcookeria atīrī, “Rīrīa nyonire atī andū nīmarahurunjūka, nawe ndūnooka ihinda rīrīa rīatuīttwo, na atī Afilisti nīmegwīcookanagīrīria kūu Mikimashi-rī,

¹² ndeciiria atīrī, ‘Rīu Afilisti nīmegūikūrūka moke manjūkīrīre gūkū Giligali, na ndithaithite Jehova nīguo twītikīrīke nīwe.’ Nī ūndū ūcio ndaigua nīnjagīrīrwo nīkūruta igongona rīa njino.”

¹³ Samūeli akīmūwīra atīrī, “Nīwīkite ūndū wa ūkīgu. Ndūmenyereire rīathani rīrīa Jehova Ngai waku aakūheire; korwo nīwīkite ūguo-rī, nīangīahaanda ūthamaki waku thīnī wa Isiraēli ūtūre tene na tene.

¹⁴ No rīu ūthamaki waku ndūgūtūra; Jehova nīacarītie mūndū moimīranītie ngoro, na akamūthuura atuīke mūtongoria wa andū ake, nī ūndū ndūmenyereire watho wa Jehova.”

¹⁵ Hīndī iyo Samūeli akīuma Giligali akīambata Gibeā ya Benjamīni, nake Saülū agītara andū arīa aarī nao. Nao maarī ta andū magana matandatū.

Isiraēli Matarī na Indo cia Mbaara

16 Saülū na mūriū Jonathani na andū arīa maarī nao maikaraga Gibeā ya Benjamini, rīrīa Afilisti maambīte hema ciao kūu Mikimashi.

17 Nacio ikundi cia atharīkīri ikiuma kambī-inī ya Afilisti irī ikundi ithatū. Kīmwe gīkīerekerā mwena wa Ofara gūkuhī na Shuali,

18 kīrīa kīngī gīkīerekerā Bethi-Horoni, na gīa gatatū gīkīerekerā mūhaka-inī ūrīa ūng'etheire Kianda gīa Zeboimu Kirorete werū-inī.

19 Gūtīarī mūturi ūng'onekire būruri wothe wa Isiraeli, tondū Afilisti moigīte atīrī, "Mangīgīa nake, Ahibirania no mathondeke hiū cia njora na matimū!"

20 Nī ūndū ūcio andū othe a Isiraeli maikūrūkaga magathī kūrī Afilisti, makanoorerwo hiū ciao cia mīraū, na thururu, na mathanwa, na hiū cia igetha.

21 Thogora wa kūnoora hiū cia mīraū na thururu warī cekerī icunjī igīrī cia ithatū,* naguo thogora wa kūnoora theeci, na mathanwa, na kūrūnga mīcengi warī cekerī gīcunjī kīmwe gīa ithatū.†

22 Nī ūndū ūcio mūthenya wa mbaara gūtīrī mūthigari o na ūmwe wa arīa maarī na Saülū na Jonathani warī na rūhiū rwa njora kana itimū guoko-inī gwake;‡ Saülū na mūriū Jonathani no-o maarī nacio.

Jonathani Gūtharīkīra Afilisti

23 Na rīrī, gīkundi gīa thigari cia Afilisti nīgīathiite nginya kīhunguro-inī kūu Mikimashi.

14

1 Mūthenya ūmwe Jonathani mūrū wa Saülū akīra mwanake ūrīa wamūkuuagīra indo cia mbaara atīrī, "Ūka tūthīi kambī-inī ya Afilisti mūrīmo ūrīa ūngī." No ndaigana kwīra ithe.

2 Saülū aikarīte ndeere-inī cia Gibeā rungu rwa mūtī wa mūkomamanga kūu Migironi. Nao andū arīa aarī nao maarī ta andū magana matandatū,

3 ūmwe wao aarī Ahija, ūrīa wehumbīte ebodi. Aarī mūrū wa Ahitubu mūrū wa nyina na Ikabodu, mūrū wa Finehasi, ūrīa mūrū wa Eli, mūthīnjīri-Ngai wa Jehova kūu Shilo. Gūtīarī mūdū wamenyete atī Jonathani nīathiite.

4 Mīena yeerī ya kīhunguro kīrīa Jonathani endaga gūūkīrīra nīguo akīnye irangīro-inī rīa Afilisti nī haarī na hurūrūka cia ihiga; ĩmwe yetagwo Bozezi, na ĩrīa ĩngī Senehe.

5 Hurūrūka ĩmwe yarī mwena wa gathigathini kūng'ethera Mikimashi, na ĩyo ĩngī yarī gūthini kūng'ethera Geba.

6 Jonathani akīra mwanake ūcio wamūkuuagīra indo cia mbaara atīrī, "Ūka tūthīi irangīro-inī rīa andū acio mataruaga. Hihi no gūkorwo Jehova nīegwīka ūndū nī ūndū witū. Gūtīrī kīndū kīngīgīria Jehova ahonokanie, andū marī aingī, kana marī anini."

7 Mūkuui wake wa indo cia mbaara akīmwīra atīrī, "Īka maūdū mothe marīa wīciirītie gwīka, ūgīthīi na mbere tondū nī ndī hamwe nawe maūdū-inī mothe."

8 Jonathani akīmwīra atīrī, "Ūka tūrīnge mūrīmo ūrīa ūngī twerekeire harī andū acio tūmeonithie.

9 Mangītīwīra atīrī, 'Etererai hau nginya tūūke kūrī inyuī,' tūgūikara o hau tūrī na tūtīkwambata tūthīi kūrī o.

* 13:21 nī ta giramu 8 † 13:21 nī ta giramu 4 ‡ 13:22 Andū a Isiraeli maahūthagīra mota na mīguī rīrīa mekūrūa.

10 No mangītŵira atīrī, ‘Ambatai mūuke kūrī ithuī,’ tūkiambate, nī ūndū kīu nīkio gīgūtuika kīmenyithia giitū aī Jehova nīamaneanite moko-inī maitū.”

11 Nao eerī makīonithania irangīro-inī rīa Afilisti. Nao Afilisti makiuga atīrī, “Hī, ta rorai! Ahibirania makiuma marima-inī makurumite kūrīa marehithite.”

12 Nao andū a irangīro-inī makīgūthūkīra Jonathani na mūkuui wake wa indo cia mbaara makīmeera atīrī, “Ambatai mūuke kūrī ithuī na mūtīrī ūndū mūtekuona.”

Nī ūndū ūcio Jonathani akīra mūkuui wake wa indo cia mbaara atīrī, “Ambata, ūnyume thuutha; Jehova nīamaneanite guoko-inī gwa Isiraeli.”

13 Jonathani akīambata, agīthīi akurumite, na mūkuui wake wa indo cia mbaara amuumite thuutha. Nao Afilisti makīgūa mbere ya Jonathani, nake mūkuui wake wa indo cia mbaara akīmooraga arī thuutha wake.

14 Itharīkīra rīu rīa mbere rīa Jonathani marī na mūkuui wake wa indo cia mbaara rīoragire andū mīrongo īrī gacigo-inī ka nuthu ya īka.

Afilisti Kūhootwo nī Isiraeli

15 Hīndī īyo kīmako gīkīnyīta andū othe a ita, arīa maarī kambī-inī na mīgūnda-inī, o na arīa maarī irangīro-inī, na ikundi cia atharīkīri, nayo thī īgīthingitha. Kīmako kīu kīarehetwo nī Ngai.

16 Arangīri a Saūlū arīa maarī Gibe a ya Benjamini makīona andū a ita rīu maharaganite mīena yothe.

17 Hīndī īyo Saūlū akīra andū arīa maarī nake atīrī, “Tarai andū a ita mūmenye nūū ūtarī ho.” Rīrīa meekire ūguo, magīkora nī Jonathani na mūkuui wake wa indo cia mbaara mataarī ho.

18 Saūlū akīra Ahija atīrī, “Rehe ithandūkū rīa Ngai.” (Mahinda macio ithandūkū rīu rīarī na andū a Isiraeli).

19 O hīndī īyo Saūlū aaragīria mūthīnjīri-Ngai-rī, ironja rīrīa rīarī kambī-inī ya Afilisti rīgīkīrīrīria kūingīha. Nī ūndū ūcio Saūlū akīra mūthīnjīri-Ngai ūcio atīrī, “Eheria guoko gwaku.”

20 Ningī Saūlū na andū ake othe makūingana, magīthī mbaara-inī. Magīkorerera Afilisti marī na kīhīngīcano kīnene, magītemangana o ene na hīu cia njora.

21 Ahibirania arīa maarī na Afilisti mbere īyo na arīa maambite magathīi hamwe nao kambī-inī ciao, makīgarūrūka magīcooka mwena wa andū a Isiraeli arīa maarī hamwe na Saūlū na Jonathani.

22 Rīrīa andū a Isiraeli arīa meehithite būrūri ūrīa ūrī irīma wa Efraimu maiguire atī Afilisti nī kūura mooraga-rī, nao makīingīra mbaara-inī, makīmateng’eria.

23 Ūguo nīguo Jehova aahonokirie Isiraeli mūthenya ūcio, nayo mbaara īgīthīi na mbere nginya īkīhītūka Bethi-Aveni.

Jonathani kūrīa Ūūkī

24 Na rīrī, andū a Isiraeli maarī thīina-inī mūnene mūthenya ūcio, nī ūndū Saūlū nīamehīthīthīe na mwīhītwa, akameera atīrī, “Kūgwatwo nī kīrumi nī mūndū ūrīa ūkūrīa irio gūtanatuka, iterīhīire harī thū ciakwa!” Nī ūndū ūcio gūtīrī mūndū o na ūmwe wa ita rīu wacamire irio.

25 Ita rīothe rīgītoonya mūtītū, na kūu nī kwarī na ūūkī handū thī.

26 Rīrīa maatoonyire mūtītū nīmoonire ūūkī ūgītaata, no gūtīrī mūndū o na ūmwe waucamire na kanua nī ūndū nīmetīgagīra mwīhītwa ūcio.

27 No Jonathani ndaiguite atĩ ithe n̄ehĩtithĩtie andũ na mwĩhĩtwa; n̄ĩ undũ ũcio agĩtambũrũkia rũthanju rũria aanyĩĩtĩe akĩrũtobokia igua-inĩ rĩa ũũkĩ. Akĩũcama na kanua, namo maitho make magĩthera.

28 Nake ũmwe wa thigari icio akĩmwĩra atĩrĩ, “Thoguo n̄ehĩtithĩtie andũ aya a ita na mwĩhĩtwa mũrũmu, akoiga atĩrĩ, ‘Kũgwatwo n̄ĩ kĩrumi n̄ĩ mũndũ ũria ũkũria irio ũmũthĩ!’ Nĩkĩo andũ aya moorĩtwo n̄ĩ hinya.”

29 Jonathani akiuga atĩrĩ, “Baba n̄iatũmĩte bũrũri ũgĩe na thĩĩna. Ta kĩonei ũria maitho makwa matherire rĩria njamire kaũũkĩ gaka kanini.

30 Githĩ gũtingiuma wega makĩria korwo ũmũthĩ andũ n̄imekũrũite indo imwe cia iria matahĩte kuuma kũrĩ thũ ciao? Githĩ rĩũraga rĩu rĩa Afilisti rĩtingiuma inene makĩria?”

31 Mũthenya ũcio, thuutha wa andũ a Isiraeli kũhũura Afilisti kuuma Mikimashi nginya Aijaloni, magĩkorwo manogeete mũno.

32 Nao makĩguthũkĩra indo iria maatahĩte, makĩoya ng’ondu, na ng’ombe, na tũcaũ, magĩcithĩnjĩra hau thĩ, na magĩcirĩanĩria na thakame.

33 Hindĩ iyo mũndũ ũmwe akĩra Saũlũ atĩrĩ, “Atĩrĩrĩ, ta kĩone andũ aya n̄imehĩirie Jehova n̄ĩ kũria nyama irĩ na thakame.”

Nake akiuga atĩrĩ, “Nĩmwagarara watho. Garagariai ihiga inene mũrĩrehe haha o rĩu.”

34 Agĩcooka akĩmeera atĩrĩ, “Thĩĩ kũrĩ andũ, mũmeere atĩrĩ, ‘O mũndũ wanyu n̄iandehere ng’ombe yake na ng’ondu, mũcithĩnjĩre haha na mũcirĩe. Tigai kwĩhĩria Jehova n̄ĩ kũria nyama irĩ na thakame.’”

Nĩ undũ ũcio o mũndũ akĩrehe ndegwa yake ũtukũ ũcio na akĩmĩthĩnjĩra hau.

35 Ningĩ Saũlũ agĩakĩra Jehova kĩgongona; rĩu n̄ĩrĩo rĩarĩ ihinda rĩake rĩa mbere gwĩka ũguo.

36 Saũlũ akiuga atĩrĩ, “Nĩtũkũrũkei tũrũmĩrĩre Afilisti ũtukũ, tũmatahe nginya rũciĩnĩ, na tũtigatigie mũndũ o na ũmwe wao arĩ muoyo.” Nao magĩcookia atĩrĩ,

“Ĩka o ũria ũkuona wagĩrĩre mũno harĩwe.”

No mũthĩnjĩri-Ngai akiuga atĩrĩ, “Rekei tũtũirĩe ũhoru kuuma kũrĩ Ngai o haha.”

37 Nĩ undũ ũcio Saũlũ akĩũria Ngai atĩrĩ, “Nĩ wega njikũrũke, nũmĩrĩre Afilisti? Nĩkũmaneana moko-inĩ ma andũ a Isiraeli?” No Ngai ndaigana kũmũcookeria ũhoru mũthenya ũcio.

38 Nĩ undũ ũcio Saũlũ akiuga atĩrĩ, “Ũkai haha, inyuothe atongoria a ita, tũmenye wĩhia ũria wĩkĩtwo ũmũthĩ.

39 Ti-itherũ o ta ũria Jehova ũria ũhonokagia Isiraeli atũũraga muoyorĩ, o na kũngĩtuĩka nĩ Jonathani mũrũ wakwa wĩkĩte ũguo-rĩ, no nginya akue.” No gũtirĩ mũndũ o na thĩinĩ wao woigire undũ.

40 Saũlũ agĩcooka akĩra andũ othe a Isiraeli atĩrĩ, “Inyuĩ rũgamai haarĩ; na nĩ na Jonathani mũrũ wakwa tũrũgame haha.”

Nao andũ magĩcookia atĩrĩ, “Ĩka ũria ũkuona kwagĩrĩre.”

41 Hindĩ iyo Saũlũ akĩhooya Jehova Ngai wa Isiraeli, akiuga atĩrĩ, “He icookia rĩria rĩagĩrĩre.” Mĩtĩ yacuukwo yagwĩrĩre Jonathani na Saũlũ, nao andũ acio makĩoneka matiarĩ na ũcuuke.

42 Saũlũ akiuga atĩrĩ, “Tũcuukĩrei mĩtĩ nĩ na Jonathani, mũrũ wakwa.” Nake Jonathani akĩgũwĩro nĩ mĩtĩ.

43 Hindĩ iyo Saũlũ akĩra Jonathani atĩrĩ, “Ta njĩra nĩ atĩa wĩkĩte.”

Nĩ undũ ũcio Jonathani akĩmwĩra atĩrĩ, “No gũcama njamire kaũũkĩ kanini na mũthia wa rũthanju rwakwa. Na rĩrĩ, no nginya nĩ ngue?”

⁴⁴ Saülū akiuga atĩrĩ, “Ngai arothũũra na anjike ũndũ mũũru makĩria, kũngĩkorwo wee Jonathani ndũgũkua.”

⁴⁵ No andũ acio makĩũria Saülū atĩrĩ, “Jonathani nĩagĩrĩrwo nĩ gũkua, arĩ we ũreheire Isiraeli ũhootani mũnene ũũ? Aca, kũroaga gũtuĩka ũguo! Ti-itherũ, o ta ũria Jehova atũũraga muoyo, gũtirĩ rũcuĩrĩ o na rũmwe rwa mũtwe wake rũkũgũa thĩ, nĩgũkorwo eekire ũguo ũmũthĩ na ũteithio wa Ngai.” Nĩ ũndũ ũcio andũ acio makĩhonokia Jonathani, na ndaigana kũũragwo.

⁴⁶ Hĩndĩ iyo Saülū agĩtiga kũingatana na Afilisti, nao magĩcooka bũrũri-inĩ wao.

⁴⁷ Saülū aambĩrĩria gũthamakĩra Isiraeli, nĩarũire na thũ ciao ndwere-inĩ ciothe: akĩrũa na Moabi, na Amoni, na Edomu, na athamaki a Zoba na a Afilisti. Kũria guothe eerekagĩra, nĩamanyariiraga akamaherithia.

⁴⁸ Akĩrũa na ũcamba, akĩhoata Aamaleki, na akĩhonokia Isiraeli kuuma moko-inĩ ma arĩa maamatahĩte indo.

Andũ a Nyũmba ya Saülū

⁴⁹ Ariũ a Saülū maarĩ Jonathani, na Ishivi, na Maliki-Shua. Mwarĩ wake ũria mũkũrũ eetagwo Merabu, na ũria mũnini eetagwo Mikali.

⁵⁰ Mũtumia wake eetagwo Ahinoamu mwarĩ wa Ahimaazu. Mũnene wa ita rĩa Saülū eetagwo Abineri mũrũ wa Neri, nake Neri aarĩ ithe mũnini wa Saülū.

⁵¹ Kishu ithe wa Saülū, na Neri ithe wa Abineri maarĩ ariũ a Abieli.

⁵² Matukũ-inĩ mothe ma Saülū nĩ kwarĩ na mbaara ndũrũ cia kũrũa na Afilisti, na rĩria rĩothe Saülū angĩonire mũndũ ũrĩ hinya kana njamba, aamuoyaga, akamũtoonyia ita-inĩ rĩake.

15

Jehova Kũrega Saülū ta Mũthamaki

¹ Na rĩrĩ, Samūeli akĩra Saülū atĩrĩ, “Nĩ nĩ nĩ ndatũmirwo nĩ Jehova ngũtirĩrie maguta ũtuĩke mũthamaki wa andũ ake a Isiraeli; nĩ ũndũ ũcio rĩu thikĩrĩria ndũmĩrĩ kuuma kũrĩ Jehova.

² Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga ũũ: ‘Nĩngaherithia Aamaleki nĩ ũndũ wa ũria meekire Isiraeli rĩria maamoheirie njĩra-inĩ makĩambata moimĩte bũrũri wa Misiri.

³ Na rĩrĩ, thĩ ũgatharĩkĩre Aamaleki, na ũniine biũ kĩrĩa gĩothe marĩ nakĩo. Ndũkamatiגיע; ũraga arũme na andũ-a-nja, na ciana na ngenge, na ng’ombe na ng’ondũ, na ngamĩra na ndigiri.’”

⁴ Nĩ ũndũ ũcio Saülū agĩta andũ, akĩmacookanĩrĩria kũu Telaimu; nao maarĩ thĩgari cia magũrũ ngiri magana meerĩ na andũ ngiri ikũmi kuuma Juda.

⁵ Saülū agĩthĩ itũũra inene rĩa Amaleki, agĩkara ooheirie andũ kĩa-anda-inĩ.

⁶ Ningĩ akĩra Akeni atĩrĩ, “Thĩ mweherere Aamaleki nĩgeetha ndikamũniinanĩrie nao; nĩ ũndũ inyuĩ nĩmwekire andũ othe a Isiraeli maũndũ mega rĩria maambataga moimĩte Misiri.” Nĩ ũndũ ũcio Akeni acio makĩheherera Aamaleki.

⁷ Nake Saülū agĩtharĩkĩra Aamaleki amarutĩtie kuuma Havila nginya Shuri, o nginya mwena wa irathĩro wa Misiri.

⁸ Akĩnyiita Agagi mũthamaki wa Aamaleki arĩ muoyo, nao andũ ake othe akĩmaniina biũ na rũhiũ rwa njora.

⁹ No Saülū na ita rĩake makĩhonokia Agagi na ng’ondũ imwe cia iria njega, na ng’ombe, na njaũ iria ciarĩ noru, na tũtũrũme, na kĩndũ gĩothe

kīrīa kīarī kīega. Indo icio njega makīaga gūciniina biū, no kīndū gīothe kīrīa gītangīendekire na kīhinyaru magīkīniina biū.

10 Ningī ndūmīrīri ya Jehova igīkinyīra Samūeli, akīrwo atīrī,

11 “Ndī na kīeha nī gūtua Saūlū mūthamaki, nī ūndū nīagarūrūkīte na akaaga kūhingia mawatho makwa.” Samūeli agītangīka na agīkaīra Jehova ūtukū ūcio wothē.

12 Rūciinī tene-rī, Samūeli agīūkīra agīthīi agatūnge Saūlū, no akīrwo atīrī, “Saūlū nīathiite Karimeli. Kūu nīakīte gītuḡī gīa gūtūma arīrikanagwo, na nīahūndūkīte agaikūrūka agathīi Gīligali.”

13 Rīrīa Samūeli aakinyire harī we, Saūlū akiuga atīrī, “Jehova arokūrathima! Nīhingītie mawatho ma Jehova.”

14 No Samūeli akīmūūria atīrī, “Naguo mwanio ūcio wa ng’ondū ndīraigua nī wa kīi? Mwanio ūcio ndīraigua wa ng’ombe-rī, ūkīrī wa kīi?”

15 Saūlū agīcookia atīrī, “Thigari ici nīcio ciacirutire kwa Aamaleki; magītigia ng’ondū imwe cia irīa njega na ng’ombe cia kūrūtīra Jehova Ngai waku igongona, no icio ingī nītwaciniinire biū.”

16 Samūeli akīra Saūlū atīrī, “Ta thikīrīria! Reke ngwīre ūrīa Jehova anjūrīte ūtukū ūyū.”

Nake Saūlū agīcookia atīrī, “Njīra.”

17 Samūeli akiuga atīrī, “O na gūtūka hīndī īmwe nīweiiraga-rī, gīthī ndwagītūkīre mūtongoria wa mīhīrīga ya Isīraeli? Jehova nīagūtīrīrie maguta ūtūke mūthamaki wa Isīraeli.

18 Nake agīgūtūma ūthīi ūkarute wīra, agīkwīra atīrī, “Thīi ūkaniine andū acio aaganu biū; ūrūe na Aamaleki acio ngīnya ūmaniine biū.”

19 Waregire gwathīkīra Jehova nīkī? Nī kīi gīatūmire ūguthūkīre indo cia ndaho, ūḡūka ūuru maitho-inī ma Jehova?”

20 Nake Saūlū akiuga atīrī, “No nīi nīndathīkīre Jehova; nīndathiire kūrūta wīra ūrīa Jehova aandūmire ngarute. Nīndaniinire Aamaleki biū, na ngīrehe Agagī mūthamaki wao gūkū.

21 Thigari nīcio cioire ng’ondū na ng’ombe kuuma kūrī indo irīa ciatahītwo, irīa ciarī njega ikīamūrīrwo Ngai, nīguo irūtīrwo Jehova Ngai waku igongona kūu Gīligali.”

22 No Samūeli akīmūcookeria atīrī,

“Anga Jehova nīakenagio nī maruta ma njino na magongona

ta ūrīa akenagio nī gwathīkīra mūgambo wa Jehova?

Gwathīka nī kwegā gūkīra igongona,

na kūmūigua nī kwegā gūkīra maguta ma ndūrūme.

23 Nī ūndū ūremi ūhaana ta mehīa ma ūragūrī,
nakuo kwaga gwathīka kūhaana ta wīhīa wa kūhooya mīhianano.

Tondū nīūregete kiugo kīa Jehova,

nake nīakūregete ta mūthamaki.”

24 Nake Saūlū akīra Samūeli atīrī, “Nīnjīhītie, Nīnjagararīte watho wa Jehova na uuge waku. Nī andū ndeetīgīrīre ngīkīmaathīkīra.

25 Rīu ndagūthāitha, ndekera mehīa makwa, na ūhūndūke ūtwarane na nīi, nīgeetha ngahooe Jehova.”

26 No Samūeli akīmwīra atīrī, “Ndigūcooka hamwe nawe. Nīūregete kiugo kīa Jehova, nake Jehova nīakūregete ūtūke mūthamaki wa gūthamakīra Isīraeli!”

27 Rīrīa Samūeli aagarūrūkaga athī-rī, Saūlū akīnyīta ruuno rwa nguo yake, nayo igītārūka.

28 Samūeli akīmwīra atīrī, “Jehova nīatarūra ūthamaki wa Isiraeli kuuma kūrī we ūmūthī na nīaūnengera mūdū ūngī wa andū a itūūra rīaku, mwega gūgūkīra.

29 Ūrīa we Rīiri wa Isiraeli ndaheenania kana akericūkwo; nī ūndū we ti mūdū, atī nīguo ericūkwo.”

30 Saūlū agīcookia atīrī, “Nīnjīhītie, no ndagūthaita ndūithia harī athuuri a andū akwa na harī Isiraeli; cookania na nī, nīgeetha ngahooe Jehova Ngai waku.”

31 Nī ūndū ūcio Samūeli agīcookania na Saūlū, nake Saūlū akīhooya Jehova.

32 Samūeli agīcooka akīmwīra atīrī, “Ndehera Agagi mūthamaki wa Aamaleki.”

Agagi agīuka kūrī we arī na ūmīrīru, agīciiragia atīrī, “Ti-itherū ruo rwa gīkuū nīrūthengu.”

33 No Samūeli akiuga atīrī,

“O ta ūrīa rūhiū rwaku rwa njora rūtūmīte andū-a-nja moorwo nī ciana-rī,

noguo nyūkwa egūikara thīnī wa andū-a-nja atarī na mwana.”

Nake Samūeli akīuragīra Agagi mbere ya Jehova kūu Giligali.

34 Samūeli agīcooka agīthī Rama, no Saūlū akīambata mūciī gwake Gibeā itūūra rīake.

35 Nginya mūthenya ūrīa Samūeli aakuire, ndaathire kuona Saūlū rīngī, o na gūtuika Samūeli nīamūcakayagīra. Nake Jehova akīgua kīeha nī ūndū nīatuīte Saūlū mūthamaki wa gūthamakīra Isiraeli.

16

Samūeli Gūtīrīria Daudi Maguta

1 Nake Jehova akīuria Samūeli atīrī, “Nī nginya rī ūkūrīrīra Saūlū, nīgūkorwo nīndīmūregete ta mūthamaki wa Isiraeli? Iyūria rūhīa rwaku maguta, na umagare, ūthī; ndīragūtūma ūthī kwa Jesii wa itūūra rīa Bethlehemu. Nīthuūrīte ūmwe wa arīū ake atuīke mūthamaki.”

2 No Samūeli akīmūria atīrī, “Ingīthī kūu atīa? Saūlū nīarīgua ūhorō ūcio nake anjūrage.”

Jehova akīmwīra atīrī, “Oya moori, ūthī nayo na uuge atīrī, ‘Njūkīte kūrūtīra Jehova igongona.’”

3 Na wīte Jesii oke igongona-inī rīu, na nīndīrīkuonia ūrīa ūrīka. Nawe ūtīrīrie maguta mūdū ūrīa ndīrīkuonia.”

4 Samūeli agīka o ta ūrīa Jehova aamwīrīte eeke. Rīrīa aakinyire Bethlehemu, athuuri a itūūra makīmūtūnga makīinainaga. Makīmūria atīrī, “Ūūkīte na thayū?”

5 Samūeli akīmacookeria atīrī, “Ū, njūkīte na thayū; njūkīte kūrūtīra Jehova igongona. Mwītherīei, mūuke hamwe na nī igongona-inī.” Agīcooka agītheria Jesii na arīū ake, akīmeeta igongona-inī rīu.

6 Rīrīa arīū a Jesii maakinyire-rī, Samūeli akīona Eliabu, agīciiria atīrī, “Ti-itherū, ūrīa Jehova aitīrīrie maguta arūngī haha mbere ya Jehova.”

7 No Jehova akīra Samūeli atīrī, “Tiga kūmūrora gīthiithi kana ūraihi wake, nīgūkorwo nīndīmūregete, tondū Jehova ndaroraga maūdū marīa mūdū aroraga. Mūdū wa gūkū thī aroraga mūdū gīthiithi, no Jehova aroraga ngoro thīnī.”

8 Ningī Jesii agīta Abinadabu akīmūhītūkīria mbere ya Samūeli. No Samūeli akiuga atīrī, “O na ūyū tiwe Jehova athuūrīte.”

9 Ningĩ Jesii akĩhĩtũkithia Shama, no Samūeli akiuga atĩrĩ, “O na ũyũ tiwe Jehova athuurĩte.”

10 Jesii akĩrehe ariũ ake mũgwanja arĩa maahĩtũkĩre harĩ Samūeli, no Samūeli akĩmwĩra atĩrĩ, “Jehova ndathuurĩte aya.”

11 Nĩ ũndũ ũcio akĩũria Jesii atĩrĩ, “Ariũ aku othe marĩ haha?” Jesii agĩcookia atĩrĩ, “Nĩ harĩ ũrĩa mũnini wao; no arĩ rũuru akĩrĩithia ng’endu.”

Samūeli akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũtũmanĩre; tũtingũkara thĩ atookĩte.”

12 Nĩ ũndũ ũcio agĩtũmana, nake akĩrehwo. Aarĩ mũtune, akaagĩra gĩthiithi na agathakara mũno akĩoneka.

Jehova agĩcookia akiuga atĩrĩ, “Ūkĩra ũmũitĩrĩrie maguta; ũyũ nĩwe.”

13 Nĩ ũndũ ũcio Samūeli akĩoya rũhĩa rwa maguta akĩmũitĩrĩria maguta ariũ a nyina makĩonaga; kuuma mũthenya ũcio Roho wa Jehova agĩũka igĩrũ rĩa Daudi na hinya. Nake Samūeli agĩcookia agĩthiĩ Rama.

Daudi Gũtungata Saũlũ

14 Na rĩrĩ, Roho wa Jehova nĩherete kũrĩ Saũlũ, na roho mũuru uumĩte kũrĩ Jehova nĩwamũnyariiraga.

15 Nacio ndungata cia Saũlũ ikĩmwĩra atĩrĩ, “Atĩrĩrĩ, nĩ roho mũuru uumĩte kũrĩ Ngai ũrakũnyariira.

16 Reke mwathi witũ aathe ndungata ciake iria irĩ haha icarie mũndũ ũrĩa ũngĩkũhũũrĩra kĩnanda kĩa mũgeeto. Nĩarĩhũũruga kĩnanda rĩrĩa roho mũuru uumĩte kũrĩ Ngai wagũkora, nawe nĩũrĩguaga wega.”

17 Nĩ ũndũ ũcio Saũlũ akĩra ndungata ciake atĩrĩ, “Cariiai mũndũ ũũ kũhũura kĩnanda wega na mũmũrehe harĩ nĩ.”

18 Ndungata imwe yake igĩcookia atĩrĩ, “Nĩnyonete mũriũ ũmwe wa Jesii kuuma Bethlehemu ũũ kũhũura kĩnanda kĩa mũgeeto. Nĩ mũndũ mũmũrĩru na nĩ njamba ya ita. Nĩoi kwaria wega na nĩ mũndũ kũrorerwa. Nake Jehova arĩ hamwe nake.”

19 Nĩ ũndũ ũcio Saũlũ agĩtũma andũ kũrĩ Jesii, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ndũmĩra mũrũguo Daudi, ũria ũrarĩithia ng’endu.”

20 Nĩ ũndũ ũcio Jesii akĩoya ndigiri ikuuĩte mĩgate, na mondo ya ndibei, na koori, agĩcinengera mũrũwe Daudi atwarĩre Saũlũ.

21 Daudi agĩthiĩ kũrĩ Saũlũ, akĩngĩra ũtungata-inĩ wake. Saũlũ akĩmwenda mũno, nake Daudi agĩtũka ũmwe wa kũmũkuagĩra indo cia mbaara.

22 Ningĩ Saũlũ agĩtũma ũhoru kũrĩ Jesii, akĩmwĩra atĩrĩ, “ĩtikĩria Daudi aikare ũtungata-inĩ wakwa nĩgũkorwo nĩngenetio nĩwe.”

23 Hindĩ irĩa yothe roho ũcio mũuru uumĩte kũrĩ Ngai wakoraga Saũlũ, Daudi nĩoyaga kĩnanda gĩake kĩa mũgeeto na agakĩhũura. Nake Saũlũ akahoorera; akaigua wega, nago roho ũcio mũuru ũkamweherera.

17

Daudi na Goliathũ

1 Na rĩrĩ, Afilisti nĩmoonganirie mbũtũ ciao cia mbaara, na magĩcicookanĩrĩria kũu Soko thĩnĩ wa Juda. Makĩamba hema ciao Efesi-Damimu, gatagatĩ ga Soko na Azeka.

2 Saũlũ na andũ a Isiraeli makĩũngana, makĩamba hema ciao kĩanda-inĩ kĩa Ela, makĩhaarĩria ũria makĩũra na Afilisti.

3 Afilisti magĩkara kĩrĩma-inĩ kĩmwe, nao andũ a Isiraeli magĩkara kĩria kĩngĩ, hagakĩgia kĩanda gatagatĩ kao.

4 Njamba imwe yetagwo Goliathū, ūrīa woimite Gathu,* akiumira hau kambī-ini ya Afilisti. Nake aarī na ūraihi wa makiria ma buti kenda.†

5 Eekirite ngubia ya gicango mutwe, na akehumba nguo ya mbaara ya gicango iri na uritu wa ceki ngiri ithano;‡

6 eyohete indo cia kugitira muthiimo cia gicango, na agacuuria kiberehi gia gicango gatagati ga ciande ciake.

7 Muti wa itimu riake waiganaga ta muti wa mutumi ngoora, nakio kigera kia mutwe wario kari na uritu wa ceki magana matandatū.§ Nake mukuui wa ngo yake akamuthi mbere.

8 Goliathū akirugama, akianirira kuri itungati cia Isiraeli, akiuga atiri, “Ni ki gitumite muuke mwyaare mihari ya mbaara? Githi ni ndikiri Mufilisti, na inyu githi mutikiri ndungata cia Saulu? Thuurai mundu umwe mureke aikuruke oke kuri ni.

9 Angihota kurua na ni na anjurage-ri, ithu tuguuika ndungata cianyu; no ndamutooria na ndimurage-ri, inyu mugutuika ndungata ciitu na mututungagire.”

10 Ningi Mufilisti ucio akiuga atiri, “Umuthi nindoogita itungati cia Isiraeli! Heei mundu ture nake.”

11 Riria maiguire ciugo cia Mufilisti ucio, Saulu na andu othe a Isiraeli makimaka, magitigira muno.

12 Na riri, Daudi aari muru wa Muefiratha wetagwo Jesi, woimite Bethlehemu ya Juda. Jesi aari na ariu anana, na matuku-ini ma Saulu aari mundu mukuru, agatindikanga miaka.

13 Ariu atatu a Jesi ari akuru nimathiite na Saulu mbaara-ini: Wa mbere etagwo Eliabu; na wa keeri Abinadabu; na wa gatatu Shama.

14 Daudi nwe waru munini wao. Acio atatu akuru nimarumiriire Saulu,

15 no Daudi agathiaga gw Saulu, na agacooka nguo akaruthie ng'andu cia ithe kuu Bethlehemu.

16 Ihinda ria matuku mirongo ina Mufilisti ucio noimagira o rucini na hwai-ini, akarugama akeyonithania hario.

17 Na riri, Jesi akira muriu Daudi atiri, “Oya eba* ino ya ngano hihie, na migate ino ikumi ni undu wa ariu a nyukwa, uhiuhe ucitware kuu kambī-ini.

18 Nacio cienyu ici ikumi cia ngorono ucitware kuri munene wa gikundi kiao. Ukirore uria ariu a nyukwa matari unjookerie uhoru wao wa kunyumirira.

19 Na riri, mari hamwe na Saulu na andu othe a Isiraeli kianda-ini kia Ela makirua na Afilisti.”

20 Kwarooka gukia-ri, Daudi agitiga mburi iri na murithi, akioya mirigo, akiumagara agithi, o ta uria Jesi aamwathiriire. Nake agikinya kambī-ini o riria mbutu cia ita cioimagaraga ikang'ethanire, iri na mbugirio ya mbaara.

21 Andu a Isiraeli na Afilisti maaharagira ita ciao igaikara ing'ethanire.

22 Nake Daudi agitiga indo iria aakuute hari mundu uria wamenyagira indo, agiteng'era haria ikundi icio cia mbaara ciarī na akigeithia ariu a nyina.

23 Riria aaragia nao, Goliathū, njamba iyo ya Afilisti kuuma Gathu, ikiumira gikundi-ini kiayo ikanagirira ciugo cia kumoogita o ta uria wamenyere, nake Daudi akiuga.

* 17:4 Goliathū aari wa ruciaro rwa Anaki, tondū Joshua ndamaniinire othe. † 17:4 ni ta mita

3 ‡ 17:5 ni ta kilo 57 § 17:7 ni ta kilo 7 * 17:17 ni ta kilo 22

24 Rīrīa andū a Isiraēli moonire mūndū ūcio, othe makīmūūrīra marī na guoya mūnene.

25 Na rīrī, andū a Isiraēli mooranagia atīrī, “Nīmūkuona ūrīa mūndū ūyū aikaraga akiumagīra? Oimagīra nigeetha oogite Isiraēli. Mūthamaki nīekūheana ūtonga mūngī kūrī mūndū ūrīa ūngīmūraga. Niegūcooka ahe mūndū ūcio mūrītu wake amūhikie, nayo nyūmba ya ithe ndīgūcooka kūrīha igooti thīni wa Isiraēli.”

26 Daudi akīūra andū arīa maarūngīi hakuhi nake atīrī, “Atī mūndū ūrīa ūkūūruga Mūfilisti ūyū, na ehererie Isiraēli thoni ici egwīkwo atīa? Mūfilisti ūyū ūtarī mūruu nake nūū, atī nīguo oogite ita cia Ngai ūrīa ūrī muoyo?”

27 Nao magīcookera ūhoro ūcio maaragia, makīmwīra atīrī, “Ūguo nīguo gūgwīkwo kūrī mūndū ūrīa ūkūmūūruga.”

28 Hīndī rīra Eliabu, mūrū wa nyina ūrīa mūkūrū, aamūiguire akīaria na andū acio-rī, agīcinwo nī marakara nī ūndū wake, akīmūūrīa atīrī, “Nī kīi gītūmīte ūikūrūke gūkū? Na nūū ūratigīire ng’ondū icio itarī nyingī kūu werū-inī? Nīnjūūi ūrīa ūrī mwītīi, na ūrīa ngoro yaku irī maramari; ūikūrūkīte gūkū no ūndū wa kwīrorera mbaara.”

29 Daudi akiuga atīrī, “Kaī ndagīka atīa? Anga ndiagīrīrwo nī kwaria?”

30 Nake agīcooka akīhūgūkīra mūndū ūngī na akīmwarīria ūhoro o ro ūcio, nao andū makīmūcookeria ūhoro o ta mbere.

31 Ūhoro ūcio Daudi oigire nīwaiguirwo, ūkīmenyithio Saūlū, nake Saūlū agītūmana ageetwo.

32 Daudi akīra Saūlū atīrī, “Ndūkareke mūndū o na ūmwe akue ngoro nī ūndū wa Mūfilisti ūyū; ndungata yaku nīgūthīi ikarūe nake.”

33 Saūlū akīmūcookeria atīrī, “Ndūngīhota gūthīi kūrūa na Mūfilisti ūyū; wee ūrī o mūndū mūnini, nake atūire arūaga mbaara kuuma arī o mūnini.”

34 No Daudi akīra Saūlū atīrī, “Nīi ndungata yaku ndūire ndūithagia ng’ondū cia baba. Na rīrīa mūrūūthi kana nduba īngīnyīta na īkuue ng’ondū kuuma rūūru-inī,

35 ndīmīrūmagīrīra, ngamīgūtha, ngateithūra ng’ondū īyo kuuma kanua-inī kayo. Na rīrīa yenda kūdūgīrīra ngamīnyīta nderu, ngamīgūtha, ngamīūruga.

36 Ndungata yaku yanooraga mūrūūthi na nduba o cierī; Mūfilisti ūyū ūtarī mūruu o nake egūtūka o ta īmwe yacio, tondū nīogitite ita rīa Ngai ūrīa ūrī muoyo.

37 Jehova ūrīa wahonokirie harī gīthu kīa mūrūūthi o na gīthu kīa nduba-rī, nīekūhonokia guoko-inī kwa Mūfilisti ūyū.”

Saūlū akīra Daudi atīrī, “Thīi, na Jehova arokorwo hamwe nawe.”

38 Hīndī īyo Saūlū akīhumba Daudi nguo ciake na, akīmwikīra nguo ya kīgera na ngūbia ya gīcango mūtwe.

39 Daudi akīhota rūhiū rwake rwa njora igūrū rīa nguo icio, na akīgēria gūkinyūkia, tondū ndaacimenyereite.

No akīra Saūlū atīrī, “Ndingīhota gūthīi na indo ici, nī ūndū ndicimenyereite.” Nake agīciruta.

40 Agīcooka akīnyīta rūthanju rwake na guoko, agīthuura tūhiga tūtano tūnyoroku kuuma karūū-inī, agītūkīra kamūhuko-inī gake ka mūrīithi, akīnyīta kīgūtha gīake na guoko, agīthīi, agīkuhīrīria Mūfilisti ūcio.

41 Hīndī īyo Mūfilisti ūcio no gūūka ookaga akuhīrīrie Daudi, na mūndū ūrīa wamūkuuagīra ngo arī mbere yake.

⁴² Nake akīrora Daudi, akiona atī aarī o mündū mūnini, mūtune mwīrī na agathakara, nake akīmūira.

⁴³ Akīira Daudi atīrī, “Kaī nī ndī ngui atī nīguo ūgūke kūrī nī na thanju?” Nake Mūfilisti ūcio akiruma Daudi akīgwetaga ngai ciake.

⁴⁴ Akīmwira atīrī, “Ūka haha, na nīngūhe nyoni cia riera-inī na nyamū cia gīthaka nyama ciaku!”

⁴⁵ Daudi akīira Mūfilisti ūcio atīrī, “Wee ūroka kūrī nī na rūhiū rwa njora, na itimū na kiberethi, no nī ndiroka kūrī we na rītwa rīa Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai ūrīa mwene ita rīa Isiraeli, ūrīa wee ūnyararithīe.

⁴⁶ Ūmūthī Jehova nīegūkūneana kūrī nī, na nīngūkūgūtha ūgwe thī, na ngūtiniē kiongo. Ūmūthī nīngūhe nyoni cia riera-inī na nyamū cia gīthaka ciimba cia ita rīa Afilisti, nayo thī yothe īmenye atī nī kūrī Ngai thīinī wa Isiraeli.

⁴⁷ Arīa othe moonganīte haha nīmekūmenya atī Jehova ndahonokanagia na rūhiū rwa njora kana itimū; nīgūkorwo mbaara nī ya Jehova, nīekūmūneana inyuothe moko-inī maitū.”

⁴⁸ Na rīrīa Mūfilisti ūcio aamūkuhagīrīria nīguo amūtharīkīre-rī, Daudi agīteng’era na ihenya erekeire na kūrīa mbaara yarī nīguo amūtūnge.

⁴⁹ Agīikia guoko mondo-inī yake akīruta kahiga kamwe, akīhiūria kīgūtha, nake akīgūtha Mūfilisti ūcio thīithi. Kahiga kau gagitoonyerera thīithi-inī wake, akīgūa, agiturumithia ūthiū wake thī.

⁵⁰ Nī ūndū ūcio Daudi akīhoota Mūfilisti ūcio na kīgūtha na kahiga; ndaarī na rūhiū rwa njora guoko-inī gwake akīgūtha Mūfilisti ūcio na akīmūraga.

⁵¹ Daudi agīteng’era, akīrūgama igūrū rīake. Akīnyīita rūhiū rwa njora rwa Mūfilisti ūcio akīrūcomora njora-inī. Thuutha wa kūmūūraga-rī, agītīnia kiongo gīake na rūhiū rūu rwa njora.

Rīrīa Afilisti moonire atī njamba yao nī yakua, makīgarūrūka, makīūra.

⁵² Andū a Isiraeli na Juda makūmīra maanīrīre, makīingatithia Afilisti nginya itoonyero rīa Gathu na nginya ihingo-inī cia Ekironi. Arīa moragītwo maagwīte njīra-inī irīa ithiīaga Sharaimu nginya Gathu na Ekironi.

⁵³ Rīrīa andū a Isiraeli maacookire kuuma kūingatithia Afilisti, magītaha indo kambī-inī ciao.

⁵⁴ Daudi akīoya mūtwe wa Mūfilisti ūcio, akīūtwarā Jerusalemu, na akīga indo cia Mūfilisti ūcio cia mbaara hema-inī yake mwene.

⁵⁵ Na rīrīa Saūlū eroreire Daudi agīthī gūtūnga Mūfilisti, akīūria Abina, mūnene wa mbūtū cia ita, atīrī, “Mwanake ūyū nī mūriū waū?”

Abina akīmūcookeria atīrī, “Ti-itherū o ta ūrīa ūtūūraga muoyo wee mūthamaki, nī ndiū nī waū.”

⁵⁶ Nake mūthamaki akīmwira atīrī, “Ta gītūrie ūmenye mwanake ūcio nī mūriū waū.”

⁵⁷ Na thuutha wa Daudi gūcooka kuuma kūūraga Mūfilisti-rī, Abina akīmuoya na akīmūtwarā mbere ya Saūlū, o anyiūtite mūtwe wa Mūfilisti ūcio.

⁵⁸ Saūlū akīmūria atīrī, “Mwanake ūyū, ūrī mūriū waū?”

Nake Daudi akīmwira atīrī, “Nī ndī mūrū wa ndungata yaku Jesii wa Bethlehemu.”

1 Thuutha wa Daudi kūrīkia kwaria na Saülū, Jonathani akiumīrania ngoro na Daudi, akimwenda o ta ūrīa eyendete we mwene.

2 Kuuma mūthenya ūcio Saülū akīga Daudi gwake na ndaarekire acooke kūinūka mūciī gwa ithe.

3 Nake Jonathani akīgīa kīrīkanīro na Daudi nī ūndū nīamwendete o ta ūrīa eyendete we mwene.

4 Jonathani akīruta nguo īrīa ndaaya yake ya igūrū īrīa eehumbīte akīmīhe Daudi, hamwe na kanjū yake, na rūhiū rwake rwa njora, na ūta wake na mūcibi wake.

5 Ūrīa wothe Saülū aatūmaga Daudi ageeke, nīawīkaga ūkagaacīra, nginya Saülū akīmūtua mūrūgamīrīri mūnene wa mbūtū cia ita. Ūndū ūcio ūgīkenia andū othe, na ūgīkenia anene a Saülū o nao.

6 Rīrīa andū mainūkaga, thuutha wa Daudi kūrūraga Mūfilisti ūcio-rī, andū-a-nja makiuma matūūra-inī mothe ma Isiraeli makīinaga na makīrūgarūgaga, nīguo magatūnge Mūthamaki Saülū marī na tūhembe na inanda makīinaga nyīmbo cia gīkeno.

7 Makīrūgarūgaga, makīina atīrī:

“Saülū nīeyūragīire andū ngiri nyingī,
nake Daudi akeyūragīra andū ngiri makūmi maingī.”

8 Saülū nīarakarire mūno; ikūngūiya rīu rīkīmūiguithia ūiru mūno. Agīiciiria atīrī, “Marahe Daudi ūhootani wa kūrūraga andū ngiri makūmi maingī, no nī ngooraga o ngiri nini. Agītigitie ūndū ūngī ūrīkū, tiga kwīyoera ūthamaki?”

9 Na kuuma hīndī īyo Saülū akīambīrīria kūiguīra Daudi ūiru na kūmwīkūūa.

10 Mūthenya ūyū ūngī roho mūrūu uumīte kūrī Ngai ūgīūka na hinya mūno igūrū rīa Saülū. Nake akīambīrīria kwaria ta mūrūgūrūki arī nyūmba yake thīnī, Daudi aahūūraga kīnanda kīa mūgeeto, o ta ūrīa aamenyerete gwīka. Saülū aarī na itimū guoko,

11 nake akīmūikīria, eīrīte atīrī, “Ngūtheecithania Daudi na rūthingo.” Nowe Daudi akīmweherera maita meerī akiuma harī we.

12 Saülū nīetigīrīte Daudi, nī ūndū Jehova aarī hamwe na Daudi, no nīatiganīirie Saülū.

13 Nī ūndū ūcio akīeheria Daudi harī we akīmūtua mūnene wa thigari ngiri, nake Daudi agatongoragia mbūtū icio kūu ita-inī ciao.

14 Ūndū o wothe ūrīa ekaga nīwagaacaḡīra, nī ūndū Jehova aarī hamwe nake.

15 Rīrīa Saülū onire ūrīa Daudi aagaḡīre, akīmwītīgīra.

16 No andū othe a Isiraeli na Juda nīmendete Daudi nī ūndū nīamatongoragia kūu ita-inī ciao.

17 Saülū akīra Daudi atīrī, “Ūyū nī Merabu, mūrītu wakwa ūrīa mūrū. Nīwe ngūkūhe ūmūhīkie; wee ndungatīra na ūcamba, na ūhūūrane mbaara cia Jehova.” Nī ūndū Saülū eīrīre atīrī, “Nī ndikūmwīkīrīra na guoko gwakwa. Afilisti nī meke ūguo arī o!”

18 No Daudi akīra Saülū atīrī, “Nī ngīrī ū, nayo nyūmba yakwa kana mūrīrīga wa baba thīnī wa Isiraeli, ūkīrī kī, atī nīguo nī ndūike mūthoni-we wa mūthamaki?”

19 Nī ūndū ūcio rīrīa ihinda rīakinyire rīa Merabu, mwarī wa Saülū kūnengerwo Daudi-rī, akīneanwo ahīkio nī Adirieli wa Mehola.

20 Na rīrī, Mikali mwarī wa Saülū nīendeete Daudi, na rīrīa meerire Saülū ūhorō ūcio, agīkena.

21 Nake agĩciiria atĩrĩ, “Nĩngũmũhe we, nĩguo atuĩke mũtego harĩ we nĩguo guoko kwa Afilisti kũmũũkĩrĩre.” Nĩ ũndũ ũcio Saũlũ akĩĩra Daudi atĩrĩ, “Rĩu ũrĩ na mweke wa keerĩ wa gũtuĩka mũthoni wakwa.”

22 Nĩngĩ Saũlũ agĩatha ndungata ciake, agĩciiria atĩrĩ, “Arĩriai Daudi keheri-inĩ, mũmwĩre atĩrĩ, ‘Aũrĩrĩ, mũthamaki nĩakenetio nĩwe na ndungata ciake ciothe nĩkwendete; rĩu gũtuĩke mũthoni-we.’”

23 Nao magĩcookera ciugo icio kũrĩ Daudi. No Daudi akiuga atĩrĩ, “Mũgwĩciiria nĩ ũndũ mũnini gũtuĩka mũthoni-we wa mũthamaki? Nĩ ndĩ mũndũ mũthĩni na ndiũkaine.”

24 Rĩria ndungata cia Saũlũ ciamwĩrĩre ũria Daudi oiga-rĩ,

25 Saũlũ agĩcookia atĩrĩ, “Ĩrai Daudi atĩrĩ, ‘Mũthamaki ndekwenda irĩhi rĩngĩ o rĩothe rĩa rũracio o tiga ikonde cia nyama igana cia Afilisti, nĩguo arĩhĩrio kũrĩ thũ ciake.’” Mũbango wa Saũlũ warĩ atĩ Daudi oragwo nĩ Afilisti.

26 Rĩria ndungata cierire Daudi maũndũ macio-rĩ, Daudi agĩkenio nĩ ũhoro wa gũtuĩka mũthoni-we wa mũthamaki. Nĩ ũndũ ũcio mbere ya ihinda rĩria rĩaheanĩtwo rĩtanathira-rĩ,

27 Daudi na andũ ake makiumagara, makĩũraga Afilisti magana meerĩ. Akĩrehe ikonde ciao cia nyama na agĩcineana ciothe kũrĩ mũthamaki nĩgeetha atuĩke mũthoni-we. Saũlũ agĩcoka akĩmũnengera Mikali mũirĩtu wake nĩguo amũhikie.

28 Rĩria Saũlũ aamenyire atĩ Jehova aarĩ hamwe na Daudi, na atĩ mwarĩ Mikali nĩendeete Daudi rĩ,

29 Saũlũ agĩkĩrĩria kũmwĩtigĩra, nake agĩtũũra arĩ thũ yake matukũ make marĩa maatigaire.

30 Anene a ita cia Afilisti magĩthĩ o na mbere mbaara-inĩ, na o rĩria rĩothe meekaga ũguo, Daudi agĩthĩ na mbere kũgĩa na ũhootani gũkĩra anene acio angĩ a Saũlũ, narĩo rĩitwa rĩa ke rĩkĩmenyeka mũno.

19

Saũlũ Kũgeria Kũũraga Daudi

1 Na rĩrĩ, Saũlũ akĩĩra mũriũ Jonathani na ndungata ciake ciothe moorage Daudi. Nowe Jonathani nĩendeete Daudi mũno,

2 nake akĩmũkunyĩra ũhoro, akĩmwĩra atĩrĩ, “Baba Saũlũ nĩaracaria mweke wa gũkũũraga. Nĩ ũndũ ũcio ũkemenyerera rũciũ rũciini; ũthĩ wĩhithe handũ, na ũikare ho.

3 Nĩ nĩngathiĩ ndũgame hamwe na baba kũu mũgũnda-inĩ, kũu ũgaakorwo ũrĩ. Nĩngaaria nake ũhoro ũgũkonĩ na ũria ngaamenya nĩngakwĩra.”

4 Jonathani akĩĩra ithe Saũlũ wega wa Daudi, akĩmwĩra atĩrĩ, “Reke mũthamaki aage gwĩka Daudi ndungata yake ũũru; ndakwĩhĩrie, na ũria ekĩte ũkoretwo ũrĩ uumithio mũnene kũrĩ we.

5 Nĩetoonyirie ũgwati-inĩ rĩria ooragire Mũflisti. Nake Jehova akĩhe Isiraeli guothe ũhootani mũnene mũno, ũkĩionera ũndũ ũcio na ũgĩkena. Nĩ kĩ kĩngĩtũma wĩke mũndũ ũtarĩ na ihĩtia ta Daudi ũũru, ũmũũrage hatarĩ na gĩtũmi?”

6 Saũlũ nĩathikĩrĩrie Jonathani na akĩhĩta akiuga ũũ: “Ti-itherũ o ta ũria Jehova atũũraga muoyo, Daudi ndekũũragwo.”

7 Nĩ ũndũ ũcio Jonathani agĩta Daudi akĩmwĩra ũhoro ũcio maaragia wothe. Akĩmũtwaru kũrĩ Saũlũ, nake Daudi agĩkara na Saũlũ o ta mbere.

8 Nĩ kwagĩire na mbaara rĩngĩ, na Daudi agĩthĩ akĩrũa na Afilisti. Nake akĩmahũũra na hinya mũno nginya makĩmũũrĩa.

⁹ No roho mūūru uumīte kūrī Jehova ūgīkora Saūlū rīrīa aikarīte gwake nyūmba arī na itimū rīake guoko-inī. Hīndī iyo Daudi aahūūruga kīnanda kīa mūgeeto.

¹⁰ Saūlū akīgeria kūmūthecereria rūthingo-inī na itimū rīake, no Daudi akīmweherera o rīrīa aakigia itimū rūthingo-inī. Ūtukū ūcio Daudi akīūra.

¹¹ Saūlū agītūma andū kwa Daudi makaraangīre nyūmba yake na mamūūrage gwakīa. No Mikali, mūtumia wa Daudi, akīmūkunyīra ūhorō ūcio, akīmwīra atīrī, “Waga kūūra ūtukū wa ūmūthī, ūhonokie muoyo waku-rī, rūciū nūkooragwo.”

¹² Nī ūndū ūcio Mikali agīkūrūkīria Daudi ndirica-inī, nake akīyūrīra, akīhonoka.

¹³ Ningī Mikali akīoya mūhianano na akīūiga ūrīrī igūrū, akīūhumbīra na gītama na akīwīkīra guoya wa mbūri mūtwe.

¹⁴ Hīndī īrīa Saūlū aatūmire andū makanyiite Daudi, Mikali akīmeera atīrī, “Nī mūrūaru.”

¹⁵ Ningī Saūlū agītūma andū acio macooke makarore Daudi, akīmeera atīrī, “Mūrehei kūrī nī arī o ūrīrī wake, nīguo ndīmūūrage.”

¹⁶ No rīrīa andū maatoonyire kuo, magīkora no mūhianano warī ūrīrī, na ūgekīrwo guoya wa mbūri mūtwe.

¹⁷ Saūlū akīūra Mikali atīrī, “Nī kī gītūmīte ūuheenie ūguo, na ūkarekereria thū yakwa yūre, nīgeetha īhonoke?”

Mikali akīmwīra atīrī, “Aranjūrīre atīrī, ‘Reke nī ndīyūrīre. Ngūgīkūūruga nī ūndū kī?’ ”

¹⁸ Nake Daudi akīūra, akīhonoka, na agīthī gwī Samūeli kūu Rama, akīmwīra ūrīa wothe Saūlū aamwīkīte. Ningī Daudi na Samūeli magīthī Naiothu, magīkara kuo.

¹⁹ Ūhorō ūgīkinyīra Saūlū, akīrwo atīrī, “Daudi arī Naiothu, kūu Rama”;

²⁰ nī ūndū ūcio agītūma andū makamūnyīte. No hīndī īrīa moonire gīkundi kīa anabī gīkīratha mohoro, matongoretio nī Samūeli arūgamīte hau, Roho wa Ngai agīkora andū a Saūlū, o nao makīratha mohoro.

²¹ Saūlū akīheo ūhorō ūcio, nake agītūma andū angī, nao makīratha mohoro. Saūlū agītūma andū riita rīa gatātū, o nao makīratha mohoro.

²² Thuutha wa maūndū mothe, o nake we mwene agīthī Rama na agīkinya irīma-inī rīa maaī rīrīa inene kūu Seku. Nake akīūra atīrī, “Samūeli na Daudi marī ha?”

Nao makīmwīra atīrī, “Marī Naiothu, kūu Rama.”

²³ Nī ūndū ūcio Saūlū agīthī Naiothu, kūu Rama. No Roho wa Ngai ūkīmūkora, agīthī akīrathaga mohoro nginya agīkinya Naiothu.

²⁴ Akīūra nguo ciake cia igūrū, o na ningī akīratha mohoro arī mbere ya Samūeli. Agīkoma ūguo mūthenya ūcio wothe, o na ūtukū. Kīu nīkīo gītūmaga andū moorie atīrī, “Saūlū nake no ūmwe wa anabī?”

20

Daudi na Jonathani

¹ Na rīrī, Daudi akīūra, akīuma Naiothu kūu Rama agīthī kūrī Jonathani, akīmūria atīrī, “Nī atīa njīkīte? Nī ngero īrīkū nī ngerete? Thoguo ndīmūthīire atīa atī nīkīo arageria kūnjūruga?”

² Jonathani akīmūcookeria atīrī, “Kūroaga gūtuīka ūguo; wee ndūgūkua! Atīrīrī, baba ndarī ūndū ekaga o na ūmwe mūnene kana mūnini ataamenyithīte. Egūkīhitha ūndū ta ūcio nīkī? Ūguo ti guo!”

3 No Daudi akīhīta akiuga atīrī, “Thoguo nīōi o wega mūno atī nīnjītīkīrīkīte nīwe, nake nīēhīte atīrī, ‘Jonathani ndagīrīrwo nī kūmenya ūndū ūyū, ndakae kūnyitwo nī kīeha.’ No rīrī, ti-itherū o ta ūrīa Jehova atūūruga muoyo, na ūrīa wee mwene ūtūūruga muoyo-rī, hatigaire o ikinya rīmwe gatagatī gakwa na gīkuū.”

4 Jonathani akīra Daudi atīrī, “Ūndū o wothē ūngīenda njike-rī, nīngūgwīkīra.”

5 Nī ūndū ūcio Daudi akīmwīra atīrī, “Atīrīrī, rūciū nī gīathī gīa Karūgamo ka Mweri na nīnjagīrīrwo gūkaariānīra hamwe na mūthamaki, no reke thīi ngehithē mīgūnda-inī nginya mūthenya wa gatātū hwaī-inī.

6 No thoguo angīnjaga-rī, mwīre atīrī, ‘Daudi nīarathāhire ndīmwtīkīrie aguthūke Bethlehemo itūūra-inī rīao, nī ūndū nī kūrī na īngonga rīkūrutwo kuo rīa mwaka nī ūndū wa mūhīrīga wao wothē.’

7 Angīkoiga atīrī, ‘Nī wega mūno,’ hīndī īyo ndungata yaku nīgakorwo na thayū. No angīkaarakara-rī, nīūkamenya na ma atī nīatuīte nīekūngera ngero.

8 No wee rī, onania wendani kūrī ndungata yaku, nī ūndū nīūgūite kīrīkanīro nayo mbere ya Jehova. Kūngīkorwo ndī na mahītia-rī, njūruga wee mwene! Ūgūkīneana kūrī thoguo nīkī?”

9 Jonathani akiuga atīrī, “Kūroaga gūtuīka ūguo! Korwo nī kūrī kaūndū o na kanini njūū atī baba nīatuīte gūkūgera ngero-rī, githī to ngwīre?”

10 Daudi akīmūūria atīrī, “Thoguo angīgagūcookeria arī na marūrū-rī, ngaatheo ūhorō nūū?”

11 Jonathani akīmwīra atīrī, “Ūka, tūthīi na kūu mīgūnda-inī.” Nī ūndū ūcio magīthīi kuo me hamwe.

12 Nīngī Jonathani akīra Daudi atīrī, “Nī ūndū wa Jehova o we Ngai wa Isiraeli, ti-itherū nīngaaria na baba ihinda ta rīrī mūthenya wa gatātū! Angīgakorwo akenetio nī wee-rī, githī to ngūtūmanīre ngūmenyithie ūhorō ūcio?”

13 No baba angītua nī egūkūgera ngero-rī, Jehova aroherithia na anjike ūūru makīria, ingīkaaga gūkūmenyithia, na ndeke ūthīi na thayū. Jehova arokorwo hamwe nawe o ta ūrīa akoretwo arī hamwe na baba.

14 No nyonia tha iria itathiraga ta iria cia Jehova matukū marīa ngūtūūra muoyo, nīguo ndikanooragwa,

15 na ndūkaneherie tha ciaku o na rī kuuma kūrī nyūmba yakwa, o na hīndī irīa Jehova agaakorwo aniinīte thū ciothe cia Daudi gūkū thī.”

16 Nī ūndū ūcio Jonathani akīgīa kīrīkanīro na nyūmba ya Daudi, akiuga atīrī, “Jehova arorīhīria Daudi kūrī thū ciake.”

17 Nake Jonathani agītūma Daudi akiindīre mwīhītwa wake nī ūndū nīamwendete, nīgūkorwo aanwendete o ta ūrīa eyendete we mwene.

18 Nīngī Jonathani akīra Daudi atīrī, “Rūciū nī gīathī gīa Karūgamo ka Mweri. Wee nīūkoneka ndūrī ho, nī ūndū gītī gīaku gīgakorwo kīrī gītheri.

19 Mūthenya wa gatātū gwatua gūtuka-rī, ūgaathīi handū harīa wehithē hīndī irīa thīina ūyū waambīrīrie, na weterere hau ihiga-inī rīa Ezeli.

20 Nīngaikia mīguī itatū mwena-inī warīo, taarī wathi ngwīgera.

21 Nīngī nīngatūma kahīi ndīkeere atīrī, ‘Thīi ūgacarie mīguī īyo.’ Ingīgakeera atīrī, ‘Mīguī irī mwena ūyū waku; mīrehe haha,’ hīndī īyo ūgooka, nī ūndū ti-itherū o ta ūrīa Jehova atūūruga muoyo, ndūrī ūūru ūkoona; no thayū.

²² No ingĩkeera kahĩ kau atĩrĩ, 'Mĩguĩ ĩrĩ mbere yaku,' hĩndĩ ĩyo no nginya ũthĩ, nĩ ũndũ Jehova nĩakũrekereirie ũthĩ.

²³ Naguo ũhoru ũrĩa twaranĩrie nawe-rĩ, ririkana, Jehova nĩwe mũira gatagatĩ gakwa nawe nginya tene."

²⁴ Nĩ ũndũ ũcio Daudi akĩũhitha kũu mũgũnda-inĩ, na hĩndĩ ĩrĩa gĩathĩ gĩa Karũgamo ka Mweri gĩakinyire-rĩ, mũthamaki agĩkara thĩ arĩe irio.

²⁵ Agĩkara thĩ handũ harĩa aamenyerete, kũrigania na rũthingo, ang'ethanĩre na Jonathani, nake Abineri agĩkara thĩ kũrigania na Saũlũ, no handũ ha Daudi haarĩ hatheri.

²⁶ Saũlũ ndoigire ũndũ mũthenya ũcio, nĩ ũndũ eeciiririe atĩrĩ, "No nginya gũkorwo kũrĩ ũndũ wĩkĩkĩte kũrĩ Daudi akanyitwo nĩ thaahu; ti-itherũ arĩ na thaahu."

²⁷ No mũthenya ũyũ ũngĩ, mũthenya wa keerĩ wa mweri ũcio, handũ ha Daudi haarĩ o hatheri rĩngĩ. Hĩndĩ ĩyo Saũlũ akĩũria mũriũ Jonathani atĩrĩ, "Nĩ kĩ kĩgirĩtie mũrũ wa Jesii oke iruga-inĩ ira na ũmũthĩ?"

²⁸ Jonathani agĩcookia atĩrĩ, "Daudi nĩarathaitire ndĩmwĩtĩkĩrie athĩ Bethlehemu.

²⁹ Aranjĩrĩre atĩrĩ, 'Reke thĩ, nĩ ũndũ andũ a nyũmba iitũ marĩ na igongona kũu itũũra-inĩ, na mũrũ wa baba nĩanjathĩte ngorwo ho. Ingĩkorwo nĩnjĩtũkĩrĩkĩte nĩwe-rĩ, reke thĩ ngoone ariũ a baba.' ũndũ ũcio nĩguo ũgirĩtie oke metha-inĩ ya mũthamaki."

³⁰ Marakara ma Saũlũ magĩakanĩra Jonathani, akĩmwĩra atĩrĩ, "Wee mũrũ wa mũtumia mwaganu na mũremi! Githĩ ndiũ atĩ wee nĩũnyitaniite na mũrũ wa Jesii nĩguo agũconorithie na aconorithie nyũkwa ũria wagũciarire?"

³¹ Hĩndĩ ĩrĩa yothe mũrũ wa Jesii egũtũũra muoyo gũkũ thĩ, wee ndũkehaanda kana ũthamaki waku wĩhaande. Rĩu mũtũmanĩre oke kũrĩ nĩ, tondũ no nginya akue!"

³² Jonathani akĩũria ithe atĩrĩ, "Nĩ kĩ gĩgũtũma ooragwo? Nĩ atĩa ekĩte?"

³³ No Saũlũ akĩmũkĩria itimũ rĩake nĩguo amũũrage. Nake Jonathani akĩmenya atĩ ithe nĩatuĩte itua rĩa kũũraga Daudi.

³⁴ Jonathani agĩũkĩra, akiuma metha-inĩ arĩ mũrakaru mũno; na mũthenya ũcio wa keerĩ wa mweri ũcio, ndaarĩre irio nĩ ũndũ aarĩ na kĩa na ĩrĩa ithe ekĩte Daudi ciĩko cia kũmũconorithia.

³⁵ Rũciinĩ rũrũ rũngĩ Jonathani akiumagara, agĩthĩ kũu mũgũnda agacemanie na Daudi. Nake agĩthĩ na kahĩ kanini;

³⁶ akĩra kahĩ kau atĩrĩ, "Teng'era ũgacarie mĩguĩ ĩrĩa ngũikia." Na rĩrĩa kahĩ kau gaateng'eraga-rĩ, agĩkia mũguĩ mbere yako.

³⁷ Hĩndĩ ĩrĩa kahĩ kau gaakinyire harĩa mũguĩ wa Jonathani wagwĩte-rĩ, Jonathani agĩgeeta agĩkeera atĩrĩ, "Githĩ mũguĩ ndũrĩ mbere yaku?"

³⁸ Nĩngĩ akianĩrĩra agĩkeera atĩrĩ, "Hĩũha! Hanyũka! Ndũkarũgame!" Kahĩ kau gakĩoya mũguĩ ũcio, gagĩcooka kũrĩ mwathi wako.

³⁹ (Kahĩ kau gatiĩrĩ ũndũ kaamenyaga ũhoru-inĩ ũcio; tiga Jonathani na Daudi maamenyaga ũhoru ũcio.)

⁴⁰ Nĩngĩ Jonathani akĩnengera kahĩ kau indo ciake cia mbaara, agĩkeera atĩrĩ, "Kuaa, thĩ na indo ici ũcicookie itũũra-inĩ."

⁴¹ Thuutha wa kahĩ kau gũthĩ-rĩ, Daudi agĩũkĩra akiuma mwena wa gũthini wa ihiga rĩu, akĩnamĩrĩra maita matatũ mbere ya Jonathani, agĩturumithagia ũthũ wake thĩ. Magĩcooka makĩmumunyana o eerĩ, makĩrĩranĩra, no Daudi nĩwe warĩre mũno makĩria.

⁴² Jonathani akĩra Daudi atĩrĩ, "Thĩ na thayũ, tondũ nĩtwehĩtire na mwĩhĩtwa tũtũurie ũrata gatagatĩ gaitũ thĩnĩ wa rĩtwa rĩa Jehova,

tūkiuga atīrī, ‘Jehova nīwe mūira gatagatī gakwa nawe, na gatagatī ka njiaro ciaku na njiaro ciakwa nginya tene.’” Daudi agīūkīra agūthiira, nake Jonathani agīcooka itūūra-inī.

21

Daudi arī kūu Nobu

¹ Na rīrī, Daudi agīthiī Nobu, kūrī Ahimeleku ūrīa mūthīnjīri-Ngai. Ahimeleku aamūtūnga akīinaina, akīmūuria atīrī, “Kaī ūrī wiki nīkī? Nī kīī mūtārī na mūdū ūngī?”

² Daudi agīcookeria Ahimeleku ūcio mūthīnjīri-Ngai atīrī, “Nī mūthamaki ūnjathīte ngeke ūndū mūna na akanjīra atīrī, ‘Mūdū o na ū ndakamenye ūndū ūrīa ngūtūmīte na ūrīa ngwathīte.’ No andū akwa-rī, nī ndīmerīte tūcemanie handū hana.

³ Na rīrī, nī kīī ūrī nakīo gīa kūrīa? He mīgate itano, kana o kīrīa gīothe ūngīhota kuona.”

⁴ No mūthīnjīri-Ngai ūcio agīcookeria Daudi atīrī, “Ndirī na mīgate īrīa ihūthīrwo kūrīo, no rīrī, haha nī harī mīgate īrīa mīamūre, angīkorwo andū acio matihutanītie na andū-a-nja.”

⁵ Daudi agīcookia atīrī, “Ti-itherū tūtīkoretwo hamwe na andū-a-nja, o ta ūrīa arī mūtugo wītū rīrīa rīothe ngumagara. Indo cia andū aya nī theru o na gūtūika marī mawīra-inī matārī maamūre. Ūmūthī indo ciao itīkīrī nyamūre makīria!”

⁶ Nī ūndū ūcio mūthīnjīri-Ngai ūcio akīmūnengera mīgate īyo mīamūre, nīgūkorwo hau hatiarī na mīgate īngī tīga mīgate īrīa yaigagwo mbere ya Jehova, na nīyeheretio mbere ya Jehova mūthenya ūcio, na hakaigwo mīgate īngī mīhiū.

⁷ Na rīrī, mūthenya ūcio, haarī na mūdū ūmwe warī ndungata ya Saūlū, aahingīrīrio hau mbere ya Jehova; nake eetagwo Doegu ūrīa Mūedomu, ūrīa warī mūnene wa arīithi a Saūlū.

⁸ Daudi akūria Ahimeleku atīrī, “Kaī ūtarī na itīmū kana rūhiū rwa njora haha? Ndinooka na rūhiū rwakwa rwa njora kana kīndū kīngī kīa mbaara, nī ūndū wīra wa mūthamaki uuma wa ihenya.”

⁹ Mūthīnjīri-Ngai ūcio agīcookia atīrī, “Rūhiū rwa njora rwa Goliathū, Mūfilisti ūrīa woragīre Gītūamba-inī kīa Ela, rūrī haha; naruo ruohetwo na taama rūkaigwo thuutha wa ebodī. Angīkorwo nīūkūrwendarī, ruoe; gūtīrī na rūhiū rūngī rwa njora tīga o rūu.”

Daudi akiuga atīrī, “Gūtīrī rūhiū rūngī taruo; kīrūnengere.”

Daudi arī kūu Gathu

¹⁰ Mūthenya ūcio Daudi akūrīra Saūlū, agīthiī kūrī Akishi mūthamaki wa Gathu.

¹¹ No ndungata cia Akishi ikīmūwīra atīrī, “Githī ūyū tī Daudi, ūrīa mūthamaki wa būrūrī? Githī tīwe mainagīra nyīmbo-inī ciao atīrī:

“‘Saūlū nīeyūragīre andū ngīrī nyingī,

na Daudi akeyūragīra andū ngīrī makūmi maingī?’”

¹² Nake Daudi akīiga ūhoru ūcio ngoro-inī na agītīgīra Akishi mūthamaki wa Gathu mūno.

¹³ Nī ūndū ūcio akīgūrūkithia mbere yao; na rīrīa aarī moko-inī mao, agītua ta mūdū mīgūrūki, akīharaga mīrango ya kīhingo, agītītaga rūta rūikūrūkanītie na nderu ciake.

¹⁴ Akishi akīra ndungata ciake atīrī, “Ta rorai mūdū ūyū! Nī mīgūrūku! Mwakīmūrehe kūrī nī nīkī?”

15 Kaī nyiihītie agūrūki atī nīguo mūndehere mūdū ūyū haha eke maūdū ta maya mbere yakwa? Mūdū ūyū no nginya oke nyūmba yakwa?"

22

Daudi arī Adulamu na Mizipa

1 Na rīrī, Daudi akiuma Gathu na akūrīra ngurunga-inī ya Adulamu. Rīrīa ariū a ithe na andū a nyūmba ya ithe maiguire ūguo-rī, magīikūrūka kūrī we.

2 Arīa othe maarī na mīnyamaro, kana thiri kana makaaga kūiganīra makūngana harī we, nake agītūka mūtongoria wao. Aarī na andū ta magana mana.

3 Kuuma kūu, Daudi agīthī Mizipa kūu Moabi, akūrīa mūthamaki wa Moabi atīrī, "Nīūgwītīkīria baba na maitū moke maikare nawe nginya rīrīa ngaamenya ūrīa Ngai ekūnjīkīra?"

4 Nī ūndū ūcio akīmatīgīra mūthamaki wa Moabi, nao magīikara nake ihinda rīothe rīrīa Daudi arī kīhitho-inī.

5 No mūnabii Gadi akūrīa Daudi atīrī, "Tiga gūikara kīhitho-inī. Thī būrūrī wa Juda." Nī ūndū ūcio Daudi akiuma kūu agīthī mūtītū wa Herethu.

Saulū Kūrāga Athīnjīri-Ngai a Nobu

6 Na rīrī, Saulū akīigua atī Daudi na andū ake nīmonetwo. Nake Saulū aikarīte thī gītina-inī kīa mūtī wa mūbinde Kīrīma-inī kīa Gibea anyiitīte itimū rīake na guoko, nao anene ake othe marūgamīte mamūthiūrūrūkīrie.

7 Nake Saulū akīmeera atīrī, "Ta thikīrīriai, andū a Benjamini! Anga mūrū wa Jesii nīakamūhe mīgūnda ya irio na ya mīthabibū inyuothe? Anga nīakamūtua anene a ita a kūrūgamīrīra andū ngiri, na a kūrūgamīrīra andū magana?"

8 Kūu nīkīo gītūmīte inyuothe mūciire kūnjūkīrīra? Gūtīrī mūdū o na ūmwe ūngīnjīra rīrīa mūrū wakwa egūthondeka kīrīkanīro na mūrū wa Jesii. Gūtīrī o na ūmwe wanyu wīciirītie ūhorō wakwa kana akanjīra atī mūrū wakwa nīaikīrīrie ndungata yakwa ikare īnjoheirie, ta ūrīa īreeka ūmūthī."

9 No Doegu ūrīa Mūedomu, ūrīa warūgamīte hamwe na anene a Saulū, akiuga atīrī, "Nīndonire mūrū wa Jesii okīte kūrī Ahimeleku mūrū wa Ahitubu kūu Nobu.

10 Ahimeleku nīamūtūirīrie ūhorō harī Jehova; agīcooka akīmūhe irio, na rūhiū rwa njora rwa Goliathū ūrīa Mūfilisti."

11 Nīngī mūthamaki agītūmanīra mūthīnjīri-Ngai Ahimeleku mūrū wa Ahitubu, na nyūmba ya ithe yothe, arīa maarī athīnjīri-Ngai kūu Nobu, nao othe magīūka kūrī mūthamaki.

12 Saulū akīmwīra atīrī, "Ta thikīrīria rīu, mūrū wa Ahitubu."

Nake agīcookia atīrī, "Ī, mwathi wakwa."

13 Saulū akīmwīra atīrī, "Nī kī gītūmīte mūciirīre kūnjūkīrīra, wee na mūrū wa Jesii, nawe ūkamūhe mīgate, o na rūhiū rwa njora, na ūkamūtūirīria ūhorō harī Jehova, nīgeetha aanemere na aikare anjoheirie, ta ūrīa ekīte ūmūthī?"

14 Ahimeleku agīcookeria mūthamaki atīrī, "Nūū thīnī wa ndungata ciaku ciothe mwathīki ta Daudi, mūthoni-we wa mūthamaki, mūrōri wa arāngīri aku, na nīatīkīte mūno thīnī wa nyūmba yaku?"

15 Mūthenya ūcio nīguo warī wa mbere wa kūmūtuīrīria ūhorō harī Jehova? Aca tīguo! Reke mūthamaki ndageciirīrie ndungata yaku kana mūdū o na ūrīkū wa nyūmba ya ithe, nīgūkorwo ndungata yaku ndīrī ūndū o na ūmwe yūi wa maūdū maya mothe.”

16 No mūthamaki akīmwīra atīrī, “Ti-itherū, wee Ahimeleku nīgūkua, wee na andū othe a nyūmba ya thoguo.”

17 Ningī mūthamaki agīatha thigari iria ciamūrūgamīrīre, agīcīira atīrī: “Hūgūkaai mūūrage athīnjīri-Ngai a Jehova nī ūndū o nao nīmanyiitanīre na Daudi. Nīmamenyire nī kūūra ooraga, na matiigana kūnjīira.”

No anene a mūthamaki makīrega gūtambūrūkia guoko moorage athīnjīri-Ngai a Jehova.

18 Mūthamaki agīcooka agīatha Doegu, akīmwīra atīrī, “Hūgūka ūūrage athīnjīri-Ngai.” Nī ūndū ūcio Doegu ūcio Mūedomu akīhūgūka akīmooraga. Mūthenya ūcio akīūruga andū mīrongo īnana na atano arīa meehumbīte ebodi ya gatani.

19 Agīcooka akīhūūra Nobu, itūūra rīu rīa athīnjīri-Ngai, na rūhiū rwa njora, akīūruga arūme na andū-a-nja, ciana ciarīo o na ngenge, na ng’ombe ciarīo, na ndigiri o na ng’odu.

20 No Abiatharu, mūrū ūmwe wa Ahimeleku mūrū wa Ahitubu, akīhonoka, akīūra, na akīrūmīrīra Daudi.

21 Akīra Daudi atī Saūlū nīoragīte athīnjīri-Ngai a Jehova.

22 Nake Daudi akīra Abiatharu atīrī, “Mūthenya ūcio, rīrīa Doegu ūcio Mūedomu aarī kuo-rī, nīndamenyire atī no nginya ere Saūlū. Nī nī ndehithīrie nyūmba yothe ya thoguo gīkuū.

23 Ikara hamwe na nī; ndūgetigīre; mūdū ūrīa ūracaria muoyo waku, o na wakwa o nago nīaraūcaria. Ūrī hamwe na nī ūrī mūmenyerere.”

23

Daudi Kūhonokia Keila

1 Na rīrī, Daudi akīrwo atīrī, “Atīrīrī, Afilisti nīmararūa na itūūra rīa Keila, na magatunyana ngano īrīa īrī mahuhīro-inī.”

2 Nake agītuīria ūhorō harī Jehova, akīūra atīrī, “Nīn jagīrīrwo nīgūthī gūtharīkīra Afilisti acio?”

Nake Jehova akīmūcookeria atīrī, “Thī ūgatharīkīre Afilisti nīguo ūhonokie Keila.”

3 No andū a Daudi makīmwīra atīrī, “Gūkū Juda nītūretigīra. Githī tūtīgūgūtigīra makīria twathī Keila tūkarūe na mbūtū cia Afilisti!”

4 O rīngī Daudi agītuīria ūhorō harī Jehova, nake Jehova akīmūcookeria atīrī, “Ikūrūka ūthī Keila, nī ūndū nīngūneana Afilisti guoko-inī gwaku.”

5 Nī ūndū ūcio Daudi na andū ake magīthī Keila, makīrūa na Afilisti, na makīmataha mahīū mao. Akīrehera Afilisti hathara nene, na akīhonokia andū a Keila.

6 (Na rīrī, Abiatharu mūrū wa Ahimeleku nīokīte akūūite ebodi rīrīa aikūrūkire, akīūrīra kūrī Daudi kūu Keila.)

Saūlū Kūingatithia Daudi

7 Saūlū akīrwo atī Daudi nīathīte Keila, nake akiuga atīrī, “Ngai nīamūneanīte kūrī nī, nīgūkorwo Daudi nīehingīrīrie na ūndū wa gūtoonya itūūra rīrī na ihingo na mīgūko.”

8 Nake Saūlū agīta mbūtū ciake ciothe mathī mbaara, nīguo maikūrūke Keila makahingīrīrie Daudi na andū ake.

9 Hīndī ĩrīa Daudi aamenyire atī Saūlū nīaciirīre kūmwīka ūuru-rī, akīra Abiatharu mūthīnjīri-Ŋgai atīrī, “Rehe ebodi ĩyo.”

10 Daudi akiuga atīrī, “Wee Jehova, Ŋgai wa Isiraeli, ndungata yaku nī ĩguīte hatarī njanja atī Saūlū nīarooka Keila aniine itūūra rīrī nī ūndū wakwa.

11 Hihi aikari a Keila nīmekūneana kūrī we? Hihi Saūlū nīegūkūrūka gūkū, ta ūrīa ndungata yaku ĩguīte? Wee Jehova, Ŋgai wa Isiraeli, menyithia ndungata yaku ūhorō.”

Nake Jehova akiuga atīrī, “Nīegūkūrūka.”

12 O rīngī Daudi akīūria atīrī, “Hihi aikari a Keila nīmekūneana, nī na andū akwa, kūrī Saūlū?”

Nake Jehova akiuga atīrī, “Nīmegūkūneana.”

13 Nī ūndū ūcio Daudi na andū ake, andū ta magana matandatū, makiuma Keila, na magīkara magīcangacangaga kūndū na kūndū. Rīrīa Saūlū eerirwo atī Daudi nīorīte akoima Keila, agītiga gūthī kuo.

14 Nake Daudi agīkara cīhitho cia werū-inī na irīma-inī cia Werū wa Zifu. O mūthenya Saūlū nīamūcaragia, no Ŋgai ndaaneanire Daudi moko-inī make.

15 Rīrīa Daudi aarī Horeshu kūu Werū wa Zifu, akīmenya atī Saūlū okīte nīguo amūūrage.

16 Nake Jonathani mūrū wa Saūlū agīthī kūrī Daudi kūu Horeshu na akīmūteithia kwīyūmīrīria thīnī wa Ŋgai.

17 Nake akīmwīra atīrī, “Tiga gwītīgīra, Baba Saūlū ndagakūhutia na guko gwake. Wee nīgathamakīra Isiraeli, na nī nduīke mūnini waku. O na Baba Saūlū, nīoī ūguo.”

18 Nao eerī makīgīa kīrīkanīro mbere ya Jehova. Thuutha ūcio Jonathani akīnūka, no Daudi agītigwo kūu Horeshu.

19 Nao andū a Azifu makīambata magīthī kūrī Saūlū kūu Gibeā makīmwīra atīrī, “Gīthī Daudi ndehithite gatagatī-inī gaitū cīhitho-inī cia gūkū Horeshu, kīrīma-igūrū kīa Hakīla, mwena wa gūthini wa Jeshimoni?”

20 Na rīrī, wee mūthamaki, ikūrūka ūūke o rīrīa rīothe ūngīenda gūka, na ithuī nī igūrū rīitū kūmūneana kūrī mūthamaki.”

21 Saūlū akīmacookeria atīrī, “Jehova aromūrathima nī ūndū wa kwīnjīria.

22 Thīī mūkehaarīre makīria. Tuīriai nī kū Daudi amenyerete gūthiiga, na nūū ūmuonete kuo. Njīrītwo atī nī mūndū mwara mūno.

23 Tuīriai ūhorō wa kūrīa guothe ehithaga na mūndehere ūhorō mūkinyanīru. Na nī nīngūcooka thī na inyuī; angīkorwo arī kūndū gūkū-rī, nīngamūcaria mīhīrīga-inī yothe ya Juda.”

24 Nī ūndū ūcio makiumagara magīthī kūu Zifu, magīkinya mbere ya Saūlū. Na rīrī, Daudi na andū ake maarī kūu Werū-inī wa Maoni, kūu Araba mwena wa gūthini wa Jeshimoni.

25 Nake Saūlū na andū ake makīambīrīria kūmacaria, na rīrīa Daudi eerirwo ūhorō ūcio, agīkūrūka agīthī rwaro-inī rwa ihiga, agīkara kūu Werū-inī wa Maoni. Rīrīa Saūlū aigūire ūhorō ūcio-rī, o nake agīthī kūu Werū-inī wa Maoni aingatithītie Daudi na ihenya.

26 Saūlū aagerete mwena ūmwe wa kīrīma, nake Daudi na andū ake makagerera mwena ūrīa ūngī, mahiūhīte nīguo morīre Saūlū. Na rīrī Saūlū na thigari ciake maakuhagīrīria Daudi na andū ake nīguo mamanyiite-rī,

27 hagīka mūndū watūmītwo kūrī Saūlū, akīmwīra atīrī, “Ūka na ihenya! Afīlisti nīmatharīkīre būrūri.”

²⁸ Hīndī ūyo Saūlū agītiga kūrūmīrīra Daudi, agīthiī agacemanie na Afilisti. Nīkīo metaga handū hau Sela-Hamalekothu.

²⁹ Nake Daudi akīāmbata akiuma kūu agīthiī gūtūūra cīhitho-inī cia Eni-Gedi.

24

Daudi Kūhonokia Muoyo wa Saūlū

¹ Na rīrī, thuutha wa Saūlū gūcooka kuuma kūingatithia Afilisti, akīrwo atīrī, “Daudi arī Werū-inī wa Eni-Gedi.”

² Nī ūndū ūcio Saūlū akīoya andū ngiri ithatū arīa athuure kuuma Isiraeli guothe magīthiī gūcaria Daudi na andū ake gūkuhī na ndwaro cia mahiga kūrīa gūtūuragwo nī Mbūri cia Werū.

³ Nake agīkinya ciugū-inī cia ng’ondū iria ciarī nīrā-inī; naho nī haari na ngurunga, nake Saūlū agītoonya thīinī ageteithie. Daudi na andū ake maarī kūu thīinī mūno, ngurunga-inī.

⁴ Nao andū a Daudi makīmwīra atīrī, “Ūyū nīguo mūthenya ūrīa Jehova aaririe ūhoru wago, agīkwīra atīrī, ‘Nīnganeana thū yaku moko-inī maku ūmūike ūrīa ūkwenda.’” Nake Daudi agīkuruma atekuonwo, agīthiī agītīnia gīcūrī kīa nguo ya Saūlū.

⁵ Thuutha-inī, Daudi akīigua ngoro īkīmūciirithia nī ūndū wa gūtīnia gīcūrī kīa nguo ya Saūlū.

⁶ Akīira andū ake atīrī, “Jehova arongiria nījike ūndū ta ūcio kūrī mwathi wakwa, ūcio mūtīrīrie maguta wa Jehova, kana ndīmūike ūuru na guoko gwakwa; nī ūndū nīwe mūtīrīrie maguta wa Jehova.”

⁷ Aarīkia kwaria ciugo icio, Daudi agīkaania andū ake, na ndaamarekire mookīrīre Saūlū. Nake Saūlū akiuma ngurunga-inī, na agīthiira.

⁸ Nīngī Daudi akiuma ngurunga-inī ūyo, akīanīrīra agītīa Saūlū, akīmwīra atīrī, “Wee mwathi wakwa, mūthamaki!” Rīrīa Saūlū eehūgūrīre, Daudi akīnamīrīra, agītūrumithia ūthiū thī.

⁹ Akīira Saūlū atīrī, “Nī kī gītūmaga ūthikīrīrie andū rīrīa mekuuga atīrī, ‘Daudi nīeciiragīria gūgwīka ūuru?’

¹⁰ Ūmūthī nīweyona na maitho maku ūrīa Jehova egūkūneanīte moko-inī makwa kūu ngurunga-inī. Kūrī andū amwe maniingīrīrie ngūūrage, no ndakūhonokia; ndoiga atīrī, ‘Ndikuoya guoko gwaka nījike mwathi wakwa ūuru, nī ūndū nīwe mūtīrīrie maguta wa Jehova.’

¹¹ Baba, ta kīone, rora gīcunjī gīkī kīa nguo yaku, gīkī kīrī guoko-inī gwakwa! Ndinīrie gīcunjī kīa nguo yaku, no ndinakūūraga. Riu menya na ūkūūrane atī nī ndirī na ihītia rīa gwīka ūuru kana rīa ūremi. Nī ndīkūhīrīrie, no wee nīūranjaria ūnjūrage.

¹² Jehova arotūtuithania ciira nī nawe. Na Jehova arondīhīria maūru marīa wee ūnjīkīte, no guoko gwakwa gūtīgakūhutia.

¹³ O ta ūrīa kūrī thimo yugaga atīrī, ‘Waganu uumaga o harī arīa aaganu,’ nī ūndū ūcio guoko gwakwa gūtīgakūhutia.

¹⁴ “Mūthamaki wa Isiraeli oimīte gwake ookīrīre ū? Nūū ūingatithīte? Nī nguī nguū? Kana nī thuya?

¹⁵ Jehova arotūtuithania na atue ciira gatagatī gaitū. Aroeciiria ūhoru wakwa na aūrūgamie; arondūrīra na aahonokie kuuma guoko-inī gwaku.”

¹⁶ Rīrīa Daudi aarīkirie kuuga ūguo-rī, Saūlū akīmūūrīa atīrī, “Ūcio nī mūgambo waku, Daudi mūrū wakwa?” Nake akīrīra aanīrīre.

¹⁷ Akīmwīra atīrī, “Wee ūrī mūthingu kūngīra. Nīnjīkīte wega, no nī ngagwīka ūuru.

¹⁸ Nīwarīkia o rīu kūnjīra ūndū mwega ūnjīkīte; Jehova nīekūūneanīte moko-inī maku, no wee ndūnanjūrāga.

¹⁹ Rīrīa mūndū ona thū yake-rī, nīarekaga īthīi atamīkīte ūuru? Jehova arogwīka maūndū mega nī ūndū wa ūrīa ūnjīkīte ūmūthī.

²⁰ Nīnjūū atī ti-itherū nīūgatuīka mūthamaki, na atī ūthamaki wa Isiraeli nīukehaanda moko-inī maku.

²¹ Rīu wīhīte harī nī na rīitwa rīa Jehova atī ndūkaniina njiaro ciakwa kana rīitwa riakwa rīthire kuuma nyūmba-inī ya baba.”

²² Nī ūndū ūcio Daudi akīhīta harī Saūlū. Nake Saūlū agīcooka mūciī, no Daudi na andū ake makīambata magīthīi kīhitho-inī.

25

Daudi, na Nabali na Abigaili

¹ Na rīrī, Samūeli agīkua, nao andū othe a Isiraeli makīūngana makīmūrīrīra; makīmūthika mūciī gwake kūu Rama.

Nake Daudi agīkūrūka agīthīi Werū wa Maoni.

² Mūndū ūmwe wa kūu Maoni, ūrīa warī na indo kūu Karimeli, aarī mūtongu mūno. Aarī na mbūri ngiri īmwe na ng’ondu ngiri ithatū, iria aamuraga guoya kūu Karimeli.

³ Nake eetagwo Nabali, na mūtumia wake eetagwo Abigaili. Aarī mūtumia mūūgī na mūthaka, no mūthuuriwe, ūrīa warī Mūkalebu, aarī mūūru na mūkarī maūndū-inī make.

⁴ Daudi arī werū-inī nīaiguire atī Nabali nī ng’ondu aramuraga guoya.

⁵ Nī ūndū ūcio agītūma aanake ikūmi akīmeera atīrī, “Ambatai mūthīi kūrī Nabali kūu Karimeli na mūmūgeithie mwītanītie na nīi.

⁶ Mwīrei atīrī; Ūrotūūra mīaka mīngī! Ūrogīa na ūgima, wee na nyūmba yaku! O na kīrīa gīothe ūrī nakīo kīroogīa na ūhooreri!

⁷ “Na rīrī, ndīraigua atī nī hīndī ya kūmura ng’ondu guoya. Rīrīa arīithi aku maarī hamwe na ithuī, tūtīamekire ūuru, na ihīnda rīrīa rīothe maarī Karimeli gūtīrī kīndū o na kīmwe kīao kīorire.

⁸ Ūrīa ndungata ciaku na nīīgūkūwīra. Nī ūndū wa ūguo īka aanake acio akwa maūndū mega, nīgūkorwo tūkīte hīndī ya gīkeno. Ndagūthaitha ūhe ndungata ciaku na mūrūguo Daudi kīrīa gīothe ūngīmoonera.”

⁹ Rīrīa andū a Daudi maakinyire-rī, makīhe Nabali ndūmīrīri īyo ya Daudi. Nao magīcooka magīeterera.

¹⁰ Nabali agīcookeria ndungata cia Daudi atīrī, “Daudi nūū? Mūrū wa Jesī ūyū nī ūrīkū? Ndungata nyingī nīiroora ikoima kūrī aathani acio matukū maya.

¹¹ Nī kīi kīngītūma njoe mīgate yakwa, na maā, na nyama iria thīnjūire andū akwa a kūmura ng’ondu guoya, ndīcihe andū itoōi kūrīa moimīte?”

¹² Andū acio a Daudi makīhūdūka, magīcooka na thuutha. Hīndī īrīa maakinyire, makīheana ūhorō ūcio wothe.

¹³ Daudi akīra andū ake atīrī, “Mwīohei hīū cianyu cia njora!” Nao makīooha hīū ciao cia njora, o nake Daudi akīooha rwake. Andū ta magana mana makīambata hamwe na Daudi, nao andū magana meerī magītīgwo maikarītie indo.

¹⁴ Na rīrī, ūmwe wa ndungata cia Nabali akīra Abigaili mūtumia wa Nabali atīrī, “Daudi nīaratūmīte ndungata ciake kuuma werū-inī irehere mwathi witū ngeithi, nake araciruma.

15 No andū acio nīmatwīkire wega. Matiatwīkire ūūru, ihinda rīothe rīria twarī kūu mīgūnda-inī hakuhi nao, na gūtīrī kindū kīorire.

16 Ūtukū na mūthenya maarī ta rūthingo rwatūrigiicīrie hīndī ciothe rīria twarīthagia ng'ondū ciitū gūkuhi nao.

17 Rīu-rī, wīciirie wone ūria wagīrīrwo nī gwīka, nī ūndū mwanangīko nīkūhīrīrie mwathi witū na nyūmba yake yothe. Nī mūdū mwaganu ūū atī gūtīrī mūdū ūngīmwarīria."

18 Abigaili ndaateire ihinda. Akīoya mīgate magana meerī, na mondo igīrī cia ndibei, na ng'ondū ithano īrī thīnje, na ibaba ithano* cia ngano hīhie, na imanjīka igana cia thabibū nyūmū, na ikūmba magana meerī cia ngūyū, agīciigīrīra ndigiri igūrū.

19 Ningī akīra ndungata ciake atīrī, "Thiagai mbere; nīngūmūrūmīrīra." No ndeerire mūthuuriwe Nabali ūhorō ūcio.

20 Na rīria aathiaga ahaicīte ndigiri yake agereire mūkuru warī kīrima-inī, Daudi na andū ake magīuka maikūrūkīte na kūrīa aarī, agīcemanīa nao.

21 Daudi aakoretwo oiga atīrī, "Warī wīra wa tūhū, nī ngarorera mūdū ūcio indo ciake kūu werū-inī, nīgeetha gūtīkagīe kindū o na kīmwe gīake gīkūūra. Nake andīhīte wega na ūūru.

22 Ngai aroherithia Daudi, na amwīke ūūru makīria, ingīgaatīgia mūdū mūrūme o na ūmwe muoyo ūria ūmūkoniī rūciū rūciinī!"

23 Rīria Abigaili onire Daudi, akīhiūha kuuma igūrū rīa ndigiri yake na akīnamīrīra mbere ya Daudi aturumithītie ūthiū thī.

24 Akīgūthīa magūrū-inī make, akīmwīra atīrī, "Mwathi wakwa, reke ūūru ūyū ūnjookerere ndī nyiki. Ndagūthaita, reke ndungata yaku ikwarīrie; ūthikīrīrie ūria ndungata yaku irenda kuuga.

25 Mwathi wakwa aroaga kūrūmbūiya mūdū ūcio mwaganu ti Nabali. Ahaana o ta rīitwa riake, rīitwa riake riugīte mūdū mūkīgu, na akoragwo arī o mūkīgu. No nī ndungata yaku-rī, ndionire andū acio mwathi wakwa aatūmīte.

26 "Na rīrī, kuona atī wee mwathi wakwa, Jehova nīakweheranīrie na ūiti wa thakame, na kwaga kwīrīhīria na moko maku-rī, ti-itherū o ta ūria Jehova atūūraga muoyo na ūria wee ūtūūraga muoyo-rī, thū ciaku na arīa othe mangīenda gwīka mwathi wakwa ūūru marohaana ta Nabali.

27 Na ūreke kīheo gīkī, kīrīa ndungata yaku ireheire mwathi wakwa, kīnengerwo andū arīa makūrūmīrīrie.

28 Ndagūthaita ūreke ndungata yaku ihītia rīayo, nīgūkorwo no ngīya Jehova agaatūma nyūmba ya mwathi wakwa itūike ya ūthamaki wa gūtūūra, tondū arūaga mbaara cia Jehova. Gūtikanoneke ūndū mūūru thīinī waku hīndī irīa yothe ūgūtūūra muoyo.

29 O na kūngīkorwo kūrī mūdū ūgūthingatīte akūrute muoyo-rī, muoyo wa mwathi wakwa nīgūkorwo wohanītio wega na kīohe kīa arīa marī muoyo nī Jehova Ngai waku. No mīoyo ya thū ciaku nīakamīkia kūrāihu ta iikītio na kīgūtha.

30 Rīria Jehova agaakorwo ekīte mwathi wakwa maūdū mothe mega marīa eeranīrie mamūkoniī, na akorwo agūtūite mūtongoria wa gūtongorāgia Isiraeli-rī,

31 mwathi wakwa ndakanakorwo arī na mūrigo wa kūmūrītūhīra thīinī wa thamiri yake nī ūndū wa gūtīthīa thakame hatarī na gītūmi kana akorwo erīhīrie. Na hīndī irīa Jehova akaarehera mwathi wakwa ūhootani-rī, ūkaarīkana ndungata yaku."

* 25:18 nī ta lita 37

32 Daudi akĩra Abigaili atĩrĩ, “Jehova, Ngai wa Isiraeli, arogoocwo, ũcio ũgūtũmire ũmũthĩ ũũke ũcemanie na nĩ.

33 Ūrorathimwo nĩ ũndũ wa itua riaku rięga na kũngiria ndigaite thakame ũmũthĩ, na ndikerĩhĩrie na moko makwa.

34 Tiga nĩ ũguo-rĩ, ti-itherũ o ta ũrĩa Jehova, Ngai wa Isiraeli, atũuraga muoyo, ũcio ũgiririe ngũgere ngero, korwo ndũnooka na ihenya kũndũnga-rĩ, gũtirĩ mũndũ mũrũme o na ũmwe ũkonĩ Nabali ũngiakorwo arĩ muoyo gũgĩkĩa.”

35 Ningĩ Daudi akĩamũkĩra kĩrĩa aamũreheire kuuma guoko-inĩ gwake, na akĩmwĩra atĩrĩ, “Inũka na thayũ. Nĩndaigua ũhoru waku na nĩndetĩkĩra ihooya riaku.”

36 Rĩrĩa Abigaili aathiire kũrĩ Nabali, akĩmũkora arĩ nyũmba thĩinĩ arugithĩtie iruga ta rĩa mũthamaki. Ngoro yake yarĩ njanjamũku na aarĩ mũrũu mũno. Nĩ ũndũ ũcio ndarĩ ũndũ aamwĩrire nginya rĩrĩa gwakĩire.

37 Ningĩ rũciinĩ gwakĩa, rĩrĩa Nabali aarĩũkirwo, mũtumia wake akĩmwĩra maũndũ macio mothe; ngoro yake igĩkĩra, akĩhaana ta ihiga.

38 Thuutha wa mĩthenya ta ikũmi, Jehova akĩgũtha Nabali, nake agĩkua.

39 Hĩndĩ irĩa Daudi aagũire atĩ Nabali nĩakuĩte, akiuga atĩrĩ, “Jehova arogoocwo, ũrĩa ũndũrĩire mbaara iitũ na Nabali nĩ ũndũ wa kũũnyarara. Nĩagirĩrĩrie ndungata yake ndĩgeeke ũũru, na agacookereria Nabali ũũru wake wa mwene.”

Daudi agĩcooka agĩtũmanĩra Abigaili, akĩmũũria atuĩke mũtumia wake.

40 Ndungata ciake igĩthĩ Karimeli, ikĩrĩa Abigaili atĩrĩ, “Daudi nĩatũtũmĩte kũrĩ we tũgũtware ũgatuĩke mũtumia wake.”

41 Akĩnamĩrĩra, agĩturumithia ũthiũ thĩ, akĩmeera atĩrĩ, “Nĩ ndungata yanyu ya mũndũ-wa-nja ndĩ haha, nĩndĩhaarĩrie gũtungatĩra na gũthambia magũrũ ma ndungata cia mwathi wakwa.”

42 Abigaili akĩhaica ndigiri na ihenya, agĩthĩ na airĩtu ake atano a kũmũtungataga, agĩtwarana hamwe na andũ acio maatũmĩtwo nĩ Daudi, agĩtũka mũtumia wake.

43 Daudi nĩahikĩtie Ahinoamu wa Jezireeli,[†] nao eerĩ maarĩ atumia ake.

44 No Saũlũ nĩahėanĩte mwarĩ Mikali, mũtumia wa Daudi, kũrĩ Palitieli wa Laishi, ũrĩa warĩ wa kuuma Galimu.

26

Daudi Kũhonokia Muoyo wa Saũlũ Rĩngĩ

1 Na rĩrĩ, andũ a Zifu magĩthĩ kũrĩ Saũlũ kũu Gibeaa makĩmwĩra atĩrĩ, “Githĩ Daudi ndehithĩte karĩma ka Hakila, karĩa kang’etheire Jeshimoni?”

2 Nĩ ũndũ ũcio Saũlũ agĩikũrũka nginya Werũ wa Zifu, arĩ na andũ ake ngiri ithatũ a Isiraeli arĩa maathuurĩtwo, mathĩ magacarie Daudi kuo.

3 Saũlũ akĩamba hema ciake njĩra-inĩ hakuĩ na kĩrĩma kĩa Hakila kĩrĩa kĩng’etheire Jeshimoni, nowe Daudi agĩikara kũu werũ-inĩ. Rĩrĩa onire atĩ Saũlũ nĩamũrũmĩrĩire kũu-rĩ,

4 agĩtũma athigaani na akĩmenya atĩ ti-itherũ Saũlũ nĩakinyĩte kuo.

5 Nake Daudi akĩumagara agĩthĩ harĩa Saũlũ aambĩte hema. Akĩona harĩa Saũlũ na Abinerĩ mũrũ wa Neri, mwathi wa mbũtũ cia ita, maakomete. Saũlũ aakomete thĩinĩ wa kambĩ, nacio mbũtũ cia ita ikĩamba hema ikamũthiũrũkĩria.

[†] 25:43 Ahinoamu nĩwe warĩ mũtumia wa mbere wa Daudi (27:3); nĩwe warĩ nyina wa Amunoni, mwana wa irĩgithathi wa Daudi.

6 Daudi agĩcooka akĩũria Ahimeleku ũrĩa Mũhiti, na Abishai mūrũ wa Zerua, mūrũ wa nyina na Joabu, atĩrĩ, “Nũũ ũgũikũrũkania na nĩ kambĩ-inĩ harĩa Saũlũ arĩ?”

Abishai akiuga atĩrĩ, “Nĩtũgũthĩ nawe.”

7 Nĩ ũndũ ũcio Daudi na Abishai magĩthĩ kũrĩ ita rĩu ũtukũ, nake Saũlũ aarĩ kũu kambĩ thĩinĩ akomete toro, na itimũ rĩake rĩhaandĩtwo hakuhi na mĩtwe wake. Nake Abineri na thigari maakomete makamũthiũrũrũkĩria.

8 Abishai akĩũria Daudi atĩrĩ, “Ūmũthĩ Ngai nĩaneanĩte thũ yaku moko-inĩ maku. Na rĩrĩ, reke ndĩmũthecithanie na thĩ na itimũ rĩakwa, itheeca o rĩmwe; ndikũmũtheeca keerĩ.”

9 No Daudi akĩũria Abishai atĩrĩ, “Tiga kũmũniina! Nũũ ũngĩtambũrũkia guoko ookĩrĩre ũrĩa mũitĩrĩrie maguta wa Jehova, na atuĩke ndehĩtie?”

10 Ningĩ akiuga atĩrĩ, “Ti-itherũ, o ta ũrĩa Jehova atũũraga muoyo, Jehova we mwene nĩwe ũkũmũhũra; kana ihinda rĩake rĩkinye, agĩkue, kana athĩ mbaara-inĩ, agathĩrĩre kuo.

11 No Jehova arongĩria ndambũrũkie guoko kũrĩ ũrĩa mũitĩrĩrie maguta wa Jehova, ndĩmũkĩrĩre. Na rĩrĩ, oya itimũ na mbũthũ ya maaĩ icio irĩ hakuhi na mĩtwe wake, twĩthĩre.”

12 Nĩ ũndũ ũcio Daudi akĩoya itimũ na mbũthũ ya maaĩ icio ciarĩ hakuhi na mĩtwe wa Saũlũ, magĩthĩ. Gũtirĩ mũndũ o na ũmwe wonire kana akĩmenya ũhoru ũcio, o na gũtirĩ mũndũ wokĩrĩre. Othe maarĩ toro, nĩgũkorwo Jehova nĩatũmĩte manyiitwo nĩ toro mũnene.

13 Daudi agĩcooka akĩringa mũrĩmo ũrĩa ũngĩ, akĩrũgama kĩrĩma-igũrũ handũ haraaya; naho nĩ haarĩ itĩina inene gatagatĩ kao.

14 Nake akĩanĩrĩra, agĩtana kũrĩ ita rĩu rĩa Saũlũ, na kũrĩ Abineri mūrũ wa Neri, akĩũria atĩrĩ, “Anga ndũkũnjookeria, Abineri?”

Abineri akĩmũũria atĩrĩ, “Wee nĩwe ũ ũreta mũthamaki?”

15 Daudi akiuga atĩrĩ, “Githĩ ndũrĩ mũndũ mũrũme? Ningĩ-rĩ, nũũ ũtarĩĩ ta we thĩinĩ wa Isiraeli? Nĩ kĩĩ kĩagĩria ũrangĩre mũthamaki, ũcio mwathi waku? Nĩ harĩ mũndũ ũgũũkĩte kũniina mũthamaki ũcio mwathi waku.

16 Ūguo wee wĩkĩte ti ũndũ mwega. Ti-itherũ o ta ũrĩa Jehova atũũraga muoyo-rĩ, wee na andũ aku mwagĩrĩrwo nĩ kũũragwo, nĩ ũndũ mũtinarangĩra mwathi wanyu, ũcio mũitĩrĩrie maguta wa Jehova. Ta rorai hau mũrĩ. Itimũ rĩa mũthamaki na mbũthũ yake ya maaĩ iria ciuma hakuhi na mĩtwe wake irĩ ha?”

17 Saũlũ akĩmenya mũgambo wa Daudi, akĩũria atĩrĩ, “Ūcio nĩ mũgambo waku, Daudi, mūrũ wakwa?”

Daudi agĩcookia atĩrĩ, “Ĩ nĩguo, wee mũthamaki, mwathi wakwa.”

18 Agĩcooka akĩmũũria atĩrĩ, “Nĩ kĩĩ kĩratũma mwathi wakwa aingatĩthie ndungata yake? Nĩ atĩa nĩkĩte, na nĩ ũũru ũrĩkũ nyonetwo nago?”

19 Atĩrĩrĩ, reke mũthamaki mwathi wakwa athikĩrĩre ũhoru wa ndungata yake. Angĩkorwo Jehova nĩwe ũkũringĩrĩrie ũnjũkĩrĩre-rĩ, aroĩtĩkĩra igongona. No angĩkorwo nĩ andũ mekĩte ũguo-rĩ, marogwatwo nĩ kĩrumi marĩ mbere ya Jehova! Nĩmanyingatĩte, njeherere gĩcunjĩ gĩakwa harĩ igai rĩa Jehova, na makoiga atĩrĩ, “Thĩ ũgatungatĩre ngai ingĩ.”

20 Na rĩrĩ, ndũkareke thakame yakwa iĩtĩke thĩ haraaya na harĩa Jehova arĩ. Mũthamaki wa Isiraeli oimagarĩte agacarie thuya, ta ũrĩa mũndũ aguĩmaga ngware irĩma-inĩ.”

21 Nake Saũlũ agĩcookia atĩrĩ, “Nĩ nĩnjĩhĩtie. Cooka, wee Daudi, mūrũ wakwa. Nĩ ũndũ nĩ wonire muoyo wakwa ũrĩ wa goro ũmũthĩ, ndikaageria gũkũgera ngero rĩngĩ. Ti-itherũ nĩnjĩkĩte ta mũndũ mũkũgu, na ngahĩtia makĩria.”

22 Nake Daudi agĩcookia atĩrĩ, “Ĩ rĩrĩ itimũ rĩa mũthamaki. Reke ũmwe wa aanake acio aku oke arĩgĩire.

23 Jehova nĩwe ũrĩhaga o mũndũ nĩ ũndũ wa ũthingu wake, na wĩhokeku wake. Jehova nĩegũkũneanite moko-inĩ makwa ũmũthĩ, no nĩ ndingĩtambũrũkia guoko njũkĩrĩre ũria mũitĩrĩrie maguta wa Jehova.

24 Ti-itherũ o ta ũguo nĩ nyonete muoyo waku ũrĩ wa goro ũmũthĩ, Jehova arotũma muoyo wakwa o nague woneke ũrĩ wa goro, na aahonokie kuuma mathĩina-inĩ mothe.”

25 Saũlũ agĩcooka akũira Daudi atĩrĩ, “Ũrorathimwo, wee mũrũ wakwa, Daudi; nĩũgeeka maũndũ manene, na ti-itherũ nĩũkahootana.”

Nĩ ũndũ ũcio Daudi agĩthĩi, nake Saũlũ akĩhũndũka, akĩinũka.

27

Daudi arĩ kwa Afilisti

1 No rĩrĩ, Daudi agĩciiria atĩrĩ, “Mũthenya ũmwe nĩndĩrĩniinwo nĩ guoko gwa Saũlũ. ũndũ ũria mwega ingĩka nĩ kũũrĩra bũrũri wa Afilisti. Hĩndĩ iyo Saũlũ nĩagatiga kũnjaria kũndũ o na kũ thĩnĩ wa Isiraeli, na nĩ nĩngehonokia guoko-inĩ gwake.”

2 Nĩ ũndũ ũcio Daudi na andũ magana matandatũ arĩa maarĩ nake makiuma, magĩthĩi kũrĩ Akishi mũrũ wa Maoku, mũthamaki wa Gathu.

3 Daudi na andũ ake magĩtũũrania na Akishi kũu Gathu. Mũndũ o mũndũ aarĩ na andũ a nyũmba yake, na Daudi aarĩ na atumia ake eerĩ: Ahinoamu wa Jezireeli, na Abigaili wa Karimeli, mũtumia wa ndigwa wa Nabali.

4 Rĩrĩa Saũlũ eerirwo atĩ Daudi nĩorĩire Gathu, ndaacookire kũmũcaria rĩngĩ.

5 Ningĩ Daudi akũira Akishi atĩrĩ, “Angĩkorwo nĩnjĩtũkĩrĩkĩte maithe-inĩ maku-rĩ, reke heo handũ itũũra-inĩ rĩmwe rĩa bũrũri ũyũ, ngatũũre kuo. Nĩ kĩi gĩgũtũma ndungata yaku itũũre itũũra rĩa ũthamaki hamwe nawe?”

6 Nĩ ũndũ ũcio Akishi akĩmũhe Zikilagi mũthenya o ro ũcio, narĩo rĩtũũre rĩrĩ rĩa athamaki a Juda kuuma hĩndĩ iyo.

7 Daudi agĩkara bũrũri wa Afilisti mwaka ũmwe na mĩeri ina.

8 Na rĩrĩ, Daudi na andũ ake makĩambata magĩthĩi magĩtharĩkĩra andũ a Geshuru, na Agirizi na Aamaleki. (Kuuma tene andũ acio maatũũragaga thĩnĩ wa bũrũri ũria ũthĩite ũgakinya Shuri na Misiri.)

9 Rĩrĩa rĩothe Daudi aatharĩkagĩra kũndũ, ndaatigagia mũndũ mũrũme kana mũndũ-wa-nja muoyo, aamoragaga agataha ng' Ondu na ng'ombe, na ndigiri na ngamĩira, na nguo. Thuutha ũcio agacooka agathĩi kũrĩ Akishi.

10 Rĩrĩa Akishi aamũũria atĩrĩ, “Uma gũtharĩkĩra kũ ũmũthĩ?” Daudi akamwĩra atĩrĩ, “Nyuma gũtharĩkĩra Negevu kũu Juda,” kana “Gũtharĩkĩra Negevu ya Jerameeli,”* kana “Gũtharĩkĩra Negevu ya Akeni.”

11 Ndaatigirie mũndũ mũrũme kana mũndũ-wa-nja muoyo nĩguo matwarwo Gathu, nĩ ũndũ eeciiririe atĩrĩ, “Maahota gũtũcuukanĩrĩra moige atĩrĩ, ‘Ũũ nĩguo Daudi ekĩte.’ ” Na ũcio nĩguo warĩ mũtugo wake hĩndĩ rĩa yothe aatũũrĩre bũrũri wa Afilisti.

12 Nake Akishi nĩehokete Daudi na akeĩraga atĩrĩ, “Nĩatuĩkĩte kĩndũ gĩthũũre kũrĩ andũ ake a Isiraeli, na egũtuũka ndungata yakwa nginya tene.”

* 27:10 Ajerameeli maarĩ njaro cia Juda kũgerera harĩ Hezironi (1Maũ 2:9, 25, 26).

28

Saulū na Mūragūri wa Eni-Dori

1 Na rīrī, matukū-inī macio Afilisti makīūngania mbūtū ciao makarūe na Isiraeli. Akishi akīra Daudi atīrī, “No nginya ūmenye atī wee na andū aku nīmūgatwarana na nī ita-inī.”

2 Daudi akīmwīra atīrī, “Hīndī iyo nīguo ūrīlonera ūrīa ndungata yaku īngīhota gwīka.”

Akishi akīmūcookeria atīrī, “Ūguo nī wega, na nī nīngūgūtua mūnangīri wa hīndī ciothe.”

3 Hīndī iyo Samūeli nīakuīte, na Isiraeli othe makamūcakaīra na makamūthika itūūra-inī rīake rīa Rama. Saulū, nake nīaingatīte ago na aragūri makoima būrūri ūcio.

4 Afilisti makīūngana na magīthī makīamba hema ciao kūu Shunemu, nake Saulū agīcookanīrīria andū a Isiraeli othe na akīamba hema kūu Giliboa.

5 Hīndī irīa Saulū, onire mbūtū ya ita ya Afilisti, agītīgīra; ngoro yake ikīyūrwo nī guoya.

6 Nake agītūria ūhoru kuuma kūrī Jehova, no Jehova ndaigana kūmūcookeria na irooto kana Urimu, o na kana anabii.

7 Saulū agīcooka akīra ndungata ciake atīrī, “Njarīriai mūdū-wa-nja mūragūri, nīguo thī ngatūrie ūhoru kuuma kūrī we.”

Nao makiuga atīrī, “Nī kūrī mūragūri ūmwe kūu Eni-Dori.”

8 Nī ūndū ūcio Saulū agīkīgarūra nīguo ndakamenyeke, akīhumba nguo īngī, na we na andū eerī magīthī ūtukū kūrī mūdū-wa-nja ūcio. Akīmwīra atīrī, “Ndagūrīra na roho, na ūndehere mūdū ūria ngūgweta.”

9 No mūdū-wa-nja ūcio akīmwīra atīrī, “Ti-itherū nīūū ūria Saulū ekīte, nīaniinīte ago na aragūri kuuma būrūri ūyū. Nī kī gītūmīte wambīre muoyo wakwa mūtego ūndehere gīkuū gīakwa?”

10 Saulū akīhīta harī we na rītwa rīa Jehova, akiuga atīrī, “Ti-itherū o ta ūria Jehova atūūruga muoyo-rī, ndūkūherithio nī ūndū wa ūndū ūyū.”

11 Nīngī mūdū-wa-nja ūcio akīmūria atīrī, “Nī mūdū ūrīkū ngūkūrehithīria?”

Akiuga atīrī, “Rehe Samūeli.”

12 Hīndī irīa mūdū-wa-nja ūcio onire Samūeli, agīkayūrūrūka na mūgambo mūnene, akīra Saulū atīrī, “Waheenia nīkī? Wee nīwe Saulū!”

13 Mūthamaki nake akīmwīra atīrī, “Tiga gwītīgīra. Nī kī ūroona?”

Mūdū-wa-nja ūcio akiuga atīrī, “Ndīrona roho uumīte na thī.”

14 Akīuria atīrī, “Ahaana atīa?”

Nake akiuga atīrī, “Nī mūdū mūkūrū ūraambata ehumbīte nguo ndaaya.”

Hīndī iyo Saulū akīmenya atī ūcio aarī Samūeli, akīnamīrīra, agīkoma na nda, agīturumithia ūthīu thī.

15 Samūeli akīuria Saulū atīrī, “Nī kī gīgūtūma ūthīnie, ūkandehithia gūkū?”

Saulū akiuga atīrī, “Ndī mūnyamarīku mūno. Afilisti nīmararūa na nī, na Ngai nīanjehereire, akaaga kūnjookeria ūhoru na njira na anabii, kana ya irooto. Nī ūndū ūcio ndagwīta ūnjīire ūria ngwīka.”

16 Samūeli akiuga atīrī, “Ūgūkīnjūria nīkī, kuona atī rīu Jehova nīakwehereire na agatūka thū yaku?”

17 Jehova nīekīte o ta ūrīa oigire na kanua gakwa. Jehova nīagūtunyīte ūthamaki uume moko-inī maku, na akaūnengera mūdū wa itūūra rīaku, nīwe Daudi.

18 Nī ūndū wee ndwathīkīre Jehova, kana ūgīkinyīria Amaleki mang'ūrī make mahiū, nīkīo Jehova agwīkīte ūguo ūmūthī.

19 Jehova nīegūkūneana, wee hamwe na Isiraēli, kūrī Afilisti, na rūciū wee na ariū aku mūgaakorwo mūrī hamwe na nī. Jehova nīagacooka aneane mbūtū cia ita cia Isiraēli kūrī Afilisti."

20 O hīndī ūyo Saūlū akīgūa, agūtambūrūkia thī aiyūrītwo nī guoya nī ūndū wa ūhoro ūcio wa Samūeli. Hinya wake ūgīthira, tondū ndaarīte kīndū mūthenya ūcio wothe o na ūtukū.

21 Hīndī ūrīa mūdū-wa-nja ūcio okire kūrī Saūlū na akīona ūrīa aamakīte, akīmwīra atīrī, "Atīrīrī, ndungata yaku ya mūdū-wa-nja nīgwathīkīre. Ndatwarīrīria muoyo wakwa ūgwati-inī, ndeeka ūrīa ūnjīrīre njīke.

22 Rīu ndagūthaitha, thīkīrīria ndungata yaku, ūreke ngūhe tūirio nīguo ūrīe ūgīe na hinya ūhote gūthī ūgendo."

23 Nake akīrega, akiuga atīrī, "Ndikūrīa."

No andū ake makīnyīitanīra hamwe na mūdū-wa-nja ūcio, makīmūringīrīria, nake akīmaigua. Agīūkīra hau thī agīkarīra ūrīrī.

24 Mūdū-wa-nja ūcio nī aarī na njaū noru kūu nyūmba, ūrīa aathīnjire o narua. Akīoya mūtu, akīūkanda na akīruga mīgate ītarī na ndawa ya kūmbia.

25 Agīcooka agītwarīra Saūlū na andū ake, nao makīrīa. Na ūtukū o ro ūcio magīūkīra magīthī.

29

Akishi Gūtūma Daudi acooke Zikilagi

1 Na rīrī, Afilisti magīcokanīrīria mbūtū ciao cia ita kūu Afeku, nao Isiraēli makīamba hema hakuhī na gīthima kīrīa kīarī kūu Jezireeli.

2 Na rīrīa aathani a Afilisti maahītūkaga na ikundi ciao cia magana na cia ngiri, Daudi na andū ake maathīaga marī thuutha hamwe na Akishi.

3 Anene acio a ita rīa Afilisti makīūria atīrī, "Nī atīa ūhoro wa Ahibirania aya?"

Akishi agīcookia atīrī, "Githī ūyū ti Daudi, ūrīa warī mūnene wa Saūlū mūthamaki wa Isiraēli? Akoretwo arī hamwe na nī makīria ma mwaka ūmwe na kuuma mūthenya ūrīa oimire gwa Saūlū, nginyagia ūmūthī, ndirī ndamuona na ihīta."

4 No anene a mbūtū cia ita cia Afilisti makīmūrakarīra, makīmwīra atīrī, "Ūra mūdū ūyū ahūndūke nīguo acooke handū harīa wamūheire. Ndegūthī hamwe na ithū mbaara-inī ndakae gūtūgarūrūka rīrīa tūrārūa. Nī ūndū ūngī ūrīkū mūdū ūyū angīka maiguithanie na mwathi wake, tīga kūrāga andū aitū?"

5 Githī ūyū ti Daudi ūrīa mainīre nyīmbo-inī ciao ū:

"Saūlū nīeyūragīre andū ngiri nyingī,
nake Daudi akooraga ngiri makūmi maingī?"

6 Nī ūndū ūcio Akishi agīta Daudi, akīmwīra atīrī, "Ti-itherū o ta ūrīa Jehova atūūraga muoyo, nīūkoretwo ūrī mwīhokeku, na no njigwe wega tūgītungata hamwe nawe ita-inī. Kuuma mūthenya ūrīa wokire kūrī nī nginya rīu, ndirī ndoona ihītia rīaku, no anene aya a mbūtū cia ita matingīgwītīkīra.

⁷ Hündūka ūthiī na thayū; ndūgeeke ūndū ūngīrakaria anene a Afilisti.”

⁸ Daudi akīūria atīrī, “Nī atīa njīkīte? Nī atīa wonete mūūru na ndungata yaku kuuma mūthenya ūrīa ndookire kūrī we nginya rīu? Nī kī gīkūgīria thī ngarūe na thū cia mūthamaki, mwathi wakwa?”

⁹ Akishi akīmūcookeria atīrī, “Nīnjūū atī ūkoretwo ūrī mwega maitho-inī makwa ta mūraika wa Ngai; no rīrī, anene a mbūtū cia ita rīa Afilisti moigīte atīrī, ‘Ūcio ndangītīkīrio atwarane na ithuī kūu mbaara-inī.’

¹⁰ Rīu rooka gūūkīra rūciinī tene, hamwe na ndungata cia mwathi waku iria mūūkīte nacio, na muume gūkū rūciinī gūgīthererūka.”

¹¹ Nī ūndū ūcio Daudi na andū ake makīrooka gūūkīra rūciinī tene nīguo macooke būrūri-inī wa Afilisti, nao Afilisti makīambata magīthī Jezireeli.

30

Daudi Kūniina Amaleki

¹ Na rīrī, Daudi na andū ake maakinyire Zikilagi mūthenya wa gatātū. Nao Amaleki magīkorwo nī matharīkīire Negevu na Zikilagi. Nīmahūrīte Zikilagi na makarīcina,

² na nīmatahīte andū-a-nja arīa othe maarī kuo, andū ethī o na arīa akūrū. Matiigana kūrāga mūdū o na ūmwe, no nīmamakuuire magīthī nao.

³ Rīrīa Daudi na andū ake mookire Zikilagi, maakorire rīcinītwo na mwaki, na atumia ao na ariū ao na airītu ao magatahwo.

⁴ Nī ūndū ūcio Daudi na andū ake makīrīra maanīrīre nginya makīaga hinya wa kūrīra rīngī.

⁵ Atumia a Daudi eerī nīmatahītwo, Ahinoamu wa Jezireeli, na Abigaili ūrīa warī mūtumia wa ndigwa wa Nabali kuuma Karimeli.

⁶ Daudi akīnyariirīka mūno nī ūndū andū nīmaciirīre kūmūhūūra na mahiga; o mūdū arī na marūrū ngoro nī ūndū wa aanake na airītu ake. No Daudi akīgīa na hinya thīinī wa Jehova Ngai wake.

⁷ Daudi agīcooka akīra Abiatharu, mūthīnjīri-Ngai, mūrū wa Ahimeleku atīrī, “Ndeehera ebodi.” Nake Abiatharu akīmūrehera ebodi,

⁸ nake Daudi agītūria ūhoro kūrī Jehova, akīūria atīrī, “Nyingatithie mbūtū iyo itūtharīkīire? Nīngūmīkinyīra?”

Akīmūcookeria atīrī, “Mīrūmīrīre, hatarī nganja nīūkūmīkinyīra na nīūkūhota gūcookia kīrīa gītahe.”

⁹ Daudi na andū magana matandatū arīa maarī hamwe nake magīkinya Mūkuru wa Besori, harīa amwe ao maatigirwo thuutha,

¹⁰ nīgūkorwo andū ta magana meerī maarī anogu mūno, makīremwo nī kūrīngā mūkuru ūcio. No Daudi na andū magana mana magīthī na mbere kumarūmīrīra.

¹¹ Nao magīkorerera Mūmisiri werū-inī, makīmūtware kūrī Daudi. Makīmūhe maaī ma kūnyua na irio cia kūrīa,

¹² na kīenyū kīa ngūyū hihe na imanjīka igīrī cia thabībū nyūmithie. Akīrīa agīcookwo nī hinya, nī ūndū ndaarīte irio kana akanyua maaī handū hā mīthenya itātū, ūtūkū na mūthenya.

¹³ Daudi akīmūūria atīrī, “We ūrī wa ū na uumīte kū?”

Agīcookia atīrī, “Ndī Mūmisiri, ngombo ya mūdū Mūamaleki. Mwathi wakwa aandiganīrie ndarūara, mūthenya itātū ithirīte.

14 Nítwatharíkũire Negevu ya Akerethi,* na rŭgongo rwa bŭrũri wa Juda, na Negevu ya Kalebu, na tũgĩcina Zikilagi.”

15 Daudi akimũũria atĩrĩ, “Wahota kũndongoria ũnjikũrũkie kũrĩ mbũtũ ũyo iraaatharíkũire?”

Mũndũ ũcio agĩcookia atĩrĩ, “Wĩhĩte na mwĩhĩtwa mbere ya Ngai atĩ ndũkũnjũraga, kana ũneane kũrĩ mwathi wakwa, na nĩngũgũtwara, tũkũrũke tũthĩ kũria mari.”

16 Agĩtongoria Daudi, magĩkũrũka, nao makĩmakora kũu, maharaganĩte bŭrũri-inĩ ũcio, makĩria na makĩnyua, magĩkenagia nĩ ũndũ wa ũria maatahĩte indo nyingĩ kuuma bŭrũri wa Afilisti, na kuuma Juda.

17 Daudi akĩmahũũra kuuma hwaĩ-inĩ kũrĩ mairia nginya hwaĩ-inĩ wa mũthenya ũyũ ũngĩ, na gũtirĩ mũndũ o na ũmwe worire, tĩga o aanake magana mana arĩa maahaicire ngamũira ciao makĩũra.

18 Daudi agĩcookia indo ciothe irĩa Aamaleki maakuũite, o hamwe na atumia ake eerĩ.

19 Gũtirĩ kĩndũ o na kĩmwe kĩagire: mũndũ mwĩthĩ kana mũkũrũ, kamwana kana kairĩtu, indo irĩa ciothe ciatahĩtwo kana kĩndũ o gĩothe kĩa maakuũite. Daudi agĩcookithia indo ciothe.

20 Nake akĩoya ndũũru ciothe cia mbũri na ng’ombe, nao andũ ake magĩcitwara mbere ya mahiũ marĩa mangĩ, makiugaga atĩrĩ, “Ici nĩ indo irĩa Daudi aatahĩte.”

21 Nĩngĩ Daudi agĩkinya harĩ andũ arĩa magana meerĩ arĩa maanogete mũno makaremo nĩ kũmũrũmĩrĩra na magatĩgwo thuutha hau mũkuru-inĩ wa Besori. Magĩũka gũthagaana Daudi na andũ arĩa maarĩ nake. Rĩria Daudi na andũ ake maakuhĩrĩrie, akĩmageithia.

22 No andũ arĩa othe aaganu na arĩa a haaro thĩnĩ wa arũmĩrĩri a Daudi makiuga atĩrĩ, “Tondũ matiathĩre hamwe na ithuĩ-rĩ, tũtikũgayana nao indo cia gũtahwo irĩa tũcookithĩtie. No rĩrĩ, o mũndũ no oe mũtumia wake na ciana athĩ.”

23 Daudi agĩcookia atĩrĩ, “Aca, ariũ a baba, mũtingĩka ũguo na indo irĩa Jehova atũheete. Nĩatũgitĩre na akaneana mbũtũ irĩa ciatũũkĩrĩre moko-inĩ maitũ.

24 Nũũ ũngĩthikĩrĩria ũguo mũroiga? Igai rĩa mũndũ ũria watigirwo akĩrora indo rĩkũiganana na rĩa ũria waikũrũkire agĩthĩ mbaara-inĩ. Othe mekũgayana o ũndũ ũmwe.”

25 Daudi agĩtua ũndũ ũcio ũtuĩke kĩrĩra na watho wa kũrũmagĩrĩtwo kũu Isiraeli kuuma mũthenya ũcio nginya ũmũthĩ.

26 Rĩria Daudi aakinyire Zikilagi, agĩtũmĩra athuuri a Juda arĩa maarĩ arata ake indo imwe cia irĩa ciatahĩtwo, akĩmeera atĩrĩ, “Gĩkĩ nĩ kĩheo kĩanyu harĩ indo irĩa itahĩtwo kuuma kũrĩ thũ cia Jehova.”

27 Agĩcitũmĩra arĩa maarĩ Betheli, na Ramothu-Negevu, na Jatiri;

28 na arĩa maarĩ Aroeri, na Sifimothu, na Eshitemoa,

29 na Rakali; na arĩa maarĩ matũũra ma Ajerameeli, na Akeni;

30 o na arĩa maarĩ Horoma, na Bori-Ashani, na Athaki,

31 na Hebroni; na arĩa maarĩ kũndũ guothe kũria Daudi na andũ ake moorũrĩte.

31

Saũlũ Kwĩyũraga

1 Na rĩrĩ, Afilisti makĩhũũrana na Isiraeli; nao andũ a Isiraeli makĩmoorĩra, na aingĩ ao makĩũragĩtwo kũu Kĩrĩma-inĩ kĩa Giliboa.

* 30:14 Akerethi maarĩ a mbarĩ cia Afilisti.

² Afilisti makīhatīrīria Saülū na ariū ake mūno, na makīūraga ariū acio ake, Jonathani, na Abinadabu, na Malikishua.

³ Na rīrī, mbaara nīyaneneheire Saülū mūno mūno, na rīrīa aikia a mīguī maamūkinyīrīre, makīmūguraria mūno.

⁴ Nake Saülū akīra mūkuui wake wa indo cia mbaara atīrī, “Comora rūhiū rwaku rwa njora ūthece naruo, nīguo andū aya mataruaga matigooke maathece na maanyararithie.”

No rīrī, mūkuui ūcio wake wa indo cia mbaara agīitigīra mūno, akīrega gwīka ūguo; nī ūndū ūcio Saülū akīoya rūhiū rwake rwa njora, akīrūgwīra.

⁵ Rīrīa mūkuui wake wa indo cia mbaara onire atī Saülū nīakua-rī, o nake akīgwīra rūhiū rwake rwa njora, agīkua.

⁶ Nī ūndū ūcio Saülū, na ariū ake atatū, na mukuui wake wa indo cia mbaara, na andū ake othe magīkua hamwe mūthenya o ro ūcio.

⁷ Rīrīa andū a Isiraeli arīa maarī mwena ūcio ūngī wa kīanda na arīa maarī mūrīmo wa Jorodani moonire atī mbūtū ya ita ya Isiraeli nīyoora, na atī Saülū na ariū ake nīmakuīte-rī, magītiganīria matūūra mao makīūra. Nao Afilisti magīthīi magītūūra kuo.

⁸ Mūthenya ūyū ūngī, Afilisti magīthīi kūbora ciimba, magīkora Saülū na ariū ake atatū makuīte kūu Kīrīma-inī kīa Giliboa.

⁹ Nao makīmūtīnia mūtwe na makīoya indo ciake cia mbaara, magīcooka magītūma andū mathīi būrūri wothe wa Afilisti makaanīrīre ūhorō ūcio thīnī wa hekarū ya mīhianano yao ya kūhooywo, na kūrī andū ao.

¹⁰ Makīiga indo cia Saülū cia mbaara thīnī wa hekarū ya Ashitarothu, na mwīrī wake makīwoherera rūthingo-inī rwa Bethi-Shani.

¹¹ No rīrīa andū a Jabeshi-Gileadi maaiguire ūrīa Afilisti meekīte Saülū-rī,

¹² njamba ciao cia ita igīthīi ūtukū wothe nginya Bethi-Shani. Makīruta mwīrī wa Saülū na ya ariū ake atatū kuuma rūthingo-inī rwa Bethi-Shani, na magīthīi nayo Jabeshi, magīcooka makīmīcinīra kuo.

¹³ Magīcooka makīoya mahīndī macio mao na makīmathika gītina-inī kīa mūtī wa mūbinde kūu Jabeshi, na makīihinga kūrīa irio mīthenya mūgwanja.

IBUKU RĪA KEERĪ RĪA SAMŪELI

Daudi Kwīrwo Ūhoru wa Gīkuū gĩa Saūlū

¹ Na rīrī, thuutha wa gīkuū gĩa Saūlū, Daudi agīkorwo aacooka kuuma kūhoota Aamaleki na agīikara kūu Zikilagi mīthenya īrī.

² Mūthenya wa itatū-rī, hagūka mūdū oimīte kambī-inī ya Saūlū, arī na nguo ndembūkangu na rūkūngū mūtwe. Hīndī īrīa aakinyire harī Daudi, akīgūithia thī nīguo amūhe gītio.

³ Daudi akīmūūria atīrī, “Wee uumīte kū?”

Nake akīmūcookeria atīrī, “Nī kūūra njūrīte, ngoima kambī-inī ya andū a Isiraēli.”

⁴ Daudi akīmūūria atīrī, “Kaī gwīkīkīte atīa? Ta njīra.”

Nake akīmūwīra atīrī, “Andū nīmōrīte makoima mbaara-inī. Na andū aingī nīmōoraqītwo. Nake Saūlū na mūrīū Jonathani nīmakuīte.”

⁵ Ningī Daudi akīūria mwanake ūcio wamūreheire ūhoru ūcio atīrī, “Ūmenyete atīa atī Saūlū na mūrīū Jonathani nīmakuīte?”

⁶ Mwanake ūcio akīmūcookeria atīrī, “Ndirakorirwo ndī hau kīrīma-inī kīa Giliboa, na hau nīho ndīronire Saūlū, etiranītie na itimū rīake, akirīū gūkorerewo nī ngaari cia ita na ahaaci a mbarathi.

⁷ Rīrīa eehūgūrīre, akīnyona, na akīnjīta, na nī ngīmūūria atīrī, ‘Ūngīenda ngwīkīre atīa?’

⁸ “Nake akīnjūūria atīrī, ‘Wee ūrī ū?’

“Ngīmūcookeria atīrī, ‘Nī ndī Mūamaleki.’

⁹ “Ningī akīnjūūria atīrī, ‘Ūka haha ūnjūrage! Nī ndī na ruo rūnene mūno rwa gīkuū, no ndī o muoyo.’

¹⁰ “Nī ūndū ūcio ngīthī harī we, ngīmūūraga, tondū nīndamenyire atī arīkītie kūgūa ndekūhona. Ngīruta thūmbī īrīa yarī mūtwe wake, na mūrīnga ūrīa warī guoko gwake, na nīcio indo iria ndarehera mwathi wakwa.”

¹¹ Hīndī īyo Daudi na andū othe arīa maarī nake makīnyīta nguo ciao, magīcitembūranga.

¹² Nao magīcakaya, na makīrīra, o na makīlīhinga kūrīa irio nginya hwaī-inī, nī ūndū wa Saūlū na mūrīū Jonathani, o na nī ūndū wa mbūtū cia ita cia Jehova, na nyūmba ya Isiraēli, tondū nīmōoraqītwo na rūhiū rwa njora.

¹³ Daudi akīūria mwanake ūcio wamūreheire ūhoru atīrī, “Wee uumīte kū?”

Nake agīcookia atīrī, “Nī ndī mūrīū wa mūdū wa kūngī, Mūamaleki.”

¹⁴ Daudi akīmūūria atīrī, “Nī kī kīragirīre wītīgīre gūtambūrūkia guoko gwaku ūūrage mūtīrīre maguta wa Jehova?”

¹⁵ Ningī Daudi agīta ūmwe wa andū ake, akīmūwīra atīrī, “Thīī, ūmūūrage!” Nake akīmūringa, agīkua.

¹⁶ Nīgūkorwo Daudi aamwīrīre atīrī, “Thakame yaku īrogūcookerera. Kanua gaku we mwene nīko kaaruta ūira wa gūgūūkīrīra, rīrīa uugire atīrī, ‘Nīndīrooraqīre mūtīrīre maguta wa Jehova.’”

Daudi Gūcakaīra Saūlū na Jonathani

¹⁷ Nake Daudi agīcakaīra Saūlū na mūrīū Jonathani,

18 na agĩathana atĩ andũ a Juda marutwo icakaya rĩrĩ rĩitagwo rwĩmbo rwa ũta (narĩo rĩandikĩtwo Ibuku-inĩ rĩa Jasharu):

19 “Wee Isiraeli, riiri waku ũuragĩtwo irĩma-inĩ ciaku.
Hĩ, kaĩ andũ arĩa njamba nĩmagwĩte-ĩ!

20 “Ũhoru ũyũ ndũkaheanwo Gathu,
o na ndũkanĩrĩtwo njĩra-inĩ cia Ashikeloni,*
nĩguo airĩtu a Afilisti matigacanjamũke,
na nĩguo airĩtu a andũ acio mataruaga matigakene.

21 “Atũrĩrĩ, inyuĩ irĩma cia Giliboa,
mũroaga kũgĩa na ime kana mbura,
o na kana mĩgũnda ĩngĩciara ngano ya kũrutwo igongona.
Nĩgũkorwo kũu nĩkuo ngo ya mũndũ ũrĩa njamba yathaahĩriro,
ngo ĩyo ya Saũlũ ndĩkahuurwo na maguta rĩngĩ.†

22 Kuuma kũrĩ thakame ya arĩa moragĩtwo,
na kuuma kũrĩ mũrĩ ya andũ acio njamba,
ũta wa Jonathani ndũrĩ wahũndũka tũhũ,
kana rũhiũ rwa njora rwa Saũlũ rũkahũndũka ũtheri.

23 “Saũlũ na Jonathani,
marĩ muoyo nĩmendetwo na maarĩ andũ ega,
o na gĩkuũ-inĩ matiatiganire.
Maahanyũkaga gũkĩra nderi,
maarĩ hinya gũkĩra mĩrũũthi.

24 “Inyuĩ airĩtu a Isiraeli,
rĩrĩrai Saũlũ,
ũrĩa wamũhumbaga nguo ndune ta gakarakũ na ikagemio,
nĩwe wagemagia nguo cianyu na indo cia thahabu.

25 “Hĩ, kaĩ andũ arĩa njamba nĩmagwĩrĩre mbaara-inĩ-ĩ!
Jonathani nĩmũkuũ, akooragĩrwo irĩma-inĩ ciaku.

26 Nĩĩ ndĩ na kĩahe nĩ ũndũ waku Jonathani, wee mũrũ wa baba;
nĩĩ nĩndĩrakwendete mũno.
Wendo waku kũrĩ nĩ ũraarĩ wa magegania,
Nĩ wa kũgegania ũgakĩra wendo wa andũ-a-nja.

27 “Hĩ, kaĩ andũ arĩa njamba nĩmagwĩte-ĩ!
Indo cia mbaara nĩithirĩte!”

2

Daudi Gũitĩrĩrio Maguta Athamakĩre Juda

1 Na rĩrĩ, thuutha wa ihinda rĩu, Daudi agĩtuĩria ũhoru harĩ Jehova,
akĩũria atĩrĩ, “Nyambate thiĩ itũũra-inĩ rĩmwe rĩa matũũra ma Juda?”

Jehova akĩmwĩra atĩrĩ, “Ambata.”

Nake Daudi akĩũria atĩrĩ, “Nĩ rĩrĩkũ ngũthiĩ?”

Nake Jehova akĩmũcookeria atĩrĩ, “Thiĩ Hebironi.”

* 1:20 Matũũra ma Gathu na Ashikeloni maarĩ ma Afilisti. † 1:21 Ngo ciakagwo na njũũa, na ikahakwo maguta nĩguo citũũre mũno.

² Nĩ ūndũ ūcio Daudi akĩambata agĩthiĩ Hebironi na atumia ake eerĩ, Ahinoamu ūrĩa Mũjezireeli, na Abigaili ūrĩa warĩ mūtumia wa ndigwa wa Nabali ūrĩa woimĩte Karimeli.

³ Ningĩ Daudi agĩthiĩ hamwe na andũ arĩa aarĩ nao, o mũndũ na andũ a nyũmba yake, nao magĩtũũra Hebironi, na matũũra-inĩ makuo.

⁴ Hĩndĩ iyo andũ a Juda magĩũka Hebironi, magĩitĩria Daudi maguta kuo, atũike mũthamaki wa nyũmba ya Juda.

Rĩrĩa Daudi eerirwo atĩ andũ a Jabeshi-Gileadi nĩo maathikire Saũlũ-rĩ, ⁵ agĩtũma andũ kũrĩ andũ a Jabeshi-Gileadi makameere atĩrĩ, “Jehova aromũrathima nĩ ūndũ nĩmuonanĩtie ūtugi kũrĩ mwathi wanyu Saũlũ na ūndũ wa kũmũthika.

⁶ Jehova aromuonia ūtugi na wĩhokeku wake, o na nĩ nĩngũmwĩka maũndũ mega ta macio nĩ ūndũ nĩmwĩkĩte ūndũ ūcio.

⁷ Na rĩrĩ, ūmĩrĩriai mũtuĩke njamba, nĩgũkorwo Saũlũ mwathi wanyu nĩakuĩte, nao andũ a nyũmba ya Juda nĩmanjitĩrĩrie maguta ndũike mũthamaki wao.”

Mbaara Gatagatĩ ka Nyũmba ya Daudi na ya Saũlũ

⁸ Mahinda macio, Abineri mũrũ wa Neri, mũnene wa mbũtũ cia ita cia Saũlũ, nĩoete Ishi-Boshethu mũrũ wa Saũlũ akamũtwaru Mahanaimu.

⁹ Akĩmũtua mũthamaki wa Gileadi, na wa Aashuri, na Jezireeli, na wa Efraimu, na Benjamini, na wa Isiraeli guothe.

¹⁰ Nake Ishi-Boshethu mũrũ wa Saũlũ aarĩ wa mĩaka mĩrongo ĩna hĩndĩ ĩrĩa aatuĩkire mũthamaki wa Isiraeli, agĩthamaka mĩaka ĩrĩ. No rĩrĩ, nyũmba ya Juda yarũmĩrĩre Daudi.

¹¹ Ihinda rĩrĩa Daudi aarĩ mũthamaki kũu Hebironi agĩthamakĩra nyũmba ya Juda, rĩarĩ mĩaka mũgwanja na mĩeri itandatũ.

¹² Abineri mũriũ wa Neri, hamwe na andũ a Ishi-Boshethu mũrũ wa Saũlũ, makiuma Mahanaimu magĩthiĩ Gibeoni.

¹³ Joabu mũrũ wa Zerua na andũ a Daudi makiumagara, magĩtũngana nao karia-inĩ ka Gibeoni. Gĩkundi kĩmwe gĩgũikara thĩ mwena ūmwe wa Karia kau na gĩkundi kũu kĩngĩ gĩgũikara mwena ūcio ūngĩ.

¹⁴ Hĩndĩ iyo Abineri akĩra Joabu atĩrĩ, “Nĩ tuoe aanake amwe mokĩre marũe marĩ mbere iitũ.”

Joabu agĩcookia atĩrĩ, “Ūguo nĩ wega, nĩ meeke ūguo.”

¹⁵ Nĩ ūndũ ūcio makĩrũgama magĩtarwo, andũ ikũmi na eerĩ a Abenjaminĩ na Ishi-Boshethu mũrũ wa Saũlũ, na ikũmi na eerĩ a Daudi.

¹⁶ Hĩndĩ iyo o mũndũ akĩnyiita mũndũ ūrĩa merkanĩire mũtwe, akĩmũtheeca na rũhiũ mbaru-inĩ ciake, nao makĩgũanĩra thĩ o ro hamwe. Nĩ ūndũ ūcio kũndũ kũu gũgũtwo Helikathu-Hazurimu, na gwĩ kũu Gibeoni.

¹⁷ Mbaara ĩkĩrũra mũno mũthenya ūcio, nake Abineri na andũ a Isiraeli makĩhootwo nĩ andũ a Daudi.

¹⁸ Nao ariũ atatũ a Zerua maarĩ ho: Nao nĩ Joabu, na Abishai, na Asaheli. Na rĩrĩ, Asaheli aarĩ mũhũthũ magũrũ, akagĩa ihenya o ta thwariga.

¹⁹ Nake agĩteng’eria Abineri atekũgarũrũka na mwena wa ūrĩo kana wa ūmotho, amũngatithĩtie.

²⁰ Nake Abineri akĩrora na thuutha wake, akĩũria atĩrĩ, “Asaheli, kaarĩ we?”

Nake agĩcookia atĩrĩ, “Ī nĩ nĩ.”

²¹ Nake Abineri akĩmwĩra atĩrĩ, “Garũrũka na mwena wa ūrĩo kana wa ūmotho; ūnyiite mwanake ūmwe na ūmũtunye indo ciake cia mbaara.” No Asaheli ndaigana gũtiga kũmũhanyũkia.

22 O rīngī, Abineri agīkaania Asaheli, akīmwīra atīrī, “Tiga kūdeng’eria! Kīrīa kīngītūma ngūūrage, nī kī? Ingīhota atīa kīng’ethanīra na mūrū wa nyūkwa Joabu?”

23 No Asaheli ndaatigire kūmūhanyūkia; nī ūndū ūcio Abineri agītheeca Asaheli nda na mūthia wa itimū riake, narīo itimū rikiumanīra na mūgongo. Nake akīgūa hau agīkua o hīndī iyo. Na mūndū o wothe aakinya hau Asaheli aagwīte akuīte, akarūgama ho.

24 No Joabu na Abishai magīteng’eria Abineri, narīo riūa rīgīthūa-rī, magikinya kīrīma-inī kīa Ama, kīrīa kīrī hakuhī na Gia, njīra ya gūthīi werū-inī wa Gibeoni.

25 Hīndī iyo andū a Benjamini magīcookanīrīra hamwe, makīrūmīrīra Abineri. Nao magīthondeka gīkundi thīini wao, makīrūgama igūrū rīa kīrīma.

26 Abineri agīta Joabu aanīrīre, akīmūūria atīrī, “Rūhiū rwa njora rūgūtūra rūniinanaga nginya tene? Anga ndūramenya atī ūhoro ūyū ūkaarīgīrīra na ūrūrū? Ūgūikara nginya rī ūterīte andū aku matige gūteng’eria ariū a ithe wao?”

27 Joabu agīcookia atīrī, “Ti-itherū o ta ūrīa Ngai atūūraga muoyo, korwo ndūnaaria-rī, andū aya mangīathiī o na mbere gūteng’eria ariū a ithe wao nginya rūciini.”

28 Nī ūndū ūcio Joabu akīhuha karumbeta,* nao andū othe makīrūgama; matiacookire kūhanyūkia Isiraeli kana kūrūa rīngī.

29 Ūtukū ūcio wothe Abineri na andū ake magītuīkanīria Araba. Makīringa Jorodani, magīthīi na mbere matuīkanīrie Bithironi guothe, na magikinya Mahanaimu.

30 Nake Joabu agītiga gūteng’eria Abineri, akīhūdūka agīcookanīrīra andū ake othe. Andū ikūmi na kenda a Daudi makīoneka matiarī ho, Asaheli atatarītwo.

31 No andū a Daudi nīmooragīte andū a Benjamini magana matatū ma mīrongo itandatū ariā maarī na Abineri.

32 Nao makīoya Asaheli, makīmūthika mbīrīra-inī ya ithe kūu Bethlehemu. Ningī Joabu na andū ake magīthīi ūtukū wothe, magikinya Hebironi gūgīkia.

3

1 Na rīrī, mbaara gatagatī ka nyūmba ya Saūlū na nyūmba ya Daudi nīyatūūrire ihinda iraaya. Daudi agīkīrīrīria kūgia hinya; nayo nyūmba ya Saūlū igīkīrīrīria kwaga hinya.

2 Nake Daudi nīagīre na ciana cia aanake arī kūu Hebironi:

Mūriū wake wa irīgīthathi eetagwo Amunoni ūria waciariītwo nī Ahinoamu ūrīa Mūjezireeli;

3 Mūriū wa keerī eetagwo Kileabu ūria waciariītwo nī Abigaili ūria warī mūtumia wa ndigwa wa Nabali ūria Mūkarimeli; na wa gatatū aarī Abisalomu ūria waciariītwo nī Maaka mwarī wa

Talimai mūthamaki wa Geshuru;*

4 wa kana aarī Adonija ūria waciariītwo nī Hagithu; wa gatano aarī Shefatia ūria waciariītwo nī Abitali;

5 na wa gatandatū aarī Ithireamu mūrū wa Egila mūtumia wa Daudi. Acio nīo maaciariītwo Daudi kūu Hebironi.

* 2:28 Karumbeta kaahuhagwo kuonania kwambīrīria kwa haaro kana kūrīka kwayo. * 3:3 Geshuru warī ūthamaki mūnini wa Ashuri, na nīkuo Abisalomu oorīre (13:37, 38; 14:23).

Abineri Gūthii kūrī Daudi

⁶ Hīndī ya mbaara ya nyūmba ya Saülū na nyūmba ya Daudi, Abineri no kūgīa aagīaga na hinya arī thīnī wa nyūmba ya Saülū.

⁷ Na rīrī, Saülū nī arī na thuriya yetagwo Rizipa mwarī wa Aia. Nake Ishi-Boshethu akīrīria Abineri atīrī, “Wakomire na thuriya ya baba nīkī?”

⁸ Abineri nīarakarire mūno tondū wa kwīrwo ūguo nī Ishi-Boshethu, nake akīmūcookeria atīrī, “Kaī ndīkīrī mūtwe wa ngui mwena-inī wa Juda? Ūmūthī ūyū nī ndī rūmwe na nyūmba ya thoguo Saülū na andū a nyūmba yake na arata. Nīi ndirī ndaamūneana kūrī Daudi. No rīu ūranjīra atī nīhītītie ihītīa ūhoro-inī ūkonīi mūdū-wa-nja ūyū!”

⁹ Ngai arothūūra, nī Abineri, na anjīke ūuru makīria, ingīaga kūhingīria Daudi ūrīa Jehova aamwīrīre na mwīhītwa,

¹⁰ na ndute ūthamaki nyūmba-inī ya Saülū, na ndūgamie gītī kīa Daudi kīa ūnene igūrū wa Isiraēli na Juda, kuuma Dani nginya Birishiba.”[†]

¹¹ Ishi-Boshethu ndaigana kwīra Abineri ūndū ūngī tondū nīamwītīgīrīte.

¹² Ningī Abineri agītūma andū kūrī Daudi makamwīre atīrī, “Būrūrī ūyū nī wau? Nītūgīe na kīrīkanīro nawe, na nīngūgūteithia ngūrehere andū a Isiraēli othe mwena waku.”

¹³ Nake Daudi akiuga atīrī, “Ūguo nī wega. Nītūkūgīa na kīrīkanīro nawe. No nī harī ūndū ūmwe ngwenda wīke: ndūkanooke mbere yakwa angīkorwo ndūkarehe Mikali mwarī wa Saülū hīndī irīa ūgooka kūnyona.”

¹⁴ Ningī Daudi agītūma andū kūrī Ishi-Boshethu mūrū wa Saülū makamwīre atīrī, “Nengera mūtumia wakwa Mikali, ūrīa ndagūrīre na ikonde igana rīmwe cia Afilisti.”

¹⁵ Nī ūndū ūcio Ishi-Boshethu agīathana Mikali agīrwo kuuma kūrī mūthuuriwe Palitīeli mūrū wa Laishi.

¹⁶ No rīrī, mūthuuriwe, agītwarana nake, agīthīi amūrūmīrīre akīrīraga nginya Bahurimu. Hīndī iyo Abineri akīmwīra atīrī, “Cooka mūcī!” Nī ūndū ūcio agīcooka mūcī.

¹⁷ Nake Abineri akīaranīria na athuuri a Isiraēli akīmeera atīrī, “Kwa ihinda nīmūkoretwo mwīrīrīrie gūtua Daudi mūthamaki wanyu.

¹⁸ Mūtīgīke ūguo rīu! Nīgūkorwo Jehova nīerire Daudi atīrī, ‘Na ūndū wa ndungata yakwa Daudi nīngahonokia andū akwa a Isiraēli kuuma guoko-inī kwa Afilisti na kuuma guoko-inī gwa thū ciao ciothe.’”

¹⁹ Nake Abineri nīacookire akīaranīria na andū a Benjamīni. Agīcooka agīthīi Hebironi akeere Daudi maūdū mothe marīa Isiraēli na nyūmba yothe ya Benjamīni meendaga gwīka.

²⁰ Rīrīa Abineri, ūrīa warī na andū mīrongo īrī ookire kūrī Daudi kūu Hebironi, Daudi akīmūrugithīria iruga hamwe na andū ake.

²¹ Hīndī iyo Abineri akīra Daudi atīrī, “Reke thīi o ro rīu nga-cookanīrīrie andū a Isiraēli othe nī ūndū wa mūthamaki mwathi wakwa, nīgeetha marīkanīre nawe, na nīguo ūthamakagīre o kūrīa guothe ngoro yaku īrīrīrie.” Nī ūndū ūcio Daudi agītūma Abineri athīi, nake agīthīi na thayū.

Joabu Kūiraga Abineri

²² Hīndī o iyo andū a Daudi, na Joabu magīcooka kuuma mbaara-inī, na magītūka na indo nyingī iria maatahīte. No Abineri ndaarī hamwe na Daudi kūu Hebironi, tondū Daudi nīamwīrīte athīi, nake agīthīi na thayū.

[†] **3:10** Kuuga “kuuma Dani nginya Birishiba” nī kuuga būrūrī wothe wa Isiraēli (Atīrī 20:1).

23 Rīrīa Joabu na thigari ciothe iria ciarī hamwe nake maakinyire-rī, akūrwo atī Abineri mūrū wa Neri nōkīte kūrī mūthamaki, na atī mūthamaki nīarekire athiī, nake agīthiī na thayū.

24 Nī ūndū ūcio Joabu agīthiī kūrī mūthamaki akīmūuria atīrī, “Nī atīa ūguo weka? Ta kīone, Abineri nōkire kūrī wee. Ūrekire athiī nīkī? Rīu nīagīthiire!

25 Wee nīūū atī Abineri mūrū wa Neri egūūkīte gūkūheenia na gūthigaana mīthiire yaku, na amenye maūndū marīa mothe ūreka.”

26 Hīndī īrīa Joabu oimire harī Daudi, agītūma andū makinyire Abineri, nao makīmūcookia kuuma gīthima-inī gīa Sira. No Daudi ndaigana kūmenya ūhoru ūcio.

27 Na rīrī, rīrīa Abineri aacookire Hebironi, Joabu akīmūtware keheri-inī kīhingo-inī, ta ekwenda kwaria nake na hitho. Na marī hau, akīmūtheeca nda agīkua, nīguo arīhīrie thakame ya mūrū wa nyina Asaheli.

28 Thuutha ūcio, rīrīa Daudi aiguire ūhoru ūcio, akiuga atīrī, “Nī na ūthamaki wakwa tūtīrī na ihītia nginya tene mbere ya Jehova ūhoru-inī wa thakame ya Abineri mūrū wa Neri.

29 Thakame yake īrocookerera Joabu na nyūmba ya ithe yothe! Nayo nyūmba ya Joabu ndīkanaage mūndū ūmwe ūrī na kīronda gīkuura thakame, kana mangū, kana mūndū ūrīthiiga na mītī, kana mūndū ūūragītwo na rūhiū rwa njora, kana mūndū wagīte irio.”

30 (Joabu na Abishai mūrū wa nyina mooragire Abineri tondū nīooragīte Asaheli mūrū wa nyina wao mbaara-inī kūu Gibeoni.)

31 Hīndī īyo Daudi akīra Joabu na andū othe arīa aarī nao atīrī, “Tembūrangai nguō cianyu na mwīhumbe makūnia, na mūthiī mūgīcakayaga mbere ya Abineri.” Nake Daudi ūcio mūthamaki agīthiī arūmīrīre ndayaya īrīa yakuuīte kīmba.

32 Nao magīthika Abineri kūu Hebironi, nake mūthamaki akīrīra aanīrīre hau mbīrīra-inī ya Abineri. O nao andū othe makīrīra.

33 Mūthamaki akīina icakaya rīrī nī ūndū wa Abineri: “Abineri nīaragīrīrwo nīgūkua ta andū arīa moinaga watho?

34 Moko maku matiarī moohe,

namo magūrū maku matiarī moohe na nyororo.

Wagūire o ta mūndū ūrīa ūgūūaga mbere ya andū arīa aaganu.”

Nao andū othe makīrīra rīngī nī ūndū wake.

35 Nīngī andū othe magīūka na makīringīrīria Daudi arīe irio gūtanatuka, no Daudi akīhīta na mwīhītwā, akiuga atīrī, “Ngai arothūūra, o na anjike ūūru makīria, ingīcama irio kana kīndū kīngī rīua rītanathūa!”

36 Nao andū acio othe maakīona ūrīa gwathī magīkena; ti-itherū, maūndū mothe marīa mūthamaki eekire nīmamakenirie.

37 Nī ūndū ūcio andū othe na Isiraeli guothe makīmenya mūthenya ūcio atī mūthamaki ndaarī na itemi ūhoru-inī wa gīkuū kīa Abineri mūrū wa Neri.

38 Nīngī mūthamaki akīra andū ake atīrī, “Kaī mūtaramenya atī mūndū mūnene na ūrī igweta mūno nīarīkītie gūkua ūmūthī thīnī wa Isiraeli?

39 Na rīrī, ūmūthī, o na gūkorwo ndīmūīrīrie maguta ndūike mūthamaki, ndīrī na hinya, nao arīū aya a Zerūia marī na hinya mūno kūngīra. Jehova arorīhia mwīki ūūru kūringana na cīko ciake njūru!”

¹ Na rīrī, hīndī īrīa Ishi-Boshethu mūrū wa Saülū aaguire atī Abineri nīakuīrīre kūu Heberoni-rī, akīurwo nī hinya, nao andū othe a Isiraeli makīmaka.

² Nake mūrū wa Saülū aarī na andū eerī arīa maarī atongoria a ikundi cia gūtharīkanīra. Ūmwe eetagwo Baana na ūcio ūngī Rekabu; maarī ariū a Rimoni ūrīa Mūbeerothi wa mūhīrīga wa Benjamini; Beerothu gūtaragwo ta gīcunjī kīa Benjamini,

³ tondū andū a Beerothu nīmoorīre Gitaimu na matūūrīte kuo ta andū a kūngī nginyagia ūmūthī.

⁴ (Jonathani mūrū wa Saülū aarī na mūrīū wonjete magūrū meerī. Aarī na ūkūrū wa mīaka ītano rīrīa ūhoro wa Saülū na Jonathani wamakinyīre kuuma Jezireeli. Nake mūreri wake akīmūkuua, akīūra; no rīrīa aahiūhīte akīūra-rī, mwana ūcio akīgūa agītuīka kīonje. Rūtwa riake rīarī Mefiboshethu.)

⁵ Nake Rekabu na Baana, ariū a Rimoni ūrīa Mūbeerothi, magīthī marorete nyūmba-inī ya Ishi-Boshethu, na magīkinya kuo rīrīa gūkoragwo kūrī ūrugarī mūthenya, rīrīa aahurūkīte mīaraho.

⁶ Nao makīingīra nyūmba ya thīnī metuīte ta meendaga gūkuua ngano, makīmūtheeca nda. Nake Rekabu na mūrū wa nyina Baana makīūra.

⁷ Maingīrīre nyūmba hīndī īrīa aakomete gītanda-inī nyūmba yake ya toro. Maarīkia kūmūtheeca na kūmūūraga, magītinia mūtwe wake. Makīūkuua, magīthī ūtukū wothe magerete nīra ya Araba.

⁸ Magītwarīra Daudi mūtwe wa Ishi-Boshethu kūu Heberoni, makīūra mūthamaki atīrī, “Ī ūyū mūtwe wa Ishi-Boshethu mūrū wa Saülū, thū yaku, ūrīa wageragia gūkūūraga. Ūmūthī nīguo Jehova arīhīria mwathi wakwa mūthamaki gwī Saülū na rūciaro rwake.”

⁹ Nake Daudi agīcookeria Rekabu na Baana, mūrū wa nyina, ariū a Rimoni ūrīa Mūbeerothi atīrī, “Ti-itherū o ta ūrīa Jehova atūūraga muoyo, ūrīa ūhonoketie kuuma mathīna-inī mothe,

¹⁰ rīrīa mūdū aanjīrīre atīrī, ‘Saülū nīakuīte’, agīciiria atī nī ūhoro mwega andehera, ndamūnyītire ngīmūūragīra kūu Zikilagi. Kūu nīkio kīheo kīrīa ndamūheire nī ūndū wa ndūmīrīri īyo yake!

¹¹ Akīrī makīria atīa, hīndī īrīa andū aaganu moragīte mūdū ūtarī na ihītia thīnī wa nyūmba yake akomete ūrīrī-inī wake, githī ndiagīrīrwo nī gwītia thakame yake kuuma moko-inī manyu na ndīmweherie muume thī!”

¹² Nī ūndū ūcio Daudi agīatha andū ake, nao makīmooraga. Makīmatīnia moko na magūrū, na magīcuuria mūrī yao hau karia-inī kūu Heberoni. No rīrī, makīoya mūtwe wa Ishi-Boshethu na makīūthika mbīrīra-inī ya Abineri kūu Heberoni.

5

Daudi Gūtuīka Mūthamaki wa Isiraeli Guothe

¹ Na rīrī, mīhīrīga yothe ya Isiraeli īgīthī kūrī Daudi kūu Heberoni īkīmwīra atīrī, “Ithu tūrī a mūthiimo waku na thakame yaku.

² Ihinda rīrīa Saülū aarī mūthamaki witū-rī, wee nīwe watongoragia mbūtū cia Isiraeli īgīthī ita. Nake Jehova agīkwīra atīrī, ‘Wee nīūgatuīka mūrīithi wa andū akwa a Isiraeli, na ūtuīke mwathi wao.’”

³ Rĩrĩa athuuri othe a Isiraeli maathiĩte Hebironi kũrĩ Mũthamaki Daudi, mũthamaki nĩagũire na kĩrĩkanĩro nao mbere ya Jehova o kũu Hebironi, nao magĩtĩrĩria Daudi maguta mũtwe atuĩke mũthamaki wa Isiraeli.*

⁴ Daudi aarĩ na ũkũrũ wa mĩaka mĩrongo itatũ rĩrĩa aatuĩkire mũthamaki, na agĩthamaka mĩaka mĩrongo ĩna.

⁵ Aathamakũire Juda mĩaka mũgwanja na mĩeri itandatũ arĩ Hebironi, na agĩthamaka Isiraeli guothe mĩaka mĩrongo itatũ na itatũ arĩ Jerusalemu.

Daudi Gũtooria Jerusalemu

⁶ Mũthamaki na andũ ake magĩthĩ Jerusalemu magatharĩkĩre Ajebusi, arĩa matũũraga kuo. Nao Ajebusi makĩra Daudi atĩrĩ, “Ndũgũtoonya gũkũ; tondũ andũ arĩa megũkũgirĩrĩria ũtoonye nĩ arĩa atumumu na cionje.” Tondũ meĩraga atĩrĩ, “Daudi ndangĩhota gũtoonya kuo.”

⁷ No rĩrĩ, Daudi nĩatunyanire kĩhitho kĩa hinya gĩa Zayuni, na nĩkĩo gũtagwo itũura inene rĩa Daudi.

⁸ Mũthenya o ro ũcio Daudi akiuga atĩrĩ, “Mũndũ wothe ũngĩtooria Ajebusi no agerire mũtaro-inĩ wa maaĩ nĩguo akinyĩre andũ acio ‘mathuaga na atumumu’ o acio thũ cia Daudi.” Kĩu nĩkĩo gĩtũmaga moige atĩrĩ, “‘Andũ atumumu na arĩa mathuaga’ matigatoonya nyũmba ya ũthamaki.”

⁹ Nake Daudi agĩtũũra kĩhitho-inĩ kũu kĩa hinya, agĩgĩtua itũũra inene rĩa Daudi. Nake Daudi agĩakĩrĩra itũũra rĩu inene kuuma Milo arĩcooketie na thĩinĩ.

¹⁰ Daudi agĩkĩrĩrĩria kũgĩa na hinya tondũ Jehova Ngai Mwene-Hinya-Wothe aarĩ hamwe nake.

¹¹ Na rĩrĩ, Hiramũ mũthamaki wa Turo agĩtũmĩra Daudi andũ, hamwe na mũgogo ya mũtarakwa, na atharamara, na aaki na mahiga, nao magĩakĩra Daudi nyũmba ya ũthamaki.

¹² Nake Daudi akĩmenya atĩ Jehova nĩamũhaandĩte atuĩke mũthamaki wa Isiraeli na agatũũgĩria ũthamaki wake nĩ ũndũ wa andũ ake a Isiraeli.

¹³ Aarĩkia kuuma Hebironi, Daudi nĩagũire na thuriya ingĩ na akĩhikia atumia kũu Jerusalemu, na agĩciarĩrwo aanake na airĩtu angĩ.

¹⁴ Maya nĩmo marĩtwa ma ciana irĩa aaciarĩre kũu Jerusalemu: Shama, na Shobabu, na Nathani, na Solomoni,[†]

¹⁵ na Ibiharu, na Elishua, na Nefegu, na Jafia,

¹⁶ na Elishama, na Eliada, na Elifeleti.

Daudi Kũhoola Afilisti

¹⁷ Hĩndĩ irĩa Afilisti maagũire atĩ Daudi nĩaitĩrĩrio maguta agatuĩka mũthamaki wa Isiraeli, makĩambata magĩthĩ na mbũtũ ciao ciothe makamũcarie, no Daudi aigua ũhoru ũcio agĩkũrũka agĩthĩ kũhitho-inĩ kĩa hinya.

¹⁸ Na rĩrĩ, Afilisti nĩmokĩte na makeyaragania gĩtuamba-inĩ kĩa Refaimu;

¹⁹ nĩ ũndũ ũcio Daudi agĩtũria ũhoru kũrĩ Jehova, akĩmũuria atĩrĩ, “Thĩ ngatharĩkĩre Afilisti? Nĩũkũmaneana kũrĩ nĩ?”

Nake Jehova akĩmũcookeria atĩrĩ, “Thĩ, nĩgũkorwo ti-itherũ nĩ ngũneana Afilisti kũrĩ we.”

* **5:3** Rĩrĩ rĩarĩ rita rĩa gatatũ rĩa Daudi gũtĩrĩrio maguta, na rĩarĩ rĩa kuonania atĩ we aarĩ mũthamaki wa Isiraeli yothe. [†] **5:14** Ici inya ciarĩ ciana cia Bathisheba (1Maũ 3:5).

²⁰ Nī ūndū ūcio Daudi agĩthiĩ Baali-Perazimu, na agĩtooreria Afilisti kuo. Akiuga atĩrĩ, “O ta ūrĩa maaĩ moinaga, noguo Jehova aharaganĩtie thũ ciakwa mbere yakwa.” Nī ūndū ūcio handū hau hagĩtwo Baali-Perazimu.

²¹ Nao Afilisti magĩtiganĩria mĩhianano yao kũu, nake Daudi na andũ ake makĩmĩoya magĩthiĩ nayo.

²² Afilisti nĩmambatire o rĩngĩ makĩaragania Gĩtuamba-inĩ kĩa Re-faimu;

²³ nĩ ūndū ūcio Daudi agĩtuĩria ūhoru harĩ Jehova, nake Jehova akĩmũcookeria atĩrĩ, “Tiga kwambata ūthiĩ ūrĩngĩrĩrie, no thiũrũrũka ūmoine na thuutha, ūmatharĩkire ūmarutĩtie na mbere ya mĩtĩ ya mĩkũngũgũ.

²⁴ Rĩrĩa ūrĩigua mũkubio uumĩte igũrũ rĩa mĩtĩ ya mĩkũngũgũ-rĩ, thiĩ narua, tondũ ūguo nĩkuonania atĩ Jehova nĩathĩite mbere yaku nĩguo ahũre mbũtũ cia Afilisti.”

²⁵ Nī ūndū ūcio Daudi agĩka o ta ūrĩa Jehova aamwathĩte, akĩhũura Afilisti amarutĩtie Gibeoni, o nginya Gezeri.

6

Ithandũkũ Kũreehwo Jerusalemu

¹ O rĩngĩ, Daudi agĩcookanĩrĩria andũ arĩa maarĩ njamba a Isiraeli othe, nao maarĩ ngiri mĩrongo itatũ.

² Daudi arĩ hamwe na andũ acio ake othe magĩthiĩ moimĩte Baala kũu Juda makambatie ithandũkũ rĩa Ngai marĩrute kuo, ithandũkũ rĩrĩa rĩĩtanĩtio na Rĩitwa Rĩake, naguo nĩ ta kuuga Rĩitwa rĩa Jehova Mwene-Hinya-Wothe, ūrĩa ūikaraga gatagatũ ka makerubi marĩa marĩ igũrũ rĩa ithandũkũ riu.

³ Nao makĩgĩrĩra ithandũkũ rĩa Ngai ngaari-inĩ njerũ ya ng’ombe, makĩrĩruta nyũmba ya Abinadabu, irĩa yarĩ kĩrĩma-inĩ. Nao Uza na Ahio, arĩu a Abinadabu, nĩo maatongoretie ngaari iyo njerũ

⁴ Irĩ na ithandũkũ riu rĩa Ngai igũrũ rĩayo, nake Ahio nĩwe warĩtongoretie.

⁵ Nake Daudi na nyũmba yothe ya Isiraeli maarũhagia na hinya wao wothe marĩ mbere ya Jehova, makaina nyĩmbo na inanda cia kinũbi, na inanda cia mũgeeto, na tũhembe, na njingiri na thaani iria ihũurithanagio ikagamba.

⁶ Hĩndĩ irĩa maakinyire kĩhuhĩro-inĩ kĩa ngano kĩa Nakoni, ndegwa ikĩhĩngwo, Uza agĩtambũrũkia guoko akanyĩũrĩra ithandũkũ rĩa Ngai tondũ ndegwa nĩ ciahĩngĩtwo.

⁷ Namo marakara ma Jehova magĩakanĩra Uza tondũ wa gĩiko kũu gĩa kwaga gĩtĩo; Nĩ ūndũ ūcio Ngai akĩmũgũtha akĩgũa, agĩkuĩra hakuhi na ithandũkũ rĩa Ngai.

⁸ Nake Daudi akĩrakara tondũ mang’ũrĩ ma Jehova nĩmookĩrĩire Uza, na nginya ūmũthĩ handũ hau hetagwo Perez-Uza.

⁹ Nake Daudi agĩtĩgĩra Jehova mũthenya ūcio, akĩũria atĩrĩ, “Ngaahota atĩa kũinũkia ithandũkũ rĩrĩ rĩa Jehova?”

¹⁰ Nake ndetĩkĩrĩre gũtwara ithandũkũ riu rĩa Jehova kũu aatũire, itũura-inĩ inene rĩa Daudi. Handũ ha ūguo, aarĩtwarire kwa Obedi-Edomu ūrĩa Mũgiiti.

¹¹ Ithandũkũ riu rĩa Jehova rĩgũkara nyũmba-inĩ ya Obedi-Edomu ūrĩa Mũgiiti mĩeri itatũ, nake Jehova akĩmũrathima hamwe na nyũmba yake yothe.

12 Na rīrī, Mūthamaki Daudi akīrwo atīrī, “Jehova nīarathimīte nyūmba ya Obedi-Edomu na kīrīa gīothe arī nakīo, tondū wa ithandūkū rīa Ngai.” Nī ūndū ūcio Daudi agīkūrūka akīruta ithandūkū rīa Ngai kuuma nyūmba ya Obedi-Edomu akīrītwarā itūūra inene rīa Daudi akenete.

13 Na rīrī, andū acio maakuūite ithandūkū rīa Jehova maakinya makinya matandatū-rī, Daudi akīruta igongona rīa ndegwa na gacaū kanoru.

14 Daudi akīina arī mbere ya Jehova na hinya wake wothe, ehumbīte ebodi ya gatani;

15 nī ūndū ūcio Daudi na nyūmba yothe ya Isiraeli makīambatia ithandūkū rīa Jehova makīanagīrīra na makīhuhaga tūrumbeta.

16 Hīndī īrīa ithandūkū rīa kīrīkanīro kīa Jehova rīatoonyaga itūūra inene rīa Daudi-rī, Mikali mwarī wa Saūlū agīcūthīrīria arī ndirica-inī. Na rīrīa onire Mūthamaki Daudi akīrūga-rūga akīnaga mbere ya Jehova, akīmūnyarara ngoro-inī yake.

17 Nao makīrehe ithandūkū rīa Jehova na makīrīiga handū harīo thīnī wa hema īrīa Daudi aambīte nī ūndū warīo, nake Daudi akīruta maruta ma njino na ma ūguano mbere ya Jehova.

18 Aarīkia kūruta magongona ma njino, na maruta ma ūguano-rī, akīrathima andū thīnī wa rītwa rīa Jehova Mwene-Hinya-Wothe.

19 Ningī akīheana mūgate, na gīkūmba gīa thabibū, na gīcunjī kīa nyama kūrī mūdū o wothe warī gīkundi-inī kīu gīa Isiraeli, arūme na andū-a-nja o ūndū ūmwe. Nao andū othe makīnūka mīcīi kwao.

20 Hīndī īrīa Daudi aacookire mūcīi akarathime andū a nyūmba yake-rī, Mikali mwarī wa Saūlū agīūka kūmūtūnga, akiuga atīrī, “Kaī mūthamaki wa Isiraeli nīakīonanītie ūmūthī-i, agakīruta nguo mbere ya ngombo cia airītu cia ndungata ciake, o ta ūrīa mūdū ūtari thoni angūka!”

21 Daudi akīra Mikali atīrī, “Nyuma mbere ya Jehova ūrīa wathuurire nīi handū ha thoguo kana mūdū o na ūmwe wa nyūmba yake, hīndī īrīa aathuurire ndūike mūthamaki wa gūthamakīra andū a Jehova, nīo andū a Isiraeli, na nī ūndū ūcio no nginya nyine ndī mbere ya Jehova.

22 O na nī ngūkīrīrīria kwīyagīthia gītīo gūkīra ūū, na nīngwīnyīhia maitho-inī makwa. No rīrī, ndungata icio cia airītu wagweta-rī, nī nīgūtīo ngūtīo nīcio.”

23 Nake Mikali mwarī wa Saūlū ndaagīre ciana nginya mūthenya ūrīa aakuire.

7

Kūranīro kīa Ngai kūrī Daudi

1 Na rīrī, thuutha wa mūthamaki gūikara nyūmba yake ya ūthamaki, nake Jehova akamūhe ūhurūko agatiga gūūkīrīrwo nī thū ciake ciothe iria ciamūrīgīcīirīe-rī,

2 akīra mūnabīi Nathani atīrī, “Nīi njikaraga nyūmba ya ūthamaki yaakītwo na mītarakwa, o rīrīa ithandūkū rīa Ngai rīgītwo hema-inī.”

3 Nathani agīcookeria mūthamaki atīrī, “Ūndū ūrīa ūrecriiria, gwīka īka guo tondū Jehova arī hamwe nawe.”

4 Ūtukū ūcio kiugo kīa Jehova gīgīkinyīra Nathani, akīrwo atīrī:

5 “Thīi ūkeere ndungata yakwa Daudi atīrī, ‘Jehova ekuuga ūū: Anga we nīwe ūkūnjakīra nyūmba nīguo ndīmītūūre?’

6 Nī ndirī ndatūūra nyūmba kuuma mūthenya ūrīa ndaarutire andū a Isiraeli kuuma būrūrī wa Mīsiri nginya ūmūthī. Ndūūraga thīiaga kūdū na kūdū ndī hema-inī arī yo gītūūro gīakwa.

7 Kūrīa guothe ndanathiĩ na andũ a Isiraeli othe-rĩ, ndĩ ndooria mūtongoria o na ūmwe wao, arĩa ndaathire marĩthagie andũ akwa a Isiraeli, atĩrĩ, “Mwagĩte kũnjakĩra nyũmba ya mĩtarakwa nĩkĩ?”

8 “Na rĩrĩ, ĩra ndungata yakwa Daudi atĩrĩ, ‘Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga ūu: Ndaakũrutire rũuru-inĩ ngĩgũtigithia kũrũmirĩra mahiũ nĩguo ūtuĩke mwathi wa andũ akwa a Isiraeli.

9 Nĩ ngoretwo nawe o kūrīa guothe wanathiĩ, na ngakwehereria thũ ciaku ciothe ikeehera mbere yaku. Rĩu nĩngũtũma rĩtwa rĩaku rĩtuĩke inene, o ta marĩtwa ma andũ arĩa anene mũno a thĩ.

10 Na nĩngaahē andũ akwa a Isiraeli handũ, na ndĩmahaande wega nĩgeetha magĩe na mũciĩ wao kĩũmbe, na matigacooka gũthĩĩnika. Andũ aaganu matigacooka kũmahinyĩrĩria rĩngĩ, o ta ūrĩa maatũire meekaga kĩambĩrĩria-inĩ,

11 o na ūrĩa matũire meekaga kuuma rĩrĩa ndathuurire atongoria a gũtongoragia andũ akwa a Isiraeli. Ningĩ nĩngakũhe ūhurũko kuuma kũrĩ thũ ciaku ciothe.

“Jehova egũkwĩra atĩ Jehova we mwene nĩwe ūkaarũgamia nyũmba yaku:

12 Hĩndĩ ĩrĩa matukũ maku magaathira, ūhurũke hamwe na maithe maku, nĩngarahũra mbeũ yaku ĩcooke ithenya rĩaku, ĩria ĩkoima mũthiimo waku wee mwene, na nĩngarũgamia ūthamaki wake.

13 Ūcio nĩwe ūgaaka nyũmba ĩtanĩtio na Rĩtwa Rĩakwa, na nĩngarũgamia gĩtĩ kia ūnene wake nginya tene.

14 Nĩngatuĩka ithe, nake atuĩke mũrũ wakwa. Hĩndĩ ĩrĩa ageeka ūũru, ngaamũherithia na rũthanju rwa andũ, na ahũũrwo mahũũra nĩ andũ.

15 No rĩrĩ, wendo wakwa ndũrĩ hĩndĩ ūkeeherio kũrĩ we, ta ūrĩa ndaaweheririe harĩ Saũlũ, ūrĩa ndeheririe mbere yaku.

16 Nyũmba yaku na ūthamaki waku igũtũũra mbere yakwa nginya tene; o nakĩo gĩtĩ gĩaku kĩa ūnene gĩgũtũũra kĩrĩ kĩrũmu wega nginya tene.”

17 Nake Nathani akĩra Daudi ciugo ciothe cia ūguũrio ūcio.

Ihooya rĩa Daudi

18 Nake Mũthamaki Daudi agĩtoonya, agĩkara thĩ mbere ya Jehova, akiuga atĩrĩ:

“Nĩ ndĩkĩrĩ ũ, Wee Mwathani Jehova, nayo nyũmba yakwa-rĩ, ĩkĩrĩ kĩ, atĩ nĩkĩo ūnginyĩtie nginya haha?

19 Na rĩrĩ, Wee Mwathani Jehova, wonete ūndũ ūcio ta ūrĩ mũnini maitho-inĩ maku, nawe ūgacooka kwaria ūhoro wa matukũ marĩa magooka makoniĩ nyũmba ya ndungata yaku. Ningĩ Wee Mwathani Jehova ĩno nĩyo nĩra yaku ĩria waragĩria andũ nayo?

20 “Nĩ atĩa ūngĩ Daudi angĩkwĩra? Nĩgũkorwo Wee Mwathani Jehova, nĩũ ndungata yaku.

21 Nĩ ūndũ wa kiugo gĩaku, na kũringana na wendo waku, nĩwĩkĩte ūndũ ūyũ mũnene ūguo, na ūkaũmenyithia ndungata yaku.

22 “Wee Mwathani Jehova, kaĩ ūkĩrĩ mũnene-ĩ! Gũtirĩ ūngĩ tawe, na gũtirĩ Ngai ūngĩ tiga wee, o ta ūrĩa tũiguĩte na matũ maitũ.

23 Na nũũ ūhaana ta andũ aku a Isiraeli, rũrĩrĩ rũmwe gũkũ thĩ rũrĩa Ngai waruo aakũũrire rũtuĩke andũ ake, nĩgeetha wĩgĩire igweta, na wĩke maũndũ manene na magegania na ma gwĩtigĩrwo, na ūndũ wa kũingata ndũrĩrĩ na ngai ciao ciehere mbere ya andũ aku, arĩa wakũũrire kuuma bũrũri wa Misirĩ?

²⁴ Wee nīūrūgamītie andū aku a Isiraeli matuīke andū aku nginya tene, nawe, Wee Jehova nīutuīkite Ngai wao.

²⁵ “Na rīrī, Jehova Ngai, tūma kīranīro kīrīa wīranīire gīkonīī ndungata yaku na nyūmba yake kīrūme nginya tene. Na wīke o ta ūguo wīranīire,

²⁶ nīgeetha rīitwa rīaku rīnenehe nginya tene. Ningī andū nīmakoiga atīrī, ‘Jehova Mwene-Hinya-Wothe nīwe Ngai wa Isiraeli!’ Nayo nyūmba ya ndungata yaku Daudi nīikehaanda mbere yaku.

²⁷ “Wee Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, nīuguūrīire ndungata yaku ūndū ūyū, ūkoiga atīrī, ‘Nīngagwakīra nyūmba.’ Nī ūndū ūcio ndungata yaku nīgūite na ūmīrīru wa kūhooya ihooya rīrī.

²⁸ Wee Mwathani Jehova, Wee nīwe Ngai! Ciugo ciaku nīciakwīhokwo, na nīwīrīre ndungata yaku maūndū macio mega.

²⁹ Rīu nīwonete kwagīrīre ūrathime nyūmba ya ndungata yaku, nīgeetha itūire mbere yaku nginya tene maitho-inī maku; nīgūkorwo Wee Mwathani Jehova nīwe warītie, na nī ūndū wa kīrathimo gīaku, nyūmba ya ndungata yaku itūire īraathimītwo nginya tene.”

8

Ūtoorania wa Daudi Mbaara-inī

¹ Thuutha wa mahinda macio-rī, Daudi nīatharīkīre Afilisti na akīmatooria biū, na agītunyana Methegi-Amma kuuma watho-inī wa Afilisti.

² Ningī Daudi nīatoorīre andū a Moabi. Agītūma makome thī na akīmathima na ūraihi wa rūrigi. Aamathima-rī, ithimi igīrī ciao makoorangwo, na gīthimi gīa gatatū mageetīkīrio matūire muoyo. Nī ūndū ūcio andū a Moabi magītuīka ndungata cia Daudi na makamūrehagīra igooti.

³ Daudi nīahūuranire na Hadadezeri mūrū wa Rehobu, mūthamaki wa Zoba, rīrīa aathiite gūcookia būrūrī ūrīa aatunyītwo gūkuhī na Rūūi rwa Farati.

⁴ Nake Daudi akīmūtunya ngaari ciake cia ita ngiri īmwe, na andū a gūcitwara ngiri mūgwanja, na thigari cia magūrū ngiri mīrongo īrī. Nake agītemenga mbarathi icio cia mbaara magūrū agītūma ithue ciothe tiga o igana rīmwe.

⁵ Rīrīa Asuriata a kuuma Dameski mookire gūteithia Hadadezeri mūthamaki wa Zoba, Daudi akīūruga Asuriata ngiri mīrongo īrī na igīrī.

⁶ Akīiga mbūtū cia kūrangīra ūthamaki wa Asuriata kūu Dameski. Nao Asuriata magītuīka a gwathagwo nīwe makamūrehagīra igooti. Jehova nīaheaga Daudi ūhootani kūrīa guothe aathiaga.

⁷ Na rīrī, Daudi agīkuua ngo cia thahabu iria ciarī cia atongoria a Hadadezeri agīcīrehe Jerusalemu.

⁸ Kuuma matūūra ma Teba na Berothai, marīa maarī ma Hadadezeri, Mūthamaki Daudi agīkuua kuuma kuo indo nyingī mūno cia gīcango.

⁹ Rīrīa Tou mūthamaki wa Hamathu aagūire atī Daudi nīahootete mbūtū ciothe cia mbaara cia Hadadezeri-rī,

¹⁰ agītūma mūrīū Joramu kūrī Mūthamaki Daudi akamūgeithie na amūkūngūire nī ūndū wa kūhoota Hadadezeri, ūrīa wakoretwo akīrūa na Tou. Joramu akīmūrehera indo cia betha na cia thahabu, o na cia gīcango.

¹¹ Mūthamaki Daudi akīamūrīra Jehova indo icio, o ta ūrīa aamūrīte betha na thahabu kuuma ndūrīrī-inī ciothe iria aatooretie.

12 Nacio nĩ Edomu na Moabi, na Aamoni na Aflisti, na Amaleki. Ningĩ akĩamũra indo iria aatahĩte kuuma kũrĩ Hadadezeri mũrũ wa Rehobu mũthamaki wa Zoba.

13 Nake Daudi akĩgĩa igweta hĩndĩ ĩria oimire kũũraga andũ a Edomu ngiri ikũmi na inyanya Ğituamba-inĩ gĩa Cumbĩ.

14 Nake akĩga thigari cia kũrangĩra Edomu guothe, nao andũ a Edomu othe magĩtuĩka ndungata cia Daudi. Nake Jehova nĩaheaga Daudi ũhootani kũria guothe aathiaga.

Ndungata cia Daudi

15 Daudi nĩathamakire Isiraeli guothe, akahũthagĩra kĩhooto, na akahingĩria andũ ake othe maũndũ maria maagĩĩre.

16 Joabu mũrũ wa Zeruia nĩwe warĩ mũnene wa ita; nake Jehoshafatu mũrũ wa Ehiludu nĩwe warĩ mwandĩki wa maũndũ ma ihinda rĩu;

17 nake Zadoku mũrũ wa Ahitubu* na Ahimeleku mũrũ wa Abiatharu maarĩ athĩnjĩri-Ngai; nake Seraia aarĩ mwandĩki.

18 Nake Benaia mũrũ wa Jehoiada nĩwe warĩ mũnene wa Akerethi na Apelethi;† nao ariũ a Daudi maarĩ ataari a mũthamaki.

9

Daudi na Mefiboshethu

1 Nake Daudi akĩũria atĩrĩ, “Nĩ kũrĩ mũndũ o na ũmwe ũtigarĩte wa nyũmba ya Saũlũ ũria ingĩtuga nĩ ũndũ wa Jonathani?”

2 Na rĩrĩ, nĩ kwarĩ na ndungata ya mũciĩ wa Saũlũ yetagwo Ziba. Nao makĩmĩta ithĩi mbere ya Daudi, nake mũthamaki akĩmĩũria atĩrĩ, “Wee nĩwe Ziba?”

Nayo igĩcookia atĩrĩ, “Ĩ nĩ nĩ ndungata yaku.”

3 Nake mũthamaki akĩũria atĩrĩ, “Gũtirĩ mũndũ o na ũmwe ũtigarĩte wa nyũmba ya Saũlũ ũria ingĩonia ũtugi wa Ngai?”

Nake Ziba agĩcookeria mũthamaki atĩrĩ, “Nĩ kũrĩ na mũrũ wa Jonathani; nake nĩ mwonju magũrũ meerĩ.”

4 Nake mũthamaki akĩũria atĩrĩ, “Arĩ ha?”

Ziba akĩmũcookeria atĩrĩ, “Arĩ mũciĩ kwa Makiru mũrũ wa Amieli kũu Lo-Debari.”

5 Nĩ ũndũ ũcio, Mũthamaki Daudi agĩtũmana areehwo kuuma nyũmba ya Makiru mũrũ wa Amieli, kũu Lo-Debari.

6 Rĩria Mefiboshethu mũrũ wa Jonathani, mũrũ wa Saũlũ, ookire harĩ Daudi, akĩnamĩrĩra amũhe gĩtĩo.

Nake Daudi akĩmwĩta “Mefiboshethu!”

Nake agĩcookia atĩrĩ, “Nĩ ũyũ ndungata yaku.”

7 Nake Daudi akĩmwĩra atĩrĩ, “Tiga gwĩtigĩra, nĩgũkorwo ti-itherũ nĩngũgũtuga nĩ ũndũ wa thoguo Jonathani. Nĩngũgũcookeria gĩthaka gĩothe kĩa kĩa kĩa gĩa gukaguo Saũlũ, nawe ũrĩrĩagĩra irio metha-inĩ yakwa hĩndĩ ciothe.”

8 Nake Mefiboshethu akĩnamĩrĩra, akiuga atĩrĩ, “Ndungata yaku ĩkĩrĩ kĩ, atĩ nĩguo ũrũmbũye ngui nguũ ta nĩ?”

9 Hĩndĩ ĩyo mũthamaki agĩtũmanĩra Ziba, ndungata ya Saũlũ, akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩndahe mũrũ wa mũriũ wa mwathi waku indo ciothe iria ciarĩ cia Saũlũ na cia nyũmba yake.

* **8:17** Zadoku aarĩ wa rũciaro rwa Eliazaru, na nĩwe waitĩrĩrie Solomononi maguta nĩguo athamake itherya rĩa Daudi. † **8:18** Thigari cia Akerethi na cia Apelethi ciarĩ thigari cia gũkomborwo.

¹⁰ Wee, hamwe na ariū aku na ndungata ciaku, nĩ inyuĩ mūrĩmūrĩmagĩra mūgūnda, na mūkainūkia magetha, nĩgeetha mūrū wa mūrīū wa mwathi waku oonage irio. Nake Mefiboshethu, mūrū wa mūrīū wa mwathi waku, arĩrĩagĩra irio metha-inĩ yakwa hĩndĩ ciothe.” (Na rĩrĩ, Ziba aarĩ na ariū ikūmi na atano, na ndungata mĩrongo ĩrĩ.)

¹¹ Ningĩ Ziba akĩra mūthamaki atĩrĩ, “Ndungata yaku nĩngwĩka o ũrĩa wothe mūthamaki, mwathi wakwa, egwatha ndungata yake ĩke.” Nĩ ũndũ ũcio Mefiboshethu aarĩagĩra irio metha-inĩ ya Daudi taarĩ ũmwe wa ariū a mūthamaki.

¹² Mefiboshethu aarĩ na kamwana geetagwo Mika, nao andũ othe a mūcĩĩ wa Ziba maarĩ ndungata cia Mefiboshethu.

¹³ Nake Mefiboshethu agĩtũra Jerusalemu, tondũ aarĩagĩra irio metha-inĩ ya mūthamaki hĩndĩ ciothe, nake arĩ mwonju magūrū meerĩ.

10

Daudi Gũtooria Aamoni

¹ Thuutha wa mahinda macio, mūthamaki wa Aamoni* agĩkua, nake Hanuni, mūrīū, agĩtuika mūthamaki ithenya rĩake.

² Nake Daudi agĩciiria atĩrĩ, “Nĩnguonania ũtugi kūrĩ Hanuni mūrū wa Nahashu, o ta ũrĩa ithe aanjikire maũndũ ma ũtugi.” Nĩ ũndũ ũcio Daudi agĩtũma andũ kūrĩ Hanuni makamūcakaithie nĩ ũndũ wa gũkuĩrwo nĩ ithe.

Rĩrĩa andũ acio maatũmĩtwo nĩ Daudi maakinyire bũrũri-inĩ wa Aamoni-rĩ,

³ andũ arĩa maarĩ igweta a Aamoni makĩũria Hanuni mwathi wao atĩrĩ, “Ūreciiria Daudi nĩ thoguo aratĩa nĩ ũndũ wa gũgũtũmĩra andũ magũcakaithie? Githĩ Daudi ndatũmĩte andũ aya kūrĩ we nĩgeetha matũrie na mathigaane itũũra rĩrĩ inene, nĩguo macooke marĩtunyane?”

⁴ Nĩ ũndũ ũcio Hanuni akĩnyitithia andũ acio a Daudi, na akĩmenjithia nderu rwere rũmwe, na agĩtinia nguo ciao irima gatagati ka njikarĩro, na akĩmaingata.

⁵ Hĩndĩ irĩa Daudi eerirwo ũhoru ũcio, agĩtũma andũ makamatũnge tondũ andũ acio nĩmaconorithĩtio mũno. Mūthamaki akiuga atĩrĩ, “Ikarai kũu Jeriko nginya nderu cianyu ikũre, mūcooke mũũke.”

⁶ Rĩrĩa Aamoni maamenyire atĩ nĩmatũkĩte kĩndũ kĩnungu harĩ Daudi-rĩ, makĩandĩka thigari cia magūrũ cia Asuriata ngiri mĩrongo ĩrĩ kuuma Bethi-Rehobu na Zoba, o na mūthamaki wa Maaka arĩ na andũ ake ngiri ĩmwe, o na ningĩ andũ ngiri ikūmi na igĩrĩ kuuma Tobu.

⁷ Nake Daudi aigua ũhoru ũcio-rĩ, agĩtũma Joabu na ita rĩothe rĩa mbaara.

⁸ Nao Aamoni makiumagara, makĩara mĩhari ya mbũtũ cia mbaara kĩhingo-inĩ gĩa itũũra rĩao inene, nao Asuriata a Zoba na Rehobu, na andũ a Tobu na a Maaka maarĩ oiki kũu werũ-inĩ.

⁹ Nake Joabu akĩona atĩ thigari nĩciarĩte mĩhari ya mbaara mbere yake o na thuutha wake; nĩ ũndũ ũcio agĩthuura mbũtũ imwe iria ciarĩ njamba mũno kũu Isiraeli, agĩcitũma ikarũe na Asuriata.

¹⁰ Andũ acio angĩ akĩmaiga watho-inĩ wa Abishai mūrū wa nyina, na akĩmatũma makarũe na andũ a Aamoni.

¹¹ Joabu akiuga atĩrĩ, “Asuriata mangĩngĩria hinya-rĩ, wee ũũke ũndeithie; no Aamoni mangĩgũkĩria hinya-rĩ, nĩngũũka ngũteithie.

* **10:1** Andũ a Aamoni maarĩ andũ a werũ-inĩ, na maatũũraga mwena wa irathĩro wa Jorodani.

12 Wīyūmīrīrie nīgeetha tūrūe na ūcamba nī ūndū wa andū aitū na nī ūndū wa matūūra manene ma Ngai witū. Jehova nīegwīka ūrīa ekuona kwagīrīre maitho-inī make.”

13 Ningī Joabu na mbūtū ciake magītharīkīra Asuriata, nao makīmoorīra.

14 Rīrīa Aamoni moonire atī Asuriata nīmaroora-rī, o nao makīūrīra Abishai, magītoonya thīnī wa itūūra rīrīa inene. Nī ūndū ūcio Joabu agīcooka agītiga kūrūa na Aamoni na agīthīi Jerusalemu.

15 Thuutha wa Asuriata kuona atī nīmatorio nī andū a Isiraeli-rī, magīcookanīrīra hamwe rīngī.

16 Hadadezeri aarehithītie Asuriata kuuma mūrīmo wa Rūūi rwa Farati; magīthīi nginya Helamu marī hamwe, na Shobaki mūnene wa mbūtū ya ita ya Hedadezeri, amatongoretie.

17 Rīrīa Daudi eerirwo ūhoru ūcio-rī, agīcookanīrīria ita rīa Isiraeli rīothe, makīringa Rūūi rwa Jorodani na magīthīi nginya Helamu. Nao Asuriata makīara mīhari ya thigari cia mbaara igatūngane na Daudi, makīrūa nake.

18 No rīrī, Asuriata acio makīūrīra Isiraeli, nake Daudi akīūrāga andū magana mūgwanja arīa maatwarithagia ngaari ciao cia ita, na thigari cia magūrū ngiri mīrongo ina. Ningī akīūrāga Shobaki mūnene wa mbūtū ciao, agīkuira kūu.

19 Rīrīa athamaki arīa othe maarī ndungata cia Hadadezeri moonire atī nīmahootwo nī Isiraeli-rī, magīthondeka thayū na andū a Isiraeli na magītuika a gwathagwo nīo.

Nī ūndū ūcio Asuriata magītigīra gūcooka gūteithia Aamoni hīndī īngī.

11

Daudi na Bathisheba

1 Na rīrī, hīndī ya kīmera yaakinya ihinda rīrīa athamaki maathiiaga mbaara-inī-rī, Daudi agītūma Joabu hamwe na andū a mūthamaki na mbūtū ciothe cia mbaara cia andū a Isiraeli. Makīananga Aamoni magīcooka makīrigiicīria Raba. Nowe Daudi agītigwo Jerusalemu.

2 Hwai-inī ūmwe-rī, Daudi agīkīra akiuma gītanda-inī gīake agīthīi gūceeranga kūu igūrū rīa nyumba ya ūthamaki. Arī nyumba igūrū akiona mūdū-wa-nja agīthamba. Mūdū-wa-nja ūcio aarī mūthaka mūno,

3 nake Daudi agītūma mūdū agatuīrie ūhoru wake. Mūdū ūcio akīmwīra atīrī, “Gīthī ūcio ti Bathisheba, mwarī wa Eliamu mūtumia wa Uria ūrīa Mūhiti?”

4 Hīndī iyo Daudi agītūma andū makamūgīre. Mūdū-wa-nja ūcio agīka kūrī Daudi, nake agīkoma nake. (Nīgūkorwo nīetheretie ihinda rīake rīa mweri), nake agīgīcookera gwake mūciī.

5 Mūdū-wa-nja ūcio akīgīa nda na agītūmanīra Daudi, akīmwīra atīrī, “Ndī na nda.”

6 Nī ūndū ūcio Daudi agītūma mūdū athīi kūrī Joabu amwīre atīrī: “Ndūmīra Uria ūrīa Mūhiti.” Nake Joabu agītūma Uria kūrī Daudi.

7 Rīrīa Uria ookire, Daudi akīmūuria ūhoru wa ūrīa Joabu aatarīi, na ūhoru wa ūrīa thigari ciatarīi, na ūrīa mbaara yathiiaga na mbere.

8 Ningī Daudi akīra Uria atīrī, “Ikūrūka gwaku mūciī ūgethambe magūrū.” Nī ūndū ūcio Uria akiama nyumba ya ūthamaki, na akīrūmīrīrio kīheo kuuma kūrī mūthamaki.

9 No Uria agĩkoma itoonyero-inĩ rĩa nyũmba ya ũthamaki hamwe na ndungata ciothe cia mwathi wake, na ndaigana gũikũrũka athiĩ gwake mũciĩ.

10 Rĩrĩa Daudi eerirwo atĩrĩ, “Uria ndaanathiĩ mũciĩ,” akĩmũuria atĩrĩ, “Githĩ to hĩndĩ woka kuuma kũraya? Nĩ kĩĩ kĩragiririe ũthiĩ mũciĩ?”

11 Uria akĩra Daudi atĩrĩ, “Ithandũkũ rĩa Jehova, na andũ a Isiraeli na a Juda maikarĩte hema-inĩ, na mwathi wakwa Joabu na andũ a mwathi wakwa maikarĩte kambĩ kũu werũ-inĩ. Ingĩrahotire atĩa gũthiĩ mũciĩ gwakwa, ngarĩe na nganyue, na ngome na mũtumia wakwa? Ti-itherũ o ta ũria ũtũura muoyo, ndingĩka ũndũ ta ũcio!”

12 Ningĩ Daudi akĩmwĩra atĩrĩ, “Ikara gũkũ mũthenya ũngĩ ũmwe, na rũciũ nĩngagũtũma ũcooke.” Nĩ ũndũ ũcio Uria agĩkara Jerusalemu mũthenya ũcio na ũcio ũngĩ warũmĩrĩre.

13 Hĩndĩ rĩa Daudi aamwĩtĩre, akĩrĩanĩra na akĩnyuanĩra nake, ningĩ Daudi agĩtũma arĩho nĩ njoohi. No hwaĩ-inĩ Uria agĩthiĩ gũkoma mũgeeka-inĩ wake arĩ hamwe na ndungata cia mwathi wake; ndaigana gũthiĩ gwake mũciĩ.

14 Rũciĩnĩ Daudi akĩandĩkĩra Joabu marũa, akĩmanengera Uria atware.

15 Marũa macio maandĩkĩtwo atĩrĩ, “Tware Uria harĩa mbaara iĩhĩre mũno. ũcooke ũmũtiganĩre nĩgeetha ooragwo.”

16 Rĩrĩa Joabu aarigĩciĩrie itũura rĩrĩa inene, akĩiga Uria harĩa aamenyaga nĩho haarĩ agĩtĩri arĩa maarĩ njamba.

17 Hĩndĩ rĩa andũ a itũura rĩu inene mookire kũrũa na Joabu-rĩ, andũ amwe a mbũtũ cia ita cia Daudi makĩũragwo; o nake Uria ũria Mũhiti agĩkua.

18 Joabu agĩtũma mũndũ kũrĩ Daudi akamũhe ũhoro wothe wa mbaara iyo.

19 Nake agĩatha mũndũ ũcio aatũmire atĩrĩ: “Warĩkia kũhe mũthamaki ũhoro ũyũ wothe wa mbaara,

20 marakara ma mũthamaki maahota kũrĩrĩmbũka, nake aahota gũkũria atĩrĩ, ‘Nĩ kĩĩ gĩtũmire mũkuhĩrĩrie mũno itũura inene mũkarũe? Kaĩ mũtooi atĩ na mamũrathe na mĩguĩ marĩ rũthingo-inĩ?’

21 Nũũ woragire Abimeleku mũrũ wa Jerubu-Beshethu? Githĩ ti mũndũ-wa-nja wamũkĩrĩrie ihiga rĩa gĩthiĩ arĩ rũthingo-inĩ igũrũ? Githĩ ti kĩo gĩatũmire akuĩre kũu Thebezu? Nĩ kĩĩ kĩratũmire mũthiĩ hakuhi mũno na rũthingo?’ Angĩgakũria ũguo-rĩ, nawe ũkaamũcookeria atĩrĩ, ‘O nayo ndungata yaku, Uria ũria Mũhiti nĩmũkuũ.’”

22 Nake mũndũ ũcio akiumagara agĩthiĩ, na aakinya, akĩra Daudi maũndũ mothe marĩa Joabu aamũtũmĩte akoige.

23 Nake mũndũ ũcio watũmĩtwo akĩra Daudi atĩrĩ, “Andũ acio maratũkĩrĩrie hinya, marooka kũrũa na ithuĩ werũ-inĩ, no tũrakĩmahũndũra nginya itoonyero-inĩ rĩa kĩhingo gĩa itũura rĩrĩa inene.

24 Hĩndĩ iyo aikia a mĩguĩ maraikĩria ndungata ciaku mĩguĩ marĩ rũthingo igũrũ, na andũ amwe a mũthamaki nĩmakuĩte. O na ningĩ ndungata yaku, Uria ũria Mũhiti, nĩkuĩte.”

25 Nake Daudi akĩra mũndũ ũcio atĩrĩ, “Thiĩ wĩre Joabu atĩrĩ: ‘Tiga kũigua ũũru nĩ ũhoro ũcio; rũhiũ rũniinaga mũndũ ũmwe o ta ũria rũniinaga ũria ũngĩ. Thiĩ na mbere gũtharĩkĩra itũura rĩu inene ũrianange.’ Wĩre Joabu ũguo nĩgeetha ũmũmĩrĩrie.”

26 Rĩrĩa mũtumia wa Uria aigũire atĩ mũthuurĩwe nĩakuĩte-rĩ, akĩmũcakaĩra.

²⁷ Ihinda rīa gūcakaya rīathira-rī, Daudi akiuga areehwo gwake nyūmba, nake agītūka mūtumia wake, na akīmūciarīra kahī. No rīrī, ūndū ūcio Daudi ekite nīwarakaririe Jehova.

12

Nathani Kūrūithia Daudi

¹ Nake Jehova agītūma Nathani kūrī Daudi. Na aakinya harī we Nathani akiira Daudi atīrī, “Itūura-inī rīmwe nī kwarī na andū eerī, ūmwe aarī gītonga na ūria ūngī aarī mūthīni.

² Mūndū ūcio warī gītonga aarī na ndūuru nyingī cia ng’ondu na cia ng’ombe,

³ no ūcio warī mūthīni ndaarī na kīndū tiga o kamwatī kanini aagūrīte. Agīkarera, nako gagikūra karī hamwe nake na ciana ciake. Kaarīaga irio ciake, na gakanyuugāra gīkombe gīake na gaakomaga gīthūri-inī gīake. Nako kaarī o ta mwarī.

⁴ “Na rīrī, mūgeni agīuka gwa gītonga kīu, no gītonga kīu gīkīrega kuoya ng’ondu imwe yakīo kana ng’ombe gīthondekere mūgeni ūcio wokite gwakīo gīa kūrīa. Handū ha ūguo, gīkīoya kamwatī karīa kaarī ka mūthīni na gīgīthīnjira mūndū ūcio wokite gwakīo mūciū.”

⁵ Daudi agīcinwo nī marakara nī ūndū wa mūndū ūcio, akīira Nathani atīrī, “Ti-itherū o ta ūria Jehova atūuraga muoyo, mūndū ūcio wīkite ūguo agīrīrwo nī gūkua!

⁶ No nginya arīhe kamwatī kau maita mana, tondū nīekite ūndū ta ūcio na akaaga kūguanīra tha.”

⁷ Hīndī īyo Nathani akiira Daudi atīrī, “Wee nīwe mūndū ūcio! Ūū nīguo Jehova, Ngai wa Isiraeli, ekuuga: ‘Ndagūtīrīrie maguta ūtūke mūthamaki wa Isiraeli, na ngīkūhonokia kuuma guoko-inī gwa Saūlū.

⁸ Nīndakūheire nyūmba ya mwathi waku, o na ngīkūhe atumia a mwathi waku maikare gīthūri-inī gīaku. Nīndakūheire nyūmba ya Isiraeli na Juda. Na kūngīkorwo maūndū macio maarī manini na matiakūiganīte-rī, nīngīakūheire maūndū mangī maingī.

⁹ Nī kī gītūmīte ūnyarare kiugo kīa Jehova, ūgeeka ūru maitho-inī make? Nīwooragithirie Uria ūria Mūhiti na rūhiū rwa njora, na ūkīoya mūtumia wake atūke mūtumia waku. Wamūragithirie na rūhiū rwa njora rwa andū a Amoni.

¹⁰ Na nī ūndū ūcio, rūhiū rwa njora rūtikeehera nyūmba yaku, nī ūndū nīwaanyararire nī, na ūkīoya mūtumia wa Uria ūria Mūhiti atūke mūtumia waku.’

¹¹ “Jehova ekuuga ū: ‘Nīngūkūrehithīria thīna kuuma nyūmba yaku wee mwene. O maitho-inī maku nīngoya atumia aku, ndīmahe mūndū wa nyūmba yaku, nake nīagakoma na atumia acio aku mūthenya barigici.

¹² Wekire ūndū ūcio na hitho, no Nī ngeeka ūndū ūyū mūthenya barigici andū a Isiraeli othe makionaga.’”

¹³ Hīndī īyo Daudi akiira Nathani atīrī, “Nīnjīhīrie Jehova.”

Nathani agīcookia atīrī, “Jehova nīakwehereirie mehia maku. Ndūgūkua.

¹⁴ No tondū nītūmīte thū cia Jehova imūmene mūno nī ūndū wa gwīka ūguo-rī, mwana ūcio ūciarīrwo nīegūkua.”

¹⁵ Nathani aarīkia kūinūka mūciū-rī, Jehova agītūma mwana ūcio mūtumia wa Uria aaciarīre Daudi arūare.

¹⁶ Daudi agīthaita Ngai nī ūndū wa mwana ūcio. Akīhinga kūrīa irio, agītoonya nyūmba yake, agīkoma thī ūtukū ūcio wothe.

17 Nao athuuri a nyūmba yake magithii hakuhi nake niguu mamurugamie na iguru nowe akirega, na ndaigana kurianira irio nao.

18 Muthenya wa mugwanja wakinya-ri, mwana ucio agikua. Nacio ndungata cia Daudi igutigira kumwira ati mwana ucio niakuite. Tondū cioigire atiri, "Riria mwana oima muoyo, twariirie Daudi na akaaga gututhikiria. Twahota atia kumwira ati mwana niakuite? Aahota kwigera ngero."

19 No Daudi akiona ati ndungata ciake niciaheehanaga, akimenya ati mwana ucio niakuite. Nake akiuria atiri, "Kai mwana akuite?"

Nao magicookia atiri, "Ii, niakuite."

20 Hindii iyo Daudi agiukira. Aarikia gwithamba, akiuhaka maguta na akigarura nguo ciake, agithii nyumba ya Jehova, akinamirira, na akihooya. Ningi agicooka agithii gwake mucii, agitia irio, nao andu ake makimurehere, akiria.

21 Ndungata ciake ikimuria atiri, "Ureka uguo niki? Riria mwana arari muoyo nurehingite na ukarira, no mwana akua-ri, wokira na waria irio!"

22 Nake agicookia atiri, "Hindii iria mwana arari muoyo-ri, ndirehingaga na ngarira. nguciria atiri, 'Nuu uui? Jehova aahota kunjiguira tha areke mwana ucio ature muoyo.'

23 No riu tondū niakuite-ri, ni kii gigituma ndihinge? Ndaahota kumuriukia? Ni ni ngaathii kuri we, no ndangicooka kuri nii."

24 Hindii iyo Daudi akihoreria mutumia wake Bathisheba, agithii kuri we na agikoma nake. Nake agiciara kahii; nao magigatua Solomoni. Nake Jehova agikenda;

25 na tondū Jehova niakendete-ri, agituma munabii Nathani athii agakahe riitwa Jedidia.

26 Hindii iyo Joabu akihura Raba itura ria andu a Amoni, na agitunyana kihingo kia hinya kia uhamaki.

27 Ningi Joabu agituma andu kuri Daudi, akiuga atiri, "Nihuranite na itura ria Raba o na ngatunyana maa mario.

28 Na riri, cookaniria ikundi icio ingi cia mbutu cia ita, niguu ithiurukirie itura riu inene irigwafire. Angikorwo ti uguo ningwigwafira itura riu inene, nario ritanagio na nii."

29 Ni undu ucio Daudi agicookaniria mbutu ciake ciothe cia ita agithii Raba, na akiritharika, akiritunyana.

30 Nake akioya thumbi ya mutwe ya muthamaki wao, na uritu wayo wari taranda imwe* ya thahabu, na ni yagemetio na tuhiga twa goro, nayo ikugirwo mutwe wa Daudi. Nake agitaha indo nyingi muno kuuma itura riu inene,

31 akirutura aikari akuo, akimahe wira wa gwatura mbaui na mithumeno, na aruti wira na haru cia igera na wa mathanwa, na wira wa guthondeka maturubari. Nake eekire uguo matura-ini mothe ma Amoni. Thuutha ucio Daudi na mbutu ciake ciothe cia ita magicooka Jerusalemu.

13

Amunoni na Tamaru

1 Thuutha wa mahinda macio-ri, Abisalomu muru wa Daudi aari na mwaru wa nyina muthaka muno wetagwo Tamaru, nake Amunoni muru wa Daudi akimwenda muno.

* 12:30 ni ta kilo 34

² Amunoni agītangika nginya agītua nī mūrūaru nī ūndū wa mwarī wa ithe Tamaru, nīgūkorwo aarī mūrītu gathirange,* na nionaga arī hinya kūmwika ūndū o na ūrikū.

³ Na rīrī, Amunoni aarī na mūratawe wetagwo Jonadabu mūrū wa Shimea, mūrū wa nyina na Daudi. Jonadabu aarī mūdū mwara mūno.

⁴ Akīūra Amunoni atīrī, “Nī kī gītūmite wee mūrū wa mūthamaki woneke o ūkīhinyīrīka rūciinī o rūciinī? Ka ūtanginjūra gītūmi?”

Amunoni akīmwira atīrī, “Nī kwenda nyendeete Tamaru, mwarī wa nyina na Abisalomu mūrū wa baba.”

⁵ Jonadabu akīmwira atīrī, “Thī ūrīrī na wītue atī ūrī mūrūaru. Rīrīa thoguo arīūka gūkuona, ūmwire atīrī, ‘No nyende mwarī wa baba Tamaru oke aahe kīndū gīa kūrīa. Andugire irio ngionaga, nīguo ndīmuone, na ningī ndīe acinyiitīte na guoko gwake.’”

⁶ Nī ūndū ūcio Amunoni agikoma na agītua nī mūrūaru. Na rīrīa mūthamaki ookire kūmuona, Amunoni akīmwira atīrī, “No nyende mwarī wa baba Tamaru oke aathondekere tūmigate ngionaga, nīguo ndīe anyiitīte na guoko gwake.”

⁷ Daudi agītūmanīra Tamaru nyūmba-inī ya ūthamaki, akīmwira atīrī, “Thī nyūmba ya mūrū wa thoguo Amunoni, ūmūthondekere irio.”

⁸ Nī ūndū ūcio Tamaru agīthī nyūmba ya mūrū wa ithe Amunoni, akīmukora akomete. Akīoya mūtu, akīūkanda, agīthondeka mūgate Amunoni akīmuonaga, na akīūruga.

⁹ Agīcooka akīoya rūgīo, akīmūhūrīra mūgate, nowe akīrega kūrīa.

Amunoni akiuga atīrī, “Andū othe nīmeherio haha.” Nī ūndū ūcio andū othe makīuma nja, makīmūtiga.

¹⁰ Hīndī iyo Amunoni akīra Tamaru atīrī, “Ndehera irio haha nyūmba yakwa ya toro, nīguo ndīe ūcinyiitīte na guoko gwaku.” Nake Tamaru akīya mūgate ūrīa aathondekete, akīūtwarīra mūrū wa ithe Amunoni nyūmba yake ya toro.

¹¹ No rīrīa aamūtwarīre nīguo arīe, Amunoni akīmūnyīta, akiuga atīrī, “Ūka ngome nawe, mwarī wa baba.”

¹² Nake akīmwira atīrī, “Aca, mūrū wa baba! Tiga kūnyīta na hinya. Ūndū ta ūyū ndwagīrīre gwīkwo Isiraēli! Tiga gwīka ūndū ūyū wa waganu.

¹³ Ha ūhoru wakwa nāguo atīa? Thoni ciakwa ingīcitwara nakū? O nawe-rī, ūhoru waku ūgūkara atīa? Ūkuoneka ūhaana ta mūdū ūmwe wa andū arīa aaganu na akīgu thīnī wa Isiraēli. Ndagūthaita aria na mūthamaki; tondū ndangīgīria ūhīkie.”

¹⁴ Nowe akīrega kūmūigua, na tondū aarī na hinya kūmūkīra, akīmūnyīta na agīkoma nake na hinya.

¹⁵ Ningī Amunoni akīmūthūra na rūthūuro rūnene makīria. Ti-itherū, aamūthūrire gūkīra ūrīa aamwendete. Amunoni akīmwira atīrī, “Ūkīra, wehere haha!”

¹⁶ Tamaru akīmwira atīrī, “Aca! Kūnyingata thī nī ihītia inene makīria gūkīra ūguo wanjīka.”

Nowe akīrega kūmūigua.

¹⁷ Nake Amunoni agīta ndungata yake, akīmūra atīrī, “Eheria mūdū-wa-nja ūyū haha, na oima ūhinge mūrango.”

* **13:2** Airitu gathirange maikaraga nyūmba cia airitu mwanya, na matingīaceereire arūme, o na kana aanake a ithe ūmwe nao.

18 Nī ūndū ūcio ndungata yake ikīmūikia na nja, na ikīhinga mūrango. Nake Tamaru eehumbite nguo ndaaya yagemetio na magemio ma goro, tondū airītu arīa gathirange a mūthamaki meehumbaga nguo ta iyo.

19 Tamaru akūitīrīria mūhu mūtwe, na agītārūra nguo iyo ndaaya ng'emie irīa eehumbite. Agīcooka akīgīrīra guoko gwake mūtwe, agithīi akīrīraga aanīrīre.

20 Nake mūrū wa nyina Abisalomu akīmūria atīrī, “Kaī muuma na Amunoni, mūrū wa thoguo? Rīu ta gīkire, mwarī wa maitū, tondū we nī mūrū wa thoguo. Tīga kūigua ūuru ngoro nī ūndū wa ūndū ūcio.” Nake Tamaru agītūra mūciī kwa mūrū wa nyina Abisalomu, arī mūdū-wa-nja ūrī na kīeha kīnene.

21 Hīndī irīa Mūthamaki Daudi aiguire maūdū macio mothe-rī, akīrakara mūno.

22 Abisalomu ndaigana kwaria na Amunoni ūndū o na ūrīkū, mwega kana mūuru; nīathūrīre Amunoni tondū nīaconorithīe mwarī wa nyina Tamaru.

Abisalomu Kūūraga Amunoni

23 Mīaka irīrī yathira, hīndī irīa amuri a ng'ondū guoya a Abisalomu maarī kū Baali-Hazoru hakuhi na mūhaka wa Efraīmu-rī, agīta ariū a mūthamaki othe mathīi kuo.

24 Abisalomu agīthīi kūrī mūthamaki, akīmūrīra atīrī, “Ndungata yaku nītīte amuri ng'ondū guoya. Hīhi mūthamaki na anene ake no moke tūkorwo hamwe.”

25 Mūthamaki agīcookia atīrī, “Aca, mūrū wakwa. Tūtīagīrīrīro nī gūthīi ithuothe; twahota gūtūika mūrigo harīwe.” O na gūtūika Abisalomu nīamūthathire-rī, nīaregire biū gūthīi, no akīmūhe kīrathimo gīake.

26 Nīngī Abisalomu akīmūrīra atīrī, “Angīkorwo tī ūguo-rī, ndagūthaita ūreke mūrū wa baba Amunoni athīi na ithūi.”

Nake mūthamaki akīmūria atīrī, “Nī kī gīgūtūma athīi na inyuī?”

27 Nowe Abisalomu akīmūrīngīrīria, na nī ūndū ūcio mūthamaki akīreka Amunoni mathīi nake, hamwe na ariū acio angī a mūthamaki.

28 Abisalomu agīatha andū ake, akīmeera atīrī, “Ta thīkīrīria! Rīrīa Amunoni arīkorwo akenete nī kūnyua ndibei akarīo, na inyuī ndīmūrīre atīrī, ‘Rīngai agwe thī,’ hīndī iyo mūragei. Mūtigetigīre. Githī tī nī ndīmūheete watho ūcio? Ūmīrīria mūtūike njamba.”

29 Nī ūndū ūcio andū a Abisalomu magīka Amunoni o ta ūrīa Abisalomu aamaathīe. Hīndī iyo ariū othe a mūthamaki magīkīra, makīhaica nyūmbū ciao, makīūra.

30 Marī njīra-inī makīūra-rī, ūhorō ūcio ūgīkinyīra Daudi, akīrwo atīrī, “Abisalomu nīoragīte ariū othe a mūthamaki; gūtīrī o na ūmwe ūtigarīte.”

31 Nake mūthamaki agīkīra, agītembūranga nguo ciake, agīkoma thī; o nacio ndungata ciake ikīrūgama hakuhi nake, na igītembūranga nguo ciacio.

32 No Jonadabu mūrū wa Shīmea, mūrū wa nyina na Daudi, akiuga atīrī, “Mwathi wakwa, tīga gwīciiria atī moragīte ariū othe a mūthamaki; no Amunoni wiki ūkuīte. Ūndū ūcio ūtūire ūrī muoroto wa Abisalomu kuuma mūthenya ūrīa Amunoni aanyiitire mwarī wa nyina Tamaru na hīnya.

33 Mūthamaki mwathi wakwa ndagīrīrwo nīkūrūmbūiya ūhorō ūcio wa atī ariū othe a mūthamaki nīmakuīte. Amunoni nowe wiki ūkuīte.”

34 Hīndī iyo Abisalomu nīakoretwo orīte.

Na rīrī, mūdū ūrīa warangagīra itūūra agīcūthīrīa na akīona andū aingī njīra-inī mwena wake wa ithūiro, maikūrūkīre mwena-inī wa kīrīma. Nake mūrangīri agīthīi akīra mūthamaki atīrī, “Nīndīrona andū mwena ūrīa wa Horonaimu, mwena-inī wa kīrīma.”

35 Jonadabu akīra mūthamaki atīrī, “Ta kīone, ariū a mūthamaki marī haha; o ta ūrīa ndungata yaku ikwīrire, ūguo noguo gūtariī.”

36 Na aarīkia kwaria o ro ūguo-rī, ariū a mūthamaki magūka makīrīraga na mūgambo mūnene. O nake mūthamaki na ndungata ciake ciothe makīrīra marī na ruo rūnene.

37 Nake Abisalomu akīūra agīthīi gwa Talimai mūrū wa Amihudi, mūthamaki wa Geshuru. Nowe Mūthamaki Daudi agīcakaīra mūrīū mūthenya o mūthenya.

38 Thuutha wa Abisalomu kūrīra Geshuru, aikarire kuo mīaka itatū.

39 Nayo ngoro wa mūthamaki nīyeriragīria gūthīi kūrī Abisalomu, tondū nīahooreretio ūhoro-inī ūkonīi gīkuū kia Amunoni.

14

Abisalomu Gūcooka Jerusalemu

1 Na rīrī, Joabu mūrū wa Zerua nīamenyete atī ngoro ya mūthamaki nīyeriragīria kuona Abisalomu.

2 Nī ūndū ūcio, Joabu agītūma mūdū athīi Tekoa akagīre mūdū-wa-nja warī mūūgī, arehwo kuuma kūu. Akīra mūdū-wa-nja ūcio atīrī, “Wītue atī nūrācakaya. Wīhumbe nguo cia macakaya, na ndūkehake maguta o na marīkū. Wītue ta mūdū-wa-nja ūkarīte matukū maingī akīrīrīra mūdū mūkuū.”

3 Ūcooke ūthīi kūrī mūthamaki ūmwarīre ciugo ici.” Nake Joabu akīmwīra ūrīa ekuuga.

4 Rīrīa mūdū-wa-nja ūcio wa kuuma Tekoa aathiire kūrī mūthamaki, akīgūithia, agīturumithia ūthīi thī nīguo amūhe gītīio, akīmwīra atīrī, “Wee mūthamaki, ndeithia!”

5 Nake mūthamaki akīmūuria atīrī, “Nī kī kīragūthīnia?”

Nake akiuga atīrī, “Ti-itherū nī ndī mūdū-wa-nja wa ndigwa; mūthuuri wakwa nīakuīte.

6 Nī ndungata yaku ndīraarī na ariū eerī. Nao maroogitana me mūgūnda, na harakīaga mūdū hau wa kūmateithūrana. Ūmwe aragūtha ūrīa ūngī na aramūūraga.

7 Na rīrī, mūhīrīga wothe nīūūkīrīire ndungata yaku; ūkoiga atīrī, ‘Tūnengere mūdū ūrīa ūragīte mūrū wa nyina, nīgeetha tūmūūrage nī ūndū wa muoyo wa mūrū wa nyina ūrīa ooragīte; tūkīniine mūgai o nake.’ Nao mangūka ūguo no mahorie ikara rīrīa rīraakana, na no rīo riiki ndigairie, maniine rītwa rīa mūthuuri wakwa, o na maniine njiaro ciake gūkū thī.”

8 Nake mūthamaki akīra mūdū-wa-nja ūcio atīrī, “Inūka, na nīngūruta watho nī ūndū waku.”

9 No mūdū-wa-nja ūcio wa Tekoa akīmwīra atīrī, “Mūthamaki mwathi wakwa, reke ūuru ūcio ūnjookerere hamwe na nyūmba ya baba, na ūreke wee mūthamaki na gītī gīaku gīa ūthamaki wage gūcookererwo nī ūuru o na ūrīkū.”

10 Nake mūthamaki agīcooka atīrī, “Mūdū o na ū angīkwīra ūndū o na ūrīkū, mūrehe kūrī nī, nake ndagacooka gūgūthīnia rīngī.”

11 Nake mündū-wa-nja ūcio akīmwīra atīrī, “Reke mūthamaki agwete rītwa rīa Jehova Ngai wake, nīguo agirīrīrie mūrīhīria wa thakame ndakae kūuragana rīngī, nīgeetha mūrīu wakwa ndakae kūuragwo.”

Nake mūthamaki akīmwīra atīrī, “Ti-itherū o ta ūrīa Jehova atūūruga muoyo-rī, gūtīrī rūcuīrī o na rūmwe rwa mūtwe wa mūrūguo rūkūgūa thī.”

12 Ningī mündū-wa-nja ūcio akīmwīra atīrī, “Reke ndungata yaku ikwīre kīguo wee mūthamaki, mwathi wakwa.”

Nake agicookia atīrī, “Kīarie.”

13 Mündū-wa-nja ūcio akīmūūria atīrī, “Nī kī gītūmīte wee ūthondeke ūndū ta ūyū wa gūūkīrīra andū a Ngai? Rīrīa mūthamaki oiga ūguo-rī, githī tiwe wītūrīire ciira, nīgūkorwo mūthamaki ndacooketie mūrīu wake ūrīa mūngate mūcīi?”

14 Ta ūrīa maaī maitīkaga thī, marīa matangīoeka-rī, no taguo arī o nginya ithuī tūkue. No Ngai ndarutaga mündū muoyo; handū ha gwīka ūguo-rī, athondekaga njīra nīgeetha mündū ūrīa mūngate ndakae gūtūra ta atetwo biū agathengio harī we.

15 “Na rīrī, njūkīte gūkwīra ūhorō ūyū wee mūthamaki mwathi wakwa tondū andū nīmatūmīte nī ndītīgīre. Ndungata yaku īciirītīe atīrī, ‘Nī nīngwarīria mūthamaki; no gūkorwo nīegwīka ūrīa ndungata yake ikūmūūria;”

16 No gūkorwo mūthamaki nīegwītīkīra kūhonokia ndungata yake kuuma guoko-inī kwa mündū ūrīa ūrageria gūtūniina nī hamwe na mūrīu wakwa, matweherie kuuma kūrī igai rīrīa twaheirwo nī Ngai.’

17 “Na rīrī, ndungata yaku īgūkwīra atīrī, ‘Kīguo gīaku mūthamaki mwathi wakwa kīrondeehere ūhurūko, nīgūkorwo mūthamaki mwathi wakwa ahaana ta mūrīka wa Ngai wa gūkūūrana wega na ūuru. Jehova Ngai waku aroikara nawe.’”

18 Hīndī īyo mūthamaki akīra mündū-wa-nja ūcio atīrī, “Ndūkaahithe ūndū o wothē ūrīa ngūkūūria.”

Nake mündū-wa-nja ūcio akīmwīra atīrī, “Mūthamaki mwathi wakwa nīkīarie.”

19 Nake mūthamaki akīmūūria atīrī, “Githī mūtīnyīitanīre na Joabu ūhorō-inī ūyū wothē?”

Nake mündū-wa-nja akīmūcookeria atīrī, “Ti-itherū o ta ūrīa ūtūūruga muoyo, wee mūthamaki mwathi wakwa, gūtīrī mündū ūngīhūgūra mwena wa ūrīo kana wa ūmotho, aregane na ūndū o wothē ūrīa mūthamaki mwathi wakwa angiuga. Ī nīguo, nī ndungata yaku Joabu yanjūrīre njīke ūndū ūyū, na nīwe wīkīrīte ciugo ici ciothe kanua-inī ka ndungata yaku.

20 Nake Joabu, ndungata yaku nīwe wīkīte ūguo nīgeetha agarūre ūndū ūrīa ūrī ho ihinda rīrī. Mwathi wakwa arī ūūgī ta wa mūrīka wa Ngai; nīamenyaga ūndū wothē ūrīa wīkīkaga būrūrī-inī.”

21 Mūthamaki akīra Joabu atīrī, “Nī wega, nīngwīka ūguo. Thī, ūcookie mwanake ūcio tī Abīsalomu.”

22 Joabu akīgūthīa aturumithītīe ūthīū thī nīguo amūhe gītīo, na akīrathīma mūthamaki. Joabu akīmwīra atīrī, “Ūmūthī ndungata yaku nīyamenya atī nūrīkītīe gwītīkīrīka maitho-inī maku mūthamaki mwathi wakwa, tondū mūthamaki nīetīkīrīte ihooya rīa ndungata yake.”

23 Hīndī īyo Joabu agīthī Geshuru, na agīcōokia Abīsalomu Jerusalemu.

24 Nowe mūthamaki akīmwīra atīrī, “No ngīya athī mūcīi gwake mwene; ndakarekwo oone ūthīū wakwa.” Nī ūndū ūcio Abīsalomu agīthī mūcīi gwake na ndaigana kuona ūthīū wa mūthamaki.

²⁵ Thiinĩ wa Isiraeli guothe gūtiarĩ mündũ ũngĩ o na ũmwe waganagwo gūthakara ta Abisalomu. Kuuma rūcuĩrĩ rwake rwa mūtwe nginya nyarĩrĩ ciake ndaarĩ na kameni.

²⁶ Rĩria rĩothe eenjaga njuĩrĩ cia mūtwe wake, nĩenjagwo o mwaka wathira rĩria njuĩrĩ yamũritũhĩra mũno, angĩamĩthimire, ũritũ wayo wakoragwo ũrĩ cekerĩ magana meerĩ,* kũringana na gĩthimi kĩa mũthamaki.

²⁷ Nake Abisalomu nĩaciarire aanake atatũ na mũirĩtu ũmwe. Nake mwarĩ eetagwo Tamaru, na aarĩ mündũ-wa-nja mũthaka.

²⁸ Abisalomu aatũũrĩre mĩaka ĩrĩ Jerusalemu atarĩ oona ũthiũ wa mũthamaki.

²⁹ Ningĩ Abisalomu agĩtũmanĩra Joabu nĩguo amũtũme kũrĩ mũthamaki, no Joabu akĩrega gũthiĩ kũrĩ we. Ningĩ akĩmũtũmanĩra riita rĩa keerĩ, no akĩrega gũthiĩ.

³⁰ Hĩndĩ ĩyo akĩira ndungata ciake atĩrĩ, “Atĩrĩrĩ, mũgũnda wa Joabu ũhakanĩte na wakwa, na arĩ na cairi kuo. Thiĩ mũmĩcine na mwaki.” Nĩ ũndũ ũcio ndungata cia Abisalomu ikĩgwatia mũgũnda ũcio mwaki ũkĩhĩa.

³¹ Hĩndĩ ĩyo Joabu agĩthiĩ mũciĩ kwa Abisalomu, akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩ kĩ gĩatũma ndungata ciaku icine mũgũnda wakwa?”

³² Nake Abisalomu akĩira Joabu atĩrĩ, “Ndagũtũmanĩre, ngĩkwĩra atĩrĩ, ‘Ūka, nĩguo ngũtũme kwa mũthamaki, ũkamũũrie atĩrĩ, “Nĩ kĩ gĩatũmire nyume Geshuru? Ũngĩrĩ ũndũ mwega korwo nĩkwo ndũũraga o na rĩu!”’ Rĩu-rĩ, nĩngwenda kuona ũthiũ wa mũthamaki, na hangĩkorwo nĩ harĩ na ũndũ njĩkite mũũru, niakĩnjũrage.”

³³ Nĩ ũndũ ũcio Joabu agĩthiĩ kũrĩ mũthamaki, na akĩmũhe ũhoru ũcio. Hĩndĩ ĩyo mũthamaki agĩta Abisalomu, nake agĩũka, akĩnamĩrĩra aturumithĩtie ũthiũ thĩ mbere ya mũthamaki. Nake mũthamaki akĩmumunya Abisalomu.

15

Abisalomu Gũciĩrĩra gwĩka Daudi Ũũru

¹ Na rĩrĩ, thuutha wa maũndũ macio, Abisalomu agĩthondekera ngaari cia ita na mbarathi, na andũ mĩrongo ĩtano a gũthiiaaga mbere yake mateng’erete.

² Nake ookĩraga rūciinĩ tene akarũgama mũkĩra-inĩ wa njĩra ĩria yathĩaga kĩhingo-inĩ gĩa itũũra rĩria inene. Na rĩria mündũ o wothe ooka arĩ na mateta ma gũtwarĩra mũthamaki nĩguo atue itua-rĩ, Abisalomu akamwĩta, akamũũria atĩrĩ, “Uumĩte itũũra rĩrĩkũ?” Nake akamũcookeria atĩrĩ, “Ntungata yaku yumĩte mũhĩrĩga-inĩ ũmwe wa Isiraeli.”

³ Ningĩ Abisalomu akamwĩra atĩrĩ, “Atĩrĩrĩ mateta maku nĩ ma kĩhooto na nĩ magĩrĩre, no gũtirĩ mündũ ũthuurĩtwo wa kũrũgamĩrĩra mũthamaki ũngĩgũthikĩrĩra.”

⁴ Ningĩ Abisalomu akamwĩra atĩrĩ, “Naarĩ korwo ndaatuuo mũciiri wa bũrũri ũyũ! Hĩndĩ ĩyo mündũ o wothe ũrĩ na mateta kana ciira no ooke kũrĩ niĩ, na niĩ ngatigĩrĩra ciira wake nĩwatuuo na kĩhooto.”

⁵ Ningĩ hĩndĩ ciothe rĩria mündũ wothe amũkuhĩrĩra ainamĩrĩre mbere yake, Abisalomu agatambũrũkia guoko, akamũhĩmbĩria na akamũmumunya.

* 14:26 nĩ ta kilo igĩrĩ na robo (2:25)

⁶ Abisalomu ekaga ūguo kūrī andū othe a Isiraeli arīa mookaga kūrī mūthamaki gūcaria kīhooto, na nī ūndū ūcio akīguucīrīria ngoro cia andū a Isiraeli.

⁷ Na rīrī, mīaka īna yathira, Abisalomu akūira mūthamaki atīrī, “Njītīkīria thīi Hebironi nīgeetha ngahingie mwīhītwa ūrīa ndeehītire harī Jehova.

⁸ Hīndī īrīa ndungata yaku yatūūruga Geshuru kūu Suriata, nīndehītire na mwīhītwa ngiuga atīrī, ‘Jehova angīkanjookia Jerusalemu, nīngamūhooya ndī kūu Hebironi.’”

⁹ Nake mūthamaki akīmwīra atīrī, “Thīi na thayū.” Nī ūndū ūcio Abisalomu agīthīi Hebironi.

¹⁰ Hīndī īyo Abisalomu agītūma andū na hitho mīhīrīga-inī yothe ya Isiraeli makoige atīrī, “Rīrīa mūrīguga tūrumbeta twahuhwo, hīndī īyo muuge atīrī, ‘Abisalomu nīwe mūthamaki wa Hebironi.’”

¹¹ Andū magana meerī kuuma Jerusalemu nīo maathiite hamwe na Abisalomu. Meetītwo marī ageni, na magīthīi matekūmenya nī ūuru meekaga, matīrī ūndū maamenyaga ūhorō-inī ūcio.

¹² Na hīndī īrīa Abisalomu aarutaga magongona-rī, agītūmanīra Ahithofeli ūrīa Mūgiloni,* o ūrīa waheaga Daudi kīrīra, oke kuuma itūūra rīao rīa Gilo. Na nī ūndū ūcio ndundu ya gūūkīrīra mūthamaki ikīgīa na hinya, nao arūmīrīri a Abisalomu magīkīrīrīria kūingīha.

Daudi Kūūra

¹³ Na rīrī, hagīuka mūndū ūmwe watūmītwo kūrī Daudi, akīmwīra atīrī, “Ngoro cia andū othe a Isiraeli irūmīrīire Abisalomu.”

¹⁴ Hīndī īyo Daudi akūira anene ake othe arīa aarī nao Jerusalemu atīrī, “Ūkai! No nginya tūūre; kwaga ūguo gūtīrī o na ūmwe witū ūkūhonoka kūūrāgwo nī Abisalomu. No nginya tūthīi o ro rīu, kana Abisalomu oke narua atūkorerere, atūhubanīrie na atwanange, na ahūūre itūūra rīrīi inene na rūhiū rwa njora.”

¹⁵ Nao anene a mūthamaki makīmūcookeria atīrī, “Ntungata ciaku nīcīihaarīrie gwīka ūndū o wothe ūrīa mūthamaki mwathi witū angīthuura wīkwo.”

¹⁶ Nake mūthamaki akiumagara, arūmīrīrwo nī andū a nyūmba yake yothe; no agītiga thuriya ikūmi cia kūmenyerera nyūmba ya mūthamaki.

¹⁷ Nī ūndū ūcio mūthamaki akiumagara, arūmīrīrwo nī andū acio othe, magīthīi handū haraaya, makīrūgama ho.

¹⁸ Nao andū ake othe makīmūhītūka, hamwe na Akerethi othe, na Apelethi, na Agiti othe magana matandatū arīa maatwaranīte hamwe nake kuuma Gathu, makīhītūka magīthīi mbere ya mūthamaki.

¹⁹ Mūthamaki akīūra Itai ūrīa Mūgiiti atīrī, “Nī kīi gīgūtūma ūthīi hamwe na ithūi? Cooka ūgaikare hamwe na Mūthamaki Abisalomu. Wee ūrī mūndū wa kūngī, mūndū ūthaamīte akoima būrūri wake.

²⁰ Ūrookire o ira. Ingīgwtīkīria atīa wambīrīrie kūrūūra na ithūi, o rīrīa itaramenya kūrīa ndīrathīi? Hūndūka, woe andū a būrūri wanyu ūcooke nao. Naguo ūtugi na wīhokeku iroikara hamwe nawe.”

²¹ No Itai agīcookeria mūthamaki atīrī, “Ti-itherū o ta ūrīa Jehova atūūruga muoyo, na o ta ūrīa wee mūthamaki mwathi wakwa ūtūūruga muoyo-rī, harīa hothe mūthamaki mwathi wakwa angīkorwo arī, o na kūngīkorwo nī gūtūūra muoyo kana gūkua, hau no ho ndungata yaku īgaakorwo īrī.”

* 15:12 Ahithofeli aarī gwakwe wa Bathisheba, na aarī mūtaarani mūūgī.

²² Nake Daudi akĩra Itai atĩrĩ, “Thiĩ na mbere, ũthiĩ ũhitũkĩte.” Nĩ ũndũ ũcio Itai ũria Mũgiiti agĩthiĩ ahitũkĩte hamwe na andũ ake othe, na andũ a nyũmba yake arĩa maarĩ hamwe nake.

²³ Nao andũ othe a bũrũri ũcio makĩrĩa na mũgambo mũnene rĩrĩa andũ acio othe maahitũkağa. Mũthamaki o nake akĩringa mũrimo ũria ũngĩ wa karũũ ga Kidironi, nao andũ othe magĩthiĩ merekeire werũ-inĩ.

²⁴ Zadoku o nake aarĩ ho, na Alawii othe arĩa maarĩ hamwe nake nĩ maakuũite ithandũkũ rĩa kirĩkanĩro kĩa Ngai. Nao makũiga ithandũkũ rĩa kirĩkanĩro kĩa Ngai thĩ, nake Abiatharu akĩruta magongona nginya rĩrĩa andũ othe maarĩkie kuuma itũũra riu inene.

²⁵ Ningĩ mũthamaki akĩra Zadoku atĩrĩ, “Oya ithandũkũ rĩa Ngai ũrĩcookie itũũra-inĩ riu inene. Ingĩtikĩrĩka maito-inĩ ma Jehova-rĩ, nĩakanjookia na atũme ndĩrĩone na nyone gũikaro gĩake rĩngĩ.

²⁶ No angĩkiuga atĩrĩ, ‘Nĩ ndikenetio nĩwe,’ hĩndĩ iyo nĩ nĩndihaarĩrie; nĩanjike o ũria wothe angĩona kwagĩrĩre.”

²⁷ Ningĩ mũthamaki akĩra Zadoku ũria mũthĩnjĩri-Ngai atĩrĩ, “Githĩ wee ndũrĩ muoni-maũndũ? Cooka ũthiĩ itũũra-inĩ riu inene na thayũ, mũrĩ na mũrũguo Ahimaazu, na Jonathani mũriũ wa Abiatharu. Wee na Abiatharu mũthiĩ na ariũ acio anyu eerĩ.

²⁸ Na nĩ ngũikara njetereire mariũko-inĩ kũu werũ-inĩ, o nginya hĩndĩ rĩa ũkaandehithĩria ũhoru ũnjĩre ũria maũndũ matarĩ.”

²⁹ Nĩ ũndũ ũcio Zadoku na Abiatharu magĩkuua ithandũkũ rĩa Ngai, makĩrĩcookieia Jerusalemu na magũikara kuo.

³⁰ No Daudi agĩthiĩ na mbere kwambata kĩrĩma kĩa mĩtamaiyũ, o akĩrĩraga; nĩehumbĩrĩte mũtwe, na aarĩ magũrũ matheri.[†] Andũ othe arĩa aarĩ nao-rĩ, o nao nĩmehumbĩrĩte mũtwe, nao maambatire o makĩrĩraga.

³¹ Na rĩrĩ, Daudi nĩamenyithĩtio atĩrĩ, “Ahithofeli aarĩ hamwe na arĩa maarĩ ndundu na Abisalomu.” Nĩ ũndũ ũcio Daudi akĩhooya atĩrĩ, “Wee Jehova, garũra kĩrĩa kĩa Ahithofeli, ũgĩtwe ũrimũ.”

³² Na rĩrĩa Daudi aakinyire gacũmbĩrĩ ga kĩrĩma, harĩa andũ maahooy-agĩra Ngai-rĩ, Hushai ũria Mũariki aarĩ hau kũmũtũnga, atembũrangĩte nguo yake ndaaya, na akeitĩrĩria tũri mũtwe.

³³ Nake Daudi akĩmwĩra atĩrĩ, “Ũngĩkorwo nĩũgũthiĩ na niĩ, ũgũtuĩka mũrigo harĩ niĩ.

³⁴ No ũngĩcooka itũũra-inĩ riu inene na wĩre Abisalomu atĩrĩ, ‘Nĩngũtuĩka ndungata yaku wee mũthamaki; ndĩratũire ndĩ ndungata ya thoguwo mbere iyo, no riu ngũtuĩka ndungata yaku,’ hĩndĩ iyo no ũndeithie gũthũkia mataaro ma Ahithofeli.

³⁵ Githĩ Zadoku na Abiatharu arĩa athĩnjĩri-Ngai matiigũkorwo kũu hamwe nawe? Meerage ũndũ o wothe ũngĩigua nyũmba-inĩ ya mũthamaki.

³⁶ Ariũ ao eerĩ, Ahimaazu mũrũ wa Zadoku, na Jonathani mũrũ wa Abiatharu marĩ kũu hamwe nao. Matũmage kũrĩ niĩ na ũndũ o wothe ũngĩigua.”

³⁷ Nĩ ũndũ ũcio Hushai mũrata wa Daudi agĩcooka, na agĩkinya Jerusalemu o rĩrĩa Abisalomu aatoonyaga itũũra riu inene.

16

Daudi na Ziba

[†] 15:30 Kwĩhumbĩra mũtwe na gũthiĩ magũrũ matheri warĩ ũndũ wa kuonania kĩa na gũcakaya.

¹ Na rīrī, Daudi aakorirwo ahītūkīte gacūmbīrī ga kīrīma o hanini-rī, agīkora Ziba, ndungata ya Mefiboshethu, ĩmwetereire ĩmūtūnge. Aarī na ndigiri igīrī ciatandikītwo na igakuua mīgate magana meerī na imanjīka cia thabībū nyūmū igana rīmwe, na ikūmba igana cia ngūyū, o na mondo ya ndibeī.

² Nake mūthamaki akīūria Ziba atīrī, “Nī kī gītūmīte ūrehe indo ici?”

Nake Ziba agīcookia atīrī, “Ndigiri nī cia gūkuua andū a nyūmba ya mūthamaki, nayo mīgate na matunda nī cia kūrīo nī andū, nayo ndibeī nīyakūnyuuo nī arīa mangīūrwo nī hinya gūkū werū-inī.”

³ Mūthamaki agīcooka akīmūria atīrī, “Arī ha mūrū wa mūrīū wa mwathi waku?”

Nake Ziba akiuga atīrī, “Aikarīte Jerusalemu, tondū areciiria atīrī, ‘Ūmūthī nyūmba ya Isiraēli nūkūnjookeria ūthamaki wa guka.’ ”

⁴ Ningī mūthamaki akīra Ziba atīrī, “Indo ciothe iria irarī cia Mefiboshethu kuuma rīu nī ciaku.”

Nake Ziba akiuga atīrī, “Nīndakwīnyīhīria; reke njītīkīrīke maitho-inī maku, wee mūthamaki, mwathi wakwa.”

Shimei Kūruma Daudi

⁵ Mūthamaki Daudi aakuhīrīria Bahurimu-rī, mūdū wa mūhīrīga wa nyūmba ya Saūlū agīūka oimīte kuo. Nake eetagwo Shimei mūrū wa Gera; agīūka akīrumanaga.

⁶ Agīkīria Daudi na anene othe a mūthamaki mahiga, o na gūtuika mbūtū ciothe cia ita na arangīri maarī mwena wa Daudi wa ūrīo na wa ūmotho.

⁷ Shimei akīrumana, akiuga atīrī, “Thī na kūu, thī na kūu, wee mūiti wa thakame, wee kīmaramarī gīkī!”

⁸ Jehova nīakūrīhītie, thakame yothe ĩrīa wanaita ya nyūmba ya Saūlū, ūrīa wathanaga ithenya rīake. Jehova nīaneanīte ūthamaki kūrī mūrūguo Abisalomu. Wee nīūkinīrīrwo nī mwanangīko tondū ūrī mūiti wa thakame!”

⁹ Hīndī ĩyo Abishai mūrū wa Zeruia akīūria mūthamaki atīrī, “Nī kī kīratūma ngui ĩno nguū* ĩrume mūthamaki mwathi wakwa? Reke ninge mūrīmo ndīmūtinie mūtwe.”

¹⁰ No mūthamaki akiuga atīrī, “Tūnyīitanīire ūndū ūrīkū nī na inyuī, inyuī arīū a Zeruia? Angīkorwo ararumana tondū Jehova nīamwīrīte atīrī, ‘Ruma Daudi,’ nū ūngīmūria atīrī, ‘Ūgwīka ūguo nīkī?’ ”

¹¹ Ningī Daudi akīra Abishai na anene ake othe atīrī, “Mūrū wakwa, ūrīa uumīte mūthiimo-inī wakwa, nīwe ūraageria kūduta muoyo. Gīthī Mūbenjamine ūyū ndangīgīka makīria ma ūguo! Tiganai nake; rekei arumane, tondū Jehova nīwe ūmwīrīte eke ūguo.

¹² Hīhi no gūkorwo Jehova nīekuona thīna wakwa, na nīakandīha na wega nī ūndū wa irumi ici ndīrarumwo ūmūthī.”

¹³ Nī ūndū ūcio Daudi na andū ake magīthī na mbere magereire njīra nake Shimei akagera mwena-inī wa kīrīma ang’ethanīre nao, agīthī akīrumanaga, na akīmūikagīria mahiga, na akamūminjagīria tīri.

¹⁴ Nake mūthamaki na andū othe arīa maarī nake magīkinya kūrīa maathiaga manogeete. Na kūu nīkuo Daudi aahurūkīre, akīnogoka.

Ūtaro wa Hushai na wa Ahithofeli

* 16:9 Gwīta mūdū ngui nguū warī ūndū wa kūnyarara mūdū biū.

15 Hīndī īyo Abisalomu na andū othe a Isiraeli magīūka Jerusalemu, na Ahithofeli agīkorwo hamwe nao.

16 Hīndī īyo Hushai ūria Mūariki, mūrata wa Daudi, agīthiī kūrī Abisalomu, akīmwīra atīrī, “Mūthamaki arotūūra nginya tene! Mūthamaki arotūūra nginya tene!”

17 Abisalomu akīūra Hushai atīrī, “Ūyū nīguo wendo ūria wonetie mūrata waku? Nī kīī kīragiririe ūthiī na mūrata waku?”

18 Nake Hushai akīūra Abisalomu atīrī, “Aca, ūria ūthuurītwo nī Jehova, na agathuurwo nī andū aya, na agathuurwo nī andū othe a Isiraeli, nīī ndī wake, na njikare nake.

19 Ningī-rī, njagirīrwo nīgūtungatīra ūū? Githī ndiagirīrwo nī gūtungatīra mūrīū? O ta ūria ndaatungatīre thoguo, noguo ngūgūtuungatīra.”

20 Abisalomu akīūra Ahithofeli atīrī, “Tūhe ūtaaro waku. Twagirīrwo nī gwīka atīa?”

21 Ahithofeli agīcookia atīrī, “Koma na thuriya cia thoguo iria aatigire nīgeetha irorage gīkaro kīa mūthamaki. Hīndī īyo andū othe a Isiraeli nīmakaigua atī wee wīmūthūūre biū nī thoguo, namo moko ma andū arīa othe ūrī nao nīmekūgīa hinya.”

22 Nī ūndū ūcio makīambīra Abisalomu hema nyūmba igūrū, nake agīkoma na thuriya cia ithe mbere ya andū othe a Isiraeli.

23 No rīrī, matukū-inī macio mataaro marīa Ahithofeli aaheanaga maahaanaga ta ma mūdū ūhoote kīrīra kūrī Ngai. Ūguo nīguo Daudi na Abisalomu mooyaga mataaro mothe ma Ahithofeli.

17

1 Ahithofeli akīūra Abisalomu atīrī, “Reke thuure andū ngiri ikūmi na igīrī nīguo tūthiī ūtukū o ro ūyū tūgakinyīre Daudi.

2 Na ndīmūtharīkīre o ro rīu arī mūnogu na atarī na hinya. Ndīmūmakie, na andū arīa othe arīa marī hamwe nake moore. Njūrage o mūthamaki we wiki,

3 na hūdūre andū othe macooke kūrī we. Gīkuū kīa mūdū ūcio ūracaria gīgūcookia andū othe harīwe; gūtīrī mūdū ūkūgurara.”

4 Narīo ithugunda rīu rīkīoneka rīrī rīega nī Abisalomu na athuuri othe a Isiraeli.

5 No Abisalomu akiuga atīrī, “Tūmanīrai Hushai ūria Mūariki o nake, nīguo tūigūe ūria ekuuga.”

6 Na rīrīa Hushai ookire, Abisalomu akīmwīra atīrī, “Ahithofeli nīaheanīte mataaro oaya. Nī wega twīke ūguo aroiga? Angīkorwo ti ūguo-rī, tūhe woni waku.”

7 Hushai agīcookeria Abisalomu atīrī, “Itaaro rīrīa Ahithofeli aheanīte ti rīega ihinda-inī rīrī.

8 Wee nīūū thoguo na andū ake; nī andū njamba, na nī njamba ta nduba itunyītwo mwana wayo. Ningī thoguo arī na ūmenyo wa mbaara; ndarī hīndī angīraarania na mbūtū cia ita.

9 O na rīu ahithītwo ngurunga kana akahithwo handū hangī. Angītharīkīra mbūtū ciaku cia ita mbere-rī, ūria wothe ūkaigua ūhorō ūcio akoiga atīrī, ‘Mbūtū cia ita cia Abisalomu nīcīuragītwo.’

10 Hīndī īyo o na mūthigari ūria njamba, ūria ngoro yake īhaana ta ngoro ya mūrūūthi-rī, nīakaringīka nī guoya, tondu Isiraeli othe nīmooī atī, thoguo nī njamba ya ita na atī andū arīa marī nake nī njamba.

11 “Nī ūndū ūcio ngūgūtaara atīrī: Reke andū othe a Isiraeli kuuma Dani nginya Birishiba, acio aingī mūno ta mūthanga wa hūgūrūrū cia iria, moonganio othe macookanīrīre harīwe, na wee mwene ūmatongorie magithī ita-inī.

12 Hindī iyo nītūkaamūtharīkīra harīa hothe tūngīmuona, tūmūmbīrīre o ta ūrīa ime rīgūaga thī. Nīgūkorwo we mwene o na kana mūdū o na ūmwe wake gūtīrī ūgaatigara muoyo.

13 O na ningī angīgatoonya itūūra inene, andū othe a Isiraeli makaarehe mīhindo itūūra-inī rīu, tūrīkururie tūrītware gītuamba-inī, o nginya kwage gacunjī karīo kangīoneka.”

14 Nake Abisalomu na andū othe a Isiraeli makiuga atīrī, “Ūtaaro wa Hushai ūrīa Mūariki nī mwega gūkīra wa Ahithofeli.” Nīgūkorwo Jehova nīatuūte atī nīgūthūkia ūtaarani ūcio mwega wa Ahithofeli nīgeetha arehithīre Abisalomu mwanangīko.

15 Hushai akīra Zadoku na Abiatharu, acio athīnjīri-Ngai, atīrī, “Ahithofeli nīataarīte Abisalomu na athuuri a Isiraeli meeke ūna na ūna, no nī ndīmataarīte meke ūna na ūna.

16 Rīu tūmana kūrī Daudi narua, ūmwīre atīrī, “Ūtukū ūyū menya ndūkaraare mariūko-inī kūu werū-inī; ringa mūrīmo na ndūkaage gwīka ūguo, kwaga ūguo mūthamaki na arīa othe arī nao nīmekūniinwo.”

17 Jonathani na Ahimaazu maikaraga Eni-Rogeli. Nayo ndungata ya mūrītu nīyo yarī ithīi ikamahe ūhorō ūcio, nao mathīi makeere Mūthamaki Daudi, tondū matingīetīkīrīre kuonwo magītoonya itūūra-inī rīu inene.

18 No kamwana kanini nīkamoniire na gakīra Abisalomu. Nī ūndū ūcio andū acio eerī makiomagara na ihenya magītoonya nyūmba ya mūdū kūu Bahurimu. Nake aarī na gīthima hau nja ya mūciī wake, nao makīharūrūka thīinī wakīo.

19 Nake mūtumia wa mūdū ūcio akīoya kīndū gīa kūhumbīra, agīgītambūrūkia igūrū rīa mūrōmo wa gīthima, na akīanīka ngano igūrū rīakīo. Na gūtīrī mūdū o na ūmwe wamenyire ūhorō ūcio.

20 Na rīrīa andū a Abisalomu mookire kūrī mūtumia ūcio kūu nyūmba gwake-rī, makīmūūria atīrī, “Ahimaazu na Jonathani marī ha?”

Nake mūtumia ūcio akīmacookeria atīrī, “Maringire mūrīmo ūūrīa wa karūūi.” Nao andū acio makīmacaria no mationīre mūdū; nī ūndū ūcio magīcooka Jerusalemu.

21 Thuutha wa andū acio gūthīi, Jonathani na Ahimaazu makiuma gīthima-inī, na magītwarīra Mūthamaki Daudi ūhorō ūcio. Makīmwīra atīrī, “Wīhaarīre ūringe rūūi o narua, Ahithofeli nī ataraanīte ūna na ūna wa gūgūkīrīra.”

22 Nī ūndū ūcio Daudi na andū othe arīa maarī nake magīkīra na makīringa Rūūi rwa Jorodani. Na gūgīkia gūtīrī mūdū ūtaaringīte Rūūi rwa Jorodani.

23 Na rīrīa Ahithofeli onire atī mataaro make matiinarūmīrīrīrwo-rī, agītandīka ndigiri yake, akīinūka gwake mūciī itūūra-inī rīake. Agīthondeka maūdū make, agīcooka akīīta. Nī ūndū ūcio agīkua na agīthikwo mbīrīra-inī ya ithe.

24 Daudi agīthīi Mahanaimu, nake Abisalomu akīringa Rūūi rwa Jorodani hamwe na andū othe a Isiraeli.

25 Abisalomu nīathuurīte Amasa atuīke mūnene wa mbūtū cia ita ihenya rīa Joabu. Nake aarī mūrīū wa mūdū wetagwo Jetheri, Mūisiraeli ūrīa wahikītie Abigaili, mwarī wa Nahashu, mwarī wa nyina na Zeruia nyina wa Joabu.

²⁶ Andũ a Isiraeli na Abisalomu maambĩte hema ciao bũrũri-inĩ wa Gileadi.

²⁷ Na rĩrĩa Daudi aakinyire Mahanaimu, Shobi mũrũ wa Nahashu wa kuuma Raba kwa Aamoni, na Makiri mũrũ wa Amieli kuuma Lo-Debari, na Barizilai ũrĩa Mũgileadi kuuma Rogelimu

²⁸ makĩrehe indo cia gũkomera, na mbakũri, na indo cia rĩũmba. Ningĩ makĩrehe ngano na cairi, na mũtu na ngano hĩhie, na mboco na ndengũ,

²⁹ na ũũki na ngorono, na ng'ondũ na maguta mamata ma iria rĩa ng'ombe, nĩgeetha Daudi na andũ ake marĩe. Tondũ moigire atĩrĩ, "Andũ aya nĩahũutu, na makanoga, na makanyootera gũkũ werũ-inĩ."

18

Gikuũ kĩa Abisalomu

¹ Na rĩrĩ, Daudi akĩũngania andũ arĩa maarĩ nake, na agĩthura anene a gwatha thigari ngiri ngiri na a gwatha thigari igana igana.

² Daudi agĩtũma mbũtũ icio cia ita ithĩĩ ikarũe, gĩcunjĩ gĩa ithatũ gĩathagwo nĩ Joabu, na gĩcunjĩ gĩa ithatũ gĩathagwo nĩ Abishai mũrũ wa nyina na Joabu, mũrũ wa Zerua, na gĩcunjĩ kĩngĩ gĩa ithatũ gĩgaathwo nĩ Itai ũrĩa Mũgiiti. Nake mũthamaki akĩra mbũtũ icio cia ita atĩrĩ, "Tĩtherũ nĩ mwene nĩngumagarania na inyuĩ."

³ No andũ acio makĩmwĩra atĩrĩ, "Wee ndũgũthĩ; tũngĩgaakĩrio hinya tũũre-rĩ, matingĩrũmbũiya ũhoru witũ. O na nuthu iitũ ĩngĩkua-rĩ, matingĩrũmbũiya ũhoru ũcio; no wee ũri bata gũkĩra andũ ngiri ikũmi aitũ. Rĩu nĩ kaba ũtũteithĩrĩrie ũrĩ gũkũ itũũra-inĩ rĩrĩ inene."

⁴ Nake mũthamaki agĩcookia atĩrĩ, "Nĩ ngwĩka ũrĩa wothe mũkuona kwagĩrĩre."

Nĩ ũndũ ũcio mũthamaki akĩrũgama kĩhingo-inĩ rĩrĩa andũ acio othe moimagaraga marĩ ikundi cia andũ igana igana, na cia ngiri ngiri.

⁵ Mũthamaki agĩatha Joabu, na Abishai, na Itai, akĩmeera atĩrĩ, "Menyerai mwanake ũcio ũgwĩtwo Abisalomu nĩ ũndũ wakwa." Nacio mbũtũ ciothe cia ita nĩciaigire mũthamaki akĩheana watho nĩ ũndũ wa Abisalomu kũri o ũmwe wa anene a mbũtũ cia ita.

⁶ Mbũtũ icio cia ita ikĩerekera werũ-inĩ ikarũe na Isiraeli, nayo mbaara ĩkĩrũrwo mũtitũ-inĩ wa Efraimu.

⁷ Kũu nĩkuo mbũtũ cia ita cia Isiraeli ciatooreirio nĩ andũ a Daudi. Nao arĩa maakuire mũthenya ũcio maarĩ aingĩ mũno, maarĩ andũ ngiri mĩrongo ĩrĩ.

⁸ Mbaara ĩkĩhurunjũka bũrũri wothe, nagu mũtitũ ũkĩniina andũ aingĩ mũthenya ũcio gũkĩra arĩa maaniirwo nĩ rũhiũ rwa njora.

⁹ Nake Abisalomu agĩcemanía na andũ a Daudi. Nake aahaicĩte nyũmbũ yake, na rĩrĩa nyũmbũ yathĩĩagĩra rungu rwa hongē ndumanu cia mũgandĩ mũnene, mũtwe wa Abisalomu ũkĩhata mũtĩ-inĩ. Nake agĩtigwo acunjuurĩte rĩera-inĩ, nayo nyũmbũ rĩa aahaicĩte ĩgĩthĩ o na mbere.

¹⁰ Hĩndĩ rĩa mũndũ ũmwe wao onire ũguo, akĩra Joabu atĩrĩ, "Nĩndona Abisalomu acunjuurĩte mũtĩ-inĩ wa mũgandĩ."

¹¹ Joabu akĩra mũndũ ũrĩa wamwĩrĩre ũguo atĩrĩ, "Atĩ kĩ! Nĩwamuona? Nĩ kĩ kĩaigiria ũmũgũthe agwe thĩ o ro hau? Nĩngĩakũhe cekerĩ ikũmi cia betha,* na mũcibi wa mũndũ njamba."

¹² No mũndũ ũcio agĩcookia atĩrĩ, "O na ĩngĩthĩmĩrwo cekerĩ ngiri ĩmwe† njĩkĩrwo guoko, ndingĩtambũrũkĩria mũrũ wa mũthamaki

* 18:11 nĩ ta giramu 110 † 18:12 nĩ ta kilo 11

guoko ndīmwiike ūūru. Mūthamaki aagwathire wee, na Abishai, na Itai tūkūguaga, akīmwīra atīrī, ‘Menyererai mwanake ūcio ūgwītwo Abisalomu nī ūndū wakwa.’

13 Na ingītwarīrie muoyo wakwa thīina-inī, na tondū gūtīrī ūndū ūhithagwo mūthamaki, no wīherie ūndiganīrie.”

14 Joabu akiuga atīrī, “Nīi ndigūte mahinda nī ūndū waku.” Nī ūndū ūcio akīoya matimū matatū, agīthīi, akīmūtheeca namo ngoro Abisalomu arī o muoyo hau mūtī-inī wa mūgandi-inī ūcio.

15 Nao andū ikūmi arīa maakuuagīra Joabu indo cia mbaara makīrigūicīria Abisalomu, makīmūhūūra, makīmūūra.

16 Hīndī iyo Joabu akīhuha karumbeta, nacio mbūtū cia ita igītiga gūteng’eria andū a Isiraeli, tondū Joabu nīacirūgamīrie.

17 Nao makīoya Abisalomu, makīmūikia irima inene kūu mūtītū, na makūmba hība nene ya mahiga igūrū rīake. Hīndī iyo andū othe a Isiraeli makūrīra kwao mīci.

18 Hīndī irīa arī muoyo, Abisalomu nīeyakīire gītugī agīkīhaanda Gītumba-inī kīa Mūthamaki kīrī gīa kīrīrikano gīake, tondū eeciirītie atīra, “Nīi ndirī na kahī kangītūūra rītwa rīakwa.” Agīta gītugī kīu rītwa rīake, nakīo gīttagwo Gītugī kīa Abisalomu nginya ūmūthī.

Daudi Gūcakaya

19 Na rīrī, Ahimaazu mūrū wa Zadoku akiuga atīrī, “Reke hanyūke ngatwarīre mūthamaki ūhorō atī Jehova nīamūhonoketie kuuma guoko-inī gwa thū ciake.”

20 Joabu akīmwīra atīrī, “Wee tiwe wagīrīrwo nī gūtwarā ūhorō ūcio ūmūthī. Reke ūgaatwarā ūhorō ihinda rīngī, no ndūgwīka ūguo ūmūthī, tondū mūrū wa mūthamaki nīakuīte.”

21 Hīndī iyo Joabu akīra Mūkushi ūmwe atīrī, “Thīi ūkeere mūthamaki ūrīa wonete.” Mūkushi ūcio akīnamīrīra mbere ya Joabu na akīhanyūka agīthīi.

22 Ahimaazu mūrū wa Zadoku akīra Joabu rīngī atīrī, “O ūrīa kūrītūika, reke nūmīrīre Mūkushi ūcio.”

No Joabu agīcookia atīrī, “Mūrū wakwa, ūkwenda gūthīi nīkī? Wee ndūrī na ūhorō ūrīa ūngīheerwo kīheo.”

23 Nake akiuga atīrī, “O ūrīa kūrītūika, nīngwenda kūhanyūka.”

Nī ūndū ūcio Joabu akiuga atīrī, “Kīhanyūke!” Hīndī iyo Ahimaazu akīhanyūka agereire werū-inī, akīhītūka Mūkushi.

24 Daudi aakairīte thī gatagatī ga kīhingo kīa na thīnī na kīa njarī, mūrāngīri agīthīi kīhingo-igūrū agereire rūthingo-inī. Na rīrīa aacūthīrīrie nja, akīona mūdū ahanyūkite arī o wiki.

25 Nake mūrāngīri agīta mūthamaki na akīmūmenyithia ūhorō ūcio.

Nake mūthamaki akiuga atīrī, “Akorwo arī wiki, akīrī na ūhorō mwega.” Nake mūdū ūcio agīkuhīrīria o gūkuhīrīria.

26 Nīngī mūrāngīri akīona mūdū ūngī ahanyūkite, agīta mūrāngīri wa kīhingo, akīmwīra atīrī, “Atīrīrī, mūdū ūngī ahanyūkite arī o wiki!”

Nake mūthamaki akiuga atīrī, “No nginya o nake akorwo arehe ūhorō mwega.”

27 Mūrāngīri akiuga atīrī, “Ndīrona mūdū ūcio wa mbere akīhanyūka ta Ahimaazu mūrū wa Zadoku.”

Mūthamaki akiuga atīrī, “Ūcio nī mūdū mwega, arooka arī na ūhorō mwega.”

28 Nīngī Ahimaazu agīta mūthamaki, akīmwīra atīrī, “Gūtīrī na ūūru!” Akīnamīrīra mbere ya mūthamaki aturumithītie ūthīi thī, akiuga atīrī,

“Jehova Ngai waku arogoocwo! Nīaneanīte andū arīa maatambūrūkiē moko mookīrē mūthamaki mwathi wakwa.”

²⁹ Nake mūthamaki akīūria atīrī, “Mwanake ūcio ti Abisalomu arī o thayū?”

Nake Ahimaazu agīcookia atīrī, “Nīnyonire kīrīgiicano kīnene rīrīa Joabu ekwendaga gūtūma ndungata ya mūthamaki o na nī, ndungata yaku, no ndinamenya kiuma gīa kī.”

³⁰ Nake mūthamaki akiuga atīrī, “Rūgama haha mwena-inī weterere.” Nī ūndū ūcio agīthī mwena-inī, akīrūgama ho.

³¹ Hīndī īyo Mūkushi agīkinya, akiuga atīrī, “Mūthamaki mwathi wakwa, ta igua ūhorō ūyū mwega! Jehova nīakūhonoketie ūmūthī kuuma kūrī arīa maragūūkīrīre.”

³² Mūthamaki akīūria Mūkushi atīrī, “Mwanake ūrīa ti Abisalomu arī o thayū?”

Mūkushi akīmūcookeria atīrī, “Thū ciothe cia mūthamaki mwathi wakwa, na andū arīa othe mangīūkīra makūgere ngero marotūika ta mwanake ūcio.”

³³ Mūthamaki akīinaina. Akīhaica, agīthī nyūmba ya igūrū ya kīhingo-inī, akīrīra. Agīthī akiugaga atīrī, “Ūūi mūrū wakwa Abisalomu! Mūrū wakwa, mūrū wakwa Abisalomu! Naarī korwo nī nī ndīrakuire handū haku, ūūi mūrū wakwa, mūrū wakwa!”

19

¹ Nake Joabu akīrwo atīrī, “Mūthamaki nīararīra agīcakayagīra Abisalomu.”

² Naguo ūhootani wa mūthenya ūcio wa mbūtū cia ita ciothe ūkīgarūrūka, ūgītūika macakaya, tondū mūthenya ūcio mbūtū cia ita nīciaiguire gūkīrwo atīrī, “Mūthamaki arī na kīeha nī ūndū wa mūrū.”

³ Mūthenya ūcio andū magīcooka itūūra-inī inene na hitho, o ta ūrīa andū macookaga na hitho maconokete rīrīa moorīte kuuma mbaara-inī.

⁴ Nake mūthamaki akīhumbīra ūthīū, akīrīra na mūgambo mūnene akiugaga atīrī, “Ūūi Abisalomu, mūrū wakwa! Ūūi Abisalomu, mūrū wakwa, mūrū wakwa!”

⁵ Hīndī īyo Joabu agītoonya nyūmba kūrī mūthamaki, akīmwīra atīrī, “Ūmūthī nūconorithīte andū aku othe, arīa marīkītie kūhonokia muoyo waku, na mīoyo ya arīū aku na ya airītu aku, na mīoyo ya atumia aku o na ya thuriya ciaku.

⁶ Wee wendete arīa magūthūire, na ūkamena arīa makwendete. Ūmūthī nīwonanīte biū atī ndūrī bata na anene a mbūtū cia ita o na andū ao. Nī nguona atī wee gīkeno gīaku kīngīrī rīrīa Abisalomu angīrī muoyo ūmūthī na ithuothe tūkorwo tūkuite.

⁷ Rīu ūkīra ūthī ūkoomīrīrie andū aku ūmekīre hinya. Nī ngwīhīta na rītwa rīa Jehova atī aakorwo ndūkuuma ūthī gūtanatūka, gūtīrī mūdū o na ūmwe ūgūkorwo mwena waku. Ūndū ūyū ūgūtūika mūrū kūrī we gūkīra maūdū mothe mooru marīa managūkora kuuma ūrī mūnini ngīya rīu.”

⁸ Nī ūndū ūcio mūthamaki agīūkīra, agīkarīra gītī gīake kīhingo-inī. Hīndī irīa andū meerirwo atīrī, “Mūthamaki aikarīte kīhingo-inī,” othe magīūka mbere yake.

Daudi Gūcooka Jerusalemu

Na rīrī, andū a Isiraēli nīmoorīte magacooka kwao mīcī.

9 Mīhīrīga-inī yothe ya Isiraeli, andū othe maakararanagia makoiga atīrī, “Mūthamaki nīwe watūkūūrire kuuma guoko-inī gwa thū ciitū; nīwe watūhonokirie kuuma guoko-inī kwa Afilisti. No rīu nīorīte akoima būrūri-inī akīūrīra Abisalomu;

10 nake Abisalomu ūria twaifīrīrie maguta atūthamakīre-rī, nīakuīrīrie mbaara-inī. Nī ūndū ūcio mwaḡite kwaria ūhoru wa gūcookia mūthamaki nīkī?”

11 Mūthamaki Daudi nīatūmanire kūrī Zadoku na Abiatharu, athīnjīri-Ngai, makeerwo atīrī, “Ūriai athuuri a Juda atīrī, ‘Nī kī gīgūtūma mūrīgie thuutha harī gūcookia mūthamaki nyūmba-inī yake ya ūthamaki, kuona atī ūria kūrāario Isiraeli guothe nīgūkinyīrie mūthamaki kūrīa aikaraga?”

12 Inyuī mūrī ariū a baba, tūrī a mūthiimo ūmwe, na thakame īmwe. Nī kī kīngītūma mūtūike a kūrīgia thuutha kūinūkia mūthamaki?”

13 Ningī mwīre Amasa atīrī, ‘Githī wee ndūrī wa mūthiimo wakwa, na thakame yakwa? Ngai arothūūra o na anjīke ūūru makīria, angīkorwo kuuma rīu gūthīi na mbere wee tiwe ūgūtūika mūnene wa mbūtū ciakwa cia ita ithenya rīa Joabu.’”

14 Nake mūthamaki akīguucīrīria ngoro cia andū othe a Juda ta ciarī ngoro ya mūdū ūmwe. Nao magītūmana kūrī mūthamaki, makiuga atīrī, “Cooka, wee hamwe na andū aku othe.”

15 Hīndī īyo mūthamaki agīcooka agīthīi agīkinya Jorodani.

Na rīrī, andū a Juda nīmookīte Giligali nīguo matūnge mūthamaki mamūrīngie Rūūi rwa Jorodani.

16 Nake Shimei mūrū wa Gera, Mūbenjamini kuuma Bahurimu, agīkūrūka na ihenya marī na andū a Juda nīguo magatūnge Mūthamaki Daudi.

17 Nake aarī na andū a Benjamini ngiri īmwe, o hamwe na Ziba ndungata ya mūcīi wa Saūlū, na ariū ake ikūmi na atano, na ndungata mīrongo īrī. Nao makīhanyūka nginya Rūūi rwa Jorodani harīa mūthamaki aarī.

18 Makīringīra iriūko-inī nīguo maringie andū a nyūmba ya mūthamaki na meeke o ūria angīenda.

Hīndī īria Shimei mūrū wa Gera aaringie Rūūi rwa Jorodani akīgūithia thī mbere ya mūthamaki,

19 na akīmwīra atīrī, “Mwathi wakwa nī atige kūndua mwīhia. Tiga kūrīrikana ūria ndungata yaku yekire mahītia mūthenya ūria mūthamaki mwathi wakwa oimire Jerusalemu. Mūthamaki nīatige kūiga ūhoru ūcio meciiria-inī make.

20 Nīgūkorwo nīi ndungata yaku nīnjūūi atī nīnjīhītie, no ūmūthī nīndoka haha ndī mūdū wa mbere wa nyūmba yothe ya andū a Jusufu; ndaikūrūka njūke ndūnge mūthamaki mwathi wakwa.”

21 Ningī Abishai mūrū wa Zeruia akiuga atīrī, “Githī Shimei ndagīrīrie nī kūrāragwo nī ūndū wa ūria ekīte? Nīarumire mūtūrīrie maguta wa Jehova.”

22 Nake Daudi agīcookia atīrī, “Tūnyīitanīrie ūndū ūrīkū na inyuī, inyuī ariū a Zeruia? Ūmūthī nīguo mūgūtūika thū ciakwa! No kūhoteke mūdū o na ūrīkū ooragwo thīnī wa Isiraeli ūmūthī? Githī nīi ndikūūi atī ūmūthī nī nī mūthamaki wa Isiraeli?”

23 Nī ūndū ūcio mūthamaki akīra Shimei atīrī, “Wee ndūgūkua.” Nake mūthamaki akīmūhe ūhoru ūcio na mwīhītwā.

24 Na rīrī, Mefiboshethu, mwana wa mūrīū wa Saūlū, o nake nīaikūrūkire agīthīi gūtūnga mūthamaki. Nake ndethambīte magūrū

kana akenja nderu, o na kana akahũūra nguo ciake kuuma mũthenya ũria mũthamaki aathiire nginya mũthenya ũria aacookire arĩ na thayũ.

²⁵ Rĩria oomire Jerusalemu agatũnge mũthamaki, mũthamaki akĩmũũria atĩrĩ, “Mefiboshethu, nĩ kĩĩ kĩagiririe ũthĩĩ na nĩĩ?”

²⁶ Nake akiuga atĩrĩ, “Mũthamaki mwathi wakwa, nĩgũkorwo nĩ ndungata yaku ndĩ mwonju, ‘Ndoigire atĩrĩ, nĩngũgĩrĩra ndigiri yakwa matandiko na ndĩmĩhaice, nĩguo hote gũthĩĩ na mũthamaki’. No Ziba ndungata yakwa akĩngunyanĩra.

²⁷ Na nĩacambĩtie ndungata yaku kũrĩ mũthamaki mwathi wakwa. Mwathi wakwa mũthamaki ahaana ta mũraika wa Ngai; nĩ ũndũ ũcio ĩka ũria ũkuona kwagĩrĩire.

²⁸ Njaro ciothe cia guka ciagĩrĩrwo nĩ kũũragwo nĩ mũthamaki mwathi wakwa. No wee nĩwaheire ndungata yaku handũ na arĩa marĩagĩra metha-inĩ yaku. Nĩ ũndũ ũcio ndĩ na kĩhooto kĩrĩkũ gĩa gũgũkaĩra rĩngĩ mũthamaki wakwa?”

²⁹ Mũthamaki akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩ kĩĩ kĩngĩtũma warie makĩria ma ũguo? Ndaathana atĩ wee na Ziba mũgayane mũgũnda.”

³⁰ Mefiboshethu akĩra mũthamaki atĩrĩ, “Reke oe mĩgũnda yothe, kuona atĩ wee mwathi wakwa nĩucokete mũciĩ na thayũ.”

³¹ Nĩngĩ Barizilai, ũria Mũgileadi agĩkũrũka kuuma Rogelimu akaringe Rũũĩ rwa Jorodani me hamwe na mũthamaki, na amumagarie njĩra-inĩ ya kuuma kũu.

³² Na rĩrĩ, Barizilai aarĩ mũthuuri mũkũrũ mũno wa mĩaka mĩrongo ĩnana. Nĩwe waheaga mũthamaki irio hĩndĩ ĩria aikarĩte Mahanaimu, tondũ aarĩ mũndũ mũtongu mũno.

³³ Nake mũthamaki akĩra Barizilai atĩrĩ, “Nĩtũringe mũrĩmo nawe, tũthĩĩ ũikare hamwe na nĩĩ Jerusalemu, na nĩndĩrĩkũheaga irio.”

³⁴ Nowe Barizilai agĩcookeria mũthamaki atĩrĩ, “Nĩ mĩaka ĩngĩ ĩigana atĩa nĩĩ ngũtũũra muoyo nĩguo nyambate thĩĩ Jerusalemu hamwe na mũthamaki?”

³⁵ Rĩu ndĩ na ũkũrũ wa mĩaka mĩrongo ĩnana. No menye ũtiganu wa ũndũ mwega na mũũru? Ndungata yaku yahota gũcama kĩria ĩraria na kĩria ĩranyua? No hote kũigua mĩgambo ya arũme na ya andũ-anja makĩina? Nĩ kĩĩ kĩngĩtũma ndungata yaku ĩtuĩke mũrigo ũngĩ kũrĩ mũthamaki mwathi wakwa?

³⁶ Ndungata yaku nĩkũringa Rũũĩ rwa Jorodani hamwe na mũthamaki handũ ha ĩtĩna inini, no nĩ kĩĩ kĩngĩtũma mũthamaki andĩhe nĩĩ na njĩra ĩyo?

³⁷ Reke ndungata yaku ĩcooke, nĩgeetha ngaakuĩra ĩtũũra-inĩ rĩakwa hakuhi na mbĩrĩra ya baba na maitũ. No rĩrĩ, ndungata yaku Kimuhamu nĩringe hamwe na mũthamaki mwathi wakwa. Mĩike o ũria ũkuona kwagĩrĩire.”

³⁸ Mũthamaki akiuga atĩrĩ, “Kimuhamu nĩekũringa hamwe na nĩĩ, na nĩngũmwĩka o ũria ũngĩona kwagĩrĩire. Na ũria wothe ũngĩenda kuuma kũrĩ nĩĩ nĩ ngũgwĩkĩra.”

³⁹ Nĩ ũndũ ũcio andũ othe makĩringa Rũũĩ rwa Jorodani, nake mũthamaki agĩcooka akĩringa. Mũthamaki akĩmumunya Barizilai na akĩmũrathima, nake Barizilai agĩcooka gwake mũciĩ.

⁴⁰ Rĩria mũthamaki aaringire mũrĩmo agĩkinya Giligali, Kimuhamu akĩringa hamwe nake. Nacio mbũtũ ciothe cia ita cia Juda na nuthu ya mbũtũ cia ita cia Isiraeli ikĩringia mũthamaki.

⁴¹ Thuutha wa kahinda kanini andũ othe a Isiraeli nĩmookaga kũrĩ mũthamaki makamwĩra atĩrĩ, “Nĩ kĩĩ gĩatũmire ariũ a baba, andũ a Juda,

matūtunye mūthamaki na wara, na mamūcookie nyūmba yake kuuma mūrīmo wa Jorodani, hamwe na andū ake othe?"

⁴² Andū othe a Juda magīcookeria andū a Isiraeli atīrī, "Twekire ūguo tondū mūthamaki nī wa nyūmba iitū. Nī kī gīgūtūma mūrakario nī ūhoru ūcio? Nī irio tūrīte cia mūthamaki? Nī harī kindū twiyoeire ithuī ene?"

⁴³ Ningī andū a Isiraeli magīcookeria andū a Juda atīrī, "Ithuī tūrī na icunī ikūmi kūrī mūthamaki, na hamwe na ūguo-rī, tūrī na kīhooito gīa gūtūka a Daudi gūkīra inyuī. Nī ūndū ūcio nī kī gīgūtūma mūtūmene? Githī ti ithuī twarī a mbere kwaria ūhoru wa gūcookia mūthamaki witū?"

No andū a Juda magīcookia marī na ūūru mūingī mūno o na gūkīra andū a Isiraeli.

20

Sheba Kūremera Daudi

¹ Na rīrī, kwarī mūdū wa ngūi wetagwo Sheba mūrū wa Bikiri, Mūbenjamini, nake agīkorwo aarī hau. Akīhuha karumbeta, akīanīrīra, akiuga atīrī,

"Ithuī tūtīrī na igai harī Daudi,
tūtīrī na handū harī mūrū wa Jesii!

O mūdū nīacooke hema-inī yake, inyuī andū a Isiraeli!"

² Nī ūndū ūcio andū othe a Isiraeli magītiganīria Daudi, makīrūmīrīra Sheba mūrū wa Bikiri. No andū a Juda makīrūmīrīra mūthamaki wao kuuma Jorodani nginya Jerusalemu.

³ Rīrīa Daudi aacookire gīikaro kīa nyūmba yake ya ūthamaki kūu Jerusalemu-rī, akīoya thuriya iria ikūmi aatigite imenyagīrīre nyūmba ya ūthamaki, makīgwo nyūmba marangagīrwo. Nīamaheaga irio, no ndaakomire nao. Maatūūruga marī ahingīre na matariī ta atumia a ndigwa nginya mūthenya wa gūkua.

⁴ Nake mūthamaki akīra Amasa atīrī, "Tūmanīra andū a Juda moke kūrī nī mūira wa matukū matatū mataanathira, nawe mwene ūgaakorwo ho."

⁵ No rīrīa Amasa aathiire gwīta andū a Juda, agīikara ihinda iraa ya kūrī rīrīa mūthamaki aamwīrīte.

⁶ Daudi akīra Abishai atīrī, "Rīu Sheba mūrū wa Bikiri nīegūtūgera ngero nene kūrī iria twagerirwo nī Abisalomu. Oya andū a mwathi waku mūmūteng'erie, kwaga ūguo aahota kuona matūūra mairigīre oorīre kuo, na ithuī twage kūmuona."

⁷ Nī ūndū ūcio andū a Joabu, na Akerethi, na Apelethi, na njamba ciothe iria ciarī hinya makiumagara matongoretio nī Abishai. Nao magithīi moimīte Jerusalemu, mateng'eretie Sheba mūrū wa Bikiri.

⁸ Rīrīa maarī ihiga-inī rīrīa inene kūu Gibeoni, Amasa agīka kūmatūnga. Joabu eehumbīte nguo ciake cia mbaara, na akehotora mūcibi na rūhiū rūrī njora thīinī. Rīrīa aathiire mbere, rūhiū rūu rūkiuma njora-inī.

⁹ Joabu akīra Amasa atīrī, "Ūrī mwega, mūrū wa baba?" Hīndī ūyo Joabu akīnyīita Amasa nderu na guoko gwake kwa ūrīo nīguo amūmumunye.

¹⁰ Amasa ndaatindanīrīre na rūhiū rūrīa Joabu aanyīitīte na guoko, nake Joabu akīmūtheeca nda naruo, namo mara make makiuma makīgūa thī, na ndaigana kūmūtheeca rīngī, nake Amasa agīkua. Ningī Joabu na mūrū wa nyina Abishai magīteng'eria Sheba mūrū wa Bikiri.

11 Ūmwe wa andū a Joabu akīrūgama mwena-inī wa Amasa, akiuga atīrī, “Mündū ūrīa wothe ūrī mwena wa Joabu na mwena wa Daudi, nīarūmīrīre Joabu!”

12 Nake Amasa eegaragaragia thakame-inī yake arī njīra gatagatī, nake mündū ūcio akiona atī mbūtū ciothe cia ita nīciarūgamaga hau. Rīrīa aamenyire atī o mündū aakinyaga harī Amasa akarūgama-rī, akīmūkururīa kuuma njīra-inī, akīmūiga githaka-inī, na akīmūhumbīra na ngu.

13 Amasa aarīkia kweherio njīra-inī, andū othe makīrūmīrīra Joabu, magīteng’eria Sheba mūrū wa Bikiri.

14 Sheba akīhītūkīra mīhīrīga-inī yothe ya Isiraeli, agīkinya Abeli-Bethi-Maaka, akīhītūkīra būrūrī-inī wothe wa Aberi, arīa moonganire hamwe na makīmūrūmīrīra.

15 Nacio mbūtū ciothe cia ita hamwe na Joabu igīūka na ikīrigiicīria Sheba kūu Abeli-Bethi-Maaka. Magīthondeka kīhumbu gīa tūiri kūrigania na itūūra, nakio gīkiambatio nginya rūthingo rwa na nja rwa ūgitīri wa itūūra. Na rīrīa maahūūraga rūthingo nīguo marūmomore-rī,

16 mündū-wa-nja ūmwe mūūgī agītana arī thīinī wa itūūra rīu, akiuga atīrī, “Ta thikīrīriai! Ta thikīrīriai! İrai Joabu oke haha nīguo njarie nake.”

17 Nake agīthīi erekeire harī we; nake mündū-wa-nja ūcio akīmūūria atīrī, “Wee nīwe Joabu?”

Nake agīcookia atīrī, “İ nī niī.”

Nake akiuga atīrī, “Gīthikīrīrie ūrīa ndungata yaku İkuuga.”

Nake akiuga atīrī, “Nī thikīrīrie.”

18 Mündū-wa-nja ūcio agīthīi na mbere kwaria, akiuga atīrī, “Tene-rī, ciugo ici nīciaragio, gūkeerwo atīrī ‘Andū makaahooyaga kīrīra kūu Abeli.’ Naguo ūhorō ūgaathīrīra kuo.

19 İthu-rī, tūrī andū a thayū na ehokeku thīinī wa Isiraeli. Wee ūrageria kwananga itūūra rīiri, na nīrīo nyina wa Isiraeli. Nī kīi gīgūtūma wende kūniina İgai rīa Jehova?”

20 Joabu agīcookia atīrī, “Ūhorō ūcio ūrondaihīrīria! Ūhorō wa kūniina na kwananga ūrondaihīrīria!

21 Ūguo tīguo ūhorō ūtarīi. Mündū wītagwo Sheba mūrū wa Bikiri, kuuma būrūrī ūrīa ūrī irīma wa Efraimu, nīarīkītie kwambararia guoko ookīrīre mūthamaki, ookīrīre Daudi. Tūnengerei mündū ūcio ūmwe tu, na nīngūtīgana na itūūra rīiri.”

Mündū-wa-nja ūcio akīra Joabu atīrī, “Nīūgūkīrio mūtwe wake kuuma rūthingo-inī.”

22 Hīndī İyo mūtumia ūcio agīthīi kūrī andū othe arī na mataaro macio make ma ūūgī, nao magītīnia mūtwe wa Sheba mūrū wa Bikiri, makīūkīria Joabu. Nī ūndū ūcio Joabu akīhuha karumbeta, nao andū ake makīharagana kuuma itūūra-inī, o mündū agīcooka gwake mūciī. Nake Joabu agīcooka kūrī mūthamaki kūu Jerusalemu.

23 Joabu nīwe warī mūnene wa mbūtū ciothe cia ita cia Isiraeli; nake Benaia mūrū wa Jehoiada aarī mūnene wa Akerethi, o na Apelethi;

24 Adoniramū aarī mūtongoria wa kūrutithia wīra wa hīnya; nake Jehoshafatu mūrū wa Ahiludu nīwe warī mwandīki wa maūndū ma ihīnda rīu;

25 nake Sheva nīwe warī mwandīki-marūa; Zadoku na Abiatharu maarī athīnjīri-Ngai;

26 nake Ira, ūrīa Mūnjairi, aarī mūthīnjīri-Ngai wa Daudi.

21

Andū a Gibeoni Kūrīhīrio

¹ Na rīrī, hīndī ya wathani wa Daudi, nī kwagīire na ng'aragu ya mīaka itatū irūmanīrīire; nī ūndū ūcio Daudi agītuīria ūhoro harī Jehova. Nake Jehova akiuga atīrī, “Ūndū ūyū ūrekīka nī ūndū wa Saūlū o na ūndū wa nyūmba yake īrīa yaitithagia thakame; nī ūndū wa ūrīa ooragire andū a Gibeoni.”

² Nake mūthamaki agīta andū a Gibeoni akīaria nao. (Na rīrī, andū acio a Gibeoni matiarī amwe na Isiraeli no maarī matigari ma Aamori; no andū a Isiraeli nīmehītite atī matikamooraga, no Saūlū nī ūndū wa kīyo kīrīa aarī nakīo nī ūndū wa Isiraeli na Juda nīageririe kūmaniina.)

³ Nake Daudi akīūria andū acio a Gibeoni atīrī, “Mūngīenda ndīmwkīre atīa? Nī ūndū ūrīkū ingīika tūiguane nīguo mūrathime igai rīa Jehova?”

⁴ Nao andū a Gibeoni makīmūcookeria atīrī, “Tūtiagīrīrwo nī kūrīa tūheo betha kana thahabu kuuma kūrī Saūlū, kana nyūmba yake, o na tūtīrī na kīhooito gīa kūrāga mūdū o na ūmwe thīnī wa Isiraeli.”

Daudi akīmooria atīrī, “Nīatīa mūngīenda ndīmwkīre?”

⁵ Nao magīcookeria mūthamaki atīrī, “Ha ūhoro wa mūdū ūrīa watūniinire na agītūciirira ūuru nīgeetha tūthire, nīguo tūtīkagīe na handū o na ha thīnī wa Isiraeli-rī,

⁶ reke tūneo arūme mūgwanja a njaro ciake nīgeetha mooragwo na maraganio mbere ya Jehova kūu Gibeā ya Saūlū, ūrīa mūthuure wa Jehova.”

Nī ūndū ūcio mūthamaki akiuga atīrī, “Nīngūmaneana kūrī inyuī.”

⁷ Na rīrī, mūthamaki akīhonokia Mefiboshethu mūrū wa Jonathani, mūrū wa Saūlū, nī ūndū wa mwīhītwā ūrīa Daudi na Jonathani mūrū wa Saūlū meehītanīire mbere ya Jehova.

⁸ No mūthamaki agīkuua Arimoni na Mefiboshethu, arīū acio eerī a Aia, mwarī wa Rizipa, arīa aaciariire Saūlū, hamwe na arīū atano a Merabu mwarī wa Saūlū, arīa aaciariire Adirieli mūrū wa Barizilai ūrīa Mūmeholathu;

⁹ Nake akīmāneana kūrī Gibeoni, arīa maamooragire na makīmaaraganīa kīrīma-inī mbere ya Jehova. Acio othe mūgwanja maagūire hamwe; mooragīrwo hīndī ya matukū ma kīambīrīria kīa magetha, o rīrīa magetha ma cairi maambagīrīria.

¹⁰ Rizipa mwarī wa Aia akīoya nguo ya ikūnia, na akīmīara hau ihiga igūrū. Kuuma kīambīrīria kīa magetha ngīnya rīrīa mbura yoirīire mūrī ūyo, ndaarekire ciimba icio ihuto nī nyoni cia rīera-inī mūthenya, kana ihuto nī nyamū cia gīthaka ūtukū.

¹¹ Hīndī īrīa Daudi eerīrwo ūrīa Rizipa mwarī wa Aia, thuriya ya Saūlū, eekīte-rī,

¹² agīthī, agīkuua mahīndī ma Saūlū o na ma mūrīū Jonathani kuuma kwa andū a Jabeshi-Gileadi. Maamarūtite na hitho kuuma kīhaaro-inī kīa mūngī kūu Bethi-Shani, harīa Afilisti maamacuurītie, thuutha wa kūrāgīra Saūlū kūu Giliboa.

¹³ Daudi agīkuua mahīndī ma Saūlū na ma mūrīū Jonathani kuuma kūu, na mahīndī ma andū arīa moragītwo makaaraganio kūu makīūnganio.

¹⁴ Nao magīthika mahīndī ma Saūlū na ma mūrīū Jonathani mbīrīra-inī ya Kishu, ithe wa Saūlū, kūu Zela thīnī wa Benjaminī, na magīka maūdū mothe marīa mūthamaki aathanīte. Thuutha ūcio Ngai agīcookia mahooya marīa maahoetwo nī ūndū wa būrūri.

15 O rīngī nī kwagīire mbaara gatagatī ka Aflisti na Isiraeli. Daudi agīkūrūka agīthīi hamwe na andū ake makarūe na Aflisti, na akīnoga mūno.

16 Nake Ishibi-Benobu ūrīa warī ūmwe wa njiaro cia Rafa, ūrīa mūthia wa itimū rīake warī na ūritū wa cekerī magana matatū,* na aarī na rūhiū rwa njora rwerū, ūcio akiuga nīekūūraga Daudi.

17 No rīrī, Abishai mūrū wa Zeruia akīhonokia Daudi; akīgūtha Mūflisti ūcio akīgūa, akīmūūraga. Ningī andū a Daudi makīhīta kūrī we makiuga atīrī, “Gūtīrī hīndī ūgacooka gūthīi mbaara-inī na ithuī, nīgeetha tawa wa Isiraeli ndūkahorio.”

18 Ningī thuutha wa mahinda macio, makīgīa na mbaara īngī na Aflisti kūu Gobu. Hīndī īyo Sibekai ūrīa Mūhushathi akīūraga Safu, ūmwe wa njiaro cia Rafa.

19 Ningī mbaara-inī īngī makīrūa na Aflisti kūu Gobu, Elihanani mūrū wa Jaare-Oregimu ūrīa Mūbethilehemu akīūraga Goliathū ūrīa Mūgiiti, ūrīa warī na itimū rīarī na mūtī ūigana ta mūtī wa mūtumi ngoora.

20 Ningī mbaara-inī īngī īrīa yarī kūu Gathu, nakuo kwarī na mūdū mūnene mūno, warī na ciara ithathatū o guoko, na ciara ithathatū o kūgūrū, ciothe ciarī ciara mīrongo īrī na inya. O na ningī aarī wa rūciaro rwa Rafa.

21 Rīrīa aanyūrūriie andū a Isiraeli, Jonathani mūrū wa Shimea, mūrū wa nyina na Daudi, akīmūūraga.

22 Andū acio ana maarī a rūciaro rwa Rafa kūu Gathu nao makīgūa moko-inī ma Daudi na andū ake.

22

Rwīmbo rwa Daudi rwa Kūgooca Ngai

1 Daudi nīainīire Jehova na ciugo cia rwīmbo rūrū rīrīa Jehova aamūhonokirie kuuma guoko-inī gwa thū ciake ciothe na kuuma guoko-inī gwa Saūlū.

² Akiuga atīrī:

“Jehova nīwe rwaro rwakwa rwa ihiga, na nīwe rūirigo rwakwa rwa hinya, na mūkūūri wakwa;

³ Ngai wakwa nīwe rwaro rwakwa rwa ihiga, na nīwe rūūrīro rīakwa,

na ngo yakwa, na rūhīa rwa ūhonokio wakwa.

Nīwe kīhitho gīakwa kīrūmu, na nīwe rūūrīro rīakwa, na mūhonokia wakwa;

nīwe ūhonokagia kuuma kūrī andū arīa mahūthagīra hinya.

⁴ Ngayagīra Jehova, ūrīa wagīrīire kūgoocagwo, na ngahonokio kuuma kūrī thū ciakwa.

⁵ “Ndiuhū cia gīkuū nīciathiūrūrūkīurie; nakīo kīguū kīa mwanangīko gīkīngīria hinya.

⁶ Mīhīndo ya mbīrīra īgūthiorokeria; nayo mītego ya gīkuū īkīhotorerera.

⁷ Mīnyamaro-inī yakwa ndakāire Jehova; ngīgīkaīra Ngai wakwa arī hekarū-inī yake.

Nī aiguire mūgambo wakwa, kīrīro gīakwa gīgīkinya matū-inī make.

* 21:16 nī ta giramu 330

- 8 “Thī ikīnaina na igĩthingitha;
Nayo mĩthingi ya igūrũ ikienyena;
ikīnaina tondũ aarĩ mūrakarũ.
- 9 Ndogo ikiuma maniūrũ-inĩ make ikĩambata na igūrũ;
mwaki wa kũiniinana ũkiuma kanua-inĩ gake.
Kanua-inĩ gake hakoima makara mekūrĩrĩmbũka.
- 10 Aahingũrire igūrũ agĩkūrũka thĩ;
matu matumanu maarĩ rungu rwa makinya make.
- 11 Ombũkire akuuĩtwo nĩ ikerubi;
akĩambata na igūrũ na mathagu ma rũhuho.
- 12 Ehumbĩrire na nduma,
agĩtua matu marĩa mairũ ma mbura ma kũu igūrũ hema yake ya
kũmũthiūrũrũkĩria.
- 13 Kuuma ũkengi ũrĩa warĩ harĩ we,
heni igĩakana mwaki.
- 14 Jehova akĩruruma arĩ kũu igūrũ;
mũgambo wa Ũrĩa-ũrĩ-Igūrũ-Mũno, ũkĩiguuo.
- 15 Aikirie mĩguĩ, akĩharaganĩa thũ,
agĩciikĩria rũheni, agĩcingatithia.
- 16 Hĩndĩ iyo mĩkuru ya irĩa ikĩonekana,
nayo mĩthingi ya thĩ ikĩhumbũrio,
nĩ ũndũ wa irũithia rĩa Jehova,
o na nĩ ũndũ wa ihurutana rĩa mĩhũmũ ya maniūrũ make.
- 17 “Agĩtambũrũkia guoko gwake kuuma o kũu igūrũ akĩnyũita;
akĩnguucia akĩnduta maaĩ-inĩ kũrĩa kũriku.
- 18 Andeithũrire thũ yakwa irĩ hinya,
akĩndeithũra kũrĩ arĩa maathũire, o acio maangĩrĩtie hinya.
- 19 Maanjĩhotoreire mũthenya ũrĩa ndaarĩ na mũtino,
no Jehova nĩwe warĩ mũtiirĩri wakwa.
- 20 Andutire na nja akĩndwara handũ haariĩ,
akĩndeithũra tondũ nĩakenetio nĩ nĩ.
- 21 “Jehova anjĩkũire maũndũ kũringana na ũthingu wakwa,
akandĩha kũringana na ũtheru wa moko makwa.
- 22 Nĩgũkorwo nĩnũmĩtie njĩra cia Jehova;
ndĩikĩte ũũru na ũndũ wa kũhutatĩra Ngai wakwa.
- 23 Mawatho make mothe marĩ mbere yakwa;
ndihutatũire irĩa cia watho wake wa kũrũmĩrĩro.
- 24 Ngoretwo itarĩ na ũcuuke ndĩ mbere yake,
na ngemenyerera ndikehie.
- 25 Jehova andĩhĩte kũringana na ũthingu wakwa,
akandĩha kũringana na ũtheru wakwa maitho-inĩ make.
- 26 “Ũrĩ mwĩhokeku harĩ arĩa makwĩhokete,
na harĩ mũndũ ũrĩa ũtarĩ ũcuuke ũrĩionanagia ndũrĩ ũcuuke,
- 27 kũrĩ ũrĩa wĩtheragia wĩonanagia ũrĩ mũtheru,
no harĩ ũrĩa ũrĩ mĩthũire mĩogomu ũgatuĩka njũhĩga.
- 28 Wee ũhonokagia andũ arĩa enyũhĩa,
no maitho maku monaga andũ arĩa etĩĩ nĩguo ũmaconorithie.
- 29 Wee Jehova, nĩwe tawa wakwa,
Jehova atũmaga nduma yakwa itũĩke ũtheri.

- 30 Ndi na ūteithio waku no hote gūtharīkīra mbūtū ya ita;
ndi na Ngai wakwa no hote kūrūga rūthingo.
- 31 “Mūrungu-rī, njīra ciake nīnginyanīru;
kiugo kīa Jehova gītīrī ihītia.
Nīwe ngo ya arīa othe mehithaga harī we.
- 32 Nī ūndū-rī, nūū Mūrungu tīga Jehova?
Na nūū Rwaro rwa Ihiga tīga Ngai witū?
- 33 Nī Mūrungu ūūhotoraga hinya na ūhoti,
agatūma njīra yakwa ikinyanīre.
- 34 Atūmaga magūrū makwa mateng’ere o ta ma thwariga;
aahothaga kūrūgama kūdū gūtūūgīru.
- 35 We nīwe wonagia moko makwa mūrūire wa mbaara;
moko makwa no mageete ūta wa gīcango.
- 36 Ūūheaga ngo yaku ya ūhootani;
ūinamagīrīra thī ūkaanenehia.
- 37 Ūnjaramagīria njīra ya kūrīa thīagīra,
nīgeetha magūrū makwa matigatīrūke.
- 38 “Ndaingatithirie thū ciakwa na ngīcihehenja;
ndiacookire na thuutha nginya rīrīa cianīnīrwo.
- 39 Ndacihehenjire biū, ikīremwo nī gūūkīra,
ikīgūa thī magūrū-inī makwa.
- 40 Wee ūūheaga hinya wa kūrūa mbaara,
ūgatūma thū ciakwa ciinamīrīre magūrū-inī makwa.
- 41 Watūmire thū ciakwa ihūdūke ciūre,
na nī ngīniina arīa maathūire.
- 42 Maakaire mateithio, no hatiarī na wa kūmahonokia,
magīkaira Jehova no ndaametīkire.
- 43 Ndaamahūūire makīhaana ta rūkūngū rūhinyu rwa thī;
ngīmahūūra na ngīmarangīrīria ta ndooro ya njīra-inī.
- 44 “Nīūūhonoketie ngaaga gūtharīkīrwo nī andū akwa;
ūndūūragia ndī mūtongoria wa ndūrīrī.
Andū itooī nīmakandungatagīra,
⁴⁵ andū a kūngī mokaga kūrī nī menyīhītie;
maigua ngumo yakwa, makanjathīkīra.
- 46 Othe makuuaga ngoro;
mokaga makīinainaga moimīte cīhitho-inī ciao cia hinya.
- 47 “Jehova atūūraga muoyo! O we Rwaro rwakwa rwa Ihiga arogoocwo!
Ngai arotūgīrio, o we Rwaro rwakwa rwa Ihiga, na Mūhonokia
wakwa!
- 48 We nīwe Mūrungu ūrīa ūndīhagīria,
aigaga ndūrīrī rungu rwa watho wakwa,
⁴⁹ nīwe ūūhonokagia kuuma kūrī thū ciakwa.
Wanyambatīrīrie igūrū rīa andū arīa maathūire,
ūkīndeithūra harī andū arīa mahūthagīra hinya.
- 50 Nī ūndū ūcio, Wee Jehova, nīndīkūgoocaga ndī gatagatī ka ndūrīrī,
ndīinaga ngagooca rītwa rīaku.
- 51 Aheaga mūthamaki wake ūhootani mūnene;
akonania ūtugi wake ūtathiraga kūrī ūcio wake mūtīrīrie maguta,

kūrī Daudi na njiaro ciake nginya tene.”

23

Ciugo cia Kūrigīrīria cia Daudi

1 Ici nīcio ciugo cia kūrigīrīria cia Daudi:

“Ūyū nīguo ūhoru wa Daudi mūrū wa Jesi,
ūhoru wa mūdū ūrīa watūgīrītio nī Ūrīa-ūrī-Igūrū-Mūno,
mūdū ūrīa waitīrīrio maguta nī Ngai wa Jakubu,
na akeendeka mūno nī gūtungīra Isiraeli thaburi:

2 “Roho wa Jehova nīaririe na kanua gakwa;
kiugo giake kīarī rūrīmī-inī rwakwa.

3 Ngai wa Isiraeli nīaririe,
ūcio Rwaro rwa Ihiga rwa Isiraeli akīnjīra atīrī:
‘Rīrīa mūdū egwatha andū na ūthingu,
agaathana etigīrīte Ngai-rī,

4 atuīkaga ta ūtheri wa rūciinī riūa rīkīratha,
o rūciinī rūrīa rūtarī matu,
agatuīka ta ūtheri ūrīa ūūkaga mbura yarīkia gūkīa,
mbura irīa īmeragia nyeki.’

5 “Githī nyūmba yakwa ti nūngīrīru harī Mūrungu?
Githī ndaarīkanīire na nī kīrīkanīro gīa gūtūūra,
gīthondeketwo na gīkarūma maūdū-inī mothe?
Githī ndegūtūma ūhonokio wakwa ūkinyanīre,
na aahingīrie maūdū mothe marīa ndrīragīria?

6 No andū arīa aaganu othe magaateo ta mīgua,
irīa itacookanagīrīrio na guoko.

7 Ūrīa wothe ūhutagia mīgua
ahūthagīra kīndū gīa kīgera kana mūtī wa itimū;
mīgua icinagīrwo o harīa īigītwo.”

Andū Njamba a Daudi

8 Maya nīmo marītwa ma andū a Daudi arīa maarī njamba:
Joshebu-Bashebethu ūrīa Mūtakemoni aarī mūnene wa arīa atatū; nake
oire itimū rīake, akīhūūra andū magana manana, na akīmooraga mbaara-
inī īmwe.

9 Mūnini wake eetagwo Eleazaru mūrū wa Dodai, ūrīa Mūahohi.
Arī ūmwe wa arīa atatū maarī njamba, aarī hamwe na Daudi hīndī
irīa moogitire Afilisti arīa monganīte hamwe kūu Pasi-Damimu marūe
mbaara. Hīndī īyo andū a Isiraeli makīūra,

10 nowe ndoorire, akīrūgama hau, akīhūūra Afilisti acio nginya guoko
gwake gūkiganda kūnyitīte rūhiū rwa njora o ro ūguo. Jehova akīrehe
ūhootani mūnene mūthenya ūcio. Nacio mbūtū cia ita igīcooka kūrī
Eleazaru, magatahe indo cia andū arīa akuū.

11 Ūrīa warūmīrīre aarī Shama mūrū wa Agee ūrīa Mūharari. Rīrīa
Afilisti monganire hamwe handū haarī mūgūnda waiyūrīte ndengū, ita
rīa Isiraeli rīkīmoorīra.

12 No Shama ndoorire, akīrūgama gatagatī ka mūgūnda ūcio. Akīugītīra
na akīūraga Afilisti acio, nake Jehova akīrehe ūhootani mūnene.

¹³ Hīndī ya magetha-rī, andū atatū thīinī wa arīa mīrongo itatū anene magūikūrūka kūrī Daudi kūu ngurunga-inī ya Adulamu, hīndī irīa mbūtū ya Afilisti yambīte hema Gītuamba-inī kīa Refaimu.

¹⁴ Ihinda-inī rīu Daudi aarī kīhitho-inī kīa hinya, nayo mbūtū ya Afilisti yarī Bethilehemu.

¹⁵ Daudi akīrīrīria maaī, akiuga atīrī, “Naarī korwo kūrī mūdū ūngīndehera maaī ma kūnyua kuuma gīthima-inī kīrīa kīrī hakuhī na kīhingo kīa Bethilehemu!”

¹⁶ Nī ūndū ūcio andū acio atatū maarī njamba magītuikanīria gatagatī-inī ga ita rīa Afilisti, magītaha maaī gīthima-inī kīu kīarī hakuhī na kīhingo kīa Bethilehemu na makīmatwarīra Daudi. No Daudi akīrega kūmanyua; akīmaita mbere ya Jehova.

¹⁷ Daudi akiuga atīrī, “Jehova, ūhoru ūyū ūrondaihīrīria, njage gwīka ūguo! Githī īno ti thakame ya andū arīa megūthiite magetwarīrīria ūgwati-inī wa gīkuū?” Nake Daudi akīrega kūnyua maaī macio.

Maūdū ta macio nīmo meekagwo nī njamba icio ithatū.

¹⁸ Abishai mūrū wa nyina na Joabu mūrū wa Zerua aarī mūnene wa acio atatū. Nake akīoya itimū rīake agītharīkīra andū magana matatū, akīmooraga; nī ūndū ūcio akīgīa igweta o ta acio Atatū.

¹⁹ Githī ndaakīgīre na igweta inene gūkīra acio Atatū? Nīwe watūkire mūnene wao, o na gūtuīka ndaataranīrio nao.

²⁰ Benaia mūrū wa Jehoiada aarī mūrū njamba wa kuuma Kabizeeli, ūrīa wekire maūdū manene ma ūcamba. Nīooragire njamba nene igīrī cia ita cia Moabi. Ningī nīatoonyire irima mūthenya warī na tharunji, akīūraga mūrūūthi.

²¹ Nīooragire Mūmisiri mūdū warī mūnene mūno. O na gūtuīka Mūmisiri ūcio nīanyiitite itimū na guoko gwake, Benaia aathiire akīmūtharīkīra na njūgūma. Nake akīhuria itimū rīu rīarī guoko-inī kwa Mūmisiri ūcio na akīmūruga na itimū rīu rīake.

²² Macio nīmo maūdū ma ūcamba marīa meekirwo nī Benaia mūrū wa Jehoiada; o nake aarī igweta o ta andū arīa atatū maarī njamba.

²³ Nīatūtwo gūkīra arīa Mīrongo Itatū, no ndaataranīrio na acio Atatū. Nake Daudi akīmūtua mūnene wa arīa maamūrangagīra.

²⁴ Thīinī wa andū acio Mīrongo Itatū, arīa angī maarī:

Asaheli mūrū wa nyina na Joabu,

na Elihanani mūrū wa Dodo wa kuuma Bethilehemu,

²⁵ na Shama ūrīa Mūharodi,

na Elika ūrīa Mūharodi,

²⁶ na Helezu ūrīa Mūpaliti,

na Ira mūrū wa Ikeshu kuuma Tekoa,

²⁷ na Abiezeri kuuma Anathothu,

na Mebunai ūrīa Mūhushathi,

²⁸ na Zalimoni ūrīa Mūahohi,

na Maharai ūrīa Mūnetofathi,

²⁹ na Helebu mūrū wa Baana ūrīa Mūnetofathi,

na Ithai mūrū wa Ribai wa kuuma Gibeā kūu Benjamini,

³⁰ na Benaia ūrīa Mūpirathoni,

na Hīdai wa kuuma tūrūū-inī twa Gaashu,

³¹ na Abi-Aliboni ūrīa Mūaribathi,

na Azamavethu ūrīa Mūbahurimu,

³² na Eliahaba ūrīa Mūshaaliboni,

na ariū a Jasheni,

na Jonathani

³³ mūrū wa Shama ūrĩa Mūharari,

na Ahiamu mūrū wa Sharari ūrĩa Mūharari,

³⁴ na Elifeleti mūrū wa Ahasabai ūrĩa Mūmaakathi,

na Eliamu mūrū wa Ahithofeli ūrĩa Mūgiloni,

³⁵ Herezo ūrĩa Mūkarimeli,

na Parai ūrĩa Mūaribi,

³⁶ na Igali mūrū wa Nathani kuuma Zoba,

na mūrū wa Hagili,

³⁷ na Zeleku ūrĩa Mūamoni,

na Naharai ūrĩa Mūbeerothi,

ūrĩa wakuuagĩra Joabu mūrū wa Zeruia indo ciake cia mbaara,

³⁸ na Ira ūrĩa Mūithiri,

na Garebi ūrĩa Mūithiri,

³⁹ na Uria ūrĩa Mūhiti.

Andũ acio othe maarĩ mĩrongo ĩtatũ na mũgwanja.

24

Daudi gũtara Arũi a Mbaara

¹ Ningĩ marakara ma Jehova magĩakanĩra Isiraeli, nake agĩkĩra Daudi meciĩria nĩguo amokĩrĩre, akĩmwĩra atĩrĩ, “Thĩ ũgatare andũ a Isiraeli na a Juda.”

² Nĩ ũndũ ũcio mũthamaki akĩra Joabu na anene a mbũtũ cia ita arĩa maarĩ hamwe nake atĩrĩ, “Thĩĩ kũndũ guothe mĩhĩrĩga-inĩ ya Isiraeli kuuma Dani nginya Birishiba na mũtare andũ arĩa mangĩthĩ mbaara, nĩgeetha menye ūrĩa maigana.”

³ No Joabu agĩcookeria mũthamaki atĩrĩ, “Jehova Ngai waku angĩrongerera mbũtũ cia ita maita igana, namo maito ma mũthamaki marokĩonera. No nĩ kĩ gĩgũtũma mũthamaki mwathi wakwa ende gwĩka ũndũ ta ũyũ?”

⁴ No rĩrĩ, mũthamaki, agĩkararia Joabu na anene a mbũtũ cia ita; nĩ ũndũ ũcio makĩehera mbere ya mũthamaki, magĩthĩ gũtara andũ a Isiraeli arĩa mangĩathiire mbaara.

⁵ Nao marĩkia kũringa Rũĩ rwa Jorodani, makĩamba hema hakuhĩ na Aroeri, mwena wa gũthini wa itũura mũkuru-inĩ ũcio, magĩtuĩkanĩria bũrũri wa Gadi magĩkinya Jazeri.

⁶ Magĩthĩ Gileadi na bũrũri-inĩ ũcio wa Tahatimu-Hodishi, magĩkinya Dani-Jaani magĩthiũrũrũka magĩkinya Sidoni.

⁷ Magĩcooka magĩthĩ merekeire kĩrigo kĩa hinya gĩa Turo na matũũra-inĩ mothe ma andũ a Ahivi na ma Kaanani. Marigĩrĩrio-ini magĩthĩ Birishiba kũu Negevu ya Juda.

⁸ Maarĩkia gũthĩ bũrũri-inĩ wothe, magĩcooka Jerusalemu thuutha wa mĩeri kenda na matukũ mĩrongo ĩrĩ.

⁹ Joabu agĩcookeria mũthamaki ũhoro wa mũigana wa andũ arĩa mangĩathiire mbaara: Thĩini wa Isiraeli kwari andũ ngiri magana manana andũ marĩ na hinya wa mwĩrĩ na mangĩahotire kũhũthĩra rũhiũ rwa njora, nakuo Juda maarĩ ngiri magana matano.

¹⁰ Nake Daudi agĩthĩnĩka mũno ngoro thuutha wa gũtara andũ acio a mbaara, akĩra Jehova atĩrĩ, “Nĩnjĩthie mũno nĩ ũndũ wa ũguo njĩkĩte. Rĩu, Wee Jehova-rĩ, ndagũthaita ũnjehererie mahĩtia, nĩ ndungata yaku. Nĩnjĩkĩte ũndũ wa ũrimũ mũno.”

11 Daudi atanokīra rūciini rūrū rūngī-rī, kiugo kīa Jehova gīgīkinyīra mūnabii Gadi, ūrīa wonagīra Daudi maūndū, akīrwo atīrī:

12 “Thīi ūkeere Daudi ūū, ‘Jehova ekuuga atīrī: Ūrī na maūndū matatū ma gūthuura. Nawe ūthuure ūmwe wamo ūrīa ngūkūherithia nago.’”

13 Nī ūndū ūcio Gadi agīthīi kūrī Daudi, akīmwīra atīrī, “Nīūkwenḁa būrūrī waku ūgīe ng’aragu mīaka itatū? Kana ūūrīe thū ciaku mīeri itatū igūteng’eretie? Kana kūgīe matukū matatū ma mūrīmū wa mūthiro būrūrī-inī waku? Rīu-rī, wīciirīe ūhorō ūcio ūtue itua rīrīa ngūcookeria ūcio ūndūmīte.”

14 Daudi akīra Gadi atīrī, “Rīu ndī na thīina mūnene mūno. Nītūrekwo tūgwīre moko-inī ma Jehova, nīgūkorwo tha ciake nī nyingī; no ndūkareke ngwe moko-inī ma andū.”

15 Nī ūndū ūcio Jehova akīrehera Isiraeli mūthiro kuuma rūciini rūu nginya ihinda rūgīe rīatuītūwo; nao andū ngiri mīrongo mūgwanja kuuma Dani nginya Birishiba magīkua.

16 Rīrīa mūraika aatambūrūkirie guoko gwake nīguo aanange Jerusalemu-rī, Jehova akīgua kīeha nī ūndū wa kīnyariirīko kīu akīra mūraika ūcio wanangaga andū atīrī, “Tīgīra hau! Eheria guoko gwaku.” Hīndi iyo mūraika ūcio wa Jehova aarūgamīte kīhuhīro-inī kīa ngano kīa Arauna, ūrīa Mūjebusi.

17 Rīrīa Daudi onire mūraika ūcio woragaga andū-rī, akīra Jehova atīrī, “Nīi nī nīi njīhītie o na ngeeka ūūru. Andū aya matarīi o ta ng’ōndu. Nīatia mekīte? Reke guoko gwaku kūnjūkīrīre nīi na nyūmba yakwa.”

Daudi gwaka Kīgongona

18 Mūthenya o ro ūcio-rī, Gadi agīthīi kūrī Daudi, akīmwīra atīrī, “Ambata, ūthīi wakīre Jehova kīgongona, hau kīhuhīro-inī kīa ngano* kīa Arauna ūrīa Mūjebusi.”

19 Nī ūndū ūcio Daudi akīambata o ta ūrīa Jehova aathanīte na kanua ka Gadi.

20 Rīrīa Arauna aacūthīrīrie akīona mūthamaki na andū ake magīūka marorete na kūrī we, akiuma nja, akīinamīrīra mbere ya mūthamaki aturumithītie ūthīi thī.

21 Arauna akiuga atīrī, “Nī kīi gīatūma mūthamaki mwathi wakwa oke kūrī ndungata yake?”

Nake Daudi akīmūcookeria atīrī, “Ndooka kūgūra kīhuhīro gīaku kīa ngano, nīguo njakīre Jehova kīgongona, nīgeetha mūthiro ūyū ūkorete andū ūthire.”

22 Arauna akīra Daudi atīrī, “Reke mūthamaki mwathi wakwa oe kīrīa gīothe angīenda akīrute igongona. Ici nī ndegwa cia igongona rīa njino, na ici nīcio indo cia kūhuhīra ngano namo macooki ma ndegwa matuīke ngū.

23 Atīrīrī, wee mūthamaki, Arauna nīaheana indo icio ciothe kūrī mūthamaki.” Arauna agīcooka akīmwīra atīrī, “Jehova Ngai waku arogwītīkīra.”

24 Mūthamaki agīcookeria Arauna atīrī, “Aca, no nginya ngūrīhe nī ūndū wakīo. Ndikūrūtīra Jehova Ngai wakwa igongona rīa njino rīa kīndū kīrīa itarīhīre thogora.”

Nī ūndū ūcio Daudi akīgūra kīhuhīro kīu kīa ngano na ndegwa icio na cekerī mīrongo itano cia betha.†

* 24:18 Ihuhīro cia ngano ciakagwo kūndū kūrīa gūtūūgīru nī ūndū wa rūhuho. † 24:24 nī ta giramu 660

²⁵ Daudi agĩakĩra Jehova kīgongona hau, na akĩruta maruta ma njino na maruta ma ũiguano. Hĩndĩ iyo Jehova agĩcookia mahooya nĩ ũndũ wa bũrũri, naguo mũthiro ũrĩa warĩ Isiraeli ũgĩthira.

IBUKU RĪA MBERE RĪA ATHAMAKI

Adonija Gwītua Mūthamaki

¹ Hīndi ĩrĩa Mūthamaki Daudi aakūrire na agatindīka mīaka-rĩ, ndaiguaga ũrugarĩ o na mamūhumbĩra na nguo.

² Nĩ ũndũ ũcio ndungata ciake ikĩmwĩra atĩrĩ, “Reke tūcarie mūirĩtu mwĩthĩ gathirange, atungatagĩre mūthamaki na ũndũ wa kũmũmenyerera, na akomage hamwe nake nĩguo mūthamaki, mwathi witũ, aiguage ũrugarĩ.”

³ Magĩetha mūirĩtu mūthaka Isiraeli guothe, makĩona Abishagi ũrĩa Mūshunami, na makĩmũrehe kūrĩ mūthamaki.

⁴ Mūirĩtu ũcio aarĩ mūthaka mũno; nake akĩmenyerera mūthamaki na akĩmūtungatĩra, no mūthamaki ndaigana gũkoma nake.

⁵ Na rĩrĩ, Adonija, ũrĩa nyina aarĩ Hagithu,* akĩyũmĩria, akiuga atĩrĩ, “Nĩ nĩ ngũtuika mūthamaki.” Nĩ ũndũ ũcio agĩthagathaga ngaarĩ cia ita na mbarathi, na andũ mĩrongo itano mathiige mateng’erete marĩ mbere yake.

⁶ (Ithe ndaamũkaanĩtie ũndũ, kana akamũuria atĩrĩ, “Wĩkĩte ũna na ũna nĩkĩ?” Nĩngĩ aarĩ mũndũ mūthaka mũno, na nĩwe waciariĩtwo thuutha wa Abisalomu.)

⁷ Nake Adonija akĩrĩkanĩra na Joabu mūrũ wa Zeruia, na Abiatharu mūthĩnjĩri-Ngai, nao magĩtikĩra kũmũteithĩrĩa.

⁸ No Zadoku mūthĩnjĩri-Ngai, na Benaia mūrũ wa Jehoiada, na Nathani ũrĩa mūnabii, na Shimeĩ, na Rei, na arangĩri arĩa a mwanya a Daudi matianyĩtanĩre na Adonija.

⁹ Nake Adonija akĩruta igongona rĩa ng’ondu, na ng’ombe, na njaũ iria noru Ihiga-inĩ rĩa Zohelthu, hakuhi na Ēni-Rogeli. Nake agĩta ariũ a ithe othe, na nĩo ariũ a mūthamaki, na andũ othe a Juda arĩa maarĩ anene a nyũmba ya ũthamaki,

¹⁰ no ndaigana gwĩta Nathani ũrĩa mūnabii, kana Benaia, kana arangĩri arĩa a mwanya, o na kana mūrũ wa ithe Solomoni.

¹¹ Nake Nathani akĩũria Bathisheba, nyina wa Solomoni atĩrĩ, “Nĩũiguĩte atĩ Adonija mūrũ wa Hagithu nĩatuĩkĩte mūthamaki, Daudi mwathi witũ atekũmenya?”

¹² Na rĩrĩ, reke ngũtaare ũrĩa ũngĩhota kũhonokia muoyo waku na muoyo wa mūrũguo Solomoni.

¹³ Ũkĩra ũthĩĩ kūrĩ Mūthamaki Daudi ũmwĩre atĩrĩ, ‘Mūthamaki mwathi wakwa, githĩ ndwehitire kūrĩ nĩ, ndungata yaku ũkĩnjĩra atĩrĩ: “Ti-itherũ Solomoni mūrũguo nĩwe ũgaatuika mūthamaki thuutha wakwa, na nĩwe ũgaikarĩra gĩtĩ gĩakwa gĩa ũthamaki?” Rĩu-rĩ, nĩ kĩ gĩtũmĩte Adonija atũke mūthamaki?’

¹⁴ Ũrĩ o kũu ũkĩaria na mūthamaki, na nĩ njũke ndoonye kuo nĩguo njĩkire hinya ũguo ũkũmwĩra.”

¹⁵ Nĩ ũndũ ũcio Bathisheba agĩthĩĩ kuona mūthamaki ũcio mũkũrũ kanyũmba gake ga thĩĩnĩ, kūrĩa aatungatagĩrwo nĩ Abishagi ũrĩa Mūshunami.

¹⁶ Bathisheba akĩĩnamĩrĩa, agĩturia ndu mbere ya mūthamaki.

Nake mūthamaki akĩmũuria atĩrĩ, “Ũkwenda atĩa?”

* 1:5 Adonija aarĩ mwana wa kana wa Daudi (2Sam 3:4).

17 Akīmūcookeria atīrī, “Mwathi wakwa, wee mwene nīwehītire harī nōi ndungata yaku na rītwa rīa Jehova Ngai waku, ūkiuga atīrī: ‘Solomoni mūrūguo nīwe ūgaatuika mūthamaki thuutha wakwa, na nīwe ūgaikarīra gītī gīakwa kīa ūnene.’”

18 No rīrī, Adonija niatuikite mūthamaki, na wee mūthamaki mwathi wakwa ndūmenyete ūhoro ūcio.

19 Nīarutite igongona inene rīa ng’ombe nyingī, na njaū noru, na ng’ondu, na ageeta ariū a mūthamaki othe, na Abiatharu ūrīa mūthīnjīri-Ngai, na Jobu ūrīa mūnene wa mbūtū cia ita, no ndefite Solomoni ndungata yaku.

20 Mūthamaki mwathi wakwa, andū a Isiraeli othe nīwe macūthīrīrie, nīguo ūmamenyithie nūū ūgaikarīra gītī kīa ūnene thuutha waku wee mūthamaki, mwathi wakwa.

21 Kwaga ūguo-rī, rīrīa mūthamaki mwathi wakwa agaakoma ahurūke hamwe na maithe make, nī na mūrū wakwa Solomoni tūgaatuuo ta andū ageri ngero.”

22 Hīndī rīa aaragia na mūthamaki, Nathani ūrīa mūnabii agīkinya.

23 Nao makīra mūthamaki atīrī, “Mūnabii Nathani arī haha.” Nī ūndū ūcio Nathani agīthīi mbere ya mūthamaki, akīnamīrīra, agīturumithia ūthiū thī.

24 Nathani akīūra atīrī, “Wee mūthamaki mwathi wakwa-rī, nītuite atī Adonija nīwe ūgaatuika mūthamaki thuutha waku, na atī nīwe ūgaikarīra gītī gīaku kīa ūnene?”

25 Ūmūthī nīaikūrūkīte na akaruta igongona inene rīa ng’ombe nyingī, na njaū noru, na ng’ondu. Na ageeta ariū a mūthamaki othe, na anene a thigari othe, na Abiatharu ūrīa mūthīnjīri-Ngai. Rīu nī kūrīa maraarīa na makanyua marī hamwe nake, makiugaga atīrī, ‘Mūthamaki Adonija arotūra nginya tene!’

26 No rīrī, nī ndungata yaku, na Zadoku ūrīa mūthīnjīri-Ngai, na Benaia mūrū wa Jehoiada, na ndungata yaku Solomoni ndanatwīta.

27 Ūndū ūyū-rī, nī mūthamaki mwathi wakwa wīkīte atamenyithīte ndungata ciake nūū ūgūikarīra gītī kīa ūnene kīa mūthamaki mwathi wakwa thuutha wake?”

Daudi Gūtua Solomoni Mūthamaki

28 Hīndī iyo Mūthamaki Daudi akiuga atīrī, “Ītai Bathisheba oke.” Nī ūndū ūcio Bathisheba agīuka harī mūthamaki, akīrūgama mbere yake.

29 Nake mūthamaki akīhīta, akiuga atīrī: “O ta ūrīa Jehova atūūruga muoyo, ūrīa wanaahonokia kuuma mathīna-inī mothe,

30 ti-itherū ūmūthī nīguo ngūhingia ūrīa ndehītire kūrī we na rītwa rīa Jehova Ngai wa Isiraeli, ngīkwīra atīrī: Solomoni mūrūguo nīwe ūgaatuika mūthamaki thuutha wakwa, na nīwe ūgaikarīra gītī gīakwa kīa ūnene handū hakwa.”

31 Nake Bathisheba akīnamīrīra, agīturumithia ūthiū thī, na agīturia ndu mbere ya mūthamaki, akiuga atīrī, “Mūthamaki mwathi wakwa Daudi arotūra nginya tene!”

32 Mūthamaki Daudi akiuga atīrī, “Ītai Zadoku ūrīa mūthīnjīri-Ngai, na Nathani ūrīa mūnabii, na Benaia mūrū wa Jehoiada moke.” Rīrīa mookire mbere ya mūthamaki,

33 akīmeera atīrī, “Thīi na ndungata cia mwathi wanyu na mūhaicie Solomoni mūrū wakwa igūrū rīa nyūmbū yakwa, mūmūikūrūkie nginya Gihoni.

34 Mūrī kūu, mūreke Zadoku ūrīa mūthīnjīri-Ngai na Nathani ūrīa mūnabii mamūitīrīrie maguta atuīke mūthamaki wa Isiraēli. Ningī mūhuhe karumbeta, na mwanīrīre atīrī, 'Mūthamaki Solomoni arotūūra nginya tene!'

35 Ningī mūcooke mwambate nake, oke aikarīre gītī gīakwa kīa ūnene, na athamake handū hakwa. Nīndīmūthuurīte aathanage Isiraēli na Juda."

36 Benaia mūrū wa Jehoiada agīcookeria mūthamaki atīrī, "Ameni! Jehova, Ngai wa mūthamaki mwathi wakwa arotūma gūtuīke guo.

37 O ta ūrīa Jehova akoretwo arī hamwe na mūthamaki mwathi wakwa, aroikara hamwe na Solomoni na atūme wathani wake ūnenehe gūkīra wathani wa mūthamaki mwathi wakwa Daudi!"

38 Tondū ūcio Zadoku ūrīa mūthīnjīri-Ngai, na Nathani ūrīa mūnabii, na Benaia mūrū wa Jehoiada, hamwe na Akerethi na Apelethi,† magūkūrūka, makīhaicia Solomoni nyūmbū ya Mūthamaki Daudi, makīmumagarīa nginya Gihoni.

39 Zadoku ūrīa mūthīnjīri-Ngai akīruta rūhīa rwa maguta kuuma hema-inī rīa nyamūre‡ na agīitīrīria Solomoni. Ningī makīhuha karumbeta, nao andū othe makīanīrīra, makiuga atīrī, "Mūthamaki Solomoni arotūūra nginya tene!"

40 Andū othe makīambata mamūrūmīrīre, makīhuhaga mītūrīrū me na gīkeno kīnene, nginya thī igīthingitha nī mūrurumo.

41 Adonija na ageni othe arīa maarī hamwe nake makīigua mūrurumo ūcio rīrīa maarī hakuhī kūrīkīa iruga rīao. Rīrīa maiguire mūgambo wa karumbeta, Joabu akīūria atīrī, "Inegene rīu rīothe rīrī itūūra-inī nī rīa kīi?"

42 O akīaragia-rī, Jonathani mūrū wa Abiatharu ūrīa mūthīnjīri-Ngai agīkinya. Adonija akīmwira atīrī, "Toonya thīinī. Mūdū wa bata tawe no nginya akorwo nī ūhoro mwega aatūrehere."

43 Jonathani agīcookia atīrī; "Aca ti ūguo! Mūthamaki Daudi mwathi witū nīatuīte Solomoni mūthamaki.

44 Mūthamaki nīoimagarītie Solomoni hamwe na Zadoku ūrīa mūthīnjīri-Ngai, na Nathani ūrīa mūnabii, na Benaia mūrū wa Jehoiada, na Akerethi na Apelethi, na nīmahaicītie Solomoni nyūmbū ya mūthamaki,

45 na rīrī, Zadoku ūrīa mūthīnjīri-Ngai, na Nathani ūrīa mūnabii nīmamūitīrīrie maguta kūu Gihoni atuīke mūthamaki. Kuuma hau nīmambatīte makiugagīrīria, narīo itūūra rīothe rīkamaamūkīria. Rīu nīrīo inegene rīrīa mūraigua.

46 O na ningī, Solomoni nīaikarīire gītī gīake kīa ūnene gīa ūthamaki.

47 Ningī atongoria a ūthamaki nīmokīte gūcookeria Mūthamaki Daudi, mwathi witū, ngaatho, makoiga atīrī: 'Ngai waku arotūma rītwa rīa Solomoni rīgīe na ngumo gūkīra rīaku, naguo ūthamaki wake ūroneneha gūkīra waku!' Nake mūthamaki nīainamīrīra na aakīgooca arī o gītanda-inī,

48 oiga atīrī, 'Jehova Ngai wa Isiraēli arogoocwo, ūrīa wītīkīrītie maitho makwa meyonere mwana ūmwe wakwa agīkarīra gītī gīakwa kīa ūnene ūmūthī.' "

49 Hīndī iyo ageni othe a Adonija makīmaka, magūkīra, magūthīra, o mūdū na njira yake.

† 1:38 Akerethi na Apelethi maarī thigira iria ciarūgamagīrīra Daudi. ‡ 1:39 Ino nī hema rīra Daudi aakire ya kūiga ithandūkū rīa Maathani, no ti Hema-ya-Gūtūnganwo rīra yarī Gibeoni (3:4; 2Sam 6:17).

⁵⁰ No rĩrĩ, Adonija, nĩ ũndũ wa gwĩtigĩra Solomoni, agĩthiĩ akĩnyiiĩrĩra hĩa cia kĩgongona.

⁵¹ Hĩndĩ iyo Solomoni akĩmenyithio atĩrĩ, “Adonija nĩaretigĩra Mũthamaki Solomoni, na nĩenyiĩrĩre hĩa cia kĩgongona. Aroiga atĩrĩ, ‘Mũthamaki Solomoni niehĩte harĩ nĩ ũmũthĩ anjĩire atĩ ndekũũraga ndungata yake na rũhiũ rwa njora.’”

⁵² Solomoni agĩcookia atĩrĩ, “Angĩona atĩ nĩ mũndũ wagĩrĩre, gũtirĩ rũcuĩrĩ rwake rwa mũtwe rũkaagũa thĩ; no angĩoneka na ũũru no agaakua.”

⁵³ Ningĩ Mũthamaki Solomoni agĩtũma andũ, nao makĩmũikũrũkia kuuma kĩgongona-inĩ. Adonija akiĩnamĩrĩra harĩ Mũthamaki Solomoni, nake Solomoni akĩmwĩra atĩrĩ, “Inũka gwaku mũciĩ.”

2

Daudi Gũtaara Solomoni

¹ Rĩrĩa ihinda rĩa Daudi rĩakuhĩrĩrie rĩa gũkua-rĩ, agĩatha mũriũ Solomoni, akĩmwĩra atĩrĩ,

² “Rĩu ndĩ hakuhiĩ gũthiĩ na njĩra irĩa ĩgeragwo nĩ andũ othe a thĩ; nĩ ũndũ ũcio-rĩ, gĩa na hinya, wonanie atĩ ũrĩ mũndũ mũrũme ki,

³ na ũmenyagĩrĩre ũrĩa Jehova Ngai waku endaga: Ũthiĩage na njĩra ciake, na ũmenyagĩrĩre irĩa cia watho wake wa kũrũmĩrĩrwo na maathani make, na mawatho make na maũndũ marĩa endaga, o ta ũrĩa maandĩkĩtuo Watho-inĩ wa Musa, nĩgeetha ũgaacĩre maũndũ-inĩ mothe marĩa ũrĩkaga na kũrĩa guothe ũrĩthiĩaga,

⁴ nĩgeetha Jehova atũũrie kĩranĩro kĩrĩa aanjĩrĩre, akiuga ũũ: ‘Njaro ciaku ingĩkaamenyerera mũtũũrĩre wacio, na ithiĩage irĩ na wĩhokeku mbera yakwa na ngoro ciao ciothe, na meciĩria macio mothe, gwaku gũtikaga mũndũ wa gũkarĩra gĩtĩ kĩa ũnene gĩa Isiraeli.’

⁵ “Rĩu wee mwene nĩũĩ ũrĩa Joabu mũrũ wa Zeruia aanjĩkire, na ũrĩa eekire anene eerĩ a mbũtũ cia ita cia Isiraeli, nĩo Abineri mũrũ wa Nerĩ, na Amasa mũrũ wa Jetheri. Nĩamooragire, agĩta thakame yao hĩndĩ ya thayũ, o taarĩ hĩndĩ ya mbaara, nayo thakame iyo ikĩgĩa mũcibi-inĩ wake wa njohero, na iraatũ-inĩ cia magũrũ make.

⁶ ĩka ũrĩa ũkuona kwagĩrĩre kũringana na ũũgĩ waku, no ndũkanareke mũtwe ũcio wake ũrĩ mbuĩ ũkinye mbĩrĩra-inĩ na thayũ.

⁷ “No ariũ a Barizilai wa Gileadi ũmatugage wega, na ũreke matuĩke amwe a arĩa mũrĩrĩaga nao metha-inĩ yaku. Nĩo mandũgamĩrĩre rĩrĩa ndooragĩra mũrũ wa thoguo Abisalomu.

⁸ “Na ũrĩrikane Shimei mũrũ wa Gera, ũrĩa Mũbenjamini kuuma Bahurimu, arĩ gũkũ nawe, na nĩwe wanumire na irumi ndũrũ mũthenya ũrĩa ndaathĩaga Mahanaimu. Rĩrĩa ookire kũndũnga hau Jorodani, nĩndehĩtĩre kũrĩ we na rĩĩtwa rĩa Jehova, ngĩmwĩra atĩrĩ, ‘Ndigakũũraga na rũhiũ rwa njora.’

⁹ No rĩrĩ, tĩga kuona ta atarĩ na ihĩtia. Wee ũrĩ mũndũ mũũgĩ; nĩũkamenya ũrĩa ũkaamwĩka. Ndũkanareke mũtwe ũcio wake ũrĩ mbuĩ ũgaathikwo ũtarĩ na thakame.”

¹⁰ Na rĩrĩ, Daudi akĩhurũka hamwe na maithe make, na agĩthikwo thĩĩnĩ wa Itũũra inene rĩa Daudi.

¹¹ Aathamakĩre Isiraeli mĩaka mĩrongo ĩna: mĩaka mũgwanja aathamakire arĩ Hebironi, nayo mĩaka mĩrongo ĩtatũ na ĩtatũ agĩthamaka arĩ Jerusalemu.

12 Nĩ ùndũ ùcio Solomoni agĩkarĩra gĩtĩ kĩa ùnene kĩa ithe Daudi, naguo wathani wake ùkĩrũhaanda, ùkĩrũma biũ.

Ūthamaki wa Solomoni Kwĩhaanda

13 Na rĩrĩ, Adonija mūrũ wa Hagithu, agĩthiĩ harĩ Bathisheba nyina wa Solomoni. Bathisheba akĩmũũria atĩrĩ, “Ūkĩte na thayũ?”

Nake agĩcookia atĩrĩ, “Ĩi, ndooka na thayũ.”

14 Agĩcooka akiuga atĩrĩ, “Ndĩ na ùndũ ngũkwĩra.”

Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, “Njĩra.”

15 Agĩkiuga atĩrĩ, “O ta ũrĩa wee ũũĩ-rĩ, ũthamaki ũyũ warĩ wakwa. Andũ a Isiraeli othe nĩ nĩ meetagĩrĩra ndũike mũthamaki wao. No maũndũ makĩgarũrũka, naguo ũthamaki nĩũthiĩte kũrĩ mūrũ wa Baba; tondũ ũheanĩtwo kũrĩ we nĩ Jehova.

16 Na rĩrĩ, ndĩ na ihooya ngwenda gũkũhooya, na ndũkarege.”

Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, “No ũrĩhooye.”

17 Agĩthiĩ na mbere, akiuga atĩrĩ, “Ĩtikĩra kũũria Mũthamaki Solomoni, nĩ ùndũ wee ndangĩkũregera, aahē Abishagi ũrĩa Mũshunami atũike mũtumia wakwa.”

18 Bathisheba agĩcookia atĩrĩ, “Nĩ wega, nĩ ngũkwarĩrĩra harĩ mũthamaki.”

19 Rĩrĩa Bathisheba aathiire kũrĩ Mũthamaki Solomoni akamũhe ũhoru wa Adonija-rĩ, mũthamaki agĩũkĩra na igũrũ akĩmũtũnga, akĩmũnamĩrĩra, na agĩkarĩra gĩtĩ gĩake kĩa ùnene. Akĩrehithĩria nyina gĩtĩ kĩa ùnene, nake nyina akĩmũikara guoko gwake kwa ũrĩo.

20 Nake nyina akiuga atĩrĩ, “Ndĩ na kaũndũ kanini ngwenda gũkũhooya, na ndũkae kũrega.”

Mũthamaki akĩmũcookeria atĩrĩ, “Maitũ, ũria ndikũrega.”

21 Nĩ ùndũ ùcio nyina akiuga atĩrĩ, “Reke Abishagi ũrĩa Mũshunami ahikio nĩ mūrũ wa thoguo Adonija.”

22 Mũthamaki Solomoni akĩra nyina atĩrĩ, “Nĩ kĩ gĩgũtũma ũrie Abishagi ũrĩa Mũshunami ahikio nĩ Adonija? Ndũkĩmũũrĩrie ũthamaki o naguo, o na ti we ùkĩrĩ mũkũrũ kũrĩ nĩ, ĩ-ni, ũgĩtũke wake, na wa Abiatharu ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai na wa Joabu mūrũ wa Zeruia!”

23 Hĩndĩ ĩyo Mũthamaki Solomoni akĩhĩta na rĩitwa rĩa Jehova, akiuga ũũ: “Ngai aroherithia o na anjĩhĩre mũno, aakorwo Adonija ndekũrĩha na muoyo wake nĩ ùndũ wa ùndũ ùcio orĩtie!

24 Na rĩrĩ, ti-itherũ o ta ũrĩa Jehova atũũraga muoyo, o we ũtũmĩte ngaacĩre ũthamaki-inĩ wa baba, Daudi, na agefũkĩra ndũike wa rũciaro rwa nyũmba ya ũthamaki, o ta ũrĩa eraniire-rĩ, Adonija no ekũũragwo ũmũthĩ!”

25 Nĩ ùndũ ùcio Mũthamaki Solomoni agĩatha Benaia mūrũ wa Jehoiada, nake agĩthiĩ akĩgũtha Adonija, akĩmũũraga.

26 Mũthamaki akĩra Abiatharu ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai atĩrĩ, “Cooka mũgũnda-inĩ gwaku kũu Anathothu. Wee wagĩrĩrwo nĩ gũkua, no ndigũkũũraga rĩu, tondũ nĩwakuuaga ithandũkũ rĩa Mwathani Jehova hĩndĩ ya baba Daudi, na nĩwagwatanĩire na baba moritũ-inĩ make mothe.”

27 Nĩ ùndũ ùcio Solomoni akĩeheria Abiatharu atige gũtũka mũthĩnjĩri-Ngai wa Jehova, nakĩo kiugo kĩa Jehova kĩa aarĩrie kũu Shilo, gĩkonĩ nyũmba ya Eli, gĩkĩhinga.

28 Rĩrĩa ũhoru ùcio wakinyĩire Joabu, ũrĩa waciĩrĩre gwĩka ũũru marĩ na Adonija, o na gũtũka ndaanyiitanĩire na Abisalomu, akĩũrĩra hema-inĩ ya Jehova na akĩnyĩitĩrĩra hĩa cia kĩgongona.

29 Mũthamaki Solomoni akĩrwo atĩ Joabu orĩre hema-inĩ ya Jehova na aarĩ hakuhi na kigongona. Hĩndĩ iyo Solomoni agĩatha Benaia mūrũ wa Jehoiada atĩrĩ, “Thiĩ, ũmũũrage!”

30 Nĩ ũndũ ũcio Benaia akĩingĩra hema iyo ya Jehova akĩra Joabu atĩrĩ, “Mũthamaki oiga atĩrĩ, ‘Uma na nja!’”

No Joabu agĩcookia atĩrĩ, “Aca, ngũkuĩra haha.”

Benaia agĩcookeria mũthamaki ũhoro, akĩmwĩra atĩrĩ, “Joabu anjĩra ũna na ũna.”

31 Hĩndĩ iyo mũthamaki agĩatha Benaia, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ĩka o ũguo oiga. Mũũrage na ũmũthike, nĩgeetha nĩ na nyũmba ya baba tũthirwo nĩ ihĩtia rĩa thakame ĩria yaitirwo tũhũ nĩ Joabu.

32 Jehova nĩegũtũma acookererwo nĩ thakame ĩria aaitire, tondũ nĩatharĩkĩire andũ eerĩ, na akĩmooraga na rūhiũ rwa njora, baba Daudi atoo akĩmooraga marĩ eerĩ, Abineri mūrũ wa Neri, ũria warĩ mūnene wa mbũtũ cia ita cia Isiraeli, na Amasa mūrũ wa Jetheri, ũria warĩ mūnene wa mbũtũ cia ita cia Juda, nao maarĩ andũ ega na arũngĩrũrũ kũmũkĩra.

33 Ihĩtia rĩu rĩa gũita thakame yao rĩrocookerera Joabu na njaro ciake nginya tene. No kũrĩ Daudi na njaro ciake, na nyũmba yake na ũthamaki wake, thayũ wa Jehova ũrogĩa kũrĩ o nginya tene.”

34 Nĩ ũndũ ũcio Benaia mūrũ wa Jehoiada agĩthiĩ akĩgũtha Joabu akĩmũruga, nake agĩthikwo mũgũnda-inĩ wake kũu werũ-inĩ.

35 Mũthamaki akĩnenehia Benaia mūrũ wa Jehoiada akĩmũtua mūnene wa mbũtũ cia ita handũ ha Joabu, na agĩcookia Zadoku atuĩke mũthĩnjĩri-Ngai ithenya rĩa Abiatharu.

36 Ningĩ mũthamaki agĩtũmana Shimei eetwo, akĩmwĩra atĩrĩ, “Wiakĩre nyũmba Jerusalemu na ũtũre kuo, no ndũkanathĩ kũndũ kũngĩ.

37 Mũthenya ũria ũkoima kuo ũringe Mũkuru wa Kidironi, ũmenye wega no ũgaakua; nayo thakame yaku nĩgagũcookerera wee mwene.”

38 Shimei agĩcookeria mũthamaki atĩrĩ, “Ūguo woiga nĩ wega. Ndongata yaku nĩgũwĩka o ta ũria mũthamaki mwathi wakwa oiga.” Nake Shimei agĩkara Jerusalemu ihinda iraya.

39 No mĩaka itatũ yathira-rĩ, ngombo igĩrĩ cia Shimei ikĩũra igĩthiĩ kwa Akishi, mūrũ wa Maaka, mũthamaki wa Gathu, nake Shimei akĩrwo atĩrĩ, “Ngombo ciaku irĩ Gathu.”

40 Kũigua ũguo-rĩ, Shimei agĩtandĩka ndigiri yake, agĩthiĩ kwa Akishi kũu Gathu gwetha ngombo ciake. Nĩ ũndũ ũcio Shimei agĩthiĩ na agĩcookia ngombo ciake kuuma Gathu.

41 Rĩria Solomoni eerirwo atĩ Shimei nĩoimĩte Jerusalemu agathiĩ Gathu na agacooka-rĩ,

42 mũthamaki agĩtũmanĩra Shimei, akĩmwĩra atĩrĩ, “Githĩ ndi-akwĩhĩtithirie na rĩtwa rĩa Jehova na ngĩgũkaania, ngĩkwĩra atĩrĩ, ‘Mũthenya ũria ũkoimagara ũthiĩ handũ hangĩ, ũmenye kũna no ũgaakua?’ Nawe hĩndĩ iyo ũkĩnjookeria atĩrĩ, ‘Ūguo woiga nĩ wega. Nĩ nĩngwathĩka.’

43 Rĩu-rĩ, nĩ kĩ gĩtũmĩte wage kũhingia mwĩhĩtwa waku harĩ Jehova, na wathĩkĩre watho ũria ndaakũheire?”

44 Ningĩ mũthamaki akĩra Shimei atĩrĩ, “Wee nĩũũĩ ngoro-inĩ yaku ũũru ũria wothe wekire baba Daudi. Rĩu Jehova nĩegũtũma ũcookererwo nĩ ũũru waku.

45 No Mũthamaki Solomoni nĩekũrathimwo, nakĩo gĩtĩ kĩa ũnene wa Daudi gĩtũũre gĩkĩgĩtĩre mbere ya Jehova nginya tene.”

46 Hīndī īyo mūthamaki agīatha Benaia mūrū wa Jehoiada, nake agīthīi akīgūtha Shimei akīmūūraga.

Ūthamaki nago ūkīhaanda ūrūmīte biū moko-inī ma Solomoni.

3

Solomoni Kūhooya Ūūgī

1 Nake Solomoni akīgīa ngwatanīro na Firaūni, mūthamaki wa būrūri wa Misiri, na akīhikia mwarī. Akīmūrehe itūūra inene rīa Daudi, nginya rīrīa aarīkirie gwaka nyūmba yake ya ūthamaki, na hekarū ya Jehova, na rūthingo rūrīa rwathiūrūkīrie Jerusalemu.

2 Na rīrī, andū no maarutagīra magongona kūdū kūrīa gūtūūgīru, tondū gūtīarī hekarū yaakīrwo rūtwa rīa Jehova hīndī īyo.

3 Solomoni nīonanirie wendo wake kūrī Jehova nī ūndū wa gūthīi na mīthīire ya kīrīra na watho wa ithe Daudi, tīga rīrī, nīarutagīra magongona na agacinīra ūbumba kūdū kūrīa gūtūūgīru.

4 Mūthamaki agīthīi Gibeoni kūruta magongona, nīgūkorwo kūu nīkuo kūdū kūrīa gūtūūgīru gwekīrīrwo mūno, na Solomoni akīrutīra magongona ngiri īmwe ma njino kīgongona-inī kīu.

5 Nakuo kūu Gibeoni Jehova akīumīrīra Solomoni ūtukū kīroto-inī, nake Ngai akīmwīra atīrī, “Hooya o kīrīa gīothe ūngīenda ngūhe.”

6 Nake Solomoni agīcookia atīrī, “Nīwonirie baba Daudi ndungata yaku ūtugi mūnene, tondū aarī mwīhokeku harī we, na aarī mūthingu, na mūrūngīrīru ngoro-inī. Nīūthīite na mbere kūmuonia ūtugi ūcio mūnene, na nīmūheete mūrīu wa gūkarīra gītī gīake kīa ūnene ūmūthī.

7 “Na rīrī, Wee Jehova Ngai wakwa nīūtuīte ndungata yaku mūthamaki handū ha baba Daudi. No nīī ndī o mwana mūnini* na ndīrī na ūmenyo wa kūruta wīra wakwa.

8 Ndungata yaku īrī haha gatagatī ka andū aya wee wīthuurīre, nao nī andū aingī matangīgereka na matangītarīka.

9 Nī ūndū ūcio he ndungata yaku ngoro īrī na ūmenyo wa gūthamakīra andū aku, na gūkūūrana wega na ūūru. Tondū-rī, nūū ūngīhota gūthamakīra andū aya aku aingī ūū?”

10 Jehova nīakenire nī ūndū wa Solomoni kūmūūria ūndū ūcio.

11 Nī ūndū ūcio Ngai akīmwīra atīrī, “Kuona ūguo nīguo wahooya, na ndūnahooya ūngīhīrio matukū ma gūtūūra muoyo, kana ūtonga waku wee mwene, o na kana thū ciaku iniinwo, no wahooya ūmenyo wa kūrūgamīrīra kīhooto-rī,

12 nīngwīka o ūguo wahooya. Nīngūkūhe ngoro ī na ūūgī na gūkūūrana, nīguo gūtūūke atī gūtīrī kwagīa mūdū ūngī tawe, na gūtīrī hīndī gūkaagīa ūngī tawe.

13 O na nīngī nīngūkūhe maūdū marīa ūtanahooya, na nīmo ūtonga hamwe na gītīo, nīgeetha matukū marīa mothe ūgūtūūra muoyo, gūtikanagīe mūthamaki ūngī ūiganaine nawe.

14 Na ūngīthiiga na mīthīire yakwa, na wathīkagīre kīrīra na watho wakwa, ta ūrīa thoguo Daudi eekire, nīngakūhe matukū maingī ma gūtūūra muoyo.”

15 Hīndī īyo Solomoni agīūkīra toro, akīmenya atī kīu kīarī kīroto.

* 3:7 Solomoni aarī ta wa mīaka mīrongo īrī akīambīrīria gūthamaka.

Agĩcooka Jerusalemu, agĩthiĩ mbere ya ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova, na akĩruta igongona rĩa njino na rĩa ngwatanĩro. Ningĩ akĩrugithĩria andũ othe a nyũmba ya mũthamaki iruga.

Itua rĩa Ũũgĩ

16 Thuutha ũcio andũ-a-nja eerĩ a maraya magĩũka kũrĩ mũthamaki, makĩrũgama mbere yake.

17 Ũmwe wao akiuga atĩrĩ, “Mwathi wakwa, mũndũ-wa-nja ũyũ na niĩ tũkaraga nyũmba imwe. Na nĩndĩraciarire mwana arĩ ho.

18 Mĩthenya itatũ thuutha wa gũciara mwana, mũndũ-wa-nja ũyũ o nake araciara mwana. Tũraarĩ o ithuĩ eerĩ; gũtirarĩ mũndũ ũngĩ thĩinĩ wa nyũmba iyo, tĩa o ithuĩ ithuerĩ.

19 “Ũtukũ-rĩ, mũndũ-wa-nja ũyũ arakomera mwana wake, arakua.

20 Nĩ ũndũ ũcio arookĩra ũtukũ gatagatĩ, areheria mwana wakwa harĩ niĩ, rĩrĩa niĩ ndungata yaku ndĩrarĩ toro. Aramũiga gĩthũri-inĩ gĩake, na araiga mũrũwe gĩthũri-inĩ gĩakwa arĩ mũkuũ.

21 Rũciinĩ rũrũ rũngĩ, ngĩũkĩra nĩguo nyongithie mwana wakwa, ndĩrona nĩ mũkuũ! No rĩrĩa ndĩramũrorire wega na ũtheri wa rũciinĩ, ndĩrona atĩ ũcio ti mwana ũrĩa ndaciarĩte.”

22 Mũndũ-wa-nja ũcio ũngĩ akiuga atĩrĩ, “Aca! Ũyũ ũrĩ muoyo nĩwe mwana wakwa; ũyũ mũkuũ nĩwe waku.”

No ũcio wa mbere akĩrega biũ, akiuga atĩrĩ, “Aca! Ũyũ mũkuũ nĩwe waku, na ũyũ ũrĩ muoyo nĩwe wakwa.” Nĩ ũndũ ũcio magĩkararania mbere ya mũthamaki.

23 Mũthamaki akiuga atĩrĩ, “Ũyũ aroiga atĩrĩ, ‘Mwana wakwa nĩwe ũrĩ muoyo na waku nĩwe mũkuũ,’ o rĩrĩa ũrĩa ũngĩ aroiga atĩrĩ, ‘Aca! Ũyũ mũkuũ nĩwe waku, na wakwa nĩ ũyũ ũrĩ muoyo.’”

24 Ningĩ mũthamaki akiuga atĩrĩ, “Ndeherai rũhiũ rwa njora.” Nĩ ũndũ ũcio makĩrehera mũthamaki rũhiũ rwa njora.

25 Nake agĩathana, akiuga atĩrĩ: “Mwana ũyũ ũrĩ muoyo nĩatinanio maita meerĩ, nuthu iheo mũndũ-wa-nja ũmwe, na nuthu iyo ingĩ iheo mũndũ-wa-nja ũcio ũngĩ.”

26 Mũndũ-wa-nja ũrĩa mwana wake aarĩ muoyo akĩringwo nĩ tha nĩ ũndũ wa mwana wake, akĩra mũthamaki atĩrĩ, “Ndagũthaita mwathi wakwa, mũnengere mwana ũyũ ũrĩ muoyo, tĩa kũmũũraga!”

No ũcio ũngĩ akiuga atĩrĩ, “Ndegũtuĩka waku kana wakwa. Nĩatinanio maita meerĩ!”

27 Nake mũthamaki agĩtua ciira atĩrĩ, “Nengerai mũndũ-wa-nja ũyũ wa mbere mwana ũyũ ũrĩ muoyo. Mũtikamũũrage; nĩwe nyina.”

28 Rĩrĩa andũ othe a Isiraeli maiguire ũrĩa mũthamaki aatua ciira ũcio, magĩtigĩra mũthamaki tondũ nĩmoonire aarĩ na ũũgĩ mũingĩ kuuma kũrĩ Ngai wa gũtua ciira na kĩhooto.

4

Anene na Abarũthi a Solomoni

1 Nĩ ũndũ ũcio Solomoni agĩthamaka Isiraeli guothe.

2 Aya nĩo maarĩ anene ake:

Azaria mũrũ wa Zadoku aarĩ mũthĩnjĩri-Ngai;*

* 4:2 Azaria nĩwe warĩ mũthĩnjĩri-Ngai mũnene hĩndĩ ya Mũthamaki Solomoni.

- 3 nao Elihorefu na Ahija, ariũ a Shisha, nĩo maarĩ aandĩki-marũa; na Jehoshafatu mũrũ wa Ahiludu, ũrĩa waandĩkaga maũndũ ma ihinda rĩu;
- 4 nake Benaia mũrũ wa Jehoiada nĩwe warĩ mũnene wa mbũtũ cia ita; nao Zadoku na Abiatharu maarĩ athĩnjĩri-Ngai;
- 5 nake Azaria mũrũ wa Nathani nĩwe warĩ mũrũgamĩrĩri wa anene a ng'ongo; nake Zabudu mũrũ wa Nathani aarĩ mũthĩnjĩri-Ngai na mũtaari wa mũthamaki;
- 6 nake Ahisharu aarĩ mũrũgamĩrĩri wa nyũmba ya mũthamaki; nake Adoniramamu mũrũ wa Abida aarĩ mũrũgamĩrĩri wa arĩa maaru-tithagio wĩra na hinya.

7 Ningĩ Solomoni aarĩ na abarũthi ikũmi na eerĩ arĩa marũgamĩrĩire ng'ongo ciothe cia Isiraeli, na nĩo maarehaga irio cia kũrĩio nĩ mũthamaki na andũ a nyũmba ya ũthamaki. O ũmwe wao aarehaga irio cia kũigana mweri ũmwe thĩini wa mwaka.

8 Maya nĩmo marĩitwa ma abarũthi acio:

Beni-Huri nĩwe warũgamĩrĩire bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma wa Efiraimu;

- 9 na Beni-Dekeri akarũgamĩrĩra Makazu, na Shaalubimu, na Bethi-Shemeshu, na Eloni-Bethilhanani;
- 10 nake Beni-Hesedi akarũgamĩrĩra Arubothu (Soko na bũrũri wothe wa Heferi warĩ wake);
- 11 na Beni-Abinadabu akarũgamĩrĩra Nafathu-Dori (nake nĩwe wahikĩtie Tafathu mwarĩ wa Solomoni);
- 12 na Baana mũrũ wa Ahiludu akarũgamĩrĩra Taanaka, na Megido, na Bethi-Shani guothe kũrigania na Zarethani mũhuro wa Jezireeli, kuuma Bethi-Shani nginya Abeli-Mehola kũng'ethera Jokimeamu;
- 13 Nake Beni-Geberi akarũgamĩrĩra Ramothu-Gileadi (itũuro cia Jairu mũrũ wa Manase kũu Gileadi ciarĩ ciake, o hamwe na ng'ongo cia Arigobu kũu Bashani, o na matũura manene makuo mĩrongo itandatũ maarigiicĩirio na thingo, na maarĩ na ihingo ciarĩ na mĩgũiko ya gĩcango);
- 14 o nake Ahinadabu mũrũ wa Ido akarũgamĩrĩra Mahanaimu;
- 15 na Alimaazu akarũgamĩrĩra Nafitali (nake aahikĩtie Basemathu mwarĩ wa Solomoni);
- 16 na Baana mũrũ wa Hushai akarũgamĩrĩra Asheri na Alothu;
- 17 nake Jehoshafatu mũrũ wa Parua akarũgamĩrĩra Isakaru;
- 18 nake Shimei mũrũ wa Ela akarũgamĩrĩra Benjamini;
- 19 na Geberi mũrũ wa Uri akarũgamĩrĩra Gileadi (bũrũri wa Sihoni mũthamaki wa Aamori, na bũrũri wa Ogu mũthamaki wa Bashani). Nowe wiki warĩ barũthi wa gwatha rũgongo rũu.

Mahũthĩro ma Solomoni ma o Mũthenya

20 Andũ a Juda na a Isiraeli maarĩ aingĩ mũno ta mũthanga wa iria-inĩ. Maarĩaga, na makanyua, na magakena.

21 Nake Solomoni nĩathamakĩire mothamaki mothe kuuma Rũũ rwa Farati nginya bũrũri wa Afilisti, o nginya mũhaka-inĩ wa Misiri. Mabũrũri macio nĩmamũrehagĩra igooti na magĩtũura maathagwo nĩ Solomoni matukũ make mothe.

²² Mahũthĩro ma Solomoni ma o mũthenya maarĩ maya: kori mĩrongo itatũ† cia mũtu ũrĩa mũhinyu mũno, na kori mĩrongo itandatũ‡ cia mũtu,

²³ ng'ombe ikũmi cia gũtuĩrwo, na ng'ombe mĩrongo ĩrĩ cia rūuru, na ng'ondũ na mbũri igana rĩmwe, na thĩya, na thwarĩga, na thwara, o na nyoni iria noru cia mũciĩ iria irĩagwo.

²⁴ Nĩgũkorwo nĩwe wathamakagĩra mothamaki mothe marĩa maarĩ ithũiro rĩa Rũũĩ rwa Farati kuuma Tifisa nginya Gaza, na nĩ kwarĩ na thayũ mĩena yothe.

²⁵ Rĩrĩa rĩothe Solomoni aarĩ muoyo-rĩ, Juda na Isiraeli, kuuma Dani nginya Bĩrisha, maatũũraga na thayũ o mũndũ mũgũnda-inĩ wake wa mũthabibũ na mĩkũyũ. §

²⁶ Solomoni aarĩ na ciugũ cia mbarathi cia ita ngiri inya, na mbarathi ngiri ikũmi na igĩrĩ.

²⁷ Nao anene a ng'ongo, o mũndũ mweri wake nĩarehagĩra Mũthamaki Solomoni mahũthĩro ma kũmũgana hamwe na arĩa othe mookaga metha-inĩ yake. Ningĩ magatigĩrĩra atĩ gũtirĩ kĩndũ o na kĩmwe kĩagaga.

²⁸ Ningĩ nĩmarehaga igeri ciao cia cairi na nyeki, cia kũrĩio nĩ mbarathi cia ita na mbarathi icio ingĩ handũ harĩa haagĩrĩre.

Ũũgĩ wa Solomoni

²⁹ Ngai nĩahaire Solomoni ũũgĩ na ũmenyi mũingĩ mũno wa maũndũ, na ũtaũku waingĩhite ta mũthanga ũrĩ hũgũrũrũ-inĩ cia iria.

³⁰ Ũũgĩ wa Solomoni warĩ mũnene gũkĩra ũũgĩ wa andũ othe a mwena wa irathĩro, o na ũgakĩra ũũgĩ wothe wa andũ a Misiri.

³¹ Aarĩ mũũgĩ gũkĩra mũndũ ũngĩ o wothe, gwata Ethani ũrĩa Mũezara, na aarĩ mũũgĩ gũkĩra Hemani, na gũkĩra Kalikoli, na Darida, ariũ a Maholu. Ngumo yake igĩtaamba kũrĩ ndũrĩrĩ iria ciothe ciathiũrũrũkĩrie kũu.

³² Nĩaathugundire thimo ngiri ithatũ, na nyĩmbo ciake ciarĩ ngiri ĩmwe na ithano.

³³ Nĩataaragĩria ũhoru wa mũkũrĩre wa nĩmera, kuuma mũtarakwa wa Lebanoni o nginya mũthobi ũrĩa ũkũraga thingo-inĩ. Ningĩ nĩarutanaga ũhoru wa nyamũ na nyoni, na nyamũ iria itaambaga thĩ, na thamaki.

³⁴ Andũ a ndũrĩrĩ ciothe nĩmookaga gũthikĩrĩria ũũgĩ wa Solomoni matũmitwo nĩ athamaki othe a thĩ, arĩa maiguĩte ũhoru wa ũũgĩ wake.

5

Kũhaarĩria Gwaka Hekarũ

¹ Rĩrĩa Hiramũ mũthamaki wa Turo aigũre atĩ Solomoni nĩaitĩrĩrio maguta agatuĩka mũthamaki handũ ha ithe Daudi-rĩ, agĩtũma ndungata ciake kũrĩ Solomoni, tondũ we nĩmatũire marĩ ũrata na Daudi.

² Nake Solomoni agĩcookeria Hiramũ ndũmĩrĩri ĩno:

³ “Wee nĩũkũmenya atĩ tondũ wa mbaara iria ciothe cianakora baba, Daudi, ciũmĩte mĩena yothe, we ndaahotire gwaka hekarũ ĩtanĩtio na Rĩitwa rĩa Jehova Ngai wake, o nginya rĩrĩa Jehova aigire thũ ciake rungu rwa makinya make.

† 4:22 nĩ ta kilo 6,600 ‡ 4:22 nĩ ta kilo 13,200 § 4:25 Gũikara rungu rwa mũthabibũ kana mũkũyũ kuonanagia atĩ o nyũmba yarĩ na thayũ, na gũtiarĩ na ũgwati.

⁴ No rīu Jehova Ngai wakwa nīaheete ūhurūko mīena yothe, na gūtīrī na thū kana ūgwati.

⁵ Nī ūndū ūcio nīnduīte atī nīngwaka hekarū īitanītio na Rīitwa rīa Jehova Ngai wakwa, o ta ūrīa Jehova eerire baba Daudi rīrīa oigire atīrī, 'Mūriū waku ūrīa ngaikarīria gītī kīa ūnene handū haku-rī, nīwe ūgaaka hekarū īitanītio na Rīitwa rīakwa.'

⁶ "Nī ūndū ūcio athana nīguo ndemerwo mītarakwa ya Lebanoni. Andū akwa nīmarīrutithanagīa wīra na andū aku, na nīndīrīkūrīhaga mūcaara wa andū aku o ta ūrīa ūngiuga. Wee nīūū atī tūtīrī na andū marī na ūmenyo wa gwatūra mbaū ta andū a Sidoni."

⁷ Rīrīa Hiramū aiguire ndūmīrīri ya Solomoni, agīkena mūno, akiuga atīrī, "Ūmūthī Jehova arogocwo, nīgūkorwo nīaheete Daudi mūriū mūūgī wa gwatha rūrīrī rūrū rūnene."

⁸ Nī ūndū ūcio Hiramū agītūmana kūrī Solomoni, akīmwīra atīrī:

"Nīnyiitē ndūmīrīri īrīa wandūmīre, na nīngwīka ūrīa wothe ūkwenda harī kūrehithia mīgogo ya mītarakwa na ya mīthengera.

⁹ Andū akwa nīmekūmīkūrūkia kuuma Lebanoni nginya iria-inī, na nīngūmīkūrūkia na iria yohanītio hamwe o nginya harīa ūkuuga. Nīngamīohoranīria hau, nawe ūmīoe, ūthī nayo. Nawe ūkīhingīrie wendī wakwa na ūndū wa kūhe nyūmba yakwa ya ūthamaki irio."

¹⁰ Ūguo nīguo Hiramū aathiire na mbere gūtwarīra Solomoni mīgogo ya mītarakwa na ya mīthengera īrīa endaga.

¹¹ Nake Solomoni nīaheaga Hiramū ngano ya kūrīio gwake mūciī ya kori ngiri mīrongo īrīrī,* hamwe na mbathi ngiri mīrongo īrīrī† cia maguta ma mītamaiyū mahihe wega. Solomoni agīthī na mbere gwīka Hiramū ūguo mwaka o mwaka.

¹² Jehova nīaheire Solomoni ūūgī, o ta ūrīa aamwīrīre. Na gūkīgīa na thayū gatagatī ka Hiramū na Solomoni, nao eerī magīthondeka kīrīkanīro kīa ūiguano.

¹³ Mūthamaki Solomoni akīandīkithia aruti wīra 30,000 na hinya kuuma Isiraelī guothe.

¹⁴ Aamatūmaga marī ikundi cia andū ngiri ikūmi o mweri, mathī ituanīra rīa wīra kūu Lebanoni; nī ūndū ūcio magaikaraga mweri ūmwe Lebanoni, na mīeri īrī kwao mūciī. Adoniramū nīwe warī mūrūgamīrīri wa andū acio marutithagio wīra na hinya.

¹⁵ Solomoni nī aarī na andū 70,000 a gūkuua mīrigo, na aicūhia a mahiga 80,000 kūu irīma-inī,

¹⁶ o ūndū ūmwe na anyabara 3,300 a kūrūgamīrīra wīra ūcio, na magatongoria aruti acio a wīra.

¹⁷ Mūthamaki agīathana, nao makīenja mahiga manene na mega, na maicūhītio marī ma gwaka mūthingi wa hekarū.

¹⁸ Mabundī ma Solomoni, na ma Hiramū, na andū a Gebali, nīmarengire na makīhaarīria mbaū na mahiga nī ūndū wa gwaka hekarū.

6

Solomoni Gwaka Hekarū

* 5:11 nī ta kilo 4,400,000 † 5:11 nī ta lita 440,000

1 Mwaka-inĩ wa magana mana na mĩrongo ĩnana, thuutha wa andũ a Isiraeli kuuma bũrũri wa Misiri, o mwaka-inĩ wa ĩna wa Solomoni gũthamakĩra Isiraeli, mweri-inĩ wa Zivu, naguo nĩguo mweri wa keerĩ-rĩ,* Solomoni akĩambĩrĩria gwaka hekarũ ya Jehova.

2 Hekarũ ĩrĩa Mũthamaki Solomoni aakĩire Jehova yarĩ na ũraihi wa mĩkono mĩrongo ĩtandatũ,† na wariĩ wa mĩkono mĩrongo ĩĩrĩ,‡ na ũraihi wa na igũrũ wa mĩkono mĩrongo ĩtatũ.§

3 Gĩthaku kĩa mwena wa mbere wa nyũmba ĩyo nene ya hekarũ nĩkĩongereire wariĩ wa hekarũ, nakĩo kĩarĩ kĩa mĩkono mĩrongo ĩĩrĩ,* na gĩgacomoka mĩkono ikũmi† kuuma na mwena wa mbere wa hekarũ.

4 Nake agĩakĩra hekarũ ndirica ngundeeru cia na igũrũ.

5 Nĩakithirie tũnyũmba twa mĩena-inĩ, tũgĩthiũrũrũkĩria hekarũ yothe tũnyĩitanĩte na thingo cia nyũmba ĩrĩa nene ya hekarũ na cia handũ-harĩa-haamũre ha na thĩinĩ.

6 Ngoroba ya thĩ mũno yarĩ na wariĩ wa mĩkono ĩtano,‡ na ya gatagatĩ yarĩ na wariĩ wa mĩkono ĩtandatũ,§ na ya gatatũ yarĩ na wariĩ wa mĩkono mũgwanja.* Nĩathondekire mbako ithiũrũrũkĩirie mwena wa na nja wa hekarũ, nĩgeetha mbaũ iria ndungu cia mwako itigatoonyio thingo-inĩ cia hekarũ.

7 Hekarũ igĩakwo-rĩ, mahiga marĩa maicũhĩirio kware no mo maahũthĩrwo, na gũtiarĩ nyondo, kana ithanwa, kana kĩndũ kĩngĩ gĩa kĩgera kĩaiguirwo hau mwako-inĩ wa hekarũ hĩndĩ ĩrĩa yothe yaakagwo.

8 Mũromo wa gũtoonya ngoroba ya thĩ warĩ mwena wa gũthini wa hekarũ; ningĩ nĩ haarĩ na ngathĩ ya kwambata ngoroba ya gatagatĩ na kuuma hau igathiĩ ngoroba ya gatatũ.

9 Nĩ ũndũ ũcio agĩaka hekarũ na akĩmĩrĩkia, akĩmĩgita na mĩgamba na mbaũ cia mĩtarakwa.

10 Na nĩakĩrĩire tũnyũmba twa rwere tũthiũrũkĩirie hekarũ, ũraihi wa o kamwe warĩ mĩkono ĩtano† kũraiha na igũrũ, natuo twanyĩitihanĩtio na hekarũ na mĩgamba ya mĩtarakwa.

11 Kiugo kĩa Jehova nĩgĩakinyĩire Solomoni, akĩrwo atĩrĩ:

12 "Ha ũhoru wa hekarũ ĩno ũraaka-rĩ, ũngĩrũmĩrĩra uuge wakwa wa kũrũmĩrĩrwo, na ũrũmie mawatho makwa mothe, o na ũmenyerere maathani makwa na ũmathĩkagĩre, nĩngakũhingĩria kĩĩranĩro kĩrĩa ndaaheire thoguo Daudi.

13 Na nĩngatũũrania na andũ a Isiraeli, na ndigatiganĩria andũ akwa a Isiraeli."

14 Nĩ ũndũ ũcio Solomoni agĩaka hekarũ na akĩmĩrĩkia.

15 Nake akĩhumbĩra thingo cia thĩinĩ na mbaũ cia mĩtarakwa, ciarĩtwo kuuma thĩ ya hekarũ nginya igũrũ, nakuo thĩ ya hekarũ gũkĩarwo mbaũ cia mũthengera.

16 Mwena wa thuutha wa hekarũ akĩgayania mĩkono mĩrongo ĩĩrĩ‡ na mbaũ cia mĩtarakwa kuuma thĩ nginya igũrũ, nĩgeetha hekarũ-inĩ hagĩe handũ haamũre thĩinĩ, hatuĩke Harĩa-Hatheru-Mũno.

* 6:1 Mweri wa Zivu nĩguo mweri wa keerĩ wa Kiyahudi, na nĩguo mweri wa ĩtano kũringana na mĩeri ya rĩu. † 6:2 nĩ ta mita 27 ‡ 6:2 nĩ ta mita 9 § 6:2 nĩ ta mita ikũmi na ithatũ na nuthu (13:5) * 6:3 nĩ ta mita 9 † 6:3 nĩ ta mita inya na nuthu (4:5) ‡ 6:6 nĩ ta mita igĩrĩ na robo (2.25) § 6:6 nĩ ta mita igĩrĩ na robo ithatũ (2.75) * 6:6 nĩ ta mita 3 † 6:10 nĩ ta mita igĩrĩ na robo (2.25) ‡ 6:16 nĩ ta mita 9

17 Ūraihi wa nyũmba írĩa nene yarĩ mbere ya kanyũmba kau warĩ wa mĩkono mĩrongo ãna[§] kũraiha.

18 Hekarũ thĩinĩ kwahumbĩritwo na mbaũ cia mĩtarakwa, ciicũhĩtio magemio mahaana tũbũũthũ na mahũa macanũku. Indo ciothe ciarĩ cia mĩtarakwa; gũtiarĩ ihiga o na rĩmwe rĩonekaga.

19 Thĩinĩ wa handũ-harĩa-haamũre, hekarũ thĩinĩ nĩathondekire handũ ha kũigĩrĩra ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro kia Jehova.

20 Hau thĩinĩ haamũre, ūraihi waho warĩ mĩkono mĩrongo ãrĩ,* na wariĩ wa mĩkono mĩrongo ãrĩ, na mĩkono mĩrongo ãrĩ kũraiha na igũrũ. Nake nĩagemirie mwena wa thĩinĩ na thahabu therie,† na ningĩ akĩgemia kĩgongona kũu na mbaũ cia mĩtarakwa.

21 Solomoni aahumbĩrire hekarũ thĩinĩ na thahabu therie, na agĩkĩrania irengeeri cia thahabu mbere ya itoonyero rĩa hau thĩinĩ haamũre harĩa haagemetio na thahabu.

22 Nĩ ũndũ ũcio akĩgemia thĩinĩ guothe na thahabu. Ningĩ nĩagemirie kĩgongona kĩrĩa kĩarĩ thĩinĩ wa handũ-harĩa-haamũre na thahabu.

23 Hau thĩinĩ haamũre, agĩthondeka makerubi meerĩ na mbaũ cia mĩtamaiyũ, ikerubi o rĩmwe rĩarĩ rĩa mĩkono ikũmi‡ kũraiha na igũrũ.

24 Ikerubi rĩa mbere rĩarĩ na ithagu rĩa mĩkono ãtano[§] kũraiha, na rĩu rĩngĩ mĩkono ãtano; ũguo nĩ kuuga mĩkono ikũmi kuuma mũthia wa ithagu rĩmwe nginya mũthia wa ithagu rĩrĩa rĩngĩ.

25 Ikerubi rĩa keerĩ o narĩo rĩarĩ rĩa mĩkono ikũmi; makerubi macio meerĩ nĩmaiganaine na makahaanana.

26 Ūraihi wa o ikerubi rĩmwe warĩ wa mĩkono ikũmi.

27 Nĩagire makerubi macio kanyũmba ga thĩinĩ mũno ka hekarũ, matambũrũkĩtie mathagu mamu. Ithagu rĩa ikerubi rĩmwe rĩaturumite rũthingo rũmwe, narĩo ithagu rĩa ikerubi rĩu rĩngĩ rĩgaturuma rũthingo rĩu rĩngĩ. Na mathagu mamu magaturumanĩra gatagatĩ ga kanyũmba.

28 Nĩagemirie makerubi macio na thahabu.

29 Thingo-inĩ iria ciathiũrũrũkĩrie hekarũ, thĩinĩ wa tũnyũmba twa thĩinĩ na twa na nja, agĩcũhia magemio ma makerubi, na ma mĩtĩ ya mĩtende, na ma mahũa macanũku.

30 Ningĩ akĩhumbĩra thĩ ya tũnyũmba twa thĩinĩ na twa nja ya hekarũ na thahabu.

31 Narĩo itoonyero rĩa hau thĩinĩ haamũre agĩthondeka mĩrango ya mbaũ cia mĩtamaiyũ, nacio buremu ciayo ciarĩ na mĩena ãtano.

32 Na mĩrango-ini yeerĩ ya mbaũ cia mĩtamaiyũ agĩcũhia magemio ma makerubi, na ma mĩtĩ ya mĩtende na ma mahũa macanũku, na akĩgemia makerubi na mĩtĩ ya mĩtende na thahabu hũure.

33 O ũndũ ũmwe nĩathondekire buremu irĩ na mĩena ãna cia mĩtamaiyũ cia itoonyero rĩa nyũmba írĩa nene.

34 Ningĩ agĩthondeka mĩrango ãrĩ ya mbaũ cia mĩthengera, o mũrango warĩ na icunji igĩrĩ ciekũnjaga wahingũrwo.

35 Nĩacũhirie makerubi, na mĩtĩ ya mĩtende, na mahũa macanũku igũrũ rĩa mĩrango ãyo, na akĩmĩgemia na thahabu hũure ãigananĩrie wega maicũhio-inĩ macio.

36 Na nĩaakire nja ya thĩinĩ na mĩhari ãtatũ ya mahiga maicũhie na mũhari ũngĩ ũmwe wa mĩgamba mũcũhie ya mĩtarakwa.

§ 6:17 nĩ ta mita 18 * 6:20 nĩ ta mita 9 † 6:20 Thahabu yarũgamagĩrĩra riiri wa Ngai. ‡ 6:23 nĩ ta mita inya na nuthu (4:5) § 6:24 nĩ ta mita igĩrĩ na robo (2.25)

³⁷ Mũthingi wa hekarũ ñyo ya Jehova wakirwo mwaka wa ñna wa mweri wa Zivu.

³⁸ Mwaka-inĩ wa ikũmi na ùmwe mweri-inĩ wa Bulu, nĩguo mweri wa ñnana,* nĩguo hekarũ yarĩkire hamwe na maũndũ mayo mothe kũringana na ùria yerĩtwo yakwo. Aikarire ihinda rĩa mĩaka mũgwanja akĩmĩaka.

7

Solomoni Gwaka Nyũmba Yake ya Ûthamaki

¹ No rĩrĩ, Solomoni aambĩrĩria gwaka nyũmba yake ya ùthamaki-rĩ, aaniinire mĩaka ikũmi na ìtatũ kũrĩkia kũmĩaka.

² Nĩakire nyũmba ñgĩ ya ùthamaki yetagwo Nyũmba ya Ûthamaki ya Mũtitũ wa Lebanoni,* na yarĩ ya mĩkono igana† kũraiha, na mĩkono mĩrongo ìtano‡ kwarama, na mĩkono mĩrongo ìtatũ§ kũraiha na igũrũ. Nĩngĩ yarĩ na mĩhari ñna ya itugĩ cia mĩtarakwa iria cianyiitĩrĩire mĩgamba ya mĩtarakwa.

³ Nyũmba ñyo yagitirwo na mbaũ cia mĩtarakwa iria ciarĩ igũrũ wa mĩgamba ñria yagĩrĩrwo igũrũ wa itugĩ, mĩgamba yothe yarĩ mĩrongo ñna na ìtano, o mũhari warĩ na mĩgamba ikũmi na ìtano.

⁴ Ndirica ciayo ciekĩrĩtwo igũrũ, igagũkirwo ithatũ ithatũ, ñng'ethanĩire.

⁵ Mĩrango yothe yarĩ na buremu cia mĩena ñna; yekĩrĩtwo mwena wa na mbere ìtatũ ìtatũ, ñng'ethanĩire.

⁶ Nĩathondekire gĩthaku kĩa mũhari wa itugĩ, kĩa ùraihi wa mĩkono mĩrongo ìtano,* na warĩ wa mĩkono mĩrongo ìtatũ.† Mbere yakĩo haarĩ na gĩthaku kĩngĩ, na mbere ya gĩthaku kũ gĩa keerĩ haarĩ na itugĩ, na hakagitwo igũrũ.

⁷ Nĩakire nyũmba ya gĩtĩ kĩa ùnene, na Nyũmba ya Gũciirĩra, kũrĩa aatuithanagĩria ciira. Nake akĩmĩkĩra mbaũ cia mĩtarakwa kuuma thĩ nginya igũrũ.

⁸ Nayo nyũmba yake ya gũikara ya ùthamaki, yaakĩtwo mwena wa na thuutha, na yaakĩtwo o ta ñyo ñgĩ. Nĩngĩ Solomoni nĩakire nyũmba ñgĩ ta ñyo ya ùthamaki, akĩmĩakĩra mwarĩ wa Firaũni ùria aahikĩtie.

⁹ Mĩako ñyo yothe, kuuma mwena wa nja nginya nja ñria nene, na kuuma mũthingi nginya rwembeya-inĩ, yaakĩtwo na mahiga marĩa mega mũno matĩnĩtio na gĩthimo, na makarengererwo na mũthumeno mwena wa na thĩnĩ na wa na nja.

¹⁰ Mĩthingi yaakĩtwo na mahiga manene ma mũthemba mwega, mamwe ma mĩkono ikũmi,‡ na mamwe ma mĩkono ñnana.§

¹¹ Igũrũ gwakĩtwo na mahiga marĩa mega mũno matĩnĩtio na gĩthimo, na mbaũ cia mĩtarakwa.

¹² Nayo nja ñria nene yathiũrũrũkiirio na rũthingo rwa mĩhari ìtatũ ya mahiga maicũhie, na mũhari ùmwe wa mĩgamba mĩrengerere ya mĩtarakwa, o ta ùria nja ya hekarũ ya Jehova yatarĩ, na gĩthaku kĩaoy.

Indo cia Hekarũ

¹³ Mũthamaki Solomoni nĩatũmanire Turo nĩgeetha areherwo Huramu,

* **6:38** Mweri wa Bulu nĩguo mweri wa ñnana wa Kiyahudi, na nĩguo mweri wa ikũmi kũringana na mĩeri ya rĩu. * **7:2** Yetagwo Nyũmba ya Ûthamaki ya Mũtitũ wa Lebanoni tondũ yakĩtwo na itugĩ ciabangĩtwo ta mĩtĩ ya mũtitũ. † **7:2** nĩ ta mita 46 ‡ **7:2** nĩ ta mita 23 § **7:2** nĩ ta mita ikũmi na ithatũ na nuthu (13:5) * **7:6** nĩ ta mita 23 † **7:6** nĩ ta mita ikũmi na ithatũ na nuthu (13.5) ‡ **7:10** nĩ ta mita inya na nuthu (4.5) § **7:10** nĩ ta mita ithatũ na nuthu (3.5)

14 ūrīa nyina aarī mūtumia wa ndigwa wa mūhīrīga wa Nafitali, nake ithe aarī wa Turo, nake aarī mūturi wa icango. Nake Huramu aarī mūūgī mūno, na akamenya maūndū mothe ma ūthondeki wa indo cia gīcango. Nīookire kūrī Mūthamaki Solomoni, na akīruta mawīra mothe marīa aaheirwo.

15 Nīathondekire itugī igīrī cia gīcango, o kīmwe kīarī na ūraihi wa mīkono ikūmi na īnana,* na rūrigi rūrīa rūngīathiūrūrūkīrie gītugī kīmwe rwarī rwa mīkono ikūmi na īrī.†

16 Ningī nīathondekire ciongo cia gīcango gītwekie cia kūigīrīra igūrū rīa itugī icio, o kīongo kīmwe kīarī na ūraihi wa mīkono itano.‡

17 Irengēeri igathīkanītio ta mīnyororo igīcuurio nīguo igemie ciongo cia itugī icio, irengēeri mūgwanja igēkīrwo kīongo-inī kīmwe.

18 Nīathondekire makomamanga mīhari īrī ikīrigiicīria irengēeri icio ciagathīkanītio ta mīnyororo cia kūgemia ciongo iria ciarī igūrū rīa itugī. O kīongo agīnīka o ūguo.

19 Ciongo iria ciarī igūrū wa itugī cia gīthaku ciathondeketwo na mūhianīre wa mahūa ma itoka, na ciarī na ūraihi wa mīkono īna.§

20 Ciongo cia itugī icio cierī, igūrū rīa harīa hahaanaga ta mbakūrī harīa haariganītie na irengēeri iria ciagathīkanītio ta mīnyororo, haarī na makomamanga magana meerī mekīrītwo mīhari mīhari magathīūrūrūkīria ciongo icio.

21 Nīahaandire itugī icio gīthaku-inī kīa hekarū. Gītugī kīa mwena wa gūthini agīgīta Jakini, nakīo kīa mwena wa gathigathini agīgīta Boazu.

22 Ciongo iria ciarī igūrū wa itugī icio ciathondeketwo na mūhianīre wa mahūa ma itoka. Nī ūndū ūcio wīra wa itugī ūkīrīka.

23 Ningī agīaka itangi rīa gīthiūrūrī rīa kīgera gītwekie inene mūno rīrīa rīetagwo Karia,* rīarī rīa mīkono ikūmi† kuuma mwena ūmwe wa rūtirihō ngīnya ūrīa ūngī, na mīkono itano‡ kūrīa na igūrū. Itangi rīu rīathimwo na rūrigi gīthiūrūrī kīarīo kīarī kīa mīkono mīrongo itatū.§

24 Mūhuro wa rūtirihō nīrīathiūrūrūkīrio na magemio maahaanaine na tūbūūthū, o mūkono ūmwe tūbūūthū ikūmi. Tūbūūthū tūu twaigītwo mīhari īrī tūgītwekanīrio na Karia kau, tūgītūika kīndū kīmwe nako.

25 Nako Karia kau kaigīrīrwo igūrū rīa mīhiano ya ndegwa ikūmi na igīrī; ithatū ciacio ciarorete mwena wa gathigathini, na ithatū ikarora mwena wa ithūiro, na ithatū ikarora mwena wa gūthini, na ithatū ikarora mwena wa irathīro. Karia kau kaigīrīrwo igūrū rīacio, nacio cīga cia na thuutha cia ndegwa icio nīcio ciarorete na kūu thīini.

26 Ūtungu wa Karia kau waiganaine na warīi wa rūhī.* Rūtirihō rwako rwatarīi ta rūtirihō rwa gīkombe, kana ta gītoka gīcanūku. Karia kau kaiganagīra maai mbathi ngiri igīrī.†

27 Ningī agīaka makaari ikūmi ma gīcango mangīaguucirio; o gīkaari kīmwe kīarī kīa ūraihi wa mīkono īna,‡ na warīi wa mīkono īna, na ūraihi wa na igūrū wa mīkono itatū.§

* 7:15 nī ta mita 8 † 7:15 nī ta mita ithano na nuthu (5:5) ‡ 7:16 nī ta mita igīrī na robo (2:25)

§ 7:19 nī ta mita īmwe na robo ithatū (1:75) * 7:23 Athīnjiri-Ngai matambīte gūthīi kūruta iruta rīa njino maabaga gwīthamba moko kīraī-inī gīa gīcango (Thaam 30:17-21). † 7:23 nī ta mita inya na nuthu (4:5) ‡ 7:23 nī ta mita igīrī na robo (2:25) § 7:23 nī ta mita ikūmi na ithatū na nuthu (13:5) * 7:26 nī ta centimita 8 † 7:26 nī ta lita 40,000 ‡ 7:27 nī ta mita īmwe na robo ithatū (1:75) § 7:27 nī ta mita īmwe na robo (1:25)

28 Makaan macio maakitwo ta ũũ: maarĩ na icunjĩ cia mĩena inyiitihanĩtio na buremu.

29 Iacunjĩ iria ciarĩ gatagatĩ ka buremu, o na buremu cio nyene, ciarĩ na mĩhiano ya mĩrũũthi, na ya ndegwa, na ya makerubi. Mwena wa igũrũ na wa mũhuro wa mĩhiano ya mĩrũũthi na ya ndegwa nĩ gwekĩritwo magemio ma mahũa mature.

30 O gĩkaari kiarĩ na magũrũ mana ma gĩcango, maarĩ na igeri cia gĩcango cia kũgathikania kũgũrũ na kũgũrũ kũria kũngĩ, na o kĩmwe kiarĩ na kĩaĩ kĩaĩitĩrwo nĩ itugĩ inya iria ciatwekaniĩrio na mahũa mature mwena o mwena.

31 Mwena wa thĩĩnĩ wa gĩkaari kũu kwarĩ na mũromo warĩ na buremu ya gĩthiũrũrĩ ya mũkono ũmwe* kũrika. Mũromo ũcio warĩ wa gĩthiũrũrĩ, na hamwe na njikariĩo yaguo yarĩ wa mũkono ũmwe na nuthu.† Gũthiũrũrũkĩria mũromo wakĩo nĩ ha kururĩtwo magemio. Iacunjĩ cia mĩena ya gĩkaari kũu nĩciaiganaine mĩena yothe ĩna, na itiarĩ cia gĩthiũrũrĩ.

32 Magũrũ macio mana meekĩritwo rungu rwa icunjĩ cia mĩena, nacio igeri cia kũgathikania magũrũ cianyiitihanĩtio na gĩkaari kũu. Naguo warĩ wa o kũgũrũ warĩ wa mũkono ũmwe na nuthu.‡

33 Magũrũ macio maathondeketo ta magũrũ ma ngaari ya ita, nacio igeri cia kũgathikania kũgũrũ na kũgũrũ kũria kũngĩ, na mĩbara, na mĩringa ya kũgũrũ, na tũgera twa gĩthiũrũrĩ tũria tũkoragwo gatagatĩ ga kũgũrũ, ciothe ciathondeketo na kĩgera gĩtwekie.

34 O gĩkaari nĩ kĩaĩ na nyiitĩro inya, o koine-inĩ nyiitĩro ĩmwe, icomokete kuuma gĩkaari-inĩ. nĩgũkorwo

35 Mwena wa na igũrũ wa gĩkaari kũu wathiũrũrũkĩrio na mũcibi wa warĩ wa nuthu ya mũkono§ kũrika. Itugĩ na icunjĩ cia mĩena nĩcianyiitihanĩtio na mwena wa na igũrũ wa gĩkaari kũu.

36 Nake Huramu agĩkurura mĩhiano ya makerubi, na ya mĩrũũthi, na ya mĩtĩ ya mĩkĩndũ mĩena-inĩ ya itugĩ, na icunjĩ-inĩ cia mĩena harĩa hothe hangĩonekire, na hagathiũrũrũkĩrio na mahũa mĩena yothe.

37 Ũguo nĩguo aathondekire makaari macio ikũmi. Mothe maatwekeirio handũ hamwe, na makahaanana biũ na makaiganana.

38 Ningĩ nĩathondekire irai ikũmi cia gĩcango, o kĩmwe kĩaiganagĩra maaĩ mbathi mĩrongo ĩna,* na kĩaĩ kĩa mĩkono ĩna† kwarama, o kĩaĩ kĩmwe gĩkaigĩrĩrwo gĩkaari-inĩ kĩmwe gĩa icio ikũmi.

39 Nĩagire ikaari ithano ciacio mwena wa gũthini wa hekarũ, na ikaari ithano mwena wa gathigathini. Nĩagĩriire Karia mwena wa gũthini, agĩkaiga koine-inĩ ya gũthini ya mwena wa irathĩro wa hekarũ.

40 Ningĩ Huramu nĩathondekire irai, na icakũri, na mbakũri cia kũminjaminjĩria.

Nĩ ũndũ ũcio Huramu akĩrĩkia wĩra wothe ũria aaheetwo arute nĩ Mũthamaki Solomoni thĩĩnĩ wa hekarũ ya Jehova:

41 itugĩ icio igĩrĩ;
na ciongo icio igĩrĩ ciahanaanaga ta mbakũri irĩ igũrũ wa itugĩ icio;
na irengeeri iria igĩrĩ ciagathikanĩtio ta mĩnyororo iria ciagemetie
ciongo icio ciarĩ igũrũ wa itugĩ;

* 7:31 nĩ ta nuthu mita (0.5) † 7:31 nĩ ta mita robo ithatũ (0.75) ‡ 7:32 nĩ ta mita robo ithatũ (0.75) § 7:35 nĩ ta mita robo ĩmwe (0.25) * 7:38 nĩ ta lita 880 † 7:38 nĩ ta mita ĩmwe na robo ithatũ (1:75)

- 42 na makomamanga 400 ma irengeeri iria igĩrĩ ciagathĩkanĩtio ta mĩnyororo (mĩhari ĩrĩ ya makomamanga o harĩ kirengeeri kĩmwe ĩkagemia ciongo icio ciahana ta mbakũri iria ciarĩ igũrũ wa itugĩ);
 43 na makaari ikũmi na irai ciamo ikũmi;
 44 na Karia na mĩhiano na ndegwa ikũmi na igĩrĩ rungu rwako;
 45 o na nyũngũ, na icakũri, na mbakũri cia kũminjaminjĩria.

Indo icio ciothe Huramu aathondekeire Mũthamaki Solomoni cia hekarũ ya Jehova ciarĩ cia gĩcango gĩkumuthe gĩkahenia.

46 Mũthamaki aatwekithagĩria indo icio kũria gwithondekagĩrwo indo cia rĩumba kũu werũ-inĩ wa Jorodani gatagatĩ ga Sukothu na Zarethani.

47 Solomoni ndaathimire indo icio tondũ ciarĩ nyingĩ mũno; ũritũ wa gĩcango ndwamenyekanire ũrĩa waiganaga.

48 Ningĩ Solomoni nĩathondekithirie indo ciothe iria ciarĩ thĩnĩ wa hekarũ ya Jehova:

Aathondekire kĩgongona gĩa thahabu;

na metha ya thahabu ya kũigĩrĩra mĩgate ĩrĩa yaigagwo mbere ya Jehova;

49 na mĩtĩ ya kũigĩrĩrwo matawa ya thahabu therie (ĩtano ĩkaigwo mwena wa ũrĩo, na ĩtano ĩkaigwo mwena wa ũmotho, mwena wa mbere wa nyũmba ya na thĩnĩ);[‡]

na wĩra wa magemio wa mahũa ma thahabu, na matawa, na mĩhato;

50 na irai cia thahabu therie, na magathĩ ma kũrenga ndaambi, na mbakũri cia kũminjaminjĩria, na thaani, na ngĩo cia mwaki;
 na icũhĩ cia thahabu cia mĩrango ya kanyũmba karĩa kaarĩ thĩnĩ mũno, Handũ-harĩa-Hatheru-Mũno, o na icũhĩ cia thahabu cia mĩrango ya nyũmba ĩria nene ya hekarũ.

51 Rĩrĩa wĩra wothe ũrĩa Mũthamaki Solomoni aarutaga wa gwaka hekarũ ya Jehova wathirire-rĩ, akĩrehithia indo iria ithe Daudi aamũrite, nĩcio betha, na thahabu, na indo cia nyũmba, agĩciiga harĩa haigagwo igĩna cia hekarũ ya Jehova.

8

Ithandũkũ rĩa Kĩrĩkanĩro Kũrehwo Hekarũ Thĩnĩ

1 Ningĩ Mũthamaki Solomoni agĩta athuuri a Isiraeli, na atongoria othe a mĩhĩrĩga, na anene a nyũmba cia andũ a Isiraeli moke kũri we Jerusalemu, nĩguo maambatie ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova kuuma Zayuni, Itũura rĩrĩa inene rĩa Daudi.

2 Nao andũ othe a Isiraeli magĩũka hamwe kũri Mũthamaki Solomoni hĩndĩ ya gĩathĩ kĩa mweri wa Eθανimu, nĩguo mweri wa mũgwanja.

3 Rĩrĩa athuuri othe a Isiraeli maakinyire-rĩ, athĩnjĩri-Ngai makĩoya ithandũkũ rĩu,

4 nao makĩambatia ithandũkũ rĩa Jehova hamwe na Hema-ya-Gũtũnganwo, na indo ciothe iria nyamũre ciarĩ thĩnĩ wayo. Nao athĩnjĩri-Ngai na Alawii magĩciambatia,

5 nake Mũthamaki Solomoni na kũngano gĩothe gĩa Isiraeli kĩrĩa gĩacemanĩtie harĩ we kĩrĩ mbere ya ithandũkũ rĩu, gĩkĩruta igongona rĩa

[‡] 7:49 Thĩnĩ wa Hema-ya-Gũtũnganwo gwakoragwo na mũtĩ o ro ũmwe wa hongwe mũgwanja wa kũigĩrĩrwo matawa (Thaam 25:31-40; 26:35). Mũthamaki Solomoni nĩwe waigire mũtĩ ikũmi ya kũigĩrĩrwo matawa thĩnĩ wa hekarũ.

ng'onde nyingĩ na ng'ombe nyingĩ mũno, ũũ atĩ itingĩandĩkirwo mũigana wacio kana itarĩke.

⁶ Nao athĩnjĩri-Ngai magĩcooka makĩrehe ithandũkũ rĩu rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova handũ harĩo thĩinĩ wa hekarũ, Handũ-harĩa-Hatheru-Mũno, makĩrĩga rungu rwa mathagu ma makerubi.

⁷ Makerubi macio maatambũrũkĩtie mathagu mamu igũrũ rĩa harĩa haigitwo ithandũkũ rĩu, na makahumbĩra ithandũkũ, o na mĩtĩ yarĩo ya kũrikuaa.

⁸ Mĩtĩ iyo yarĩ mũraihu mũno, ũndũ mĩthia yayo yoonagwo nĩ mũndũ arĩ mbere ya Handũ-harĩa-Hatheru, no ndĩonekaga nĩ mũndũ arĩ nja ya Handũ-harĩa-Hatheru; na irĩ o ho nginya ũmũthĩ.

⁹ Thĩinĩ wa ithandũkũ rĩu gũtiarĩ na kĩndũ kĩngĩ tiga o ihengere iria igĩrĩ cia mahiga iria Musa aigĩte ho rĩrĩa aarĩ Horebu, kũria Jehova aarĩkanĩre kĩrĩkanĩro na andũ a Isiraeli maarĩkia kuuma bũrũri wa Misiri.

¹⁰ Rĩrĩa athĩnjĩri-Ngai meeherire makiuma Handũ-harĩa-Hatheru, itu rĩkĩyũra hekarũ ya Jehova.

¹¹ Nao athĩnjĩri-Ngai matingĩahotire kũruta wĩra wao nĩ ũndũ wa itu rĩu, nĩgũkorwo riiri wa Jehova nĩwaiyũrite hekarũ yake.

¹² Ningĩ Solomoni akiuga atĩrĩ, "Jehova oigĩte atĩ nĩarũkaraga thĩinĩ wa itu rĩrĩa itumanu;

¹³ no rĩrĩ, ti-itherũ nĩngwakĩire hekarũ kĩrorerwa, handũ haku ha gũtũura nginya tene."

¹⁴ O hĩndĩ iyo kĩũngano gĩothe gĩa Isiraeli kĩrũgamĩte o hau, mũthamaki agĩkĩhũgũkĩra, agĩkĩrathima.

¹⁵ Ningĩ akiuga atĩrĩ:

"Jehova arogoocwo, o we Ngai wa Isiraeli, ũrĩa ũhingĩtie na guoko gwake mwene ũrĩa eerĩre baba, Daudi, na kanua gake mwene. Nĩgũkorwo oigire atĩrĩ,

¹⁶ 'Kuuma mũthenya ũrĩa ndaarutire andũ akwa a Isiraeli kuuma Misiri, ndrĩ ndathuara itũura inene thĩinĩ wa mũhĩrĩga o na ũmwe wa Isiraeli, atĩ nĩguo njakĩrwo hekarũ iĩtanĩtio na Rĩitwa riakwa kuo, no nĩndathuurire Daudi athamakĩre andũ akwa Isiraeli.'

¹⁷ "Baba Daudi nĩatuĩte na ngoro yake gwaka hekarũ iĩtanĩtio na Rĩitwa rĩa Jehova, o we Ngai wa Isiraeli.

¹⁸ No Jehova eerire baba, Daudi, atĩrĩ, "Tondũ nĩwatuĩte na ngoro yaku kũnjakĩra hekarũ iĩtanĩtio na Rĩitwa riakwa-rĩ, nĩ wekire wega nĩ gwĩciiria ũguo ngoro-inĩ yaku.

¹⁹ No rĩrĩ, wee tiwe ũgwaka hekarũ iyo, no nĩ mũrũguo, ũrĩa uumĩte mũthiimo-inĩ waku na thakame-inĩ yaku, ũcio nĩwe ũgaaka hekarũ iĩtanĩtio na Rĩitwa riakwa.'

²⁰ "Jehova nĩatũrĩtie kĩrĩkanĩro kũu, na rĩu nĩnjookete ithenya rĩa baba Daudi, na ngaikarĩra gĩtĩ kĩa ũnene gĩa Isiraeli, o ta ũrĩa Jehova eeranĩre, na nĩnjakĩte hekarũ irĩa iĩtanĩtio na Rĩitwa rĩa Jehova Ngai wa Isiraeli.

²¹ Hau nĩho thondekete handũ ha kũiga ithandũkũ rĩrĩa rĩ na kĩrĩkanĩro kĩa Jehova aarĩkanĩre na maĩthe maĩtũ, rĩrĩa aamarutire bũrũri wa Misiri."

Ihooya rĩa Solomoni rĩa Kĩamũro

²² Hĩndĩ iyo Solomoni akĩrũgama mbere ya kĩgongona kĩa Jehova, o hau mbere ya kĩũngano gĩothe kĩa Isiraeli, agĩtambũrũkia moko make na igũrũ,

²³ akiuga atĩrĩ:

“Wee Jehova, Ngai wa Isiraeli, gütirĩ Ngai ũngĩ ũhaana tawe kũu igürũ kana gũkũ thĩ, o wee ũhingagia kĩrĩkanĩro kĩa wendo harĩ ndungata ciaku iria irũmagĩrĩra njĩra yaku na ngoro ciacio ciothe.

24 Wee nũhingĩrie baba, Daudi ndungata yaku kĩrĩkanĩro gĩaku; ũndũ ũria weraniĩre na kanua gaku nũhingitie na guoko gwaku, o ta ũria kũhaana ũmũthĩ.

25 “Na rĩrĩ, Jehova, Ngai wa Isiraeli, hingĩria baba, Daudi ndungata yaku ciĩranĩro iria wamwĩriire rĩria woigire atĩrĩ, ‘Ndũkaaga mũndũ wa gũkarĩra gĩtĩ kĩa ũnene kĩa Isiraeli arĩ mbere yakwa, angĩkorwo ariũ aku nĩmarĩthiia na mĩthiire yagĩriire mbere yakwa, o ta ũria wee ũtũire ũthiia mbere yakwa.’

26 Na rĩrĩ, Wee Ngai wa Isiraeli, reke kiugo gĩaku kĩria werĩire baba, Daudi ndungata yaku, kihinge.

27 “No kũhoteke Ngai atũire gũkũ thĩ? Igürũ, o na kũria igürũ mũnorĩ, wee ndũngĩiganĩra kuo. Hekarũ ĩno njakĩte-rĩ, githĩ ndĩkĩrĩ nini makĩria!

28 No o na kũrĩ ũguo-rĩ, thĩkĩrĩria ihooya rĩa ndungata yaku, ĩgĩthaihana ĩguĩrwo tha, Wee Jehova Ngai yakwa. Igua gũkaya na ihooya rĩria ndungata yaku ĩrakũhooya ĩrĩ mbere yaku ũmũthĩ.

29 Maitho maku maroikara marorete hekarũ ĩno ũtukũ na mũthenya, o handũ haha wee woigire atĩrĩ, ‘Rĩtwa riakwa rĩrĩkoragwo ho,’ nĩgeetha ũiguage ihooya rĩria ndungata yaku ĩrĩhooyaga ĩrorete handũ haha.

30 Igua gũthaihana kwa ndungata yaku na kwa andũ aku a Isiraeli rĩria mekũhooya marorete handũ haha. Ũigwe ũrĩ kũu igürũ, o kũu gũikaro gĩaku, na watũigua ũgatũrekerera.

31 “Rĩria mũndũ angĩhĩtĩria mũndũ wa itũũra rĩake na gũtuĩke no nginya ehĩte, nake oke ehĩtĩre hau mbere ya kĩgongona gĩaku hekarũ-ĩno-rĩ,

32 hĩndĩ ĩyo nĩ ũkaigua ũrĩ kũu igürũ na ũtue itua. Ũtuithanie ndungata ciaku ciira, ũria mũhĩtia atuĩrwo ciira na acookererwo nĩ mahĩtia make marĩa ekĩte. Nake ũria ũtehitie ũmũtue ndehĩtie, na nĩ ũndũ ũcio wonanie atĩ ti mwĩhia.

33 “Rĩria andũ aku a Isiraeli mahootwo nĩ thũ nĩ ũndũ nĩmakũhĩtĩrie, nao magũcookerere na moimbũre rĩtwa rĩaku, na mahoe magĩgũthaihaga marĩ hekarũ-ĩno-rĩ,

34 hĩndĩ ĩyo nĩũkamaigua ũrĩ kũu igürũ, na ũrekere andũ aku a Isiraeli mehĩa mao na ũmacookie bũrũri ũria waheire maithe mao.

35 “Rĩria igürũ rĩkaahingwo na mbura yage kuura tondũ wa ũria andũ aku makũhĩtĩrie-rĩ, mangĩkaahooya marorete handũ haha na moimbũre rĩtwa rĩaku, na magariũrũke matigane na mehĩa mao, tondũ nĩmanyamarĩtie-rĩ,

36 hĩndĩ ĩyo ũkaamaigua ũrĩ o kũu igürũ, na ũrekere ndungata ciaku, andũ aku a Isiraeli, mehĩa mao. Marute mũtũũrĩre ũria mwagĩrũ, na ũmoirĩrie mbura bũrũri-ĩno-rĩ ũcio waheire andũ aku ũtuĩke ĩgai rĩao.

37 “Kũngĩkaaga ng’aragu kana mũthiro bũrũri-ĩno-rĩ, kana mĩgũnda ĩhĩe nĩ mbaa kana mbuu, kana gũũke ngigĩ kana ngũnga, kana thũ imarigiĩcĩrie itũũra-ĩno-rĩ rĩmwe rĩao, na mwanangĩko o na ũrĩkũ kana mũrĩmũ ũngĩgooka-rĩ,

38 na rĩria mũndũ o na ũrĩkũ wa andũ aku a Isiraeli angĩkaahooya kana athaihane, o mũndũ aamenya mĩnyamaro ĩria arĩ nayo ngoro-ĩno-rĩ yake, na atambũrũkie moko make amerekeirie hekarũ-ĩno-rĩ,

39 hĩndĩ ĩyo ũkaigua ũrĩ kũu igürũ gũikaro-ĩno-rĩ gĩaku, ũmarekere, na ũtuĩre o mũndũ itua kũringana na ũria wothe ekĩte, tondũ we nĩũĩ ngoro

yake, (nīgūkorwo nowe wiki ūūi ngoro cia andū othe),

⁴⁰ nīgeetha matūūre magwītīgīrīte matukū mothe marīa megūtūūra būrūri ūrīa waheire maithe maitū.

⁴¹ “Ha ūhoru wa mūdū wa kūngī ūrīa ūtarī wa andū aku a Isiraeli, no nōimīte būrūri wa kūrāya nī ūndū wa Rīitwa rīaku,

⁴² tondū andū nīmakaigua ngumo ya Rīitwa rīaku inene, na ūhoru wa cīko cia guoko gwaku kūrī hinya gūtambūrūkītio, rīrīa agooka ahoore erekeire hekarū īno,

⁴³ hīndī īyo nūkamaigua ūrī o kūu igūrū, gūikaro-inī gīaku, na mūdū ūcio wa kūngī ūkamūhingīria ūrīa wothe agakūhooya, nīgeetha andū othe a thī mamenye rīitwa rīaku na magwītīgīre o ta ūrīa andū aku a Isiraeli magwītīgīrīte, na mamenye atī nyūmba īno njakīte ītanītio na Rīitwa rīaku.

⁴⁴ “Rīrīa andū aku maathī mbaara-inī kūrūa na thū ciao, o kūrīa ūngīmatūma, nao mahooe Jehova merekeire itūūra rīrī inene ūthuurīte na hekarū īno njakīte ītanītio na Rīitwa rīaku,

⁴⁵ hīndī īyo ūkaigua mahooya na gūthaitana kwao ūrī kūu igūrū na ūmatirīre ūhoru-inī ūcio wao.

⁴⁶ “Rīrīa makwīhīria, nīgūkorwo gūtīrī mūdū ūtehagia, nawe ūmarakarīre ūmaneanē kūrī thū, nacio imatahe imatware būrūri wacio, ūrī kūrāya kana ūrī gūkuhī;

⁴⁷ nao mangīcookera ngoro-inī ciao marī o kūu būrūri ūrīa maatahūrwo, na merire, na magūthaithe marī o kūu būrūri wa acio mamatooretie, na moige atīrī, Nītwīhītie, na nītwīkīte mahītia, na tūgeka maūdū ma waganu’;

⁴⁸ na mangīgagūcookerera na ngoro ciao ciothe, na mīoyo yao, marī būrūri wa thū ciao iria ciamatāhire, nao mahooe merekeire būrūri ūrīa waheire maithe mao, na merekeire itūūra rīrīa inene rīrīa ūthuurīte na hekarū īno njakīte ītanītio na Rīitwa rīaku-rī;

⁴⁹ hīndī īyo ūrī o kūu igūrū, gūikaro-inī gīaku, ūkaigua ihooya rīao na mathaitana mao, na ūmatirīre ūhoru-inī ūcio wao.

⁵⁰ Na ūkarekera andū aku, o acio makwīhītie; ūmarekere mahītia marīa mothe magwīkīte, na ūtūme acio mamatooretie mamaiguire tha;

⁵¹ tondū nī andū aku na igai rīaku, o andū arīa warutire būrūri wa Misiri, ūkīmaruta kuuma mwaki-inī ūcio mūhiū wa gūtwekia kīgera.

⁵² “Ūrohingūra maitho maku na ūigue mathaitana ma ndungata yaku na ma andū aku a Isiraeli, ningī wītīkīre kūmathikagīrīria rīrīa rīothe maagūkaīra.

⁵³ Nīgūkorwo nīwe wamathuurire kuuma thūnī wa ndūrīrī ciothe cia thī matūike igai rīaku kīūmbe, o ta ūrīa woimbūrīre na kanua ka ndungata yaku Musa, hīndī īria wee, Mwathani Jehova, warutire maithe maitū kuuma būrūri wa Misiri.”

⁵⁴ Rīrīa Solomoni aarīkirie mahooya macio mothe na gūthaita Jehovarī, agīūkīra, akīehera mbere ya kīgongona kīa Jehova, harīa aaturītie ndu aambararītie moko make na igūrū.

⁵⁵ Akīrūgama na akīrathima kīūngano gīothe gīa Isiraeli na mūgambo mūnene, akiuga atīrī:

⁵⁶ “Jehova arogocwo, ūrīa ūheete andū ake a Isiraeli ūhurūko o ta ūrīa eranīire. Gūtīrī kiugo o na kīmwe gīa cīranīro ciothe iria njega iria eranīire na kanua ka ndungata yake Musa gītāhingīte.

⁵⁷ Jehova Ngai witū aroikara hamwe na ithūi o ta ūrīa aarī hamwe na maithe maitū; aroaga gūtūtiganīria o na kana gūtūtirika.

⁵⁸ Arotūma ngoro ciitū imūcookerere, tūthiige na njira ciake ciothe, na tūmenyagīrīre maathani make, na kīrira kīa watho wa kūrūmīrīrwo, na mawatho make marīa aaheire maithe maitū.

⁵⁹ Na rīrī, ciugo ici ciakwa, iria hooete ndī mbere ya Jehova, irokuhīrīria Jehova Ngai witū mūthenya na ūtukū, nīguo atiiragīrīre maūndū ma ndungata yake na andū ake a Isiraeli, kūrīngana na mabataro ma o mūthenya,

⁶⁰ nīgeetha andū othe a thī mamenye atī Jehova nīwe Ngai, na gūtīrī ūngī take.

⁶¹ No ngoro cianyu no nginya ciūheane biū kūrī Jehova Ngai witū, mūtūūrage kūrīngana na kīrira kīa watho wake wa kūrūmīrīrwo, na gwathīkīra maathani make, ta ūrīa kūrī rīu.”

Kwamūrwo kwa Hekarū

⁶² Hīndī īyo mūthamaki na andū othe a Isiraeli makīruta magongona hau mbere ya Jehova.

⁶³ Solomoni nīarutīire Jehova igongona rīa ūiguano ta ūū: ng’ombe ngiri mīrongo īrī na igīrī, na ng’ondu na mbūri ngiri igana rīa mīrongo īrī. Nī ūndū ūcio mūthamaki na andū a Isiraeli othe makīamūra hekarū ya Jehova.

⁶⁴ Mūthenya o ro ūcio mūthamaki nīamūrīre gīcigo gīa gatagatī kīa nja īrīa īrī mbere ya hekarū ya Jehova, na akīrutīra igongona rīa njino ho, na rīa mūtu na rīa maguta ma igongona rīa ūiguano, tondū kīgongona gīa gīcango kīrīa kīarī mbere ya Jehova gītingīaiganīre magongona ma njino, na magongona ma mūtu na maguta ma magongona ma ūiguano.

⁶⁵ Nī ūndū ūcio Solomoni agīkorwo na gīathī hīndī īyo arī hamwe na andū a Isiraeli, maarī kīūngano kīnene, andū kuuma Lebo-Hamathu nginya Karūūī ka Misiri. Magīkūngūīra gīathī kīu mbere ya Jehova Ngai witū mūthenya mūgwanja, na mūthenya īngī mūgwanja, yothe yarī mūthenya ikūmi na īna.

⁶⁶ Mūthenya ūrīa warūmīrīre akīra andū acio mainūke. Makīrathima mūthamaki magīcooka makīinūka makenete na maiguīte wega ngoro, nī ūndū wa maūndū mothe mega marīa Jehova ekīte nī ūndū wa ndungata yake Daudi na nī ūndū wa andū ake a Isiraeli.

9

Jehova Kuumīrīra Solomoni

¹ Rīrīa Solomoni aarīkirie gwaka hekarū ya Jehova o na nyūmba ya ūthamaki, na akīhingia maūndū marīa mothe erīrīire gwīka-rī,

² Jehova akīmūmīrīra hīndī ya keerī, o ta ūrīa aamūmīrīre arī Gibeoni.

³ Jehova akīmwīra atīrī:

“Nīnjiguīte kūhooya na gūthaihana kūrīa ūhooete ūrī mbere yakwa; nīnyamūrīte hekarū īno, īrīa wee wakīte, nīgeetha ndūme Rītwa rīakwa rītūūre kuo nginya tene. Maitho makwa na ngoro yakwa nīrīkoragwo kuo hīndī ciothe.

⁴ “No wee mwene-rī, ūngīthiiga mbere yakwa na wīhokeku wa ngoro na ūrūngīrīru ta ūrīa thoguo Daudi ekaga, na wīkage ūrīa ngwathīte, na ūmenyagīrīre kīrīra kīa watho wakwa wa kūrūmīrīrwo na mawatho makwa-rī,

5 Nĩngahaanda gĩtĩ gĩaku kĩa ũnene thĩnĩ wa Isiraeli nginya tene, o ta ũria nderĩire thoguo Daudi rĩria ndoigire atĩrĩ, 'Ndũkaaga mũndũ wa gũikarĩra gĩtĩ kĩa ũnene kĩa Isiraeli o naarĩ.'

6 "No wee kana arĩu aku mũngĩkagarũrũka mũtigane na nĩ, na mwage kũmenyerera maathani na kĩrĩra kĩa watho wakwa wa kũrũmĩrĩro kĩrĩa nĩ ndĩmũheete na mũthĩ mũgatungatĩre ngai ingĩ na mũcihoore-rĩ,

7 hĩndĩ iyo nĩngeheria andũ a Isiraeli bũrũri ũyũ ndĩmaheete na ndiganĩrie hekarũ ĩno nyamũrĩte ĩtania na Rĩtwa rĩakwa. Bũrũri wa Isiraeli ũgaatuĩka wa kuunagwo thimo, na kĩndũ gĩa gũthekererwo nĩ andũ othe.

8 Na o na gũtuĩka hekarũ ĩno nĩ ya kũgegania-rĩ, arĩa othe makaahĩtukagĩra ho nĩmakamakaqa na manyũrĩrie moige atĩrĩ, 'Nĩ kĩĩ gĩtũmĩte Jehova eke bũrũri ũyũ na hekarũ ĩno ũndũ ta ũyũ?'

9 Andũ nĩmagacookia moige atĩrĩ, 'Nĩ tondũ nĩmatiganĩrie Jehova Ngai wao, ũria warutire maithe mao bũrũri wa Misiri, makahimbiria ngai ingĩ, na magacihooya na magacitungatĩra; nĩkĩo Jehova amarehithĩrie mwanangiko ũyũ wothe.' "

Maũndũ Mangĩ ma Solomoni

10 Thuutha wa mĩaka mĩrongo ĩrĩ, o ihinda rĩria Solomoni aakire nyũmba icio cieri; na nĩcio hekarũ ya Jehova na nyũmba ya ũthamaki,

11 Mũthamaki Solomoni nĩaheire Hiram mũthamaki wa Turo matũũra mĩrongo ĩrĩ kũu Galili, tondũ Hiram nĩamũreheire mĩtarakwa yothe, na mĩthengera, na thahabu iria aabatairio nĩcio.

12 No hĩndĩ ĩria Hiram oomire Turo nĩguo akoone matũũra marĩa aaheetwo nĩ Solomoni, ndaakenirio nĩmo.

13 Nake akĩũria Solomoni atĩrĩ, "Mũrũ wa baba, nĩ matũũra matarĩ atĩa maya ũũheete?" Akĩmatua Bũrũri wa Kabuli, na noguo metagwo o na ũmũthĩ.

14 Na rĩrĩ, Hiram nĩarĩkĩtie gũtũmĩra Mũthamaki Solomoni taranda igana rĩa mĩrongo ĩrĩ* cia thahabu.

15 ũyũ nĩguo ũhoru wa ũria Mũthamaki Solomoni aarutithirie andũ wĩra na hinya matekwiyendera wa gwaka hekarũ ya Jehova na nyũmba ya ũthamaki, na mbenji, na rũthingo rwa Jerusalemu, na Hazoru, na Megido, na Gezeru.

16 Firaũni mũthamaki wa Misiri nĩatharĩkĩire na akĩnyiita Gezeru. Agĩgũcina na mwaki, na akĩũraga andũ a Kaanani arĩa maatũũraga kuo, na agĩcoka agĩkũhe mwarĩ, mũtumia wa Solomoni, arĩ kĩheo kĩa ũhiki.

17 Nake Solomoni agĩaka Gezeru rĩngĩ. Nĩaakire Bethi-Horonĩ ya mũhuro, na

18 Baalathu, na Tadimori rĩa werũ-inĩ, thĩnĩ wa bũrũri wake,

19 o na nĩngĩ nĩaakire matũũra manene ma kũiga indo ciake na matũũra ma ngaari ciake cia ita na mbarathi ciake, na kĩrĩa gĩothe eerĩrĩrie gwaka Jerusalemu, na Lebanoni, na bũrũri wothe ũria aathanaga.

20 Andũ othe arĩa maatigaire kuuma kũrĩ Aamori, na Ahiti, na Aperizi, na Ahivi, na Ajebusi (andũ acio matiarĩ andũ a Isiraeli),

21 ũguo nĩ kuuga njiaro ciao iria ciatigarĩte bũrũri-inĩ, iria andũ a Isiraeli mataaniĩnĩte, acio nĩo maandĩkithirio nĩ Solomoni matũũke ngombo ciake cia kũrutithio wĩra na hinya, na noguo gũtũire nginya ũmũthĩ.

* 9:14 nĩ ta tani inya na nuthu (4.5)

²² No Solomoni ndaatuire mündũ o na ùmwe wa Isiraeli ngombo; nĩ maarĩ andũ ake a kũrũa mbaara, na atongoria a thirikari yake, na anene ake, na atongoria a thigari, na aathi a ngaari cia ita, na atwari a cio.

²³ Ningĩ nĩ kwarĩ atongoria a anene 550 arĩa maarutithagia mawĩra mothe ma Solomoni na makarũgamĩrira aruti wĩra.

²⁴ Rĩrĩa mwarĩ wa Firaũni aambatire kuuma itũũra inene rĩa Daudi agĩthĩĩ gũikara nyũmba ya ũthamaki irĩa Solomoni aamwakĩire, hĩndĩ ũyo nĩguo Solomoni aathondekire mbenji cia kũmĩnyiitĩrira.

²⁵ Solomoni aarutaga magongona ma njino na ma ũiguano kĩgongonainĩ kĩria aakĩire Jehova maifa matatũ o mwaka, agacinaga ũbumba mbere ya Jehova hamwe namo, na nĩ ũndũ ũcio akahingia watho wa hekarũ.

²⁶ Ningĩ Mũthamaki Solomoni agĩaka marikabu nyingĩ kũu Ezioni-Geberi, gũkuhĩ na Elothu kũu Edomu, hũgũrũrũ-inĩ cia Iria Itune.

²⁷ Nake Hiramũ agĩtũma andũ ake, atwarithia a marikabu arĩa maamenyete ũhoru wa iria, nĩguo matungatage marikabu-inĩ marĩ na andũ a Solomoni.

²⁸ Magĩthĩĩ nginya Ofiri, na makĩrehe taranda magana mana ma mĩrongo ũĩrĩ† cia thahabu, iria maatwarĩire Mũthamaki Solomoni.

10

Mũthamaki Mündũ-wa-Nja wa Sheba Gũceerera Solomoni

¹ Rĩrĩa Mũthamaki mündũ-wa-nja wa Sheba aigũire ngumo ya Solomoni na ũhoru wa ngwatanĩro yake na rĩitwa rĩa Jehova-rĩ, agĩũka kũmũgeria na ũndũ wa kũmũũria ciũria nditũ.

² Agĩkinya Jerusalemu arũmĩrĩrwo nĩ andũ aingĩ mũno, na ngamũira ikuuĩte mahuti marĩa manungĩ wega, na thahabu nyingĩ mũno, na tũhiga twa goro, agĩthĩĩ harĩ Solomoni, akĩaria nake maũndũ mothe marĩa maarĩ mecũria-inĩ make.

³ Nake Solomoni agĩcookia ciũria ciake ciothe; gũtirĩ ũndũ o na ùmwe mũthamaki aaremĩrwo nĩkũmũtaarĩria.

⁴ Rĩrĩa mũthamaki-mündũ-wa-nja ũcio wa Sheba onire ũũgĩ wothe wa Solomoni o na nyũmba ya ũthamaki irĩa aakĩte,

⁵ na irio iria ciarĩ metha-inĩ yake, na ũrĩa anene ake maikaraga metha-inĩ, na ũrĩa ndungata iria ciatungataga ciehumbĩte, na arĩa maamũheaga gĩa kũnyua, o na magongona ma njino marĩa aarutaĩra hekarũ-inĩ ya Jehova, agĩkĩgega mũno.

⁶ Akĩra Mũthamaki Solomoni atĩrĩ, “Ũhoru ũrĩa ndaiguire ndĩ bũrũri wakwa ũkonĩ maũndũ marĩa wĩkĩte, o na ũũgĩ waku, nĩ ũhoru wa ma kũna.

⁷ No ndietĩkirie maũndũ macio nginya rĩrĩa ndĩrokire gũkũ, na ndĩreyonera na maitho makwa nĩ mwene. Ti-itherũ, o na ndierĩtwo nuthu ya maũndũ macio. Ũhoru wa ũũgĩ waku o na ũtonga waku, nĩkĩrĩte mũno makĩria ũrĩa wothe ndaiguĩte.

⁸ Kaĩ gũkena nĩ andũ aku-ĩ! Ningĩ gũkena nĩ anene aku arĩa marũgamaga mbere yaku hĩndĩ ciothe makaiguaga ũũgĩ waku!

⁹ Jehova Ngai waku arogocwo, ũrĩa ũkenetio nĩwe, agagũkarĩria gĩtĩ kĩa ũnene gĩa Isiraeli. Tondũ wa wendo wa Jehova wa tene na tene kũrĩ Isiraeli, nĩagũtuĩte mũthamaki, nĩgeetha ũtũũrie kĩhooto na ũthingu.”

¹⁰ Agĩkĩhe mũthamaki taranda igana rĩa mĩrongo ũĩrĩ,* cia thahabu, na mahuti marĩa manungĩ wega maingĩ mũno, na tũhiga twa goro. Gũtirĩ

† 9:28 nĩ ta tani 16 * 10:10 nĩ ta tani inya na nuthu (4:5)

hĩndĩ ĩngĩ kũrĩ kwarehwo mahuti manungi wega ta marĩa Mũthamaki mũndũ-wa-nja ũcio wa Sheba aaheire Mũthamaki Solomoni.

¹¹ (Marikabu cia Hiramũ nĩ ciarehire thahabu kuuma Ofiri, o na ikĩrehe mĩrigo mĩnene ya mĩthandari na tũhiga twa goro kuuma kuo.)

¹² Mũthamaki aahũthĩrire mĩthandari ĩyo gwaka itugĩ cia gũtiirĩra hekarũ ya Jehova na cia nyũmba ya ũthamaki, na gũthondekera aini inanda cia mũgeeto o na cia kĩnũbi. Kuuma mũthenya ũcio gũtirĩ kwarehwo kuuma na nja kana gũkooneka mĩthandari mĩingĩ ũguo.)

¹³ Mũthamaki Solomoni nĩaheire mũthamaki ũcio mũndũ-wa-nja wa Sheba indo nyingĩ cia ũtaana wake na kĩa kĩngĩ gĩothe eerĩrĩrie na aahooire. Thuutha ũcio Mũthamaki mũndũ-wa-nja ũcio akiumagara hamwe na ndungata ciake agĩcooka bũrũri wake mwene.

Rũri wa Solomoni

¹⁴ Ũritũ wa thahabu ĩrĩa Solomoni aamũkağĩra o mwaka warĩ wa taranda magana matandatũ ma mĩrongo itandatũ,[†]

¹⁵ itataraniĩrio na igooti rĩa athũgũri na onjorithia na ya kuuma kũrĩ athamaki a Arabia, othe, na abarũthi a bũrũri.

¹⁶ Mũthamaki Solomoni agĩthondeka ngo nene magana meerĩ cia thahabu hũũre; o ĩmwe yathondeketwo na ũritũ wa beka magana matandatũ[‡] cia thahabu.

¹⁷ Ningĩ agĩthondeka ngo nini magana matatũ cia thahabu hũũre; o ĩmwe yathondeketwo na ũritũ wa mina ithatũ[§] cia thahabu. Mũthamaki agĩciiga Nyũmba ya ũthamaki ĩrĩa yetagwo Mũtitũ wa Lebanoni.

¹⁸ Ningĩ mũthamaki agĩthondeka gĩti gĩa ũthamaki kĩnene mũno, kĩgemetio mwena wa na thĩinĩ na mĩguongo na mwena wa na nja gĩkagemio na thahabu therie.

¹⁹ Giti kũ kĩa ũnene kĩarĩ na ngathĩ ya makinya matandatũ, na thuutha wakio igũrũ kĩarĩ gĩa gĩthiũrũrĩ. Mĩena-inĩ yeerĩ ya giti kũ kĩarĩ na handũ ha kũigĩrĩra moko, na nĩ haarĩ na mĩhiano ya mĩrũũthi irũgamĩte mĩena-inĩ yeerĩ ya moko macio.

²⁰ Mĩhiano ĩngĩ ikũmi na ĩrĩ ya mĩrũũthi yarũgamĩtio ngathĩ-inĩ ĩyo ya makinya matandatũ. O ikinya rĩa ngathĩ rĩarĩ na mũhiano wa mĩrũũthi o mwena. Gũtirĩ giti kĩngĩ ta kũ gĩathondeketwo mbere ĩyo gĩa ũthamaki ũngĩ o na ũrĩkũ.

²¹ Indo ciothe iria Mũthamaki Solomoni aanyuuagĩra ciarĩ cia thahabu, na indo ciothe cia nyũmba iria ciarĩ Nyũmba ya ũthamaki ĩrĩa yetagwo Mũtitũ wa Lebanoni ciarĩ cia thahabu therie. Gũtiarĩ kĩndũ gĩathondeketwo na betha, nĩgũkorwo betha yatuagwo kĩndũ gĩtarĩ bata mũno matukũ-inĩ macio ma Solomoni.

²² Mũthamaki aarĩ na marikabu nyingĩ cia wonjoria iria-inĩ, hamwe na marikabu cia Hiramũ. O riita rĩmwe thĩinĩ wa mĩaka itatũ, nĩciacookaga ikuũite thahabu, na betha, na mĩguongo, na ngĩma, na nũgũ.

²³ Mũthamaki Solomoni aarĩ na ũtonga na ũũgĩ mũingĩ gũkĩra athamaki arĩa angĩ othe a thĩ.

²⁴ Andũ a thĩ yothe nĩmacaragia ũrĩa mangĩona Solomoni nĩguo maigue ũũgĩ ũrĩa Ngai eekĩrĩte ngoro-inĩ yake.

²⁵ Andũ arĩa mookaga kũmuona mwaka o mwaka nĩmamũrehagĩra iheo; indo cia betha, na cia thahabu, na nguo ndaaya, na indo cia mbaara, na mahuti manungi wega, na mbarathi, na nyũmbũ.

[†] 10:14 nĩ ta tani 25 [‡] 10:16 nĩ ta kilo ithatũ na nuthu (3:5) [§] 10:17 nĩ ta kilo ĩmwe na robo ithatũ (1:75)

²⁶ Solomoni nīacookanīrīrie ngaari cia ita na mbarathi; aarī na ngaari cia ita 1,400, na mbarathi 12,000 iria aigīte matūūra-inī manene ma ngaari cia ita, na akaiga iria ingī hakuhi nake kūu Jerusalemu.

²⁷ Mūthamaki nīatūmire betha cingīhe Jerusalemu o ta mahiga, mītarakwa nayo yarī mīngī o ta mīti ya mīkūyū irīa irī magūrū-inī ma irīma.

²⁸ Mbarathi cia Solomoni cioimaga būrūri wa Misiri na Kilikia. On-jorithia a mūthamaki macigūruga kuuma Kilikia.

²⁹ Ngaari īmwe ya ita maamīgūruga kuuma Misiri, īkoima cekeri magana matandatū* cia betha, nayo mbarathi īmwe īkoima cekeri igana rīa mīrongo ītano.† Nao nīmaciendagīria athamaki othe a Ahiti na a Suriata.

11

Atumia a Solomoni

¹ Mūthamaki Solomoni nīendire andū-a-nja aingī a kūdū kūngī o hamwe na mwarī wa Firaūni, nīahikirie atumia a Amoabi, na a Amoni, na a Aedomu, na a Asidoni, na a Ahiti.

² Moimite ndūrīrī-inī iria Jehova eerīte Isiraēli atīrī, “Mūtikanahikanie nao, tondū ti-itherū nīmakagarūra ngoro cianyu irūmīrīre ngai ciao.” No rīrī, Solomoni agīkīrīrīria kūmeenda.

³ Aarī na atumia magana mūgwanja kuuma nyūmba cia ūthamaki, na thuriya magana matatū, nao atumia acio ake makīmūhītithia.

⁴ O ūrīa Solomoni aathiire agīkūruga, noguo atumia ake maagu-ucagīrīria ngoro yake kūrūmīrīra ngai ingī, nake akiaga kūheana ngoro yake kūna kūrī Jehova Ngai wake, ta ūrīa ngoro ya ithe Daudi yatarīi.

⁵ Akīrūmīrīra Ashitorethu ngai ya nga ya andū a Sidoni, na Moleku ngai irīa meneku ya Aamoni.

⁶ Nī ūndū ūcio Solomoni agīka ūūru maitho-inī ma Jehova; ndaarūmīrīre Jehova kūna ta ūrīa ithe Daudi eekīte.

⁷ Solomoni nīakīire Kemoshu ngai irīa meneku ya Moabi, na Moleku ngai irīa meneku ya Aamoni handū hatūūgīru, o kūu karima-inī karīa karī mwena wa irathīro wa Jerusalemu.*

⁸ Eekire o ūguo kūrī atumia arīa angī ake othe a kūngī, arīa maacinaga ūbumba na makaratīra ngai ciao magongona.

⁹ Jehova nīarakarīrio nī Solomoni tondū ngoro yake nīyahutatīire Jehova, o we Ngai wa Isiraēli, ūrīa wamuumīrīre maita meerī.

¹⁰ O na gūtūika nīakaanītie Solomoni kūrūmīrīra ngai ingī-rī, Solomoni ndaigana kūrūmia watho wa Jehova.

¹¹ Nī ūndū ūcio Jehova akīra Solomoni atīrī, “Kuona atī ūguo nīguo wonete arī wega, na nīuregete kūrūmīrīra kīrīkanīro gīakwa na kīrīra kīa watho wakwa gīa kūrūmīrīrwo kīrīa ngwathīte-rī, ti-itherū nīngagūtunya ūthamaki ndīūrute kūrī we, ndīūnengere ūmwe wa ndungata ciaku.

¹² No rīrī, nī ūndū wa thoguo Daudi-rī, ndigwīka ūndū ūcio hīndī irīa we ūrī mooyo. No nīngautunya mūrūguo.

¹³ No ndikamūtunya ūthamaki wothe, no nīngamūhe mūhīrīga ūmwe nī ūndū wa Daudi ndungata yakwa, na nī ūndū wa Jerusalemu, itūūra rīrīa thuurīte.”

* **10:29** nī ta kilo 7 † **10:29** nī ta kilo īmwe na robo ithatū (1:75) * **11:7** Kīrīma kīa Mītamaiyū kīarī mwena wa irathīro wa Jerusalemu, na kīoikaine na rīitwa rīngī ta Kīrīma kīa Ūthūku (2Ath 23:13).

Thũ cia Solomoni

14 Nake Jehova akĩarahũrĩra Solomoni thũ, nĩyo Hadadi ũrĩa Mũedomu, wa rũciaro rwa ũthamaki wa Edomu.

15 Mbere iyo rĩrĩa Daudi aarũaga na Edomu, Joabu mũnene wa ita, ũrĩa wathũite gũthika arĩa maakuĩte-rĩ, nĩooragire arũme othe kũu Edomu.

16 Joabu na andũ a Isiraeli othe maikarire kũu mĩeri itandatũ, nginya rĩrĩa maaniĩnĩre arũme othe kũu Edomu.

17 No Hadadi arĩ o kahũ-rĩ, akĩũrĩra bũrũri wa Misiri marĩ hamwe na anene amwe a Edomu arĩa maatungafĩire ithe.

18 Nao makiuma Midiani magĩthĩ Parani. Ningĩ makĩoya andũ angĩ kũu Parani, magĩthĩ bũrũri wa Misiri, kũrĩ Firaũni mũthamaki wa Misiri, ũrĩa waheire Hadadi nyũmba, na gĩthaka, na akĩmũhe irio.

19 Firaũni nĩakenirio mũno nĩ Hadadi o nginya akĩmũhe mwarĩ wa nyina na Tahapenesi, mũtumia wa mũthamaki, nĩguo amũhikie atuĩke mũtumia wake.

20 Mwarĩ wa nyina na Tahapenesi akĩmũciarĩra kahĩ geetagwo Genubathu karĩa kaarereirwo nyũmba-inĩ ya mũthamaki nĩ Tahapenesi. Genubathu agĩtũũrania na ciana cia Firaũni kuo.

21 Hadadi arĩ kũu Misiri akĩgua atĩ Daudi nĩahurũkĩte hamwe na maithe make, na atĩ Joabu mũnene wa ita o nake nĩarĩkĩtie gũkua. Hĩndĩ iyo Hadadi akĩra Firaũni atĩrĩ, “Njĩtikĩria thĩ, nĩguo njooke bũrũri witũ.”

22 Firaũni akĩmũũria atĩrĩ, “Nĩ kĩ wagĩte gũkũ atĩ nĩguo ũcooke bũrũri wanyu?”

Hadadi agĩcookia atĩrĩ, “Gũtirĩ, no njĩtikĩria thĩ!”

23 Nake Ngai akĩarahũra thũ ingĩ ya gũũkĩrĩra Solomoni, nayo nĩ Rezone mũrũ wa Eliada, ũrĩa worĩte akoima kũrĩ mũnene wake, Hadadezeri mũthamaki wa Zoba.

24 Akĩyũnganĩria andũ, na agĩtuĩka mũtongoria wa gĩkundi kĩa aremi rĩrĩa Daudi aaniĩnĩre ita cia Zoba; aremi acio magĩthĩ Dameski, magĩtũũra kuo, na makĩoya wathani.

25 Rezone aarĩ thũ ya Isiraeli rĩrĩa rĩothe Solomoni aatũũrĩre muoyo, akĩongerera thĩna ũrĩa warehetwo nĩ Hadadi. Nĩ ũndũ ũcio Rezone agĩathana kũu Suriata na nĩathũire Isiraeli mũno.

Jeroboamu Kũremera Solomoni

26 Ningĩ Jeroboamu mũrũ wa Nebati akĩremera mũthamaki. Aarĩ ũmwe wa anene a Solomoni, Mũefiraimu wa kuuma Zereda, na nyina eetagwo Zerua na aarĩ mũtumia wa ndigwa.

27 ũũ nĩguo aaremeire Mũthamaki: Solomoni nĩathondekete mbenji na agacookereria rũthingo rwa itũũra inene rĩa ithe Daudi.

28 Na rĩrĩ, Jeroboamu aarĩ mũndũ mũhoti, na rĩrĩa Solomoni onire mũrutĩre wake wa wĩra ũrĩa warĩ mwega, akĩmũtua mũrũgamĩrĩri wa aruti wĩra othe a nyũmba ya Jusufu.

29 Ihinda-inĩ rĩu, Jeroboamu oimaga Jerusalemu, nake Ahija mũnabii wa Shilo agĩcemanĩa nake, ehumbĩte guo njerũ. Nao eerĩ maarĩ oiki kũu gĩthaka-inĩ,

30 nake Ahija akĩoya guo iyo njerũ eehumbĩte, akĩmĩtarũra icunji ikũmi na igĩrĩ.

31 Hĩndĩ iyo akĩra Jeroboamu atĩrĩ, “Wĩyoere icunji ikũmi, nĩgũkorwo ũũ nĩguo Jehova, Ngai wa Isiraeli, oigĩte: ‘Atĩrĩrĩ, nĩngweherĩa ũthamaki guoko-inĩ gwa Solomoni, na nĩngũkũhe mĩhĩrĩga ikũmi.’”

³² No nĩ ùndũ wa ndungata yakwa Daudi na itũũra inene rĩa Jerusalemu, rĩrĩa thuurĩte kuuma kũrĩ mĩhĩrĩga yothe ya Isiraeli, nĩngũmũtigĩria mũhĩrĩga ùmwe.

³³ Ngwĩka ùguo, nĩ tondũ nĩmandiganĩirie, makainamĩrĩra Ashithorethu ngai ya nga ya Asidoni, na Kemoshu ngai ya andũ a Moabi, na Moleku ngai ya andũ a Amoni, na magatiga gũthĩ na njĩra ciakwa, o na makarega gwĩka ùrĩa kwagĩrĩire maitho-inĩ makwa, o na matirũmagia irĩra ciakwa na mawatho ta ùrĩa Daudi ithe wa Solomoni ekaga.

³⁴ “No rĩrĩ, ndikweheria ùthamaki wothe guoko-inĩ gwa Solomoni; nĩndĩmũtuĩte mwathani matukũ-inĩ mothe ma muoyo wake, nĩ ùndũ wa Daudi ndungata yakwa, ùrĩa ndathuurire o we warũmirie maathani makwa na irĩra ciakwa.

³⁵ Nĩngeheria ùthamaki moko-inĩ ma mũriũ na ngũhe mĩhĩrĩga ikũmi.

³⁶ Nĩngaaha mũriũ mũhĩrĩga ùmwe, nĩgeetha ndungata yakwa Daudi itũũrie tawa mbere yakwa hĩndĩ ciothe kũu Jerusalemu, itũũra rĩrĩa inene kũrĩa ndathuurire ndũurie Rĩitwa rĩakwa kuo.

³⁷ No wee-rĩ, nĩngakuoya, na nĩũgathamaka maũndũ-inĩ mothe marĩa ngoro yaku ikeerĩria; nĩũgatuĩka mũthamaki wa Isiraeli.

³⁸ Ùngĩka ùrĩa wothe ngũgwatha, na ùthiĩage na njĩra ciakwa, na wĩkage ùrĩa kwagĩrĩire maitho-inĩ makwa na ùndũ wa kũrũmia irĩra ciakwa na maathani makwa, o ta ùrĩa ndungata yakwa Daudi yekaga-rĩ, nĩndĩrĩkoragwo hamwe nawe. Nyũmba yaku nĩngamĩtua ya ùthamaki ya gũtũũra, o ta ùrĩa ndaakire nyũmba ya Daudi na nĩngakũhe Isiraeli.

³⁹ Nĩnganyariira njiaro cia Daudi, no ndigacinyariira nginya tene.’”

⁴⁰ Solomoni nĩageririe kũũraga Jeroboamu, nowe Jeroboamu akũũrĩra bũrũri wa Misiri kwa Mũthamaki Shishaka, na agĩkara kuo nginya rĩrĩa Solomoni aakuire.

Gĩkuũ kĩa Solomoni

⁴¹ Maũndũ marĩa mangĩ makonĩ wathani wa Solomoni, ùrĩa wothe eekire, na ùũgĩ ùrĩa onanirie-rĩ, githĩ matĩandĩkĩtwo ibuku-inĩ rĩa ciĩko cia Solomoni?

⁴² Solomoni aathamakĩire Isiraeli rĩothe arĩ Jerusalemu mĩaka mĩrongo ìna.

⁴³ Agĩcooka akĩhurũka hamwe na maithe make, na agĩthikwo itũũra inene rĩa ithe Daudi. Nake mũriũ Rehoboamu agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.

12

Andũ a Isiraeli Kũremera Rehoboamu

¹ Rehoboamu nĩathiire Shekemu, nĩgũkorwo andũ a Isiraeli othe nĩmathiĩte kuo makamũtue mũthamaki.

² Rĩrĩa Jeroboamu mũrũ wa Nebati aiguirie ùhoru ùcio (aarĩ o Misiri, kũrĩa oorũire eherere Mũthamaki Solomoni), akiama Misiri, akĩnũka.

³ Nĩ ùndũ ùcio andũ a Isiraeli magĩtũmanĩra Jeroboamu, nake Jeroboamu hamwe na kĩũngano gĩothe gĩa Isiraeli magĩthĩ kũrĩ Rehoboamu makĩmwĩra atĩrĩ:

⁴ “Thoguo nĩatũigĩrĩire icooki iritũ, no rĩu tũhũthĩrie wĩra ùcio mũritũ na icooki rĩu iritũ rĩrĩa aatũigĩrĩire, na nĩtũrĩgũtungatagĩra.”

⁵ Rehoboamu akĩmacookeria atĩrĩ, “Thiĩ mũgaacooka kũrĩ nĩ thũthwa wa mĩthenya itatũ.” Nĩ ùndũ ùcio andũ magĩthĩra.

6 Thuutha ūcio Mūthamaki Rehoboamu akīhooya kīrīra kūrī athuuri arīa maatungatagīra ithe Solomoni rīrīa aarī muoyo. Akīmooria atīrī, “Mūngīndaara njookerie andū aya atīa?”

7 Nao makīmūcookeria atīrī, “Ūmūthī ūngītīkīra gūtuika ndungata ya andū aya na ūmatungatīre, na ūmacookerie na nīra njagīruru-rī, megūtūra marī ndungata ciaku hīndī ciothe.”

8 No Rehoboamu akīregana na ūtaaro ūrīa athuuri acio maamūheire, na akīhooya kīrīra kuuma kūrī aanake a riika rīake, arīa maamūtungatagīra.

9 Akīmooria atīrī, “Inyuī mūngīndaara atīa? Andū aya maranjīra atī, ‘Tūhūthīrie icooki rīrīa thoguo aatūgīrīre’ Ingīmacookeria atīa?”

10 Aanake acio a riika rīake makīmūcookeria atīrī, “Cookeria andū acio makwīrite atī, ‘Thoguo nīatūgīrīrie icooki iritū, nowe tūhūthīrie icooki rīu,’ ūmeere atīrī, ‘kaara gakwa ka mūira nī gatungu gūkīra njohero ya baba.

11 Baba aamūgīrīrie icooki iritū; nī nīngūrīritūhia makīria. Baba aamūhūūruga na iboko; no nī ndīrīmūhūūruga na tūng’aurū.’”

12 Thuutha wa mīthenya itatū Jeroboamu na andū othe magīcooka kūrī Rehoboamu, o ta ūrīa mūthamaki oigīte atīrī, “Mūgaacooka kūrī nī thuutha wa mīthenya itatū.”

13 Mūthamaki agīcookeria andū acio ūhorō ehīte mūno. Akīregana na ūtaaro ūrīa aaheetwo nī athuuri,

14 akīrūmīrīra ūtaaro wa aanake, akiuga atīrī, “Baba nīamūrītūhīrie icooki, no nī nīngūrīritūhia makīria. Baba aamūhūūruga na iboko; nī ndīrīmūhūūruga na tūng’aurū.”

15 Nī ūndū ūcio mūthamaki ndaigana gūthikīrīria andū acio, tondū maūndū macio meekīkire moimīte kūrī Jehova, nīguo kiugo kīhingio kīria Jehova eerire Jeroboamu mūrū wa Nebati na kanua ka Ahija ūria Mūshiloni.

16 Rīrīa andū othe a Isiraeli moonire atī mūthamaki ūcio nīarega kūmathikīrīria, magīcookeria mūthamaki atīrī:

“Tūrī na igai rīrīkū harī Daudi,

na nī gīcunjī kīrīkū tūrī nakīo harī mūrū wa Jesi?

Cooka hema-inī ciaku wee Isiraeli!

Wee Daudi-rī, menyerera nyūmba yaku wee mwene.”

Nī ūndū ūcio andū othe a Isiraeli makīnūka.

17 No andū a Isiraeli arīa maatūūruga matūūra-inī ma Juda-rī, Rehoboamu agīthīi na mbere kūmathamakīra.

18 Mūthamaki Rehoboamu agītūma Adoniramu ūrīa warī mūrūgamīrīri wa andū arīa maarutithagio wīra na hinya, no andū a Isiraeli makīmūhūūra na mahiga nyuguto, agīkua. No Rehoboamu agīthara, akīhaica ngaari-inī yake ya ita, akīūrīra Jerusalemu.

19 Nī ūndū ūcio andū a Isiraeli matūire maremeire nyūmba ya Daudi nginya ūmūthī.

20 Rīrīa andū a Isiraeli othe maaguire atī Jeroboamu nīacookete kuuma būrūri wa Misiri, makīmūtūmanīra oke kīūngano-inī, na makīmūtua mūthamaki wa Isiraeli guothe. Mūhīrīga wa Juda noguo wiki warūmīrīrie nyūmba ya Daudi.

21 Rīrīa Rehoboamu aakinyire Jerusalemu, akīūngania andū othe a nyūmba ya Juda na a mūhīrīga wa Benjamini andū 180,000 a kūrūa mbaara nīgeetha makarūe na nyūmba ya Isiraeli, nīguo macookerie Rehoboamu mūrū wa Solomoni ūthamaki.

²² No rĩrĩ, kiugo kĩa Ngai gĩgĩkinyĩra Shemaia mũndũ wa Ngai akĩrwo atĩrĩ:

²³ “Thiĩ wĩre Rehoboamu mũrũ wa Solomoni mũthamaki wa Juda, na nyũmba ya Juda yothe o na ya Benjamini na andũ arĩa angĩ othe, ũmeere atĩrĩ,

²⁴ ‘Jehova ekuuga ũũ: Tigai kwambata mũkahũũrane na ariũ a ithe wanyu, andũ a Isiraeli. O mũndũ wanyu wothe nĩacooke mũciĩ, nĩgũkorwo nĩ nĩ njikĩte ũndũ ũyũ.’” Nĩ ũndũ ũcio magĩathĩkĩra kiugo kĩa Jehova, magĩcoka mũciĩ o ta ũria Jehova aathanĩte.

Njaũ cia Thahabu kũu Betheli na Dani

²⁵ Nake Jeroboamu akĩrigĩra itũũra rĩa Shekemu na rũthingo rwa hinya thĩĩnĩ wa bũrũri ũria ũrĩ irĩma wa Efraimu, agĩtũũra kuo. Kuuma kũu agĩthĩ agĩaka itũũra rĩa Penieli.

²⁶ Jeroboamu agĩciiria atĩrĩ, “Ũthamaki wahota gũcookerera nyũmba ya Daudi.

²⁷ Andũ aya mangĩambata mathĩ makarute magongona hekarũ-inĩ ya Jehova kũu Jerusalemu-rĩ, nĩmagacooka gwathĩkĩra mwathi wao Rehoboamu mũthamaki wa Juda. Nĩmakanjũraga na macookerere Mũthamaki Rehoboamu.”

²⁸ Thuutha wa kũhooya ũtaaro, mũthamaki nĩathondekire mĩhianano ĩrĩ ya njaũ cia thahabu. Akĩra andũ atĩrĩ, “Ũhoro wa kwambataga Jerusalemu nũkũmũritũhĩra mũno. Atĩrĩrĩ Isiraeli, ici ngai cianyu, iria ciamũrutire bũrũri wa Misiri.”

²⁹ Mũhianano ũmwe akĩũiga Betheli, na ũria ũngĩ akĩũiga Dani.

³⁰ Naguo ũndũ ũyũ ũgĩtuĩka mehia; nĩgũkorwo andũ nĩmathiiga o nginya Dani kũhooya mũhianano ũria warĩ kũu.

³¹ Jeroboamu nĩakire mahooero kũndũ kũria gũtũũgĩru, na agĩthuura athĩnjĩri-ngai a kuuma kũrĩ andũ a mĩthemba yothe, o na gũtuĩka matiarĩ Alawii.*

³² Akĩambĩrĩria gĩathĩ mũthenya wa ikũmi na ĩtano mweri-inĩ wa ĩnana, ũtuĩke ta gĩathĩ kĩria kĩagomanagwo Juda, na akĩrutĩra magongona kigongona-inĩ. Eekire ũguo kũu Betheli, akĩrutĩra mĩhianano ĩyo ya njaũ aathondekete magongona. Ningĩ kũu Betheli akĩiga athĩnjĩri-ngai kũndũ kũu gũtũũgĩru aathondekete.

³³ Mũthenya wa ikũmi na ĩtano mweri-inĩ wa ĩnana, mweri ũria eethuuriire we mwene, akĩruta magongona kigongona-inĩ kĩria aakĩte kũu Betheli. Nĩ ũndũ ũcio akĩambĩrĩria gĩathĩ kũu nĩ ũndũ wa andũ a Isiraeli, na akĩambata kigongona-inĩ kũruta magongona.

13

Mũndũ wa Ngai Kuuma Juda

¹ Na rĩrĩ, mũndũ ũmwe wa Ngai nĩ oimire Juda arĩ na ndũmĩrĩri ya Ngai, agĩthĩ Betheli, agĩkora Jeroboamu arũgamĩte kigongona-inĩ arute igongona.

² Akĩanĩrĩra, agĩũkĩrĩra kigongona kũu na ndũmĩrĩri ya Jehova, agĩkĩra atĩrĩ, “Wee kigongona giki, kigongona giki! Jehova ekuuga ũũ, ‘Nyũmba ya Daudi nĩgũgaciario kaana ga kahũ, nako gageetwo Josia. Nako nĩgakaruta athĩnjĩri-Ngai a gũkũ gũtũũgĩru igongona haha igũrũ rĩaku,

* **12:31** Jeroboamu aamũrire andũ mataarĩ Alawii matũke athĩnjĩri-Ngai tondũ athĩnjĩri-Ngai na Alawii nĩmathamĩte magathĩ Juda.

o acio marutagĩra magongona haha, na mahĩndĩ ma andũ nĩmagacinĩrwo igũrũ riaku.’

³ Mũthenya o ro ũcio, mũndũ ũcio wa Ngai akiheana kĩmenyithia, akiuga atĩrĩ: “Gĩkĩ nĩkĩo kĩmenyithia kĩrĩa Jehova onanĩtie: Kĩgongona nĩgĩgwatũkana, nago mũhu ũria ũrĩ igũrũ riakĩo ũtĩke.”

⁴ Rĩrĩa Mũthamaki Jeroboamu aaiguire ũria mũndũ ũcio wa Ngai aanĩrĩre agokĩrĩra kĩgongona kũu kĩarĩ Betheli, agĩtambũrũkia guoko gwake arĩ kĩgongona-inĩ, akiuga atĩrĩ, “Mũnyiitei!” No rĩrĩ, guoko kũu aatambũrũkĩrie mũndũ ũcio gũkĩonja, na ndangĩahotire gũgũthuna rĩngĩ.

⁵ Nakĩo kĩgongona kũu gĩgĩatũkana, nago mũhu wakĩo ũgĩitĩka, kũringana na kĩmenyithia kĩrĩa mũndũ ũcio wa Ngai aheanĩte na ũndũ wa ndũmĩrĩri ya Jehova.

⁶ Ningĩ mũthamaki akĩra mũndũ ũcio wa Ngai atĩrĩ, “Thaithanĩra harĩ Jehova Ngai waku, na ũhooere nĩguo guoko gwakwa kũhonio.” Nĩ ũndũ ũcio, mũndũ ũcio wa Ngai agĩthaiha Jehova, nakuo guoko kwa mũthamaki gũkĩhona na gũgĩcooka o ũria kwarĩ mbere.

⁷ Mũthamaki akĩra mũndũ ũcio wa Ngai atĩrĩ, “Ūka tũthĩ mũciĩ ũkarĩe, na nĩngũkũhe kĩheo.”

⁸ No mũndũ ũcio wa Ngai agĩcookeria mũthamaki atĩrĩ, “O na korwo no ũhe nuthu ya indo ciaku-rĩ, nĩ ndingĩthĩ nawe, o na ndingĩrĩa irio kana nyue maaĩ gũkũ.”

⁹ Nĩgũkorwo nĩnjathĩtwo nĩ kiugo kĩa Jehova, ngeerwo atĩrĩ, ‘Ndũkanarĩe irio, kana ũnyue maaĩ, o na kana ũcookere njĩra ĩria wagereire ũgĩthĩ.’”

¹⁰ Nĩ ũndũ ũcio akĩgera njĩra ĩngĩ na ndaacookeire ĩria aagereire agĩthĩ Betheli.

¹¹ Na rĩrĩ, nĩ kwarĩ mũnabii mũkũrũ watũũraga Betheli, nao ariũ ake magĩũka makĩmwĩra maũndũ marĩa mothe mũndũ ũcio wa Ngai eekĩte kũu mũthenya ũcio. O na ningĩ makĩhe ithe wao ũhoru ũria eerire mũthamaki.

¹² Ithe wao akĩmooria atĩrĩ, “Agereire njĩra ĩrĩkũ?” Nao ariũ ake makĩmuonia njĩra ĩria mũndũ ũcio wa Ngai woimĩte Juda aagereire.

¹³ Nĩ ũndũ ũcio akĩra ariũ ake atĩrĩ, “Ndandĩkĩrai ndigiri.” Nao marĩkia kũmũtandĩkĩra ndigiri akĩmũkarĩra

¹⁴ na akĩrũmĩrĩa mũndũ ũcio wa Ngai. Akĩmũkora aikarĩte thĩ rungu rwa mũtĩ wa mũgandi, akĩmũũria atĩrĩ, “Wee nĩwe mũndũ wa Ngai ũria uumĩte Juda?”

Mũndũ ũcio wa Ngai akĩmwĩra atĩrĩ “Ĩĩ nĩ nĩ.”

¹⁵ Nĩ ũndũ ũcio mũnabii ũcio mũkũrũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Ūka tũthĩ mũciĩ ũkarĩe.”

¹⁶ Mũndũ ũcio wa Ngai akiuga atĩrĩ, “Ndingĩcooka na thuuha tũthĩ nawe, o na ningĩ ndingĩrĩa irio kana nyuanĩre maaĩ nawe gũkũ.”

¹⁷ Tondũ nĩnjĩrĩtwo nĩ kiugo kĩa Jehova atĩrĩ, ‘Ndũkanarĩe irio kana ũnyue maaĩ kũu o na kana ũcookere njĩra ĩria wagereire ũgĩthĩ.’”

¹⁸ Mũnabii ũcio mũkũrũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “O na nĩ ndĩ mũnabii tawe. Mũraika nĩanjariĩrie na kiugo kĩa Jehova anjĩra atĩrĩ: ‘Mũgĩire mũcooke nake gwaku mũciĩ nĩguo arĩe irio na anyue maaĩ.’” (No nĩkũmũheenia aamũheenagia).

¹⁹ Nĩ ũndũ ũcio mũndũ ũcio wa Ngai agĩcooka nake gwake mũciĩ, akĩrĩa na akĩnyua.

20 Maikarīte o metha-inī kiugo kīa Jehova gīgikinyīra mūnabii ūcio mūkūrū ūrīa wacooketie mūnabii wa kuuma Juda na thuutha.

21 Akīanīrīra, akīra mēndū ūcio wa Ngai ūrīa woimīte Juda atīrī, “Jehova ekuuga ū: ‘Nīūreganīte na kiugo kīa Jehova, na ūkaaga kūrūmia watho ūrīa waathirwo nī Jehova Ngai waku.’”

22 No nīūcookete na thuutha, na ūkarīa irio na ūkanyua maaī kūdū kūrīa aakwīrire ndūkaarīe na ndūkanyue kūdū kuo. Nī ūndū ūcio mwīrī waku ndūgaathikwo mbīrīra-inī ya maithe maku.’”

23 Rīrīa mūdū ūcio wa Ngai aarīkirie kūrīa na kūnyua-rī, mūnabii ūrīa wamūcooketie na thuutha akīmūtandīkīra ndigiri yake.

24 Na agīthī na njīra-rī, agītūngana na mūrūūthi ūkīmūūraga, naguo mwīrī wake ūkīgūa thī hau njīra-inī, nayo ndigiri na mūrūūthi cīerī ikīrūgama hau mwīrī warī.

25 Andū amwe arīa maahītūkagīra hau makīona mwīrī ūgūite hau thī, na mūrūūthi ūrūgamīte o hau mwīrī warī, nao magīthī makīheana ūhorō ūcio itūūra-inī inene rīrīa mūnabii ūcio mūkūrū aatūūraga.

26 Rīrīa mūnabii ūrīa wamūcooketie na thuutha kuuma rūgendo-inī rwake aigūire ūhorō ūcio, akiuga atīrī, “Ūcio nī mūdū ūrīa wa Ngai ūrīa ūrāreganire na kiugo kīa Jehova. Jehova nīamūneanīte kūrī mūrūūthi ūrīa ūmūtambuūrīte na ūkaamūūraga, o ta ūrīa kiugo kīa Jehova kīamwīrīte.”

27 Mūnabii ūcio mūkūrū akīra ariū ake atīrī, “Ndandīkīra ndigiri.” Nao magīka o ūguo.

28 Nake akīumagara agīthī, agīkora mwīrī ūgūithītio njīra-inī, na mūrūūthi na ndigiri irūgamīte o hau warī. Mūrūūthi ndwarīte mwīrī ūcio kana ūgatambuura ndigiri.

29 Nī ūndū ūcio mūnabii ūcio akīoya mwīrī wa mūdū ūcio wa Ngai, akīūgīrīra igūrū rīa ndigiri, akīūcookīa itūūra-inī rīake inene nīgeetha amūcakaīre na amūthike.

30 Nake akīga mwīrī ūcio mbīrīra-inī yake mwene, nao makīmūcakaīra makiugaga atīrī, “Ūūi mūrū wa baba-ī!”

31 Aarīkia kūmūthika, akīra ariū ake atīrī, “Rīrīa ngaakua, mūgaathika mbīrīra-inī īno harīa mūdū ūyū wa Ngai athīkītwo; mūkaiga mahīndī makwa hau mwena-inī wa mahīndī make.

32 Nīgūkorwo ūhorō ūrīa aaheanire uumanīte na kiugo kīa Jehova wa gūūkīrīra kīgongona kīrīa kīrī Betheli o na mahooero mothe marīa maarī kūdū kūrīa gūtūūgīru thīnī wa matūūra ma Samaria-rī, ti-itherū ūndū ūcio no ngīnya ūkaahingio.”

33 O na thuutha wa maūdū macio-rī, Jeroboamu ndaatiganire na njīra ciake cia waganu, no aathiire na mbere kwamūra athīnjīri-ngai a kūdū kūrīa gūtūūgīru, kuuma kūrī andū a mīthemba yothe. Mūdū o wothe ūngīendire gūtūūka mūthīnjīri-ngai, nīamwamūūraga nī ūndū wa kūdū kūu gūtūūgīru.

34 Macio nīmo maarī mehīa ma nyūmba ya Jeroboamu marīa maatūmire īgwe na īniinwo biū yeherio gūkū thī.

14

Ūrathi wa Ahija wa Gūūkīrīra Jeroboamu

1 Ihinda-inī rīu, Abija mūrū wa Jeroboamu akīrwara,

2 nake Jeroboamu akīra mūtumia wake atīrī, “Wīgarūre nīgeetha ndūkae kūmenyeka atī nīwe mūtumia wa Jeroboamu. Ūcooke ūthīi

Shilo. Ahija ūrīa mūnabii nīkuo arī, ūrīa wanjīrīre atī nīi nīngatuīka mūthamaki wa andū aya a Isiraeli.

³ Kuua mīgate ikūmi, na tūmigate tūngī tūnini na kīhembe kīa ūūkī, ūthīi kūrī we. Nīegūkwīra ūrīa ūhorō wa kamwana gaka ūgaikara.”

⁴ Nī ūndū ūcio mūtumia wa Jeroboamu agūka ūguo eerirwo na agīthīi mūcīi kwa Ahija kūu Shilo.

Na rīrī, Ahija ndoonaga; nīorīte maitho nī gūkūra.

⁵ Nowe Jehova nīeerīte Ahija atīrī, “Mūtumia wa Jeroboamu nīarooka gūkūūria ūhorō wa mūrīū nī ūndū nī mūrūaru, nawe ūmūcookerie ūna na ūna. Aakinya-rī, egwītua taarī mūdū ūngī.”

⁶ Nī ūndū ūcio rīrīa Ahija aaguire mūkinyo wa magūrū make arī mūrango-inī, akīmwīra atīrī, “Toonya, mūtumia wa Jeroboamu. Ūretua tiwe nīkī? Nīndūmītwo kūrī we na ūhorō ūtarī mweга.

⁷ Thīi, kūrī Jeroboamu ūmwīre atī Jehova, Ngai wa Isiraeli ekuuga atīrī: ‘Nīi ndakūnenehirie kuuma gatagatī ka andū, ngīgūtua mūtongoria wa andū akwa a Isiraeli.

⁸ Ndaatunyanire ūthamaki kuuma kūrī nyūmba ya Daudi, ngīkūnengerā, no wee ndūkoretwo ūhaana ta ndungata yakwa Daudi, ūrīa watūire arūmītie maathani makwa, na akanūmīrira na ngoro yake yothe, agekaga o ūrīa wiki wagīrīre maitho-inī makwa.

⁹ Wee nīwīkīte maūdū maingī mooru, gūkīra andū arīa othe makoretwo marī mbere yaku. Nīwīthondekeire ngai ingī, o na mīhianano ya kūhooywo ithondeketwo na kīgera. Nīūtūmīte ndakare na ūkaahutatīra.

¹⁰ “Nī ūndū wa ūguo-rī, nīngūrehere nyūmba ya Jeroboamu mwanangīko. Nīngwehereria Jeroboamu mwana o wothe wa kahīi thīinī wa Isiraeli, arī ngombo kana atarī ngombo. Nīngacina nyūmba ya Jeroboamu o ta ūrīa mūdū acinaga mai ngīya magathira.

¹¹ Ngui nīikaarīa andū a Jeroboamu arīa magakuīra itūūra-inī inene, nacio nyoni cia rīera-inī irīe arīa magakuīra mīgūnda-inī. Jehova nīguo oigīte!’

¹² “No wee-rī, cooka mūcīi. O wakinya itūūra-inī inene-rī, noguo mwana ūcio arīkua.

¹³ Isiraeli othe nīmakamūcakaīra na mamūthike. Ūcio nowe wiki wa Jeroboamu ūgaathikwo, tondū nowe wiki thīinī wa nyūmba ya Jeroboamu, Jehova, Ngai wa Isiraeli, onete ūndū mweга thīinī wake.

¹⁴ “Jehova we mwene nīakarūgamia mūthamaki ūngī wa gūthamakīra Isiraeli ūrīa ūkaaniina nyūmba ya Jeroboamu. Ūmūthī nīguo mūthenya! Atī atīa? Īi, amīniine o ro rīu.

¹⁵ Nake Jehova nīakahūūra Isiraeli, ngīya mahaane ta ithanjī rīrainaina rīrī maaī-inī. Nīakamunya andū a Isiraeli kuuma būrūri ūyū mweга ūrīa aaheire maitho mao, na amahurunje mūrīmo ūrīa ūngī wa Rūūi rwa Farati, tondū nīmarakaririe Jehova nī ūndū wa gwīthondekera itugī cia Ashera.

¹⁶ Nīagatiganīria andū a Isiraeli nī ūndū wa mehīa marīa Jeroboamu ekīte, na nīngī agatūma Isiraeli meehie.”

¹⁷ Nake mūtumia wa Jeroboamu agīūkīra, agīthī Tiriza. Rīrīa aakinyire mūrōmo-inī wa nyūmba, kahīi kau gagīkua.

¹⁸ Nao magīgathika, na andū a Isiraeli othe magīgacakaīra, o ta ūrīa Jehova oigīte na kanua ka ndungata yake Ahija, ūrīa mūnabii.

¹⁹ Maūdū marīa mangī makonīi wathani wa Jeroboamu, mbaara ciake, na ūrīa aathanire, nīmandīke ibuku-inī rīa athamaki a Isiraeli.

²⁰ Aathamakire mīaka mīrongo ĩrĩ na ĩrĩ, agĩcooka akĩhurũka hamwe na maithe make. Nake mũriũ Nadabu agĩtuĩka mũthamaki ithenya riake.

Rehoboamu Mũthamaki wa Juda

²¹ Rehoboamu mũrũ wa Solomoni nĩwe warĩ mũthamaki wa Juda. Aarĩ na ũkũrũ wa mīaka mīrongo ĩna na ũmwe rĩrĩa aatuĩkire mũthamaki, na agĩthamaka arĩ Jerusalemu mīaka ikũmi na mũgwanja, itũũra-inĩ inene rĩrĩa Jehova aathuurite kuuma mĩhĩrĩga-inĩ yothe ya Isiraeli, nĩgeetha Rĩtwa riake rĩtũũre kuo. Nyina eetagwo Naama, na aarĩ Mũamoni.

²² Nao andũ a Juda nĩmekire maũndũ ma waganu maitho-inĩ ma Jehova. Nĩ ũndũ wa mehia marĩa meekire, nĩmarahũrĩre marakara make, akĩguua ũiru nĩ ũndũ nĩmekĩtie, gũkĩra ũrĩa maithe mao meehĩtie.

²³ Nĩngĩ magĩthondekera kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru, na mahiga maamũre, na itugĩ cia Ashera, o harĩa hothe haarĩ karĩma karaihu, na rungu rwa mũtĩ o wotho waramĩtie honge.

²⁴ O na nĩ kwarĩ maraya ma arũme mahooero-inĩ kũu bũrũri-inĩ; andũ acio magũka maũndũ mothe marĩa maarĩ magigi ma ndũrĩrĩ iria Jehova aaingatĩe mbere ya andũ a Isiraeli matanoka kuo.

²⁵ Mwaka-inĩ wa ĩtano wa Mũthamaki Rehoboamu-rĩ, Shishaka mũthamaki wa Misiri agĩtharĩkĩra Jerusalemu.

²⁶ Nake agĩkuua igĩĩna cia hekarũ ya Jehova na igĩĩna cia nyũmba ya ũthamaki. Aakuuire indo ciothe o hamwe na ngo ciothe cia thahabu iria Solomoni aathondekithĩtie.

²⁷ Nĩ ũndũ ũcio Mũthamaki Rehoboamu agĩthondeka ngo ingĩ cia gĩcango handũ ha icio cia mbere, agĩcinengera anene a arangĩrĩ arĩa maikaraga itoonyero-inĩ rĩa nyũmba ya ũthamaki.

²⁸ Rĩrĩa rĩothe mũthamaki aathiaga hekarũ-inĩ ya Jehova, arangĩrĩ acio maathiaga nake makuũite ngo icio, na thuutha ũcio magacicookia nyũmba-inĩ ya arangĩrĩ.

²⁹ Ha ũhoro wa maũndũ marĩa mangĩ mothe makonĩ wathani wa Rehoboamu na ũrĩa wotho eekire-rĩ, gĩthĩ matiandĩkitwo ibuku-inĩ rĩa maũndũ ma athamaki a Juda?

³⁰ Hĩndĩ ciothe nĩ gwakoragwo na mbaara gatagatĩ ka Rehoboamu na Jeroboamu.

³¹ Nake Rehoboamu akĩhurũka hamwe na maithe make, agĩthikwo hamwe nao thĩĩnĩ wa itũũra inene rĩa Daudi. Nyina eetagwo Naama, na aarĩ Mũamoni. Nake mũriũ Abija agĩtuĩka mũthamaki ithenya riake.

15

Abija Mũthamaki wa Juda

¹ Mwaka wa ikũmi na ĩnana wa ũthamaki wa Jeroboamu mũrũ wa Nebati-rĩ, nĩguo Abija aatuĩkire mũthamaki wa Juda,

² na agĩthamaka arĩ Jerusalemu mīaka ĩtatũ. Nyina eetagwo Maaka mwarĩ wa Abisalomu.

³ Nĩekire mehia marĩa mothe ithe eekĩte mbere yake; ndeyamũrĩre Jehova Ngai wake na ngoro yake yothe, ta ũrĩa ngoro ya ithe Daudi yatariĩ.

⁴ No rĩrĩ, nĩ ũndũ wa Daudi, Jehova Ngai wake akĩmũhe tawa kũu Jerusalemu na ũndũ wa gũtua mũriũ mũthamaki ithenya riake, na gũtũma itũũra rĩa Jerusalemu rĩrũme.

⁵ Nĩgũkorwo Daudi nĩekĩte ũrĩa kwagĩrĩre maitho-inĩ ma Jehova, na ndaagire kũrũmia watho o na ũmwe wa Jehova matukũ-inĩ mothe ma muoyo wake, tiga ũhoro-inĩ wa Uria ũrĩa Mũhiti.

6 Na rĩrĩ, gwatũũraga mbaara gatagatĩ ka Rehoboamu na Jeroboamu hĩndĩ irĩa yothe Abija aarĩ muoyo.

7 Maũndũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Abija na ũrĩa wotho eekire-rĩ, githĩ matiandĩkitwo ibuku-inĩ rĩa maũndũ ma athamaki a Juda? Na nĩ kwari mbaara gatagatĩ ka Abija na Jeroboamu.

8 Nake Abija akĩhurũka hamwe na maithe make, na agĩthikwo thĩinĩ wa itũũra inene rĩa Daudi. Nake mũriũ Asa agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.

Asa Mũthamaki wa Juda

9 Mwaka wa mĩrongo ĩrĩ wa ũthamaki wa Jeroboamu mũthamaki wa Isiraeli-rĩ, nĩguo Asa aatuĩkire mũthamaki wa Juda,

10 nake agĩthamaka arĩ Jerusalemu mĩaka mĩrongo ĩna na ũmwe. Cũwe wake eetagwo Maaka mwarĩ wa Abisalomu.

11 Asa nĩekire ũrĩa kwagĩrĩre maithe-inĩ ma Jehova, o ta ũrĩa ithe Daudi eekĩte.

12 Nĩaingatire maraya ma arũme ma mahooero-inĩ moime bũrũri ũcio, na akĩeheria mĩhianano yotho ya kũhooyagwo irĩa maithe make maathondekete.

13 O na nĩeheririe cũwe wake Maaka atige gũtuĩka mũthamaki-mũndũ-wa-nja, tondu nĩathondekete gĩtuĩ kĩa Ashera, kĩndũ kĩrĩ magigi mũno. Asa agĩkĩmomora, agĩgĩcinĩra kĩanda-inĩ gĩa Kidironi.

14 O na gũtuĩka ndaathengirie mahooero marĩa maarĩ kũndũ gũtũũgĩru-rĩ, ngoro ya Asa nĩyerutĩre Jehova mũtũũrĩre-inĩ wake wotho.

15 Nĩarehire kũu hekarũ ya Jehova betha, na thahabu, na indo iria ciothe we mwene hamwe na ithe maamũrite.

16 Gwatũire mbaara gatagatĩ ka Asa na Baasha mũthamaki wa Isiraeli, hĩndĩ yotho ya wathani wao.

17 Baasha mũthamaki wa Isiraeli nĩambatire agĩũkĩrĩra Juda na agĩaka rũthingo rwa hinya kũu Rama, nĩgeetha agĩrĩrĩrie andũ matikoime kana maatoonye bũrũri wa Asa mũthamaki wa Juda.

18 Ningĩ Asa akĩruta betha na thahabu ciothe iria ciatigarĩte kĩgũina-inĩ kĩa hekarũ ya Jehova na kĩa nyũmba yake ya ũthamaki. Nake agĩciĩhokera anene ake macitwarĩre Beni-Hadadi mũrũ wa Taburimoni, mũrũ wa Hezioni, mũthamaki wa Suriata, ũrĩa waathanaga Dameski.

19 Nake akĩmwĩra atĩrĩ, “Reke hakorwo harĩ na kĩrĩko giitũ nawe, o ta ũrĩa haarĩ kĩrĩko gatagatĩ ka baba na thoguo. Ta kione, kĩheo kĩa betha na thahabu nĩkĩo ndagũtũmĩra. Rĩu tharia kĩrĩko kĩanyu na Baasha mũthamaki wa Isiraeli nĩguo atigane na nĩ.”

20 Beni-Hadadi agĩtĩkĩra ũhoru wa Mũthamaki Asa, agĩtũma anene a ikundi cia thigari ciake makahũre matũũra ma Isiraeli. Nake agĩtooria Ijoni, na Dani, na Abeli-Bethi-Maaka, na Kinerethu guothe, hamwe na Nafitali.

21 Hĩndĩ irĩa Baasha aigũire ũhoru ũcio, agĩtiga gwaka Rama, agĩthĩĩ gũĩkara Tiriza.

22 Ningĩ Mũthamaki Asa akĩruta watho kũu Juda guothe, gũtirĩ mũndũ watigĩrũro, nao magĩkuua mahiga na mbaũ iria Baasha aahũthagĩra Rama. Indo icio nĩcio Mũthamaki Asa aakire nacio Geba kũu Benjamini, o na agĩaka kũu Mizipa.

23 Ha ũhoru wa maũndũ marĩa mangĩ mothe makoniĩ wathani wa Asa, marĩa mothe aahingirie, na ũrĩa wotho eekire, o na matũũra marĩa aakire-rĩ, githĩ matiandĩkitwo ibuku-inĩ rĩa maũndũ ma athamaki a Juda? Na rĩrĩ, Asa aakũra akĩrwara magũru.

²⁴ Hīndī īyo Asa akīhurūka hamwe na maithe make, agīthikwo hamwe nao thīnī wa itūūra inene rīa ithe Daudi. Nake mūriū Jehoshafatu agītuika mūthamaki ithenya rīake.

Nadabu Mūthamaki wa Isiraeli

²⁵ Nadabu mūrū wa Jeroboamu aatuikire mūthamaki wa Isiraeli mwaka wa keerī wa Asa mūthamaki wa Juda, nake agīthamakira Isiraeli mīaka īrī.

²⁶ Nīekire maūndū ma waganu maitho-inī ma Jehova, akīrūmīrīra mīthīire ya ithe na mehia make marīa maatūmire andū a Isiraeli meehie.

²⁷ Baasha mūrū wa Ahija wa nyūmba ya Isakaru nīaciirīre kūmūūkīrīra, nake akīmūūrāgīra kūu Gibethoni, itūūra rīa Afilisti, rīrīa Nadabu na Isiraeli othe marīgīicīirie.

²⁸ Baasha ooragire Nadabu mwaka wa gatātū wa Asa mūthamaki wa Juda na agītuika mūthamaki ithenya rīake.

²⁹ Aambīrīria gūthamaka-rī, nīooragire andū a nyūmba ya Jeroboamu othe. Ndaatigīurie Jeroboamu mūndū o na ūmwe arī muoyo, no aamaniinire othe, kūrīngana na kiugo kīa Jehova kīrīa aaririe na kanua ka ndungata yake Ahija ūrīa Mūshiloni,

³⁰ nī ūndū wa mehia marīa Jeroboamu ekīte na agītūma Isiraeli mehie, na nī ūndū nīarakarītie Jehova, Ngai wa Isiraeli.

³¹ Ha ūhoro wa maūndū marīa mangī makoniī wathani wa Nadabu, na marīa mothe eekire-rī, githī matīandīkītwo ibuku-inī rīa maūndū ma athamaki a Isiraeli?

³² Gwatūire mbaara gatagatī ka Asa na Baasha mūthamaki wa Isiraeli hīndī yothe ya wathani wao.

Baasha Mūthamaki wa Isiraeli

³³ Mwaka wa gatātū wa Asa, mūthamaki wa Juda-rī, nīguo Baasha mūrū wa Ahija aatuikire mūthamaki wa Isiraeli guothe arī kūu Tiriza, na agīthamaka mīaka mīrongo īrī na īna.

³⁴ Nīekire maūndū ma waganu maitho-ini ma Jehova, akīrūmīrīra mīthīire ya Jeroboamu, na mehia make marīa maatūmire andū a Isiraeli meehie.

16

¹ Ningī kiugo kīa Jehova gīgikinya kūrī Jehu mūrū wa Hanani gīa gūūkīrīra Baasha, akīrwo atīrī,

² “Ndakūrutire kuuma rūkūngū-inī ngīgūtua mūtongoria wa andū akwa a Isiraeli, no wee ūkīrūmīrīra mīthīire ya Jeroboamu, na ūgītūma andū akwa a Isiraeli meehie, makīndakaria nī ūndū wa mehia mao.

³ Nī ūndū ūcio ngirie kūnīna Baasha na nyūmba yake, na nīngatūma nyūmba yaku itūike ta īrīa ya Jeroboamu mūrū wa Nebati.

⁴ Ngui nīkarīa andū a Baasha arīa magaakuīra itūūra-inī inene, nacio nyoni cia rīera-inī irīe arīa magaakuīra mīgūnda-inī.”

⁵ Ha ūhoro wa maūndū marīa mangī makoniī wathani wa Baasha, na ūrīa eekire o na marīa aahingirie-rī, githī matīandīkītwo ibuku-inī rīa maūndū ma athamaki a Isiraeli?

⁶ Baasha akīhurūka hamwe na maithe make, na agīthikwo kūu Tiriza. Nake mūriū Ela agītuika mūthamaki ithenya rīake.

⁷ O na ningī kiugo kīa Jehova gīgikinya kūrī mūnabii Jehu, mūrū wa Hanani, gīkoniī Baasha na nyūmba yake, tondū wa waganu wake wothe ūrīa eekite maitho-inī ma Jehova, akamūrakaria nī ūndū wa maūndū

marĩa eekĩte, na nĩ ùndũ wa kũhaana ta nyũmba ya Jeroboamu, o na ningĩ tondũ wa kũmĩniina.

Ela Mũthamaki wa Isiraeli

⁸ Mwaka wa mĩrongo ĩrĩ na ĩtandatũ wa Asa, mũthamaki wa Juda, nĩguo Ela mũrũ wa Baasha aatuĩkire mũthamaki wa Isiraeli, agĩthamaka arĩ Tiriza mĩaka ĩrĩ.

⁹ Nake Zimuri, ùmwe wa anene ake, ùrĩa waathaga nuthu ya ngaari ciake cia ita, agĩciirĩra ùrĩa ekũmũũkĩrĩra. Hĩndĩ iyo Ela aarĩ Tiriza, akĩnyua njoohi mũciĩ kwa Ariza ùrĩa warĩ mũrori wa nyũmba ya ùthamaki kũu Tiriza.

¹⁰ Zimuri agĩtoonya kuo, akĩmũgũtha, akĩmũũraga mwaka-inĩ wa mĩrongo ĩrĩ na mũgwanja wa Asa mũthamaki wa Juda. Nake agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.

¹¹ Aambĩrĩria gũthamaka o ro ùguo, na agĩkarĩra gĩtĩ kĩa ùnene-rĩ, akĩũraga andũ a nyũmba ya Baasha othe. Ndaatigirie mũndũ mũrũme o na ùmwe, arĩ mũndũ wao kana mũrata.

¹² Nĩ ùndũ ùcio Zimuri akĩniina nyũmba yothe ya Baasha, kũringana na kiugo kĩa Jehova kĩrĩa kiarĩtio na kanua ka mũnabii Jehu gĩa gũũkĩrĩra Baasha.

¹³ Nĩ ùndũ wa mehia marĩa mothe Baasha na mũriũ Ela meekĩte na magatũma andũ a Isiraeli mehie, na makĩrakaria Jehova Ngai wa Isiraeli, nĩ ùndũ wa mihianano yao ya kũhooywo ĩtaarĩ kiene.

¹⁴ Ha ùhoru wa maũndũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Ela na ùrĩa wothe eekire-rĩ, githĩ matiandĩkitwo ibuku-inĩ rĩa maũndũ ma athamaki a Isiraeli?

Zimuri Mũthamaki wa Isiraeli

¹⁵ Mwaka wa mĩrongo ĩrĩ na mũgwanja wa Asa mũthamaki wa Juda, Zimuri nĩathamakire kũu Tiriza mũthenya mũgwanja. Mbütũ cia ita ciakite kambĩ hakuhi na Gibethoni, itũũra rĩa Afilisti.

¹⁶ Nao andũ a Isiraeli maarĩ kũu kambĩ makĩguua atĩ Zimuri nĩaciirĩre mũthamaki na akamũũraga. Mũthenya o ro ùcio, marĩ o kũu kambĩ makĩanĩrĩra atĩ Omuri ùrĩa warĩ mũnene wa ita nĩwe mũthamaki wa Isiraeli.

¹⁷ Hĩndĩ iyo Omuri na andũ a Isiraeli othe arĩa maarĩ hamwe nake makiehera Gibethoni na makĩrigiicĩria itũũra inene rĩa Tiriza marĩathe.

¹⁸ Hĩndĩ ĩrĩa Zimuri onire atĩ itũũra inene nĩrĩanyitwo-rĩ, agĩtoonya gĩkaro-inĩ gĩa kwĩgitĩra kĩa nyũmba ya ùthamaki, agĩgĩcina na mwaki arĩ kuo thĩinĩ. Nĩ ùndũ ùcio agĩkua,

¹⁹ nĩ ùndũ wa mehia marĩa eekĩte, ageeka maũndũ mooru maitho-inĩ ma Jehova, na gũthĩi na mũthĩire ya Jeroboamu o na mehia marĩa eekĩte agatũma Isiraeli meehie.

²⁰ Ha ùhoru wa maũndũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Zimuri, o na maũndũ ma ùremi marĩa eekire-rĩ, githĩ matiandĩkitwo ibuku-inĩ rĩa maũndũ ma athamaki a Isiraeli?

Omuri Mũthamaki wa Isiraeli

²¹ Hĩndĩ iyo andũ a Isiraeli magĩatũkana ikundi igĩrĩ, nuthu ĩmwe makĩrũmĩrĩra Tibini mũrũ wa Ginathu atuĩke mũthamaki, nayo nuthu ĩyo ĩngĩ makĩrũmĩrĩra Omuri.

²² No rĩrĩ, arũmĩrĩri a Omuri magĩtooria arũmĩrĩri a Tibini mũrũ wa Ginathu; Nĩ ùndũ ùcio Tibini agĩkua, nake Omuri agĩtuĩka mũthamaki.

²³ Mwaka wa mīrongo itatū na ūmwe wa Asa mūthamaki wa Juda, nīguo Omuri aatuikire mūthamaki wa Isiraeli, nake agīthamaka mīaka ikūmi na īīrī, itandatū yayo aathamakire arī Tiriza.

²⁴ Nake akīgūra karīma ga Samaria kuuma kūrī Shemeru na taranda igīrī* cia betha, na agīaka itūūra inene hau karīma igūrū, akīrīta Samaria, arītanītie na Shemeru ūria wakoretwo arī mwene karīma kau.

²⁵ No rīrī, Omuri nēkire maūndū mooru maitho-inī ma Jehova, akīhia makīria ya andū othe arīa maarī mbere yake.

²⁶ Nīathiire na mīthiire yothē ya Jeroboamu mūrū wa Nebati, na mehia-inī make marīa maatūmire andū a Isiraeli meehie; nī ūndū ūcio makīrakaria Jehova Ngai wa Isiraeli nī ūndū wa ngai ciao cia mīhianano yao ya kūhooywo itarī kīene.

²⁷ Ha ūhorō wa maūndū marīa mangī makonū wathani wa Omuri, ūria eekire na marīa ahingirie-rī, githī matiandīkītwo ibuku-inī rīa maūndū ma athamaki a Isiraeli?

²⁸ Omuri akīhurūka hamwe na maithe make, agīthikwo Samaria. Nake mūrū Ahabu agītuika mūthamaki ithenyā rīake.

Ahabu Gūtuika Mūthamaki wa Isiraeli

²⁹ Mwaka wa mīrongo itatū na inana wa Asa, mūthamaki wa Juda, Ahabu mūrū wa Omuri agītuika mūthamaki wa Isiraeli, nake agīthamakira Isiraeli arī Samaria mīaka mīrongo īīrī na īīrī.

³⁰ Ahabu mūrū wa Omuri nēkire maūndū maingī mooru maitho-inī ma Jehova, makīria ya mūndū o wothē wa arīa maarī mbere yake.

³¹ We to kuona onire gwīka mehia ta ma Jeroboamu mūrū wa Nebati arī kaūndū kanini, no-o na nīahikirie Jezebeli mwarī wa Ethibaali mūthamaki wa Asidoni, na akīambirīria gūtungata na kūhooya Baali.

³² Nīathondekeire Baali kīgongona thīinī wa hekarū ya Baali īrīa aakire kūu Samaria.

³³ Ningī Ahabu nīathondekire gītugī kīa Ashera, na agīka maūndū maingī mooru gūkira ūria athamaki othe a Isiraeli arīa maarī mbere yake meekite ma gūtūma Jehova Ngai wa Isiraeli arakare.

³⁴ Ihinda-inī rīa Ahabu, Hieli wa kuuma Betheli nīacookereirie itūūra rīa Jeriko. Aahaandire mūthingi wakuo na thogora wa gūkuirwo nī mūrū wake wa irigithathi Abiramu, nacio ihingo ciakuo agīciaka na thogora wa gūkuirwo nī mūrū wake Segubu ūria warī mūnini, kūringana na kiugo kīa Jehova kīrīa kīarītio nī Joshua mūrū wa Nuni.

17

Elija Kūheo Irio nī Mahuru

¹ Na rīrī, Elija ūria Mūtishibi kuuma Tishibi, thīinī wa Gileadi, akīra Ahabu atīrī, “O ta ūria Jehova, Ngai wa Isiraeli, atūūruga muoyo, ūria nī ndungatagira-rī, mīaka īrīa igūūka gūtīgūcooka kūgīa ime kana mbura, tiga na ūndū wa kiugo giakwa.”

² Ningī kiugo kīa Jehova gīgīkinyīra Elija akūrwo atīrī,

³ “Ūkīra uume gūkū, werekere mwena wa irathīro, ūkehithe mūkuru-inī wa Kerithu mwena wa irathīro wa Jorodani.

⁴ Ūrīnyuuga maaī karūū-inī kau, na nīnjathīte mahuru makūrehagīre irio kuo.”

⁵ Nī ūndū ūcio Elija agīka o ta ūria Jehova aamwīrīre. Agīthī mūkuru-inī wa Kerithu, mwena wa irathīro wa Jorodani, na agīkara kuo.

* 16:24 nī ta kilo 68

6 Mahuru maamūtwaragīra mūgate na nyama rūciinī, na makamūtwarīra mūgate na nyama hwaī-inī, nake akanyuuaga maaī ma karūūi kau.

Mūtumia wa Ndigwa wa Zarefathu

7 Thuutha ūcio, karūūi kau gakīhūa tondū gūtikoretwo kūrī na mbura būrūri ūcio.

8 Hīndī īyo kiugo kīa Jehova gīgikinyīra Elija rīngī, akūrwo atīrī,

9 “Thīi o rīmwe nginya Zarefathu kūu Sīdoni ūgaikare kuo. Nīnjathīte mūtumia wa ndigwa wa kūu akūheage irio.”

10 Nī ūndū ūcio agīthīi Zarefathu. Hīndī īrīa aakinyire kīhingo-inī gīa itūūra, agīkora mūtumia wa ndigwa hau akīūngania tūkū. Akīmwīta, akīmūrīa atīrī, “Wahota kūndehera tūūi tūnini na gīkombe nīgeetha nyue?”

11 Mūtumia ūcio agītua gūthīi kūmūgūrīra maaī-rī, akīmwīta, akīmwīra atīrī, “Ndagūthaita ndehera kīenyū kīa mūgate ndīe.”

12 Mūtumia ūcio akīmūcookeria atīrī, “Ti-itherū o ta ūrīa Jehova Ngai waku atūūruga muoyo-rī, nīi ndirī na mūgate no kamūtu kanini karī ndigithū-inī na tūguta tūnini tūrī cuba-inī. Na rīu ndīrongania tūkū tūtū ndware mūciī, nīgeetha ngaruge irio ciakwa na mwana wakwa, nīguo tūrīe tūcooke tūkue.”

13 Elija akīmwīra atīrī, “Tiga gwītīgīra. Thīi mūciī na wīke o ro ūguo woiga. No wambe ūndugīre kamūgate kanini kuumanagia na kīrīa ūrī nakīo, ūndehera ūcooke wīthondekere wee na mwana waku.

14 Tondū ūū nīguo Jehova Ngai wa Isiraeli ekuuga: ‘Ndigithū ndīrī hīndī īgathira mūtu namo maguta matīrī hīndī magathira cuba-inī, nginya mūthenya ūrīa Jehova akaheana mbura būrūri-inī ūyū.’”

15 Nake agīthīi agīka o ūguo Elija aamwīrīre. Nī ūndū ūcio o mūthenya nī kwarī na irio cia Elija, na cia mūtumia ūcio na nyūmba yake.

16 Nīgūkorwo ndigithū ndīathiraga mūtu nayo cuba ndīathiraga maguta, kūrīngana na kiugo kīa Jehova kīrīa kīarītio nī Elija.

17 Thuutha ūcio mūrīū wa mūtumia ūcio mwene mūciī akīrwara. Nake akīhīrwo mūno makīria, nginya agītiga kūhīhia.

18 Mūtumia ūcio akūrīa Elija atīrī, “Nī ūhoro ūrīkū ūrī naguo na nīi, wee mūndū wa Ngai? Kaī wokire kūndirīkania mehīa makwa, na ūūrage mūrū wakwa?”

19 Nake Elija akīmūcookeria atīrī, “Nengera mūrūguo,” akīmūruta moko-inī make, akīmūtwarā kanyūmba ka igūrū* karīa aikaraga, akīmūkomia ūrīrī-inī wake.

20 Nake agīkaīra Jehova, akiuga atīrī, “Wee Jehova Ngai wakwa, kaī ningī warehere mūtumia ūyū wa ndigwa mūtino, ūyū njīkarīte ndī mūgeni gwake, na ūndū wa kūrīka mūrīū wake akue?”

21 Nake agītambūrūkia igūrū rīa kahīi kau maita matatū na agīkaīra Jehova, akiuga atīrī, “Wee Jehova Ngai wakwa, reke muoyo wa kahīi gaka ūgacookerere!”

22 Jehova akīigua gūkaya kwa Elija, naguo muoyo wa kahīi kau ūgīgacookerera, gagīcooka muoyo.

23 Elija akīoya mwana ūcio akīmūikūrūkia kuuma kanyūmba ka igūrū, akīmūtoonya nyūmba. Akīmūnengera nyīna, akīmwīra atīrī, “Ta kīrore, mūrūguo arī muoyo!”

* 17:19 Kanyūmba ka igūrū gaakoragwo karī ka ageni na ga kūigwo irio.

²⁴ Nake mütumia ūcio akĩra Elija atĩrĩ, “Rĩu nĩndamenya atĩ ūrĩ mũndũ wa Ngai, na atĩ kiugo kĩa Jehova kĩa kĩa kiumite kanua gaku nĩ kĩa ma.”

18

Elija na Obadia

¹ Thuutha wa ihinda iraya, mwaka-inĩ wa gatātũ, kiugo kĩa Jehova gĩgĩkinyĩra Elija, akĩrwo atĩrĩ, “Ūkĩra ūthiĩ ūkeyonanie harĩ Ahabu, na thuutha wa ūguo nĩnguuria mbura bũrũri-inĩ ūyũ.”

² Nĩ ūndũ ūcio Elija agĩthiĩ kwĩonania kũrĩ Ahabu.

Na rĩrĩ, ng’aragu yarĩ nene mũno kũu Samaria,

³ nake Ahabu nĩatũmanĩre Obadia ūrĩa warĩ mũrũgamĩrĩri wa nyũmba yake ya ūthamaki. (Obadia aarĩ mwĩtikia weheanite mũno kũrĩ Jehova.)

⁴ Rĩrĩa Jezebeli ooragithagia anabii a Jehova, Obadia nĩoete anabii igana rĩmwe akamahitha ngurunga-inĩ igĩrĩ, o ĩmwe andũ mĩrongo ĩtano, na akamaheaga irio na maaĩ.)

⁵ Ahabu akĩra Obadia atĩrĩ, “Thiũrũrũka bũrũri wothe ūthiĩ ithima-inĩ ciothe, na ituamba-inĩ. No gũkorwo tuona handũ harĩ nyeki ingĩtũũria mbarathi na nyũmbũ muoyo, nĩguo tũtikoorage nyamũ o na ĩmwe iitũ.”

⁶ Nĩ ūndũ ūcio makĩgayana bũrũri ūcio o eerĩ o mũndũ kũrĩa egũtuĩkanĩria, Ahabu agĩthiĩ mwena ūmwe na Obadia agĩthiĩ mwena ūrĩa ūngĩ.

⁷ Rĩrĩa Obadia aathiiaga-rĩ, agĩtũngana na Elija. Obadia akĩmũmenya, akĩnamĩrĩra, agĩturumithia ūthiũ thĩ, akĩmũũria atĩrĩ, “Ti-itherũ nĩwe, mwathi wakwa Elija?”

⁸ Nake agĩcookia atĩrĩ, “Ĩ nĩ nĩ, thĩ ūkeere Ahabu mwathi waku atĩrĩ, ‘Elija arĩ gũkũ.’”

⁹ Obadia akĩmũũria atĩrĩ, “Kaĩ njĩkĩte ūũru ūrĩkũ, nĩguo ūũneane nĩ ndungata yaku moko-inĩ ma Ahabu njũragwo?”

¹⁰ Ti-itheru o ta ūrĩa Jehova Ngai waku atũũraga muoyo-rĩ, gũtirĩ rũrĩrĩ kana ūthamaki mwathi wakwa atarĩ aatũmana ūgacario. Na rũrĩrĩ kana ūthamaki o wothe woiga ndũrĩ kuo, nake akehĩtithia andũ akuo moige na ma atĩ matikuonete.

¹¹ Na rĩu ūranjĩra thĩ kũrĩ mwathi wakwa ngamwĩre atĩrĩ, ‘Elija arĩ gũkũ.’

¹² Nĩ ndiũ kũrĩa Roho wa Jehova angĩgũtwara twatigana nawe. Ingĩthiĩ njĩre Ahabu ūguo na acooke akwage-rĩ, nĩekũnjũraga. No nĩ ndungata yaku ndũire hooyaga Jehova kuuma ndĩ o mũnini.

¹³ Wee mwathi wakwa-rĩ, kaĩ ūtarĩ waigua ūrĩa ndeekire rĩrĩa Jezebeli ooragaga anabii a Jehova, ūrĩa ndaahithire anabii a Jehova igana rĩmwe ngurunga-inĩ igĩrĩ, o ĩmwe anabii mĩrongo ĩtano, na ngamaheaga irio na maaĩ?

¹⁴ Na rĩu ūranjĩra thĩ kũrĩ mwathi wakwa ngamwĩre atĩrĩ, ‘Elija arĩ gũkũ.’ Nĩekũnjũraga!”

¹⁵ Elija akĩmwĩra atĩrĩ, “O ta ūrĩa Jehova Mwene-Hinya-Wothe ūrĩa ndungatagĩra atũũraga muoyo-rĩ, ti-itherũ nĩngwĩonithania nĩ mwene kũrĩ Ahabu ūmũthĩ.”

Elija Kĩrĩma-inĩ gĩa Karimeli

¹⁶ Nĩ ūndũ ūcio Obadia agĩthiĩ gũtũnga Ahabu akĩmwĩra ūhoru ūcio, nake Ahabu agĩthiĩ gũtũnga Elija.

¹⁷ Rĩrĩa Ahabu onire Elija, akĩmwĩra atĩrĩ, “Wee nĩwe, wee mũnyariiri wa Isiraeli?”

18 Elija akīmūcookeria atĩrĩ, “Nĩ ndinyariirĩte Isiraeli. No wee na nyũmba ya thoguo, nĩ inyuĩ mwĩkĩte ũguo. Nĩmwatiganĩrie maathani ma Jehova na mũkĩrũmĩrĩra Baali.

19 Rĩu tũmana andũ moime Isiraeli guothe, moke tũcemanie nao Kĩrĩma-inĩ ġia Karimeli. Na ũrehe anabii arĩa a Baali magana mana ma mĩrongo ĩtano na anabii a Ashera magana mana, arĩa marĩagĩra metha-inĩ ya Jezebeli.”

20 Nĩ ũndũ ũcio Ahabu agĩtũmana Isiraeli guothe na agĩcookanĩrĩria anabii Kĩrĩma-inĩ ġia Karimeli.

21 Elija agĩthĩĩ mbere ya andũ akĩmeera atĩrĩ, “Nĩ nginya rĩ mũgũtũũra mũthanganagĩria nĩra igĩrĩ? Angĩkorwo Jehova nĩwe Ngairĩ, mũrũmĩrĩrei, no angĩkorwo Baali nĩwe Ngairĩ, mũkĩmũrũmĩrĩre we.” No andũ acio matiamũcookeirie ũndũ o na ũmwe.

22 Hindĩ iyo Elija akĩmeera atĩrĩ, “Nĩ nyiki no nĩ ndigĩtwo ndĩ mũnabii wa Jehova, no Baali arĩ na anabii magana mana ma mĩrongo ĩtano.

23 Tũreherei ndegwa igĩrĩ. Reke methuurĩre ndegwa ĩmwe, na mamĩtinangie icunji, macooke mamũigĩrĩre ngũ igũrũ, no matigaakie mwaki. Na nĩ haarĩrie ndegwa iyo ĩngĩ, na ndĩmũigĩrĩre ngũ igũrũ, na ndigwakia mwaki.

24 Ningĩ mũcooke mũkaĩre rĩtwa rĩa ngai wanyu, na nĩ ngaĩre rĩtwa rĩa Jehova. Na ngai ũrĩa ũgũcookia mahooya na ũndũ wa kũrehe mwakĩrĩ, ũcio nĩwe Ngai.”

Nao andũ othe makiuga atĩrĩ, “Ũguo woiga nĩ wega.”

25 Elija akĩra anabii a Baali atĩrĩ, “Thuurai ndegwa ĩmwe, mwambĩrĩrie kũmĩhaarĩria, tondũ nĩ inyuĩ mũkĩrĩ aingĩ. Mũkaĩre rĩtwa rĩa ngai wanyu, na mũtigaakie mwaki.”

26 Tondũ ũcio makĩoya ndegwa ĩria maaheirwo makĩmĩhaarĩria.

Magĩkaĩra rĩtwa rĩa Baali kuuma rũciinĩ nginya mĩaraho, makĩanĩria makiugaga atĩrĩ, “Wee Baali tũigwe!” No matũgana gũcookerio, tondũ gũtiarĩ mũndũ wa kũmacookeria. Nao makĩrũgarũga, makĩinaga, na magĩthĩrũrũkaga kĩgongona kũ maathondekete.

27 Mĩaraho yakinya-rĩ, Elija akĩambĩrĩria kũmanyũrũria, akĩmeera atĩrĩ, “Anĩrĩrai mũno! Ti-itherũ we akĩrĩ ngai! No gũkorwo e na maũndũ areciiria, kana e na mĩhang’o, kana agathĩ rũgendo. No gũkorwo nĩakomete na no nginya okĩrio.”

28 Tondũ ũcio makĩanĩrĩra mũno, na magĩitemanga na hiũ cia njora na matimũ, nginya thakame ĩkĩambĩrĩria kũnyũrũrũka, tondũ ũcio nĩguo warĩ mũtugo wao.

29 Na rĩrĩ, mĩaraho yahĩtũka-rĩ, magĩthĩĩ o na mbere na ũrathi wao wa matũhũhũ nginya ihinda rĩa igongona rĩa hwaĩ-inĩ. No gũtiarĩ na macookio, na gũtiarĩ o na ũmwe wa kũmacookeria, na gũtiarĩ o na ũmwe wa kũmarũmbũya.

30 Ningĩ Elija akĩra andũ othe atĩrĩ, “Okokaai hakuhi na niĩ” Nao andũ acio magĩthĩĩ hakuhi nake. Elija agĩcookereria kĩgongona kĩa Jehova tondũ nĩgĩathũkangĩtio.

31 Elija akĩoya mahiga ikũmi na meeri kũringana na mĩhĩrĩga ya njjarwa cia Jakubu, ũria wakinyĩrwo nĩ kiugo kĩa Jehova akĩrwo atĩrĩ, “Ũrĩtagwo Isiraeli.”

32 Nake agĩaka kĩgongona na mahiga macio rĩtwa-inĩ rĩa Jehova, na akĩenja mũtaro mwarĩ ũngũiganĩra ibaba igĩrĩ* cia mbegũ, ũkĩrigicĩria kĩgongona kĩa.

* 18:32 nĩ ta kilo 15

³³ Akĩara ngũ, agĩtinangia ndegwa iyo icunjĩ, na akĩmũigĩrĩra ngũ igũrũ. Ningĩ akĩmeera atĩrĩ, "Iyũriai mĩtũngi ina mĩnene maaĩ, mũmaitĩrĩrie igũrũ rĩa iruta na igũrũ rĩa ngũ."

³⁴ Akĩmeera atĩrĩ, "Ĩkai ũguo rĩngĩ," nao magũika o ro ũguo.

Akĩmaatha akĩmeera atĩrĩ, "Ĩkai ũguo riita rĩa gatatũ," nao magũika ũguo riita rĩa gatatũ.

³⁵ Namo maaĩ macio magĩtherera gũthiũrũruka kĩgongona, o na makĩiyũra mũtaru.

³⁶ Ihinda rĩa kũruta igongona-rĩ, mũnabii Elija agĩokooka hau mbere na akĩhooya atĩrĩ: "Wee Jehova Ngai wa Iburahĩmu, na Isaaka, na Isiraeli, reke kũmenyeke ũmũthĩ atĩ Wee nĩwe Ngai thĩni wa Isiraeli, na ningĩ atĩ niĩ ndĩ ndungata yaku na njĩkĩte maũndũ maya mothe o ta ũrĩa ũnjathite.

³⁷ Njigua, Wee Jehova, njigua, nĩgeetha andũ aya mamenye atĩ Wee Jehova nĩwe Ngai, na atĩ nĩũkũgarũra ngoro ciao igũcookerere."

³⁸ Naguo mwaki wa Jehova ũgĩkũrũka ũgĩcina igongona, na ngũ icio, na mahiga, o na tĩri, ningĩ ũkĩng'aria maaĩ marĩa maarĩ mũtaru.

³⁹ Hĩndĩ irĩa andũ othe moonire ũndũ ũcio, makĩgũa, magĩturumithia mothiũ thĩ, makĩanĩrĩra makiuga atĩrĩ, "Jehova nĩwe Ngai! Jehova nĩwe Ngai!"

⁴⁰ Nake Elija agĩatha andũ acio akĩmeera atĩrĩ, "Nyiitai anabii acio a Baali. Mũtikareke o na ũmwe wao oore!" Nao makĩmanyiita, nake Elija akiuga maikũrũkio gĩtuamba-inĩ gĩa Kishoni mooragĩrwo kuo.

⁴¹ Nake Elija akĩra Ahabu atĩrĩ, "Thiĩ ũrie na ũnyue tondũ kũrĩ na mũhũyũko wa mbura nene."

⁴² Nĩ ũndũ ũcio Ahabu agĩthiĩ, akĩrĩa na akĩnyua, nowe Elija akĩambata Kĩrĩma igũrũ gĩa Karimeli, akĩnamĩrĩra nginya thĩ, agĩtoonyia mũtwe gatagatĩ ka maru make.

⁴³ Nake akĩra ndungata yake atĩrĩ, "Thiĩ ũcũthĩrĩrie iria-inĩ," nayo ikĩambata igĩcũthĩrĩria.

Ĩkiuga atĩrĩ, "Hatirĩ kĩndũ."

Nake Elija akĩmĩra icooke ho rĩngĩ na rĩngĩ maita mũgwanja.

⁴⁴ Riita rĩa mũgwanja ndungata iyo ikĩmwĩra atĩrĩ, "Nĩ harĩ na gatu kanini kaigana guoko kwa mũndũ karoimĩra kuuma iria-inĩ."

Nĩ ũndũ ũcio Elija akĩmĩra atĩrĩ, "Thiĩ ũkeere Ahabu atĩrĩ, 'Ohania ngaari yaku ya ita, ũkĩrũke ũtanahingĩrĩrio nĩ mbura.'"

⁴⁵ Hĩndĩ iyo igũrũ rĩgĩthimba nĩ ũndũ wa matu, na rũhuho rũkĩhurutana, gũkiura mbura nene, nake Ahabu akĩhaica ngaari yake agĩthiĩ Jezireeli.

⁴⁶ Naguo hinya wa Jehova ũgĩũka igũrũ rĩa Elija, akĩhotora akĩrũmia nguo yake na mũcibi, akĩhanyũka e mbere ya Ahabu, o nginya Jezireeli.

19

Elija Kũrĩra Horebu

¹ Na rĩrĩ, Ahabu akĩra Jezebeli ũrĩa wothe Elija eekĩte, o na ũrĩa ooragithĩtie anabii othe a Baali na rũhiũ rwa njora.

² Nĩ ũndũ ũcio Jezebeli agĩtũmĩra Elija mũndũ akamwĩre atĩrĩ, "Ngai ciakwa iroothũũra o na ikĩrĩrĩrie gũthũũra, angĩkorwo ihinda ta rĩrĩ rũciũ, ndigatũma muoyo waku ũhaane ta wa ũmwe wa anabii acio ũrooragire."

³ Elija agĩtigĩra akĩra nĩguo ahonokie muoyo wake. Aakinya Birishiba kũu Juda, agĩtiga ndungata yake kuo,

⁴ nowe mwene, agĩthiĩ rūgendo rwa mũthenya ũmwe na kũu werũ-inĩ. Agĩkinya mũtĩ-inĩ wa mwethia, agĩkara thĩ kũruru-inĩ kiaguo, akĩhooya akue. Akiuga atĩrĩ, “Jehova, nĩnyonete mathiina ma kũnjigana. Oya muoyo wakwa; nĩ ndirĩ mwega gũkĩra maithe makwa ma tene.”

⁵ Agĩkoma toro hau rungu rwa mũtĩ ũcio.

O rimwe mũraika akĩmũhutia, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ūkĩra ũrĩe.”

⁶ Akĩhũgũra, na hau mũtwe-inĩ wake haarĩ na mũgate wahĩhĩtio na makara mahiũ, na nĩ haarĩ na ndigithũ yarĩ na maaĩ. Akĩrĩa na akĩnyua, agĩcooka agĩkoma rĩngĩ.

⁷ Mũraika ũcio wa Jehova akĩmũkora hĩndĩ ya keerĩ, akĩmũhutia, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ūkĩra ũrĩe nĩgũkorwo rūgendo rũrĩa rũrĩ mbere yaku nĩ rũraiho mũno.”

⁸ Nĩ ũndũ ũcio agĩũkĩra akĩrĩa na akĩnyua. Akĩgĩa na hinya nĩ ũndũ wa irio icio, agĩthiĩ matukũ mĩrongo ina, mũthenya na ũtukũ, nginya agĩkinya Horebu, kĩrĩma-inĩ kĩa Ngai.

⁹ Kũu agĩthiĩ agĩtoonya ngurunga, akĩraara ho.

Jehova Kuumĩrĩra Elija

Nakĩo kiugo kĩa Jehova gĩkĩmũkinyĩra, akĩũrio atĩrĩ, “Elija, ũreka atĩa haha?”

¹⁰ Nake agĩcookia atĩrĩ, “Nĩ ngoretwo ndĩ na kĩyo kĩnene nĩ ũndũ wa Jehova Ngai Mwene-Hinya-Wothe. Andũ a Isiraeli nao nĩmaregete kĩrĩkanĩro gĩaku, makamomora igongona ciaku, na makoorage anabii aku na rũhiũ rwa njora. No nĩ nyiki ndigarĩte, na rĩu o na nĩ nĩmarageria kũnjũraga.”

¹¹ Nake Jehova akĩmwĩra atĩrĩ, “Uma ũthiĩ ũrũgame kĩrĩma-inĩ mbere ya Jehova, nĩgũkorwo Jehova akirĩ kũhĩtũkĩra ho.”

Hĩndĩ iyo rũhuho rũnene rwa hinya rūgĩatũranga irĩma na rūgĩthethera mahiga mbere ya Jehova, no Jehova ndaarĩ rũhuho-inĩ rĩu. Thuutha wa rũhuho gũkĩgĩa gĩthingithia, no Jehova ndaarĩ gĩthingithia-inĩ kũu.

¹² Thuutha wa gĩthingithia gũgĩũka mwaki, no Jehova ndaarĩ mwaki-inĩ ũcio, na thuutha wa mwaki ũcio gũgĩũka mũgambo mũceke, mũhooreru.

¹³ Rĩrĩa Elija aiguirie mũgambo ũcio, akĩguucia nguo yake akĩhumbĩra ũthiũ,* na akiuma akĩrũgama mũromo-inĩ wa ngurunga.

Hĩndĩ iyo mũgambo ũkĩmũũria atĩrĩ, “Elija, ũreka atĩa haha?”

¹⁴ Nake agĩcookia atĩrĩ, “Nĩ ngoretwo ndĩ na kĩyo kĩnene nĩ ũndũ wa Jehova Ngai Mwene-Hinya-Wothe. Andũ a Isiraeli nao nĩmaregete kĩrĩkanĩro gĩaku, makamomora igongona ciaku, na makoorage anabii aku na rũhiũ rwa njora. No nĩ nyiki ndigarĩte, na rĩu o na nĩ nĩmarageria kũnjũraga.”

¹⁵ Jehova akĩmwĩra atĩrĩ, “Ūkĩra ũcookere o njĩra irĩa wokũire, ũthiĩ nginya Werũ wa Dameski. Wakinya kuo-rĩ, ũtĩrĩrie Hazaeli maguta atuĩke mũthamaki wa Suriata.

¹⁶ Ūcooke ũtĩrĩrie Jehu mũrũ wa Nimushi maguta atuĩke mũthamaki wa Isiraeli, na ũtĩrĩrie Elisha mũrũ wa Shafatu wa kuuma Abeli-Mehola maguta nĩguo atuĩke mũnabii ithenya rĩaku.

¹⁷ Jehu nĩakooraga ũrĩa wothĩ ũkaahonoka rũhiũ rwa njora rwa Hazaeli, nake Elisha nĩakooraga ũrĩa wothĩ ũkaahonoka rũhiũ rwa njora rwa Jehu.

* **19:13** Elija aahumbĩrĩre ũthiũ wake nĩgũkorwo gũtĩrĩ mũndũ ũngĩonire Ngai na atũre muoyo.

18 Na rĩrĩ, nĩndĩtigĩirie ngiri mũgwanja thĩĩnĩ wa Isiraeli, othe arĩa matarĩ maaturĩria Baali ndu, na matarĩ maamĩmumunya.”

Elisha Gũtuĩka Mũrutwo wa Elija

19 Nĩ ũndũ ũcio Elija akiuma kũu, agĩthĩ agĩkora Elisha mũrũ wa Shafatu. Aaciimbaga na ndegwa ikũmi na igĩrĩ ciohanĩtio na macooki igĩrĩ igĩrĩ, nowe aatwarithagia icooki rĩa ikũmi na meerĩ. Elija agĩthĩ harĩ we na akĩmũkĩria nguo yake ya igũrũ.

20 Nake Elisha agĩtiganĩria ndegwa ciake akĩrũmĩrĩra Elija. Akĩmwĩra atĩrĩ, “Njĩtikĩria ngoigĩre baba na maitũ ũhoru, njooke njũke tũthĩ nawe.” Nake Elija akĩmũcookeria atĩrĩ, “Cooka, kai arĩ atĩa ndagwĩka?”

21 Nĩ ũndũ ũcio Elisha akĩmũtiga, agĩcooka. Akĩoya ndegwa icio ciake cia macooki, agĩcithĩnja. Agĩakia mwaki na mĩraũ, akĩruuga nyama, agĩcihe andũ makĩria. Thuutha ũcio akiumagara, akĩrũmĩrĩra Elija, agĩtuĩka mũteithia wake.

20

Beni-Hadadi Gũtharĩkĩra Samaria

1 Na rĩrĩ, Beni-Hadadi mũthamaki wa Suriata agĩcookanĩrĩria mbũtũ ciake ciothe cia ita, agĩtwarana hamwe na athamaki mĩrongo itatũ na eerĩ, marĩ na mbarathi na ngaari cia ita, akĩambata akĩrigiicĩria itũũra rĩa Samaria na akĩrĩtharĩkĩra.

2 Agĩtũma andũ mathĩ itũũra rĩu inene kũrĩ Ahabu mũthamaki wa Isiraeli, makamwĩre atĩrĩ, “Beni-Hadadi ekuuga ũũ:

3 ‘Betha na thahabu ciaku nĩ ciakwa, nao atumia aku na ciana ciaku, arĩa ega mũno, nĩ akwa.’”

4 Nake mũthamaki wa Isiraeli akĩmũcookeria atĩrĩ, “O ũguo uugĩte, wee mũthamaki mwathi wakwa-rĩ, nĩ mwene ndĩ waku, na kĩria gĩothe ndĩ nakĩo nĩ gĩaku.”

5 Nao andũ acio maatũmĩtwo magĩcooka rĩngĩ makĩuga atĩrĩ, “Beni-Hadadi ekuuga ũũ: ‘Ndaatũmanire ngĩenda betha ciaku, na thahabu, na atumia aku, o na ciana ciaku.’”

6 No ihinda ta rĩrĩ rĩcũĩ nĩngatũma anene akwa moke moiruurie nyũmba ya ũthamaki na nyũmba cia anene aku. Nĩmagataha indo ciothe irĩa cia bata, macikuee.’”

7 Mũthamaki wa Isiraeli agĩta athuuri othe a bũrũri ũcio, akĩmeera atĩrĩ, “Gĩthĩ mũtirona atĩ mũndũ ũyũ nĩ haaro aracaria! Rĩria aatũmanire agĩtia atumia akwa na ciana ciakwa, na betha na thahabu ciakwa-rĩ, nĩ ndiamũgiririe.”

8 Athuuri na andũ othe makĩmũcookeria atĩrĩ, “Tiga kũmũthikĩrĩria, na ndũgetũkĩre maũndũ macio mothe arenda.”

9 Nake agĩcookeria andũ acio maatũmĩtwo nĩ Beni-Hadadi, akĩmeera atĩrĩ, “Ĩrai mũthamaki, mwathi wakwa atĩrĩ, ndungata yaku nĩngwĩka maũndũ marĩa woririe rĩa mbere, no ũndũ ũyũ ũrenda rĩu ndĩngĩwĩtikĩra.” Magĩthĩ magĩcookeria Beni-Hadadi ũhoru ũcio.

10 Nĩngĩ Beni-Hadadi agĩtũma ũhoru rĩngĩ kũrĩ Ahabu, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ngai iroothũura na ikĩrĩrĩrie gũthũura, kũngĩtigara rũkũngũ Samaria rũiganu rwa kũhe andũ akwa o mũndũ ngundi ĩmwe.”

11 Mũthamaki wa Isiraeli agĩcookia atĩrĩ, “Mwĩreĩ ũũ: ‘Mũndũ ũrĩa ũreyooha indo cia mbaara ndaagĩrĩrwo nĩ gwĩtĩia ta mũndũ ũrĩa ũraciruta.’”

12 Hĩndĩ ĩrĩa Beni-Hadadi aigũire ũhoru ũcio rĩrĩa we na athamaki acio manyuuaga me hema-inĩ ciao, agĩatha andũ ake akĩmeera atĩrĩ,

“Mwīhaarīriei gūtharīkīra Samaria.” Nī ūndū ūcio makīhaarīria gūtharīkīra itūūra rīu inene.

Ahabu Gūtooria Beni-Hadadi

¹³ Ihinda rīu mūnabii agīuka kūrī Ahabu mūthamaki wa Isiraeli, akīmwīra atīrī, “Jehova ekuuga ūū: ‘Nīūrōna ita rīrī inene ūū? Nīngūrīneana moko-inī maku ūmūthī, nīgeetha ūmenye atī nī nī nī Jehova.’”

¹⁴ Nake Ahabu akīūra atīrī, “No nūū ūgwīka ūguo?”

Nake mūnabii ūcio akīmūcookeria atīrī, “Jehova ekuuga ūū: Anene ethī arīa matongoragia mbūtū cia būrūri nīo megwīka ūguo.”

Nīngī akīūra atīrī, “Na nūū ūkaambīrīria mbaara?”

Nake mūnabii akīmūcookeria atīrī, “Nīwe ūkaamīambīrīria.”

¹⁵ Nī ūndū ūcio Ahabu agīta anene arīa ethī 232 arīa maatongoragia mbūtū cia būrūri. Nīngī agīcookanīrīria andū acio angī a andū a Isiraeli othe maarī 7,000.

¹⁶ Nao makiumagara mīaraho hīndī irīa Beni-Hadadi na athamaki acio mīrongo itatū na eerī arīa maarī rūmwe nake, maanyuuga njoohi marī hema-inī ciao.

¹⁷ Anene acio ethī maatongoragia mbūtū cia būrūri nīo maathiire mbere.

Hīndī iyo Beni-Hadadi nīatūmīte andū a gūthigaana, nao makīmūrehere ūhorō atīrī, “Nī kūrī na andū marooka moimīte Samaria.”

¹⁸ Nake akiuga atīrī, “Angīkorwo mokīte na thayū-rī, manyiitei marī muoyo; angīkorwo nī mbaara wa marehe-rī, manyiitei marī muoyo.”

¹⁹ Anene acio ethī atongoria a mbūtū cia būrūri makiumagara kuuma itūūra-inī marūmīrīrwo nī mbūtū ya ita,

²⁰ na o mūdū akīūra ga thū yake. Nī ūndū ūcio Asuriata makīūra maingatithītio nī andū a Isiraeli. No Beni-Hadadi mūthamaki wa Suriata akīūra ahaicīte mbarathi me na andū amwe ake arīa ahaici a mbarathi.

²¹ Mūthamaki wa Isiraeli akīmatindīka na agītooria mbarathi na ngaari cia ita, akīūra ga Asuriata aingī mūno.

²² Thuutha ūcio mūnabii agīkora mūthamaki wa Isiraeli, akīmwīra atīrī, “Wīhaarīriei wega, na wone ūrīa kwagīrīre nī gwīkwo, tondu kīmera kīria gīgūka mūthamaki wa Suriata nīagagūtharīkīra rīngī.”

²³ Ihinda-inī rīu anene a mūthamaki wa Suriata makīmūtaara atīrī, “Ngai cia andū a Isiraeli nī ngai cia irīma-inī. Kīu nīkīo gīatūmire matūkīrie hinya. Na tūngīhūūrana nao werū-inī, ti-itherū nītūkamakīria hinya.

²⁴ İka atīrī: Eheria athamaki othe kuuma mbūtū-inī ciao, na ūmakūūranie na anene angī.

²⁵ No nginya warahūre ita ta rīrīa wateire, mbarathi o harī mbarathi, na ngaari ya ita harī o ngaari ya ita, nīgeetha tūhote kūrūa na Isiraeli werū-inī. Ti-itherū hīndī iyo nī tūgaakorwo tūrī na hinya kūmakīra.” Mūthamaki agītīkania nao na agīka o ūguo.

²⁶ Kīmera kīria kīarūmīrīre gīakinya-rī, Beni-Hadadi agīcookanīrīria Asuriata, magīthī Afeki makarūe na andū a Isiraeli.

²⁷ Rīrīa andū a Isiraeli o nao maacookanīrīrio na makīneo indo ciothe, makiumagara magatūngane nao. Andū a Isiraeli makīamba hema ciao ing’ethanīre nao matarīi ta tūrūuru twīrī twa mbūri. Hīndī iyo Asuriata maiyūrīte būrūri ūcio wothe.

²⁸ Mūdū wa Ngai agīuka, akīra mūthamaki wa Isiraeli atīrī, “Jehova ekuuga ūū: ‘Tondū Asuriata mareciiria Jehova nī ngai wa irīma-inī na ti

ngai wa ituamba-inĩ-rĩ, nĩngũneana mbūtũ ĩno nene ũũ moko-inĩ maku, nawe ũmenye atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova.’”

29 Ihinda rĩa mĩthenya mũgwanja maikarire mambĩte hema ciao mang’ethanĩire, na mũthenya wa mũgwanja makĩambĩrĩria mbaara. Andũ a Isiraeli makĩũraga thigari 100,000 cia magũrũ cia Asuriata, mũthenya ũmwe.

30 Acio angĩ makĩũrĩra itũũra inene rĩa Afeki, kũrĩa rũthingo rwagwĩrĩre andũ ao 27,000. Nake Beni-Hadadi akĩũrĩra itũũra inene akĩhitha kanyũmba ga thĩnĩ.

31 Anene ake makĩmwĩra atĩrĩ, “Ta rora, nĩtũiguĩte atĩ athamaki a nyũmba ya Isiraeli nĩ marĩ tha. Twĩtikĩrie tũthĩ kũrĩ mũthamaki wa Isiraeli twĩhotorete nguo cia makũnia njohero na twĩrigiicĩrie mĩhĩndo mĩtwe iitũ. No gũkorwo nĩagetĩkĩra kũhonokia muoyo waku.”

32 Makĩhotora nguo cia makũnia njohero, na makĩrigiicĩria mĩhĩndo mĩtwe yao, magĩthĩ kũrĩ mũthamaki wa Isiraeli, makĩmwĩra atĩrĩ, “Ndungata yaku Beni-Hadadi egũkwĩra atĩrĩ, ‘Ndagũthaitha reke ndũũre muoyo.’”

Nake mũthamaki akĩmooria atĩrĩ, “Arĩ o muoyo? Ūcio-rĩ, nĩ mũrũ wa baba.”

33 Andũ acio makĩigua ũguo meerwo taarĩ kĩmenyithia kĩega, makĩgwatĩria kiugo gĩake, makiuga atĩrĩ, “Ĩ nĩguo, Beni-Hadadi nĩ mũrũ wa thoguo.”

Mũthamaki akiuga atĩrĩ, “Thĩĩ mũmũrehe.” Rĩrĩa Beni-Hadadi oimĩrĩre, Ahabu akĩmũingĩria ngaari-inĩ yake ya ita.

34 Beni-Hadadi akĩra Mũthamaki Ahabu atĩrĩ, “Nĩngũgũcookeria matũũra marĩa baba aatunyire thoguo, nawe ũthondeke kũndũ kwa wonjoria thĩnĩ wa Dameski, o ta ũrĩa baba eekĩte Samaria.”

Nake Ahabu akiuga atĩrĩ, “Kũngĩgĩa na kĩrĩkanĩro kĩa ũiguano witũ nawe, nĩngũrekereria ũthĩ.” Nĩ ũndũ ũcio magĩthondeka kĩrĩkanĩro kĩa ũiguano, akĩmwĩtikĩria athĩ.

Mũnabii Gũtũra Ahabu Ciira

35 Na ũndũ wa kiugo kĩa Jehova, mũndũ ũmwe wa ariũ a anabii nĩerire mũndũ wa thiritũ yake atĩrĩ, “Ngũtha na mũtĩ waku wa mbaara,” no mũndũ ũcio akĩrega.

36 Nĩ ũndũ ũcio mũnabii akĩmwĩra atĩrĩ, “Tondũ ndũnathĩkĩra Jehovarĩ, wathĩ wandiga o ũguo nĩkũũragwo nĩ mũrũũthi.” Na thuutha wa mũndũ ũcio gũthĩ-rĩ, agĩkorwo nĩ mũrũũthi, ũkimũũraga.

37 Nĩngĩ mũnabii akĩona mũndũ ũngĩ, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ndagũthaitha ngũtha,” nake mũndũ ũcio akĩmũgũtha na akĩmũtiithia.

38 Mũnabii agĩthĩ, akĩrũgama mũkĩra-inĩ wa njĩra etereire mũthamaki. Ehumbĩrĩte maitho na gĩtambaya kĩa mũtwe nĩguo ndakamenyeke.

39 Na rĩrĩa mũthamaki aahĩtũkaga-rĩ, mũnabii ũcio akĩmwĩta, akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩ ndungata yaku ndĩrathĩte harĩa mbaara ĩneneheire, nake mũndũ ũmwe arooka kũrĩ nĩ arĩ na mũndũ mũtahe, aranjiĩra atĩrĩ, ‘Rangĩra mũndũ ũyũ, na angĩũra, wee nĩwe ũkooragwo handũ hake, kana ũrĩhe taranda ĩmwe* ya betha.’

40 Hĩndĩ ĩrĩa ndungata yaku yagĩire na mĩhang’o ya haha na harĩa mũndũ ũcio akĩũra.”

Mũthamaki wa Isiraeli akiuga atĩrĩ, “Rĩu nĩrĩo ituĩro rĩaku, o ta ũguo wee mwene woiga.”

* 20:39 nĩ ta kilo 34

41 Hīndī īyo mūnabii akīeheria gītambaya maitho-inī na ihenya, nake mūthamaki wa Isiraeli akīmūmenya atī nī ūmwe wa anabii.

42 Akīra mūthamaki atīrī, “Jehova ekuuga ū: ‘Nīurekereiie mūdū ūrīa nī ndīratuīte atī no nginya akue. Nī ūndū ūcio wee nīwe ūgūkua handū hake, nao andū aku mooragwo handū ha andū ake.’”

43 Mūthamaki wa Isiraeli agīthīi Samaria nyūmba-inī yake ya ūthamaki athitītie gīthiithi na arī mūrakaru.

21

Mūgūnda wa Mīthabibū wa Nabothu

1 Na rīrī, thuutha ūcio gūkīgīa na ūndū wakonīi mūgūnda wa mīthabibū wa Nabothu ūrīa Mūjezireeli. Mūgūnda ūcio wa mīthabibū warī kūu Jezireeli, hakuhī na nyūmba ya ūthamaki ya Ahabu mūthamaki wa Samaria.*

2 Nake Ahabu akīra Nabothu atīrī, “He mūgūnda waku wa mīthabibū haandage mboga, tondū ūrī hakuhī na nyūmba yakwa ya ūthamaki. Nīngūgūkūūranīria na mūgūnda ūngī wa mīthabibū mwega gūkīra ūyū, kana ūngīona arī wega, no ngūhe mbeeca ciiganīte thogora waguo.”

3 No Nabothu akīmūcookeria atīrī, “Jehova arogiria ngūhe igai rīa maithe makwa.”

4 Nī ūndū ūcio Ahabu akīnūka athitītie gīthiithi na arī mūrakaru, tondū Nabothu ūrīa Mūjezireeli nīamwīrire atīrī, “Ndingīkūhe igai rīa maithe makwa.” Agīkoma ūrīrī wake ang’athītie na akīrega kūrīa irio.

5 Nake Jezebeli mūtumia wake akīngīra akīmūria atīrī, “Nī kī gītūmīte ūtukie gīthiithi? Ūrarega kūrīa irio nīkī?”

6 Nake akīmūcookeria atīrī, “Nī tondū nījīre Nabothu ūrīa Mūjezireeli atīrī, ‘Nyenderia mūgūnda waku wa mīthabibū, kana ūngīona kwagīrīre, ngūhe mūgūnda ūngī wa mīthabibū handū haguo.’ No anjīra atīrī, ‘Ndingīkūhe mūgūnda wakwa wa mīthabibū.’”

7 Jezebeli mūtumia wake akīmwīra atīrī, “Ūguo nīguo ūgwīka arī we mūthamaki wa Isiraeli? Ūkīra ūrīe! Kena. Nī nī ngūkūhe mūgūnda wa mīthabibū wa Nabothu ūcio Mūjezireeli.”

8 Nī ūndū ūcio akīandīka marūa na rītwa rīa Ahabu, na akīmahūura mūhūuri wake, akīmatūma kūrī athuuri na anene arīa maatūūranagia na Nabothu itūūra-inī rīake inene.

9 Marūa-inī macio aandīkīte ū:

“Anīrīrai mūthenya wa kwīhinga kūrīa irio, na mūikarīrie Nabothu handū ekuoneka, gatagatī ka andū.

10 No mūige imaramari igīrī imūng’etheire, mūciire irute ūira wa atī nīarumīte Ngai na akaruma mūthamaki. Mūcooke mūmuumie nja ya itūūra mūmūhūre na mahiga nyugoto nginya akue.”

11 Nī ūndū ūcio athuuri na anene arīa maatūūraga itūūra-inī inene rīa Nabothu magūka o ta ūrīa Jezebeli aathanīte marūa-inī macio aamaandīkīre.

12 Makīanīrīra mūthenya wa kwīhinga kūrīa irio, na magīkarīria Nabothu handū ekuoneka, gatagatī-inī ka andū.

13 Nīngī imaramari igīrī igīkara imūng’etheire, na ikīruta thitango ya gūūkīrīra Nabothu mbere ya andū, ikiuga atīrī, “Nabothu nīarumīte Ngai,

* 21:1 Samaria nīrīo rīarī itūūra inene rīa Ūthamaki wa Gathigathini.

na akaruma mūthamaki.” Nī ūndū ūcio makīmuumia nja ya itūūra inene, makīmūhūūra na mahiga nyuguto nginya agikua.

¹⁴ Magīcooka magītwara ūhoro kūrī Jezebeli, makīmwīra atīrī, “Nabothu nīmūhūūra na mahiga nyuguto na nī mūkuū.”

¹⁵ Jezebeli aarīkia kūigua aī Nabothu nīahūrītwo na mahiga nyuguto agakua-rī, akīra Ahabu atīrī “Ūkīra wīgwatīre mūgūnda wa mīthabībū wa Nabothu ūrīa Mūjezireeli ūcio araregete gūkwenderia. Ndarī muoyo, nīakuīte.”

¹⁶ Hīndī īrīa Ahabu aiguire aī Nabothu nīakuīte, agīūkīra, agīikūrūka akegwatīre mūgūnda wa mīthabībū wa Nabothu.

¹⁷ Na rīrī, kiugo kīa Jehova gīgīkinyīra Elija ūrīa Mūtishibi akīrwo atīrī,

¹⁸ “Ikūrūka ūgatūnge Ahabu mūthamaki wa Isiraeli, ūrīa wathanaga Samaria. Rīu arī mūgūnda-inī wa mīthabībū wa Nabothu kūrīa athīite kwīgwatīra mūgūnda ūcio ūtuīke wake.

¹⁹ Mwīre atīrī, ‘Jehova ekuuga ūū: Githī ndūragīte mūndū na ūkaamūtunya indo ciake?’ Ningī ūmwīre atīrī, ‘Jehova ekuuga ūū: Handū harīa ngui iracūnīre thakame ya Nabothu-rī, hau no ho ngui igaacūnīra thakame yaku, īi, yaku wee mwene!’ ”

²⁰ Nake Ahabu akīra Elija atīrī, “Wee thū yakwa, anga nīwangora!”

Nake Elija agīcookia atīrī, “Īi, nīndagūkora, tondū nīwīrutīire gwīka ūūru maitho-inī ma Jehova.

²¹ ‘Na rīrī, nīngūkūrehere mwanangīko. Nīngūniina njiaro ciaku, na niinīre Ahabu ciana ciothe cia arūme thīinī wa Isiraeli, arī ngombo kana ūrīa ūtarī ngombo.

²² Nīngatūma nyūmba yaku īhaane o ta ya Jeroboamu mūrū wa Nebati, na ta ya Baasha mūrū wa Ahija, tondū nīndakarītie na ūgatūma Isiraeli mehie.’

²³ “Naguo ūhoro ūkonī Jezebeli, Jehova ekuuga ūū: ‘Ngui nīgatambuurangīra Jezebeli rūthingo-inī rwa Jezireeli.’

²⁴ “Andū a Ahabu arīa magakuīra itūūra-inī, makaarīo nī ngui. Nao arīa magakuīra mīgūnda-inī makaarīo nī nyoni cia riera-inī.”

²⁵ (Na rīrī, gūtīrī kuoneka mūndū ta Ahabu werutīire gwīka ūūru maitho-inī ma Jehova, aringīrīrio nī mūtumia wake Jezebeli.

²⁶ Mītugo yake yarī mīūru mūno nī ūndū wa kūrūmīrīra mīhianano ya kūhooyo wa ūrīa Aamori meekaga, arīa Jehova aingatire akīmeheria mbere ya Isiraeli.)

²⁷ Hīndī īrīa Ahabu aiguire ciugo icio, agītārūranga nguo ciake, akīhumba nguo ya ikūnia na akīhinga kūrīa irio. Aakomaga ehumbīte nguo ya ikūnia na agathīaga enyīhītie.

²⁸ Hīndī īyo kiugo kīa Jehova gīgīkinyīra Elija ūrīa Mūtishibi, akīūrio atīrī:

²⁹ “Nīwonete ūrīa Ahabu enyīhītie mbere yakwa? Tondū we nīenyīhītie, ndikarehe mwanangīko ūyū matukū-inī make, no nīngaūrehere nyūmba yake matukū-inī ma mūrīū.”

22

Ūrathi wa Mikaya wa Gūūkīrīra Ahabu

¹ Na rīrī, kwa ihinda rīa mīaka itatū gūtīarī na mbaara gatagatī ga Suriata na Isiraeli.

² No mwaka-inī wa gatatū, Jehoshafatu mūthamaki wa Juda agīkūrūka, agīthī gūceerera mūthamaki wa Isiraeli.

3 Mũthamaki wa Isiraeli nĩakoretwo eera anene ake atĩrĩ, “Githĩ mũtiũĩ atĩ Ramothu-Gileadi nĩ itũũra riitũ, na gũtirĩ ũndũ tũreka wa kũrĩoya rĩngĩ kuuma kũrĩ mũthamaki wa Suriata?”

4 Nĩ ũndũ ũcio akĩũria Jehoshafatu atĩrĩ, “Nĩũgũthiĩ na nĩ tũkahũuranĩre itũũra rĩa Ramothu-Gileadi?”

Nake Jehoshafatu agĩcookeria mũthamaki wa Isiraeli atĩrĩ, “Nĩ nawe tũrĩ ũndũ ũmwe, andũ akwa no ta andũ aku, na mbarathi ciakwa no ta mbarathi ciaku.”

5 No Jehoshafatu agĩcooka akĩũra mũthamaki wa Isiraeli atĩrĩ, “Amba ũtũirie na ũmenye ũtaaro wa Jehova.”

6 Nĩ ũndũ ũcio mũthamaki wa Isiraeli agĩcookanĩrĩria anabii hamwe, nao maarĩ anabii ta magana mana, akĩmooria atĩrĩ, “Thiĩ ngahũuranĩre itũũra rĩa Ramothu-Gileadi, kana ndigathiĩ?”

Makĩmũcookeria atĩrĩ, “Thiĩ, nĩgũkorwo Jehova nĩekũneana itũũra rĩu moko-inĩ ma mũthamaki.”

7 Nowe Jehoshafatu akĩũria atĩrĩ, “Kaĩ gũkũ gũtarĩ mũnabii wa Jehova ũrĩa tũngĩtũria ũhoru kuuma kũrĩ we?”

8 Mũthamaki wa Isiraeli agĩcookeria Jehoshafatu atĩrĩ, “Nĩ kũrĩ mũndũ ũmwe ũrĩa ũngĩtũtũria ũhoru kuuma kũrĩ Jehova, no nĩndĩmũthũire tondũ gũtirĩ hĩndĩ andathagĩa ũndũ mwega, no maũndũ mooru hĩndĩ ciothe. Nake nĩwe Mikaya mũrũ wa Imula.”

No Jehoshafatu agĩcookia atĩrĩ, “Mũthamaki ndagĩrĩrwo nĩ kuuga ũguo.”

9 Nĩ ũndũ ũcio mũthamaki wa Isiraeli agĩta ũmwe wa anene ake, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ndehera Mikaya mũrũ wa Imula narua.”

10 Hĩndĩ iyo mũthamaki wa Isiraeli na Jehoshafatu mũthamaki wa Juda mehumbĩte nguo ciao cia ũthamaki na magaikarĩra itĩ ciao cia ũnene hau kĩhuhĩro-inĩ kĩa ngano, itoonyero-inĩ rĩa kĩhingo gĩa itũũra rĩa Samaria, nao anabii othe maarĩ ho makĩratha me mbere yao.

11 Na rĩrĩ, Zedekia mũrũ wa Kenaana nĩathondekete hĩa cia kĩgera, nake akiuga atĩrĩ, “Jehova ekuuga ũũ: ‘Ici nĩcio mũgatheeca Asuriata nacio nginya mũmaniine.’”

12 Nao anabii acio angĩ othe maarathaga o ũndũ ũmwe, makoiga atĩrĩ, “Tharĩkĩra Ramothu-Gileadi na nĩũgũtooria, tondũ Jehova nĩekũrĩneana moko-inĩ ma mũthamaki.”

13 Mũndũ ũrĩa watũmĩtwo ageete Mikaya akĩmwĩra ũũ, “Atĩrĩrĩ, anabii arĩa angĩ othe maarĩtie o ta mũndũ ũmwe, nao mararathĩra mũthamaki ũhootani. Reke kiugo gĩaku gĩtĩkanie na kĩa, na warie ũndũ mwega.”

14 Nowe Mikaya akiuga atĩrĩ, “Ti-itherũ o ta ũrĩa Jehova atũũraga muoyo, nĩ ngũmwĩra o ũrĩa Jehova ekũnjĩra.”

15 Hĩndĩ rĩa aakinyire-rĩ, mũthamaki akĩmũũria atĩrĩ, “Mikaya, tũthiĩ tũkahũuranĩre itũũra rĩa Ramothu-Gileadi, kana tũtigaathiĩ?”

Nake Mikaya akĩmũcookeria atĩrĩ, “Rĩtharĩkĩre na ũhootane, tondũ Jehova nĩekũrĩneana moko-inĩ ma mũthamaki.”

16 Mũthamaki akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩ maita maigana ngũtũũra ngwĩhĩtithagia ndũkae kũnjĩra ũhoru ũngĩ, tiga ũhoru wa ma thĩnĩ wa rĩitwa rĩa Jehova?”

17 Nake Mikaya akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ndĩronire andũ a Isiraeli othe mahurunjũkĩre irĩma-inĩ ta ng’ondũ itarĩ na mũrĩithi, nake Jehova aroiga atĩrĩ, ‘Andũ aya matirĩ na mwathi. O mũndũ nĩarekwo ainũke gwake na thayũ.’”

18 Nake mūthamaki wa Isiraeli akūira Jehoshafatu atīrī, “Githī ndikwīrīre atī ndarī hīndī angīndathīra ūhorō mwega, tīga o ūrīa mūūru?”

19 Mikaya agīthī na mbere, akiuga atīrī, “Nī ūndū ūcio thīkīrīria kiugo kīa Jehova: Ndironire Jehova aikariire gīti gīake kīa ūnene arī na mbūtū yothe ya igūrū irūgamīte imūthiūrūkīrie mwena wa ūrīo na wa ūmotho.

20 Nake Jehova akīūria atīrī, ‘Nūū ūkūheenereria Ahabu nīguo atharīkīre Ramothu-Gileadi, nīgeetha athī agakuīre kuo?’

“Ūmwe akiuga ūū, na ūrīa ūngī ūū.

21 Marīgīrīrio-inī roho ūmwe ūkīumīra, ūkīrūgama mbere ya Jehova, ūkiuga atīrī, ‘Nī nū ngūmūheenereria.’

22 “Jehova akīūria atīrī, ‘Ūkūmūheenereria atīa?’

“Naguo ūkiuga atīrī, ‘Nīgūthī ngūthī ndūike roho wa maheeni tūnua-inī twa anabīi ake othe.’

“Jehova akiuga atīrī, ‘Wee nūkūhota kūmūheenereria. Thī ūgeeke ūguo.’

23 “Nī ūndū ūcio Jehova nīekīrīte roho wa maheeni tūnua-inī twa anabīi aya aku othe. Jehova nīagwathīrīrie mwanangīko.”

24 Hīndī iyo Zedekia mūrū wa Kenaana agīkuhīrīria na akīgūtha Mikaya rūhī rwa ūthīū. Akīmūria atīrī, “Kaī roho wa Jehova aragereire kū rīrīa aroimire kūrī nū, nīguo aarie nawe?”

25 Mikaya agīcookia atīrī, “Nīūkamenya mūthenya ūrīa ūgaathī kwīhitha kanyūmba ka na thīnī.”

26 Mūthamaki wa Isiraeli agīathana, akiuga atīrī, “Oyai Mikaya mūmūcookie kūrī Amoni mwathī wa itūūra inene, na kūrī Joashu mūrū wa mūthamaki,

27 na muge atīrī, ‘Mūthamaki ekuuga ūū: Mūndū ūyū nīaikio njeera na ndakaheo kīndū gīa kūrīa tīga mūgate na maaī, ngīnya rīrīa ngacooka na thayū.’”

28 Mikaya akiuga atīrī, “Ūngīgaacooka na thayū-rī, no gūtuīkire atī Jehova ndaarītie na nī.” Agīcookia akiuga atīrī, “Iguai ūhorō wakwa, inyū andū aya inyuothe!”

Ahabu Kūūragīrwo Ramothu-Gileadi

29 Nī ūndū ūcio mūthamaki wa Isiraeli na Jehoshafatu mūthamaki wa Juda makīambata ngīnya Ramothu-Gileadi.

30 Nake mūthamaki wa Isiraeli akūira Jehoshafatu atīrī, “Nīngūtoonya mbaara-inī ndīgarūrīte ndikamenyeke, no wee wīkīre nguo cia ūthamaki.” Nī ūndū ūcio mūthamaki wa Isiraeli akīgarūra ndakamenyeke na agītoonya mbaara-inī.

31 Na rīrī, mūthamaki wa Suriata nīathīte anene ake mīrongo itatū na eerī a ngaari cia ita, akoiga atīrī, “Mūtīkarūe na mūndū o na ūmwe, mūnene kana mūnīni, tīga o mūthamaki wa Isiraeli.”

32 Rīrīa anene a mbūtū cia ngaari cia ita moonire Jehoshafatu magīciirīa atīrī, “Ti-itherū ūyū nīwe mūthamaki wa Isiraeli” Nī ūndū ūcio makīgarūrūka mamūtharīkīre, no rīrīa Jehoshafatu aakaire-rī,

33 anene acio a ngaari cia ita makīona atī ūcio ti mūthamaki wa Isiraeli, magītīga kūmūngatīthīa.

34 No mūndū ūmwe akīgeeta ūta wake, agīkia mūguī o ro ūguo, naguo ūkīratha mūthamaki wa Isiraeli o gatagatī-inī ka magathīkanīrio ma nguo yake ya mbaara. Nake mūthamaki akūira mūtwarīthīa wa ngaari yake ya ita atīrī, “Garūra ngaari ūndute mbaara-inī. Nīndagurario.”

³⁵ Nayo mbaara ikineneha, igithii na mbere muthenya wothe, nake muthamaki agikara anyiitirirwo ngaari-ini yake ya ita ang'etheire Asuriata. Nayo thakame ikiura kuuma kironda giake hau aaguraritio, igitika ngaari-ini ya ita, na hwai-ini ucio agikua.

³⁶ Riua rigithua, gukianirirwo kuri mbutu cia ita, ikiirwo atiri, "O mundu nainuke itura riake; o mundu nicooke bururi wake!"

³⁷ Ni undu ucio muthamaki wa Isiraeli agikua na agitwarwo Samaria, makimuthika kuo.

³⁸ Nao magithambiria ngaari iyo ya ita karia-ini ga Samaria, (haria maraya meethambagira), nacio ngui igicuna thakame yake, o ta uria kiugo kia Jehova kioigite.

³⁹ Namo maundu maria mangi makoni wathani wa Ahabu, hamwe na maundu maria we eekire, na nyumba ya uthamaki iria aakithirie na ikigemo na miguongo, o na matuura maria airigire na thingo cia hinya, githi maundu macio matiandikito ibuku-ini ria maundu ma athamaki a Isiraeli?

⁴⁰ Ahabu akihurika hamwe na maithe make. Nake muriu Ahazia agituika muthamaki ithenya riake.

Jehoshafatu Muthamaki wa Juda

⁴¹ Jehoshafatu muru wa Asa aatukire muthamaki wa Juda mwaka-ini wa ina wa Ahabu muthamaki wa Isiraeli.

⁴² Jehoshafatu aari na ukuru wa miaka mirongo itatu na itano riria aatukire muthamaki, na agithamaka ari Jerusalemu miaka mirongo iri na itano. Nyina eetagwo Azuba mwarĩ wa Shilili.

⁴³ No maundu-ini mothe, aarumirire mithiire ya ithe Asa na ndari hndi aatiganire nayo; nekire maundu maria magirire maitho-ini ma Jehova. O na kuri uguori, kundu kura gutuguru gutieherio, nao andu magithi na mbere kurutira magongona na gucinira ubumba kuo.

⁴⁴ Ningi Jehoshafatu magikara mari na thayu na muthamaki wa Isiraeli.

⁴⁵ Maundu maria mangi makoni wathani wa Jehoshafatu, na maundu maria aahingirie, o na uhootani wake mbaara-ini, githi matiandikito ibuku-ini ria maundu ma athamaki a Juda?

⁴⁶ Nake akiniina bururi-ini arume ari maahuraga umaraya na arume ari angĩ mahooero-ini, ari maatigaire kuo kuuma hndi ya uthamaki wa ithe Asa.

⁴⁷ Hndi iyo gutiarĩ muthamaki Edomu; munini wa muthamaki niwe waathanaga.

⁴⁸ Nake Jehoshafatu niaakire marikabu nyingi cia wonjoria, cia guthi kugira thahabu Ofiri, no itiigana guthi, tondũ nicioinikangire kũ Ezioni-Geberi.

⁴⁹ Hndi iyo Ahazia muru wa Ahabu akira Jehoshafatu atiri, "Itikira andũ akwa matherere hamwe na andũ aku," nowe Jehoshafatu akirega.

⁵⁰ Nake Jehoshafatu akihurika hamwe na maithe make, agithikwo hamwe nao itura-ini ria ithe Daudi. Nake muriu Jehoramũ agithamaka ithenya riake.

Ahazia Muthamaki wa Isiraeli

⁵¹ Ahazia muru wa Ahabu aatukire muthamaki wa Isiraeli kũ Samaria mwaka-ini wa ikumi na mugwanja wa Jehoshafatu, muthamaki wa Juda, nake agithamakira Isiraeli miaka iri.

⁵² Nake giika maundu mooru maitho-ini ma Jehova, tondũ niarumirire mithiire ya ithe na nyina na mithiire ya Jeroboamu muru wa Nebati, uria watumire Isiraeli mehie.

⁵³ Nake agītungatīra Baali, akīmīnamīrīra akīmīhooya, na akīrakaria Jehova Ngai wa Isiraeli o ta ūrīa ithe eekīte.

IBUKU RĪA KEERĪ RĪA ATHAMAKI

Jehova Gūtuīra Ahazia Ciira

¹ Na rīrī, thuutha wa gīkuū kīa Ahabu, andū a Moabi makīrega gwathīkīra Isiraeli.

² Na rīrī, Ahazia nīagwīte kuuma ndirica-inī ya nyūmba yake ya igūrū kūu Samaria, akagurario. Nī ūndū ūcio agītūma andū, akīmeera atīrī, “Thiīi mūkoorie Baali-Zebubu, ngai ya Ekironi, kana hihi nīngūhona nguraro ici.”

³ No mūraika wa Jehova akīra Elija ūrīa Mūtishibi atīrī, “Ambata, ūthiī ūtūngane na andū acio matūmītwo nī mūthamaki wa Samaria, ūmoorie atīrī, ‘Nī Ngai gūtārī thīinī wa Isiraeli nīguo mūthiī mūkahooe ūhoro kuuma kūrī Baali-Zebubu, ngai ya Ekironi?’

⁴ Nī ūndū ūcio Jehova ekuuga ūū: ‘Ndūkuuma gītanda-inī hau ūkomete. Ti-itherū nīgūkua!’ ” Nī ūndū ūcio Elija agīthiī.

⁵ Rīria andū acio maatūmītwo maacookire kūrī mūthamaki, akīmooria atīrī, “Nī kī gītūma mūcooke?”

⁶ Nao makīmūcookeria atīrī, “Nī harī na mūdū ūkire gūtūtūnga, aatwīra atīrī, ‘Cookai kūrī mūthamaki ūrīa ūmūtūmīte, mūmwīre atīrī, ‘Jehova ekūūria atīrī: Nī Ngai gūtārī thīinī wa Isiraeli nīguo ūtūme andū makahooe ūhoro kuuma kūrī Baali-Zebubu, ngai ya Ekironi? Nī ūndū ūcio ndūkuuma gītanda-inī hau ūkomete. Ti-itherū nīgūkua!’ ”

⁷ Nake mūthamaki akīmooria atīrī, “Mūdū ūcio ūkire kūmūtūnga na aamwīra ūguo-rī, ekūhaanaga atīa?”

⁸ Nao makīmūcookeria atīrī, “Nī mūdū wīhumbīte nguo ya guoya, na akeoha mūcibi wa ngoothi njohero.”

Nake mūthamaki akiuga atīrī, “Ūcio oima Elija ūrīa Mūtishibi.”

⁹ Nake agītūmīra Elija mūnene wa thigari arī na gīkundi giake kīa andū mīrongo itano; mūnene ūcio akīambata kūrī Elija, ūrīa waikarīte gacūmbīrī ga kīrīma, akīmwīra atīrī, “Wee mūdū wa Ngai, mūthamaki ekuuga atīrī, ‘Ikūrūka!’ ”

¹⁰ Nake Elija agīcookeria mūnene ūcio atīrī, “Akorwo ndī mūdū wa Ngai-rī, mwaki nīūikūrūke uume igūrū, ūgūcine hamwe na andū aya aku mīrongo itano!” Hīndī o iyo mwaki ūgūikūrūka kuuma igūrū, ūgūcina mūnene ūcio hamwe na andū ake.

¹¹ Nīngī mūthamaki agītūmīra Elija mūnene ūngī wa thigari arī na andū ake mīrongo itano. Nake mūnene ūcio akīmwīra atīrī, “Wee mūdū wa Ngai, mūthamaki ekuuga atīrī, ‘Ikūrūka narua!’ ”

¹² Nake Elija akīmūcookeria atīrī, “Akorwo ndī mūdū wa Ngai-rī, mwaki nīūikūrūke uume igūrū, ūgūcine hamwe na andū aya aku mīrongo itano!” Hīndī iyo mwaki wa Ngai ūgūikūrūka kuuma igūrū, ūgūcina mūnene ūcio hamwe na andū ake mīrongo itano.

¹³ Nī ūndū ūcio mūthamaki agītūma mūnene wa gatātū na andū ake mīrongo itano. Mūnene ūcio wa gatātū akīambata, agīturia ndu mbere ya Elija. Akīmūthaiha, akīmwīra atīrī, “Wee mūdū wa Ngai, reke muoyo wakwa na wa andū aya mīrongo itano wonwo ūrī kīndū kīrī bata nīwe, ithū ndungata ciaku!”

¹⁴ Kīone, mwaki nīūikūrūkīte kuuma igūrū, na ūgacina anene acio eerī a mbere hamwe na andū ao. No rīrī, reke muoyo wakwa wonwo ūrī kīndū kīrī bata nīwe!”

¹⁵ Nake mūraika wa Jehova akūra Elija atiri, “Ikurukania hamwe nake, na ndukamwitigire.” Ni undu ucio Elija agiukira, agiukurukania nake nginya kuri muthamaki.

¹⁶ Nake akūra muthamaki atiri, “Jehova ekuuga uu: Ni Ngai gutari thini wa Israeli wa kuhoooyo uhoro niwe, ati niko ugutuma andu makahoe uhoro kuri Baali-Zebubu, ngai ya Ekironi? Tondū niwikite uquo-ri, nduri hinda ukoima gitanda-ini ku ukomeire. Ti-itheru niugukua!”

¹⁷ Ni undu ucio agikua, kuringana na kiugo kia Jehova kiria kiaritio ni Elija.

Na tondū Ahazia ndaari na mwana wa kahiri-ri, Joram niwe watukire muthamaki ithenya riake mwaka-ini wa keeri wa Jehoramu muru wa Jehoshafatu muthamaki wa Juda.

¹⁸ Maundu maria mangi mothe makoni wathani wa Ahazia, na maria ekeire-ri, githi matandikito ibuku-ini ria maundu ma ihinda ria athamaki a Israeli?

2

Elija Gutwarwo Iguru

¹ Hinda iria Jehova aari hakuhi kuoya Elija amutware iguru ari thini wa kihuhukano kia ruhuho-ri, Elija na Elisha maaru njira-ini makiuma Gilgali.

² Nake Elija akūra Elisha atiri, “Ikara haha; tondū Jehova niandumite thi Betheli.”*

Nowe Elisha akimwira atiri, “Ti-itheru o ta uria Jehova atuuraga muoyo na o ta uria utuuraga muoyo-ri, ni ndigugutiga” Ni undu ucio magiukira magithi Betheli.

³ Hinda iyo thiritu ya anabii a ku Betheli magiuka kuri Elisha, makimuria atiri, “Niumenyete ati Jehova niekuoya mwathi waku amweherie harwe umuthi?”

Nake Elisha akimacookeria atiri, “Ii ninjui, no mutikaarie uhoro ucio.”

⁴ Ningi Elija akimwira atiri, “Elisha, ikara haha; tondū Jehova niandumite thi Jeriko.”

Nake akimwira atiri, “Ti-itheru o ta uria Jehova atuuraga muoyo na o ta uria wee utuuraga muoyo-ri, ni ndigugutiga.” Ni undu ucio magithi Jeriko.

⁵ Nao andu a thiritu ya anabii a ku Jeriko magikora Elisha makimuria atiri, “Niumenyete ati Jehova niekuoya mwathi waku amweherie harwe umuthi?”

Nake Elisha akimacookeria atiri, “Ii ninjui, no mutikaarie uhoro ucio.”

⁶ Ningi Elija akimwira atiri, “Ikara haha, tondū Jehova niandumite thi Jorodani.”

Nake akimwira atiri, “Ti-itheru o ta uria Jehova atuuraga muoyo, na o ta uria wee utuuraga muoyo-ri, ni ndigugutiga.” Ni undu ucio-ri, o eeri magithi na mbere na rugendo.

⁷ Nao andu mirongo itano a thiritu ya anabii magithi makirugama haraaya, marorete haria Elija na Elisha maarungii, hau ruu-ini rwa Jorodani.

* **2:2** Betheli rari itura rari ngumo muno Israeli, o na hinda i Ibrahima, na Isaaka, na Jakubu (Kiam 12:8; 28:10-22; 35:1-5).

8 Nake Elija akīruta nguo yake ya igūrū, akīmīkūnja, akīgūtha maaī nayo. Namo maaī makīgayūkana mwena wa ūrīo na wa ūmotho, nao eerī makīringīra thī nyūmū.

9 Rīrīa maarīkirie kūringa-rī, Elija akīra Elisha atīrī, “Njīra atīrī, nīatīa ingīgwīkīra itaaneherio harīwe?”

Nake Elisha akīmūcookeria atīrī, “Ngwenda kūgaya hinya wa roho waku maita meerī.”

10 Nake Elija akiuga atīrī, “Ūndū ūcio wahooya nī ūndū mūrītū, no rīrī, wanyona ngīeherio harīwe-rī, nīūgūtūka waku, no Waga kūnyona ndūgūtūka waku.”

11 Na rīrī, rīrīa maatwaranīte makīaragia, o rīmwe ngaari yarīrīmbūkaga mwaki na mbarathi ciarīrīmbūkaga mwaki ikiumīra na ikīmatigithūkania eerī, na Elija akīambata igūrū arī thīnī wa kīhuhūkanio kīa rūhuho.

12 Elisha ona ūguo agīkaya, akiuga atīrī, “Ūūi baba-ī! Ūūi baba-ī! Ngaari cia ita na ahaici a mbarathi a Isiraēli!” Nake Elisha ndaacookire kūmuona rīngī. Hīndī īyo akīaūra nguo ciake, agīcitembūranga.

13 Nake akīoya nguo ya igūrū īrīa yagwīte kuuma harī Elija na agīthīi akīrūgama hūgūrūrū-inī cia Rūūi rwa Jorodani.

14 Ningī akīoya nguo īyo ya igūrū yagwīte īkoima harī Elija, akīgūtha maaī nayo. Akīuria atīrī, “Rīu akīrī ha Jehova, Ngai wa Elija?” Na rīrīa aagūthire maaī, makīgayūkana maita meerī mwena wa ūrīo na mwena wa ūmotho, nake akīringa.

15 Andū a thiritū ya anabii kuuma Jeriko arīa maacūthīrīrie makiuga atīrī, “Roho wa Elija rīu ūrī igūrū rīa Elisha.” Nao magīthīi kūmūtūnga, makīnamīrīra thī mbere yake.

16 Nao makiuga atīrī, “Ta kīrore, ithuī ndungata ciaku tūrī na andū marī hinya mīrongo ītano. Metūkīrie mathīi magacarie mwathi waku. No gūkorwo Roho wa Jehova amuoire aamūtware kīrīma-inī kana gītumba-inī.”

Nake Elisha akīmācookeria atīrī, “Aca, tigai kūmatūma.”

17 No makīmūrīngīrīria o nginya agīconoka, akīremwo nī kūrega. Nī ūndū ūcio akiuga atīrī, “Matūmei.” Nao magītūma andū mīrongo ītano, arīa maamwethire mīthenya ītatū, no matiigana kūmuona.

18 Na rīrīa maacookire kūrī Elisha, ūrīa waikaraga Jeriko, akīmeera atīrī, “Githī ndiamwīrīre mūtīgathīi?”

Maaī Kūhonio

19 Andū a itūūra rīu inene makīra Elisha atīrī, “Mwathi witū, itūūra rīrī rīrī handū hega, o ta ūrīa ūreyonera, no maaī marīo nī marūrū, naguo būrūri ndūgiaga kīndū.”

20 Nake akiuga atīrī, “Ndeherai mbakūri njerū, na mūmūkīre cumbī.” Nī ūndū ūcio makīmūrehere.

21 Nake agīthīi gīthima-inī, agīkia cumbī maaī-inī, akiuga atīrī, “Jehova ekuuga ūū, Nīndathondeka maaī maya. Matigacooka kūrehe gīkuū kana matūme būrūri wage kūgīa kīndū rīngī.”

22 Namo maaī macio matūire marī mega nginya ūmūthī, kūringana na kiugo kīrīa kīarītio nī Elisha.

Elisha Kūnyūrūrio

23 Nake Elisha akīuma kūu, agīthīi Betheli. Na rīrīa aarī njīra-inī agīthīi-rī, imwana imwe ikīuma itūūra-inī, ikīmūnyūrūria, ikiuga atīrī, “Ambata nakūu, wee kīhara gīkī! Ambata nakūu, wee kīhara gīkī!”

24 Nake akĩhũgũra, agĩcirora, agĩciruma na kĩrumi rĩtwa-inĩ rĩa Jehova. Nacio nduba igĩrĩ ikiuma gĩthaka-inĩ, igĩtambuura imwana mĩrongo ĩna na igĩrĩ ciacio.

25 Nake agĩthĩ Kĩrĩma-inĩ gĩa Karimeli, na kuuma kũu agĩcooka Samaria.

3

Moabi Kũregana na Watho

1 Na rĩrĩ, Joramũ mũrũ wa Ahabu agĩtuĩka mũthamaki wa Isiraeli kũu Samaria mwaka-inĩ wa ikũmi na ĩnana wa Jehoshafatu, mũthamaki wa Juda, nake agĩathana mĩaka ikũmi na ĩrĩ.

2 Nake agũka maũndũ mooru maitho-inĩ ma Jehova, no ti ta ũrĩa ithe na nyina meekĩte. We nĩheririe ihiga rĩrĩa rĩamũrĩrwo Baali rĩrĩa rĩakĩtwo nĩ ithe.

3 No rĩrĩ, nĩarũmĩrĩre mehia ma Jeroboamu mũrũ wa Nebati, marĩa ehirie na agĩtũma andũ a Isiraeli o nao meehie, na ndaigana kũmatiga.

4 Na rĩrĩ, Meshu mũthamaki wa Moabi nĩarũthagia ng'ondũ na nĩarĩ atwaragĩre mũthamaki wa Isiraeli tũtũrũme 100,000 na guoya wa ndũrũme 100,000.

5 No rĩrĩa Ahabu aakuire, mũthamaki wa Moabi akĩremera mũthamaki wa Isiraeli.

6 Nĩ ũndũ ũcio ihinda rĩu Mũthamaki Joramũ, akiuma Samaria na agĩcookanĩrĩa andũ a Isiraeli othe.

7 Ningĩ agĩtũmĩra Jehoshafatu mũthamaki wa Juda ndũmĩrĩrĩ ĩno: "Mũthamaki wa Moabi nĩanjũkĩrĩre akanemera. Nĩugũthĩ na nĩ tũkahũũrane na Moabi?"

Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, "Ĩ, nĩngũthĩ nawe, nĩ nawe tũrĩ ũndũ ũmwe, andũ akwa no ta andũ aku, na mbarathi ciakwa no ta mbarathi ciaku."

8 Jehoshafatu akĩmũũria atĩrĩ, "Tũkũgera njĩra ĩrĩkũ tũkamatharĩkĩre?" Joramũ akĩmũcookeria atĩrĩ, "Tũkũgera njĩra ya werũ-inĩ wa Edomu."

9 Nĩ ũndũ ũcio mũthamaki wa Isiraeli akiumagara, marĩ na mũthamaki wa Juda, na wa Edomu.* Thuutha wa gũthiũrũrũka mĩthenya mũgwanjari, thigari itiarĩ na maaĩ ma kũnyua kana maaĩ ma nyamũ irĩa maarĩ nacio.

10 Mũthamaki wa Isiraeli akĩũria atĩrĩ, "Ũũ nĩatĩa! Kaĩ Jehova atwĩtĩte tũrĩ athamaki atatũ hamwe nĩgeetha atũneane kũrĩ Moabi?"

11 Nowe Jehoshafatu akĩũria atĩrĩ, "Kaĩ gũkũ gũtarĩ mũnabii wa Jehova ũrĩa ũngĩtũtũrĩria ũhoro harĩ Jehova?"

Nake mũtongoria ũmwe wa mũthamaki wa Isiraeli agĩcookia atĩrĩ, "Elisha mũrũ wa Shafatu arĩ gũkũ. Nĩwe waitagĩrĩria Elija maaĩ moko."

12 Jehoshafatu akiuga atĩrĩ, "Kiugo kĩa Jehova kĩrĩ hamwe nake." Nĩ ũndũ ũcio mũthamaki wa Isiraeli marĩ na Jehoshafatu na mũthamaki wa Edomu magũkũrũka kũrĩ Elisha.

13 Elisha akĩra mũthamaki wa Isiraeli atĩrĩ, "Ndĩ na ũhoro ũrĩkũ nawe? Thĩĩ kũrĩ anabii a thoguo na anabii a nyũkwa."

Nake mũthamaki wa Isiraeli akĩmũcookeria atĩrĩ, "Aca, tũtingĩthĩ nĩ ũndũ nĩ Jehova ũtwĩtĩte ithũ athamaki atatũ nĩguo atũneane kũrĩ Moabi."

14 Elisha akiuga atĩrĩ, "Ti-itherũ o ta ũrĩa Jehova Mwene-Hinya-Wothe atũũraga muoyo, ũrĩa nĩ ndungatagĩra, tĩga nĩ ũndũ wa gũconokera

* 3:9 Mũthamaki wa Edomu aamũrĩtwo nĩ Jehoshafatu arũgamĩre Edomu nĩgũkorwo yari rĩngũ rwa Juda.

Jehoshafatu mūthamaki wa Juda-rī, niī ndingīakwīhūgūrīra o na kana nyone ta wī ho.

¹⁵ No rīrī, ndeherai mūhūūri wa kīnanda kīa mūgeeto.”

O rīrīa mūhūūri wa kīnanda aahūraga-rī, guoko kwa Jehova gūkīgīa igūrū rīa Elisha

¹⁶ nake akiuga atīrī, “Ũū nīguo Jehova ekuuga: Enjai mītarō īiyūre gītumba gīkī.

¹⁷ Nīgūkorwo Jehova ekuuga ūū: Mūtikuona rūhuho kana mbura, no rīrī, gītumba gīkī nīgīkūiyūra maaī, na inyuī, na ng’ombe cianyu na nyamū icio ingī cianyu mūmanyue.

¹⁸ Ūndū ūyū nī mūhūthū maitho-inī ma Jehova; na ningī nēkūneana Moabi moko-inī manyu.

¹⁹ Nīmūkang’aūrania itūūra rīothe rīirigīrwo na rūthingo rwa hinya, na itūūra rīothe inene. Nīmūgatema mūtī wothe mwegā, na mūthīke ithima ciothe, na mūthūkangie mīgūnda yothe mīega na mahiga.”

²⁰ Rūciinī rūrū rūngī, ta ihinda rīrīa rīrutagwo igongona, maaī magītherera kuuma mwena wa Edomu! Naguo būrūri ūcio ūkīiyūra maaī.

²¹ Na rīrī, andū a Moabi othe nīmaiguīte atī athamaki acio nīmokīte kūrūa nao; nī ūndū ūcio mūdū mūrūme wothe, mwīthī na mūkūrū, ūrīa ūngīahotire gūkuua indo cia mbaara, agītwo na makīigwo mūhaka-inī.

²² Rīrīa mookīrīre rūciinī tene-rī, rīua nīrīarīte maaī-inī macio igūrū. Andū a Moabi marī mūrīmo ūrīa ūngī makīona maaī maarī matune ta thakame.

²³ Nao makīirana atīrī, “Īrīa nī thakame! Athamaki acio no ngīnya makorwo nīmarūite na makooragana o ene. Andū a Moabi, nītūthīi tūgatahe indo!”

²⁴ No rīrīa andū a Moabi mookire kūu kambī-inī cia Isiraeli-rī, Isiraeli makīarahūka na makīhūūrana nao o ngīnya andū a Moabi makīūra. Nao andū a Isiraeli magītharīkīra būrūri ūcio na makīūra andū a Moabi.

²⁵ Nao makīananga matūūra, na o mūdū agīkia ihiga mīgūnda-inī wothe ūrīa warī mwegā, o ngīnya ikīiyūra mahiga. Ningī magīthīka ithima ciothe, na magītema mūtī o wothe mwegā. Itūūra rīa Kirīharethu no rīo rīatigarire rītarī imomare mahiga, no arūme maarī na igūtha o narīo makīrīgiicīria, makīrītharīkīra.

²⁶ Rīrīa mūthamaki wa Moabi onire atī mbaara nīyamūhatīrīria-rī, agīthī na andū magana mūgwanja marī na hiū cia njora makarūe na mūthamaki wa Edomu, no matiahotire.

²⁷ Hīndī īyo akīoya mūrī wake wa irigithathi, o we ūrīa ūngīathamakire ithenya rīake, akīmūruta arī igongona igūrū rīa rūthingo rwa itūūra rīu inene. Nao andū a Isiraeli makīrakara mūno; makīmweherera, magīcooka būrūri wao.

4

Maguta ma Mūtumia wa Ndigwa

¹ Na rīrī, mūtumia wa mūdū ūmwe wa thiritū ya anabii agīkaīra Elisha, akīmūrira atīrī, “Ndungata yaku, mūthuuri wakwa, nīakuīte, na wee nīūū atī ararī mwītīgīrī Jehova. No rīrī, mūdū ūrīa ararī na thīrī wake nīarooka kūiyūra tūmwana twakwa tweerī tūtūike ngombo ciake.”

² Elisha akīmūūria atīrī, “Ingīhota gūgūteithia atīa? Ta njīra atīrī, nī kī ūrī nakīo nyūmba gwaku?”

Nake akīmūcookeria atīrī, “Ndungata yaku ndīrī na kīndū o nakī, tiga o tūguta tūnini.”

³ Elisha akiuga atīrī, “Thīī kūrī andū a itūūra rīaku othe ūhooe ndigithū itarī kīndū. Ūhooe ndigithū nyingī.

⁴ Ūcooke ūtoonye nyūmba yaku thīinī hamwe na ariū aku, na ūhinge mūrango. Ūtīrīre maguta ndigithū-inī icio ciothe, na o īrīa yayūra ūkamīga mwena-inī.”

⁵ Nake akīmūtiga, na thoutha ūcio mūtumia ūcio akīhingīra nyūmba hamwe na ariū ake. Nao makamūrehagīra ndigithū, nake agīthīī na mbere gūtīrīra maguta.

⁶ Rīrīa ndigithū ciothe caiyūrīre, akīra mūrīū atīrī, “Ndehere ndigithū īngī.”

No mūrīū akīmūcookeria atīrī, “Hatīrī ndigithū īngī itigarīte.” Namo maguta magīthira.

⁷ Agīthīī akīra mūdū wa Ngai ūhoro ūcio, nake akīmwīra atīrī, “Thīī wendie maguta ūrīthe mathīrī maku. We na ariū aku-rī, mūtūurio nī kīrīa gīgūtigara.”

Mūrīū wa Mūshunami Kūrīūkio

⁸ Na rīrī, mūthenya ūmwe Elisha agīthīī Shunemu, na kūu nī kwarī na mūtumia warī mūtongu, ūrīa wamūringīrīrie mathīī gwake akarīe irio. Nī ūndū ūcio rīrīa rīothe aahītūkagīra hau nīatoonyaga kuo akarīa irio.

⁹ Mūtumia ūcio akīra mūthuuriwe atīrī, “Nīnjūūī atī mūdū ūyū ūhītūkagīra gūkū gwītū kaingī nī mūdū mūtheru wa Ngai.

¹⁰ Reke twake kanyūmba kanini nyūmba-igūrū na tūige gītanda, na metha, na gītī, na tawa nī ūndū wake. Nīgeetha aikarage ho rīrīa ooka gūkū gwītū.”

¹¹ Mūthenya ūmwe rīrīa Elisha ookire-rī, akīambata kanyūmba-inī gake na agīkoma kuo.

¹² Akīra Gehazi ndungata yake atīrī, “Īta mūtumia ūcio Mūshunami.” Nī ūndū ūcio akīmwīta nake akīrūgama mbere yake.

¹³ Elisha akīmwīra atīrī, “Īra mūtumia ūcio atīrī, ‘Nīwīthīnītie mūno nī ūndū wītū. Na rīrī, ūngienda gwīkīrwo atīa? No tūkwarīrīrie harī mūthamaki kana harī mūnene wa mbūtū ya ita?’”

Nake agīcookia atīrī, “Nīī ndirī na thīina, ndūuranagia na andū aitū.”

¹⁴ Nīngī Elisha akīuria Gehazi atīrī, “Mūtumia ūyū angīkīrwo atīa?”

Gehazi akiuga atīrī, “Ndarī mwana wa kahīī, na mūthuuriwe nī mūkūrū.”

¹⁵ Hīndī īyo Elisha akiuga atīrī, “Mwīte.” Nī ūndū ūcio Gehazi akīmwīta, nake mūtumia ūcio akīrūgama mūromo-inī.

¹⁶ Nake Elisha akīmwīra atīrī, “Īhinda ta rīrī mwaka ūyū ūgūūka-rī, nīukanyiita mwana waku wa kahīī na moko maku.”

Nake akīrega, akiuga atīrī, “Aca, mwathi wakwa, tiga kūheenia ndungata yaku, wee mūdū wa Ngai!”

¹⁷ No rīrī, mūtumia ūcio akīgīa nda, na mwaka ūcio ūngī ihinda o ta rīu agīciara kahīī, o ta ūrīa Elisha aamwīrīte.

¹⁸ Mwana ūcio agīkūra, na mūthenya ūmwe akiumagara, agīthīī kūrī ithe, ūrīa warī hamwe na agethi.

¹⁹ Nake akīra ithe atīrī, “Wūī mūtwe-ī! Wūī mūtwe-ī!”

Nake ithe akīra ndungata atīrī, “Mūkuue ūmūtwarīre nyina.”

20 Na thuutha wa ndungata kũmũkuua na kũmũtwarĩra nyina-rĩ, mwana ũcio agũkara magũrũ-inĩ ma nyina nginya mĩaraho, agĩcooka agĩkuu.

21 Nyina agĩthiĩ, akĩmũkomia ũrĩrĩ-inĩ wa mũndũ wa Ngai, agĩcooka akĩhinga mũrango, agĩthiĩ.

22 Nake agĩta mũthuuriwe, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ndagũthaiha ũndũmire ndungata imwe na ndigiri, nĩguo thiĩ kũrĩ mũndũ wa Ngai na ihenya na njooke.”

23 Nake akĩmũuria atĩrĩ, “Ūgũthiĩ kũrĩ we ũmũthĩ nĩkĩ, na ti Karũgamo ka Mweri kana Thabatũ?”

Nake akiuga atĩrĩ, “Hatĩrĩ na thĩina.”

24 Agĩtandĩka ndigiri, na akĩra ndungata yake atĩrĩ, “Teng’eria ndigiri, na ndũgaathĩ kahora tiga ngwĩrĩre.”

25 Nĩ ũndũ ũcio akĩambĩrĩria rũgendo, agĩkinya kũrĩ mũndũ wa Ngai Kĩrĩma-inĩ gĩa Karimeli.

Nake mũndũ wa Ngai rĩrĩra aamuonire arĩ o haraihu akĩra ndungata yake Gehazi atĩrĩ, “Ta cũthĩrĩria! Ūrĩra nĩ mũtumia ũria Mũshunami!”

26 Hanyũka ũmũtũnge na ũmũurie atĩrĩ, “Wee ũrĩ mwega? Ī mũthuuri waku no mwega? Mwana waku no mwega?”

Nake mũtumia ũcio akĩmũcookeria atĩrĩ, “Maũndũ mothe nĩ mega.”

27 Mũtumia ũcio aakinya harĩ mũndũ wa Ngai kĩrĩma-inĩ, akĩmũnyiita magũrũ. Nake Gehazi agĩka kũmweheria, no mũndũ wa Ngai akĩmwĩra atĩrĩ, “Tigana nake! Arĩ na ruo rũnene mũno ngoro, no Jehova nĩahithĩte ũhoru ũyũ akaaga kũũmenyithia gĩtũmi kĩa guo.”

28 Nake mũtumia ũcio akĩmũuria atĩrĩ, “Wee mwathi wakwa, nĩndakũũrĩtie ũhe kahĩ? Githĩ ndiakwĩrĩre, ‘Ndũkarahũre mwĩhoko wakwa?’”

29 Nake Elisha akĩra Gehazi atĩrĩ, “Wĩohe mũcibi njohero na ũkuue rũthanju rwakwa na guoko, ũhanyũke. Ūngĩcemania na mũndũ o wothe ndũkamũgeithie, na mũndũ o wothe angĩkũgeithia ndũkamũcookerie. Ūthiĩ ũgĩrĩre rũthanju rwakwa ũthiũ-inĩ wa kamwana kau.”

30 Nowe nyina wa mwana akiuga atĩrĩ, “Ti-itherũ o ta ũrĩa Jehova atũũraga muoyo, na o ta ũrĩa wee ũtũũraga muoyo-rĩ, nĩ ndigũgũtiga.” Nĩ ũndũ ũcio Elisha agĩũkĩra, akĩmũrũmirĩra.

31 Na rĩrĩ, Gehazi agĩthiĩ arĩ mbere yao, akĩgĩrĩra rũthanju ũthiũ-inĩ wa kahĩ kau, no gatiagambire kana kwĩnyagunyia. Nĩ ũndũ ũcio Gehazi akĩhũndũka agatũge Elisha, na akĩmwĩra atĩrĩ, “Kamwana gatiinokĩra.”

32 Rĩrĩra Elisha aakinyire nyũmba, agĩkora kamwana gakomete gĩtanda-inĩ gĩa ke karĩ gakuũ.

33 Nake agĩtoonya thĩinĩ, akĩhingĩra na mũrango marĩ o eerĩ nako, akĩhooya Jehova.

34 Nĩgĩ akĩhaica ũrĩrĩ, agĩkomera kamwana kau, kanua gwa kanua, maitho kwa maitho, na moko kwa moko. Na rĩrĩra eetambũrũkĩtie igũrũ rĩako, mwĩrĩ wa kamwana kau ũkĩgĩa ũrugarĩ.

35 Nake Elisha agĩũkĩra, akĩehera, akĩũrũũranga kanyũmba thĩinĩ, agĩcooka gĩtanda-inĩ, agĩtambũrũkia rĩngĩ igũrũ rĩako. Kamwana kau gagĩathimũra maita mũgwanja, na gakihingũra maitho.

36 Nake Elisha agĩta Gehazi, akĩmwĩra atĩrĩ, “Īta mũtumia ũcio Mũshunami.” Nake akĩmwĩta. Rĩrĩra mũtumia ookire-rĩ, Elisha akĩmwĩra atĩrĩ, “Oya mũrũguo.”

37 Nake agĩtoonya, akĩgũithia thĩ magũrũ-inĩ make, akĩnamia ũthiũ thĩ. Agĩcooka akĩoya mwana wake, akiuma.

Gĩkuũ Nyũngũ-inĩ

38 Nake Elisha agĩcooka Giligali, nakuo kũu bũrũri-inĩ ũcio nĩ kwarĩ na ng'aragu. Rĩrĩa thiritũ ya anabii yacemanagia nake, akĩra ndungata yake atĩrĩ, "Hagĩra nyũngũ nene ũrugĩre andũ aya irio."

39 Hindĩ iyo ũmwe wa anabii agĩthĩ mũgũnda gwetha nyeni, agĩkora rũngũ rwa gĩhaka. Agĩtua maciaro maruo, akĩmaiyrĩa ruuno-inĩ rwa nguo yake ya igũrũ. Acooka akĩmatinangĩria nyũngũ-inĩ iyo yarugaga irio, o na gũtuika gũtirĩ mũndũ wamenyire ciarĩ kũ.

40 Andũ acio makĩhũrĩro irio icio, no rĩrĩa maambĩrĩrie gũcirĩa-rĩ, magĩkora makiuga atĩrĩ, "Wũ mũndũ wa Ngai, nyũngũ-inĩ ino he na gĩkuũ!" Nao makĩremwo nĩ gũcirĩa.

41 Nake Elisha akiuga atĩrĩ, "Rehei mũtu." Nake akĩwĩkĩra nyũngũ-inĩ iyo, akiuga atĩrĩ, "Ihũrĩra andũ marĩe." Na hakiaga kĩndũ kingĩmathũkia irio-inĩ icio.

Elisha kũhe Andũ Igana Rĩmwe Irio

42 Na rĩrĩ, hagĩka mũndũ oimĩte Baali-Shalisha, akĩrehera mũndũ wa Ngai mĩgate mĩrongo ĩrĩ ya cairi, ĩria yarugĩtwo na maciaro ma mbere ma ngano, na igira cia ngano ya mũgethano. Nake Elisha akĩmwĩra atĩrĩ, "Mĩnengere andũ marĩe."

43 Nayo ndungata yake ĩkĩmũria atĩrĩ, "Ndaahota atĩa kũhe andũ igana rĩmwe mĩgate ino?"

No Elisha akĩmũcookeria atĩrĩ, "Mĩnengere andũ marĩe. Nĩgũkorwo Jehova ekuuga ũũ: 'Mekũria na matigie.'"

44 Nake akĩnengera andũ, makĩria na igĩtigara, kũringana na kiugo kĩa Jehova.

5

Naamani Kũhonio Mangũ

1 Na rĩrĩ, Naamani aarĩ mũnene wa mbũtũ cia ita cia mũthamaki wa Suriata. Aarĩ mũndũ mũnene maitho-inĩ ma mwathi wake na aarĩ mũndũ watĩkĩte mũno, tondũ Jehova nĩamũhũthĩrite kũhe andũ a Suriata ũhootani. Aarĩ mũthigari njamba, no aarĩ na mangũ.

2 Na rĩrĩ, mbũtũ cia Suriata nĩciathiite nja na igataha mũirĩtu mũnini kuuma Isiraeli, nake aatungatagĩra mũtumia wa Naamani.

3 Na mũirĩtu ũcio akĩra mwathi wake mũndũ-wa-nja atĩrĩ, "Naarĩ korwo mwathi wakwa Naamani no one mũnabii ũrĩa ũrĩ Samaria! No amũhonie mangũ make."

4 Naamani agĩthĩ kũrĩ mũthamaki mwathi wake na akĩmwĩra ũrĩa mũirĩtu ũcio woimĩte Isiraeli oigite.

5 Nake mũthamaki ũcio wa Suriata akĩmũcookeria atĩrĩ, "Geria ũthĩ. Nĩngũtũmĩra mũthamaki wa Isiraeli* marũa." Nĩ ũndũ ũcio Naamani akiomagara na agĩkuua taranda ikũmi† cia betha, na cekeri 6,000‡ cia thahabũ, na nguo cia magarũrĩra ikũmi.

6 Marũa marĩa atwariire mũthamaki wa Isiraeli maandĩkĩtwo atĩrĩ: "Nĩndatũma ndungata yakwa Naamani na marũa maya kũrĩ we, nĩgeetha ũmũhonie mangũ make."

* 5:5 Joramũ nĩwe warĩ mũthamaki wa Isiraeli. † 5:5 nĩ ta kilo 340 ‡ 5:5 nĩ ta kilo 70

7 Rĩrĩa mũthamaki wa Isiraeli aathomire marũa macio-rĩ, agĩtembũranga nguo ciake, akiuga atĩrĩ, “Nĩ ndĩ Ngai? Ndaahota kũũranga na gũcookia muoyo rĩngĩ? Nĩ kĩ gĩgũtũma mũndũ ũyũ atũme mũndũ kũrĩ nĩ atĩ ahonio mangũ make? Ta kĩone, arageria kũnjũgita!”

8 Rĩrĩa Elisha mũndũ wa Ngai aiguire atĩ mũthamaki wa Isiraeli nĩatembũrangĩte nguo ciake-rĩ, akĩmũtũmĩra ndũmĩrĩri ĩno: “Nĩ kĩ gĩgũtũma ũtembũrange nguo ciaku? Reke mũndũ ũcio oke kũrĩ nĩ, na nĩekũmenya atĩ nĩ kũrĩ mũnabii thĩinĩ wa Isiraeli.”

9 Nĩ ũndũ ũcio Naamani agĩthĩ hamwe na mbarathi ciake na ngaari cia ita o nginya mũromo-inĩ wa nyũmba ya Elisha.

10 Nake Elisha akĩmũtũmĩra mũndũ amwĩre atĩrĩ, “Thĩ wĩthambe maita mũgwanja rũũ-inĩ rwa Jorodani, na mwĩrĩ waku nĩũkũhonio, na nĩgũthera.”

11 No Naamani agĩthĩ arakarĩte, akiuga atĩrĩ, “Ngwĩciiragia atĩ titherũ mũnabii nĩekuuma nja oke kũrĩ nĩ, na arũgame akaĩre rĩitwa rĩa Jehova Ngai wake, acooke athũngũthie guoko gwake igũrũ rĩa handũ hau harũaru, aahonie mangũ.

12 Githĩ njũũ cia Dameski, na Abana, o na Faripari ti njega gũkĩra maaĩ o mothe ma Isiraeli? Githĩ ndingũthambire thĩinĩ wacio therio?” Nĩ ũndũ ũcio akĩhũndũka, agĩthĩ arakarĩte mũno.

13 Ndungata cia Naamani igĩthĩ harĩ we ikĩmwĩra atĩrĩ, “Ithe witũ, korwo mũnabii akwĩrĩre wĩke ũndũ mũnene gũkĩra ũyũ-rĩ, githĩ ndũngĩwĩkire? Githĩ to wĩke makĩria ũndũ ũyũ aakwĩra, ‘Wĩthambe, ũtherio!’”

14 Nĩ ũndũ ũcio Naamani agĩkũrũka, agĩtobokia Jorodani maita mũgwanja, o ta ũrĩa mũndũ wa Ngai aamwĩrĩte, nague mwĩrĩ wake ũkĩhona, ũgĩthera ũkĩhaana ta wa kaana kanini.

15 Hĩndĩ ĩyo Naamani na arĩa othe maamũteithagia magĩcooka kũrĩ mũndũ wa Ngai. Nake akĩrũgama mbere yake, akiuga atĩrĩ, “Rĩu nĩndamenya atĩ gũtirĩ Ngai ũngĩ thĩ yothe tiga gũkũ Isiraeli. Ndagũthaiha wĩtikĩre kuoya kĩheo kuuma kũrĩ ndungata yaku.”

16 Nake mũnabii akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ti-itherũ o ta ũrĩa Jehova ũrĩa ndungatagĩra atũũruga muoyo-rĩ, nĩ ndingũtikĩra kuoya kindũ o na kĩ.” Na rĩrĩ, o na gũtuĩka Naamani nĩamũringĩrĩrie mũno-rĩ, nĩaregire.

17 Nake Naamani akiuga atĩrĩ, “Angĩkorwo ndũngĩoya-rĩ, ndagũthaiha ũreke nĩ ndungata yaku heo tĩri ũrĩa wothe ũngĩkuuo nĩ nyũmbũ igĩrĩ, nigũkorwo ndungata yaku ndĩrĩ hĩndĩ igacooka kũruta maruta ma njino kana magongona kũrĩ ngai ĩngĩ, tiga o Jehova.

18 No rĩrĩ, Jehova arorekera ndungata yaku ũndũ-inĩ o ũyũ ũmwe: Rĩrĩa mũthamaki mwathi wakwa arĩtoonyaga hekarũ ya Rimoni amĩnamĩrĩre etiranĩtie na guoko gwakwa, na nĩ nyĩnamĩrĩre ho-rĩ, rĩrĩa ngainamĩrĩra ndĩ hekarũ-inĩ ya Rimoni, Jehova arorekera ndungata yaku nĩ ũndũ wa gwĩka ũguo.”

19 Hĩndĩ ĩyo Elisha akĩmwĩra atĩrĩ, “Thĩ na thayũ.”

Thuutha wa Naamani gũkorwo athĩte itĩna-rĩ,

20 Gehazi, ndungata ya Elisha mũndũ wa Ngai, agĩciiria atĩrĩ, “Mwathi wakwa nĩahũthĩria Naamani ũcio Mũsuriata maũndũ nĩ kũrega kwamũkĩra indo iria ekũmũreheire. Ti-itherũ o ta ũrĩa Jehova atũũruga muoyo-rĩ, nĩ nĩ ngũhanyũka ndĩmũkinyĩre nĩguo njoe kindũ kuuma harĩwe.”

21 Tondũ ũcio Gehazi akĩhiũha nĩguo akinyĩre Naamani. Rĩrĩa Naamani aamuonire ahanyũkĩte arorete na kũrĩ we-rĩ, akiuma ngaari-inĩ ya ita nĩguo amũtũnge. Akĩmũũria atĩrĩ, “Maũndũ mothe nĩ mega?”

²² Nake Gehazi agĩcookia atĩrĩ, “Ĩi, maũndũ mothe nĩ mega. Mwathi wakwa aandũma ngwĩre atĩrĩ, ‘Aanake eerĩ kuuma thiritũ-inĩ ya anabii mooka kũrĩ nĩ o rĩu, moimite bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma wa Efiraimu. Ndagũthaitha ũmahe taranda ĩmwe^S ya betha, na nguo cia magarũrĩra meerĩ.’”

²³ Nake Naamani akiuga atĩrĩ, “Ĩtikĩra woe taranda igĩrĩ.” Agĩthaitha Gehazi aciĩtikĩre, ningĩ akĩoha taranda igĩrĩ cia thahabu agĩciĩkĩra mĩhuko-inĩ ĩrĩ hamwe na nguo cia magarũrĩra meerĩ. Nake akinengera ndungata ciake igĩrĩ, igĩkuua, igĩthĩ mbere ya Gehazi.

²⁴ Rĩrĩa Gehazi aakinyire kĩrĩma-inĩ, agĩtia ndungata indo icio, agĩciiga nyũmba. Nake akiugĩra ndungata icio ũhoro, nacio igĩthĩra.

²⁵ Thuutha ũcio agĩtoonya nyũmba akĩrũgama mbere ya mwathi wake Elisha.

Nake Elisha akĩmũũria atĩrĩ, “Gehazi uuma kũ?”

Nake Gehazi akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ndungata yaku ndĩrĩ kũndũ igũthĩite.”

²⁶ Nowe Elisha akĩmwĩra atĩrĩ, “Githĩ roho wakwa nduuma hamwe nawe rĩrĩa mũndũ ũcio oimire ngaari-inĩ ya ita agũtũnge? Nĩ ihinda rĩa kuoya mbeeca, kana kwamũkĩra nguo, na mĩgũnda ya mĩtamaiyũ na ya mĩthabibũ, na ndũũru cia mbũri na ng’ombe, na ndungata cia arũme na cia andũ-a-nja?”

²⁷ Mangũ ma Naamani nĩwe mekwĩgwatĩrĩra na njiaro ciaku nginya tene.” Hindĩ ĩyo Gehazi akĩehera harĩ Elisha arĩ na mangũ na akerũha, akahaana o ta ĩra.

6

Ithanwa Kũrera Maaĩ Igũrũ

¹ Na rĩrĩ, thiritũ ya anabii ĩkĩra Elisha atĩrĩ, “Rora, handũ haha tũgomanaga nawe nĩ hanini mũno.

² Twĩtikĩrie tũthĩ Jorodani, o mũndũ witũ akuue ĩtuĩ kuo; na ũtwĩtikĩrie twake handũ ha gũtũũraga kũu.”

Nake akĩmeera atĩrĩ, “Thĩĩ.”

³ Ningĩ ũmwe wao akĩmwĩra atĩrĩ, “Ndagũthaitha wĩtikĩre gũthĩ na ndungata ciaku.”

Nake Elisha agĩcookia atĩrĩ, “Ĩi, nĩtũgũthĩ na inyuĩ.”

⁴ Nake Elisha agĩthĩ hamwe nao.

Nao magĩthĩ Jorodani na makĩambĩrĩria gũtema mĩĩ.

⁵ Na rĩrĩa ũmwe wao aatemaga mũtĩ-rĩ, ithanwa rĩkĩgũa maaĩ-inĩ. Nake agĩkaya, akiuga atĩrĩ, “Mwathi wakwa, riuma rĩa kũhooya!”

⁶ Nake mũndũ wa Ngai akĩũria atĩrĩ, “Rĩagũa ha?” Na rĩrĩa aamuonirie handũ hau, Elisha agĩinia kamũtĩ, agĩgaikia ho, narĩo ithanwa rĩkĩrera maaĩ igũrũ.

⁷ Nake akĩmwĩra atĩrĩ, “Oya ithanwa.” Nake mũndũ ũcio agĩtambũrũkia guoko, akĩrĩoya.

Elisha Gũtega Asuriata Atumumu

⁸ Na rĩrĩ, mũthamaki wa Suriata aarĩ na mbaara na andũ a Isiraeli. Thuutha wa kũrĩkanĩra na anene ake, akĩmeera atĩrĩ, “Ngwamba kambĩ handũ hana na hana.”

9 Mündũ wa Ngai agĩtũmana kũrĩ mũthamaki wa Isiraeli, akĩmwĩra atĩrĩ, “Wĩhũũge, na ndũkagerere handũ hana tondũ andũ a Suriata nĩho maraikũrũkĩra.”

10 Nĩ ũndũ ũcio mũthamaki wa Isiraeli agĩtũma andũ magatuĩrie ũhoro wa handũ hau mündũ wa Ngai aarĩtie ũhoro waho. Mahinda maingĩ Elisha nĩeragĩra mũthamaki wa Isiraeli kũndũ kũria aagirĩrwo nĩ kwĩmenyerera, nake agaikaraga ehũũgĩte.

11 Ũndũ ũcio ũkĩrakaria mũthamaki wa Suriata mũno. Nake agĩta anene ake na akĩmeera atĩrĩ, “Ngwenda kũmenya kuuma kũrĩ inyuĩ ũũ, nũũ witũ ũrĩ mwena wa mũthamaki wa Isiraeli?”

12 Nake ũmwe wa anene ake akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũthamaki mwathi wakwa, gũtirĩ o na ũmwe witũ ũrĩ mwena wake. No rĩrĩ, Elisha ũria mũnabii kũu Isiraeli nĩwe wĩraga mũthamaki wa Isiraeli ciugo nginya iria waragia ũrĩ nyũmba yaku ya toro.”

13 Nake mũthamaki agĩathana, akiuga atĩrĩ, “Thiĩ mũgatuĩrie kũria arĩ, nĩguo ndũme andũ mamũnyiite.” Nake mũthamaki agĩcookerio ũhoro akĩrwo atĩrĩ, “Elisha arĩ Dothani.”

14 Nake mũthamaki agĩtũma mbarathi na ngaari cia ita, na mbũtũ yarĩ na hinya kũu. Igĩthĩ ũtukũ, ikĩrigiicĩria itũũra rĩu.

15 Na rĩria ndungata ya mündũ wa Ngai yokĩrire, ikiuma nja rũciinĩ tene, ikĩona atĩ mbũtũ ya ita, na mbarathi, na ngaari cia ita nĩciarigiicĩrie itũũra. Nayo ndungata ikĩũria atĩrĩ, “Wũi, mwathi wakwa-ĩ, tũgwĩka atĩa?”

16 Nake mũnabii akĩmũcookeria atĩrĩ, “Tiga gwĩtigĩra, nĩgũkorwo arĩa marĩ mwena witũ nĩ aingĩ gũkĩra arĩa marĩ mwena wao.”

17 * Nake Elisha akĩhooya atĩrĩ, “Wee Jehova, mũhingũre maitho nĩguo oone.” Nake Jehova akĩhingũra maitho ma ndungata iyo, nayo ikĩrora, ikĩona kũu irima-inĩ kũiyũire mbarathi na ngaari cia ita irĩ na mwaki, ciothe irigiicĩrie Elisha.

18 Na rĩria thũ ciake ciaikũrũkaga irorete kũrĩ we-rĩ, Elisha akĩhooya Jehova, akiuga atĩrĩ, “Hũũra andũ aya na ũtumumu.” Nĩ ũndũ ũcio Jehova akĩmahũũra na ũtumumu, o ta ũria Elisha aahooete.

19 Elisha akĩmeera atĩrĩ, “Ĩno tiyo nĩra, o na rĩrĩ tirĩo itũũra. Nũmĩrĩrai, na nĩngũmũtwara kũrĩ mündũ ũria mũracaria.” Nake akĩmatwara nginya Samaria.

20 Maarĩkia kũingĩra itũũra rĩu inene, Elisha akiuga atĩrĩ, “Jehova hingũra andũ aya maitho nĩgeetha mone.” Nake Jehova akĩmahingũra maitho, nao makĩona, magĩkora marĩ thĩnĩ wa Samaria.

21 Rĩria mũthamaki wa Isiraeli aamoonire-rĩ, akĩũria Elisha atĩrĩ, “Baba ndĩmoorage? Nĩ wega ndĩmoorage?”

22 Nake Elisha akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ndũkamoorage. No ũũrage andũ arĩa wĩnyũĩire na rũhiũ rwaku rwa njora kana ũta? Mahe irio na maaĩ, marĩe na manyue, macooke mathĩ kũrĩ mwathi wao.”

23 Nĩ ũndũ ũcio akĩmathondekera iruga inene, nao maarĩkia kũria na kũnyua, akĩmoigĩra ũhoro nao magĩcooka kũrĩ mwathi wao. Nĩ ũndũ ũcio mbũtũ cia ita cia Suriata igĩtiga gũtharĩkĩra bũrũri wa Isiraeli rĩngĩ.

Ng'aragu Nene kũu Samaria

24 Na rĩrĩ, thuutha ũcio Beni-Hadadi mũthamaki wa Suriata agĩcookanĩria mbũtũ ciake cia ita ciothe, igĩthĩ, ikĩrigiicĩria Samaria irĩtunyane.

* 6:17 2Ath 2:11

25 Na gũkĩgĩa na ng'aragu nene mũno itũũra rĩu inene. Kũrigiicĩrio kwarĩo gũgũkara ihinda iraya ũũ atĩ mũtwe wa ndigiri† wendagio cekerĩ mĩrono ĩnana‡ cia betha, nakĩo kibaba kĩmwe§ kĩa mai ma ndutura gĩkeendio cekerĩ ithano.*

26 Na rĩrĩa mũthamaki wa Isiraeli aahĩtukagĩra rũthingo igũrũ-rĩ, mũtumia ũmwe akĩmũkaĩra, akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũthamaki, mwathi wakwa, ndeithia!”

27 Nake mũthamaki akĩmũcookeria atĩrĩ, “Angĩkorwo Jehova ndangĩgũteithia-rĩ, nĩ ingĩkũrutĩra ũteithio kũ? Nĩ kuuma kĩhuhiro-inĩ kĩa ngano, kana nĩ kuuma kĩhihĩro-inĩ kĩa ndibei?”

28 Ningĩ agĩcooka akĩmũũria atĩrĩ, “Nĩ kĩ kĩragũthĩnĩa?”

Nake agĩcookia atĩrĩ, “Mũtumia ũyũ aranjĩrĩre atĩrĩ, ‘Ruta mũrũguo nĩgeetha tũmũrĩe ũmũthĩ, naruo rũciũ tũkaarĩa mũriũ wakwa.’”

29 Nĩ ũndũ ũcio tũraruga mũriũ wakwa na tũramũrĩa. Mũthenya ũyũ ũngĩ ndĩramwĩra atĩrĩ, ‘Ruta mũrũguo nĩgeetha tũmũrĩe,’ no aramũhitha.”

30 Na rĩrĩa mũthamaki aagũire ciugo cia mũtumia ũcio-rĩ, agĩtembũranga nguo ciake. O agĩthiagĩra rũthingo igũrũ-rĩ, andũ magĩcũthĩrĩa, makĩona atĩ ehumbĩte nguo ya ikũnia thĩnĩ.

31 Nake akiuga atĩrĩ, “Ngai aronjĩka ũuru, na akĩrĩrĩre kũnjĩka ũuru, angĩkorwo mũtwe wa Elisha mũrũ wa Shafatu nĩgũkorwo ũnyitaine na mwĩrĩ wake ũmũthĩ!”

32 Na rĩrĩ, Elisha aikarĩte gwake nyũmba arĩ hamwe na athuuri. Nake mũthamaki agĩtũma mũndũ athiĩage mbere yake, no mũndũ ũcio ataanakinya, Elisha akĩra athuuri acio atĩrĩ, “Hĩ! ĩ nĩmũrona ũrĩa mũũragani ũyũ andũmĩre mũndũ oke andinie mũtwe? Atĩrĩrĩ, mũndũ ũcio ooka-rĩ, mũhinge mũrango, na mũũnyitĩrĩre ndakaingĩre. Githĩ mũkubio wa magũrũ ma mwathi wake ndũrĩ o thuutha wake?”

33 O akĩaria nao-rĩ, mũndũ ũcio watũmitwo agĩkũrũka, agĩkinya harĩ we. Nake mũthamaki akiuga atĩrĩ, “Mwanangĩko ũyũ uumĩte kũrĩ Jehova. Nĩ kĩ kĩngĩtũma njeterere Jehova makĩria ma ũguo?”

7

1 Elisha akiuga atĩrĩ, “Thikĩrĩa kiugo kĩa Jehova. Jehova ekuuga ũũ: Ihinda ta rĩrĩ rũciũ-rĩ, kibaba kĩmwe* kĩa mũtu mũhinyu gĩkeendio cekerĩ ĩmwe,† nacio ibaba igĩrĩ‡ cia cairi ikeendio cekerĩ ĩmwe hau kĩhingo-inĩ gĩa Samaria.”

2 Nake mũnene ũrĩa wateithagia mũthamaki akĩra mũndũ wa Ngai atĩrĩ, “O na Jehova angĩhingũra ndirica cia igũrũ-rĩ, ũndũ ũcio wahoteka?”

Nake Elisha akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩkũwona na maitho maku, no ndũkaarĩa o na kĩ!”

Ita rĩa Asuriata Kũũra

3 Na rĩrĩ, nĩ kwarĩ na andũ ana maarũarĩte mangũ, maaikaraga itoonyero-inĩ rĩa kĩhingo gĩa itũũra inene.§ Makĩrana atĩrĩ, “Nĩ kĩ gĩgũtũma tũkare haha nginya tũkue?”

† 6:25 Ndigiri yarĩ nyamũ ĩrĩ thaahu na ndĩagĩrĩrwo nĩkũrĩo. ‡ 6:25 nĩ ta kilo 1 § 6:25 nĩ ta lita robo ĩmwe (0.25) * 6:25 nĩ ta giramu 55 * 7:1 nĩ ta kilo 7 † 7:1 nĩ ta giramu 11 ‡ 7:1 nĩ ta kilo 15 § 7:3 Andũ arĩa maakoragwo na mangũ matietikĩrĩtio gũkara kambĩ hamwe na andũ arĩa angĩ (Alaw 13:46).

4 Tūngiuga atīrī, ‘Nītūgūthiī thīnī wa itūūra,’ o nakuo kūrī na ng’aragu, na no tūgūkua. Na tūngūkara haha, no tūgūkua. Nī ūndū ūcio rekei tūthiī kuu kambī-inī ya Asuriata, twīneane kūrīo. Mangītūhonokia, tūgītūre muoyo; mangītūūra, tūgīkue.”

5 Hwaī-inī gūkīra magīkīra, magīthiī kambī-inī ya Asuriata. Nao maakinya nyumīrira ya kambī, magīkora gūtīarī mūdū o na ūmwe kuo,

6 nīgūkorwo Jehova nīatūmīte andū a ita rīa Asuriata maigue mūkubio wa ngaari cia ita, na wa mbarathi, na wa mbūtū nene; nī ūndū ūcio makīrana atīrī, “Atīrīrī, mūthamaki wa Isiraeli nīakomborete athamaki a Ahiti na a Misiri nīguo matūtharīkire!”

7 Nī ūndū ūcio magīkīra, makīūra hwaī-inī na mairia, magītiga hema ciao, o na mbarathi, na ndigiri. Magītiga kambī o ro ūguo yarī, na makīūra nīguo mahonokie mīoyo yao.

8 Andū arīa maarī na mangū magīkinya nyumīrira ya kambī, na magītoonya hema-inī imwe. Makīra na makīnyua, na magīkuua betha, na thahabu, o na nguo, magīthiī magīcihitha. Magīcooka ringī magītoonya hema ingī, makīoya indo iria ciarī kuo o nacio magīcihitha.

9 Magīcooka makīrana atīrī, “Rīu tūtireka wega. Mūthenya ūyū nī wa kūheana ūhoru mwega, na ithuī no gūkira tūkirīte nagu. Tūngīeterera nginya gūkīe, no tūherithio. Rekei tūthiī o ro rīu, tūkaheane ūhoru ūyū nyūmba-inī ya mūthamaki.”

10 Nao magīthiī magīta arangīri a ihingo cia itūūra, makīmeera atīrī, “Nītūgūthiīte kambī-inī ya Asuriata, na gūtīrī mūdū ūrī kuo, gūtīrī o na mūgambo wa mūdū, no mbarathi na ndigiri ciohetwo, nacio hema igatigwo o ro ūrīa ciatarī.”

11 Nao arangīri a ihingo makīanīrīra ūhoru ūcio, naguo ūgīkinyīra nyūmba ya mūthamaki.

12 Nake mūthamaki agīkīra ūtukū, na akīra anene ake atīrī, “Nīngūmwīra ūrīa Asuriata matwīkīte. Nīmamenyete tūrī na ng’aragu, nī ūndū ūcio nīkīo matigīte kambī, makeehitha kuu gīthaka-inī, magīciirīa atīrī, “Ti-itherū nīmekuuma itūūra-inī na hīndī iyo tūmanyiite mīgwate marī muoyo na tūtooye itūūra-inī inene.”

13 Nake ūmwe wa anene ake agīcookia atīrī, “Tūma andū amwe mathiī na mbarathi ithano iria itigaire itūūra-inī. Ūhoru wao githī ndūgūkīhaana o ta wa Isiraeli othe arīa marī gūkū thīnī. Ī-ni, megūkorwo mahaana o ta Isiraeli aya othe makīrī gūthira. Nī ūndū ūcio reke tūmatūme magatuīrie ūrīa kūhaana.”

14 Nī ūndū ūcio magīthuura ngaari igīrī cia ita na mbarathi ciacio, nake mūthamaki akīmatūma marūmīrīre mbūtū cia ita cia Asuriata. Nake agīatha atwarithia akīmeera atīrī, “Thiī mūgatuīrie ūrīa kūhaana.”

15 Makīmarūmīrīra o nginya Jorodani, magīkora nīra iyyūrīte nguo na indo iria Asuriata maatete marī ihenya-inī makīūra. Nī ūndū ūcio andū arīa maatūmītwo makīhūdūka na magīcookeria mūthamaki ūhoru ūcio.

16 Hīndī iyo andū makīumagara, magīthiī na magītaha indo kambī-inī ya Asuriata. Nī ūndū ūcio kībaba kīmwe kīa mūtu kiendagio cekerī imwe, na ibaba igīrī cia cairi ciendagio cekerī imwe o ta ūrīa Jehova oigīte.

17 Na rīrī, mūthamaki agīte mūnene ūrīa wamūteithagia akorwo arī mūrūgamīrīra wa kīhingo, nao andū makīmūrangīrīra hau kīhingo-inī, agīkua, o ta ūrīa mūdū wa Ngai oigīte rīrīa mūthamaki aathiite gwake mūciī.

18 Ūndũ ūcio wekĩkire o ta ūrĩa mũndũ wa Ngai eerĩte mũthamaki: "Ihinda o ta rĩrĩ rũciũ, kĩbaba kĩmwe kĩa mũtu gĩkeendio cekerĩ ĩmwe, nacio ibaba igĩrĩ cia cairi ikeendio cekerĩ ĩmwe kĩhingo-inĩ gĩa Samaria."

19 Mũnene ūcio eerĩte mũndũ wa Ngai atĩrĩ, "O na Jehova angĩhingũra ndirica cia igũrũ-rĩ, ūndũ ūcio wahoteka?" Nake mũndũ wa Ngai aamũcookeirie atĩrĩ, "Nĩũkawona na maitho maku, no ndũkaarĩa o na kĩa!"

20 Ūguo noguo gwekĩkire kũrĩ mũnene ūcio, nĩgũkorwo andũ maamũrangĩrĩrie hau kĩhingo-inĩ, agĩkua.

8

Mũshunami Gũcookerio Mũgũnda

1 Na rĩrĩ, Elisha akĩra mũtumia ūrĩa aariũkĩrie mwana atĩrĩ, "Thĩĩ hamwe na andũ a nyũmba yaku mũgaikare kwa ihinda kũrĩa mũngĩhota gũikara, tondũ Jehova nĩatuĩte kũgĩe ng'aragu bũrũri-inĩ ūyũ, irĩa ikũniina mĩaka mũgwanja."

2 Nake mũtumia ūcio agĩka o ta ūrĩa mũndũ wa Ngai oigĩte. We mwene na andũ a nyũmba yake magĩthĩĩ na magĩkara bũrũri wa Afilisti mĩaka mũgwanja.

3 Na rĩrĩ, mĩaka mũgwanja yathira-rĩ, akiuma bũrũri wa Afilisti, agĩthĩĩ kũrĩ mũthamaki kũmũthaiitha nĩ ūndũ wa nyũmba na gĩthaka gĩake.

4 Mũthamaki aaragia na Gehazi, ndungata ya mũndũ wa Ngai, akĩmwĩra atĩrĩ, "Ta njĩra maũndũ mothe manene marĩa Elisha aaneka."

5 O rĩrĩa Gehazi eeraga mũthamaki ūrĩa Elisha aariũkĩrie mũndũ-rĩ, mũtumia ūrĩa wariũkĩrio mũriũ nĩ Elisha agĩka gũthaiitha mũthamaki nĩ ūndũ wa nyũmba na gĩthaka gĩake.

Nake Gehazi akiuga atĩrĩ, "Mũthamaki mwathi wakwa, ūyũ nĩwe mũtumia ūcio, na mũriũ ūrĩa wariũkĩrio nĩ Elisha nĩwe ūyũ."

6 Nake mũthamaki akĩũria mũtumia ūhoru ūcio, nake akĩmũhe ūhoru. Ningĩ mũthamaki akĩra mũnene ūmwe wake ūhoru wa mũtumia ūcio, akĩmwĩra atĩrĩ, "Mũcookerie kĩa gĩothe kĩa rĩ gĩake, hamwe na uumithio wothe wa gĩthaka gĩake, kuuma mũthenya ūrĩa oimire bũrũri ūyũ o nginya rĩu."

Hazaeli Kũũraga Beni-Hadadi

7 Na rĩrĩ, Elisha agĩthĩĩ Dameski, nake Beni-Hadadi mũthamaki wa Suriata aarĩ mũrũaru. Rĩrĩa mũthamaki eerirwo atĩrĩ, "Mũndũ wa Ngai nĩokĩte nginya gũkũ,"

8 akĩra Hazaeli atĩrĩ, "Oya kĩheo, ūthĩĩ ūtũnge mũndũ wa Ngai. Tuĩria ūhoru harĩ Jehova na ūndũ wake; mũũrie atĩrĩ, 'Nĩ nĩngũhona ndwari ĩno?'"

9 Nĩ ūndũ ūcio Hazaeli agĩthĩĩ gũtũnga Elisha, akuũite kĩheo kĩa indo iria njega cia Dameski,* ikuuĩtwo nĩ ngamũra mĩrongo ĩna. Hazaeli agĩthĩĩ, akĩrũgama mbere ya Elisha, akĩmwĩra atĩrĩ, "Mũrũguo Beni-Hadadi mũthamaki wa Suriata nĩwe wandũma ngũũrie atĩrĩ, 'Nĩ nĩngũhona ndwari ĩno?'"

10 Nake Elisha agĩcookia atĩrĩ, "Thĩĩ ūmwĩre atĩrĩ, 'Ti-itherũ nĩũkũhona'; no Jehova nĩanguũrĩrie atĩ no egũkua."

11 Elisha akĩmũkũũrĩra maitho amũrorete nginya Hazaeli agĩconoka. Nake mũndũ wa Ngai akĩambĩrĩria kũrĩa.

* 8:9 Itũura rĩa Dameski rĩarĩ ngumo ūhoru-inĩ wa wonjoria, na rĩarĩ gatagafĩ ka bũrũri wa Misiri, na Asia Nini, na Mesopotamia.

12 Nake Hazaeli akīmūūria atīrī, “Nī kīī kīratūma mwathi wakwa arīre?”

Nake agīcookia atīrī, “Nī ūndū nīnjūūī ūuru ūrīa ūkaarehere andū a Isiraēli. Nīūgacina cīgītīro ciao iria nūmu, na ūūrage aanake ao na rūhiū rwa njora, ūtūngumanie twana twao thī, na ūtarūre nda cia andū-a-nja arīa marī nda.”

13 Nake Hazaeli akīmūūria atīrī, “Ndungata īno yaku ītariī ta ngui-rī, yahota atīa gwīka ūndū mūnene ūguo?”

Nake Elisha akīmūcookeria atīrī, “Jehova nīanyonetie atī nīūgatuīka mūthamaki wa Suriata.”

14 Nīngī Hazaeli agītigana na Elisha agīcooka kūrī mwathi wake. Rīrīa Beni-Hadadi aamūūririe atīrī, “Elisha akwīrīre atīa?” Hazaeli akīmūcookeria atīrī, “Anjūrīre ti-itherū nīūkūhona.”

15 No mūthenya ūyū ūngī Hazaeli akīoya taama mūrītū, akīūtobokia maaī-inī, akīhumbīra mūthamaki ūthiū naguo, o nginya agīkua. Nake Hazaeli agīthamaka ithenya rīake.

Jehoramū Mūthamaki wa Juda

16 Mwaka-inī wa ītano wa wathani wa Joramū mūrū wa Ahabū mūthamaki wa Isiraēli-rī, Jehoramū mūrū wa Jehoshafatu akīambīrīria gūthamaka Juda.

17 Jehoramū aarī na ūkūrū wa mīaka mīrongo ītatū na īrī rīrīa aatuīkire mūthamaki, na agīthamaka arī Jerusalemu mīaka īnana.

18 Nīathiire na mīthiire ya athamaki a Isiraēli, o ta ūrīa nyūmba ya Ahabū yekīte, nīgūkorwo aahikirie mwarī wa Ahabū. Nīekire maūndū mooru maitho-inī ma Jehova.

19 No rīrī, nī ūndū wa ndungata yake Daudi, Jehova ndeendaga kwananga Juda. Nīeranīire atī nīegūtūūria tawa nī ūndū wa Daudi na njiaro ciake nginya tene.

20 Mahinda ma Jehoramū-rī, andū a Edomu nīmaremeire Juda na makīgia na mūthamaki wao ene.

21 Nī ūndū ūcio Jehoramū agīthī Zairu hamwe na ngaari ciake ciothe cia ita. Andū a Edomu makīmūrīgīicīria hamwe na anene a ngaari ciake cia ita, no agīūkīra na akīūra ūtukū; narīo ita rīake, o na kūrī o ūguo, rīkīūra rīgīcooka mūcīi.

22 Nginyagia ūmūthī andū a Edomu matūūraga maremeire Juda. Andū a Libina o nao makīrega watho wa Juda o ihinda-inī rīu.

23 Maūndū marīa mangī makoniī wathani wa Jehoramū, na marīa mothe eekire, gīthī matīandīkītwo ibuku-inī rīa maūndū ma mahinda ma athamaki a Juda?

24 Nake Jehoramū akīhurūka hamwe na maithe make na agīthikwo hamwe nao itūūra-inī rīa Daudi. Nake mūrīū Ahazia agītuīka mūthamaki ithenya rīake.

Ahazia mūthamaki wa Juda

25 Mwaka-inī wa ikūmi na īrī wa wathani wa Joramū mūrū wa Ahabū mūthamaki wa Isiraēli-rī, Ahazia mūrū wa Jehoramū mūthamaki wa Juda nīguo ambīrīrie gūthamaka.

26 Ahazia aarī na ūkūrū wa mīaka mīrongo īrī na īrī rīrīa aatuīkire mūthamaki, na agīthamaka arī Jerusalemu mwaka ūmwe. Nyina eetagwo Athalia, mwarī wa mwana wa Ōmuri mūthamaki wa Isiraēli.†

† 8:26 Mūtumia wa Mūthamaki Joramū eetagwo Athalia, na aarī mwarī wa Ahabū.

²⁷ Nake Ahazia agĩthiĩ na mĩthiĩre ya nyũmba ya Ahabu, na agĩka ũuru maitho-inĩ ma Jehova o ta ũria nyũmba ya Ahabu yekĩte, nĩgũkorwo nĩmatarainie na nyũmba ya Ahabu nĩ ũndũ wa kũhikania kuo.

²⁸ Ahazia nĩmathiire na Joramũ mũrũ wa Ahabu nĩguo makarũe na Hazaeli mũthamaki wa Suriata kũu Ramothu-Gileadi. Nao Asuriata makĩguraria Joramũ;

²⁹ nĩ ũndũ ũcio Mũthamaki Joramũ akĩhũndũka, agĩthiĩ Jezireeli nĩguo akahonie nguraro iria aagurarĩtio nĩ Asuriata kũu Ramothu makĩrũa na Hazaeli mũthamaki wa Suriata.

Hĩndĩ iyo Ahazia mũrũ wa Jehoramũ mũthamaki wa Juda agĩkũrũka, agĩthiĩ Jezireeli akarore Joramũ mũrũ wa Ahabu, tondũ nĩagurarĩtio.

9

Jehu Gũitĩrĩrio Maguta Atũke Mũthamaki wa Isiraeli

¹ Na rĩrĩ, mũnabii Elisha agĩta mũndũ ũmwe wa thiritũ ya anabii, akĩmwĩra atĩrĩ, “Thinĩkĩra nguo yaku ya igũrũ mũcibi-inĩ, na ũkuue mbũthũ ĩno ya maguta, ũthiĩ nginya Ramothu-Gileadi.

² Wakinya kũu, ũcarie Jehu mũrũ wa Jehoshafatu, mũrũ wa Nimushi. Ũthiĩ kũrĩ we, ũmũtigithanie na andũ a thiritũ yake, ũmũingĩrie kanyũmba ga thĩinĩ.

³ Ũcooke woe mbũthũ ya maguta ũmũitĩrĩrie mũtwe na uuge atĩrĩ, ‘Jehova ekuuga ũũ: Ndagũitĩrĩria maguta ũtuĩke mũthamaki wa Isiraeli.’ Ũcooke ũhingũre mũrango ũre; ndũgaikare!”

⁴ Nĩ ũndũ ũcio mwanake ũcio mũnabii agĩthiĩ nginya Ramothu-Gileadi.

⁵ Rĩrĩa aakinyire kuo, agĩkora anene a mbũtũ cia ita maikarĩte hamwe. Akĩra mũnene wao atĩrĩ, “Mũnene, ndĩ na ndũmĩrĩri yaku.”

Nake Jehu akĩũria atĩrĩ, “Ithuothe-rĩ, nĩ ũrĩkũ ũrĩ na ndũmĩrĩri yake?”

Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩwe mũnene, ndũmĩrĩri nĩ yaku.”

⁶ Jehu agĩũkĩra, akĩngĩra nyũmba. Nake mũnabii agĩtĩrĩria Jehu maguta mũtwe, akiuga atĩrĩ, “Jehova Ngai wa Isiraeli ekuuga ũũ: ‘Ndagũitĩrĩria maguta ũtuĩke mũthamaki wa andũ a Jehova a Isiraeli.’

⁷ Wee-rĩ, nĩũkaniina nyũmba ya Ahabu mwathi waku nĩgeetha ndĩrĩhĩrie thakame ya anabii ndungata ciakwa, na thakame ya ndungata cia Jehova ciothe irĩa yaitirwo nĩ Jezebeli.

⁸ Nyũmba yothe ya Ahabu nĩgathira biũ. Nĩnganiina nyũmba yothe ya Ahabu na ndĩmũniĩnĩre arũme othe, arĩa ngombo na arĩa matarĩ ngombo thĩinĩ wa Isiraeli.

⁹ Nyũmba ya Ahabu ngaamĩtua o ta nyũmba ya Jeroboamu mũrũ wa Nebati, na ta ya Baasha mũrũ wa Ahija.

¹⁰ Ha ũhoru wa Jezebeli-rĩ, agaatambuurangwo nĩ ngui arĩ mũgũnda-inĩ wa Jezireeli, na gũtirĩ mũndũ ũkaamũthika.” Nake akĩhingũra mũrango akĩũra.

¹¹ Hĩndĩ irĩa Jehu oomire nja kũrĩ anene a thiritũ yake, mũndũ ũmwe wao akĩmũũria atĩrĩ, “Maũndũ mothe nĩ mega? Mũgũrũki ũcio egũũkĩte kũrĩ we nĩki?”

Nake Jehu agĩcookia atĩrĩ, “Wee nĩũũ mũndũ ũcio o na maũndũ marĩa aaragia.”

¹² Nao makiuga atĩrĩ, “Tiga gũtũheenia, twĩre ma.”

Jehu akiuga atĩrĩ, “Anjĩra ũũ: ‘Jehova ekuuga atĩrĩ: Ndagũitĩrĩria maguta ũtuĩke mũthamaki wa Isiraeli.’”

13 Nao makīhiūha kuoya nguo ciao cia igūrū, magīciara ngathī-inī cia nyūmba arūgame ho, magīcooka makīhuha karumbeta na makīanīrira atīrī, “Jehu nīwe mūthamaki!”

Jehu Kūūraaga Joramu na Ahazia

14 Nī undū ūcio, Jehu mūrū wa Jehoshafatu, mūrū wa Nimushi, agīciirira gūūkīrira Joramu. (Hīndī iyo Joramu na Isiraēli yothe maagitagira Ramothu-Gileadi, kuuma kūrī Hazaeli mūthamaki wa Suriata.

15 No Mūthamaki Joramu niacookete Jezireeli akahonie ironda iria aagurarītio nī Asuriata, rīrīa maarūaga na Hazaeli mūthamaki wa Suriata.) Nake Jehu akiuga atīrī, “Angīkorwo nīmwetīkīra ūguo, mūtīkareke mūdū o na ūmwe oime itūūra-inī athīi akaheane ūhoro ūcio Jezireeli.”

16 Ningī Jehu akīhaica ngaari yake ya ita, agīthīi Jezireeli, tondū nīkuo Joramu aahurūkīte, na Ahazia mūthamaki wa Juda nīaikūrūkīte agathīi kūmūrora.

17 Hīndī irīa mūrori wa itūūra aarūgamīte mūthiringo-inī mūrāihu na igūrū kūu Jezireeli, akīona mbūtū cia ita cia Jehu igūka, agītana, akiuga atīrī, “Nīndīrona mbūtū cia ita igūka.”

Nake Joramu agīathana, akiuga atīrī, “Ethaai mūdū wa mbarathi, ūmūtūme athīi acitūnge, aciurie atīrī, ‘Mūūkīte na thayū?’”

18 Nake mūdū ūcio akīhaica mbarathi, agīthīi gūtūnga Jehu, akīmwīra atīrī, “Ūū nīguo mūthamaki ekūūria: ‘Wee-rī, ūūkīte na thayū?’”

Nake Jehu akīmūcookeria atīrī, “Ūrī na ūhoro ūrīkū na thayū? Nyuma thutha.”

Nake mūrori wa itūūra agīcookia ūhoro, akiuga atīrī, “Mūdū ūrīa twatūma nīakinya harīo, na ndaracooka na gūkū.”

19 Nī undū ūcio mūthamaki agītūma mūdū wa keerī wa mbarathi. Aakinya kūrī o akīmeera atīrī, “Ūū nīguo mūthamaki eekūūria: ‘Mūūkīte na thayū?’”

Nake Jehu agīcookia atīrī, “Ūrī na ūhoro ūrīkū na thayū? Nyuma thutha.”

20 Nake mūrori wa itūūra agīcookia ūhoro, akiuga atīrī, “Nīakinya harīo, no-o nake ndaracooka na gūkū. Mūtwarīre wa ngaari ya ita nī ta mūtwarīre wa Jehu mūrū wa Nimushi; atwarithagia ta mūgūrūki.”

21 Nake Joramu agīathana, akiuga atīrī, “Ohererai mbarathi ngaari-inī yakwa ya ita.” Na ciohererwo, Joramu mūthamaki wa Isiraēli na Ahazia mūthamaki wa Juda makiumagara, o mūdū arī ngaari-inī yake ya ita, magatūnge Jehu. Magīcemanīa nake kamūgūnda-inī karīa kaarī ka Nabothu ūrīa Mūjezireeli.

22 Rīrīa Joramu onire Jehu, akīmūūria atīrī, “Jehu, ūūkīte na thayū?”

Nake Jehu agīcookia atīrī, “Kūngīgīa na thayū atīa, ūhooi wa mīhianano wothe na ūrogi wa nyūkwa, Jezebeli, ūingīhīte ūū?”

23 Joramu akīgarūrūka akīūra, akiugaga atīrī, “Ahazia, kūrī na njikanīrīrio!”

24 Hīndī iyo Jehu akīruta ūta wake, akīratha Joramu gatagatī ga ciande. Naguo mūguī ūgītheeca ngoro yake, agītūngumana ngaari-inī yake.

25 Nake Jehu akīra Bidikari mūnene wa ngaari yake ya ita atīrī, “Muoe ūmūkie mūgūnda-inī ūrīa warī wa Nabothu ūrīa Mūjezireeli. Ririkana rīrīa nī nāwe twatwaraga ngaari cia ita tūrī thutha wa ithe Ahabu, rīrīa Jehova aaririe ūrathi ūyū ūmūkonīi, akiuga ūū:

26 ‘Mūthenya wa ira nīndīronire thakame ya Nabothu na thakame ya ariū ake, nīguo Jehova ekuuga, na ti-itherū nīngatūma ūmīrīhīre

mūgūnda-inĩ o ūyū, nĩguo Jehova ekuuga.’ Rĩu kĩmuoe, ūmũkie mūgūnda-inĩ ūcio, kuringana na kiugo kĩa Jehova.”

²⁷ Hĩndĩ irĩa Ahazia mũthamaki wa Juda onire ūrĩa kwahaana, akĩūra na njira ya Bethi-Hagani. Nake Jehu akĩmũhanyũkia, akĩanagĩrĩra atĩrĩ, “Mũuragei o nake!” Nao makĩmũgurarĩra arĩ ngaari-inĩ yake ya ita erekeire Guri hakuhi na Ibileamu, no akĩũrĩra Megido, agĩkuĩra kuo.

²⁸ Nacio ndungata ciake ikĩmũkuua na ngaari ya ita, ikĩmũtwara Jerusalemu, na makĩmũthika hamwe na maithe make mbĩrĩra-inĩ yake, itũũra-inĩ rĩa Daudi.

²⁹ (Ahazia aatuĩkĩte mũthamaki wa Juda mwaka-inĩ wa ikũmi na ūmwe wa wathani wa Joramũ mũrũ wa Ahabu).

Jezebeli kũũragwo

³⁰ Ningĩ Jehu agĩthĩ Jezireeli. Na rĩrĩa Jezebeli aaguire ūguo-rĩ, akĩhaka maitho make rangi na akĩgemia njuĩri yake, agĩcũthĩrĩria nja arĩ ndirica-inĩ.

³¹ Rĩrĩa Jehu aatoonyaga kĩhingo-inĩ, Jezebeli akĩmũũria atĩrĩ, “Ūũkĩte na thayũ, Zimuri, wee mũũragi wa mwathi waku?”

³² Nake Jehu akĩrora na igũrũ ndirica-inĩ, agĩtana akĩũria atĩrĩ, “Nũũ ūrĩ mwena wakwa? Nũũ?” Nao andũ eerĩ kana atatũ maarĩ ahakũre makĩmũrora arĩ thĩ.

³³ Nake Jehu akiuga atĩrĩ, “Mũikie thĩ!” Nĩ ūndũ ūcio makĩmũikia akĩgũa thĩ, nayo thakame ĩmwe yake ikĩminjũkĩra rũthingo o hamwe na mbarathi iria ciamũrangagĩrĩria thĩ na magũrũ ma cio.

³⁴ Jehu agĩtoonya nyũmba ya ūthamaki thĩnĩ akĩrĩa na akĩnyua. Nake akiuga atĩrĩ, “Menyerai mũndũ-wa-nja ūcio mũrume, na mũmũthike tondũ araari mwarĩ wa mũthamaki.”

³⁵ No rĩrĩa maathiire nja makamũthike, matiakorire kĩndũ o na kĩmwe kĩa mwĩrĩ wake, tiga o ihĩndĩ rĩa mũtwe wake, na magũrũ, na moko make.

³⁶ Nao makĩhũndũka, makĩũra Jehu ūhoru ūcio, nake akiuga atĩrĩ, “Gĩkĩ nĩ kiugo kĩa Jehova kĩrĩa aaririe na kanua ka ndungata yake Elija ūrĩa Mũtishibi, akiuga atĩrĩ: Ngui nũkaarĩa mwĩrĩ wa Jezebeli kamũgũnda-inĩ ka Jezireeli.

³⁷ Nakĩo kĩimba kĩa Jezebeli gĩgaatuĩka o ta rũrua kĩrĩ thĩ kamũgũnda-inĩ ka Jezireeli, nĩgeetha gũtikagĩe mũndũ ūkaahota kuuga atĩrĩ, ‘Ūyũ nĩ Jezebeli.’”

10

Andũ a Nyũmba ya Ahabu Kũũragwo

¹ Na rĩrĩ, Samaria kwarĩ na ariũ a nyũmba ya Ahabu mĩrongo mũgwanja. Nĩ ūndũ ūcio Jehu akĩandĩka marũa akĩmatũma Samaria kũrĩ anene a Jezireeli, na athuuri, na areri a ciana cia Ahabu, akĩmeera atĩrĩ,

² “Tondũ mũrĩ na ciana cia mwathi wanyu, na ningĩ mũrĩ na ngaari cia ita na mbarathi, na itũũra inene rĩrĩgĩre na thingo cia hinya, o na indo cia mbaara-rĩ, marũa maya maamũkinyĩra-rĩ,

³ thuurai mũriũ ūrĩa mwega na mwagĩrũru mũno wa mwathi wanyu, na mũmũikarĩrie gĩtĩ kĩa ūnene gĩa ithe. Mũcooke mũrũĩre nyũmba ya mwathi wanyu.”

⁴ No-o makĩmaka makiuga atĩrĩ, “Angĩkorwo athamaki eerĩ matiigana kũmũtooria-rĩ, ithuĩ twakĩhota atĩa?”

⁵ Nĩ ūndũ ūcio ūrĩa warĩ mũrori wa maũndũ ma nyũmba ya ūthamaki, na mwathi wa itũũra, na athuuri, na areri a ciana magĩtũmĩra Jehu ndũmĩrĩri ĩno: “Ithuĩ tũrĩ ndungata ciaku, na nĩtũgwĩka ūrĩa wothe

ũkuuga. Tũtiigũtua mũndũ o na ũmwe mũthamaki; wee ĩka o ũrĩa ũngĩona kwagĩrĩire.”

6 Nake Jehu akĩmaandĩkĩra marũa ma keerĩ akĩmeera atĩrĩ, “Angĩkorwo mũrĩ mwena wakwa na nĩmũkũnjathĩkĩra, ũragai ariũ a mwathi wanyu, mũgooka na ciongo ciao gũkũ Jezireeli ihinda o ta rĩrĩ rũciũ.”

Na rĩrĩ, ariũ a mũthamaki mĩrongo mũgwanja maarĩ na atongoria a itũũra arĩa maamareraga.

7 Na rĩrĩa marũa maakinyire, andũ acio makĩnyiita ariũ acio mĩrongo mũgwanja a mũthamaki na makĩmooraga othe. Magĩkĩra ciongo ciao ikabũ-inĩ, magĩcitwarĩra Jehu o kũu Jezireeli.

8 Rĩrĩa mũndũ ũrĩa watũmĩtwo aakinyire, akĩra Jehu atĩrĩ, “Nĩmarehe ciongo cia ciana cia mũthamaki.”

Nake Jehu agĩathana, akiuga atĩrĩ, “Ciigei irũndo igĩrĩ itoonyero-inĩ rĩa itũũra o nginya rũciinĩ.”

9 Rũciinĩ rũrũ rũngĩ Jehu akiumagara. Akĩrũgama mbere ya andũ othe, akiuga atĩrĩ, “Inyuĩ mũtĩhĩtĩtie. Nĩ nĩ nĩ ndaciũrĩre ndundu ya gũũkĩrĩra mwathi wakwa na ngĩmũũraga, no nũũ ũragĩte andũ aya othe?”

10 Menyai ũũ, atĩ gũtĩrĩ kiugo o na kĩmwe kĩarĩtio nĩ Jehova igũrũ rĩa nyũmba ya Ahabu gĩtakahingio. Jehova ekĩte o ũrĩa oigĩte na kanua ka ndungata yake Elija.”

11 Nĩ ũndũ ũcio Jehu akĩũraga andũ othe a nyũmba ya Ahabu arĩa maatigaire kũu Jezireeli, o ũndũ ũmwe na atongoria ake othe, na arata ake a hakuhĩ, o na athĩnjĩri-ngai ake, na gũtĩrĩ mũndũ wahonokire.

12 Jehu agĩcooka akiumagara, agĩthĩĩ Samaria. Aakinya Bethi-Ekedi ya Arĩithi-rĩ,

13 agĩtũngana na andũ amwe arĩa maatarainie na Ahazia mũthamaki wa Juda akĩmooria atĩrĩ, “Inyuĩ mũrĩ a?”

Na magĩcookia atĩrĩ, “Ithuĩ tũrĩ a nyũmba ya Ahazia, na tũũkĩte kũgeithia mbarĩ ya mũthamaki, na ya mũtumia wa mũthamaki.”

14 Nake agĩathana atĩrĩ, “Nĩmanyiitwo marĩ muoyo!” Nĩ ũndũ ũcio makĩmatwara marĩ muoyo makĩmooragĩra gĩthima-inĩ kĩa Bethi-Ekedi, maarĩ andũ mĩrongo ĩna na eerĩ. Gũtĩrĩ mũndũ o na ũmwe wahonokire.

15 Nake aarĩkia kuuma kũu, agĩkora Jehonadabu mũrũ wa Rekabu,* o nake okĩte kũmũtũnga. Nake Jehu akĩmũgeithia, akĩmũũria atĩrĩ, “Wee ũrĩ na ũiguano na nũ, o ta ũrĩa ndĩ na ũiguano nawe?”

Nake Jehonadabu akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ĩĩ ndĩ nago.”

Nake Jehu akiuga atĩrĩ, “Kũngĩkorwo nĩ ũguo-rĩ, rehe guoko.” Nĩ ũndũ ũcio Jehonadabu agũka ũguo, nake Jehu akĩmũteithĩrĩria kũhaica ngaarĩ-inĩ ya ita.

16 Nake Jehu akĩmwĩra atĩrĩ, “Ūka tũthĩĩ nawe ũkeonere ũrĩa ndĩrutaniĩrie na kĩyo nĩ ũndũ wa Jehova.” Nake akĩmũkuua na ngaarĩ yake ya ita.

17 Rĩrĩa Jehu aakinyire Samaria-rĩ, akĩũraga andũ othe a nyũmba ya Ahabu arĩa maatigaire, akĩmaniina kũringana na kiugo kĩa Jehova kĩrĩa kĩarĩtio nĩ Elija.

Ndungata cia Baali

18 Ningĩ Jehu agĩcookereria andũ othe hamwe, akĩmeera atĩrĩ, “Ahabu aatungatĩire Baali o hanini; no Jehu ekũmũtungatĩra makĩria.

* **10:15** Ciana cia Rekabu ciarĩ na kĩyo gĩa gũtungatĩra Ngai (Jer 35:6-10), na mũtũũrĩre wacio ndwarĩ na maũndũ maingĩ ma gwĩtanga.

19 Na rĩrĩ, tũmanĩrai anabii othe a Baali, na atungati othe ayo, o na athĩnjĩri-ngai ayo othe. Tigĩrĩrai atĩ gũtirĩ o na ũmwe ũtarĩ ho, tondũ ningũrutĩra Baali igongona inene. Mũndũ wothe ũkwaga gũũka, ndegũtũũra muoyo.” Nowe Jehu ekaga ũguo arĩ na wara wa kũũraga atungati othe a Baali.

20 Nake Jehu akiuga atĩrĩ, “Itanai kũũngano gĩa gũtũũthia Baali.” Nĩ ũndũ ũcio magĩkianĩrĩra kũũngano kũu.

21 Nake agĩcooka agĩtũma ũhoru kũndũ guothe Isiraeli, nao atungati othe a Baali magĩũka; na gũtirĩ o na ũmwe watũĩrire. Makĩgomana hekarũ-inĩ ya Baali o nginya ikũiyũra kuuma mwena ũmwe nginya ũria ũngĩ.

22 Nake Jehu akĩra mũikaria wa harĩa nguo ciaigagwo atĩrĩ, “Rehere ndungata ciothe cia Baali nguo.” Nĩ ũndũ ũcio agĩcirehere nguo.

23 Hĩndĩ iyo Jehu na Jehonadabu mũrũ wa Rekabu magĩtoonya hekarũ ya Baali. Jehu akĩra ndungata cia Baali atĩrĩ, “Rorai mĩena yothe muone atĩ gũtirĩ ndungata cia Jehova irĩ haha hamwe na inyuĩ, o tiga ndungata cia Baali.”

24 Nĩ ũndũ ũcio magĩtoonya marute magongona, na maruta ma njino. Na rĩrĩ, Jehu nĩagĩte arũme mũrongo inana kũu nja akameera atĩrĩ: “Ũmwe wanyu angĩrekereria mũndũ wa arĩa ngũneana moko-inĩ manyu oore-rĩ, we egũkua ithenya rĩa mũndũ ũcio.”

25 Rĩria Jehu aarĩkirie kũruta igongona rĩa njino-rĩ, agĩatha arangĩri na anene ao atĩrĩ, “Toonyai thĩnĩ mũmooorage; mũtikareke mũndũ o na ũmwe wao oore.” Nĩ ũndũ ũcio makĩmooorage na hiũ cia njora. Nao arangĩri na anene ao magĩkia mũrĩ yao nja, magĩcooka magĩtoonya ihooero rĩa na thĩnĩ rĩa hekarũ ya Baali.

26 Nao makĩruta ihiga rĩrĩa rĩamũre nja ya hekarũ ya Baali na makĩrcina.

27 Makĩmomora ihiga rĩrĩa rĩamũre rĩa Baali, na magĩtharia hekarũ ya Baali makĩmũtua kĩoro o na nginya ũmũthĩ.

28 Nĩ ũndũ ũcio Jehu akĩniina biũ ũhooi wa Baali thĩnĩ wa Isiraeli.

29 No rĩrĩ, ndaatiganire na mehia ma Jeroboamu mũrũ wa Nebati, marĩa aatũmire Isiraeli meehie ma kũhooya mĩhianano ya njaũ ya thahabu kũu Betheli na Dani.

30 Nake Jehova akĩra Jehu atĩrĩ, “Tondũ nĩwĩkĩte wega, ũkahingia ũria kwagĩrĩire maitho-inĩ makwa, na ũgeeka nyũmba ya Ahabu ũria ndaatanyĩte kũmeka-rĩ, njiaro ciaku igũtũũra ithamakagĩra Isiraeli nginya rũciarero rwa kana.”

31 No Jehu ndaigana kũmenyerera kũiga watho wa Jehova, Ngai wa Isiraeli, na ngoro yake yothe. Ndaigana gũtigana na mehia ma Jeroboamu, marĩa atũmĩte andũ a Isiraeli mehie.

32 Matukũ-inĩ macio, Jehova nĩambĩrĩrie kũnyiihia mĩhaka ya Isiraeli. Hazaeli nĩatooririe andũ a Isiraeli bũrũri-inĩ wao wothe

33 mwena wa irathĩro wa Jorodani na bũrũri-inĩ wothe wa Gileadi, (Bũrũri wa Gadi na Rubeni na Manase), kuuma Aroeri gũtwarana na mũkuru wa Arinoni, kũgerera Gileadi nginya Bashani.

34 Ha ũhoru wa maũndũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Jehu-rĩ, na marĩa mothe eekire, na marĩa mothe ahingirie-rĩ, githĩ matũandĩkĩtwo ibuku-inĩ rĩa mahinda ma athamaki a Isiraeli?

35 Nake Jehu akĩhurũka na maithe make na agĩthikwo Samaria. Nake mũrũrũ Jehoahazu agĩtuika mũthamaki ithenya rĩake.

36 Narĩo ihinda rĩrĩa Jehu aathamakĩre Isiraeli kũu Samaria rĩarĩ mĩaka mũrongo iĩrĩ na inana.

11

Athalia na Joashu

¹ Rĩrĩa Athalia nyina wa Ahazia onire atĩ mũriũ nĩakua-rĩ, agĩthiĩ na mbere kũũraga andũ othe a nyũmba yothe ya ũthamaki.

² Nao rĩrĩ, Jehosheba, mwarĩ wa Mũthamaki Jehoramũ na mwarĩ wa nyina na Ahazia, akĩoya Joashu mũrũ wa Ahazia akĩmweheria kuuma kũrĩ ariũ a mũthamaki ariũ maakirie kũũragwo. Akĩmũiga hamwe na mũreri wake kanyũmba ga gũkoma, akĩmũhitha kuuma kũrĩ Athalia; nĩ ũndũ ũcio Joashu ndaigana kũũragwo.

³ Aikarire ahithĩtwo hamwe na mũreri wake thĩinĩ wa hekarũ ya Jehova* mĩaka itandatũ ĩrĩa Athalia aathamakire bũrũri ũcio.

⁴ Mwaka-inĩ wa mũgwanja, Jehoiada agĩtũmanĩra anene a ikundi ariũ maathaga thĩgari igana rĩmwe, thĩinĩ wa andũ ariũ meetagwo Akari, na arangĩri nao magĩũka kũrĩ we kũu hekarũ-inĩ ya Jehova. Nake akĩgĩa kĩrĩkanĩro nao na akĩmehĩthĩria kũu hekarũ-inĩ ya Jehova. Agĩcooka akĩmoonĩa mũriũ wa mũthamaki.

⁵ Akĩmaatha akĩmeera atĩrĩ, “Mũgũwĩka ũũ: Inyuĩ ariũ othe mũgaakorwo mũrĩ wĩra mũthenya wa thabatũ-rĩ, gĩcunjĩ kĩmwe kĩanyu gĩa ithatũ gĩkaarangĩra nyũmba ya ũthamaki,

⁶ nakĩo gĩcunjĩ gĩa ithatũ kĩrangĩre Kĩhingo gĩa Suri, ningĩ gĩcunjĩ gĩa ithatũ gĩkorwo kĩhingo-inĩ kĩrĩa kĩrĩ thuutha wa arangĩri ariũ mateithanagia kũrangĩra hekarũ,

⁷ na inyuĩ andũ ariũ makoragwo thĩinĩ wa ikundi icio ingĩ igĩrĩ, ariũ matakoragwo wĩra mũthenya wa thabatũ-rĩ, othe makaarangĩra hekarũ nĩ ũndũ wa mũthamaki.

⁸ Mũikare mũthiũrũrũkĩrie mũthamaki, o mũndũ anyiĩtĩte indo ciake cia mbaara na guoko. Mũndũ o na ũrĩkũ angĩkaamũkuhĩrĩria no nginya ooragwo. Mũikare hakuhi na mũthamaki o harĩa hothe angĩthiĩ.”

⁹ Nao anene a ita ariũ maathaga ikundi cia andũ igana rĩmwe magĩũka o ta ũrĩa Jehoiada, mũthĩnjĩri-Ngai aathanĩte. O mũnene akĩoya andũ ake, ariũ maathiaga wĩra mũthenya ũcio wa thabatũ na ariũ moimagĩra wĩra hĩndĩ iyo, othe magĩũka kũrĩ Jehoiada mũthĩnjĩri-Ngai.

¹⁰ Nake akĩhe anene acio matimũ na ngo iria ciarĩ cia Mũthamaki Daudi, iria ciakoragwo hekarũ-inĩ ya Jehova.

¹¹ Nao arangĩri, o mũndũ arĩ na indo ciake cia mbaara, magĩthiũrũrũkĩria mũthamaki hau hakuhi na kĩgongona, na magĩthiũrũrũkĩria hekarũ kuuma mwena wa gũthini nginya mwena wa gathigathini wayo.

¹² Jehoiada akirehe mũrũ wa mũthamaki akĩmwĩkĩra thũmbĩ, akĩmũnengera Ibuku rĩa Kĩrĩkanĩro, na akĩmwanĩrĩra atĩ nĩwe mũthamaki. Makĩmũitĩrĩria maguta, nao andũ makĩhũura hĩ na makĩanĩrĩra makiugaga atĩrĩ, “Mũthamaki arotũura nginya tene!”

¹³ Rĩrĩa Athalia aagũire inegene rĩa andũ na arangĩri, agĩthiĩ kũrĩ andũ hekarũ-inĩ ya Jehova.

¹⁴ Agĩcũthĩrĩria na akĩona mũthamaki arũgamĩte gĩtuĩ-inĩ o ta ũrĩa mũtugo warĩ. Nao anene na ahũhi tũrumbeta maarũgamĩte hakuhi na mũthamaki, nao andũ othe a bũrũri magakena makĩhuhaga tũrumbeta. Nake Athalia agĩtembũranga nguoko ciake cia igũrũ, na akĩanĩrĩra, akiuga atĩrĩ, “Ungumania! Ungumania!”

* 11:3 Jehoiada ũrĩa warĩ mũthĩnjĩri-Ngai nĩwe warĩ mũthuuri wa Jehosheba (2Maũ 22:11).

15 Jehoiada mūthĩnjĩri-Ngai agĩatha anene a ita a thigari igana igana arĩa maarĩ arũgamĩrĩri a mbūtũ, akĩmeera atĩrĩ, “Mũrutũrũrei, mũmũrehe arĩ gatagatĩ ga thigari, na mũndũ o wothē ũngĩmuuma thũutha, ooragwo.” Nĩgũkorwo mūthĩnjĩri-Ngai nĩoigĩte atĩrĩ, “Ndakoor-agĩrwo hekarũ-inĩ ya Jehova.”

16 Nĩ ũndũ ũcio makĩmũnyĩtĩra harĩa mbarathi ciatoonyagĩra igĩthĩ nja cia nyũmba ya ũthamaki, makĩmũũragĩra hau.

17 Nake Jehoiada akĩgĩa na kĩrĩkanĩro gatagatĩ ka Jehova, na mũthamaki, o na andũ, atĩ o nĩmegũtuĩka andũ a Jehova. Nĩgĩ agĩcooka agĩthondeka kĩrĩkanĩro gatagatĩ ka mũthamaki na andũ.

18 Nao andũ othe a bũrũri magĩthĩ hekarũ-inĩ ya Baali na makĩmĩtharia. Makiunanga igongona na mĩhianano, na makiũragĩra Matani ũrĩa warĩ mũthĩnjĩri-ngai wa Baali hau mbere ya igongona icio.

Nĩgĩ Jehoiada mūthĩnjĩri-Ngai akũga arangĩri hau hekarũ-inĩ ya Jehova.

19 Nake agĩthĩ na anene a ita arĩa maarũgamagĩrĩra ikundi cia thigari igana igana, na Akari, na arangĩri, o hamwe na andũ othe a bũrũri, na marĩ hamwe makĩruta mũthamaki hekarũ-inĩ ya Jehova makĩmũtwarũ nyũmba ya ũthamaki matoonyeire kĩhingo-inĩ kĩa arangĩri. Hĩndĩ iyo mũthamaki agĩkarĩra gĩtĩ gĩake kĩa ũnene kũu nyũmba-inĩ ya ũthamaki.

20 Nao andũ othe a bũrũri magĩkena. Narĩo itũũra rĩkĩhoorera, tondũ Athalia nĩarĩkĩtie kũũragwo na rũhiũ rwa njora nyũmba-inĩ ya ũthamaki.

21 Joashu aarĩ wa mĩaka mũgwanja rĩrĩa aambĩrĩrie gwathana.

12

Joashu Gũcookereria Hekarũ

1 Na rĩrĩ, mwaka-inĩ wa mũgwanja wa Jehu, Joashu agĩtuĩka mũthamaki, na agĩthamaka arĩ Jerusalemu mĩaka mĩrongo ina. Nyina eetagwo Zibia; na oimĩte Birishiba.

2 Joashu nĩekire maũndũ marĩa magĩrĩre maitho-inĩ ma Jehova mĩaka rĩrĩa yothē Jehoiada mūthĩnjĩri-Ngai aamũtaarire.

3 No rĩrĩ, kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru gwa kũrutĩra magongona gũtieheririo; andũ mathĩire na mbere kũrutĩra magongona na gũcinĩra ũbumba kuo.

4 Joashu akũra athĩnjĩri-Ngai atĩrĩ, “Cookanĩrĩriai mbeeca iria ciothe irehagwo irĩ cia maruta marĩa maamũre ma hekarũ ya Jehova, na mbeeca iria irutagwo cia gwĩtara, na mbeeca iria ciamũkagĩrwo kuuma mĩhĩtwa-inĩ ya andũ o na mbeeca iria irehagwo hekarũ na ũndũ wa kwĩyendera.

5 Itĩkĩriai mūthĩnjĩri-Ngai o wothē aamũkagĩre mbeeca kuuma kũrĩ ũmwe wa aigi a kĩgĩna, na mũreke ihũthĩrwo na gũcookereria hekarũ kũrĩa guothe ĩngĩkorwo ĩrĩ tharũku.”

6 Na rĩrĩ, o na gũkinyĩria mwaka-inĩ wa mĩrongo ĩrĩ na ĩtatũ wa Mũthamaki Joashu, athĩnjĩri-Ngai magĩkorwo matiacookereirie hekarũ.

7 Nĩ ũndũ ũcio Mũthamaki Joashu agĩta Jehoiada ũrĩa mūthĩnjĩri-Ngai na athĩnjĩri-Ngai arĩa angĩ, akĩmooria atĩrĩ, “Nĩ kĩ mũtaracookereria hekarũ kũrĩa ĩtharũkĩte? Mũtĩgeetie mbeeca ĩgĩ kuuma kũrĩ aigi kĩgĩna, no cineanei nĩguo icookererie hekarũ kũrĩa ĩtharũkĩte.”

8 Nao athĩnjĩri-Ngai magĩtĩkĩra atĩ matikũngania mbeeca ĩgĩ kuuma kũrĩ andũ, na atĩ o ene tio megũcookereria hekarũ.

9 Nake Jehoiada ũrĩa mūthĩnjĩri-Ngai akĩoya ithandũkũ na agĩtũra ngũnĩko yarĩo irima. Akĩrĩga mwena wa ũrĩo wa mũndũ agĩtoonya hekarũ ya Jehova. Athĩnjĩri-Ngai arĩa maarangagĩra itoonyero magĩkĩra mbeeca ciothe ithandũkũ-inĩ iria ciarehagwo hekarũ-inĩ ya Jehova.

¹⁰ Hĩndĩ ĩrĩa yothe moonaga mbeeca nĩciaingĩha ithandũkũ-inĩ, mwandĩki-marũa wa mũthamaki na mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene mookaga, magatara mbeeca iria ciakoragwo irehetwo hekarũ-inĩ ya Jehova na magaciĩkĩra mũhuko.

¹¹ Rĩria mũigana wa mbeeca wahinga, makanengera andũ arĩa maathu-urĩtwo matuĩke arori a wĩra wa hekarũ. Mbeeca icio ciarĩhaga aruti a wĩra wa hekarũ ya Jehova na andũ a wĩra wa mbaũ, na aaki,

¹² na arĩa maakaga na mahiga, na aicũhia a mahiga. Maagũraga mbaũ na mahiga maicũhie nĩ ũndũ wa gũcookereria hekarũ ya Jehova kũria yatharũkite na makarĩha mahũthĩro mothe ma gũcookereria hekarũ.

¹³ Mbeeca iria ciarehagwo hekarũ-inĩ itiahũthagĩrwo na gũthondeka irai cia betha, kana magathĩ ma gũthima ndaambi, kana mbakũri cia kũminjaminja, kana tũrumbeta, kana kĩndũ o gĩothe gĩa thahabu kana gĩa betha nĩ ũndũ wa hekarũ ya Jehova.

¹⁴ Mbeeca icio ciarĩhaga aruti a wĩra arĩa maarutaga wĩra wa gũcookereria hekarũ.

¹⁵ Matoragia mathabu ma mbeeca kuuma kũrĩ andũ arĩa maanengerete mbeeca marihe aruti a wĩra, tondũ andũ acio maarĩ ehokeku biũ.

¹⁶ Mbeeca cia maruta ma mahĩtia, na maruta ma mehia itiarehagwo hekarũ-inĩ ya Jehova, icio ciarĩ cia athĩnjĩri-Ngai.

¹⁷ Ihinda-inĩ o rĩu Hazaeli mũthamaki wa Suriata akĩambata agĩthĩ agĩtharĩkĩra Gathu na akĩrĩtaha. Ningĩ akĩhũndũka, agĩthĩ gũtharĩkĩra Jerusalemu.

¹⁸ No rĩrĩ, Joashu mũthamaki wa Juda akĩoya indo ciothe iria ciatheretio ikaamũrwo nĩ maithe make, nao nĩ Jehoshafatu, na Jehoramũ na Ahazia, athamaki a Juda o na iheo iria we mwene aamũrite, o na thahabu iria ciakoretwo kĩgĩna-inĩ kĩa hekarũ ya Jehova, o na iria ciarĩ nyũmba ya ũthamaki, agĩcineana itwarĩrwo Hazaeli mũthamaki wa Suriata, nake agĩthĩ, agĩtiga gũtharĩkĩra Jerusalemu.

¹⁹ Ha ũhoro wa maũndũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Joashu, na ũrĩa wothe eekire-rĩ, githĩ matiandĩkitwo ibuku-inĩ rĩa mahinda ma athamaki a Juda?

²⁰ Nao anene ake makĩmũciĩrĩra ndundu mamũũkĩrĩre, makĩmũragĩra Bethi-Milo, njĩra-inĩ ya gũthĩ Sila.

²¹ Nao anene arĩa maamũragire nĩ Jozakaru mũrũ wa Shimeathu, na Jehozabadu mũrũ wa Shomeru. Joashu agĩkua na agĩthikwo hamwe na maithe make itũũra-inĩ rĩa Daudi. Nake mũriũ Amazia agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.

13

Jehoahazu Mũthamaki wa Isiraeli

¹ Na rĩrĩ, mwaka-inĩ wa mũrongo ĩrĩ na ĩtatũ wa wathani wa Joashu mũrũ wa Ahazia mũthamaki wa Juda, Jehoahazu mũrũ wa Jehu agĩtuĩka mũthamaki wa Isiraeli kũu Samaria, nake agĩathana mĩaka ikũmi na mũgwanja.

² Nĩekire maũndũ mooru maithe-inĩ ma Jehova nĩ ũndũ wa kũrũmĩrĩra mehia ma Jeroboamu mũrũ wa Nebati, marĩa aatũmite Isiraeli meehie, nake ndaigana kũmatiga.

³ Nĩ ũndũ ũcio Jehova agĩcinwo nĩ marakara nĩ ũndũ wa Isiraeli, nake akĩmaneana ihinda iraaaya moko-inĩ ma Hazaeli mũthamaki wa Suriata, na Beni-Hadadi mũriũ wake.

4 Nake Jehohazu agĩthaita Jehova, nake Jehova akĩmũigua tondũ nĩonete ũrĩa mũthamaki wa Suriata aahinyagirĩra Isiraeli.

5 Nake Jehova akĩhe Isiraeli mũhonokia, akĩmaruta kuuma watho-inĩ wa Suriata. Nĩ ũndũ ũcio andũ a Isiraeli magĩtũũra mĩciĩ-inĩ yao o ta tene.

6 No rĩrĩ, matiigana gũtigana na mehia ma nyũmba ya Jeroboamu, marĩa aatũmĩte Isiraeli meehie; na magĩthĩ na mbere namo, o na ningĩ gutugĩ kĩa Ashera gĩgĩtũũra kĩrũgamĩte kũu Samaria.

7 Gũtirĩ kindũ gĩatigarĩtio gĩa ita rĩa Jehohazu, tiga andũ arĩa maathiiga mahaicite mbarathi mĩrongo ĩtano, na ngaari ikũmi cia ita, na thigari cia magũrũ 10,000, nĩgũkorwo mũthamaki wa Suriata nĩathũkĩtie icio ingĩ agĩcitua o ta rũkũngũ rwa kĩhuhĩro-inĩ.

8 Ha ũhoro wa maũndũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Jehohazu, na ũrĩa wothe eekire, na maũndũ marĩa aahingirie-rĩ, githĩ matiandĩkitwo ibuku-inĩ rĩa mahinda ma athamaki a Isiraeli?

9 Nake Jehohazu akĩhurũka hamwe na maithe make, na agĩthikwo Samaria. Nake mũriũ Jehoshu agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.

Jehoshu Mũthamaki wa Isiraeli

10 Mwaka-inĩ wa mĩrongo ĩtatũ na mũgwanja wa Joashu mũthamaki wa Juda, Jehoshu mũrũ wa Jehohazu agĩtuĩka mũthamaki wa Isiraeli kũu Samaria, nake agĩthamaka mĩaka ikũmi na ĩtandatũ.

11 Nĩekire maũndũ mooru maithe-inĩ na Jehova, na ndaatiganire na mehia o na mamwe ma Jeroboamu mũrũ wa Nebati, marĩa aatũmĩte Isiraeli meehie; aathiire na mbere namo.

12 Ha ũhoro wa maũndũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Jehoshu, na ũrĩa wothe eekire, na maũndũ marĩa aahingirie, o na mbaara yake na Amazia mũthamaki wa Juda-rĩ, githĩ matiandĩkitwo ibuku-inĩ rĩa mahinda ma Athamaki a Isiraeli?

13 Jehoshu akĩhurũka hamwe na maithe make, nake Jeroboamu agĩkarĩra gĩtĩ gĩake kĩa ũnene. Jehoshu aathikirwo kũu Samaria hamwe na athamaki a Isiraeli.

14 Na rĩrĩ, Elisha aarĩ mũrũaru mũrimũ ũrĩa wamũũragire. Nake Jehoshu mũthamaki wa Isiraeli agĩkũrũka, agĩthĩ kũmuona na akĩmũrĩra. Akiuga atĩrĩ, "Wũi baba-i! Wũi baba-i! Ngaari cia ita na ahaici a mbarathi a Isiraeli!"

15 Nake Elisha akiuga atĩrĩ, "Oya ũta o na mĩguĩ." nake agĩka o ũguo.

16 Nake akĩra mũthamaki wa Isiraeli atĩrĩ, "Oya ũta na moko maku," nake aarĩkia kuoya, Elisha akĩgĩrĩra mũthamaki moko.

17 Akĩmwĩra atĩrĩ, "Hingũra ndirica ya irathĩro," Nake akĩmĩhingũra. Elisha akĩmwĩra atĩrĩ, "Ikĩa mĩguĩ!" Nake akĩũikia. Elisha akiuga atĩrĩ, "Ūyũ nĩ mĩguĩ wa Jehova wa ũhootani, wa kũhoota Asuriata! Nũkahoota Asuriata kũu Afeki na ũmaniine biũ."

18 Agĩcooka akĩmwĩra atĩrĩ, "Oya mĩguĩ," Nake mũthamaki akĩmĩoya. Elisha akĩmwĩra atĩrĩ, "Ta mĩgũthithie thĩ." Nake akĩmĩgũthithia thĩ maita matatũ, agĩtiga.

19 Nake mũndũ wa Ngai akĩrakara nĩ ũndũ wake, akĩmwĩra atĩrĩ, "Ūkwagĩrĩrwo nĩ kũmĩringithia maita matano kana matandatũ; ũguo nĩguo ũngĩgaatooria andũ a Suriata na ũmaniine biũ. No rĩu ũkaamahoota o maita matatũ tu."

20 Nake Elisha agĩkua na agĩthikwo.

Na rĩrĩ, atharĩkĩra a kuuma Moabi maahũthĩrĩte gũtoonya bũrũri-inĩ o kĩambĩrĩra kĩa mwaka.

21 Hīndī ĩmwe andũ amwe a Isiraeli magĩthika mũndũ-rĩ, o rĩmwe makĩona gĩkundi kĩa atharĩkĩri; nĩ ùndũ ùcio magĩkia kĩimba kĩa mũndũ ùcio maathikaga mbĩrĩra-inĩ ya Elisha. Hīndī ĩrĩa kĩimba kũ kĩa hutaniirie na mahĩndī ma Elisha, mũndũ ùcio akĩrĩũka, akĩrũgama na magĩrũ make.

22 Hazaeli mũthamaki wa Suriata aahinyĩrĩirie Isiraeli matukũ mothe ma ũthamaki wa Jehoahazu.

23 No rĩrĩ, Jehova akĩmatuga na akĩmaiguĩra tha, akĩmarũmbũiya nĩ ùndũ wa kĩrĩkanĩro gĩake na Iburahĩmu, na Isaaka, na Jakubu. Nginyagia ùmũthĩ, akoretwo atekwenda kũmaniina kana kũmaingata mehere mbere yake.

24 Hazaeli mũthamaki wa Suriata agĩkua, nake mũriũ Beni-Hadadi agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.

25 Hīndī ĩyo Jehoashu mũrũ wa Jehoahazu agĩtunya Beni-Hadadi mũrũ wa Hazaeli matũura marĩa Hazaeli aatahĩte mbaara-inĩ kuuma kũrĩ ithe Jehoahazu. Joashu aamũtoorie maita matatũ, na nĩ ùndũ ùcio agĩcookia matũura ma Isiraeli.

14

Amazia Mũthamaki wa Juda

1 Na rĩrĩ, mwaka-inĩ wa keerĩ wa ũthamaki wa Jehoashu mũrũ wa Jehoahazu mũthamaki wa Isiraeli, Amazia mũrũ wa Joashu mũthamaki wa Juda akiambĩrĩria gũthamaka.

2 Aarĩ wa mĩaka mĩrongo ĩrĩ na ĩtano rĩrĩa aatuĩkire mũthamaki, nake agĩthamaka arĩ kũu Jerusalemu mĩaka mĩrongo ĩrĩ na kenda. Nake nyina eetagwo Jehoadini, na oimĩte Jerusalemu.

3 Nĩekire maũndũ marĩa moonagwo magĩrĩre maithe-inĩ ma Jehova, no ti ta ũrĩa ithe Daudi eekĩte. Maũndũ-inĩ mothe eekire o ta ũrĩa ithe Joashu ekaga.

4 No rĩrĩ, kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru gũtieheririo; andũ maathiire o na mbere kũrutĩra magongona na gũcinĩra ũbumba kuo.

5 Thuutha wa ũthamaki gũkorwo ũrũmĩte moko-inĩ make, akĩũraga anene arĩa moragĩte ithe Joashu ũrĩa warĩ mũthamaki.

6 No rĩrĩ, ndaigana kũũraga ariũ a oragani acio, kũringana na ũrĩa kwandĩkĩtwo Ibuku-inĩ rĩa Watho wa Musa harĩa Jehova aathanĩte atĩrĩ: “Maithe ma ciana matikooragwo nĩ ùndũ wa ciana, o na kana ciana ciũragwo nĩ ùndũ wa maithe mao; o mũndũ arĩkuaga nĩ ùndũ wa mehia make mwene.”

7 Ningĩ nĩwe wahootire 10,000 cia andũ a Edomu kũu Gĩtuamba-inĩ gĩa Cumbĩ, na agĩtunya itũũra rĩa Sela mbaara-inĩ, akĩrĩtua Jokitheeli, rĩrĩwa rĩrĩa rĩtagwo nginya ùmũthĩ.

8 Hīndī ĩyo Amazia agĩtuma andũ kũrĩ Jehoashu mũrũ wa Jehoahazu mũrũ wa Jehu, mũthamaki wa Isiraeli, akĩmwĩra atĩrĩ “Ūka tũng’ethanĩre ũthiũ kwa ũthiũ.”

9 No rĩrĩ, Jehoashu mũthamaki wa Isiraeli agĩcookeria Amazia mũthamaki wa Juda atĩrĩ: “Mahiũ ma nyeki-inĩ ma kũu Lebanoni nĩmatũmĩre mũtarakwa ndũmĩrĩri o kũu Lebanoni makĩwĩra atĩrĩ, ‘Heana mwarĩguo ahikio nĩ mũrũ wakwa.’ Hīndī ĩyo nyamũ ya gĩthaka kũu Lebanoni ĩgĩũka ĩkĩrangĩrĩria mahiũ macio ma nyeki-inĩ na makinya mayo.

10 Ti-itherũ nĩũtooretie Edomu, na rĩu nĩũtuĩkĩte mwĩtĩĩ. Wĩgaathe nĩ ùndũ wa ũhootani waku, no ikara mũcii! Nĩ kĩ gĩgĩtũma wĩrehere thĩĩna, wĩniinithie we mwene, o hamwe na andũ a Juda?”

11 O na kūrī ūguo, Amazia ndaigana gūthikīrīria; nī ūndū ūcio Jehoashu mūthamaki wa Isiraeli akīmūtharīkīra. We na Amazia mūthamaki wa Juda makīng'ethanīra kūu Bethi-Shemeshu thīnī wa Juda.

12 Andū a Juda makīhūūrwo nī andū a Isiraeli, na o mūdū akīūrīra gwake mūci.

13 Nake Jehoashu mūthamaki wa Isiraeli akīnyīita Amazia mūthamaki wa Juda mūrū wa Joashu mūrū wa Ahazia, o kūu Bethi-Shemeshu. Ningī Jehoashu agīthī Jerusalemu na akīmomora rūthingo rwa Jerusalemu, kuuma Kīhingo-inī kīa Efiraimu nginya Kīhingo gīa Koine, handū ha buti ta magana matandatū* kūrīaha.

14 Nake akīoya thahabu yothe na betha na indo ciothe iria ciarī thīnī wa hekarū ya Jehova na iria ciarī igīina-inī cia nyūmba ya ūthamaki. Ningī agītaha andū na agīcooka Samaria.

15 Ha ūhoro wa maūdū marīa mangī makonī wathani wa Jehoashu, na marīa eekire, na marīa aahingirie, o hamwe na mbaara yake irīa maarūre na Amazia mūthamaki wa Juda-rī, githī matiandīkitwo ibuku-inī rīa mahinda ma athamaki a Isiraeli?

16 Jehoashu akīhurūka hamwe na maithe make, agīthikwo Samaria hamwe na athamaki a Isiraeli. Nake mūrū Jeroboamu agītuika mūthamaki ithenya rīake.

17 Amazia mūrū wa Joashu mūthamaki wa Juda aatūrīre muoyo mīaka ikūmi na itano thuutha wa gīkuū kīa Jehoashu mūrū wa Jehoahazu mūthamaki wa Isiraeli.

18 Ha ūhoro wa maūdū marīa mangī ma wathani wa Amazia, githī matiandīkitwo ibuku-inī rīa mahinda ma athamaki a Juda?

19 Nao andū makīgīa ndundu ya kūmūkīrīra kūu Jerusalemu, nake Amazia akīūrīra Lakishi, no magītūma andū mamūrūmīrīre kūu Lakishi, na makīmūragīra kuo.

20 Niacookirio akuūtwo na mbarathi, agīthikwo Jerusalemu hamwe na maithe make, itūūra-inī inene rīa Daudi.

21 Hindī iyo andū othe a Juda makīoya Azaria arī na mīaka ikūmi na itandatū, makīmūtua mūthamaki ithenya rīa ithe Amazia.

22 Nīwe waakire Elathu rīngī, na akīrīcookeria Juda thuutha wa Amazia kūhurūka na maithe make.

Jeroboamu wa Keerī Mūthamaki wa Isiraeli

23 Mwaka-inī wa ikūmi na itano wa wathani wa Amazia mūrū wa Joashu mūthamaki wa Juda, Jeroboamu mūrū wa Jehoashu, mūthamaki wa Isiraeli agītuika mūthamaki kūu Samaria, na agīthamaka mīaka mīrongo ina na ūmwe.

24 Nīekire maūdū mooru maitho-inī ma Jehova, na ndaatiganire na mehīa o na mamwe ma Jeroboamu mūrū wa Nebati marīa aatūmīte Isiraeli meehie.

25 Nīwe wacookirie mīhaka ya Isiraeli kuuma Lebo-Hamathu nginya Iria-inī rīa Araba kūrīngana na kiugo kīa Jehova Ngai wa Isiraeli kīrīa kīarītio nī ndungata yake Jona mūrū wa Amītai, ūrīa warī mūnabii kuuma Gathi-Heferi.

26 Jehova nīonete ruo rūnene rwa andū othe a Isiraeli, arīa maarī ngombo na arīa mataarī ngombo, akīona ūrīa maathīnīkīte, na gūtīarī mūdū o na ūmwe wa kūmateithia.

27 Na tondū Jehova ndoigīte atī nīegūtharia rītwa rīa Isiraeli gūkū thī-rī, nīamahonokirie na guoko kwa Jeroboamu mūrū wa Jehoashu.

* 14:13 nī ta mita 180

28 Ha ūhoro wa maũndũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Jeroboamu, ūrĩa wothe eekire, o na mbaara iria aahootanire, o na ūrĩa aatunyanĩre Isiraeli matũũra ma Dameski na Hamathu, marĩa maarĩ ma Juda tene-rĩ, githĩ matiandĩkitwo ibuku-inĩ rĩa mahinda ma athamaki a Isiraeli?

29 Jeroboamu nĩahurũkire hamwe na maithe make, o acio maarĩ athamaki a Isiraeli. Nake mũriũ Zekaria agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.

15

Azaria Mũthamaki wa Juda

1 Na rĩrĩ, mwaka-inĩ wa mĩrongo ĩrĩ na mũgwanja wa ūthamaki wa Jeroboamu mũthamaki wa Isiraeli, Azaria mũrũ wa Amazia mũthamaki wa Juda, akĩambĩrĩria gũthamaka.

2 Nake aarĩ na ūkũrũ wa mĩaka ikũmi na ĩtandatũ rĩrĩa aatuĩkire mũthamaki, nake agĩthamaka arĩ Jerusalemu mĩaka mĩrongo ĩtano na ĩrĩ. Nyina eetagwo Jekolia, na oimĩte Jerusalemu.

3 Nake nĩekire maũndũ marĩa maarĩ magĩrĩru maitho-inĩ ma Jehova, o ta ūrĩa ithe Amazia eekĩte.

4 No rĩrĩ, kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru gũtieheririo; andũ maathiire o na mbere kũrutĩra magongona o na gũcinĩra ūbumba kuo.

5 Jehova nĩahũũrĩre mũthamaki na mangũ o nginya mũthenya ūrĩa aakuire, na aatũũrĩre nyũmba arĩ wiki.* Jothamu mũrũ wa mũthamaki akĩrũgamĩrĩra nyũmba ya ūthamaki, na agaathaga andũ a bũrũri ūcio.

6 Ha ūhoro wa maũndũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Azaria, na ūrĩa wothe eekire, githĩ matiandĩkitwo ibuku-inĩ rĩa mahinda ma athamaki a Juda?

7 Azaria akĩhurũka hamwe na maithe make, na agĩthikwo hakuhĩ nao itũũra-inĩ inene rĩa Daudi. Nake mũriũ Jothamu agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.

Zekaria mũthamaki wa Isiraeli

8 Na rĩrĩ, mwaka-inĩ wa mĩrongo ĩtatũ na ĩnana wa Azaria mũthamaki wa Juda, Zekaria mũrũ wa Jeroboamu agĩtuĩka mũthamaki wa Isiraeli kũu Samaria, nake agĩthamaka mĩeri ĩtandatũ.

9 Nake agĩka maũndũ mooru maitho-inĩ ma Jehova, o ta ūrĩa maithe make meekĩte. Ndaigana gũtiga mehĩa ma Jeroboamu mũrũ wa Nebati marĩa aatũmĩte Isiraeli mehĩa.

10 Shalumu mũrũ wa Jabeshi nĩaciĩrĩre gũũkĩrĩra Zekaria. Akimũtharĩkĩra mbere ya andũ, akimũũraga, nake agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.

11 Maũndũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Zekaria, mandĩkitwo ibuku-inĩ rĩa mahinda ma athamaki a Isiraeli.

12 Nĩ ūndũ ūcio kiugo kĩa Jehova kĩrĩa kĩarĩrĩro Jehu nĩkĩahingire, kĩrĩa kĩoigĩte atĩrĩ: “Njiaro ciaku nũigaikarĩra gĩtĩ kĩa ūnene wa Isiraeli nginya rũciaro rwa kana.”

Shalumu Mũthamaki wa Isiraeli

13 Na rĩrĩ, Shalumu mũrũ wa Jabeshi aatuĩkire mũthamaki mwaka-inĩ wa mĩrongo ĩtatũ na kenda wa ūthamaki wa Uzia mũthamaki wa Juda, nake agĩthamaka mweri ūmwe kũu Samaria.

* 15:5 Ngai nĩahũũrĩre Mũthamaki Azaria (na nowe Uzia) na mangũ nĩ ūndũ wa kũruta wĩra wa mũthĩnjĩri-Ngai ūrĩa ateetĩkĩrĩtio kũruta (2Maũ 26:16-21).

14 Menahemu mūrū wa Gadi akiuma Tiriza, agĩthiĩ Samaria. Agĩtharĩkĩra Shalumu mūrū wa Jabeshi kũu Samaria, akĩmũuraga, na agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.

15 Maũndũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Shalumu, na ndundu ya gũũkanĩrĩra rĩa aatongoretie, mandĩkitwo ibuku-inĩ rĩa mahinda ma athamaki a Isiraeli.

16 Hĩndĩ iyo Menahemu, arufĩtie Tiriza agĩtharĩkĩra Tifisa, na akĩũraga mũndũ wothe warĩ itũũra, rĩu inene thĩĩnĩ o na arĩa maarĩ hakuhĩ narĩo, tondu nĩmaregire kũhingũra ihingo ciao. Akĩhũũra Tifisa, na agĩtarũra nda cia andũ-a-nja arĩa maarĩ na nda.

Menahemu Mũthamaki wa Isiraeli

17 Mwaka-inĩ wa mĩrongo itatũ na kenda wa Azaria mũthamaki wa Juda, Menahemu mūrū wa Gadi agĩtuĩka mũthamaki wa Isiraeli, na agĩthamaka Samaria mĩaka ikũmi.

18 Nake agĩka maũndũ mooru maitho-inĩ ma Jehova. Hĩndĩ ya wathani wake wothe, ndaigana gũtigana na mehia ma Jeroboamu mūrū wa Nebati, marĩa aatũmĩte Isiraeli meehie.

19 Hĩndĩ iyo Puli mũthamaki wa Ashuri agĩtharĩkĩra bũrũri ũcio, nake Menahemu akĩmũhe taranda ngiri imwe† cia betha niguo amũteithĩrĩrie kũrũmia ũthamaki wake wega.

20 Menahemu agĩtia mbeeca icio na hinya kuuma kũrĩ andũ a Isiraeli. Mũndũ o wothe gĩtonga aarĩ arute cekerĩ mĩrongo itano‡ cia betha, niguo iheo mũthamaki wa Ashuri. Nĩ ũndũ ũcio mũthamaki wa Ashuri akiehera, na ndaikarire bũrũri ũcio rĩngĩ.

21 Ha ũhoru wa maũndũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Menahemu, na ũria eekire-rĩ, githĩ matianĩkitwo ibuku-inĩ rĩa mahinda ma athamaki a Isiraeli?

22 Menahemu akĩhurũka hamwe na maithe make. Nake mũriũ Pekaia agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.

Pekaia Mũthamaki wa Isiraeli

23 Mwaka-inĩ wa mĩrongo itano wa ũthamaki wa Azaria mũthamaki wa Juda, Pekaia mūrū wa Menahemu agĩtuĩka mũthamaki wa Isiraeli kũu Samaria, nake agĩthamaka mĩaka iĩri.

24 Pekaia agĩka maũndũ mooru maitho-inĩ ma Jehova. Ndaigana gũtiga mehia ma Jeroboamu mūrū wa Nebati marĩa aatũmĩte Isiraeli meehie.

25 Ũmwe wa anene ake, Peka mūrū wa Remalia, agĩciĩrĩra ndundu ya kũmũũkĩrĩra. Arĩ na andũ mĩrongo itano kuuma Gileadi, agĩthiĩ, akĩũraga Pekaia hamwe na Arigobu na Arieħi, kũu Samaria, kũirigo-inĩ gĩa kwĩgitĩra kĩa nyũmba ya ũthamaki. Nĩ ũndũ ũcio, Peka akĩũraga Pekaia na agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.

26 Maũndũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Pekaia, na ũria wothe eekire-rĩ, mandĩkitwo ibuku-inĩ rĩa mahinda ma athamaki a Isiraeli.

Peka Mũthamaki wa Isiraeli

27 Na rĩrĩ, mwaka-inĩ wa mĩrongo itano na iĩrĩ wa Azaria mũthamaki wa Juda, Peka mūrū wa Remalia agĩtuĩka mũthamaki wa Isiraeli kũu Samaria, nake agĩthamaka mĩaka mĩrongo iĩrĩ.

28 Nake agĩka maũndũ mooru maitho-inĩ ma Jehova. Ndaigana gũtigana na mehia ma Jeroboamu mūrū wa Nebati, marĩa aatũmĩte Isiraeli meehie.

²⁹ Hīndī ya Peka mūthamaki wa Isiraeli, nīguo Tigilathu-Pileseru, mūthamaki wa Ashuri, ookire agītunyana Ijoni, na Abeli-Bethi-Maaka, na Janoa, na Kadeshi na Hazoru. Nīatunyanire Gileadi, na Galili, hamwe na būruri wothe wa Nafitali na agīthaamīria andū aakuo Ashuri.

³⁰ Ningī Hoshea mūrū wa Ela agīciirira ndundu ya gūūkīrira Peka mūrū wa Remalia. Nake akīmūtharīkīra na akīmūūruga, agīcooka agītuika mūthamaki ithenya rīake, mwaka-inī wa mīrongo īrī wa ūthamaki wa Jothamu mūrū wa Uzia.

³¹ Ha ūhoro wa maūdū marīa mangī makoniī wathani wa Peka, na ūrīa wothe eekire-rī, githī matiandīkītwo ibuku-inī rīa mahinda ma athamaki a Isiraeli?

Jothamu Mūthamaki wa Juda

³² Na rīrī, mwaka-inī wa keerī wa ūthamaki wa Peka mūrū wa Remalia mūthamaki wa Isiraeli, Jothamu mūrū wa Uzia mūthamaki wa Juda akīambīrīria gūthamaka.

³³ Aarī wa mīaka mīrongo īrī na ītano rīrīa aatuīkire mūthamaki, nake agīthamaka arī Jerusalemu mīaka ikūmi na ītandatū. Nyina eetagwo Jerusha mwarī wa Zadoku.

³⁴ Nīekire maūdū marīa maagīrīire maitho-inī ma Jehova o ta ūrīa ithe Uzia eekīte.

³⁵ No rīrī, kūdū kūrīa gūtūūgīru gūtīeheririo; andū maathiire o na mbere kūrūtīra magongona na gūcinīra ūbumba kuo. Jothamu agīaka rīngī kīhingo kīa rūgongo kīa hekarū ya Jehova.

³⁶ Ha ūhoro wa maūdū marīa mangī makoniī wathani wa Jothamu, na ūrīa eekire-rī, githī matiandīkītwo ibuku-inī rīa mahinda ma athamaki a Juda?

³⁷ (Matukū-inī macio Jehova akīambīrīria gūtūma Rezini mūthamaki wa Suriata, na Peka mūrū wa Remalia, mokīrīre Juda.)

³⁸ Nake Jothamu akīhurūka hamwe na maithe make, agīthikwo hamwe nao itūūra inene rīa Daudi, na norio itūūra rīa ithe. Nake mūrū Ahazu agītuika mūthamaki ithenya rīake.

16

Ahazu Mūthamaki wa Juda

¹ Na rīrī, mwaka-inī wa ikūmi na mūgwanja wa ūthamaki wa Peka mūrū wa Remalia, Ahazu mūrū wa Jothamu mūthamaki wa Juda akīambīrīria gūthamaka.

² Ahazu aarī wa mīaka mīrongo īrī rīrīa aatuīkire mūthamaki, nake agīthamaka arī Jerusalemu mīaka ikūmi na ītandatū. Nake ndaigana gwīka maūdū magīrīire maitho-inī ma Jehova Ngai wake, ta ūrīa ithe Daudi eekīte.

³ Aathiaga na mīthiire ya athamaki a Isiraeli, o na akīruta mūrū arī igongona rīa njino, akīrūmīrīra njīra iria irī magigi cia ndūrīrī iria Jehova aingatire ciehere mbere ya Isiraeli.

⁴ Nīaarūtīire magongona na agīcinīra ūbumba kūdū kūrīa gūtūūgīru, na tūcūmbīrī-inī twa irīma, o na rungu rwa mītī īrīa mīruru.

⁵ Hīndī iyo Rezini mūthamaki wa Suriata, na Peka mūrū wa Remalia mūthamaki wa Isiraeli, makiuagara makahūūrane na Jerusalemu, na makīrigiicīria Ahazu, no matiamūtoorie.

⁶ Hĩndĩ ĩyo Rezini mũthamaki wa Suriata agĩtunyana itũũra rĩa Elathu, akĩrĩcookeria Suriata, na akĩngata andũ a Juda. Andũ a Edomu magĩthaamĩra Elathu, na matũire kuo nginya ũmũthĩ.

⁷ Ahazu agĩtũma andũ kũrĩ Tigilathu-Pileseru mũthamaki wa Ashuri makamwĩre atĩrĩ, “Nĩ nĩ ndungata na ngombo yaku. Ambata, ũuke ũũhonokie kuuma guoko-inĩ kwa mũthamaki wa Suriata na mũthamaki wa Isiraeli, arĩa maratharĩkĩra.”

⁸ Nake Ahazu agĩkuua betha na thahabu iria ciarĩ hekarũ-inĩ ya Jehova, na igĩĩna-inĩ iria cia nyũmba ya ũthamaki, na agĩcitũma irĩ iheo kũrĩ mũthamaki wa Ashuri.

⁹ Mũthamaki wa Ashuri agĩtũkĩra na ũndũ wa gũtharĩkĩra itũũra rĩa Dameski na akĩrĩtunyana. Agĩthaamia atũuri akuo akĩmatwara Kiri na akĩũraga Rezini.

¹⁰ Hĩndĩ ĩyo Mũthamaki Ahazu agĩthĩ Dameski gũtũngana na Tigilathu-Pileseru mũthamaki wa Ashuri. Nake akĩona kĩgongona kũu Dameski, agĩtũmĩra Uria mũthĩnjĩri-Ngai mũcoro wa kĩgongona kũu o na mwakĩre wakĩo o ta ũrĩa giakĩtwo.

¹¹ Nĩ ũndũ ũcio Uria ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai agĩaka kĩgongona kũringana na ũrĩa wothe aatũmĩrwo, gĩcoretwo nĩ Mũthamaki Ahazu kuuma Dameski, na agĩkĩrĩkia mbere ya Mũthamaki Ahazu gũcooka.

¹² Rĩrĩa mũthamaki aacookire kuuma Dameski na akĩona kĩgongona kũu, agĩkuhĩrĩria na akĩrutĩra igongona igũrũ rĩakĩo.

¹³ Akĩruta igongona rĩake rĩa njino na rĩa mũtu, na agĩtĩrĩria indo iria irutagwo cia kũnyuuo na akĩminjaminjĩria kĩgongona kũu thakame ya maruta ma ũiguano.

¹⁴ Nakĩo kĩgongona gĩa gĩcango kĩrĩa kĩarĩ mbere ya Jehova, agĩkĩruta mwena wa na mbere wa hekarũ, kuuma gatagati-inĩ ga kĩgongona kũu kĩerũ na hekarũ ya Jehova, agĩkĩga mwena wa gathigathini wa kĩgongona kũu kĩerũ.

¹⁵ Hĩndĩ ĩyo Mũthamaki Ahazu akĩhe Uria ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai mawatho maya: “Igũrũ rĩa kĩgongona kũu kinene kĩerũ, rutagira ho iruta rĩa njino rĩa rũciinĩ, na iruta rĩa mũtu rĩa hwaĩ-inĩ, na iruta rĩa mũthamaki rĩa njino, na iruta rĩake rĩa mũtu, na iruta rĩa njino rĩa andũ othe a bũrĩri, na iruta rĩao rĩa mũtu na iruta rĩao rĩa kũnyuuo. Na ũminjaminjagĩrie kĩgongona thakame yothe ya maruta ma njino na ya magongona. No kĩgongona gĩa gĩcango, ndĩrĩkĩhũthagĩra na gũtũria ũhoro kuuma kũrĩ Jehova.”

¹⁶ Nake Uria ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai agĩka o ta ũrĩa Mũthamaki Ahazu aamwathĩte.

¹⁷ Mũthamaki Ahazu akĩheheria icunjĩ cia mwena-inĩ, na akĩheheria iraiĩ kuuma makaari-inĩ macio. Akĩheheria itangi rĩrĩa rĩetagwo Karia igũrũ rĩa mĩhianano ya ndegwa cia gĩcango iria ciakanyĩtĩrĩre, na agĩkaigĩrĩra itina-inĩ cia mahiga.

¹⁸ Nĩheherie gĩthaku gĩa Thabatũ kĩrĩa gĩakĩtwo hekarũ-inĩ, na agĩthaamia itoonyero rĩa athamaki hau nja ya hekarũ ya Jehova, nĩguo akenie mũthamaki wa Ashuri.

¹⁹ Ha ũhoro wa maũndũ marĩa mangĩ makonĩ wathani wa Ahazu, na ũrĩa eekire-rĩ, githĩ matianĩkĩtwo ibuku-inĩ rĩa mahinda ma athamaki a Juda?

²⁰ Nake Ahazu akĩhurũka hamwe na maithe make, na agĩthikwo hamwe nao Itũũra-inĩ inene rĩa Daudi. Nake mũriũ Hezekia agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.

17

Hoshea Mūthamaki wa Mūthia wa Isiraeli

¹ Na rīrī, mwaka wa mīrongo ūrī wa Ahazu mūthamaki wa Juda, Hoshea mūrū wa Ela agītūika mūthamaki wa Isiraeli kūu Samaria, nake agīthamaka māaka kenda.

² Agīka maūndū mooru maitho-inī ma Jehova, no ti ta ūrīa athamaki a Isiraeli arīa maarī mbere yake meekīte.

³ Shalimaneseru mūthamaki wa Ashuri akīambata agatharīkīre Hoshea, ūrīa warī ndungata ya Shalimaneseru na nīamūrīhaga igooti.

⁴ No mūthamaki wa Ashuri nīamenyire atī Hoshea aarī mūkunyanīri, nīgūkorwo nīatūmīte andū kūrī Soo mūthamaki wa Misiri, na nīatigīte kūrīha igooti rīa mūthamaki wa Ashuri ta ūrīa ekaga mbere mwaka o mwaka. Nī ūndū ūcio Shalimaneseru akīmūnyīta, na akīmūhingīra njeera.

⁵ Mūthamaki wa Ashuri agītharīkīra būrūri wothe, agīkinya Samaria na akīrīrigiicīria māaka ītatū.

⁶ Mwaka-inī wa kenda wa wathani wa Hoshea nīguo mūthamaki wa Ashuri aatunyanire Samaria, agīthaamīria andū a Isiraeli būrūri wa Ashuri. Akīmahe ūtūuro kūu Hala na Gozani, Rūū-inī rwa Haboru, na matūūra-inī ma Amedi.

Andū a Isiraeli Gūthaamio nī ūndū wa Mehia mao

⁷ Maūndū macio mothe meekīkire nī ūndū andū a Isiraeli nīmehīrie Jehova Ngai wao, ūrīa wamarūtīte būrūri wa Misiri moime watho-inī wa Firaūni mūthamaki wa Misiri. Nao makīnamīrīra ngai ingī, magīcihooya,

⁸ na makīrūmīrīra mītugo ya ndūrīrī iria ciaingātītwo nī Jehova ciehere mbere yao, o na makarūmīrīra mītugo irīa yambīrīrio nī athamaki a Isiraeli.

⁹ Nao andū a Isiraeli magīka maūndū na hitho ma gūūkīrīra Jehova Ngai wao marīa mataagīrīre. Kuuma mūthiringo-inī wa kūrangīra nginya itūūra rīria rīairīgīrwo rūthingo rwa hinya, makīakīra kūndū kūrīa gūtūūgīru gwa kūrūtīra magongona matūūra-inī mao mothe.

¹⁰ Nīmahaandire mahiga maamūre o na itugī cia Ashera, kūndū kūrīa guothe gūtūūgīru o na rungu rwa mītī irīa mīruru.

¹¹ Nīmacinagīra ūbumba handū hothe hatūūgīru, o ta ūrīa ndūrīrī iria Jehova aaingātīte ciehere mbere yao ciekaga. Magīka maūndū ma waganu ma kūrakarīa Jehova.

¹² Nīmahooire mīhianano o na gūtuika Jehova nīoigīte atīrī, “Mūtikaneke ūguo.”

¹³ Nake Jehova agīkaania andū a Isiraeli na andū a Juda na ūndū wa anabii ake othe na andū arīa moonaga maūndū, akīmeera atīrī: “Garūrūkai mūtigane na nīra cianyu cia waganu. Rūmagiai maathani na irīra cia watho wakwa wa kūrūmīrīrwo, kūrīngana na watho wothe ūrīa ndaathire maithe manyu maathīkagīre, na ūrīa ndaamūreheire na tūna twa anabii ndungata ciakwa.”

¹⁴ No matiigana kūnjigua, no momirie ngoro ciao o ta ūrīa maithe mao meekire, arīa mateehokire Jehova Ngai wao.

¹⁵ Nao makīrega irīra cia watho wake wa kūrūmīrīrwo na kīrīkanīro kīrīa arīkanīre na maithe mao, na mīkaana irīa aamaheete. Nao maarūmīrīre mīhianano ītarī kīene, nao magītuika kīndū gītārī bata. Meegerekanirie na ndūrīrī iria ciamarīgīcīrie, o na gūtuika Jehova nīamathīte, akoiga atīrī, “Mūtigeke ta ūrīa ndūrīrī icio ciikaga,” nao magīka maūndū marīa Jehova aamagīrītīe gwīka.

16 Nīmatiganīrie maathani mothe ma Jehova Ngai wao, na magīthondeka mīhianano īrī ya gūtwekio lhaana ta njaū, na magīthondeka gītuḡī kīa Ashera. Nao makīnamīrīra cūmbe ciothe cia igūrū, na makīhooya Baali.

17 Ningī makīruta airītu na aanake ao marī magongona ma njino. Nīmarathaga ūhoro na makaragūra, na makīheana gwīka maūndū mooru maitho-inī ma Jehova, makīmūrakaria.

18 Nī ūndū ūcio Jehova akīrakara mūno nī ūndū wa andū a Isiraeli, o nginya akīmeheria mbere yake. No mūhīrīga wa Juda watigirwo.

19 O nao andū a Juda matiarūmīrīre maathani ma Jehova Ngai wao. Maarūmīrīre mītugo īrīa yambīrīrio nī andū a Isiraeli.

20 Nī ūndū ūcio Jehova akīrega andū a Isiraeli othe, akīmaherithia na akīmaneana moko-inī ma thū, o nginya akīmaingata mehere mbere yake.

21 Na rīrīa aamūranirie andū a Isiraeli na nyūmba ya Daudi-rī, nīguo maatire Jeroboamu mūrū wa Nebati mūthamaki wao. Nake Jeroboamu akīguucīrīria andū a Isiraeli matige kūrūmīrīra Jehova, agītūma meehie rīhīa inene.

22 Andū a Isiraeli makīrūmīrīra mehīa mothe ma Jeroboamu, na matiigana gūcooka gūtīgana namo,

23 nginya rīrīa Jehova aameheririe mbere yake o ta ūrīa aamerīte na kanua ka ndungata ciake ciothe cia anabii. Nī ūndū ūcio andū a Isiraeli makīeherio būrūrī wao, magīthaamīrio Ashuri, na no kuo marī.

Samaria Gūtūrwo Rīngī

24 Nake mūthamaki wa Ashuri akīruta andū Babuloni, na Kutho, na Ava, na Hamathu na Sefarivaimu, akīmahe matūūra ma Samaria ithenya rīa andū a Isiraeli. Makīgwatīra Samaria, na magīkara matūūra-inī makuo.

25 Hīndī īrīa maambīrīrie gūkara kuo matiahooyaga Jehova; nī ūndū ūcio Jehova akīmatūmīra mīrūūthi kuo, ikīruga andū amwe.

26 Nake mūthamaki wa Ashuri agīkinyīrio ūhoro akīrwo atīrī: “Andū arīa wathaamirie ūkīmatwara matūūra-inī ma Samaria matiūū ūrīa ngai ya būrūrī ūcio yendaga. Nīmatūmīre mīrūūthi īrīa īramooraga, tondū andū nīmarigītwo nī kīi ngai īyo yendaga.”

27 Hīndī īyo mūthamaki wa Ashuri agīathana atīrī: “Reke mūthīnjīri-Ngai ūmwe wa arīa maatahirwo kuuma Samaria acooke agatūūre kuo, nīgeetha arute andū ūrīa ngai ya būrūrī ūcio yendaga.”

28 Nī ūndū ūcio mūthīnjīri-Ngai ūmwe wa arīa maatahītwo kuuma Samaria agīthīi gūtūūra Betheli, akīmaruta kūhooya Jehova.

29 No rīrī, o rūrīrī rūgīthondeka ngai ciaruo matūūra-inī mothe marīa maatūūruga, magīciiga mahooero-inī marīa maathondeketwo nī andū a Samaria kūndū kūrīa gūtūūgīru.

30 Andū a kuuma Babuloni magīthondeka mūhianano wetagwo Sukothu-Benothu, nao andū a Kutho magīthondeka Nerigali, nao andū a Hamathu magīthondeka Ashima;

31 nao andū a Aavi magīthondeka Nibihazu na Tarataka, nao andū a Sefariri maacinaga ciana na mwaki irī ta magongona kūrī Adarameleki na Anameleku, ngai cia Sefarivaimu.

32 Nīmahoooyaga Jehova, no ningī magīthuura andū a mīthemba yothe yao matūike aruti wīra ta athīnjīri-Ngai mahooero-inī ma kūndū kūrīa gūtūūgīru.

33 Nīmahoooyaga Jehova, na no maatungatagīra ngai ciao, kūrīngana na mītugo ya ndūrīrī cia kūrīa maarūtītwo.

³⁴ Nginyagia ūmūthī matūire marūmītie mītugo yao ya tene. Nao matihooyaga Jehova kana gwathīkīra irīra cia watho wake wa kūrūmīrwo, na matuīro marīa matuītwo, na watho na maathani marīa Jehova aaheire njiaro cia Jakubu, ūrīa aatuire Isiraēli.

³⁵ Rīrīa Jehova aarīkanīre kīrīkanīro na andū a Isiraēli-rī, aa-maathire aūrī: “Mūtikanahooe ngai ingī, kana mūciinamīrīre, kana mūcitungatīre, kana mūcirutīre igongona.

³⁶ No Jehova ūrīa wamūrutire būrūri wa Misiri na hinya mūnene na atambūrūkītie guoko gwake, ūcio nowe wiki mwagīrīrwo nīkūhooyaga. Nīwe mūrīnamagīrīra, na nīwe mūrīrutagīra magongona.

³⁷ Hīndī ciothe no nginya mūmenyagīrīre kīrīra kīa watho wake wa kūrūmīrwo na matuīro marīa matuītwo, na mawatho, o na maathani marīa aamwandīkīire. Mūtikanahooe ngai ingī.

³⁸ Mūtīkariganīrwo nī kīrīkanīro kīrīa ndaarīkanīire na inyuī, na mūtīkanahooe ngai ingī.

³⁹ No rīrī, mūhooyage Jehova Ngai wanyu; tondū nīwe ūkaamūkūūra guoko-inī gwa thū cianyu ciothe.”

⁴⁰ No rīrī, matiigana kūnjigua, no maathiire o na mbere na mītugo yao ya tene.

⁴¹ O na rīrīa andū acio mahooyaga Jehova, no maatungatagīra ngai ciao cia mīhianano. Nginyagia ūmūthī ciana ciao na ciana cia ciana ciao ithiiaga na mbere gwīka o ta ūrīa maithe mao meekaga.

18

Hezekia Mūthamaki wa Juda

¹ Na rīrī, mwaka-inī wa itatū wa Hoshea mūrū wa Ela mūthamaki wa Isiraēli, nīguo Hezekia mūrū wa Ahazu mūthamaki wa Juda aambīrīire gūthamaka.

² Aarī wa mīaka mīrongo īrī na itano rīrīa aatuīkire mūthamaki, nake agīthamaka arī Jerusalemu mīaka mīrongo īrī na kenda. Nyina eetagwo Abija mwarī wa Zekaria.

³ Nake agīka maūdū marīa magīrīire maithe-inī ma Jehova, o ta ūrīa ithe Daudi eekīte.

⁴ Nīheririe kūdū kūrīa gūtūgīru, akīhehenja mahiga marīa maamūrīrwo ngai cia mīhianano, na agītemenga itugī cia Ashera. Nayo nyoka ya gīcango īrīa yathondeketwo nī Musa akīmīunanga tūcunjī, nīgūkorwo nginyagia ihinda rīu andū a Isiraēli nīmamīcinagīra ūbumba. Nayo yetagwo Nehushitani.

⁵ Nake Hezekia agītūūra ehokete Jehova, Ngai wa Isiraēli. Gūtīarī mūdū ūngī take harī athamaki othe a Juda, mbere yake kana arīa mookire thuutha wake.

⁶ Nīatūūire arīgāmīte wega harī Jehova na ndaigana gūtiga kūmūrūmīrīra; na nīatūūire arūmītie maathani ma Jehova marīa aaheire Musa.

⁷ Nake Jehova aarī hamwe nake; nake Hezekia akīgaacīra maūdū-inī mothe marīa ekaga. Nīngī nīareganire na watho wa mūthamaki wa Ashuri, na akīrega kūmūtungata.

⁸ Nīatoorīre Afīlisti kuuma mūthiringo-inī wa arangīri nginya itūūra-inī rīrīa rīairīgītwo na rūthingo rwa hinya, o nginya Gaza na matūūra makuo.

9 Mwaka-inĩ wa ĩna wa ũthamaki wa Hezekia, na nĩguo warĩ mwaka wa mũgwanja wa Hoshea mūrũ wa Ela mũthamaki wa Isiraeli, Shalimaneseru mũthamaki wa Ashuri nĩathiire kūrũa na itũũra rĩa Samaria na akĩrĩgiicĩria.

10 Na thutha wa mĩaka ĩtatũ Ashuri magĩtunyana Samaria. Nĩ ũndũ ũcio itũũra rĩa Samaria rĩgĩtahwo mwaka-inĩ wa ĩtandatũ wa ũthamaki wa Hezekia, na warĩ mwaka wa kenda wa ũthamaki wa Hoshea mũthamaki wa Isiraeli.

11 Nake mũthamaki wa Ashuri agĩthaamĩria andũ a Isiraeli kũu Ashuri, akĩmahe ũtũũro Hala, kũu Gozani ndwere-inĩ cia Rũũ rwa Haboru na matũũra-inĩ ma Amedi.

12 Ũndũ ũcio wekĩkire nĩ ũndũ nĩmagĩte gwachĩkĩra Jehova Ngai wao, no magĩthũkia kirĩkanĩro gĩake, na ũria wotha Musa ndungata ya Jehova aamaathĩte. Matiathikĩrĩrie maathani macio kana makĩmahingia.

13 Mwaka-inĩ wa ikũmi na ĩna wa ũthamaki wa Hezekia, Senakeribu mũthamaki wa Ashuri agĩtharĩkĩra matũũra mothe manene ma Juda marĩa mairĩgĩrwo na thingo cia hinya, na akĩmatunyana.

14 Nĩ ũndũ ũcio Hezekia mũthamaki wa Juda agĩtũmĩra mũthamaki wa Ashuri ũrĩa warĩ kũu Lakishi ndũmĩrĩrĩ ĩno: “Nĩhĩtĩtie. Njherera na nĩngũkũrĩha kirĩa gĩothe ũngĩnjĩtia.” Nake mũthamaki wa Ashuri agĩtia Hezekia mũthamaki wa Juda taranda magana matatũ* cia betha, na taranda mĩrongo ĩtatũ† cia thahabu kĩa hinya.

15 Nĩ ũndũ ũcio Hezekia akĩmũhe betha iria ciothe cionekire hekarũ-inĩ ya Jehova na igĩĩna-inĩ ciothe cia nyũmba ya ũthamaki.

16 Ihinda-inĩ rĩu, Hezekia mũthamaki wa Juda akĩruta thahabu ĩrĩa yagemetie mĩrango na itugĩ cia mĩrango ya hekarũ ya Jehova na akĩmĩhe mũthamaki wa Ashuri.

Senakeribu Kwĩhĩtĩra Jerusalemu

17 Mũthamaki wa Ashuri agĩtũma mwathi ũrĩa mũnene wa mbũtũ ciothe cia ita, na mūrũgamĩrĩrĩ wa anene arĩa angĩ, na mwathi wa mbũtũ cia mbaara, marĩ na mbũtũ nene ya ita kuuma Lakishi mathĩ kũrĩ Mũthamaki Hezekia kũu Jerusalemu. Magĩkina Jerusalemu na makĩrũgama mũtaro-inĩ wa Karia ka Rũgongo,‡ njĩra-inĩ ya gũthĩ Mũgũnda-inĩ wa Mũthambia Nguo.

18 Magĩtũmanĩra mũthamaki; nake Eliakimu mūrũ wa Hilikia mūrũgamĩrĩrĩ wa nyũmba ya ũthamaki, na Shebina ũrĩa mwandĩki-marũa, na Joa mūrũ wa Asafu ũrĩa warĩ mwandĩki wa maũndũ ma ihinda rĩu, makiumagara mathĩ kũrĩ o.

19 Nake mũnene wa mbũtũ cia ita akĩmeera atĩrĩ, “Ĩrai Hezekia atĩrĩ:

“Mũthamaki ũrĩa mũnene, o we mũthamaki wa Ashuri, ekuuga atĩrĩ: Ũrutĩte ũmĩrĩru ũcio ũrĩ naguo kũ?”

20 Wee uugaga ũrĩ na hinya wa mbũtũ cia ita, na nĩũũ kũrũa, no waragia o ciugo cia tũhũ. Nũũ ũcio wĩhokete atĩ nĩguo ũnemere?

21 Atĩrĩrĩ, wee wĩhokete andũ a Misiri acio mahaana ta kamũrangĩ koinĩkangu, karĩa gathecaga mũndũ guoko, gakamũguraria etirania nako! Ũguo nĩguo Firaũni mũthamaki wa Misiri ahaana kũrĩ arĩa othe mamwĩhokaga.

* 18:14 nĩ ta tani 10 † 18:14 nĩ ta tani 1 ‡ 18:17 Ũyũ warĩ mũtaro wa maaĩ wenjetwo rungu rwa thĩ nĩ Mũthamaki Hezekia wa kũrehe maaĩ kuuma Rũũ rwa Gihoni.

22 O na ũngĩnjĩra atĩrĩ, "Ithuĩ twĩhokete Jehova Ngai witũ", githĩ tiwe wehereirio kũndũ kũria gũtũgũru, na igongona iria ciarĩ kuo nĩ Hezekia, akĩra andũ a Juda na Jerusalemu atĩrĩ, "No nginya mũhooyagĩre mbere ya kigongona gĩkĩ kĩrĩ Jerusalemu?"

23 "Rũ-rĩ, ũka ũkeiguithanie na mwathi wakwa, mũthamaki wa Ashuri: Nĩngũkũhe mbarathi ngiri igĩrĩ angĩkorwo ũrĩ na andũ mangĩcitwarĩthia!

24 Wakĩhota gũtooria o na mũnene ũrĩa mũnini mũno thĩinĩ wa anene a mwathi wakwa, o na gũtuĩka wĩhokete ngaari cia ita na andũ arĩa mathiiga mahaicite mbarathi a Misiri?

25 Na ningĩ-rĩ, njũkĩte gũtharĩkĩra na kwananga kũndũ gũkũ iterĩitwo nĩ Jehova? Jehova we mwene nĩwe wanjĩrĩre njũke hũũre bũrũri ũyũ, na ndĩwanange.' "

26 Nake Eliakimu mũrũ wa Hilikia, na Shebina, na Joa makĩra mũnene ũcio wa mbũtũ cia ita atĩrĩ, "Twagũthaiha arĩria ndungata ciaku na rũthiomi rwa Asuriata, tondũ nĩtũrũũ. Tiga gũtwarĩria na rũthiomi rwa Kĩhibirania, andũ aya marĩ rũthingo-inĩ makĩguaga."

27 No mũnene ũcio wa mbũtũ cia ita agĩcookia atĩrĩ, "Kaĩ ndatũmirwo nĩ mwathi wakwa kũrĩ mwathi wanyu na kũrĩ inyuĩ ndĩmwire maũndũ maya, na ti kũrĩ andũ aya maikarĩte rũthingo igũrũ, o aya makaarĩa kĩoro kĩa na manyue mathugumo mao o ene o ta ũria inyuĩ mũgeeka?"

28 Ningĩ mũnene wa mbũtũ cia ita akĩrũgama, akĩanĩrĩra na rũthiomi rwa Kĩhibirania, akiuga atĩrĩ: "Thikĩrĩria ndũmĩrĩri ya mũthamaki ũria mũnene, mũthamaki wa Ashuri!

29 Mũthamaki ekuuga ũũ: Mũtigetĩkĩrie Hezekia amũheenie. Ndagĩhota kũmũhonokia kuuma guoko-inĩ gwakwa.

30 Mũtigetĩkĩrie Hezekia amũringĩrĩrie kwĩhoka Jehova hĩndĩ ĩrĩa ekuuga atĩrĩ, "Ti-itherũ Jehova nĩegũtũhonokia; itũũra rĩrĩ rĩtikaneanwo guoko-inĩ kwa mũthamaki wa Ashuri.'

31 "Mũtigathikĩrĩrie Hezekia. Mũthamaki wa Ashuri ekuuga ũũ: Rekei tũiguane, na mũũke kũrĩ nĩ. Mweka ũguo o ũmwe wanyu nĩakarĩaga kuuma kũrĩ mũtĩ wake wa mũthabibũ na mũkũyũ, na anyuuge maĩ ma gĩthima gĩake,

32 nginya rĩrĩa ngooka ndĩmũtware bũrũri ũrĩa ũhaana ta wanyu, bũrũri ũrĩ ngano na ndibei ya mũhiano, bũrũri ũrĩ irio na mĩgũnda ya mũthabibũ, bũrũri ũrĩ mũtĩ ya mũtamaiyũ na ũũkĩ. Thuurai muoyo no ti gĩkuũ!

"Mũtigathikĩrĩrie Hezekia, nĩgũkorwo nĩaramũhĩthia rĩrĩa ekuuga atĩrĩ, 'Jehova nĩegũtũhonokia.'

33 Nĩ kũrĩ ngai ya bũrũri o na ũrĩkũ ĩrĩ yahonokia bũrũri wayo kuuma guoko-inĩ kwa mũthamaki wa Ashuri?

34 Ngai cia Hamathu na Aripadi ĩrĩ kũ? Ngai cia Sefarivaimu, na Hena na Iva ĩrĩ kũ? Nĩhonoketie Samaria kuuma guoko-inĩ gwakwa?

35 Nĩ ngai ĩrĩkũ harĩ ngai ciothe cia mabũrũri macio yanahonokia bũrũri wayo kuuma kũrĩ nĩ? Gwakĩhoteka atĩa Jehova ahonokie Jerusalemu kuuma guoko-inĩ gwakwa?"

36 No andũ acio magĩkĩra ki, na matĩrĩ ũndũ maamũcookeirie, tondũ mũthamaki nĩamathĩte, akameera atĩrĩ, "Mũtikamũcookerie ũndũ."

37 Hĩndĩ ĩyo Eliakimu mũrũ wa Hilikia ũrĩa mũrori wa maũndũ ma nyũmba ya ũthamaki, na Shebina ũrĩa mwandĩki-marũa, na Joa mũrũ wa Asafu ũrĩa mwandĩki wa maũndũ ma ihinda rĩu, magĩthĩ kũrĩ Hezekia,

matembũrangĩte nguo ciao, na makĩmwĩra ũrĩa mũnene ũcio wa mbũtũ cia ita oigĩte.

19

Ũhonokio wa Jerusalemu Kwĩranĩrwo

¹ Rĩrĩa Mũthamaki Hezekia aiguire ũguo, agĩtembũranga nguo ciake na akĩhumba nguo ya ikũnia, agĩthiĩ, agĩtoonya hekarũ ya Jehova thĩniĩ.

² Agĩtũma Eliakimu ũrĩa warĩ mũrori wa maũndũ ma nyũmba ya ũthamaki, na Shebina ũrĩa mwandiki-marũa, na athĩnjĩri-Ngai arĩa atongoria, othe mehumbĩte nguo cia makũnia, mathiĩ kũrĩ Isaia mũrũ wa Amozu, ũrĩa mũnabii.

³ Makĩmwĩra atĩrĩ, “Ũũ nĩguo Hezekia ekuuga: Mũthenya wa ũmũthĩ nĩ mũthenya wa mĩnyamaro, na ikũũmana, na gĩconoko, o ta ihinda rĩa ciana rĩa gũciarwo riakinya na hinya wa gũciara ũkaaga.

⁴ No gũkorwo Jehova Ngai waku nĩekũigua ciugo ciothe cia mũnene wa mbũtũ cia ita, ũrĩa mwathi wake, mũthamaki wa Ashuri, atũmĩte oke anyũrurie Ngai ũrĩa ũrĩ muoyo, na amũkũume nĩ ũndũ wa ũhoru ũcio Jehova Ngai waku aiguite. Nĩ ũndũ ũcio hoera matigari marĩa matigaire muoyo.”

⁵ Rĩrĩa anene a Mũthamaki Hezekia maakinyire kũrĩ Isaia-rĩ,

⁶ Isaia akĩmeera atĩrĩ, “Ĩrai mwathi wanyu atĩrĩ, ‘Ũũ nĩguo Jehova ekuuga: Tiga gwĩtigĩra nĩ ũndũ wa ũrĩa ũiguĩte ciugo icio atungati a mũthamaki wa Ashuri manumĩte nacio.

⁷ Ta thĩkĩrĩria! Nĩ nĩngwĩkĩra roho wa mũthemba mũna thĩniĩ wake, nĩguo rĩrĩa arĩguo ũhoru mũna-rĩ, acooke bũrũri wake, na arĩ kũu ndũme ooragwo na rũhiũ rwa njora.’”

⁸ Rĩrĩa mũnene wa mbũtũ cia ita aiguire atĩ mũthamaki wa Ashuri nĩoimĩte Lakishi, akĩehera Jerusalemu, agĩthiĩ agĩkora mũthamaki akĩrũa mbaara na Libina.

⁹ Na rĩrĩ, Senakeribu agĩkinyĩrwo nĩ ũhoru wa atĩ Tirihaka, ũrĩa Mũkushi mũthamaki wa Misiri, nĩoimagarĩte, oke arũe nake. Nĩ ũndũ ũcio agĩtũma andũ rĩngĩ kũrĩ Hezekia marĩ na ũhoru ũyũ:

¹⁰ “Ĩrai Hezekia mũthamaki wa Juda atĩrĩ: Ndũgetĩkirie Ngai ũcio wĩhokete akũheenie rĩrĩa ekuuga atĩrĩ, ‘Jerusalemu ndĩngĩneanwo kũrĩ mũthamaki wa Ashuri.’

¹¹ Ti-itherũ nĩũiguĩte ũrĩa athamaki a Ashuri mekĩte mabũrũri-inĩ mothe, ũrĩa maamaniinire biũ. Inyuũ mũngĩhonoka atĩa?

¹² Na rĩrĩ, ngai cia ndũrĩrĩ iria cianiinirwo nĩ maithe maitũ ma tene, ngai cia Gozani, na cia Harani, na cia Rezefu, na andũ a Edeni arĩa maarĩ Telasaru-rĩ, nĩciamahonokirie?

¹³ Mũthamaki wa Hamathu na kana mũthamaki wa Aripadi, kana mũthamaki wa itũura inene rĩa Sefarivaimu kana wa Hena, o na kana wa Iva-rĩ, arĩ ha?”

Ihooya rĩa Hezekia

¹⁴ Hezekia akĩnyiita marũa kuuma kũrĩ andũ arĩa maatũmĩtwo, na akĩmathoma. Agĩcooka akĩambata hekarũ-inĩ ya Jehova, akĩmatambũrũkia mbere ya Jehova.

¹⁵ Nake Hezekia akĩhooya Jehova, akiuga atĩrĩ: “Wee Jehova, Ngai wa Isiraeli, o wee ũikarĩre gĩtĩ kĩa ũnene gatagati ka makerubi, Wee wiki nowe Ngai igũrũ rĩa mothamaki mothe ma thĩ. Wee nĩwe wombire igũrũ na thĩ.

16 Tega matũ maku Wee Jehova, ũigwe; hingũra maito maku Wee Jehova, wone; ũigwe ciugo cia Senakeribu iria atũmĩte cia kũruma Ngai ũrĩa ũrĩ muoyo.

17 “Ti-itherũ Jehova, athamaki a Ashuri nĩmanangĩte biũ ndũrĩrĩ na mabũrũri macio.

18 Na nĩmaikĩtie ngai ciao mwaki-inĩ na magacithũkangia, tondũ itiarĩ ngai, no ciarĩ mĩtĩ na mahiga, ciathondeketwo na moko ma andũ.

19 Na rĩrĩ, Wee Jehova Ngai witũ, tũhonokie kuuma guoko-inĩ gwake, nĩgeetha mothamaki mothe ma thĩ mamenye atĩ Wee Jehova, o Wee wiki, nĩwe Ngai.”

Isaia Kũratha Kũhootwo gwa Senakeribu

20 Hĩndĩ iyo Isaia mũrũ wa Amozu agĩtũma ndũmĩrĩri kũrĩ Hezekia, akĩmwĩra atĩrĩ: “Ũũ nĩguo Jehova Ngai wa Isiraeli ekuuga: Nĩnjiguĩte mahooya maku makoniĩ Senakeribu mũthamaki wa Ashuri.

21 Ũyũ nĩguo ũhoru ũrĩa Jehova aarĩtie wa kũmũũkĩrĩra:

“Mũrĩtu Gathirange, Mwarĩ wa Zayuni,
nĩakũmenete na agakũnyarara.

Mwarĩ wa Jerusalemu

arainia mũtwe rĩrĩa wee ũroora.

22 Ũcio ũrumĩte na ũkamenereria nũũ?

Nĩngĩ-rĩ, nũũ ũgũthũkĩire na mũgambo,
na ũgakũũrĩra maito na mwĩtũo?

Wee ũgookĩrĩra Ũrĩa Mũtheru wa Isiraeli!

23 Ũtũmĩte andũ aku moke marume Jehova.

Na ũkoiga atĩrĩ,

“Nĩ ũndũ wa ngaari ciakwa nyingĩ cia ita-rĩ,
nĩnyambatĩte ngakinya tũcũmbĩrĩ twa irĩma,
o kũu igũrũ mũno Lebanoni.

Nĩndemete mũtarakwa yakuo irĩa mũraihu mũno,
o na mũthengera irĩa mũega mũno.

Nĩnginyĩte mũthia wakuo kũrĩa kũraya mũno,
kũrĩa kũrĩ na mũtitũ irĩa mũega mũno.

24 Nĩnyenjete ithima mabũrũri ma kũngĩ,
na nganyua maaĩ kuo.

Nĩhũithĩtie tũrũũ twa Misiri

na makinya ma magũrũ makwa.”

25 “Kaĩ ũtaiguĩte?

Kuuma tene nĩndamũrĩte ũndũ ũcio,
matukũ-inĩ macio ma tene nĩndabangĩte ũndũ ũcio,

na rĩu nĩndĩũhingĩtie,

atĩ wee nĩtũmĩte matũũra manene marĩa mairigĩre na thingo cia hinya
matuĩke hĩba cia mahiga.

26 Andũ akuo maagithĩtio hinya,
magegearĩte na magaconorithio.

Mahaana mũmera irĩ mũgũnda,
makooroora o ta thuuna nduru,
kana ta nyeki imerete nyũmba igũrũ,
irĩa yũmaga itanakũra.

27 “No nĩnjũũ kũrĩa ũikaraga,
na ngamenya ũgũka na ũgithĩ,

o na ūrĩa ūndakaragĩra.

28 Tondũ nĩundakarĩire,
na rĩng'athio rwaku nĩrũkinyĩire matũ makwa,
nĩngũgũwĩkĩra gĩcũhĩ gĩakwa iniũrũ,
na matamu makwa ndĩmohe kanua-inĩ gaku,
na nĩngatũma ũcookere njĩra o ĩyo wokĩire.'

29 "Gĩkĩ nĩkĩo gĩgaakorwo kĩrĩ kĩmenyithia gĩaku, wee Hezekia:
"Mwaka-inĩ ũyũ ũkũrĩa irio cia maitĩka,
naguo mwaka wa keerĩ ũrĩe kĩrĩa gĩgaathundũka kuuma harĩ mo.
No mwaka-inĩ wa gatatũ-rĩ, nĩũkahaanda na ũgethe,
ũhaande mĩgũnda ya mĩthabibũ, na ũrĩe maciaro mayo.

30 Na o rĩngĩ matigari ma nyũmba ya Juda
nĩmagaikũrũkia mĩri na thĩ, na maciare maciaro na igũrũ.

31 Nĩgũkorwo Jerusalemu nĩgũkoima matigari ma andũ,
nakuo Kĩrima-inĩ gĩa Zayuni kuume gĩkundi kĩa arĩa mahonokete.
Kĩyo kĩa Jehova Mwene-Hinya-Wothe nĩkĩo gĩkaahingia ũguo.

32 "Nĩ ūndũ ũcio Jehova ekuuga ũũ igũrũ rĩa mũthamaki wa Ashuri:
"Ndagatoonya itũũra rĩrĩ inene,
kana arathũkie mũguĩ kuo.

Ndagooka mbere ya rĩo na ngo,
kana arĩrigiicĩrie na ihumbu cia tũri, arĩũkĩrĩre.

33 Njĩra ĩrĩa ookĩire-rĩ, no yo agaacookera;
ndagatoonya itũũra rĩrĩ inene,
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

34 Nĩngagĩtĩra itũũra rĩrĩ inene na ndĩrĩhonokie,
nĩ ūndũ wakwa, na nĩ ūndũ wa Daudi ndungata yakwa."

35 Ūtukũ o ro ũcio mũraika wa Jehova agĩthĩ akĩũraga andũ 185,000
kũu kambĩ ya Ashuri. Rĩrĩa andũ mookĩrĩre rũciinĩ tene, magĩkora kũu
no ciimba theri!

36 Nĩ ūndũ ũcio Senakeribu mũthamaki wa Ashuri agĩtharia kambĩ
agĩthĩ. Agĩcooka Nineve agĩkara kuo.

37 Na rĩrĩ, mũthenya ũmwe, rĩrĩa aahooyaga arĩ hekarũ-inĩ ya ngai yake
Nisiroku, arĩũ ake eerĩ Adarameleki na Sharezeru makĩmũũraga na rũhiũ
rĩa njora, na makĩũrĩra bũrũri wa Ararati. Nake mũriũ Esari-Hadoni
agĩtuika mũthamaki ithenya rĩake.

20

Ndwari ya Hezekia

1 Matukũ-inĩ macio Hezekia akĩrwara, na aarĩ hakuhi gũkua. Mũnabii
Isaia mũrũ wa Amozu agĩthĩ kũrĩ we, akĩmwĩra atĩrĩ, "Jehova ekuuga ũũ:
Thondeka maũndũ ma mũciĩ waku, tondũ nĩũgũkua, ndũkũhona."

2 Hezekia akĩhũgũra ũthiũ wake, akĩrora rũthingo-inĩ, na akĩhooya
Jehova, akiuga atĩrĩ,

3 "Wee Jehova, ririkana ũrĩa ngoretwo ngĩthĩ na mĩthiire ya kwĩhokeka
mbere yaku, na ngeheana na ngoro yakwa yotho, na ngeeka ũrĩa
kwagĩrĩre maitho-inĩ maku." Nake Hezekia akĩrĩra mũno.

4 Isaia atanakinya nja ya gatagatĩ-rĩ, kiugo kĩa Jehova gĩkĩmũkinyĩra,
akĩrwo atĩrĩ:

5 "Cooka, ũkeere Hezekia mũtongoria wa andũ akwa atĩrĩ, 'Jehova Ngai
wa thoguo Daudi ekuuga ũũ: Nĩnjiguĩte ihooya rĩaku, na ngoona maithori

maku; nīngūkūhonia. Mūthenya wa itatū kuuma rīu nīūkambata ūthīi hekarū-inī ya Jehova.

⁶ Nīngūkuongerera mīaka ikūmi na itano ya gūtūūra muoyo. Na nīngūkūhonokia hamwe na itūūra rīrī inene kuuma guoko-inī kwa mūthamaki wa Ashuri. Nīngūgitira itūūra rīrī inene nī ūndū wakwa, na nī ūndū wa Daudi ndungata yakwa.’”

⁷ Nīngī Isaia akiuga atīrī, “Thondekai gīkūmba kīa ngūyū.” Nao magīika o ūguo, na magīkūgīrira ihūha-inī rīu, nake Hezekia akīhona.

⁸ Hezekia nīoorītie Isaia atīrī, “Kīmenyithia gīgaakorwo kīrī kīrīkū kīa atī Jehova nīekūūhonia, na atī nīngambata thīi hekarū-inī ya Jehova mūthenya wa gatatū kuuma ūmūthī?”

⁹ Nake Isaia akīmūcookeria atīrī, “Gīkī nīkīo kīmenyithia kīrīa Jehova egūkūhe, kīa atī Jehova nīegwīka ūndū ūcio akwīrīre: Ūkwenda kīruru gīthīi mbere makinya ikūmi, kana gīcooke thuutha makinya ikūmi?”

¹⁰ Nake Hezekia akiuga atīrī, “Kīruru gūthīi na mbere makinya ikūmi nī ūndū mūhūthū, nī kaba kīruru gīcooke na thuutha makinya ikūmi.”

¹¹ Nake mūnabii Isaia agīkaīra Jehova, nake Jehova agītūma kīruru gīcooke na thuutha makinya macio ikūmi marīa gīaikūrūkīte ngathī-inī ya Ahazu.

Abarūthi kuuma Babuloni

¹² Ihinda-inī rīu-rī, Merodaki-Baladani mūrū wa Baladani mūthamaki wa Babuloni nīatūmīre Hezekia marūa na kīheo, tondū nīaiguīte ūhoro wa ndwari ya Hezekia.

¹³ Hezekia akīamūkīra andū arīa maatūmītwo, na akīmooonia indo ciothe iria aigīte makūmbī make, akīmooonia betha, na thahabu, na mahuti marīa manungi wega, na maguta marīa mega mūno, na indo ciake cia mbaara, na indo ciothe iria ciarī igīina-inī ciake. Gūtīrī kindū o na kīmwe thīnī wa nyūmba ya ūthamaki kana kīarī ūthamaki-inī wake wothe Hezekia ataamoonīre.

¹⁴ Hīndī iyo mūnabii Isaia agīthīi kūrī Mūthamaki Hezekia akīmūūria atīrī, “Andū acio moiga atīa, na mekuumīte kū?”

Nake Hezekia agīcookia atīrī, “Moimīte būrūri wa kūraya, megūkīte kuuma būrūri wa Babuloni.”

¹⁵ Nake mūnabii akīūria atīrī, “Nī kī monire nyūmba-inī yaku ya ūthamaki?”

Nake Hezekia agīcookia atīrī, “Monire indo ciothe nyūmba-inī yakwa ya ūthamaki. Gūtīrī kindū o na kīmwe kīrī igīina-inī ciakwa itanamonia.”

¹⁶ Nake Isaia akīūra Hezekia atīrī, “Ta igua kiugo kīa Jehova:

¹⁷ Ti-itherū ihinda nīrīgakinya, rīrīa indo ciothe iria irī thīnī wa nyūmba yaku ya ūthamaki, na indo iria ciothe maīthe maku matūre maigīte nginya ūmūthī, īgaakuo itwarwo Babuloni. Gūtīrī o na kīmwe gīgaatigara, ūguo nīguo Jehova ekuuga.

¹⁸ Na andū amwe a rūciaro rwaku, o arīa moimīte mūthīimo-inī na thakame-inī yaku, o arīa wee ūgūciara, nīmagathaamio, na nīmakaahakūrwo nīguo matungatage nyūmba-inī ya mūthamaki wa Babuloni.”

¹⁹ Nake Hezekia agīcookia atīrī, “Kiugo kīa Jehova kīrīa waria nī kīega,” Tondū eeciirīre atīrī, “Gīthī gūtīgūkorwo na thayū na ūgītīri matukū-inī mothe ma muoyo wakwa?”

²⁰ Ha ūhoro wa maūndū marīa mangī makonīi wathani wa Hezekia, na marīa mothe eekire, na ūrīa aathondekire Karia, o na mūtaro wa kūrēhe

maaŋ itũũra-inĩ, githĩ matiandĩkĩtwo ibuku-inĩ rĩa mahinda ma athamaki a Juda?

²¹ Nake Hezekia akĩhurũka hamwe na maithe make. Nake mũriũ Manase agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.

21

Manase Mũthamaki wa Juda

¹ Na rĩrĩ, Manase aarĩ wa mĩaka ikũmi na ĩrĩ rĩrĩa aatuĩkire mũthamaki, nake agĩathana arĩ Jerusalemu mĩaka mĩrongo ĩtano na ĩtano. Nyina eetagwo Hefiziba.

² Agĩka maũndũ mooru maitho-inĩ na Jehova, akĩrũmĩrĩra mĩtugo ĩrĩ magigi ya ndũrĩrĩ iria Jehova aaingatĩte ciehere mbere ya Isiraeli.

³ Nĩaakire rĩngĩ kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru, o kũrĩa ithe Hezekia aanangĩte; ningĩ agĩaka igongona cia Baali na agĩaka itugĩ cia Ashera, o ta ũrĩa Ahabu mũthamaki wa Isiraeli eekĩte. Nĩainamĩrĩire mbũtũ cia igũrũ ciothe na agĩcihooya.

⁴ Agĩaka magongona thĩinĩ wa hekarũ ya Jehova, o ĩrĩa Jehova oigĩte ũhoru wayo atĩrĩ, “Thĩinĩ wa Jerusalemu nĩkuo ngaatũũria rĩtwa rĩakwa.”

⁵ Thĩinĩ wa nja cieri cia hekarũ ya Jehova, agĩaka igongona cia mbũtũ ciothe cia igũrũ.

⁶ Nake akĩruta mũriũ wake arĩ igongona rĩa njino, na nĩaragũraga na agatuĩria nyoni, na akarogana, na agathiiga kũrĩ andũ arĩa marĩ maroho na kũragũra. Agĩka maũndũ maingĩ mooru maitho-inĩ na Jehova, nginya akimũrakaria.

⁷ Nĩooire mũhianano mũicũhie ũrĩa aathondekete wa gĩtuĩ kĩa Ashera, akĩũiga hekarũ thĩinĩ, o nyũmba ĩyo Jehova eerĩte Daudi na mũriũ Solomoni ũhoru wayo atĩrĩ, “Nĩngatũũria rĩtwa rĩakwa nginya tene thĩinĩ wa hekarũ ĩno na thĩinĩ wa Jerusalemu, kũrĩa thuurĩte kuuma mĩhĩrĩga-inĩ yothe ya Isiraeli.

⁸ Ndirĩ hĩndĩ ĩngĩ ngaatũma magũrũ ma andũ a Isiraeli morũũre, moime bũrũri ũrĩa ndaaheire maithe mao ma tene, mamenyagĩrĩre mekage maũndũ marĩa mothe ndĩmathĩte, na marũmie Watho ũrĩa maaheirwo nĩ Musa ndungata yakwa.”

⁹ No andũ acio matiigana kũigua. Manase akĩmahĩtithia, nĩ ũndũ wa ũguo magĩka maũndũ mooru gũkĩra ndũrĩrĩ iria Jehova aaniĩrĩre mbere ya andũ a Isiraeli.

¹⁰ Jehova oigire na tũnua twa ndungata ciake cia anabii atĩrĩ:

¹¹ “Manase mũthamaki wa Juda nĩekĩte mehia marĩ magigi. Ageeka maũndũ mooru gũkĩra Aamori arĩa marĩ mbere yake,* na agatongoria andũ a Juda kwĩhia nĩ ũndũ wa kũhooya mĩhianano yake.

¹² Nĩ ũndũ ũcio Jehova Ngai wa Isiraeli ekuuga ũũ: Nĩngũrehere Jerusalemu na Juda mwanangĩko ũrĩa ũgaatũma andũ arĩa makaigua ũhoru ũcio mararakwo nĩ matũ mao.

¹³ Nĩngatambũrũkĩria Jerusalemu rũrigi rwa gũthima rũrĩa rwahũthĩrĩrwo rwa gũũkĩrĩra Samaria na kabirũ karĩa kahũthĩrĩrwo gũũkĩrĩra nyũmba ya Ahabu. Nĩngaherithia na niine andũ a Jerusalemu o ta ũrĩa mũndũ ahuuraga thaani, akamĩkurumania.

¹⁴ Nĩngatiganĩria matigari ma igai rĩakwa, na ndĩmaneane kũrĩ thũ ciao. Magaatahwo na matanywo indo ciao nĩ thũ ciao ciothe,

* **21:11** Andũ arĩa othe maatũũraga Kaanani meetagwo Aamori matanatoorio nĩ andũ a Isiraeli.

15 tondu nimekite maundu mooru maitho-ini makwa, makaandakaria, kuuma muthenya uria maithe mao moimire Misiri nginyagia umuthi.”

16 Ningi Manase naitire thakame nyingi muno ya andu matehitie, ikiyura Jerusalemu kuuma gituri kimwe nginya kiria kingi, tutegetara mehia maria aatumite andu a Juda meehie, ni undu wa uguo magiika maundu mooru maitho-ini ma Jehova.

17 Ha ugoro wa maundu maria mangi makoni wathani wa Manase, na maria mothe eekire, hamwe na mehia maria eekire-ri, githi matandikito mabuku-ini ma mahinda ma athamaki a Juda?

18 Manase akihurika hamwe na maithe make, na agithikwo mugunda-ini wake wa uhamaki, niguu mugunda wa Uza. Nake muriu Amoni agituika muthamaki ithenya riake.

Amoni Muthamaki wa Juda

19 Amoni aari wa miaka mirongo iri na iri riria aatuikire muthamaki, nake agithamaka Jerusalemu miaka iri. Nyina eetagwo Meshulemethu mwaru wa Haruzu; oimite Jotiba.

20 Nake agiika maundu mooru maitho-ini ma Jehova, o ta uria ithe Manase eekite.

21 Naitiire na mithiire yothe ya ithe; akihooya mihianano iria ithe aahooyaga, na akimiamirira.

22 Agitigana na Jehova, Ngai wa maithe make, na ndaigana kurumirira Jehova.

23 Anene a Amoni makimuciirira ndundu, na makiragira muthamaki kuu nyumba-ini yake ya uhamaki.

24 Nao andu a bururi makiraga aria othe maathugundite guukirira Muthamaki Amoni na magitua muriu Josia muthamaki ithenya riake.

25 Ha ugoro wa maundu maria mangi makoni wathani wa Amoni, na uria eekire-ri, githi matandikito ibuku-ini ria mahinda ma athamaki a Juda?

26 Nake agithikwo mbirira-ini yake mugunda-ini wa Uza. Nake muriu Josia agituika muthamaki ithenya riake.

22

Ibuku ria Watho Kuoneka

1 Na riri, Josia aari wa miaka inana riria aatuikire muthamaki, nake agithamaka ari Jerusalemu miaka mirongo itatu na umwe. Nyina eetagwo Jedida mwaru wa Adai; oimite Bozikathu.

2 Nake agiika uria kwagirire maitho-ini ma Jehova, na agithi na mithiire yothe ya ithe Daudi atekwihugura mwena wa urio kana wa umotho.

3 Mwaka-ini wa ikumi na inana wa wathani wake, Muthamaki Josia agituma Shafani muru wa Azalia muru wa Meshulamu, uria wari mwendiki-marua, athi hekaru-ini ya Jehova. Akimwira atiri:

4 “Ambata, uithi kuri Hilikia muthinjiri-Ngai uria munene na umwire ahaarire mbeeca iria irehetwo hekaru-ini ya Jehova, iria arangiri a mirango monganitie kuuma kuri andu.

5 Nao macihokere andu aria mathuuritwo a kurugamirira wira wa hekaru. Andu acio utigirire ni marha aruti a wira aria macookagirira hekaru ya Jehova,

6 nao ni atharamara, na andu a gwaka, na aaki a mahiga. Na ningi utigirire nimagura mbaui na mahiga maicuhie ma gucookereria hekaru.

7 No rĩrĩ, to nginya maheane mathabu ma mbeeca iria meehokeirwo, tondũ mararuta wĩra ũcio na kwĩhokeka.”

8 Hilikia mũthĩnjĩri-Ngai ũria mũnene akĩra Shafani ũcio mwandiki marũa atĩrĩ, “Nĩyonete Ibuku rĩa Watho thĩnĩ wa hekarũ ya Jehova.” Akĩrĩnengera Shafani nake akĩrĩthoma.

9 Nake Shafani ũcio mwandiki-marũa agĩthĩ kũrĩ mũthamaki na akĩmũhe ũhoru ũcio, akĩmwĩra atĩrĩ: “Anene aku nĩmarĩhĩte mbeeca iria ciarĩ hekarũ-inĩ ya Jehova, na nĩmaciũhokeire kũrĩ aruti a wĩra na arũgamĩrĩri a hekarũ.”

10 Nĩngĩ Shafani ũcio mwandiki-marũa akĩra mũthamaki atĩrĩ, “Hilikia ũria mũthĩnjĩri-Ngai, nĩanengera ibuku.” Nake Shafani akĩrĩthomera mũthamaki.

11 Rĩrĩa mũthamaki aagũire ciugo cia Ibuku rĩu rĩa Watho-rĩ, agĩtembũranga nguo ciake.

12 Akĩruta mawatho maya kũrĩ Hilikia ũria mũthĩnjĩri-Ngai, na kũrĩ Ahikamu mũrũ wa Shafani, na Akiboru mũrũ wa Mikaia, na kũrĩ Shafani ũcio mwandiki-marũa, na kũrĩ Asaia ũria mũrori wa maũndũ ma mũthamaki, akĩmeera atĩrĩ:

13 “Thĩĩ mũkandũĩrĩe ũhoru kũrĩ Jehova, na mũtuĩrĩe andũ, o na Juda yothē, ũria kwandikĩtwo ibuku-inĩ rĩrĩ rionekete. Marakara ma Jehova nĩ maingĩ, marĩa maraakana nĩ ũndũ witũ, tondũ maithe maitũ matiaathĩkĩire ũhoru wa ibuku rĩrĩ; na matiekire kũringana na ũhoru ũria wothe wandikĩtwo thĩnĩ warĩo ũria ũtũkonĩ.”

14 Hilikia ũria mũthĩnjĩri-Ngai, na Ahikamu, na Akiboru, na Shafani, na Asaia magĩthĩ kwarĩa na Hulida ũria mũnabii mũndũ-wa-nja ũria warĩ mũtumia wa Shalumu mũrũ wa Tikiva, mũrũ wa Harihasi ũria warĩ mũmenyereri wa nguo cia mũthamaki, Hulida aatũruga Jerusalemu, rũgongo rwa keerĩ.

15 Nake akĩmeera atĩrĩ, “Ũũ nĩguo Jehova Ngai wa Isiraeli ekuuga: Īrai mũndũ ũria ũmũtũmĩte kũrĩ nĩ atĩrĩ,

16 ‘Ũũ nĩguo Jehova ekuuga: Nĩngũrehithia mwanangĩko kũndũ gũkũ na kũrĩ andũ akuo kũringana na maũndũ marĩa mothe mandikĩtwo ibuku-inĩ rĩrĩa mũthamaki wa Juda athomete.

17 Tondũ nĩmandirikĩte, na magacinĩra ngai ingĩ ũbumba, na makaandakaria nĩ ũndũ wa mĩhianano yothē ĩrĩa mathondekete na moko mao, marakara makwa nĩmakanĩire kũndũ gũkũ, na matingĩhoreka.’

18 Īrai mũthamaki wa Juda, ũria ũmũtũmĩte mũũke mũtuĩrĩe ũhoru kũrĩ Jehova atĩrĩ, ‘Jehova Ngai wa Isiraeli ekuuga atĩrĩ ũhoru wĩgĩ ciugo iria ũiguĩte:

19 Tondũ ngoro yaku nĩyaherire na ũkĩnyihĩria Jehova rĩrĩa waigũire ũhoru ũria njarĩtie wa gũũkĩrĩra kũndũ gũkũ o na andũ akuo, atĩ nĩmakanĩitwo nĩ kĩrumi na mwanangĩko, na tondũ nĩwatembũrangire nguo ciaku na ũkĩrĩra ũrĩ mbere yakwa-rĩ, nĩngũiguĩte, ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

20 Nĩ ũndũ ũcio nĩngagũcookanĩrĩria hamwe na maithe maku, na nĩngathikwo na thayũ. Maitho maku matikoona mwanangĩko ũria ngaarehe kũndũ gũkũ.’”

Nĩ ũndũ ũcio magĩcookeria mũthamaki ũhoru ũcio.

1 Hīndī iyo mūthamaki agītūmanīra athuuri othe a Juda na a Jerusalemu moongane hamwe.

2 Nake akīambata agīthīi hekarū-inī ya Jehova arī hamwe na andū a Juda, na andū a Jerusalemu, na athīnjīri-Ngai, na anabii, andū othe kuuma ūria mūnini mūno nginya ūria mūnene mūno. Mūthamaki agīthoma ciugo ciothe cia Ibuku rīa Kīrīkanīro, rīrīa rīonekete thīinī wa hekarū ya Jehova makīguaga.

3 Nake mūthamaki akīrūgama hau gītugī-inī, akīerūhia kīrīkanīro arī mbere ya Jehova, atī nīarīrūmagīrīra Jehova, na arūmie maathani make, na mawatho make, o na kīrīra kīa watho wake wa kūrūmīrīrwo na ngoro yake yothe, na muoyo wake wothe, nīguo ahingie ciugo cia kīrīkanīro iria ciaandīkītwo ibuku-inī rīu. Hīndī iyo andū othe makīranīra atī nīmarīhingagia kīrīkanīro kīu.

4 Nake mūthamaki agīatha Hilikia mūthīnjīri-Ngai ūria mūnene, na athīnjīri-Ngai arīa maarī anini ake, na aikaria a mīrango, mathengie kuuma hekarū-inī ya Jehova indo ciothe iria ciathondekeirwo Baali na Ashera, na mbūtū yothe ya igūrū, agīcicinīra nja ya Jerusalemu mīgūnda-inī ya Gītuamba gīa Kidironi, na agītware mūhu wacio Betheli.

5 Nake akīeheria athīnjīri-ngai cia mīhianano arīa maamūrītwo nī athamaki a Juda macinagīre ūbumba kūdū kūrīa gūtūūgīru thīinī wa matūūra ma Juda na matūūra marīa maarigīcīrie Jerusalemu, arīa maacinagīra Baali ūbumba, na rīūa, na mwerī, na njata iria nene, o na mbūtū ciothe cia igūrū.

6 Nake akīruta gītugī kīa Ashera kuuma hekarū-inī ya Jehova, agītware Gītuamba-inī gīa Kidironi nja ya Jerusalemu, na agīcicinīra kuo. Agīgīthīa, gīgītūka ta rūkūngū, akīhurunjīra rūkūngū rūu rwakīo mbīrīra-inī cia andū arīa mataarī na igweta.*

7 Ningī agīcooka akīmomora nyūmba cia ihoovero cia maraya ma arūme, iria ciarī hekarū-inī ya Jehova, na nokuo atumia maatumagīra macuka ma Ashera.

8 Josia akīrehe athīnjīri-Ngai othe kuuma matūūra-inī mothe ma Juda, na agītharia kūdū kūrīa gūtūūgīru, kuuma Geba nginya Bīrīshiba kūrīa athīnjīri-ngai maacinagīra ūbumba, akīmomora igongona iria ciarī ihingo-inī, o na itoonyero-inī rīa Kīhingo kīa Joshua, mūnene wa itūūra rīrīa inene, kīrīa kīarī mwena wa ūmotho wa kīhingo gīa itūūra rīu inene.

9 O na gwatūka athīnjīri-ngai a kūdū kūrīa gūtūūgīru matiatungataga kīgongona-inī kīa Jehova kūu Jerusalemu-rī, nīmarīiaga mīgate itarī mūmbie hamwe na athīnjīri-Ngai arīa angī.

10 Nīaathūkīrie Tofeti rīra yarī Gītuamba-inī kīa Beni-Hinomū, nī ūndū ūcio gūtīrī mūdū ūngīarutire mūrīū kana mwarī arī igongona rīa njino kūrī Moleku.

11 Akīeheria mbarathi iria athamaki a Juda maamūrīre rīūa kuuma itoonyero-inī rīa hekarū ya Jehova. Nacio ciarī nja hakuhi na kanyūmba ka mūnene wetagwo Nathani-Meleku. Josia agīcooka agīcina ngaari cia ita iria ciamūrīrwo rīūa.

12 Ningī akīmomora igongona iria ciakītwo nī athamaki a Juda nyūmba igūrū hakuhi na kanyūmba ka igūrū ka Ahazu, na igongona iria ciakītwo nī Manase kūu nja ciarī cia hekarū ya Jehova. Agīcieheria kuuma hau, agīcihehenja tūcunjī, na agīte rūkūngū rūu Gītuamba-inī gīa Kidironi.

13 Mūthamaki agīcooka agīthūkia kūdū kūrīa gūtūūgīru kūrīa kwarī mwena wa irathīro wa Jerusalemu, mwena wa gūthini wa Kīrīma gīa

* 23:6 Gītugī kīa Ashera gīathūkangirio nī Mūthamaki Hezekia, nake mūrūwe Manase agīcooka.

Kūniinanīrwo, kūrīa Solomoni mūthamaki wa Isiraeli aakīre Ashitorethu ngai ya mūdū-wa-nja īrī thaahu ya Asidoni, na kūrīa aakīre Kemoshu ngai īrī thaahu ya Moabi, o na kwa Moleku ngai īrī magigi ya andū a Amoni.

¹⁴ Josia akīhehenja mahiga marīa maamūre, na akīmomora mīhianano ya itugī cia Ashera, na agīkūhumbīra na mahīndī ma andū.

¹⁵ O nakīo kīgongona kīrīa kīarī Betheli, handū harīa hatūūgīru haathondeketo nī Jeroboamu mūrū wa Nebati, ūrīa watūmire Isiraeli meehie, kīgongona kīu na handū hau hatūūgīru, agīcimomora. Agīcina handū hau hatūūgīru, akīhathīa nginya hagītuika mūtu, na agīcina gītugī kīa Ashera o nakīo.

¹⁶ Ningī Josia akīroranga kūu, na rīrīa onire mbīrīra iria ciarī mwena-inī wa kīrīma, agīthikūrithia mahīndī kuuma mbīrīra-inī, akīmacinīra kīgongona-inī nīguo agīthaahie, kūrīngana na kiugo kīa Jehova kīrīa kīarītio nī mūdū wa Ngai ūrīa warathīte maūdū macio matanekīka.

¹⁷ Mūthamaki akīūra atīrī, “Mbīrīra ūrīa ndīrona nī ya ū?”

Nao andū a itūūra rīu inene makīmūcookeria atīrī, “Nī mbīrīra ya mūdū wa Ngai ūrīa woimīte Juda, na akīaria maūdū ma gūūkīrīra kīgongona kīa Betheli, o maūdū marīa warīkia gwīka ihiga rīu.”

¹⁸ Nake akiuga atīrī, “Tiganai nayo. Mūtigetikīrie mūdū o naū aringithie mahīndī make.” Nī ūndū ūcio matiahutirie mahīndī make o na ma mūnabii ūrīa woimīte Samaria.

¹⁹ O ta ūrīa Josia eekīte Betheli, Josia nīheririe na agīthaahia mahooero ma kūdū kūrīa gūtūūgīru marīa maakītwo nī athamaki a Isiraeli matūūra-inī ma Samaria marīa marakarītie Jehova.

²⁰ Josia akīūra gīra athīnjīri-ngai othe a kūdū kūu gūtūūgīru igūrū rīa igongona icio, na agīcinīra mahīndī ma andū igūrū rīacio. Agīcooka agīthīi Jerusalemu.

²¹ Mūthamaki akīruta watho ūyū kūrī andū othe, akīmeera atīrī, “Kūngūirai Bathaka ya Jehova Ngai wanyu, o ta ūrīa kwandīkītwo Ibuku-inī rīrī rīa Kirikanīro.”

²² Na gūtīarī na Bathaka īngī yakūngūirwo ta īyo kuuma hīndī ya atīrīrīrī būrīri arīa matongoragia Isiraeli kana matukū-inī mothe ma athamaki a Isiraeli na athamaki a Juda.

²³ Mwaka-inī wa ikūmi na īnana wa Mūthamaki Josia, Bathaka īyo ya Jehova nīyakūngūirwo kūu Jerusalemu.

²⁴ Ningī Josia nīheririe aragūrī, na andū arīa maarī na maroho ma kūrīgūra, na ngai cia kūhooya nacio mīciī-inī, na ngai cia mīhianano, na indo iria īngī ciothe irī magigi cionekire kūu Juda na Jerusalemu. Eekire ūguo ahīngie watho ūrīa waandīkītwo ibuku-inī rīrīa Hilikia ūrīa mūthīnjīri-Ngai onire hekarū-inī ya Jehova.

²⁵ Mbere na thuutha wa Josia gūtīarī mūthamaki ūngī take, wacookereire Jehova ta ūrīa eekire: na ngoro yake yothe na muoyo wake wothe, na hinya wake wothe, kūrīngana na watho wothe wa Musa.

²⁶ No rīrī, Jehova ndaigana kūgarūrūka atige marakara make mahiū, marīa maakanaga ma gūūkīrīra Juda, nī ūndū wa maūdū marīa mothe Manase eekīte ma kūmurakaria.

²⁷ Nī ūndū ūcio Jehova akiuga atīrī, “Nīngweheria Juda o nayo mbere yakwa, o ta ūrīa ndeheririe Isiraeli, na nīngarega Jerusalemu, itūūra inene rīrīa ndeethurīire, na ndege hekarū īno, īrīa ndoigire ūhoro wayo atīrī, ‘Kūu nīkuo Rīitwa rīakwa rīgaatūūra.’”

28 Ha ūhoro wa maündū marīa mangī makoniĩ wathani wa Josia, na marīa eekire, githĩ matiangĩtwo ibuku-inĩ rīa mahinda ma athamaki a Juda?

29 Hīndī ĩrīa Josia aarī mūthamaki-rī, nīguo Firaūni-Neko mūthamaki wa Misiri aambatire Rūū-inĩ rwa Farati agateithie mūthamaki wa Ashuri. Nake Mūthamaki Josia agĩthĩ kūmūtunga mbaara-inĩ, no rīrī, Neko akīrūa nake, akīmūuragīra kūu Megido.

30 Nacio ndungata cia Josia igīkuua mwīrī wake na ngaari ya ita kuuma Megido, ikīūrehe Jerusalemu, na ikīmūthika mbīrīra-inĩ yake. Nao andū a būrūri makīoya Jehoahazu mūrū wa Josia, makīmūtīrīria maguta, makīmūtua mūthamaki ithenya rīa ithe.

Jehoahazu Mūthamaki wa Juda

31 Jehoahazu aarī wa mīaka mīrongo ĩrī na ĩtatū rīrīa aatuĩkire mūthamaki, na agĩthamaka Jerusalemu mīeri ĩtatū. Nyina eetagwo Hamutali mwarī wa Jeremia, na oimīte Libina.

32 Nake agīka maündū mooru maitho-inĩ ma Jehova, o ta ūrīa maithe make meekite.

33 Firaūni Neko nīamuohire na mīnyororo kūu Ribila, būrūri wa Hamathu, nīguo ndakae gwathana Jerusalemu, na akīhatīrīria andū a Juda marute igooti rīa taranda igana rīmwe[†] cia betha, na taranda ĩmwe[‡] ya thahabu.

34 Firaūni Neko agītua Eliakimu mūrūu wa Josia mūthamaki ithenya rīa ithe Josia, na akīgarūra rītwa rīa Eliakimu akīmūtua Jehoiakimu, no agīkuua Jehoahazu akīmūtware Misiri, na kūu nīkuo aakuĩrīre.

35 Jehoiakimu akīrīha Firaūni Neko betha na thahabu iria eetīte. Nīgeetha ahote gwīka ūguo, agītīa andū a būrūri igooti na hinya, agīkūngania betha na thahabu kuuma kūrī andū a būrūri kūrīngana na ūhoti wao.

Jehoiakimu mūthamaki wa Juda

36 Jehoiakimu aarī wa mīaka mīrongo ĩrī na ĩtano rīrīa aatuĩkire mūthamaki, nake agĩthamaka arī Jerusalemu mīaka ikūmi na ūmwe. Nyina etagwo Zebida mwarī wa Pedaia; nake oimīte Ruma.

37 Nake agīka maündū mooru maitho-inĩ ma Jehova o ta ūrīa maithe make meekite.

24

1 Hīndī ya ūthamaki wa Jehoiakimu-rī, Nebukadinezaru mūthamaki wa Babuloni agĩtharīkīra būrūri, na Jehoiakimu agītūika ndungata yake mīaka ĩtatū. No Jehoiakimu akīgarūrūka, akīremera Nebukadinezaru.

2 Jehova agītūma mbūtū cia gūtahana cia kuuma Babuloni, na Suriata, na Moabi, na Amoni ikahūūrane nake. Agīcitūma ikaanange Juda, kūrīngana na ūrīa kiugo kīa Jehova giatarīi, kīrīa kīarītio nī ndungata cīake cia anabii.

3 Ti-itherū maündū macio meekīkire Juda kūrīngana na watho wa Jehova, nīguo ameherie moime mbere yake tondū wa mehīa ma Manase na ūrīa wothe eekite,

4 o hamwe na gūita thakame ya andū matehītie. Nīgūkorwo nīaiyūrītie Jerusalemu na thakame ya andū matehītie, nake Jehova ndaigana kūmarekera.

† 23:33 nī ta tani ĩtatū na nuthu (3:5) ‡ 23:33 nī ta kilo 34

⁵ Ha ūhoro wa maũndũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Jehoiakimu, na marĩa mothe eekire, githĩ matiandikĩtwo ibuku-inĩ rĩa mahinda ma athamaki a Juda?

⁶ Jehoiakimu akĩhurũka na maithe make. Nake mũriũ Jehoiakini agĩtuika mũthamaki ithenya riake.

⁷ Mũthamaki wa Misiri ndaigana kuuma bũrũri wake rĩngĩ, tondũ mũthamaki wa Babuloni nĩatunyanĩte bũrũri wothe ũrĩa warĩ wa mũthamaki wa Misiri kuuma Karũũ ka Misiri nginya Rũũ rwa Farati.

Jehoiakini Mũthamaki wa Juda

⁸ Jehoiakini aarĩ wa mĩaka ikũmi na ĩnana rĩrĩa aatuĩkire mũthamaki, nake agĩthamaka Jerusalemu mĩeri ĩtatũ. Nyina eetagwo Nehushita mwarĩ wa Elinathani, kuuma Jerusalemu.

⁹ Nake agĩka maũndũ mooru maitho-inĩ ma Jehova, o ta ũrĩa ithe eekĩte.

¹⁰ Hĩndĩ ĩyo anene a Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni magĩũka nginya Jerusalemu, makĩrigiicĩria itũũra rĩu,

¹¹ nake Nebukadinezaru we mwene agĩka nginya itũũra-inĩ rĩu inene, hĩndĩ ĩyo anene ake maarĩrigiicĩrie.

¹² Nake Jehoiakini mũthamaki wa Juda, na nyina, na ndungata ciake, na andũ arĩa maarĩ igweta, na anene ake othe makĩĩneana kũrĩ Nebukadinezaru.

Mwaka-inĩ wa ĩnana wa wathani wa Babuloni nĩguo aanyitire Jehoiakini.

¹³ Nebukadinezaru nĩarutire mĩhiithũ yothe kuuma hekarũ-inĩ ya Jehova na nyũmba-inĩ ya ũthamaki, agĩkuua indo ciothe cia thahabu irĩa Solomoni mũthamaki wa Isiraeli aathondekeire hekarũ ya Jehova, o ta ũrĩa Jehova oigĩte.

¹⁴ Agĩkuua andũ othe a Jerusalemu akĩmatwara ithaamĩrio: anene othe, na arũi a mbaara, na mabundi mothe, o na aturi; othe maarĩ andũ 10,000. No andũ arĩa maarĩ athĩni mũno a bũrũri ũcio no-o maatigirwo.

¹⁵ Nebukadinezaru agĩtwara Jehoiakini arĩ mũgwate nginya Babuloni. Ningĩ agĩcooka agĩkuua nyina wa mũthamaki kuuma Jerusalemu nginya Babuloni, na atumia ake, na anene ake, o na atongoria ake a bũrũri.

¹⁶ Ningĩ mũthamaki wa Babuloni agĩthaamĩria mbũtũ yothe ya ita nginya Babuloni; ita rĩothe rĩa andũ 7,000 arĩa arũi, na me hinya na mangĩhota kũrĩa, na mabundi na aturi 1,000.

¹⁷ Agĩcooka agĩtua Matania, mama-we wa Jehoiakini, mũthamaki ithenya riake, na akĩgarũra rĩtwa riake, akĩmũtua Zedekia.

Zedekia Mũthamaki wa Juda

¹⁸ Zedekia aarĩ wa mĩaka mĩrongo ĩrĩ na ũmwe rĩrĩa aatuĩkire mũthamaki, nake agĩthamaka arĩ Jerusalemu mĩaka ikũmi na ũmwe. Nyina eetagwo Hamutali mwarĩ wa Jeremia, na oimĩte Libina.

¹⁹ Nake agĩka maũndũ mooru maitho-inĩ ma Jehova, o ta ũrĩa Jehoiakimu eekĩte.

²⁰ Maũndũ macio mothe meekirwo Jerusalemu na Juda nĩ tondũ wa marakara ma Jehova, na mũthia-inĩ akĩmaingata mehere mbere yake.

Kũgũa kwa Jerusalemu

Nake Zedekia akĩremera mũthamaki wa Babuloni.

25

¹ Nĩ ũndũ ũcio, mwaka-inĩ wa kenda wa ũthamaki wa Zedekia, mũthenya wa ikũmi, wa mweri wa ikũmi, Nebukadinezaru mũthamaki

wa Babuloni agĩthiĩ kũhũũrana na Jerusalemu arĩ na ita rĩake rĩothe. Nake akĩamba hema nja ya itũũra rĩu inene, na agĩaka indo cia kũmũteithia gũtharĩkĩra itũũra mĩena yothe yariĩo.

² Nariĩo itũũra rĩkĩrigiicĩrio nginya mwaka wa ikũmi na ũmwe wa Mũthamaki Zedekia.

³ Na rĩrĩ, mũthenya wa kenda wa mweri wa kana, ng'aragu ikĩneneha itũũra-inĩ, o nginya gũkiaga irio cia kũrĩio nĩ andũ.

⁴ Hĩndĩ iyo rũthingo rwa itũũra rĩu inene rũkĩmomorwo, nayo mbũtũ yothe ya ita ikĩũra ũtukũ igereire kĩhingo-inĩ kĩrĩa kiarĩ gatagatĩ ga thingo cieri hakuhi na mũgũnda wa mũthamaki, o na gũtuika andũ a Babuloni nĩmarigiicĩrie itũũra rĩu inene. Nayo ikĩũra irorete Araba,

⁵ no mbũtũ ya ita ya Babuloni igĩteng'eria mũthamaki, ikĩmũkinyĩra werũ-inĩ ũria mwaraganu wa Jeriko. Thigari ciake ciothe nĩciamũranĩtio nake na ikahurunjũka.

⁶ Nayo mbũtũ ya ita ikĩnyiita mũthamaki ũcio, na agĩtwarwo kũrĩ mũthamaki wa Babuloni kũu Ribila kũrĩa aaturĩrwo ciira.

⁷ Makĩũraga ariũ a Zedekia o hau mbere yake, magĩcooka makĩmũkũũra maitho, makĩmuoha na bĩngũ cia gĩcango, na makĩmũtwara Babuloni.

⁸ Mũthenya wa mũgwanja wa mweri wa itano mwaka-inĩ wa ikũmi na kenda wa Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni, Nebuzaradani mũnene wa arangĩri a mũthamaki, ndungata nene ya mũthamaki wa Babuloni, agĩũka Jerusalemu.

⁹ Agĩcina hekarũ ya Jehova, na nyũmba ya ũthamaki, o na nyũmba ciothe cia Jerusalemu. Agĩcina nyũmba yothe yari ya bata.

¹⁰ Nayo mbũtũ yothe ya ita ya Babuloni, itongoretio nĩ mũnene wa arangĩri a mũthamaki ikĩmomora thingo irĩa ciathiũrũrũkĩrie Jerusalemu.

¹¹ Nebuzaradani mũnene wa arangĩri nĩathaamirie andũ arĩa othe maatigaire kũu itũũra-inĩ inene, hamwe na kirĩndĩ kũu kingĩ, na arĩa othe maathũte kũrĩ mũthamaki wa Babuloni.

¹² No mũnene ũcio wa ita agĩtigia andũ amwe a arĩa athũĩni mũno a bũrũri ũcio, nĩguo marutage wĩra mĩgũnda-inĩ ya mĩthabibũ na mĩgũnda-inĩ irĩa ingĩ.

¹³ Andũ a Babuloni nĩmoinangire itugĩ cia gĩcango, na metha cia kũigĩrĩra indo, na Karia ga gĩcango, iria ciari hekarũ-inĩ ya Jehova, na magĩkuua icango icio magĩcitwara Babuloni.

¹⁴ Ningĩ magĩkuua nyũngũ, na icakũri, na magathĩ ma gũtinia ndaambĩ, na mbakũri, na indo ciothe cia icango iria ciahũthagĩrwo wĩra-inĩ wa hekarũ, magĩthĩ nacio.

¹⁵ Mũnene ũcio wa thigari cia mũthamaki nĩakuuire ngĩo cia mwaki na mbakũri cia kũminjainjĩria, iria ciothe ciathondeketwo na thahabu therie kana betha.

¹⁶ Nakĩo gĩcango kuuma itugĩ iria igĩrĩ, na gĩa Karia, na kĩa makaari maria Solomoni aakĩte marĩ ma hekarũ ya Jehova, gĩtingĩathimĩkire nĩ kũingĩha.

¹⁷ Gĩtugĩ o kĩmwe kiarĩ kĩa ũraihi wa buti mĩrongo iĩri na mũgwanja.* Nakĩo kĩongo giakĩo kĩrĩa kiarĩ igĩrũ rĩa gĩtugĩ kĩmwe giacio kiarĩ kĩa buti inya na nuthu† kũraiha na igĩrũ, na kiagemetio na gĩgathiũrũrũkĩrio na mũkwa na makomamanga na gĩcango. Gĩtugĩ kũu kingĩ na mũkwa wakĩo nĩkĩahaanane na kũu kingĩ.

* 25:17 nĩ ta mita inyanya na robo (18:25) † 25:17 nĩ ta mita imwe na nuthu (1:5)

18 Mūnene ūcio wa arangīri nīanyiiire Seraia mūthīnjīri-Ngai ūrīa mūnene, na Zefania ūrīa mūthīnjīri-Ngai wa keerī, na arangīri arīa atatū maarangagīra mīrango.

19 Harī arīa angī maatigaire kūu itūūra-inī inene, akīnyiiita mūnene ūrīa warūgamīrīre andū a mbaara, na andū atano arīa mataaraga mūthamaki. Ningī agīkuaa mwandīki-marūa ūrīa mūnene na nowe warī mūrōri mūnene wa wandikithia wa andū a būrūri ūcio, na andū ake mīrongo itandatū arīa maakorirwo itūūra-inī rīu inene.

20 Nebuzaradani ūcio mūnene wa arangīri akīmakuua othe, akīmatwara kūrī mūthamaki wa Babuloni kūu Ribila.

21 Nake mūthamaki wa Babuloni akīmooragithīria kūu Ribila, būrūri wa Hamathu.

Nī ūndū ūcio andū a Juda magītwarwo ithaamīrio, kūrāya na būrūri wao.

22 Nebukadinezaru mūthamaki wa Babuloni agīthuura Gedalia mūrū wa Ahikamu, mūrū wa Shafani akīmūtua mūrōri wa andū arīa maatigirwo Juda.

23 Rīrīa anene a mbūtū cia ita othe na andū ao maaiguire atī mūthamaki wa Babuloni nīathuurīte Gedalia atuīke barūthi, magīthī kūrī Gedalia kūu Mizipa, nao nīo, Ishumaeli mūrū wa Nethania, na Johanani mūrū wa Kareā, na Seraia mūrū wa Tanihumethu ūrīa Mūnetofathi, na Jaazania mūrū wa Mūmaakathi, na andū ao.

24 Gedalia akīhīta mwīhītwa wa kūmoomīrīria hamwe na andū ao, akīmeera atīrī, “Tigai gwītīgīra anene a Babuloni. Ikarai būrūri-inī na mūtungatagīre mūthamaki wa Babuloni, na nīmūgūikara wega.”

25 No rīrī, mweri-inī wa mūgwanja, Ishumaeli mūrū wa Nethania, mūrū wa Elishama ūrīa warī wa thakame ya ūthamaki, agīūka na andū ikūmi, akīūrāga Gedalia o hamwe na andū a Juda, na andū a Babuloni arīa maarī nake kūu Mizipa.

26 Nī ūndū wa ūguo andū othe kuuma ūrīa mūnini mūno nginya ūrīa mūnene mūno, hamwe na atongoria a mbūtū cia ita, makīūrīra Misiri nī ūndū wa gwītīgīra andū a Babuloni.

Kuohorwo kwa Jehoiakini

27 Mwaka-inī wa mīrongo itatū na mūgwanja kuuma rīrīa Jehoiakini mūthamaki wa Juda aatwarirwo būrūri ūngī, mwaka-inī o ūrīa Evili-Merodaki aatuīkire mūthamaki wa Babuloni, nī ohorithirie Jehoiakini kuuma njeera, mūthenya wa mīrongo īrī na mūgwanja mweri-inī wa ikūmi na īrī.

28 Akīmwarīria na ūhooreri na akīmūhe gītī gīa kūmūtūithia gūkīra athamaki acio angī maarī nao kūu Babuloni.

29 Nī ūndū ūcio Jehoiakini akīruta nguo ciake cia njeera, na agītūūra arīagīra metha-inī ya mūthamaki matukū mothe marīa aatūūrīre muoyo.

30 Mūthamaki ūcio nīaheaga Jehoiakini indo cia kūmūteithia cia o mūthenya, matukū mothe marīa aatūūrīre muoyo.

IBUKU RĪA MBERE RĪA MAÜNDŪ MA MATUKŪ MA TENE

Maandĩko ma Maündũ ma Tene kuuma Adamu nginya Iburahĩmu

Nginya Ariũ a Nuhu

- ¹ Njiaro cia Adamu ciarĩ Sethi, na Enoshu,
² na Kenani, na Mahalaleli, na Jaredi,
³ na Enoku, na Methusela, na Lameku, na Nuhu.

- ⁴ Ariũ a Nuhu maarĩ:
 Shemu, na Hamu, na Jafethu.

Ariũ a Jafethu

- ⁵ Ariũ a Jafethu maarĩ:
 Gomeri, na Magogu, na Madai, na Javani, na Tubali, na Mesheki, na
 Tirasi.
⁶ Ariũ a Gomeri maarĩ:
 Ashikenazu, na Difatha, na Togarima.
⁷ Ariũ a Javani maarĩ:
 Elisha, na Tarishishi, na Kitimu, na Rodanimu.

Ariũ a Hamu

- ⁸ Ariũ a Hamu maarĩ:
 Kushi, na Miziraimu, na Putu, na Kaanani.
⁹ Ariũ a Kushi maarĩ:
 Seba, na Havila, na Sabita, na Raama, na Sabiteka.
 Ariũ a Raama maarĩ:
 Sheba, na Dedani.
¹⁰ Kushi nĩwe warĩ ithe wa
 Nimurodi ũrĩa wakũrĩre agĩtuĩka njamba ya ita ĩrĩ hinya thĩinĩ wa thĩ.
¹¹ Miziraimu nĩwe warĩ ithe wa
 andũ a Ludimu, na Anamini, na Lehabimu, na Nafituhimu,
¹² na Pathirusimu, na Kasuluhimu (nĩwe warĩ kĩhumo kĩa Afilisti), o
 na Kafitorimu.
¹³ Kaanani nĩwe warĩ ithe wa
¹⁴ Sidoni, mũriũ wake wa irigithathi, na Ahiti, na Ajebusi, na Aamori,
 na Agirigashi,
¹⁵ na Ahivi, na Aariki, na Asini,
¹⁶ na Aarivadi, na Azemari, na Ahamathi.

Ariũ a Shemu

- ¹⁷ Ariũ a Shemu maarĩ:
 Elamu, na Ashuri, na Arafakasadi, na Ludu, na Aramu.
 Ariũ a Aramu maarĩ:
 Uzu, na Hulu, na Getheru, na Mesheki.
¹⁸ Arafakasadi nĩwe warĩ ithe wa Shela, nake Shela aarĩ ithe wa Eberi.
¹⁹ Eberi aarĩ na ariũ eerĩ:
 Ũmwe eetagwo Pelegu, tondũ hĩndĩ yake nĩrĩo thĩ yagayũkanirio; na
 mũrũ wa nyina eetagwo Jokitani.
²⁰ Jokitani nĩwe warĩ ithe wa
 Alimodadi, na Shelefu, na Hazarimavethu, na Jera,

- 21 na Hadoramu, na Uzali, na Dikila,
 22 na Ebali, na Abimaeli, na Sheba,
 23 na Ofiri, na Havila, na Jobabu. Acio othe maarĩ ariũ a Jokitani.

- 24 Shemu, na Arafakasadi, na Shela,
 25 na Eberi, na Pelegu, na Reu,
 26 na Serugu, na Nahoru, na Tera,
 27 na Aburamu (na nĩwe Iburahĩmu).

Nyũmba ya Iburahĩmu

- 28 Ariũ a Iburahĩmu maarĩ:
 Isaaka na Ishumaeli.

Njiaro cia Hagari

- 29 Ici nĩcio njiaro ciao:
 Nebaiothu nĩwe warĩ irigithathi rĩa Ishumaeli, nao ariũ ake arĩa angĩ
 maarĩ Kedari, na Adibeeli, na Mibisamu,
 30 na Mishima, na Duma, na Masa, na Hadadi, na Tema,
 31 na Jeturu, na Nafishu, na Kedema. Acio nĩo maarĩ ariũ a Ishumaeli.

Njiaro cia Ketura

- 32 Ariũ a Ketura, ũrĩa warĩ thuriya ya Iburahĩmu, maarĩ:
 Zimirani, na Jokishani, na Medani, na Midiani, na Ishibaku, na Shua.
 Ariũ a Jokishani maarĩ:
 Sheba na Dedani.
 33 Ariũ a Midiani maarĩ:
 Efa, na Eferi, na Hanoku, na Abida, na Elidaa.
 Acio othe maarĩ a rũciaro rwa Ketura.

Njiaro cia Sara

- 34 Iburahĩmu nĩwe warĩ ithe wa Isaaka.
 Ariũ a Isaaka maarĩ:
 Esaũ na Isiraeli.

Ariũ a Esaũ

- 35 Ariũ a Esaũ maarĩ:
 Elifazu, na Reueli, na Jeushu, na Jalamu, na Kora.
 36 Ariũ a Elifazu maarĩ:
 Temani, na Omari, na Zefi, na Gatamu, na Kenazu;
 na Amaleki, ũrĩa waciariwo nĩ Timina.
 37 Ariũ a Reueli maarĩ:
 Nahathu, na Zera, na Shama, na Miza.

Andũ a Seiru kũu Edomu

- 38 Ariũ a Seiru maarĩ:
 Lotani, na Shobali, na Zibeoni, na Ana, na Dishoni, na Ezeri, na
 Dishani.
 39 Ariũ a Lotani maarĩ:
 Horu na Homamu.
 Nake Timina aarĩ mwarĩ wa nyina na Lotani.
 40 Ariũ a Shobali maarĩ:
 Alivani, na Manahathu, na Ebali, na Shefo, na Onamu.
 Ariũ a Zibeoni maarĩ:
 Aia na Ana.
 41 Mũriũ wa Ana aarĩ:
 Dishoni.

Ariū a Dishoni maarī:

Hemudani, na Eshibani, na Ithirani, na Kerani.

⁴² Ariū a Ezeri maarī:

Bilihani, na Zaavani, na Akani.

Ariū a Dishani maarī:

Uzu, na Arani.

Athamaki a Edomu

⁴³ Nao aya nio maarī athamaki arīa maathamakaga Edomu mbere ya Isiraeli gūthamakirwo nī mūthamaki o na ūmwe:

Nī Bela mūrū wa Beori, nariō itūūra rīake inene rīetagwo Dinihaba.

⁴⁴ Rīrīa Bela aakuire, Jobabu mūrū wa Zera wa kuuma Bozira agītuika mūthamaki ithenya rīake.

⁴⁵ Rīrīa Jobabu aakuire, Hushamu wa kuuma būrūri wa Atemani agītuika mūthamaki ithenya rīake.

⁴⁶ Rīrīa Hushamu aakuire, Hadadi mūrū wa Bedadi ūrīa wahootire Midiani kūu būrūri wa Moabi, agītuika mūthamaki ithenya rīake. Itūūra rīake inene rīetagwo Avithu.

⁴⁷ Rīrīa Hadadi aakuire, Samala wa kuuma Masereka agītuika mūthamaki ithenya rīake.

⁴⁸ Rīrīa Samala aakuire, Shauli wa kuuma Rehobothu kūu gūkuhī na Rūū rwa Farati, agītuika mūthamaki ithenya rīake.

⁴⁹ Rīrīa Shauli aakuire, Baali-Hanani mūrū wa Akibori agītuika mūthamaki ithenya rīake.

⁵⁰ Rīrīa Baali-Hanani aakuire, Hadadi agītuika mūthamaki ithenya rīake. Itūūra rīake inene rīetagwo Pau, na mūtumia wake eetagwo Mehetabeli mwarī wa Matiredi, ūrīa warī mwarī wa Me-Zahabu.

⁵¹ Hadadi o nake agīkua.

Anene a Edomu maarī:

⁵² Timina, na Aliva, na Jethethu, na Oholibama, na Ela, na Pinoni,

⁵³ na Kenazu, na Temani, na Mibizaru,

⁵⁴ na Magidieli, na Iramu. Acio nio maarī anene a Edomu.

2

Ariū a Isiraeli

¹ Aya nio maarī ariū a Isiraeli:

Rubeni, na Simeoni, na Lawi, na Juda, na Isakaru, na Zebuluni,

² na Dani, na Jusufu, na Benjamini, na Nafitali, na Gadi, na Asheri.

Juda

Kūrī ariū a Hezironi

³ Ariū a Juda maarī:

Eri, na Onani, na Shela. Acio atatū maaciarūrwo Juda nī mūtumia Mūkaanani, mwarī wa Shua. Eri, irigithathi rīa Juda, aarī mwaganu maitho-inī ma Jehova; nī ūndū ūcio Jehova akīmūūraga.

⁴ Tamaru, mūtumia wa mūrū wa Juda, akīmūciarīra Perezu na Zera.

Ariū othe a Juda maarī atano.

⁵ Ariū a Perezu maarī:

Hezironi na Hamula.

⁶ Ariū a Zera maarī:

Zimuri, na Ethani, na Hemani, na Kalikoli, na Darida; othe maarĩ atano.

⁷ Mūriū wa Karimi aarĩ:

Akaru, ūria wareheire Isiraeli thīna nĩ ūndū wa kuuna watho na kuoya indo iria ciarĩ nyamūre.

⁸ Mūriū wa Ethani aarĩ:

Azaria.

⁹ Ariū arĩa maaciarĩrwo Hezironi maarĩ:

Jerameeli, na Ramu, na Kalebu.

Ciana cia Ramu Mūrū wa Hezironi

¹⁰ Ramu nīwe warĩ ithe wa

Aminadabu, nake Aminadabu aarĩ ithe wa Nahashoni, ūria warĩ mūtongoria wa andū a Juda.

¹¹ Nahashoni nīwe warĩ ithe wa Salimoni, nake Salimoni aarĩ ithe wa Boazu,

¹² nake Boazu nīwe warĩ ithe wa Obedi, ūria warĩ ithe wa Jesii.

¹³ Jesii nīwe warĩ ithe wa Eliabu, irigithathi rĩake; nake Abinadabu aarĩ wa keerĩ, na Shimea wa gatatū,

¹⁴ na Nethaneli wa kana, nake Radai wa gatano,

¹⁵ na Ozemu wa gatandatū, nake Daudi aarĩ wa mūgwanja.

¹⁶ Nao aarĩ a nyina maarĩ Zeruia na Abigaili. Ariū a Zeruia maarĩ atatū, na nĩo Abishai, na Joabu, na Asaheli.

¹⁷ Abigaili nīwe warĩ nyina wa Amasa, na ithe wa Amasa aarĩ Jetheri ūria Mūishumaeli.

Kalebu Mūrū wa Hezironi

¹⁸ Kalebu mūrū wa Hezironi nĩagĩre ciana na mūtumia wake Azuba (o na ningĩ na Jeriothu). Ariū a mūtumia ūcio maarĩ: Jesheri, na Shobabu, na Aridoni.

¹⁹ Hĩndĩ irĩa Azuba aakuire, Kalebu akĩhikia Efiratha, ūria wamūciarĩre Huru.

²⁰ Huru nīwe warĩ ithe wa Uri, nake Uri nīwe warĩ ithe wa Bezaleli.

²¹ Thuutha ūcio, Hezironi agĩkoma na mwarĩ wa Makiru ūria warĩ ithe wa Gileadi (Hezironi aarĩ wa mĩaka mĩrongo itandatū akĩmũhikia), nake akĩmūciarĩra Segubu.

²² Segubu nīwe warĩ ithe wa Jairu, ūria warĩ na matūūra mĩrongo ĩrĩ na matatū kũu Gileadi.

²³ (No rĩrĩ, Geshuru na Aramu magĩtunyana matūūra ma Havothu-Jairu, o hamwe na Kenathu na ciikaro iria ciarĩthiūrũkĩrie, namo maarĩ matūūra mĩrongo itandatū.) Aya othe nĩo maarĩ njaro cia Makiru, o we ithe wa Gileadi.

²⁴ Thuutha wa Hezironi gũkua arĩ kũu Kalebu-Efiratha-rĩ, Abija mūtumia wa Hezironi akĩmūciarĩra Ashuru, ithe wa Tekoa.

Jerameeli Mūrū wa Hezironi

²⁵ Ariū a Jerameeli, ūria warĩ irigithathi rĩa Hezironi, maarĩ:

Ramu ūria warĩ irigithathi rĩake, na Buna, na Oreni, na Ozemu, na Ahija.

²⁶ Jerameeli aarĩ na mūtumia ūngĩ wetagwo Atara, nake nīwe warĩ nyina wa Onamu.

²⁷ Ariū a Ramu, ūria warĩ irigithathi rĩa Jerameeli, maarĩ:

Maazu, na Jamini, na Ekeri.

28 Ariũ a Onamu maarĩ:

Shamai na Jada.

Nao ariũ a Shamai maarĩ:

Nadabu na Abishuri.

29 Mütumia wa Abishuri eetagwo Abihaili, ũrĩa wamũciarĩre Ahabani na Molidi.

30 Ariũ a Nadabu maarĩ:

Seledi na Apaimu. No rĩrĩ, Seledi aakuire atarĩ na ciana.

31 Mũrũ wa Apaimu aarĩ:

Ishi, ũrĩa warĩ ithe wa Sheshani.

Nake Sheshani nĩwe warĩ ithe wa Ahalai.

32 Ariũ a Jada, mũrũ wa nyina na Shamai, maarĩ:

Jetheri na Jonathani. Jetheri aakuire atarĩ na ciana.

33 Ariũ a Jonathani maarĩ:

Pelethu na Zaza.

Acio nĩo maarĩ njiaro cia Jerameeli.

34 Sheshani ndaarĩ na aanake, no airĩtu.

Aarĩ na ndungata ya kuuma Misiri yetagwo Jariha.

35 Sheshani akĩhe Jariha ndungata iyo yake mwarĩ ĩmũhikie, nake akĩgĩa mwana wetagwo Atai.

36 Atai nĩwe warĩ ithe wa Nathani,

nake Nathani nĩwe warĩ ithe wa Zabadi,

37 nake Zabadi nĩwe warĩ ithe wa Efilali,

nake Efilali nĩwe warĩ ithe wa Obedi,

38 nake Obedi nĩwe warĩ ithe wa Jehu,

nake Jehu nĩwe warĩ ithe wa Azaria,

39 nake Azaria nĩwe warĩ ithe wa Helezu,

nake Helezu nĩwe warĩ ithe wa Eleasa,

40 nake Eleasa nĩwe warĩ ithe wa Sisimai,

nake Sisimai nĩwe warĩ ithe wa Shalumu,

41 nake Shalumu nĩwe warĩ ithe wa Jekamia,

nake Jekamia nĩwe warĩ ithe wa Elishama.

Mbarĩ cia Kalebu

42 Ariũ a Kalebu, ũrĩa warĩ mũrũ wa nyina na Jerameeli, maarĩ:

Mesha irigithathi rĩake, na nĩwe warĩ ithe wa Zifu, na mũriũ Maresha ũrĩa warĩ ithe wa Hebironi.

43 Ariũ a Hebironi maarĩ:

Kora, na Tapua, na Rekemu, na Shema.

44 Shema nĩwe warĩ ithe wa Rahamu, na Rahamu nĩwe warĩ ithe wa Jorikeamu. Rekemu aarĩ ithe wa Shamai.

45 Mũrũ wa Shamai aarĩ Maoni, nake nĩwe warĩ ithe wa Bethi-Zuru.

46 Nake Efa, thuriya ya Kalebu, nĩwe warĩ nyina wa Harani, na Moza, na Gazezi. Nake Harani nĩwe warĩ ithe wa Gazezi.

47 Ariũ a Jahadai maarĩ:

Regemu, na Jothamu, na Geshani, na Peleti, na Efa, na Shaafu.

48 Nake Maaka, thuriya ya Kalebu, nĩwe warĩ nyina wa Sheberi na Tirihana.

49 Ningĩ nowe waciarire Shaafu ũrĩa warĩ ithe wa Madimana, na Sheva ithe wa Makibena na Gibe. Mwarĩ wa Kalebu eetagwo Akisa.

50 Acio nĩo maarĩ njiaro cia Kalebu.

Ariũ a Huru, irigithathi rĩa Efiratha, maarĩ:

Shobali ithe wa Kiriathu-Jearimu,

⁵¹ na Salima ithe wa Bethlehemu, na Harefu ithe wa Bethi-Gaderi.

⁵² Njiaro cia Shobali, ithe wa Kiriathu-Jearimu, ciarī:

Haroe, na nuthu ya Amanahathi,

⁵³ na mīhīrīga ya Kiriathu-Jearimu ĩrīa yatarī ta ũū: Aithiri, na Aputhi, na Ashumathi, na Amishirai. Kuuma kūrī acio gūkīgīa njiaro cia Azorathi na Aeshitaoli.

⁵⁴ Njiaro cia Salima ciarī:

Bethlehemu ĩrīa Mūnetofathi, na Aatirothu-Bethi-Joabu, na nuthu ya Amanahathi, na Azori,

⁵⁵ na mīhīrīga ya aandiki-marūa arīa maatūūruga Jabezu ĩrīa yatarī ta ũū: Atirathi, na Ashimeathi, na Asukathi. Aya nīo Akeni arīa moimīte harī Hamathu, ithe wa nyūmba ya Rekabu.

3

Ariū a Daudi

¹ Aya nīo maarī ariū a Daudi arīa maaciarīrwo Hebironi:

Irīgithathi rīarī Amunoni mūrū wa Ahinoamu wa kuuma Jezireeli; nake wa keerī aarī Danieli mūrū wa Abigaili wa kuuma Karimeli;

² nake wa gatatū aarī Abisalomu mūrū wa Maaka mwarī wa Talimai mūthamaki wa Geshuru;

nake wa kana aarī Adonija mūrū wa Hagithu;

³ nake wa gatano aarī Shefatia mūrū wa Abitali;

nake wa gatandatū aarī Ithireamu ĩrīa aaciarīrwo nī mūtumia wake Egila.

⁴ Acio atandatū maaciarīrwo Daudi kūu Hebironi, kūrīa aathamakīre mīaka mūgwanja na mīeri ĩtandatū.

Daudi aathamakire arī Jerusalemu mīaka mīrongo ĩtatū na ĩtatū,

⁵ nacio ĩcī nācio ciana ciake iria ciaciarīrwo kūu:

Shimea, na Shobabu, na Nathani, na Solomoni. Acio ana maaciarirwo nī Bathisheba mwarī wa Amieli.

⁶ Ningī nī kwarī na Ibiharu, na Elishua, na Elifeleti,

⁷ na Noga, na Nefegu, na Jafia,

⁸ na Elishama, na Eliada, na Elifeleti; othe maarī kenda.

⁹ Acio othe maarī ariū a Daudi, ariū a thuriya ciake matatarītwo. Nake Tamaru nīwe warī mwarī wa ithe wao.

Athamaki a Juda

¹⁰ Mūriū wa Solomoni eetagwo Rehoboamu,

nake mūriū eetagwo Abija,

nake Asa aarī mūriū wa Abija,

nake Jehoshafatu aarī mūriū wa Asa,

¹¹ nake Jehoram aarī mūriū wa Jehoshafatu,

nake Ahazia aarī mūriū wa Jehoram,

nake Joashu aarī mūriū wa Ahazia,

¹² nake Amazia aarī mūriū wa Joashu,

nake Azaria aarī mūriū wa Amazia,

nake Jothamu aarī mūriū wa Azaria,

¹³ nake Ahazu aarī mūriū wa Jothamu,

nake Hezekia aarī mūriū wa Ahazu,

nake Manase aarī mūriū wa Hezekia,

¹⁴ nake Amoni aarī mūriū wa Manase,

nake Josia aarī mūriū wa Amoni.

15 Ariū a Josia maarī:

Johanani irigithathi rīake,
nake wa keerī aarī Jehoiakimu,
nake wa gatatū aarī Zedekia,
nake wa kana aarī Shalumu.

16 Ariā maathamakire thuutha wa Jehoiakimu maarī:
mūriū Jekonia
na Zedekia.

Rūciaro rwa Nyūmba ya Ūthamaki thuutha wa Ithaamīrio

17 Njiaro cia Jekonia, ūriā watahītwo, ciarī:

Mūriū Shealitieli,

18 na Malikiramu, na Pedaia, na Shenazaru, na Jekamia, na Hoshama,
na Nedabia.

19 Ariū a Pedaia maarī:

Zerubabeli na Shimei.

Ariū a Zerubabeli maarī:

Meshulamu na Hanania;
Shelomithu aarī mwarī wa nyina wao.

20 Nī kwarī na ariū angī atano, nao nī:

Hashuba, na Oheli, na Berekia, na Hasadia, na Jushabu-Hesedi.

21 Njiaro cia Hanania ciarī:

Pelatia, na Jeshaiā, na ningī nī kwarī na ariū a Rafaia, na a Arinani,
na a Obadia, o na a Shekania.

22 Njiaro cia Shekania ciarī:

Shemaia na ariū ake:

Hatushu, na Igalī, na Baria, na Nearia, na Shafati; othe maarī
atandatū.

23 Ariū a Nearia maarī:

Elioenai, na Hizikia, na Azirikamu; othe maarī atatū.

24 Ariū a Elioenai maarī:

Hodavia, na Eliashibu, na Pelaia, na Akubu, na Johanani, na Delaia,
na Anani; othe maarī mūgwanja.

4

Mihiriga Ingī ya Juda

1 Njiaro cia Juda ciarī:

Perezu, na Hezironi, na Karimi, na Huru, na Shobali.

2 Reaia mūrū wa Shobali nīwe warī ithe wa Jahathu, nake Jahathu nīwe
warī ithe wa Ahumai na Lahadi. Icio nīcio ciarī mbarī cia Azorathi.

3 Ariū a Etamu maarī:

Jezireeli, na Ishima, na Idibasha.

Mwarī wa nyina wao eetagwo Hazeleliponi.

4 Penueli nīwe warī ithe wa Gedori, nake Ezeri nīwe warī ithe wa
Husha.

Ici nīcio ciarī njiaro cia Huru ūriā irigithathi rīa Efiratha, na ithe wa
Bethlehemu.

5 Ashuri ithe wa Tekoa aarī na atumia eerī, nīo Hela na Naara.

6 Naara akīmūciarīra Ahuzamu, na Heferi, na Temeni, na Haahashatari.
Icio nīcio ciarī njiaro cia Naara.

7 Ariū a Hela maarī:

Zerethi, na Zoharu, na Ethinani,

8 na Kozu, ūriā warī ithe wa Anubu, na Hazobeba, na wa mihiriga ya
Ahariheli mūrū wa Harumu.

⁹ Jabezu aarī mūtīku mūno gūkīra ariū a nyina. Nyina nīwe wamūtuire Jabezu, tondū oigire atīrī, “Ndaamūciarire na ruo.”

¹⁰ Nake Jabezu agīkaīra Ngai wa Isiraēli, akiuga atīrī, “Naarī korwo wandathima na ūnjaramīrie mīhaka ya būrūri wakwa! Reke guoko gwaku gūkorwo hamwe na nī, na ūngitīre harī ūuru nīguo ndikanakorwo na ruo.” Nake Ngai akīguu ihooya rīake. *

¹¹ Kelubu, mūrū wa nyina na Shuha, nīwe warī ithe wa Mehīru, ūrīa warī ithe wa Eshītōni.

¹² Eshītōni nīwe warī ithe wa Bethi-Rafa, na Pasea, na Tehina ūrīa warī ithe wa Iri-Nahashu. Acio nīo maarī andū a Reka.

¹³ Ariū a Kenazu maarī:

Othinieli na Seraia.

Ariū a Othinieli maarī:

Hathathu, na Meonothai.

¹⁴ Meonothai nīwe warī ithe wa Ofara.

Seraia nīwe warī ithe wa Joabu

ūrīa ithe wa andū a Ge-Harashimu. Gwetagwo ūguo nī ūndū andū akuo maarī mabundi.

¹⁵ Ariū a Kalebu, mūrū wa Jefune, maarī:

Iru, na Ela, na Naamu.

Mūrū wa Ela eetagwo:

Kenazu.

¹⁶ Ariū a Jehaleleli maarī:

Zifu, na Zifa, na Tiria, na Asareli.

¹⁷ Ariū a Ezara maarī:

Jetheru, na Meredi, na Eferi, na Jaloni. Mūtumia ūmwe wa Meredi nīwe waciarire Miriamu, na Shamai, na Ishiba ūrīa warī ithe wa Eshitemoa.

¹⁸ (Mūtumia wake wa kuuma Judea agīciara Jeredi ūrīa ithe wa Gedori, na Heberi ithe wa Soko, na Jekuthieli ithe wa Zanoa.) Acio nīo maarī ciana cia Bithia mwarī wa Firaūni ūrīa wahikītio nī Meredi.

¹⁹ Ariū a mūtumia wa Hodia (mwarī wa nyina na Nahamu) maarī:

Ithe wa Keila ūrīa Mūgarimi, na Eshitemoa ūrīa Mūmaakathi.

²⁰ Ariū a Shimoni maarī:

Amunoni, na Rina, na Beni-Hanani, na Tiloni.

Njiaro cia Ishi nī:

Zohethu na Beni-Zohethu.

²¹ Nao ariū a Shela mūrū wa Juda maarī:

Eri ithe wa Leka, na Laada ithe wa Maresha, na mbarī cia arīa maathondekaga gatani irīa njega[†] kūu Bethi-Ashibeā,

²² na Jokimu, na andū a Kozeba, na Joashu na Sarafi arīa maathanaga būrūri wa Moabi, na Jashubi-Lehemu. (Ūhorō ūyū ūrutītwo maandīko-inī ma tene mūno.)

²³ Acio nīo moombaga indo cia rīūmba, nao maatūuraga Netaimu na Gedera; maikaraga kūu, marutagīre mūthamaki wīra.

Njiaro cia Simeoni

²⁴ Njiaro cia Simeoni nī:

Nemueli, na Jamini, na Jaribu, na Zera, na Shauli;

* **4:10** Rītwa Jabezu rīgītaūrwo na Kīhibirania nī ta kuuga “Ruo” kana “Kūnyariirīka.” † **4:21** Andū a nyūmba imwe nīmamenyekaga na wīra ūrīa warutagwo nī ithe wao.

²⁵ Shalumu aarĩ mũriũ wa Shauli, nake Mibisamu aarĩ mũriũ wa Shalumu, nake Mishima aarĩ mũriũ wa Mibisamu.

²⁶ Njiaro cia Mishima ciarĩ:

Mũriũ Hamueli, na Zakuri mũriũ wa Hamueli, na Shimei mũriũ wa Zakuri.

²⁷ Shimei aarĩ na ariũ ikũmi na atandatũ na airĩtu atandatũ, no ariũ a nyina matiarĩ na ciana nyingĩ; nĩ ùndũ ùcio mbarĩ yao ndiongererekire ta ya andũ a Juda.

²⁸ Nao maatũruga Birishiba, na Molada, na Hazari-Shuali,

²⁹ na Biliha, na Ezemu, na Toladi,

³⁰ na Bethueli, na Horoma, na Zikilagi,

³¹ na Bethi-Marikabothu, na Hazari-Susimu, na Bethi-Biri, na Shaaraimu. Macio nĩmo maarĩ matũũra mao nginya rĩrĩa Daudi aathamakaga.

³² Matũũra matano marĩa maamarigiicĩrie maarĩ: Etamu, na Aini, na Rimoni, na Tokenina Ashani,

³³ na tũtũura tũnini tũrĩa twarigiicĩrie matũũra macio o nginya Baalathu. Macio nĩmo maarĩ ùtũũro wao. Nao nĩmaigaga maandiko ma njiarwa.

³⁴ Meshobabu, na Jamuleki, na Josha mũrũ wa Amazia,

³⁵ na Joeli; na Jehu mũrũ wa Joshibia, mũrũ wa Seraia, mũrũ wa Asieli;

³⁶ o na Elioenai, na Jaakoba, na Jeshohaia, na Asaia, na Adieli, na Jesimieli, na Benaia;

³⁷ na Ziza mũrũ wa Shifi, mũrũ wa Aloni, mũrũ wa Jedaia, mũrũ wa Shimuri, mũrũ wa Shemaia.

³⁸ Andũ acio marĩtwa mao magwetetwo hau igũrũ nĩo maarĩ atongoria a mbarĩ ciao. Nyũmba ciao nĩciongererekire mũno,

³⁹ nao magĩthĩ mũhaka-inĩ ya Gedori mwena wa irathĩro wa gĩtuamba kũ gũcaria ùrĩthio wa mahiũ mao.

⁴⁰ Nĩmoonire kũndũ kũnoru kũrĩ ùrĩthio mwega, bũrũri warĩ mwarĩ, ùrĩ na thayũ na ùkahoorera. Na rĩrĩ, andũ a Hamu[‡] amwe nĩ maatũruga kuo mbere.

⁴¹ Andũ arĩa marĩtwa mao maandikĩtwo mookĩte kuo matukũ-inĩ ma Hezekia mũthamaki wa Juda. Nao magĩtharĩkĩra andũ a Hamu ciikaro-inĩ cia andũ acio o na cia Ameunimu arĩa maatũruga kuo, na makĩmaniina biũ o ta ùria gũtariĩ nginya ùmũthĩ. Nao magĩtũura ciikaro-inĩ cia andũ acio tondũ kwari na ùrĩthio mwega wa mahiũ mao.

⁴² Nao andũ magana matano a nyũmba ya Simeoni, matongoretio nĩ Pelatia, na Nearia, na Refaia na Uzieli, ariũ a Ishi, magĩtharĩkĩra bũrũri ùria ùrĩ irĩma wa Seiru.

⁴³ Nao makĩruga Aamaleki arĩa meetharĩte magatigara, nao matũire kuo nginya ùmũthĩ.

5

Njiaro cia Rubeni

¹ Ariũ a Rubeni ùria irigithathi rĩa Isiraeli (nĩwe warĩ irigithathi, no rĩrĩa aathaahirie ùrĩrĩ wa ithe, ùrigithathi wake waheirwo ariũ a Jusufu mũrũ wa Isiraeli; nĩ ùndũ ùcio, ndangĩandĩkirwo maandiko-inĩ ma njiarwa kũringana na ùrigithathi wake,

[‡] 4:40 Andũ a Kaanani maarĩ njiaro cia Hamu.

² o na gūtuika Juda nīwe warī hinya gūkīra ariū a ithe, na mūtongoria oimīte gwake-rī, ūrigithathi watuikire wa Jusufu);

³ ariū a Rubeni, irigithathi rīa Isiraeli, maarī:

Hanoku, na Palu, na Hezironi, na Karimi.

⁴ Njiaro cia Joeli ciarī:

Mūriū Shemaia, na mūriū Gogu, na mūriū Shimei,

⁵ na mūriū Mika,

na mūriū Reaia, na mūriū Baali,

⁶ na mūriū Beera, ūrīa watahirwo agīthaamio nī Tigilathu-Pileseru mūthamaki wa Ashuri. Beera nīwe warī mūtongoria wa andū a Rubeni.

⁷ Andū ao kūringana na mbarī ciao, mandikītwo kūringana na maandīko ma njarwa ciao maarī aya:

Jeieli ūrīa mūnene, na Zekaria,

⁸ na Bela mūrū wa Azazi, mūrū wa Shema, mūrū wa Joeli. Maatūraga rūgongo rūrīa ruumīte Aroeri nginya Nebo na Baali-Meoni.

⁹ Maikarire būrūri mwena wa irathīro nginya rūteere-inī rwa werū ūrīa ūtambūrūkīte nginya Rūū rwa Farati, tondū mahiū mao nīmaingīhire mūno marī kūu Gileadi.

¹⁰ Hīndī ya wathani wa Saūlū nīmarūire na Ahagari,* na makīmahoota; nao makīnyitīra ciikaro cia Ahagari acio rūgongo-inī ruothe rwa mwena wa irathīro wa Gileadi.

Njiaro cia Gadi

¹¹ Nao andū a Gadi maatūire mariganītie na andū a Rubeni kūu būrūri wa Bashani,† o nginya Saleka:

¹² Joeli nīwe warī mūnene kūu Bashani, mūnini wake aarī Shafamu, akarūmīrwo nī Janai, na Shafati.

¹³ Andū ao kūringana na nyūmba ciao maarī:

Mikaeli, na Meshulamu, na Sheba, na Jorai, na Jakani, na Zia, na Eberi, othe maarī andū mūgwanja.

¹⁴ Acio nīo maarī ariū a Abihaali mūrū wa Huru, mūrū wa Jaroa, mūrū wa Gileadi, mūrū wa Mikaeli, mūrū wa Jeshishai, mūrū wa Jahido, mūrū wa Buzi.

¹⁵ Ahi mūrū wa Abidieli, mūrū wa Guni nīwe warī mūtongoria wa nyūmba yao.

¹⁶ Nao andū a Gadi maatūraga Gileadi, kūu Bashani na matūra-inī marīa maakuhīrīrie kuo, o na kūrīa guothe ūrīithio wa Sharoni wakinyīte.

¹⁷ Ūhorō ūyū wothe nī wandīkirwo maandīko-inī ma njarwa ciao hīndī irīa Jothamu mūthamaki wa Juda na Jeroboamu mūthamaki wa Isiraeli maathamakaga.

¹⁸ Andū a Rubeni, na a Gadi, na nuthu ya mūhīrīga wa Manase, maarī na andū 44,760 mehaarīrie gūthīi mbaara-inī: andū marī na hinya wa mwīrī, na mangīahotire kūhūthīra ngo, na rūhiū rwa njora, na mooī gūikia mīguī na ūta, na maarūtītwo kūrūa mbaara.

¹⁹ Nao makīhithūkīra Ahagari, na Ajeturi, na Anafishi, na Anodabu.

²⁰ Nīmateithirio kūmahūra, nake Ngai akīneana Ahagari moko-inī mao, marī hamwe na arīa othe maamateithagia, tondū

* **5:10** Ahagari maarī njiaro cia Ishumaeli mūrū wa Hagari, na Aarabu nī a rūciaro rwao. † **5:11** Bashani warī būrūri wa irīma wa mwena wa irathīro rīa Iria rīa Galili.

nĩmamũkaiĩre marĩ mbaara-inĩ. Nĩamacookeirie mahooya mao, nĩ ũndũ nĩmamwĩhokete.

²¹ Magĩtaha mahiũ ma Ahagari acio: ngamĩira 50,000, na ng'ondũ 250,000, na ndigiri 2,000, ningĩ nĩmatahire andũ 100,000,

²² na angĩ aingĩ makĩũragwo, tondũ Ngai nĩwe wamarũagĩrĩra. Nao magũkara bũrũri ũcio o nginya hĩndĩ ĩrĩa maatahirwo rĩngĩ.

Nuthu ya Mũhĩrĩga wa Manase

²³ Andũ a nuthu ya mũhĩrĩga wa Manase maarĩ aingĩ mũno; maatũũrire bũrũri ũcio kuuma Bashani nginya Baali-Herimoni, ũguo nĩ kuuga nginya Seniru (nũkio Kĩrĩma kia Herimoni).

²⁴ Aya nĩo maarĩ atongoria a nyũmba ciao: Eferi, na Ishi, na Elieli, na Azirieli, na Jeremia, na Hodavia, na Jahadieli. Maarĩ atongoria a nyũmba ciao, na njamba cia ita, na andũ marĩ igweta.

²⁵ No matiarĩ ehokeku harĩ Ngai wa maithe mao, tondũ nĩmeheanĩte kũrĩ ngai cia andũ a bũrũri ũcio, arĩa Ngai aaniinĩte mehere mbere yao.

²⁶ Nĩ ũndũ ũcio Ngai wa Isiraeli akĩarahũra roho wa Puli mũthamaki wa Ashuri (ũguo nĩ kuuga Tigilathu-Pileseru, mũthamaki wa Ashuri), ũrĩa watahire andũ a Rubeni, na andũ a Gadi, na nuthu ya mũhĩrĩga wa Manase, akĩmatwara ithaamĩrio. Akĩmathaamĩria Hala, na Habori, na Hara, na rũũ-inĩ rwa Gozani, kũrĩa matũire nginya ũmũthĩ.

6

Njiaro cia Lawi

¹ Ariũ a Lawi maarĩ:

Gerishoni, na Kohathu, na Merari.

² Ariũ a Kohathu maarĩ:

Amuramu, na Iziharu, na Hebironi, na Uzieli.

³ Ciana cia Amuramu ciarĩ:

Harũni, na Musa, na Miriamu.

Ariũ a Harũni maarĩ:

Nadabu, na Abihu, na Eleazaru, na Ithamaru.

⁴ Eleazaru nĩwe warĩ ithe wa Finehasi,

na Finehasi nĩwe warĩ ithe wa Abishua,

⁵ na Abishua nĩwe warĩ ithe wa Buki,

na Buki nĩwe warĩ ithe wa Uzi,

⁶ na Uzi nĩwe warĩ ithe wa Zerahia,

na Zerahia nĩwe warĩ ithe wa Meraiothu,

⁷ na Meraiothu nĩwe warĩ ithe wa Amaria,

na Amaria nĩwe warĩ ithe wa Ahitubu,

⁸ na Ahitubu nĩwe warĩ ithe wa Zadoku,

na Zadoku nĩwe warĩ ithe wa Ahimaazu,

⁹ na Ahimaazu nĩwe warĩ ithe wa Azaria,

na Azaria nĩwe warĩ ithe wa Johanani,

¹⁰ na Johanani nĩwe warĩ ithe wa Azaria (ũrĩa watungataga arĩ mũthĩnjĩri-Ngai thĩinĩ wa hekarũ ĩrĩa Solomoni aakire kũu Jerusalemu),

¹¹ na Azaria nĩwe warĩ ithe wa Amaria,

na Amaria nĩwe warĩ ithe wa Ahitubu,

¹² na Ahitubu nĩwe warĩ ithe wa Zadoku,

na Zadoku nĩwe warĩ ithe wa Shalumu,

¹³ na Shalumu nĩwe warĩ ithe wa Hilikia,

na Hilikia nĩwe warĩ ithe wa Azaria,

14 na Azaria nīwe warī ithe wa Seraia,
na Seraia nīwe warī ithe wa Jehozadaku.

15 Jehozadaku nīthaamirio hīndī irīa Jehova aarekereirie andū a
Juda na a Jerusalemu matahwo nī Nebukadinezaru.

16 Ariū a Lawi maarī:

Gerishoni, na Kohathu, na Merari.

17 Maya nīmo marītwa ma ariū a Gerishoni:

Libini na Shimei.

18 Ariū a Kohathu maarī:

Amuramu, na Iziharu, na Hebironi, na Uzieli.

19 Ariū a Merari maarī:

Mahili na Mushi.

Icio nīcio mbarī cia Alawii ciandīkītwo kūringana na maithe mao:

20 Ariū a Gerishoni maarī:

mūriū Libini, nake Jehathu aarī mūriū wa Libini,

nake Zima aarī mūriū wa Jehathu,

21 nake Joa aarī mūriū wa Zima,

nake Ido aarī mūriū wa Joa, nake Zera aarī mūriū wa Ido,

nake Jeatherai aarī mūriū wa Zera.

22 Njiaro cia Kohathu ciarī:

mūriū Aminadabu, nake Kora aarī mūriū wa Aminadabu,

nake Asiru aarī mūriū wa Kora,

23 nake Elikana aarī mūriū wa Asiru,

nake Ebiasafu aarī mūriū wa Elikana, nake Asiru aarī mūriū wa
Ebiasafu,

24 nake Tahathu aarī mūriū wa Asiru, nake Urieli aarī mūriū wa
Tahathu,

nake Uzia aarī mūriū wa Urieli, nake Shauli aarī mūriū wa Uzia.

25 Njiaro cia Elikana ciarī:

Amasai na Ahimothu,

26 nake mūriū aarī Elikana, nake Zofai aarī mūriū wa Elikana,

nake Nahathu aarī mūriū wa Zofai,

27 nake Eliabu aarī mūriū wa Nahathu,

nake Jerohamu aarī mūriū wa Eliabu, nake Elikana aarī mūriū wa
Jerohamu,

nake Samūeli aarī mūriū wa Elikana.

28 Ariū a Samūeli maarī:

Joeli irigithathi,

na mūriū wa keerī aarī Abija.

29 Njiaro cia Merari ciarī:

Mahili, nake mūriū aarī Libini,

nake Shimei aarī mūriū wa Libini, nake Uza aarī mūriū wa Shimei,

30 nake Shimea aarī mūriū wa Uza, nake Hagia aarī mūriū wa Shimea,

nake Asaia aarī mūriū wa Hagia.

Aini a Hekarū

31 Aya nīo andū arīa Daudi aature arūgamīrīri a ūini nyūmba-inī ya
Jehova thuutha wa ithandūkū rīa kīrīkanīro gūkinya kūu.

32 Maatungataga na ūini Hema-inī-ya-Gūtūnganwo o nginya rīrīa
Solomoni aakire hekarū ya Jehova kūu Jerusalemu. Nao maarutaga wīra
wao kūringana na mawatho marīa maatuītwo.

33 Aya nīo andū arīa maarutaga wīra, hamwe na ariū ao:

Kuuma kūrī Akohathu maarī:

Hemani ũrĩa mũini,
 mūrũ wa Joeli, mūrũ wa Samũeli,
 34 mūrũ wa Elikana, mūrũ wa Jerohamu,
 mūrũ wa Elieli, mūrũ wa Toa,
 35 mūrũ wa Zufu, mūrũ wa Elikana,
 mūrũ wa Mahathu mūrũ wa Amasai,
 36 mūrũ wa Elikana, mūrũ wa Joeli,
 mūrũ wa Azaria, mūrũ wa Zefania,
 37 mūrũ wa Tahathu, mūrũ wa Asiru,
 mūrũ wa Ebiasafu, mūrũ wa Kora,
 38 mūrũ wa Iziharu, mūrũ wa Kohathu,
 mūrũ wa Lawi, mūrũ wa Isiraeli;
 39 na Asafu, mũthiritũ wa Hemani, ũrĩa watungataga mwena wake wa
 ũrĩo: Asafu aarĩ mūrũ wa Berekia, mūrũ wa Shimea,
 40 mūrũ wa Mikaeli, mūrũ wa Baaseia,
 mūrũ wa Malikija
 41 mūrũ wa Ethini,
 mūrũ wa Zera, mūrũ wa Adaia,
 42 mūrũ wa Ethani, mūrũ wa Zima,
 mūrũ wa Shimei,
 43 mūrũ wa Jahathu,
 mūrũ wa Gerishoni, mūrũ wa Lawi;
 44 na kuuma kũrĩ athiritũ ao, Amerari, arĩa maatungataga marĩ mwena
 wake wa ũmotho, maarĩ:
 Ethani mūrũ wa Kishi, mūrũ wa Abudi,
 mūrũ wa Maluku,
 45 mūrũ wa Hashabia,
 mūrũ wa Amazia, mūrũ wa Hilikia,
 46 mūrũ wa Amuzi, mūrũ wa Bani,
 mūrũ wa Shemeri,
 47 mūrũ wa Mahali,
 mūrũ wa Mushi, mūrũ wa Merari,
 mūrũ wa Lawi.

48 Alawii arĩa maarĩ a thiritũ yao maagaĩrwo mawĩra marĩa mangĩ
 mothe ma hema irĩa nyamũre, o iyo nyũmba ya Ngai.

49 No Harũni na njiaro ciake nĩo maarutaga magongona kĩgongona-inĩ
 kĩa igongona rĩa njino, na kĩgongona-inĩ gĩa gũcinĩrwo ũbumba, na wĩra
 wothe warutagwo ũkonainie na Handũ-hau-Hatheru-Mũno, nĩ ũndũ wa
 kũhoroheria andũ a Isiraeli mehia, kũringana na ũrĩa Musa ndungata ya
 Ngai yaathanĩte.

50 Ici nĩcio njiaro cia Harũni:

Mũriũ aarĩ Eliazaru, nake mũriũ wake aarĩ Finehasi,
 nake Abishua aarĩ mũriũ wa Finehasi,

51 nake Buki aarĩ mũriũ wa Abishua,

nake Uzi aarĩ mũriũ wa Buki, nake Zerahia aarĩ mũriũ wa Uzi,

52 nake Meraiothu aarĩ mũriũ wa Zerahia, nake Amaria aarĩ mũriũ wa
 Meraiothu,

nake Ahitubu aarĩ mũriũ wa Amaria,

53 nake Zadoku aarĩ mũriũ wa Ahitubu,

nake Ahimaazu aarĩ mũriũ wa Zadoku.

⁵⁴ Na rīrī, gūkū nīkuo kūndū kūrīa maagaīrwo kūrī būrūri wao (nakuo kwagaīrwo njiaro cia Harūni iria ciarī cia mbarī ya Kohathu, tondū igai rīa mbere rīarī rīao):

⁵⁵ Maaheirwo Hebironi kūu Juda, o hamwe na ūrīithio ūrīa warigi-
iciirie.

⁵⁶ No mīgūnda na matūūra marīa maakuhīrīrie itūūra inene maa-
heirwo Kalebu mūrū wa Jefune.

⁵⁷ Nī ūndū ūcio njiaro cia Harūni ciaheirwo Hebironi (itūūra inene
rīa kūrīra) na Libina, na Jatiri, na Eshitemoa,

⁵⁸ na Hileni, na Debiri,

⁵⁹ na Ashani, na Juta, na Bethi-Shemeshu, hamwe na ūrīithio wamo.

⁶⁰ Na kuuma mūhīrīga wa Benjamini maaheirwo Gibeoni, na Geba,
na Alemethu, na Anathothu, hamwe na ūrīithio wamo.

Matūūra marīa maagaīrwo mūhīrīga ya Akohathu mothe maarī ikūmi
na matatū.

⁶¹ Njiaro icio ingī cia Kohathu ciaheirwo matūūra ikūmi, kuuma kūrī
nuthu ya mūhīrīga wa Manase.

⁶² Njiaro cia Gerishoni, mbarī o mbarī ciagaīrwo matūūra ikūmi na
matatū kuuma kūrī mūhīrīga wa Isakaru, na wa Asheri, na wa Nafitali,
na kuuma kūrī gīcunjī kīa mūhīrīga wa Manase ūrīa ūrī Bashani.

⁶³ Njiaro cia Merari, mbarī o mbarī, ciagaīrwo matūūra ikūmi na meerī
kuuma kūrī mūhīrīga wa Rubeni, na wa Gadi, na wa Zebuluni.

⁶⁴ Nī ūndū ūcio andū a Isiraeli makīhe Alawii matūūra macio na ūrīithio
wamo.

⁶⁵ Kuuma mūhīrīga wa Juda, na wa Simeoni, na wa Benjamini
makīmahe matūūra macio magwetetwo.

⁶⁶ Mbarī imwe cia Akohathu ciaheirwo matūūra nī mūhīrīga wa
Efraimu matūike būrūri wao.

⁶⁷ Kuuma būrūri ūrīa ūrī irīma wa Efraimu maaheirwo Shekemu
(itūūra rīa kūrīra), na Gezeri,

⁶⁸ na Jokimeamu, na Bethi-Horoni,

⁶⁹ na Aijaloni, na Gathi-Rimoni, hamwe na ūrīithio wamo.

⁷⁰ Na kuuma nuthu ya mūhīrīga wa Manase-rī, andū a Isiraeli
makīheana matūūra ma Aneri na Bileamu, hamwe na ūrīithio wamo,
kūrī mbarī iria ingī cia Akohathu.

⁷¹ Agerishoni maagaīrwo matūūra maya:

Kuuma nuthu ya mūhīrīga wa Manase makīheo Golani kūu Bashani, o
na Ashitarothu, hamwe na ūrīithio wamo;

⁷² Kuuma mūhīrīga wa Isakaru
makīheo Kadeshi, na Daberathu,

⁷³ na Ramothu, na Anemu, hamwe na ūrīithio wamo;

⁷⁴ Kuuma mūhīrīga wa Asheri
makīheo Mashali, na Abidoni,

⁷⁵ na Hukoku, na Rehobu, hamwe na ūrīithio wamo;

⁷⁶ Na kuuma mūhīrīga wa Nafitali
makīheo Kedeshi kūu Galili, na Hamoni, na Kiriathaimu, hamwe na
ūrīithio wamo.

⁷⁷ Amerari (Alawii arīa angī) maagaīrwo matūūra maya:

Kuuma mūhīrīga wa Zebuluni

makīheo Jokineamu, na Karita, na Rimono, na Taboru, hamwe na

ūrīithio wamo;

- ⁷⁸ kuuma mũhĩrĩga wa Rubeni mũrĩmo wa Jorodani mwena wa irathĩro wa Jeriko,
makĩheo Bezeri werũ-inĩ, na Jahaza,
⁷⁹ na Kedemothu, na Mefaathu, hamwe na ũrĩithio wamo;
⁸⁰ na kuuma mũhĩrĩga wa Gadi
makĩheo Ramothu o kũu Gileadi, na Mahanaimu,
⁸¹ na Heshiboni, na Jazeri, hamwe na ũrĩithio wamo.

7

Njiaro cia Isakaru

- ¹ Ariũ a Isakaru maarĩ:
Tola, na Pua, na Jashubu, na Shimuroni; othe maarĩ ana.
² Ariũ a Tola maarĩ:
Uzi, na Refaia, na Jerieli, na Jahamai, na Ibisamu, na Shemueli; nao maarĩ atongoria a nyũmba ciao. Hĩndĩ ya wathani wa Daudi, njiaro cia Tola iria ciaandikĩtwo maandĩko-inĩ ma njiarwa ciao marĩ andũ a kũrũa mbaara maarĩ 22,600.
³ Mũriũ wa Uzi aarĩ:
Izirahia.
Ariũ a Izirahia maarĩ:
Mikaeli, na Obadia, na Joeli, na Ishia. Othe atano maarĩ anene a andũ ao.
⁴ Kũringana na maandĩko ma njiarwa cia nyũmba ciao, maarĩ na arũme mehaarĩirie kũrũa mbaara 36,000, nĩgũkorwo maarĩ na atumia aingĩ na ciana nyingĩ.
⁵ Andũ ao arĩa maangĩarũire mbaara kuuma mũhĩrĩga-inĩ yothe ya Isakaru, kũringana na maandĩko ma njiarwa ciao, maarĩ 87,000 marĩ othe.

Njiaro cia Benjamini

- ⁶ Ariũ atatũ a Benjamini maarĩ:
Bela, na Bekerĩ, na Jediaeli.
⁷ Ariũ a Bela maarĩ:
Eziboni, na Uzi, na Uzieli, na Jerimothu, na Iri; othe maarĩ atano, na maarĩ atongoria a nyũmba ciao. Maandĩko ma njiarwa ciao moonanagia arũme a kũrũa mbaara maarĩ 22,034.
⁸ Ariũ a Bekerĩ maarĩ:
Zemira, na Joashu, na Eliezeri, na Elioenai, na Omuri, na Jeremothu, na Abija, na Anathothu, na Alemethu. Acio othe maarĩ ariũ a Bekerĩ.
⁹ Maandĩko ma njiarwa ciao moonanagia atongoria a nyũmba, na arũme a kũrũa mbaara 20,200.
¹⁰ Mũriũ wa Jediaeli aarĩ:
Biliani.
Ariũ a Biliani maarĩ:
Jeushu, na Benjamini, na Ehudu, na Kenaana, na Zethani, na Tarishishi, na Ahishaharu.
¹¹ Ariũ acio othe a Jediaeli maarĩ atongoria a nyũmba ciao. Nĩ kwarĩ na arũme 17,200 a kũrũa mehaarĩirie gũthĩĩ mbaara-inĩ.
¹² Nao andũ a Shupimu na a Hupimu maarĩ a rũciaro rwa Iru, nao Ahushimu maarĩ a rũciaro rwa Aheri.

Njiaro cia Nafitali

- ¹³ Ariũ a Nafitali maarĩ:

Jahazieli, na Guni, na Jezeri, na Shalumu; aya maarĩ a rūciaro rwa Biliha.

Njiaro cia Manase

¹⁴ Njiaro cia Manase ciarĩ:

Asirieli, ūrĩa aaciarĩrwo nĩ thuriya yake ĩrĩa yarĩ Mũaramiti. Ningĩ thuriya iyo ikĩmũciarĩra Makiru, ūrĩa warĩ ithe wa Gileadi.

¹⁵ Makiru aahikanĩre kuuma kwa Ahupimu na Ashupimu. Mwarĩ wa nyina eetagwo Maaka.

Ūrĩa ũngĩ wa rūciaro rwake eetagwo Zelofehadi, nake aaciarĩte o airĩtu.

¹⁶ Mũtumia wa Makiru, Maaka nĩaciarire mwanake na akĩmũtua Pereshu. Mũrũ wa nyina na Pereshu eetagwo Shereshu, na ariũ a Shereshu maarĩ Ulamu na Rakemu.

¹⁷ Mũriũ wa Ulamu eetagwo:

Bedani.

Acio nĩo maarĩ ariũ a Gileadi mũrũ wa Makiru, mũrũ wa Manase.

¹⁸ Mwarĩ wa nyina Hamolekethu nĩaciarire Ishihodi, na Abiezeri, na Mahala.

¹⁹ Ariũ a Shemida maarĩ:

Ahiani, na Shekemu, na Liki, na Aniamu.

Njiaro cia Efraimu

²⁰ Njiaro cia Efraimu ciarĩ:

Shuthela na mũriũ Beredi,

na Tahathu mũriũ wa Beredi, na Eleada mũriũ wa Tahathu,

na Tahathu mũriũ wa Eleada, na mũriũ Zabadi,

na Shuthela mũriũ wa Zabadi,

²¹ na Zabadi aarĩ mũriũ wa Tahathu,

nake Shuthela aarĩ mũriũ wa Zabadi.

Ezeri na Eleadi mooragirwo nĩ andũ arĩa maaciarĩrwo Gathi hĩndĩ ĩrĩa maathĩite gũtaha mahiũ mao.

²² Ithe wao Efraimu nĩamacakaiire mĩthenya mũingĩ, nao andũ ao magĩũka kũmũhooreria.

²³ Ningĩ agĩkoma na mũtumia wake rĩngĩ, nake akĩgĩa nda agĩciara kahĩ. Nake agĩgatua Beria, tondũ nĩ gwakoretwo na mũtino thĩnĩ wa nyũmba yake.

²⁴ Mwarĩ wa Efraimu eetagwo Sheera, ūrĩa waakire Bethi-Horoni ya kĩanda na ya rũgongo, na agĩaka Uzeni-Sheera.

²⁵ Refa aarĩ mũriũ wa Efraimu, na mũriũ eetagwo Resefu,

na Tela mũriũ wa Resefu, na Tahani mũriũ wa Tela,

²⁶ na Ladani mũriũ wa Tahani, na Amihudu mũriũ wa Ladani,

na Elishama mũriũ wa Amihudu,

²⁷ na Nuni mũriũ wa Elishama,

na Joshua mũriũ wa Nuni.

²⁸ Ithaka na ciikaro ciao ciarĩ Betheli, na matũũra marĩa maakĩrigiĩcĩrie, na nĩ Naara mwena wa irathĩro, na Gezeri na matũũra makuo ma mwena wa ithũiro, na Shekemu na matũũra makuo, nginya Gaza na matũũra makuo.

²⁹ Kĩrigania na mĩhaka ya Manase maarĩ na Bathi-Shani, na Taanaka, na Megido, na Dori, hamwe na matũũra makuo. Njiaro cia Jusufu mũrũ wa Isiraeli nĩcio ciaikaraga matũũra macio.

Njiaro cia Asheri

- 30 Ariũ a Asheri maarĩ:
Imuna, na Ishiva, na Ishivi, na Beria. Mwarĩ wa nyina wao eetagwo Sera.
- 31 Ariũ a Beria maarĩ:
Heberi na Malikieli ũrĩa warĩ ithe wa Birizaithu.
- 32 Heberi nĩwe warĩ ithe wa Jefileti, na Shomeri, na Hothamu, na mwarĩ wa nyina wao eetagwo Shua.
- 33 Ariũ a Jafileti maarĩ:
Pasaka, na Bimihali, na Ashavathu. Acio maarĩ ariũ a Jefileti.
- 34 Ariũ a Shomeri maarĩ:
Ahi, na Rohaga, na Jehuba, na Aramu.
- 35 Ariũ a mūrũ wa nyina na Helemu maarĩ:
Zofa, na Imuna, na Sheleshu, na Amali.
- 36 Ariũ a Zofa maarĩ:
Sua, na Harineferi, na Shuali, na Beri, na Imura,
- 37 na Bezeri, na Hodi, na Shama, na Shilisha, na Ithirani, na Beera.
- 38 Ariũ a Jetheri maarĩ:
Jefune, na Pisipa, na Ara.
- 39 Ariũ a Ula maarĩ:
Ara, na Hanieli, na Rizia.
- 40 Acio othe maarĩ njiaro cia Asheri; nĩo maarĩ atongoria a nyũmba ciao, na andũ athuure, na njamba cia ita, na atongoria arĩa maarĩ igweta. Mũigana wa andũ arĩa maangiathiire mbaara kũringana na maandĩko ma njiarwa ciao maarĩ 26,000.

8

Maandĩko ma Njiarwa cia Saũlũ ũrĩa Mũbenjamini

- 1 Benjamini nĩwe warĩ ithe wa Bela, mūrĩũ wake wa irigithathi;
Ashubeli aarĩ mūrĩũ wa keerĩ, nake Ahara wa gatatũ,
2 nake Noha wa kana, nake Rafa wa gatano.
- 3 Ariũ a Bela maarĩ:
Adarĩ, na Gera, na Abihudi,
4 na Abishua, na Naamani, na Ahoa,
5 na Gera, na Shefufani, na Huramu.
- 6 Aya nĩo maarĩ njiaro cia Ehudu, arĩa maarĩ atongoria a nyũmba cia arĩa maatũruga Geba, na nĩo maathaamũrio Manahathu:
7 Naamani, na Ahija, na Gera ũrĩa wamathaamirie, na nĩwe warĩ ithe wa Uza na Ahihudu.
- 8 Shaharaimu nĩaciarĩrwo ciana kũu Moabi thuutha wa gũte atumia ake Hushimu na Baara.
- 9 Mũtumia wake Hodeshu akĩmũciarĩra ciana ici: Jobabu, na Zibia, na Meshu, na Malikamu,
10 na Jeuzu, na Shakia, na Mĩrima. Acio nĩo maarĩ ariũ ake, na maarĩ atongoria a nyũmba ciao.
- 11 Mũtumia wake Hushimu akĩmũciarĩra Ahitubu na Elipaali.
- 12 Ariũ a Elipaali maarĩ:
Eberi, na Mishamu, na Shemedi (ũrĩa wakire Ono, o na Lodi na matũũra marĩa maakũrigiicĩrie),
13 na Beria, na Shema arĩa maarĩ atongoria a nyũmba cia arĩa maatũruga Aijaloni, na nĩo maingatire andũ arĩa maatũruga Gathu.
- 14 Ahio, na Shashaka, na Jeremothu,
15 na Zebadia, na Aradi, na Ederi,

- 16 na Mikaeli, na Ishipa, na Joha maarĩ ariũ a Beria.
 17 Zebadia, na Meshulamu, na Hiziki, na Heberi,
 18 na Ishimerai, na Izilia, na Jababu maarĩ ariũ a Elipaali.
 19 Jakimu, na Zikiri, na Zabedi,
 20 na Elienai, na Zilethai, na Elieli,
 21 na Adaia, na Beraia, na Shimirathu maarĩ ariũ a Shimei.
 22 Ishipani, na Eberi, na Elieli,
 23 na Abidoni, na Zikiri, na Hanani,
 24 na Hanania, na Elamu, na Anithothija,
 25 na Ifĩdeia, na Penueli maarĩ ariũ a Shashaka.
 26 Shamusherai, na Sheharia, na Athalia,
 27 na Jareshia, na Elija, na Zikiri maarĩ ariũ a Jerohamu.
 28 Aya othe maarĩ atongoria a nyũmba o na anene, ta ũrĩa maandĩkĩtwo maandĩko-inĩ ma njarwa ciao, na maaikaraga Jerusalemu.

- 29 Jeieli ithe wa Gibeoni aatũũraga Gibeoni.
 Mũtumia wake eetagwo Maaka,
 30 na mũriũ wake wa irigithathi eetagwo Abidoni, akarũmĩrĩrwo nĩ Zuru, na Kishu, na Baali, na Neri, na Nadabu,
 31 na Gedori, na Ahio, na Zekeri,
 32 na Mikilothu ũrĩa warĩ ithe wa Shimea. O nao maaikaraga hakuĩ na andũ ao kũu Jerusalemu.
 33 Neri aarĩ ithe wa Kishu, nake Kishu aarĩ ithe wa Saũlũ. Saũlũ aarĩ ithe wa Jonathani
 34 Mũriũ wa Jonathani:
 eetagwo Meribu-Baali, na nĩwe warĩ ithe wa Mika.
 35 Ariũ a Mika maarĩ:
 Pithoni, na Meleku, na Tarea, na Ahazu.
 36 Ahazu aarĩ ithe wa Jehoada, nake Jehoada aarĩ ithe wa Alemethu, na Azamavethu, na Zimuri; nake Zimuri aarĩ ithe wa Moza.
 37 Moza aarĩ ithe wa Binea; nake Rafa aarĩ mũriũ wa Binea, nake Eleasa aarĩ mũriũ wa Rafa, nake Azeli aarĩ mũriũ wa Eleasa.
 38 Azeli aarĩ na ariũ atandatũ, na maya nĩmo marĩtwa mao:
 Azirikamu, na Bokeru, na Ishumaeli, na Shearia, na Obadia, na Hanani. Acio nĩo maarĩ ariũ a Azeli.
 39 Ariũ a Esheku, mũrũ wa nyina, maarĩ:
 Ulamu irigithathi rĩake, na Jeushu wa keerĩ, na Elifeleti wa gatatũ.
 40 Ariũ a Ulamu maarĩ njamba cia ita, na nĩmamenyete gũtũmĩra ũta. Maarĩ na ariũ aingĩ o na ciana cia ciana ciao, na othe maarĩ 150.
 Acio othe nĩo maarĩ njiaro cia Benjamini.

9

1 Andũ a Isiraeli othe nĩmandĩkĩtwo maandĩko-inĩ ma njarwa marĩa maarĩ mbuku-inĩ ya athamaki a Isiraeli.

Andũ arĩa maarĩ Jerusalemu

Andũ a Juda nĩmatahitwo magatwarwo Babuloni nĩ ũndũ wa kwaga kwĩhokeka.

2 Na rĩrĩ, andũ arĩa maambire gũcooka gũikara mĩgũnda-inĩ yao o kũu matũũra-inĩ mao, maarĩ andũ amwe a Isiraeli, na athĩnjĩri-Ngai, na Alawii, na ndungata cia hekarũ.

³ Andũ arĩa maatũũraga Jerusalemu kuuma Juda, na Benjamini, na Efiraimu, na Manase maarĩ:

⁴ Uthai mũrũ wa Amihudu, mũrũ wa Omuri, mũrũ wa Imuri, mũrũ wa Bani wa rũciaro rwa Perezu mũrũ wa Juda.

⁵ Andũ a Shiloni maarĩ:
Asaia ũrĩa warĩ irigithathi, na ariũ ake.

⁶ Kuuma Zera aarĩ:
Jeueli.
Andũ othe a kuuma Juda maarĩ 690.

⁷ Andũ a Benjamini maarĩ:

Salu mũrũ wa Meshulamu, mũrũ wa Hodavia, mũrũ wa Hasenua;

⁸ na Ibinea mũrũ wa Jerohamu; Ela mũrũ wa Uzi, mũrũ wa Mikiri; na Meshulamu mũrũ wa Shefatia, mũrũ wa Reueli, mũrũ wa Ibinija.

⁹ Andũ a kuuma Benjamini, ta ũrĩa maandĩkĩtwo maandĩko-inĩ ma njarwa ciao, maarĩ 956. Arũme acio othe maarĩ atongoria a nyũmba ciao.

¹⁰ Athĩnjĩri-Ngai maarĩ:

Jedaia, na Jehoiaribu, na Jakini;

¹¹ na Azaria mũrũ wa Hilikia, mũrũ wa Meshulamu, mũrũ wa Zadoku, mũrũ wa Meraiothu, mũrũ wa Ahitubu ũrĩa warĩ mũmenyereri mũnene wa nyũmba ya Ngai;

¹² na Adaia mũrũ wa Jerohamu, mũrũ wa Pashuru, mũrũ wa Malikija; na Maasai mũrũ wa Adieli, mũrũ wa Jahazera, mũrũ wa Meshulamu, mũrũ wa Meshilemithu, mũrũ wa Imeri.

¹³ Athĩnjĩri-Ngai arĩa maarĩ atongoria a nyũmba ciao maarĩ 1,760. Maarĩ arũme maarĩ na ũhoti, na nĩ meehokeirwo gũtungata nyũmba-inĩ ya Ngai.

¹⁴ Alawii maarĩ:

Shemaia mũrũ wa Hashubu, mũrũ wa Azirikamu, mũrũ wa Hashabia ũrĩa Mũmerari,

¹⁵ na Bakabakari, na Hereshi, na Galali, na Matania mũrũ wa Mika, mũrũ wa Zikiri, mũrũ wa Asafu;

¹⁶ na Obadia mũrũ wa Shemaia, mũrũ wa Galali, mũrũ wa Jeduthuni; na Berekia mũrũ wa Asa, mũrũ wa Elikana, arĩa maaikaraga matũũra-inĩ ma Anetofathi.

¹⁷ Arangĩri a ihingo maarĩ:

Shalumu, na Akubu, na Talimoni, na Ahimani na ariũ a nyina, na Shalumu mũnene wao,

¹⁸ acio maigĩtwo kĩhingo-inĩ kĩa mũthamaki mwena wa irathĩro, nginya ihinda-inĩ rĩu. Acio nĩo maarĩ arangĩri a ihingo a gikundi kĩa Alawii.

¹⁹ Shalumu mũrũ wa Kore, mũrũ wa Ebiasafu, mũrũ wa Kora, na athiritũ ake arangĩri a ihingo kuuma nyũmba yake ya Akohathu. Acio nĩo meehokeirwo ũrangĩri wa itoonyero rĩa hema o ta ũrĩa maithe mao meehokeirwo ũrangĩri wa itoonyero rĩa Gĩikaro kĩa Jehova.

²⁰ Mahinda ma mbere Finehasi mũrũ wa Eleazaru nĩwe warũgamaĩrĩra arangĩri a ihingo, nake Jehova aarĩ hamwe nake.

²¹ Zekaria mũrũ wa Meshelemia nĩwe warĩ mũrangĩri wa itoonyero rĩa Hema-ya-Gũtungano.

²² Arĩa othe maathuurĩtwo matuĩke arangĩri a ihingo maarĩ 212. Marĩtwa mao nĩmandĩkirwo maandĩko-inĩ ma njarwa ciao, matũũra-inĩ mao. Arangĩri a ihingo maĩgirwo o mũndũ harĩa ehokeirwo nĩ Daudi na Samũeli ũrĩa muoni-maũndũ.

23 O ene na njiaro ciao n̄o maarūgamagīrīra ūrangīri wa ihingo cia nyūmba ya Jehova, nyūmba Irīa yetagwo Hema.

24 Arangīri a ihingo maarī mīena yothe ina: irathīro, na ithūiro, na gathigathini, na gūthini.

25 Ariū a ithe wao a matūūra mao n̄mookaga rīmwe na rīmwe magateithania mawīra nao ihinda rīa mīthenya mūgwanja.

26 No anene arīa ana maaroraga arangīri a ihingo, arīa maarī Alawii, n̄mehokeirwo kūmenyerera tūnyūmba na igīna cia nyūmba ya Ngai.

27 Maikaraga ūtukū wothe hakuhī na nyūmba ya Ngai n̄geetha mamīrangagīre; na n̄o maamenyagīrīra cabi ya kūmīhingūra o rūciini.*

28 Amwe ao maarī amenyereri a indo iria ciatūmagīrwo ūtungata-inī wa hekarū; n̄macitaraga ikīrutwo na igīcookio nyūmba thīni.

29 Angī maheetwo wīra wa kūmenyerera indo cia nyūmba na indo iria ingi ciothe ciakoragwo handū-harīa-haamūre, o hamwe na mūtu, na ndibeī, na maguta, na ūbani, na mahuti marīa manungi wega.

30 No athīnjīri-Ngai amwe n̄o maarutaga wīra wa gūtukania mahuti macio manungi wega.

31 Mūlawii wetagwo Matithia, irigithathi rīa Shalumu ūrīa Mūkoora, n̄we wehokeirwo wīra wa gūthondeka mīgate ya maruta.

32 Ariū a ithe amwe ao a mūhīrīga wa Kohathu n̄o marūgamagīrīra ūthondeki wa mīgate ya kūgīrīrwo metha-inī hīndī ya thabatū.

33 Arīa maarī aini, na atongoria a nyūmba cia Alawii, maaikaraga tūnyūmba-inī kūu hekarū thīni na matiarutaga mawīra mangī tondū maarī a kūmenyerera wīra ūcio wao mūthenya na ūtukū.

34 Acio othe maarī atongoria a nyūmba cia Alawii, na anene o ta ūrīa maandīkitwo ibuku-inī rīa njiarwa ciao, nao maatūūraga Jerusalemu.

Njjarwa cia Saūlū

35 Jeieli ithe wa Gibeoni aatūūraga Gibeoni.

Mūtumia wake eetagwo Maaka,

36 na mūriū wake wa irigithathi eetagwo Abidoni, akarūmīrīrwo nī Zuru, na Kishu, na Baali, na Neri, na Nadabu,

37 na Gedori, na Ahio, na Zekaria, na Mikilothu.

38 Mikilothu n̄we warī ithe wa Shimeami. O nao maikaraga hakuhī na andū ao kūu Jerusalemu.

39 Neri aarī ithe wa Kishu, nake Kishu aarī ithe wa Saūlū, nake Saūlū aarī ithe wa Jonathani, na Maliki-Shua, na Abinadabu, na Eshi-Baali.

40 Mūriū wa Jonathani eetagwo Meribu-Baali, na n̄we warī ithe wa Mika.

41 Ariū a Mika maarī:

Pithoni, na Meleku, na Taharea, na Ahazu.

42 Ahazu aarī ithe wa Jara, nake Jara aarī ithe wa Alemethu, na Azimavethu, na Zimuri, nake Zimuri aarī ithe wa Moza.

43 Moza aarī ithe wa Binea, nake Refaia aarī mūriū wa Binea, nake Eleasa aarī mūriū wa Refaia, nake Azeli aarī mūriū wa Eleasa.

44 Azeli aarī na ariū atandatū, na maya n̄mo marīitwa mao:

Azirikamu, na Bokeru, na Ishumaeli, na Shearia, na Obadia, na Hanani.

Acio n̄o maarī ariū a Azeli.

* 9:27 Arangīri a hekarū n̄o maigaga cabi n̄gūkorwo n̄yahingagwo ūtukū.

10

Saulü Kwiyüraga

¹ Na rîrî, Afilisti nîmarüire na Isiraeli; nao andü a Isiraeli makîmoorîra, na aingî ao makîüragîrwo Kîrîma-inî kîa Giliboa.

² Afilisti makîhatîrîria Saulü na ariü ake mûno, na makîüraga ariü ake Jonathani, na Abinadabu, na Maliki-Shua.

³ Na rîrî, mbaara nîyaneneheire Saulü mûno, na hîndî îrîa aikia a mîguî maamükinyîrîre, makîmûguraria.

⁴ Nake Saulü akîira mûkuui wa indo ciake cia mbaara atîrî, “Comora rûhiu rwaku rwa njora üthece naruo, nîguo andü aya mataruaga matigooke kûnyararithia.”

No mündü ücio mûkuui wa indo ciake cia mbaara agîtigîra mûno, akîrega gwîka üguo; nî ündü ücio Saulü akîoya rûhiu rwake rwa njora, akîrügwîra.

⁵ Rîrîa mûkuui wa indo cia mbaara onire atî Saulü nîakua, o nake akîgwîra rûhiu rwake rwa njora, agîkua.

⁶ Nî ündü ücio Saulü na ariü ake atatü magîkua, nao andü othe a nyûmba yake magîgîkua o hamwe.

⁷ Rîrîa andü a Isiraeli othe arîa maarî kîanda moonire atî ita nîrîorîte, na atî Saulü na ariü ake nîmakuîte-rî, magîtiganîria matûûra mao, makîûra; nao Afilisti magîthîi magîkara kuo.

⁸ Mûthenya üyü üngî, Afilisti magîthîi gûcuuma cimba, magîkora Saulü na ariü ake makuîte kûu Kîrîma-inî kîa Giliboa.

⁹ Makîmûbora, na magîkuua mûtwe wake, na indo ciake cia mbaara; magîcooka magîtûma andü mathîi bûrûri wothe wa Afilisti makaanîrîre ühoro ücio kûrî mîhianano yao ya kûhooywo, na kûrî andü ao.

¹⁰ Makîiga indo cia Saulü cia mbaara thîinî wa hekarü ya ngai ciao, naguo mûtwe wake makîwoherera kûu hekarü ya Dagoni.

¹¹ No rîrîa andü a Jabeshi-Gileadi maaiguire ühoro wa maündü marîa mothe Afilisti meekîte Saulü-rî,

¹² njamba ciao cia ita igîthîi, igîkuua mîrî ya Saulü na ya ariü ake, ikîmîrehe Jabeshi. Magîcooka magîthika mahîndî mao gîtina-inî kîa mûti ürîa mûnene kûu Jabeshi, na makîhinga kûrîa irio mîthenya mûgwanja.

¹³ Saulü aakuire nî ündü ndaarî mwîhokeku kûrî Jehova; ndaamenyereire kiugo kîa Jehova, o na nîahooire kîrîra kuuma kûrî mûragûri atî amûtongorie,

¹⁴ no ndahooire kîrîra kûrî Jehova. Nî ündü ücio Jehova akîmûûraga, na akîneana üthamaki kûrî Daudi mûrû wa Jesii.

11

Daudi Gûtuîka Mûthamaki wa Isiraeli

¹ Hîndî îyo andü othe a Isiraeli magîcookanîrîra harî Daudi kûu Hebironi, makîmwîra atîrî, “Ithuü tûrî a mûthiimo na thakame yaku.

² Ihinda rîrîa rîhîtükîte, o na Saulü arî o mûthamaki, wee nîwe ûratongoragîa Isiraeli mbaara-inî ciao. Nake Jehova Ngai waku agîkwîra atîrî, ‘Nîwe ûkaarîthia andü akwa Isiraeli, na nîûgatuîka mwathi wao.’ ”

³ Nî ündü ücio athuuri othe a Isiraeli magîthîi Hebironi kûrî Mûthamaki Daudi, nake Daudi akîgîa na kîrîkanîro nao mbere ya Jehova o kûu Hebironi, nao magîtîrîria Daudi maguta mûtwe atuîke mûthamaki wa Isiraeli, o ta ürîa Jehova eranîire na kanua ga Samûeli.

Daudi Gûtooria Jerusalemu

4 Daudi hamwe na andũ a Isiraeli othe magĩthĩĩ gũtharĩkĩra Jerusalemu, o kũu gwetagwo Jebusi. Nao Ajebusi arĩa maatũũraga kũu

5 makĩra Daudi atĩrĩ, “Ndũngĩtoonya gũkũ.” No rĩrĩ, Daudi nĩagĩtunyanire gĩkaro kũu kĩairigĩrwo na thingo cia hinya gĩa Zayuni, Itũura Inene rĩa Daudi.*

6 Daudi oigĩte atĩrĩ, “Ūrĩa wothe ũgũtongoria mbaara ya kũhũura Ajebusi nĩwe ũgaatuĩka mũnene wa thigari ciothe.” Joabu mũrũ wa Zeruia nĩwe waambire kwambata, na nĩ ũndũ ũcio nĩwe watũkire mũnene wa thigari.

7 Daudi agĩgĩtũura gĩkaro kũu kĩairigĩrwo na rũthingo rwa hinya, na nĩ ũndũ ũcio gĩgĩtwo Itũura Inene rĩa Daudi.

8 Nake agĩaka itũura inene rĩthiũrũrũkĩrie gĩkaro kũu, kuuma benjini nginya rũthingo-inĩ rũrĩa rwakĩrigiicĩrie, nake Joabu agĩcookereria mĩena irĩa ingĩ ya itũura riu inene.

9 Daudi agĩkĩrĩrĩa kũgĩa na ũhoti mũingĩ, tondũ Jehova Mwene-Hinya-Wothe aarĩ hamwe nake.

Andũ Njamba a Daudi

10 Aya nĩo maarĩ anene a andũ arĩa njamba a Daudi, o ene hamwe na andũ a Isiraeli othe, nĩmatĩrĩrĩre ũthamaki wake na hinya nĩguo ũtheereme bũrũri wothe, o ta ũrĩa Jehova eeranĩre.

11 Maya nĩmo marĩtwa ma andũ acio maarĩ njamba a Daudi:

Jashobeamu ũrĩa Mũhakimoni nake aarĩ mũtongoria wa anene; nĩwe woire itimũ rĩake ahũurane na andũ 300, nake akĩmooraga mbaara-inĩ imwe.

12 Mũnini wake eetagwo Eleazaru mũrũ wa Dodo ũrĩa Mũahohi, ũmwe wa andũ atatũ arĩa maarĩ njamba.

13 Nake aarĩ hamwe na Daudi kũu Pasi-Damimu hĩndĩ irĩa Afilisti moonganĩte marũe nao. Maarĩ handũ haarĩ mũgũnda waiyũire cairi, nacio thigari ikĩũrĩa Afilisti.

14 No-o nĩmaregeire gatagatĩ ka mũgũnda ũcio. Makĩũgitĩra, na makĩũraga Afilisti, nake Jehova akĩmahe ũhootani mũnene.

15 Anene atatũ a acio mĩrongo itatũ, nĩmaikũrũkire magĩthĩĩ kũrĩ Daudi ihiga-inĩ rĩrĩa rĩarĩ ngurunga-inĩ ya Adulamu, hĩndĩ irĩa mbũtũ ya Afilisti yaambĩte hema Kĩanda kĩa Refaimu.

16 Hĩndĩ iyo Daudi aarĩ kĩhitho-inĩ kĩrũmu nayo mbũtũ ya Afilisti yarĩ Bethlehemu.

17 Daudi akĩrĩrĩria maaĩ, akiuga atĩrĩ, “Naarĩ korwo kũrĩ mũndũ ũngĩndehera maaĩ ma kũnyua kuuma gĩthima-inĩ kĩa kĩrĩ hakuĩ na kĩhingo kĩa Bethlehemu!”

18 Nĩ ũndũ ũcio andũ acio atatũ magĩtuĩkanĩria gatagatĩ ka ita rĩa Afilisti, magĩtaha maaĩ gĩthima-inĩ kũu kĩarĩ hakuĩ na kĩhingo kĩa Bethlehemu, na makĩmatwarĩra Daudi. No Daudi akĩrega kũmanya; akĩmaita mbere ya Jehova.

19 Akiuga atĩrĩ, “Ngai arogiria njĩke ũguo! No ngĩnyue thakame ya andũ aya mathĩrĩre ũgwati-inĩ wa gĩkuũ?” Tondũ nĩmathĩrĩre ũgwati-inĩ wa gĩkuũ nĩguo mamarehe-rĩ, Daudi akĩrega kũmanya.

Maündũ ta macio nĩmo meekagwo nĩ njamba icio ithatũ.

* 11:5 Tene kĩrĩma kĩa kĩa kĩa mwena wa irathĩro wa Jerusalemu nĩkĩo kĩa kĩa ta “Zayuni” no thũutha-inĩ rĩtwa riu rĩarũgamĩrĩre Jerusalemu yothe.

20 Abishai mŭrũ wa nyina na Joabu nĩwe warĩ mŭnene wa acio Atatũ. Nake akĩoya itimũ riake, agĩtharĩkĩra andũ magana matatũ, akĩmooraga, nĩ ũndũ ũcio akĩgĩta igweta o ta acio Atatũ.

21 Nĩatĩikire mũno gũkĩra acio angĩ Atatũ na agĩtuĩka mwathi wao o na gũtuĩka ndaataranĩrio nao.

22 Benaia mŭrũ wa Jehoiada aarĩ mŭrũi njamba wa kuuma Kabizeeli, ũria wekire maündũ manene ma ũcamba. Nĩooragire njamba nene igĩrĩ cia ita cia Moabi. Ningĩ nĩatoonyire irima mũthenya warĩ na tharunji, na akĩũraga mŭrũthi.

23 Na nĩooragire Mũmisiri warĩ wa ũraihu wa buti mŭgwanja na nuthu.† O na gũtuĩka Mũmisiri ũcio nĩanyitĩte itimũ rĩaianaga ta mũti wa mŭtumi ngoora, Benaia akĩmũtharĩkĩra na njũgũma. Akĩhuria itimũ kuuma guoko-inĩ kwa Mũmisiri ũcio, na akĩmũũraga na itimũ rĩu riake.

24 Macio nĩmo maündũ ma ũcamba marĩa mekirwo nĩ Benaia mŭrũ wa Jehoiada. O nake aarĩ igweta o ta andũ arĩa atatũ maarĩ njamba.

25 Nĩatĩitwo gũkĩra arĩa Mĩrongo Ītatũ, no ndaataranĩrio na acio Atatũ. Nake Daudi akĩmũtua mŭnene wa arĩa maamũrangagĩra.

26 Andũ arĩa maarĩ njamba maarĩ:

Asaheli mŭrũ wa nyina na Joabu,
na Elihanani mŭrũ wa Dodo wa kuuma Bethlehemu,

27 na Shamothu ũria Mũharori,
na Helezu ũria Mũpeloni,

28 na Ira mŭrũ wa Ikeshu kuuma Tekoa,
na Abiezeri kuuma Anathothu,

29 na Sibekai ũria Mũhushathi,
na Ilai ũria Mũahohi,

30 na Maharai ũria Mũnetofathi,
na Helebu mŭrũ wa Baana ũria Mũnetofathi,

31 na Ithai mŭrũ wa Ribai, wa kuuma Gibe a kũu Benjaminini,
na Benaia ũria Mũpirathoni,

32 na Hurai kuuma tũrũũ-inĩ twa Gaashu,
na Abieli ũria Mũaribathi,

33 na Azamavethu ũria Mũbahurimu,
na Eliahaba ũria Mũshaaliboni,

34 na ariũ a Hashemu ũria Mũgizoni,
na Jonathani mŭrũ wa Shage ũria Mũharari,

35 na Ahiamu mŭrũ wa Sakaru ũria Mũharari,
na Elifali mŭrũ wa Uri,

36 na Heferi ũria Mũmekerathi,
na Ahija ũria Mũpeloni,

37 na Hezoro ũria Mũkarimeli,
na Naarai mŭrũ wa Ezibai,

38 na Joeli mŭrũ wa ithe na Nathani,
na Mĩbihari mŭrũ wa Hagari,

39 na Zeleku ũria Mũamoni,
na Naharai ũria Mũberothi, ũria wakuuagĩra Joabu mŭrũ wa Zeruia
indo cia mbaara,

40 na Ira ũria Mũithiri,
na Garebu ũria Mũithiri,

41 na Uria ũria Mũhiti,
na Zabadi mŭrũ wa Ahalai,

† 11:23 nĩ ta mita igĩrĩ na robo (2:25)

- 42 na Adina mūrū wa Shiza ūrīa Mūrubeni, ūrīa warī mūnene wa Arubeni, arī na andū mīrongo itatū arīa maarī nake,
 43 na Hanani mūrū wa Maaka, na Joshafatu ūrīa Mūmithini,
 44 na Uzia ūrīa Mūashiterathi, na Shama na Jeieli, ariū a Hothamu ūrīa Mūaroeri,
 45 na Jediaeli mūrū wa Shimuri, o na Joha mūrū wa ithe ūrīa Mūtizi,
 46 na Elieli ūrīa Mūmahavi, na Jeribai na Joshavia, ariū a Elinaamu, na Ithima ūrīa Mūmoabi,
 47 na Elieli, na Obedi, na Jaasieli ūrīa Mūmezobai.

12

Njamba cia Ita Kūnyitana na Daudi

1 Aya nō andū arīa mookire kūrī Daudi arī kūu Zikilagi, hīndī irīa aaingatitwo akehera maitho-inī ma Saülū mūrū wa Kishu (maarī amwe a njamba cia ita iria ciamūteithirie mbaara-inī;

2 Nao maakuuga mota na nīmooī gūikia mīguū, na gūikia mahiga na kīgūtha, na guoko kwa ūrīo kana kwa ūmotho; maarī a mbarī imwe na Saülū kuuma mūhīrīga wa Benjamini), nao maarī:

3 Ahiezeri ūrīa warī mūnene wao na Joashu, ariū a Shema ūrīa Mūgibeā; na Jeieli, na Peletī, ariū a Azimavethu; na Beraka, na Jehu ūrīa Mūanathothu,

4 na Ishimaia ūrīa Mūgibeoni, mūndū warī njamba thīnī wa andū arīa Mīrongo Itatū, nake aarī mūtongoria ūmwe thīnī wa acio Mīrongo Itatū; na Jeremia, na Jahazieli, na Johanani, na Jozabadu ūrīa Mūgederathi,

5 na Eluzai, na Jerimothu, na Bealia, na Shemaria, na Shefatia ūrīa Mūharufi;

6 na Elikana, na Ishia, na Azareli, na Joezeru, na Jashobeamu arīa maarī a mbarī ya Kora;

7 na Joela, na Zebadia, ariū a Jerohamu kuuma Gedori.

8 Agadi amwe nīmagarūrūkire magīcooka mwena wa Daudi o kūu werū-inī kīhitho-inī giake. Maarī njamba cia ita irī ūrūme ciehaarīrie gūthī mbaara, na nīmooī kūhūthīra ngo na itimū. Mothiū mao maahaanaga ta mothiū ma mīrūūthi, na maarī ihenya ta thwariga irī irīma-inī.

9 Ezeri nīwe warī mūnene wao,

na Obadia aarī mūnini wake; nake Eliabu aarī wa gatātū,

10 na Mishimana aarī wa kana, na Jeremia aarī wa gatano,

11 na Atai aarī wa gatandatū, na Elieli aarī wa mūgwanja,

12 na Johanani aarī wa kanana, na Elizabadu aarī wa kenda,

13 na Jeremia aarī wa ikūmi, na Makabanai aarī wa ikūmi na ūmwe.

14 Agadi acio maarī anene a mbūtū cia ita; ūrīa warī mūnini mūno wao aarūaga mbaara irīa īngīarūrīrwo nī andū īgana, nake ūrīa warī mūnene mūno wao aarūaga mbaara irīa īngīarūrīrwo nī andū ngiri imwe.

15 Nīo maarīngire Rūūī rwa Jrodani mweri wa mberē rīrīa rwaīyūrīte nginya rūkoina hūgūrūrū ciaruo ciothe, na makīngatithia andū arīa othe maakaraga cianda-inī cia mwena wa irathīro na mwena wa ithūiro.

16 Andũ amwe a kuuma Benjaminini na angĩ a kuuma Juda o nao magĩũka kũrĩ Daudi kũu kũhitho-inĩ giake.

17 Daudi agĩthiĩ kũmatũnga, akĩmeera atĩrĩ, “Angĩkorwo mũrooka kũrĩ niĩ na thayũ kũndeithia-rĩ, nĩndihaarĩrie kũmwamũkĩra tũtuĩke kindũ kĩmwe; no angĩkorwo mũũkĩte kũngunyanĩra kũrĩ thũ ciakwa o rĩria itarenda haaro-rĩ, Ngai wa maithe maitũ arorora ũndũ ũcio na amũtuĩre ciira.”

18 Hĩndĩ ĩyo Roho agĩkũrũkĩra Amasai, mũnene wa arĩa Mĩrongo Ītatũ, akiuga atĩrĩ:

“Tũrĩ aku, wee Daudi!

Tũrĩ hamwe nawe, wee mũrũ wa Jesil!

Ūrogaacĩra, ũgaacĩre ki,
na arĩa magũteithagia marogaacĩra,
nĩgũkorwo Ngai waku nĩegũgũteithia.”

Nĩ ũndũ ũcio Daudi akĩmaamũkĩra na akĩmatua atongoria a mbũtũ ciake cia gũtharĩkĩra thũ.

19 Andũ amwe a Manase nĩmagarũrũkire magĩthiĩ mwena wa Daudi rĩrĩa aathiire na Afilisti kũhũũrana na Saũlũ. (Daudi na andũ ake matiateithirie Afilisti, tondũ thũutha wa kwaranĩra, aathanĩ ao nĩmamũingatire. Maamwĩrĩre atĩrĩ, “Tũkaarĩha na mũoyo iitũ angĩgatũtiganĩria acookerere mwathi wake Saũlũ.”)

20 Hĩndĩ ĩria Daudi aathiire Zikilagi, aya nĩo andũ a Manase arĩa maagarũrũkire magĩthiĩ mwena wake: Adina, na Jozabadu, na Jediaeli, na Mikaeli, na Jozabadu, na Elihu, na Zilethai, atongoria a ikundi cia ngiri kũu Manase.

21 Nĩmateithirie Daudi kuuma kũrĩ mbũtũ iria ciamũtharĩkĩire, nĩgũkorwo othe maarĩ njamba cia ita irĩ ũrũme, na maarĩ anene a ita ciake.

22 Mũthenya o mũthenya andũ nĩmookaga gũteithia Daudi, o nginya akĩgĩa na mbũtũ nene, o ta mbũtũ ya Ngai.

Andũ arĩa angĩ Maanyiitaniĩre na Daudi kũu Hebironi

23 Ūyũ nĩguo mũigana wa andũ arĩa meehaarĩrie gũthiĩ mbaara arĩa maathiire Hebironi kũrĩ Daudi nĩgeetha magariire ũthamaki wa Saũlũ, maũnengere Daudi, o ta ũria Jehova oigĩte:

24 andũ a Juda arĩa meehaarĩrie kũrũa mbaara maakuĩte ngo na matimũ, maarĩ 6,800;

25 andũ a Simeoni arĩa njamba cia ita meehaarĩrie kũrũa mbaara, maarĩ 7,100;

26 andũ a Alawii maarĩ 4,600;

27 amwe ao maarĩ Jehoiada, mũtongoria wa nyũmba ya Harũni ũria warĩ na andũ 3,700,

28 na Zadoku, mwanake mũnini warĩ njamba ya ita ĩrĩ ũrũme, ũria warĩ na anene a thĩgarĩ mũrongo ĩrĩ na eerĩ kuuma nyũmba yake;

29 andũ a Benjaminini, na nĩo maarĩ a mbarĩ ĩmwe na Saũlũ, maarĩ 3,000; aingĩ ao maatũrĩte maathĩkagĩra nyũmba ya Saũlũ, o nginya hĩndĩ ĩyo;

30 andũ a Efraimu, njamba cia ita irĩ ũrũme na irĩ ngumo mĩhĩrĩga-inĩ yao, maarĩ 20,800;

31 andũ a nuthu ya mũhĩrĩga wa Manase, arĩa maagwetetwo na marĩitwa nĩguo mathiĩ matue Daudi mũthamaki, maarĩ 18,000;

- ³² andũ a Isakaru, arĩa maarĩ na ũmenyo wa mahinda, na makamenya ũrĩa Isiraeli magĩrĩrwo nĩ gwĩka, maarĩ anene 200 arĩa maathaga andũ othe a nyũmba ciao;
- ³³ andũ a Zebuluni, thigari iria ciamenyerete mbaara, na nĩmehaarĩrie kũrĩa mbaara me na mĩthemba yothe ya indo cia mbaara, nĩguo mateithie Daudi marĩ na ngoro ĩmwe, nao maarĩ 50,000;
- ³⁴ andũ a Nafitali maarĩ anene 1,000 hamwe na andũ 37,000 arĩa makuuĩte ngo na matimũ;
- ³⁵ andũ a Dani arĩa mehaarĩrie kũrĩa mbaara, maarĩ 28,600;
- ³⁶ andũ a Asheri, thigari iria ciamenyerete mbaara na mehaarĩrie kũrĩa mbaara, maarĩ 40,000;
- ³⁷ na kuuma mwena wa irathĩro wa Jorodani, andũ a Rubeni, na Gadi, na nuthu ya mũhĩrĩga wa Manase, marĩ na mĩthemba yothe ya indo cia mbaara, maarĩ 120,000.
- ³⁸ Acio othe maarĩ andũ a kũrĩa arĩa meeruĩte gũtungata marĩ ita-inĩ. Magĩũka Hebironi marĩ na ngoro ĩmwe ya gũtua Daudi mũthamaki wa Isiraeli guothe. Andũ a Isiraeli arĩa angĩ othe o nao maarĩ na rĩciiria o rĩmwe rĩa gũtua Daudi mũthamaki.
- ³⁹ Andũ acio maikarire kũu na Daudi mĩthenya ĩtatũ makĩrĩa na makĩnyua, nĩgũkorwo andũ a nyũmba ciao nĩmaheanĩte irio nĩ ũndũ wao.
- ⁴⁰ O na ningĩ andũ arĩa maatũũraga hakuĩ nao kuuma Isakaru, na Zebuluni, na Nafitali nĩmarehire irio ikuuĩtwo nĩ ndigiri, na ngamĩira, na nyũmbũ, na ndegwa. Nĩ kwarehetwo mũtu mũingĩ, na ngũmba cia ngũyũ na cia thabibũ nyũmũ, na ndibei, na maguta, na ng'ombe, na ng'ondũ, nĩgũkorwo kwarĩ na gĩkeno kũu Isiraeli.

13

Gũcookia Ithandũkũ rĩa Kĩrkanĩro

¹ Daudi nĩmagĩire ndundu na anene ake a ita, arĩa maathaga ikundi cia thigari ngiri na ikundi cia thigari igana.

² Ningĩ agĩcooka akĩira kĩungano gĩothe gĩa Isiraeli atĩrĩ, “Mũngĩona kwagĩrĩre na angĩkorwo nĩ kwenda kwa Jehova Ngai witũ, nĩ tũtũme ũhoru kũndũ na kũndũ kũrĩ ariũ a ithe witũ arĩa angĩ marĩ kũndũ guothe ng'ongo-inĩ cia Isiraeli, o na kũrĩ athĩnjĩri-Ngai na Alawii arĩa me hamwe nao matũũra-inĩ mao na ũrĩthio-inĩ wao, moke manyĩitanĩre na ithuĩ.

³ Nĩtũreheie ithandũkũ rĩa kĩrkanĩro rĩa Ngai witũ tũrĩcookie kũrĩ ithuĩ, nĩgũkorwo tũtiatuĩragia ũhoru harĩ rĩo hĩndĩ ya ũthamaki wa Saũlũ.”

⁴ Kĩungano gĩothe gĩgĩtũkĩra gwĩka ũguo tondũ andũ othe nĩmoonire ũndũ ũcio nĩwagĩrĩre.

⁵ Nĩ ũndũ ũcio Daudi agĩcookanĩrĩria andũ a Isiraeli othe kuuma Rũũĩ rwa Shihoru kũu Misiri nginya Lebo-Hamathu, makagĩire ithandũkũ rĩa Ngai kuuma Kiriathu-Jearimu.

⁶ Daudi na andũ a Isiraeli othe arĩa maarĩ nake magĩthĩi Baala kũu Juda (nĩkuo Kiriathu-Jearimu) makagĩire ithandũkũ rĩa Jehova Ngai ũrĩa ũikarĩire gĩtĩ kĩa ũnene gatagatĩ ka makerubi, o ithandũkũ rĩu rĩitanĩtio na Rũtwa rĩake.

⁷ Makĩruta ithandũkũ rĩa Ngai kuuma nyũmba ya Abinadabu rĩkuuĩtwo na ikaarĩ rĩerũ, rĩtongoretio nĩ Uza na Ahio.

⁸ Daudi na andũ a Isiraeli othe magĩkũngũira na hinya wao wothe marĩ mbere ya Ngai, makĩnaga na inanda cia mũgeeto na cia kĩnũbi, na tũhembe, na thaani iria ihũũrithanagio ikagamba, na tũrumbeta.

9 Hīndī Irīa maakinyire kīhuhīro-inī kīa ngano gīa Kidoni, Uza agītambūrūkia guoko nīguo anyiitūrīre ithandūkū rīu rīa kīrīkanīro, tondū ndegwa nīciahīngirwo.

10 Na rīrī, marakara ma Jehova nīmakanīire Uza, akīmūgūtha, akīgūa tondū nīanyiitire ithandūkū rīu na guoko. Nī ūndū ūcio Uza agīkuīra o hau mbere ya Ngai.

11 Nake Daudi akīrakara tondū mang'ūrī ma Jehova nīmookīrīire Uza, nī ūndū ūcio handū hau hetagwo Perezu-Uza nginya ūmūthī.

12 Daudi agītīgīra Ngai mūthenya ūcio, akīūra atīrī, “Ngaahota atīa kūrehe ithandūkū rīrī rīa Ngai kūrī nī?”

13 Tondū ūcio Daudi ndaathiire na ithandūkū rīu Itūūra-inī Inene rīa Daudi. Handū ha ūguo, aarītwarire kwa Obedi-Edomu ūrīa Mūgiiti.

14 Ithandūkū rīu rīa Ngai rīaikarire na andū a nyūmba ya Obedi-Edomu gwake mūciī mīeri itatū, nake Jehova akīrathima andū a mūciī wake, o na kīrīa gīothe aarī nakīo.

14

Nyūmba ya Daudi na Andū Ake

1 Na rīrī, Hiramū mūthamaki wa Turo, nīatūmīire Daudi andū, marī na mīgogo ya mītarakwa, na aaki a mahiga na a mbaū, nīguo mamwakīre nyūmba ya ūthamaki.

2 Nake Daudi nīamenyire atī Jehova nīamūhaandīte atuīke mūthamaki wa Isiraēli, na atī ūthamaki wake nīwatūūgīrītio mūno nī ūndū wa andū ake a Isiraēli.

3 Daudi nīahikirie atumia angī arī kūu Jerusalemū, nake agītuīka ithe wa aanake na airītu angī.

4 Maya nīmo marīitwa ma ciana ciake iria ciaciarīrwo kūu: Shamua, na Shobabu, na Nathani, na Solomoni,

5 na Ibiharu, na Elishua, na Elipeleti,

6 na Noga, na Nefegu, na Jafia,

7 na Elishama, na Beeliada, na Elifeleti.

Daudi Kūhoota Afilisti

8 Na rīrīa Afilisti maaguire atī Daudi nīaitīrīrio maguta agatuīka mūthamaki wa Isiraēli guothe-rī, makīambata, magīthīi na mbūtū ciao ciothe makamūcarie, nake Daudi aigua ūhorō ūcio akiumagara, agīthīi akahūūrane nao.

9 Na rīrī, Afilisti nīmookīte magatharīkīra Gītuamba kīa Refaimu;

10 nī ūndū ūcio Daudi agītuīria ūhorō kūrī Ngai, akīmūūria atīrī, “Thīi ngatharīkīre Afilisti? Nīūkūmaneana moko-inī makwa?”

Nake Jehova akīmūcookeria atīrī, “Thīi, nīngūmaneana moko-inī maku.”

11 Nī ūndū ūcio Daudi na andū ake makīambata, magīthīi nginya Baali-Perazimu, na akīmatooreria kuo. Nake akiuga atīrī, “O ta ūrīa maaī moinaga, noguo Ngai aharaganītie thū ciakwa na guoko gwakwa.” Nī ūndū ūcio handū hau hağīttwo Baali-Perazimu.

12 Afilisti magītiganīria ngai ciao kūu, nake Daudi agīathana ngai icio icinwo na mwaki.

13 Afilisti nīmatharīkīre Gītuamba kīu rīngī;

14 nī ūndū ūcio Daudi agītuīria ūhorō harī Ngai rīngī, nake Ngai akīmūcookeria atīrī, “Tiga kwambata, no mathiūrūrūkīrie, na ūmatharīkīre ūmarūtītie na mbere ya mītī ya mīkūngūgū.

¹⁵ Rīrīa ūrīigua mūkubio uumīte igūrū rīa mītī ūyo ya mīkūngūgū-rī, thī ūkarūe, tondū ūguo nīkuonania atī Ngai arī mbere yaku akīhūūra ita rīa Afilisti.”

¹⁶ Nī ūndū ūcio Daudi agīka o ta ūrīa Ngai aamwathīte, nao makīhūūra mbūtū cia Afilisti, o kuuma Gibeoni nginya Gezeri.

¹⁷ Nī ūndū ūcio ngumo ya Daudi ikīhunja o būrūri o būrūri, nake Jehova agītūma ndūrīrī ciothe imwītīgīre.

15

Ithandūkū rīa Kīrīkanīro Kūrehwo Jerusalemu

¹ Daudi aarīkia gwaka nyūmba ciake mwene kūu Itūūra Inene rīa Daudi, nīahaarīrie handū ha kūga ithandūkū rīa Ngai, na akīrīambīra hema.

² Ningī Daudi akiuga atīrī, “Gūtīrī mūndū ūngī wagīrīrīro nī gūkuua ithandūkū rīa Ngai tīga o Alawii, tondū nāo Jehova aathuurire makuuage ithandūkū rīu rīa Jehova na mamūtungatagīre nginya tene.”

³ Daudi nīacookanīrīrie andū othe a Isiraeli hamwe kūu Jerusalemu nīguo marehe ithandūkū rīa Jehova handū harīa aarīthondekeire.

⁴ Nīacookanīrīrie njiaro cia Harūni na Alawii ta ūū:

⁵ Kuuma kūrī njiaro cia Kohathu,

Urieli nīwe warī mūtongoria, na andū a nyūmba yao 120;

⁶ kuuma kūrī njiaro cia Merari,

Asaia nīwe warī mūtongoria, na andū a nyūmba yao 220;

⁷ kuuma kūrī njiaro cia Gerishoni,

Joeli nīwe warī mūtongoria, na andū a nyūmba yao 130;

⁸ kuuma kūrī njiaro cia Elizafani,

Shemaia nīwe warī mūtongoria, na andū a nyūmba yao 200;

⁹ kuuma kūrī njiaro cia Hebironi,

Elieli nīwe warī mūtongoria, na andū a nyūmba yao 80;

¹⁰ kuuma kūrī njiaro cia Uzieli,

Aminadabu nīwe warī mūtongoria, na andū a nyūmba yao 112.

¹¹ Ningī Daudi agīta Zadoku na Abiatharu arīa athīnjīri-Ngai, na Urieli, na Asaia, na Joeli, na Shemaia, na Elieli, na Aminadabu arīa Alawii.

¹² Akīmeera atīrī, “Nī inyuī anene a nyūmba cia Alawii; inyuī ene na Alawii arīa angī no nginya mwītherie na mwambatie ithandūkū rīa Jehova Ngai wa Isiraeli nginya handū harīa ndrīthondekeire.

¹³ Nī ūndū inyuī, Alawii, mūtīarīambatarie ihinda rīa mbere, nīkīo Jehova Ngai witū aatūkīrīre na marakara. Tūtiigana gūtūirīa ūhoro wa ūrīa tungīekire kūrī we, kūringana na ūrīa gwatuītwo.”

¹⁴ Nī ūndū ūcio, athīnjīri-Ngai na Alawii magīūtheria nīgeetha maambatie ithandūkū rīa Jehova, Ngai wa Isiraeli.

¹⁵ Nao Alawii magīkuua ithandūkū rīa Ngai na mītī mīraaya mamīgīrīre ciande, o ta ūrīa Musa aathanīte kūringana na kiugo kīa Jehova.

¹⁶ Daudi akīra atongoria a Alawii mathuure ariū a ithe wao matūke aini, nao maine nyīmbo cia gīkeno makīhūūraga inanda cia kīnūbi, na cia mūgeeto, na thaani iria ihūūrithanagio ikagamba.

¹⁷ Nī ūndū ūcio Alawii magīthuura Hemani mūrū wa Joeli; kuuma harī ariū a ithe, na magīthuura Asafu mūrū wa Berekia; na kuuma harī ariū a ithe Amerari magīthuura Ethani mūrū wa Kushaia;

¹⁸ na ningĩ hamwe nao magĩthuuru ariũ a ithe matuĩke anini ao wathani-inĩ. nao nĩ: Zekaria, na Jaazieli, na Shemiramothu, na Jehieli, na Uni, na Eliabu, na Benaia, na Maaseia, na Matithia, na Elifelehu, na Mikineia, na Obedi-Edomu, na Jeieli, arĩa arangĩri ihingo.

¹⁹ Hemani, na Asafu na Ethani maarĩ aini na maahũũrithanagia thaani cia gĩcango;

²⁰ Zekaria, na Azieli, na Shemiramothu, na Jehieli, na Uni, na Eliabu, na Maaseia, na Benaia maarĩ a kũhũũra inanda cia kinũbi, kũringana na Alamothu.

²¹ Nake Matithia, na Elifelehu, na Mikineia, na Obedi-Edomu, na Jeieli, na Azazia maarĩ a kũhũũra inanda cia mũgeeto, matongoretie kũringana na Shemithu (ũguo nĩ ta kuuga mũgambo ũkũruruma).

²² Kenania ũrĩa mũtongoria wa Alawii nĩwe warũgamĩrĩre ũini; ũcio nĩguo warĩ wĩra wake tondu aarĩ na ũũgĩ wa guo.

²³ Berekia na Elikana nĩo maarĩ a kũrangĩra mĩrango nĩ ũndũ wa ithandũkũ rĩu.

²⁴ Athĩnjĩri-Ngai, nĩo Shebania, na Joshafatu, na Nethaneli, na Amasai, na Zekaria, na Benaia, na Eliezeri maarĩ a kũhuha tũrumbeta mbere ya ithandũkũ rĩa Ngai. Obedi-Edomu na Jehia o nao maarĩ arangĩri a mĩrango nĩ ũndũ wa ithandũkũ rĩu.

²⁵ Nĩ ũndũ ũcio Daudi na athuuri a Isiraeli, na anene a ikundi cia ngiri, magĩthĩ kwambatia ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova kuuma nyũmba ya Obedi-Edomu makenete.

²⁶ Tondũ Ngai nĩateithĩtie Alawii arĩa maakuuuga ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova-rĩ, ndegwa mũgwanja na ndũrũme mũgwanja nĩciarutirwo igongona.

²⁷ Hĩndĩ iyo Daudi eehumbĩte nguo ya igũrũ ndaaya ya gatani ĩrĩa njega, na noguo Alawii othe arĩa makuuĩte ithandũkũ rĩu mehumbĩte, o na aini na Kenania ũrĩa warĩ mũtongoria wa ũini. O na ningĩ Daudi nĩehumbĩte ebodi ya gatani.

²⁸ Nĩ ũndũ ũcio andũ othe a Isiraeli makĩambatia ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova makĩanagĩrĩra, makĩhuhaga macoro na tũrumbeta, na makĩhũũrithanagia thaani iria ihũũrithanagio na ikagamba, na makĩhũũraga inanda cia kinũbi na cia mũgeeto.

²⁹ Hĩndĩ ĩrĩa ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova rĩatoonyaga Itũũra Inene rĩa Daudi-rĩ, Mikali mwarĩ wa Saũlũ nĩacũthĩrĩrie arĩ ndĩrica-inĩ. Na rĩrĩa onire Mũthamaki Daudi akĩina akĩrũgarũgaga, akĩmũnyarara ngoro-inĩ yake.

16

¹ Alawii makĩrehe ithandũkũ rĩa Ngai, makĩrĩtoonyia thĩnĩ wa hema ĩrĩa yaambĩtwo nĩ Daudi nĩ ũndũ warĩo, na makĩrutĩra Ngai maruta ma njino na maruta ma ũiguano.

² Daudi aarĩkia kũruta maruta ma njino na maruta ma ũiguano-rĩ, akĩrathima andũ acio thĩnĩ wa rĩitwa rĩa Jehova.

³ Ningĩ akĩhe andũ a Isiraeli othe, arũme na andũ-a-nja o mũndũ mũgate, na gĩcunjĩ kĩa nyama, na ngũmba ya thabibũ nyũmũ.

⁴ Nĩathuurire Alawii amwe matungatage mbere ya ithandũkũ rĩa Jehova, na mathaithanagĩre andũ, na macookagie ngaatho, na magoocage Jehova, Ngai wa Isiraeli, nao nĩo:

⁵ Asafu ũrĩa warĩ mũnene wao, na mũnini wake aarĩ Zekaria, agacookwo nĩ Jeieli, na Shemiramothu, na Jehieli, na Matithia, na Eliabu, na Benaia, na Obedi-Edomu, na Jeieli. Acio maarĩ a kũhũũraga inanda cia kinũbi na

inanda cia mūgeeto, nake Asafu agambagie thaani iria ihūūrithanagio ikagamba,

⁶ nao athīnjīri-Ngai, Benaia na Jahazieli, maarī a kūhuha tūrumbeta hīndī ciothe marī mbere ya ithandūkū rīa kīrīkanīro kīa Ngai.

Thaburi ya Daudi ya Gūcookia Ngaatho

⁷ Mūthenya ūcio ūndū wa mbere, ūrīa Daudi eekire nī kūnengera Asafu na athiritū ake thaburi īno ya gūcookeria Jehova ngaatho:

⁸ Cookeriai Jehova ngaatho, kaīrai rīitwa rīake; menyithaniai ndūrīrī-inī ūrīa ekīte.

⁹ Mūinīrei, mūmūinīre mūkīmūgocaga, mūheane ūhorō wa ciiko ciake ciothe cia magegania.

¹⁰ Mwīrahei nī ūndū wa rīitwa rīake itheru; ngoro cia arīa marongoragia Jehova nī ikene.

¹¹ Mathaai Jehova o na hinya wake; mūmaathage ūthiū wake hīndī ciothe.

¹² Ririkanai magegania marīa ekīte, na ciama ciake, na matūiro ma ciira marīa atuīte,

¹³ inyuī njiaro cia Isiraeli ndungata yake, o inyuī ciana cia Jakubu, inyuī andū ake arīa athuurīte.

¹⁴ Jehova nīwe Ngai witū; matūiro make ma ciira marī thī yothe.

¹⁵ Nīaririkanaga kīrīkanīro gīake nginya tene, nīkio kiugo kīrīa aathanire, kīrūmagīrīrwo nī njiarwa ngiri,

¹⁶ kīrīkanīro kīrīa aarīkanīire na Iburahīmu, na noguo mwīhītwa ūrīa eehītire harī Isaaka.

¹⁷ Nīagūkīrīre hinya harī Jakubu kīrī kīrīra gīake kīa watho wa kūrūmagīrīrwo, agīgūkīra hinya kūrī Isiraeli kīrī kīrīkanīro gīa gūtūūra tene na tene, akiuga atūrī:

¹⁸ “Wee nīwe ngaathe būrūri wa Kaanani, ūtuīke igai rīrīa ūkaagaya.”

¹⁹ Hīndī īrīa maarī o anini magītarwo, o anini biū, na maarī ageni kuo-rī,

²⁰ moorūūruga kuuma rūrīrī rūmwe nginya rūrīa rūngī, na kuuma ūthamaki-inī ūmwe nginya ūrīa ūngī.

²¹ Ndarī mūndū o na ūmwe etīkīrīrie amanyariire; nīarūithirie athamaki nī ūndū wao, akīmeera atūrī:

²² “Mūtikanahutie andū arīa akwa aitīrīrie maguta; mūtikaneeke anabii akwa ūūru.”

²³ Inīrai Jehova, inyuī andū a thī yothe; mūhunjagie ūhonokio wake mūthenya o mūthenya.

²⁴ Umbūrai riiri wake kūrī ndūrīrī, mumbūre mawīko make ma magegania kūrī andū othe.

²⁵ Nīgūkorwo Jehova nī mūnene, na nī wa kūgocwo mūno; nīwe wa gwītīgīrwo gūkīra ngai ciothe.

²⁶ Nīgūkorwo ngai ciothe cia ndūrīrī nī mīhianano, no Jehova nīwe wombire igūrū.

²⁷ Riiri na ūnene irī mbere yake;

hinya na gîkeno itûûraga gwake.

- 28 Tûûgîriai Jehova, inyuĩ mîhîrîga ya ndûrîrî,
mûtûûgîrie Jehova nî ûndû wa riiri na hinya wake,
29 Tûûgîriai Jehova, nî ûndû wa riiri ûrîa wagîrîire rîitwa rîake.
Mûreherei maruta na mûûke mbere yake;
mûhoee Jehova thîinî wa riiri wa ûtheru wake.
30 Inainai mûrî mbere yake, inyuĩ andû a thî yothe!
Thî ihaanditwo îkarûma; ndîngîenyenyeka.
31 Igûrû nî rîkene, thî nîcanjamûke;
nakuo ndûrîrî-inî nî kuugwo atîrî, “Jehova nîwe ûthamakaga!”
32 Iria nî rîrurume, na indo iria ciothe irî thîinî warîo;
mîgûnda nîkenerûrûke na indo iria ciothe irî thîinî wayo!
33 Hîndî iyo mîti ya mîtitû nîkaina;
îine nî gûkena irî mbere ya Jehova,
nîgûkorwo nîarooka gûciirithia thî.

- 34 Cookerai Jehova ngaatho, nîgûkorwo nî mwega;
wendo wake ûtûûraga nginya tene.
35 Anîrîrai muuge atîrî, “Tûhonokie, Wee Ngai Mûhonokia witû;
tûcookanîrîrie na ûtûkûûre kuuma kûrî ndûrîrî,
nîguo tûcookagîrie rîitwa rîaku itheru ngaatho,
nîgeetha twîrahage nî ûndû wa ûgooci waku.”
36 Jehova arogocwo, o we Ngai wa Isiraeli,
kuuma tene na tene, nginya tene na tene.
Nao andû othe makiuga atîrî, “Ameni” na “Goocai Jehova.”

37 Daudi agîtiga Asafu na athiritû ake hau mbere ya ithandûkû rîa kîrîkanîro kîa Jehova nîguo matungatage kuo hîndî ciothe, kûringana na mabata ma o mûthenya.

38 O na ningî agîtiga Obedi-Edomu na athiritû ake mîrongo îtandatû na anana matungatage hamwe nao. Obedi-Edomu mûrû wa Jeduthuni marî na Hosa maarî arangîri a kîhingo.

39 Daudi agîtiga Zadoku ûrîa mûthînjîri-Ngai hamwe na athînjîri-Ngai arîa angî hau mbere ya hema îrîa nyamûre,* kûndû kûrîa gûtûûgîru kûu Gibeoni,

40 nîguo marutagîre Jehova maruta ma njino kîgongona-inî kîa maruta ma njino hîndî ciothe, rûciinî na hwaî-inî, kûringana na ûrîa kwandîkîtwo watho-inî wa Jehova ûrîa aaheete andû a Isiraeli.

41 Arîa maarî hamwe nao nî Hemani na Jeduthuni, na arîa angî maarî athuure na makagwetwo na marîitwa nîgeetha macookagîrie Jehova ngaatho, makiugaga atîrî, “Tondû wendo wake ûtûûraga nginya tene.”

42 Hemani na Jeduthuni nîo meehokeirwo kûhuha tûrumbeta, na kûhûûrithania thaani iria ihûûrithanagio ikagamba, o na kûhûûraga inanda iria ingî cia kûina rwîmbo rwamûre. Ariû a Jeduthuni nîo maheirwo wîra wa kûrangîra kîhingo.

43 Hîndî iyo andû othe magîthîi o mûndû gwake mûciî, nake Daudi agîcooka mûciî akarathime andû a nyûmba yake.

17

Kûranîro kîa Ngai kûrî Daudi

* 16:39 Gîikaro kîa Jehova no kîo Hema îrîa yaakîtwo werû-inî harîa magongona maarutagîrwo.

1 Thuutha wa Daudi gũikara nyũmba yake ya ũthamaki kwa ihinda, akĩra mũnabii Nathani atĩrĩ, “Nĩ njikaraga nyũmba ya ũthamaki yakĩtwo na mũtarakwa, o rĩria ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova rĩgĩtwo hema-inĩ.”

2 Nathani agĩcookeria Daudi atĩrĩ, “Ũndũ ũria ũreciiria gwĩka-rĩ, wĩke, nĩgũkorwo Ngai arĩ hamwe nawe.”

3 Ũtukũ ũcio kiugo kĩa Ngai gĩgĩkinyĩra Nathani, akĩrwo atĩrĩ:

4 “Thĩ ũkeere ndungata yakwa Daudi atĩrĩ, ‘Jehova ekuuga ũũ: Wee tiwe wa kũnjakĩra nyũmba ya gũtũura.’

5 Nĩ ndĩrĩ ndatũũra nyũmba kuuma mũthenya ũria ndaarutire andũ a Isiraeli kuuma bũrũri wa Misiri nginya ũmũthĩ. Ndũuraga hema-inĩ, thaamaga kuuma handũ hamwe ngathũ harĩa hangĩ, ngoima gũikaro kĩmwe ngathũ kĩa kĩngĩ.

6 Kũria guothe ndaanathĩ na andũ a Isiraeli othe-rĩ, ndĩ ndooria mũtongoria o na ũmwe wa arĩa ndaathire marĩithagie andũ akwa atĩrĩ, “Mwagĩte kũnjakĩra nyũmba ya mũtarakwa nĩkĩ?”

7 “Na rĩrĩ, ĩra ndungata yakwa Daudi atĩrĩ, ‘Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga ũũ: Ndaakũrutire rũuru-inĩ, ngĩgũtigithia kũrũmĩrĩa mahĩ ũguo ũtuĩke mwathi wa andũ akwa a Isiraeli.’

8 Nĩngoretwo nawe kũria guothe wanathĩ, na ngakwehereria thũ ciaku ciothe ikehera mbere yaku. Rĩu nĩngũtũma rĩitwa rĩaku rĩtuĩke inene o ta marĩitwa ma andũ arĩa anene mũno a thĩ.

9 Na nĩngahe andũ akwa a Isiraeli handũ na ndĩmahaande wega nĩgeetha magĩe na mũciĩ wao kĩũmbe, na matigacooka gũthĩnĩka. Andũ aaganu matigacooka kũmahinyĩrĩa rĩngĩ, ta ũria meekaga kĩa mbĩrĩria-inĩ

10 na matũire meekaga kuuma rĩria ndathuurire atongoria a gũtongoragia andũ akwa a Isiraeli. O na nĩngatooria thũ cianyu ciothe.

“Na nĩngĩ ngũkwĩra atĩ Jehova we mwene nĩwe ũgũgwakĩra nyũmba:

11 Hĩndĩ ĩria matukũ maku magaaithira nawe ũthĩ ũgatũũranie na maithe manyu, nĩngarũgamia mũndũ wa rũciarũ rwaku athamake ithenya rĩaku, agaakorwo arĩ ũmwe wa ariũ aku, na nĩngahaanda ũthamaki wake.

12 Ũcio nĩwe ũkaanjakĩra nyũmba, na nĩngahaanda gĩtĩ gĩa ke kĩa ũnene nginya tene.

13 Nĩngatuĩka ithe, nake nĩngatuĩka mũrũ wakwa. Ndikeheria wendo wakwa harĩ we, ta ũria ndehereirie ũria warĩ mbere yaku.

14 Nĩngamũtua mwathi wa nyũmba yakwa na ũthamaki wakwa nginya tene; gĩtĩ gĩa ke kĩa ũnene gĩa kehaanda nginya tene.’ ”

15 Nathani akĩmenyithia Daudi ũhorũ wa ũguũrio ũcio wotho.

Thooya rĩa Daudi

16 Nake Mũthamaki Daudi agĩtoonya, agĩikara thĩ mbere ya Jehova, akiuga atĩrĩ:

“Nĩ ndĩkĩrĩ ũ, Wee Jehova Ngai, nayo nyũmba yakwa-rĩ, ĩkĩrĩ kĩ, atĩ nĩkĩo ũnginyĩtie nginya haha?”

17 Na ta ũndũ ũcio ũrĩ o mũnini maithe-inĩ maku, Wee Ngai-rĩ, nĩwarĩtie ũhorũ wa matukũ marĩa magooka makonĩ nyũmba ya ndungata yaku. Na rĩu Wee Jehova Ngai, ũnyonete ta ndĩ mũndũ ũmwe wa arĩa atũũgĩrie mũno.

18 “Nĩ atĩa ũngĩ Daudi angĩkwĩra nĩ ũndũ wa gũtĩia ndungata yaku? Nĩgũkorwo nĩũũĩ ndungata yaku, Wee Jehova.

19 Nĩ ũndũ wa ndungata yaku na kũringana na wendo waku-rĩ, nĩwĩkĩte ũndũ ũyũ mũnene na ũgatũma ciĩraniro ici nene imenyeke.

20 “Gũtirĩ ũngĩ ũhaana tawe, Wee Jehova, na gũtirĩ Ngai ũngĩ tiga Wee, o ta ũrĩa tũguĩte na matũ maitũ.

21 Na nũũ ũhaana ta andũ aku a Isiraeli, rũrĩrĩ rũmwe gũkũ thĩ rũrĩa Ngai waruo aakũũrĩre rũtuĩke andũ ake, nĩgeetha wĩgũĩre igweta, na wĩke maündũ manene na ma magegania ma gwĩtigĩrwo, nĩ ũndũ wa kũingata ndũrĩrĩ ciehere mbere ya andũ aku arĩa wakũũrĩre kuuma bũrũri wa Misiri?

22 Watũmire andũ aku a Isiraeli matuĩke andũ aku mwene nginya tene, nawe, Wee Jehova, nĩũtuĩkĩte Ngai wao.

23 “Na rĩrĩ, Jehova, tũma kĩĩraniro kĩrĩa weranĩire gĩkonĩĩ ndungata yaku na nyũmba yake kĩrũme nginya tene. Na wĩke o ta ũguo wĩraniire,

24 nĩgeetha kĩĩraniro kũ kũhaande, narĩo rĩtwa rĩaku rĩnenehe nginya tene. Ningĩ andũ nĩmakoĩga atĩrĩ, ‘Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, nĩwe Ngai wa andũ a Isiraeli!’ Na nyũmba ya ndungata yaku Daudi nũkehaanda mbere yaku.”

25 “Wee Ngai wakwa, nĩũguũrĩire ndungata yaku atĩ nĩũkamĩakĩra nyũmba. Nĩ ũndũ ũcio ndungata yaku nĩũgũite na ũmĩrĩru wa gũkũhooya.

26 Wee Jehova, nĩwe Ngai! Nĩwĩrĩire ndungata yaku maündũ maya mega.

27 Rĩu nĩwonete kwagĩrĩire ũrathime nyũmba ya ndungata yaku, nĩgeetha itũũre nginya tene maitho-inĩ maku; nĩgũkorwo, Wee Jehova nĩmĩrathimĩte, na ĩgũtũũra ĩrĩ ndaathime nginya tene.”

18

Ūhootani wa Daudi

1 Thuutha wa mahinda macio, Daudi nĩatharĩkĩire Afilisti na akĩmatooria biũ, na agĩtunyana Gathu na matũũra marĩa maarĩrigiicĩire kuuma watho-inĩ wa Afilisti.

2 O na ningĩ Daudi nĩahootire andũ a Moabi, na magĩtuĩka a gwathwo nĩwe, makamũrutagĩra igooti.

3 Ningĩ Daudi nĩahũũranire na Hadadezeri mũthamaki wa Zoba, akĩmũingata akĩmũkinyia Hamathu, rĩrĩa mũthamaki ũcio aathĩiaga gũtũma wathani wake ũrũme wega ndwere-inĩ cia Rũũĩ rwa Farati.

4 Daudi akĩmũtunya ngaari ciake cia ita ngiri ĩmwe, na andũ a gũcitwara ngiri mũgwanja, na thigari cia magũrũ ngiri mũrongo ĩrĩ. Nake agĩtemenga mbarathi icio cia mbaara magũrũ, agĩcithuithia ciothe tĩga o igana rĩmwe.

5 Rĩrĩa Asuriata a kuuma Dameski mookire gũteithia Hadadezeri mũthamaki wa Zoba, Daudi akĩũraga Asuriata 22,000.

6 Akĩiga mbũtũ ciake cia kũrangĩra ũthamaki wa Asuriata kũu Dameski, nao Asuriata magĩtuĩka a gwathagwo nĩwe na makamũrutagĩra igooti. Jehova nĩaheire Daudi ũhootani kũrĩa guothe aathĩiaga.

7 Daudi nĩatunyanire ngo cia thahabu iria ciarĩ na anene a Hadadezeri, na agĩcitwara Jerusalemu.

8 Kuuma matũũra ma Teba na Kuni marĩa maarĩ ma Hadadezeri, Daudi agĩtunyana gĩcango kĩingĩ mũno kĩrĩa Solomoni aahũthĩrĩre gũthondeka Karia ga gĩcango, na itugĩ, na mũthemba mũingĩ ya indo cia gĩcango.

9 Rirîa Tou, mûthamaki wa Hamathu, aiguire atî Daudi nîahootete mbütü ciothe cia mbaara cia Hadadezeri mûthamaki wa Zoba-rî,

10 agîtûma mûriü Hadoramu kürî Mûthamaki Daudi akamûgeithie na amûküngûire nî ündü wa kûhoola Hadadezeri üria wakoretwo akîrîa na Tou. Hadoramu agîtwarîra Daudi indo cia mîthemba müngî ithondeketwo na thahabu na betha na gîcango.

11 Mûthamaki Daudi akîamûrîra Jehova indo icio o ta üria aamûrite betha na thahabu iria aatahite kuuma kürî andü a ndürîrî ici ciothe: Edomu, na Moabi, na kuuma kürî Amoni na Afilisti, na Amaleki.

12 Abishai mûrû wa Zeruia nîooragire andü a Edomu 18,000 o kûu Gîtuamba-inî gîa Cumbî.

13 Nake akîiga mbütü cia kûrangîra kûu Edomu nao andü a Edomu othe magîtûika a gwathagwo nî Daudi. Jehova nîaheire Daudi ühootani kürîa guothe aathiaga.

Ndungata cia Daudi

14 Daudi nîathamakire Isiraeli guothe, akahûthagîra kîhooito, na akahingîria andü ake othe maündü maria maagîrîire.

15 Joabu mûrû wa Zeruia nîwe warî mûnene wa ita, nake Jehoshafatu mûrû wa Ahiludu nîwe warî mwandîki wa maündü ma ihinda rîu.

16 Zadoku mûrû wa Ahitubu, na Ahimeleku mûrû wa Abiatharu maarî athînjîri-Ngai, nake Shavisha nîwe warî mwandîki-marûa;

17 Benaia mûrû wa Jehoiada nîwe warî mûnene wa Akerethi na Apelethi; nao arîu a Daudi nîo maarî atongoria na anene a gûikaranagia na mûthamaki.

19

Mbaara ya Kûhûûrana na Aamoni

1 Thuutha wa mahinda macio-rî, Nahashu mûthamaki wa Aamoni agîkua, nake mûriü agîtûika mûthamaki ithenya riake.

2 Nake Daudi agîiciiria atîrî, “Nîngwîka Hanuni mûrû wa Nahashu maündü mega ma ütugi tondü ithe nîanjîkire maündü mega ma ütugi.” Nî ündü ücio Daudi agîtûma andü kürî Hanuni makamûcakaithie nî ündü wa gûkuîrwo nî ithe.

Rîrîa andü acio maatûmîtwo nî Daudi maakinyire kürî Hanuni o kûu bûrûri wa Amoni nîguo mamûcakaithie-rî,

3 andü arîa maarî igweta a Amoni makîûria Hanuni atîrî, “Üreciiria Daudi nî thoguo aratîa nî ündü wa gûgûtûmîra andü magûcakaithie? Githî andü ake matiûkîte kürî we matuîrie na mathigaane bûrûri nîguo macooke maütunyane?”

4 Nî ündü ücio Hanuni akînyîitithia andü acio a Daudi, akîmenjithia nderu, nacio nguociao igîtinio irima gatagaî ka njikarîro, na akîmaingata.

5 Rîrîa mündü ümwe aakinyîirie Daudi ühoro wa andü acio-rî, Daudi agîtûma andü makamatunge, tondü andü acio nîmaconorithîtio mûno. Mûthamaki akiuga atîrî, “Ikaraî kûu Jeriko nginya nderu ciangu ikûre, mûcooke müûke.”

6 Rîrîa andü a Amoni maamenyire atî nîmatuîkîte kîndü kînungu harî Daudi-rî, Hanuni na andü a Amoni makîneana betha taranda ngiri îmwe* cia gûkombora ngaari cia ita na atwarithia a cio kuuma Mesopotamia, na Aramu-Maaka, na Zoba.

* 19:6 nî ta tani 34

⁷ Magĩkombora ngaari cia ita ngiri mĩrongo ĩtatũ na igĩrĩ na atwarithia a cio, hamwe na mũthamaki wa Maaka na mbũtũ ciake, arĩa mookire makĩamba hema hakuhĩ na Medeba; hĩndĩ ĩyo andũ a Amoni nao magĩcookanĩrĩrio kuuma matũũra-inĩ mao, magĩthĩĩ kũrũa mbaara.

⁸ Nake Daudi aigua ũhoro ũcio-rĩ, agĩtũma Joabu na ita rĩothe rĩa mbaara.

⁹ Nao andũ a Amoni makiumagara, makĩarania mbũtũ cia mbaara kĩhingo-inĩ gĩa itũũra rĩao inene, nao athamaki arĩa mookĩte mbaara, magĩkorwo maarĩ oiki kũu werũ-inĩ.

¹⁰ Joabu nĩonire atĩ thigari nĩciarantĩtio mbere yake o na thuutha wake; nĩ ũndũ ũcio agĩthũura mbũtũ imwe iria njega mũno kũu Isiraeli, agĩcitũma ikarũe na Asuriata.

¹¹ Andũ acio angĩ akĩmaiga watho-inĩ wa Abishai mũrũ wa nyina. Nao akĩmatũma makarũe na andũ a Amoni.

¹² Joabu akiuga atĩrĩ, “Asuriata mangĩngĩria hinya-rĩ, wee ũũke ũndeithie; no Amoni mangĩgũkĩria hinya, nĩngagũteithia.

¹³ Wĩyũmĩrĩrie nĩgeetha tũrũe na ũcamba nĩ ũndũ wa andũ aitũ, na nĩ ũndũ wa matũũra manene ma Ngai witũ. Jehova nĩegwĩka ũria ekuona kwagĩrĩire maitho-inĩ make.”

¹⁴ Nake Joabu arĩ na mbũtũ ciake agĩtharĩkĩra Asuriata, nao makĩmũũrĩra.

¹⁵ Rĩria Amoni moonire atĩ Asuriata nĩmaroora-rĩ, o nao makĩũrĩra Abishai mũrũ wa nyina magĩtoonya itũũra thĩini. Nĩ ũndũ ũcio Joabu agĩcooka Jerusalemu.

¹⁶ Thuutha wa Asuriata kuona atĩ nĩmatorio nĩ andũ a Isiraeli, magĩtũma andũ makarehithie Asuriata a kuuma mũrĩmo wa Rũũ rwa Farati matongoretio nĩ Shofaku ũrĩa warĩ mũnene wa mbũtũ cia ita cia Hadadezeri.

¹⁷ Rĩria Daudi eerirwo ũhoro ũcio, agĩcookanĩrĩria ita rĩa Isiraeli rĩothe, makĩringa Rũũ rwa Jorodani, nake akĩmakinyĩra na akĩiga mbũtũ ciake imang’etheire. Daudi akĩhaarĩria mbũtũ ciake nĩguo itũngane na Asuriata acio mbaara-inĩ, nao Asuriata makĩrũa nake.

¹⁸ No rĩrĩ, Asuriata makĩũrĩra Isiraeli, nake Daudi akĩũraga atwarithia a ngaari ciao cia ita ngiri mũgwanja, na thigari ciao cia magũrũ ngiri mĩrongo ĩna. Nĩngĩ akĩũraga Shofaku, mũnene wa mbũtũ ciao.

¹⁹ Hĩndĩ ĩria ndungata cia Hadadezeri cionire atĩ nĩmahootwo nĩ Isiraeli-rĩ, magĩthondeka thayũ na Daudi, nao magĩtuĩka a gwathagwo nĩwe.

Nĩ ũndũ ũcio Asuriata matiacookire gwĩtũkĩra gũteithia Amoni rĩngĩ.

20

Itũũra rĩa Raba Gũtunyanwo

¹ Na rĩrĩ, hĩndĩ wa kĩmera yakinya, ihinda rĩria athamaki maathiiga mbaara, Joabu agĩtongoria mbũtũ cia ita. Nake akĩananga bũrũri wa Amoni, na agĩthĩ Raba akĩrĩrigiicĩria, no Daudi agĩtigwo Jerusalemu. Joabu agĩtharĩkĩra Raba agĩtiga aarĩananga.

² Daudi akĩrũta mũthamaki wao thũmbĩ mũtwe, nayo yarĩ na ũritũ wa taranda ĩmwe* wa thahabu, na nĩyagemetio na tũhiga twa goro, nayo ikĩgĩrĩrwo mũtwe wa Daudi. Nake agĩtaha indo nyingĩ mũno kuuma itũũra rĩu inene,

³ na akĩrutũrũra aikari akuo, akĩmahe wĩra wa gwatũra mbaũ na mĩthumeno, na kũrũta wĩra na harũ cia igera na mathanwa. Ũguo nĩguo

* 20:2 nĩ ta kilo 34

Daudi eekire matũura mothe ma Amoni. Thuutha ũcio Daudi na mbũtũ ciae ciothe cia ita magĩcooka Jerusalemu.

Kũrũa na Afilisti

⁴ Mahinda macio-rĩ, gũkĩgĩa mbaara ya kũrũa na Afilisti kũu Gezeri. Hĩndĩ iyo Sibekai ũrĩa Mũhushathi akĩũraga Sipai, ũmwe wa njiaro cia Refai, nao Afilisti magĩtoorio biũ.

⁵ Mbaara-inĩ ĩngĩ makĩrũa na Afilisti, nake Elihanani mũrũ wa Jairu akĩũraga Lahami mũrũ wa nyina na Goliathũ, ũrĩa Mũgiiti, ũrĩa warĩ na ĩtimũ rĩarĩ na mũtĩ waiganaga ta mũtĩ wa mũtumi ngoora.

⁶ Nĩngĩ mbaara-inĩ ĩngĩ ĩria yarũũirwo Gathu, kwarĩ na mũndũ mũnene mũno, warĩ na ciara ithathatũ o guoko, na ciara ithathatũ o kũgũrũ, ciothe ciarĩ ciara mũrongo ĩrĩ na inya. O nake aarĩ wa rũciaro rwa Rafa.

⁷ Rĩrĩa aanyũrũririe andũ a Isiraeli, Jonathani mũrũ wa Shimea, mũrũ wa nyina na Daudi, akĩmũũraga.

⁸ Acio nĩo maarĩ a rũciaro rwa Rafa wa kũu Gathu, nao makĩũragwo nĩ Daudi na andũ ake.

21

Daudi Gũtara Andũ a Mbaara

¹ Na rĩrĩ, Shaitani nĩookĩrĩire andũ a Isiraeli, na akĩarahũra Daudi nĩguo atarĩthie andũ a Isiraeli.

² Nĩ ũndũ ũcio Daudi akĩra Joabu na anene a mbũtũ cia ita atĩrĩ: “Thĩĩ mũgatare andũ a Isiraeli kuuma Birishiba nginya Dani, mũcooke mũndehere ũhoru nĩguo menye ũrĩa maigana.”

³ Nowe Joabu akĩmũcookeria atĩrĩ, “Jehova aroĩngĩhia mbũtũ ciae cia ita maita igana. Mwathi wakwa mũthamaki, gĩthĩ othe matĩrĩ watho-inĩ waku? Nĩ kũ gĩgũtũma mwathi wakwa ende gwĩka ũguo? Nĩ kũ gĩgũtũma ahĩthie Isiraeli?”

⁴ No rĩrĩ, mũthamaki agĩkararia Joabu; nĩ ũndũ ũcio Joabu akiuma hau agĩthĩ Isiraeli guothe, na agĩcooka Jerusalemu.

⁵ Joabu akĩmenyithia Daudi mũigana wa andũ arĩa maangĩarũire mbaara ta ũũ: Isiraeli guothe kwarĩ na andũ 1,100,000 arĩa maangĩahotire kũhũthĩra rũhiũ rwa njora, thĩĩnĩ wao haarĩ na andũ 470,000 kuuma Juda.

⁶ No rĩrĩ, Joabu ndaatarire andũ a Lawi na a Benjamini, tondũ watho ũcio wa mũthamaki nĩwamũiguithĩtie ũuru mũno.

⁷ O na nĩngĩ watho ũcio warĩ mũũru maitho-inĩ ma Ngai; nĩ ũndũ ũcio akĩherithia Isiraeli.

⁸ Hĩndĩ iyo Daudi akĩra Ngai atĩrĩ, “Nĩnjĩthie mũno nĩ gwĩka ũndũ ũyũ. Rĩu ndagũthaita ũnjehererie mahĩtia, nĩ ndungata yaku. Nĩnjĩkite ũndũ wa ũrimũ mũno.”

⁹ Nake Jehova akĩra Gadi ũrĩa woonagĩra Daudi maũndũ atĩrĩ,

¹⁰ “Thĩĩ ũkeere Daudi ũũ, ‘Jehova ekuuga atĩrĩ: ũrĩ na maũndũ matatũ ma gũthura. Nowe ũthuure ũmwe wamo ũrĩa ngũkũherithia naguo.’”

¹¹ Nĩ ũndũ ũcio Gadi agĩthĩ kũrĩ Daudi, akĩmwĩra atĩrĩ, “Jehova ekuuga ũũ: ‘Thuura ũndũ ũmwe wa maya:

¹² ũthuure mĩaka ĩtatũ ya ng’aragu, kana mĩeri ĩtatũ ya kũniinwo nĩ thũ ciaku igũthingatĩte na hiũ ciao cia njora, kana mĩthenya ĩtatũ ya rũhiũ rwa njora wwa Jehova, naguo nĩ atĩ kũgĩe na mĩthenya ya mũthiro bũrũri-inĩ, rĩrĩa mũraika wa Jehova akaaniinana Isiraeli guothe.’ Na rĩrĩ, tua itua ũnjũre ũrĩa ngũthĩ gũcookeria ũrĩa ũndũmĩte.”

13 Daudi akĩira Gadi atĩrĩ, “Rĩu nĩ ndĩ na thĩina mũno. Nĩ kaba nĩ ngwe moko-inĩ ma Jehova, tondũ tha ciake nĩ nyingĩ mũno; no ndũkareke ngwe moko-inĩ ma andũ.”

14 Nĩ ündũ ũcio Jehova akĩrehera Isiraeli mũthiro, na andũ a Isiraeli 70,000 magĩkua.

15 Nake Ngai agĩtũma mũraika akanange Jerusalemu. No rĩrĩa mũraika ekaga ũguo-rĩ, Jehova akĩona ündũ ũcio na akĩigua kĩahe nĩ ündũ wa kinyariirĩko kũu, nake akĩira mũraika ũcio wanangaga andũ atĩrĩ, “Tigĩra hau! Eheria guoko gwaku.” Hĩndĩ iyo mũraika ũcio wa Jehova aarũgamĩte kĩhuhĩro-inĩ kĩa ngano kĩa Arauna ũrĩa Mũjebusi.

16 Nake Daudi akĩrora igĩrũ akĩona mũraika wa Jehova arũngĩ gatagatĩ ka igĩrũ na thĩ acomorete rūhiũ rwa njora, arũnyitĩte na guoko gwake gũtambũrũkĩiro Jerusalemu. Nake Daudi na athuuri, mehumbĩte nguo cia makũnia, makĩgũa magĩturumithia mothiũ mao thĩ.

17 Daudi akĩũria Ngai atĩrĩ, “Githĩ ti nĩ ndaathanire atĩ arũi a mbaara matarwo? Nĩ nĩ nĩ njihĩte o na ngeeka ũuru. Andũ aya matariĩ o ta ng’ondo. Nĩ atĩa mekĩte? Wee Jehova Ngai wakwa, reke guoko gwaku kũnjũkĩire nĩ na nyũmba yakwa, no rĩrĩ, ndũkareke mũthiro ũyũ ũikare na andũ aku.”

18 Nake mũraika wa Jehova agĩatha Gadi eere Daudi aambate athĩ agaakĩre Jehova kĩgongona o kũu kĩhuhĩro-inĩ kĩa ngano kĩa Arauna ũrĩa Mũjebusi.

19 Nĩ ündũ ũcio Daudi akĩambata agĩathĩkĩra kiugo kũu Gadi aarĩtie thĩinĩ wa rĩtwa rĩa Jehova.

20 Hĩndĩ rĩa Arauna aakonyoraga ngano-rĩ, akĩhũgũra akĩona mũraika ũcio; nao ariũ ake ana arĩa maari nake makĩihitha.

21 Nake Daudi agĩkuhĩrĩria, na rĩrĩa Arauna aarorire akĩmuona, akiuma kĩhuhĩro-inĩ kĩa ngano, akĩnamĩrĩria mũtwe wake mbere ya Daudi, na agĩturumithia ũthiũ thĩ.

22 Daudi akĩmwĩra atĩrĩ, “Njĩtikĩria njakĩre Jehova kĩgongona haha kĩhuhĩro-inĩ gĩkĩ giaku kĩa ngano, nĩguo mũthiro ũyũ ũkorete andũ ũthire. Nyenderia o ũrĩa thogora wakĩo ũigana.”

23 Arauna akĩira Daudi atĩrĩ, “Kĩoe! Reke mũthamaki mwathi wakwa eeke ündũ ũrĩa ũngĩmũkenia. Na rĩrĩ, nĩngũkũhe ndegwa ici irutwo igongona rĩa njino, ihũuri ici cia ngano itũke ngũ, ngano nayo itũke ya igongona rĩa mũtu. Icio ciothe nĩngũkũhe.”

24 Nowe Mũthamaki Daudi agĩcookeria Arauna atĩrĩ, “Aca, no nginya ndihe thogora wakĩo ũrĩa ũigana. Ndingĩrutĩra Jehova kindũ giaku, kana ndute igongona rĩa njino na kindũ kĩrĩa itarutĩre thogora.”

25 Nĩ ündũ ũcio Daudi akĩrĩha Arauna cekerĩ magana matandatũ* cia thahabu nĩ ündũ wa handũ hau.

26 Daudi agĩakĩra Jehova kĩgongona handũ hau, na akĩruta maruta ma njino na maruta ma ũiguano. Agĩkaira Jehova, nake Jehova akĩmwĩtika na njira ya mwaki uumĩte igĩrũ, ũgiakana kĩgongona-inĩ kũu kĩa maruta ma njino.

27 Ningĩ Jehova akĩarĩria mũraika ũcio nake agĩcookeria rūhiũ rwake njora.

28 Hĩndĩ iyo, rĩrĩa Daudi onire atĩ Ngai nĩamũiguĩte arĩ kũu kĩhuhĩro-inĩ kĩa ngano kĩa Arauna ũcio Mũjebusi-rĩ, akĩrutĩra magongona hau.

29 Hema ya Jehova rĩa nyamũre rĩa Musa aathondekeire werũ-inĩ, na kĩgongona kĩa maruta ma njino, hĩndĩ iyo ciarĩ harĩa hatũũgĩru o kũu Gibeoni.

* 21:25 nĩ ta kilo 7

30 No rĩrĩ, Daudi ndangĩathiire mbere yakĩo gũtuĩria ũhoro harĩ Ngai tondũ nĩetigagĩra rūhiũ rwa njora rwa mũraika ũcio wa Jehova.

22

1 Hĩndĩ ĩyo Daudi akiuga atĩrĩ, “Nyũmba ya Jehova Ngai ĩgaakwo haha, o na kĩgongona gĩa kũrutagĩrwo maruta ma njino nĩ Isiraeli.”

Kũhaarĩria Mwako wa Hekarũ

2 Nĩ ũndũ ũcio Daudi agĩathana atĩ ageni othe arĩa maatũũraga Isiraeli* macookanĩrĩrio, nake agĩthura kuuma thĩnĩ wao mabundi a mahiga, nĩgeetha mahaarĩrie na maicũhie mahiga ma gwaka nyũmba ya Ngai.

3 Nake akĩruta igeri nyingĩ cia gũthondeka mũcumarĩ ya mũrango ya ihingo na ya kũnyitithania indo cia nyũmba thĩnĩ, na gĩcango kiingi gĩtangĩthimika.

4 Ningĩ akĩruta mĩgogo ya mũtarakwa ĩtangĩtarĩka, nĩgũkorwo andũ a Sidoni na a Turo nĩmareheire Daudi mĩgogo mũingi.

5 Daudi akiuga atĩrĩ, “Mũriũ wakwa Solomoni nĩ mwĩthĩ na ndarĩ na ũũgĩ wa kũgana, nayo nyũmba ĩria ĩgwakĩrwo Jehova yagĩrĩrwo nĩgũkorwo ĩrĩ na ũthaka mũnene na ngumo na riiri maĩtho-inĩ ma ndũrĩrĩ ciothe. Nĩ ũndũ ũcio nĩ ngũhaarĩria mwako wayo.” Nĩ ũndũ ũcio Daudi akĩhaarĩria maündũ ma mwako ũcio na njĩra nene atanakua.

6 Ningĩ agĩta mũriũ Solomoni akĩmwatha aakĩre Jehova Ngai wa Isiraeli nyũmba.

7 Daudi akĩra Solomoni ũũ: “Mũrũ wakwa, ndũire nyendaga gwaka nyũmba ĩtanĩtio na rĩtwa rĩa Jehova Ngai wakwa.

8 No rĩrĩ, kiugo gĩkĩ kĩa Jehova gĩkĩnginyĩrĩra, ngĩrwo atĩrĩ, ‘Wee nĩũitĩe thakame nyingĩ na ũkarũa mbaara nyingĩ. Ndũgwaka nyũmba ĩtanĩtio na rĩtwa rĩakwa, nĩ ũndũ nĩũitithĩe thakame nyingĩ gũkũ thĩ, maĩtho-inĩ makwa.

9 No nĩukagĩa na mũriũ ũrĩa ũgaatuĩka mũndũ wa thayũ na wa kũhoorera, na nĩngamũhe ũhurũko kuuma kũrĩ thũ ciake miēna yothe. Rĩtwa rĩake ageetwo Solomoni, na hĩndĩ ya ũthamaki wake nĩngaahe Isiraeli thayũ na ũhurũko.

10 ũcio nĩwe ũgaaka nyũmba ĩtanĩtio na Rĩtwa rĩakwa. Agaatuĩka mũrũ wakwa, na nĩ ndũike ithe. Ningĩ nĩngahaanda gĩtĩ kĩa ũnene wake kũu Isiraeli nginya tene.’

11 “Na rĩrĩ, mũrũ wakwa, Jehova aroikara nawe, na ũrogaacĩra na wake nyũmba ya Jehova Ngai waku, ta ũrĩa oigire nĩũgeeka.

12 Jehova arokũhe ũbaarĩrĩri na ũmenyo rĩrĩa agaakũnengera ũthamaki wa Isiraeli, nĩgeetha ũrũmie watho wa Jehova Ngai waku.

13 Hĩndĩ ĩyo wee nĩũkagaacĩra, ũngĩgatuĩka wa kũmenyagĩrĩra kĩrĩra kĩa watho wake wa kũrũmĩrĩrwo o na watho ũrĩa Jehova aaheire Musa nĩ ũndũ wa Isiraeli. Gĩa na hinya na ũmĩrĩrie. Ndũgetigĩre kana ũkue ngoro.

14 “Nĩndutĩe wĩra mũnene wa kũhaarĩria mwako wa hekarũ ya Jehova, ngaigithia taranda 100,000† cia thahabu, na taranda 1,000,000‡ cia betha, na icango nyingĩ na igeri nyingĩ itangĩthimika, na mbaũ na mahiga. Nawe no wongerere ĩngĩ.

15 ũrĩ na aruti wĩra aingĩ: aicũhia a mahiga, na aaki a mahiga, na aaki a mbaũ, o hamwe na andũ marĩ na ũũgĩ wa kũruta wĩra o wothe

* 22:2 Ageni aya maarĩ njaro cia andũ a Kaanani arĩa maatũũraga kuo mbere ya gũtoorio nĩ Aisiraeli. † 22:14 nĩ ta tani 3,450 ‡ 22:14 nĩ ta tani 34,500

16 wa thahabu na wa betha, na wa gĩcango na wa igera, na mabundi maingĩ makĩria. Rĩu kĩambĩrĩrie wĩra, nake Jehova aroikara hamwe nawe.”

17 Hĩndĩ ĩyo Daudi agĩatha atongoria othe a Isiraeli mateithie mũriũ Solomoni.

18 Akĩmeera atĩrĩ, “Githĩ Jehova Ngai wanyu ndarĩ hamwe na inyuĩ? Na githĩ ndamũheete ũhurũko miēna yothe? Nĩgũkorwo nĩaneanĩte atũuri a bũrũri ũyũ moko-inĩ makwa, na rĩu bũrũri ũrĩ watho-inĩ wa Jehova na andũ ake.

19 Rĩu mwĩheanei ngoro na muoyo mũcarie Jehova Ngai wanyu. Ambĩrĩriai gwaka handũ-harĩa-haamũre ha Jehova Ngai, nĩgeetha mũrehe ithandũkũ rĩa Jehova rĩa kĩrĩkanĩro na indo iria nyamũre cia Ngai itoonyio hekarũ ĩrĩa ĩgwakwo nĩ ũndũ wa Rĩtwa rĩa Jehova.”

23

Alawii

1 Na rĩrĩ, rĩrĩa Daudi aakũrire na agĩkorwo arĩ na mĩaka mũingĩ-rĩ, agĩtua mũriũ Solomoni mũthamaki wa gũthamakĩra Isiraeli.

2 Nĩngĩ agĩcookanĩrĩria atongoria othe a Isiraeli hamwe na athĩnjĩri-Ngai na Alawii.

3 Alawii arĩa maakinyĩtie mĩaka mĩrongo ĩtatũ kana makĩria magĩtarwo, nao arũme othe maarĩ 38,000.

4 Daudi akiuga atĩrĩ, “Thĩnĩ wa aya, 24,000 nĩ marũgamagĩrĩre wĩra wa hekarũ ya Jehova, nao 6,000 matuĩke anene na atuithania a ciira.

5 Nao andũ 4,000 matuĩke arangĩri a ihingo, nao acio angĩ 4,000 matuĩke a kũgocaga Jehova marĩ na inanda cia ũini iria heanĩte nĩ ũndũ wa wĩra ũcio kũmbe.”

6 Daudi nĩagayanirie Alawii acio ikundi kũringana na ariũ a Lawi na nĩo Gerishoni, na Kohathu, na Merari.

Andũ a Gerishoni

7 Ariũ a Gerishoni maarĩ:

Ladani na Shimei.

8 Ariũ a Ladani maarĩ:

Jehieli na nĩwe warĩ mũtongoria wao, na Zethamu, na Joeli; othe maarĩ atatũ.

9 Ariũ a Shimei maarĩ:

Shelomothu, na Hazieli, na Harani, othe maarĩ atatũ.

Acio nĩo maarĩ atongoria a nyũmba cia Ladani.

10 Na ariũ a Shimei maarĩ:

Jahathu, na Ziza, na Jeushu, na Beria.

Acio nĩo maarĩ ariũ a Shimei; othe maarĩ ana.

11 Jahathu nĩwe warĩ mũtongoria wao, nake Ziza aarĩ mũnini wake, no Jeushu na Beria matiarĩ na ariũ aingĩ; nĩ ũndũ ũcio maatarirwo ta maarĩ a nyũmba ĩmwe, na makĩheo wĩra ũmwe.

Andũ a Kohathu

12 Ariũ a Kohathu maarĩ:

Amuramu, na Iziharu, na Hebironi, na Uzieli: othe maarĩ ana.

13 Ariũ a Amuramu maarĩ:

Harũni na Musa.

Harũni nĩamũirwo hamwe na njiaro ciake nginya tene, nĩgeetha maamũrage indo iria theru mũno, na marutagĩre Jehova magongona, na mamũtungatagĩre, na marathimanager thĩinĩ wa rĩitwa rĩake nginya tene.

¹⁴ Ariũ a Musa, mũndũ wa Ngai, maataranĩirio na mũhĩrĩga wa Lawi.

¹⁵ Ariũ a Musa maarĩ: Gerishomu na Eliezeri.

¹⁶ Njiaro cia Gerishomu nĩ:
Shebueli nĩwe warĩ mũtongoria wao.

¹⁷ Njiaro cia Eliezeri nĩ:
Rehabia na nĩwe warĩ mũtongoria wao.
Eliezeri ndaarĩ na ariũ angĩ, no ariũ a Rehabia maarĩ aingĩ mũno.

¹⁸ Ariũ a Iziharu maarĩ:
Shelomithu na nĩwe warĩ mũtongoria wao.

¹⁹ Ariũ a Hebironi maarĩ:
Jeria na nĩwe warĩ mũtongoria wao, na Amaria aarĩ wa keerĩ, na Jahazieli aarĩ wa gatatũ, na Jekameamu aarĩ wa kana.

²⁰ Ariũ a Uzieli maarĩ:
Mika na nĩwe warĩ mũtongoria wao, nake Ishia aarĩ mũnini wake.

Andũ a Merari

²¹ Ariũ a Merari maarĩ:
Mahali na Mushi.

Ariũ a Mahali maarĩ:
Eleazaru na Kishu.

²² Eleazaru aakuire atarĩ na aanake; aarĩ o na airĩtu. Makĩhikio nĩ ariũ a mũrũ wa nyina na ithe wao Kishu.

²³ Ariũ a Mushi maarĩ:
Mahali, na Ederi, na Jeremothu; othe maarĩ atatũ.

²⁴ Acio nĩo maarĩ njiaro cia Lawi kũringana na nyũmba ciao: na nĩo maarĩ atongoria a nyũmba ciao ta ũrĩa marĩtwa mao maandĩkĩtwo, na maatarirwo mũndũ o mũndũ, ũguo nĩ kuuga aruti a wĩra arĩa maarĩ na ũkũrũ wa mĩaka mĩrongo ĩrĩ na makĩria, arĩa maatungataga hekarũ-inĩ ya Jehova.

²⁵ Nĩgũkorwo Daudi nĩoigĩte atĩrĩ, “Kuona atĩ Jehova Ngai wa Isiraeli nĩaheete andũ ake ũhurũko, na nĩokĩte gũtũura Jerusalemu nginya tene-rĩ,

²⁶ Alawii matigũcooka kũbatario nĩgũkuuaga hema ĩrĩa nyamũre kana kĩndũ o nakĩ kĩa iria ihũthagĩrwo cia gũtungata thĩinĩ wayo.”

²⁷ Kũringana na ciugo cia Daudi cia mũthia, Alawii arĩa maarĩ na ũkũrũ wa mĩaka mĩrongo ĩrĩ kana makĩria nĩmatarirwo.

²⁸ Wĩra wa Alawii warĩ wa gũteithia njiaro cia Harũni ũtungata-inĩ wa hekarũ ya Jehova ta ũũ: kũrũgamĩrĩra nja cia hekarũ na tũnyũmba twa ithaku-inĩ, na gũtherithia indo iria nyamũre, na kũruta mawĩra maria mangĩ thĩinĩ wa nyũmba ya Ngai.

²⁹ Nĩo maarĩ arũgamĩrĩri a mĩgate ĩrĩa yaigagwo metha-inĩ, na maruta ma mũtu wa ngano, na tũmĩgate tũrĩa tũtarĩ na ndawa ya kũimbia, na wĩra wa gũkanda na kũruga mĩgate, na mawĩra mothe ma gũthima ũingĩ na mũigana wa indo.

³⁰ Ningĩ marũgamage o rũciinĩ gũcookeria Jehova ngaatho na kũmũgooca. Ningĩ magekaga ũguo o hwaĩ-inĩ,

³¹ na rĩrĩa rĩothe maruta ma njino mangĩarutĩirwo Jehova, mũthenya ya Thabatũ, na ciathĩ cia Karũgamo ka Mweri, na ciathĩ iria ingĩ ciathanĩtwo.

No nginya matungatage mbere ya Jehova mahinda mothe marī mūigana ūria ūtuıtwo, ningī na njira ĩria maathıtwo marutage nayo.

³² Na nī ūndū ūcio Alawii magĩthĩ na mbere kūruta wīra ūria mehokeirwo wa Hema-ya-Gūtunganwo, na wa Handū-harīa-Hatheru, matongoretio nī ariū a ithe wao a rūciaro rwa Harūni, nī ūndū wa ūtungata wa hekarū ya Jehova.

24

Ikundi Cia Athĩnjĩri-Ngai

¹ Ici nīcio ciarī ikundi cia ariū a Harūni:

Ariū a Harūni maarī Nadabu, na Abihu, na Eleazaru, na Ithamaru.

² No rĩri, Nadabu na Abihu nĩmakuire ithe wao atakuĩte, na matiarī na ciana cia aanake; nī ūndū ūcio Eleazaru na Ithamaru magĩtungata marī athĩnjĩri-Ngai.

³ Zadoku wa rūciaro rwa Eleazaru na Ahimeleku wa rūciaro rwa Ithamaru nĩo maateithĩriire Daudi kumagayania ikundi, nī ūndū wa mũaratarata wa ūtungata ūria maathuurĩrwo.

⁴ Atongoria arīa aingĩ moimĩte njiaro-inĩ cia Eleazaru gũkĩra arīa moimĩte njiaro-inĩ cia Ithamaru, nao makĩgayanio ta ūũ: kuuma njiaro-inĩ cia Eleazaru kwarī na atongoria a nyũmba ikūmi na atandatū, na kuuma njiaro-inĩ cia Ithamaru kwarī na atongoria a nyũmba anana.

⁵ Maamagayanirie na kĩhooto na ūndū wa gũcuuka mĩtĩ, nĩgũkorwo nī haarī na anene a handū-harīa-haamũre, na anene a nyũmba ya Ngai gatagatĩ-inĩ ka njiaro icio cia Eleazaru na cia Ithamaru.

⁶ Shemaia mũrũ wa Nethaneli, ūria mwandĩki-marūa Mũlawii, nĩandĩkire marĩtwa mao arĩ mbere ya mũthamaki na anene aya: Zadoku ūria-mũthĩnjĩri-Ngai, na Ahimeleku mũrũ wa Abiatharu, na atongoria a nyũmba cia athĩnjĩri-Ngai na cia Alawii. Nyũmba ĩmwe ĩgathuurwo kuuma kūrĩ Eleazaru, na ĩria ĩngĩ ĩgathuurwo kuuma kūrĩ Ithamaru.

⁷ Mũtĩ wa mbere wagũire kūrĩ Jehoiaribu, na wa keerĩ kūrĩ Jedaia,

⁸ na wa gatatū kūrĩ Harimu,

na wa kana kūrĩ Seroimu,

⁹ na wa gatano kūrĩ Malikija,

na wa gatandatū kūrĩ Mijamini,

¹⁰ na wa mũgwanja kūrĩ Hakozi,

na wa kanana kūrĩ Abija,

¹¹ na wa kenda kūrĩ Jeshua,

na wa ikūmi kūrĩ Shekania,

¹² na wa ikūmi na ūmwe kūrĩ Eliashibu,

na wa ikūmi na ĩrĩ kūrĩ Jakimu,

¹³ na wa ikūmi na ĩtatū kūrĩ Hupa,

na wa ikūmi na ĩna kūrĩ Jeshebeabu,

¹⁴ na wa ikūmi na ĩtano kūrĩ Biliga,

na wa ikūmi na ĩtandatū kūrĩ Imeri,

¹⁵ na wa ikūmi na mũgwanja kūrĩ Heziri,

na wa ikūmi na ĩnana kūrĩ Hapizezu,

¹⁶ na wa ikūmi na kenda kūrĩ Pethahia,

na wa mĩrongo ĩrĩ kūrĩ Jehezekeli,

¹⁷ na wa mĩrongo ĩrĩ na ūmwe kūrĩ Jakini,

na wa mĩrongo ĩrĩ na ĩgĩrĩ kūrĩ Gamuli,

18 na wa mīrongo ĩrĩ na ĩtatū kūrĩ Delaia,
na wa mīrongo ĩrĩ na ĩna kūrĩ Maazia.

19 Ũyū nĩguo warĩ mūtatarata wa ũtungata wao rĩrĩa maatoonya hekarū ya Jehova, kūrĩngana na watho ũrĩa maatuĩrĩrwo nĩ ithe wao Harūni, ta ũrĩa Jehova Ngai wa Isiraeli aamwathĩte.

Alawii arĩa Angĩ

20 Njiaro iria ingĩ cia Lawi ciarĩ:

kuuma kūrĩ ariū a Amuramu: nĩ Shubaeli;
na kuuma kūrĩ ariū a Shubaeli: nĩ Jehedeia.

21 Kuuma kūrĩ ariū a Rehabia:

nĩ Ishia na nĩwe warĩ mūtongoria wao.

22 Kuuma kūrĩ andũ a Iziharu: nĩ Shelomothu;
na kuuma ariū a Shelomothu: nĩ Jahathu.

23 Ariū a Hebironi maarĩ: Jeria na nĩwe warĩ mūtongoria wao, Amaria aarĩ wa keerĩ, nake Jahazieli aarĩ wa gatātū, na Jekameamu aarĩ wa kana.

24 Mūrū wa Uzieli: aarĩ Mika;
kuuma ariū a Mika: nĩ Shamiru.

25 Mūrū wa nyina na Mika: aarĩ Ishia;
kuuma ariū a Ishia: nĩ Zekaria.

26 Ariū a Merari: maarĩ Mahali na Mushi.
Mūrū wa Jaazia: aarĩ Beno.

27 Ariū a Merari:
kuuma kūrĩ Jaazia: maarĩ Beno, na Shohamu, na Zakuri, na Ibiri.

28 kuuma kūrĩ Mahali: nĩ Eleazaru, ũrĩa ũtaarĩ na aanake.

29 Kuuma kūrĩ Kishu: nĩ mūrĩ Jerameeli.

30 Nao ariū a Mushi: maarĩ Mahali, na Ederi, na Jeremothu.

Acio nĩo maarĩ Alawii kūrĩngana na nyũmba ciao.

31 O nao nĩmacuukire mĩtĩ o ta ũrĩa ariū a ithe wao a rūciaro rwa Harūni meekire, marĩ mbere ya Mũthamaki Daudi o na mbere ya Zadoku, na Ahimeleku, na atongoria a nyũmba cia athĩnjĩri-Ngai na cia Alawii. Nyũmba cia mūrū wa nyina ũrĩa mūkūrū ciekirwo o ta ũrĩa nyũmba cia ũrĩa mūnini mūno ciekirwo.

25

Aini

1 Daudi arĩ hamwe na anene a mbūtū cia ita nĩamūrĩre ariū amwe a Asafu, na Hemani, na Jeduthuni marutage wĩra wa ũrathi makĩhũũraga inanda cia mũgeeto, na cia kĩnũbi, na thaani iria ihũũrithanagio ikagamba. Maya nĩmo marĩtwa ma andũ arĩa maarutaga wĩra ũyũ wa kũina:

2 Kuuma kūrĩ ariū a Asafu:

maarĩ Zakuri, na Jusufu, na Nethania, na Asarela. Ariū a Asafu maarũgamagĩrwo nĩ Asafu, ũrĩa warathaga ũhoru arũgamĩrĩrwo nĩ mũthamaki.

3 Kuuma kūrĩ ariū a Jeduthuni:

maarī Gedalia, na Zeri, na Jshaia, na Shimei, na Hashabia, na Matithia; othe maarī atandatū, marūgamīrīrwo nī ithe wao Jeduthuni, ūrīa warathaga ūhoro, akīhūūraga kīnanda kīa mūgeeto, agacookagīria Jehova ngaatho na akamūgoocaga.

4 Kuuma kūrī ariū a Hemani:

maarī Bukia, na Matania, na Uzieli, na Shubaeli, na Jerimothu, na Hanania, na Hanani, na Eliatha, na Gidaliti, na Romamuti-Ezeri, na Joshibekasha, na Malothi, na Hothiru, na Mahaziothu.

5 Acio othe maarī ariū a Hemani ūrīa wonagīra mūthamaki maündü. Maaheanītwo kūrī we kūrīngana na ciiranīro cia Ngai nīguo mamūtūūgagīrie. Ngai aaheete Hemani ariū ikūmi na ana, na airītu atatū.

6 Andū aya othe maarūgamagīrīrwo nī maithe mao nīguo mainage thīinī wa hekarū ya Jehova, marī na thaani iria ihūūrithanagio ikagamba, na inanda cia kīnūbi, na inanda cia mūgeeto, nī ūndū wa ūtungata wa nyūmba ya Ngai. Asafu, na Jeduthuni, na Hemani nao maarūgamagīrīrwo nī mūthamaki.

7 Hamwe na andū a nyūmba ciao, arīa othe maarutītwo na makagīa na ūūgī wa kīnīra Jehova, othe maarī andū 288.

8 Andū ethī na akūrū ūndū ūmwe, na arutani o na arutwo, nīmacuukire mītī nīguo magairwo mawīra mao.

9 Mūtī wa mbere, ūrīa warī wa Asafu, wagwīrīre Jusufu, na ariū ake, na andū a nyūmba yao, maarī andū 12;

wa keerī wagwīrīre Gedalia, we na andū a nyūmba yao, na ariū ao, maarī andū 12;

10 wa gatātū wagwīrīre Zakuri, na ariū ake, na andū a nyūmba yao, maarī andū 12;

11 wa kana wagwīrīre Iziri, na ariū ake, na andū a nyūmba yao, maarī andū 12;

12 wa gatano wagwīrīre Nethania, na ariū ake, na andū a nyūmba yao, maarī andū 12;

13 wa gatandatū wagwīrīre Bukia, na ariū ake, na andū a nyūmba yao, maarī andū 12;

14 wa mūgwanja wagwīrīre Jesarela, na ariū ake, na andū a nyūmba yao, maarī andū 12;

15 wa kanana wagwīrīre Jshaia, na ariū ake, na andū a nyūmba yao, maarī andū 12;

16 wa kenda wagwīrīre Matania, na ariū ake, na andū a nyūmba yao, maarī andū 12;

17 wa ikūmi wagwīrīre Shemei, na ariū ake, na andū a nyūmba yao, maarī andū 12;

18 wa ikūmi na ūmwe wagwīrīre Azareli, na ariū ake, na andū a nyūmba yao, maarī andū 12;

19 wa ikūmi na ūrī wagwīrīre Hashabia, na ariū ake, na andū a nyūmba yao, maarī andū 12;

20 wa ikūmi na itātū wagwīrīre Shubaeli, na ariū ake, na andū a nyūmba yao, maarī andū 12;

21 wa ikūmi na ina wagwīrīre Matithia, na ariū ake, na andū a nyūmba yao, maarī andū 12;

22 wa ikūmi na itano wagwīrīre Jerimothu, na ariū ake, na andū a nyūmba yao, maarī andū 12;

- 23 wa ikūmi na itandatū wagūĩrĩire Hanania, na ariũ ake, na andũ a nyũmba yao, maarĩ andũ 12;
- 24 wa ikūmi na mũgwanja wagūĩrĩire Joshibekasha, na ariũ ake, na andũ a nyũmba yao, maarĩ andũ 12;
- 25 wa ikūmi na ĩnana wagūĩrĩire Hanani, na ariũ ake, na andũ a nyũmba yao, maarĩ andũ 12;
- 26 wa ikūmi na kenda wagūĩrĩire Malothi, na ariũ ake, na andũ a nyũmba yao, maarĩ andũ 12;
- 27 wa mĩrongo ĩrĩ wagūĩrĩire Eliatha, na ariũ ake, na andũ a nyũmba yao, maarĩ andũ 12;
- 28 wa mĩrongo ĩrĩ na ũmwe wagūĩrĩire Hothiru, na ariũ ake, na andũ a nyũmba yao, maarĩ andũ 12;
- 29 wa mĩrongo ĩrĩ na ĩrĩ wagūĩrĩire Gidaliti, na ariũ ake, na andũ a nyũmba yao, maarĩ andũ 12;
- 30 wa mĩrongo ĩrĩ na itatũ wagūĩrĩire Mahaziothu, na ariũ ake, na andũ a nyũmba yao, maarĩ andũ 12;
- 31 wa mĩrongo ĩrĩ na ĩna wagūĩrĩire Romamuti-Ezeri, na ariũ ake, na andũ a nyũmba yao, maarĩ andũ 12.

26

Arangĩri a Ihingo

- 1 Ikundi cia arangĩri a ihingo:

kuuma kũrĩ andũ a Kora maarĩ: Meshelemia mũrũ wa Kore, ũmwe wa ariũ a Asafu.

- 2 Ariũ a Meshelemia maarĩ:
Zekaria, na nĩwe warĩ wa irigithathi,
na Jediaeli aarĩ wa keerĩ,
na Zebadia aarĩ wa gatatũ,
na Jathinieli aarĩ wa kana,

3 na Elamu aarĩ wa gatano,
na Jehohanani aarĩ wa gatandatũ,
na Eliehoenai aarĩ wa mũgwanja.

- 4 Ariũ a Obedi-Edomu maarĩ:
Shemaia, na nĩwe warĩ wa irigithathi,
na Jehozabadu aarĩ wa keerĩ,
na Joa aarĩ wa gatatũ,
na Sakaru aarĩ wa kana,
na Nethaneli aarĩ wa gatano,

5 na Amieli aarĩ wa gatandatũ,
na Isakaru aarĩ wa mũgwanja,
na Peulethai aarĩ wa kanana,
nĩgũkorwo Ngai nĩarathimĩte Obedi-Edomu.

- 6 Mũriũ Shemaia o nake aarĩ na ariũ ake, arĩa maarĩ atongoria thĩinĩ wa nyũmba ya ithe wao, tondũ maarĩ andũ ehoti.

7 Ariũ a Shemaia maarĩ: Othini, na Refaeli, na Obedi, na Elizabadu, nao andũ a nyũmba yao, Elihu, na Semakia, maarĩ andũ ehoti.

8 Acio othe maarĩ a njiaro cia Obedi-Edomu; o hamwe na ariũ ao, na andũ a nyũmba yao maarĩ andũ ehoti, na maarĩ na hinya wa kũruta wĩra. Njiaro cia Obedi-Edomu othe maarĩ andũ 62.

9 Meshelemia nĩ aarĩ na ariũ ake na andũ a nyũmba yao, arĩa maarĩ andũ ehoti, othe maarĩ andũ 18.

10 Ariũ a Hosa ũrĩa Mũmerari maarĩ: Shimuri na nĩwe warĩ mütongoria wao (o na gũtuika tiwe warĩ irigithathi, ithe nĩamũthuurite atuĩke mütongoria wao),

11 Hilikia aarĩ wa keerĩ, nake Tabalia aarĩ wa gatatũ, na Zekaria aarĩ wa kana. Ariũ a Hosa na andũ a nyũmba yao othe maarĩ andũ 13.

12 Ikundi icio cia arangĩri a ihingo ciĩtanĩtio na anene ao, ciarĩ na mawĩra ma gũtungata thĩinĩ wa hekarũ ya Jehova o ta andũ arĩa angĩ a nyũmba yao.

13 Andũ ethĩ na andũ akũrũ o ũndũ ũmwe nĩmacuukĩire o kĩhingo mĩtĩ kũringana na nyũmba ciao.

14 Mũtĩ wa Kĩhingo kĩa Irathĩro wagwĩrĩire Shelemia. Ningĩ magĩcuuka mĩtĩ nĩ ũndũ wa mũriũ Zekaria, ũrĩa warĩ mũheani kĩrĩra mũũgĩ, nake akĩgwĩrwo nĩ mũtĩ wa Kĩhingo gĩa Gathigathini.

15 Mũtĩ wa Kĩhingo gĩa Gũthini wagwĩrĩire Obedi-Edomu, naguwo mũtĩ wa nyũmba-ya-kũigwo-into ũkĩgwĩra ariũ ake.

16 Mĩtĩ wa Kĩhingo gĩa Ithũiro, na Kĩhingo gĩa Shaleketu mwena wa njĩra ya rũgongo, yagwĩrĩire Shupimu na Hosa.

Arangĩri maaikaraga metanĩrĩire.

17 O mũthenya gwakoragwo na Alawii atandatũ mwena wa irathĩro, na Alawii ana mwena wa gathigathini, na Alawii ana mwena wa gũthini, na Alawii eerĩ mahinda mothe nyũmba-inĩ ya kũigwo-into.

18 Nayo nja ya mwena wa ithũiro, Alawii ana maikaraga njĩra-inĩ, na Alawii eerĩ maikaraga kũu nja.

19 Icio nĩcio ciarĩ ikundi cia arangĩri a ihingo arĩa maarĩ a njiaro cia Kora na Merari.

Aigi Kĩgũina, na Anene arĩa Angĩ

20 Alawii arĩa angĩ nĩo maarũgamagĩrĩra igĩina cia nyũmba ya Ngai na igĩina cia indo iria nyamũre.

21 Njiaro cia Ladani, arĩa maarĩ Agerishoni na ũndũ wa Ladani, na maarĩ atongoria a nyũmba cia Ladani ũcio Mũgerishoni, maarĩ: Jehieli,

22 na ariũ a Jehieli, na Zethamu, na mũrũ wa nyina Joeli. Acio nĩo maarũgamagĩrĩra igĩina cia hekarũ ya Jehova.

23 Kuuma kũrĩ andũ a Amuramu, na Iziharu, na Heberoni, na Uzieli maarĩ:

24 Shubaeli wa rũciarwo rwa Gerishomu mũrũ wa Musa, na nĩwe warĩ mũnene wa kũrũgamĩrĩra igĩina.

25 Andũ a nyũmba yao kuuma kũrĩ Eliezeri: maarĩ mũriũ Rehabia, na Jeshia aarĩ mũriũ wa Rehabia, na Joramũ aarĩ mũriũ wa Jeshia, na Zikiri aarĩ mũriũ wa Joramũ, na Shelomĩthu aarĩ mũriũ wa Zikiri.

26 Shelomithu na andũ a nyũmba yao nĩo maarũgamagĩrĩra igĩina ciothe cia indo iria ciarĩ nyamũre nĩ Mũthamaki Daudi, na indo iria ciarĩ nyamũre nĩ atongoria a nyũmba arĩa maarĩ anene a ikundi cia ngiri ngiri na ikundi cia igana igana, na ikaamũrwo nĩ anene arĩa angĩ a mbũtũ cia ita.

27 Indo imwe cia iria ciatahĩtwo mbaara-inĩ maaciamũrĩire wĩra wa gũcookereria hekarũ ya Jehova.

²⁸ Na rĩrĩ, indo ciothe iria ciaamũrĩtwo nĩ Samũeli ũrĩa muoni-maündũ, na ikaamũrwo nĩ Saũlũ mũrũ wa Kishu, na Abineri mũrũ wa Neri, na Joabu mũrũ wa Zeruia, na indo iria ingĩ ciothe ciaamũrĩtwo-rĩ, ciamenyagĩrwo nĩ Shelomithu na andũ a nyũmba yao.

²⁹ Kuuma kũrĩ andũ a Iziharu: Kenania na ariũ ake nĩmaheirwo mawĩra na kũu nja ya hekarũ matuĩke anene na aciirithania a Isiraeli.

³⁰ Kuuma kũrĩ andũ a Hebironi: maarĩ Hashabia na andũ a nyũmba yao, andũ ehoti 1,700; nĩo maarũgamĩrĩre wĩra wa Jehova wothe kũu Isiraeli mwena wa ithũiro wa Jorodani, o na wĩra wa gũtungatĩra mũthamaki.

³¹ Kuuma kũrĩ andũ a Hebironi, Jeria nĩwe warĩ mũnene wao kũringana na maandĩko ma njjarwa cia nyũmba ciao. Mwaka wa mĩrongo ĩna wa ũthamaki wa Daudi nĩ gwaũirio maandĩko-inĩ, na gũkĩoneka thĩnĩ wao andũ ehoti o kũu Jazeri ya Gileadi.

³² Jeria aarĩ na andũ a nyũmba yao 2,700 arĩa maarĩ ehoti na maarĩ atongoria a nyũmba, nake Mũthamaki Daudi akĩmatua arũgamĩrĩri a andũ a Rubeni, na a andũ a Gadi, na nuthu ya mũhĩrĩga wa Manase maündũ-inĩ mothe marĩa maakonainie na Ngai, o na marĩa maakonainie na ũhoro wa mũthamaki.

27

Ikundi cia Mbũtũ cia Ita

¹ Ũyũ nĩguo mũtaratara wa andũ a Isiraeli arĩa maarĩ atongoria a nyũmba, na anene a ikundi cia o ngiri ngiri na ikundi cia o igana igana, na anene ao, arĩa maatungatagĩra mũthamaki maündũ-inĩ mothe makonĩĩ ikundi cia mbũtũ cia ita iria ciakoragwo wĩra-inĩ mweri o mweri, mwaka wothe. O gĩkundi kĩarĩ kĩa andũ 24,000.

² Mũrũgamĩrĩri wa gĩkundi kĩa mbere kĩa mweri wa mbere aarĩ Jashobeamu mũrũ wa Zabidieli. Gĩkundi gĩake kĩarĩ na andũ 24,000.

³ Nake aarĩ wa rũciaro rwa Perezu, na nĩwe warĩ mũnene wa anene othe a mbũtũ cia ita mweri wa mbere.

⁴ Mũrũgamĩrĩri wa gĩkundi kĩa mweri wa keerĩ aarĩ Dodai ũrĩa Mũahohi; mũtongoria wa gĩkundi gĩake aarĩ Mikilothu. Gĩkundi gĩake kĩarĩ na andũ 24,000.

⁵ Mũnene wa mbũtũ cia ita wa gatatũ, wa mweri wa ĩtatũ aarĩ Benaia mũrũ wa Jehoiada ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai. Nĩwe warĩ mũnene, na gĩkundi gĩake kĩarĩ na andũ 24,000.

⁶ Benaia ũcio nĩwe warĩ njamba mũno gatagatĩ-inĩ ka arĩa Mĩrongo ĩtatũ na nĩwe warĩ mũnene wao. Gĩkundi gĩake kĩarũgamagĩrĩrwo nĩ mũriũ Amizabadi.

⁷ Mũnene wa kana, wa mweri wa ĩna, aarĩ Asaheli mũrũ wa nyina na Joabu; mũriũ Zebadia nĩwe wacookire ithenya rĩake. Gĩkundi gĩake kĩarĩ na andũ 24,000.

⁸ Mũnene wa gatano mweri wa ĩtano, aarĩ Shamuhuthu ũrĩa Mũizirahi. Gĩkundi gĩake kĩarĩ na andũ 24,000.

⁹ Mũnene wa gatandatũ wa mweri wa ĩtandatũ, aarĩ Ira mũrũ wa Ikeshu ũrĩa Mũtekoa. Gĩkundi gĩake kĩarĩ na andũ 24,000.

¹⁰ Mũnene wa mũgwanja wa mweri wa mũgwanja, aarĩ Helezu ũrĩa Mũpeloni, wa rũciaro rwa Efiraimu. Gĩkundi gĩake kĩarĩ na andũ 24,000.

- 11 Mūnene wa kanana, wa mweri wa ĩnana, aarĩ Sibekai ũrĩa Mūhushathi wa rūciaro rwa Azerahi. Gikundi gĩake kĩaarĩ na andũ 24,000.
- 12 Mūnene wa kenda wa mweri wa kenda aarĩ Abiezeri ũrĩa Mūanathothu wa rūciaro rwa Abenjamini. Gikundi gĩake kĩaarĩ na andũ 24,000.
- 13 Mūnene wa ikūmi, wa mweri wa ikūmi, aarĩ Maharai ũrĩa Mūnetofathi wa rūciaro rwa Azerahi. Gikundi gĩake kĩaarĩ na andũ 24,000.
- 14 Mūnene wa ikūmi na ũmwe, wa mweri wa ikūmi na ũmwe, aarĩ Benaia ũrĩa Mūpirathoni wa rūciaro rwa Aefiraimu. Gikundi gĩake kĩaarĩ na andũ 24,000.
- 15 Mūnene wa ikūmi na eerĩ, mweri wa ikūmi na ĩrĩ, aarĩ Helidai ũrĩa Mūnetofathi, wa kuuma nyũmba ya Othinieli. Gikundi gĩake kĩaarĩ na andũ 24,000.

Anene a Mĩhĩrĩga

- 16 Anene arĩa maathaga mĩhĩrĩga ya Isiraeli maarĩ aya:

mūnene wa mūhĩrĩga wa Rubeni aarĩ Eliezeri mūrũ wa Zikiri;
 mūnene wa mūhĩrĩga wa Simeoni aarĩ Shefatia mūrũ wa Maaka;
 17 mūnene wa mūhĩrĩga wa Lawi aarĩ Hashabia mūrũ wa Kemueli;
 mūnene wa mūhĩrĩga wa Harũni aarĩ Zadoku;
 18 mūnene wa mūhĩrĩga wa Juda aarĩ Elihu mūrũ wa ithe na Daudi;
 mūnene wa mūhĩrĩga wa Isakaru aarĩ Omuri mūrũ wa Mikaeli;
 19 mūnene wa mūhĩrĩga wa Zebuluni aarĩ Ishimaia mūrũ wa Obadia;
 mūnene wa mūhĩrĩga wa Nafitali aarĩ Jeremothu mūrũ wa Azirieli;
 20 mūnene wa mūhĩrĩga wa Aefiraimu aarĩ Hoshea mūrũ wa Azazia;
 mūnene wa nuthu ĩmwe ya mūhĩrĩga wa Manase aarĩ Joeli mūrũ wa Pedaia;
 21 mūnene wa nuthu ĩrĩa ingĩ ya mūhĩrĩga wa Manase kũu Gileadi aarĩ Ido mūrũ wa Zekaria;
 mūnene wa mūhĩrĩga wa Benjamini aarĩ Jaasieli mūrũ wa Abineri;
 22 mūnene wa mūhĩrĩga wa Dani aarĩ Azareli mūrũ wa Jerohamu;
 Acio nĩo maarĩ anene arĩa maathaga mĩhĩrĩga ya Isiraeli.

23 Daudi ndaatarire andũ a mĩaka mĩrongo ĩrĩ na arĩa mataakinyĩtie, tondũ Jehova nĩeraniire atĩ nĩakaingĩhia Isiraeli matũke o ta njata cia matu-inĩ.

24 Joabu mūrũ wa Zeruia nĩambĩrĩrie gũtara andũ, no ndaarĩkirie. Mang'ũrĩ nĩmakinyĩre Isiraeli nĩ ũndũ wa ĩtarana rĩu. Naguo mũigana wa ĩtarana rĩu ndwandĩkirwo ibuku-inĩ rĩa maündũ ma Mũthamaki Daudi.

Arori a Maündũ ma Mũthamaki

25 Azimavethu mūrũ wa Adieli nĩwe warũgamagĩrĩra nyũmba iria ciaigagwo indo cia ũthamaki.

Jonathani mūrũ wa Uzia nĩwe warũgamagĩrĩra nyũmba cia kũigwo indo kũu ng'ongo-inĩ, na matũũra-inĩ, na tũtũũra-inĩ, o na mĩthiringo ĩrĩa mĩraihu na igũrũ ya arangĩri.

26 Eziri mūrũ wa Kelubu nĩwe warũgamagĩrĩra andũ arĩa maarutaga wĩra wa kũrĩma mĩgũnda.

27 Shimei ũrĩa Mũramathi nĩwe warũgamagĩrĩra mĩgũnda ya mĩthabibũ.

Zabadi ũrĩa Mũshifimi nĩwe warũgamagĩrĩra maciaro ma mĩthabibũ matanekĩrwo mĩtũngi-inĩ.

²⁸ Baali-Hanani ũrĩa Mũgederi nĩwe warũgamagĩrĩra mĩtĩ ya mĩtamaiyũ na ya mĩborothandi magũrũ-inĩ ma irĩma cia mwena wa irathĩro.

Joashu nĩwe warũgamagĩrĩra kũrĩa kwaigagwo maguta ma mĩtamaiyũ.

²⁹ Shitirai ũrĩa Mũsharoni nĩwe warũgamagĩrĩra ndũũru cia ng'ombe iria ciarĩithagio Sharoni.

Shafati mũrũ wa Adilai nĩwe warũgamagĩrĩra ndũũru cia ng'ombe iria ciarĩ cianda-inĩ.

³⁰ Obili ũrĩa Mũishumaeli nĩwe warũgamagĩrĩra ngamĩra.

Jehedeia ũrĩa Mũmeronothu nĩwe warũgamagĩrĩra ndigiri.

³¹ Jazizi ũrĩa Mũhagari nĩwe warũgamagĩrĩra ndũũru cia mbũri.

Acio othe nĩo maarĩ anene arĩa marũgamagĩrĩa indo ciothe cia Mũthamaki Daudi.

³² Jonathani mamawe wa Daudi aarĩ mũheani kĩrĩra, mũndũ mũmenyi maũndũ na mwandĩki-marũa. Nake Jehieli mũrũ wa Hakimoni nĩwe wamenyagĩrĩra ariũ a mũthamaki.

³³ Ahithofeli nĩwe waheaga mũthamaki kĩrĩra.

Nake Hushai ũrĩa Mũariki aarĩ mũrata wa mũthamaki.

³⁴ Jehoiada mũrũ wa Benaia na Abiatharu nĩo maacookire ithenya rĩa Ahithofeli.

Joabu nĩwe warĩ mũnene wa mbũtũ cia ita cia mũthamaki.

28

Daudi Kũhaarĩra Mwako wa Hekarũ

¹ Daudi nĩatũmanĩire anene othe a Isiraeli moongane Jerusalemu, nao nĩo: anene arĩa maarũgamĩrĩire mĩhĩrĩga, na anene a ikundi iria ciatungatagĩra mũthamaki, na anene a ikundi cia o ngiri ngiri na anene a ikundi cia o igana igana, na anene arĩa maarũgamĩrĩire indo ciothe na mahiũ ma mũthamaki na ma ariũ ake o na anene a nyũmba ya ũthamaki, na andũ arĩa maarĩ njamba, na andũ othe arĩa maarĩ ũrũme wa kũrĩa mbaara.

² Mũthamaki Daudi nĩarũgamire akĩmeera atĩrĩ: “Ta thikĩrĩriai, inyuĩ ariũ a baba na andũ akwa. Nĩndatuĩte na ngoro yakwa gwaka nyũmba itũike handũ ha kũhurũkio ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova, arĩ ho gaturwa ka makinya ma Ngai witũ, na ngĩhaarĩria kũmĩaka.

³ No Ngai akĩnjĩra atĩrĩ, ‘Wee ndũgwaka nyũmba itanĩtio na Rĩtwa rĩakwa, tondũ wee ũrĩ mũndũ wa mbaara na nĩũitĩte thakame.’

⁴ “No Jehova, Ngai wa Isiraeli, nĩathuurire kuuma kũrĩ nyũmba iitũ yothe ndũike mũthamaki wa Isiraeli nginya tene. Nĩathuurire Juda atũike mĩtongoria, na kuuma nyũmba ya Juda agĩthuura nyũmba ya baba, na kuuma kũrĩ ariũ a baba akĩona kwagĩrĩire aandue nĩ mũthamaki wa Isiraeli yothe.

⁵ Harĩ ariũ akwa othe, tondũ Jehova nĩaheete ariũ aingĩ-rĩ, nĩathuurĩte mũriũ wakwa Solomonĩ aikarĩre gĩtĩ kĩa ũthamaki wa Jehova, athamakĩre Isiraeli.

⁶ Aanjĩrĩre atĩrĩ: ‘Mũriũ waku Solomonĩ nĩwe ũgaaka nyũmba yakwa na nja ciakwa, nĩgũkorwo nĩndĩmũthuurĩte atũike mũriũ wakwa na nĩ ndũike ithe.

⁷ Nĩngahaanda ũthamaki wake nginya tene angĩtũũra arũmĩtie maathani na mawatho makwa ta ũrĩa kũrekwo ihinda rĩrĩ.’

8 “Nĩ ūndũ ũcio, rĩu ndamwatha o haha maitho-inĩ ma andũ a Isiraeli othe na kĩungano gĩkĩ kĩa Jehova, o nake Ngai witũ akĩiguaga: Mũmenyerere, na mūrũmagĩrĩre maathani mothe ma Jehova Ngai wanyu, nĩgeetha mwĩgwaĩre bũrũri ũyũ mwega, na mũkaũtigĩra njiaro cianyu ũtũike igai rĩao nginya tene.

9 “Nawe mūrũ wakwa Solomoni-rĩ, tũũra ũmenyete Ngai wa thoguo, na ũmũtungatagĩre wĩrutĩire na ngoro yaku yothe na kwĩyendera, nĩgũkorwo Jehova atũiragia ngoro o yothe, na akamenya gĩtũmĩ o gĩothe kĩa meciiria na cio. Ũngĩmũrongooria no ũmuone; no ũngĩmũtirika, agaakũrega nginya tene.

10 Gĩciirire riu, nĩgũkorwo Jehova nĩwe athuurĩte wa gwaka hekarũ ĩrĩ handũ hatheru. Gĩa na hinya na ũrute wĩra ũcio.”

11 Hĩndĩ iyo Daudi akĩnengera mũriũ Solomoni mĩcoro ya mwako wa gĩthaku kĩa hekarũ, na nyũmba ciayo, na nyũmba cia kũigwo indo, na tũnyũmba twayo twa igũrũ, na tũnyũmba twa thĩnĩ, na handũ ha kũhoroherio mehia.

12 Akĩmũnengera mĩcoro ya mĩako yothe ĩrĩa Roho eekĩrĩte meciiria-inĩ make ikoniĩ nja cia hekarũ ya Jehova, na ya tũnyũmba tuothe tũrĩa twamĩthiũrũrũkĩirie na tũnyũmba twa kũigwo igĩna cia hekarũ ya Ngai, na gwa kũigwo igĩna cia indo ĩria nyamũre.

13 Ningĩ akĩmũtaarĩria wĩra wa ikundi cia athĩnjĩri-Ngai, na wa Alawii, na wĩra wothe wa ũtungata thĩnĩ wa hekarũ ya Jehova, o na wa indo ciothe cia kũhũthagĩrwo ũtungata-inĩ wayo.

14 Nake akĩheana mũigana wa ũritũ wa thahabu ya gũthondeka indo ciothe cia thahabu cia kũhũthagĩrwo ũtungata-inĩ wa mĩthemba o mĩthemba, na ũritũ wa betha ya gũthondeka indo ciothe cia betha cia kũhũthagĩrwo ũtungata-inĩ wa mĩthemba o mĩthemba, ta ũũ:

15 ũritũ wa thahabu ya gũthondeka mĩti ya thahabu ya kũigĩrwo matawa na matawa mayo, na ũritũ wa o mĩti na matawa maguo; na ũritũ wa betha ya gũthondeka o mĩti wa betha wa kũigĩrwa tawa na matawa maguo, kũringana na ũrĩa mĩti wa kũigĩrwa matawa wahũthagĩrwo:

16 ũritũ wa thahabu ya gũthondeka metha ya kũigĩrwa mĩgate ĩrĩa mĩamũre; na ũritũ wa betha ya gũthondeka metha cia betha;

17 na ũritũ wa thahabu therie ya gũthondeka hũma, na mbakũri cia kũminjaminĩria, na nyũngũ, ũritũ wa thahabu ya gũthondeka o thaani ya thahabu; na ũritũ wa betha ya gũthondeka o thaani ya betha;

18 na ũritũ wa thahabu therie ya gũthondeka kĩgongona gĩa gũcinĩrwo ũbumba. O na ningĩ akĩmũnengera mĩcoro wa ngaari ya ita, ũguo nĩ kuuga ya makerubi ma thahabu marĩa maatambũrũkĩtie mathagu makahumbĩra ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova.

19 Daudi akiuga atĩrĩ, “Maündũ maya mothe ndĩmandĩkĩte ũrĩa ndaton-goririo nĩ guoko kwa Jehova kũrĩ igũrũ riakwa, na akĩthe ũmenyo wa maündũ mothe ma mĩcoro ũyũ.”

20 Ningĩ Daudi akĩrĩa mũriũ Solomoni atĩrĩ, “Gĩa na hinya na wĩyũmirĩre, na ũrute wĩra ũcio. Ndũgetigĩre na ndũgakue ngoro, tondu Jehova Ngai, o we Ngai wakwa, arĩ hamwe nawe. Ndagagũtiganĩria kana agũtirike nginya rĩrĩa wĩra wothe ũrĩa ũkaarutwo nĩ ũndũ wa ũtungata wa hekarũ ya Jehova ũgaathira.

21 Ikundi cia athĩnjĩri-Ngai na Alawii, nĩciĩhaarĩrie nĩ ũndũ wa wĩra wothe wa hekarũ ya Ngai, na mündũ o wothe ũrĩ na wendo na nĩoĩ wĩra wa ũbundi o wothe nĩagagũteithia wĩra-inĩ ũyũ. Anene na andũ othe nĩmarĩathĩkagĩra wathani waku wothe.”

29

Theo cia Gwaka Hekarũ

1 Ningĩ Mũthamaki Daudi akĩra kũngano kũ gĩothe atĩrĩ: “Mũriũ wakwa Solomoni, ũrĩa Ngai athuurite, nĩ mwĩthĩ na ndarĩ na ũmenyo wa kũigana. Wĩra ũyũ nĩ mũnene, tondũ nyũmba ĩno ĩhaana ta ya ũthamaki ti ya mündũ no nĩ ya Jehova Ngai.

2 Nĩnjigithĩtie indo na ũhoti wakwa wothe nĩ ũndũ wa hekarũ ya Ngai wakwa, ngaiga thahabu nĩ ũndũ wa gũthondeka indo cia thahabu, na betha nĩ ũndũ wa gũthondeka indo cia betha, na gĩcango nĩ ũndũ wa gũthondeka indo cia gĩcango, na kĩgera nĩ ũndũ wa gũthondeka indo cia kĩgera, na mbaũ nĩ ũndũ wa gũthondeka indo cia mbaũ, o na tũhiga tũrĩa twĩtagwo onigithi tũrĩa tũtheecagĩrĩrwo indo-inĩ, na tũhiga tũrĩa tũhenagia twa kũgemia nyũmba, na tũhiga twa rangi wa mũthemba mũngĩ, na tũhiga twa goro twa mũthemba mũngĩ, na mahiga ma nyaigĩ ma mũthemba ũrĩa mwega, indo icio ciothe ngaigithia irĩ nyingĩ mũno.

3 Makĩria ma ũguo, harĩ kwĩrutĩra gwakwa igũrũ rĩa hekarũ ya Ngai wakwa nĩngũheana kĩgũna gĩakwa mwene gĩa thahabu na betha nĩ ũndũ wa hekarũ ya Ngai wakwa, na icio ngũciheana nyongerere kĩria kĩngĩ njigithĩtie nĩ ũndũ wa hekarũ ĩno theru:

4 ngũheana taranda ngiri ithatũ* cia thahabu, o thahabu ĩrĩa ya Ofiri, na taranda ngiri mũgwanja† cia betha ĩrĩa therie nĩ ũndũ wa kũgemia thingo cia nyũmba,

5 o na nĩ ũndũ wa wĩra wa thahabu na indo cia wĩra wa betha ũrĩa wothe ũkaarutwo nĩ mabundi. Na rĩrĩ, nũũ ũkwĩamũrĩra Jehova ũmũthĩ na kwĩyendera?”

6 Hĩndĩ ĩyo atongoria a nyũmba, na anene a mũhĩrĩga ya Isiraeli, na anene a ikundi cia ngiri ngiri na anene a ikundi cia igana igana na anene arĩa maarũgamagĩrĩra wĩra wa mũthamaki makĩheana indo na kwĩyendera.

7 Nĩ ũndũ wa wĩra wa hekarũ ya Ngai nĩmaheanire taranda ngiri ithano,‡ na dariki ngiri ikũmi§ cia thahabu, na taranda ngiri ikũmi* cia betha, na taranda ngiri ikũmi na inyanya† cia gĩcango, na taranda ngiri igana rĩmwe‡ cia kĩgera.

8 Mündũ o wothe warĩ na tũhiga twa goro nĩatũheanire thĩnĩ wa kĩgũna kĩa hekarũ ya Jehova kĩa kĩaamenyagĩrĩrwo nĩ Jehieli ũrĩa Mũgerishoni.

9 Andũ nĩmakenirio nĩ ũrĩa atongoria ao maamũkĩre ũhoru ũcio na kwĩyendera, tondũ nĩmarutĩre Jehova indo na ngoro yao yothe matekũringĩrĩrio. Mũthamaki Daudi o nake nĩakenire mũno.

Ihooya rĩa Daudi

10 Daudi nĩagocire Jehova arĩ mbere ya kũngano kũ gĩothe, akiuga atĩrĩ,

“Ũrogoocwo wee, o Wee Jehova,
Ngai wa ithe witũ Isiraeli,
kuuma tene nginya tene.

11 Wee Jehova-rĩ, ũnene, na hinya,
na riiri, na wathani, na ũkenge nĩ ciaku,
nĩgũkorwo kĩndũ o gĩothe kĩrĩ igũrũ na thĩ nĩ gĩaku.

Wee Jehova, ũthamaki nĩ waku;
nĩtũtũgĩrĩtio, ũkanenehio gũkĩra indo ciothe.

* 29:4 nĩ ta tani 100 † 29:4 nĩ ta tani 240 ‡ 29:7 nĩ ta tani 170 § 29:7 nĩ ta kilo 84 * 29:7 nĩ ta tani 345 † 29:7 nĩ ta tani 620 ‡ 29:7 nĩ ta tani 3,450

12 Ûtonga na gĩtĩo ciumaga kũrĩ we;

Wee nĩwe wathaga indo ciothe.

Hinya na ũhoti wa gütũgĩria

o na kũhe andũ othe hinya irĩ moko-inĩ maku.

13 Na rĩrĩ, Ngai witũ, nĩtũgũgũcookeria ngaatho,
na tũkagooca rĩtwa riaku rĩrĩ riiri.

14 “No nĩ ngĩrĩ ũ, nao andũ akwa-rĩ, makĩrĩ a, atĩ no tũhote kũheana na ũtaana ta ũyũ? Indo ciothe ciumaga kũrĩ we, na kĩrĩa twakũhe no kĩrĩa kiumĩte moko-inĩ maku.

15 Ithui tũrĩ ageni na agendi maitho-inĩ maku, o ta ũrĩa maithe maitũ ma tene othe maatarĩ. Matukũ maitũ gũkũ thĩ matarĩ o ta kũruru, na gũtirĩ mwĩhoko wa gütũra.

16 Wee Jehova Ngai witũ, ũingĩ wa indo ici twaruta cia gũgwakĩra hekarũ nĩ ũndũ wa Rĩtwa riaku Itheru ciuĩte guoko-inĩ gwaku, na ciothe no ciaku.

17 Nĩ nĩnjũũ atĩ Wee Ngai wakwa nĩtũtuĩragia ngoro, na nĩkenagio nĩ ũrũngĩrũ wa ngoro. Indo ici ciothe ndĩciheanĩte na kwiyendera na wĩhokeku. Na rĩu ndĩ na gĩkeno nĩ ũndũ wa kwĩonera ũrĩa andũ aya aku marĩ haha makũrutĩre indo na wendo.

18 Wee Jehova, Ngai wa maithe maitũ Iburahĩmu, na Isaaka na Isiraeli, tũria wendo ũyũ ũrĩ ngoro-inĩ cia andũ aku nginya tene na ũtũme matũũre magwathĩkağĩra.

19 Na ũhotithie mũriũ wakwa Solomoni kwĩrutĩra na ngoro yake yothe, kũmenyağĩrĩra maathani maku, na maündũ marĩa wee wendaga o na kĩrĩa gĩaku kĩa watho wa kũrũmĩrwo, na ekage maündũ mothe nĩguo aake mwako wa nyũmba ĩno ĩhaana ta nyũmba ya ũthamaki, ĩrĩa nĩ njigithĩrie indo ciayo.”

20 Ningĩ Daudi akĩra kĩũngano gĩothe atĩrĩ, “Goocai Jehova Ngai wanyu.” Nĩ ũndũ ũcio andũ othe makĩgooca Jehova Ngai wa maithe mao; makĩnamĩrĩra, na makĩgũĩthia thĩ mbere ya Jehova na mbere ya mũthamaki.

Solomoni Kwamũkĩrwo ta Mũthamaki

21 Mũthenya ũyũ ũngĩ makĩrutĩra Jehova magongona na makĩmũrutĩra maruta ma njino, ta ũũ: ndegwa ngĩrĩ ĩmwe, na ndũrũme ngĩrĩ ĩmwe na tũtũrũme ngĩrĩ ĩmwe, o hamwe na maruta mao ma indo cia kũnyuuo na magongona mangĩ maingĩ nĩ ũndũ wa andũ a Isiraeli othe.

22 Makĩrĩa na makĩnyua marĩ na gĩkeno kĩnene mũthenya ũcio marĩ hau mbere ya Jehova.

Ningĩ makĩamũkĩra Solomoni mũrũ wa Daudi arĩ mũthamaki hĩndĩ ya keerĩ, na makĩmũitĩrĩra maguta mbere ya Jehova atũke wa kũmathamakĩra, nake Zadoku atũke mũthĩnjĩri-Ngai.

23 Nĩ ũndũ ũcio Solomoni agĩkarĩra gĩtĩ gĩa ũthamaki kĩa Jehova, na agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩa ithe Daudi. Nake akĩgaacĩra na agĩathĩkĩrwo Isiraeli guothe.

24 Anene othe, na andũ arĩa maarĩ njamba, hamwe na ariũ a Mũthamaki Daudi othe magĩtĩkĩra Mũthamaki Solomoni amaathage.

25 Jehova agĩtũgĩria Solomoni mũno maitho-inĩ ma andũ a Isiraeli othe, na akĩmũhe ũthamaki ũrĩ na riiri ũtaahetwo mũthamaki ũngĩ wa Isiraeli mbere ĩyo.

Gĩkuũ kĩa Daudi

26 Daudi mũrũ wa Jesii aarĩ mũthamaki wa Isiraeli guothe.

²⁷ Aathamakiire Isiraeli mĩaka mĩrongo ĩna, mĩaka mũgwanja yayo agĩthamaka arĩ Hebironi, nayo mĩaka mĩrongo ĩtatũ na ĩtatũ agĩthamaka arĩ Jerusalemu.

²⁸ Aakuire arĩ mũkũrũ mũno, arĩkĩtie gũkenera gũtũũra gwake matukũ maingĩ, na arĩ mũtongu, na agatĩĩo. Mũriũ Solomoni nĩwe wathamakire ithenya rĩake.

²⁹ Naho ha maündũ marĩa makonĩ wathani wa Mũthamaki Daudi kuuma kĩambĩrĩria nginya mũthia, nĩmandĩkĩtwo thĩinĩ wa maandĩko ma Samũeli ũrĩa warĩ muoni-maündũ, na maandĩko-inĩ ma Nathani ũrĩa mũnabii na maandĩko-inĩ ma Gadi ũrĩa muoni-maündũ,

³⁰ hamwe na maündũ mothe marĩa maakonĩ ũthamaki wake na ũhoti ũrĩa aarĩ naguo, na ũrĩa maündũ marĩa maamũthiũrũrũkĩirie maatarĩ na ma Isiraeli na mothamaki ma mabũrũri marĩa mangĩ mothe.

IBUKU RĪA KEERĪ RĪA MAÜNDÜ MA MATUKÜ MA TENE

Solomoni Kūhooya Aheo Ūgī

¹ Solomoni, mūrū wa Daudi, nīehaandire akīrūma wega ūthamaki-inī wake, nīgūkorwo Jehova Ngai wake aarī hamwe nake na akīmūnenehia mūno makīria.

² Nake Solomoni akīarīria andū a Isiraeli othe: akīarīria anene a mbūtū cia o ngiri ngiri, na anene a mbūtū cia o igana igana, na aciiri, o na atongoria othe a kūu Isiraeli, na atongoria a nyūmba.

³ Nake Solomoni na kīūngano kīu gīothe makīambata kūdndū kūrīa gūtūgūgīru kūu Gibeoni, nīgūkorwo Hema-ya-Gūtūnganwo ya Ngai nīkuo yarī, irīa Musa ndungata ya Jehova aathondekeire kūu werū-inī.

⁴ Na rīrī, Daudi nīambatītie ithandūkū rīa Ngai kuuma Kiriathu-Jearimu akarīga harīa aarīthondekeire, tondū nīarīambūire hema kūu Jerusalemu.

⁵ No kīgongona gīa gīcango kīrīa gīathondeketwo nī Bezaleli mūrū wa Uri, mūrū wa Huru, kīarī Gibeoni mbere ya hema irīa nyamūre ya Jehova; nī ūndū ūcio Solomoni na kīūngano kīu magīthī hau gūtūria ūhoro kuuma kūrī Jehova.

⁶ Solomoni akīambata kīgongona-inī kīu gīa gīcango o hau mbere ya Jehova thīinī wa Hema-ya-Gūtūnganwo, na akīrutīra hau igūrū wakīo magongona ngiri imwe ma njino.

⁷ Ūtukū o ro ūcio-rī, Ngai akiumīrīra Solomoni, akīmwīra atīrī, “Hooya kīrīa gīothe ūkwenda ngūhe.”

⁸ Solomoni agīcookeria Ngai atīrī, “Nīwekīire baba Daudi maündū manene ma ūtugi na nīūndūite mūthamaki ithenya rīake.

⁹ Na rīrī, Wee Jehova Ngai, reke ūria werīire baba Daudi ūhinge, nīgūkorwo nīūndūite mūthamaki wa andū aingī o ta rūkūngū rwa thī.

¹⁰ He ūgī na ūmenyo, nīguo ndongoragie andū aya, nī ūndū-rī, nūū ūngīhota gwatha andū aya aku aingī ūū?”

¹¹ Ngai akīra Solomoni atīrī, “Kuona atī ūndū ūyū nīguo wendi wa ngoro yaku na ndūnahooya ūtonga, kana kūgīa indo nyingī o na kana gītūo, kana gīkuū gīa thū ciaku, na kuona atī ndūnahooya ūtūre muoyo matukū maingī, no wahooya ūgī na ūmenyo wa gwathaga andū akwa arīa ngūtūite mūthamaki wao-rī,

¹² nī ūndū ūcio nīkūheo ūgī na ūmenyo. O na ningī nīngūkūhe ūtonga, na indo nyingī o na gītūo, iria itarī mūthamaki ūrī wakorwo nacio mbere iyo, na gūtārī mūthamaki ūkaagīa nacio thuutha waku.”

¹³ Ningī Solomoni agīthī Jerusalemu oimīte handū harīa hatūgūgīru kūu Gibeoni hau mbere ya Hema-ya-Gūtūnganwo. Nake agīthamakīra Isiraeli.

¹⁴ Solomoni nīacookanīrīrie ngaari cia ita na mbarathi; aarī na ngaari cia ita 1,400 na mbarathi 12,000 iria aigīte matūūra-inī manene na ngaari cia ita, na akaiga iria ingī hakuhi nake kūu Jerusalemu.

¹⁵ Mūthamaki nīatūmire betha na thahabu cingīhe Jerusalemu o ta mahiga, mītarakwa nayo yarī mūingī o ta mīkūyū irīa irī magūrū-inī ma irīma.

¹⁶ Mbarathi cia Solomoni cioimaga Misiri na kuuma Kilikia, nao onjorithia a mūthamaki maacīgūrāga kuuma Kilikia.

17 Maagūruga ngaari imwe ya ita kuuma Misiri cekeri 600* cia betha, nayo mbarathi imwe ikoima cekeri 150.† Ningi nimacookaga magacitwara ikenderio athamaki othe a Ahiti na a Suriata.

2

Kuhaariria Gwaka Hekarū

1 Solomoni niathanire gwakwo hekarū itanitio na Riitwa rīa Jehova, o na kwiyakira nyumba yake ya ūthamaki.

2 Nīandikithirie andū 70,000 a gūkuua mīrigo, na 80,000 a gwacūhia mahiga irīma-inī, na anyabara 3,600 a kūmaroraga.

3 Solomoni agitūmīra Hiramū mūthamaki wa Turo ndūmīriri ino:

“Ndehithiria mīgogo ya mītarakwa o ta ūrīa wekīre baba Daudi rīrīa wamūrehithīrie mītarakwa ya gwaka nyumba ya ūthamaki ya gūkaraga.

4 Na rīrī, rīu ndī hakuhi gwaka hekarū itanitio na Riitwa rīa Jehova Ngai wakwa na ndīmīamūre ituīke yake ya gūcinaḡira ūbumbā ūrīa ūtararīkaga wega mbere yake, o na ya kūigagwo mīgote irīa mīamūre mahinda mothe, na ya kūrutagīra magongona ma njino o rūciinī, na hwaī-inī, na mīthenya ya Thabatū, na hīndī ya Tūrūgamo twa Mweri na ciathī iria nyamūre cia Jehova Ngai witū. Ūyū nī watho mwandīke wa Isiraeli wa gūtūra nginya tene.

5 “Hekarū irīa ngwaka nī nene mūno, tondū Ngai witū nī mūnene gūkīra ngai iria ingī ciothe.

6 No rīrī, nū ūngīhota kūmwakīra hekarū, kuona atī igūrū, o kūrīa igūrū mūno, ndangūganīra kuo? Nū ndīkīrī ū wa kūmwakīra hekarū, tīga no handū ha gūcinaḡira magongona mbere yake?

7 “Tondū ūcio-rī, ndūmīra mūdū mūūgī na wīra wa gwaka indo cia thahabu na betha, na ḡcango o na igerā na rangi wa ndathi, na rangi mūtune ta gakarakū na rangi wa bururu, na mūdū mūūgī na wīra wa gūkurura mīcoro, oke arute wīra Juda na Jerusalemu hamwe na aruti a wīra akwa arīa oogī na wīra, arīa maahaarīrio nī baba Daudi.

8 “O na ningī ūndehithīrie mīgogo ya mītarakwa, na mīthengera, na mīthandari yumīte kū Lebanonī, tondū nīnjūūī andū aku nī oogī na ūhoro wa gwatūra mbaū. Andū akwa makaarutithanagīa wīra na andū aku

9 nīgeetha ūnyonere mbaū nyingī, tondū hekarū irīa ngwaka no nginya ikorwo irī nene na irī thaka mūno.

10 Nīngaaha ndungata ciaku iria ciatūūruga mbaū kori 20,000* cia mūtu wa ngano, na kori 20,000 cia cairi, na mbathi 20,000† cia ndibei, na mbathi 20,000 cia maguta ma mītamaiyū.”

11 Nake Hiramū mūthamaki wa Turo akīandīka marūa agīcookeria Solomoni ūhoro, akiuga atīrī:

“Tondū wa ūrīa Jehova endete andū ake-rī, nīagūtūite mūthamaki wao.”

12 Ningī Hiramū agīthī na mbere, akiuga atīrī:

“Jehova Ngai wa Isiraeli arogoocwo, o we wombire igūrū na thī! Nīaheete Mūthamaki Daudi mūriū mūūgī, ūheetwo ūhoti wa gwīciiria

* 1:17 nī ta kilo 7 † 1:17 nī ta kilo imwe na robo ithatū (1.75) * 2:10 nī ta kilo 4,400,000

† 2:10 nī ta lita 440,000

na ũkũūrani wa maündũ, we nĩwe ũgwakĩra Jehova hekarũ o na eyakĩre nyũmba ya ũthamaki.

¹³ “Nĩngũgũtũmĩra Huramu-Abi, mũndũ mũũgĩ mũno na wĩra,

¹⁴ ũrĩa nyina wake oimĩte Dani nake ithe akoima Turo. Nĩarutĩtwo kũruta wĩra wa thahabu na wa betha, na wa ġicango na wa kĩgera, na wa mahiga na wa mbaũ, na wa ndigi cia rangi wa ndathi na wa rangi wa bururu na wa ndigi cia rangi mũtune ta gakarakũ, na wa gatani ĩrĩa njega. Nĩarĩkĩtie kwĩmenyeria kũruta wĩra wothe wa ġukurura mĩcoro, na no acore mĩcoro ĩrĩa yothe angĩrwo acore. Nĩakarutithania wĩra na mabundi maku na arĩa a mwathi wakwa, thoguo Daudi.

¹⁵ “Rĩu-rĩ, mwathi wakwa nĩagĩtũmĩre ndungata ciake ngano na cairi, na maguta ma mĩtamaiyũ na ndibei iria eranĩire,

¹⁶ na ithuĩ nĩtũgũtema mĩgogo yothe ĩrĩa ũbataire kuuma Lebanoni, na tũmĩkũrũkie tũmĩohanĩtie, ĩgereiro iria-inĩ nginya Jopa. Nawe ũĩcooke ũmĩoe ũmĩtware nginya Jerusalemu.”

¹⁷ Nake Solomoni agĩtara ageni othe arĩa maarĩ Isiraeli, thuutha wa itarana rĩrĩa ithe Daudi aataranĩte; na magĩkorwo maarĩ ageni 153,600.

¹⁸ Nake akĩgaya andũ 70,000 ao matuĩke akuui a mĩrigo, na andũ 80,000 ao matuĩke aicũhia a mahiga ĩrĩa-inĩ, hamwe na anyabara 3,600 a kũrũgamĩrĩa andũ makĩruta wĩra.

3

Solomoni Gwaka Hekarũ

¹ Hĩndĩ ĩyo Solomoni akĩambĩrĩa gwaka hekarũ ya Jehova kũu Jerusalemu Kĩrĩa-inĩ kĩa Moria,* harĩa Jehova oimĩrĩire ithe Daudi. Hau nĩho kĩhuhĩro-inĩ kĩa ngano kĩa Arauna ũrĩa Mũjebusi, handũ harĩa Daudi aaheanĩte hekarũ ĩgaakwo.

² Aambĩrĩrie gwaka mũthenya wa ĩrĩ wa mweri wa keerĩ, mwaka wa ĩna wa ũthamaki wake.

³ Mũthingi ũrĩa Solomoni eenjire nĩ ũndũ wa gwaka hekarũ ya Ngai warĩ mĩkono mĩrongo ĩtandatũ† kũraiha na mĩkono mĩrongo ĩrĩ‡ kwarama, ġũgĩtũmĩrwo mĩkono ya ġĩhimo ġĩa tene.

⁴ Nakĩo ġĩthaku kĩrĩa kĩarĩ hau mbere ya hekarũ kĩarĩ kĩa mĩkono mĩrongo ĩrĩ kũraiha, ġĩkĩranĩtie warĩ wa nyũmba ĩyo, na mĩkono mĩrongo ĩrĩ kũraiha na ĩgũrũ.

Mwena wa thĩnĩ wakĩo akĩũgemia na thahabu ĩrĩa therie.

⁵ Akĩhũũrĩa nyũmba ĩrĩa nene mbaũ cia mũthengera na agĩcĩhumbĩra na thahabu ĩrĩa njega mũno, na akĩmĩgemia na mĩcoro ya mĩkĩndũ na mĩcoro ya irengeeri.

⁶ Aagemĩrie hekarũ na tũhiga twa goro. Nayo thahabu ĩrĩa aahũthĩrĩre yarĩ thahabu ya Paravaimu.

⁷ Nacio mbaũ cia mĩratho, na buremu cia mĩrango, na thingo, na mĩrango ya hekarũ, agĩcĩgemia na thahabu, na agĩkururithia mĩhiano ya makerubi thingo-inĩ.

⁸ Nĩngĩ Solomoni agĩaka Handũ-harĩa-Hatheru-Mũno, ũraihu waho waringaine na warĩ wa hekarũ, mĩkono mĩrongo ĩrĩ kũraiha na mĩkono

* **3:1** ũyũ noguo mũhari thĩnĩ wa Kĩrĩkanĩro kĩrĩa ġĩkũrũ wonanĩtie atĩ Kĩrĩa ġĩa Zayuni no kĩa Kĩrĩa kĩa Moria harĩa Iburahĩmu aathiire kũruta mũriũ Isaaka igongona. † **3:3** nĩ ta mita 27

‡ **3:3** nĩ ta mita 9; o na mũhari 4, na 8, na 11, na 13

mīrongo ĩrĩ kwarama. Akĩgemia thĩinĩ waho na taranda 600[§] cia thahabu ĩrĩa njega mũno.

⁹ Ūritū wa mīcumarĩ ya thahabu warĩ wa cekerĩ mīrongo ĩtano.* Ningĩ agĩcooka akĩgemia mĩena ya na igūrū ya hau Hatheru-Mũno na thahabu.

¹⁰ Thĩinĩ wa Handū-harĩa-Hatheru-Mũno niakururithirie makerubi meerĩ na akĩmagemia na thahabu.

¹¹ Ūraihu wa mathagu ma makerubi wothe warĩ mĩkono mīrongo ĩrĩ. Ithagu rĩmwe rĩa ikerubi rĩa mbere rĩarĩ rĩa mĩkono ĩtano† kũraiha na rĩkahutia rūthingo rwa hekarū, narĩo ithagu rĩu rĩngĩ o narĩo rĩarĩ rĩa mĩkono ĩtano kũraiha na rĩkahutia ithagu rĩa ikerubi rĩu rĩngĩ.

¹² O narĩo ithagu rĩmwe rĩa ikerubi rĩa keerĩ rĩarĩ na ūraihu wa mĩkono ĩtano na rĩkahutia rūthingo rĩu rĩngĩ rwa hekarū, na ithagu rĩu rĩngĩ rĩarĩo o narĩo rĩarĩ na ūraihu wa mĩkono ĩtano na rĩkahutia ithagu rĩa ikerubi rĩa mbere.

¹³ Mathagu ma makerubi maya maarĩ na ūraihu wa mĩkono mīrongo ĩrĩ. Maicũhitio marũgamĩte na magūrū, na mang'etheire nyũmba nene.

¹⁴ Solomoni niathondekire gĩtambaya gĩa gũcuurio kĩa ndigi cia rangi wa bururu, na cia rangi wa ndathi na cia rangi mūtune ta gakarakū na gĩa gatani ĩrĩa njega, na mĩhiano ya makerubi niyatumĩrĩrwo gĩtambaya-inĩ kũu.

¹⁵ Mwena wa mbere wa hekarū agĩaka itugĩ igĩrĩ, na cieri ciarĩ na ūraihu wa mĩkono mīrongo ĩtatū na ĩtano;‡ o gĩtugi kiarĩ na kĩongo igūrū riakĩo kĩa mũigana wa mĩkono ĩtano.

¹⁶ Niathondekire irengeeri igathĩkanĩtio, na agĩciigĩrĩa igūrū rĩa itugĩ icio. Ningĩ niathondekire mĩhiano igana rĩmwe ya matunda ma makomamanga na akĩmĩnyiiithania na irengeeri icio ciagathĩkanĩtio.

¹⁷ Aakire itugĩ icio mwena wa mbere wa hekarū, kĩmwe mwena wa gũthini, na kĩrĩa kĩngĩ mwena wa gathigathini. Kĩa mwena wa gũthini agĩgũta Jakini, na kĩa mwena wa gathigathini agĩgũta Boazu.

4

Indo cia Hekarū

¹ Ningĩ Solomoni agĩakithia kĩgongona gĩa gĩcango kĩa ūraihu wa mĩkono mīrongo ĩrĩ,* na warĩ wa mĩkono mīrongo ĩrĩ, na mĩkono ikũmi† kũraiha na igūrū.

² Agĩcooka agĩaka itangi inene mũno rĩrĩa rĩetagwo Karia rĩa kigera gĩtwekie, na rĩarĩ rĩa gĩthiūrĩrĩ, na rĩarĩ rĩa mĩkono ikũmi kuuma mwena ūmwe wa mũromo nginya ūrĩa ūngĩ, na mĩkono ĩtano‡ kũraiha na igūrū. Riathimwo gĩthiūrĩrĩ kiarĩo riathiūrũrũkĩirio nĩ rĩrigi rwa mĩkono mīrongo ĩtatū.§

³ Mũhuro wa mũthia warĩo, nĩrĩathiūrũrũkĩirio na magemio ma-haanaine na ndegwa, o mũkono ūmwe* ndegwa ikũmi. Ndegwa icio ciaigĩtwo mĩhari ĩrĩ itwekanĩirio na Karia kau ikanyiitana.

⁴ Nako Karia kau kaigĩrĩrwo igūrū rĩa mĩhiano ya ndegwa ikũmi na igĩrĩ: ithatū ciacirore mwena wa gathigathini, na ithatū ikarora mwena wa ithũro, na ithatū ikarora mwena wa gũthini, ithatū ikarora

§ 3:8 nĩ ta tani 21 * 3:9 nĩ ta nuthu kilo † 3:11 nĩ ta mita igĩrĩ na robo (2.25) ‡ 3:15 nĩ ta mita 16 * 4:1 nĩ ta mita 9 † 4:1 nĩ ta mita inya na nuthu (4.5) ‡ 4:2 nĩ ta mita igĩrĩ na robo (2.25) § 4:2 nĩ ta mita ikũmi na ithatū na nuthu (13.5) * 4:3 nĩ ta nuthu mita

irathĩro. Karia kau kaigĩrĩrwo igũrũ rĩacio, nacio ciĩga cia na thuutha cia ndegwa icio nĩcio ciarorete na kũu thĩinĩ.

⁵ Ūtungu wa Karia kau waiganaine na rūhĩ† kwarama, naruo rūtirihoro rwako rwatariĩ ta rūtirihoro rwa gĩkombe, kana ta gĩtoka gĩcanũku. Karia kau kaiganagĩra maaĩ mbathi 3,000.‡

⁶ Ningĩ agĩthondeka irai ikũmi cia gwĩthambĩra, na akũiga ithano mwena wa gũthini na ithano mwena wa gathigathini. Indo iria ciahũthagĩrwo nĩ ūndũ wa magongona ma njino ciathambagĩrio thĩinĩ wacio, no Karia kau geethambagĩrwo nĩ athĩnjĩri-Ngai.

⁷ Nĩathondekire mĩtĩ ikũmi ya kũigĩrwo matawa ya thahabu, o ta ũrĩa mũthondekere wamo watuĩtwo, na akĩmĩiga hekarũ thĩinĩ, itano akĩmĩiga mwena wa gũthini na itano mwena wa gathigathini.

⁸ Agĩcooka agĩthondeka metha ikũmi, agĩciiga thĩinĩ wa hekarũ, ithano mwena wa gũthini na ithano mwena wa gathigathini, agĩcooka agĩthondeka mbakũri 100 cia thahabu cia kũminjaminjĩria maaĩ.

⁹ Nĩathondekire nja ya athĩnjĩri-Ngai, na nja ũrĩa nene na mĩrango yayo, nayo mĩrango akĩmĩgemia na gĩcango.

¹⁰ Akũiga Karia kau mwena wa gũthini, koine-inĩ ya irathĩro ya mwena wayo.

¹¹ O na nĩathondekire nyũngũ na icakũri na mbakũri cia kũminjaminja maaĩ.

Nĩ ūndũ ũcio Huramu akĩrĩkia wĩra wothe ũrĩa aheetwo arute nĩ Mũthamaki Solomoni thĩinĩ wa Hekarũ ya Ngai, nago nĩ:

¹² itugĩ iria igĩrĩ,

na ciongo igĩrĩ iria ciahanaaga ta mbakũri irĩ igũrũ wa itugĩ icio; na irengeeri iria igĩrĩ ciagathĩkanĩtio ta mĩnyororo iria ciagemetie ciongo icio ciarĩ igũrũ wa itugĩ;

¹³ na makomamanga maria 400 ma irengeeri iria igĩrĩ ciagathĩkanĩtio ta mĩnyororo (yari mĩhari ũrĩ ya makomamanga o hari kirengeeri kimwe, ikagemia ciongo icio ciahanaaga ta mbakũri iria ciarĩ igũrũ wa itugĩ icio);

¹⁴ makaari na irai ciamo;

¹⁵ Karia na mĩhiano ya ndegwa iria ikũmi na igĩrĩ rungu rwako;

¹⁶ nyũngũ, na icakũri, na hũuma cia nyama, na indo ciothe iria ciakonainie nacio.

Indo icio ciothe Huramu-Abi aathondekeire Mũthamaki Solomoni cia hekarũ ya Jehova, ciarĩ cia gĩcango gĩkumuthe gĩkahenia.

¹⁷ Nake mũthamaki aatwekithagĩria indo icio kũrĩa gwathondekagĩrwo indo cia rĩumba kũu werũ-inĩ wa Jorodani gatagaũ ga Sukothu na Zarehani.

¹⁸ Indo icio ciothe ciathondekithirio nĩ Solomoni ciarĩ nyingĩ mũno, ũũ atĩ ũritũ wa gĩcango ndwamenyekire ũrĩa waiganaga.

¹⁹ Ningĩ Solomoni nĩathondekithirie indo ciothe iria ciarĩ thĩinĩ wa hekarũ ya Ngai:

aathondekire kĩgongona gĩa thahabu;

na metha cia mĩgate ũrĩa yaigagwo mbere ya Jehova;

²⁰ na mĩtĩ ya matawa ya thahabu therie hamwe na matawa mayo ma gwakanaga mari mbere ya harĩa haamũre o ta ũrĩa gwathanĩtwo;

- 21 na wîra wa magemio wa mahûa ma thahabu, na matawa na mîhato (iria ciathondeketo wa thahabu theri);
- 22 magathî ma kûrenga ndaambi, ma thahabu therie, na mbakûria cia kûminjaminjîria, na thaani na ngîo cia mwaki; na mîrango ya thahabu ya hekarû: na mîrango ya thîinî ya gûthîi Handû-harîa-Hatheru-Mûno, na mîrango ya nyûmba îria nene ya Hekarû.

5

1 Rîrîa wîra wothe ûrîa Solomoni aarutagîra hekarû ya Jehova warîkire-rî, akîrehe indo iria ciamûritwo nî ithe Daudi, nacio nî betha na thahabu na indo cia thîinî, agîciiga harîa haigagwo mîthiithû ya hekarû ya Ngai.

Ithandükû rîa Kîrîkanîro Kûrehwo Hekarû-inî

2 Ningî Solomoni agîita athuuri a Isiraeli, na atongoria othe a mîhîrîga, na anene a nyûmba cia andû a Isiraeli, moke Jerusalemu nîguo maambatîe ithandükû rîa kîrîkanîro kîa Jehova kuuma Zayuni, Itûûra rîrîa Inene rîa Daudi.

3 Nao andû othe a Isiraeli magîûka hamwe kûrî mûthamaki hîndî ya gîathî, mweri-inî wa mûgwanja.

4 Rîrîa athuuri othe a Isiraeli maakinyire, Alawii makîoya ithandükû rîu,

5 nao makîambatia ithandükû, hamwe na Hema-ya-Gûtûnganwo, na indo ciothe iria nyamûre ciarî thîinî wayo. Nao athînjîri-Ngai, arîa maarî Alawii, magîciambatia;

6 nake Mûthamaki Solomoni na kîungano gîothe kîa Isiraeli kîrîa gîacemanîtie harî we marî mbere ya ithandükû rîu, makîruta magongona ma ng'ondû na ng'ombe nyingî mûno, ûû atî itingîandîkirwo mûigana wacio kana itarîke.

7 Nao athînjîri-Ngai magîcooka makîrehe ithandükû rîu rîa kîrîkanîro kîa Jehova handû harîo harîa haamûre thîinî wa hekarû, ûguo nî ta kuuga Handû-harîa-Hatheru-Mûno, makîrîiga rungu rwa mathagu ma makerubi.

8 Makerubi macio maatambûrûkîtie mathagu mamô igûrû rîa harîa haigîtwo ithandükû rîu, makahumbîra ithandükû o hamwe na mîti yario ya kûrîkuua.

9 Mîti îyo yarî mîraihu mûno ûû atî mîthia yayo, yumîte ithandükû-inî, nîngîonekanire nî mûndû arî hau mbere ya harîa haamûre, no ndîonekaga nî mûndû arî nja ya Handû-harîa-Hatheru; na îrî o ho nginya ûmûthî.

10 Thîinî wa ithandükû rîu gûtiarî na kîndû kîngî tîga o ihengere iria igîrî Musa aagîte ho rîrîa aarî Horebu, kûrîa Jehova aarîkanîire kîrîkanîro na andû a Isiraeli maarîkia kuuma Misiri.

11 Ningî athînjîri-Ngai makîehera makîuma Handû-harîa-Hatheru. Athînjîri-Ngai othe arîa maarî hau nîmetheretie matekûrûmbûiya ikundi ciao.

12 Nao Alawii othe arîa maarî aini, nîo Asafu, na Hemani na Jeduthuni na arîu ao na andû ao, makîrûgama mwena wa irathîro wa kîgongona, mehumbîte gatanî iria njega, marî na thaani iria ihûûrithanagio ikagamba, na inanda cia mûgeeto, na cia kînûbi. Moimîtwo thuutha nî athînjîri-Ngai 120 makîhuhaga tûrumbeta.

13 Ahuhî tûrumbeta na aini makîamûkîria na mûgambo ûmwe magîcookeria Jehova ngaatho na makîmûgooca. Marî na tûrumbeta, na thaani iria ihûûrithanagio ikagamba na indo iria ingî cia ûini, makîanîrîa makîgooca Jehova na makîina makiugaga atîrî:

“Jehova nî mwega;

wendo wake ütũũraga nginya tene.”

Hĩndĩ iyo hekarũ ya Jehova ikĩiyũra itu,

¹⁴ nao athĩnjĩri-Ngai matingĩahotire kũruta wĩra wao nĩ ũndũ wa itu rĩu, nĩgũkorwo riiri wa Jehova nĩwaiyũrire hekarũ iyo ya Ngai.

6

¹ Ningĩ Solomoni akiuga atĩrĩ, “Jehova oigĩte atĩ arĩkaraga thĩnĩ wa itu rĩrĩa itumanu.

² No rĩrĩ, nĩngwakĩire hekarũ kĩĩrorerwa, handũ haku ha gũtũũra nginya tene.”

³ O hĩndĩ iyo, kũngano gĩothe gĩa Isiraeli kĩrũgamĩte hau, mũthamaki agĩkihũgũkĩra na agĩkirathima.

⁴ Ningĩ akiuga atĩrĩ:

“Jehova arogoocwo, o we Ngai wa Isiraeli, ũrĩa ũhingĩtie na moko make ũrĩa eriire baba Daudi na kanua gake mwene. Nĩgũkorwo oigĩte atĩrĩ,

⁵ ‘Kuuma mũthenya ũrĩa ndaarutire andũ akwa Misiri, ndirĩ ndathuura itũũra inene mũhĩrĩga-inĩ o na ũmwe wa Isiraeli atĩ nĩguo njakĩrwo hekarũ itanĩtio na Rĩtwa rĩakwa kuo, o na kana ngaathuura mũndũ o na ũrĩkũ atuĩke wa gũtongoria andũ akwa a Isiraeli.

⁶ No rĩrĩ, nĩthuurĩte Jerusalemu nĩguo Rĩtwa rĩakwa rĩĩkarage kuo, na nĩ thuurĩte Daudi athamakĩre andũ akwa a Isiraeli.’

⁷ “Baba Daudi nĩatuĩte na ngoro yake gwaka hekarũ itanĩtio na Rĩtwa rĩa Jehova, o we Ngai wa Isiraeli.

⁸ No Jehova eerire baba Daudi atĩrĩ, ‘Tondũ nĩwaatuĩte na ngoro yaku kũnjakĩra hekarũ itanĩtio na Rĩtwa rĩakwa-rĩ, nĩ wekire wega nĩ gwĩciiria ũguo ngoro-inĩ yaku.

⁹ No rĩrĩ, wee tiwe ũgwaka hekarũ iyo, no nĩ mũrũguo ũrĩa uumĩte mũthiimo waku na thakame-inĩ yaku, ũcio nĩwe ũkaanjakĩra hekarũ itanĩtio na Rĩtwa rĩakwa.’

¹⁰ “Jehova nĩatũũrĩtie kĩrĩkanĩro kĩrĩa eeranĩire. Nĩnjookete ithenya rĩa baba Daudi, na rĩu nĩnjikarĩire gĩtĩ gĩa ũthamaki gĩa Isiraeli, o ta ũrĩa Jehova eeranĩire, na nĩnjakĩte hekarũ rĩa itanĩtio na Rĩtwa rĩa Jehova, Ngai wa Isiraeli.

¹¹ Hau nĩho njigĩte ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro rĩrĩa rĩigĩtwo kĩrĩkanĩro kĩrĩa Jehova aarĩkanĩire na andũ a Isiraeli.”

Ihooya rĩa Solomoni rĩa Kwamũra Hekarũ

¹² Ningĩ Solomoni akĩrũgama mbere ya kĩgongona kĩa Jehova o hau mbere ya kũngano gĩothe gĩa Isiraeli, agĩtambũrũkia moko make.

¹³ Na rĩrĩ, Solomoni nĩathondekete rũtara rwa gĩcango rwa mĩkono itano* kũraiha, na mĩkono itano kwarama, na mĩkono itatũ† kũraiha na igũrũ, na akĩrũgia gatagatĩ ka nja iyo. Akĩrũgama rũtara-inĩ igũrũ na agĩtura maru mbere ya kũngano kũu gĩothe gĩa Isiraeli na akĩambararia moko make na igũrũ.

¹⁴ Nake akiuga atĩrĩ:

“Wee Jehova, Ngai wa Isiraeli, gũtirĩ Ngai ũngĩ ũhaana tawe, kũu igũrũ kana gũkũ thĩ, o Wee ũhingagia kĩrĩkanĩro gĩa kũu wendo harĩ ndungata ciaku irĩa irũmagĩrĩra njĩra yaku na ngoro ciao ciothe.

* 6:13 nĩ ta mita igĩrĩ na robo (2:25) † 6:13 nĩ ta mita imwe na robo (1:25)

15 Wee nūhingīrie baba Daudi, ndungata yaku, kīrīkanīro gīaku; ūndū ūria weraniire na kanua gaku nūhingītie na guoko gwaku, o ta ūria kūhaana ūmūthī.

16 “Na rīrī, Jehova, Ngai wa Isiraeli, hingīria ndungata yaku baba, Daudi, ciiraniro iria wamwīriire rīria woigire atīrī, ‘Ndūkaaga mündū wa gūkarīra gītī kīa ūnene gīa Isiraeli arī mbere yakwa, angīkorwo ariū aku nīmarīthiiga na mīthiire yagīriire mbere yakwa kūringana na watho wakwa o ta ūria wee ūtūire ūthiiga.’

17 Na rīrī, Wee Jehova, Ngai wa Isiraeli, reke kiugo gīaku kīrīa weriire ndungata yaku Daudi kīhinge.

18 “No kūhoteke Ngai agītūūranie na andū gūkū thī? Igūrū, o na kūūrīa igūrū mūno-rī, wee ndūngūiganīra kuo. Hekarū īno njakīte-rī, ndīkīrī nini makīria?

19 No o na kūrī ūguo-rī, thikīrīria ihooya rīa ndungata yaku, īgīthaihana īguīrwo tha, Wee Jehova Ngai wakwa. Igu gūkaya na ihooya rīria ndungata yaku īrakūhooya īrī mbere yaku.

20 Maiho maku maroikara marorete hekarū īno mūthenya na ūtukū, o handū haha wee woigire atī nūgatūma Rīitwa rīaku rīkoragwo ho. Ūroigua ihooya rīria ndungata yaku īrīhooyaga īrorete handū haha.

21 Igu gūthaihana kwa ndungata yaku na kwa andū aku a Isiraeli rīria mekūhooya marorete handū haha. Ūigue ūrī kūu igūrū, o kūu gūikaro gīaku; na watūigua-rī, ūgatūrekerera.

22 “Rīria mündū angīhītīria mündū wa itūūra rīake na gūtūike no nginya ehīte, nake oke ehītīre hau mbere ya kīgongona gīaku kīa hekarū-inī īno-rī,

23 hīndī iyo ūkaigua ūrī o kūu igūrū, na ūtue itua. Tuithania ndungata ciaku ciira, ūtūme ūria ūhītīrie ūria ūngī acookererwo nī mahītia make marīa ekīte. Nake ūria ūtehītīe ūmūtue ndehītīe na ūndū ūcio wonanie atī tī mwīhia.

24 “Rīria andū aku a Isiraeli maahootwo nī thū tondū nīmakūhītīrie nao magūcookerere na moimbūre rīitwa rīaku, mahooe magīgūthaihaga marī hekarū-inī īno-rī,

25 hīndī iyo ūkaamaigua ūrī o kūu igūrū na ūrekere andū aku a Isiraeli mehīa mao na ūmacookie būrūrī ūria wamaheire hamwe na maithe mao.

26 “Rīria igūrū rīkaahingwo, na mbura yaage kuura tondū wa ūria andū aku makūhītīrie, mangīkaahooya marorete handū haha, na moimbūre rīitwa rīaku na magarūrūke matigane na mehīa mao tondū nūmanyamarītīe-rī,

27 hīndī iyo ūkaamaigua ūrī o kūu igūrū na ūrekere ndungata ciaku, andū aku a Isiraeli, mehīa mao. Marute mūtūūrīre ūria mwagīrīru, na ūmoirīrie mbura būrūrī-inī ūcio waheire andū aku ūtūike igai rīao.

28 “Kūngīkaagīa ng’aragu kana mūthīro būrūrī-inī, kana mīgūnda ihīe nī mbaa kana mbuu, kana gūūke ngīgī kana ngūnga, kana thū imarīgīcīrie itūūra-inī rīmwe rīao, na mwanangīko o na ūrīkū kana mūrīmū ūngīgooka-rī,

29 na rīria mündū o na ūrīkū wa andū aku a Isiraeli, angīkaahooya kana athaihanie, nī ūndū wa mündū kūmenya mīnyamaro īria arī nayo, o na ruo, na atambūrūkie moko make amerekeirie hekarū-inī īno,

30 hīndī iyo ūkaamaigua ūrī o kūu igūrū gūikaro-inī gīaku, ūmarekere na ūtūire o mündū itua kūringana na ūria wothe ekīte, tondū we nīūi ngoro yake nīgūkorwo nowe wiki ūūi ngoro cia andū,

31 nĩgeetha matũũre magwĩtigĩrĩte, na mathiige na mĩthiĩre yaku rĩria rĩothe marĩtũũraga bũrũri-inĩ ũyũ waheire maithe maitũ.

32 “Ha ũhoro wa mũndũ wa kũngĩ ũria ũtarĩ wa andũ aku a Isiraeli no nĩ oimĩte bũrũri wa kũraya nĩ undũ wa ngumo ya rĩitwa rĩaku inene na ũhoro wa ciiko cia guoko gwaku kũrĩ hinya gũtambũrũkĩtio, rĩria agooka ahoee erekeire hekarũ ĩno,

33 hĩndĩ ĩyo ũkaamũigua ũrĩ o kũu igũrũ gũikaro-inĩ gĩaku, na mũndũ ũcio wa kũngĩ ũkaamũhingĩria o ũria agakũhooya, nĩgeetha andũ othe a thĩ mamenye rĩitwa rĩaku na magwĩtigĩre, o ta ũria andũ aku a Isiraeli magwĩtigĩrĩte, na mamenye atĩ nyũmba ĩno njakĩte, ĩtanĩtio na Rĩitwa rĩaku.

34 “Rĩria andũ aku maathĩi mbaara-inĩ kũrũa na thũ ciao o kũrũa ũngĩmatũma, nao makũhoee merekeire itũũra rĩrĩ inene ũthuurĩte na hekarũ ĩno njakĩte ĩtanĩtio na Rĩitwa rĩaku,

35 hĩndĩ ĩyo ũkaigua mahooya mao na gũthaihana kwao ũrĩ kũu igũrũ, na ũmatĩrĩre ũhoro-inĩ ũcio wao.

36 “Rĩria makwĩhĩria, nĩgũkorwo gũtirĩ mũndũ ũtehaĩa, nawe ũmarakarĩe ũmaneane kũrĩ thũ, nacio imatahe ĩmatware bũrũri wa kũraya kana wa gũkuhĩ;

37 nao mangũcookera ngoro-inĩ ciao marĩ o kũu bũrũri-inĩ ũria maatahĩrwo, na merire, na magũthaithe marĩ o kũu maatahĩrwo, na moige atĩrĩ, ‘Nĩtwĩhĩtie, na nĩtwĩkĩte mahĩtia na tũgeka maündũ ma waganu’;

38 no mangĩgũcookerera na ngoro ciao ciothe na muoyo wao marĩ o bũrũri-inĩ ũria maatahĩrwo, na mahooe merekeire bũrũri ũria waheire maithe mao, na merekeire itũũra rĩria inene rĩria ũthuurĩte na merekeire hekarũ ĩno njakĩte ĩtanĩtio na Rĩitwa rĩaku;

39 hĩndĩ ĩyo ũrĩ o kũu igũrũ gũikaro-inĩ gĩaku, ũkaigua ihooya rĩao na mathaihana mao na ũmatĩrĩre ũhoro-inĩ ũcio wao. Na ũkaarekera andũ aku, o acio makwĩhĩrie.

40 “Na rĩrĩ, Ngai wakwa, ũrohingũra maithe maku, o namo matũ maku mathikĩrĩrie mahooya marĩa marĩhooyagĩrwo handũ haha.

41 “Rĩu gũĩkire, Wee Jehova Ngai, na ũũke handũ haku ha kũhurũka, Wee na ithandũkũ rĩa ũhoti waku.

Athĩnjĩri-Ngai aku, Wee Jehova Ngai, marohumbwo ũhonokio, nao atheru aku marokenera wega waku.

42 Wee Jehova Ngai, ndũgatanĩrie ũria waku mũitĩrĩrie maguta. Ririkana wendo ũria mũnene werĩire Daudi ndungata yaku.”

7

Kwamũrwo kwa Hekarũ

1 Na rĩrĩ, Solomoni aarĩkia kũhooya-rĩ, mwaki ũkiuma igũrũ ũgĩcina iruta rĩa njino na magongona, nagu riiri wa Jehova ũkĩyũra hekarũ.

2 Nao athĩnjĩri-Ngai matingĩahotire gũtoonya hekarũ ya Jehova tondũ riiri wa Jehova nĩwaiyũrĩte kuo.

3 Na rĩria andũ a Isiraeli othe moonire mwaki ũkiuma na igũrũ, na riiri wa Jehova ũrĩ igũrũ rĩa hekarũ, magĩturia maru hau haarĩtwo mahiga, maturumithĩtie mothiũ mao thĩ, makĩhooya Jehova na makĩmũcookeria ngaatho, makiugaga atĩrĩ,

“Jehova nĩ mwega;
wendo wake ũtũũraga nginya tene.”

4 Ningĩ mũthamaki na andũ othe makĩruta magongona marĩ mbere ya Jehova.

5 Nake Mũthamaki Solomoni akĩruta igongona rĩa ng'ombe 22,000 na rĩa ng'andu na mbũri 120,000. Nĩ undũ ũcio mũthamaki na andũ othe makiamũra hekarũ ya Ngai.

6 Athĩnjĩri-Ngai makĩhaarĩria kũruta wĩra wao, o nao Alawii makĩrũgama marĩ na indo cia Jehova cia ũini, iria Daudi aathondekete cia kũgoocaga Jehova nacio, nĩ iria aahũthagĩra agĩcookia ngaatho, akoigaga atĩrĩ, "Wendo wake ũtũuraga nginya tene." Athĩnjĩri-Ngai makĩhuha tũrumbeta twao mang'ethanĩire na Alawii, nao andũ a Isiraeli othe nĩmarũgamĩte.

7 Nake Solomoni akĩamũra kũu gatagatĩ ka nja, hau mbere ya hekarũ ya Jehova, na hau nĩho aarũĩire magongona ma njino na maguta na magongona ma ũiguano, tondũ kĩgongona gĩa gĩcango kĩria aathondekete gĩtingĩahotire kũiganĩra maruta ma njino, na maruta ma mũtu, na ma maguta.

8 Nĩ undũ ũcio Solomoni agĩkũngũĩra gĩathĩ kũu mũthenya mũgwanja, hamwe na andũ a Isiraeli othe, nakĩo kiarĩ kĩũngano kĩnene mũno kĩa andũ moimĩte Lebo-Hamathu nginya o Karũũ-inĩ ka Misiri.

9 Mũthenya wa ĩnana makĩgĩa na kĩũngano nĩ undũ nĩmarĩkitie gũkũngũĩra Kwamũrwo gwa kĩgongona mũthenya mũgwanja, na magĩkũngũĩra gĩathĩ mũthenya ĩngĩ mũgwanja.

10 Mũthenya wa mĩrongo ĩrĩ na ĩtatũ wa mweri wa mũgwanja, Solomoni akĩra andũ mainũke, nao makĩĩnũka maiyũrĩtwo nĩ gĩkeno, na ngoro ciao igacanjamũka nĩ undũ wa maündũ mega marĩa Jehova eekĩire Daudi na Solomoni, na andũ ake a Isiraeli.

Jehova Kuumĩrĩra Solomoni

11 Rĩria Solomoni aarĩkirie gwaka hekarũ ya Jehova na nyũmba ya ũthamaki, na aarĩkia gwĩka ũria wothe eeciĩritie gwĩka hekarũ-inĩ ya Jehova o na nyũmba-inĩ yake ya ũthamaki-rĩ,

12 Jehova akĩmuumĩrĩra ũtukũ, akĩmwĩra atĩrĩ:

"Nĩnjiguĩte ihooya rĩaku, na nĩthuurĩte handũ haha hatũke hekarũ yakwa ya kũrutagĩrwo magongona.

13 "Rĩria ĩngĩhinga igũrũ nayo mbura yaage kuura, kana njathe ngigĩ cianange bũrũri kana ndũme mũthiro kũrĩ andũ akwa,

14 andũ acio akwa, o acio metanĩtio na rĩtwa rĩakwa, mangĩkenyĩihia na maahooe, na marongorie ũthũ wakwa, na matigane na njira ciao cia waganu, hĩndĩ ĩyo nĩngamaigua ndĩ o igũrũ, na nĩngamarekera mehia mao na honie bũrũri wao.

15 Na rĩrĩ, maitho makwa nĩmekũhingũka, namo matũ makwa maigue mahooya marĩa mahooeirwo handũ haha.

16 Nĩthuurĩte na ngaamũra hekarũ ĩno nĩgeetha Rĩtwa rĩakwa rĩtũũre kuo nginya tene. Maitho makwa na ngoro yakwa igũtũũra kuo hĩndĩ ciothe.

17 "Na ha ũhoro waku, ũngĩthiia na mũthĩire ĩria yagĩrĩire o ta ũria thoguo Daudi aathiiaga, na wĩkage maündũ mothe marĩa ngwathĩte, na ũmenyagĩrĩre kĩrĩra kĩa watho wakwa wa kũrũmĩrĩrwo na mawatho makwa-rĩ,

18 nĩngahaanda gĩtĩ gĩaku kĩa ũnene, o ta ũria ndarĩkanĩire na thoguo Daudi rĩria ndamwĩrĩre atĩrĩ, 'Wee ndũkaaga mũndũ wa gũthamakĩra Isiraeli.'

19 “No rĩrĩ, ũngĩkahutatĩra na ũtiganĩrie kĩrĩra kĩa watho wakwa wa kũrũmĩrĩrwo, na maathani marĩa ngũheete, na ũthĩ gũtungatĩra ngai ingĩ na gũcihooya-rĩ,

20 hĩndĩ ĩyo nĩngamunya Isiraeli kuuma bũrũri wakwa, ũrĩa ndĩmaheete, na ndiganĩrie hekarũ ĩno nyamũrite itanio na Rũtwa rĩakwa. Ngaamĩtua o kĩndũ gĩa kuunagwo thimo na gĩa gũthekererwo nĩ andũ othe.

21 O na gũtuĩka hekarũ ĩno nĩguo ĩrĩ nene, arĩa othe makaahĩtũkagĩra ho nĩmakamaka na moige atĩrĩ, ‘Nĩ kũ gĩtũmĩte Jehova eke bũrũri ũyũ na hekarũ ĩno ũndũ ta ũyũ?’

22 Andũ nĩmagacookia moige, atĩrĩ, ‘Nĩ tondũ nĩmatiganĩrie Jehova, o we Ngai wa maithe mao, ũrĩa wamarutire bũrũri wa Misiri, na makĩhĩmbĩria ngai ingĩ, magĩcihooya na magĩcitungatĩra, nĩkĩo amarehithĩrie mwanangĩko ũyũ wothe.’”

8

Maündü Marĩa Mangĩ Solomoni Eekire

1 Thuutha wa mĩaka mĩrongo ĩrĩ, ihinda rĩrĩa Solomoni aahũthĩre gwaka hekarũ ya Jehova o na nyũmba yake ya ũthamaki-rĩ,

2 Solomoni nĩaakire rĩngĩ matũũra marĩa aaheetwo nĩ Hiram, na akĩmahe andũ a Isiraeli matũũre thĩnĩ wamo.

3 Solomoni agĩcooka agĩthĩ Hamathu-Zoba na akĩrĩtaha.

4 Nĩngĩ agĩcooka agĩaka Tadimori kũu werũ-inĩ na matũũra manene mothe marĩa aakĩte kũu Hamathu ma kũigwo indo.

5 Nĩaakire Bethi-Horoni ya Mwena wa Igũrũ, na Bethi-Horoni ya Mwena wa Mũhuro rĩngĩ,* marĩ matũũra manene mairige, marĩ na thingo, na ihingo, na mĩgũko ya igeria,

6 o ũndũ ũmwe na Baalathu, na matũũra make mothe manene ma kũiga indo, na matũũra make mothe manene na ngaari cia mbaara na mbarathi ciake, na agĩaka kĩrĩa gĩothe eerĩrĩrie kũu Jerusalem, na Lebanon, o na kũndũ guothe bũrũri-inĩ ũrĩa aathanaga.

7 Andũ othe arĩa maatigaire kuuma kũrĩ Ahiti, na Aamori, na Aperizi, na Ahivi, na Ajebusi (nao andũ acio matiarĩ Aisiraeli),

8 ũguo nĩ kuuga atĩ, njiaro ciao iria ciatigarĩte bũrũri-inĩ, iria andũ a Isiraeli mataanĩnĩte, acio nĩo maandĩkithirio nĩ Solomoni matũũke ngombo ciake cia kũrutithio wĩra na hinya, na noguo gũtũire nginya ũmũthĩ.

9 No Solomoni ndaature andũ a Isiraeli ngombo cia wĩra wake; acio nĩo maarĩ andũ ake a kũrĩa mbaara, o na aathi a anene ake, na aathi a ngaari ciake cia ĩta, na atwari a ngaari icio.

10 O na nĩngĩ no-o maarĩ atongoria anene a Mũthamaki Solomoni, maarĩ anene 250 a kũrũgamĩrĩra andũ acio.

11 Solomoni akĩruta mwarĩ wa Firaũni kuuma Itũũra Inene rĩa Daudi, akĩmũrehe nyũmba ya ũthamaki ĩrĩa aamwakĩire, tondũ oigire atĩrĩ, “Mũtũmia wakwa ndangĩtũũra nyũmba ya Mũthamaki Daudi, mũthamaki wa Isiraeli, nĩgũkorwo kũndũ kũrĩa ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova rĩtoonyete nĩ gũtheru.”

12 Igũrũ rĩa kĩgongona kĩa Jehova kĩrĩa Solomoni aakĩte mbere ya gĩthaku, hau nĩho Solomoni arũtũire Jehova maruta ma njino,

* 8:5 Bethi-Horoni ya Rũgongo na Bethi-Horoni ya Mũhuro maarĩ matũũra meerĩ, na maarĩ njira-inĩ ya gũthĩ Jerusalem.

¹³ O ta ūrīa maabataranīte kūrutwo o mūthenya nī ūndū wa maruta marīa Musa aathanīte ma Thabatū, na ma Tūrūgamo twa Mweri, na ma ciathī ithatū cia o mwaka, nīcio Ġathī kīa Mīgate itarī Mūkīre Ndawa ya Kūmbia, na Ġathī ġia Ciunia, na Ġathī ġia Ithūnū.

¹⁴ Kūrūmanīrīra na wathani ūrīa watuītwo nī ithe Daudi, nīamūrīre ikundi cia athīnjīri-Ngai nī ūndū wa mawīra mao, o na Alawii nīguo matongoragie hīndī ya kūgocca na ningī mateithagīrīrie athīnjīri-Ngai kūringana na mabataro ma o mūthenya. Ningī nīamūrīre ikundi cia aranjīri a ihingo marangagīre ihingo mwanya mwanya, tondū ūguo nīguo Daudi, mūndū wa Ngai, aathanīte.

¹⁵ Nao matiatigire kūrūmīrīra watho ūrīa mūthamaki aathīte athīnjīri-Ngai kana Alawii ūndū-inī o wotho hamwe na ūmenyereri wa ġīina.

¹⁶ Wīra wa Solomoni wotho nīwahingirio kuuma mūthenya ūrīa mūthingi wa hekarū ya Jehova wakirwo nginya ikīrika. Nī ūndū ūcio hekarū ya Jehova ikīrīkio gwakwo.

¹⁷ Ningī Solomoni agīthī Ezioni-Geberi na Elathu hūgūrūrū-inī cia Edomu.

¹⁸ Nake Hiramū akīmūtūmīra marikabu irūgamīrīrwo nī anene ake, andū arīa mooī ūhorō wa iria. Andū acio, hamwe na andū a Solomoni magītwarithia marikabu nginya Ofiri na magīcōoka makīrehe taranda 450[†] cia thahabu, iria maatwarīire Mūthamaki Solomoni.

9

Mūthamaki Mūndū-wa-nja wa Sheba Ġūceerera Solomoni

¹ Rīrīa mūthamaki-mūndū-wa-nja wa Sheba aigūire ngumo ya Solomoni, agīūka Jerusalemu kūmūgeria na ciūria nditū. Agīkina arī na mūtongoro mūnene ma, wa ngamīra ikuuīte mahuti marīa manungī wega, na thahabu nyingī mūno, na tūhiga twa gorō, agīthī harī Solomoni, akīaria nake maūndū mothe marīa maarī meciūria-inī make.

² Nake Solomoni agīcōokia ciūria ciake ciothe; gūtīrī ūndū o na ūmwe aaremīrwo nīkūmūtaarīria.

³ Rīrīa mūthamaki-mūndū-wa-nja ūcio wa Sheba onire ūūgī wa Solomoni, o na nyūmba ya ūthamaki īrīa aakīte,

⁴ na irio iria ciarī metha-inī yake, na ūrīa anene ake maikaraga metha-inī, na ūrīa ndungata iria ciatungataga ciehumbīte, na ūrīa akuuī ikombe mehumbīte nguo ndaaya, na maruta ma njino marīa aarutagīra hekarū-inī ya Jehova, agīkīgega mūno.

⁵ Akīra mūthamaki atīrī, “Ūhorō ūrīa ndaigūire ndī o būrūrī-inī wakwa ūkonī maūndū marīa wīkīte o na ūūgī waku nī ma ma.

⁶ No ndietīkīrie ūrīa moigaga nginya rīrīa ndīrokīre na ndīreyonera na maitho makwa nī mwene. Ti-itherū, ūrīa ndeerīrwo o na ti nuthu ya ūnene wa ūūgī waku; nīkīrīte mūno makīria ūhorō ūrīa ndaigūite.

⁷ Kaī gūkena nī andū aku-ī! Ningī gūkena nī anene aku arīa marūgamaga mbere yaku hīndī ciothe makaiguaga ūūgī waku!

⁸ Jehova Ngai waku arogocwo, ūrīa ūkenetio nīwe, na agagūkarīria gītī-inī ġiake kīa ūnene ūrī mūthamaki wa gūthamaka nī ūndū wa Jehova Ngai waku. Tondū wa ūrīa Ngai waku endete Isiraēli, na akeerīria kūmanyīitīrīra nginya tene-rī, nīagūtūite mūthamaki ūmathamakagīre, nīgeetha ūtūurie kīhooto na ūthingu.”

⁹ Ningī akīhe mūthamaki taranda 120^{*} cia thahabu, na mahuti marīa manungī wega maingī mūno na tūhiga twa gorō. Gūtiakoretwo mahuti

[†] 8:18 nī ta tani 17 * 9:9 nī ta tani inya na nuthu (4.5)

manungi wega ta macio mūthamaki-mündü-wa-nja ūcio wa Sheba aaheire Mūthamaki Solomoni.

¹⁰ (Nao andü a Hiram na andü a Solomoni nĩmarehire thahabu kuuma Ofiri; o na nĩmarehire mĩti ya mĩhandari na tũhiga twa goro.)

¹¹ Mūthamaki aahũthĩrĩre mĩhandari iyo gwaka ngathĩ cia hekarũ ya Jehova o na cia nyũmba ya ūthamaki, na gũthondekera aini inanda cia mũgeeto o na cia kĩnũbi cia kũhũurwo. Gũtiarĩ indo ta icio cionetwo Juda mbere iyo.)

¹² Mūthamaki Solomoni nĩaheire mūthamaki-mündü-wa-nja wa Sheba kĩrĩa gĩothe eerĩrĩrie na kĩrĩa eetirie; akĩmũhe indo makĩria ma iria we aamũreheire. Mūthamaki mündü-wa-nja ūcio akiumagara hamwe na ndungata ciake, agĩcooka bũrũri wake mwene.

Rĩri wa Solomoni

¹³ Ūritũ wa thahabu ĩrĩa Solomoni aamũkaġĩra o mwaka warĩ wa taranda 666,[†]

¹⁴ ĩtataranĩirio na igooti rĩrĩa rĩarehagwo nĩ athũgũri na onjorithia. Ningĩ athamaki othe a Arabia na abarũthi a bũrũri nĩmarehagĩra Solomoni thahabu na betha.

¹⁵ Mūthamaki Solomoni agĩthondeka ngo nene 200 cia thahabu hũũre; o ĩmwe yathondeketwo na ūritũ wa beka 600[‡] cia thahabu.

¹⁶ Ningĩ agĩthondeka ngo 300 cia thahabu hũũre, o ĩmwe yathondeketwo na thahabu ya ūritũ wa beka 300.[§] Mūthamaki agĩciiga Nyũmba ya Ūthamaki ĩrĩa yetagwo Mũtitũ wa Lebanoni.

¹⁷ Ningĩ mūthamaki agĩthondeka gĩti kinene kĩa ūthamaki kĩgemetio mwena wa na thĩnĩ na mĩguongo, na mwena wa na nja gĩkagemio na thahabu therie.

¹⁸ Gĩti kũu kĩa ūnene kĩarĩ na ngathĩ ya makinya matandatũ, na gaturwa ga thahabu ga gũkinyithia magũrũ kanyĩitithanĩtio nakĩo. Mĩena-inĩ yeerĩ ya gĩti kũu yarĩ na handũ ha kũigĩrĩra moko, na nĩ haarĩ na mĩhiano ya mĩrũũthi ĩrũgamĩte mĩena-inĩ yeerĩ ya moko macio.

¹⁹ Mĩhiano ikũmi na ĩrĩ ya mĩrũũthi yarũgamĩtio ngathĩ-inĩ iyo ya makinya matandatũ, narĩo o ikinya rĩa ngathĩ rĩarĩ na mũhiano wa mũrũũthi o mwena. Gũtiarĩ gĩti kĩngĩ ta kũu gĩathondeketwo mbere iyo ūthamaki-inĩ ũngĩ o wothie.

²⁰ Indo ciothe iria Mūthamaki Solomoni aanyuugĩra ciarĩ cia thahabu, na indo ciothe cia nyũmba iria ciarĩ Nyũmba ya Ūthamaki ĩrĩa yetagwo Mũtitũ wa Lebanoni ciarĩ cia thahabu therie. Gũtiarĩ kĩndũ gĩathondeketwo na betha, nĩgũkorwo betha yatuagwo kĩndũ gĩtarĩ bata mũno matukũ-inĩ macio ma Solomoni.

²¹ Mūthamaki aarĩ na marikabu nyingĩ cia wonjoria iria ciarũgamagĩrĩrwo nĩ andũ a Hiram. Ciacookaga o riita rĩmwe thĩnĩ wa miaka ĩtatũ, ikuuĩte thahabu, na betha, na mĩguongo, na ngĩma, na nũgũ.

²² Mūthamaki Solomoni aarĩ na ūtonga na ũũgĩ mũingĩ gũkĩra athamaki arĩa angĩ othe a thĩ.

²³ Athamaki othe a thĩ nĩmacaragia ũrĩa mangĩona Solomoni nĩguo maigue ũũgĩ ũrĩa Ngai eekĩrĩte ngoro-inĩ yake.

²⁴ Andũ arĩa mookaga kũmuona mwaka o mwaka nĩmamũrehagĩra iheo, nacio nĩ indo cia betha na thahabu, na nguo ndaaya, na indo cia mbaara, na mahuti manungi wega, na mbarathi na nyũmbũ.

[†] 9:13 nĩ ta tani 25 [‡] 9:15 nĩ ta kilo ithatũ na nuthu (3.5) [§] 9:16 nĩ ta kilo ĩmwe na robo ithatũ (1:75)

²⁵ Solomoni aarī na nyumba 4,000 cia mbarathi na ngaari cia ita, na mbarathi 12,000 iria ciaigĩtwo matũura-inĩ manene ma ngaari cia ita, na akaiga iria ingĩ hakuhĩ nake kũu Jerusalemu.

²⁶ Nake nĩathaga athamaki othe kuuma Rũũĩ rwa Farati nginya bũrũri wa Afilisti, o nginya mũhaka-inĩ wa bũrũri wa Misiri.

²⁷ Mũthamaki nĩatũmire betha cingĩhe Jerusalemu o ta mahiga, nayo mĩtarakwa yarĩ mĩingĩ o ta mĩtĩ ya mĩkũyũ ĩrĩa ĩrĩ magũrũ-inĩ ma ĩrĩma.

²⁸ Mbarathi cia Solomoni ciarehetwo kuuma bũrũri wa Misiri, na kuuma mabũrũri marĩa mangĩ mothe.

Gĩkuũ gĩa Solomoni

²⁹ Maündū marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Solomoni, kuuma o kĩambĩrĩria nginya kĩrĩkĩro-rĩ, githĩ matandikĩtwo maandĩko-inĩ ma Nathani ũrĩa mũnabii, na ũrathi-inĩ wa Ahija ũrĩa Mũshiloni, na cioneki-inĩ cia Ido ũrĩa wonaga maündū makoniĩ Jeroboamu mũrũ wa Nebati?

³⁰ Solomoni aathamakĩre Isiraeli rĩothe arĩ Jerusalemu mĩaka mĩrongo ĩna.

³¹ Agĩcooka akĩhurũka hamwe na maithe make, na agĩthikwo itũura inene rĩa ithe Daudi. Nake mũriũ Rehoboamu agĩtuika mũthamaki ithenya rĩake.

10

Andũ a Isiraeli Kũremera Rehoboamu

¹ Rehoboamu nĩathiire Shekemu, nĩgũkorwo andũ a Isiraeli othe nĩmathiite kuo makamũtue mũthamaki.

² Rĩrĩa Jeroboamu mũrũ wa Nebati aagũire ũhoru ũcio (tondũ aarĩ bũrũri wa Misiri, kũrĩa oorĩre eherere Mũthamaki Solomoni), akiuma kũu Misiri, akĩnũka.

³ Nĩ ũndũ ũcio andũ a Isiraeli magĩtũmanĩra Jeroboamu, nake Jeroboamu hamwe na Isiraeli rĩothe magĩthĩĩ kũrĩ Rehoboamu, makĩmwĩra atĩrĩ:

⁴ “Thoguo nĩatũigĩrĩre icooki iritũ, no rĩu tũhũthĩrie wĩra ũcio mũritũ na icooki rĩu iritũ rĩrĩa atũigĩrĩre na nĩtũrĩgũtungatagĩra.”

⁵ Rehoboamu akĩmacookeria atĩrĩ, “Thĩĩ mũgaacooka kũrĩ nĩ thuutha wa mĩthenya ĩtatũ.” Nĩ ũndũ ũcio andũ acio magĩthĩĩ.

⁶ Thuutha ũcio Mũthamaki Rehoboamu akĩhooya kĩrĩra kũrĩ athuuri arĩa maatungatagĩra ithe Solomoni rĩrĩa aarĩ muoyo. Akĩmooria atĩrĩ, “Mũngĩndaara atĩa nĩguo njookerie andũ acio ũhoru?”

⁷ Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Ũngĩtuika mũtaana kũrĩ andũ acio, na ũmakenie, na ũmacookerie na njĩra njagĩrĩru-rĩ, megũtũura maarĩ ndungata ciaku hĩndĩ ciothe.”

⁸ No Rehoboamu akĩregana na ũtaaro ũrĩa athuuri maamũheire, na akĩhooya kĩrĩra kuuma kũrĩ aanake a riika rĩake arĩa maamũtungatagĩra.

⁹ Nake akĩmooria atĩrĩ, “Inyuĩ mũngĩndaara atĩa? Andũ acio maranjĩra ũũ, ‘Tũhũthĩrie icooki rĩrĩa thoguo aatũigĩrĩre.’ Tũngĩmacookeria atĩa?”

¹⁰ Aanake acio a riika rĩake makĩmũcookeria atĩrĩ, “Cookeria andũ acio makwĩrite atĩrĩ, ‘Thoguo nĩatũigagĩrĩra icooki iritũ, no wee tũhũthĩrie icooki rĩu,’ ũmeere atĩrĩ, ‘Kaara gakwa ka mũira nĩ gatungu gũkĩra njohero ya baba.’

¹¹ Baba aamũigĩrĩre icooki iritũ, no nĩ nĩngũrĩritũhia makĩria. Baba aamũhũraga na iboko, no nĩ ndĩrĩmũhũraga na tũng’aurũ.”

12 Thuutha wa mīthenya itatū Jeroboamu na andū a Isiraeli othe magicooka kūrī Rehoboamu, o ta ūria mūthamaki oigite, “Nimūgacooka kūrī nīi thuutha wa mīthenya itatū.”

13 Nake mūthamaki akīmacookeria ehīte mūno. Akīregana na ūtaaro ūria aaheetwo nī athuuri,

14 akīrūmīrīra ūtaaro wa aanake, akiuga atūrī, “Baba nīamūritūhīurie icooki, no nīi nīngūrītūhia makīria. Baba aamūhūūruga na iboko, no nīi ndīrīmūhūūruga na tūng’aurū.”

15 Nī ūndū ūcio mūthamaki ndaigana gūthikīrīria andū acio, tondū maündū macio meekīkire moimīte kūrī Ngai, nīguo kiugo kīhingio kīria Jehova eerire Jeroboamu mūrū wa Nebati na kanua ka Ahija ūria Mūshiloni.

16 Rīria andū a Isiraeli othe moonire atī mūthamaki ūcio nīarega kūmathikīrīria, magicookeria mūthamaki atūrī:

“Tūrī na igai rīrīkū harī Daudi,

na nī gīcunjī kīrīkū tūrī nakīo harī mūrū wa Jesii?

Cooka hema-inī ciaku, wee Isiraeli!

Wee Daudi-rī, menyerera nyūmba yaku wee mwene!”

Nī ūndū ūcio andū a Isiraeli othe makīnūka.

17 No andū a Isiraeli arīa maatūūruga matūūra-inī ma Juda-rī, Rehoboamu agīthī na mbere kūmathamakīra.

18 Mūthamaki Rehoboamu agītūma Adoniramu ūria warī mūrūgamīrīri wa andū arīa maarutithagio wīra na hinya; no andū a Isiraeli makīmūhūūra na mahiga nyuguto, agīkua. No rīrī, Mūthamaki Rehoboamu nietharire, akīhaica ngaari yake ya ita, akīūrīra Jerusalemu.

19 Nī ūndū ūcio andū a Isiraeli makoretwo maremeire nyūmba ya Daudi nginya ūmūthī.

11

1 Rīria Rehoboamu aakinyire Jerusalemu, akīūngania andū a kuuma nyūmba ya Juda na Benjamini, andū a kūrūa mbaara 180,000, nīgeetha makarūe na Isiraeli, nīguo macookerie Rehoboamu ūthamaki.

2 No rīrī, kiugo kīa Jehova gīgīkinyīra Shemaia mūndū wa Ngai, akīrwo atūrī,

3 “Thīi wīre Rehoboamu mūrū wa Solomoni mūthamaki wa Juda, na wīre andū a Isiraeli othe kūu Juda na Benjamini atūrī,

4 ‘Jehova ekuuga ūū: Tigai kwambata mūkahūūrane na ariū a ithe wanyu. O mūndū wothe wanyu nīacooke mūciī, nīgūkorwo nī nīi njīkīte ūndū ūyū.’ ” Nī ūndū ūcio magīathīkīra ciugo cia Jehova na magītiganīria ūhoro wa gūthīi kūhithūkīra Jeroboamu.

Rehoboamu Kūirīgīra Juda

5 Rehoboamu agītūūra Jerusalemu na agīaka matūūra ma ūgitīri kūu Juda, namo nī maya:

6 Bethlehemu, na Etamu, na Tekoa,

7 na Bethi-Zuru, na Soko, na Adulamu,

8 na Gathu, na Maresha, na Zifu,

9 na Adoraimu, na Lakishi, na Azeka,

10 na Zora, na Aijaloni, na Hebironi. Maya maarī matūūra manene marīgīrwo na thingo cia hinya kūu Juda na Benjamini.

11 Agīkīra ūgitīri wamo hinya na akīiga anene a mbūtū cia mbaara kuo, o hamwe na mīthiithū ya irio, na maguta ma mītamaiyū, na ndibei.

12 Nīaigire ngo na matimū matūūra-inī macio manene, na agītūma magē hinya mūno. Nī ūndū ūcio Juda na Benjamini gūgītūika gwake.

13 Nao athĩnjĩri-Ngai na Alawii kuuma ng'ongo ciao ciothe kũu Isiraeli guothe maarĩ mwena wake.

14 Nĩgũkorwo Alawii nĩmatiganĩirie ũrĩithio wao na indo ciothe, magĩũka Juda na Jerusalemu, nĩgũkorwo Jeroboamu na ariũ ake nĩmamagiririe kũruta wĩra ta athĩnjĩri-Ngai a Jehova.

15 Nake agĩthuura athĩnjĩri-ngai ake mwene nĩ ũndũ wa kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru, na nĩ ũndũ wa kũrutĩra magongona mĩhianano ya mbũri na ya njaũ ĩrĩa aathondekete.

16 Andũ othe a kuuma kũrĩ o mũhĩrĩga wa Isiraeli arĩa maahaarĩirie ngoro ciao kũmaatha Jehova, Ngai wa Isiraeli, magĩkĩrũmĩrĩra Alawii nginya Jerusalemu makaruĩre Jehova Ngai wa maithe mao magongona.

17 Makĩongerera ũthamaki wa Juda hinya na makĩnyĩitĩrĩra Rehoboamu mũrũ wa Solomoni handũ ha mĩaka itatũ, na ihinda rĩu nĩmathiiga na mĩthĩre ya Daudi na ya Solomoni.

Nyũmba ya Rehoboamu

18 Nake Rehoboamu nĩahikirie Mahalathu, ũrĩa warĩ mwarĩ wa mũriũ wa Daudi wetagwo Jerimothu na wa Abihaili mwarĩ wa mũrũ wa Jesii wetagwo Eliabu.

19 Nake akĩmũciarĩra aanake aya: Jeushu, na Shemaria, na Zahamu.

20 Nĩngĩ akĩhikia Maaka mwarĩ wa Abisalomu, ũrĩa wamũciarĩre Abija, na Atai, na Ziza na Shelomithu.

21 Rehoboamu nĩendire Maaka mwarĩ wa Abisalomu gũkĩra atumia arĩa angĩ othe na gũkĩra thuriya ciake ciothe. Atumia ake othe maarĩ 18 na thuriya 60, ciana cia aanake 28, na cia airĩtu 60.

22 Rehoboamu nĩathuurire Abija mũrũ wa Maaka atuĩke mũriũ mũnene wa ariũ a ithe acio angĩ nĩgeetha akaamũtua mũthamaki.

23 Nĩatũmĩrĩre ũũgĩ, akĩhurunjĩra ariũ ake amwe ng'ongo-inĩ ciothe cia Juda na Benjamini, na akĩmahurunjĩra matũũra-inĩ mothe manene marĩa maarĩ mairĩgĩre. Nĩamaheire mĩthiithũ mĩiganu, na akĩmacarĩria o mũndũ atumia aingĩ.

12

Shishaka Gũtharĩkĩra Jerusalemu

1 Thuutha wa Rehoboamu kwĩhaanda ta mũthamaki na gũkorwo agĩte na hinya, we hamwe na Isiraeli yothe nĩmatiganĩirie watho wa Jehova.

2 Tondũ wa gũkorwo matarĩ ehokeku harĩ Jehova, Shishaka mũthamaki wa Misiri nĩatharĩkĩre Jerusalemu mwaka wa gatano wa Mũthamaki Rehoboamu.

3 Aarĩ na ngaari cia mbaara 1,200 na andũ arĩa mathiiga mahaicĩte mbarathi 60,000, na thigari itangĩtarĩka cia kuuma Alubi, na Asukii, na Akushi arĩa mookĩte nake kuuma Misiri,

4 agĩtaha matũũra manene marĩa maarĩ mairĩgĩre ma Juda na agĩthĩi nginya Jerusalemu.

5 Nake mũnabii Shemaia agĩũka kũrĩ Rehoboamu o na kũrĩ atongoria a Juda arĩa moonganĩte kũu Jerusalemu nĩ ũndũ wa gwĩtigĩra Shishaka, akĩmeera atĩrĩ, "Jehova ekuuga ũũ: 'Nĩmũndiganĩirie; na nĩ ũndũ ũcio, o na nĩ ngũmũtiganĩria moko-inĩ ma Shishaka.'"

6 Atongoria a Isiraeli hamwe na mũthamaki makĩnyĩihia, makiuga atĩrĩ, "Jehova nĩ wa kĩhooto."

7 Rĩria Jehova onire atĩ nĩmenyihĩtie-rĩ, ndũmĩrĩri ĩno ya Jehova igĩkinyĩra Shemaia akĩrwo atĩri: “Kuona atĩ nĩmenyihĩtie-rĩ, ndikũmananga no nĩngũmahonokia o narua. Mang’urĩ makwa matigũtirĩrio Jerusalemu na kũhũthĩra guoko gwa Shishaka.

8 No rĩrĩ, megũtuĩka ndungata ciake, nĩgeetha mamenye ũtiganu wa kũndungatĩra na gũtungatĩra athamaki a mabũrũri ma kũngĩ.”

9 Rĩria Shishaka mũthamaki wa Misiri aatharĩkĩire Jerusalemu-rĩ, agĩkuua igĩĩna cia hekarũ ya Jehova na igĩĩna cia nyũmba ya ũthamaki. Aakuire indo ciothe, o hamwe na ngo cia thahabu iria Solomoni aathondekithĩtie.

10 Nĩ ũndũ ũcio Mũthamaki Rehoboamu agĩthondeka ngo cia gĩcango handũ ha icio cia mbere, agĩcinengera anene a arangĩri arĩa maaikaraga itoonyero-inĩ rĩa nyũmba ya ũthamaki.

11 Rĩria rĩothe mũthamaki aathiaga hekarũ ya Jehova-rĩ, arangĩri acio maathiaga hamwe nake makuũite ngo icio, na thuutha wa ũguo magacicookia nyũmba-inĩ ya arangĩri.

12 Tondũ Rehoboamu nĩenyihirie, Jehova nĩamwehereirie marakara make, na ndaigana kũmũniina o biũ. Ti-itherũ nĩ kwarĩ na maũndũ mamwe mega kũu Juda.

13 Mũthamaki Rehoboamu nĩhaandire wega kũu Jerusalemu na agĩthĩ o na mbere arĩ mũthamaki. Aarĩ na ũkũrũ wa mĩaka mĩrongo ĩna na ũmwe rĩria aatuĩkire mũthamaki, na agĩthamaka arĩ Jerusalemu mĩaka ikũmi na mũgwanja itũũra-inĩ inene rĩria Jehova aathuurĩte kuuma mĩhĩrĩga-inĩ yothe ya Isiraeli nĩgeetha Rĩtwa rĩake rĩtũũre kuo. Nyina etagwo Naama, na aarĩ Mũamoni.

14 Nĩekire maũndũ mooru tondũ ndaatuĩte na ngoro yake kũrongooria Jehova.

15 Na ha ũhoru wa maũndũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Rehoboamu kuuma kĩambĩrĩria nginya mũthia-rĩ, githĩ matandĩkitwo maandĩko-inĩ ma Shemaia ũrĩa mũnabii, na ma Ido ũrĩa muoni-maũndũ marĩa maarĩtie ũhoru wa njjarwa? Gwatũũraga mbaara gatagatĩ ka Rehoboamu na Jeroboamu.

16 Rehoboamu akĩhurũka hamwe na maithe make na agĩthikwo o kũu Itũũra-inĩ Inene rĩa Daudi. Nake mũriũ Abija agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.

13

Abija Mũthamaki wa Juda

1 Mwaka wa ikũmi na ĩnana wa ũthamaki wa Jeroboamu nĩguo Abija aatuĩkire mũthamaki wa Juda,

2 na agĩthamaka arĩ Jerusalemu mĩaka ĩtatũ. Nyina eetagwo Maaka mwarĩ wa Urieli wa Gibeaa.

Nĩ kwarĩ mbaara gatagatĩ ka Abija na Jeroboamu.

3 Abija aathiire mbaara-inĩ arĩ na mbũtũ ya thigari irĩ ũhoti 400,000, nake Jeroboamu akĩara mbũtũ yake ya thigari irĩ ũhoti 800,000.

4 Abija akĩrũgama igũrũ rĩa Kĩrĩma kĩa Zemaraimu, bũrũri-inĩ ũrĩa wa irĩma wa Efiraimu, akiuga atĩrĩ, “Jeroboamu na Isiraeli inyuothe, ta thĩkĩrĩria!

5 Kaĩ mũtooĩ atĩ Jehova, Ngai wa Isiraeli, nĩaheanĩte ũthamaki wa Isiraeli moko-inĩ ma Daudi na njjaro ciake nginya tene na ũndũ wa kĩrĩkanĩro gĩa cumbĩ?

6 No rīrī, Jeroboamu mūrū wa Nebati, ūmwe wa anene a Solomoni mūrū wa Daudi, niaremeire mwathi wake.

7 Imündū imwe cia tūhū nīcionganire hamwe nake, na makīregana na Rehoboamu mūrū wa Solomoni rīrīa aarī mwīthī na ataahotaga gūtua itua, na ndaarī na hinya wa kūmeetiiria.

8 “Na rīrī, mwīciirītie ūrīa mūkūregana na ūthamaki wa Jehova, ūrīa ūrī moko-inī ma njiaro cia Daudi. Ti-itherū mūrī mbūtū nene ya ita, na mūrī na njaū cia thahabu iria ciathondekirwo nī Jeroboamu ituīke ngai cianyu.

9 No githī mūtiaingatire athīnjīri-Ngai a Jehova, arīa maarī ariū a Harūni, na Alawii, na mūgīthuurīra athīnjīri-ngai anyu kīumbe o ta ūrīa andū a mabūrūri marīa mangī mekaga? Ūrīa wothe ūkaga kwīyamūra na gategwa na ndūrūme mūgwanja atuīkaga mūthīnjīri-ngai wa indo itarī ngai.

10 “No ithuī-rī, Jehova nīwe Ngai witū, na tūtīmūtiganīrie. Athīnjīri-Ngai arīa matungataga Jehova nī ariū a Harūni, na mateithagīrīrio nī Alawii.

11 O rūciinī na hwaī-inī nīmarutagīra Jehova maruta ma njino na ūbumba ūrīa ūnungaga wega. Nīmaigagīrīra mīgate metha-inī irīa theru, na makagwatia matawa marīa maigīrīrwo mūtī-inī wa thahabu wamo o hwaī-inī. Ithuī nītūrūmītie maündū marīa Jehova Ngai witū endaga. No inyuī nīmūmūtiganīrie.

12 Ngai arī hamwe na ithuī; we nīwe mūtongoria witū. Athīnjīri-Ngai ake na tūrumbeta twao nīo marīgambia mūgambo wa mbaara ya kūmūūkirīra inyuī. Andū a Isiraēli, tigai kūrūa na Jehova, Ngai wa maīthe manyu, nīgūkorwo mūtingīhootana.

13 No rīrī, Jeroboamu nīatūmīte ikundi cia thigari thuutha wao, nīgeetha amatharīkīre arī na mbere ya Juda nao arīa maamoheirie marī thuutha wao.

14 Juda nīmehūgūrīre na makīona atī nīmatharīkīrwo kuuma na mbere na kuuma na thuutha. Hīndī iyo magīkaīra Jehova. Nao athīnjīri-Ngai makīuha tūrumbeta twao,

15 nao andū a Juda makiugīrīria na mūgambo wa mbaara. Hīndī iyo maanagīrīra na mūgambo wa mbaara, Ngai akīharaganīa Jeroboamu na Isiraēli rīothe mbere ya Abija na andū a Juda.

16 Andū a Isiraēli makīūrīra andū a Juda, nake Ngai akīmaneana moko-inī mao.

17 Abija na andū ake makīmahūūra mbaara nene, nginya andū a Isiraēli 500,000 arīa maarī ūhoti makīūrāgwo.

18 Andū a Isiraēli magītoorīo mbaara-inī iyo; nao andū a Juda magītuīka atoorīa tondū nīmehokīre Jehova, Ngai wa maīthe mao.

19 Nake Abija akīingatīthia Jeroboamu na akīmūtaha matūūra ma Betheli, na Jeshana, na Efuroni hamwe na tūtūūra tūrīa twamathīūrūkīirie.

20 Jeroboamu ndaigana gūcooka kūgīa na hinya rīngī matukū-inī ma Abija. Nake Jehova agīkīmūgūtha igūtha agīkua.

21 No Abija agīkīrīrīria kūgīa na hinya. Akīhīkia atumīa 14, na akīgīa na aanake 22 na airītu 16.

22 Maündū marīa mangī makonī wathani wa Abija, marīa eekire na ūrīa oigire-rī, nīmandīkītuo ibuku-inī rīa ūtaūranīri rīa mūnabīi Ido.

14

1 Nake Abija akĩhurũka hamwe na maithe make na agĩthikwo kũu Itũũra-inĩ Inene rĩa Daudi. Nake mũriũ Asa agĩtuũka mũthamaki ithenya riake, na matukũ-inĩ make bũrũri ũgĩkara na thayũ mũaka ikũmi.

Asa Mũthamaki wa Juda

2 Nake Asa agĩka maündũ mega, na marĩa maagĩrĩire maitho-inĩ ma Jehova Ngai wake.

3 Akĩehere magongona ma ngai cia mabũrũri ma kũngĩ, na kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru, na agĩthethera mahiga marĩa maamũre, na agĩtemenga itugĩ cia Ashera.

4 Nake agĩatha andũ a Juda marongorie Jehova, Ngai wa maithe mao, na maathĩkire mawatho na maathanĩ make.

5 Ningĩ akĩeheria mahooero ma kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru, na igongona cia ũbumba matũũra-inĩ mothe ma Juda, nague ũthamaki ũcio aathaga wa Juda ũgĩkara na thayũ.

6 Nĩaakire matũũra manene mairigĩre na thingo cia hinya ma Juda, nĩgũkorwo bũrũri warĩ na thayũ. Gũtirĩ mũndũ warĩ na mbaara nake mũaka iyo, nĩgũkorwo Jehova nĩamũheete ũhurũko.

7 Nake akĩira andũ a Juda atĩrĩ, “Nĩtwakei matũũra maya na twake thingo cia kũmathiũrũrũkĩria irĩ na mũthiringo mũraiho na igũrũ, na ihingo na mĩgĩiko ya igeri. Bũrũri ũyũ no witũ, tondũ nĩtũrongoretie Jehova Ngai witũ; twamũrongoririe nake agĩtũhe ũhurũko na mũena yothe.” Nĩ ũndũ ũcio magĩaka na makĩgaacira.

8 Asa aarĩ na mbũtũ ya thigari 300,000 iria cioimĩte Juda irĩ na ngo nene na matimũ, na ingĩ 280,000 iria cioimĩte Benjamini ikuuĩte ngo nini na mota. Ici ciothe ciarĩ thigari nyũmĩrũru cia kũrĩa mbaara.

9 Zera ũrĩa Mũkushi agĩũka kũmũũkĩrĩra arĩ na mbũtũ nene ya thigari na ngaarĩ cia ita 300, nake agĩũka agĩkinya Maresha.

10 Nake Asa akiumagara agĩthĩ kũmũtũnga, nao makĩarania mbaara yao kũu Gĩtuamba-inĩ kĩa Zefathu gũkuhĩ na Maresha.

11 Hĩndĩ iyo Asa agĩkaĩra Jehova Ngai wake, akĩuga atĩrĩ: “Jehova, gũtirĩ ũngĩ ũhaana tawe wa gũteithũra arĩa matarĩ hinya kuuma kũrĩ arĩa maarĩ hinya. Tũteithie, Wee Jehova Ngai witũ, nĩgũkorwo nĩwe twĩhokete, na nĩ thĩini wa Rĩitwa rĩaku tuoka guũkĩrĩra mbũtũ ino nene ũũ. Wee Jehovarĩ, nĩwe Ngai witũ, ndũkareke mũndũ akũhoote.”

12 Nĩ ũndũ ũcio Jehova akĩũraga Akushi o hau mbere ya Asa na mbere ya andũ a Juda. Nao Akushi makĩũra,

13 nake Asa na mbũtũ yake makĩmaingatithia, makĩmakinyia o nginya Gerari. Akushi aingĩ mũno makĩũragwo ũũ atĩ gũtirĩ watigirwo muoyo, makĩniinĩrwo o hau mbere ya Jehova o na mbere ya mbũtũ ciake. Andũ a Juda makĩinũkia indo nyingĩ iria maatahire.

14 Makĩananga tũtũũra tuothe tũrĩa twathiũrũrũkĩirie Gerari, nĩgũkorwo guoya wa Jehova nĩwanyitĩte andũ arĩa matũũraga kuo. Nao magĩtaha indo cia tũtũũra tũu tuothe nĩgũkorwo twarĩ na indo nyingĩ mũno cia gũtahwo.

15 O na ningĩ magĩtharĩkĩra kambĩ cia arĩithi na magĩtaha ndũũru cia ng'õndu, na cia mbũri, na cia ngamũra. Nao magĩcooka Jerusalemu.

15

Asa Kwagĩria Maündũ

1 Na rĩrĩ, Roho wa Ngai nĩwaikũrũkĩire Azaria mũrũ wa Odedi.

² Nake akiumagara agatũnge Asa, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ta thikĩrĩria, we Asa na andũ a Juda na andũ a Benjamini othe. Jehova arĩ hamwe na inyuũ rĩria rĩothe mũrĩ hamwe nake. Mũngĩmũrongooria nĩmũrĩmuonaga, no mũngĩmũtiganĩria, o nake nĩakamũtiganĩria.

³ Na rĩrĩ, kwa ihinda iraaya Isiraeli matiarĩ na Ngai ũrĩa wa ma, na matiarĩ na mũthĩnjĩri-Ngai wa kũmaruta na matiarĩ na watho wa kũrũmĩrĩrwo.

⁴ No rĩrĩ, hĩndĩ ya mathũina mao nĩmacookereire Jehova, Ngai wa Isiraeli, makĩmũrongooria na makĩmuona.

⁵ Matukũ-inĩ macio ũhoru wa kuumagara warĩ na ũgwati nĩgũkorwo atũũri othe a mabũrũri macio maarĩ thũina-inĩ mũnene.

⁶ O rũrĩrĩ rwahehenjagwo nĩ rũrĩrĩ rũrĩa rũngĩ, na itũũra inene rĩkahehenjwo nĩ rĩria rĩngĩ tondũ Ngai nĩamathũinagia na thũina wa mũthemba yothe.

⁷ No ha ũhoru wanyu-rĩ, gĩai na hinya na mũtigatiganĩrie ũhoru ũcio, nĩgũkorwo nĩ mũkaarĩhwo wĩra ũrĩa mũrutaga.”

⁸ Rĩrĩa Asa aigũire ciugo icio na akĩgũga ũrathi wa Azaria mũrũ wa Odedi ũrĩa mũnabii-rĩ, akĩyũmĩrĩria. Akĩheria mũhianano irĩa mũmeneku kuuma bũrũri wothe wa Juda na Benjamini, o na kuuma matũũra-inĩ marĩa aatahĩte kũu irĩma-inĩ cia Efraimu. Agĩcookereria kĩgongona kĩa Jehova kĩa kĩa kĩa mbere ya gĩthaku kĩa hekarũ ya Jehova.

⁹ Nĩngĩ akĩũngania andũ othe a Juda na a Benjamini, hamwe na andũ a kuuma Efraimu, na Manase, na Simeoni arĩa maatũũranagia nao, nĩgũkorwo aingĩ ao nĩmookĩte kũrĩ Asa moimĩte Isiraeli rĩrĩa moonire atĩ Jehova Ngai wake aarĩ hamwe nake.

¹⁰ Makĩũngana kũu Jerusalemu mweri wa itatũ wa mwaka wa ikũmi na itano wa ũthamaki wa Asa.

¹¹ Hĩndĩ iyo makĩrutĩra Jehova igongona rĩa ng’ombe 700, na ng’onde na mbũri 7,000 cia iria maatahĩte magacooka nacio.

¹² Makĩgĩa kĩrĩkanĩro gĩa kũrongooragia Jehova, Ngai wa maithe mao, na ngoro ciao ciothe na mũoyoyao yothe.

¹³ Andũ arĩa othe mangĩagire kũrongooria Jehova, Ngai wa Isiraeli-rĩ, makĩũragwo arĩ mũndũ mũnini kana arĩ mũnene, arĩ mũndũ mũrũme kana arĩ mũndũ-wa-nja.

¹⁴ Makĩĩhĩta mwĩhĩtwa he Jehova na mũgambo mũnene, o na makĩanaĩgĩrĩra na makĩhuhaga tũrumbeta na macoro.

¹⁵ Andũ a Juda othe magĩkena nĩ ũndũ wa mwĩhĩtwa tondũ mawĩhĩtire na ngoro ciao ciothe. Makĩrongooria Ngai na kiyoyoyo, na makĩmuona. Nĩ ũndũ ũcio Jehova akĩmahe ũhurũko mũena yothe.

¹⁶ Mũthamaki Asa agĩcooka akĩruta cũwe Maaka kuuma gĩtĩ-inĩ gĩake kĩa mũthamaki-mũndũ-wa-nja, nĩ ũndũ nĩathondekithĩtie gĩtugĩ kĩa mũhianano ũrĩ magigi wa Ashera. Asa agĩtemenga gĩtugĩ kũu, agĩkiunanga na agĩgĩcinĩra Gĩtuamba-inĩ gĩa Kidironi.

¹⁷ O na gũtũka ndeheririe kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru kuuma Isiraeli-rĩ, ngoro ya Asa nĩamĩneanĩte biũ kũrĩ Jehova mũtũũrĩre-inĩ wake wothe.

¹⁸ Nĩarehire hekarũ-inĩ ya Ngai betha na thahabu, na indo ciothe iria we na ithe maamũrĩte.

¹⁹ Gũtiacookire kũgĩa mbaara rĩngĩ, o nginya mwaka wa mũrongo itatũ na itano wa wathani wa Asa.

¹ Na rĩrĩ, mwaka wa mĩrongo itatũ na itandatũ wa wathani wa Asa, Baasha mũthamaki wa Isiraeli nĩambatire akarũe na Juda, na akĩirigĩra Rama na rũthingo rwa hinya nĩguo arigĩrĩrie gũtikagĩe mũndũ ũkuuma kana atoonye bũrũri wa Asa mũthamaki wa Juda.

² Nake Asa akĩoyia betha na thahabu kuuma igĩĩna-inĩ cia hekarũ ya Jehova o na kuuma nyũmba-inĩ yake ya ũthamaki, na agĩcitũmĩra Beni-Hadadi mũthamaki wa Suriata ũrĩa wathamakaga Dameski.

³ Akĩmwĩra atĩrĩ, “Reke hakorwo harĩ na kĩrĩiko giitũ nawe o ta ũrĩa haarĩ kĩrĩiko gatagatĩ ka baba na thoguo. Ta kĩone, nĩndagũtũmĩra betha na thahabu. Rũu tharia kĩrĩiko kĩanyu na Baasha, mũthamaki wa Isiraeli nĩguo atigane na niĩ.”

⁴ Beni-Hadadi agĩtĩkĩra ũhoru wa Mũthamaki Asa, agĩtũma anene a ikundi cia thigari ciake makahũure matũũra ma Isiraeli. Nao magĩtooria Ijoni, na Dani, na Abeli-Maimu, na matũũra manene mothe marĩa maarĩ makũmbĩ ma kũu Nafitali.

⁵ Hĩndĩ irĩa Baasha aiguire ũhoru ũcio, agĩtiga gwaka Rama na agĩtiganĩria wĩra wake.

⁶ Nĩngĩ Mũthamaki Asa akĩrehe andũ othe a Juda, nao magĩkuua mahiga na mbaũ kuuma Rama iria Baasha aatũmagĩra gwaka. Indo icio nĩcio Asa aatũmĩrĩre gwaka Geba na Mizipa.

⁷ Hĩndĩ iyo Hanani ũrĩa muoni-maündũ agĩũka kũrĩ Asa mũthamaki wa Juda, akĩmwĩra atĩrĩ, “Tondũ nĩwehokire mũthamaki wa Suriata ũkĩaga kwĩhoka Jehova Ngai waku, mbũtũ cia ita cia mũthamaki wa Suriata nĩciũrĩte ikoima moko-inĩ maku.

⁸ Gĩthĩ Akushi na Alubi, matiarĩ mbũtũ nene ya ita, na makagĩa na ngaari cia ita nyingĩ na andũ arĩa maathiiaga mahaicĩte mbarathi? No rĩrĩ, rĩrĩa wehokire Jehova, nĩamaneanire moko-inĩ maku.

⁹ Nĩgũkorwo maitho ma Jehova morũũraga thĩ yothe gwĩkĩra hinya arĩa maheanĩte ngoro ciao biũ kũrĩ we. Nĩwikĩte ũndũ wa ũrimũ, na kuuma rĩu nĩũgũcoka kũgĩa na mbaara.”

¹⁰ Asa akĩrakarĩra Hanani ũrĩa muoni-maündũ nĩ ũndũ wa ũhoru ũcio; akĩmũrakarĩra mũno o nginya akĩmũkia njeera. O hĩndĩ iyo, Asa akĩambĩrĩria kũhinyĩrĩria andũ amwe atarĩ na tha.

¹¹ Maündũ ma wathani wa Asa kuuma kĩambĩrĩria nginya mũthia, nĩmandĩkĩtwo mbuku-inĩ ya athamaki a Juda na Isiraeli.

¹² Mwaka wa mĩrongo itatũ na kenda wa wathani wake, Asa nĩarũarire magũrũ. O na gũtũka mũrimũ ũcio nĩwamũhatĩrĩrie mũno, o na ndwarĩ-inĩ yake-rĩ, ndaigana kũmaatha ũteithio kuuma kũrĩ Jehova, no aacarĩrie ũteithio kuuma kũrĩ mandagĩtarĩ.

¹³ Na mwaka wa mĩrongo ĩna na ũmwe wa wathani wake, Asa agĩkua na akĩhurũka hamwe na maithe make.

¹⁴ Nao makĩmũthika mbĩrĩra-inĩ irĩa eethondekeire o kũu Itũũra inene rĩa Daudi, makĩmũigĩrĩra gĩtanda-inĩ gĩa kũmũtwara mbĩrĩra kĩhumbĩrĩtwo na mahuti manungĩ wega na maguta mĩtukanio mũngĩ marĩa manungĩ wega, nao magĩakia mwaki mũnene nĩ ũndũ wa kũmũtũa.

17

Jehoshafatu Mũthamaki wa Juda

¹ Nake Jehoshafatu mũrũ wa Asa agĩtũka mũthamaki ithenya rĩake, na akĩkĩra hinya ndakahũurwo nĩ Isiraeli.

² Akūga ikundi cia thigari matūūra-inĩ manene mothe marĩa mairigĩtwo na thingo cia hinya ma Juda, na agĩaka kambĩ cia thigari kũu Juda na matūūra-inĩ ma Efiraimu marĩa ithe Asa aatunyanĩte.

³ Jehova aarĩ hamwe na Jehoshafatu tondũ hĩndĩ ya wĩthĩ wake nĩathiiaga na mĩthiire ĩrĩa ithe Daudi aathiiaga nayo. We ndaigana kũhooya kĩrĩra kuuma kũrĩ Baali,

⁴ no nĩarongooragia Ngai wa ithe na akarũmagĩrĩra mawatho make, na ndaarũmĩrĩre mĩtugo ya Isiraeli.

⁵ Jehova akĩhaanda ũthamaki ũcio wega moko-inĩ make, nao andũ a Juda othe makĩrehera Jehoshafatu iheo; nĩ ũndũ ũcio akĩgĩa na indo nyingĩ na agĩũka mũno.

⁶ Nĩerutĩre na ngoro yake kũrũmĩrĩra mĩthiire ya Jehova; na makĩria ma ũguo, agĩtharia kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru o na itugĩ cia Ashera, agĩcieheria Juda.

⁷ Mwaka wa gatatũ wa wathani wake nĩatũmire anene ake, na nĩo Beni-Haili, na Obadia, na Zekaria, na Nethaneli, na Mikaia makarutane matūūra-inĩ ma Juda.

⁸ Hamwe nao kwarĩ na Alawii nao nĩ, Shemaia, na Nethania, na Zebadia, na Asaheli, na Shemiramothu, na Jehonathani, na Adonija, na Tobija, na Tobu-Adonija, na athĩnjĩri-Ngai Elishama na Jehoram.

⁹ Nao makĩrutana Juda guothe, magathiiaga na Ibuku rĩa Watho wa Jehova; magĩthiũrũrũka matūūra-inĩ mothe ma Juda makĩrutaga andũ watho.

¹⁰ Ũhoru wa gwĩtigĩra Jehova ũkĩiyũra mothamaki-inĩ mothe marĩa maathiũrũrũkĩirie Juda, nĩ ũndũ ũcio matiigana kũrũa na Jehoshafatu.

¹¹ Nao Afilisti amwe makĩrehera Jehoshafatu iheo, na makĩrehe betha arĩ igooti, nao Arabu makĩmũrehere ndũũru cia mbũri: ndũrũme 7,700 na mbũri 7,700.

¹² Jehoshafatu agĩkĩrĩrĩria kũgĩa na hinya mũno; agĩaka matūūra manene magĩtĩre na matūūra ma makũmbĩ kũu Juda,

¹³ na nĩarĩ na indo nyingĩ matūūra-inĩ macio ma Juda. Agĩcooka akĩga thigari iria ciooĩ wega ũhoru wa mbaara kũu Jerusalemu.

¹⁴ Rĩandĩkithia rĩao, kũringana na nyũmba ciao, rĩatarĩ ta ũũ:

Kuuma Juda, anene a ikundi cia 1,000:

Adina nĩwe warĩ mũnene wao, aarĩ na andũ 300,000 a kũrũa;

¹⁵ ũrĩa wamũrũmĩrĩre nĩ Jehohanani, na aarĩ na thigari 280,000;

¹⁶ wa gatatũ aarĩ Amasia mũrũ wa Zikiri, ũrĩa werutĩre gũtungata Jehova, na aarĩ na thigari 200,000.

¹⁷ Kuuma Benjamini nĩ:

Eliada, mũthigari njamba, na aarĩ na andũ 200,000 arĩa maarĩ na mota na ngo;

¹⁸ ũrĩa wamũrũmĩrĩre nĩ Jehozabadu, na aarĩ na andũ 180,000 arĩa maarĩ na indo cia mbaara.

¹⁹ Acio nĩo andũ arĩa maatungatagĩra mũthamaki, o hamwe na arĩa angĩ aigĩte matūūra-inĩ manene marĩa mairigĩrwo na thingo cia hinya kũu Juda guothe.

1 Na rîrî, Jehoshafatu aarî na indo nyingî na agatũika mũno, nake agĩtuma ũthoni na Ahabu.*

2 Mĩaka mĩnini yathira-rî, agĩkũrũka agĩthiĩ gũceerera Ahabu kũu Samaria. Nake Ahabu akĩmũthĩnjĩra ng'ondũ nyingî na ng'ombe marĩ hamwe na andũ arĩa maarĩ nake, na akĩmũringĩrĩa matharĩkĩre Ramothu-Gileadi.

3 Ahabu, mũthamaki wa Isiraeli akĩũria Jehoshafatu mũthamaki wa Juda atĩrĩ, "Nĩũgũthiĩ hamwe na nĩ tũgookĩrĩre Ramothu-Gileadi?"

Nake Jehoshafatu akĩmũcookeria atĩrĩ, "Nĩ tũrĩ o ũndũ ũmwe nawe, o na andũ akwa no ta andũ aku; na nĩtũgaakorwo tũrĩ hamwe nawe kũu mbaara-inĩ".

4 No Jehoshafatu agĩcooka akĩra mũthamaki wa Isiraeli atĩrĩ, "Amba ũtũirĩe na ũmenye ũtaaro wa Jehova."

5 Nĩ ũndũ ũcio mũthamaki wa Isiraeli akĩũngania anabii 400, akĩmooria atĩrĩ, "Tũthiĩ tũkahũũrane na Ramothu-Gileadi kana ndigathiĩ?"

Nao makĩmũcookeria makĩmwĩra atĩrĩ, "Thiĩ, nigũkorwo Ngai nĩekũneana itũũra rĩu moko-inĩ ma mũthamaki."

6 Nowe Jehoshafatu akĩũria atĩrĩ, "Kaĩ gũkũ gũtarĩ mũnabii wa Jehova ũrĩa tũngũrĩa ũhoru kuuma kũrĩ we?"

7 Mũthamaki wa Isiraeli agĩcookeria Jehoshafatu atĩrĩ, "Nĩ kũrĩ mũndũ ũmwe ũrĩa ũngĩtũtũirĩa ũhoru kuuma kũrĩ Jehova, no nĩndĩmũthũire tondũ gũtirĩ hĩndĩ andathagĩra ũndũ mwega, no maündũ mooru hĩndĩ ciothe. Nake nĩwe Mĩkaia mũrũ wa Imula."

No Jehoshafatu agĩcookia atĩrĩ, "Mũthamaki ndagĩrĩrwo nĩ kuuga ũguo."

8 Nĩ ũndũ ũcio mũthamaki wa Isiraeli agĩta ũmwe wa anene ake, akĩmwĩra atĩrĩ, "Ndehera Mĩkaia mũrũ wa Imula narua."

9 Hĩndĩ iyo mũthamaki wa Isiraeli na Jehoshafatu mũthamaki wa Juda, mehumbĩte nguo ciao cia ũthamaki, magĩkarĩa itĩ ciao cia ũnene hau kũhũiro-inĩ kĩa ngano kĩrĩa kĩarĩ itoonyero-inĩ rĩa Samaria, nao anabii othe maarĩ ho makĩratha mohoro marĩ mbere yao.

10 Na rîrî, Zedekia mũrũ wa Kenaana nĩathondekete hĩa cia kĩgera, nake akiuga atĩrĩ, "Jehova ekuuga ũũ: 'Ici nĩcio mũgaatheeca Asuriata nacio nginya mũmaniine.'"

11 Nao anabii acio angĩ othe maarathaga o ũndũ ũmwe, makoiga atĩrĩ: "Tharĩkĩra Ramothu-Gileadi na nĩũgũtooria, tondũ Jehova nĩekũrĩneana moko-inĩ ma mũthamaki."

12 Mũndũ ũrĩa watũmĩtwo ageete Mĩkaia akĩmwĩra ũũ, "Atĩrĩrĩ, anabii arĩa angĩ othe maarĩtie o ta mũndũ ũmwe, mararathĩra mũthamaki ũhootani. Reke kiugo gĩako gĩtigakaranie na kĩa, na warie ũndũ mwega."

13 Nowe Mĩkaia akiuga atĩrĩ, "Ti-itherũ o ta ũrĩa Jehova atũũraga muoyo, nĩ ngũmwĩra o ũrĩa Ngai wakwa ekunjĩra."

14 Hĩndĩ rĩa aakiyire-rĩ, mũthamaki akĩmũũria atĩrĩ, "Mĩkaia, tũthiĩ tũkahũũranĩe itũũra rĩa Ramothu-Gileadi, kana tũtigaathiĩ?"

Nake Mĩkaia akĩmũcookeria atĩrĩ, "Rĩtharĩkĩre na ũhootane, tondũ nĩrĩkũneanwo moko-inĩ maku."

15 Mũthamaki akĩmwĩra atĩrĩ, "Nĩ maita maigana ngũtũũra ngwĩhĩthagĩa ndũkae kũnjĩra ũhoru ũngĩ tĩga ũhoru wa ma thĩnĩ wa rĩtwa rĩa Jehova?"

* 18:1 Joramũ mũrũ wa Jehoshafatu aahikirie Athalia mwarĩ wa Ahabu.

16 Nake Mikaia akimucokeria atiri, "Ndironire andu a Isiraeli othe mahurunjukire irima-ini ta ng'onduti itari na murithi, nake Jehova aroiga atiri, 'Andu aya matiri na mwathi. O mundu narekwo ainuke gwake na thayu.'"

17 Nake muthamaki wa Isiraeli akira Jehoshafatu atiri, "Githi ndikwiriire ati ndari hndi angundathira uhoru mweka, tika o uria muru?"

18 Mikaia agithi na mbere, akiuga atiri, "Ni undu ucio thikiria kiugo kia Jehova: Ndironire Jehova aikiriire gitiki gake kia unene, ari na mbutu yothe ya iguru irugamite imuthiururukirie mwena wa urio na wamotho."

19 Nake Jehova aroira atiri, 'Nuu ukuheeneria Ahabu muthamaki wa Isiraeli nigu atharikire Ramothu-Gileadi, nigeetha athi agakire kuo?'

"Umwe akiuga uu, na uria ungi akiuga uu."

20 Marigirio-ini, roho umwe ukiumira, ukirugama mbere ya Jehova, ikiuga atiri, 'Ni ni ngumheeneria.'

"Jehova akiuria atiri, 'Ukumheeneria aia?'

21 "Nagu roho ucio ikiuga atiri, 'Niguthi nguthi nduika roho wa maheeni tunua-ini twa anabii ake othe.'

"Nake Jehova akiuga atiri, 'Wee nukuhota kumheeneria. Thi ugeeke uguo.'

22 "Ni undu ucio Jehova niekiri roho wa maheeni tunua-ini twa anabii aya aku. Jehova niagwathiriire mwanangiko."

23 Hndi iyo Zedekia muru wa Kenaana akimbata na akiringa Mikaia rui thi. Akimuria atiri, "Kai roho wa Jehova agereire ku rira oimire kuri ni nigu aare nawe?"

24 Mikaia agicookia atiri, "Nukamenya muthenya uria ugaathi kwihitha kanyumba ka na thini."

25 Muthamaki wa Isiraeli agiathana, akiuga atiri, "Oyai Mikaia mumucokie kuri Amoni mwathi wa itura inene, na kuri Joashu muru wa muthamaki,

26 na mumiire atiri, 'Muthamaki ekuuga uu: Mundu uyuni niaikio njeera na ndakahe kundu gia kuria tika mugate na maa nginya rira ngaacooka na thayu.'"

27 Mikaia akiuga atiri, "Ungigaacooka na thayu-ri, no gutuikire ati Jehova ndaritie na ni." Agicooka akiuga atiri, "Iguai uhoru wakwa inyu andu aya inyothe!"

Ahabu Kuiragiro Ramothu-Gileadi

28 Ni undu ucio muthamaki wa Isiraeli na Jehoshafatu muthamaki wa Juda makimbata nginya Ramothu-Gileadi.

29 Nake muthamaki wa Isiraeli akira Jehoshafatu atiri, "Ningutoonya mbaara-ini ndigarurite ndikamenyeke no wee wikire nguo cia thamaki." Ni undu ucio muthamaki wa Isiraeli akigarura ndakamenyeke na agitoonya mbaara-ini.

30 Na riri, muthamaki wa Asuriata niathite anene ake a ngari cia ita akameera atiri, "Mutikaru na mundu o na uriku, munini kana munene, tika o muthamaki wa Isiraeli."

31 Rira anene a mbutu cia ngari cia ita moonire Jehoshafatu maguciria atiri, "Uyuni nwe muthamaki wa Isiraeli" Ni undu ucio makigarurika mamutharikire, no Jehoshafatu agikaya, nake Jehova akimuteithia. Ngai akimaroria na kungi, makimweherera,

³² nīgūkorwo rīrīa anene a ngaari cia ita moonire atī tiwe warī mūthamaki wa Isiraeli, magītiga gūthingatana nake.

³³ No mündü ūmwe akīgeeta ūta wake, agīikia mūguū o ro ūguo, naguo ūkīratha mūthamaki wa Isiraeli o gatagatī-inī ka magathīkanīrio ma nguo yake ya mbaara. Nake mūthamaki akīira mūtwarithia wa ngaari ya ita atīrī, “Garūra ngaari ūndute mbaara-inī. Nīndagurario.”

³⁴ Nayo mbaara ikīneneha mūthenya wothe, na mūthamaki wa Isiraeli agītīirania ngaari-inī yake ya mbaara ang’etheire Asuriata o nginya hwaī-inī. Nario riūa rīgīthūa-rī, agīkua.

19

¹ Hīndī īrīa Jehoshafatu mūthamaki wa Juda aacookire Jerusalemu nyūmba-inī yake ya ūthamaki na thayū-rī,

² Jehu ūrīa muoni-maündü, mūrū wa Hanani, agīthīi akamūtunge nake akīuria mūthamaki atīrī, “Nīwagīrīrwo gūteithia mündü ūrīa mwaganu na wende arīa mathūire Jehova? Nī ūndü wa ūguo-rī, mang’ūrī ma Jehova marī igūrū riaku.

³ No rīrī, harī na maündü manini mega thīinī waku, nīgūkorwo nīweheretie itugī cia Ashera būrūri-inī, na ūkerekera ngoro yaku kūrongoria Ngai.”

Jehoshafatu Kwamūra Aciirithania

⁴ Jehoshafatu agītūūra Jerusalemu, agīcooka akiumagara rīngī, agīthīi kūrī andū a kuuma Birishiba kūu būrūri wa irīma wa Efiraimu, na akīmacookia kūrī Jehova, Ngai wa maithe mao.

⁵ Nake agīthuura andū a gūthikagīrīria maciira kūu būrūri-inī, thīinī wa o itūūra rīa matūūra manene ma Juda marīa mairīgīrwo na thingo cia hinya.

⁶ Akīmeera atīrī, “Mwīciiragiei wega ūrīa mūgwīka, tondū rīrī, mūtīrītūithanagia ciira nī ūndü wa mündü, no makīria nī ūndü wa Jehova, ūrīa ūrīkoragwo na inyuī rīrīa rīothe mūrītuaaga ciira.

⁷ Na rīrī, mwītīgagīrei Jehova. Mūtuanagīre ciira mūmenyereire, nī ūndü Jehova Ngai witū nī wa kīhooto na ndaroraga maūthī na ndahakagwo.”

⁸ O nakuo Jerusalemu-rī, Jehoshafatu nīathuurire Alawii amwe, na athīnjīri-Ngai, na atongoria a nyūmba cia andū a Isiraeli marūgamagīrīre watho wa Jehova, na magatūithanagia maciira o na makaniina ngarari. Nao maatūūruga Jerusalemu.

⁹ Nake akīmahe mawatho maya: “No nginya mūtungate na wīhokeku na ngoro cianyu ciothe, na mwītīgagīre Jehova.

¹⁰ Ciira wothe ūrīa mūrīrehagīrwo kuuma kūrī andū a būrūri wanyu arīa matūūruga matūūra-inī marīa manene, arī ūiti wa thakame kana maündü mangī makonīi watho, kana maathani, kana kīrīra kīa watho wakwa wa kūrūmīrīrwo, kana matūoro ma ciira, makanagīei matikanehīrie Jehova; kwaga ūguo marakara make nīmakamūūkīrīra inyuī ene na ariū a thoguo. Īkagai ūguo na mūtikehia.

¹¹ “Na rīrī, Amaria mūthīnjīri-Ngai ūrīa mūnene nīwe ūrīmūroraga maündü-inī mothe makonīi Jehova, nake Zebadia mūrū wa Ishumaeli, o we mūtongoria wa mūhīrīga wa Juda, nīwe ūrīmūroraga maündü-inī mothe makonīi mūthamaki, nao Alawii nīmarītungataga ta anene marī mbere yanyu. Īkagai maündü mūrī na ūūmīrīru, nake Jehova arīkoragwo hamwe na arīa marīkaga wega.”

20

Jehoshafatu Kũhoota Andũ a Moabi na a Amoni

¹ Na rĩrĩ, thuutha wa ũguo, andũ a Moabi, na andũ a Amoni marĩ hamwe na Ameuni amwe magĩũka kũrũa na Jehoshafatu.

² Andũ amwe magĩũka makĩra Jehoshafatu atĩrĩ, “Mbũtũ nene ya ita kuuma Edomu nĩroka kũrũa nawe, yumĩte mũrĩmo ũrĩa ũngĩ wa irĩa. O na rĩu nĩĩkinyĩte Hazezoni-Tamaru” (na nokuo Eni-Gedi).

³ Jehoshafatu akĩmaka, na agĩtua itua orie ũtaaro harĩ Jehova, nake akianĩrĩra Juda guothe kwĩhingwo kũrĩa irio.

⁴ Nao andũ a Juda makĩũngana meethe ũteithio kuuma kũrĩ Jehova; ti-itherũ magĩũka kuuma matũũra mothe ma Juda nĩguo mamũrongorie.

⁵ Nake Jehoshafatu akĩrũgama mbere ya kĩũngano kũu kĩa andũ a Juda na Jerusalemu, o hau hekarũ-inĩ ya Jehova o mbere ya nja ĩrĩa yarĩ njerũ,

⁶ akiuga atĩrĩ:

“Wee Jehova, Ngai wa maithe maitũ, githĩ tiwe Ngai ũrĩa ũrĩ igũrũ? Nĩwe ũthamakagĩra mothamaki mothe ma ndũrĩrĩ. Hinya na ũhoti irĩ guoko-inĩ gwaku, na gũtirĩ mũndũ ũngĩgwĩtiiria.

⁷ Wee Ngai witũ-rĩ, githĩ ndwaingatiire arĩa maikaraga bũrũri ũyũ mbere ya andũ aku a Isiraeli na ũkĩũhe njiaro cia mũrataguo Iburahĩmu nginya tene?

⁸ Nĩmatũũrĩte kuo o na magaaka hekarũ kuo ĩrĩa ĩtanĩtio na Rũtwa rĩaku, makiugaga atĩrĩ,

⁹ ‘Mũtino ũngĩgatũkora o na ũrĩ wa rũhiũ rwa njora rwa gũtũrũithia, kana mũthiro kana ng’aragu, tũkaarũgama mbere yaku hekarũ-inĩ ĩno ĩtanĩtio na Rũtwa rĩaku, nĩtũgaagũkaira tũrĩ hatĩka-inĩ, nawe nĩũgatũigua ũtũhonokie.’

¹⁰ “No rĩu, haha harĩ na andũ a kuuma Amoni, na Moabi, na Kĩrĩma kĩa Seiru, arĩa wagĩrĩrie andũ a Isiraeli matharĩkĩre mabũrũri mao rĩrĩa moimaga Misiri; nĩ ũndũ ũcio makĩmeherera na matiigana kũmaniina.

¹¹ Ta kĩone kĩrĩa maragĩtũrĩha nakĩo, tondũ mokĩte gũtũingata kũrĩa watũheire gũtũke igai riĩtũ.

¹² Wee Ngai witũ, githĩ ndũgũkĩmatũra ciira? Nĩ ũndũ-rĩ, ithuĩ tũtirĩ na hinya wa kũng’ethanĩra na mbũtũ ĩno nene ũũ ĩrooka gũtũtharĩkĩra. Tũtũĩ ũrĩa tũgwĩka, no rĩrĩ, maitho maitũ nĩwe macũthĩrĩrie.”

¹³ Arũme othe a Juda, na atumia ao, na ciana na twana twao twa ngenge, makĩrũgama o hau mbere ya Jehova.

¹⁴ Na hĩndĩ ĩyo Roho wa Jehova ũgĩkinyĩrĩra Jahazielĩ mũrũ wa Zekaria mũrũ wa Benaia, mũrũ wa Jeielĩ mũrũ wa Matania ũrĩa Mũlawii wa rũciaro rwa Asafu rĩrĩa aarũgamĩte kĩũngano-inĩ kũu.

¹⁵ Nake akiuga atĩrĩ, “Ta thĩkĩrĩria, wee Mũthamaki Jehoshafatu na arĩa othe mũtũũraga Juda na Jerusalemu! ũũ nĩguo Jehova ekũmwĩra: ‘Mũtigetigĩre kana mũkue ngoro nĩ ũndũ wa mbũtũ ĩno nene ya ita. Nĩgũkorwo mbaara ĩno ti yanyu, no nĩ ya Ngai.

¹⁶ Rũciũ, rokai gũikũrũka mũmatharĩkĩre. Magaakorwo makĩhaica magereire Mwanya-inĩ wa Zizi na nĩmũkamakorerera mũthia-inĩ wa mũkuru wa kũu Werũ wa Jerueli.

¹⁷ Ti inyuĩ mũkũrũa mbaara ĩno. Rũgamai mwena wanyu, mwĩhaandei wega na mwĩonere ũrĩa Jehova ekũmũhonokia, inyuĩ andũ a Juda na a Jerusalemu. Mũtigetigĩre, na mũtigakue ngoro. Umagarai mũkang’ethanĩre nao rũciũ, nake Jehova nĩagakorwo hamwe na inyuĩ.’ ”

18 Jehoshafatu akîinamîrîra, agîturumithia ûthiû thî, nao andû othe a Juda na a Jerusalemu makîîgûithia thî mbere ya Jehova, makîmûhooya.

19 Ningî Alawii amwe a kuuma rûciaro rwa Kohathu na rwa Kora magîkîra na igûrû, magîkumia Jehova Ngai wa Isiraeli maanîrîre na mûgambo mûnene mûno.*

20 Rûciinî tene mûno makiuma merekeire Werû wa Tekoa. Na rîrîa maambîrîrie kuuma-rî, Jehoshafatu akîrûgama, akiuga atîrî, “Ta thikîrîriai, inyuî andû a Juda o na a Jerusalemu! Îtkiai Jehova Ngai wanyu na nîekûmûtirîrîra; îtkiai anabii ake na nîmûkûgaacîra.”

21 Thuutha wa kwaranîria na andû, Jehoshafatu agîthuura andû a kûinîra Jehova na a kûmûgooca nî ûndû wa riiri wa ûtheru wake, nao hîndî îria megûtongoria mbûtû îyo ya ita, makiugaga atîrî:

“Cookerîai Jehova ngaatho,
nîgûkorwo wendo wake ûtûuraga nginya tene.”

22 Na rîrîa maambîrîrie kûina o na kûgooca-rî, Jehova akîiga andû mohie andû a Amoni, na a Moabi, na andû a kuuma Kîrîma kîa Seiru arîa maatharîkagîra Juda, nao magîtoorio.

23 Nao andû a Amoni na a Moabi magîkîrîra andû a kuuma Kîrîma kîa Seiru, makîmananga na makîmaniina biû. Maarîkia kûuraga andû a kuuma Seiru, magîteithîrîria kûniinana o ene.

24 Hîndî îria andû a Juda maakinyire harîa hang’ethanîre na werû-rî, magîcûthîrîria mbûtû îyo nene ya ita, makîona no ciimba theri ciagwîte thî; gûtirî mûndû o na ûmwe wetharîte.

25 Nî ûndû ûcio Jehoshafatu na andû ake magîthî gûtaha indo, na thîinî wacio makîona indo nyingî na nguo o na indo cia goro nyingî gûkîra îria mangîahotire gûkuua. Ciarî nyingî ûû atî maanîire mîthenya îtatû gûciungania.

26 Mûthenya wa kana makîungana Gîtuamba-inî kîa Beraka, kûrîa maagoceire Jehova. Kîu nîkîo gîtumaga gwîtwo Gîtuamba kîa Beraka nginya ûmûthî.

27 Hîndî îyo andû othe a Juda na a Jerusalemu, matongoretio nî Jehoshafatu, magîcooka Jerusalemu makenete, nîgûkorwo Jehova nîamaheete gîtûmi gîa gûkenerera thû ciao.

28 Magîtoonya Jerusalemu na magîthî hekarû-inî ya Jehova marî na inanda cia mûgeeto, na mîturîrû, na tûrumbeta.

29 Namo mothamaki mothe ma mabûrûri magîtigîra Ngai rîrîa maiguire îrîa Jehova aarûite na thû cia Isiraeli.

30 Naguo ûthamaki wa Jehoshafatu ûgîkara îrî na thayû, nîgûkorwo Ngai wake nîamûheete ûhurûko mîena-inî yothe.

Mûthia wa Ûthamaki wa Jehoshafatu

31 Nî ûndû ûcio, Jehoshafatu agîthamakîra Juda; nake aarî wa mîaka mîrongo îtatû na îtano rîrîa aatuîkire mûthamaki wa Juda, na agîthamaka arî Jerusalemu mîaka mîrongo îirî na îtano. Nyina eetagwo Azuba mwarî wa Shilîhi.

32 Nake akîrûmîrîra mîthîire ya ithe Asa na ndaigana gûtigana nayo; agîka îria kwagîrîre maitho-inî ma Jehova.

33 No rîrî, kûndû kûrîa gîtûûgîru gîtiigana kweherio, nao andû matiigana kwerekeria ngoro ciao kûrî Ngai wa maithe mao.

* **20:19** Andû aya a Kohathu na a Kora maathuurîtwo kuuma nyûmba ya Lawi marî a kûina nyîmbo cia kûgooca Ngai.

³⁴ Ciĩko iria ingĩ cia wathani wa Jehoshafatu kuuma kĩambĩrĩria nginya mũthia, nĩciandĩkĩtwo ibuku-inĩ rĩa maündũ ma o mwaka rĩa Jehu mũrũ wa Hanani, marĩa mandĩkĩtwo ibuku-inĩ rĩa athamaki a Isiraeli.

³⁵ Thuutha ũcio Jehoshafatu mũthamaki wa Juda agĩtuma ũrata na Ahazia mũthamaki wa Isiraeli, ũrĩa warĩ na maündũ maingĩ ma waganu.

³⁶ Makĩiguana nake atĩ maake marikabu cia wonjoria. Nao maarĩkia gũciakĩra kũu Ezioni-Geberi,

³⁷ Eliezeri mũrũ wa Dodavahu wa kuuma Maresha akĩrathĩra Jehoshafatu ũrathi wa ũrĩa akoona ũũru, akiuga atĩrĩ, “Tondũ nĩũgĩte ũrata na Ahazia, Jehova nĩekwananga kĩa wakĩte.” Nacio marikabu igĩtharũranio, na itigana gũthĩ iria-inĩ ikarute wĩra wa wonjoria.

21

¹ Nake Jehoshafatu akĩhurũka hamwe na maithe make na agĩthikwo hamwe nao o kũu Itũura Inene rĩa Daudi. Nake mũriũ Jehoramũ agĩtuika mũthamaki ithenya rĩake.

² Ariũ a ithe na Jehoramũ mũrũ wa Jehoshafatu maarĩ Azaria, na Jehieli, na Zekaria, na Azariahu, na Míkaeli, na Shefatia. Acio othe maarĩ ariũ a Jehoshafatu mũthamaki wa Isiraeli.

³ Ithe nĩamaheete iheo nyingĩ cia betha na thahabu na indo ingĩ cia goro, o hamwe na matũũra manene mairigĩre na thingo cia hinya kũu Juda, no aaheanire ũthamaki kũrĩ Jehoramũ tondũ nĩwe warĩ mũriũ wa irigithathi.

Jehoramũ Mũthamaki wa Juda

⁴ Rĩrĩa Jehoramũ eehaandire na akĩrũma ũthamaki-inĩ wa ithe-rĩ, nĩooragire ariũ a ithe othe na rũhiũ rwa njora, o hamwe na anene amwe a nyũmba ya ũthamaki a Isiraeli.

⁵ Jehoramũ aarĩ wa mĩaka mĩrongo itatũ na iĩrĩ rĩrĩa aatuĩkire mũthamaki. Nake agĩthamaka arĩ Jerusalemu mĩaka inana.

⁶ Agĩthĩ na mĩthĩire ya athamaki a Isiraeli, o ta ũrĩa nyũmba ya Ahabu yekaga, nĩgũkorwo aahikĩtie mwarĩ wa Ahabu. Nake agakĩhagia maithe-inĩ ma Jehova.

⁷ No o na kũrĩ ũguo-rĩ, nĩ ũndũ wa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova kĩa aarĩkanĩire na Daudi, Jehova ndeendaga kwananga nyũmba ya Daudi. Nĩeranĩire atĩ nĩarĩmenyagĩrĩra tawa nĩ ũndũ wake na njiaro ciake nginya tene.

⁸ Hĩndĩ ya Jehoramũ-rĩ, Edomu nĩmaremeire Juda na magĩtua mũndũ ũngĩ mũthamaki wao ene.

⁹ Nĩ ũndũ ũcio Jehoramũ agĩthĩ kuo na anene ake na ngaari ciake cia ita ciothe. Nao andũ a Edomu makĩmũrigiicĩria arĩ hamwe na anene a ngaari ciake cia ita, no agĩũkĩra ũtukũ, akĩũra.

¹⁰ Nginya ũmũthĩ, Edomu matũũraga maremeire Juda.

O ihinda rĩu andũ a Libina makĩregana na watho wa Jehoramũ, nĩgũkorwo nĩatiganĩire Jehova, Ngai wa maithe make.

¹¹ O na ningĩ nĩakĩte kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru kũu irĩma-inĩ cia Juda, na agatũma andũ a Jerusalemu mahũũre ũmaraya, na akahĩthithia andũ a Juda njĩra.

¹² Jehoramũ akĩnyiita marũa moimĩte kũrĩ mũnabii Elija maandĩkĩtwo atĩrĩ:

“Jehova Ngai wa thoguo Daudi ekuuga ũũ: ‘Ndũthĩite na mĩthĩire ya thoguo Jehoshafatu, kana ya Asa mũthamaki wa Juda.

13 No rĩrĩ, nĩũthiĩte na mĩthiĩre ya athamaki a Isiraeli, na nĩũtongoretie andũ a Juda na a Jerusalemu nĩguo mahũũre ũmaraya, o ta ũrĩa nyũmba ya Ahabu yekire. O na nĩngĩ nĩũũragĩte ariũ a thoguo, na andũ a nyũmba ya thoguo, na andũ maarĩ agĩĩru gũgũkĩra.

14 Nĩ ũndũ ũcio, rĩu Jehova akiriĩ kũhũura andũ aku, na ariũ aku, na atumia aku, na kĩndũ gĩothe gĩaku, acihũũre ihũura inene.

15 Wee mwene nĩũkũrũara mũno, ũrũare mũrimũ wa mara ũtangĩhona, nginya mũrimũ ũcio ũtũme mara maku mathire biũ. "

16 Jehova akĩarahũrĩra Jehoramu ũũru wa Afilisti na wa Arabu ariũ maatũũraga gũkuhĩ na Akushi.

17 Magĩtharĩkĩra Juda, na magĩkũhũura, na magĩkuua indo ciothe iria ciarĩ nyũmba ya mũthamaki, o hamwe na ariũ ake na atumia ake. Ndaatigĩirio mũriũ o na ũmwe o tiga Ahazia ũrĩa warĩ mũnini mũno.

18 Thuutha wa maũndũ macio mothe-rĩ, Jehova nĩarehithiĩre Jehoramu mũrimũ wa mara ũtangĩhona.

19 Mahinda mathiianga, mũthia-inĩ wa mĩaka iĩrĩ-rĩ, mara make makiuma nĩ ũndũ wa mũrimũ ũcio, nake agĩkua arĩ na ruo rũnene mũno. Andũ ake matiigana gwakia mwaki nĩ ũndũ wa gĩtũo gĩake, ta ũrĩa meekĩte nĩ ũndũ wa maĩthe.

20 Jehoramu aarĩ wa mĩaka mũrongo itatũ na iĩrĩ rĩrĩa aatuĩkire mũthamaki, nake aathamakire arĩ Jerusalemu mĩaka inana. Na rĩrĩ, akua gũtirĩ mũndũ wagiĩre na kieha, nake agĩthikwo Itũura Inene rĩa Daudi, no ndaathikirwo mbĩrĩra-inĩ cia athamaki.

22

Ahazia Mũthamaki wa Juda

1 Nao andũ a Jerusalemu magĩtua Ahazia mũriũ wa Jehoramu ũrĩa warĩ mũnini mũno mũthamaki ithenya riake, nĩgũkorwo atharĩkĩri ao ariũ mookire kambĩ-inĩ hamwe na Arabu, nĩmooraĩte ariũ ariũ akũrũ othe. Nĩ ũndũ ũcio Ahazia mũriũ wa Jehoramu mũthamaki wa Juda akĩambĩrĩria gũthamaka.

2 Ahazia aarĩ wa mĩaka mũrongo iĩrĩ na iĩrĩ rĩrĩa aatuĩkire mũthamaki, na agĩthamaka arĩ Jerusalemu mwaka ũmwe. Nyina eetagwo Athalia mwarĩ wa mwana wa Omuri.

3 O nake agĩthiĩ na mĩthiĩre ya nyũmba ya Ahabu, nĩgũkorwo nyina nĩamũringaĩrĩria gwĩka maũndũ mooru.

4 Nĩekire maũndũ mooru maitho-inĩ ma Jehova, o ta ũrĩa nyũmba ya Ahabu yekĩte, nĩgũkorwo thuutha wa gĩkuũ gĩa ithe, nĩo maatuĩkire amũtaari na makĩmũhĩthia.

5 Nĩngĩ nĩarũmĩrĩre mataaro mao rĩrĩa aathiire mbaara-inĩ na Joramu mũrũ wa Ahabu mũthamaki wa Isiraeli makahũũre Hazaeli mũthamaki wa Suriata kũu Ramothu-Gileadi. Asuriata acio makĩgũraria Joramu;

6 nĩ ũndũ ũcio akĩhũndũka, agĩthiĩ Jezireeli nĩguo akahonie nguraro iria aagurariĩrio Ramothu makĩrũa na Hazaeli mũthamaki wa Suriata.

Hĩndĩ iyo Ahazia mũrũ wa Jehoramu mũthamaki wa Juda agĩkũrũka agĩthiĩ Jezireeli akarore Joramu mũrũ wa Ahabu tondũ niagurariĩtio.

7 Nĩ ũndũ wa Ahazia gũthiĩ gũceerera Joramu, Ngai nĩarehire kũniinwo kwa Ahazia. Rĩrĩa Ahazia aakinyire-rĩ, makiumagara na Joramu magace-manie na Jehu mũrũ wa Nimushi, ũrĩa Jehova aaitĩrĩrie maguta aniine nyũmba ya Ahabu.

⁸ O hīndī ĩrīa Jehu aahingagia itua rīa ciira wa nyūmba ya Ahabu-rī, nīakorereire ariū a nyūmba ya ūthamaki wa Juda o na ariū a andū a nyūmba ya Ahazia, ariā maatungataga Ahazia, nake akīmooraga.

⁹ Ningī akiuma agacarie Ahazia, nao andū a Jehu makīnyiita Ahazia rīrīa eehithite Samaria. Akīrehwo kūrī Jehu na akiūragwo. Nao makīmūthika nīgūkorwo moigire atūrī, “Aarī ūmwe wa ariū a Jehoshafatu, ūrīa warongoragia Jehova na ngoro yake yothe.” Nī ūndū ūcio gūkiaga mūndū thīnī wa nyūmba ya Ahazia warī na ūhoti mūiganu wa kūrūgamīrīra ūthamaki ūcio.

Athalia na Joashu

¹⁰ Rīrīa Athalia nyina wa Ahazia onire atī mūrīū nīakuite-rī, akīambīrīria kūniina nyūmba yothe ya ūthamaki wa Juda.

¹¹ No rīrī, Jehosheba, mwarī wa Mūthamaki Jehoram, akīoya Joashu mūrū wa Ahazia akīmūruta na hito kuuma kūrī ariū a mūthamaki ariā maakirie kūuragwo, na akīmūhitha nyūmba ya toro hamwe na mūreri wake. Tondū Jehosheba, mwarī wa Mūthamaki Jehoram na ningī mūtumia wa Jehoiada ūrīa mūthīnjīri-Ngai, aarī mwarī wa nyina na Ahazia, nīahithire mwana ūcio ndakonwo nī Athalia nīguo ndakooragwo.

¹² Nake agītūūra nao arī mūhithe hekarū-inī ya Ngai mīaka itandatū, hīndī ĩrīa Athalia aathaga būrūrī ūcio.

23

¹ Na rīrī, mwaka wa mūgwanja Jehoiada nīonanirie hinya wake. Nīathondekire kīrīkanīro na anene a ita a thigari 100 nao maarī: Azaria mūrū wa Jerohamu, na Ishumaeli mūrū wa Jehohanani, na Azaria mūrū wa Obedi, na Maaseia mūrū wa Adaia, na Elishafatu mūrū wa Zikiri.

² Nao magīthīi būrūrī wa Juda wothe makīūnganagia Alawii na atongoria a nyūmba cia andū a Isiraeli kuuma matūūra-inī mothe. Rīrīa mookire Jerusalem-rī,

³ kīūngano gīothe nīkiagiire kīrīkanīro na mūthamaki kūu hekarū-inī ya Ngai.

Jehoiada akīmeera atūrī, “Mūrīū wa mūthamaki no nginya athamake, o ta ūrīa Jehova eeraniire ūhorō-inī ūkonīi njiaro cia Daudi.

⁴ Na rīrī, ūū nīguo mūgwīka: Gīcunjī gīa gatatū kīa inyuū athīnjīri-Ngai na Alawii ariā megūthīi wīra mūthenya wa Thabatū mūrangīre mīrango,

⁵ gīcunjī gīa gatatū kīanyu mūrangīre nyūmba ya ūthamaki, na gīcunjī gīa gatatū mūrangīre kīhingo kīa mūthingi, nao andū acio angī othe maikare nja cia hekarū ya Jehova.

⁶ Mūtikanareke mūndū o na ūmwe atoonye hekarū ya Jehova tiga o athīnjīri-Ngai na Alawii ariā marī wīra-inī; acio no matoonye tondū nī aamūre, no andū acio angī othe marangīre kīrīa Jehova oigīte marangīre.

⁷ Alawii makeiga mathiūrūrūkīrie mūthamaki, o mūndū arī na indo ciae cia mbaara guoko-inī. Mūndū o wothe ūngītoonya hekarū no nginya oragwo. Ikaragai hakuhi na mūthamaki kūrīa guothe angīthīi.”

⁸ Nao Alawii na andū othe a Juda magīka o ūrīa Jehoiada ūrīa mūthīnjīri-Ngai aathanire. O mūndū akīoya andū ake ariā maathiaga wīra mūthenya wa Thabatū na ariā moimagīra wīra, nīgūkorwo Jehoiada ūrīa mūthīnjīri-Ngai ndarī gīkundi o na kīmwe aarekereirie.

⁹ Ningī akīhe anene a ita a thigari 100 matimū na ngo iria nene na nini iria ciarī cia Mūthamaki Daudi iria ciarī thīnī wa hekarū ya Ngai.

10 Akirügamia andü othe, o mündü na indo ciake cia mbaara, magithiürükiria müthamaki, hau hakuhi na kigongona, na hakuhi na hekarü, kuuma mwena wa güthini nginya mwene wa gathigathini wayo.

11 Jehoiada na ariü ake makiruta müriü wa müthamaki na makimwikira thümbi ya üthamaki; makimünengera ibuku ría kirikaniro na makianirira atí nîwe müthamaki. Makimütiriria maguta na makianirira, makiuga atiri, "Müthamaki arotüura nginya tene!"

12 Riría Athalia aaguire inegene ría andü makihanyüka magiküngüyagira müthamaki, agithii kürí o kúu hekarü-ini ya Jehova.

13 Agicüthiriria, na akiona müthamaki arügamite gitugi-ini gïake itonyero-ini. Nao anene na ahuhi türumbeta marügamite hakuhi na müthamaki, na andü othe a bürüri magagikena makihuhaga türumbeta, nao aini marí na indo cia küina magatongoria andü aría angí na nyimbo cia kügooca. Nake Athalia agitemburanga nguoc ciake cia igürü, akianirira, akiuga atiri, "Ungumania! Ungumania!"

14 Nake Jehoiada üría müthinjiri-Ngai agitüma anene a ita a thigari igana igana, aría maarí arügamiriri a mbütü cia ita, akimeera atiri, "Murutürürei, mümürehe arí gatagati ga thigari, na mündü o wothe üngümüuma thuutha, oragwo." Nigükorwo müthinjiri-Ngai nioigite atiri, "Mütikamüüragire hekarü-ini ya Jehova."

15 Ní ündü ücio makimünyiiita, agikinya itonyero-ini ría Kihingo kía Mbarathi, o kúu nja-ini cia nyumba ya üthamaki, makimüüragira hau.

16 Nake Jehoiada akigía na kirikaniro atí we, na andü, na müthamaki megütüika andü a Jehova.

17 Nao andü othe magithii hekarü-ini ya Baali na makimitharia. Makiunanga igongona na mihanano na maküüragira Matani üría warí müthinjiri-ngai wa Baali hau mbere ya igongona icio.

18 Ningí Jehoiada akineana ürügamiriri wa hekarü ya Jehova moko-ini ma athinjiri-Ngai, aría maarí Alawii, aría maheetwo wira hekarü-ini ní Daudi, maratagire Jehova magongona ma njino o ta üría kwandikitwo watho-ini wa Musa, o makünaga na magakena o ta üría Daudi aathanite.

19 O na ningí niaigire aikaria a mirango ihingo-ini cia hekarü ya Jehova nigeeetha gütikagie mündü o na ümwe ütetheretie üngitöonya.

20 Akioya anene a ita thigari igana, na anene aría angí, na aathani a andü, na andü othe a bürüri, magükürükia müthamaki kuuma hekarü-ini ya Jehova. Magitöonya nyumba ya üthamaki magereire Kihingo kía Rügongo na magükariria müthamaki giti-ini kía ünene,

21 nao andü othe a bürüri magikena. Narío itüura inene rikihoorera, tondü Athalia niarikitie küüragwo na rühiü rwa njora.

24

Joashu Gücookereria Hekarü

1 Na riri, Joashu aari wa miaka mügwanja riria aatuikire müthamaki, nake agithamaka arí Jerusalem miaka mirongo ina. Nyina eetagwo Zibia na oimite Birishiba.

2 Joashu niekire maündü maría maagirire maitho-ini ma Jehova miaka-ini yothe ya Jehoiada üría müthinjiri-Ngai.

3 Jehoiada akimüthuuriatua eeri, nake agiciara aanake na airitu.

4 Thuutha ücio Joashu agitua itua ría gücookereria hekarü ya Jehova.

5 Agiita athinjiri-Ngai na Alawii hamwe, akimeera atiri, "Thii matüura-ini ma Juda münganie mbeeca iria ciagirirwo ní kürihwo o mwaka

kuuma Isiraeli cia gücookereria hekarü ya Ngai wanyu. Īkai ündü ücio o rüu." No Alawii matiigana gwika ündü ücio narua.

6 Nĩ ündü ücio mūthamaki agĩta Jehoiada mūthĩnjĩri-Ngai ũria mūnene, akĩmwĩra atĩrĩ, "Nĩ kũ kĩgirĩtie wĩre Alawii marehe igooti rĩa kuuma Juda na Jerusalem rĩria rĩatuanĩrwo nĩ Musa ndungata ya Jehova o na kĩungano kĩa Isiraeli nĩ ündü wa Hema ya ũira?"*

7 Na rĩrĩ, ariũ a Athalia, mūtumia ücio mwaganu, nĩ mabunjĩte hekarü ya Ngai, o na makahũthĩra indo iria nyamũre na maündü ma Baali.

8 Mūthamaki nĩathanire, nao andũ magĩthondeka ithandũkũ na makĩrũga nja, hau kĩhingio-inĩ kĩa hekarü ya Jehova.

9 Nao nĩmahunjanĩrie kũu Juda na Jerusalem atĩ nĩmagĩrĩrwo nĩ kũrehe igooti rĩa Jehova rĩria Musa ndungata ya Ngai oigire arĩ werũ-inĩ atĩ rĩrutagwo nĩ Isiraeli.

10 Anene othe na andũ othe nĩmarehire maruta mao makenete, makĩmekĩra ithandũkũ o nginya rĩkĩyũra.

11 Rĩria rĩothe ithandũkũ rĩarehagwo kũrĩ anene a mūthamaki nĩ Alawii, na mona atĩ rĩrĩ na mbeeca nyingĩ, mwandĩki wa nyũmba ya ũthamaki na mūnene ũria wathuurĩtwo nĩ mūthĩnjĩri-Ngai ũria mūnene, mookaga makoonoria ithandũkũ rüu, na makarĩcookia harĩa rĩaigagwo. Mookaga ũguo o ihinda, kwa ihinda, na makĩungania mbeeca nyingĩ mũno.

12 Nao mūthamaki na Jehoiada magĩcinengera andũ arĩa maarutire wĩra ũria wendekanaga nĩ ündü wa hekarü ya Jehova. Makĩandĩka mabundi a mahiga na a mbaũ nĩguo macookerie hekarü ya Jehova, o na makĩandĩka aruti a wĩra wa igera o na a gĩcango nĩguo macookerie hekarü.

13 Andũ arĩa maarũgamagĩrĩra wĩra maarĩ na kĩyo, naguo wĩra wa gücookereria hekarü ũgĩthĩ na mbere wega ũrũgamĩrĩrwo nĩo. Magĩaka hekarü ya Ngai rĩngĩ o ta ũria mũhano wayo wa mbere watariũ, na makĩmĩaka i nũmu mũno.

14 Rĩria maarĩkirie kũmĩaka, makĩrehera mūthamaki na Jehoiada mbeeca icio ingĩ, nacio igĩtũmĩrwo gũthondeka indo cia hekarü ya Jehova: indo cia wĩra na cia maruta ma njino, o na magĩthondeka thaani na indo ingĩ cia thahabu na cia betha. Rĩria rĩothe Jehoiada aarĩ muoyo-rĩ, maruta ma njino maarutagwo marũmanĩrĩrio hekarũ-inĩ ya Jehova.

15 Na rĩrĩ, Jehoiada aarĩ mũkũrũ, na akaingĩhia mĩaka, nake agĩkua arĩ wa mĩaka 130.

16 Aathikirwo kũria athamaki maathikĩtwo Itũũra-inĩ Inene rĩa Daudi, tondũ wa wega ũria ekĩte Isiraeli nĩ ündü wa Ngai na hekarü yake.

Waganu wa Joashu

17 Thuutha wa gĩkuũ kĩa Jehoiada, anene a Juda magĩũka kũgeithia mūthamaki, nake agĩkĩmathikĩrĩria.

18 Nao magĩtiganĩria hekarü ya Jehova, Ngai wa maithe mao, na makĩhooya itugĩ cia Ashera na mĩhianano. Tondũ wa wĩhia wao-rĩ, marakara ma Ngai magĩkinyĩra Juda na Jerusalemu.

19 O na gũtũka Jehova nĩatũmire anabii kũrĩ andũ nĩguo mamacookie kũrĩ we-rĩ, na o na aakorwo nĩmarutire ũira wa kũmookĩrĩra-rĩ, matiigana kũmaigua.

20 Ningĩ Roho wa Ngai ũgĩkinyĩrĩra Zekaria mũrũ wa Jehoiada ũria warĩ mūthĩnjĩri-Ngai. Akĩrũgama mbere ya andũ akĩmeera atĩrĩ, "Üũ

* 24:6 Igooti rĩa hekarü rĩrutagwo nĩ arũme arĩa maakinyĩtie mĩaka mĩrongo ũrĩ na makĩria, nĩ ündü wa Hema ya ũira.

nĩguo Ngai ekuuga, ‘Nĩ kĩĩ gĩgĩtũma mũremere watho wa Jehova? Inyuĩ mũtingĩgaacĩra. Tondũ nĩmũtiganĩirie Jehova, o nake nĩamũtiganĩirie.’ ”

²¹ No makĩgia ndundu mamũũkĩrĩre, nao maathĩtwo nĩ mũthamaki-rĩ, makĩmũhũra na mahiga nyugoto, agĩkuĩra o nja-inĩ ya hekarũ ya Jehova.

²² Nake Mũthamaki Joashu ndaigana kũrĩrikana ũtaana ũria Jehoiada, ithe wa Zekaria, aamuonetie no nĩ kũũraga ooragire mũrũwe, ũria woigire atĩrĩ agĩkua, “Jehova aroona ũndũ ũyũ na akũrĩhie.”

²³ Mũthia-inĩ wa mwaka, mbũtũ ya ita ya Suriata ĩgĩthĩ gũtharĩkĩra Joashu; ĩkĩhũra Juda na Jerusalem, na ĩkĩũraga atongoria othe a andũ. Magĩtũma indo ciothe iria maatahĩte kũrĩ mũthamaki wao kũu Dameski.

²⁴ O na gũtuĩka mbũtũ ya ita ya Asuriata yokĩte o na andũ anini, Jehova nĩaneanire mbũtũ nene ya ita moko-inĩ mayo. Tondũ andũ a Juda nĩmatiganĩirie Jehova, Ngai wa maithe mao, Joashu agĩkinyĩrio ituĩro rĩake.

²⁵ Rĩrĩa Asuriata meeherire-rĩ, magĩtiga Joashu agurarĩtio mũno. Anene ake makĩgia ndundu mamũũkĩrĩre nĩ ũndũ wa kũũraga mũriũ wa Jehoiada ũria mũthĩnjĩri-Ngai, nao makĩmũũragĩra gĩtanda-inĩ gĩake. Nĩ ũndũ ũcio agĩkua na agĩthikwo Itũũra-inĩ Inene rĩa Daudi, no ndaathikirwo mbĩrĩra-inĩ cia athamaki.

²⁶ Arĩa maagĩire ndundu mamũũkĩrĩre maarĩ Zabadi mũrũ wa Shimeathu mũndũ-wa-nja Mũamoni, na Jehozabadu mũrũ wa Shimurithu mũndũ-wa-nja Mũmobi.

²⁷ Ũhoro wa arĩũ ake na morathi maingĩ maamũkonĩ, na maandĩko makonĩ gũcookererio kwa hekarũ ya Ngai maandĩkitwo thĩinĩ wa ibuku rĩa ũtaũranĩri rĩa athamaki. Nake mũriũ Amazia agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.

25

Amazia Mũthamaki wa Juda

¹ Amazia aarĩ wa mũaka mũrongo ũrĩ na ĩtano rĩrĩa aatuĩkire mũthamaki, nake agĩthamaka arĩ kũu Jerusalemu mũaka mũrongo ũrĩ na kenda, nake nyĩna eetagwo Jehoadini na oimĩte Jerusalemu.

² Nĩekire maündũ marĩa moonagwo magĩrĩre maitho-inĩ ma Jehova, no ndaamekire na ngoro yake yothe.

³ Thuutha wa ũthamaki kũrũma wega wathani-inĩ wake, akũũraga anene arĩa mooragĩte ithe Joashu ũria warĩ mũthamaki.

⁴ No rĩrĩ, ndaigana kũũraga arĩũ ao, no eekire kũringana na ũria kwandĩkitwo Ibuku-inĩ rĩa Watho wa Musa, harĩa Jehova aathanĩte atĩrĩ: “Maithe ma ciana matikooragwo nĩ ũndũ wa ciana, o na kana ciana ciũragwo nĩ ũndũ wa maithe mao; o mũndũ arĩkuaga nĩ ũndũ wa mehia make we mwene.”

⁵ Amazia agĩta andũ a Juda hamwe, na akĩmaiga maroragwo nĩ anene a ikundi cia andũ ngiri ngiri na anene a ikundi cia andũ igana, igana kũringana na nyũmba ciao cia andũ othe a Juda na Benjamini. Agĩcooka agĩta andũ othe arĩa maarĩ na ũkũrũ wa mũaka mũrongo ũrĩ na makĩria na akĩona atĩ kwarĩ na andũ 300,000 arĩa mangĩathiire mbaara-inĩ, andũ mangĩahotire kuoya itimũ na ngo.

⁶ O na ningĩ agĩkombora andũ a kũrĩa 100,000 kuuma Isiraeli na thogora wa taranda igana rĩmwẽ* cia betha.

⁷ No rĩrĩ, mũndũ wa Ngai agĩũka kũrĩ we, akĩmwĩra atĩrĩ, “Wee mũthamaki-rĩ, thigari ici cia kuuma Isiraeli itigatwarane nawe,

* 25:6 nĩ ta tani ithatũ na robo ithatũ (3.75)

nīgukorwo Jehova ndarī hamwe na Isiraeli, na ndarī hamwe na andū o na arīkū a Efraimu.

8 O na ūngīthī ūrūe na ūcamba mbaara-inī, Ngai no arītūma ūhootwo nī thū, nīgukorwo Ngai arī na ūhoti wa gūgūteithia kana wa gūtūma ūhootwo.”

9 Amazia akīūria mündū wa Ngai atīrī, “Tūgwīka atīa nī ūndū wa taranda iria 100 ndarīhire nī ūndū wa thigari icio cia Isiraeli?”

Nake mündū wa Ngai agīcookia atīrī, “Jehova no akūhe ingī nyingī gūkīra icio.”

10 Nī ūndū ūcio Amazia akīrekereria thigari icio ciokīte kūrī we kuuma Efraimu, agīciira ciinūke. Nacio ikīrakarīra andū a Juda mūno, na ikīinūka irī na marakara maingī.

11 Amazia agīcooka akībanga thigari ciake, agīcitongoria na mwena wa Gītumba giā Cumbī, kūrīa ooragire andū 10,000 a Seiru.

12 Mbūtū ya ita ya Juda ikīnyīita andū 10,000 marī muoyo, na ikīmatwara handū igūrū wa rwaro rwa ihiga, ikīmaikia thī magīthuthikanga.

13 Hīndī o īyo, thigari iria Amazia aacookithītie akīgīria ikarūe-rī, igītharīkīra matūūra ma Juda kuuma Samaria nginya Bethi-Horoni. Nacio ikīūruga andū 3,000 na igītaha indo nyingī mūno.

14 Rīrīa Amazia aacookire oimīte kūrūraga andū a Edomu-rī, nīainūkire na ngai cia andū a Seiru. Agīcirūgamia ta ngai ciake mwene, agīciinamīrīra na agīcirutīra magongona ma njino.

15 Marakara ma Jehova magīakanīra Amazia, na akīmūtūmīra mūnabii, ūrīa wamūūririe atīrī, “Nī kī gīgūtūma ūhooe kīrīra kūrī ngai cia andū acio, o iria itaangīahotire kūhonokia andū acio kuuma moko-inī maku?”

16 O akīaragia-rī, mūthamaki akīmūūria atīrī, “Nītūgūtūite mūtaari wa mūthamaki? Kira! Nī kī gīgūtūma wende kwīyūragīthia?”

Nī ūndū ūcio mūnabii ūcio agīkīra, no akiyua atīrī, “Nīnjūū atī Ngai nīatuīte itua gūkwananga, nī ūndū nīwīkīte ūndū ūcio, na nīwarega kūigua kīrīra giākwa.”

17 Thuutha wa Amazia mūthamaki wa Juda kūhooya kīrīra kuuma kūrī ataari ake-rī, agītūma ndūmīrīri īno ya njūgitano kūrī Jehoashu mūrū wa Jehoahazu, mūrū wa Jehu mūthamaki wa Isiraeli, akīmwīra atīrī: “Ūka, tūcemanie, tuonane ūthiū kwa ūthiū.”

18 No Jehoashu mūthamaki wa Isiraeli agīcookeria Amazia mūthamaki wa Juda atīrī, “Mahiū ma nyeki-inī ma kūu Lebanoni nīmatūmīre mūtarakwa ndūmīrīri o kūu Lebanoni makīwīra atīrī: ‘Heana mwarīguo ahikio nī mūrū wakwa.’ Hīndī iyo nyamū ya gīthaka ya kūu Lebanoni igītūka ikīrangīrīria mahiū macio ma nyeki-inī na makinya mayo.

19 Wīrīte na ngoro atī nīūrīkītie gūtōoria Edomu, na rīu ūkeyyona na ūgetīa. No ikara mūciū! Nī kī gīgūtūma wīrehere thīna na wīniinithie wee mwene o hamwe na andū a Juda?”

20 O na kūrī ūguo-rī, Amazia ndaigana gūthikīrīria, nīgukorwo nī Ngai warutaga wīra nīguo amaneane moko-inī ma Jehoashu, tondū andū a Juda nīmarongoragia ngai cia Edomu.

21 Nī ūndū ūcio Jehoashu mūthamaki wa Isiraeli akīmatharīkīra. We na Amazia mūthamaki wa Juda makīng’ethanīra kūu Bethi-Shemeshu thīnī wa Juda.

22 Andū a Juda makīhūūrwo nī andū a Isiraeli, na o mündū akīūrīra gwake mūciū.

²³ Nake Jehoashu mūthamaki wa Isiraeli akīnyiita Amazia mūthamaki wa Juda, mūrū wa Joashu, mūrū wa Ahazia, o kūu Bethi-Shemeshu. Ningī Jehoashu akīmōrehe Jerusalemu, na akīmomora rūthingo rwa Jerusalemu kuuma Kīhingo kīa Efiraimu nginya Kīhingo gīa Koine, handū ha buti ta 600[†] kūrāiha.

²⁴ Nake akīoya thahabu yothe na betha, na indo ciothe iria ciarī thīinī wa hekarū ya Ngai iria ciamenyagīrīrwo nī Obedi-Edomu,[‡] hamwe na igīina cia nyūmba ya ūthamaki, na andū arīa maatahītwo, nake agīcooka Samaria.

²⁵ Amazia mūrū wa Joashu mūthamaki wa Juda aatūūrire muoyo mīaka ikūmi na itano thuutha wa gīkuū kīa Jehoashu mūrū wa Jehoahazu mūthamaki wa Isiraeli.

²⁶ Ha ūhoru wa maündü marīa mangī ma wathani wa Amazia kuuma kīambīrīria nginya mūthia-rī, githī ti maandīke ibuku-inī rīa athamaki a Juda na Isiraeli?

²⁷ Kuuma hīndī irīa Amazia aagarūrūkire agītiga kūrūmīrīra Jehova-rī, makīmūciirīrīra mamūrūmīrīre kūu Jerusalemu, nake akīūrīra Lakishi, no magītūma andū mamūrūmīrīre o nginya Lakishi, makīmūūragīra kuo.

²⁸ Agīcookio agīrīrwo mbarathi igūrū, na agīthikwo hamwe na maithe Itūra-inī Inene rīa Juda.

26

Uzia Mūthamaki wa Juda

¹ Ningī andū othe a Juda makīoya Uzia, arī wa mīaka ikūmi na itandatū, na makīmūtua mūthamaki ithenya rīa ithe Amazia.

² Nīwe waakithirie Elothu rīngī, na akīrīcookeria Juda thuutha wa Amazia kūhurūka hamwe na maithe make.

³ Uzia aarī wa mīaka ikūmi na itandatū rīrīa aatuīkire mūthamaki, nake agīthamaka arī Jerusalemu mīaka mīrongo itano na ūrī. Nyina eetagwo Jekolia, na oimīte Jerusalemu.

⁴ Nake nīekire maündü marīa maarī magīrīru maithe-inī ma Jehova, o ta ūrīa ithe Amazia eekīte.

⁵ Niarongooragia Ngai matukū-inī ma Zekaria, ūrīa wamūrūtīte gwītīgīra Ngai. Narīo ihinda rīrīa rīothe aarongoragia Jehova-rī, Ngai nīamūheaga ūgaacīru.

⁶ Uzia nīathiire kūrūa na Afilisti, na akīmomora thingo cia Gathu, na cia Jabine, na cia Ashidodi. Ningī agīcooka agīaka rīngī matūūra marīa maarī hakuhi na Ashidodi na kūdū kūngī gatagatī-inī ka Afilisti.

⁷ Ngai akīmūteithia kūhūrana na Afilisti na Arabu arīa maatūūraga Guri-Baali na Ameuni.

⁸ Aamoni nīmarehire igooti kūrī Uzia, nayo ngumo yake ikīhunja o nginya mūhaka wa Misiri, nī ūndū nīagīte na hinya mūno.

⁹ Uzia nīaakire mīthingo mīraihi na igūrū kūu Jerusalemu hau Kīhingo-inī gīa Koine, na hau Kīhingo-inī gīa Gītuamba, na hau koine-inī ya rūthingo, na akīmīirīgīra na thingo cia hinya.

¹⁰ Ningī agīaka mīthingo mīraihi na igūrū kūu werū-inī na akīenja ithima nyingī, nī ūndū aarī na mahiū maingī kūu mūhuro-inī wa irīma, o na kūu werū wa irīma-inī. Aarī na andū maarutaga wīra mīgūnda-inī yake ya irio na ya mīthabībū kūu irīma-inī o na mīgūnda-inī irīa mīnoru, tondū nīendete ūrīmi.

[†] 25:23 nī ta mita 180

[‡] 25:24 Obedi-Edomu nīwe waroraga hekarū ya Ngai thīinī na kūrīa kwaigagwo mūthithū.

11 Uzia aarī na mbütü ya ita ĩrĩa yarutitwo wega mũno, na yakoragwo ĩhaarĩrie gũthĩ mbaara-inĩ, ĩgayanĩtio ikundi kũringana na mũigana wayo na kũringana na ũrĩa yacookanĩĩrio nĩ Jeieli ũrĩa warĩ mwandĩki na Maaseia ũrĩa warĩ mũnene wao, matongoretio nĩ Hanania, ũmwe wa anene a nyũmba ya ũthamaki.

12 Naguo mũigana wothe wa atongoria a nyũmba arĩa maarũgamagĩrĩa thigari warĩ 2,600.

13 Wathani-inĩ wao haarĩ na mbütü ya ita ya andũ 307,500 arĩa maarutitwo ũhoro wa mbaara, mbütü ĩyo yarĩ na hinya na nĩyo yateithagia mũthamaki akĩrũa na thũ ciake.

14 Uzia nĩahaire mbütü ĩyo yake ya ita ngo, na matimũ, na ngũbia, na nguo cia igerā, na mota na mahiga ma igũtha.

15 Kũu Jerusalemu-rĩ, andũ maarĩ oogĩ mũno magĩthondeka ikaari ciahũthagĩrwo mũthiringo-inĩ na koine-inĩ cia ũgitĩri na njĩra ya gũikia mũguĩ na gũikia mahiga manene. Ngumo yake ikĩhunja kũndũ kũraya nĩgũkorwo nĩateithirio mũno nginya akĩgĩa na hinya mũno.

16 No thuutha wa Uzia kũgĩa na hinya-rĩ, gwĩtũũgĩria gwake gũkĩmũniina. Akĩaga gũtuika mwĩhokeku harĩ Jehova Ngai wake, na agĩtoonya hekarũ ya Jehova nĩguo acine ũbumba kĩgongona-inĩ kĩa ũbumba.

17 Nake Azaria ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai hamwe na athĩnjĩri-Ngai omĩrĩru mĩrongo ĩnana a Jehova, makĩmuuma thuutha o nginya na kũu thĩnĩ.

18 Nao makĩmũng'ethera mamũkaanie, makĩmwĩra atĩrĩ, "Gũtiagĩrĩre, wee Uzia, ũcinĩre Jehova ũbumba. Ũcio nĩ wĩra wa athĩnjĩri-Ngai arĩa marĩ a rũciaro rwa Harũni, arĩa maamũritwo macinage ũbumba. Uma handũ haha haamũre nĩgũkorwo ndũrĩ mwĩhokeku, na Jehova Ngai ndangĩgũtĩia."

19 Uzia, ũrĩa wanyĩitĩte rũgĩo na guoko ehaarĩrie gũcina ũbumba, akĩrakara mũno. Na o hĩndĩ ĩyo aagũthũkaagĩra athĩnjĩri-Ngai marĩ hau mbere ya kĩgongona kĩa ũbumba, hekarũ-inĩ ya Jehova, mũrimũ wa mangũ ũgĩtuthũka thĩthi-inĩ wake.

20 Na rĩrĩa Azaria, mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene na athĩnjĩri-Ngai acio angĩ othe maamũrorire-rĩ, makĩona atĩ aarĩ na mangũ thĩthi; nĩ ũndũ ũcio makĩmuumia na nja na ihenya. O nake we mwene nĩaiguaga kwenda mũno kuuma nja, nĩ ũndũ Jehova nĩamũhũurĩte na mũrimũ ũcio.

21 Mũthamaki Uzia aatũũrĩre arĩ na mangũ nginya rĩrĩa aakuire. Aatũũrĩre nyũmba arĩ wiki, arĩ na mangũ, na agĩritio gũthiiaga hekarũ ya Jehova. Mũriũ Jothamu akĩrũgamĩrĩa nyũmba ya ũthamaki, na agaathaga andũ a bũrũri ũcio.

22 Namo maündũ marĩa mangĩ makonĩ wathani wa Uzia-rĩ, kuuma kĩambĩrĩria nginya mũthia, nĩmandikĩtwo nĩ mũnabii Isaiā mũrũ wa Amozu.

23 Nake Uzia akĩhurũka hamwe na maithe make, na agĩthikwo hakuhi nao gĩthaka-inĩ kĩrĩa kĩarĩ gĩa gũthikanwo gĩa athamaki, nĩgũkorwo andũ moigire atĩrĩ, "Ararĩ na mangũ." Nake mũriũ Jothamu agĩtuika mũthamaki ihenya rĩake.

27

Jothamu Mũthamaki wa Juda

1 Jothamu aarĩ wa mĩaka mĩrongo ĩrĩ na ĩtano rĩrĩa aatuĩkire mũthamaki, nake agĩthamaka arĩ Jerusalemu mĩaka ikũmi na ĩtandatũ. Nyina eetagwo Jerusha mwarĩ wa Zadoku.

² Nake agĩka maündũ marĩa maagĩrĩire maitho-inĩ ma Jehova, o ta ũria ithe Uzia eekĩte, nowe ndaigana gũtoonya hekarũ ya Jehova gũcina ũbumba ta ũria ithe eekĩte. No rĩrĩ, andũ nimathiire o na mbere gwĩka maündũ mao mooru.

³ Jothamu nĩakĩre rĩngĩ mwako wa Kĩhingo kĩa Rũgongo kĩa hekarũ ya Jehova, na akĩruta wĩra mũnene wa rũthingo rũria rwarĩ kĩrima-inĩ kĩa Ofeli.

⁴ Nĩakĩre matũura irĩma-inĩ cia Juda na agĩaka nyũmba cia ũgitĩri na mĩthiringo mĩraihu na igũrũ kũndũ kũria kwarĩ na mũtitũ.

⁵ Jothamu nĩarũire mbaara na mũthamaki wa Amoni na akĩmahoota. Mwaka-inĩ ũcio, Amoni nĩmamũrĩhire taranda igana rĩmwe* cia betha, na kori 10,000† cia ngano, na kori 10,000 cia cairi. Andũ a Amoni nĩmamũreheire indo o ta icio mwaka-inĩ wa keerĩ na wa gatatũ.

⁶ Jothamu nĩagũire na hinya nĩ ũndũ nĩathiiaga na mĩthĩire mĩrũngĩrũru hĩndĩ ciothe mbere ya Jehova Ngai wake.

⁷ Namo maündũ marĩa mangĩ makonũ wathani wa Jothamu, o hamwe na mbaara ciake ciothe na ciiko iria ingĩ eekire-rĩ, nĩmandikĩtwo ibuku-inĩ rĩa athamaki a Isiraeli na Juda.

⁸ Nake aarĩ wa mĩaka mĩrongo ĩrĩ na ĩtano rĩria aatuĩkire mũthamaki, na agĩthamaka arĩ Jerusalemu mĩaka ikũmi na ĩtandatũ.

⁹ Jothamu akĩhurũka hamwe na maithe make na agĩthikwo Itũura-inĩ Inene ria Daudi. Nake mũriũ Ahazu agĩtuika mũthamaki ithenya riake.

28

Ahazu Mũthamaki wa Juda

¹ Ahazu aarĩ wa mĩaka mĩrongo ĩrĩ rĩria aatuĩkire mũthamaki, nake agĩthamaka arĩ Jerusalemu mĩaka ikũmi na ĩtandatũ. Nake ndaigana gwĩka maündũ marĩa maagĩrĩire maitho-inĩ ma Jehova, ta ũria ithe Daudi eekĩte.

² Aathiiaga na mĩthĩire ya athamaki a Isiraeli, o na ningĩ agĩthondeka mĩhianano ya Baali ya gũtwekio ya kũhooyagwo.

³ Nake agĩcinĩra magongona kũu Gĩtuamba-inĩ kĩa Beni-Hinomu, na akĩruta ariũ ake marĩ magongona ma gũcinwo na mwaki, arũmĩrĩire mĩthĩire ĩria ĩrĩ thaahu ya ndũrĩrĩ iria Jehova aaingatĩte ciehere mbere ya andũ a Isiraeli.

⁴ Nĩaarutire magongona na agĩcinĩra ũbumba kũndũ kũria gũtũũgĩru, na tũcũmbĩrĩ-inĩ twa irĩma, na rungu rwa mĩrĩ ĩria mĩruru.

⁵ Nĩ ũndũ ũcio Jehova Ngai wake akĩmũneana kũrĩ mũthamaki wa Suriata. Nao Asuriata makĩmũhoota na magĩtaha andũ ake aingĩ matũike mĩgwate, na makĩmatwara Dameski.

O na ningĩ nĩaneanirwo moko-inĩ ma mũthamaki wa Isiraeli ũria wamũringire iringa inene ma.

⁶ Na rĩrĩ, mũthenya ũmwe-rĩ, Peka mũrũ wa Remalia nĩooragire thigari 120,000 kũu Juda, tondũ andũ a Juda nĩmatirikĩte Jehova, Ngai wa maithe mao.

⁷ Zikiri ũria Mũefiraimu njamba ya ita akĩũraga Maaseia mũrũ wa mũthamaki, na Azirikamu ũria warĩ mũmenyereri wa nyũmba ya ũthamaki, na Elikana ũria warĩ wa keerĩ kuuma harĩ mũthamaki.

* 27:5 nĩ ta tani ithatũ na robo ithatũ (3:75) † 27:5 nĩ ta kilo 2,200,000

8 Andü a Isiraeli magõtaha kuuma kürĩ ariü a ithe wao atumia 200,000 na ariü na aarĩ ao. Ningĩ no maatahire indo nyingĩ iria maacookire nacio Samaria.

9 No rĩrĩ, münabii wa Jehova wetagwo Odedi aarĩ kuo, nake akiumagara agatunge mbütü cia ita igĩcooka Samaria. Nake agĩciĩra atĩrĩ, “Tondü Jehova, o we Ngai wa maithe manyu, nĩarakariĩre andü a Juda-rĩ, nĩamaneanire moko-inĩ manyu. No inyuĩ nĩmũmooragĩte na marakara, namo nĩ makinyĩte o igürü.

10 Na rĩrĩ, mũciĩrĩre gütua arũme na andũ-a-nja a Juda na Jerusalemu ngombo cianyu. No githĩ o na inyuĩ mũtĩhĩtĩte na mũkehĩria Jehova Ngai wanyu?

11 Rĩu ta gĩthikĩrĩriei! Cookiai andü a bũrũri wanyu arĩa mũnyiiĩte mĩgwate, nĩgũkorwo marakara mahiũ ma Jehova marĩ igürü rĩanyu.”

12 Hĩndĩ ĩyo atongoria amwe kũu Efiraimu, nao nĩ Azaria mũrũ wa Jehohanani, na Berekia mũrũ wa Meshilemothu, na Jehizikia mũrũ wa Shalumu, na Amasa mũrũ wa Hadilai, makĩrũgama nĩguo makaanie andũ acio moimaga mbaara-inĩ.

13 Makĩmeera atĩrĩ, “Mũtikarehe mĩgwate ĩyo gũkũ, tũtikoonwo tũhĩtĩte mbere ya Jehova, naguo ũndũ ũcio wongerere mehia na mahĩtia maitũ. Nĩgũkorwo mahĩtia maitũ o na rĩu nĩ maingĩ, namo marakara make mahiũ marĩ igürü rĩa Isiraeli.”

14 Nĩ ũndũ ũcio thigari ikĩrekereria mĩgwate na indo iria ciatahĩte, o hau mbere ya anene na ya kũngano kũu gĩothe.

15 Nao andũ arĩa maarĩ agwete na marĩtwa makĩoya mĩgwate ĩyo, na arĩa maarĩ njaga makĩmahumba nguo kuuma indo-inĩ iria ciatahĩtwo. Makĩmahe nguo na iraatũ, na irio na kĩndũ gĩa kũnyua, na maguta ma kũhonania. Nao arĩa othe mataarĩ na hinya makĩhaicio ndigiri igürü. Nĩ ũndũ ũcio makĩmacookia kũri andũ a bũrũri wao o kũu Jeriko, Itũura Inene rĩa Mikĩndũ, nao magĩcooka Samaria.

16 Na rĩrĩ, ihinda rĩu Mũthamaki Ahazu agĩtũmanĩra mũthamaki wa Ashuri amũteithie.

17 Andũ a Edomu nĩmookĩte rĩngĩ na magatharĩkĩra Juda, na magakuaa mĩgwate,

18 na o hĩndĩ ĩyo nao Afilisti nĩmahũrĩte matũũra marĩa maarĩ mũhuro-inĩ wa irĩma, na Negevu kũu Juda. Nĩmatahire na magĩikara matũũra ma Bethi-Shemeshu, na Aijaloni, na Gederothu, o ũndũ ũmwe na Soko, na Timuna, na Gimuzo, na tũtũura tũnini tũrĩa twamathiũrũrũkĩirie.

19 Nake Jehova nĩagithirie Juda gĩtĩo tondũ wa Ahazu mũthamaki wa Isiraeli, nĩgũkorwo nĩongereire waganu kũu Juda, na nĩagĩte kwĩhokeka mũno harĩ Jehova.

20 Nake Tigilathu-Pileseru mũthamaki wa Ashuri agĩũka kürĩ we, no handũ ha kũmũteithia nĩkũmũthĩnia aamũthĩnirie.

21 Ahazu akĩoya indo imwe kuuma hekarũ-inĩ ya Jehova, na kuuma nyũmba-inĩ ya ũthamaki, na kuuma kürĩ ariũ a mũthamaki, na agĩcihe mũthamaki wa Ashuri, no ũndũ ũcio ndwamũteithirie.

22 Mahinda macio make ma thũina-rĩ, Mũthamaki Ahazu no gũkĩrĩrĩa aakĩrĩrĩrie kwaga wĩhokeku harĩ Jehova.

23 Akĩrutĩra ngai cia Dameski iria ciamũhootete magongona, nĩgũkorwo eeciiragia atĩrĩ, “Kuona atĩ ngai cia athamaki a Suriata nĩcimateithĩtie-rĩ, nĩngũcirutĩra igongona nĩguo cindeithie o na niĩ.” No icio nĩcio ciamũniĩnire na ikĩniina Isiraeli rĩothe.

24 Ahazu agĩcookereria indo cia hekarũ ya Ngai na agĩcithaamia. Agĩcooka akĩhinga mĩrango ya hekarũ ya Jehova, na agĩaka igongona ikĩyũra o koine-inĩ ciothe cia njĩra cia itũũra rĩa Jerusalemu.

25 Ningĩ o itũũra-inĩ rĩothe rĩa Juda agĩaka kũndũ kũria gũtũũgĩru gwa kũrutĩra ngai ingĩ magongona ma njino, nake agĩthirĩkia Jehova, Ngai wa maithe make, agĩtũma arakare.

26 Namo maündũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wake na mĩthiire yake yothe-rĩ, kuuma kiambĩrĩria nginya mũthia-rĩ, maandikĩtwo ibuku-inĩ rĩa athamaki a Juda na Isiraeli.

27 Nake Ahazu akĩhurũka hamwe na maithe make na agĩthikwo itũũra-inĩ rĩa Jerusalemu, no ndaigirwo mbĩrĩra-inĩ cia athamaki a Isiraeli. Nake mũriũ Hezekia agĩtuĩka mũthamaki ithenya riake.

29

Hezekia Gũtheria Hekarũ

1 Hezekia aarĩ wa mĩaka mĩrongo iĩrĩ na itano rĩria aatuĩkire mũthamaki, nake agĩthamaka arĩ Jerusalemu mĩaka mĩrongo iĩrĩ na kenda. Nyina eetagwo Abija mwarĩ wa Zekaria.

2 Nake agũka maündũ marĩa maagĩrĩre maitho-inĩ ma Jehova, o ta ũria ithe Daudi eekĩte.

3 Mweri wa mbere wa mwaka wa mbere wa wathani wake-rĩ, nĩahingũrĩre mĩrango ya hekarũ ya Jehova na akĩmĩthondeka kũria yathũkĩtio.

4 Nake akĩrehe athĩnjĩri-Ngai na Alawii, akĩmacookanĩrĩria hamwe nja ya mwena wa irathĩro,

5 akiuga atĩrĩ: “Ta thikĩrĩriai inyuĩ Alawii! Mwĩtheriei rĩu, na mũtherie hekarũ ya Jehova Ngai wa maithe manyu. Eheriai kĩndũ gĩothe kĩrĩ thaahu kuuma handũ-harĩa-haamũre.

6 Maithe maitũ matiarĩ ehokeku; nĩmekire ũũru maitho-inĩ ma Jehova Ngai witũ na makĩmũtirika. Nĩmahũgũrĩre mothiũ mao makĩaga kũrora gũkaro kĩa Jehova, makĩmũhutatĩra.

7 O na ningĩ nĩmahingire mĩrango ya gĩthaku na makĩhoria matawa. Maticinire ũbumba kana makĩrutĩra Ngai wa Isiraeli maruta o na marĩkũ ma njino handũ-inĩ harĩa haamũre.

8 Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, marakara ma Jehova magĩkora Juda na Jerusalemu; nake agĩtũma matũike ta kĩndũ gĩa kũmakanĩa na kĩa magigi, na gĩa kũnyũrũrio, o ta ũria mũreyonera na maitho manyu.

9 Kĩu nĩkĩo gĩatũmire maithe maitũ mooragwo na rũhiũ rwa njora, na nokĩo gĩtũmĩte ariũ aitũ, na airĩtu aitũ, na atumia aitũ matahwo.

10 Na rĩrĩ, ndĩciĩrtie na ngoro yakwa kũrĩkanĩra kĩrĩkanĩro na Jehova, Ngai wa Isiraeli, nĩgeetha marakara make mahiũ matweherere.

11 Atĩrĩrĩ, ariũ akwa, mũtigatuĩke andũ matarũmbũyagia ũndũ, nĩgũkorwo Jehova nĩamũthuurĩte mũrũgamage mbere yake mũmũtungatagĩre, mũtuĩke a gũtungata mũrĩ mbere yake na mũcinage ũbumba.”

12 Hĩndĩ iyo Alawii aya makĩambĩrĩria kũruta wĩra:

kuuma kũrĩ Akohathu,

maarĩ Mahathu mũrũ wa Amasai, na Joeli mũrũ wa Azaria;

kuuma kũrĩ Amerari,

maarĩ Kishu mũrũ wa Abudi, na Azaria mũrũ wa Jehaleleli;

kuuma kũrĩ Agerishoni,

maarĩ Joa mũrũ wa Zima, na Edeni mũrũ wa Joa;

13 kuuma kürī njiaro cia Elizafani,
maarī Shimuri na Jeieli;

kuuma kürī njiaro cia Asafu,
maarī Zekaria na Matania;

14 Kuuma kürī njiaro cia Hemani,
maarī Jehueli na Shimei;

kuuma kürī njiaro cia Jeduthuni,
maarī Shemaia na Uzieli.

15 Maarīkia gūcookanīrīria ariū a ithe wao hamwe na meetheria-rī, magītoonya hekarū ya Jehova, makīmītheria, o ta ūrīa mūthamaki aathanite arūmīrīre kiugo kīa Jehova.

16 Nao athīnjīri-Ngai magītoonya handū-harīa-haamūre ha Jehova nīguo mahatherie. Na indo ciothe iria itaarī theru iria maakorire kūu hekarū-inī ya Jehova magīciruta magīciiga nja ya hekarū ya Jehova. Nao Alawii magīcioya magīcitwara Gītuamba-inī giā Kidironi.

17 Maambīrīrie wīra wa gūtheria hekarū mūthenya wa mbere wa mweri wa mbere, na mūthenya wa inana wa mweri ūcio magīkinya gīthaku-inī kīa Jehova. Na handū ha matukū mangī manana-rī, magītheria hekarū ya Jehova yo nyene, na makīrīkia wīra ūcio mūthenya wa ikūmi na itandatū wa mweri ūcio wa mbere.

18 Magīcooka magīthīi kürī Mūthamaki Hezekia, makīmwīra atīrī: “Nītūtheretie hekarū ya Jehova yothe, kīgongona kīa maruta ma njino, na indo ciakīo ciothe, na metha irīa iigagīrīrwo mīgate irīa mīamūre, na indo ciayo ciothe.

19 Nītūhaarīrie na tūkaamūra indo iria ciothe Mūthamaki Ahazu ehereetie Hekarū-inī rīrīa aarī mūthamaki nī ūndū wa kwaga wīhokeku. Na rīrī, rīu irī mbere ya kīgongona kīa Jehova.”

20 Na rīrī, rūciinī tene, Mūthamaki Hezekia agīcookanīrīria anene a itūra rīu inene na magīthīi hekarū-inī ya Jehova.

21 Nao makīrehe ndegwa mūgwanja, na ndūrūme mūgwanja, na tūtūrūme mūgwanja, o na thenge mūgwanja cia igongona rīa kūhoroherio mehīa makonīi ūthamaki ūcio, na ma handū-harīa-haamūre o na ma Juda. Nake mūthamaki agīatha athīnjīri-Ngai, o acio a njiaro cia Harūni, macīthīnjīre hau kīgongona-inī kīa Jehova.

22 Nī ūndū ūcio magīthīnja ndegwa icio, nao athīnjīri-Ngai makīoya thakame yacio makīmīminjāminjīria kīgongona; magīcooka magīthīnja ndūrūme icio na makīmīminjāminjīria kīgongona thakame yacio; magīcooka magīthīnja tūtūrūme tūu na makīmīminjāminjīria kīgongona thakame yatuo.

23 Nacio thenge cia igongona rīa kūhoroherio mehīa ikīrehwo mbere ya mūthamaki na kīungano kīu, nao magīciigīrīra moko.

24 Nao athīnjīri-Ngai magīcooka magīthīnja thenge icio hamwe na thakame yacio, magīcirutira hau kīgongona-inī irī maruta ma kūhoroheria mehīa nīguo ihoroherie andū a Isiraēli othe, nī tondū mūthamaki nīathanite kūrutwo iruta rīa njino na iruta rīa kūhoroheria mehīa rīrī rīa andū othe a Isiraēli.

25 Mūthamaki akīga Alawii hekarū-inī ya Jehova marī na thaani iria ihūūrithanagio ikagamba, na inanda cia mūgeeto na cia kīnūbi ta ūrīa gwaathanītwo nī Daudi na Gadi mūndū ūrīa wonagīra mūthamaki maündū, na Nathani ūrīa mūnabii; ūndū ūyū waathanītwo nī Jehova na tūnua twa anabii ake.

26 Nī ūndū ūcio Alawii makīrūgama mehaarīrie na inanda cia Daudi cia kūina, na athīnjīri-Ngai marī na tūrumbeta twao.

²⁷ Hezekia agĩathana atĩ kũrutwo iruta rĩa njino kīgongona-inĩ. Narĩo igongona riambĩrĩria kũrutwo-rĩ, andũ makĩambĩrĩria kũinĩra Jehova marĩ na tũrumbeta na inanda cia kũina cia Daudi mũthamaki wa Isiraeli.

²⁸ Kĩũngano kũ gĩothe gĩkĩnamĩrĩra, gĩkĩhooya, nao aini makĩinaga na tũrumbeta tũkĩhuhagwo. Maündũ macio mothe magĩthĩĩ na mbere nginya igongona rĩu rĩa njino rĩkĩrĩka kũrutwo.

²⁹ Na rĩria maruta maarĩkirie kũrutwo-rĩ, mũthamaki na andũ othe arĩa maarĩ nake hau magĩturia maru makĩhooya.

³⁰ Nake Mũthamaki Hezekia na anene ake magĩatha Alawii magooce Jehova na ciugo cia Daudi na cia Asafu mũndũ ũrĩa muoni-maündũ. Nĩ ũndũ ũcio makĩina nyĩmbo cia kũgooca Jehova marĩ na gĩkeno na makĩinamia mũtwe yao makĩmũhooya.

³¹ Ningĩ Hezekia akiuga atĩrĩ, “Rĩu nĩmweyamũrĩra Jehova. Rehei magongona na maruta ma gũcookia ngaatho hekarũ-inĩ ya Jehova.” Nĩ ũndũ ũcio kũũngano kũ gĩkĩrehe magongona na maruta ma gũcookia ngaatho, na andũ othe arĩa ngoro ciao cieyendeire makĩrehe maruta ma njino.

³² Naguo mũigana wa maruta ma njino marĩa maarehirwo nĩ kũũngano kũ warĩ ndegwa mĩrongo mũgwanja, na ndũrũme 100 na tũtũrũme 200, ciothe ciarĩ cia maruta ma njino ma kũrutũrwo Jehova.

³³ Nyamũ ciothe iria ciaamũrĩtwo cia magongona ciarĩ ndegwa 600 na ng’ondũ hamwe na mbũri 3,000.

³⁴ Na rĩrĩ, athĩnjĩri-Ngai maarĩ anini mũno matingĩahotire gũthĩnja nyamũ ciothe cia maruta ma njino; nĩ ũndũ ũcio andũ a nyũmba ciao, nĩo Alawii, makĩmateithĩrĩria nginya wĩra ũcio ũkĩrĩka nginya rĩrĩa athĩnjĩri-Ngai angĩ maamũrĩrwo, nĩgũkorwo Alawii maarĩ na kũyo gĩa kwĩyamũra gũkĩra athĩnjĩri-Ngai.*

³⁵ Na rĩrĩ, nĩ kwarĩ na maruta ma njino maingĩ mũno, hamwe na maguta ma maruta ma ũiguano, o na maruta ma indo cia kũnyuuo marĩa maarutanagĩrio na maruta ma njino.

Nĩ ũndũ ũcio wĩra wa ũtungata wa hekarũ ya Jehova ũgĩcookio rĩngĩ.

³⁶ Nake Hezekia na andũ othe magĩkena nĩ ũndũ wa ũrĩa Ngai eekĩre andũ ake, tondũ ũndũ ũcio wekirwo narua mũno.

30

Hezekia Gũkũngũira Giathĩ kĩa Bathaka

¹ Hezekia nĩatũmire ndũmĩrĩri Isiraeli guothe na Juda, o na akĩandĩkĩra Efraimu na Manase marũa ma kũmeeta moke hekarũ-inĩ ya Jehova kũu Jerusalemu, makũngũire Bathaka ya Jehova Ngai wa Isiraeli.

² Mũthamaki na anene ake na kũũngano kũu gĩothe kũu Jerusalemu magĩtua atĩ megũkũngũira Bathaka mweri wa keerĩ.

³ Matiahotete kũmĩkũngũira ihinda-inĩ rĩayo tondũ gũtiarĩ na athĩnjĩri-Ngai a kũigana arĩa meetheretie, na andũ mationganĩte Jerusalemu.

⁴ Mũbango ũcio nĩwonekire wagĩrĩre harĩ mũthamaki o na harĩ kũũngano gĩothe.

⁵ Nao magĩtua atĩ gũthĩĩ kwanĩrĩrwo Isiraeli guothe, kuuma Birishiba nginya Dani, andũ meetwo moke Jerusalemu makũngũire Bathaka ya Jehova Ngai wa Isiraeli kuo. Ndiakoretwo igĩkũngũirwo nĩ andũ aingĩ kũringana na ũrĩa kwandĩkĩtwo.

* **29:34** Maruta ma njino maaharagĩrio na makarutwo nĩ athĩnjĩri-Ngai, no rĩmwe nĩmateithagĩrĩrio nĩ Alawii.

6 Kũrũmanĩrĩra na watho wa mũthamaki, atwari a marũa magĩthĩĩ Isiraeli na Juda guothe marĩ na marũa kuuma kũrĩ mũthamaki na kuuma kũrĩ anene ake, marĩa maandĩkĩtwo atĩrĩ:

“Andũ a Isiraeli, cookererai Jehova Ngai wa Iburahĩmu, na Isaaka, na Isiraeli, nĩguo nake amũcookerere inyuĩ arĩa mũtigaire, inyuĩ mũhonokete kuuma guoko-inĩ kwa athamaki a Ashuri.*

7 Mũtigatuĩke ta maithe manyu kana ariũ a maithe manyu, arĩa maagire kwĩhokeka harĩ Jehova Ngai wa maithe mao, nake akĩmatua kĩndũ kĩa magigi ta ũrĩa mũreyonera.

8 Mũtikoomie ciongo cianyũ ta ũrĩa maithe manyu meekire; mwĩheanei harĩ Jehova. Ũkai handũ-harĩa-haamũre, harĩa we aamũrĩte nginya tene. Tungatĩrai Jehova Ngai wanyu, nĩgeetha marakara make mahiũ mamweherere.

9 Mũngĩcookerera Jehova-rĩ, hĩndĩ iyo ariũ a maithe manyu na ciana cianyũ no maiguĩrwo tha nĩ arĩa maamatahire, na nĩmagacooka bũrũri ũyũ, nĩgũkorwo Jehova Ngai wanyu nĩ mũtugi na nĩ mũigua tha. Mũngĩmũcookerera ndakamũhutatĩria ũthiũ.”

10 Atwari a marũa magĩthĩĩ itũũra o itũũra kũu Efraimu na Manase, o nginya Zebuluni, no rĩrĩ, andũ makĩmanyũrũria, na makĩmathekerera.

11 O na gũkĩrĩ ũguo-rĩ, andũ amwe a Asheri, na Manase, na Zebuluni makĩnyiihia na magĩthĩĩ Jerusalemu.

12 Ningĩ o na kũu Juda guoko kwa Ngai kwarĩ igũrũ rĩa andũ, nake akĩmahe ũrũmwe wa meciiria ma gwachĩkĩra ũrĩa mũthamaki na ndungata ciake maathanĩte, marũmĩrĩre kiugo kĩa Jehova.

13 Kirĩndĩ kĩngĩ mũno gĩkĩũngana kũu Jerusalemu nĩguo gĩkũngũire Gĩathĩ kĩa Mĩgate itarĩ Mũkĩre Ndawa ya Kũmbia mweri wa keerĩ.

14 Makĩeheria igongona iria ciarĩ kũu Jerusalemu o na makĩeheria igongona cia gũcinĩra ũbumba, magĩthĩĩ magĩciikia Gĩtuamba gĩa Kidironi.

15 Nĩmathĩnjire gatũrũme ka Bathaka mũthenya wa ikũmi na ĩna wa mweri wa keerĩ. Nao athĩnjĩri-Ngai na Alawii magĩconoka na magĩtheria, na makĩrehe maruta ma njino hekarũ-inĩ ya Jehova.

16 Ningĩ makĩambĩrĩria ũtungata wao wa o mũthenya o ta ũrĩa kwandĩkitwo Watho-inĩ wa Musa mũndũ wa Ngai. Athĩnjĩri-Ngai makĩminjamina thakame ĩria maanengereirio nĩ Alawii.

17 Na tondũ nĩ kwarĩ na andũ aingĩ kirĩndĩ-inĩ kũu mateetheretie-rĩ, Alawii nĩo maaheirwo wĩra wa gũthĩnja nginya tũtũrũme twa Bathaka twa andũ acio othe maarĩ na thaahu, tondũ matingĩamũrĩre Jehova tũtũrũme twao.†

18 O na akorwo andũ aingĩ arĩa mookĩte kuuma Efraimu, na Manase, na Isakaru, na Zebuluni matietheretie-rĩ, nĩmarĩre Bathaka matekũrũmirĩra ũrĩa maandiko moigĩte. No Hezekia akĩmahoeera, akiuga atĩrĩ, “Jehova, o we ũrĩa mwega, arekerera mũndũ o wotho

19 ũrĩa ũtuĩte na ngoro yake kũrongooria Ngai, o we Jehova, Ngai wa maithe make, o na angĩkorwo ndetheretie kũringana na ũrĩa mawatho ma handũ-harĩa-haamũre matariĩ.”

20 Nake Jehova akĩigua ihooya rĩa Hezekia, akĩhonia andũ acio.

* 30:6 Sarigoni mũthamaki wa Ashuri nĩwe watwarithirie andũ a Isiraeli ithaamĩrio mwaka-inĩ wa 722 mbere ya gũciarwo gwa Kristũ. † 30:17 Kũringana na watho andũ arĩa maarĩ atongoria a nyũmba nĩo maathĩnjaga gatũrũme ka Bathaka.

²¹ Nao andũ a Isiraeli arĩa maarĩ kũu Jerusalemu magĩkũngũira Gĩathĩ kĩa Migate itarĩ Mĩĩkĩre Ndawa ya Kũmbia marĩ na gĩkeno kĩnene mĩthenya mũgwanja, nao Alawii na athĩnjĩri-Ngai makainagĩra Jehova o mũthenya marĩ na inanda cia kũgooca Jehova.

²² Nake Hezekia akĩaria ciugo cia kũmĩrĩria Alawii othe arĩa moonirire ũmenyo mwege wa gũtungatĩra Jehova. Handũ ha mĩthenya iyo mũgwanja nĩmarĩre kĩria maagaiirwo, na makĩruta maruta ma ũiguano, na makĩgooca Jehova Ngai wa maithe mao.

²³ Kĩũngano kũu gĩothe gĩgĩcooka gĩkĩngũanĩra gĩkũngũire gĩathĩ kũu mĩthenya ĩngĩ mũgwanja; nĩ undũ ũcio magĩkũngũira mĩthenya ĩngĩ mũgwanja makenete mũno.

²⁴ Hezekia mũthamaki wa Juda akĩruta ndegwa 1,000 na ng'ondũ na mbũri 7,000 nĩ undũ wa kũũngano kũu, nao anene makĩmahe ndegwa 1,000 na ng'ondũ na mbũri 10,000. Athĩnjĩri-Ngai aingĩ mũno magĩtheria.

²⁵ Kĩũngano gĩothe kĩa Juda gĩgĩkena hamwe na athĩnjĩri-Ngai na Alawii na andũ arĩa othe monganite moimite Isiraeli, hamwe na andũ a kũngĩ arĩa mookĩte kuuma Isiraeli o na arĩa maatũũraga Juda.

²⁶ Nĩ kwarĩ na gĩkeno kĩnene kũu Jerusalemu, nĩgũkorwo kuuma hĩndĩ ya Solomoni mũrũ wa Daudi mũthamaki wa Isiraeli gũtionekete undũ ta ũcio kũu Jerusalemu.

²⁷ Athĩnjĩri-Ngai na Alawii makĩrũgama, makĩrathima andũ, nake Ngai akĩmaigua, nĩgũkorwo ihooya rĩao nĩrĩakinyire o igũrũ, gĩkaro gĩake gĩtheru.

31

¹ Rĩrĩa maündũ macio mothe maathirire-rĩ, andũ a Isiraeli arĩa maarĩ hau makiumagara magĩthĩ matũũra-inĩ ma Juda, makĩhehenja mahiga marĩa mamũrĩrwo ngai cia mĩhianano na magĩtemanga itugĩ cia Ashera. Nĩngĩ makĩananga kũndũ kũria gũtũũgĩru kwahooyagĩrwo o na igongona iria ciarĩ Juda guothe na Benjamini, o na kũu Efiraimu na Manase. Thuutha wa gũcithũkangĩa ciothe, andũ a Isiraeli magĩcooka matũũra-inĩ mao na o mũndũ agĩcooka igai-inĩ rĩake.

Mĩhothi ya Magongona ma Mahooya

² Hezekia agĩkũga athĩnjĩri-Ngai na Alawii na ikundi, o gĩkundi kũringana na wĩra wakĩo, marĩ athĩnjĩri-Ngai kana Alawii, marutage maruta ma njino na ma ũiguano, nĩngĩ matungatage, na macookage ngaatho, na mainage nyĩmbo cia ũgooci marĩ ihingo-inĩ cia gĩkaro kĩa Jehova.

³ Mũthamaki nĩaheanire indo ciake mwene cia kũrutagwo maruta ma njino ma rũciinĩ na ma hwaĩ-inĩ, na maruta ma njino ma Thabatũ, na ma Tũrũgamo twa Mweri, na ma ciathĩ-inĩ iria ciatũtũwo, o ta ũria kwaandĩkitwo Watho-inĩ wa Jehova.

⁴ Agĩatha andũ arĩa maatũũraga Jerusalemu maheage athĩnjĩri-Ngai na Alawii rwĩga rũria rwamagĩrĩre, nĩgeetha nao mahotage kwĩheana harĩ Watho wa Jehova.

⁵ Na rĩrĩ, hĩndĩ ĩrĩa watho ũcio wamenyekire-rĩ, andũ a Isiraeli makĩheana na ũtaana maciaro mao ma mbera ma ngano, na ma ndibeĩ ya mũhiano, na maguta, na ũũkĩ, na maciaro ma mĩgũnda yao. Makĩrehe indo nyingĩ mũno o na gĩcunjĩ gĩa ikũmi kĩa indo ciothe.

⁶ Nao andũ a Isiraeli na Juda arĩa maatũũraga matũũra-inĩ ma Juda o nao makĩrehe gĩcunjĩ gĩa ikũmi kĩa ndũuru ciao cia ng'ombe na ng'ondũ,

o na gīcunjī gīa ikūmi kīa indo iria ciamūrīrwo Jehova Ngai wao, nao magīciiga irūndo.

⁷ Maambīrīrie gwīka ūndū ūyū mweri wa itatū na makīrīkia mweri wa mūgwanja.

⁸ Rīria Hezekia na anene ake mookire na makīona irūndo icio, makīgooca Jehova na makīrathima andū ake a Isiraeli.

⁹ Hezekia akīūria athīnjīri-Ngai na Alawii ūhoru wa irūndo icio;

¹⁰ nake Azaria mūthīnjīri-Ngai ūrīa mūnene wa kuuma nyūmba ya Zadoku akīmūcookeria aīrī, “Kuuma andū maambīrīria kūrehe mīhothi yao hekarū-inī ya Jehova-rī, nītūkoretwo tūrī na irio cia kūigana kūrīa, o na tūgatigia nyingī mūno, nī ūndū Jehova nīarathimite andū ake, na irio ici nyingī ūū igagītigara.”

¹¹ Hezekia agīathana gwakwo makūmbī kūu thīinī wa hekarū ya Jehova, na gūgīkwo ūguo.

¹² Nao magīcooka makīrehe mīhothi na wīhokeku, na icunjī cia ikūmi, na iheo iria nyamūre. Konania ūrīa Mūlawii nīwe watuirwo mūrōri wa indo icio, nake mūrū wa ithe Shimeī nīwe warī mūnini wake.

¹³ Jehieli, na Azazia, na Nahathu, na Asaheli, na Jerimothu, na Jozabadu, na Elieli, na Isimakia, na Mahathu, na Benaia nīo maarī arūgamīrīri rungu rwa Konania na mūrū wa ithe Shimeī, ta ūrīa gwatūtīwo nī Mūthamaki Hezekia na Azaria ūrīa warī mūnene wa hekarū ya Ngai.

¹⁴ Kore mūrū wa Imuna ūrīa Mūlawii, mūikaria wa Kīhingo kīa Mwena wa Irathīro, nīwe warī mūrōri wa indo iria ciarutagīrwo Ngai na kwīyendera, akagayaga mīhothi irīa irūtīrwo Jehova hamwe na iheo iria nyamūre.

¹⁵ Edeni, na Miniamini, na Jeshua, na Shemaia, na Amaria, na Shekania nīo maamūteithagīrīria marī na wīhokeku kūu matūūra-inī ma athīnjīri-Ngai, na makagayagīra athīnjīri-Ngai arīa angī o ta ūrīa ikundi ciao ciatarīi, makagaīra arīa akūrū na arīa anini o ūndū ūmwe.

¹⁶ Hamwe na ūguo makīgaīra arūme arīa maarī na mīaka itatū na makīria arīa marītīwa mao maarī maandīko-inī ma njarwa, nao nīo andū arīa othe maangīatoonyire hekarū-nī ya Jehova nī ūndū wa kūruta mawīra mao ma o mūthenya, ta ūrīa wīra wa o mūndū watarīi na kūrīngana na ikundi ciao.

¹⁷ Nao makīgaīra athīnjīri-Ngai arīa maandīkithītio nī andū a nyūmba ciao maandīko-inī ma njarwa ciao, o na Alawii arīa maarī na mīaka mīrongo īrī na makīria, ta ūrīa wīra wa o mūndū watarīi na kūrīngana na ikundi ciao.

¹⁸ Maataranīrie ciana ciothe, na atumia, na ariū ao, na airītu a mūingī wothe ūrīa waandīkītwo maandīko-inī ma njarwa. Nīgūkorwo maarī ehokeku ūhoru-inī wao wa gwītheria.

¹⁹ Ha ūhoru wa athīnjīri-Ngai, o acio a rūciaro rwa Harūni, arīa maatūūruga mīgūnda-inī irīa yathīūrūrūkiirie matūūra mao kana matūūra mangī, nī kwarī na andū amwe maathuurītīwo na makagwetwo marītīwa a kūgaīra arūme othe arīa maarī gatagatī-inī kao rūgai rwao, na kūrī arīa othe maandīkītwo maandīko-inī ma njarwa cia Alawii.

²⁰ Ūguo nīguo Hezekia eekire Juda guothe, agīka maündū mega, na magīrīre na ma kwīhokeka mbere ya Jehova Ngai wake.

²¹ Maündū-inī mothe marīa ekaga ma gūtungata hekarū-inī ya Ngai, na harī gwithīkīra watho na maathani, nīarongooragia Ngai wake na akīruta wīra na ngoro yake yothe. Na nī ūndū ūcio akīgaacīra.

32

Senakeribu Kwihitira Jerusalemu

1 Na riri, thuutha wa maündü maria mothe Hezekia ekite na wihokeku, Senakeribu muthamaki wa Ashuri agiuka agitharikira Juda. Nake agithiurukiria matuura manene maria mairigiurwo na thingo cia hinya eeciiritie kumahoota matuuke make.

2 Hindi iria Hezekia onire ati Senakeribu nioke na ati muoroto wake wari kuhura Jerusalemu,

3 magiia na anene ake o na atongoria a thigari cia ita uria mekuhingiria maa kuuma ithima-ini cia nja ya itura inene, nao makimuteithia.

4 Kirindi kinene kia andu gikungana, nakio gikihinga ithima ciothe na turui turia twathereragira bururi-ini. Makuria atiri, "Athamaki a Ashuri-ri, meguka makore maa maingi uu niki?"

5 Ningi akiruta wira muingi wa gucookereria ruthingo kuria guothe rwamomoretwo, na agiaka mithiringo miraihu na iguru ria ruo. Agiaka ruthingo rungi nja ya ruu, nacio ngika iria ciarugamitie Itura ria Daudi agicinyitia. O na agithondeka indo cia mbaara nyingi, o hamwe na ngo.

6 Agithuura anene a mbutu cia ita marugamirire andu, na agituma mongane mbere yake nja-ini ya kihingo gia itura inene, nake akimomiriria na ciugo ici:

7 "Giai na hinya na mumiririe. Mutigetigire, kana mukue ngoro ni undu wa muthamaki wa Ashuri na mbutu nene ya ita iria ari nayo, nigukorwo turi na hinya munene muno gikira uria ari nago.

8 Kiria we ari nakio no hinya wa mwiri, no ihu turi na Jehova Ngai witu, na negututeithia, na arue mbaara ciitu." Nao andu makiumiriria kumana na ciugo iria Hezekia muthamaki wa Juda oigire.

9 Thuutha ucio, riria Senakeribu muthamaki wa Ashuri na mbutu ciake ciothe maathiurukirie Lakishi, agituma anene ake Jerusalemu matwarire Hezekia muthamaki wa Juda, o na andu othe a Juda aria maaru ku, ndumiriri ino:

10 "Uu niguu Senakeribu muthamaki wa Ashuri ekuuga: Murutite umiriru wanyu ku, niguu muike Jerusalemu, kundu guthiurukirie?"

11 Riria Hezekia ekuuga atiri, 'Jehova Ngai witu negutuhonokia guoko-ini kwa muthamaki wa Suriata,' niaramuhitithia, atume mukue ni ng'aragu na nyoota.

12 Githi Hezekia we mwene ndeheririe kundu kuria gutuuguru kwa ngai iyo, o na akieheria igongona ciayo, na akira Juda na Jerusalemu atiri, 'No nginya muhoore kigongona-ini kimwe na mucinagire magongona ho?'

13 "Kai mutooi uria ni na maithe maitu twikite andu othe a mabururi maria mangi? Nacio ngai cia nduriri icio-ri, niciakihotire o na ri kugitira bururi wao kuuma moko-ini makwa?"

14 Ni ngai iriku ya icio cia nduriri iria cianangirwo ni maithe makwa yahotire kuhonokia andu ayo kuuma kuri ni? Gwakihoteka atia ngai yanyu imugitire kuuma guoko-ini gwakwa?"

15 Tondü ucio-ri, mutigetikirie Hezekia amuheenie na amuhitithie uguo. Mutikamwitikie, nigukorwo gutiri ngai ya ruriri kana uthamaki o na uriku iri yahota kuhonokia andu ayo kuuma guoko-ini gwakwa kana kuuma guoko-ini kwa maithe makwa! To ngai yanyu ingikihota kumuhonokia kuuma guoko-ini gwakwa!"

16 Ndungata cia Senakeribu igĩthiĩ o na mbere kwaria mĩario ya gũũkĩrĩra Jehova Ngai o na gũũkĩrĩra ndungata yake Hezekia.

17 Ningĩ mũthamaki akĩandĩka marĩa ma kũruma Jehova, Ngai wa Isiraeli akĩmũũkĩrĩra, akiuga atĩrĩ, “O ta ũrĩa ngai cia ndũrĩrĩ cia mabũrũri marĩa mangĩ itaahotire kũhonokia andũ acio kuuma guoko-inĩ gwakwarĩ, nogo ngai ya Hezekia itekũhota kũhonokia andũ ayo kuuma moko-inĩ makwa.”

18 Ningĩ makĩanĩrĩra na Kĩhibirania kũrĩ andũ a Jerusalemu arĩa maarĩ rũthingo igũrũ, nĩguo mamamakie na mamekĩre guoya nĩgeetha menyĩĩre itũura rĩu inene.

19 Magĩkĩaria ũhoru wa Ngai wa Jerusalemu o ta ũrĩa maaragia ũhoru wa ngai cia andũ arĩa angĩ a thĩ, o irĩa ciathondeketwo na moko ma andũ.

20 Mũthamaki Hezekia na mũnabii Isaiia mũrũ wa Amozu makĩhooya manĩĩre magĩakĩra ũrĩa ũrĩ igũrũ nĩ ũndũ wa ũhoru ũcio.

21 Nake Jehova agĩtũma mũraika ũrĩa waniinire thigari ciothe cia mbaara na atongoria na anene arĩa maarĩ kambĩ-inĩ ya mũthamaki wa Ashuri. Nĩ ũndũ ũcio Senakeribu akĩinũka gwake aconokete. Na rĩrĩa aatoonyire hekarũ ya ngai yake-rĩ, ariũ ake amwe makĩmũtemanga na rũhiũ rwa njora.

22 Nĩ ũndũ ũcio Jehova akĩhonokia Hezekia na andũ a Jerusalemu kuuma guoko-inĩ kwa Senakeribu mũthamaki wa Ashuri, o na kuuma guoko-inĩ kwa andũ arĩa angĩ othe. Akĩmamenyerera mĩena-inĩ yothe.

23 Andũ aingĩ magĩtwarĩra Jehova indo cia maruta kũu Jerusalemu, na magĩtwarĩra Hezekia mũthamaki wa Juda iheo cia goro. Kuuma hĩndĩ iyo agĩtuĩka mũndũ mũtũku mũno nĩ ndũrĩrĩ ciothe.

Mwĩtĩo wa Hezekia, Kũgaacĩra Gwake, na Gĩkuũ Gĩake

24 Matukũ-inĩ macio-rĩ, Hezekia akĩrwaru hakuhĩ akue. Akĩhooya Jehova, nake Jehova akĩmũigua na akĩmuonia kĩmenyithia kĩa mwanya.

25 No rĩrĩ, ngoro ya Hezekia ikĩiyũrwo nĩ mwĩtĩo na akĩaga kũrũmbũiya ũtugi ũcio oonetio; nĩ ũndũ ũcio mang'ũrĩ ma Jehova makĩmũkora o na magĩkora Juda na Jerusalemu.

26 Hĩndĩ iyo Hezekia akĩĩrira mehia ma mwĩtĩo wa ngoro yake, o ta ũrĩa andũ a Jerusalemu meekire, nĩ ũndũ ũcio mang'ũrĩ ma Jehova makĩaga kũmakinyĩrĩra matukũ-inĩ ma Hezekia.

27 Hezekia aarĩ na ũtonga mũingĩ mũno o na agatũka, nake agĩaka makũmbĩ ma kũiga betha na thahabu, o na ma tũhiga twake twa goro, na mahuti manungi wega, na ngo, na indo ciothe cia bata.

28 O na ningĩ agĩaka makũmbĩ ma kũiga ngano yagethwo, na ma kũiga ndibei ya mũhĩhano, na maguta; na agĩaka ciugũ nĩ ũndũ wa ng'ombe na ndũuru cia ng'andu.

29 Nĩakire tũtũura na akĩgĩa na ndũuru nene cia ng'andu na cia ng'ombe, nĩgũkorwo Ngai nĩamũheete ũtonga mũnene.

30 Hezekia nĩwe wahingĩrĩrie Gĩhima kĩa Gihoni mwena wa rũgongo, na akĩroria maaĩ makĩo mwena wa ithũiro wa Itũura Inene rĩa Daudi. Akĩgaacĩra maũndũ-inĩ marĩa mothe eekire.

31 No rĩrĩa abarũthi maatũmirwo kũrĩ we nĩ aathani a Babuloni mamũurie ũhoru wa rũuri rwa kĩmenyithia rũrĩa ruonekete bũrũri-inĩ-rĩ, Ngai akĩmũtiganĩria nĩguo amũgerie amenye maũndũ marĩa mothe maarĩ ngoro-inĩ yake.

32 Maũndũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Hezekia na wĩrutĩri wake nĩmandĩkĩtwo kĩoneki-inĩ kĩa mũnabii Isaiia mũrũ wa Amozu, thĩinĩ wa ibuku rĩa athamaki a Juda na Isiraeli.

³³ Hezekia akĩhurũka hamwe na maithe make na agĩthikwo kĩrĩma-inĩ kũrĩa mbĩrĩra cia andũ a rũciaro rwa Daudi ciarĩ. Nakuo Juda guothe na andũ a Jerusalemu makĩmũhe gĩtũo aarĩkia gũkua. Nake mũriũ Manase agĩtuĩka mũthamaki ithenya riake.

33

Manase Mũthamaki wa Juda

¹ Manase aarĩ wa mĩaka ikũmi na ĩrĩ rĩrĩa aatuĩkire mũthamaki, nake agĩthamaka arĩ Jerusalemu mĩaka mĩrongo itano na itano.

² Nake agĩka maündũ marĩa mataagĩrĩire maitho-inĩ ma Jehova na ũndũ wa kũrũmirĩra maündũ maarĩ magĩgi marĩa meekagwo nĩ ndũrĩrĩ iria Jehova aaingatũte ciehere mbere ya andũ a Isiraeli.

³ Agĩaka rĩngĩ kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru kũrĩa ithe Hezekia aamomorete; ningĩ agĩakĩra Baali igongona na agĩthondeka itugĩ cia Ashera. Ningĩ akĩnamĩrĩra na akĩhooya mĩhianano yothe ya mbũtũ cia njata cia igũrũ na agĩcitungatĩra.

⁴ Manase nĩakĩre igongona thĩnĩ wa hekarũ ya Jehova, o ĩrĩa Jehova oigĩte ũhoru wayo atĩrĩ, "Rĩitwa riakwa rĩgaatũũra Jerusalemu nginya tene."

⁵ Nĩakĩre mĩhianano yothe ya mbũtũ cia njata cia igũrũ igongona kũu njata ciarĩ cia hekarũ ya Jehova.

⁶ Nĩaarutire arĩũ ake matuĩke igongona, magĩcinĩrwo Gĩtuamba-inĩ kĩa Beni-Hinomu, na nĩaragũraga na agatũria nyoni, na akarogana, na agathiaga kũrĩ andũ arĩa maarĩ na maroho ma kũragũra, o na agatũria ũhoru kuuma kũrĩ maroho mooru. Nĩekire maündũ maingĩ mooru maitho-inĩ ma Jehova, akĩmũrakaria.

⁷ Nĩooire mũhianano mũicũhie ũria aathondekete na akũũga thĩnĩ wa hekarũ ya Ngai, ĩrĩa Ngai eerĩte Daudi na mũriũ Solomoni ũhoru wayo atĩrĩ, "Thĩnĩ wa hekarũ ĩno na thĩnĩ wa Jerusalemu, o kũrĩa ndĩthuurĩre kuuma mĩhĩrĩga-inĩ yothe ya Isiraeli, nĩkuo ngũtũũria Rĩitwa riakwa nginya tene.

⁸ Nĩdigatũma magũrũ ma andũ a Isiraeli macooke kũũrũra moime bũrũri ũyũ ndaheire maithe manyu ma tene, korwo no metĩkĩre kũmenyerera maündũ mothe marĩa ndĩmaathite makonainie na mawatho mothe na kĩrĩa gĩakwa gĩa kũrũmirĩro na matuĩro marĩa maaherwo na kanua ka Musa ma kũrũmirĩro."

⁹ No rĩrĩ, Manase akĩhĩtithia andũ a Juda na andũ a Jerusalemu, nginya magĩka maündũ mooru o na gũkĩra ndũrĩrĩ iria Jehova aaniĩnĩte ciehere mbere ya andũ a Isiraeli.

¹⁰ Jehova akĩarĩria Manase na andũ ake, no matiigana kũmũigua.

¹¹ Nĩ ũndũ ũcio Ngai akĩmarehithĩria anene a mbũtũ cia ita cia mũthamaki wa Ashuri, nao makĩnyiita Manase, makĩmwĩkĩra kĩbini inĩũrũ, makĩmuoha na mĩnyororo ya gĩcango, na makĩmũtwara Babuloni.

¹² Hĩndĩ ĩyo aarĩ mũhinyĩrĩrĩku ngoro-rĩ, akĩrongooria ũtugi wa Jehova Ngai wake, na akĩĩnyiihia mũno mbere ya Ngai wa maithe mao.

¹³ Na rĩrĩa aamũhooire, Jehova akĩigua ihooya riake na akĩigua gũthaithana gwake; nĩ ũndũ ũcio, akĩmũcookia Jerusalemu na akĩmũcookeria ũthamaki wake. Hĩndĩ ĩyo Manase akĩmenya atĩ Jehova nĩwe Ngai.

¹⁴ Thuutha-inĩ-rĩ, agĩaka rĩngĩ rũthingo rwa nja rwa Itũũra Inene rĩa Daudi mwena wa ithũiro wa gĩthima kĩa Gihoni kũu gĩtuamba-inĩ, o

nginya itoonyero-inĩ rĩa Kĩhingo gĩa Thamaki, na gũthiũrũrũkĩria karĩma ka Ofeli; o na ningĩ akĩrũraihia na igũrũ. Nĩagire anene a thigari matũũra-inĩ mothe ma Juda marĩa maarĩ mairigĩre na thingo cia hinya.

¹⁵ Akĩeheria ngai cia kũngĩ, o na akĩeheria mũhianano ũrĩa warĩ thĩinĩ wa hekarũ ya Jehova, o na igongona ciothe iria aakĩte karĩma-inĩ ka hekarũ na kũu Jerusalemu, na agĩcite na kũu nja ya itũũra inene.

¹⁶ Ningĩ agĩcookereria kigongona kĩa Jehova, na akĩrutĩra igũrũ riakĩo maruta ma ũguano na ma gũcookia ngaatho, na akĩĩra andũ a Juda matungatĩre Jehova Ngai wa Isiraeli.

¹⁷ No rĩrĩ, andũ magĩthĩũ o na mbere kũrutĩra magongona kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru, no mamarutagĩra Jehova Ngai wao o we wiki.

¹⁸ Maündũ marĩa mangĩ makonĩ wathani wa Manase, o hamwe na ũrĩa aahooire Ngai wake, o na ciugo iria ooni-maündũ maamwariĩre thĩinĩ wa rĩtwa rĩa Jehova, Ngai wa Isiraeli-rĩ, nĩmandĩke maandĩko-inĩ ma mahinda ma athamaki a Isiraeli.

¹⁹ Ihooya riake, na ũrĩa Ngai aahutirio nĩ gũthaihana gwake, o na ningĩ mehĩa make mothe, na kwaga kwĩhoheka gwake, o na kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru kũrĩa aakire mahooero ma Baali, na akĩhaanda itugĩ cia Ashera na mũhianano mbere ya atanenyihĩria Jehova-rĩ, mothe nĩmandĩkitwo maandĩko-inĩ ma andũ arĩa ooni-maündũ.

²⁰ Manase akĩhurũka hamwe na maithe make na agĩthikwo nyũmba-inĩ yake ya ũthamaki. Nake mũriũ Amoni agĩtuĩka mũthamaki ithenya riake.

Amoni Mũthamaki wa Juda

²¹ Amoni aarĩ wa miaka mĩrongo iĩrĩ na iĩrĩ rĩrĩa aatuĩkire mũthamaki, nake agĩthamaka arĩ Jerusalemu miaka iĩrĩ.

²² Nake agĩka maündũ mooru maithe-inĩ ma Jehova, o ta ũrĩa ithe Manase eekĩte. Amoni nĩahooire na akĩrutĩra mũhianano yothe magongona irĩa Manase aathondekithĩtie.

²³ Nowe ndeekire ta ithe Manase tondũ ndaigana kwĩnyiihĩria Jehova; Amoni nĩaingĩhirie mahĩtia make.

²⁴ Anene a Amoni makĩmũciĩrĩrĩra, na makĩmũũragĩra o kũu nyũmba-inĩ yake ya ũthamaki.

²⁵ Hĩndĩ iyo andũ a bũrũri ũcio makĩũraga andũ arĩa othe maaciĩrĩre kũũraga Mũthamaki Amoni; nao magĩtua mũriũ Josia mũthamaki ithenya riake.

34

Josia Kwagĩria Maündũ

¹ Josia aarĩ wa miaka ĩnana rĩrĩa aatuĩkire mũthamaki, nake agĩthamaka arĩ Jerusalemu miaka mĩrongo ĩtatũ na ũmwe.

² Nake agĩka maündũ marĩa maagĩrĩre maithe-inĩ ma Jehova, na agathĩiaga na mũthĩire ya ithe Daudi ategũkerũra na mwena wa ũrĩo kana wa ũmotho.

³ Mwaka wa ĩnana wa wathani wake, arĩ o mũnini, akĩambĩrĩria kũrongoria Ngai wa ithe Daudi. Mwaka wa ikũmi na iĩrĩ, akĩambĩrĩria gũtheria Juda na Jerusalemu na ũndũ wa kweheria kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru, na itugĩ cia Ashera, na mũhianano miacũhie, na mũhiano ya gũtwekio.

⁴ Nake agĩathana na agĩtigĩrĩra atĩ igongona cia Baali nĩciamomorwo; agĩtinangia icunjĩ igongona cia ũbumba iria ciarĩ igũrũ rĩacio, na akĩhehenjithia itugĩ cia Ashera, na mũhianano ya gwacũhio o na ya

gütwekio. Mīhianano İyo akīmīunanga, İğīthīo İğītuika rūkūngū, na akīrūhurunja İğūrū rīa mbīrīra cia arīa maacirutagīra magongona.

⁵ Nake agīcinithīria mahīndī ma athīnjīri-ngai a Baali İgongona-İnī ciao, na nī ūndū ūcio agītheria Juda na Jerusalemu.

⁶ Ūguo noguo eekire matūūra-İnī ma Manase, na Efraimu, na Simeoni o nginya Nafitali, o na kūrīa kwanangīku kwamarigīcīrie,

⁷ akīmomora İgongona na İtugī cia Ashera, nayo mīhianano akīmīhehenjithia İğītuika mūtutu, na agītinangia İgongona cia ūbumba ciothe İria ciarī İsraili guothe İğītuika İcunjī. Agīcooka Jerusalemu.

⁸ Mwaka wa ikūmi na İnana wa wathani wa Josia, aarīkia gūtheria būrūri na hekarū, agītūma Shafani mūrū wa Azalia, na Maaseia ūrīa warī mwathi wa İtūūra inene, marī na Joa mūrū wa Joahazu, ūrīa warī mwandīki, magacookererie hekarū ya Jehova Ngai wake.

⁹ Magīthī kūrī Hilikia mūthīnjīri-Ngai ūrīa mūnene, makīmūne mbeeca İria ciarehetwo hekarū-İnī ya Ngai, İria Alawii arīa maarī aikaria a mīrango moonganītie kuuma kūrī andū a Manase, na Efraimu, na matigari mothe ma andū a İsraili, na kuuma kūrī andū othe a Juda na Benjamini, na andū arīa maatūūraga Jerusalemu.

¹⁰ Ningī magīcīihokera andū arīa maathuurītwo a kūrūgamīrīra wīra wa hekarū ya Jehova. Nao andū acio makīrīha aruti a wīra arīa maathondekete na magacookererie hekarū.

¹¹ O na ningī nīmaheire atharamara na aaki mbeeca cia kūgūra mahiga maicūhie, na mbaū cia mīratho, na mīgamba ya kūrūgamia mīako İria athamaki a Juda maarekereirie İmomoke.

¹² Andū acio nīmarutire wīra marī na wīhokeku. Andū arīa maa-marūgamīrīre maarī Jahathu na Obadia, Alawii a rūciaro rwa Merari, na Zekaria na Meshulamu a rūciaro rwa Kohathu. Alawii acio othe maarī na ūūgī wa kūhūūra inanda,

¹³ nīo maarūgamağīrīra aruti a wīra, na makaroraga aruti othe a wīra kuuma wīra ūmwe nginya ūrīa ūngī. Alawii amwe maarī aigi a maündū marīa maandike, na aandiki-marūa, na aikaria a mīrango.

Ibuku rīa Watho Kuonekana

¹⁴ Hīndī İrīa moimagia mbeeca İria ciatwarītwo thīnī wa hekarū ya Jehova, Hilikia ūrīa mūthīnjīri-Ngai akīona Ibuku rīa Watho wa Jehova ūrīa waheanītwo nī Musa.

¹⁵ Hilikia akīra Shafani ūrīa mwandīki atīrī, “Nīndona Ibuku rīa Watho thīnī wa hekarū ya Jehova.” Akīrīnengerā Shafani.

¹⁶ Nake Shafani agītwarīra mūthamaki İbuku rīu na akīmūhe ūhoru, akīmwīra atīrī, “Anene aku nīmararuta wīra wothe ūrīa maheetwo.

¹⁷ Nīmarīkītie kūrīha mbeeca İria İraarī thīnī wa hekarū ya Jehova, na magacitga İrī moko-İnī ma arūgamīrīri o na aruti a wīra.”

¹⁸ Nake Shafani ūcio mwandīki akīra mūthamaki atīrī, “Hilikia ūrīa mūthīnjīri-Ngai nīanengerā İbuku.” Nake Shafani agīthoma İbuku rīu arī mbere ya mūthamaki.

¹⁹ Rīrīa mūthamaki aiguire ciugo İcio cia Watho-rī, agītembūranga nguo ciake.

²⁰ Nake agīatha Hilikia, na Ahikamu mūrū wa Shafani, na Abudoni mūrū wa Mika, na Shafani ūrīa mwandīki, na Asaia ndungata ya mūthamaki, akīmeera atīrī:

²¹ “Thīnī kūrī Jehova mūkanduīrīrie ūhoru nī na matigari ma İsraili na Juda ūrīa ūhoru ūyū mwandīke İbuku-İnī rīrī rīrīkītie kuoneka ūtarī. Marakara ma Ngai nī manene marīa tūtīrīrio nī ūndū maithe

maitũ matiarũmirie kiugo kĩa Jehova, na matiĩkĩte kũringana na ũrĩa kwandĩkitwo ibuku-inĩ rĩrĩ.”

²² Hilikia na arĩa mũthamaki aatũmĩte hamwe nake magĩthĩ makĩaria na Hulida, mũnabii mũndũ-wa-nja ũrĩa warĩ mũtumia wa Šhalumu mũrũ wa Tokihathu mũrũ wa Hasira ũrĩa wamenyagirira nguo cia mũthamaki. Aatũruga Jerusalemu, kũu Rũgongo rwa Keerĩ.

²³ Nake akĩmeera atĩrĩ, “Ũũ nĩguo Jehova, Ngai wa Isiraeli, ekuuga: Īrai mũndũ ũrĩa ũmũtũmire kũrĩ nĩ atĩrĩ,

²⁴ ‘Ũũ nĩguo Jehova ekuuga: Nĩngũrehe mwanangĩko kũndũ gũkũ na kũrĩ andũ akuo, irumi ciothe iria nyandike ibuku-inĩ rĩrĩa riathomwo mbere ya mũthamaki wa Juda.

²⁵ Tondũ nĩmandirikĩte, na magacinĩra ngai ingĩ ũbumba, na makan-dakaria nĩ ũndũ wa mĩhianano yothe irĩa mathondekete na moko mao, marakara makwa nĩmegũitĩrĩrio kũndũ gũkũ na matingĩhoreka.’

²⁶ Īrai mũthamaki wa Juda ũrĩa ũmũtũmĩte mũũke mũtuĩrie ũhoru kũrĩ Jehova atĩrĩ, ‘Jehova Ngai wa Isiraeli ekuuga atĩrĩ, ũhoru wĩgĩ ciugo iria ũiguĩte:

²⁷ Tondũ ngoro yaku nĩyaherire, na ũkũnyiihĩria Ngai rĩrĩa waiguire ũhoru ũrĩa njarĩtie wa gũkĩrĩra kũndũ gũkũ o na andũ akuo, na tondũ nĩwenyihĩrie mbere yakwa, na ũgĩtembũranga nguo ciaku, na ũkĩrĩra ũrĩ mbere yakwa-rĩ, nĩngũiguĩte, ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

²⁸ Na rĩrĩ, nĩngagũcookanĩrĩria hamwe na maithe maku, na nĩngathikwo na thayũ. Maithe maku matikoona mwanangĩko ũrĩa ngaarehe kũndũ gũkũ, o na ndehere arĩa matũruga gũkũ.’”

Nĩ ũndũ ũcio magĩcookeria mũthamaki ũhoru ũcio.

²⁹ Hĩndĩ ĩyo mũthamaki agĩtũmanĩra athuuri othe a Juda na a Jerusalemu mongane hamwe.

³⁰ Nake akĩambata agĩthĩ hekarũ-inĩ ya Jehova arĩ hamwe na andũ a Juda, na andũ a Jerusalemu, na athĩnjĩri-Ngai na Alawii na andũ othe kuuma ũrĩa mũnini mũno nginya ũrĩa mũnene mũno. Mũthamaki agĩthoma ciugo ciothe cia Ibuku rĩa Kĩrĩkanĩro, rĩrĩa rĩonekete hekarũ-inĩ ya Jehova, makĩguaga.

³¹ Mũthamaki akĩrũgama gĩtugĩ-inĩ gĩake na akĩerũhia kĩrĩkanĩro arĩ mbere ya Jehova, atĩ nĩarĩrũmagĩrĩra Jehova na arũmie maathani make, na mawatho make, o na kĩrĩa kĩa watho wake wa kũrũmirĩrwo na ngoro yake yothe na muoyo wake wothe, na aathĩkagĩre ciugo cia kĩrĩkanĩro iria ciandĩkitwo ibuku-inĩ riu.

³² Nĩngĩ agĩtũma andũ othe arĩa maarĩ Jerusalemu na Benjamini meetoonyie kĩrĩkanĩro-inĩ kũ; nao andũ a Jerusalemu magũka ũguo kũringana na ũrĩa kĩrĩkanĩro kĩa Ngai, o we Ngai wa maithe mao, gĩatarĩ.

³³ Josia akĩeheria mĩhianano yothe irĩa yarĩ magigi kuuma bũrũri wothe wa andũ a Isiraeli, na agĩtũma andũ arĩa othe maarĩ Isiraeli matungatĩre Jehova Ngai wao. Rĩrĩa rĩothe aarĩ muoyo-rĩ, matiigana gũtiga kũrũmirĩra Jehova, o we Ngai wa maithe mao.

35

Josia Gũkũngũira Bathaka

¹ Josia nĩakũngũire Bathaka ya Jehova kũu Jerusalemu, nako gatũrũme ka Bathaka gaathĩnjĩrwo mũthenya wa ikũmi na ĩna wa mweri wa mbere.

² Akĩamũra athĩnjĩri-Ngai na akĩmaiga mawĩra-inĩ mao, akĩmekĩra hinya makĩgĩa na kĩyo gĩa gĩtungata hekarũ ya Jehova.

³ Akĩra Alawii arĩa maarutanaga Isiraeli guothe na maarĩkĩtie kwamũrĩrwo Jehova atĩri: “Igai ithandũkũ rĩrĩa rĩamũre hekarũ-inĩ ĩrĩa yaakĩrwo nĩ Solomoni mũrũ wa Daudi mũthamaki wa Isiraeli. Mũtirĩrĩkũuaga na ciande. Na rĩrĩ, tungatagirai Jehova Ngai wanyu, na andũ ake a Isiraeli.

⁴ Mwĩhaarĩriei kũringana na nyũmba cianyu na ũrĩa ikundi cianyu itarĩ, na kũringana na watho ũrĩa waandĩkĩtwo nĩ Daudi mũthamaki wa Isiraeli na mũriũ Solomoni.

⁵ “Rũgamai handũ harĩa hatheru mũrĩ na gĩkundi kĩa Alawii, kĩrũgamĩrĩre o gakundi ka nyũmba cia andũ a bũrũri wanyu arĩa matarĩ Alawii.

⁶ Thĩnjai tũtũrũme twa Bathaka, mwĩamũre na mũhaarĩrie tũtũrũme tũu nĩ ũndũ wa andũ a bũrũri wanyu, mwĩke ũrĩa Jehova aathanire na kanua ka Musa.”

⁷ Josia akĩrutĩra andũ arĩa mataarĩ Alawii arĩa maarĩ hau mũigana wa ng’ondũ na mbũri 30,000 cia igongona rĩa Bathaka, o na ng’ombe 3,000, ciothe ciũmĩte harĩ indo cia mũthamaki.

⁸ Anene ake o nao nĩmarutĩre andũ, na athĩnjĩri-Ngai, o na Alawii indo meyendeire. Hilikia, na Zekaria, na Jehieli, arĩa maarĩ arũgamĩrĩri a hekarũ ya Ngai, nĩmaheire athĩnjĩri-Ngai indo 2,600 cia maruta ma Bathaka, na ng’ombe 300.

⁹ O na Konania, marĩ na Shemaia na Nathaneli arĩũ a ithe, na Hashabia, na Jeieli, na Jozabadu, arĩa atongoria a Alawii, makĩruta mũigana wa indo 5,000 cia maruta ma Bathaka, na ng’ombe 500 cia Alawii.

¹⁰ Naguo ũtungata ũgĩtabarĩrio, nao athĩnjĩri-Ngai makĩrũgama handũ hao hamwe na Alawii marĩ ikundi-inĩ ciao o ta ũrĩa mũthamaki aathanĩte.

¹¹ Natuo tũtũrũme twa Bathaka tũgĩthĩnjwo, nao athĩnjĩri-Ngai makĩminjamina thakame ĩrĩa maanengeretwo, o Alawii magĩthĩnjaga nyamũ icio.

¹² Nao makĩiga maruta ma njino mwanya nĩguo mamaheane kũrĩ tũkundi twa nyũmba cia andũ, nĩguo marutĩre Jehova, o ta ũrĩa kwandĩkĩtwo Ibuku-inĩ rĩa Musa. ũguo noguo meekire ũhoroinĩ wa ng’ombe.

¹³ Nao makĩhĩhia nyamũ cia Bathaka mwaki-inĩ, ta ũrĩa gwatũtwo, nacio indo cia igongona irĩa nyamũre igĩtherũkio na nyũngũ, na iteng’ũ, o na nyũngũ cia igeri, na igĩcooka ikĩgairwo andũ othe o narua.

¹⁴ Thuutha wa ũguo magĩthondekera o ene, o na magĩthondekera athĩnjĩri-Ngai, nĩgũkorwo athĩnjĩri-Ngai, arĩa maarĩ a rũciaro rwa Harũni, nĩmarutaga maruta ma njino na ma maguta nginya hwaĩ-inĩ. Nĩ ũndũ ũcio Alawii nĩmethondekeire nyama ciao o ene, na cia athĩnjĩri-Ngai a rũciaro rwa Harũni.

¹⁵ Nao aini a njiaro cia Asafu, maikarĩte o kũndũ kũrĩa kwahaarĩrio nĩ Daudi, na Asafu, na Hemani, na Jeduthuni ũrĩa woonagĩra mũthamaki maündũ. Nao aikaria a ihingo matiarĩ na gĩtũmi gĩa kuuma harĩa maigĩtwo, nĩgũkorwo Alawii acio a thiritũ yao nĩmamathondekeire indo ciao cia Bathaka.

¹⁶ Nĩ ũndũ ũcio, ihinda rĩu ũtungata wothe wa Jehova wa gũkũngũra Bathaka na iruta rĩa njino, warutĩrwo kigongona-inĩ kĩa Jehova, o ta ũrĩa Mũthamaki Josia aathanĩte.

¹⁷ Nao andũ a Isiraeli arĩa maarĩ ho magĩkũngũra Bathaka ihinda-inĩ rĩu, na makĩgĩa na Giathĩ kĩa Mĩgate ĩtarĩ Mũkĩre Ndawa ya Kũmbia kahinda ka mũthenya mũgwanja.

18 Nakuo gūtiagiṭe na Giathī kīa Bathaka kīhaana ta kūu kūu Isiraēli kuuma matukū-inī ma mūnabii Samūeli; na gūtiri mūthamaki o na ūmwe wa Isiraēli wakūngūire Bathaka ta ūria Josia aamikūngūire, marī hamwe na athinjiri-Ngai, na Alawii, na andū othe a Juda na a Isiraēli, o hamwe na andū a Jerusalemu.

19 Bathaka iyo yakūngūirwo mwaka wa ikūmi na inana wa wathani wa Josia.*

Gikuū kīa Josia

20 Thuutha wa maündü macio mothe-rī, hīndī ūria Josia aakorirwo aigṭe hekarū na njira njega, Neko mūthamaki wa Misiri nīambatire akarūre handū heetagwo Karikemishi Rūū-inī rwa Farati,† nake Josia akiumagara akahūūrane nake.

21 No Neko akīmūtūmīra andū makamūurie atiri, “Tūri na haaro irikū nī nawe, wee mūthamaki wa Juda? Tiwe ndiratharikira kahinda gaka, no ndi na nyūmba ūria ndi na mbaara nayo. Ngai anjūriṭe hiūhe; nī undū ūcio tiga gūkararia Ngai, ūria ūri hamwe na nī, kana akwanange.”

22 No riri, Josia ndaigana kūgarūrūka atigane nake, no nī kwigarūra egarūrire nīguo ndakamenyeke nigeetha akarue nake. Ndaigana gūthikiriria ūria Neko aathitwo nī Ngai oige, no nīathire kūrūa nake werū-inī wa Megido.

23 Nao aikia a mīguī makiratha Mūthamaki Josia nayo, nake akīra ndungata ciake atiri, “Njeheriai haha nī undū nīdagurario mūno.”

24 Nī undū ūcio makimūruta ngaari-inī yake ya mbaara, makimūhaicia ngaari-inī ingi okite nayo, makimūtwaru Jerusalemu kūrūa aakūriire. Nake agithikwo mbirira-inī cia maithe make, nao andū othe a Juda na Jerusalemu makimūcakaīra.

25 Jeremia nīandikire macakaya makoni Josia, na nginya ūmūthi aini othe arūme na andū-a-nja nīmaririkanaga Josia macakaya-inī macio. Macakaya macio magitūka mūtugo wa gwīkagwo thīini wa Isiraēli, na ūkīandikwo Macakaya-inī.

26 Namo maündü marīa mangi makoni wathani wa Josia na ciiko ciake cia wirutiri, o ta ūria kwandikitwo Watho-inī wa Jehova,

27 na nimo maündü mothe, kuuma kīambiriria nginya mūthia, maandikitwo ibuku-inī rīa athamaki a Isiraēli na a Juda.

36

1 Na riri, andū a būruri ūcio makioya Jehoahazu mūriū wa Josia, makimūtua mūthamaki kūu Jerusalemu ithenya rīa ithe.

Jehoahazu Mūthamaki wa Juda

2 Jehoahazu aari wa mīaka mīrongo iiri na itatū rīria aatūkire mūthamaki, nake agithamaka ari Jerusalemu mēri itatū.

3 Mūthamaki wa Misiri akīmweheria ūthamaki-inī kūu Jerusalemu na agitūira Juda igooti rīa taranda igana rīmwe* cia betha, na taranda imwe† ya thahabu.

4 Mūthamaki wa Misiri agitua Eliakimu, mūrū wa ithe na Jehoahazu, mūthamaki wa gūthamaka Juda na Jerusalemu, na akigarūra rīitwa rīa Eliakimu akimūtua Jehoakimu. No Neko agithaamia Jehoahazu mūrū wa ithe na Jehoakimu akimūtwaru Misiri.

* 35:19 Mwaka-inī ūyu noguo ibuku rīa Watho rīonekanire. † 35:20 Karikemishi nīriō rīari itūra inene rīa Ahiti, na rīari hakuhi na Rūū rwa Farati. * 36:3 nī ta tani ithatū na robo ithatū

(3.75) † 36:3 nī ta kilo 37

Jehoiakimu Mūthamaki wa Juda

⁵ Jehoiakimu aarī wa mīaka mīrongo ĩrī na ĩtano rīrīa aatuĩkire mūthamaki, nake agĩthamaka arī Jerusalemu mīaka ikūmi na ũmwe. Nĩekire maündü mooru maitho-inĩ na Jehova Ngai wake.

⁶ Nebukadinezaru mūthamaki wa Babuloni akīmūtharĩkĩra, na akĩmuoha na mĩnyororo ya gĩcango akīmūtwaru Babuloni.

⁷ Nebukadinezaru ningĩ nĩatwarire indo cia hekarū ya Jehova kũu Babuloni na agĩciiga thĩinĩ wa hekarū yake kuo.

⁸ Maündü marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Jehoiakimu, na maündü ma magigi marĩa eekire, na maündü marĩa mothe oonirwo ahĩtĩe-rĩ, maandĩkitwo ibuku-inĩ rĩa athamaki a Isiraeli na a Juda. Nake mũriũ Jehoiakini agĩthamaka ithenya rĩake.

Jehoiakini Mūthamaki wa Juda

⁹ Jehoiakini aarī wa mīaka ikūmi na ĩnana rīrīa aatuĩkire mūthamaki, nake agĩthamaka arī Jerusalemu mĩeri ĩtatũ na mĩthenya ikūmi. Nĩekire maündü mooru maitho-inĩ na Jehova.

¹⁰ Ihinda rĩa mahaanda-rĩ, Mūthamaki Nebukadinezaru akīmūtũmanĩra, akĩrehwo Babuloni hamwe na indo cia goro kuuma hekarū-inĩ ya Jehova, nake agĩtua Zedekia, ithe mũnini wa Jehoiakini, mūthamaki wa gũthamaka Juda na Jerusalemu.

Zedekia Mūthamaki wa Juda

¹¹ Zedekia aarī wa mīaka mīrongo ĩrī na ũmwe rīrīa aatuĩkire mūthamaki, nake agĩthamaka arī Jerusalemu mīaka ikūmi na ũmwe.

¹² Nĩekire maündü mooru maitho-inĩ na Jehova Ngai wake, na ndaigana kwĩnyĩhia mbere ya Jeremia ũrĩa mũnabii, ũrĩa waaragia kiugo kĩa Jehova.

¹³ O na ningĩ nĩaremeire Mūthamaki Nebukadinezaru, o ũrĩa wamwĩhĩthĩtie na mwĩhitwa akĩgwetaga rĩtwa rĩa Ngai. Akĩũmia kĩongo na akĩũmia ngoro yake, na ndaigana gũcookerera Jehova, Ngai wa Isiraeli.

¹⁴ O na ningĩ-rĩ, atongoria othe a athĩnjĩri-Ngai na andũ nĩmathiire na mbere kwaga wĩhokeku, makĩrũmĩrĩra mĩtugo ĩrĩ magigi ya ndũrĩrĩ, na magathaahagia hekarū ya Jehova ĩrĩa aamũrĩte kũu Jerusalemu.

Kwanangwo kwa Jerusalemu

¹⁵ Jehova, Ngai wa maithe mao, akĩmatũmĩra ndũmĩrĩri na tũnua twa atũmwo ake ringĩ na ringĩ, nĩgũkorwo nĩaiguagĩra andũ ake tha, o na gĩikaro gĩake.

¹⁶ No-o makĩnyũrũria andũ acio maatũmĩtwo nĩ Ngai, makĩmenereria ciugo ciake, na makĩnyarara anabii ake, o nginya marakara ma Jehova makĩarahũkĩra andũ ake na gũkĩaga kĩhonia.

¹⁷ Akĩmarehĩthĩria mūthamaki wa andũ a Babuloni amokĩrĩre, ũrĩa woragĩire andũ ao ethĩ na rūhiũ rwa njora kũu nyũmba-inĩ ĩrĩa nyamũre, na ndaigana kũhonokia mwanake, kana mũirĩtu, kana mũndũ mũkũrũ, o na kana ũrĩa mũkũrũ akahocerera. Ngai akĩneana andũ acio othe kũrĩ Nebukadinezaru.

¹⁸ Agĩkuua indo kuuma hekarū-inĩ ya Ngai, agĩcitwara Babuloni, ciothe iria nene na iria nini, na igĩna cia hekarū ya Jehova, o na igĩna cia mūthamaki o na cia anene ake.

¹⁹ Ningĩ magĩcina hekarū ya Ngai na makĩmomora rūthingo rwa Jerusalemu; magĩcina nyũmba ciothe cia ũthamaki, o na makĩananga indo ciothe cia bata iria ciarĩ kuo.

²⁰ Matigari ma andũ arĩa maahonokire kũũragwo na rũhiũ rwa njora-rĩ, Nebukadinezaru akĩmatwara Babuloni, nao magĩtuĩka ndungata ciake na cia ariũ ake, o nginya rĩrĩa ũthamaki wa Perisia wacookire gũthamaka.

²¹ Bũrũri ũgĩkĩgĩa na ũhurũko wa Thabatũ ciagu; ũkĩhurũka hĩndĩ iyo yothe wakĩrite ihooru, nginya miaka mĩrongo mũgwanja igĩthira, nĩguo kiugo kĩa Jehova kĩa kĩa kĩa kĩa nĩ Jeremia kĩa kĩa kĩa kĩa.

²² Mwaka wa mbere wa Kurusu mũthamaki wa Perisia, nĩguo kiugo kĩa Jehova kĩa kĩa kĩa kĩa nĩ Jeremia kĩa kĩa kĩa kĩa-rĩ, Jehova akĩarahũra ngoro ya Kurusu mũthamaki wa Perisia aanĩrĩrĩthie kũrĩa guothe aathamakaga, na andĩke atĩrĩ:

²³ “Kurusu, mũthamaki wa Perisia, oiga ũũ,

“ ‘Jehova, Ngai wa igũrũ, nĩaheete mothamaki mothe ma thĩ, na nĩanyamũrĩte ndĩmwakĩre hekarũ kũu Jerusalemu bũrũri wa Juda. Mũndũ wake o na ũrĩkũ ũrĩ thĩnĩ wanyu, Jehova Ngai wake aroikara hamwe nake, rĩu no aambate athĩ kuo.’ ”

EZARA

Kurusu Gũteithia arĩa Maatahĩtwo Gũcooka

¹ Na rĩrĩ, mwaka-inĩ wa mbere wa Kurusu mũthamaki wa Perisia, nĩguo kiugo kĩa Jehova kĩa kĩa kĩa rĩtio nĩ Jeremia kĩa hiinge-rĩ, Jehova akĩarahũra ngoro ya Kurusu mũthamaki wa Perisia aanĩrĩrithie kũrĩa guothe aathamakaga, na andĩke atĩrĩ:

² “Kurusu, mũthamaki wa Perisia ekuuga ũũ:

“Jehova, Ngai wa igũrũ, nĩaheete mothamaki mothe ma thĩ,* na nĩanyamũrĩte ndĩmwakĩre hekarũ kũu Jerusalemu bũrũri wa Juda.

³ Mũndũ wake o na ũrĩkũ ũrĩ thĩnĩ wanyu, Ngai wake aroikara hamwe nake, nĩambate athĩ Jerusalemu kũu Juda, na aake hekarũ ya Jehova, Ngai wa Isiraeli, o we Ngai ũcio ũrĩ kũu Jerusalemu.

⁴ Na rĩrĩ, andũ a kũndũ o guothe kũrĩa matigari mangĩkorwo marĩ, nĩ mamũhe betha na thahabu, na indo na mahiũ, na mĩhothĩ ya kwiyendera nĩ ũndũ wa hekarũ ya Ngai irĩa irĩ kũu Jerusalemu.’”

⁵ Hĩndĩ iyo atongoria a nyũmba ya Juda na ya Benjamini, na athĩnjĩri-Ngai na Alawii, arĩa othe Ngai aarahũrire ngoro ciao, makĩhaarĩria gũthĩ magaaake nyũmba ya Jehova kũu Jerusalemu.†

⁶ Andũ othe a matũũra mao makĩmateithĩrĩria na indo cia betha na cia thahabu, na indo ingĩ na mahiũ, na iheo cia goro, makĩria ya mĩhothi irĩa yarutĩtwo ya kwiyendera.

⁷ Ningĩ Mũthamaki Kurusu akĩruta indo iria ciarĩ cia hekarũ ya Jehova, iria ciatahĩtwo nĩ Nebukadinezaru kuuma Jerusalemu ikaigwo thĩnĩ wa hekarũ ya ngai yake.

⁸ Kurusu mũthamaki wa Perisia nĩatũmire Mithiredathu ũrĩa mũigi wa kĩgĩna arehe indo icio, agĩcitarĩra Sheshibazaru mũnene wa Juda.

⁹ Indo icio ciatarĩ ta ũũ:

thaani nene cia thahabu ciarĩ 30

thaani nene cia betha ciarĩ 1,000

ngĩo cia betha ciarĩ 29

¹⁰ mbakũri cia thahabu ciarĩ 30

mbakũri ihaanaine cia betha ciarĩ 410

na indo ingĩ ciarĩ 1,000.

¹¹ Indo icio ciothe cia thahabu na betha ciarĩ 5,400. Sheshibazaru akĩrehe indo icio ciothe hĩndĩ irĩa andũ arĩa maatahĩtwo maacookaga Jerusalemu kuuma Babuloni.

2

Andũ arĩa Maacookire Kuuma Ithamĩrio

¹ Na rĩrĩ, aya nĩo andũ a bũrũri arĩa maacookire kuuma bũrũri ũrĩa maatahĩtwo, arĩa Mũthamaki Nebukadinezaru wa Babuloni aatahĩte akamatwara Babuloni (nao magĩcooka Jerusalemu na Juda, o mũndũ itũũra-inĩ rĩake,

* 1:2 Wathani wa Mũthamaki Kurusu watambũrũkĩte kuuma India nginya Misiri. † 1:5 Rũgendo rwa gũthĩ Jerusalemu na ngamĩra rwarĩ rwa mĩeri ta rĩrĩ kana itatũ, na rwarĩ rwa kilomita 900 nginya 1,000.

² makĩrehana na Zerubabeli, na Jeshua, na Nehemia,* na Seraia, na Reelaia, na Moridekai, na Bilishani, na Misipari, na Bigivai, na Rehumu, na Baana):

Mũigana wa andũ a Isiraeli watariĩ ta ũũ:

- ³ njiaro cia Paroshu ciarĩ 2,172,
⁴ na cia Shefatia ciarĩ 372,
⁵ na cia Ara ciarĩ 775,
⁶ na cia Pahathu-Moabi (iria cioimĩte harĩ Jeshua na Joabu) ciarĩ 2,812,
⁷ na cia Elamu ciarĩ 1,254,
⁸ na cia Zatu ciarĩ 945,
⁹ na cia Zakai ciarĩ 760,
¹⁰ na cia Bani ciarĩ 642,
¹¹ na cia Bebai ciarĩ 623,
¹² na cia Azigadi ciarĩ 1,222,
¹³ na cia Adonikamu ciarĩ 666,
¹⁴ na cia Bigivai ciarĩ 2,056,
¹⁵ na cia Adini ciarĩ 454,
¹⁶ na cia Ateri (iria cioimĩte harĩ Hezekia) ciarĩ 98,
¹⁷ na cia Bezai ciarĩ 23,
¹⁸ na cia Jora ciarĩ 112,
¹⁹ na cia Hashumu ciarĩ 223,
²⁰ na cia Gibari ciarĩ 95.
- ²¹ Andũ a Bethlehemu maarĩ 123,
²² na andũ a Netofa maarĩ 56,
²³ na andũ a Anathothu maarĩ 128,
²⁴ na andũ a Azimavethu maarĩ 42,
²⁵ na andũ a Kiriathu-Jearimu, na Kefira, na Beerothu maarĩ 743,
²⁶ na andũ a Rama na Geba maarĩ 621,
²⁷ na andũ a Mikimasi maarĩ 122,
²⁸ na andũ a Betheli na Ai maarĩ 223,
²⁹ na andũ a Nebo maarĩ 52,
³⁰ na andũ a Magibishi maarĩ 156,
³¹ na andũ a Elamu ũrĩa ũngĩ maarĩ 1,254,
³² na andũ a Harimu maarĩ 320,
³³ na andũ a Lodi, na Hadidi, na Ono maarĩ 725,
³⁴ na andũ a Jeriko maarĩ 345,
³⁵ na andũ a Senaa maarĩ 3,630.

³⁶ Nao athĩnjĩri-Ngai:

- arĩa maarĩ a njiaro cia Jedaia (a nyũmba ya Jeshua) maarĩ 973,
³⁷ na a Imeri maarĩ 1,052,
³⁸ na a Pashuri maarĩ 1,247,
³⁹ na a Harimu maarĩ 1,017.

⁴⁰ Nao Alawii:

* 2:2 Nehemia ũyũ tiwe ũrĩa wandĩkire Ibuku rĩa Nehemia.

arĩa maarĩ a njiaro cia Jeshua na Kadimieli (iria cioimĩte harĩ ciana cia Hodavia) maarĩ 74.

41 Nao aini a nyĩmbo:

arĩa maarĩ a njiaro cia Asafu† maarĩ 128.

42 Nao aikaria a ihingo cia hekarũ,‡

arĩa maarĩ a njiaro cia
Shalumu, na cia Ateri, na cia Talimoni, na cia Akubu, na cia Hatita, na
cia Shobai, othe maarĩ 139.

43 Nacio ndungata cia hekarũ:

arĩa maarĩ a njiaro cia
Ziha, na Hasufa, na Tabaothu,
44 na Keroso, na Siaha, na Padoni,
45 na Lebana, na Hagaba, na Akubu,
46 na Hagabu, na Shalimai, na Hanani,
47 na Gideli, na Gaharu, na Reaia,
48 na Rezini, na Nekoda, na Gazamu,
49 na Uza, na Pasea, na Besai,
50 na Asina, na Meunimu, na Nefisimu,
51 na Bakabuku, na Hakufa, na Harihuru,
52 na Baziluthu, na Mehida, na Harasha,
53 na Barikosi, na Sisera, na Tema,
54 na Nezia, na Hatifa.

55 Nacio njiaro cia ndungata cia Solomoni:

arĩa maarĩ a njiaro cia
Sotai, na Hasoferethu, na Peruda,
56 na Jaala, na Darikoni, na Gideli,
57 na Shefatia, na Hatili, na Pokerethu-Hazebaimu, na Ami.

58 Ndungata cia hekarũ, hamwe na njiaro cia ndungata cia Solomoni,
maarĩ andũ 392.

59 Nao aya nĩo maambatire kuuma matũũra ma Teli-Mela, na Teli-Harasha, na Kerubu, na Adoni, na Imeri, no matingĩonanirie atĩ nyũmba ciao ciarĩ cia njiaro cia Isiraeli:

60 Njiaro cia
Delaia, na Tobia, na Nekoda, maarĩ andũ 652.

61 Na kuuma kũrĩ athĩnjĩri-Ngai:

Arĩa maarĩ a njiaro cia

† 2:41 Asafu aarĩ ũmwe wa Alawii arĩa Daudi aathuurĩte marũgamĩrĩre ũhoro wa ũini wa nyĩmbo.

‡ 2:42 Arangĩri a ihingo cia itoonyero rĩa hekarũ maarĩ Alawii.

Hobaia, na Hakozi, na Barizilai (mündü ūrīa wahikītie mwarī wa Barizilai ūrīa Mūgileadi, na eetanagio na rītwa rīu).

⁶² Andū acio nīmacaririe maandīko ma nyūmba ciao, no matiigana kūmona, nī ūndū ūcio makīheherio thiritū-inī ya athīnjīri-Ngai, na magītuo ta andū maarī na thaahu.

⁶³ Nake barūthi wa kūu akīmaatha matikarīe irio iria therie mūno o nginya gūkaagīa mūthīnjīri-Ngai ūgūtungata na Urimu na Thumimu.

⁶⁴ Andū acio othe marī hamwe maarī 42,360,

⁶⁵ gūtatarītwo ndungata ciao cia arūme na cia andū-a-nja 7,337; ningī nī maarī na aini a nyīmbo 200, arūme na andū-a-nja. §

⁶⁶ Nī maarī na mbarathi 736, na nyūmbū 245,

⁶⁷ na ngamīra 435, na ndigiri 6,720.

⁶⁸ Rīrīa maakinyire nyūmba-inī ya Jehova kūu Jerusalemu, atongoria amwe a nyūmba ciao nīmarutire mūhothi na kwīyendera wa gūteithia gwaka rīngī nyūmba ya Ngai o harīa yarī.

⁶⁹ Kūringana na ūhoti wao, nīmaheanire indo ciigwo kīgīina-inī kīa wīra ūcio, makīheana durakima 61,000* cia thahabu, na betha ratiri 5,000,† na nguo 100 cia athīnjīri-Ngai.

⁷⁰ Athīnjīri-Ngai, na Alawīi, na aini a nyīmbo, na aikaria a ihingo, na ndungata cia hekarū maatūirire matūūra-inī mao, o hamwe na andū amwe a acio angī, nao andū arīa angī a Isiraeli magītūūra matūūra-inī mao.

3

Gwaka Kīgongona Rīngī

¹ Na rīrī, mweri wa mūgwanja wakinya, andū a Isiraeli magīkorwo matūūrīte matūūra-inī mao, andū makīungana Jerusalemu marī ta mündü ūmwe.

² Nake Jeshua mūrū wa Jozadaku hamwe na athīnjīri-Ngai arīa angī, o na Zerubabeli mūrū wa Shealitieli na athiritū ake makīambīrīria gwaka kīgongona kīa Ngai wa Isiraeli gīa kūrutagīra magongona ma njino kūringana na ūrīa kwandīkītwo Watho-inī wa Musa mündü wa Ngai.

³ O na gūtuika maarī na guoya wa andū arīa maamathiūrūrūkīrie, nīmakire kīgongona mūthingi-inī wakīo, na makīrutīra Jehova magongona ma njino ho, magongona ma rūciinī na ma hwaī-inī.

⁴ Ningī kūringana na ūrīa kwandīkītwo, nīmakūngūire Gīathī gīa Ithūnū na mūigana wa maruta ma njino marīa maatuītwo ma o mūthenya.

⁵ Thuutha ūcio makīruta maruta ma njino ma ndūire, na magongona ma Karūgamo ka Mweri, na magongona ma ciathī ciothe iria ciamūrīrwo Jehova, o hamwe na maruta ma kwīyendera marīa maarehagīrwo Jehova.

⁶ Mūthenya wa mbere wa mweri wa mūgwanja makīambīrīria kūrutīra Jehova maruta ma njino, o na gūtuika mūthingi wa hekarū ya Jehova ndwarī mwake.

Gwaka Hekarū Rīngī

§ 2:65 Hamwe na Alawīi arīa mainaga, nī kwarī na aini angī mainaga hīndī ya ciathī, na ya mohiki, na hīndī irīa andū maakua. * 2:69 nī ta kilo 500 † 2:69 nī ta tani 3

⁷ Ningĩ makĩhe aaki a mahiga na mabundi ma mbaũ mbeeca, na makĩhe andũ a Sidoni na andũ a Turo irio, na gĩa kũnyua, na maguta nĩgeetha mamarehithĩrie mĩgogo ya mĩtarakwa kuuma Lebanoni ĩgereire iria-inĩ nginya Jopa, o ta ũria gwaathanĩtwo nĩ Mũthamaki Kurusu wa Perisia.

⁸ Mweri wa keerĩ wa mwaka wa keerĩ thuutha wa gũkinya nyũmba-inĩ ya Jehova kũu Jerusalemu, Zerubabeli mũrũ wa Shealitieli, na Jeshua mũrũ wa Jozadaku na ariũ a ithe wao arĩa angĩ (nĩo athĩnjĩri-Ngai, na Alawii, na arĩa othe maacookete Jerusalemu kuuma ithaamĩrio-inĩ) makĩambĩrĩria wĩra, magĩthuura Alawii a miaka mĩrongo ĩrĩ na makĩria nĩguo marũgamĩrĩre mwako wa nyũmba ya Jehova.

⁹ Jeshua na ariũ ake, na ariũ a ithe, na Kadimieli na ariũ ake (njiaro cia Hodavia), na ariũ a Henadadi na ariũ ao na ariũ a ithe wao, nĩo Alawii othe, makĩnyiitanĩra wĩra wa kũrũgamĩrĩra arĩa maakaga nyũmba ya Ngai.

¹⁰ Rĩrĩa aaki maarĩkirie gwaka mũthingi wa Hekarũ ya Jehova, athĩnjĩri-Ngai mehumbĩte nguo ciao na marĩ na tũrumbeta, na Alawii (ariũ a Asafu) marĩ na thaani iria ihũurithanagio ikagamba, makĩthaaarĩria kũgocca Jehova, o ta ũria gwathanĩtwo nĩ Daudi mũthamaki wa Isiraeli.

¹¹ Makĩnĩra Jehova, makĩmũgocaga magĩcookagia ngaatho, makiugaga atĩrĩ:

“Jehova nĩ mwegwa

wendo wake harĩ Isiraeli ũtũũraga tene na tene.”

Nao andũ othe makĩgocca manĩrĩre mũno tondũ mũthingi wa nyũmba ya Jehova nĩwaakĩtwo.

¹² No athĩnjĩri-Ngai aingĩ arĩa maarĩ akũrũ, na Alawii, na atongoria a nyũmba, arĩa moonete hekarũ ya mbere makĩrĩra manĩrĩre rĩrĩa moonire mũthingi wa hekarũ iyo ya keerĩ ũgiakwo, o rĩrĩa andũ angĩ aingĩ maanagĩrĩra nĩ gũkena.

¹³ Gũtirĩ mũndũ ũngĩahotire gũkũũrana kwanĩrĩra gwa gĩkeno na gwa kĩrĩro, tondũ andũ maanagĩrĩra na mũgambo mũnene. Naguo mũgambo ũcio ũkĩguuo kũndũ kũraya.

4

Kũgirĩrĩrio Gwaka Hekarũ Rĩngĩ

¹ Na rĩrĩ, hĩndĩ irĩa thũ cia Juda na Benjamini ciaiguire atĩ andũ arĩa maatahĩtwo nĩmaakagĩra Jehova, Ngai wa Isiraeli, hekarũ-rĩ,

² magĩthĩ kũrĩ Zerubabeli o na kũrĩ atongoria a nyũmba cia andũ, makĩmeera atĩrĩ, “Rekei twake tũrĩ hamwe tondũ o na ithuĩ tũrongoragia Ngai wanyu, na nĩtũkoretwo tũkĩmũrutĩra magongona kuuma hĩndĩ ya Esari-Hadoni mũthamaki wa Ashuri, ũrĩa watũrehire gũkũ.”*

³ No rĩrĩ, Zerubabeli, na Jeshua, na atongoria arĩa angĩ a nyũmba cia Isiraeli makĩmacookeria atĩrĩ, “Mũtirĩ na handũ thĩnĩ witũ ũhoroni-inĩ wa gwakĩra Ngai witũ hekarũ. Nĩ ithuĩ ene tũgwakĩra Jehova, Ngai wa Isiraeli, o ta ũria Kurusu mũthamaki wa Perisia aatwathire.”

⁴ Hĩndĩ iyo andũ arĩa maamathiũrũrũkĩrie makĩhaaerĩria kũũraga andũ a Juda ngoro nĩguo metĩgĩre gũthĩ na mbere na gwaka.

⁵ Nao makĩandĩka ataarani a kũhĩngĩca wĩra wao, na gũthũkia mĩbango yao yothe matukũ mothe ma wathani wa Kurusu mũthamaki wa Perisia, nginya hĩndĩ ya wathani wa Dario mũthamaki wa Perisia.

Ahasuerusu na Aritashashita Kũgĩria Mwako

* 4:2 Andũ arĩa maikaraga Benjamini maarĩ Asamarĩa.

⁶ Kĩambĩrĩria kĩa wathani wa Ahasuerusu, ataarani acio magĩthitanga andũ a Juda na Jerusalemu.

⁷ Na matukũ ma Mũthamaki Aritashashita wa Perisia, na Bishilamu, na Mithiredathu, na Tabeeli na andũ arĩa angĩ a thiritũ yake makĩandĩkĩra Aritashashita marũa. Marũa macio maandĩkirwo na mwandĩkĩre na rũthiomi rwa andũ a Suriata.

⁸ Rehumu mũnene wa mbũtũ na Shimushai ũrĩa mwandĩki, nĩmandĩkĩre marũa ma gũthitanga andũ a Jerusalemu kũrĩ Mũthamaki Aritashashita ta ũũ:

⁹ Marũa maya moimĩte kũrĩ nĩ Rehumu mũnene wa mbũtũ, na Shimushai ũrĩa mwandĩki, hamwe na arĩa angĩ a thiritũ yao, na aciirithania, na anene a andũ a Ataripeli, na a Perisia, na a Ereku, na Babuloni, na Aelami a Shushani,

¹⁰ na andũ arĩa angĩ maacooketio nĩ mũgaathe ũrĩa mũnene Osinapari nĩgeetha matũũre itũũra inene rĩa Samaria, na kũrĩa kũngĩ guothe Mũrĩmo-wa-Farati.

¹¹ (Ĩno nĩyo kobi ya marũa marĩa aandĩkĩrwo.)
Kũrĩ Mũthamaki Aritashashita,

Kuuma kũrĩ ndungata ciaku, andũ a bũrũri ũrĩa ũrĩ Mũrĩmo-wa-Farati:

¹² Nĩ kwagĩrĩire mũthamaki amenye atĩ, Ayahudi arĩa mookire kũrĩ ithũ moimĩte kũrĩ we nĩmathiĩte Jerusalemu, na nĩmaraaka rĩngĩ itũũra rĩu inene, o rĩu iremi na rĩaganu. Nĩmaracookereria rũthingo na magacookereria mĩthingi.

¹³ Nĩngĩ nĩ kwagĩrĩire mũthamaki amenye atĩ itũũra rĩrĩ inene rĩngĩakwo na thingo ciarĩo icookererio, gũtirĩ igooti, kana maruta ma mũthamaki, o na kana igooti rĩa mĩrigo igĩtoonya bũrũri-inĩ rĩrĩrutagwo. Nakĩo kĩgĩĩna kĩa ũthamaki nĩgĩkũnyiiha.

¹⁴ Na rĩu tondũ ithũ tũrĩ andũ matũite ũthamaki, na ti wega kuona mũthamaki akĩimwo gĩtũũ, tũratũma ndũmĩrĩri ĩno tũmenyithie mũthamaki,

¹⁵ nĩgeetha ũhoru ũcio ũtũĩrio kuuma maandĩko-inĩ ma tene ma arĩa maarĩ mbere yaku. Maandĩko-inĩ macio nĩũrĩona atĩ itũũra rĩrĩ inene nĩ iremi, na rĩa gũthĩĩnia ahamaki na mabũrũri, na nĩ kũndũ kwa ũremi kuuma mahinda ma tene. Kĩu nĩkĩo gĩatũmire itũũra rĩrĩ inene rĩanangwo.

¹⁶ Tũkũmenyithia mũthamaki atĩ itũũra rĩrĩ inene rĩngĩakwo na thingo ciarĩo icookererio, wee ũgũtigwo ũtarĩ kĩndũ Mũrĩmo ũyũ wa Rũũ rwa Farati.

¹⁷ Mũthamaki nake agĩcookia macookio atĩrĩ:

Kũrĩ Rehumu mũnene wa mbũtũ, na Shimushai ũrĩa mwandĩki, na andũ arĩa angĩ a thiritũ yao arĩa matũũraga Samaria na kũrĩa kũngĩ guothe Mũrĩmo-wa-Farati:

Nĩndamũgeithia.

¹⁸ Marũa marĩa mwatũtũmĩre nĩmathomeirwo hau mbere yakwa na ngĩtaũrĩrwo ũhoru wamo.

¹⁹ Nĩndarutire watho na ũhoru ũcio ũgĩtũĩrio, na gũkĩoneka atĩ itũũra rĩrĩ inene nĩrũĩkaine kuuma tene atĩ nĩ rĩa kũregana na watho wa

athamaki, na rītūūruga rīrī iremi, na nī rīa kūrīngīrīria andū mookīrīre thirikari.†

²⁰ Jerusalemu nīrīkoretwo na athamaki a hinya magīathana Mūrīmo-wa-Farati wothe, na nīmarīhagwo igooti na maruta ma mūthamaki, o na igooti rīa mīrigo īgītoonya būrūri-inī.

²¹ Na rīrī, ruta watho kūrī andū acio matige wīra, nīguo itūūra rīu inene rītigaakwo rīngī, nginya rīrīa ngoiga.

²² Menyerera ūndū ūyū ndūkaage kūhingio. Mūngīrekereria ūndū ūngīrehe ūgwati na ūthūkie ūthamaki nīkī?

²³ Na rīrī, kobi ya marūa ma Mūthamaki Aritashashita maarīkia gūthomerwo Rehumu na Shimushai ūrīa mwandīki, na andū a thiritū yao, no gūthī mathiire Jerusalemu kūrī Ayahudi, na makīmatigithia wīra ūcio na hinya.

²⁴ Nī ūndū ūcio, wīra wa gwaka nyūmba ya Ngai kūu Jerusalemu ūkīrūgama nginya mwaka wa keerī wa wathani wa Dario mūthamaki wa Perisia.

5

Marūa ma Tatenai kūrī Dario

¹ Na rīrī, mūnabii Hagai, na mūnabii Zekaria wa rūciaro rwa Ido, nīmarathīre Ayahudi a kūu Juda na Jerusalemu thīnī wa rītwa rīa Ngai wa Isiraeli, mūgītīri wao.

² Hīndī iyo Zerubabeli mūrū wa Shealiteli, na Jeshua mūrū wa Jozadaku makīambīrīria wīra wa gwaka rīngī nyūmba ya Ngai kūu Jerusalemu, na anabii a Ngai maarī hamwe nao makīmateithia.

³ Ihinda rīu Tatenai, barūthi wa Mūrīmo-wa-Farati, na Shetharu-Bozenai, hamwe na athiritū ao magīthī kūrī o, makīmooria atīrī, “Nūū wamūheire rūtha rwa gwaka rīngī hekarū īno na gūcookereria mwako ūyū?”

⁴ Nīngī makīūra atīrī, “Andū arīa maraaka nyūmba īno metagwo atīa?”

⁵ No rīrī, Ngai nīaroraga athuuri acio a Ayahudi, na matiatigithirio wīra nginya ūhoru ūkinyīrio Dario, na marūa ma macookio make maamūkīrwo.

⁶ Īno nīyo kobi ya marūa marīa maatūmīrwo Mūthamaki Dario nī Tatenai ūrīa warī barūthi wa Mūrīmo-wa-Farati, marī na Shetharu-Bozenai na athiritū ao, arīa maarī anene a Mūrīmo-wa-Farati.

⁷ Ūhoru ūrīa maamūtūmīre watariī ūu:

Kūrī Mūthamaki Dario:

Ngeithi cia thayū.

⁸ Nī wega mūthamaki amenye atī ithuī nītwathiire rūgongo rwa Juda, kūu hekarū-inī ya Ngai ūrīa mūnene. Andū acio nīmaraaka hekarū na mahiga manene, o na magekīra mbaū rūthingo-inī. Wīra nīūrurutwo na kīyo, na nīūrathī na mbere mūno ūrī moko-inī ma arīa maraūruta.

⁹ Turorie athuuri acio atīrī, “Nūū wamūheire rūtha rwa gwaka rīngī hekarū īno na gūcookereria mwako ūyū?”

¹⁰ Nīngī nītwamoririe marūtwa mao, nīgeetha twandīke marūtwa ma atongoria ao, nīguo tūkūmenyithie.

† 4:19 Ūhoru wa kūrēma na gūkūrīra athamaki warī kuo o na hīndī ya Hezekia, Jehoiakimu, na Zedekia.

11 Ūũ nĩguo maatũcokeirie:

“Ithuĩ tũrĩ ndungata cia Ngai wa igũrũ na thĩ, na tũraaka rĩngĩ hekarũ ĩrĩa yakĩtwo mĩaka mũngĩ mũthiru, ĩrĩa yakĩtwo na ĩkarĩkio nĩ mũthamaki mũnene wa Isiraeli.

12 No tondũ maithe maitũ nĩmarakaririe Ngai wa igũrũ, nĩamaneanire kũrĩ Nebukadinezaru ũrĩa Mũkalidei, mũthamaki wa Babuloni, ũrĩa wamomorire hekarũ ĩno na agĩthaamĩria andũ bũrũri wa Babuloni.

13 “No rĩrĩ, mwaka wa mbere wa Kurusu mũthamaki wa Babuloni, mũthamaki nĩathanire atĩ nyũmba ĩno ya Ngai yakwo rĩngĩ.

14 O na nĩarutire kuuma hekarũ ĩrĩa yarĩ Babuloni indo cia thahabu na cia betha cia nyũmba ya Ngai, iria Nebukadinezaru aarufite hekarũ-inĩ kũu Jerusalemu, agĩcitwara hekarũ-inĩ kũu Babuloni.

“Nake Mũthamaki Kurusu agĩcineana kũrĩ mũndũ wetagwo Sheshibazaru, ũrĩa aatuĩte barũthi,

15 na akĩmwĩra atĩrĩ, ‘Oya indo ici ũcitwara na ũciige thĩinĩ wa hekarũ kũu Jerusalemu, na wake rĩngĩ nyũmba ya Ngai o harĩa yarĩ.’

16 Nĩ ũndũ ũcio Sheshibazaru agĩũka agĩaka mũthingĩ wa nyũmba ya Ngai kũu Jerusalemu. Kuuma mwaka ũcio nginya ũmũthĩ mwako ũcio no ũthiiga na mbere na ndũrĩ warĩika.”

17 Na rĩrĩ, mũthamaki angĩona kwagĩrĩre-rĩ, nĩgũtuĩrio maandĩko-inĩ ma ũthamaki ma tene ma Babuloni, kuoneke kana Mũthamaki Kurusu ti-itherũ nĩarutĩte watho wa gwaka rĩngĩ nyũmba ĩno ya Ngai gũkũ Jerusalemu. Ningĩ reke mũthamaki atũtũmĩre itua rĩake ũhoru-inĩ ũcio.

6

Dario Kũruta Watho wa Kũrũmũrwo

1 Nake Mũthamaki Dario akĩruta watho, naguo ũhoru ũcio ũgĩtuĩrio nyũmba-inĩ ĩrĩa yagĩtwo mabuku ma maũndũ ma tene marĩa maigĩtwo nyũmba ya kĩgũna kũu Babuloni.

2 Ibuku rĩa gĩkũnjo rĩkĩoneka kũu nyũmba-inĩ ya ũthamaki ya Eki-batana, bũrũri-inĩ wa Media. Narĩo rĩandĩkĩtwo ta ũũ:

Ūhoru wa Kũririkanania:

3 Mwaka wa mbere wa Mũthamaki Kurusu, mũthamaki nĩathanire ũhoru ũkonĩ hekarũ ya Ngai kũu Jerusalemu, akiuga atĩrĩ:

Hekarũ nĩyakwo rĩngĩ ĩrĩ handũ ha kũrutagĩrwo magongona, na mũthingĩ yayo yakwo. ĩkorwo ĩrĩ mĩkono mĩrongo ĩtandatũ* kũraiha na igũrũ, na mĩkono mĩrongo ĩtandatũ kwarama,

4 ĩkorwo ĩrĩ na mĩhari ĩtatũ ya mahiga manene, na ũmwe wa mbaũ. Thogora ũcio ũrĩhwo kuuma kĩgũna-inĩ kĩa ũthamaki.

5 Ningĩ indo cia thahabu na cia betha cia nyũmba ya Ngai iria Nebukadinezaru aakuuĩte kuuma hekarũ ĩrĩa ĩrĩ Jerusalemu agĩcirehe Babuloni-rĩ, nũcookio o kĩndũ harĩa kiarĩ thĩinĩ wa hekarũ kũu Jerusalemu; na mũciige thĩinĩ wa nyũmba ya Ngai.

6 Na rĩrĩ, wee Tatenai barũthi wa Mũrĩmo-wa-Farati, hamwe na Shetharu-Bozenai, na inyuĩ, anene a thiritũ yao, mũtigathĩ kuo.

* 6:3 nĩ ta mita 27

⁷ Mûtikaingĩrĩre wĩra ũcio wa hekarũ ya Ngai. Barũthi wa Ayahudi na athuuri a Ayahudi nĩmarekwo maake rĩngĩ nyũmba ãyo ya Ngai o harĩa yaakĩtwo.

⁸ O na ningĩ nĩndathana ũrĩa mũgwĩkĩra athuuri aya a Ayahudi magĩaka nyũmba ãyo ya Ngai:

Mahũthĩro mothe ma andũ acio nĩ marĩhwo kuuma kĩgĩina-inĩ kĩa ũthamaki kĩa Mũrĩmo-wa-Farati, nĩgeetha wĩra ũyũ ndũkanarũgame.

⁹ Kĩrĩa gĩothe kĩngĩendekana, tũtegwa, na ndũrũme, na tũtũrũme; cia kũrutwo maruta ma njino kũrĩ Ngai wa igũrũ, na ngano, na cumbĩ, na ndibeli, na maguta, o ta ũrĩa ingĩtio nĩ athĩnjĩri-Ngai kũu Jerusalemu no nginya maheagwo o mũthenya itekwaga,

¹⁰ nĩgeetha marutage magongona ma gwĩtikĩrĩka nĩ Ngai wa igũrũ, na mahooyagĩre kũgaacĩra kwa mũthamaki na ariũ ake.

¹¹ Ningĩ nĩndathana atĩ mũndũ o na ũrĩkũ ũngĩgarũra maandĩko macio, mũitĩrĩro ũkaarutwo nyũmba-inĩ yake na acooke oywo na igũrũ ohanĩtio nague. Na nĩ ũndũ wa rĩhia rĩu nyũmba yake ĩgaatuuo iganjo rĩa mahuti.

¹² Ngai ũrĩa ũtũmĩte Rĩĩtwa rĩake rĩtũũre kũu aroheria mũthamaki o wothe kana andũ arĩa mangĩgeria kũgarũra watho ũyũ kana kũharagania hekarũ ãyo ĩrĩ Jerusalemu.

Nĩ Dario nĩ nĩ ndaruta watho ũcio. Nĩwathĩkĩrwo na kĩyo.

Kũrũkia na Kwamũra Hekarũ

¹³ Ningĩ, nĩ ũndũ wa watho ũrĩa warutĩtwo nĩ Mũthamaki Dario, Tatenai barũthi wa Mũrĩmo-wa-Farati, na Shetharu-Bozenai, marĩ na athiritũ ao nĩmathĩkĩre watho ũcio na kĩyo.

¹⁴ Nĩ ũndũ ũcio athuuri a Ayahudi magĩthĩ o na mbere gwaka na kũgaacĩra makĩhunjaĩrio nĩ mũnabii Hagai, na Zekaria wa rũciaro rwa Ido. Makĩrĩkia gwaka hekarũ kũringana na rĩathani rĩa Ngai wa Isiraeli na watho wa Kurusu, na wa Dario, na wa Aritashashita, athamaki a Perisia.

¹⁵ Hekarũ ãyo yarĩkire mũthenya wa gatatu wa mweri wa Adari, mwaka wa gatandatũ wa gũthamaka kwa Mũthamaki Dario.

¹⁶ Hĩndĩ ãyo andũ a Isiraeli na athĩnjĩri-Ngai, na Alawii, na andũ arĩa angĩ maatahĩtwo, magĩkũngũra kwamũrwo kwa nyũmba ya Ngai marĩ na gĩkeno.

¹⁷ Indo iria maarutire nĩ ũndũ wa kwamũrwo kwa nyũmba ya Ngai ciarĩ ndegwa igana rĩmwe, na ndũrũme magana meerĩ, na tũtũrũme magana mana, ĩrĩ iruta rĩa kũhoroheria Isiraeli othe mehia mao, na thenge ikũmi na igĩrĩ, o ĩmwe kũrĩ o mũhĩrĩga wa Isiraeli.

¹⁸ Nao magĩtoonyia athĩnjĩri-Ngai wĩra-inĩ kũringana na ikundi ciao, na Alawii kũringana na matuanĩra mao, nĩ ũndũ wa wĩra wa gũtungatĩra Ngai kũu Jerusalemu o ta ũrĩa kwandĩkĩtwo Ibuku-inĩ rĩa Musa.

Bathaka

¹⁹ Mũthenya wa ikũmi na ĩna wa mweri wa mbere, andũ arĩa maatahĩtwo magĩkũngũra Ĝiathĩ ģĩa Bathaka.

²⁰ Athĩnjĩri-Ngai na Alawii nĩmetheretie na othe maarĩ atheru. Alawii nĩo maathĩnjire gatũrũme ka Bathaka, nĩ ũndũ wa arĩa othe maatahĩtwo, na nĩ ũndũ wa ariũ a ithe wao athĩnjĩri-Ngai, o na nĩ ũndũ wao ene.

²¹ Nĩ ũndũ ũcio andũ a Isiraeli arĩa maacookete kuuma kũrĩa maatahĩtwo makĩrĩa Bathaka ãyo, hamwe na arĩa othe meyamũranĩtie na mĩtugo ya thaahu ya ndũrĩrĩ irĩa mariganĩtie nacio nĩgeetha marongorie Jehova Ngai wa Isiraeli.

²² Nĩmakũngũire Gĩathĩ kĩa Mĩgate ĩtarĩ Mũkĩre Ndawa ya Kũimbĩa marĩ na gĩkeno ihĩnda rĩa mũthenya mũgwanja, tondũ Jehova nĩamayırĩtie gĩkeno nĩ undũ wa kũgarũra meciiria ma mũthamaki wa Ashuri, nake akĩmateithia wĩra-inĩ wa gwaka nyũmba ya Ngai, o we Ngai wa Isiraeli.

7

Ezara Gũũka Jerusalemu

¹ Na rĩrĩ, thuutha wa maũndũ macio, rĩrĩa Aritashashita mũthamaki wa Perisia aathamakaga, Ezara mũrũ wa Seraia, mũrũ wa Azaria, mũrũ wa Hilikia,

² mũrũ wa Shalumu, mũrũ wa Zadoku, mũrũ wa Ahitubu,

³ mũrũ wa Amaria, mũrũ wa Azaria, mũrũ wa Meraiothu,

⁴ mũrũ wa Zerachia, mũrũ wa Uzi, mũrũ wa Buki,

⁵ mũrũ wa Abishua, mũrũ wa Finehasi, mũrũ wa Eleazaru, mũrũ wa Harũni mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene,

⁶ Ezara ũcio nĩambatire oimĩte Babuloni. Aarĩ mũrutani mũũgĩ mũno ũhoru-inĩ wa Watho wa Musa, ũrĩa Jehova Ngai wa Isiraeli aaheanĩte. Mũthamaki nĩamũheete indo ciothe iria aahooete kũrĩ we, tondũ guoko kwa Jehova Ngai wake kwarĩ hamwe nake.

⁷ Andũ amwe a Isiraeli, hamwe na athĩnjĩri-Ngai, na Alawii, na aini a nyĩmbo, na aikaria a ihingo, na ndungata cia hekarũ o nao nĩmambatire magĩũka Jerusalemu mwaka wa mũgwanja wa wathani wa Aritashashita.

⁸ Ezara aakinyire Jerusalemu mweri wa gatano wa mwaka wa mũgwanja wa mũthamaki.

⁹ Aambĩrĩrie rũgendo rwake rwa kuuma Babuloni mũthenya wa mbere wa mweri wa mbere, na aakinyire Jerusalemu mũthenya wa mbere wa mweri wa gatano, tondũ guoko kwa ũtugi kwa Ngai wake kwarĩ hamwe nake.

¹⁰ Nĩgũkorwo Ezara nĩerutĩre gũthoma na kũrũmia Watho wa Jehova, na kũrutana watho wa kũrũmĩrwo na mawatho maguo kũu Isiraeli.

Marũa ma Mũthamaki Aritashashita kũrĩ Ezara

¹¹ ĩno nĩyo kobi ya marũa marĩa Mũthamaki Aritashashita aaheete Ezara ũcio mũthĩnjĩri-Ngai na mũrutani, mũndũ warĩ mũũgĩ maũndũ-inĩ makoniĩ maathani na mawatho ma kũrũmĩrwo ma Jehova harĩ Isiraeli:

¹² *Aritashashita, mũthamaki wa athamaki,

Kũrĩ Ezara ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai na mũrutani wa Watho wa Ngai ũrĩa ũrĩ igũrũ:

Nĩndakũgeithia.

¹³ Rĩu-rĩ, nĩndaruta watho atĩ andũ a Isiraeli othe arĩa marĩ ũthamaki-inĩ wakwa, hamwe na athĩnjĩri-Ngai na Alawii, arĩa mangĩenda gũthĩi nawe kũu Jerusalemu, no mathĩi.

¹⁴ Wee ũtũmĩtwo nĩ mũthamaki na ataari ake mũgwanja, ũthĩi ũgatũrie ũhoru wa Juda na wa Jerusalemu, o ta ũrĩa Watho wa Ngai waku ũrĩa ũrĩ nago guoko-inĩ gwaku ũtariĩ.

* **7:12** Gĩchunjĩ gĩkĩ kĩandĩkirwo na rũthiomi rwa Asuriata rũrĩa rwatũmagĩrwo nĩ mabũrũri hĩndĩ ĩyo.

15 O na ningĩ ũkuue betha na thahabu, iria mũthamaki na ataari ake maheanĩte na kwiyendera kũrĩ Ngai wa Isiraeli ũria ũtũuraga Jerusalemu,

16 hamwe na betha na thahabu ciothe iria ingiheanwo kuuma bũrũri wa Babuloni, o na mĩhothi ya kwiyendera kuuma kũrĩ andũ na athĩnjĩri-Ngai, nĩ ũndũ wa hekarũ ya Ngai wao irĩa irĩ Jerusalemu.

17 Menyerera wone atĩ mbeeca ici nĩciagũra ndegwa, na ndũrũme na tũtũrũme, hamwe na maruta ma ngano na ma kũnyuuo, irutwo igongona hau kigongona-inĩ kĩa hekarũ ya Ngai waku kũu Jerusalemu.

18 Wee na ariũ a thoguo Ayahudi no mwĩke o ũria mũngĩona kwagĩrĩire na matigari ma betha na thahabu, kũringana na wendi wa Ngai wanyu.

19 Twarĩrai Ngai wa Jerusalemu indo ciothe iria mwĩhokeirwo cia kũhũthagĩrwo mahooya-inĩ thĩinĩ wa hekarũ ya Ngai wanyu.

20 Na kindũ kĩngĩ o gĩothe kĩngĩendekana nĩ ũndũ wa hekarũ ya Ngai wanyu, o kĩrĩa ũngĩona mweke wa kũheana, no ũkĩrute kuuma kĩgĩina-inĩ kĩa mũthamaki.

21 Na rĩrĩ, nĩ Mũthamaki Aritashashita, nĩndatha aigi othe a kĩgĩina a Mũrimo-wa-Farati maheane na kiyoo kĩrĩa gĩothe Ezara ũria mũthĩnjĩri-Ngai, na mũrutani wa watho wa Ngai ũria ũrĩ igũrũ angĩbatario nĩkĩo,

22 gĩtakĩrĩte taranda igana rĩmwe[†] cia betha, na kori igana rĩmwe[‡] cia ngano, na bathi igana rĩmwe[§] cia ndibei, na bathi igana rĩmwe cia maguta ma mĩtamaiyũ, na cumbĩ ũtarĩ gĩthimi.

23 ũndũ ũria wothe Ngai wa igũrũ atuĩte, nĩwĩkwo na kiyoo, ũndũ wothe ũkonĩ hekarũ ya Ngai ũria ũrĩ igũrũ. Nĩ kũ kĩngĩtũma kũgĩe na mang'ũrĩ ũthamaki-inĩ wa mũthamaki na ariũ ake?

24 Ningĩ mũmenye atĩ mũtirĩ na watho wa gwĩtia mũthĩnjĩri-Ngai o wothe, na Alawii, na aini a nyĩmbo, na aikaria a ihingo, na ndungata cia hekarũ, kana andũ arĩa angĩ marutaga wĩra nyũmba-inĩ iyo ya Ngai igooti, kana maruta ma mũthamaki o na kana igooti rĩa mĩrigo igĩtoonya bũrũri-inĩ.

25 Nawe Ezara, kũringana na ũũgĩ wa Ngai waku ũria ũrĩ naguo, thuura aciirĩthania na atuĩ a ciira nĩguo matuagĩre andũ othe a Mũrimo-wa-Farati ciira na kĩhooto, arĩa othe mooĩ watho wa Ngai wanyu. Nao arĩa matooĩ ũmarute.

26 Mũndũ o wothe ũtarĩathĩkagĩra watho wa Ngai waku na watho wa mũthamaki no nginya aherithio na ũndũ wa kũuragwo, kana aingatwo bũrũri, o na kana indo ciake itahwo, kana ohwo njeera.

27 Jehova arogocwo, Ngai wa maithe maitũ, ũria wĩkĩrĩte ũndũ ũcio ngoro-inĩ ya mũthamaki, atĩ atĩithie nyũmba ya Jehova irĩa irĩ kũu Jerusalemu na njĩra ĩno,

28 o ũcio ũtũmĩte nĩtĩkĩrĩke mbere ya mũthamaki, na ataarani ake, na anene othe a mũthamaki arĩa marĩ ũhoti. Tondũ guoko kwa Jehova Ngai wakwa kwarĩ hamwe na nĩ, nĩndeyũmĩrĩrie, ngĩcookanĩrĩria atongoria a Isiraeli nĩguo twambate nao.

8

Marĩtwa ma Atongoria a Nyũmba aria Macookire na Ezara

¹ Aya n̄io atongoria a nyũmba o hamwe na ar̄ia meyandĩkithĩtie, na n̄io mambatanirie na n̄iũ kuuma Babuloni hĩndĩ ya wathani wa Mũthamaki Aritashashita:

- ² kuuma njiaro cia Finehasi, aarĩ Gerishomu;
na njiaro cia Ithamaru, aarĩ Danieli;
na kuuma njiaro cia Daudi, aarĩ Hatushu
- ³ wa njiaro cia Shekania;

na kuuma njiaro cia Paroshu, aarĩ Zekaria, hamwe na andũ 150 ar̄ia meyandĩkithĩtie;

⁴ na kuuma njiaro cia Pahathu-Moabi, aarĩ Eliehoenai mũrũ wa Zerahia, hamwe na andũ angĩ 200;

⁵ na kuuma njiaro cia Zatu, aarĩ Shekania mũrũ wa Jahazieli, hamwe na andũ angĩ 300;

⁶ na kuuma njiaro cia Adini, aarĩ Ebedi mũrũ wa Jonathani, hamwe na andũ angĩ 50;

⁷ na kuuma njiaro cia Elamu, aarĩ Jeshaiia mũrũ wa Athalia, hamwe na andũ angĩ 70;

⁸ na kuuma njiaro cia Shefatia, aarĩ Zebadia mũrũ wa Mikaeli, hamwe na andũ angĩ 80;

⁹ na kuuma njiaro cia Joabu, aarĩ Obadia mũrũ wa Jehieli, hamwe na andũ angĩ 218;

¹⁰ na kuuma njiaro cia Bani, aarĩ Shelomithi mũrũ wa Josifia, hamwe na andũ angĩ 160;

¹¹ na kuuma njiaro cia Bebai, aarĩ Zekaria mũrũ wa Bebai, hamwe na andũ angĩ 28;

¹² na kuuma njiaro cia Azigadi, aarĩ Johanani mũrũ wa Hakatani, hamwe na andũ angĩ 110;

¹³ na kuuma njiaro cia Adonikamu, na n̄io a mũthia, marĩtwa mao maarĩ Elifeleti, na Jeueli, na Shemaia, hamwe na andũ angĩ 60;

¹⁴ na kuuma njiaro cia Bigivai, maarĩ Uthai na Zakuri, hamwe na andũ angĩ 70.

Gũcooka Jerusalemu

¹⁵ Nĩndamacookanĩrĩurie hamwe rũũ-inĩ rũr̄ia rũthereraga rũrorete Ahava, na tũgĩkara hau mũthenya itatũ. Na rĩrĩ, rĩr̄ia ndarorire gatagatĩ-inĩ ka andũ acio na athĩnjĩri-Ngai, ndionire Alawii ho.

¹⁶ Nĩ ũndũ ũcio ngĩtũmanĩra Eliezeri, na Arieli, na Shemaia, na Elinathani, na Jaribu, na Elinathani, na Nathani, na Zekaria, na Meshulamu ar̄ia maarĩ atongoria, na Joaribu na Elinathani, andũ ar̄ia maarĩ arutani,

¹⁷ ngĩmatũma kũri Ido mũtongoria wa Kasifia. Ngĩmeera ũr̄ia megũthĩĩ kwĩra Ido na andũ a nyũmba yake, acio ndungata cia hekarũ kũu Kasifia, nĩguo matũrehere aruti a wĩra wa nyũmba ya Ngai witũ.

¹⁸ Na tondũ guoko kwa ũtuqi kwa Ngai witũ kwarĩ hamwe na ithuĩ-rĩ, magĩtũrehere Sherebia, mũndũ mũhoti wa kuuma njiaro cia Mahili mũrũ wa Lawi, ũr̄ia warĩ mũrũ wa Isiraeli, na ariũ a Sherebia na ariũ a ithe, othe maarĩ andũ 18;

¹⁹ Na makĩrehe Hashabia hamwe na Jeshaiia wa kuuma njiaro cia Merari, na ariũ a ithe na ciana ciao, othe andũ 20.

²⁰ Nĩngĩ makĩrehe andũ ndungata 220 cia hekarũ, gĩkundi gĩathondeketwo nĩ Daudi na anene ake nĩguo gĩteithagĩrĩrie Alawii. Othe makĩandĩkwo na marĩtwa mao.

21 Tūrī o hau rūū-inĩ rwa Ahava, ngĩanĩrĩra twĩhinge kūrĩa irio, nĩguo tũhote kwĩnyihia mbere ya Ngai witũ tũmũhooe atũgitĩre rũgendo-inĩ, ithũ na ciana ciitũ, hamwe na indo ciitũ ciothe.

22 Nĩndaiguirie thoni kũuria mũthamaki atũhe thigari cia magũrũ o na iria ithiiaiga ihaicĩte mbarathi cia gũtũgitĩra harĩ thũ njĩra-inĩ, tondũ nĩtwerĩte mũthamaki atũrĩ, “Guoko kwa ũtugi kwa Ngai witũ kũrĩ igũrũ rĩa mũndũ o wothe ũrĩa ũmwĩhokaga, no marakara make manene marĩ igũrũ rĩa arĩa othe mamũtiganagĩria.”

23 Nĩ ũndũ ũcio tũkĩhinga kũrĩa irio na tũgĩthaiha Ngai witũ nĩ ũndũ wa ũhoro ũcio, nake agĩcookia ihooya riitũ.

24 Ningĩ ngĩamũra athĩnjĩri-Ngai ikũmi na eerĩ arĩa maarĩ atongoria, hamwe na Sherebia, na Hashabia, na ariũ a ithe wao ikũmi,

25 na ngĩmathimĩra maruta ma betha na thahabu, na indo iria ciaheanĩtwo nĩ mũthamaki, na ataari ake, na anene ake, na andũ othe a Isiraeli arĩa maarĩ kuo, nĩ ũndũ wa nyũmba ya Ngai witũ.

26 Ngĩmathimĩra taranda 650* cia betha, na indo cia betha cia ũritũ wa taranda igana rĩmwe†, na taranda igana rĩmwe cia thahabu,

27 na mbakũri 20 cia thahabu cia thogora wa mbaũni 1,000,‡ na indo igĩrĩ cia gĩcango gĩtherie mũno kia goro o ta thahabu.

28 Ngĩmeera atũrĩ, “Inyuĩ o ũndũ ũmwe na indo ici nĩ mwamũrĩrwo Jehova. Betha na thahabu ici nĩ maruta ma kwiyendera marutĩrwo Jehova Ngai wa maithe manyu.

29 Mũcimenyerere wega o nginya rĩrĩa mũgaacithimĩra tũnyũmba-inĩ tũrĩa tũrĩ thĩnĩ wa nyũmba ya Jehova kũu Jerusalemu mbere ya athĩnjĩri-Ngai arĩa atongoria, na Alawii, na atongoria a nyũmba cia Isiraeli.”

30 Nao athĩnjĩri-Ngai na Alawii makĩamũkĩra betha na thahabu, na indo icio nyamũre iria ciathimĩtwo nĩguo itwarwo nyũmba ya Ngai witũ kũu Jerusalemu.

31 Na mũthenya wa ikũmi na iĩrĩ mweri wa mbere tũkiuma rūū-inĩ rwa Ahava twerekeire Jerusalemu. Guoko kwa Ngai witũ kwarĩ hamwe na ithũ, nake agitũgitĩra kuuma kũrĩ thũ na njangiri njĩra-inĩ.

32 Nĩ ũndũ ũcio tũgĩkinya Jerusalemu, na tũkĩhurũka kuo mĩthenya itatũ.

33 Mũthenya wa kana, tũrĩ thĩnĩ wa nyũmba ya Ngai witũ, tũgĩthima betha na thahabu na indo iria nyamũre ikĩneanwo moko-inĩ ma Mere-mothu mũrũ wa Uria, ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai. Eleazaru mũrũ wa Finehasi aarĩ hamwe nake, o ũndũ ũmwe na Jozabadu mũrũ wa Jeshua, na Noadia mũrũ wa Binui, arĩa Alawii.

34 Indo ciothe nĩciatarirwo kũringana na mũigana na ũritũ wacio, nago ũritũ wacio ũrĩ wothe ũkĩandĩkwo o hĩndĩ iyo.

35 Hĩndĩ iyo arĩa maacockete kuuma kũrĩa maatahĩrwo makĩrutĩra Ngai wa Isiraeli maruta ma njino: makĩruta ndegwa ikũmi na igĩrĩ nĩ ũndũ wa andũ a Isiraeli othe, na ndũrũme mĩrongo kenda na ithathatũ, na tũtũrũme mĩrongo mũgwanja na mũgwanja, na makĩruta thenge ikũmi na igĩrĩ iri iruta rĩa kũhoroheria mehia. Ici ciothe ciarutĩrwo Jehova irĩ iruta rĩa njino.

36 Magĩcooka magĩtwara mawatho ma mũthamaki kũrĩ anene arĩa maathuurĩtwo nĩ mũthamaki, na kũrĩ mabarũthi§ ma Mũrĩmo-wa-Farati, nao magĩteithia andũ na magĩteithĩrĩria maũndũ ma nyũmba ya Ngai.

* 8:26 nĩ ta tani 25 † 8:26 nĩ ta tani ithatũ na robo ithatũ (3.75) ‡ 8:27 nĩ ta kilo inyanya na nuthu (8.5) § 8:36 Nĩ kwarĩ na anene maathuuragwo nĩ mũthamaki nĩguo marũgamagĩrĩre ng'ongo cia mabũrũri mao, namo mabarũthi maarĩ anini ao.

9

Ihooya rĩa Ezara Rikonĩ Kũhikania na Ndũrĩ

¹ Na rĩrĩ, thuutha wa gwĩka maũndũ macio,* atongoria magĩũka kũrĩ nĩ, makĩnjĩra atĩrĩ, “Andũ a Isiraeli, o hamwe na athĩnjĩri-Ngai na Alawii, matĩamũranĩtie kuuma kũrĩ andũ arĩa matũrigiiciĩrie, na kuuma kũrĩ mũtugo yao ĩrĩ magigi, ta ĩrĩa ya Akaanani, na Ahiti, na Aperizi, na Ajobusi, na Aamoni, na Amoabi, na Amisiri, na Aamori.

² Nĩmahikĩtie airĩtu amwe ao magatuĩka atumia ao na a ariũ ao, na magatukania rũrĩrĩ rũrĩa rũtheru na andũ arĩa matũrigiiciĩrie. Atongoria na anene ao nĩo matongoretie andũ arĩa angĩ ũhoroni-ĩ ũyũ wa kwaga kwĩhokeka.”

³ Rĩrĩa ndaiguire ũhoroni ũcio, ngĩtembũranga nguo yakwa ya thĩnĩ na ya igũrũ,† na ngĩmunya njuĩrĩ cia mũtwe wakwa o na nderu, ngĩikara thĩ ndĩ na kĩa kinene.

⁴ Hĩndĩ iyo andũ othe arĩa mainainire nĩ ũndũ wa ciugo icio cia Ngai wa Isiraeli makĩgomana harĩ nĩ nĩ ũndũ wa kwaga kwĩhokeka kũu kwa andũ arĩa maatahĩtwo. Ngĩikara thĩ hau ndĩ na kĩa kinene o nginya hĩndĩ ya igongona rĩa hwaĩ-inĩ.

⁵ Na rĩrĩ, ihinda rĩa igongona rĩa hwaĩ-inĩ rĩakinya-rĩ, ngĩũkĩra ngiuma hau ndakarĩtie ndĩnyihĩtie, nguo yakwa ya thĩnĩ na ya igũrũ ĩrĩ ndembũkangu, ngĩturia ndu ndambũrũkĩtie moko makwa kũrĩ Jehova Ngai wakwa,

⁶ ngĩhooya ũũ:

“Wee Ngai wakwa, nĩngũigua thoni mũno na ngaconoka na ndingihota gũgũtiĩrĩa gĩthiithi, Wee Ngai wakwa, tondũ mehia maitũ nĩ maingĩ makaraiha gũkĩra ũraihu witũ na ũuru witũ, ũgakinya o kũu igũrũ.

⁷ Kuuma matukũ-inĩ ma maithe maitũ ma tene nginya ũmũthĩ, ũuru witũ ũkoretwo ũrĩ mũingĩ. Tondũ wa mehia maitũ, ithuĩ na athamaki aitũ, na athĩnjĩri-Ngai aitũ, tũtũire tũuragagwo na rũhiũ rwa njora, tũgataho na tũgatunywo indo ciitũ, na tũgaconorithio guoko-inĩ kwa athamaki a mabũrũri mangĩ, o ta ũrĩa gũtarĩ ũmũthĩ.

⁸ “No rĩrĩ, gwa kahinda kanini, Jehova Ngai witũ akoretwo arĩ mũtugi nĩ gũtũtigĩria matigari na gũtũhe handũ harũmu harĩa hake haamũre, na nĩ ũndũ ũcio Ngai nĩaheete maitho maitũ ũtheri na agatũhooreria hanini ũkombo-inĩ witũ.

⁹ O na gũtuĩka tũrĩ ngombo-rĩ, Ngai witũ ndatũtiganĩrie ũkombo-inĩ.‡ Nĩatũguĩrĩre tha maitho-inĩ ma athamaki a Perisia: Nĩatũheete mũtũũrĩre mwerũ nĩguo tũhote gwaka nyũmba ya Ngai witũ ringĩ na tũcookererie kũria ithũkĩtio, na nĩatũheete rũthingo rwa gũtũgitĩra thĩnĩ wa Juda na Jerusalemu.

¹⁰ “No rĩrĩ, Wee Ngai witũ-rĩ, nĩ atĩa tũngiuga thuutha ũyũ? Tondũ nĩtwagũire mawatho maku bata

¹¹ marĩa waheanire na tũnua twa anabii ndungata ciaku, rĩrĩa woigire atĩrĩ, ‘Bũrũri ũrĩa mũrathĩ kwĩgwatĩra ũtuĩke wanyu nĩmũthaahie nĩ waganu wa andũ agu. Nĩ ũndũ wa maũndũ mao me magigi, nĩmaũiyũrĩtie maũndũ mao mooru kuuma mwena ũmwe nginya ũria ũngĩ.

¹² Nĩ ũndũ ũcio, mũtikaneĩkĩrie airĩtu anyu mahikio nĩ ariũ ao kana ariũ anyu mahikie airĩtu ao. Mũtikanaגיע na kĩrĩkanĩro kĩa ũrata nao o

* 9:1 Ezara eerirwo maũndũ macio mĩeri kenda thuutha wa gũkina Jerusalemu (rora 10:9).

† 9:3 Gũtarũranga nguo kuonanagia atĩ mũndũ nĩaracakaya. ‡ 9:9 Hĩndĩ ĩno Ayahudi maathagwo nĩ andũ a mabũrũri mangĩ.

na rī, nīgeetha mūgīe na hinya na mūrīage indo njega cia būrūri ūcio, na mūkaaūtīgīra ciana cianyu ūrī igai rīao nginya tene.’

¹³ “Maūndū macio matūkorete nī ūndū wa cīiko ciitū njuru na wīhia witū mūnene, no rīrī, Wee Ngai witū ūtūherithītie na iherithia inini gūkīra ūrīa mehia maitū magīrīre, o na nītūtīgīrie matigari ma andū ta aya.

¹⁴ Rīu-rī, no tūcooke kuuna maathani maku rīngī, na tūhikanie na andū arīa mekaga maūndū me magigī ta macio? Githī ndūngītūrakarīra nginya ūtūniine, kwage matigari kana mūndū ūngīhonoka?

¹⁵ Wee Jehova Ngai wa Isiraeli, ūrī mūthingu! Ūmūthī ūyū nītūtīgītwo tūrī matigari. Tūrī haha mbere yaku twīhītie, na tondū wa ūndū ūcio gūtīrī o na ūmwe witū ūngīhota kūrūgama mbere yaku.”

10

Andū Kuumbūra Mehia

¹ Rīrīa Ezara aahooyaga akiumbūruga mehia na akīrīraga, o na akīgūithagia thī hau nyūmba-inī ya Ngai-rī, gīkundi kīnene kīa andū a Isiraeli, kīa arūme, na andū-a-nja, na ciana, gīkiūngana gīkīmūthiūrūrūkīria. O nao makīrīra marī na ruo mūno.

² Nake Shekania mūrū wa Jehieli, ūmwe wa rūciaro rwa Elamu, akīra Ezara atīrī, “Tūkoretwo tūtārī ehokeku harī Ngai witū nī ūndū nītūhikītie andū-a-nja kuuma ndūrīrī iria itūthiūrūrūkīrie. No o na kūrī ūguo-rī, Isiraeli no marī na kīrīgīrīro.

³ Na rīrī, nītūthondeke kīrīkanīro tūrī mbere ya Ngai witū atī nītūkiūngata andū-a-nja aya othe na ciana ciao, kūrīngana na mataaro ma mwathi wakwa, o na mataaro ma arīa metīgīrite maathani ma Ngai witū. Ūndū ūyū nīwīkwo kūrīngana na Watho.

⁴ Arahūka; ūhorō ūyū ūrī moko-inī maku. Ithuī tūrī hamwe nawe; nī ūndū ūcio, wīyūmīrīrie ūwīke.”

⁵ Nī ūndū ūcio Ezara akīarahūka, agītūma atongoria a athīnjīri-Ngai na Alawī, o na andū othe a Isiraeli mehīte atī nīmegwīka ūrīa kwerītwo. Nao makīhīta.

⁶ Nīngī Ezara akiuma hau mbere ya nyūmba ya Ngai, agīthī kanyūmba ka Jehohanani mūrū wa Eliashibu. Arī kūu ndaigana kūrīa irio kana kūnyua maaī tondū aathiire o na mbere gūcakaya nī ūndū andū arīa maatahītwo nīmagīte kwīhokeka.

⁷ Gūgīcooka gūkīanīrīrwo Juda na Jerusalemu gothe atī andū othe arīa maatahītwo mongane Jerusalemu.

⁸ Mūndū o wothē ūngīagire gūkinya Jerusalemu mīthenya itatū itanathira kūrīngana na itua rīa anene na athuuri, atunywo indo ciake ciothe, nake we mwene aingatwo, ehēre kīūngano-inī kīa andū arīa maatahītwo.

⁹ Mīthenya iyo itatū itanathira, arūme othe a Juda na Benjamini makīūngana Jerusalemu. Naguo mūthenya wa mīrongo iirī wa mweri wa kenda, andū othe nīmaikarīte thī kīhaaro-inī kīrīa kīarī mbere ya nyūmba ya Ngai, mathīnikīte mūno tondū wa ūndū ūcio na nī ūndū wa mbura.

¹⁰ Hīndī iyo Ezara ūcio mūthīnjīri-Ngai akīrūgama na igūrū, akīmeera atīrī, “Mūkoretwo mūtārī ehokeku; nīmūhikītie andū-a-nja a kūngī, mūgakōngerera mahītia ma Isiraeli.

11 Rīu-rī, umbūrai mehia manyu kūrī Jehova Ngai wa maithe manyu, na mwīke ūria endaga. Mwīyamūraniei na andū arīa mamūthiūrūrūkiirie, o na atumia anyu a kūngī.”

12 Kīūngano gīothe gīgīcookia na mūgambo mūnene atīrī, “Nīwoiga ūria kwagirīire! No nginya twīke o ta ūguo woiga.

13 No rīrī, andū aya marī haha nī aingī, na nī hīndī ya mbura; nī ūndū ūcio tūtingīkara nja. Ningī ūhorō ūyū ndūngīthondekeka na mūthenya ūmwe kana īrī, tondū nītwhītie mūno ūndū-inī ūyū.

14 Reke anene aitū marūgamīrīre kīūngano gīkī gīothe. Ningī o mūdū wothe ūrī matūūra-inī maitū ūhikītie mūdū-wa-nja wa kūngī nīetīkīrio oke mahinda marīa matuītwo, hamwe na athuuri na atuanīri ciira a o itūūra, nginya twehererio marakara marīa mahiū ma Ngai witū ūhorō-inī ūyū.”

15 Andū arīa maareganire na ūhorō ūcio no Jonathani mūrū wa Asaheli, na Jahazeia mūrū wa Tikiva, hamwe na Meshulamū, na Shabethai ūria Mūlawii.

16 Nī ūndū ūcio andū arīa maatahītwo magīka o ta ūria kwerītwo. Nake Ezara ūcio mūthīnjīri-Ngai agīthuura arūme arīa maarī atongoria a nyūmba ciao, o mūdū ūmwe kuuma o nyūmba, o ūria ciagayanītio, nao othe makīandīkwo marūtwa mao. Mūthenya wa mbere wa mweri wa ikūmi magīkara thī nīguo matuīrie maciira macio,

17 na gūgīkinya mūthenya wa mbere wa mweri wa mbere, makīrīkia maciira ma arūme othe arīa maahikītie andū-a-nja a kūngī.

Andū arīa Maahītītie nī Kūhikania na Ndūrīrī

18 Thīinī wa njiaro cia athīnjīri-Ngai, andū aya nīo maahikītie andū-a-nja a kūngī:

Kuuma njiaro cia Jeshua mūrū wa Jozadaku na ariū a ithe nī:
Maaseia, na Eliezeri, na Jaribu, na Gedalia.

19 (Othe makīranīra atī nīmegūtīgana na atumia ao, na o mūdū akīruta ndūrūme kuuma rūuru-inī rwake nī ūndū wa iruta rīa mahītia mao.)

20 Kuuma kūrī njiaro cia Imeri nī:
Hanani na Zebadia.

21 Kuuma kūrī njiaro cia Harimu nī:
Maaseia, na Elīja, na Shemaia, na Jehieli, na Uzia.

22 Kuuma kūrī njiaro cia Pashuri nī:
Elioenai, na Maaseia, na Ishumaeli, na Nethaneli, na Jozabadu, na Elasa.

23 Kuuma kūrī Alawii nī:

Jozabadu, na Shimei, na Kelaia (na nowe Kelita), na Pethahia, na Juda, na Eliezeri.

24 Kuuma kūrī aini a nyīmbo nī:
Eliashibu.

Kuuma kūrī aikaria a ihingo nī:
Shakumu, na Telemu, na Uri.

25 Na gatagatī-inī ga Aisiraeli arīa angī:

Kuuma kūrī njiaro cia Paroshu nī:

Ramia, na Izia, na Malikija, na Mijamini, na Eleazaru, na Malikija, na Benaia.

26 Kuuma kūrī njiaro cia Elamu nĩ:

Matania, na Zekaria, na Jehieli, na Abadi, na Jeremothu, na Elija.

27 Kuuma kūrī njiaro cia Zatu nĩ:

Elioenai, na Eliashibu, na Matania, na Jeremothu, na Zabadi, na Aziza.

28 Kuuma kūrī njiaro cia Bebai nĩ:

Jehohanani, na Hanania, na Zabai, na Athilai.

29 Kuuma kūrī njiaro cia Bani nĩ:

Meshulam, na Maluku, na Adaia, na Jashubu, na Sheali, na Jeremothu.

30 Kuuma kūrī njiaro cia Pahathu-Moabi nĩ:

Adina, na Kelali, na Benaia, na Maaseia, na Matania, na Bezaleli, na Binui, na Manase.

31 Kuuma kūrī njiaro cia Harimu nĩ:

Eliezeri, na Ishija, na Malikija, na Shemaia, na Shimeoni,

32 na Benjamini, na Maluku, na Shemaria.

33 Kuuma kūrī njiaro cia Hashumu nĩ:

Matenai, na Matata, na Zabadi, na Elifeleti, na Jeremai, na Manase, na Shimei.

34 Kuuma kūrī njiaro cia Bani nĩ:

Maadai, na Amuramu, na Ueli,

35 na Benaia, na Bedeia, na Keluhi,

36 na Vania, na Meremothu, na Eliashibu,

37 na Matania, na Matenai, na Jaasu.

38 Kuuma kūrī njiaro cia Binui nĩ:

Shimei,

39 na Shelemia, na Nathani, na Adaia,

40 na Makinadebai, na Shashai, na Sharai,

41 na Azareli, na Shelemia, na Shemaria,

42 na Shalumu, na Amaria, na Jusufu.

43 Kuuma kūrī njiaro cia Nebo nĩ:

Jeieli, na Matithia, na Zabadi, na Zabina, na Jadai, na Joeli, na Benaia.

44 Acio othe nĩmahikĩtie andũ-a-nja a kũngĩ, na amwe ao nĩmaciarĩte ciana na atumia acio.

NEHEMIA

Ihooya rĩa Nehemia

¹ Ici n̄cio ciugo cia Nehemia mūrū wa Hakalia:

Atĩrĩ, mweri-inĩ wa Kiselevu wa mwaka wa mĩrongo ĩrĩ,* rĩrĩa ndaarĩ thĩinĩ wa nyũmba ya ũthamaki kũu Shushani-rĩ,†

² Hanani, ũmwe wa ariũ a baba, agĩũka kuuma Juda arĩ na andũ angĩ, na ngĩmahooya ũhoru wa matigari ma Ayahudi arĩa maahonokete gũtahwo, o na ngĩmahooya ũhoru wa Jerusalemu.

³ Nao makĩnjookeria atĩrĩ, “Andũ arĩa maahonokire gũtahwo, o acio marĩ kũu bũrũri-inĩ, marĩ na thĩina mũnene na makanyararwo mũno. Rũthingo rwa Jerusalemu nĩrũmomore, na ihingo ciaruo igacinwo na mwaki.”‡

⁴ Rĩrĩa ndaiguire maũndũ macio, ngĩkara thĩ, ngĩrĩra. Ngĩkara ngĩcakayaga matukũ maigana ũna, ngĩhinga kũrĩa irio na ngĩhooya Ngai wa Igũrũ.

⁵ Ningĩ ngiuga atĩrĩ:

“Wee Jehova Ngai wa Igũrũ, wee Mũrungu mũnene na wa kũmakania, ũrĩa ũhingagia kĩrĩkanĩro gĩaake kĩa wendo kũrĩ arĩa mamwendete na magaathĩkĩra maathani make,

⁶ ndagũthaiha ũtege gũtũ gwaku, na ũhingũre maitheo maku ũigue ihooya rĩrĩa ndungata yaku irahooya ĩrĩ mbere yaku mũthenya na ũtukũ nĩ ũndũ wa ndungata ciaku, andũ a Isiraeli. Nĩngumbũra mehia ma andũ a Isiraeli, na makwa, na ma nyũmba ya baba, marĩa ithuĩ tũkwĩhĩirie.

⁷ Nĩtwĩkĩte maũndũ ma waganu mũnene harĩwe. Tũtiathĩkĩre maathani na irĩra cia watho waku cia kũrũmirĩrwo, o na mawatho marĩa waheire Musa ndungata yaku.

⁸ “Ririkana ũrutani ũrĩa waheire Musa ndungata yaku, ũkiuga atĩrĩ, ‘Mũngĩaga kwĩhokeka, nĩngamũhurunja gatagati ka ndũrĩrĩ,

⁹ no mũngĩkanjookerera na mwathĩkĩre maathani makwa, hĩndĩ ĩyo o na andũ anyu arĩa maatahitwo magatwarwo ituri cia thĩ kũrĩa kũraya mũno, nĩngamacookereria ndĩmarute kuo, ndĩmarehe kũndũ kũrĩa thuurĩte gũtũike gũikaro kĩa Rĩtwa riakwa.’

¹⁰ “Acio nĩ ndungata ciaku na andũ aku, arĩa wakũũrĩre na ũndũ wa hinya waku mũnene na guoko gwaku kũrĩ ũhoti.

¹¹ Wee, Jehova, ndagũthaiha ũtege gũtũ ũigue mahooya ma ndungata ĩno yaku, o na mahooya ma ndungata ciaku irĩa ikenagio nĩ gwĩtigĩra rĩtwa riaku. Kĩreke ndungata yaku ĩgaacĩre ũmũthĩ na ũndũ wa gũtũma ĩtĩkĩrike harĩ mũndũ ũyũ.”

Nĩ nĩ ndatwaragĩra mũthamaki kĩndũ gĩa kũnyua.

* **1:1** Kwarĩ mĩaka mĩrongo kenda na ũmwe kuuma mĩgwate ya mbere yacooka Jerusalemu.

† **1:1** Shushani nĩkuo athamaki a Perisia maaikaraga hĩndĩ ya heho; kwarĩ mũkuru-inĩ wa Rũũ rwa Tigrisi. ‡ **1:3** Wathani wa Perisia wagayanĩtio ng’ongo ithatũ; rũgongo rwa Juda rwathagwo kuuma Samaria.

2

Aritashashita Gūtūma Nehemia Jerusalemu

1 Mweri-inĩ wa Nisani, mwaka wa mĩrongo ĩrĩ wa Mũthamaki Ar-itashashita, rĩria aareheirwo ndibeĩ, ngĩoya ndibeĩ iyo ngĩminengera mũthamaki. Mbere ya hĩndĩ iyo ndiatukĩtie gĩthiithi ndĩ harĩ we;

2 nĩ ũndũ ũcio mũthamaki akĩnjũũria atĩrĩ, “Nĩ kĩ gĩtũmĩte ũtukie gĩthiithi ũguo na ndũrĩ mũrũaru? ũndũ ũcio no uumanire na kĩa kĩa ngoro.”

Na nĩ ngĩtigĩra mũno,

3 no ngĩra mũthamaki atĩrĩ, “Mũthamaki arotũura nginya tene! Gĩthiithi giakwa kĩngĩaga gũtuka atĩa hĩndĩ ĩria itũura inene rĩria maithe makwa mathikĩtwo rĩkirĩte ihooru, na ihingo ciarĩo igacinwo ikaniinwo na mwaki?”

4 Mũthamaki akĩnjũũria atĩrĩ, “Ūkwenda atĩa?”

Hĩndĩ iyo ngĩhooya Ngai wa Igũrũ,

5 na ngĩcookeria mũthamaki atĩrĩ, “Mũthamaki, angĩona kwagĩrĩire, na ndungata yaku itikĩrĩke maitho-inĩ make, nĩakĩndũme itũura riu inene rĩa Juda, kũria maithe makwa mathikĩtwo, nĩguo ngarĩake rĩngĩ.”

6 Hĩndĩ iyo mũthamaki, aikaranĩtie na mũtumia wake, akĩnjũũria atĩrĩ, “Rũgendo rwaku nĩ rwa matukũ maigana na ũgaacooka rĩ?” Mũthamaki akĩona arĩ wega andũme; nĩ ũndũ ũcio ngĩtua ihinda rĩa gũthĩ.

7 Ningĩ ngĩmwĩra atĩrĩ, “Mũthamaki angĩona kwagĩrĩire, reke heo marĩa ndwarĩre abarũthi a Mũrĩmo-wa-Farati, nĩgeetha manjĩtikĩrie hĩtũkĩre kuo kinya nginye Juda.

8 O na no heo marĩa ndwarĩre Asafu, mũmenyereri wa mũtitũ wa mũthamaki, nĩgeetha akaahe mbaũ cia gũthondeka mĩgamba ya ihingo cia nyũmba ya ũthamaki ĩria ĩrganĩtie na hekarũ, na cia gwaka rũthingo rwa itũura inene o na cia gwaka nyũmba ĩria ndĩrĩkaraga?” Na tondũ ũtugi wa guoko kwa Ngai wakwa warĩ hamwe na nĩ, mũthamaki agĩtikĩra kũhingĩria maũndũ marĩa mothe ndaamũũrĩtie.

9 Nĩ ũndũ ũcio ngĩthĩ kũrĩ abarũthi a Mũrĩmo-wa-Farati, ngĩmanengera marĩa ma mũthamaki. Ningĩ mũthamaki nĩatũmĩte anene a mbũtũ cia ita hamwe na thigari iria ithiiga na mbarathi tũthĩ hamwe nao.

10 Rĩria Sanibalati ũria Mũhoroni,* na Tobia mũnene ũria Mũamoni, maaigũre ũhoro ũcio, magĩtangĩka mũno makĩria nĩkũigua atĩ kwarĩ mũndũ wokĩte gũcaria maũndũ ma kũguna andũ a Isiraeli.

Nehemia Kũrora Thingo cia Jerusalemu

11 Nĩndathiire Jerusalemu, na thuutha wa gũikara kuo mĩthenya ĩtatũrĩ,

12 ngĩumagara ũtukũ ndĩ na andũ matarĩ angĩ. Ndierĩte mũndũ o na ũmwe ũndũ ũria Ngai wakwa eekĩrĩte ngoro-inĩ yakwa njike nĩ ũndũ wa Jerusalemu. Gũtiari na mbarathi ingĩ tĩa ĩria yangũũite.

13 Nĩndathiire ũtukũ ngereire Kĩhingo gĩa Kĩanda,† njerekeire Gĩhima kĩa Ndamathia na Kĩhingo gĩa Kĩara-inĩ,‡ ngĩroraga thingo cia Jerusalemu iria ciamomoretwo, na ihingo ciarĩo iria ciacinĩtwo ikaniinwo nĩ mwaki.

* 2:10 Sanibalati aarĩ barũthi wa Samaria. † 2:13 Kĩhingo gĩa Kĩanda kĩarĩ mwena wa ithũiro wa rũthingo rwa Jerusalemu. ‡ 2:13 Kĩhingo gĩa Kĩara-inĩ nĩkĩyo Ayahudi moimagĩria nyamũ iria ciarutagwo magongona, magacitwara Gĩtuamba-inĩ kĩa Beni-Hinomu.

¹⁴ Ningĩ ngĩthĩĩ o na mbere njerekeire Kĩhingo gĩa Gĩthima na Karia-inĩ ka Mũthamaki, no hatiarĩ handũ haiganu ha kũhĩtũkĩrwo nĩ mbarathi yakwa;

¹⁵ nĩ ùndũ ùcio ngĩambata na mũkuru ùtukũ ngĩroraga ùrĩa rũthingo rwatarĩ. Ndakinya mũthia, ngĩhũndũka ngĩngĩrĩra Kĩhingo gĩa Kĩanda rĩngĩ.

¹⁶ Anene a kũu matiamenyire kũrĩa ndathĩite kana ùrĩa ndekaga tondũ ndiamenyithĩite Ayahudi, kana athĩnjĩri-Ngai, kana arĩa maarĩ igweta, kana anene, o na kana arĩa angĩ mangĩarutire wĩra.

¹⁷ Ningĩ ngĩmeera atĩrĩ, “Nimũrona thĩina ùrĩa tũrĩ nagu: itũura rĩa Jerusalem nĩrianangĩku, na ihingo ciarĩo igacinwo na mwaki. Ũkai twake rũthingo rwa Jerusalem rĩngĩ, na tũtigacooka kũnyararwo o na rĩ.”

¹⁸ O na ningĩ ngĩmeera ùrĩa guoko kwa ùtugi kwa Ngai wakwa kwarĩ hamwe na niĩ, na ùrĩa mũthamaki anjĩrĩte.

Nao magĩcookia atĩrĩ, “Nĩtwambĩrĩriei gwaka rĩngĩ.” Nĩ ùndũ ùcio makĩambĩrĩria wĩra ùcio mwega.

¹⁹ No rĩrĩa Sanibalati ùrĩa Mũhoroni na Tobia mũnene ùrĩa Mũamoni na Geshemu ùrĩa Mũarabu maiguire ũhoru ùcio, magĩtũnyũrũria na magĩtũthekerera, makĩũria atĩrĩ, “Nĩ atĩa ùũ mũreka? Kai mũkũremera mũthamaki?”

²⁰ Ngĩmacookeria atĩrĩ, “Ngai wa Igũrũ nĩwe ùgũtũma tũgaacĩre. Ithũ ndungata ciake nĩtũkwambĩrĩria gwaka rĩngĩ, no ha ũhoru wanyu-rĩ, mũtirĩ na igai gũkũ Jerusalem, kana kĩhooto, kana ùndũ wa tene wa kũmũnyiitithania narĩo.”

3

Aaki a Rũthingo

¹ Na rĩrĩ, Eliashibu mũthĩnjĩri-Ngai ùrĩa mũnene na athĩnjĩri-Ngai arĩa angĩ a thiritũ yake, magĩthĩ kũruta wĩra, na magĩcookereria Kĩhingo kĩa Ng'ondũ. Magĩkiamũra na magĩgũkĩra mĩrango. Magĩaka o nginya Mũthiringo ùrĩa mũraihu na igũrũ wa Igana, ùrĩa maamũrire, na magĩaka o nginya Mũthiringo ùrĩa mũraihu na igũrũ wa Hananeli.

² Andũ a Jeriko magĩaka gĩcunjĩ kĩrĩa kĩariganĩtie na ho, nake Zakuri mũrũ wa Imuri agĩaka kũrigania nao.

³ Kĩhingo gĩa Thamaki gĩakirwo rĩngĩ nĩ ariũ a Hasenaa. Nĩmarire mĩgogo yakĩo, na magĩkĩra mĩrango na igera cia kũmĩhinga na icuuma ciakĩo.

⁴ Meremothu mũrũ wa Uria mũrũ wa Hakozi, nĩwe wacookerieie gĩcunjĩ kĩrĩa kĩarũmĩrĩire. Nake Meshulamu mũrũ wa Berekia mũrũ wa Meshezabeli agĩcookereria rũthingo gĩcunjĩ kĩrĩa kĩariganĩtie na hau. Ningĩ Zadoku mũrũ wa Baana agĩthĩ na mbere gũcookereria gĩcunjĩ kĩrĩa kĩarũmĩrĩire.

⁵ Gĩcunjĩ kĩrĩa kĩarũmĩrĩire gĩacookerieiro nĩ andũ a Tekoa, no andũ ao arĩa maarĩ igweta nĩmaregire kũruta wĩra ùrĩa maaheetwo nĩ arũgamĩrĩri ao.

⁶ Joiada mũrũ wa Pasea marĩ na Meshulamu mũrũ wa Besodeia nĩo macookerieie Kĩhingo kĩa Jeshanahi. Nĩmarire mĩgogo yakĩo, na magĩkĩra mĩrango na igera cia kũmĩhinga na icuuma ciakĩo.

⁷ Kūrigania nao, wīra wa gūcookereria rūthingo warutirwo nī andū a kuuma Gibeoni na Mizipa, nīo Melatia wa Gibeoni, na Jadoni wa Meronothu, matūūra marīa maathagwo nī barūthi wa Mūrīmo-wa-Farati.

⁸ Uzieli mūrū wa Harihaia, ūmwe wa aturi a thahabu, nīacookereirie kūrīa kwarūmīrīire; nake Hanania, ūmwe wa athondeki a maguta manungi wega, agīcookereria rūthingo harīa haariganītie na hau. Magīcookereria rūthingo rwa Jerusalemu o nginya Rūthingo rūrīa Rwarīi.

⁹ Gīcunjī kīrīa kīarūmīrīire gīacookereirio nī Refaia mūrū wa Huri ūrīa warī mwathi wa nuthu ya gīcigo kīmwe kīa Jerusalemu.

¹⁰ Kūhakana na hau, Jedaia mūrū wa Harumafu agīcookereria rūthingo rūrīa rwang'etheire nyūmba yake, nake Hatushu mūrū wa Hashabineia agīcookereria rūthingo rūrīa rwariganītie nake.

¹¹ Malikija mūrū wa Harimu, na Hashubu mūrū wa Pahathu-Moabi nao nīmacookereirie gīcunjī kīngī, hamwe na Mūthiringo ūrīa mūrāihu na igūrū wa Mariiko ma Mwaki.

¹² Gīcunjī kīrīa kīarūmīrīire gīacookereirio nī Shalumu mūrū wa Haloheshu, mwathi wa nuthu ya gīcigo kīa Jerusalemu, ateithīrīrio nī airītu ake.

¹³ Kīhingo gīa Kīanda gīacookereirio nī Hanuni hamwe na andū arīa maatūūraga Zanoa. Magīgīaka rīngī na magūkīra mīrango, na igerā cia kūmīhinga na icuuma ciakīo, nīngī magīcookereria rūthingo ūrāihu wa mīkono 1,000* o nginya Kīhingo gīa Kīara-inī.

¹⁴ Kīhingo gīa Kīara-inī gīacookereirio nī Malikija mūrū wa Rekabu, mwathi wa gīcigo kīa Bethi-Hakeremu. Agīgīaka rīngī na agūkīra mīrango, na igerā cia kūmīhinga na icuuma ciakīo.

¹⁵ Kīhingo gīa Githima gīacookereirio nī Shalumu mūrū wa Koli-Hoze, mwathi wa gīcigo kīa Mizipa. Agīgīaka rīngī, agīkīgīta, na agūkīra mīrango na igerā cia kūmīhinga na icuuma ciakīo. Nīngī nīacookereirie rūthingo rwa Karia ga Siloamu kūrigania na Mūgūnda wa Mūthamaki, o nginya ngathī-inī ya gūikūrūka kuuma Itūūra Inene rīa Daudi.

¹⁶ Kuuma harī we, Nehemia mūrū wa Azibuku, mwathi wa nuthu ya gīcigo kīmwe kīa Bethi-Zuru,† agīcookereria rūthingo nginya kūng'ethera mbīrīra cia Daudi, o nginya karia-inī ga kwīyenjera, na o nginya Nyūmba ya Njamba cia Ita.

¹⁷ Kūrigania nake, wīra wa gūcookereria rūthingo warutirwo nī Alawii arīa maarūgamīrīrwo nī Rehumu mūrū wa Bani. Kūrigania nake, Hashabia, mwathi wa nuthu ya gīcigo gīa Keila, agīcookereria rūthingo handū-inī ha andū a gīcigo gīake.

¹⁸ Kūrigania nake, andū ao a būrūrī nīo maacookereirie rūthingo matongoretio nī Binui mūrū wa Henadadi, mwathi wa nuthu iyo īngī ya Keila.

¹⁹ Kūrigania nake, Ezeri mūrū wa Jeshua, mwathi wa Mizipa, nīacookereirie gīcunjī kīngī kuuma harīa haang'etheire mwambato nginya harīa haigagwo indo cia mbaara, o nginyagia koine-inī.

²⁰ Kūrigania nake, Baruku mūrū wa Zabai agīcookereria gīcunjī kīngī arī na kīyo, kuuma koine-inī nginya itoonyero rīa nyūmba ya Eliashibu mūthīnjīri-Ngai ūrīa mūnene.

* 3:13 nī ta mīta 450 † 3:16 Bethi-Zuru yarī kambī ya tene ya arangīri a Mūthamaki Daudi.

²¹ Kūrigania nake, Meremothu mūrū wa Uria, mūrū wa Hakozi, nīacookereirie gīcunjī kīu kīngī kuuma itoonyero rīa nyūmba ya Eliashibu nginya mūthia-inī wayo.

²² Kūrigania nake, rūthingo rwacookereirio nī athīnjīri-Ngai a kuuma rūgongo rūrīa rwathīūrūrūkīrie kīu.

²³ Kuuma harīo, Benjamini na Hashubu magīcookereria rūthingo gīcunjī kīrīa kīarī mbere ya nyūmba yao; na kūrigania nao, Azaria mūrū wa Maaseia, mūrū wa Anania, agīcookereria rūthingo hakuhi na nyūmba yake.

²⁴ Kūrigania nake, Binui mūrū wa Henadadi nīacookereirie gīcunjī kīngī kuuma nyūmba-inī ya Azaria o nginya koine-inī harīa thingo ciacemanīrie,

²⁵ nake Palali mūrū wa Uzai agīcookereria rūthingo kūng'ethera harīa thingo ciacemanīrie na mūthiringo ūrīa wacomokete nyūmba-inī ya igūrū ya mūthamaki hakuhi na nja ya arangīri. Kūrigania nake, Pedaia mūrū wa Paroshu

²⁶ hamwe na atungati a hekarū arīa maatūūruga kīrīma-igūrū kīa Ofeli magīcookereria rūthingo o nginya kūng'ethera Kīhingo kīa Maai kwerekerera mwena wa irathīro na kūng'ethera mūthiringo ūrīa wacomokete na igūrū.

²⁷ Kūrigania nao, andū a Tekoa magīcookereria gīcunjī kīngī kuuma mūthiringo mūnene ūrīa wacomokete na igūrū nginya rūthingo rwa Ofeli.

²⁸ Igūrū wa Kīhingo kīa Mbarathi, athīnjīri-Ngai nīmacookereirie rūthingo, o mūdū mbere ya nyūmba yake.

²⁹ Kūrigania nao, Zadoku mūrū wa Imeri agīcookereria rūthingo kūng'ethera nyūmba yake. Kūrigania nake, Shemaia mūrū wa Shekania, mūikaria wa Kīhingo kīa Irathīro, nīwe wacookereirie rūthingo rūrīa rwarūmīrīrie.

³⁰ Kūrigania nake, Hanania mūrū wa Shelemia, na Hanuni mūrū wa gatandatū wa Zalafu, nīo maacookereirie gīcunjī kīu kīngī. Kūrigania nao, Meshulamu mūrū wa Berekia agīcookereria rūthingo kūng'ethera harīa aikaraga.

³¹ Kūrigania nake, Malikija, ūmwe wa aturi a thahabu, agīcookereria rūthingo nginya nyūmba-inī ya ndungata cia hekarū na cia onjorithia, kūng'ethera Kīhingo gīa Gūtūiria, na o nginya kanyūmba karīa kaarī igūrū rīa koine;

³² na gatagatī ga kanyūmba karīa kaarī igūrū rīa koine na Kīhingo kīa Ng'ōndu haacookereirio nī aturi a thahabu na onjorithia.

4

Kūgīrio Gwaka Rūthingo Rīngī

¹ Rīrīa Sanibalati aaguire atī nītwakaga rūthingo rīngī, akīrakara na agīthirīka mūno. Agīthekekerera Ayahudi,

² na arī mbere ya athiritū ake na mbūtū cia ita cia Samaria, akiuga atīrī, “Ayahudi aya ahinyaru-rī, nī kīi mareka? Nīmegūcookereria rūthingo rwao? Nīmekūruta magongona? Nīmekūrīkia wīra ūyū na mūthenya ūmwe? Maahota gūtūma mahiga macooke muoyo kuuma hība-inī ici cia mahuti maya mahūte ūu wothe?”

³ Tobia ūrīa Mūamoni, ūrīa warī mwena wake, akiuga atīrī, “Rūthingo rūu rwa mahiga maraaka-rī, o na mbwe īngīrūhaica no īrūmomore!”

4 No rĩrĩ, Wee Ngai witũ tũthikĩrĩrie, tondũ tũrĩ andũ anyarare. Garũra irumi icio ciao imacookerere. Maneane ta matahĩtwo bũrũri-inĩ wa ũkombo.

5 Ndũkahithĩrĩre mahĩtia mao kana weherie mehia mao kuuma ũthiũ-inĩ waku, nigũkorwo nĩmarumĩte andũ arĩa maraaka.

6 Nĩ ũndũ ũcio tũgĩaka rũthingo rũu rĩngĩ o nginya ruothe rũgĩkinya nuthu ya ũraihu waruo, nigũkorwo andũ acio maarutire wĩra na ngoro cia kwiyendera.

7 No hĩndĩ ĩrĩa Sanibalati, na Tobia, na Aarabu, na Aamoni, na andũ a Ashidodi maiguire atĩ thingo cia Jerusalemu nĩciathiiaga na mbere gũcookererio na atĩ mĩanya niyathingagwo-rĩ, makĩrakara mũno.

8 Magĩthiĩ ndundu marĩ othe, magĩciira ũrĩa megũka mahũũrane na Jerusalemu, na mambĩrĩrie ngũĩ kuo.

9 No nĩtwahooire Ngai witũ na tũkĩga arangĩri a gũtũgitĩra mũthenya na ũtukũ nĩ ũndũ nĩtwehĩĩrwo.

10 O ihinda rũu, andũ a Juda makiuga atĩrĩ, “Aruti a wĩra nĩmaroorwo nĩ hinya, na nĩ kũrĩ na mahuti maingĩ mũno matangĩreka twake rũthingo rũu rĩngĩ.”

11 O nacio thũ ciitũ ikiuga atĩrĩ, “Mũira wa mamenye ũhoru kana matuone, tũgũkorwo hamwe nao, tũmoorage na tũtũme wĩra ũcio ũtuge kũrutwo.”

12 Hĩndĩ ĩyo Ayahudi arĩa maatũũraga hakuhĩ na thũ icio magĩũka, magĩtwĩra maita ikũmi atĩrĩ, “O kũrĩa mũngĩũrĩra-rĩ, nĩmegũtũtharĩkĩra.”

13 Nĩ ũndũ ũcio ngĩga andũ amwe na thuutha wa kũrĩa rũthingo rwarĩ thĩ mũno na gũtaarĩ na ũgitĩri; ngĩmaiga kũringana na nyũmba ciao marĩ na hiũ ciao cia njora, na matimũ, na mota.

14 Ndaarĩkia kuona ũrĩa maũndũ maatariĩ, ngĩrũgama ngĩra andũ arĩa maarĩ igweta, na anene, na andũ arĩa angĩ atĩrĩ, “Mũtikametigĩre. Ririkanai Mwathani, o we ũrĩa mũnene na wa kũmakania, niguo mũrũrĩre arĩu a thoguo, na aanake anyu, na airĩtu anyu, na atumia anyu, o na mĩciĩ yanyu.”

15 Rĩrĩa thũ ciitũ ciamenyire atĩ nĩtwamenyete ũhoru wa ndundu yao, na atĩ Ngai nĩarigĩrĩrĩrie ũndũ ũcio, ithuothe tũgĩcooka rũthingo-inĩ, o mũndũ agĩthiĩ wĩra-inĩ wake.

16 Kuuma mũthenya ũcio nuthu ya andũ akwa nĩo maarutaga wĩra nayo nuthu ĩyo ĩngĩ yao makĩheo matimũ, na ngo, na mota, o na nguo cia kĩgera. Anene nao makĩrũgama thuutha wa andũ othe a Juda

17 arĩa maakaga rũthingo. Nao arĩa maakuuaga indo cia mwako maarutaga wĩra na guoko kũmwe, nakuo kũrĩa kũngĩ kũnyiiĩte kĩndũ kĩa mbaara,

18 nake mwaki o wotho aikaraga eyohete rũhiũ rwake rwa njora njohero o akĩrutaga wĩra. No mũhuhi wa karumbeta aanjikaraga hakuhĩ.

19 Ningĩ ngĩra arĩa maarĩ igweta, na anene, na andũ arĩa angĩ atĩrĩ, “Wĩra nĩ mũngĩ mũno na ũgatambũrũka, na nĩtũraihanĩrĩrie mũno mũndũ na ũrĩa ũngĩ rũthingo-inĩ.

20 Rĩrĩa rĩothe mũngĩũgua karumbeta kaahuhwo, mũũke harĩa tũrĩ. Ngai witũ nĩwe ũgũtũrũrĩra!”

21 Nĩ ũndũ ũcio tũgĩthiĩ na mbere na kũruta wĩra, nuthu ya andũ ĩnyiiĩte matimũ kuuma rũciĩnĩ nginya njata cioneke hwaĩ-inĩ.

22 Hīndī o īyo ngūira andū atīrī, “Reke o mūdū na mūteithia wake maikarage Jerusalemu thīinī ūtukū, nīgeetha matūtungatagīre ta arangīri ūtukū, na mūthenya makaruta wīra.”

23 Nīi mwene, kana ariū a baba, kana andū akwa, kana arangīri ariā maarī hamwe na nīi gūtīrī warutaga nguo; o mūdū aakoragwo na indo ciake cia mbaara o na agīthīi gūtaha maaī.

5

Nehemia Gūteithia Athūni

1 Na rīrī, andū amwe na atumia ao nīmatetire mūno nī ūndū wa ūrīa maahinyīrīrio nī Ayahudi ariā angī ariū a ithe wao.

2 Amwe moigaga atīrī, “Ithuī na aanake aitū na airītu aitū tūrī aingī. Na no nginya tūkorwo na irio, nīguo tūrīe tūtūre muoyo.”

3 Angī moigaga atīrī, “Tūneanaga ithaka ciitū na mīgūnda iitū ya mīthabibū, na mīciī iitū itūrūgamīrīre nīguo tūheo irio hīndī ya ng’aragu.”

4 O na angī moigaga atīrī, “No nginya tūngīakombire mbeeca nīguo tūhote kūrīha igootī rīa mūthamaki rīa ithaka ciitū na mīgūnda ya mīthabibū.

5 O na gūtuīka tūrī a mūthiimo ūmwe na thakame īmwe na andū a būrūri witū, na o na gūtuīka aanake aitū nī ega o ta ao-rī, ithuī tūtuīkīte no nginya tūneane aanake aitū na airītu aitū matuīke ngombo. O na rīu airītu aitū amwe nī ngombo, no tūtīrī na ūhoti wa kūgirīrīria ūndū ūcio tondū ithaka ciitū na mīgūnda iitū ya mīthabibū īrī moko-inī ma andū angī.”

6 Rīrīa ndaiguire mateta mao na thitango icio, nīndarakarire mūno.

7 Ngūcūūrania maūdū macio, na ngīrūithia andū ariā maarī igweta na anene, ngīmeera atīrī, “Nīmūreetia andū a būrūri wanyu uumithio wa mbeeca iria mūmakombithīe!” Nī ūndū ūcio ngītana mūcemanio mūnene wa kūmaciirithia,

8 ngiuga atīrī, “Tūgeretie o ūrīa tūngīhota gūkūūra Ayahudi ariū a ithe witū ariā mendeirio ndūrīrī. No inyuī nī kwendia mūrendia andū anyu nīguo tūcooke tūmagūre rīngī!” Andū acio magīkīra ki tondū matingōnire wa kuuga.

9 Ningī ngīthīi na mbere ngiuga atīrī, “Ūrīa mūreka ti wega. Githī mūtiagīrīrwo nī gūthiīaga mwītīgīrīte Ngai witū nīgeetha tūtīkanyararwo nī ndūrīrī iria irī ūthū na ithuī?

10 Nīi, na ariū a baba, na andū akwa, o na ithuī nītūrakombithia andū mbeeca na irio. No rekei gwītīa kwa uumithio wa mbeeca iria mūkombanīre gūthire!

11 Cookeriai andū ithaka ciao narua, na mīgūnda yao ya mīthabibū na ya mītamaiyū, na nyūmba ciao, o na uumithio ūcio mūmarīhagia wa gīcunjī kīa īgana kīa mbeeca, na ngano, na ndībei ya mūhīhano, na kīa maguta.”

12 Nao makiuga atīrī, “Nītūkūmacookeria. Na tūtīkūmetia kīndū kīngī. Tūgwīka o ta ūrīa ūkuuga.”

Ningī ngītūmanīra athīnjīri-Ngai ngūira andū ariā maarī igweta na ariā anene mehīte atī nīmakahingia ūrīa meranīire.

13 O na nīi ngīribariba icūrī cia nguo yakwa ya igūrū, ngiuga atīrī, “O ta ūguo-rī, mūdū o wothē ūtakahingia kīrīkanīro gīkī, Ngai aromūribariba kuuma nyūmba yake na kuuma kūrī indo ciake. Nī ūndū ūcio mūdū ta ūcio arorībaribwo, atigwo atarī kīndū!”

Mūingī wothe ūkiuga, “Ameni,” na ūkīgooca Jehova. Nao andū othe magīka o ta ūria meeranīre.

¹⁴ Ningī kuuma mwaka wa mīrongo īrī wa Mūthamaki Aritashashita, rīria ndathuurirwo nduike barūthi wao būrūri wa Juda, nginyagia mwaka wa mīrongo itatū na īrī, māaka ikūmi na īrī-rī, nī o na kana ariū a baba, tūtariire irio iria ciagayagīrwo barūthi.

¹⁵ No rīrī, abarūthi ariā maarī mbere yakwa nīmahatagīrīria andū mūno na makametia cekeri cia betha mīrongo īna,* hamwe na irio na ndibei. Ateithīrīria ao nao no mahatagīrīria andū. No nī tondū wa gwītīgīra Ngai ndiekire ūguo.

¹⁶ Handū ha gwīka ūguo-rī, nī ndeaneanire gwaka rūthingo rūrū. Andū akwa othe moonganīte hau nī ūndū wa wīra; na tūtiigana kūgūra ithaka.

¹⁷ Ningī-rī, Ayahudi igana rīa mīrongo ītano, o hamwe na anene maarīaga gwakwa, hamwe na ariā mookaga kuuma ndūrīrī-inī iria ciatūthiūrūkiirie.

¹⁸ O mūthenya indo iria ciahhaaragīrio cia kūrīo ciarī ndegwa īmwe, na ng’ōndu ithathatū noru, na ngūkū, na o mīthenya ikūmi yathira ndaarehagīrwo ndibei nyingī mūno ya mīthemba yothe. O na kūrī ūguo-rī, ndietagia irio iria ciagayagīrwo barūthi, tondū maruta macio nīmaritūhīire andū.

¹⁹ Wee Ngai wakwa, ndirikana, ūnjīke wega nī ūndū wa maūndū marīa mothe njīkiire andū aya.

6

Gūthī na Mbere Kūgirio Gwaka Rūthingo

¹ Na rīria Sanibalati, na Tobia, na Geshemu ūria Mūarabu, na thū iria ingī ciitū maakinyīrwo nī ūhoru atī nīnjakīte rūthingo rīngī na hatiarī ithenya o na rīmwe rīatigarīte rūthingo-inī, o na gūtuika nginyagia ihinda rīu ndiekīrite mīrango ya ihingo,

² Sanibalati na Geshemu makīndūmīra ndūmīrīri īno: “Ūka, reke tūcemanie itūūra-inī rīmwe werū-inī wa Ono.”

No rīrī, maathugundaga kūnjīka ūuru;

³ nī ūndū ūcio ngīmatūmīra andū mamacookerie atīrī: “Ndī na wīra wa bata ndīraruta, ndīngīhota gūkūrūka njūke. Wīra ūngīkīrūgamio nīkī, atī nyambe njīkūrūke kūrī inyu?”

⁴ Maandūmīre ndūmīrīri ta īyo maita mana, na o hīndī ndaacookagia icookio rīu.

⁵ Ihinda rīa gatano Sanibalati akīndūmīra ndungata yake na ndūmīrīri o ro īyo, ikuuīte marūa mataarī matume,

⁶ marīa maandīkītwo ūu:

“Ūhoru nīwarītio ndūrīrī-inī, na Geshemu aroiga ūhoru ūcio nī wa ma, atī wee na Ayahudi nīmūrathugunda kūremera mūthamaki mūmūkīrīre, na nī ūndū ūcio nīmūraaka rūthingo. Ningī kūringana na ūhoru ūcio nīūrenda gūtuika mūthamaki wao

⁷ na atī nī ūthuurīte anabii a kwanīra ūhoru ūgūkonī kūu Jerusalem makiugaga atīrī, ‘Juda kūrī na mūthamaki!’ Rīu-rī, ūhoru ūcio nīūgūkinyīra mūthamaki; nī ūndū ūcio ūka, twaranīrie.”

⁸ Na nī ngīkīmūcookeria atīrī: “Gūtīrī ūndū ta ūcio ūroiga ūrekīka; nī gwīthugundīra ūrethugundīra ūhoru ūcio mecīria-inī maku.”

* 5:15 nī ta nuthu kilo

9 Andũ acio maageragia ũrĩa wothe mangĩtũguoyohia, magĩciiria atĩrĩ, “Moko mao nĩmekwaga hinya wa kũruta wĩra, nago wage kũrĩka.”
No ngĩhooya Ngai, ngĩmwĩra atĩrĩ, “Rĩu ikĩra moko makwa hinya.”

10 Mũthenya ũmwe nĩndathiire mũciĩ gwa Shemaia mũrũ wa Delaia, mũrũ wa Mehetabeli, ũria wahingĩrwo gwake mũciĩ. Akĩnjĩra atĩrĩ, “Nĩtũcemanie nyũmba ya Ngai, hekarũ thĩinĩ, na tũhinge mĩrango ya hekarũ, tondũ kũrĩ na andũ maroka gũkũũraga, megũka gũkũũraga ũtukũ.”

11 No ngĩmũũria atĩrĩ, “Mũndũ ta nĩ nĩagĩrĩrwo nĩ kũũra? Kana mũndũ ta nĩ nĩagĩrĩrwo kwĩhitha thĩinĩ wa hekarũ* ahonokie muoyo wake? Nĩ ndigũthĩ!”

12 Nĩndamenyire atĩ ti Ngai wamũtũmĩte, no aandathagĩra ũũru tondũ Tobia na Sanibalati nĩmamũrĩhĩte eke ũguo.

13 Aarĩhĩtwo nĩguo atũme ndĩtigĩre nĩgeetha ndeka ũguo njĩhie, ngĩe na rĩitwa rĩũru nao mone njĩra ya kũũmenithia.

14 Wee Ngai wakwa, ririkana Tobia na Sanibalati tondũ wa ũrĩa mekĩte, na ũririkane Noadia mũnabii mũndũ-wa-nja, o na anabii arĩa angĩ makoretwo makĩgeria kũnjikĩra guoya.

Kũrĩka kwa Rũthingo

15 Nĩ ũndũ ũcio, rũthingo rũu rwarĩkire thuutha wa mũthenya mĩrongo ĩtano na ĩrĩ, mũthenya wa mĩrongo ĩrĩ na ĩtano, mweri-inĩ wa Eluli.

16 Rĩrĩa thũ ciitũ ciaiguire ũhoru ũcio, ndũrĩrĩ ciothe iria ciatũthiũrũrũkiirie igĩtigĩra na ikĩaga mwĩhoko, nĩ ũndũ nĩmamenyire atĩ wĩra ũcio warutĩkire na ũndũ wa ũteithio wa Ngai witũ.

17 Ningĩ matukũ-inĩ macio, andũ arĩa maarĩ igweta a Juda nĩmatũmagĩra Tobia marũa maingĩ, nao nĩmanyiitaga macookio kuuma kũrĩ Tobia.

18 Nĩgũkorwo andũ aingĩ a Juda nĩmehĩtĩte gũkorwo mwena wake, tondũ aarĩ mũthoni-we wa Shekania mũrũ wa Ara, na mũriũ wake Jehohanani aahikĩtie mwarĩ wa Meshulamũ mũrũ wa Berekia.

19 Na ningĩ nĩmaikaraga makĩheaga ũhoru wa ciiko ciake njega magacooka makamwĩra ũrĩa na nĩ njugĩte. Nake Tobia akaandũmagĩra marũa ma gũtũma ndĩtigĩre.

7

1 Na rĩrĩ, rũthingo rwarĩka gwakwo rĩngĩ, na nĩ ngĩkorwo njikĩrĩte mĩrango ihingo-inĩ-rĩ, nĩrĩo arangĩri a ihingo, na aini, na Alawii maathurĩrwo.

2 Nĩndatũire Hanani mũrũ wa baba mũrũgamĩrĩri wa Jerusalemu, marĩ na Hanania mũnene wa gũkaro kĩgitĩre kĩa mũthamaki, tondũ aarĩ mũndũ mwĩhokeku, na agetigĩra Ngai gũkĩra andũ arĩa angĩ.

3 Ngĩmeera atĩrĩ, “Ihingo cia Jerusalemu itikahingũragwo, o nginya rĩrĩa riũa rĩrĩkoragwo riarĩte. Ningĩ o na rĩrĩa arangĩri a ihingo marĩ wĩra-inĩ, nĩmaikarage mahingĩte mĩrango ĩyo, na makamũkĩra mĩgũko. Ningĩ mũthuure aikari a Jerusalemu matũke arangĩri, amwe marangagĩre harĩa matũrĩrwo kũrangĩra, na arĩa angĩ marangagĩre hakuhi na nyũmba ciao.”

Andũ arĩa Maacookire kuuma Ithaamĩrio

4 Na rĩrĩ, itũũra rĩa Jerusalemu rĩarĩ inene mũno na rĩkaarama, no andũ arĩa maatũũraga kuo maarĩ anini, na nyũmba itiakoretwo ciakĩtwo rĩngĩ.

* 6:11 Andũ arĩa mataarĩ athĩnjĩri-Ngai matietĩkĩrĩtio gũtoonya Handũ-harĩa-Hatheru-Mũno.

⁵ Nĩ ũndũ ũcio Ngai wakwa akĩnjĩkĩra wendo ngoro-inĩ yakwa wa gũcookanĩrĩria andũ arĩa maarĩ igweta, na anene, na andũ arĩa angĩ nĩguo meyandĩkithie kũringana na nyũmba ciao. Nĩndonire ibuku rĩa marĩitwa ma njiaro cia arĩa maarĩ a mbere gũcooka. Ũũ nĩguo ndonire rĩandĩkĩtwo:

⁶ Aya nĩo andũ a bũrũri arĩa maacookire kuuma bũrũri ũrĩa maatahĩrwo, arĩa Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni aatahĩte akamatwara Babuloni bũrũri wa ũkombo (nao magĩcooka Jerusalemu na Juda, o mũndũ itũũra-inĩ rĩake,

⁷ marehanĩte na Zerubabeli, na Jeshua, na Nehemia, na Azaria, na Raamia, na Nahamani, na Moridekai, na Bilishani, na Misiperethu, na Bigivai, na Nehumu, na Baana):

Mũigana wa andũ a Isiraeli watariĩ ũũ:

⁸ njiaro cia Paroshu ciarĩ 2,172

⁹ na cia Shafatia ciarĩ 372

¹⁰ na cia Ara ciarĩ 652

¹¹ na cia Pahathu-Moabi (iria cioimĩte harĩ Jeshua na Joabu) ciarĩ 2,818

¹² na cia Elamu ciarĩ 1,254

¹³ na cia Zatu ciarĩ 845

¹⁴ na cia Zakai ciarĩ 760

¹⁵ na cia Binui ciarĩ 648

¹⁶ na cia Bebai ciarĩ 628

¹⁷ na cia Azigadi ciarĩ 2,322

¹⁸ na njiaro cia Adonikamu ciarĩ 667

¹⁹ na njiaro cia Bigivai ciarĩ 2,067

²⁰ na cia Adini ciarĩ 655

²¹ na cia Ateri (iria cioimĩte harĩ Hezekia) ciarĩ 98

²² na cia Hashumu ciarĩ 328

²³ na cia Bezai ciarĩ 324

²⁴ na cia Harifu ciarĩ 112

²⁵ na cia Gibeoni ciarĩ 95.

²⁶ nao andũ a Bethlehemu na Netofa maarĩ 188

²⁷ na andũ a Anathothu maarĩ 128

²⁸ na andũ a Bethi-Azimavethu maarĩ 42

²⁹ na andũ a Kiriathu-Jearimu, na Kefira, na Beerothu maarĩ 743

³⁰ na andũ a Rama na Geba maarĩ 621

³¹ na andũ a Mikimashi maarĩ 122

³² na andũ a Betheli na Ai maarĩ 123

³³ na andũ a Nebo ĩrĩa ĩngĩ maarĩ 52

³⁴ na andũ a Elamu ĩrĩa ĩngĩ maarĩ 1,254

³⁵ na andũ a Harimu maarĩ 320

³⁶ na andũ a Jeriko maarĩ 345

³⁷ na andũ a Lodi, na Hadidi, na Ono maarĩ 721

³⁸ na andũ a Senaa maarĩ 3,930.

³⁹ Nao athĩnjĩri-Ngai maarĩ:

njiaro cia Jedaia

(iria cioimĩte harĩ nyũmba ya Jeshua) ciarĩ 973

- 40 na cia Imeri ciarĩ 1,052
 41 na cia Pashuri ciarĩ 1,247
 42 na cia Harimu ciarĩ 1,017.

43 Nao Alawii maarĩ:

a njiaro cia Jeshua (iria cioimĩte harĩ Kadimieli, rũciaro-inĩ rwa Hodavia) ciarĩ 74.

44 Nao aini maarĩ:

njiaro cia Asafu ciarĩ 148.

45 Nao aikaria a ihingo maarĩ:

njiaro cia
 Shalumu, na Ateri, na Talimoni, na Akubu, na Hatita, na Shobai ciarĩ 138.

46 Nacio ndungata cia hekarũ ciarĩ:

njiaro cia

Ziha, na Hasufa, na Tabaothu,
 47 na Keroso, na Sia, na Padoni,
 48 na Lebana, na Hagaba, na Shalimai,
 49 na Hanani, na Gideli, na Gaharu,
 50 na Reaia, na Rezini, na Nekoda,
 51 na Gazamu, na Uza, na Pasea,
 52 na Besai, na Meunimu, na Nefisimu,
 53 na Bakabuku, na Hakufa, na Harihuru,
 54 na Baziluthu, na Mehida, na Harasha,
 55 na Barikosi, na Sisera, na Tema,
 56 na Nezia, na Hatifa.

57 Nacio njiaro cia ndungata cia Solomoni ciarĩ:

njiaro cia

Sotai, na Soferethu, na Perida,
 58 na Jaala, na Darikoni, na Gideli,
 59 na Shefatia, na Hatili, na Pokerethu-Hazebaimu, na Amoni.

60 Ndungata cia hekarũ hamwe na njiaro cia ndungata cia Solomoni maarĩ andũ 392.

61 Nao aya nĩo maambatire kuuma matũũra ma Teli-Mela, na Teli-Harasha, na Kerubu, na Adoni, na Imeri, no matingĩonanirie atĩ nyũmba ciao ciarĩ cia njiaro cia Isiraeli:

62 njiaro cia

Delaia, na Tobia, na Nekoda ciarĩ 642.

63 Na kuuma kũrĩ athĩnjĩri-Ngai:

njiaro ciao

Hobaia, na Hakozi, na Barizilai (mündü ūria wahikītie mwarī wa Barizilai ūria Mūgileadi, na eetanagio na rīitwa rīu).

⁶⁴ Andū acio nīmacaririe maandīko ma nyūmba ciao, no matigana kūmona, nī ūndū ūcio makieherio thiritū-inī ya athīnjīri-Ngai, magītūuo ta andū maarī na thaahu.

⁶⁵ Nake barūthi wa kūu akīmaatha matikarīe irio iria therie mūno, o nginya gūkaagīa mūthīnjīri-Ngai ūratungata na Ūrimu na Thumimu.

⁶⁶ Andū acio othe marī hamwe maarī 42,360,

⁶⁷ gūtatarītwo ndungata ciao cia arūme na cia andū-a-nja 7, 337; ningī nī maarī na aini arūme na andū-a-nja 245.

⁶⁸ Maarī na mbarathi 736, na nyūmbū 245,

⁶⁹ na ngamūira 435, na ndigiri 6,720.

⁷⁰ Atongoria amwe a nyūmba nīmarutire indo ciao nī ūndū wa wīra ūcio. Barūthi wa kūu nīaheanire durakima 1,000* cia thahabu, na mbakūri 50, na nguo cia athīnjīri-Ngai 530, nacio ikīgwo kīgīna-inī.

⁷¹ Nao atongoria amwe a nyūmba nīmaheanire indo nī ūndū wa wīra ūcio, durakima 20,000† cia thahabu, na ratiri 2,200‡ cia betha, nacio ikīgwo kīgīna-inī.

⁷² Mūigana wa kīrīa kīaheanirwo nī andū arīa angī warī durakima 20,000 cia thahabu, na ratiri 2,000§ cia betha, na nguo 67 cia athīnjīri-Ngai.

⁷³ Athīnjīri-Ngai, na Alawii, na aikaria a ihingo, na aini na ndungata cia hekarū, marī hamwe na andū amwe ao, na andū arīa angī a Isiraeli magīaka na magītūūra matūūra-inī mao.

8

Ezara Gūthoma Watho

¹ Na rīrī, mweri wa mūgwanja wagīkinya-rī, andū a Isiraeli magīkorwo maatūūrīte thīnī wa matūūra mao. Nao andū othe makīūngana marī ta mündū ūmwe kīhaaro-inī kīrīa kīarī mbere ya Kīhingo kīa Maaī. Nao makīra Ezara ūrīa mwandīki-marūa arute Ibuku rīrīa rīa Watho wa Musa ūrīa Jehova aathīte andū a Isiraeli.

² Nī ūndū ūcio, mūthenya wa mbere wa mweri wa mūgwanja, Ezara ūrīa mūthīnjīri-Ngai agītwarā ibuku rīu rīa Watho mbere ya kīūngano kīu kīonganīte kīa arūme na andū-a-nja, na arīa angī othe mangīahotire gūtaūkīrwo nī ūhoro ūcio.

³ Agīthoma ibuku rīu aanīrīre kuuma rūciinī nginya mīaraho, ang'etheire kīhaaro kīrīa kīarī mbere ya Kīhingo kīa Maaī, arī mbere ya arūme, na andū-a-nja, na andū arīa angī mangīahotire gūtaūkīrwo nī ūhoro ūcio. Nao andū othe magītega matū, magīthikīrīrīa ciugo cia Ibuku rīa Watho.

⁴ Ezara ūrīa mwandīki-marūa aarūgamīte igūrū rīa gītara kīa mbaū kīrīa gīakītwo nī ūndū wa ūndū ūcio kīūmbe. Mwena wake wa ūrīo haarūgamīte Matithia, na Shema, na Anaia, na Ūria, na Hilikia, na Maaseia, naguo mwena wa ūmotho hakarūgama Pedaia, na Mishaeli, na Malikija, na Hashibadana, na Żekaria, na Meshulamu.

* **7:70** nī ta kilo inyanya na nuthu (8.5) † **7:71** nī ta kilo 170 ‡ **7:71** nī ta tani īmwe na robo (1:25) § **7:72** nī ta tani īmwe na gīcunjī gīa ikūmi (1:1)

5 Ezara akĩhingũra ibuku rĩu. Andũ othe nĩmamuonaga tondũ aarũgamĩte handũ hatũũgĩru. Na rĩrĩa aahingũrire ibuku, andũ othe makĩrũgama na igũrũ.

6 Ezara akĩgooca Jehova, Ngai ũrĩa mũnene; nao andũ othe makĩoya moko mao na igũrũ makiuga atĩrĩ, “Ameni! Ameni!” Magĩcooka makĩnamĩrĩra, makĩhooya Jehova maturumithĩtie mothiũ mao thĩ.

7 Nao Alawii, na nĩo Jeshua, na Bani, na Sherebia, na Jamini, na Akubu, na Shabethai, na Hodia, na Maaseia, na Kelita, na Azaria, na Jozabadu, na Hanani, na Pelaia, makĩruta andũ ũhoro wa Watho, andũ acio marũgamĩte o hau.

8 Magĩthoma kuuma Ibuku rĩa Watho wa Ngai, magĩtaũraga na magĩtaaragĩria wega nĩgeetha andũ acio mataũkĩrwo wega nĩ ũhoro ũcio wathomagwo.

9 Ningĩ Nehemia ũrĩa barũthi wa kũu na Ezara mũthĩnjĩri-Ngai na mwandĩki-marũa hamwe na Alawii arĩa maarutaga andũ, makĩira andũ acio othe atĩrĩ, “Mũthenya ũyũ wa ũmũthĩ nĩmwamũrĩre Jehova Ngai wanyu. Mũtigaacakaye kana mũrĩre.” Nĩgũkorwo andũ acio othe nĩmarĩraga maigua ciugo cia Watho ũcio.

10 Nehemia akĩmeera atĩrĩ, “Thĩĩ mũgekenie na irio iria njega, na mũnyue indo irĩ mũrĩo, na indo acio imwe mũhe arĩa matarĩ na kĩndũ mathondekeirwo. Mũthenya wa ũmũthĩ nĩmwamũrĩre Mwathani witũ. Mũtikagĩe na kĩa, nĩgũkorwo gĩkeno kĩa Jehova nĩkĩo hinya wanyu.”

11 Alawii makĩhooreria andũ acio othe, makĩmeeraga atĩrĩ, “Hoorerai tondũ ũyũ nĩ mũthenya mwamũre. Mũtikagĩe na kĩa.”

12 Ningĩ andũ othe magĩthĩi makarĩe na makanyue, na makaheane irio imwe, na magakũngũire makenete nĩ ũndũ nĩmataũkĩrwo nĩ ciugo iria maarutĩtwo.

13 Mũthenya wa keerĩ wa mweri, atongoria a nyũmba ciothe, marĩ hamwe na athĩnjĩri-Ngai na Alawii, makĩũngana harĩ Ezara ũcio mwandĩki-marũa nĩguo mathikĩrĩrie ciugo cia Watho.

14 Nao magĩkora kwandĩkitwo watho-inĩ ũrĩa Jehova aathanĩte na kanua ka Musa, atĩ andũ a Isiraeli maikarage thĩinĩ wa ithũnũ hĩndĩ ya gĩathĩ kĩa mweri wa mũgwanja,

15 na atĩ maanagĩrĩre na mahunjagie ũhoro ũyũ matũũra-inĩ mao o na kũu Jerusalemu makiugaga atĩrĩ: “Thĩĩ kũu bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma mũrehe honge cia mĩtamaiyũ wa mĩgũnda na ya gĩthaka, na cia mĩhandathi,* na cia mĩkĩndũ, o na cia mĩtĩ ya kĩĩruru cia gwaka ithũnũ,” o ta ũrĩa kwandĩkitwo.

16 Nĩ ũndũ ũcio andũ makiumagara, makĩrehe honge, makĩakĩra ithũnũ igũrũ rĩa nyũmba ciao o na nja ciao, na nja cia nyũmba ya Ngai, na kĩaaro-inĩ kĩrĩa kĩarĩ Kĩhingo-inĩ kĩa Maaĩ, na kĩrĩa kĩarĩ Kĩhingo-inĩ kĩa Efraimu.

17 Andũ arĩa othe maacookete kuuma kũrĩa maatwarĩtwo maatahwa makĩakĩra ithũnũ, magĩikara thĩinĩ wacio. Kuuma matukũ ma Joshua mũrũ wa Nuni nginya mũthenya ũcio, andũ a Isiraeli matiakoretwo makũngũire gĩathĩ kũu ta ũguo. Nakĩo gĩkeno kĩa kĩarĩ kĩnene mũno.

18 Mũthenya o mũthenya, kuuma mũthenya wa mbere nginya wa mũthia, Ezara nĩathomaga Ibuku rĩa Watho wa Ngai. Nao nĩmakũngũire gĩathĩ kũu mũthenya mũgwanja, na mũthenya wa kanana, kũringana na watho, gũkĩgĩa na kĩũngano.

* 8:15 Mĩhandathi yakũraga irĩ tũhinga, na mahuti mayo nĩmanungaga wega.

9

Andū a Isiraeli Kuumbūra Mehia Mao

¹ Mweri-inĩ o ro ūcio, mūthenya wa mĩrongo ĩrĩ na ĩna, andū a Isiraeli makĩũngana hamwe mehingĩte kũrĩa irio na makehumba nguo cia makũnia, o na makeĩrĩria tũri mĩtwe yao.

² Arĩa maarĩ a rũciaro rwa andū a Isiraeli nĩmeyamũranĩtie na ageni othe. Makĩrũgama o andū handũ hao, makiumbūra mehia mao na waganu wa maithe mao.

³ Makĩrũgama o ro hau maarĩ, magĩthoma lbuku rĩa Watho wa Jehova Ngai wao ihinda rĩa gĩcunjĩ gĩa kana kĩa mūthenya, na magĩtũmĩra gĩcunjĩ o kĩngĩ gĩa kana makiumbūra mehia na magĩthathaiyagia Jehova Ngai wao.

⁴ Na rĩrĩ, ngathĩ-inĩ nĩ haarũgamĩte Alawii, nĩo Jeshua, na Bani, na Kadimieli, na Shebania, na Buni, na Sherebia, na Bani, na Kenani, nao magakayagĩra Jehova Ngai wao na mĩgambo maanĩrĩire.

⁵ Nao Alawii nĩo Jeshua, na Kadimieli, na Bani, na Hashabineia, na Sherebia, na Hodia, na Shebania, na Pethahia, makiuga atĩrĩ, "Rũgamai mũgooce Jehova Ngai wanyu, ūcio ūtũũraga tene na tene."

"Kũrathimwo nĩ rĩtwa rĩaku rĩrĩ riiri, narĩo rĩrotũũgĩrio gũkĩra ūgooci na irathimo ciothe.

⁶ Wee wiki nowe Jehova. Nĩwe wombire igũrũ, o igũrũ kũrĩa kũraya mũno, na ūkĩũmba mbũtũ cia njata ciakuo, na thĩ na kĩrĩa gĩothe kĩrĩ kuo, na maria na indo ciothe iria irĩ thĩnĩ wamo. Nĩwe ūheaga indo ciothe muoyo, nacio mbũtũ cia igũrũ nĩgũthathaiyagia.

⁷ "Wee nĩwe Jehova Ngai, ūrĩa wathuure Aburamu ūkĩmũruta Uriya-Akalidei na ūkĩmũtua rĩtwa rĩngĩ Iburahĩmu.

⁸ Nĩwonire atĩ ngoro yake nĩyakwĩhokete, nawe ūkĩgĩa na kĩrĩkanĩro nake atĩ nũkahe njaro ciake bũrũri wa Akaanani, na wa Ahiti, na wa Aamori, na wa Aperizi, na wa Ajebusi, na wa Agirigashi. Nĩũhingĩtie kũranĩro giaku nĩ tondũ ūrĩ mũthingu.

⁹ "Nĩwonire ūrĩa maithe maitũ ma tene maathĩnikire marĩ bũrũri wa Misiri; ūkĩigua kĩrĩro kĩa marĩ hau Iria-inĩ Itune.

¹⁰ Ūkĩringa ciama na morirũ, na ūgũkĩrĩra Firaũni, na anene ake othe, na andũ a bũrũri wake othe, nĩgũkorwo nĩwamenyete ūrĩa andũ a Misiri metĩaga makĩmahinyĩria. Nawe ūkĩgũra igweta, rĩria rĩtũũraga nginya ūmũthĩ.

¹¹ Nĩwagayanirie Iria Itune mbere yao, nĩ ūndũ ūcio magĩtũkanĩria iria gatagati harĩa haatuĩkite thĩ nyũmũ, no arĩa maamaingathĩtie ūkĩmaikia kũu kũriku o ta ihiga rĩkĩtio maaĩ-inĩ mariku mũno.

¹² Mūthenya wamatongoragia na gĩtuĩ gĩa itu, naguo ūtukũ ūkamatongoria na gĩtuĩ kĩa mwaki gĩa kũmamũrikĩra njĩra ĩrĩa mekũgera.

¹³ "Nĩwaikũrũkire Kĩrĩma-inĩ gĩa Sinai, ūkĩmaarĩria kuuma igũrũ. Nĩwamaheire mĩtabarĩre na mawatho ma kĩhooto na magĩrũro, na kĩrĩra giaku gĩa kũrũmirũro, o na maathani mega.

¹⁴ Nĩwamamenyithirie Thabatũ yaku theru na ūkĩmahe maathani, na kĩrĩra giaku gĩa kũrũmirũro, na mawatho kũgerera kanua ka Musa ndungata yaku.

¹⁵ Hĩndĩ ya ng'aragu nĩwamaheire irio kuuma igũrũ, na rĩrĩa maarĩ anyoootu ūkĩmahe maaĩ kuuma rwaro-inĩ rwa ihiga; wamaathire mathĩĩ makegwatĩre bũrũri ūrĩa wehĩtite woete guoko na igũrũ atĩ nũkamahe.

16 “No rĩrĩ, maithe maitũ ma tene magĩtĩĩa na makĩũmia ngoro ciao, makĩaga gwachĩkĩra maathani maku.

17 Makĩrega kũigua na makĩaga kũrĩrikana ciama iria waringĩte gata-gatĩ-inĩ kao. Nĩmoomirie ngingo, na tondũ wa ũremi wao magĩthuurĩra mũtongoria nĩgeetha macooke ũkombo-inĩ wao. No rĩrĩ, we ũrĩ Ngai ũrekanagĩra mehia, na ũrĩ mũtugi na mũigua tha, ndũhiũhaga kũrakara na ũiyũrĩtwo nĩ wendo. Nĩ ũndũ ũcio ndwamatiganĩrie,

18 o na rĩrĩa methondekeire mũhianano wa njaũ, makiuga atĩrĩ, ‘Ino nĩyo ngai yanyu irĩa yamũrutire bũrũri wa Misiri,’ kana o na rĩrĩa meekire maũndũ mooru mũno ma gũkũruma.

19 “Tondũ wa tha ciaku nyingĩ, ndwamatiganĩrie kũu werũ-inĩ. Gĩtugi gĩa itu gĩtiagire kũmatongoria njĩra-inĩ yao mũthenya, kana gĩtugi kia mwaki gĩkiaga kũmamũrĩkĩra ũtukũ njĩra irĩa mekũgerera.

20 Wamaheire Roho waku mwega amarutage. Ndwagire kũmahe mana marĩe, kana ũkĩaga kũmahe maaĩ maanyoota.

21 Ihinda rĩa mĩaka mĩrongo ĩna nĩwamatũrĩrie werũ-inĩ; matiagire kĩndũ o nakĩ, ningĩ nguo ciao itiigana gũthira, kana magũrũ mao makĩimba.

22 “Nĩwamaheire mothamaki na ndũrĩrĩ, ũkĩmagairĩ o nginya mĩhaka-inĩ ya kũraya. Magĩtaha bũrũri wa Sihoni mũthamaki wa Heshiboni, na bũrũri wa Ogu mũthamaki wa Bashani.

23 Waingĩhirie ariũ ao o ta njata cia matu-inĩ na ũkĩmakinyia bũrũri ũrĩa werite maithe mao matootnye makawĩgwatĩre ũtuĩke wao.

24 Ariũ ao nĩmatoonyire, makĩigwatĩra bũrũri ũcio. Ũgĩtooria andũ a Kaanani arĩa maatũũraga bũrũri ũcio mbere yao; ũkĩneana andũ a Kaanani kũrĩ o, hamwe na athamaki ao na andũ a bũrũri ũcio, ũkĩmaneana moko-inĩ mao meke nao o ũrĩa mangĩendire.

25 Nĩmatunyanire matũũra maarĩ mairĩgĩre na thingo cia hinya, na mĩgũnda mĩnoru, makĩigwatĩra nyũmba ciaiyũrite indo njega cia mĩthemba yothe, na ithima iria cienjetwo, na mĩgũnda ya mĩthabĩbũ, na mĩgũnda ya mĩtamaiyũ, na mĩtĩ mũingĩ mũno ya matunda. Makĩrĩa, nginya makĩhũũna na makĩagĩra mĩrĩ; magĩkenera wega waku mũingĩ.

26 “No nĩmagire gwathĩka, magĩkũremera, na makĩhutatĩra watho waku. Nĩmooragire anabĩ aku arĩa maamataaraga nĩguo mamacookie kũrĩ we; magĩka maũndũ mooru mũno ma gũkũruma.

27 Nĩ ũndũ ũcio, ũkĩmaneana moko-inĩ ma thũ ciao, nacio ikĩmahinyĩrĩria. No rĩrĩa maahinyĩrĩrio, magĩgũkairĩ. Ũkĩmaigua ku-uma igũrũ, na tondũ wa tha ciaku nyingĩ ũkĩmahe andũ a kũmahonokia, nao makĩmateithũra kuuma moko-inĩ ma thũ ciao.

28 “No maarĩkia kũgĩa na ũhurũko, magĩcookerera gwĩka maũndũ mooru maitho-inĩ maku. Hĩndĩ iyo ũkĩmatiganĩria moko-inĩ ma thũ ciao nĩgeetha imaathe. Na rĩrĩa maagũkaiire ringĩ, ũkĩmaigua ũrĩ o kũu igũrũ, na tondũ wa tha ciaku nĩwamahonokagia kaingĩ.

29 “Nĩwamataarire macookerere watho waku, no-o magĩtĩĩa na makĩrega gwathĩkĩra maathani maku. Makĩĩha nĩkũregana na mawatho maku marĩa mangĩtũũria mũndũ muoyo angĩmaathĩkĩra. Nĩ ũndũ wa kũng’athia, magĩkũhutatĩra, makĩũmia ngingo, na makĩrega gũkũigua.

30 Nĩwamakĩrĩrĩrie mĩaka mũingĩ. Na ũndũ wa Roho waku, nĩwamakaanagĩa na tũnua twa anabĩ aku. No matiigana gũkũigua, na nĩ ũndũ ũcio ũkĩmaneana moko-inĩ ma ndũrĩrĩ iria maariganĩtie nacio.

³¹ No tondũ wa tha ciaku nyingĩ, ndwamaniinire kana ũkĩmatiganĩria, nĩgũkorwo ũrĩ Mũrungu mũtugi na mũigua tha.

³² “Na rĩu-rĩ, Wee Ngai witũ, Mũrungu mũnene ũrĩ hinya na wa gwĩtigĩrwo, o wee ũhingagia kĩrĩkanĩro gĩaku kĩa wendo, ndũkareke moritũ maya moneke arĩ ũndũ mũnini maitho-inĩ maku, moritũ maya matũkorete, na magakora athamaki aitũ na atongoria aitũ, na magakora athĩnjĩri-Ngai na anabii aitũ, na magakora maithe maitũ na andũ aku othe, kuuma matukũ ma athamaki a Ashuri nginya ũmũthĩ.

³³ Maũndũ-inĩ macio mothe matũkorete, wee ũkoretwo ũrĩ na kĩhooto; wĩkĩte maũndũ na wĩhokeku, o rĩrĩa ithuĩ tũhĩtĩtie.

³⁴ Athamaki aitũ, na atongoria aitũ, na athĩnjĩri-Ngai aitũ na maithe maitũ, matiarũmĩrĩire watho waku; matiathikĩrĩirie maathani maku kana mataaro marĩa wamaheire.

³⁵ O na rĩrĩa maarĩ ũthamaki-inĩ wao, magĩkenagĩra wega waku mũnene bũrũri-inĩ ũcio mwariĩ na mũnoru ũrĩa wamaheete, mati-agũtungatĩire kana magĩtigana na njĩra ciao cia waganu.

³⁶ “No rĩrĩ, ũmũthĩ ũyũ tũrĩ ngombo, ngombo bũrũri-inĩ ũrĩa waheire maithe maitũ ma tene nĩguo marĩage matunda maguo na indo iria ingĩ njega ikũraga kuo.

³⁷ Tondũ wa mehia maitũ, magetha maguo maingĩ mathiiaga kũrĩ athamaki arĩa ũigĩte igũrũ riiitũ. Maathaga mũrĩ iitũ na ng’ombe ciitũ o ũrĩa mekwenda. Tũrĩ ahinyĩrĩrie mũno.

Kĩrĩko kĩa Andũ

³⁸ “Nĩ ũndũ wa ũguo-rĩ, nĩtũgũthondeka kĩrĩko gĩa gũtũura na twandĩkanĩre, nao atongoria aitũ, na Alawii aitũ na athĩnjĩri-Ngai aitũ makĩhũure mũhũuri.”

10

¹ Arĩa meekĩrĩre kĩrĩkanĩro kũu mũhũuri maarĩ:

Nehemia ũrĩa warĩ barũthi wa kũu, mũrũ wa Hakalia,

na Zedekia,

² na Seraia, na Azaria, na Jeremia,

³ na Pashuru, na Amaria, na Malikija,

⁴ na Hatushu, na Shebania, na Maluku,

⁵ na Harimu, na Meremothu, na Obadia,

⁶ na Danieli, na Ginethoni, na Baruku,

⁷ na Meshulamu, na Abija, na Mijamini,

⁸ na Maazia, na Biligai, na Shemaia.

Acio nĩo maarĩ athĩnjĩri-Ngai.

⁹ Nao Alawii maarĩ:

Jeshua mũrũ wa Azania,

na Binui wa ariũ a Henadadi, na Kadimieli,

¹⁰ nao athiritũ ao maarĩ:

Shebania, na Hodia, na Kelita, na Pelaia, na Hanani,

¹¹ na Mika, na Rehobu, na Hashabia,

¹² na Zakuri, na Sherebia, na Shebania,

¹³ na Hodia, na Bani, na Beninu.

14 Nao atongoria a andũ maarĩ:

Paroshu, na Pahathu-Moabi, na Elamu, na Zatu, na Bani,
 15 na Buni, na Azigadi, na Bebai,
 16 na Adonija, na Bigivai, na Adini,
 17 na Ateri, na Hezekia, na Azuri,
 18 na Hodia, na Hashumu, na Bezai,
 19 na Harifu, na Anathothu, na Nebai,
 20 na Magpiashu, na Meshulamu, na Heziri,
 21 na Meshezabeli, na Zadoku, na Jadua,
 22 na Pelatia, na Hanani, na Anaia,
 23 na Hoshea, na Hanania, na Hashubu,
 24 na Haloheshu, na Piliha, na Shobeku,
 25 na Rehumu, na Hashabina, na Maaseia,
 26 na Ahia, na Hanani, na Anani,
 27 na Maluku, na Harimu, na Baana.

28 “Andũ arĩa angĩ, nĩo athĩnjĩri-Ngai, na Alawii, na aikaria a ihingo, na aini, o na ndungata cia hekarũ na arĩa othe meyamũranĩtie na andũ arĩa maariganĩtie nao nĩguo maathĩkĩre Watho wa Ngai, marĩ hamwe na atumia ao, na aanake, na airĩtu ao othe arĩa mangĩhota gũtaũkĩrwo nĩ maũndũ,

29 andũ aya othe maanyiitana na ariũ a ithe wao arĩa marĩ igweta, na meeche na kirumi na mwĩhĩtwa atĩ nĩmarĩrũmagĩrĩra Watho wa Ngai ũrĩa waheirwo Musa ndungata ya Ngai, na mamenyagũrĩre gwathĩkĩra maathani mothe, na mawatho, na kirĩra gĩa kũrũmirĩrwo kĩa Jehova Mwathani witũ.

30 “Tweranĩra atĩ tũtikaheana airĩtu aitũ mahikio nĩ andũ arĩa matũrigiĩcĩrie o na kana aanake aitũ mahikie airĩtu ao.

31 “Rĩrĩa andũ a mabũrũri marĩa tũriganĩtie marĩrehaga indo na ngano ya kwendia mũthenya wa Thabatũ, tũtikamagũrĩra mũthenya ũcio wa Thabatũ o na kana mũthenya ũngĩ o wothe mwamũre. O mwaka wa mũgwanja wakinya tũtirĩrmaga mĩgũnda iitũ, na nĩtũrĩrekanagĩra mathiĩrĩ mothe.

32 “Nĩtuoya mũrigo wa kũhingia mawatho ma kũheanaga gĩcunjĩ gĩa gatatũ gĩa cekerĩ* o mwaka nĩ ũndũ wa wĩra wa nyũmba ya Ngai witũ:

33 nĩ ũndũ wa mĩgate rĩra iĩgagwo metha-inĩ; nĩ ũndũ wa mahinda ma maruta ma mũtu na ma njino; na nĩ ũndũ wa maruta marĩa marutagwo mũthenya wa Thabatũ, na wa ciathĩ cia Karũgamo ka Mweri, na wa ciathĩ iria ciathanĩtwo; nĩ ũndũ wa maruta marĩa maamũre; nĩ ũndũ wa maruta ma kũhoroheria mehia ma Isiraeli; o na nĩ ũndũ wa mawĩra mothe ma nyũmba ya Ngai witũ.

34 “Ithuĩ athĩnjĩri-Ngai, na Alawii o na andũ aya angĩ nĩtũcuukĩte mĩtũ tũgatuanĩra rĩrĩa o nyũmba iitũ irĩrĩrehaga ngũ nyũmba-inĩ ya Ngai witũ, cia gũikaragia mwaki wakanĩte kĩgongona-inĩ kĩa Jehova Ngai witũ mahinda marĩa matuanĩrwo o mwaka, o ta ũrĩa kwandĩkĩtwo Watho-inĩ.

35 “O na nĩtuoya mũrigo wa kũrehaga maciaro ma mbere ma mĩgũnda iitũ na ma mũtĩ o wothe wa matunda nyũmba-inĩ ya Jehova o mwaka.

36 “O ta ũrĩa kwandĩkĩtwo Watho-inĩ, nĩtũrĩrĩrehaga marigithathi maitũ ma aanake, na ma ng’ombe, na ma ndũuru cia ng’ombe na

* 10:32 nĩ ta giramu 4

cia mbūri ciitū gūkū nyūmba-inī ya Ngai witū kūrī athīnjīri-Ngai arīa matungataga kuo.

³⁷ “O na ningī nītūrīrehaga thīinī wa makūmbī ma nyūmba ya Ngai, tūnengere athīnjīri-Ngai mūtu wa mbere, na magongona maitū ma ngano ma mbere, na maruta ma matunda ma mītī iitū yothe ma mbere, na ma ndibei iitū ya mūhihano o na ma maguta. O na nītūrīrehaga gīcunjī gīa ikūmi kīa maciaro ma mīgūnda iitū, tūkanengera Alawii, nīgūkorwo nī Alawii maamūkagīra icunjī cia ikūmi kuuma matūūra mothe kūrīa tūrutaga wīra.

³⁸ Mūthīnjīri-Ngai wa rūciaro rwa Harūni nīarīkoragwo ho Alawii makīamūkīra gīcunjī kīu gīa ikūmi, nao Alawii nīmarīrehaga gīcunjī gīa ikūmi kīa indo ciothe makūmbī-inī ma kīgūna kīa nyūmba ya Ngai witū.[†]

³⁹ Andū a Isiraeli, hamwe na Alawii, nīmarīrehaga maruta mao ma ngano, na ndibei ya mūhihano, na maguta thīinī wa makūmbī marīa indo cia handū-harīa-haamūre ciigagwo, na kūrīa athīnjīri-Ngai, arīa maratungata, na aikaria a ihingo, na aini maikaraga.

“Tūtīrīrekagīrīria nyūmba ya Ngai witū.”

11

Atūūri Eerū a Jerusalemu

¹ Na rīrī, atongoria a andū magītūūra Jerusalemu, nao andū acio angī magīcuuka mītī nīguo mathuure mūndū ūmwe harī o andū ikūmi atūike wa gūtūūra Jerusalemu, itūūra rīrīa ithera, nao acio angī kenda megūtigara mathīi magatūūre matūūra-inī mao.

² Andū nīmagathīrīrie andū arīa othe meerutīire gūtūūra Jerusalemu na kwīyendera.

³ Aya nō atongoria a būrūri arīa maatūūrire Jerusalemu (na rīrī, andū amwe a Isiraeli, na athīnjīri-Ngai, na Alawii, na ndungata cia hekarū, na njiaro cia ndungata cia Solomoni maatūūraga matūūra-inī ma Juda, o mūndū gīthaka-inī gīake thīinī wa matūūra mao.

⁴ O na andū angī kuuma Juda na Benjamini nīmatūūraga Jerusalemu):

Kuuma njiaro-inī cia Juda maarī:

Athaia mūrū wa Uzia, mūrū wa Zekaria, mūrū wa Amaria, mūrū wa Shefatia, mūrū wa Mahalaleli, wa rūciaro rwa Perezu;

⁵ na Maaseia mūrū wa Baruku, mūrū wa Koli-Howe, mūrū wa Hazaia, mūrū wa Adaia, mūrū wa Joiaribu, mūrū wa Zekaria, wa rūciaro rwa Mūshiloni.

⁶ Njiaro cia Perezu iria ciatūūraga Jerusalemu, arīa maarī andū njamba, mūigana wao warī andū 468.

⁷ Kuuma njiaro-inī cia Benjamini maarī:

Salu mūrū wa Meshulamu, mūrū wa Joedi, mūrū wa Pedaia, mūrū wa Kolaia, mūrū wa Maaseia, mūrū wa Ithieli, mūrū wa Jeshai,

⁸ na arūmīrīri ake, Gabai na Salai, othe maarī andū 928.

⁹ Joeli mūrū wa Zikiri nīwe warī mūrūgamīrīri wao ūrīa mūnene, nake Juda mūrū wa Hasenua nīwe warūgamīrīire Gīcigo gīa Keerī kīa itūūra rīrīa inene.

[†] 10:38 Nī kwarī na tūnyūmba hekarū-inī kūrīa indo iria theru ciaigagwo.

10 Nao athĩnjĩri-Ngai maarĩ:

Jedaia; mūrũ wa Joiaribu; Jakini;

11 Sheraia mūrũ wa Hilikia, mūrũ wa Meshulamu, mūrũ wa Zadoku, mūrũ wa Meraiothu, mūrũ wa Ahitubu, mūruri wa maũndũ ma nyũmba ya Ngai,

12 hamwe na athiritũ ao arĩa maarutaga wĩra wa hekarũ, maarĩ andũ 822; Adaia mūrũ wa Jerohamu, mūrũ wa Pelalia, mūrũ wa Amuzi, mūrũ wa Zekaria, mūrũ wa Pashuru, mūrũ wa Malikija,

13 hamwe na andũ a thiritũ yake arĩa maarĩ atongoria a nyũmba ciao, maarĩ andũ 242; Amashusai mūrũ wa Azareli, mūrũ wa Ahazai, mūrũ wa Meshilemothu, mūrũ wa Imeri,

14 na andũ a thiritũ yake arĩa maarĩ njamba, maarĩ andũ 128. Mũtongoria wao mũnene aarĩ Zabidieli mūrũ wa Hagedolimu.

15 Na kuuma kũrĩ Alawii maarĩ:

Shemaia mūrũ wa Hashubu, mūrũ wa Azirikamu, mūrũ wa Hashabia, mūrũ wa Buni;

16 Shabethai na Jozabadu, arĩa maarĩ atongoria eerĩ a Alawii, na nĩo maaroraga wĩra wa nja wa nyũmba ya Ngai;

17 Matania mūrũ wa Mika, mūrũ wa Zabedi, mūrũ wa Asafu, ũrĩa watongoragia mahooya ma gũcookeria Ngai ngaatho; Bakabukia ũrĩa warĩ wa keerĩ harĩ athiritũ ake: na Abada mūrũ wa Shamua, mūrũ wa Galali, mūrũ wa Jeduthuni.

18 Alawii arĩa maarĩ thĩnĩ wa Itũũra rĩu itheru maarĩ andũ 284.

19 Aikaria a ihingo maarĩ:

Akubu, na Talimoni, na andũ a thiritũ yao, arĩa maarangagĩra ihingo, maarĩ andũ 172.

20 Andũ a Isiraeli acio angĩ, hamwe na athĩnjĩri-Ngai na Alawii, maarĩ matũũra-inĩ mothe ma Juda, o mũndũ gĩthaka-inĩ kĩa maithe mao.

21 Ndungata cia hekarũ ciatũũraga kĩrĩma-inĩ kĩa Ofeli, marũgamĩrĩrwo nĩ Ziha na Gishipa.

22 Mũtongoria mũnene wa Alawii kũu Jerusalemu aarĩ Uzi mūrũ wa Bani, mūrũ wa Hashabia, mūrũ wa Matania, mūrũ wa Mika. Uzi aarĩ ũmwe wa rũciaro rwa Asafu, arĩa maarĩ aini arĩa maarũgamĩrĩire wĩra wa nyũmba ya Ngai.

23 Aini maarĩ watho-inĩ wa mũthamaki, ũrĩa wamatuagĩra wĩra wao wa o mũthenya.

24 Pethahia mūrũ wa Meshezabeli, wa rũciaro rwa Zera mūrũ wa Juda, aarĩ mũramati wa mũthamaki maũndũ-inĩ mothe makonainie na andũ.

25 Ha ũhoru wa tũtũũra na mĩgũnda yatuo-rĩ, andũ amwe a Juda maatũũraga Kiriathu-Ariba na matũũra marĩo marĩa marĩrigiicĩirie, na Diboni na matũũra marĩo, na Jakabizeeli na tũtũũra twarĩo,

26 na kũu Jeshua, na Molada, na Bethi-Peleti,

27 na Hazari-Shuali, na Biri-Shiba na matũũra marĩo;

28 na Zikilagi, na Mekona na matũũra marĩo,

29 na Eni-Rimoni, na Zora, na Jaramuthu,

³⁰ na Zanoa, na Adulamu na tūtūūra twarīo, na Lakishi na mīgūnda ya rīo, na Azeka na matūūra marīo. Nī ūndū ūcio maatūūruga kuuma Birishiba o nginya Kīanda kīa Hinomu.

³¹ Njiaro cia Benjamini kuuma Geba ciatūūruga Mikimashi, na Aija, na Betheli na matūūra marīo,

³² na kūu Anathothu, na Nobu na Anania,

³³ na Hazoru, na Rama na Gitaimu,

³⁴ na Hadidi, na Zeboimu na Nebalati,

³⁵ na Lodi na Ono, na Kīanda-inī kīa Aturi.

³⁶ Amwe a ikundi cia Alawii a Juda maatūūrire Benjamini.

12

Athīnjīri-Ngai na Alawii

¹ Aya nīo athīnjīri-Ngai na Alawii arīa maacookire hamwe na Zerubabeli mūrū wa Shealiteli, na Jeshua:

Seraia, na Jeremia, na Ezara,*

² na Amaria, na Maluku, na Hatushu,

³ na Shekania, na Rehumu, na Meremothu,

⁴ na Ido, na Ginethoni, na Abija,

⁵ na Mijamini, na Maadia, na Biliga,

⁶ na Shemaia, na Joiaribu, na Jedaia,

⁷ na Salu, na Amoku, na Hilikia, na Jedaia.

Acio nīo maarī atongoria a athīnjīri-Ngai na athiritū ao, matukū-inī macio ma Jeshua.

⁸ Nao Alawii maarī Jeshua, na Binui, na Kadimieli, na Sherebia, na Juda, o na Matania, ūrīa, marī hamwe na athiritū ake, nīwe warūgamīrīire arīa maainaga nyīmbo cia gūcokia ngaatho.

⁹ Bakabukia na Uni, athiritū ao, maarūgamaga mang’ethanīire nao magitungata.

¹⁰ Jeshua nīwe warī ithe wa Joiakimu, nake Joiakimu aarī ithe wa Eliashibu, nake Eliashibu aarī ithe wa Joiada,

¹¹ nake Joiada aarī ithe wa Jonathani, nake Jonathani aarī ithe wa Jada.

¹² Matukū-inī ma Joiakimu, aya nīo maarī atongoria a nyūmba cia athīnjīri-Ngai:

ya Seraia, aarī Meraia;

ya Jeremia, aarī Hanania;

¹³ ya Ezara, aarī Meshulamu;

ya Amaria, aarī Jehohanani;

¹⁴ ya Maluki, aarī Jonathani;

ya Shebania, aarī Jusufu;

¹⁵ ya Harimu, aarī Adina;

ya Meraiothu, aarī Helikai;

¹⁶ ya Ido, aarī Zekaria;

ya Ginethoni, aarī Meshulamu;

¹⁷ ya Abija, aarī Zikiri;

ya Miniamini na Moadia, aarī Pilitai;

¹⁸ ya Biliga, aarī Shamua;

ya Shemaia, aarī Jehonathani;

¹⁹ ya Joiaribu, aarī Matenai;

* 12:1 Ezara ūyū tiwe Ezara ūrīa mūthīnjīri-Ngai.

ya Jedaia, aarī Uzi;

²⁰ ya Salai, aarī Kalai;

ya Amoku, aarī Eberi;

²¹ ya Hilikia, aarī Hashabia;

na ya Jedaia, aarī Nethaneli.

²² Nao atongoria a nyumba cia Alawii matukū-inī ma Eliashibu, na Joiada, na Johanani, na Jadua, o ūndū ūmwe na atongoria a athinjiri-Ngai, nīmandikirwo marītwa mao hīndī ya wathani wa Dario ūria Mūperisia.

²³ Atongoria a nyumba cia njiaro cia Lawi nginya hīndī ya Johanani mūrū wa Eliashibu o nao nīmandikītwo ibuku-inī rīa matukū macio.

²⁴ Nao atongoria a Alawii maarī Hashabia, na Sherebia, na Jeshua mūrū wa Kadimieli, na athiritū ao, arīa maarūgamaga mamang'etheire makīna nyīmbo cia kūgōoca na cia gūcookia ngaatho, gīkundi kīmwe gīkaamūkağīria kīrīa kīngī, kūringana na ūria gwathanitwo nī Daudi mūdū wa Ngai.

²⁵ Matania, na Bakabukia, na Obadia, na Meshulamu, na Talimoni, na Akubu maarī aikaria a ihingo arīa maarangagīra makūmbī marīa maarī ihingo-inī.

²⁶ Maatungataga hīndī ya Joiakimu mūrū wa Jeshua, mūrū wa Jozadaku, na hīndī ya Nehemia ūria warī barūthi, na hīndī ya Ezara ūria warī mūthīnjiri-Ngai na mwandiki-marūa.

Kwamūrwo kwa Rūthingo rwa Jerusalemu

²⁷ Hīndī ya kwamūrwo kwa rūthingo rwa Jerusalemu, Alawii nīmacaririo kuuma kūrīa guothe maarī nīguo moke Jerusalemu makūngūire kwamūrwo kūu marī na gīkeno, na makiinaga nyīmbo cia gūcookia ngaatho, makīinaga na thaani iria ihūūrithanagio, na inanda cia kīnūbi, na cia mūgeeto.

²⁸ Aini o nao nīmacookanīrīrio hamwe kuuma ng'ongo iria ciathiūrūrūkiirie Jerusalemu, magīcookanīrīrio kuuma tūtūura-inī twa Anetofathi,

²⁹ na kuuma Bethi-Giligali, na kuuma mwena wa Geba na Azimavethu, nīgūkorwo aini nīmeyakīire matūūra gūthiūrūrūkīria Jerusalemu.

³⁰ Nao athīnjiri-Ngai na Alawii marīkia gwītheria, magītheria andū, na ihingo, o na rūthingo.

³¹ Atongoria a Juda nīndameerire mahaice rūthingo-igūrū. Ningī ngīhe ikundi igirī nene cia aini wīra wa gūcookia ngaatho. Gīkundi kīmwe gīgīthiū mwena wa ūrio kīrī rūthingo-igūrū, kīerekeire Kīhingo gīa Kīaraini.

³² Hoshaiia hamwe na nuthu ya atongoria a Juda makīmarūmīrīra,

³³ hamwe na Azaria, na Ezara, na Meshulamu,

³⁴ na Juda, na Benjamini, na Shemaia, na Jeremia,

³⁵ o ūndū ūmwe na athīnjiri-Ngai amwe me na tūrumbeta, o na Zekaria mūrū wa Jonathani, mūrū wa Shemaia, mūrū wa Matania, mūrū wa Mīkaia, mūrū wa Zakuri, mūrū wa Asafu,

³⁶ na athiritū ake, nīo Shemaia, na Azareli, na Milalai, na Gilalai, na Maai, na Nethaneli, na Juda, na Hanani, marī na indo cia kūina nacio o ta ūria gwathanitwo nī Daudi, mūdū wa Ngai. Ezara ūria mwandiki-marūa nīwe wamatongoretie.

³⁷ Na rīrī, kuuma Kīhingo gīa Gīthima maathiire marūngīrīrie, makīhaica rūthingo igūrū na ngathī cia Itūūra rīa Daudi, makīhītūkīra igūrū rīa nyumba ya Daudi, o nginya Kīhingo kīa Maaī mwena wa irathīro.

³⁸ Gikundi gĩa keerĩ kĩa aini gĩgĩthiĩ kierekeire mwena wa ũmotho. Na nĩ ngĩmarũmirĩra kũu rũthingo igũrũ hamwe na nuthu ya andũ, tũkĩhĩtũkĩra Mũthiringo wa Mariiko ma Mwaki o nginya Rũthingo-inĩ Rwarĩ,

³⁹ igũrũ rĩa Kĩhingo kĩa Efiraimu, na Kĩhingo kĩa Jeshana, na Kĩhingo gĩa Thamaki, na Mũthiringo wa Hananeli, na Mũthiringo wa Igana, nginya Kĩhingo-inĩ kĩa Ng'ondũ. Makĩrũgama Kĩhingo-inĩ kĩa Mũrangĩri.

⁴⁰ Ikundi icio cieri cia aini cia gũcookia ngaatho igĩkara handũ ha cio thĩni wa nyũmba ya Ngai, o na nĩ ngũika o ũguo, hamwe na nuthu ya anene,

⁴¹ o ũndũ ũmwe na athĩnjĩri-Ngai, nĩo Eliakimu, na Maaseia, na Miniamini, na Mikaia, na Elioenai, na Zekaria, na Hanania marĩ na tũrumbeta twao,

⁴² o hamwe na Maaseia, na Shemaia, na Eleazaru, na Uzi, na Jehohanani, na Malikija, na Elamu, na Ezeri. Nao aini maatongoragio nĩ Jezerahia.

⁴³ Na mũthenya ũcio nĩmarutire magongona manene, makĩrũuhagia tondũ Ngai nĩamaheete gĩkeno kĩnene. O nao andũ-a-nja na ciana magĩkena. Mbugĩrĩrio ya gĩkeno kũu Jerusalemu nĩyaiguĩkaga kũndũ kũraya.

⁴⁴ Mahinda-inĩ macio nĩ gwathuurirwo andũ marũgamĩrĩre makũmbĩ ma indo iria ciarutagwo, na maciaro ma mbere, na gĩcunjĩ gĩa ikũmi. Kuuma nĩgũnda-inĩ ĩria yathiũrũrũkĩirie matũũra magĩrĩrwo kurehe makũmbĩ-inĩ icunjĩ iria ciatuĩtwo nĩ watho irĩ cia athĩnjĩri-Ngai na Alawii, tondũ andũ a Juda nĩmakenagĩra athĩnjĩri-Ngai na Alawii arĩa maatungataga.

⁴⁵ Nĩmarutaga wĩra wa gũtungatĩra Ngai wao, na wĩra wa gwĩtheria, o ta ũrĩa aini na aikaria a ihingo meekaga, kũringana na ũria gwathanĩtwo nĩ Daudi na mũriũ Solomonĩ.

⁴⁶ Nĩgũkorwo tene mũno, matukũ-inĩ ma Daudi na ma Asafu, nĩ kwarĩ na atongoria a aini na a nyĩmbo cia kũgooca na gũcookeria Ngai ngaatho.

⁴⁷ Nĩ ũndũ ũcio matukũ-inĩ ma Zerubabeli na ma Nehemia, andũ a Isiraeli othe nĩmarutaga icunjĩ cia o mũthenya nĩ ũndũ wa aini na aikaria a ihingo. Nĩngĩ nĩmamũraga icunjĩ nĩ ũndũ wa Alawii arĩa angĩ, nao Alawii makaamũra icunjĩ nĩ ũndũ wa njiaro cia Harũni.

13

Magarũrĩra ma Mũthia ma Nehemia

¹ Na rĩrĩ, mũthenya ũcio, Ibuku rĩa Musa rĩgĩthomwo na mũgambo mũnene andũ makĩũguagĩra, rĩgĩthomwo handũ haandĩkitwo atĩ gũtirĩ Mũamoni kana Mũmoabi ũgetĩkĩrio akorwo kiũngano-inĩ kĩa andũ a Ngai,

² tondũ matiigana kũhe andũ a Isiraeli irio na maaĩ; no-o nĩ kũriha maarĩhire Balamu amarume. (No rĩrĩ, Ngai witũ akĩgarũra kĩrumi gĩgĩtuĩka kĩrathimo.)

³ Rĩria andũ maagũire watho ũcio, makĩeheria andũ othe arĩa maarĩ ageni kuuma Isiraeli.

⁴ Mbere ĩyo, Eliashibu ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai nĩakoretwo atuĩtwo mũrũgamĩrĩri wa makũmbĩ ma nyũmba ya Ngai witũ. Aarĩ wa thiritũ ya hakuĩ na Tobia,

⁵ na nĩamũhete nyũmba nene aikarage ĩria mbere ĩyo yaigagwo mũhothi ya ngano, na ũbumba, na indo cia hekarũ, o na mũhothi ya gĩcunjĩ gĩa ikũmi kĩa ngano, na ndibeĩ ya mũhahano na maguta marĩa maaheagwo Alawii, na aini na aikaria a ihingo, o na mũhothi ĩria yarutagĩrwo athĩnjĩri-Ngai.

⁶ No rĩrĩa maũndũ maya mothe maathiiaga na mbere, nĩ ndiarĩ kũu Jerusalemu, nĩgũkorwo mwaka-inĩ ũcio wa mĩrongo itatũ na ĩrĩ wa ũthamaki wa Aritashashita, mũthamaki wa Babuloni,* nĩndacookete kũrĩ mũthamaki. Matukũ manini maathira nĩndamũhooire rũtha,

⁷ ngĩcooka Jerusalemu. Ndacooka Jerusalemu nĩguo ndaamenyire ũũru ũrĩa Eliashibu eekite nĩ ũndũ wa kũhe Tobia kanyũmba nja ya nyũmba ya Ngai.

⁸ Nindarakaririo nĩ ũhoru ũcio mũno na ngĩkia indo ciothe cia Tobia nja.

⁹ Ngĩcooka ngĩruta watho kũgĩe igongona rĩa gũtheria nyũmba ĩyo, na ngĩcookia indo ciothe cia nyũmba ya Ngai kuo, hamwe na maruta ma ngano na ũbumba.

¹⁰ Ningĩ nĩndamenyire atĩ Alawii matiaheagwo gĩcunjĩ kĩrĩa kĩerĩtwo maaheagwo, na Alawii othe hamwe na aini arĩa maatungataga nĩmatiganĩirie ũtungata, magacooka mĩgũnda-inĩ yao.

¹¹ Nĩ ũndũ ũcio ngĩrũithia anene acio, ngĩmooria atĩrĩ: “Nyũmba ya Ngai ĩtiganĩirio nĩkĩ?” Ningĩ ngĩmeeta othe hamwe, ngĩmacookia o mũndũ wĩra-inĩ wake.

¹² Andũ othe a Juda nĩmarehire gĩcunjĩ gĩa ikũmi kĩa ngano, na ndibei ya mũhiano, o na maguta makũmbĩ-inĩ.

¹³ Na nĩ ngĩtua Shelemia ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai, na Zadoku ũrĩa mwandĩki-marũa, marĩ na Mulawii wetagwo Pedaia, arũgamĩrĩri a makũmbĩ, na ngĩtua Hanani mũrũ wa Zakuri mũrũ wa Matania mũnini wao, tondũ andũ aya nĩmoonagwo marĩ ehokeku. Nĩmatuirwo a kũgayagĩra ariũ a ithe wao indo.

¹⁴ Ndirikana, Wee Ngai wakwa, nĩ ũndũ wa maũndũ maya, na ndũgatharie wĩra na ũtungata ũrĩa ndungatĩte nyũmba-inĩ ya Ngai wakwa ndĩ mwĩhokeku.

¹⁵ Matukũ-inĩ macio nĩndeyoneire andũ a Juda makĩhiha ndibei mũthenya wa Thabatũ na makĩrehe ngano, na magĩkuuithia ndigiri ngano hamwe na ndibei, na thabibũ, na ngũyũ, na mũthemba yothe ya mĩrigo. Indo icio ciothe maarehaga Jerusalemu mũthenya wa Thabatũ. Nĩ ũndũ ũcio ngĩmakaania kwendia irio mũthenya ũcio wa Thabatũ.

¹⁶ Andũ a Turo arĩa maatũũraga Jerusalemu nĩmarehaga thamaki na indo cia mũthemba yothe, na magaciendagĩria andũ a Juda mũthenya wa Thabatũ kũu Jerusalemu.

¹⁷ Ngĩrũithia andũ arĩa maarĩ igweta a Juda, ngĩmooria atĩrĩ, “Nĩ ũndũ ũrĩkũ ũyũ mũreka wa waganu wa gũthaahia mũthenya wa Thabatũ?”

¹⁸ Maithe manyu na tene-rĩ, githĩ ti maũndũ ta maya meekire, nake Ngai witũ agĩtũrehere mathĩna maya mothe matũkorete na magakora itũũra rĩrĩ inene? No rĩu inyuĩ mũrارهhera Isiraeli mang’ũrĩ maingĩ makĩria na ũndũ wa gũthaahia Thabatũ.”

¹⁹ Na rĩrĩ, hwaĩ-inĩ kwambĩrĩria kũgĩa nduma ihingo-inĩ cia Jerusalemu Thabatũ ĩtanakinya-rĩ, ngĩathana mĩrango ya Jerusalemu ihingo na ndĩkahingũrwo nginya Thabatũ ĩthire. Ngĩiga andũ amwe akwa ihingo-inĩ marangĩre, nĩgeetha gũtikagĩe mũrigo ũngĩtoonyio thĩnĩ mũthenya wa Thabatũ.

²⁰ Rĩmwe kana meerĩ, onjorithia na endia a indo cia mũthemba yothe maraarire nja ya Jerusalemu.

* 13:6 Thuutha wa kũhoota na kwĩgwatĩra Babuloni, Kurusu nĩeheire rĩtwa “Mũthamaki wa Babuloni”.

21 No ngĩmakaania ngĩmooria atĩrĩ, “Nĩ kĩ gĩgũtũma mũraare rūthingo-inĩ? Mũngũka ũguo rĩngĩ nĩndĩmũnyitithia.” Kuuma hĩndĩ iyo matiacookire gũũka mũthenya wa Thabatũ.

22 Ningĩ ngĩatha Alawii meetherie macooke mathiĩ makarangĩre ihingo nĩgeetha maige mũthenya wa Thabatũ ũrĩ mũtheru.

Ndirikana, Wee Ngai wakwa, nĩ ũndũ wa ũndũ ũyũ o nagu, na ũnjiguĩre tha kũringana na wendo waku mũnene.

23 Na rĩrĩ, matukũ-inĩ macio nĩndonire arũme a Juda arĩa maahikĩtie andũ-a-nja a kuuma Ashidodi, na Amoni, na Moabi.

24 Nuthu ya ciana ciao cjaaragia rūthiomi rwa Ashidodi kana thiomi cia ndũrĩrĩ icio ingĩ, no matiooĩ kwaria rūthiomi rwa Juda.

25 Ngĩmarũithia na ngĩmetĩria kĩrumi. Nĩdahũũrĩre arũme amwe ao na ngĩmamunya njuĩrĩ. Ngĩtũma mehĩte mwĩhĩtwa makĩgwetaga rĩtwa rĩa Ngai, ngĩmeera atĩrĩ: “Menyai gũkaaneana airĩtu anyu mahikio nĩ ariũ ao, kana aanake anyu inyuĩ ene mahikie airĩtu ao.

26 Githĩ ti ihikanio ta icio ciatũmire Solomoni mũthamaki wa Isiraeli eehie? Ndũrĩrĩ-inĩ nyingĩ gũtiarĩ mũthamaki ũngĩ watariĩ take. Ngai wake nĩamwendete, akĩmũtua mũthamaki Isiraeli guothe; no-o na kũrĩ ũguo-rĩ, nĩatoonyirio mehia-inĩ nĩ andũ-a-nja a kũngĩ.

27 Ithuĩ-rĩ, no nginya tũigue atĩ o na inyuĩ mũreka waganu ũyũ wothe mũũru ũũ, mũkaaga kwĩhokeka kũrĩ Ngai witũ na ũndũ wa kũhikia andũ-a-nja a kũngĩ?”

28 Mũriũ ũmwe wa Joiada mũrũ wa Eliashibu mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene aarĩ mũthoni-we wa Sanibalati ũrĩa Mũhoroni. Nĩdamũingatare oime harĩ nĩ.

29 Maririkane, Wee Ngai wakwa, tondũ nĩmathaahirie wĩra wa ũthĩnjĩri-Ngai, o na magĩthaahia kĩrĩkanĩro kĩa wĩra wa athĩnjĩri-Ngai na kĩa Alawii.

30 Nĩ ũndũ ũcio, ngĩtheria athĩnjĩri-Ngai na Alawii kuuma kũrĩ ũndũ o wothe mũgeni, ngĩcooka ngĩmagairĩ o mũndũ wĩra wake kĩũmbe.

31 Ningĩ nĩndathondekire mweke wa kũhothaga ngũ na maciaro ma mbere mahinda marĩa maatuĩtwo.

Wee Ngai wakwa, ndirikana na ũnjĩke wega.

ESITERI

Kweherio kwa Vashiti Mütumia wa Muthamaki

¹ Na rīrī, ūū nīguo gwekīkire matukū-inī ma Ahasuerusu, o we Ahasuerusu ūrīa waathaga mabūrūri 127 marīa moimīte kuuma būrūri wa Ahīndī o nginya būrūri wa Akushi.*

² Matukū-inī macio-rī, Mūthamaki Ahasuerusu aathamakaga arī gītī-inī giake kīa ūnene thīnī wa nyūmba ya ūthamaki kūu gūkarō kīgītīre kīa mūthamaki gīa Shushani,†

³ na mwaka wa gatātū wa wathani wake, nīarugithīrie andū ake othe arīa maarī igweta na anene iruga. Nao atongoria a mbūtū cia ita cia Perisia na cia Mediā, na abarūthi na andū arīa maarī igweta a mabūrūri maarī kuo.

⁴ Nake akīonia ūtonga mūnene wa ūthamaki wake na ūkengi na riiri wa ūnene wake, ihinda rīa matukū 180.

⁵ Matukū macio maathira, mūthamaki nīarugithirie iruga, rīrīa rīakarire mūthenya mūgwanja, narīo rīarī thīnī wa mūgūnda ūrīa warī mūrīgīre wa nyūmba ya mūthamaki, rīkīrugīro andū othe kuuma ūrīa mūnini nginya ūrīa mūnene, arīa maarī kūu thīnī wa gūkarō kīrīa kīarī kūrīgīre gīa Shushani.

⁶ Mūgūnda ūcio warī na mīcuurio ya gatani ya rangi mwerū na ya rangi wa bururu, nayo yohanītio na mīkanda ya gatani ya rangi mwerū na ya rangi wa ndathi, ikoohererwo icūhī-inī cia betha iria cianyīitithanītio na itugi cia mahiga marīa mega merū. Nī kwarī na itī cia gūkarīra cia thahabu na cia betha‡ iria ciaigītwo kūndū kwarītwo mahiga ma nyaigī, na mahiga mega merū, na mahiga ma rangi wa ngoikoni, na mahiga mangī ma goro mūno.

⁷ Ndibe yaheanagwo na ikombe cia thahabu, na gūtīrī kīahaanaine na kīrīa kīngī, na ndibe ya nyūmba ya ūthamaki yarī nyingī mūno o ta ūrīa ūtaana wa mūthamaki watarīi.

⁸ Kūrīngana na watho wa mūthamaki, o mūgeni nīeetīkīrītio kūnyua kīrīa angīndire, nī ūndū mūthamaki nīathīte aheani othe a ndibe mahe o mūndū kīrīa eendaga.

⁹ O nake Vashiti, mūtumia wa mūthamaki, nīarugithīrie andū-a-nja iruga o kūu nyūmba-inī ya ūthamaki ya Mūthamaki Ahasuerusu.

¹⁰ Mūthenya wa mūgwanja, hīndī rīa Mūthamaki Ahasuerusu aak-enete nī ūndū wa kūnyua ndibe, agīatha ndungata iria mūgwanja ciarī hakūre iria ciamūtungatagīra, nīcio Mehumani, na Bizatha, na Haribona, na Bigatha, na Abagutha, na Zetharu, na Karikasi,

¹¹ irehe Vashiti, ūcio mūtumia wa mūthamaki mberē yake ekīrite tanji yake ya ūthamaki, nīgeetha onanie ūthaka wake kūrī andū, o na ningī kūrī andū arīa maarī igweta, nīgūkorwo aarī kūrōrerwa.

¹² No rīrīa ndungata icio ciakinyirie watho wa mūthamaki, Vashiti mūtumia wa mūthamaki akīrega gūthī. Hīndī iyo mūthamaki akīng'ūrīka mūno na agīcinwo nī marakara.

* **1:1** Wathani wagayanītio ng'ongo 127, na o rūgongo rūkagayanio na mabūrūri. † **1:2** Shushani rīarī itūrīa rīmwe inene rīa marīa mana ya ūthamaki ūcio; macio mangī matatū maarī Babuloni, Perisiapoli, na Ekibatani. ‡ **1:6** Andū a Perisia maarīaga metambūrūkītie itī-inī.

¹³ Na tondū warī mūtugo wa mūthamaki gūtuīria maūndū ma watho na ma kihooto, akīaria na andū arīa oogī na mooī ūhoro wa matukū ma tene.

¹⁴ Nao arīa maakuhīrīrie mūthamaki mūno maarī Karishena, na Shetharu, na Adamatha, na Tarashishi, na Meresu, na Marisena na Memukani, andū mūgwanja arīa maarī igweta a Perisia na Media, arīa meetīkīrītio kuonanaga na mūthamaki, na n̄o maarī anene mūno ūthamaki-inī ūcio.

¹⁵ Mūthamaki akīūria atīrī, “Kūringana na watho-rī, Vashiti mūtumia wa mūthamaki agīrīrwo nī gwīkwo atīa? Nīaregete gwathīkīra watho wa Mūthamaki Ahasuerusu ūrīa akinyīurio nī andū acio ahakūre.”

¹⁶ Memukani agīcookia arī mbere ya mūthamaki na andū arīa maarī igweta atīrī, “Vashiti mūtumia wa mūthamaki nīekīte mahītia, na to mūthamaki wiki ahītīrie, no ahītīrie o na andū othe arīa marī igweta na andū othe a mabūrūri ma Mūthamaki Ahasuerusu.

¹⁷ Nīgūkorwo ūndū ūyū wīkītwo nī mūtumia wa mūthamaki nūkūmenyeka nī andū-a-nja othe, na nī ūndū ūcio nīmarīmenagīrīria athuuri ao makoiga atīrī, ‘Mūthamaki Ahasuerusu araathanire Vashiti mūtumia wa mūthamaki arehwo mbere yake, no ndaigana gūthū.’

¹⁸ Ūmūthī-rī, andū-a-nja arīa marī igweta a Perisia na Media arīa maiguīte ūndū ūyū wīkītwo nī mūtumia wa mūthamaki noguo nao marīkaga andū arīa marī igweta a mūthamaki. Kīnyararo na ngarari itigathira.

¹⁹ “Nī ūndū ūcio, mūthamaki angīona arī wega, nīarute watho wa ūthamaki na etīkire wandīkwo mawatho-inī ma Perisia na Media, marīa matagarūragwo, atī Vashiti ndarī hīndī īngī agooka mbere ya Mūthamaki Ahasuerusu. Naho handū ha Vashiti-rī, mūthamaki acarie mūndū-wa-nja ūngī mwega kūmūkīra.

²⁰ Rīrīa watho ūcio wa mūthamaki ūrīanīrīrwo kūndū guothe kūrīa mūthamaki aathanaga-rī, andū-a-nja othe nīmarītīyaga athuuri ao, kuma ūrīa mūnini nginya ūrīa mūnene.”

²¹ Mūthamaki na andū ake arīa maarī igweta magīkenio nī mataaro macio, nī ūndū ūcio mūthamaki agūka o ta ūrīa Memukani oigīte.

²² Agītūma marūa kūndū guothe ūthamaki-inī ūcio, o būrūri na mwandīkire wago na o rūrīrī na mwarīrie waruo, akīanīrīrithia na thiomī cia andū othe atī mūthuuri o wothē nīwe mwathi wa mūciī wake.

2

Esiteri Gūtuīka Mūtumia wa Mūthamaki

¹ Thuutha ūcio rīrīa marakara ma Mūthamaki Ahasuerusu maa-hoorerire, akīrīrikana Vashiti na ūrīa eekīte, o na ūrīa aamūtuīrīrie eekwo.

² Hīndī īyo ndungata iria ciatungatagīra mūthamaki we mwene ikiuga atīrī, “Mūthamaki nīacarīrio airītu gathirange ethī na ciīrorerwa.

³ Mūthamaki nīathuure anene mabūrūri-inī mothe marīa aathanaga marehe airītu acio othe ciīrorerwa nyūmba-inī īrīa itūūrāgwo nī andū-a-nja thīnī wa nyūmba ya ūthamaki kūu gūkarō kīrīa kīrigīre gīa Shushani. Nao nīmamenyagīrīrwo nī Hegai, ndungata irīa hakūre ya mūthamaki irīa yarūgamagīrīra andū-a-nja acio; ningī maheo indo cia gwīthakaria nacio.

⁴ Thuutha ūcio mūrīrtu ūrīa ūgaakenia mūthamaki nīagatuīka mūtumia wa mūthamaki ithenya rīa Vashiti.” Mataaro macio magīkenia mūthamaki, nake akīmarūmīrīra.

⁵ Na rîrî, thîinî wa nyũmba ya ũthamaki kũu gũikaro kîrîa kîirigîre gîa Shushani, nî kwarî na Mũyahudi wa mũhîrîga wa Benjamini wetagwo Moridekai mûrũ wa Jairũ, mûrũ wa Shimei, mûrũ wa Kishu,

⁶ nake aatahîtwo kuuma Jerusalemu nî Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni, arî ũmwe wa andũ arîa maatahanîirio na Jekonia, mũthamaki wa Juda.

⁷ Moridekai aarî na mwarî wa ithe mûnini wetagwo Hadasa, ũrîa aarerete tondũ ndaarî na ithe kana nyina. Mũirîtu ũcio, ũrîa ningî wetagwo Esiteri, aarî kũrorerwa mwîrî na ũthiũ akîonwo, nake Moridekai akîmuoya akîmũrera o ta mwarî thuutha wa ithe na nyina gũkua.

⁸ Rîrîa watho ũcio wa mũthamaki wanîrîrwo-rî, airîtu aingî nîmarehirwo thîinî wa nyũmba ya ũthamaki kũu gũikaro kîrîa kîirigîre gîa Shushani, na maamenyagîrîrwo nî Hegai. Esiteri o nake nîatwarirwo kũu nyũmba îyo ya mũthamaki na akîlhokerwo Hegai, ũrîa warũgamîrîre nyũmba îrîa yatũuragwo nî andũ-a-nja.

⁹ Mũirîtu ũcio nîamũkenirie na akîendeka nîwe. O hîndî îyo akîmũhe indo cia gwîthakaria nacio o na akîmũhe irio cia mwanya. Ningî akîmũhe ndungata mũgwanja cia airîtu, arîa maathuurîtwo kuuma nyũmba-inî ya mũthamaki na akîmũthaamia marî hamwe na ndungata icio ciae cia airîtu akîmũtware handũ harîa hega mũno kũu nyũmba-inî îyo yatũuragwo nî andũ-a-nja.

¹⁰ Esiteri ndoimbũrîte rûrîrî rwake kana kîhumo kîa nyũmba yao, tondũ Moridekai nîamũtaarîte akamwîra ndageke ũguo.

¹¹ O mũthenya Moridekai nîaceerangaga hau nja ya nyũmba îyo yatũuragwo nî andũ-a-nja, nîguo amenye ũrîa Esiteri aikaraga, na ũrîa aathiiaga na mbere.

¹² Mbere ya o mũirîtu kũgîa na mweke wa gũthiî kûrî Mũthamaki Ahasuerusu, aaniinaga mîeri ikũmi na îrî ya gwîthakaria îrîa yaathanîtwo îikaragwo nî airîtu acio, îtandatũ ya kwîhaka maguta ma manemane, na îtandatũ ya kwîhaka maguta manungi wega na indo ingî cia kwîhaka.

¹³ O mũirîtu aarî athiî harî mũthamaki ta ũũ: Nîaheagwo kîndũ kîrîa gîothe angîendire gwîkuuîra kuuma nyũmba îyo yatũuragwo nî andũ-a-nja gîa gũthiî nakîo nyũmba-inî ya mũthamaki.

¹⁴ Hwaî-inî aathiiaga agatoonya kuo, na rûciinî agacooka mwena ũngî wa nyũmba îyo yatũuragwo nî andũ-a-nja, nakuo kũu akamenyagîrîrwo nî Shaashagazu, ndungata îrîa yarî hakũre ya mũthamaki, îrîa yehokeirwo thuriya cia mũthamaki. Ndangîacookire rîngî kûrî mũthamaki tîga o mũthamaki akenirio nîwe amûtũmanîre na rîitwa rîake.

¹⁵ Ihinda rîa Esiteri rîakinya (mũirîtu ũrîa Moridekai aarerete taarî mwarî, ũrîa warî mwarî wa ithe mũkũrũ Abihaili) rîa gũthiî kûrî mũthamaki, ndaigana gwîtia kîndũ o nakî, tîga o kîrîa Hegai ndungata îyo yarî hakũre ya mũthamaki, mûrori wa nyũmba îyo yatũuragwo nî andũ-a-nja, aamwîrîre akuue. Nake Esiteri nîetîkîrîkaga nî mũndũ o wothe wamuonaga.

¹⁶ Nake Esiteri agîtwarwo kûrî Mũthamaki Ahasuerusu kũu nyũmba-inî ya ũthamaki mweri-inî wa ikũmi, mweri wa Tebethu, mwaka-inî wa mũgwanja wa wathani wake.

¹⁷ Na rîrî, mũthamaki nîaguucîrîirio nî Esiteri gũkîra andũ-a-nja acio angî othe, nake agîtikîrîka nîwe gũkîra airîtu acio angî gathirange othe. Nî ũndũ ũcio akîoya tanji ya ũnene, akîmwîkîra mûtwe, akîmũtua mûtumia wa mũthamaki ithenya rîa Vashiti.

18 Nake mūthamaki akīrugithia iruga inene mūno, iruga rīa Esiteri, agūta andū ake othe arīa maarī igweta na anene. Mabūrūri-inī mothe mūthamaki akīanīrīra thīgūkū na akīheana iheo kūringana na ūtaana wa ūthamaki.

Moridekai Kūhithūria Ndundu Njūru

19 Rīrīa airītu acio gathirange moonganirio ihinda rīa keerī, Moridekai aikarīte hau kīhingo-inī kīa mūciī wa mūthamaki.

20 No Esiteri ndoimbūrīte kīhumo kīa nyūmba yao kana kīa rūrīrī rwake, o ta ūrīa Moridekai aamūtaarīte, nīgūkorwo aathire na mbere kūrūmīrīra mataaro ma Moridekai o ta ūrīa ekaga rīrīa aareragwo nīwe.

21 Ihinda rīu Moridekai aikaraga kīhingo-inī kīa mūciī wa mūthamaki, Bigithana na Tereshu, anene eerī arīa meehokeirwo kūrūgamīrīra kīhingo kīa nyūmba ya mūthamaki, nīmarakarire, na makīgīa na ndundu ya kūrūraga Mūthamaki Ahasuerusu.

22 Nowe Moridekai akīmenya ūhoru wa ndundu īyo na akīra Esiteri, mūtumia ūcio wa mūthamaki, nake Esiteri akīra mūthamaki ūhoru ūcio, na akiuga nī Moridekai ūmwīrīte.

23 Na rīrīa ūhoru ūcio watūrīrio na ūkīoneka atī warī wa ma, anene acio eerī magīcuurio mūtī igūrū. Ūhoru ūcio wothe nīwandīkīrwo hau mbere ya mūthamaki ibuku-inī rīa maūndū marīa meekīkīte ihinda rīu.

3

Hamani Gūciirīra Kūniina Ayahudi

1 Thuutha wa maūndū macio, Mūthamaki Ahasuerusu nīatūgīrīrie Hamani mūrū wa Hamedatha, ūrīa Mūagagi, akīmūnenehia na akīmūhe gītīo gīakīrīte kīa andū arīa angī othe maarī igweta.

2 Anene othe a mūthamaki arīa maarī hau kīhingo-inī kīa mūciī wa mūthamaki nīmaturagia maru na makainamīrīra, magatīa Hamani, nī ūndū mūthamaki nīathanīte gwīkagwo ūguo nī ūndū wake. No Moridekai ndaigana gūturia maru kana kūmūinamīrīra amūtīe.

3 Hīndī īyo anene a mūthamaki arīa maarī kīhingo-inī kīa mūciī wa mūthamaki makīūra Moridekai atīrī, “Ūregete gwathīkīra watho wa mūthamaki nīkī?”

4 O mūthenya nīmamwaragīria no akīrega kūmaigua. Nī ūndū ūcio makīhe Hamani ūhoru ūcio nīgeetha mone kana mūtugo ūcio wa Moridekai no ūkīrīrīrio, nīgūkorwo nīameerīte atī we aarī Mūyahudi.

5 Rīrīa Hamani onire atī Moridekai ndangīmūturīra maru kana amūtīe, akīng’ūrīka mūno.

6 No aarīkia kūmenya rūrīrī rwa andū a Moridekai rwarī rūrīkū, akīona kūrūragithia Moridekai arī o wiki ti kūiganu. Handū ha ūguo, Hamani agīcaria njīra ya kūniinithia rūrīrī ruothe rwa andū a Moridekai, na nīo Ayahudi, arīa maarī mabūrūri-inī mothe marīa maathagwo nī Mūthamaki Ahasuerusu.

7 Mwaka-inī wa ikūmi na īrī wa Mūthamaki Ahasuerusu, mweri wa mbere, mweri wa Nisani, magīcuuka puri (ūguo nī ta kuuga gūcuuka mītī) mbere ya Hamani nīguo mathuure mūthenya na mweri. Naguo mūtī ūkīgwīra mweri wa ikūmi na īrī, nīguo mweri wa Adari.

8 Hamani agīcooka akīra Mūthamaki Ahasuerusu atīrī, “Nī kūrī rūrīrī rūhurunjūkiire ndūrīrī-inī cia mabūrūri mothe marīa ūthamakagīra, rūrīa mītugo yao ītahaanaine na ya andū arīa angī othe, na andū a rūrīrī rūu matiathīkagīra mawatho ma mūthamaki; nī ūndū ūcio hatīrī bata wa mūthamaki kūmakīrīrīra.

9 Mūthamaki angĩona kwagĩĩre-rĩ, no kūrutwo watho wa kũmaniinithia, na nĩ nĩngũiga taranda 10,000* cia betha thĩinĩ wa kĩgĩina kĩa ũthamaki cia kūrĩha andũ arĩa mekūruta wĩra ũcio.”

10 Nĩ ũndũ ũcio mūthamaki akĩruta gĩcũhĩ kĩa mūhũuri wake kuuma kĩara-inĩ gĩake, agĩkĩnengera Hamani mūrũ wa Hamedatha, ũrĩa Mũagagi, ũcio thũ ya Ayahudi.†

11 Mūthamaki akĩra Hamani atĩrĩ, “Ikara na mbeeca icio ciaku, na wĩke na andũ acio o ũrĩa ũkwenda.”

12 Na rĩrĩ, mūthenya wa ikũmi na itatũ wa mweri wa mbere, aandiki-marũa a mūthamaki magĩitwo. Makĩandĩka ũrĩa wothe Hamani aathanĩte, na mwandĩkĩre wa o bũrũri, na rũthiomi rwa o rũrĩrĩ, makĩandĩkĩra anene a mūthamaki, na abarũthi a mabũrũri a kũndũ na kũndũ, na andũ arĩa maarĩ igweta a ndũrĩrĩ mwanya. Marũa macio maandĩkirwo na rĩitwa rĩa Mūthamaki Ahasuerusu wa mwene, na magĩkirwo mūhũuri wa gĩcũhĩ gĩake mwene.

13 Marũa macio maatwarirwo mabũrũri-inĩ mothe ma mūthamaki nĩ andũ arĩa maakuuaga marũa, namo maaheanĩte watho wa kwananga, na kũũraga, na kũhukĩa Ayahudi othe, andũ ethĩ na arĩa akũrũ, na andũ-anja na twana tũnini, maniinwo mūthenya o ro ũmwe, arĩ guo mūthenya wa ikũmi na itatũ, mweri wa ikũmi na ĩrĩ, mweri wa Adari, na matahe indo ciao.

14 Kobi ĩmwe ya marũa macio ma watho ũcio yarĩ itũmwo ĩrĩ watho wa kũrũmĩrĩrwo mabũrũri-inĩ mothe, na ũmenyithio andũ a ndũrĩrĩ ciothe, nĩgeetha mehaarĩre nĩ ũndũ wa mūthenya ũcio.

15 Nĩ ũndũ wa ũrĩa watho wa mūthamaki warĩ wa na ihenya, atwari a marũa makiumagara o narua tondũ watho ũcio waheanĩrwo kuuma thĩinĩ wa nyũmba ya ũthamaki kũu gĩkaro kĩrĩa kĩarĩ kĩirigĩre gĩa Shushani. Mūthamaki na Hamani magũikara thĩ kũnyua, no itũũra rĩu inene rĩa Shushani rĩkĩgagaya mũno.

4

Moridekai Kũringĩrĩa Esiteri Amateithie

1 Rĩrĩa Moridekai aamenyire ũrĩa wothe gwekĩtwo, agĩtembũranga nguo ciake, akĩhumba nguo ya ikũnia na akĩthurĩria mũhu, agĩthĩ, agĩtuĩkanĩria itũũra akĩrĩraga anĩrĩre mũno, na arĩ na ruo.

2 Aathiire o nginya kĩhingo-inĩ kĩa mũciĩ wa mūthamaki, tondũ gũtirĩ mũndũ wetĩkagĩrio gũtoonya kũu thĩinĩ ehumbĩte nguo ya ikũnia.

3 Thĩinĩ wa mabũrũri mothe kũrĩa marũa na watho wa mūthamaki wakinyaga kwagĩaga na gũcakaya kũnene, na kwĩhinga kũrĩa irio, na kũrĩa na kũgirĩka kũnene kũrĩ Ayahudi. Aingĩ ao magĩkoma thĩ mehumbĩte nguo cia ikũnia na mehurĩirie mũhu.

4 Hĩndĩ ĩrĩa ndungata cia Esiteri cia airĩtu na cia arũme iria ciarĩ hakũre ciokire ikĩmũhe ũhoro ũkonĩ Moridekai, Esiteri niathiinĩkire mũno. Akĩmũneanĩra nguo ehumbe arute ĩyo ya ikũnia, no Moridekai akĩrega gũciyoa.

5 Nake Esiteri agĩtũmanĩra Hathaka, ũmwe wa ndungata iria ciarĩ hakũre cia mūthamaki, ũrĩa waheetwo wĩra wa kũmũtungatĩra, akĩmwatha athĩ akamenye nĩ ũndũ ũrĩkũ ũcio wathĩnagia Moridekai, na gĩtũmi kĩaguo.

* 3:9 nĩ ta tani 375 † 3:10 Maandĩko maatuĩkaga ma ma rĩrĩa mekĩrwo mūhũuri wa gĩcũhĩ kĩa mūthamaki.

6 Nĩ ùndũ ùcio Hathaka akiumagara, agĩthĩ kũrĩ Moridekai kĩa haaro-inĩ gĩa itũura rĩu inene hau mbere ya kĩhingo kĩa mũciĩ wa mũthamaki.

7 Nake Moridekai akĩmwĩra maũndũ marĩa mothe maamũkorete, hamwe na mũigana wa mbeeca iria ciothe Hamani eeraniĩre kũriha ciiguo kigĩna-inĩ kĩa mũthamaki nĩguo Ayahudi maniniwo biũ.

8 Ningĩ akĩmũnengera kobi ya marũa ma watho ùcio wa kũniinwo kwao, irĩa yandikĩtwo na ikahunjanĩrio kũu Shushani, akamĩonie Esiteri na amũtaariĩre ùhoro wayo, na akĩmwĩra aringĩriĩre Esiteri athĩĩ kũrĩ mũthamaki, akamũthaithe maiguĩrwo tha, na aarĩriĩre andũ ake harĩ mũthamaki.

9 Nake Hathaka agĩcooka, na akĩmenyithia Esiteri ùrĩa Moridekai oigĩte.

10 Nake Esiteri akĩmũtaariĩra ùrĩa ekwĩra Moridekai, akĩmwĩra atĩrĩ,

11 “Anene othe a mũthamaki, o na andũ othe a mabũrũri marĩa mũthamaki aathanaga nĩmooĩ atĩ mũndũ mũrũme kana mũndũ-wanja o wothe ùrĩa ùngĩtoonya harĩ mũthamaki hau nja ya na thĩinĩ atetũtwo, mũthamaki arĩ o watho ùmwe: naguo nĩ atĩ mũndũ ùcio ooragwo. Kĩgirĩrĩria kĩa ùndũ kũũragwo no mũthamaki amũtambũrũkĩrie rũthanju rwake rwa ùthamaki rwa thahabu. No rĩrĩ, rĩu matukũ mĩrongo itatũ nĩmathirĩte kuuma rĩrĩa ndetũtwo thĩĩ kũrĩ mũthamaki.”

12 Rĩrĩa ciugo cia Esiteri cieriwo Moridekai,

13 agĩtũmana macookio mamwĩre atĩrĩ, “Ndũgeciĩre atĩ tondũ ùrĩ thĩinĩ wa nyũmba ya mũthamaki atĩ wee nowe wiki ũkaahonoka, nao Ayahudi othe maniniwo.

14 Nĩgũkorwo ùngĩaga kwaria ihinda ta rĩrĩ, kĩhonia na kũhonokio kwa Ayahudi nĩkoima handũ hangĩ, no wee na nyũmba ya thoguo no mũkaaniinwo. Ningĩ-rĩ, nũũ ũũĩ kana wokire ùthamaki-inĩ nĩ ùndũ wa ihinda ta rĩrĩ?”

15 Nake Esiteri akĩmeera macookerie Moridekai ùhoro, mamwĩre atĩrĩ,

16 “Thĩĩ ùcookanĩriĩre Ayahudi othe arĩa maikaraga Shushani, na mwĩhinge kũrĩa irio nĩ ùndũ wakwa. Mũtikaarĩe kana mũnyue kahinda ka mũthenya itatũ, ũtukũ na mũthenya. Nĩĩ na ndungata ciakwa cia airĩtu nĩtũkwĩhinga kũrĩa irio hamwe na inyuĩ. Twarĩkia gwĩka ũguorĩ, nĩngathĩĩ kũrĩ mũthamaki, o na akorwo tĩguo watho ugĩte. Ingĩkua-rĩ, ndĩgĩkue.”

17 Nĩ ùndũ ùcio Moridekai agĩthĩ na agĩka ùrĩa wothe Esiteri aamũtaariĩte.

5

Ihooya rĩa Esiteri kũrĩ Mũthamaki

1 Mũthenya wa gatatũ wakinya-rĩ, Esiteri akĩĩhumba nguo ciake cia ùthamaki na akĩrũgama nja ya na thĩinĩ wa nyũmba ya ùthamaki, mbere ya nyũmba nene ya mũthamaki. Nake mũthamaki aikarĩire gĩtĩ gĩa ke kĩa ùnene nyũmba-inĩ iyo nene, ang’etheire itoonyero rĩayo.

2 Rĩrĩa onire Esiteri, mũtumia wa mũthamaki arũngĩĩ hau nja, akĩmũkenera na akĩmũtambũrũkĩria rũthanju rwake rwa ùnene rwa thahabu rũrĩa anyiĩtĩte. Nĩ ùndũ ùcio Esiteri agĩkũhĩrĩria, akĩhutia mũthia waruo.

3 Nake mũthamaki akĩmũũria atĩrĩ, “Esiteri, mũtumia ũyũ mũthamaki, ũbatairio nĩ kĩĩ? Ihooya rĩaku nĩ rĩrĩkũ? O na wahooya ũheo nuthu ya kũrĩa guothe thamakaga, nĩkũũheo.”

4 Esiteri akĩmũcookeria akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũthamaki angĩona kwagĩrĩire, nĩetĩkire moke marĩ na Hamani ùmũthĩ iruga-inĩ rĩrĩa ngũrugithĩriire.”

⁵ Mũthamaki akiuga atĩrĩ, “Gũrai Hamani o rĩu, nĩgeetha twĩke o ũguo Esiteri orĩtie.”

Nĩ ūndũ ũcio mũthamaki marĩ na Hamani magĩthiĩ iruga-inĩ rĩrĩa Esiteri aahaarĩrie.

⁶ Na rĩrĩa maanyuuaga ndibei-rĩ, mũthamaki akĩũria Esiteri o ro rĩngĩ atĩrĩ, “Ihooya rĩaku nĩ rĩrikũ? Nĩũkũhingĩrio. Na nĩ kĩ ũrooria ũheo? O na wahooya ũheo nuthu ya kũria guothe thamakaga-rĩ, nĩũkũheo.”

⁷ Esiteri agĩcookia atĩrĩ, “Ūndũ ũrĩa ndĩrooria, o na ihooya rĩakwa nĩ rĩrĩ:

⁸ Kũngĩkorwo nĩnjĩtikĩrĩkĩte nĩ mũthamaki, na akorwo mũthamaki no etĩkĩre ihooya rĩakwa na aahingĩrie ũrĩa ndĩrooria-rĩ, mũthamaki na Hamani nĩmagooka rũciũ iruga-inĩ rĩrĩa ngaamarugithĩria. Hĩndĩ iyo nĩguo ngaacookia kũria kĩa mũthamaki.”

Hamani Kũrakarĩra Moridekai

⁹ Mũthenya ũcio Hamani nĩomire kũu akenete na agacanjamũka ngoro. No hĩndĩ rĩrĩa onire Moridekai hau kĩhingo-inĩ kĩa mũciĩ wa mũthamaki na akĩona atĩ ndaramũrũgamĩra kana akamwĩtigĩra, akĩng’ũrĩka mũno nĩ ūndũ wa Moridekai.

¹⁰ No rĩrĩ, Hamani nĩerigĩrĩrie gwĩka ūndũ, na akĩnũka mũciĩ.

Hamani agĩta arata ake hamwe na mũtumia wake, Zereshu,

¹¹ akĩmarahĩra ũhoru wa ũtonga wake mũingĩ, na ariũ ake aingĩ, na njĩra ciothe iria mũthamaki aamũtĩte nacio, na ũrĩa aamũtũũgĩrĩtie gũkĩra andũ arĩa angĩ maarĩ igweta na anene.

¹² Hamani agĩthiĩ na mbere kuuga atĩrĩ, “O na to ũguo wiki, niĩ no niĩ nyiki Esiteri mũtumia wa mũthamaki egwĩtĩte tũthiĩ na mũthamaki iruga-inĩ rĩrĩa ekũrugithĩtie. Na nĩanjĩtĩte tũthiĩ na mũthamaki rũciũ.

¹³ No maũndũ macio mothe, matiratũma njiganĩre rĩrĩa rĩothe ndĩrona Moridekai, Mũyahudi ũcio, aikarĩte kĩhingo-inĩ kĩa mũciĩ wa mũthamaki.”

¹⁴ Zereshu mũtumia wake marĩ na arata ake othe makĩmwĩra atĩrĩ, “Thondekithia mũtĩ wa gũcuuria mũndũ wa buti mĩrongo mũgwanja na ithano* kũraiha na igũrũ, na rũciũ rũciĩnĩ ũrooke ũrie mũthamaki etĩkĩre Moridekai acuurio hau mũtĩ-igũrũ. Ūcooke ũthiĩ mũrĩ na mũthamaki iruga-inĩ ũrĩ mũkenu.” Rĩciĩria rĩrĩ nĩrĩakenirie Hamani, nake agĩthondekithia mũtĩ ũcio.

6

Moridekai Kũheo Gĩtĩo

¹ Na rĩrĩ, ũtukũ ũcio mũthamaki akĩũrwo nĩ toro; nĩ ūndũ ũcio agĩathana areherwo ibuku rĩrĩa rĩandĩkĩtwo maũndũ ma matukũ ma tene, maandĩko marĩa ma wathani wake, rĩrehwo athomerwo.

² Hakĩoneka handĩkĩtwo thĩnĩ warĩo atĩ Moridekai nĩwe woimbũrĩte Bigithana na Tereshu, anene eerĩ a mũthamaki arĩa marangagĩra kĩhingo, o acio maacĩrĩre kũũraga Mũthamaki Ahasuerusu.

³ Mũthamaki akĩũria atĩrĩ, “Nĩ ūndũ ũrĩkũ Moridekai aatĩirwo naguo na nĩ ũnene ũrĩkũ aaheirwo nĩ ūndũ wa ūndũ ũcio?”

Ndungata ciake ikĩmũcookeria atĩrĩ, “Hatĩrĩ ūndũ o na ũmwe eekirwo.”

⁴ Mũthamaki akĩũria atĩrĩ, “Nũũ ũrĩ hau nja?” Hamani aakorirwo no hĩndĩ aatoonya nja ya nyũmba ya mũthamaki nĩguo aarie na mũthamaki

* **5:14** nĩ ta mita igĩrĩ na robo (2:25)

ũhoro wa gũcuuria Moridekai mũtĩ-igũrũ ũrĩa aathondekithitie nĩ ũndũ wake.

⁵ Ndungata ciake ikĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ Hamani ũrũgamĩte nja.” Mũthamaki agĩathana atĩrĩ, “Mwĩrei atoonye.”

⁶ Rĩrĩa Hamani aaingĩrire, mũthamaki akĩmũũria atĩrĩ, “Nĩ ũndũ ũrĩkũ ũngũkwo mũndũ ũrĩa mũthamaki angĩenda gũtĩĩthia?”

Hĩndĩ iyo Hamani akĩyũria na ngoro atĩrĩ, “Nũũ ũngĩ mũthamaki angĩenda gũtĩĩthia tiga nĩ?”

⁷ Nĩ ũndũ ũcio agĩcookeria mũthamaki atĩrĩ, “Mũndũ ũrĩa mũthamaki angĩenda gũtĩĩthia-rĩ,

⁸ nĩ wega wathane atĩ nguo ĩrĩa ndaaya ya ũthamaki ĩrĩa wee mũthamaki wanekĩra ĩrehwo, ningĩ mbarathi ĩria yanakuua mũthamaki ĩria ĩkĩrĩtwo tani ja ũthamaki mũtwe ĩrehwo.

⁹ Ningĩ wĩtikĩre nguo iyo ndaaya, na mbarathi iyo, ciĩhokerwo mũndũ ũmwe mũtũku mũno wa anene a mũthamaki. Wĩtikĩre ahumbe mũndũ ũrĩa mũthamaki angĩenda gũtĩĩthia nguo iyo, na amũtongorie athĩ akũũtwo nĩ mbarathi iyo kũu njĩra-inĩ cia itũũra rĩu inene, nake mũndũ ũcio athĩ akĩanagĩrĩra arĩ mbere yake atĩrĩ, “Ũũ nĩguo gwĩkagwo mũndũ ũrĩa mũthamaki angĩenda gũtĩĩthia.”

¹⁰ Mũthamaki agĩatha Hamani, akĩmwĩra atĩrĩ, “Thĩĩ narua, woe nguo iyo na mbarathi iyo, na wĩke Moridekai ũcio Mũyahudi o ũguo woiga, o ũcio ũikaraga hau kĩhingo-inĩ kĩa mũciĩ wa mũthamaki. Ndũgatigĩrire ũndũ o na ũmwe wa maũndũ macio mothe wagaathĩrĩria mekwo.”

¹¹ Nĩ ũndũ ũcio Hamani akĩoya nguo iyo na mbarathi iyo. Akĩhumba Moridekai nguo, na akĩmũtongoria ahaicĩte mbarathi njĩra-inĩ cia itũũra rĩu inene, akĩanagĩrĩra mbere yake atĩrĩ, “Ũũ nĩguo gwĩkagwo mũndũ ũrĩa mũthamaki angĩenda gũtĩĩthia!”

¹² Thuutha ũcio-rĩ, Moridekai agĩcooka kĩhingo-inĩ kĩa mũciĩ wa mũthamaki. No Hamani akĩguthũka gwake mũciĩ aiyũrĩtwo nĩ kĩa, na

¹³ akĩra Zereshu mũtumia wake na arata ake othe maũndũ marĩa mothe maamũkorete.

Andũ arĩa maamũtaaraga, o na Zereshu mũtumia wake, makĩmwĩra atĩrĩ, “Angĩkorwo Moridekai ũcio wambĩrĩria gũgũtooria nĩ wa kĩhumo kĩa Ayahudi-rĩ, ndũngĩmwĩtiiria, na ti-itherũ niũgũthira!”

¹⁴ Ihinda o ro rĩu maaragia nake, ndungata iria ciarĩ hakũre cia mũthamaki igĩkinya, na igĩtwara Hamani na ihenya iruga-inĩ rĩrĩa Esiteri aamarugithĩire.

7

Hamani Gũcuurio

¹ Nĩ ũndũ ũcio mũthamaki na Hamani magĩthĩĩ kũrĩanĩra na Esiteri, mũtumia wa mũthamaki,

² rĩrĩa maanyuuga ndibei mũthenya ũcio wa keerĩ, mũthamaki akĩũria Esiteri o rĩngĩ atĩrĩ, “Esiteri, mũtumia wa mũthamaki, ihooya rĩaku nĩ rĩrĩkũ? Nĩũkũhingĩrio. Na nĩ kĩĩ ũrooria ũheo? O na wahooya nuthu ya kũrĩa guothe thamakaga, nĩũkũheo.”

³ Nake Esiteri mũtumia wa mũthamaki akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ingĩkorwo ninjĩtikĩrĩkĩte nĩwe, wee mũthamaki, na mũthamaki angĩona kwagĩrĩre-rĩ, ndahooya ndekwo ndũũre muoyo, rĩu nĩrĩo ihooya rĩakwa. Ningĩ ndahooya atĩ andũ akwa marekwo matũũre muoyo.

⁴ Nĩ ũndũ nĩ na andũ akwa nĩtwendetio tũniinwo, na tũũragwo na tũhukio. Atĩrĩrĩ, korwo no kwendio twendetio tũgatuĩke ngombo cia

arũme, na cia andũ-a-nja, niĩ nĩngĩrakirire tondũ thĩina ta ũcio ti mũiganu wa gũthĩnia mũthamaki.”

⁵ Mũthamaki Ahasuerusu akĩũria Esiteri mũtumia wa mũthamaki atĩrĩ, “Mũndũ ũria ũngĩgeria gwĩka ũndũ ta ũcio-rĩ, nũũ hihi? Arĩ ha?”

⁶ Esiteri akiuga atĩrĩ, “Mũtũthũuri na thũ iitũ nĩ Hamani ũyũ mwaganu.” Hamani akĩnyiiitwo nĩ kĩmako kĩnene arĩ hau mbere ya mũthamaki o na mũtumia wake.

⁷ Nake mũthamaki agĩũkĩra arakarĩte mũno, agĩtiga kũnyua ndibei yake, agĩthiĩ nakũu mũgũnda-inĩ ũcio wa nyũmba ya ũthamaki. Nake Hamani amenya atĩ mũthamaki nĩarĩkĩtie gũtua ciira wake, agĩtigwo na thuuha ethaithanĩrĩre harĩ Esiteri mũtumia wa mũthamaki nĩguo ndakooragwo.

⁸ Na rĩria mũthamaki aacookaga nyũmba ya iruga kuuma mũgũnda-inĩ ũcio wa nyũmba ya ũthamaki, Hamani nake noguo aakorirwo akĩgũithia gĩti-inĩ harĩa Esiteri aaikairĩte.

Nake mũthamaki akĩgũthũka, akĩũria atĩrĩ, “Kaĩ angĩnyiiita mũtumia wa mũthamaki na hinya o na tũrĩ nake gũkũ nyũmba?”

Mũthamaki akĩrĩkia kuuga ũguo, makĩhumbĩra Hamani ũthiũ.*

⁹ Nake Haribona, ndungata ĩmwe ya iria hakũre, arĩa maatungatagĩra mũthamaki, akiuga atĩrĩ, “Mũti wa gũcuuria andũ wa buti mũrongo mũgwanja na ithano† kũraiha na igũrũ ũrũgamĩtio nyũmba-inĩ ya Hamani. Araũthondekithĩtie nĩ ũndũ wa Moridekai, ũria waririe ndeto cia gũteithia mũthamaki.”

Mũthamaki akiuga atĩrĩ, “Mũcuuriei mũti-inĩ ũcio!”

¹⁰ Nĩ ũndũ ũcio magĩcuuria Hamani mũti-inĩ ũcio aathondekithĩtie nĩ ũndũ wa Moridekai. Hĩndĩ ĩyo mũthamaki agĩthirwo nĩ marakara.

8

Itua rĩa Mũthamaki Gũteithia Ayahudi

¹ Mũthenya o ro ũcio, Mũthamaki Ahasuerusu akĩhe mũtumia wake Esiteri indo cia Hamani, ũcio thũ ya Ayahudi.* Nake Moridekai agĩũka mbere ya mũthamaki, nĩ ũndũ Esiteri nĩoigĩte ũria maatarainie.

² Mũthamaki akĩruta gĩcũhĩ kĩa mũhũuri wake kĩrĩa aatunyĩte Hamani, na agĩkĩhe Moridekai. Nake Esiteri agĩtua Moridekai mũrũgamĩrĩri wa indo cia Hamani.

³ Esiteri agĩthaiha mũthamaki o rĩngĩ, akĩgũithagia magũrũ-inĩ make akĩrĩraga. Akĩmũhooya aniine mũbango ũcio mũũru wa Hamani ũcio Mũagagi, ũria aaciirĩre wa gũũkĩrĩra Ayahudi.

⁴ Hĩndĩ ĩyo mũthamaki agĩtambũrũkĩria Esiteri rũthanju rwa thahabu rwa ũthamaki, nake Esiteri agĩũkĩra akĩrũgama mbere yake.

⁵ Akĩra mũthamaki atĩrĩ, “Mũthamaki angĩona kwagĩrĩre, na ngorwo nĩnjĩtikĩrĩkĩte nĩwe na one ũndũ ũcio nĩguo wagĩrĩre nĩ gwĩkwo, na akorwo nĩ akenetio nĩ niĩ-rĩ, nĩetĩkĩre kwandĩkithia watho wa kũgarũra marĩa marĩa maatũmĩtwo nĩ Hamani mũrũ wa Hamedatha, ũcio Mũagagi, ũria aaciirĩre na akĩandĩkithia nĩguo aniinĩthie Ayahudi mabũrũri-inĩ marĩa mothe mũthamaki athamakaga.

⁶ Nĩ ũndũ-rĩ, ingĩhota atĩa gũkĩrĩrĩria ngĩonaga ngero ĩria ĩkũgerwo andũ akwa? Ingĩhota atĩa gũkĩrĩrĩria kuona andũ a nyũmba yakwa makĩniinwo?”

* **7:8** Kũhumbĩrwo mũndũ ũthiũ kuonanagia atĩ mũndũ ũcio aarĩ mũtuĩre kũũragwo. † **7:9** nĩ ta mita igĩrĩ na robo (2:25) * **8:1** Hĩndĩ ĩyo, mũndũ angĩatũĩrĩrwo kũũragwo, indo ciake ciothe ciatuukaga cia mũthamaki.

⁷ Mūthamaki Ahasuerusu agĩcookeria Esiteri mūtumia wa mūthamaki na Moridekai ūrĩa Mūyahudi atĩrĩ, “Nĩ ūndũ Hamani nĩaciirĩre kũũragithia Ayahudi, indo ciake nĩndĩciheete Esiteri, na nĩ mamũcuurĩtie mĩti-igũrũ.

⁸ Na rĩrĩ, andĩkithiai uuge ūngĩ na rĩtwa rĩa mūthamaki wa gũteithia Ayahudi ta ūrĩa mũkuona kwagĩrĩre, na mũhũire marũa macio mũhũiri na gĩcũhi kĩa mūthamaki, nĩ ūndũ gũtirĩ marũa mandĩkitwo na rĩtwa rĩa mūthamaki na makahũurwo mũhũiri wa gĩcũhi gĩaake mangĩgarũrwo.”

⁹ O rĩmwe aandiki-marũa a ūthamaki magĩtwo, mũthenya wa mĩrongo ĩrĩ na ithatũ, mweri-inĩ wa gatatũ, mweri wa Sivani. Makĩandĩka watho wothe wa Moridekai kũrĩ Ayahudi na anene a mūthamaki, na abarũthi, na andũ arĩa maarĩ igweta a mabũrũri 127 matambũrũkĩte kuuma bũrũri wa Ahĩndĩ nginya bũrũri wa Kushi. Mawatho macio maandĩkirwo na mwandĩkĩre wa o bũrũri na rũthiomi rwa a andũ, o na kũrĩ Ayahudi na mwandĩkĩre na rũthiomi rwao.

¹⁰ Moridekai nĩandĩkithirie marũa na rĩtwa rĩa Mūthamaki Ahasuerusu, makĩhũurwo mũhũiri wa gĩcũhi kĩa mūthamaki, na akĩmatũma na andũ arĩa maathĩiaga mahaiçite mbarathi, o arĩa maahaicaga mbarathi irĩa ciarĩ ihenya, nacio ciaciariĩtwo nĩ mbarathi cia mūthamaki.

¹¹ Itua rĩu rĩa mūthamaki rĩgĩtikĩria Ayahudi a matũũra mothe marĩa manene kĩhooto gĩa kũngana megĩtũre; maniine, na moorage, na mahukie mbũtũ o ciothe cia rũruka o ruothe kana bũrũri ūrĩa ūngĩmatharĩkĩra, o hamwe na andũ-a-nja na ciana ciao; na matahe indo cia thũ ciao.

¹² Mũthenya ūrĩa wamũrirwo wa Ayahudi gwĩka ūguo mabũrũri-inĩ mothe ma Mūthamaki Ahasuerusu warĩ mũthenya wa ikũmi na ĩtatũ mweri wa ikũmi na ĩrĩ, nago nĩ mweri wa Adari.

¹³ Kobi ya marũa macio ma itua rĩu yarĩ ĩheanwo ĩrĩ watho wa kũrũmĩrĩrwo mabũrũri-inĩ mothe, na itua rĩu rĩmenyithio andũ a ndũrĩrĩ ciothe, nĩguo Ayahudi mehaarĩrie mũthenya ūcio merĩhĩrie harĩ thũ ciao.

¹⁴ Atwari acio a marũa, mahaiçite mbarathi cia mūthamaki, magĩthĩ na ihenya nĩkũhĩkwo nĩ watho wa mūthamaki. Narĩo itua rĩu nĩrĩaheanirwo kũu nyũmba-inĩ ya mūthamaki kũu Shushani.

¹⁵ Moridekai oimire mbere ya mūthamaki ekĩrĩte nguo cia ūthamaki cia rangi wa bururu na rangi mwerũ, na arĩ na tanji nene ya thahabu mūtwe, na akehumba nguo ndaaya ya rangi wa ndathi ya gatanĩ irĩa njega. Nao andũ a itũũra rĩa Shushani magĩkũngũira itua rĩu marĩ na gĩkeno.

¹⁶ Kũrĩ Ayahudi rĩu rĩarĩ ihinda rĩa gũkena, na kũigua wega na gũcanjamũka o na gũtũika.

¹⁷ Thĩĩnĩ wa bũrũri o wothe o na thĩĩnĩ wa itũũra inene o rĩothe, kũrĩa guothe itua rĩu rĩa mūthamaki rĩatwarirwo, Ayahudi nĩmagĩire na gĩkeno na magĩcanjamũka, makĩruaga maruga magĩkũngũira. Na andũ aingĩ a ndũrĩrĩ ingĩ makũgarũra magĩtũta Ayahudi tondũ nĩmanyiĩtĩtwo nĩ guoya wa gwĩtigira Ayahudi.

9

Ūhootani wa Ayahudi

¹ Kũrĩ mũthenya wa ikũmi na ĩtatũ mweri wa ikũmi na ĩrĩ, nĩguo mweri wa Adari, nĩrĩo itua rĩrĩa rĩathanĩtwo nĩ mūthamaki, rĩarĩ rĩhingio. Mũthenya ūcio, thũ cia Ayahudi nĩcierĩgĩrĩre kũmahoota, no rĩrĩ, gũkĩgarũrũkana, nao Ayahudi makĩgĩa na hinya gũkĩra arĩa maamathũire.

² Ayahudi nĩmecooganĩrĩrie matũũra-inĩ mao manene mabũrũri-inĩ mothe ma Mūthamaki Ahasuerusu, nĩgeetha matharĩkĩre acio mendaga

kūmaniina. Gūtīrī mündū ūngīahotire kūmeetiiria, nī ūndū ndūrīrī ocio ingī ciothe nīciametiḡīrīre.

³ Nao andū othe arīa maarī igweta a mabūrūri macio, na anene a mūthamaki, na abarūthi, na arīa mateithaḡīrīria mūthamaki gwithana magīteithia Ayahudi, nī ūndū nīmanyiititwo nī guoya wa gwītīḡīra Moridekai.

⁴ Moridekai aarī mündū woikaine wega kū nyūmba-inī ya ūthamaki; nayo ngumo yake ikīhunja mabūrūri-inī macio mothe, nake agikīrīrīria kūḡīa na hinya.

⁵ Ayahudi makīhūūra thū ciao ciothe na hiū cia njora, magīciūraga magīciniina, na magīka thū ciao, o ocio ciamathūire, o ūria wothe mangīendire gūciika.

⁶ Nyūmba-inī ya mūthamaki kū Shushani, Ayahudi nīmooragire na makīniina andū magana matano.

⁷ Ningī nīmooragire Parishandatha, na Dalifoni, na Asipatha,

⁸ na Poratha, na Adalia, na Aridatha,

⁹ na Parimashata, na Arisai, na Aridai, na Vaizatha,

¹⁰ na nīo ariū ikūmi a Hamani mūrū wa Hamedatha, ūria warī thū ya Ayahudi. No matiigana gūtaha indo ciao.

¹¹ Mūigana wa andū arīa mooragīrwo nyūmba-inī ya mūthamaki kū Shushani nīwakinyīirio mūthamaki mūthenya o ro ūcio.

¹² Nake mūthamaki akīra Esiteri mūtumia wa mūthamaki atīrī, “Ayahudi nīmoragīte na makaniina andū magana matano o na ariū ikūmi a Hamani thīinī wa nyūmba ya ūthamaki kū ḡīkaro kīria kīrigīre ḡīa Shushani. Hihi mekīte atīa mabūrūri-inī marīa mangī ma mūthamaki? Atīrīrī, ihooya riaku nī rīrīkū? Nīūkūhingīrio. Na nī ūndū ūrīkū ūrooria ūheo? O naguo ūndū ūcio nīūkūheo.”

¹³ Esiteri aḡicookia atīrī, “Mūthamaki angīona kwagīrīre-rī, itīkīria Ayahudi arīa marī Shushani makaahingia itua rīrī o na rūciū, na ūreke ciimba cia ariū ikūmi a Hamani iḡaacuurio mīti-igūrū.”

¹⁴ Nī ūndū ūcio mūthamaki aḡīathana gwīkwo ūguo. Itua rīkīhītukio kū Shushani, nao magīcuuria ciimba cia ariū acio ikūmi a Hamani mīti-igūrū.

¹⁵ Ayahudi arīa maarī kū Shushani magīcookanīrīra hamwe mūthenya wa ikūmi na ina wa mweri wa Adari, nao makīūraga andū magana matatū kū Shushani. No matiigana gūtaha indo ciao.

¹⁶ O mahinda macio-rī, Ayahudi arīa angī maatigaire mabūrūri-inī marīa mūthamaki ūcio aathamakaga o nao makīūngana hamwe nīguo meegīture, na meeyūkīrīrie harī thū ciao. Makīūraga andū ngiri mīrongo mūḡwanja na ithano cia thū ciao, no matiigana gūtaha indo ciao.

¹⁷ Ūndū ūcio wekīkire kūrī mūthenya wa ikūmi na itatū mweri-inī wa Adari, na kūrī mūthenya wa ikūmi na ina makīhurūka, na makīūtua mūthenya wa ndīa na wa ḡikeno.

Gūkūngūira ḡīathī kīa Purimu

¹⁸ Na rīrī, Ayahudi arīa maarī Shushani, nīmonganīte mūthenya wa ikūmi na itatū na wa ikūmi na ina, naguo mūthenya wa ikūmi na itano makīhurūka na makīūtua mūthenya wa ndīa na wa ḡikeno.

¹⁹ Ūndū ūcio nīguo ūtūmaga Ayahudi arīa maatūūraga tūtūura-inī marūmie mūthenya wa ikūmi na ina wa mweri wa Adari, ūrī mūthenya wa ḡikeno na wa ndīa, na mūthenya wa kūheana iheo harī mündū na ūria ūngī.

²⁰ Moridekai nĩandĩkire maũndũ macio, na agĩtũmĩra Ayahudi othe marũa kũndũ guothe mabũrũri-inĩ ma Mũthamaki Ahasuerusu, marĩa maarĩ gũkuhĩ na marĩa maarĩ kũraya,

²¹ nĩguo makũngũyagĩre mũthenya wa ikũmi na ĩna, na wa ikũmi na ĩtano wa mweri wa Adari o mwaka,

²² arĩ rĩo ihinda rĩrĩa Ayahudi meeyũkĩrĩrie kũrĩ thũ ciao, o na arĩ guo mweri ũrĩa kĩeha kĩaao gĩatuĩkire gĩkeno, namo macakaya mao magĩtuĩka mũthenya wa gũkũngũiya. Aamandĩkĩre marũmagie mũthenya ĩyo ĩrĩ mũthenya ya ndĩa na ya gĩkeno, na ya kũheana iheo cia irio harĩ mũndũ na ũrĩa ũngĩ, na ya kũhe athĩni iheo.

²³ Nĩ ũndũ ũcio Ayahudi magĩtikĩra gũthĩi na mbere na gũkũngũira ũguo maambĩrĩrie, magekaga ũrĩa Moridekai aamandĩkĩre.

²⁴ Nĩgũkorwo Hamani mũrũ wa Hamedatha, ũrĩa Mũagagi, o we thũ ya Ayahudi othe, nĩathugundĩte gũũkĩrĩra Ayahudi amaniĩne, na agĩcuuka puri (ũguo nĩ kuuga agĩcuuka mĩtĩ) nĩguo monũhwo na maniinwo.

²⁵ No rĩrĩa ũndũ ũcio wa hitho wamenyekire nĩ mũthamaki, akĩruta watho mwandĩke wa kuuga atĩ ũuru ũcio Hamani aathugundĩre Ayahudi ũmũcookerere we mwene, o na atĩ we na ariũ ake macuurio mĩtĩ-igũrũ.

²⁶ (Nĩ ũndũ ũcio mũthenya ĩyo ĩgĩtuo Purimu kuumana na rĩtwa rĩu Puri.) Nĩ ũndũ wa maũndũ mothe marĩa maandĩkĩtwo marũa-inĩ macio, na nĩ ũndũ wa ũrĩa meyoneire na nĩ ũndũ wa maũndũ marĩa maamakorire,

²⁷ Ayahudi magĩtua kũgĩe mũtugo wa kũrũmĩrĩrwo, nĩguo o ene, na njiaro ciao, na arĩa othe mangĩtũũrانيا nao, marũmagie mũthenya ĩyo yeerĩ o mwaka mategũtĩrĩria, na njĩra ĩrĩa kwandĩkĩtwo, na mahinda marĩa maatuĩtwo.

²⁸ Mũthenya ĩyo ĩtuĩke ya kũrĩrikanagwo na ĩmenyagĩrĩrwo nĩ njjarwa ciothe na nyũmba ciothe, na mabũrũri-inĩ mothe na matũũra-inĩ manene mothe. Na mũthenya ĩyo ya Purimu ndĩkanaage gũkũngũirwo nĩ Ayahudi, o na kana kĩrĩrikano kĩaayo kĩaage njiaro-inĩ ciao.

²⁹ Nĩ ũndũ ũcio Esiteri, mũtumia wa mũthamaki, mwarĩ wa Abihaili, marĩ na Moridekai ũrĩa Mũyahudi, makĩandĩka marĩ na ũhoti wothe ũrĩa maarĩ naguo, nĩguo mekĩre marũa macio ma keerĩ meegĩ Purimu hinya.

³⁰ Nake Moridekai agĩtũmĩra Ayahudi othe arĩa maarĩ mabũrũri-inĩ 127 ma ũthamaki wa Ahasuerusu marũa, marĩ ciugo cia kũmeciĩria wega na kũmoomĩrĩria,

³¹ nĩgeetha marũmagie mũthenya ĩyo ya Purimu mahinda marĩa matuĩtwo, o ta ũrĩa Moridekai ũrĩa Mũyahudi marĩ na Esiteri, mũtumia wa mũthamaki maamatuĩrĩre, na o ta ũrĩa meetuĩrĩre o ene, hamwe na njiaro ciao, ũhoru wĩgĩ mahinda mao ma kwĩhinga kũrĩa irio na gũcakaya.

³² Itua rĩu rĩa kũrũmĩrĩrwo rĩa Esiteri nĩrĩekĩrĩre mawatho macio maakoniĩ Purimu hinya, naguo watho ũcio ũkĩandĩkwo mabuku-inĩ ma kĩrĩrikano.

10

Ūnene wa Moridekai

¹ Na rĩrĩ, Mũthamaki Ahasuerusu nĩeetaģia igooti mabũrũri marĩa mothe aathanaga, o nginya icigĩrĩra ciakuo cia kũraya.

² Ha ũhoru wa cĩko ciake cia hinya na ũhoti, hamwe na ũhoru wothe wa ũnene wa Moridekai, nginya harĩa mũthamaki aamũnenehetie-rĩ, githĩ ti mwandĩke mabuku-inĩ ma maũndũ ma athamaki a Media na Perisĩa?

³ Moridekai ūrĩa Mũyahudi aarĩ wa keerĩ wathani-inĩ kuuma he Mũthamaki Ahasuerusu, na nĩeetĩkĩrĩtwo nĩ Ayahudi ta mũnene wao, na agatĩlka mũno kũrĩ Ayahudi ao aingĩ, tondũ aacaragĩria andũ ake maũndũ mega, na akaarĩrĩria kũgaacĩra kwa Ayahudi othe.

AYUBU

Ciugo cia Kwambūrria

¹ Būriri-inĩ wa Uzu nĩ kwarĩ mündũ watũire kuo wetagwo Ayubu.* Mündũ ũcio ndaarĩ ũcuuke ningĩ aarĩ mündũ mūrũngĩrĩru; nĩetigĩrite Ngai na agatheemaga maündũ marĩa mooru.

² Ayubu aarĩ na ariũ mũgwanja na airĩtu atatũ,

³ ningĩ nĩ aarĩ na ng'ondũ 7,000, na ngamũra 3,000, na ndegwa cia kũigana kuohwo macooki 500, na ndigiri 500, na nĩ aarĩ na ndungata nyingĩ mũno. Nĩwe warĩ mündũ ũria mũnene mũno kũrĩ andũ arĩa angĩ othe a mwena wa Irathĩro.

⁴ Ariũ ake nĩmagĩaga na iruga o mündũ riita rĩake gwake mũciĩ, na nĩmetaga aarĩ a nyina acio atatũ nĩguo marĩanĩre na manyuuanĩre nao.

⁵ Na matukũ ma maruga maathira, Ayubu nĩamatũmanagĩra moke nĩguo amatherie. Nĩokagĩra rũciinĩ tene akaruta igongona rĩa njino nĩ ũndũ wa o ũmwe wao, tondũ eeciiragia atĩrĩ, "No gũkorwo ciana ciakwa nĩciĩhitie ikaruma Ngai na ngoro." ũcio nĩguo warĩ mūtũgo wa Ayubu wa mahinda mothe.

Kũgerio kwa Ayubu kwa Mbere

⁶ Na rĩrĩ, mũthenya ũmwe araike nĩmathiire kūrũgama mbere ya Jehova, na Shaitani o nake agĩthĩ hamwe nao.

⁷ Nake Jehova akĩũria Shaitani atĩrĩ, "Uuma kũ?"

Nake Shaitani agĩcookeria Jehova atĩrĩ, "Nyuma kũriũnga thĩ, o na gũcangacanga kuo kũndũ na kũndũ."

⁸ Ningĩ Jehova akĩũria Shaitani atĩrĩ, "Nĩũcũũranĩtie ũhoru wa ndungata yakwa Ayubu? ũkoona atĩ kũu thĩ gũtirĩ mündũ ũngĩ ũhaana take; ndarĩ ũcuuke na nĩmūrũngĩrĩru, mündũ mwĩtigĩri-Ngai na ũtheemaga maündũ marĩa mooru?"

⁹ Shaitani agĩcookia atĩrĩ, "Kaĩ Ayubu agĩtigagĩra Ngai o ro ũguo tũhũ?"

¹⁰ Githĩ wee ndũmũirigĩire na ũkamũrigiicĩria hamwe na nyũmba yake, o hamwe na maündũ make mothe? Nĩũrathimĩte wĩra wa moko make, nĩ ũndũ ũcio ũhiũ wake na ndũũru ciake ciyũrite bũrũri wothe.

¹¹ No rĩrĩ, ta tambũrũkia guoko gwaku ũhutie indo ciothe iria arĩ nacio, na ti-itherũ ndarĩ hĩndĩ ategũkũruma o ũthiũ-inĩ waku."

¹² Jehova akĩũria Shaitani atĩrĩ, "No wega, indo ciothe iria arĩ nacio nĩndaciiga moko-inĩ maku, nowe mwene ndũkanamũhutie."

Nake Shaitani akiuma hau mbere ya Jehova.

¹³ Na rĩrĩ, mũthenya ũmwe hĩndĩ irĩa ariũ na aarĩ a Ayubu maarĩaga na makanyua ndibeĩ kwa mũrũ wa nyina wao ũria mũkũrũ-rĩ,

¹⁴ mũkĩnyia-ũhoru agĩkora Ayubu, akĩmwĩra atĩrĩ, "Ndegwa nĩkũrĩma ikũrĩmaga na mĩraũ, nacio ndigiri ikũrĩaga o hau hakuhi,

¹⁵ nao andũ a Sabea† macitharĩkĩra na macitaha. Ndungata nacio maciũraga na rũhiũ rwa njora, na no niĩ nyiki ndahonoka, ndagĩũka gũkũrehere ũhoru!"

* **1:1** Būriri wa Uzu warĩ mwena wa irathĩro wa Rũũrĩ rwa Jorodani; Ayubu ndaarĩ mündũ wa Isiraeli. † **1:15** Andũ a Sabea maarĩ arĩthi arĩa morũũraga na mahiũ mao.

¹⁶ O akīaragia-rī, mūkinyia-ūhoro ūngī agīūka, akiuga atīrī, “Mwaki wa Ngai uumire na igūrū na wacina ng’ondu o na ndungata waniina biū; no nī nyiki ndahonoka, ndagīūka gūkūrehere ūhoro!”

¹⁷ O akīaragia-rī, mūkinyia-ūhoro ūngī agīūka, akiuga atīrī, “Akalidei[‡] meyūmba mbūtū ithatū, maatharīkīra ngamīira ciaku na macitaha, maathī nacio. Ndungata nacio maciūruga na rūhiū rwa njora; na no nī nyiki ndahonoka, ndagīūka gūkūrehere ūhoro!”

¹⁸ O akīaragia-rī, mūkinyia-ūhoro o ūngī agīūka, akiuga atīrī, “Ariū na aarī aku mekūrūaga, makīnyuuga ndibei kwa mūrū wa nyina wao ūrīa mūkūrū;

¹⁹ na rīrī, o hīndī īyo rūhuho rūnene rwahurutana ruumīte werū-inī, na ruo rwahūūra nyūmba īyo koine ciayo inya, yamomoka, yamagwīra maaku; na no nī nyiki ndahonoka, ndagīūka gūkūrehere ūhoro!”

²⁰ Nake Ayubu aigua-ūhoro ūcio, akīrūgama, agītēmbūranga nguo yake ya igūrū, na akīenjwo mūtwe. Agīcooka akīgūithia thī, akīhooya Ngai,

²¹ akiuga atīrī:

“Ndoimire nda ya maitū ndī njaga,
na ngoima thī īno ndī njaga.

Nī Jehova waheanire, na nī Jehova wacookera:
rītwa rīa Jehova rīrogocwo.”

²² Thīinī wa maūdū macio mothe-rī, Ayubu ndaigana kwīhia na ūndū wa gūtūira Ngai mahītia.

2

Kūgerio kwa Ayubu gwa keerī

¹ Ningī nī kwarī mūthenya ūngī araika maathire kūrūgama mbere ya Jehova, na Shaitani o nake agīthī hamwe nao kūrūgama mbere yake.

² Nake Jehova akīūra Shaitani atīrī, “Uuma kū?”

Nake Shaitani agīcookeria Jehova atīrī, “Nyuma kūrūngā thī o na gūcangacanga kuo kūdū na kūdū.”

³ Ningī Jehova akīūra Shaitani atīrī, “Nīcūūrānītie ūhoro wa ndungata yakwa Ayubu? Ūkoona atī kū thī gūtīrī mūdū ūhaana take; ndarī ūcuuke na nī mūrūngīrīru, mūdū mwītīgīri-Ngai na ūtheemaga maūdū marīa mooru. Ningī no arūmītie wīhokeku wake, o na gūtūika nīwanīgīrīrie ndīmwanange hatarī gītūmi.”

⁴ Nake Shaitani agīcookeria Jehova, akiuga atīrī, “Gīkonde kīrīhagwo na gīkonde! Mūdū no arute indo ciake ciothe nīguo ahonokie muoyo wake.

⁵ No rīrī, ta tambūrūkia guoko gwaku ūhutie mahīndī na nyama cia mwīrī wake, na ti-itherū ndarī hīndī ategūkūruma o ūthiū-inī waku.”

⁶ Nake Jehova akīūra Shaitani atīrī, “No wega, rīu arī moko-inī maku; no ndūkahutie muoyo wake.”

⁷ Nī ūndū ūcio Shaitani akiuma hau mbere ya Jehova, akīnyamaria Ayubu na ironda ciarī na ruo mūno kuuma makinya ma magūrū make ngīya mūtwe.

⁸ Nake Ayubu akīoya gacere ka nyūngū ethūage nako, agīkara thī harīa haitagwo mūhu.

⁹ Nake mūtumia wake akīmūūra atīrī, “Anga no ūrūmītie wīhokeku waku o na rīu? Ruma Ngai wīkuire!”

[‡] **1:17** Akalidei maarī arīithi arīa morūūruga na mahiū mao. Maatūūruga Mesopotamia, na nīo thuutha-inī maathondekire ūthamaki wa Babuloni.

10 Nake Ayubu akīmūcookeria atīrī, “Wee ūraaria ta mūdū-wa-nja mūkīgu. Kaī turīkiamūkagīra o maūdū mega kuuma kūrī Ngai, na tūtiāmūkīre mathīina?”

Thīinī wa maūdū macio mothe-rī, Ayubu ndaigana kwīhia thīinī wa mīario yake.

Arata Atatū a Ayubu

11 Na rīrī, hīndī īrīa arata atatū a Ayubu, nīo Elifazu ūrīa Mūtemaani,* na Bilidadi ūrīa Mūshuhi, na Zofaru ūrīa Mūnaamathi, maaiguire mathīina marīa mothe maakorete Ayubu-rī, makīgīa gīathī, makīuma o mūdū gwake na magīcemanīa nīguo mathīi makamūcakaithie o makīmūhooreragia.

12 Rīrīa maamuonire marī o haraaya-rī, makīrigwo nīwe nī ūrīa aahaanaga; makīambīrīria kūrīra maanīrīire, na magītembūranga nguo ciao, o na makīihurīria rūkūngū mītwe.

13 Ningī magīcooka magīkara thī hamwe nake matukū mūgwanja, mūthenya na ūtukū, na gūtīrī mūdū wamwaragīria kiugo o na kīmwe, nīgūkorwo nīmoonire atī kūnyamarīka gwake kwarī kūnene mūno.

3

Mīario ya Ayubu

1 Thuutha wa matukū macio, Ayubu agītumūra kanua, akīruma mūthenya ūrīa aaciarirwo.

2 Akiuga atīrī:

3 “Mūthenya ūrīa nī ndaciarirwo ūroora,
o na ūtukū ūcio kwerirwo atīrī, ‘Mūtumia nīaciara mwana wa kahī!’”

4 Mūthenya ūcio-rī, ūrotuīka o nduma;
Ngai arī igūrū aroaga kūūrūmbūiya;
mūthenya ūcio ūroaga gūthererwo nī ūtheri.

5 Mūthenya ūcio ūrokīnyīitīrwo nī nduma nene na kīruru gīa gīkuū;
ūrohumbīrwo nī itu;
nduma īrotooria ūtheri wagu.

6 Ūtukū ūcio-rī, ūronyīitwo nī nduma ndumanu;
ūroaga gūtaranīrio na mīthenya īrīa īngī ya mwaka,
o na kana ūtarwo harī mweri o na ūrīkū.

7 Ūtukū ūcio ūrothaata;
o na gūtikanogwo ngemi ūtukū ūcio.

8 Arīa marumaga mīthenya maroruma mūthenya ūcio,
o acio moī kwarahūra nyamū īrīa īitagwo Leviathani.

9 Njata ciaguo cia rūciinī irotuīka nduma;
ūroeterera ūtheri na wage kūwona,
o na ūroaga kuona ruoro rūgītema,

10 nī ūndū ndūigana kūhinga mīrango ya nda ya maitū,
na ndūigana kūgirīrīria maitho makwa kuona thīina.

11 “Ndaagire gūkua ngīciarwo nīkī?
Ndaagire gūkua ngiuma nda nīkī?”

12 Ndaamūkīrirwo maru-inī nīkī?
Ndaamūkīrirwo nyondo-inī atī nīguo nyongithio nīkī?”

13 Nīgūkorwo rīu īngīkomete ndī na thayū;
rīu īngīrī toro hurūkīte

* 2:11 Elifazu aarī wa kuuma Edomu.

- 14 hamwe na athamaki na aheani kírîra a gūkû thĩ
arîa meeyakîire kûndû kûrîa kwanangîku rîngî,
- 15 o hamwe na aathani arîa maarî na thahabu,
o arîa maiyûrîtie nyumba ciao betha.
- 16 Ningî-rî, nî kîi kîagiririe thikwo tîiri-inî ta kîhuno
o na kana ta gakenge karîa gatoonire ùtheri wa riûa?
- 17 Kûu andû arîa aaganu nîmatigîte kûnyamarîka,
na kûu arîa anogu nîmahurûkîte.
- 18 Kûu-rî, mîgwate o nayo nîikenagîra kwaraha kwayo;
nîitigîte kûigua kîgûthûko kîa nyabaara ya ngombo.
- 19 Andû arîa anini na arîa anene the marî kuo,
nayo ngombo nîrekereirio kuuma kûrî mûmîathi.
- 20 “Nî kîi gîtûmaga andû arîa marî na mînyamaro maheo ùtheri,
nagu muoyo ûkaheo arîa marî na ruo rwa ngoro,
- 21 o acio meriragîria gîkuû na gîtingîûka,
o arîa magîcaragia gûkîra kîndû kîa goro kîrîa kîhithe,
- 22 acio maiyûragwo nî gîkeno
magakena maakinya mbîrîra?
- 23 Nî kîi gîtûmaga muoyo ùheo mûndû ùûrîte njîra,
o ùcio mûhingîrîrie nî Ngai?
- 24 Nî ùndû handû ha ndîe irio, no kuumwo nyumagwo nî ngoro;
nakuo gûcaaya gwakwa gûitîkaga ta maai.
- 25 Ùndû ùrîa ndeetigagîra nîûngorete;
ùndû ùrîa wamakagia mûno nîguo ûnginyîrîire.
- 26 Ndionaga thayû, o na kana ngahoorera;
ndionaga ùhurûko, no mînyamaro.”

4

Mîario ya Elifazu

- 1 Nake Elifazu ùrîa Mûtemaani agîcookia, akîmûûria atîrî:
- 2 “Mûndû angîgeria gûkûgwetera koigo kamwe-rî, hîhi wamûkirîrîria?
No rîrî, nûu ûngîhota kwîgirîrîria kwaria?
- 3 Ririkana ùrîa wanataara andû aingî,
na ùrîa wanekîra moko marîa maregeru hinya.
- 4 Ciugo ciaku cianatiirîrîra arîa manahîngwo makenda kûgûa;
nîwe wanekîra maru marîa magondoku hinya.
- 5 No rîu-rî, nîûkoretwo nî thîina, nawe ûkoorwo nî hinya;
ùhûûrîtwo, nawe ûkanyitwo nî kîmako.
- 6 Githî wîtigîri Ngai waku tîguo wagîrîrwo gûtuika ùmîrîru waku,
nayo mûthîire yaku îtarî ûcuuke-rî, githî tîyo mwîhoko waku?
- 7 “Ta wîcûûranie atîrî: Nî mûndû ùrîkû wanathîinîka atekîte ùuru?
Nî kû andû arîa arûngîrîru marî manîinwo?
- 8 Nîi ùrîa nyonete-rî, nî atî andû arîa marîmaga ùuru,
na arîa mahaandaga thîina-rî, maùndû macio no mo magethaga.
- 9 Manangagwo nî mîhûmû ya Ngai;
makaniinwo nî kîhuhûkanio kîa marakara make.
- 10 Mîrûûthi no îrume na îrarame,
no magego ma mîrûûthi îyo mînene nîmakoinangwo.
- 11 Mîrûûthi nîûkuaga nî kwaga gîa kûguîma,

nacio ciana cia mūrũũthi wa mũgoma ikahurunjũka.

- 12 “Nĩ kũrĩ kohoro karanginyĩre na hito,
namo matũ makwa marakaigua gakihehanwo.
- 13 Ūtukũ ngĩcũũrania ũhoru wa cioneki cia kũmakania,
ũtukũ rĩria andũ makoragwo marĩ toro mũnene,
- 14 ngĩnyitwo nĩ guoya na kũinaina,
namo mahĩndĩ makwa mothe magĩthingitha.
- 15 O hĩndĩ ĩyo roho ũraahĩtũkĩra o ũthiũ-inĩ wakwa,
nacio njuĩrĩ cia mwĩrĩ wakwa irambarara.
- 16 Roho ũcio ũrarũgama,
no ndinahota kũmenya ũrĩa ũratariĩ.
- Mbere yakwa hararũgama mũhianĩre wa kĩndũ,
ndĩracooka ndĩraigua gũkĩario na miheehũ gũkĩũrio atĩrĩ,
- 17 ‘Mũndũ wa gũkua-rĩ, aahota gũtuũka mũthingu gũkĩra Ngai?
Mũndũ aahota gũtuũka mũtheru gũkĩra Mũmũũmbi?
- 18 Angĩkorwo Ngai ndangĩhota kwĩhoka ndungata ciake-rĩ,
na angĩkorwo nĩonaga araike ake marĩ na mahĩtia-rĩ,
- 19 githĩ to oone mahĩtia maingĩ mũno ma andũ arĩa matũũraga nyũmba
cia ndoro,
acio mũthingi yao ĩrĩ rũkũngũ-inĩ,
acio mamemendagwo na ihenya gũkĩra kĩĩhuruta!
- 20 Kuuma rũciinĩ nginya hwaĩ-inĩ moinangagwo tũcunji;
magathira tene na tene matekũrũmbũiyoy.
- 21 Githĩ mĩkanda ya hema yao ndĩmunyũrĩtwo,
nĩguo makue matarĩ na ũũgĩ?’

5

- 1 “Wenda gwĩtana, ĩtana, no rĩrĩ, nũũ ũngĩgwĩtĩka?
Nĩ ũrĩkũ wa arĩa atheru ũngĩũrĩra kũrĩ we?
- 2 Rũng’athio rũũragaga kĩrimũ,
naguo ũiru ũkooraga mũndũ ũrĩa mũkĩĩgu.
- 3 Nĩ mwene nĩnyonete kĩrimũ gĩkĩgĩa na mĩri,
no-o rĩmwe nyũmba yakĩo ĩkĩrumwo.
- 4 Ciana ciake nĩiraihanĩrĩrie na ũgitĩri,
ihatĩrĩrio igooti-inĩ ĩtarĩ na mũndũ wa gũciciirĩrĩa.
- 5 ũrĩa mũhũtu arĩĩaga magetha make,
amoyaga o na marĩ mũĩgua-inĩ,
nao arĩa anyootu makahũmagĩra ũtonga wao.
- 6 Nĩgũkorwo hatĩka ndĩkunũkaga kuuma thĩ,
kana thĩĩna ũkamera tĩri-inĩ.
- 7 No rĩrĩ, mũndũ aciaragwo arĩ wa kuonaga thĩĩna,
o ta ũrĩa na ma thandĩ cia mwaki irathũkaga na igũrũ.
- 8 “No rĩrĩ, korwo nĩ nĩ ingĩthaitha Mũrungu;
ingĩneana ciira wakwa kũrĩ we.
- 9 We ekaga maũndũ ma magegania marĩa mataangĩmenyeka,
na akarĩnga ciama itangĩtarĩka.
- 10 Nĩwe uuragĩria thĩ mbura;
na nĩwe ũrehaĩra bũrũri maaĩ.
- 11 Arĩa menyiihagia nĩwe ũmatũũgagĩria,

- nao arĩa marĩ na kĩaha moyagwo na igũrũ makagitĩrwo.
- 12 Nĩwe ũthaatagia mĩbango ya arĩa marĩ waara, nĩgeetha moko mao matikagĩe na ũhootani.
- 13 Nĩanyĩitaga arĩa oogĩ waara-inĩ wao, namo mathugunda ma arĩa oingumania akaameheria biũ.
- 14 Nduma imakoraga kũrĩ o mũthenya; mũthenya barigici makahambataga taarĩ ũtukũ.
- 15 Nĩahonokagia arĩa abatari kuuma kũrĩ rũhiũ rwa njora rũrĩa rũrĩ tũnua-inĩ twao; amahonokagia moko-inĩ ma arĩa marĩ hinya.
- 16 Nĩ ũndũ ũcio athĩni makagia na kũrĩgĩrĩro, naguo ciira ũtarĩ wa kĩhooto ũgatumia kanua.
- 17 “Kũrathimwo nĩ mũndũ ũrĩa ũrũngagwo nĩ Ngai; nĩ ũndũ ũcio ndũkamene irũithia rĩa Mwene-Hinya-Wothe.
- 18 Nĩgũkorwo nĩaguraranagia, no rĩrĩ, acookaga akooha nguraro ñyo wega; nĩatiĩhanagia, no moko make no mo mahonanagia.
- 19 Nĩagagũteithũra harĩ mĩtino itandatũ; o na irĩ mũgwanja-rĩ, gũtirĩ ũũru ũgaagũkora.
- 20 Hĩndĩ ya ng’aragu nĩagagũkũũra kuuma kũrĩ gĩkuũ, ningĩ hĩndĩ ya mbaara agũkũũre ndũkooraagwo na rũhiũ rwa njora.
- 21 Nĩũkagitĩrwo harĩ rũcamiũ rwa rũrĩmĩ, na ndũgetigĩra hĩndĩ irĩa mwanangĩko ũgooka.
- 22 Nĩũgathekerera mwanangĩko na ng’aragu, na ndũgetigĩra nyamũ cia gũkũ thĩ.
- 23 Nĩgũkorwo nĩũkagĩa na kĩrĩkanĩro na mahiga ma werũ-inĩ, nacio nyamũ cia gĩthaka itũũre irĩ na thayũ nawe.
- 24 Nawe ũikarage ũũĩ atĩ hema yaku nĩ ngitĩre; nawe nĩũkooya ithabu rĩa indo ciaku ũkore hatirĩ kĩndũ kũrĩte.
- 25 Nĩũkamenya atĩ ciana ciaku nĩkaingĩha, nacio njaro ciaku cingĩhe o ta nyeki ya gũkũ thĩ.
- 26 ũgaathĩ mbĩrĩra-inĩ ũrĩ o na hinya, ũhaana ta itũa cia ngano igethetwo hĩndĩ ya magetha.
- 27 “Nĩtũtuĩrĩtie ũhoru ũyũ, na nĩ wa ma. Nĩ ũndũ ũcio kũũgue na ũũmenye wee mwene.”

6

Mĩario ya Ayubu

- 1 Ningĩ Ayubu agĩcookia atĩrĩ:
- 2 “Naarĩ korwo ruo rũrũ ndĩ naruo rwathimwo, nayo mĩnyamaro ñno ndĩ nayo yothe ñgĩrĩrwo ratiri igũrũ!
- 3 Ti-itherũ yakorwo irĩ mĩritũ gũkĩra mũthanga ũrĩa ũrĩ maria-inĩ marĩa manene; na nĩkĩo ndĩrahiũhire kwaria.
- 4 Mĩguĩ ya Mwene-Hinya-Wothe nĩĩndoonyete, naguo roho wakwa nĩũranyua ũrũrũ wayo; maũndũ ma kũmakania mũno ma Ngai nĩmerekeirio harĩ nĩ.
- 5 Njagĩ ya werũ-inĩ-rĩ, nĩyaanagia rĩrĩa irĩ na nyeki ya kũrĩa, kana ndegwa ikaania rĩrĩa ituĩrĩrwo?”

- 6 Irio itarĩ mũcamo nĩ irĩkaga itekĩrĩtwo cumbĩ?
Mũruru wa itumbĩ ũrĩa mwerũ-rĩ, nĩ urĩ mũrĩo?
- 7 Nĩ ndingĩcihutia;
irio ta icio no itũme njire ngoro.
- 8 “Naarĩ korwo ndaheo ũndũ ũrĩa ndĩrahooya,
korwo Ngai aahe ũndũ ũrĩa ndĩrerirĩria,
9 nago nĩ atĩ Ngai eefĩkĩre kũumemenda,
arekererie guoko gwake kũuniine!
- 10 Hĩndĩ iyo no ngĩe na ũndũ wa kũũhooreria,
ũndũ wa gĩkeno ruo-inĩ rũrũ rũtarathira,
atĩ nĩ ndikaanĩte ciugo cia Ũrĩa Mũtheru.
- 11 “Ndĩ na hinya ũrĩkũ atĩ nĩguo njikare ndĩ na mwĩhoko?
Ndĩ na kũrĩgĩrĩro kĩrĩkũ atĩ nĩguo ngĩrĩrĩrie?
- 12 Nĩ ndĩ hinya ta ihiga?
Mwĩrĩ wakwa nĩ wa gĩcango?
- 13 Nĩ ndĩ na hinya wa gwĩteithia,
kuona atĩ rĩu nĩndunyĩtwo ũhootani?
- 14 “Mũndũ ũtarĩ na kũrĩgĩrĩro aagĩrĩre gũteithio nĩ arata ake,
o na angĩkorwo nĩatiganĩrie ũhoru wa gwĩtigĩra Ũrĩa Mwene-Hinya-
Wothe.
- 15 No arĩu a baba maagĩte kwĩhokeka o ta tũrũũ tũrĩa tũhũaga,
ningĩ o ta tũrũũ tũrĩa tũiyũraga tũkoina,
16 rĩrĩa tũirĩtio nĩ mbarabu ĩgĩtweka,
na tũkaiyũrwo nĩ tharunji ĩrĩa ĩratweka,
17 no rĩrĩ, tũtithereraga rĩrĩa kwara,
na hĩndĩ ya ũrugarĩ tũkahũa mũtaru-inĩ yatuo.
- 18 Ikundi cia agendi nũithaamaga njĩra ciacio,
ikambata werũ-inĩ, igathĩrĩra kuo.
- 19 Ikundi cia agendi cia Tema icaragia maaĩ,
agendi a wonjoria a Sheba makamacaria marĩ na mwĩhoko.
- 20 Magathĩnĩka, tondũ makoretwo marĩ na kũrĩgĩrĩro;
no maakinya ho magakora hatĩrĩ kĩndũ.
- 21 O na inyuĩ-rĩ, mũtuĩkĩte andũ matangĩheana ũteithio;
muonaga ũndũ wa kũmakania mũgetigĩra.
- 22 Nĩ-rĩ, nĩ ndĩ ndoiga atĩrĩ: ‘Heanai kĩndũ nĩ ũndũ wakwa,
ngũũrai na indo cianyu,
23 honokiai guoko-inĩ gwa thũ,
ngũũrai kuuma moko-inĩ ma arĩa matarĩ tha?’
- 24 “Atĩrĩrĩ, ndutaai ũhoru na nĩngũkĩra;
nyonereriai harĩa hĩtĩtie.
- 25 Kaĩ ciugo cia ma ĩrĩ ruo-ĩ!
No rĩrĩ, ngarari cianyu nĩ kĩhooto kĩrĩkũ irarehe?
- 26 Anga mũrenda kũruta mahĩtia ũrĩa njugĩte,
mũgatua ciugo cia mũndũ ũmũrwo tha taarĩ rũhuho?
- 27 Inyuĩ o na no mũcuukĩre mwana wa ngoriai mĩtĩ,
na mwendie mũrata wanyu.

- 28 “No rīu-rī, ndamūthaitha mwītīkīre kūndora.
Anga no ngīheenanie o maitho-inī manyu?
29 Mwīcūraniei nīguo mūtīkogomie kīhooto;
njookerera, nīgūkorwo wīhokeku wakwa nīguo ūraarūithio.
30 Nī kūrī wīhia ūrī mīromo-inī yakwa?
Anga kanua gakwa gatingihota gūkūūrana maūndū ma rūmena?”

7

- 1 “Githī mūndū ndakoragwo na ūtungata mūrītū gūkū thī?
Githī matukū make matihaana o ta ma mūndū mwandīke wīra?
2 O ta ngombo ikwīrirīria ciīruru cia hwaī-inī,
o na kana ta mūndū mwandīke ūgūthethūkīra mūcaara wake-rī,
3 ūguo nīguo nī ngaiīrwo mīeri ya tūhū,
na ngatuīrwo atī ūtukū ndaarage ndī na kīeha.
4 Rīrīa ndakoma ndīyūragia atīrī, ‘Ndirīūkīra rī?’
Ūtukū ūkaraiha, na ngaraara ngīgarūra nginya gūgakīa.
5 Mwīrī wakwa ūiyūrītwo nī igunyū na ngūcī,
nakīo gīkonde gīakwa gīatūkangīte na gīgatogota.
6 “Matukū makwa maraathira na ihenya rīkīrīte rīa kanyamū karīa
gakonjithanagia uuthi ngoora īgītumwo,
magagīkinya mūthia itarī na kīrīgīrīro.
7 Wee Ngai-rī, ririkana atī muoyo wakwa no ta mīhūmū;
namo maitho makwa matigacooka kuona ūndū mwega rīngī.
8 Riitho rīrīa rīranyona rītigacooka kūnyona rīngī;
mūkaanjaria, no ndigakorwo ho.
9 O ta ūrīa itu rīthiīaga rīkabuīria,
ūguo noguo ūrīa ūthiīaga mbīrīra-inī atacookaga kuoneka.
10 Ndagacooka kūnūka gwake mūcī;
harīa aaikaraga ndagacooka kuonwo ho.
11 “Nī ūndū ūcio-rī, ndīgūkīra;
ngwarīa nī ūndū wa ūrīa roho wakwa ūrī na ruo,
ndītetere nī ūndū wa ūrīa ngoro yakwa īrī na marūrū.
12 Nī-rī, ndī irīa rīa maaī, kana nyamū īrīa nene ītūūraga irīa thīnī kūrīa
kūrīku,
atī nīkīo nangagīrwo?
13 Rīrīa ngwīciīria ūrīrī wakwa nīguo ūkūūhoorerīa,
na atī gītanda gīakwa no kīniinīre gūteta-rī,
14 o na hīndī iyo ūūmakagīa na irooto,
o na ūkanjiguithia guoya na cioneki,
15 nī ūndū ūcio ngathuura kaba gūitwo, na gīkuū,
handū ha gūikara na mwīrī ūyū wakwa.
16 Nīthūire muoyo wakwa; ndikwenda gūtūūra nginya tene.
Tigana na nī tondū matukū makwa no ma tūhū.
17 “Mūndū-rī, akīrī kī, tondū ūmwīkīrīire ūguo,
na ūkamūrūmbūyīa mūno ūguo,
18 atī ūmūthuthuura ngoro o rūciinī,
na ūkamūgeragīa mahinda mothe?”

- 19 Kaĩ gũtarĩ hĩndĩ ũgaatiga gũikara ũndorete,
kana ũtigane na nĩ o na kahinda kanini?
20 Angĩkorwo nĩnjĩhĩtie-rĩ, nĩ atĩa nĩ ngwĩkĩte,
Wee mũrori wa andũ?
Nĩ kũ gītũmĩte ũnjorote?
Kaĩ nduĩkĩte mũrigo harĩwe?
21 Nĩ kũ kĩragiria ũnjohere mahĩtia makwa
na ũndekere mehia makwa?
Nĩgũkorwo ndĩ hakuhĩ gũkoma tĩri-inĩ;
nawe nĩũkanjaria no ndigakorwo ho.”

8

Mĩario ya Bilidadi

- 1 Nake Bilidadi ũrĩa Mũshuhi agĩcookia, akĩũria atĩrĩ:
2 “Nĩ nginya rĩ ũgũikara ũkĩaragia maũndũ ta macio?
Ciugo ciaku no ta inegene rĩa rũhuho rũkĩhurutana.
3 Mũrungu-rĩ, nĩogomagia ciira wa kĩhooto?
Ūcio Mwene-Hinya-Wothe nĩogomagia ũndũ ũrĩa ũrĩ wa ma?
4 Rĩrĩa ciana ciaku ciamwĩhĩirie-rĩ,
nĩacirekereirie iherithio nĩ ũndũ wa mehia ma cio.
5 No rĩrĩ, wee ũngĩcũthĩrĩria Mũrungu
na wĩthaihanĩrĩre harĩ Ūcio Mwene-Hinya-Wothe,
6 ũngĩkorwo ũrĩ mũtheru na mũrũngĩrĩru-rĩ,
o na rĩu no arahũke nĩ ũndũ waku
nĩguo agũcookie handũ harĩa hakwagĩrĩre.
7 O na gũtuika kĩambĩrĩria gĩaku no kĩoneke kĩrĩ kĩnini,
thuutha-inĩ nĩũkagaacĩra mũno.
8 “Ūria ũhoro harĩ njiarwa cia tene,
na ũtuĩrie maũndũ marĩa maithe mao meerutire,
9 nĩgũkorwo ithuĩ tũraciarĩrwo o ro ira na tũtirĩ ũndũ tũũĩ,
namo matukũ maitũ ma gũikara gũkũ thĩ no ta kũiruru.
10 Acio githĩ to makũrute na makũhe ũhoro?
Acio githĩ to maarie ũhoro marĩ na ũmenyo?
11 Irura-rĩ, no rĩkũre handũ hatarĩ itomboya?
Ithanjĩ-rĩ, no rĩtheereme handũ hatarĩ maaĩ?
12 Rĩngĩkũrĩra handũ hatarĩ maaĩ rĩũmaga narua gũkĩra nyeki,
o na rĩtakinyĩte rĩa gũtuuo.
13 Ūcio nĩguo mũthia wa arĩa othe mariganagĩrwo nĩ Mũrungu;
ũguo no ta guo mwĩhoko wa arĩa matooi Ngai ũthiraga.
14 Kĩrĩa ehokete no kĩndũ kĩhũthũ;
kĩrĩa egiritanagia nakĩo no ta rũrenda rwa mbũmbũĩ.
15 Etiiranagia na rũrenda rwake, naruo rũgaũũka;
akenyũũrĩra harĩ ruo, no rũtingĩmũtĩrĩrĩra.
16 Ahaana ta mũtĩ ũitĩrĩrio maaĩ wega ũrĩ riũa-inĩ,
ũtambũrũkĩtie thuuna ciaguo mũgũnda-inĩ;
17 mũri yaguo mũthiororokeirie kĩhumbu kĩa mahiga,
na icaragia ha kwĩgwatĩrĩra rwaro-inĩ rwa mahiga.
18 No rĩrĩa wakũũrwo harĩa ũraarĩ-rĩ,
handũ hau hagakaana mũtĩ ũcio, hakoiga atĩrĩ, ‘Nĩ ndĩrĩ ndakuona.’
19 Ti-itherũ muoyo waguo ũmaga ũgathira,

naho hau tĩiri-inĩ ũcio hagakũra mĩtĩ ingĩ.

- 20 “Ti-itherũ Mũrungu ndangĩrega mũndũ ũtarĩ ũcuuke,
kana ekĩre moko ma arĩa mekaga ũũru hinya.
21 Na rĩrĩ, no arĩyũria kanua gaku mĩtheko,
nayo mũromo yaku yanĩrĩre nĩ gũkena.
22 Thũ ciaku nĩkahumbwo thoni,
nacio hema cia arĩa aaganu itigacooka kuonwo.”

9

Mĩario ya Ayubu

- 1 Ningĩ Ayubu agĩcookia, akiuga atĩrĩ:
2 “Ti-itherũ ninjũũĩ ũhoru ũcio nĩ wa ma.
No rĩrĩ, mũndũ angĩhota atĩa gũkorwo arĩ mũthingu mbere ya
Mũrungu?
3 O na korwo mũndũ enda gũkararania na Ngai-rĩ,
ndangihota kũmũcookeria kĩũria o na kĩmwe harĩ ciũria ngiri.
4 Ũũgĩ wake nĩ mũingĩ mũno, na ũhoti wake nĩ mũnene.
Nũũ wanaregana nake akĩgaacĩra?
5 Eeheragia irĩma itekũmenya,
na agacing’aurania nĩ kũrakara.
6 Athingithagia thĩ ikoima handũ hayo,
na akainainia itugĩ ciayo.
7 Aathaga riũa rĩkaaga kũratha;
nake agiragĩrĩria ũtheri wa njata.
8 Nĩwe watambũrũkirie igũrũ arĩ o wiki,
na athiiga agĩkinyangaga makũmbĩ ma iria.
9 Nĩwe Mũũmbi wa njata iria ciĩtagwo Nduba, na Karaũ,
na Kĩrĩmĩra, o na ikundi cia njata cia mwena wa gũthini.
10 Nĩekaga magegania matangĩmenyeka,
na akaringa ciama itangĩtarĩka.
11 Rĩrĩra aahĩtũkĩra harĩa ndĩ, ndingĩmuona;
o na rĩrĩra aathiira harĩa ndĩ ndimenyaga.
12 Angĩgutha kĩndũ-rĩ, nũũ ũngĩhota kũmũgiria?
Nũũ ũngĩmũũria atĩrĩ, ‘Nĩ atĩa ũreka?’
13 Ngai ndahingagĩrĩria marakara make;
o na arĩa maateithagĩrĩria Rahabu nĩmamũinamagĩrĩra.
14 “Nĩ-rĩ, ndaakĩhota atĩa kũmũkararia?
Ingĩruta kũ ciugo cia kũmũcookeria?
15 O na korwo ndihĩtĩtie-rĩ, ndingĩhota kũmũcookeria ũndũ;
ũrĩa ingĩka no gũthaitha ingĩthaitha Mũnjiirithia anjiguĩre tha.
16 O na ingĩamwĩtire nake anjĩtĩke-rĩ,
ndingĩtũkia nĩangĩathikĩrĩrie.
17 We angĩamemendire na kĩhuhũkanio,
na aingĩhie ironde ciakwa hatarĩ gĩtũmi.
18 Ndarekaga njookererwo nĩ mĩhũmũ,
no nĩahatagĩrĩria na mathĩna.
19 Korwo no ũhoru wa hinya-rĩ, we arĩ hinya mũno!
Na korwo no ũhoru wa ciira wa kĩhoo-to-rĩ, nũũ ũngĩmwĩta?
20 O na korwo ndiahĩtĩtie-rĩ, kanua gakwa no kandue mũhĩtia;

korwo ndiarĩ na ũcuuke-rĩ, nĩkangĩanduire mũhĩtia.

- 21 “O na gũtuĩka ndirĩ na ũcuuke-rĩ, ndikwĩrĩrĩra;
muoyo wakwa nĩndĩwagĩire kiene.
- 22 Ūhoro no ũrĩa ũmwe; nĩkiō ndĩroiga atĩrĩ,
‘Aniinaga arĩa matarĩ ũcuuke o na akaniina arĩa aaganu.’
- 23 Hindĩ irĩa ihũũra riarehe gĩkuũ kĩa narua,
nĩathekagĩrĩra kũũrwo nĩ hinya kwa arĩa matarĩ na mahĩtia.
- 24 Hindĩ irĩa bũrũri wagĩa moko-inĩ ma andũ aaganu,
nĩahingaga aciirithania maitho.
Akorwo ti we-rĩ, nũũ wĩkaga ũguo?
- 25 “Matukũ makwa marahanyũka gũkĩra mũkinyia-ũhoro;
mombũkaga matarĩ na gĩkeno o na kĩnini.
- 26 Mahĩtũkaga na ihenya mũno ta tũtarũ twa irura,*
kana ta nderi igũcuuhũkĩra kĩndũ gĩa kũrĩa.
- 27 Ingiuga atĩrĩ, ‘Nĩngũriganĩrwo nĩ mateta makwa,
nĩngũtiga gũtukia gĩthiithi, ngene,’
- 28 no ngeetigĩra mĩnyamaro yakwa yothe,
nĩgũkorwo nĩnjũũ ndũkandua atĩ ndiĩhĩtie.
- 29 Kuona atĩ nĩndĩkĩtie gũtuuo mũhĩtia-rĩ,
nĩ kĩ gĩgũtũma ndĩnogie tũhũ?
- 30 O na ingũthamba na thabuni,
na ndũthambe moko na igata-rĩ,
- 31 no ũndikirie irima rĩa gĩcoro
nĩgeetha o na guo ciakwa iithũũre.
- 32 “We ti mũndũ ta nĩ atĩ nĩguo ndĩmũcookerie,
nĩguo tũng’ethanĩre igooti-inĩ.
- 33 Naarĩ korwo nĩ harĩ mũndũ ũngĩtũiguithania,
atũigĩrĩre guoko gwake ithuĩ eerĩ,
- 34 mũndũ wa kũnjehereria rũthanju rwa Ngai,
nĩgeetha ndigacooke kũmakio nĩ itebebania riake.
- 35 Hindĩ iyo nĩngĩacooka kwaragia itekũmwĩtigira,
no ũrĩa ndarĩ rĩu-rĩ, ndingĩhota.

10

- 1 “Nĩthũire gũtũũra muoyo ũyũ;
nĩ ũndũ ũcio ndikũhingĩrĩria mateta makwa,
o na nĩ ngwaria nĩ ũndũ wa ũrĩa ngoro yakwa irĩ na marũrũ.
- 2 Ngwĩra Ngai atĩrĩ: Tiga kũndua mwĩhia,
no nyonia kĩrĩa ũrandũithĩria.
- 3 Kaĩ ũkenagio nĩ kũhinyĩrĩria,
ũgathũũra wĩra wa moko maku,
o rĩria ũrakenera mathugunda ma andũ arĩa aaganu?
- 4 Kaĩ maitho maku marĩ o ta maitho ma andũ?
Kaĩ muonere waku ũhaana o ta wa mũndũ?
- 5 Kaĩ matukũ maku maigana ta ma andũ,
kana mĩaka yaku ikaigana o ta ya mũndũ,

* 9:26 Tũtarũ tũtaarĩ tũnene twa ithanjĩ twathondekagĩrwo Misiri.

- 6 nĩguo ũcarĩrĩrie mahĩtia makwa,
o na ũtuĩragie mehia makwa,
7 o na gũtuĩka wee nĩũũ atĩ ndiĩhĩtie,
na ũkamenya atĩ gũtirĩ mũndũ ũngĩhota kũũhonokia moko-inĩ maku?
- 8 “Moko maku nĩmo maathondekire na makĩnyũmba.
Rĩu nĩũgũkĩgarũrũka ũnyanange?
9 Ririkana atĩ wanyũumbire ta rĩũmba.
Rĩu ũgũcooka ũndue rũkũngũ rĩngĩ?
10 Githĩ ndwanjitire ta iria,
na ũgĩcooka ũkĩĩmatia ta maguta marĩo,
11 ũkĩĩhumbĩra na nyama na gĩkonde,
na ũkĩohania mahĩndĩ na mĩkiha yakwa hamwe.
12 Nĩwaahẽire muoyo o na ũkĩnyonia ũtuĩgi waku;
naguo ũmenyereri waku nĩguo ũtũirie roho wakwa.
- 13 “No nĩwahithire maũndũ maya ngoro-inĩ yaku,
na nĩnjũũ no warĩ na ũndũ ũyũ meciiria-inĩ maku:
14 Ingĩehirie wee nĩwanyonaga,
na ndũngĩagire kũũherithia nĩ ũndũ wa wĩhia wakwa.
15 Kai akorwo nĩnjĩhĩtie ndĩ na haaro-ĩ!
O na ingĩguĩka ndiĩkĩte ũũru, ndingĩhota gũtiira mũtwe wakwa,
nĩgũkorwo nĩjyũrĩtwo nĩ thoni,
na ngarikĩra mathĩĩna-inĩ makwa.
16 Ingĩtiira mũtwe wakwa-rĩ, wee ũnjeemaga o ta mũrũũthi,
na nĩngĩ ũkonania ũhoti waku mũnene wa kũnjũkĩrĩra.
17 Nĩũndeheire aira angĩ manjũkĩrĩre,
na nĩwongereire marakara maku igũrũ rĩakwa;
mbũtũ ciaku ikanjũkĩrĩra o ta makũmbĩ ma maaĩ marũmanĩrĩire.
- 18 “Nĩ kĩĩ gĩatũmire ũndute nda ya maitũ?
Naarĩ korwo ndakuire itoneetwo nĩ maitho ma mũndũ o na ũmwe.
19 Naarĩ korwo ndiaciarirwo,
kana korwo ndaciarirwo njerekeirio mbĩrĩra!
20 Githĩ matukũ makwa o na marĩ manini matikirie gũthira?
Tigana na nĩ nĩguo ngĩe na gĩkeno gwa kahinda kanini,
21 kamũira thiĩte kũrĩa mũndũ athiĩaga na ndacooke,
bũrũri wa nduma, o nduma nene ya gĩkuũ,
22 o bũrũri ũrĩa ũtukũ wakuo ũrĩ mũtumanu mũno,
bũrũri wa nduma ya gĩkuũ, na ũtarĩ kĩhaarĩro,
kũrĩa o na ũtheri ũhaana o ta nduma.”

11

Mĩario ya Zofaru

- 1 Nike Zofaru ũrĩa Mũnaamathi agĩcookia, akĩũria atĩrĩ:
2 “Ciugo icio ciothe-rĩ, nĩcikwaga gũcookia?
Mwaria ũyũ-rĩ, nĩegũgĩtuuo mwagĩrĩru?
3 Mwĩraho ũcio waku-rĩ, nĩguo ũgũkĩria andũ naguo?
No kwage mũndũ ũngĩgũkaania rĩrĩa ũranyũrũrania?
4 Wee ũreera Ngai atĩrĩ, ‘Wĩtikio wakwa ndũrĩ ũcuuke,
o na nĩ ndĩ mũtheru maitho-inĩ maku.’

- 5 Naarĩ korwo Ngai no aarie,
atumũre mĩromo yake agũũkĩrĩre,
- 6 na akũguũrĩrie hitho cia ũũgĩ,
nĩ ũndũ ũũgĩ ũrĩa wa ma nĩ wa mĩena ĩrĩ.
Menya ũndũ ũyũ; atĩ Ngai ndakũherithĩtie kũringana na ũrĩa mehia
maku maigana.
- 7 “Wee no ũhote kũmenya maũndũ marĩa mahithe ma Ngai?
Kana no ũhote gũtuĩria kũna maũndũ ma Mwene-Hinya-Wothe?
- 8 Maũndũ make nĩmatũũgĩru gũkĩra igũrũ, wee nĩ atĩa ũngĩka?
Nĩ mariku gũkĩra ũriku wa mbĩrĩra, wee nĩ atĩa ũngĩmenya?
- 9 Gĩthimo kĩamo nĩ kĩraihi gũkĩra thĩ
na nĩ kiaramu gũkĩra iria rĩrĩa inene.
- 10 “Angĩũka agũikie njeera-rĩ,
acooke etane ciira-rĩ, nũũ ũngĩmũgĩria?
- 11 Ti-itherũ nĩoĩ andũ arĩa maheenania;
na rĩrĩa oona ũndũ mũũru-rĩ, gĩthĩ ndaũmenyaga?
- 12 No rĩrĩ, mũndũ ũtarĩ ũũgĩ ndangĩtuĩka mũũgĩ o na rĩ,
o ta ũrĩa njaũ ya ndigiri ya gĩthaka ĩtarĩ hĩndĩ ĩngĩciarwo ĩrĩ mũndũ.
- 13 “No rĩrĩ, ũngĩneana ngoro yaku kũrĩ Ngai,
na ũtambũrũkie moko maku kũrĩ we,
14 ũngĩheria mehia marĩa marĩ guoko-inĩ gwaku,
na ũgirie ũũru ũikare thĩĩnĩ wa hema yaku-rĩ,
15 hĩndĩ ĩyo no ũhote gũtiira ũthiũ waku na igũrũ ũteguconoka;
no ũrũgame wega ũtarĩ na guoya.
- 16 Ti-itherũ nũũkariganĩrwo nĩ mathiĩna maku,
ũmaririkanage o ta maai marĩkĩtie gũtherera.
- 17 Mũtũũrĩre waku nũũgacangarara gũkĩra mũthenya barigici,
nayo nduma ĩgaatuĩka o ta rũciĩnĩ.
- 18 Ũgũtũũra ũrĩ na mwĩhoko tondũ ũrĩ na ũgĩtirĩ,
ũkehũgũraga harĩa ũrĩ, na ũkahurũka ũtarĩ na ũgwati.
- 19 Nĩũgakomaga, gũtarĩ na mũndũ ũngĩtũma wĩtigĩre,
nao andũ aingĩ nĩmakeyendithagia harĩ we.
- 20 No rĩrĩ, maito ma andũ arĩa aaganu nĩmakaaga kuona,
na matikoona gwa kũũrĩra;
naguo ũndũ ũrĩa meriragĩria ũgaatuĩka mũcaayo wa gĩkuũ.”

12

Mĩario ya Ayubu

- 1 Ningĩ Ayubu agĩcookia atĩrĩ:
- 2 “Hatĩrĩ nganja inyuĩ nĩ inyuĩ andũ,
naguo ũũgĩ ũgaathiranĩra na inyuĩ rĩrĩa mũgaakua!
- 3 No rĩrĩ, ndĩ na ũmenyo o ta inyuĩ;
mũtirĩ oogĩ kũngĩra.
Nũũ ũtooĩ maũndũ macio mothe?
- 4 “Nduĩkĩte mũndũ wa gũthekererwo nĩ arata akwa,
o na gũtuĩka nĩndakaĩire Ngai nake akĩnjigua:
nĩ nduĩkĩte mũndũ wa gũthekererwo,

o na gũtuĩka ndĩ mũthingu na ndirĩ ũcuuke!

- ⁵ Andũ arĩa maikaraga megangarĩte manyũrũragia mũtino, makona ta ũndũ ũcio ũkoraga o andũ arĩa magũrũ mao matenderũkaga.
- ⁶ Hema cia atunyani nĩcio ciikaraga igaaciire, na andũ arĩa marakaragia Mũrungu nĩo maikaraga na thayũ, o acio makuuaga ngai yao na moko.
- ⁷ “No ta kũurie nyamũ, na nĩgũkũruta ũhoru, kana ũrie nyoni cia rĩera-inĩ, na nĩgũkwĩra;
- ⁸ kana warĩrie thĩ, na nĩgũkũruta ũhoru, kana ũkiarĩrie thamaki cia iria-inĩ, nacio nĩgũkũhe ũhoru.
- ⁹ Nĩ irĩkũ cia icio ciothe itooĩ atĩ nĩ guoko kwa Jehova gwĩkĩte ũndũ ũyũ?
- ¹⁰ Mioyo ya ciũmbe ciothe irĩ guoko-inĩ gwake, o na mĩhũmũ ya andũ othe.
- ¹¹ Githĩ gũtũ gũtithuuranagia ciugo o ta ũrĩa rũrĩmĩ rũcamaga irio?
- ¹² Githĩ ũũgĩ ndũkoragwo na andũ arĩa akũrũ? Githĩ gũtũura mũno gũtirehaga ũmenyo?
- ¹³ “Ũũgĩ na hinya nĩ cia Ngai; mataaro na ũmenyo nĩ ciake.
- ¹⁴ Kĩrĩa amomoraga gĩtingĩakwo rĩngĩ; mũndũ ũrĩa aahingĩra njeera gũtirĩ mũndũ ũngĩmuohora.
- ¹⁵ Ahingagĩrĩa maaĩ, gũkaaga mbura; ningĩ aamarekereria makaananga bũrũri.
- ¹⁶ Hinya na ũtooria nĩ ciake; mũheenio na mũheenanania eerĩ no ake.
- ¹⁷ Aheani kĩrĩa amatongoragia matarĩ nguo, na agatua aciirithania irimũ.
- ¹⁸ Nĩohoraga mũnyororo irĩa athamaki moohaga andũ nayo, akamooha mũcibi njohero.*
- ¹⁹ Athĩnjĩri-Ngai amatongoragia marutĩtwo nguo, na akang’aũrania andũ arĩa mehaandire tene.
- ²⁰ Nĩakiragia mũromo ya aheani kĩrĩa arĩa meehoketwo, nao athuuri akamatunya ũhoru wa gũkũũrana maũndũ.
- ²¹ We nĩagagĩra arĩa atĩiku bata, nao arĩa marĩ na hinya nĩamatunyaga indo ciao cia mbaara.
- ²² Nĩaguũragia maũndũ marĩa mariku ma nduma, na nduma nene ya gĩkuũ akamiumĩria ũtheri-inĩ.
- ²³ Anenehagia ndũrĩrĩ, agacooka agaciananga; aingĩhagia ndũrĩrĩ, agacooka agacihurunja.
- ²⁴ Nĩagaagagia meciiria ma atongoria a gũkũ thĩ; akamaingata, morũũrage werũ-inĩ mũtheri ũtarĩ njĩra.
- ²⁵ Mahambaataga nduma-inĩ kũrĩa gũtarĩ ũtheri; ningĩ atũmaga matũgũũge ta mũndũ mũrĩũ.

* 12:18 Nguo cia kuohera njohero ihumbĩre thoni no cio ngombo cietĩkĩrĩtio kwĩhumba.

13

- 1 “Atĩrĩrĩ, maithe makwa nĩmonete maũndũ macio mothe,
matũ makwa nĩmamaiguĩte na magataũkĩrwo nĩmo.
- 2 Ūrĩa mũũĩ o na nĩ nĩnjũũĩ;
mũtirĩ oogĩ kũngĩra.
- 3 No nĩ ndĩrenda kwaria na Mwene-Hinya-Wothe,
na ngerĩrĩria gũciira na Mũrungu.
- 4 No inyuĩ-rĩ, mũranjigĩrĩra ndeto cia maheeni;
inyuotho mũrĩ athondekani a tũhũ!
- 5 Naarĩ korwo mwakira ki!
Ūndũ ũcio ũngĩtuĩka ũgĩ harĩ inyuĩ.
- 6 Na rĩrĩ, thikĩrĩriai kĩhoo to gĩakwa;
iguai gũthaithana kwa mĩromo yakwa.
- 7 Kaĩ mũngĩaria ũuru mũkĩarĩrĩria Mũrungu?
Kaĩ mũngĩaria maheeni igũrũ riake?
- 8 Kaĩ mũngĩmuonia kĩmenyano?
Kaĩ mũgũciirĩrĩra Mũrungu?
- 9 Angĩmũtuĩria inyuĩ-rĩ, ũndũ ũcio no ũtuĩke mwega?
No mũmũheenie ta ũrĩa mũngĩheenia mũndũ?
- 10 Ti-itherũ no amũrũithie
mũngĩtuĩka a kuonania kĩmenyano na hitho.
- 11 Hĩ, riiri wake ndũngĩmũmakia?
Mũtingĩnyitwo nĩ guoya nĩ ũndũ wake?
- 12 Mĩario yanyu ya ũgĩ nĩ thimo hũthũ o ta mũhu;
ihoo to cianyu no ta kwĩgitĩra na rĩũmba.
- 13 “Kiraĩ ki, mũreke njarie;
o ũrĩa ndĩrĩona-rĩ, rekeĩ nyone.
- 14 Nĩ kĩ gĩgũtũma ndĩtoonyie ũgwati-inĩ
na ngaĩga muoyo wakwa moko-inĩ makwa?
- 15 O na angĩnjũraga-rĩ, nĩ nowe ndĩrĩhokaga;
na ti-itherũ nĩ ngatetera mĩthĩre yakwa hau mbere yake.
- 16 Ti-itherũ, ũndũ ũyũ noguo ũgaatuĩka wa kũũhonokia,
nĩgũkorwo mũndũ ũtooĩ Ngai ndangĩmũrĩria gũũka mbere yake!
- 17 Thikĩrĩriai wega ũhoro wakwa;
matũ manyu nĩmakĩgũe ũrĩa nguuga.
- 18 Ti-itherũ nĩhaarĩrie ciira wakwa,
na nĩnjũũĩ nĩ nguoneka ndĩ wa kĩhoo to.
- 19 Nĩ kũrĩ mũndũ ũngĩhota gũũthitanga?
Angĩkorwo nĩ kũrĩ-rĩ, no gũkĩra ngũkĩra ngue.
- 20 “Wee Ngai, ta kũĩhe o maũndũ maya meerĩ,
na ndigũcooka gũkwĩhitha:
- 21 Atĩrĩ, eharia guoko gwaku, gũikare kũraya na nĩ,
na ũtĩge kũũmakia na imakania ciaku.
- 22 Ningĩ ũnjĩte na nĩngwĩtĩka,
kana ũkĩreke njarie, nawe ũnjookerie.
- 23 Nĩ mahĩtia na mehia maigana nĩ njĩkĩte?
Nyonia ihĩtia na rĩhĩa riakwa.
- 24 Ūraahitha ũthiũ waku nĩkĩ,
na ũkandua thũ yaku?

- 25 Nĩũngĩnyamaria ithangũ rĩrahurutwo nĩ rũhuho?
Nĩũgũteng'erania na maragara momũ?
- 26 Nĩgũkorwo nĩ wandĩkĩte maũndũ marũrũ ma kũnjũkĩrĩra,
na ũkaangaĩra igai rĩa mehia ma ũnini wakwa.
- 27 Wohaga magũrũ makwa na mĩnyororo;
ũrangagĩra njĩra ciakwa ciothe
na ũndũ wa gũcora njoro makinya ma magũrũ makwa.
- 28 "Nĩ ũndũ ũcio mũndũ amocaga ta kĩndũ kĩbuthĩte,
agathira ta guo ĩrĩtwo nĩ memenyi.

14

- 1 "Mũndũ ũciarĩtwo nĩ mũndũ-wa-nja-rĩ,
aikaraga o matukũ manini, namo makaiyũrwo nĩ mathĩĩna.
- 2 Akũraga ta ihũa na agacooka akooma;
ahĩtũkaga na ihenya ta kũruru, na ndatũũraga.
- 3 Mũndũ ta ũcio wakĩmũkũũrĩra maitho?
Mũndũ ta ũcio wamũrehe mbere yaku aciirithio?
- 4 Nũ ũngĩhota kũruta kĩndũ gĩtheru kuuma harĩ kĩndũ kĩrĩa gĩtarĩ
gĩtheru?
Gũtirĩ o na ũmwe!
- 5 Matukũ ma mũndũ nĩ matare;
nĩũtuĩte mũigana wa mĩeri yake,
na nĩũmũigĩire mĩhaka ĩrĩa ataangĩkĩra.
- 6 Nĩ ũndũ ũcio tĩga kũmũroro, tĩgana nake,
nginya arĩkie mĩthenya yake ta mũthũkũmi.
- 7 "Mũtĩ-rĩ, nĩwĩrĩgagĩrĩrwo atĩ ũngĩtemwo,
no ũthethũke rĩngĩ,
na atĩ mathethũka maguo matikaaga.
- 8 O na mĩri yaguo ĩngĩkũrĩra thĩ
na gĩthukĩ kĩaguo kũmĩre tũri-inĩ,
- 9 ũngĩkaguucia maaĩ-rĩ, nĩũgathethũka
na ũrute hongea ta mũtĩ wa kũhaandwo.
- 10 No mũndũ akuuaga agathikwo;
aatuĩkana-rĩ, ndacookaga kuonwo rĩngĩ.
- 11 O ta ũrĩa maaĩ mahũũaga kũu iria-inĩ,
na ta ũrĩa mũtaro wa rũũĩ ũng'araga ũkooma-rĩ,
- 12 ũguo noguo mũndũ akomaga na ndacookaga gũũkĩra rĩngĩ;
o nginya rĩrĩa igũrũ rĩgaathira-rĩ,
andũ matirĩ hĩndĩ magookĩra kana maarahũrwo mookĩre.
- 13 "Naarĩ korwo wahitha thĩĩnĩ wa mbĩrĩra,
na ũnjige hitho-inĩ nginya rĩrĩa marakara maku magaathira!
Naarĩ korwo wandũira giathĩ,
ũgaacooka kũndirikana hĩndĩ ĩyo.
- 14 Mũndũ akua-rĩ, nĩagatũũra muoyo rĩngĩ?
Matukũ makwa mothe ma wĩra mũritũ-rĩ,
ngweterera ihinda rĩakwa rĩa kwerrũhĩrio hinya rĩkinye.
- 15 Wee ũgetana, na nĩ nĩngagwĩtĩka;
na nĩũkeerĩrĩa kũmbe gĩkĩ wombire na moko maku.

- 16 Hīndī iyo nīūgatara makinya makwa,
no ndūkarūmbūiya mehia makwa.
- 17 Mahītia makwa meekīrītwo mondo-inī,
īkoohwo na ikahūūrwo mūhūūri; nīūkahumbīra mehia makwa.
- 18 “No rīrī, o ta ūrīa kīrīma kīenjekaga na gīkamomoka,
na o ta ūrīa rwaro rwa ihiga rūheragio handū ha ruo,
19 na o ta ūrīa maaī mamuthūruga mahiga,
na o ta ūrīa mbura nene itwaraga tīri-rī,
ūguo noguo wanangaga kīrīgīrīro kīa mūdū.
- 20 Wee ūmūtooragia o rīmwe rīa kūigana, nake agathira;
ūgarūruga gīhiithi gīake ūrīa kīhaana, na ūkamūngata.
- 21 Ariū ake mangīheo gītīo, ndangīmenya ūhoru ūcio;
mangīconorithio, we ndoonga undū ūcio.
- 22 We no ruo rwa mwīrī wake aiguaga,
nake atūūruga o ecaayagīra.”

15

Mīario ya Elifazu

- 1 Nake Elifazu ūrīa Mūtemaani akīūria atīrī:
- 2 “Mūdū mūūgī no acookie ūhoru na kwīgereria,
kana aiyūrie nda yake na rūhuho ruumīte na irathīro?
- 3 No eciirīrīre na ciugo cia tūhū,
kana na mīario itarī bata?
- 4 No wee-rī, nīūracambia ūhoru wa gwītīgīra Ngai,
na ūkagirīrīria ūhoru wa andū kwirufīra Mūrungu.
- 5 Mehia maku nīmo mataaraga kanua gaku;
nawe ūthuurīte kwaria na rūrīmī rwa mūdū mwara.
- 6 Kanua gaku wee mwene nīko karagūtuīra ciira, ti gakwa:
nayo mīromo yaku wee mwene ikaaria ūira wa gūgūkīrīra.
- 7 “Wee nīwe mūdū wa mbere gūciarwo?
Wee-rī, waciariirwo mbere ya irīma igīe ho?
- 8 Wee nīūthikagīrīria ndundu ya Ngai?
Wee wiki-rī, nowe ūrigītie na ūūgī?
- 9 Nī atīa ūūī ithūī tūtooī?
Nī ūmenyo ūrīkū ūrī nago ithūī tūtārī?
- 10 Tūrī na athuuri marī na mbuī na arīa akūrū mūno,
andū akūrū o na gūkīra thoguo.
- 11 Ndūiganītwo nī ūhoorerania wa Mūrungu,
o na kana ūhoru ūcio warīirio na ūhooreri?
- 12 Ngoro yaku igūteete nīkī,
na nī kīī kīratūma ūikare ūkiunaga maitho,
13 nīguo werekerie marakara maku kūrī Mūrungu,
o na ūgaitūrūra ciugo ta icio kuuma kanua gaku?
- 14 “Mūdū akīrī kī, atī no ahote gūtuīka mūtheru,
o na mūdū ūciarītwo nī mūdū-wa-nja nake akīrī kīī,
atī no ahote gūtuīka mūthingu?
- 15 Angīkorwo Ngai ndangīhota kwīhoka andū arīa ake aamūre-rī,
na kūngīkorwo o na igūrū ti gūtheru maitho-inī make-rī,
16 mūdū akīrī kī atī amwīhoke?

Mündü nĩ mwaganu na nĩ kĩmaramari, anyuuaga waganu ta maaĩ!

- 17 “Wee ta thikĩrĩa na nĩngũgũtaarĩria;
reke ngwĩre ũrĩa nyonete,
- 18 ngwĩre ũrĩa andũ arĩa oogĩ moigĩte,
matekũhitha ũndũ o na ũmwe wa ũhoro ũrĩa maaheirwo nĩ maithe
mao,
- 19 (o acio oiki maaheetwo bũrũri
hĩndĩ rĩa gũtaarĩ mündũ wa kũngĩ watũkanagia gatagatĩ-inĩ kao):
- 20 Atĩrĩ, mündũ mwaganu akoragwo na mĩnyamaro matukũ make mothe.
Matukũ mothe ma ũcio ũtarĩ tha-rĩ, maigĩrwo o mĩnyamaro.
- 21 Aiguaga o mĩgambo ya kũmakania mũno;
hĩndĩ rĩa maũndũ mothe moneka ta marĩ mega-rĩ,
atunyani makamũtharĩkĩra.
- 22 Ndarĩ na kĩrĩgĩrĩro gĩa gwĩthara kuuma nduma-inĩ;
etereirio kũũragwo na rũhiũ rwa njora.
- 23 Orũũraga agĩcaragia irio, oragie atĩrĩ, ‘Irĩ na kũ?’
Aikaraga amenyete atĩ mũthenya wa nduma ũrĩ o hakuhi.
- 24 Mĩnyamaro na ruo rwa ngoro nĩcio imũmakagia;
imũtooragia taarĩ mũthamaki wĩhaarĩrie kũmũtharĩkĩra,
- 25 nĩ ũndũ ainainagĩria Mũrungu ngundi,
na akang’athĩria Mwene-Hinya-Wothe,
- 26 akamũguthũkĩra ang’athĩtie,
arĩ na ngo yake mata ya hinya.
- 27 “O na gũtuĩka ũthiũ wake nĩ mũnoru,
na njohero yake iĩkaneneha nĩ kũnora-rĩ,
- 28 agaatuũraga matũũra maanangĩku,
na aikarage nyũmba itatuũragwo nĩ mündũ,
nyũmba itigairie o kũmomoka ituĩke ihumbu cia mahiga.
- 29 Ndagacooka gũkorwo arĩ mũtongu, naguo ũtonga wake ndũgatũũra,
o na kana indo ciake itheereme kũu bũrũri-inĩ.
- 30 Ndakahota kũũrĩra nduma;
rũrĩrĩmbĩ nĩrũkahohia thuuna ciake,
nayo mĩhũmũ ya kanua ka Ngai nĩkamweheria.
- 31 Nĩatige kwĩheenia na ũndũ wa kwĩhoka maũndũ ma tũhũ,
nĩgũkorwo gũtirĩ kĩndũ makaamũrehere.
- 32 Ihinda rĩake rĩtanakinya-rĩ, nĩakarĩhio mũigana wake wothe,
na honge ciake itikarura.
- 33 Agaatuĩka ta mũthabibũ ũhũrũrĩtwo thabibũ ciaguo itarĩ njũru,
ahaane ta mũtamaiyũ ũraita kiro kiaguo.
- 34 Nĩgũkorwo andũ a thiritũ ya arĩa matooi Ngai matũũraga marĩ thaata,
na mwaki nũgaacina hema cia arĩa mendete mahaki.
- 35 Magĩaga nda cia mathũna, na magaciara waganu;
nda ciao ithugundaga o maheeni.”

16

Mĩario ya Ayubu

¹ Ningĩ Ayubu agĩcookia atĩrĩ:

- ² “Nĩnjiguĩte maũndũ maingĩ ta macio;
inyuotho mũrĩ ahoorerania a kũnyamarania!

- 3 Mīario iyo yanyu mīngī ya mūhūhūtiko-rī, ndīrīithira?
Nī kīī kīramūthīīnia, gīgatūma mūtinde mūgīkararania?
- 4 O na nīī no njarie ta inyuī, korwo nī inyuī mūrī harīa ndī;
nīī no njarie mīario mīega ya kūmūciirithia na ndīmūinainīrie
mūtwe.*
- 5 No rīrī, kanua gakwa no kamūūmīrīrie;
ūhoorerania uumīte mīromo-inī yakwa no ūmūhoorerie.
- 6 “No o na ndaaria-rī, ruo rwakwa rūtirathira;
o na ndegirīrīria kwaria-rī, rūtiranjeherera.
- 7 Ti-itherū, Wee Ngai nīūnogeetie;
nīūharaganītie nyūmba yakwa yothe.
- 8 Wee nīūnjoheete, naguo ūndū ūcio ūgatuīka ūira;
ūhīnju ūyū ndī naguo nīwambararīte ūkaanyumbūra ūrīa ndarīī.
- 9 Ngai nīandooretie na akandembūranga nī ūrīa arakarīte,
akaahagaranīria magego;
ūcio thū yakwa nīangūūrīrie maitho.
- 10 Andū nīmathamītie tūnua twao maathekerere;
mangūthaga rūthīa makīnyūrūragia,
na makanyitana hamwe manjūkīrīrie.
- 11 Mūrungu nīandekereirie kūrī andū arīa ooru,
na akanjikia mītego-inī ya arīa aaganu.
- 12 Nīī ndaikarīte wega, nowe agīthethera;
aanyītire mūmero, akīlhehenja.
We andūite cabaa wake wa kūrathagwo;
¹³ aikia a mīguī ake nīmandigīicīrie.
Aratheca higo ciakwa atarī na tha,
na agaita maaī makwa ma nyongo thī.
- 14 Aatharīkaḡira maita maingī maingī;
anguthūkaḡira ta njamba ya ita.
- 15 “Ndumīrie ḡikonde ḡiakwa kīa mwīrī nguo ya ikūnia,
na ngahitha thīithi wakwa rūkūngū-inī.
- 16 Ūthiū wakwa nīūtunīhīte nīkūrīra,
nduma nene īgakīhumbīra maitho makwa;
- 17 no rīrī, moko makwa matirī ūndū wa ūhinya mekīte
namo mahooya makwa nī matheru.
- 18 “Wee thī-rī, ndūkahumbīre thakame yakwa;
kīrīro ḡiakwa kīroaga ḡūkaahuurūkio!
- 19 O na rīu-rī, mūira wakwa arī igūrū;
ūcio mūnjiirīrīri arī o igūrū.
- 20 Mūūthaihanīrīri nī mūrata wakwa
rīrīa maitho makwa maraita maithori harī Ngai;
- 21 nīathaithanaḡīrīra mūdū kūrī Ngai,
o ta ūrīa mūdū athaihanaḡīrīra mūratawe.
- 22 “No mīaka mīnini īḡūthira,
thīī rūgendo rūrīa mūdū athiiga na ndacooke.

* 16:4 Kūinainīria mūdū mūtwe kuonanagia kūnyarara mūdū ūcio, na kūu kwarī kūmūruma.

17

- 1 Roho wakwa nīmūthuthīku,
matukū makwa nīmathirīte, mbīrīra nīyo ĩnjetereire.
- 2 Ti-itherū thiūrūrūkīirio nī andū a kūnyūrūria;
maitho makwa no nginya meorere rūmena rwao.
- 3 “Wee Ngai-rī, ta kīihe kīndū gīa kūrūgamīrīra thīrī wakwa kīrīa ūretia,
tondū-rī, nūū ūngī ūngītīkīra kūruta kīndū gīake kīndūgamīrīre?”
- 4 Wee nīwaagithītie meciiria mao ūmenyo;
nī ūndū ūcio ndūngīmetīkīria mahootane.
- 5 Mūndū angīkaana arata ake nī ūndū wa kīheo-rī,
maitho ma ciana ciake nīmakoora.
- 6 “Ngai nīanduīte mūndū wa kuunwo thimo nī andū othe,
nduīkīte mūndū wa gūtuagīrwo mata ūthiū nī andū.
- 7 Maitho makwa nī maroora nī gwīthikīra;
ciīga ciakwa ciothe ihūthīte o ta kīruru.
- 8 Andū arīa arūngīrīru nīmagegetio nī ūhorō ūcio;
andū arīa matarī na ūuru mekīte nīmarahūkīte mokīrīre andū arīa
matooī Ngai.
- 9 O na kūrī ūguo-rī, arīa athingu nīmarīrūmagia njīra ciao,
nao arīa marī moko matheru nīmarīongagīrwo hinya.
- 10 “No rīrī, ta gīūkei inyuothe, geriai o rīngī!
Nīi ndrīa ndīrona mūndū mūūgī gatagati kanyu.
- 11 Matukū makwa nī mathiru, mībango yakwa nīmīharaganie,
o na merirīria ma ngoro yakwa.
- 12 Andū aya magariūraga ūtukū makaūtua mūthenya;
nduma yamakinyīrīra moigaga atīrī, ‘Ūtheri ūrī o hakuhī.’
- 13 Angīkorwo mūciī ūrīa njīrīgīrīre no mbīrīra,
angīkorwo ingīara ūrīrī wakwa o nduma-inī-rī,
- 14 angīkorwo no njīire ūhorō wa kūbutha atīrī, ‘Wee nīwe baba,’
na njīire kīgunyū atīrī, ‘Wee nīwe maitū’ kana ‘Nīwe mwarī wa
maitū-rī’,
- 15 mwīhoko wakwa ūkīrī kū?
Nūū ūngīnyonera mwīhoko?
- 16 Na rīrī, mwīhoko nīūharūrūkīte nginya ihingo-inī cia gīkuū?
Nītūgūgīkūrūkānia hamwe rūkūngū-inī?”

18

Mīario ya Bilidadi

- 1 Ningī Bilidadi ūrīa Mūshuhi agīcookia, akīūria atīrī:
2 “Ūrītiga kwaria mīario ĩno rī?
Gīa na ūūgī nīguo o na ithū tūhote kwaria.
- 3 Nī kī kīratūma ūtuone tūhaana ta ng’ombe,
na tūgatuuo irimū maitho-inī maku?
- 4 Wee ūrehanyūrūra nī ūndū wa ūrīa ūrakarīte-rī,
thī no ĩthaamwo nī ūndū waku?
Kana no nginya ndwaro cia mahiga cieherio harīa itūire?
- 5 “Tawa wa mūndū mwaganu nīmūhorie;

- rūrīrīm̄bī rwa mwaki wake nīrūtīgīte gwakana.
- 6 Ūtheri ūrīa ūrī thīnī wa hema yake ūtuḱīte nduma; naguo tawa ūrīa ūrī hakuhī nake ūkahora.
- 7 Hinya wa mūḱinyūḱīrie wake nīmūhūthie; namo mathugunda make makamūgūthia thī.
- 8 Makinya make mamūikagia wabu-inī, nake akoorūraga thīnī wa marima mayo.
- 9 Mūtego ūmūnyītīre ndiira-inī ya kūgūrū; mūtego ūgakīmūrūmia biū.
- 10 Ahithīrwo kīana kīa rūrigi tīri-inī, akaambīrwo mūtego njīra-inī yake.
- 11 Imakania imuumagīrīra na mīena yothe, na ikamūteng'eragia harīa hothe aagerera.
- 12 Mūtino nīmūhūthīre; mwanangīko wetereire agwe.
- 13 Mūtino ūrīlaga icunjī cia gīkonde gīake; narīo irīgithathi rīa gīkuū rīgatambuuraŋga cīga ciake.
- 14 Aguucītio, akarutwo ūgītīri-inī wa hema yake, na agatwarwo kūrī mūthamaki wa imakania.
- 15 Mwaki nīguo ūtūūraga hema-inī yake; ūbiriti ūgwakana nīūhurunjītīwo gīikaro gīake.
- 16 Mīri yake yūmagīra tīri-inī, nacio honge ciake ikahooa na igūrū.
- 17 Kīrīkano gīake nī gīgaathira thī; ndarī rītīwa būrūrī-inī.
- 18 Akaarutūrūrwo ūtheri-inī atwarwo nduma-inī na nīakaingātīwo oime thī īno.
- 19 Ndarī ciana kana njīaro thīnī wa andū ao, o na ndarī mūndū wake ūgaatigara kūrīa aatūūraga.
- 20 Andū a mwena wa ithūīro nīmakagegio nī maūndū marīa mamūkorete; andū a mwena wa irathīro manyīitwo nī kīmako.
- 21 Ti-itherū ūguo nīguo gīikaro kīa mūndū mwaganu gūkahaana; kūndū kwa mūndū ūrīa ūtooī Mūrungu-rī, gwake kūhaana ūguo.”

19

Mīario ya Ayubu

- 1 Nake Ayubu akīūria atīrī:
- 2 “Mūkūūnyariira nginya-rī, mūkūīhehenjaga na ciugo?
- 3 Rīu mūrī kūndetia maita ikūmi; mūūtharīḱīre mūtārī na thoni.
- 4 Angīkorwo nī ma atī nīhītīte njīra, īhītīa rīakwa rīgūikara rīrī thīna wakwa.
- 5 Mūngīkorwo ti-itherū nīmūgwītūūgīria igūrū rīakwa, na mūgīe na mweke wa kūnjūḱīrīra nī ūndū wa ūguo njonorithītio,
- 6 no kīmenyei atī Ngai nīwe ūūhītīrie, akandigīicīria na wabu wake.
- 7 “O na gūtuīka nīngayaga ngoiga atīrī, ‘Ndīīmūhītīrie!’ Nīī ndirī ūndū njookagīrio;

- o na gũtuĩka nĩhooyaga ndeithio, gũtirĩ kĩhooto nyonaga.
- 8 Nĩahingĩire njĩra na nĩ ndingĩhota kũhĩtũka;
tũcĩra twakwa nĩatwĩkĩrĩte nduma.
- 9 Nĩanjaũrĩte gĩtĩio gĩakwa,
na akanduta thũmbĩ mũtwe.
- 10 Andarũrangaga kuuma mbarĩ ciothe nginya ngathira;
amunyaga mwĩhoko wakwa o ta mũtĩ.
- 11 Marakara make nĩmanjakanĩire;
andaraga hamwe na thũ ciake.
- 12 Mbũtũ ciake cia ita injerekagĩra na hinya;
ciakaga ihumbu cia kũnjũkĩrĩra,
igathiũrũrũkĩria hema yakwa.
- 13 “Nĩanyamũranĩtie na ariũ a baba makaahutatĩra;
andũ arĩa tũyaine nao nĩmeĩndigithĩtie biũ.
- 14 Andũ a mbarĩ ciitũ nĩmathĩite makandiga;
arata akwa nĩmariganĩirwo nĩ nĩ.
- 15 Ageni akwa na ndungata ciakwa cia andũ-a-nja matuaga ta matanjũũ;
maanyonaga ta ndĩ mũndũ uumĩte kũndũ kũngĩ.
- 16 Njĩtaga ndungata yakwa, no ndĩngĩnjĩtĩka,
o na ndĩmĩthaithĩte na kanua gakwa nĩ mwene.
- 17 Mĩhũmũ ya kanua gakwa nĩmĩnũngu harĩ mũtumia wakwa;
nduĩkĩte wa kũmenwo harĩ ariũ a maitũ.
- 18 O na tũhĩ tũrĩa tũnini nĩtũũnyararĩte,
rĩrĩa ndatuumĩrĩra no gũũthekerera tũũthekagĩrĩra.
- 19 Arata akwa arĩa manguhĩrĩrie othe nĩmathũire;
andũ arĩa nyendeete nĩmahutatĩire makaanjũkĩrĩra.
- 20 Nĩ thirĩte ngatigara o gĩkonde na mahĩndĩ;
nĩ ndigarĩirwo no kĩni kĩa magego giiki.
- 21 “Njiguĩrai tha, inyuĩ arata akwa, iguai tha,
nĩgũkorwo guoko kwa Ngai nĩkũngũthĩte.
- 22 Mũthingatanaga na nĩ o ta ũrĩa Mũrungu aathingataga nĩkĩ?
Mũtirĩ mũraiganwo nĩ nyama ciakwa?
- 23 “Naarĩ korwo ciugo ciakwa nĩciandĩkĩtwo,
igakĩandĩkwo ibuku-inĩ rĩa gĩkũngo,
- 24 igakarwo na karamu ga kĩgera igũrũ rĩa ngocorai,
kana igakururwo rwaro-inĩ rwa ihiga itũũre nginya tene!
- 25 Nĩnjũũ atĩ Mũngũũri arĩ muoyo,
na atĩ marigĩrĩrio-inĩ nĩwe ũkaarũgama thĩ ĩno.
- 26 Nakĩo gĩkonde gĩkĩ gĩakwa kĩarĩkia gũthira,
na mwĩrĩ ũyũ wa nyama ũkorwo ũtarĩ ho,
hĩndĩ ĩyo nĩ ngoona Ngai;
- 27 nĩ mwene nĩngamwĩonera na maitho,
nĩ mwene, tĩ mũndũ ũngĩ.
Ĩ ngoro yakwa ndĩkĩrĩ na wendo mũnene!
- 28 “Mũngiuga atĩrĩ, ‘Ĩ nĩtũthingatane nake,
kuona atĩ nĩwe kĩhumo gĩa thĩina ũyũ,’
- 29 inyuĩ ene nĩmwagĩrĩirwo nĩ gwĩtigĩra rũhiũ rwa njora;

nīgũkorwo mang'ũrĩ nĩmakarehithia kũherithanio na rūhiũ rwa njora,
na hĩndĩ ĩyo nĩmũkamenya atĩ nĩ kũrĩ ũtuanĩri wa ciira.”

20

Mĩario ya Zofaru

- 1 Nake Zofaru ũrĩa Mũnaamathi agĩcookia atĩrĩ:
- 2 “Meciiria makwa nĩ mathĩĩniku, na nĩkĩo ngũcookia,
nĩ ũndũ nĩndangĩkĩte mũno.
- 3 Ndiraigua irũithia rĩa kũnjonorithia,
naguo ũmenyo wakwa nĩũranjĩkĩra hinya wa gũcookia.
- 4 “Ti-itherũ nĩũũ ũrĩa gũtũire kuuma tene
rĩrĩa mũndũ aigirwo gũkũ thĩ ĩno,
5 atĩ kũrũũhia kwa arĩa aaganu no gwa kahinda,
o nakĩo gĩkeno kĩa andũ arĩa matooĩ Ngai no gĩa kahinda kanini.
- 6 O na gũtuĩka mwĩtĩio wake nĩ ũkinyaga o igũrũ,
naguo mũtwe wake ũkahutia matu-rĩ,
7 agaathira nginya tene o ta mai make mwene;
arĩa manamuona mooragie atĩrĩ, ‘Kaĩ aathiire kũ?’
- 8 Airagĩria ta kiroto, akaaga kuoneka rĩngĩ,
akaingatwo ta kĩoneki kĩa ũtukũ.
- 9 Riitho rĩrĩa rĩamuonaga rĩtikamuona rĩngĩ;
harĩa aakaraga hatikamuona rĩngĩ.
- 10 Ciana ciake ikaageragia kwĩiguithania na athĩni;
moko make mwene no nginya magaacookia ũtonga wake kũrĩa
aaũrutire.
- 11 Hinya wa wĩhĩ ũrĩa ũiyũrĩte mahĩndĩ-inĩ make
ũgaakoma hamwe nake rũkũngũ-inĩ.
- 12 “O na gũtuĩka ũũru ũrĩ mũrĩo ũrĩ kanua gake,
na nĩaũhithaga rungu rwa rũrĩmĩ rwake,
- 13 o na gũtuĩka ndangĩhota kũũrekia
na aũigaga kanua gake-rĩ,
14 irio ciake nĩkarũra irĩ nda yake;
igaatuĩka ũrũrũ wa ndũira thĩĩnĩ wake.
- 15 Nĩagatahĩka ũtonga ũrĩa ameretie;
Mũrungu nĩagatũma aũtahĩke.
- 16 Nĩakoonga thumu wa nyoka;
magego ma nyoka nĩmo makaamũũraga.
- 17 Ndagakenera tũrũũ,
njũũĩ iria ithereraga ũũkĩ na ngorono.
- 18 Kĩndũ kĩria anogeire no nginya agagĩcookia atakĩrĩte;
ndagakenera uumithio wa wonjoria wake.
- 19 Nīgũkorwo nĩahinyĩrĩrie athĩni, akamatiga matarĩ na kĩndũ;
nĩatunyanĩte nyũmba iria ataakire.
- 20 “Ti-itherũ merirĩria make matingĩthira;
ndangĩlhonokia na indo iria eigĩire.
- 21 Gũtirĩ kĩndũ atigĩrĩrio gĩa kũrĩa;
ũtonga wake ndũgatũra.

- 22 Hīndī ĩrīa aiganĩire nĩ ũndũ wa kũingĩhia indo, mĩnyamaro
nĩkamũnyiita;
ũkĩa nũkamũkora na nditi nene.
- 23 Hīndī ĩrīa aiyũrĩtie nda yake-rĩ,
nĩguo Ngai akaarekereria marakara make mahiũ mamũkore
na amuurĩrie mahũũra make.
- 24 O na angĩũrĩra indo cia mbaara cia kĩgera,
akaarathwo na mũguĩ wa gĩcango.
- 25 Aũcomoraga kuuma ng'ong'ó wake,
mũtheece ũcio mũkengu akaũcomora kuuma ini-inĩ rĩake.
Imakania nĩkamũkorerera;
26 nduma nene nĩyeteraire igĩina ciale.
- Mwaki ũtarĩ mũhurũtĩre nũkamũcina,
na ũniine kĩrĩa gĩtigaire thĩinĩ wa hema yake.
- 27 Igũrũ nĩrĩkaguũria wĩhia wake;
thĩ nayo nĩkarahũka ĩmũũkĩrĩre.
- 28 Kĩguũ nĩgĩgathereria nyũmba yake,
indo cia nyũmba yake ithererio nĩ kĩguũ mũthenya ũcio wa mang'ũrĩ
ma Ngai.
- 29 Ũcio nĩguo ũndũ ũrĩa Ngai agayagĩra arĩa aaganu,
igai rĩrĩa maathĩrĩrwo nĩ Mũrungu."

21

Mĩario ya Ayubu

- 1 Ningĩ Ayubu agĩcookia atĩrĩ:
2 "Thikĩrĩriai wega ciugo ciakwa;
rekei ũndũ ũyũ ũtuĩke nĩguo mũkũũhooreria naguo.
3 Ngĩrĩrĩriai na nĩ njarie,
na ndaarĩkia kwaria-rĩ, mũgĩcooke mũũnyũrũrie.
4 "Nĩ-rĩ, kaĩ mateta makwa meerekeirio mũndũ?
Ngũkĩaga kũremwo nĩ gũkĩrĩrĩria nĩkĩ?
5 Ta ndorai mũgege;
mwĩnyiite tũnua twanyu na moko nĩ kũmaka.
6 Ndĩcĩragia ũhoro ũyũ ngamaka mũno;
ngethĩthimũkwo nĩ mwĩrĩ, ngambĩrĩria kũinaina.
7 Atĩrĩ, andũ arĩa aaganu marekagwo matũũre muoyo nĩkĩ,
magakũra o na magakĩrĩrĩria kũgĩa na ũhoti?
8 Nĩmeonagĩra ciana ciao ikĩgaacĩra kũu marĩ,
makoono rũciarwo rwao rũkĩhaanda mbere ya maitho mao.
9 Mĩcĩi yao ĩkaraga ĩgitũrwo na ĩtarĩ na guoya;
naruo rũthanju rwa Ngai rũtimahũũraga.
10 Ndegwa ciao ĩtiagaga kũgwatia;
ng'ombe ciao ĩciaraga, na ĩtihunaga.
11 Moĩmagaragia twana twao tũingĩ o ta rũũru;
ciana ĩcio ciao ikaina ĩgĩtũrũhaga.
12 Nao o ene mainaga makĩhũũraga tũhembe na inanda cia mũgeeto;
mekenagia na mũgambo wa mũtũrĩrũ.
13 Matũũraga mũaka yao magaacĩre,
na magathĩ mbĩrĩra-inĩ marĩ na thayũ.
14 Na no-o meeraga Mũrungu atĩrĩ, "Thĩ! Tigana na ithuĩ!

Tütikwenda kūmenya njīra ciaku.

- 15 Mwene-Hinya-Wothe nīwe ū, atī nīguo tūmūtungatagīre?
Tūkūgunīka nakī tūngīmūhooya?’
- 16 No rīrī, kūgaacīra kwao gūtīrī moko-inī mao ene,
nī ūndū ūcio nī njikaraga haraaya na kīrīra kīa andū arīa aaganu.
- 17 “Na rīrī, nī maita maigana tawa wa arīa aaganu ūhoragio?
Nī maita maigana makoragwo nī mūtino,
na nī maita maigana Ngai amagayagīra ruo nī kūmarakarīra?
- 18 Nī maita maigana matuīkaga ta nyeki nyūmū ikūhurutwo nī rūhuho,
o na kana ta maragara marīa mombūragwo nī kīhuhūkano?
- 19 Kuugagwo atīrī, ‘Ngai aigagīra ciana iherithia rīa ithe wao.’
No rīrī, nī kaba Ngai aherithie mūndū ūcio we mwene,
nīguo amenye nīehītie!
- 20 Maitho make nīmeyonere mwanangīko wake mwene;
nīarekwo akunde mang’ūrī ma Mwene-Hinya-Wothe.
- 21 Nī ūndū-rī, anga no eetangaga ha ūhoro wa andū ake
arīa agaatiga na thuutha, matukū make maathira?
- 22 “Nī kūrī mūndū o na ūmwe ūngīhota kūruta Mūrungu atī nīguo agīe
na ūmenyo,
kuona atī Mūrungu nīwe ūtuanagīra ciira, o na agatuīra arīa
atūūgīrie mūno?
- 23 Nī kūrī mūndū ūkuuaga arī na hinya wake wothe,
arī mūgitīre wega biū, na arī na thayū,
- 24 mwīrī wake ūheetwo irio wega,
na mahīndī ma mīthiimo yake marī o maigū.
- 25 Mūndū ūngī agakua arī na marūrū ma ngoro,
atarī aakenera kīndū kīega o na kī.
- 26 Makomaga o ro ūndū ūmwe tīrī-inī,
na eerī-rī, igunyū ikamahumbīra.
- 27 “Nī nīnjūū wega ūrīa mūreciiria,
ngamenya mathugunda manyu maakūhītīria namo.
- 28 Mūrooria atīrī, ‘Rīu nyūmba ya mūndū ūrīa mūnene ikīrī ha,
na hema irīa andū aaganu maratūūruga-rī, ikīrī ha?’
- 29 Kaī mūtārī muoria andū arīa mathiīaga ng’endo?
Kaī mūtārūmbūyagia ūrīa mamwīraga:
- 30 atī mūndū ūrīa mwaganu nī aiguagīrwo tha mūthenya wa mūtino,
atī nīahonokagio mūthenya wa mang’ūrī?
- 31 Nūū ūreganaga na mītugo ya mūndū mwaganu maitho-inī make?
Nūū ūmūrīhagia kūringana na maūndū marīa aaneka?
- 32 Atwaragwo mbīrīra-inī,
nayo mbīrīra yake ikarangagīrwo.
- 33 Tīrī wa gītuaamba nūrī mūrīo harī we;
andū othe nīwe marūmagīrīra,
na kīrīndī gītangītārīka gīgathīiaga mbere yake.
- 34 “Mwakīhota atīa kūūhooreria na ndeto cia tūhū?
Hatīrī kīndū gītigaru harī macookio manyu tīga o maheeni!”

22

Miario ya Elifazu

- 1 Nake Elifazu ūrīa Mütemaani agĩcookia atĩrĩ:
 2 “Mündũ aahota kũguna Mũrungu?
 O na mündũ müũgĩ-rĩ, akĩhota kũmũguna?
 3 Nĩ gĩkeno kĩrĩkũ ūthingu waku ūngĩrehere Mwene-Hinya-Wothe?
 Nĩ uumithio ūrĩkũ angĩgĩa nago angĩkorwo mĩthiire yaku ndĩrĩ
 ūcuuke?
 4 “Arakũrũithia na agagũthitanga
 nĩ ūndũ wa wĩtigĩri Ngai waku?
 5 Githĩ waganu waku ti mũnene?
 Mehia maku-rĩ, makĩrĩ mũthia?
 6 Wetirie ūgitĩri kuuma kũrĩ ariũ a thoguo hatarĩ gĩtũmi;
 nĩwaũrire andũ nguo, ūkĩmatiga njaga.
 7 Arĩa anogu ndwamaheire maaĩ,
 na nĩwaimire arĩa ahũtu irio,
 8 o na gĩtuũka warĩ mündũ ūrĩ hinya, ūrĩ na mĩgũnda:
 mündũ ūheetwo gĩtĩio, na watũũraga kuo.
 9 Nĩwaingatire atumia a ndigwa matarĩ na kĩndũ,
 na ūkĩniina hinya wa arĩa matarĩ na maithe.
 10 Nĩkĩo ūthiũrũrũkĩirio nĩ mĩtego,
 nĩkĩo thĩina wa narua ūkũmakagia,
 11 nĩkĩo ūtumanĩirwo nĩ nduma, ūkaremwo nĩkuona,
 na nokĩo müiyũro wa maaĩ ūkũhubanĩire.
 12 “Githĩ Ngai ndarĩ o kũu igũrũ o igũrũ?
 O na ta kĩone ūrĩa njata iria irĩ igũrũ mũno itũũgĩrĩte!
 13 No rĩrĩ, wee ūroiga atĩrĩ, ‘Mũrungu nĩ atĩa angĩmenya?
 No atuanĩre ciira nduma-inĩ ta ino?
 14 Matu matumanu nĩmamũhumbĩrĩte,
 nĩ ūndũ ūcio ndangĩtuona rĩrĩa egũceera kũu igũrũ gacũmbĩrĩ.’
 15 Ūgũtũũra ūgeraga o njĩra ya tene
 irĩa andũ aaganu managerera?
 16 Nĩmahuririo ihinda rĩao rĩtanakinya,
 mũthingi yao igĩthererio nĩ müiyũro wa maaĩ.
 17 Nao meerire Mũrungu atĩrĩ, ‘Tigana na ithu!
 Mwene-Hinya-Wothe-rĩ, angĩtwĩka atĩa?’
 18 No rĩrĩ, nĩwe waiyũririe nyũmba ciao na indo njega,
 nĩ ūndũ ūcio nĩ njikaraga haraaya na kĩrĩra kĩa andũ arĩa aaganu.
 19 “Andũ arĩa athingu nĩmeyonagĩra mwanangĩko wa acio aaganu,
 magakena;
 arĩa matarĩ na ūũru mekĩte mamanyũrũragia makiugaga atĩrĩ:
 20 ‘Ti-itherũ thũ ciitũ nĩnyanange,
 mwaki nĩucinĩte ūtonga wao.’
 21 “Athĩkĩra Ngai ūikare ūrĩ na thayũ nake,
 ūndũ ūyũ nĩguo ūgaakũrehere ūgaacĩru.
 22 Itĩkĩra ūrutani wa kanua gake,
 na ūige ciugo ciake ngoro-inĩ yaku.

- 23 Ũngĩcookerera ũcio Mwene-Hinya-Wothe,
nĩegũkwamũkĩra; ũngĩeheria waganu kũraya na hema yaku,
24 na ũte ngũmba ciaku cia thahabu rũkũngũ-inĩ,
na thahabu yaku ya Ofiri ũmĩte na kũu ndwaro-inĩ cia mahiga kũu
mũkuru-inĩ,
25 hĩndĩ iyo ũcio Mwene-Hinya-Wothe agaatuĩka thahabu yaku,
na atuĩke betha ĩrĩa njega mũno harĩ we.
26 Ti-itherũ, hĩndĩ iyo nĩũkona gĩkeno thĩinĩ wa ũcio Mwene-Hinya-Wothe,
na nĩũgatiirĩra Ngai ũthiũ waku.
27 Nĩũkamũhooya, nake nĩagakũigua,
nawe nĩũkahingia mĩĩhitwa yaku.
28 Ũrĩa watua wĩkwo nĩguo ũrĩkagwo,
naguo ũtheri nĩ ũkaara njĩra-inĩ ciaku.
29 Hĩndĩ ĩrĩa andũ angĩ manyiĩhio, nawe ũkoiga, ‘Nĩmatũũgĩrio!’
Hĩndĩ iyo nĩakahonokia arĩa makuĩte ngoro.
30 Nĩakahonokia o na ũrĩa ũrĩ na ũcuuke,
ahonokio nĩ ũndũ wa ũtheru wa moko maku.”

23

Mĩario ya Ayubu

- 1 Ningĩ Ayubu agĩcookia atĩrĩ:
2 “O na ũmũthĩ gũteta gwakwa no kũrũrũ;
guoko gwake nĩkũnditũhĩire o na ngĩcaayaga ũguo.
3 Naarĩ korwo nĩnjũũĩ kũrĩa ingĩmuona;
Naarĩ korwo no hote gũthiĩ kũrĩa aikaraga!
4 Ingĩyarĩrĩria harĩ we,
nĩjyũrie kanua gakwa ihooto.
5 No nyende kũmenya ũrĩa angĩnjookeria,
ndĩcũũranie ũrĩa angĩnjũra.
6 No anjũkĩrĩre na ũhoti wake mũnene?
Aca, ndangĩhatĩrĩria na thitango.
7 Hau-rĩ, mũndũ mũrũngĩrĩru no atware ciira wake mbere yake,
na nĩ njohorithio kuuma kũrĩ mũnjiirithia nginya tene.
8 “No rĩrĩ, ingĩthiĩ mwena wa irathĩro, we ndarĩ kuo;
ingĩthiĩ mwena wa ithũiro, ndiramuona.
9 Hĩndĩ ĩrĩa arĩ wĩra-inĩ mwena wa gathigathini, ndimuonaga;
rĩrĩa athiĩ mwena wa gũthini, ndimuonaga o na hanini.
10 Nowe-rĩ, nĩooĩ njĩra ĩrĩa ngeragĩra;
aarĩkia kũngeria, ngoima haana o ta thahabu.
11 Magũrũ makwa moimĩte makinya make thuutha;
nũmagĩrĩra njĩra yake itekwahũka na mwena.
12 Nĩ nditiganĩirie maathani ma mĩromo yake;
njĩkĩrĩre ciugo cia kanua gake gũkĩra irio ciakwa cia o mũthenya.
13 “No rĩrĩ, arũgamaga arĩ o wiki; nũ ũngĩhota kũregana nake?
Ekaga o ũrĩa ekwenda.
14 Ahingagia ũndũ ũrĩa andũrĩire,
na arĩ o na mĩbango mĩngĩ ta ĩyo anjigĩire.
15 Kĩu nĩkĩo gĩtũmĩte nyiitwo nĩ kĩmako ndĩ mbere yake;
ndeciiria maũndũ macio mothe-rĩ, ngamwĩtigĩra.

- 16 Mūrungu nīatūmīte ngoro yakwa yūrwo nī hinya;
ūcio Mwene-Hinya-Wothe nīatūmīte nyiitwo nī guoya.
- 17 No rīrī, ndikirītio nī nduma,
īī nduma īyo ndumanu ihumbīrīte ūthiū wakwa.

24

- 1 “Nī kīī kīgiragia Mwene-Hinya-Wothe araarīrie mahinda ma ciira?
Nī kīī gītūmaga arīa mamūūī meterere mīthenya ta īyo o tūhū?
- 2 Kūrī andū meeheragia mahiga ma mūhaka,
na makarīithia ndūūru cia mahiū iria maiyīte.
- 3 Moyaga ndigiri ya mwana wa ngoriai,
na magakuua ndegwa ya mūtumia wa ndigwa ituīke ya kūrūgamīrīra
thiirī wao.
- 4 Nī meeheragia andū arīa abatari njīra-inī,
na makahatīrīria athiīni othe a būrūri magatūma mathiū makehithe.
- 5 O ta njagī cia werū,
nogu andū arīa athiīni marokagīra wīra wa kūhaara kīndū gīa kūrīa;
kūu būrūri ūrīa ūtagīaga kīndū nīkuo marutaga irio cia kūhe ciana
cia.
- 6 Monganagia ngaragatha mīgūnda-inī,
na makahaara matigari mīgūnda ya mīthabibū ya arīa aaganu.
- 7 Maraaraga njaga nī kwaga nguo;
matirī kīndū gīa kwīhumbīra rīrīa kwagīa heho.
- 8 Maconjoragio nī mbura ya irīma-inī,
nao makenyīitīrīra mahiga nī ūndū wa kwaga ha kwīyūa.
- 9 Mahuragia mwana wa ngoriai kuuma nyondo-inī;
nako gakenge ka mūthiīni gatahagwo nī ūndū wa thiirī.
- 10 Mathiīaga njaga nī kwaga nguo;
makuuaga itīia cia ngano, no magatigwo marī o ahūtu.
- 11 Mahihagīra ndamaiyū mītarō-inī;
nīo makinyangaga ihihīro cia ndibeī o magīkuaga nī nyoota.
- 12 Mūcaayo wa arīa marakua nīūraiguo ūkiuma itūūra inene,
nayo mīoyo ya arīa agurarie no gūkaya īrakaya īkīenda ūteithio.
No Ngai gūtīrī mūndū aratuīra ciira nī ūndū wa gwīka ūuru.
- 13 “Nī kūrī andū arīa mareganaga na ūtheri,
na matiūī njīra ciaguo,
o na kana magaikara tūcīra-inī twaguo.
- 14 Hīndī irīa gwatuka-rī,
mūūragani ookagīra alooraga athiīni na abatari;
ningī ūtukū agatuīka ta mūici.
- 15 Riitho rīa gītharia rīetagīrīra kūgīe mairia;
kīiraga atīrī, ‘Gūtīrī riitho o na rīmwe rīngīnyona,’
na gīgaikara kīhithīte ūthiū.
- 16 Rīrīa kūrī nduma-rī, nīguo andū matuaga nyūmba,
no mūthenya magatīnda mehīngīire;
matiendaga ūndū wa ūtheri.
- 17 Nīgūkorwo andū acio othe-rī, nduma irīa ndumanu nīyo rūciinī rwao;
magīaga ūrata na imakania cia nduma.
- 18 “No rīrī, o nī mūhūyū ūrīa ūrerete igūrū rīa maaī;

- igai rīao būrūri-inī nī irume,
na nī ūndū ūcio gūtīrī mūdū ūthiiga mīgūnda-inī ya mīthabībū.
- 19 O ta ūrīa riūa na ūrugārī iniinaga maai ma tharunji-rī,
ūguo noguo mbīrīra ihuragia arīa mehītie.
- 20 Nayo nda irīa yamaciarire ikariganīrwo nīo,
igunyū nacio ikamarīa;
andū arīa aaganu maticookaga kūrīrikanwo,
no moinangagwo ta mūtī.
- 21 Marīaga indo cia mūtumia thaata na ūrīa ūtarī kaana,
na matiiguagīra mūtumia wa ndigwa tha.
- 22 No Ngai, nī ūndū wa ūhoti wake, niakururagia arīa marī hinya;
o na mangīhaanda wega-rī, matirī na mwīhoko atī nīmagatūūra
muoyo.
- 23 We no ametīkīrie maikare mahurūkīte makīiguaga ta matarī na
ūgwati,
no maitho make nīmacūthagīrīria njīra ciao.
- 24 Nīgūkorwo matūgagīrio o kahinda kanini, magacooka makeehera;
maikūrūkagio na magakua o ta andū arīa angī othe;
makeheragio o ta igira cia ngano.
- 25 “Akorwo ūguo tigu gūtariī-rī, nū ūngīonania atī nīndaheenania,
na agītue ciugo ciakwa cia tūhū?”

25

Mīario ya Bilidadi

- 1 Nake Bilidadi ūrīa Mūshuhi agīcookia atīrī:
- 2 “Wathani na gwītīgīrwo nī cia Ngai;
nīwe ūhaandaga watho kūu igūrū o igūrū mūno.
- 3 Mbūtū ciake no itarīke?
Nū ūtaaragīrwo nī ūtheri wake?
- 4 Mūdū aakīhota atīa gūkorwo arī mūthingu mbere ya Mūrungu?
Mūdū ūciarītwo nī mūdū-wa-nja-rī, akīhota atīa gūtūika
mūtheru?
- 5 Angīkorwo o na mweri ti mūcangararu,
na njata ti theru maitho-inī make-rī,
- 6 mūdū na no ta kīgunyū, o we mūrū wa mūdū-rī,
ndakīrī mūnyīhire mūno makīrīa!”

26

Mīario ya Ayubu

- 1 Ningī Ayubu agīcookia atīrī:
- 2 “Kaī ūrī gūteithia ūrīa ūtarī na ūhoti-ī!
Kaī ūrī kūhonokia guoko kūrīa gūtārī na hinya-ī!
- 3 Kaī ūrī gūtaara mūdū ūtarī na ūgī-ī!
Na atūrī, kaī nīwonanītie ūmenyo mūnene-ī!
- 4 Nū ūgūteithia kwaria ciugo icio?
Na nī roho waū waria na kanua gaku?
- 5 “Arīa akuū marī na ruo rūnene,
o acio marī rungu rwa maai na kīrīa gīothe gītūūraga kuo.
- 6 Gikuū nīkīguūranie mbere ya Ngai;

mwanangĩko ũikarĩte ũtarĩ mũhumbĩre.

- 7 Atambũrũkagia matu ma mwena wa gathigathini igũrũ rĩa kũndũ gũtarĩ kĩndũ;
nayo thĩ ndarĩ kĩndũ amĩcunjurĩtie nakĩo.
- 8 Athayaga maaĩ thĩnĩ wa matu make,
no matu macio matingĩtembũrwo nĩ ũritũ wamo.
- 9 Ahumbagĩra ũthiũ wa mweri rĩrĩa waiganana,
agatambũrũkia matu make igũrũ riaguo.
- 10 Nĩekĩrĩte rũkiriri igũrũ rĩa maaĩ,
rũkahakania ũtheri na nduma.
- 11 Itugĩ iria itiirĩrĩre igũrũ nĩ ithingithaga,
ikagegearaga nĩ ũndũ wa ikũũmana riake.
- 12 Nĩoirugĩre maaĩ ma iria na ũndũ wa hinya wake;
na nĩ ũndũ wa ũũgĩ wake nĩatinaangirie Rahabu tũcunjĩ.
- 13 Mĩhũmũ yake nĩyo yathakaririe igũrũ;
guoko gwake nĩ gwatheecire nyoka irĩa ĩnyororokaga na ihenya.
- 14 Atĩrĩrĩ, ĩno no mĩthia ya mawĩra make;
kaĩ no kamũheehũ kanini tũiguaga ka ũhoru wake-ĩ!
Nũũ ũngĩgĩtaũkĩrwo nĩ marurumĩ ma ũhoti wake?"

27

- 1 Nake Ayubu agĩthĩ na mbere na mĩario yake, akiuga atĩrĩ:
- 2 "Ti-itherũ o ta ũrĩa Mũrungu atũũraga muoyo, o we ũnyimĩte kĩhooto,
ũcio Mwene-Hinya-Wothe, ũria ũtũmĩte ngie na ũrũrũ ngoro-inĩ-rĩ,
- 3 hĩndĩ irĩa yothe nĩ ngũtũura muoyo,
nayo mĩhũmũ ya Ngai irĩ manĩũrũ-inĩ makwa,
- 4 mĩromo yakwa ndĩkaaria maũndũ ma waganu,
na rũrĩmĩ rwakwa rũtikaaria maheeni.
- 5 Nĩ ndigetĩkĩra atĩ nĩ inyuũ mũrĩ na kĩhooto;
nginya rĩrĩa ngaakua, ndigakaana ũkindĩrĩku wakwa.
- 6 Nĩngũtũuria ũthingu wakwa na ndikaũreikia;
thamiri yakwa ndĩkanjiirithia rĩrĩa riothe ngũtũura muoyo.
- 7 "Thũ ciakwa irogĩtuĩka ta arĩa aaganu,
arĩa marĩ muku na nĩ marotuĩka ta arĩa matarĩ kĩhooto!
- 8 Tondũ-rĩ, kĩrĩgĩrĩro kĩa ũria ũtarĩ mwĩtigĩri Ngai gĩkĩrĩ kĩrĩkũ akua,
hĩndĩ irĩa Ngai ooya muoyo wake?
- 9 Mũrungu nĩakĩiguaga gũkaya gwake
rĩrĩa akorwo nĩ mĩnyamaro?
- 10 Nĩakenagĩra ũcio Mwene-Hinya-Wothe?
Nĩakayagĩra Ngai mahinda mothe?
- 11 "Nĩngũmũruta ũhoru wĩgĩĩ ũhoti wa Mũrungu;
ndikũhitha njĩra cia Mwene-Hinya-Wothe.
- 12 Inyuothe nĩmwĩoneire maũndũ macio.
Ĩkĩrĩ yakĩ mĩario ĩno ĩtarĩ kĩene?
- 13 "Ũũ nĩguo Mũrungu aathagĩrĩria arĩa aaganu,
na nĩrĩo igai rĩrĩa mũndũ ũrĩa ũtarĩ tha aamũkagĩra kuuma kũrĩ
Mwene-Hinya-Wothe:
- 14 O na ciana ciake ciangĩha atĩa, ciathĩrĩrĩro rũhiũ rwa njora;
rũciaro rwake rũtikoona irio cia kũrũigana.

- 15 Mũthiro nĩguo ũkaaninũkia arĩa agaatika thuutha wake,
na atumia ao a ndigwa matikamarĩrĩa.
- 16 O na ang'onganĩrĩa betha ta rũkũngũ,
na agĩe na nguo nyingĩ ta hĩba cia rĩũmba,
- 17 kĩrĩa egũcookanĩrĩa gĩkehumbwo nĩ ũrĩa mũthingu,
na arĩa matarĩ mahĩtia nĩo makaagayana betha yake.
- 18 Nyũmba irĩa aakaga no ta nyũmba ya kũhuruta,
ningĩ no ta gĩthũnũ gĩakĩtwo nĩ mũrangĩri.
- 19 Agaakoma arĩ mũtongu, no ndagacooka gwĩka ũguo rĩngĩ;
akaahingũra maitho akore gũtirĩ kĩndũ arĩ nakĩo.
- 20 Imakania imũkoragĩrĩa ta mũiyũro wa maai;
kĩhuhũkanio gĩkaamũhuria ũtukũ.
- 21 Rũhuho rwa mwena wa Irathĩro rũmuoyaga akabuĩria;
rũmweheragia kũrĩa atũũraga.
- 22 Rũmũhurutaga rũtarĩ na tha
o rĩrĩa aroorĩra hinya waruo.
- 23 Rũhũũraga hĩ rũkamũkenerera,
na rũkagamba ta nyoka rũkamũruta kũrĩa atũũraga.”

28

- 1 “Nĩ kũrĩ handũ harĩa betha yenjagwo
o na nĩ harĩ handũ harĩa thahabu ĩtheragĩrio.
- 2 Kĩgera kĩrutagwo kuuma tũiri-inĩ,
nakĩo gĩcango kĩrutagwo mahiga-inĩ gĩgatwekio.
- 3 Mũndũ nĩkũniina aniinaga nduma;
acaragia mahiga macio nginya kũrĩa kũriku mũno,
o kũu nduma irĩ ndumanu mũno.
- 4 Mũndũ atũrĩkagia irima thĩ kũraya na kũrĩa andũ matũũraga,
agakinya kũndũ kũrĩa mũndũ aariganĩrwo nĩgũthiiaa;
kũu kũraihanĩrĩrie na andũ nĩkuo acunjuuraga akĩereeraga.*
- 5 Thĩ nĩkuo kuumaga irio,
no na kũu thĩnĩ mũhuro kũgarũrũkĩte gũkahaana ta gũcinĩtwo na
mwaki;
- 6 mahiga-inĩ ma thĩ nĩkuo kuumaga yakuti irĩa ya bururu,
na mũthanga wayo ũkoragwo na ngũmba cia thahabu.
- 7 Gũtirĩ nyoni ndĩa-nyama yũĩ gacĩra kau kahithe,
na gatĩrĩ konwo nĩ riitho rĩa hũngũ.
- 8 Nyamũ iria ciĩtĩaga itirĩ ciagathiĩra,
o na gũtirĩ mũrũũthi ũkageragĩra.
- 9 Guoko kwa mũndũ gũtharĩkagĩra gũkanyiita ihiga rĩa nyaigĩ,
na gũkaguũria itina cia irĩma.
- 10 Enjaga mungu ũgatũrĩkia rwaro rwa ihiga;
maitho make makĩonaga igĩina ciaruo ciothe.
- 11 Ethaga itwe cia njũũ,
na indo iria hithe agaciumĩria ũtheri-inĩ.
- 12 “No ũũgĩ-rĩ, ũngĩoneka kũ?
Ũmenyo ũtũũraga kũ?
- 13 Mũndũ ndangĩmenya thogora wa ũũgĩ;

* 28:4 Enji a marima magĩcaria tũhiga twa goro maikaragĩra itĩ ciacunjuuragio na mĩkanda.

- ndūngĩoneka bŭrŭri wa arĩa marĩ muoyo.
- 14 Kŭrĩa kŭriku mũno kuugaga atĩrĩ, ‘Ndŭrĩ thĩinĩ wakwa’;
nariŭ iria rĩkoiga atĩrĩ, ‘Ndŭrĩ gŭkũ gwakwa.’
- 15 Ndūngĩgŭrĩka na thahabu ĩrĩa therie mũno,
kana thogora wago ũthimwo na betha.
- 16 Ndūngĩgŭrĩka na thahabu ya Ofiri,
kana ũgŭrĩke na onigithi ĩrĩa ĩrĩ goro mũno,
o na kana yakuti ĩrĩa ya bururu.
- 17 Thahabu kana icicio-rĩ, itingĩhota kŭgerekanio naguo;
o na kana ũkũŭranio na mathaga ma thahabu.
- 18 Maricani kana ngenyekenyi iria cia goro itiaġĩrĩre kŭgwetanio naguo;
thogora wa ũŭġĩ ũkĩrĩte wa ruru ĩrĩa ndune.
- 19 Yakuti ya Kushi ndĩngĩgananio naguo;
o na ndūngĩgŭrĩka na thahabu ĩrĩa therie mũno.
- 20 “Hakĩrĩ ũguo-rĩ, ũŭġĩ ũngĩkiuma nakũ?
Ūmenyo ũtũŭraga kũ?
- 21 Nĩmũhithe kŭrĩ maito ma ciũmbe ciothe iria itũŭraga muoyo,
ũkahithwo o na nyoni cia rĩera-inĩ.
- 22 Mwanangĩko na gĩkuũ ciugaga atĩrĩ,
‘No mũhuhu wago ũkinyĩte matũ-inĩ maitũ.’
- 23 Ngai nĩooĩ njĩra ya gũthĩ kŭrĩa ũrĩ,
na nowe wiki ũũ kŭrĩa ũtũŭraga,
- 24 nĩgũkorwo nĩonaga mũthia wa thĩ,
na nĩonaga maũndũ marĩa mothe marĩ rungu rwa igŭrũ.
- 25 Rĩrĩa aathimũire rũhuho nditi yaruŭ,
o na agĩthima maaĩ-rĩ,
- 26 rĩrĩa aarutũire mbura watho ĩrũmagĩrĩre,
na agĩtemera rũheni na marurumĩ njĩra-rĩ,
- 27 nake nĩonire ũŭġĩ na akĩũthima;
aũrũmirie na akĩũthuthuuria.
- 28 Agĩcooka akĩra andũ atĩrĩ,
‘Gwĩtigĩra Mwathani-rĩ, ũcio nĩguo ũŭġĩ,
Nakuo gũtheemaga ũũru nĩ ũmenyo.’”

29

- 1 Ningĩ Ayubu nĩathiire na mbere kwaria, akiuga atĩrĩ:
- 2 “Naarĩ korwo no haane ũrĩa ndaatarĩ mĩeri ĩrĩa ya tene,
matukũ-inĩ marĩa Ngai aamenyagĩrĩra,
- 3 rĩrĩa tawa wake wamũrĩkaga igŭrũ rĩa mũtwe wakwa,
na ũndũ wa ũtheri wake ngatuĩkanagĩria nduma-inĩ!
- 4 Korwo ndariĩ ũrĩa ndatarĩ matukũ-inĩ marĩa ndagaaciire biũ,
hĩndĩ ĩrĩa kuumĩrania ngoro na Ngai kwarathimaga nyũmba yakwa,
- 5 rĩrĩa Mwene-Hinya-Wothe aarĩ hamwe na nĩ,
nacio ciana ciakwa ikandigiicĩria,
- 6 rĩrĩa gacĩra gakwa kaihũgĩtio nĩ kĩrimũ kĩa iria,
naruo rwaro rwa ihiga rũgaatherũkagĩra tũrũũ twa maguta ma
mũtamaiyũ!
- 7 “Rĩrĩa ndaathiiaga kĩhingo-inĩ kĩa itũũra inene,
na ngaikarĩra gĩtĩ gĩakwa hau kiaraho-inĩ-rĩ,

- 8 aanake maanyonaga makeehera,
nao athuuri makarũgama,
- 9 andũ arĩa anene maatigaga kwaria,
makahumbĩra tũnua twao na moko;
- 10 mĩgambo ya andũ arĩa marĩ igweta igakirio,
nacio nĩmĩ ciao ikanyitana na karakara.
- 11 Ūrĩa wothe wanjiguaga ngĩaria aaragia wega igũrũ rĩakwa,
nao arĩa maanyonaga makangaathirĩria,
- 12 nĩ ũndũ nĩndahatũraga arĩa athĩni maakaya mateithio,
o na arĩa mataarĩ na maithe maagĩte mũndũ wa kũmateithia.
- 13 Mũndũ agĩkua nĩandaathimaga;
nĩndatũmaga ngoro ya mũtumia wa ndigwa ãine.
- 14 Ndehumbaga ũthingu ta nguo;
ciira wa kĩhooto nĩguo warĩ nguo yakwa ya igũrũ, o na kĩremba
gĩakwa.
- 15 Nĩ nĩ ndaarĩ maithe ma arĩa atumumu,
na magũrũ ma arĩa ithua.
- 16 Ndaarĩ ithe wa arĩa abatari;
nĩndaciiragĩrĩra o na mũndũ itooĩ.
- 17 Ningĩ nĩndoinangaga magego ma arĩa aaganu,
na ngahuria arĩa maarĩ magego-inĩ mao.
- 18 “Ndeciiragia atĩrĩ, ‘Nĩ ngaakuĩra gwakwa nyũmba,
matukũ makwa marĩ maingĩ ta mũthanga.
- 19 Mĩri yakwa igataamba ikinye maĩ-inĩ,
narĩo ireera rĩkoragwo hong-e-inĩ ciakwa ũtukũ wothe.
- 20 Riiri wakwa ũgũtũura werũhagio thĩni wakwa,
naguo ũta wakwa ũtũure ũrĩ mwerũ guoko-inĩ gwakwa.’
- 21 “Andũ maathikagĩrĩria marĩ na kĩrĩgĩrĩro,
meetagĩrĩra kĩrĩra gĩakwa makĩrĩte.
- 22 Ndaarĩkia kwaria-rĩ, matiacoogaga kwaria;
ciugo ciakwa ciatoonayaga matũ mao kahora ihooreire.
- 23 Maanjetagĩrĩra ta andũ metereire mbura,
na makanyua ciugo ciakwa o ta mbura ĩrĩa ya kũrigĩrĩria.
- 24 Ndaamathekathekagia moorĩtwo nĩ hinya makaaga gwĩtĩkia;
ũtheri wa ũthiũ wakwa warĩ wa bata mũno kũrĩ o.
- 25 Nĩ nĩ ndamoonagia njĩra, ngaikaraga ta ndĩ mũnene wao;
ndatũuraga ta mũthamaki arĩ gatagatĩ ga ita rĩake;
ningĩ ndaatarĩ ta mũndũ ũrĩa ũhooragĩria arĩa maracakaya.

30

- 1 “No rĩu-rĩ, andũ ethĩ kũngĩra nĩmaanyũrũragia,
arĩa o na itangĩendire gũturanĩra maithe mao
na ngui ciakwa cia rũũru.
- 2 Hinya wa moko mao ũngĩang’unire nakĩ,
kuona atĩ hinya wao nĩwamehereire?
- 3 Nĩmathĩnikĩte nĩ ũndũ wa wagi na ng’aragu,
ũtukũ-rĩ, moorũuraga bũrũri mũng’aru,
bũrũri mwanangĩku ũkirĩte ihooru.
- 4 Maahaaraga nyeni cia mahuti ma cumbĩ kuuma ihinga-inĩ,

- na irio ciao ciarĩ mĩri ya mĩtĩ wa kĩhaato.
- 5 Nĩmaingatirwo kuuma kũrĩ mũingĩ,
makiugĩrĩrio ta maarĩ aici.
- 6 Nĩmahatĩrĩrio maikarage mĩkuru-inĩ ya tũrũũĩ tũhũu,
kũu ndwaro-inĩ cia mahiga na marĩma-inĩ marĩ thĩ.
- 7 Maanagia ta nyamũ kũu ihinga-inĩ,
makahatũkanagĩra kũu mahuti-inĩ.
- 8 Rũciaro rũtarĩ kiene na rũtarĩ rũtwa,
nĩ rwarutũrũrirwo ruume kũu bũrũri-inĩ.
- 9 “Na rĩu ariũ ao maraanyũrũria na rwĩmbo;
ngagĩtuĩka wa kuunagwo thimo nĩo.
- 10 Nĩmathũire na magaikaraga haraihu na nĩ;
matĩitigagĩra kũndũira mata ũthiũ.
- 11 Nĩ ũndũ rĩu Ngai nĩaregeretie ũta wakwa,
na akandeehera mathĩĩna-rĩ,
matirĩ ũndũ merigagĩrĩria gwĩka marĩ harĩa ndĩ.
- 12 Mwena wakwa wa ũrio kũrĩ rũrĩrĩ rũratharĩkĩra;
maigagĩra magũrũ makwa mĩtego,
na magaaka ihumbu ciao cia gũũtharĩkĩra.
- 13 Maharaganagia njĩra yakwa;
mahotaga kũnyũnũha o na gũtarĩ na mũndũ ũramateithia.
- 14 Mokĩte ta matoonyeire mwanya-inĩ mwariĩ;
mokiĩre gatagatĩ ga kũu kwanangĩku, makaamomokera.
- 15 Imakania nĩcihootete;
gĩtĩĩo gĩakwa kũumbũrĩtwo ta kĩhurutĩtwo nĩ rũhuho,
naguo ũgitĩri wakwa ũkabuĩria ta itu.
- 16 “Na rĩu muoyo wakwa nĩurathirĩrĩkĩra;
matukũ ma thĩĩna nĩmanyiĩtĩte.
- 17 Ũtukũ ũtheecangaga mahĩndĩ makwa;
ruo rwa gũthegeya rũtindigithagĩria.
- 18 Ngai angũnjakũnjaga ta nguo na ũndũ wa ũhoti wake mũnene;
aanyiĩtaga ta kanjũ yakwa ngingo-inĩ.
- 19 Anjikĩtie ndoro-inĩ,
ngatuĩka ta rũkũngũ na ta mũhu.
- 20 “Nĩwe ndĩrakaĩra, o Wee Ngai, no ndũranjĩtĩka;
ndĩrarũgama, no wee no kũndora ũrandora.
- 21 Wee nĩũngarũrũkĩte ũtarĩ na tha;
ũtharĩkĩire na hinya wa guoko gwaku.
- 22 Nĩũũhurĩtie, ũkaandĩdĩka mbere ya rũhuho;
ũũnyugutanĩtie kĩhuhũkanio-inĩ.
- 23 Nĩnjũũĩ nĩũkanginyia o gĩkuũ-inĩ,
ũndware kũrĩa gwathĩrĩrwo arĩa othe marĩ muoyo.
- 24 “Ti-itherũ gũtirĩ mũndũ ũũkagĩrĩra mũndũ ũthuthĩkĩte ngoro,
hĩndĩ irĩa egũkaya ateithio arĩ mũnyamaro-inĩ.
- 25 Nĩĩ-rĩ, githĩ ndianarĩrio nĩ arĩa marĩ na thĩĩna?
Githĩ ngoro yakwa ndianaiguĩra arĩa athĩĩni kieha?
- 26 No rĩrĩ, rĩrĩa ndeerĩgagĩrĩra wega, ũũru ũgĩũka;
rĩrĩa ndaacaragia ũtheri-rĩ, hĩndĩ iyo nduma igĩũka.

- 27 Nda yakwa nditigaga kūruruma;
matukū ma thīna nīmanginyīre.
- 28 Thiiaga njirite biū, no ti ūndū wa kūhīa nī riūa;
ngarūgama kīūngano-inī ngakaya ndeithio.
- 29 Nduikite mūrū wa nyina na mbwe,
ngatuika mūthiritū wa ndundu.
- 30 Gikonde giakwa nikigarūrūkite, gīgathita na gīkoonūka;
mwīri wakwa ūhiūhite nī ūrugari.
- 31 Kinanda giakwa kīa mūgeeto kīrutaga o mūgambo wa gūcakaya,
naguo mūtūrirū wakwa ūkaruta o mūgambo wa kīrīro.

31

- 1 “Nīi nītwarīkanīire na maitho makwa
ndikanarore mūirītu ndīmwīrirīrie.
- 2 Nī ūndū-rī, kaī rūgai rwa mūndū kuuma igūrū kwa Ngai rūkīrī kīi?
Igai riake nī rīrīkū kuuma kūrī ūcio Mwene-Hinya-Wothe ūrī igūrū?
- 3 Githī ti kwanangwo kwa arīa aaganu,
na mūtino kūrī arīa meekaga maūndū mooru?
- 4 Githī we ndonaga njīra ciakwa,
na agatara o ikinya o ikinya rīakwa?
- 5 “Ingīkorwo thiiaga na njīra itarī cia ma-rī,
kana kūgūrū gwakwa gūkahiūha thīi ngaheenanie-rī,
- 6 Ngai nīathime na ratiri cia kīhooito,
nake nīekūmenya atī nī ndirī ūcuuke;
- 7 makinya makwa mangīkorwo nīmahūkīte makoima njīra-inī,
nayo ngoro yakwa ingīkorwo nīitongoretio nī maitho makwa,
kana moko makwa makorwo nīmathaahītio-rī,
- 8 hīndī iyo kīrīa haandīte kīrorīo nī andū angī,
nacīo irio cia mīgūnda yakwa iromunywo.
- 9 “Ngoro yakwa ingīkorwo yanaheenererio nī mūndū-wa-nja,
kana ngorwo ndanaceema mūrango-inī wa mūndū wa itūūra,
- 10 hīndī iyo mūtumia wakwa arothīa ngano ya mūndū ūngī,
na arūme angī tiga nīi marokoma nake.
- 11 Nīgūkorwo ūndū ūcio nī ūmaramari wa thoni,
na nī rīlīhia rīa gūtūirwo ciira nī kīama.
- 12 Tondū ūcio nī mwaki ūrīa ūcinaga nginya ūkaananga;
na nīūngīamunyīte magetha makwa mothe.
- 13 “Ingīkorwo nīnyimīte ndungata ciakwa cia arūme na cia andū-a-nja
kīhooito
rīrīa manateta nī ūndū wakwa-rī,
- 14 nīi ngeeka atīa rīrīa Mūrungu akaanjūkīrīra?
Ngacookia atīa rīrīa ngeetwo ndīitetere ūhorō-inī ūcio?
- 15 Githī ūcio wanyūūmbire kūu nda ya maitū to we wamoombire?
Githī tiwe watūthondekire tūrī kūu nda cia aa maitū?
- 16 “Ingīkorwo ndanaima athīni kīrīa maanerirīria,
kana ngareka maitho ma mūtūmia wa ndigwa morwo nī hinya-rī,
- 17 ingīkorwo ndīaga irio ciakwa nyiki,

- ngaaga kũgayana na ũrĩa ũtarĩ ithe-rĩ,
 18 (no nĩ kuuma ũnini wakwa, mwana ta ũcio ndaamũreraga o ta ũrĩa angĩarerirwo nĩ ithe, na kuuma gũciarwo gwakwa ndũire ndongoragia mũtumia wa ndigwa)
- 19 ingĩkorwo ndanoona mũndũ agĩkua nĩ ũndũ wa kwaga nguo, kana ngoona mũndũ mũbatari atarĩ kĩndũ gĩa kwĩhumba,
 20 na ngoro yake ndĩandathimire nĩ ũndũ wa kũmũiguithia ũrugarĩ na guoya wa ng'onda ciakwa-rĩ,
 21 ingĩkorwo ndanoya guoko gwakwa ngookĩrĩra mwana ũtarĩ ithe, nĩkũmenya atĩ no nyone wa kũndeithia kwagĩa ciira igooti-inĩ-rĩ,
 22 hĩndĩ iyo guoko gwakwa kũroahũkĩra kĩande-inĩ kũgwe, kũroinĩkĩra o irũngo-inĩ.
 23 Nĩ ũndũ nĩndetigagĩra mwanangĩko uumĩte kũrĩ Mũrungu, na nĩ ũndũ wa gwĩtigĩra riiri wake, ndingĩekire maũndũ ta macio.
- 24 “Ingĩkorwo nĩnjigĩte mwĩhoko wakwa harĩ thahabu, kana ngeera thahabu ĩrĩa therie mũno atĩrĩ, ‘Wee nĩwe ũgitĩri wakwa,’
 25 ingĩkorwo ndanakenera ũtonga wakwa mũnene, kana ngakenera uumithio ũrĩa moko makwa mecarĩirie-rĩ,
 26 ingĩkorwo ndanarũmbũiya riũa rĩarĩte, kana mweri ũgĩthĩ ũcangararĩte,
 27 na ngoro yakwa ikĩheenererio nĩcio na hitho, kana guoko gwakwa gũgĩcikinyĩria kĩmumunyano gĩa gũcitĩia-rĩ,
 28 o na macio mangĩtuĩka mehia ma gũtuĩrwo ciira, nĩgũkorwo ingĩtuĩkĩte mũndũ ũtarĩ mwĩhokeku harĩ Mũrungu ũrĩa ũrĩ igũrũ.
- 29 “Ingĩkorwo ndaanakena nĩ thũ yakwa kuona mũtino, kana ngĩmĩthekerera rĩrĩa thũna wamĩkora,
 30 no nĩ ndirĩ ndetĩkĩra kanua gakwa keehie na ũndũ wa kũhoera muoyo wayo kĩrumi,
 31 kũngĩkorwo andũ a nyũmba yakwa matĩrĩ moiga atĩrĩ, ‘Nũũ ũtarĩ warĩa nyama cia Ayubu akahũũna?’
 32 no gũtirĩ mũgeni wanaraara njĩra-inĩ, nĩ ũndũ mũrango wa mũciĩ wakwa ũtũire ũhingũrĩrwo mũgendi,
 33 ingĩkorwo ndaanahitha mehia makwa, ta ũrĩa andũ meekaga, na ũndũ wa kũhitha mahĩtia ngoro-inĩ yakwa
 34 tondũ wa gwĩtigĩra kĩrĩndĩ, o na gwĩtigĩra kũmenwo nĩ mĩhĩrĩga ngagĩkĩra ki na ndiume nja-rĩ,
- 35 (“Naarĩ korwo ndaarĩ na mũndũ wa kũnjigua! Rĩu nĩndekĩra rũũri rwa kwĩyarĩrĩria: reke Mwene-Hinya-Wothe anjookerie ũhoru; reke mũũthitangi andĩke marũa ma thĩtango yake.
 36 Ti-itherũ marũa macio ingĩmaigĩrĩra kĩande, ndĩmehumbe taarĩ thũmbĩ.
 37 Njooke ndĩmũhe ũhoru wakwa ikinya gwa ikinya; ndĩmũkuhĩrĩrie ta ndĩ mũnene.)
- 38 “Korwo mũgũnda wakwa wakaya, ũnjũkĩrĩre,

nayo mītarō yaguo yothe ĩkorwo ĩkĩrĩra maithori,
 39 ĩngĩkorwo ndanarĩa maciaro maguo iteekũrĩha,
 kana ngoraga ngoro cia ene guo-rĩ,
 40 hĩndĩ ĩyo cong'e ũrokũra kuo handũ ha ngano,
 na riya handũ ha cairi."
 Ndeto cia Ayubu nĩciathira.

32

Mĩario ya Elihu

1 Nĩ ũndũ ũcio andũ acio atatũ nĩmatigire gũcookeria Ayubu, nĩ ũndũ eeyonaga arĩ mũthingu.

2 No rĩrĩ, Elihu mũrũ wa Barakeli ũrĩa Mũbuzi, wa nyũmba ya Ramu, nĩarakaririo mũno nĩ Ayubu nĩ ũndũ wa gwĩtua aarĩ na kĩhooto gũkĩra Ngai.

3 Ningĩ nĩarakarĩtio nĩ arata acio atatũ tondũ nĩmagĩte ũndũ mangĩcookeria Ayubu, o na gũtuĩka nĩmamũtuĩrĩre ciira.

4 Na rĩrĩ, Elihu aambĩte gweterera acio angĩ maarie atanaaria na Ayubu, tondũ o maarĩ akũrũ kũmũkĩra.

5 No rĩrĩa onire atĩ andũ acio atatũ matiarĩ na ũndũ ũngĩ wa kuuga-rĩ, agĩakanwo nĩ marakara.

6 Nĩ ũndũ ũcio Elihu, mũrũ wa Barakeli ũcio Mũbuzi, akiuga atĩrĩ:
 "Nĩ ndĩ na mĩaka mĩnini,

na inyuũ mũrĩ akũrũ;

nĩkĩo ngwĩtigagĩra,

ngaaga ũmĩrĩru wa kũmwĩra ũrĩa njũũ.

7 Ndeciragia atĩrĩ, 'Ūkũrũ nĩwaagĩrĩre warie;
 ũngĩ wa mĩaka nĩwaagĩrĩre kũrutana ũũgĩ.'

8 No nĩ roho ũrĩa ũrĩ thĩnĩ wa mũndũ,
 o yo mĩhũmũ ya Mwene-Hinya-Wothe, ũheaga mũndũ ũmenyo.

9 To arĩa akũrũ oiki oogĩ,
 na to arĩa akũrũ mamenyaga ũrĩa kwagĩrĩre.

10 "Nĩ ũndũ ũcio nguuga atĩrĩ, 'Thikĩrĩriai;
 o na nĩ nĩngũmwĩra ũrĩa njũũ.'

11 Nĩngwetereire rĩrĩa mũkwaragia,
 ndathikĩrĩria ihooto cianyu;

rĩrĩa mũgũcaragia ciugo-rĩ,

12 nĩngũmũtegeire matũ biũ.

No gũtirĩ o na ũmwe wanyu wonanirie mahĩtia ma Ayubu;
 gũtirĩ o na ũmwe wanyu ũmũcookeirie mĩario yake.

13 Tigai kuuga atĩrĩ, 'Nĩtũgĩte na ũũgĩ;
 rekei Mũrungu amũkararie, no ti mũndũ.'

14 No rĩrĩ, Ayubu ti nĩ ekwerekeirie ciugo ciake,
 na nĩ ndikũmũcookeria kũringana na mĩario yanyu.

15 "Nĩmamakĩte, na matirĩ na ũndũ ũngĩ mangiuga;
 nĩmarigĩtwo nĩ atĩa mangiuga.

16 no nginya njeterere, nĩ ũndũ rĩu nĩmakirĩte,
 tondũ atĩ rĩu marũgamĩte hau matarĩ na macookio?

17 O na nĩ nĩngwaria;
 o na nĩ nĩnguuga ũrĩa njũũ.

- 18 Nīgūkorwo njiyūrītwo nī ciugo,
nagu roho ūrīa ūrī thūnī wakwa nīūrandindīkīrīria;
19 thūnī wakwa haana ta ndibei irī cuba ngunīke,
ngahaana ta mondo njerū ya ndibei ikirie gūtuthūka.
20 no nginya njarie hūcūke,
no nginya ndumūre mīromo yakwa njookie ūhorō.
21 Ndigūtīra mūdū o na ū maūthī,
kana ngaathīrīrie mūdū o na ūrīkū tūhū;
22 nī ūndū korwo ndī mwara na kūgaathīrīria,
Mūnyūmbi no anjeherie narua.

33

- 1 “No rīu Ayubu-rī, thikīrīria ciugo ciakwa;
tega matū ūigue ūrīa wothe nguuga.
2 Ndī hakuhī gūtumūra kanua gakwa;
ciugo ciakwa irī o rūrīmī-inī rwakwa.
3 Ciugo ciakwa ciumīte ngoro nūngīrīru;
mīromo yakwa yaragia itarī na ūhinga.
4 Roho wa Mūrungu nīwe ūnyūmbīte;
mīhūmū ya Mwene-Hinya-Wothe nīyo īiheaga muoyo.
5 Nawe njookeria, akorwo nīūkūhota;
wīhaarīrie ūūng’ethere.
6 Nīī haana o tawe maitho-inī ma Mūrungu;
o na nīī ndombirwo na rīumba.
7 Kwīindīgīra gūtīgakūmakie,
kana guokō gwakwa gūkūritūhīre.
8 “No rīrī, nīuugīte ngīguaga,
ngaigua ciugo icio ūkiuga atī,
9 ‘Ndī mūtheru na ndirī na mehīa;
ndīīkīte ūūru, na ndirī na mahītia.
10 No Ngai nīanyonete na mahītia;
anduīte thū yake.
11 Nīanjohaga magūrū na mīnyororo;
arangagīra njīra ciakwa ciothe.’
12 “No ngūkūwīra atīrī, ūhorō-inī ūyū wee ndūrī na kīhooto,
nīgūkorwo Ngai nī mūnene gūkīra mūdū.
13 Ūramūtetia nīkī,
atī ndacookagīa kiugo kīa mūdū o na kīmwe?
14 Nīgūkorwo Mūrungu nīaaragia,
rīmwe na njīra īmwe, na rīngī akaaria na njīra īngī,
o na gūtūika mūdū no aage gūkūūrana.
15 Rīmwe akaaragia kīroto-inī na kīoneki-inī gīa ūtukū,
rīrīa andū mahītītūtwo nī toro mūnene marī ūrīrī,
16 no amaarīrie matū-inī mao,
na amamakie nīguo amakaanie,
17 nīguo agarūre mūdū atige kūhītia,
na atigane na mwītīfo,
18 nīguo agitīre roho wake kuuma gīkuū-inī,
na agitīre muoyo wake ndūkaniinwo na rūhiū rwa njora.

- 19 Ningĩ mũndũ no arũithio na gũkomio ũrĩrĩ wa ruo,
akorwo na thĩna wa mahĩndĩ ũtathiraga,
20 o nginya ngoro yake igathũũra irio,
na roho wake ũgathũũra irio iria njega mũno.
- 21 Nyama cia mwĩrĩ wake ihĩnjaga igathirĩrĩkĩra,
na mahĩndĩ make marĩa mataroonekaga makoimĩra.
- 22 Roho wake ũgakuhĩrĩria mbĩrĩra,
na muoyo wake ũgakuhĩrĩria arĩa mareehage gĩkuũ.
- 23 “No rĩrĩ, angĩkorwo harĩ na mũraika mwena wake arĩ mũiguithania,
ũmwe harĩ ngiri, wa kwĩra mũndũ ũndũ ũrĩa ũmwagĩrĩire,
24 nake amũkinyĩrie wega wake na oige atĩrĩ,
‘Mũhonokie ndagatuĩke wa gũikũrũka mbĩrĩra-inĩ;
nĩnyonete gĩa kũmũkũũra nakĩo,’
- 25 hĩndĩ iyo nyama cia mwĩrĩ wake igeethĩha ta cia mwana;
igaacooka ta ũrĩa ciarĩ matukũ-inĩ ma wĩthĩ wake.
- 26 Ahooyaga Ngai ageekwo wega nĩwe,
oonaga ũthiũ wa Ngai akaanĩrĩra nĩ gũkena;
agacookio ũthingu-inĩ wake nĩ Ngai.
- 27 Nake agacooka agathiũ kũrĩ andũ akameera atĩrĩ,
‘Nĩndehirie, na ngĩogomia ũndũ ũrĩa warĩ wa ma,
no ndiigana kũherithio ũrĩa ndaagĩrĩrwo nĩkũherithio.
- 28 Nĩakũũrĩro roho wakwa ndũkaharũrũkio mbĩrĩra,
na nĩ ngũtũũra ngenagĩra ũtheri ũcio.’
- 29 “Mũrungu nĩekaga mũndũ maũndũ macio mothe,
maita meerĩ o na kana matatũ,
30 nĩguo agarũre roho wake ndũkaharũrũkio mbĩrĩra,
nĩgeetha ũtheri ũcio wa muoyo ũmũtherere.
- 31 “Atĩrĩrĩ Ayubu, tega matũ na ũũthikĩrĩrie;
kĩra ki na nĩ njarie.
- 32 Wakorwo ũrĩ na ũndũ wa kuuga-rĩ, njũra;
aria, nĩgũkorwo ingĩenda woneke ndwĩhĩtie.
- 33 No akorwo ti ũguo-rĩ, wee gĩthikĩrĩrie;
kĩra ki, na nĩngũkũrũta ũũgĩ.”

34

- 1 Ningĩ Elihu akiuga atĩrĩ:
2 “Iguai ciugo ciakwa, inyuũ andũ aya oogĩ;
thikĩrĩrĩai, inyuũ amenyi a maũndũ.
- 3 Nĩgũkorwo gũtũ gũthuuranaagia ciugo
o ta ũrĩa rũrĩmĩ rũcamaga irio.
- 4 Nĩtwĩkũũranĩrei ithuĩ ene ũndũ ũrĩa wagĩrĩire;
nĩtwĩrute tũrĩ hamwe ũndũ ũrĩa mwega.
- 5 “Ayubu aroiga atĩrĩ, ‘Nĩ ndihĩtĩtie,
no Mũrungu nĩanjagithĩtie kũhooto gĩakwa.
- 6 O na gũtuĩka ndĩraria ũrĩa kũrĩ,
ndĩratuuo mũheenania;
o na gũtuĩka ndirĩ na mahĩtia,
mũguũ wake ũngurarĩtie kĩronda gĩtangĩhona.’

- 7 Nĩ mũndũ ũrĩkũ ũhaana ta Ayubu,
mũndũ ũnyuuaga kĩnyũrũri taarĩ maaĩ aranyua?
- 8 Atwaranaga na andũ arĩa mekaga ũũru;
agĩĩaga thiritũ na andũ arĩa aaganu.
- 9 Nĩgũkorwo oigaga atĩrĩ, 'Gũtirĩ uumithio mũndũ onaga
rĩrĩa arageria gũkenia Ngai.'
- 10 "Nĩ ũndũ ũcio gĩthikĩrĩriei, inyuĩ andũ aya mũrĩ na ũtaũku.
Ūhoru wa kwĩhia ũroaga kuoneka harĩ Mũrungu,
Mwene-Hinya-Wothe aroaga gwĩka ũũru.
- 11 Arĩhaga mũndũ kũringana na ũrĩa ekĩte;
akamũrehere o kĩrĩa kĩringaine na mũthiire yake.
- 12 Gũtingĩhoteka atĩ Mũrungu no eeke mahĩtia,
atĩ ũrĩa Mwene-Hinya-Wothe no ogomie kĩhooto.
- 13 Nũũ wamũtuire mũrori wa thĩ?
Nũũ wamũtuire mũrũgamĩrĩri wa thĩ yothe?
- 14 Korwo aagĩa na muoroto
wa kweheria roho wake na mĩhũmũ-rĩ,
15 andũ othe mangĩthiranĩra hamwe,
nake mũndũ acooke rũkũngũ-inĩ.
- 16 "Akorwo ũrĩ mũndũ ũrĩ na ũtaũku-rĩ, igua ũhoru ũyũ;
thikĩrĩria ũrĩa nguuga.
- 17 Mũndũ ũthũire kĩhooto-rĩ, no ahote gwathana?
Ūrĩa ũrĩ kĩhooto, o Ūcio kĩhoti-rĩ, no ũmũtue mwĩhia?
- 18 Githĩ ti we wĩraga athamaki atĩrĩ, 'Inyuĩ mũtirĩ kĩene,'
na akeera arĩa marĩ igweta atĩrĩ, 'Inyuĩ mũrĩ aaganu,'
- 19 o ũcio ũtatĩagĩra anene maũthĩ,
na ndendaga arĩa atongu gũkĩra arĩa athũni,
nĩgũkorwo othe nĩ wĩra wa moko make?
- 20 Makuuaga o rĩmwe, o ũtukũ gatagatĩ;
andũ mainainaga magakua;
arĩa marĩ hinya meeheragio matahutĩtio nĩ guoko kwa mũndũ.
- 21 "Maitho make maikaraga macũthĩrĩrie mĩthiire ya andũ;
nĩonaga mũthiire yao yothe.
- 22 Gũtirĩ handũ harĩ nduma, kana handũ harĩ kĩruru kĩnene,
hangũhithwo nĩ arĩa meekaga ũũru.
- 23 Mũrungu ndabatairio nĩgũthuthuuria ndeto cia andũ makĩria,
atĩ nĩguo moke mbere yake maciirithio.
- 24 Ahehenjaga arĩa marĩ ũhoti atekũũria mũndũ
na akarũgamia andũ angĩ ithenya rĩao.
- 25 Tondũ we nĩamenyaga maũndũ marĩa meekaga,
amang'aũranagia ũtukũ magathuthĩka.
- 26 Amaherithagĩria waganu wao
makĩonagwo nĩ mũndũ o wothe,
- 27 tondũ nĩmagarũrũkire magĩtiga kũmũrũmĩrĩra,
na matirũmbũyagia njĩra yake o na irĩkũ.
- 28 Nĩmatũmire kĩrĩro kĩa arĩa athũni gĩkinye hau mbere yake,
nĩ ũndũ ũcio akĩigua kĩrĩro kĩa arĩa abatari.
- 29 No rĩrĩ, angũikara akirĩte-rĩ, nũũ ũngĩmũtua muhĩtia?

Angĩhitha ũthiũ wake-rĩ, nũũ ũngĩmuona?
 Nowe arĩ igũrũ rĩa mũndũ na igũrũ rĩa rũrĩrĩ o ũndũ ũmwe,
 30 nĩguo agirie mũndũ ũtarĩ na ũngai gwathana,
 amũgirie kũigĩra kĩrĩndĩ mĩtego.

- 31 “Korwo mũndũ no ere Mũrungu atĩrĩ,
 ‘Nĩnjĩhĩtie no ndikehia rĩngĩ.
 32 Nduta menye ũrĩa itarahota kuona;
 ingĩkorwo nĩnjĩkĩte ũũru-rĩ, ndigacooka gwĩka ũguo rĩngĩ.’
 33 Ngai-rĩ, no agĩkũrĩhe kũringana na ũrĩa wee ũkwenda
 rĩrĩa ũregete kwĩrira?
 No nginya we ũtue itua, no ti nĩ;
 nĩ ũndũ ũcio kĩnjĩre ũrĩa ũũĩ.
 34 “Andũ arĩa marĩ na ũtaũku maroiga atĩrĩ,
 nao andũ acio oogĩ maiguĩte ngĩaria manjĩrĩte atĩrĩ,
 35 ‘Ayubu aaragia atarĩ na ũmenyo;
 ciugo ciake nĩciagĩte ũũgĩ.’
 36 Hĩ, naarĩ korwo Ayubu aagerio nginya mũthia,
 nĩ ũndũ macookio make nĩ ta ma mũndũ mwaganu!
 37 Nĩongereire ũremi harĩ mehia make;
 atũhũuragĩra hĩ cia kĩnyũrũri,
 na akaingĩhia ciugo ciake cia gũũkĩrĩra Mũrungu.”

35

Mĩario ya Elihu

- 1 Ningĩ Elihu akiuga atĩrĩ:
 2 “Nĩũgwĩciiria ũhoru ũyũ nĩ wa kĩhooto?
 ũroiga atĩrĩ, ‘Mũrungu nĩekũjarĩrĩria atue ndiĩhĩtie.’
 3 No rĩrĩ, wee no ũramũũria atĩrĩ, ‘Kũrĩ na uumithio ũrĩkũ harĩ nĩ,
 na ngũgunĩka nakĩ ndaaga kwĩhia?’
 4 “No nyende gũgũcookeria ũhoru,
 wee hamwe na arata aku.
 5 Ta rora igũrũ wone;
 ta cũthĩrĩria matu macio marĩ igũrũ rĩaku kũraya mũno.
 6 ũngĩhia-rĩ, ũndũ ũcio ũngĩhutia Ngai atĩa?
 Mehia maku mangĩngĩha mũno-rĩ, ũndũ ũcio ũngĩmwĩka atĩa?
 7 ũngĩkorwo ũrĩ mũthingu-rĩ, ũngĩmũhe kĩ,
 kana nĩ kĩ aamũkagĩra kuuma guoko-inĩ gwaku?
 8 Waganu waku ũhutagia o mũndũ tawe,
 na ũthingu waku ũkahutia o ciana cia andũ.
 9 “Andũ makayaga nĩ icooki rĩa kũhinyĩrĩrio;
 mathaithanaga mateithũrwo guoko-inĩ kwa ũcio ũrĩ hinya mũngĩ.
 10 No gũtirĩ mũndũ uugaga atĩrĩ, ‘Ngai ũrĩa wanyũũmbire arĩ ha,
 ũrĩa ũheaga mũndũ nyĩmbo ũtukũ,
 11 ũrĩa ũtũrutaga maũndũ gũkĩra ũrĩa arutaga nyamũ cia werũ-inĩ,
 o na agatũhe ũũgĩ gũkĩra nyoni cia rĩera-inĩ?’
 12 Ndacookagia rĩrĩa andũ maakaya
 nĩ ũndũ wa mwĩtũũgĩrio wa andũ arĩa aaganu.

- 13 Ti-itherũ, Mũrungu ndathikagĩrĩria mathaithana mao ma tũhũ;
ũcio Mwene-Hinya-Wothe ndarũmbũyagia mathaithana macio.
- 14 Githĩ ndakaaga gũthikĩrĩria mũno makĩria
rĩria ũkuuga aĩ ndũramuona,
na aĩ ciira waku ũrĩ mbere yake,
na no nginya ũmweterere,
- 15 na makĩria ma ũguo ũkoiga aĩ marakara make matitherithanagia
na ndarũmbũyagia waganu o na hanini!
- 16 Nĩ ũndũ ũcio Ayubu atumũrĩte kanua gake akaaria ũhoru wa tũhũ;
nĩarĩtie ndeto nyingĩ atarĩ na ũmenyo.”

36

- 1 Elihu agĩthĩ na mbere kwaria, akiuga atĩrĩ:
- 2 “Ngirĩrĩria hanini, na nĩngũkuonia
atĩ harĩ maũndũ mangĩ mangiugwo ma gũciirĩra Ngai.
- 3 ũmenyo wakwa ndĩurutĩte kũraihu;
nĩ ngũtũgĩria kĩhooito kĩa ũcio Mũnyũmbi.
- 4 Menya wega aĩ ndeto ciakwa ti cia maheeni;
ũyũ mũrĩ nake arĩ na ũmenyo mũkinyanĩru.
- 5 “Mũrungu nĩwe mwene hinya, no ndairaga andũ;
we nĩ mwene hinya, na nĩarũmagia muoroto wake.
- 6 Ndatũuragia arĩa aaganu muoyo,
no nĩaheaga arĩa anyariire kĩhooito kĩa.
- 7 Ndeheragia maitho make harĩ arĩa athingu;
amaikaragĩria gĩtĩ kĩa ũnene hamwe na athamaki,
na akamatũgĩria nginya tene.
- 8 No rĩrĩ, andũ mangĩkorwo mohetwo na mĩnyororo,
makanyĩtio na mĩhĩndo ya mĩnyamaro,
- 9 we nĩameeraga ũrĩa mekĩte,
atĩ mehĩtie na ũtũrĩka.
- 10 We nĩatũmaga mathikĩrĩrie ũtaaro,
na akamaatha merire ũũru wao.
- 11 Mangĩmwathĩkĩra na mamũtungatĩre,
megũtũra matukũ mao marĩa matigaru magaacĩre,
na mĩaka yao o maiganĩire.
- 12 No mangĩaga kũigua,
nĩmakaniinwo na rũhiũ rwa njora,
na makue matarĩ na ũmenyo.
- 13 “Arĩa matarĩ na Ngai ngoro-inĩ meigagĩra marakara;
o na rĩria aramooaha na mĩnyororo, matikayaga mateithio.
- 14 Makuuaga marĩ ethĩ,
magakua hamwe na arũme arĩa maraya ma mahooero-inĩ.
- 15 No arĩa mathĩnĩkaga, nĩamakũũraga kuuma thĩna-inĩ wao;
nĩamaragĩria marĩ mĩnyamaro-inĩ.
- 16 “We-rĩ, nĩarakũguucĩrĩria uume magego-inĩ ma mĩnyamaro,
agũtware handũ haarĩ hatarĩ na ũkunderu,
na agũtware akũhurũkie metha-inĩ yaku ũyũrĩte irio iria njega.
- 17 No rĩu-rĩ, ũtitikithĩtio ituĩro rĩria rĩagĩrĩre arĩa aaganu;
ituĩro rĩa ciira na kĩhooito nĩcigũkumatĩte.

- 18 Wīmenyerere mūdū o na ūrīkū ndakanakūheenererie na ūtonga;
ndūgetīkīrie ihaki inene rīkūhītithie nīra.
- 19 Ūtonga waku o na kana kīyo gīaku kīnene-rī,
no ikūnyiitīrīre nīguo ndūgatoonye mīnyamaro-inī?
- 20 Tīga kwīrīrīria ūtukū,
nīguo ūguucūrūrie andū kuuma kwao mīciī.
- 21 Wīmenyerere ndūkeerekere ūūru-inī,
tondū ūkuoneka taarī guo wendete gūkīra gūthīnīka.
- 22 “Mūrungu nīatūgīrītio nī ūndū wa ūhoti wake.
Nūū mūrutani take?
- 23 Nūū ūmwathīrīre nīra ciake,
kana akamwīra atīrī, ‘Wee nīwīkīte ūūru?’
- 24 Rīrikanaga gwīkīrīra wīra wake,
ūrīa andū manakumīa na rwīmbo.
- 25 Andū othe nīmawonete;
andū mawīroragīra marī o kūrāya.
- 26 Ī Mūrungu ndakīrī mūnene; nī mūnene gūkīra ūmenyi witū!
Mūigana wa mīaka yake ndūngītūirīka.
- 27 “Ambatagia matata ma maaī,
marīa macookaga gūtaatīra tūrūū ta mbura;
- 28 matu magaita ūigū wamo,
nayo mbura nyingī ikoirīra andū.
- 29 Nūū ūngīmenya ūrīa atambūrūkagia matu,
kana ūhoro wa marurumī marīa moimaga hema-inī yake?
- 30 Kīone ūrīa ahurunjaga rūheni rwake rūkamūthīūrūrūkīria,
agathambia iria kūrīa kūrīku.
- 31 Ūū nīguo aathaga ndūrīrī
na akaheana irio nyingī.
- 32 Akumbatagīria rūheni na moko make,
na akarwatha rūringe kīrīa kīrotetwo.
- 33 Marurumī make nīmanagīrīra kīhuhūkanio kīrīa kīroka;
o na ng’ombe nīmenyīthanagia atī kūrī kīhuhūkanio kīroka.

37

- 1 “Ndaigua ūguo ngoro yakwa īgatumatuuma,
na ikambarara īkoima handū hayo.
- 2 Thīkīrīria! Thīkīrīria mūraramo wa mūgambo wake,
mūrurumo ūrīa uumaga kanua gake.
- 3 Arekagīrīria rūheni rwake rungu rwa igūrū guothe
na akarūtūma ngīnya ituri cia thī.
- 4 Thuutha waruo gūūkaga mūgambo wa mūraramo wake;
arurumaga na mūgambo wake mūkaru.
Hīndī irīa mūgambo wake waiguuo-rī,
ndarīgagīrīria heni.
- 5 Mūgambo wa Mūrungu ūrurumaga na nīra ya magegania;
ekaga maūdū manene tūtangīhota kūmenya.
- 6 Eeraga tharunji atīrī, ‘Gwa thī,’
nayo mbura ya rūthuthū akamīra atīrī, ‘Tuīka mbura nene.’
- 7 Nīatīgithagia mūdū o wothē wīra wake

nĩgeetha andũ othe ombĩte mamenye wĩra wake.

- 8 Nyamũ nacio nĩciĩhithaga;
ciikaraga imamo-inĩ ciacio.
- 9 Kĩhuhũkanio kiumaga gĩikaro gĩakĩo,
heho nayo ikoima rũhuho-inĩ rũkĩhurutana.
- 10 Mĩhũmũ ya Mũrungu nĩthondekaga mbarabu,
namo maaĩ harĩa maaramĩire makanyiitana.
- 11 Nĩaiyũragia matu na ũigũ;
ahurunjaga rũheni rũkamatũrĩkia.
- 12 Mathiiaga magĩthiũrũrũkaga
o kũrĩa angĩmeerekeria thĩ yothe,
mageeke o ũrĩa wothe angĩmaatha.
- 13 Arehaga matu macio nĩguo aherithie andũ,
kana aihũgie thĩ yake na onanie wendani wake.
- 14 “Ayubu, thikĩrĩria ũhoro ũyũ;
tũthĩria hau wĩcũũranie ũhoro wa magegania ma Mũrungu.
- 15 Wee nĩũũ ũrĩa Ngai aathaga matu,
na ũrĩa atũmaga rũheni rwake rũhenũke?
- 16 Wee nĩũũ ũrĩa matu macio macuurĩtio wega,
magegania macio ma ũrĩa ũrĩ ũmenyo mũkinyanĩru?
- 17 Wee ũringĩkaga nĩ ũrugarĩ wa nguo ciaku
rĩrĩa bũrũri ũkirĩte kĩ hĩndĩ ya rũhuho rwa gũthini-rĩ,
- 18 no ũhote kũruta wĩra nake ũhoro-inĩ wa gũtambũrũkia matu mairũ,
o macio momĩte o ta gĩcicio gĩa gĩcango?
- 19 “Ta twĩre ũrĩa twagĩrĩrwo nĩ kũmwĩra;
tũtingĩhota gwĩciĩrĩria nĩ ũndũ wa nduma iitũ.
- 20 Nĩagĩrĩire kwĩrwo atĩ nĩngwenda kwaria?
Nĩ kũrĩ mũndũ o na ũ ũngiuga amerio?
- 21 Rĩu-rĩ, gũtirĩ mũndũ ũngĩhota kũrorra riũa,
rĩcangararĩte kũu igũrũ
thuutha wakuo kũhaatwo nĩ rũhuho gũgathera.
- 22 Okaga kuuma mwena wa gathigathini arĩ na riiri ukengeete ta wa
thahabu;
Ngai okaga arĩ na ũkaru wa gwĩtigĩrwo.
- 23 Ũcio Mwene-Hinya-Wothe-rĩ, tũtingĩhota kũmũkinyĩra,
nĩatũũgĩrĩtio nĩ ũndũ wa ũhoti wake;
tondũ wa ũrĩa arĩ wa kĩhooto na ũthingu mũnene-rĩ,
ndahinyanagĩrĩria.
- 24 Nĩ ũndũ ũcio andũ nĩmamũtũite,
tondũ githĩ ndarũmbũyagia arĩa meyonaga ta marĩ oogĩ na ngoro
ciao?”

38

Mĩario ya Jehova

- 1 Nake Jehova agĩcookeria Ayubu ũhoro arĩ kĩhuhũkanio-inĩ, akĩmwĩra atĩrĩ:
- 2 “Nũũ ũyũ ũrekĩra kĩrĩra gĩakwa nduma
na ciugo itarĩ na ũmenyo?
- 3 Wĩhotore ta mũndũ mũrũme;

nĩngũkũuria ciũria, nawe ũkĩnjookerie.

- 4 “Warĩ kũ rĩria ndaakire mũthingi wa thĩ?
Njĩra akorwo ũrĩ na ũũgĩ wa kũmenya.
- 5 Nũũ wathimire mũigana wayo? Ti-itherũ wee nĩũũ!
Nũũ watambũrũkirie rũrĩgi rwa gũthima igũrũ rĩayo?
- 6 Mĩthingi yayo yahandirwo igũrũ rĩa kũ,
kana nũũ wahaandire ihiga rĩayo rĩa koine,
- 7 hĩndĩ irĩa njata cia rũciinĩ ciainire hamwe,
na araika othe makĩanĩrĩra nĩ gũkena?
- 8 “Nũũ wahingĩrĩirie iria na mĩrango
rĩria rĩatumũkire kuuma nda,
- 9 rĩria ndatuire matu nguo ciarĩo,
na ngĩrĩoha nduma nene ta taama warĩo,
- 10 rĩria ndarĩkĩrĩire mĩhaka, na ngĩrĩhingĩra na mĩrango yarĩo,
na ngĩkĩra mĩgũiko handũ hayo,
- 11 rĩria ndoigire atĩrĩ, ‘Ūkinyage o haha na ndũkanahakĩre;
makũmbĩ maku macio metũĩ-rĩ, hau nĩho marĩkinyaga?’
- 12 “Kuuma o kĩambĩrĩria-rĩ, ũrĩ waathana atĩ rũciinĩ rũgĩe ho,
kana ũkĩonereria ũtheri wa rũciinĩ harĩa ũkuumĩrĩra,
- 13 nĩguo ũhote kũnyiita thĩ na mĩthia yaguo,
nao arĩa aaganu maribaribwo moime kuo?
- 14 Thĩ ihaanaga ta rĩũmba rĩhũrĩtwo mũhũũri;
mũonekere wayo ũtarĩi ta mũhianĩre wa nguo.
- 15 Andũ arĩa aaganu nĩmaimagwo ũtheri wao,
na guoko kwao kũria kuoetwo na igũrũ gũkoinwo.
- 16 “Ūrĩ wathiĩ rũgendo nginya kũria iria rĩtherũkagĩra,
kana ũgaceera itwe-inĩ cia ndia kũria kũriku mũno?
- 17 Ūrĩ wonio ihingo cia gĩkuũ?
Ūrĩ wona ihingo cia kũruru gĩa gĩkuũ?
- 18 Ūrĩ wamenya ũnene wa wariĩ wa thĩ?
Njĩra akorwo nĩũũ maũndũ macio mothe.
- 19 “Njĩra ya gũthĩ kũria ũtheri ũtũũraga nĩrĩkũ?
Nayo nduma iĩkaraga kũ?
- 20 No ũcitware gwacio?
Nĩũũ tũcira twa gũthĩ kũria itũũraga?
- 21 Ti-itherũ wee nĩũũ, nĩgũkorwo warĩ mũciare!
Wee-rĩ, nĩtũũrĩte mĩaka mĩingĩ!
- 22 “Ūrĩ watoonya makũmbĩ kũria tharunji iigĩtwo,
kana ũkĩona makũmbĩ kũria mbura ya mbembe iigĩtwo,
- 23 o icio njĩgĩte nĩ ũndũ wa mahinda ma thĩina,
ngaciiga nĩ ũndũ wa matukũ ma mbaara na ma kũria.
- 24 Njĩra ya gũthĩ kũria ũtheri ũgayanagĩrio nĩrĩkũ,
kana ya gũthĩ kũria rũhuho rwa irathiro rũhurunjagĩrwo gũkũ thĩ?
- 25 Nũũ wenjagĩra mbura ya kĩboboto mũtaro wa kũgerera,
kana agatamera mbura ya marurumĩ njira,

- 26 nīguo mbura yure būriri ūtatūūruga mūdū,
na yure werū kūrīa gūtari mūdū,
- 27 nīguo ihūūnagie kūu gūtiganirie gūgakira ihooru,
na itūme kūmere nyeki?
- 28 Mbura nūrī ithe?
Nūū mūciari wa matata ma ime?
- 29 Tharunji yumaga nda ya ū?
Nūū ūciaraga mbaa irīa yumaga igūrū,
- 30 rīrīa maaī momaga ta ihiga,
rīrīa maaī marīa marī igūrū wa iria magwatana?
- 31 “Wee-rī, wahota kuohania njata iria thaka cia Kīrīmīra?
Wahota kuohora mīkanda ya njata iria ciitagwo Karaū?
- 32 Wahota kuumagaragia njata iria ciitagwo Mazarothu o mahinda maacio
maakinya,
kana wahota gūtongoria Nduba na ciana ciayo?
- 33 Nūūū mawatho ma igūrū?
No ūhote kūhaanda wathani wa Ngai ūrūme gūkū thī?
- 34 “Wahota kwanīrīra nginya mūgambo waku ūkinye matu-inī
nīguo kuure wīhumbire na kīguū kīa maaī?
- 35 Wee nīwe ūtūmaga heni ithī na njīra ciacio?
Nīkūrehagīra ūhoro igakwīra atī, “Tūrī haha’?
- 36 Nūū waheire ngoro ūūgī,
kana akīhe meciiria ūmenyo?
- 37 Nūū ūrī na ūūgī wa gūtara matu?
Nūū ūngīhota kūinamia ndigithū cia maaī cia igūrū
- 38 rīrīa rūkūngū rwatondora,
nayo ndoro ikooma ikanyiitana?
- 39 “Nīwe ūguīmagīra mūrūūthi wa mūgoma wone gīa kūrīa,
kana nīwe ūniinagīra mīrūūthi ng’aragu
- 40 rīrīa ikomereire imamo-inī ciayo,
kana rīrīa iikaraga yoheirie nyamū ihinga-inī?
- 41 Nūū ūheaga ihuru irio
rīrīa tūcui twarīo tūgūkaīra Mūrungu
tūkūrūūruga nī kwaga irio?

39

- 1 “Wee nūūū rīrīa mbūri cia irīma-inī iciaraga?
Wee nīwīroragīra rīrīa thwariga igūciara kaana kayo?
- 2 Wee nūūtaraga mīeri irīa ciikaraga ingīgaaciara?
Nūūū hīndī irīa iciaraga?
- 3 Ciithunaga igaciara twana twacio;
ruo rwacio rwa gūciara rūgathira.
- 4 Twana twacio twagīraga mwīrī, tūgakūra tūrī na hinya o kūu gīthaka-
inī;
tūkinyaga ihinda rīa kwehera na tūticookaga.
- 5 “Nūū warekereirie njagī ithiiaage itarī mūūria?
Nūū wamīohore mīhīndo?

- 6 Ndaam̄heire werū ūtuīke mūciī wayo,
naguo būrūri wa cumbī ūtuīke gītūūro kīayo.
- 7 Īthekagīrira inegene rīrī thīnī wa itūūra;
ndīiguaga mūkaīrīrio wa mūtwarithia.
- 8 Īrimūthagīra irīma-inī īgīetha gwa kūrīa,
īkahaara kahuti o gothe karuru.
- 9 “Mbogo ya njamba-rī, yetīkīra gūgūtungata?
No ikindīrie mūharatī-inī waku ūtukū?
- 10 No ūhote kūmīoha matandīko irīme na mūraū?
No īkuume thuutha ituamba-inī ikīrīmaga na mūraū?
- 11 No ūmīhoke nī ūndū atī irī na hinya mūingī?
No ūmītīgīre wīra waku mūrītū īrutage?
- 12 No ūmīhoke ikūrehere ngano yaku,
na imīcookanīrīrie kīhuhīro-inī gīaku?
- 13 “Mathagu ma nyaga mabatabataga nī gūkena,
no matīngīgerekano na mathagu na njoya cia njūū.
- 14 Īrekagīria matumbī mayo tīiri-inī
na ikamatiga mūthanga-inī magwate ūrugarī,
- 15 itegwīciiria atī no makinywo na magūrū makue,
kana marangwo nī nyamū ya gīthaka.
- 16 Īikaga ciana ciayo ūūru ta itarī ciayo;
ndīmakaga atī wīra wayo no ūtuīke wa tūhū,
- 17 nīgūkorwo Ngai ndaam̄heire ūūgī
kana akīmīhe igai rīa mwīciirīrie mwega.
- 18 No rīrī, rīrīa yatambūrūkia mathagu ihanyūke,
īthekagīrira mbarathi na mūmīhaici.
- 19 “Wee nīwe ūheaga mbarathi hinya wayo,
kana ūkamīhumba ngingo na mūreera?
- 20 Wee nīwe ūtūmaga īrūūge ta ngigī,
īkahahūra andū na mūtīihīre wayo wa mwītīio?
- 21 Īhuragia thī na ūcamba īgīkenagīra hinya wayo,
īkaguthūka itoonyete mbaara-inī.
- 22 Īthekagīrira guoya, itarī ūndū īngītīgīra;
ndīmakagio nī rūhiū rwa njora.
- 23 Thiaka wa mūmīhaici ūbocabocaga mbaru-inī ciayo,
hamwe na itimū rīkūhenia na mīcengi.
- 24 Irīaga tīiri nī ūrūme;
ndīngīrūgama ikindīirie hīndī rīra karumbeta kagamba.
- 25 Hīndī rīra karumbeta kagamba īgatiha, ‘Hī!’
Īnyīitaga thaaha wa mbaara irī o haraaya,
na īkaīgua kayū ka anene a mbaara, o na mbugīrīrio ya mbaara.
- 26 “Rwīgī-rī, nīwe ūrūhotithagia kūmbūka na ūūgī waku,
kana gūtambūrūkia mathagu maruo rwerekeire mwena wa gūthini?
- 27 Nderi nīwe ūmīathaga yūmbūke na igūrū,
na īkeyakīra gītara kīayo igūrū mūno?
- 28 Ītūūruga kīharūrūka-inī kīa ihiga, na nī ho īraaraga;
rūhīa-inī rwa ihiga irāaya mūno nī ho mwīgītīo wayo.

- 29 Īrī hau nĩguo ĩcaragĩria gĩa kũrĩa;
maitho mayo moonaga irio irĩ o kũraya.
30 Tũcui twayo tũnyuuga thakame,
na handũ harĩa arĩa moragĩtwo marĩ, hau nĩ ho ĩkoragwo.”

40

- 1 Ningĩ Jehova akĩira Ayubu atĩrĩ:
2 “Mũndũ ũrĩa ũrũaga na Mwene-Hinya-Wothe-rĩ, no amũrute mahĩtia?
Ūcio ũkararagia Ngai-rĩ, nĩakĩmũcookerie!”
3 Nake Ayubu agĩcookeria Jehova, akĩmwĩra atĩrĩ:
4 “Nĩĩ ndiagĩrĩre o na hanini; ndaakĩhota atĩa gũgũcookeria?
Nĩndehumbĩra kanua na guoko.
5 Nĩndaririe rĩmwe, no ndirĩ na macookio;
o na ngĩaria rĩa keerĩ, no ndirĩ na ũndũ ũngĩ nguuga.”
6 Ningĩ Jehova akĩarĩria Ayubu arĩ kĩhuhũkanio-inĩ, akĩmwĩra atĩrĩ:
7 “Wĩhotore ta mũndũ mũrũme;
nĩngũkũũria ciũria, nawe ũkĩnjookerie.
8 “Gũtua ciira gwakwa na kĩhooto-rĩ, githĩ no ũkũmenererie?
Githĩ no ũndue mwĩhia nĩgeetha wee ũtuĩke ndwĩhĩtie?
9 Wee-rĩ, ũrĩ na guoko ta kwa Mũrungu?
Wee wahota kũruruma na mũgambo ta wake?
10 Ta kĩngemie na riiri na ũkenji,
na wĩhumbe gĩtĩo na ũnene.
11 Rekereria marakara mahiũ ma mang’ũrĩ maku,
wone mũndũ o wotho mwĩtĩĩ ũmũharũrũkie,
12 rora mũndũ o wotho mwĩtĩĩ na ũmũnyihie,
ũmemende andũ arĩa aaganu o harĩa marũngĩ.
13 Mathike othe hamwe tĩiri-inĩ;
ũmooho mothiũ na nduma kũu mbĩrĩra-inĩ.
14 Hĩndĩ ĩyo nĩ mwene nĩngetĩkania nawe
atĩ guoko gwaku mwene kwa ũrĩo no gũkũhonokie.
15 “Ta rora nyamũ ĩrĩa ĩtagwo Behemothu,*
ĩyo ndoombire hamwe nawe,
na ĩrĩaga nyeki ta ndegwa.
16 Nĩ hinya ũigana atĩa ĩrĩ nague njohero,
na nĩ ũhoti mũnene atĩa ũrĩ mĩkiha-inĩ yayo ya nda!
17 ĩnagia mũting’oe wayo ta mũtarakwa;
nga cia ciero ciayo ciohanĩtio hamwe ta mĩhĩndo.
18 Mahĩndĩ mayo mahaana ta mĩberethi ya gĩcango,
nacio ciĩga ciayo cihaana ta irung’o cia kĩgera.
19 Nĩyo nyamũ ya mbere harĩ ciũmbe cia Mũrungu,
no rĩrĩ, Mũũmbi wayo nowe ũngĩmĩkuhĩrĩria na rũhiũ rwake rwa
njora.
20 Irĩma ĩmĩheaga maciaro maacio,
na nyamũ ciothe cia gĩthaka itũhagĩra gũkuhĩ na kũu.
21 ĩkomaga rungu rwa mahũa ma maaĩ-inĩ,
ĩhĩhĩte thĩinĩ wa ithanjĩ kũria kũrĩ mũtondo.

* 40:15 ĩno yarĩ nyamũ ĩmwe ya iria ciatũũraga thĩ tene. (O na 41:1)

- 22 Mahūa macio ma maaĩ-inĩ makamĩhitha;
nakĩo kĩruru kĩa mĩtĩ ya irura hũgũrũrũ-inĩ cia karũũ
gĩkamĩthiũrũkĩria.
- 23 Rĩrĩa rũũ ruoka na nditi, ndĩmakaga;
nĩngitĩre, o na Rũũ rwa Jorodani rũngĩmĩyũrĩrĩa nginya kanua.
- 24 Kũrĩ mũndũ ũngĩhota kũmĩnyĩta rĩrĩa iũhũgĩte,
kana amĩtege, amĩtũrĩkie iniũrũ na amũkĩre kĩana kĩa rũrigi?

41

- 1 “No ũhote kũguucũrũria nyamũ irĩa iĩtagwo Leviathani na ndwano,
kana wohe rũrĩmĩ rwayo na mũkanda?”
- 2 No ũhote kũmĩtoonyia rũrigi iniũrũ,
kana ũmĩtũrĩkanie rũthĩa na ndwano?
- 3 No iĩtinde igĩgũthaitha ũmĩguĩre tha?
No ikwarĩrie na ciugo cia ũhooreri?
- 4 No irĩkanĩre nawe ũthĩi nayo,
itũũre irĩ ngombo yaku nginya tene?
- 5 No ũhote kũmĩhooreria ta nyoni,
kana ũmĩoherere handũ nĩguo airĩtu aku mamĩmeemagie?
- 6 Onjoria no mamĩkũũranie na indo ciao?
No mamĩganyie kũrĩ onjorithia?
- 7 No ũhote gũtheecanga rũũa rwayo na mĩcengi,
kana ũtheecange mũtwe wayo na mĩcengi irĩa itegaga thamaki?
- 8 Ũngĩmĩhutia na guoko,
ũngĩtũũra ũririkanaga kĩgiano kũu, na ndũngĩgacookera!
- 9 Mwĩrigĩrĩro wa atĩ no ũmĩtoorie nĩ kwĩheenĩa;
o kũmĩona tu nĩkũiganĩte gũtũma mũndũ amake, orwo nĩ hinya.
- 10 Gũtirĩ mũndũ ũrĩ ũcamba mũiganu wa kũmĩarahũra.
Nũũ ũngĩkĩhota kwĩĩndiiria nũ?
- 11 Nũũ ũngĩnandũra kĩndũ atĩ nĩguo ndĩmũrĩhe?
Kĩndũ gĩothe kĩrĩ rungu rwa igũrũ nĩ gĩakwa.
- 12 “Ndikwaga kwaria ũhoro wa ciĩga ciayo,
o na wa hinya wayo, na wa ũthaka wayo.
- 13 Nũũ ũngĩhota kũmĩaũra nguo yayo ya igũrũ?
Nũũ ũngĩmĩkuhĩrĩria amũkĩre matamu?”
- 14 Nũũ ũngĩũmĩrĩria kũmĩathamia kanua,
kau kaiyũrĩte magego ma kũmakania?
- 15 Mũgongo wayo ũrĩ na ngo ciĩganĩrĩre mĩhari,
ikomanĩire ikanyĩitana;
- 16 o imwe inyĩitanĩte na irĩa ingĩ,
ũũ atĩ gũtirĩ riera rĩngĩtoonyera gatagatĩ ga cio.
- 17 Igwatanĩtio hamwe irĩ nũmu;
inyĩitanĩte hamwe ũndũ itangĩtigithũkana.
- 18 Gũtĩha kwayo kũmenũkagĩa ũtheri;
maitho mayo nĩ ta mĩrũri ya rũciĩnĩ gũgĩthererũka.
- 19 Imũrĩ cia mwaki ciumaga kanua-inĩ kayo;
irathũkagĩa thandĩ cia mwaki.
- 20 Irutaga ndogo na maniũrũ
taarĩ nyũngũ iratherũka ihagĩrĩtwo igũrũ rĩa mwaki wa ithanjĩ.

- 21 Mīhūmū yayo īgwatagia makara mwaki,
naruo rūrīrībī rūkoima kanua kayo.
- 22 Ngingo-inī yayo nīho hinya wayo ūkoragwo,
ūrīa ūmakagia kīrīa gīothe gītūnganaga nayo.
- 23 Mīgūtha ya nyama ciayo nīmīnyitanu mūno;
nī mīrūmu ūū aī ndīngīenyenyeka.
- 24 Ngoro yayo yūmīte ta ihiga,
īkooma ta ihiga rīa gūthīa rīa na thī.
- 25 Rīrīa yarahūka, arīa marī hinya nīmamakaga;
mooraga ītanamahūura.
- 26 Gūtīrī rūhiū rwa njora rūngīmīka ūndū,
o na kana itimū, kana mūguī, kana mīcengi.
- 27 Harī Leviathanī-rī, kīgera no ta nyeki nyūmū,
nakīo gīcango no ta gīcunjī kībuthu kīa mūtī.
- 28 Mīguī ndīngītūma yūre;
mahiga ma kīgūtha no ta mūūngū harī yo.
- 29 Harī yo njūgūma no ta gacunjī ka rūnyeki rūmū;
īthekagīrīra kūbīrīrīka gwa itimū.
- 30 Nda yayo nī ta rūgīo rūrī na mageca;
ītigaga ngururo ndaka-inī ta cia ngaari iria ikonyoraga ngano.
- 31 Itūmaga iria kūrīa kūriku gūtherūke ta nyūngū,
na īkoiruga iria ta nyūngū ya maguta ma kwīhaka.
- 32 Harīa yagerera ītigaga mūhari ūkūhenia;
mūndū no eciirie aī ndia īrī na mbuī.
- 33 Gūtīrī kīndū kīngīgananio nayo gūkū thī;
nī kūmbe gītārī guoya.
- 34 Inyūrūragia kīrīa gīothe gītūūgagīria;
nīyo mūthamaki wa kīrīa gīothe gītūūaga.”

42

Mīario ya Ayubu

- 1 Ningī Ayubu agīcookeria Jehova, akīmwīra atīrī:
- 2 “Nīnjūūī aī wahota gwīka maūndū mothe;
gūtīrī mūbango waku ūngīgirīrīka.
- 3 Nīworirie atīrī, ‘Nūū ūyū ūrahithania kīrīra gīakwa nī kwaga ūmenyo?’
Ti-itherū ndaaririe maūndū itaamenyete,
maūndū ma magegania itangīmenya.
- 4 “Woigire atīrī, ‘Thīkīrīria rīu, na nī njarie;
nīngūkūūria ciūria, nawe nīūkūnjookeria.’
- 5 Matū makwa nīmaiguīte ūhorō waku
no rīu maitho makwa nīgūkuona makuonete.
- 6 Nī ūndū ūcio nīngwīmena nī mwene,
na ndīrīre, ndīhurīre rūkūngū na mūhu.”

Ndeto cia Kūrīkīrīria

7 Thuutha wa Jehova kwīra Ayubu maūndū macio-rī, nīerire Elifazu ūrīa Mūtemaani atīrī, “Nīndakarītio nīwe na arata aku eerī, tondū mūtīarītie ūhorō wakwa ūrīa wagīrīre, ta ūrīa ndungata yakwa Ayubu īikīte.

8 Nī ūndū ūcio, rīu oyai ndegwa mūgwanja na ndūrūme mūgwanja, mūthīī kūrī ndungata yakwa Ayubu, mūkarute igongona rīa njino nī ūndū wanyu inyūī ene. Ndungata yakwa Ayubu nīkamūhoera, na nī

nīngetikīra mahooya make, na ndikamwīka kūringana na ūrimū wanyu. Mūtiarītie ūhoro wakwa ūrīa wagīrīre ta ūrīa ndungata yakwa Ayubu ūkīte.”

⁹ Nī ūndū ūcio Elifazu ūrīa Mūtemaani, na Bilidadi ūrīa Mūshuhi, na Zofaru ūrīa Mūnaamathi magīka o ta ūrīa Jehova aameerire; nake Jehova nīetikīre ihooya rīa Ayubu.

¹⁰ Thuutha wa Ayubu kūhoera arata ake-rī, Jehova nīamūcookeirie ūtonga wake na akīmūhe maita meerī ma indo iria aarī nacio mbere.

¹¹ Ariū na aarī a nyina othe, na mūdū o wothe wamūū mbere, magīka makīrīanīra nake mūci gwake, nao makīmūhooreria na makīmūcakaithia nī ūndū wa mathīna marīa mothe Jehova aamūreheire. Andū acio o mūdū akīmūhe gīcunjī kīa betha na gīcūhī gīa thahabu.

¹² Jehova nīarathimire matukū ma mūthia ma muoyo wa Ayubu gūkīra marīa ma mbere. Nīaagīre na ng’ondū 14,000, na ngamīra 6,000, na ndegwa cia kuohwo macooki 1,000, na ndigiri 1,000.

¹³ Nīacookire akīgīa na aanake mūgwanja na airītu atatū.

¹⁴ Mwarī wa mbere aamūtuire Jemīma, na wa keerī aamūtuire Kezia, nake wa gatātū akīmūtua Kereni-Hapuku.

¹⁵ Gūtīrī handū o na ha būrī-inī wothe hangīonekire andū-a-nja athaka ta airītu a Ayubu, nake ithe wao akīmahe igai hamwe na ariū a nyina.

¹⁶ Thuutha wa maūdū macio-rī, Ayubu nīatūūrīre mīaka igana rīa mīrongo īna; akīona ciana ciake na akīona ciana ciacio, nginya rūciaro rwa kana.

¹⁷ Nake agīkua arī mūkūrū, na arī na mīaka mīngī.

THABURI

Ibuku rĩa Mbere

1

Thaburi 1–41

Gikeno Kĩrĩa kĩa Ma

- ¹ Kũrathimwo-rĩ, nĩ mũndũ
ũrĩa ũtatwaraanaga na ũtaaro wa andũ arĩa aaganu,
kana akarũgama nĩjira-inĩ ya andũ arĩa mehagia,
o na kana agaakarĩra gĩtĩ kĩa arĩa manyũruranagia.
- ² No rĩrĩ, nĩ watho wa Jehova akenagĩra,
na agecũuranagia ũhoru wa watho wake kũrĩ mũthenya kana ũtukũ.
- ³ Mũndũ ũcio ahaana ta mũtĩ mũhaande tũmĩtaro-inĩ twa maaĩ,
naguo ũciaraga maciaro maguo hĩndĩ ya mo yakinya,
namo mathangũ maguo matihooahaga.
Na rĩrĩ, ũndũ o wothe ekaga nĩũgaacagĩra.
- ⁴ No andũ arĩa aaganu matihaana ũguo!
Mahaana ta mũungũ
ũrĩa ũmbũragwo nĩ rũhuho.
- ⁵ Nĩ ũndũ ũcio andũ arĩa aaganu matigetiiria ciira-inĩ,
kana andũ arĩa ehia metiirie kĩungano-inĩ kĩa andũ arĩa athingu.
- ⁶ Nĩgũkorwo Jehova nĩamenyagĩrĩra nĩjira ya andũ arĩa athingu,
no andũ arĩa aaganu marĩ nĩjira-inĩ ya kũũra.

2

Mũthamaki ũrĩa Ũthuurĩtwo nĩ Ngai

- ¹ Nĩ kĩĩ gĩtũmaga ndũrĩrĩ iciirĩre gwĩka ũũru
na andũ mathugunde maũndũ ma tũhũ?
- ² Athamaki a thĩ nĩmatuĩte itua,
na aathani magacookania ndundu nĩguo mookĩrĩre Jehova,
na mookĩrĩre Ũrĩa wake Mũitĩrĩrie Maguta.
- ³ Moigaga atĩrĩ, “Nĩtwĩohorei mĩnyororo yao,
na mabĩngũ mao tũmate matweherere.”
- ⁴ Ũrĩa ũikarĩre gĩtĩ kĩa ũnene kũu igũrũ no gũtheka aratheka;
We Mwachani-rĩ, nĩkũnyũrũria aramanyũrũria.
- ⁵ Nĩngĩ agacooka akamakũũma arakarĩte,
na akamekĩra guoya mũnene ang’ũrĩkĩte akameera atĩrĩ,
- ⁶ “Nĩ nĩ nĩ njigĩte Mũthamaki wakwa
kũu Zayuni, kĩrĩma-inĩ gĩakwa kĩrĩa kĩa mũre.”
- ⁷ Nĩ nĩngwanĩrĩra itua rĩa Jehova:
Jehova aanjĩrĩre atĩrĩ, “Wee nĩwe Mũrũ wakwa,
ũmũthĩ nĩndatuĩka thoguo.
- ⁸ Hooya nĩ,
na nĩngũkũhe ndũrĩrĩ ituĩke igai rĩaku,
nacio ituri cia thĩ ituĩke ciaku kĩa mũbe.

- 9 Nĩũgaciunanga na nĩũgũma ya kĩgera ya ũthamaki;
ũgaacihehenja ihaane ta tũcunjĩ twa nyũngũ ya rĩũmba.”
- 10 Nĩ ũndũ ũcio, inyuĩ athamaki ta kĩũhĩgeei,
inyuĩ aathani a thĩ mũtaarĩke.
- 11 Tungatĩrai Jehova mũkĩmwĩtigagĩra,
na mũkene o mũkĩinainaga.
- 12 Mumunyai Mũriũ, ndakae kũrakara,
na inyuĩ mũniinĩrwo njĩra-inĩ,
nĩgũkorwo mang'ũrĩ make maahota kũrĩrĩmbũka o rĩmwe.
Kũrathimwo-rĩ, nĩ arĩa othe moragĩra harĩ we.

3

Thooya rĩa Rũciinĩ rĩa kũuria Ũteithio

Thaburi ya Daudi

- 1 Wee Jehova, kaĩ thũ ciakwa nĩ nyingĩ-ĩ!
Andũ arĩa manjũkĩrĩire nĩ aingĩ mũno!
- 2 Aingĩ nĩ arĩa maraaria ũhoru wakwa, makoiga atĩrĩ,
“Ngai ndangĩmũhonokia.”
- 3 No rĩrĩ, Wee Jehova nĩwe ngo ya kũngitĩra mũena yothe;
Wee nowe ũũheaga riiri na ũgatũũgĩria mũtwe wakwa.
- 4 Ngayagĩra Jehova na mũgambo mũnene,
nake akanjĩtika arĩ kĩrĩma-inĩ gĩake kĩa mũre.
- 5 Nĩ ngomaga na ngoona toro;
ngacooka ngokĩra rĩngĩ, tondũ Jehova nĩwe ũndũũragia.
- 6 Ndingĩtigĩra andũ makũmi ma ngiri,
acio mehaarĩrie kũnjũkĩrĩra na mũena yothe.
- 7 Arahũka, Wee Jehova!
Wee Ngai wakwa, honokia!
Thũ ciakwa ciothe nĩwe ũcigũthĩte thĩa,
na ũkoinanga magego ma andũ arĩa aaganu.
- 8 Ũhonokio uumaga harĩ Jehova.
Irathimo ciaku irotũũra na andũ aku.

4

Thooya rĩa Hwaĩ-inĩ

Thaburi ya Daudi

- 1 Njĩtika rĩrĩa ndagũkaĩra,
Wee Ngai wakwa, o Wee mũthingu.
Ũndeithagie rĩrĩa ndĩ mũnyamaro-inĩ;
njĩguĩra tha na ũigue mahooya makwa.
- 2 Inyuĩ, andũ aya, nĩ nginya rĩ mũgũtũũra mũtũmaga riiri wakwa
ũnyararwo?
Nĩ nginya rĩ mũgũtũũra mwendete maũndũ ma tũhũ,
na mũkarongoragia ngai cia maheeni?
- 3 Menyai atĩ Jehova nĩeyamũrĩire arĩa mamwendete;

Jehova nĩarĩguaga rĩrĩa ndamũkaĩra.

- ⁴ Mũngĩrakara mũtikehie;
rĩrĩa mũrĩ marĩrĩ-inĩ manyu-rĩ,
thuthuuragiai ngoro cianyu mwĩkirĩire.
- ⁵ Rutagai magongona marĩa magĩrĩire,
na mwĩhokage Jehova.
- ⁶ Kũrĩ andũ aingĩ maroria atĩrĩ,
“Nũũ ũngĩtuonia maũndũ mega?”
Wee Jehova reke ũtheri wa gĩthiithi gĩaku ũtwarĩre.
- ⁷ Wee nĩũnjyũrĩtie gĩkeno kĩnene ngoro-inĩ yakwa,
gũkĩra kĩa makoragwo nakio hĩndĩ ya bũthi wa ngano na ndibei ya
mũhĩhano.
- ⁸ Nĩ ndĩrikomaga na nyonage toro ndĩ na thayũ,
nĩgũkorwo Wee Jehova nĩwe
ũikaraga ũũmenyereire wega.

5

Ihooya rĩa kũria Ũgitĩri kuuma kũrĩ Thũ

Thaburi ya Daudi

- ¹ Wee Jehova, igua ciugo ciakwa,
na ũigue gũcaaya gwakwa.
- ² Thikĩrĩria ngĩgũkaĩra ũndeithie,
Mũthamaki wakwa na Ngai wakwa,
nĩgũkorwo nĩwe ndĩrahooya.
- ³ Wee Jehova-rĩ, o rũciĩnĩ ũrĩguaga mũgambo wakwa;
o kirooko ndĩrĩgaga mabataro makwa mbere yaku,
na ngeterera macookio ndĩ na kĩrĩgĩrĩro.
- ⁴ Nĩgũkorwo Wee ndũrĩ Mũrungu wa gũkenera ũũru;
ningĩ andũ arĩa aaganu ndũngĩtũũrania nao.
- ⁵ Andũ arĩa etĩi matingĩrũgama mbere yaku;
andũ arĩa othe mekaga maũndũ mooru nĩũmathũire.
- ⁶ Andũ arĩa maaragia maheeni nĩũmaniinaga;
nao arĩa maitaga thakame na makaheenania,
Jehova nĩamathũire.
- ⁷ No nĩ-rĩ, nĩ ũndũ wa tha ciaku nyingĩ,
nĩngũũka ndoonye nyũmba yaku;
ndĩnyihĩtie nyinamĩrĩre ndorete hekarũ-inĩ yaku theru.
- ⁸ Wee Jehova-rĩ, ndongoria na ũthingu waku;
nĩ ũndũ wa thũ ciakwa-rĩ,
rũngaria njĩra yaku mbere yakwa.
- ⁹ Tũnua twacio tũtiaragia ũhoru ũngĩhokwo;
ngoro ciacio ciyũrĩte mwanangĩko.
Mĩmero yacio nĩ ta mbĩrĩra ngunũre;
ciaragia maheeni na rũrĩmĩ rwacio.
- ¹⁰ Wee Ngai, matue nĩmahĩtĩtie!
Reke magũithio nĩ mĩbango ĩyo yao ya ungumania.
Maingate nĩ ũndũ wa mehia mao maingĩ,

nīgūkorwo nīmakūremeire.

- 11 No rīrī, reke arīa moragīra harīwe makene;
nīmarekwo mainage hīndī ciothe nī gūkena.
Tambūrūkia ūgītīri waku igūrū rīao,
nīguo arīa mendete rīitwa rīaku magūkenagīre.
- 12 Nī ūndū ti-itherū Wee Jehova nūrathimaga andū arīa athingu;
ūtūūraga ūmairigīire na wega waku taarī ngo.

6

Ihooya rīa kūrīa Ūteithio Hīndī ya Thūna

Thaburi ya Daudi

- 1 Wee Jehova, ndūkandūithie ūrī na marakara,
o na kana ūūherithie ūrī na mang'ūrī.
- 2 Jehova, njiguīra tha, nīgūkorwo nīthirītvo nī hinya;
Wee Jehova honia, nīgūkorwo mahīndī makwa marī na ruo rūnene.
- 3 O nayo ngoro yakwa īrī na ruo rūnene.
Nī nginya rī, Wee Jehova, nī nginya rī?
- 4 Wee Jehova, cooka, ūka ūūthare;
honokia tondū wa wendo waku ūrīa ūtathiraga.
- 5 Gūtīrī mūdū ūngīkūrīrikana arī mūkuū.
Nūū ūkūgoocaga arī thūinī wa mbīrīra?
- 6 Nīī ndī mūnogu mūno nī ūndū wa gūcaaya;
ūtukū wothe njihūgagīa ūrīrī wakwa na kīrīro,
na ngaonjoria gītī gīakwa na maitthori.
- 7 Maitho makwa matirona wega nī ūndū wa ihooru;
nīmaroora nī ūndū wa thū ciakwa ciothe.
- 8 Njehererai inyuī arīa othe mwīkaga ūūru,
nīgūkorwo Jehova nīaiguīte kīrīro gīakwa.
- 9 Jehova nīaiguīte ngīmūthaitha anjiguīre tha;
Jehova nīetīkīrīte ihooya rīakwa.
- 10 Thū ciakwa ciothe nīgaconoka na imake;
igaacooka na thuutha o rīmwe iconokete.

7

Ihooya rīa kūrīa Gūtharwo Kuuma kūrī Thū

Thaburi ya Daudi

- 1 Wee Jehova Ngai wakwa, nīngwīhitha harīwe;
honokia na ūūthare kuuma kūrī arīa othe manyingatithagia,
- 2 tondū waga gwīka ūguo mekūdembūranga o ta mūrūūthi,
o na mandinangie icunjī hatarī mūdū ūngīndeithia.
- 3 Wee Jehova Ngai wakwa, ingīkorwo nīnjīkīte ūndū ūcio,
na ngorwo njīkīte ūūru na moko makwa,
- 4 na ingīkorwo njīkīte mūdū ūūru ūrīa ūtarī na haaro na nīī,
kana ngatunya thū yakwa kīndū hatarī gītūmi-rī,
- 5 hīndī īyo kīreke thū yakwa īnyiingatithie na nīnyiite;
tūma īrangīrīrie muoyo wakwa tūrī-inī,

na itũme ngome rũkũngũ-inĩ.

- ⁶ Arahũka Wee Jehova, marakara-inĩ maku;
rũgama ũũkĩrĩre thũ ciakwa na marũrũ.
Ūkĩra Wee Ngai wakwa, ũtuanĩre ciira na kĩhooto.
- ⁷ Andũ a ndũrĩrĩ arĩa monganĩte nĩmagũthiũrũrũkĩrie.
Mathamakĩre ũrĩ kũu igũrũ;
⁸ Jehova nĩagĩtuĩre andũ othe ciira.
Wee Jehova, ndũra ciira, kũringana na ũthingu wakwa,
na kũringana na ũrũngĩrĩru wakwa, Wee Ūrĩ-Igũrũ-Mũno.
- ⁹ Wee Ngai mũthingu,
o Wee ũthuthuuragia meciiria na ngoro,
kinyia ũhinya wa andũ arĩa aaganu mũthia,
na ũtũme andũ arĩa athingu matũũre na thayũ.
- ¹⁰ Ngai-Ūrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno nĩwe ngo yakwa,
ũrĩa ũhonokagia arĩa arũngĩrĩru ngoro.
- ¹¹ Ngai nĩwe ũtuanagĩra ciira na kĩhooto,
nĩ Mũrungu ũrĩa wonanagia marakara make o mũthenya.
- ¹² Mũndũ angĩaga kũgarũrũka,
nĩekũmũnoorera rũhiũ rwake rwa njora;
ũta wake nĩautungĩte na akaũgeeta.
- ¹³ Nĩahaarĩirie indo ciake cia mbaara cia kũũragana;
akahaarĩria mĩguĩ yake ikũrĩrĩmbũka mwaki.
- ¹⁴ Mũndũ ũrĩa ũgĩte nda ya waganu,
na akooaha nda ya thĩna, aciaraga maheeni.
- ¹⁵ Mũndũ ũrĩa wenjaga irima na akarĩthikũria,
agũũaga o irima rĩu enjete.
- ¹⁶ Thĩna ũrĩa aambĩrĩirie ũmũcookagĩrĩra we mwene,
haaro yake ikamũgwĩra mĩtwe wake mwene.
- ¹⁷ Nĩngũcookeria Jehova ngaatho tondũ wa ũthingu wake,
na ngooce rĩtwa rĩa Jehova Ūrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno na rwĩmbo.

8

Ūmbi Wonanagia Riiri wa Ngai

Thaburi ya Daudi

- ¹ Wee Jehova, o Wee Mwathani witũ,
kai rĩtwa rĩaku nĩ inene gũkũ thĩ yothe-ĩ!

Nĩũgĩte riiri waku o igũrũ matu-inĩ.

- ² Nĩtũmĩte rũgooco ruume tũnua-inĩ twa ciana na twa ngenge,
nĩ tondũ wa thũ ciaku,
nĩguo ũkirie ũrĩa ũrĩ muku nawe o na mwĩrĩhĩria.

- ³ Rĩria ndecũũrania ũhoru ũkonĩ igũrũ rĩu rĩaku,
ngoona wĩra wa ciara ciaku,
mweri na njata icio wĩkĩrĩte kuo-rĩ,

- ⁴ mũndũ akĩrĩ kĩ tondũ ũikaraga ũkĩmwĩciiragia,
nake mũrũ wa mũndũ akĩrĩ kĩ atĩ nĩkĩo ũmũmenyagĩrĩra?

- 5 Watũmire atigie o hanini aiganane nawe,
na ũkĩmũhumba thũmbĩ ya riiri o na gĩtũo.
- 6 Wamũtuire wa gwathaga mawĩra ma moko maku;
ũkĩiga indo ciothe rungu rwa makinya make:
- 7 ndũũru ciothe cia mbũri na cia ng'ombe,
na nyamũ cia gĩthaka,
- 8 na nyoni cia rĩera-inĩ,
na thamaki cia iria-inĩ,
na kĩrĩa gĩothe kĩgeragĩra kũu iria-inĩ thĩinĩ.
- 9 Wee Jehova, o Wee Mwathani witũ,
kaĩ rĩitwa riaku nĩ inene gũkũ thĩ yothe-ĩ!

9

Wathani wa Ngai wa Kĩhooto

Thaburi ya Daudi

- 1 Wee Jehova, nĩngũkũgocoo na ngoro yakwa yothe;
nĩngũgana maũndũ maku mothe ma magegania marĩa wĩkĩte.
- 2 Nĩngũcanjamũka na ngene nĩ ũndũ waku.
Nĩngũina rwĩmbo ngooce rĩitwa riaku, Wee Ūrĩ-Igũrũ-Mũno.
- 3 Thũ ciakwa icookaga na thuutha,
ikahĩngwo igathira irĩ mbere yaku.
- 4 Nĩgũkorwo nĩũtiirĩrĩre kĩhooto gĩakwa na ciira wakwa;
nĩũkarĩire gĩtĩ gĩaku kĩa ũnene, na ũgatua ciira na ũthingu.
- 5 Nĩũrũthĩtie ndũrĩrĩ na ũkaniina andũ arĩa aaganu;
namo marĩitwa mao ũkamatharia tene na tene.
- 6 Thũ nĩũcikinyĩirie mwanangĩko ũtathiraga,
nĩwanangĩte matũũra macio manene;
o na kũririkanwo kwao nĩgũthirĩte.
- 7 Jehova athamakaga nginya tene;
nĩahaandĩte gĩtĩ gĩake kĩa ũnene nĩguo atuanĩre ciira.
- 8 Nĩagatuĩra andũ a thĩ ciira na kĩhooto;
nĩagathamakĩra ndũrĩrĩ o ta ũrĩa kwagĩrĩire.
- 9 Jehova nĩwe rĩũrĩro rĩa arĩa ahinyĩrĩrie,
kĩhitho kĩrĩ hinya hĩndĩ ya mathũina.
- 10 Arĩa mooĩ rĩitwa riaku nĩmarĩkwĩhokaga,
nĩgũkorwo Jehova ndũrĩ watiganĩria arĩa makũrongoragia.
- 11 Inĩrai Jehova nyĩmbo mũmũgocoo,
o ũcio ũikarĩire gĩtĩ gĩake kĩa ũnene kũu Zayuni;
umbũrĩrai andũ a ndũrĩrĩ maũndũ marĩa ekĩte.
- 12 Nĩgũkorwo ũcio ũrĩhanagĩria thakame nĩamaririkanaga;
kĩrĩro kĩa andũ arĩa ahinyĩrĩrĩku ndakariganĩrwo nĩkĩo.
- 13 Wee Jehova, ta rora wone ũrĩa thũ ciakwa iranyariira!
Njĩguĩra tha, ũnjoje na igũrũ, ũndute kuuma ihingo-inĩ cia gĩkuũ,
- 14 nĩguo nyumbũre ũgocoo waku
ndĩ kũu ihingo-inĩ cia Mwarĩ wa Zayuni,

na ndi kũu ngenagĩre ũhonokio waku.

- 15 Ndũrĩrĩ nĩgũwite o irima rĩrĩa cienjete;
magũrũ maacio nĩmanyiitĩtwo nĩ wabu o ũcio ihithite wa gũtegana.
- 16 Jehova nĩemenyithanĩtie na ũndũ wa gũtuanĩra ciira na kihooto gĩake;
andũ arĩa aaganu nĩmetegete na wĩra wa moko mao ene.
- 17 Andũ arĩa aaganu macookaga o mbĩrĩra-inĩ,
ĩ-ni, ndũrĩrĩ iria ciothe iriganagĩrwo nĩ Ngai.
- 18 No rĩrĩ, andũ arĩa abatari matigũtũũra mariganũire,
na kana mwĩhoko wa arĩa ahinyĩrĩrie ũthire nginya tene.
- 19 Wee Jehova, arahũka, Ndũkareke mũndũ agĩe na ũhootani;
reke ndũrĩrĩ ituĩrwo ciira irĩ mbere yaku.
- 20 Wee Jehova, maiguithie guoya,
ũreke ndũrĩrĩ imenye atĩ cio no andũ.

10

Ūnene wa Ngai

- 1 Wee Jehova, ũkũrũgama haraaya nĩkĩ?
Wĩhithaga nĩkĩ hĩndĩ ya mathĩina?
- 2 Mũndũ ũrĩa mwaganu etĩaga rĩrĩa ekũhĩta andũ arĩa matarĩ hinya,
rĩrĩa magwatio nĩ mĩbango ĩyo mathugundĩte.
- 3 Mũndũ ũrĩa mwaganu erahagĩra merirĩria ma ngoro yake;
arathimaga andũ arĩa akoroku, na akaruma Jehova.
- 4 Mũndũ ũcio mwĩtĩĩ ndarongoragia Ngai;
meciiria-inĩ make mothe ndeciiragia ũhoru wa Ngai.
- 5 Njĩra ciake ciikaraga igaacĩire hĩndĩ ciothe;
we nĩ mwĩtĩĩ mũno, namo mawatho maku nĩmamũraihĩrĩrie;
we nĩkũnyũrũria anyũrũragia arĩa marĩ ũthũ nake.
- 6 Eĩĩraga na ngoro yake atĩrĩ, “Gũtirĩ ũndũ ũngĩnyinainia;
ndĩrĩkoragwo ndĩ mũkenu hĩndĩ ciothe na gũtirĩ hĩndĩ ngoona
thĩina.”
- 7 Kanua gake kaiyũrĩte irumi na maheeni, o na kũguoyohithania;
mĩtangĩko na mĩario mũũru ĩrĩ rũrĩmĩ-inĩ rwake.
- 8 Aikaraga oheirie andũ hakuhi na matũũra:
ageterera arĩa matarĩ na ũũru akamooraga,
aikaraga acũthĩrĩrie na hito mũndũ ũrĩa ũtarĩ na mũmũteithia.
- 9 Aikaraga oheirie o ta mũrũũthi ũrĩ kĩmamo-inĩ kĩaguo;
agaikara oheirie nĩguo anyiite arĩa matarĩ na hinya;
anyiitaga arĩa matarĩ na hinya, akamakururia akamatwara mũtego-
inĩ wake.
- 10 Ahehenjaga andũ acio matarĩ na wa kũmateithia, makaringĩka;
magũũaga thĩ nĩ ũndũ wa hinya wake.
- 11 Eĩĩraga na ngoro atĩrĩ, “Mũrungu nĩariganĩrwo:
nĩehumbĩrĩte ũthiũ na ndoonaga.”
- 12 Arahũka, Jehova!
Ambararia guoko gwaku na igũrũ, Wee Mũrungu.
Tiga kũriganĩrwo nĩ arĩa matarĩ na hinya.
- 13 Nĩ kũ gĩtũmaga mũndũ ũrĩa mwaganu arume Ngai?

Nĩ kũ gītũmaga eĩre na ngoro atĩrĩ,
 “We ndangĩrĩhania?”

- 14 No rĩrĩ, Wee Ngai, Wee nĩwonaga mathĩina o na kĩaha,
 ũkoona ũhoru ũcio ũkawamũkĩra moko-inĩ maku.
 Mũndũ ũrĩa ũtarĩ wa kũmũteithia enanaga harĩwe.
 Wee nĩwe mũteithia wa andũ arĩa matarĩ maithe mao.
- 15 Una guoko kwa mũndũ ũrĩa mwaganu na kwa ũrĩa mũũru;
 mũrĩhie nĩ ũndũ wa waganu wake ũcio ũtangĩmenyeka.
- 16 Jehova nĩwe Mũthamaki wa nginya tene;
 ndũrĩrĩ nĩgathira ciehere bũrũri-inĩ wake.
- 17 Wee Jehova, nĩũguaga wendi wa andũ arĩa anyamaarie;
 nĩũmomagĩrĩria, na ũgathikĩrĩria gũkaya kwao,
 18 ũgitagĩra andũ arĩa matarĩ maithe na arĩa ahinyĩrĩrie,
 nĩgeetha mũndũ, ũrĩa ũrĩ o wa thĩ, ndagacooke gwĩkanĩra guoya.

11

Rwĩmbo rwa Kwĩhoka Jehova

Thaburi ya Daudi

- 1 Nĩ njũragĩra harĩ Jehova.
 Mwahota atĩa kũnjĩra atĩrĩ:
 “Ūmbũka ta nyoni ũũrĩre kĩrĩma-inĩ gĩaku.
 2 Ta rora, andũ arĩa aaganu nĩmageetete mota mao,
 makahagĩka mĩguĩ yao ndigi-inĩ
 nĩguo mehithĩte nduma-inĩ
 marathe andũ arĩa atheru ngoro.
 3 Hĩndĩ ĩrĩa mũthingi ĩraanangwo-rĩ,
 andũ arĩa athingu mangĩhota gwĩka atĩa?”
- 4 Jehova arĩ thĩinĩ wa hekarũ yake theru;
 Jehova arĩ gĩtĩ-inĩ gĩake kĩa ũnene kũu igũrũ.
 Acũthagĩrĩria ariũ a andũ;
 maitho make nĩmamaroragia.
 5 Jehova nĩaroragia andũ arĩa athingu,
 no andũ arĩa aaganu na arĩa mendete haaro-rĩ,
 ngoro yake nĩmathũire.
 6 Andũ arĩa aaganu nĩakamoirĩria
 marakara maraakana na ũbiriti ũgwakana;
 igai rĩao nĩ rũhuho rũria rũcinaga.
- 7 Nĩgũkorwo Jehova nĩ mũthingu,
 na nĩendete ciira wa kĩhooto;
 andũ arĩa arũngĩrĩru nĩo marĩonaga ũthiũ wake.

12

Hooya rĩa kũria Ūteithio

Thaburi ya Daudi

- 1 Jehova, tũteithie, nĩgũkorwo andũ arĩa etigĩri Ngai nĩmaniinĩtwo;
 andũ arĩa ehokeyu nĩmathirĩte makoima gatagati-inĩ ka andũ.
 2 O mũndũ aheenagia mũndũ wa itũura rĩake;
 mĩromo yao ya ũhinga yaragia maheeni.

- ³ Jehova aroeheria mĩromo yothe ya ũhinga,
o na nĩmĩ ciothe iria ciaragia na mwĩgaatho,
⁴ iria ciugaga atĩrĩ, “Tũkũhootana nĩ ũndũ wa nĩmĩ ciitũ;
mĩromo ĩno tũrĩ nayo nĩ iitũ; mwathi witũ akĩrĩ ũ?”
- ⁵ “Tondũ wa kũhinyĩrĩrio kwa andũ arĩa matarĩ hinya,
na gũcaaya kwa arĩa abatari-rĩ,
rĩu nĩngwarahũka,” ũguo nĩguo Jehova ekuuga.
“Nĩngũmagitĩra kuuma kũrĩ andũ arĩa mamacambagia.”
- ⁶ Nacio ciugo cia Jehova itirĩ mahĩtia,
ihaana ta betha ĩthereirio kĩrugutĩro-inĩ kĩa rĩũmba,
ĩtheretio maita mũgwanja.
- ⁷ Wee Jehova nĩũrĩtũmenyagĩrĩra wega,
na ũtũgitagĩre kuuma kũrĩ andũ ta acio nginya tene.
- ⁸ Andũ arĩa aaganu macangacangaga marĩ na mwĩtĩio,
rĩrĩa ũndũ ũrĩa mũuru ũragathĩrĩrio nĩ andũ.

13

Gweterera Ũhonokio wa Ngai

Thaburi ya Daudi

- ¹ Nĩ nginya rĩ, Wee Jehova?
Ũgũtũũra ũriganĩrwo nĩ nĩ nginya tene?
Nĩ nginya rĩ ũgũtũũra ũũhithite ũthiũ waku?
- ² Nĩ nginya rĩ ngũtũũra ngianaga na meciiria makwa,
na o mũthenya ngoragwo na ihooru ngoro-inĩ yakwa?
Nĩ nginya rĩ thũ yakwa ĩgũtũũra ĩhootaga?
- ³ Wee Jehova, Ngai wakwa, ndora na ũnjookerie ũhoru.
Tũma maitho makwa mone, nĩguo ndikae gũkoma toro wa gĩkuũ;
- ⁴ nĩguo thũ yakwa ndĩkoige atĩrĩ, “Nĩndĩmũhootete,”
nao arĩa marĩ muku na nĩ magĩkenere kũgũa gwakwa.
- ⁵ No nĩ ndĩhokete wendo waku ũrĩa ũtathiraga;
ngoro yakwa ĩkenagĩra ũhonokio waku.
- ⁶ Nĩngũinĩra Jehova,
nĩgũkorwo nĩanjĩkĩte wega mũno.

14

Ngai ndakenagio nĩ Irimũ

Thaburi ya Daudi

- ¹ Kĩrimũ kĩraga na ngoro atĩrĩ,
“Gũtirĩ Ngai.”
Nĩ amaramari, cĩiko ciao nĩ njũru;
gũtirĩ mũndũ o na ũmwe wĩkaga wega.
- ² Jehova aroraga ciana cia ariũ a andũ arĩ o igũrũ,
one kana nĩ harĩ ũrĩ na ũmenyo,
o na kana nĩ harĩ ũrongoragia Ngai.
- ³ Othe-rĩ, nĩmorĩte njĩra,
magatuĩka amaramari marĩ hamwe;

gūtiriĩ mũndũ o na ūmwe wĩkaga wega,
gūtiriĩ o na ūmwe.

- 4 Andũ acio mekaga maũndũ mooru kaĩ matamenyaga,
o acio marĩaga andũ akwa o ta ūrĩa andũ marĩaga irio,
o acio matakayagĩra Jehova?
- 5 Hau nĩho marĩ manyiitũtwo nĩ guoya mũnene,
nĩgũkorwo Ngai aikaraga hamwe na thiritũ ya arĩa athingu.
- 6 Inyuĩ andũ aya aaganu nĩmũthũkagia mũbango ya arĩa athĩni,
no Jehova nĩwe rĩũrĩro rĩao.
- 7 Naarĩ korwo ūhonokio wa Isiraeli no ūgĩũke kuuma Zayuni!
Rĩrĩa Jehova agaacookeria andũ ake indo ciao-rĩ,
Jakubu nĩagĩkene, na Isiraeli acanjamũke.

15

Maũndũ marĩa Jehova Endaga

Thaburi ya Daudi

- 1 Jehova, nũũ ūngĩtũũra hema-inĩ yaku?
Nũũ ūngĩtũũra kĩrĩma-inĩ gĩaku kĩrĩa kĩamũre?
- 2 Nĩ mũndũ ūrĩa mũthiĩre yake ĩtarĩ ūcuuke,
na ūrĩa wĩkaga maũndũ ma ūthingu,
na kwaria aragia ūhoru wa ma kuuma ngoro-inĩ yake,
³ na ndarĩ njambanio rũrĩmĩ-inĩ rwake,
na ndeekaga mũndũ wa itũũra rĩake ūũru,
o na kana akamenereria mũndũ ūrĩa ūngĩ;
- 4 mũndũ ūcio nĩathũire mũndũ ūrĩa wĩkaga maũndũ mooru,
no nĩatĩite arĩa etigĩri Jehova,
na ndagaga kũhingia mwĩhitwa wake,
o na ūngĩkorwo ūrĩ wa kũmũtuuria,
- 5 ndakombanagĩra mbeeca ciake nĩguo one uumithio,
na ndangĩoya ihaki nĩguo ahatĩrĩrie mũndũ ūteehĩtie.

Mũndũ ūrĩa wĩkaga maũndũ ta macio
ndarĩ hĩndĩ akenyenyeke.

16

Mwathani nĩwe Rĩũrĩro Rĩakwa

Thaburi ya Daudi

- 1 Wee Mũrungu, ngitagĩra,
nĩgũkorwo nĩ hariwe njũragĩra.
- 2 Ndeerire Jehova atĩrĩ, “Wee nĩwe Mwathani wakwa;
hatirĩ ūndũ mwega ingĩona ūtoimĩte hariwe.”
- 3 Ha ūhoru wa andũ arĩa aamũre arĩa marĩ bũrũri-inĩ,
acio nĩo andũ arĩa marĩ riiri, na nĩo ngenagĩra mũno.
- 4 Andũ arĩa mateng’eragĩra ngai ingĩ-rĩ,
kĩeha kĩa nĩgĩkaingĩha.

Ndirĩ hĩndĩ ngarutĩra ngai icio magongona ma gũita thakame,*
o na kana ngwete marĩtwa maacio na mĩromo yakwa.

5 Jehova nĩwe ũnjigĩire rwĩga rwakwa, na gĩkombe gĩakwa;†
Wee nĩwe ũgitagĩra igai riakwa.

6 Ũnjatũriire ithaka kũndũ kũria kwega;
ti-itherũ igai riakwa nĩringenagia mũno.

7 Nĩngũgooca Jehova, ũria ũũheaga kĩria;
o na ũtukũ ngoro yakwa nĩndaaraga.

8 Jehova akoragwo arĩ mbere yakwa hĩndĩ ciothe.
Tondũ arĩ guoko-inĩ gwakwa kwa ũrio-rĩ,
ndingenyenyeka.

9 Nĩ ũndũ ũcio ngoro yakwa nĩnjanjamũku, na rũrimĩ rwakwa rũgakena;
o nago mwĩri wakwa nĩ ũgaatũura ũrĩ na thayũ,

10 tondũ ndũkandiganĩria mbĩria-inĩ,
o na kana ũreke ũria-waku-Mũtheru abuthe.

11 Nĩũũmenyithĩtie njĩra ya gũthĩi muoyo-inĩ;
nĩũkanjyũria gĩkeno ndĩ harĩa ũrĩ,
hamwe na mwago wa tene ndĩ guoko-inĩ gwaku kwa ũrio.

17

Ihooya rĩa Mũndũ Ũtarĩ Ũcuuke

Ihooya rĩa Daudi

1 Wee Jehova, ta igua gũthaithana gwakwa kwa ũthingu;
thikĩria gũkaya gwakwa.

Tega gũtũ ũigue ihooya riakwa,
tondũ rĩtiumanĩte na mĩromo ya maheeni.

2 Ituĩro riakwa rĩa kĩhooto nĩrikiume kũri wee;
maitho maku nĩmakĩone o ũndũ ũria wagĩriire.

3 O na ũngĩthuthuuria ngoro yakwa na ũndũirie ũtukũ,
o na ũngĩngeria, ndũri ũndũ mũũru ũngĩona;
nĩndũite atũ ndikehia na kanua gakwa.

4 Ha ũhoru wa ciĩko cia andũ,
na ũndũ wa uuge wa mĩromo yaku
nĩ ndũũrite ndĩrigagĩria
njĩra cia andũ arĩa mendete haaro.

5 Makinya makwa nĩmarũmtie njĩra ciaku;
magũrũ makwa matĩri matenderũka.

6 Wee Mũrungu, ngũkayagĩra tondũ nĩũnjĩtikaga;
ndegera gũtũ na ũigue ihooya riakwa.

7 Tũma magegania ma wendo waku mũnene monekane,
Wee ũhonokanagia na guoko gwaku kwa ũrio
arĩa moragĩra harĩwe kuuma kũri thũ ciao.

8 Menyagĩria nĩ ta kũma kĩa riitho riaku;

* 16:4 Ndibei nĩyo yarutagwo igongona rĩa gũitwo. Andũ a Ndũrĩri nĩmatukanagia thakame ya ũria woragwo na ndibei, nĩguo igatũika igongona rĩa gũitwo. † 16:5 Gĩkombe gĩkĩ nĩ kĩria mũndũ aaheagwo hĩndĩ ya gũkũngũria maũndũ.

hitha kīruru-inī kīa mathagu maku

- ⁹ ndigakorwo nī andū arīa aaganu arīa maatharīkagīra,
na kuuma kūrī thū cia muoyo wakwa iria cindigiicīrie.
- ¹⁰ Nīmahinganītie ngoro ciao nyūmū,
na tuo tūnua twao tūkaaria na mwīgaatho.
- ¹¹ Maahītīte, rīu nīmandigiicīrie,
mangūrīrīre maitho, mone mweke wa kūnūnda.
- ¹² Mahaana ta mūrūūthi ūhūtīre ndīa yaguo,
makahaana ta mūrūūthi mūnene woheirie kīrīa ūrenda kūnyiita.
- ¹³ Arahūka, Wee Jehova, mang'ethere, ūmahoote;
ndeithūra na rūhiū rwaku rwa njora kuuma kūrī andū arīa aaganu.
- ¹⁴ Wee Jehova, honokia na guoko gwaku kuuma kūrī andū ta acio,
ūūhonokie kuuma kūrī andū a thī īno arīa irīhi rīao rīrī o muoyo-inī
ūyū tūrī.

Ūniinagīra andū arīa wendete ng'aragu ūkamahūūnia;
ciana ciao irī na cia kūigana,
na nīmaigagīra ciana cia ciana ciao mūthiithū.

- ¹⁵ Na nī-rī, nīngeyonera ūthiū waku na ūthingu;
rīrīa ngokīra-rī, nīngaīganwo nīgūkuona ūrīa ūtariī.

18

Rwīmbo rwa Gūcookia Ngaatho nī ūndū wa Ūhootani

Thaburi ya Daudi

- ¹ Nīngwendete, Wee Jehova, o Wee hinya wakwa.
- ² Jehova nīwe rwaro rwakwa rwa ihiga, na rūirigo rwakwa rwa hinya, na
mūkūūri wakwa;
Mūrungu wakwa nīwe rwaro rwakwa rwa ihiga, o we rīūrīro rīakwa.
Nīwe ngo yakwa, na rūhia rwa ūhonokio wakwa, o na kīihitho gīakwa
kīrūmu.
- ³ Ngayagīra Jehova, ūrīa wagīrīre nīkūgoocwo,
na ngahonokio kuuma kūrī thū ciakwa.
- ⁴ Mīhīndo ya gīkuū nīyandigiicire;
kīguū kīa mwanangīko gīkīihubīkania.
- ⁵ Mīhīndo ya mbīrīra īgīūthiorokeria;
nayo mītego ya gīkuū īkīnjīhotorerā.
- ⁶ Mīnyamaro-inī yakwa ndakāīre Jehova;
ngīrīrīra Ngai wakwa aandeithie.
Arī hekarū-inī yake nī aaguire mūgambo wakwa;
kīrīro gīakwa gīgīkinya harī we, o matū-inī make.
- ⁷ Thī ikīinaina na īgīthingitha,
nayo mīthingi ya irīma īkīenyenya;
ikīinaina tondū aarī mūrakarū.
- ⁸ Ndogo ikīuma maniūrū-inī make īkīambata na igūrū;
mwaki wa kūniinana ūkīuma kanua-inī gake,
kanua-inī gake hakīuma makara mekūrīrībūka.
- ⁹ Aahingūrīre igūrū agīkūrūka thī;

matu matumanu maarĩ rungu rwa makinya make.

- 10 Aathiire akuuĩtwo nĩ ikerubi* akĩũmbũka;
akĩambata na igũrũ na mathagu ma rũhuho.
- 11 Aatuire nduma kĩndũ gĩake gĩa kwĩhumbĩra,
hema ya kũmũthiũrũkĩria,
o matu marĩa mathimbu ma mbura.
- 12 Kuuma ũkengi ũrĩa warĩ harĩ we,
mbura ya mbembe na heni igũtũrĩkanĩria matu-inĩ make.
- 13 Jehova akĩruruma arĩ kũu igũrũ;
mũgambo wa ũrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno ũkĩguuo.
- 14 Aikirie mĩguĩ yake, akĩharagania thũ,
agĩciikĩria heni nene, agĩcingatithia.
- 15 Mĩkuru ya iria ikĩguũrio,
nayo mĩthingĩ ya thĩ ikĩhumbũrio
nĩ ũndũ wa irũithia rĩaku, Wee Jehova,
na nĩ ũndũ wa ihurutana rĩa mĩhũmũ ya maniũrũ maku.
- 16 Agĩtambũrũkia guoko gwake kuuma o kũu igũrũ, akĩnyĩita;
akĩnguucia, akĩnduta maaĩ-inĩ kũria kũriku.
- 17 Andeithũrire harĩ thũ yakwa ĩrĩ hinya,
akĩndeithũra kũrĩ arĩa maathũire, o acio maangĩrĩtie hinya.
- 18 Manjĩhotoreire mũthenya ũrĩa ndaarĩ na mũtino,
no Jehova nĩwe warĩ mũtiirĩrĩri wakwa.
- 19 Andeethire kũndũ kwarĩ;
akĩndeithũra nĩ tondũ nĩakenetio nĩ nĩ.
- 20 Jehova anjĩkĩire maũndũ kũringana na ũthingu wakwa;
andĩhĩte kũringana na ũtheru wa moko makwa.
- 21 Nĩgũkorwo nĩnũmĩtie njĩra cia Jehova;
ndĩikĩte ũũru ngahutatĩra Ngai wakwa.
- 22 Mawatho make mothe marĩ mbere yakwa;
ndihutatũire irĩra cia watho wake wa kũrũmĩrĩwo.
- 23 Ngoretwo itarĩ na ũcuuke ndĩ mbere yake,
na ngemenyerera ndikehie.
- 24 Jehova andĩhĩte kũringana na ũthingu wakwa,
akandĩha kũringana na ũtheru wa moko makwa maitho-inĩ make.
- 25 Kũrĩ mũndũ ũrĩa mwĩhokeku ũrĩonaganĩa ũrĩ mwĩhokeku,
na kũrĩ ũrĩa ũtarĩ ũcuuke ũrĩonaganĩa ndũrĩ ũcuuke,
- 26 kũrĩ ũrĩa wĩtheragia, ũrĩonaganĩa ũrĩ mũtheru,
no kũrĩ ũrĩa ũrĩ mĩthũire mĩogomu, ũrĩonaganĩa ũrĩ mũmũhutatĩri.
- 27 Wee ũhonokagĩa andũ arĩa enyĩihia,
no arĩa marĩ maitho ma mwĩtũo ũkamaconorithia.
- 28 Wee Jehova, ũigaga tawa wakwa wakanĩte;
Ngai wakwa atũmaga nduma yakwa ĩtuĩke ũtheri.
- 29 Ndĩ na ũteithio waku no hote gũtharĩkĩra mbũtũ ya ita;
ndĩ na Ngai wakwa no hote kũrũga rũthingo.
- 30 Mũrungu-rĩ, njĩra ciake nĩnginyanĩru;
kiugo kĩa Jehova gĩtirĩ ihĩthia.

* 18:10 Akerubi nĩ ciũmbe cia matu-inĩ na nĩcio ciakuuaga gĩtĩ kĩa Ngai kĩa ũnene.

We nīwe ngo ya arīa othe mehithaga harī we.

31 Nī ūndū-rī, nūū Mūrungu tiga Jehova?

Na nūū Rwaro rwa Ihiga tiga Ngai witū?

32 Nī Mūrungu ūūheaga hinya
na agatūma njīra yakwa ikinyanīre.

33 Atūmaga magūrū makwa magīe ihenya ta ma thwariga;
aahothagīa kūrūgama kūdū kūrīa kūrīahu.

34 We nīwe wonagia moko makwa mūrūire wa mbaara;
moko makwa no mageete ūta wa gīcango.

35 Ūūheaga ngo yaku ya ūhootani,
guoko gwaku kwa ūrīo nīkuo kūndīragīrīra;
ūinamagīrīra ūkaanenehia.

36 Ūnjaramagīrīra njīra ya kūrīa thiagīra,
nīgeetha magūrū makwa matigatīrūke.

37 Ndaingatithirie thū ciakwa ngīcikinyīra;
ndiacookire na thuutha nginya rīrīa cianiinirwo.

38 Ndacihenhjire ikīremwo nī gūūkīra;
ciagūire thī wa magūrū makwa.

39 Wee waheire hinya wa kūrūa mbaara;
ūgīgītūma thū ciakwa ciinamīrīre magūrū-inī makwa.

40 Watūmire thū ciakwa ihūdūke ciūre,
na nī ngīniina arīa maathūire.

41 Maakaire mateithio, no hatiarī na wa kūmahonokia,
maakaīre Jehova no ndaametīkire.

42 Ndaamahūūire makīhinya ta rūkūngū rūmbūrītwo nī rūhuho;
ngīmaita njīra-inī ta ndooro.

43 Nīūūhonoketie ngaaga gūtharīkīrwo nī andū;
ūndūite mūtongoria wa ndūrīrī;
andū itooī nīmandungatagīra.

44 O rīrīa maigua ngumo yakwa, nīmanjathīkağīra;
andū a kūngī mehetaga marī mbere yakwa.

45 Othe makuuaga ngoro;
mookaga makīinainaga moimīte ciīhitho ciao cia hinya.

46 Jehova atūūraga muoyo!
O we Rwaro rwakwa rwa Ihiga arogoocwo!
Ngai o we Mūhonokia wakwa arotūgīrio!

47 We nīwe Mūrungu ūrīa ūndīhagīra,
agatooria ndūrīrī, agaciiga rungu rwakwa,
48 o we ūūhonokagia kuuma kūrī thū ciakwa.

Wandūgīrīrie igūrū rīa andū arīa maathūire;
ūkīndeithūra kuuma kūrī andū arīa mahūthagīra hinya.

49 Nī ūndū ūcio, Wee Jehova, nīndīrīkūgoocaga ndī gatagatī ka ndūrīrī,
ndīrīinaga ngagooca rīitwa rīaku.

50 Aheaga mūthamaki wake ūhootani mūnene;
onanagia ūtugi wake ūtathiraga kūrī ūcio wake mūtīrīrie maguta,
kūrī Daudi na njiaro ciake nginya tene.

19

Ũmbi wa Ngai Wonanagia Riiri Wake

Thaburi ya Daudi

- 1 Igürü riumbūraga riiri wa Mūrungu;
namo matu mamemerekagia wīra wa moko make.
- 2 Mūthenya ūkinyagīria mūthenya ūrīa ūngī ūhorō;
naguo ūtukū ūkamenyithia ūtukū ūrīa ūngī ūhorō wa riiri ūcio.
- 3 Gūtiri mīario kana rūthiomi
kūrīa mūgambo wacio ūtaiguīkaga.
- 4 Mūgambo wacio ūthiiga thī yothe,
nacio ciugo ciacio igakinya ituri cia thī.

Ngai nīambūre riūa hema kū igürü,

- 5 narīo riumaga rīhaana ta mūhikania akiuma nyūmba yake,
o na kana ta mūteng'eri njoorua akīhīahīa gūteng'era.
- 6 Rīrathagīra mwena-inī ūmwe wa kū igürü,
na rīgathiūrūrūka nginya mwena ūrīa ūngī;
gūtiri kīndū gītakinayagīrwo nī ūugarī warīo.
- 7 Watho wa Jehova nī mūkinyanīru,
ūrīūkagia ngoro ya mūdū.
Kīrīra kīa Jehova nī gīa kwīhokeka,
nīkīūhīgagia mūdū ūrīa ūtarī mūūgī.
- 8 Mataaro ma Jehova nīmarūngīrīru,
nī makenagia ngoro.
Maathani ma Jehova nī macangararu,
maheaga maitho ūtheri.
- 9 Gwītīgīra Jehova nī ūndū mūtheru,
gūtūūraga nginya tene.
Matua ma Jehova nī ma ma,
na mothe nī ma kīhooto.
- 10 Maūdū macio nī ma goro gūkīra thahabu,
o na gūkīra thahabu irīa therie mūno;
marī mūrīo gūkīra ūūkī,
o ūūkī ūrīa uumīte igua-inī.
- 11 Ningī nīmo mataaraga ndungata yaku;
kūmamenyerera nī ūndū ūrī irīhi inene.
- 12 Nūū ūngīhota gūkūūrana mahītia make?
Ndekerā mahītia makwa ma hitho-inī.
- 13 Ningī rigagīrīria ndungata yaku ndīkeehie mehīa ma mwīro o namo;
ndūkanāreke mehīa macio manjathe.
Nīguo ndīrīkaraga itarī na ūcuuke,
na itarī na mehīa ma kwagarara watho.
- 14 Ciugo cia kanua gakwa na matarania ma ngoro yakwa
irogūkenia maitho-inī maku,
Wee Jehova, o Wee Rwaro rwakwa rwa Ihiga, na Mūkūūri wakwa.

20

Ihooya rīa kūūria Ūhootani

Thaburi ya Daudi

- 1 Jehova arogwītika rīrīa ūrī mīnyamaro-inī;
rītwa rīa Ngai wa Jakubu rīrokūgitira.
- 2 Arokūrehere ūteithio kuuma handū harīa hake haamūre,
na agūtīirīrīre arī kūu Zayuni.
- 3 Aroririkana magongona maku mothe,
na etīkīre maruta maku ma njino.
- 4 Arokūhe maūndū marīa ngoro yaku ūirirīrie,
na atūme mībango yaku yothe īgaacīre.
- 5 Rīrīa ūkaahootana nītūkoigīrīria na gīkeno,
na tuoye bendera ciitū na igūrū nī ūndū wa rītwa rīa Ngai witū.
Jehova arokūhingīria maūndū marīa mothe ūmūhooete.
- 6 Rīu nīmenyete atī Jehova nīahonokagia ūrīa wake mūtīrīrie maguta;
nīamwītīkaga arī kūu igūrū rīake rīamūre,
arī na ūhoti wa kūhonokania ūrīa ūrī guoko-inī gwake kwa ūrīo.
- 7 Andū amwe mehokaga ngaari cia ita, na angī makehoka mbarathi,
no ithuī twīhokaga rītwa rīa Jehova Ngai witū.
- 8 Makurumaga makagūa thī,
no ithuī tūrūgamaga tūkehaanda.
- 9 Wee Jehova, honokia mūthamaki!
Twītīkage rīrīa twagūkaīra!

21

Ūhootani wa Jehova

Thaburi ya Daudi

- 1 Wee Jehova, mūthamaki nīakeneire hinya waku.
Kaī gīkeno kīa ūhootani kīrīa ūmūheaga gīkīrī kīnene-ī!
- 2 Nīūmūhingīrie wendi wa ngoro yake,
naguo ūndū ūrīa akūhooete na mīromo yake ndūmūimīte.
- 3 Wamwamūkīrīre na irathimo nyingī,
na ūkīmwīkīra thūmbī ya thahabu īrīa therie mūtwe.
- 4 Aakūhooire atūire muoyo, nawe ūkīmūhe muoyo,
ūkīmūhe matukū maingī atūire nginya tene na tene.
- 5 Riiri wake nī mūnene nī ūndū wa ūhootani ūrīa ūmūheete;
nīūmūheete riiri na igweta.
- 6 Ti-itherū nīūmūrathimīte na irathimo cia gūtūūra nginya tene,
na ūgatūma acanjamūke nī gīkeno gīa gūikara harīwe.
- 7 Nīgūkorwo mūthamaki ehokaga Jehova;
nī ūndū wa wendo wa Ūrīa-ūrī-Igūrū-Mūno
ndangīenyeyeka.
- 8 Guoko gwaku nīgūkanyīita thū ciaku ciothe;
guoko gwaku kwa ūrīo gūgaakumbata arīa marī muku nawe.
- 9 Hīndī īrīa ūkaamoimīrīra
ūgaatūma mahaane ta icua rīa mwaki mūnene.
Nī ūndū wa mang'ūrī make-rī, Jehova nīakamameria,
naguo mwaki wake ūmaniine.
- 10 Nīūkaniina njiaro ciao ithire gūkū thī,
na ciana cia ciana ciao ūciniine kuuma kūrī andū.
- 11 O na mangīgagūciirīra magwīke ūuru,

- na mathugunde maũndũ ma waganu, matikahootana,
 12 nĩgũkorwo nĩũgatũma mahũndũke moore
 rĩrĩa makoona ũgeetete ũta waku ũmarathe.
- 13 No gĩtũũgĩre Wee Jehova, nĩ ũndũ wa hinya waku;
 na ithuĩ nĩtũine na tũgooce hinya waku.

22

Ruo Rũnene na Rwĩmbo rwa Kũgooca

Thaburi ya Daudi

- 1 Ngai wakwa, Ngai wakwa, ũndiganĩirie nĩkĩ?
 Ũndaihĩrĩrie ũguo nĩkĩ, ũkaaga kũũhonokia,
 ũkaraihĩrĩria ciugo cia mũcaayo wakwa?
- 2 Wee Ngai wakwa, ngũkayagĩra mũthenya, no ndũnjĩtikaga,
 ngũkayagĩra ũtukũ, na ndingĩkira.
- 3 No rĩrĩ, Wee ũrĩ Mũtheru, Wee ũkarĩire gĩtĩ kĩa ũnene;
 Wee nĩwe ũgoocagwo nĩ Isiraeli.
- 4 Maithe maitũ nĩwe meehokaga;
 maakwĩhokire nawe ũkĩmahonokia.
- 5 Maagũkaĩire nao makĩhonokio;
 maakwĩhokire na matiigana gũconorithio.
- 6 No nĩ nduĩkĩte o ta kĩgunyũ, no ti ta mũndũ,
 nganyararwo nĩ andũ na ngamenwo nĩ kĩrĩndĩ.
- 7 Andũ arĩa othe maanyonaga nĩmanyũrũragia;
 makaanuma makĩinainagia mĩtwe, makoiga aĩrĩ:
- 8 “Ehokaga Jehova; Jehova nĩakĩmũhatũre.
 Nĩakĩmũteithũre, nĩgũkorwo nĩakenagio nĩwe.”
- 9 No rĩrĩ, Wee nĩwe wandutire nda ya maitũ;
 watũmire ngwĩhoke ndĩ o nyondo-inĩ cia maitũ.
- 10 Kuuma ndaaciarwo ndaikirio o harĩwe;
 kuuma ndoima nda ya maitũ ũkoretwo ũrĩ Mũrungu wakwa.
- 11 Ndũkandaihĩrĩrie,
 nĩgũkorwo thĩina ũrĩ o hakuĩ,
 na gũtirĩ mũndũ o na ũmwe wa kũndeithia.
- 12 Ndegwa nyingĩ nĩindigicĩrie;
 thiũrũrũkĩrio nĩ ndegwa irĩ hinya cia Bashani.*
- 13 Mĩrũũthi ikũrarama, igĩtambuuraanga kĩa igwatĩtie,
 injathamĩirie tũnua twayo.
- 14 Njitũtwo thĩ ta maai,
 namo mahĩndĩ makwa mothe nĩmarekanĩtie.
 Ngoro yakwa yororoete ta mũhũra;
 itwekete irĩ thĩinĩ wakwa.
- 15 Hinya wakwa ũniarĩte ta rũgĩo,
 naruo rũrĩmĩ rwakwa rũkanyũitana na karakara nĩkũng'ara;
 ũngometie rũkũngũ-inĩ rwa gĩkuũ.

* 22:12 Bashani kwarĩ mwena wa gathigathini-irathĩro wa Palestina; nĩ kwoikaine nĩ ũndũ wa ndegwa ciakuo cia hinya na ng'ombe noru.

- 16 Ndĩmũrigiicĩrie nĩ magui;
ndĩmũthiũrũrũkĩrie nĩ gĩkundi kĩa andũ arĩa meekaga ũũru,
nĩmatheecangĩte moko na magũrũ makwa.
- 17 Mahĩndĩ makwa no hote kũmatara mothe;
andũ marandora na makangũũrĩra maito.
- 18 Maragayana nguo ciakwa,
nayo kanjũ yakwa makamĩcuukĩra mĩtĩ.
- 19 No rĩrĩ, Wee Jehova, ndũkandaihĩrĩrie mũno;
Wee Hinya wakwa, hiũha ũũke ũndeithie.
- 20 Teithũra muoyo wakwa kuuma harĩ rũhiũ rwa njoro,
ũteithũre muoyo wakwa wa goro harĩ hinya wa magui.
- 21 Thara kuuma kanua-inĩ ka mĩrũũthi;
honokia kuuma hĩa-inĩ cia mbogo.
- 22 Nĩngumbũra rĩtwa rĩaku kũrĩ ariũ a baba;
ndĩrĩkũgocaga ndĩ kĩũngano-inĩ.
- 23 Inyuũ andũ aya mwĩtigĩrĩte Jehova, mũgococi!
Inyuothe a njiaro cia Jakubu, mũkumieĩ,
inyuũ a njiaro cia Isiraeli, mũtĩei.
- 24 Nĩgũkorwo we ndaamenire
kana akĩnyarara gũthĩĩnĩka kwa ũrĩa mũnyamarĩku;
ndaahithire ũthiũ wake kuuma kũrĩ we,
no nĩathikĩrĩrie kĩrĩro gĩake.
- 25 Gĩtũmi kĩa ngũgocoe ũrĩa ngũgocaga ndĩ kĩũngano-inĩ kĩnene
kĩumĩte harĩwe;
nĩ nĩndĩrĩhingagia mĩhĩtwa yakwa ndĩ mbere ya arĩa magwĩtigĩrĩte.
- 26 Andũ arĩa athĩĩni marĩrĩaga na makahũũna,
arĩa marongoragia Jehova, nĩmarĩmũgocaga;
ngoro cianyu irotũũra nginya tene.
- 27 Andũ arĩa othe matũũraga ituri ciothe cia thĩ
nĩmakaririkana na macookerere Jehova,
andũ a nyũmba ciothe cia ndũrĩrĩ
nĩmakainamĩrĩra mbere yake,
- 28 nĩgũkorwo ũthamaki nĩ wa Jehova,
na nĩwe wathaga ndũrĩrĩ ciothe.
- 29 Andũ arĩa othe atongu a thĩ makaarĩa na mamũhoore;
arĩa othe makuuaga magathikwo nĩmagaturia ndu mbere yake,
o acio matangihota gwĩtũũria muoyo.
- 30 Ciana nĩkamũtungatĩra;
nacio nĩkaahe njiarwa iria igooka ũhoro wa Mwathani.
- 31 Acio nĩmakahunjia ũthingu wake
kũrĩ andũ arĩa magaaciarwo,
nĩgũkorwo nĩwe wikĩte ũguo.

23

Jehova nĩwe Mũrĩithi Wakwa

Thaburi ya Daudi

¹ Jehova nĩwe mũrĩithi wakwa, ndirĩ kĩndũ ingĩaga.

² Atūmaga njarahe ūrīithio-inī ūrī nyeki nduru, aandongoragia maaī-inī marī na ūhurūko.

³ Nīariūkagia ngoro yakwa, akandongoragia n̄jira-inī cia ūthingu, nī ūndū wa rītwa rīake.

⁴ O na ingītūika ndīrahungurīra mūkuru ūrī nduma ta ya gīkuū, ndirī ūuru ingītīgīra, nīgūkorwo ūrī hamwe na nī; thiarī waku na mūthīgi waku nīcihooreragia.

⁵ Ūnjaragīra metha mbere yakwa o harīa thū ciakwa irī.*

Ūnjitagīrīria maguta mūtwe;† gīkombe gīakwa nīkīyūrīrīre.

⁶ Ti-itherū wega na wendani nīirīrūmanagīrīra na nī matukū mothe ma muoyo wakwa, na nī ngūtūūra nyūmba ya Jehova nginya tene.

24

Jehova nī Mūthamaki Mūnene

Thaburi ya Daudi

¹ Thī nī ya Jehova, na kīrīa gīothe kīrī thīnī wayo, mabūrūri mothe o na arīa matūūruga kuo;

² nīgūkorwo nīwe waakire mūthingi wayo igūrū rīa maria, na akīmīrūmia īikare igūrū rīa maaī.

³ Nūū ūngīambata kīrīma-inī kīa Jehova? Nūū ūngīrūgama handū harīa hake haamūre?

⁴ Nī mūdū ūrīa ūrī na moko matheru na akaaga ūuru ngoro, na ūrīa ngoro yake ītahooyaga mūhianano, o na kana akeehīta na maheenī.

⁵ Mūdū ūcio nīariāmūkagīra kīrathimo kuuma kūrī Jehova, na onagwo atarī mūhītia nī Ngai, Mūhonokia wake.

⁶ Ūguo nīguo rūciaro rwa arīa mamūrongoragia rūtarī, o rūrīa rūrongoragia ūthiū waku, Wee Ngai wa Jakubu.

⁷ Ambarariai mītwe yanyu, inyuī ihingo ici, ambararioi inyuī mīrango īno ya tene, nīguo Mūthamaki wa riiri atoonye thīnī.

⁸ Mūthamaki ūcio wa riiri nīwe ūū? Nīwe Jehova ūrīa ūrī hinya na nī njamba, nīwe Jehova ūrīa njamba ita-inī.

⁹ Ambarariai mītwe yanyu, inyuī ihingo ici, mīambarariei inyuī mīrango īno ya tene, nīguo Mūthamaki wa riiri atoonye thīnī.

¹⁰ Mūthamaki ūcio wa riiri nīwe ū?

* 23:5 Matukū ma tene irīkanīro ciahūūrragwo mūhūūri na ūhorō wa kūrīanīra irio cia kuonania gīkeno na ūrata. † 23:5 Mūgeni wa gītīo nīahakagwo maguta manungi wega mūtwe hīndī ya iruga.

Jehova Mwene-Hinya-Wothe-rĩ,
nĩwe Mũthamaki wa riiri.

25

Ihooya rĩa kũũria Gũtongorio na Kũgitĩrwo

Thaburi ya Daudi

¹ Wee Jehova, ngoro yakwa ndĩmĩroretie na igũrũ kũrĩ we;

² Wee Ngai wakwa, nowe ndĩhokete.

Ndũkareke njonorithio,

o na kana ũreke thũ ciakwa ingenerere.

³ Gũtirĩ mũndũ ũkwĩhokete

ũgaaconorithio o na rĩ,

no arĩa mekaga andũ ũũru hatarĩ gĩtũmi-rĩ,
acio nĩo magaconorithio.

⁴ Wee Jehova, nyonia mĩthĩire yaku,
ũũmenyithie njĩra ciaku;

⁵ ndongoria ũhoru-inĩ waku wa ma na ũndutage,
nĩgũkorwo nĩwe Ngai ũrĩa ũũhonokagia,
na nĩwe kũĩrĩgĩrĩro gĩakwa mũthenya wothe.

⁶ Jehova, ririkana tha ciaku nyingĩ o na wendo waku,
nĩgũkorwo nĩ cia kuuma o tene.

⁷ Ndũkaririkane mehia ma ũnini wakwa,
o na kana mehia makwa ma ũremi;
ndirikana kũringana na wendani waku,
nĩ ũndũ wa wega waku, Wee Jehova.

⁸ Jehova nĩ mwege na nĩ mũrũngĩrĩru;
nĩ ũndũ ũcio andũ arĩa ehia nĩarĩmonagĩrĩria njĩra ciake.

⁹ Atongoragia andũ arĩa menyiihagia na njĩra irĩa yagĩrĩire,
na akamarutaga njĩra yake.

¹⁰ Njĩra ciothe cia Jehova nĩ cia wendani na wĩhokeku,
harĩ arĩa mamenyagĩrĩra kĩrĩkanĩro gĩake.

¹¹ Wee Jehova, nĩ ũndũ wa rĩitwa rĩaku-rĩ,
ndekera mehia makwa, o na gũtuĩka nĩ manene.

¹² Mũndũ ũrĩa mwĩtigĩri Jehova nũũ?
Mũndũ ũcio nĩarĩmuonagĩrĩria njĩra irĩa aagĩrĩrwo nĩ kũgera.

¹³ Mũndũ ũcio egũtũura matukũ make agaaciire,
nacio njiaro ciake nĩikaagaya bũrũri.

¹⁴ Jehova nĩehokaga andũ arĩa mamwĩtigagĩra;
nĩo amenyithagia kĩrĩkanĩro gĩake.

¹⁵ Maitho makwa maikaraga hĩndĩ ciothe macũthĩrĩrie Jehova,
nĩgũkorwo nowe wiki ũngĩteithũkithia magũrũ makwa mũtego-inĩ.

¹⁶ Hũgũkĩra, ũnyonie ũtuĩgi waku,
nĩgũkorwo ndĩ o nyiki na ndĩ mũnyamarĩku.

¹⁷ Mathĩina ma ngoro yakwa nĩmaingĩhĩte;
nĩnĩra ruo rũrĩa ndĩ naruo.

¹⁸ Rora mũnyamaro yakwa o na gũtangĩka gwakwa,
ũkĩndekere mehia makwa mothe.

¹⁹ Rora thũ ciakwa wone ũrĩa cingĩhĩte,
nacio iithũire na rũthũũro rũtarĩ tha!

- 20 Menyagĩrĩra muoyo wakwa na ũũthare;
ndũkareke njonorithio,
nĩgũkorwo nĩ harĩwe njũragĩra.
- 21 Wikindĩru wa ngoro na ũrũngĩrĩru irongitagĩra,
tondũ nĩwe njĩragĩrĩra.
- 22 Wee Ngai, gĩkũũre andũ a Isiraeli,
moime mathĩna-inĩ mao mothe!

26

Ihooya rĩa Mũndũ Mwega

Thaburi ya Daudi

- 1 Wee Jehova, ndũira itua rĩa kĩhoto,
nĩgũkorwo mĩthĩire yakwa nĩmĩkindĩrĩku;
ndũũrite ndĩhokete Jehova itegũthangania.
- 2 Wee Jehova, ngeria na ũndorie,
tuĩria ngoro yakwa o na meciiria makwa;
- 3 nĩgũkorwo wendo waku ũkoragwo ũrĩ mbere yakwa,
na ngeragĩra njĩra-inĩ yaku ya ũhoru wa ma.
- 4 Ndiikaranagia na andũ a maheeni,
o na kana ngagwatanĩra na andũ arĩa marĩ ũhinga.
- 5 Nĩthũire kĩũngano kĩa andũ arĩa mekaga ũuru,
na ngarega gũikarania na andũ arĩa aaganu.
- 6 Ngwĩthamba moko nyonanie ndirĩ na mahĩtia,*
thiũrũrũke kĩgongona gĩaku, Wee Jehova,
- 7 nyine nyanĩire rwĩmbo rwa gũcookia ngaatho,
na heane ũhoru wa ciiko ciaku ciothe cia magegania.
- 8 Wee Jehova, nĩnyendete nyũmba irĩa ũtũũraga,
o handũ harĩa riiri waku ũikaraga.
- 9 Ndũkeherie ngoro yakwa hamwe na ya arĩa mehagia,
kana muoyo wakwa hamwe na wa andũ arĩa maitaga thakame,
- 10 arĩa marĩ na maũndũ ma waganu moko-inĩ mao,
o arĩa moko mao ma ũrĩo maiyũrite mahaki.
- 11 No nĩ-rĩ, ndũũraga mũtũũrĩre ũtarĩ ũcuuke;
kĩngũũre na ũnjiguĩre tha.
- 12 Magũrũ makwa marũgamĩte handũ harĩa haigananu;
nĩndĩrĩgoocaga Jehova ndĩ kĩũngano-inĩ kĩnene.

27

Kũgĩa na Ũũmĩrĩru harĩ Jehova

Thaburi ya Daudi

- 1 Jehova nĩwe ũtheri wakwa na ũhonokio wakwa;
ingĩgũitigĩra ũ?
Jehova nĩwe kĩlitho kĩa muoyo wakwa;
ingĩkĩmakio nũũ?
- 2 Rĩrĩa andũ arĩa ooru manjũkĩrĩra
nĩguo matambuure nyama cia mwĩrĩ wakwa,

* 26:6 Gwĩthamba moko mbere ya mũingĩ kuonanagia aĩ mũndũ ũcio ndeekĩte ngero iyo.

o acio thũ ciakwa na arĩa marĩ muku na niĩ maatharĩkĩra-rĩ,
marĩhĩngagwo makagũa.

3 O na mbütũ cia ita ingĩndigiicĩria,
ngoro yakwa ndĩngĩtigĩra;
o na ingĩũkĩrĩrwo nĩ ita,
ndĩngĩgĩa na njanja.

4 Ndĩ o ũndũ ũmwe njũũragia harĩ Jehova,
na noguo thingataga:
atĩ njikarage nyũmba ya Jehova
matukũ mothe ma muoyo wakwa,
ndĩionagĩre wega wa Jehova,
na ndũiragie kĩrĩra ndĩ thĩinĩ wa hekarũ yake.

5 Nĩgũkorwo mũthenya wa thĩĩna-rĩ,
akaangitĩra ndĩ hau gĩikaro-inĩ gĩake;
nĩakahitha kũgunyĩ-inĩ kĩa hema yake,
na andũgamie igũrũ wa rwaro rwa ihiga.

6 Hĩndĩ iyo mũtwe wakwa nĩũkambarario
igũrũ wa thũ iria iithiũrũrũkĩrie;
nĩngaruta igongona ngĩanaagĩrĩra na gĩkeno ndĩ hema-inĩ yake;
nĩngainĩra Jehova na ndĩmũgooce.

7 Wee Jehova, igua mũgambo wakwa rĩrĩa ndagũkaĩra;
njĩguagira tha na ũnjĩtikage.

8 Ha ũhoro waku, ngoro yakwa yugaga atĩrĩ, “Rongoria ũthiũ wake!”
Na niĩ ngoĩga atĩrĩ, Wee Jehova, ũthiũ waku niĩguo ndĩ rongoragia.

9 Ndũkaahithe ũthiũ waku,
tiga kũingata ndungata yaku na marakara;
Wee niwe ũtũũrite ũndeithagia.

Ndũkandegē kana ũndiganĩrie,
Wee Ngai Mũhonokia wakwa.

10 O na baba na maitũ mangĩndiganĩria,
Jehova nĩakanyamũkĩra.

11 Wee Jehova nyonagĩrĩria njĩra yaku,
na ũngeragĩrie njĩra irĩa nũngarũ,
nĩ ũndũ wa thũ ciakwa.

12 Ndũkaneane kũrĩ arĩa marĩ muku na niĩ,
nĩgũkorwo aira a maheeni nĩmanjũkĩrĩre,
makaheeha miheehũ ya kũnjĩka ũũru.

13 Niĩ nĩnjĩtikĩtie ũũ:
atĩ nĩngeyonera wega wa Jehova
ndĩ bũrũri wa arĩa marĩ muoyo.

14 Eterera o Jehova:
gĩa na hinya na ũũmĩrĩrie ngoro,
na weterere Jehova.

28

Ihooya rĩa kũũria Ũteithio

Thaburi ya Daudi

1 Wee Jehova, niwe ndĩrakaĩra, Wee Rwaro rwakwa rwa Ihiga;
ndũkarege gũũthikĩrĩria.

- Nīgũkorwo ũngĩngirĩra,
ingĩhaana ta arĩa maikũrũkĩte magatoonya irima.
- ² Igua gũthaihana gwakwa ngĩgũkaira ũndeithie,
o nyambararĩtie moko makwa
ndĩmerekeirie harĩa haku Hatheru-Mũno.
- ³ Ndũkanguucũrũranie hamwe na andũ arĩa aaganu,
atĩ ũndwanĩrie hamwe na arĩa mekaga ũuru,
o arĩa maaragia ndeto cia thayũ na andũ a itũũra,
no marĩ na ũuru ngoro-inĩ ciao.
- ⁴ Andũ acio marĩhe nĩ ũndũ wa ciĩko ciao,
na nĩ ũndũ wa wĩra wao mũũru;
marĩhe nĩ ũndũ wa wĩra wa moko mao,
ũmarĩhe o kĩrĩa kĩmagĩrĩire.
- ⁵ Tondũ matirũmbũyagia mawĩko ma Jehova
o na wĩra wa moko make,
we nĩakamatharũria na ndakamaaka rĩngĩ.
- ⁶ Jehova arogoocwo,
nĩgũkorwo nĩaiguĩte ngĩmũthaiha anjiguĩre tha.
- ⁷ Jehova nĩwe hinya wakwa na nowe ngo yakwa;
ngoro yakwa nĩwe ũhokete, na nĩandeithĩtie.
Ngoro yakwa nĩrarũũhia nĩ gikeno,
na nĩngũmũinĩra rwĩmbo rwa kũmũcookeria ngaatho.
- ⁸ Jehova nĩwe hinya wa andũ ake,
na kũrĩ ũrĩa wake mũitĩrĩrie maguta nĩ kĩrigo kĩa hinya kĩa
ũhonokio.
- ⁹ Honokia andũ aku na ũrathime igai rĩrĩ rĩaku,
tuĩka mũrĩithi wao na ũmakuuage nginya tene.

29

Ūhootani wa Jehova

Thaburi ya Daudi

- ¹ Rahai Jehova, inyuĩ ciũmbe cia igũrũ,
rahai Jehova tondũ nĩwe ũrĩ riiri na hinya.
- ² Rahai Jehova, mũheane ũhoro wa riiri wa rĩitwa rĩake;
thathaiyai Jehova thĩinĩ wa ũkengi wa ũthingu wake.
- ³ Mũgambo wa Jehova ũragamba na kũu iria-inĩ;
Mũrungu ũcio wa riiri nĩararuruma,
Jehova araruruma igũrũ rĩa maaĩ maingĩ.
- ⁴ Mũgambo wa Jehova nĩ ũrĩ ũhoti;
mũgambo wa Jehova ũiyũrĩte riiri.
- ⁵ Mũgambo wa Jehova unangaga mũtarakwa;
Jehova oinangaga mũtarakwa ya Lebanoni igatuĩka tũcunjĩ.
- ⁶ Atũmaga bũrũri wa Lebanoni ũtũũhe ta njaũ,
nakĩo Kĩrĩma gĩa Sirioni* gĩgatũũha ta njaũ ya mbogo.
- ⁷ Mũgambo wa Jehova ũhenũkaga nĩnĩmbĩ cia mwaki.
- ⁸ Mũgambo wa Jehova ũinainagia werũ;

* 29:6 Sirioni nĩ rĩitwa rĩngĩ rĩa Herimoni na rũthiomi rwa Finicia.

Jehova ainainagia Werū wa Kadeshi.

9 Mūgambo wa Jehova ūthioraga mītī ya mīgandi,
na ūgatūma mītītū ihūrūrūke igatigwo ūtheri.
Nakuo hekarū-inī yake arīa othe marī kuo makaanīrira
makoiga, “Kaī arī riiri-ī!”

10 Jehova arī igūrū rīa mūiyūro wa maai aikariire gītī kīa ūnene;
Jehova egūtūura aikariire gītī kīa ūnene arī Mūthamaki nginya tene.
11 Jehova aheaga andū ake hinya;
Jehova arathimaga andū ake magaikara na thayū.

30

Ihooya rīa Gūcookia Ngaatho

- 1 Wee Jehova-rī, nīngūgūtūgīria
nīgūkorwo wandutire kūrīa kūrīku,
na ūkīgīria thū ciakwa ingenerere.
- 2 Wee Jehova Ngai wakwa,
ndagūkaīire ūndeithie nawe ūkīthonia.
- 3 Wee Jehova, wandutire kuuma mbīrīra-inī;
ūkīgīria njikūrūke, ndoonye irima.
- 4 Inīrai Jehova mūmūgooce, inyuī andū ake aamūre;
mūgooce rītwa rīu rīake itheru,
- 5 nīgūkorwo marakara make nī ma kahinda o kanini,
no ūtuḡi wake nīwagūtūūria mūndū muoyo;
kīrīro no kīraarīre ūtukū wothe
no rūciinī gwakīa kūrooke gīkeno.
- 6 Hīndī īrīa ndagaaciire, ndoigire atīrī,
“Ndirī hīndī ngenyeneyeka.”
- 7 Wee Jehova, rīrīa wanyonirie ūtuḡi waku-rī,
watūmire ndīhaande o ta kīrīma;
no rīrīa wahithire ūthiū waku-rī,
nīndamakire.
- 8 Wee Jehova nīwe ndakaīire;
ngīthaitha Mwathani anjiguīre tha:
- 9 “Mwanangīko wakwa ūngīkorwo na uumithio ūrīkū,
ingītoonyerera irima-inī?
Rūkūngū-rī, no rūkūgooce?
No rwanīrīre wīhokeku waku?”
- 10 Wee Jehova, thikīrīria na ūnjiguīre tha;
Wee Jehova, tuīka ūteithio wakwa.”
- 11 Wagarūrire kīgīrīko gīakwa gīgītuīka rwīmbo rwa gīkeno;
ūkīnduta nguo yakwa ya ikūnia, ūkīhumba gīkeno,
- 12 nīgeetha ngoro yakwa ikūnīre na ndīgakire.
Wee Jehova Ngai wakwa, ngūtūura ngūcookagīria ngaatho nginya
tene.

31

Thooya rīa Kwīhoka Jehova

Thaburi ya Daudi

- 1 Wee Jehova, nī harīwe njūrīre;
ndūkanareke njonorithio;
nī ūndū wa ūthingu waku-rī, ndeithūra.
- 2 Ndegera gūtū
na ūhiūhe ūūke ūūhatūre;
tuīka rwaro rwakwa rwa ihiga rwa kūūrīra,
ūtūike gīikaro kīirigīre na hinya, ūūhonokie.
- 3 Nīgūkorwo Wee nīwe Rwaro rwakwa rwa Ihiga
na gīikaro gīakwa kīirigīre na hinya,
nī ūndū wa rīitwa rīaku, ndongoria na ūnyonie njīra.
- 4 Ndeithūkithia mūtego-inī ūrīa nyambiūrwo,
nīgūkorwo nīwe rīūrīro rīakwa.
- 5 Roho wakwa ndaūiga moko-inī maku;
Wee Jehova, ngūūra, o Wee Mūrungu ūrīa wa ma.
- 6 Nīthūire arīa mahooyaga ngai cia mīhianano itarī kīene;
nī ndīhokete o Jehova.
- 7 Nī nīngūcanjamūka na ngenage nī ūndū wa wendo waku,
nīgūkorwo nīwonire mīnyamaro yakwa,
na ūkīmenya ruo rūnene rwa ngoro yakwa.
- 8 Ndūūneanīte kūrī thū,
no nīūkinyithītie magūrū makwa handū haarī.
- 9 Njiguīra tha, Wee Jehova, nīgūkorwo ndī mūnyamarīku;
maitho makwa nīmaroorwo nī hinya nī ūndū wa kīeha,
ngoro yakwa na mwīrī wakwa ikoorwo nī hinya nī ūndū wa ihooru.
- 10 Muoyo wakwa nīūniinītwo nī ruo rūnene,
na mīaka yakwa ikaniinwo nī gūcaaya;
nīnjūrītwo nī hinya nī ūndū wa mīnyamaro yakwa,
namo mahīndī makwa makaaga hinya.
- 11 Nī ūndū wa thū ciakwa ciothe,
nduīkīte wa kūnyararwo nī andū a itūūra rīakwa;
nduīkīte kīndū gīa gwītīgīrwo nī arata akwa,
nao arīa maanyona njīra-inī nī kūūra moraga.
- 12 Nīmariganūrwo nī nī o ta mūndū ūkuīte;
ngakīhaana o ta nyūngū nguū.
- 13 Nīgūkorwo nīndīraigua njambanio ya andū aingī;
guoya mūnene ūkīnyumaga na mīena yothe;
marathugunda manjīke ūūru,
makagīa ndundu ya ūrīa mangīnjūruga.
- 14 No nī nīwe ndīhokete, Wee Jehova,
ngoiga atīrī, “Wee nīwe Ngai wakwa.”
- 15 Mahīnda makwa marī moko-inī maku;
ndeithūra kuuma kūrī thū ciakwa,
na kuuma kūrī arīa maathingataga.
- 16 Tūma ūthiū waku warīre ndungata yaku;
honokia nī ūndū wa wendo waku ūtathiraga.
- 17 Wee Jehova, ndūkareke njonorithio,

- nīgũkorwo nĩwe ngayagĩra;
no andũ arĩa aaganu ũreke maconorithio
na makome mbĩrĩra-inĩ makirĩte ki.
- 18 Tũma mĩromo yao ya kũheenania ikirio,
nīgũkorwo maaragia na mwĩtũio na kinyararo,
maaragia na mwĩgaatho magookĩrĩra andũ arĩa athingu.
- 19 Kaĩ wega waku ũrĩa ũigĩire arĩa magwĩtigĩrĩte, nĩ mũingĩ-ĩ,
o wega ũrĩa ũheaga andũ arĩa moragĩra hariwe andũ othe
makionaga.
- 20 Ũmahithaga harĩa Wee ũrĩ o harĩa hegitĩtie,
kuuma kũrĩ arĩa mamacĩragĩra kũmeka ũũru;
ũmaigaga gĩkaro-inĩ gĩaku,
ũkamagitĩra harĩ nĩmĩ iria icambanagia.
- 21 Jehova arogoocwo,
nīgũkorwo nĩanyonirie wendo wake wa magegania
rĩrĩa ndaarĩ itũũra inene rĩrigiicĩirio nĩ thũ.
- 22 Rĩrĩa ndaarĩ mũmaku, ndoigire atĩrĩ,
“Nĩnjeheretio maitho-inĩ maku!”
No nĩwaiguire ngĩgũthaiha ũnjiguĩre tha,
rĩrĩa ndagũkaiĩre ũndeithie.
- 23 Endai Jehova inyuĩ andũ ake aamũre!
Jehova nĩamenyagĩrĩra arĩa ehokeku,
no ũrĩa mwĩtũĩ amũrĩhaga o ũrĩa kwagĩrĩire.
- 24 Gĩai na hinya na mwĩyũmĩrĩrie ngoro,
inyuĩ inyuothe arĩa mwĩhokete Jehova.

32

Gĩkeno gĩa Kũrekerwo Mehia

Thaburi ya Daudi

- 1 Kũrathimwo-rĩ,
nĩ ũrĩa ũrekeirwo mahĩtia make,
o ũrĩa mehia make mahumbĩrĩtwo.
- 2 Kũrathimwo-rĩ,
nĩ mũndũ ũrĩa Jehova atatuaga mwĩhia,
na ũrĩa ũtarĩ ũhinga ngoro.
- 3 Rĩrĩa ndakirĩte ki,
mahĩndĩ makwa nĩmahinyarire
nĩ ũndũ wa gũcaaya gwakwa mũthenya wothe.
- 4 Nīgũkorwo guoko gwaku
nĩ kwanditũhagĩra mũthenya na ũtukũ;
hinya wakwa wathĩrĩre
o ta ũrĩa ime rĩthiraga hĩndĩ ya riũa.
- 5 Hĩndĩ ĩyo ngĩkumbũrĩra mehia makwa,
na ndiahithĩre waganu wakwa,
ndoigire atĩrĩ, “Nĩngumbũra mahĩtia makwa kũrĩ Jehova,”
nawe ũkĩndekera ũũru wa mehia makwa.
- 6 Nĩ ũndũ ũcio mũndũ wothe mwĩtigĩri Ngai

nīakūhooe rīrīa ūngīoneka;
ti-itherū rīrīa maaī maingī marī hinya maambūrūrūka,
matingīmūkinyīra.

⁷ Wee nīwe kīhitho gīakwa;

nīūkangitīra hīndī ya mathīna,
na ūūthiūrūrūkīrie na nyīmbo cia ūhonokio.

⁸ Nīndīrīkūrutaga na ngakuonereria njīra īrīa wagīrīrwo nī kūgera;
ndīrīgūtaaraga na ngūmenyagīrīre.

⁹ Ndūkahaane ta mbarathī kana nyūmbū,
iria itarī ūmenyo,

iria arī o nginya cīkīrwo matamu na mīkwa kanua,
kwaga ūguo itingīgūkuhīrīria.

¹⁰ Andū arīa aaganu monaga maruo maingī,
no mūdū ūrīa wīhokaga Jehova
egūtūra arigiicīrio nī wendo ūrīa ūtathiraga.

¹¹ Inyuī arīa athingu kenerai Jehova na mūcanjamūke;
mūnīrei, inyuothe arīa arūngīrīru ngoro!

33

Rwīmbo rwa Kūgooca

¹ Inīrai Jehova mūkenete, inyuī andū arīa athingu;
andū arīa arūngīrīru ngoro nīo maagīrīrwo nīkūmūgooca.

² Goocai Jehova na kīnanda kīa mūgeeto;
mūnīrei na kīnanda kīrīa kīgeete na nga ikūmi.

³ Mūnīrei rwīmbo rwerū;
hūrai inanda mūrī na ūūgī, na mwanīrīre nī gūkena.

⁴ Nīgūkorwo kiugo kīa Jehova nīkīerekereru na nī kīa ma;
we nī mwīhokeku maūdū-inī mothe marīa ekaga.

⁵ Jehova nīendete ūthingu na ciira wa kīhooto;
thī yothe īiyūrīte wendani wake ūrīa ūtathiraga.

⁶ Igūrū rīombirwo na ūndū wa kiugo kīa Jehova,
mbūtū cia igūrū ikūmbwo na mīhūmū ya kanua gake.

⁷ Aacookanīrīrie maaī ma iria inene ndigithū-inī;
maaī ma kūrīa kūrīku aamaigire thīnī wa makūmbī.

⁸ Thī yothe nītigīre Jehova;
andū othe a thī nīmamūtīe.

⁹ Nīgūkorwo aaririe, thī ikīgīa kuo;
aathanire, ikīhaanda, ikīrūma wega.

¹⁰ Jehova nīarigiicaga mībango ya ndūrīrī;
nīathūkagīa mīoroto ya andū.

¹¹ No mībango ya Jehova īīhaandaga wega nginya tene,
mīoroto ya ngoro yake īgakinyīra njjarwa na njjarwa.

¹² Kūrathimwo-rī, nī rūrīrī rūrīa Jehova arī we Ngai waruo,
andū arīa eethuurīre matuīke igai rīake.

¹³ Jehova arī igūrū aroraga thī
akoona andū othe;

- 14 acūthagīrīria arīa othe matūūraga gūkū thī,
arī o kūu gūikaro-inī gīake,
- 15 we nīwe mūūmbi wa ngoro ciao othe,
na nīoī mawīra mao mothe.
- 16 Gūtīrī mūthamaki ūhonokagio nī mūigana wa ita rīake,
na gūtīrī njamba ya ita īiteithūraga nī ūndū wa hinya wayo mūnene.
- 17 Ha ūhoro wa kūhonokania-rī,
mbarathi cia mbaara nī mwīhoko wa tūhū;
o na īrī na hinya mūingī ndīngīhonokania.
- 18 No rīrī, maitho ma Jehova macūthagīrīria andū arīa mamwītigagīra,
o acio maikaraga mehokete wendo wake ūrīa ūtathiraga,
- 19 akamateithūra gīkuū-inī,
na akamatūūria muoyo hīndī ya ng'aragu.
- 20 Ithuī twetagīrīra Jehova tūrī na mwīhoko;
nīwe ūteithio witū o na ngo iitū.
- 21 Ngoro ciitū nīcikenete nī ūndū wake,
nīgūkorwo twīhokete rītwa rīake itheru.
- 22 Wee Jehova-rī, wendo waku ūrīa ūtathiraga ūroikarania na ithuī,
o ta ūrīa ithuī tūkwīrīgīrīre.

34

Kūgocca Jehova nī ūndū wa Ūhonokio Wake

Thaburi ya Daudi

- 1 Ndirīkumagia Jehova hīndī ciothe;
ndīrīmūgocaga na kanua gakwa hīndī ciothe.
- 2 Ngoro yakwa nī Jehova īrīrahaga;
arīa anyamaarīku marīguaga ūguo magakena.
- 3 Goccai Jehova mūmūnenehie mūrī hamwe na nī;
rekei tūtūgīrie rītwa rīake tūrī hamwe.
- 4 Ndarongoririe Jehova, nake akīnjītīka,
akīndeithūra kuuma kūrī maūndū marīa mothe maanjīkagīra guoya.
- 5 Andū arīa mamūcūthagīrīria matheragīrwo nī ūtheri;
mothiū mao gūtīrī hīndī magaaconorithio.
- 6 Mūndū ūyū mūthīni aakaīre Jehova, nake Jehova akīmūigua,
akīmūhonokia mathīna-inī make mothe.
- 7 Mūraika wa Jehova aikaraga arangīre arīa othe mamwītigagīra,
na akamateithūra othe.
- 8 Camai muone atī Jehova nī mweга;
kūrathimwo nī mūndū ūrīa ūragīra harī we.
- 9 Mwītīgīrei Jehova, inyuī andū ake aamūre,
nīgūkorwo arīa mamwītīgīrīte gūtīrī kīndū maagaga.
- 10 Mīrūūthi no yage gīa kūrīa ihūte,
no arīa marongoragia Jehova gūtīrī kīndū kīega maagaga.
- 11 Ūkai ciana ciakwa, mūthikīrīrie ūrīa nguuga;
nīngūmūruta gwītīgīra Jehova.
- 12 Mūndū ūrīa wanyu ūngīenda gūtūūra muoyo,
na erīrīrie kuona matukū maingī mega,

- 13 nīakīmenyerere rūrīmī rwake rūtikoige ūūru,
na mīromo yake ndīkaarie maheeni.
- 14 Garūrūka utige gwīka ūūru na wīke ūrīa kwagīrīre;
caragia thayū na ūūthingatage.
- 15 Maitho ma Jehova macūthagīrīria andū arīa athingu,
na matū make magathikīrīria kīrīro kīao;
- 16 ūthiū wa Jehova ūūkagīrīria andū arīa mekaga ūūru,
nīguo moima thī matikanaririkanwo.
- 17 Andū arīa athingu makayaga, Jehova akamaigua;
amateithūruga kuuma mathūina-inī mao mothe.
- 18 Jehova akoragwo arī hakuhī na andū arīa ahehenjeku ngoro,
na akahonokia arīa athuthīku roho.
- 19 Mūndū ūrīa mūthingu no akorwo arī na mathūina maingī,
no Jehova amūteithūruga harī mo mothe;
- 20 agitagīra mahīndī make mothe,
gūtīrī o na rīmwe rīngiunīka.
- 21 Andū arīa aaganu makoogwo nī ūūru;
nao arīa mathūire andū arīa athingu nīmagatuīrwo ciira.
- 22 Jehova akūūruga ndungata ciake;
arīa othe moragīra harī we gūtīrī ūgaatuīrwo ciira.

35

Kūhooya Kūhonokio kuuma kūrī Thū

Thaburi ya Daudi

- 1 Wee Jehova, hūūrana na arīa marahūūrana na nī;
rūa na arīa mararūa na nī.
- 2 Oya ngo nene na gako kanini;
arahūka ūūke ūndeithie.
- 3 Hiūrīa itimū na mīcengi,
ūūkīrīre arīa maathingatīte.
- Īra ngoro yakwa atīrī,
“Nīi nī nī ūhonokio waku.”
- 4 Andū arīa mendaga kūnduta muoyo
maroconorithio na maagithio gītīo,
arīa mathugundaga kūnyūnūha
maroookio na thuutha mamakīte.
- 5 Marohaana ta mahuti mombūrītwo nī rūhuho,
na mūrīka wa Jehova amaingatīthīte;
- 6 njīra yao īrogīa nduma na itendere,
nake mūrīka wa Jehova ahanyūkanie nao.
- 7 Kuona atī nīmahithīre wabu wa kūndega hatarī gītūmi,
na makanyenjera irima hatarī gītūmi,
- 8 marokorererwo nī mwanangīko matehaarīrie,
wabu ūcio manyambīre ūromanyiita o ene,
marogwa irima rīu manyenjeire.
- 9 Hīndī iyo ngoro yakwa īgaacanjāmūka nī ūndū wa Jehova,

na ikenagĩre ũhonokio wake.

10 Nĩngwanĩrĩra na ngoro yakwa yothe, njũũrie atĩrĩ,
“Nũũ ũhaana tawe, Wee Jehova?”

O Wee ũhatũraga andũ arĩa athĩni harĩ arĩa marĩ hinya kũmakĩra,
ũkahatũra athĩni na abatari harĩ arĩa mamatunyaga indo.”

11 Nĩkuumĩrĩte aira a maheeni,
makanjũũria ũhoru wa maũndũ itooĩ.

12 Wega wakwa mandĩhaga na ũũru,
magatiga ngoro yakwa ĩrĩ na ihooru.

13 No rĩrĩa o maarĩ arũaru, nĩ ndehumbire nguo ya ikũnia,
na ngũnyiihia na ũndũ wa kwĩhinga kũria irio.

Rĩrĩa mahooya makwa maagire macookio-rĩ,

14 ndaikarire ngĩcakayaga,

o taarĩ mũrata wakwa kana mũrũ wa maitũ ndaacakayagĩra.
Ndethikĩire ndĩ na ihooru,

o taarĩ mũndũ ũracakaĩra nyina.

15 No rĩrĩa ndahĩngirwo ngĩgwa, o moonganire hamwe mangenerere;
atharĩkĩri makĩũngana maatharĩkĩre itekũmenya.

Manjaambirie mategũtigithĩria.

16 Maanyũrũragia ta andũ matooi Ngai,
makaahagaranĩria magego mao.

17 Wee Jehova-rĩ, nĩ nginya rĩ ũgũikara wĩroreire?

Hatũra muoyo wakwa kuuma harĩ wanangi wao,

ũhatũre muoyo wakwa wa goro kuuma harĩ mĩrũũthi ĩno.

18 Nĩ nĩ ngũgũcookeria ngaatho kĩũngano-inĩ kĩrĩa kĩnene;
ndĩkũgocaga ndĩ gatagatĩ ka andũ aingĩ.

19 Ndũkareke arĩa maathũire tũhũ
mangũũrĩre maitho, mangenerere;

kana acio maamenete hatarĩ gĩtũmi
moinanĩre maitho.

20 Matiaragia ndeto cia thayũ,

no mathugundaga maũndũ ma maheeni,

ma gũũkĩrĩra andũ arĩa maikaraga na thayũ bũrũri-inĩ.

21 Manjathamagĩria tũnua twao makoiga atĩrĩ,

“Haiya! Haiya! Maitho maitũ nĩmeyoneire ũguo.”

22 Wee Jehova, nĩwĩoneire ũguo; tiga gũkira.

Wee Mwathani-rĩ, ndũgaikare haraaya na nĩ.

23 Arahũka, ũkĩra ũngitĩre!

Hũũranĩra, Wee Ngai wakwa na Mwathani wakwa.

24 Wee Jehova, ndũira kũringana na ũthingu waku, Wee Ngai wakwa;
ndũkareke mangũũrĩre maitho, mangenerere.

25 Ndũkareke meciirie atĩrĩ, “Haiya, ũguo noguo tũrendaga gwĩkĩke!”
Kana moige atĩrĩ, “Nĩtũmumeretie.”

26 Arĩa othe mangũũragĩra maitho mangenerere nĩ ũndũ wa mĩnyamaro
yakwa

maroconorithio na manyiitwo nĩ kĩrigiicano;

arĩa othe metũũgagĩria igũrũ rĩakwa

maroconorithio na maagithio gĩtũio.

- 27 Arĩa makenaga ndaatuĩrwo ciira na kĩhooto,
nĩmanĩrĩre na gĩkeno na gũcanjamũka;
nĩmatũũre moigaga atĩrĩ, "Jehova arotũgĩrio,
o we ũkenagĩra ũgaacĩru wa ndungata yake."
28 Rũrĩmĩ rwakwa rũrĩaragia ũhoru wa ũthingu waku,
na ngũgocage mũthenya wothe.

36

Waganu wa Andũ

Thaburi ya Daudi

- 1 Ndĩ na ndũmĩrĩri nditũ ngoro-inĩ yakwa,
ĩkonĩ wĩhia wa mũndũ ũria mwaganu:
Nĩ atĩrĩ, hatĩrĩ wĩtigĩri Ngai
maitho-inĩ make.
2 Nĩ gũkorwo maitho-inĩ make mwene erahaga mũno,
ũũ atĩ ndangĩhota gũkũũrana o na kana athũũre mehia make.
3 Ciugo cia kanua gake nĩ cia waganu na nĩ cia maheeni;
nĩatigĩte gũtuũka mũndũ mũũgĩ na wa gwĩkaga wega.
4 O na arĩ ũrĩrĩ-inĩ wake athugundaga o maũndũ mooru;
eheanaga njĩra-inĩ ya kũmwerekeria gwĩka ũũru,
na ndathũũraga ũndũ mũũru.
5 Wee Jehova-rĩ, wendani waku ũkinyĩte o igũrũ,
naguo wĩhokeku waku ũgakinya o matu-inĩ.
6 ũthingu waku ũhaana ta irĩma iria nene,
kĩhooto gĩaku gĩkarikĩra ta kũria kũriku.
Wee Jehova-rĩ, ũmenyagĩrĩra mũndũ o na nyamũ.
7 Hĩ! Kaĩ wendo waku ũria ũtathiraga nĩ wa goro mũno-ĩ!
Andũ othe anene na aninĩ
moragĩra kũgunyĩ-inĩ kĩa mathagu maku.
8 Marĩaga makaigania kuumana na ũingĩ wa nyũmba yaku;
ũmaheaga gĩa kũnyua kuuma rũũ-inĩ rwaku rwa gĩkeno.
9 Nĩgũkorwo gĩthima kĩa muoyo kĩrĩ kũrĩ we;
ũtheri-inĩ waku nĩho tuonaga ũtheri.
10 Kĩrĩrĩria kwenda arĩa makũũĩ,
naguo ũthingu waku ũtũũre na arĩa arũngĩrĩru ngoro.
11 Ikinya rĩa ũria mwĩtĩĩ rĩroaga kũnjũkĩrĩra,
o na kana guoko kwa ũria mwaganu kũnyingate.
12 Ta rora wone ũria andũ arĩa mekaga ũũru magwĩte thĩ;
maikanĩtio thĩ, na matingĩhota gũũkĩra!

37

Marigĩrĩrio ma Andũ arĩa Athingu na arĩa Aaganu

Thaburi ya Daudi

- 1 Tigaga gũthĩnĩka ngoro nĩ ũndũ wa andũ arĩa mekaga ũũru,
o na kana ũiguage ũiru nĩ ũndũ wa arĩa mekaga mahĩtia;
2 nĩgũkorwo acio makaahooa o narua o ta ũria nyeki ĩhoohaga,
na makue narua o ta ũria riya rĩhoohaga rĩamunywo.
3 Wĩhoke Jehova na wĩkage wega;

tũūra bũrũri-inĩ ũkenagĩra ũrĩthio wa thayũ.

4 Īkaga maũndũ ma gũkenia Jehova,
na nĩarĩkũhingagĩria merirĩria ma ngoro yaku.

5 Rekaagĩrĩria Jehova njĩra yaku;
mwĩhokage o we, nake nĩarĩkaga maũndũ maya:

6 Nĩarĩtũmaga ũthingu waku ware o ta rũciinĩ,
nakĩo kĩhoo to gĩa ciira waku kĩare o ta riũa rĩa mũthenya barigici.

7 Hoorera mbere ya Jehova na ũmweterere ũtegũthethũka;
ndũgathĩinike ngoro rĩria andũ magaacira mũthĩre-inĩ yao,
rĩria mekũhingia mathugunda mao ma gwĩka ũũru.

8 Tigaga kũrakara na wĩrigagĩrĩrie mang'ũrĩ;
tigaga gũthĩinika ngoro, fondũ ũndũ ũcio no ũtũme wĩke ũũru.

9 Nĩgũkorwo andũ ooru nĩmakaniinwo,
no arĩa mehokete Jehova nĩmakagaya bũrũri.

10 No kahinda kanini, arĩa aaganu mage kuoneka rĩngĩ;
o na mũngĩmacaria, mũtingĩmoona.

11 No arĩa ahooreri nĩo makaagaya bũrũri,
na matũũre makenete nĩkũingĩhĩrwo nĩ thayũ.

12 Andũ arĩa aaganu mathugundaga mokĩrĩre andũ arĩa athingu,
na makamahagaranĩria magego;

13 no Mwathani athekagĩrĩra andũ acio aaganu,
nĩgũkorwo nĩoĩ mũthenya wao nĩũrooka.

14 Andũ arĩa aaganu macomorete hiũ cia njora,
na makogeta ũta
nĩguo maniine mũndũ ũrĩa mũthĩini na mũbatari,
na moorage andũ arĩa njĩra ciao irũngĩrĩrie.

15 No hiũ icio ciao cia njora igaatheeca ngoro ciao ene,
na mota mao moinangwo.

16 Nĩ kaba kĩndũ kĩnini kĩrĩ na andũ arĩa athingu,
gũkĩra ũtonga mũingĩ wa andũ aaganu;

17 nĩgũkorwo hinya wa andũ arĩa aaganu nĩũkaniinwo,
no Jehova atiiragĩrĩra andũ arĩa athingu.

18 Matukũ ma andũ arĩa matarĩ ũcuuke nĩmooĩo nĩ Jehova,
na igai rĩao rĩgũtũũra nginya tene.

19 Hĩndĩ ya mwanangĩko matikoona ũũru;
na hĩndĩ ya ng'aragu magaaakorwo na irio cia kũigana.

20 No andũ arĩa aaganu nĩmagathira:
Thũ cia Jehova igaaithira ta ũrĩa ũthaka wa mũgũnda ũthiraga,
nĩikabuĩria, ibuĩrie o ta ndogo.

21 Andũ arĩa aaganu makoombaga na matirĩhaga,
no arĩa athingu maheanaga na ũtaana;

22 andũ arĩa Jehova arathimĩte nĩmakagaya bũrũri,

no arĩa arumĩte nĩmakaniinwo.

23 Jehova angĩkenio nĩ mũthiĩre wa mũndũ,
atũmaga makinya make marũme wega;

24 o na angĩhĩngwo, ndangĩgũa,
nĩgũkorwo Jehova amũnyĩitagĩrĩra na guoko gwake.

25 Ndaarĩ mũnini, na rĩu ndĩ mũkũrũ,
no ndirĩ ndoona andũ arĩa athingu matiganĩirio,
kana ciana ciao ikĩhooya irio.

26 Hĩndĩ ciothe makoragwo marĩ ataana,
na makombanagĩra matekwenda uumithio;
ciana ciao nĩ ikaarathimwo.

27 Theemaga ũũru, na wĩkage wega,
nawe ũtũũre bũrũri-inĩ nginya tene.

28 Nĩgũkorwo Jehova endete o kĩhooto,
na ndagatiganĩria arĩa ake ehokeku.

Acio megũtũũra magitũirwo nginya tene,
no ciana cia arĩa aaganu nĩkaniinwo.

29 Andũ arĩa athingu nĩo makaagaya bũrũri,
na matũũre kuo nginya tene.

30 Kanua ka mũndũ mũthingu gatumũkaga ndeto cia ũũgĩ,
naruo rũrĩmĩ rwake rũkaaria kĩhooto.

31 Watho wa Ngai wake ũrĩ o ngoro-inĩ yake;
makinya make matingĩtenderũka.

32 Andũ arĩa aaganu maikaraga moheirie arĩa athingu,
magĩcaria o ũrĩa mangĩmooraga;

33 no Jehova ndakamatiganĩria moko-inĩ ma andũ acio aaganu,
kana areke matũirwo atĩ nĩ ehia rĩrĩa magaacirithio.

34 Etagĩrĩra Jehova
na ũrũmagĩrĩre njĩra yake.

Nĩagagũtũũgĩria nĩguo ũgae bũrũri;
rĩrĩa andũ arĩa aaganu makaaniinwo-rĩ,
wee nĩũkeyonera ũndũ ũcio.

35 Nĩnyonete mũndũ mwaganu na mũndũ ũtarĩ tha
agaaciire ta mũtĩ mũruru ũrĩ o imerero-inĩ riaguo,

36 no thuutha wa kahinda o kanini akĩehera,
akĩaga gũkorwo ho rĩngĩ;
o na gũtuĩka nĩndamũcaririe, ndiigana kũmuona.

37 Cũrania ũhoru wa mũndũ ũrĩa ũtarĩ ũcuuke,
na ũrore ũrĩa mũrũngĩrĩru,
ũhoru wake wa matukũ marĩa magooka nĩ ũhoru wa thayũ.

38 No rĩrĩ, andũ arĩa ehia othe nĩmakaniinwo;
no andũ arĩa aaganu mũthia wao nĩ kũũragwo makoogawo.

- 39 Ūhonokio wa andũ arĩa athingu uumaga kũrĩ Jehova;
we nĩwe kũhitho kĩa kĩa hinya hĩndĩ ya mathũina.
- 40 Jehova nĩamateithagia na akamateithũra;
amateithũraga kuuma kũrĩ andũ arĩa aaganu na akamahonokia,
tondũ moragira harĩ we.

38

Ihooya rĩa Mũndũ Ūrathũnĩka

Thaburĩ ya Daudi

- 1 Wee Jehova, ndũkandũithie ūrĩ na marakara,
kana ūũherithie ūrĩ na mang'ũrĩ.
- 2 Nĩgũkorwo mĩguĩ yaku nĩtheceete,
na guoko gwaku nĩ kũũhũrĩte mũno.
- 3 Ndirĩ na ūgima wa mwĩrĩ tondũ wa mang'ũrĩ maku;
mahĩndĩ makwa nĩmarũaru nĩ ūndũ wa mehia makwa.
- 4 Mahĩtia makwa nĩmanditũhĩre mũno
o ta mũrigo mũritũ itangĩhota gũkuua.
- 5 Ironda ciakwa nĩitogotete na ikanunga
nĩ tondũ wa ūrimũ wakwa wa mehia.
- 6 Thiaga ndĩhacĩte, ngakungĩrĩra mũno,
mũthenya wothe ndindaga ngĩcakaya.
- 7 Mũgongo wakwa ūiyũrĩtwo nĩ ruo ta rwa mwaki;
ndirĩ na ūgima wa mwĩrĩ.
- 8 Ndĩ mũmocu na ngathuthĩka biũ;
ndĩracaaya nĩ ruo rwa ngoro.
- 9 Wee Mwathani, wendi wakwa wothe ūrĩ o mbere yaku;
gũcaaya gwakwa ti kũhitharu hariwe.
- 10 Ngoro yakwa nĩratuuma mũno,
naguo hinya wakwa nĩgũthira ūrathira;
o na ūtheri nĩumĩte maitho-inĩ makwa.
- 11 Arata na athiritũ akwa matiendaga kũnguhĩrĩria
nĩ ūndũ wa ironda ciakwa;
o na andũ a itũũra rĩakwa manjkaraga haraihu.
- 12 Andũ arĩa mendaga kũnjũraga nĩ mĩtego mandegagĩra,
arĩa mendaga kũnjĩka ūũru maaragia ūrĩa mangĩnyũnũha;
mũthenya wothe mathugundaga o maheeni.
- 13 Nĩ haana ta mũndũ gĩtaigua, ūrĩa ūtaiguaga,
ngahaana ta mũndũ ūtaaragia, ūrĩa ūtangĩtumũra kanua gake;
- 14 ndũkĩte ta mũndũ ūtaiguaga,
ũrĩa kanua gake gatarĩ ūndũ kangĩhota gũcookia.
- 15 Wee Jehova, Wee nĩwe njetagĩrĩra;
Wee Mwathani Ngai wakwa, Wee nĩwe ūkũnjookeria ūhoro.
- 16 Nĩgũkorwo ndoigire atĩrĩ, "Ndũkanareke thũ ciakwa ingenerere,
o na kana ciũtũũgĩre igũrũ rĩakwa rĩrĩa kũgũrũ gwakwa gwaten-
derũka."
- 17 Nĩgũkorwo ngirie kũgũa,
na njikaraga ndĩ na ruo hĩndĩ ciothe.
- 18 Nĩngumbũra waganu wakwa;

nĩthĩĩnĩtio nĩ mehia makwa.

- 19 Thũ ciakwa iria irĩ kũyo nĩcio nyingĩ;
arĩa maathũire hatarĩ gĩtũmi nĩ aingĩ.
- 20 Andũ arĩa mandĩhaga wega wakwa na ũũru
manjambagia rĩrĩa nĩ ngũthingata ũndũ ũrĩa mwega.
- 21 Wee Jehova, ndũkandiganĩrie;
Wee Ngai wakwa, ndũgaikare haraihu na nĩ.
- 22 Ũka narua ũndeithie,
Wee Mwathani, Mũhonokia wakwa.

39

Kuumbũra Mehia kwa Mũndũ Mũthũnĩku

Thaburi ya Daudi

- 1 Ndoigire atĩrĩ, “Ndĩmenyagĩrĩra mũthũire yakwa,
ndĩrigagĩrĩrie ndikehie na rũrĩmĩ rwakwa;
nĩnguoha kanua gakwa
rĩrĩa rĩothe mũndũ mwaganu arĩ harĩa ndĩ.”
- 2 No rĩrĩa ndakirĩte na ngahoorera,
itekwaria o na ũndũ mwega-rĩ,
ruo rwakwa rũgĩkĩrĩrĩria kuongerereka.
- 3 Ngoro yakwa yahũahũaga thĩnĩ wakwa,
na o rĩrĩa ndecũũranagia, mwaki ũgĩakana;
hĩndĩ iyo ngĩaria na rũrĩmĩ rwakwa, ngiuga atĩrĩ:
- 4 “Wee Jehova, nyonia mũthia wa mũtũũrĩre wakwa,
o na mũigana wa matukũ makwa;
nĩngĩmenye ũrĩa mũtũũrĩre wakwa ũrĩ wa gũthira na ihenya.
- 5 Ũtũmĩte matukũ makwa makuhĩhe ta rũhĩ;
mũigana wa mũaka yakwa ti ta kĩndũ harĩwe.
Mũndũ o wothie ũrĩ muoyo o na rĩrĩa ehaandĩte wega nĩ kĩndũ gĩa
tũhũ.
- 6 Ti-itherũ mũndũ nĩ ta kĩrũru rĩrĩa egũcangacanga:
Mĩhang’o irĩa ehang’agia nayo no ya tũhũ;
eigagĩra ũtonga, no ndooĩ nũũ ũkeeguna naguo.
- 7 “No rĩu, Mwathani-rĩ, nĩ kĩ njetereire?
Wee nĩwe mwĩhoko wakwa.
- 8 Honokia kuuma mehia-inĩ makwa mothe;
ndũkareke thekererwo nĩ andũ arĩa akĩgu.
- 9 Ndakirĩte ki; ndingĩatumũrĩre kanua gakwa,
nĩgũkorwo nĩwe wekĩte ũguo.
- 10 Njehereria ihũũra rĩaku;
nĩhootetwo nĩ iringa rĩa guoko gwaku.
- 11 We ũrũithagia na ũkaherithia andũ nĩ ũndũ wa mehia mao;
ũniinaga ũtonga wao ta memenyi;
mũndũ no ta kĩndũ gĩa tũhũ.
- 12 “Igua ihooya rĩakwa, Wee Jehova,
thĩkĩrĩria ngĩgũkaĩra ũndeithie;
ndũkarege kũigua kĩrĩro gĩakwa.
Nĩgũkorwo njikaranagia nawe ta ndĩ mũgeni,

ngahaana ta mündü ūthaamĩire kuo,
o ta ūria maithe makwa mothe maatarĩ.
13 Wihũgũre na kũngĩ ūtige kũnyona, nĩguo ngĩkene rĩngĩ,
itanathĩ njage gũkorwo ho rĩngĩ.”

40

Rwĩmbo rwa Gũcookia Ngaatho

Thaburi ya Daudi

- 1 Ndetereire Jehova o ngirĩĩrie;
nake agĩthikĩria akũgua kĩrĩro gĩakwa.
- 2 Nĩ aandutire irima rĩa mũũro,
thĩnĩ wa ndoro yarĩ ndenderũ,
agĩkinyithia magũrũ makwa igũrũ rĩa rwaro rwa ihiga,
na agĩtũma ndĩhaande wega.
- 3 Eekĩrĩre rwĩmbo rwerũ kanua-inĩ gakwa,
rwĩmbo rwa kũgoocaga Ngai witũ naruo.
Andũ aingĩ marĩonaga ũguo magetigĩra,
nao makehoka Jehova.
- 4 Kũrathimwo nĩ mündü
ũria ūtuĩte atĩ arĩihokaga o Jehova,
na nderĩgagĩrĩra andũ arĩa etĩĩ,
o acio marũmagĩrĩra ngai cia maheeni.
- 5 Wee Jehova Ngai wakwa-rĩ,
magegania marĩa wĩkĩte nĩ maingĩ.
Maũndũ marĩa ūtũbangũire
gũtirĩ mündü ũngĩhota gũgũtaarĩria;
korwo ndaaria heane ũhoru wamo-rĩ,
mangĩkorwo marĩ maingĩ mũno kũmoiga.
- 6 Wee-rĩ, ti magongona na maruta weriragĩria,
no nĩũũheete matũ ma gũkũigua;
maruta ma njino na maruta ma kũhoroheria mehia
ti mo maakũbatairie.
- 7 Ningĩ ngiuga atĩrĩ, “Nĩ ũyũ haha, nĩndooka,
o ta ūria kwandĩkitwo ũhoru wakwa ibuku-inĩ rĩa gĩkũnjo.
- 8 Nĩ ndĩriragĩria gwĩka wendi waku, Wee Ngai wakwa;
watho waku ũrĩ ngoro-inĩ yakwa.”
- 9 Nyanagĩrĩra ũhoru wa ũthingu ndĩ kĩũngano-inĩ kĩnene;
o ta ūria ũũĩ, Wee Jehova,
nĩ ndihingaga mĩromo yakwa.
- 10 Nĩ ndihithagĩrĩra ũthingu waku ngoro-inĩ yakwa;
njaragia ũhoru wa wĩhokeku na ũhonokio waku.
Wendo waku na ũhoru waku wa ma
ndirĩ ndacihitha kĩũngano kĩrĩa kĩnene.
- 11 Wee Jehova-rĩ, ndũkagĩrĩrĩre tha ciaku inginyĩrĩre;
wendo waku na ũhoru waku wa ma irongitagĩra hĩndĩ ciothe.
- 12 Nĩgũkorwo mathĩna matangĩtarĩka nĩmandigiicĩrie;
mehia makwa nĩmanginyĩrĩre, ngaremwo nĩkuona.
Maingĩhite gũkĩra njuĩrĩ cia mĩtwe wakwa,

na ngoro yakwa n̄yūr̄two n̄i hinya.

- 13 Wee Jehova-r̄i, it̄ik̄ira k̄ūhonokia,
Wee Jehova-r̄i, ūka narua ūndeithie.
- 14 Andū ar̄ia othe mendaga k̄unj̄uraga
maroconorithio na manyiitwo n̄i k̄irigiicano;
ar̄ia othe mendaga nyanangwo
marocooka na thuutha maconokete.
- 15 Andū ar̄ia maathekaḡir̄ira makiugaga at̄ir̄i, “Haiya! Haiya!”
Maroiȳurwo n̄i ihooru n̄i ūndū wa thoni ciao.
- 16 No ar̄ia mak̄urongoragia
marokena na macanjamūke n̄i ūndū waku;
ar̄ia mendete ūhonokio waku marot̄ūra moigaga at̄ir̄i,
“Jehova arot̄uḡir̄io!”
- 17 No r̄ir̄i, n̄i nd̄i m̄ūth̄iini na m̄ubatari;
Mwathani arondirikana.
Wee n̄iwe ūteithio wakwa na m̄undeith̄uri;
Wee Ngai wakwa-r̄i, hiuha ūkindeithie.

41

Ihooya r̄ia M̄undū M̄ūr̄aru

Thaburi ya Daudi

- 1 K̄urathimwo-r̄i, n̄i m̄undū ūr̄ia ūr̄ūmb̄yugia andū ar̄ia matar̄i hinya;
ūcio-r̄i, Jehova n̄iam̄ūhat̄uraga h̄ind̄i ya math̄iina.
- 2 Jehova n̄iar̄im̄ūgitaḡira na am̄ūt̄ūragie muoyo;
n̄iar̄im̄ūrathimaga b̄ūr̄uri-in̄i,
na ndakam̄ūrekereria k̄ūr̄i merir̄iria ma th̄u ciake.
- 3 Jehova n̄iar̄im̄ūmenyaḡir̄ira ar̄i ūr̄ir̄i-in̄i ar̄i m̄ūr̄aru,
na acooke am̄ūhonie ar̄i o hau ūr̄ir̄i-in̄i wake.
- 4 Ndoigire at̄ir̄i, “Wee Jehova, njigūira tha;
honia, n̄iḡukorwo Wee n̄iwe nj̄ih̄irie.”
- 5 Th̄u ciakwa ciaragia ūhoru wakwa na r̄ūmena ikooria at̄ir̄i,
“Agakua r̄i, r̄it̄wa r̄iake r̄ithire?”
- 6 R̄ir̄ia r̄iothe m̄undū ooka k̄ūnyona,
aaheaga ūhoru wa maheeni, o r̄ir̄ia ngoro yake ir̄ah̄unga ndeto cia
k̄ūnjambia;
agacooka agath̄i ḡūcimemeerekia k̄undū guothe.
- 7 Th̄u ciakwa ciothe iheehanaḡira n̄iguo iinj̄ūk̄ir̄ire;
inj̄iiraḡir̄ira maundū mooru m̄ūno, ikoiga at̄ir̄i,
- 8 “M̄ūrimū m̄ūuru n̄iūm̄ūnyit̄ite;
ndar̄i h̄ind̄i agok̄ira hau akomete.”
- 9 O na m̄ūrata wakwa wa hakuhi, ūria nd̄irehokete,
o ūria t̄ūr̄īanaḡira irio nake n̄ianganr̄ūk̄ite.
- 10 No r̄ir̄i, Wee Jehova, njigūira tha;
njarah̄ura, n̄iguo nd̄ir̄ih̄irie har̄io.
- 11 Ninj̄ūū at̄i n̄ūkenetio n̄i n̄i,
n̄iḡukorwo th̄u yakwa nd̄indooretie.
- 12 We n̄iūnyit̄ir̄ire n̄i ūndū wa waḡir̄iru wakwa,

na ūkanjiga harīwe nginya tene.

- ¹³ Jehova, o we Ngai wa Isiraeli, arogoocwo, kuuma tene wa tene nginya tene na tene. Amenī, na ningī Amenī.

Ibuku rĩa Keerĩ

42

Thaburi 42-72

Kwīhoka Ūhonokia wa Mwathani. Thaburi ya Ariū a Kora

- ¹ O ta ūrĩa thwariga ĩnyootagĩra tūrũũ twa maaĩ, no taguo ngoro yakwa ĩkũnyootagĩra, Wee Ngai.
- ² Ngoro yakwa nĩ Ngai ĩnyootagĩra, O we Mũrungu ūrĩa ūrĩ muoyo. Ī nĩ rĩ ngaathĩ ngacemanie na Ngai?
- ³ Maithori makwa matuĩkĩte nĩmo irio ciakwa mũthenya o na ūtukũ, nao andũ manjũuragia mũthenya wothe atĩrĩ, “Ngai waku akĩrĩ ha?”
- ⁴ Maundũ maya ndĩmaririkanaga o ngĩtũrũraga ngoro yakwa: ngaririkana ūrĩa ndatwaranaga na kĩrĩndĩ, ndongoretie mūtongoro nginya nyũmba-inĩ ya Ngai, tũkĩanaagĩrĩra na gĩkeno na tũgĩcookagia ngaatho, ndĩ kĩrĩndĩ-inĩ hĩndĩ ya ciathĩ.
- ⁵ Wee ngoro yakwa, ūkĩritũhĩrwo nĩkĩ? Ūrathĩnĩka ūguo nĩkĩ ūrĩ thĩnĩ wakwa? Wĩrĩgagĩrĩre Ngai, nĩgũkorwo no ndĩrĩmũgoocaga, o we Mũhonokia wakwa, na Ngai wakwa.
- ⁶ Ngoro yakwa nĩnditũhĩre ĩrĩ thĩnĩ wakwa; nĩ ūndũ ūcio nĩngũkũrĩrikana ndĩ bũrũri wa Jorodani, o kũu irĩma-inĩ cia Herimoni,* kuuma Kĩrĩma-inĩ kĩa Mizari.
- ⁷ Ndia ĩmwe nĩireta ndia ĩrĩa ĩngĩ na mũgambo wa mũrurumo wa ndururumo ciaku cia maaĩ; makũmbĩ maku mothe o na ndiihũ nĩciũkĩte, ikaahubanĩria.
- ⁸ Mũthenya-rĩ, Jehova nĩarĩathagĩrĩra wendo wake harĩ nĩ, na ūtukũ nĩ rwĩmbo ndĩrĩmũinagĩra, rũrĩ ihooya rĩa kũhooya Mũrungu wa muoyo wakwa.
- ⁹ Njũuragia Mũrungu, o we rwaro rwakwa rwa Ihiga, atĩrĩ, “Ūriganĩrwo nĩ nĩ nĩkĩ? ĩngĩthĩ ngĩcakayaqa nĩkĩ, nĩ ūndũ wa kũhinyĩrĩrio nĩ thũ?”
- ¹⁰ Nĩ ta ngũhehenjwo mahĩndĩ makwa, rĩrĩa amuku akwa mekũnyũrũria, magatĩnda mũthenya wothe makĩnjũuria atĩrĩ, “Ngai waku akĩrĩ ha?”

* 42:6 Herimoni kwarĩ mũhaka-inĩ wa mwena wa gathigathini wa bũrũri wa Isiraeli.

11 Wee ngoro yakwa, ũkĩritũhĩirwo nĩkĩ?
 Ūrathĩĩnĩka ũguo nĩkĩ ũrĩ thĩĩnĩ wakwa?
 Wĩrĩgagĩrĩre Ngai,
 nĩgũkorwo no ndĩrĩmũgoocaga,
 o we Mũhonokia wakwa na Ngai wakwa.

43

Kwĩhoka Ūhonokio wa Mwathani

1 Nduĩra ciira wakwa, Wee Ngai,
 na ũnjũrĩrĩre harĩ rũrĩrĩ rũrũ rũtagwĩtikĩtie;
 ndeithũra kuuma kũrĩ andũ aya aaganu na maaragia maheeni.
 2 Wee Ngai nĩwe kĩrigo gĩakwa kĩa hinya.
 Ūndiganĩirie nĩkĩ?
 Ingĩthĩĩ ngĩcakayaga nĩkĩ
 nĩ ũndũ wa kũhinyĩrĩrio nĩ thũ?
 3 Tũma ũtheri waku na ũhoru waku wa ma,
 ũreke indongorie arĩ cio;
 reke inginyie kĩrĩma-inĩ gĩaku kĩrĩa kĩamũre,
 o kũu gĩkaro-inĩ gĩaku.
 4 Hĩndĩ ĩyo nĩngathĩĩ kĩgongona-inĩ kĩa Ngai,
 nginye harĩ Mũrungu, o we gĩkeno gĩakwa, na o we ngenagĩra.
 Nĩndĩrĩkũgoocaga ngĩhũũraga kinanda kĩa mũgeeto,
 Wee Ngai, o Wee Ngai wakwa.

5 Wee ngoro yakwa, ũkĩritũhĩirwo nĩkĩ?
 Ūrathĩĩnĩka ũguo nĩkĩ ũrĩ thĩĩnĩ wakwa?
 Wĩrĩgagĩrĩre o Ngai,
 nĩgũkorwo no ndĩrĩmũgoocaga,
 o we Mũhonokia wakwa na Ngai wakwa.

44

1 Twanaigua na matũ maitũ Wee Ngai,
 tũkũrwo nĩ maithe maitũ
 ũrĩa wekire matukũ-inĩ mao,
 o matukũ macio ma tene.
 2 Nĩwaingatire ndũrĩrĩ na guoko gwaku,
 na ũgĩcooka kũhaanda maithe maitũ kuo;
 Wee nĩwanyariirire irĩndĩ iria ingĩ,
 na ũgĩtũma maithe maitũ magaacĩre.
 3 Matiegwafĩre bũrũri ũcio na hinya wa rũhiũ rwao,
 o na ti icoka ciao ciamahaire ũhootani;
 no nĩ guoko gwaku kwa ũrĩo, ĩĩ nĩ gĩcoka gĩaku,
 na ũtheri wa gĩthiithi gĩaku, nĩgũkorwo nĩwamendete.
 4 Wee nĩwe Mũthamaki wakwa na Ngai wakwa,
 ũrĩa wathagĩrĩra Jakubu ũhootani.
 5 Wee nĩwe ũtũhotithagia kũhoota thũ ciitũ;
 nĩ ũndũ wa rĩtwa rĩaku tũrangagĩrĩria arĩa marĩ muku na ithuĩ.
 6 Ndiĩhokaga ũta wakwa,
 rũhiũ rwakwa rwa njora ti ruo rũngĩhootanĩra;
 7 no Wee nĩwe ũtũtooranagĩria harĩ thũ ciitũ,
 ũgagĩconorithia acio matũthũire.

- 8 Ngai nīwe tūtindaga tūkīrahīra mūthenya wothe,
na tūgūtūūra tūgoocaga rīitwa rīaku nginya tene.
- 9 No rīu nūtūtiganīrie na ūgatūconorithia;
nūtūgīte gūtwaranaga na mbūtū ciitū cia ita.
- 10 Nīwatūmire tūūrīre thū ciitū,
o icio itūthūire igetahīra indo ciitū.
- 11 Ūtūrekereirie tūtambuurwo ta ng'ondū,
na ūgatūhurunja harī ndūrīrī.
- 12 Wendetie andū aku ta kīndū tūhū,
ndūrī uumithio wonete nī ūguo ūmendetie.
- 13 Nūtūmīte tūmenwo nī andū arīa tūhakanīte nao,
tūgātuika a kūnyararwo na gūthekererwo nī arīa
matūthiūrūrūkīrie.
- 14 Nūtūmīte tūtūike a kuunagwo thimo nī ndūrīrī;
tūgagātuika a kūinainagīrio mītwe nī andū.
- 15 Ndindaga njonokete mūthenya wothe,
ngahumbwo nī thoni ūthiū wothe,
- 16 nī ūndū wa inyūrūri cia andū arīa maanyūrūragia na makaanuma,
tondū wa thū irīa irenda kwīrīhīria.
- 17 Twakorirwo nī maūndū macio mothe,
o na gūtuika tūtīariganīirwo nīwe,
o na kana tūgīthaahia kīrīkanīro gīaku.
- 18 Ngoro ciitū iticookete na thuutha;
makinya maitū matiumīte njīra-inī yaku.
- 19 No ūtūhehenjete, na ūgatūtua imamo cia mbwe,
na ūgatūhumbīra na nduma nene.
- 20 Tūngīkorwo nītwariganīirwo nī rīitwa rīa Ngai witū,
o na kana tūkīambararia moko kūrī ngai ng'eni-rī,
- 21 githī Ngai ndangīamenyire ūhorō ūcio,
kuona atī nīamenyaga hitho cia ngoro?
- 22 No nī ūndū waku tūtindaga tūng'etheire gīkuū mūthenya wothe;
tūtūitwo ta ng'ondū cia gūthīnjwo.
- 23 Wee Mwathani, arahūka! Ūgīkomete nīkī?
Wīyarahūre! Ndūgatūtiganīrie nginya tene.
- 24 Ūhithīte ūthiū waku nīkī,
na ūkariganīrwo nī mathīna maitū na kūhinyīrīrio gwitū?
- 25 Tūrūndītwo rūkūngū-inī;
mūrī iitū ikīnyīitanīte na thī.
- 26 Arahūka ūtūteithie;
tūkūure tondū wa wendani waku ūtathiraga.

45

Rwĩmbo rwa Kūinīra Mūthamaki Akīhikania

Thaburi ya Ariū a Kora

¹ Ngoro yakwa iyūrītwo nī ūhorō mwegā

rĩrĩa ngũinĩra mũthamaki rwĩmbo rūrũ;
rũrĩmĩ rwakwa no ta karamu ka mwandĩki ũrĩa mũũgĩ.

- 2 Wee ũrĩ mũthaka mũno gũkĩra andũ othe,
nacio iromo ciaku nĩciĩtĩrĩrio maũndũ ma ũtugi,
kuona atĩ Ngai nĩakũrathimĩte nginya tene.
- 3 Wiohe rūhiũ rwaku rwa njora njohero,
Wee njamba ĩno ĩrĩ hinya;
wĩhumbe ũkaru waku o na ũnene.
- 4 Ũrĩ thĩnĩ wa ũnene waku thĩ ũhaicĩte mbarathi,
ũkĩhootanaga nĩ ũndũ wa ũhoru wa ma, na wa kwĩnyiihia, o na wa
ũthingu;
reke guoko gwaku kwa ũrĩo kuonanie ciĩko cia kũmakania.
- 5 Mĩguĩ yaku ĩrĩa mũũgĩ nĩtheece thũ cia mũthamaki o ngoro-inĩ;
ndũrĩrĩ nĩgwe magũrũ-inĩ maku.
- 6 Wee Ngai, gĩtĩ gĩaku kĩa ũnene gĩgũtũũra tene na tene;
mũthĩgi waku wa kĩhooto nĩguo ũgaatuĩka mũthĩgi wa ũthamaki
waku.
- 7 Wee wendete ũthingu no ũgathũũra waganu;
nĩ ũndũ ũcio Ngai, o we Ngai waku,
nĩakwambararĩtie gũkĩra athiritũ aku othe
na ũndũ wa gũgũitĩrĩria maguta ma gĩkeno.
- 8 Nguo ciaku ciothe inungĩte o manemane, na thubiri, na mũndarathini; *
nĩũrakenio nĩ aini a nyĩmbo na inanda cia nga
marĩ ciikaro-inĩ cia mũthamaki iria igemetio na mĩguongo.
- 9 Thĩnĩ wa andũ-a-nja aku arĩa atĩku harĩ na aarĩ a athamaki;
mũhiki ũcio wa mũthamaki aikarĩte mwena waku wa ũrĩo
egemetie na thahabu ya Ofiri.
- 10 Ta thikĩrĩria, wee mwarĩ ũyũ, wĩcũũranie na ũigue:
Riganĩrwo nĩ andũ anyu o na nyũmba wa thogu.
- 11 Mũthamaki nĩakenetio mũno nĩ ũthaka waku;
mũtĩie, nĩgũkorwo nĩwe mwathi waku.
- 12 Mwarĩ wa Turo nĩagakũrehera kĩheo,
o nao andũ arĩa atongu mũno magatuĩka a kwĩyendithia harĩwe.
- 13 Mwarĩ wa mũthamaki no riiri mũtheri arĩ naguo arĩ thĩnĩ wa nyũmba
yake,
nguo yake ĩtumĩtwo na ndigi cia thahabu.
- 14 Aratwarwo harĩ mũthamaki ehumbĩte nguo ng'emie;
oimĩtwo thuutha nĩ airĩtu gathirange a thiritũ yake,
na othe marooka kũrĩ we.
- 15 Mararehwo na gĩkeno na ndũhiũ;
nĩmatoonye nyũmba ya mũthamaki.
- 16 Ciana cianya nĩcio igaacooka ithenya rĩa maithe manyu;
ũkaamatua anene bũrũri-inĩ guothe.
- 17 Nĩngũtũma ũtũũre ũririkanagwo nĩ njiarwa na njiarwa;
nĩ ũndũ ũcio ndũrĩrĩ igaatũũra igũkumagia tene na tene.

* 45:8 Nguo nĩciaitagĩrĩrio maguta manungĩ wega.

46

Ngai arĩ Hamwe na Ithuĩ

Thaburi ya Ariũ a Kora

- 1 Ngai nĩwe rĩũrĩro riiĩtũ o na hinya witũ,
o we ũteithio witũ hĩndĩ ya mathĩĩna.
- 2 Tondũ ũcio tũtingĩtigĩra, o na thĩ ĩngĩthingitha,
na irĩma igwe iria-inĩ,
- 3 o na maaĩ marĩo mangĩruruma na mahũyũke,
nginya irĩma igathingithio nĩ nditi yamo.
- 4 Nĩ kũrĩ rũũĩ rũrĩa tũrũũĩ twaruo tũkenagia itũũra rĩa Ngai,
gĩikaro kũu kĩamũre kĩa Ũrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno.
- 5 Ngai arĩ kũu thĩĩnĩ wa itũũra rĩu, na rĩtikenyenyeke;
Ngai nĩwe ũkaarĩteithia kĩrooko gũgĩkĩa.
- 6 Ndũrĩrĩ nĩiraronja, namo mothamaki makenyenya;
nake agũũthũka-rĩ, thĩ ĩgatweka.
- 7 Jehova Mwene-Hinya-Wothe arĩ hamwe na ithuĩ;
Ngai wa Jakubu nĩwe kĩirigo giitũ kĩa hinya.
- 8 Ũkai muone ciĩko iria Jehova ekĩte,
ũkai muone ũrĩa akirĩtie thĩ ihooru.
- 9 Aniinaga mbaara nginya ituri cia thĩ;
oinaga ũta na agathethera itimũ,
na agacina ngo na mwaki.
- 10 "Hoorerai, na mũmenye atĩ nĩ nĩ nĩ Ngai;
nĩngatũũgĩrio ndũrĩrĩ-inĩ,
na ndũũgĩrio thĩ yothe."
- 11 Jehova Mwene-Hinya-Wothe arĩ hamwe na ithuĩ;
Ngai wa Jakubu nĩwe kĩirigo giitũ kĩa hinya.

47

Jehova nĩwe Mũthamaki wa Thĩ Yothe

Thaburi ya Ariũ a Kora

- 1 Inyuĩ andũ a ndũrĩrĩ ciothe, hũũrai hĩ;
ugĩrĩriaia nĩ ũndũ wa Ngai, na mwanĩrĩre mũrĩ na gĩkeno.
- 2 Jehova Ũrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno kaĩ nĩ wa gwĩtigĩrwo-ĩ,
O we Mũthamaki mũnene ũrĩa wathaga thĩ yothe!
- 3 Atooragia ndũrĩrĩ igaikara rungu rwiitũ,
irĩndĩ igaikara rungu rwa makinya maitũ.
- 4 Nĩwe watũthuurĩre igai riiĩtũ,
ithuĩ gĩkeno kĩa Jakubu, o ũcio eendete.
- 5 Ngai nĩambatĩte, o agĩkũngũyagĩrwo na gĩkeno,
Jehova akaambata akĩhuhagĩrwo tũrumbeta.
- 6 Inĩrai Ngai mũmũgooce na nyĩmbo, mũinĩrei mũmũgooce;
inĩrai Mũthamaki witũ mũmũgooce, mũinĩrei mũmũgooce.*

* 47:6 Andũ nĩmainagĩra Ngai kĩambĩrĩria kĩa o mwaka na rũhĩa rwarĩ kayũ kanene rwetagwo shofari.

- 7 Nīgūkorwo Ngai nīwe Mūthamaki wa thī yothe;
mūgoocei na nyīmbo.
- 8 Ngai nīwe ūthamakagīra ndūrīrī;
Ngai aikarīire gītī gīake kīrīa gītheru kīa ūnene.
- 9 Andū a ndūrīrī arīa marī igweta nīmonganīte
matuīke ta andū a Ngai wa Iburahīmu,
nīgūkorwo athamaki a thī nī a Ngai;
we nīwe ūtūūgīrītio mūno.

48

Zayuni Itūūra rīa Jehova

Thaburi ya Ariū a Kora

- 1 Jehova nī mūnene, na nī wa kūgoocewo mūno,
arī kūu thīnī wa itūūra inene rīa Ngai witū,
o kīrīma-inī gīake kīrīa kīamūre.
- 2 Kīrīma kīu kīa Ngai nī gīthaka na gīkaraiha na igūrū,
na nīkīo gīkeno gīa thī yothe.
- O ta ūrīa Zafoni gūtūgīrīte na igūrū mūno,
no taguo Kīrīma gīa Zayuni kīhaana,
itūūra rīu inene rīa Mūthamaki ūrīa Mūnene.
- 3 Ngai arī thīnī wa ciikaro iria ngītīre cia mūthamaki;
nake nīeyonanītie atī nīwe kīirigo gīacio kīa hinya.
- 4 Rīrīa athamaki maanyiitanire hamwe
na magīthī magatharīkīre itūūra rīu,
- 5 maarīonire, magītūika nda;
makīūra nī kīmako kīnene.
- 6 O hau-hau makīnyitwo nī kūinaina,
makīgīa na ruo ta rwa mūndū-wa-nja akīrūmwo.
- 7 Wamanangire o ta ūrīa marikabu cia Tarishishi cianangagwo
nī rūhuho ruumīte mwena wa irathīro.
- 8 O ta ūrīa tūiguīte,
ūguo noguo tuonete
thīnī wa itūūra inene rīa Jehova Mwene-Hinya-Wothe,
itūūra rīu inene rīa Ngai witū:
Ngai egūtūūra arīgītagīra nginya tene.
- 9 Tūrī thīnī wa hekarū yaku, Wee Ngai,
twīcūūranagia ūhoru wa wendo waku ūrīa ūtathiraga.
- 10 O ta ūrīa rītwa rīaku rītariī, Wee Ngai,
ūguo noguo ngumo yaku īigana o nginya ituri-inī cia thī;
guoko gwaku kwa ūro kūiyūrītwo nī ūthingu.
- 11 Kīrīma gīa Zayuni nīgīkenaga,
namo matūūra ma Juda magacanjāmūka
nī ūndū wa matūiro maku ma ciira.
- 12 Ceeraceerai Zayuni, mūrīthīūrūrūke,
mūtare mīthiringo yarīo Irīa mīraihi na igūrū,
- 13 mūrōre ūrīa kūirīgītwo na hinya,
na mūrōre ciikaro iria ngītīre cia mūthamaki,
nīgeetha mūkeeraga rūciaro rūrīa rūgooka ūhoru wacio.

14 Nīgūkorwo Ngai ūyū nīwe Ngai witū nginya tene na tene; egūtūura atūtongoragia nginya hīndī itagathira.

49

Ūrimū wa Kwīhoka Ūtonga

Thaburi ya Ariū a Kora

- 1 Iguai ūhoro ūyū, inyuī ndūrīrī ciothe;
thikīrīriai, inyuothe mūtūuraga gūkū thī,
- 2 inyuī mūtārī igweta na arīa mūrī igweta,
inyuī itonga na athīni mūigue hamwe:
- 3 Kanua gakwa nīgekwaria ciugo cia ūūgī,
mīario ya ngoro yakwa īkorwo na ūtaūku.
- 4 Nīngūtega gūtū ndīiguire thimo;
njooke ndaūre ndai īno ngīhūūruga kīnanda kīa mūgeeto:
- 5 Nī kī kīngītūma ndītīgīre hīndī ya mathīna,
rīrīa andū aaganu acio maheenanageria maathiūrūrūkīirie,
- 6 o acio mehokaga ūtonga wao,
na makeeraha nī ūingī wa indo ciao?
- 7 Gūtīrī mūdū ūngīhota gūkūūra muoyo wa mūdū ūngī,
kana arutīre Ngai kīndū gīa gūkūūra mūdū ūcio,
- 8 nīgūkorwo ūkūūri wa muoyo nī ūndū wa goro mūno,
gūtīrī irīhi rīngūigana o na atīa,
- 9 atī nīguo mūdū atūūre muoyo nginya tene,
na ndakanabuthe.
- 10 Nīgūkorwo andū othe nīmonaga atī o na andū arīa oogī nīmakuuaga;
mūdū mūkīgu na mūdū kīrimū o nao nīmakuuaga,
magatīgīra andū angī ūtonga wao.
- 11 Mbīrīra ciao igūtūūra irī nyūmba ciao nginya tene,
ituīke ciikaro ciao njarwa na njarwa,
o na gūtūika maarī na mīgūnda yao ene.
- 12 No mūdū-rī, o na arī na indo nyingī, ndatūūruga;
akuuaga o ta ūrīa nyamū īkuuaga igathira.
- 13 Ūyū nīguo ūndū ūrīa wathīrīurio arīa meīhokaga o ene,
na arūmīrīri ao, arīa metīkanageria na mīario yao.
- 14 Maathīrīurio mbīrīra o ta ng'ondū cia gūthīnjwo,
na gīkūū nīkīo gīgaatūika mūrīithi wao.
Magaathagwo nī andū arīa arūngīrīru rūciinī;
ciimba ciao ikaabuthīra mbīrīra-inī,
irī kūrāihu na nyūmba ciao nene.
- 15 No Ngai nīagakūūra muoyo wakwa kuuma mbīrīra-inī;
ti-itherū nīwe ūkaanyamūkīra.
- 16 Ndūkanetīgīre mūdū rīrīa aatūika gītonga,
rīrīa riiri wa nyūmba yake wongerereka;
- 17 nīgūkorwo ndarī kīndū agaathīī nakīo akua,
riiri wake ndagaikūrūka naguo.
- 18 O na gūtūika rīrīa aarī muoyo eyoonaga arī mūrathime,
nīgūkorwo andū nīmagūkumageria rīrīa wagaacīra,

- 19 agakua athiĩ kūrĩ maithe mao,
acio matagacooka kuona ūtheri rīngĩ.
- 20 Mūdũ mūtongu ūtarĩ na ūmenyo
atarĩ o ta nyamũ iria ikuuaga igathira.

50

Ngoro Īiyūrĩtwo nĩ Ngaatho

Thaburi ya Asafu

- 1 Jehova, o we Ngai ūcio Mwene-Hinya,
nāraaria, ageeta thĩ yothe
kuuma irathĩro rĩa rĩua nginya kūrĩa rĩthũagĩra.
- 2 Ngai aracangarara arĩ Zayuni
itũura rĩu ithaka mũno.
- 3 Ngai witũ nĩ gũũka arooka na ndegũkira;
mbere yake nĩ mwaki ūrakana,
na akarigiicĩrio nĩ kĩhuhũkanio kĩnene.
- 4 Areeta igūrũ na thĩ
nĩguo ituĩke aira agĩciirithia andũ ake:
- 5 “Cookanĩrairai harĩ nĩ inyuĩ andũ akwa aamũre,
o inyuĩ mwağĩire kĩrĩkanĩro na nĩ na ūndũ wa kũndutĩra igongona.”
- 6 Nariĩ igūrũ rĩanagĩrĩra ūthingu wake,
nĩgũkorwo Ngai we mwene nĩwe mūtuanĩri ciira.
- 7 “Inyuĩ andũ akwa, thikĩrĩrairai na nĩngwaria,
ũthikĩrĩrie, wee Isiraeli, na nĩngũruta ūira wa gũgũthita:
nĩ nĩ Ngai, o Ngai waku.
- 8 Ndirakūrũthia nĩ ūndũ wa magongona maku,
o na kana nĩ ūndũ wa maruta maku ma njĩno,
marĩa makoragwo mbere yakwa hĩndĩ ciothe.
- 9 Ndirakũrũthio nĩ ndegwa yumĩte kiugũ gĩaku,
kana mbũri ciũmĩte ciugũ ciaku,
- 10 nĩgũkorwo nyamũ ciothe cia gĩthaka nĩ ciakwa,
na ng’ombe iria irĩ tũrĩma-inĩ ngiri na ngiri.
- 11 Nyoni ciothe iria irĩ kũu irĩma-inĩ, gũtirĩ o na ĩmwe itooĩ,
na ciũmbe ciothe cia werũ-inĩ nĩ ciakwa.
- 12 Ingĩkorwo hũtiĩ, ndingĩkwĩra, nĩgũkorwo thĩ nĩ yakwa,
na kĩrĩa gĩothe kĩrĩ thĩinĩ wayo.
- 13 Nĩ nĩndĩaga nyama cia ndegwa,
o na kana nganyua thakame ya mbũri?
- 14 Rutĩra Ngai igongona rĩa gũcookia ngaatho,
na ūhingagĩrie Ūrĩa-ūrĩ-Igūrũ-Mũno mĩhĩtwa yaku,
- 15 na ūngayagĩre mũthenya wa mĩnyamaro;
na nĩndĩrĩkũhonokagia, nawe ūngocage.”
- 16 No rĩrĩ, mūdũ ūrĩa mwaganu Ngai ekũmũuria atĩrĩ:
- “Ūrĩ na kĩhootho kĩrĩkũ gĩa kuuga mawatho makwa,
kana kwaria ūhoru wa kĩrĩkanĩro giakwa?”
- 17 Nĩũmenete ūrutani wakwa,
na ūgateanĩria ciugo ciakwa.

- 18 Rĩrĩa wona mũici, ũnyitanagĩra nake;
na ũgĩaga ũrũmwe na itharia.
- 19 Ũhũthagĩra kanua gaku kwaria ndeto njũru,
na rũrĩmĩ rwaku naruo rũkaaragia maheeni.
- 20 Hĩndĩ ciothe waragia ndeto cia gũũkĩrĩra mũrũ wa thoguo,
ũgagĩcambia mũrũ-wa-nyũkwa.
- 21 Maũndũ macio ũmekaga o ngirĩte,
nawe ũgeciiria atĩ nũ ndariĩ o tawe.
- No rĩrĩ, rĩu nĩngũkũrũithia,
nguonie maũndũ marĩa wikĩte.
- 22 “Mwĩcũraniei ũhoro ũyũ, inyuĩ mũriganagĩrwo nĩ Ngai,
nĩguo ndikamũtambuure, na haage mũndũ wa kũmũteithũra.
- 23 Mũndũ ũrĩa ũrutaga igongona rĩa gũcookia ngaatho nĩ nĩ atĩaga,
na akahaarĩria njĩra
nĩgeetha ndĩmuonie ũhonokanio wa Ngai.”

51

Kũhooya Gũtherio na Kũrekerwo

Thaburi ya Daudi

- 1 Wee Ngai-rĩ, njiguĩra tha,
kũringana na wendo waku ũrĩa ũtathiraga;
kũringana na tha ciaku nyingĩ-rĩ,
tharia mahĩtia makwa mathire.
- 2 Thambia mahĩtia makwa mothe,
na ũũtherie mehia makwa.
- 3 Nĩgũkorwo nĩnjũũ mahĩtia makwa,
namo mehia makwa makoragwo mbere yakwa hĩndĩ ciothe.
- 4 Wee nĩwe njĩhĩrie, o Wee wiki,
na ngeeka ũndũ mũũru maitho-inĩ maku,
nĩguo Wee wonekage ũtarĩ na mahĩtia rĩrĩa ũkwaria,
na ũrĩ wa kĩhooito rĩrĩa ũgũtua ciira.
- 5 Ti-itherũ ndaciarirwo ndĩ mwĩhia;
maitũ aagũre nda ya kũnjiara arĩ o na mehia.
- 6 Ti-itherũ, Wee wendaga ũhoro wa ma kuuma ngoro thĩinĩ;
nĩ ũndũ ũcio ũndutaga kũgĩa na ũũgĩ ngoro-inĩ yakwa.
- 7 Theria na mũthobi,* na nĩngũthera;
thaambia, na nĩngwerũha gũkĩra ira.
- 8 Tũma ngene na njanjamũke;
mahĩndĩ marĩa ũthetherete nĩmagĩkene.
- 9 Hitha ũthiũ waku ndũkoone mehia makwa,
na ũtharie mahĩtia makwa mothe.
- 10 Wee Ngai-rĩ, nyũmbĩra ngoro theru thĩinĩ wakwa,
na ũnjerũhĩrie roho wa kwĩhokeka thĩinĩ wakwa.
- 11 Ndũkanyingate nyume harĩwe,
o na kana weherie Roho waku Mũtheru kuuma thĩinĩ wakwa.
- 12 Njookeria gĩkeno kĩrĩa kĩa ũhonokio waku,

* 51:7 Mũthobi nĩguo watũmagĩrwo kũminjaminjĩria andũ thakame ya kũmatheria.

na ūihe roho wa kũndũũria ngwathĩkagĩra.

- 13 Hĩndĩ ĩyo nĩngaruta andũ arĩa aremi nĩguo mamenye njĩra ciaku, nao ehia magũcookerere.
- 14 Wee Ngai, o Wee Ngai ũrĩa ũhonorokagia-rĩ, honokia kuumana na ũiti thakame, naruo rũrĩmĩ rwakwa nĩrũkaina ũhoru wa ũthingu waku.
- 15 Wee Mwathani, tumũra mĩromo yakwa, nako kanua gakwa koimbũre ũgooci waku.
- 16 Wee ndũkenagio nĩ kũrutĩrwo igongona, korwo nĩũkenagio nĩrĩo no ngũrutĩre; o na ndũkenagio nĩ magongona ma njino.
- 17 Magongona marĩa Ngai etĩkagĩra nĩ roho ũrĩa mũthuthĩku; ngoro ĩrĩa thuthĩku na ikahera-rĩ, Wee Ngai ndũngĩmĩrega.
- 18 Tũma itũũra rĩa Zayuni rĩgaacĩre nĩ ũndũ wa wega waku; aka thĩngo cia Jerusalemu rĩngĩ.
- 19 Hĩndĩ ĩyo nĩũgakenagĩra magongona ma ũthingu, na maruta ma njino o marĩa macinagwo magathira biũ; nĩngĩ magongona ma ndegwa nĩmakarutagĩrwo kigongona-inĩ gĩaku.

52

Wega wa Ngai na Gũtuanĩra Ciira Gwake

Thaburi ya Daudi

- 1 Wee njamba ĩno ĩrĩ hinya, ũreegana nĩ ũndũ wa maũndũ mooru nĩkĩ? Ũtindaga wĩrahĩte mũthenya wothe nĩkĩ, o wee ũtuĩkĩte gĩconoko maitho-nĩ ma Ngai?
- 2 Rũrĩmĩ rwaku rũthugundaga mwanangĩko; rũhaana ta rwenji rũnoore, o wee wĩkaga maũndũ ma maheeni.
- 3 Wendete maũndũ mooru gũkĩra marĩa mega, ũkenda maheeni gũkĩra kwaria ma.
- 4 Wendete ciugo o ciothe ithũkagia andũ, wee rũrĩmĩ rũrũ rwa maheeni!
- 5 Ti-itherũ Mũrungu nĩagakwananga nginya tene na tene: Agakũnyĩta, akũhurie na akũrute hema-inĩ yaku; agakũmunya akweherie bũrũri wa arĩa marĩ muoyo.
- 6 Andũ arĩa athingu nĩmakona ũguo metigĩre; nao magathekerera mũndũ ũcio, moige atĩrĩ,
- 7 “Ũyũ nĩwe mũndũ ũrĩa wagire gũtua Ngai kĩhitho gĩake kĩa hinya, no eehokire ũtonga wake mũingĩ, na akĩgia hinya nĩ ũndũ wa kũniina andũ arĩa angĩ!”
- 8 No rĩrĩ, nĩ ndariĩ ta mũtĩ wa mũtamaiyũ, ũrĩa ũrakũra wega ũrĩ thĩnĩ wa nyũmba ya Ngai; ndĩhokete wendo wa Ngai ũrĩa ũtathiraga nginya tene na tene.

⁹ Ngūtũūra ngũgocaga nginya tene nĩ ũndũ wa ũrĩa wĩkĩte;
ndĩrĩhokaga rĩitwa riaku, nĩgũkorwo rĩitwa riaku nĩ rĩega.
Ndĩrĩkũgocaga ndĩ mbere ya andũ aku arĩa aamũre.

53

Ngai Ndakenagio nĩ Irimũ

Thaburi ya Daudi

¹ Kĩrimũ kĩiraga na ngoro aĩrĩ,
“Gũtirĩ Ngai.”

Nao amaramari, ciiko ciao irĩ magigi;
gũtirĩ mũndũ o na ũmwe wĩkaga wega.

² Ngai aroraga ciana cia andũ
arĩ o igũrũ,
one kana nĩ harĩ ũrĩ na ũmenyo,
o na kana nĩ harĩ ũrongoragia Ngai.

³ Othe nĩmacookete na thuutha,
othe marĩ hamwe nĩmatuĩkĩte amaramari;
gũtirĩ o na ũmwe wĩkaga wega,
gũtirĩ o na ũmwe.

⁴ Andũ acio mekaga maũndũ mooru kaĩ matarĩ ũmenyo,
o acio marĩaga andũ akwa o ta ũrĩa andũ marĩaga irio,
o acio matakayagĩra Ngai?

⁵ O hau-rĩ, makanyĩitwo nĩ guoya mũnene,
o na gũtarĩ kĩndũ gĩa gũtũma metigĩre.
Nĩgũkorwo Ngai nĩahurunjĩte mahĩndĩ ma andũ acio magũtharĩkĩire;
nĩwamaconorithirie, nĩgũkorwo Ngai nĩamamenete.

⁶ Naarĩ korwo ũhonokio wa Isiraeli no ũgĩũke kuuma Zayuni!
Rĩrĩa Ngai agacookereria andũ ake na indo ciao-rĩ,
Jakubu nĩagakena na Isiraeli acanjamũke!

54

Ngai Nĩwe Ũteithio Wakwa

Thaburi ya Daudi

¹ Wee Ngai, honokia nĩ ũndũ wa rĩitwa riaku;
ndĩhĩria na hinya waku.

² Wee Ngai, igua ihooya riakwa;
thĩkĩrĩria ciugo cia kanua gakwa.

³ Andũ ageni nĩmanjũkĩrĩire;
nao andũ matarĩ tha nĩmaracaria muoyo wakwa,
o andũ acio matarũmbũyagia Ngai.

⁴ Ti-itherũ Ngai nĩwe ũteithio wakwa;
Mwathani nĩwe ũndĩragĩrĩa.

⁵ Cookereria andũ arĩa manjambagia ũũru wao;
Wee maniine nĩ ũndũ wa wĩhokeku waku.

- ⁶ Nĩngũkũrutĩra igongona rĩa kwĩyendera;
nĩngũgoca rĩtwa rĩaku, Wee Jehova,
tondũ nĩ rĩega.
- ⁷ Nĩgũkorwo nĩahonoketie mathĩina-inĩ makwa mothe,
na maitho makwa nĩmeyoneire gũtoorio gwa thũ ciakwa.

55

Mwathani Nĩatiiragĩrĩra Andũ arĩa Athingu

Thaburi ya Daudi

- ¹ Wee Ngai, thikĩrĩria ihooya rĩakwa,
ndũkaage kũigua ithaithana rĩakwa;
² njigua na ũnjĩtike.
- Meciĩria makwa nĩmathĩnĩtie na ndĩ mũgiũku
³ nĩ ũndũ wa mũgambo wa thũ,
nĩ ũndũ wa gũkũũrĩrwo maitho nĩ andũ arĩa aaganu;
tondũ o mandehagĩra o mathĩina,
na makaanyũrũria marakarĩte.
- ⁴ Ngoro yakwa ĩrĩ na ruo rũnene thĩnĩ wakwa,
nganyĩitwo nĩ imakania nene cia gĩkuũ.
- ⁵ Guoya na kũinaina nĩcindigiĩcĩrie;
hubanĩrio nĩ kĩmako kĩnene.
- ⁶ Na nĩ ngiuga atĩrĩ, “Hĩ, naarĩ korwo ndĩ na mathagu ta ndutura!
Ingĩumbũka thĩ ngahurũke,
- ⁷ ingĩũra thĩ kũndũ kũraya,
ngaikare werũ-inĩ;
- ⁸ ingĩhiũha thĩ handũ harĩa ingĩgĩtia,
kũraiho na rũhuho rũu rũnene na kĩhuhũkanio.”
- ⁹ Wee Mwathani, andũ arĩa aaganu nĩmanyĩitwo nĩ kĩrigiicano,
ũhĩngĩcanie mĩario yao,
nĩgũkorwo itũũra-inĩ inene nyonaga o haaro na ngũĩ.
- ¹⁰ Mũthenya na ũtukũ, andũ acio aaganu macangacangaga thingo-inĩ cia
itũũra rũu;
narĩo rĩiyũrĩtwo nĩ rũmena na irumi.
- ¹¹ Thĩnĩ wa itũũra rũu inene no mwanangĩko ũrĩ kuo;
kwĩhitanĩra na kũheenania ciyũrĩte njĩra-inĩ ciarĩo.
- ¹² Korwo nĩ thũ ĩranuma-rĩ,
no ngĩrĩrĩrie;
korwo nĩ thũ ĩranjũkĩrĩra-rĩ,
no ndĩhithe ndĩkanyone.
- ¹³ No rĩrĩ, nĩwe mũndũ wa riika rĩakwa,
mũthiritũ wakwa, mũrata wakwa ũrĩa twendanĩte mũno,
- ¹⁴ o wee twanakenanĩra tũrĩ na ngwatanĩro njega,
tũgĩthĩ hamwe na andũ arĩa angĩ nyũmba-inĩ ya Ngai.
- ¹⁵ Gĩkuũ kĩrohbanĩria thũ ciakwa o rĩmwe;
iroikũrũka mbĩrĩra irĩ muoyo,
tondũ ũuru ũkoragwo ngoro-inĩ ciacio.
- ¹⁶ No rĩrĩ, nĩ nĩ Ngai ngayagĩra,

nake Jehova n̄ahonokagia.

- 17 Hwaĩ-inĩ, na rūciinĩ, o na m̄iaraho,
ngayaga ndĩ m̄inyamaro-inĩ,
nake n̄aiguaga m̄ugambo wakwa.
- 18 We angũũraga kuuma mbaara-inĩ ĩria ndũithagio,
ngoima itagurarĩtio,
o na gwakorwo nĩ andũ aingĩ mandũithagia.
- 19 Mũrungu ũria ũtũũrite aikariire gĩti kĩa ũnene nginya tene,
n̄iekũmaigua na amaherithie,
andũ acio matagarũragĩra m̄ithiire yao,
o acio matetigagĩra Ngai.
- 20 Mũndũ ũcio tũrĩ thiritũ nake atharĩkagĩra arata ake,
na agathũkia kĩrĩkanĩro gĩake.
- 21 M̄iaro yake ĩnyorokete o ta thiagĩ,
no rĩrĩ, mbaara ĩrĩ ngoro-inĩ yake;
ciugo ciake ihooranagĩria gũkĩra maguta,
no icio nĩ hiũ cia njora ĩrĩ njomere.
- 22 Rekereria Jehova maũndũ marĩa magũtangaga,
na n̄iegũgũtiĩrĩria;
ndarĩ hĩndĩ akaareka mũndũ ũria mũthingu agwe.
- 23 No rĩrĩ, Wee Ngai, n̄ũkakarũrũkia andũ arĩa aaganu
ĩrima-inĩ rĩa ũmaramari;
andũ arĩa manyootagĩra thakame na andũ a maheeni
matigaakinyia nũthu ya matukũ mao.

No nĩ hakwa-rĩ, Wee n̄iwe ndũihokete.

56

Kwĩhoka Ngai

Thaburi ya Daudi

- 1 Wee Ngai, njiguĩra tha,
n̄igũkorwo andũ n̄imaingatanĩte na nĩ mũno;
mũthenya wothe mendaga o gũũtharĩkĩra.
- 2 Andũ arĩa manjambagia
maingatanaga na nĩ mũthenya wothe;
aingĩ nĩ arĩa maraatharĩkĩra na mwĩĩo.
- 3 Rĩria ndetigĩra-rĩ,
n̄iwe ndrĩhokaga.
- 4 Nĩ ũndũ wa hinya wa Ngai, n̄ĩndĩrĩgoocaga kiugo gĩake,
ndĩhokete o Ngai; ndingĩitigĩra.
Mũndũ ũrĩ na mwĩrĩ angĩnjĩka atĩa?
- 5 Mũthenya wothe matindaga makĩogomia ciugo ciakwa;
hĩndĩ ciothe mathugundaga kũnjĩka ũũru.
- 6 Manjiiragĩra na makanjoheria,
na makarũthania na m̄ithiire yakwa,
makienda kũnjũraga.
- 7 Wee Ngai, ndũkareke mahonoke o na atĩa;

ng'aũrania ndũrĩrĩ na marakara maku.

⁸ Andĩka ũhoro wa gũcakaya gwakwa;
maithori makwa mekĩre cuba-inĩ yaku,
githĩ matirĩ maandĩko-inĩ maku?

⁹ Rĩrĩa ngaakaya ndeithio
thũ ciakwa nĩkahũndũka.
Ũndũ ũcio nĩugatũma menye atĩ Ngai arĩ hamwe na nĩ.

¹⁰ Nĩ ũndũ wa hinya wa Ngai, ũrĩa ngoocaga kiugo gĩake,
nĩ ũndũ wa hinya wa Jehova, ũrĩa ngoocaga kiugo gĩake,

¹¹ ndĩhokete o Ngai; ndingĩtigĩra.
Mũndũ-rĩ, angĩnjĩka atĩa?

¹² Wee Ngai, mĩhĩtwa ĩrĩa ndĩhĩtite ndĩ o nayo,
nĩndĩrĩkũrutagĩra maruta ma gũgũcookeria ngaatho.

¹³ Nĩgũkorwo nĩũhonoketie kuuma gĩkuũ-inĩ,
na ũkagirĩrĩria magũrũ makwa kũhĩngwo,
nĩguo thiiage mbere ya Ngai
ngĩonaga ũtheri ũrĩa wonagwo nĩ arĩa marĩ muoyo.

57

Ihooya rĩa kũuria Ngai ũteithio

Thaburi ya Daudi

¹ Wee Ngai, njiguĩra tha, ũnjiguĩre tha,
nĩgũkorwo nĩ harĩwe njũragĩra.
Nĩ ngũũrĩa kĩruru-inĩ kĩa mathagu maku,
o nginya mwanangĩko ũhitũke.

² Ngũkaĩra Ngai-Ũrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno,
o kũrĩ Mũrungu, ũrĩa ũũhingagĩria maũndũ.

³ Atũmaga ũteithio kuuma igũrũ akaahonokia,
akarũithia arĩa maahanyũkagia mũno;
Ngai agakĩndũmĩra wendani na wĩhokeku wake.

⁴ Nĩ ndĩ gatagatĩ-inĩ ka mĩrũũthi;
ngomete gatagatĩ ka nyamũ ndĩani,
na nĩo andũ arĩa magego mao mahaana ta matimũ na mĩguũ,
o acio nĩmĩ ciao ihaana ta hiũ cia njora njũgĩ.

⁵ Wee Ngai, tũũgĩra, ũtũũgĩrio igũrũ rĩa igũrũ;
riiri waku niũgĩe igũrũ rĩa thĩ yothe.

⁶ Thũ ciakwa nĩciambũire magũrũ makwa mũtego wa wabu,
na nĩ ngũthikĩra nĩ kũnyamarĩka.
Cienjete ĩrima njĩra-inĩ yakwa,
no nĩcio igũite thĩinĩ warĩo.

⁷ Wee Ngai, ngoro yakwa nĩkindĩirie,
ngoro yakwa no ĩkindĩirie;
nikũina ngũina, ngũgooco na rwĩmbo.

⁸ Wee muoyo wakwa arahũka!
Arahũka wee kĩnanda kĩa mũgeeto, o nawe kĩnanda gĩa kĩnũbi!

Ngwarahũka ruoro rūgĩtema.

- 9 Wee Mwathani, nĩngũkũgocca, gatagatĩ-inĩ ka ndũrĩrĩ;
nĩngũkũinĩra ngũgocce ndĩ gatagatĩ-inĩ ka andũ.
10 Nĩgũkorwo wendo waku nĩ mũnene, ũgagĩkinya o igũrũ;
wĩhokeku waku ũkinyĩte o matu-inĩ.
11 Wee Ngai, tũũgĩra, ũtũũgĩrio igũrũ rĩa igũrũ;
riiri waku nĩũgĩe igũrũ rĩa thĩ yothe.

58

Thooya rĩa kũũria Ngai Aherithie Andũ arĩa Aaganu

Thaburi ya Daudi

- 1 Inyuĩ aathani aya-rĩ, ti-itherũ nĩmwaragia maũndũ ma kĩhooto?
Nĩmũtuagĩra andũ ciira ũrĩa kwagĩrũire na kĩhooto?
2 Aca, ngoro-inĩ cianyu mũthugundaga maũndũ matarĩ ma kĩhooto,
na moko manyu mageeka maũndũ ma kũruta haaro gũkũ thĩ.
3 O kuuma gũciarwo andũ arĩa aaganu nĩmahĩtagia njĩra;
matũũraga marĩ imaramari kuuma gũciarwo, na maaragia maheeni.
4 Ũrũrũ wao nĩ ta ũrũrũ wa nyoka,
ũhaana ta thumu wa ndũira ithingĩte matũ mayo,
5 ĩrĩa ĩtangĩigua rwĩmbo rwa mũmĩthuuthĩri,
o na angĩkorwo aramĩthuuthĩra arĩ na ũũgĩ mũnene aĩa.
6 Wee Ngai, unanga magego marĩa marĩ tũnua twao;
Wee Jehova, munya mũthangiri ya mũrũũthi ĩyo!
7 Nĩmabuĩrie o ta maaĩ marĩa mathereraga makabuĩria;
rĩrĩa magereka ũta-rĩ, mũguĩ yao nĩkoragwo ĩrĩ mũtuuhu.
8 Marotuĩka ta ndinoho ĩrĩa ĩtwekaga o ĩgĩthiiaaga,
matuĩke ta kĩhuno kĩrĩa gĩtoonaga riũa.
9 Andũ arĩa aaganu makeeherio narua,
gũkĩra ũrĩa nyũngũ cianyu ingĩhiũhio nĩ mwaki wa mũigua,
ĩrĩ mũiguũ kana ĩrĩ mũũmũ.
10 Andũ arĩa athingu nĩmagakena maarĩhĩrio,
rĩrĩa magathambia nyarĩrĩ ciao thakame-inĩ ya arĩa aaganu.
11 Hĩndĩ ĩyo andũ nĩmakoiga atĩrĩ,
“Ti-itherũ nĩ kũrĩ na ĩrĩhi rĩa arĩa athingu;
ti-itherũ nĩ kũrĩ Ngai ũrĩa ũtuagĩra andũ a thĩ ciira.”

59

Thooya rĩa kũhooya Ũgitĩri

Thaburi ya Daudi

- 1 Wee Ngai, honokia kuuma kũrĩ thũ ciakwa;
ngĩtura hari arĩa manjũkagĩrĩra.
2 Honokia kuuma kũrĩ arĩa mekaga ũũru,
na ũũhonokie kuuma kũrĩ acio aiti thakame.
3 Ta kĩone ũrĩa manjoheirie!
Andũ oorũ maranjũrĩra manjũkĩrĩre,
o na itekĩte ũũru kana ngehĩa, Wee Jehova.

- 4 Ndirĩ ùndũ mũũru njikĩte,
no rĩrĩ, nĩmehaarĩrie maatharĩkĩre.
Arahũka ùndeithie; wĩonere ùrĩa thĩĩnikĩte!
- 5 Wee Jehova, Ngai Mwene-Hinya-Wothe, o Wee Ngai wa Isiraeli,
arahũka ùherithie ndũrĩrĩ ciothe;
ndũkaiguĩre andũ aaganu tha, o acio makunyanagĩra andũ arĩa angĩ.
- 6 Macookaga hwaĩ-inĩ makĩraramaga ta ngui,
makĩũrũraga itũũra-inĩ inene.
- 7 Ta kĩone kĩrĩa marerũka na tũnua twao,
nĩ ta marerũka hiũ cia njora kuuma mũromom-inĩ yao,
makooria atĩrĩ, “Nũũ ùngĩtũigua?”
- 8 No Wee Jehova-rĩ, mathekerere;
ndũrĩrĩ icio ciothe nũcinyararĩte.
- 9 Wee Hinya wakwa-rĩ, nowe njũũthĩrĩrie;
Wee Ngai-rĩ, nĩwe kĩirigo gĩakwa kĩa hinya,
o Wee Ngai wakwa mũnyendi.
- 10 Ngai nĩegũthiĩ mbere yakwa,
na nĩekũnjĩtĩkĩria ngenerere arĩa manjambagia.
- 11 No ndũkamoorage,
nĩguo andũ akwa matikanariganĩrwo.
- Nĩ ùndũ wa hinya waku, tũma matũũre morũũraga,
nginya ùmatorie, Wee Mwathani ngo iitũ.
- 12 Nĩ ùndũ wa mehia ma tũnua twao,
na nĩ ùndũ wa ciugo cia mũromom yao,
tũma magwatio nĩ mũtego wa mwĩtĩio wao.
- Nĩ ùndũ wa irumi na maheeni marĩa maaragia,
13 maniine na marakara maku,
maniine nginya mathire biũ.
- Hĩndĩ iyo nĩgũkamenyeka nginya ituri cia thĩ,
atĩ Ngai nĩwe wathaga Jakubu.
- 14 Macookaga hwaĩ-inĩ makĩraramaga ta ngui,
makĩũrũraga itũũra-inĩ inene.
- 15 Morũũraga magĩcaria irio,
na makoigĩrĩria maga kũhũũna.
- 16 No nĩ-rĩ, ndĩinaga ùhoru wa hinya waku,
o rũciinĩ ngaina ùhoru wa wendo waku;
nĩgũkorwo Wee nĩwe kĩirigo gĩakwa kĩa hinya,
na rĩũrĩro rĩakwa hĩndĩ ya mathĩina.
- 17 Wee Hinya wakwa-rĩ, nĩngũkũinĩra ngũgooce;
nĩgũkorwo Wee nĩwe kĩirigo gĩakwa kĩa hinya,
o Wee Ngai ùrĩa ùnyendete.

60

Ihooya rĩa kũũria Ùtoorania

Thaburi ya Daudi

- 1 Wee Ngai nĩũtũtiganĩrie na ùgatũharagania;
ũkoretwo ùtũrakarĩre, no rĩu tũcookerere!

- 2 Nĩũthingithĩtie bũrũri na ũkawatũra;
thinga mĩatũka yaguo, nĩgũkorwo nĩũrenyenya.
- 3 Nĩũtũmĩte andũ aku makorwo na mahinda maritũ;
ũmanyuithĩtie ndibei magathĩĩ magĩtũgũũgaga.
- 4 No rĩrĩ, andũ arĩa magwĩtigĩrĩte-rĩ, nĩũmahaicĩurie bendera,
nĩguo metharagĩre harĩ yo mona arĩa mamarathaga na ũta.
- 5 Tũhonokie na ũtũteithie na guoko gwaku kwa ũrĩo,
nĩguo arĩa wendete mahonoke.
- 6 Ngai nĩarĩtie arĩ handũ hake harĩa haamũre, akoiga atĩrĩ:
“Nĩngatũranga Shekemu* ndĩ na gĩkeno kĩngĩ,
na thĩmĩre andũ akwa Gĩtuamba gĩa Sukothu.
- 7 Gileadi nĩ gwakwa, o na Manase no gwakwa;†
Efiraimu nĩ ngũbia yakwa ya kĩgera,
na Juda nĩ rũthanju rwakwa rwa ũthamaki.
- 8 Moabi nĩ kiraĩ gĩakwa gĩa gwĩthambĩra,
na Edomu nĩho njikagia kĩaatũ gĩakwa;
nyanagirĩra nĩ ũria ndooretie bũrũri wa Filistia.”
- 9 Nũũ ũkũnginyia itũũra rĩrĩa inene rĩirigĩre?
Nũũ ũkũndongoria andware Edomu?
- 10 Githĩ tiwe, Wee Ngai, o Wee ũtũregete,
na ũgatiga gũtwarana na mbũtũ ciitũ cia ita?
- 11 Tũteithie, ũtũhootanĩre harĩ thũ ciitũ,
nĩgũkorwo ũteithio wa mũndũ nĩ wa tũhũ.
- 12 Ngai arĩ hamwe na ithuĩ nĩtũkũhootana,
na nĩakarangĩrĩria thũ ciitũ thĩ.

61

Kũhooya Ũgitĩri wa Ngai

Thaburi ya Daudi

- 1 Wee Ngai, igua kĩrĩro gĩakwa;
thikirĩria ihooya riakwa.
- 2 Ndĩragũkaĩra kuuma ituri cia thĩ,
ndĩragũkaĩra o ngoro yakwa igĩthiragwo nĩ hinya;
ndongoria nginye rwaro-inĩ rwa ihiga rũria rũraihu na igũrũ kũngĩra.
- 3 Nĩgũkorwo nĩwe ũkoretwo ũrĩ rĩrũro riakwa,
mũthiringo mũraihi na igũrũ wa hinya wa kwĩhitha kuuma kũrĩ thũ.
- 4 Ndĩrĩragĩria gũtũũra hema-inĩ yaku nginya tene,
na ndĩhithage kĩrũru-inĩ kĩa mathagu maku.
- 5 Nĩgũkorwo Wee Ngai nĩũiguĩte mũhĩtwa yakwa,
nĩũngaiire igai rĩa andũ arĩa metigĩrĩte rĩitwa rĩaku.
- 6 Ongerera matukũ ma mũthamaki ma gũtũũra muoyo,
mĩaka yake ĩgane ta ya njiarwa nyingĩ.

* 60:6 Shekemu nĩrĩo rĩarĩ itũũra inene rĩa Isiraeli matukũ-inĩ ma tene. † 60:7 Gileadi na Manase kwarĩ mwena wa irathĩro wa bũrũri wa Isiraeli.

- ⁷ Aroikarīra gītī kīa ūnene arī mbere ya Ngai nginya tene;
tūma wendo na wīhokeku waku imūgitagīre.
- ⁸ Hīndī īyo ngatūūra nyinaga rwīmbo rwa kūgooca rītwa rīaku,
na hingagie mūhītwa yakwa mūthenya o mūthenya.

62

Kwīhoka Ngai arī o We Wiki

Thaburi ya Daudi

- ¹ Ngoro yakwa yetagīrīra Ngai o we wiki;
ūhonokio wakwa uumaga harī we.
- ² O we wiki nīwe rwaro rwakwa rwa ihiga na ūhonokio wakwa;
nīwe kīrigo gīakwa kīa hinya, ndirī hīndī ngenyenyeke.
- ³ Nī nginya rī mūgūtūūra mūtharīkagīra mūndū?
Mwamūūruga inyuothe, taarī rūthingo rūinamu
kana rūirigo rūrenda kūgūa?
- ⁴ Nīmatuīte itua mamweherie ūnene-inī wake;
makenagio nī maheeni.
Marathimanaga na tūnua twao,
no ngoro-inī ciao makarumana.
- ⁵ Wee ngoro yakwa, etha ūhurūko harī Ngai o we wiki,
kīrīgīrīro gīakwa kīrī harī we.
- ⁶ O we wiki nīwe rwaro rwakwa rwa ihiga na ūhonokio wakwa;
nīwe kīrigo gīakwa kīa hinya ndirī hīndī ngenyenyeke.
- ⁷ Ūhonokio wakwa na gītīo gīakwa ciumaga kūrī Ngai;
nīwe rwaro rwakwa rwa ihiga rūrī hinya, na rūrīro rīakwa.
- ⁸ Inyuū andū aya, mwīhokagei o we hīndī ciothe;
itūrūragai ngoro cianyu harī we,
nīgūkorwo Ngai nīwe rūrīro rīitū.

⁹ Andū arīa matarī igweta no mīhūmū tu,
na arīa marī igweta no maheeni tu;
mangīthimwo na ratiri-rī, o no kīndū gīa tūhū;
othe marī hamwe no mīhūmū mītheri.

¹⁰ Mūtikehoke ūtunyani
kana mwītīe na indo cia kūiya;
o na ūtonga wanyu ūngīngīha-rī,
mūtīkawīhoke.

¹¹ Harī ūndū ūmwe Ngai oigīte,
o na nī maūndū meerī njiguīte:
atī Wee Ngai, nī ūrī hinya,
¹² na atī Wee Mwathani, ūrī mwendani.

Ti-itherū nīūkarīha o mūndū
kūringana na wīra wake.

63

Kūnyootera Ngai

Thaburi ya Daudi

- ¹ Wee Ngai, nīwe Mūrungu wakwa,

Wee-rī, nīwe nongoragia na kīyo;
ngoro yakwa nīwe īnyootagīra,
na mwīrī wakwa nīwe wīriragīria,
ndī būrūri-inī ūyū mūmū na wa mīnoga,
o ūyū ūtarī maai.

- 2 Nīnguonete ūrī handū-harīa-haamūre,
na ngeyonera hinya waku na riiri waku.
- 3 Tondū wendo waku nī mwega gūkīra muoyo guo mwene-rī,
mīromo yakwa nīrīkūgocaga.
- 4 Ndīrīkūgocaga hīndī īrīa yothe ngūtūūra muoyo,
ngocage rītwa rīaku nyambararītie moko makwa.
- 5 Ngoro yakwa īganīre ta īrīte irio iria njega mūno;
nako kanua gakwa nīkarīkūgocaga, mīromo yakwa īgakūinīra.
- 6 Ngūririkanaga ndī ūrīrī;
ndīciiragia ūhoru waku ūtukū wothe.
- 7 Tondū Wee nīwe ūteithio wakwa-rī,
nyinagīra kīruru-inī kīa mathagu maku.
- 8 Ngoro yakwa nīnyīitīrīre harīwe;
guoko gwaku kwa ūro gūkaanyiitīrīra.
- 9 Andū arīa macaragia muoyo wakwa nīguo maūnīine nīmakanangwo;
magaatoonyerera na thī nginya kūrīa kūrīku mūno.
- 10 Makooraḡwo na rūhiū rwa njora
matuīke irio cia mbwe.
- 11 No rīrī, mūthamaki nīagakena nī ūndū wa Ngai;
andū arīa othe mehītaga makīḡwetaga rītwa rīa Ngai
nīmakamūgooca,
natuo tūna twa arīa maaragia maheeni nītūgaakirio.

64

Ihooya rīa kūrīa Ūgitīri

Thaburi ya Daudi

- 1 Wee Ngai, igua mūḡambo wakwa ngīkwīra mateta makwa;
gītira muoyo wakwa harī kwīhītīrwo nī thū.
- 2 Kīhīthe kuuma kūrī ndundu ya andū arīa aaganu,
ūūhīthe kuuma kūrī inegene rīa mūngī ūrīa wīkaga ūūru.
- 3 Manooraḡa nīmī ciao ta hiū cia njora,
na makaaria ciugo njūru itarī ta mīḡuī īrī ūrūrū.
- 4 Mehītagīra mūndū ūtehītie makamūratha na mīḡuī;
mamūrathaga o rīmwe mateḡwītīgīra.
- 5 Momanagīrīria magīthugunda mībango mīūru,
meranaga ūrīa mekūhītha mītego yao;
mooragia atīrī, “Nūū ūngīmīona?”
- 6 Mathugundaga maūndū matarī ma kīhooto, makoiga atīrī,
“Kai nītūbangīte mūbango mwagīrīru-ī!”
Ti-itherū meciiria ma mūndū na ngoro yake itingītūrīka.

- 7 No rĩrĩ, Ngai nĩekũmaratha na mĩguĩ yake,
amathece o rĩmwe.
- 8 Akaamarehithĩria mwanangĩko
nĩ ũndũ wa ciugo njũru iria maaragia na tũnua twao;
andũ arĩa othe makamoona makaamanyũrũria,
mamainainĩrie mĩtwe.
- 9 Andũ othe nĩmagetigĩra;
nĩmakaheana ũhoru wa wĩra wa Ngai,
na meciirie ũhoru wa maũndũ marĩa ekĩte.
- 10 Andũ arĩa athingu nĩmagĩkenere Jehova
na moragĩre harĩ we;
andũ arĩa othe arũngĩrĩru ngoro nĩmamũgooce!

65

Gũcookia Ngaatho nĩ ũndũ wa Irathimo

Thaburi ya Daudi

- 1 Wee Ngai, twetereire gũkũgooca tũrĩ Zayuni;
nĩ harĩwe mĩhĩtwa iitũ ikaahingio.
- 2 Wee ũiguaga mahooya-rĩ,
andũ othe marĩkaga harĩwe.
- 3 Rĩrĩa twahubanĩrio nĩ mehia,
Wee nĩwatũrekeire mahĩtia maitũ.
- 4 Kũrathimwo-rĩ, nĩ andũ arĩa ũthuurĩte,
na ũkamarehe hakuĩ matũũrage kũu nja ciaku!
Ithũ tũrĩganagĩra nĩ maũndũ mega ma nyũmba yaku,
o macio ma hekarũ yaku theru.
- 5 ũtũcookagĩria ũhoru na ciiko cia magegania na cia kĩhooto,
Wee Ngai Mũhonokia witũ,
- o Wee nĩwe mwĩhoko wa andũ arĩa marĩ ituri-inĩ ciothe cia thĩ,
na arĩa marĩ iria-inĩ kũndũ kũraya mũno,
- 6 o Wee wombire irĩma na hinya waku,
wĩohete ũhoti taarĩ mũcibi,
- 7 o Wee wahooreririe mũrurumo wa maria,
ũkĩhooreria mũrurumo wa ndiihũ ciamo,
na ũgĩkiria inegene rĩa ndũrĩrĩ.
- 8 Andũ arĩa matũũraga kũraya nĩmetigagĩra magegania maku;
ũtũmaga thĩ yothe ikene,
kuuma kũria rũciinĩ rũrathaga nginya kũria hwaĩ-inĩ ũthũaga.
- 9 Wee nĩwe ũmenyagĩrĩra thĩ na ũkamiurĩria mbura;
ũtũmaga igĩe na bũthi mũingĩ.
- Rũũ rwa Ngai rũiyũrite maaĩ
ma gũkũrĩria andũ irio,
nĩgũkorwo ũguo nĩguo wathĩrĩrie gwĩkagwo.
- 10 ũiyũragia mĩtaru yakuo maaĩ,
na ũkaaragania mĩkũmũkũmũ yakuo;
ũmĩororoagia na mbura ya rũthuthuũ,
na ũkarathima kĩmera kĩayo.
- 11 Mwaka ũwĩkĩrĩte thũmbĩ ya wega waku,
namo makaari maku makaiyũrĩrĩra bũthi mũingĩ.

- 12 Nyeki ya werū nī nduru mūno,
natuo tūrīma tūiyūrītwo nī gīkeno.
13 Cieni ciyūrīte ndūuru cia ng'ondū,
nacio ituamba ikaiyūra ngano;
indo ciothe iroiḡīrīria ikaina nī gūkena.

66

Rwĩmbo rwa Kūgooca Ngai nī ūndū wa Wega Wake

Rwĩmbo rwa Thaburi

- 1 Anīrīrai Ngai mūkenete mūrī mbere ya Jehova, inyuī andū othe a thī!
2 Inai mūrahe riiri wa rīitwa rīake;
gūkumio gwake tūmai kūḡe na riiri!
3 Īrai Ngai atīrī, “Kaī cīiko ciaku nī cia magegania-ī!
Ūhoti waku nī mūnene mūno nginya
ūgatūma thū ciaku cīhetage nī guoya irī mbere yaku.
4 Andū othe a thī nīwe mainamagīrīra;
mainaga magakūgooca,
mainaga makagooca rīitwa rīaku.”
5 Ūkai muone ūrīa Ngai ekīte,
maūndū marīa ekagīra andū matikīrī ma kūmakania!
6 Aagarūrīre iria rīḡītuīka thī nyūmū,
nao andū makīhītūkīra kūu maaī-inī na magūrū;
ūkai, tūmūkenere.
7 Nī ūndū wa hinya wake, egūtūura aathanaga nginya tene,
maitho make maikaraga marorete ndūrīrī,
nīguo andū arīa aremī matikagerie kūmūūkīrīra.
8 Goocai Ngai witū, inyuī andū a ndūrīrī,
mūgambo wake wa kūmūgooca nūīguīke;
9 nīatūtūūrītīe muoyo na akagīrīrīria magūrū maitū matirūke.
10 Nīḡūkorwo Wee Ngai nūūtūgeretie;
ūtūtheragia ta ūrīa betha ītheragio na mwaki.
11 Nīwatūmire tūtwarwo njeera
na ūḡītūkuuithia mīrigo mīrītū.
12 Warekire andū matūikarīre mītwe;
twagītūkanirie mwaki-inī o na maaī-inī,
no ūḡīcooka ūḡītūrehe kūndū kūrī būthi.
13 Nīngūūka hekarū-inī yaku ndī na maruta ma njino,
nīguo hingie mīhītwa yakwa harīwe,
14 mīhītwa īrīa mīromo yakwa yeranūire, na ngīmīaria na kanua gakwa,
rīrīa ndaarī thīina-inī.
15 Ngūkūrūtīra igongona rīa nyamū iria noru,
na ndute iruta rīa ndūrūme;
ngūkūrūtīra igongona rīa ndegwa na mbūrī.
16 Ūkai mūthikīrīrie inyuothe arīa mwītīgīrīte Ngai;
rekei ndīmūhe ūhoro wa ūrīa anjīkīire.
17 Ndamūkaiire na kanua gakwa,
ngīmūgooca na rūrīmī rwakwa.

- 18 Korwo ndaarĩ na mehia ngoro-inĩ yakwa-rĩ,
Mwathani ndangianjiguire;
19 no ti-itherũ Ngai nĩathikĩrĩrie,
na akĩgua mũgambo wakwa ngĩmũhooya.
20 Ngai arogocwo,
o we ũtaaregire kũigua ihooya rĩakwa,
o na kana akĩaga kũnyonia wendo wake!

67

Rwĩmbo rwa Kũgooca Ngai

Rwĩmbo rwa Thaburi

- 1 Ngai arotũkinyĩria wega wake, na atũrathime,
na atũme ũthiũ wake ũtwarĩre,
2 nĩguo njĩra ciaku imenyeke gũkũ thĩ,
ũhonokio waku ũmenywo nĩ ndũrĩrĩ ciothe.
3 Andũ marokũgooca, Wee Ngai;
andũ othe marogũkumia.
4 Ndũrĩrĩ nĩicanjamũke na cikũinĩre nĩ gũkena,
nĩgũkorwo wathaga andũ na kĩhooito,
na ũgatongoria ndũrĩrĩ iria irĩ gũkũ thĩ.
5 Andũ marokũgooca, Wee Ngai;
andũ othe marogũkumia.
6 Hĩndĩ ĩyo bũrũri nĩũkaruta magetha maguo,
na Ngai, o we Ngai witũ, nĩagatũrathima.
7 Ngai nĩagatũrathima,
nacio ĩturi ciothe cia thĩ nĩikamwĩtigĩra.

68

Rwĩmbo rwa Gũcookia Ngaatho

Thaburi ya Daudi

- 1 Ngai nĩakĩarahũke, ahurunje thũ ciake;
nao arĩa mamũthũire nĩmoore mehere mbere yake.
2 O ta ũrĩa ndogo yũmbũragwo nĩ rũhuho-rĩ,
ũromombũra;
o ta ũrĩa mũhũra ũringũkagio nĩ mwaki-rĩ,
andũ arĩa aaganu marothira marĩ mbere ya Ngai.
3 No rĩrĩ, arĩa athingu marocanjamũka
na makene marĩ mbere ya Ngai;
marorũhĩa nĩ gũkena.
4 Inĩrai Ngai, mũine mũgooce rĩitwa rĩake,
kumiai ũcio ũhaicaga matu ta mbarathi,
rĩitwa rĩake nĩ Jehova;
gĩcanjamũkei mũrĩ mbere yake.
5 Ngai ũrĩa ũikaraga gĩikaro gĩake gĩtheru-rĩ,
nĩwe ithe wa ciana cia ngoriai, na mũgitĩri wa atumia a ndigwa.
6 Ngai nĩatũmaga arĩa maikaraga marĩ oiki magĩe na mĩcĩi,
arĩa ohe amohorithagia na akamoimagaria;
no andũ arĩa aremi matũũraga bũrũri mũmũmũ.

- 7 Wee Ngai rīrīa woimagarire ūrī mbere ya andū aku,
hīndī irīa watuīkanīurie rūng'ūrī-inī-rī,
- 8 thī nīyathingithire,
narīo igūrū rīkiuria mbura,
nī ūndū wa gūūka kwa Ngai, o Ūcio Ngai wa Sinai,
na nī ūndū wa gūūka kwa Ngai, Ngai wa Isiraeli.
- 9 Wee Ngai-rī, nīwoiririe mbura nyingī,
ūkīnyootora būrūri ūcio wa igai rīaku ūrīa wang'arīte.
- 10 Andū aku magītūūra kuo,
na kuumana na ūingī wa indo ciaku, Wee Ngai-rī,
ūgītanahīra athīini acio.
- 11 Mwathani nīaheanire ūhoro,
nao arīa maawanīrīre maarī gīkundi kīnene:
- 12 "Athamaki na mbūtū cia ita moraga na ihenya;
nakuo kambī-inī andū magayanaga indo cia ndaho.
- 13 O na rīrīa mūkomete hakuhī na mwaki wa gīikaro kīa nja,
mūhaana o ta mathagu ma ndutura magemetio na betha,
nacio njoya ciayo ikagemio na thahabu ikūhenia."
- 14 Rīrīa Mwene-Hinya-Wothe aahurunjire athamaki būrūri-inī-rī,
kwahaanaga o ta rīrīa tharunji igwīte kīrīma-inī gīa Zalimoni.
- 15 Ī irīma cia Bashani ti irīma irī riiri;
irīma cia Bashani irī tūcūmbīrī tūingī.
- 16 Inyuī irīma ici irī tūcūmbīrī tūingī-rī, mūrarora na ūiru nīkī,
kīrīma kīrīa Ngai athuurīte gītuīke gīikaro gīake,
o kūrīa Jehova we mwene egūtūūra nginya tene?
- 17 Ngaari cia Ngai cia ita nī makūmi ma ngiri,
na ngiri cia ngiri;
Mwathani nīokīte arī gatagatī ga cio oimīte Kīrīma gīa Sinai,
agatoonya handū hake haamūre.
- 18 Rīrīa wambatire igūrū,
nīwatongoririe arīa maatahītuo mūtongoro-inī waku;
nīwamūkīrīre iheo kuuma kūrī andū,
o na ūgīciamūkīra kuuma kūrī andū arīa aremi,
nīgeetha Wee, Jehova Ngai, ūtūūre kuo.
- 19 Gocai Mwathani, o we Mūrungu Mūhonokia witū,
o we ūkuuaga mīrigo iitū mūthenya o mūthenya.
- 20 Ngai witū nī Mūrungu ūhonokanagia;
Mwathani Jehova nīwe rīūrīro rīa kuuma gīkuū-inī.
- 21 Ti-itherū Ngai nīakamemenda ciongo cia thū ciake,
amemende ruototia rwa arīa mathīiiga na mbere kwīhia.
- 22 Mwathani ekuuga atīrī, "Nīngaruta thū cianyu kuuma Bashani;
ndīcirute irīa-inī kūrīa kūrīku,
- 23 nīgeetha mūtobokie makinya manyu thakame-inī ya thū cianyu,
o nacio nīmī cia nguī cianyu igīe na igai rīacio."
- 24 Wee Ngai-rī, mūtongoro waku nīwonekete,
o mūtongoro wa Mūrungu wakwa na Mūthamaki
agītoonya handū-harīa-haamūre.

- 25 Aini a nyĩmbo nĩo matongoretie,
makarũmĩrĩrwo nĩ ahũuri inanda;
hamwe nao nĩ airĩtu arĩa marahũura tũhembe.
- 26 Gocai Ngai, kũngano-inĩ kĩrĩa kĩnene;
mũgooce Jehova kiũngano-inĩ gĩa Isiraeli.
- 27 Mũhĩrĩga ũrĩa mũnini wa Benjamini nĩguo ũcio ũmatongoretie,
kĩrĩndĩ kĩnene kĩa athamaki a Juda kĩrĩ ho,
na makarũmĩrĩrwo nĩ athamaki a Zebulunĩ na a Nafitali.
- 28 Wee Ngai-rĩ, onania ũhoti waku;
tuonie hinya waku, Wee Ngai, ta ũrĩa waneka.
- 29 Tondũ wa hekarũ yaku ĩrĩa ĩrĩ kũu Jerusalemu-rĩ,
athamaki nĩmagakũrehagĩra iheo.
- 30 Rũithia nyamũ ĩrĩa ĩrĩ ithanjĩ-inĩ,
ũkĩrũithie rũuru rwa ndegwa rũrĩa rũrĩ thĩnĩ wa tũcaũ twa ndũrĩrĩ.
Īkwĩnyiihĩrie, na ĩkũrehere icunjĩ cia betha.
Hurunja ndũrĩrĩ iria ikenagĩra mbaara.
- 31 Abarũthi nĩmagooka moimĩte bũrũri wa Misiri;
naguo bũrũri wa Kushi nĩũkenyiihĩria Ngai.
- 32 Inĩrai Ngai, inyuĩ mothamaki ma thĩ,
inai mũgooce Mwathani,
- 33 ũcio ũthiiaa ahaicĩte matu macio ma igũrũ ma tene,
ũcio ũrurumaga na mũgambo mũnene.
- 34 Anĩrĩrai hinya wa Ngai,
we ũrĩa ũnene wake arĩ guo ũrũgamĩrĩre Isiraeli,
o ũcio ũhoti wake ũrĩ kũu matu-inĩ.
- 35 Wee Ngai-rĩ, ũrĩ wa gwĩtigĩrwo, ũrĩ handũ hau haku haamũre;
Mũrungu wa Isiraeli nĩaheaga andũ ake ũhoti o na hinya.

Ngai arogoocwo!

69

Ihooya rĩa kũũria Ũteithio

Thaburi ya Daudi

- 1 Wee Ngai-rĩ, honokia,
nĩgũkorwo maaĩ maanginyĩte o ngingo.
- 2 Ndiratooonyerera mũtondo-inĩ mũriku,
handũ hatarĩ na ha gũkinyithia kũgũrũ.
Ngingyĩte maaĩ-inĩ harĩa hariku;
mũiyũro wa maaĩ nĩũhumbĩkanĩtie.
- 3 Nĩnogete mũno nĩ gũkaya ndeithio;
mũmero wakwa nĩ mũng'aru.
Maitho makwa nĩmorĩtwo nĩ hinya
nĩgũcũthĩrĩria Ngai wakwa.
- 4 Andũ arĩa maathũire hatarĩ gĩtũmi
nĩ aingĩ gũkĩra njuĩrĩ cia mũtwe wakwa;
thũ ciakwa iria iithũire hatarĩ gĩtũmi nĩ nyingĩ,
o icio injaragia iniine.
Hatagĩrĩrio njookie kindũ itaiyĩte.

- 5 Wee Ngai nĩũũ ũrimũ wakwa;
mahĩtia makwa matingĩhithĩka harĩwe.
- 6 Andũ arĩa makwĩhokete,
maroaga gũconorithio nĩ ũndũ wakwa,
Wee Mwathani, Jehova Mwene-Hinya-wothe;
arĩa makũrongoragia
maroaga kũnyararwo nĩ ũndũ wakwa,
Wee Ngai wa Isiraeli.
- 7 Nĩgũkorwo nĩngirĩrĩrie kũmenwo nĩ ũndũ waku,
naguo ũthiũ wakwa nĩũhumbĩtwo thoni.
- 8 Nduĩkite ta mũgeni harĩ ariũ a baba,
ngatuĩka ta mũndũ wa kũngĩ harĩ ariũ a maitũ;
- 9 kũyo kĩrĩa ndĩ nakĩo kĩa nyũmba yaku nĩkĩo kĩrandĩa,
irumi cia arĩa makũrumaga nĩ nĩ igũĩrĩre.
- 10 Rĩrĩa ngũrĩra na ngehinga kũrĩa irio,
no nginya ngirĩrĩrie kũnyũrũrio;
- 11 rĩrĩa ndehumba nguo ya ikũnia,
andũ no gũũthekerera.
- 12 Andũ arĩa maikaraga kĩhingo-inĩ gĩa itũũra nĩ nĩ manyũrũragia,
na nduĩkite rwĩmbo rwa arĩũ.
- 13 Wee Jehova, nĩndakũhooya
hĩndĩ irĩa ya gwĩtĩkĩrĩka nĩwe;
Wee Ngai, nĩ ũndũ wa wendo waku mũnene,
ũnjĩtĩke na ũhonokio waku wa ma.
- 14 Honokia ũndute mũtondo-inĩ,
ndũkareke ndoonyerere;
ndeithũra kuuma kũrĩ arĩa maathũire,
ũndute kuuma maaĩ-inĩ marĩa mariku.
- 15 Ndũkareke mũiyũro wa maaĩ ũũhubĩkanie,
kana merio nĩ kũrĩa kũriku,
o na kana ndumĩrio kanua nĩ irima rĩa gĩkuũ.
- 16 Wee Jehova, njĩtĩka nĩ ũndũ wa wega wa wendo waku;
nĩ ũndũ wa tha ciaku nyingĩ wĩhũgũre ũnjookerere.
- 17 Ndũkahithe ndungata yaku ũthiũ waku;
njĩtĩka narua, nĩgũkorwo ndĩ thĩĩna-inĩ.
- 18 Ũka hakuhĩ ũndeithũre;
honokia kuuma kũrĩ thũ ciakwa.
- 19 We nĩũũ ũrĩa nyũrũritio, na ngaconorithio na ngahumbwo thoni;
thũ ciakwa ciothe irĩ mbere yaku.
- 20 Kũnyũrũrio nĩ gũũthuthĩte ngoro
ngatigwo itarĩ na mwĩhoko;
ndeetereire nyone wa kũnjiguĩra tha, no ndiigana kũmuona,
ngĩeterera nyone andũ a kũũhooreria, no ndiamonire.
- 21 Maanjĩkĩrĩre maaĩ ma nyongo irio-inĩ ciakwa,
na ndanyoota makĩthe thiki nyue.
- 22 Metha irĩa maarĩrwo ĩrotuĩka mũtego;
ĩrotuĩka ihũũra o na mũtego wa kũmagwatia.
- 23 Maitho mao marogĩa nduma matige gũcooka kuona,

- nayo mĩgongo yao ĩrohocerera nginya tene.
- 24 Maitũrũrĩre mang'ũrĩ maku;
makinyĩrie marakara maku mahiũ.
- 25 Mĩciĩ yao ĩrokira ihooru;
kũroaga mũndũ wa gũtũũra hema-inĩ ciao.
- 26 Nĩgũkorwo manyariiraga arĩa wee ũgurarĩtie,
na makaaria ũhoro wa ruo rwa arĩa ũtĩhĩtie.
- 27 Mathitangĩre o ngero thuutha wa ĩrĩa ĩngĩ;
ndũkanareke magatoonya ũhonokanio-inĩ waku.
- 28 Marothario ibuku-inĩ rĩa muoyo,
mage kwandĩkwo mũtaratara-inĩ wa andũ arĩa athingu.
- 29 Ndĩ na ruo na ngathĩĩnĩka;
Wee Ngai kĩĩhonokie na ũngitĩre.
- 30 Nĩngũgooca rĩĩtwa rĩa Ngai na rwĩmbo,
na ndĩmũtũũgĩrie ngĩmũcookagĩria ngaatho.
- 31 Naguo ũndũ ũcio nĩũgũgĩkenia Jehova gũkĩra kũmũhe ndegwa,
na gũkĩra ndegwa nene ĩrĩ na hĩa na mahũngũ.
- 32 Andũ arĩa athĩĩni mona ũguo nĩmagakena;
inyuĩ arĩa mũrongoragia Ngai, ngoro cianyu iroarahũka!
- 33 Jehova nĩathikagĩrĩria arĩa abatari,
na ndangĩnyarara andũ ake moohetwo.
- 34 Igũrũ na thĩ nĩmũgooce,
o na maria marĩa manene na kĩrĩa gĩothe gĩthiagĩra thĩĩnĩ wamo,
- 35 nĩgũkorwo Ngai nĩakahonokia Zayuni,
na aake matũũra marĩa manene ma Juda rĩngĩ.
Hĩndĩ ĩyo andũ nĩmagatũũra kuo na makwĩgwatĩre;
³⁶ ciana cia ndungata ciake nĩgakũgaya,
nao arĩa mendete rĩĩtwa rĩake nĩmagatũũra kuo.

70

Rwĩmbo rwa kũũria Ũteithio

Thaburi ya Daudi

- 1 Wee Ngai, hiũha ũũhonokie;
Wee Jehova ũka narua ũndeithie.
- 2 Andũ arĩa mendaga kũnjũraga
maroconorithio na manyiitwo nĩ kĩrigiicano;
arĩa othe mendaga nyanangwo
marocooka na thuutha maconokete.
- 3 Andũ arĩa mathekagĩrĩria makiugaga atĩrĩ, "Haiya! Haiya!"
marocooka na thuutha maconokete.
- 4 No arĩa othe makũrongoragia
marokena na macanjamũke;
arĩa mendete ũhonokio waku marotũũra moigaga atĩrĩ,
"Ngai arotũgĩrio!"
- 5 No rĩrĩ, nĩ ndĩ mũthĩĩni na mũbatari;
Wee Ngai, hiuha ũũke kũrĩ nĩ.
Wee nĩwe ũteithio wakwa na mũhonokia wakwa;
Wee Jehova, ndũkagonderere gũũka kũndeithia.

71

Ihooya rĩa kũũria Ūgitĩri

- 1 Wee Jehova-rĩ, njũrĩire harĩwe;
ndũkanakĩreke njonorithio.
- 2 Ndeithũra na ũuhonokie nĩ undũ wa ũthingu waku;
thikĩrĩria ũuhonokie.
- 3 Tuĩka rwaro rwakwa rwa ihiga rwa kũũrĩa,
harĩa ingĩthĩ hĩndĩ ciothe;
athana honokio,
nĩgũkorwo nĩwe rwaro rwakwa rwa ihiga na kĩirigo gĩakwa kĩa
hinya.
- 4 Honokia, Wee Ngai wakwa, kuuma guoko-inĩ kwa andũ arĩa aaganu,
ũndeithũre kuuma ngumbaco ya andũ arĩa ooru na matarĩ tha.
- 5 Nĩgũkorwo ũkoretwo ũrĩ kĩirĩgĩrĩro gĩakwa, Wee Mwathani Jehova,
ũtũũrite ũrĩ mwĩhoko wakwa kuuma ndĩ o mũnini.
- 6 Kuuma gũciarwo gwakwa ndũũrite ngwĩhokete;
nĩwe wandutire nda ya maitũ.
Ngũtũura ngũgoocaga.
- 7 Nĩndũkĩte ta kĩndũ gĩa kũgegania harĩ andũ aingĩ,
no nĩwe rĩũrĩro rĩakwa rĩa hinya.
- 8 Kanua gakwa kaiyũrite ũgooci waku,
gatindaga gakĩgana riiri waku mũthenya wothe.
- 9 Ndũkande hĩndĩ ya ũkũrũ;
ndũkanandiganĩrie rĩria itarĩ na hinya.
- 10 Nĩgũkorwo thũ ciakwa ciaragia ũhoru wa kũnjũkĩrĩra;
acio metagĩrĩra kũnjũraga nĩmacokanĩtie ndundu.
- 11 Moigaga atĩrĩ, “Ngai nĩamũtiganĩrie;
hanyũkaniai nake mũmũnyiite,
nĩgũkorwo ndarĩ mũndũ wa kũmũteithũra.”
- 12 Wee Ngai, tiga kũndaihĩrĩria;
Wee Ngai wakwa, ũka narua ũndeithie.
- 13 Acio maathitangaga-rĩ, maroconoka na maniinwo;
acio mendaga kũnjĩka ũũru,
maronyararwo na maconorwo.
- 14 No nĩ-rĩ, ndĩrĩkoragwo na kĩirĩgĩrĩro hĩndĩ ciothe;
ndĩrĩkĩragĩrĩria gũkũgooca mũno makĩria.
- 15 Kanua gakwa karĩganaga ũthingu waku,
ndĩndage o ngĩgana ũhonokio waku mũthenya wothe,
o na gũtuĩka ndiũũ mũigana wago.
- 16 Wee Mwathani Jehova, ngũũka ngĩanagĩrĩra ciiko ciaku cia hinya,
nyanĩrĩre ũthingu waku, o ũthingu waku wiki.
- 17 Kuuma ndĩ o mũnini, Wee Ngai, ũtũũrite ũndutaga,
na nginyagia ũmũthĩ no nyumbũraga ciiko ciaku cia magegania.
- 18 Wee Ngai, o na ndakũra ngĩe mbuĩ,
ndũkanandiganĩrie,
o nginya nyumbũre ũhoru wa ũhoti waku kũrĩ rũciarũ rũrĩa rũrooka,
na nyumbũre ũhoru wa hinya waku kũrĩ arĩa othe magooka thuutha.
- 19 Wee Ngai-rĩ, ũthingu waku ũkinyĩte o matu-inĩ,

Wee wīkīte maũndũ manene.

Wee Ngai-rĩ, nũũ ũngĩ ũhaana ta we?

20 O na gũtuika nĩtũmĩte nyone mathĩĩna maingĩ na marũrũ-rĩ,
nĩũkariũkia muoyo wakwa rĩngĩ;

nĩũkandiũkia rĩngĩ
kuuma thĩ kũrĩa kũriku.

21 Nĩũkongerera gĩtĩo giakwa,
na ũũhoorerie o rĩngĩ.

22 Ndĩrĩkũgoocaga na kĩnanda kĩa mũgeeto
nĩ ũndũ wa wĩhokeku waku, Wee Ngai wakwa;

ndĩrĩnaga ngũgoocage na kĩnanda gĩa kĩnũbi,
Wee Mũtheru wa Isiraeli.

23 Mĩromo yakwa nĩrĩanagĩrĩa nĩ gũkena
rĩrĩa ngũina ngũgooce,
o nĩ, ũrĩa Wee ũkũũrite.

24 Rũrĩmĩ rwakwa rũrĩrahaga ũhoru wa ciĩko ciaku cia ũthingu
mũthenya wothe,

nĩgũkorwo arĩa meendaga kũnjĩka ũũru
nĩmaconorithĩtio na makarĩgiicwo.

72

Ihooya rĩa Kũhoera Mũthamaki

Thaburi ya Solomoni

1 Wee Ngai, he mũthamaki ũhoti wa gũtuuanagĩra ciira na kĩhooto,
na mũrũ wa mũthamaki ũkĩmũhe ũthingu waku.

2 Nake nĩarĩciiragĩra andũ aku na ũthingu,
andũ aku arĩa anyamaarĩku amatuagĩre ciira na kĩhooto.

3 Irĩa igaatũmaga andũ magaacĩre,
natuo tũrĩma tũciarage matunda ma ũthingu.

4 Nĩarĩgitagĩra andũ arĩa anyamaarĩku gatagatĩ ka andũ,
na ahonokie ciana cia arĩa abatari;
nĩakahehenja arĩa mamahinyagĩrĩa.

5 Mũthamaki arotũũra hĩndĩ ĩrĩa yothe riũa rĩgũtũũra,
na rĩrĩa rĩothe mweri ũgũtũũra nginya njjarwa na njjarwa.

6 Arĩhaanaga ta mbura ĩkiurĩra mũgũnda mũtũgũte,
ahaane ta rũthuthuũ ũrĩa rũihũgagia thĩ.

7 Matukũ-inĩ make andũ arĩa athingu nĩmagatheerema;
naguo ũgaacĩru ũingĩhe o nginya rĩrĩa mweri ũgaakorwo ũtarĩ ho.

8 Agaathanaga kuuma iria rĩmwe nginya rĩrĩa rĩngĩ,
na kuuma Rũũĩ rwa Farati* o nginya ituri cia thĩ.

9 Ndũrĩrĩ cia werũ-inĩ nĩkainamĩrĩa mbere yake,
nacio thũ ciake icũne rũkũngũ.

10 Athamaki a Tarishishi† na a mabũrũri marĩa marĩ hũgũrũrũ-inĩ cia
kũraya

nĩmakamũrehagĩra igooti;
nao athamaki a Sheba na Seba

* 72:8 Rũũĩ rwa Farati rwarĩ mwena wa irathĩro wa bũrũri wa Isiraeli hĩndĩ ya wathani wa Mũthamaki Solomoni. † 72:10 Tarishishi kwoĩkaine taarĩ kuo kwarĩ mũthia wa thĩ.

nĩmakamũrehagĩra iheo.

- 11 Athamaki othe makaamũnamĩrĩra,
nacio ndũrĩrĩ ciothe imũtungatagĩre.
- 12 Nĩgũkorwo nĩakahonokia abatari maamũkaĩra,
o na arĩa anyamaarie matarĩ na wa kũmateithia.
- 13 Nĩakaiguagĩra tha arĩa matarĩ hinya na arĩa abatari,
na ahonokie arĩa athĩni kuuma kũrĩ gĩkuũ.
- 14 Nĩakamateithũra kuuma kũrĩ arĩa mamahinyagĩrĩria na kuuma haaro-
inĩ,
nĩgũkorwo thakame yao irĩ bata mũno maitho-inĩ make.
- 15 Arogĩtũura hĩndĩ ndaaya!
Aroheagwo thahabu ya kuuma Sheba.
Arotũura ahooyagĩrwo nĩ andũ hĩndĩ ciothe,
na mamũrathimage mũthenya wothe.
- 16 Bũrũri ũrogĩa na bũthi wa ngano kũndũ guothe;
irorirũkĩra tũrĩma-igũrũ.
Maciaro makuo marothegea ta ma Lebanoni;
nakuo matũura-inĩ andũ marotheerema ta nyeki ya gĩthaka.
- 17 Rĩitwa rĩake rĩrotũura nginya tene;
rĩrotũura o ta ũrĩa riũa rĩgũtũura.
- Ndũrĩrĩ ciothe nĩkarathimwo nĩ ũndũ wake,
nacio imwĩtage mũndũ mũrathime.
- 18 Gocai Jehova Ngai, o we Ngai wa Isiraeli,
o we wiki wĩkaga maũndũ ma magegania.
- 19 Rĩitwa rĩake rĩu rĩrĩ riiri rĩrogoocagwo nginya tene;
nayo thĩ yothe iroiyrwo nĩ riiri wake.
Ameni, na ningĩ Ameni.
- 20 Ūcio nĩguo mũthia wa mahooya ma Daudi, mũrũ wa Jesii.

Ibuku rĩa Gatatũ

73

Thaburi 73-89

Ihooya rĩa kũuria Ūgitĩri

Thaburi ya Asafu

- 1 Ti-itherũ Ngai nĩ mweka harĩ andũ a Isiraeli,
harĩ andũ arĩa atheru ngoro.
- 2 No nĩ-rĩ, magũrũ makwa maratigĩtie hanini matenderũke;
ndaarĩ o hakuhi kũgũa.
- 3 Nĩgũkorwo nĩndaiguagĩra arĩa etĩĩ ũiru,
rĩrĩa ndonire kũgaacĩra kwa andũ arĩa aaganu.
- 4 Nĩgũkorwo matithĩnĩkaga;
mĩrĩ yao nĩ mĩgima na ikoragwo na hinya.
- 5 Matikoragwo na moritũ ta andũ arĩa angĩ,
na matikoragwo nĩ mathĩna marĩa makoraga andũ.
- 6 Nĩ ũndũ ũcio mwĩtĩo nĩguo mũgathĩ wao;

o ene mehumbaga ūhinya.

- 7 Ūmũ wa ngoro ciao ūtherūkaga o ūmaramari;
meciiria mao mooru matiri mũhaka.
- 8 Nĩ andũ a kinyũrũri, na maaragia ndeto cia rūmena;
maaragia na mwĩtũo ūhoro wa kũhinyĩrĩa andũ arĩa angĩ.
- 9 Tũnua twao twaragia ūũru wa gũũkĩrĩra igũrũ,
nacio nĩmĩ ciao Ikegwatĩra thĩ yothe.
- 10 Nĩ ūndũ ūcio andũ ao nĩmakamacokerera
na metĩkie ūrĩa wothe makoiga.
- 11 Makoiga atĩrĩ, “Mũrungu angĩmenya atĩa?
Ūrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno nĩarĩ na ūmenyo?”
- 12 Ūũ nĩguo andũ arĩa aaganu matariĩ:
tondũ gũtirĩ ūndũ ūmamakagia, makĩragĩrĩa o gũtonga.
- 13 Ti-itherũ, nĩnjigĩte ngoro yakwa ĩrĩ theru o tũhũ;
thambĩtie moko makwa makaaga gwĩka ūũru o tũhũ.
- 14 Nĩgũkorwo ndindaga na mĩnyamaro mũthenya wothe;
herithĩtio rũciinĩ o rũciinĩ.
- 15 Ingĩoigire atĩrĩ, “Nĩngwaria o ūũ,”
nĩngĩakunyanĩire ciana ciaku.
- 16 No rĩrĩa ndageragia gũtaũkĩrwo nĩ ūhoro ūcio wothe,
watuĩkire wa kũũhinyĩrĩa,
- 17 o nginya rĩrĩa ndatoonyire handũ-harĩa-haamũre ha Mũrungu;
hĩndĩ iyo ngĩkĩmenya ūrĩa makaarĩkĩrĩa.
- 18 Ti-itherũ ūmaigaga kũndũ kũrĩa gũtenderũ;
ũmagũithagia thĩ makaanangĩka.
- 19 Hĩ! Kaĩ nĩmakanangwo o rĩmwe-ĩ!
Makaaniinwo biũ nĩ imakania!
- 20 O ta ūrĩa kiroto gĩthiraga mũndũ okĩra,
no taguo makahaana rĩrĩa Wee Mwathani ūkaarahũka,
ũkaamaagĩra bata o ta irooto.
- 21 Rĩrĩa ngoro yakwa yarĩ na kĩeha
na roho wakwa ūgaturwo,
- 22 ndiarĩ na meciiria magima, na ndiarĩ na ūmenyo;
ndahaanaga o ta nyamũ ndĩ mbere yaku.
- 23 No rĩrĩ, ngoragwo nawe hĩndĩ ciothe;
nĩũnyĩtĩte guoko gwakwa kwa ūrĩo.
- 24 Nĩũndongoragia na ūtaaro waku,
na thuutha ūcio nĩũkanyamũkĩra riiri-inĩ waku.
- 25 Nũũ ūngĩ ndĩ nake kũu igũrũ tiga Wee?
Gũkũ thĩ ndirĩ na kĩndũ ĩngĩrĩrĩa tiga o Wee.
- 26 Mwĩrĩ wakwa na ngoro yakwa no ciage hinya,
no rĩrĩ, Ngai nĩwe hinya wa ngoro yakwa,
na nĩwe rwĩga rwakwa nginya tene.
- 27 Ti-itherũ arĩa magũtiganagĩria nĩmagathira;
nĩũkanangaga arĩa othe matakwiwokete.

28 No ha ūhoru wakwa-rĩ, nĩ wega gũkuhĩrĩria Ngai.
Nĩndũite Mwathani Jehova rĩũrĩro riakwa;
nĩndĩrĩheanaga ūhoru wa ciiko ciaku ciothe.

74

Gũthaitanĩrĩra Bũrũri Hĩndĩ ya Thũna

Thaburi ya Asafu

- 1 Wee Ngai-rĩ, nĩ kĩĩ gĩtũmĩte ūtũtiganĩrie nginya tene?
Nĩ kĩĩ gĩtũmaga marakara maku macine ng'ondu cia rũũru rwaku?
- 2 Ririkana andũ arĩa wegũrĩire o tene,
arĩa wakũũrĩre magĩtuĩka mũhĩrĩga ūrĩa wegaĩire,
na ūrĩrikane Kĩrĩma gĩa Zayuni, o kũrĩa watũũrĩte.
- 3 Erekeria makinya maku kũrĩ mwanangĩko ūyũ ūtũũrĩte kuo,
wone ūrĩa handũ harĩa haku haamũre hathũkangĩtio nĩ thũ.
- 4 Amuku aku mararamũire harĩa wacemanĩrie na ithuĩ;
maahaandire bendera ciao irĩ imenyithia.
- 5 Metuĩte ta andũ mekũhiũria mathanwa
mateme mĩtĩ ya mũtitũ.
- 6 Mbaũ iria ciothe ciagemetio magĩciunanga
na mathanwa na ibũi ciao.
- 7 Nĩmacinire handũ-haku-harĩa-haamũre hakĩmomoka,
magĩthaahia gũikaro kia Rĩitwa riaku.
- 8 Moigire atĩrĩ na ngoro ciao, "Tũkũmahehenja mathire!"
Maacinire handũ harĩa hothe Mũrungu aahooyagĩrwo kũu bũrũri-inĩ.
- 9 Gũtirĩ ciamu nĩringagĩrwo mahinda maya;
anabii nĩmathirĩte,
na gũtirĩ witũ ūũĩ nĩ nginya rĩ gũgũikara ūguo.
- 10 Wee Ngai, thũ igũtũũra igũthirĩkagia nginya rĩ?
Mũmuku no atũũre acambagia rĩitwa riaku nginya tene?
- 11 Nĩ kĩĩ gĩtũmĩte ūthune guoko gwaku, o guoko kũu gwaku kwa ūrĩo?
Kũrute mĩkũnjo-inĩ ya nguo ciaku ūmaniine!
- 12 No rĩrĩ, Wee Ngai, nĩwe mũthamaki wakwa kuuma tene;
nĩwĩkaga maũndũ ma kũhonokania gũkũ thĩ.
- 13 Wee-rĩ, nĩwe wagayanĩrie iria na ūhoti waku,
ũkĩhehenja mĩtwe ya nyamũ iria nene kũu maaĩ-inĩ.
- 14 Wee-rĩ, nĩwe wahehenjire mĩtwe ya Leviathani,
ũkĩmĩheana ituĩke irio cia ciũmbe cia weru-inĩ.
- 15 Wee-rĩ, nĩwe watũmire ithima itherũke na tũrũũĩ tũtherere,
ũkĩhũithia njũũĩ iria itahũaga.
- 16 Mũthenya nĩ waku o na ūtukũ no waku;
Wee nĩwe wahaandire riũa na mweri.
- 17 Wee-rĩ, nĩwe wekĩrĩre mĩhaka yothe ya thĩ;
nĩwe watũmire kũgĩe hĩndĩ ya riũa na hĩndĩ ya heho.
- 18 Ririkana ūrĩa thũ ikũnyũrũrĩtie, Wee Jehova,
na ūrĩa andũ arĩa akĩgu macambĩtie rĩitwa riaku.
- 19 Ndũkaneane muoyo wa ndirahũgĩ yaku kũrĩ nyamũ cia gĩthaka;

ndūkariganīrwo nī mīoyo ya andū aku arīa manyariirītwo nginya tene.

- ²⁰ Ririkana kīrīkanīro gīaku,
tondū kūdū guothe kūrīa kūrī nduma būrūri-inī kūiyūrīte haaro.
- ²¹ Ndūkareke mūdū ūrīa mūhinyīrīrie acooke na thuutha aconokete;
andū arīa athīni na arīa abatari nīmagooce rītwa rīaku.
- ²² Arahūka, Wee Ngai, ūrūgamīrīre kīhooto gīaku;
ririkana ūrīa andū arīa akūgu magūthirikagia mūthenya wothe.
- ²³ Ndūkariganīrwo nī mbugīrīrio ya amuku aku,
o inegene rīa thū ciaku, rīrīa iranegena itegūtīgithīria.

75

Ngai nī wa Kīhooto

Thaburi ya Asafu

- ¹ Wee Ngai, nīt wagūcookeria ngaatho,
twagūcookeria ngaatho, nīgūkorwo Rītwa rīaku rīrī hakuhi;
andū maheanaga ūhorō wa cīko ciaku cia magegania.
- ² Ugaga atīrī, “Nī nī thuuraga hīndī īrīa njagīrīru;
nī nī nduanagīra ciira na kīhooto.
- ³ Rīrīa thī na andū ayo othe maathingitha,
nī nī nyiitagīrīra itugī ciayo ngacirūmia.
- ⁴ Andū arīa etīi ngūmeera atīrī, ‘Mūtīgacooke kwīraha,’
na arīa aaganu ngameera atīrī, ‘Mūtīkambararie hīa cianyu.
- ⁵ Tigai kwambararia hīa cianyu na igūrū,
mūtīge kwaria mūmītīe ngingo.’”
- ⁶ Nī ūndū-rī, ūhorō wa gūtūūgīria mūdū nduumaga na irathīro kana
ithūiro,
o na kana kuuma werū-inī.
- ⁷ No rīrī, nī Ngai ūtuanagīra ciira:
Anyīhagia mūdū ūmwe, na agatūūgīria ūrīa ūngī.
- ⁸ Jehova anyīitīte gīkombe kūiyūrīte ndibei īrī na mūhūyūyū,
ītukanītio na mahuti manungi wega;
amīonoragia, nao andū othe aaganu a thī makamīnyua,
makainīkīrīra nginya itata rīa mūthia.
- ⁹ No nī-rī, nīngumbūra ūhorō ūyū nginya tene;
ndīrīnaga ūgooci kūrī Ngai wa Jakubu.
- ¹⁰ Nīngarenga hīa cia andū arīa othe aaganu,
no hīa cia arīa athingu nīkambarario.

76

Jehova Nīwe Ngai wa Jakubu

Thaburi ya Asafu

- ¹ Kūu Juda Ngai nīoīkaine;
rītwa rīake nī inene thīnī wa Isiraēli.
- ² Hema yake īrī kūu Salemu,
gīikaro gīake kīrī Zayuni.
- ³ Kūu nīkūo oinangīire mīguī ya ūta īkūhenia,
akiunanga ngo na hīū ciao cia njora,

o na indo ciao ciothe cia mbaara.

- 4 Wee ūcangararīte nī ūtheri,
ūkaḡā na ūkaru ḡūkīra irīma irī na ūtonga wa nyamū cia iguīma.
- 5 Andū arīa njamba magwīte magatunywo indo,
magakoma toro wao wa ḡīkuū;
ḡūtīrī o na ūmwe wa njamba cia ita
ūngīambararia moko make.
- 6 Nī ūndū wa ikūūma rīaku, Wee Ngai wa Jakubu,
mbarathi o ūndū ūmwe na ngaari cia ita igwīte thī ikaaga kwīigua.
- 7 Wee nowe wa ḡwītīgīrwo.
Nūū ūngīrūgama mbere yaku rīrīa ūrī mūrakaru?
- 8 Wamenyithanirie itua rīaku ūrī o kūu igūrū,
nayo thī igwītīgīra na igīkira ki,
- 9 rīrīa Wee Ngai, warūgamire ūtuanīre ciira,
nīguo ūhonokie arīa othe anyamaarīku a būrūri.
- 10 Ti-itherū mang'ūrī ma andū nīmagakūgocithia,
na ūkeyoha matigari ma mang'ūrī maku ta mūcibi.
- 11 Mwīhīte mīlīhīwa harī Jehova Ngai wanyu na mūmīhingie;
rekei mabūrūri marīa mothe mūriganītie namo
marehere ūcio wa ḡwītīgīrwo iheo.
- 12 Athuthaga roho wa arīa maathanaga;
etigagīrwo nī athamaki a thī.

77

Kūrīrikana Cīko cia Ngai cia Hinya

Thaburi ya Asafu

- 1 Ndakaīire Ngai andeithie;
ndakaīire Ngai nīguo anjigwe.
- 2 Rīrīa ndaarī mīnyamaro-inī, nī Mwathani ndarongoririe;
ūtukū ndamwambararīrie moko itekūnoga,
no muoyo wakwa ūkīrega kūhoorerio.
- 3 Wee Ngai, ndakūrīkanire ngīcaaya;
ndataranirie maūndū, nago roho wakwa ūkīringīka.
- 4 Wee watūmire njūrwo nī toro,
ngīthīnīka mūno, ngīremwo nī kwaria.
- 5 Ndeciiririe ūhoru wa matukū ma tene,
ngīrīrikana mīaka o irīa yarī ya tene;
- 6 ngīkūrīrikania ūrīa ndainaga ūtukū,
ngoro yakwa igītarania maūndū,
nago roho wakwa ūkiyūuria atīrī:
- 7 “Mwathani egūtūūra atūregete nginya tene?
Ndarī hīndī agacooka ḡūtūkenera?”
- 8 Wendo wake ūtathiraga-rī, nīkūbuīria ūbuīrītīe nginya tene?
Kīranīro ḡiake ḡīgūtūūra ḡīthahingīte nginya tene?
- 9 Kaī Mūrungu ariganīrwo nīkūiguanīra tha?
Kaī marakara make matūmīte atige ḡutugana?”

- 10 Ngĩcooka ngĩiciiria atĩrĩ, “Ũndũ ũyũ nĩguo ngwĩtiiria naguo: kũririkana mĩaka ya guoko kwa ũrĩo kwa Ūrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno.”
- 11 Nĩngũririkana ciĩko cia Jehova; ũ nĩguo, nĩngũririkana ciama ciaku cia tene.
- 12 Ndĩrĩtaranagia mawĩra maku mothe, na ngecũrانيا ũhoru wa ciĩko ciaku cia hinya.
- 13 Njĩra ciaku, Wee Ngai, nĩ theru. Nĩ ngai irĩkũ nene ta Ngai witũ?
- 14 Wee nĩwe Mũrungu ũrĩa ũringaga ciama; wonanagia ũhoti waku kũrĩ ndũrĩrĩ.
- 15 Nĩwakũũrĩre andũ aku na guoko gwaku kwa hinya, o acio njiaro cia Jakubu na Jusufu.
- 16 Maaĩ nĩmakuonire, Wee Ngai, maaĩ macio maakuonire makĩigua guoya, nakuo kũrĩa kũrĩku mũno gũkĩinyogonda.
- 17 Matu mooiririe mbura, nacio ngwa ikĩruruma igũrũ guothe; heni ciahenũkire ikĩrathũka mĩena yothe
- 18 Ngwa yaku yaiguĩkanire kĩhuhũkanio-inĩ, rũheni rwaku rũkĩmũrĩka thĩ yothe, nayo thĩ ikĩinaina na igĩthingitha.
- 19 Njĩra yaku yatũikanĩirie iria-inĩ, njĩra yaku igĩtuĩkanĩiria maaĩ-inĩ maingĩ, o na gũtuĩka makinya maku mationekire.
- 20 Watongoririe andũ aku o ta ũrĩa mũrĩithi atongoragia rũũru, ũkĩmatongoria na guoko kwa Musa na kwa Harũni.

78

Rũgano rwa Ngai na Andũ ake a Isiraeli

Thaburi ya Asafu

- 1 Inyũ andũ akwa, iguai ũrutani wakwa; thĩkĩrĩriai ciugo cia kanua gakwa.
- 2 Ngũtumũra kanua gakwa njarie na ngerekano, ngũgweta maũndũ mahithe, maũndũ ma kuuma o tene:
- 3 maũndũ marĩa twanaigua na tũkamenya, o marĩa maithe maitũ maanawĩra.
- 4 Tũtingĩhitha ciana ciao maũndũ macio; nĩtũrĩrĩraga rũciaro rũrĩa rũgooka ũhoru wa ciĩko cia Jehova cia kũmũgocithia, na ũhoti wake, na magegania marĩa aaneke.
- 5 Aaheire Jakubu mawatho, na akĩhaanda watho thĩinĩ wa Isiraeli, ũrĩa aathire maithe maitũ atĩ maũrutage ciana ciao,
- 6 nĩguo rũciaro rũrĩa rũgooka thuutha rũkaamenya watho ũcio, o hamwe na ciana iria itaciarĩtwo, nĩguo nacio ikeera ciana ciacio.
- 7 Hĩndĩ iyo ciĩhoke Ngai

- na ciage kūriganīrwo nī ciiko ciake,
no kūrūmia irūmagie maathani make.
- 8 Nacio itikahaane ta maithe macio ma tene,
arīa maarī a rūciaro rūremi na rūng’athia,
rūrīa ngoro ciaruo itaathikagīra Mūrungu,
o rūu maroho maaruo mataamwīhokire.
- 9 Andū a Efraimu, o na maarī na mota ma kūrūa,
nīmahūndūkire mūthenya ūrīa wa mbaara;
- 10 matiarūmirie kīrīkanīro kīao na Ngai,
na nīmaregire kūrūmīrīra watho wake.
- 11 Nīmariganīrwo nī maūndū marīa ekīte,
na makīriganīrwo nī magegania marīa aamonetie.
- 12 Nīaringire cīama maithe mao makīionagīra
marī kūu būrūrī wa Misiri, kūu werū-inī wa Zoani.
- 13 Aagayanirie iria, akīmaringia;
aatūmire maaī marūgame ta rūthingo.
- 14 Mūthenya aamatongoragia na itu,
naguo ūtukū wothē akamatongoria na ūtheri wa mwaki.
- 15 Nīatūranirie mahiga kūu werū-inī,
na akīmahe maaī maingī o ta ma iria;
- 16 nīatūmire tūrūūī tuume rwaro-inī rwa ihiga,
na agītūma maaī matherere ta njūūī.
- 17 No-o maathiire o na mbere kwīhīria Ngai,
magīkīremera Ūrīa-ūrī-Igūrū-Mūno marī kūu werū-inī.
- 18 Nao makīgeria Mūrungu makīendaga,
na ūndū wa gwītīa irio iria meeriragīria kūrīa.
- 19 Magīūkīrīra Ngai na mīario, makīūrania atīrī,
“Mūrungu no ahote kwara metha werū-inī?”
- 20 Rīrīa aagūthire ihiga, maaī nīmatothokire boo,
natuo tūrūūī tūgītherera tūiyūrīte maaī maingī.
No rīrī, no ahote gūtūhe o na irio?
No ahe andū ake nyama?”
- 21 Rīrīa Jehova aiguire ūguo, akīrakara;
agītharīkīra Jakubu na mwaki wake,
namo mang’ūrī make magīūkīrīra Isiraeli,
- 22 nīgūkorwo matiigana gwītīkia Ngai,
kana kwīhoka ūhonokania wake.
- 23 No rīrī, we nīathire matu ma igūrū
na akīhingūra mīrango ya igūrū;
- 24 oirīirie andū mana ta mbura marīe,
na akīmahe ngano ya kūu igūrū.
- 25 Andū makīrīa irio cia araika;
akīmahe irio iria ciothe mangīahotire kūrīa.
- 26 O na ningī akīerekeria rūhuho rwa mwena wa irathīro kuuma igūrū,
na akīrehithia rūhuho rwa mwena wa gūthini na ūndū wa hinya
wake.
- 27 Akīmaharūrūkīria nyama nyingī ta rūkūngū,
nyoni cia rīera-inī ciaingīhīte ta mūthanga wa iria-inī.
- 28 Agītūma igwe thīinī wa kambī yao,
igīthiūrūrūkīria hema ciao.

- 29 Maarĩire o nginya makĩhũũna,
nĩgũkorwo aamaheire kĩrĩa merirĩirie kũrĩa.
- 30 No matanarĩkia kũrĩa irio icio meriragĩria,
o irĩ tũnua-inĩ twao-rĩ,
- 31 marakara ma Ngai makĩmokĩrĩa;
akĩũraga arĩa maarĩ na hinya mũno gatagatĩ kao,
akĩniina andũ ethĩ a Isiraeli.
- 32 O na amekĩte ũguo wothe-rĩ, mathiire o na mbere kwĩhia;
o na ekĩte magegania make, matiamwĩtikirie.
- 33 Nĩ ũndũ ũcio agĩtũma matukũ mao mathire o ũguo tũhũ,
na mũaka yao igĩthira nĩ ihooru rĩa kũmaka.
- 34 Rĩrĩa rĩothe Mũrungu ooraga amwe ao nĩmamũmaathaga;
mamũrongoraga na makamũcookerera na kiyoo.
- 35 Nao makaririkana atĩ Ngai nĩwe warĩ Rwaro rwao rwa Ihiga,
na atĩ Mũrungu Ūrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno nĩwe warĩ Mũkũũri wao.
- 36 No-o makeyendithĩrĩria harĩ we na tũnua twao,
makamũheenagia na nĩmĩ ciao;
- 37 ngoro ciao itiarĩ njĩhokeku kũrĩ we,
na matiarĩ eehokeku harĩ kĩrĩkanĩro gĩake.
- 38 Nowe no aaiyũrĩtwo nĩ tha;
akĩmarekera waganu wao,
na ndaigana kũmaniina.
- Kaingĩ na kaingĩ nĩagiragĩrĩria marakara make,
na ndaigana kwarahũra mang'ũrĩ make mothe.
- 39 Nĩaaririkanire atĩ maarĩ o andũ tu,
karũhuho karĩa kahĩtũkaga na gaticooke rĩngĩ.
- 40 Nĩ maita maingĩ atĩa maamũremaĩra marĩ kũu werũ-inĩ,
na makamũguithia kieha marĩ kũu rũng'ũrĩ-inĩ.
- 41 Mahinda maingĩ nĩmageririe Mũrungu;
maathĩrĩkirie Ūrĩa-Mũtheru-wa-Isiraeli.
- 42 Matiaririkanire ũhoti wake:
mũthenya ũrĩa aamakũũrĩre kuuma kũrĩ arĩa maamahinyagĩrĩria,
- 43 kana mũthenya ũrĩa onanirie ciama ciake kũu bũrũri wa Misiri,
kana magegania make marĩa onanirie kũu werũ-inĩ wa Zoani.
- 44 Nĩagarũrĩre njũũlĩ cia bũrũri wa Misiri igĩtũka thakame;
matingĩahotire kũnyua maai ma tũrũũ twao.
- 45 Akĩmatũmĩra mĩrumbĩ mĩngĩ ya ngi ikĩmarĩa,
o na ciũra iria ciamaanangire.
- 46 Irio cia mĩgũnda yao aaciheire itono,
na maciaro mao akĩmarekereria ngigĩ.
- 47 Aanangire mĩthabibũ yao na mbura ya mbembe,
na mĩkũyũ yao akĩmĩcina na mbaa.
- 48 Ng'ombe ciao aaciũragire na mbura ya mbembe,
na mahiũ mao akĩmahũũra na ngwa.
- 49 Aamaitĩrĩrie marakara make mahiũ,
na mang'ũrĩ, na marũrũ, na muku:
akĩmarekereria mbũtũ ya arĩa maniinanaga.
- 50 Nĩaatemeire marakara make njĩra;
ndamahonokirie kũrĩ gĩkuũ,
no nĩamarekereire kũrĩ mũthiro.

- 51 Akĩūrāga marigithathi mothe ma bũrũri wa Misiri,
arĩ mo maciaro ma mbere ma mũndũ thĩinĩ wa hema cia Hamu.
- 52 No akĩruta andũ ake kuo ta rūũru;
akĩmatongoria o ta ũria mũrũithi atongoragia ng'ondũ magĩtuĩkanĩria
kũu werũ-inĩ.
- 53 Aamatongoririe amamenyereire, nĩ ũndũ ũcio matietigĩrire;
no thũ ciao ikĩhubĩkanio nĩ iria.
- 54 Nĩ ũndũ ũcio akĩmakinya mũhaka-inĩ wa bũrũri wake ũcio mũtheru,
akĩmakinya bũrũri wa irĩma ũria guoko gwake kwa ũrĩo kweg-
watuire.
- 55 Ningĩ akĩrutũrũra ndũrĩrĩ ciehere mbere yao,
na akĩmagaĩra bũrũri ũcio wa ndũrĩrĩ ũtuĩke igai rĩao;
akĩhe mũhĩrĩga ya Isiraeli mũciĩ yao.
- 56 No nĩmageririe Ngai
na makĩremera Ũria-ũrĩ-Igũrũ-Mũno;
matiathikĩrĩrie mawatho make.
- 57 Nĩmagire wĩhokeku na makĩaga wĩtikio o ta maithe mao,
makĩaga kwĩhokeka o ta ũta mũgathũku ũria ũtangĩhokwo.
- 58 Nĩmamũrakaririe nĩ ũndũ wa gũkorwo na kũndũ kwao gũtũũgĩru gwa
kũhooyagĩra;
makĩarahũra ũiru wake nĩ ũndũ wa mũhianano yao.
- 59 Rĩria Ngai aamaiguire, nĩarakarire mũno;
nake agĩtiganĩria Isiraeli o biũ.
- 60 Agĩthaama Hema-ya-Gũtũnganwo irĩa yarĩ Shilo,*
hema irĩa aahaandĩte atũũranagie na andũ.
- 61 Akĩrekereria ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro rĩria rĩa hinya wake rĩthaamio,
rĩri ũcio wake akĩũneana moko-inĩ ma thũ.
- 62 Andũ ake nao akĩmarekereria rūhiũ rwa njora;
nĩarakarĩtio mũno nĩ igai rĩake.
- 63 Mwaki ũgĩcina aanake ao,
nao airĩtu ao makĩaga kũinagĩrwo nyĩmbo cia ũhiki;
- 64 athĩnjiri-Ngai ao makĩũragwo na rūhiũ rwa njora,
na atumia ao a ndigwa makĩaga kũmacakaĩra.
- 65 Ningĩ Mwathani akĩarahũka ta mũndũ woima toro,
ta njamba ya ita igĩũkĩra thuutha wa kũrĩio nĩ ndibei.
- 66 Aahũũrire thũ ciake agĩcihũndũra;
aaciconorithirie nginya tene.
- 67 Ningĩ akĩrega hema cia Jusufu,
na ndathuurire mũhĩrĩga wa Efiraimu;
- 68 no rĩrĩ, nĩathuurire mũhĩrĩga wa Juda,
na Kĩrĩma gĩa Zayuni kĩria endete.
- 69 Nĩaakire handũ harĩa hake haamũre hakĩhaana ta irĩma iria ndaaya,
hakĩhaana ta thĩ irĩa aahaandire itũũre irũmĩte nginya tene.
- 70 Aathuurire Daudĩ ndungata yake
na akĩmũruta ciugũ-inĩ cia ng'ondũ;
- 71 akĩmũtigithia kũrũithia ng'ondũ,
akĩmutua mũrũithi wa andũ ake, nĩo mbarĩ ya Jakubu,
arũthagie Isiraeli igai rĩake.

* 78:60 Matukũ-inĩ ma tene mũno, Shilo nĩrĩo rĩarĩ itũũra itheru, na ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro rĩagĩtwo kuo.

72 Nake Daudi akīmarīithia arī na wagīrīru wa ngoro;
amatongoragia na ūūgī wa moko make.

79

Thooya rīa kūūria Ngai Ahonokie Rūrīrī

Thaburi ya Asafu

- 1 Wee Ngai, ndūrīrī nīitharīkīire igai rīaku;
nīithaahītie hekarū yaku theru,
imomorete itūūra rīa Jerusalemu rīgatuīka irūndo cia mahiga.
- 2 Ciimba cia ndungata ciaku macineanīte
ituīke irio cia nyoni cia rīera-inī,
na mīrī ya andū aku aamūre makamīheana kūrī nyamū cia gīthaka.
- 3 Maitīte thakame ya andū aku ta maaī
Jerusalemu guothe,
na gūtīrī mūndū wa gūthika arīa makuīte.
- 4 Tūtūkīte andū a kūmenwo nī arīa tūriganītie nao,
tūgatuīka andū a kūnyararwo na gūthekererwo nī arīa
matūthiūrūrūkīirie.
- 5 Wee Jehova-rī, nī nginya rī? Ūgūtūūra ūrī mūrakaru nginya tene?
Nī nginya rī ūiru waku ūgūtūūra wakanīte ta mwakī?
- 6 Itūrīria ndūrīrī iria itakūūī mang'ūrī maku,
ūmaitīrīrie mothamaki marīa matakayagīra rītwa rīaku;
- 7 nīgūkorwo nīmatambuurīte Jakubu
na makaananga būrūri wake.
- 8 Ndūgatūherithie nī ūndū wa mehīa ma maithe maitū;
tha ciaku irohiūha itūkinyīrīre,
nīgūkorwo tūrī ahinyīrīrīku mūno.
- 9 Tūteithie, Wee Ngai Mūhonokia witū;
nī ūndū wa rīiri wa rītwa rīaku;
tūteithūre na ūtūrekere mehīa maitū
nī ūndū wa rītwa rīaku.
- 10 Nī kī gīgūtūma ndūrīrī ciūrie atūrī,
“Ngai wao akīrī ha?”
Menyithania kūrī ndūrīrī tūkīonagīra na maitho maitū
atī nīūrīhanagīra thakame ya ndungata ciaku irīa iitītwo.
- 11 Mūcaayo wa arīa moohetwo njeera ūrogūkinyīra;
nī ūndū wa hinya wa guoko gwaku
gītira arīa matūrīrwo gūkua.
- 12 Wīrīhīrie maita mūgwanja harī ndūrīrī iria tūriganītie nacio,
nī ūndū wa rūmena rūrīa makūmenete naruo, Wee Mwathani.
- 13 Na ithuī andū aku, o ithuī ng'ondū cia rūuru rwaku,
tūkūgocage nginya tene na tene;
nītūrahage ūgococi waku,
kuuma njiarwa na njiarwa.

80

Kūhoera Rūrīrī Rūgaacīre Rīngī

Thaburi ya Asafu

- 1 Wee Mūrīithi wa Isiraeli, tūigwe,
o Wee ūtongoragia Jusufu ta ūrīa mūrīithi atongoragia rūuru;
Wee ūikarīire gītī kiā ūnene gatagatī ka makerubi-rī, cangarara
2 ūrī mbere ya Efraimu, na Benjamini, na Manase.*
Arahūra ūhoti waku,
ūuke ūtūhonokie.
- 3 Wee Ngai-rī, tūma tūgaacīre rīngī;
tūma ūthiū waku ūtwarīre,
nīguo tūhonoke.
- 4 Wee Jehova Ngai mwene hinya wothe,
marakara maku megūtooga nginya rī
ūgīūkīrīra mahooya ma andū aku?
- 5 Nīūmahūnītie na irio cia maithori;
ūtūmīte manyue maithori maiyūrīte mbakūri riita.
- 6 Ūtūtuīte kīndū gīa kūrūagīrwo nī arīa tūriganītie nao,
nacio thū ciitū igatūnyūrūria.
- 7 Wee Ngai-Mwene-Hinya-Wothe-rī, tūma tūgaacīre rīngī;
tūma ūthiū waku ūtwarīre,
nīguo tūhonoke.
- 8 Wareehire mūthabibū kuuma būrūri wa Misiri;
warutūrūrire ndūrīrī ūkīūhaanda arī guo.
- 9 Nīwaūthereirie mūgūnda,
naguo ūkīgwata, na ūkīiyūra būrūri wothe.
- 10 Irīma nīciāhumbīrwo nī kīruru kīaguo,
nayo mītarakwa īrīa mīnene īkīhumbīrwo nī hongē ciaguo.
- 11 Watambūrūkirie hongē ciaguo o nginya Iria-inī rīrīa Inene,
na thuuna ciaguo ūgīcikinyia o nginya Rūūi-inī rwa Faratī.†
- 12 Nī kī gītūmīte ūmomore njirigo ciaguo,
ūgagītūma ehītūkīri othe matuagē thabibū ciaguo?
- 13 Ūrangarangagwo nī ngūrwe cia gīthaka,
na ūkarīō nī nyamū cia werū-inī.
- 14 Wee Ngai Mwene-Hinya-Wothe, tūcookerere!
Rora ūrī igūrū wonē!
Rūmbūiya mūthabibū ūyū,
15 mūri ūrīa guoko gwaku kwa ūrīo kwahaandire,
mūriū ūrīa wee mwene wīrereire.
- 16 Mūthabibū waku nīūtemetwo, ūgacinwo na mwaki;
thū ciaku irothira nī ūndū wa irūithia rīaku.
- 17 Guoko gwaku kūroikara na mūndū ūrīa ūrī guoko-inī gwaku kwa ūrīo,
ūcio mūrū wa mūndū wīrereire wee mwene.
- 18 No ithuī-rī, tūtīgatigana nawe o rī;
tūrurumūkie na nītūrīkayagīra rīitwa rīaku.

* **80:2** Mīhīrīga īno ītatū yarī njarwa cia Rakeli, na nīcio ciarī cia mbere kūrūmīrīra ithandūkū rīa kīrīkanīro rīrīa Isiraeli mangīoimagarire marī werū-inī. † **80:11** Ūthamaki wa Daudi na Solomoni woimīte Iria rīrīa Inene nginya Rūūi rwa Faratī.

¹⁹ Wee Jehova Ngai Mwene-Hinya-Wothe, tūma tūgaacīre rīngī;
tūma ūthiū waku ūtwarīre,
nīguo tūhonoke.

81

Rwĩmbo rwa Gūkūngūira Gĩathĩ

Thaburi ya Asafu

- ¹ Inĩrai Ngai, o we hinya witū, nĩ ūndū wa gūkena;
anĩrĩrai mūinĩre Ngai wa Jakubu!
- ² Ambĩrĩrai kũina, hũurai kīhembe,
na mūhũire kīnanda kĩa mūgeeto kĩrĩa kīgambi wega, o na gĩa
kīnūbi.
- ³ Huhai coro hĩndĩ ya Karūgamo ka Mweri,
na ningĩ rĩrĩa mweri waiganana, mūthenya ūrĩa wa Gĩathĩ giitū;
- ⁴ ūyū nĩ watho wa kĩrĩa gĩa kūrūmĩrĩrwo kūrĩ Isiraeli,
o guo watho wa Ngai wa Jakubu.
- ⁵ We nĩāuhaandire ūtuĩke kĩrĩa harĩ Jusufu
hĩndĩ rĩa aathiire gūtharĩkĩra būrĩri wa Misiri,
kĩrĩa twaiguire mwario tūtaamenyire.
- ⁶ Ekuuga atĩrĩ, “Nĩndeheririe mūrigo kuuma ciande-inĩ ciao;
moko mao nĩndameheririe kuuma thĩinĩ wa gĩkabū.
- ⁷ Wangaiire ūrĩ na mĩnyamaro na nĩ ngĩkūhatūra,
ngĩgwĩtika ndĩ thĩinĩ wa mūrurumo wa ngwa;
ndakūgeririe ūrĩ kūu maaĩ-inĩ ma Meriba.
- ⁸ “Inyuĩ andū akwa, iguai ngĩmūkaania,
naarĩ korwo no mūũthikĩrĩrie, inyuĩ Isiraeli!
- ⁹ Mūtikanagĩe na ngai ng’eni gatagatĩ-inĩ kanyu;
mūtikanainamĩrĩre ngai ya kūngĩ.
- ¹⁰ Nĩ nĩ Jehova Ngai waku,
ūrĩa wakūrutire būrĩri wa Misiri.
Athamia kanua gaku na nĩngūkūhe gĩa kūrĩa.
- ¹¹ “No andū akwa matiigana gūũthikĩrĩria;
Isiraeli ndaigana kūnjathikĩra.
- ¹² Nĩ ūndū ūcio ngĩmarekereria marūmĩrĩre ūremi wa ngoro ciao,
na marūmagĩrĩre mwĩiro wao ene.
- ¹³ “Korwo andū akwa no maathikĩrĩrie,
korwo Isiraeli no marūmĩrĩre nĩjra ciakwa,
- ¹⁴ ndamatooreria thū ciao o na ihenya,
na njūkĩrĩre andū arĩa marĩ muku nao na ūndū wa guoko gwakwa!
- ¹⁵ Andū arĩa mathũire Jehova mangĩũthuna marĩ mbere yake,
na iherithia rĩao rĩtũũre nginya tene.
- ¹⁶ No inyuĩ ingĩmũhe ngano rĩa njega mūno mūrĩĩage;
ingĩmũhũunagia na ūkĩ wa kuuma rwaro-inĩ rwa ihiga.”

82

Kūhooya Ciira wa Kīhooto

Thaburi ya Asafu

- 1 Ngai arūgamīte kīūngano-inī kīrīa kīnene;
aratuīra “ngai” ciira arī gatagatī ga cio.
- 2 “Nī nginya rī mūgūtūūra mūciiragīrīra andū arīa matarūgamagīrīra
kīhooto,
na mūgatīra arīa aaganu maūthī?
- 3 “Ciiragīrīrai kīhooto kīa arīa matarī hinya na arīa matarī maithe;
tūūriai ihooto cia andū arīa athīini o na arīa ahinyīrīrie.
- 4 Hatūragai arīa matarī hinya na arīa abatari;
mateithūrei kuuma moko-inī ma arīa aaganu.
- 5 “Andū acio matirī ūndū mooī, na matirī ūndū makūūranaga.
Macangacangaga nduma-inī;
mīthingi yothe ya thī nīyenyenyete.
- 6 “Ndoigire atīrī, ‘Inyuī mūrī “ngai”;
inyuothē mūrī ariū a Ūrīa-ūrī-Igūrū-Mūno.’
- 7 No mūgaakua o ta ūrīa andū makuuaga;
mūkaagūa o ta aathani arīa angī.”
- 8 Arahūka, Wee Ngai, ūtuīre thī ciira,
nīgūkorwo ndūrīrī ciothe nī igai rīaku.

83

Kūhooya Ngai ahoote Thū cia Isiraeli

Thaburi ya Asafu

- 1 Wee Ngai-rī, ndūgakire;
tiga gūikara ūtumītie, Wee Mūrungu,
ndūgaikare wīnyiitanīrie.
- 2 Ta rora wonē ūrīa thū ciaku iranegenā,
acio magūthūire makambararia mītwe yao.
- 3 Mathugundaga ndundu ya gūūkīrīra andū aku na wara;
maciiragīrīra gūūkīrīra andū arīa wendete.
- 4 Meranaga atīrī, “Ūkai, tūmaniine matige gūtuīka rūrīrī,
nīguo rīitwa rīa Isiraeli rīitikanacooke kūrīrikanwo rīngī.”
- 5 Maciiraga marī na ngoro īmwe;
maiguithanagīria magūūkīrīre:
- 6 andū a hema cia Edomu, na cia Aishumaeli,
na cia Moabi, na cia Ahagari,
- 7 na cia Gebali, na cia Amoni, na cia Amaleki,
na cia Filistia, hamwe na andū a Turo.
- 8 O na Ashuri nīmegwatanītie nao
nīguo mateithīrīrie njiaro cia Loti.
- 9 Meeke o ta ūrīa wekire Amidiani,

- na o ta ūrĩa wekire Sisera na Jabini rūũĩ-inĩ rwa Kishoni,
 10 o acio maaniĩnĩrwo Enidoru,
 na magĩtuĩka ta thumu wa kũnorĩa tĩĩri.
- 11 Tũma andũ ao arĩa marĩ igweta mahaane ta Orebu na Zeebu,*
 anene ao othe ūmahaananie na Zeba na Zalimuna,
 12 arĩa moigire atĩrĩ, “Nĩtwĩgwatĩrei bũrũri
 wa ūrĩthio wa Ngai ūtuĩke witũ.”
- 13 Wee Ngai wakwa, matue ta rũkũngũ rũrĩa rũgũrũkagio,
 mahaane o ta mũũngũ ūmbũrĩtwo nĩ rũhuho.
- 14 O ta ūrĩa mwaki ūcinaga mũtitũ
 kana ta rũrĩrĩmbĩ rũgĩcina irĩma-rĩ,
 15 maingatithie o ro ũguo na kĩhuhũkanio gĩaku,
 na ūmamakie mũno na huho ciaku nene.
- 16 Humba mothiũ mao thoni,
 nĩgeetha andũ marongorie rĩitwa rĩaku, Wee Jehova.
- 17 Marotũũra maconokete na marĩ amaku;
 marokua na gĩconoko kĩnene.
- 18 Tũma mamenye atĩ Wee, o Wee wĩtagwo Jehova,
 atĩ Wee nĩwe Ūrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno, o igũrũ rĩa thĩ yothe.

84

Kwĩrĩrĩa Gũthĩ Nyũmba ya Ngai

Thaburi ya Ariũ a Kora

- 1 Wee Jehova Mwene-Hinya-Wothe-rĩ,
 kaĩ gũikaro gĩaku nĩ gĩthaka-ĩ!
- 2 Muoyo wakwa wĩrĩragĩria mũno, ĩĩ o na ũkoorwo nĩ hinya,
 nĩ ūndũ wa kwĩrĩrĩa nja cia Jehova;
 ngoro yakwa na mwĩrĩ wakwa irakaĩra
 Mũrungu ūrĩa ūtũũraga muoyo.
- 3 O na kanyoni-ka-nja nĩkoonete mũciĩ,
 nayo thũngũrũrũ ĩkeyonera gĩtara,
 harĩa ĩngũikaria tũcui twayo,
 o hau hakuĩ na kĩgongona gĩaku,
 Wee Jehova Mwene-Hinya-Wothe,
 o Wee Mũthamaki wakwa na Ngai wakwa.
- 4 Kũrathimwo-rĩ, nĩ andũ arĩa matũũraga nyũmba yaku;
 matũũraga makũgocaga.
- 5 Kũrathimwo-rĩ, nĩ andũ arĩa maheagwo hinya nĩwe,
 o arĩa matũite na ngoro ciao gũthĩ Zayuni.
- 6 Rĩrĩa megũtuĩkanĩria Gĩtuamba kĩa Baka,
 matũmaga kũgĩe na ithima;
 mbura ya maguna-ng’ombe o nayo ĩkũhumbĩraga na tũria twa maaĩ.
- 7 Mathiĩaga magĩkĩragĩrĩa kũgĩa na hinya,
 nginya o mũndũ o mũndũ agakinya mbere ya Ngai kũu Zayuni.

* 83:11 Orebu na Zeebu maarĩ athamaki a Midiani, na maahootirwo ni Gideoni.

- 8 Igua ihooya rĩakwa, Wee Jehova Ngai-Mwene-Hinya-Wothe;
thikĩrĩria, Wee Ngai wa Jakubu.
- 9 Wee Ngai, ta rora ngo iitũ;
tiirira ũrĩa waku ũtirĩrie maguta gĩthiithi.
- 10 Kaba mũthenya ũmwe nja-inĩ ciaku,
gũkĩra gũikara mũthenya ngiri handũ hangĩ o hothe;
kaba ngorwo ndĩ mũrangĩri wa kĩhingo kĩa nyũmba ya Ngai wakwa,
gũkĩra ndũũre thĩinĩ wa hema cia andũ arĩa aaganu.
- 11 Nĩgũkorwo Jehova Ngai nĩ riũa na ngo;
Jehova nĩarĩtũtugaga na agatwĩka maũndũ mega;
arĩa mũthiire yao itarĩ ũcuuke
ndarĩ ũndũ mwega angĩmama.
- 12 Wee Jehova Mwene-Hinya-Wothe,
kũrathimwo nĩ mũndũ ũrĩa ũkwĩhokaga.

85

Ihooya rĩa kũũria Ũtugi wa Ngai

Thaburi ya Ariũ a Kora

- 1 Wee Jehova, nĩ wekire bũrũri waku wega;
nĩwacookeirie Jakubu ũtonga wake.
- 2 Nĩwarekeire andũ aku waganu wao,
na ũkĩhumbĩra mehia mao mothe.
- 3 Nĩweheririe mang'ũrĩ maku mothe,
na ũgĩthirwo nĩ marakara maku mahiũ.
- 4 Tũma tũgaacĩre rĩngĩ, Wee Ngai Mũhonokia witũ,
na ũtuge gũikara ũtũrakariire.
- 5 Ũgũtũũra ũtũrakariire nginya tene?
Marakara maku megũkinyĩra njjarwa na njjarwa?
- 6 Kaĩ ũtangĩtũrurumũkia ngoro ciitũ,
nĩguo andũ aku magũkenere?
- 7 Wee Jehova-rĩ, tuonie wendo waku ũrĩa ũtathiraga,
na ũtũhe ũhonokio waku.
- 8 Nĩngũthikĩrĩria njigwe ũrĩa Mũrungu, o we Jehova, ekuuga;
eranagĩra thayũ kũrĩ andũ ake, o acio ake aamũre:
no ndũkareke macookerere ũrimũ wao.
- 9 Ti-itherũ ũhonokio wake ũrĩ hakuhi na arĩa mamwĩtigĩrĩte,
nĩgeetha riiri wake ũtũũre bũrũri-inĩ witũ.
- 10 Wendo na wĩhokeku nĩicemanĩtie;
ũthingu na thayũ nĩikĩmumunyanĩte.
- 11 Wĩhokeku ũkunũkaga kuuma na thĩ,
naguo ũthingu ũcũthagĩrĩrie ũrĩ o igũrũ.
- 12 Ti-itherũ Jehova no aheane kĩndũ o gĩothe kĩa,
naguo bũrũri witũ ũciarage magetha maguo.
- 13 Ũthingu nĩguo ũmũthiiaga mbere,
ũkahaaragĩria makinya make njĩra.

86

Ihooya rīa Ūteithio wa gūtooria Thū

Ihooya rīa Daudi

- 1 Wee Jehova, njigua na ūnjītike,
nīgūkorwo ndī mūthūini na mūbatari.
- 2 Gitīra muoyo wakwa,
nīgūkorwo nīndīheanīte harīwe.
Wee nīwe Ngai wakwa;
honokia ndungata yaku īno īkwīhokete.
- 3 Njiguīra tha, Wee Mwathani,
nīgūkorwo ngūkayagīra mūthenya wothe.
- 4 He ndungata yaku gīkeno,
nīgūkorwo nī kūrī we, Wee Mwathani,
ndorereirie ngoro yakwa.
- 5 Nīgūkorwo Wee Mwathani ūrī mweга na nūrekanagīra,
ūkaingīhia wendo kūrī arīa othe magūkayagīra.
- 6 Iguа ihooya rīakwa, Wee Jehova;
thīkīrīria ikaya rīakwa ūnjiguīre tha.
- 7 Mūthenya ūrīa ngaakorwo na thīina nīngagūkaīra,
nīgūkorwo nīukanjītīka.
- 8 Wee Mwathani, thīnī wa ngai ciothe gūtīrī īngī tawe;
gūtīrī cīko īngīhaanano na ciaku.
- 9 Ndūrīrī ciothe iria ūmbīte
nīigooka igūthathaiye irī mbere yaku, Wee Mwathani;
nūikarehera rīitwa rīaku riiri.
- 10 Nīgūkorwo Wee ūrī mūnene, na nīwīkaga cīko cia kūgegania;
Wee wiki nowe Ngai.
- 11 Wee Jehova, nyonagīrīria njīra ciaku,
nīgeetha thīage na mūthīire ya ma;
he ngoro īrutīire kūna,
nīguo ndīitigagīre rīitwa rīaku.
- 12 Nīndīrīkūgoocaга na ngoro yakwa yothe,
Wee Mwathani Ngai wakwa;
ngūtūūra ngumagia rīitwa rīaku nginya tene.
- 13 Nīgūkorwo wendo waku nī mūnene harī nī;
nīundeithūrīte kuuma mbīrīra-inī o kūrīa kūriku mūno.
- 14 Wee Ngai, andū arīa efūi nīmaraatharīkīra;
gīkundi kīa andū matarī tha nīmaracaria muoyo wakwa,
o andū acio matakūrūmbūyagia.
- 15 No Wee, Wee Mwathani, ūrī Mūrungu mūigua tha na ūrī mūtugi,
ndūhiūhaga kūrakara, na ūiyūrītwo nī wendo na wīhokeku.
- 16 Wīhūgūre ūndore na ūnjiguīre tha;
he ndungata īno yaku hīnya waku,
na ūhonokie mūrīū wa ndungata yaku ya mūndū-wa-nja.
- 17 Nyonia kīmenyithia kīa wega waku,
nīguo thū ciakwa ikīone iconorithio,
nīgūkorwo Wee, Wee Jehova, nīundeithītie na ūkaahooreria.

87

Gikeno gĩa Gütũura Zayuni

Thaburi ya Ariũ a Kora

- 1 Nĩhaandĩte mũthingi wa itũũra rĩake igũrũ rĩa kĩrĩma kĩrĩa kĩa mũre;
 2 Jehova nĩendete ihingo cia Zayuni
 gũkĩra ciikaro iria ingĩ ciothe cia Jakubu.
- 3 Maũndũ mega nĩmaragio igũrũ riaku,
 wee itũũra inene rĩa Ngai:
- 4 “Nĩngwandĩka ũhoro wa Rahabu na wa Babuloni
 thĩinĩ wa arĩa manjũũ,
 Filistia o nakuo, na Turo, hamwe na Kushi,
 njuge atĩrĩ, ‘Ūyũ aaciariĩrwo Zayuni.’ ”
- 5 Ti-itherũ, ũhoro wa Zayuni ũkĩario nĩgũkagwetagwo atĩrĩ,
 “Ūyũ o na ũrĩa maaciariĩrwo kuo,
 na Ūrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno we mwene nĩagatũma gütũũre kũrĩ
 kũrũmu.”
- 6 Jehova nĩakandĩka ibuku-inĩ rĩa kĩrĩndĩ ũũ:
 “Ūyũ aaciariĩrwo Zayuni.”
- 7 Nao magĩtungũ nyĩmbo makaina atĩrĩ,
 “Ithima ciakwa ciothe irĩ thĩinĩ waku.”

88

Ihooya rĩa kũũria Ūteithio Hĩndĩ ya Kũhinyĩrĩrĩka

Thaburi ya Ariũ a Kora

- 1 Wee Jehova, o Wee Ngai ũrĩa ũũhonokagia,
 ngũkayagĩra mũthenya na ũtukũ ndĩ mbere yaku.
- 2 Ihooya riakwa rĩrokinya harĩwe;
 inamĩrĩria gütũ gwaku ũigue gũkaya gwakwa.
- 3 Nĩgũkorwo muoyo wakwa ũiyũrĩtwo nĩ thĩina,
 na nĩ ngirie gũkua.
- 4 Nĩ ndaranĩrio na arĩa makirĩ gũkua;
 haana ta mũndũ ũtarĩ na hinya.
- 5 Nĩ njiganĩrio na arĩa akuũ,
 o ta arĩa moragĩtwo magakoma mbĩrĩa,
 o acio ũtacoogaga kũrĩrikana,
 arĩa meheretio kuuma ũmenyereri-inĩ waku.
- 6 Ūnjikĩtie irima rĩrĩa iriku mũno,
 o kũu kũriku kũrĩ nduma ndumanu.
- 7 Mang’ũrĩ maku nĩmanditũhũire mũno;
 nĩũũhubĩkanĩtie na ndiihũ ciaku ciothe.
- 8 Nĩũnjehereirie arata akwa arĩa twendanĩte mũno,
 na ũgatũma nduĩke kĩndũ kĩrĩ magigi harĩo.
 Ndiĩmũhingĩrĩrie ndingĩhota kũũra;
 9 maitho makwa nĩmaroora nĩ kĩaha.

Wee Jehova, ngũkayagĩra o mũthenya;
 ngũtambũrũkagĩria moko makwa.

- 10 Andũ arĩa akuũ-rĩ, wee nĩũmonagia magegania maku?

- Acio makuĩte-rĩ, nĩmarahũkaga, magakũgooca?
- 11 Wendo waku nĩumbũragwo mbĩrĩra-inĩ,
kana wĩhokeku waku ũgakiumbũrwo Mwanangĩko-inĩ?*
- 12 Magegania maku nĩmonagwo kũndũ kũu kwa nduma,
kana ciĩko ciaku cia ũthĩngu ikamenyeka
bũrũri-inĩ ũcio wa kĩriganĩro?
- 13 No nĩngũgũkaĩra ũndeithie, Wee Jehova;
rũciini mahooya makwa mokaga hariwe.
- 14 Wee Jehova, nĩ kĩĩ gĩtũmĩte ũndiganĩrie
na ũkaahitha ũthiũ waku?
- 15 Kuuma o ũnini wakwa ndũrĩte nyamarĩtio na ngakuhĩrĩria gĩkuũ;
nĩnyamaarĩkĩte nĩ imakania ciaku, igatũma njage mwĩhoko.
- 16 Mang'ũrĩ maku nĩmahubĩkanĩtie,
nacio imakania ciaku ikanyananga.
- 17 Maathiũrũrũkagĩria mũthenya wothe ta mũiyũro wa maaĩ;
hĩngĩrĩrio nĩmo na mĩena yothe.
- 18 Nĩũnjehereirie athiritũ akwa na arĩa nyendete;
nduma nĩyo mũrata wakwa ũria ũnguhĩrĩrie mũno.

89

Kĩrĩkanĩro kĩa Ngai na Daudi

Thaburi ya Ethani wa mbarĩ ya Ezara

- 1 Ngũtũra nyinaga ũhoru wa wendo mũnene wa Jehova nginya tene;
ndĩrĩmenyithanagia wĩhokeku waku na kanua gakwa kũrĩ njjarwa
na njjarwa.
- 2 Nĩngumbũra atĩ wendo waku ũtũũraga ũrĩ mũrũmu nginya tene,
nyumbũre atĩ wĩhokeku waku nĩũũhaandĩte o kũu igũrũ.
- 3 Woigire atĩrĩ, "Nĩngĩte kĩrĩkanĩro na ũrĩa nĩ ndĩthuurĩre,
na ngeehĩta na mwĩhĩtwa harĩ Daudi ndungata yakwa ngamwĩra atĩrĩ,
- 4 'Nĩngatũma rũciaro rwaku rũtũũre rwĩhaandĩte nginya tene,
na ndũme gĩtĩ gĩaku kĩa ũnene gĩtũũre kĩrĩ kĩrũmu njjarwa na
njjarwa.' "
- 5 Wee Jehova-rĩ, igũrũ nĩrĩkumagia magegania maku,
na rĩkagaathĩrĩria wĩhokeku waku o naguo, kiũngano-inĩ kĩa acio
atheru.
- 6 Nĩ ũndũ-rĩ, kũu matu-inĩ igũrũ nũũ ũngĩgerekano na Jehova?
Nũũ ũkĩhaana ta Jehova harĩ ciũmbe iria irĩ igũrũ?
- 7 Kĩama-inĩ kĩa acio atheru, Mũrungu nĩetigĩrĩtuo mũno;
nĩ wa gwĩtigĩrwo gũkĩra arĩa othe mamũrigiicĩrie.
- 8 Wee Jehova Ngai Mwene-Hinya-Wothe, nũũ ũkĩhaana tawe?
Wee Jehova, nĩ ũrĩ hinya, na wĩhokeku waku ũtũũraga ũkũrigiicĩrie.
- 9 Nĩwe wathaga kĩhuhũkanio kĩa iria rĩrĩa inene;
rĩrĩa makũmbĩ marĩo mookĩra na igũrũ, nĩũmahooreragia.
- 10 Wahehenjire Rahabu agĩtuĩka o ta ũmwe wa arĩa moragĩtuo;
wahurunjire thũ ciaku na guoko gwaku kũrĩ hinya.

* 88:11 Nĩ Abadoni na Kĩhibirania

- 11 Igūrū nī rīaku, o na thī no yaku;
Wee nīwe wombire thī na kīrīa gīothe kīrī thūnī wayo.
- 12 Nīwe wombire mwena wa gathigathini na wa gūthini;
Taboru na Herimoni ciinaga ikenete nī ūndū wa rīitwa rīaku.
- 13 Gīcoka gīaku nī kīrī ūhoti;
guoko gwaku kūrī hinya, guoko gwaku kwa ūrīo nīgūtūgīrie.
- 14 Ūthingu na kīhooto nīcio mūthingi wa gītī gīaku kīa ūnene;
wendo na wīhokeku nīgūtongoragia.
- 15 Kūrathimwo-rī, nī andū arīa mooī gūkūgooca na nyīmbo,
o arīa mathiiga na ūtheri waku, Wee Jehova.
- 16 Makenagīra rīitwa rīaku mūthenya wothe;
magūtūūgagīria nī ūndū wa ūthingu waku.
- 17 Nīgūkorwo Wee nīwe rīiri na hinya wao,
na tondū wa ūtugi waku nītūūgagīria rūhīa rwitū.
- 18 Ti-itherū, ngo iitū īrī na Jehova,
mūthamaki witū nī wa Ūrīa-Mūtheru-wa-Isiraeli.
- 19 Hīndī īmwe nīwaririe na njīra ya kīoneki,
ūkīra andū aku arīa ehokeku atīrī,
“Nīheete njamba īmwe ya ita hinya;
nīndūgīrītie mwanake gatagatī ka andū.
- 20 Nīndīōneire Daudi ndungata yakwa;
nīndīmūtīrīrie maguta makwa maamūre.
- 21 Guoko gwakwa nīkūrīmūtīiragīrīra;
ti-itherū gīcoka gīakwa nīkūrīmwīkagīra hinya.
- 22 Gūtīrī thū īkaamwītīa igooti.
gūtīrī mūdū mwaganu ūkaamūhinyīrīria.
- 23 Nīngahēhenja thū ciake mbere yake,
na njūrage arīa othe mamūthūire.
- 24 Wendo wakwa wa kwīhokeka ūrīkoragwo hamwe nake,
na nī ūndū wa rītwa rīakwa rūhīa rwake nīrūrītūūgagīrio.
- 25 Nīngatambūrūkia guoko gwake igūrū rīa iria,
na guoko gwake kwa ūrīo ndīkūige igūrū rīa njūūī.
- 26 Nīakanjīta anjīire atīrī, ‘Wee nīwe Baba,
na Mūrungu wakwa, o Rwaro rwa Ihiga, Mūhonokia wakwa.’
- 27 Nīngī nīngamwamūra atuīke irigithathi rīakwa,
na ndūme atūūgīrio gūkīra athamaki a thī.
- 28 Nīngūtūūria wendo wakwa harī we nginya tene,
na kīrīkanīro gīakwa nake gītūūre kīrī gīa kwīhokeka.
- 29 Nīngahaanda rūciarō rwake nginya tene,
na gītī gīake kīa ūnene ndīkīhaande rīrīa rīothe igūrū rīgūtūūra.
- 30 “Ariū ake mangīgatarika watho wakwa
na mage kūrūmīrīra kīrīra gīakwa,
- 31 mangīgathūkia kīrīra kīa watho wakwa wa kūrūmīrīrwo
na mage kūmenyerera maathani makwa,
- 32 nīngaherithia wīhia wao na rūthanju,
herithie waganu wao na kūmahūūra iboko;
- 33 no ndīrī hīndī ngaamwehereria wendo wakwa,
o na kana thaahie wīhokeku wakwa o na rī.

- 34 Ndigathũkia kĩrĩkanĩro gĩakwa
kana ngarũrĩre ũrĩa iromo ciakwa ciarĩtie.
- 35 Nĩndĩhĩtie ngĩgwetaga ũtheru wakwa, rĩmwe rĩa kũigana,
na ndĩrĩ hĩndĩ ngaahenia Daudi,
- 36 aĩ rũciaro rwake rũgũtũura nginya tene,
na gĩtĩ gĩake kĩa ũnene gĩtũũre kĩrĩ kĩrũmu mbere yakwa ta riũa;
- 37 gĩgũtũura kĩrĩ kĩrũmu nginya tene o ta mweri,
mũira ũrĩa ũrĩ matu-inĩ nĩ mwĩhokeku.”
- 38 No rĩrĩ, wee nũregete, na ũgatiganĩria,
o na ũgakĩrakarĩra ũcio ũtĩrĩrie maguta.
- 39 Wee nũkanĩte kĩrĩkanĩro kĩrĩa ũrĩkanĩire na ndungata yaku,
na ũkarangĩrĩria thũmbĩ yake rũkũngũ-inĩ.
- 40 Wee ũmomorete thingo ciake ciothe
na ũkaananga cĩhĩtho ciake iria cia hinya.
- 41 Ehĩtũkĩri othe nĩmatahĩte indo ciake;
atuĩkĩte wa kũnyararwo nĩ andũ arĩa mariganĩtie nake.
- 42 Wee nĩtũtũgĩrĩtie guoko kwa ũrĩo kwa arĩa mamũthũire;
nĩtũtũmĩte thũ ciake ciothe ikene.
- 43 ũũgĩ wa rũhiũ rwake rwa njora nĩũhũndũrĩte,
na ũkaaga kũmũteithĩrĩria mbaara-inĩ.
- 44 Nĩũniinĩte riiri wake ũgathira,
na ũgaikania gĩtĩ gĩake kĩa ũnene thĩ.
- 45 Nĩũnyĩhĩtie matukũ ma wĩthĩ wake;
ũmũhumbĩte thoni o ta nguo.
- 46 Nĩ nginya rĩ, Wee Jehova? ũgũtũura wĩhithĩte nginya tene?
Nĩ nginya rĩ mang'ũrĩ maku megũtũura maakanĩte ta mwaki?
- 47 Ririkana ũrĩa mũtũũrĩre wakwa ũrĩ wa gũthira o narua.
Kaĩ akĩrĩ ũndũ wa tũhũ watũmire ũmbe andũ othe!
- 48 Nĩ mũndũ ũrĩkũ ũngĩtũura muoyo na ndonane na gĩkuũ,
kana ehonokie kuuma kũrĩ hinya wa mbĩrĩra?
- 49 Wee Mwathani, wendo waku mũnene ũrĩa wa tene ũkĩrĩ kũ,
ũrĩa wehĩtire, ũkĩrĩra Daudi na ũndũ wa wĩhokeku waku?
- 50 Mwathani, ririkana ũrĩa ndungata yaku ĩnyũrũrĩtio,
na ũrĩa nyũmĩrĩrie irumi iria numĩtwo nĩ ndũrĩrĩ ciothe ngoro-inĩ
yakwa,
- 51 o irumi iria thũ ciaku ĩnyũrũrĩtie nacio, Wee Jehova,
iria itũire ĩnyũrũrĩtie makinya ma ũrĩa wee ũtĩrĩrie maguta nacio.

- 52 Jehova arogoocwo nginya tene!
Ameni, na ningĩ Ameni.

Ibuku rĩa Kana

90

Thaburi 90-106

Matukũ ma Mũndũ

Ihooya rĩa Musa, ndungata ya Ngai

¹ JEHOVA, nĩwe ũtũũrĩte ũrĩ gũkaro giitũ
kuuma njjarwa na njjarwa.

² O mbere ya irĩma kũgĩa kuo

kana ūkĩũmba thĩ na mabũrũri,
kuuma tene nginya tene, Wee ūrĩ o Mũrungu.

- 3 Wee ūcookagia andũ magatuĩka rũkũngũ,
ũkoiga atĩrĩ, “Cookai rũkũngũ-inĩ, inyuĩ ciana ici cia andũ.”
- 4 Nĩgũkorwo mĩaka ngiri harĩwe
no ta mũthenya wa ira ūrĩa ūrahĩtũkire,
kana ta ituanĩra rĩmwe rĩa arangĩri a ūtukũ.
- 5 Ūhaataga andũ, ūkameeheria, magakoma toro wa gĩkuũ;
andũ mahaana ta nyeki ĩrĩa ĩringũkaga rũciinĩ:
- 6 o na gũtuĩka rũciinĩ nĩringũkaga,
hwaĩ-inĩ ĩhoohaga, ĩkooma.
- 7 Tũniinagwo nĩ marakara maku,
na tũkamakio mũno nĩ marũrũ maku.
- 8 Nĩũigĩte wĩhia witũ o mbere yaku,
mehia maitũ marĩa mahĩthe ūkamoimĩria o ūtheri-inĩ hau mbere
yaku.
- 9 Matukũ maitũ mothe maniinagwo nĩ mang’ũrĩ maku;
tũninũkagia mĩaka iitũ na gũcaaya.
- 10 Mũigana wa matukũ maitũ-rĩ, nĩ mĩaka mĩrongo mũgwanja,
kana mĩrongo ĩnana, tũngĩkorwo tũrĩ na hinya;
no rĩrĩ, mũigana wamo no thĩna na kĩa,
nĩgũkorwo mathiraga o narua, na ithuĩ tũgathiĩ, tũkabuĩria.
- 11 Nũũ ūũĩ hinya wa marakara maku?
Nĩgũkorwo mang’ũrĩ maku nĩ manene o ta gwĩtigĩrwo kũrĩa
wagĩrĩre.
- 12 Tuonie gũtara matukũ maitũ wega,
nĩgeetha tũgĩe na ngoro ya ūũgĩ.
- 13 Wee Jehova, hoorera! Nĩ nginya rĩ?
Iguĩra ndungata ciaku tha.
- 14 Rũciinĩ tũhũũnagie na wendo waku ūtathiraga,
nĩguo tũinage nĩ gũkena na tũcanjamũkage matukũ maitũ mothe.
- 15 Tũma tũkene matukũ maingĩ o ta marĩa ūtũnyamarĩtie,
na mĩaka mĩingĩ o ta ĩrĩa tuonete thĩna.
- 16 Ndungata ciaku irokĩonio ciĩko ciaku,
naguo riiri waku wonio ciana ciao.
- 17 Wega wa Mwathani Ngai witũ ūrogĩa na ithuĩ;
tũma wĩra wa moko maitũ ūgaacĩre,
ĩ-ni, kĩrũmie wĩra wa moko maitũ.

91

Ngai Nĩwe Mũgitĩri Witũ

- 1 Mũndũ ūrĩa ūkaraga agitĩrwo nĩ Ūrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno
arĩhurũkaga kĩruru-inĩ kĩa Mwene-Hinya-Wothe.
- 2 Ngũkiuga ūhoro wa Jehova atĩrĩ,
“Wee nĩwe rĩũrĩro rĩakwa na kĩrigo gĩakwa kĩrĩ hinya,
nĩwe Ngai wakwa, ūrĩa ndĩhokete.”

- 3 Ti-itherũ nĩegũgũteithũra gĩkerenge-inĩ kĩa mũtegi,
o na kuuma mũrimũ-inĩ ũria mũũru wa kũũraga.
- 4 Arĩkũhumbagĩra na njoya ciake,
na rungu rwa mathagu make nĩho ũrĩgitagia;
wĩhokeku wake nĩugatuĩka ngo yaku na kĩhitho gĩaku.
- 5 Ndũrĩitigagĩra imakania cia ũtukũ,
kana mũguĩ ũria ũthĩrĩrĩkaga mũthenya,
- 6 o na kana mũrimũ ũria ũceemaga nduma-inĩ,
kana mũthiro ũria ũniinanaga mũthenya gatagatĩ.
- 7 Andũ ngiri no magũe mwena waku,
nao ngiri ikũmi magũe guoko-inĩ gwaku kwa ũrĩo,
no ndũngĩkuhĩrĩrio nĩguo.
- 8 Wee no kwĩrorera ũkerorera na maitho maku
wĩonere iherithia rĩa andũ arĩa aaganu.
- 9 Ũngĩtua ũria-ũrĩ-Igũrũ-Mũno gĩkaro gĩaku,
o we Jehova, ũria arĩ we rĩũrĩo rĩakwa,
- 10 hĩndĩ iyo gũtirĩ ũũru ũgaagũkorerera,
gũtirĩ mwanangĩko ũgaakuhĩrĩria hema yaku.
- 11 Nĩgũkorwo nĩagaatha araike ake nĩ ũndũ waku,
makũgitagĩre mĩthĩre-inĩ yaku yothe;
- 12 nĩmagakuoya na igũrũ na moko mao
nĩgeetha ndũkaringwo kũgũrũ nĩ ihiga.
- 13 Nĩũgakinyĩrĩria mũrũũthi, o na ndũira;
ũkarangĩrĩria mũrũũthi ũria mũnene, o na nyoka.
- 14 Jehova ekuuga atĩrĩ, “Kuona atĩ nĩanyendete,
nĩngamũhatũra hatĩka-inĩ;
nĩndĩrĩmũgitagĩra, nĩgũkorwo nĩamenyete rĩitwa rĩakwa.
- 15 Arĩngayagĩra, na nĩ ngamwĩtika;
ndĩrĩkoragwo hamwe nake hĩndĩ ya thĩna,
ndĩrĩmũteithũraga na ngamũtĩithia.
- 16 Ngũmũtũũria muoyo matukũ maingĩ nginya aiganie,
na ndĩmuonagie ũhonokio wakwa.”

92

Rwĩmbo rwa Gũcookia Ngaatho

- 1 Nĩ wega mũno gũcookagĩria Jehova ngaatho
o na gũkumagia rĩitwa rĩaku na rwĩmbo,
Wee ũria-ũrĩ-Igũrũ-Mũno,
- 2 nĩ wega mũno kwanagĩrĩra wendo waku o rũciinĩ,
o na kwanĩrĩra wĩhokeku waku ũtukũ,
- 3 tũkĩinagia kĩnanda gĩa kĩnũbi kĩa ndigi ikũmi,
o hamwe na kĩnanda kĩa mũgeeto kĩa kigambi wega.
- 4 Nĩgũkorwo, Wee Jehova, nĩũngenetie nĩ ũndũ wa ciĩko ciaku;
nĩngũina ngenete nĩ ũndũ wa wĩra wa moko maku.
- 5 Īĩ mawĩra maku matikĩrĩ manene, Wee Jehova,
mecĩirĩa maku-rĩ, matikĩrĩ marikĩru!
- 6 Mũndũ ũria ũtarĩ ũũgĩ ndangĩmamenya,
mũndũ mũkĩigu ndangĩkũũrana ũndũ ũyũ,

- 7 atĩ o na arĩa aaganu mangĩkũra ta nyeki,
o na arĩa othe mekaga ũũru mangĩgaacĩra,
makaaniinwo nginya tene na tene.
- 8 No Wee Jehova, ũtũũraga ũtũũgĩrĩtio nginya tene.
- 9 Nĩgũkorwo thũ ciaku, Wee Jehova,
ti-itherũ thũ ciaku nĩgathira;
arĩa othe mekaga ũũru nĩmakaharaganio.
- 10 Wee nĩwambararĩtie rũhĩa rwakwa o ta rwa mbogo;
ndĩmũitĩrĩrie maguta marĩa mega mũno.
- 11 Maitho makwa nĩmeyoneire gũtoorio gwa thũ ciakwa;
matũ makwa nĩmeiguĩrĩre ũrĩa thũ ciakwa icio njaganu itooretio.
- 12 Andũ arĩa athingu marĩtheeremaga o ta mũtĩ wa mũkĩndũ,
makũre o ta mũtarakwa wa Lebanoni;
- 13 mahaandĩtwo kũu nyũmba-inĩ ya Jehova,
marĩtheeremaga kũu nja-inĩ cia Ngai witũ.
- 14 Magatũũra maciaraga maciaro o na marĩ akũrũ,
matũũre marĩ na hinya wa wĩhĩ wao, na marĩ aruru,
- 15 maanagĩrĩre, makiugaga atĩrĩ, “Jehova nĩ mũrũngĩrĩru;
we nĩwe Rwaro rwakwa rwa Ihiga,
na gũtirĩ waganu ũngĩoneka thĩnĩ wake.”

93

Ūkaru wa Wathani wa Ngai

- 1 Jehova nĩarathamaka, ehumbĩte ūkaru;
Jehova ehumbĩte ūkaru
na akeoha hinya ta mũcibi.
Thĩ nũhaandĩtwo ĩkarũma ki,
ndĩrĩ hĩndĩ ĩngĩenyenyeka.
- 2 Gĩtĩ gĩaku kĩa ũnene gĩtũũrĩte kĩrĩ kĩrũmu kuuma o tene;
wee ũtũũrĩte kuo kuuma tene na tene.
- 3 Wee Jehova-rĩ, maria nĩmaranĩrĩra,
maria maranĩrĩra na mĩgambo yamo;
maria maranĩrĩra makahũũrithĩa makũmbĩ.
- 4 Wee nĩarĩ hinya gũkĩra makũmbĩ ma iria,
arĩ hinya gũkĩra marurumĩ macio ma maaĩ maingĩ,
Jehova arĩ igũrũ nĩ arĩ hinya.
- 5 Wee Jehova, mawatho maku maikaraga marĩ marũmu;
naguo ũtheru ũgũtũũra ũgemetie nyũmba yaku
matukũ matarĩ mũthia.

94

Ngai Nĩwe Ūrĩhagĩria arĩa Athingu

- 1 Wee Jehova, o Wee Mũrungu ũrĩa ũrĩhanagĩria,
Wee Mũrungu ũrĩa ũrĩhanagĩria-rĩ, cangarara.
- 2 Arahũka, Wee mũtuanĩri ciira wa andũ othe a thĩ;
kĩrĩhe andũ arĩa etĩĩ o kĩrĩa kĩmagĩrĩre.

- 3 Wee Jehova-rĩ, nĩ nginya rĩ andũ arĩa aaganu megũtũũra makenete, nĩ nginya rĩ andũ arĩa aaganu megũtũũra marũũhagia?
- 4 Maaragia ndeto cia mwĩgaatho; andũ arĩa othe meekaga ũuru, o maiyũrĩtwo nĩ mwĩtĩĩo.
- 5 Mahehenjaga andũ aku, Wee Jehova, makahinyĩrĩria igai rĩaku.
- 6 Mooragaga mũtumia wa ndigwa, na mũndũ wa kũngĩ; mooragaga ciana iria itarĩ maithe.
- 7 Moigaga atĩrĩ, "Jehova ndangĩona; Ngai wa Jakubu-rĩ, ndangĩrũmbũiya."
- 8 Mwĩmenyererei inyuĩ arĩa mwaĩte ũũgĩ mũrĩ gatagatĩ-inĩ ka andũ; inyuĩ andũ aya akĩgu, mũgaakĩũhĩga rĩ?
- 9 Ũrĩa wombire gũtũ-rĩ, ndangĩigua? Ũcio wombire riitho-rĩ, ndangĩona?
- 10 Ũcio ũrũthagia ndũrĩrĩ-rĩ, ndangĩherithania? O ũcio ũrutaga andũ-rĩ, ndarĩ ũmenyo?
- 11 Jehova nĩoĩ meciiria ma mũndũ; ĩĩ, oĩ atĩ meciiria mao nĩ ma tũhũ.
- 12 Wee Jehova, kũrathimwo-rĩ, nĩ mũndũ ũrĩa Wee ũtaaraga, o mũndũ ũcio ũrutaga watho waku;
- 13 nĩũgaatũma ahoorere matukũ-inĩ ma thĩĩna, o nginya rĩrĩa mũndũ ũrĩa mwaganu akenjerwo irima.
- 14 Nĩgũkorwo Jehova ndagatiganĩria andũ ake; igai rĩake ndarĩ hĩndĩ angĩrĩtirika.
- 15 Ũtuanĩri ciira wa kĩhooito nĩũgakwo rĩngĩ igũrũ rĩa ũthingu, nao andũ othe arĩa arũngĩrĩru ngoro maũrũmagĩrĩre.
- 16 Nũũ ũkwarahũka, andũĩrĩre harĩ arĩa aaganu? Nũũ ũkũndũgamĩrĩra, andũĩrĩre harĩ arĩa meekaga ũũru?
- 17 Tiga Jehova aandeithirie-rĩ, ingĩakuire o narua, ngatũũre kũu ũkiri-inĩ.
- 18 Rĩrĩa ndoigire atĩrĩ, "Kũgũrũ gwakwa nĩkũratenderũka," wendani waku, Wee Jehova, nĩwandiĩrĩrĩre.
- 19 Rĩrĩa mĩtangĩko yaingĩhire thĩĩnĩ wakwa-rĩ, Wee wahoorerĩrie, ũgĩkenia ngoro yakwa.
- 20 Gĩtĩ kĩa ũnene kĩa ungumania-rĩ, hihi no kĩgĩe na ngwatanĩro nawe, o kĩrĩa kĩrehanagĩra mĩnyamaro nĩ ũndũ wa matuĩro ma kĩo?
- 21 Monganaga hamwe nĩguo mokĩrĩre mũndũ ũrĩa mũthingu, na magatuĩra mũndũ ũtehĩtie ooragwo.
- 22 No Jehova nĩwe ũtuĩkĩte kĩirigo gĩakwa kĩa hinya, na Ngai wakwa, o we rwaro rwakwa rwa ihĩga harĩa njũragĩra.
- 23 We nĩakamaherithia nĩ ũndũ wa mehia mao na amaniine nĩ ũndũ wa waganu wao; Jehova Ngai witũ nĩakamaniina.

- 1 Ũkai, tũinĩre Jehova nĩ gũkena;
tũkĩanĩrĩre ũcio Rwaro rwa Ihiga rwa ũhonokio witũ.
- 2 Nĩtũũkei mbere yake tũgĩcookagia ngaatho,
na tũmũinĩre nyĩmbo cia kũmũkumia.
- 3 Nĩgũkorwo Jehova nĩ Mũrungu mũnene,
o we Mũthamaki mũnene ũkĩrĩte ngai ciothe.
- 4 Thĩ kũrĩa kũriku mũno kũrĩ guoko-inĩ gwake,
o na tũcũmbĩrĩ twa irĩma no twake.
- 5 Iria nĩ riake, nĩgũkorwo nĩwe warĩumbire,
na moko make nĩmo moombire thĩ nyũmũ.
- 6 Ũkai, tũmũinamĩrĩre tũmũhoove,
nĩtũturĩrie Jehova o we Mũtũũmbi ndu;
- 7 nĩgũkorwo nĩwe Ngai witũ,
na ithuĩ tũrĩ andũ a ũrĩithio wake,
rũũru rũrĩa we mwene arĩithagia.
- Ũmũthĩ mũngũigua mũgambo wake,
8 mũtikoomie ngoro cianyu
ta ũrĩa mwekire mũrĩ Meriba,
o na ta ũrĩa mwekire mũthenya ũrĩa mwarĩ Masa kũu werũ-inĩ,
- 9 kũrĩa maithe manyu maangeririe na makĩngararia,
o na gũtuĩka nĩmoonete ũrĩa wothe ndaamekĩire.
- 10 Nĩgũkorwo ndaatũrĩte ndakarĩire rũciaro rũu mĩaka mĩrongo ĩna;
ngiuga atĩrĩ, "Aya nĩ andũ arĩa ngoro ciao ciũrĩte,
na nĩmagĩte kũmenya njĩra ciakwa."
- 11 Nĩ ũndũ ũcio ngĩlĩhĩta ndakarĩte, ngiuga atĩrĩ,
"Matirĩ hĩndĩ magaatoonya kĩhurũko-inĩ gĩakwa."

96

Kũgooca Ngai ũrĩa Mũtuanĩri Ciira

- 1 Inĩrai Jehova rwĩmbo rwerũ;
inĩrai Jehova, inyuĩ andũ a thĩ yothe.
- 2 Inĩrai Jehova, goocai rĩtwa riake;
hunjagiai ũhonokio wake mũthenya o mũthenya.
- 3 Umbũrai riiri wake kũrĩ ndũrĩrĩ,
mumbũre mawĩko make ma kũgegania kũrĩ andũ othe.
- 4 Nĩgũkorwo Jehova nĩ mũnene, na nĩ wa kũgoocwo mũno;
nĩwe wa gwĩtigĩrwo gũkĩra ngai ciothe.
- 5 Nĩgũkorwo ngai ciothe cia ndũrĩrĩ nĩ mĩhianano,
no Jehova nĩwe wombire igũrũ.
- 6 Riiri na ũnene irĩ mbere yake;
hinya na riiri irĩ handũ hake harĩa haamũre.
- 7 Tũũgĩriai Jehova, inyuĩ mĩhĩrĩga ya ndũrĩrĩ,
mũtũgĩrie Jehova nĩ ũndũ wa riiri na hinya wake.
- 8 Tũũgĩriai Jehova nĩ ũndũ wa riiri ũrĩa wagĩrĩre rĩtwa riake;
mũreherei maruta na mũũke nja-inĩ ciake.
- 9 Hooyai Jehova thĩinĩ wa riiri wa ũtheru wake;

inainai mūrī mbere yake, inyuĩ andũ a thĩ yothe.

- 10 Īrai ndūrīrī atīrī, “Jehova nīarathamaka.”
Thĩ nīhaandītwo ĩkarũma, ndĩngĩenyenyeka;
agatuĩra kīrīndī ciira akīigananītie.
- 11 Igūrũ nīrīkene, thĩ nīcanjamũke;
iria nīrīrurume, na indo iria ciothe irī thīnī warĩo;
12 mīgũnda nūkenerũrũke, na indo iria ciothe irī thīnī wayo.
- Hĩndī ĩyo mītī yothe ya mūtītũ nīkaina nĩ gũkena;
13 ĩkaina irī mbere ya Jehova, nīgũkorwo nīarooka,
arooka gũtuĩra thĩ ciira.
- Agaatuĩra thĩ ciira na ũthingu,
na kīrīndī agĩtuĩre na ma yake.

97

Riiri wa Wathani wa Ngai

- 1 Jehova nīarathamaka, thĩ nīgĩkene;
mabũrũri marĩa marĩ ndwere-inĩ cia iria nīmacanjamũke.
- 2 Athiũrũrũkĩirio nĩ matu na nduma ndumanu;
ũthingu na kīhoo to nĩcio mũthingi wa gītī gĩake kĩa ũnene.
- 3 Mwaki ũmũthiiga mbere
ũgĩcinaga thũ ciake na mĩena yothe.
- 4 Henĩ ciake imũrĩkaga thĩ yothe;
thĩ ĩcionaga ĩkainaina.
- 5 Irĩma itwekaga o ta mũhũra mbere ya Jehova,
ĩgatweka irī mbere ya Mwathani wa thĩ yothe.
- 6 Igūrũ rīanagĩrĩra ũthingu wake,
nao andũ othe makoona riiri wake.
- 7 Andũ arĩa othe mahooyaga mĩhianano mĩcũhie nīmaconorithagio,
acıo meerahaga na mĩhianano:
inyuĩ ngai ici, mūnamĩrĩrei mūmũhooe.
- 8 Zayuni ĩiguaga ũguo ĩgakena,
namo matũũra ma ĩuda magacanjamũka,
tondũ wa matũũro maku ma ciira, Wee Jehova.
- 9 Nīgũkorwo Wee Jehova, nĩwe Ūrĩa-Ūrĩ-Igūrũ-Mũno wa thĩ yothe;
wee nūtũũgĩrītio mũno igūrũ rĩa ngai ciothe.
- 10 Arĩa endi Jehova nīmathũũre ũũru,
nīgũkorwo nīagitagĩra mĩoyo ya arĩa ake ehokeku,
na akamateithũra kuuma moko-inĩ ma arĩa aaganu.
- 11 Ūtheri nīwarĩre arĩa athingu
na arĩa arũngĩrĩru ngoro makaiyũrwo nĩ gĩkeno.
- 12 Kenerai Jehova, inyuĩ arĩa athingu,
mũkĩgooce rītwa rĩake riamũre.

98

Ngai Nĩwe wathaga Thĩ Yothe

- 1 Inĩrai Jehova rwĩmbo rwerũ,

nīgũkorwo nĩekĩte maũndũ ma kũgegania;
guoko gwake kwa ũrĩo na gĩcoka gĩake gĩtheru
nĩcio imũhonokanĩirie.

² Jehova nĩamenyithanĩtie ũhonokio wake
na akaguũria ũthingu wake kũrĩ andũ a ndũrĩrĩ.

³ Nĩaririkanĩte wendo wake
na wĩhokeku wake ũria erĩire nyũmba ya Isiraeli;
ituri ciothe cia thĩ nĩcionete
ũhonokanio wa Ngai witũ.

⁴ Anĩrĩrai mũkenete mũrĩ mbere ya Jehova, inyuĩ andũ othe a thĩ,
tumũkai mũkenũrũrũke na nyĩmbo mũkĩinaga;

⁵ inĩrai Jehova na kĩnanda kĩa mũgeeto,
mũmũinĩre na kĩnanda kĩa mũgeeto
o na mũgambo ũria mweka mũno,

⁶ inai na tũrumbeta, na mũgambo wa coro:
anĩrĩrai na gĩkeno mũrĩ mbere ya Jehova, o ũcio Mũthamaki.

⁷ Iria rĩria inene nĩrĩrurume, na kĩria gĩothe kĩrĩ thĩinĩ warĩo,
mabũrũri mothe, na arĩa othe matũũraga kuo.

⁸ Njũũ nacio nĩkĩhũũre hĩ,
o nacio irĩma nĩciine hamwe nĩ gũkena;

⁹ nĩciine irĩ mbere ya Jehova,
nīgũkorwo nĩarooka nĩguo athamakĩre thĩ.

Agatũira mabũrũri ciira na ũthingu,
nakĩo kĩrĩndĩ agĩtuithanagie na werekereru.

99

Kũgooca Ngai nĩ ũndũ wa ũthingu Wake

¹ Jehova nĩarathamaka,
ndũrĩrĩ nĩcikĩinaine;
aikarĩire gĩtĩ kĩa ũnene arĩ gatagatĩ ka makerubi,
thĩ nĩthingithe.

² Jehova nĩ mũnene Zayuni;
nĩatũũgĩrĩte igũrũ rĩa ndũrĩrĩ ciothe.

³ Andũ nĩmakĩgooce rĩitwa rĩaku inene na rĩa gwĩtigĩrwo:
we nĩwe mũtheru.

⁴ Mũthamaki nĩ arĩ hinya, na nĩendete kĩhooito:
nĩũrũmĩtie ũtuithania wa ciira ũria mwerekereru;
nĩwĩkĩte maũndũ ma kĩhooito na ma ũthingu
thĩinĩ wa Jakubu.

⁵ Tũũgĩriai Jehova Ngai witũ,
na mũmũinamĩrĩre, mũmũhooe mũrĩ gĩturwa-inĩ kĩa makinya make;
we nĩwe mũtheru.

⁶ Musa na Harũni maarĩ amwe a athĩnjĩri-Ngai ake,
nake Samũeli aarĩ ũmwe wa arĩa maakayagĩra rĩitwa rĩake;
maakayagĩra Jehova
nake akametĩka.

⁷ Aamaragĩria arĩ thĩinĩ wa gĩtugĩ kĩa itu;
makĩrũmia mawatho make

na kīrīra kīa watho wake wa kūrūmīrīrwo kīrīa aamaheete.

- ⁸ Wee Jehova Ngai witū-rī,
nīwametīkaga;
harī Isiraēli warī Mūrungu mūrekanīri,
o na gūtuika nīwamaherithagia nī ūndū wa cīko ciao njūru.
- ⁹ Tūūgīriai Jehova Ngai witū,
na mūmūhooyage mūrī kīrīma-inī gīake kīamūre,
nīgūkorwo Jehova Ngai witū nī mūtheru.

100

Rwimbo rwa Kūgooca Ngai

- ¹ Anīrīrai mūkenete mūrī mbere ya Jehova, inyuī andū othe a thī.
² Thathaiyai Jehova mūcanjamūkīte;
ūkai mbere yake mūkīnaga mūkenete.
- ³ Menyai atī Jehova nīwe Ngai.
Nīwe watūumbire, na ithuī tūrī ake,
tūrī andū ake, ng'ondū cia ūrīithio wake.
- ⁴ Tonyerai ihingo ciake mūrī na ngaatho,
mūtoonye nja ciake mūkīmūgoocaga;
mūcookerieī ngaatho na mūgooce rīitwa rīake.
- ⁵ Nīgūkorwo Jehova nī mwega,
wendo wake ūtūūraga nginya tene na tene;
wīhokeku wake nī wa nginya njarwa na njarwa.

101

Wīhokeku wa Mūthamaki harī Ngai

Thaburi ya Daudi

- ¹ Nīī ndīinaga ūhoro wa wendo na wa kīhooto gīaku;
Wee Jehova nīwe ndīrīgocaga na rwīmbo.
- ² Nīngwīmenyerera ndūūre mūtūūrīre ūtarī ūcuuke:
nī rī ūgaagīūka kūrī nīī?
- Nīndīrīkaraga mūcīī gwakwa
ndī na ngoro ītarī ūcuuke.
- ³ Gūtīrī ūndū mūūru
ndīrīgaga mbere ya maitho makwa.
- Nīthūire cīko cia andū arīa matarī wītīkio;
ndīngītīkīra menyīiūrīre harī nīī.
- ⁴ Ndīrīkaraga haraihu na andū arīa marī ngoro nemi;
ūūru-rī, ndīrī hīndī ngaanyiitanīra nago.
- ⁵ Mūndū o wothē ūngīcambia mūndū wa itūūra rīake na hitho,
ūcio nīngamūniina;
mūndū o wothē ūrī maitho ma rūng'athio na ngoro ya mwītīio,
ūcio ndīkamūkirīrīria.
- ⁶ Maitho makwa-rī, marīroraga andū arīa ehokeku būrūrī-inī,
nīguo maikaranagie na nīī;

mündũ ũrĩa mĩthiĩre yake ĩtarĩ ũcuuke-rĩ,
ũcio nĩarĩndungatagĩra.

7 Gũtirĩ mündũ wĩkaga maũndũ ma mawara
ũgaikara nyũmba-inĩ yakwa;
gũtirĩ mündũ waragia maheeni
ũkaarũgama mbere yakwa.

8 O rũciinĩ nĩndĩrĩkiragia
arĩa othe aaganu bũrũri-inĩ;
nĩngeheria andũ arĩa othe mekaga ũũru
mathire itũũra-inĩ rĩrĩa inene rĩa Jehova.

102

Ihooya rĩa Mündũ Mũnyamarĩku

- 1 Wee Jehova, igua ihooya rĩakwa;
reke gũkaya gwakwa ngĩhooya ũteithio gũgũkinyĩre.
- 2 Tiga kũũhitha ũthiũ waku
rĩrĩa ndĩ mĩnyamaro-inĩ.
Inamĩrĩria gũtũ gwaku ũnjigwe;
ndagũkaĩra, njĩtika o narua.
- 3 Nĩgũkorwo matukũ makwa marathira
o ta ũrĩa ndogo ĩthiraga;
namo mahĩndĩ makwa maraakana o ta gĩcinga.
- 4 Ngoro yakwa ĩringĩkĩte na ĩkahooha o ta nyeki;
ndiganĩrwo o na nĩ kũrĩa irio.
- 5 Tondũ wa ũrĩa ndĩracaaya nyanĩrĩre,
hĩnjĩte ngatigara o gĩkonde na mahĩndĩ.
- 6 Haana ta ndundu ya werũ-inĩ,
ngahaana ta ndundu ĩrĩa ĩkaraga kũrĩa kwanangĩku.
- 7 Ndaaraga itarĩ toro;
haanĩte ta nyoni ĩrĩ o iiki nyũmba igũrũ.
- 8 Mũthenya wothe thũ ciakwa itindaga igũthĩrĩkia;
acio maanyũrũragia mahũthagĩra rĩitwa rĩakwa taarĩ kĩrumi.
- 9 Nĩgũkorwo ndĩaga mũhu taarĩ irio ciakwa,
na kĩrĩa nyuuaga ngagĩtukania na maithori,
- 10 tondũ wa mang'ũrĩ maku manene,
ũnjoete na igũrũ ũkanjikia mwena-inĩ.
- 11 Matukũ makwa mahaana o ta kũrũru kĩa hwaĩ-inĩ;
hoohaga ta nyeki.
- 12 No rĩrĩ, Wee Jehova ũgũtũũra ũikarĩire gĩtĩ kĩa ũnene nginya tene na
tene;
ngumũ yaku ĩgũtũũra njjarwa na njjarwa.
- 13 Wee nĩũkwarahũka ũiguĩre itũũra rĩa Zayuni tha,
nĩgũkorwo ihinda rĩa kũrĩka wega nĩ ikinyu;
ihinda rĩrĩa rĩathĩrĩre nĩ ikinyu.
- 14 Nĩgũkorwo mahiga makuo nĩmakenagĩrwo nĩ ndungata ciaku;
o na rũkũngũ rwakuo nĩrũtũmaga ĩringwo nĩ tha.
- 15 Ndũrĩrĩ nĩgeetigĩra rĩitwa rĩa Jehova,

- athamaki othe a thĩ mekĩrĩre riiri waku.
- 16 Nĩgũkorwo Jehova nĩagaaka itũũra rĩa Zayuni rĩngĩ,
na eyumĩrie arĩ na riiri wake.
- 17 Nĩakaigua mahooya ma andũ arĩa aagi;
ndakanyarara mahooya mao.
- 18 Ũhoro ũyũ nĩwandikwo nĩ ũndũ wa rūciaro rūrĩa rūgooka,
nĩguo andũ arĩa mataciarĩtwo makaagoooca Jehova:
- 19 “Jehova nĩacũthĩrĩrie thĩ arĩ harĩa hake haamũre kũu igũrũ;
arĩ kũu igũrũ Jehova nĩkũroora aarorire thĩ,
20 nĩguo aigue gũcaaya kwa arĩa moheetwo,
na ohorithie arĩa maatuĩrĩrwo gũkua.”
- 21 Nĩ ũndũ ũcio rĩtwa rĩa Jehova nĩrĩkoimbũrwo kũu Zayuni,
na nĩakagoocwo kũu Jerusalemu
- 22 rĩrĩa andũ a ndũrĩrĩ na mothamaki
makoongana, mathathaiye Jehova.
- 23 Hĩndĩ ya mũtũũrĩre wakwa nĩanyihihie hinya wakwa;
nĩakuhĩhirie matukũ makwa.
- 24 Nĩ ũndũ ũcio ngĩkiuga atĩrĩ:
“Wee Ngai wakwa, ndũkanjũrage o rĩrĩa ndaiganĩria matukũ makwa;
wee-rĩ, mĩaka yaku ithiaga o na mbere nginya njjarwa na njjarwa.
- 25 O kĩambĩrĩria-inĩ, nĩwaarire mũthingi ya thĩ,
o narĩo igũrũ nĩ wĩra wa moko maku.
- 26 Icio nĩgũthira igaathira, no wee nĩgũtũũra ũgaatũũra;
igaakũra o ta nguo, ithire.
- Ūgaacigarũrĩra ta nguo,
icooke iteeo.
- 27 No Wee ndũgarũrũkaga,
nayo mĩaka yaku ndĩrĩ mũthia.
- 28 Ciana cia ndungata ciaku igaatũũra na thayũ mbere yaku;
nacio njiaro ciacio cigaikara irũmĩte irĩ mbere yaku.”

103

Gũcookia Ngaatho nĩ ũndũ wa Wega wa Ngai

Thaburi ya Daudi

- 1 Goooca Jehova, wee ngoro yakwa;
kĩrĩa gĩothe kĩrĩ thĩnĩ wakwa, gooca rĩtwa rĩake itheru.
- 2 Goooca Jehova, wee ngoro yakwa,
na ndũkariganĩrwo nĩ maũndũ mothe marĩa aanagwĩka:
- 3 o ũrĩa ũkũrekağĩra mehia maku mothe,
na agakũhonia mĩrimũ yaku yothe,
- 4 ũrĩa ũkũũraga muoyo waku kuuma irima rĩa gĩkuũ,
na agakũhumba wendo na tha taarĩ thũmbĩ ya ũnene,
- 5 o we ũkũhũnagia na maũndũ mega
nĩgeetha waanake waku werũhagio o ta wa nderi.*
- 6 Jehova ekaga maũndũ ma ũthingu,
na akarũgamĩrĩra kĩhooito kũrĩ arĩa othe ahinyĩrĩrie.

* 103:5 Nderi yũkaine nĩ ũndũ wa hinya wayo, na nĩ ũndũ wa gũtũũra mũno.

- 7 Nīamenyithirie Musa n̄jira ciake,
nacio ciiko ciake aḡicimenyithia andū a Isiraeli:
- 8 Jehova nī mūigua tha na nī mūtugi,
ndahiūhaga kūrakara, na n̄aiyūrwo nī wendo mūingī.
- 9 We ndaciirithanagia h̄indī ciothe,
o na kana agatūūra arakarīte nginya tene;
- 10 Ndatūherithagia ta ūr̄ia mehia maitū maḡir̄irwo,
o na kana agatūr̄ihia kūr̄ingana na waganu witū ūr̄ia ūigana.
- 11 O ta ūr̄ia igūrū r̄iraihanr̄ir̄irie na thī,
ūguo no taguo wendo wake ūr̄i mūnene kūr̄i ar̄ia mamw̄itiḡir̄ite;
- 12 o ta ūr̄ia irath̄iro kūr̄iraihanr̄ir̄irie na ithūiro-r̄i,
ūguo no taguo atwehereirie mehia maitū magatūr̄iraih̄ir̄ia.
- 13 O ta ūr̄ia mūthuuri aiguaḡira ciana ciake tha,
ūguo no taguo Jehova aiguaḡira tha ar̄ia mamw̄itiḡir̄ite;
- 14 n̄igūkorwo we n̄oi ūr̄ia tuombirwo,
n̄iririkanaga at̄i ithūi tūr̄i o r̄ūkūngū.
- 15 Ha ūhorō wa mūdū-r̄i, matukū make mahaana o ta nyeki,
we acanūkaga o ta ihūa r̄ia ḡithaka;
- 16 r̄ihurutagwo nī rūhuho r̄ikehera,
na har̄ia r̄iraar̄i r̄itinḡicooka kuonwo r̄ingī.
- 17 No r̄ir̄i, kuuma tene nginya tene
wendo wa Jehova ūtūūr̄aga har̄i ar̄ia mamw̄itiḡir̄ite,
naguo ūthingu wake ūgakinȳira ciana cia ciana ciao,
- 18 o acio mamenyaḡir̄ira k̄ir̄ikan̄iro ḡiake,
na makaririkanaga gwath̄ik̄ira watho wake.
- 19 Jehova n̄ahaandite ḡit̄i ḡiake k̄ia ūnene k̄u igūrū,
na ūthamaki wake wathaga maūdū mothe.
- 20 Goocai Jehova, inyuī ar̄aika ake,
inyuī njamba ir̄i h̄inya, inyuī mw̄ikaga ūr̄ia oiḡite,
o inyuī mwath̄ikaḡira kiugo ḡiake.
- 21 Goocai Jehova, inyuī mbūtū ciake ciothe cia igūrū,
o inyuī ndungata ciake ir̄ia ciikaga ūr̄ia endaga.
- 22 Goocai Jehova, inyuī maw̄ira make mothe
mūr̄i kūr̄ia guothe athamakaga.
- Wee ngoro yakwa, gooca Jehova.

104

Jehova ūr̄ia Mūūmbi na Mūheani

- 1 Goocai Jehova, wee ngoro yakwa.

Wee Jehova Ngai wakwa, Wee ūr̄i mūnene mūno;
w̄ihumb̄ite riiri na ūkaru.

2 Ehumb̄ite ūtheri taar̄i nguo;
we atambūr̄ukagia igūrū taar̄i hema,

3 na akaara m̄igamba ya tūnyūmba twake twa ngoroba igūrū r̄ia maaī.

We atūmaga matu matuīke ngaari yake ya ita,
na agakuuo nī mathagu ma rūhuho.

4 Nīwe ūtūmaga rūhuho rūtuīke arekio ake,

nacio nīnīmbī cia mwaki agacitua ndungata ciake.

- 5 We aahaandire thī igūrū rīa mīthingi yayo;
ndīrī hīndī īngīenyenyeka.
- 6 Wamīhumbīrere na iria rīrīa inene taarī nguo;
maaī maikarire makunīkīire irīma.
- 7 No rīrī, wakūūmire maaī makīūra,
nacio ngwa ciaku ciagamba magīthara;
- 8 magītherera igūrū wa irīma,
magīkūrūka cianda-inī,
magītherera na kūrīa watuīte mathī.
- 9 Wee nīwe wekīrere mūhaka ūrīa matangīkīra;
gūtīrī hīndī magaacooka kūhumbīra thī.
- 10 We atūmaga ithima ciitīrīre maaī mīkuru-inī;
mathereraga gatagatī-inī ka irīma.
- 11 Nīcio iheaga nyamū ciothe cia gīthaka maaī ma kūnyua;
nīkuo njagī cia werū-inī inyootoragīrwo.
- 12 Nyoni cia rīera-inī ciakaga itara hakuhī na maaī macio;
ciinaga irī honge-inī cia mīti.
- 13 We aitagīrīria irīma maaī moimīte nyūmba-inī ciake iria irī igūrū;
thī nīūganagwo nī maciaro ma wīra wake.
- 14 We atūmaga nyeki īkūre nī ūndū wa kūrīo nī mahiū,
na agakūria mīmera īrīa andū mahaandaga,
tīri-inī gūgakiumaga irio:
- 15 ndibei īrīa īkenagia ngoro ya mūndū
na maguta ma gūtūma ūthiū wake ūkenge,
o na irio iria ciikagīra ngoro yake hinya.
- 16 Mīti ya Jehova nīyuragīrio mbura wega,
mītarakwa īyo ya Lebanoni o īria aahaandire.
- 17 Kūu nīkuo nyoni ciakaga itara ciacio;
nayo njūū, nyūmba yayo irī kūu mīkarakaba-inī.
- 18 Irīma-inī iria ndaaya nīkuo mbūri cia gīthaka ciikaraga;
mīatūka-inī ya mahiga nīkuo ikami ciīhithaga.
- 19 Mweri nīguo ūmenyithanagia hīndī ya imera,
narīo riūa nīrīmenyaga hīndī yarīo ya gūthūa.
- 20 Wee nīwe ūtūmaga kūgīe nduma, gūgatūika ūtukū,
nacio nyamū ciothe cia gīthaka ikoimīra icemeete.
- 21 Mīrūūthi irīa mīthī īraramaga īkīhīta,
na īgacaria irio ciayo kuuma harī Mūrungu.
- 22 Riūa rīrathaga, nayo īgeethīra;
īthiīaga īgakoma imamo-inī ciayo.
- 23 Hīndī īyo mūndū agathiī kūruta wīra wake,
agakīruta wīra o nginya hwaī-inī.
- 24 Wee Jehova, kaī mawīra maku nī maingī-ī!
Mothe ūmarutīte na ūūgī;
nayo thī īyūrīte ciūmbe ciaku.
- 25 Rīrīa nīrīo iria rīrīa inene na rīarī,
rīyūrīte ciūmbe irī muoyo itangītarīka,
iria nene na iria nini.

- 26 Marikabu nīkuo igeragīra igīthiī na igīcooka,
o na nyamū irīa iitagwo Leviathanī,
irīa wombire nīguo itūhagīre kuo.
- 27 Icio ciothe nīwe icūthagīrīria
nīguo ūcihe irio ciacio hīndī irīa yagīrīre.
- 28 Na rīrīa wacihe irio,
cioyaga ikarīa;
rīrīa watambūrūkia guoko gwaku,
ūcihūūnagia na indo njega.
- 29 Rīrīa wahitha ūthiū waku,
inyiitagwo nī guoya;
rīrīa weheria mīhūmū yacio,
ikuuaga igaacooka rūkūngū-inī.
- 30 Rīrīa watūma Roho waku,
ikagīa kuo,
nawe ūkerūhia maūndū mothe gūkū thī.
- 31 Riiri wa Jehova ūrotūūra nginya tene;
Jehova arokenagīra mawīra make:
- 32 o we ūcio ūroraga thī, nayo ikainaina,
o we ūhutagia irīma, nacio ikoima ndogo.
- 33 Ngūtūūra nyinagīra Jehova matukū mothe ma muoyo wakwa;
ndīrīinaga ngīgocaga Ngai wakwa hīndī irīa yothe ngūtūūra muoyo.
- 34 Jehova arokenio nī mecūūrania makwa,
rīrīa ndīrīkenaga nī ūndū wake.
- 35 No rīrī, ehia maroniinwo kuuma thī,
na andū arīa aaganu mathire biū.

Wee ngoro yakwa, gooca Jehova.

Gocai Jehova.

105

Wīthokeku wa Ngai kūrī Isiraeli

- 1 Cookeria Jehova ngaatho, kaīrai rīitwa rīake;
menyithiai ndūrīrī maūndū marīa ekīte.
- 2 Mūinīrei, mūmūinīre mūkīmūgocaga;
heanaī ūhoro wa cīko ciake ciothe cia magegania.
- 3 Mwīrahei nī ūndū wa rīitwa rīake itheru;
ngoro cia arīa marongoragia Jehova nīikene.
- 4 Cūthīrīriai Jehova na hinya wake;
mathaaī ūthiū wake hīndī ciothe.
- 5 Rīrikanai magegania marīa ekīte,
na cīama ciake, na matūiro ma ciira marīa atuīte,
- 6 inyuī njīaro cia Iburahīmu ndungata yake,
o inyuī cīana cia Jakubu, inyuī ake athuure.
- 7 Jehova nīwe Ngai witū;
matūiro make ma ciira marī thī yothe.

- 8 Niaririkanaga kīrīkanīro gīake nginya tene,
nīkīo kiugo kīrīa aathanire, nī ūndū wa njjarwa ngiri,
- 9 kīrīkanīro kīrīa aarīkanīire na Iburahīmu,
na noguo mwīhītwa ūrīa eehītire harī Isaaka.
- 10 Nīagīkīrīre hinya harī Jakubu kīrī kīrīra gīake kīa watho wa
kūrūmagīrīrwo,
agīgūkīra hinya harī Isiraeli kīrī kīrīkanīro gīa gūtūūra tene na tene:
- 11 “Wee nīwe ngaahē būrūri wa Kaanani ūtuīke igai rīrīa ūkaagaya.”
- 12 Hīndī īrīa maarī o anini magītarwo,
o anini biū, na marī agenī kuo-rī,
- 13 morūūrāga kuuma rūrīrī rūmwe nginya rūrīa rūngī,
na kuuma ūthamaki-inī ūmwe nginya ūrīa ūngī.
- 14 Ndarī mūdū o na ūmwe eetīkīrīrie amanyariire;
nī ūndū wao akīrūithia athamaki, akīmeera atīrī:
- 15 “Mūtikanahutie andū arīa akwa aitīrīrie maguta;
mūtikaneeke anabii akwa ūūru.”
- 16 Agītūma būrūri ūcio ūgīe ng’aragu,
na akīniina mīthiithū yao yothe ya irio;
- 17 agītūma mūdū athīi mbere yao:
nīwe Jusufu, ūrīa wendirio arī ngombo.
- 18 Nīmamūtīihirie magūrū na bīngū,
na makīmuoha ngingo na igera,
- 19 nginya ūrīa oigīte ūgīkinyanīra,
nginya kiugo kīa Jehova gīkīonania atī aarī mūdū wa ma.
- 20 Mūthamaki agītūmana na akīmuohorithia,
mwathi ūcio wa ndūrīrī akīmūrekereria.
- 21 Akīmūtua mwathi wa indo cia nyūmba yake,
na mūrōri wa indo iria ciothe aarī nacio,
- 22 nīguo ataarage anene ake o ūrīa angīonire kwagīrīire,
na arutage athuuri ake ūūgī.
- 23 Hīndī īyo Isiraeli agīthīi Misiri;
Jakubu agītūūra arī mūgeni būrūri-inī ūcio wa Hamu.
- 24 Jehova agītūma andū ake maciarane mūno;
agītūma maingīhe mūno gūkīra thū ciao,
- 25 irīa aagarūrīre ngoro ciao agītūma ithūūre andū ake,
agītūma ithugundīre ndungata ciake ūūru.
- 26 Aatūmire Musa ndungata yake,
na Harūni, ūrīa aathurīte.
- 27 Nao makīringa ciama ciake gatagatī-inī kao,
magīka magegania make būrūri-inī wa Hamu.
- 28 Agītūma kūgīe nduma naguo būrūri ūcio ūgītūmana,
tōndū-rī, githī ti ciugo ciake maaremeire?
- 29 Akīgarūra maaī mao magītūika thakame,
agītūma thamaki ciao ikue.
- 30 Būrūri wao ūkīiyūra ciūra,
irīa ciatoonyire nginya tūnyūmba twa toro twa anene ao.
- 31 Aarīrie, gūgīūka mīrumbī ya ngī,
na rwagī rūkīiyūra būrūri wao wothe.
- 32 Akīgarūra mbura yao īgītūika ya mbembe,

- na heni ikihenũka bũrũri-inĩ wao wothe;
 33 akĩrũnda mĩthabibũ yao, na mĩkũyũ,
 na akiunanga mĩtĩ ya bũrũri wao.
- 34 Aaririe, nacio ngigĩ igĩũka,
 na ndaahi itangĩtarĩka;
- 35 ikĩrĩa kĩndũ gĩothe kĩarĩ kĩruru bũrũri-inĩ wao,
 na ikĩrĩa maciaro ma tĩĩri wao.
- 36 Ningĩ akĩũraga marigithathi mothe ma bũrũri wao,
 maciaro ma mbere ma ũciari wao wothe.
- 37 Nĩaarutire Isiraeli makiuma kuo, makuuĩte betha na thahabu,
 na gatagatĩ ka mĩhĩrĩga yao hatiarĩ mũndũ o na ũmwe warĩ
 mũhinyaru.
- 38 Andũ a Misiri nĩmakenire moima kuo,
 tondũ nĩmanyiitĩtwo nĩ guoya wa andũ acio a Isiraeli.
- 39 Nĩatambũrũkirie itu rĩmahumbagĩre,
 o na mwaki wa kũmamũrĩkagĩra ũtukũ.
- 40 Metirie irio, nake akĩmarehere tũmakia-arũme,
 na akĩmahũũnia na irio cia igũrũ.
- 41 Aatũranirie rwaro rwa ihiga, namo maaĩ magĩtothoka;
 magĩgĩtherera ta rũũĩ kũu werũ-inĩ.
- 42 Nĩgũkorwo nĩaririkanire kĩĩranĩro gĩake gĩtheru
 kĩrĩa aarĩkanĩire na ndungata yake Iburahĩmu.
- 43 Nĩaarutire andũ ake makiuma kũu makenete,
 akĩruta acio ake athuure makĩanagĩrĩra nĩ gũkena;
- 44 akĩmahe mabũrũri ma ndũrĩrĩ,
 nao magĩtuĩka a kũgaya kĩrĩa andũ angĩ maanogeire,
- 45 nĩguo marũmagie mataaro make,
 na maathĩkagĩre mawatho make.

Goocai Jehova.

106

Kuumbũra Mehia ma Isiraeli

1 Goocai Jehova.

- Cookeriai Jehova ngaatho, nĩgũkorwo nĩ mwega;
 wendo wake ũtũũraga nginya tene.
- 2 Nũũ ũngiuga cĩko cia hinya cia Jehova,
 kana aanĩrĩre kũna ũgooci wake wothe?
- 3 Kũrathimwo-rĩ, nĩ arĩa marũmagia kĩhooto,
 arĩa meekaga ũrĩa kwagĩrĩre hĩndĩ ciothe.
- 4 Ndirikanaga, Wee Jehova, hĩndĩ irĩa ũgwĩka andũ aku wega,
 ũndeithagie rĩrĩa ũkũmahonokia,
- 5 nĩguo ngenagĩre ũgaacĩru wa andũ aku athuure,
 nĩguo ngwatanagĩre gĩkeno-inĩ kĩa rũrĩrĩ rwaku,
 na nyiitanagĩre na igai rĩaku tũgĩkũgoooca.
- 6 Ithũĩ nĩtwĩhĩtie, o ta ũrĩa maithe maitũ meehirie;
 nĩtwĩkĩte ũũru na tũkaagana.
- 7 Rĩrĩa maithe maitũ maarĩ Misiri,

matiarũmbũirie ciama ciaku;
 matiigana kũririkana ũtugi waku mũingĩ,
 na makĩrema marĩ hũgũrũrũ-inĩ cia iria, o Iria rĩu Itune.

8 No nĩmahonokirie nĩ ũndũ wa rĩitwa rĩake,
 nĩguo atũme hinya wake mũnene ũmenyeke.

9 Nĩakũũmire Iria Itune, narĩo rĩkĩhũa;
 akĩmagereria kũu kũriku taarĩ werũ-inĩ.

10 Nĩmahonokirie guoko-inĩ kwa andũ arĩa maamathũire;
 akĩmakũũra kuuma guoko-inĩ gwa thũ.

11 Maaĩ macio nĩmahubanĩirie amuku ao;
 gũtirĩ o na ũmwe wao watigarire.

12 Hĩndĩ ĩyo magĩĩtikia ciĩranĩro ciake,
 na makĩmũinira, makĩmũgooca.

13 No makĩriganĩrwo o narua nĩ ũrĩa ekĩte,
 na matiigana gweterera ũtaaro wake.

14 Marĩ kũu werũ-inĩ makĩnyitwo nĩ thuti;
 makĩgeria Mũrungu marĩ kũu gũtagũaga kĩndũ.

15 Nĩ ũndũ ũcio akĩmahe kĩrĩa maamwĩtirie,
 no akĩmatũmĩra mũrimũ wa kũmanyariira.

16 Ningĩ nĩmaiguĩrĩire Musa ũiru marĩ kũu kambĩ-inĩ,
 o na makĩguĩra Harũni ũiru, o ũcio wamũrĩrwo Jehova.

17 Thĩ ĩgĩatũka na ĩkĩmeria Dathani;
 ningĩ ĩgĩthika thiritũ ya Abiramu.

18 Mwaki ũgĩakana gatagatĩ-inĩ ka arũmĩrĩri ao;
 rũrĩrĩmbĩ rũgĩcina andũ acio aaganu.

19 Nĩmathondekire gacaũ marĩ kũu Horebu,
 makĩhooya mũhianano ũtweketio kuuma kũrĩ kĩgera.

20 Maakũũranirie Riiri wa Ngai
 na mũhianano wa ndegwa ĩrĩa ĩrĩaga nyeki.

21 Makĩriganĩrwo nĩ Mũrungu ũrĩa wamahonokirie,
 ũrĩa wekĩte maũndũ manene kũu bũrũri wa Misiri,

22 akĩringa ciama bũrũri wa Hamu,
 na agĩka mawĩko ma gwĩtigĩrwo Iria-inĩ Itune.

23 Nĩ ũndũ ũcio akiuga nĩekũmaniina,
 tĩga nĩ Musa, ũrĩa we aathurĩte,

warũgamire mbere yake,
 akĩmũthaita ndakamaniine na mang'ũrĩ make.

24 Ningĩ makĩnyarara bũrũri ũcio mwega,
 makĩaga gwĩtikia kũĩranĩro gĩake.

25 Makĩnuguna marĩ hema-inĩ ciao,
 na makĩaga gwathĩkĩra Jehova.

26 Nĩ ũndũ ũcio akĩoya guoko na igũrũ,
 akĩĩhĩta atĩ nĩakamang'aũranĩria kũu werũ-inĩ,

27 ang'aũranĩrie njlaro ciao kũu gatagatĩ-inĩ ka ndũrĩrĩ,
 aciharaganĩrie kũu mabũrũri-inĩ guothe.

28 Nĩmeyohanirie na Baali ya Peoru,
 na makĩrĩa magongona maarutĩrwo ngai itarĩ muoyo;

- 29 magītūma Jehova arakare nī ūndū wa ciiko ciao cia waganu,
naguo mūthiro ūgītuthūka gatagati-inī kao.
- 30 No Finehasi akīrūgama na igūrū, akīherithia arīa maarī na mahītia,
naguo mūthiro ūgīthira.
- 31 Ūhoro ūcio ūgītūma atuuo nī mūthingu
kūrī njarwa na njarwa nginya tene.
- 32 Nao makīrakaria Jehova hau maaī-inī ma Meriba,
nake Musa agīkinyīrwo nī thīina nī ūndū wao;
- 33 nīgūkorwo nīmaremeire Roho wa Ngai,
nake Musa akīaria ciugo itaagīriire.
- 34 Matiigana kūniina ndūrīrī icio
ta ūrīa Jehova aamaathīte,
- 35 no nīgūtukana maatkanire na ndūrīrī,
na makīrūmīrīra mītugo yao.
- 36 Makīhooya mīhianano yao,
īrīa yatuīkire mūtego kūrī o.
- 37 Makīrutīra ndaimono
aanake na airītu ao marī magongona.
- 38 Magīita thakame iteehītie,
thakame ya aanake na airītu ao,
arīa maarutire marī magongona kūrī mīhianano ya Kaanani,
naguo būrūri ūgīthaahio nī thakame yao.
- 39 Nīmethaahirie o ene nī gwīka ūguo meekire;
na ūndū wa ciiko ciao makīhūura ūmaraya.
- 40 Nī ūndū ūcio Jehova akīrakarīra andū ake,
na agīthūura igai rīake mūno.
- 41 Akīmaneana kūrī ndūrīrī,
nīguo maathagwo nī thū ciao.
- 42 Thū ciao ikīmahinyīrīria,
na ikīmaiga rungu rwa wathani wao.
- 43 Nake akīmateithūra mahinda maingī,
no-o makīrema,
makīrikīra mehīa-inī mao.
- 44 Nowe akīona mīnyamaro yao
rīrīa aaguire magīkaya;
- 45 nī ūndū wao akīrīrikana kīrīkanīro gīake,
na nī ūndū wa wendo wake mūnene akīringwo nī tha.
- 46 Agītūma maiguīrwo tha
nī arīa othe maamatahīte.
- 47 Tūhonokie, Wee Jehova Ngai witū,
na ūtūcookanīrīrie ūtūrute kūrī ndūrīrī,
nīguo tūcookagīrie rīitwa rīaku itheru ngaatho,
na twīrahagīre ūgooci waku.
- 48 Jehova arogocwo, o we Ngai wa Isiraeli,
kuuma tene wa tene, nginya o tene na tene.
Nao andū othe nīmakiuge, "Ameni!"

Goocai Jehova.

Ibuku rĩa Gatano

107

Thaburi 107-150

Gũcookia Ngaatho nĩ ùndũ wa Kũhonokio Mathũina-inĩ Maingĩ

- 1 Cookeriai Jehova ngaatho, nĩgũkorwo nĩ mwega;
wendo wake ùtũũraga tene na tene.
- 2 Andũ arĩa makũũrĩtwo nĩ Jehova nĩmakiuge ùguo:
o acio akũũrĩte kuuma guoko-inĩ gwa thũ,
- 3 o acio aacookanĩrĩrie amarufĩte mabũrũri-inĩ,
kuuma mwena wa irathĩro na wa ithũĩro,
na kuuma mwena wa gathigathini na wa gũthini.
- 4 Amwe morũũrire werũ-inĩ ùtarĩ kĩndũ,
maagĩte njĩra ya kũmakinyia itũũra inene kũrĩa mangĩatũũrire.
- 5 Maarĩ ahũtu na makanyoota,
na makaaga mwĩhoko thĩnĩ wao.
- 6 Nao magĩkaĩra Jehova marĩ mĩnyamaro-inĩ,
nake akĩmahonokia kuuma thĩina-inĩ.
- 7 Aamagereirie njĩra nũngarũ,
nginya magĩkinya itũũra inene kũrĩa mangĩonire gwa gũtũũra.
- 8 Nĩmagĩcookerie Jehova ngaatho nĩ ùndũ wa wendo wake ũrĩa
ùtathiraga,
na mawĩko make ma magegania marĩa eekũire andũ,
- 9 nĩgũkorwo nĩwe ùnyootoraga andũ arĩa anyootu,
na akahũũnia arĩa ahũtu na maũndũ mega.
- 10 Amwe maaikarĩte nduma-inĩ o na nduma-inĩ nene mũno,
makĩnyamarĩka marĩ ohe na mĩnyororo ya kĩgera,
- 11 nĩgũkorwo nĩmaremeire ciugo cia Mũrungu,
o na makĩagĩra kĩrĩra kĩa ũrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno bata.
- 12 Nĩ ùndũ ũcio akĩmarutithia wĩra wa hinya;
nao makĩhĩngwo na gũkĩaga wa kũmateithia.
- 13 Hĩndĩ ãyo magĩkaĩra Jehova marĩ thĩina-inĩ,
nake akĩmahonokia kuuma mĩnyamaro-inĩ.
- 14 Nake aamarutire nduma-inĩ, akĩmaruta kũu nduma-inĩ nene mũno,
na agĩtuanga mĩnyororo ãrĩa moohetwo nayo.
- 15 Nĩmagĩcookerie Jehova ngaatho nĩ ùndũ wa wendo wake ũrĩa
ùtathiraga,
na mawĩko make ma magegania marĩa eekũire andũ,
- 16 nĩgũkorwo nĩoinangaga ihĩngo cia gĩcango
na akoinanga mĩgũiko ya kĩgera.
- 17 Amwe maatuĩkire andũ akĩngu nĩ ùndũ wa mĩthĩire yao ya ũremi,
o na nĩ ùndũ wa waganu wao magĩtuĩka a gũthĩnĩka.
- 18 Magĩtuĩka a kũira ngoro mona irio o ciothe,
nao magĩkuhĩrĩria ihĩngo cia gĩkuũ.
- 19 Hĩndĩ ãyo magĩkaĩra Jehova marĩ mĩnyamaro-inĩ,
nake akĩmaruta thĩina-inĩ.
- 20 Aatũmire kiugo gĩake akĩmahonia;

- aamateithũrire kuuma mbĩrĩra-inĩ.
- 21 Nĩmagĩcookerie Jehova ngaatho nĩ ũndũ wa wendo wake ũrĩa ũtathiraga,
na mawĩko make ma magegania marĩa eekĩire andũ.
- 22 Nĩmakĩrute igongona rĩa gũcookia ngaatho,
na mamenyithanie mawĩko make makĩinaga nyĩmbo cia gĩkeno.
- 23 Angĩ maagereire iria-inĩ marĩ marikabu-inĩ;
maathĩiaga wonjoria kũu maria-inĩ manene.
- 24 Nĩmoonire mawĩko ma Jehova,
makĩona ciĩko ciake cia magegania kũu kũriku.
- 25 Nĩgũkorwo aaririe, akĩarahũra kĩhuhũkanio
kĩrĩa gĩatũmire iria rĩgĩe na makũmbĩ.
- 26 Marikabu igĩkanio na igũrũ, na igĩcooka igĩkanio na kũu thĩ kũrĩa
kũriku;
andũ acio magĩkua ngoro nĩ ũndũ marĩ ũgwati-inĩ mũnene.
- 27 Makĩagaga na magĩtũgũũga ta andũ arĩũ;
ũũgĩ wao wothe nĩwakinyĩte mũthia.
- 28 Hĩndĩ iyo magĩkaĩra Jehova marĩ thĩĩna-inĩ,
nake akĩmahonokia kuuma mĩnyamaro-inĩ.
- 29 Nake akĩhooreria kĩhuhũkanio kũu kĩnene;
namo makũmbĩ ma iria rĩu magĩkirio ki.
- 30 Nao magĩkena nĩ iria rĩu kũhoorera,
nake akĩmakinyia nginya gĩcukĩro-inĩ kĩa marikabu kĩrĩa merirĩirie
gũkinya.
- 31 Nĩmagĩcookerie Jehova ngaatho nĩ ũndũ wa wendo wake ũrĩa ũtathiraga,
na mawĩko make ma magegania marĩa eekĩire andũ.
- 32 Nĩmamũtũũgĩrie kũũngano-inĩ kĩa andũ,
na mamũgooce marĩ kĩama-inĩ kĩa athuuri.
- 33 Agarũrire kũrĩa kwarĩ njũũĩ gũgĩtuĩka werũ,
nakuo kũrĩa kwarĩ ithima ciathereraga gũgĩtuĩka kũndũ kũng'aru,
- 34 nago bũrũri ũrĩa woimaga irio mũno akĩũtua werũ wa igata ũtaarĩ
kĩndũ,
tondũ wa waganu wa andũ arĩa maatũũraga kuo.
- 35 Agarũrire kũrĩa kwarĩ werũ gũkĩgĩa tũria twa maaĩ,
nakuo kũrĩa kwarĩ kũng'aru agĩtũma gũkunũke ithima;
- 36 nao andũ arĩa maarĩ ahũtu akĩmarehe kuo,
nao magĩaka itũũra inene rĩa gũikara.
- 37 Maarĩmire mĩgũnda na makĩhaanda mĩthabibũ,
ĩrĩa yaciarire magetha maingĩ;
- 38 aamarathimire nao makĩingĩha mũno,
na ndaarekire mahiũ mao manyiĩhe.
- 39 Mũigana wao ũgĩcooka ũkĩnyiiha, na makĩagithio hinya,
nĩ kũhinyĩrĩrio, na kũnyariĩrika, o na kĩahe;
- 40 we ũrĩa ũnyararithagia andũ arĩa marĩ igweta-rĩ,
agĩtũma morũũre kũndũ gũtaarĩ njĩra.
- 41 No rĩrĩ, nĩarutire andũ arĩa abatari mathĩĩna-inĩ,
na andũ a nyũmba ciao akĩmaingĩhia o ta mahiũ.
- 42 Andũ arĩa arũngĩrĩru monaga ũguo magakena,

no arĩa othe aaganu nĩgũkirio makiragio.

43 Mũndũ o wothe mũũgĩ-rĩ, nĩarũmbũiye maũndũ macio,
na ecũuranie ũhoro wa wendo mũnene wa Jehova.

108

Ihooya rĩa kũuria Ũtoorania

Thaburi ya Daudi

- 1 Wee Ngai, ngoro yakwa nĩkindĩirie;
nĩkũina ngũina, ngũgooce na rwĩmbo na muoyo wakwa wothe.
- 2 Arahũka, wee kĩnanda kĩa mũgeeto na gĩa kĩnũbi!
Ngwarahũka ruoro rũgĩtema.
- 3 Wee Jehova nĩngũkũgococa, ngũgooce gatagatĩ-inĩ ka ndũrĩrĩ;
nĩngũkũinĩra ndĩ gatagatĩ-inĩ ka andũ.
- 4 Nĩgũkorwo wendo waku nĩ mũnene, ũkaraiha gũkĩra igũrũ;
wĩhokeku waku ũkinyaga o matu-inĩ.
- 5 Wee Ngai tũũgĩra, ũtũũgĩrio igũrũ rĩa igũrũ,
riiri waku niũgĩe igũrũ rĩa thĩ yothe.
- 6 Tũhonokie na ũtũteithie na guoko gwaku kwa ũrĩo,
nĩguo ũteithũre arĩa wendete.
- 7 Ngai nĩarĩtie arĩ handũ hake harĩa haamũre, akoiga atĩrĩ:
“Nĩngatũranga Shekemu ndĩ na gĩkeno kĩingĩ,
na thimĩre andũ akwa Gĩtuamba gĩa Sukothu.
- 8 Gileadi nĩ gwakwa, o na Manase no gwakwa;
Efiraimu nĩ ngũbia yakwa ya kĩgera,
na Juda nĩ mũthĩgi wakwa wa ũthamaki.
- 9 Moabi nĩ kĩaĩrĩ gĩakwa gĩa gwĩthambĩra,
na Edomu niho njikagia kĩaaratũ gĩakwa;
nĩngwanĩrĩra nĩ ũrĩa ndooretie bũrũri wa Filistia.”
- 10 Nũũ ũkũnginyia itũũra rĩrĩa inene rĩrigĩre?
Nũũ ũkũndongoria andware Edomu?
- 11 Githĩ tiwe, Wee Ngai, o Wee ũtũtiganĩirie,
na ũgatiga gũtwarana na mbũtũ ciitũ cia ita?
- 12 Tũteithie ũtũhootanĩre harĩ thũ ciitũ,
nĩgũkorwo ũteithio wa mũndũ nĩ wa tũhũ.
- 13 Ngai arĩ hamwe na ithuĩ nĩtũkũhootana,
na nĩakarangĩrĩra thũ ciitũ thĩ.

109

Ihooya rĩa Mũndũ kũuria Arĩhĩrio

Thaburi ya Daudi

- 1 Wee Ngai, ũrĩa ngoocaga,
ndũgaakire,
- 2 nĩgũkorwo andũ arĩa aaganu na a maheeni
nĩmathamĩtie tũnua nĩguo manjũkĩrĩre;
nĩmarĩtie ũhoro wakwa na rũrĩmĩ rwa maheeni.
- 3 Mandigĩcĩirie makiaragia ndeto cia rũthũũro;
maatharĩkagĩra hatarĩ gĩtũmi.
- 4 Handũ ha wendo ũrĩa ndĩmendete nago,

- o nĩ gũũthitanga maathitangaga,
no nĩ nĩkũhooya ndĩmahoooyagĩra.
- 5 Mandihaga wega na ũuru,
na makandĩha wendani na rũthũuro.
- 6 Mũndũ ũrĩa wĩkĩte ũguo mũigĩre mũndũ mũuru amũũkĩrĩre;
mwena wake wa ũrĩo nĩkũrũgame mũndũ wa kũmũthitanga.
- 7 Aacirithio-rĩ, nĩatuagwo mwĩhia,
na kũhooya gwake gũgĩtuĩke no kwĩhia.
- 8 Matukũ make maronyiĩha;
ũtongoria wake ũrooywo nĩ mũndũ ũngĩ.
- 9 Ciana ciake irotuĩka cia ngoriai,
na mũtumia wake atuĩke wa ndigwa.
- 10 Ciana ciake irotuĩka njara-rũhĩ cia gũcangacanga;
iroingatwo ciime mĩcĩ yao iyo mĩanangĩku.
- 11 Indo ciake ciothe irotahwo nĩ mũndũ ũrĩa marĩ thĩrĩ nake;
andũ a kũngĩ nĩmoyoere maciaro ma wĩra wake.
- 12 Aroaga mũndũ ũngĩmwonia ũtugi,
o na kana mũndũ ũngĩguĩra ciana icio ciake cia ngoriai tha.
- 13 Njaro ciake iroherio,
na marĩtwa maacio mathario kuuma rũciaro-inĩ rũrĩa rũgooka.
- 14 Waganu wa maithe make ũrotũura ũririkanagwo nĩ Jehova;
wĩhia wa nyina ũroaga gũgaathario o na rĩ.
- 15 Mehia mao marotũura hĩndĩ ciothe marĩ mbere ya Jehova,
nĩguo akaaniina kũririkanwo kwao gũkũ thĩ.
- 16 Nĩgũkorwo mũndũ ũcio we ndarĩ hĩndĩ ecĩiragia ũhoru wa gũtugana,
no aingatithagia mũndũ ũrĩa mũthĩĩni, na ũrĩa mũbatari,
o na ũrĩa mũthuthĩku ngoro, o nginya akamooraga.
- 17 Aronyiitwo nĩ kĩrumi,
tondũ we endete o kũruma andũ manyiitwo nĩ kĩrumi;
kĩrathimo kĩromũraiĩhĩrĩa,
tondũ we ndendaga kũrathimana.
- 18 Ehumbaga kĩrumi taarĩ nguo;
kĩamũtoonyire mwĩrĩ ta maai,
o na gĩkĩmũtoonya mahĩndĩ-inĩ taarĩ maguta.
- 19 Kĩrotuĩka taarĩ nguo ya igũrũ erigiicĩirie,
na gĩtuĩke taarĩ mũcibi ehotorete nginya tene.
- 20 Rĩrĩ nĩrĩtuĩke irĩhi rĩa Jehova kũrĩ arĩa maathitangaga,
o kũrĩ arĩa maaragia ũuru igũrũ rĩakwa.
- 21 No rĩrĩ, Wee Mwathani Jehova,
njĩka maũndũ mega nĩ ũndũ wa rĩitwa rĩaku;
ndeithũra tondũ wa wega wa wendo waku.
- 22 Nĩgũkorwo ndĩ mũthĩĩni na mũbatari,
nayo ngoro yakwa nĩgũrarĩtio thĩĩnĩ wakwa.
- 23 Ndĩ hakuhĩ kũbuĩria o ta kĩruru kĩa hwaĩ-inĩ;
hurutagwo nĩ rũhuho o ta ngigĩ.
- 24 Maru makwa nĩmaregerete nĩ kwĩima kũrĩa;
mwĩrĩ wakwa ũhĩnjite nĩ kwaga maguta.
- 25 Nduĩkĩte kĩndũ gĩa kũnyũrũrio nĩ andũ arĩa maathitangaga;
rĩrĩa maanyona, mainainagia mĩtwe.

- 26 Wee Jehova Ngai wakwa, ndeithia;
honokia kūrīngana na wendo waku.
- 27 Tūma mamenye atī kūu nī guoko gwaku,
mamenye atī Wee Jehova, nīwe wīkīte ūguo.
- 28 O nī marumanage, no wee ūrathimanage;
rīrīa maatharīkīra nīmarīconorithagio,
no ndungata yaku no gūkena īrīkenaga.
- 29 Arīa maathitangaga makaahumbwo njono
na mohwo thoni taarī nguo ya igūrū.
- 30 Nīndīrīkumagia Jehova mūno na kanua gakwa;
nīndīrīmūgocaga ndī kīrīndī-inī kīnene.
- 31 Nīgūkorwo arūgamaga guoko-inī kwa ūrīo kwa mūndū ūrīa mūbatari,
nīguo ahonokagie muoyo wake harī andū arīa mangīmūtua nī
mwīhia.

110

Ūhootani wa Mūthamaki Ūrīa Mūthīnjīri-Ngai

Thaburi ya Daudi

- 1 Jehova nīerire Mwathani wakwa atīrī:
“Ikara guoko-inī gwakwa kwa ūrīo,
nginya rīrīa ngaatūma thū ciaku
ituīke gaturwa ka makinya maku.”*
- 2 Mūthīgi wa hinya waku-rī,
Jehova nīakaūtambūrūkia kuuma Zayuni;
nīūgaathana ūrī gatagatī ga thū ciaku.
- 3 Ikundi ciaku cia ita nīikerutīra
mūthenya waku wa mbaara.
Igooka irī na ūgemu wa ūtheru,
aanake aku mahaana ta ime rīoima nda
ya rūciinī ruoro rūgītema.
- 4 Jehova nīehītīte
na ndangīricūkwo, akoiga atīrī:
“Wee ūrī mūthīnjīri-Ngai nginya tene,
o ta ūrīa Melikisedeki aatarī.”
- 5 Mwathani arī guoko-inī gwaku kwa ūrīo;
nīakahehenja ahamaki mūthenya wa mang’ūrī make.
- 6 Nīagatuīra ndūrīrī ciira, aige ciimba irūndo,
na ahehenje aathani a thū yothe.
- 7 Nīakanyua maaī ma karūūī karī mūkīra-inī;
nī ūndū ūcio nīakambararia mūtwe wake.

111

Kūgaathīrīria Cīiko cia Ngai cia Kūgeganīa

1 Goocai Jehova.

Nīngūkumia Jehova na ngoro yakwa yothe

* 110:1 Itī cia ūnene cia tene ciakoragwo handū hatūūgīru harīa haambatagwo na ngathī.

ndĩ thiritũ-inĩ ya arĩa arũngĩrĩru, o na kũungano-inĩ.

- 2 Cĩko cia Jehova nĩ cia magegania;
nĩcũũranagio nĩ arĩa othe makenagio nĩcio.
- 3 Cĩko ciake ciyũrite riiri na ũkaru,
naguo ũthingu wake ũtũũraga nginya tene.
- 4 Nĩatũmĩte magegania make maririkanwo;
Jehova nĩ mũtugi na nĩ mũigua tha.
- 5 Arĩa mamwĩtigagĩra nĩamaheaga irio;
egũtũũra aririkanaga kĩrĩkanĩro gĩake nginya tene.
- 6 Nĩonetie andũ ake mawĩra make ma hinya,
nĩ ũndũ wa kũmahe mabũrũri ma ndũrĩrĩ iria ingĩ.
- 7 Mawĩra ma moko make nĩ ma kwĩhokeka, na nĩ ma kĩhooto;
mataaro make mothe nĩ ma kwĩhokwo.
- 8 Nĩ marũmu nginya tene na tene,
maheanĩtwo na wĩhokeku na ũrũngĩrĩru.
- 9 Nĩakinyĩrie andũ ake ũkũũri;
aamũrĩre kĩrĩkanĩro gĩake kĩrĩ gĩa gũtũũra nginya tene;
rĩtwa rĩake nĩ itheru na nĩ rĩa gwĩtigĩrwo.
- 10 Kĩambĩrĩria kĩa ũũgĩ nĩ gwĩtigĩra Jehova;
arĩa othe marũmagĩrĩra mataaro make nĩmagĩĩaga na ũmenyo
mwega.
Kũgocwo nĩ gwake tene na tene.

112

Irathimo cia Andũ arĩa Athĩngu

1 Gocai Jehova.

Kũrathimwo nĩ mũndũ ũrĩa wĩtigagĩra Jehova,
ũrĩa ũkenagĩra maathani make mũno.

- 2 Ciana ciake nĩgatuĩka cia bata bũrũri-inĩ;
rũciarwo rwa arĩa arũngĩrĩru nĩrũkarathimwo.
- 3 Gwake mũciĩ gũkoragwo na ũtonga na indo nyongĩ,
naguo ũthingu wake ũtũũraga nginya tene.
- 4 Mũndũ ũrĩa mũrũngĩrĩru o na arĩ nduma-inĩ nĩatheragĩrwo nĩ ũtheri,
ũgatherera mũndũ ũcio mũtugani, ningĩ arĩ tha, o na nĩ mũthingu.
- 5 Mũndũ ũcio mũtugani na ũheanaga o ũguo tũhũ,
o ũcio wĩkaga maũndũ make na kĩhooto-rĩ, nĩarĩonaga maũndũ
mega.
- 6 Ti-itherũ mũndũ ũcio ndakenyenyeka;
mũndũ mũthingu atũũraga aririkanagwo nginya tene.
- 7 Angĩigua ũhorwo mũũru ndangĩtigĩra;
ngoro yake nĩkindĩire, aikaraga ehokete o Jehova.
- 8 Ngoro yake nĩngĩtĩre, ndangĩtigĩra;
marigĩrĩrio-inĩ nĩakoona gũtoorio gwa thũ ciake.
- 9 Nĩahurunjĩte iheo ciake akahe andũ arĩa athĩni,
naguo ũthingu wake ũtũũraga nginya tene;
rũhĩa rwake nĩrũkambarario na igũrũ, aheo gĩtĩo.

- ¹⁰ Mũndũ ũrĩa mwaganu nĩakoona ũguo na arakare,
nĩakahagarania magego make, acooke abuĩrie;
merirĩria ma arĩa aaganu matigaakinyanĩra.

113

Ngai Mũteithia wa Andũ arĩa Abatari

¹ Goocai Jehova.

Mũgoocei, inyuĩ ndungata cia Jehova,
mũgooce rĩitwa rĩa Jehova.

² Rĩitwa rĩa Jehova rĩrogoocwo,
kuuma rĩu nginya tene na tene.

³ Kuuma o irathĩro rĩa riũa nginya ithũiro rĩarĩo,
rĩitwa rĩa Jehova nĩrĩgoocagwo.

⁴ Jehova nĩatũũgĩrĩtio igũrũ rĩa ndũrĩrĩ ciothe,
riiri wake ũrĩ igũrũ rĩa igũrũ.

⁵ Nũũ ũhaana ta Jehova Ngai witũ,
o Ũcio ũikaragĩra gĩtĩ kĩa ũnene kũu igũrũ,

⁶ o ũcio ũinamagĩrĩra arorererie
maũndũ ma igũrũ o na ma thĩ?

⁷ Oyaga athĩni na igũrũ kuuma rũkũngũ-inĩ,
na agokĩria arĩa abatari, akamaruta kĩhumbu-inĩ kĩa mũhu;

⁸ amaikaragia hamwe na anene,
o hamwe na anene a andũ ao.

⁹ Atũmaga mũtumia thaata atũũre gwake mũciĩ,
agatuĩka nyina wa ciana, agakenaga.

Goocai Jehova.

114

Rwĩmbo rwa Bathaka

¹ Rĩrĩa Isiraeli moimire bũrũri wa Misiri,
nyũmba ya Jakubu ĩkiuma kũrĩ andũ a rũthiomi rũngĩ-rĩ,

² Juda gwaatũũkire handũ ha Ngai haamũre,
na Isiraeli gũgĩtuĩka nĩkuo arĩathanaga.

³ Iria rĩonire ũguo rĩkĩũra,
naruo Rũũĩ rwa Jorodani rũgĩcooka na thuutha;

⁴ Irĩma igĩtũhatũũha ta ndũrũme,
natuo tũrĩma tũgĩtũhatũũha ta tũgongdu.

⁵ Kaĩ wonire atĩa, wee iria, nĩguo ũre,
nawe Jorodani, tondũ wacookire na thuutha?

⁶ Inyuĩ irĩma, muonete kĩ, nĩguo mũtũhatũũhe ta ndũrũme,
na inyuĩ tũrĩma, nĩguo mũtũhatũũhe ta tũgongdu?

⁷ Wee thĩ, ta kĩinaine ũrĩ mbere ya Mwathani,
ũrĩ hau mbere ya Ngai ũcio wa Jakubu,

⁸ o we ũcio wagarũrire rwaro rwa ihiga rũgĩtuĩka karia ka maaĩ,

narĩo ihiga rĩũmũ rĩgĩtuĩka ithima cia maaĩ.

115

Ũnene wa Ngai, na Mĩhianano kwaga Kĩene

- 1 Ti ithuĩ, Wee Jehova, ti ithuĩ twagĩrĩre kũgocwo,
no goocithia rĩtwa riaku,
tondũ wa wendo na wĩhokeku waku.
- 2 Nĩ kĩĩ gĩtũmaga ndũrĩrĩ ciũrie afĩrĩ,
“Ngai wao akĩrĩ ha?”
- 3 Ngai witũ arĩ o igũrũ;
we ekaga o ũrĩa endaga.
- 4 No mĩhianano yao nĩ betha na thahabu,
wĩra ũthondeketwo na moko ma andũ.
- 5 Nĩrĩ tũnua, no ndĩaragia,
nĩrĩ maitho, no ndĩonaga;
- 6 nĩrĩ matũ, no ndĩiguaga,
nĩrĩ na maniũrũ, no ndĩiguaga mũnungo;
- 7 nĩrĩ moko, no ndĩngĩhambata kĩndũ,
nĩrĩ magũrũ, no ndĩngĩtwarũ;
o na nĩrĩ mĩmero, no ndĩngĩnyuria.
- 8 Andũ arĩa mamĩthondekaga makaahaana o tayo,
na nguo arĩa othe mamĩhokaga makaahaana.
- 9 Wee nyũmba ya Isiraeli, wĩhokage Jehova:
we nĩwe ũteithio wao o na ngo yao.
- 10 Wee nyũmba ya Harũni, wĩhokage Jehova:
we nĩwe ũteithio wao o na ngo yao.
- 11 Inyuĩ arĩa mũmwĩtigĩrĩte, mwĩhokagei Jehova:
we nĩwe ũteithio wao na ngo yao.
- 12 Jehova nĩatũririkanĩte na nĩegũtũrathima:
Nĩekũrathima nyũmba ya Isiraeli,
nĩekũrathima nyũmba ya Harũni,
- 13 nĩekũrathima arĩa metigĩrĩte Jehova,
anini na anene o ũndũ ũmwe.
- 14 Jehova arotũma mũingĩhe,
inyuĩ na ciana cianyu.
- 15 Mũrorathimwo nĩ Jehova,
Mũmbi wa igũrũ na thĩ.
- 16 Kũu igũrũ mũno nĩ kwa Jehova,
no thĩ nĩamĩheanĩte kũrĩ andũ.
- 17 Andũ arĩa akuĩ matigoocaga Jehova,
acio maikũrũkaga kũu ũkiri-inĩ;
- 18 nĩ ithuĩ tũrĩkumagia Jehova,
kuuma rĩu nginya tene na tene.

Gocai Jehova.

116

Kũgooca Ngai nĩ ùndũ wa Kũhonio Ndwari

- 1 Ninyendete Jehova, nĩgũkorwo nĩaiguĩte mũgambo wakwa; nĩaiguire ngĩmũthaitha anjiguĩre tha.
- 2 Tondũ nĩathikĩrĩrie-rĩ, ndĩrĩmũkayagĩra rĩrĩa rĩothe ngũtũũra muoyo.
- 3 Ndarigiiciĩrio nĩ mĩhĩndo ya gĩkuũ, ngĩkinyĩrĩrwo nĩ ruo rwa mbĩrĩra; ngĩhootwo nĩ mĩtangĩko o na kieha.
- 4 Hĩndĩ ĩyo ngĩkaĩra rĩtwa rĩa Jehova, ngĩmwĩra atĩrĩ: “Wee Jehova, honokia!”
- 5 Jehova nĩ mũtugi na nĩ mũthingu; Ngai witũ aiyũritwo nĩ tha.
- 6 Jehova nĩagitagĩra andũ arĩa matarĩ oogĩ; rĩrĩa ndahinyĩrĩrio mũno, nĩahonokirie.
- 7 Wee ngoro yakwa-rĩ, cookerera ũhurũko waku, nĩgũkorwo Jehova nĩagwĩkĩte wega.
- 8 Nĩgũkorwo Wee Jehova nĩũhonoketie muoyo wakwa kuuma kũrĩ gĩkuũ, namo maitho makwa ũkamagiria maithori, na ũkagiria magũrũ makwa mahĩngwo,
- 9 nĩgeetha thiiage ndĩ mbere ya Jehova bũrũri-inĩ wa arĩa marĩ muoyo.
- 10 No ndetĩkirie ũhoru wake; nĩ ùndũ ũcio ndoigire atĩrĩ, “Nĩthĩnĩkĩte mũno.”
- 11 Nĩ ùndũ wa ũrĩa ndamakĩte, ngiuga atĩrĩ, “Andũ othe nĩ a maheeni.”
- 12 Nĩ kĩ ingĩthukĩra Jehova nakĩo nĩ ùndũ wa wega wake wothe ũrĩa anjĩkĩte?
- 13 Nĩkuoya nguoya gĩkombe kĩa ũhonokio na igũrũ, ngaire rĩtwa rĩa Jehova.
- 14 Nĩngũhingĩria Jehova mĩhĩtwa ĩrĩa ndehĩtire, andũ ake othe marĩ ho.
- 15 Andũ arĩa athingu marĩ bata mũno harĩ Jehova, nĩ ùndũ ũcio ndakenaga rĩrĩa makua o ru ũguo.
- 16 Wee Jehova, ti-itherũ nĩ ndĩ ndungata yaku; nĩ ndĩ ndungata yaku, mũriũ wa ndungata yaku ya mũndũ-wa-nja; wee nĩũnjohorithĩtie mĩnyororo-inĩ.
- 17 Nĩngũkũrutĩra igongona rĩa gũgũcookeria ngaatho, na ngaire rĩtwa rĩa Jehova.
- 18 Nĩngũhingĩria Jehova mĩhĩtwa ĩrĩa ndehĩtire andũ ake othe marĩ ho,
- 19 kũu nja-inĩ cia nyũmba ya Jehova, o thĩnĩ waku, wee Jerusalemu.

Goocai Jehova.

117

Ndūrĩrĩ Ciothe kũurio Igooce Ngai

- ¹ Goocai Jehova, inyuĩ ndūrĩrĩ ciothe;
mũkumiei, inyuĩ andũ othe.
- ² Nĩgũkorwo wendo wake nĩ mũnene harĩ ithuĩ,
na wĩhokeku wa Jehova nĩ wa gũtũũra nginya tene.
- Goocai Jehova.

118

Gũcookia Ngaatho nĩ ũndũ wa Ũhootani

- ¹ Cookeriai Jehova ngaatho nĩgũkorwo nĩ mweга;
wendo wake nĩ wa tene na tene.
- ² Andũ a Isiraeli nĩmoige atĩrĩ,
“Wendo wake nĩ wa tene na tene.”
- ³ Nyũmba ya Harũni nĩyuuge atĩrĩ,
“Wendo wake nĩ wa tene na tene.”
- ⁴ Andũ arĩa metigĩrĩte Jehova nĩmoige atĩrĩ,
“Wendo wake nĩ wa tene na tene.”
- ⁵ Ndakaĩire Jehova ndĩ mĩnyamaro-inĩ,
nake akĩnjĩtĩka na akĩndeithũra.
- ⁶ Jehova arĩ hamwe na nĩ; ndingĩtigĩra.
Mũndũ-rĩ, nĩ atĩa angĩhota kũnjĩka?
- ⁷ Jehova arĩ hamwe na nĩ; nĩwe mũndeithia.
Nĩngerorera thũ ciakwa ikĩhootwo.
- ⁸ Nĩ kaba kũũrĩra harĩ Jehova,
gũkĩra kwĩhoka mũndũ.
- ⁹ Nĩ kaba kũũrĩra harĩ Jehova,
gũkĩra kwĩhoka anene.
- ¹⁰ Ndarigiicĩurio nĩ ndūrĩrĩ ciothe,
no tondũ wa kwĩhoka rĩtwa rĩa Jehova, ngĩciananga.
- ¹¹ Ciandigiicĩurie mĩena yothe,
no tondũ wa kwĩhoka rĩtwa rĩa Jehova, ngĩciananga.
- ¹² Ciathiũrũrũkĩirie na mĩena yothe ta njũkĩ,
no ikĩhora narua o ta mwaki wa mĩigua;
tondũ wa kwĩhoka rĩtwa rĩa Jehova ngĩciananga.
- ¹³ Ndahatikĩtwo mũno nĩ thũ hakuĩ ngwe,
no Jehova akĩndeithia.
- ¹⁴ Jehova nĩwe hinya wakwa na nĩwe ũtũmaga nyine;
nake nĩatuikĩte ũhonokio wakwa.
- ¹⁵ Mbugĩrĩrio ya gĩkeno na ya ũhootani
ĩyũrĩte hema-inĩ cia andũ arĩa athingu, atĩ:
“Guoko kwa ũrĩo kwa Jehova nĩ gwĩkĩte maũndũ manene!
¹⁶ Guoko kwa ũrĩo kwa Jehova nĩ kwambararie;
guoko kwa ũrĩo kwa Jehova nĩ gwĩkĩte maũndũ manene!”

- 17 Nii gūkua ndigūkua, no nīngūtūūra muoyo,
ng’anage ūria Jehova ekite.
- 18 Jehova nīaherithītie mūno,
no ndandekereirie ngue.
- 19 Hingūrīrai ihingo cia ūthingu;
nīngūtoonya njookerie Jehova ngaatho.
- 20 Giki nīkio kīhingo kīa Jehova
kīria andū arīa athingu mangītoonyera.
- 21 Nī ngaatho ngūgūcookeria, nīgūkorwo nīwanjītīkire;
nīūtūkite ūhonokio wakwa.
- 22 Ihiga rīria aaki maaregire
nīrio rītūkite ihiga inene rīa koine;
- 23 Jehova nīwe wīkīte ūndū ūcio,
naguo nī wa magegania tūkīwona.
- 24 Mūthenya ūyū nī Jehova ūtūmīte ūgīe;
nītūcanjamūkei, tūkīūkenere.
- 25 Wee Jehova, tūhonokie;
Wee Jehova, tūma tūgaacīre.
- 26 Kūrathimwo-rī, nī mūndū ūria ūgūka na rīitwa rīa Jehova.
Ithuī nītūwamūrathima tūrī thīinī wa nyūmba ya Jehova.
- 27 Jehova nīwe Mūrungu,
na nīatūmīte ūtheri wake ūtwarīre.
Ambīrīrai gūkūngūya, mūrī na mathīgī moko,
mūthīi nginya hīa-inī cia kīgongona.
- 28 Wee nīwe Mūrungu wakwa, nīngūgūcookeria ngaatho;
Wee nīwe Ngai wakwa, nīngūgūtūgīria.
- 29 Cookerīai Jehova ngaatho, nīgūkorwo we nī mwega;
wendo wake nī wa tene na tene.

119

Ūkengu wa Watho wa Jehova

- 1 Kūrathimwo-rī, nī andū arīa mīthīire yao ītarī ūcuuke,
o arīa mathīiaga kūrīngana na watho wa Jehova.
- 2 Kūrathimwo-rī, nī andū arīa marūmagia kīrīra gīake,
o arīa mamūrongoragia na ngoro yothē.
- 3 Matirī ūndū mūuru mekaga;
no kūgera mageragīra njīra ciake.
- 4 Wee nīūheanīte mawatho
marīa marī ma gwathīkagīrwo na kīyo.
- 5 Naarī korwo mīthīire yakwa īkīrī mīkindīrīku
ūhoro-inī wa gwathīkagīra kīrīra giaku!
- 6 Hīndī īyo ndingīconorithio
rīria ngūcūūrania maathani maku mothe.
- 7 Nīndīrīkūgocaga ndī na ngoro nūngīrīru,
o ngūrutaga ūhoro wa mawatho maku ma kīhooto.
- 8 Nīndīrīathīkagīra kīrīra kīa watho waku;

ndūgakīndiganīrie o biū.

Gwathikīra Kiugo kīa Jehova

- 9 Mūdū mwīthī-rī, angūga mūtūūrīre wake ūrī mūtheru atīa?
Nī na ūndū wa gūtūūra athīkagīra kiugo gīaku.
- 10 Ngūrongoragia na ngoro yakwa yothe;
ndūkanareke njūruūre ndigane na maathani maku.
- 11 Nīhithīte kiugo gīaku thīnī wa ngoro yakwa,
nīguo ndikae gūkwīhīria.
- 12 Wee Jehova, ūrokīgocwo;
kīndute kīrīra kīa watho waku.
- 13 Nīndīriugaga na ngacookera na mīromo yakwa
ūhoru wa mawatho mothe marīa moimīte kanua gaku.
- 14 Nīngenangia nīkūrūmīrīra kīrīra gīaku,
o ta ūrīa mūdū akenagīra kūgīa na ūtonga mūnene.
- 15 Nīndīrīcūūranagia mawatho maku
na ngatarania njīra yaku.
- 16 Nīngenangīra kīrīra kīa watho waku;
ndīgatiganīria kiugo gīaku.

Watho wa Jehova Ūrehaga Gīkeno

- 17 Nīi ndungata yaku njīka wega, na nīngūtūūra muoyo;
nīi nīndīrīathīkagīra kiugo gīaku.
- 18 Hīngūra maitho makwa nīguo nyone
maūdū ma magegania marīa marī watho-inī waku.
- 19 Nīi ndī mūgeni gūkū thī;
ndūkaahithe maathani maku.
- 20 Ngoro yakwa nīrahīahīa
nī kwīrīrīria mawatho maku o mahinda mothe.
- 21 Wee nīūkūūmaga arīa etīi, o acio manyiitītwo nī kīrumi,
na arīa morūūruga magatiga maathani maku.
- 22 Njeheria kīnyūrūri na kūmenwo,
nīgūkorwo ndūūrīte nūmītie kīrīra gīaku.
- 23 O na gūtūika aathani maikaraga thī hamwe makanjambia,
ndungata yaku nīrīcūūranagia kīrīra kīa watho waku.
- 24 Kīrīra gīaku nīkīo ngenagīra;
nīkīo kīlheaga mataaro.

Gwathikīra Watho wa Jehova

- 25 Ngometio thī rūkūngū-inī;
tūūra muoyo wakwa kūringana na kiugo gīaku.
- 26 Nīndakwīrīre mīthīire yakwa nawe ūkīnjītīka;
nduta kīrīra kīa watho waku.
- 27 Menyithia ūrutani wa mawatho maku;
na nīi nīndīrīcūūranagia ūhoru wa magegania maku.
- 28 Ngoro yakwa nī nogu nī ūndū wa kīeha;
njīkīra hinya kūringana na kiugo gīaku.
- 29 Njeheranīria na mīthīire ya maheeni;
nī ūndū wa ūtugi waku nduta watho waku.
- 30 Nīi-rī, ndīithuurīre njīra ya ma;
matua maku ndīmaigīte ngoro-inī yakwa.
- 31 Wee Jehova, nīnūmītie kīrīra gīaku;
ndūkanareke njonorithio.

32 Hanyūkaga o na njīra ya maathani maku,
nīgūkorwo nīwohorithītie ngoro yakwa.

Kūhooya Kūmenya Watho

33 Wee Jehova, nduta kūrūmīrīra kīrīra kīa watho waku,
na nīi ndīkīrūmie nginya mūthia.

34 He ūmenyo, na nīndīrīrūmagia watho waku
na ndīwathīkagīre na ngoro yakwa yothe.

35 Ngeragīria njīra-inī cia maathani maku,
nīgūkorwo nīmo ngenagīra.

36 Erekeria ngoro yakwa kūrī kīrīra gīaku,
nīguo itige kwerekeria ūhoroinī wa gwītongia.

37 Gīrīrīria maitho makwa matige kwīrorera maūndū ma tūhū;
tūūria muoyo wakwa kūrīngana na kiugo gīaku.

38 Hingīria ndungata yaku kūrīranīro gīaku,
nīgeetha wītīgagīrwo.

39 Njehereria njono iria ndīitīgagīra,
nīgūkorwo mawatho maku nī mega.

40 Kaī nīndīrīragīria mawatho maku-i!
Tūūria muoyo wakwa nī ūndū wa ūthingu waku.

Kwīhoka Watho wa Jehova

41 Wee Jehova, wendo waku ūrīa ūtathiraga ūronginyīra,
ūhonokio waku ūnginyīre kūrīngana na kūrīranīro gīaku;

42 nīguo ngoragwo na ūndū wa gūcookeria andū arīa maanyūrūragia,
nīgūkorwo nīi ndīhokete kiugo gīaku.

43 Ndūkandunye kiugo kīa ma kuuma kanua-inī gakwa,
nīgūkorwo njigīte mwīhoko wakwa mawatho-inī maku.

44 Ngūtūūra njathīkagīra watho waku,
nginya tene na tene.

45 Ndīrīthīiaga ndī na wīyathi,
nīgūkorwo nīmaathaga mawatho maku.

46 Nīndīrīaragia ūhoroinī wa kīrīra gīaku
mbere ya athamaki na ndīrīconokaga,

47 nīgūkorwo nīngenagīra maathani maku
tondū nīndīmendete.

48 Ndīrīambararagia moko makwa kūrī maathani maku marīa nyendete,
na ndīcūuranagīe igūrū rīa kīrīra kīa watho waku.

Kūgīa na Mwīhoko Watho-inī wa Jehova

49 Ririkana kiugo gīaku kūrī ndungata yaku,
nīgūkorwo nīūheete kūrīgīrīro.

50 Ūndū ūrīa ūūhooreragia ndī mīnyamaroinī nī ūyū:
atī kūrīranīro gīaku nīkīo gītūūragia muoyo wakwa.

51 Andū arīa etūi maanyūrūragia matekwīgīrīrīria,
no ndītīganagīria watho waku.

52 Nīndīrīkanaga mawatho maku ma tene, Wee Jehova,
namo nīmāhooreragia.

53 Nyīitagwo nī mang'ūrī nī ūndū wa andū arīa aaganu,
o acio maatīganīrie watho waku.

54 Ūhoroinī wa kīrīra gīaku nīguo ūtūikīte rwīmbo rwakwa,
o kūrīa guothe īngīkara.

55 Ūtukū ndīrīkanaga rītwa rīaku,

ngakĩrũmia watho waku Wee Jehova.

56 Ūũ nĩguo ngoretwo ngĩika:
nĩnjathĩkagĩra mawatho maku.

Kwĩrutĩra nĩ ūndũ wa Watho wa Jehova

57 Wee Jehova, Wee nĩwe igai rĩakwa;
nĩngwĩrĩte atĩ ndĩathĩkagĩra ciugo ciaku.

58 Maathĩite ūthiũ waku na ngoro yakwa yothe;
nginyagĩria wega waku o ta ūria wiranĩire.

59 Nĩndĩcũuranĩtie ūhoru wa mĩthĩire yakwa,
ngagĩcookia makinya makwa kũrĩ kĩrĩra gĩaku.

60 Nĩngũhiũha na ndigũcererwo
gwathĩkĩra maathani maku.

61 O na kũngĩtuĩka atĩ andũ arĩa aaganu no manjohe na mĩhĩndo-rĩ,
ndĩngĩrganĩrwo nĩ watho waku.

62 Ūtukũ gatagatĩ njarahũkaga ngũcookerie ngaatho
nĩ ūndũ wa mawatho maku ma kĩhooto.

63 Nĩĩ ndĩ mũrata wa andũ arĩa othe magwĩtigĩrĩte,
o arĩa othe marũmagĩrĩa mawatho maku.

64 Wee Jehova, thĩ iyyũrĩtwo nĩ wendo waku;
nduta kĩrĩra kĩa watho waku.

Watho wa Jehova nĩ wa Bata

65 Wee Jehova, ika ndungata yaku
kũringana na kiugo gĩaku.

66 Nduta gũkũũrana maũndũ wega o na kũmamenya,
nĩgũkorwo nĩnjĩtikĩtie maathani maku.

67 Mbere itanoona thĩina nĩndahĩtagia,
no rĩu nĩnjathĩkagĩra kiugo gĩaku.

68 Wee ūrĩ mwega, na nĩwĩkaga o wega;
nduta kĩrĩra kĩa watho waku.

69 O na gũtuĩka andũ arĩa etĩĩ nĩmahakĩte gĩko na ndeto cia maheeni,
ngũtũũra nũmĩtie mawatho maku na ngoro yakwa yothe.

70 Ngoro ciao nĩ nyũmũ na itirĩ tha,
no nĩ ngenagĩra watho waku.

71 Warĩ ūndũ mwega nĩ nyone thĩina,
nĩgeetha ndĩrute kĩrĩra kĩa watho waku.

72 Watho ūrĩa uumĩte kanua gaku nĩ wa bata mũno harĩ nĩ,
gũkĩra giri cia icunjĩ cia betha na thahabu.

Watho wa Jehova nĩ wa Kĩhooto

73 Moko maku nĩmo manyũmbire na magĩithondeka ūguo ndariĩ;
he ūtaũku nĩguo ndĩrute maathani maku.

74 Andũ arĩa magwĩtigĩrĩte marokenaga rĩrĩa maanyona,
nĩgũkorwo nĩnjigĩte mwĩhoko wakwa harĩ kiugo gĩaku.

75 Jehova, nĩnjũũ atĩ mawatho maku nĩ ma ūthingu,
na ūnyonetie thĩina nĩ ūndũ wa wĩhokeku waku.

76 Wendani waku ūrĩa ūtathiraga ūrotuĩka wa kũũhooreria,
kũringana na kĩiranĩro gĩaku kĩrĩa werĩire ndungata yaku.

77 Ītikĩra tha ciaku inginyĩre nĩguo ndũũre muoyo,
nĩgũkorwo watho waku nĩguo ngenagĩra.

78 Andũ arĩa etĩĩ maroconorithio nĩ ūndũ wa kũnjĩka ūũru hatarĩ gĩtũmi;
no nĩ-rĩ, ndĩrĩcũũranagia ūhoru wa mawatho maku.

- 79 Andũ arĩa magwĩtigĩrĩte maronjookerera,
o acio mataũkĩrwo nĩ kĩrĩra gĩaku.
80 Ngoro yakwa ĩroaga ũcuuke ũhoru-inĩ wa kĩrĩra kĩa watho waku,
nĩguo ndikanaconorithio.

Thooya rĩa kũũria Ũhonokio

- 81 Ngoro yakwa ĩringĩkaga nĩ kwĩrĩrĩria ũhonokio waku,
no nũ njigĩte mwĩhoko wakwa harĩ kiugo gĩaku.
82 Maitho makwa nĩmaraaga hinya nĩ gũtũũra njũthĩrĩrie kĩranĩro
gĩaku;
ngakĩũria atĩrĩ, “Ũgaakĩhooreria rĩ?”
83 O na gũtuĩka haana ta mondo ya rũũa ya ndibei ĩgĩtwo ndogo-inĩ,*
ndiriganagĩrwo nĩ kĩrĩra kĩa watho waku.
84 Nĩ ndungata yaku-rĩ, ngweterera nginya rĩ?
Arĩa maanyariiraga ũkaamaherithia rĩ?
85 Andũ arĩa etũĩ manyenjeire marima nĩguo ngwe kuo,
o acio makararagia watho waku.
86 Maathani maku mothe nĩ ma kwĩhokwo;
ndeithia, nĩgũkorwo andũ maanyariiraga hatarĩ gĩtũmi.
87 Maatigĩtie hanini maaniine nyume thĩ ĩno,
no nditiganĩrie mawatho maku.
88 Menyerera muoyo wakwa kũringana na wendo waku,
na ndĩathĩkagĩra kĩrĩra gĩa kanua gaku.

Gwĩtikia Watho wa Jehova

- 89 Wee Jehova, kiugo gĩaku gĩtũũraga tene na tene;
gĩtũũraga kũhaandĩte wega kũu igũrũ.
90 Wĩhokeku waku nĩ wa kuuma njiarwa nginya njiarwa;
nĩwe warũmirie thĩ, nayo ĩgagũkara o ĩrũmĩte.
91 Mawatho maku matũũraga nginya ũmũthĩ,
nĩgũkorwo indo ciothe nĩwe itungataga.
92 Korwo watho waku tigo ũngenagia,
ĩngĩanathira nĩ mĩnyamaro yakwa.
93 Nĩ ndirĩ hĩndĩ ngaariganĩrwo nĩ mawatho maku,
nĩgũkorwo ũndũrĩtie muoyo nĩ ũndũ wamo.
94 Honokia, nĩgũkorwo ndĩ waku,
na nĩmaathĩte mawatho maku.
95 Andũ arĩa aaganu manjoherie nĩguo maaniine,
no nĩ ndĩrĩcũũranagia o ũhoru wa kĩrĩra gĩaku.
96 Ũndũ o wotho mũkinyanĩru wega, nĩnyonete nĩ ũrĩ mũthia;
no maathani maku matirĩ mũhaka.

Kwenda Watho wa Jehova

- 97 Kai nĩnyendete watho waku-ĩ!
Ndindaga ngĩtarania ũhoru wago mũthenya wotho.
98 Maathani maku matũmaga njũhĩge gũkĩra thũ ciakwa,
nĩgũkorwo makoragwo hamwe na nĩ hĩndĩ ciothe.
99 Nĩ ndĩ na ũmenyo mũingĩ gũkĩra arutani akwa othe,
nĩgũkorwo ndaranagia ũhoru wa mawatho maku.
100 Nĩ ndĩ na ũmenyo mũingĩ gũkĩra athuuri,

* **119:83** Mondo cia njũa irĩ na ndibei ĩtarĩ ngagatu ciacuuragio itara nĩguo ndibei ĩgagate na ihenya.

nīgũkorwo njathĩkagĩra kĩrĩra gĩaku.

101 Nĩndigagĩrĩria magũrũ makwa matikagerere njĩra o yothe njũru,
nĩgeetha njathĩkagĩre kiugo gĩaku.

102 Nĩĩ nditiganĩrie mawatho maku,
nīgũkorwo Wee nĩwe ũndutĩte ũhoru ũcio.

103 Kaĩ ciugo ciaku irĩ mũrĩo ngĩcicama-ĩ,
irĩ mũrĩo gũkĩra ũũkĩ ũrĩ kanua-inĩ gakwa!

104 Ngĩaga na ũtaũku nĩ ũndũ wa kĩrĩra gĩaku;
nĩ ũndũ ũcio nĩthũire njĩra o yothe njũru.

Ūtheri ũrĩa Uumanaga na Watho wa Jehova

105 Kiugo gĩaku nĩkĩo tawa wa magũrũ makwa,
na ũtheri wa kũmũrĩka njĩra yakwa.

106 Nĩndĩhĩtĩte mwĩhĩtwa na ngagwafĩria,
atĩ nĩndĩrĩrũmagĩrĩra mawatho maku ma ũthingu.

107 Nĩthĩnikĩte mũno;
Wee Jehova, tũũria muoyo wakwa, kũringana na kiugo gĩaku.

108 Wee Jehova, itĩkĩra ũgooci wa kwĩyendera wa kanua gakwa,
na ũkĩndute mawatho maku.

109 O na gũtuĩka ndũũraga nyiitĩrĩire muoyo wakwa moko-inĩ makwa-rĩ,
ndĩngĩrganĩrwo nĩ watho waku.

110 Andũ arĩa aaganu nĩmanyambĩire mũtego,
no ndirĩ ndahĩtia kĩrĩra gĩaku.

111 Mawatho maku nĩmo igai rĩakwa nginya tene;
nĩmo gĩkeno kĩa ngoro yakwa.

112 Ngoro yakwa nĩtuĩte kũrũmagia kĩrĩra kĩa watho waku
o nginya mũthia.

Ūgitĩri ũrĩa Uumanaga na Watho wa Jehova

113 Nĩthũire andũ a ngoro igĩrĩ,
no nĩnyendete watho waku.

114 Wee nĩwe rĩũrĩro rĩakwa na ngo yakwa;
njĩgĩte mwĩhoko wakwa kiugo-inĩ gĩaku.

115 Njehererai, inyuĩ eeki ũũru,
nĩguo ngĩrũmie maathani ma Ngai wakwa!

116 Nyiitagĩrĩra kũringana na kũranĩro gĩaku, na nĩngũtũũra muoyo;
ndũkareke kũrĩgĩrĩro gĩakwa kĩharagane.

117 Ndiiragĩrĩra, na nĩngũhonokio;
ngũtũũra ndũite uuge waku.

118 Nĩũregaga arĩa othe matiganaga na kĩrĩra kĩa watho waku,
nĩgũkorwo kwĩheenia kũu meheenagia nakuo nĩ gwa tũhũ.

119 Arĩa othe aaganu a gũkũ thĩ ũmateaga ta gĩko;
nĩ ũndũ ũcio nĩ nĩnyendete kĩrĩra kĩa watho waku.

120 Mwĩrĩ wakwa nĩũinainaga nĩgũgwĩtigĩra;
njĩkaraga na guoya mũnene nĩ ũndũ wa mawatho maku.

Gwathĩkĩra Watho wa Jehova

121 Nĩĩ njĩkĩte maũndũ ma ũthingu na ma kĩhooto;
ndũkandiganĩrie harĩ arĩa maahinyagĩrĩria.

122 Menyerera ũgima wa ndungata yaku;
ndũkareke andũ arĩa etĩĩ maahinyĩrĩrie.

123 Maitho makwa nĩmaraaga hinya nĩgũtũũra njũũthĩrĩrie ũhonokio
waku,

ngacũthĩrĩria kĩĩranĩro gĩaku kĩa ũthingu.

- 124 Īkaga ndungata yaku kũringana na wendo waku,
na ũndutage kĩrĩra kĩa watho waku.
- 125 Nĩĩ ndĩ ndungata yaku; he gũkũũrana maũndũ,
nĩguo hote gũtaũkĩrwo nĩ kĩrĩra gĩaku.
- 126 Wee Jehova, hĩndĩ nĩnginyu wĩke ũndũ,
tondũ andũ nĩmathũkĩtie watho waku.
- 127 Tondũ nĩnyendete maathani maku gũkĩra thahabu,
ngamenda mũno gũkĩra thahabu ĩrĩa therie,
- 128 na tondũ nĩndũite mawatho maku mothe nĩmagĩrĩire,
nĩthũire njĩra o yothe ĩtarĩ ya ma.

Kwenda Gwathĩkĩra Watho wa Jehova

- 129 Kĩrĩra gĩaku nĩ kĩa magegania;
nĩ ũndũ ũcio nĩndĩrĩgiathĩkagĩra.
- 130 Ciugo ciaku ciataũrwo nũrehaga ũtheri;
nĩciũhĩgagĩa andũ arĩa matarĩ oogĩ.
- 131 Njathamĩtie kanua gakwa ngahũma
nĩ ũndũ wa kwĩrĩrĩria maathani maku.
- 132 Njerekera na ũnjiguĩre tha,
o ta ũrĩa wĩkaga andũ arĩa mendete rĩĩtwa rĩaku.
- 133 Rũngagĩrĩria makinya makwa kũringana na kiugo gĩaku;
ndũkareke njathagwo nĩ wĩhia o na ũrĩkũ.
- 134 Ngũũra kuuma ũhiinyanĩrĩria wa andũ,
nĩguo njathĩkagĩre mawatho maku.
- 135 Tũma ũthiũ waku warĩre ndungata yaku,
na ũndutage kĩrĩra kĩa watho waku.
- 136 Maito makwa manyũrũrũkagĩa maithori ta rũũĩ,
nĩgũkorwo andũ matirathĩkĩra watho waku.

Watho wa Jehova nĩ wa Kĩhooito

- 137 Wee Jehova, ũrĩ mũthingu,
na mawatho maku nĩmagĩrĩire.
- 138 Mawatho marĩa ũheanĩte nĩ ma ũthingu;
nĩ ma kwĩhokwo kũna.
- 139 Kĩyo gĩakwa nĩkĩĩnogetie,
nĩgũkorwo thũ ciakwa nĩcitiganĩirĩe ciugo ciaku.
- 140 Ciĩranĩro ciaku nĩthuuranĩre o biũ,
na ndungata yaku nĩciendete.
- 141 O na gũtuĩka ndirĩ bata na nĩnyararĩtwo-rĩ,
ndiriganagĩrwo nĩ mawatho maku.
- 142 ũthingu waku nĩ wa gũtũũra tene na tene,
naguo watho waku nĩ wa ma.
- 143 Ngoretwo nĩ mathĩĩna na mũnyamaro,
no maathani maku nĩmo ngenagĩra.
- 144 Kĩrĩra gĩaku nĩ kĩa ma nginya tene;
kĩĩhe ũtaũku nĩguo ndũũre muoyo.

Ihooya rĩa kũũria Ũhonokio

- 145 Ndĩragũkaĩra na ngoro yakwa yothe, Wee Jehova, njĩtika,
na nĩndĩrĩathĩkagĩra kĩrĩra kĩa watho waku.
- 146 Wee nĩwe ndĩrakaĩra,
honokia na nĩndĩrĩmenyagĩrĩra mawatho maku.

- 147 Njūkagīra tene gūtanakīa, ngakūrīrīra nīguo ūndeithie;
nĵigīte mwīhoko wakwa kiugo-inī gīaku.
- 148 Maitho makwa maikaraga mahingūkīte matuanīra-inī mothe ma
arangīri,
nīguo ndaranagie ūhoru wa cīranīro ciaku.
- 149 Igua mūgambo wakwa kūringana na wendo waku;
Wee Jehova, tūūria muoyo wakwa, kūringana na mawatho maku.
- 150 Andū arīa mathugundaga maūndū ma wīki naaī nīmanguhīrīrie,
no-o nīmaraihanīrīrie na watho waku.
- 151 No Wee Jehova, ūikaraga hakuhī,
na maathani maku mothe nī ma ma.
- 152 Matukū-inī ma tene nīndamenyire kuuma kīrīra-inī gīaku,
atī wagīthondekire kīrī gīa gūtūūra nginya tene.

Kūhooya Ūteithio

- 153 Rora gūthūnīka gwakwa na ūndeithūre,
nīgūkorwo ndiriganīrwo nī watho waku.
- 154 Ndūūrīra na ūkīngūūre;
tūūria muoyo wakwa kūringana na kīranīro gīaku.
- 155 Ūhonokio nūūraiherīrie andū arīa aaganu,
nīgūkorwo matirongoragia kīrīra kīa watho waku.
- 156 Wee Jehova, tha ciaku nī nyingī;
tūūria muoyo wakwa kūringana na mawatho maku.
- 157 Andū arīa maanyariiraga nī aingī,
no ndirī ndahutatīra kīrīra gīaku.
- 158 Njūthagīrīria arīa matarī na wītīkio ngoro,
nīgūkorwo matiathīkagīra kiugo gīaku.
- 159 Ta kīone ūrīa nyendete mawatho maku;
tūūria muoyo wakwa, Wee Jehova, kūringana na wendo waku.
- 160 Ciugo ciaku ciothe nī cia ma;
mawatho maku mothe nī ma ūthingu na nī ma gūtūūra tene na tene.

Kūhingia Watho wa Jehova

- 161 Aathani maanyariiraga hatarī gītūmi,
no ngoro yakwa īinainagio nī kiugo gīaku.
- 162 Ngenagīra kīranīro gīaku,
o ta ūrīa mūdū atahīte indo nyingī akenaga.
- 163 Nīmenete na ngathūūra maheeni,
no nīnyendete watho waku.
- 164 O mūthenya ngūgoocaga maita mūgwanja
nī ūndū wa mawatho maku ma ūthingu.
- 165 Arīa mendete watho waku nī marī thayū mūingī,
na gūtīrī kīndū kīngītūma mahīngwo.
- 166 Njetagīrīra ūhonokio waku, Wee Jehova,
na ngarūmīrīra maathani maku.
- 167 Njathīkagīra kīrīra gīaku,
nīgūkorwo nīndīkīendete mūno.
- 168 Njathīkagīra mawatho maku na kīrīra gīaku,
nīgūkorwo mīthīire yakwa yothe nīūmīū.

Ihooya rīa kūūria Ūteithio

- 169 Wee Jehova-rī, gūkaya gwakwa kūrokinya harīwe;
he gūtaūkīrwo kūringana na kiugo gīaku.

- 170 Mathaithana makwa marokinya harīwe;
ndeithūra kūringana na kīranīro gīaku.
- 171 Mīromo yakwa irīkūgocaga hīndī ciothe,
nīgūkorwo nīūndutaga kīrīra kīa watho waku.
- 172 Rūrīmī rwakwa nīrūkīine ūhoro wa kiugo gīaku,
nīgūkorwo maathani maku mothe nī ma ūthingu.
- 173 Guoko gwaku nīgūkīhaarīrie kūndeithia,
nīgūkorwo mawatho maku nīmo nī ndīthuurīire.
- 174 Ūhonokio waku nīguo ndīiragīria, Wee Jehova,
nagu watho waku nīguo ngenagīra.
- 175 Ndirōgītūūra muoyo nīguo ngūgocage,
namo mawatho maku nīmatūūre mandeithagia.
- 176 Nī nīhītītie njīra ta ng'ondū yūrīte.
Gīcarie ndungata yaku,
nīgūkorwo ndiriganīirwo nī maathani maku.

120

Ihooya rīa kūūria Ūteithio

Thaburī ya Agendi

- 1 Ndakaīire Jehova ndī mīnyamaro-inī,
nake akīnjītīka.
- 2 Wee Jehova, honokia harī mīromo irīra yaragia maheeni,
na harī nīmī iria iheenanageria.
- 3 Agaagwīka atīa, na nī atīa ūngī makīria ya ūguo,
wee rūrīmī rūrū rūheenanageria?
- 4 Agaakūherithia na mīguī mīnoore ya njamba ya ita,
na makara marīrībūkīte mwaki ma mūtī wa mūkoigo.
- 5 Kaī ndī na haaro-ī, nīgūtūūra gūkū Mesheki,
na ngaikara hema-inī cia Kedari-ī!
- 6 Nīndūrīte hīndī ndaaya
gatagatī-inī ka arīa mathūire thayū.
- 7 Nī ndī mūdū wa thayū;
no rīrīa ndaaria-rī, o mendaga o mbaara.

121

Ūgitīri wa Ngai

Thaburī ya Agendi

- 1 Nīngūtīira maitho makwa ndore irīma-inī:
ūteithio wakwa ūngiuma na kū?
- 2 Ūteithio wakwa uumaga kūrī Jehova,
o we Mūūmbi wa igūrū na thī.
- 3 We ndangīreka kūgūrū gwaku gūtīrūke:
ūcio mūmenyereri waku ndarī hīndī angīcūnga;
- 4 ti-itherū, ūcio mūmenyereri wa Isiraēli
ndarī hīndī angīcūnga, kana ahītwo nī toro.
- 5 Jehova nīwe ūkūmenyagīrīra:

- Jehova nīwe kīiruru gīaku guoko-inī gwaku kwa ūrīo;
 6 mūthenya wee ndūngīringīka nī riūa,
 kana ūringīke nī mweri ūtukū.
- 7 Jehova nīarīkūgitagīra kuuma ūūru-inī wothe:
 nīarīmenyagīrīra muoyo waku;
- 8 Jehova nīarīkūmenyagīrīra ūkiumagara na ūgīcooka,
 kuuma rīu ngīya tene na tene.

122

Rwīmbo rwa Kūgaathīrīria Jerusalemu

Thaburi ya Daudi

- 1 Nīndakenire hamwe na arīa maanjīrīre atīrī,
 “Nītūthī nyūmba ya Jehova.”
- 2 Magūrū maitū marūgamīte
 ihingo-inī ciaku, wee Jerusalemu.
- 3 Jerusalemu rīakītwo ta itūūra inene
 rīnyitithanītio wega.
- 4 Kūu nīkuo mīhīrīga yambataga,
 o yo mīhīrīga ya Jehova,
 īgathī kūgooca rīitwa rīa Jehova
 kūringana na mawatho marīa aheete Isiraeli.
- 5 Kūu nīkuo kūgītwo itī cia ūnene cia atuanīri ciira,
 o cio itī cia ūnene cia nyūmba ya Daudi.
- 6 Hoerai Jerusalemu thayū:
 “Arīa makwendete marotūūra na thayū.
- 7 Kūrīa thingo ciaku ciirīgīre kūrogiā na thayū,
 naguo ūgītīri ūgīe ciikaro-inī ciaku cia ūthamaki.”
- 8 Nī ūndū wa ariū a baba na arata, nguuga atīrī,
 “Thayū ūrogiā thīinī waku.”
- 9 Nī ūndū wa nyūmba ya Jehova Ngai witū,
 caragia ūgaacīru waku.

123

Ihooya rīa kūūria Tha cia Ngai

Thaburi ya Agendi

- 1 Nīngūtīira maitho makwa na kūrī we,
 o Wee ūikarīire gītī gīaku kīa ūnene kūu igūrū.
- 2 O ta ūrīa maitho ma ndungata maroragīrīria guoko kwa mwathi wayo,
 na o ta ūrīa maitho ma mūirītu ndungata maroragīrīria guoko kwa
 mūtumia mwathi wayo,*
- ūguo noguo maitho maitū maroragīrīria Jehova Ngai witū,
 o ngīya atūiguīre tha ciake.
- 3 Tūiguīre tha, Wee Jehova, tūiguīre tha,
 nīgūkorwo nītūkirīrīrie kūnyararwo kūnene.
- 4 Nītūkirīrīrie kīnyūrūri kīnene kīa andū arīa menenehagia,

* 123:2 Aathi a ngombo maaciaragīria na maitho kana na moko.

o na rūmena rūngĩ rwa andũ arĩa etĩĩ.

124

Gũcookia Ngaatho nĩ undũ wa Ūgitĩri

Thaburi ya Daudi

- 1 Korwo Jehova ndaakoretwo arĩ mwena witũ;
Isiraeli nĩmakiuge ũguo:
- 2 Korwo Jehova ndaarĩ mwena witũ
rĩrĩa andũ maatũtharĩkĩire-rĩ,
- 3 nĩmangiatũmeririe tũrĩ muoyo;
rĩrĩa marakara mao maatũrĩrĩmbũkĩire-rĩ,
- 4 mũiyũro wa maaĩ nĩungiatũhubanĩirie,
tũhumbwo nĩ nditi ya maaĩ macio;
- 5 maaĩ macio maathereraga na hinya mũno
nĩmangiatũthereririe.
- 6 Jehova arogoocwo,
o we ũtaatũrekereirie tũtambuurangwo nĩ magego mao.
- 7 Ithũ tũhonokete ta nyoni
ĩhonokete mũtego-inĩ wa mũmĩtegi;
mũtego nĩunangĩtwo,
na ithũ nĩtũhonokete.
- 8 Ūteithio witũ uumaga harĩ Jehova,
o we Mũũmbi wa igũrũ na thĩ.

125

Thayũ wa Andũ a Ngai

- 1 Andũ arĩa mehokete Jehova matariĩ ta Kĩrĩma gĩa Zayuni,
kĩrĩa gĩtangĩenyenyeka, no gĩtũũraga nginya tene.
- 2 O ta ũrĩa irĩma ithiũrũrũkĩirie Jerusalemu
ũguo noguo Jehova athiũrũrũkagĩria andũ ake,
kuuma riu nginya tene na tene.
- 3 Mũthĩgi wa andũ arĩa aaganu ndũgũtũũra wathanaga
bũrũri ũrĩa ũgairwo andũ arĩa athingu,
nĩguo andũ acio athingu
matikae gũtambũrũkia moko mao meeke ũũru.
- 4 Wee Jehova, andũ arĩa ega mekaga o maũndũ mega,
o acio arũngĩrũro ngoro.
- 5 No rĩrĩ, andũ arĩa maahũkaga makagera njĩra iria njogomu-rĩ,
Jehova nĩakamaingatanĩria hamwe na arĩa mekaga ũũru.

Isiraeli kũrogĩa thayũ.

126

Magetha ma Gĩkeno

Thaburi ya Agendi

- 1 Rĩrĩa Jehova aacookirie andũ a Zayuni arĩa maatahĩtwo akĩmainũkia-rĩ,
twahaanire ta andũ mekũroota.
- 2 Tũnua twitũ twaiyũrire mĩtheke,

nacio nĩmĩ ciitũ ikĩina nyĩmbo cia gĩkeno.
 Hindĩ iyo ndũrĩrĩ-inĩ gũkũiranwo atĩrĩ,
 “Jehova nĩekũire andũ aya maũndũ manene.”
 3 Jehova nĩatwĩkũire maũndũ manene,
 na ithuĩ tũkaiyũrwo nĩ gĩkeno.

4 Tũma tũgaacĩre rĩngĩ, Wee Jehova,
 ta ũrĩa njũũ cia Negevu icookaga kũiyũra.
 5 Andũ arĩa mahaandaga na maithori,
 nĩmakagetha makĩinaga nyĩmbo cia gĩkeno.
 6 Mũndũ o na angiumagara akĩrĩraga,
 akuuĩte mbeũ cia kũhaanda,
 agaacooka akĩinaga nyĩmbo cia gĩkeno,
 akuuĩte itĩa ciake cia ngano.

127

Kũgaatha Ngai nĩ ũndũ wa Wega Wake

1 Tiga nyũmba yakirwo nĩ Jehova,
 andũ arĩa mamĩakaga marutaga wĩra o wa tũhũ.
 Tiga itũũra inene rĩmenyereirwo nĩ Jehova,
 arangĩri maraaraga mehũũgĩte o tũhũ.
 2 Nĩ tũhũ andũ kũrooka gũũkĩra rũciinĩ tene,
 na gũkoma magakoma macereirwo,
 makĩnogera irio cia kũrĩa,
 nĩgũkorwo andũ arĩa Jehova endete,
 we nĩamaheaga o na marĩ toro.
 3 Ciana nĩ igai kuuma kũrĩ Jehova,
 ciana nĩ kĩheo kuuma kũrĩ we.
 4 Ciana iria mũndũ aciarĩte arĩ mũnini
 no ta mĩguĩ irĩ moko-inĩ ma njamba ya ita.
 5 Kũrathimwo nĩ mũndũ
 ũrĩa thiaka wake ũiyũrĩte mĩguĩ.
 Matigaaconorithio
 rĩrĩa magaakorwo magĩciira na thũ ciao hau kĩhingoinĩ.

128

Kĩrathimo kĩa Mũciĩ Wĩtigĩrĩte Jehova

Thaburi ya Agendi

1 Kũrathimwo nĩ mũndũ o wotho wĩtigĩrĩte Jehova,
 o ũcio ũgeragĩra njĩra ciake.
 2 Nĩũkarĩaga maciaro ma wĩra waku;
 irathimo na kũgaacĩra nĩgatuĩka ciaku.
 3 Mũtumia waku egũtuĩka ta mũthabibũ ũrĩa ũciaraga mũno
 arĩ kũu nyũmba-inĩ yaku thĩinĩ;
 ciana ciaku ituĩke ta thuuna cia mũtamaiyũ
 ithiũrũrũkĩirie metha yaku.
 4 Ũguo nĩguo mũndũ arĩrathimagwo,
 ũrĩa wĩtigĩrĩte Jehova.
 5 Jehova arokũrathimagwa arĩ Zayuni

matukū mothe ma muoyo waku;
 ūroona kūgaacīra kwa Jerusalemu,
 6 na ūtūire muoyo, ūkoona ciana cia ciana ciaku.

Thayū ūrogīa Isiraeli.

129

Ihooya rīa kūūria Ngai okīrīre Thū cia Isiraeli

Thaburi ya Agendi

- 1 Maanahinyīrīria mūno kuuma ūnini-inī wakwa,
 Isiraeli nīmakiuge ūguo,
- 2 maanahinyīrīria mūno kuuma ūnini-inī wakwa,
 no rīrī, matirī maahota kūndooria.
- 3 Andū arīa marīmaga na mūraū marīmīte ng'ong'o wakwa,
 magatema mītarō mīraihu.
- 4 No rīrī, Jehova nī mūthingu;
 nānjohorithīte harī mīhindo ya andū arīa aaganu.
- 5 Andū arīa othe mathūire Zayuni
 marocookio na thuutha maconokete.
- 6 Marohaana ta nyeki īrī nyūmba igūrū,
 īrīa īhoohaga ītanamera;*
- 7 mūmītui ndangīmīyūria hī-inī ciake,
 o na kana ūrīa ūmīunganagia amīyūrie moko-inī make.
- 8 Andū arīa mahītūkagīra kuo maroaga kuuga atīrī,
 "Kīrathimo kīa Jehova kīrogīa igūrū rīanyu;
 nītāmūrathima thūinī wa rītwa rīa Jehova."

130

Ihooya rīa kūūria Ūteithio

Thaburi ya Agendi

- 1 Wee Jehova-rī, ndīragūkaira ndī o kūrīa kūriku;
 2 Wee Jehova, igua mūgambo wakwa.
 Matū maku nīmaigue
 ngīgūkaira ūnjiguire tha.
- 3 Wee Jehova, korwo no ūtare maita marīa tūkwīhagīria-rī,
 nūū ūngīgwītiiria, Wee Jehova?
- 4 No rīrī, Wee nūrekanagīra;
 nī ūndū ūcio nīwītīgīrītwo.
- 5 Njetagīrīra Jehova, ngoro yakwa nūmwetereire,
 nī ndūhokaga kiugo gīake.
- 6 Ngoro yakwa yetagīrīra Jehova,
 gūkīra ūrīa arangīri metagīrīra rūciinī gūkīe,
 īi-ni, gūkīra ūrīa arangīri metagīrīra rūciinī gūkīe.
- 7 Wee Isiraeli, wīhokage Jehova,
 nīgūkorwo harī Jehova he wendo ūrīa ūtathiraga,

* 129:6 Riya nīrīameraga nyūmba igūrū no rīkooma o na ihenya nī ūndū wa kwaga tīiri.

na ningĩ harĩ we harĩ na ũhonokio kũna.

8 We mwene nĩagakũra Isiraeli
kuuma mehĩa-inĩ mao mothe.

131

Ihooya rĩa Kwĩnyiihĩria Ngai

Thaburi ya Daudi

1 Wee Jehova, ngoro yakwa ndĩrĩ na mwĩgaatho,
o na maitho makwa ti ma mwĩtũgĩrio;

niĩ ndirũmbũyanagia na maũndũ manene,
o na kana maũndũ ma magegania marĩa mangĩrĩte.

2 No rĩrĩ, nĩhooreretie na ngakiria ngoro yakwa;
o ta kaana gatuithĩtio irĩa gakuuitwo nĩ nyina,
o ta kaana gatuithĩtio irĩa nĩguo ngoro yakwa ĩhaana ĩrĩ thĩinĩ wakwa.

3 Atĩrĩrĩ wee Isiraeli, wĩhokage Jehova
rĩu na nginya tene.

132

Gũikaro kĩa Ngai gĩa Tene na Tene kũu Zayuni

Thaburi ya Agendi

1 Wee Jehova, ririkana Daudi
na mathĩna marĩa mothe omĩrĩirie.

2 Nĩehĩtire mwĩhĩtwa harĩ Jehova,
akĩhĩta harĩ ũcio Mwene-Hinya,
o we Ngai wa Jakubu, akiuga ũũ:

3 “Ndigatoonya nyũmba yakwa,
kana haice ũrĩrĩ wakwa,

4 ndikaareke maitho makwa mone toro,
kana ndeke imone ciakwa icũnge,

5 o nginya ngoonera Jehova handũ ha gũikara,
ũcio Mwene-Hinya, o we Ngai wa Jakubu,
ndĩmuonere gũikaro.”

6 Nĩtwaiguire ũhoro tũrĩ Efiratha,
na tũkĩũkora mĩgũnda-inĩ ya Kiriathu Jearimu.

7 Tũkiuga atĩrĩ, “Nĩtũthĩĩ gũikaro-inĩ gĩa;e;
nĩtũnamĩrĩre tũmũhooe tũrĩ gaturwa-inĩ ka makinya make;

8 arahũka, Wee Jehova, ũũke kĩhurũko-inĩ gĩa;ku,
wee na ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro rĩa hinya waku.

9 Athĩnjĩri aku marohumbwo na ũthingu;
andũ aku aamũre nĩmakĩine nĩ gũkena.”

10 Nĩ ũndũ wa ndungata yaku Daudi,
ndũkarega ũrĩa we ũitĩrĩirie maguta.

11 Jehova nĩehĩtire na mwĩhĩtwa harĩ Daudi,
mwĩhĩtwa atangĩricũkwo, akĩmwĩra atĩrĩ:
“Nĩngaikarĩria ũmwe wa rũciaro rwaku
Gĩtĩ-inĩ gĩa;ku kĩa ũnene,

- 12 ariũ aku mangĩkaamenyerera kĩrĩkanĩro gĩakwa
na mawatho makwa marĩa ndrĩmarutaga,
hĩndĩ iyo ariũ ao nĩmagaikarĩra
gĩtĩ gĩaku kĩa ũnene nginya tene na tene.”
- 13 Nĩgũkorwo Jehova nĩathuurĩte Zayuni,
akerirĩria gĩtuĩke gĩikaro gĩake, akoiga atĩrĩ:
- 14 “Gĩkĩ nĩkĩo kĩhurũko gĩakwa nginya tene na tene;
gũkũ nĩkuo ngũtũũra njikariire gĩtĩ kĩa ũnene,
nĩgũkorwo nĩ nũ ndiyendeire;
- 15 nĩngakũrathima na ũmaathi mũingĩ mũno;
athĩini akuo ndĩmahũũnie na irio.
- 16 Nĩngahumba athĩnjĩri-Ngai akuo ũhonokio,
na andũ akuo arĩa aamũre matũũre mainaga nĩ gũkena.
- 17 “Kũu nĩkuo ngaatũma rũhĩa rwa Daudi rũthundũke
na njigĩre ũria njitĩrĩrie maguta tawa ũgwakana.
- 18 Thũ ciake nĩngacihumba thoni,
no thũmbĩ ya ũnene irĩa irĩ mĩtwe wake nĩngakenga na riiri.”

133

Kĩrathimo gĩa Gũikara Andũ Maiguanĩte

Thaburi ya Daudi

- 1 Nĩ ũhoru mwega atĩa, o na ũrĩ gĩkeno,
rĩrĩa andũ a nyũmba imwe maikarania maiguanĩte!
- 2 Nĩ ta maguta manungi wega maitĩrĩrio mĩtwe,
makĩnyũrũrũkĩra nderu-inĩ,
o nderu-inĩ cia Harũni,
makanyũrũrũka nginya ngingo-inĩ ya kanjũ yake.
- 3 Ningĩ nĩ ta ime rĩa Herimoni
rikĩgwira Kĩrĩma gĩa Zayuni.
Nĩgũkorwo kũu nĩkuo Jehova eranĩire kĩrathimo gĩake,
nĩkĩo muoyo wa tene na tene.

134

Rwĩmbo rwa Kũgooca Ngai Ũtukũ

Thaburi ya Agendi

- 1 Goocai Jehova, inyuothe ndungata cia Jehova,
inyũ mĩtungataga mũrĩ nyũmba-inĩ ya Jehova ũtukũ.
- 2 Ambarariai moko manyu mũrĩ thĩnĩ wa handũ-harĩa-haamũre
mũgooce Jehova.
- 3 Jehova, o we Mũũmbi wa igũrũ na thĩ
aromũrathima arĩ kũu Zayuni.

135

Kũgooca Ngai nĩ ũndũ wa ũnene Wake

1 Goocai Jehova.

Goocai rĩtwa rĩa Jehova;
inyũ ndungata cia Jehova-rĩ, mũgoocai,

- 2 Inyuĩ mūtungataga thīinĩ wa nyũmba ya Jehova,
o inyuĩ mūrũgamaga nja-inĩ cia nyũmba ya Ngai witũ.
- 3 Goocai Jehova, nĩgũkorwo Jehova nĩ mweга;
inai mũgooce rĩitwa riake, nĩgũkorwo nĩ rĩega.
- 4 Nĩgũkorwo Jehova nĩethuurĩre Jakubu atũike wake,
agathuura Isiraeli atũike igai riake kũmbe.
- 5 Nĩ nĩnjũũ atĩ Jehova nĩ mũnene,
atĩ Mwathani witũ nĩ mũnene gũkĩra ngai ciothe.
- 6 Jehova ekaga ũrĩa wothe ekwenda,
kũu igũrũ na gũkũ thĩ,
o na kũu iria-inĩ o na kũrĩa guothe kũriku mũno.
- 7 Nĩwe ũtũmaga matu mambate kuuma ituri-inĩ cia thĩ;
nĩwe ũtũmaga kũgie heni irehanĩte na mbura,
na akarehe rũhuho kuuma mĩthithũ-inĩ yake.
- 8 Nĩwe waringire marigithathi ma Misiri,
marigithathi ma andũ na ma nyamũ.
- 9 Wee Misiri, nĩwe watũmire thīinĩ waku kũringwo ciama na morirũ,
agĩkĩrĩra Firaũni na ndungata ciake ciothe.
- 10 Nĩwe waringire ndũrĩrĩ nyingĩ
na akĩũraga athamaki maarĩ hinya:
- 11 nĩo Sihoni mũthamaki wa Aamori,
na Ogu mũthamaki wa Bashani,
o na athamaki othe a Kaanani;
- 12 akĩheana bũrũri wao ũtuĩke igai,
ũtuĩke igai kũrĩ andũ ake a Isiraeli.
- 13 Rĩitwa rĩaku, Wee Jehova, rĩtũũraga nginya tene,
ngumo yaku, Wee Jehova, igakinyĩra njiarwa na njiarwa.
- 14 Nĩgũkorwo Jehova nĩagaciirĩra andũ ake,
na aigũire ndungata ciake tha.
- 15 Mĩhianano ya ndũrĩrĩ ithondeketwo na betha na thahabu,
o wĩra wa moko ma andũ.
- 16 Nĩrĩrĩ tũnua, no ndĩaragia,
nĩrĩrĩ maitho, no ndionaga;
- 17 nĩrĩrĩ matũ, no ndĩiguaga,
o na ndĩrĩrĩ mĩhũmũ tũnua-inĩ twayo.
- 18 Andũ arĩa mamĩthondekaga makaahaana o tayo,
na noguo arĩa othe mamĩhokaga makaahaana.
- 19 Inyuĩ nyũmba ya Isiraeli, goocai Jehova;
Inyuĩ nyũmba ya Harũni, goocai Jehova;
- 20 Inyuĩ nyũmba ya Lawi, goocai Jehova;
inyuĩ arĩa mũmwĩtigirĩte, goocai Jehova.
- 21 Jehova arogoocwo kuuma Zayuni,
o we ũtũũraga kũu Jerusalemu.

Goocai Jehova.

136

Rwĩmbo rwa Gũcookia Ngaatho

- 1 Cookeriai Jehova ngaatho, tondũ nĩ mweга.
Wendo wake nĩ wa tene na tene.
- 2 Cookeriai Ngai wa ngai iria ingĩ ngaatho.
Wendo wake nĩ wa tene na tene.
- 3 Cookeriai Mwathani wa aathani ngaatho:
Wendo wake nĩ wa tene na tene.
- 4 we wiki nĩwe wĩkaga maũndũ manene ma magegania,
Wendo wake nĩ wa tene na tene.
- 5 nĩwe wombire igũrũ na ũndũ wa ũmenyo wake,
Wendo wake nĩ wa tene na tene.
- 6 nĩwe watambũrũkirie thĩ nyũmũ igũrũ rĩa maaĩ,
Wendo wake nĩ wa tene na tene.
- 7 nĩwe wombire imũrĩ iria nene,
Wendo wake nĩ wa tene na tene.
- 8 riũa rĩathage mũthenya,
Wendo wake nĩ wa tene na tene.
- 9 naguo mweri na njata ciathage ũtukũ;
Wendo wake nĩ wa tene na tene.
- 10 nĩwe waringire marigithathi ma Misiri,
Wendo wake nĩ wa tene na tene.
- 11 akĩruta Isiraeli gatagatĩ-inĩ kao,
Wendo wake nĩ wa tene na tene.
- 12 na guoko kwa hinya na atambũrũkĩtie gĩcoka gĩake,
Wendo wake nĩ wa tene na tene.
- 13 nĩwe wagayũkanirie Iria Itune rĩgĩtigana,
Wendo wake nĩ wa tene na tene.
- 14 agĩtũma andũ a Isiraeli matuĩkanie gatagatĩ karĩo,
Wendo wake nĩ wa tene na tene.
- 15 no Firaũni na ita rĩake akĩmahubĩkanĩria kũu Iria-inĩ Itune;
Wendo wake nĩ wa tene na tene.
- 16 nĩwe watongoririe andũ ake magĩtuĩkanĩria werũ-inĩ,
Wendo wake nĩ wa tene na tene.
- 17 nĩwe waringire athamaki maarĩ anene,
Wendo wake nĩ wa tene na tene.
- 18 na akĩũraga athamaki maarĩ ngumo:
Wendo wake nĩ wa tene na tene.
- 19 nĩo Sihoni mũthamaki wa Aamori,
Wendo wake nĩ wa tene na tene.
- 20 na Ogu mũthamaki wa Bashani;
Wendo wake nĩ wa tene na tene.
- 21 na akiheana bũrũri wao ũtuĩke igai,
Wendo wake nĩ wa tene na tene.
- 22 ũgĩtuĩka igai rĩa Isiraeli ndungata yake;
Wendo wake nĩ wa tene na tene.
- 23 nĩwe watũririkanire rĩrĩa twahatĩrĩrio,
Wendo wake nĩ wa tene na tene.
- 24 na agĩtũhonokia kuuma kũrĩ thũ ciitũ,

- Wendo wake nĩ wa tene na tene.
 25 nĩwe ũheaga ciũmbe ciothe irio.
 Wendo wake nĩ wa tene na tene.
- 26 Cookeriai Mũrungu wa igũrũ ngaatho.
 Wendo wake nĩ wa tene na tene.

137

Gũcakaya kwa Isiraeli rĩrĩa Maatahĩtwo

- 1 Ngurumo-inĩ cia njũũĩ cia Babuloni nĩkuo twaikaraga thĩ tũkarĩra,
 twaririkana Zayuni.
- 2 Kũu mĩtĩ-inĩ ya mĩethia nĩkuo
 twacuuragia inanda ciitũ cia mũgeeto,
- 3 nĩgũkorwo tũrĩ kũu andũ arĩa maatũtahĩte nĩmatwĩraga tũmainĩre
 nyĩmbo,
 o acio atũnyariiri magatwĩra tũmainĩre nyĩmbo tũkenete,
 magatwĩra atĩrĩ, “Tũinĩrei rwĩmbo rũmwe rwa iria mwainaga mũrĩ
 Zayuni!”
- 4 Tũngĩhota atĩa kũina nyĩmbo cia Jehova
 tũrĩ bũrũri wa ũgeni?
- 5 Ingĩkariganĩrwo nĩwe, Wee Jerusalemu-rĩ,
 guoko gwakwa kwa ũrĩo kũrokĩriganĩrwo nĩ ũũgĩ wakuo wa gwĩka
 maũndũ.
- 6 Rũrĩmĩ rwakwa rũronyiitana na karakara
 ingĩkaaga gũkũririkana,
 ingĩkaaga gũtua Jerusalemu
 gĩkeno gĩakwa kĩrĩa kĩnene.
- 7 Wee Jehova, ririkana ũrĩa andũ a Edomu* meekire,
 mũthenya ũrĩa itũũra rĩa Jerusalemu rĩanyiitirwo.
 Maanĩrĩire, makiuga atĩrĩ, “Rĩmomorei,
 rĩmomorei o nginya mũthingi-inĩ warĩo!”

- 8 Wee mwarĩ wa Babuloni, o wee ũtuĩrĩrwo kũniinwo,
 gũkena nĩ mũndũ ũrĩa ũgũgwĩka
 o ta ũguo ũtwĩkĩte:
- 9 gũkena nĩ mũndũ ũrĩa ũhuragia tũkenge twaku,
 agatũgũthithia ndwaro-inĩ cia mahiga.†

138

Ihooya rĩa Gũcookia Ngaatho

Thaburi ya Daudi

- 1 Wee Jehova, nĩngũkũgooca na ngoro yakwa yothe;
 ngũkũinĩra ngũgooce ngai iria ingĩ irĩ o ho.
- 2 Ngũinamĩrĩra njerekeire hekarũ-inĩ yaku irĩa nyamũre,
 ngooce rĩitwa rĩaku,
 nĩ ũndũ wa wendo waku na wĩhokeku waku,
 nĩgũkorwo nĩtũũgĩrĩtie rĩitwa rĩaku,

* **137:7** Andũ a Edomu maarĩ a rũciaro rwa Esaũ. † **137:9** Nĩguo njiaro cia andũ arĩa maatoorio mbaara-inĩ ithire-rĩ, tũkenge twaringithagio mĩtwe mahiga-inĩ tũgakua.

na ūgatūūgīria kiugo gīaku
makīria ya maūndū marīa mangī mothe.

- ³ Hīndī irīa ndagwītire, nīwanjītikire;
wanyūmīrīrie na ūkīnjīkīra hinya ngoro.
- ⁴ Wee Jehova-rī, athamaki othe a thī nīmakūgocage,
rīrīa maigua ciugo cia kanua gaku.
- ⁵ Nīmaganage ūhorō wa nīra cia Jehova,
nīgūkorwo riiri wa Jehova nī mūnene.
- ⁶ O na gūtūika Jehova arī igūrū-rī,
nīaroraga andū arīa enyīihia,
no arīa etīi akamenya ūhorō wao arī o kūrāya.
- ⁷ O na ingīgerera mathīina-inī,
Wee nīūmenyagīrīra muoyo wakwa;
ūtambūrūkaḡia guoko gwaku ūgookīrīra marakara ma thū ciakwa,
ūkaahonokia na guoko gwaku kwa ūrīo.
- ⁸ Jehova nīakahingia muoroto wake harī nī;
wendo waku, Wee Jehova, nī wa tene na tene;
nī ūndū ūcio ndūgatiganīrie wīra wa moko maku.

139

Ngai Ūrīa Ūtangīūrīrwo

Thaburi ya Daudi

- ¹ Wee Jehova-rī, nīūthuthuurītie
na ūkaamenya.
- ² Nīūi rīrīa njikarīte thī na rīrīa njūkīrīte
ūkamenya meciiria makwa ūrī o kūrāya.
- ³ Nīūūi ngiumagara o na ngīkoma;
Wee nīūūi mīthīire yakwa yothe.
- ⁴ Wee Jehova-rī, itanagweta kiugo na rūrīmī rwakwa,
Wee nīūkoragwo ūkīūi biū.
- ⁵ Nīūnjirigīire mbere na thuutha;
nīūnjigīrīre guoko gwaku.
- ⁶ Ūmenyo ta ūcio nī wa magegania mūno harī nī,
ūrī igūrū mūno ndingīūkinyīra.
- ⁷ Nī kū ingīthīi njeherere Roho waku?
Ingīūrīra kū nyume ūthiū-inī waku?
- ⁸ Ingīambata thī igūrū, Wee ūrī kuo;
ingīara ūrīrī wakwa kūrīa kūrīku mūno, Wee ūrī o kuo.
- ⁹ Ingīūmbūka na mathagu ma gūgīkīa,
ingīthīi gūtūūra mūrīmo ūrīa ūngī wa iria, kūndū kūrāya mūno,
- ¹⁰ o na kūu guoko gwakwa nokuo kūngīndongoria,
guoko gwaku kwa ūrīo gūkīinyiite kūnūmitie.
- ¹¹ Ingiuga atīrī, "Ti-itherū nduma nīkūūhitha,
naguo ūtheri ūyū ūūthiūrūrūkīrie ūtuīke ūtukū,"
- ¹² o na nduma ndīrī hīndī ingīgūtumanīra;

ūtukū ūkwara ta mūthenya,
nīgūkorwo nduma kūrī we nī ta ūtheri.

- 13 Nīgūkorwo nīwe wombire ciġa ciakwa cia na thīinī;
wanyitithanirie ndī o nda ya maitū.
- 14 Nīngūkūgocca nī ūndū mūūmbīre ūrīa nyūmbītwo naguo
nī wa kūmakania na wa magegania;
ciġo ciaku nī cia magegania,
nī mwene nīnjūū ūguo o wega.
- 15 Mahīndī makwa matiahithīkīte harīwe,
rīrīa ndoombīrwo kūrīa kūhitharu.
Rīrīa ndanyitithanagio hamwe ndī thī kūrīa kūrīku mūno-rī,
16 maitho maku nīmonaga mwīrī wakwa ūtanombwo biū.
Matukū mothe marīa nyamūrīrwo
nīmandīkītwo ibuku-inī rīaku
o na mbere ya ūmwe wamo kūgīa.
- 17 Hī! Ī meciiria maku matikīrī ma bata harī nī, Wee Mūrungu!
Kaī mūigana wamo nī mūnene-ī!
- 18 Ingītua kūmatara,
no maingīhe gūkīra mūthanga.
Hīndī īrīa ndokīra,
ndī o hamwe nawe.
- 19 Wee Ngai-rī, naarī korwo woraga arīa aaganu!
Njehererai, inyuī mūnyootagīra gūita thakame!
- 20 Maaragia ūhoru waku marī na meciiria mooru;
arīa magūthūire mahūthagīra rītwa rīaku ūūru.
- 21 Wee Jehova, githī ndithūire arīa magūthūire,
na ngamena arīa magūūkagīrīra?
- 22 Gūthūūra ndīmathūire o biū;
ndīmatuaga thū ciakwa.
- 23 Wee Mūrungu, thuthuuria, ūmenye ngoro yakwa;
ngeria ūmenye meciiria makwa.
- 24 Rora wone kana nī harī mīthīire mūru thīinī wakwa,
na ūkīndongorie na nīra īrīa ya tene na tene.

140

Thooya rīa kūūria Ūgitīri

Thaburi ya Daudi

- 1 Wee Jehova, hatūra kuuma moko-inī ma andū arīa ooru;
ngītira harī andū arīa mahūthagīra ūhinya,
- 2 o acio mathugundaga maūndū mooru ngoro-inī ciao,
na magathugunda mbaara o mūthenya.
- 3 Manooraga nīmī ciao ikohīga ta rūrīmī rwa nyoka;
mīromo yao yaragia maūndū marūrū ta thumu wa ndūira.
- 4 Wee Jehova, njeheria moko-inī ma andū arīa aaganu;
ngītira kuuma harī andū arīa mahūthagīra ūhinya,
o acio mabangaga ūrīa mangīhīnga magūrū makwa.

- ⁵ Andũ arĩa etĩĩ nĩmanyambĩire mũtego;
nĩmatambũrũkĩtie ndigi cia wabu wao,
na makanjigĩra mũtego njĩra-inĩ yakwa.
- ⁶ Wee Jehova, nguuga atĩrĩ, “Wee nĩwe Mũrungu wakwa.”
Wee Jehova-rĩ, igua ngĩgũkaĩra nĩguo, ũnjigũire tha.
- ⁷ Wee Mwathani Jehova, o Wee ũrĩa mũũhonokia ũrĩ hinya,
Wee ũgitagĩra mũtwe wakwa mũthenya wa mbaara:
- ⁸ Wee Jehova, ndũkahingĩrie arĩa aaganu merirĩria mao,
ndũkareke mĩbango yao igaacĩre,
matikae gwĩtĩia.
- ⁹ Mũtwe ya arĩa mandigicĩirie
ĩrohumbĩkanio na mathĩina marĩa marehetwo nĩ mĩromo yao.
- ¹⁰ Marogwĩrwo nĩ makara me gwakana;
maroikio mwaki-inĩ,
maikio marima marĩ mũtondo, kũrĩa matakoima o na rĩ.
- ¹¹ Ndũkanareke arĩa macambanagia magaacĩre bũrũri-inĩ;
mwanangĩko ũrothingata andũ arĩa mahũthagĩra ũhinya.
- ¹² Nĩ nĩnjũũ atĩ Jehova nĩarũagĩra kĩhooto kĩa arĩa athĩni,
na akagitĩra kĩhooto kĩa arĩa abatari.
- ¹³ Ti-itherũ arĩa athingu nĩmarĩgocoga rĩitwa rĩaku,
na arĩa arũngĩrũ nĩmagatũura ũthiũ-inĩ waku.

141

Ihooya rĩa Kũgitĩrwo kuuma Ũũru-inĩ

Thaburi ya Daudi

- ¹ Wee Jehova, nĩwe ndĩrakaĩra; hiũha ũũke kũrĩ nĩ.
Igua mũgambo wakwa ngĩgũkaĩra.
- ² Ihooya rĩakwa rĩroambata mbere yaku ta mũtararĩko wa ũbumba;
nakuo kwambararia moko makwa kũrotũka ta igongona rĩa hwai-inĩ.
- ³ Wee Jehova, iga mũrangĩri kanua-inĩ gakwa,
rangagĩra mũrango ũyũ wa mĩromo yakwa.
- ⁴ Ndũkareke ngoro yakwa iguucĩrĩrio ũndũ-inĩ mũũru,
ndĩgatuĩke wa gwĩka ciĩko cia waganu
hamwe na andũ arĩa amaramari;
Ndũkareke ndĩe irio ciao iria irĩ mũrĩo.
- ⁵ Mũndũ mũthingu nĩakĩninge: ũndũ ũcio nĩ wa kũnyonia ũtugi;
kũndũithia nĩakĩndũithie: ũguo no ta kũnjitĩrĩria maguta mũtwe
wakwa.
Mũtwe wakwa ndũngĩrega gũitĩrĩrio maguta macio.
- No rĩrĩ, ihooya rĩakwa nĩ rĩa gũtũura ndeganĩte na ciĩko cia andũ arĩa
meekaga ũũru;
- ⁶ aathanĩ ao magaikio thĩ kuuma igũrũ rĩa rwaro rwa ihiga,
nao arĩa aaganu nĩmakamenya atĩ ciugo ciakwa ciarĩ cia ma.
- ⁷ Nĩmakoiga atĩrĩ, “O ta ũrĩa mũndũ acimbaga mũgũnda na akahũura
hianyũ,
no taguo mahĩndĩ maitũ maharaganĩtio mũromo-inĩ wa mbĩrĩra.”

- 8 No rĩrĩ, maitho makwa nĩwe macũthĩrĩrie, Wee Mwathani Jehova;
nĩ harĩwe njũragĩra; nĩ ũndũ ũcio ndũkareke ngue.
- 9 Ngĩtĩra ndikanyĩitwo nĩ mĩtego ĩrĩa nyambũrwo,
ũnjehanĩrĩrie na mĩtego ya andũ arĩa mekaga ũũru.
- 10 Andũ acio aaganu maroogwa wabu-inĩ wao ene,
no nĩ ngĩhĩtũkage itekuona ũgwati.

142

Ihooya rĩa kũũria Gũkũũrwo kuuma Mĩnyamaro-inĩ

Thaburĩ ya Daudi

- 1 Ngayagĩra Jehova nyanĩrĩre;
ngwambararia mũgambo wakwa kũrĩ Jehova anjiguĩre tha.
- 2 Njitũrũraga mateta makwa mbere yake;
ndĩrĩmwĩraga thĩna wakwa ndĩ mbere yake.
- 3 Rĩrĩa roho wakwa waringĩka thĩnĩ wakwa,
Wee nĩwe ũmenyaga njĩra ĩrĩa ndĩrĩgera.
Njĩra-inĩ ĩrĩa thĩagĩra-rĩ,
andũ nĩmahithĩire mũtego.
- 4 Ta rora mwena wakwa wa ũrĩo wone;
gũtirĩ o na ũmwe ũranũmbũiya.
Ndirĩ na ha kũũrĩa;
muoyo wakwa gũtirĩ mũndũ o na ũmwe ũngĩũmenyerera.
- 5 Wee Jehova, nĩwe ngayagĩra;
njugaga atĩrĩ, “Wee nĩwe rĩũrĩro rĩakwa,
na ĩgai rĩakwa bũrũri-inĩ wa arĩa marĩ muoyo.”
- 6 Thĩkĩrĩria gũkaya gwakwa,
nĩgũkorwo ndĩmũhinyĩrĩrie mũno;
ndeithũra kuuma kũrĩ andũ arĩa mathingatanĩte na nĩ,
nĩgũkorwo marĩ na hinya mũno kũngĩra.
- 7 Njohorithia kuuma kĩoho-inĩ ģakwa,
nĩguo ngoocage rĩitwa rĩaku.

Hĩndĩ ĩyo andũ arĩa athingu nĩmakandigiicĩria,
nĩ ũndũ wa ũrĩa ũnjĩkĩte wega.

143

Ihooya rĩa kũũria Kũhonokio

Thaburĩ ya Daudi

- 1 Iguo ihooya rĩakwa, Wee Jehova,
thĩkĩrĩria kĩrĩro ģakwa ũnjiguĩre tha;
ũka ũndeithie,
nĩ ũndũ wa wĩhokeku waku na ũthingu waku.
- 2 Ndũgaciirithie ndungata yaku,
nĩgũkorwo maitho-inĩ maku gũtirĩ mũndũ ũrĩ muoyo ũngĩtuuo
mũthingu.
- 3 Thũ nĩthingatĩte,
ĩkangurumania thĩ tũri-inĩ;
ĩtũmaga ndũũre nduma-inĩ

ta arĩa maakuire tene.

4 Nĩ ùndũ ùcio roho wakwa ùkaringĩka thĩinĩ wakwa;
ngoro yakwa nĩmakĩte mũno thĩinĩ wakwa.

5 Nĩndĩrĩrikanaga matukũ marĩa ma tene;
ndĩrĩcũũranagia mawĩko maku mothe
na ngatarania maùndũ marĩa moko maku meekĩte.

6 Ndambũrũkĩtie moko makwa na kũrĩ we;
muoyo wakwa ùkũnyootagĩra ta bũrũri ùrĩa mũũmũ.

7 Wee Jehova, hiũha kũnjĩtĩka;
roho wakwa nũthirĩtwo nĩ hinya.

Tiga kũhitha ùthiũ waku,
ndikahaane ta arĩa matoonyaga irima.

8 O rũciinĩ reke njiguage kiugo kĩa wendo waku ùrĩa ùtathiraga,
nĩgũkorwo niwe ndĩhokete.

Nyonia njĩra irĩa njagirũrwo nĩkũgera,
nĩgũkorwo muoyo wakwa ndĩwerekeirie igũrũ kũrĩ we.

9 Ndeithũra kuuma kũrĩ thũ ciakwa, Wee Jehova,
nĩgũkorwo ndĩhithaga harĩwe.

10 Nduta gwĩkaga wendi waku,
nĩgũkorwo Wee niwe Ngai wakwa;

Roho waku mwega arondongoragia,
ngeragĩre kũria kwaraganu.

11 Wee Jehova, nĩ ùndũ wa rĩtwa riaku, tũũria muoyo wakwa;
nĩ ùndũ wa ùthingu waku-rĩ, nduta kuuma mũnyamaro-inĩ.

12 Nĩ ùndũ wa wendo waku ùtathiraga, kiria thũ ciakwa;
niina arĩa othe maathũire,
nĩgũkorwo niĩ ndĩ ndungata yaku.

144

Mũthamaki kũhooya Ngai Amũteithie

Thaburi ya Daudi

1 Jehova arogoocwo, o we Rwaro rwakwa rwa Ihiga,
o we ùmenyithagia moko makwa mũrũire wa mbaara,
agakĩruta ciara ciakwa kũrĩa mbaara.

2 Niwe Ngai ùrĩa ùnyendetete, na niwe kũirigo gĩakwa kĩa hinya,
o we kũhitho gĩakwa na mũhonokia wakwa,
ningĩ niwe ngo yakwa, na nĩ harĩ we njũragĩra,
o we ùtũmaga andũ a ndũrĩrĩ maathĩke marĩ rungu rwakwa.

3 Wee Jehova, mũndũ akĩrĩ kĩ nĩguo ùmũmenyagĩrĩre,
nake mũrũ wa mũndũ akĩrĩ kĩ nĩgeetha ùmũrũmbũyagie?

4 Mũndũ no ta mũhũmũ;
matukũ make mathiraga na ihenya o ta kĩruru.

5 Wee Jehova, hingũra igũrũ ùikũrũke;
hutia irĩma, nĩgeetha irute ndogo.

6 Henũkia rũheni ùhurunje thũ ciaku;
ikia mũguĩ yaku ùcingatithie.

7 Tambũrũkia guoko gwaku ùrĩ igũrũ;

ndeithūra na ūũthare
kuuma kūrī maaī maya maingī,
ũndute kuuma moko-inī ma andũ a kũngĩ
8 arĩa tũnua twao twaragia maheeni,
o acio moko mao ma ūrĩo marĩ na wara.

9 Wee Ngai, nĩngũkũinĩra rwĩmbo rwerũ;
ngũkũinĩra na kĩnanda kĩrĩa kĩgeetetwo na nga ikũmi,
10 nyinĩre Ūrĩa ūhootanagĩra athamaki,
o we ūhonokagia Daudi ndungata yake
harĩ rũhiũ rwa njora rwa ūragani.

11 Ndeithūra na ūũthare,
ũndute kuuma moko-inī ma andũ a kũngĩ,
arĩa tũnua twao twaragia maheeni,
o acio moko mao ma ūrĩo marĩ ma wara.

12 Hĩndĩ ĩyo aanake aitũ
magaatuĩka ta mĩmera mĩrore wega wĩthĩ-inĩ wao,
nao airĩtu aitũ mahaane ta itugĩ
ciacũhĩtio cia kũgemia nyũmba ya ūthamaki.

13 Makũmbĩ maitũ makaiyũragio
irio cia mĩthemba yothe.
Ng'ondũ ciitũ ikaingĩha ikinye ngiri nyingĩ,
cingĩhe ikinye makũmi ma ngiri kũu mĩgũnda-inĩ iitũ;

14 nacio ndegwa ciitũ nĩgakuuaga mĩrigo mĩritũ.
Thingo itigakorwo na mĩanya,
kana gũtahwo tũtwarwo ūkombo-inĩ,
o na gũtigakorwo na kĩrĩro kĩa mĩnyamaro njĩra-inĩ cia matũũra.

15 Kũrathimwo nĩ andũ arĩa matariĩ ta ũguo;
kũrathimwo nĩ andũ arĩa Ngai wao arĩ we Jehova.

145

Ūnene na Wega wa Ngai

Thaburi ya Daudi

1 Nĩngũgũtũgĩria, Wee Ngai wakwa Mũthamaki;
ndĩrĩngocaga rĩitwa rĩaku tene na tene.

2 O mũthenya ndĩrĩkũgocaga
na ngumagie rĩitwa rĩaku tene na tene.

3 Jehova nĩwe mũnene, na nowe wagĩrĩire kũgocwo mũno;
ũnene wake gũtirĩ mũndũ ũngĩhota kũũtuĩria.

4 Rũciaro rũmwe nĩrũkarahĩra rũrĩa rũngĩ maũndũ marĩa waneka;
nĩrũkamenyithanagia ūhoru wa ciĩko ciaku cia hinya.

5 Nĩmakaaria ūhoru wa ūkaru wa ūnene waku ūrĩa ūrĩ riiri,
na nĩ ndaranagie ūhoru wa ciĩko ciaku cia magegania.

6 Nĩmarĩheanaga ūhoru wa ūhoti wa maũndũ maku ma kũmakania,
na nĩ hunjagie ūhoru wa ūnene wa ciĩko ciaku.

7 Nĩmagakũngũĩra wega waku mũngĩ,
na maine ūhoru wa ūthingu waku makenete.

- 8 Jehova nĩ mĩtuŕi na nĩ mũigua-ŕa,
ndahiũhaga kũrakara, na aiyũrĩtwo nĩ wendo.
- 9 Jehova nĩ mwega harĩ andũ othe;
nĩaiguagĩra ŕa kĩrĩa gĩothe ombĩte.
- 10 Wee Jehova, kĩrĩa gĩothe ũmbĩte nĩkĩrĩkũgocaga;
andũ aku arĩa aamũre nĩmarĩgũkumagia.
- 11 Nĩmarĩheanaga ũhoru wa riiri wa ũthamaki waku,
na maaragie ũhoru wa hinya waku,
- 12 nĩgeetha andũ othe mamenye ũhoru wa ciĩko ciaku cia hinya,
o na ũkaru wa ũthamaki waku, ũrĩa ũrĩ riiri.
- 13 Ũthamaki waku nĩ ũthamaki wa gũtũũra tene na tene,
nagu wathani waku ũtũũraga nginya njiarwa ciothe.

Jehova nĩ mwĩhokeku harĩ ciĩranĩro ciake ciothe,
na nĩendete kĩrĩa gĩothe ombĩte.

- 14 Jehova nĩanyiitagĩrĩra arĩa othe maragũa,
na agatiira arĩa othe mainamĩte.
- 15 Maito ma andũ othe nĩwe macũthĩrĩire,
na nĩũmaheaga irio ciao hĩndĩ irĩa yagĩrĩire.
- 16 Ũkũnjũraga guoko gwaku,
na ũkahingĩria kĩndũ gĩothe kĩrĩ muoyo mabataro makĩo.
- 17 Jehova nĩ mũthingu njĩra-inĩ ciake ciothe,
na nĩendete kĩrĩa gĩothe ombĩte.
- 18 Jehova arĩ hakuĩ na andũ arĩa othe mamũkayagĩra,
arĩa othe mamũkayagĩra na ma.
- 19 Arĩa othe mamwĩtigagĩra nĩamahingagĩria mabataro mao;
nĩaiguaga kĩrĩro kĩa na akamahonokia.
- 20 Jehova nĩamenyagĩrĩra arĩa othe mamwendete,
no arĩa othe aaganu nĩkũniina akaamaniina.
- 21 Kanua gakwa karĩaragia gakagooa Jehova.
Kĩũmbe o gĩothe nĩgĩkĩgocoe rĩitwa rĩake itheru
nginya tene na tene.

146

Kũgocaa Ngai nĩ ũndũ wa Ũteithio Wake

1 Gocai Jehova.

Wee ngoro yakwa-rĩ, gooca Jehova.

2 Ndĩgocaga Jehova hĩndĩ irĩa yothe ngũtũũra muoyo;
ndĩrĩinaga, ngoocage Ngai wakwa rĩria rĩothe ngũtũũra muoyo.

- 3 Ndũkanaige mwĩhoko waku harĩ anene,
kana harĩ andũ, arĩa matangĩhota kũhonokania.
- 4 Rĩrĩa roho wao wameherera, macookaga o tĩiri-inĩ;
mũthenya o ro ũcio mĩbango yao itũkaga ya tũhũ.
- 5 Kũrathimwo-rĩ, nĩ mũndũ ũrĩa ũteithio wake
uumaga kũrĩ Mũrungu wa Jakubu,
ũrĩa mwĩhoko wake ũrĩ harĩ Jehova Ngai wake,

- 6 Mũũmbi wa igũrũ na thĩ,
na iria, na kĩria gĩothe gĩtũũraga thĩĩnĩ wacio:
ũcio nĩwe Jehova, ũrĩa ũtũũraga arĩ mwĩhokeku nginya tene.
- 7 Nĩarũgamagĩrĩra kĩhooito kĩa arĩa ahaturĩrie,
na akahe arĩa ahũtu irio.
Jehova nĩwe wohoraga arĩa mohetwo,
8 Jehova nĩahingũraga maitho ma arĩa atumumu,
Jehova nĩatiiraga arĩa mainamĩte,
Jehova nĩendete andũ arĩa athingu.
- 9 Jehova nĩamenyagĩrĩra andũ a kũngĩ,
na agatũũria ciana cia ngoriai o na mũtumia wa ndigwa,
no njĩra cia andũ arĩa aaganu nĩacirigiicaga.
- 10 Jehova egũtũũra athamakaga nginya tene,
Ngai waku, wee Zayuni, athamakage njĩarwa na njĩarwa.

Goocai Jehova.

147

Kũgocca Ngai nĩ ũndũ wa Kũmenyerera Jerusalemu

1 Goocai Jehova.

Kaĩ nĩ ũndũ mwega kũgocca Ngai witũ na rwĩmbo-ĩ,
kaĩ nĩ ũndũ mwega na mwagĩrĩru kũmũgocca-ĩ!

2 Jehova nĩwe wakaga Jerusalemu;
nĩwe ũcookagĩrĩria andũ a Isiraeli arĩa matahĩtwo.

3 Nĩwe ũhonagia arĩa athuthĩku ngoro,
na akamooha ironnda ciao.

4 Nĩwe ũmenyaga mũigana wa njata,
na akahe njata o njata rĩĩtwa rĩayo.

5 Mwathani witũ nĩwe mũnene na nĩ arĩ hinya mũingĩ;
ũmenyo wake ndũrĩ mũthia.

6 Jehova nĩwe ũtiiragĩrĩra andũ arĩa ahooreri,
no arĩa aaganu amatungumanagia thĩ.

7 Inĩrai Jehova mũmũcookerie ngaatho;
inĩrai Ngai witũ na kĩnanda kĩa mũgeeto.

8 Nĩahumbagĩra igũrũ na matu;
nĩwe uuragĩria thĩ mbura,
na agatũma nyeki ĩmere tũrĩma-inĩ.

9 Nĩwe ũheaga ng'ombe irio,
na akahe tũcui twa mahuru irio rĩrĩa twamũkaĩra.

10 We ndakenagĩra hinya wa mbarathi,
o na kanaagakenera magũrũ ma mũndũ;

11 Jehova akenagio nĩ andũ arĩa mamwĩtigagĩra,
o arĩa maigaga mwĩhoko wao harĩ wendo wake ũrĩa ũtathiraga.

12 Wee Jerusalemu, kumia Jehova;
gocca Ngai waku, wee Zayuni,

- 13 nīgũkorwo nĩwe wĩkagĩra mĩgĩĩko ya ihingo ciaku hinya,
na akarathĩma andũ aku arĩa marĩ thĩĩnĩ waku.
- 14 Nĩatũmĩte kũgĩe thayũ mĩhaka-inĩ yaku,
na agakũhũũnia na ngano ĩrĩa njega mũno.
- 15 Atũmaga wathani wake ũkinye gũkũ thĩ;
kiugo gĩake kĩhanyũkaga narua mũno.
- 16 Oiragia tharunji ĩhaana ta guoya mwerũ cua,
nayo mbaa akamĩhurunja ta mũhu.
- 17 Mbura ya mbembe amiuragia taarĩ kagoto karoira.
Nũũ ũngĩhota gwĩtiiria heho ĩyo yake?
- 18 Atũmaga kiugo gĩake agatũma itwekũke;
ahurutithanagia rũhuhu, namo maaĩ magatherera.
- 19 Nĩaguũrĩtie kiugo gĩake harĩ Jakubu,
akaguũrĩria Isiraeli mawatho make
na kĩrĩra kĩa watho wake wa kũrũmirĩrwo.
- 20 Ndarĩ ekĩra rũrĩrĩ rũngĩ ta ũguo,
mawatho macio make ndũrĩrĩ itirĩ ciamamenya.

Goocai Jehova.

148

Indo Ciothe Nĩcigooce Jehova

1 Goocai Jehova.

- Goocai Jehova mũrĩ kũu igũrũ,
mũmũgooce mũrĩ kũu gũtũũgĩru mũno.
- 2 Mũgoocei, inyuĩ araika ake othe,
mũmũgooce, inyuothe mbũtũ ciake cia igũrũ.
- 3 Mũgoocei, inyuĩ riũa na mweri,
mũgoocei, inyuothe njata iria icangararaga.
- 4 Mũgoocei, inyuĩ igũrũ rĩa igũrũ,
o na inyuĩ maaĩ ma kũu igũrũ wa matu.
- 5 Indo ciothe nĩkĩgooce rĩitwa rĩa Jehova,
nĩgũkorwo nĩwe wathanire na cio ikĩgĩa kuo.
- 6 Aaciigire handũ hacio itũũre ho tene na tene;
aaheanire kĩrĩra kĩa watho wa kũrũmirĩrwo kĩrĩa gĩtagathira.
- 7 Goocai Jehova gũkũ thĩ,
inyuĩ ciũmbe cia irĩa-inĩ, na ũriku wothe wa maria marĩa manene,
- 8 rũheni, na mbura ya mbembe, na tharunji, na matu,
na ihuhũkanio cia huhu iria ihingagia kĩrĩra gĩake,
- 9 inyuĩ irĩma, na tũrĩma tuothe,
na mĩtĩ ya matunda, na mĩtarakwa yothe,
- 10 nyamũ cia gĩthaka, na ng'ombe ciothe,
na ciũmbe iria nini, o na nyoni iria ciũmbũkaga,
- 11 athamaki a thĩ, na ndũrĩrĩ ciothe,
na inyuĩ anene, na aathani othe a thĩ,
- 12 aanake, na airĩtu,
na andũ arĩa akũrũ, o na ciana.

- 13 Othe nĩmagoocage rĩtwa rĩa Jehova,
nĩgũkorwo rĩtwa rĩake riiki nĩrĩo ritũũgĩrie;
riiri wake ũrĩ igũrũ rĩa thĩ o na rĩa matu.
- 14 Nĩambararĩtie rũhĩa nĩ ũndũ wa andũ ake,
nĩruo ũgooci wa andũ ake arĩa aamũre,
nĩo andũ a Isiraeli, andũ arĩa marĩ hakuhĩ na ngoro yake.

Goocai Jehova.

149

Kũgooca Ngai nĩ ũndũ wa Wega Wake kũrĩ Isiraeli

1 Goocai Jehova.

- Inĩrai Jehova rwĩmbo rwerũ,
mũmũgooce mũrĩ kiũngano-inĩ kĩa arĩa aamũre.
- 2 Andũ a Isiraeli nĩmakenere ũcio wamombire;
andũ a Zayuni nĩmacanjamũke nĩ ũndũ wa Mũthamaki wao.
- 3 Nĩmagoocage rĩtwa rĩake makĩrũgarũgaga,
na mamũinĩre na tũhembe, na kĩnanda kĩa mũgeeto.
- 4 Nĩgũkorwo Jehova nĩakenagio nĩ andũ ake;
andũ arĩa ahooreri amahumbaga thũmbĩ ya ũhonokio.
- 5 Andũ arĩa aamũre nĩmakenere gĩtĩlo kũu,
na maine macanjamũkĩte marĩ o marĩrĩ-inĩ mao.
- 6 ũgooci wa Mũrungu ũrokorwo tũnua-inĩ twao,
na rũhiũ rwa njora rũnoore mĩena yeerĩ rũkorwo moko-inĩ mao,
- 7 nĩguo meerĩhĩrie harĩ ndũrĩrĩ,
na maherithie kĩrĩndĩ gĩa thĩ,
- 8 nĩguo moohe athamaki ao na mĩnyororo,
na moohe andũ ao arĩa marĩ igweta na bĩngũ cia kĩgera,
- 9 nĩguo mamakinyĩrie ituĩro rĩrĩa mandikĩirwo.
Ūcio nĩguo riiri wa andũ ake othe arĩa aamũre.

Goocai Jehova.

150

Kũgooca Ngai nĩ ũndũ wa Ũnene Wake Mũkĩru

1 Goocai Jehova.

- Goocai Mũrungu mũrĩ harĩa hake haamũre;
mũgoocai mũrĩ kũu igũrũ, o kũu kwa hinya wake.
- 2 Mũgoocai nĩ ũndũ wa ciĩko ciake cia hinya;
mũgoocai nĩ ũndũ wa ũnene wake mũingĩ mũno.
- 3 Mũgoocai mũkĩruhaga karumbeta,
mũmũgooce na kĩnanda kĩa mũgeeto, na gĩa kĩnũbi,
- 4 mũgoocai na tũhembe mũkĩrũgarũgaga,
mũmũgooce na inanda cia nga mũkĩruhaga mĩtũrĩrũ,
- 5 mũgoocai mũkĩhũũrithanagia thaani cia rũthuku iria ng'ambi,
mũmũgooce na thaani ikũgamba o ta rũgambi.

⁶ Kĩndũ gĩothe kĩrĩ mĩhũmũ nĩkĩgooce Jehova.

Goocai Jehova.

THIMO

Ciugo cia Kwambĩrĩria: Gĩtũmi na Muoroto

1 Ici nĩ thimo cia Solomoni mũrũ wa Daudi, ũrĩa warĩ mũthamaki wa Isiraeli:

- 2 nĩ thimo cia gĩtũma mũndũ agĩe na ũũgĩ, na ataarĩke;
nĩ cia gĩtũma ahote gĩtaũkĩrwo nĩ ciugo cia ũũgĩ;
- 3 nĩ cia gĩtũma mũndũ ataarĩke ahote kũbarĩrĩa mũtũũrĩre wake,
ekage maũndũ marĩa magĩrĩre, na ma kĩhooto, na marĩa mega;
- 4 nĩ cia gĩtũma ũrĩa ũtarĩ na ũũgĩ agĩe na ũmenyo,
na cia gĩtũma mũndũ mwĩthĩ agĩe na ũmenyo na ũgereri:
- 5 arĩa oogĩ-rĩ, nĩmathikĩrĩrie na mongerere wĩruti wao,
nao arĩa akũũrani maũndũ metĩkĩre gĩtongorio.
- 6 Ningĩ nĩ cia gĩtũma mũndũ ataũkĩrwo nĩ thimo na ngerekano,
na ataũkĩrwo nĩ ciugo cia andũ arĩa oogĩ, na ndai ciao.

7 Kĩambĩrĩria kĩa ũmenyo nĩ gwĩtigĩra Jehova,
na arĩa akũigu nĩ mathũire ũũgĩ na ũtaaro.

Mwĩmenyererei Kũheenererio

- 8 Mũrũ wakwa, thikĩrĩria mataaro ma thoguo,
na ndũgatigane na ũrutani wa maitũguo.
- 9 Maũndũ macio magaatũka ithaga rĩa kũgemia mũtwe waku,
na ta mũgathĩ wa kũgemia ngingo yaku.
- 10 Mũrũ wakwa, ehia mangĩgakũheenereria-rĩ,
ndũkanetĩkanie nao.
- 11 Mangĩgakwĩra atĩrĩ, “Ūka ũthĩi hamwe na ithuĩ;
reke tuoherie mũndũ tũite thakame yake,
reke tũcemaceeme mũndũ o na ũtehĩtie;
- 12 ningĩ reke tũmamerie marĩ muoyo, o ta ũrĩa mbĩrĩra ũkaga,
na marĩ agĩma, o ta arĩa maharũrũkaga irima;
- 13 Na ithuĩ-rĩ, tũkĩgĩe na indo cia goro cia mũthemba yothe,
na tũiyũrie nyũmba ciitũ na indo cia ndaho;
- 14 rutithania wĩra na ithuĩ,
tũkorwo na mũhuko ũmwe ithuothe”;
- 15 mũrũ wakwa, tiga gĩtwarana nao,
ndũkagerere njĩra ciao;
- 16 nĩgũkorwo magũrũ mao mahanyũkaga mathĩi mehia-inĩ,
nao mahiũhaga magaithe thakame.
- 17 Kaĩ nĩ wĩra wa tũhũ kũiga gĩkerenge
nyoni ciothe igĩkuonaga-ĩ!
- 18 Andũ aya mohagĩria thakame yao ene;
maceemaga o mũoyo yao ene!
- 19 Ūcio nĩguo mũthia wa arĩa othe magĩaga na indo na njĩra ya
ungumania;
indo icio iniinaga mũoyo ya arĩa magĩaga nacio.

Mwĩmenyererei Mũtikarege Ũũgĩ

- 20 Ūūgī nī aretana anīrīire nījira-inī,
nīngī agakayūrūrūka arī ihaaro-inī cia mūingī;
- 21 Aragūthūka na mūgambo mūnene arī magomano-inī ma nījira kūu kūrī
inegene,
o na itoonyero rīa itūūra inene akoria atīrī:
- 22 “Inyuī mūtārī ūūgī-rī, nī nginya rī mūgūtūūra mwendete nījira cianyu
itarī cia ūūgī?
Nī nginya rī anyūrūrania megūtūūra makenagīra kīnyūrūri,
na arīa akīgu mathūire ūmenyo?”
- 23 Korwo nīmwetīkīrīre kūigua ūtaaro wakwa-rī,
nīngīamūhingūrīire ngoro yakwa,
ndūme mūmenye meciiria makwa.
- 24 No tondū nīmwaregire kūnjigua rīrīa ndetanire,
na gūtīrī mūdū werūmbūirīe hīndī irīa ndatambūrūkirīe guoko
gwakwa,
- 25 na mūkiagīra mataaro makwa mothe bata,
na mūkiaga gwītīkīra ikaanania rīakwa-rī,
- 26 nīī na nīī nīngamūthekerera hīndī yanyu ya mwanangīko,
na ndīmūnyūrīre rīrīa mūgaakorererwo nī mūtino:
- 27 īī hīndī irīa guoya ūkaamūkorerera ta kīhuhūkano,
rīrīa mwanangīko ūkaamūhaata ta rūhuho rwa kīhuhūkano,
rīrīa mūgaakinyīrīrwo nī mīnyamaro na ruo rwa ngoro.
- 28 “Hīndī īyo nīmakanagaīra, no ndikamefīka;
nīmakanjetha na kīyo, no matikanyona.
- 29 Tondū nīmathūūrīre ūmenyo,
na matīgana gūthuura gwītīgīra Jehova,
- 30 tondū matietīkīrīre mataaro makwa,
na nīmamenire ikaanania rīakwa,
- 31 makaarīa maciaro ma mīthīire yao,
na mahūūnio nī maciaro ma mathugunda mao.
- 32 Nīgūkorwo ūgenyū wa arīa matārī ūūgī nīūkamoora,
nakuo kwīgāgara kwa arīa akīgu nīgūkamaniina;
- 33 no ūrīa wothe ūnjiguaga arītūūrāga na thayū,
na atūūre ahooreire, atārī ūgwatī angūtīgīra.”

2

Uumithio wa Ūūgī Mūtūūrīre-inī

- 1 Mūrū wakwa, ūngītīkīra ciugo ciakwa,
na ūige maathanī makwa ta mūthīithū thīnī waku,
- 2 nakuo gūtū gwaku ūgūtegere ūūgī,
na werekerīe ngoro yaku kūgīa na ūmenyi,
- 3 na ūngīgaakayūrūrūka na ūhooe gūkūūrana maūdū,
na wītane wanīrīire ūheo ūtaūku,
- 4 na ūngīkawetha ta betha,
na ūūcarīe ta kīgīina kīhithe-rī,
- 5 hīndī īyo nīgataūkīrwo nī ūhorō wa gwītīgīra Jehova,
na ūgīe na ūmenyo wa Ngai.
- 6 Nīgūkorwo Jehova aheanaga ūūgī,
na kanua gake koimaga ūmenyo na ūtaūku.

- 7 Andũ arĩa arũngĩrĩru amaigĩire ũhootani,
nĩwe ngo ya arĩa matarĩ ũcuuke mĩthĩire-inĩ yao,
- 8 nĩgũkorwo nĩarangagĩra njĩra cia arĩa marũmagĩrĩra kĩhooto,
na akagitĩra njĩra ya andũ ake arĩa ehokeku.
- 9 Hĩndĩ ĩyo nĩũgakũũrana maũndũ marĩa magĩrĩire,
na ma kĩhooto, na marĩa mega: ũgĩkũũrane njĩra o yothe njega.
- 10 Nĩgũkorwo ũũgĩ nĩũgatoonya ngoro yaku,
naguo ũmenyo ũkenagie muoyo waku.
- 11 ũgereri nĩũrĩkũgitagĩra,
naguo ũtaũku ũkũrangagĩre.
- 12 ũũgĩ nĩũgakũhonokia kuuma njĩra-inĩ cia andũ arĩa aaganu,
ũkũhonokie kuuma kũrĩ andũ arĩa maaragia maũndũ ma waganu,
- 13 o arĩa matigaga njĩra iria nũngĩrĩru,
magathĩra njĩra cia nduma,
- 14 arĩa makenaga magĩka ũũru,
na magakenagio nĩ ũũru wa waganu,
- 15 na no-o arĩa njĩra ciao ciogomete,
na mĩthĩire yao ĩrĩ ya ungumania.
- 16 ũũgĩ nĩũgakũhonokia kuuma harĩ mũtumia ũrĩa mũtharia,
ũkũhonokie harĩ ng'enyũ ya mũtumia na ciugo ciake cia
kũheenereria andũ,
- 17 ũcio ũtigĩte mũratawe wa ũnini wake,
na agatiganĩra kĩrĩkanĩro kĩrĩa aarĩkanĩire na mũthuriwe arĩ mbere
ya Ngai.
- 18 Nĩgũkorwo nyũmba yake ĩroragia andũ gĩkuũ-inĩ,
nacio njĩra ciake ikamerekeria kũrĩ maroho ma arĩa akuũ.
- 19 Gũtirĩ mũndũ ũthiiaga harĩ we agacooka,
kana akegwatĩra njĩra cia muoyo.
- 20 No rĩrĩ, wee nĩũrĩthiiaga na mĩthĩire ya andũ arĩa ega,
na ũgeragĩre njĩra cia arĩa athĩngu.
- 21 Nĩgũkorwo andũ arĩa arũngĩrĩru nĩo magaatũũra bũrũri-inĩ,
na arĩa matarĩ ũcuuke nĩo magaatigara kuo;
- 22 no rĩrĩ, andũ arĩa aaganu nĩmakeherio bũrũri-inĩ,
nao arĩa matarĩ ehokeku nĩmakamunywo maingatwo kuo.

3

Mauumithio mangĩ ma ũũgĩ

- 1 Mũrũ wakwa, ndũkariganĩrwo nĩ ũrutani wakwa,
no ngoro yaku nĩrũmagie maathani makwa,
- 2 nĩgũkorwo nĩmagakuongerera matukũ ũtũũre mĩaka mĩingĩ,
na matũme ũgaacĩre.
- 3 Ndũkanareke wendani na wĩhokeku ikweherere;
cioherere ngingo yaku,
ũciandĩke kĩhengere-inĩ kĩa ngoro yaku.
- 4 Weka ũguo nĩũgeetĩkĩrĩka, na ũgĩe na rĩitwa rĩega
maitho-inĩ ma Ngai o na ma andũ.

- 5 Wĩhoke Jehova na ngoro yaku yothe,
na ndũkanehoke ũmenyo waku mwene;
- 6 mũmenyithagie mũthiire yaku yothe,
na nĩarĩrũngaga njĩra ciaku.
- 7 Tiga kwĩonaga ũrĩ mũũgĩ maitho-inĩ maku mwene;
wĩtigĩre Jehova na ũtheemage maũndũ marĩa mooru.
- 8 Ũndũ ũcio nĩũrĩkũrehagĩra ũgima wa mwĩrĩ,
na mahĩndĩ maku makoragwo marĩ na hinya.
- 9 Tĩiaga Jehova na ũtonga waku,
ningĩ ũmũtĩiage na maciaro mothe ma mbere ma irio ciaku cia
mĩgũnda;
- 10 namo makũmbĩ maku nĩmakaiyũrĩrĩra,
nayo mĩtũngi yaku ñiyũrĩrĩre ndibei ya mũhihano.
- 11 Mũrũ wakwa, tiga kũnyarara ihũura rĩa Jehova,
na ndũgathũire irũithia rĩake,
- 12 nĩgũkorwo Jehova arũithagia arĩa endete,
o ta ũrĩa ithe wa mũndũ arũithagia mũriũ ũrĩa akenagĩra.
- 13 Kũrathimwo-rĩ, nĩ mũndũ ũrĩa wonete ũũgĩ,
mũndũ ũcio wĩgĩrĩire na ũmenyo,
- 14 nĩgũkorwo ũũgĩ nĩ wa bata mũno gũkĩra betha,
na ũciaraga uumithio ũkĩrĩte wa thahabu.
- 15 Ũũgĩ ũrĩ goro gũkĩra ruru iria ndune;
kĩrĩa gĩothe ũngĩrĩrĩria gũtirĩ kĩngĩringithanio naguo.
- 16 Guoko-inĩ gwake kwa ũrĩo harĩ ũingĩ wa matukũ;
guoko-inĩ gwake kwa ũmotho harĩ na ũtonga na gĩtĩio.
- 17 Mũthiire ya ũũgĩ nĩ mũthiire ya kwendeka,
na njĩra ciaguo ciothe nĩ cia thayũ.
- 18 Ũũgĩ nĩ mũtĩ wa muoyo kũrĩ arĩa maũhĩmbagĩria;
arĩa megĩagĩra naguo-rĩ, nĩmarĩrathimagwo.
- 19 Jehova aahandire mũthingi ya thĩ na ũũgĩ,
na akĩrũmia igũrũ na ũmenyo wake;
- 20 ũmenyo wake nĩguo wagayanirie kũrĩa kũriku,
namo matu magatagia ime.
- 21 Mũrũ wakwa tũũria matua mega na ũkũũrani maũndũ,
ndũkanareke ciehere maitho-inĩ maku;
- 22 nĩcio igaagũtũũria muoyo, na nĩ ithaga rĩa kũgemagia ngingo yaku.
- 23 Ningĩ ũrĩthiiaga na njĩra yaku ũrĩ na thayũ,
na kũgũrũ gwaku gũtikahĩngwo;
- 24 Wakoma-rĩ, ndũgetigĩra;
wakoma-rĩ, ũrĩkomaga toro mwegu.
- 25 Ndũgetigĩre mwanangĩko wa narua,
kana kũhuhũkanio kĩa gikoragĩrĩra andũ arĩa aaganu,
- 26 nĩgũkorwo Jehova nĩwe ũgaatuika mwĩhoko waku,
na amenyagĩrĩre kũgũrũ gwaku gũtikanyitwo nĩ mũtego.

- 27 Ndūkanagirīrīrie ūndū mwega ūkinyīre arīa maagirīrwo
nīgūkinyīrwo nīguo,
rīrīa ūrī na ūhoti wa kūhingia ūndū ūcio.
- 28 Ndūkaneeere mūdū wa itūūra rīaku atīrī,
“Thī ūgooka rīngī; kīu ūrenda ningakūhe rūciū,”
o rīrīa ūrī na kīndū kīu hakuhī.
- 29 Ndūkanaciirīre gwīka mūdū wa itūūra rīaku ūūru,
ūcio ūtūūraga hakuhī nawe akwīhokete.
- 30 Ndūkanarūithie mūdū tūhū,
rīrīa atarī ūndū mūūru agwīkīte.
- 31 Ndūkanacumīkīre maūdū ma mūdū wa ngūi,
kana ūthuure njīra o na īmwe yake,
- 32 nīgūkorwo Jehova nīathūire mūdū mwaganu,
no nīagīaga ndundu na andū arīa arūngīrīru.
- 33 Nyūmba ya arīa aaganu itūūraga na kīrumi kīa Jehova,
no mūciū wa arīa athingu nīaūrathimaga.
- 34 Jehova nīanyūrūragia andū arīa manyūrūranagia na mwītīo,
no arīa menyīhagia nīamaheaga wega wake.
- 35 Andū arīa oogī magayaga gītīo,
no andū arīa akīngu magayaga njono.

4

Ūūgī Ūkīrīte Indo Ciothe

- 1 Atīrīrī, inyuī ariū akwa, ta thīkīrīriai ūrūtani wa thoguo;
njīguai nīguo mwīgīire na kūmenya maūdū.
- 2 Tondū ngūmūhe ūrutani mwega,
nī ūndū ūcio mūtīgatirike ūrutani wakwa.
- 3 Rīrīa ndaarī mwana nyūmba-inī ya baba,
ndī o mūdū mwīthī, na ndī mwana wa mūmwe wa maitū-rī,
- 4 baba nīandutire, akīnjīra atīrī,
“Wīgwatīre ciugo ciakwa na ngoro yaku yothe;
rūmia maathani makwa, na nīgūtūūra muoyo.
- 5 Gīa na ūūgī, gīa na kūmenya maūdū;
ndūkanariganīrwo nī ciugo ciakwa, kana wahūke kuuma harī cio.
- 6 Ndūkanatirike ūūgī, naguo nīūrīkūgitagīra;
- 7 Ūūgī ūkīrīte indo ciothe; nī ūndū ūcio wīgīire na ūūgī.
Īi, kaba kūruta indo ciaku ciothe wīgīire na kūmenya maūdū.
- 8 Tūūgagīria ūūgī mūno, naguo nīūrīkwambararagia;
ūhīmbagīrie, naguo nīūrīgūtūūithagia.
- 9 Nīūgagwīkīra ithaga rīa ūtuḡi mūtwe waku,
na ūkūhe thūmbī thaka mūno.”
- 10 Thīkīrīria, wee mūrū wakwa, na wītīkīre ūrīa ngūkwīra,
nīgeetha mīaka ya muoyo waku īingīthe.
- 11 Nguonetie njīra ya ūūgī,
na ngagūtongoria njīra-inī iria nūngarū.
- 12 Rīrīa ūgūthīi, makinya maku matikahīngīcwo;
rīrīa ūkūhanyūka-rī, ndūkahīngwo.

- 13 Rũmia ũrutani wakwa, na ndũkanareke ũkweherere;
ũgitagĩre wega, nĩgũkorwo nĩguo muoyo waku.
- 14 Ndũkanagerere njĩra ya andũ arĩa aaganu,
kana ũthiĩre njĩra ya andũ arĩa ooru.
- 15 Mĩĩtheemage, na ndũkanamĩgerere;
mĩhutatĩre, na wĩthiĩre na njĩra yaku.
- 16 Nĩgũkorwo andũ arĩa aaganu matingĩkoma nginya meeke ũũru;
mooragwo nĩ toro nginya matũme mũndũ ahĩngwo, agwe.
- 17 Marĩĩaga irio iria monete na ũmaramari,
na makanyua ndibei matunyanĩte na hinya.
- 18 Mĩthiĩre ya andũ arĩa athingu ihaana ta ũtheri wa gũgĩkĩa,
ũrĩa ũthiĩaga ũgĩthererũkaga nginya mũthenya barigici.
- 19 No mĩthiĩre ya andũ arĩa aaganu ihaana ta nduma ndumanu;
o matimenyaga kĩrĩa kĩamahĩnga.
- 20 Mũrũ wakwa, ta thikĩrĩria ũrĩa ngũkwĩra;
tega gũtũ ũigue ciugo ciakwa.
- 21 Ndũkanareke ciehere maitho-inĩ maku,
ciigage ngoro-inĩ yaku;
- 22 nĩgũkorwo nĩcio itũũragia arĩa maciĩgwatĩre muoyo,
na igekĩra mwĩrĩ wao wothe ũgima.
- 23 Makĩria ya macio mothe, rangagĩra ngoro yaku,
nĩgũkorwo nĩyo gĩthima kĩria gĩtherũkaga muoyo.
- 24 Eheria rũnano kanua-inĩ gaku;
nacio ndeto cia ũmaramari-rĩ, nĩciikare kũraya na iromo ciaku.
- 25 Maitho maku nĩmarorage na mbere,
ũcũthagĩrĩrie mbere yaku wega.
- 26 Aragania njĩra iria magũrũ maku marĩthiĩagĩra,
na ũthiĩagĩre o njĩra iria ngiindĩrĩku.
- 27 Ndũkanaahũke na mwena wa ũrĩo kana wa ũmotho;
eheria kũgũrũ gwaku kuuma ũũru-inĩ.

5

Ūtharia Gũkaananio

- 1 Mũrũ wakwa, thikĩrĩria ũũgĩ ũyũ wakwa,
tega gũtũ wega ũigue ciugo ciakwa cia ũtaũku,
- 2 nĩguo ũtũũrie ũbaarĩrĩri,
nayo mĩromo yaku itũũrie ũmenyo.
- 3 Nĩgũkorwo mĩromo ya mũtumia mũtharia itaataga ũũkĩ,
na mĩario yake ĩnyorokete gũkĩra maguta;
- 4 no marigĩrĩrio nĩmũrũrũ ta maai ma nyongo,
nĩ mũũgĩ ta rũhiũ rwa njora rũria rũũgĩ mbarĩ cieri.
- 5 Magũrũ make maikũrũkaga gĩkuũ-inĩ;
makinya make mathiĩaga merekeire o mbĩrĩa.
- 6 Ndecĩragia ũhoru wa njĩra ya muoyo;
njĩra ciake nĩ njogomu, nowe ndooĩ ũguo.
- 7 Atĩrĩrĩ, ariũ akwa, ta thikĩrĩriai;
mũtikanatiganĩrie ũrĩa ngũmwĩra.
- 8 Thiĩagĩrai njĩra irĩ kũraya nake,

- mūtigakuhīrīrie mūrango wa nyūmba yake,
 9 nīguo mūtikaheane hinya wanyu mwega kūrī andū angī,
 na māaka yanyu kūrī mūdū ūtarī tha,
 10 nīguo ageni matikehūūnie na ūtonga wanyu,
 na kīrīa ūnogeire gītongie mūcīi wa mūdū wa kūngī.
 11 Marīgīrīrio-inī ma muoyo waku nīugacaaya,
 hīndī īrīa nyama cia mwīrī waku na mwīrī waku igaakorwo ithirīte
 hinya.
 12 Ūkoiga atīrī, “Hī, kaī nīndathūūrire gūtaarwo-ī!
 Hī, kaī ngoro yakwa nīyamenete kūrūithio-ī!
 13 Ndingīathīkīire arutani akwa,
 kana thīkīrīrie ataarani akwa.
 14 Nīnginyīte hūgūrūrū-inī cia mwanangīko,
 ndī o gatagatī-inī ga kīūngano gīothe.”
 15 Atīrīrī, nyuuaga maaī ma itangi rīaku we mwene,
 maaī marīa mathereraga moimīte gīthima-inī gīaku mwene.
 16 Nī kwagīrīrie ithima ciaku ciunagīre maaī barabara-inī,
 kana tūrūū twaku tuunagīre ihaaro-inī cia mūngī?
 17 Nīmagītūūre marī maku wiki,
 matigatuīke maku na mūdū wa kūngī o na rī.
 18 Gīthima gīaku kīrorathimwo,
 nawe ūkenagīre mūtumia wa ūnini waku.
 19 Athakarīte ta thwariga ya mūgoma,
 akaagīra ta gathīiya ka mūgoma:
 kīūganagwo nī nyondo ciake hīndī ciothe,
 ūkenagio nī wendo wake hīndī ciothe.
 20 Mūrū wakwa, nī kī kīngītūma ūkenio nī mūtumia mūtharia?
 Nī kī kīngītūma ūhīmbīrie gīthūri kīa mūtumia wa mūdū ūngī?
 21 Nīgūkorwo mīthīire ya mūdū nīyonagwo nī Jehova,
 nake nīatuūragia njīra ciake ciothe.
 22 Cīko njūru cia mūdū mwaganu nīcio imūtegaga;
 nga cia mehīa make nīcio imuohaga, ikamūrūmia biū.
 23 Mūdū ūcio nīagaakua nī kwaga ūtaaro,
 akoora nī ūndū wa ūrimū wake mūnene.

6

Gūkaania Andū Kūrūmīrīra Ūrimū

- 1 Mūrū wakwa, ūngīkorwo ūigīte kīndū gīa kūrūgamīrīra thīrī wa
 mūdū wa itūūra rīaku,
 ūkorwo atī nīwe ūtuīkīte wa kūmūrīhīra thīrī harī mūdū ūngī-rī,
 2 ūngīkorwo ūtegeetwo nī ūrīa uugīte,
 ūkaawatīthio nī ciugo cia kanua gaku-rī,
 3 gūike atīrī, mūrū wakwa, nīguo wīteithūre,
 kuona atī nīūgwīte moko-inī ma mūdū wa itūūra rīaku:
 Thīi wīnyīhie wee mwene;
 mūthaithe mūno akuohere.
 4 Ndūkareke maitho maku mone toro,
 kana ūreke imone ciaku icūnge.
 5 Wīteithūre o ta ūrīa thwariga īteithūraga kuuma moko-inī ma
 mūguūmi,

o na kana ta ūrīa nyoni ūiteithūraga kuuma mūtego-inī wa mūtegi.

- 6 Thī harī thigiriri, wee kīgūūta gīkī;
ūcūūranie mītugo yayo nīguo ūhīge!
- 7 Ndīrī mūnene,
kana mūmīrūgamīrīri,
o na kana mūmīathi,
- 8 no nūīgagīra mūthiithū wa irio hīndī ya riūa,
na īgacookanīrīria irio ciayo hīndī ya magetha.
- 9 Ūgūkoma hau nginya-rī, wee kīgūūta gīkī?
Ūrūkīra rī, ūtīge toro waku?
- 10 Komakoma gatoro kanini, na ūcūngacūnge hanini,
na ūkūnje moko hanini nīguo ūhurūke;
- 11 atīrī, ūthīni ūgaagūkorerera ta mūtū,
ūkorererwo nī wagi ūhaana ta mūdū wōhete indo cia mbaara.
- 12 Mūdū kīmaramari na mwaganu-rī,
ūrīa ūthiīaga akīaragia ndeto itarī nūngīrīru,
13 ūcio uunagīra andū riitho,
na akaheenereria andū na makinya make,
o na akaheneria andū na ciara ciake-rī,
- 14 ūcio ūthugundaga ūūru arī na maheeni ngoro-inī yake:
ūcio hīndī ciothe ahuraga maūdū ma nyamūkano.
- 15 Nī ūndū ūcio mūtino ūkaamūhubanīria o rīmwe aterīgīrīre;
mwanangīko ūtarī kīhonia nīūkamūniina biū.
- 16 Kūrī maūdū matandatū mathūirwo nī Jehova,
īī, o na nī mūgwanja marīa onaga marī magigi, nīmo:
17 maitho ma mwītīo,
na rūrīmī rūrīa rūheenanageria,
na moko marīa maitaga thakame ya andū matehītie,
18 na ngoro īrīa īthugundaga maūdū ma waganu,
na magūrū marīa mateng'eraga gūthīī gwīka ūūru,
19 na mūira ūtarī wa ma ūrīa ūthothoraga ndeto cia maheeni,
o na mūdū ūrīa ūrehaga nyamūkano gatagatī ka andū a nyina
ūmwe.

Gūkaanio ūtharia

- 20 Mūrū wakwa, tūūra ūrūmītie maathani ma thoguo,
na ndūgatirike ūrutani wa maitūguo.
- 21 Moherere ngoro-inī yaku nginya tene;
makundīke marīgūicīrie ngingo yaku.
- 22 Rīrīa ūgūthīī-rī, nīmarīgūtongoragia;
wakoma-rī, nīmarīkūmenyagīrīra;
na rīrīa warahūka-rī, nīmarīkwaragīria.
- 23 Nīgūkorwo maathani maya nī tawa,
na ūrutani ūyū nī ūtheri,
namo mataaro ma kūrūnga mūdū-rī,
nīmo njīra ya muoyo,
- 24 magakweheragia harī mūdū-wa-nja ūcio mwaganu,

- na magakūhonokia kuuma kūrī rūrīmī rūnyoroku rwa mūtumia ūcio ng'enyū.
- 25 Ndūkerirīrie ūthaka wake ngoro-inī yaku, kana ūreke akūguucirīrie na maitho make,
- 26 nīgūkorwo mūmaraya atūmaga mūdū athīne nginya ahooyage kenyū ka mūgate, na mūtumia mūtharia aguīmaga muoyo waku guo mwene.
- 27 Mūdū no atahire mwaki gīthūri-inī gīake, na nguo ciake itihē?
- 28 Mūdū no agerere igūrū rīa makara marī na mwaki, na makinya make matihē?
- 29 Ūguo no taguo mūdū ūrīa ūkomaga na mūtumia wa mūdū ūngī atarī;
- gūtīrī mūdū ūngīmūhutia na ndaherithio.
- 30 Andū matimenaga mūici angīkorwo aiyīte nīguo eniinire ng'aragu rīrīa arī mūhūtu.
- 31 No rīrī, angīnyitwo-rī, no nginya arīhe maita mūgwanja, o na angīkorwo ekūrīha na ūtonga wa nyūmba yake wothe.
- 32 No mūdū ūrīa ūtharagia nīagīte wīciirio; ūrīa wothe wīkaga ūguo nīwe mwene wīyanangaga.
- 33 Nguraro na kwīnyararithia nīcio igai rīake, na cio thoni icio ciake gūtīrī hīndī igaathario ithire;
- 34 nīgūkorwo ūru nīguo warahūruga mang'ūrī ma mūthuuri, na ndakaigua tha akīrīhīria.
- 35 Ndagetīkīra irīhi o na rīrīkū; nīakaarega ihaki o na rīrī inene atīa.

7

Gūkaanio kūgīa Ndūgū na Mūdū-wa-Nja Mūtharia

- 1 Mūrū wakwa, tūūra ūrūmītīe ciugo ciakwa, na wīgīre maathani makwa thīnī waku.
- 2 Rūmia maathani makwa, na nūgatūūra muoyo; gitagīra morutani makwa o ta kīūma kīa riitho rīaku.
- 3 Mohagīrīre ciara-inī ciaku; ūmaandīke kīhengere-inī kīa ngoro yaku.
- 4 Īra ūūgī atīrī, "Wee nīwe mwarī wa maitū," naguo ūtaūku ūwītage mūdū wa nyūmba yanyu;
- 5 nīcirīkweheragia harī mūdū-wa-nja ūcio mūtharia, o na kuuma kūrī mūtumia ūcio ūtarī mwīhokeku, hamwe na ciugo ciake cia kūheenānīrīria.
- 6 Ndī ndirica-inī ya nyūmba yakwa-rī, nīndacūthīrīrie na nja kamwanya-inī,
- 7 ngīona kīmwana gatagatī ka arīa matarī oogī, na ngīkūūrana gatagatī ka aanake, mūdū mwīthī ūtaarī na ūūgī wa gūkūūrana maūdū.
- 8 Aikūrūkaga na njīra īrīa yarī hakuhī na koine ya kwa mūdū-wa-nja ūcio, agīthī na njīra īyo yerekeire na gwake mūciī,

- 9 na kwarĩ na mairia o kahwaĩ-inĩ gũgĩtukatuka,
gũkĩambĩrĩria kũgia nduma ya ũtukũ.
- 10 Na rĩrĩ, hagiũka mũndũ-wa-nja kũmũtũnga,
wehumbĩte nguo ta mũmaraya, arĩ na wara ngoro-inĩ.
- 11 (Nĩ mũnegeni na mũng'athia,
na magũrũ make matikiragĩrĩria mũciĩ;
- 12 rĩmwe arĩ njĩra-inĩ, na rĩrĩa rĩngĩ arĩ ihaaro-inĩ,
ehithagĩre andũ koine-inĩ ciothe cia njĩra.)
- 13 Nake akĩnyiita mwanake ũcio, akĩmũmumunya,
na akĩmwĩra atĩrĩ ategũconoka,
- 14 "Ndĩ na maruta ma ngwatanĩro mũciĩ,
tondũ ũmũthĩ nĩhingirie mũihĩtwa yakwa.
- 15 Nĩ ũndũ ũcio ndoimagara, ndooka gũgũtũnga;
ngũgũcarĩtie mũno, na rĩu nĩndakuona!
- 16 Nĩnjarĩte ũrĩrĩ wakwa
na macuka ma gatani ma marangi kuuma Misiri.
- 17 Ũrĩrĩ ũcio wakwa nĩndũitĩrĩrie indo nungi wega ta manemane,
na thubiri, o na mũndarathini.
- 18 Ũka twĩhũũnie wendo nginya rũciinĩ;
reke twĩkenie na wendo!
- 19 Mũthuuri wakwa ndarĩ mũciĩ;
nĩathiite rũgendo rũraihu.
- 20 Nĩathiire na mũhuko wake ũiyũrĩte mbeeca,
na akainũka mũciĩ o rĩrĩa mweri ũkaiganana."
- 21 Agĩkĩmũheenereria na ciugo, akĩmũhĩthithia;
agĩkĩmuuha na mũario yake mũnyoroku.
- 22 O rĩmwe akĩmũrũmĩrĩra ta ndegwa igĩthĩ gũthĩnjwo,
kana ta thwariga igĩtoonya kiana-inĩ kĩa mũtego,
- 23 nginya akaaya gũtheecwo ini nĩ mũguĩ,
akahaana ta nyoni igũthũkĩte mũtego-inĩ,
ĩtekũmenya o na hanini atĩ ũndũ ũcio no ũmĩrute muoyo.
- 24 Atĩrĩrĩ, ariũ akwa, ta thikĩrĩriai;
tegai matũ mũigũe ũrĩa ngũmwĩra.
- 25 Mũtikanareke ngoro cianyu irũmĩrĩre mũthĩire yake,
kana mũingĩre njĩra-inĩ ciake.
- 26 Nĩ andũ aingĩ arĩkĩtie kũrũnda;
arĩa oragĩte nĩ kĩrĩndĩ kĩngĩ mũno.
- 27 Nyũmba yake nĩ njĩra njariĩ ya gũthĩ mbĩrĩra,
nayo yerekagĩria andũ nyũmba-inĩ cia gĩkuũ.

8

Ũũgĩ Gwĩtana

- 1 Githĩ ũũgĩ ndareetana?
Githĩ ũtaũku ndaranĩrĩra na mũgambo wake?
- 2 Njĩra-inĩ kũria gũtũũgĩru, na magomano-inĩ ma njĩra-rĩ,
nĩho ũũgĩ arũgamĩte;
- 3 ningĩ hakuhĩ na ihingo iria cierekeire itũũra inene,

- o hau matoonyero-inĩ-rĩ, nĩho araanĩrĩra akoiga atĩrĩ:
- 4 “Inyuĩ andũ nĩ inyuĩ ndĩreeta;
ndĩraanĩrĩra na mũgambo wakwa kũrĩ andũ othe a thĩ.
- 5 Inyuĩ arĩa mũtarĩ na ũũgĩ, gĩai na ũbaarĩrĩri,
inyuĩ arĩa akĩigu, gĩai na ũtaũku.
- 6 Thikĩrĩrai, nĩgũkorwo ndĩ na maũndũ ma bata ngwaria;
ngũtumũra mĩromo yakwa njarie maũndũ maria magĩrĩire.
- 7 Kanua gakwa kaaragia ũhoru wa ma,
nĩgũkorwo mĩromo yakwa nĩũthũire waganu mũno ta kĩndũ kĩrĩ
magigi.
- 8 Ciugo ciothe cia kanua gakwa nĩ cia ũthingu;
gũtirĩ o na kiugo kĩmwe gĩacio kĩogomu kana gĩa kũhĩtithania.
- 9 Kũrĩ arĩa makũũranaga maũndũ ciugo ciothe nĩciagĩrĩire;
itĩrĩ mahĩtia kũrĩ arĩa marĩ na ũmenyo.
- 10 Thuurai mataaro makwa handũ ha betha,
mũthũure ũmenyo handũ ha thahabu ĩrĩa njega mũno,
- 11 nĩgũkorwo ũũgĩ nĩ wa goro gũkĩra ruru iria ndune,
na gũtirĩ kĩndũ ũngũĩrĩrĩa kĩngĩringithanio nague.
- 12 “Nĩ ũũgĩ-rĩ, ndũũranagia na ũbaarĩrĩri;
nĩndĩgwaĩire ũmenyo o na gũthugunda maũndũ mega.
- 13 Gwĩtigĩra Jehova nĩgũthũũra ũũru;
nĩthũire mwĩtĩio na mwĩtũũgĩrio,
na mĩtugo mĩũru na mĩario ya waganu.
- 14 Kĩrĩra na ũũgĩ wa gũkũũrana maũndũ nĩ ciakwa;
nĩ ndĩ na ũtaũku, na ndĩ na ũhoti.
- 15 Athamaki mathamakaga nĩ ũndũ wa hinya wakwa
nao aathani magathondeka mawatho ma kĩhooto;
- 16 anene mathamakaga nĩ ũndũ wa hinya wakwa,
o ũndũ ũmwe na arĩa othe marĩ igweta arĩa maathanaga gũkũ thĩ.
- 17 Nĩnyendete arĩa manyendete,
nao arĩa manjaragia na kĩyo nĩmanyonaga.
- 18 ũtonga na gĩtĩio cionekaga harĩ nĩ,
o hamwe na ũtonga wa gũtũũra, na ũgaacĩru.
- 19 Maciaro makwa nĩ mega gũkĩra thahabu ĩrĩa therie;
uumithio wakwa nĩũkĩrĩte betha ĩrĩa njega.
- 20 Nĩ thiaga na njĩra ya ũthingu,
ngathũira o njĩra-inĩ cia kĩhooto,
- 21 ngĩheaga andũ arĩa manyendete ũtonga,
na ngaiyũragia igĩna ciao.
- 22 “Jehova aanyũmbire o kĩambĩrĩria-inĩ kĩa wĩra wake,
mbere ya mawĩra make ma tene;
- 23 ndaathuurirwo kuuma tene wa tene,
kuuma o kĩambĩrĩria, thĩ ĩtarĩ yagĩa.
- 24 Rĩrĩa gũtaagĩte maria manene-rĩ, nĩguo ndaciarirwo,
o hĩndĩ ĩrĩa gũtaarĩ matherũkĩro maiyũrĩte maaĩ;
- 25 ndaciarirwo ĩrĩma itanahaandwo harĩa ĩrĩ,
na tũrĩma tũtanagĩa,
- 26 we atanoomba thĩ kana ithaka ciayo,
o na kana rũkũngũ o ruothe rwa thĩ.

- 27 Nii ndaari o kuo hinda iria aathondekire iguru na akiriga handu ha rio,
hinda iria eekirire rukiriri rwa kuria kuriku,
28 riria aahaandire matu kuu iguru,
na akirumia ithima cia kuria kuriku wega,
29 riria eekirire mihaka wa iria
niguo maa matikanae kwagarara watho wake,
na riria aahandire mithingi ya thi.
30 Hinda iyo ndaari o hakuhi nake ndi ta mubundi muugi.
Ndaaiyuritu ni gikeno muthenya o muthenya,
na ngakenaga hinda ciothe ndi mbera yake,
31 ngakenagira thi yake yothe,
na ngakenagio ni andu othe a thi.

- 32 "Auriri ariu akwa, ta thikiririai;
kurathimwo ni ari marumagia njira ciakwa.
33 Ta thikiririai mataaro makwa niguo mihige;
mutikamarege.
34 Kurathimwo ni mundu uria unjiguaga,
agacuthagiriria mirango-ini yakwa o muthenya,
akanjetagirira hingiro-ini cia mirango yakwa.
35 Nigukorwo uria wothe ugite na ni ni muoyo agite naguo,
nake akagia na agetikirika hari Jehova.
36 No uria wothe uhitanitie na ni ni uru eikaga;
nao ari othe maathuire ni giku mendete."

9

Uugi na Ukigu Gwitana

- 1 Uugi niakite nyumba yake;
niaicuhitie itugi ciayo mugwanja.
2 Nahaaririe nyama, na akahaariria ndibei,*
o na akaara metha yake.
3 Niatumite ndungata ciake cia airitu nja,
na niaretana ari haria hatuguru muno itura-ini riria inene, akoiga
atiri:
4 "Andu ari othe matari na uugi nimoke guku!"
Ningi akeera andu ari maagite utaiku atri,
5 Uka mure irio ciakwa,
na munyue ndibei iria ndimuthondekeire.
6 Tiganai na mithiire yanyu itari ya uugi, na nimgutuura muoyo;
cookai guthiiga na njira ya utaiku.
7 "Uria wothe uataraga munyururania eitagiria irumi;
na uria wothe ukaanagia mundu mwaganu egirigira njono.
8 Ndukanataare munyururania, niguo ndaguthiire;
kaania mundu muugi, nake niegukwenda.
9 Taara mundu muugi na niegukiriria kuhiga;
mundu muthingu murute, na niekuongerera uugi wake.
10 "Kibiriria kia uugi ni gwigira Jehova,

* 9:2 Ndibe niyatukanagio na indo ingi ta manemane nigeetha icame wega.

- na kũmenya Ūrĩa Mũtheru nĩkwo gũtaũkĩrwo.
- 11 Nĩgũkorwo nĩ ūndũ wakwa matukũ maku nĩmakaingĩha,
na wongererwo miaka ya gũtũũra muoyo.
- 12 Ūngĩkorwo ūrĩ mũũgĩ-rĩ, ūũgĩ waku nĩũgakũguna;
na ūngĩkorwo ūrĩ mũnyũrũrania-rĩ, we nowe ūkaanyariirĩka.”
- 13 Mũndũ-wa-nja ūrĩa wĩtagwo Mũkĩĩgu nĩ wa inegene;
we ndarĩ mũtugo, na ndarĩ ūmenyo.
- 14 Aikaraga thĩ mũrango-inĩ wa nyũmba yake,
agaikarĩra gĩtĩ harĩa hatũũgĩru mũno itũũra-inĩ rĩrĩa inene,
- 15 ageetaga arĩa marehĩtũkĩra,
arĩa marehĩũra na nĩra ciao.
- 16 Ameeraga atĩrĩ, “Andũ arĩa othe matarĩ na ūũgĩ nĩmoke gũkũ!”
Nao arĩa maagĩite ūtaũku akameera atĩrĩ:
- 17 “Maaĩ ma kũiya marĩ mũrĩo;
o na irio iria irĩagĩrwo hĩho-inĩ irĩ camal!”
- 18 No andũ acio matikoragwo makĩmenya atĩ arĩa akuũ marĩ kũu,
na atĩ ageni ake marĩ o kũrĩa kũriku mbĩrĩra-inĩ.

10

Thimo cia Solomoni

Ici nĩ Thimo cia Solomoni:

- 1 Mwana mũũgĩ atũmaga ithe akene,
no mwana mũkĩĩgu atũũragia nyina na kĩaha.
- 2 Mĩthiithũ yumanĩte na ungunania ndĩrĩ kĩguni,
no ūthingu ūkũũraga mũndũ kuuma kũrĩ gĩkuũ.
- 3 Jehova ndarekagĩrĩria mũndũ mũthingu ahũte,
no nĩamarigagĩrĩria merirĩria ma mũndũ mwaganu.
- 4 Moko ma kĩgũũta matũmaga mũndũ athĩne,
no moko ma mũndũ ūrĩ kĩyo marehaga ūtonga.
- 5 Ūrĩa ūcookanagĩrĩria irio hĩndĩ ya riũa nĩ mwana mũũgĩ,
no ūrĩa ūkomaga hĩndĩ ya magetha nĩ mwana wa kũrehe thoni.
- 6 Mũtwe wa mũndũ mũthingu ūikaraga ūhumbĩrĩtwo nĩ irathimo,
no kanua ka mũndũ mwaganu kaiyũraga ngũĩ.
- 7 Kĩririkano kĩa mũndũ mũthingu gĩgatuĩka kĩrathimo,
no rĩtwa rĩa mũndũ mwaganu nĩrĩkabutha.
- 8 Mũndũ ūrĩa ūrĩ na ūũgĩ wa ngoro nĩetĩkagĩra mawatho,
no mũndũ wa kũhũhũtika nĩakanangĩka.
- 9 Mũndũ wa mĩthiire mĩrũngĩrĩru athiiga ategwĩtigĩra ūgwati,
no mũndũ ūrĩa ūrĩ mĩthiire mĩogomu nĩakamenyeka.
- 10 Mũndũ ūrĩa uunagĩra ūngĩ riitho na rũnano nĩarehage kĩaha,
na mwaria mũkĩĩgu nĩakanangĩka.

- 11 Kanua ka mündũ mũthingu nĩ gĩthima kĩa muoyo,
no kanua ka mündũ mwaganu kaiyũraga ngũĩ.
- 12 Rũmena rũrehaga nyamũkano,
no wendani ũhumbagĩra ũuru wothe.
- 13 Ũũgĩ ũkoragwo mĩromo-inĩ ya mündũ ũrĩa mũkũũrani maũndũ,
no mündũ ũrĩa ũtooĩ gũkũũrana maũndũ aagĩrĩrwo nĩ rũthanju
ciande-inĩ ciake.
- 14 Andũ oogĩ meigagĩra ũmenyo,
no kanua ga kĩrimũ keitagĩria mwanangĩko.
- 15 Indo cia itonga nĩ gĩtũũro kĩa kĩirigĩre na hinya,
no ũkĩa nĩguo mwanangĩko wa andũ arĩa athĩni.
- 16 Mũcaara wa andũ arĩa athingu ũmarehagĩra muoyo,
no indo iria cionagwo nĩ andũ arĩa aaganu imarehagĩra iherithia.
- 17 Mündũ ũrĩa ũiguaga agĩtaarwo arĩ njĩra-inĩ ya muoyo,
no mündũ ũrĩa ũregaga kũrũithio-rĩ, nĩahĩthagia andũ arĩa angĩ.
- 18 Mündũ ũrĩa ũhithaga rũmena rwake aaragia na mĩromo ya maheeni,
na ũrĩa wothe ũcambanagia nĩ mündũ mũkĩgu.
- 19 Rĩrĩa ciugo ciaingĩha mehia matiagaga,
no mündũ ũrĩa ũkiraga nĩ mũũgĩ.
- 20 Rũrĩmĩ rwa mündũ mũthingu nĩ betha njega,
no ngoro ya mündũ mwaganu ndĩrĩ bata.
- 21 Mĩromo ya arĩa athingu ihũnagia andũ aingĩ,
no andũ akĩgu makuaga nĩ kwaga gũkũũrana maũndũ.
- 22 Kĩrathimo kĩa Jehova nĩkĩo kirehaga ũtonga,
na ndarĩ kĩaha onaganagĩrĩria nakĩo.
- 23 Mündũ mũkĩgu akenagĩra mĩtugo mĩũru,
no mündũ ũrĩ na ũtaũku akenagĩra ũũgĩ.
- 24 Kĩrĩa mündũ mwaganu etigagĩra nĩkĩo gĩkaamũkora,
na kĩrĩa mündũ mũthingu eriragĩria nĩkĩo akaaheo.
- 25 Kĩhuhũkanio kĩaahĩtũka andũ arĩa aaganu maticookaga kuoneka,
no andũ arĩa athingu mehaandaga wega nginya tene.
- 26 Ta ũrĩa thiki igagatagĩra magego, na ndogo ikarũrĩra maitho-rĩ,
nogo kĩgũũta kĩaana kũrĩ arĩa magĩtumaga.
- 27 Gwĩtigĩra Jehova-rĩ, kuongagĩrĩra mündũ matukũ ma gũtũũra muoyo,
no mĩaka ya mündũ mwaganu nĩkũnyiihio ĩnyiihagio.

- 28 Itanya rīa mūdū mūthingu nī gīkeno,
no kīrīgīrīro kīa mūdū mwaganu no gīa tūhū.
- 29 Njīra ya Jehova nī rīūrīro rīa andū arīa athingu,
no nī mwanangīko harī arīa mekaga ūūru.
- 30 Mūdū ūrīa mūthingu ndarī hīndī akaamunywo,
no ūrīa mwaganu ndagatūūra thīnī wa būrūrī.
- 31 Kanua ka mūdū ūrīa mūthingu karehaga ūūgī,
no rūrīmī rwa ūtūrīka nīrūkaniinwo.
- 32 Mīromo ya mūdū mūthingu nīyūūī kwaria ndeto iria ciagīrīre,
no kanua ka ūrīa mwaganu kaaragia o rūtūrīko.

11

- 1 Ratiri itarī cia ma nī kīndū kīrī magigi harī Jehova,
no niakenagīra mahiga ma gūthima marīa maigananu.
- 2 Rīrīa mwītīo woka, ūrūmagīrīrwo nī thoni,
no kwīnyīihia kūrehaga ūūgī.
- 3 Ūrūngīrīru wa arīa marūgamīte wega nūmonagīrīria njīra,
no andū arīa matarī ehokeku, nīmanangagwo nī ūhinga wao.
- 4 Ūtonga ndūrī kīguni mūthenya wa mang'ūrī,
no ūthingu nīūkūūruga mūdū kuuma kūrī gīkuū.
- 5 Ūthingu wa andū arīa matarī na ūcuuke ūmathondekagīra njīra
nūngarū,
no andū arīa aaganu magūithagio nī waganu wao ene.
- 6 Ūthingu wa andū arīa arūngīrīru nūmahonokagia,
no andū arīa matarī ehokeku nīmategagwo nī merirīria mao mooru.
- 7 Hīndī rīrīa mūdū mwaganu aakua, kīrīgīrīro gīake nīgūthira gīthiraga;
kīrīa gīothe eerīgīrīre kuuma kūrī ūhoti wake gītuūkaga o tūhū.
- 8 Mūdū ūrīa mūthingu nīahonokagio kuuma thīna-inī,
naguo ūgaacookerera ūrīa mwaganu.
- 9 Mūdū ūtetīgīrīte Ngai nīanangaga mūdū wa itūūra na kanua gake,
no arīa athingu nīmetharaga nī ūndū wa ūmenyo.
- 10 Rīrīa andū arīa athingu magaacīra, itūūra nīgūkena rīkenaga;
rīrīa andū arīa aaganu maathira, nīkūrūhio kūrūūhagio.
- 11 Itūūra inene nīrītūūgagīrio nī ūndū wa kīrathimo kīa andū arīa
arūngīrīru,
no nīrīanangagwo nī kanua ka andū arīa aaganu.

- 12 Mündũ ũtarĩ ũũgĩ wa gũkũũrana maũndũ anyũrũragia mündũ wa itũũra rĩake,
no mündũ ũrĩ na ũtaũku nĩ gwĩkirĩra ekiragĩra.
- 13 Mündũ wa mũhuhu nĩoimagia ndeto cia ndundu nja,
no mündũ mwĩhokeku nĩaigaga hitho.
- 14 Bũrũri ũngĩaga ũtongoria mwega nĩkũgũa ũgũũaga,
no ataarani aingĩ matũmaga kũgĩe na ũhootani kũna.
- 15 Mündũ ũrĩa ũrũgamagĩrĩra thiirĩ wa mündũ ũngĩ ti-itherũ
nĩagathĩĩnĩka,
no mündũ ũrĩa wothe wagaga kũrũgamĩrĩra mündũ thiirĩ atũũraga
na thayũ.
- 16 Mündũ-wa-nja mũtaana nĩegĩagĩra gĩtĩio,
no arũme arĩa matarĩ tha no ũtonga magĩaga naguo.
- 17 Mündũ mũtaana egunaga we mwene,
no mündũ ũtarĩ tha erehagĩra thĩina we mwene.
- 18 Mündũ mwaganu athũkũmaga mũcaara wa kũmũheenia,
no ũrĩa ũhaandaga ũthingu nĩagethaga irĩhi rĩa ma.
- 19 Mündũ ũrĩa mũthingu kũna nĩagatũũra muoyo,
no mündũ ũrĩa ũrũmagĩrĩra waganu nĩ gũkua agaakua.
- 20 Andũ arĩa marĩ ngoro ya rũtũrĩko nĩ kĩndũ kĩrĩ magigi harĩ Jehova,
no nĩakenagio nĩ andũ arĩa njĩra ciao itarĩ ũcuuke.
- 21 Ti-itherũ mündũ mwaganu ndakaaga kũherithio,
no andũ arĩa athingu nĩmakahonokio.
- 22 Mündũ-wa-nja mũthaka ũtarĩ ũgereri
ahaana ta gĩcũhĩ gĩa thahabu kĩrĩ iniũrũ-inĩ rĩa ngũrwe.
- 23 Wendi wa mündũ mũthingu ũrĩkagĩrĩria o wega-inĩ,
no kĩrĩgĩrĩro kĩa mündũ ũrĩa mwaganu kĩrĩkagĩrĩria mang'ũrĩ-inĩ.
- 24 Kũrĩ mündũ ũheanaga na ũtaana, nake agakĩrĩrĩria kũgĩa na indo;
ũngĩ atũkaga mũkarĩ mũno, no agathĩi o na mbere gũthĩina.
- 25 Mündũ mũtaana nĩakagaacĩra;
ũrĩa ũnyootoraga arĩa angĩ o nake mwene nĩakanyootorwo.
- 26 Mündũ ũrĩa ũregaga kwenderia andũ mbembe iria aigĩte nĩarumagwo
nĩ andũ,
no mündũ ũrĩa ũciendagia, kĩrathimo kĩrĩkoragwo mũtwe-inĩ wake.
- 27 Mündũ ũrĩa ũcaragia maũndũ mega arĩonaga o wega,
no ũrĩa ũcaragia maũndũ mooru no mo marĩmũkoraga.

- 28 Mündũ ũrĩa wothe wĩhokaga ũtonga wake nĩkũgũa akaagũa, no arĩa athingu makaagaacĩra ta ithangũ rĩrĩa iruru.
- 29 Mündũ ũrĩa ũnyamaragia mũciĩ wake akaagaya o rũhuho, nake mündũ mũkĩĩgu agaatuĩka ndungata ya ũrĩa mũũgĩ.
- 30 Maciaro ma andũ arĩa athingu nĩ mũtĩ wa muoyo, nake mündũ ũrĩa mũũgĩ nĩaguucagĩrĩra ngoro cia andũ.
- 31 Angĩkorwo andũ arĩa athingu nĩmarĩhagwo marĩ gũkũ thĩ-rĩ, gĩthĩ arĩa matetigĩrĩte Ngai na arĩa ehia matikarĩhwo makĩria!

12

- 1 Mündũ ũrĩa wothe wendete ũtaaro nĩendete ũmenyi, no ũrĩa ũthũire gũkaanio nĩ mündũ mũkĩĩgu.
- 2 Mündũ ũrĩa mwega nĩatugagwo nĩ Jehova, no mündũ mwara Jehova amũtuaga mündũ mwĩhia.
- 3 Mündũ ndangĩhota kwĩhaanda na maũndũ ma waganu, no ũrĩa mũthingu ndangĩenyenyeka.
- 4 Mũtumia ũrĩa ngatha nĩwe thũmbĩ ya mũthuuri wake, no mũtumia ũconorithagia mũthuuri wake atarĩ ta ũbuthu mahĩndĩ-inĩ make.
- 5 Mĩbango ya andũ arĩa athingu nĩ ya kĩhooito, no ũtaaro wa andũ arĩa aaganu nĩ wa maheeni.
- 6 Ndeto cia andũ arĩa aaganu nĩ cia kuohia andũ mamaite thakame, no mĩario ya andũ arĩa arũngĩrĩru nĩmahonokagia.
- 7 Andũ aaganu mang'aũranagio magathira biũ, no nyumba ya mündũ ũrĩa mũthingu ĩtũũraga ĩrĩ nũmu.
- 8 Mündũ agaathagĩrĩrio kũringana na ũũgĩ wake, no andũ marĩ meciiria mogomu nĩmamenagwo.
- 9 Kaba mündũ ũrĩa wonagwo ta atarĩ bata no nĩ arĩ ndungata, gũkĩra ũrĩa wĩtuaga atĩ nĩ mündũ wa bata, na ndarĩ gĩa kũrĩa.
- 10 Mündũ mũthingu nĩamenyagĩrĩra muoyo wa nyamũ yake, no maũndũ marĩa ma tha ma ũrĩa mwaganu nĩ ma kũnyariirana.
- 11 Mündũ ũrĩa ũrĩmaga mũgũnda wake nĩarĩkoragwo na irio nyingĩ, no ũrĩa ũhanyũkanagia na maũndũ ma tũhũ nĩagĩte gũkũũrana maũndũ.
- 12 Arĩa aaganu meriragĩria indo iria itahĩtwo nĩ andũ arĩa ooru, no mĩri ya arĩa athingu nĩũgaacagĩra.

- 13 Mündũ mũũru ategagwo nĩ mĩario ya wĩhia wake,
no mündũ mũthingu nĩahonokaga kuuma thĩina-inĩ.
- 14 Mündũ nĩaiyũragwo nĩ maciaro mega ma kanua gake,
ti-itherũ, o ta ũria agunagwo nĩ wĩra wa moko make.
- 15 Njĩra ya mündũ mũkĩigu yonekaga yagĩrĩre harĩ we,
no mündũ mũũgĩ nĩathikagĩrĩria mataaro.
- 16 Mündũ mũkĩigu onanagia marakara make o rĩmwe,
no mündũ mũbaarĩrĩri aarumwo ndatindanagĩrĩra.
- 17 Mũira wa ma arutaga o ũira wa ma,
no mũira ũtarĩ wa ma aaragia maheeni.
- 18 Ciugo iteciirĩtio itheecaga ta rũhiũ rwa njora,
no rũrĩmĩ rwa mündũ ũria mũũgĩ nĩkũhonia rũhonagia.
- 19 Mĩromo ĩrĩa yaragia ma ĩtũũraga nginya tene,
no rũrĩmĩ rwa maheeni nĩ rwa kahinda o kanini.
- 20 Ngoro cia arĩa mathugundaga gwĩka ũũru ciyũrĩtwo nĩ maheeni,
no gĩkeno nĩ kĩa andũ arĩa matũmaga thayũ ũgaacĩre.
- 21 Gũtirĩ ũũru ũngĩkora andũ arĩa athingu,
no arĩa aaganu maiyũrĩtwo nĩ thĩina.
- 22 Mĩromo ĩrĩa ĩheenana nĩ kĩndũ kĩrĩ magigi harĩ Jehova,
no nĩakenagio nĩ andũ arĩa maaragia ma.
- 23 Mündũ mũbaarĩrĩri nĩahithaga ũmenyi wake,
no ngoro cia andũ arĩa akĩigu ĩmemerekagia ũrimũ.
- 24 Moko ma mündũ ũrĩ kĩyo nĩmo magaathana,
no kĩgũũta gĩkaarutithio wĩra wa ũkombo.
- 25 Ũritũ wa ngoro nĩũhatagĩrĩria mündũ,
no ciugo njega nĩitũmaga akene.
- 26 Mündũ mũthingu nĩataaraga arata ake,
no njĩra ya arĩa aaganu nĩ kũmahĩtithia ĩmahĩtithagia.
- 27 Mündũ kĩgũũta o na ndahĩhagia nyama cia ũguĩmi wake,
no mündũ ũrĩ kĩyo onaga indo ciake irĩ cia goro.
- 28 Muoyo wonekaga na njĩra ya ũthingu;
na njĩra-inĩ ĩyo-rĩ, kũrĩ muoyo ũtagaathira.

13

- 1 Mwana mũũgĩ nĩathikagĩrĩria ũrutani wa ithe,
no mũnyũrũrania ndathikagĩrĩria agĩkaanio.

- 2 Mündũ nĩakenagĩra maciaro mega ma kuuma kanua gake,
no mündũ ũrĩa ũtarĩ mwĩhokeku eeriragĩria haaro.
- 3 Mündũ ũrĩa ũmenyagĩrĩra kanua gake nĩ muoyo wake amenyagĩrĩra,
no ũrĩa ũhiũhaga kwaria nĩakanangĩka.
- 4 Ngoro ya kīgũũta ĩriragĩria na ndĩone kĩndũ,
no merĩrĩria ma mündũ ũrĩ kĩyo nĩmakahingio.
- 5 Mündũ mũthingu nĩathũire ũhoru ũtarĩ wa ma,
no mündũ mwaganu ekaga maũndũ ma thoni na ma njono.
- 6 Ũthingu ũgitagĩra mündũ ũrĩa mũrũngĩrĩru,
no waganu nĩũng'auranagia mündũ mwĩhia.
- 7 Kũrĩ mündũ wĩtuaga gĩtonga, no ndarĩ kĩndũ;
kũrĩ ũngĩ wĩtuaga mũthĩini, no arĩ na ũtonga mũnene.
- 8 Ũtonga wa mündũ wahota gũkũũra muoyo wake,
no mündũ mũthĩini ndaiguaga akĩĩhĩrwo.
- 9 Ũtheri wa mündũ mũthingu waaraga ũgacangarara,
no tawa wa mündũ mwaganu nĩkũhorio ũhoragio.
- 10 Mwĩtĩio ũciaraga njũgitano,
no ũũgĩ wonekaga harĩ arĩa metĩkagĩra gũtaarwo.
- 11 Mbeeca itarĩ cia wĩhokeku ithiiga igĩthiraga,
no ũrĩa ũcookanagĩrĩria mbeeca tũnini o tũnini nĩatũmaga cionger-
ereke.
- 12 Ũndũ mũtaanye ũngĩkario mũno nĩũrwaragia mündũ ngoro,
no kĩĩrĩgĩrĩro kĩhingĩtio gĩtuĩkaga ta mũtĩ wa muoyo.
- 13 Mündũ ũrĩa ũthũire ũrutani nĩeyũnũhaga,
no ũrĩa ũtĩaga maathani nĩakaheo kĩheo.
- 14 ũrutani wa mündũ ũrĩa mũũgĩ nĩ gĩthima kĩa muoyo,
ũhũndũraga mündũ kuuma mũtego-inĩ ya gĩkuũ.
- 15 Gũtaũkĩrwo wega nĩ maũndũ gũtũmaga mündũ endeke,
no njĩra ya arĩa matarĩ ehokeku ti hũthũ.
- 16 Mündũ o wothe mwĩbaarĩrĩri ekaga maũndũ make na ũmenyi,
no mündũ mũkĩigu aguũragia ũrimũ wake.
- 17 Mũtũmwo mwaganu atoonyaga thĩina-inĩ,
no mũtũmwo mwĩhokeku nĩarehaga kĩhonia.
- 18 Mündũ ũrĩa ũregaga gũtaarwo anyiitagwo nĩ thĩina na thoni,
no mündũ ũrĩa wĩtĩkagĩra gũkaanio atuĩkaga wa gũtĩio.

- 19 Ũndũ mwĩrĩrĩrie wakinyanĩra ũiguithagia ngoro wega,
no andũ akĩĩgu monaga kũhutatĩra ũũru ta ũndũ ũrĩ magigi.
- 20 Mũndũ ũrĩa ũceeraga na arĩa oogĩ akĩragĩrĩria kũũhĩga,
no ũrĩa ũtwaranaga na mũndũ mũkĩĩgu onaga o ũũru.
- 21 Mũtino ũthingataga mũndũ ũrĩa mwĩhia,
no ũgaacĩru nĩ kĩheo kĩa arĩa athingu.
- 22 Mũndũ mwega atigagĩra ciana cia ciana ciake igai,
no ũtonga wa mũndũ mwĩhia ũigagĩrwo andũ arĩa athingu.
- 23 Mũgũnda wa mũndũ mũthĩini no ũciare irio nyingĩ,
no kwaga kĩhooto gũciniinaga ciothe.
- 24 Mũndũ ũrĩa ũigaga rũthanju thĩ nĩ mwana wake athũire,
no ũrĩa wendete mwana wake nĩamũherithagia.
- 25 Andũ arĩa athingu marĩaga makahũũna,
no nda ya mũndũ mwaganu iĩkaraga o iħũtiĩ.

14

- 1 Mũtumia mũũgĩ nĩ gwaka akaga nyũmba yake,
no mũtumia mũkĩĩgu nĩgũtharia atharagia nyũmba yake na moko
make mwene.
- 2 Mũndũ ũrĩa ũthiia na mũthiire mĩrũngĩrĩru nĩwe mwĩtigĩri Jehova,
no ũrĩa mũthiire yake ĩrĩ mĩhĩtanu nĩamũmenete.
- 3 Mĩario ya mũndũ mũkĩĩgu nĩ rũthanju rwa kũmũhũũra,
no mĩromo ya arĩa oogĩ nĩmagitagĩra.
- 4 Kũrĩa gũtarĩ ndegwa mĩharatĩ ĩkoragwo ĩrĩ mĩtheru,
no maciaro maĩngĩ moimanaga na hinya wa ndegwa.
- 5 Mũira mwĩhokeku ndaheenania,
no mũira wa maheeni aaragia o maheeni.
- 6 Mũnyũrũrania acaragia ũũgĩ na ndangĩwona,
no kũgĩa na ũmenyo nĩ ũhũthũ kũrĩ mũndũ ũrĩa ũkũũranaga
maũndũ.
- 7 Ikara kũraya na mũndũ mũkĩĩgu,
nĩgũkorwo ndũrĩ ũmenyo ũngĩona kuuma mĩromo-inĩ yake.
- 8 Ũũgĩ wa arĩa abaarĩrĩri nĩtũmaga mamenye ũhoru wa njĩra ciao,
no ũrimũ wa andũ arĩa akĩĩgu nĩmahĩtithagia.
- 9 Andũ arĩa akĩĩgu manyũrũragia horohio ya mehia,
no ũtugi wonekaga harĩ arĩa arũngĩrĩru.

- 10 Ngoro o yothe n̄yũũĩ ũrũrũ wayo,
o na ḡikenoinĩ k̄iayo ḡutirĩ mũndũ ũngĩnyiitanĩra nayo.
- 11 Nyũmba ya mũndũ mwaganu n̄ĩkanangwo,
no hema ya mũndũ m̄rũngĩrĩru n̄ĩkagaacĩra.
- 12 Kũrĩ njĩra mũndũ onaga ta yagĩrĩire,
no marigĩrĩrio mayo yerekagĩria mũndũ o ḡĩkuũ-inĩ.
- 13 O na hĩndĩ ya ḡũtheka ngoro no ĩkorwo ĩgĩtuura,
na ḡikenoinĩ kirigĩrĩrie na k̄ieha.
- 14 Andũ arĩa matarĩ ehokeku n̄ĩmakarĩhwo kũna nĩ ũndũ wa m̄thiĩre yao,
nake mũndũ mwega aheo k̄ieho k̄uringana na m̄thiĩre yake.
- 15 Mũndũ ũtarĩ ũũgĩ etĩkagĩa ũndũ o wothe,
no mũndũ m̄baarĩrĩri n̄iacũuranagĩa ũhoru wa makinya make.
- 16 Mũndũ m̄ũũgĩ n̄ĩetigagĩra Jehova na akeherera ũũru,
no mũndũ m̄ũkĩgu ekaga maũndũ na kwĩgerera atekũmenyerera
ũndũ.
- 17 Mũndũ ũhiũhaga k̄urakara ekaga maũndũ ma ũrimũ,
nake mũndũ mwara n̄ĩamenagwo.
- 18 Andũ arĩa matarĩ ũũgĩ magayaga ũrimũ,
no arĩa abaarĩrĩri mahumbagwo thũmbĩ ya ũmenyo.
- 19 Andũ arĩa ooru n̄ĩmakainamĩrĩra harĩ arĩa ega,
na arĩa aaganu mainamĩrĩre ihingo-inĩ cia arĩa athingu.
- 20 Andũ arĩa athĩĩni mathũũragwo o na nĩ andũ a itũũra r̄iao,
no itonga irĩ arata aingĩ.
- 21 Mũndũ ũrĩa ũmenaga mũndũ wa itũũra r̄iake nĩ kwĩhia ehagia,
no k̄urathimwo nĩ ũrĩa ũiguagĩra athĩĩni tha.
- 22 Andũ arĩa mathugundaga ũũru githĩ ti njĩra mahĩtagia?
No arĩa mabangaga maũndũ mega monaga ũtugi na wĩhokeku.
- 23 Wĩra wothe wa hinya ũrehaga uumithio,
no m̄ĩario m̄ĩtherĩ ĩrehaga o ũthĩĩni.
- 24 Ũtonga wa andũ arĩa oogĩ n̄ĩguo thũmbĩ yao,
no ũrimũ wa andũ ak̄ĩgu ũciaraga ũrimũ.
- 25 Mũira mwĩhokeku n̄ĩahonokagĩa m̄ĩoyo,
no mũira wa maheeni nĩ mũheenania.
- 26 Mũndũ ũrĩa w̄ĩtigagĩra Jehova arĩ na k̄ĩhitho k̄ĩrũmu,
o na ciana ciake n̄ĩho irĩũragĩra.

- 27 Gwītīgīra Jehova nī gīthima kīa muoyo,
kūhūndūraga mūndū kuuma mītego-inī ya gīkuū.
- 28 Ūingī wa andū nīguo riiri wa mūthamaki,
no mūnene ūtarī andū a gwatha nī mwanangīku.
- 29 Mūndū mūkirīrīria arī ūmenyo mūingī,
no mūndū ūhiūhaga kūrakara onanagia ūrimū.
- 30 Ngoro īrī na thayū iheaga mwīrī muoyo,
no ūiru ūbuthagia mahīndī.
- 31 Mūndū ūrīa ūhinyagīrīria athūini nīkūnyarara anyararaga Ūrīa
wamombire,
no ūrīa wothe ūiguagīra athūini tha, nī Ngai atīlaga.
- 32 Rīrīa mūtino woka, arīa aaganu matungumanagio thī,
no arīa athingu, o na gīkuū-inī makoragwo marī na rīrīro.
- 33 Ūūgī nī ūikaraga ngoro-inī ya ūrīa ūūi gūkūūrana maūndū,
o na gatagatī ka irimū nīwīmenyithanagia.
- 34 Ūthingu nīgūtūūgīria ūtūūgagīria rūrīrī,
no mehīa nī gīconoko harī andū o othe.
- 35 Mūthamaki nīakenagio nī ndungata njūgī,
no nīang'ūrīkagio nī ndungata īrīa īmūconorithagia.

15

- 1 Icookio rīa ūhooreri nīrīeheragia mang'ūrī,
no kiugo kīa ūūru kīarahūraga marakara.
- 2 Rūrīmī rwa mūndū ūrīa mūūgī rūgaathagīrīria ūmenyo,
no kanua ka mūndū mūkīngu gathothokaga ūrimū.
- 3 Maitho ma Jehova marī kūndū guothe,
magacūthagīrīria andū arīa aaganu o na arīa eega.
- 4 Rūrīmī rūrīa rūrehaga kīhonia nī ta mūtī wa muoyo,
no rūrīmī rwa maheeni rūthuthaga ngoro.
- 5 Mūndū mūkīngu aregaga ūtaaro wa ithe,
no mūndū ūrīa wītīkagīra kūrūngwo onanagia ūbaarīrīri.
- 6 Nyūmba ya mūndū mūthingu īkoragwo na kīgīina kīnene,
no uumithio wa andū aaganu ūmarehagīra thīina.
- 7 Mīromo ya andū arīa oogī ītambagia o ūūgī,
no tīguo ngoro cia andū arīa akūngu cīkaga.

- 8 Igongona rīa andū arīa aaganu nī kīndū kīrī magigi harī Jehova,
no mahooya ma mündū ūrīa mūrūngīrīru nīamakenagīrīra.
- 9 Njīra cia andū arīa aaganu nī kīndū kīrī magigi harī Jehova,
no niendete andū arīa mathingataga ūthingu.
- 10 Iherithia rītarī rīa tha rīetereire mündū ūrīa ūtigīte njīra,
na mündū ūrīa ūthūire kūrūngwo nīagaakua.
- 11 Gīkuū na Mwanangīko ciikaraga ciīyanīkīte mbere ya Jehova,
ī nacio ngoro cia andū-rī, ikīlanīkīte atīa!
- 12 Mūnyūrūrania nīathūire kūrūngwo;
ndangīhooya kīrīra kūrī ūrīa mūūgī.
- 13 Ngoro ngenū itūmaga gīthiithi gīthere,
no ruo rwa ngoro rūthuthaga roho.
- 14 Ngoro īrī na gūkūūrana maündū nīmaathaga ūmenyo,
no kanua ka mündū mūkīigu kehūūnagia na ūrimū.
- 15 Matukū mothe ma andū arīa ahatīrīrie nī ma thīīna,
no ngoro īrīa njanjamūku īkoragwo na ndīa hīndī ciothe.
- 16 Nī kaba kīndū kīnini hamwe na gwītīgīra Jehova,
gūkīra ūtonga mūnene ūrī na kīnyariirīko.
- 17 Nī kaba kūrīa rwīga rwa nyeni harīa harī wendo,
gūkīra kūrīa njaū noru harīa harī na rūthūūro.
- 18 Mündū ūhiūhaga kūrakara arahūruga ngarari,
no mündū mūkīrīrīria nīkūhooreria ahooragīria haaro.
- 19 Njīra ya kīgūūta nīkūhingwo īhingītwo na mīgua,
no njīra ya mündū mūrūngīrīru nī njīra njariī.
- 20 Mwana mūūgī atūmaga ithe akene,
no mündū mūkīigu nī nyina anyararaga.
- 21 Ūrimū ūkenagia mündū ūrīa ūtooī gūkūūrana maündū,
no mündū ūrīa mūkuūku nīarūngagīrīria mīthiire yake.
- 22 Mībango nīthaataga nī kwaga kīrīra,
no kūrī na ataarani aingī mībango nīgaacagīra.
- 23 Mündū nīaiguaga gīkeno agīcookia ūhoro ūrīa wagīrīire,
nakīo kiugo kīarītio ihinda rīrīa rīagīrīire, kaī nī kīega-ī!
- 24 Harī mündū ūrīa mūūgī njīra ya muoyo īrorete na igūrū,
īmūgirīe gūikūrūka mbīrīra-inī.
- 25 Jehova nīamomoraga nyūmba ya mündū ūrīa mwītīī,

no nīamenyagĩrĩra mĩhaka ya mūtumia wa ndigwa.

- 26 Meciiria ma mūdũ mwaganu nĩ kĩndũ kĩrĩ magigi harĩ Jehova,
no meciiria ma andũ arĩa atheru nĩmamũkenagia.
- 27 Mūdũ mũkoroku arehagĩra nyũmba yake thĩina,
no ũrĩa ũthũire mahaki nĩagatũũra muoyo.
- 28 Ngoro ya mūdũ mũthingu nĩthimaga macookio mayo,
no kanua ka mūdũ mwaganu gathothokaga ũũru.
- 29 Jehova aikaraga haraaya na andũ arĩa aaganu,
no nĩaiguaga mahooya ma andũ arĩa athingu.
- 30 Gũtheria gĩthiithi nĩkũrehagĩra ngoro gĩkeno,
naguo ũhoro ũrĩa mwega nĩwĩkiraga mahĩndĩ hinya.
- 31 Mūdũ ũrĩa ũthikagĩrĩria ikaanania rĩrĩa rĩrehaga muoyo
nĩagatũũrania na andũ arĩa oogĩ.
- 32 Mūdũ ũrĩa ũregaga kũigua agĩkaanio nĩ kwĩnyarara enyararaga we
mwene,
no mūdũ ũrĩa wothe wĩtikagĩra kũrũngwo agĩaga na ũtaũku.
- 33 Gwĩtigĩra Jehova nĩkuo kũheaga mūdũ ũũgĩ,
nakuo kwĩnyiihia gũtongoragia gĩtĩo.

16

- 1 Mĩbango ya ngoro nĩ ya mūdũ,
no icookio rĩa rũrĩmĩ riumaga harĩ Jehova.
- 2 Mūdũ onaga mĩthũire yake yothe ĩrĩ mĩega,
no Jehova nĩwe ũthimaga matanya.
- 3 Rekahĩrĩria Jehova maũndũ mothe marĩa ũrĩkaga,
nayo mĩbango yaku nĩrĩgaacagĩra.
- 4 Jehova ombire indo ciothe ĩrĩ na gĩtũmi gĩacio,
ĩ-ni, o na arĩa aaganu aamoombire nĩ ũndũ wa mũthenya wa thĩina.
- 5 Mūdũ wothe wa ngoro ya mwĩtĩio nĩ kĩndũ kĩrĩ magigi harĩ Jehova.
Menyai na ma atĩrĩ, ndakaaga kũherithio.
- 6 Mehia nĩmahorohagĩrio nĩ wendo na wĩhokeku,
na nĩ ũndũ wa gwĩtigĩra Jehova-rĩ, mūdũ nĩheragĩra ũũru.
- 7 Rĩrĩa mĩthũire ya mūdũ yakenia Jehova-rĩ,
atũmaga o na thũ ciake itũũranie nake na thayũ.
- 8 Kaba indo nini cionekete na njĩra ya ũthingu,
gũkĩra uumithio mũnene ũtarĩ wa kĩhooto.

- 9 Mündũ nĩabangaga na ngoro mũthĩire wake,
no Jehova nĩwe ũroragia makinya make kũrĩa ekũgerera.
- 10 Mĩromo ya mũthamaki yaragia ũhoru taarĩ ndũmĩrĩri,
na kanua gake gatiagĩrĩrwo kuogomia kĩhooto.
- 11 Igeri na ratiri cia ma nĩ cia Jehova;
mahiga mothe ma gũthima marĩa marĩ mũhuko-rĩ, o namo no wĩra
wake.
- 12 Kũrĩ athamaki-rĩ, gwĩka ũũru nĩ ũndũ ũrĩ magigi,
nĩgũkorwo gĩtĩ kĩa ũnene kĩlhaandaga nĩ ũndũ wa ũthingu.
- 13 Athamaki nĩmakenagĩra mĩromo ĩrĩa yaragia ma;
nĩ marĩ bata na mũndũ waragia ũhoru wa ma.
- 14 Mang'ũrĩ ma mũthamaki nĩ ta mũtũmwo wa gĩkuũ,
no mũndũ mũũgĩ niakamahooreria.
- 15 Gũthererwo gĩthiithi nĩ mũthamaki nĩ muoyo;
ũtugi wake ũtariĩ ta itu rĩa mbura ĩrĩa ĩkũragia irio.*
- 16 Hĩ! Kaĩ kũgĩa ũũgĩ nĩ kwegwa gũkĩra thahabu-ĩ,
gũthuura ũtaũku gũgakĩra kũgĩa na betha!
- 17 Njĩra njariĩ ya arĩa arũngĩrĩru yeheragĩra ũũru;
mũndũ ũrĩa ũmenyagĩrĩra mũthĩire yake nĩ muoyo wake mwene
agitagĩra.
- 18 Mwĩtĩo ũrũmagĩrĩrwo nĩ mwanangĩko,
roho wa mwĩtũũgĩrio ũkarũmĩrĩrwo nĩ kũgũa.
- 19 Nĩ kaba roho wa kwĩnyĩhia na gũkorwo hamwe na arĩa ahinyĩrĩrie,
gũkĩra kũgayana indo cia ndaho na arĩa etĩi.
- 20 Mũndũ ũrĩa ũrũmbũyagia mataaro nĩagaacagĩra,
na kũrathimwo nĩ mũndũ ũrĩa wĩhokaga Jehova.
- 21 Arĩa oogĩ ngoro-inĩ metagwo akũũrani maũndũ,
na ciugo njega itũũgagĩria ũtaaro.
- 22 ũtaũku nĩ gĩthima kĩa muoyo kũrĩ arĩa marĩ naguo,
no ũrimũ ũrehaga iherithia kũrĩ andũ arĩa akĩgu.
- 23 Ngoro ya mũndũ mũũgĩ nĩyo ĩtongoragia kanua gake,
nayo mĩromo yake itũũgagĩria ũtaaro.
- 24 Ndeto njega nĩ igua rĩa ũũkĩ,
ĩrĩ mũrĩo ngoro-inĩ, na harĩ mahĩndĩ nĩ ũgima.

* 16:15 Mbura ĩno ya gũkũria irio nĩrehaga kũgaacira na gĩkeno.

- 25 Kūrī njīra mūdū onaga ta yagīrīre,
no marigīrīrio mayo yerekagīra gīkuū-inī.
- 26 Kūhūūta kwa mūruti wa wīra nīkwo kūmūteithagia,
ng'aragu yake nīyo īmūtīndīkaga.
- 27 Kīmaramari gīthugundaga ūūru,
na mīario yakīo nī ta mwaki wa gūcina.
- 28 Mūdū mwaganu arehaga ngarari,
na mūhuhu ūtigithanagia andū marī ūrata mūnene.
- 29 Mūdū wa haaro aheenagīrīria mūdū wa itūūra rīake,
akamūtongoria njīra-inī ītarī njega.
- 30 Mūdū ūrīa uunagīra andū riitho akoragwo agīthugunda waganu,
ūrīa ūtembanagia mīromo akoragwo agīthugunda ūūru.
- 31 Mbuī nī thūmbī ya riiri;
cionekaga nī ūndū wa mūtūūrīre wa ūthingu.
- 32 Nī kaba mūdū mūkirīrīria gūkīra njamba ya ita,
na nī kaba mūdū ūrīa ūrigagīrīria marakara make gūkīra ūrīa
wīnyiitagīra itūūra inene.
- 33 Mītī īcuukagīrwo maru-inī,
no itua o rīothe riumaga kūrī Jehova.

17

- 1 Nī kaba kīenyū kīūmū kīa mūgate kūdū kūrī na thayū na ūhooreri,
gūkīra nyūmba īiyūrīte ndīa no īrī na ngūī.
- 2 Ndungata īrī na ūūgī īgaatuika ya gwatha mūrīū wa mwene yo ūrīa
ūrehaga njono,
na nūīkegwatīra īgai īrī ta ūmwe wa ariū a mwathi wayo.
- 3 Nyūngū nī ya gūthererio betha, na kīrugutīro nī gīa gūthererio thahabu,
no Jehova nīwe ūgeragia ngoro cia andū.
- 4 Mūdū mwaganu athikagīrīria mīromo īrīa yaragia waganu;
nake mūdū wa maheeni athikagīrīria rūrīmī rūrīa rwaragia maūdū
ma gūthūkia.
- 5 Mūdū ūrīa ūthekagīrīra athīni nīkūmena amenaga Ūrīa wamombire;
mūdū ūrīa ūkenagīra mūtino ndakaaga kūherithio.
- 6 Ciana cia ciana nī thūmbī harī andū arīa akūrū,
nao aciari nīo riiri wa ciana ciao.
- 7 Mīario ya bata ndīagīrīre kanua ka mūdū mūkīgu,
na makīria mīario ya maheeni ndīagīrīre mūdū ūrīa wathanaga!

- 8 Ihaki rīhaana ta ihiga rīa kūrehe mūnyaka kūrī ūrīa ūhakanaga;
kūrīa guothe athiaga nīagaacagīra.
- 9 Mūndū ūrīa ūhumbagīra ihītia nī wendo acaragia,
no ūrīa ūcookagīra ūhoro atigithanagia andū marī ūrata mūnene.
- 10 Kūrūithio nīgūkenagia mūndū ūrīa ūkūūranaga maūndū
gūkīra iboko igana harī mūndū mūkīngu.
- 11 Mūndū mūūru arongooragia o ūremi;
nī ūndū ūcio nīagatūmīrwo mūnene ūtarī tha amūūkīrīre.
- 12 Nī kaba gūcemanīa na nduba ītunyītwo ciana ciayo
gūkīra gūcemanīa na mūndū mūkīngu na ūrimū wake.
- 13 Mūndū angīrīha wega na ūūru,
ūūru ndūkeehera nyūmba-inī yake.
- 14 Kwambīrīria haaro nī ta kūhingūrīra maaī mahingīrīrie;
nī ūndū ūcio tiganaga na ūhoro ūcio ngarari itaanagīa.
- 15 Gūtuīra mūndū mwaganu atī ndehītie na gūtuīra ūrīa ūtehītie atī nī
mwīhia,
maūndū macio meerī nī marī magigi harī Jehova.
- 16 Mbeeca nī cia bata ūrīkū irī guoko-inī kwa mūndū mūkīngu,
na ndangīhota kūgūra ūūgī, na ndarī ngoro ya kwenda gūtaūkīrwo?
- 17 Mūrata wa mūndū amwendaga hīndī ciothe,
nake mūrū wa nyina na mūndū aciaragwo nī ūndū wa hīndī ya thīna.
- 18 Mūndū ūtooī gūkūūrana maūndū atuīkaga wa kūrīha thīrī wa mūndū
ūngī
o na akaiga kīndū gīa kūrūgamīrīra thīrī wa mūndū wa itūūra rīake.
- 19 Mūndū ūrīa wendete haaro nī mehīa endete;
na mūndū ūrīa wakaga kīhingo kīraihu na igūrū eītagīria wanangīki.
- 20 Mūndū ūrī ngoro ya ūremi ndagaacagīra;
nake mūndū ūrīa ūrī rūrīmī rwa kūheenania agūūaga thīna-inī.
- 21 Kūgīa na mūrīū mūkīngu kūrehaga ihooru;
īthe wa mūndū mūkīngu ndarī hīndī akenaga.
- 22 Ngoro ngenū nī ndawa njega,
no roho mūthuthīku ūng'aragia mahīndī.
- 23 Mūndū mwaganu amūkagīra ihaki na hitho,
nīguo ogomie ciira wa kīhooto.
- 24 Mūndū ūkūūranaga maūndū aikaraga arorete o ūūgī,
no maitho ma mūndū mūkīngu morūūraga nginya ituri cia thī.

- 25 Mwana mūkīgu arehagīra ithe kīeha,
na marūrū kūrī nyina ūrīa wamūciarire.
- 26 Ti wega kūherithia mūdū ūtekīte mahītia,
kana kūhūūra anene nī ūndū wa ūrūngīrīru wao.
- 27 Mūdū ūrī na ūmenyo aragia ciugo athimīte,
nake mūdū ūrī na ūtaūku aikaraga ahooreire.
- 28 O na mūdū mūkīgu angīkīra nīonagwo arī mūūgī,
na akoneka arī mūtaūku angītumia kanua.

18

- 1 Mūdū ūrīa ūtendaga gūtūūrania na andū arūmagīrīra o merirīria
make;
ningī areganaga na matua mothe ma ūūgī ūrīa mūkinyanīru.
- 2 Mūdū mūkīgu ndakenagīra ūtaūku,
no akenagīra kwaria woni wake mwene.
- 3 Rīrīa waganu woka, ūrehaga ūirano,
nacio njono irehaga thoni.
- 4 Ciugo cia kanua ka mūdū nī ta ndia ndiku,
no gīthima kīa ūūgī nī karūūī gatherūkaga.
- 5 Ti wega gūtīra andū arīa aaganu maūthī,
kana kuogomia kīhooto kīa arīa matehītie.
- 6 Mīromo ya mūdū mūkīgu imūrehagīra ngūī,
nako kanua gake geetagia rūthanju.
- 7 Kanua ka mūdū mūkīgu nīko kamūthūkagīria maūdū,
nayo mīromo yake nī mūtego wa ngoro yake.
- 8 Ndeto cia mūdū wa mūhuhu nī ta twenyū twega twa irio;
tūmerūkaga nginya tūturi-inī twa nda tūrīa tūrī thīnī mūno.
- 9 Mūdū kīgūūta wīra-inī wake
nī wa nyina na ūrīa wanangaga.
- 10 Rītwa rīa Jehova nī mūthiringo ūrī hinya;
arīa athingu moragīra ho, nao magaikara marī agīfīre.
- 11 Ūtonga wa andū arīa atongu nīguo itūūra rīao rīa hinya;
meciiragia nī rūthingo rūtangīhaicīka.
- 12 Mbere ya mwanangīko, ngoro ya mūdū ikoragwo na mwītīo,
no kwīnyīihia nīkuo gūtongoragia gītīo.
- 13 Mūdū ūrīa ūcookagia ūhoro mbere ya kūūthikīrīria,

ũndũ ũcio nĩ ũrimũ na thoni ciake.

- 14 Roho wa mũndũ nĩguo ũmũũmagĩrĩria rĩrĩa arĩ mũrũaru, no roho mũthuthĩku nũũ ũngĩhota kũwĩtiiria?
- 15 Ngoro ya mũndũ mũkũũrani maũndũ nĩngĩagĩra ũmenyo; matũ ma arĩa oogĩ nĩmaũcaragĩrĩria.
- 16 Kĩheo mũndũ aheanĩte kĩmuonagia njĩra ya kũhĩtũkĩra, gĩkamũkinyia harĩ andũ arĩa anene.
- 17 Mũndũ ũrĩa ũrehaga ciira wake mbere onekaga taarĩ we na ma, o nginya rĩrĩa mũndũ ũrĩa maraciira nake ooka kũmũũria ciũria.
- 18 Ũcuuki wa mũtĩ nũũniinaga ngarari, na ũgateithũrana andũ eeri njamba.
- 19 Mũndũ mũrakarie nĩ mũrũ wa nyina nĩ hinya kwĩguithania nake gũkĩra kwĩgwaĩra itũũra inene rĩirigĩre, nacio ngarari nĩ ta mũgĩko irĩa ihingaga njeera.
- 20 Nda ya mũndũ nĩhũũnagio nĩ maciaro ma kanua gake; nĩaianagwo nĩ magetha ma mũromo yake.
- 21 Rũrĩmĩ rũrĩ na hinya wa gwathĩrĩra mũndũ muoyo kana gĩkuũ, no arĩa marwendete no marĩage maciaro maaruo.
- 22 Mũndũ ũrĩa wĩgĩagĩra na mũtumia nĩegĩagĩra na kĩndũ kĩega, na nĩgũtugwo atugĩtwo nĩ Jehova.
- 23 Mũndũ mũthĩni athaithanaga aigũrwo tha, no gĩtonga gĩcookagia ũhoru na ũũru.
- 24 Mũndũ mũceeri na andũ aingĩ aahota kwĩyũnũhithia, no nĩ kũrĩ mũrata ũnyiitanaga na mũndũ gũkĩra mũrũ wa nyina na mũndũ.

19

- 1 Nĩ kaba mũndũ mũthĩni ũrĩa ũthiiaaga na mũthiire itarĩ ũcuuke, gũkĩra mũndũ mũkĩgu waragia waganu.
- 2 Ti wega kũgĩa na kĩyo hatarĩ na ũmenyo, nĩngĩ kũhĩkĩka mũno gũtũmaga mũndũ ahĩtie njĩra.
- 3 Ũrimũ wa mũndũ nĩguo wanangaga muoyo wake, nayo ngoro yake itetagia Jehova.
- 4 Ũtonga nĩwongagĩrĩra mũndũ arata aingĩ, no mũndũ mũthĩni nĩheragĩrwo nĩ mũratawe.
- 5 Mũira wa maheeni ndakaaga kũherithio,

na ūrĩa ūitūrūruga maheeni ndageethara.

- 6 Andũ aingĩ macaragia ūrĩa mangĩendwo nĩ mūnene,
na mūndũ mūheani iheo-rĩ, nĩ mūrata wa andũ othe.
- 7 Angĩkorwo mūndũ mūthĩni nĩatiganagio nĩ andũ ao othe-rĩ,
ĩ nao arata ake mangĩkimwĩtheema atĩa!
O na angĩmathingata akĩmathaithaga,
nĩmethiĩrĩire, matiri ho.
- 8 Mūndũ ūrĩa wĩgĩagĩra na ūũgĩ nĩ ngoro yake mwene endete;
ūrĩa ūkenagĩra ūtaũku nĩagaacagĩra.
- 9 Mūira wa maheeni ndakaaga kũherithio,
na ūrĩa ūitūrūruga maheeni nĩakoorwo nĩ muoyo.
- 10 Gũtiagĩrĩire mūndũ mũkĩigu gũikaraga egangarĩte;
gũkĩrĩ ūuru makĩria ngombo gwatha anene!
- 11 Ūũgĩ wa mūndũ nĩmūheaga ūkirĩrĩria,
riiri wake nĩkũrekera andũ arĩa angĩ mahĩtia mao.
- 12 Marakara ma mūthamaki nĩ ta mūraramo wa mūrũũthi,
no ūtugi wake nĩ ta ime rĩrĩ nyeki-inĩ.
- 13 Mwana mũkĩigu nĩ mwanangĩko harĩ ithe,
na mūtumia wa haaro ahaana ta maaĩ maratata mategũtigithĩria.
- 14 Nyũmba na ūtonga igayagwo kuuma kũrĩ aciari,
no mūtumia mūbaarĩrĩri maũndũ oimaga kũrĩ Jehova.
- 15 Ūgũũta ūrehaga toro mūnene,
na mūndũ gĩthayo arĩagwo nĩ ng'aragu.
- 16 Mūndũ ūrĩa wathĩkagĩra maathani-rĩ, nĩ muoyo wake amenyagĩrĩra,
no ūrĩa ūtoonaga bata wa kũmenyerera mĩthiire yake nĩagaakua.
- 17 Mūndũ ūrĩa ūiguagĩra athĩni tha nĩ Jehova akombagĩra indo,
nake Jehova nĩakamũrĩha nĩ ūndũ wa ūrĩa ekite.
- 18 Rũithagia mūrũguo hĩndĩ irĩa kũrĩ na kĩrĩgĩrĩro;
tiga kwenda gũtũma akooragwo.
- 19 Mūndũ wa marakara mahiũ no nginya aherithio;
ũngĩmũteithũra rĩmwe no nginya ūkaamũteithũra rĩngĩ.
- 20 Thikĩrĩria mataaro na wĩtikĩre ūrutani,
marĩgĩrĩrio-inĩ nĩũgaatuĩka mūndũ mũũgĩ.
- 21 Mĩbango ya ngoro ya mūndũ nĩ mĩngĩ,
no muoroto wa Jehova noguo ūkaahinga.

- 22 Kĩrĩa mũndũ eriragĩria nĩ wendo ũrĩa ũtathiraga,
nĩ kaba gũthĩina gũkĩra mũndũ wa maheeni.
- 23 Gwĩtigĩra Jehova gũkinyagia mũndũ muoyo-inĩ:
Hĩndĩ iyo mũndũ akahurũka aiganĩire, atarĩ na thĩina.
- 24 Kĩgũũta kĩrikagia guoko gwakĩo thaani-inĩ;
gĩgakĩremwo o na nĩgũgũcookia kanua!
- 25 Hũũra mũnyũrũrania, nao arĩa mateciiragia merute kũgĩa na
ũbaarĩrĩri;
kaania mũkũũrani maũndũ, na nĩekuongerera ũmenyo.
- 26 Mũndũ ũrĩa ũtunyaga ithe indo na akaingata nyina,
nĩ mwana wa kũrehe thoni na gĩconoko.
- 27 Mũrũ wakwa, ũngĩtiga gũthikĩrĩria mataaro-rĩ,
nĩũkooora njĩra ũtigane na ciugo cia ũmenyo.
- 28 Mũira wa kũhakwo anyũrũragia kĩhooito,
na kanua ka mũndũ mwaganu kameragia o ũũru.
- 29 Maherithia maigĩrwo anyũrũrania,
nacio iboko ikagĩrwo mĩgongo ya andũ arĩa akĩigu.

20

- 1 Ndibei nĩ mũnyũrũrania, na njoohi nĩ mũndũ wa ngũĩ;
mũndũ ũrĩa ũhĩtithagĩo nĩcio ti mũũgĩ.
- 2 Mang'ũrĩ ma mũthamaki nĩ ta mũraramo wa mũrũũthi;
ũrĩa ũmũrakaragia nĩ muoyo wake ateaga.
- 3 Gwĩtheema ngũĩ kũrehaagĩra mũndũ gĩtĩio,
no mũndũ o wothe mũkĩigu ahiũhaga kũũgitana.
- 4 Kĩgũũta gĩticimbaga hĩndĩ ya irĩma;
nĩ ũndũ ũcio hĩndĩ ya magetha gĩathiĩ kũmaatha gĩtirĩ kĩndũ kĩonaga.
- 5 Muoroto wa ngoro ya mũndũ nĩ ta maai ma ndia ndiku,
no mũndũ ũrĩ na ũtaũku nĩamatahaga.
- 6 Andũ aingĩ metuaga marĩ na wendo ũtangĩthira,
no mũndũ mwĩhokeku-rĩ, nũũ ũngĩmuona?
- 7 Mũndũ mũthingu atũũraga mũtũũrĩre ũtarĩ ũcuuke;
kũrathimwo-rĩ, nĩ ciana ciake irĩa atigaga.
- 8 Rĩrĩa mũthamaki aikarĩra gĩtĩ gĩake kĩa ũnene atue ciira,
maitho make mathũngũrũraga ũũru wothe.
- 9 Nũũ ũngiuga atĩrĩ, "Nĩnjigĩte ngoro yakwa ĩrĩ theru;

ndī mūtheru, na ndirī na mehia”?

- 10 Mahiga ma ratiri mataiganainie ūritū, o na ithimi itaiganāte: cieri nī indo irī magigi harī Jehova.
- 11 O na kaana kamenyekaga nī ūndū wa ciiko ciako, gakamenyeka kana mītugo yako nī mītheru, na kana nī māgīrīru.
- 12 Matū marīa maiguaga na maitho marīa monaga-rī, cieri nī Jehova waciūmbire.
- 13 Tiga kwenda toro, ndūkae gūthīna; ikaraga wīguite, na nīūrīnāga irio ūkahūna.
- 14 Mūgūri akīgūra oigaga atīrī, “Kīndū gīkī ti kīega, ti kīega!” Agacooka agathiī akīrahaga ūrīa oi kūgūra.
- 15 Thahabu nī kūrī, o na ruru no nyingī, no mīromo irīa yaragia ūmenyo nī ithaga rīa goro rīrīa rītonekaga.
- 16 Oya nguo ya mūndū ūrīa ūngīrūgamīrīra thīrī wa mūndū wa kūngī; mūige irūgamīrīre thīrī ūcio wa mūndū wa kūngī.
- 17 Irio cionekete na njīra ya kūheenania irī cama harī mūndū, no thuutha kanua gake kaiyūraga o mūthanga.
- 18 Mībango īgaacagīra nī ūndū wa kūhooya kīrīra, ūngītua gūthīi mbaara-inī, heo ūtaaro.
- 19 Mūndū wa mūhuhu nīoimagia ndeto cia ndundu nja, nī ūndū ūcio wīthemage mūndū waragia mūno.
- 20 Mūndū angīruma ithe kana nyina, tawa wake ūkaahorera nduma-inī irīa ndumanu.
- 21 Igai rīrīa rīoneka narua kīambīrīria-inī, marīgīrīrio-inī rītītuikaga rīa kīrathimo.
- 22 Ndūkoige atīrī, “Nīngerīhīria ūuru ūyū!” Eterera Jehova nake nīegūkūhonokia.
- 23 Mahiga ma ratiri mataiganainie ūritū nī kīndū kīrī magigi harī Jehova, nacio ratiri itarī cia ma itimūkenagia.
- 24 Makinya ma mūndū matongoragio nī Jehova. Mūndū-rī, angīkīhota atīa kūmenya njīra yake mwene?
- 25 Nī mūtego harī mūndū kwamūrīra Ngai kīndū na ihenya, acooke gwīcūūrania ūhoru wa mīhītwa yake thuutha-inī.
- 26 Mūthamaki mūūgī nīathūngūrūraga andū arīa aaganu; ageragīria kīgaragari gīa gūkonyora ngano igūrū rīao.

- 27 Roho wa mündũ nĩ tawa wa Jehova,
ũthuthuuragia o nginya tũturi tũria tũrĩ thĩinĩ mũno.
- 28 Wendo na wĩhokeku nĩcigitaĩra mũthamaki;
ũtugi nĩũtũmaga gĩtĩ gĩake kĩa ũnene kĩrũme.
- 29 Hinya wa andũ ethĩ nĩguo riiri wao,
nacio mbuĩ nĩcio riiri wa arĩa akũrũ.
- 30 Mahũũra na nguraro nũtheragia ũũru wa mündũ,
nacio iboko itheragia o nginya tũturi twa thĩinĩ mũno.

21

- 1 Ngoro ya mũthamaki ĩrĩ moko-inĩ ma Jehova;
amĩroragia o kũria ekwenda, o ta ũria maaĩ moinithagĩrio mĩtaro-inĩ.
- 2 Mündũ oonaga mũthĩire yake yothe ĩrĩ mĩega,
no Jehova athimaga ngoro.
- 3 Gwĩka ũria kwagĩrĩire na ũria ũrĩ kĩhooto
nĩ gwĩtikagĩrwo nĩ Jehova gũkĩra kũruta igongona.
- 4 Maitho ma mwĩtũũgĩrio na ngoro ya mwĩtũũ,
o icio tawa wa arĩa aaganu-rĩ, nĩ mehĩa!
- 5 Mĩbango ya arĩa marĩ kĩyo nĩrehaga uumithio,
o ta ũria ti-itherũ ihenya inene rĩrehaga ũthĩini.
- 6 Kũgĩa na ũtonga na njĩra ya rũrĩmĩ rwa maheeni
nĩ kĩbii gĩa gũthira, na nĩ mũtego wa gĩkuũ.
- 7 Haaro ya andũ arĩa aaganu ĩkaamakururia, ĩmeherie,
nĩgũkorwo nĩmaregaga gwĩka ũria kwagĩrĩire.
- 8 Njĩra ya mündũ mũhĩtia nĩ njogomu,
no mũthĩire ya mündũ ũria ũtarĩ mahĩtia nĩ mĩrũngarũ.
- 9 Nĩ kaba gũtũũra nyũmba-igũrũ, koine-inĩ,
gũkĩra gũtũũra nyũmba thĩinĩ na mũtumia wa haaro.
- 10 Mündũ ũria mwaganu eriraĩra gwĩka o ũũru;
ndaiguuagĩra mündũ wa itũũra rĩake tha.
- 11 Hĩndĩ ĩria mũnyũrũrania aaherithio, arĩa maagĩte ũũgĩ nĩmohĩgaga;
hĩndĩ ĩria mündũ mũũgĩ aataarwo nĩagĩaga na ũmenyo.
- 12 Ũria Mũthingu, o we Ngai, nĩonaga nyũmba ya ũria mwaganu,
na akarehĩthĩria ũcio mwaganu mwanangĩko.
- 13 Mündũ angĩhinga matũ ndakaigue kĩrĩro kĩa arĩa athĩini-rĩ,
o nake agaakaya na ndone wa kũmwĩtika.

- 14 Kĩheo kĩheanĩtwo na hitho nĩkĩhooreragia marakara,
na ihaki ihithe nguo-inĩ rĩhooreragia mang'ũrĩ manene.
- 15 Ituĩro rĩa kĩhoooto rĩatuuo, rĩrehaga gĩkeno kũrĩ andũ arĩa athingu,
no rĩrehaga kĩmako kũrĩ arĩa mekaga ũuru.
- 16 Mũndũ ũrĩa ũtiganaga na njĩra ya ũũgĩ,
akaahurũkĩra kĩũngano-inĩ kĩa arĩa akuũ.
- 17 Mũndũ ũrĩa mwendi ikeno nĩagathĩina;
ũrĩa wothe mwendi ndibeĩ na maguta-rĩ, gũtirĩ hĩndĩ agaatonga.
- 18 Mũndũ ũrĩa mwaganu atuĩkaga irĩhi rĩa gũkũũra ũrĩa mũthingu,
na ũrĩa ũtarĩ mwĩhokeku agatuĩka irĩhi rĩa gũkũũra ũrĩa
mũrũngĩrĩru.
- 19 Nĩ kaba gũtũũra werũ-inĩ,
gũkĩra gũtũũra na mũtumia wa haaro na kũrakara narua.
- 20 Thĩinĩ wa nyũmba ya mũndũ mũũgĩ nĩ kũrĩ mũthemba yothe ya irio
njega o na maguta,
no mũndũ mũkĩũgu arĩaga kĩrĩa gĩothe arĩ nakĩo.
- 21 Mũndũ ũrĩa ũthingataga ũthingu na wendani
nĩagũĩaga na muoyo, na ũgaacĩru, na gĩtĩo.
- 22 Mũndũ mũũgĩ atharĩkagĩra itũũra inene rĩa andũ arĩa njamba,
na akamomora kũhitho kĩa hinya kĩrĩa mehokete.
- 23 Mũndũ ũrĩa ũmenyagĩrĩra kanua gake na rũrĩmĩ rwake
nĩeyehera gĩa mũtino-inĩ.
- 24 Mũndũ mwĩtĩĩ na mwĩgereri, etagwo “Mũnyũrũria”;
ekaga maũndũ make na mwĩtĩĩo mũnene.
- 25 Merĩrĩra ma mũndũ kĩgũũta nĩmo makaamũũraga,
tondũ moko make matiendaga kũruta wĩra.
- 26 Mũthenya wothe eriragĩria o makĩria,
no arĩa athingu maheanaga mategũtara.
- 27 Igongona rĩa mũndũ mwaganu nĩ kĩndũ kĩrĩ magigi:
ĩ rĩtikĩrĩ magigi makĩria hĩndĩ irĩa rĩrehetwo na ũhinga ngoro-inĩ!
- 28 Mũira wa maheeni nĩgũthira agaathira,
nake ũrĩa ũmũthikagĩrĩria akaanangwo nginya tene.
- 29 Mũndũ mwaganu erũagĩrĩra na ũrũme,
no mũndũ mũrũngĩrĩru nĩeciiragia ũhoro wa mũthĩire yake.
- 30 Gũtirĩ ũũgĩ, kana ũmenyi, kana kĩrĩra o na kĩrĩkũ
kĩngĩhota gũũkĩrĩra Jehova.

31 Mbarathi nĩharagĩrio nĩ ũndũ wa mũthenya wa mbaara,
no ũhootani uumaga kũrĩ Jehova.

22

- 1 Rĩtwa rĩega nĩrĩakwĩrĩrĩrio gũkĩra ũtonga mũnene;
gũtũika nĩ kwegaga gũkĩra betha kana thahabu.
- 2 Andũ arĩa atongu na arĩa athĩni harĩ ũndũ ũmwe ũmanyiitithanĩtie;
Jehova nĩwe Mũmbi wao othe.
- 3 Mũndũ mũbaarĩrĩri onaga ũgwati akehitha,
no arĩa matarĩ ũũgĩ mathiĩaga o na mbere nao magatoonya thĩna-inĩ.
- 4 Kwĩnyiihia na gwĩtigĩra Jehova
kũrehaga ũtonga, na gĩtũo, na muoyo.
- 5 Njĩra cia andũ arĩa aaganu irĩ mũigua na mũtego,
no ũrĩa ũgitagĩra ngoro yake aikaraga kũraya nacio.
- 6 Menyeria mwana njĩra irĩa agĩrĩrwo nĩkũgera,
na ndarĩ hĩndĩ akaamiuma o na aakũra.
- 7 Andũ arĩa atongu nĩ mathaga arĩa athĩni,
na ũrĩa ũkombaga nĩ ndungata ya mũmũkoomberi.
- 8 Mũndũ ũrĩa ũhaandaga waganu agethaga thĩna,
naruo rũthanju rwa marakara make nĩrũkanangwo.
- 9 Mũndũ mũtaana we mwene nĩakarathimwo,
tondũ nĩagayagĩra arĩa athĩni irio ciake.
- 10 Ingata mũnyũrũrania, nayo ngũĩ nĩgũkweherera;
inegene na irumi o nacio nĩcigũthira.
- 11 Mũndũ ũrĩa wendaga ngoro theru na akaaragia maũndũ ma ũtugi,
mũthamaki nĩagatuĩka mũrata wake.
- 12 Maitho ma Jehova nĩmamenyagĩrĩra ũmenyo,
no niathaahagia ciugo cia ũrĩa ũtarĩ mwĩhokeku.
- 13 Kĩgũũta kiugaga, “Nja kũrĩ na mũrũũthi!”
Kana gĩkoiga atĩrĩ, “Nĩngũũragĩrwo njĩra-inĩ!”
- 14 Kanua ka mũtumia mũtharia nĩ irima iriku,
nake ũrĩa werekeirio mang’ũrĩ ma Jehova agũũaga thĩinĩ wa rĩo.
- 15 Ngoro ya mwana yohanĩtio na ũrimũ,
no rũthanju rwa kũmũherithia nĩrũkaũngata kũraya nake.
- 16 Mũndũ ũrĩa ũhinyagĩrĩria arĩa athĩni nĩguo eyongerere ũtonga,
na ũrĩa ũheaga itonga iheo, eerĩ nĩmagathĩna.

Miario ya arĩa Oogĩ

- 17 Tega matũ, na ũthikĩrĩrie mĩario ya andũ arĩa oogĩ;
nyĩita na ngoro yaku maũndũ marĩa ngũrutana,
- 18 tondũ nĩ ũndũ mwega hĩndĩ irĩa ũkũmaiga ngoro-inĩ yaku,
na ũkoragwo namo mothe mĩromo-inĩ yaku.
- 19 Ndaakũmenyithia mo nĩgeetha mwĩhoko waku ũkoragwo harĩ Jehova,
wee nĩwe ngũruta maũndũ macio ũmũthĩ, ã wee nĩwe ngũruta.
20 Githĩ ndikwandĩkĩre thimo mĩrongo itatũ,
thimo cia ũtaarani na ũmenyo,
- 21 ngakũruta ciugo cia ma na cia kwĩhokeka,
nĩgeetha ũkaahota kũhe
ũrĩa ũgũtũmĩte macookio mega?
- 22 Ndũkanatunye arĩa athĩni indo ciao tondũ wa ũthĩni wao,
na ndũkanahinyĩrĩrie arĩa abatari ciira-inĩ,
- 23 nĩgũkorwo Jehova nĩakamaciirĩra,
na nĩagatunya arĩa mamatunyaga indo ciao.
- 24 Ndũkanagĩe ũrata na mũndũ ũrĩa ũrĩ marakara mahiũ,
ndũkanagĩe thiritũ na mũndũ ũrĩa ũhiũhaga kũrakara,
- 25 tondũ wahota kwĩruta mĩthĩre yake,
na ũnyĩitwo nĩ mũtego.
- 26 Ndũgatuĩke mũndũ wa kũiga kĩndũ gĩa kũrũgamĩrĩra thĩirĩ,
kana ũtuĩke wee nĩwe wa kũrũgamagĩrĩra mathĩirĩ ma andũ angĩ;
- 27 ũngĩkaaga kĩndũ gĩa kũrĩha nakĩo-rĩ,
ũgaatunywo ũrĩrĩ waku o ũũkomeire.
- 28 Ndũkaneherie ihiga rĩa tene rĩa mũhaka
rĩrĩa rĩahaandirwo nĩ maithe manyu ma tene.
- 29 Nĩwonaga mũndũ mũũgĩ na wĩra wake?
Ūcio agatungata o na mbere ya athamaki;
ndagatungata mbere ya andũ matooĩkaine.

23

- 1 Rĩrĩa waikara thĩ kũrĩanĩra na mwathi wa bũrũri-rĩ,
wĩmenyerere nũũ ũcio mũrĩ nake;
- 2 wĩgĩrĩre kahiũ mũmero
ũngĩkorwo ũrĩ mũndũ mũkoroku.
- 3 Ndũkerĩrĩrie irio ciake irĩ mũrĩo,
nĩgũkorwo nĩ irio cia gũkũheenereria.
- 4 Tiga kwĩnogia na kwenda gwĩtongia;
gĩa na ũũgĩ wa kũhota kwĩrigĩrĩra.
- 5 No wone ũtonga, ũcooke ũbuĩrie,
nĩgũkorwo ti-itherũ ũtonga nĩwĩmeragia mathagu,
na ũkombũka ta nderi yerekeire matu-inĩ.
- 6 Tiga kũrĩa irio cia mũndũ mũkarĩ,
ndũkerĩrĩrie irio ciake cia mũrĩo;
- 7 tondũ nĩ mũndũ wa arĩa meciiragia o ũhoro wa thogora hĩndĩ ciothe.

Akwĩraga atĩrĩ, “Rĩa na ũnyue,”
no ngoro yake ndĩrĩ hamwe nawe.

8 Nĩgatahĩka kĩrĩa kĩnini ũgaakorwo ũrĩte,
nacio ngaatho ciaku nĩikoorĩra thĩ.

9 Ndũkaarie na mũndũ mũkĩĩgu,
nĩgũkorwo we no anyararire ũũgĩ wa ciugo ciaku.

10 Ndũkaneherie ihiga rĩa tene rĩa mũhaka,
kana ũhatĩke mĩhaka ya mĩgũnda ya ciana cia ngoriai,

11 tondũ Mũgitĩri wacio nĩ arĩ na hinya;
nĩakamaciiĩrĩra agũũkĩĩre.

12 Ringĩrĩria ngoro yaku gũthikĩrĩria ũrutani,
na matũ maku kũigua ciugo cia ũmenyo.

13 Ndũkanaage kũherithia mwana;
ũngĩmũhũũra na rũthanju-rĩ, ndangĩkua.

14 Mũhũũrage na rũthanju
nĩguo ũhonokie muoyo wake kuuma kũrĩ gĩkuũ.

15 Mũrũ wakwa, ngoro yaku ĩngĩgĩa na ũũgĩ-rĩ,
hĩndĩ ĩyo ngoro yakwa no ĩkene;

16 ngoro yakwa nĩĩgacanjamũka
rĩrĩa mĩromo yaku ĩkaarĩa maũndũ marĩa magĩrĩire.

17 Ndũkanareke ngoro yaku ĩguĩre ehĩa ũiru,
no hĩndĩ ciothe gĩĩaga na kĩyo gĩa gwĩtigĩra Jehova.

18 Tondũ ti-itherũ wee ũrĩ na kĩĩrĩgĩrĩro thuutha-inĩ,
na kĩĩrĩgĩrĩro gĩaku gĩtigaathira.

19 Mũrũ wakwa, thikĩrĩria nĩgeetha ũgĩe na ũũgĩ,
na ũige ngoro yaku njĩra-inĩ ĩrĩa yagĩrĩire.

20 Ndũkegwatanie na andũ arĩa manyuuaga njoohi,
kana arĩa makorokagĩra nyama,

21 nĩgũkorwo arĩũ na andũ arĩa akoroku matuĩkaga athĩĩni,
naguo ũgũũta ũtũmaga mũndũ ehumbe matangari.

22 Thikagĩrĩria thoguo, we ũrĩa wagũciarire,
na ndũkanyarare maitũguo, o na aakorwo nĩ mũkũrũ.

23 Wĩgũrĩre ũhoru ũrĩa wa ma na ndũkanawendie;
wĩgũrĩre na ũũgĩ, na ũtaaro, na ũtaũku.

24 Ithe wa mwana mũthingu arĩ gĩkeno kĩnene mũno;
nake ũrĩa ũrĩ na mwana mũũgĩ nĩakenagio nĩwe.

25 Thoguo na maitũguo marocanjamũka nĩ ũndũ waku;
mũtumia ũrĩa wagũciarire arokena!

26 Mũrũ wakwa, heaga ngoro yaku,
na ũreke maito maku marũmagĩrĩre njĩra ciakwa,

27 nĩgũkorwo mũmaraya nĩ irima iriku,
nake mũtumia mũtharia nĩ gĩthima gĩkunderu.

- 28 Oohagĩria andũ njĩra-inĩ o ta njangiri,
na nĩatũmaga kuongerereke andũ matarĩ ehokeku kĩrĩndĩ-inĩ.
- 29 Nũũ ũrĩ na haaro? Nũũ ũrĩ na kĩaha?
Nũũ ũrĩ hafĩka-inĩ? Nũũ ũrĩ na mateta?
Nũũ ũgurarĩtio hatarĩ gĩtũmi? Nũũ ũtunĩhĩtie maitho?
- 30 Nĩ arĩa matindaga marũmanĩrĩire na ndibei,
arĩa mathũiaga magĩcamaga mbakũri cia ndibei ĩrĩa ndukanie.
- 31 Tiga kwĩrorera ndibei rĩrĩa ĩtunĩhĩte,
rĩrĩa ĩgũkenga ĩrĩ gĩkombe-inĩ,
rĩrĩa ĩkũmerũka wega!
- 32 Mũthia-inĩ ĩrũmanaga ta nyoka,
ĩgagũtheeca na thumu ta ndũira.
- 33 Maitho maku makoonaga maũndũ mageni,
na meciiria maku meciirie maũndũ ma waganu.
- 34 Ũgaatuĩka ta mũndũ ũkomete iria-inĩ rĩrĩa inene gatagatĩ,
o ta mũndũ ũkomete mũthia wa gĩtuĩ kĩa macua.
- 35 Nĩũkoiga atĩrĩ, “Ngũthĩtwo, no ndinatĩhio!
Nĩmahũũra, no ndinaigua ũndũ!
Ngokĩra-rĩ,
nĩguo ngacarie ĩngĩ ya kũnyua?”

24

- 1 Tiga kũiguĩra andũ arĩa aaganu ũiru,
na ndũkanerĩrĩrie thiritũ yao,
- 2 nĩgũkorwo ngoro ciao ithugundaga o haaro,
na mũromo yao yaragia ũhoru wa kũrehere andũ thĩĩna.
- 3 Nyũmba yakagwo na ũũgĩ,
naguo ũtaũku nĩguo ũtũmaga ĩĩhaande;
- 4 ũmenyo nĩguo ũiyũragia tũnyũmba twayo,
ũgatũiyũria na indo cia bata, na ũtonga mwega.
- 5 Mũndũ mũũgĩ arĩ ũhoti mũnene,
na mũndũ ũrĩ ũmenyo nĩakĩragĩrĩria kũgĩa na hinya;
- 6 ũgĩthĩĩ mbaara-inĩ nĩũbatarĩtio nĩgũtaarwo,
na nĩgeetha ũhootane nĩũbatarĩtio nĩ aheani kĩrĩra aingĩ.
- 7 Ũũgĩ ũrĩ ĩgũrũ mũno, ndũngĩkinyĩrĩka nĩ mũndũ mũkĩũgu;
rĩrĩa kwagomanwo kĩhingo-inĩ, ndangĩona wa kuuga.
- 8 Mũndũ ũrĩa ũthugundaga ũũru-rĩ,
andũ mamwĩtaga mungumania.
- 9 Mathugunda ma ũrimũ nĩ mehia,
na mũnyũrũrania nĩ kĩndũ kĩrĩ magigi harĩ andũ.
- 10 Ũngĩtuĩka wa kũũrwo nĩ hinya hĩndĩ ya thĩĩna,
hinya waku kaĩ nĩ mũnini-ĩ!
- 11 Honokia arĩa maratwarĩrĩrio gĩkuũ-inĩ;
girĩrĩria arĩa maratũgũga merekeire gĩthĩnjĩro.

- 12 Ūngiuga atĩrĩ, “Ūhoro ūcio tūtiraũmenyete,”
githĩ ūrĩa ūthimaga ngoro tiwe ūmenyaga?
Ūrĩa ūrangagĩra muoyo waku-rĩ, githĩ ndooĩ kana nĩguo?
Githĩ ndakaarĩha o mũndũ kũringana na ūrĩa ekite?
- 13 Mũrũ wakwa, rĩa ūũkĩ, nĩgũkorwo nĩ mwega;
ũũkĩ uumĩte magua-inĩ ūrĩ mũrĩo ūkĩucama.
- 14 Ningĩ menya atĩ ūũgĩ ūrĩ mũrĩo harĩ ngoro yaku;
ũngĩgĩa naguo, nĩũkağĩa na kũrĩgĩrĩro,
na kũrĩgĩrĩro gĩaku gĩtigaathira.
- 15 Ndũkanoochie mũndũ mũthingu nĩra-inĩ ūtharĩkĩre nyũmba yake ta
mũitũ,
ndũkanahithũkĩre gĩikaro gĩake;
- 16 nĩgũkorwo mũndũ mũthingu o na angĩgũa maita mũgwanja, agũũaga
o agũũkağĩa,
no andũ arĩa aaganu marũndagwo nĩ mũtino.
- 17 Hĩndĩ irĩa thũ yaku yagũa-rĩ, ndũkanamĩkenerere;
hĩndĩ irĩa yahĩngwo-rĩ, ndũkareke ngoro yaku ikene,
- 18 nĩguo Jehova ndakone ūndũ ūcio arakare,
akĩhũndũre marakara make kuuma kũrĩ thũ iyo.
- 19 Ndũkanathĩnĩke ngoro nĩ ūndũ wa andũ arĩa ooru,
kana wĩrĩrĩre kũhaanana na arĩa aaganu,
- 20 nĩgũkorwo mũndũ ūrĩa mũũru ndarĩ na mwĩhoko wa thuutha-inĩ,
na tawa wa ūrĩa mwaganu nĩũkahorio.
- 21 Mũrũ wakwa, wĩtigĩre Jehova na wĩtigĩre mũthamaki,
na ndũkağĩe na ngwatanĩro na andũ arĩa aremĩ,
- 22 nĩgũkorwo acio eerĩ no mamũrehithĩrie mwanangĩko wa narua,
na nũũ ūngĩmenya nĩ mũtino irĩkũ mangĩrehe?
- Mĩario ĩngĩ ya arĩa Oogĩ*
- 23 O na ici no thimo cia andũ arĩa oogĩ:
Kwenda mwena ūmwe gũkĩra ūrĩa ūngĩ ciira-inĩ ti ūndũ mwega:
- 24 Ūrĩa wothe wĩraga mũndũ ūrĩa ūrĩ na mahĩtia atĩrĩ, “Wee ndũrĩ na
mahĩtia,”
kĩrĩndĩ nĩgĩkamũruma, na athũũrwo nĩ ndũrĩrĩ.
- 25 No arĩa matuagĩra andũ arĩa aaganu ciira,
nĩmakona wega, na magĩe na kĩrathimo kĩega.
- 26 Icookio rĩa wĩhokeku
nĩ ta kĩmumunyano kĩa mũromo.
- 27 Rĩikia wĩra wa gũtua mwako na nja,
na ūhaarĩrie mĩgũnda yaku;
thuutha ūcio cooka wĩakĩre nyũmba.
- 28 Ndũkanarute ūira ūigĩrĩre mũndũ wa itũũra rĩaku kĩgeenyoy,
kana ūheenanie na mũromo yaku.

- 29 Ndũkanoige atĩrĩ, “Ngũmwĩka o ta ũrĩa anjĩkĩte;
ngwĩrĩhĩria harĩ mũndũ ũcio kũringana na ũrĩa eekire.”
- 30 Ndaahĩtũkĩire mũgũnda-inĩ wa kĩgũũta,
ngĩhĩtũkĩra mũgũnda-inĩ wa mĩthabibũ wa mũndũ ũtooĩ gũkũũrana
maũndũ;
- 31 na rĩrĩ, mũigua yamerete kũndũ guothe,
na mũgũnda ũkaiyũra riya,
naruo rũthingo rwa mahiga rũkamomoka.
- 32 Nĩndacũuranirie na ngoro yakwa maũndũ macio ndonire,
na ngĩruta ũndũ kuumana na ũrĩa ndonire:
- 33 Mũtugo wa gũkoma hanini,
gũcoka toro hanini, gũkũnja moko hanini ũhurũke;
- 34 naguo ũthĩini ũgaagũkorerera ta mũitũ,
na wagi ũgũkorerere ta mũndũ wĩohete indo cia mbaara.

25

Thimo Ingĩ cia Solomoni

- 1 Ici nĩ thimo ingĩ cia Solomoni, iria ciacookanĩrĩrio na ikĩandikwo nĩ
andũ a Hezekia ũria warĩ mũthamaki wa Juda:
- 2 Kũhithĩrĩra ũndũ nĩ ũgooci wa Ngai;
nakuo gũtũiria ũndũ nĩkuo kũgoocithagia athamaki.
- 3 O ta ũrĩa igũrũ kũraihĩte na igũrũ, nakuo thĩ gũkarika mũno-rĩ,
ũguo noguo ngoro cia athamaki itangĩtũrĩka.
- 4 Theria betha ithire gĩko,
na nĩhegũtigara kĩndũ kĩa mũturi wa betha;
- 5 eheria andũ arĩa aaganu harĩ mũthamaki,
na gĩtĩ gĩaake kĩa ũnene nĩgĩkũrũmio nĩ ũthingu.
- 6 Ndũgetũũgĩrie harĩ mũthamaki,
na ndũkerũgamie gatagatĩ ka anene;
- 7 kaba mũthamaki we mwene akwĩre, “Ambata, ũũke haha,”
gũkĩra agũconorithie mbere ya mũndũ ũrĩ igweta.
- Ũndũ ũrĩa wonete na maitho-rĩ,
8 ndũkahiũhe kũũtwara igooti-inĩ,
tondũ-rĩ, ũgeeka atĩa marigĩrĩrio-inĩ,
mũndũ wa itũũra rĩaku angĩkaaruta ũira agũconorithie?
- 9 Ciirai na mũndũ wa itũũra rĩaku we mwene,
nĩguo ndũkoimie ndundu ya mũndũ ũcio ũngĩ nja,
- 10 kana ũiguuo nĩ mũndũ ũngĩ agũconore,
ũtũũre na ngumo njũru itagagũthira.
- 11 Kiugo kiarĩtio hĩndĩ ĩrĩa yagĩrĩire
nĩ ta matunda ma thahabu marĩ thaani-inĩ ya betha.
- 12 Gĩcũhĩ gĩa gũtũ gĩa thahabu, kana ithaga rĩa thahabu ĩrĩa therie,

nĩ taguo irũithia rĩa mũndũ mũũgĩ rĩtarĩ gũtũ-inĩ kwa mũndũ ũrĩa ũiguaga.

- 13 Ta ũhehu wa tharunji hĩndĩ ya magetha,
no taguo mĩtwari ndũmĩrĩrĩ mwĩhokeku ahaana kũrĩ arĩa
mamũtũmaga;
nĩatũmaga ngoro cia anene ake ikene.
- 14 O ta ũrĩa matu na rũhuho matarĩ mbura ihaana,
no taguo mũndũ ahaana ũrĩa ũrahaga ũrĩa ekũheana iheo na
ndaheane.
- 15 Ũkirĩrĩria no ũguucĩrĩrie ũrĩa waathanaga etĩkĩre ũndũ,
naruo rũrĩmĩ ruororo no ruune ihĩndĩ.
- 16 Ũngĩona ũũkĩ-rĩ, rĩa o wa gũkũigana,
ũngĩrĩa mũingĩ mũno nĩũgũtahĩka.
- 17 Nyiihia gũthiiaga kwa mũndũ wa itũũra,
ũngĩthĩĩ kaingĩ no anogio nĩwe agũthũure.
- 18 Mũndũ ũrĩa ũheanaga ũira wa maheeni agookĩrĩra mũndũ wa itũũra,
ahaana ta njũgũma, kana rũhiũ rwa njora, kana mũguĩ mũũgĩ.
- 19 Kwĩhoka mũndũ ũtarĩ mwĩhokeku hĩndĩ ya thĩĩna,
no ta kwĩhoka igego ituĩku, kana kũgũrũ kũrathua.
- 20 ũrĩa ũinagĩra mũndũ ũrĩ na ngoro nditũ nyĩmbo,
no ta mũndũ kwĩruta nguo mũthenya wa heho,
kana gũitĩrĩria thiki igata-inĩ.
- 21 Thũ yaku ĩngĩkorwo ihũtĩ-rĩ, mĩhe irio ĩrĩe;
ĩngĩkorwo ĩnyootĩ-rĩ, mĩhe maaĩ ĩnyue.
- 22 Weka ũguo-rĩ, nĩũkũmĩgĩrĩra makara ma mwaki mũtwe,
nake Jehova nĩagakũrĩha.
- 23 O ta ũrĩa rũhuho rwa gathigathini rũrehaga mbura,
noguwo rũrĩmĩ rwa njuukũ rũrehaga ũhoru wa marakara.
- 24 Nĩ kaba gũtũũra nyũmba-igũrũ koine-inĩ,
gũkĩra gũtũũrania nyũmba thĩĩnĩ na mũtumia wa haaro.
- 25 O ta ũrĩa maaĩ mahehu manyootoraga mũndũ mũnyootu,
no taguo ũhoru mwega uumĩte bũrũri wa kũraya wĩkaga.
- 26 O ta gĩthima kĩyũrĩte ndaka, kana itherũkĩro rĩa maaĩ riunjuge,
ũguo nĩguo mũndũ mũthingu ahaanaga angĩrekereria harĩ andũ
arĩa aaganu.
- 27 Ti wega kũrĩa ũũkĩ mũingĩ mũno,
o na ti ũndũ wa gũtũũka mũndũ gwĩcarĩria gĩtĩno we mwene.
- 28 Mũndũ ũtangĩhota gwatha ngoro yake

atarĩ ta itũũra inene rĩmomoku, na rĩtarĩ na thingo.

26

- 1 O ta ũrĩa tharunji ĩtaagĩrĩre kũgĩa hĩndĩ ya riũa, kana mbura kuura hĩndĩ ya magetha-rĩ, noguo gĩtĩo gĩtagĩrĩre mũndũ mũkĩgu.
- 2 Ta kanyoni-ka-nja gekũbatabata, kana thũngũrũrũ ikũhiũka-hiũka, noguo kĩrumi gĩtarĩ gĩtũmi gĩtarĩ ha kwĩgwaťĩra.
- 3 Kĩboko nĩ kĩa mbarathi, matamu nĩ ma ndigiri, na rũthanju nĩ rwa ciande cia andũ arĩa akĩgu!
- 4 Ndũkanacookerie mũndũ mũkĩgu kũringana na ũrimũ wake, ndũkae gũtuũka take.
- 5 Cookeria mũndũ mũkĩgu kũringana na ũrimũ wake, nĩguo ndakeyone taarĩ mũndũ mũũgĩ maitho-inĩ make.
- 6 Gũtũma ndũmĩrĩri na guoko kwa mũndũ mũkĩgu-rĩ, nĩ ta gwĩtinia magũrũ, kana kũnyua haaro.
- 7 O ta magũrũ ma gĩthua ũrĩa mathiiga maniginĩte, noguo thimo ĩhaana ĩkĩario nĩ kanua ka mũndũ mũkĩgu.
- 8 Kũhe mũndũ mũkĩgu gĩtĩo no ta kuherera ĩhiga kĩgũtha-inĩ.
- 9 Thimo ĩkĩario nĩ kanua ka mũndũ mũkĩgu nĩ ta mũigua ũrĩ guoko-inĩ kwa mũrĩũ.
- 10 Mũndũ wandĩkaga mũndũ mũkĩgu kana mwĩhĩtũkĩri nĩ ta ũrĩa ũikagia mũguĩ o ro ũguo agatĩhia andũ.
- 11 Mũndũ mũkĩgu acookagĩra ũrimũ wake o ta ũrĩa nguĩ ĩcookagĩrĩra matahĩko mayo.
- 12 Wanona mũndũ wĩonaga arĩ mũũgĩ maitho-inĩ make? Mũndũ mũkĩgu arĩ na kĩrĩgĩrĩro gũkĩra mũndũ ũcio.
- 13 Kĩgũũta kiugaga atĩrĩ, "Njĩra-inĩ kũrĩ na mũrũũthi, mũrũũthi mũrĩiani ũrorũũra njĩra-inĩ cia itũũra!"
- 14 Ta ũrĩa mũrango ũtindaga ũkĩgarũrũka ihocio-inĩ ciaguo, noguo kĩgũũta gĩtindağa gĩkĩgarũra gĩkomete ũrĩri-inĩ wakĩo.
- 15 Kĩgũũta gĩikagia guoko gwakĩo o thaani-inĩ; kĩnogagio nĩgũcooka gũkuoya gĩgũkinyie kanua-inĩ.
- 16 Kĩgũũta kĩĩonaga kĩrĩ kũũgĩ maitho-inĩ makĩo, gũkĩra andũ mũgwanja arĩa macookagia ũhoro na ũũgĩ.

- 17 Mwihītūkīri wītoonyagia inegene-inī rītāmūkoniī
no ta mündū ūkūnyūita ngui matū.
- 18 Ta mūgūrūki ūgūikia
icinga cia mwaki, kana agaikia mīguī ya gīkuū,
19 no taguo mündū ahaana ūrīa ūheenagia mündū wa itūūra rīake,
agacooka kūmwīra atīrī, “Nī itherū nyuma narīo!”
- 20 Mwaki ūngīaga ngū no kūhora ūhoraga;
ngarari cingīaga mūhuhu no gūthira ithiraga.
- 21 O ta ūrīa makara magwatagia marīa mangī mwaki,
na o ta ūrīa ngū ciakanagia mwaki,
nogo mündū mūgūiti aakagīrīria haaro.
- 22 Ndeto cia mündū wa mūhuhu nī ta twenyū twega twa irio;
tūmerūkaga tūgathīi mwīrī wa mündū o thīnī biū.
- 23 Ta ūrīa indo cia rīūmba inyorokagio ikahenia na igūrū,
no taguo mīromo mīnyoroku ihumbagīra ngoro īrī na ūūru.
- 24 Mündū wa rūmena aaragia ūhinga na mīromo yake,
no thīnī wa ngoro yake aiyūrītwo no maheeni.
- 25 O na gūtuūka mīario yake nī ya gūkenania, ndūkanamwītīkie,
nīgūkorwo ngoro yake iyyūrīte maündū mūgwanja marī magigi.
- 26 Rūmena rwake no rūhithwo na maheeni,
no waganu wake ūkaaguūrio kīūngano-inī.
- 27 Mündū angīenja irima, nīwe ūkaagūa rīo;
mündū angīgaragara ihiga, rīkaagaragara rīmūcookerere.
- 28 Rūrīmī rwa maheeni nīkūmena rūmenete arīa rūtuuragia,
nako kanua ga kwīyendithīrīria karehaga mwanangiko.

27

- 1 Tiga kwīraha nī ūndū wa rūciū,
nīgūkorwo ndūūī kīrīa mūthenya ūngīrehe.
- 2 Reke mündū ūngī akūgaathīrīrie, no ti kanua gaku mwene;
mündū ūngī nīakūgaathīrīrie, no ti mīromo yaku mwene.
- 3 Ihiga nī iritū na mūthanga nī mūrigo,
no kūrakario nī mündū mūkīgu nī kūritū gūkīra icio cierī.
- 4 Marakara matirī tha, namo marūrū moinaga ta mūiyūro;
no ūiru-rī, nūū ūngīhota kūwītiiria?
- 5 Kaba kūrūithio nī mündū ūtekūhithīrīra ūndū
gūkīra wendo mūhithe.
- 6 Nguraro cia gūtihio nī mūrata no ciīhokwo,

no imumunyano nyingĩ cia mũgũthũũri ti cia kwĩhokwo.

- 7 Mũndũ mũhũũnu athũũraga o na ũũkĩ,
no mũndũ mũhũũtu, o na kĩndũ kĩrũrũ aiguaga kĩrĩ mũrĩo.
- 8 Mũndũ ũũrite gwake mũciĩ
ahaana ta nyoni ĩtiganĩirie gĩtara kĩaayo.
- 9 Maguta manungi wega na ũbumba irehagĩra ngoro ya mũndũ gĩkeno,
na nogo wega wa mũrata wa mũndũ wĩkaga akĩmũhe ũtaaro wake
wa ma.
- 10 Ndũkanateanĩrie mũrata waku kana mũrata wa thoguo,
na ndũgathiĩ kwa mũrũ wa maitũguo rĩrĩa mũtino wagũkora:
nĩ kaba mũndũ wa ĩtũura ũcio ũri hakuhi, gũkĩra mũrũ wa nyina na
mũndũ ũri kũraya.
- 11 Mũrũ wakwa, tuĩka mũndũ mũũgĩ, ũgĩkenagie ngoro yakwa;
na nĩ hotage gũcookagĩria mũndũ o wotho ũngĩnyarara.
- 12 Mũndũ mũũgĩ oonaga ũgwati ũgĩũka akehitha,
no arĩa matarĩ ũũgĩ mathiĩaga o na mbere, nao magatoonya thĩĩna-inĩ.
- 13 Oya nguo ya mũndũ ũrĩa ũrũgamagĩrĩra thĩĩrĩ wa mũndũ wa kũngĩ;
mũĩge ĩrũgamĩrĩre thĩĩrĩ ũcio wa mũndũ-wa-nja wa kũngĩ.
- 14 Mũndũ angĩrathima mũndũ wa ĩtũura rĩake rũciĩnĩ tene anĩrĩre-rĩ,
ũndũ ũcio ũngĩtuĩka taarĩ kĩrumi.
- 15 Mũtumia wa haaro ahaanaine
na maaĩ maratata mategũtigithĩria hĩndĩ ya mbura;
- 16 kũgeria kũmũgirĩrĩria nĩ ta kũgeria kũgirĩrĩria rũhuho,
kana kũgeria gũkumbatĩria maguta na guoko.
- 17 O ta ũrĩa kĩgera kĩnooraga kĩrĩa kĩngĩ,
no taguo mũndũ ohĩgagia ũrĩa ũngĩ.
- 18 Mũndũ ũrĩa ũrĩmagĩra mũkũyũ nĩakaarĩa maciaro maguo,
na mũndũ ũrĩa ũtungataga mwathi wake nĩagatĩio.
- 19 O ta ũrĩa mũndũ onaga ũthiũ wake maaĩ-inĩ,
no taguo ngoro ya mũndũ yonanagia ũrĩa mũndũ atarĩ.
- 20 Gĩkuũ na Mwanangĩko itiiganagia,
na o namo maitũ ma mũndũ matiiganagia.
- 21 Nyũngũ nĩ ya gũthererio betha, na kĩrugutĩro nĩ gĩa gũthererio
thahabu,
no mũndũ athimagwo na igweta rĩrĩa agwetagwo narĩo.
- 22 O na ũngĩhũũrĩra mũndũ mũkĩĩgu ndĩrĩ-inĩ,
ũmũhũũre na mũũthĩ ta ngano-rĩ,

ndangiumwo nĩ ũrimũ wake.

- 23 Thũũrimaga mahiũ maku na kīyo,
ũmenyagĩrĩre wega ndũũru ciaku;
- 24 nĩgũkorwo ũtonga ndũtũũraga nginya tene,
o nayo thũmbĩ ti ya gũkinyĩra njarwa na njarwa.
- 25 Nyeki ĩrĩa nyũmũ rĩrĩa yatũgũtwo na nyeki njerũ ikunũke-rĩ,
nayo ĩrĩa ya irĩma-inĩ yũnganio na ĩinũkio-rĩ,
- 26 hĩndĩ iyo tũgondu nĩtũgaatũma ũgĩe na nguo,
nacio mbũri itũme ũgĩe na gĩa kũgũra mũgũnda.
- 27 Nĩũkagĩa na iria rĩingĩ rĩa mbũri
ria gũkũigana na rĩa kũnyuuo nĩ andũ a nyũmba yaku,
o na rĩa gũtũũria airĩtu aku a wĩra.

28

- 1 Andũ arĩa aaganu moraga o na gũtarĩ mũndũ ũramathingata,
no arĩa athingu momagĩrĩa ta mũrũũthi.
- 2 Bũrũri ũngĩhĩa, nĩũgĩaga na aathani aingĩ,
no mũndũ ũrĩ na ũtaũku na akagĩa na ũmenyo nĩatũmaga bũrũri
ũkindĩrie.
- 3 Mwathani ũrĩa ũhatagĩrĩria andũ arĩa athĩni
ahaana ta mbura ya rũhuho ĩrĩa ĩtatigagia irio.
- 4 Andũ arĩa matirikaga watho magathagĩrĩria andũ arĩa aaganu,
no arĩa marũmagĩa watho magianaga nao.
- 5 Andũ arĩa ooru matiiguaga maũndũ ma kĩhooto,
no arĩa marongoragia Jehova nĩmataũkagĩrwo nĩ mo biũ.
- 6 Nĩ kaba mũndũ mũthĩni ũrĩa ũthiiga na mũthĩire ĩtarĩ ũcuuke,
gũkĩra gĩtonga gĩthiiga na mũthĩire mũogomu.
- 7 Mũndũ ũrĩa ũrũmagĩa watho nĩ mwana ũrĩ na gũkũũrana,
no mwana ũrĩa ũthiiga na thiritũ ya arĩa akoroku aconorithagia ithe.
- 8 Mũndũ ũrĩa ũingĩhagia ũtonga wake na ũndũ wa gũkombithia mbeeca
na gwĩtia uumithio mũkĩru
aũigagĩra mũndũ ũngĩ, ũrĩa ũkaiguĩra athĩni tha.
- 9 Mũndũ ũrĩa ũregaga kũigua watho,
o na mahooya make nĩ kindũ kĩrĩ magigi.
- 10 Mũndũ ũrĩa ũngĩhĩtithia andũ arĩa arũngĩrũru nĩguo magere njĩra ya
ũũru,
akaagũa mũtego-inĩ wake we mwene,
no ũrĩa ũtarĩ ũcuuke, wega nĩguo ũgaatuĩka igai rĩake.
- 11 Mũndũ mũtongu no eyone taarĩ mũũgĩ maitho-inĩ make,

no mündũ mũthĩni ũrĩa ũũĩ gũkũũrana maũndũ amuonaga o ũrĩa atariĩ.

- 12 Hĩndĩ irĩa arĩa athingu maatorania, nĩkũgĩaga na ndũhiũ nene; no rĩrĩa arĩa aaganu maatũũgĩra, andũ nĩ kwĩhitha mehithaga.
- 13 Mündũ ũrĩa ũhithaga mehia make ndagaacagĩra, no ũrĩa ũmoimbũraga na agatigana namo nĩaiguagĩrwo tha.
- 14 Kũrathimwo nĩ mündũ ũrĩa wĩtigagĩra Jehova hĩndĩ ciothe, no ũrĩa ũmagia ngoro yake nĩkũgũa agũũaga thĩina-inĩ.
- 15 Mündũ mwaganu agĩatha andũ matarĩ na ũhoti, nĩ ta mũrũũthi ũkũrarama, kana nduba igũticũka.
- 16 Mũnene ũtarĩ na ũtaũku nĩahinyagĩrĩria andũ mũno, no mündũ ũrĩa ũthũire uumithio ũtagĩrĩire nĩagakenera matukũ maingĩ ma muoyo wake.
- 17 Mündũ mũritũhĩre nĩ thakame ya mündũ ooragĩte, egũtũũra ehithaga nginya gũkua gwake; mündũ o na ũrĩkũ ndakanamũteithĩrĩrie.
- 18 Mündũ ũrĩa mũthĩire yake itarĩ ũcuuke aikaraga arĩ mũgitĩre, no mündũ ũrĩa ũthiiaaga na njĩra cia waganu akaagũa o rĩmwe, hubu!
- 19 Mündũ ũrĩa ũrĩmaga mũgũnda wake arĩkoragwo na irio nyingĩ, no ũrĩa ũhanyũkanagia na maũndũ hatarĩ arĩhũũnaga o thĩina.
- 20 Mündũ mwĩhokeku arĩrathimagwo mũno, no ũrĩa wĩriragĩria kũhiũha gũtonga ndakaaga kũherithio.
- 21 Gũtĩira mündũ maũthĩ ti wega: no mündũ no eke ũũru nĩ ũndũ wa kenyũ ka irio.
- 22 Mündũ mũkarĩ nĩeriragĩria mũno gũtonga, na ndooĩ atĩ etereirwo nĩ ũthĩni.
- 23 Mündũ ũrĩa ũrũithagia ũngĩ nĩagatuĩka wa kwendwo nĩwe thuutha-inĩ, gũkĩra mündũ wa rũrĩmĩ rwa kwĩyendithĩrĩria.
- 24 Mündũ ũrĩa ũtunyaga ithe kana nyina kĩndũ kĩa, agacooka akoiga atĩrĩ, "Ti ũũru ndeka," ũcio marĩ rũmwe na ũrĩa wanangaga.
- 25 Mündũ mũkoroku aarahũraga ngarari, no mündũ wĩhokete Jehova nĩakagaacĩra.
- 26 Mündũ ũrĩa wĩhokaga we mwene nĩ mündũ mũkĩĩgu, no ũrĩa ũthiiaaga na njĩra cia ũũgĩ aikaraga arĩ mũgitĩre.
- 27 Mündũ ũrĩa ũheaga athĩni ndarĩ kĩndũ akaaga,

no mündũ ũrĩa ũmahingagĩra maitho nĩarĩĩrumagwo kaingĩ.

28 Rĩrĩa andũ arĩa aaganu maatuĩka a gwathana, andũ nĩ kwĩhitha mehithaga;
no rĩrĩa arĩa aaganu mathira, arĩa athingu nĩmatheeremaga.

29

1 Mündũ ũrĩa ũikaraga omĩtie ngingo thuutha wa kũrũithio maita maingĩ,
akaanangwo o rĩmwe, na aage kĩhonia.

2 Rĩrĩa andũ arĩa athingu matheerema, andũ nĩmakenaga;
no rĩrĩa andũ arĩa aaganu maathana, andũ nĩgũcaaya macaayaga.

3 Mündũ ũrĩa wendete ũũgĩ atũũragia ithe na gĩkeno,
no mündũ ũrĩa ũceeraga na maraya nĩgũitanga aitangaga ũtonga wake.

4 Mũthamaki ũrĩ matuĩro ma kĩhooito aikaragia bũrũri ũrĩ mwĩkindĩru,
no ũrĩa ũkorokagĩra mahaki nĩ kwananga awanangaga.

5 Mündũ ũrĩa wĩyendithagĩrĩria harĩ mündũ wa itũũra rĩake na maheeni,
nĩ wabu aambagĩra magũrũ make.

6 Mündũ mwaganu ategagwo nĩ mehia make we mwene,
no mündũ mũthingu ainaga na agakena.

7 Andũ arĩa athingu nĩmamenyagĩrĩra kĩhooito kĩa arĩa athĩni,
no arĩa aaganu matirũmbũyagia kĩhooito kĩa.

8 Anyũrũrania matũmaga itũũra inene rĩrĩmbũke ta mwaki,
no andũ oogĩ nĩkũniina maniinaga marakara.

9 Mündũ mũũgĩ angĩthĩi igooti-inĩ na mündũ mũkĩĩgu,
mündũ mũkĩĩgu arĩrĩmbũkaga nĩ marakara na akanyũrũrania, naguo
thayũ ũkaaga.

10 Andũ arĩa maitaga thakame nĩmathũire mündũ mwĩhokeku,
no andũ arĩa arũngĩrĩru macaragia ũrĩa mangĩtiirĩria muoyo wake.

11 Mündũ mũkĩĩgu aitũrũraga marakara make mothe,
no mündũ mũũgĩ aikaraga amarigĩrĩrie, akahoorera.

12 Mündũ ũrĩa wathanaga angĩthikĩrĩria maheeni-rĩ,
anene ake othe matuĩkaga andũ aaganu.

13 Mündũ mũthĩni na mündũ mũhinyanĩrĩria harĩ ũndũ ũmwe
ũmahaananĩtie:
Jehova nĩwe ũtũmaga maitho mao eerĩ moone.

14 Mũthamaki angĩtuĩra athĩni ciira na kĩhooito-rĩ,
gĩtĩ gĩaake kĩa ũnene gĩtũũraga kĩrũmĩte nginya tene.

- 15 Rũthanju na kũrũithio ciĩkagĩra mũndũ ũũgĩ,
no mwana wa kũrekererio aconorithagia nyina.
- 16 Hĩndĩ ĩrĩa andũ aaganu matheerema, noguo mehia matheeremaga,
no andũ arĩa athingu nĩmakerorera igwa rĩao.
- 17 Herithagia mũrũguo, na nĩagatũma ũgĩe na thayũ;
nĩagatũma ũgĩe na gĩkeno ngoro-inĩ.
- 18 Kũria gũtarĩ na ũguũrio, kĩrĩndĩ gĩticookaga kwĩrigĩrĩria;
no gũkena nĩ mũndũ ũrĩa ũrũmagia watho.
- 19 Ndungata ndĩngĩthera nĩ kwarĩrio gũtheri;
o na ĩngĩtaũkĩrwo nĩ ũhoro ndĩngĩũrũmbũiya.
- 20 Wanona mũndũ ũhiũhaga kwaria?
Mũndũ mũkĩigu arĩ na kĩrĩgĩrĩro kũmũkĩra.
- 21 Mũndũ angĩnania ndungata yake kuuma wĩthĩ wayo,
marĩgĩrĩrio-inĩ nĩĩkamũrehera kĩahe.
- 22 Mũndũ wa marakara aarahũraga ngarari,
nake mũndũ wa marũrũ agĩĩaga na mehia maingĩ.
- 23 Mwĩtĩio wa mũndũ nĩũmũnyiihagia,
no mũndũ ũrĩa wa ngoro ya kwĩnyiihia nĩagatĩio.
- 24 Mũndũ wa kũgĩa thiritũ na mũici nĩ muoyo wake mwene athũire;
ehĩtithagio na ndangĩruta ũira.
- 25 Gwĩtigĩra mũndũ gũtuĩkaga mũtego,
no ũrĩa wĩhokaga Jehova aikaraga arĩ mũgĩtĩre.
- 26 Andũ aingĩ nĩmacaragia kũiguuo nĩ mũnene,
no mũndũ oonaga kĩhooto kuuma kũrĩ Jehova.
- 27 Andũ arĩa athingu monaga andũ arĩa matarĩ ehokeku ta kĩndũ kĩrĩ
magigi;
nao andũ arĩa aaganu moonaga andũ arĩa arũngĩrĩru ta kĩndũ kĩrĩ
magigi.

30

Mĩario ya Aguri

- ¹ ĩno nĩyo mũario ya Aguri mũrũ wa Jake, na nĩ ndũmĩrĩri nditũ:
Mũndũ ũcio eerire Ithieli,
akĩĩra Ithieli na Ukali atĩrĩ:
- ² “Nĩĩ ndĩ mũndũ mũriitu gũkĩra andũ arĩa angĩ;
ndĩrĩ na ũtaũku ta wa mũndũ.
- ³ Ndiĩrutĩte kũgĩa na ũũgĩ,
o na kana ngamenya ũrĩa Mũtheru.

4 Nūū wanambata igūrū na agacooka agaikūrūka gūkū thī?
 Nūū wanacookereria rūhuho ngundi-inī ciake?
 Maaī namo-rī, nūū ūrī wamoohania na nguo yake ya igūrū?
 Nūū wahaandire ituri ciothe cia thī?
 Etagwo aīa, nake mūrīū etagwo aīa?
 Akorwo nūū-rī, ndūkīnjīre!

5 “Kiugo gīothe kīa Ngai gītīrī mahītia;
 nīwe ngo ya aīa moragīra harī we.

6 Ndūkanongerere ciugo ciake,
 ndakae gūkūrūithia wonekane ūrī wa maheeni.

7 “Nīngūkūhooya maūdū meerī, Wee Jehova;
 ndūkanarege kūhe mo mbere ya ngue:

8 Atīrīrī, njehereria maūdū matarī ma ma, na ma maheeni, cindaihīrīrie
 mūno;
 ningī ndūkaahe ūthīni kana ūtonga,
 no ūūheage irio cia o mūthenya.

9 Ndikaagīe na indo nyingī mūno, ngūkaane,
 njūūrie atīrī, ‘Jehova nūū?’

Kana thīne mūno, njīye,
 na nī ūndū ūcio ngīmenererie rīitwa rīa Ngai wakwa.

10 “Ndūgacambie ndungata kūrī mūnene wayo,
 ndīgagīkūrume, nawe ūrīhio ūūru ūcio.

11 “Nī kūrī andū marumaga maithe mao
 o na matangīrathima manyina mao;

12 kūrī andū aīa meyonaga marī atheru maitho-inī mao,
 o rīrīa matathambītio gīko kīao;

13 nī aīa marī maitho ma mwītīio,
 o aīa maroraga andū manyiira;

14 nīo aīa magego mao mahaana ta hiū cia njora,
 na ngambucu ciao ihaana ta tūhiū
 twa gūtambuura aīa athīni, mahuke thī,
 na aīa abatari, mathire andū-inī.

15 “Thambara īrī airītu eerī.
 Matitigithagīria kuuga, ‘Tūhei! Tūhei!’

“Kūrī indo ithatū itarī hīndī ihūūnaga,
 o na nī inya itarī hīndī ingiuga, ‘Nīndaigania!’

16 Nacio nī mbīrīra, na nda thaata,
 na thī tondū ndīrī hīndī īganagia maaī,
 na mwaki tondū ndūrī hīndī uugaga, ‘Nīndaigania!’

17 “Riitho rīa mūdū ūrīa ūnyūrūragia ithe,
 na akarurūka kūiguaga nyina,
 rīgaakūūrwo nī mahuru ma kīanda-inī,
 na rīkaarīo nī nderi.

18 “Kūrī maūdū matatū mangegagia mūno makīria,
 o na nī mana marīa nī itakuūkagīrwo nīmo:

- 19 namo nĩ mũthiire wa nderi riera-inĩ,
na mũthiire wa nyoka rwaro-inĩ rwa ihiga,
na mũthiire wa marikabu irĩ iria-inĩ gatagati,
na mũthiire wa mündũ makĩendana na mũirĩtu.
- 20 “Ūyũ nĩguo mũthiire wa mündũ-wa-nja mũtharia:
Árĩaga na akehuura mĩromo,
akoiga atĩrĩ, ‘Ndirĩ ūndũ mũũru njĩkĩte.’
- 21 “Kũrĩ maũndũ matatũ matũmaga thĩ ithingithe,
o na nĩ mana itangĩtiiria:
- 22 namo nĩ ndungata ituĩkĩte mũthamaki,
na mündũ mũkĩngu ahũũnĩte irio,
- 23 na mündũ-wa-nja ūtangĩendeka ahikĩte,
na ndungata ya mũirĩtu ituĩkĩte mũtumia wa mũthuuri wa mũmĩathi.
- 24 “Nĩ kũrĩ nyamũ inya nini gũkũ thĩ,
no nĩ njũgĩ mũno:
- 25 Thigiriri-rĩ, nĩ ciũmbe itarĩ hinya,
no nĩciũgagĩra mũthiithũ wa irio hĩndĩ ya riũa;
- 26 ikami nĩ ciũmbe itarĩ ũhoti,
no nĩciũthondekagĩra ciikaro ciacio ndwaro-inĩ cia mahiga;*
- 27 ngigĩ itirĩ mũthamaki wacio,
no nĩitwanaga hamwe irĩ mbütũ;
- 28 njagathi no inyiitwo na rũhĩ,
no itũũraga thĩinĩ wa nyũmba cia athamaki.
- 29 “Kũrĩ indo ithatũ irĩ mũkinyũkĩrie mũgaacĩru,
o na nĩ inya ngaacĩru rĩrĩa igũthĩi:
- 30 nĩ mũrũthi, arĩ guo ũrĩ hinya mũno gatagati ka nyamũ iria ingĩ ciothe,
na ndũngĩeherera nyamũ irĩkũ kana irĩkũ njĩra;
- 31 nĩ njamba ya ngũkũ irĩa ikinyũkagia na nguthi, na thenge,
na mũthamaki mũthiũrũrũkĩrie nĩ mbütũ ciake cia ita.
- 32 “Angĩkorwo nĩwĩtuĩte mündũ mũkĩngu, na ũgetũũgĩria,
kana ũkorwo nĩũthugundĩte gwĩka ũũru-rĩ,
humbĩra kanua gaku na rũhĩ!
- 33 Ngũkorwo o ta ũrĩa iria rĩthũcagwo, rĩkoima thiagi,
na o ta ũrĩa iniũrũ rĩthioragwo rĩkoira thakame-rĩ,
ũguo noguo gũthogotha marakara kũrehaga ngũĩ.”

31

Mĩario ya Mũthamaki Lemueli

- 1 Ino nĩyo mũario ya Mũthamaki Lemueli: nĩ ndũmĩrĩri nditũ irĩa aarutirwo nĩ nyina:
- 2 “Atĩrĩrĩ, wee mũrũ wakwa, ngũkwĩra atĩa, o wee mwana wa nda yakwa,
ngũkwĩra atĩa o wee mwana wa mũhĩtwa yakwa,
- 3 atĩrĩ, ndũkanaitange hinya waku na andũ-a-nja,

* 30:26 Ikami nĩ mũthemba wa mbũkũ ciikaraga marima-inĩ ma irĩma irĩ ikundi.

kana ũhe ũhoti waku acio manangaga athamaki.*

4 “Atĩrĩrĩ, wee Lemueli, athamaki matiangĩrĩrwo nĩkũnyua ndibei,
ti mūtugo wa athamaki kũnyua ndibei,
anene matiangĩrĩrwo nĩ kwĩrĩrĩria njoohi,

5 nĩgeetha matikanyue mariganĩrwo nĩ ũrĩa watho uugaga,
nao magithie arĩa othe ahinyĩrĩrie kĩhooito kĩa.

6 Heaga arĩa marathira njoohi,
na ndibei kũrĩ arĩa marĩ na ruo rũnene rwa ngoro;

7 reke manyue mariganĩrwo nĩ ũthĩni wao,
na matige gũcoka kũririkana kĩa kĩa.

8 “Arĩrĩria arĩa matangĩhota kwĩyarĩrĩria,
warĩrĩrie kĩhooito kĩa arĩa othe anyamaarĩku.

9 Maarĩrĩrie, na ũmatũire ciira na kĩhooito;
rũrĩria kĩhooito kĩa arĩa athĩni na arĩa abatari.”

Ciugo cia Kũrigĩrĩria: Mũtumia ũrĩa Ngatha

10 Mũtumia ngatha-rĩ, angĩoneka kũ?
Nĩgũkorwo thogora wake nĩũkĩrĩte mũno ũrĩa wa ruru iria ndune.

11 Mũthuuri wake nĩamwĩhokete biũ,
na ndarĩ kĩndũ kĩa bata angĩaga.

12 Mũtumia ũcio, matukũ mothe ma muoyo wake,
na maũndũ mega ekaga mũthuuriwe,
na ndangĩmwĩka ũũru.

13 Ethaga guoya wa ng’ondũ na ndigi cia ũguta,
agacirutĩra wĩra na kĩa, na moko make.

14 Ahaana ta marikabu cia wonjoria,
tondũ athũgũraga irio ciake kuuma kũraya.

15 Okĩraga rũciinĩ kũrĩ o na nduma;
akahe andũ a nyũmba yake irio,
na akagaĩra ndungata ciake cia airĩtu mawĩra mao.

16 Ecũũranagĩa ũhoro wa mũgũnda mũna, akaũgũra;
kuumana na ũthũkũmi wake, ahaandaga mũgũnda wa mũthabibũ.

17 Ehotagĩra wĩra wake erutanĩrie;
moko make marĩ hinya wa kwĩrutĩra wĩra.

18 Nĩatigagĩrĩra atĩ wonjoria wake nĩũrĩ na uumithio,
nguo tawa wake ũraaraga ũgĩakana.

19 Anyĩitaga mũtĩ wa kuogotha ndigi na guoko,
nakĩo gĩcũni kĩa ndigi agakĩnyĩtĩrĩra na ciara ciake.

20 Nĩataanahagĩra andũ arĩa athĩni,
nao arĩa abatari akamatambũrũkĩria moko make.

21 Rĩrĩa tharunji yagũa-rĩ, we ndamakaga atĩ nĩgũthĩnĩa andũ a nyũmba
yake;
nĩgũkorwo othe nĩahumbe nguo cia rangi mũtune.

22 Nĩatumaga indo cia kwara ũrĩrĩ wake;
nake ehumbaga nguo cia gatani irĩa njega, na cia rangi wa ndathi.†

23 Mũthuuri wake nĩaheagwo gĩtĩo kĩhingo-inĩ gĩa itũũra inene,
harĩa aikaraga marĩ na athuuri a bũrũri.‡

* 31:3 Nyũmba ya ũthamaki nĩyakoragwo na andũ-a-nja aingĩ mũno arĩa rĩmwe na rĩmwe monũhaga athamaki. † 31:22 Gĩtambaya kĩa rangi wa ndathi kĩa rĩmwe mũno, na kĩa rĩmwe kĩa rĩmwe. ‡ 31:23 Kĩhingo-inĩ kĩa itũũra niho athuuri a itũũra maacemanagia.

- 24 Mūtumia ũcio nĩatumaga nguo cia gatani agaciendia,
na agatwaragĩra onjoria micibi.
- 25 Hinya na ũtũku nĩcio nguo iria ehumbaga;
nĩakenaga ategwĩtigĩra matukũ marĩa magooka.
- 26 Aaragia ciugo cia ũũgĩ,
naruŵo rũrĩmĩ rwake rũrutanaga maũndũ ma ũtugi.
- 27 Nĩarũmbũyagia maũndũ ma nyũmba yake,
na ndarĩaga irio atanogeire.
- 28 Ciana ciake ciarahũkaga, cikoiga arorathimwo;
o nake mũthuri wake nĩamũgaathagĩrĩria, akamwĩra atĩrĩ:
- 29 “Andũ-a-nja aingĩ manatuĩka ngatha,
no wee nĩũmakĩrĩte othe.”
- 30 Ngoga nĩ cia kũheenania, naguo ũthaka nĩ wa tũhũ;
no mūtumia ũrĩa mwĩtigĩri Jehova nĩ wa kũgaathĩrĩrio.
- 31 Mũrĩhei mũcaara wa wĩra ũrĩa arutĩte,
naguo wĩra wake ũrekwo ũmũgaathĩrĩrie kĩhingo-inĩ gĩa itũũra rĩrĩa
inene.

KOHELETHU

Maündü Mothe nĩ ma Tũhũ

¹ Ici nĩcio ciugo cia Mũrutani, mūrũ wa Daudi, ũrĩa warĩ mũthamaki kũu Jerusalemu:

² “Maündũ mothe nĩ ma tũhũ! Ñĩ nĩ ma tũhũ!”

 Ūguo nĩguo Mũrutani ekuuga.

“Ti-itherũ nĩ ma tũhũ mũtheri!

 Maündũ mothe nĩ ma tũhũ.”

³ Mündũ-rĩ, nĩ uumithio ũrĩkũ onaga harĩ wĩra
 ũrĩa wothe arutaga gũkũ thĩ kwaraga riũa?

⁴ Rũciaro rũmwe rwathira-rĩ, nĩ rũngĩ rũkaga,
 no rĩrĩ, thĩ itũũraga o ho nginya tene na tene.

⁵ Riũa rĩrathaga na rĩgathũa,
 nĩngĩ rĩgacooka na ihenya kũrĩa rĩrathagĩra.

⁶ Rũhuho rũhurutanaga rwerekeire mwena wa gũthini,
 na rũgacooka rũkeerekera mwena wa gathigathini;
rũthiiaga o rũgithiũrũkaga rũtegũtighĩria,
 o rũgĩcookaga nĩra-inĩ yaruo.

⁷ Njũũĩ ciothe ciĩtagĩrĩra iria-inĩ,
 no rĩrĩ, iria rĩtirĩ hĩndĩ rĩiyũraga.

O kũu njũũĩ ciumaga,
 nokuo icookaga.

⁸ Maündũ mothe marehanagĩra mĩnoga
 ĩria itangĩgweteka.

Riitho rĩtirĩ hĩndĩ rĩiganagia kuona,
 o na kana gũtũ gũkaigania kũigua.

⁹ Maündũ marĩa maanakorwo kuo no mo macookaga gũkorwo kuo rĩngĩ,
 naguo ũndũ ũrĩa waneekwo noguo ũcookaga ũgeekwo rĩngĩ;
gũtirĩ ũndũ ũtarĩ woneka gũkũ thĩ kwaraga riũa.

¹⁰ Hihĩ nĩ harĩ ũndũ mündũ angiuga atĩrĩ:

 “Ta rora! Ūyũ nĩ ũndũ ũtarĩ wonekana?”

Ūndũ ũcio warĩ kuo hĩndĩ ndaaya hĩtũku;
 warĩ kuo tũtarĩ twaciarwo.

¹¹ Andũ arĩa maarĩ kuo tene matiririkanagwo,
 na o na arĩa matarĩ maraciarwo

matikaaririkanwo
 nĩ arĩa magaaciarwo thuutha wao.

Ūũgĩ no wa Tũhũ

¹² Nĩ Mũrutani-rĩ, ndaarĩ mũthamaki wathamakagĩra Isiraeli kũu Jerusalemu.

¹³ Nĩnderutĩire na kĩyo kwĩruta, na gũtuĩria na ũũgĩ maündũ mothe marĩa mekagwo gũkũ thĩ. Kaĩ Ngai nĩakuuithĩtie andũ mũrigo mũritũ-ĩ!

¹⁴ Nĩndĩõneire maündũ marĩa mothe mekagwo gũkũ thĩ kwaraga riũa;
maündũ mothe no ma tũhũ, na ũguo no ta gũteng'eria rũhuho.

¹⁵ Kĩndũ kĩrĩa kĩogomu gĩtingĩrũngĩka;
 nakĩo kĩrĩa gĩtarĩ ho gĩtingĩtarwo.

16 Na nĩ ngĩciiria, ngiuga na ngoro yakwa atĩrĩ, “Ndĩ mūkūrũ na ngagĩa na ũũgĩ mũingĩ gũkĩra andũ arĩa othe manaathana Jerusalemu mbere yakwa; nĩmenyete maũndũ maingĩ makoniĩ ũũgĩ na ũmenyo.”

17 Ningĩ nĩnderutire na ngoro yakwa kũmenya ũhoru wa ũũgĩ, o na kũmenya ũhoru wa ũgũrũki na wa ũrimũ, no ngĩmenya atĩ ũhoru ũcio, o nago, no ta gũteng’eria rũhuho.

18 Nĩgũkorwo o ũrĩa ũũgĩ waingĩha, nogo ihooru rĩingĩhĩte; na ũrĩa ũmenyo waingĩha, nogo kieha kũingĩhĩte.

2

Ikeno no cia Tũhũ Mũtheri

1 Ndeĩrire na ngoro yakwa atĩrĩ, “Atĩrĩrĩ, ũka rĩu, nĩngũkũgeria na ikeno nĩgeetha nyone nĩ ũndũ ũrĩkũ mwega.” No rĩrĩ, o nago ũndũ ũcio warĩ o wa tũhũ.

2 Ningĩ ngiuga atĩrĩ, “Mĩtheko o nayo nĩ ũrimũ. Nago ũhoru wa gwĩkenia-rĩ, ngũyũria nĩ wa bata ũrĩkũ?”

3 Ndaageririe ũrĩa ingĩkenia mwĩrĩ wakwa na ndibei, o ndongoretio nĩ ngoro yakwa na ũũgĩ, ngĩhĩmbĩria ũkĩgu, ngĩenda kũmenya nĩ ũndũ ũrĩkũ andũ maagĩrĩrwo nĩ gwĩka gũkũ thĩ matukũ-inĩ o macio manini ma muoyo wao.

4 Nĩndarutire mawĩra manene: Ngĩyakĩra nyũmba, na ngĩhaandĩra mĩgũnda ya mĩthabibũ.

5 Nĩndathondekire mĩgũnda na kũndũ gwa kũhurũkwo, na ngĩhaanda mĩti ya mĩthema yothe ya matunda kuo.

6 Ngĩcooka ngĩhingĩrĩria tũria twa maaĩ twa kuunithagĩria maaĩ kũrĩa mĩti iyo yakũragĩra.

7 Ningĩ ngĩgũra ngombo cia arũme na cia andũ-a-nja, na nĩ ndaarĩ na ngombo ingĩ irĩa ciaciariĩrwo gwakwa mũciĩ. O na nĩ ndaarĩ na ndũuru nyingĩ cia mbũri na cia ng’ombe gũkĩra arĩa othe maarĩ Jerusalemu mbere yakwa.

8 Nĩndacookanĩrĩrie betha na thahabu, na indo cia bata irĩa cia athamaki o na cia mabũrũri. Ningĩ ngĩgĩa na aini a arũme na a andũ-a-nja, o na thuriya nyingĩ mũno: maũndũ marĩa makenagia ngoro ya mũndũ.

9 Nĩ ũndũ ũcio ngĩneneha na ngĩtonga mũno gũkĩra arĩa othe maarĩ Jerusalemu mbere yakwa. Thĩiniĩ wa maũndũ macio mothe-rĩ, ũũgĩ wakwa ndaarĩ o nago.

10 Nago ũndũ o wothe ũrĩa maitho makwa meriragĩria ndierigagĩrĩa kũwĩka;

o na ningĩ ngoro yakwa ndiamĩrigĩrĩrie gĩkeno o na kĩrĩkũ.

Nĩgũkorwo ngoro yakwa nĩyakenagĩra mawĩra makwa mothe, nago ũndũ ũcio nĩguo warĩ irĩhi rĩa wĩra wakwa wothe.

11 No rĩria ndaarorire mawĩra marĩa mothe ndaarutĩte na moko makwa, o na ũrĩa ndetungumanĩtie ngĩmaruta, ngĩona atĩ maũndũ mothe nĩ ma tũhũ, no ta gũteng’eria rũhuho; gũtirĩ kĩndũ mũndũ angĩguna nakĩo gũkũ thĩ.

Ūũgĩ na Ūkĩgu no cia Tũhũ

12 Ningĩ ngĩcooka ngĩhũgũra nĩguo ndĩcũũranie ũhoru wa ũũgĩ, o na wa ũgũrũki, na wa ũkĩgu.

Atĩrĩrĩ, nĩ atĩa ũngĩ mũthamaki ũrĩa ũcookagio ithenya rĩa ũrĩa ũngĩ angĩka ũteekĩtwo?

13 Hĩndĩ iyo ngĩkĩona atĩ ũũgĩ nĩ mwega gũkĩra ũkĩgu,

o ta ūrīa ūtheri ūrī mwega gūkīra nduma.

14 Mündū ūrīa mūūgī nīonaga kūrīa arathīi,
no mündū mūkīgu athiagīra nduma-inī;
no ngīcooka ngīmenya

aŭi o eerī makoragwo nī ūndū o ro ūmwe.

15 Hīndī ūyo ngīkiuga na ngoro yakwa aŭrī,

“Ūndū ūrīa ūkoraga mündū mūkīgu o na nīi no ūkaangora.

Ūūgī wakwa-rī, ūkīng’ūnīte na kī?”

Ngīkiuga aŭrī na ngoro yakwa,

“Ūndū ūyū o naguo no wa tūhū.”

16 Nīgūkorwo mündū ūrīa mūūgī, o ta mündū ūrīa mūkīgu, ndagatūūra
aririkanagwo;

nīgūkorwo matukū-inī marīa magooka o eerī nīmakariganīra.

Hī, mündū ūrīa mūūgī akuuaga o ta mündū ūrīa mūkīgu!

Mīnoga no ya Tūhū

17 Nī ūndū ūcio ngīthūūra gūtūūra muoyo, tondū wīra ūrīa ūrutagwo
gūkū thī kwaraga riūa warī wa kūnjiguithia kīeha. Wothe warī wa tūhū,
o ta gūteng’eria rūhuho.

18 Ngīgīthūūra maūndū mothe marīa ndenogeetie namo gūkū thī
kwaraga riūa, tondū no ngīnya ngaamatigīra ūrīa ūgooka thuutha wakwa.

19 Nīngī nūū ūūi kana ūcio ūgooka ithenya riakwa agaakorwo arī
mündū mūūgī kana arī mündū mūkīgu? No rīrī, nīwe ūkaarūgamīrīra
wīra ūrīa ndaanetungumania naguo ngītūmagīra ūūgī wakwa gūkū thī
kwaraga riūa. Ūndū ūcio o naguo no wa tūhū.

20 Nī ūndū ūcio ngoro yakwa ikīambīrīria kūrwo nī hinya nī ūndū wa
wīra wakwa wothe wa mīnoga ūrīa ndaarutaga gūkū thī kwaraga riūa.

21 Tondū mündū no arute wīra wake na ūūgī, na ūmenyo, na kūūhīgīra
maūndū, no rīrī, no ngīnya acooke atige kīrīa gīothe agīta nakīo kūrī
mündū ūngī ūtakīnogeire. Ūndū ūyū o naguo no wa tūhū, na nī mūtino
mūnene.

22 Mündū-rī, nī uumithio ūrīkū onaga harī wīra ūrīa wothe arutaga,
na mīnoga, na gwītungumania kūrīa anetungumania nakuo gūkū thī
kwaraga riūa?

23 Nīgūkorwo matukū make mothe, wīra wake nī wa ruo na kīeha; o na
ūtukū, meciiria make matihurūkaga. Ūndū ūcio o naguo no wa tūhū.

24 Mündū-rī, ndarī ūndū ūngī mwega angīka ūkīrīte kūrīa na kūnyua,
na gūkenera wīra wake. Ūndū ūyū o naguo ngīona aŭi uumīte guoko-inī
kwa Ngai,

25 nī ūndū-rī, nūū ūngīhota kūrīa kana gūkena Ngai atarī ho?

26 Ngai aheaga mündū ūrīa ūmūkenagia maūndū ma ūūgī, na ūmenyo,
na gūkeno, no mündū ūrīa mwīhia akamūhe wīra wa gūcookanīrīria
na kwīgīra ūtonga, nīguo acooke aūnenganīre kūrī mündū ūrīa
ūmūkenagia. Ūndū ūcio o naguo no wa tūhū, o ta gūteng’eria rūhuho.

3

O Ūndū na Ihinda Rīaguo

1 Aŭrīrī, o ūndū nī ūrī ihinda rīaguo,

na o ūndū o wothe wīkagwo gūkū thī nī ūrī mahinda maguo:

- 2 kūrī hīndī ya gūciarwo na hīndī ya gūkua,
 hīndī ya kūhaanda na hīndī ya kūmunya kīrīa kīhaande,
 3 hīndī ya kūūraga na hīndī ya kūhonia,
 hīndī ya gūtharia na hīndī ya gwaka,
 4 hīndī ya kūrīra na hīndī ya gūtheka,
 hīndī ya gūcakaya na hīndī ya kūina,
 5 hīndī ya kūhurunja mahiga na hīndī ya kūmacookanīrīria,
 hīndī ya kūhimbīria na hīndī ya kwaga kūhimbīria,
 6 hīndī ya gūcaria na hīndī ya kūūrīrwo nī indo,
 hīndī ya kūiga, na hīndī ya gūte,
 7 hīndī ya gūtembūra na hīndī ya gūtuma,
 hīndī ya gūkira na hīndī ya kwaria,
 8 hīndī ya kwenda na hīndī ya gūthūūra,
 hīndī ya mbaara na hīndī ya thayū.

9 Mūruti wa wīra-rī, nī uumithio ūrīkū oonaga harī gwītungumania gwake?

10 Nīnyonete mathīna marīa Ngai aheete andū nīguo mathīnīkage nī mo.

11 Ngai oombire kīndū o gīothe kīrī gīthaka hīndī yakīo. Ningī nīekīrīte ūhoro wa tene na tene ngoro-inī cia andū; no andū matingīhota kūmenya wīra ūrīa Ngai arūtite kuuma kīambīrīria nginya kīrīkīrīro.

12 Nīnjūūī atī gūtīrī ūndū ūngī mwega andū mangīika ūkīrīte gūkena na gwīka maūndū mega rīrīa rīothe megūtūūra muoyo.

13 O na ningī ngamenya atī mūndū o wothe angīrīa na anyue, na akenere gwītungumania gwake, kīu nī kīheo kuuma kūrī Ngai.

14 Nīnjūūī atī ūndū ūrīa wothe Ngai ekaga nī wagūtūūra nginya tene; ndūngīongerereka kana ūnyihanyūhe. Ngai awīkaga nīgeetha andū mamwītīgagīre.

15 Ūrīa gūtariī rīu noguo gwatariī tene,
 na ūrīa gūgaatūika thuutha-inī noguo gwatariī mbere iyo;
 nake Ngai acaragia atī ūndū ūrīa wahītūkire ūcooke o ro ho.

16 O na ningī ngīona ūndū ūngī gūkū thī kwaraga rīūa:
 Handū harīa haatuagīrwo cīra-rī, waganu warī ho,
 na ho handū harīa ha kīhoo-to-rī, waganu warī ho.

17 Ngūira atīrī na ngoro yakwa,
 “Ngai nīwe ūgaaciirithia
 andū arīa athingu na arīa aaganu,
 tondū nīgūgakorwo ihinda rīa o ūndū o wothe wīkagwo gūkū thī,
 o na ihinda rīa wīra o wothe.”

18 Ningī ngūciiria atīrī, “Ha ūhoro wa andū-rī, Ngai amageragia nīgeetha mone atī mahaana o ta nyamū.

19 Maūndū marīa makoraga mūndū no mo makoraga nyamū; mūndū na nyamū makoragwo nī ūndū o ro ūmwe: O ta ūrīa mūndū akuuaga, noguo nyamū ikuaga. Mīhūmū ya mūndū na nyamū no īmwe; mūndū ndarī handū akīrīte nyamū. Ūndū o wothe nī wa tūhū.

20 Mūndū na nyamū mathīiaga o kūndū kūmwe; othe moimīte tīrī-inī, na othe macookaga o tīrī-inī.

21 Nūū ūūī kana hīhi roho wa mūndū wambataga na igūrū, naguo roho wa nyamū ūgaikūrūka na thī?”

22 Nī ūndū ūcio ngīona atī hatirī ūndū mwega harī mūndū ūkīrīte gūkenera wīra wake, tondū rīu nīrīo igai rīake. Nī ūndū-rī, nūū ūngīmūcookīa rīngī nīguo one ūrīa gūgeekīka thuutha wake?

4

Kühinyĩrĩrio, Kwĩnogia, na Kwaga Arata

1 Ningĩ nĩndarorire na ngĩona kühinyanĩrĩria kũrĩa gwathiiaga na mbere gũkũ thĩ kwaraga riũa:

Ngĩona maithori ma arĩa ahinyĩrĩrie,
na matirĩ na mũndũ wa kũmahooreria;
arĩa maamahinyagĩrĩria nĩo maarĩ na ũhoti,
no acio maahinyagĩrĩrio matiarĩ na mũndũ wa kũmahooreria.

2 Tondũ ũcio ngiuga atĩ andũ arĩa akuũ,
o acio marĩkĩtie gũkua,
nĩmakenaga gũkĩra arĩa marĩ muoyo,
o acio marĩ muoyo o na rĩu.

3 No rĩrĩ, mũndũ ũria mweka gũkĩra acio eerĩ
nĩ ũrĩa ũtarĩ mũciare,
o ũcio ũtoneete ũuru
ũrĩa wĩkagwo gũkũ thĩ kwaraga riũa.

4 Ningĩ ngĩona atĩ wĩra wothe na maũndũ marĩa mũndũ agĩaga namo moimanaga na mũndũ kũiguĩra mũndũ wa itũura rĩake ũiru. Ũndũ ũcio o naguo no wa tũhũ, o ta gũteng'eria rũhuho.

5 Mũndũ mũkĩĩgu enyiitanagĩria moko,
akeyananga we mwene.

6 Nĩ kaba mũndũ akorwo na kĩndũ kĩnini na akorwo na ũhooreri,
gũkĩra gwĩtungumania agĩe na indo nyingĩ,
na gũteng'eria rũhuho.

7 Ningĩ ngĩona ũndũ wa tũhũ gũkũ thĩ kwaraga riũa:

8 Kwarĩ na mũndũ watũũraga arĩ wiki;
ndaarĩ na mũriũ kana mũrũ wa nyina.

No rĩrĩ, aatũũraga etungumanagia,
no maithe make matiaiganagwo nĩ ũtonga.
Eyũrĩrie atĩrĩ, "Nũũ ũratũma ndĩtungumanie ũũ, na noge,
na nĩ kĩĩ kĩratũma ndĩiime ikeno?"
Ũndũ ũcio o naguo nĩ wa tũhũ,
no wĩra wa gũthĩĩnika!

9 Nĩ kaba andũ eerĩ gũkĩra ũmwe,
tondũ nĩmoonaga uumithio mweka wa wĩra wao:

10 ũmwe angĩgũa thĩ-rĩ,
mũratawe no amuo.
No rĩrĩ, mũndũ angĩgũa thĩ na ndarĩ na wa kũmuoya-rĩ,
kaĩ ũcio nĩ wa kũiguĩrwo tha-ĩ!

11 Ningĩ-rĩ, andũ eerĩ mangĩkoma hamwe nĩmaiguithanagia ũrugarĩ.
No rĩrĩ, mũndũ angĩhota kũigua ũrugarĩ atĩa arĩ o wiki?

12 Mũndũ ũmwe no akĩrio hinya,
no andũ eerĩ no mahote kwĩgitĩra.

Mũhĩndo mũrame na ndigi ithatũ ndũngĩtuĩka narua.

Ũthii wa-na-Mbere no wa Tũhũ

13 Nĩ kaba mũndũ mwĩthĩ mũthĩĩni no nĩ mũũgĩ, gũkĩra mũthamaki mũkũrũ no nĩ mũkĩĩgu, ũria ũtangĩtaarĩka.

14 Mũndũ mwĩthĩ ũcio no akorwo oimĩte njeera agatuuo mũthamaki, kana akorwo aaciarirwo arĩ mũthĩĩni o kũu ũthamaki-inĩ wake.

¹⁵ Ngĩkiona atĩ andũ arĩa othe matũũraga na magathiiagĩra gũkũ thĩ kwaraga riũa maarũmĩrĩre mwanake ũcio mũthĩni, o ũcio wacookire ithenya rĩa mũthamaki.

¹⁶ Andũ arĩa othe maathagwo nĩwe matingĩtarĩka. No rĩrĩ, andũ arĩa mookire thuutha wake matiakenirio nĩ ũcio wacookire ithenya rĩa mũthamaki. Ũndũ ũyũ o naguo nĩ wa tũhũ, o ta gũteng'eria rũhuho.

5

Ikaraga Wĩtigĩrĩte Ngai

¹ Atĩrĩrĩ, ceemaga ũgĩtoonya nyũmba ya Ngai. Gũkuhĩrĩra na kũigua ndeto ciake nĩ kwega gũkĩra igongona rĩria rĩrutagwo nĩ andũ arĩa akĩigu, tondu matimenyaga nĩ ũuru mareeka.

² Tiga kũhiũha kwaria ũtambĩte gwĩciiria, ndũgetĩkĩrie ngoro yaku ihiũhe kwaria ũndũ mbere ya Ngai. Ngai arĩ igũrũ,

nawe ũrĩ gũkũ thĩ,
nĩ ũndũ ũcio nyiihagia ciugo ciaku.

³ O ta ũria mũhang' o mũingĩ itũmaga mũndũ aroote-rĩ, ũguo no taguo mũndũ mũkĩigu aingĩhagia mũario.

⁴ Hĩndĩ irĩa wehĩta mwĩhĩtwa harĩ Ngai, ndũkanahũthĩrĩrie kũũhingia. Nĩ ũndũ we ndakenagio nĩ andũ akĩigu; hingagia mwĩhĩtwa waku.

⁵ Nĩ kaba kwaga kwĩhĩta, gũkĩra kwĩhĩta na kwaga kũhingia mwĩhĩtwa.

⁶ Ndũkareke kanua gaku gatũme wĩhie. Ndũkanoigĩre mbere ya mũtũmwo wa hekarũ atĩrĩ, "Mwĩhĩtwa wakwa ndehĩtire na mahĩtia." Nĩ kũ kĩngĩtũma ũrakarie Ngai na uge waku, nake athũkie wĩra wa moko maku?

⁷ Irooto nyingĩ na ciugo nyingĩ nĩ cia tũhũ. Nĩ ũndũ ũcio ikaraga wĩtigĩrĩte Ngai.

Ũtonga no wa Tũhũ

⁸ Ũngĩkoona mũthĩni akĩhinyĩrĩrio, na akaagithio ciira wa ma na kĩhooto bũrũri-inĩ, ndũkanamakio nĩ maũndũ macio; nĩgũkorwo mũnene ũmwe aroragwo nĩ mũnene ũngĩ, na igũrũ wa acio eerĩ nĩ harĩ angĩ anene kũmakĩra.

⁹ Uumithio wa bũrũri nĩ wa andũ othe; o na mũthamaki we mwene oonaga uumithio kuuma mĩgũnda-inĩ.

¹⁰ Mũndũ ũrĩa wothe wendeete mbeeca ndarĩ hĩndĩ aciiganagia; nake ũrĩa wothe wendeete ũtonga ndaiganagwo nĩ kĩria oonaga.

Ũndũ ũyũ o naguo no wa tũhũ.

¹¹ O ũrĩa indo ikĩragĩrĩra kuongerereka, noguo arĩa macirĩlaga mongererekaga.

Mwene cio agunĩkaga nakĩ,
tiga o gũciĩrorera na maitho?

¹² Toro wa mũndũ ũrĩa ũrutaga wĩra nĩ mwega,
o na angĩrĩa irio nini kana nyingĩ,

no ũingĩ wa indo cia gĩtonga
ndũrekaga kĩone toro.

¹³ Nĩnyonete ũndũ mũũru na wa kĩaha gũkũ thĩ kwaraga riũa: ũtonga ũrĩa mũndũ eigagĩra ũkaya kũmũthũkia we mwene,

¹⁴ kana ũtonga ũrĩa ũthiraga na njĩra ya mũtino,

atĩ angĩgaaciara kahĩ,
gatiĩ kĩndũ kangĩgaya.

15 Mũndũ oimaga nda ya nyina arĩ njaga,
na o ũguo okaga, noguo athiiaga.

Ndari kĩndũ o nakĩ kiumanĩte na wĩra wake
agaakuua na moko make.

16 Ũndũ ũyũ o naguo nĩ mũũru, na wa kĩahe:
Atĩ o ũrĩa mũndũ okaga, noguo athiiaga,
nake-rĩ, nĩ ũndũ ũrĩkũ egunaga naguo,
kuona atĩ enogagĩria o rũhuho?

17 Matukũ-inĩ make mothe arĩagĩra nduma-inĩ,
arĩ na gũtangĩka kũnene, na kũhinyĩrĩka, o na marakara.

18 Ngĩcooka ngĩmenya atĩ nĩ wega na nĩ kwagĩrĩre mũndũ arĩage na
anyuuga, na akenagĩre gwĩtungumania gwake arĩ gũkũ thĩ kwaraga riũa
matukũ-inĩ manini ma gũtũra muoyo marĩa aheetwo nĩ Ngai, tondũ rĩu
nĩrĩo igai rĩake.

19 Na ningĩ-rĩ, mũndũ o wothe angĩheo ũtonga na indo nĩ Ngai, na
amũhotithie gũcikenera, nake aamũkĩre igai rĩake na akenio nĩ wĩra
wake-rĩ, kũu nĩ kĩahe aheetwo nĩ Ngai.

20 Ti kaingĩ mũndũ ũcio ataranagia ũhoro wa matukũ ma muoyo wake,
tondũ Ngai nĩamũkaragia arĩ na gĩkeno ngoro-inĩ.

6

1 Na rĩrĩ, nĩnyonete ũndũ ũngĩ mũũru gũkũ thĩ kwaraga riũa, naguo
nĩũritũhagĩra andũ mũno:

2 Naguo nĩ atĩ Ngai aheaga mũndũ ũtonga, na indo, o na gĩtũio,
agakoragwo na kĩndũ o kĩrĩa gĩothe ngoro yake ingĩrĩrĩria, no rĩrĩ,
Ngai akaaga kũmũhotithia gũcikenera, no mũndũ ũngĩ mũgeni nĩwe
ũcikenagĩra handũ hake. Ũndũ ũyũ nĩ wa tũhũ, na nĩ ũndũ mũũru na
wa kĩahe.

3 Mũndũ no agĩe ciana igana rĩmwe na atũũre mĩaka mũingĩ; no rĩrĩ, o
na angĩtũũra ihinda iraaaya atĩa, angĩkorwo ndangĩkenera ũgaacĩru wake
na aage gũthikwo wega-rĩ, nguuga atĩrĩ, mũndũ ũcio akĩrĩtwo nĩ kĩhuno.

4 Kĩhuno kũu gũkaga kĩrĩ tũhũ, na gĩgathiĩ nduma-inĩ, na rĩitwa rĩakĩo
rĩkahumbĩrwo nĩ nduma o ro ĩyo.

5 O na gũtũika gĩtionire riũa kana gĩkĩmenya ũndũ o na ũrĩkũ-rĩ,
nĩkĩgĩaga na ũhurũko gũkĩra mũndũ ũcio:

6 Ī, ti-itherũ o na angĩtũũra mĩaka ngiri ĩmwe maita meerĩ, na aage
gũkenera ũgaacĩru wake. Githĩ othe matigĩthiiaga o handũ hamwe?

7 Mũndũ arutaga wĩra wothe na kĩyo nguuo aiyũrie kanua gake,
no gũtirĩ hindĩ ngoro yake ĩiganagia.

8 Mũndũ mũũgĩ-rĩ,
akĩrĩte mũndũ mũkĩĩgu na kĩ?

Nake mũndũ mũthĩni ũrĩa ũmenyete gũikarania na andũ arĩa angĩ-rĩ,
egunaga na kĩ?

9 Nĩ kaba kĩrĩa maitho marona,
gũkĩra kwangangĩo nĩ merĩrĩria.

Ũndũ ũyũ o naguo nĩ wa tũhũ,
o ta gũteng'eria rũhuho.

10 Kĩndũ gĩothe kĩaakorwo kuo kĩaheirwo rĩitwa,
nake mũndũ nĩamenyekete ũrĩa atarĩ;

gūtirī mündū ūngīhota gūkararania
na ūrīa ūrī hinya kūmūkīra.

11 O ūrīa ciugo iraingīha,
noguo ituikaga cia tūhū,
naguo ūndū ūcio ūgunaga mündū na kī?

12 Nī ūndū-rī, nū ūngīmenya maūndū marīa magīrīire mündū
mūtūūrīre-inī wake, matukū mothe ma muoyo wake manīni na ma tūhū
marīa aniinaga magathira o ta kīruru? Nū ūngīmwīra ūrīa gūkaahaana
gūkū thī kwaraga rīua aarīkia kwehera?

7

Ūūgī

1 Nī kaba rīitwa rīega gūkīra maguta marīa manungi wega,
na mūthenya wa gūkua gūkīra mūthenya wa gūciarwo.

2 Nī kaba gūthī nyūmba īrī na macakaya
gūkīra gūthī nyūmba īrī na ndīa,
nīgūkorwo gīkuū nīkīo mūthia wa andū othe;
nao andū arīa marī muoyo nīmakīge ūndū ūcio ngoro-inī ciao.

3 Nī kaba kīeha gūkīra mītheko,
tondū gūtuka gīthiithi nīgūtūmaga ngoro yaḡire.

4 Ngoro cia andū arīa oogī irūmbūyagia nyūmba īrī na macakaya,
no ngoro cia andū arīa akīgu irūmbūyagia nyūmba īrī na ikeno.

5 Nī kaba kūigua irūithia rīa mündū ūrīa mūūgī,
gūkīra gūthikīrīria rwīmbo rwa andū arīa akīgu.

6 O ta ūrīa mīgua itūratūrīkaga īrī rungu rwa nyūngū,*
no taguo mītheko ya andū arīa akīgu itariī.
Ūndū ūyū o naguo no wa tūhū.

7 Ūhinyanīrīria ūtūmaga mündū mūūgī akīge,
narīo ihaki rīgathūkia ngoro.

8 Nī kaba kīrīkīrīro kīa ūndū gūkīra kīambīrīria kīaguo,
na gūkirīrīria nī kwegua gūkīra mwītīlo.

9 Tigaga kūhiūha kūrakara na ngoro yaku,
nī ūndū marakara maikaraga ngoro-inī cia andū arīa akīgu.

10 Ndūkoorie atīrī, “Nī kī gīatūmaga matukū ma tene makorwo marī
mega gūkīra maya?”
Nīgūkorwo ti ūūgī kūūria ūguo.

11 Ūūgī, o ta igai, nī mwega
na nīūteithagia arīa marī muoyo.

12 Ūūgī nī mwīgītio,
o ta ūrīa mbeeca irī mwīgītio,
no rīrī, wega wa ūmenyi maūndū nī ūyū:
atī ūūgī nīūtūūragia ūrīa ūrī naguo muoyo.

13 Ta cūrania ūrīa Ngai ekīte:
Kīrīa ogometie-rī,
nū ūngīhota gūkīrūnga?

* 7:6 Mwaki wa mīgua o na watūratūrīka ndūrī ūrugarī wa kūigana hīndī ya heho.

- 14 Hīndī ūrīa mahinda marī mega, kenaga;
no rīrī, rīrīa mahinda magūthūūkīra, ūririkanage aṭīrī:
Ngai nīwe ūtūmaga
maūndū macio meerī matwarane.
Nī ūndū ūcio mūndū ndarī ūndū angīmenya
wīgū mūtūūrīre wake wa thuutha-inī.
- 15 Mūtūūrīre-inī ūyū wakwa wa tūhū, nīnyonete maūndū maya meerī:
mūndū mūthingu no akue o na arī mūthingu,
nake mūndū mwaganu agatūūra muoyo ihinda iraya o na arī
mwaganu.
- 16 Tiga gūthinga makīria,
o na kana kūūhīga makīria:
ūkwenda kwīniina nīkī?
- 17 Tiga kwagana makīria,
kana gūkīga:
ūkwenda gūkua hīndī yaku itakinyīte nīkī?
- 18 Nī wega kūrūmia ūndū ūmwe,
na ndūkarekie ūcio ūngī.
Mūndū ūrīa mwītīgīri-Ngai nītheemaga maūndū macio meerī.
- 19 Ūngī wīkīraga mūndū mūngī hinya,
agakīra aathani ikūmi marī itūūra-inī inene.
- 20 Gūtīrī mūndū mūthingu gūkū thī,
ūrīa wīkaga o wega mūtheri na ndehagia.
- 21 Ndūgathikagīrīrie ūrīa wothe andū maraaria,
tondū wahota kūigua ndungata yaku īgīkūrūma:
- 22 nīgūkorwo ngoro-inī yaku nīūūī
aṭī mahinda maingī wee mwene wanaruma andū arīa angī.
- 23 Maūndū macio mothe ndamatuūrīrie na ūngī, ngiuga aṭīrī,
“Nīnduīte itua rīa kūgīa na ūngī.”
No rīrī, ūndū ūcio warī kūrāya na nīi.
- 24 O ūndū ūrīa wothe ūngītuīka nīguo, ūngī-rī,
nīūraihrīrīrie mūno na nīmūhithe makīria:
nūū ūngīūmenya?
- 25 Nī ūndū ūcio ngīhūndūra meciiria makwa harī ūmenyi,
na gūtūiria, na kūmaatha ūngī, na mūtabarīre wa maūndū
na ndaūkīrwo nī ūkīgu wa waganu,
na ūgūrūki wa ūrimū.
- 26 Nīngī ngīona ūndū mūrūrū gūkīra gīkuū,
naguo nī mūndū-wa-nja ūrīa ūhaana ta mūtego,
o ūrīa ngoro yake ihaana mūtego wa kūgwatia,
namo moko make makahaana ta mīnyororo.
Mūndū ūrīa ūkenagia Ngai nīakehonokia harī mūndū-wa-nja ūcio,
no mūndū ūrīa mwīhia nīakagwatīo nīwe.
- 27 Mūrutani ekuuga aṭīrī, “Ūndū ūyū nīguo menyete:
“Ngīringithania ūndū ūmwe na ūrīa ūngī nīguo menyete mūtabarīre wa
maūndū-rī,
28 o ngīethaga ūguo
na ndione-rī:
Nīndonire mūndū mūrūme ūmwe mūrūngīrīru harī arūme ngiri,

no ndionire mündü-wa-nja o na ùmwe mürüngĩrĩru thĩnĩ wao othe.

- 29 Ûndũ ùyũ noguo nyonete:
Ngai oombire mündũ arĩ mürüngĩrĩru,
no andũ nĩmecarĩirie maündũ maingĩ ma wara.”

8

- 1 Nũ ùtarĩ ta mündũ ùria mũũgĩ?
Ningĩ nũ ùngĩmenya gũtaũra maündũ?
Ûũgĩ nĩguo ùtũmaga ùthiũ wa mündũ ùkenge,
na ùgatũma gũthita gĩthiithi gwake kũgarũrũke.

Athĩkagĩra Mũthamaki

- 2 Nguga atĩrĩ, athĩkagĩra rĩathani rĩa mũthamaki, nĩ ùndũ nĩwehĩtire
ũrĩ mbere ya Ngai.*

3 Ndũkahiũhage kwehera harĩ mũthamaki. Ndũgekage ùndũ mũũru,
nĩgũkorwo we ekaga ùndũ ùria ùngĩmũkenia.

4 Na tondũ uuge wa mũthamaki ùrĩ hinya-rĩ, nũ ùngĩhota kũmũria
kũria atĩrĩ, “Nĩ atĩa ùreka?”

5 Mündũ ùria wotho wathĩkagĩra watho wake ndakoona ùũru,
nayo ngoro ya mündũ mũũgĩ ikũũranaga gwathĩkĩra mũthamaki
ihinda rĩria riagĩrĩire, ningĩ na njĩra rĩa yagĩrĩire.

6 Nĩgũkorwo ùndũ o wotho nĩ ùrĩ ihinda rĩria riagĩrĩire,
na njĩra rĩa yagĩrĩire ya kũwĩka,
o na gũtuĩka thĩina wa mündũ nĩũmũritũhagĩra mũno.

7 Tondũ gũtirĩ mündũ ùngĩmenya maündũ marĩa makaamũkora-rĩ,
nũ ùngĩmwĩra maündũ marĩa magooka?

8 Gũtirĩ mündũ ùngĩhota gwatha rũhuho agirie rũhurutane;
ũguo noguo gũtarĩ mündũ ùngĩhota kũgĩrĩria mũthenya wake wa
gũkua.

O ta ùria gũtarĩ mündũ ùheagwo rũũtha hĩndĩ ya mbaara,
ũguo noguo waganu ùtangĩhonokia mündũ ùria ùwĩkaga.

9 Maündũ macio mothe nĩndamoonire, o ndĩrutanĩirie kũmenya ùhoro
wa maündũ marĩa mothe mekagwo gũkũ thĩ kwaraga riũa. Nĩ kũrĩ hĩndĩ
mündũ agĩiaga na ùhoti wa gwathaga andũ arĩa angĩ, nake agethũkia we
mwene.

10 O na ningĩ ngĩona andũ arĩa aaganu magĩthikwo, o acio maathiiaga na
makoima handũ-harĩa-haamũre, nao magakumagio kũu itũũra-inĩ inene
kũria meekagĩra maündũ macio. Ûndũ ùyũ o naguo no wa tũhũ.

11 Rĩria gwĩka ùũru kwaga kũherithio narua-rĩ, ngoro cia andũ
ikĩragĩrĩria gũthugunda gwĩka ùũru.

12 O na mündũ mwaganu angĩka maündũ mooru maita igana na atũũre
muoyo ihinda iraaaya-rĩ, nĩnjũũ na ma atĩ andũ arĩa metigĩrĩte Ngai
nĩmakona maündũ mega, o acio mahooyaga marĩ mbere ya Ngai.

13 No rĩrĩ, tondũ andũ arĩa aaganu matiĩtigagĩra Ngai-rĩ, matikoona
maündũ mega, na matukũ mao matikaraiha ta kĩrũru.

14 Na nĩ kũrĩ ùndũ ùngĩ wa tũhũ wĩkĩkaga gũkũ thĩ: naguo nĩ atĩ
andũ arĩa athingu nĩmakoragwo nĩ maündũ marĩa magĩrĩire gũkora andũ
arĩa aaganu, ningĩ atĩ andũ arĩa aaganu nĩmakoragwo nĩ maündũ marĩa

* 8:2 Andũ nĩmehĩtaga marĩ mbere ya Ngai atĩ nĩmarĩkoragwo marĩ ehokeku.

magĩrĩire gũkora andũ arĩa athingu. Ũndũ ũyũ o nago, nguga atĩrĩ, no wa tũhũ.

¹⁵ Nĩ ũndũ ũcio ngũgaathĩrĩria gĩkeno kĩa mĩtũũrĩre, tondũ gũtirĩ ũndũ ũngĩ mwega wa mũndũ gũkũ thĩ kwaraga riũa gũkĩra kũria, na kũnyua, na gũkena. Nakĩo gĩkeno gĩtũũre kĩrũmanĩrĩre nake wĩra-inĩ wake matukũ mothe ma muoyo marĩa Ngai amũheete gũkũ thĩ kwaraga riũa.

¹⁶ Rĩria ndeerutanĩrie kũmenya ũhoro wa ũũgĩ na kuona wĩra ũria mũndũ arutaga gũkũ thĩ, tondũ nĩ kũrĩ mũndũ maitho make matoonaga toro mũthenya kana ũtukũ,

¹⁷ hĩndĩ iyo ngĩkiona maũndũ marĩa mothe Ngai ekĩte. Gũtirĩ mũndũ ũngĩhota kũmenya ũria gũthiia na mbere gũkũ thĩ kwaraga riũa. O na mũndũ angĩũria na kĩyo giake giothe, ndangĩhota kũmenya gĩtũmi kĩa ũndũ ũcio. O na mũndũ mũũgĩ angĩtua atĩ nioĩ, ndangĩhota gũtaũkĩrwo kũna nĩ ũndũ ũcio.

9

Gĩkuũ Gũukaga kũrĩ Andũ Othe

¹ Nĩ ũndũ ũcio ngũcũũrانيا ũhoro wa maũndũ macio mothe na ngĩona atĩ andũ arĩa athingu na arĩa oogĩ, o hamwe na mawĩra mao, marĩ moko-inĩ ma Ngai, no rĩrĩ, gũtirĩ mũndũ ũngĩmenya kana nĩ wendo, kana nĩ rũmena rũmwetereire.

² Andũ othe marĩkagĩrĩria o ũndũ ũmwe: kĩrĩkĩrĩro kĩa andũ arĩa athingu na arĩa aaganu, kĩa andũ arĩa ega na arĩa ooru, kĩa andũ arĩa matethaahĩtie na arĩa methaahĩtie, na kĩa andũ arĩa marutaga magongona na arĩa matarutaga giothe no kĩmwe.

O ta ũria mũndũ mwega atariĩ,

ũguo noguo mũndũ mwĩhia atariĩ;

o ta ũria arĩa mehĩtaga na mũhĩtwa matariĩ,

ũguo noguo arĩa metigagĩra kwĩhĩta na mũhĩtwa matariĩ.

³ ũyũ nĩguo ũũru ũria ũkoragwo maũndũ-inĩ mothe marĩa mekĩkaga gũkũ thĩ kwaraga riũa: Andũ othe marĩkagĩrĩria o ũndũ ũmwe. O na nĩngĩ ngoro cia andũ ciyũrĩte ũũru, na ũgũrũki ũkaagĩa ngoro-inĩ ciao rĩria marĩ muoyo, na thuutha-inĩ magakua.

⁴ Mũndũ ũria wothe ũrĩ gatagatĩ ka arĩa marĩ muoyo arĩ na kũrĩgĩrĩro; na rĩrĩ, nĩ kaba ngui irĩ muoyo gũkĩra mũrũthi mũkuũ!

⁵ Nĩ ũndũ andũ arĩa marĩ muoyo nĩmooĩ nĩmagakua,

no arĩa makuĩte matirĩ ũndũ mooĩ;

na matirĩ kĩheo kĩngĩ metereire,

o na matiririkanagwo, nĩmariganĩre.

⁶ Wendani wao, na rũmena rwao,

o na ũiru wao nĩthirĩte biũ;

na gũtirĩ hĩndĩ ingĩ magaacooka kũgĩa na handũ

maũndũ-inĩ marĩa mothe mekagwo gũkũ thĩ kwaraga riũa.

⁷ Thĩ, ũrĩe irio ciaku ũkenete, na ũnyue ndibeĩ yaku ũcanjamũkĩte ngoro, nĩgũkorwo ihinda rĩrĩ nĩrio Ngai etĩkĩrĩte wĩra waku.

⁸ Wĩhumbage nguo cia rangi mwerũ hĩndĩ ciothe, na wĩhakage maguta mũtwe hĩndĩ yothe.*

⁹ Tũũranagiai na gĩkeno na mĩtumia ũcio waku wendeete, matukũ mothe ma muoyo ũyũ wa tũhũ marĩa Ngai akũheete gũkũ thĩ kwaraga

* **9:8** Ayahudi maakũngũyagĩra ciathĩ ciao na kwĩhumba nguo njerũ cua na kwĩhaka maguta mũtwe.

riûa, o matukû macio maku mothe ma tûhû. Nî ûndû rîrî nîrîo igai rîaku mûtûûrîre-inî waku, o na gwîtungumania-inî gwaku ûrî gûkû thî kwaraga riûa.

¹⁰ Ûndû ûrîa wothe ûngîona wa gwîka na guoko gwaku-rî, wîke na hinya waku wothe, tondû mbirîra-inî kûrîa ûrorete, gûtîrî kûruta wîra kana gwîciiria, kana kûmenya maûndû, o na kana ûûgî.

¹¹ Nînyonete ûndû ûngî gûkû thî kwaraga riûa:
Atî andû arîa marî ihenya tio mahootanaga ihenya-inî,
na arîa marî hinya tio mahootanaga mbaara-inî,
o na arîa oogî tio moonaga irio,
na arîa mooî maûndû mûno tio magîaga na ûtonga,
o na kana andû arîa oogî makaheo gîtîo;
no rîrî, ihinda na mweke nî cia andû othe.

¹² O na ningî, gûtîrî mûndû ûngîmenya rîrîa mûtino ûngîmûkora:
Tondû o ta ûrîa thamaki inyiitagwo na mûtego mûuru,
o na ta ûrîa nyoni inyiitagwo na gîkerenge,
ûguo noguo andû manyiitagwo nî mahinda mooru
marîa mamakinyagîrîa materîgîrîre.

Ûûgî nî Mwega Gûkîra Ûkûgu

¹³ Ningî ngîona ûûgî gûkû thî kwaraga riûa ûrîa wamakirie mûno, watariî ûû:

¹⁴ Hîndî imwe nî kwarî itûûra inini, na rîarî na andû o anini thîinî warîo. Na mûthamaki warî na hinya mûno akîrîkîrîra, akîrîthiûrîrîkîria, na agîaka rûirigo rwa kûrîgîicîria, arîkîrîre.

¹⁵ Na rîrî, itûûra-inî rîu nî gwatûûraga mûndû mûthîini no aarî mûûgî, nake akîhonokia itûûra rîu na ûûgî wake. No rîrî, gûtîrî mûndû wacookire kûrîrikana mûndû ûcio mûthîini.

¹⁶ Nî ûndû ûcio ngîkiuga atîrî, “Ûûgî nî mwega gûkîra hinya.” No ûûgî wa mûndû mûthîini nîumenagwo, na ciugo ciake ithikagîrîrio.

¹⁷ Ciugo cia ûhooreri cia mûndû ûrîa mûûgî nîciagîrîre ithikagîrîrio, gûkîra rîanîrîa rîa mûndû ûrîa wathaga irimû.

¹⁸ Nî kaba ûûgî gûkîra indo cia mbaara,
no rîrî, mûndû mwîhia ûmwe nîathûkagia maûndû maingî mega.

10

¹ O ta ûrîa ngî nguû itûmaga maguta manungi wega magîe na kîheera kîuru-rî,
noguo ûkîigu mûnini ûkomagîrîria ûûgî na gîtîo.

² Ngoro ya mûndû ûrîa mûûgî yerekağîra mwena wa ûrîo,
no ngoro ya mûndû mûkîigu ikeerekera mwena wa ûmotho.

³ O na rîrîa egûthîi na nğîra,
mûndû mûkîigu nîoragwo nî meciiria make,
na akoonia mûndû o wothe ûrîa arî mûkîigu.

⁴ Marakara ma mûndû ûrîa wathanaga mangîarahûka igûrû rîaku,
ndûkoime harîa ûrî;
ûhooreri no ûhoorerie mahîtia manene.

⁵ Nî harî ûndû mûûru nyonete gûkû thî kwaraga riûa,
na nî ihîtia rîrîa riumanaga na mwathi wa andû:

⁶ Atî andû arîa akîigu nîmatûûgagîrio mûno,

nao andũ arĩa itonga makanyiihio.

- 7 Nĩnyonete ngombo igĩthĩ ihaiçite mbarathi,
nao ariũ a athamaki magathĩ na magũrũ ta ngombo.
- 8 Mũndũ ũrĩa wenjaga irima-rĩ, nĩwe ũkaarĩgũa;
nake ũrĩa ũtharagia rũthingo nĩkũrũmwo akaarũmwo nĩ nyoka.
- 9 Mũndũ ũrĩa wenjaga mahiga no agerwo ngero nĩmo;
nake ũrĩa watũraga ngũ no imũrehere ũgwati.
- 10 Ithanwa rĩngĩtuuha na rĩage kũnoorwo-rĩ,
mũndũ niatũmagĩra hinya mũingĩ,
no ũũgĩ wa wĩra ũrehaga ũhootani.
- 11 Nyoka ãngĩrũma mũndũ ãtanathuuthĩrwo ãhoorere-rĩ,
hatirĩ bata kũrĩ mũmĩthuuthĩri.
- 12 Ciugo cia kanua ka mũndũ mũũgĩ nĩ cia ũtugi,
no mũndũ mũkĩigu aniinagwo nĩ mũromo yake mwene.
- 13 Kĩambĩrĩria-inĩ ciugo ciake nĩ cia ũrimũ;
na kĩrĩkĩrĩro-inĩ nĩ cia ũgũrũki mũtheri:
14 nake mũndũ mũkĩigu no ciugo aingĩhagia.
- Gũtirĩ mũndũ ũũĩ ũrĩa gũkaahaana,
ningĩ nũũ ũngĩmwĩra ũhoru wa maũndũ marĩa mageekĩka thuutha
wake?
- 15 Wĩra wa mũndũ mũkĩigu nĩũmũnogagia;
we ndamenyaga njĩra ya gũthĩ itũũra-inĩ.
- 16 Bũrũri ũrĩa mũthamaki wakuo aarĩ ndungata,
na anene akuo marokagĩra kũrĩa o rũciinĩ kaĩ ũrĩ na haaro-ĩ!
- 17 Kũrathimwo-rĩ, nĩwe bũrũri ũrĩa mũthamaki waku aaciarĩtwo arĩ
mũndũ wa gũtũika,
na ũrĩa ariũ ake marĩĩaga irio ihinda rĩrĩa rĩagĩrĩire:
nĩgeetha magĩe na hinya, na makanyua, no ti geetha marĩio.
- 18 Mũndũ angĩkorwo arĩ kĩgũũta, mũitĩrĩro ya nyũmba yake nĩhocagĩrĩra;
namo moko make mangĩregera, nyũmba no yure.
- 19 Iruga rĩrugagwo nĩguo andũ makene,
nayo ndibei ãkenagia muoyo,
no mbeeca nĩcio ihingagia maũndũ mothe.
- 20 Ndũkanarume mũthamaki, o na meciiria-inĩ maku,
na ndũkanacuuke gĩtonga ũrĩ nyũmba yaku ya thĩinĩ,
tondũ nyoni ya rĩera-inĩ no itware ciugo ciaku,
o na kana ãrĩa ãrĩ mathagu ãheane ũhoru ũcio warĩtie.

11

Ūtaana na Kĩyo

- 1 Ikia irio ciaku igũrũ rĩa maaĩ,
nĩ ũndũ thuutha wa matukũ maingĩ nĩũgaaciona rĩngĩ.

² He andũ mũgwanja rwĩga, ĩĩ, o na ũhe andũ anana,
nĩgũkorwo wee ndũngĩmenya mũtino ũrĩa ũngĩũka bũrũri-inĩ.

³ Matu mangĩiyũra mbura,
mamiuragia gũkũ thĩ.
Mũtĩ ũngĩgũa na mwena wa gũthini, kana mwena wa gathigathini,
o harĩa ũgũũaga, hau no ho ũikaraga.

⁴ Mũndũ ũrĩa wothe ũcũthagĩrĩria rũhuho, ndahaandaga;
nake ũrĩa ũroraga matu, ndagethaga.

⁵ Tondũ ndũũĩ njĩra ĩrĩa rũhuho rũgeraga,
o na kana ũrĩa mwana athondakagwo nda-inĩ ya nyina,
ũguo noguo ũtangĩmenya wĩra wa Ngai,
o we Mũũmbi wa indo ciothe.

⁶ Haanda mbeũ ciaku rũciinĩ,
na hwaĩ-inĩ-rĩ, ndũkahurũkie moko maku,
nĩgũkorwo ndũũĩ iria ikaagĩra,
kana nĩ ici, kana nĩ icio ingĩ,
kana hihĩ ikaagĩra o cieri.

Ririkana Mũkũmbi rĩrĩa ũrĩ Mwĩthĩ

⁷ Ũtheri nĩ mwega,
namo maitho nĩmakenagĩra kuona riũa.

⁸ Na rĩrĩ, mũndũ o na angĩgĩtũũra muoyo mĩaka mĩingĩ atĩa-rĩ,
nĩamikenagĩre yothe.

No nĩaririkanage matukũ ma nduma,
tondũ magaaakorwo marĩ maingĩ.
Maũndũ mothe magooka nĩ ma tũhũ.

⁹ Atĩrĩrĩ, wee mwanake ũyũ, kenagĩra ũnini waku,
na ũreke ngoro yaku ĩgũkenagie matukũ-inĩ ma wĩthĩ waku.
Thiiaga na mĩthĩire ĩrĩa wĩyendeire na ngoro yaku,
o na ĩrĩa yonagwo ĩrĩ mĩega nĩ maitho maku,
no ũmenye atĩrĩ, harĩ maũndũ macio mothe,
Ngai nĩagagũciirithia.

¹⁰ Nĩ ũndũ ũcio, eharia gwĩtanga ngoro-inĩ yaku,
na weherie mathũna mwĩrĩ-inĩ waku,
tondũ wĩthĩ waku na hinya wa mwĩrĩ no cia tũhũ.

12

¹ Ririkanaga Mũkũmbi
matukũ-inĩ ma ũnini waku,
mũiria wa matukũ ma thũna makinye,
na mĩaka ĩkuhĩrĩrie rĩrĩa ũkoiga atĩrĩ,
“Kaĩ ndikenagĩra mĩaka ĩno-ĩ”:

² riũa na ũtheri,
na mweri na njata ĩtanatuĩka nduma,
namo matu matanacooka ho mbura yathira;

³ rĩrĩa aikaria a nyũmba makainaina,
nao arĩa marĩ hinya mainame,
rĩrĩa ithĩ igaatiga gũthĩa nĩ ũndũ nĩ nini,
nao arĩa macũthagĩrĩria na ndirica matumanĩrwo nĩ nduma;

4 rīrīa mīrango ya kuumīra barabara īkaahingwo,
 na mūgambo wa gūthīa ūnyiihe;
 rīrīa andū magookagīrio nī mūgambo ya nyoni,
 no nyīmbo ciao ciothe ikaaga kūiguika;
 5 rīrīa andū marī na guoya wa kūhaica igūrū,
 na mageetiḡira mogwati ma mabarabara-inī;
 rīrīa mūtī wa mūrothi ūrutīte kīro,
 nayo ndaahi ithiiage īikururītie,
 namo merirīria mage hinya.
 Hīndī īyo mūndū ainūke kūrīa agaātūūra tene na tene,
 nao acakai mathīī magīcakayaga njira-inī.

6 Ririkanaga Mūkūumbi: mbere ya mūhīndo wa betha ūtanatuīka,
 o na kana mbakūrī ya thahabu ītaanooragwo;
 mbere ya ndigithū gūthethererwo itherūkīro-inī rīa maaī,
 kana kūḡūrū kwa ngaari kuunīkīre ḡithima-inī,
 7 naruo rūkūngū rūcooke tūiri-inī kūrīa ruoimire,
 naguo roho ūcooke kūrī Ngai ūrīa wauheanire.

8 “Maūndū mothe nī ma tūhū! Nī ma tūhū!” Ūguo nīguo Mūrutani
 ekuuga.
 “Maūndū mothe nī ma tūhū!”

Kīrīkīrīro kīa Ūhorō

9 Mūrutani to kūūhīga aarī mūūḡī, no nī aarutire andū maūndū.

10 Nīacūūranirie na aḡitūiria maūndū, na aḡitabanīria thimo nyingī na
 mūbango. Mūrutani nīatuīririe nīgeetha one ciugo o iria ciagīrīre, na
 ūrīa aandīkire warī mūrūngīrīru na wa ma.

11 Ciugo cia andū arīa oogī nī ta mīcengi, nayo mīario yao īcookanīrīurio
 īhaana ta nyambo ihūūrīrwo wega īkarūma, iheanītwo nī Mūrīithi
 ūmwe.

12 Itīkīra ḡūtaarwo, mūrū wakwa, ndūkaneke ūndū wa ḡūciongerera.
 Ha ūhorō wa ḡūthondeka mabuku maingī-rī, ndūrī mūthia, nakuo
 ḡūthoma mūno kūnogagia mwīrī.

13 Rīu-rī, maūndū mothe nīmarīkītie kūiguuo;
 kīrīkīrīro kīa ūhorō ūcio wothe nī ḡīkī:

Wītigīre Ngai na ūrūmagie maathanī make,
 nī ūndū ḡwīka ūguo nīkūhingia maūndū mothe marīa mūndū
 aḡīrīrūo nī ḡwīka.

14 Nīḡūkorwo Ngai nīagaciirithanīria ūndū o wothe wīkītwo,
 hamwe na maūndū mothe marīa mahithe,
 marī mega kana marī mooru.

RWĨMBO RŪRĪA RWEGA MŪNO

¹ Rŭrŭ nĩruo rwĩmbo rwa Solomoni rŭrĭa rwega gŭkĭra nyĩmbo ciothe.

Mwendwa

² Ta nĩamumunye na mamumunya ma kanua gake:
nĩ ũndũ wendo waku nĩ mwega gŭkĭra ndibei.

³ Mŭtararĭko wa maguta macio wĩhakĩte nĩ mwega;
rĩtwa riaku no ta mŭtararĭko wa maguta manungi wega
magĩitanĩrĩrio.

Na nokĩo wendetwo nĩ airĩtu!

⁴ Ndũkandige, nĩtũthĩi nawe; reke twĩhĩke!
Mũthamaki nĩandoonyie nyũmba ciake cia thĩinĩ.

Arata

Tŭgũcanjamũka na tũkene nĩ ũndũ waku;
tŭrĩkumagia wendo waku gŭkĭra ndibei.

Mwendwa

Kaĩ marĩ na kĩhoo to gĩa gŭkwenda-ĩ!

⁵ Nĩ ndĩ mŭirũ, no ndĩ mũthaka,
inyuĩ aarĩ a Jerusalemu,
njirĩte o ta hema cia Kedari,*
ngaagĩra o ta itambaya cia gũcuuria hema cia Solomoni.

⁶ Tigai kũndora nĩ ũndũ ndĩ mŭirũ,
tondũ njirĩte nĩ kũhĩa nĩ riũa.

Ariũ a maitũ nĩmandakarĩire,
makĩndua mŭrori wa mĩgũnda ya mĩthabibũ;
no mŭgũnda wakwa wa mĩthabibũ nĩndiũrekereirie.

⁷ Atĩrĩrĩ, wee nyendete, ta njĩra harĩa ũrariithĩria rŭũru rwaku rwa mbũri,
njĩra harĩa ũkwarahia ng'õndu ciaku mĩaraho.

Ingĩikara atĩa ta mŭtumia mũhumbe maitho
ndũũru-inĩ cia arata aku?

Arata

⁸ We mũthaka kŭrĩ andũ-a-nja othe, akorwo ndũũrĩ-rĩ,
umagara ũrũmĩrĩre makinya ma ng'õndu,
ũkarĩithĩrie tũũri twaku
hakahĩ na hema cia arĩithi.

Mwendani

⁹ Wee, mwendwa wakwa-rĩ, ngũgerekanagia na mbarathi ya mũgoma
yohereirwo ngaari ĩmwe ya ngaari cia ita rĩa Firaũni.

¹⁰ Makai maku-rĩ, mathakarĩrwo mũno nĩ icũhĩ cia matũ,
nayo ngingo yaku ĩkaagĩrĩrwo nĩ mĩgathĩ ya tũhiga twa goro.

¹¹ Tŭgũgũthondekera icũhĩ cia matũ cia thahabu,
ciohanĩtio na tũbungo twa betha.

Mwendwa

¹² Rĩrĩa mũthamaki aarĩ metha-inĩ yake-rĩ,
maguta makwa manungi wega maiyũrĩtie mŭtararĭko wamo kũu.

¹³ Mwendwa wakwa harĩ niĩ-rĩ, ahaana ta koohe ka manemane†

* 1:5 Andũ a Kedari maarĩ Arabu arĩa maatũruga gũkuhĩ na Edomu, na hema ciao ciatumagwo na guoya wa mbũri njirũ. † 1:13 Manemane nĩ mahuti manungaga wega maacinwo na mwaki, na monekaga Ethiopia, Irathĩro-rĩa-Gatagatĩ, na India.

gakomeire gatagati ka nyondo ciakwa.

¹⁴ Mwendwa wakwa hari ni-rĩ, ni ta kamanja ka mahũa ma mũhanuni kuuma migũnda-inĩ ya mũthabibũ ya Eni-Gedi.‡

Mwendani

¹⁵ Hi! Kai wee mwendwa wakwa ukĩri mũthaka-ĩ!
Hi, ti-itherũ urĩ mũthaka!
Maitho maku magĩrite o ta ma ndutura.

Mwendwa

¹⁶ Hi! Kai wee mwendwa wakwa ukĩri mũthaka-ĩ!
Kai ukĩri wa kwendeka-ĩ!
Na urĩri witũ ni ta nyeki irĩa nduru.

Mwendani

¹⁷ Miratho ya nyũmba iitũ ni ya mitarakwa;
nayo mitĩro yayo ni ya mikarakaba.

2

Mwendwa

¹ Ni ndĩ ihũa rĩa Sharoni,
ningĩ gitoka gĩa ituamba-inĩ.*

Mwendani

² O ta gitoka kĩri mĩgua-inĩ-rĩ,
nĩguo mwendwa wakwa atariĩ arĩ gatagati ka airĩtu arĩa angĩ.

Mwendwa

³ O ta mũti wa mũtunda urĩ mitĩ-inĩ ya gĩthaka-rĩ,
nĩguo mũnyendi atariĩ arĩ gatagati ka aanake arĩa angĩ.
Ngenagĩra gũikara kũgunyĩ-inĩ gĩake,
namo matunda make ngĩmacama njiguaga marĩ mũrĩo.

⁴ Nĩandoonyetie nyũmba nene irĩa irĩagĩrwo iruga,
nayo bendera irĩa ahaicitie igũrũ riakwa ni wendo.

⁵ Njikĩrai hinya na thabibũ iria nyũmithie,
mũnjerũhĩrie hinya na matunda,
ni undũ ndĩ mũcuce ni wendo.

⁶ Guoko gwake kwa ũmũtho akũigĩte rungu rwa mũtwe wakwa,
nakuo guoko gwake kwa urĩo gũkaahĩmbĩria.

⁷ Inyuĩ aarĩ a Jerusalemu, ndamwĩhĩtithia na thiiya,
na mĩgoma ya thwariga cia werũ-inĩ atĩri:

Mũtikoimbuthũre wendo o na kana mũwarahũre,
o nginya wĩrirĩrie kwarahũka guo mwene.

⁸ Ta thikĩrĩria, ũcio ni mwendwa wakwa!

Ta rora! Ii niwe ũyũ ũroka,
akĩrũgaga akĩrĩre irĩma-inĩ,
arooka agĩtũrũhaga tũrĩma-inĩ.

⁹ Mwendwa wakwa ahaana ta thiiya, kana ta thwariga irĩa nyanake.
Ta kĩrore! Niwe ũrĩa ũrũngĩi thuutha wa rũthingo rwitũ,
ararorera ndirica-inĩ,
agacũthĩrĩria mĩanya-inĩ.

¹⁰ Mwendwa wakwa aaririe akĩnjĩra atĩri,

‡ 1:14 Eni-Gedi ni handũ haarĩ maaĩ werũ-inĩ, na haarĩ mwena wa ithũro wa Iria rĩa Cumbĩ, naho nihakũraga mahuti maingĩ manungi wega. * 2:1 Gituamba-inĩ gĩa Kĩrĩma gĩa Karimeli ni gwakũraga mahũa ma mũmera itarĩ miraihu, na maarĩ ma rangi mwerũ, kana wa ndathi, kana wa ngoikoni.

“Mūrata wakwa, o wee mūthaka,
ūkīra tūthī.

11 Atīrīrī! Hīndī ya heho nī thiru;
nayo mbura nīkīte īgatiga kuura.

12 Nī hīndī mahūa marakunūka thī;
ihinda rīa kūina nīkinyu,

mīgambo ya ndutura
nīraiguuo būrūri-inī witū.

13 Mūkūyū-rī, nīuruŵite ngūyū cia mbere;†
mīthabībū īrīa īratumūra kīro nīraruta mūtatarīko wayo wega.

Ūkīra, ūka mūrata wakwa;
o wee wakwa mūthaka, ūkīra tūthī.”

Mwendani

14 Nduto yakwa wee ūrī mīatūka-inī ya rwaro rwa ihinga,
kūu cīhitho-inī cia hurūrūka cia irīma,

nyonia ūthiū waku,
ta reke njigwe mīgambo waku;

nī ūndū mīgambo waku nī mwororo,
na ūthiū waku nī mūthaka.

15 Tūnyitīrei mbwe,
o tūbwe tūu tūnini,
tūrīa tūthūkaŵa mīgūnda ya mīthabībū,
o mīthabībū īyo iitū īratumūra kīro.

Mwendwa

16 Mwendwa wakwa nī wakwa na nī ndī wake;
arīthagia kūrīa kūrī itoka.

17 Hūndūka nginya rīrīa kūrīrura,
nacio cīruru cīrīrie.

Hūndūka mwendwa wakwa,
tūka ta thīya,

kana ta thwariga nyanake,
īrī irīma-inī cia Betheri.

3

1 Ūtukū wothe ndī ūrīrī-inī wakwa
ndīracaraŵa ūcio ngoro yakwa yendete;
ndīramūcaririe, no ndinamuona.

2 Nīngūkīra thī ngacangacange itūūra-inī inene,
hungure njīra-inī ciarīo na nja ciarīo;
thī ngeethe ūcio ngoro yakwa yendete.

Nī ūndū ūcio ngīmūcaria, no ndiigana kūmuona.

3 Arangīri nīmanyonire,
magīthiūrūka itūūra-inī rīu inene.
Ngīmoooria atīrī, “Nīmuonete ūrīa ngoro yakwa yendete?”

4 O ndamahītūka o ūguo,
nīguo ndonire ūrīa ngoro yakwa yendete.

Ngīmūnyīta na ndiamūrekirie,
o nginya ngīmūtoonyia nyūmba ya maitū,
ngīmūtoonyia kanyūmba ga thīnī ka ūrīa wanjarire.

5 Inyuū aarī a Jerusalemu, ndamwīhītithia na thīya,
na mīgoma ya thwariga cia werū-inī atīrī:

† 2:13 Kūu Isiraeli mīkūyū yaciaraga maita meerī mwaka.

Mūtikoimbuthūre wendo o na kana mūwarahūre,
o nginya wīrirīrie kwarahūka guo mwene.

- 6 Nūū ūyū ūroka ambatīte oimīte werū-inī
ahaana ta itu rīa ndogo,
arī mūtaraŕīko wa manemane na ūbani,
irīa ithondeketwo na mahuti mothe manungi wega ma mwonjoria?
- 7 Atīrīrī! Nī ngaari ya gūkuua Solomoni,
yumagarītio nī njamba cia ita mīrongo itandatū,
irīa ndīe mūno cia Isiraeli,
- 8 othe meeohete hiū cia njora,
na othe marī na ūūgī wa mbaara,
o ūmwe wao eyohete rūhiū rwa njora,
ehaarīrie nī ūndū wa imakania irīa ingīūka ūtukū.
- 9 Mūthamaki Solomoni nīethondekeire ngaari ya kūmūkuuaga;
amiakīte na mītī ya kuuma Lebanoni.
- 10 Itugī ciayo atumithītie cia betha,
naguo mwītiro wayo nī wa thahabu,
gītī kīayo kīgemetio na gītambaya kīa rangi wa ndathi,
mwena wa thīnī wayo ūgemetio na wendo
nī aarī a Jerusalemu.
- 11 Inyuī aarī a Zayuni ta kiumei,
mwīrorere Mūthamaki Solomoni ekīrīte thūmbī,
thūmbī irīa nyina aamwīkīrīre
mūthenya wake wa kūhikania,
mūthenya o ūrīa ngoro yake yakeneire.

4

Mwendani

- 1 Hī, kaī wee mwendwa wakwa ūkīrī mūthaka-ī!
Ī ti-itherū ūrī mūthaka!
Maitho maku mahaana ta ma ndutura makīonerwo hau taama-inī
ūcio ūkūhumbīrīte ūthiū.
Njuīrī yaku no ta rūūru rwa mbūri*
rūgīkūrūka Kīrīma-inī kīa Gileadi.
- 2 Magego maku mahaana ta rūūru rwa ng'ondū ciarīkia kūmurwo guoya
o ūguo,
ikīambata ciumīte gūthambio.
O ĩmwe yacio ĩrī na ihatha rīayo;
hatirī o na ĩmwe yacio ĩrī iiki.
- 3 Mīromo yaku ĩhaana ta uuthi mūtune;
kanua gaku kagīrīte mūno.
Thīa ciaku ĩhaana ta ciatū igīrī cia itunda rīa mūkomamanga,
ikīonerwo hau taama-inī ūcio ūkūhumbīrīte ūthiū.
- 4 Ngīngo yaku ĩhaana ta mūthiringo ūrīa mūraihi wa Daudi,
wakītwo wega mūno;
nakuo gūgacuurio ngo ngiri,
na ciothe nī ngo cia njamba cia ita.
- 5 Nyondo ciaku cierī ĩhaana ta ciana igīrī cia thīiya,
ikahaana ciana cia mahatha cia thīiya
ikīrīa itoka-inī.
- 6 Nīngūthīī kīrīma-inī kīa manemane,

* 4:1 Mbūri ciarī njirū-ci ta njuīrī.

na nginye karĩma-inĩ ka ũbani,
njikare kuo nginya kũrĩrura,
nacio ciĩruru ciĩrĩrie.

⁷ Wee mwendwa wakwa ũrĩ mũthaka biũ;
ndũri na kameni o na kanini.

⁸ Ũka tũthĩ nawe, mũhiki wakwa, tuume Lebanoni,
nĩtũthĩ nawe tuume Lebanoni.
Harũrũka uume gacũmbĩrĩ-inĩ ka Amana,
ũkiume kĩrĩma gĩa Seniru, o gacũmbĩrĩ ka Herimoni,
uume kũu imamo-inĩ cia mĩrũũthi,
ũkiume irĩma-inĩ icio cia ngarĩ.

⁹ Nĩũtahĩte ngoro yakwa, wee mwarĩ wa maitũ, o wee mũhiki wakwa;
nĩũtahĩte ngoro yakwa
na irora o rĩmwe rĩa maithe maku,
na ithaga rĩmwe rĩa mũgathĩ waku wa ngingo.

¹⁰ Wee mwarĩ wa maitũ, o we mũhiki wakwa, kaĩ wendo waku nĩ wa
gũkenerro-ĩ!
ĩ wendo waku nĩ wa gũkenania mũno gũkĩra ndibeĩ,
naguo mũtararĩko wa maguta maku nĩ mwega kũrĩ wa mahuti mothe
marĩa manungi wega!

¹¹ Wee mũhiki wakwa, mũromo yaku ĩtaatagia mũrĩo ta magua ma ũũkĩ;
iria na ũũkĩ irĩ rungu rwa rũrĩmĩ rwaku.
Mũtararĩko mwega wa nguo ciaku no ta ũrĩa wa Lebanoni.

¹² Wee mwarĩ wa maitũ, o wee mũhiki wakwa, ũhaana ta mũgũnda
mũirigĩre,
ũkahaana ta gĩthima kĩirigĩre,[†] na ta itherũkĩro rĩa maaĩ ihingĩrĩrie.

¹³ Thuuna ciaku nĩ ta mũgũnda wa mĩtĩ ya mĩkomamanga
ĩ na matunda mega mũno,
ũrĩ na mĩhanuni, na mĩtĩ irĩa yumaga uundi,

¹⁴ ikoima uundi na manjano,
na irago na mũndarathini,
hamwe na mũtĩ o wotho wa ũbani,
na manemane na thubiri,
na mahuti mothe marĩa manungi wega mũno.

¹⁵ Wee-rĩ, ũrĩ itherũkĩro rĩa maaĩ rĩrĩ mũgũnda,
ũrĩ gĩthima kĩa maaĩ megũtherera,
maikũrũkĩte moimĩte Lebanoni.[‡]

Mwendwa

¹⁶ Wee rũhuho rwa gathigathini ũkĩra,
nawe rũhuho rwa gũthini-rĩ, ũka!
Hurutanaai mũgũnda-inĩ wakwa,
nĩguo mũtararĩko wago ũhunje kũndũ kũraya.
Mwendwa wakwa nĩatoonye mũgũnda-inĩ wake,
na arĩe matunda maguo o macio mega mũno.

5

Mwendani

¹ Wee mwarĩ wa maitũ o wee mũhiki wakwa, nĩndoka mũgũnda-inĩ
wakwa;

[†] 4:12 Ithima nĩciakunĩkagwo nĩgeetha maaĩ matĩkagĩe gĩko. [‡] 4:15 Kĩrĩma kĩa Lebanoni kĩa rĩ
na ira (tharunji) rĩrĩa rĩatwekaga rĩkaiyũria tũrũũ maaĩ.

nĩnjookanĩrĩrie manemane makwa na mahuti makwa marĩa mangĩ
manungi wega.

Nĩndĩite magua makwa, o na ũũkĩ wakwa;
nĩnyuĩte ndibei yakwa, o na iria rĩakwa.

Arata

Inyuĩ arata-rĩ, rĩai na mũnyue;
inyuĩ mwendaine-rĩ, nyuai nginya mũiganie.

Mwendwa

² Ndirarĩ toro, no ngoro yakwa nĩireiguĩte.

Ta thikĩrĩria! Mwendwa wakwa nĩararingaringa mūrango, akiugaga
atĩri:

“Mwarĩ wa maitũ, wee mwendwa wakwa, wee ndutura yakwa,
o wee wakwa ũtarĩ kaũcuuke-rĩ, hingũrĩra.

Mũtwe wakwa nĩũhũgĩtio nĩ ime,
njuĩrĩ yakwa ikaiyũra ireera rĩa ũtukũ.”

³ Nĩndutĩte nguo yakwa ya igũrũ:
no nginya ndĩmũhumbembe rĩngĩ?

Nĩngĩ nĩndĩthambĩte magũrũ:
no nginya ndĩmekĩre gĩko rĩngĩ?

⁴ Mwendwa wakwa araikirie guoko gwake kamwanya-inĩ ka mūrango,
nayo ngoro yakwa ĩrambĩrĩria kũmwĩrĩria.

⁵ Ndirokĩra kũhingũrĩra mwendwa wakwa,
moko makwa magĩtaataga manemane,
nacio ciara ciakwa ikanyũrũrũkia manemane,
nyĩĩtĩro-inĩ ya mūrango.

⁶ Ndirahingũrĩire mwendwa wakwa,
no mwendwa wakwa ndararĩ ho, nĩarathĩite;
Nayo ngoro yakwa ĩroorwo nĩ hinya nĩ ũndũ wake gũthĩĩ.

Ndiramwethire, no ndinamuona.
Ndiramwĩtire, no ndananjĩtĩka.

⁷ Arangĩri maranyona
magĩthĩũrũrũka itũũra-inĩ rĩu inene.

Nao marahũũrĩre, marandihangia;
marandunya nguo yakwa ya igũrũ,
arangĩri acio a thĩngo!

⁸ Inyuĩ aarĩ aya a Jerusalemu, ndamwĩhĩtithia atĩrĩ:
mũngĩona mwendwa wakwa-rĩ,

mũkũmwĩra atĩa?
Mwĩrei atĩ ndĩ mũcuce nĩ wendo.

Arata

⁹ Wee mũthaka gũkĩra andũ-a-nja arĩa angĩ othe-rĩ,
mwendwa waku aagĩrite agakĩra endwa arĩa angĩ na kĩ?

Mwendwa waku akĩrite endwa arĩa angĩ nakĩ,
nĩguo ũtwĩhĩtithie ũguo?

Mwendwa

¹⁰ Mwendwa wakwa nĩ mũthaka na agatunĩha,
nĩekũũranĩte harĩ arũme ngiri ikũmi.

¹¹ Mũtwe wake ũhaana ta thahabu theru mũno;
njuĩrĩ yake ĩrĩ na mĩkumba,
na ikaira ta ihuru.

¹² Maitho make mahaana ta ma ndutura
ciũmbĩte tũrũũ-inĩ,
mahaana ta mathambĩtio na iria,
o ta maigĩtwo wega makaagĩrĩra ta mathaga.

- 13 Makai make namo mahaana ta tũmĩgũnda
tũtumanĩte mahuti manungi wega magĩtararĩka.
Mĩromo yake no ta itoka igũita manemane.
- 14 Moko make mahaana ta thanju cia thahabu,
itheecereirwo tũhiga-inĩ tũria twĩtagwo thumarati;
mwĩri wake ũhaana ta mũguongo ũria mũnyorokie,
ũgemetio na yakuti ĩria theru.
- 15 Magũrũ make matariĩ ta itugĩ cia mahiga ma mũthemba wa marimari,
ihaandĩrĩrwo itina-inĩ cia thahabu ĩria therie.
Maũthĩ make matariĩ ta Lebanoni,
agathakara ta mĩtarakwa yakuo.
- 16 Kanua gake akĩaria karĩ mũrĩo mũno;
we nĩ wa kwendeka biũ.
Atĩrĩrĩ, ũyũ nĩwe mwendwa wakwa,
ũyũ nĩwe mũrata wakwa, inyũ aarĩ a Jerusalemu.

6

Arata

- 1 Wee mũthaka gũkĩra andũ-a-nja arĩa angĩ othe-rĩ,
mwendwa waku athiĩte kũ?
Mwendwa waku arorire na kũ,
nĩguo tũmũcarie nawe?

Mwendwa

- 2 Mwendwa wakwa aikũrũkire mũgũnda-inĩ wake,
o tũmĩgũnda-inĩ tũria tũtumanĩte mahuti marĩa manungi wega,
athiĩte kũriĩthia kũu mĩgũnda-inĩ,
agĩtuaga mahũa ma itoka.
- 3 Nĩ ndĩ wa mwendwa wakwa, nake nĩ wakwa;
we arĩithagia itoka-inĩ.

Mwendani

- 4 Wee mwendwa wakwa, ũrĩ mũthaka, o ta bũrũri wa Tiriza,*
ũrĩ wa kwendeka o ta Jerusalemu,
na ũkamakania o ta ita rĩrĩ na bendera.
- 5 Wĩhũgũre na kũngĩ, ũtige kũndora;
maĩtho maku nĩmarahoota.
Njuĩrĩ yaku no ta rũũru rwa mbũri
rũgũkũrũka Kĩrima kĩa Gileadi.
- 6 Magego maku mahaana ta rũũru rwa ng'onda
ĩkĩambata ciumĩte gũthambio.
O ĩmwe yacio ĩrĩ na ihatha rĩayo,
hatĩrĩ o na ĩmwe yacio ĩrĩ liki.
- 7 Thĩa ciaku ihaana ta ciatũ igĩrĩ cia itunda rĩa mũkomamanga,
ĩkĩonerwo hau taama-inĩ ũcio ũkũhumbĩrĩte ũthiũ.
- 8 No gũkorwo na atumia athamaki mĩrongo ĩtandatũ,
na thuriya mĩrongo ĩnana,
na airĩtu gathirange matangĩtarĩka;
- 9 no ndutura yakwa, ũcio wakwa ũtarĩ ũcuuke-rĩ, gũtirĩ ũngĩ mahaanaine,
nowe mũirĩtu wa nyina wiki,
o we gĩtũnio kĩa ũcio mũmũciari.
Airĩtu maamuonire makĩmwĩta mũrathime;

* 6:4 Itũura rĩa Tiriza nĩrĩo Jeroboamu aathuurire rĩtuĩke itũura inene rĩa Ũthamaki wa Gathigathini.

nao atumia athamaki o na thuriya makimukumia.

Arata

¹⁰ Nūū ūyū ūroimīra ta ruoro rūgitema,
athakarite ta mweri, na agathera ta riūa,
arī na ūkengu ta wa njata irūrunganite?

Mwendani

¹¹ Nindiraikurukire mūgūnda wa mīkombokombo,
ngarore tūmītī tūrīa tūmerete kūu gītumba-inī,
nīguo nyone kana mīthabibū nīthundūrīte,
o na kana mīkomamanga nīrutīte kīro.

¹² O na itanamenya ūrīa gūtariī-rī,
merirīria ma ngoro yakwa marandwara
gatagatī-inī ka ngaari cia mūthamaki cia ita cia andū aitū.

Arata

¹³ Cooka, cooka, wee Mūshulamu;
cooka, cooka, nigeetha tūkwīrorere!

Mwendani

Mūkwenda kwīrorera Mūshulamu ūyū nīkī,
taarī rwimbo rwa Mahanaimu mūreerorera?

7

¹ We mwarī ūyū wa mūnene,
ī magūrū maku mekīrītwo iraatū ti mathaka!
Magūrū maku mathakarite makahaana ta mathaga,
marīa mathondeketwo nī moko ma mūbundi mūūgī.

² Mūkonyo waku nī ta kaihūri ga gīthiūrūrī
karīa gataagaga ndibei ningie.
Njohero yaku ihaana ta kīhumbu kīa ngano ngonyore,
gīthiūrūrūkīirio nī itoka.

³ Nyondo ciaku ihaana ciana igīrī cia thīiya,
ikahaana mahatha ma thīiya.

⁴ Ngingo yaku ihaana ta mūthiringo mūraihi wakītwo na mīguongo.
Maitho maku nī ta tūrīa twa Heshibonī,
hakuhī na kīhingo kīa Bathi-Rabimu.

Iniūrū rīaku rīhaana ta mūthiringo mūraihi wa Lebanonī
ūrīa ūrorete na mwena wa Dameskī.

⁵ Mūtwe waku ūkūhumbaga tanji ta Kīrīma gīa Karimelī.
Nacio njuūrī ciaku ciirīte ikahaana ta rangī wa ndathi;
mūthamaki aikaraga ta oohereirwo tūmīcuha-inī twacio.

⁶ Wee wendo, kai wee ūrī mūthaka na wa gūkenania-ī!
Maūdū maku nīmagūkenania!

⁷ Kīrūgamo giaku kīrūngarīte ta mūtī wa mūkīndū,
nacio nyondo ciaku ihaana ta imanjīka cia matunda.

⁸ Ndoigire atīrī, “Nīngūhaica mūtī ūyū wa mūkīndū;
nīngūtua matunda maguo.”

Nyondo ciaku irotuika ta imanjīka cia thabibū,
nayo mīhūmū yaku itararīke wega ta matunda,

⁹ nako kanua gaku gatūike ta ndibei irīa njega mūno.

Mwendwa

Ndibei iyo irokinyīra mwendwa wakwa,
na īmerūke wega irī gatagatī ka mīromo na magego.

¹⁰ Nīī ndī wa mwendwa wakwa,

nake nĩ nĩ eriragĩria.

- 11 Mwendwa wakwa, ũka, nĩtũthĩ mĩgũnda-inĩ,
nĩtũthĩ tũkaraarĩre tũtũra-inĩ.
- 12 Nĩtũrooke gũthĩ tene mĩgũnda-inĩ ya mĩthabibũ
tũkarore kana mĩthabibũ nĩmĩthundũku,
na kana nĩcanũrite kĩro kĩayo,
o na kana mĩkomamanga nĩrutĩte kĩro:
kũu nĩkuo ngaakũheera wendo wakwa.
- 13 Matunda ma mandarĩki nĩmaratararĩka,
na mũrango-inĩ gwitũ kũri na matunda ma mĩthemba yothe marĩa
mega mũno,
ma mũgethano o na mangĩ maikaru,
marĩa ngũigĩre, wee mwendwa wakwa.

8

- 1 Naarĩ korwo no ũtũke ta mũrũ wa maitũ,
ũria wongire nyondo cia maitũ!
Hĩndĩ iyo, ingĩgũtũnga nja,
ndaakũmumunya,
na gũtirĩ mũndũ o na ũrĩkũ ũngĩmena.
- 2 Ingĩgũtongoria,
ngũtware nyũmba ya maitũ,
ũcio wandutire maundũ.
Ingĩkũhe ndibei irĩa njamithie wega ũnyue,
o yo ngogoyo ya mĩkomamanga yakwa.
- 3 Guoko gwake kwa ũmũtho akũigĩte rungu rwa mũtwe wakwa,
nakuo guoko gwake kwa ũrĩo gũkaahĩmbĩria.
- 4 Inyũ aarĩ a Jerusalemu, ndamwĩhĩtithia atĩri:
Mũtikoimbuthũre wendo o na kana mũwarahũre,
o nginya wĩrirĩrie kwarahũka guo mwene.

Arata

- 5 Nũũ ũyũ ũroka ambatĩte oimĩte werũ-inĩ,
etiiranĩtie na mwendwa wake?

Mwendwa

- Rungu-inĩ rwa mũtĩ wa matunda nĩho ndakwarahũrĩre ũrĩ toro;
hau nĩho nyũkwa aagĩrĩre nda yaku,
o hau nĩho ũcio warĩ na ruo rwa kũrũmwo aagũciarĩre.
- 6 Njikĩra ta mũhũuri ngoro-inĩ yaku,
ũhũũre ta mũhũuri guoko-inĩ gwaku;
amu wendo ũrĩ hinya o ta gĩkuũ,
ũuru waguo ũmĩtie ngoro o ta mbĩrĩra.
- Ūcinaga o ta mwaki ũrakana,
na o ta rũrĩrĩmbĩ rũnene mũno rwa Jehova.
- 7 Maaĩ maingĩ matingĩhota kũhorĩa wendo;
njũũ itingĩhota kũũthereria.
Korwo mũndũ no aheane
ũtonga wothe wa nyũmba yake nĩ ũndũ wa wendo-rĩ,
no kũnyũrũrio ũngĩnyũrũrio o biũ.

Arata

- 8 Nĩtũrĩ na kairĩtu ka maitũ,
nako gatiumĩtie nyondo.
Tũgeka atĩa nĩ ũndũ wa kairĩtu kau gaitũ,

mũthenya ũrĩa gagaatuĩka ga kũũrio?

⁹ Korwo nĩ rūthingo-rĩ,
tũngĩaka mĩthiringo mĩraihi na igũrũ ya betha igũrũ riako.
Korwo nĩ mũrango-rĩ,
tũngĩkahingĩria na mbaũ cia mũtarakwa.

Mwendwa

¹⁰ Nĩ ndĩ rūthingo,
nacio nyondo ciakwa ihaana ta mĩthiringo mĩraihi na igũrũ.
Nĩ ũndũ ũcio maitho-inĩ make-rĩ,
nduĩkĩte o ta mũndũ ũtũmaga aiganĩre.

¹¹ Solomoni aarĩ na mũgũnda wa mĩthabibũ kũu Baali-Hamoni;
mũgũnda ũcio wa mĩthabibũ akĩũkomborithia kũrĩ akombori.

O mũndũ aarĩ arehage cekerĩ 1,000* cia betha
nĩ ũndũ wa maciaro maguo.

¹² No mũgũnda wakwa wa mĩthabibũ nĩ wakwa o nĩ nyiki;
cekerĩ icio 1,000 nĩ ciaku wee Solomoni;
nacio cekerĩ 200† nĩ cia arĩa marĩmagĩra maciaro maguo.

Mwendani

¹³ Atĩrĩrĩ, wee ũikaraga mĩgũnda-inĩ
hamwe na arata a thiritũ yaku,
reke o na nĩ njigwe mũgambo waku.

Mwendwa

¹⁴ Umagara na ihenya mwendwa wakwa,
ũtuĩke ta thiiya,
kana ta thwariga nyanake
ĩrĩ irĩma-inĩ iria ĩrĩ mahuti manungi wega.

* 8:11 nĩ ta kilo ikũmi na ĩmwe na nuthu (11.5) † 8:12 nĩ ta kilo igĩrĩ na robo (2.25)

ISAIA

¹ Maya nīmo maündũ marĩa maaguũrĩrio Isaia mũrũ wa Amozu, makonĩ Juda na Jerusalemu hĩndĩ ya wathani wa Uzia, na wa Jothamu, na wa Ahazu, na wa Hezekia, arĩa maarĩ athamaki a Juda.

Rũrĩrĩ Rũremi

² Afĩrĩrĩ, wee igũrũ, ta thikĩrĩria! Nawe thĩ ta igua!

Nĩgũkorwo Jehova nĩarĩtie akoiga afĩrĩ:

“Nĩi heete ciana irio, ngacirera igakũra,
no cio ikaanemera.

³ Ndegwa nĩyũũ mwene yo,
nayo ndigiri ikamenya mũharatĩ wa mwene yo,
no Isiraeli ndarĩ ũndũ ooi,
andũ akwa nĩmagĩte ũmenyo.”

⁴ Hĩ! Kaĩ mũrĩ rũrĩrĩ rwĩhagia-ĩ.

Mũrĩ andũ matitikĩte mahĩtia,

na rũruka rwa andũ mekaga ũũru,

na ciana ciĩrutĩire gũthũkia maündũ!

Nĩmatiganĩrie Jehova;

nĩmamenete Ūrĩa Mũtheru wa Isiraeli,

makamũhutatĩra, magacooka na thuutha.

⁵ Nĩ kĩ gĩgũtũma mwende gũikara mũkĩhũũragwo?

Nĩ kĩ gĩgũtũma mũthĩi o na mbere kũrema?

Mũtwe wothe nĩmũtihangie,

nayo ngoro yothe ikanyamarĩka.

⁶ Kuuma ikinya rĩa kũgũrũ nginya mũtwe

gũtirĩ handũ hagĩma:

no nguraro theri, na mĩtũnda,

na ironda cia ndĩira

itarĩ thambie, kana ikoohwo,

kana ikororoio na maguta.

⁷ Bũrũri wanyu ũkirĩte ihooru,

matũũra manyu manene magacinwo na mwaki;

mĩgũnda yanyu ĩramathwo ĩgatigwo ũtheri nĩ andũ a kũngĩ

o mũkĩonaga,

ĩkoonũhwo ta ĩng’aũranĩtio nĩ ageni.*

⁸ Mwarĩ wa Zayuni atiganĩrio

ta gĩthũnũ kirĩ mũgũnda wa mũthabibũ,

agatiganĩrio ta kanyũmba karĩ mũgũnda wa marenge,

o na ta itũũra inene rĩthiũrũrũkiĩrio nĩ thũ ikienda kũrĩtunyana.

⁹ Tiga Jehova Mwene-Hinya-Wothe

aatũtigĩrie matigari manini ma andũ-rĩ,

tũngĩtuĩkĩte ta Sodomu,

na tũkahaana ta Gomora!

¹⁰ Thikĩrĩriai kiugo kĩa Jehova,

* 1:7 Ũndũ ũyũ wekĩkĩte rĩrĩa Senakeribu aatharĩkĩire Jerusalemu (1Ath 18:13).

inyuĩ mwathanaga Sodomu;
na mũigwe watho wa Ngai witũ,
inyuĩ andũ a Gomora!

11 “Magongona macio manyu mũndutagĩra maingĩ-rĩ,
nĩ ma kĩ kũrĩ nĩ?” Ūguo nĩguo Jehova ekũuria.
“Nĩnjiganĩtwo nĩ magongona ma njino,
na magongona ma ndũrũme, na maguta ma nyamũ noru;
nĩ ndikenagĩra thakame ya ndegwa,
na ya tũtũrũme, o na ya mbũri.

12 Nũũ ũkoragwo amwĩrite mũndutĩre magongona macio
rĩrĩa mũgũũka mbere yakwa kũũhooya,
mũkĩrangaga nja cia nyũmba yakwa?

13 Tigai gũcooka kũrehe maruta ma tũhũ!
Ūbumba wanyu nĩ kĩndũ kĩa magigi harĩ nĩ.
Ndingĩhota gũkirĩrĩria ciũngano cianyu cia waganu:
mĩcemanio yanyu ya Karũgamo ka Mweri, na Thabatũ, o na ciathĩ
iria njathane.

14 Ngoro yakwa nũthũire ciathĩ cianyu
cia Karũgamo ka Mweri, o na ciathĩ iria njathane.
Maũndũ macio matũkĩte mũrigo harĩ nĩ,
nĩmanogetie.

15 Hĩndĩ irĩa mwambararia moko manyu na igũrũ mũkĩhooya,
nĩndĩrĩmũhithaga maitho makwa ndikamuone;
o na mũngĩhooya mahooya maingĩ ndirĩmũiguaga.
Nĩgũkorwo moko manyu maiyũrĩtwo nĩ thakame;

¹⁶ mwĩthambeĩ mwĩtherie.

Eheriai cĩiko cianyu njũru maitho-inĩ makwa!
Tigai gwĩka maũndũ mooru,

¹⁷ mwĩruteĩ gwĩkaga wega!

Thingatagai ciira wa kĩhooto,
na mũkoomĩrĩria arĩa ahinyĩrĩrie.

Tuagai ciira wa ciana cia ngoriaĩ na kĩhooto,
na mũthaithanagĩrĩre mũtumia wa ndigwa.”

18 Jehova ekuuga atĩrĩ,
“Ūkai tũciire.

O na mehĩa manyu mangĩkorwo matunĩhĩte ta gakarakũ-rĩ,
nĩmagathera o ta ira;

o na maatuĩka matunĩhĩte ta thakame,
nĩmakerũha o ta guoya wa ng'ondũ.

19 Mũngĩnjigua na mũnjathĩkĩre,
nĩ mũrĩrĩĩaga indo iria njega mũno cia bũrĩri;

20 no mũngĩrema na mũrege gwathĩka,
mũkaaniinwo na rũhiũ rwa njora.”

Nĩgũkorwo nĩ kanua ka Jehova koigĩte ũguo.

21 Hĩ! Kaĩ itũũra inene rĩrĩa rĩĩhokeku
nĩrĩtuĩkĩte ta mũmaraya-ĩ!

Hĩndĩ imwe rĩayũrĩte ũtuanĩri ciira wa kĩhooto;
ũthingu nĩguo watũũraga thĩnĩ warĩo,
no rĩu nĩ oragani matũũraga kuo!

22 Betha yanyu ituĩkĩte gĩko,
ndibei yanyu irĩa njega mũno igatukanio na maaĩ.

- 23 Andũ anyu arĩa mamwathaga nĩ kũrema maremete,
magatuĩka a thiritũ ya aici;
othe nĩmendete mahaki,
nao mahanyũkanagia na indo cia kũheo.
Maticĩiragĩra ciana cia ngoriai na kĩhooito;
na matithikagĩrĩria ciira wa mũtumia wa ndigwa.
- 24 Nĩ undũ ũcio, Mwathani, Jehova Mwene-Hinya-Wothe,
O we Mwene Hinya wa Isiraeli, ekuuga atĩrĩ,
“Hĩ! Nĩngaitĩrĩria amuku akwa mang’ũrĩ makwa,
na ndĩrĩhĩrie harĩ thũ ciakwa.
- 25 Nĩngagũkĩrĩra na guoko gwakwa;
ngagũtheria gĩko gĩaku gĩthire biũ,
na maundũ maku mothe marĩa matarĩ matheru ndĩmatherie.
- 26 Acĩirithania aku ngaatũma matuĩke o ta ũrĩa maatarĩ matukũ-inĩ ma
tene,
na aheani kĩrĩra aku o ta ũrĩa maatarĩ kĩambĩrĩria-inĩ.
Thuutha ũcio ũgeetagwo
Itũura Inene rĩa Ũthingu,
o na Itũura Inene Rĩihokeku.”
- 27 Itũura rĩa Zayuni rĩgaakũũrwo na ciira wa kĩhooito,
nao andũ a rĩo arĩa merĩrĩte makũũrwo na ũthingu.
- 28 No andũ arĩa aremi na arĩa ehia makaaniinwo hamwe,
nao arĩa matiganagĩria Jehova nĩmagathira biũ.
- 29 “Nĩmũgaconoka nĩ undũ wa mĩgandi iyo mĩamũre
mũtũire mũkenagĩra;
nĩmũkaigua thoni nĩ undũ wa mĩgũnda
iyo mwĩthuurĩire.
- 30 Mũgaatuĩka ta mũgandi ũrahooha mathangũ,
mũtuĩke ta mũgũnda ũtarĩ maai.
- 31 Mũndũ ũrĩa ũrĩ hinya agaatuĩka maragara,
naguo wĩra wake ũtuĩke thandi;
we na wĩra wake nĩmakahĩa hamwe,
haage mũndũ wa kũhoria mwaki ũcio.”

2

Kĩrĩma kĩa Jehova

¹ Ũyũ nĩguo ũhoru ũrĩa Isaia mũrũ wa Amozu onire ũkonĩĩ Juda na Jerusalemu:

² Matukũ-inĩ ma kũrigĩrĩria
kĩrĩma kĩa hekarũ ya Jehova nĩgĩkahaandwo
kĩrĩ kĩo kĩnene gatagatĩ ka irĩma iria ingĩ;
nĩgĩkambarario igũrũ rĩa tũrĩma tũrĩa tũngĩ,
nao andũ a ndũrĩrĩ nĩkuo magaathiaga.

³ Ndũrĩrĩ nyingĩ nĩgathiĩ kuo ikiugaga atĩrĩ,
“Ũkai, twambate tũthĩĩ kĩrĩma-inĩ kĩa Jehova,
tũthĩĩ nyũmba ya Ngai wa Jakubu.
Nĩagatũruta ũhoru wa mĩthĩire yake,
nĩgeetha tũgeragĩre nĩra ciake.”
Nĩgũkorwo Zayuni nĩgũkoima ũtaarani,
nakuo Jerusalemu kuume ndũmĩrĩri ya Jehova.

4 Nake n̄agatuithanagia ndūrīrī ciira,
 na aiguithanie irīndī nyingī.
 Hiū ciao cia njora magaacithondeka ituīke mīraū ya kūrīma,
 namo matimū mao mamathondeke matuīke hiū cia gūceeha mītī.
 Gūtīrī rūrīrī rūgaacooka kūrūa na rūrīrī rūrīa rūngī na rūhiū rwa njora,
 o na kana merute ūhorō wa mbaara hīndī ingī.

5 Atūrīrī wee nyūmba ya Jakubu,
 ūkaai tūthiige tūmūrīkīrwo nī ūtheri wa Jehova.

Mūthenya wa Jehova

6 Wee nūtiganīrie andū aku,
 o acio a nyūmba ya Jakubu.
 Nao marūmītīe mūno mītugo na irīra cia andū a mwena wa irathīro;
 maragūrāga ta Afilisti,
 na makagīa thiritū na andū matoōī Ngai.

7 Būrūri wao ūiyūrīte betha na thahabu,
 igīina ciao itingīthira.
 Būrūri wao ūiyūrīte mbarathi;
 na ngaari ciao cia ita itingītarīka.

8 Būrūri wao ūiyūrīte mīhianano ya kūhooywo;
 mainamagīrīra wīra wa moko mao,
 o indo iria mathondekete na ciara ciao.

9 Nī ūndū ūcio mūdū nīakaharūrūkio,
 nacio iruka cia andū iconorithio;
 ndūkanamarekere.

10 Toonyai rwaro-inī rwa ihiga,
 mwīhithe tīri-inī mūrīre kīmakania kīa Jehova
 na riiri wa ūnene wake!

11 Maitho ma mūdū mwītīī nīmagaconorithio,
 naguo mwītīio wa andū nīūkaharūrūkio;
 no Jehova we wiki nīwe ūgaatūgīrio mūthenya ūcio.

12 Jehova Mwene-Hinya-Wothe arī na mūthenya aigīte
 wa gūkīrīra andū arīa othe etīī na arīa meikagīrīra,
 na arīa othe metūgagīria
 (nao othe nīmakanyihio),

13 na okīrīre mītarakwa yothe ya Lebanoni, irīa mīraihi na igūrū na
 īkaneneha mūno,*
 o na mīgandi yothe ya Bashani,

14 na okīrīre irīma iria ndaaya na igūrū,
 na tūrīma tuothe tūrīa tūraihi.

15 na okīrīre mūthiringo o wothe mūraihi na igūrū
 na rūthingo o ruothe rwakītwo rwa hinya,

16 na okīrīre marikabu ciothe cia Tarishishi,
 na marikabu ciothe iria njega mūno.

17 Mwītūgīrio wa mūdū nīūkaharūrūkio,
 na mwītīio wa andū ūconorithio;
 no Jehova we wiki nīwe ūgaatūgīrio mūthenya ūcio,

18 nayo mīhianano ya kūhooywo nīgathira biū.

* 2:13 Būrūri wa Lebanoni warī mwena wa irathīro wa Jorodani, na woīkaine nī ūndū wa mītarakwa na ng'ombe ciakuo.

- 19 Andũ makoorĩra ngurunga-inĩ cia ndwaro cia mahiga,
o na marima-inĩ ma thĩ,
moorĩre kĩmakania kĩa Jehova na riiri wa ũnene wake,
hĩndĩ irĩa akaarũgama athingithie thĩ.
- 20 Mũthenya ũcio andũ makooya mĩhianano yao ya betha,
na mĩhianano yao ya thahabu,
irĩa methondekeire mamĩhooyage,
mamũkĩrie huko na huhu.
- 21 Nao makoorĩra ngurunga-inĩ cia ndwaro cia mahiga,
na mahiga-inĩ marĩa macunjurĩte
morĩre kĩmakania kĩa Jehova
na riiri wa ũnene wake,
hĩndĩ irĩa akaarũgama, athingithie thĩ.
- 22 Tiga kwĩhoka mũndũ,
ũria mĩhũmũ yake irĩ o maniũrũ-inĩ make.
Nĩ undũ-rĩ, akĩrĩ wa bata ũrĩkũ?

3

Jerusalemu na Juda Gũtuũrwo Ciira

- 1 Atĩrĩrĩ, Mwathani,
Jehova Mwene-Hinya-Wothe,
arĩ hakuhi kwehereria Jerusalemu na Juda
ũteithio wao na kĩa kĩmatiiragĩrĩra,
amehererie ũteithio wotho wa irio na wa maaĩ,
2 o na amehererie mũndũ ũria njamba na mũrũĩ wa mbaara,
na mũtuanĩri ciira na mũnabii,
na mũragũri na mũthuuri wa kĩama,
- 3 na mũtongoria wa gĩkundi gĩa thigari mĩrongo itano,
na mũheani kĩrĩra, na mũbundi mũũgĩ, o na mũndũ-mũgo mũũgĩ.
- 4 Tũhĩ nĩtuo ngaatua anene ao;
na maathagwo nĩ tũkenge.
- 5 Andũ nĩmakahiinyanĩrĩria:
o mũndũ akaahinyĩrĩria ũria ũngĩ,
mũndũ wa itũũra okĩrĩre mũndũ wa itũũra rĩake.
Arĩa anini nĩmagookĩrĩra arĩa akũrũ,
nao arĩa matarĩ ngumo mokĩrĩre mũndũ ũria mũtũku.
- 6 Mũndũ nĩakanyiita ũmwe wa ariũ a nyina
arĩ gwa ithe mũciĩ, amwĩre atĩrĩ,
“Wee ũrĩ na nguo ya igũrũ, tuĩka mũtongoria witũ;
ũreke kũndũ gũkũ kwanangĩtwo kũgĩe wathani-inĩ waku!”
- 7 Nowe nĩakaanĩrĩra mũthenya ũcio oige atĩrĩ,
“Nĩ ndirĩ na kĩhonia.
Nĩgũkorwo gwakwa mũciĩ gũtirĩ irio kana nguo,
tigai kũndua mũtongoria wa andũ.”
- 8 Nĩgũkorwo Jerusalemu nĩkũratũgũga,
nakuo Juda nĩkũragũa;
ciugo na ciũko ciakuo nĩirokĩrĩra Jehova
na makang’athĩria thĩithi wake ũrĩ riiri.
- 9 Ithĩithi ciao nĩcio ciumbũraga ũria mahaana;

maanikaga mehia mao o ta ma Sodomu;
o na matimahithaga.

Kaĩ marĩ na haaro-ĩ!

Nĩo mereheire mwanangĩko.

¹⁰ Ha ũhoro wa andũ arĩa athingu, meerei atĩ nĩmakagaacĩra;
nĩgũkorwo nĩmakaarĩaga maciaro ma maũndũ marĩa maaneka.

¹¹ No andũ arĩa aaganu, meerei atĩrĩ: kaĩ marĩ na haro-ĩ!
Nĩgũkorwo mwanangĩko ũrĩ igũrũ rĩao!

Nao makaarĩhwo kũringana na wĩra wa moko mao.

¹² Andũ akwa mahinyagĩrĩrio nĩ ciana,
nao andũ-a-nja nĩo mamaathaga.

Atĩrĩrĩ inyuĩ andũ akwa, atongoria anyu nĩo mamũhĩtithagia,
magatũma muume njĩra irĩa yagĩrĩre.

¹³ Jehova nĩaikarĩre gĩtĩ gĩake iciirĩro-inĩ;
akarũgama nĩguo aciirithie andũ.

¹⁴ Jehova nĩarĩkĩtie gũtuĩra
athuuri na atongoria a andũ ake ciira, akameera atĩrĩ:

“Nĩ inyuĩ mwanangĩte mũgũnda wakwa wa mĩthabĩbũ;
o na indo iria mũtunyĩte athĩĩni irĩ thĩĩni wa nyũmba cianyu.”

¹⁵ “Mũhehenjaga andũ akwa,
na mũkamemenda mothiũ ma athĩĩni nĩkĩ?”
nĩguo Mwathani Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekũũria.

¹⁶ Jehova ekuuga atĩrĩ,
“Andũ-a-nja a Zayuni nĩetĩĩ,

mathĩiaga maguucĩtie ngingo,
makiuhanaga na maitho mao,

na makinyaga na njaci magĩthĩ,
na makagambia njingiri iria irĩ thũng’wa-inĩ ciao.

¹⁷ Nĩ ũndũ ũcio Mwathani nĩagatũma andũ-a-nja acio a Zayuni magĩe na
ironda mĩtwe;

Jehova nĩakoonania njaga yao.”

¹⁸ Mũthenya ũcio Jehova nĩakamaaũra mathaga mao: nĩmo bangiri, na
rũtamĩ rwa kuoha njuĩrĩ, na mĩgathĩ irĩa iĩhacĩte ta mweri,

¹⁹ na icũhĩ cia matũ, na mĩrĩnga ya moko, na taama wa kwĩhumbĩra
ũthiũ,

²⁰ na itambaya cia mũtwe, na irengeeri cia magũrũ, na mĩcibi, na cuba
cia maguta manungi wega, na ithiitũ

²¹ na icũhĩ cia mũhũũri cia moko, na icũhĩ cia maniũrũ,

²² na nguo ndaihu iria njega, na ngũbia, na tũbuti, na nguo cia igũrũ,
na tũmondo,

²³ na icicio cia kwĩrora, na nguo cia gatani irĩa njega, na itambaya, na
macuka ma ciande.

²⁴ Handũ ha mũtararĩko mwega gũkaagĩa na mũnungo mũũru;
handũ ha mĩcibi hagaakorwo mũkanda;

handũ ha njuĩrĩ thondeke wega hagĩe kĩhara;

handũ ha nguo njega hakaagĩa nguo ya ikũnia;

naho handũ ha ũthaka wa mwĩrĩ hagĩe gũcinanwo na ruoro.

²⁵ Arũme anyu makoogawo na rũhiũ rwa njora,
nacio njamba cianyu cia ita ikaaniinĩrwo mbaara-inĩ.

26 **H**ingo cia Zayuni nūgacakaya na igirīke,
na itūūra riu rikire ihooru, na rīkare rīmomoretwo, rīkagūa thī.

4

1 Na rīrī, mūthenya ūcio andū-a-nja mūgwanja makaanyita mūdū
mūrūme ūmwe,
mamwīre atīrī, “Tūrīrīlaga irio ciitū ithuī ene,
na twīheage nguo;
no ūreke twītanagio nawe.
Twehererie thoni ciitū!”

Thuuna ya Jehova

2 Mūthenya ūcio Thuuna ya Jehova nūgathakara na igīe riiri, namo
maciaro ma būrūri ūcio magaakorwo marī mega, na marī mwīraho na
riiri wa arīa magaakorwo marī matigari kūu Isiraeli!

3 Na rīrī, nīgūgakinya atīrī, andū arīa magaatigwo Zayuni, na arīa
magaakorwo matigaire Jerusalemu, mageetagwo atheru, nao nī arīa othe
maandīkītwo na magaathīrīrwo gūtūūra muoyo kūu Jerusalemu.

4 Mwathani nīagathambia gīko kīrīa kūrū kīa andū-a-nja a Zayuni;
nīagatheria Jerusalemu marooro ma thakame arī na roho wa gūtuanīra
ciira o na roho wa gūcina na mwaki.

5 Ningī Jehova nīagatūma itu rīa ndogo rīgīe kūdū guothe mūthenya
kūrīa gūkarītwo nī andū kīrīma-inī kīu gīa Zayuni, na atūme kūrīa
kūnganītwo gwakane rūrīrīmī rwa mwaki ūtukū; igūrū rīa riiri ūcio
wōthe gūgaakorwo taarī hema.

6 Igāatuika ta gīthūnū gīa kūrēhe kūruru gīa kwīgītia kuuma kūrī
ūrugarī wa mūthenya, na handū ha kūrīra na ha kwīgītia kuuma kūrī
kīhuhūkano kīa rūhuho na kīa mbura.

5

Rwīmbo rwa Mūgūnda wa Mīthabībū

1 Nīngūinīra mwendwa wakwa ūrīa nyendete rwīmbo,
ndīmūinīre rwīmbo rūkoniī mūgūnda wake wa mīthabībū:
Mwendwa wakwa aarī na mūgūnda wa mīthabībū
kīrīma-inī handū hanoru mūno.

2 Akīūthiūrūrūkīria na mūtaro,
na akīūngania mahiga marīa mothe maarī kuo akīmate,
agīcooka akīūhaanda mīthabībū irīa mīega mūno.

Nīaakire mūthiringo mūrāihu na igūrū kūu thīnī wāguo,
o na ningī akīenja handū ha kūhīhagīra thabībū.

Nake agīeterera ūciare thabībū njega,
no rīrī, waciarire thabībū cia gīthaka.

3 “Atīrīrī, inyuī andū aya mūtūūrāga Jerusalemu o na andū a Juda,
tūtūithaniei ciira, nī na mūgūnda wakwa wa mīthabībū.

4 Nī ūndū ūrīkū ūngī ingīekire mūgūnda ūcio wakwa wa mīthabībū
gūkīra ūguo ndawīkire?

Waciarire thabībū cia gīthaka nīkī,
o hīndī irīa ndetereire ūciare thabībū njega?

5 Atīrīrī, nīngūmwīra ūrīa ngwīka
mūgūnda ūcio wakwa wa mīthabībū:
Nīngūwehereria rūgiri rwāguo,

nĩguo wanangwo,
njooke momore rūthingo rwaguo,
nĩguo ũrangĩrĩrio.

6 Ndiūtiganĩrie wanangĩke,
ũtegũcehwo kana kũrimwo,
naguo ũrĩmeraga cong'e na mũigua.
Ningĩ njathe matu matikanaurĩrie mbura.”

7 Mũgũnda wa mĩthabibũ wa Jehova Mwene-Hinya-Wothe
nĩguo nyũmba ya Isiraeli,
nao andũ a Juda
nĩo mũgũnda wake wa mĩthabibũ ũrĩa akenagĩra.
Nake eethire ciira wa kĩhooto, akĩona o ũiti wa thakame;
agĩcaria ũthingu, no akĩigua kĩrĩro kĩa mĩnyamaro.

Haaro na Gũtũrwo Ciira

8 Kaĩ, inyuĩ arĩa mũikaraga mũkũiongagĩrĩra nyũmba mũrĩ na haro-ĩ!
O inyuĩ mũnyiiithanagia gĩthaka kĩmwe na kĩrĩa kĩngĩ gĩgatuĩka
kĩmwe,

nginya hakaaga handũ ha gũtigĩria andũ arĩa angĩ,
nĩguo mũtũũre bũrũri-inĩ mũrĩ inyuiki.

9 Jehova Mwene-Hinya-Wothe oigĩte atĩrĩ ngũiguaga:
“Ti-itherũ nyũmba iria nene nĩgakira ihooru,
nacio nyũmba iria thaka ciage andũ a gũciikara.

10 Mũgũnda wa iĩka ikũmi wa mĩthabibũ ũkaaruta bathi imwe* ya ndibei,
nayo homeri imwe† ya mbegũ yume eba imwe‡ ya ngano.”

11 Kaĩ arĩa marokaga gũũkĩra rũciinĩ tene,
makahang'ire njoohi marĩ na haaro-ĩ!
o acio maikaraga thĩ ũtukũ gũgakũra,
nginya makarĩo nĩ ndibei.

12 Maruga-inĩ mao makoragwo na inanda cia mũgeeto,
na cia inubi na tũhembe, na mũtũrĩrũ, o na ndibei,
no matirũmbũyagia ciĩko cia Jehova,
na makaagĩra wĩra wa moko make gĩtũo.

13 Nĩ ũndũ ũcio andũ akwa nĩmagatahwo matwarwo bũrũri ũngĩ
nĩ ũndũ wa kwaga ũmenyo;
andũ ao arĩa atũku magaakua nĩ ng'aragu,
nakĩo kĩrĩndĩ kĩa kĩhooteke nĩ nyoota.

14 Nĩ ũndũ ũcio mbĩrĩra nĩnenehetie thuti nĩ ũndũ wao,
na iğaathamia kanua kayo gatarĩ gĩturi;
kũu nĩkuo gũkaaharũrũka andũ ao arĩa marĩ igweta na ikundi cia andũ,
hamwe na andũ arĩa manyuuaga makanegena, o na arĩũ.

15 Nĩ ũndũ ũcio mũndũ nĩakaharũrũkio,
nakĩo kĩrĩndĩ gĩconorithio,
namo maitho ma arĩa etĩĩ maconorithio.

16 No Jehova Mwene-Hinya-Wothe nĩagatũũgĩrio nĩ ũndũ wa ciira wake
wa kĩhooto,
nake Mũrungu, o we ũcio mũtheru, nĩakeyonia nĩ mũtheru na
ũndũ wa ũthingu wake.

17 Hĩndĩ iyo ng'ondũ ikaarĩaga ta irĩ ũrũthio-inĩ wacio;
natuo tũgondu tũkaarĩthagio kũndũ kũrĩa kwanangĩku gwa itonga.

* 5:10 nĩ ta lita 22 † 5:10 nĩ ta lita 220 ‡ 5:10 nĩ ta lita 22

- 18 Kaĩ arĩa maguucagia mehia na mĩhĩndo ya maheeni marĩ na haaro-ĩ!
o acio maguucagia waganu na mĩkanda ta írĩa ĩguucagia ngaari cia ng'ombe,
- 19 o acio moigaga atĩrĩ, “Ngai nĩahiũhe oke,
nĩahiķe wĩra wake nĩguo tũwone.
Nĩũkuhĩrĩrie,
mũbango wa Ūrĩa Mũtheru wa Isiraeli nĩũũke,
nĩguo tũũmenye.”
- 20 Kaĩ arĩa metaga ũũru wega,
nagu wega makawĩta ũũru marĩ na haaro-ĩ!
o acio matuaga nduma nĩyo ũtheri, na ũtheri makaũtua nduma,
na magatua kĩndũ kĩrũrũ nĩ kĩrĩ mũrĩo,
nakio kĩndũ kĩrĩa kĩrĩ mũrĩo magagĩtua nĩ kĩrũrũ.
- 21 Hĩ! Kaĩ arĩa meyonaga marĩ oogĩ maitho-inĩ mao,
na makeyona marĩ na ũmenyi marĩ na haaro-ĩ!
- 22 Hĩ! Kaĩ andũ arĩa marĩ ngumo ya kũnyua ndibei,
na njoorua cia kũriingia indo cia gũtũma andũ marĩo marĩ na haaro-ĩ!
- 23 o arĩa marekagĩrĩria andũ arĩa mehĩtie nĩ ũndũ wa ihaki,
no makarega gũtua ciira wa kĩhooto wa andũ arĩa matehĩtie.
- 24 Nĩ ũndũ ũcio, o ta ũrĩa nĩnĩmbĩ cia mwaki icinaga itira cia mũgũnda,
na ta ũrĩa nyeki nyũmũ ĩnĩnũkagio nĩ rũrĩrĩmbĩ rwa mwaki-rĩ,
ũguo noguo mĩri yao ĩkaabutha,
na kiro kĩa kũmbũrwo o ta rũkũngũ;
nĩgũkorwo nĩmaregete watho wa Jehova Mwene-Hinya-Wothe,
na makamena kiugo kĩa Ūrĩa Mũtheru wa Isiraeli.
- 25 Nĩ ũndũ ũcio marakara ma Jehova maakanĩte mookĩrĩre andũ ake;
nake nĩatambũrũkĩtie guoko amagũthe magũe thĩ.
Irĩma nacio ĩgathingitha,
nacio ciimba ciao ĩkaaraganio nĩĩra-inĩ ta mahuti.
- No o na kũrĩ ũguo-rĩ, marakara make matirĩ maraahũahũa,
guoko gwake no gũtambũrũkĩtio o na rĩu.
- 26 Nake ahaicĩtie bendera handũ ĩgũrũ eete ndũrĩrĩ iria irĩ kũraya,
nao arĩa marĩ ituri cia thĩ ahuhaga biringi akĩmeeta. §
Nĩo aya mokĩte,
mateng'ereite na ihenya.
- 27 Gũtirĩ o na ũmwe wao ũraanoga kana akahĩngwo,
gũtirĩ o na ũmwe ũracũũnga kana agakoma;
gũtirĩ ũraregeria mũcibi njohero,
o na gũtirĩ rũrigi rwa kĩaatũ rũtuĩkĩte.
- 28 Mĩguĩ yao nĩ mĩũgĩ,
namo mota mao mothe nĩmageete;
mahũngũ ma mbarathi ciao mahaana ta ihiga rĩa nyaigĩ,
namo magũrũ ma ngaari ciao cia ĩta mathiĩaga ta rũhuho.
- 29 Mũraramo wao nĩ ta wa mũrũũthi,

§ 5:26 Ashuri na Babuloni nĩcio ndũrĩrĩ ĩcio ĩgwetetwo.

nao mararamaga o ta njaũ cia mĩrũũthi;
 marurumaga makĩnyiita ũguĩmi wao,
 na makaũkuua na gũtirĩ ũngũiteithũra.
 30 Mũthenya ũcio makaararama nĩ ũndũ wa kĩrĩa manyiitĩte,
 o ta ũrĩa iria rĩrurumaga rĩgĩkia ndiihũ.
 Na mũndũ angĩgaacũthĩrĩria bũrũri-inĩ,
 akoona no nduma irĩ kuo na mĩnyamaro,
 o nago ũtheri nĩũgaathiĩkwo nĩ matu.

6

Gũtũmwo kwa Isaia

1 Na rĩrĩ, mwaka ũrĩa Mũthamaki Uzia aakuire-rĩ, nĩguo ndonire Mwathani aikariire gĩtĩ kĩa ũnene, kĩrĩ igũrũ na gĩtũũgĩrĩtio, nayo nguo yake yaiyũrite hekarũ nĩ ũndũ wa ũrĩa yaraihĩte.

2 Igũrũ wake kwarũgamĩte aserafi, na o mũserafi ũmwe aarĩ na mathagu matandatũ: nao makehumbĩra mothiũ mao na mathagu meerĩ, namo meerĩ makehumbĩra magũrũ namo, na meerĩ makombũka namo.

3 Nao metanaga makerana atĩrĩ:
 “Jehova Mwene-Hinya-Wothe nĩwe mũtheru, iĩ nĩwe mũtheru, ti-itherũ nĩwe mũtheru;
 thĩ yothe iiyũritwo nĩ riiri wake.”

4 Nĩ ũndũ wa mũrurumo wa mĩgambo yao, itugĩ cia mĩrango na hingĩro ciaguo ikĩenyanya, nayo hekarũ ikĩiyũra ndogo.

5 Na nĩ ngĩanĩrĩria ngiuga atĩrĩ, “Hĩ! Kaĩ ndĩ na haaro-ĩ! Ndĩgũthira! Nĩgũkorwo ndĩ mũndũ wa mĩromo itarĩ mũtheru, o na ningĩ ndũuranagia na andũ matarĩ mĩromo mũtheru, na maito makwa nĩmonete Mũthamaki, o we Jehova Mwene-Hinya-Wothe.”

6 Hĩndĩ iyo mũserafi ũmwe akũmbũka, agĩũka harĩ nĩ akuuĩte ikara rĩa mwaki na guoko, rĩrĩa aarutĩte na mĩhato kigongona-inĩ.*

7 Mũserafi ũcio akĩhuthia kanua na ikara rĩu, akiuga atĩrĩ, “Kuona atĩ ikara rĩrĩ nĩriahutia mĩromo yaku, mahĩtia maku nĩmeherio, o namo mehia maku nĩmahoroherio.”

8 Ningĩ ngĩigua mũgambo wa Mwathani ũkĩũria atĩrĩ, “Nũũ ngũtũma? Na nũũ ũgũthiĩ handũ haitũ?”

Na nĩ ngĩcookia atĩrĩ, “Nĩ ũyũ haha. Ndũma!”

9 Nake akĩnjũra atĩrĩ, “Thĩ ũkeere andũ aya atĩrĩ:
 “Inyũ tũũrai o mũiguaga no mũtikanamenye ũndũ;
 tũũrai muonaga no mũtikanakuũke.”

10 Tũma ngoro cia andũ aya ciũme,
 o na ũtũme matũ mao magĩe njiika mage kũigua,
 o na ũhinge maito mao matige kuona.

Tondũ maahota kuona na maito mao,
 na maigue na matũ mao,
 na ngoro ciao igĩe na ũmenyo,
 macooke magarũrũke mahonio.”

11 Na nĩ ngĩcooka ngĩũria atĩrĩ, “Mwathani, nĩ nginya rĩ?”

Nake akĩnjookeria atĩrĩ:

“Nĩ nginya hĩndĩ irĩa matũũra marĩa manene magaakorwo maanangĩtwo na matarĩ na wa kũmatũũra,
 nacio nyũmba ikorwo itiganĩrio,

* 6:6 Gĩkĩ nĩ kigongona kĩarĩ gatagatĩ ka Handũ-harĩa-Hatheru kĩa mahuti marĩa manungi wega.

na mĩgũnda ĩkaanangwo na ĩgathũkio biũ,

12 o nginya rĩrĩa Jehova agaakorwo atwarĩte andũ othe kũraya, nago bũrũri ũgatiganĩrio biũ.

13 Na rĩrĩ, o na kũngĩkorwo kũri na gĩcunjĩ gĩa ikũmi kĩa andũ gĩtigaire bũrũri-inĩ-rĩ, bũrũri ũcio no ũkaanangwo rĩngĩ.

No rĩrĩ, o ta ũrĩa mũceneni na mũgandi ĩtigagio ithukĩ yatemwo-rĩ, ũguo nogo rũciaro rũrũ rwamũre rũgaatigario gĩtina kiaruo bũrũri-inĩ ũcio.”

7

Kĩmenyithia kĩa Imanueli

1 Hĩndĩ ĩrĩa Ahazu mũrũ wa Jothamu, mũrũ wa Uzia, aarĩ mũthamaki wa Juda-rĩ, Rezini mũthamaki wa Suriata marĩ na Peka mũrũ wa Remalia mũthamaki wa Isiraeli, makĩambata mathĩ magatharĩkĩre itũura rĩa Jerusalemu, no matiigana kũrĩtooria.*

2 Na rĩrĩ, andũ a nyũmba ya Daudi nĩ meerirwo atĩrĩ, “Andũ a Suriata nĩmanyiitanĩte na andũ a Efraimu”; nĩ ũndũ ũcio ngoro ya Ahazu o na ngoro cia andũ ake ikĩnaina o ta ũrĩa mĩtĩ ya mĩtitũ ĩnainagio nĩ rũhuho.

3 Hĩndĩ ĩyo Jehova akĩra Isaia atĩrĩ, “Umagara, wee mũrĩ na mũrũguo Sheari-Jashubu, mũthĩ mũgatũnge Ahazu mũthia-inĩ wa mũtaru ũria uumĩte Karia-inĩ ka Rũgongo, njĩra-inĩ ya gũthĩ Gĩthaka kĩa Mũthambia-Nguo.

4 Ũmwĩre atĩrĩ, ‘Wĩmenyerere, ũikare ũhooreire na ndũgetigĩre. Ndũkareke ũurwo nĩ hinya nĩ ũndũ wa icinga icio igĩrĩ iratooga ndogo; ndũgetigĩre marakara mahiũ ma Rezini, na ma Suriata, o na ma mũrũ wa Remalia.

5 Suriata, na Efraimu, na mũrũ wa Remalia nĩmaciĩrĩre gũkwananga, makoiga atĩrĩ,

6 “Nĩtũtharĩkĩre Juda, tũkũnyariire na tũkũgayane, na tũtue mũrũ wa Tabeeli mũthamaki wakuo.”

7 No rĩrĩ, Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ:

“ Ũhoro ũcio ndũgaakinyanĩra, na ndũgekĩka,

8 nĩgũkorwo itũura inene rĩa Suriata nĩ Dameski, na mũnene wa Dameski no Rezini.

Ihinda rĩa mĩaka mĩrongo ĩtandatũ na ĩtano ĩtaanathira-rĩ, andũ a Efraimu magakorwo maharaganĩtio ũndũ matangĩcooka gũtuĩka rũrĩrĩ.

9 Ningĩ itũura inene rĩa Efraimu nĩ Samaria, na mũnene wa Samaria no mũrũ wa Remalia.

Mũngĩaga kũrũgama mũrũmĩte wega wĩtikio-inĩ wanyu-rĩ, mũtikehaanda o na atĩa.’”

10 Ningĩ Jehova nĩarĩrie Ahazu o rĩngĩ, akĩmwĩra atĩrĩ,

11 “Ītia kĩmenyithia kuuma kũrĩ Jehova Ngai waku, o na kiumĩte kũndũ kũrĩa kũriku mũno, kana kiumĩte igũrũ kũrĩa kũraihi mũno.”

12 No Ahazu akiuga atĩrĩ, “Nĩ ndigwĩtia; nĩ ndikũgeria Jehova.”

* 7:1 Mwaka wa 735 mbere ya gũciarwo gwa Kristũ, andũ a Isiraeli na a Suriata nĩmendaga gũũkĩrĩa bũrũri wa Ashuri, na nĩmendaga Ahazu amateithĩrie.

13 Ningĩ Isaia akiuga atĩrĩ, “Ta iguai rĩu, inyuĩ andũ a nyũmba ya Daudi! Anga mũkuona arĩ ūndũ mūnini kũgeria ūkirĩrĩria wa andũ? Anga nĩmũũkũgeria ūkirĩrĩria wa Ngai wakwa o nago?”

14 Nĩ ūndũ ūcio-rĩ, Mwathani we mwene nĩakamũhe kĩmenyithia: Nĩgũkorwo mũirĩtu gathirange nĩakagĩa nda aciare kahĩ, nake agatue Imanueli.

15 Iria imata na ūkĩ nĩcio gakarĩaga rĩrĩa gakaamenya kũrega ūuru na gwĩthuurĩra maũndũ marĩa mega.

16 No mbere ya kahĩ kau kũmenya kũrega ūuru na gwĩthuurĩra maũndũ marĩa mega-rĩ, bũrũri ūcio wa athamaki acio eeri wĩtigĩrĩte nũkanangwo.

17 Jehova nĩagakũrehithĩria wee mwene na andũ aku, o na andũ a nyũmba ya thoguo maũndũ matarĩ moneka kuuma rĩrĩa Efraimu aatiganire na Juda; Jehova akaarehĩra mũthamaki wa Ashuri.”

18 Hĩndĩ iyo Jehova nĩakahũhĩra ngĩ mĩrũri, aciite kuuma tũrũũ-inĩ twa kũraya twa bũrũri wa Misiri, na eete njũkĩ iria irĩ bũrũri wa Ashuri.

19 Nacio ciothe nĩcigooka ciikare iharũrũka-inĩ cia mĩkuru, na mĩatũka-inĩ ya ndwaro cia mahiga, na ihinga-inĩ ciothe cia mĩigua, na marima-inĩ mothe ma maaĩ.

20 Mũthenya ūcio Mwathani nĩakahũhĩra rwenji rũkomboretwo kuuma mũrĩmo wa Rũũ rwa Farati; naruo nĩruo mũthamaki wa Ashuri; nake nĩakenja mĩtwe yanyu na njuĩrĩ cia magũrũ manyu, o na ningĩ enje nderu cianyu.

21 Mũthenya ūcio, mũndũ akaarĩthia o moori ĩmwe na ng’ondũ igĩrĩ.

22 Na tondũ wa ũingĩ wa iria rĩrĩa igaakamagwo-rĩ, mũndũ ūcio akaanyuuga iria imata. Arĩa othe magaatigara kũu bũrũri ūcio makaanyuuga iria imata, na marĩage ūkĩ.

23 Mũthenya ūcio, kũndũ kũrĩa guothe kwarĩ mĩthabibũ 1,000 ĩngĩndirio cekerĩ 1,000† ya betha, gũgaakũra o cong’e na mĩtĩ ya mĩigua.

24 Andũ magaaithiiga kuo marĩ na ūta na mĩguĩ, nĩgũkorwo bũrũri ūcio ūkaiyũra cong’e, na mĩtĩ ya mĩigua.

25 Nakuo irĩma-inĩ guothe kũrĩa kwanarĩmwo na icembe, mĩtigacooka gũthĩ nĩ ūndũ wa gwĩtigĩra cong’e, na mĩtĩ ya mĩigua; kũndũ kũu gũgaatuika gwa kũrĩthagio ng’ombe, na gwa kũrangagwo nĩ ndũuru cia ng’ondũ.

8

Jehova Kũhũhĩra Ashuri

1 Ningĩ Jehova akĩnjĩra atĩrĩ, “Oya kibaũ kinene, na ūkiandĩke na karamu ka ndũire ūũ: Maheri-Shalali-Hashi-Bazu.

2 Na nĩ nĩngwĩta Uria ūrĩa mũthĩnjĩri-Ngai, na Zekaria mũrũ wa Jebekia matũke aira akwa ehokeku.”

3 Hĩndĩ iyo ngĩthĩ, ngĩkoma na mĩtũmia wakwa, nake akĩgĩa nda, agĩciara kahĩ. Nake Jehova akĩnjĩra atĩrĩ, “Gatue Maheri-Shalali-Hashi-Bazu.

4 Kahĩ kau gataanamenya gwĩtana koige ‘Baba’ kana ‘Maitũ’, ūtonga wa Dameski na indo iria itahĩtuo nĩ Samaria nĩgakuuo nĩ mũthamaki wa Ashuri.”

5 O rĩngĩ Jehova akĩnjarĩria, akĩnjĩra atĩrĩ:

6 “Kuona atĩ andũ aya nĩmaregete

† 7:23 nĩ ta kilo ikũmi na ĩmwe na nuthu (11:5)

maaĩ marĩa mathereraga mahooreire ma Siloamu,*
na magakenera Rezini
o na mūrũ wa Remalia-rĩ,
7 nĩ undũ ũcio Mwathani akiriĩ kũmarehithĩria
mũiyũro mũnene wa Rũũ rwa Farati,
naruo nĩruo mũthamaki wa Ashuri arĩ na riiri wake wothe.
Rũkaaiyũrĩra mĩkaro yaruo yothe,
na ruune hũgũrũrũ ciaruo,
8 ningĩ rũgaathiĩ rũhaatĩte Juda rũiyũre guothe,
rũhitũkiire kuo na rũkiinye nginya ngingo.
Mathagu maaruo matambũrũkĩtio makaahumbĩra wariĩ wa bũrũri waku,
wee Imanueli!”

9 Atĩrĩrĩ inyuĩ andũ a ndũrĩrĩ, ugĩrĩriai mbugĩrĩrio ya mbaara, na no
mũgũthetherwo!
Ta thĩkĩrĩriai inyuĩ mabũrũri ma kũraya.
Haarĩriai mbaara, na no mũgũthetherwo!
Haarĩriai mbaara, na no mũgũthetherwo!
10 Thugundai mĩbango yanyu, no ĩgaatuĩka ya tũhũ;
ariai ũhoru wa matanya manyu, no matũkahinga,
nĩgũkorwo Mũrungu arĩ hamwe na ithuĩ.

Wĩtigĩre Ngai

11 Jehova nĩanjarĩirie ũhoru ũcio agwatĩirie mũno, na akĩngaania
ndikarũmĩrĩre nĩra cia andũ acio. Akĩnjĩira atĩrĩ:
12 “Maũndũ marĩa mothe andũ aya metaga ndundu ya gwĩka ũũru,
wee ndũkamete ndundu ya gwĩka ũũru;
na ndũgetigĩre kĩrĩa metigagĩra,
na ndũkamakio nĩkĩo.†
13 Jehova Mwene-Hinya-Wothe nĩwe mũrĩtuaga mũtheru,
we nĩwe mwagĩrĩrwo nĩ gwĩtigĩra,
o we nĩwe ũngĩtũma mũmake,
14 na nĩwe ũgaatuĩka handũ hanyu harĩa haamũre;
no kũrĩ nyũmba cieri cia Isiraeli agaatuĩka
ihiga rĩrĩa rĩtũmaga andũ mahĩngwo,
na rwaro rwa ihiga rũrĩa rũtũmaga magũe.
Na kũrĩ andũ arĩa matũũraga Jerusalemu
agaatuĩka mũtego na gĩkerenge gĩa kũmanyiita.
15 Aingĩ ao nĩmakahĩngwo;
nao magũe na moinĩke,
magwatĩo na manyiitwo.”

16 Oha ũira ũcio na watho ũcio,
ũhũũre mũhũũri ũtuĩke kĩrĩra harĩ arutwo akwa.
17 Nĩ ngweterera Jehova,
ũria ũhithĩte nyũmba ya Jakubu ũthiũ wake.
Ndĩrĩkaraga ndĩmwĩhokete.

18 Nĩ hamwe na ciana iria Jehova aheete-rĩ, nĩ ithuĩ marũũri na
imenyithia thĩinĩ wa Isiraeli kuuma kũrĩ Jehova Mwene-Hinya-Wothe ũrĩa
ũtũũraga Kĩrĩma-inĩ gĩa Zayuni.

* 8:6 Maaĩ ma itũũra rĩa Jerusalemu mooimaga Karia ga Siloamu, karĩa kaarĩ nja ya itũũra rĩu.

† 8:12 Rĩrĩa andũ maaigũire ũhoru wa kũnyĩitana kwa Isiraeli na Suriata nĩmamakire.

19 Andũ mangĩkwĩra ũgatuĩrie kĩrĩra kuuma kũrĩ aragũri na ago arĩa mahehanaga na makang'ung'ura-rĩ, ũkaamoria atũrĩ, "Githĩ andũ matiagirĩrwo nigũtuĩria ũhoru harĩ Ngai wao?" Nĩ kĩĩ gĩgũtũma mũtuĩrie ũhoru wa andũ arĩa marĩ muoyo kuuma kũrĩ arĩa akuũ?

20 Nĩ kaba mũtuĩrie watho-inĩ wa Ngai o na ũira-inĩ wake! Angĩkorwo ũhoru wao ndũkũringana na ciugo ici, o nao matirĩ na ũtheri.

21 Andũ magaatũkanagĩria bũrũri-inĩ marĩ anyamaarĩku na marĩ ahũtu; na rĩrĩ, rĩrĩa makahũta mũno, nĩmakarakara mũno na matiire maito na igũrũ, nao marume mũthamaki wao na Ngai wao.

22 Hĩndĩ iyo makaarora thĩ mone o mũnyamaro, na nduma, na kĩaha gĩa kũmakania, nao nĩmagaikio nduma-inĩ ndumanu.

9

Nĩtũciarĩrwo Mwana

1 No rĩrĩ, andũ a bũrũri ũyũ arĩa makoretwo marĩ na mũnyamaro matigacooka kũgĩa na kĩaha. Mbere iyo nĩanyararithirie bũrũri wa Zebuluni na bũrũri wa Nafitali, no mahinda ma thuutha-inĩ nĩagatũithia bũrũri ũrĩa ũgereire iria-inĩ, ũikũrũkanĩtie na Rũũĩ rwa Jorodani, nĩkuo gwĩtagwo Galĩli-kwa-Ndũrĩrĩ:

2 Andũ arĩa matũũraga nduma-inĩ
nĩmonete ũtheri mũnene;
nao arĩa matũũraga bũrũri ũrĩ nduma ta ya gĩkuũ-rĩ,
nĩmarĩrwo nĩ ũtheri.

3 Wee nĩũngĩhĩtie rũrĩrĩ rũu,
na ũkongerera gĩkeno kĩaruo;
andũ aruo makenaga marĩ mbere yaku,
o ta ũrĩa andũ makenagĩra magetha,
magakena o ta ũrĩa andũ makenaga
makĩgayana indo cia ndaho.

4 Nĩgũkorwo o ta ũrĩa kwarĩ mũthenya ũrĩa Amidiani maahootirwo,
ũguo noguo unangĩte icooki rĩrĩa rĩmaritũhagĩra,
na ũkoinanga mũtĩ wa kũmoohania ciande,
na rũthanju rwa arĩa mamahinyagĩrĩa.

5 Iraatũ ciothe cia njamba cia ita iria ihũthagĩrwo mbaara-inĩ,
na nguo ciothe itoboketio thakame-inĩ,
igaatuĩka cia gũcinwo
ta irĩ ngũ cia mwaki.

6 Nĩgũkorwo nĩtũciarĩrwo kaana,
tũkaheo kahĩ,
naguo wathani ũgaakorwo ciande-inĩ ciako.

Nako gageetagwo
Mũheani-Kĩrĩra-wa-Kũgegania, Mũrungu Mwene-Hinya,
Ithe-wa-Andũ-wa-Tene-na-Tene, Mũnene-wa-Thayũ.

7 Naguo ũhoru wa gũtheerema kwa ũthamaki wake na thayũ
gũtirĩ hĩndĩ igaathira.

Agaathamakagĩra ũthamaki wake
aikarĩire gĩtĩ kĩa ũnene kĩa Daudi,
aũhaande na aũtiirĩrĩre
na ciira wa kĩhooto na ũthingu,
kuuma rĩu nginya tene.

Kĩyo kĩa Jehova Mwene-Hinya-Wothe
nĩkĩo gĩgaatũma maũndũ macio mekĩke.

Jehova Kūrakarīra Isiraeli

- 8 Mwathani nīatūmīte ndūmīrīri ya gūūkīrīra Jakubu;*
nayo nīgakinīra Isiraeli.
- 9 Nao andū othe nīmakamenya ūhorō wayo,
andū acio a Efiraimu, na arīa matūūruga Samaria,
o acio moigaga na mwītīlo na nguthi ngoro-inī atīrī,
- 10 “Maturubarī nīmagwīte thī,
no ithuī tūgwaka rīngī na mahiga maicūhie;
mītī ya mīkūyū nīmīteme,
no ithenya rīayo tūgwaka na mītarakwa.”
- 11 No rīrī, Jehova nīaheete andū arīa marī muku na Rezini hinya
mamookīrīre,
na akaarahūra thū ciao.†
- 12 Andū a Suriata kuuma mwena wa irathīro,
na Afilisti kuuma mwena wa ithūiro
nīmathamītie kanua, magatambuura Isiraeli.
- No o na kūrī ūguo-rī, marakara make matīrī maraahūahūa,
guoko gwake no gūtambūrūkītio o na rīu.

- 13 No rīrī, andū acio maticookereire ūcio wamahūūrīre,
kana makarongooria Jehova Mwene-Hinya-Wothe.
- 14 Nī ūndū ūcio Jehova nīagatinia mūtwe na mūting’oe wa Isiraeli,
na arenge rūhonge rwa mūkīndū na rwa ithanjī o mūthenya ūmwe.
- 15 Athuuri na andū arīa marī igweta nīo mūtwe,
nao anabīi arīa marutanaga ūhorō wa maheeni nīo mūting’oe.
- 16 Nīgūkorwo atongoria a andū aya nīo mamahītithagia,
nao arīa matongoragio makahītithio nīra.
- 17 Nī ūndū ūcio Mwathani ndagakenio nī aanake,
kana aigūire ciana cia ngoriai na atumia a ndigwa tha,
nīgūkorwo andū othe matūitīgīrite Ngai na nī aaganu,
natuo tūnua twao tuothe twaragia maūndū mooru.

No o na kūrī ūguo-rī, marakara make matīrī maraahūahūa,
guoko gwake no gūtambūrūkītio o na rīu.

- 18 Ti-itherū waganu ūrīrīmbūkīte ta mwaki,
ūgacina cong’e na mīgwa,
na ūgaakana ihinga-inī cia mūtītū,
nayo ndogo yaguo īgeekonja yambatīte na igūrū ta itu ithimbu.
- 19 Nī ūndū wa mang’ūrī ma Jehova Mwene-Hinya-Wothe
būrūri nīūgaacinwo biū,
nao andū magaatūka ta ngū cia mwaki;
gūtīrī mūndū o na ūmwe ūgacaāra mūrū wa nyina.
- 20 Magaathara irio cia mwena wao wa ūrīo,
na makorwo marī o ahūtu;
makaarīa cia mwena wao wa ūmotho,
no matihūūne.
- O mūndū akaarīa nyama cia ciana ciake mwene;

21 Manase akaarīa Efiraimu, nake Efiraimu arīe Manase:

* 9:8 Jakubu, Isiraeli, Efiraimu na Samaria ciothe nī kuuga Ūthamaki wa Gathigathini; itūūra inene rīaguo rīarī Samaria. † 9:11 Thū cia Rezini ciarī andū a Ashuri arīa marī hamwe na andū a Suriata na Afilisti maatharīkīre Isiraeli.

nao marĩ hamwe nĩmagookĩrĩra Juda.

No o na kũrĩ ũguo-rĩ, marakara make matirĩ maraahũahũa,
guoko gwake no gũtambũrũkĩtio o na rĩu.

10

1 Kaĩ arĩa mathondekaga mawatho matarĩ ma kĩhooito marĩ na haaro-ĩ!
o arĩa marutaga mawatho ma kũhinyanĩrĩria,

2 nĩguo mahotomie ciira wa andũ arĩa athĩni,
na magirĩrĩrie kĩhooito kĩa andũ akwa arĩa mahinyĩrĩrio,
na magatua atumia a ndigwa iguĩma rĩao,
o na magatunya ciana cia ngoriai indo ciacio.

3 Mũgeeka atĩa mũthenya wa ciira,
rĩrĩa mũgaakorero nĩ mwanangĩko uumĩte kũraya?
Mũkoorĩra kũrĩ ũ amũteithie?
Ūtonga wanyu mũkaaũtiga kũ?

4 Gũtirĩ ũndũ ũgaakorwo ũtigarĩte tiga kwĩnyihia gatagatĩ ka mĩgwate,
kana mũgũe gatagatĩ ka arĩa makuĩte.

No o na kũrĩ ũguo-rĩ, marakara make matirĩ maraahũahũa,
guoko gwake no gũtambũrũkĩtio o na rĩu.

Ngai Gũtuĩra Andũ a Ashuri Ciira

5 “Kaĩ andũ a Ashuri marĩ na haaro-ĩ! o acio rũthanju rwa marakara
makwa,
na thimbũ ya mang’ũrĩ makwa!

6 Ndĩmatũmaga mookĩrĩre rũrĩrĩ rũrĩa rũtooĩ Ngai,
ngamatũma mookĩrĩre andũ arĩa mandakaragia,
nĩguo matunyane indo, na mahurie ndaho,
na mamarangĩrĩrie ta ndoro ya njĩra-inĩ.

7 No ũguo tiguu maciirĩrie gwĩka,
ũndũ ũyũ tiguu ũrĩ meciirĩa-inĩ mao,
muoroto wao nĩ kwananga,
na kũniina ndũrĩrĩ nyingĩ biũ.

8 Mũthamaki wa Ashuri aaragia, akoiga atĩrĩ, ‘Githĩ anene akwa a ita othe
ti athamaki?’

9 Githĩ itũũra rĩa Kalino rĩtiekirwo o ta Karikemishi?

O narĩo Hamathu-rĩ, githĩ rĩtiekirwo o ta Aripadi?
Narĩo Samaria githĩ rĩtiekirwo o ta Dameski?

10 O ta ũrĩa guoko gwakwa gwatunyanire mothamaki marĩa meigagĩra
mĩhianano ya kũhooywo,
o macio maarĩ mĩhianano mĩingĩ mĩcũhie gũkĩra ya Jerusalemu na
ya Samaria-rĩ,

11 githĩ ndigeeeka Jerusalemu na mĩhianano yarĩo ya kũhooywo
o ta ũrĩa ndeekire Samaria na mĩhianano yarĩo?’”

12 Mwathani aarĩkia wĩra wake wothe wa gũũkĩrĩra Kĩrĩma gĩa Zayuni
na Jerusalemu-rĩ, akoiga atĩrĩ, “Nĩngũherithia mũthamaki wa Ashuri nĩ
ũndũ wa mwĩtũio wa ngoro yake na mwĩtũũgĩrio wake, nĩ ũndũ wa ũrĩa
oonaga ta ekĩrĩrwo.

13 Nĩgũkorwo oigaga atĩrĩ:

“ Njikĩte ũguo na hinya wa guoko gwakwa,
o na ũũgĩ wakwa, tondũ ndĩ na ũmenyo.
Nĩndeheririe mĩhaka ya ndũrĩrĩ,

na ngĩtaha igĩina ciao,
na ta mũndũ ũrĩ na hinya-rĩ, nĩndatooririe athamaki ao.

14 O ta ũrĩa mũndũ akinyagĩra gĩtara,
ũguo noguo guoko gwakwa gwakinyĩrire ũtonga ũcio wa ndũrĩrĩ;
o ta ũrĩa andũ macookanagĩrĩa matumbĩ marĩa maatiganĩurio,
ũguo noguo na nĩ ndacookanĩrĩrie mabũrũri mothe;
gũtirĩ o na ũmwe wabatabatirie ithagu riagu,
kana ũgĩathamia kanua kaguo ũkĩgamba.’ ”

15 Ithanwa-rĩ, rĩahota kwĩyambararia igũrũ rĩa ũrĩa ũtemaga mũtĩ narĩo,
kana mũthumeno wĩtĩre ũrĩa ũũguucagia?

Kaĩ rũthanju rũngĩkĩhiũria ũrĩa ũruoete na igũrũ,
kana thimbũ ihĩũrie ũrĩa ũtarĩ mbaũ!

16 Nĩ ũndũ ũcio Mwathani, o we Jehova Mwene-Hinya-Wothe,
nĩakarehera njamba ciake cia ita iria irĩ hinya mũrimũ wa kũhĩnja;
na handũ ha kũhumbĩrwo nĩ riiri wake-rĩ, nĩ mwaki magakĩrio
ũrĩrĩmbũke ta rũrĩrĩmbĩ.

17 Ũtheri wa Isiraeli agaatuĩka mwaki,

nake ũrĩa Mũtheru wao atuĩke rũrĩrĩmbĩ.

Ũgaakana na ũcine mũigua yake na cong’e wake o mũthenya ũmwe.

18 Nake nĩakaniina biũ riiri wa mĩtitũ yake,
o hamwe na wa mĩgũnda yake ĩrĩa mĩnoru,
o ta ũrĩa mũndũ mũrũaru ahĩnjaga agathirĩrĩkĩra.

19 Nayo mĩtĩ ya mĩtitũ yake ĩgaatigara o mĩnini,
atĩ o na mwana no andike mũigana wayo.

Matigari ma Isiraeli

20 Na rĩrĩ, mũthenya ũcio andũ arĩa magaatigara a Isiraeli,
o na arĩa makaahonoka a nyũmba ya Jakubu,

matigacooka kwĩgiritania

na ũcio wamahũũrĩte, *

no makegiritania na Jehova o ma,

o we ũrĩa Mũtheru wa Isiraeli.

21 Matigari nĩmagacooka, o macio matigari ma Jakubu-rĩ,
nĩmagacookerera Mũrungu Mwene-Hinya.

22 O na gũtuĩka andũ aku, wee Isiraeli maingĩhĩte ta mũthanga wa iria-
inĩ-rĩ,

no matigari magacooka kwao.

Mwanangĩko naguo nĩwathanĩtwo,

mwanangĩko wa kuonania atĩ itua rĩake nĩ rĩa kĩhooto kũna.

23 Mwathani, o we Jehova Mwene-Hinya-Wothe,
nĩwe ũkaananga bũrũri ũcio wothe ta ũrĩa gwathanĩtwo.

24 Nĩ ũndũ ũcio, Mwathani, Jehova Mwene-Hinya-Wothe, ekuuga atĩrĩ:
“Inyuĩ andũ akwa arĩa mũtũũraga Zayuni,

mũtigitigĩre andũ a Ashuri,

arĩa mamũhũũraga na rũthanju,

na makamuoera njũgũma mamũũkĩrĩre ta ũrĩa mwekagwo Misiri.

25 Nĩgũkorwo no ihinda inini rĩtigaire marakara makwa igũrũ rĩanyu
mathire,

namo mang’ũrĩ makwa mamacookerere mamaniine.”

* 10:20 ũcio wamahũũrĩte nĩ Ashuri.

- 26 Ningĩ Jehova Mwene-Hinya-Wothe nĩakamahũũra na kĩboko,
o ta ũrĩa Amidiani mekirwo rĩrĩa mooragĩrwo rwaro-inĩ rwa ihiga rĩa
Orebu;
na nĩakambararia mũthĩgi wake igĩrũ rĩa maaĩ,
o ta ũrĩa eekire kũu bũrũri wa Misiri.
- 27 Mũthenya ũcio mũrigo wao nĩũkeherio ciande-inĩ ciaku,
nario icooki rĩa rieherio ngingo-inĩ cianyu;
icooki rĩu nĩrĩkoinangwo
nĩ ũndũ wa ũrĩa wee ũitĩrĩrio maguta.
- 28 Nĩmaratoonya Aiathu;
maratuĩkanĩria Migironi;
o na maraiga igĩĩna ciao Mikimashi.
- 29 Nao makĩhĩtũkĩra mũkuru-inĩ, makoiga atĩrĩ,
“Ūtukũ ũyũ tũkũraarĩrĩa Geba.”
Rama nĩkũinaina kũrainaina;
nakuo Gibe a itũũra rĩa Saũlũ nĩ kũũra rĩroora.
- 30 Atĩrĩrĩ, wee mwarĩ wa Galimu, uga mbu!
Wee Laisha, thĩkĩrĩria!
Nawe Anathothu, wũi-ĩ!
- 31 Andũ a Madimena nĩ kũũra maroora;
nao andũ a Gebimu nĩ kwĩhitha marehitha.
- 32 Mũthenya wa ũmũthĩ marĩrũgama kũu Nobu;
maramainainĩria ngundi
marĩ kũu kĩrĩma-inĩ kĩa Mwarĩ wa Zayuni,
o kũu karĩma-inĩ ka Jerusalemu.
- 33 Atĩrĩrĩ, Mwathani, Jehova Mwene-Hinya-Wothe,
nĩagaceeha honge na hinya mũnene.
Mĩtĩ irĩa mũnene mũno nĩũgatemwo, igũithio thĩ,
na irĩa mĩraihu ñnyihio.
- 34 Nĩagatema ihinga cia mũtitũ na ithanwa;
Lebanoni nĩkagũithio nĩ Ūrĩa-ũrĩ-Hinya.

11

Rũhonge kuuma harĩ Jesii

- 1 Na rĩrĩ, kuuma gĩthukĩ-inĩ kĩa Jesii nĩhakoima mũndũ ũhaana ta thuuna
ĩrathundũka,
na Rũhonge rũrĩa rũkoima mĩri-inĩ yake nĩrũgaciara maciaro.
- 2 Nake Roho wa Jehova agaakorwo igĩrũ rĩaake:
Roho wa ũũgĩ na wa ũmenyo,
Roho wa ũtaarani na wa hinya,
Roho wa ũmenyo na wa gwĩtigĩra Jehova:
- 3 nago ũndũ ũrĩa ũkaamũkenagia nĩ gwĩtigĩra Jehova.
- Ndagatuuaga ciira na ũndũ wa kũrora gĩthiithi kĩa mũndũ,
kana atue ciira na ũndũ wa kũigua njuukũ;
- 4 no rĩrĩ, nĩagaciirithia arĩa abatari arĩ na ũthingu,
nao arĩa athĩni a gũkũ thĩ amatuĩre ciira na kĩhooito.
Nĩakahũũra thĩ na rũthanju rwa kanua gake,
na orage andũ arĩa aaganu na mĩhumũ ya mĩromo yake.
- 5 Ũthingu nĩguo ũgaatuĩka mũcibi wake,

naguo wĩhokeku ũtuĩke mwĩhotoro wake wa njohero.

6 Njũũĩ igaatũũranagia na kagondũ,
nayo ngarĩ igaakomanagia na mbũri,
nayo njaũ, na mũrũũthi, na nyamũ ya gĩcegũ igaakaraga hamwe;
nacio igaatongoragio nĩ kaana kanini.

7 Ng'ombe na nduba ikaarĩaga hamwe,
natuo tũcaũ twacio tũgaakomanagia hamwe,
naguo mũrũũthi ũkaarĩaga nyeki ta ndegwa.

8 Mwana wa rũkenge agathaakagĩra irima-inĩ rĩa gĩĩko,
nake mwana mũnini nĩagaikagia guoko irima-inĩ rĩa nduĩra.

9 Gũtikageranwo ngero kana kũniinanwo,
kũu kĩrĩma-inĩ gĩakwa gĩtheru,
nĩgũkorwo thĩ nĩkaiyũrwo nĩ ũmenyo wa Jehova,
o ta ũrĩa maaĩ maiyũrĩte iria-inĩ.

10 Na nĩgũgakinya atĩrĩ, mũthenya ũcio mũndũ ũcio ũkoima Mũri-inĩ
wa Jesũ, nĩakarũgama atũĩke ta bendera kũrĩ kĩrĩndĩ; ndũrĩrĩ nũkongana
harĩ we, nakĩo giĩkaro gĩake gĩa kũhurũka gĩgaakorwo kĩrĩ na riiri.

11 Mũthenya ũcio Mwathani nĩagatambũrũkia guoko ihinda rĩa keerĩ,*
akũũre matigari ma andũ ake marĩa magaaorwo matigaire, amarute
Ashuri, na kuuma Misiri ya Kĩanda, na kuuma Misiri ya Rũgongo, na
kuuma Kushi, na kuuma Elamu, na kuuma Babuloni, na kuuma Hamathu,
na kuuma icigĩrĩra cia iria.

12 Nĩakahaandĩra ndũrĩrĩ bendera,
na acookanĩrĩrie andũ a Isiraeli arĩa maatahĩtwo;
ningĩ acookanĩrĩrie andũ a Juda arĩa maahurunjĩtwo
kuuma ituri-inĩ iria inya cia thĩ.

13 Ũiru wa Efiraĩmu nĩũgaathira,
nacio thũ cia Juda nĩkaaniinwo;
Efiraĩmu ndakaiguĩra Juda ũiru,
kana Juda agĩe na ũthũ na Efiraĩmu.

14 Nao nĩmagaikũrũka iharũrũka-inĩ cia Afilisti cia mwena wa ithũiro;
na marĩ hamwe nĩmagataha andũ a mwena wa irathĩro.

Nĩmakenyiitĩra Edomu na Moabi,
na nĩo magaaathaga andũ a Amoni.

15 Na harĩa iria rĩa Misiri rĩcomokete ta rũrĩmĩ-rĩ,
Jehova nĩakarĩhũithia biũ;
ningĩ nĩakahuruta rũhuho rũhiũ na guoko gwake
rũhũithie Rũũ rwa Farati.

Nĩakarũgayania rũtuĩke tũrũũ mũgwanja,
nĩgeetha andũ mahote kũringaga matekũruta iraatũ.

16 Nĩgũgakorwo na njĩra nene ya kũgererwo nĩ matigari ma andũ ake
arĩa magaaorwo matigaire Ashuri,
o ta irĩa yagereirwo nĩ andũ a Isiraeli
rĩrĩa maambatire makiuma bũrũri wa Misiri.

12

Nyĩmbo cia Kũgooca

1 Na rĩrĩ, mũthenya ũcio nĩũkoiga atĩrĩ,
“Nĩngũkũgooca, Wee Jehova.

* 11:11 Riita rĩa mbere nĩ rĩrĩa aamarutire Misiri.

- O na gũtuĩka nĩwaandakarĩire-rĩ,
nĩũjehereirie marakara maku na ũkaahooria.
- 2 Ti-itherũ Mũrungu nĩwe ũhonokio wakwa;
nĩwe ndĩrĩhokaga na ndigage gwĩtigĩra.
- Jehova, o we Jehova, nĩwe hinya wakwa na rwĩmbo rwakwa;
nĩatuĩkĩte ũhonokio wakwa.”
- 3 Mũrĩtahaga maaĩ ithima-inĩ cia ũhonokio mũkenete.
- 4 Mũthenya ũcio nĩmũkoiga atĩrĩ:
“Cookeriai Jehova ngaatho, kaĩrai rĩtwa rĩake;
menyithaniai ndũrĩrĩ-inĩ ũria ekĩte,
na mũhunje muuge atĩ rĩtwa rĩake nĩ itũũgĩrie mũno.
- 5 Inĩrai Jehova, nĩgũkorwo nĩekĩte maũndũ marĩ riiri;
na mūtũme ũndũ ũcio ũmenywo nĩ thĩ yothe.
- 6 Anĩrĩrai mũine mũrĩ na gĩkeno, inyuũ andũ a Zayuni,
nĩgũkorwo ũrĩa Mũtheru wa Isiraeli, o ũcio ũrĩ gatagatĩ-inĩ kanyu, nĩ
mũnene mũno.”

13

Ũrathi wa Gũũkĩrĩra Babuloni

- 1 Ino nĩyo ndũmĩrĩri nditũ ikonũ Babuloni, ĩrĩa Isaia mũrũ wa Amozu
onire:
- 2 Atĩrĩrĩ, haandai bendera kĩrĩma igũrũ kĩrĩa gĩtarĩ mĩtĩ,
anĩrĩrai na mũmahenerie,
nĩguo matoonyere ihingo-inĩ cia arĩa marĩ igweta.
- 3 Nĩnjathĩte andũ akwa arĩa atheru,
nĩndũmanĩire njamba ciakwa, o icio ikenagĩra ũhootani wakwa,
ciũke ikinyanĩrie marakara makwa.
- 4 Ta thikĩrĩriai, mũigwe inegene rĩrĩ irĩma-inĩ igũrũ,
inegene rĩhaana ta rĩa kĩrĩndĩ kĩngĩ!
Ta thikĩrĩriai mũigwe ngũĩ gatagatĩ ka mothamaki,
taarĩ ndũrĩrĩ irarũrũngana hamwe!
Jehova Mwene-Hinya-Wothe nĩwe ũracookanĩrĩria ita rĩa kũrũa mbaara.
- 5 Andũ acio marooka moimĩte mabũrũri ma kũraya,
makoima ituri-inĩ cia kũrĩa igũrũ.
Ti-itherũ Jehova nĩarooka na indo cia mbaara cia mang'ũrĩ make,
nĩguo aanange bũrũri wothe.
- 6 Girĩkai, nĩgũkorwo mũthenya wa Jehova nĩũkuhĩrĩrie;
ũgooka ũtariĩ ta mwanangĩko uumĩte kũrĩ Mwene-Hinya-Wothe.
- 7 Tondũ ũcio moko mothe nĩmakaregera,
na ngoro ya mũndũ o wothe ĩringĩke.
- 8 Andũ makaanyitwo nĩ kĩmako kĩnene,
na magwatwo nĩ ruo na kĩaha,
na manyiitwo nĩ ruo o ta rwa mũndũ-wa-nja akĩrũmwo.
- O mũndũ akaagegio nĩ ũria ũngĩ,
na mothiũ mao mahaane ta nĩnĩmbĩ cia mwaki.
- 9 Atĩrĩrĩ, mũthenya ũcio wa Jehova nĩũrooka,
na gũtikaiguanĩrwo tha;
ũgaakorwo ũrĩ mũthenya wa mang'ũrĩ na marakara mahiũ,
ma gũtũma thĩ ĩkire ihooru, na ũniine ehia arĩa magaakorwo kuo.

- 10 Nigũkorwo njata cia igũrũ na iria cionekaga irĩ gĩtutu itigacooka kwara na ũtheri wacio.
Narĩo riũa rĩkĩratha rĩgaatuĩka nduma,
naguo mweri ũtĩge gũcocoa kwara.
- 11 Ningaherithia thĩ nĩ ũndũ wa ũũru wayo,
na herithie andũ arĩa aaganu nĩ ũndũ wa mehia mao.
Nĩnganiina mwĩkĩrĩro wa andũ arĩa etĩĩ,
na nyihie mwĩtĩio wa arĩa matarĩ tha.
- 12 Ūgaakorwo ũrĩ ũndũ mũritũ mũno kuona mũndũ,
gũkĩra kuona thahabu therie,
kana kuona thahabu ya ofiri.
- 13 Nĩ ũndũ ũcio nĩngatũma igũrũ rĩinaine;
nayo thĩ nĩgaathingitha, yehere gũikaro kĩaayo,
nĩ ũndũ wa mang'ũrĩ ma Jehova Mwene-Hinya-Wothe,
mũthenya ũria marakara make makarĩimbũka.
- 14 O ta thwariga ĩrĩa ĩkũguĩmwo,
na o ta ũria ng'ondũ itarĩ na mũrĩithi ciũraga,
ũguo no taguo mũndũ o mũndũ agaacookerera andũ ao kĩũmbe,
na o mũndũ oore acooke bũrũri wao kĩũmbe.
- 15 Mũndũ ũrĩa wothe ũkaanyitwo mũgwate agaathewo atũrĩkanio;
nao arĩa othe makaanyitwo makooragwo na rũhiũ rwa njora.
- 16 Twana twao tũkaabacanio thĩ tũtuĩke icunjĩ makĩionagĩra na maitho;
indo ciao cia nyũmba igaatahwo, na atumia ao manyiitwo na hinya.
- 17 Atũrĩrĩ, nĩngarahũra andũ a Amedi mamookĩrĩre,
arĩa matarĩ bata wa betha,
na matakenagio nĩ thahabu.
- 18 Nĩmakooraga aanake na mĩguĩ yao;
o na matikaiguĩra twana tha, kana macaĩre ciana.
- 19 Itũũra rĩa Babuloni, o rĩo inagĩ rĩa mothamaki,
na nĩrĩo rĩtũmaga andũ a Babuloni metĩie nĩ ũndũ wa riiri warĩo,
nĩrĩkang'aũranio nĩ Ngai,
o ta ũrĩa Sodomu na Gomora kwang'aũranirio.
- 20 Gũtirĩ hĩndĩ rĩgaacooka gũtũũrwo o na rĩ,
kana rĩkarwo nĩ andũ njjarwa na njjarwa;
gũtirĩ Mũarabu ũkaamba hema yake kuo,
na gũtirĩ mũrĩithi ũkaaraha mahiũ make kuo.
- 21 No rĩrĩ, gũgaakomagwo nĩ nyamũ cia werũ,
nacio nyũmba ciarĩo igaikaragwo nĩ mbwe;
kũu nĩkuo ndundu igaatũũraga,
na nokuo mbũri cia gĩthaka-inĩ igaatũũhagĩra.
- 22 Hiti ikaagambagĩra cĩgĩtĩro-inĩ ciakuo,
na mbwe ciikarage nyũmba iria njega cia ũthamaki.
Na rĩrĩ, ihinda rĩa ituĩro rĩu nĩikinyu,
na matukũ marĩo matĩkongererwo.

14

- 1 No rĩrĩ, Jehova nĩakaiguĩra Jakubu tha;
nĩegwĩthuurĩra Isiraeli o rĩngĩ,
na atũme maikare bũrũri wao ene.
Ageni nĩmakegwatania nao,
na manyiĩtane na nyũmba ya Jakubu.

- 2 Ndūrīrī nīkamooya,
imacookie kūdū kwao.
Nayo nyumba ya Isiraeli nūkegwatīra ndūrīrī,
ituīke ndungata ciao cia arūme na cia airītu kūu būrūri wa Jehova.
Nīmagataha andū arīa maamatahīte tene,
na macooke gwatha andū arīa maamahinyagīrīria.
- 3 Mūthenya ūrīa Jehova akaamūhurūkia kuuma mathīna-inī na
mīnyamaro-inī, na ūkombo-inī wa kūhinyīrīrio-rī,
4 nīmūgookīrīra mūthamaki wa Babuloni na kīnyūrūri, mūmwīre atīrī:
Kaī mūhinyanīrīria nīakinyīte mūthia-ī!
Kaī marakara make mahiū nīmathirīte-ī!
- 5 Jehova nīoinangīte rūthanju rwa andū arīa aaganu,
o na akoinanga thimbū ya ūnene ya arīa maathanaga,
- 6 īrīa maahūrāga andū nayo mategūtīgithīria,
marakarīte,
magaatha ndūrīrī marī na marakara,
na magaciūgitaga matarī na tha.
- 7 Mabūrūri mothe rū nīmahurūkīte na marī na thayū;
nīmambīrīrie kūina.
- 8 O nayo mīti ya mīkarakaba na mītarakwa ya Lebanoni
īragūkenerera, īkoīga atīrī:
“Kuuma hīndī īrīa wagūithirio thī,
gūtīrī mūtēmi mīti ūrī woka gūtūtēma.”
- 9 Mbīrīra kūu mūhuro wa thī nīyarahūkīte,
īgūtūnge ūgīkina kuo;
nīyarahūrīte marohō ma arīa maanakua makūgeithie:
arīa othe maarī atongoria gūkū thī;
ītūmaga mookīrīrie ifī ciao cia ūnene,
o arīa othe maarī athamaki a ndūrīrī.
- 10 Nao othe magaacookia,
makwīre atīrī,
“O nawe nīwagīte hinya o ta ithuī;
ūhaanīte o ta ithuī.”
- 11 Riiri wothe wa ūnene waku ūikūrūkītio o nginya mbīrīra-inī,
hamwe na mīgambo ya inanda ciaku cia mūgeeto;
igunyū nīcio ūkomeire,
na igunyū nocio ikūhumbīire.
- 12 Hī! Kaī wee njata ya kīwarī nīūgwīte ūkoima igūrū-ī,
o wee mūrū wa rūciinī kīroko gwakīa!
Ūharūrūkītio ūgaikio gūkū thī,
o wee ūrīa hīndī īmwe wahinyagīrīria ndūrīrī!
- 13 Wee weīraga atīrī na ngoro yaku,
“Ngūhaica nginye igūrū;
na gītī giakwa kīa ūnene ndīkīambararie
gīkīre njata cia Mūrungu;
na njīkarīre kīrīma-inī gīa gūtūnganwo,
o gacūmbīrī ga kīrīma kīrīa kīamūre.
- 14 Nīngahaica nginya kūdū kūrāihu igūrū rīa matu,
ndīhaananie na Ūrīa-ūrī-Igūrū-Mūno.”
- 15 No rīrī, wee ūharūrūkītio thī nginya mbīrīra-inī,
ūgakinya irima kūrīa kūrīku.

16 Arĩa marĩkuonaga, marĩgũkũũragĩra maitho,
magecũũrania ũhoro waku, makooria atĩrĩ,
“Ũyũ nĩwe mũndũ ũrĩa wenyenyagia thĩ
na agatũma mothamaki mainaine,
17 mũndũ ũrĩa watũmire thĩ ĩtuĩke ta werũ,
na akang’aurania matũũra mayo marĩa manene?
Nĩwe ũrĩa ũtetĩkağĩria andũ arĩa oohe mainũke kwao mĩciĩ?”

18 Athamaki othe a ndũrĩrĩ makuĩte magakomio,
o mũndũ mbĩrĩra-inĩ yake.
19 No wee-rĩ, nĩgũteo ũtetwo kuuma mbĩrĩra-inĩ yaku,
o ta rũhonge rũrĩ magigi;
ũkahumbĩrwo nĩ ciimba cia arĩa moragĩtwo,
arĩa matheecangĩtwo na hiũ cia njora,
o acio maikĩtio irima rĩrĩ mahiga.

Ũkarĩte ta kũimba kĩrangĩrĩrie thĩ na magũrũ,
20 no wee-rĩ, ndũgaathikwo tao,
tondũ nĩwaanangĩre bũrũri waku,
na ũkĩũraga andũ aku.

Rũciaro rwa andũ arĩa aaganu
rũtikaagwetwo rĩngĩ.

21 Haarĩriai handũ ha kũũragĩra ciana ciake,
nĩ ũndũ wa mehia ma maithe mao ma tene;
nĩguo itikanarahũke ciğaire bũrũri,
na ciĩyakĩre matũũra maiyũre thĩ.

22 Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ,
“Nĩ nĩngarahũka ndĩciũkĩrĩre,
nĩngeheria rĩtwa rĩacio kũu Babuloni, o na rĩa matigari ma cio,
o na njeherie ciana ciao na rũciaro rwao,”
nĩguo Jehova ekuuga.

23 “Nĩngatua kũndũ kũu gĩikaro kĩa ndundu,
na ndĩgũtue bũrũri wa maria ma maaĩ;
ngaakũhaata na kĩhato kĩa mwanangĩko,”
ũguo nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga.

Ũrathi wa Gũũkĩrĩra Ashuri

24 Jehova Mwene-Hinya-Wothe nĩehĩtĩte, akoiga atĩrĩ,
“Ti-itherũ, o ũrĩa thugundĩte, ũguo noguo gũgaatuĩka,
na ũrĩa nduĩte, ũguo noguo gũgaikara.

25 Nĩngahehenja Mũashuri ũcio ũrĩ bũrũri-inĩ wakwa;
ngaamũrangĩrĩria thĩ irĩma-inĩ ciakwa.
Nĩngehereria andũ akwa icooki rĩake,
na mũrigo wake ũmoime ciande-inĩ ciao.”

26 Ũũ nĩguo thugundĩte gwĩka thĩ yothe;
nakuo guoko kũrĩa gũtambũrũkĩrio ndũrĩrĩ ciothe nĩkuo gũkũ.
27 Nĩgũkorwo Jehova Mwene-Hinya-Wothe nĩguo atuĩte gwĩka, nũũ
ũngĩhota kũmũgĩrĩrĩria?
Guoko gwake nĩgũtambũrũkĩtio, nũũ ũngĩhota gũgũthuna?

Ũrathi wa Gũũkĩrĩra Afilisti

- 28 Atĩrĩrĩ, mwaka ũrĩa Mũthamaki Ahazu aakuire-rĩ, nĩguo ndũmĩrĩrĩ
ino yaguũranĩirio:
- 29 Inyuĩ Afilisti inyuothe tigai gũkena,
nĩ atĩ rũhanju rũrĩa rwamũhũũraga nĩrunĩkĩte;
nĩgũkorwo kuuma mũri-inĩ wa nyoka iyo nĩgũkoima ndũira,
namo maciaro mayo magaatũka mũthemba wa nyoka irĩ thumu irĩa
ĩticũkaga.
- 30 Nao andũ arĩa athĩini biũ nĩmakona gĩa kũrĩa,
na mũbatari akomage atarĩ na ũgwati.
No rũciarwo rwaku nĩngarũũraga na ng'aragu;
nayo ikooraga matigari maku.
- 31 Wee kĩhingo-rĩ, girĩka! Na wee itũũra inene-rĩ, ugĩrĩria!
Na inyuĩ Afilisti inyuothe mũniinwo nĩ guoya, mũthire biũ!
Itu rĩa ndogo rĩrooka riumĩte mwena wa gathigathini,
na gũtigakorwo na mũndũ ũgaatigwo na thuutha mbũtũ-inĩ ciake nĩ
ũndũ wa kwaga hinya.
- 32 Nĩ icookio rĩrĩkũ rĩkaaheanwo
kũrĩ andũ arĩa matũmitwo a rũrĩrĩ rũu?
Magaacookerio atĩrĩ, "Jehova nĩahaandĩte Zayuni,
na thĩini wakuo andũ ake arĩa anyamaarĩku nĩmakona rĩrũrĩro."

15

Ūrathi wa Gũũkĩrĩra Moabi

- 1 Atĩrĩrĩ, ino nĩyo ndũmĩrĩrĩ nditũ ikoniĩ Moabi:
Itũũra rĩa Ari kũu Moabi nĩrĩanange,
rĩkaanangwo ũtukũ o ro ũmwe!
Itũũra rĩa Kiri kũu Moabi nĩrĩanange,
o narĩo rĩanangĩtwo ũtukũ o ro ũmwe!*
- 2 Andũ a Diboni nĩmambatĩte magathĩĩ hekarũ-inĩ yao,
mambatĩte kũrĩa gũtũũgĩru makarĩrĩre kuo;
andũ a Moabi maraagirĩka nĩ ũndũ wa Nebo na Medeba.
Mĩtwe yao yothe nĩyenjetwo,
na nderu ciao ciothe ikenjwo.
- 3 Marĩ njĩra-inĩ marathĩĩ mehumbĩte nguo cia makũnia;
othe no kũgirĩka maragirĩka
marĩ nyũmba igũrũ na ihaaro-inĩ,
magagũa thĩ, magakoma na nda makĩrĩraga.
- 4 Heshiboni na Eleale nĩkũrĩra maraarĩra maanĩrĩre,
mĩgambo yao iraignuo o nginya Jahazu.
Nĩ ũndũ ũcio andũ a mbaara a Moabi nĩmararĩra maanĩrĩre,
nacio ngoro ciao ikaringĩka.
- 5 Ngoro yakwa nĩrarĩrĩra Moabi,
andũ arĩa maingatĩtwo kuo morĩire Zoari,
magathĩĩ nginya Egilathu-Shelishiya.
Mambatĩte na njĩra ya gũthĩĩ Luhithu,
magathĩĩ makĩrĩraga;
o na ningĩ njĩra-inĩ ya gũthĩĩ Horonaimu,
maracakaya nĩ ũndũ wa mwanangĩko ũrĩa ũmakorete.
- 6 Maaĩ ma kũu Nimurimu nĩmahũite,

* 15:1 Ari na Kiri maarĩ matũũra ma Moabi ma bata mũno.

- nayo nyeki nīhoohete;
 namo mahuti mothe maigū nīmomīte,
 na gūtirī kīndū kīruru gītigaire.
- ⁷ Nī ūndū ūcio ūtonga ūria magīte nago na makeigīra,
 maūkuuīte makaūringia mūrīmo wa karūū karīa karī mītī
 hūgūrūrū-inī ciako.
- ⁸ Kayū ka mūkayo wao nīkaiguītwo mīhaka-inī ya Moabi;
 nakuo kūgirīka kwao gūgakinya Egilaimu,
 o namo macakaya mao magakinya o Biri-Elimu.
- ⁹ Maaī ma Dimoni maiyūrītwo nī thakame,
 no nīngūrehe maūndū mangī mooru makīria kūu Dimoni,
 mahaana ta mūrūūthi ūgūtharīkīra andū arīa morīte kuuma Moabi,
 o na ūtharīkīre arīa matigaire kūu būrūri-inī.

16

- ¹ Twarīrai ūria wathanaga būrūri
 tūtūrūme twa kūrīha igooti,
 kuuma itūūra rīa Sela, gūtuikanīria werū-inī,
 nginya kīrīma-inī kīa Mwarī wa Zayuni.
- ² O ta ūria nyoni ciūrūūra
 ciatharīrio gītara gīacio,
 ūguo no taguo andū-a-nja a Moabi
 magaikara marī mariūko-inī ma Arinoni.*
- ³ “Tūhei kīrīra, na mūtue itua.
 Tūmai kīruru kīanyu gītūike ta ūtukū,
 o kūrī mūthenya barigīci.
 Hithai arīa maingatītwo kwao,
 na mūtigakunyanīre arīa moorīre kwanyu.
- ⁴ Rekei andū a Moabi arīa mehithīte kwanyu maikare na inyuī;
 tuikai kīgītio kīao kuuma kūrī mwanangani.”
- Mūhinyanīrīria nīagakinya mūthia,
 nago mwanangīko ūthire;
 nake mūūgiti nīakabuīria kuuma būrūri-inī.
- ⁵ Gītī kīa ūnene gīkaahaandwo na wendo;
 na mūndū mwīhokeku nīwe ūgaagūkarīra,
 o mūndū wa kuuma nyūmba ya Daudi,
 mūndū ūria ūgaatuanagīra ciira arūmīrīre o kīhooto,
 namo maūndū ma ūthingu nīmo akaahiūhaga gwīka.
- ⁶ Nītūiguīte ūhorō wa mwītīo wa Moabi:
 tūkaigua ūhorō wa mwītīo wake mūkīru na mwīkīrīro wake,
 tūkaigua ūhorō wa mwītīo wake na rūng’athio rwake;
 no rīrī, mwīgaatho ūcio wake no wa tūhū.
- ⁷ Nī ūndū ūcio andū a Moabi nīkūgirīka maragirīka,
 maragirīka hamwe nī ūndū wa Moabi.
 Cakayai na mūnyītwo nī kīeha
 nī ūndū wa andū a Kiri-Haresethi.
- ⁸ Mīgūnda ya Heshibonī nīrahooaha,

* 16:2 Arinoni rwarī rūū rūnene rwa būrūri wa Moabi.

o na mīthabibū ya Sibima o nayo nīrahooha.

Aathani a ndūrīrī

nīmarangīrīrie mīthabibū īrīa mīega mūno,

īrīa hīndī īmwe yakinyīte Jazeri,

na īgatheerema yerekeire werū-inī.

Thuuna ciayo ciatambīte

igakinya o iria-inī.

⁹ Nī ūndū ūcio nīndīrarīra, ngarīra o ta Jazeri,

ngīrīrīra mīthabibū ya Sibima.

Wee Heshiboni, o nawe Eleale,

ngūmūihūgia na maithori!

Tondū mbugīrīrio cia gīkeno kīanyu nī ūndū wa matunda manyu marīa meruīte,

na nī ūndū wa magetha manyu ma ngano nūthirīte.

¹⁰ Gūtīrī gīkeno kana ndūhiū mīgūnda-inī ya matunda;

gūtīrī mūdū ūraina kana akoigīrīria mīgūnda-inī ya mīthabibū,

gūtīrī mūdū ūrahiha ndibeī kīhihīro-inī,

nīgūkorwo nīndūmīte ngemi cia magetha ciage kūiguuo.

¹¹ Ngoro yakwa nīracakaīra Moabi o ta kīnanda kīa mūgeeto,

nayo ngoro yakwa īgacaīra Kiri-Heresethu.

¹² Rīrīa andū a Moabi maathiī kūdū kūrīa gūtūūgīru makahooe,

no kwīnogia menogagia;

hīndī īrīa maathiī ihooero-inī rīao kūhooya,

no wīra wa tūhū marutaga.

¹³ Ūyū nīguo ūhoro ūrīa Jehova aarītie ūkonī Moabi.

¹⁴ No rīrī, rīu Jehova ekuuga atīrī: “Mīaka itatū ītanathira, ītarītwo ta ūrīa mīaka ya mūdū wandīkītwo wīra īrīkanagīrwo-rī, riiri wa Moabi hamwe na andū ake othe nūkanyararwo, namo matigari make makorwo marī manini mūno na makahinyara.”

17

Ndūmīrīri Nditū ya Gūūkīrīra Dameski

¹ Īno nīyo ndūmīrīri nditū īkonī Dameski:

“Atīrīrī, itūūra rīa Dameski rītīgūcooka gūtūika itūūra inene rīngī,

no rīrī, rīgaatuika hība ya mwanangīko.

² Matūūra marīa manene ma Aroeri nīmagatiganīrio,

matīgīrwo ndūuru cia mbūri iria igaakomaga kūu,

gūtārī mūdū wa gūcimakia.

³ Kīīgītīro kīrīa kīrūmu kīa Efiraimu nīgīkeherio,

o na hinya wa ūthamaki weherio Dameski;

namo matigari ma Suriata makaahaana

o ta riiri wa andū a Isiraeli,”

ūguo nīguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga.

⁴ “Ihinda rīu riiri wa Jakubu nī ūgaatheūka;

naguo mwīrī ūcio wake mūnoru ūhīnje.

⁵ Gūkaahaana o ta rīrīa mūgethi acookanagīrīria ngano īrīa itarī ngethe,

akagetha ngano na guoko gwake:

gūkaahaana ta mūdū ūkūhaara itira cia ngano

Gītumba-inī kīa Refaimu.

⁶ No rīrī, nīgūgatigwo ngano īngīhaarwo,

o ta ūrīa maciaro ma mūtamaiyū matangītika mothe mūtī ūcio
 ūngīnainio,
 no ndamaiyū igīrī kana ithatū nūtigaraga hongē-inī iria irī igūrū
 gacūmbīrī,
 o na inya kana ithano igatigara hongē-inī iria irī na maciaro maingī,⁷
 ūguo nīguo Jehova Ngai wa Isiraeli ekuuga.

⁷ Mūthenya ūcio, andū magaacūthīrīria Ūrīa Mūūmbi wao,
 namo maitho mao marore Ūrīa Mūtheru wa Isiraeli.

⁸ Matigacūthīrīria igongona
 iria mathondekete na moko mao,
 na matikarūmbūiya itugī cia Ashera,
 na magongona marīa methondekeire ma gūcinīra ūbumba.

⁹ Mūthenya ūcio matūūra mao manene marīa marī hinya, marīa
 maatiganiirio makiūrīra andū a Isiraeli, makahaana ta kūdū gūtiganīrie
 gūgatuika gīthaka, na gūgakūra mahuti. Namo matūūra macio maga-
 akira ihooru.

¹⁰ Nīmūriganiirwo nī Ngai, Mūhonokia wanyu;
 nīmwaḡite kūrīrikana Rwaro rūu rwa Ihiga, o rūu kīgītiro kīanyu.
 Nī ūndū ūcio o na mūngīkahaanda mīmera iria mīega mūno,
 na mūhaande mīthabibū ya kuuma kūdū kūngī,

¹¹ o na mūngīgaatūma ikūre mūthenya o ro ūcio mūkaamīhaanda,
 o na rūciinī rūrū rūngī mūtūme Irute kīro-rī,
 gūtīrī magetha mūkoona mūthenya ūcio wa mūrīmū
 na ruo rūtangīthira.

¹² Īiya-ī, mūrurumo wa ndūrīrī nyingī,
 iraruruma ta iria rīkīhuhūkania!
 Īiya-ī, inegene rīa kīrīndī kīranegena,
 o ta mūrurumo wa maaī maingī.

¹³ O na gūtuika ndūrīrī iranegena na mūrurumo ta wa ndīhū cia maaī
 maingī-rī,
 hīndī iria we mwene aacikūūma, ciūraḡa igathī kūdū kūrāya mūno,
 ihurutītwo nī rūhuho ta ūrīa mūngū ūrī irīma-inī ūmbūragwo,
 kana ta rīya rīgīthiūrūrūkio nī rūhuho rūnene.

¹⁴ Hwaī-inī, o rīmwe gūkagīa kīmako kīnene!
 Gūtanakīa-rī, andū matīrī ho!
 Rūu nīrīo igai rīa andū arīa matūtunyaga indo ciitū,
 ūcio nīguo mūtī ūrīa ūḡwīrīre andū arīa matūtahaga indo ciitū.

18

Ūrathi wa Gūūkīrīra Kushi

¹ Kaī būrūri ūrīa ūrī ibatabata rīa mathagu,
 o ūcio ūrī mūrīmo ūrīa ūngī wa njūūī cia Kushi,^{*} ūrī na haaro-ī!
² ūrīa ūtūmaga arekio makagerera njīra ya iria,
 mahaicīte tūtārū twakītwo na marura, tūrīa tūgeragīra maaī igūrū.

Atīrīrī, inyuī andū aya mūtūmītwo na mūrī mītūkī,
 thīī kūrī andū araihu na anyoroku mūrī,

* **18:1** Firaūni arīa maathanaga Misiri hīndī ya Isaia maarī a kuuma Kushi (Ethiopia); nīo
 maacarīrie ūteithio wa Isiraeli nīguo mookīrīre ūthamaki wa Ashuri.

o acio metigĩrĩtwo nĩ andũ a kũndũ gũkuhĩ na a kũraya,
rũrĩrĩ rūũgiti rwaragia rūthiomi rūgeni,
na bũrũri wao ũgayanĩtio nĩ njũũ.

³ Inyuĩ andũ arĩa mũtũũraga mabũrũri mothe ma thĩ,
o inyuĩ mũtũũraga gũkũ thĩ-rĩ,
rĩrĩa bendera ikaahaandwo irĩma-igũrũ, nĩmũkamĩona,
na rĩrĩa karumbeta gakaahuhwo, nĩmũgakaigua.

⁴ Jehova anjĩrĩte ũũ:

“Ngũikara ngĩrite ki ndĩrorere maũndũ ndĩ o gũikaro-inĩ gĩakwa,
haana ta ũrugarĩ wa riũa ũkũhenahenia,
o na ta itu rĩa ime hĩndĩ ya ũrugarĩ wa magetha.”

⁵ Nĩgũkorwo mbere ya magetha,

hĩndĩ irĩa kĩro gĩaitĩka na mahũa magatuĩka thabibũ irerua,
nĩguo agaaceeha thuuna na tũhiũ twa gũceeha,
na ateme hongwe iria ciaramĩte mũno acieherie.

⁶ Nacio ciothe igaatigĩrwo nyoni cia irĩma-inĩ iria irĩĩaga nyama,
na nyamũ cia gĩthaka;

nyoni icio igaacirĩa hĩndĩ ya riũa,
nacio nyamũ cia gĩthaka icirĩe hĩndĩ ya heho yothe.

⁷ Hĩndĩ iyo nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe akaareherwo iheo
kuuma kũrĩ andũ araihu na anyoroku mũrĩ,

na kuuma kũrĩ andũ metigĩrĩtwo nĩ andũ a kũndũ gũkuhĩ na a kũraya,
rũrĩrĩ rūũgiti rwaragia rūthiomi rūgeni,
arĩa bũrũri wao ũgayanĩtio nĩ njũũ:
iheo icio ikaarehwo Kĩrĩma-inĩ gĩa Zayuni, harĩa haamũrĩrwo Rĩitwa rĩa
Jehova Mwene-Hinya-Wothe.

19

Ūrathi Ūkonĩ Misiri

¹ Īno nĩ ndũmĩrĩri nditũ ikonĩ bũrũri wa Misiri:
Atĩrĩrĩ, Jehova ahaiçite itu rĩhanyũkĩte mũno
athĩite bũrũri wa Misiri.

Mĩhianano ya bũrũri wa Misiri irainaina mbere yake,
nacio ngoro cia andũ a bũrũri wa Misiri ikaringĩka thĩinĩ wao.

² “Nĩngarahũra Mũmisiri ookĩrĩre Mũmisiri ũrĩa ũngĩ:

mũndũ nĩakarũa na mũrũ wa ithe,
nake mũndũ wa itũũra ookĩrĩre mũndũ wa itũũra rĩake,
narĩo itũũra inene rĩũkĩrĩre itũũra rĩrĩa ringĩ,
naguo ũthamaki ũũkĩrĩre ũthamaki ũrĩa ũngĩ.

³ Andũ a bũrũri wa Misiri nĩmagakua ngoro,
nayo mĩbango yao ndĩmitue ya tũhũ;
makaahooya kĩrĩra kũrĩ ngai cia mĩhianano
na kũrĩ maroho ma andũ arĩa makuĩte,
o na kũrĩ ago na aragũri.

⁴ Nĩnganeana andũ a bũrũri wa Misiri

wathani-inĩ wa mwathi ũtarĩ tha,*
na mũthamaki mũũru amathamakĩre,”
ũguo nĩguo Mwathani Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga.

* **19:4** Mwaka-inĩ wa 712 mbere ya gũciarwo gwa Kristũ nĩguo Mũthamaki Shabaka wa Kushi ambĩrĩrie gwashana Misiri.

- 5 Maaĩ ma Rũũĩ rwa Nili nĩmakaahũa,
na mũkaro waruo ũng'are na ũũme.
- 6 Mĩtaro ya maaĩ nĩkanunga;
tũrũũĩ twa Misiri nĩtũkaahũa tũũme biũ.
Namo marura na mathanjĩ nĩmakahooaha,
7 o nayo mĩmera ĩrĩa ĩrĩ hũgũrũrũ-inĩ cia Rũũĩ rwa Nili,
gĩtwe-inĩ kĩa rũũĩ rũu, nĩkahooha.
Indo iria ciothe ĩhaandĩtwo
mĩgũnda ĩrĩa ĩrĩ gũkuhĩ na Rũũĩ rwa Nili nĩkooma biũ,
na ciũmbũrwo, na itĩgacooka kuoneka kuo rĩngĩ.
- 8 Ategi a thamaki nĩmagacaaya na marĩre,
arĩa othe maikagia ndwano ciao Rũũĩ-inĩ rwa Nili;
nao arĩa othe maikagia mĩtego yao maaĩ-inĩ macio
nĩmakoorwo nĩ hinya.
- 9 Andũ arĩa marutaga wĩra na ndigi cia ũguta ũrĩa mwegu nĩmagakua
ngoro,
na arĩa matumaga mataama marĩa mahoro nĩmakaaga mwĩhoko.
- 10 Atumi a nguo nĩmagakorwo na kĩeha,
na arĩa othe maheagwo mĩcaara nĩmakaigua ũũru ngoro.
- 11 Anene a Zoani nĩmakĩgĩte o gũkĩiga;
nao andũ arĩa oogĩ a Firaũni maheanaga kĩrĩra kĩa ũrimũ.
Mwakĩhota atĩa kwĩra Firaũni,
"Nĩ ndĩ ũmwe wa andũ arĩa oogĩ,
ndĩ mũrutwo wa athamaki arĩa a tene?"
- 12 Andũ aku arĩa oogĩ makĩrĩ ha rĩu?
Ta nĩmagĩkuonie na makũmenyithie
ũrĩa Jehova Mwene-Hinya-Wothe
aciĩrĩre gwĩka bũrũri wa Misiri.
- 13 Anene a Zoani makĩgĩte o gũkĩiga,
nao atongoria a Nofu[†] makaheeneka;
namo mahiga ma koine ma andũ ake
nĩmahĩthĩthĩte andũ a Misiri.
- 14 Jehova nĩwe ũmaitĩrĩrie
roho wa kĩrĩgĩcano;
matũmaga andũ a Misiri matũgũũge mawĩra-inĩ mothe marĩa marutaga,
o ta ũrĩa mũrĩũ atũgũũgaga matahũko-inĩ make.
- 15 Gũtirĩ wĩra ũngĩrutwo bũrũri-inĩ wa Misiri:
gũtirĩ wĩra ũngĩrutwo nĩ mũtwe kana mũting'oe,
kana rũhonge rwa mũnathi, kana ithanjĩ.
- 16 Mũthenya ũcio-rĩ, andũ a Misiri makahaana o ta andũ-a-nja.
Makainaina nĩ guoya mona guoko kwa Jehova Mwene-Hinya-Wothe
kwambararĩtio kũmookĩrĩre.
- 17 Naguo bũrũri wa Juda ũkaguoyohia andũ a Misiri; na mũndũ o wothe
ũkaagweterwo ũhoru wa Juda nĩagetigĩra, nĩ ũndũ wa maũndũ marĩa
Jehova Mwene-Hinya-Wothe aciĩrĩre gwĩka amokĩrĩre.
- 18 Mũthenya ũcio matũũra matano ma bũrũri wa Misiri makaaragia
rũthiomi rwa Kaananĩ, makĩhĩtaga atĩ marĩtungatagĩra Jehova Mwene-
Hinya-Wothe. Na itũũra rĩmwe rĩamo rĩgeetagwo Itũũra Inene rĩa
Mwanangĩko.

† 19:13 Nofu nĩrĩo rĩarĩ itũũra inene rĩa Misiri.

19 Mūthenya ūcio-rī, nīgūkaḡā na kīgongona kīa Jehova o kūu gatagati ka būrūri wa Misiri, na kūhaandwo ihiga rīa kīririkano kīa Jehova mīhaka-inī yakuo.

20 Ihiga rīu rīgaatuika kīmenyithia na mūira wa maūdū marīa Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekīte thūinī wa būrūri ūcio wa Misiri. Rīrīa magakaīra Jehova amateithie nī ūndū wa andū arīa mamahinyagīrīa-rī, nīakamatūmīra mūhonokia na mūmagītīri, nake nīakamahonokia.

21 Nī ūndū ūcio Jehova nīakemenyithania kūrī andū a Misiri, na mūthenya ūcio nīmagakūūrana Jehova. Makaamūhooyaga makīmūrutagīra magongona na maruta ma mūtu: na ningī makehītaga mūhītwa marī mberē ya Jehova na mamīhingagie.

22 Jehova nīakahūūra būrūri wa Misiri na mūthiro, amahūūre acooke amahonie. Nao nīmagacookerera Jehova, nake nīagathikīrīria gūthaithana kwao na amahonie.

23 Mūthenya ūcio nīgūkaḡā njīra njariī yumīte būrūri wa Misiri īgakinya Ashuri. Andū a Ashuri nīmagathīyaga Misiri, na o andū a Misiri mathīyaga Ashuri. Andū a Misiri na andū a Ashuri nīmakahooyaga hamwe.

24 Mūthenya ūcio būrūri wa Isiraēli ūgaatuika wa gatātū, hamwe na Misiri na Ashuri, nao nīmagatūma thī yothe īrathimwo.

25 Jehova Mwene-Hinya-Wothe nīakamarathima akiugaga atīrī, “Kūrathimwo-rī, nī andū akwa a Misiri, o na Aashuri arīa ndeyūmbūre, na Isiraēli īgai rīakwa.”

20

Ūrathi wa Gūūkīrīra Būrūri wa Misiri na wa Kushi

1 Atīrīrī, mwaka ūcio mūnene wa anene a ita rīa Ashuri aakinyire Ashidodī atūmītwo nī Sarigoni mūthamaki wa Ashuri, akinya kuo, na aarītharīkīra na aarītunyana-rī,

2 hīndī iyo nīguo Jehova aaririe na kanua ka Isaia mūrū wa Amozu. Akīmwīra atīrī, “Ruta nguō īyo ya ikūnia wīhumbīte, na ūrute iraatū ciaku magūrū.” Nake agīka o ro ūguo, agīthī njaga na arī magūrū matheri.

3 Ningī Jehova akiuga atīrī, “O ta ūguo ndungata yakwa Isaia athīte njaga na arī magūrū matheri mīaka ītatū, arī ūrūri na kīmenyithia kīa maūdū mooru marīa magaakora būrūri wa Misiri na wa Kushi-rī,

4 ūguo noguo mūthamaki wa Ashuri agaataha andū a būrūri wa Misiri na a būrūri wa Kushi, amoimagarie marī njaga na marī magūrū matheri, arīa ethī na arīa akūrū, thūnū ciao irī njaga; ūguo nīguo Misiri gūgaaconorithio.

5 Nao andū arīa mehokete Kushi na makegocca nī ūndū wa Misiri nīmakamaka na maconorithio.

6 Hīndī iyo nīguo andū arīa maikaraga hūgūrūrū-inī ici cia iria makoiga atīrī, ‘Onei ūrīa kūhanīte kūrī arīa tūtūire twīhokete, acio tuorīre kūrī o atī nīguo matūteithie na matūhonokie kuuma kūrī mūthamaki wa Ashuri! Rīu tūngīkīhonoka atīa?’ ”

21

Ūrathi wa Gūūkīrīra Babuloni

1 Ino nīyo ndūmīrīrī nditū ikonī Werū ūrīa ūrī Hūgūrūrū-inī cia Iria: Atīrīrī, o ta ūrīa ihuhūkano iria nene ihurutanaga ituikanīrie būrūri wa gūthini,

ũguo noguo mũtharĩkĩri agooka oimĩte werũ-inĩ,
kuuma bũrũri wa kũguoyohania.

2 Nĩ nĩnyonetio kĩoneki gĩa kũmakania mũno:
Mũkunyaĩri no arakunyaĩra, nake mũtahani no aratahana.
Wee Elamu tharĩkĩra! Nawe Media, thiũrũrũkĩria!
Gũcaaya kũria anagũcaaitia nĩngagũkinya mũthia.

3 Nĩ ũndũ wa ũguo mwĩrĩ wakwa nĩũiyũrĩtwo nĩ ruo,
ruo rũnene nĩrũũnyĩitĩte, o ta ruo rwa mũtumia akĩrũmwo;
ngagĩtururio nĩ maũndũ marĩa ndĩraigua,
na ngagegeario nĩ maũndũ marĩa ndĩrona.

4 Ngoro yakwa nĩĩratumatuuma,
na ngainaina nĩ guoya;
hwaĩ-inĩ ũria ndĩriraĩra
ũtuĩkĩte ũndũ wa kũũmakia mũno.

5 Nao nĩmaarĩte metha,
na makaara mĩgeka,
nĩguo marĩe na manyue!
Ūkĩrai inyuĩ anene,
mũhake ngo maguta!

6 Jehova anjĩrĩte atĩrĩ:
“Thĩ, ũge mũrangĩri wa gũcũthĩrĩa
na ũmwĩre amenyithanie ũria aroona.

7 Rĩria angĩona ngaari cia ita
ĩrĩ na mbarathi ihaanaine,
na andũ magũka mahaĩcite ndigiri kana ngamũira-rĩ,
nĩaikare eigũite, akeigua biũ.”

8 Nake mũrangĩri akĩanĩrĩa, akiuga atĩrĩ,
“Mũthenya o mũthenya, mwathi wakwa, ndũgamaga gĩtara-inĩ kĩa
mũrangĩri;
na ũtukũ o ũtukũ njikaraga handũ hakwa ha kũrangĩra.

9 Atĩrĩrĩ, nĩharooka mũndũ akuũtwo nĩ ngaari ya ita,
ĩrĩ na mbarathi ihaanaine.

Nake aracookia ũhoru akoĩga atĩrĩ:
‘Babuloni nĩrĩgũu, ĩ nĩrĩgwĩte!
Mĩhianano yothe ya ngai ciakuo
nĩmĩhehenje, ĩkharagana thĩ!’ ”

10 Inyuĩ andũ akwa, o inyuĩ mũthuthĩrwo kĩhuhĩro-inĩ kĩa ngano-rĩ,
ngũmwĩra ũria njiguĩte
kuuma kũrĩ Jehova Mwene-Hinya-Wothe,
kuuma kũrĩ Ngai wa Isiraeli.

Ūrathi wa Gũũkĩrĩa Edomu

11 ĩno nĩ ndũmĩrĩri nditũ ikoniĩ Duma:
Atĩrĩrĩ, nĩ harĩ mũndũ ũraanjĩta kuuma Seiru,
akanjũũria atĩrĩ, “Mũrangĩri, ũtukũ ũkinyĩte ha?
Mũrangĩri ũyũ, ũtukũ ũkinyĩte ha?”

12 Nake mũrangĩri akamũcookeria atĩrĩ,
“Gũkĩrĩ gũkĩa, no rĩrĩ, nĩgũgũcooka gũtuke.
Angĩkorwo kũrĩ ũndũ ũkũũria-rĩ, ũria;

ũcooke ũuke hĩndĩ ĩngĩ.”

Ūrathi wa Gũũkĩrĩra Arabia

¹³ ĩno nĩyo ndũmĩrĩri nditũ ĩkonĩĩ bũrũri wa Arabia:
Inyuĩ ikundi cia agendi a Adedani,

o inyuĩ mwambĩte hema ithaka-inĩ cia Arabia-rĩ,

¹⁴ twarĩrai andũ arĩa anyootu maaĩ;
na inyuĩ mũtũũraga bũrũri wa Tema,
tũngiai andũ acio maroora irio

¹⁵ Nĩgũkorwo maroorĩra rũhiũ rwa njora,
o rũhiũ rwa njora rũria rũcomoretwo,
makoorĩra ũta mũgeete,

na makoima kũria mbaara ĩhĩire.

¹⁶ Mwathani aranjĩra atĩri: “Mwaka ũmwe ũtanathira, ũtarĩtwo ta ũria
mĩaka ya mũndũ wa kwandĩkwo wĩra ĩrĩkanagĩrwo-rĩ, riiri wothe wa
Kedari nĩũgaathira.

¹⁷ Andũ arĩa magaatigario nĩ thigari iria ciikagia mĩguĩ, o acio njamba
cia ita cia Kedari-rĩ, magaakorwo marĩ o anini.” Jehova Ngai wa Isiraeli
nĩwe warĩtie ũhoru ũcio.

22

Ūrathi ũkonĩĩ Jerusalemu

¹ ĩno nĩyo ndũmĩrĩri nditũ ĩkonĩĩ Gĩtuamba gĩa Kĩoneki:
Atĩrĩri, nĩ kũ kiragũthĩnia rĩu,
tondũ andũ aku othe marahaica nyũmba igũrũ,

² wee itũũra rĩiyũrĩte ngũĩ,
o wee itũũra inene rĩa mbugĩrĩrio na ũrĩũ?

Andũ aku arĩa makuĩte matiũragĩtwo na rũhiũ rwa njora,
kana magakuĩra mbaara-inĩ.

³ Atongoria aku othe nĩmorĩte marĩ hamwe;
maatahirwo o na hatarĩ mũguĩ ũkĩtio.

Andũ aku othe arĩa maakoreirewo moohirwo hamwe,
o acio mooraga thũ ĩrĩ o kũraya.

⁴ Nĩ ũndũ ũcio ngiuga atĩri, “Njeherera;
reke ndĩre ngĩgirĩkaga.

Ndũkagerie kũũhooreria
igũrũ rĩa mwanangĩko ũria ũkorete andũ akwa.”

⁵ Mwathani, o we Jehova Mwene-Hinya-Wothe, arĩ na mũthenya
ũria agaatũma ũtuĩke wa mbugĩrĩrio, na wa kũranganiĩria, o na wa
kũguoyohia

kũu Gĩtuamba-inĩ gĩa Kĩoneki.
Mũthenya ũcio ũgaakorwo ũrĩ wa kũmomora thingo igwe thĩ,
na wa gũkaĩra irĩma.

⁶ Andũ a Elamu nĩmakuĩte thiaka wa mĩguĩ,
marĩ na ngaari cia ita na andũ mahaĩcite mbarathi;
o nao andũ a Kĩri macuurũragia ngo.

⁷ Ituamba ciaku iria njega mũno ciyũrĩte ngaari cia ita,
nao andũ arĩa mathũiaga mahaĩcite mbarathi maigĩtwo ihingo-inĩ cia
itũũra inene;

⁸ naguwo ũgitĩri wa Juda nĩweheretio.

Mũthenya ũcio nĩmwacũthĩrĩrie

indo cia mbaara iria ciarĩ Nyũmba-inĩ ya Ūnene ya Mũtitũ;
 9 mũkĩona atĩ thingo cia ũgitĩri cia Itũũra Inene rĩa Daudi
 nĩciatharũkĩte kũndũ kũingĩ;
 na inyuĩ mũkĩhingĩrĩria maaĩ
 Karia ka Mũhuro.

10 Nĩmwatarire nyũmba kũu Jerusalemu,
 na mũgĩtharia nyũmba nĩguo muone mahiga
 ma gũcookereria rũthingo rũgĩe na hinya makĩria.

11 Nĩmwakire handũ ha kũhingĩrĩria maaĩ gatagatĩ ga thingo cieri,
 nĩgeetha maaĩ ma Karia ga Tene mathiage ho,
 no mũtiigana kũrongooria Ūrĩa wagathondekire,
 kana mũrũmbũye Ūrĩa watũmire kagĩe ho kuuma o tene.

12 Mwathani, o we Jehova Mwene-Hinya-Wothe,
 nĩamwĩtire mũthenya ũcio
 nĩguo mũrĩre na mũgĩrĩke,
 na mwenjwo njuĩrĩ cianyu na mwĩhumbe nguo cia ikũnia.

13 No rĩrĩ, inyuĩ mũrĩ na gĩkeno na ũrĩũ,
 mũrathĩnja ng'ombe na ng'ondũ,
 mũkĩrĩĩaga nyama na mũkĩnyuuaga ndibei!
 Mũgakiuga atĩrĩ, "Nĩtũrĩe na tũnyue,
 nĩgũkorwo rũciũ nĩtũgaakua!"

14 Jehova Mwene-Hinya-Wothe nĩanguũrĩrie ũhoru ũyũ
 ndĩmũthikĩrĩrie, akoiga atĩrĩ, "Rĩhĩa rĩrĩ mũtikahoroherio nginya
 mũgaakua," ũguo nĩguo Mwathani, o we Jehova Mwene-Hinya-Wothe,
 ekuuga.

15 Na rĩrĩ, Mwathani Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ:
 "Thĩĩ kũrĩ Shebina,
 ũrĩa mũramati na mũrũgamĩrĩri wa nyũmba ya ũthamaki, ũmwĩre
 atĩrĩ:

16 Ūreka atĩa gũkũ na nũũ ũgwĩtikĩrĩtie
 kwĩyenjera mbĩrĩra gũkũ,
 ũgetemera mbĩrĩra handũ hatũũgĩru,
 na ũkeyacũhĩria harĩa ũkaahurũkio rwaro-inĩ rwa ihiga?

17 "Wĩhũũge, tondũ Jehova akiriĩ gũkũnyiita akũrũmĩtie,
 acooke akũnyugute, wee mũndũ ũyũ ũrĩ hinya.

18 Nĩagagũkũnja akũrũmie o ta mũbira,
 agũikie bũrũri mwarĩ.

Kũu nĩkuo ũgaakuĩra,
 na nokuo ngaari ciaku cia ita iria irĩ riiri igaikara:
 wee ũconorithagia nyũmba ya mwathi waku!

19 Nĩngakũingata wehere wĩra-inĩ waku
 na ũtunywo wĩra ũcio ũrũgamĩrĩre.

20 "Mũthenya ũcio nĩngeeta ndungata yakwa, Eliakimu mũrũ wa
 Hilikia.

21 Nĩngamũhumba nguo yaku ĩrĩa ndaaya na ndĩmũhotore mũcibi
 waku, na ndĩmũnengere wathani waku. Nĩagatuĩka ithe wa arĩa
 matũũraga Jerusalemu o na wa nyũmba ya Juda.

22 Kĩhingũro kĩa nyũmba ya Daudi ngaakũigĩrĩra kĩande-inĩ gĩake; na
 rĩrĩ, kĩrĩa gĩothe akaahingũra gũtirĩ mũndũ ũkaahota kũhingũra, na kĩrĩa
 gĩothe akaahinga gũtirĩ mũndũ ũkaahota kũhingũra.

²³ Ngaamuohererera handũ harũmu aikare ho ta higĩ hũũrĩrĩre; atuĩke gĩtĩ gĩa gĩtĩio thĩinĩ wa nyũmba ya ithe.

²⁴ Niwe ũgaacookererwo nĩ riiri wothe wa nyũmba ya ithe ta ũcuurĩtio harĩ we: ciana ciake na iria ikeyongerera thĩinĩ wa ciana icio, o indo ciothe ciayo iria cionekaga ta itarĩ kiene, kuuma mbakũri nginya mĩthemba yothe ya ndigithũ.

²⁵ Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ, “Mũthenya ũcio higĩ ĩrĩa thecerere handũ harũmu nũkenyenya; nũkamunyũka igwe, na indo iria njuurire harĩ yo nũkaharagana.” Jehova nĩwe warĩtie ũhoru ũcio.

23

Ūrathi Ūkonĩ Turo

¹ Īno nĩyo ndũmĩrĩri nditũ ĩkonĩ itũũra rĩa Turo:

Atĩrĩrĩ, inyuĩ marikabu cia Tarishishi, ta girĩkai.

Nĩgũkorwo itũũra rĩa Turo nĩrĩanange,

rĩgatigwo rĩtarĩ nyũmba kana gĩcukĩro kĩa marikabu.

Ūhoru ũcio nũmakinyĩire marĩ o kũu bũrũri wa Kitimu.

² Atĩrĩrĩ, inyuĩ andũ a gĩcigĩrĩra,

na inyuĩ onjorithia a Sidoni,

ta kirai o inyuĩ mũtongetio nĩ andũ arĩa mageragĩra iria-inĩ.

³ Kũu maaĩ-inĩ maingĩ

nĩkuo kwageragĩrio ngano ya Shihoru,

namo magetha ma Nili nĩmo maarĩ uumithio wa itũũra rĩa Turo, narĩo rĩgĩtuĩka ndũnyũ ya ndũrĩrĩ.

⁴ Atĩrĩrĩ wee Sidoni, o nawe, kĩhitho kĩrũmu kĩa iria-inĩ, conokai, nĩgũkorwo iria nĩrĩarĩtie rĩkoiga atĩrĩ:

“Nũ ndĩrĩ ndagĩa na ruo rwa kũrũmwo, kana ngaciara; ndĩrĩ ndaarera aanake, kana ngarera airĩtu.”

⁵ Hĩndĩ ĩrĩa ũhoru ũcio ũgaakinya bũrũri wa Misiri,

andũ akuo nĩmakaagĩa na ruo rũnene mũno maigua ũhoru ũcio wa Turo.

⁶ Atĩrĩrĩ, ringai mũthĩ mũrĩmo wa Tarishishi,

ta girĩkai inyuĩ mũtũũraga kũu gĩcigĩrĩra-inĩ.

⁷ Rĩrĩ nĩrĩo itũũra rĩanyu inene rĩa ĩkeno cia ũrĩũ,

itũũra inene rĩa kuuma tene, o tene mũno,

itũũra rĩrĩa andũ aarĩo maathĩite na magũrũ magatũũre mabũrũri ma andũ a kũraya mũno?

⁸ Nũ waciĩrĩre atĩ itũũra rĩa Turo rĩũkĩrĩrowo,

o itũũra rĩu rĩheanaga tanji cia ũthamaki,

o rĩo onjorithia a rĩo arĩ ariũ a athamaki, na endia a rĩo marĩ igweta thĩ yothe?

⁹ Jehova Mwene-Hinya-Wothe nĩwe waciĩrĩre ũndũ ũcio,

nĩgeetha aniine mwĩtĩio wa riiri wothe,

na aconorithie andũ arĩa othe marĩ igweta a gũkũ thĩ.

¹⁰ Atĩrĩrĩ, wee mwarĩ wa Tarishishi,

thĩ ũkarĩme bũrũri waku o ta ũrĩa kũrĩmĩtwo hũgũrũrũ-inĩ cia Rũũ rwa Nili,

tondũ rĩu ndũrĩ na gĩcukĩro kĩa marikabu rĩngĩ.

- 11 Jehova nīatambūrūkītie guoko gwake igūrū rīa iria,
na agatūma mothamaki marīo mainaine.
Nīathanīte atī cīgītīro iria nūmu cia Foinike cianangwo.
12 Akoiga atūrī, “Wee mwarī gathirange wa Sidoni
ikeno ciaku cia ūrīū nī thiru, rīu ūrī mūhehenje!

“Ūkīra ūringe, ūthīi ūkinye Kitimu;
no rīrī, o na kūu ndūkoona ūhurūko.”

- 13 Ta rora būrūri wa Ababuloni,
andū acio rīu maagīte kīene!
Ashuri magūtūite gūikaro kīa nyamū cia werū;
nīmaakire mīthiringo mīraihu na igūrū ya kūrīthiūrūrūkīria,
na magītiga cīgītīro ciao itarī kīndū,
magītūma būrūri ūcio wanangīke biū.

- 14 Atūrīrī, inyuī marikabu cia Tarishishi, ta girīkai;
nīgūkorwo gūikaro kīanyu nīkīanange.

15 Hīndī iyo itūūra rīa Turo nīrīkariganīra mīaka mīrongo mūgwanja,
o ta ūria matukū ma mūthamaki ūmwe maigana. No mīaka mīrongo
mūgwanja yathira-rī, Turo gūgaacooka kūhaana ta mūmaraya ūria
ūganagwo na rwīmbo ta ūū:

- 16 “Oya kīnanda kīa mūgeeto, ūtuīkanie itūūra inene,
wee mūmaraya ūyū ūtūūrīte ūriganīire;
Hūūra kīnanda kīa mūgeeto wega, ūine nyīmbo nyingī,
nīgeetha ūrīrikanwo.”

17 Mīaka mīrongo mūgwanja yathira-rī, Jehova nīagacookerera Turo.
Itūūra rīu nīrīgacooka wīra-inī warīo ūcio ūrehaga uumithio ta
rīkūhūūra ūmaraya, rīonjorithanagie na mothamaki mothe ma thī.

18 No rīrī, wonjorithia warīo na uumithio warīo nīikamūrīrwo Jehova;
itikaigwo igīina-inī kana ihithwo. Uumithio warīo ūgaatūka wa arīa
matūūrāga marongorāgia Jehova, moonage irio nyingī na nguo njega.

24

Jehova Kwananga Thī

- 1 Atūrīrī, Jehova akirie kwananga thī,
na atūme ikire ihooru;
nake nīakamīūnūha
na ahurunje arīa matūūrāga kuo:
2 gūgaakorwo kūrī ūndū o ūmwe
kūrī mūthīnjīri-Ngai na kūrī andū,
kūrī ndungata na kūrī mūmīathi,
kūrī ndungata ya mūrītu na kūrī mūtumia ūria mūmīathi,
kūrī mwendia wa indo na kūrī mūgūri,
kūrī mūkoombi na kūrī mūkoombanīri,
kūrī mūndū ūria ūrī na thīrī na kūrī ūria ūrandūrāga thīrī.
3 Thī nī kwanangwo īkaanangwo
na itigwo īrī ūtheri biū.
Jehova nīwe warītie ūhoro ūcio.
4 Thī īng’arīte īkahooha,
mabūrūri mothe magathīrīrīkīra na makahooha,

andũ arĩa marĩ ngumo a thĩ nĩmorĩtwo nĩ hinya.

5 Thĩ nĩngwatie thaahu nĩ andũ ayo;

nao maremeire mawatho,

na makaagarara irĩra,

na magathũkia kĩrĩkanĩro kĩrĩa gĩa gũtũũra tene na tene.

6 Nĩ ũndũ ũcio kĩrumi nĩkĩrarĩa thĩ;

na andũ arĩa matũũraga kuo makaherithio nĩ ũndũ wa wĩhia wao.

Nĩ ũndũ ũcio arĩa matũũraga gũkũ thĩ nĩmacinĩtwo na mwaki,

na nĩ anini mũno matigaire.

7 Ndibei irĩa ya mũhiano nĩ thiru, nayo mĩthabibũ ikahooha;

nao andũ arĩa marĩ ikeno-inĩ no gũcaaya maracaaya.

8 Gĩkeno kĩrĩa kiumanaga na kũhũũrwo gwa tũhembe nĩgĩtigĩte

gũkenwo,

narĩo inegene rĩa andũ arĩa arĩũ nĩrĩthirĩte,

nĩngĩ gĩkeno kĩrĩa gĩkenagwo gũkĩhũũrwo kĩnanda kĩa mũgeeto

nĩgĩkirĩtio.

9 Andũ arĩa manyuuaga ndibei matigacooka kũnyua makĩinaga rwĩmbo,

nayo njoohi nĩũrũire arĩa mamĩnyuuaga.

10 Narĩo itũũra rĩrĩa inene rĩanangĩku rĩkirĩte ihooru,

namo matoonyero ma nyũmba ciothe nĩmahinge.

11 Kũu njĩra-inĩ andũ nĩ kũrĩra mararĩra nĩ kwaga ndibei,

gĩkeno gĩothe gĩtuũkĩte kĩaha,

nacio ikeno ciothe igathira thĩ.

12 Itũũra rĩrĩa inene nĩrĩanange biũ,

nakĩo kĩhingo kĩarĩo kiunangĩtwo gĩgatuũka tũcunjĩ.

13 O ta ũrĩa mũtĩ wa mũtamaiyũ ũikaraga wainainio,

na o ta ũrĩa mũtĩ wa mũthabibũ ũikaraga thabibũ ciahaarwo hĩndĩ

ya magetha,

ũguo noguo ũhoru ũgaikara gũkũ thĩ

na ndũrĩrĩ-inĩ ciothe.

14 Maranĩrĩa, makoigĩrĩria nĩ gũkena;

kuuma mwena wa ithũiro marakũngũira ũnene wa Jehova.

15 Nĩ ũndũ ũcio inyuĩ andũ a kuuma mwena wa irathĩro gocithiai Jehova;

nenehiai rĩitwa rĩa Jehova Ngai wa Isiraeli,

kũu icigĩrĩra-inĩ cia iria.

16 Nĩtũiguĩte nyĩmbo ikĩinwo kuuma ituri cia thĩ, ikainwo atĩrĩ:

“Arogocwo ũcio Mũthingu.”

No nĩ ngiuga atĩrĩ, “Kaĩ ndĩ na haaro-ĩ!

nĩgũkorwo nĩndĩrahiinyĩrĩrika, ñ ti-itherũ nĩndĩrahiinyĩrĩrika!

Andũ arĩa akunyanĩri nĩmarakunyanĩra arĩa angĩ,

o acio akunyanĩri magakunyanĩra arĩa angĩ na ũkunyanĩri mũnene mũno!”

17 Atĩrĩrĩ, inyuĩ andũ arĩa mũtũũraga thĩ,

iguoyohia, na irima, o na mũtego nicio imwetereire.

18 Mũndũ ũrĩa ũkoora nĩ ũndũ wa iguoyohia,

akaagũa irima,

nake ũrĩa ũkoimĩra irima rĩu-rĩ,

akaagwatio nĩ mũtego ũcio.

Ndirica cia mũiyũro wa maaĩ cia igũrũ nĩhiingũre,

nacio itina cia thĩ igathingitha.

19 Thĩ nĩnjatũku,

yatũkĩte ikarekania,
ningĩ nĩrathingitha mũno mũno.

20 Thĩ iratũgũga o ta mũriũu,

igathũngũthio ũũ na ũũ o ta gĩthũnũ hĩndĩ ya rũhuho;
mehia ma ũremi wayo nĩmamĩritũhĩire mũno,
kũgũa nĩkũgũa na ndĩgaacooka gwĩtiiria rĩngĩ.

21 Mũthenya ũcio-rĩ, Jehova nĩakaherithia
maahinya ma kũu igũrũ, o kũu matu-inĩ,
na aherithie athamaki a thĩ ĩno.

22 Nĩmagacookanĩrĩrio hamwe
o ta ũria andũ othe macookanagĩrĩrio kĩoho-inĩ;
makaahingĩrwo njeera
na thuutha wa matukũ maingĩ nĩmakaherithio.

23 Mweri nĩũgaconarithio, na riũa rĩconoke;
nĩgũkorwo Jehova Mwene-Hinya-Wothe nĩwe ũgaathamaka
arĩ Kĩrĩma-inĩ gĩa Zayuni na Jerusalemu,
na mbere ya athuuri akuo, athamake arĩ na riiri.

25

Goocai Jehova

1 Wee Jehova-rĩ, Wee nĩwe Ngai wakwa;

nĩngũgũtũgũgĩria na ngooce rĩitwa rĩaku,
nĩgũkorwo nĩwĩkĩte maũndũ ma magegania,
na maũndũ maria maabangĩtuo kuuma o tene,
ũkamahingia na wĩhokeku waku mũkinyanĩru.

2 Nĩtũtũmĩte itũũra rĩria inene rĩtuĩke hĩba ya mahiga,
itũũra rĩu rĩriigĩre na hinya ũgatũma rĩanangwo,
itũũra inene rĩria rĩarĩ kĩhitho kĩa andũ a kũngĩ,
ti itũũra rĩngĩ, na rĩtigaakwo rĩngĩ.

3 Nĩ ũndũ ũcio andũ arĩa marĩ hinya nĩmagagũtĩia,
namo matũũra manene ma ndũrĩri iria itarĩ tha magwĩtigĩre.

4 Wee ũkoretwo ũrĩ rĩũrĩro rĩa athĩni,
na rĩũrĩro rĩa abatari hĩndĩ ya mĩnyamaro yao,
handũ ha kũũrĩra hĩndĩ ya kĩhuhũkanio,
o na ta kĩũruru gĩa kwĩyũa riũa.

Nĩgũkorwo mĩhũmũ ya arĩa matarĩ tha
ĩhaana kĩhuhũkanio kĩria kĩgũthaga rũthingo na nditi,

⁵ ningĩ ĩhaana ta ũrugarĩ wa werũ-inĩ.

Wee nĩwe ũkiragia ngũĩ ya andũ a kũngĩ
o ta ũria ũrugarĩ ũnyiihagio nĩ kĩũruru gĩa itu,
na nĩ ũndũ ũcio rwĩmbo rwa acio matarĩ tha nĩrũtigĩte kũinwo.

6 Kĩrĩma-inĩ gĩkĩ nĩkuo Jehova Mwene-Hinya-Wothe
akaarugithĩria andũ othe iruga rĩa irio iria njega mũno,
na iruga rĩa ndibei irĩa njega mũno:
iruga rĩa nyama iria njega mũno,
o na ndibei irĩa njega mũno makĩria.

7 Kĩrĩma-inĩ gĩkĩ nĩkĩo akaanangĩra
taama ũria wohanĩtie andũ othe,

na cuka ūrĩa ūhumbīrīte ndūrīrī ciothe;
⁸ gīkuū nīkūniinwo gīkaaniinwo nginya tene.
 Ningī Mwathani Jehova nīakagiria maithori,
 kuuma mothiū mothe,
 na rūmena rūrĩa andū ake mamenetwo na ruo arūniine,
 rūthire thī yothe.

Jehova nīwe warītie ūhorō ūcio.

⁹ Mūthenya ūcio nīmakoiga atūrī,
 “Ti-itherū ūyū nīwe Ngai witū;
 nīwe twehokire, nake agītūhonokia,
 ūyū nīwe Jehova, nīwe twehokire;
 nītūkene na tūcanjamūke nī ūndū wa ūhonokio wake.”

¹⁰ Nīgūkorwo guoko kwa Jehova gūgaikaraga kīrīma-inī gīkī;
 no Moabi gūkaarangīrīrio rungu rwake,
 o ta ūrĩa nyeki nyūmū īrangagīrīrio thumu-inī.

¹¹ Magaatambūrūkīria moko mao kuo,
 o ta ūrĩa mūthambīri atambūrūkagia moko agīthambīra.
 Ngai nīwe ūkaaharūrūkia mwītīio wao,
 o na marī na wara wa wīra ūrĩa marutaga na moko mao.

¹² Nīakamomora thingo cianyu iria ndaihu ciakītwo na hinya,
 acīgūithie thī;
 agaacimomora igwe thī,
 o rūkūngū-inī.

26

Rwīmbo rwa Ūgooci

¹ Na rīrī, mūthenya ūcio rwīmbo rūrū nīruo rūkainwo būrūri wa Juda:
 Tūrī na itūūra inene rīa hinya;

Ngai atuuga ūhonokio ūtuīke
 thingo ciarīo na njirigo ciarīo cia hinya.

² Hingūrai ihingo nīguo rūrīrī rūrĩa rūthingu rūtoonye,
 o rūrīrī rūrĩa rūrūmagia wītīkio.

³ Mūndū ūrĩa ūrī meciiria makindīrie harīwe-rī,
 nīwe ūgaatūuria na thayū mūkinyanīru
 tondū nīakwīhokete.

⁴ Tūūrai mwīhokete Jehova nginya tene,
 nīgūkorwo Jehova, o we Jehova,
 nīwe Rwaro rwa Ihiga rwa tene na tene.

⁵ Nīanyihagia andū arĩa maikaraga kūrĩa gūtūūgīru,
 o na itūūra rīrĩa itūūgīru akarīharūrūkia,
 akarīharagania thī,
 agacooka akarītungumania rūkūngū-inī.

⁶ Magūrū ma andū makarīrangīrīria;
 magūrū ma andū arĩa ahinyīrīrie,
 o na makinya ma arĩa athīni.

⁷ Njīra ya andū arĩa athingu nī nūngīrīru;
 nawe Jehova, Wee Mūthingu,
 nīwe ūnyorokagia njīra cia arĩa athingu.

⁸ Ī, ti-itherū Jehova, nīwe twetagīrīra
 o tūgīthiagīra njīra ya mawatho maku;

ngoro ciitũ ciĩriragĩria

rĩitwa rĩaku na ngumo yaku.

⁹ Ngoro yakwa nĩwe iĩriragĩria ũtukũ;

rũciinĩ roho wakwa ũgakũnyootera.

Rĩria watuanĩra ciira wa kĩhoooto gũkũ thĩ,

andũ a mabũrũri mothe nĩmerutaga ũhoru wa ũthingu.

¹⁰ O na andũ aaganu mangĩguĩrwo tha,

matĩrutaga ũhoru wa ũthingu;

o na marĩ bũrũri-inĩ wa arĩa arũngĩrũ,

mathiiaga o na mbere gwĩka ũũru,

makaaga gũtũia ũnene wa Jehova.

¹¹ Wee Jehova-rĩ, guoko gwaku nĩ kwambararĩtio na igũrũ,

no matingĩkuona o na atĩa.

No rĩrĩ, reke mone kĩyo kĩria ũrĩ nakĩo nĩ ũndũ wa andũ aku,

nĩgeetha maconoke;

mwaki ũria ũigĩrwo thũ ciaku nĩũrekwo ũmacine.

¹² Wee Jehova-rĩ, nĩwe ũtũheaga thayũ;

maũndũ marĩa mothe tũhingĩtie, nĩwe ũtwĩkiire.

¹³ Wee Jehova, o Wee Ngai witũ,

nĩ harĩ aathani angĩ manatwatha tĩga wee,

no rĩrĩ, rĩitwa rĩaku riiki norĩo tũtũite.

¹⁴ Na rĩrĩ, acio rĩu nĩmakuĩte, matigacooka gũtũũra muoyo;

maroho macio matikariũka.

Wee nĩwamaherithirie ũkĩmaananga;

nĩngĩ ũgĩtũma mariganĩre biũ.

¹⁵ Wee Jehova nĩtũmĩte rũrĩrĩ rũu ruongerereke;

ti-itherũ nĩwongereire rũrĩrĩ rũu, ũkarũngĩhia.

Wee nĩwĩgĩrũire na riiri,

ũkaaramia mĩhaka yothe ya bũrũri.

¹⁶ Atĩrĩrĩ Jehova, mookire kũrĩ we rĩrĩa maarĩ na mathũina;

rĩria wamaherithagia-rĩ,

maahotaga o kũhooya na mĩheehũ.

¹⁷ O ta ũria mũndũ-wa-nja arĩ na nda akirĩĩ gũciara

enyogondaga na agakaya nĩ ruo-rĩ,

ũguo noguo twatarĩĩ tũrĩ mbere yaku, Wee Jehova.

¹⁸ Ithuĩ twatarĩĩ ta twarĩ nda, twenyogondaga nĩ ruo,

no rĩrĩ, nĩ ta twaciarire o rũhuho.

Gũtirĩ ũndũ o na ũrikũ wa kũhonokania twĩkĩte gũkũ thĩ,

o na kana tũgaciara andũ arĩa maikaraga gũkũ thĩ.

¹⁹ No rĩrĩ, andũ aku arĩa makuĩte nĩmagatũũra muoyo;

mũrĩ yao nĩkariũka.

Inyũ arĩa mũtũũraga rũkũngũ-inĩ,

ũkĩrai na mwanĩrĩre nĩ gũkena.

Ime rĩanyu rĩtarĩĩ ta ireera rĩa rũciinĩ;

nayo thĩ nĩgacookia andũ arĩa akuũ muoyo.

²⁰ Atĩrĩrĩ, inyũ andũ akwa,

thĩĩ mũtoonye tũnyũmba twanyu na mwĩhingĩre;

mwĩhithe kuo gwa kahinda kanini

nginya mang'ũrĩ make mathire.

21 Atĩrĩrĩ, Jehova nĩarooka oimĩte gũikaro-inĩ gĩake,
 nĩguo aherithie andũ a gũkũ thĩ nĩ undũ wa mehia mao.
 Nayo thĩ nĩikonania thakame ĩrĩa ĩitĩtwo kuo;
 ndĩgaacooka kũhitha andũ ayo arĩa moragĩtwo.

27

Gũkũũrwo gwa Isiraeli

1 Na rĩrĩ, mũthenya ũcio,
 Jehova nĩakaherithia na rũhiũ rwake rwa njora,
 rũhiũ rũu rwake rwa njora rũũgĩ, na rũnene, na rũrĩ hinya,
 aherithie Leviathani nyoka ĩrĩa ĩnyororokaga na ihenya,
 o Leviathani nyoka ĩrĩa ĩthioranagia;
 nĩakooraga ndamathia ĩrĩa ya iria-inĩ.

2 Mũthenya ũcio-rĩ:

“Inirai mũgũnda wa mũthabibũ ũrĩa ũciaraga maciaro maingĩ:

3 Nĩ Jehova, nĩ nĩ ndĩũmenyagĩrĩa,
 na nĩ nĩ ndĩunithagĩria maai hĩndĩ ciothe.

Ndĩũrangagĩra mũthenya na ũtukũ,
 nĩgeetha mũndũ o na ũrĩkũ ndakaũthũkie.

4 Nĩ ndirakarĩte.

Naarĩ korwo nĩ cong'e na mũigua iranjũkĩrĩa!
 No thĩ ngahũũrane mbaara nacio;
 Ingĩcicina ciothe na mwaki.

5 Akorwo ti ũguo, nũirekwo ciũke ciĩhithe kũrĩ nĩ;
 nũirekwo icarie thayũ na nĩ,
 ĩĩ ti-itherũ nĩicarie thayũ na nĩ.”

6 Matukũ marĩa magooka-rĩ, Jakubu nĩakagĩa na mũri,
 Isiraeli agaathundũka arute kiro,
 aiyũrie thĩ yothe maciaro.

7 Anga Jehova nĩahũũrĩte Isiraeli,
 ta ũrĩa aahũũrĩre arĩa maamũhũũragaga?

Anga nĩoragĩtwo
 ta ũrĩa arĩa maamũũragaga mooragirwo?

8 Wamũrũithirie na mbaara na gũtahwo:
 amũingataga na rũhuho rwake rwa hinya,
 ta mũthenya ũrĩa rũhuho rwa mwena wa irathĩro rũhurutanaga.

9 Na rĩrĩ, nĩ undũ wa ũguo, mahĩtia ma Jakubu nĩmakahoroherio mathire,
 namo maciaro maya nĩmo makoonekana nĩ undũ wa kwehererio
 mehia make:

Atĩ mahiga mothe ma kĩgongona
 akaamatua ta coka ũhehenjetwo ũgatuĩka tũcunjĩ,
 na gũtirĩ itugĩ cia Ashera kana igongona cia gũcinĩra ũbumba
 igaatigwo irũgamĩte.

10 Itũũra rĩrĩa inene rĩirigĩre na hinya rĩkirĩte ihooru,
 kĩrĩ gũikaro gĩthaamĩtwo, gĩgatiganĩrio kĩrĩ ũtheri ta werũ;
 kũu nĩkuo njaũ irũithagio,
 na nokuo ikomaga;
 nacio ihũrũragaga hongwe ciakuo gũgatigwo ũtheri.

11 Hĩndĩ ĩrĩa tũrũhongwe tuoma-rĩ, nĩkunangwo tuunangagwo,
 nao andũ-a-nja magooka magaakia mwaki natuo.

Na tondũ aya nĩ andũ matarĩ na ũmenyo-rĩ,
 ũcio Mũũmbi wao ndamaiguagĩra tha,
 ũcio wamoombire ndamekaga wega.

¹² Mũthenya ũcio Jehova nĩagacookanĩrĩria maciaro marĩa agethete, amarute kũrĩa guothe Rũũĩ rwa Farati rũthereraga, o nginya Karũũĩ ka Misiri, na inyuĩ o inyuĩ andũ a Isiraeli, nĩmũgacookanĩrĩrio ũmwe kwa ũmwe.

¹³ Na mũthenya ũcio-rĩ, mũgambo mũnene wa karumbeta nũkaiguuo. Nao andũ arĩa moorĩre bũrũri wa Ashuri, na arĩa maatahitwo magatwarwo Misiri, nĩmagooka na mahoee Jehova marĩ kĩrĩma-inĩ kĩrĩa gĩtheru kũu Jerusalemu.

28

Efiraumu kũrĩ na Haaro

¹ Kaĩ itũũra rĩrĩa rĩa arĩũ a Efiraumu, o rĩu matuĩte tanji yao ya mwĩtĩio,*
 rĩrĩ na haaro-ĩ,
 o rĩu rĩrĩ riiri mũnene ta wa mahũa marĩa macookaga kũhooha,
 o rĩu riakĩtwo gĩtwe-inĩ gĩa kĩaanda kĩrĩa kĩnoru,
 kĩa andũ acio matooragio nĩ ndibe!

² Atĩrĩrĩ, Jehova arĩ na njamba ĩrĩ hinya na ũhoti.†

Ĩhaana ta mbura ya mbembe, na ta rũhuho rũrĩa rwanangaga,
 kana rũhuho rũnene rũrĩa rũniinanaga, o na kana mũiyũro wa mbura
 nene,
 nake nĩakarĩtungumania thĩ na hinya.

³ Tanji ĩyo ya mwĩtĩio ya arĩũ a Efiraumu,
 nũkarangĩrĩrio thĩ na magũrũ.

⁴ Ihũa rĩu rĩraahooaha, o rĩo ũthaka wa riiri wake,
 o rĩu riakĩtwo gĩtwe-inĩ gĩa kĩaanda kĩrĩa kĩnoru,
 itũũra rĩu rĩkaahaana ta ngũyũ ĩruĩte mbere ya magetha,
 nayo mũndũ aamĩona amĩnyiitaga na guoko gwake,
 nake no kũmĩrĩa amĩrĩaga.

⁵ Mũthenya ũcio Jehova Mwene-Hinya-Wothe
 agaatuĩka thũmbĩ ĩrĩ riiri,
 atuĩke tanji thaka mũno ya mahũa
 harĩ matigari ma andũ ake.

⁶ Agaatuĩka roho wa gũtuanĩra ciira na kĩhooto
 kũrĩ andũ arĩa matuanagĩra ciira,
 o na atuĩke hinya
 wa andũ arĩa mahũndũraga ita cia thũ ciakinya kĩhingo-inĩ.

⁷ No rĩrĩ, andũ aya mathiiaga magĩtũgũũgaga nĩkũnyua ndibe,
 na magatururio nĩ njoohi:
 athĩnjĩri-Ngai na anabii nĩo mathiiaga magĩtũgũũgaga nĩ ũndũ wa njoohi,
 ĩ ti-itherũ nĩmarĩtwo nĩ ndibe biũ, na magatururio nĩ njoohi;
 nĩgũtũgũũga maratũgũũga makĩona cioneki,
 na magaturuura magĩtuanĩra ciira.

⁸ Metha ciothe ciyũrĩte matahĩko,
 na gũtirĩ handũ o na hamwe hataiyũrĩte gĩko.

* **28:1** Tanji ĩno nĩ Samaria. † **28:2** Njamba ĩno nĩ mũthamaki wa Ashuri.

9 Nao maroria atĩrĩ, “Nũũ ũcio arageria kũruta maũndũ?
Nĩngĩ nũũ arataarĩria ndũmĩrĩri yake?

Hihi nĩ kũrĩ ciana iria ciĩrĩgĩte gũtiga kuonga,
o icio irutĩtwo nyondo-inĩ?

10 Nĩgũkorwo ũrutani wake nĩ ta ũũ:

ĩka ũũ na ũũ, ĩka ũũ na ũũ,
nĩngĩ watho nĩũrũmĩrĩrwo nĩ watho,
ĩ, watho ũrũmĩrĩrwo nĩ watho;
na kohoro kanini haha, na kohoro kanini hau.”

11 Atĩrĩrĩ, ti-itherũ Ngai nĩakaarĩria andũ aya
na tũnua twa andũ maaragia na mwarĩrie wa andũ a kũngĩ na thiomu
ng’eni,

12 andũ arĩa eerire atĩrĩ,

“Haha nĩho handũ ha kũhurũka, andũ arĩa anogu nĩmahurũke ho”;
o na akĩmeera atĩrĩ, “Haha nĩho kĩhurũko”;
no matiigana kũmũigua.

13 Nĩ ũndũ ũcio kiugo kĩa Jehova harĩo gĩgaatuĩka ũũ:

ĩka ũũ na ũũ, ĩka ũũ na ũũ,
nĩngĩ watho nĩũrũmĩrĩrwo nĩ watho,
ĩ, watho ũrũmĩrĩrwo nĩ watho;
na kohoro kanini haha, na kohoro kanini hau:

nĩguo mathiĩ magũe na ngara,
matihio, na magwatio na mũtego, manyiitwo.

14 Nĩ ũndũ ũcio ta thikĩrĩriai kiugo kĩa Jehova, inyuĩ anyũrũrania,
o inyuĩ mwathaga andũ aya marĩ gũkũ Jerusalemu.

15 Mwĩgaathaga mũkoiga atĩrĩ, “Nĩtũgĩite na kĩrĩkanĩro na gĩkuũ,
tũkaiguana na mbĩrĩra.

Hĩndĩ ĩrĩa gũkaaherithanio taarĩ kĩguũ gĩa kũhubanĩria-rĩ,
gĩtigaatũhutia,
nĩgũkorwo nĩtũtuĩte maheeni rĩũrĩro riitũ,
naguo ũheenania tũkaũtua kĩhitho gĩitũ.”

16 Nĩ ũndũ ũcio Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ:

“Nĩnjigĩte ihiga rĩa gĩtina kĩrũmu kũu Zayuni,
ihiga rĩbaarĩrĩre wega, ihiga rĩa goro rĩa koine;
mũndũ ũrĩa ũrĩrĩlhokaga
ndarĩ hĩndĩ akenyeneyeka.

17 Ũtuanĩri ciira na kĩhooto nĩguo ũgaatuĩka rũrigi rwa gũthima naruo,
naguo ũthingu ũtuĩke kabirũ;

mbura ya mbembe nĩgathereria maheeni macio mũtuĩte kĩhitho kĩanyu,
namo maaĩ nĩmakoinĩra kũrĩa mwĩhithĩte.

18 Kĩrĩkanĩro kĩanyu kĩrĩa mwarĩkanĩre na gĩkuũ nĩgĩgathario;
ũiguano wanyu na mbĩrĩra ndũkehaanda.

Hĩndĩ ĩrĩa iherithia ta rĩa kĩguũ rĩkaamũhubanĩria,
nĩmũgatoorio nĩrĩo.

19 Rĩrĩa rĩothe iherithia rĩu rĩoka nĩmũrĩkoragĩrĩrwo nĩrĩo;
rĩrĩmũkoragĩrĩra rũciinĩ o rũciinĩ,
na mũthenya o na ũtukũ nĩrĩkamũthereria.”

Nĩmũkamaka mũno
mwataũkĩrwo nĩ ndũmĩrĩri ĩno.

- 20 Nīgũkorwo ũrĩrĩ wanyu ndũngĩmũigana gwĩtambũrũkĩria ho nĩ gũkuhĩha,
naguo mũrĩngĩti nĩ mũceke mũno ndũngĩmũigana kwĩhumbĩra.
- 21 Jehova nĩakarauhũka o ta ũrĩa aarahũkire kũu Kĩrĩma-inĩ kĩa Perazimu,
arahũke arakarĩte o ta ũrĩa aarakarĩte kũu Gĩtũmba-inĩ kĩa Gibeoni:
nĩgeetha arute wĩra wake ũrĩa atamenyerete kũruta,
na ahingie ciĩko ciake, ciĩko iria atatũire ahingagia.
- 22 Tondũ ũcio, tigai inyũrũri cianyu,
kana mũnyororo yanyu ĩmũritũhĩre makĩria;
nĩgũkorwo Mwathani, o we Jehova Mwene-Hinya-Wothe,
nĩahete ũhoru akanjĩra atĩ gũkũ thĩ guothe nĩgũkwanangwo biũ.
- 23 Thikĩrĩriai mũigwe mũgambo wakwa;
tegai matũ mũigwe ũrĩa nguuga.
- 24 Hĩndĩ ĩrĩa mũrĩmi ekũrĩma nĩguo ahaande-rĩ, atũũraga o arĩmaga?
Atũũraga aciimbaga na akĩhũũraga harũ?
- 25 Aarĩkia kwaragania mũgũnda-rĩ,
githĩ ndacookaga akahaanda mbegũ cia ndengũ,
na akahura tũhĩndĩ twa kumini?
Nayo ngano githĩ ndamĩhaandaga handũ hayo,
na cairi akamĩhaanda karũhari kayo,
nayo ngano ĩrĩa njirũ akamĩhaanda mũgũnda wayo?
- 26 Ngai wake nĩwe ũmuonagia ũrĩa egwĩka,
na akamũruta maũndũ marĩa magĩrĩire.
- 27 Ndengũ ithũũragwo na mũgogo ũkururĩtio,
kana kumini ĩkahũũrwo na kũgũrũ kwa ngaari;
ndengũ ihũũragwo na mũti,
na kumini ĩkahũũrwo na rũthanju.
- 28 Ngano no nginya ĩthĩo nĩguo ĩthondekwo mũgate;
nĩ ũndũ ũcio mũndũ ndatũũraga amĩhũũraga nginya tene.
O na angĩtwarĩra magũrũ ma ngaari ya kũhũura igũrũ rĩayo-rĩ,
mbarathi ciake itingĩmĩthĩa.
- 29 Maũndũ maya mothe o namo moimaga kũrĩ Jehova Mwene-Hinya-
Wothe,
mũheani kĩrĩra wa kũgegania, na ũrĩa mwĩkĩrĩre mũno nĩ ũndũ wa
ũũgĩ wake mũnene.

29

Itũũra-inĩ Inene rĩa Daudi kũrĩ na Haaro

- 1 Arieli,* o wee Arieli,
wee itũũra inene kũrĩa Daudi aatũũraga, kaĩ ũrĩ na haaro-ĩ!
Ongerera mwaka kũrĩ mwaka ũngĩ,
na mũreke ciathĩ cianyu ithĩ o na mbere.
- 2 No nĩngarigiicĩria itũũra rĩa Arieli;
nĩrĩkarĩra na rĩcakaye,
na rĩgaatuĩka ta riiko rĩa kĩgongona harĩ nĩ.
- 3 Nĩngamba hema ciakwa ngũrigiicĩrie;
nĩngagũthiũrũrũkĩria na mũthiringo mũraihi na igũrũ,
ngũrigiicĩrie na ihumbu cia tũrĩ, ngũtharĩkire.
- 4 Nawe ũgaatungumanio thĩ, waragie ũrĩ thĩ;

* 29:1 Arieli nĩ rĩitwa rĩngĩ rĩa Jerusalemu.

ūtuīke wa kūng'ung'ua ūrī hau tīri-inī.
Mūgambo waku ūgaatuīka ta wa roho wa ūragūri ūroima na thī;
naguo mūgambo waku ūkaaiaguagwo ūrī wa mīheehū ūkiuma tīri-
inī.

5 No rīrī, thū ciaku nyingī ūgaatuīka ta rūkūngū rūhinyu,
na kīrīndī kīa andū arīa matarī tha matuīke ta mūūngū ūrīa
ūmbūragwo.

Ūndū ūcio ūkooneka na ihenya, o rīmwe,
6 amu Jehova Mwene-Hinya-Wothe nīagooka
na marurumī, na gīthingithia, na mūrurumo mūnene,
hamwe na rūhuho rūnene, na kīhuhūkano kīnene, na nīnīmī cia
mwaki ūkūniinana.

7 Nakīo kīrīndī kīa ndūrīrī ciothe kīrīa kīrūaga na Arieli,
kīrīa gītharīkagīra itūūra rīu na cīhitho ciarīo iria nūmu,
na gīkarīthiūrūrūkīria-rī, gīkaabuīria o ta kīroto,
o ta kīoneki kīa ūtukū:

8 o ta ūrīa mūndū mūhūtu arootaga, akeyona akīrīa irio,
no rīrīa okīra, agakora no mūhūtu;
ningī gūgaatuīka o ta ūrīa mūndū mūnyootu arootaga, akeyona akīnyua
maai,
no agokīra arī mūringīku, na arī o mūnyootu.

Ūguo noguo gūgaikara harī kīrīndī kīa ndūrīrī ciothe
iria irūaga na Kīrīma gīa Zayuni.

9 Gegearai na mūmake,
mwītuei atumumu na mwage kuona;
mūnyue mūrīo, no mūtīkarīo nī ndibeī,
ningī mūtūgūūge, no mūtīgatūgūūgio nī njoohi.

10 Jehova nīamūreheire toro mūnene:
nīahingīte maito manyu (inyuī anabii);
nīahumbīrite mītwe yanyu (inyuī ooni-maūdū).

11 Naguo ūhoro wa kīoneki gīkī gīothe harī inyuī ūtuīkīte kīndū
gīa tūhū, ūgatuīka ta ciugo irī ibuku-inī rīa gīkūnjo, rītumītwo na
rīkahūūrwo mūhūūrī. Na mūngīnengera mūndū ūngīhota gūthoma
ibuku rīu rīa gīkūnjo na mūmwīre atīrī, "Twagūthaiha, tūthomere ibuku
rīrī," nake akaamūcookeria atīrī, "Ndingīhota gūthoma tondū nīitume
na rīkahūūrwo mūhūūrī."

12 Kana mūngīnengera mūndū ūtangīhota gūthoma ibuku rīu rīa
gīkūnjo, mūmwīre atīrī, "Twagūthaiha, tūthomere ibuku rīrī," nake
akaamūcookeria atīrī, "Nīi ndiūi gūthoma."

13 Mwathani ekuuga atīrī:
"Andū aya manguhagīrīria na tūnua twao,
na makahe gītīo na mīromo yao,
no ngoro ciao irī kūrāya na nīi.
Namo mahooya marīa mahooyaga
nī kūrīngana na mawatho marīa marutītwo nī andū.

14 Nī ūndū ūcio, o rīngī nīngagegia andū aya,
nījike maūdū ma kūgegania, o ma kūgegania biū;
ūūgī wa andū arīa oogī nīūgaathira,
naguo ūmenyo wa andū arīa moī gūkūūrana maūdū nīūkabuīria."

15 Kaī andū acio mekagīra kīyo kīnene

- nĩguo mahithe Jehova mĩbango yao marĩ na haaro-ĩ!
 O acio marutagĩra mawĩra mao nduma-inĩ, mageciiria atĩrĩ,
 “Nũũ ũratuona?” ningĩ-rĩ, “Nũũ ũngĩmenya ũrĩa tũreka?”
- 16 Inyuĩ mũinamanagia maũndũ,
 mũũmbi ageciirĩrio nĩwe rĩũmba!
 Kĩrĩa kĩombirwo no kĩire mũkĩũmbi atĩrĩ,
 “Wee tiwe wanyũũmbire?”
 Nyũngũ no ĩire mũmĩũmbi atĩrĩ,
 “Wee ndũrĩ ũndũ ũũĩ?”
- 17 Githĩ ti kahinda kanini gatigaire Lebanoni kũgarũrwo
 gũtuĩke mũgũnda mũnoru,
 nago mũgũnda ũcio mũnoru ũtuĩke ta mũtitũ?
- 18 Mũthenya ũcio, andũ arĩa mataiguaga nĩmakaigua ciugo cia ibuku rĩu
 rĩa gĩkũnjo,
 namo maitho ma atumumu
 arĩa matũũraga moonaga mairia na nduma nĩmakona.
- 19 Na o rĩngĩ andũ arĩa ahooreri nĩmagakenera Jehova;
 nao andũ arĩa athĩni nĩmagakenera Ũrĩa Mũtheru wa Isiraeli.
- 20 Andũ arĩa matarĩ tha nĩmakabuĩria,
 nao arĩa anyũrũrania nĩmagathira,
 na arĩa meriragĩria gwĩka ũũru nĩmakaniinwo:
- 21 O acio mahũthagĩra kiugo kĩmwe magatua mũndũ mũhĩtia,
 na makaigĩra mũciiranĩrĩri mũtego iciirĩro-inĩ,
 na makahũthĩra ũira wa maheeni nĩguo mũndũ ũtekĩte ũũru aage
 gũtuĩrwo ciira na kĩhooto.
- 22 Nĩ ũndũ ũcio Jehova ũrĩa wahonokirie Iburahĩmu ekwĩra nyũmba ya
 Jakubu atĩrĩ:
 “Jakubu ndagaaconorithio rĩngĩ;
 na matigacooka gũtukia ithiĩthi ciao rĩngĩ.
- 23 Rĩrĩa makoona ciana ciao iria ndombire na moko makwa irĩ hamwe nao,
 nĩmakaiga rĩtwa rĩakwa rĩrĩ itheru;
 nĩmakoimbũra ũtheru wa Ũrĩa Mũtheru wa Jakubu,
 na maikarage metigĩrĩte Ngai wa Isiraeli.
- 24 Andũ arĩa ngoro ciao imahĩtithagia nĩmakaagia na ũmenyo,
 nao arĩa matetaga nĩmagathikĩrĩria mataaro.”

30

Haaro kũrĩ Rũrĩrĩ Rũremi

- 1 Jehova ekuuga atĩrĩ, “Kaĩ ciana iria nemi irĩ na haaro-ĩ!
 o icio ihingagia mĩbango ĩtarĩ yakwa,
 na igathondeka ngwatanĩro,* no ti na Roho wakwa,
 igakĩiganĩrĩra mehia igũrũ rĩa mehia;
- 2 o icio ciikũrũkaga igathiĩ bũrũri wa Misiri
 itaahoete kĩrĩra;
 icio ciethaga ũteithio wa kũgitĩrwo nĩ Firaũni,
 na ikehoka kũruru kĩa bũrũri wa Misiri gĩtuĩke rĩrũrĩro rĩacio.
- 3 No ũgitĩri ũcio wa Firaũni ũgaatuĩka wa kũmũconorithia,
 na kwĩhoka kũruru kĩa bũrũri wa Misiri gũkaamũrehera thoni.
- 4 O na akorwo marĩ na anene kũu Zoani,

* 30:1 Andũ a Juda nĩmathondekete ngwatanĩro na andũ a Misiri.

na mabarũthi mao nĩmakinyĩte Hanesi-rĩ,
 5 andũ othe nĩmagaconorithio
 nĩ ùndũ wa andũ matangĩmaguna na ùndũ o na ùrĩkũ,
 arĩa matangĩmateithia kana mamagune,
 tĩa o kũmaconorithia na kũmarehera thoni.”

6 Īno nĩyo ndũmĩrĩri nditũ ikoniĩ nyamũ cia Negevu:
 Mabarũthi mao makuuaga ùtonga wao na ndigiri,
 na igĩna ciao magaacigĩrĩra maguku-inĩ ma ngamũira,
 magatuĩkanĩria bũrũri wa thĩina na wa mĩnyamaro,
 bũrũri ùrĩ mirũũthi ya njamba na ya nga,
 na ndũira na nyoka iria iticũkaga,
 macitware bũrũri wa andũ matangĩmaguna o na atĩa.

7 Nĩgũkorwo ùteithio wa Misiri nĩ wa tũhũ na ndũrĩ kĩguni.
 Nĩ ùndũ bũrũri ùcio ndĩwĩtĩte
 Rahabu ùrĩa Ùtarĩ-ùndũ-Ekaga.

8 Na rĩrĩ, rĩu thĩ ùmakurũre ùhoru ùyũ kĩbaũ-inĩ,
 na ùwandĩke ibuku-inĩ rĩa gĩkũnjo,
 nĩgeetha ùgaatuĩka ùira wa gũtũũra matukũ marĩa magooka.
 9 Nĩgũkorwo aya nĩ andũ aremi na nĩ ciana itũire iheenanageria,
 ciana itendaga gũthikĩrĩria ùtaaro wa Jehova.

10 Nacio cĩrĩaga ooni-maùndũ atĩrĩ,
 “Mũtigatuonere maùndũ mangĩ!”
 na ikeera anabiĩ atĩrĩ,
 “Tigai gũtũrathĩra maùndũ ma ùhoru wa ma!
 Twĩragei maùndũ marĩa mangĩtũkenia,
 na mũtũrathagĩre maùndũ ma maheeni.

11 Eherai njĩra-inĩ ìno,
 muume gacĩra-inĩ gaka,
 na mũtĩge gũtwĩra
 ùhoru wa Ùrĩa Mũtheru wa Isiraeli!”
 12 Nĩ ùndũ ùcio Ùrĩa Mũtheru wa Isiraeli ekuuga atĩrĩ:
 “Tondũ nĩmũregete ndũmĩrĩri ìno,
 mũkehoka ùhinyanĩrĩria,
 na mũgatua maheeni kĩndũ gĩa gwĩtiiranageria nakĩo,

13 rĩhia rĩrĩ rĩgũtuĩka ta rũthingo rũraihu na igũrũ,
 rũrĩ na mwatũka ùrĩa ùikaraga o ùkĩaramaga,
 rũria rũmomokaga o narua, o rĩmwe.

14 Rũkoinĩkanga tũcunjĩ ta nyũngũ,
 rũthethereke rũtegũcaĩrwo,
 ùndũ hakaaga gacunjĩ o na kamwe gakoneka
 kangĩruta mwaki riiko,
 kana kangĩtaha maai kuuma gĩthima-inĩ.”

15 Mwathani Jehova Ùrĩa Mũtheru wa Isiraeli ekuuga atĩrĩ:
 “Njĩra irĩa ingĩtũma mũhonoke no ya kwĩrira na gũikara mũtegwĩtanga,
 nagu hinya ùrĩa mũkaagĩa nagu ùkooneka nĩ ùndũ wa gũikara
 mũhooreire na kwĩhoka,
 no macio mothe nĩmũmaregete.

16 Mwoigire atĩrĩ, ‘Aca, nĩtũkoora tũhaicĩte mbarathi.’
 Nĩ ùndũ ùcio nĩmũgakĩũra!

Nĩngĩ mũkiuga atĩrĩ, ‘Tũkaahaika mbarathi iria irĩ ihenya mũno tũũre!’
 Nĩ ùndũ ùcio arĩa makaamũteng’eria magaakorwo marĩ na ihenya
 mũno o nao!

17 Andũ ngiri makoora nĩ kũmakio nĩ mũndũ ũmwe;
na inyuĩ inyuothe mũũre nĩ kũmakio nĩ andũ atano,
nginya mũtigwo mũhaana ta mũtĩ wa bendera ũrĩ kĩrĩma-igũrũ,
o na ta bendera ĩrĩ karĩma-igũrũ.”

18 O na gũtarĩĩ ũguo-rĩ, Jehova eriragĩria kũmũtuga;
arahũkaga nĩguo amũiguĩre tha.
Nĩgũkorwo Jehova nĩ Ngai ũtuanagĩra ciira na kĩhooto.

Kũrathimwo-rĩ, nĩ arĩa othe mamwetagĩrĩra.

19 Inyuĩ andũ a Zayuni, o inyuĩ mũtũũraga Jerusalemu, mũtigacooka kũrĩra. Hĩ, kaĩ nĩakamũtuga rĩria mũkaamũkaira amũteithie-ĩ! Na rĩria akaamũigua nĩakamwĩtika.

20 O na gũtuĩka Mwathani nĩamũheaga irio cia thĩina na maaĩ ma mĩnyamaro-rĩ, arutani anyu matigacooka kũhithwo rĩngĩ;
mũkaameyona na maitho manyu.

21 O na mũngĩkagarũrũka na mwena wa ũrĩo kana wa ũmotho, matũ manyu nĩmakaiguaga mũgambo thuutha wanyu ũkiuga atĩrĩ, “Ĩno nĩyo njĩra; gererai yo.”

22 Nĩngĩ nĩmũgathaahia mĩhianano yanyu ya kũhooywo ĩria ĩgemetio na betha igũrũ, na mĩhiano yanyu ĩria ĩgemetio na thahabu igũrũ;
mũkaamite ta taama ũrĩ thaahu wa mũndũ-wa-nja hĩndĩ ya mweri, mũmũire atĩrĩ, “Thĩĩ na kũu muume haha!”

23 Nĩngĩ nĩakamuurĩria mbura nĩ ũndũ wa mbeũ iria mũhaandĩte mĩgũnda, nacio irio iria ikoima mĩgũnda ĩyo igaakorwo ĩrĩ njega na ikaingĩha. Hĩndĩ ĩyo ng’ombe cianyu ikaarĩithagio kũndũ kũrĩ ũrĩithio mwariĩ mũno.

24 Ndegwa na ndigiri iria ikaarĩmaga mĩgũnda ikaarĩaga mahuti mathuuranĩre na irio huhe, ciaraganĩtio na hũuma na iciko cia tĩiri.

25 Mũthenya ũcio gũkooraganwo mũno, rĩria mũthiringo ĩria mũraihu na igũrũ ikaamomoka, tũrũũ nĩtũgaatherera kuuma kĩrĩma-inĩ o gĩothe kĩraihu na karĩma o gothe gatũũgĩru.

26 Naguo mweri ũkaara ta riũa, na ũtheri wa riũa ũnenehio maita mũgwanja, ũhaane ta ũtheri wa mũthenya mũgwanja mĩgima, rĩria Jehova akooha nguraro cia andũ ake na amahonie ironda iria aamatihirie.

27 Atũrĩrĩ, Rĩitwa rĩa Jehova rĩrooka riumĩte kũraya,
rĩrĩ na marakara mahiũ na matu mathimbu ma ndogo;
nacio iromo ciake ciyũrĩtwo nĩ mang’ũrĩ,
na rũrĩmĩ rwake nĩ mwaki ũniinanaga.

28 Mĩhũmũ yake nĩ ta rũũ rũratherera na hinya
rũkambata rũgakinya o nginya ngingo.
Athũngũthagia ndũrĩrĩ gĩcungi-inĩ kĩa mwanangĩko;
ekagĩra andũ matamu kanua nĩgeetha amahĩtithie.

29 Na inyuĩ nĩmũkaina,
ta ũria mũinanaga ũtukũ ũria mũkũngũyagĩra gĩathĩ kĩrĩa kĩaamũre;
nacio ngoro cianyu nĩngakena
ta ũria andũ makenaga
makĩambata kĩrĩma kĩa Jehova makĩhuhaga mĩtũrirũ,
o ũcio Rwaro-rwa-Ihiga rwa Isiraeli.

30 Jehova nĩagatũma mũgambo wake ũrĩ riiri ũiguuo nĩ andũ,
na nĩagatũma mone guoko gwake gũgũikũrũka,
arĩ na marakara maingĩ na mwaki wa kũniinana,

hamwe na mbura ya marurumĩ, na kihuhũkanio, na mbura ya mbembe.

31 Mũgambo wa Jehova nĩũgathethera Ashuri; nĩakamagũtha na rũthanju rwake, amaniine magũe.

32 Igũtha o riothe rĩrĩa Jehova akaamagũtha na rũthanju rwake rwa kũherithania-rĩ, rĩkaahaana ta rwĩmbo rũrainwo na tũhembe na inanda cia mũgeeto, akĩrũa mbaara nao ategũtigithĩria kũmahũura na guoko gwake.

33 Tofeti gũtũũrĩite kũhaarĩrio; gũthondeketwo nĩ ũndũ wa mũthamaki. Irima riakuo rĩa mwaki nĩirikie na rĩkaaramio, nario rĩrĩ na mwaki mũingĩ na ngũ nyingĩ, nayo mĩhũmũ ya Jehova nĩyo ĩraakia mwaki ũcio, ihaana ta rũũĩ rwa ũbiriti.

31

Haaro kũrĩ arĩa Mehokaga Misiri

1 Kaĩ arĩa maikũrũkaga magathĩ bũrũri wa Misiri gwetha ũteithio marĩ na haaro-ĩ,

o acio mehokaga hinya wa mbarathi, na makehoka ũingĩ wa ngaari cia ita, na makehoka hinya mũnene wa andũ arĩa mathiiaga mahaicĩte mbarathi,

na makaaga gũcũthĩrĩria Ũrĩa Mũtheru wa Isiraeli, o na makaaga gũcaria ũteithio kuuma kũrĩ Jehova.

2 No rĩrĩ, o nake Jehova nĩ mũũgĩ na no amarehithĩrie mwanangĩko, nĩgũkorwo ndericũkagwo ũrĩa oigĩte.

We nĩakaradhũka okĩrĩre nyũmba ya andũ arĩa aaganu, na okĩrĩre arĩa mateithagĩrĩria andũ arĩa mekaga maũndũ mooru.

3 No rĩrĩ, andũ a Misiri no andũ tu, na ti Mũrungu; nacio mbarathi ciao no nyama na itirĩ roho thĩinĩ wacio.

Rĩrĩa Jehova aatambũrũkia guoko gwake, ũcio ũteithanagia nĩahĩngagwo, na ũcio ũteithagio nĩagũũaga; nao eerĩ makaaniinwo hamwe.

4 Jehova anjũrĩte atĩrĩ:

“O ta ũrĩa mũrũũthi ũraramaga, mũrũũthi njamba ũkĩrĩa nyamũ ĩrĩa ũnyitĩte, na ndũmakagio nĩ mĩgambo ya arĩithi o na mokĩte marĩ gĩkundi kĩnene meũtwo hamwe nĩguo maũũkĩrĩre, kana wĩtigĩre nĩ ũndũ wa inegene rĩao-rĩ, ũguo noguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe agaikũrũka, arũe arĩ kũu Kirĩma-inĩ gĩa Zayuni, o na ciambatĩro ciakĩo.

5 O ta ũrĩa nyoni ĩreeraga rĩera-inĩ, ũguo noguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe akaagitĩra itũura rĩa Jerusalemu;

akaarĩgitĩra na arĩkũũre, ‘akaahĩtũkĩra igũrũ rĩa rĩo’ nĩguo arĩhonokie.”

6 Inyuĩ andũ a Isiraeli-rĩ, cookererai ũcio mũtũire mũremeire mũno.

7 Nĩgũkorwo mũthenya ũcio o mũndũ wanyu nĩagatee mĩhianano ya betha na ya thahabu ĩrĩa mwĩthondekeire na moko manyu ĩgatũma mwĩhie.

- 8 “Andũ a Ashuri makoorage na rūhiũ rwa njora no ti rwa mũndũ; rūhiũ rwa njora nĩruo rũkaamaniina biũ, no ti rwa andũ. Nĩmakoorĩra rūhiũ rũu rwa njora, na aanake ao makaanyiitwo, marutithio wĩra na hinya.
- 9 Nacio ciĩhitho ciao cia hinya nũkaagũa nĩ ùndũ wa guoya; nao anene ao a ita moona bendera ya ita nĩmakamaka mũno,” ùguo nĩguo Jehova ekuuga, ùrĩa wakĩtie mwaki wake Zayuni, o na icua rĩake rĩa mwaki rĩrĩ kũu Jerusalemu.

32

Ūthamaki wa Ūthingu

- 1 Atĩrĩrĩ, nĩgũkagĩa mũthamaki wa gũthamaka na ūthingu, na kũgĩe na anene a gwathana na kĩhooto.
- 2 O mũndũ agaatuĩka ta handũ ha kwĩgitia rūhuho, na ha kwiyũa mbura ya kĩhuhũkanio, o na atuĩke ta tũrũũĩ twa maaĩ tũgũtherera werũ-inĩ, o na ta kũruru kĩa rwaro rũnene rwa ihiga bũrũri-inĩ ùrĩ na nyoota.
- 3 Namo maitho ma andũ arĩa moonaga matikaahingwo mage kuona, namo matũ ma arĩa maiguaga nĩmagathikĩrĩria.
- 4 Mũndũ ùrĩa ùhĩkaga gwĩka maũndũ ateciirĩtie wega, nĩakamenya maũndũ na ataũkĩrwo nĩmo, naruo rũrĩmĩ rũrĩa rũtondoiraga nĩrũkaaria o wega.
- 5 Gũtirĩ hĩndĩ ĩngĩ mũndũ mũkĩĩgu agaacooka kũgĩa igweta, kana kĩmaramari gĩcooke gũtũĩo mũno.
- 6 Nĩgũkorwo mũndũ mũkĩĩgu aragia ùrimũ, na meciiria make mathugundaga maũndũ mooru: Mũndũ ùcio ekaga maũndũ matarĩ ma ù-ngai, na akamemerekia maũndũ ma gũcambia Jehova; arĩa ahũtu amatigaga matarĩ na gĩa kũrĩa, na arĩa anyootu akamaima maaĩ ma kũnyua.
- 7 Mĩthĩre ya mũndũ kĩmaramari no ya waganu, athugundaga o maũndũ mooru ma kũniinithia andũ arĩa athĩĩni na ùhoru wa maheeni, o na rĩrĩa mathaithana ma mũbatari marĩ ma kĩhooto.
- 8 No rĩrĩ, mũndũ ùrĩa mũtaana eciiragia o maũndũ ma ùtugi, na maũndũ macio ma ùtugi nĩmo egũtũũra ekaga.

Andũ-a-nja a Jerusalemu

- 9 Atĩrĩrĩ inyuĩ andũ-a-nja aya mũtarĩ ùndũ ùmũthĩĩnagia, arahũkai mũthikĩrĩrie mũgambo wakwa; o na inyuĩ airĩtu aya mũtarĩ ùndũ mwĩtigagĩra, ta ĩguai ùrĩa nguuga!
- 10 Mwaka na matukũ matarĩ maingĩ maathira-rĩ, inyuĩ mũtarĩ ùndũ mwĩtigagĩra, nĩmũkainaina; nĩgũkorwo gũtigakorwo na magetha ma thabibũ, o na kana gũkorwo na magetha mangĩ.
- 11 Atĩrĩrĩ, inyuĩ andũ-a-nja aya mũtarĩ ùndũ ùmũthĩĩnagia, inainai nĩ kũmaka; inainai inyuĩ airĩtu aya mũtarĩ ùndũ mwĩtigagĩra! Rutai nguwo cianyu mũtigwo njaga, mũcooke mwĩohe makũnia njohero.

- 12 Mwĩhũũrei ithũri, mũrĩrĩre mĩgũnda yanyu ĩria mĩega,
o na mĩthabĩbũ ĩria ĩciaraga mũno,
- 13 na mũrĩrĩre bũrũri wa andũ akwa,
ũcio ũmerete mĩgua na cong'e:
ĩ ti-itherũ, cakaĩrai nyũmba ciothe cia ikeno,
na itũũra rĩrĩa inene rĩrĩ na ndũhiũ cia arĩũ.
- 14 Nĩgũkorwo ciĩgitĩro iria nũmu nĩgatiganĩrio,
narĩo itũũra rĩu inene rĩiyũrĩte andũ rĩtigwo ũtheri;
o na nyũmba ya mũthamaki na mũthiringo mũraihu igaatuĩka bũrũri
ũteanĩrio nginya tene,
gũtuĩke bũrũri wa gũtũũhagwo nĩ ndigiri, na ũrĩthio wa ndũũru cia
mbũri,
- 15 nginya rĩrĩa tũgaitĩrĩrio Roho kuuma igũrũ,
naguo werũ ũgarũrwo ũtuĩke mũgũnda mũnoru,
na mũgũnda ũcio mũnoru ũhaane ta mũtitũ.
- 16 Ciira ũgaatũũra ũtuagwo na kĩhooto kũu werũ-inĩ,
naguo ũthingu ũtũũre kũu mũgũnda-inĩ ũcio mũnoru.
- 17 Maciario ma ũthingu ũcio nĩ thayũ;
naguo uumithio wa ũthingu ũgaakorwo ũrĩ ũhooreri na kwĩhoka
Ngai nginya tene.
- 18 Andũ akwa magaatũũraga ciikaro cia thayũ,
matũũre kũndũ gũtarĩ ũgwati,
na mahurũkage kũndũ gũtarĩ na thĩna.
- 19 O na mbura ya mbembe ĩngĩgũithia mĩtĩ ya mũtitũ thĩ,
narĩo itũũra inene rĩaraganio biũ-rĩ,
- 20 kaĩ inyuĩ nĩmũkarathimwo-ĩ,
mũhaandage mbegũ cianyu gũkuhĩ na tũrũũ,
nacio ng'ombe na ndigiri cianyu irĩthagio kũndũ guothe.

33

Mĩnyamaro na Ũteithio

- 1 Atĩrĩrĩ wee mwanangi ũyũ,
o wee ũtarĩ wanangwo, kaĩ ũrĩ na haaro-ĩ!
Wee mũkunyanĩri ũyũ,
o wee ũtarĩ wakunyanĩrwo, kaĩ ũrĩ na haaro-ĩ!
Rĩrĩa ũgaatiga kwanangana,
nĩguo nawe ũkaanangwo,
na nĩngĩ rĩrĩa ũgaatiga gũkunyanĩra,
nĩguo nawe ũgaakunyanĩrwo.
- 2 Wee Jehova, tũiguĩre tha;
wee nĩwe twetagĩrĩra.
Tuĩka hinya witũ rũciinĩ o rũciinĩ,
na ũtuĩke ũhonokio witũ hĩndĩ ya mĩnyamaro.
- 3 Andũ nĩ kũũra mooraga maigua mũrurumo wa mũgambo waku;
warahũka-rĩ, ndũrĩrĩ nĩihurunjũkaga.
- 4 Indo cianyu iria igaakorwo itahĩtwo, inyuĩ ndũrĩrĩ, ikoingũrũrio itahwo,
o ta ũria ciana cia ngigĩ ciungũrũragia;
andũ magaacitharĩkĩra ta ũria mĩrumbĩ ya ngigĩ ĩtharĩkagĩra
mĩgũnda.
- 5 Jehova nĩatũũgĩrĩtio, nĩgũkorwo atũũraga igũrũ;

nake n̄akaiyūria Zayuni na ciira wa k̄ihooto na ūthingu.

6 N̄iwe ūgaatuika ḡitina k̄irūmu matukū-in̄i maku,
na atuike k̄iḡina k̄ia ūhoru m̄uinḡi wa ūhonokio, na ūūḡi, na ūmenyi
wa maūndū;
na ūhoru wa gw̄itiḡira Jehova n̄iguo ūgaakorwo ūr̄i m̄uthiithū wa
ma.

7 At̄ir̄i, andū ao ar̄ia njamba marar̄ir̄a nj̄ira-in̄i maan̄ir̄ire;
nao mabarūthi mao ma thayū maraar̄ira na k̄igir̄iko k̄inene.

8 Barabara iria njarīi itiḡitwo itar̄i andū,
na agendi magatiga k̄ugerera nj̄ira icio.

K̄ir̄ikan̄iro k̄ir̄ia maar̄ikan̄ire n̄iḡith̄ukie,
na aira a k̄io makanyararwo,
ḡutir̄i o na m̄undū ūmwe ūraheo ḡit̄io.

9 B̄ūr̄i n̄ūr̄acakaya na ūgathir̄ir̄ik̄ira,
nakuo k̄ūu Lebanoni n̄iḡuconorith̄itio na m̄it̄i yakuo ikahooa.
Sharoni nakuo k̄ūhanite ta werū wa Araba,
nakuo Bashani na Karimeli ḡugaita mathangū makuo.

10 Jehova ekuuga at̄ir̄i,
“R̄iu n̄ingwarah̄uka, r̄iu n̄ingūt̄ūḡir̄io;
r̄iu n̄ingwambarario na iḡur̄u.

11 Inyūi m̄ukaaḡia nda cia maragara,
m̄uciare r̄ūūa rwa ngano;
nayo m̄ih̄umū yanyu it̄uik̄ite mwaki wa k̄um̄ucina.

12 Andū a ndūr̄ir̄i magaacinwo mahaane ta coka;
magaacinwo na mwaki o ta ihinga cia m̄iḡua itemetwo.”

13 At̄ir̄ir̄i inyūi andū ar̄ia m̄ur̄i k̄ūraya, ta thik̄ir̄ir̄iai m̄ugue ūr̄ia nj̄ik̄ite;
na inyūi m̄ur̄i ḡukuh̄i umb̄urai ūhoru wa hinya wakwa.

14 Ehia ar̄ia mar̄i k̄ūu Zayuni n̄imamak̄ite;
nao andū ar̄ia matoōi Ngai n̄ik̄ūinaina marainaina, makoiga at̄ir̄i,
“N̄ūū wit̄u ūnḡit̄ūūrania na mwaki ūria ūcinanaga?
N̄inḡi n̄ūū wit̄u ūnḡit̄ūūrania na mwaki ūtakahora nginya tene?”

15 N̄i m̄undū ūr̄ia ūthiaga na m̄ith̄ire ya ūthingu
na akaaria ūhoru ūr̄ia waḡir̄ire,
o we ūtanḡioya uumithio uuman̄ite na ūhinyan̄ir̄ir̄ia,
na akagir̄ir̄ir̄ia guoko gwake kwam̄uk̄ire mahaki,
o ūcio ūgiraḡir̄ir̄ia mat̄u make k̄ūiḡua ndeto cia ḡucir̄ira ūragani,
na akahinga maitho make matikererere maūndū mooru.

16 Ūcio n̄iwe m̄undū ūr̄ia ūgaat̄ūra k̄undū k̄ūr̄ia ḡūt̄ūḡir̄u,
ūr̄ia k̄ilhitho ḡiake ḡigaakorwo k̄ir̄i k̄ir̄igo k̄ir̄umu k̄ūu k̄ir̄ima-in̄i.
N̄iakaheagwo irio ciake,
na maai make ḡutir̄i h̄ind̄i makaaga.

17 Maitho maku n̄imakeyonera m̄uthamaki ar̄i na riiri wake wothe,
na w̄irorere b̄ūr̄i waram̄ite, ūgatamb̄ūr̄uka k̄ūraya ma.

18 Mecir̄ir̄ia-in̄i maku n̄iūḡec̄ūrania ūhoru wa k̄imakan̄ia k̄ir̄ia k̄ir̄i ho
hau mbere, ūrie at̄ir̄i: “M̄utongoria ūr̄ia m̄unene ar̄i ha?
Nake m̄undū ūr̄ia wam̄ukaḡira mbeeca cia igooti r̄ia b̄ūr̄i ar̄i ha?
Nake m̄unene ūr̄ia ūr̄ugamaḡir̄ira m̄ithiringo ir̄ia m̄ir̄ihu na iḡur̄u
ar̄i ha?”

19 Andū acio ndūr̄ir̄ika ndūgacooka k̄ūmona r̄inḡi,

o acio maaragia m̄ario itanḡiguika,
na makaaria na r̄uthiomi r̄ugeni r̄utanḡimenyeka.

- 20 Ta rora Zayuni, itũura r̄ir̄a inene r̄ia maruga maitũ;
maitho maku n̄imakona Jerusalemu,
ḡiikaro ḡia thayũ, n̄iyo hema ir̄ia itakenyenyeka;
hiḡi ciayo itir̄i h̄ind̄i ikaamunywo,
o na kana m̄ukanda o na ũmwe wayo ũtuĩke.
- 21 Kũu n̄ikuo Jehova Mwene-Hinya agaakorwo hamwe na ithũ.
Nakuo kũu ḡugaatuika ta kũndũ kwa njũũ njariĩ, o na tũrũũ,
njũũ itakagererio marikabu cia mbaara,
kana igererio marikabu iria nene cia iria-inĩ.
- 22 N̄igũkorwo Jehova n̄iwe wa ḡutua ciira,
Jehova n̄iwe m̄utwathi,
Jehova n̄iwe m̄uthamaki witũ:
we n̄iwe ũgaatũhonokia.
- 23 M̄ikanda yaku n̄im̄iregeru,
na m̄itĩ ũr̄ia m̄uraaya wa marikabu ti m̄urũmu,
naguo taama wa k̄um̄itwarithia tim̄utambũrũku.
H̄ind̄i iyo indo nyinḡi cia ndaho n̄i ikaagayanwo,
o na andũ ar̄ia mathuaga n̄im̄agekuũira indo cia ndaho.
- 24 Ḡutir̄i m̄undũ ũtũuraga Zayuni ũkoiga at̄ir̄i, “N̄i ndĩ m̄ur̄aru”;
nao andũ ar̄ia matũuraga kuo n̄imakarekerwo mehia mao.

34

Itua r̄ia Gũũk̄ir̄a Ndũr̄ir̄i

- 1 At̄ir̄ir̄i, inyuĩ ndũr̄ir̄i, ũkai hakuhĩ m̄uthik̄ir̄irie;
o na inyuĩ andũ a mabũrũri tegai matũ m̄ũigue!
Thĩ o nayo n̄iigie, o na k̄ir̄ia ḡiothe k̄ir̄i kuo,
o hamwe na mabũrũri, na k̄ir̄ia ḡiothe kiumaga kuo!
- 2 N̄igũkorwo Jehova n̄iarakar̄ire ndũr̄ir̄i ciothe;
mang'ũr̄i make marĩ k̄ir̄i mbũtũ ciao ciothe cia ita.
N̄iagaciniina ithire biũ,
n̄iagacineana ciuragwo.
- 3 Andũ ar̄ia moraḡitwo magaateo o ro ũguo,
na m̄unungo wa ciimba ciao wambate na igũrũ;
nacio ir̄ima ihaane ta irind̄itwo n̄i thakame yao.
- 4 Njata ciothe cia igũrũ n̄iigathira,
nar̄io igũrũ r̄ikũnjwo o ta ibuku r̄ia ḡikũnjo;
nayo mbũtũ ya njata cia matu-inĩ igwe
o ta ũr̄ia mathangũ ma m̄uthabibũ maahooha magũũaga,
na o ta ũr̄ia ngũyũ ciahooha igũũaga kuuma m̄ukũyũ-inĩ.
- 5 R̄uhiũ rwakwa rwa njora r̄nyuĩte r̄ukanyootoka r̄ur̄i o kũu matu-inĩ;
ta rora, r̄uraik̄ur̄ũk̄ira Edomu r̄ur̄i na ituĩro,
o andũ acio niĩnte biũ.
- 6 R̄uhiũ rwa njora rwa Jehova r̄uiyũr̄itwo n̄i thakame,
na r̄ukahumb̄ir̄wo n̄i maguta:
n̄i thakame ya tũtũrũme na ya mbũri,
na maguta ma higo cia ndũrũme.
N̄igũkorwo Jehova ar̄i na igongona kũu Bozara,
na kũuragana kũnene kũu Edomu.

7 Nacio mbogo nīkooraganīrio hamwe,
o na tūtegwa na ndegwa iria nene.
Būrūri wao niūgaacagacio nī thakame,
naruo rūkūngū rūrindwo nī maguta.

8 Nīgūkorwo Jehova arī na mūthenya wa kwīrīhīria,
arī na mwaka wa kūherithania, nīguo arūīrīre kīhooito gīa Zayuni.

9 Tūrūūi twa Edomu tūkaagarūrwo tūtūiike rami,
naruo rūkūngū rwakuo rūtūiike mwaki wa ūbiriti;
naguo būrūri wake ūtūiike o ta rami īgwakana mwaki!

10 Naguo mwaki ūcio ndūkahorio mūthenya na ūtukū;
ndogo yaguo īgaatūūra ītoogaga īgūrū nginya tene.

Gūgaakira ihooru njarwa nginya njarwa,
na gūtīrī mūdū ūgaacooka gūtūikanīria kuo rīngī.

11 Ndundu ya werū-inī na ndundu īrīa īgambaga nīkegwatīra kūdū
kū;

nayo ndundu īrīa nene na ihuru nīkuo īgaaka itara ciacio.

Ngai nīagathima Edomu na gīthimi gīa kīrigiicano,
na agūthime na kabirū ka ihooru.

12 Gūtīgakorwo kīndū andū akuo arīa marī īgweta mangūta ūthamaki,
arīū a mūthamaki a kūu othe nīmagathira.

13 Mīigua nīkamera nyūmba ciakuo cia ūthamaki iria njirīgīre,
thabai na mītare īmere cīgītīro-inī ciakuo cia hinya.

Gūgaatuīka ūtūūro wa mbwe,
na cīkaro cia ndundu.

14 Nyamū cia werū-inī nīigacemania na hiti,
nacio mbūri cia gīthaka nīkananīria;

kūu nīkuo nyamū cia ūtukū īgaakomaga,
na cīyonere gwa kūhurūka.

15 Ndundu nīgaka gītara kūu, irekagīre matumbī mayo kuo,
nīkamaturīkia na īrere njuī ciayo rungu rwa mathagu mayo;

ningī kūu nokuo hūngū ikoongana īgīrī īgīrī,
o njamba na nga yayo.

16 Atīrīrī, tuīriai ūhorō ibuku-inī rīa gīkūnjo rīa Jehova, na mūrīthome:
Gūtīrī nyamū o na īmwe yacio īkaaga kuoneka kuo,

na gūtīrī njamba īkaaga nga yayo.

Nīgūkorwo nī kanua ka Jehova gaathanīte ūguo,
na Roho wake nīwe ūgacicookanīrīria.

17 Nīwe ūcīgayagīra īgai rīacio;

guoko gwake gūciheaga kīrīa acithimīre.

Nīkegwatīra īgai rīu rītūiike rīacio nginya tene,
na itūūre kuo nginya njarwa na njarwa.

35

Gīkeno kīa arīa Mahonoketio

1 Atīrī, werū ūtarī kīndū na būrūri ūrīa mūmū nīigakena;
werū nīūgakena na ūcanūke.

O ta mahūa ma nyeki-inī,

2 werū nīūkaruta kīro kīingī;

nīūgakena mūno, na wanīrīre nī gūkena.

Nīūkaheo riiri o ta wa Lebanoni,

na ūheo ūkenģi o ta wa Karimeli, na wa Sharoni;

nīmakona riiri wa Jehova,

na mone ūkengi wa Ngai witũ.

3 Īkĩrai hinya moko marĩa maregeru,
na maru marĩa maregerete mūtũme marũgame wega;

4 andũ arĩa marĩ na guoya ngoro meerei atĩrĩ,
“Mwĩyũmĩrĩriei, tigai gwĩtigĩra;

atĩrĩ, Ngai wanyu nĩagooka,
na agooka na ūhoru wa kũrĩhanĩria;
nĩwe ūgooka na iherithia rĩa Ngai,
ooke kũmũhonokia.”

5 Hĩndĩ ĩyo maitho ma atumumu nĩmakahingũka,
na matũ ma andũ arĩa mataiguaga macooke kũigua.

6 Hĩndĩ ĩyo mũndũ ũrĩa ūthuga nĩakarũgarũga ta thwariga,
na rũrĩmĩ rũrĩa rũtaaragia rwanĩrĩre nĩ gũkena.

Namo maaĩ nĩmagatherũka kuuma werũ-inĩ,
natuo tũrũũ tũtherere werũ-inĩ wa mũthanga.

7 Mũthanga ũrĩa mũhiũ ūgaatuĩka karia ka maaĩ,
nayo thĩ ĩyo ng’aru ĩtherũke ithima cia maaĩ.

Imamo iria cianakomwo nĩ mbwe-rĩ,
igaakũra nyeki, na ithanjĩ, o na marura.

8 Nakuo kũu nĩgũkagĩa barabara njariĩ;
nayo ĩgeetagwo Njĩra ĩrĩa Nyamũre.

Andũ arĩa matarĩ atheru matikamĩgera;
ĩgaakorwo ĩrĩ Njĩra ya andũ arĩa mamĩgeraga;
nĩ ũndũ ũcio o na andũ akĩigu matikamĩhĩtia.

9 Gũtirĩ mũrũũthi ūgaakorwo njĩra-inĩ ĩyo,
o na kana nyamũ o yothe ndĩani ĩmĩgerere;
nyamũ icio ĩtikoonekana njĩra-inĩ ĩyo.

No rĩrĩ, andũ arĩa makũũrĩtwo nĩo oiki makaamĩgerera,

¹⁰ nao andũ arĩa akũũre a Jehova nĩmagacooka.

Magaatoonya Zayuni makĩinaga;

nao nĩmageekĩrwo thũmbĩ ya gĩkeno gĩa tene na tene.

Magaakena na macanjamũke,

nakĩo kĩahe na na mũcaayo nĩigathira biũ.

36

Senakeribu Kwĩhĩĩra Jerusalemu

1 Mwaka wa ikũmi na ĩna wa wathani wa Mũthamaki Hezekia, Senakeribu mũthamaki wa Ashuri nĩatharĩkĩre matũũra manene mothe marĩa mairigĩrwo na thingo cia hinya ma Juda, na akĩmatunyana.

2 Ningĩ mũthamaki wa Ashuri agĩtũma mũnene wa mbũtũ ciake cia ita, kuuma Lakishi, arĩ na mbũtũ nene ya ita athĩ kũrĩ Mũthamaki Hezekia kũu Jerusalemu. Rĩrĩa mũnene ũcio wa mbũtũ ya ita aarũgamire mũtaro-inĩ wa Karia-ka-Rũgongo, njĩra-inĩ ya gũthĩ Mũgũnda-wa-Mũthambia-Nguo,

3 Eliakimu mũrũ wa Hilikia ũrĩa warĩ mũrori wa nyũmba ya ūthamaki, na Shebina ũrĩa mwandĩki-marũa, na Joa mũrũ wa Asafu ũrĩa mwandĩki wa maũndũ ma ihinda rĩu, makiumagara magĩthĩ kũrĩ we.

4 Nake mũnene ũcio wa mbũtũ ya ita akĩmeera atĩrĩ, “Īrai Hezekia atĩrĩ,

“Mũthamaki ũrĩa mŭnene o we mũthamaki wa Ashuri, ekũria atĩrĩ: Ūrutĩte ũmĩrĩru ũcio ũrĩ naguo kũ?

⁵ Wee uugaga nĩ ũũĩ kũrĩa na ũrĩ na hinya wa mbũtũ cia ita, no waragia o ciugo cia tũhũ. Nũũ ũcio wĩhokete nĩguo ũnemere?

⁶ Atĩrĩrĩ, wee wĩhokete andũ a Misiri, acio mahaana ta kamũrangi koinũkangu, kariya gathecaga mũndũ guoko, gakamũguraria etiirania nako! Ūguo nĩguo Firaũni mũthamaki wa Misiri ahaana kũrĩ arĩa othe mamwĩhokaga.

⁷ O na ũngĩnjĩra atĩrĩ, “Ithuĩ twĩhokete Jehova Ngai witũ,” githĩ ũcio tiwe Hezekia aathariirie igongona na kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru, na akĩra andũ a Juda na a Jerusalemu atĩrĩ, “No nginya mũhooyagĩre kigongona-inĩ gĩkĩ?”

⁸ “Rĩu-rĩ, ũka ũkeiguithanie na mwathi wakwa, mũthamaki wa Ashuri: Nĩngũkũhe mbarathi ngiri igĩrĩ, angĩkorwo ũrĩ na andũ a gũthĩ macihaicĩte!

⁹ Wakĩhota atĩa gũtooria o na mŭnene ũrĩa mŭnini mũno thĩnĩ wa anene a mwathi wakwa, o na gũtuĩka wĩhokete ngaari cia ita na andũ arĩa mathiiga mahaicĩte mbarathi a Misiri?

¹⁰ Na ningĩ-rĩ, njũkĩte gũtharĩkĩra na kwananga bũrũri ũyũ iterũtwo nĩ Jehova? Jehova we mwene niwe wanjũrĩre njũke hũre bũrũri ũyũ na ndiwanange.’”

¹¹ Nao Eliakimu, na Shebina, na Joa makĩra mŭnene ũcio wa mbũtũ cia ita atĩrĩ, “Twagũthaitha arĩria ndungata ciaku na rũthiomi rwa Asuriata, tondũ nĩtũrũũ.* Tiga gũtwarĩria na rũthiomi rwa Kĩhibirania andũ aya marĩ rũthingo-inĩ makĩguaga.”

¹² No mŭnene ũcio wa mbũtũ cia ita agĩcookia atĩrĩ, “Kaĩ ndatũmirwo nĩ mwathi wakwa kũrĩ o mwathi wanyu na kũrĩ o inyuĩ, ndĩmwĩre maũndũ maya, na ti kũrĩ andũ aya maikarĩte rũthingo igũrũ, o aya makaarĩa kĩoro kĩa na manye mathugumo mao o ene o ta ũria inyuĩ mũgeeka?”

¹³ Ningĩ mŭnene ũcio wa mbũtũ cia ita akĩrũgama akĩanĩrĩra na Kĩhibirania, akiuga atĩrĩ, “Thikĩrĩria ndũmĩrĩri ya mũthamaki ũrĩa mŭnene, mũthamaki wa Ashuri!

¹⁴ Mũthamaki ekuuga ũũ: Mũtigetĩkĩre Hezekia amũheenie. Ndangĩhota kũmũhonokia!

¹⁵ Mũtigetĩkĩre Hezekia amũringĩrĩre kwĩhoka Jehova hĩndĩ irĩa ekuuga atĩrĩ, ‘Ti-itherũ Jehova nĩegũtũhonokia; itũura rĩrĩ inene rĩtikaaneanwo guoko-inĩ kwa mũthamaki wa Ashuri.’

¹⁶ “Mũtighathikĩrĩre Hezekia. Mũthamaki wa Ashuri ekuuga atĩrĩ: Rekei tũiguane na mũũke kũrĩ niĩ. Mweka ũguo, o ũmwe wanyu niakarĩaga maciaro ma mũtĩ wake wa mũthabibũ na wa mũkũyũ na anyuuge maai ma gĩthima gĩake,

¹⁷ o nginya rĩrĩa ngooka ndĩmũtware bũrũri ũhaana ta wanyu, bũrũri ũrĩ ngano na ndibei ya mũhihano, bũrũri ũrĩ irio na mĩgũnda ya mũthabibũ.

¹⁸ “Mũtigetĩkĩre Hezekia amũhĩtithie, rĩrĩa ekuuga atĩrĩ, ‘Jehova nĩegũtũhonokia.’ Nĩ kũrĩ ngai ya rũrĩrĩ o na rũrĩkũ irĩ yahonokia bũrũri wayo kuuma guoko-inĩ kwa mũthamaki wa Ashuri?

¹⁹ Ngai cia Hamathu na Aripadi irĩ kũ? Ngai cia Sefarivaimu irĩ kũ? Nĩhonoketie Samaria kuuma guoko-inĩ gwakwa?

* **36:11** Rũthiomi rwa Asuriata ruokaine nĩ anene tu hĩndĩ ino; nĩ rwacookire gũtuĩka rwa kwario nĩ Ayahudi othe kuuma mwaka wa 5 mbere ya gũciarwo gwa Kristũ.

20 Nĩ ngai ĩrĩkũ harĩ ngai ciothe cia mabũrũri macio yanahonokia bũrũri wayo kuuma kũrĩ nĩ? Gwakĩhoteka atĩa Jehova ahonokie Jerusalemu kuuma guoko-inĩ gwakwa?"

21 No rĩrĩ, andũ acio magĩkira ki na matirĩ undũ maamũcookeirie, tondũ mũthamaki nĩamathĩte, akameera atĩrĩ, "Mũtikamũcookerie undũ."

22 Hĩndĩ ĩyo Eliakimu mũrũ wa Hilikia ũrĩa mũrori wa maundũ ma nyũmba ya ũthamaki, na Shebina ũrĩa mwandĩki-marũa, na Joa mũrũ wa Asafu ũrĩa mwandĩki wa maundũ ma ihinda rĩu, magĩthĩ kũrĩ Hezekia, matembũrangĩte nguo ciao, makĩmwĩra ũrĩa mũnene ũcio wa mbũtũ cia ita oĩgĩte.

37

Ūhonokia wa Jerusalemu Kwĩranĩrwo

1 Rĩrĩa Mũthamaki Hezekia aaiguire ũhoro ũcio, agĩtembũranga nguo ciake na akĩhumba nguo ya ikũnia, agĩtoonya hekarũ ya Jehova thĩinĩ.

2 Agĩtũma Eliakimu mũrori wa maundũ ma nyũmba ya ũthamaki, na Shebina ũrĩa mwandĩki-marũa, na athĩnjĩri-Ngai arĩa atongoria, othe mehumbĩte nguo cia makũnia, mathĩ kũrĩ mũnabii Isaia mũrũ wa Amozu.

3 Makĩmwĩra atĩrĩ, "Ūũ nĩguo Hezekia ekuuga: Mũthenya wa ũmũthĩ nĩ mũthenya wa mĩnyamaro, na ngũmano, na gĩconoko o ta ihinda rĩa ciana rĩa gũciarwo riakinya, nagueo hinya wa gũciara ũkaaga.

4 No gũkorwo Jehova Ngai waku nĩekũigua ciugo ciothe cia mũnene ũcio wa mbũtũ cia ita, ũrĩa mwathi wake, mũthamaki wa Ashuri atũmĩte, nĩgeetha oke anyũrũrie Ngai ũrĩa ũrĩ muoyo, na amũkũume nĩ undũ wa ũhoro ũcio Jehova Ngai waku aigũite. Nĩ undũ ũcio hoera matigari marĩa matigaire muoyo."

5 Rĩrĩa anene a Mũthamaki Hezekia maakinyire kũrĩ Isaia-rĩ,

6 Isaia akĩmeera atĩrĩ, "Īrai mwathi wanyu atĩrĩ, 'Ūũ nĩguo Jehova ekuuga: Tiga gwĩtigĩra nĩ ciugo iria ũiguĩte atungati a mũthamaki wa Ashuri makĩnuma nacio.

7 Ta thikĩrĩria! Nĩ nĩngwĩkĩra roho wa mũthemba mũna thĩinĩ wake, nĩguo rĩrĩa arĩgua ũhoro mũna, acooke bũrũri wake, na arĩ kũu ndũme ooragwo na rũhiũ rwa njora.'"

8 Rĩrĩa mũnene wa mbũtũ cia ita aaiguire atĩ mũthamaki wa Ashuri nĩoimĩte Lakishi, akĩhehera Jerusalemu agĩthĩ agĩkora mũthamaki akĩrũa mbaara na Libina.

9 Na rĩrĩ, Senakeribu agĩkinyĩrwo nĩ ũhoro wa atĩ Tirihaka, ũrĩa Mũkushi mũthamaki wa Misiri, nĩoimagarĩte oke arũe nake. Nĩ undũ ũcio agĩtũma andũ ringĩ kũrĩ Hezekia marĩ na ũhoro ũyũ:

10 "Īrai Hezekia mũthamaki wa Juda atĩrĩ: Ndũgetikĩrie Ngai ũcio wĩhokete akũheenie rĩrĩa ekuuga atĩrĩ, 'Jerusalemu ritikũneanwo kũrĩ mũthamaki wa Ashuri.'

11 Ti-itherũ nĩũiguĩte ũrĩa athamaki a Ashuri mekĩte mabũrũri-inĩ mothe, ũrĩa maamaniinire biũ. Inyuĩ mũgũkĩhonoka atĩa?

12 Na rĩrĩ, ngai cia ndũrĩrĩ iria cianiinirwo nĩ maithe maitũ ma tene: ngai cia Gozani, na cia Harani, na cia Rezefu, na andũ a Edeni arĩa maarĩ Telasaru-rĩ, nĩciamahonokirie?

13 Mũthamaki wa itũũra rĩa Hamathu arĩ ha, na mũthamaki wa Aripadi, na mũthamaki wa itũũra rĩrĩa inene rĩa Sefarivaimu, na wa Hena, na wa Iva, rĩu marĩ ha?"

Ihooya rĩa Hezekia

14 Nake Hezekia akĩnyiita marũa kuuma kũrĩ andũ arĩa maatũmĩtwo na akĩmathoma. Agĩcooka akĩambata hekarũ-inĩ ya Jehova, akĩmatambũrũkia mbere ya Jehova.

15 Nake Hezekia akĩhooya Jehova, akiuga atĩrĩ:

16 “Wee Jehova Ngai Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, o wee ũikariire gitĩ kĩa ũnene gatagatũ ka makerubi, Wee wiki nowe Ngai igũrũ rĩa mothamaki mothe ma thĩ. Nĩwe wombire igũrũ na thĩ.

17 Tega matũ maku, Wee Jehova, ũigwe; hingũra maitho maku Wee Jehova wone, ũigwe ciugo ciothe cia Senakeribu irĩa atũmĩte cia kũruma Ngai ũrĩa ũtũuraga muoyo.

18 “Ti-itherũ, Jehova, athamaki a Ashuri nĩmanangĩte andũ a ndũrĩrĩ na mabũrũri mao biũ.

19 Na nĩmaikĩtie ngai ciao mwaki-inĩ na magacithũkangia, tondũ itiarĩ ngai no ciarĩ mĩtĩ na mahiga, nacio ciathondeketwo na moko ma andũ.

20 Rĩu-rĩ, Wee Jehova Ngai witũ, tũhonokie kuuma guoko-inĩ gwake, nĩgeetha mothamaki mothe ma thĩ mamenye atĩ Wee Jehova, o Wee wiki, nĩwe Ngai.”

Isaia Kũratha Kũhootwo kwa Senakeribu

21 Hĩndĩ iyo Isaia mũrũ wa Amozu agĩtũma ndũmĩrĩri kũrĩ Hezekia, akĩmwĩra atĩrĩ: “Ũũ nĩguo Jehova Ngai wa Isiraeli ekuuga: Tondũ nĩũũhoote ũhoru wĩgĩ Senakeribu mũthamaki wa Ashuri-rĩ,

22 ũyũ nĩguo ũhoru ũrĩa Jehova aarĩtie wa kũmũũkĩrĩra:

“Mũirĩtu Gathirange, Mwarĩ wa Zayuni
nĩakũmenete na agakũnyarara.

Mwarĩ wa Jerusalemu

arainia mũtwe rĩrĩa wee ũroora.

23 Ũcio ũrumĩte na ũkamenereria nũũ?

Nũũ ũgũthũkiire na mũgambo,

na ũkamwambararĩria maitho na mwĩtĩio?

Wee nĩũũkĩrĩire ũrĩa Mũtheru wa Isiraeli!

24 Ũtũmĩte andũ aku

moke marume Jehova.

Na ũkoiga atĩrĩ,

Nĩ ũndũ wa ngaari ciakwa nyingĩ cia ita,

nĩnyambatĩte ngakinya tũcũmbĩrĩ twa irĩma,

o kũu igũrũ mũno Lebanoni.

Nĩndemetete mĩtarakwa yakuo irĩa mĩraihu mũno,

o na mĩthengera irĩa mĩega mũno.

Nĩnginyĩte tũcũmbĩrĩ twakuo kũrĩa kũraya mũno,

o kũrĩa kũrĩ na mĩtitũ irĩa mĩega mũno.

25 Nĩnyenjete ithima mabũrũri ma kũngĩ

na nganyua maai kuo.

Nĩhũithĩtie tũrũũĩ twa Misiri

na makinya ma magũrũ makwa.’

26 “Kaĩ ũtaiguĩte?

Kuuma tene nĩndamũrĩte ũndũ ũcio.

Matukũ-inĩ macio ma tene nĩndabangĩte ũndũ ũcio:

rĩu nĩndĩũhingĩtie,

atĩ wee nĩtũmĩte matũũra manene marĩa mairigĩre na thingo cia hinya matũike hĩba cia mahiga.

27 Andũ akuo maagithĩtio hinya,

nao makagegare na magaconorithio.

Mahaana mīmera ĩrĩ mūgūnda,
 makooroora o ta thuuna nduru,
 kana ta nyeki ĩmerete nyūmba igūrū,
 ĩrĩa yūmaga ĩtanakūra.

28 “No nĩnjũũ kūrĩa ũikaraga,
 na ngamenya ũkiuamagara na ũgĩcooka,
 o na ũrĩa ũndakaragĩra.

29 Tondũ nĩundakarĩire
 na rūng’athio rwaku nĩrũkinyĩire matũ makwa,
 nĩngūgwĩkĩra gĩcũhĩ gĩakwa iniūrũ,
 na matamu ndĩmoohe kanua-inĩ gaku,
 na nĩngatũma ũcookere
 nĩjira o iyo wokĩire.

30 “Gĩkĩ nĩkĩo gĩgaakorwo kĩrĩ kĩmenyithia gĩaku, wee Hezekia:
 “Mwaka ũyũ ũkūrĩa irio cia maitĩka,
 naguo mwaka wa keerĩ ũrie kĩrĩa gĩgaathundũka harĩ mo.
 No mwaka wa gatatũ-rĩ, nĩũkahaanda na ũgethe,
 ũhaande mĩgūnda ya mĩthabibũ, na ũrie maciario mayo.

31 O rĩngĩ matigari ma nyūmba ya Juda
 nĩmagaikūrũkia mĩrĩ na thĩ, na maciare maciario na igūrũ.

32 Nĩgũkorwo Jerusalemu nĩgũkoima matigari ma andũ,
 nakuo Kĩrĩma-inĩ gĩa Zayuni kuume gĩkundi kĩa arĩa mahonokete.
 Kĩyo kĩa Jehova Mwene-Hinya-Wothe
 nĩkĩo gĩkaahingia ũguo.

33 “Nĩ ũndũ ũcio Jehova ekuuga ũũ igūrũ rĩa mũthamaki wa Ashuri:
 “Ndagatoonya itũūra rĩrĩ inene
 kana arathũkie mũguĩ kuo.
 Ndagooka mbere yarĩo na ngo
 kana arĩrigiicĩrie na ihumbu cia tũri, arĩũkĩrĩre.

34 Njira ĩrĩa agookĩra no yo agaacookera;
 ndagatoonya itũūra rĩrĩ inene,”
 ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

35 “Nĩngagitĩra itũūra rĩrĩ inene na ndĩrĩhonokie,
 nĩ ũndũ wakwa na nĩ ũndũ wa Daudi ndungata yakwa!”

36 Hĩndĩ iyo mũraika wa Jehova agĩthĩĩ na akĩũraga andũ ngiri igana
 rĩmwe rĩa mĩrongo ĩnana na atano kũu kambĩ-inĩ ya Ashuri. Rĩrĩa andũ
 mookĩire rũciinĩ tene, magĩkora kũu no cimba theri!

37 Nĩ ũndũ ũcio Senakeribu mũthamaki wa Ashuri agĩtharia kambĩ
 agĩthĩĩ; agĩcooka Nineve, agĩkara kuo.

38 Na rĩrĩ, mũthenya ũmwe rĩrĩa ahooyaga arĩ hekarũ-inĩ ya ngai yake
 Nisiroku-rĩ, ariũ ake eerĩ Adarameleki na Sharezeru makĩmũũraga na
 rũhiũ rĩa njora, na makĩũrĩra bũrũri wa Araratĩ. Nake mũriũ Esari-
 Hadoni agĩtuĩka mũthamaki itheriya rĩake.

38

Ndwari ya Hezekia

1 Matukũ-inĩ macio Hezekia akĩrwara, hakuhi akue. Mũnabii Isaia mũrũ
 wa Amozu agĩthĩĩ kũrĩ we, akĩmwĩra atĩrĩ, “Jehova ekuuga ũũ: Thondeka
 maũndũ ma mũciĩ waku, tondũ nĩũgũkua, ndũkũhona.”

2 Hezekia akĩhũgũra ũthiũ wake, akĩrorora rũthingo-inĩ, na akĩhooya
 Jehova, akiuga atĩrĩ,

3 “Wee Jehova, ririkana ūrĩa ngoretwo ngĩthiĩ na mĩthiĩre ya kwĩhokeka mbere yaku, na ngeheana na ngoro yakwa yothe, na ngeeka ūrĩa kwagĩrĩre maitho-inĩ maku.” Nake Hezekia akĩrĩra mũno.

4 Hĩndĩ iyo kiugo kĩa Jehova gĩgĩkinyĩra Isaia, akĩrwo atĩrĩ,

5 “Cooka ũkeere Hezekia atĩrĩ, ‘Jehova Ngai wa thoguo Daudi ekuuga ũũ: Nĩnjiguĩte ihooya riaku na ngoona maithori maku; nĩngũkuongerera mĩaka ikũmi na itano ya gũtũura muoyo.

6 Nĩngũkũhonokia hamwe na itũura rĩrĩ inene kuuma guoko-inĩ kwa mũthamaki wa Ashuri. Nĩngũgitĩra itũura rĩrĩ inene.

7 “ ‘Gĩkĩ nĩkĩo kĩmenyithia kĩrĩa Jehova egũkũhe atĩ Jehova nĩegwĩka ũndũ ũcio akwĩrĩre:

8 Nĩngatũma kĩruru kĩa riũa gĩcooke na thuutha makinya ikũmi marĩa gĩikũrũkĩte ngathĩ-inĩ ya Ahazu. ” Nĩ ũndũ ũcio ũtheri wa riũa ũgĩcooka na thuutha makinya ikũmi marĩa waikũrũkĩte.

9 Maya nĩmo maandĩko ma Hezekia mũthamaki wa Juda marĩa aandĩkire thuutha wa kũrũara na kũhona:

10 Nĩ ndoigire atĩrĩ, “O rĩrĩa matukũ ma muoyo wakwa magaacĩra-rĩ, no rĩo ngũthiĩ ndonye ihingo-inĩ cia gĩkuũ, na ndunywo mĩaka yakwa irĩa itigarĩte?”

11 Ngĩkiuga atĩrĩ, “Nĩ ndikona Jehova rĩngĩ, ndikona Jehova ndĩ bũrũri ũyũ wa arĩa matũũraga muoyo; gũtirĩ hĩndĩ ینگĩ ngona mũndũ wa thĩ, kana ngorwo hamwe na arĩa marĩ gũkũ thĩ.

12 Nyũmba yakwa nĩtharĩtio, ikeherio kũrĩ nĩ, o ta ūrĩa hema ya mũrĩthi yambũragwo.

Nĩngũnjĩte muoyo wakwa ta ūrĩ taama wa mũndũ ūrĩa ũtumaga na mĩtambo,

na rĩu nĩkũndinia ekũndinia anjeherie mũtambo-inĩ ũcio wake; mũthenya na ũtukũ-rĩ, ũtuĩkĩte o wa kũniina.

13 Ndetereire ngĩrĩrĩre nginya gũgĩkĩa, na akiunanga mahĩndĩ makwa mothe o ta mũrũũthi. Mũthenya na ũtukũ-rĩ, wee ũtuĩkĩte o wa kũniina.

14 Ngĩkaya ta hũngũrũrũ kana mũrũaru, ngĩcaaya o ta ūrĩa ndutura icaayaga.

Maitho makwa makĩaga hinya nĩgũcũthĩrĩria igũrũ. Ndĩ mũthĩnĩku; Wee Mwathani ũka ũndeithie!”

15 No ینگĩkiuga atĩa?

Nĩanjariĩre, na nĩwe mwene wĩkĩte ũguo.

Mĩaka yakwa yothe ndĩrĩthiiaaga ndĩnyiihĩtie, tondũ wa ruo rũrũ rwa ngoro yakwa.

16 Mwathani, andũ matũũraga moonaga maũndũ ta maya; o nague roho wakwa ũtũũraga muoyo wonaga maũndũ o ta macio. Wanjookeirie ũgima wa mwĩrĩ, na ũkĩreka ndũũre muoyo.

17 Ti-itherũ ũhoru ũcio warĩ wa kũng’una, nĩkĩo ndaiguire ruo rũnene ũguo.

Nĩ ũndũ wa wendo waku, nĩwagĩrĩrĩre ndoonye irima rĩa mwanangĩko; mehĩa makwa mothe nũriganĩrwo nĩmo.

18 Nĩgũkorwo mbĩrĩra ndĩngĩhota gũkũgooca, o nakĩo gĩkuũ gĩtingĩkũgooca;

arīa maharūrūkaga irima rīu
matingīa na kūrīgīro kīa wīhokeku waku.

19 Arīa marī muoyo, o acio matūūruga muoyo-rī, nīmakūgocaga,
ta ūrīa ndīreka ūmūthī;
maithe ma ciana nīo meraga ciana
ūhoro wa wīhokeku waku.

20 Jehova nīakahonokia,
na nītūkaina tūrī na inanda cia mūgeeto
matukū mothe ma muoyo witū,
tūrī hekarū-inī ya Jehova.

21 Isaia oigīte atīrī, “Thondekai ngūmba ya ngūyū, mūmūigīrīre ihūha-
inī, na nekūhona.”

22 Hezekia oorītie atīrī, “Kīmenyithia gīgaakorwo kīrī kīrīkū atī
nīngambata thī hekarū-inī ya Jehova?”

39

Mabarūthi Kuuma Babuloni

1 Na rīrī, ihinda rīu Merodaki-Baladani mūrū wa Baladani mūthamaki
wa Babuloni nīatūmīre Hezekia marūa na kīheo, tondū nīaiguīte ūhoro
wa ndwari yake na kūhona gwake.

2 Hezekia akīamūkīra andū arīa maatūmītwo na gīkeno, na akīmoonīa
indo ciothe iria aigīte makūmbī make; akīmoonīa betha, na thahabu na
mahuti marīa manungi wega na maguta marīa mega mūno, na indo ciake
ciothe cia mbaara na indo ciothe iria ciarī igīna-inī ciake. Gūtīrī kīndū o
na kīmwe thīnī wa nyūmba ya ūthamaki kana kīarī ūthamaki-inī wake
wothe Hezekia ataamoonīre.

3 Hīndī īyo mūnabīi Isaia agīthī kūrī Mūthamaki Hezekia, akīmūūria
atīrī, “Andū acio moiga atīa, na mekuumīte kū?”

Nake Hezekia agīcookīa atīrī, “Moimīte būrūri wa kūraya; megūkīte
kuuma būrūri wa Babuloni.”

4 Nake mūnabīi akīūria atīrī, “Nī kī moonīre nyūmba-inī yaku ya
ūthamaki.”

Nake Hezekia agīcookīa atīrī, “Moonīre indo ciothe cia nyūmba
yakwa ya ūthamaki. Gūtīrī kīndū o na kīmwe kīrī igīna-inī ciakwa
itanamoonīa.”

5 Nake Isaia akīra Hezekia atīrī, “Ta igua kiugo kīa Jehova Mwene-
Hinya-Wothe:

6 Ti-itherū ihinda nīrīgakīnya, rīrīa indo ciothe iria irī thīnī wa nyūmba
yaku ya ūthamaki, na iria ciothe maithe maku matūire maigīte ngīnya
ūmūthī, igaakuuo itwarwo Babuloni. Gūtīrī o na kīmwe gīgaatigara.
Ūguo nīguo Jehova ekuaga.

7 Na andū amwe a rūciaro rwaku, o arīa moimīte mūthiimo waku,
o arīa wee ūgaaciara, nīmagathaamio, na nīmakaahakūrwo nīguo
matungatage nyūmba-inī ya mūthamaki wa Babuloni.”

8 Nake Hezekia agīcookīa atīrī, “Kiugo kīa Jehova kīrīa waria nī kīega,”
tondū eeciirīre atīrī, “Hīndī irīa ngūtūūra muoyo nīgūgūkorwo kūrī na
thayū na ūgītīri.”

40

Kūhooreria Andū a Ngai

1 Atīrīrī, hoorerīa, mūhoorerīe andū akwa,

ũguo nĩguo Ngai wanyu ekuuga.

² Arĩriai itũũra rĩa Jerusalemu na ũhooreri,
na mwanĩrĩre, mũrĩre atĩrĩ,
wĩra warĩo mũritũ nĩũthirĩte,
na nĩrĩrekeirwo mehia marĩo,
o na ningĩ atĩ nĩrĩherithĩtio nĩ guoko kwa Jehova
maita meerĩ nĩ ũndũ wa mehia marĩo mothe.

³ Kũrĩ na mũgambo wa mũndũ ũkwanĩrĩra, akoiga atĩrĩ:
“Haarĩriai njĩra ya Jehova kũu werũ-inĩ wa mũthanga,
mũrũngarie njĩra nene ya Ngai witũ kũu werũ-inĩ.

⁴ Mĩkuru yothe nĩgathikwo yambatĩre,
nacio irĩma ciothe na tũrĩma ciaraganio;
nakuo kũrĩa gũtarĩ kũigananu nĩgũkaigananio,
nakuo kũrĩa gũtarĩ kwaraganu kwaraganio wega.

⁵ Naguo riiri wa Jehova nĩũkaguũranĩrio,
na andũ othe nĩmakawĩonera marĩ hamwe.
Nĩgũkorwo nĩ kanua ka Jehova
kaarĩtie ũhoru ũcio.”

⁶ Kũrĩ na mũgambo wa mũndũ ũroiga atĩrĩ, “Anĩrĩra.”
Na nĩ ngĩmũũria atĩrĩ, “Ngwanĩrĩra njuge atĩa?”

“Uga atĩrĩ: Andũ othe mahaana ta nyeki,
na ũthaka wao wothe ũhaana ta mahũa ma mũgũnda.

⁷ Nyeki nĩhoohaga, namo mahũa magaitĩka,
nĩkũhurutwo nĩ mĩhũmũ ya Jehova.
Ti-itherũ andũ mahaana o ta nyeki.

⁸ Nyeki nĩhoohaga namo mahũa magaitĩka,
no kiugo kĩa Ngai witũ gĩtũũraga nginya tene.”

⁹ Inyuĩ andũ arĩa mũrehaga ũhoru mwega Zayuni,
ambatai mũthĩĩ kĩrĩma-inĩ kĩrĩa kĩrai hu na igũrũ.

Inyuĩ arĩa mũrehaga ũhoru mwega Jerusalemu,
anĩrĩrai na mũgambo mũnene,
anĩrĩrai, na mũtigetigĩre;
ĩrai matũũra ma Juda atĩrĩ,
“Ngai wanyu arĩ haha!”

¹⁰ Atĩrĩrĩ, Mwachani Jehova nĩarooka arĩ na ũhoti,
na guoko gwake nĩkuo gũgaathanaga.

Atĩrĩrĩ, kĩheo gĩake arĩ nakĩo,
o na irĩhi rĩake arĩ narĩo.

¹¹ Arĩithagia mbũri ciake o ta mũrĩithi:
Natuo tũgondu atuoyaga na moko make
na agatũkuũra gĩthũri-inĩ gĩake;
nacio ng’ondũ iria irongithia acitongoragia o kahora.

¹² Nũũ wanathima maaĩ na rũhĩ rwake,
kana agĩthima igũrũ na warĩũ wa guoko gwake?
Nũũ wanekĩra rũkũngũ rwa thĩ gĩkabũ-inĩ arũthime,
kana agĩthima irĩma na ithimĩ,
o na agĩthima tũrĩma na ratiri?

¹³ Nũũ wanamenya meciiria ma Jehova,

kana akīmūtaara taarī we mūmūhei kīrīra?

14 Nūū Jehova aahoire kīrīra nīguo amūmenyithie maūndū,
na nūū wamūrutire gūthīi na njīra irīa yagīrīire?
Nūū wamūrutire maūndū ma ūūgī,
kana akīmuonia ūrīa angīhota gūkuūkīrwo nī maūndū?

15 Ti-itherū ndūrīrī ihaana ta itata rīa maaī rīrī ndoo-inī;
cionagwo ihaana ta karūkūngū kanini karīa gatigagwo ratiri-inī;
we athīmaga icigīrīra cia irīa-inī taarī rūkūngū rūhinyu.

16 Mūtītū wa Lebanoni-rī, ndūngūigania ngū cia mwaki wa kīgongona,
kana nyamū ciakuo ciigane kūmūrūtira magongona ma njino.

17 Ndūrīrī ciothe ikīonwo nīwe, acionaga ihaana ta kīndū hatarī;
we acionaga ta itarī kiene,
o na ta irī tūhū mūtheri.

18 Atīrīrī, ūngīgerekania Mūrungu na ū?
Kana nī mūhianīre ūrīkū mūngīmūgerekania naguo?

19 Mīhianano ya kūhooywo yacūhagio nī mūturi,
nake mūturi wa thahabu akamīgemia na thahabu,
na akamīthondekera irengeeri cia betha.

20 Mūndū ūrīa mūthīnī mūno ūtangīhota kuona indo ta icio cia kūrutwo,
athuuraga mūtī ūrīa ūtangībutha.

Agacaria bundi mūūgī
wa kūmwacūhīria mūhianano wa kūhooywo mūrūmu wega
ūtangīgūa.

21 Anga mūtīrī mwamenya?
Kaī mūtārī mwaigua ūhorō?

Mūtīrī mwaheo ūhorō kuuma o kīambīrīria?
Kaī mūtārī mwataūkīrwo kuuma rīrīa thī yombirwo?

22 Jehova aikaragīra gītī kīa ūnene igūrū rīa gīthiūrūrī gīa thī,
nao andū arīa matūūraga thī akamoona mahaana o ta ndaahi.
Atambūrūkagia matu marīa mairū o ta kīandarūa,
na akamaamba ta marī hema ya gūtūūrwo.

23 Nīwe ūtūmaga anene matuūke ta kīndū gūtārī,
na akanyihīa aathani a thī akamatua ta marī o tūhū mūtheri.

24 O mahaandwo o ūguo-rī,
o mbeū ciao ciahurwo-rī,
o mambīrīria gūikūrūkia mīri yao tūiri-inī-rī,
amahuhaga na mīhūmū yake nao makahooa,
nakīo kīhuhūkano kīa rūhuho gīkamahuruta o ta mahuti.

25 Ūrīa Mūtheru ekūūria atīrī,
“Nīrī, mūngīgerekania na ū?
Kana nūū tūngūiganana?”

26 Tīirai maitho manyu mūrōre na igūrū:
Nūū wombire njata icio ciothe?

Ūcio nīwe ūrehaga mbūtū icio cia igūrū agīcitaraga,
na ageeta o īmwe yacio na rīlwa.

Tondū wa ūhoti wake mūnene na hinya wake mūnene,
gūtīrī o na īmwe yacio yagaga ho.

- 27 Wee Jakubu, nĩ kĩĩ gĩgũtũma warie,
na wee Isiraeli ũgateta, ũkoooria atĩrĩ,
“Mĩthĩire yakwa nĩhithĩtwo Jehova;
naguo ciira wakwa wa kĩhooto ndũrũmbũyagio nĩ Ngai wakwa?”
- 28 Anga mũtirĩ mwamenya?
Kaĩ mũtarĩ mwaigua ũhororo?
Jehova nĩwe Ngai ũrĩa ũtũũraga tene na tene,
nĩwe Mũmbi wa ituri ciothe cia thĩ.
We ndooragwo nĩ hinya o na kana akanoga,
naguo ũmenyo wake wa maũndũ gũtirĩ mũndũ ũngĩhota kũũtuĩria.
- 29 Mũndũ ũrĩa mũnogu nĩamũheaga hinya,
nake ũrĩa ũũritwo nĩ hinya akamuongerera ũhoti.
- 30 Andũ ethĩ o nao nĩmooragwo nĩ hinya na makanoga,
nao andũ arĩa matarĩ akũrũ nĩmahĩngagwo na makagũa;
- 31 no rĩrĩ, andũ arĩa mehokaga Jehova
nĩmakerũhĩrio hinya wao.
Makombũkaga na mathagu o ta nderi;
magaateng’era na matinoge,
magaathĩaga na magũrũ na matiũrwo nĩ hinya.

41

Mũteithia wa Isiraeli

- 1 “Atũrĩrĩ, inyuũ icigĩrĩra, ta kirai ki mũrĩ mbere yakwa!
Nacio ndũrĩrĩ nĩcierũhie hinya wacio!
Nĩcikuĩhĩrĩrie ciarie;
nĩtũcemaniei hamwe tũciire.
- 2 “Nũũ warahũrĩte mũndũ oime na mwena wa irathĩro,
akamwĩta amũtungatagire na ũthingu?
Aneanaga ndũrĩrĩ kũrĩ we,
na agatooria athamaki makamwathĩkagĩra.
Amatuuaga o ta rũkũngũ na rũhiũ rwake rwa njora,
akamatua maragara na ũta wake nao makombũrwo nĩ rũhuho.
- 3 Amateng’eragia, akamahĩtũka atagurarĩtio,
o na angĩkorwo nĩ njĩra atarĩ agerera na magũrũ make mbere iyo.
- 4 Nũũ wĩkĩte ũndũ ũcio na akaũhingia,
ageeta njjarwa marĩtwa kuuma o kĩambĩrĩria?
Nĩĩ Jehova, nĩ nĩ wa mbere
na wa kũrigĩrĩria; nĩ nĩ nĩ we.”
- 5 Icgĩrĩra nĩciĩoneire ũndũ ũcio na igetigĩra;
nacio ituri cia thĩ ikainaina.
Ikuhagĩrĩria na ikeyumĩria;
6 o ũmwe ateithagia ũrĩa ũngĩ,
na akeera mũrũ wa nyina atũrĩ, “Wĩyũmĩrĩrie mũno!”
- 7 Mũbundi ekagĩra mũturi wa thahabu hinya,
nake ũrĩa ũnyorokagia na nyondo ĩria nene
omagĩrĩria ũrĩa ũturagĩra ihiga-inĩ rĩa ũturi.
Nake akoiga atũrĩ, “Wĩra ũcio wa kũnyũitithania cuma nĩ mwega.”
Akanyũitithania mũhianano ũcio wa kũhooywo na mĩcumarĩ, nĩguo
ndũkenyenye, ũgwe.

- 8 “No rĩrĩ, wee Isiraeli, ndungata yakwa,
o wee Jakubu ũrĩa thuurĩte,
o inyuĩ njiaro cia Iburahĩmu mūrata wakwa,
- 9 ndakūrutire kuuma ituri cia thĩ,
ngĩgwĩta kuuma koine ciayo iria irĩ kūraya mũno.
Ngĩkwĩra atĩrĩ, ‘Wee ũrĩ ndungata yakwa;’
nĩngũthuurĩte na ndikūregete.
- 10 Nĩ ūndũ ūcio tiga gwĩtigĩra, nĩgũkorwo ndĩ hamwe nawe;
tiga kũmaka, nĩgũkorwo nĩ nĩ nĩ Ngai waku.
Nĩndĩkuongagĩrĩra hinya na ngũteithagie;
na ti-itherũ nĩndĩrĩgũtiiragĩrĩra na guoko gwakwa kwa ũrĩo kwa
ũthingu.
- 11 “Andũ arĩa othe makūrakaragĩra magagũũkĩrĩra
ti-itherũ nĩmagaconorithio na manyararithio;
arĩa marũaga nawe
magaatuĩka o ta kĩndũ hatarĩ na mathire biũ.
- 12 O na ũngĩgaacaria thũ ciaku, ndũgaaciona.
Andũ arĩa mahũũranaga mbaara nawe
magaatuĩka o ta kĩndũ hatarĩ.
- 13 Nĩgũkorwo nĩ nĩ nĩ Jehova, Ngai waku,
ũrĩa ũkũnyiitaga guoko kwa ũrĩo,
na agakwĩra atĩrĩ, Tiga gwĩtigĩra;
nĩngũgũteithia.
- 14 Tiga gwĩtigĩra, wee Jakubu kagunyũ gaka,
o wee Isiraeli gakundi kanini,
nĩ mwene nĩ nĩ ngũgũteithia,” ũguo nĩguo Jehova ekuuga,
ũcio Mũkũuri waku, Ũrĩa Mũtheru wa Isiraeli.
- 15 “Atĩrĩrĩ, nĩngagũtua kĩhũuri kĩa ngano,
kĩhũuri kierũ na kũũgĩ, kina magego maingĩ.
Nĩũkahũura irĩma na ũcihehenje,
natuo tũrĩma ũtũtue mũũngũ.
- 16 Wee nĩũgaacihuha, naruo rũhuho rũcigũrũkie,
nakĩo kĩhuhũkanio gĩcihurunje.
No rĩrĩ, wee nĩũgakenera Jehova,
na wĩrahagĩre Ũrĩa Mũtheru wa Isiraeli.
- 17 “Andũ arĩa athĩĩni na abatari methaga maaĩ ma kũnyua, no gũtirĩ;
nĩmĩ ciao nĩcing’arĩtio nĩ nyoota.
No rĩrĩ, nĩ Jehova nĩngamacookeria ũhoro;
nĩ Ngai wa Isiraeli, ndirĩ hĩndĩ ngaamatiganĩria.
- 18 Nĩngatũma njũũĩ itherere kũu rũng’ũrĩ-inĩ kũrĩa gũtũũgĩru,
nacio ithima itherũke cianda-inĩ.
Nĩngatũma kũu werũ-inĩ kũgĩe tũria twa maaĩ,
nakuo kũndũ kũrĩa kũng’aru ndũme gũtherũke ithima cia maaĩ.
- 19 Nĩngahaanda mĩtarakwa na mĩgaa,
na mĩhandathi na mĩtamaiyũ kũu werũ-inĩ.
Na haande mĩbinde kũndũ kũrĩa gũtakũraga kĩndũ,
na mĩthengera, na mĩkarakaba o hamwe,
- 20 nĩgeetha andũ mone na mamenye,
mecũũranie na mataũkĩrwo,
atĩ nĩ guoko kwa Jehova gwĩkĩte maũndũ macio,

na atĩ Ūrĩa Mũtheru wa Isiraeli nĩwe wamĩũmbire.”

- 21 Jehova ekuuga atĩrĩ, “Rehei ciira wanyu ūrĩa mũrĩ naguo. Onaniai ihooto cianyu cia hinya,” ũguo nĩguo Mũthamaki wa Jakubu ekuuga.
- 22 “Rehei ngai cianyu cia mĩhianano ya kũhooywo itwĩre ūrĩa gũkaahaana. Twĩrei ūrĩa maũndũ ma tene maatarĩ, nĩguo twicũũranie ūhoru wamo, na tũmenye ūrĩa makaarigĩrĩria. Kana mūtũmenyithie ūhoru wa maũndũ marĩa magooka thuutha, 23 na mūtwire ūrĩa gũgaikara thuutha-inĩ, nĩguo tũmenye atĩ mũrĩ ngai.
- Īkai ūndũ mwega kana mũũru, nĩguo tũmake na tũyũrwo nĩ guoya.
- 24 No rĩrĩ, inyuĩ mũrĩ kĩndũ hatarĩ, na mawĩra manyu matĩrĩ bata; mũndũ ūrĩa ūmwĩthuurĩre atarĩ o ta kĩndũ kĩrĩ magigi.
- 25 “Nĩjarahũrĩte mũndũ wa kuuma gathigathini, na nĩarooka: mũndũ uumĩte irathĩro rĩa riũa ūrĩa ūkayagĩra rĩitwa rĩakwa. Arangagĩrĩria aathani a thĩ o ta marĩ ndaka, akamarangĩrĩria o ta ūrĩa mũmbi akimaga rĩũmba.
- 26 Nũũ waheanire ūhoru ūcio kuuma o kĩambĩrĩria, nĩguo tũũmenye; kana akĩũheana mbere ĩyo, nĩguo tuuge atĩrĩ, ‘Ūhoru ūcio aarĩtie nĩ wa ma’?
- Gũtirĩ mũndũ weranire ūhoru ūyũ, na gũtirĩ mũndũ waũheanĩte mbere ĩyo, gũtirĩ mũndũ waiguĩte ūhoru ūyũ kuuma kũrĩ inyuĩ.
- 27 Nĩ nĩ ndaarĩ wa mbere kwĩra Zayuni atĩrĩ, ‘Atĩrĩrĩ, aya marĩ haha!’ Nĩ nĩ ndatũmire mũndũ athĩ Jerusalemu agatware ūhoru ūrĩa mwega.
- 28 Ndĩrarora no hatĩrĩ mũndũ; gũtirĩ mũndũ thĩnĩ wao ūngĩheana kĩrĩra, gũtirĩ mũndũ wa kũnjookeria ūhoru rĩrĩa ingĩmoria kĩũria.
- 29 Atĩrĩrĩ, andũ othe nĩ a maheeni! Cĩiko ciao no cia tũhũ; mĩhianano yao ya gwacũhio ĩhaana o ta rũhuho, na nĩ ya tũhũ mũtheri.

42

Ndungata ya Jehova

- 1 “Atĩrĩrĩ, ĩno nĩyo ndungata yakwa, ĩrĩa ndiiragĩrĩra, ĩrĩa ndĩthuurĩre na nĩyo ĩkenagia ngoro yakwa; nĩngamĩtirĩria Roho wakwa nayo nĩkarehithĩria ndũrĩrĩ ciira wa kĩhooto.
- 2 Ndikaanĩrĩra kana ĩgũũthũke, kana mũgambo wayo ũiguuo kũu njĩra-inĩ.
- 3 Kamũrangi kagondoku ndĩgakoina, kana ĩhorie rũtambĩ rwa ũguta rũrĩa rũratooga. Na nĩ ūndũ wa wĩhokeku nĩngatuanĩra ciira na kĩhooto; 4 ndĩgaatithia kana ĩkue ngoro

nginya hĩndĩ ĩrĩa ĩgaatũma gũkũ thĩ kũgĩe ciira wa kĩhooto.
Andũ arĩa matũũraga icigĩrĩra-inĩ makehoka watho wayo.”

5 Jehova, Mũrungu witũ, ũrĩa wombire igũrũ na akĩrĩtambũrũkia,
o we ũrĩa waraganĩrie thĩ na indo iria ciothe ciumaga kuo,
na nĩwe ũheaga andũ a thĩ mĩhũmũ,
na akahe arĩa maĩkaraga kuo muoyo, ekuuga atĩrĩ:

6 “Nĩ Jehova nĩ nĩ ngwĩtite na njĩra ya ũthingu;
nĩngakũnyiita guoko.
Nĩngakũmenyagĩrĩra na ngũheane
ũtuĩke wa kũrĩkanĩra kĩrĩkanĩro na andũ,
o na ũtuĩke ũtheri wa gũtherera andũ a Ndũrĩrĩ,

7 na nĩguo ũhingũrage atumumu maitho,
na wohorithagie arĩa mohetwo ũmarute moime njeera,
o nao arĩa maĩkarĩte nduma-inĩ ũmarekererie, moime korokoro-inĩ.

8 “Nĩ nĩ Jehova; rĩu nĩrĩo rĩitwa rĩakwa!
Naguo rĩrĩ wakwa ndikaũhe mũndũ ũngĩ,
kana njĩtikĩre mĩhianano ya kũhooywo ĩheo ũgooci wakwa.
9 Atĩrĩrĩ, maũndũ maarathirwo tene nĩmahingĩtio,
na rĩu nĩ maũndũ merũ ngwanĩrĩra;
na maũndũ macio matanakinya-rĩ,
nĩndĩmũmenyithĩtie ũhoro wamo.”

Rwĩmbo rwa Kũgooca Jehova

10 Inĩrai Jehova rwĩmbo rwerũ,
na mũmũgooce kuuma ituri-inĩ ciothe cia thĩ,
inyuĩ mũikũrũkaga kũu iria-inĩ, na kĩrĩa gĩothe kĩrĩ thĩnĩ warĩo,
o na inyuĩ icigĩrĩra, na arĩa othe matũũraga thĩnĩ wacio.

11 Werũ na matũũra makuo nĩmanĩrĩre na mĩgambo;
o na tũtũura tũrĩa Kedari atũũraga nĩtũkũngũire.
Andũ a Sela nĩmarekwo maine rwĩmbo nĩ gũkena;
o na mũreke maanĩrĩre marĩ kũu irĩma-igũrũ.

12 Nĩmarekwo makumie Jehova,
na maanĩrĩre ũgooci wake kũu icigĩrĩra-inĩ.

13 Jehova nĩakoimagara athĩ o ta njamba ĩrĩ hinya,
na arahũre kĩyo gĩake ta njamba ya ita;
akaanĩrĩra na oigĩrĩrie mbugĩrĩrio ya mbaara,
na nĩagatooria thũ ciake.

14 “Ihinda irayya ngoretwo ngirĩte ki,
ngegĩrĩrĩra gwĩka ũndũ.
No rĩu-rĩ, ndĩrakaya ta mũtumia ũrarũmwo,
ngateha na ngahũma.

15 Nĩngananga irĩma na tũrĩma,
na ndũme mĩmera ĩrĩa yothe ĩkũraga kuo yũme;
nĩngatũma njũũ itũke icigĩrĩra
na ndũme tũria tũhwe.

16 Nao atumumu nĩngamagereria njĩra iria matooi,
na ndĩmatoongorerie tũcĩra tũrĩa mataahũthĩrĩte gũthĩra;
nayo nduma nĩngamĩgarũra itũke ũtheri mbere yao,
nakuo kũndũ kũrĩa gũtarĩ kũigananu ndĩkwaraganie.
Maũndũ macio nĩmo ngeeka,
na ndikamatiganĩria.

17 No rĩrĩ, andũ arĩa mehokete mĩhianano ya kũhooywo,
o acio meraga mĩhianano ya gwacũhio atĩrĩ, 'Inyuĩ nĩ inyuĩ ngai ciitũ,'
nĩmakahũndũrwo na nĩmagaconorithio kũna.

Andũ a Isiraeli Nĩ Atumumu na Matiguaga

18 "Inyuĩ mũtaiguaga, ta iguai,
na inyuĩ atumumu-rĩ, ta cũthĩrĩriai, nĩguo muone!
19 Nũũ mũtumumu tiga o ndungata yakwa,
o na kana nũũ ũtaiguaga ta mũtũmwo ũcio ndũmĩte?
Nũũ mũtumumu ta ũrĩa wĩheanĩte biũ kũrĩ nĩ,
na nũũ mũtumumu ta ndungata ya Jehova?
20 Nĩwonete maũndũ maingĩ, no ndũmarũmbũyagia;
matũ maku nĩmahingũrĩtwo, no ndũrĩ ũndũ ũiguaga."
21 Jehova nĩonire arĩ wega atũũgĩrie watho wake
na ũgĩe riiri nĩ ũndũ wa ũthingu wake.
22 No rĩrĩ, andũ aya nĩmatahĩtwo na magatunyo indo,
othe manyiĩtũtwo na mũtego marima-inĩ,
o na makahithwo njeera thĩinĩ.
Matuĩkĩte ta nyamũ cia kũguĩmwo,
na gũtirĩ mũndũ ũngĩmahonokia;
maikarĩte marĩ atahe,
na gũtirĩ mũndũ ũngiuga atĩrĩ, "Nĩmacookio kwao."

23 Nũũ wanyu ũgũthikĩrĩria ũhoru ũyũ,
kana aũrũmbũyiye mahinda marĩa magooka?
24 Nũũ waneanire Jakubu atuĩke wa gũtahwo,
na nũũ waneanire Isiraeli kũrĩ atunyani?
Githĩ ti Jehova,
o ũrĩa ithuĩ twĩhĩirie?
Nĩgũkorwo andũ nĩmaregire gũthĩ na njĩra ciake;
nĩmagire gwathĩkĩra watho wake.
25 Nĩ ũndũ ũcio nĩamaitĩrĩrie marakara make mahiũ,
na akĩmatharĩkĩra na mbaara.
Maarigiĩciirio nĩ marakara mahaana ta nĩnĩmbĩ cia mwaki mĩena yothe,
no-o matiigana kũmenya.
Marakara macio makĩmacina,
no matiigana kũrũmbũiya ũhoru ũcio ngoro-inĩ ciao.

43

Mũhonokia wa Isiraeli

1 No rĩrĩ, wee Jakubu, Jehova ũrĩa wakũũmbire,
o we ũcio watũmire ũgĩe ho,
wee Isiraeli, ekuuga atĩrĩ:
"Tiga gwĩtigĩra, nĩgũkorwo nĩ nĩ ngũkũũrĩte;
Ngwĩtĩte na riĩtwa riaku; wee ũrĩ wakwa.
2 Rĩrĩa ũkũgerera maaĩ-inĩ ũkĩhĩtũkĩra kuo-rĩ,
ndĩrĩkoragwo hamwe nawe;
o na rĩrĩa ũkũringa njũũ-rĩ, itigagũtwara.
Rĩrĩa ũkũgerera mwaki-inĩ-rĩ, ndũgaagũcina;
ndũkarĩrĩmbũkĩrwo nĩ rũrĩrĩmbĩ rwaguo.
3 Nĩgũkorwo nĩ nĩ Jehova, Ngai waku,
o we ũrĩa Mũtheru wa Isiraeli, Mũhonokia waku;
nĩheanĩte bũrũri wa Misiri ũtuĩke kĩndũ gĩa gũgũkũũra,

nakuo Kushi na Seba ngakũheana ithenya rĩaku.

4 Tondũ wee ũrĩ wa goro mũno, na ũgatĩka maitho-inĩ makwa,
na tondũ nĩngwendete-rĩ,
nĩnganeana andũ nĩ ũndũ waku,

na neane ndũrĩrĩ nĩ ũndũ wa muoyo waku.

5 Tiga gwĩtigĩra, nĩgũkorwo ndĩ hamwe nawe;
nĩngakũrehere ciana ciaku kuuma mwena wa irathĩro,
na ngũcookanĩrĩrie kuuma mwena wa ithũĩro.

6 Nĩngeera mwena wa gathigathini atĩrĩ, 'Marekererie!'
na njũre mwena wa gũthini atĩrĩ, 'Tiga kũmagirĩria.'

Ariũ akwa marehei moime kũndũ kũraya,
o nao airĩtu akwa marehei moime ituri-inĩ ciothe cia thĩ:

7 arĩa othe metanĩtio na rĩitwa rĩakwa,
o acio ndoombire nĩgeetha riiri wakwa wonekage,
acio ndoombire, o acio wĩra wa moko makwa."

8 Tongoriai andũ arĩa marĩ na maitho, no nĩ atumumu,
na andũ arĩa marĩ na matũ, no matiiguaga.

9 Andũ a ndũrĩrĩ ciothe nĩmonganĩte hamwe,
nao andũ a mabũrũri makagomana.

Nĩ mũndũ ũrĩkũ wao warathire ũhoro ũyũ,
na agĩtwĩra maũndũ marĩa maarĩ ma tene?

Nĩmarehe aira ao moonanie atĩ ũhoro ũcio wao warĩ wa ma,
nĩguo andũ maũigua moige atĩrĩ, "Ũhoro ũcio nĩ wa ma."

10 "Inyuĩ nĩ inyuĩ aira akwa," ũguo nĩguo Jehova ekuuga.
"O na nĩ inyuĩ ndungata ciakwa iria thuurĩte

nĩgeetha mũmenye, na mũnjĩtĩkie,
na mũmenye atĩ nĩ nĩ nĩ ũria we.

Mbere yakwa gũtirĩ ũngĩ wombĩtwo,
na gũtikagĩa ũngĩ thuutha wakwa.

11 Nĩrĩ, o nĩ nĩ nĩ Jehova,
na gũtirĩ mũhonokia ũngĩ tiga nĩ.

12 Nĩrĩ, nĩnguũranĩirie ũhoro, na ngahonokania, na ngoimbũra:
Nĩ mwene, na ti ngai ng'eni irĩ thĩnĩ wanyu.

Tondũ ũcio, inyuĩ nĩ inyuĩ aira akwa atĩ nĩ nĩ nĩ Mũrungu," ũguo nĩguo
Jehova ekuuga.

13 "Iĩ, ti-itherũ, kuuma matukũ ma tene, nĩ nĩ nĩ ũria we.
Gũtirĩ mũndũ o na ũ ũngĩhota kũhonokia mũndũ kuuma guoko-inĩ
gwakwa.

Rĩria ndeka ũndũ-rĩ, nũ ũngĩhota kũũgarũra?"

Tha cia Ngai, na Kwaga Wĩhokeku kwa Isiraeli

14 Jehova, Mũhonokia wanyu,

o ũria Mũtheru wa Isiraeli, ekuuga atĩrĩ,

"Nĩngatũma mbũtũ ya ita yũkĩrĩre Babuloni nĩ ũndũ wanyu,
na ndehe andũ othe a Babuloni marĩ mĩgwata,
maikũrũkĩtio na marikabu iria makenagio nĩcio.

15 Nĩ nĩ nĩ Jehova, ũria Mũtheru wanyu,
Mũmbi wa Isiraeli, na Mũthamaki wanyu."

16 ũũ nĩguo Jehova ekuuga,
o ũcio watemire njĩra iria-inĩ,
na agĩtema gacĩra kũndũ kũria kwarĩ maaĩ marĩ hinya,

- 17 ūrĩa waguucĩrĩrie ngaari cia ita o na mbarathi,
na mbütũ cia ita, hamwe na anene a cio,
nao magĩkoma hau na maticooke kwarahũka rĩngĩ,
makĩhora biũ ta rütambĩ rühoretio.
- 18 “Tigai kũririkana maũndũ marĩa mahitũkĩte;
o na tigai gwĩcũũrania maũndũ marĩa ma tene.
- 19 Atĩrĩrĩ, nĩngwĩka ũndũ mwerũ!
Rĩu no hĩndĩ ũraakunũka; kaĩ inyuĩ mũtaraũmenya?
Ngwĩka atĩrĩ, nĩngũtema njĩra werũ-inĩ,
nakuo rũng’ũrĩ-inĩ ndũme gũtherũke tũrũũ.
- 20 Nyamũ cia gĩthaka, ta mbwe na ndundu,
nĩciiheaga gĩtũio,
tondũ nĩ nĩ heanaga maaĩ werũ-inĩ
o na rũng’ũrĩ-inĩ,
ngatũma kũgie na tũrũũ twa kũnyuuagwo nĩ andũ akwa,
andũ arĩa nĩ thuurĩte,
²¹ andũ arĩa ndeyũmbĩre,
nĩguo mahunjagie ũhoro wa ũgooci wakwa.
- 22 “No rĩrĩ, wee Jakubu ndũrĩ wangaĩra,
nawe Isiraeli-rĩ, nĩkũnogio ũnogetio nĩ nĩ.
- 23 Inyuĩ mũtindeheire ng’ondũ cia maruta ma njino,
kana mũkandĩĩthia na magongona manyu.
Ndimũhatĩrĩrie na magongona ma mũtu,
kana ngamũnogia na kũmwĩtia ũbumba.
- 24 Mũtirĩ mwangũrĩra ũbumba ũrĩa ũrĩ mũtararĩko mweya,
o na kana mũkandutĩra maguta ma magongona manyu.
No rĩrĩ, mehia manyu nĩmanditũhĩre
na mũkaanogia na mawaganu manyu.
- 25 “Nĩ, o nĩ mwene, nĩ nĩ tharagia mahĩtia maku, mathire biũ,
nĩ ũndũ wakwa Nĩ mwene,
na ngaaga kũririkana mehia manyu rĩngĩ.
- 26 Ta ndirikaniai maũndũ marĩa mahitũkĩte,
na mũreke tũmaarĩrĩrie tũrĩ hamwe;
nĩngĩ mũciire muonanie atĩ mũtĩhĩtie.
- 27 Ithe wanyu wa mbere nĩehirie;
nao andũ arĩa maaragia ithenya rĩanyu makĩnemera.
- 28 Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, nĩngaconorithia anene a hekarũ yanyu,
na ndũme Jakubu anangĩke,
o nake Isiraeli atuĩke wa kũnyararwo.

44

Isiraeli Ūrĩa Mũthuure

- 1 “No rĩrĩ, ta thikĩrĩria, wee Jakubu, ndungata yakwa,
o we Isiraeli, ũrĩa nĩ thuurĩte.
- 2 Jehova, ũrĩa wakũmbire
na agĩgũthondeka ũrĩ nda ya maitũguo,
o ũrĩa ũrĩgũteithagia, ekuuga atĩrĩ:
Tiga gwĩtigĩra, wee Jakubu, ndungata yakwa,
o nawe Jeshuruni, ũrĩa nĩ thuurĩte.
- 3 Nĩgũkorwo bũrũri ũrĩa mũng’aru nĩngaũitĩrĩria maaĩ,
nakuo kũndũ kũrĩa kũmũ nĩgũgathereraga tũrũũ;

naruo rūciaro rwaku nīngarūitīrīria Roho wakwa,
nacio njiaro cianyu ndīciitīrīrie kīrathimo gīakwa.

4 Nīmakaingīha o ta nyeki ya gītuamba ikunūkīte,
o na kana ta mītī ya mīribina īrīa ikūruga hūgūrūrū-inī cia njūūī.

5 Mūndū ūmwe nīakoiga atīrī, ‘Nīī ndī wa Jehova’;
nake ūrīa ūngī akeītania na Jakubu;
o nake ūngī eyandīke guoko gwake atīrī, ‘Ndī wa Jehova,’
na eetue rītwa rītānītio na Isiraeli.

Nī Jehova, ti Mīhianano

6 “Atīrīrī, Mūthamaki wa Isiraeli na Mūkūūri wao,
o we Jehova-Mwene-Hinya-Wothe, ekuuga atīrī:
Nī nīī wa mbere na nī nīī wa kūrigīrīria,
gūtīrī Ngai ūngī tiga nīī.

7 Nūū ūkīhaana ta nīī? Nīarekwo oimbūre ūhoru ūcio.
Nīaheane ūhoru ūcio na oimbūre arī mbere yakwa,
ūrīa gwatarīī kuuma rīrīa ndoombire andū akwa a tene,
na onanie ūrīa gūgaikara thuutha-inī;
īī, nīakīrathe ūhoru wa maūndū marīa magooka.

8 Tigai kūinaina, o na kana mwītīgīre.
Gīthī ndioimbūrīre maūndū maya,
na ngīratha ūhoru ūyū kuuma o tene?
Inyuī nī inyuī aira akwa. Nī kūrī Ngai ūngī tiga nīī?
Aca, gūtīrī rwaro rūngī rwa Ihiga, nīī ndirī ūngī njūūī.”

9 Andū arīa othe mathondekaga mīhianano ya kūhooywo nī a tūhū,
na indo irīa meriragīria mūno itīrī bata.
Andū arīa mangīaria ithenya rīao nī atumumu;
gūtīrī ūndū mamenyaga, ūguo nīguo ūmaconorithagia.

10 Nūū wacūhagia mūhianano wa kūhooywo,
o na ageturīra mūhianano wa gūtwekio ūrīa ūtangīmūguna?

11 We na arīa macihooyaga nīmagaconorithio;
mabundi o nao no andū matarī kiene.
Othe nīmongane hamwe na matue itua;
nao nīmakanyīitwo nī guoya mūnene na maconorithio.

12 Mūturi wa igerā ooyaga kīndū kīa wīra,
na agakīrutīra wīra agagīcina na makara;
agathondeka ngai ya mūhianano na nyondo,
akaūtura na hinya wa guoko gwake.
Mūndū ūcio ahūūtaga, akoorwo nī hinya;
akaga kūnyua maai, akaringīka.

13 Mūtharamara aigaga rūrīgi rwa kūrūngaria mūhari,
agacooka agakurura na karamu;
mūhianano ūcio egūthondeka akaūhūūra randa,
ningī akaūthima gīthiūrūrī,
na agacooka kūwacūhia wega ūhaanane na mūhianīre wa mūndū,
o ta mūndū ūrī na riiri wake wothe,
nīgeetha ūtūūre ihoero-inī rīaguo.

14 Mūndū aatemire mītarakwa,
na agīthuurīra mūkarakaba kana mūgandi.
Akīreka ūkūranīre na mītī īrīa īngī ya mūtītū,
kana akīhaanda mūthengera, nayo mbura ikūkūria.

- 15 Mūtī ūcio nī wa kuunwo ngū;
oyaga imwe agaakia mwaki, agoota,
no iria ingī agaakia mwaki, akaruga mīgate.
Ningī gīcunjī kīmwe agethondekera ngai ya mūhianano, akamīhooyaga.
Ī ti-itherū, athondekaga mūhianano mūicūhie akaūinamagīrīra.
- 16 Nuthu ya ngū agaakia mwaki nacio;
akarugīra irio ciake ho,
na akahīhīria nyama ciake ho, akarīa, akahūūna.
Ningī agoota mwaki, akoiga atīrī,
“Hī! Nīndaigua ūrugārī; nīndona mwaki.”
- 17 Ngū iria ciatigara agathondeka ngai, mūhianano wake wa kūhooya;
akaūinamīrīra na akaūtūrīria maru.
Akaūhooya, akoiga atīrī,
“Honokia; wee nīwe ngai yakwa.”
- 18 Matīrī ūndū mooī, na matīrī ūndū mamenyaga;
maitho mao nīmahumbīre, nī ūndū ūcio matīngīona,
na meciiria mao nīmahingītwo makaaga kūmenya maūndū.
- 19 Gūtīrī mūndū ūkiraga ageciiria,
gūtīrī mūndū ūrī na ūgī kana ūmenyo oige atīrī,
“Nuthu ya ngū ndahūthīrīre na gwakia mwaki;
o na ngīrugīra mīgate makara-inī macio,
na ngīcooka ngīhīhia nyama na ngīrīa.
Ti-itherū no ngīthondeke kīndū kīrī magigi kuuma kūrī ngū iria itigaire?
Ti-itherū no nyinamīrīre gīcunjī kīa mūtī?”
- 20 Arīaga mūhu, ahītīthītio nī ngoro irīa īheenekete;
ndangihota kwīhonokia, kana oige atīrī,
“Githī kīndū gīki kīrī guoko gwakwa kwa ūrīo ti maheeni?”
- 21 “Rīrikana maūndū maya, wee Jakubu,
o wee Isiraēli, tondū ūrī ndungata yakwa.
Nī nī ndakūūmbire, wee ūrī ndungata yakwa;
atīrī, wee Isiraēli, ndikaariganīrwo nīwe.
- 22 Nīnjeheretie mahītia maku magathira biū,
o ta ūrīa itu rīa mbura rīthiraga,
mehia maku ngamaniina ta kībii kīa rūciinī.
Njookerera tondū nīngūkūrīte.”
- 23 Wee igūrū ina nī gūkena,
nīgūkorwo nī Jehova wīkīte ūndū ūcio;
nawe thī ūrī rungu rwa igūrū-rī, anīrīra.
Na inyuī irīma-rī, inai rwīmbo,
o na inyuī mītītū na mītī yanyu yothe inai,
nīgūkorwo Jehova nīakūūrīte Jakubu,
na akoonania riiri wake kūu Isiraēli.

Jerusalemu Nīgūgatūūrwo

- 24 “Jehova, Mūkūūrī waku,
ūrīa wakūūmbīre nda ya maitūguo, ekuuga atīrī:

“Nī nī nī Jehova
ūrīa wombire indo ciothe,
ūrīa watambūrūkirie igūrū ndī nyiki,
ūrīa waaraganirie thī ndī nyiki,

25 nĩ niĩ ngiragĩrĩria ciama cia anabii a maheeni,
nao aragũri ngamatua irimũ,
ningĩ ngagarũra ũũgĩ wa arĩa oogĩ,
ngaũtua ũrimũ mũtheri.

26 Nĩ niĩ njĩkagĩra ciugo cia ndungata ciakwa hinya,
na ngahingia ũrathi wa atũmwo akwa,

na ha ũhoro wa Jerusalemu ngoiga atĩrĩ, 'Nĩrĩgatũũrwo,'
na ha ũhoro wa matũũra ma Juda ngoiga atĩrĩ, 'Nĩmagaakwo,'
o na kũndũ gwakuo kũria kwanangĩtwo ngoiga atĩrĩ,
'Nĩngagũcookereria.'

27 Nĩ niĩ njĩraga maaĩ ma kũria kũriku atĩrĩ, 'Hũai,
na nĩngahũithia tũrũũĩ twanyu.'

28 Nĩ niĩ njugaga ũhoro wa Mũthamaki Kurusu atĩrĩ, 'Nĩwe mũrũithi wa
mbũri ciakwa,
na nĩwe ũkaahingia ũrĩa wothe nyendaga wĩkwo;
Nĩakoiga ũhoro wa Jerusalemu atĩrĩ, "Nĩrĩakwo,"
na ha ũhoro wa hekarũ oige atĩrĩ, "Mĩthingi yayo nĩyakwo." ' ' "

45

1 Atĩrĩrĩ, ũyũ nĩguo ũhoro ũrĩa Jehova areera Kurusu,
ũrĩa wake mũitĩrĩrie maguta,
o ũcio niĩ nyĩtite guoko gwake kwa ũrĩo
nĩguo ndoorie ndũrĩrĩ iria irĩ mbere yake,
na njaũre athamaki indo ciao cia mbaara,
nĩgeetha ndĩmũhingũrĩre mũrango mbere yake,
na nĩguo ndakanakore ihingo ihingĩtwo:

2 Nĩngagũtongoria
na nĩngaragania irĩma;
nĩngoinanga ihingo cia gĩcango,
na ndĩnangie mĩgĩĩko ya kĩgera.

3 Nĩngakũhe igĩĩna iria ihithĩtwo nduma-inĩ,
ngũhe ũtonga ũrĩa mũhithe,
nĩguo ũmenye atĩ niĩ nĩ niĩ Jehova,
o we Ngai wa Isiraeli, ũrĩa ũgwĩtite na rĩitwa rĩaku.

4 Nĩngwĩtite na rĩitwa rĩaku,
nĩ ũndũ wa ndungata yakwa Jakubu,
o na nĩ ũndũ wa Isiraeli ũcio niĩ ndĩthuurĩre,
na ngakũhe rĩitwa rĩa gĩtĩio,
o na gũtuĩka wee ndũnjũũĩ.

5 Niĩ nĩ niĩ Jehova, na gũtirĩ ũngĩ;
tiga niĩ gũtirĩ Ngai ũngĩ.
Nĩndĩrĩkuongagĩrĩra hinya,
o na gũtuĩka wee ndũnjũũĩ,

6 nĩgeetha kuuma irathĩro rĩa riĩa
nginya ithũiro rĩarĩo,
andũ mamenye atĩ gũtirĩ ũngĩ tiga niĩ.
Niĩ nĩ niĩ Jehova, na gũtirĩ ũngĩ.

7 Nĩ niĩ ndũmaga kũgĩe ũtheri, o na ngatũma kũgĩe nduma,
nĩ niĩ ndehaga ũgaacĩru na ngatũma kũgĩe mwanangĩko;
Nĩ niĩ, Jehova, ũrĩa wĩkaga maũndũ macio mothe.

8 “Atĩrĩrĩ inyuĩ matu ma igũrũ, urĩriai thĩ ũthingu;
o na inyuĩ matu ma mbura itĩrĩriai thĩ ũthingu.
Thĩ nayo niyathamie kanua,
naguo ũhonokio nĩũkunũke, ũmere,
ũkũranĩre na ũthingu.
Nĩ Jehova-rĩ, nĩ nĩ ndũmĩte igĩe kuo.

9 “Ūrĩa ũgianaga na Mũmũmbi, kaĩ arĩ na haaro-ĩ!
Ūcio ahaana o ta rũgĩo thĩinĩ wa ngĩio iria irĩ thĩ.
Rĩũmba rĩahota kũũria ūrĩa ũmbaga indo narĩo atĩrĩ,
‘Nĩ kũĩ kũũ ũromba?’
O na kana wĩra waku no uuge atĩrĩ,
‘Ndarĩ na moko?’
10 Hĩ, kaĩ ūrĩa ũragia ithe atĩrĩ,
‘Nĩ kũĩ kũũ wagiire?’
kana akooria nyina atĩrĩ,
‘Nĩ kũĩ kũũ waciara?’
Kaĩ arĩ na haaro-ĩ!

11 “Jehova, Ūrĩa Mũtheru wa Isiraeli,
na Mũmbi wake, ekuuga atĩrĩ:
Ha ũhoro ũkoniĩ maũndũ marĩa magooka-rĩ,
anga no mũkĩnjũũrie ũhoro wa ciana ciakwa,
kana mũnjathĩre wĩra wa moko makwa?
12 Nĩ nĩ ndombire thĩ,
na ngĩũmba andũ arĩa marĩ kuo.
Moko makwa nĩmo maatambũrũkirie kũũ igũrũ,
na ngĩatha mbũtũ cia igũrũ igĩe ho.
13 Nĩngarahũra Kurusu nĩ ũndũ wa ũthingu wakwa:
Nĩngatũma mĩthĩre yake ĩrũngĩrĩre.
We nĩagaaka itũũra rĩakwa rĩrĩa inene rĩngĩ,
na ohorithie andũ akwa arĩa matahĩtwo,
no rĩrĩ, matikarutĩrwo kĩndũ gĩa kũmakũũra kana marutĩrwo kĩheo,
ũguo nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga.”

14 Jehova ekuuga atĩrĩ:
“Maciaro ma bũrũri wa Misiri, na indo cia wonjorithia cia Kushi,
o na andũ acio araihu a Sabea,
nĩmagooka kũrĩ we matuĩke aku;
nĩmagakuuma thuutha,
na moke kũrĩ we mohetwo na mĩnyororo.
Nĩmagakũinamĩrĩra, magũthaithe, makwĩre atĩrĩ,
‘Ti-itherũ Mũrungu arĩ hamwe nawe, na gũtirĩ ũngĩ tĩga we;
ti-itherũ gũtirĩ ngai ĩngĩ.’”

15 Ti-itherũ wee ũrĩ Mũrungu ūrĩa ũikaraga ehithĩte,
Wee Ngai na Mũhonokia wa Isiraeli.
16 Arĩa othe mathondekaga mĩhianano ya kũhooywo
nĩmagaconorithio na manyararithio;
makoĩmagara mathĩ manyararithio othe hamwe.
17 No rĩrĩ, Isiraeli nĩakahonokio nĩ Jehova
na ũhonokio wake ūrĩa ũtũũraga tene na tene;
wee ndũgaconorithio kana ũnyararithio
nginya tene na tene.

18 Nīgũkorwo Jehova ekuuga atĩrĩ,
ũcio wombire igũrũ,
o we Ngai,
o ũcio wombire thĩ na akĩmĩthondeka,
agĩcooka akĩmĩrũmia wega;
na ndaamũumbire itũũre ĩrĩ ũtheri,
no aamũumbire itũũragwo nĩ andũ;
we ekuuga atĩrĩ:
“Nĩ nĩ nĩ Jehova,
na gũtirĩ ũngĩ.

19 Ndirĩ ndaaria na hitho,
ndĩ handũ bũrũri-inĩ ũrĩ nduma;
ndirĩ ndeera njaro cia Jakubu atĩrĩ,
‘Nongoriai o ũguo tũhũ.’
Nĩ Jehova, njaragia ũhoru wa ma;
nyumbũraga maũndũ marĩa magĩrĩire.

20 “Cookanĩrĩrai hamwe, mũũke;
ũnganai, inyuĩ arĩa mũũrite kuuma kũrĩ ndũrĩrĩ.
Kwaga ũmenyi-rĩ, nĩ andũ arĩa makuuaga mĩhianano ya kũhooywo ya
mĩtĩ,
na makahooya ngai itangĩhota kũmahonokia.

21 Umbũrai ũhoru wa ũrĩa gũgaikara, na mũũheane,
na andũ marekwo macĩre marĩ hamwe.
Nũũ waheanire ũhoru ũyũ kuuma o tene?
Ningĩ nũũ waumbũrite matukũ-inĩ macio ma tene mũno?
Githĩ ti nĩ, nĩ Jehova?
Gũtirĩ Ngai ũngĩ tiga nĩ,
Mũrungu mũthingu na Mũhonokia;
ti-itherũ gũtirĩ ũngĩ tiga nĩ.

22 “Atĩrĩrĩ, inyuĩ ituri ciothe cia thĩ,
njookereraĩ mũhonokio,
nīgũkorwo nĩ nĩ nĩ Mũrungu, na gũtirĩ ũngĩ tiga nĩ.

23 Nĩndĩhitĩte ngĩgwetaga rĩtwa rĩakwa nĩ mwene,
naguo ũhoru ũkoima kanua gakwa na kĩhooto,
naguo ndũkagarũrũka o na atĩa:
Maru mothe nĩmagaturio mbere yakwa;
nacio nĩmĩ ciothe nĩcikeehĩta na rĩtwa rĩakwa.

24 Nĩmakaaria ũhoru wakwa, moige atĩrĩ,
‘Ũthingu na hinya cionekaga harĩ Jehova o we wiki.’ ”
Andũ arĩa othe maarakarire makĩmũkĩrĩra,
nĩmagooka harĩ we maconorithio.

25 No njaro ciothe cia Isiraeli
nĩkoonekaga irĩ na ũthingu nĩ ũndũ wa Jehova,
na nĩgakena mũno.

46

Ngai cia Babuloni

1 Atĩrĩrĩ, Beli nĩinamĩrĩire, nayo Nebo ikahocerera;
mĩhianano yacio ya kũhooywo ikuuagwo nĩ nyamũ cia mũtitũ o na
ng’ombe.

Mihianano İyo mĩacũhie İkuuagwo kũndũ na kũndũ nĩtuĩkĩte mĩrigo
mĩritũ,
mĩrigo ya kũnogia nyamũ iria imĩkuuaga.

2 Nyamũ icio na ngai icio cia kũhooywo irainamĩrĩra hamwe;
ciothe ikaremwo nĩkũhonokia mihianano İyo İkuuĩtwo,
nacio nyene igatahwo igatwarwo ũkombo-inĩ.

3 “Atĩrĩrĩ, ta thikĩrĩriai, inyuĩ nyũmba ya Jakubu,
inyuothe matigari ma nyũmba ya İsraili,
o inyuĩ arĩa ndũire nditikĩte kuuma rĩrĩa mwarĩ nda cia manyina manyu,
na ngatũura ndĩmũkuuĩte kuuma rĩrĩa mwaciariirwo.

4 O na ũkũrũ-inĩ wanyu, no nĩ,
o na rĩrĩa mũgaakorwo mũrĩ na mbuĩ,
nĩ nĩ nĩ ngũmũtũria muoyo.

Nĩ nĩ ndaamũumbire, na nĩ nĩ ngũtũura ndĩmũkuuaga,
ĩ ti-itherũ nĩ nĩ ngũmũtũria muoyo na ndĩmũhonokagie.

5 “Nĩ-rĩ, mũngĩngerekania na ũ kana nũũ mũngĩnjiganania nake?
Mũngĩhaanania na ũ nĩguo tũgerekanio nake?

6 Andũ amwe maitũrũraga thahabu kuuma mondo-inĩ ciao,
na magathima betha na ratiri;

magacooka makaandĩka mũturi wa thahabu
amĩthondeke İtuĩke mũhianano wa ngai yao,
nao magacooka makamĩnamĩrĩra, makamĩhooya.

7 Mũhianano ũcio maũigagĩrĩra ciande ciao, makaũkuua;
makaũiga handũ haguo, ũgaikara ũrũgamĩte o hau.
No ndũngĩhota kuuma hau wĩtware.

O na mũndũ angĩũkaĩra-rĩ, ndũngĩcookia,
kana ũhonokie mũndũ ũcio kuuma mathĩna-inĩ make.

8 “Inyuĩ aremi aya, ririkanai ũndũ ũyũ,
na mũwĩkĩre meciirĩa-inĩ manyu, mũũige ngoro-inĩ.

9 Ririkanai maũndũ marĩa mahĩtũkĩte, marĩa ma tene;
nĩ nĩ nĩ Mũrungu, na gũtirĩ ũngĩ tiga nĩ;
nĩ nĩ nĩ Ngai, na gũtirĩ ũngĩ ũhaana ta nĩ.

10 Nĩ nyithanagia maũndũ marĩa mageekĩka marigĩrĩrio-inĩ kuuma o
kĩambĩrĩria,
namo maũndũ marĩa magooka ngamamenyithania kuuma o tene.

Ngoiga atĩrĩ: Ũrĩa nduĩte nũkahinga,
namo maũndũ mothe marĩa nyendaga gwĩka-rĩ, no mo ngeeka.

11 Nĩngeeta nyoni ndĩa nyama kuuma mwena wa irathĩro;
nĩngeeta mũndũ wa kũhingia maũndũ marĩa nduĩte gwĩka kuuma
bũrũri wa kũraya.*

Ũrĩa njugĩte nĩngahingia;
ũndũ ũrĩa ndĩciirĩtie gwĩka nĩngawĩka.

12 Ta thikĩrĩriai, inyuĩ andũ a ngoro nyũmũ,
o inyuĩ mũraihanĩrĩrie na ũhoro wa ũthingu.

13 Nĩngũreharehe ũthingu wakwa hakuĩ,
ndũrĩ kũraya;
o nago ũhonokio wakwa ũgũũka o narua.

Ũhoro wa ũhonokio wakwa ngũwathĩrĩra Zayuni,
na njathĩrĩre riiri wakwa kũrĩ İsraili.

* 46:11 Mũndũ ũcio nĩ Kurusu.

47

Kügūa kwa Babuloni

- 1 “Atīrīrī, harūrūka ūikare thī rūkūngū-inī,
wee Mūirītu Gathirange wa Babuloni;
ikara thī ūtaikarīire gītī kia ūnene,
wee Mwarī wa andū a Babuloni.
Ndūgacooka gūtuika mūdū wa kūmenyererwo,
kana mūdū mūnyoroku ūtarī ūndū angūkīra.
- 2 Oya mahiga ma gīthī, ūthīe mūtu;
eheria gītambaya gīa kwīhumbīra ūthīū.
Heta nguo ciaku na ūguūrie magūrū maku,
ūtoboke maaī-inī ūringe tūrūū.
- 3 Nīūkarutwo nguo ūtigwo njaga,
ūikare ūconorithītio.
Nīngerīhīria,
na gūtīrī mūdū ngaiguīra tha.”
- 4 Mūkūuri witū, Jehova Mwene-Hinya-Wothe nīrīo Rītwa rīake,
nīwe Ūrīa Mūtheru wa Isiraeli.
- 5 “Wee Mwarī wa andū a Babuloni,
ikara thī ūkirīte kī, ūthīū ūkinye nduma-inī;
ndūgacooka gwītwo
mūthamaki-mūdū-wa-nja wa gwatha mothamaki.
- 6 Nīkūrakara ndaarakarītio nī andū akwa,
na ngītūma igai rīakwa rīthaaha;
ngīmaneana moko-inī maku,
nawe ūkīaga kūmaiguīra tha.
O na andū arīa akūrū
ūkīmaigīrīra icooki iritū mūno.
- 7 Nawe ūkiuga atīrī, ‘Ngūtūura ndī mūthamaki-mūdū-wa-nja nginya
tene!’
No wee ndūigana gūcūūrania maūdū maya,
o na kana wīciirie ūrīa ūhoru wamo wa kūrigīrīria ūgaikara.
- 8 “Na rīrī, ta thīkīrīria, wee wendete ikeno,
na ūikaraga ūtarī ūgwati ūngītīgīra,
na ūkeīraga atīrī,
‘Nīi no nīi, na gūtīrī ūngī tiga nīi.
Ndirī hīndī ngaatuika mūtumia wa ndigwa,
kana menye ūhoru wa gūkuīrwo nī ciana.’
- 9 Maūdū macio meerī nīmagagūkorerera o rīmwe,
mūthenya o ro ūmwe:
nīūgakuīrwo nī ciana, na ūtuīke mūtumia wa ndigwa.
Maūdū macio magaagūkorerera na ūiyūru biū,
o na gūtuika ūrī na ūrogi mūingī,
na ūgo waku ūkaingīha mūno.
- 10 Ūtūire wīhokete waganu waku,
ūkoiga atīrī, ‘Gūtīrī mūdū ūnyonaga.’
Ūūgī na ūmenyo waku nīkūhītīthagia rīrīa ūkwīra atīrī,
‘Nīi no nīi, na gūtīrī ūngī tiga nīi.’
- 11 Nī ūndū ūcio mwanangīko nīūgagūkora,

na ndũkaamenya ũrĩa ũngĩũũrĩa.
 Nĩũgakorererwo nĩ mũtino
 ũrĩa ũtangĩhota gwĩkũũra kuuma kũrĩ guo;
 ningĩ nĩũgakorererwo o ro rĩmwe
 nĩ ihooru rĩa maũndũ ũterĩgĩrĩre.

- 12 “Wee thĩ na mbere na ciama ciaku cia ũgo,
 na ũrogi waku mũngĩ ũrĩa ũtũire wĩkaga kuuma ũrĩ mũnini.
 No gwĩkorwo hĩhi nĩũkona kĩguni kĩa mo,
 kana hĩhi ũtũme kũgĩe na itua-nda inene.
- 13 Irĩa iria ciothe ũheetwo no gwĩkũnogia ikũnogetie!
 Ago aku arĩa maroraga igũrũ matu-inĩ nĩmeyumĩrie,
 acio matũragia njata na makaratha mohoro o mweri, o mweri-rĩ,
 nĩmagĩkũhonokie kuuma kũrĩ maũndũ marĩa megũgũkorera.
- 14 Ti-itherũ, andũ acio mahaana ta itira iria itigĩtwo mũgũnda;
 nĩgũcinwo magaacinwo nĩ mwaki mathire.
 Matikahota kwĩhonokia kuuma kũrĩ hinya wa rũrĩrĩmbĩ rwa mwaki,
 nĩgũkorwo hatigaakorwo makara mangĩotwo mwaki;
 hatĩrĩ mwaki haha ũngĩotwo.
- 15 ũguo noguo mangĩgwĩkĩra,
 aya mwanarutithania wĩra na mũkonjorithia nao
 kuuma rĩrĩa warĩ mũnini.
 O mũndũ wao athiaga o na mbere kũhĩtia;
 gwĩtigakorwo mũndũ o na ũmwe ũngĩgĩkũhonokia.

48

Isiraeli kũũmia Ngoro

- 1 “Atĩrĩrĩ, we nyũmba ya Jakubu, ta thikĩrĩria ũhoru ũyũ,
 o wee wĩtanagio na rĩtwa rĩa Isiraeli,
 na uumĩte rũciaro-inĩ rwa Juda,
 o inyuĩ mwĩhitaga mũkĩgwetaga rĩtwa rĩa Jehova,
 na mũkahooya Ngai wa Isiraeli,
 o na gũtuĩka mũtĩmũhooyaga na ma kana na ũthingu,
- 2 nĩgũkorwo inyuĩ mwĩtaga atũũri a itũũra rĩrĩa inene itheru,
 na mũkehoka Ngai wa Isiraeli,
 o ũcio rĩtwa rĩake arĩ Jehova Mwene-Hinya-Wothe:
- 3 O tene nĩndarathire ũhoru wa maũndũ marĩa magooka,
 ngĩmaaria na kanua gakwa na ngĩtũma mamenyeke;
 na o ro rĩmwe ngĩmahingia, namo magũkĩka.
- 4 Nĩgũkorwo nĩndamenyaga atĩ wee ũrĩ mũremi mũno,
 nayo ngingo yaku ikahaana ta rũga rĩmũ rwa kĩgera,
 naguo thĩthi waku ũgatuĩka ta gĩcango.
- 5 Nĩ ũndũ ũcio ndakwĩrĩre maũndũ maya o tene;
 ngĩkwĩra ũhoru wamo mataanekĩka, nĩgeetha ndũkanoige atĩrĩ,
 ‘Mĩhianano yakwa ya kũhooywo nĩyo ĩkĩte maũndũ macio;
 mũhianano wakwa wa gwacũhio, na ngai yakwa ya kĩgera
 nĩcio ciathanire ũhoru wamo.’
- 6 Kũigua nĩmũiguĩte maũndũ macio; ta kĩmarorei mothe.
 Gĩthĩ mũtikamoimbũra atĩ nĩguo matariĩ?

“Kuuma rĩu ndĩkwĩragaga ũhoru wa maũndũ merũ,
 ngakwĩra ũhoru wa maũndũ mahithe, o marĩa wee ũtooi.

- 7 Maündũ macio mathondeketwo o rĩu, na ti ma tene;
ndũrĩ waigua ũhoro ũcio, waũigua ũmũthĩ.
Nĩ ũndũ ũcio ndũngiuga atĩrĩ,
'Maündũ macio nĩndamenyete ũhoro wamo.'
- 8 Wee ndũrĩ waigua kana ũkamenya;
kuuma o tene matũ maku matĩrĩ mahingũka.
Nĩnjũũ wega ũria ũrĩ mündũ mũgarũ,
o na atĩ kuuma waciarwo wetũro mũremi.
- 9 Nĩngwamba kũrũgamia mang'ũrĩ makwa nĩ ũndũ wa rĩtwa rĩakwa;
na tondũ wa ũgooci wakwa ndigĩrĩrie mang'ũrĩ macio matigagũkore,
nĩguo ndigakũniine biũ.
- 10 Atĩrĩrĩ, nĩngũtheretie o na gũtuĩka ti ta ũrĩa betha ĩtheragio;
wee-rĩ, ngũgeretie thĩnĩ wa icua rĩa mĩnyamaro.
- 11 Nĩ ũndũ wakwa nĩ mwene,
ĩ ti-itherũ, nĩ ũndũ wakwa nĩ mwene-rĩ, nĩngeeka ũndũ ũcio.
Nĩ mwene-rĩ, ndaahota atĩa gwĩtikĩria rĩtwa rĩakwa rĩthaahio?
Riiri wakwa ndikaũhe mündũ ũngĩ.

Isiraeli Kũrekio

- 12 "Atĩrĩrĩ, wee Jakubu, ta thikĩrĩria,
o na wee Isiraeli ũria nĩ njĩtĩte:
Nĩ nĩ nĩ Ngai; nĩ nĩ wa mbere,
o na nĩngĩ nĩ nĩ wa kũrigĩrĩria.
- 13 Guoko gwakwa kĩũmbe nĩkuo kwahaandire mĩthingi ya thĩ,
na guoko gwakwa kwa ũrĩo gũgĩtambũrũkia matu;
rĩrĩa ndaameta,
mothe marũgamaga o hamwe.
- 14 "Cookanĩrĩrai hamwe inyuothe na mũthikĩrĩrie:
Nĩ mĩhianano ĩrĩkũ ya kũhooywo ĩrĩ yombũranĩra maündũ macio?
Mündũ ũria Jehova ethuurĩre manyiitanĩre nake
nĩwe ũkaahingia muoroto wake wa gũũkĩrĩra bũrũri wa Babuloni;
guoko gwake nĩkuo gũgookĩrĩra andũ a Babuloni.
- 15 Nĩ, o nĩ-rĩ, nĩnjarĩtie;
ĩ nĩguo, nĩ nĩ ndĩmwĩtĩte,
na nĩngamũrehe,
na nĩakagaacĩra wĩra-inĩ wake.
- 16 "Nguhĩrĩrai mũthikĩrĩrie ũhoro ũyũ:
"Kuuma o kĩambĩrĩria ndĩrĩ ndaaria ũhoro na hito;
maündũ macio makĩoneka, nĩ ngoragwo ho."

Na rĩu Mwathani Jehova nĩwe ũndũmĩte,
we mwene o na Roho wake.

- 17 Jehova, o we Mũkũuri waku,
o we Mũtheru wa Isiraeli, ekuuga atĩrĩ:
"Nĩ nĩ nĩ Jehova Ngai waku,
ũrĩa ũkũrutaga maündũ marĩa makwagĩrĩrie,
na nowe ũkuonagĩrĩria njĩra ĩria wagĩrĩrwo nĩkũgera.
- 18 Naarĩ korwo nĩmwaiquĩte maathani makwa,
thayũ wanyu ũngĩahaanire ta rũũ rũgũtherera,
naguo ũthingu wanyu ũhaane ta makũmbĩ ma ĩria-inĩ.
- 19 Njiaro cianyu ingĩaingĩhire o ta mũthanga,
nacio ciana cianyu cingĩhe ta hĩndĩ cia mũthanga ĩria itangĩtarĩka;

rīitwa rīao rītingīkaaniinwo,
kana rīanangwo, rīeherio mbere yakwa.”

20 Umai būrūri wa Babuloni,
mwīthare, muume kūrī andū a Babuloni!
Anīrīrai ūhorō ūyū na kayū kanene mūkenete,
na mūhunje ndūmīrīrī ino.
Mītūmei nginya ituri-inī cia thī;
ugai atīrī, “Jehova nīakūūrīte ndungata yake Jakubu.”

21 Matianyootire hīndī rīra aamatoongoreirie werū-inī;
nīamarutīre maaī kuuma rwaro-inī rwa ihiga;
o na nīngī agīatūra rwaro rwa ihiga,
namo maaī makiuma ho.

22 Jehova ekuuga atīrī, “Andū arīa aaganu matikagīa na thayū o na rī.”

49

Ndungata ya Jehova

1 Atīrīrī, inyuī mūtūūruga icīgīrīra-inī ta thikīrīriai;
o na inyuī andū a mabūrūri ma kūraya ta iguai:
Jehova aanjītire itarī mūciare;
ndī o nda ya maitū nīguo aanjītire na rīitwa rīakwa.

2 Nīatūmire kanua gakwa gatūike ta rūhiū rūūgī rwa njora,
na akīhitha kīruru-inī gīa guoko gwake;
agīthondeka ta mūguī mūnyoroku,
na akīhitha thiaka-inī wake.

3 Agīcooka akīnjūra atīrī, “Wee Isiraeli, nīwe ndungata yakwa,
andū nīmarīngocaga nī ūndū waku.”

4 No ngiuga atīrī, “Nīi ndutīte wīra wa tūhū;
hūthīrīte hinya wakwa wothe nī ūndū wa maūndū matarī kīguni na
ma tūhū.

No rīrī, ūhorō wakwa wa gūtūrwo ciira na kīhooto uumaga harī Jehova,
narīo irīhi rīakwa rīrī na Ngai wakwa.”

5 Na rīu-rī, Jehova ūrīa wanyūūmbire ndī nda ya maitū ndūike ndungata
yake,
nīguo hūndūre Jakubu, ndīmūcookie harī we, na njookanīrīrie
Isiraeli harī we,

nīgūkorwo ndī mūtūku maitho-inī ma Jehova,
na Ngai wakwa agakorwo arī hinya wakwa,

6 Jehova ekuuga atīrī:

“Nī ūndū mūhūthū harīwe gūtūika ndungata yakwa,
ya gūcookereria mīhīrīga ya Jakubu,
na kūhūndūra matigari ma Isiraeli marīa ndūtigīurie.
Nīngī nīngatūma ūtuīke ūtheri wa gūtherera andū a ndūrīrī,
nīgeetha ūtware ūhonokio wakwa ituri-inī ciothe cia thī.”

7 Jehova, Mūkūūri wa Isiraeli,

o we Ūrīa Mūtheru wa Isiraeli,
ekwarīra ūrīa mūnyarare na agathūūrwo nī ndūrīrī,
akeera ūrīa ndungata ya aathani atīrī,
“Athamaki marīkuonaga magakūrūgamīra,

aanake a athamaki makuona magakūinamīrīra,
nī ūndū wa Jehova, ūcio mwīhokeku,
o we Ūrīa Mūtheru wa Isiraeli, ūrīa ūgūthuurīte.”

Gūcookereria Isiraeli

⁸ Jehova ekuuga atīrī,
“Hīndī ya gwītīkīrīka, nīngagūcookeria ūhoro,
naguo mūthenya wa kūhonokania, nīngagūteithia;
nīndīkūmenyaḡīrīra, na nīngūkūheana
ūtūike wa kūrīkanīra kīrīkanīro na andū anyu
ḡā kūmacookeria būrūrī,
na ūtūme megwatīre igai rīa kūndū kūrīa gwatigirwo gūkirīte ihooru,
⁹ na nīngī wīre andū arīa mohetwo atīrī, ‘Thīī, nīmuohorwo,’
nao arīa maikarīte nduma-inī ūmeere atīrī, ‘Umīrai ūtheri-inī!’

“Makaarīthagio mīkīra-inī ya njīra,
na moonage ḡā kūrīa tūrīma-inī tuothe tūrīa tūtārī kīndū.

¹⁰ Matikaahūta kana manyoote,
kana macinwo nī ūrugarī wa werū-inī o na kana mahīe nī riūa.
Nīgūkorwo ūrīa ūmaiguagīra tha nīwe ūkaamoonia njīra
na amatongoragie amatware ithima-inī cia maaī.

¹¹ Nīngatūma kūḡie njīra irīma-inī ciakwa ciothe,
nacio barabara ciakwa irīa njārī ciambatīro na igūrū.

¹² Atīrīrī, magooka moimīte kūndū kūrīya:
amwe makoima gathigathini, na amwe moime ithūiro,
na arīa anḡī moime rūgongo rūa Sinimu.”

¹³ Wee igūrū, anīrīra nī ḡūkena;
nawe thī ūcanjamūke,
na inyuū irīma-rī, inai rwīmbo!
Nīgūkorwo Jehova nīahooreretie andū ake,
nao andū ake arīa anyariire akamaiguīra tha.

¹⁴ No rīrī, Zayuni oigire atīrī, “Jehova nīandiganīrie,
Mwathani nīariganīrwo nī nīi.”

¹⁵ “Nyina wa mwana-rī, no ariganīrwo nī mwana ūrīa arongithia,
na aage kūiguīra tha mwana ūrīa aciarīte?
Hihi no kūhoteke ariganīrwo,
no nīi ndikaariganīrwo nīwe!

¹⁶ Atīrīrī, ngururīte mūhiano waku hī-inī ciakwa,
nacio thingo ciaku ikoragwo mbere yakwa hīndī ciothe.

¹⁷ Ariū aku mahiūhīte magīcookaga kūrī we,
nao arīa makwanangīte nīmarakūūrīra.

¹⁸ Tiira maitho maku wīrorere kūndū guothe;
ariū aku othe maracookanīrīra hamwe moke harīwe.”
Jehova ekuuga atīrī, “Ti-itherū o ta ūrīa nīi ndūūrāga muoyo-rī,
ūkaamehumba othe ta mathaga;
ūkaamehumba o ta ūrīa mūhiki egemagia na mathaga make.

¹⁹ “O na ḡūtūika nīwanangītvo ūgakira ihooru,
o naguo būrūrī waku ūkonūhwo-rī,
būrūrī ūcio nīūkanyīha wage kūiganīra andū arīa matūūrāga kuo,

nao arĩa magūtambuurangĩte magaaakorwo maingatĩtwo magathiĩ haraaya nawe.

20 Ciana iria ciaciariĩrwo bũrũri ũrĩa watahiĩrwo, ikoiga ũkĩguaga atĩrĩ,

‘Bũrũri ũyũ nĩ mũnini, ndũngĩtũigana, tũhe kũndũ kũngĩ gwa gũtũũra.’

21 Hĩndĩ iyo nũkeyũria na ngoro yaku atĩrĩ,

‘Nũũ wanjariĩre ciana ici,

kuona atĩ nĩndakuĩrĩrwo nĩ ciana ciakwa, ngĩtigwo ta ndĩ thaata; ndaarĩ mũtahe na ngamenwo.

Nũũ warerire ciana ici?

Niĩ ndatigirwo nyiki,

no rĩrĩ, ciana ici ciumĩte nakũ?’ ”

22 Mwathani Jehova ekuuga ũũ:

“Atĩrĩrĩ, nĩngeeta ndũrĩrĩ,

njooke nyambararie bendera yakwa kũrĩ andũ a mabũrũri;

nao nĩmakarehe ariũ aku mamakuũte na moko,

na makuue airĩtu aku na ciande ciao.

23 Athamaki nĩo magaatũka mathoguo ma gũkũrera,

na atumia ao matũike ta aa maitũguo a gũkũrera.

Nĩmagakũinamĩrĩra maturumithĩtie mothiũ mao thĩ,

na nĩmagacũna rũkũngũ rũrĩa rũrĩ magũrũ-inĩ maku.

Hĩndĩ iyo nĩũkamenya atĩ niĩ nĩ niĩ Jehova;

arĩa manjĩhokaga matigaaconoka.”

24 Anga njamba irĩ hinya no itunywo indo iria itahĩte,

o na kana andũ arĩa maanyĩtĩtwo mahonokio kuuma kũrĩ andũ karaũ?

25 No rĩrĩ, Jehova ekuuga atĩrĩ:

“Iĩ, njamba cia ita nĩĩgatunywo andũ arĩa ciohete mĩgwate,

na indo iria itahĩtwo itunyanwo kuuma kũrĩ andũ arĩa karaũ;

nĩngahũũrana na andũ arĩa mahũũranaga nawe,

na nĩngahonokia ciana cianyu.

26 Nĩngatũma andũ arĩa makũhinyagĩrĩria marĩe nyama cia mĩĩrĩ yao;

makaarĩo nĩ thakame yao ene o ta marĩtwo nĩ njoohi.

Nao andũ othe nĩmakamenya,

atĩ niĩ, Jehova, nĩ niĩ Mũhonokia waku,

na Mũkũuri waku, o niĩ ũrĩa Mwene-Hinya wa Jakubu.”

50

Mehia ma Isiraeli

1 Jehova ekũũria atĩrĩ,

“Marĩa marĩa maitũguo aaheirwo ma gũtigana nake,

o macio monanagia atĩ nĩndamũteire-rĩ, marĩ ha?

Kana nĩ mũndũ ũrĩkũ wa arĩa ndaarĩ thĩrĩ nao ndakwendeirie?

Nĩ ũndũ wa mehia manyu-rĩ, nĩkĩo mwendirio;

nĩ ũndũ wa ũrĩa mwagararĩte watho,

nĩkĩo nyina wanyu aateirwo.

2 Rĩrĩa ndokire-rĩ, nĩ kĩĩ gĩatũmire haage mũndũ o na ũmwe?

Nĩngĩ rĩrĩa ndetanire-rĩ, nĩ kĩĩ gĩatũmire haage mũndũ o na ũmwe

wanjĩtĩkire?

Kaĩ guoko gwakwa gwakuhĩhĩte, nĩguo kũremwo nĩkũmũkũũra?

Nĩ hinya njagĩte wa kũmũhonokia?

Ikũũma rĩakwa riiki nĩrĩtũmaga iria rĩhũe,
o na ngatũma njũũĩ ituĩke werũ;
thamaki ciakuo ikabutha nĩ kwaga maaĩ,
na igakua nĩ nyoota.

3 Nĩĩ humbaga igũrũ nguo ya nduma,
na ngarikunĩkĩra na nguo ya ikũnia.”

4 Mwathani Jehova nĩaaahete rũrĩmĩ rwa andũ arĩa marutĩtwo maũndũ,
nĩguo menyage ũrĩa ciugo ciakwa ingĩhota gũteithia andũ arĩa anogu.
Anjarahũraga rũciinĩ o rũciinĩ,
akaarahũra matũ makwa thikĩrĩrie nĩguo ndĩĩrute ta andũ arĩa
marutagwo maũndũ.

5 Mwathani Jehova nĩahingũrĩte matũ makwa,
na nĩ ndirĩ ndamũremera;
ndicookete na thuutha.

6 Ndaneanire mũgongo wakwa kũrĩ andũ arĩa maahũũraga,
kĩreru gĩakwa ngĩkĩnengera arĩa maangũũraga nderu;
ndiahithire ũthiũ wakwa atĩ nĩguo ndikanyũrũrio,
kana ndige gũtuĩrwo mata.

7 Tondũ Mwathani Jehova nĩwe ũndeithagia-rĩ,
ndirĩ hĩndĩ ngaaconorithio.

Nĩ ũndũ ũcio ndũmĩte ũthiũ wakwa ũikare ũũmĩte o ta ihiga rĩa nyaigĩ,
na nĩnjũũĩ ndirĩ hĩndĩ ngaaconorithio.

8 Ningĩ ũrĩa ũnduuaga mũthingu arĩ hakuĩ.

Nũũ ũngĩgũthitanga?

Nĩoke tũrũgamane nake!

Ningĩ ũrĩa ũngĩnjiirithia akĩrĩ we ũ?

Mũndũ ũcio nĩarekwo akĩng'ethere!

9 Atĩrĩrĩ, Mwathani Jehova nĩwe ũndeithagia.

Ūrĩa ũngĩndua mwĩhia akĩrĩ ũũ?

Andũ acio othe magaaithira o ta ũrĩa nguo ithiraga;
makaarĩio nĩ memenyi, mathire biũ.

10 Nũũ thĩinĩ wanyu wĩtigĩrĩte Jehova,
na wathĩkagĩra kiugo kĩa ndungata yake?

Mũndũ ũrĩa ũthiagĩra nduma-inĩ,

ũrĩa ũtarĩ na ũtheri,

nĩakĩhoke rĩtwa rĩa Jehova,
na egiritanie na Ngai wake.

11 No rĩrĩ, rĩu inyuĩ arĩa othe mwakagia mwaki,

na mũkeehe imũrĩ igwakana-rĩ,

thĩĩ, mũgerere ũtheri-inĩ wa mwaki wanyu,

na wa imũrĩ cia mwaki ũrĩa mũgwatĩtie.

Ūndũ ũyũ nĩguo mũkaamũkĩra kuuma guoko-inĩ gwakwa:

Mũgaakoma thĩ na mĩnyamaro.

51

Ūhonokio wa Zayuni wa Tene na Tene

1 “Atĩrĩrĩ, inyuĩ mũrũmagĩrĩra maũndũ ma ũthingu ta thikĩrĩriai,
o inyuĩ mũrongoragia Jehova:

Rorai rwaro rwa ihiga rũrĩa mwarutirwo,
o na kienjero kĩa mahiga kĩrĩa mwenjirwo;

2 ta rorai Iburahĩmu, o we ithe wanyu,
o na Sara, ũria wamũciarire.
Nĩgũkorwo hĩndĩ ĩria aarĩ o wiki nĩguo ndamwĩtire,
na ngĩmũrathima, ngĩtũma aingĩhe.
3 Ti-itherũ Jehova nĩakahooreria Zayuni,
o na ahoorerie kũndũ gwakuo kũria kwanangĩtwo;
werũ wakuo akaaũtua o ta Edeni,
na rũng'ũrĩ rwakuo arũtue o ta mũgũnda wa Jehova.
Kũu guothe gũkaiyũra gikeno, na gũcanjamũka ngoro,
na gũcookagia ngaatho, o gũkinagwo nyĩmbo.

4 “Inyuĩ andũ akwa ta thikĩriaia,
na inyuĩ rũrĩrĩ rwakwa, njiguai:
Nĩgũkorwo watho ũkoima harĩ nĩ;
nakĩo kĩhoo to gĩakwa nĩkĩo gĩgaatuĩka ũtheri wa ndũrĩrĩ.

5 Ũhoru wakwa wa ũthingu nĩurooka o na ihenya,
nakuo kũhonokania gwakwa kũrĩ hakuhi kuoneka,
o nakuo guoko gwakwa nĩkuo gũgaatuĩra andũ a ndũrĩrĩ ciira wa
kĩhoo to.
Andũ a icigĩrĩra-inĩ nĩ nĩ magaacũthĩrĩria
na meterere guoko gwakwa marĩ na mwĩhoko.

6 Tiirai maitho manyu na igũrũ,
na mũrore thĩ ĩria ĩrĩ mũhuro;
igũrũ rĩkaabuĩria o ta ndogo,
nayo thĩ ĩthire o ta ũria nguo ĩthiraga,
nao atũũri ao makuage o ũguo ta ngĩ.
No rĩrĩ, ũhonokio wakwa nĩwagũtũra nginya tene,
naguo ũthingu wakwa ndũrĩ hĩndĩ ũgaathira.

7 “Ta njiguai, inyuĩ andũ arĩa mũũĩ ũhoru wa ũthingu,
o inyuĩ andũ arĩa mũrũmĩtie watho wakwa ngoro-inĩ cianyu:
Mũtigitigĩre kũmenwo nĩ andũ,
o na kana mũmakio nĩ irumi iria mamũrumaga nacio.

8 Nĩgũkorwo makaarĩo nĩ memenyi mathire biũ o ta nguo;
na marĩo nĩ igunyũ o ta marĩ guoya wa ng'ondũ.
No rĩrĩ, ũhoru wakwa wa ũthingu nĩ wa gũtũra nginya tene,
naguo ũhonokio wakwa ũtũre nginya njiarwa-inĩ ciothe.”

9 Arahũka, arahũka! Wĩkĩre hinya,
wee guoko kwa Jehova;
arahũka o ta ũria waarahũkire matukũ marĩa ma tene,
warahũke o ta hĩndĩ ya njiarwa cia tene.
Githĩ wee tiwe watinangirie Rahabu tũcunjĩ,
o wee watheecangire nyamũ ĩyo nene, ũkĩmĩtũrĩkania?

10 Githĩ tiwe wahũithirie iria,
maaĩ ma kũndũ kũria kũriku mũno,
o wee watemire njira kũu iria-inĩ kũria kũriku,
nĩgeetha andũ arĩa wakũũrite maringĩre yo?

11 Andũ arĩa akũũre a Jehova nĩmagacooka.
Nao magaatonya Zayuni makiinaga;
nĩmagekĩrwo thũmbĩ ya gĩkeno gĩa tene na tene.
Magaakena na macanjamũke,
nakĩo kieha na mũcaayo nĩgathira biũ.

12 “Niĩ, o niĩ mwene-rĩ, ni niĩ ndĩmũhooreragia.
 Wee ũrĩ ũ, atĩ nĩguo wĩtigĩre andũ arĩa makuuaga,
 na ũgetigĩra ariũ a andũ arĩa magaatuuo o ta nyeki,
 13 nawe ũkariganĩrwo nĩ Jehova ũrĩa wakũumbire,
 o we ũrĩa watambũrũkirie matu,
 na agĩaka mĩthingi ya thĩ,
 atĩ nĩguo o ũtũurage na guoya o mũthenya
 nĩ ũndũ wa mang’ũrĩ ma mũhinyanĩrĩria
 rĩrĩa ekwĩhaarĩria aniinane?

Namo mang’ũrĩ ma mũhinyanĩrĩria ũcio-rĩ, makĩrĩ ha?

14 Nao oohwo arĩa marainaina nĩ guoya nĩmekuohorwo o narua;
 matigakuĩra kũu marima-inĩ ma njeera,
 o na kana irio ciao ciage.

15 Nĩgũkorwo nĩ niĩ Jehova Ngai wanyu,
 ũrĩa ũtũmaga iria riikie ndiihũ nĩguo makũmbĩ marĩo makaruruma;
 Jehova Mwene-Hinya-Wothe nĩrĩo rĩitwa rĩake.

16 Nĩnjĩkĩrĩte ciugo ciakwa kanua-inĩ gaku,
 na ngakũhumbĩra na kĩĩruru gĩa guoko gwakwa,
 o niĩ ndatambũrũkirie matu harĩa marĩ,
 na ngĩaka mĩthingi ya thĩ,
 o niĩ njĩiraga andũ a Zayuni atĩrĩ, ‘Inyuĩ mũrĩ andũ akwa.’ ”

Gĩkombe kĩa Mang’ũrĩ ma Jehova

17 Arahũka, arahũka!

Wee Jerusalemu ũkĩra,
 o wee ũnyuĩrĩre gĩkombe kĩa mang’ũrĩ ma Jehova,
 ũnengereirio kuuma guoko-inĩ gwake,
 o wee ũnyuĩrĩre kuuma mbakũri
 irĩa itũmaga andũ matũgũge na ũkamĩinĩkĩrĩria.

18 Harĩ ariũ ake othe arĩa aaciarire,
 gũtirĩ o na ũmwe ũngĩmũtongoria;
 o na nĩngĩ ariũ ake othe arĩa aarerire-rĩ,
 gũtirĩ o na ũmwe ũngĩmũnyũita guoko.

19 Mogwati maya meerĩ nĩmo magũkorete;
 nũũ ũgaagĩkũhooreria?
 Mogwati macio nĩ mwanangĩko na ũniinani,
 nĩngĩ nĩ ng’aragu o na rũhiũ rwa njora;
 nũũ ũgaagĩkũhooreria?

20 Ariũ aku nĩmaringĩkĩte;
 nao makomete macemanĩrio-inĩ ma njĩra ciothe,
 magakoma o ta thĩyia inyĩitĩtwo nĩ mũtego.
 Maiyũritwo nĩ mang’ũrĩ ma Jehova,
 na ikũuma rĩa Ngai wanyu.

21 Nĩ ũndũ ũcio igua ũhoru ũyũ, wee ũnyariĩtwo,
 ũkarĩo, no ti ndĩbei ikũrĩte.

22 Mwathani Jehova Ngai waku
 ũrĩa ũgitagĩra andũ ake, ekuuga ũũ:
 “Atĩrĩrĩ, nĩngwehereirie gĩkombe kĩrĩa gĩatũmire ũtũgũge,
 ngakĩruta guoko-inĩ gwaku;
 o na ngakwehereria mbakũri ya mang’ũrĩ makwa,
 na ndũgacooka kũmĩnyuĩra rĩngĩ.

23 Nĩnganeana mbakũri iyo moko-inĩ ma arĩa makũnyariiraga,
 o arĩa maakwĩrĩre atĩrĩ,

'Wīgũithie thĩ, nĩguo tũkũgerere igũrũ.'
 Nawe ũgikoma, mũgongo waku ũgĩtuĩka taarĩ thĩ,
 na ũkĩũtua taarĩ njira nĩguo andũ acio makũgeragĩre igũrũ."

52

¹ Arahũka, arahũka, wee Zayuni,
 wĩkĩre hinya.

Ĩkĩra nguo ciaku iria irĩ riiri,
 o wee Jerusalemu, itũũra rĩrĩa inene na rĩamũre.
 Nĩgũkorwo kuuma rĩu thĩnĩ waku
 gũtigacooka gũtoonya mũndũ ũtarĩ mũruu
 kana mũndũ ũrĩ na thaahu.

² Wĩribaribe rũkũngũ;
 ũkĩra, ũikarĩre gĩtĩ kĩa ũnene, wee Jerusalemu.
 Wĩohore mĩnyororo ĩyo ĩrĩ ngingo yaku,
 wee mwarĩ wa Zayuni, o wee ũtũire ũrĩ muohe.

³ Nĩgũkorwo Jehova ekuuga atĩrĩ:
 "Wee wendirio ũtarutĩrwo kĩndũ,
 na ũgaakũũrwo ũtarutĩrwo mbeeca."

⁴ Nĩgũkorwo Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ:
 "Tene andũ akwa maikũrũkire bũrũri wa Misiri
 magĩthĩ gũtũũra marĩ ageni kuo;
 thuutha ũyũ andũ a Ashuri nĩmamahinyĩrĩrie."

⁵ Jehova ekũũria atĩrĩ, "Rĩu-rĩ, nĩ kĩ ndĩ nakĩo?
 "Nĩgũkorwo andũ akwa maatahirwo o ũguo tũhũ,
 nao andũ arĩa mamaathaga no kũmanyũrũria.
 Narĩo rĩũtwa rĩakwa rĩcambagio hĩndĩ ciothe,"
 ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

⁶ "Nĩ ũndũ ũcio andũ akwa nĩmakamenya rĩũtwa rĩakwa;
 mũthenya ũcio nĩmakamenya
 atĩ nĩ nĩ ndaarĩrie ũhoru ũcio o tene.
 ĩrĩ nĩguo, nĩ nĩ ndawaririe."

⁷ Kaĩ magũrũ ma mũndũ ũrĩa ũrarehe ũhoru mwega,
 nĩmagĩrĩre kũu irĩma-inĩ igũrũ-ĩ,
 o ũcio ũrahunjanĩria ũhoru wa thayũ,
 na akarehe ũhoru mwega wa maũndũ magĩrĩru,
 o na akahunjanĩria ũhoru wa kũhonokania,
 o we ũrĩa ũreera Zayuni atĩrĩ,
 "Ngai waku nĩwe ũrathamaka!"

⁸ Atĩrĩrĩ, ta thikĩrĩria! Arangĩri aku nĩmaranĩrĩra;
 maranĩrĩra nĩ gũkena marĩ hamwe.

Rĩrĩa Jehova agaacooka Zayuni,
 nĩmakeyonera na maĩtho mao.

⁹ Atĩrĩrĩ, inyuĩ kũndũ kũria kwanangĩtwo kwa Jerusalemu,
 ambĩrĩriaĩ kũina nyĩmbo cia gĩkeno,
 nĩgũkorwo Jehova nĩahooreretie andũ ake,
 na agakũũra Jerusalemu.

¹⁰ Jehova nĩakaguũria guoko gwake gũtheru
 harĩ ndũrĩrĩ ciothe, ikuone na maĩtho mao,
 nacio ituri ciothe cia thĩ nĩcikoona
 ũhonokanio wa Ngai witũ.

- 11 Eherai, eherai, umai kũu!
Mũtikahutie kĩndũ kĩrĩ thaahu!
Umai kũu na mwĩtherie,
inyuĩ mũkuuaga indo cia Jehova.
- 12 No rĩrĩ, mũtikoima na ihenya,
kana mũthiĩ mũhanyũkĩte;
nĩgũkorwo Jehova nĩwe ũkaamũtongoria,
Ngai wa Isiraeli nĩwe ũkaamuuma thuutha, amũgitĩre.

Ndungata Gũthĩnĩka

- 13 Atĩrĩrĩ, ndungata yakwa ĩgeekaga maũndũ na ũũgĩ,
nĩĩkambarario na yambatĩrio, o na ĩtũũgĩrio mũno.
- 14 O ta ũrĩa andũ aingĩ maagegĩrio mũno nĩ ũndũ wake,
tondũ gĩthiithi gĩake nĩgĩathũkĩtio mũno, gĩgakĩra kĩa mũndũ o
wothe,
na mũhianĩre wake ũgathũkio gũkĩra mũhianĩre wa andũ,
- 15 ũguo noguo akaamakia ndũrĩrĩ nyingĩ,
nao athamaki nĩmagatumia tũnua twao nĩ ũndũ wake.
Nĩgũkorwo maũndũ marĩa materĩtwo, nĩmakamoona,
na maũndũ marĩa mataiguĩte, nĩmakamenya ũhoru wamo.

53

- 1 Nũũ wĩtikĩtie ũhoru witũ,
nakuo guoko kwa Jehova-rĩ, kũguũrĩrio ũ?
- 2 Nĩgũkorwo ndungata ĩyo yakũire ĩhaana ta mũtĩ mwĩthĩ,
na ta mũri ũmerete kũndũ kũmũ.
Ndĩarĩ kĩrorerwa o na kana ĩgathakara ũndũ tũngĩaguucĩrĩrio nĩyo,
ĩkĩoneka-rĩ, gũtirĩ kĩndũ kĩngĩatũmire tũmĩrĩrĩre.
- 3 Ndungata ĩyo nĩnyanyararĩwo na ĩkĩregwo nĩ andũ,
aarĩ mũndũ wa kĩa kĩa kĩa na wonete thĩna.
- O ta mũndũ ũrĩa andũ mahithaga mothiũ mao matikamuone-rĩ,
aanyararĩwo, na ithuĩ tũtiigana kũmũtĩa.
- 4 Ti-itherũ nĩwe woire wonje witũ,
na agĩkuua kĩa giitũ;
no ithuĩ twatuire nĩkũhũrwo aahũũrĩtwo nĩ Ngai,
akamũgũtha na akamũnyamaria.
- 5 No rĩrĩ, aatĩhangĩrio nĩ ũndũ wa mahĩtia maitũ,
o na akĩhehenjwo nĩ ũndũ wa waganu witũ;
nakuo kũherithio kũrĩa gwatũmire tũgĩe na thayũ nĩwe waherithirio,
na ithuĩ tũhonagio nĩ ũndũ wa nguraro ciake.
- 6 Ithuothe, nĩtũhĩtĩtie njĩra, tũgaturuura ta ng' Ondu ciũrĩte,
o mũndũ agathĩ na njĩra yake mwene;
nake Jehova nĩamũigĩrĩre
waganu witũ ithuothe.
- 7 Nĩahinyĩrĩrio na agĩthĩnio, nowe ndaatumũrĩre kanua gake;
aakĩrĩre ki o ta ũrĩa gatũrũme gakĩraga gagĩthĩ gũthĩnjwo,
na o ta ũrĩa ng' Ondu ĩkĩraga ki ĩrĩ mbere ya mũmĩenji guoya,
noguo o nake ataatumũrĩre kanua gake.
- 8 Eheririo na ũndũ wa kũhinyĩrĩrio na gũtũrwo ciira ũtarĩ wa kĩhooito.
Ha ũhoru wa rũciarũ rwake-rĩ, nũũ ũngĩaria ũhoru waruo?

Nīgūkorwo eeheriyo kuuma būrūri wa arīa matūūruga muoyo;
na nī ūndū wa mahītia ma andū akwa nīkīo aahūūrwo.

⁹ Rīrīa aakuire aigirwo mbīrīra-inī ya andū aaganu,
o na agīthikwo mbīrīra-inī ya andū arīa itonga,
o na harīa atekīte ūndū mūūru,
kana kanua gake gakaaria maheeni.

¹⁰ No rīrī, Jehova nīonire arī wega amūhehenje, na agītūma athīnīke,
na rīrīa Jehova agaatūma muoyo wake ūtūike igongona rīa mehia-rī,
nīakoona rūciaro rwake, na amūingīhīrie matukū make,
nagu wendī wa Jehova nūkagaacīra guoko-inī gwake.

¹¹ Thuutha wa ngoro yake gūthīnīka,
nīakoona uumithio wa gūthīnīka gwake, na aiganīre;
nī ūndū wa ūmenyo wake, ndungata īyo yakwa thingu
nūgatūma andū aingī matūike athingu,
na nūgakuuu mawaganu mao, imeherie.

¹² Nī ūndū ūcio nīngamīgayanīria igai hamwe na arīa anene,
o na magayane indo cia gūtahwo na andū arīa marī hinya,
tondū nīarutire muoyo wake akue,
na agītaranīrio na arīa aagarari watho.
Nīgūkorwo nīakuire mehia ma andū aingī,
o na arīa maahītīte akīmathaithanīrīra.

54

Riiri ūrīa Ūgooka wa Zayuni

¹ “Atīrīrī, wee mūndū-wa-nja thaata ina rwīmbo,
o wee ūtarī waciara mwana;
ambīrīria kūina rwīmbo, na wanīrīre nī gūkena,
wee ūtarī wanyīttwo nī ruo rwa gūciara,
tondū ciana cia mūndū-wa-nja ūrīa ūtiganīrio nī nyingī,
gūkīra cia ūrīa ūrī na mūthuuri,”
ūguo nīguo Jehova ekuuga.

² “Wīyaramīrie handū ha hema yaku,
na ūtambūrūkie mataama ma hema yaku maarame,
maguucie ūtekūmacaaīra;
raihia mīkanda ya hema yaku,
nacio hīgī ciayo ūcikiindīre irūme biū.

³ Nīgūkorwo nūgatheerema mwena wa ūrīo na wa ūmotho;
njiaro ciaku nūkegwatīra mabūrūri ma ndūrīrī,
na itūūre matūūra manene ma cio marīa matigīttwo matarī andū.

⁴ “Ndūkanetiģire; tondū ndūgaaconoka.
O na ndūkanaigue guoya wa gūconorithio;
nīgūkorwo ndūrī hīndī ūkaanyararithio.
Nīukariganīrwo nī thoni cia ūnini waku,
na ndūgacooka kūririkana rīngī
ūrīa wananyararwo nīgūkorwo ūrī wa ndigwa.

⁵ Nīgūkorwo ūrīa Mūūmbi waku nīwe mūthuuri waku,
nake etagwo Jehova Mwene-Hinya-Wothe,
o we Ūrīa Mūtheru wa Isiraēli nīwe Mūkūūri waku;
nake etagwo Ngai mwene thī yothe.

⁶ Nīgūkorwo Jehova nīagagwīta ūcooke,
ūhaana ta mūtumia ūtiganīrio, na mūthīnīku ngoro,

mūtumia wahikire arī mūnini, agacooka agateo,”
ūguo nīguo Ngai waku ekuuga.

7 “Nīgūkorwo ndīragūtiganīrie o gwa kahinda kanini,
no nīngūgūcookia ndī na tha nyingī mūno.

8 Hīndī ya marakara maingī
nīndakūhithire ūthiū wakwa gwa kahinda kanini,
no nī ūndū wa ūtugi ūria ūtathiraga, nīngakūguīra tha,”
ūguo nīguo Jehova Mūkūri waku ekuuga.

9 “Kūrī nī matukū maya no ta marīa ma hīndī ya Nuhu,
rīria ndehītire ngūga atī maaī ta macio ma hīndī ya Nuhu
matigacooka kūiyūra thī.

Nī ūndū ūcio rīu nīndīhītite atī ndigacooka kūrakara nīwe
o na kana ngūkūume rīngī.

10 Nīgūkorwo irīma no ithingithio,
natuo tūrīma tweherio,

no rīrī, wendo wakwa ūria ūtathiraga ūria ngwendete naguo-rī,
ndūkeenenyio,
o na kana kīrīkanīro gīakwa gīa thayū kīeherio harīwe,”
ūguo nīguo Jehova ūria ūkūiguagīra tha ekuuga.

11 “Atīrīrī, wee itūūra rīrī inene inyamarie,
o wee ūthukathukītwo nī ihuhūkanio,
na ūkaaga wa gūkūhooreria,

nīngagwaka na mahiga ma rangi wa mīthemba mīngī,
nayo mīthingi yaku ndīmīake na mahiga ma yakutī.

12 Nīngathondeka ndirica ciaku na mahiga mega matune,
na ihingo ciaku ndīcithondeke na mahiga ma goro me kūhenia,
nacio thingo ciaku ciothe ikorwo irī cia mahiga ma goro mūno.

13 Ciana ciaku ciothe nīkarutagwo ūhoru nī Jehova,
naguo thayū wa ciana icio ciaku nīūkaingīha mūno.

14 Nīūgaikara ta ūhaandītwe wega ūhoru-inī wa ūthingu:

Ūnyamarania nīūgakūrahīrīria;
ndūgakorwo ūrī na ūndū ūngītūma wītīgīre.

Nakīo kimako nīgīgakūrahīrīria;
gītīgagūkuhīrīria.

15 Na rīrī, andū mangīgaagūtharīkīra-rī, nī ndigakorwo ūhoru-inī ūcio;
na mūdū o wothē ūgaagūtharīkīra-rī, ūcio nī kwīneana akeeneana
harīwe.

16 “Atīrīrī, nī nī nī ndoombire mūturi,
ūria ūhurutagīra mwaki wa makara,
na agatura kindū kīa mbaara o ūria kīagīrīire wīra-inī wakīo.

O na mūdū ūria wanangaga akaniinana-rī, nī nī ndīmūmbīte;

17 na gūtīrī kindū kīa mbaara gīthondeketwo gīa gūgūūkīrīra
gīkaagaacīra wīra-inī wakīo,
na nīūkahoota mūdū ūria ūkaaria ciugo cia gūgūthitanga.

Rīrī nīrīo igai rīa ndungata cia Jehova,
o naguo ūhoru wacio wa gūtūuo thingu uumaga harī nī,”
ūguo nīguo Jehova ekuuga.

55

Gwĩtwo kwa Andũ Anyootu

1 “Atĩrĩrĩ, inyuĩ inyuothe arĩa mũnyootĩ-rĩ,
ũkaai mũnyue maaĩ;

na inyuĩ mũtarĩ na mbeeca-rĩ,
ũkaai mũgũre irio, mũrĩe!

Ūkaai, mũgũre ndibei na iria
mũtarĩ na mbeeca mũkũruta, na hatarĩ na thogora.

2 Nĩ kũ gĩgũtũma mūtũmĩre mbeeca harĩ irio gũtarĩ,
o na mũnoge mũkĩrutĩra wĩra kĩndũ gĩtangĩmũhũnia?

Thikĩrĩriai na mũnjigũe, nĩguo mũrĩĩage indo iria njega,
nacio ngoro cianyu nĩrĩkenagĩra irio iria njega mũno.

3 Tegai matũ mũthikĩrĩrie, na mũũke kũrĩ nĩ;
njiguai nĩgeetha mūtũũre muoyo.

Na nĩ ningarĩkanĩra na inyuĩ kĩrĩkanĩro gĩa gũtũũra tene na tene,
arĩ wendo wakwa wa kwĩhokeka ũrĩa nderĩire Daudi.

4 Atĩrĩrĩ ũcio nĩndĩmũtuĩte mũira kũrĩ ndũrĩrĩ,
na ngamũtua mũtongoria na mũnene wa ndũrĩrĩ.

5 Ti-itherũ nũgeeta ndũrĩrĩ iria ũtooĩ,
nacio ndũrĩrĩ iria itakũũĩ iteng’ere ciũke kũrĩ we,
nĩ ũndũ wa Jehova Ngai waku,

o we Ūrĩa Mũtheru wa Israeli,
nĩgũkorwo nĩakũhumbĩte ũkengu mũnene.”

6 Mathaai Jehova hĩndĩ irĩa angĩoneka;
mũkaĩrei hĩndĩ irĩa arĩ hakuĩ.

7 Mũndũ ũria mwaganu nĩatigane na mũthĩire yake,
nake mũndũ ũria ũtarĩ mũthingu atigane na meciiria make mooru.

Nĩacookerere Jehova, na nĩekũmũiguĩra tha,
na acookerere Ngai witũ,
nĩgũkorwo nĩakĩragĩrĩria kũrekanĩra.

8 “Nĩgũkorwo meciiria makwa timo meciiria manyu,
o na kana mũthĩire yanyu igatuĩka ta mũthĩire yakwa,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

9 “O ta ũrĩa matu maraihanĩrĩrie na thĩ,
ũguo noguo mũthĩire yakwa iraihanĩrĩrie na mũthĩire yanyu,
o na meciiria makwa magakĩra meciiria manyu.

10 Nĩgũkorwo o ta ũrĩa mbura yuraga,
narĩo ira rikaharũrũka kuuma igũrũ,
na iticookaga kuo itaihũgĩtie thĩ
na igatũma mũmera ithundũke na ĩciare,
nĩguo mũhandi aheo mbeũ
na ũrĩa wendaga kũrĩa aheo irio ciake,

11 ũguo noguo kiugo gĩakwa kĩrĩa kiumaga kanua gakwa gĩgaaikara:
Kiugo kũ gĩtikanjookerera o ro ũguo tũhũ,
no nĩgĩkahingia ũrĩa nyendete wĩkwo,
na gĩkinyanĩrie muoroto ũrĩa watũmire ndĩgĩtũme.

12 Ūkoimagara na gĩkeno,
na ũthĩĩage ũtongoretio nĩ thayũ;
irĩma o na tũrĩma nacio
nĩgĩgatĩka kũina rwĩmbo mbere yaku,

nayo mĩtĩ yothe ya gĩthaka nĩkahunũra hĩ.

¹³ Ithenya rĩa mĩgũa-rĩ, gũkaamera mĩthengera,
na ithubya rĩa cong'e kũmere mĩhandathi.

Naguo ũndũ ũcio ũgaatuĩka wa gũtũma Jehova agĩe igweta,
na ũtuĩke kĩmenyithia gĩa gũtũura nginya tene, kĩa gĩtagathũkio."

56

Ūhonokio wa Andũ arĩa angĩ

¹ Jehova ekuuga atĩrĩ:

"Tũũrai mũtuanagĩra ciira wa kĩhooito,
na mwikage maũndũ marĩa magĩrĩire,
nĩgũkorwo ũhonokio wakwa nĩũkuhĩrĩire,
o naguo ũthingu wakwa ũrĩ hakuhĩ kũguũranĩrio.

² Kũrathimwo-rĩ, nĩ mũndũ ũrĩa wikaga maũndũ macio,
o mũndũ ũrĩa ũrũmagia maũndũ macio mũno,
na ũrĩa ũmenyagĩrĩra thabatũ atekũmĩthaahia,
na akagirĩrĩria guoko gwĩka ũũru."

³ Mũndũ wa kũngĩ ũrĩa wĩnyĩtanĩtie na Jehova ndakanoige atĩrĩ,
"Ti-itherũ Jehova nĩakanyamũrania, andigithanie na andũ ake."
O na kana mũndũ ũrĩa mũhakũre arekwo oige atĩrĩ,
"Nĩ haana o ta mũtĩ mũũmũ."

⁴ Nĩgũkorwo Jehova ekuuga atĩrĩ:

"Ha ũhoro wa andũ arĩa ahakũre arĩa mamenyagĩrĩra thabatũ ciakwa,
na magathuura gwĩka maũndũ marĩa manganagia,
na makarũmia kĩrĩkanĩro gĩakwa-rĩ,

⁵ nĩngamahe handũ thĩnĩ wa hekarũ yakwa na thingo-inĩ ciayo,
na ndũme maririkanagwo na magĩe igweta rĩega mũno
gũkĩra andũ arĩa marĩ na ciana cia aanake na cia airĩtu;

o na nĩngĩ nĩngamahe rĩitwa rĩrĩa magaatũura meetagwo nginya tene na
tene,
rĩrĩa rĩtagacooka kũriganĩra.

⁶ Andũ a kũngĩ arĩa menyĩtanĩtie na Jehova
nĩguo mamũtungatagĩre,
o acio mendete rĩitwa rĩa Jehova,
na mamũhooyaga,

o na arĩa othe mamenyagĩrĩra thabatũ matekũmĩthaahia,
na makarũmia kĩrĩkanĩro gĩakwa-rĩ,

⁷ andũ acio nĩo ngaatwara kĩrĩma-inĩ gĩakwa kĩa kĩaamũre,
na ndĩmahe gĩkeno thĩnĩ wa nyũmba yakwa ya mahooya.

Maruta mao ma njino na magongona
nĩmagetĩkĩrĩka kĩgongona-inĩ gĩakwa;

nĩgũkorwo nyũmba yakwa igeetagwo
nyũmba ya mahooya ya kũhooyagĩrwo nĩ ndũrĩrĩ ciothe."

⁸ Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ,

o we ũrĩa ũcookanagĩrĩria andũ a Isiraeli arĩa matahĩtwo:
"Hamwe na acio ndĩkĩtie gũcookanĩrĩria
no kũrĩ angĩ ngaacookanĩrĩria meongerere harĩo."

Thitango ya Ngai ya Gũũkĩrĩra Andũ arĩa Aaganu

⁹ Atĩrĩrĩ, ũkaai inyuĩ nyamũ ciothe cia gĩthaka,
o na inyuĩ nyamũ ciothe cia mũtitũ ũkaai mũrĩe!

¹⁰ Arangĩri a Isiraeli nĩ atumumu,

othe nĩmagĩte ũmenyo;
 othe matariĩ ta ngui itagambaga,
 ikaremwo ni gũkũga;
 makomaga thĩ makaroota,
 na mendaga o gũkoma toro.

11 Matariĩ o ta ngui ngoroku mũno;
 matiriĩ hĩndĩ mahũũnaga.

Nĩ ariĩthi matariĩ na ũtaũku;
 othe magarũrũkĩte magathĩ na njĩra ciao o ene,
 na o mũndũ acaragia maũndũ ma kwĩgũna we mwene.

12 O mũndũ aanagĩrĩra akoiga atĩrĩ, “Ūnganai ndĩmũrehere ndibei!
 Nĩtũnyue njoohi nginya tũrĩio!
 Naruo rũciũ rũkaahaana o ta ũmũthĩ,
 kana rwagĩre mũno makĩria.”

57

1 Atĩrĩrĩ, andũ arĩa athingu makuaga o ro ũguo,
 na gũtirĩ mũndũ wĩcĩiragia ũhoru ũcio ngoro-inĩ yake;
 andũ arĩa etigĩri-Ngai meheragio,
 na gũtirĩ mũndũ ũmenyaga atĩ acio athingu meheretio
 nĩguo matharwo, matikoone ũũru.

2 Andũ arĩa mathiiga na mĩthiĩre mĩagĩrĩru,
 matoonyaga thayũ-inĩ;
 ningĩ nĩmonaga ũhurũko makua.

3 “No inyuĩ-rĩ, ũkaai haha,
 inyuĩ ariũ a mũndũ-wa-nja mũragũri,
 o inyuĩ ciana cia itharia na cia maraya!

4 Nũũ ũcio inyuĩ mũranyũrũria?
 Nũũ ũcio mũratembaniĩria mĩromo
 na mũkamũrutĩra rũrĩmĩ?

Githĩ inyuĩ ti inyuĩ ciana cia aremi,
 o na rũciaro rwa aheenania?

5 Inyuĩ mũhĩahĩaga nĩ thuti cianyu mũrĩ kũu mĩgandi-inĩ,
 na mũrĩ rungu rwa mũtĩ o wothe mũruru;
 mũrutaga ciana cianyu magongona kũu ituamba-inĩ,
 na mĩatũka-inĩ ya ndwaro cia mahiga.

6 “Mĩhianano ya kũhooywo ĩrĩa ĩrĩ mahiga-inĩ manyoroku* kũu ituamba-
 inĩ nĩyo rũgai rwanyu;
 ĩĩ, mĩhianano ĩyo nĩyo igai rĩanyu.

Īĩ, ĩyo nĩyo ũitĩre magongona maku ma kĩndũ gĩa kũnyuuo,
 na ũkamĩrutĩra maruta ma mũtu.
 Nĩrĩ, ingĩhota atĩa gũkirĩrĩria maũndũ ta macio?

7 Wee ũthondekete ũrĩrĩ waku karĩma-inĩ karĩa karaaya na igũrũ, na
 gatũũgĩru;
 na kũu igũrũ nĩkuo waambatire, ũgĩthiĩ kũrutĩra magongona maku
 kuo.

8 Thuutha wa mĩrango yaku, na hingĩro-inĩ ciayo
 nĩkuo ũigĩte imenyithia cia gũkũrĩkania ũhoru wa mĩhianano ya
 andũ acio matooi Ngai.

* 57:6 Mahiga manyoroku maahũthagĩrwo gũtungatĩra ngai cia mĩhianano.

Nīwahumbūririe gītanda gīaku nī ūndū wa kūndirika,
 ūkīhaica igūrū riakīo, o na ūgīkīaramia makīria;
 ūkīrīkanīra na acio wendete itanda ciao,
 na ūgīcooka ūkīrorera njaga yao.

9 Nīwathiire kūrī Moleku ūrī na maguta ma mūtī wa mūtamaiyū,
 na ūkīongerera maguta maku marīa manungaga wega.

Nīwatūmire abarūthi aku mathiū kūndū kūraya mūno;
 ningī ūgīkūrūka o nginya mbīrīra-inī!

10 Nīwanogirio nī mīthiire yaku yothe,
 no rīrī, ndūigana kuuga atīrī, ‘Ūndū ūyū nī wa tūhū.’

Ūkīgīa na hinya mwerū,
 nī ūndū ūcio ndūigana kūringīka.

11 “Nūū wakūiguithirie guoya na ūkīmwītīgīra,
 ūū atī ūkoretwo ūkīaga gūtuīka mwīhokeku kūrī nī,

na ūkaaga gūcooka kūndirikana,
 o na kana wīcūūranie ūhorō ūcio na ngoro yaku?

Githī ti tondū ngoretwo ngirīte ki ihinda iraihu,
 nawe ūkaaga kūnjītīgīra?

12 Nīngambūrania ūthingu waku na cīiko ciaku,
 nacio itigakūguna.

13 Rīrīa ūgaakaya ūkīenda ūteithio-rī,
 mīhianano iyo ya kūhooywo ūnganītie-rī, nīngagīkūhonokia!

Rūhuho nīrūkamīkuua yothe,
 yūmbūrwo, yeherio nī mīhūmū mītheri.

No rīrī, mūndū ūrīa ūnduuaga rīūrīro rīake-rī,
 nīwe ūkaagaya būrūri,
 o na egwatīre kīrīma gīakwa kīrīa kīamūre.”

Kūhoorerio Andū arīa Maherete

14 Na nīgūkeeranwo atīrī:

“Akaai, akaai, na mūthondeke njīra!
 Eheriai mīhīnga yehere njīra-inī ya andū akwa.”

15 Nīgūkorwo Ūrīa-Ūrī-Igūrū Mūno,
 o We ūtūūgīrītio na ūtūūraga tene na tene,
 ūrīa wītagwo mūtheru; ekuuga atīrī:

“Ndūūraga o igūrū handū hatheru,
 na ningī ngatūūrania na mūndū ūrīa ūrī ngoro īthuthīkīte,
 na ūrīa ūherete na wīnyīhītīe,
 nīguo njarahūre roho wa mūndū ūcio wīnyīhītīe,
 na njarahūre ngoro iyo īthuthīkīte.

16 Ndigūtūūra ndūithanagia nginya tene,
 o na kana ndūūre ndakarīte hīndī ciothe,
 tondū roho wa mūndū wahota kūringīka mbere yakwa,
 mīhūmū iyo ya mūndū ūcio ndoombire īhwererekere.

17 Nīndarakarīro mūno nī mehīa make ma gūkoroka;
 ngīmūherithia na ngīmūhitha ūthiū wakwa nī kūrakara,
 no agīthīi o na mbere na mīthiire yake īrīa eyendeire.

18 Nīnyonete njīra ciake, no nīngamūhonia;
 ningī nīngamūtongoria, na njooke ndīmūmīrīrie,

19 ndūme kūgīe na ūgooci tūnua-inī twa andū arīa macakayaga kūu
 Isiraēli.

Thayū, thayū kūrī arīa marī kūraya, na kūrī arīa marī gūkuhī,”

ũguo nĩguo Jehova ekuuga. “Na nĩ nĩ ngaamahonia.”

20 No rĩrĩ, andũ arĩa aaganu mahaana ta iria rĩgũikia ndihũ ciarĩo,
rĩrĩa rĩtangĩhoorera,
rĩrĩa makũmbĩ marĩo mahurunjaga ndaka na ndooro.

21 Ngai wakwa ekuuga atĩrĩ, “Mũndũ ũrĩa mwaganu-rĩ, ndarĩ hĩndĩ angĩgĩa
na thayũ.”

58

Kwĩhinga Kũrĩa Irio kũrĩa kwa Ma

1 “Atĩrĩrĩ, anĩrĩra mũno, na ndũgakire.

Anĩrĩra na mũgambo mũnene o taarĩ karumbeta karagamba.*
Uumbũrĩre andũ akwa ũhoru wa ũremi wao,
o na andũ a nyũmba ya Jakubu ũmoimbũrĩre mehia mao.

2 Nĩgũkorwo manjaragia mũthenya o mũthenya;
makonekaga ta mangĩenda mũno kũmenya njĩra ciakwa,
ta marĩ rũrĩrĩ rĩwikaga ũrĩa kwagĩrĩre,
na rũtatirikĩte maathani ma Ngai waruo.

Mendaga ndĩmatuagĩre ciira wa kĩhooto,
na makoneka makĩenda mũno Ngai amakuhĩrĩre.

3 Moragia atĩrĩ, ‘Nĩ kĩ gĩtũmĩte twĩhinge kũrĩa irio, nawe ũkaaga kuona?
Nĩ kĩ gĩtũmĩte twĩnyiihie, nawe ũkaaga kũrũmbũiya ũhoru ũcio?’

“No rĩrĩ, mũthenya wanyu wa kwĩhinga kũrĩa irio
mũwikaga o ũrĩa mũkwenda,
na aruti othe anyu a wĩra mũkamahinyĩrĩria.

4 Kwĩhinga kũrĩa irio kwanyu kũrĩkagĩrĩria na ngũĩ na njũgitano,
na mũkahũũrana na ngundi ta andũ aaganu.

Kwĩhinga kũrĩa irio kwanyu kwa matukũ maya
gũtingĩtũma mĩgambo yanyu ĩguo kũu igũrũ.

5 Kwĩhinga kũrĩa irio kwa mũthemba ũcio
wa mũndũ kwĩnyiihia mũthenya o ũmwe tu-rĩ,
nĩkuo nĩ thuurĩte?

Kwĩhinga no kũinamia mũtwe ta ithanjĩ,
na gũkomera nguo ya ikũnia, o na mũhu?

Kũu nĩkuo mwĩtaga kwĩhinga kũrĩa irio,
na mũkawĩta mũthenya wa gwĩtikĩrĩka nĩ Jehova?

6 “Githĩ mũthemba ũrĩa thuurĩte wa kwĩhinga kũrĩa irio ti ũyũ:
kuohora arĩa moohetwo na njĩra ĩtarĩ ya kĩhooto,
na kuohoraga mĩkwa ya icooki rĩa ngingo,
na kũrekereria arĩa mahinyĩrĩrio,
o na kuunanga macooki mothe ma ngingo?

7 Githĩ ti kũgayanaga irio ciaku na andũ arĩa ahũtu,
na ũrehage athũni arĩa matarĩ ũikaro gwaku mũciĩ,
na rĩria wona mũndũ arĩ njaga ũkamũhumba nguo,
na ndũkanahutatĩre andũ arĩa mũrĩ a mũthiimo ũmwe nao?

8 Hĩndĩ iyo ũtheri waku nĩũgaathera o ta ũrĩa gũtherũrũkaga rũciinĩ,
nakuo kũhonio gwaku nĩgũkooneka o narua;
ningĩ ũthingu waku nĩũgagũtongoria,
naguo riiri wa Jehova ũkuume thuutha, ũkũgĩtĩre.

* 58:1 Karumbeta kaahũthagĩrwo gwĩta thigari nĩguo ithĩ mbaara.

9 Ningĩ hĩndĩ ãyo nĩũgeetana, nake Jehova nĩagagwĩtĩka;
nĩũgakaya ũteithio, nake nĩakoiga atĩrĩ: Ī nĩ ũyũ haha.

“Ũngĩeheria icooki rĩa kũhinyanĩrĩria,
na weherie kĩara kĩrĩa worotanaga nakĩo, na ndeto cia rũmena-rĩ,

10 ningĩ ũngĩrutĩra kũhũnia andũ arĩa ahũtu,
nao arĩa ahinyĩrĩrie ũmahingĩrie maũndũ marĩa mamabatairie,
hĩndĩ ãyo ũtheri waku nĩũgaathera kũu nduma-inĩ,
naguo ũtukũ waku ũgaatuĩka o ta mũthenya barigici.

11 Jehova nĩarĩgũtoongoragia hĩndĩ ciothe,
na nĩarĩkũhingagĩria mabataro maku ũrĩ bũrũri-inĩ mũũmũ,
o na mahĩndĩ maku amekagĩre hinya.

Ũkahaana ta mũgũnda unithĩirio maĩ,
ũtuĩke ta gĩthima kĩrĩa gĩtahũaga.

12 Andũ aku nĩo magaacookereria kũrĩa kwaanangĩtwo o tene,
na maakĩrĩre mĩthingi ĩrĩa ya tene mũno;
nawe ũgeetagwo Mũcookereria wa Thingo iria Momoku,
na wĩtagwo Mũcookereria wa Njĩra cia Itũuro.

13 “Ũngĩgĩrĩrĩria magũrũ maku gũthũkia mũthenya wa Thabatũ,
na wage gwĩka maũndũ maku we mwene
mũthenya ũcio wakwa ũria mwamũre,
nayo Thabatũ ãyo ũmĩtue mũthenya wa gĩkeno,
na mũthenya ũcio mwamũre wa Jehova ũĩtue wa gũtĩio-rĩ,
na ũngĩtũĩa na kwaga kũrũmĩrĩra njĩra ciaku,
na kwaga gwĩka maũndũ maku we mwene, o na kana kwaria ndeto
cia tũhũ-rĩ,

14 hĩndĩ ãyo nĩũgakena nĩ ũndũ wa Jehova,
na ningatũma ũtũũgĩrio mũno gũkũ thĩ,
na ngũheage igai rĩa thoguo Jakubu, ũrĩĩĩage.”
Nĩgũkorwo nĩ kanua ka Jehova
kaarĩtie ũhoru ũcio.

59

Mehia, Kũhera na Gũkũrwo

1 Atĩrĩrĩ, ti-itherũ guoko kwa Jehova ti kuonju
atĩ gũtingĩhota kũhonokania,
o na kana gũtũ gwake gũkagĩa njiika
atĩ gũtingĩhota kũigua.

2 No rĩrĩ, mawaganu manyu
nĩmo mamũtigithanĩtie na Ngai wanyu;
namo mehia manyu nĩmo matũmite amũhithe ũthiũ wake,
akarega kũmũigua.

3 Nĩgũkorwo moko manyu nĩmathaahĩte nĩ ũiti wa thakame,
nacio ciara cianyu ikaiyũra wĩhia.
Tũnua twanyu nĩtwarĩtie ndeto cia maheeni,
na nĩmĩ cianyu ikang'ung'uaga o ndeto cia waganu.

4 Gũtirĩ mũndũ wendaga ciira wa kĩhooito,
o na kana ageciĩrĩrĩra na njĩra ya ma.
Mehokaga ngarari cia tũhũ na makaaria ndeto cia maheeni;
magiaga nda cia mathĩina na magaciara waganu.

5 Mahaana ta makomeire matumbĩ ma ndũira,

- na makaamba mĩtego ya rūrenda rwa mbũmbũĩ.
 Mũndũ o wothē ũrĩa ũngĩrĩa matumbĩ macio no gũkua akuaga,
 na o itumbĩ rĩahehenjwo rītũrĩkaga ndũira.
- 6 Rũrenda rū rwao nĩ rwa tũhũ rūtingĩtumwo nguo;
 matiingĩhumbĩra na kĩrĩa mathondekaga naruo.
 Mawĩra mao nĩ mawĩra ma waganu,
 na moko mao maiyũrite ciiko cia haaro.
- 7 Magũrũ mao mahanyũkaga makehie;
 mahiũhaga magaiite thakame ya mũndũ ũtehĩtie.
 Meciiria mao no meciiria ma ũũru;
 na kũrĩa guothe mathiiga matigaga gũkirĩte ihooru na mwanangĩko.
- 8 Njĩra ya thayũ matimũĩ;
 na mĩthiire yao ti ya gũtuanĩra ciira na kĩhooito.
 Metemeire njĩra njogomu;
 gũtirĩ mũndũ ũcigeragĩra akagĩa na thayũ.
- 9 Nĩ ũndũ ũcio ciira wa kĩhooito ũrĩ kũraya na ithuĩ,
 naguo ũthingu ndũtũkinyagĩra.
 Tũcaragia ũtheri, no tuonaga o nduma;
 tũgacaria ũkengu, no tũkagerera kũrĩa kũrĩ na mairia matumanu.
- 10 Tũhambataga rūthingo ta mũtumumu,
 na tũgeetherera njĩra ta andũ matarĩ maitho.
 Tũhingagwo mũthenya barigici o ta rĩrĩa kũrĩ mairia;
 tũrĩ gatagatĩ ka andũ arĩa marĩ hinya, tũhaanaga ta andũ akuũ.
- 11 Ithuothe tũraramaga o ta nduba;
 tũcakayaga na kĩaha ta ndutura.
 Tũcaragia ũhoru wa gũtũrwo ciira na kĩhooito, na tũtingĩwona o na atĩa;
 tũgacaria ũhoru wa ũhonokanio, no ũgatũrahĩrĩra mũno.
- 12 Nĩgũkorwo mahĩtia maitũ nĩ maingĩ maitho-inĩ maku,
 namo mehia maitũ makoimbũra ũrĩa tũtarĩ.
 Hĩndĩ ciothe mahĩtia maitũ makoragwo hamwe na ithuĩ,
 namo mehia maitũ nĩtũmooĩ mothe:
- 13 namo nĩ ũremi na gũkaana Jehova,
 na kũhutatĩra Ngai witũ,
 na kwaragia ndeto cia kũhinyanĩrĩra, na kũregana na watho,
 na kwaria ndeto cia maheeni iria ngoro ciitũ ithugundite.
- 14 Nĩ ũndũ ũcio nĩtwagĩte ciira wa kĩhooito,
 naguo ũthingu ũgatũrahĩrĩra;
 naguo ũhoru wa ma ũkagũa njĩra-inĩ,
 naguo ũrũngĩrũ ũkaagĩrwo mweke.
- 15 ũhoru wa ma ndũrĩ handũ ũngĩoneka,
 nake mũndũ ũrĩa wĩthemaga ũũru agatuĩka mũndũ wa kũguĩmwo.
 Nake Jehova akĩona ũndũ ũcio, ũkĩaga kũmũkenia,
 tondũ gũtiatuanagĩrwo ciira na kĩhooito.
- 16 Nĩngĩ akĩona atĩ gũtiarĩ mũndũ o na ũmwe wagĩrĩire,
 na akĩgega tondũ gũtiarĩ na mũteithũrani;
 nĩ ũndũ ũcio guoko gwake mwene nĩkwo kwamũhonokirie,
 naguo ũthingu wake mwene ũkĩmũtirĩra.
- 17 Agĩcooka akĩhumba ũthingu taarĩ gako gake ga kũmũgitĩra gĩthũri,
 na agĩkĩra ngũbia ya kĩgera ya ũhonokio mũtwe;
 naguo ũhoru wa kũrĩhanĩra akĩwĩhumba taarĩ nguo,
 na akĩhotora kiyoo taarĩ nguo ndaaya.

- 18 O ta ūrĩa ciĩko ciao itariĩ, ũguo noguo akaarĩhana,
arĩhe thũ ciake na mang'ũrĩ,
nao andũ arĩa marĩ muku nake amacookererie ũũru wao;
andũ arĩa matũũraga icigĩrĩra-inĩ-rĩ,
erĩhĩrie na kũmagera ngero o ūrĩa kwagĩrĩre.
- 19 Nĩ ūndũ ũcio-rĩ, andũ nĩmagetigĩra rĩitwa rĩa Jehova kuuma ithũiro,
na nĩmagatĩia riiri wake kuuma irathĩro rĩa riĩa.
Nĩgũkorwo agooka ta rũũ ruunĩte, rũgatherera na ihenya,
rũtindĩkitwo nĩ mĩhũmũ ya Jehova.

20 "Mũkũuri nĩagooka Zayuni,
na akinye kũrĩ andũ a Jakubu arĩa maherete mehia mao,"
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

21 Nĩgĩ Jehova ekuuga atĩrĩ, "Ha ũhoro wakwa-rĩ, gĩkĩ nĩkĩo kĩrĩkanĩro
kĩrĩa ndarĩkanĩire nao, atĩ Roho wakwa, ūrĩa ūrĩ igũrũ riaku, na ciugo
ciakwa iria njikĩrĩte kanua gaku, itirĩ hĩndĩ ikehera kuuma kanua gaku,
kana ciehere kuuma tũnua twa ciana ciaku, o na kana ciehere kuuma
tũnua twa njiaro ciao, kuuma rĩu nginya tene na tene," ũguo nĩguo Jehova
ekuuga.

60

Riiri wa Zayuni

- 1 "Atĩrĩrĩ, arahũka ũcangarare, tondũ ũtheri waku nĩũũkĩte,
naguo riiri wa Jehova ũgakwarĩra.
- 2 Atĩrĩrĩ, nduma nĩhumbĩrĩte thĩ,
nayo nduma ndumanu ikahumbĩra ndũrĩrĩ ciothe,
no Jehova nĩakwarĩre,
naguo riiri wake ũgakwarĩra.
- 3 Ndũrĩrĩ nĩigooka kũrĩ ũtheri waku,
nao athamaki moke kũrĩa ũcangararĩte ta riĩa rĩkĩratha.
- 4 "Tiira maitho wĩrorere mĩena yothe:
One ūrĩa andũ othe monganĩte magooka harĩwe,
nao ariũ aku makoima kũndũ kũraya,
nao airĩtu aku magooka makuũitwo na moko.
- 5 Hĩndĩ ĩyo nĩũkona ūndũ ũcio, nawe ũcangarare,
ngoro yaku nayo ĩtuumatuume, na ĩyũrwo nĩ gĩkeno;
ũtonga ūrĩa ūrĩ iria-inĩ nĩũkareherwo,
o naguo ũtonga wa ndũrĩrĩ ũrehwo kũrĩ we.
- 6 Ndũũru cia ngamũira nĩkaiyũra bũrũri waku,
o nacio njaũ cia ngamũira cia kuuma Midiani, na cia Efa.*
Ngamũira ciothe cia kuuma Sheba ciũke,
ĩkuũite thahabu na ũbumba,
nao andũ maanĩrĩre magooce Jehova.
- 7 Ndũũru ciothe cia mbũri cia Kedari igaacookanĩrĩrio irehwo kũrĩ we,
ũtungatagĩrwo nĩ ndũrũme cia Nebaiothu;
nĩgĩgetikĩrwo, ĩtuĩke cia kũrutwo igongona kĩgongona-inĩ gĩakwa,
na nĩ nĩngagemia hekarũ yakwa ĩrĩa ĩrĩ riiri.
- 8 "Atĩrĩrĩ, andũ aya mombũkĩte na igũrũ ta matu,

* 60:6 Andũ a Midiani maarĩ arĩithi mwena wa gũthini wa Jorodani; Efa aarĩ mũriũ wa Midiani.

o na kana ta ndutura igĩcooka itara-inĩ ciacio nĩ a?

9 Ti-itherũ andũ arĩa matũũraga icigĩrĩra-inĩ nĩ nĩ metagĩrĩra;
matongoretio nĩ marikabu cia Tarishishi,
ikĩrehe ariũ anyu kuuma kũndũ kũraya,
marĩ na betha na thahabu ciao
nĩ ũndũ wa gũtĩia Jehova Ngai wanyu,
Ūrĩa Mũtheru wa Isiraeli,
nĩgũkorwo niakũheete riiri.

10 “Andũ a kũngĩ nĩo magaacookereria thingo ciaku,
nao athamaki ao magũtungatagĩre.
O na akorwo nĩndakũhũurire na marakara-rĩ,
nĩũgeetĩkĩrĩka nĩ nĩ nĩguo ngũiguire tha.

11 Ihingo ciaku igũtũũra irĩ hingũre,
itiri hĩndĩ ikaahingwo mũthenya kana ũtukũ,
nĩgeetha andũ makũrehagĩre ũtonga wa ndũrĩrĩ,
athamaki ao marũmanĩrĩre mũtongoro wa ũhootani.

12 Nĩgũkorwo rũrĩrĩ kana ũthamaki ũrĩa ũtagagũtungatĩra nĩũkaniinwo;
ũkaanangwo biũ.

13 “Riiri wa Lebanoni ũgaatuĩka waku,
naguo nĩ wa mitĩ ya mĩthengera, mĩhuhu, na mĩkarakaba yothe
hamwe,

nĩguo igemie handũ hakwa harĩa haamũre;
na nĩ nĩngagoocithia handũ harĩa hakinyagwo nĩ magũrũ makwa.

14 Ariũ a andũ arĩa makũhinyagĩrĩria nĩmagooka harĩwe makũinamĩrĩre;
na arĩa othe makũmenete, mainamĩrĩre magũrũ-inĩ maku,
nao magwĩtage Itũũra-Inene-rĩa-Jehova,
na Zayuni itũũra rĩa Ūrĩa Mũtheru wa Isiraeli.

15 “O na akorwo nĩwatiganĩirio na ũkĩmenwo,
na gũkĩaga mũndũ o na ũmwe ũngĩtuĩkanĩria gwaku-rĩ,
nĩngatũma ũtũũre ũrĩ mũtũũku nginya tene,
na ũrĩ gĩkeno kĩa njiarwa ciothe.

16 Nĩũkanyuuaga iria rĩa ndũrĩrĩ
na wongithagio nyondo cia ũthamaki.
Hĩndĩ iyo nĩguo ũkaamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova, nĩ nĩ Mũhonokia waku,
na Mũkũuri waku, Ūrĩa-ũrĩ-Hinya-Mũno wa Jakubu.

17 Ngaakũrehera gĩcango handũ ha thahabu,
na ngũrehere betha handũ ha kĩgera.
Handũ ha mbaũ ngaakũrehera gĩcango,
na ngũrehere kĩgera handũ ha mahiga.
Nĩngatũma thayũ ũtuĩke mũnene waku,
naguo ũthingu ũtuĩke mwathi waku.

18 Ngũĩ ndĩgaacooka kũiguuo bũrũri-inĩ waku,
o na kana mĩhaka-inĩ ya bũrũri waku kũgĩe ũnũhi kana
mwanangĩko,

no nĩũgeeta thingo ciaku Ūhonokio,
na ihingo ciaku ũciĩte Ūgooci.

19 Riũa ti rĩo rĩrĩkwaragĩra mũthenya,
kana ũtheri wa mweri ũgũtheragĩre ũtukũ,
nĩgũkorwo Jehova agaatuĩka ũtheri waku wa nginya tene

na Ngai waku atuike riiri waku.
 20 Riua riu riaku ritigacooka guthua ringi,
 o na kana mweri waku utukirwo ringi;
 nigukorwo Jehova nwe ugaatuika utheri wa gugutherera nginya tene,
 na matuku maku ma kieha nimagathira.
 21 Hindii iyo nao andu aku othe magatuika athingu,
 na megwafire bururi nginya tene.
 Andu acio nio thuuna iria ndihaandiiire,
 ari wira wa moko makwa,
 nigeetha monanagie ukengu wakwa munene.
 22 Nyumba iria nini ikongerereka ituike andu ngiri,
 nayo iria itari andu aingi ituike ruriri ruri hinya muno.
 Nii ni nii Jehova.
 Ningeeka undu ucio narua ihinda riaguo riakinya.”

61

Mwaka wa Utugi wa Jehova

1 Atiriri, Roho wa Mwathani Jehova ari iguru riakwa,
 ni undu Jehova nianjitiiririe maguta,
 nigu hunjagirie andu aria athini uhoru-urua-mwega.
 Nandumite ngahonie aria athuthiku ngoro,
 na nganirire ati andu aria mohetwo nimohorwo,
 nao aria mohetwo njeera ndimeere nimatekererio,
 2 na hunjanagirie uhoru wa mwaka uria Jehova akoonana utugi wake,
 na muthenya uria Ngai witu akerihiria,
 ningi hooragirie aria othe mara na kieha,
 3 na ndeithagie andu aria mara na kieha kuu Zayuni:
 ndimahumbe tanji ya uthaka handu ha muhu,
 na ndimaitiririe maguta ma gikeno handu ha kieha,
 na ndimahumbe nguo ya ugooci
 handu ha ngoro itari mwihoko.
 Nigeetha meetagwo miti ya uthingu,
 miti iria ihaanditwo ni Jehova
 nigu monanagie riiri wake.
 4 Nao nimagaka kundu kuria gutuire kwanangitwo kuuma tene,
 na macookererie kundu kuria kuonuhirwo tene;
 ni magacookereria matuura manene
 maria matuire mara manange njjarwa na njjarwa.
 5 Nao ageni nimakarithagia nduru cianyu;
 nao andu a kungi marimage miguunda yanyu,
 o na macehage mithabibu yanyu.
 6 No inyu muguetagwo athinjiri-Ngai a Jehova,
 nao andu mamwitage atungatiri a Ngai witu.
 Mukaariaga utonga wa nduriri,
 na mwitige na indo ocio ciao nyingi.
 7 Ni undu wa uria andu akwa manaconorithio,
 makaarihio maita meerii,
 na handu ha thoni-ri,
 nimagakenera igai riao;
 na ni undu ucio makaagaya igai maita meerii bururi-ini wao,
 na magie na gikeno gitagathira nginya tene.

⁸ “Nīgūkorwo nīi, Jehova, nīnyendete ciira wa kīhoooto; nīthūire ūtunyani na waganu.
Nī ūndū wa wīhoheku wakwa-rī, nīngamarīha irīhi rīao,
na ndīkanīre nao kīrīkanīro gīa gūtūura nginya tene.
⁹ Njiaro ciao nīkaagīa igweta ndūrīrī-inī,
na ciana ciao imenywo nī andū a ndūrīrī.
Arīa othe makaamoona nīmagetīkīra
atī acio nīo andū arīa Jehova arathimīte.”

¹⁰ Nīi nīngenagīra Jehova mūno;
ngoro yakwa īcanjamūkaga nī ūndū wa Ngai wakwa.
Nīgūkorwo nīahumbīte ūhonokio ta nguo,
na akaahumba nguo ndaaya ya ūthingu,
o ta ūrīa mūhikania agemagia mūtwe wake na kīremba taarī mūthīnjīri-
Ngai,
na ta ūrīa mūhiki egemagia na mathaga make ma goro.
¹¹ Nīgūkorwo o ta ūrīa tīri ūtūmaga mbegū imere,
na mūgūnda ūgatūma mbegū ikūre-rī,
ūguo noguo Mwathani Jehova agaatūma ūthingu na ūgooci
ciumīre cionekane nī ndūrīrī ciothe.

62

Rītwa Rīerū rīa Zayuni

¹ Ha ūhoru wa kūrūrīra Zayuni-rī, ndigakira,
o na kana ndigithīrie gūtetera Jerusalemu,
nginya hīndī irīa ūthingu wake ūkaara o ta ūtheri wa rūciinī,
naguo ūhoru wake wa kūhonokio wonekane o ta tawa ūrīa
ūrīrīmbūkaga.
² Ndūrīrī nīkoona ūthingu waku,
nao athamaki othe mone riiri waku;
nawe ūgeetagwo na rītwa rīerū,
rīrīa rīkaagwetwo na kanua ka Jehova.
³ Ningī ūgaatuika ta tanji ya ūthaka
ūnyīitītwo guoko-inī kwa Jehova,
na ūhaana ta thūmbī ya ūthamaki
īnyīitītwo guoko-inī kwa Ngai waku.
⁴ Wee ndūgacooka gwītwe Mūtiganīrie,
kana būrūrī waku wītwe Mūkiri-Ihooru.
No rīrī, ūrīttagwo Hefiziba,
na būrūrī waku wīttagwo Beula;
nīgūkorwo Jehova nīagakenagio nīwe,
naguo būrūrī waku ūgaatuika o ta mūhiki ūhikītio.
⁵ O ta ūrīa mwanake ahikagia mūrītu,
ūguo noguo ariū aku magaakūhikia;
na o ta ūrīa mūhikania akenagīra mūhiki wake,
ūguo noguo Ngai waku agaagūkenerera.
⁶ Nīnjigīte arangīri a thingo ciaku, wee Jerusalemu,
nao matigakira mūthenya kana ūtukū.
Inyuī arīa mūkayagīra Jehova-rī,
mūtikanahurūke,
⁷ o na kana mūmūhe ūhurūko nginya rīrīa akahaanda Jerusalemu,
na arītue itūura rīrī igweta thī yothe.

- 8 Jehova n̄ehĩtĩte ambararĩtie guoko gwake kwa ũrĩo,
na akehĩta na guoko gwake kũrĩ hinya, akoiga atĩrĩ:
“Ndigacooka kũhe thũ ciaku ngano yaku
ĩtuĩke irio ciao,
na gũtirĩ hĩndĩ ingĩ andũ a kũngĩ makaanyua ndibei ya mũhihano
irĩa wee ũrutũire wĩra;
9 no rĩrĩ, andũ arĩa marĩgethaga ngano n̄io marĩmĩrĩĩaga,
na magoocage Jehova,
nao arĩa monganagia thabibũ n̄io marĩnyuuaga ndibei yacio
maikarĩte nja ya handũ hakwa harĩa haamũre.”
- 10 Hitũkĩrai, mũhĩtũkĩre ihingo-inĩ, mumagare!
Thondekerai andũ njĩra.
Akaai, mwake njĩra njariĩ!
Ūnganiai mahiga, mũmeherie kuo.
Ambarariai bendera na igũrũ nĩguo yonwo nĩ ndũrĩrĩ.
- 11 Jehova n̄ianĩrĩire ũhoru ũyũ
ituri-inĩ ciothe cia thĩ, akoiga atĩrĩ:
“ĩrai Mwarĩ wa Zayuni ũũ,
‘Atĩrĩrĩ ũrĩa ũgaakũhonokia n̄iarooka!
Arooka arĩ na kĩheo gĩake,
na irĩhi rĩake arĩ o narĩo.’ ”
- 12 Acio marĩĩtagwo Andũ arĩa Aamũre,
o arĩa Jehova Akũũrĩte;
nawe ũrĩĩtagwo Wa Kwendeka,
Itũũra-Inene-rĩrĩa-Rĩtagacooka-Gũthaamwo.

63

Mũthenya wa Ngai wa Kwĩrĩhĩria na Kũhonokania

- 1 Nũũ ũyũ ũroka oimĩte Edomu,
akoima itũũra rĩa Bozara ehumbĩte nguo ndune ta thakame?
Nũũ ũyũ wĩhumbĩte nguo irĩ na ũkengu,
agĩkinyũkagia arĩ na hinya wa ũnene wake?
“Nĩ nĩ, ngĩaragia ndeto cia ũthingu,
na ndĩ na hinya wa kũhonokania.”
- 2 Nĩ kĩ gĩtũmĩte nguo ciaku itunĩhe,
ta cia mũndũ ũraranga kĩhihĩro kĩa ndibei?
- 3 “Nĩ-rĩ, n̄inangĩte kĩhihĩro kĩa ndibei ndĩ nyiki;
gũtirĩ mũndũ wa kuuma kũrĩ ndũrĩrĩ o na ũmwe twarĩ nake.
Ndamakinyĩrĩrie ndĩ na marakara,
na ngĩmarangĩrĩria thĩ ndĩ na mang’ũrĩ;
nayo thakame yao ikĩminjũkĩra nguo ciakwa,
nacio ciothe ikĩgĩa na marooro mayo.
- 4 Nĩgũkorwo mũthenya wa kũrĩhanĩria warĩ ngoro-inĩ yakwa,
naguo mwaka wa gũkũũra andũ akwa nĩmũkinyu.
- 5 Nĩ n̄indacũthĩrĩrie, ngĩona atĩ hatiarĩ mũndũ wa kũndeithia,
na ngĩgega tondũ gũtiarĩ na mũndũ wa kũndiirĩria;
nĩ ũndũ ũcio guoko gwakwa mwene nĩkuo kwahonokirie,

namo mang'ūrī makwa mwene makīndiirīrira.

6 Nīndakinyīrīrie ndūrīrī ndī na marakara,
ngītūma ituike ta irītwo nī njoohi nī ūndū wa mang'ūrī makwa,
nayo thakame yao ngīmīta thī."

Kūgooca na Kūhooya

7 Nīngūheana ūhoru wa motugi ma Jehova,
o na ciiko ciake iria itūmaga agoocwo,
kūringana na maūndū mothe marīa Jehova atwīkīire:
īī, nīngūheana ūhoru wa maūndū maingī mega
marīa eekīire nyūmba ya Isiraeli,
kūringana na tha ciake, na motugi make maingī.

8 Nī ūndū oigire atīrī, "Ti-itherū acio nī andū akwa,
na nī ciana iria itakaheenia,"
na nī ūndū ūcio agītūika Mūhonokia wao.

9 Mathīina-inī mao mothe o nake nīathīnīkire,
nake mūraika wake akīmahonokia.
Akīmakūūra nī ūrīa aamendete na akamaiguīra tha,
akīmooya na agītūūra amakuuīte matukū mothe ma tene.

10 No rīrī, nīmamūremeire
na makīguithia Roho wake Mūtheru ūuru.
Nī ūndū ūcio akīmagarūrūka, agītūika thū yao,
nake we mwene akīrūa mbaara nao.

11 Ningī andū acio ake makīririkana matukū ma tene,
o hīndī ya Musa na andū ake, makīūra atīrī:

Ūrīa wamaringirie iria, hamwe na mūrīithi wa rūuru rwake-rī, akīrī ha?
Ī we ūrīa wareehire Roho Mūtheru gatagatī kao-rī, akīrī ha?

12 Ūrīa watūmire guoko gwake kwa hinya na kūrī riiri
gūikare mwena wa ūrīo wa Musa, akīrī ha?

O we ūrīa wagayūkanirie maaī mbere yao,
nīguo egīire na igweta nginya tene,

13 ūrīa wamatongoreirie kūndū kūu kūrīku, akīrī ha?
O ta mbarathi igītwarīrwo werū-inī-rī, matiahīngirwo;

14 o ta ūrīa ng'ombe ithiiga kwarahio gītūamba-inī,
nogo o nao maaheirwo ūhurūko nī Roho wa Jehova,

Ūguo nīguo watongoririe andū aku
nīgeetha wīgūire rītwa rī na riiri.

15 We ta cūthīrīria thī ūrī o kūu igūrū, wīrorere,
wone ūrīa gūtariī ūrī gītī-inī gīaku kūu gītūūgīru kīa ūnene,
o kūu gītheru na kīrī riiri.

Kaī maūndū maku marīa wīkaga ma kīyo o na ma hinya makīrī ha?

Ūhoru wa ūrīa ūtūiguagīra tha na ūrīa ūtūcakayagīra ngoro-inī yaku-
rī, nūgīrītīe ūtūkinyīre.

16 O na angīkorwo Iburahīmu ndatūūī,
nake Isiraeli nīatūkaanīte-rī,
Wee nīwe Ithe witū;

Wee Jehova-rī, nīwe Ithe witū,
narīo rītwa rīaku nī Mūkūūri witū kuuma tene.

17 Atīrīrī, Wee Jehova, nī kīī gītūmaga ūtūrekererie tuume nījira-inī ciaku,
na ūkoomia ngoro ciitū nīguo twage gūgūtīa?
Garūrūka nī ūndū wa ndungata ciaku,

o mīhīrīga iyo ītuikīte igai rīaku.

- 18 Andū aku arīa aamūre nīmegwatīire būrūri ūyū wamaheire
ūgītuīka wao o ihinda inini,
no rīu thū ciitū nīcirangīrīire
handū haku harīa haamūre.
- 19 Ithuī tūrī andū aku kuuma tene;
no rīrī, o ndūrī wamathamakīra,
o na matirī metanio na rītwa rīaku.

64

- 1 Atīrīrī, naarī korwo watarūranga matu ūikūrūke gūkū thī,
nīguo irīma ithingithe irī mbere yaku!
- 2 O ta ūrīa mwaki ūmundagia thari ikarīrīmbūka,
na ūgatūma maaī matherūke-rī,
ikūrūka thī ūtūme rītwa rīaku rīmenywo nī thū ciaku,
na ūtūme ndūrīrī ciinaine irī mbere yaku!
- 3 Nīgūkorwo hīndī Irīa Wee wekire maūndū ma kūmakania marīa
tūteerīgīrīire-rī,
nīwaikūrūkire, nacio irīma igīthingitha irī mbere yaku.
- 4 Kuuma o tene gūtīrī mūndū o na ūmwe ūrī waigua maūndū ta macio,
na gūtīrī gūtū kūrī kwaigua ūhorō ta ūcio,
o na kana riitho rīkīona Ngai ūngī tawe,
ūrīa wīkaga maūndū nī ūndū wa andū arīa maikaraga mamwetereire.
- 5 Wee ūkaga gūteithia andū arīa mekaga maūndū marīa magīrīire
makenete,
o acio maririkanaga nīrīa ciaku.
No rīrīa twagire gūcirūmīrīra tūgīthīi na mbere na kwīhia-rī,
wee nīwarakarire.
Ithuī-rī, tūngīkīhonoka atīa?
- 6 Ithuothe tūtuīkīte ta mūndū ūrī na thaahu,
na ciīko ciothe cia ūthingu witū ihaana ta ndangari irī magigi;
ithuothe tūhohaga tūkahaana ta ithangū,
namo mehīa maitū magatūhuruta o ta ūrīa rūhuho rūhuruutaga
maragara.
- 7 Gūtīrī mūndū o na ūmwe ūkayagīra rītwa rīaku,
kana akageria anyiitane nawe;
nīgūkorwo nūtūhithīte ūthiū waku,
ūgagītūma tūhinyīrīrīke nī ūndū wa mehīa maitū.
- 8 No rīrī, Wee Jehova, wee nīwe ithe witū.
Ithuī tūrī rīūmba, nawe nīwe mūtūūmbi;
ithuothe tūrī wīra wa moko maku.
- 9 Wee Jehova-rī, tīga gūtūrakarīra mūno makīra,
o na kana ūtūre ūrīrikanaga mehīa maitū.
Na rīrī, ta tūrore twagūthaitha,
wone atī ithuothe tūrī andū aku.
- 10 Matūūra maku marīa manene maamūre nīmatuīkīte werū;
o na itūūra rīa Zayuni rītuīkīte werū,
narīo itūūra rīa Jerusalemu rīgakira ihooru.
- 11 Hekarū iitū Irīa nyamūre na Irī riiri,
kūrīa maithe maitū maakūgoocagīra,
nīcinītwo na mwaki,

nacio indo ciitū ciothe iria irī bata nīcianangītwo.

- 12 Thuutha wa maūndū macio mothe, Wee Jehova-rī,
 anga nīūgūtūtiganīria, wage gūtūteithia?
 Ūgūkira o ro ūguo na ūkīrīrie gūtūherithia makīria?

65

Ciira na Ūhonokio

- 1 “Nīi ndeguūrīrie andū arīa mataahooyaga kīrīra;
 na andū arīa mataamaathaga nīi, nīo maanyonire.
 Naruo rūrīrī rūrīa rūtarī rwahooya rūkīgwetaga rīitwa rīakwa,
 ngīrwīra atīrī: ‘Nīi ūyū haha, nīi ūyū haha.’
- 2 Mūthenya wothe ndindaga ndambūrūkīrie moko makwa
 kūrī andū aremī,
 arīa matathiiaga na mīthiire mīega,
 no marūmagīrīra mathugunda mao:
- 3 o andū arīa matūūraga maathīrkagia
 o ūthiū-inī wakwa,
 makarutagīra magongona mīgūnda-inī,
 na magacinagīra ūbumba igongona-inī cia maturubarī;
- 4 arīa matindaga maikarīte mbīrīra-inī,
 makarara meiguīte na hito ūtukū wothe;
 arīa makīrīaga nyama cia ngūrwe,
 na nyūngū ciao ciyūrīte thaathi wa nyama irī thaahu;
- 5 andū acio moigaga atīrī, ‘Njeherera, tiga kūnguhīrīria,
 tondu nī ndī mūtheru gūgūkira!’
 Andū ta acio mahaana ta ndogo maniūrū-inī makwa,
 na ta mwaki wakanaga mūthenya wothe.
- 6 “Atīrīrī, mbere yakwa gūtūire kwandīkītwo maūndū macio:
 ndīgūtūūra ngīrite kī, no rīrī, nīngarīhanīria kūna;
 ti-itherū ngaarīhanīria o ciero-inī ciao,
- 7 ndīhanīrie mehīa manyu inyuī ene, o na mehīa ma maithe manyu,”
 ūguo nīguo Jehova ekuuga.
 “Tondū nīmacinīire ūbumba irīma-igūrū,
 na makīinuma marī kūu tūrīma-igūrū,
 nīngarīhīria ciero-inī ciao,
 ndīmarihe irīhi rīothe nī ūndū wa cīko ciao cia mbere.”
- 8 Jehova ekuuga atīrī:
 “O ta ūrīa ngogoyo yonekaga kīmanjīka-inī gīa thabibū,
 nao andū makoiga atīrī, ‘Tiga gūkīananga,
 nahota gūkorwo na kīndū kiega thīinī wakīo,’
 ūguo noquo ngeeka nī ūndū wa ndungata ciakwa;
 ndigacinīina ciothe.
- 9 Ngaaruta njiaro kuuma kūrī Jakubu,
 nao agai a irīma ciakwa moime Juda;
 andū akwa arīa nīi ndīthuurīire nīo magaacigaya,
 nacio ndungata ciakwa itūire kuo.
- 10 Sharoni gūgaatuīka ūrīithio wa ndūuru cia mbūri,
 na Gītuamba-kīa-Akori gītūike handū ha kwarahagwo nī mahiū,
 nī ūndū wa andū akwa arīa matūire manjaraga.
- 11 “No rīrī, inyuī arīa mūtiganīrie Jehova,

na mūkariganīrwo nī kīrīma gīakwa kīrīa kīamūre,
 inyuī arīa mwaragīra metha ngai ya maheeni
 irīa itagwo Mūreehi-mūnyaka,
 na mūkaiyūria mbakūri cia ndibei ya mūtukanio
 mūgaitira ngai irīa itagwo Mūreehi-mūtino nīguo mūmīhoorerie-rī,
 12 ngaamwathīrīria kūūrāgwo na rūhiū rwa njora,
 na inyuothe mūkegūithia thī mūūrāgwo;
 nīgūkorwo ndamwītire mūkiaga kūnjītika,
 na ndamwarīirie mūkiaga gūthikīrīria.
 Mwekire maūndū mooru maitho-inī makwa,
 na mūgīthuura maūndū marīa matangenagia.”

13 Nī ūndū ūcio Jehova Mwathani ekuuga atīri:

“Ndungata ciakwa nīikaarīa irio,
 no inyuī nīmūkahūūta;
 ndungata ciakwa nīikaanyua,
 no inyuī nīmūkanyoota;
 ndungata ciakwa nīgakena,
 no inyuī nīmūgaconorithio.

14 O na ningī ndungata ciakwa nīikaina
 nīgūcanjamūka ngoro,
 no inyuī nīmūkarīra

nī ūndū wa ruo rwa ngoro,
 na mūgirīke nī ūndū wa gūthuthīka ngoro.

15 Marīitwa manyu mūkaamatigīra andū akwa arīa ndīthuurīire,
 mamatūmagīre rīrīa mekwenda kūruma andū;
 Mwathani Jehova nīagakūūrāga,
 no ndungata ciake agaaciitaga marīitwa mangī.

16 Mūndū ūrīa wothe ūkaahoera būrūri kīrathimo,
 ageeka ūguo akīgwetaga rītwa rīa Ngai ūrīa wa ma;
 ningī ūrīa ūkeehīta na mwīhītwa būrūri-inī,
 akeehīta akīgwetaga rītwa rīa Ngai ūrīa wa ma.
 Nīgūkorwo mathūina marīa ma tene nīmakariganīra,
 na mahithwo maitho-inī makwa.

Igūrū Rīerū na Thī Njerū

17 “Atīrīrī, nīngūmba
 igūrū rīerū o na thī njerū.
 Maūndū marīa ma tene matigacooka kūririkanwo,
 o na kana meciirio.

18 No rīrī, canjamūkai na mūkenere
 indo iria ngūmba tene na tene,
 nīgūkorwo nīngūmba itūūra rīa Jerusalemu rītūike rīa gūkenerwo,
 na andū a rīo matūike a gūkenania.

19 Nīngakenera Jerusalemu
 na njanjamūke nī ūndū wa andū akwa;
 naguo mūgambo wa kīgīrīko o na kana wa kīrīro
 ndūkaiguuo kūu rīngī.

20 “Kūu gūtīrī mwana wa rūkenge ūgaacooka gūkua arī na matukū
 manini,
 o na kana mūndū mūkūrū akue atatūūrīte mīaka yake yothe;
 mūndū ūrīa ūgaakua arī na mīaka igana
 akoonagwo taarī mūndū mwīthī;
 nake ūrīa ūtagaakinyia mīaka igana

akoonagwo ta arumitwo na kirumi.

- 21 Nao nimagaka nyumba na macitũure;
makaahaanda mĩgũnda ya mĩthabibũ
na marĩage maciaro mayo.
- 22 Gũtirĩ hĩndĩ ĩngĩ magaaka nyumba
ituĩke cia gũtũũrwo nĩ andũ angĩ,
o na kana mahaande irio irĩio nĩ andũ angĩ.
Nĩgũkorwo o ta ũrĩa matukũ ma mĩtĩ maigana,
ũguo noguo matukũ ma andũ akwa magaakorwo maigana;
andũ akwa arĩa athuure magaatũra
makenagĩra wĩra wa moko mao ihinda iraa.
- 23 Nao matigacooka kũruta wĩra wa tũhũ,
o na kana maciare ciana ciathĩrĩrio mũtino;
nĩgũkorwo magaatũka andũ arathime nĩ Jehova,
o hamwe na njiaro ciao.
- 24 Na nĩgũgatuĩka atĩrĩ, o mbere mataananjĩta-rĩ,
nĩngamacookeria ũhoro;
nĩngĩ o makĩaragia-rĩ, nĩngakorwo njiguĩte.
- 25 Nayo njũũ na kagonda ikaarĩaga hamwe,
naguo mũrũũthĩ ũkarĩaga nyeki ta ndegwa,
no rũkũngũ nĩruo rũgaatuĩka irio cia nyoka.
Itikagerana ngero kana cianangane
kũu guothe kĩrĩma-inĩ gĩakwa kĩamũre,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

66

Cira na Kĩrĩgĩrĩro

¹ Jehova ekuuga ũũ:

- “Igũrũ nĩrĩo gĩtĩ gĩakwa kĩa ũnene,
nayo thĩ nĩyo gĩturwa gĩakwa kĩa magũrũ.
Mũngĩkĩnjakĩra nyumba ĩhaana atĩa?
Naho handũ hakwa ha kũhurũka hangĩkorwo hahaana atĩa?”
- 2 Githĩ ti guoko gwakwa gwathondekire indo ici ciothe,
na gũgĩtũma igĩe kuo?”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

“Atĩrĩrĩ, mũndũ ũyũ nowe ngaatĩia:
nĩ mũndũ ũrĩa wĩnyiihagia na akagĩa na ngoro ĩherete,
na akainaina rĩrĩa ekũigua kiugo gĩakwa.

- 3 No rĩrĩ, mũndũ ũrĩa ũrutaga ndegwa igongona
ahaana o ta ũrĩa ũragaga mũndũ,
nake ũrĩa ũrutaga gatũrũme,
ahaana o ta mũndũ ũrĩa uunaga ngui ngingo;
mũndũ ũrĩa ũrutaga iruta rĩa mũtu,
ahaana o ta mũndũ ũrĩa ũrutaga thakame ya ngũrwe,
nake ũrĩa ũcinaga ũbumba wa kĩrĩrikano,
ahaana o ta mũndũ ũrĩa ũhooyaga mũhianano.
Andũ acio nĩmethuurĩire njĩra ciao o ene,
na ngoro ciao igakenagio nĩ maũndũ marĩa marĩ magigi;
- 4 nĩ ũndũ ũcio, nĩ o na nĩ nĩngathuura kũmeka ũndũ mũũru
na ndĩmarehithĩrie maũndũ marĩa matũmaga metigĩrĩte.
Nĩgũkorwo rĩrĩa ndetanire, gũtirĩ mũndũ o na ũmwe wanjĩtikire,
na rĩrĩa ndaaririe, gũtirĩ mũndũ o na ũmwe wathikĩrĩrie.

Andũ acio meekire maũndũ mooru maithe-inĩ makwa,
na magĩthuura maũndũ marĩa matangenagia.”

5 Atĩrĩrĩ, inyuĩ mũinainaga nĩ gũtĩĩa kiugo gĩake,
ta iguai ndũmĩrĩri ya Jehova:
“Ariũ a thoguo arĩa mamũthũire,
na makamũingata nĩ ũndũ wa rĩĩtwa rĩakwa, moigĩte atĩrĩ,
‘Jehova ta nĩagĩkumio
nĩguo tũkĩone gĩkeno kĩanyu!’
No rĩrĩ, o nĩmagaconorithio.

6 Ta iguai mbugĩrĩrio ĩyo ĩroima kũu itũũra rĩrĩa inene,
mũigwe inegene riu rĩroima kũu hekarũ-inĩ!

Ūcio nĩ mũgambo wa Jehova mũraigua
akĩrĩha thũ ciake kĩrĩa kĩmagĩrĩire.

7 “Atanambĩrĩria kũrũmwo-rĩ,
nĩaciarĩte:
na ataanarũmwo nĩ ruo-rĩ,
agagĩciara mwana wa kahĩĩ.

8 Nũũ ũrĩ aigua ũndũ ta ũcio?
Nũũ ũrĩ wona maũndũ ta macio?
Anga bũrũri wakĩhota gũciarĩrwo andũ aguo mũthenya o ro ũmwe,
o na kana rũrĩrĩ rũkĩigane o ro rĩmwe?
No rĩrĩ, o rĩrĩa Zayuni yanyĩitirwo nĩ ruo-rĩ,
o hĩndĩ ĩyo nĩguo yaciarire ciana ciayo o ro rĩmwe.

9 Anga no nginyie ihinda rĩa mwana gũciarwo
na ndikĩreke aciarwo?” ũguo nĩguo Jehova ekũũria.
“Anga no hĩngĩrĩrie mwana nda
nginyĩtie ihinda rĩake rĩa gũciarwo?”
ũguo nĩguo Ngai wanyu ekũũria.

10 “Inyuĩ inyuothe arĩa mwendete itũũra rĩa Jerusalemu,
kenanĩrai narĩo na mũcanjamũke nĩ ũndũ warĩo;
kenanĩrai mũno narĩo,
inyuĩ inyuothe arĩa mũtũire mũrĩcakayagĩra.

11 Nĩgeetha mũhaane ta andũ mongete maũndũ mega marĩo,
mũkahũũna mũhooreire nyondo-inĩ ciake;
nĩngĩ mũnyuuage mũkanyootoka,
na mũkenagĩre ũĩngĩ wa iria rĩake.”

12 Nĩgũkorwo ũũ nĩguo Jehova ekuuga:
“Nĩngakinyĩria itũũra rĩa Jerusalemu thayũ ũhaana ta rũũĩ,
na ũtonga wa ndũrĩrĩ ũhaana taarĩ rũũĩ rũiyũrĩte rũkoina;
mũkahoorera ta kaana gakĩongithio nĩ nyina,
mũgaakuuo na moko make,
na mũcũgacũgagĩo mũrĩ maru-inĩ make.

13 O ta ũrĩa mwana ahooreragio nĩ nyina,
ũguo noguo ngaamũhooreria;
na nĩmũkahoorerio mũrĩ kũu Jerusalemu.”

14 Rĩrĩa mũkoona ũndũ ũcio, ngoro cianyu nĩigakena,
nawe ũrĩrũke ta nyeki nduru;
naguo hinya wa guoko kwa Jehova nĩũkamenyeka nĩ ndungata ciake,
no marakara make nĩmakamenyeka nĩ thũ ciake.

15 Atĩrĩrĩ, Jehova arooka arĩ na mwakĩ,

na ngaari ciake cia ita ihaana ta kīhuhūkano kīnene;
 akaamūkūrūkīria marakara make arī na mang'ūrī,
 na amūkūūme na ikūūmana rīhaana ta nīnīmī cia mwaki.

16 Nīgūkorwo Jehova nīagatuīra andū othe ciira,
 arī na mwaki na rūhiū rwake rwa njora,
 na arīa makooragewo nī Jehova magaakorwo marī aingī.

17 “Na rīrī, andū arīa meamūrīte na magetheria nīguo mathiī
 marūmīrīre ūrīa ūrī gatagatī nīguo makinye magongona-inī marīa
 marutagīrwo mīgūnda-inī, o acio marīiaga nyama cia ngūrwe na mbīa,
 na indo ingī irī thaahu, magaathiranīra hamwe,” ūguo nīguo Jehova
 ekuuga.

18 “Na nī-rī, tondū wa ciiko ciao na mecūūrania mao, ngirie gūūka
 njookanīrīrie ndūrīrī ciothe o na andū a mīario yothe, nao nīmagooka
 meyonere riiri wakwa.

19 “Nīngekīra kīmenyithia thīnī wao, na amwe a arīa makaahonoka
 nīngamatūma mathiī ndūrīrī-inī: mathiī Tarishishi, na mathiī Putu na
 Ludu kūrī andū arīa me ngumo ya gūikia mīguī, na mathiī Tubali
 na Javani, na mathiī kūrī andū arīa matūūraga icīgīrīra-inī cia kūdū
 kūrāya, kūrīa gūtārī kwaiguu ngumo yakwa, kana gūkonwo riiri wakwa.
 Nīmakahunjia ūhoro wa riiri wakwa kūrī andū a ndūrīrī.

20 Nao nīmakarehe ariū a thoguo othe, kuuma ndūrīrī-inī ciothe,
 marehwo makuūtwo nī mbarathi, na ngaari cia ita, na makaari ma
 kūguucio, na mahaicīte nyūmbū na ngamīra, moke kīrīma-inī gīakwa
 kīrīa kīamūre kūu Jerusalemu, matuīke ta igongona harī Jehova,” ūguo
 nīguo Jehova ekuuga. “Nao magaacirehe o ta ūrīa andū a Isiraeli
 marehaga ngano yao ya maruta kūu hekarū-inī ya Jehova īkuūtwo na
 indo iria itarī thaahu.

21 Na nī nīngathuura amwe ao matuīke athīnjīri-Ngai na Alawii,” ūguo
 nīguo Jehova ekuuga.

22 Jehova ekuuga atīrī, “O ta ūrīa igūrū rīu rīerū na thī njerū iria
 ngūthondeka igatūūra mbere yakwa-rī, ūguo noguo rīitwa rīaku na
 njaro ciaku irītūūraga.

23 Kuuma Karūgamo ka Mweri ūmwe nginya Karūgamo ka Mweri
 ūrīa ūngī, na kuuma Thabatū īmwe nginya Thabatū irīa ingī, andū othe
 nīmagookaga kūhooya mainamīrīre mbere yakwa,” ūguo nīguo Jehova
 ekuuga.

24 “Nao nīmakoimagara makerorere ciimba cia andū arīa maanemeire;
 nī ūndū igunyū ciao itigakua, o na kana mwaki ūrīa wa kūmacina ūhore,
 nao nīmagatuīka ta kindū gīthūrwo mūno nī andū othe.”

JEREMIA

1 Maya nīmo maündū marīa maaririo nī Jeremia, mūrū wa Hilikia, ūmwe wa athīnjīri-Ngai arīa maatūuraga itūūra rīa Anathothu kūu būrūri wa Benjamini.*

2 Ndūmīrīri ya Jehova nīyamūkinyīrīire mwaka-inī wa ikūmi na itatū wa wathani wa Josia, mūrū wa Amoni, mūthamaki wa Juda,

3 o na ningī matukū-inī ma wathani wa Jehoiakimu mūrū wa Josia, mūthamaki wa Juda, o nginya mweri wa gatano, mwaka-inī wa ikūmi na ūmwe wa wathani wa Zedekia mūrū wa Josia, mūthamaki wa Juda, rīrīa andū a Jerusalemu maatahirwo.

Gwītwo kwa Jeremia

4 Ndūmīrīri ya Jehova nīyanginyīrīire, ngīrwo atīrī,

5 “Mbere ya gūkūumba nda-inī ya maitūguo-rī, no ndaakūū,
o na ūtanaciarwo-rī, nīndakwamūrīte;
nīndagūtūire mūnabīi wa kūrathagīra ndūrīrī.”

6 Na nī ngīmūcookeria, ngiuga atīrī: “Hī, Mwathani Jehova! Nī ndiū kwaria; nī ndī o mwana.”

7 Nowe Jehova akīnjīra atīrī: “Tiga kuuga atīrī, ‘Nī ndī o mwana.’ No nginya ūthī kūrī mūndū o wothe ngūgūtūma kūrī we na ūmwīre ūrīa wothe ngūgwatha.”

8 Ndūkanametigīre, nīgūkorwo ndī hamwe nawe, na nīngakūhonokia,” ūguo nīguo Jehova ekuuga.

9 Hīndī iyo Jehova agītambūrūkia guoko, akīlhutia kanua, akīnjīra atīrī, “Rīu nīndekīra ndūmīrīri yakwa kanua gaku.

10 One, ūmūthī nīndagūtua mūnene wa ndūrīrī o na wa mothamaki, nīgeetha ūmunyage na ūmomorage, wanangage na ūng’aūranagie, na wakage na ūhaandage.”

11 Ndūmīrīri ya Jehova nīyanginyīrīire, ngīrīrio atīrī: “Jeremia, nī kī ūroona?”

Na nī ngīcookia atīrī, “Ndīrona rūhonge rwa mūtī wa mūrothi.”

12 Jehova akīnjīra atīrī, “Iī, nīguo nīwona wega, tondū njūthīrīire nyone atī ndūmīrīri yakwa nīyahingio.”

13 Ningī ndūmīrīri ya Jehova nīyanginyīrīire o rīngī ngīrīrio atīrī: “Nī kī kīngī ūrona?”

Na nī ngīcookia atīrī, “Ndīrona nyūngū īgūtherūka, iīnamīte kuuma mwena wa gathigathini.”

14 Nake Jehova akīnjīra atīrī, “Mwanangīko uumīte na mwena wa gathigathini, nīūgaitīrīrio andū othe arīa matūuraga būrūri ūyū.

15 Ndī hakuhi gwīta andū othe a mothamaki ma gathigathini,” ūguo nīguo Jehova ekuuga.

“Athamaki ao nīmagooka mahaande itī ciao cia ūthamaki matoonyero-inī ma ihingo cia Jerusalemu; nīmagooka mathiūrūrūkīrie thingo ciothe cia Jerusalemu, na mokīrīre matūūra mothe ma Juda.

16 Nīngatuīra andū akwa matuīro ma ciira, tondū wa waganu wao wa kūndirika,

* 1:1 Anathothu rīarī itūūra rīmwe rīa matūūra mana ma Alawī marīa maarī būrūri wa Benjamini (Josh 21:17-18).

na wa gūcinīra ngai ingĩ ūbumba,
na kūhooya indo iria methondekeire na moko mao.

¹⁷ “Ūkīra wīhaarīre! Rūgama na ūmeere ūndū o wothe ūrīa ngūgwatha. Ndūkamakio nō, kana na niī ngūmakie ūrī mbere yao.

¹⁸ Ūmūthī-rī, nīndagūtua ta itūūra rīrige na hinya, na ta gītugī gīa kīgera, na ta rūthingo rwa gīcango, nīgeetha wiyūmie ūkīrīre būrūrī wothe: ūūkīrīre athamaki a Juda, na anene, na athīnjīri-Ngai akuo, o na andū othe a būrūrī ūyū.

¹⁹ Nīmakarūa nawe no matigaakūhoota, nīgūkorwo ndī hamwe nawe na nīndīrīkūhonokagia,” ūguo nīguo Jehova ekuuga.

2

Isiraeli Gūtirika Ngai

¹ Ningĩ ndūmīrīri ya Jehova nīyanginyīrīre, ngīrwo atīrī:

² “Thī ūkaanīrīre ūkīiguagwo nī andū a Jerusalemu, ūmeere atīrī:
“ Nīndirikanaga ūrīa weheanīte kūrī niī rīrīa warī mwīthī,
na ūrīa wanyendete rīrīa ndakūhikirie
na ūkīnūmīrīra kūu werū-inī,
tūgītukanīria kūu būrūrī ūcio ūtaahandagwo irio.

³ Isiraeli-rī, aatūūrīte aamūrīrwo Jehova,
arī maciaro ma mbere ma magetha make;
arīa othe maamūtambuuraga maaturwo ahītia,
nao magīkinyīrīrwo nī mwanangīko,”
ūguo nīguo Jehova ekuuga.

⁴ Thīkīrīriai mūigue ndūmīrīri ya Jehova, inyuī andū a nyūmba ya Jakubu,
inyuī inyuothe andū a mīhīrīga yothe ya nyūmba ya Isiraeli.

⁵ Jehova ekuuga atīrī:

“Nī mahītia marīkū maithe manyu maanyonire namo,
atī nīkīo maandirikire, makīndaihīrīria ūguo?
Maarūmīrīre mīhianano ītarī kīene,
nao ene makīaga kīene.

⁶ Matiigana kūūria atīrī: ‘Jehova arī ha,
ūrīa watūrūtire būrūrī wa Misiri,
agītūgereria werū-inī ūtaarī kīndū,
tūkīgerera būrūrī warī wa werū na iharūrūka,
būrūrī ūtoiraga mbura, na warī nduma ta ya gīkuū,
būrūrī ūtaageragīrwo na ūtaatūūrāgwo nī mūdū?’

⁷ Nīndamūrehire būrūrī mūnoru,
nīguo mūrīlage matunda maguo,
na mwīgune na indo ciakuo iria njega.
No inyuī muokire, mūgīthaahia būrūrī wakwa
na mūgītūma igai rīakwa rīthūūrwo mūno.

⁸ Athīnjīri-Ngai matiigana kūūria atīrī:
‘Jehova arī ha?’
Arīa marūmbūyagia watho matiigana kūūmenya;
atongoria ao nīmanemeire.
Anabii maarathaga mohoro makīgwetaga Baali,
marūmīrīre mīhianano ītarī kīene.

⁹ “Nī ūndū ūcio nīngūmūciirithia o rīngī,”

ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

“Ningĩ nĩngaciirithia ciana cia ciana cianyu.

10 Ringai mũthĩ hũgũrũrũ-inĩ cia Kitimu mũkerorere,
ningĩ mũtũmane gũthiio Kedari gũgatuĩrio wega,*
muone kana kũrĩ kuoneka ũndũ ta ũyũ:

11 Atũrĩrĩ, nĩ kũrĩ rũrĩrĩ rũrĩ rwatirika ngai ciaruo, rũkĩgarũrũkĩra ngai
ingĩ?

(O na harĩa ngai icio itarĩ ngai.)

No rĩrĩ, andũ akwa nĩmakũũranĩtie Riiri wao
na mĩhianano ĩtarĩ kĩene.

12 Inyuĩ igũrũ-rĩ, makaai nĩ ũndũ wa ũhoru ũcio,
ĩnainai mũrĩ na kĩa kĩnene,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

13 “Andũ akwa nĩmekĩte mehia meerĩ:
Nĩmandirikĩte,

o nĩ gĩthima kĩa maaĩ ma muoyo,
na makeyenjera marima mangĩ ma maaĩ,
namo ni marima mamethũkangu, matangĩga maaĩ.

14 Rĩu-rĩ, anga Isiraeli nĩ ndungata, o mũndũ ũciarĩrwo ũkombo-inĩ?
Nĩ kĩ gĩtũmĩte atuĩke mũndũ wa gũtahwo?

15 Mĩrũũthi nĩraramĩte;
nĩmũraramĩre.

Nĩyanangĩte bũrũri wake;
matũũra make macinĩtwo na mwaki, na magatigwo matarĩ mũndũ.

16 O na andũ a Memufisi, na a Tahapanahesi
nĩmagũtĩihĩtie, magagwĩkĩra rũhara ruototia rwa mũtwe.

17 Githĩ tiwe mwene wĩrehereire maũndũ maya
nĩ ũndũ wa gũtirika Jehova Ngai waku,
o rĩrĩa we aagũtongoragia na njĩra irĩa wageraga?

18 Rĩu-rĩ, nĩ kĩ gĩgũtũma ũcooke bũrũri wa Misiri
ũkanyue maaĩ ma Shihoru?

Na ningĩ-rĩ, ũgũthĩ Ashuri nĩkĩ,
ũkanyue maaĩ ma Rũũĩ rwa Farati?

19 Waganu waku nĩguo ũgaakũherithia,
nakuo gũcooka na thuutha gwaku nĩgũgakũrũithia.

Tondũ ũcio wĩciirie wega na ũmenye
ũria arĩ ũndũ mũũru mũno na ũrĩ ruo harĩwe,
rĩrĩa ũtirikĩte Jehova Ngai waku,
na rĩrĩa ũkwaga kwĩndigĩra,”

ũguo nĩguo Mwathani, o we Jehova Mwene-Hinya-Wothe,
ekuuga.

20 “Nĩwoinangire icooki rĩaku rĩa ngingo o tene,
na ũgĩtuuanga mĩhĩndo yaku;

woigire atĩrĩ, ‘Ndigũcooka gũgũtungata!’

Tondũ-rĩ, tũrĩma-inĩ tũria tuothe tũraihi na igũrũ,
na rungu rwa mũtĩ o wothe mũruru
nĩkuo wakomaga ũkĩhũũra ũmaraya.

21 Nĩ ndaakũhaandĩte ũrĩ ta mũthabibũ mũthuuranĩre
wa mũthemba ũria mwega.

* 2:10 Kitimu ũmũthĩ nĩ Kuporo hamwe na ndwere-inĩ cia mwena wa ithũiro, nakuo Kedari nĩkuo iruka cia Beduni ciatũũraga.

Wagĩcookire kũngarũrũka atĩa,
ũgĩthũka, ũgĩtuĩka ta mũthabibũ wa gĩthaka?

22 O na ũngĩthamba na igata,
o na ũhũthĩre thabuni mũingĩ mũno-rĩ,
kĩmeni kĩa wĩhia waku ndingĩtiga gũkĩona,
ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.

23 “Rĩu-rĩ, ũngĩhota atĩa kuuga atĩrĩ: ‘Nĩ ndĩithaahĩtie;
ndirũmirĩire kirira kĩa Mabaali?’

Ta rora wone mũtugo yaku kũu gĩtuamba-inĩ;
wĩcũuranie wega maũndũ maria wikĩte.

Wee ũhaana ta moori ya ngamũira
igĩcangacanga kũndũ na kũndũ,

24 ũkahaana ta njagĩ ĩrĩa ĩmenyerete gũikara werũ-inĩ,
ĩrĩa ĩnuhanuhaga rĩrĩa ĩkwenda kũhaicwo;
rĩrĩa ĩrĩ na mũrukĩ-rĩ, nũũ ũngĩhota kũmĩrigĩrĩa?
Njamba iria ingĩmĩenda, itingĩnogia ikĩmĩcaria;
mweri wayo wakinya, nũkamĩona.

25 Tiga kũhanyũka nginya ũthirĩrwo nĩ iraatũ magũrũ,
naguo mũmero waku ũng’are.

No wee ũkiuga atĩrĩ, ‘Hatirĩ bata!
nĩnyendete ngai cia kũngĩ,
na no nginya ndĩciume thuutha.’

26 “O ta ũrĩa mũici aconorithagio aanyiitwo,
ũguo no taguo nyũmba ĩno ya Isiraeli ĩconorithĩtio:
o ene, na athamaki ao, na anene ao,
na athĩnjĩri-Ngai ao, na anabii ao.

27 Meeraga mũtĩ atĩrĩ, ‘Wee nĩwe Baba,’
na makeera ihiga atĩrĩ, ‘Wee nĩwe wanjarire.’

Nĩmahutatĩire,
makaaga kũnyonia mothiũ mao;
no rĩrĩa marĩ thĩĩna-inĩ manjĩiraga atĩrĩ,
‘Ūka ũtũhonokie!’

28 Ikĩrĩ kũ ngai icio mwethondekeire?
Kĩrekei ciũke, aakorwo no imũhonokie
rĩrĩa mũrĩ thĩĩna-inĩ!

Nĩgũkorwo ngai ciaku cingĩhĩte
o ta matũura maku, wee Juda.

29 “Mũgũkĩndũithia nĩ ũndũ kĩ?
Inyuothe nĩmũũnemeire,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

30 “Nĩ wĩra wa tũhũ ndaarutire ngĩherithia andũ anyu;
matigana kũigua maakaanio magarũrũke.
Rũhiũ rwaku rwa njora nĩrũniĩnĩte anabii anyu,
o ta mũrũũthi ũrĩa mũrĩĩani.

31 “Atĩrĩrĩ, inyuĩ andũ a rũciarwo rũrũ, mwĩcũranie wega ũhorwo wa
ndũmĩrĩri ĩno ya Jehova:

“Kaĩ nduikĩte ta werũ harĩ Isiraeli,
kana ta bũrũri ũrĩ nduma nene?
Nĩ kũ gĩtũmaga andũ akwa moige atĩrĩ,
‘Ithũ tũrũkaga ũrĩa tũkwenda;
tũtigagũcookerera rĩngĩ?’

- 32 Rīu-rī, mūrītu ahota kūriganīrwo nī mathaga make ma kwīgemia,
kana mūhiki ariganīrwo nī nguo ciake cia ūhiki?
No rīrī, andū akwa nīmariganīrwo nī nīi,
matukū maingī matangītarīka.
- 33 Kaī nī ūrī ūgī mūingī rīrīa ūgūcaria wendo-ī!
Nī ūndū ūcio o na atumia arīa aaganu mūno
no merute na mīthiire yaku.
- 34 Nguo-inī ciaku-rī, andū nīmoonaga
thakame ya athīni arīa matarī ūuru mekīte,
o na aakorwo ndwamanyīitire magītua nyūmba.
No rīrī, o na gūtariī ūguo
35 wee uugaga atīrī, 'Nīi ndirī ūndū mūuru njkīte;
we ndandaakarīire.'
No nīi nīngūgūtūira ciira,
tondū uugaga atīrī, 'Nīi ndiīhītie.'
- 36 Ūriūngariūngaga nīkī,
ūkīgarūruga mīthiire yaku?
Nīūgaconorithio nī būrūri wa Misiri,
o ta ūrīa waconorithirio nī Ashuri.
- 37 Ūgaacooka uume kūndū kūu
ūgīrīire moko mūtwe,
nīgūkorwo Jehova nīaregete acio wīhokete,
o matigagūteithia.

3

- 1 "Mūndū angītigana na mūtumia wake,
nake mūtumia ūcio athīi ahikīre mūndū ūngī-rī,
mūthuari ūcio no amūcookerere?
Githī būrūri ūcio to ūthaahē biū?
No wee-rī, ūtūūrīte ūhūūruga ūmaraya na endwa aku aingī mūno!
Rīu-rī, wee no ūnjookerere?"
ūguo nīguo Jehova ekuuga.
- 2 "Ta tiira maitho ūcūthīrīrie tūcūmbīrī twa irīma kūrīa gūtīgītwo ūtheri.
Nī kūrī handū ūtarī wakomwo nawe?
Mīkīra-inī ya njīra-rī, nīkuo wetagīrīra endwa aku,
kūu nīkuo waikaraga thī ūkameetera, o ta Mūarabu arī werū-inī.
Wee nīūthaahītie būrūri ūyū
na ūmaraya waku na waganu waku.
- 3 Tondū wa ūguo-rī, mbura ya maguna-ng'ombe nīgīrītio yure,
o na irīa ya gūkūria irio nayo ikaaga kuura.
No rīrī, wee nūmītīe gīthiithi ta kīa mūmaraya,
ūkaaga thoni o na hanini.
- 4 Githī to rīu wanjīta ūkiugaga:
'Baba, wee mūrata wakwa kuuma ndī o mūnini,
- 5 kaī ūgūgītūūra ūrakarīte?
Mang'ūrī macio maku-rī, megūgīthiī na mbere nginya tene?'
Ūguo nīguo waragia,
no ūgaacooka ūgeeka ūuru wothe ūrīa ūngīhota."

Isiraēli kwaga Wīhokeku

- 6 Matukū-inī ma wathani wa Mūthamaki Josia, Jehova nīanjūrīrie atīrī:
"Ū nīwonete ūrīa Isiraēli aahutafīre? Nīahaicīte gīthūngūri-inī gīothe

kĩrĩa kĩaĩhu na igũrũ, na agathĩĩ rungu rwa mũtĩ o wothe ũrĩa mũruru na akahũũrĩa ũmaraya ku.

⁷ Ndecirĩtie atĩ nakanjookerera aarĩkia gwĩka maũndũ macio mothe, nowe ndaigana kũnjookerera, nake mwarĩ wa nyina, Juda, ũrĩa ũtaarĩ mwĩhokeku, agĩkĩõnera maũndũ macio.

⁸ Nĩndaheire Isiraeli ũcio wahutatĩire marũa ma gũtigana nake, ngĩmũngata nĩ ũndũ wa ũtharia ũcio wake wothe. No rĩrĩ, nĩndonire atĩ o na Juda, mwarĩ wa nyina ũcio ũtaarĩ mwĩhokeku, ndaarĩ na guoya; o nake nĩomagariõ, agĩthĩĩ gũtharia.

⁹ Tondũ wa ũrĩa Isiraeli oonaga ũmaraya wake ũtarĩ ũndũ mũnene harĩ we, nĩathaahirie bũrũri ũcio, agĩkĩrĩrĩa kũhũura ũmaraya na ũndũ wa kũhooya mahiga na mũtĩ.

¹⁰ O na kũrĩ ũguo-rĩ, Juda, mwarĩ wa nyina ũcio ũtaarĩ mwĩhokeku, ndaanjookereire na ngoro yake yothe, no aanjookereire na ũhinga," ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

¹¹ Jehova akĩnjĩra atĩrĩ: "Isiraeli, ũrĩa waahuutatĩire-rĩ, nĩ mũthingu gũkĩra Juda, ũcio ũtaarĩ mwĩhokeku.

¹² Thĩĩ ũkahunjanĩrie ndũmĩrĩrĩ ĩno werekeire mwena wa gathigathini, uge ũũ:

" 'Njookerera, wee Isiraeli, o wee ũhutatĩire,' ũguo nĩguo Jehova ekuuga, 'na nĩ ndigacooka gũkũhetera gĩthiithi na marakara, nĩ ũndũ njiyũritwo nĩ tha,' ũguo nĩguo Jehova ekuuga. 'Ndigũtũra ndakarĩte nginya tene.

¹³ Wee ũndũ ũrĩa ũgwĩka-rĩ, no kuumbũra mahĩtia maku, nĩ ũndũ wa ũrĩa ũremeire Jehova Ngai waku, nĩ ũndũ wa ũrĩa waneitanga, ũkũheanaga kũrĩ ngai cia kũngĩ, rungu rwa mũtĩ o wothe mũruru, na ũkaaga kũnjathĩkĩra," ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

¹⁴ Jehova ekuuga atĩrĩ: "Njookerera, inyuĩ andũ aya mũhutatĩire, nĩgũkorwo nĩ nĩ mũthuuri wanyu; nĩngamũcokanĩrĩa, ndute mũndũ ũmwe itũura-inĩ rĩmwe, na angĩ eerĩ ndĩmarute mũhĩrĩga ũmwe, ndĩmũtware Zayuni.

¹⁵ Nĩngacooka ndĩmũhe arĩthi arĩa ndĩthuurĩire na ngoro yakwa, arĩa makaamũtongoragĩa marĩ na ũũgĩ o na ũmenyo."

¹⁶ Jehova ekuuga atĩrĩ: "Matukũ-inĩ macio, rĩrĩa mũgaakorwo mũingĩhite mũno gũkũ bũrũri ũyũ-rĩ, andũ matigacooka kuuga, 'Ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova.' Ũhorõ ũcio ndũgatoonya meciirĩa-inĩ mao kana ũririkanwo; rĩtigeciirio ũhorõ warĩõ o na kana rĩthondekwo rĩngĩ.

¹⁷ Hĩndĩ ĩyo mageetaga itũura rĩa Jerusalemu Gĩtĩ kĩa ũthamaki kĩa Jehova, nacio ndũrĩrĩ ciothe nũikongana kũu itũura rĩa Jerusalemu nĩ ũndũ wa gũtũria rĩtwa rĩa Jehova. Matigacooka kũrũmĩrĩa ũremi wa ũũru wa ngoro ciao.

¹⁸ Matukũ-inĩ macio nyũmba ya Juda nĩkanyitana na nyũmba ya Isiraeli, na o eerĩ nĩmagocooka moimĩte bũrũri wa mwena wa gathigathini, makinye bũrũri ũria ndaaheire maithe manyu ũtuĩke igai rĩao.

¹⁹ "Nĩ mwene ngiuga atĩrĩ, " 'Ingĩakenire atĩa ngĩmũtua ta ariũ akwa, na ndĩmũhe bũrũri mwega, igai rĩrĩa rĩega rĩkĩrĩte magai ma ndũrĩrĩ ciothe.' Ndecĩragĩa mũrĩnjĩtaga 'Baba' na mwage kũhutatĩra nĩguo mũtĩge kũnũmĩrĩa.

- 20 No rĩrĩ, o ta mūtumia ūtarĩ mwĩhokeku harĩ mũthuurawe,
ũguo noguo mũkoretwo mũtarĩ ehokeku harĩ nĩ, inyuĩ nyũmba ya
Isiraeli,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.
- 21 Kĩrĩro nĩkĩguĩtwo kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru gũtarĩ kĩndũ,
kũgĩrĩka na gũthaihana kwa andũ a Isiraeli,
nĩ ūndũ nĩmogometie njĩra ciao,
na makariganĩrwo nĩ Jehova Ngai wao.
- 22 “Njookerera, inyuĩ andũ aya mũhutatĩire;
nĩngũmũhonia nĩguo mũtigacooke gũcoka na thuutha.”

Magĩcookia atĩrĩ, “Ĩi nĩguo, nĩtũgũka harĩwe,
nĩgũkorwo wee nĩwe Jehova Ngai witũ.

- 23 Ti-itherũ inegene rĩa ūhooi mĩhianano kũu tũrĩma-inĩ
o na kũu irĩma-inĩ nĩ rĩa maheeni;
ti-itherũ, ūhonokio wa Isiraeli ūrĩ na Jehova Ngai witũ.
- 24 Kuuma o ūnini-inĩ witũ, ngai icio cia mĩhianano cia thoni
nicio ciananiina maciaro ma mawĩra ma maithe maitũ:
ndũuru ciao cia mbũri na cia ng’ombe,
aanake ao na airĩtu ao.
- 25 Nĩtwĩgũithiei thĩ tũconokete,
nacio njono ciitũ itũhumbĩre.
Nĩ twĩhĩirie Jehova Ngai witũ,
ithũ o hamwe na maithe maitũ;
kuuma rĩrĩa twarĩ anini nginya ūmũthĩ ūyũ-rĩ,
tũtũrĩte tũtarĩ twathĩkĩra Jehova Ngai witũ.”

4

- 1 “Atĩrĩrĩ wee Isiraeli, ūngĩkorwo nĩũgũcoka-rĩ,
njookerera,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.
“Ūngĩheria mĩhianano iyo yaku irĩ magigi,
na ūtuge gũcoka kũũrũura rĩngĩ,
2 ningĩ ūngĩrũmia ūhoro wa ma, na ūtuanĩri ciira wa kĩhooto, na wa
ũthingu,
na wĩhĩte ūkiugaga atĩrĩ, ‘Ti-itherũ o ta ūrĩa Jehova atũũraga muoyo,’
hĩndĩ iyo ndũrĩrĩ nũkarathimwo nĩwe,
na thĩinĩ wake nũkaagĩa na riiri.”
- 3 Atĩrĩrĩ, Jehova areera andũ a Juda, o na andũ a Jerusalemu ūũ:
“Cimbai mĩgũnda yanyu irĩa irĩ ngamba,
na mũtikahaande irio mĩgua-inĩ.
- 4 Mwĩamũrĩrei Jehova,
na ūndũ wa kũruithia ngoro cianyu
inyuĩ andũ aya a Juda, na inyuĩ mũtũũraga Jerusalemu,
nĩgeetha mang’ũrĩ makwa matigaakane ta mwakĩ,
nĩ ūndũ wa ūũru ūrĩa mwĩkĩte,
maakane mage mũndũ wa kũmahoria.

Mwanangĩko uumĩte Mwena wa Gathigathini

- 5 “Anĩrĩrai kũu Juda, na mũhunjie ūhoro kũu Jerusalemu, muuge ūũ:
‘Huhai tũrumbeta bũrũri-inĩ guothe!’

Anĩrĩrai na kayũ muuge atĩrĩ:

‘Mwĩcookanĩrĩriei!

Nĩtũũrĩrei matũũra-inĩ marĩa manene mairigĩre!’

⁶ Haandai bendera mũthiĩ mwerekeire Zayuni!

Mwĩthareĩ narua mwĩhonokie!

Nĩgũkorwo nĩndĩrarehithia mwanangĩko uumĩte mwena wa gathigathini,
o na kũniinanwo kũnene.”

⁷ Mũrũũthi* nĩumĩte kĩmamo-inĩ kiaguo;

mũniinani wa kũniina ndũrĩrĩ nĩoimagarĩte.

Oimĩte gwake

oke aanange bũrũri waku.

Matũũra maku makaanangĩka,
mage mũndũ wa gũtũũra kuo.

⁸ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, mwĩhumbei nguo cia makũnia,

cakayai na mũrĩre,

nĩ ũndũ tũtirĩ tũrehererwo

nĩ mang’ũrĩ macio mahiũ ma Jehova.

⁹ Jehova ekuuga atĩrĩ, “Mũthenya ũcio-rĩ,

mũthamaki na anene ake nĩmagakua ngoro,

nao athĩnjĩri-Ngai nĩmakagegeara,

nao anabii mamake.”

¹⁰ Hĩndĩ iyo ngiuga atĩrĩ: “Hĩ! Mwathani Jehova, ti-itherũ nĩ ta ũkĩheeneti andũ aya biũ, o na ũkaheenia Jerusalemu, nĩ ũndũ wa kũmeera atĩrĩ, ‘Nĩmũkaagĩa na thayũ,’ o rĩrĩa tũigĩrĩrwo rũhiũ rwa njora mũmero.”

¹¹ Ihinda rĩu andũ aya o hamwe na Jerusalemu nĩmakeerwo atĩrĩ, “Rũhuho rũhiũ ruumĩte kũndũ kũrĩa gũtarĩ kũndũ kũu gũtũũgĩru werũ-inĩ nĩrũkahurutana rwerekeire kũrĩ andũ akwa, no rĩrĩ, ti ta rũrĩa rwa kũhuha irio kana rwa gũcitheria;

¹² nĩ rũhuho rũrĩ na hinya kũrĩ rũu ruumĩte kũrĩ niĩ. Rĩu nĩngũmatũira matũiro ma ciira.”

¹³ Ta rorai muone! Mũndũ ũcio aroka ta matu,

ngaari ciake cia ita irooka ta kĩhuhũkanio,

nacio mbarathi ciake ihanyũkaga gũkĩra nderi.

Ɔiya witũ-ĩ! Tũrĩ aniine biũ.

¹⁴ Wee Jerusalemu-rĩ, theria ũũru kuuma ngoro-inĩ yaku nĩguo ũhonoke.

Ŭgũtũũra ũthugundaga ũũru meciiria-inĩ maku nginya-rĩ?

¹⁵ Nĩ kũrĩ na mũgambo wa mũndũ ũranĩrĩra kũu Dani,

ũkaanĩrĩra ũhoru wa mwanangĩko kũu irĩma-inĩ cia Efiraimu.

¹⁶ “Ɔrai ndũrĩrĩ ũhoru ũcio,

hunjĩriai Jerusalemu muuge atĩrĩ:

‘Ita inene rĩa gũgũũkĩrĩra nĩrĩroka riumĩte bũrũri wa kũraya,

na rĩroka na mbugĩrĩrio ya mbaara

ya gũũkĩrĩra matũũra mothe manene ma Juda.

¹⁷ Marĩrigiicĩrie o ta andũ marangĩre mũgũnda,

tondũ itũũra rĩu nĩrĩnemeire, rĩkanjũkĩrĩra,”

ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

¹⁸ “Mĩthĩire yaku mwene na ciiko ciaku

nĩcio ikũreheire maũndũ macio.

* ^{4:7} Mũrũũthi warĩ rũrĩ rwa Babuloni, na bũrũri ũyũ woĩkaine ta mũnyariirani (2:15).

Rĩrĩ nĩrĩo iherithia rĩaku.
Na kaĩ nĩ irũrũ-ĩ!
Kaĩ nĩrĩgũtheeca ngoro-ĩ!”

- 19 Wũi, ruo-ĩ, wũi ruo-ĩ!
Ndĩrenyogonda nĩ ruo.
Wũi, ruo rũnene ngoro-inĩ yakwa-ĩ!
Ngoro yakwa nĩratumatuuma,
ndingihota gũkirĩrĩria.
Nĩgũkorwo nĩnjiguĩte mũgambo wa karumbeta;
nĩnjiguĩte mbugĩrĩrio ya mbaara.
20 Mwanangĩko ũrarũmanĩrĩra na mwanangĩko;
bũrũri wothe nĩwanangĩtwo.
O rĩmwe hema ciakwa nĩthũkangie,
o kahinda gatarĩ coho kĩngitio gĩakwa gĩgathũkangio.
21 Nĩ nginya rĩ ngũtũra nyonaga bendera ya mbaara,
na ngaigua mũgambo wa karumbeta?

- 22 “Andũ akwa nĩ irimũ;
matinjũũ.
Nĩ ciana iteciiragia,
na ikaaga ũmenyo.
Ũũgi ũrĩa marĩ naguo no wa gwĩka ũũru;
matiũĩ gwĩka wega.”

- 23 Ndaacũthĩrĩrie thĩ,
ngĩkĩona atĩ ndĩarĩ ũrĩa yatarĩ na ndĩarĩ na kĩndũ;
ningĩ ngĩcũthĩrĩria matu-inĩ,
ngĩona atĩ gũtiarĩ na ũtheri.
24 Ndaacũthĩrĩria irĩma,
ngĩona atĩ nĩgũthingitha ciathingithaga;
natuo tũrĩma tuothe nĩ kwereera twereera.
25 Ngĩcũthĩrĩria, ngĩona atĩ gũtiarĩ na andũ;
nyoni ciothe cia rĩera-inĩ nĩciombũkĩte ikoora.
26 Ngĩcũthĩrĩria, ngĩona bũrũri ũrĩa waciaraga maciaro maingĩ, watuĩkĩte
o werũ mũtheri,
matũũra makuo mothe nĩmamomokeire hau mbere ya Jehova,
makagũa thĩ nĩ ũndũ wa marakara make mahiũ.

- 27 Ũũ nĩguo Jehova ekuuga:

“Bũrũri wothe nĩũkanangwo,
o na gũtuĩka ndikaũniina biũ.
28 Nĩ ũndũ ũcio thĩ nĩngacakaya,
narĩo igũrũ rĩgĩe nduma,
tondũ ũguo nĩguo njugĩte, na ndingĩricũkwo.
Nĩndũite itua na ndikũgarũrũka.”

- 29 Rĩrĩa kwaiguu mũrurumo wa andũ arĩa mathiiga mahaicĩte mbarathi
na wa andũ arĩa maikagia mĩguĩ-rĩ,
andũ a matũũra mothe no makoora.
Amwe ao makoorĩra ihinga-inĩ,
nao amwe ao makahaica ndwaro-inĩ cia mahiga.

Matũũra macio mothe nĩmathaamĩtwo;
gũtirĩ mũndũ ũikaraga kuo.

30 Ũreka atĩa, wee ũnũhĩtwo?
Ũkwĩhumba nguo ndune
na ũkegemia na mathaga ma thahabu nĩkĩ?
Ũrahaka mbutu ciaku cia maitho rangi nĩkĩ?†
Atĩrĩrĩ, kwĩgemia gwaku no gwa tũhũ.
Endwa aku nĩmakwagiire bata;
rĩu maracaria ũrĩa mangĩkũruta muoyo.

31 Nĩndĩraigua kĩrĩro ta kĩa mũndũ-wa-nja akĩrũmwo,
arĩ na mũcaayo ta wa mũtumia agĩciara mwana wake wa irigithathi:
nĩ kĩrĩro kĩa Mwarĩ wa Zayuni agĩteeha,
atambũrũkĩtie moko make, akiugaga atĩrĩ,
“Wũi-ĩ-iy-wakwa-ĩ! Nĩndĩraringĩka;
muoyo wakwa nĩmũneane kũrĩ oragani.”

5

Gũtirĩ Mũndũ o na Ũmwe Mũrũngĩrĩru

1 “Ta ambatai na mũikũrũke barabara-inĩ ciothe cia Jerusalemu,
mũrore na mũcarie,
na mũtuĩrie ihaaro-inĩ ciakuo.
Hihi mwahota kuona mũndũ o na ũmwe
wĩkaga maũndũ ma kĩhooto kana akarũmbũiya ũhoru wa ma;
muona mũndũ ta ũcio, nĩngarekera itũũra rĩa Jerusalemu.
2 O na gũtuĩka nĩmehĩtaga makoigaga atĩrĩ,
‘Ti-itherũ o ta ũrĩa Jehova atũũraga muoyo,’
kwĩhĩta kwao no kwa maheeni.”

3 Wee Jehova, githĩ maitho maku ti ũhoru ũrĩa wa ma macaragia?
Wamaringire iringa, no matiigana kũigua ruo;
wamahehenjire, no makĩrega ũtaarani ũcio.
Momirie ithiithi ciao gũkĩra ihiga,
makĩrega kwĩrira.

4 Ngũciiria atĩrĩ: “Aya nĩ andũ athĩni;
nĩ andũ akũgu,
nĩngũkorwo matiũ njĩra ya Jehova,
kana makamenya ũrĩa Ngai wao endaga.

5 Nĩ ũndũ ũcio nĩngũthĩ kũrĩ atongoria
ngaaranĩrie nao;
ti-itherũ acio nĩmoĩ njĩra ya Jehova,
na makamenya ũrĩa Ngai wao endaga.”
No rĩrĩ, othe marĩ hamwe, nĩmoinangĩte icooki rĩao rĩa ngingo,
na magatua mĩkwa.

6 Nĩ ũndũ wa ũguo-rĩ, mũrũũthi nĩũkoima mũtitũ-inĩ ũmatharĩkĩre,
na njũũ yume werũ-inĩ ĩmatambuurange,
nayo ngarĩ ĩmooherie njĩra-inĩ cia matũũra mao,
nĩguo ĩtambuurange mũndũ wothe ũrĩa ũngĩgeria kuuma nja,
nĩ ũndũ ũremi ũcio wao nĩũngĩhĩte mũno,

† 4:30 Ũyũ nĩ rangi wehakagwo maitho arĩ njĩra ĩmwe ya ũthaka na gũtũma maitho moneke marĩ manene (2Ath 9:30; Ezek 23:40).

na ūhoro wao wa gūcooka na thuutha nĩ mũingĩ.

7 “Ngũmũrekera nĩkĩ?

Ciana cianyu nĩciindirikĩte,
na ikeehĩta ikĩgwetaga marĩtwa ma ngai cia tũhũ.

Nĩi ndaamaheaga o kĩrĩa gĩothe mabataragio nĩkĩo,
no-o no gũtharia maatharagia,
makahatikana nĩguo matoonye nyũmba cia maraya.

8 Mahũũnĩte magatuĩka ta mbarathi cia njamba cikĩĩrĩrĩa cia mĩgoma,
o ūmwe wao akeriragĩria mũtumia wa mũndũ ũrĩa ũngĩ.

9 Githĩ ndikiagĩrĩrwo nĩkũmaherithia nĩ ũndũ wa maũndũ macio?”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

“Githĩ ndikiagĩrĩrwo nĩ kwĩrĩhĩria
harĩ rũrĩrĩ ta rũu?

10 “Tuĩkanĩriai mĩgũnda yao ya mĩthabibũ mũmĩharaganie,
no mũtikamĩanange biũ.

Hũrũrai hongge ciayo,
nĩgũkorwo andũ aya ti a Jehova.

11 Andũ a nyũmba ya Isiraeli na andũ a nyũmba ya Juda
nĩmagĩte wĩhokeku harĩ nĩi biũ,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

12 Nĩmaheenanĩtie ūhoro wĩgĩĩ Jehova;
moigĩte atĩrĩ, “Ndarĩ ũndũ egwĩka!

Gũtirĩ ũũru tũkuona;
tũtikooona tũtharĩkĩrwo na rũhiũ rwa njora kana tuone ng’aragu.

13 Anabii nĩ a tũhũ ta rũhuho,
nakĩo kiugo kĩa Jehova gĩtirĩ thĩnĩ wao;
nĩ ũndũ ũcio-rĩ, ũguo moigĩte nĩguo mageekwo.”

14 Nĩ ũndũ ũcio, Jehova Ngai Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ:

“Tondũ wa andũ acio kwaria ndeto ta icio,
ndũmĩrĩri yakwa ĩrĩa ngwĩkĩra kanua-inĩ gaku ngaamĩtua ta mwaki,
nao andũ aya ndĩmatue ta ngũ, mwaki ũcio ũmacine ũmaniine.

15 Atĩrĩrĩ, inyuĩ andũ a nyũmba ya Isiraeli,” ũũ nĩguo Jehova ekũmwĩra,
“nĩngũtũma mũũkĩrĩrwo nĩ rũrĩrĩ ruumĩte kũndũ kũraya:

naruo nĩ rũrĩrĩ rũtũũrĩte kuuma o tene,
andũ mũtangĩmenya rũthiomi rwao,
o na kana mũigũe mwarĩrie wao.

16 Mathiaka ma mĩguĩ yao matariĩ ta mbĩrĩra iria ĩtathikĩtwo;*
othe nĩ njamba irĩ hinya.

17 Nao nĩmakaarĩa na maniine magetha manyu o na irio cianyu,
na marĩe na maniine aanake na airĩtu anyu;
nĩmakaarĩa ndũũru cianyu cia mbũri na cia ng’ombe maciniine,
ningĩ marĩe mĩthabibũ na mĩkũyũ yanyu.

Nĩmakananga matũũra marĩa mairĩgĩre na rũhiũ rwa njora,
o macio mwĩhokaga.

18 “No rĩrĩ, o na matukũ-inĩ macio, ndigakwananga ngũniine biũ,” ũguo
nĩguo Jehova ekuuga.

* 5:16 Mbĩrĩra ĩtathikĩtwo yonanagia kwaga kũiganĩra, mwanangĩko, o na gĩkuũ (Thim 30:15-16).

19 “Na rĩrĩa andũ makooria atĩrĩ, ‘Nĩ kĩĩ gītũmĩte Jehova Ngai witũ atwĩke maũndũ maya mothe?’ Ūkamacookeria, ũmeere atĩrĩ: ‘O ta ũrĩa inyuĩ mwandirikire na mũgītungatĩra ngai cia kũngĩ mũrĩ bũrũri-inĩ wanyu-rĩ, ũguo noguo mũgaatungatagĩra andũ a kũngĩ mũrĩ bũrũri ũtarĩ wanyu.’

20 “Anĩrĩra ũhoru ũyũ kũrĩ andũ a nyũmba ya Jakubu, na ũũhunje kũu Juda, uuge atĩrĩ:

21 Ta thĩkĩrĩrai inyuĩ andũ aya akĩgu na mũtarĩ mbugũiro, o inyuĩ mũrĩ na maitho na mũtionaga, na mũrĩ na matũ na mũtiiguaga:

22 Githĩ inyuĩ mũtiagĩrĩrwo nĩkũnjĩtigĩra?” ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

“Githĩ inyuĩ mũtiagĩrĩrwo nĩkũinaina mũrĩ mbere yakwa? Ndaatũmire mũthanga ũtuĩke mũhaka wa iria rĩrĩa inene, ngĩũtua rũirigo rwa gũtũura, rũtangĩagararwo nĩ iria rĩu. Makũmbĩ ma maai no moyane, no matingĩrũtooria, no mahũyũke, no matingĩrwagarara.

23 No andũ aya-rĩ, marĩ ngoro cia rũng’athio na nemi; nĩmahĩtĩtie nĩra na makoora.

24 Nao matingĩra atĩrĩ, ‘Nĩtwĩtigĩrei Jehova Ngai witũ, ũrĩa ũheanaga mbura ya kũmeria hĩra, na ya gũkũria irio o kĩmera gĩakinya, o we ũrĩa ũtũheaga mwĩhoko wa kũgetha mahinda maakinya.’

25 Mahĩtia manyu nĩmo matũmĩte mũraihĩrĩrio nĩ maũndũ macio; mehia manyu matũmĩte mwage maũndũ marĩa mega.

26 “Thĩinĩ wa andũ akwa-rĩ, nĩ kũrĩ andũ aaganu arĩa maikaraga moheirie ta andũ arĩa mategaga nyoni, na ta andũ arĩa mambaga mũtego ya kũgwatia andũ.

27 O ta ũrĩa gĩkerenge kĩyũruga nyoni, ũguo nĩguo nyũmba ciao ciyũrĩte ũheenania; matongete na makagĩa na hinya,

28 nĩngĩ manorete na makanyoroka mwĩrĩ.

Waganu wao nĩũingĩhĩte mũno; maticĩragĩrĩra mwana wa ndigwa nĩguo ahootane ciira-inĩ, na matirũagĩrĩra kĩhooto kĩa mũndũ mũkĩa.

29 Githĩ ndikĩagĩrĩrwo nĩkũmaherithia nĩ ũndũ wa maũndũ macio?” ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

“Githĩ ndikĩagĩrĩrwo nĩ kwĩrĩhĩria harĩ rũrĩrĩ ta rũrũ?

30 “Ūndũ mũũru mũno na wa kũmakania nĩwĩkĩkĩte bũrũri-inĩ ũyũ:

31 Anabĩ marathaga mohoro ma maheeni, nao athĩnjĩri-Ngai magaathana ũrĩa mekwenda, nao andũ akwa ũguo nĩguo mendaga.

No inyuĩ-rĩ, kĩrĩkĩrĩro-inĩ kĩa maũndũ macio mũgeeka atĩa?

6

Jerusalemu Kũrigiicĩrio

1 “Mwĩtharei mwĩhonokie, inyuĩ andũ a Benjamini!

Mwĩtharei muume Jerusalemu!

Huhai karumbeta mũrĩ kũu Tekoa!

- Īkīrai kīmenyithia kūu Bethi-Hakeremu!
 Nīgūkorwo ūuru nīūūkīte uumīte na mwena wa gathigathini,
 na nī ūuru wa kūniinanwo kūnene mūno.
- 2 Nīngananga Mwarī wa Zayuni,
 o ūcio mūthaka na mwībacīrīri mūno.
- 3 Arīithi marī na ndūuru ciao cia mbūri nīmagooka nīguo mamūūkīrīre;
 nīmakaamba hema ciao imūthiūrūrūkiurie miēna yothe,
 o mūdū o mūdū akarangīra handū hake.”
- 4 “Mwīhaarīriei tūrūe nake!
 Arahūkai, rekei tūmūtharīkīre mīaraho!
 No rīrī, wūi-īya-ī! Nīkūratuka,
 nacio cīruru cia hwaī-inī nīraraiha.
- 5 Nī ūndū ūcio, arahūkai, tūtharīkīre kūrī ūtukū,
 tūharaganie cīgitio ciake iria nūmu!”
- 6 Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atīrī:
 “Temai mīti
 mūmīge ihūba nene ing’etheire Jerusalemu.
 Itūūra rīrī inene no nginya rīherithio;
 nī ūndū rīyūrīte ūhoru wa kūhinyanīrīria.
- 7 O ta ūrīa gīthima gītherūkaga maaī-rī,
 ūguo noguo itūūra rīu rītherūkaga waganu.
 Maūdū ma ūhinya na wanangī no mo maiguagwo kuo;
 ndwari ciakuo na nguraro nīcio ndūūraga nyonaga.
- 8 Atīrīrī, wee Jerusalemu,
 itīkīra gūtaarwo,
 kwaga ūguo nīngūkūhutatīra na ndūme būrūri waku ūkire ihooru,
 nginya kwage mūdū ūngītūūra kuo.”
- 9 Ūū nīguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga:
 “Atīrīrī, andū nīmarekwo mahaare matigari ma Isiraeli mahinyītie,
 o ta ūrīa mūthabībū ūhaaragwo;
 cookerithia guoko hongē-inī rīngī,
 o ta ūrīa mūcookereria wa thabībū ekaga.”
- 10 Nūū ingīkarīria ndīmūkaanie na anjigwe?
 Nūū ūngīthikīrīria?
 Matū mao nīmahinge,
 nī ūndū ūcio matīngīigua.
 Ndūmīrīri ya Jehova nīmahītagīria,
 na matīngīmīkenera.
- 11 No rīrī, nī nīyūrītwo nī mang’ūrī ma Jehova,
 ndīngihota kūmahingīrīria.
- “Matīrīrie ciana iria irī barabara-inī,
 na ūmatīrīrie aanake arīa monganīte hamwe;
 mūthūuri na mūtumia wake, matīkīrwo nīmo,
 o ūndū ūmwe na andū arīa akūrū, arīa maingīhītie mīaka.
- 12 Nyūmba ciao igaatuīka cia andū angī,
 o hamwe na mīgūnda yao na atumia ao,
 rīrīa ngaatambūrūkia guoko gwakwa
 njūkīrīre andū arīa matūūraga būrūri ūcio,”
 ūguo nīguo Jehova ekuuga.
- 13 “Kuuma ūrīa mūnini nginya ūrīa mūnene,

othe nĩmakoroketio nĩ kwenda kwĩgũna;
anabii o hamwe na athĩnjĩri-Ngai,
othe nĩmaheenanagia.

14 Mohaga kĩronda kĩa andũ akwa
taarĩ kĩronda kĩa andũ matagurarĩtio mũno,
makĩmeeraga atĩrĩ: ‘Gwĩ thayũ, gwĩ thayũ,’
o rĩria gũtarĩ thayũ.

15 Hihi nĩmaconokaga nĩ mũtugo ũcio wao ũrĩ magigi?
Aca, maticonokaga o na hanini;
o na matirĩ rũkobe.

Nĩ ũndũ ũcio o nao makaagũanĩra na arĩa makaagũa;
nĩmakarũndwo rĩrĩa ngaamaherithia,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

16 Jehova ekuuga atĩrĩ:
“Rũgamai magomano-inĩ ma njĩra, mũtuĩrie ũhoru;
ũrĩrĩriai njĩra iria ciageragwo tene,
mũurie harĩa njĩra ĩrĩa njega ĩrĩ, nĩguo mũmĩgerere,
nacio ngoro cianyu nĩkahurũka.
No inyuĩ mũkiuga atĩrĩ, ‘Ithuĩ tũtikũmĩgerera.’

17 Nĩndaigire arangĩri nĩguo mamũrangĩre, ngiuga atĩrĩ,
‘Ta thĩkĩrĩriai karumbeta!’
No inyuĩ mũkiuga atĩrĩ, ‘Ithuĩ tũtigũthĩkĩrĩria.’

18 Nĩ ũndũ ũcio, thĩkĩrĩriai inyuĩ ndũrĩrĩ;
rorai wega inyuĩ aira,
nĩguo mũmenye ũrĩa gũgekĩka kũrĩ andũ akwa.

19 Ta thĩkĩrĩria, wee thĩ:
nĩngũrehere andũ aya mwanangĩko,
ũrĩ maciaro ma maũndũ marĩa mathugundaga,
tondũ nĩmagĩte gũthĩkĩrĩria ndũmĩrĩri yakwa,
na nĩmaregete watho wakwa.

20 Ngĩrĩ na bata ũrĩkũ na ũbumba ũcio wa kuuma Sheba,*
kana igwa cia mũrĩo cia kuuma bũrũri wa kũraya?
Maruta manyu ma njino matingũĩtikĩrĩka;
magongona manyu matingenagia.”

21 Nĩ ũndũ ũcio, Jehova ekuuga atĩrĩ:
“Nĩngwĩkĩra mĩhĩnga mbere ya andũ aya.
Maithe na arĩũ ao nĩmakahĩngagwo nĩyo;
andũ a itũũra hamwe na arata ao nĩmagakua.”

22 Jehova ekuuga atĩrĩ:
“Ta rorai muone, nĩ harĩ na ita rĩroka
riumĩte bũrũri wa mwena wa gathigathini;
rũrĩrĩ rũnene nĩ rwarahũrĩtwo
kuuma ituri-inĩ cia thĩ.

23 Manyiĩtĩte mĩguĩ na matimũ;
nĩ andũ ooru matarĩ tha.
Mũrurumo wao magĩũka mahaicĩte mbarathi,
nĩ ta wa ndiihũ cia iria rĩrĩa inene;
maroka mehaarĩrie ta andũ moka mbaara
nĩguo magũtharĩkĩre, wee Mwarĩ wa Zayuni.”

24 Nĩtũiguĩte ũhoru wa andũ acio,

* 6:20 Itũũra rĩa Sheba rĩarĩ mwena wa gũthini wa irathĩro wa Arabia, na nĩkuo kwarĩ na wonjoria wa ũbumba.

namo moko maitũ nĩmorĩtwo nĩ hinya.
 Nĩtũnyĩitĩtwo nĩ ruo rũnene,
 ruo rũhaana ta rwa mĩtumia ũkũrũmwo.
 25 Mũtikoimagare mũthiĩ mĩgũnda,
 kana mũthiĩ na njĩra,
 nĩ ũndũ thũ ĩyo ĩrĩ na rũhiũ rwa njora,
 na kũrĩ na imakania irigiicĩrie mĩena yothe.
 26 Inyuũ andũ akwa, mwĩhumbei nguo ya ikũnia,
 na mwĩgaragarie mũhu-inĩ,
 rĩrai na kĩgi,
 ta ũrĩa mwana wa mũmwe arĩragĩrwo,
 nĩgũkorwo mwanangi ũcio
 agaathũhithũkĩra o rĩmwe.

27 “Wee nawe nĩngũtuĩte mũgeria wa cuuma,
 nao andũ akwa matariĩ ta kĩgera,
 nĩguo wee ũrorage
 na ũthimage mũthiĩre yao.

28 Nĩ aremĩ momĩtie ngoro,
 mathiiga magĩcambanagia.
 Mahaana o ta gĩcango na kĩgera;
 othe mekaga maũndũ mathũku mũno.

29 Ihuruti nĩirahurutĩra mwaki na hinya
 nĩguo ũcine ngocorai,
 no rĩrĩ, wĩra ũcio ũrarutwo wa kũmatheria no wa tũhũ;
 arĩa aaganu matirathera.

30 Andũ acio marĩitagwo betha-ĩrĩa-ĩregetwo,
 nĩ ũndũ Jehova nĩamaregeete.”

7

Ndini ya Maheeni ndĩrĩ Kĩene

1 ĩno nĩyo ndũmĩrĩri ĩrĩa yakinyĩrĩire Jeremia yumĩte kũrĩ Jehova,
 akũrwo atĩrĩ:

2 “Thiĩ ũrũgame kĩhingo-inĩ kĩa nyũmba ya Jehova na ũrĩ hau wanĩrĩre
 ũhoro ũyũ, uuge atĩrĩ:

“Thikĩrĩraia ndũmĩrĩri ya Jehova, inyuothe andũ a Juda, inyuũ
 mũtoonyagĩra ihingo-inĩ ici nĩguo mũgathathaiye Jehova.

3 Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, ekuuga atĩrĩ: Garũrĩrai
 mũthiĩre yanyu o na ciiko cianyu, na nĩ nĩngareka mũtũũre kũndũ gũkũ.

4 Tigai gũikaraga mwĩhokete ndeto cia maheeni, muge atĩrĩ, “Ĩno nĩ
 hekarũ ya Jehova, ti-itherũ nĩ hekarũ ya Jehova, nĩ hekarũ ya Jehova ki!”

5 Nĩ ũndũ-rĩ, mũngĩagĩria mũthiĩre yanyu na ciiko cianyu biũ, na
 mũtuanaagĩre ciira na kĩhoo to mũndũ na ũrĩa ũngĩ-rĩ,

6 mũngĩaga kũhinyĩrĩria mũndũ wa kũngĩ, kana mwana wa ngoria,
 kana mũtumia wa ndigwa-rĩ, na mwage gũitithia thakame ya mũndũ
 ũteehĩtie kũndũ gũkũ-rĩ, o na ningĩ mwage kwĩgerithia ngero nĩ ũndũ
 wa kũrũmĩrĩra ngai ingĩ-rĩ,

7 hĩndĩ ĩyo nĩngareka mũtũũre kũndũ gũkũ, o gũkũ bũrũri ũyũ ndaheire
 maithe manyu nginya tene na tene.

8 No rĩrĩ, mwĩhokete ndeto cia maheeni itarĩ kĩene.

9 “Anga mūrīyaga na mūkooragana, na mūgatharia, na mūkehīta na maheeni, mūgīcinagīra Baali ūbumba, na mūkarūmīrīra ngai ingī iria mūtooī,

10 na ningī mūgacooka mūgooka mūkarūgama mbere yakwa thīini wa nyūmba īno ītanītio na Rīitwa rīakwa, mūkoiga atīrī, “Tūrī agitire”; mūgītīrwo nīguo mwīkage maūndū macio mothe marī magigi?

11 Nyūmba īno ītanītio na Rīitwa rīakwa mūmītuite ngurunga ya atunyani? No nīi nīndīioneire maūndū macio! Ūguo nīguo Jehova ekuuga.

12 “Rīu ūkīrai mūthīi Shilo, kūndū kūrīa ndambire gūtua gīikaro kīa Rīitwa rīakwa, nīguo mwīonere ūrīa ndeekire kuo nī ūndū wa waganu wa andū akwa a Isiraeli.

13 Jehova ekuuga atīrī: Rīrīa inyuī mwekaga maūndū macio mothe, nīi nīndamwaragīra kaingī kaingī, no mūtiigana kūnjigua; ndamwītire no mūtiigana kūnjītika.

14 Nī ūndū ūcio, ūrīa ndeekire kūu Shilo noguo ngeeka nyūmba īno ītanītio na Rīitwa rīakwa, o hekarū īno mwīhokete, kūndū gūkū ndamūheire inyuī o na ngīhe maithe manyu.

15 Nīngamūingata mwehere mbere yakwa, o ta ūrīa ndeekire ariū a ithe wanyu othe, nīo andū a Efiraimu.’

16 “Nī ūndū ūcio, tīga kūhoera andū aya, kana ūmathaithanīrīre, kana ūmaarīrīrie, o na kana ūhoee ndīmekire ūndū tondū ndīngīgūthīkīrīria.

17 Kaī wee ūtarona ūrīa mareka kūu matūūra-inī ma Juda, o na kūu njīra-inī cia itūūra rīa Jerusalemu?

18 Ciana iroina ngū, namo maithe mao magaakia mwaki, nao atumia magakanda mūtu, makarugīra ngai īrīa īitagwo Mūthamaki-Mūndū-wanja wa kūūra Igurū tūmīgate, na maitire ngai ingī maruta ma indo cia kūnyuuo nīguo maathīrīkie ndaakare.

19 Jehova egūkīūra atīrī: Nī nīi maraathīrīkia? Githī andū aya ti o ene marethūkia meconorithie?

20 “Nī ūndū ūcio-rī, Mwathani Jehova ekuuga atīrī: Marakara na mang’ūrī makwa nīmagaitīrīrio kūndū gūkū, magaaītīrīrio mūndū na nyamū, na mīti ya gīthaka o na maciaro ma thī, namo nīmagaakana na matīkahoreka.

21 “Ūū nīguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe, o we Ngai wa Isiraeli, ekuuga: Thīi na mbere na kuongerera maruta ma magongona manyu ma njino harī magongona manyu marīa mangī, na mūrīe nyama icio inyuī ene!

22 Nī ūndū rīrīa ndaarutire maithe manyu kūu būrūri wa Misiri na ngīmaarīria, ndīamaheire o mawatho makonīi maruta ma njino na magongona,

23 no nīndamaheire rīathani rīrī: Atīrī, njathīkagīrai, na nīi nīngūtuīka Ngai wanyu na inyuī mūtuīke andū akwa. Thīiagai na mīthīire īrīa yothe ndīrīm-wathaga, nīguo muonage maūndū mega.

24 No rīrī, matiigana kūnjigua kana kūrūmbūiya ūhoro ūcio; handū ha gwīka ūguo-rī, maarūmīrīrie ūremi wa ngoro ciao njūru. Nao maacookire na thuutha, makīaga gūthīi na mbere.

25 Kuuma hīndī īrīa maithe manyu moimire būrūri wa Misiri nginya rīu, ndīmūtūmagīra ndungata ciakwa cia anabīi, mūthenya o mūthenya, na hīndī o hīndī.

26 No rīrī, o matiigana gūthīkīrīria kana kūrūmbūiya ūhoro ūcio. No nīmoomīrie ngoro ciao na makīagana gūkīra maithe mao.’

27 “Wameera maũndũ macio mothe-rĩ, matigaagũthikĩrĩria; o na rĩrĩa ũkaameeta, matigaagwĩtika.

28 Nĩ ũndũ ũcio, meere atĩrĩ, ‘Rũrũ nĩruo rũrĩrĩ rũrĩa rũregete gwathĩkĩra Jehova Ngai waruo, o na rũkarega gũtaarwo. Ũhorowa-ma nũthĩrĩte; nĩumehereire ũkoima mĩromo-inĩ yao biũ.

29 Enjwoi njuĩrĩ cianyu mũcite, mũcooke mũcakai mũrĩ kũu tũrĩmagĩrũ kũrĩa gũtigĩtwo gũtarĩ kĩndũ, nĩ ũndũ Jehova nĩaregete na agatiganĩria rũciaro rũrũ arakarĩre.

Mũkuru wa Kũũraganĩrwo

30 “ ‘Jehova ekuuga atĩrĩ, andũ aya a Juda nĩmekĩte maũndũ mooru maitho-inĩ makwa. Nĩmaigĩte mĩhianano ĩyo yao ĩrĩ magigi kũu thĩnĩ wa nyũmba ĩyo ĩtanĩtio na Rĩtwa rĩakwa, makamĩthaahia.

31 Nĩmakĩte kũndũ gũtũũgĩru gwa Tofethi, kũu Gĩtuamba-inĩ kĩa Beni-Hinomu, nĩguo macinagĩre aanake na airĩtu ao na mwaki kuo, ũndũ nĩ itaathanire wĩkagwo, o na ũndũ ũtarĩ wagĩa mecĩria-inĩ makwa.

32 Nĩ ũndũ ũcio Jehova ekuuga atĩrĩ, mwĩmenyererei, tondũ matukũ nĩmarooka, rĩrĩa andũ matagacooka gwĩta kũndũ gũkũ Tofethi kana Gĩtuamba kĩa Beni-Hinomu, no gũgeetagwo Gĩtuamba gĩa Kũũraganĩrwo. Nĩgũkorwo kũu Tofethi nĩkuo magaathikaga andũ arĩa akuũ nginya kwage handũ hangĩthikanwo.

33 Hĩndĩ ĩyo ciimba cia andũ acio nĩigatuĩka nyama cia kũrĩho nĩ nyoni cia rĩera-inĩ, o na nyamũ cia gĩthaka, na gũtigakorwo o na mũndũ ũmwe wa gũcirira.

34 Ningĩ nĩnganiina mĩgambo ya gĩkeno na ya kũrũũhia, na mĩgambo ya gĩkeno kĩa mũhiki na mũhikania kũu matũũra-inĩ ma Juda, o na njĩra-inĩ cia Jerusalemu, nĩ ũndũ bũrũri ũcio nĩũgakira ihooru.

8

1 “ ‘Jehova ekuuga atĩ ihinda rĩu, mahĩndĩ ma athamaki na ma anene a Juda, na mahĩndĩ ma athĩnjĩri-Ngai na ma anabii, o na mahĩndĩ ma andũ a Jerusalemu nĩmakarutwo mbĩrĩra-inĩ ciao.*

2 Makaanĩkĩrwo rĩua, na mweri, na njata ciothe cia igũrũ, icio mendete na magacitungatĩra, o icio maarũmĩrĩre, na magatũria kĩrĩra harĩ cio, na magacihooya. Mahĩndĩ macio matikoonganio kana mathikwo, no magaatũika ta rũrua rũharaganĩtio gũkũ thĩ.

3 Kũrĩa guothe ngaamathaamĩria, matigari mothe ma rũrĩrĩ rũrũ waganu, makeeriragĩria gũkua handũ ha gũtũũra muoyo, ũguo nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga.’

Mehia na Kũherithio

4 “Meere atĩrĩ, ‘Ũũ nĩguo Jehova ekuuga,
 “ ‘Andũ mangĩgũa thĩ-rĩ, githĩ maticookaga gũkũkĩra?
 Mũndũ angĩhĩtia njĩra-rĩ, githĩ ndamicookagĩrĩra?
 5 Nĩ kũĩ gĩtũmĩte andũ aya mathĩĩ na mbere kũũhutatĩra?
 Andũ a Jerusalemu maahutatagĩra nĩkĩ?
 Matũũrĩte marũmĩtie maũndũ ma maheeni,
 makarega gũcooka.

6 Nĩndĩmathikĩrĩrie wega mũno,
 no matiaragia ũndũ ũrĩa wagĩrĩre.
 Gũtirĩ o na ũmwe wao wĩrĩraga waganu wake,

* 8:1 Gĩlko gĩa kũruta mahĩndĩ mbĩrĩra kĩarĩ gĩa kuonania kwaga mũndũ gĩtũho o na bata.

akoiga atĩrĩ, “Njikĩte ũguo nĩkĩ?”
O mũndũ wao arũmagĩrĩra njĩra yake
o ta mbarathi iteng’erete itoonye mbaara-inĩ.

7 Mũrũaru ũrĩ rĩera-inĩ
nĩũmenyaga mahinda maguo ma gũcooka,
o nacio ndirahũgĩ, na thũngũrũrũ, na nyamĩndigi
nĩcimenyaga mahinda ma cio ma gũcooka.
No andũ akwa matiũĩ
maũndũ marĩa Jehova endaga mekwu.

8 “ ‘Mwakĩhota atĩa kuuga atĩrĩ, “Tũrĩ oogĩ,
nĩ ũndũ tũrĩ na watho wa Jehova,”
o rĩrĩa karamu ka maheeni ka aandĩki-marũa
kaũgarũrĩte gakaũtua wa maheeni?

9 Andũ arĩa oogĩ nĩmagaconorithio;
nĩmakagega na magwatio nĩ mũtego.
Kuona atĩ nĩmareganĩte na ndũmĩrĩri ya Jehova,
ũũgĩ ũrĩa makĩrĩ naguo nĩ ũrĩkũ?

10 Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, atumia ao nĩngamaheana kũrĩ arũme angĩ,
nayo mĩgũnda yao ndĩmĩheane kũrĩ andũ ageni.
Kuuma ũrĩa mũnini nginya ũrĩa mũnene,
othe nĩmakoroketio nĩ kwenda kwĩgũna;
anabii o hamwe na athĩnjĩri-Ngai,
othe nĩmaheenana.

11 Mohaga kĩronda kĩa andũ akwa
taari kĩronda kĩa andũ matagurĩtio mũno.
Moigaga atĩrĩ, “Gwĩ thayũ, gwĩ thayũ,”
o rĩrĩa gũtarĩ thayũ.

12 Hihi nĩmaconokaga nĩ mũtugo ũcio wao ũrĩ magigi?
Aca, maticonokaga o na hanini;
o na matĩrĩ rũkobe.

Nĩ ũndũ ũcio o nao makaagũanĩra na arĩa makaagũa;
nĩmakarũndwo rĩrĩa makaaherithio,
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

13 “ ‘Jehova ekuuga atĩrĩ,
nĩnganina magetha mao,
mĩthabibũ ndĩgaakorwo irĩ na thabibũ.
Gũtikagĩa na ngũyũ mĩkũyũ-inĩ,
namo mathangũ mayo nĩmakahooha.
Kĩndũ kĩrĩa gĩothe ndĩmaheete
nĩmagatunywo.’ ”

14 “Tũkarĩte haha nĩkĩ?
Cookanĩrĩrai hamwe!
Nĩtũũrei, tũtoonye matũũra marĩa mairigĩrwo na hinya
tũgakuĩre kuo!

Nĩgũkorwo Jehova Ngai witũ nĩwe ũtwathĩrĩrie gĩkuũ,
agatũhe maaĩ maroge tũnyue,
nĩ ũndũ nĩtũmwĩhĩrie.

15 Tũtũũrĩte twĩrĩgĩrĩre atĩ nĩgũkũgĩa thayũ,
no gũtirĩ ũndũ mwega ũtũkorete,
tũkerĩgĩrĩra ihinda rĩa kũhonio,
no rĩrĩ, no kĩmako kĩonekaga.

16 Mūtiihĩre wa mbarathi cia thũ
ũraiguu kuuma Dani;
mbarathi ciao cia njamba iraania
bũrũri wothe ũkainaina.

Mookĩte kũria
bũrũri na kĩria gĩothe kĩri kuo,
na marĩe itũũra inene na arĩa othe matũũraga kuo.”

17 “Atĩrĩrĩ, nĩngamũrehithĩria nyoka irĩ thumu gatagati kanyu,
ndĩmũrehithĩrie ndũira iria itangĩhoorereka,
nacio nũikamũrũma,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

18 Wee ũũhooreragia rĩrĩa ndĩ na kĩeha-rĩ,
ngoro yakwa nũiringĩkĩte.

19 Ta thikĩrĩria kĩrĩro kĩa andũ akwa
marĩ bũrũri wa kũraya:
“Atĩrĩrĩ, githĩ Jehova ndarĩ kũu Zayuni?
Mũthamaki wakuo-rĩ, kaĩ atatũũraga kuo?”

“Nĩ kũĩ gĩtũmĩte maathirĩkie nĩguo ndaakare
na ũndũ wa mĩhianano ĩyo yao methondekeire,
makandakaria na mĩhianano ĩyo yao ya kũngĩ ĩtarĩ kĩene?”

20 “Ihinda rĩa magetha nĩrĩhĩtũku,
nayo hĩndĩ ya riũa ĩgathira,
na tũtĩhonoketio.”

21 Kuona atĩ andũ akwa nĩmahehenjetwo-rĩ, o na nĩ ndĩmũhehenje;
nĩndĩracaaya na nĩnyĩitwo nĩ kĩmako kĩnene.

22 Kaĩ gũtarĩ ndawa kũu Gileadi?†
Gũtirĩ mũthondekani kuo?

Ironda cia andũ akwa
cikĩagĩte kũhona nĩkĩ?

9

1 Naarĩ korwo mūtwe wakwa nĩ itherũkĩro rĩa maaĩ,
namo maitho makwa nĩ gĩthima kĩa maithori!
Ingĩrĩraga mũthenya na ũtukũ,
ngĩrĩrĩra andũ akwa arĩa moragĩtwo.

2 Naarĩ korwo ndĩ na nyũmba
ya kũrarĩrĩrwo nĩ agendi kũu werũ-inĩ,
nĩgeetha ndige andũ akwa,
thũĩ ndĩmeherere;
nĩ ũndũ othe nĩ itharia,
othe nĩ gĩkundi kĩa andũ matangĩhokeka.

3 “Mahacaga nĩmĩ ciao
magacitua ta ũta wa gũikia ndeto cia maheeni.
Ũhootani ũrĩa marĩ naguo bũrũri-inĩ,
nduumanĩte na ũhoru wa ma.

† 8:22 Bũrũri wa Gileadi nĩwoĩkaine nĩ ũndũ wa indo cia mũtararĩko mwega, o na mĩtĩ ya ndawa (Kĩam 37:25).

Moimaga rīhīa-inī rīmwe magatoonya rīhīa-inī rīrīa rīngī;
na matinjūūi,”

ūguo nīguo Jehova ekuuga.

4 “Mwīhūgei arata anyu;

mūndū ndakehoke mūrū wa nyina.

Nīgūkorwo mūrū wa nyina na mūndū nī mūheenania,

na mūrata wa mūndū nī mūcambania.

5 Mūrata aheenagia mūratawe,

na gūtīrī mūndū o na ūmwe waragia ūhoro wa ma.

Maarutite nīmī ciao kwaria ndeto cia maheeni;

menogagia na mīhang’o o ya kwīhīa.

6 Wee ūtūūraga ūrigiicīirio nī maheeni,

nao aheenania acio nīmaregete kūmenyana na nīi,”

ūguo nīguo Jehova ekuuga.

7 Tondū ūcio Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga ūi:

“Atīrīrī, nīngamageria, na ndīmatherie na mwaki,

nī ūndū-rī, nīatia ūngī ingīka

nī ūndū wa mehīa ma andū akwa?

8 Nīmī ciao itarīi ta mīguī ya kūūragana;

no ndeto cia maheeni ciaragia.

O mūndū aaragīria ūrīa ūngī ndeto cia thayū na kanua gake,

no ngoro-inī yake-rī, aikaraga amwambīire mūtego.”

9 Jehova ekūūria atīrī,

“Anga ndakīaga kūmaherithia nī ūndū wa maūndū macio?

Anga ndakīaga kwīrīhīria

harī rūrīrī ta rūrū?”

10 Nīngūrīra na ngirīke nī ūndū wa irīma,

o na njakaye nī ūndū wa ūrīithio wa werū.

Nīgūkirīte ihooru na gūkaaga mūndū ūngītūikanīria kuo,

na mwanio wa ng’ombe ndūraigūka kuo.

Nyoni cia rīera-inī na nyamū cia gīthaka

nīciūrīte, igeethīra.

11 “Ngaatua itūūra rīa Jerusalemu hība ya mahiga,

gūtūike kūndū gwa gūtūūrwo nī mbwe;

namo matūūra ma Juda nīngamaharagania,

kwage mūndū o na ūmwe ūngītūūra kuo.”

12 Rīu-rī, nī mūndū ūrīkū mūūgī ūngītaūkīrwo nī ūhoro ūyū? Nūū

hihi ūtaarītwo nī Jehova nīguo atūtaarīrie? Nī kīi gītūmite būrūrī ūyū

wanangwo na ūgakira ihooru, ūgatuika ta werū mūtheri nginya gūkaaga

mūndū ūngītūikania kuo?

13 Jehova ekuuga atīrī, “Gītūmi nī tondū nīmatirikire watho wakwa ūrīa

ndaamaheire; matinjathīkīire, o na kana makarūmīrīra watho wakwa.

14 Handū ha ūguo, o maarūmīrīire ūremi wa ngoro ciao, na

makarūmīrīra Mabaali, o ta ūrīa maithe mao maamonereirie.”

15 Nī ūndū ūcio-rī, Jehova Mwene-Hinya-Wothe, o we Ngai wa Isiraeli

ekuuga ūi: “Atīrīrī, nīngūtūma andū aya marīe irio ndūrū, na manyue

maai marī na thumu.

16 Nīngūmahurunja ndūrīrī-inī iria o ene matooī, o na kana maithe mao,

njooke ndīmaingathīe na rūhiū rwa njora nginya ndīmaniine biū.”

17 Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atīrī:

"Mwĩcũraniei rĩu! Ītai atumia arĩa marĩraga makĩgirĩkaga moke;*"
tũmanĩrai atumia arĩa oogĩ mũno thĩini wao moke.

18 Nĩmeerwo moke narua, matũrĩrĩre
nginya maitho maitũ maiyũre maithori,
nacio imone cia maitho maitũ
inyũrũrũkie maithori ta tũrũũ.

19 Mũgambo wa andũ maragirĩka nĩũraiguu kuuma Zayuni:
'Hĩ, kai riu tũrĩ aanange-ĩ!
Kai nĩtũconorithĩtio mũno-ĩ!
No nginya tuume bũrũri witũ,
tondũ nyũmba ciitũ nĩcimomoretwo.' "

20 No rĩrĩ, inyuĩ atumia aya, ta thikĩrĩriai kiugo kĩa Jehova;
hingũrai matũ manyu mũigue ciugo cia kanua gake.
Oniai airĩtu anyu kũgirĩka;
o mũndũ nĩarute ũrĩa ũngĩ gũcakaya.

21 Gĩkuũ kĩambatĩte gĩgaatoonyera ndirica-inĩ ciitũ,
na gĩgatoonya nyũmba ciitũ iria ciirigĩrwo na hinya,
nĩkĩniĩte ciana ciitũ kũu barabara-inĩ cia itũũra,
o na aanake aitũ makaniinwo kuuma kũu ihaaro-inĩ.

22 Meere ũũ, "Jehova ekuuga atĩrĩ:
" 'Ciimba cia andũ nĩikaragana
ta rũrua rũrĩ mũgũnda,
na ta itira iria itinĩtio igatigwo na thuutha nĩ mũgethi,
itarĩ na mũndũ wa gũcicookanĩrĩa.' "

23 Jehova ekuuga atĩrĩ:
"Mũndũ ũrĩa mũũgĩ-rĩ, nĩatige kwĩgaatha nĩ ũndũ wa ũũgĩ wake,
kana mũndũ ũrĩa ũrĩ na hinya egaathe nĩ ũndũ wa hinya ũrĩa arĩ
nagu,

o na kana gĩtonga kĩgathe nĩ ũndũ wa ũtonga wakĩo,
24 no rĩrĩ, mũndũ ũrĩa ũkwĩgaatha, nĩegaathe nĩ ũndũ wa ũhoru ũyũ:
atĩ we nĩataũkĩrwo na akamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova,
ũrĩa wĩkaga maũndũ ma ũtugi,
na ngatuanĩra ciira kĩhooto na ngarũmia ũthingu gũkũ thĩ,
nĩ ũndũ maũndũ macio nĩmo ngenagio nĩmo,"
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

25 Jehova ekuuga atĩrĩ, "Matukũ nĩmagooka rĩrĩa ngaaherithia andũ
othe arĩa marũite o mũrĩ yao iiki,

26 nao nĩ andũ a bũrũri wa Misiri, na a Juda, na a Edomu, na a Amoni,
na a Moabi, na arĩa othe matũũraga werũ-inĩ kũndũ kũraya. Nĩgũkorwo
andũ a ndũrĩrĩ ici ciothe ti aruu kũna, o na andũ a nyũmba yothe ya
Isiraeli matirũite ngoro."

10

Ngai na Mĩhianano ya Kũhooywo

1 Ta thikĩrĩriai mũigue ũhoru ũrĩa Jehova ekũmwĩra, inyuĩ andũ a
nyũmba ya Isiraeli.

2 Jehova ekuuga atĩrĩ:
"Tigai kwĩruta mũthiire ya ndũrĩrĩ,
kana mũguoyohio nĩ morirũ ma kũũrĩa igũrũ,

* 9:17 Gĩtũmi kĩa acakai a kũrĩhwo kĩarĩ gĩa gũteithia arĩa makuĩrĩrwo marĩre na macakae.

o na gūtuika ndūrīrī icio nīguoyohetio nīmo.

3 Nīgūkorwo mītugo ya andū acio ndīrī kīene:
matemaga mūtī mūtītū, ūkarutīrwo wīra nī bundi,
akawacūhia na ithanwa rīake.

4 Maūgemagia na betha na thahabu;
maūhūuragīrīra na mīcumarī na nyondo
ndūkae kwenyenya.

5 Ūtarī ta kīndū gīa kūhahūra nyamū gīthecereirwo mūtī mūgūnda-inī
wa marengē,
mīhianano yao ndīngīhota kwaria;
ningī no nginya īkuuo,
tondū ndīngīhota gwītwarā.

Mūtikanamūtīgīre;
ndīngīhota gwīka ūūru
o na kana gwīka wega o na ūrīkū.”

6 Atīrīrī, gūtīrī ūngī ūtarīi tawe, Wee Jehova;
Wee ūrī mūnene,
narīo rītwa rīaku nī rīrī ūhoti mūnene.

7 Nūū ūtangīgwtīgīra,
Wee mūthamaki wa ndūrīrī?
Wee nowe wagīrīre gwītīgīrwo.

Thīnī wa andū arīa othe oogī a ndūrīrī,
o na mothamaki-inī mao mothe,
gūtīrī ūngī ūhaana tawe.

8 Acio othe-rī, matiīciiragia, no nī akīgu;
mataaragwo nī mīhianano itarī kīene o irīa ithondeketwo na mītī.

9 Īgemagio na betha irīa hūūre irūtītwo Tarishishi,
na thahabu irūtītwo Ufazu.

Kīndū kīu gīthondeketwo na moko ma bundi, na ma mūturi wa thahabu
gīcookaga gīkahumbīrwo na rangi wa bururu na wa ndathi,
ciothe ithondeketwo nī andū arīa oogī na wīra ūcio.

10 No Jehova nīwe Ngai ūrīa wa ma; nīwe Ngai ūrīa ūrī muoyo,
o na mūthamaki ūrīa ūtūūraga tene na tene.

Rīrīa arakarīte-rī, thī nūthingithaga,
nacio ndūrīrī itingītiiria mang'ūrī make.

11 “Meerei atīrī, ‘Ngai icio itoombire igūrū na thī, nīgathira gūkū thī,
na ithire kūrīa guothe gūtambūrūkīrio matu mairū.’”

12 No rīrī, nī Ngai wombire thī na hinya wake;
akīhaanda thī na ūūgī wake,
na agītambūrūkīa matu mairū na ūndū wa ūmenyo wake.

13 Hīndī irīa we agūūthūka-rī, maaī marīa marī igūrū matu-inī
nīmarurumaga;
nīwe ūtūmaga thaatū waambate na igūrū uumīte ituri ciothe cia thī.
Atūmaga rūheni rūūke rūrehanīte na mbura,
na akarehithia rūhuho ruumīte makūmbī-inī make.

14 Andū othe nīmagīte meciiria na makaaga ūūgī;
nake mūturi wa thahabu o wothē nīaconorīthītio nī mīhianano īyo
yake.

Nī ūndū mīhianano īyo yake ya gwītūrīra nī ya maheeni;
ndīrī mīhūmū thīnī wayo.

15 Ndīrī kīene, nī ya kūnyararwo;

narŋo ihinda rŋayo rŋa gŋciirithio rŋakinya-rŋ, nŋgathira biŋ.

16 We ŋcio Rŋgai rwa Jakubu ndatarŋi tayo,
nŋgŋkorwo niwe Mŋŋmbi wa indo ciothe,
o hamwe na Isiraeli mŋhŋrŋga ŋrŋa, eegwatŋire ŋtuŋke igai rŋake,
Jehova Mwene-Hinya-Wothe, nŋrŋo rŋitwa rŋake.

Mwanangŋko ŋrŋa ŋroka

17 Ohai mŋrigo yanyu mŋthaame bŋrŋri ŋyŋ,
inyuŋ arŋa mŋtŋŋrŋite mŋrigoicŋrio nŋ thŋ.

18 Nŋgŋkorwo Jehova ekuuga atŋrŋ:
"Ihinda rŋrŋi nŋrŋo ngŋkia
andŋ arŋa othe matŋŋraga bŋrŋri ŋyŋ ta maikŋtio na kŋgŋtha;
Nŋngŋmarehithŋria mŋnyamaro,
nŋgeetha manyiitwo mŋgwate."

19 Wŋi-ŋiya-wakwa, nŋ ŋndŋ wa itihia rŋrŋa ndiihŋtio-ŋ!
Ironda ciakwa itingŋhona!

No ngŋcookeria ŋhoru ngiuga atŋrŋ,
"ŋyŋ nŋ mŋrimŋ wakwa, na no nginya ndŋŋkirŋrŋrie."

20 Hema yakwa nŋyanangŋtwo,
nayo mŋkanda yayo yothe ŋgatuŋkanga.
Ariŋ akwa nŋmanjehereire magethŋra na rŋu matikŋrŋ ho;
rŋu gŋtirŋ mŋndŋ mŋtigaru wa kwamba hema yakwa,
o na kana wa gŋtambŋrŋkia mataama mayo.

21 Arŋithi matŋciiragia,
na matitŋragia ŋhoru harŋ Jehova;
nŋ ŋndŋ ŋcio matigaacagŋra,
nacio ndŋŋuru ciao ciothe cia mbŋri nŋihurunjŋkŋte.

22 Ta thikŋrŋria! Nitŋrakinyŋrio ŋhoru, tŋkeerwo atŋrŋ,
kŋrŋ na gacagaca nene kuuma bŋrŋri wa mwena wa gathigathini!
Gacagaca ŋyo nŋgatuŋa matŋŋra ma Juda makire ihooru,
ŋtŋme matuŋke ma gŋtŋŋragwo nŋ mbwe.

Ihooya rŋa Jeremia

23 Atŋrŋrŋ Wee Jehova, nŋnjŋŋ atŋ muoyo wa mŋndŋ ti wake we mwene;
mŋndŋ we mwene ti we ŋrŋngagŋrŋria makinya make.

24 Atŋrŋrŋ Wee Jehova, herithia, no ŋherithie na kŋhooto;
ndŋkatherithie ŋrŋ na marakara,
ndŋkae kŋniina nduŋke kŋndŋ hatarŋ.

25 Itŋrŋrŋria ndŋrŋrŋ iria itakŋŋ mang'ŋrŋ maku,
ŋmaitŋrŋrŋre andŋ arŋa
mata kayagŋra rŋitwa rŋaku.

Nŋ ŋndŋ-rŋ, nŋmahukŋtie Jakubu;
mamŋhukŋtie biŋ,
naguo bŋrŋri wake makawananga.

11

Andŋ a Juda Gŋthŋkia Kŋrŋkanŋro

1 ŋno nŋyo ndŋmŋrŋri ŋrŋa yakinyŋrŋire Jeremia yumŋte harŋ Jehova:

2 "Ta thikŋrŋria mohoro ma kŋrŋkanŋro gŋkŋ, ŋcooke ŋhe andŋ a Juda o
na andŋ arŋa matŋŋraga Jerusalemu ŋhoru wamo.

3 Meere atĩrĩ, ũũ nĩguo Jehova, Ngai wa Isiraeli ekuuga: ‘Atĩrĩrĩ, kũgwatwo nĩ kĩrumi, nĩ mũndũ o wothe ũrĩa ũtaathĩkagĩra mohoro marĩa marĩ kĩrĩkanĩro-inĩ gĩkĩ;

4 namo nĩ mohoro marĩa ndaathire maithe manyu rĩrĩa ndamarutire bũrũri wa Misiri, ngĩmaruta kũu icua-inĩ rĩa gũtwekia igeri.’ Ngĩmeera atĩrĩ, ‘Njathĩkagĩrai na mũhingagie maũndũ marĩa mothe ndĩmwathĩte, na inyũ nĩmũgũtuĩka andũ akwa, na nĩ ndũĩke Ngai wanyu.

5 Hĩndĩ ĩyo, nĩ na Nĩ nĩngahingia mwĩhĩtwa ũrĩa ndehĩtĩre maithe manyu, atĩ nĩngamahe bũrũri ũrĩ bũthi wa iria na ũũkĩ,’ na nĩguo bũrũri ũyũ mwĩgwatĩre ũmũthĩ.”

Na nĩ ngĩmũcookeria atĩrĩ, “Kũrotuĩka ũguo, Jehova.”

6 Jehova aanjĩrĩre atĩrĩ, “Hunjanĩriai mohoro macio mothe matũũra-inĩ ma Juda o na kũu barabara-inĩ cia Jerusalemu, ũmeere atĩrĩ: ‘Thĩkĩrĩriai mohoro ma kĩrĩkanĩro gĩkĩ na mũmarũmagĩrĩre.

7 Kuuma hĩndĩ ĩrĩa ndaarutire maithe manyu kũu bũrũri wa Misiri, nginya ũmũthĩ, ndũũrĩte ndĩmakaanagia o hĩndĩ o hĩndĩ, ngameera atĩrĩ, “Njathĩkagĩrai.”

8 No matiigana kũnjigua kana kũrũmbũiya ũhoru ũcio; handũ ha gwĩka ũguo, o maarũmĩrĩre ũremi wa ngoro ciao thũku. Nĩ ũndũ ũcio na nĩ ngĩmarehithĩria irumi ciothe cia kĩrĩkanĩro kiu ndaamaathĩte marũmagĩrĩre no-o makĩaga gũkĩhingia.’”

9 Ningĩ Jehova akĩnjũra atĩrĩ, “Nĩ harĩ ndundu ya njũkanĩrĩro ĩthugundĩtwo thĩnĩ wa andũ a Juda, o na thĩnĩ wa andũ arĩa matũũraga Jerusalemu.

10 Nĩmacookereire mehia ma maithe mao ma tene, arĩa maaregire kũigua ndeto ciakwa. Nĩmarũmĩrĩre ngai ingĩ nĩgeetha macitungatĩre. Nyũmba cieri, ya Isiraeli na ya Juda, nũthũkĩtie kĩrĩkanĩro kĩa ndaarĩkanĩre na maithe mao ma tene.

11 Nĩ ũndũ ũcio, Jehova ekuuga atĩrĩ: ‘Nĩngũmarehithĩria mwanangĩko matangĩhota kũũrĩra. O na mangĩkaangaĩra, ndikamathĩkĩrĩria.

12 Andũ a matũũra ma Juda na arĩa matũũraga Jerusalemu nĩmagathĩ gũkaira ngai icio macinagira ũbumba, no itikamateithia o na hanĩnĩ hĩndĩ ĩrĩa magaakorwo nĩ mwanangĩko.

13 Wee Juda-rĩ, ũrĩ na ngai nyingĩ o ta ũrĩa matũũra maku maigana, na igongona iria ũhaandĩte cia gũcinĩra ngai ĩyo ya thoni ĩtagwo Baali ũbumba nĩ nyingĩ o ta barabara cia Jerusalemu.’

14 “Tiga kũhoera andũ aya, kana ũmathaithanĩrĩre, o na kana ũmaarĩrĩre, tondu ndikamathĩkĩrĩria hĩndĩ ĩrĩa makaangaĩra marĩ mũnyamaro-inĩ.

15 “Mwendwa wakwa nĩ atĩa areka thĩnĩ wa hekarũ yakwa, o agĩthugundaga maũndũ mooru na andũ aingĩ?

Anga nyama iria nyamũre cia kĩgongona-inĩ ciahota kũgĩrĩrĩria iherithia rĩaku?

Amu ũgĩkenaga rĩrĩa ũgwĩka maũndũ maku ma waganu.”

16 Jehova, akũheete rĩtwa atĩrĩ: Mũtamaĩyũ mũruru mwega ũrĩ na maciaro mathaka makĩoneka.

No rĩrĩ, nĩekũũgwatia mwaki, aũcine na mũrurumo wa kĩhuhũkanio kĩnene, nacio honge ciaguo ciunĩkange.

17 Jehova Mwene-Hinya-Wothe, o ũcio wakũhaandire wee, nĩwe ũgũtuũrĩre ũkorwo nĩ mwanangĩko, tondũ rĩrĩ, andũ a nyũmba ya Isiraeli na andũ a nyũmba ya Juda nĩmekĩte maũndũ mooru, makaandakaria nĩ ũndũ wa gũcinĩra Baalĩ ũbumba.

Ndundu ya gũũkĩrĩra Jeremia

18 Nĩndamenyire ndundu yao njũru nĩ ũndũ Jehova nĩanguũrĩrie, nĩgũkorwo o ihinda rĩu nĩanyonirie ũrĩa meekaga.

19 Nĩ ndatarĩ ta gatũrũme kahooreri koimagarĩtio gagathĩnjwo; ndiamenyaga atĩ nĩmathugundĩte kũnjĩka ũuru, makiugaga atĩrĩ, "Nĩtwanangei mũtĩ ũyũ na maciaro maguo;

nĩtũmũniinei oime bũrũri-inĩ wa arĩa marĩ muoyo, nĩgeetha rĩitwa rĩake rĩtikanacooke kũrĩrĩkanwo o rĩ, o rĩ."

20 No rĩrĩ, Wee Jehova Mwene-Hinya-Wothe, o wee ũtuaga ciira na kĩhooto na ũkoiruuria maũndũ ma ngoro na ma meciĩria-rĩ, reke ndĩionere wee mwene ũkĩndĩhĩria harĩ andũ aya,

nĩgũkorwo wee nĩwe ndekereirie maũndũ makwa mothe.

21 "Nĩ ũndũ ũcio, ũũ nĩguo Jehova ekuuga ũhoroni ũkonĩ andũ a Anathothu, acio marena gũkũruta muoyo, makoiga atĩrĩ, 'Tiga gũcooka kũratha mohoro ũkĩgwetaga rĩitwa rĩa Jehova, nĩgeetha tũtigakũũrage na moko maitũ';

22 nĩ ũndũ ũcio, Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ: 'Nĩngamaherithia. Aanake ao makoogawo na rũhiũ rwa njora, nao ariũ ao na aarĩ ao mooragwo nĩ ng'aragu.

23 Gũtirĩ mũndũ o na ũmwe wao ũgaatigara, tondũ nĩngarehithĩria andũ a Anathothu mwanangĩko mwaka-inĩ ũrĩa makaaherithio."

12

Mateta ma Jeremia

1 Atĩrĩrĩ, Wee Jehova ũtũũraga ũnduagĩra ciira na kĩhooto rĩrĩa rĩothe ndarehe ciira mbere yaku.

No rĩrĩ, no nyende twaranĩrie nawe ũndũ ũkonĩ kĩhooto gĩaku:

Nĩ kĩ gĩtũmaga mũthĩire wa mũndũ ũria mwaganu ũgaacĩre?

Nĩ kĩ gĩtũmaga andũ arĩa matarĩ wĩtikio matũũre megangarĩte?

2 ũmahaandĩte, nao makagĩa na mĩri; makũraga na magaciara maciaro.

ũgwetagwo hĩndĩ ciothe nĩ tũnua twao, no meciĩria ma ngoro ciao marĩ haraaya nawe.

3 No rĩrĩ, Wee Jehova nĩũnjũũ;

nĩwe ũnyonaga na ũkoiruuria meciĩria makwa ũndũ ũgũkonĩ.

Maguucũrũrie ta ng'ondũ irathĩ gũthĩnjwo!

Maamũre ũmetererie mũthenya wao wa kũũragwo!

4 Nĩ ihinda rĩigana atĩa bũrũri ũgũtũũra ũng'arĩte, nayo nyeki mĩgũnda-inĩ yothe ũikare ihoohe?

Tondũ andũ arĩa matũũraga kuo nĩ andũ aaganu-rĩ, nyamũ na nyoni nĩithĩrĩte.

Nĩngĩ, andũ acio maroiga atĩrĩ, "Ndakoona ũrĩa tũkaarĩkĩrĩria."

Icookio rĩa Ngai

5 "Angĩkorwo nĩũteng'eranĩtie na andũ marathĩ na magũrũ nao magakũhũmia-rĩ, wakĩhota atĩa gũcindana na mbarathi?"

Angĩkorwo nũhĩngagwo ũkĩgerera bũrũri ũrĩ thayũ-rĩ,
ũgaakĩhota atĩa gũtũrĩkania ihinga iria irĩ hũgũrũrũ-inĩ cia Jorodani?

6 Ariũ a maitũguo, na andũ a nyũmba ya thoguo-rĩ,
o nao nĩmagũkunyaĩire;
nĩmanĩrĩire na mũgambo magũũkĩrĩre.

Ndũkae kũmeehoka,
o na mangĩaria wega waku atĩa.

7 “Nĩ nĩngũtirika nyũmba yakwa,
na ndiganĩrie igai rĩakwa;
nĩngũneana ũrĩa nyendete
moko-inĩ ma thũ ciake.

8 Igai rĩakwa rĩtuĩkĩte
ta mũrũũthi ũrĩ gĩthaka-inĩ harĩ nĩ.
Nĩkũrarama ũndaramĩire,
nĩ ũndũ ũcio ngaũthũũra.

9 Githĩ igai rĩakwa rĩtũũkĩte
ta nyoni ndĩa-nyama ĩrĩ maroro harĩ nĩ,
ĩrĩa nyoni iria ingĩ ndĩa-nyama ĩthiũrũrũkagĩria ikamĩtharĩkĩra?
Thĩ ũkonganie nyamũ ciothe cia gĩthaka;
cirehe imatambuure.

10 Ariĩthi aingĩ nĩmakananga mũgũnda wakwa wa mĩthabibũ,
na marangĩrĩrie mũgũnda wakwa;
nĩmagatũma mũgũnda wakwa ũrĩa mwega
ũtuĩke rũng’ũrĩ rũkirĩte ihooru.

11 Magaatũma gũkire ihooru,
gũtuĩke kũndũ kũng’aru na gũkirĩte ihooru maithe-inĩ makwa;
bũrũri ũcio wothe nũgathũkangio
nĩ ũndũ gũtirĩ mũndũ wakũũrũmbũiya.

12 Werũ-inĩ guothe kũrĩa gũtũũgĩru
aniinani nĩkuo makaiyũra,
nĩgũkorwo rũhiũ rwa njora rwa Jehova nĩrũkaniinana
kuuma gĩturi kĩmwe kĩa bũrũri nginya kĩrĩa kĩngĩ;
gũtigakorwo mũndũ o na ũrĩkũ ũgaakorwo na thayũ.

13 Makaahandaga ngano, makagetha mĩguu;
makeenogia na matione kĩndũ.

Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, conokerai magetha manyu,
tondũ wa marakara mahiũ ma Jehova.”

14 Jehova ekuuga atĩrĩ: “Ha ũhoro wa andũ acio aaganu maandigi-
icĩrĩre, o acio matunyaga andũ akwa a Isiraeli igai rĩrĩa ndaamaheire-rĩ,
nĩngamamunya kuuma mabũrũri mao, na munye nyũmba ya Juda yume
gatagatĩ kao.

15 No rĩrĩ, thuutha wa kũmamunya nĩngacooka ndĩmaiguĩre tha na
njokie o ũmwe wao igai-inĩ rĩake mwene, bũrũri-inĩ wake kĩũmbe.

16 Ningĩ mangĩkeruta wega mĩthĩire ya andũ akwa na mehĩte
makĩgwetaga rĩitwa rĩakwa moige atĩrĩ, ‘Ti-itherũ o ta ũrĩa Jehova
atũũraga muoyo,’ o ta ũrĩa maarutire andũ akwa hĩndĩ ĩmwe kwĩhĩta
makĩgwetaga rĩitwa rĩa Baali-rĩ, hĩndĩ ĩyo nao nĩmakahaandwo marũme
wega gatagatĩ ka andũ akwa.

17 No rĩrĩ, rũrĩrĩ o na rũrĩkũ rũngĩkaaga kũnjigua-rĩ, nĩngarũmunya na
mĩri na ndĩrũniine biũ,” ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

13

Mūcibi wa Gatani

1 Jehova aanjūrīre atūrī: “Thī wīgūrīre mūcibi wa gatani, wōhe njohero, no ndūkareke ūhutanie na maai.”

2 Nī ūndū ūcio ngīgūra mūcibi, o ta ūrīa Jehova aanjathite njike, ngīwōha njohero.

3 Ningī ndūmīrīri ya Jehova ikīnginyīrīra hīndī ya keerī ngūrwo atūrī,

4 “Oya mūcibi ūcio ūraagūrīre, o ūcio wōhete njohero, ūūkīre o rīu ūthīi ūkīnye Rūūi rwa Farati, ūūhithe mwatūka-inī wa rwaro rwa ihiga.”

5 Nī ūndū ūcio ngīthīi ngūhitha kūu Rūūi-inī rwa Farati, o ta ūrīa Jehova anjūrīte njike.

6 Matukū maingī maathira Jehova akīnjūrīra atūrī, “Rū ūkīra ūthīi ūkīnye Rūūi-inī rwa Farati, woe mūcibi ūrīa ndakwīre ūkaūhithe kuo.”

7 Nī ūndū ūcio ngīthīi kūu rūūi-inī rwa Farati, ngīthikūria mūcibi ūcio ngūrūta harīa ndaaūhithite, no rīrī, nīwabuthite ūkaaga kīene biū.

8 Hīndī iyo ndūmīrīri ya Jehova ikīnginyīrīra, ngūrwo atūrī,

9 “Jehova ekuuga atūrī: ‘Ūguo nīguo ngaaniina rūtūrīko rwa Juda o na rūtūrīko rūnene rwa Jerusalemu.

10 Andū aya aaganu, aya maregete kūigua ūhoro wakwa, o aya marūmagīrīra ūremi wa ngoro ciao, makoīma ngai ingī thuutha macitungatīre na macihooye-rī, magaatuīka ta mūcibi ūcio, mage kīene biū!

11 Nīgūkorwo o ta ūrīa mūcibi wōhagwo njohero ya mūdū, ūguo nīguo ndeohire nyūmba yothe ya Isiraēli na nyūmba yothe ya Juda, nīgeetha matuīke andū akwa kūna, nīguo ndīgīre na ngumo, na ngumagio na ngaheagwo gītīo. No rīrī, matiigana gūthikīrīria, ūguo nīguo Jehova ekuuga.

Mondo cia Ndibei

12 “Meere atūrī: ‘Ū ū nīguo Jehova, Ngai wa Isiraēli ekuuga: Mondo o yothe ya ndibei yagīrīre nīkūiyūrīo ndibei.’ Nao mangīgaakūūria atūrī, ‘Ithuī tūtīū atī mondo o yothe ya ndibei nīyagīrīre kūiyūrīo ndibei?’

13 Hīndī iyo ūmeere atūrī, ‘Ū ū nīguo Jehova ekuuga: Nīngūiyūrīa arīa othe matūūraga būrūrī ūyū na ūrīu, o hamwe na athamaki acio maikaragīra gītī kīa ūthamaki kīa Daudi, na athīnjīri-Ngai, na anabii, na arīa othe matūūraga Jerusalemu.

14 Nīngamahūūrithania mūdū na ūrīa ūngī, hūūrithanie maithe na ciana o ūndū ūmwe, ūguo nīguo Jehova ekuuga. Ndikamaiguīra tha, kana ndīmacaaīre o na kana ngīe na kīeha atī nīguo njage kūmaniina.’”

Kwīhītīrwo Gūtahwo

15 Thikīrīria na mūtege matū,
tigai gwītīa,
nīgūkorwo Jehova nīarītīe.

16 Gocai Jehova Ngai wanyu
atanarehe nduma,
na mbere ya magūrū manyu mahīngwo
kūu irīma-inī kūragīa nduma.

Inyuī mwīrīgīrīre ūtheri,
nowe-rī, nīakaūgarūra ūtuīke nduma ndumanu,
aūgarūre ūtuīke ta kīeha kīnene.

17 No rīrī, mūngīaga kūigua,
ndīrīrīragīra hitho-inī
nī ūndū wa mwītīo wanyu;

maitho makwa makaarĩra na ruo,
ngũitaga maithori,
nĩ ùndũ rũũru rwa Jehova nĩrũgũtahwo.

18 Īra mũthamaki o na nyina wa mũthamaki atĩrĩ,
“Harũrũkai mume itĩ-inĩ cianyu cia ũthamaki,
nĩgũkorwo tanji icio cianyu irĩ riiri
nĩcikũgũa kuuma mĩtwe-inĩ yanyu.”

19 Matũũra manene ma kũu Negevu nĩmakahingwo,
na gũtikagĩa mũndũ ũkaamahingũra.
Andũ othe a Juda nĩmagatahwo matwarwo bũrũri ũngĩ,
magaatahwo matwarwo othe biũ.

20 Tiirai maitho muone
andũ acio marooka moimĩte mwena wa gathigathini.
Rũũru rũrĩa wehokeirwo rwa ng'ondũ
rũrĩa ũretũaga naruo-rĩ, rũkĩrĩ ha?

21 Ūkoigũ atĩa rĩrĩa Jehova akaanenehia
andũ arĩa watuĩte athiritũ aku
nĩguo matuĩke a gũgwathaga?
Githĩ ndũkanyitwo nĩ ruo rũnene,
ta rwa mũndũ-wa-nja akĩrũmwo?

22 Nawe ũngĩkeyũria atĩrĩ,
“Nĩ kũ gĩtũmĩte maũndũ macio mangore?”
Nĩũkamenya atĩ magũkorete nĩ ùndũ wa mehia maku maingĩ,
na nĩkĩo ũtarũrũrwo nguo ciaku,
naguo mwĩrĩ waku ũgathũkio.

23 Mũkushi ahota kũgarũra gĩkonde kĩa mwĩrĩ wake,
o na kana ngarĩ ĩgarũre maroro mayo?
O na inyuĩ mũtingĩhota gwĩka wega,
nĩ ùndũ nĩ mwamenyerire gwĩka ũũru.

24 “Nĩ ngaakũhurunja o ta ũrĩa mũũngũ
ũmbũragwo nĩ rũhuhu rwa werũ-inĩ.

25 Rũu nĩrĩo igai rĩaku,
rũgai rũrĩa ngũtuĩrĩre,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga,
“tondũ nĩũriganĩrwo nĩ nĩ,
ũkehoka ngai cia maheeni.

26 Nĩngakũguũria nguo ikũhumbĩre ũthiũ
nĩguo njaga yaku yoneke:

27 ũtharia waku o na mũĩto ĩrĩa wanagĩria,
o na ũmaraya waku ũrĩa ũtarĩ thoni!
Nĩndĩoneire ciũko ciaku cia ũũra-thoni
kũu tũrĩma-inĩ na mĩgũnda-inĩ.

Kaĩ ũrĩ na haaro, wee Jerusalemu-ĩ!
Ūgũtũũra wĩthaahĩtie nginya-rĩ?”

14

Kwaga Mbura, Ng'aragu, na Rũhiũ rwa Njora

1 Īno nĩyo ndũmĩrĩri ya Jehova ĩrĩa yakinyĩrĩre Jeremia ĩkoniĩ ihinda rĩrĩa
kwagite mbura:

- 2 “Būrūri wa Juda nīuracakaya,
 namo matūūra makuo makoowō nī hinya;
 nīmararīrira būrūri,
 nakīo kīrīro nīkīambatīte na igūrū kiumīte Jerusalemu.
- 3 Andū arīa marī igweta maratūma ndungata ciao igatahe maaī;
 irathīī marima-inī ikaaga maaī.
 Iracooka na ndigithū itarī kīndū;
 ikehumbīra mītwe iconokete na ikuīte ngoro.
- 4 Thī nīyatūkangīte,
 nī ūndū gūtīrī mbura yurīte būrūri-inī,
 arīmi nao magakua ngoro,
 makehumbīra mītwe.
- 5 O nayo thwariga
 nīiteete gacaū kayo gaaciarwo o ro ūguo kūu werū-inī,
 nī ūndū gūtīrī nyeki.
- 6 Njagī nacio irūgamīte tūrīma-igūrū kūrīa gūtakūrāga kīndū,
 ikīhūmahūmaga ta mbwe;
 nīciūrīte maitho
 nī kwaga mahuti ma kūrīa.”

7 O na gūtūika mehia maitū nīmaroimbūra ūuru ūrīa twīkīte,
 Wee Jehova-rī, īka ūndū nī tondū wa rītwa rīaku.

Nīgūkorwo gūcōoka na thuutha gwitū nī kūnene;
 nītūkwhīirīe.

8 Wee Kīrīgīrīro gīa Isiraeli,
 o wee Mūhonokia wao hīndī rīrīa marī na mīnyamaro,
 nī kī gītūmīte ūtūike ta mūgeni būrūri-inī,
 kana ta mūgendi ūraarīrīre ūtukū o ūmwe?

9 Nī kī gītūmīte ūikare ta mūndū mūmaku,
 ūgaikara ta njamba rīrī hinya itangīhota kūhonokania?

Wee Jehova-rī, ūrī gatagatī gaitū,
 na ithūi tūgeetanio na rītwa rīaku;
 ndūkanatūtīrike!

10 Jehova ekuuga atīrī ūhoro ūkonīī andū aya:

“Nīmendete kūūrūūra mūno;
 nīmaregete kūgīrīrīria magūrū mao.
 Nī ūndū ūcio nake Jehova ndangīmetīkīra;
 rīu nīekūrīrikana waganu wao,
 na amaherithie nī ūndū wa mehia mao.”

11 Ningī Jehova akīnjīra atīrī, “Tiga kūhoera andū aya atī nīguo mone wega.

12 O na mangūhinga kūrīa irio, ndigathikīrīria kīrīro kīao; o na mangīndutīra maruta ma njino na maruta ma mūtu-rī, ndikametīkīra. Nī kūniina ngaamaniina na rūhiū rwa njora, na ng’aragu, o na mūthiro.”

13 No ngiuga atīrī, “Wūi, Mwathani Jehova, anabii mameeraga atīrī, ‘Mūtikoona rūhiū rwa njora kana mūhatīrīro nī ng’aragu. Ti-itherū, nīngamūhe thayū wa gūtūūra kūndū gūkū.’”

14 Hīndī īyo Jehova akīnjīra atīrī, “Anabii acio mararatha ūhoro wa maheeni makīgwetaga rītwa rīakwa. Nīi ndimatūmīte, kana ngamathuura, o na kana ngamaarīria. Maramūrathīra mohoro ma cioneki cia maheeni, na ūragūrī wa tūhū, na kūhooya mīhianano, na maūndū ma maheeni marīa methugundīre na meciirīa mao.

15 Nĩ ũndũ ũcio, ũũ nĩguo Jehova ekuuga ũhoru ũkoniĩ anabii arĩa mararatha maũndũ makĩgwetaga rĩtwa riakwa: Nĩĩ ndiamatũmĩte, no-o moigaga atĩrĩ, ‘Gũtirĩ rūhiũ rwa njora kana ng’aragu ikaahutia bũrũri ũyũ.’ Anabii o acio makaaniinwo na rūhiũ rwa njora, na ng’aragu.

16 Nao andũ acio marathagĩrwo mohoro nĩo, magaikanio na kũu njĩra-inĩ cia itũũra rĩa Jerusalemu tondũ wa ng’aragu na rūhiũ rwa njora. Gũtikoneka mũndũ wa kũmathika, kana wa gũthika atumia ao, o na kana wa gũthika ariũ ao na airĩtu ao. Nĩngamaitĩria mũtino ũrĩa ũmagĩĩre.

17 “Maarĩrie ũhoru ũyũ, ũmeere atĩrĩ:
 “ ‘Rekei maitho makwa maite maithori
 ũtukũ na mũthenya mategũtigithĩria;
 nĩgũkorwo mũirĩtu wakwa gathirange, o acio andũ akwa,
 nĩmũgurarie ũũru,
 akagũthwo igũtha rĩa kũmũhehenja.

18 Ingĩtoonya bũrũri-inĩ,
 nyonaga arĩa moragĩtwo na rūhiũ rwa njora;
 ingĩtoonya itũũra inene,
 nyonaga arĩa manyariirĩtwo nĩ ng’aragu.
 Mũnabii na mũthĩnjĩri-Ngai,
 eerĩ nĩmathiĩte bũrũri matooi.’ ”

19 Rĩu-rĩ, kaĩ ũregete Juda biũ?
 Anga nĩũnyararĩte Zayuni?
 Nĩ kũ gĩtũmĩte ũtũhũure,
 nginya tũkaaga kĩhonia?

Twerigĩĩre thayũ,
 no gũtirĩ wega tuonete,
 tũgeterera ihinda rĩa kũhonanio,
 no rĩrĩ, no maũndũ ma kũmakania tuonete.

20 Nĩtũkumbũra waganu witũ, Wee Jehova,
 o na wĩhia wa maithe maitũ;
 nĩ ũndũ ti-itherũ nĩtũkwĩhĩrie.

21 Twagũthaiha ũtĩge gũtũthũũra, nĩ ũndũ wa rĩtwa riaku;
 ndũgaaconorithie gĩtĩ gĩaku kĩa ũnene kĩrĩa kĩrĩ riiri.
 Ririkana kĩrĩkanĩro kĩrĩa warĩkanĩire na ithuĩ,
 na ndũgagĩthũkie.

22 Nĩ kũrĩ mũhianano o na ũmwe wa iyo ĩtarĩ kĩene ya ndũrĩrĩ ũngiuria mbura?
 Matu mo mene nĩmoiragia mbura?
 Aca, nĩwe, Wee Jehova Ngai witũ, uuragia mbura.
 Nĩ ũndũ ũcio, kũrĩgĩrĩro gĩtũ kĩrĩ harĩwe,
 nĩgũkorwo wee nĩwe wĩkaga maũndũ macio mothe.

15

1 Nĩngĩ Jehova akĩnjĩra atĩrĩ: “O na korwo Musa na Samũeli maarũgama mbere yakwa-rĩ, ngoro yakwa ndĩngĩerekera kũrĩ andũ aya. Maingatei mehere mbere yakwa! Nĩmarekwo mathiĩ!

2 Nao mangĩkũũria atĩrĩ, ‘Tũgũgĩthiĩ kũ?’ ũmeere atĩrĩ, ‘Ŭũ nĩguo Jehova ekuuga:
 “ ‘Arĩa maathĩrĩrio gũkua-rĩ, magakue;
 arĩa maathĩrĩrio kũuragwo na rūhiũ rwa njora-rĩ, makoora-gwo na rūhiũ rwa njora;
 arĩa maathĩrĩrio ng’aragu-rĩ, makoora-gwo nĩ ng’aragu;

arĩa maathĩrĩrio gũtahwo-rĩ, matahwo matwarwo bũrũri ũngĩ.'

³ “Nĩngamarehithĩria mĩthemba ãna ya aniinani mamookĩrĩre.” ũguo nĩguo Jehova ekuuga, “Rũhiũ rwa njora rũgooka rũurage andũ, namo magui mamakururie, nacio nyoni cia rĩera-inĩ, o na nyamũ cia gũkũ thĩ imatambuure, imaniine.

⁴ Nĩngatũma matuĩke andũ a gũthũurwo nĩ mothamaki mothe ma gũkũ thĩ, nĩ ũndũ wa ũria Manase mũrũ wa Hezekia mũthamaki wa Juda eekire gũkũ itũũra-inĩ rĩa Jerusalemu.

⁵ “Nũũ ũgaakũiguĩra tha, wee Jerusalemu?

Nũũ ũgaagũcakaĩra?

Nũũ ũgaakerũra gwaku oke akũũrie ũria ũhoru waku ũtariĩ?”

⁶ Jehova ekuuga atĩrĩ,

“Wee nĩũndegete,

wee ũtũũrite ũcookaga na thuutha.

Nĩ ũndũ ũcio nĩngũgũtambũrũkĩria moko ngũniine;

ndĩngũricũkwo rĩngĩ.

⁷ Nĩngamahuha ta mahuti makĩhuhwo na gĩtarũrũ ihingo-inĩ cia itũũra inene rĩa bũrũri.

Nĩngarehe gĩkuũ na mwanangĩko kũrĩ andũ akwa,

nĩgũkorwo nĩmagĩte kũgarũrĩra mĩthĩire yao.

⁸ Nĩngatũma atumia ao a ndigwa maingĩhe,

makĩre mũthanga wa iria-inĩ.

Nĩngarehithia mũniinani hĩndĩ ya mĩaraho

okĩrĩre manyina ma aanake ao;

ngaamarehera ruo rũnene

na makorererwo nĩ kĩeha kĩnene o rĩmwe.

⁹ Nyina wa ciana mũgwanja

nĩakaringĩka, akue.

Nĩagathũrĩrwo nĩ riũa kũrĩ o mũthenya barigici;

nĩagaconorithio na anyararwo.

Arĩa magaatigara ngaamaneana kũrĩ thũ ciao,

maniinwo na rũhiũ rwa njora,”

ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

¹⁰ Wũi-ĩya-wakwa maitũ-ĩ, wee wanjarire!

Nduĩkĩte mũndũ wa kũgianagwo na kũhũũranagwo na niĩ nĩ bũrũri wothe!

Niĩ ndikombithĩtie kana ngakomberwo kĩndũ nĩ mũndũ,

no numagwo nĩ andũ othe.

¹¹ Jehova oigĩte atĩrĩ,

“Ti-itherũ nĩngagũkũũra ndĩ na muoroto mwega harĩwe;

ti-itherũ nĩngatũma thũ ciaku igũthaithe mahinda ma mwanangĩko

na mahinda ma mĩnyamaro.

¹² “Mũndũ no oine kĩgera:

kĩgera kĩrĩa kiumĩte gathigathini,

kana oine gĩcango?

¹³ Nĩnganeana ũtonga waku na igĩina ciaku

itahwo hatarĩ irĩhi,

nĩ ũndũ wa mehia maku mothe

marĩa manekwo bũrũri-inĩ waku wothe.

¹⁴ Nĩngamũtua ngombo cia thũ cianyu

thĩinĩ wa bũrũri mũtooi,

nĩ ūndũ marakara makwa
nĩmagaakana ta mwaki, ūmũcine.”

- 15 Wee Jehova-rĩ, nĩwe ūũĩ;
ndirikana na ūumenyagĩrĩre.
Ndĩhĩria kũrĩ arĩa maanyariiraga.
Wee nĩũkiragĩrĩria; ndũkanjeherie;
ririkana ūrĩa ndananyariirika nĩ ūndũ waku.
- 16 Rĩrĩa ciugo ciaku cianginyĩrĩre-rĩ, nĩndacirĩre;
ciarĩ gĩkeno gĩakwa, na igĩcanjamũra ngoro yakwa,
nĩgũkorwo nĩnjĩtanĩtio na rĩitwa riaku,
Wee Jehova Ngai-Mwene-Hinya-Wothe.
- 17 Ndirĩ ndaikara thiritũ-inĩ ya arĩa mekenagia,
o na kana ngĩkenia magĩkenia;
ndaikarire ndĩ wiki nĩ ūndũ guoko gwaku kwarĩ igũrũ riakwa,
nawe nĩwanjyũrĩtie marakara.
- 18 Nĩ kĩ gĩtũmĩte ruo rwakwa rwage gũthira,
na kironda gĩakwa gĩkeeha, gĩkaaga kũhona?
Anga ūgũtuĩka harĩ nĩ ta karũũ gatangĩhokwo,
kana ta gĩthima kĩa maaĩ kĩrĩa kĩhũũaga?
- 19 Nĩ ūndũ ūcio Jehova ekuuga atĩrĩ:
“Ūngũrira, nĩngũgũcookereria
nĩgeetha ūndungatagĩre;
akorwo nĩũriaragia maũndũ marĩa marĩ bata,
no ti marĩa matarĩ bata,
nĩũgũtuĩka wa kũnjarĩrĩria.
Andũ aya nĩmagũcookerere,
no wee ndũkamacookerere.
- 20 Nĩngagũtua ta rũthingo harĩ andũ aya,
ngũtue rũthingo rũrũmu rwa gĩcango;
nĩmakarũa nawe,
no matigagũtooria,
nĩgũkorwo nĩ ndĩ hamwe nawe,
nĩguo ngũteithũre na ngũhonokie,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.
- 21 “Nĩngakũhonokia kuuma moko-inĩ ma andũ arĩa aaganu,
na ngũkũire ngũrute moko-inĩ ma andũ arĩa matarĩ tha.”

16

Mũthenya wa Mwanangĩko

- 1 Hĩndĩ iyo ndũmĩrĩri ya Jehova nĩyanginyĩrĩre, ngũrwo atĩrĩ:
2 “Ndũkanahikanie ūgĩe na aanake kana airĩtu kũndũ gũkũ.”
3 Nĩgũkorwo ūũ nĩguo Jehova ekuuga ūndũ ūkonĩĩ aanake na airĩtu
arĩa maciarĩrwo bũrũri ūyũ na ūkonĩĩ atumia arĩa marĩ manyina mao na
arũme arĩa marĩ maithe mao, atĩrĩ:
4 “Nĩmagakua gĩkuũ kiumanĩte na mĩrimũ mĩũru. Matigaacakaĩrwo
kana mathikwo, no magatuĩka ta rũrua rũharaganĩtio gũkũ thĩ.
Makaanĩnwo na rũhiũ rwa njora na ng’aragu, nacio ciimba ciao igatuĩka,
irio cia nyoni cia riera-inĩ na nyamũ cia gĩthaka.”
5 Nĩgũkorwo Jehova ekuuga atĩrĩ: “Ndũkanatoonye mũciĩ ūrĩ na ndĩa
ya mathiko; ndũgathiĩ gũcakaya kana gũcaayanĩra, nĩ ūndũ nĩnjeheretie

kĩrathimo gĩakwa, na wendo wakwa, o na tha ciakwa harĩ andũ aya," ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

6 "Andũ othe, anene na arĩa anini, nĩmagakuĩra bũrũri-inĩ ũyũ. Matigaathikwo kana macakaĩrwo, na gũtirĩ mũndũ ũgetiihangia kana enjwo mũtwe* nĩ ũndũ wao.

7 Gũtirĩ mũndũ ũkaaheana irio cia kũhooreria acio maracakaĩra arĩa makuĩte,† o na akorwo nĩ ithe kana nyina, o na gũtirĩ mũndũ ũkaaheana kindũ gĩa kũnyua nĩguo amagirie maithori.

8 "Ningĩ ndũkanatoonye mũciĩ ũrĩ na gĩathĩ, atĩ nĩguo ũikare thĩ nao mũrie na mũnyue.

9 Nĩgũkorwo Jehova, Mwene-Hinya-Wothe, o we Ngai wa Isiraeli, ekuuga atĩrĩ: 'Matukũ-inĩ manyu nĩmũkeonera na maitho manyu ngakinyia mĩgambo ya ndũrũhĩ na ya gĩkeno mũthia o na niine mĩgambo ya mũhiki na mũhikania kindũ gũkũ.'

10 "Rĩrĩa ũkeera andũ aya maũndũ macio mothe nao makũurie atĩrĩ, 'Nĩ kũ gĩtũmite Jehova atũtũire mwanangĩko mũnene ũguo? Kai twĩkĩte ihĩtia rĩrĩkũ? Nĩ mehia marĩkũ twĩhĩirie Jehova Ngai witũ?'

11 Hĩndĩ iyo ũmeere atĩrĩ: Jehova ekuuga atĩrĩ, 'Nĩ tondũ maithe manyu nĩmandirikire, makĩrũmĩrĩra ngai ingĩ, magĩcitungatagĩra na magĩcihooyaga. Nĩmandirikire na makiaga kũrũmia watho wakwa.'

12 No inyuũ nĩmwĩkĩte maũndũ ma waganu mũgakĩra maithe manyu. Ta rorai muone ũrĩa o ũmwe wanyu arũmĩrĩre ũremi wa ngoro yake thũku, handũ ha kũnjathĩkĩra.

13 Nĩ ũndũ ũcio nĩngũmũrutũrũra muume bũrũri ũyũ mũthiĩ bũrũri mũtooi inyuũ ene, o na kana ũkamenywo nĩ maithe manyu, na mũrĩ kũu nĩmũgatungatagĩra ngai ingĩ mũthenya na ũtukũ, nĩgũkorwo ndĩgũcooka kũmwika maũndũ mega.'"

14 Jehova ekuuga atĩrĩ, "O na kũrĩ ũguo, matukũ nĩmarooka rĩrĩa andũ matagacooka kuuga atĩrĩ, 'Ti-itherũ o ta ũrĩa Jehova atũũraga muoyo, ũrĩa warutire andũ a Isiraeli kuuma bũrũri wa Misiri.'

15 no makoigaga atĩrĩ, 'Ti-itherũ o ta ũrĩa Jehova atũũraga muoyo, ũrĩa warutire andũ a Isiraeli bũrũri ũrĩa ũrĩ mwena wa gathigathini, na akĩmaruta mabũrũri-inĩ mothe kũrĩa aamathaamĩirie.' Nĩgũkorwo nĩngamacookia bũrũri-inĩ ũrĩa ndaaheire maithe mao."

16 Jehova ekuuga atĩrĩ, "No rĩrĩ, nĩngũtũmana gwĩtwo ategi a thamaki aingĩ, nao nĩmakamatega. Thuutha wa ũguo njooke ndũmanĩre aguĩmi aingĩ, nao nĩmakamaguĩma irĩma-inĩ, na tũrĩma-inĩ tuothe, na mĩatũka-inĩ ya ndwaro ca mahiga.

17 Maithe makwa nĩmoonaga mĩthiire yao yothe; ndĩngĩhithĩka harĩ nĩ, o namo mehia mao matingĩhithwo atĩ nĩguo maithe makwa mage kũmona.

18 Ngaamarĩhia maita meerĩ nĩ ũndũ wa waganu wao na mehia mao, nĩ ũndũ nĩmathaahĩtie bũrũri wakwa na mĩhaano ĩtarĩ muoyo mĩmeneku mũno, na makaiyũria igai rĩakwa na mĩhianano ĩrĩ magigi."

19 Atĩrĩrĩ Wee Jehova, o wee hinya wakwa, na kũirigo gĩakwa kĩrũmu, o wee rĩrũro rĩakwa hĩndĩ ya mathiĩna, ndũrĩrĩ igooka harĩwe

ciumite ituri-inĩ cia thĩ, ciuge atĩrĩ,

"Maithe maitũ matiarĩ na kindũ tiga ngai cia maheeni,

* **16:6** O na gũtũka andũ a Isiraeli rĩmwe nĩmenjagwo njuĩrĩ nĩ ũndũ wa arĩa akuũ, mũtugo ũyũ nĩwakananĩtio nĩ watho (Alaw 19:28; 21:5). † **16:7** Warĩ mũtugo kũrĩ andũ arĩa maracakaya kũheo irio (2Sam 3:35; Ezek 24:17, 22).

o mīhianano iyo itarī kīene na itarī ūndū mwega yamekiire.

20 Andū nīmethondekagīra ngai ciao ene?

Īī, no rīrī, icio ti ngai!”

21 “Tondū ūcio nīngamaruta maamenye,

ihinda-inī rīrī nīguo ngaamaruta ūhoru wa ūhoti na hinya wakwa.

Hīndī iyo nīmakomenya atī rīitwa rīakwa nī Jehova.

17

1 “Atīrīrī, mehia ma Juda makururītwo na karamu ga kīgera,

magakururwo na mūthia mūūgī wa kahiga ka nyaigi,

ihengere-inī cia ngoro ciao,

o na magakururwo hīa-inī cia igongona ciao.

2 O na ciana ciao nīiririkanaga

igongona ciao na itugī cia Ashera

iria ciahandaandītwo rungu rwa mītī īrīa mīruru,

o na tūrīma-inī tūrīa tūraihi na igūrū.

3 Kīrīma gīakwa kīrīa kīrī būrūrī-inī,

o hamwe na ūtonga waku, na mīthiithū yaku yothe-rī,

nīngacirekereria itahwo,

o hamwe na kūdū gwaku kūrīa gūtūūgīru,

nī ūndū wa mehia marīa maiyūrīte guothe būrūrī-inī waku.

4 Nī ūndū wa kwīhia gwaku wee mwene,

nīūkoorwo nī igai rīrīa ndaakūheire.

Nīngagūtua ngombo ya thū ciaku

thīnī wa būrūrī ūtooī,

nīgūkorwo nīūtūmīte marakara makwa maakane,

na megūtūūra makanaga nginya tene.”

5 Jehova ekuuga atīrī:

“Kūgwatwo nī kīrumi nī mūdū ūrīa wīhokaga mūdū,

o ūcio wīhokaga mūdū nī ūndū wa hinya wake,

ngoro yake ikahutatīra Jehova.

6 Agaatuīka o ta kīhinga kīrī werū-inī ūtarī kīndū;

ndakoona ūgaacīru ihinda rīakinya.

Agaatūūra kūdū kūmū na kūrī nyoota werū-inī,

o kūu būrūrī-inī wa cumbī gūtātūūraga mūdū.

7 “No kūrathimwo nī mūdū ūrīa wīhokaga Jehova,

o ūrīa ūgīte mwīhoko wake harī we.

8 Agaatuīka ta mūtī ūhaandītwo hūgūrūrū-inī cia maaī,

ūrīa ūtaambaigia mīri yaguo īgakinya rūū-inī.

Ndwītīgagīra hīndī ya ūrugarī wa rīūa wakinya;

mathangū maguo makoragwo marī maruru.

Ndūngīūma mwaka ūrīa gūtārī mbura,

na ndwagaga gūciara maciaro maguo.”

9 Ngoro ya mūdū nīlīheenanaigia gūkīra cīumbe iria ingī ciothe,

na nī njaganu mūno.

Nūū ūngīhota gūthuuthuuria ūhoru wayo?

10 “Nīī Jehova thuthuuragia ngoro,

na ngoiruuria maūdū marīa mahithe meciiria-inī,

nĩgeetha ndaathime mündũ o mündũ kũringana na maündũ marĩa
ekaga,
o na kũringana na ũrĩa ciĩko ciake itariĩ.”

11 O ta ũrĩa ngware ĩkomagĩrĩria matumbĩ marĩa ĩtareketie-rĩ,
ũguo noguo mündũ ũrĩa wĩtongagia na njĩra itarĩ cia kĩhooto atariĩ.
O matukũ ma muoyo wake magĩthĩ kũigananĩria-rĩ,
ũtonga ũcio nũkamweherera, nake marigĩrĩrio-inĩ nĩakeyonia arĩ
mũkĩgu.

12 Handũ haitũ harĩa haamũre, hahaanaine na gĩtĩ gĩa ũthamaki kĩrĩa kĩrĩ
riiri,
kĩrĩa gĩtũũrite gĩtũũgĩrĩtio kuuma o kĩambĩrĩria,

13 Wee Jehova, o wee mwĩhoko wa Isiraeli,
arĩa othe magũtirikaga nĩmagaconorithio.

Arĩa makũhutatagĩra makoima harĩwe-rĩ,
makaandĩkwo marĩtwa mao rũkũngũ-inĩ rwa thĩ,
nĩ ũndũ nĩmatirikĩte Jehova,
o we gĩthima kĩa maaĩ ma muoyo.

14 Wee Jehova-rĩ, honia na nĩngũhona;
honokia na nĩngũhonoka,
nĩ ũndũ wee nowe ngoocaga.

15 Andũ manjũũragia atĩrĩ,
“Kaĩ ndũmĩrĩri ya Jehova ĩkĩrĩ kũ?
Nĩkĩhingio rĩu!”

16 Nĩ ndiũrite ngatiga gũtuĩka mũrĩithi waku;
wee niũũ atĩ ndiũrĩrĩrie mũthenya wa mũtino.
Ūrĩa wothe njaragia na kanua gakwa ndũhithĩtwo harĩwe.

17 Ndũgatuĩke itua-nda harĩ nĩ;
wee nĩwe kĩhitho gĩakwa mũthenya wa mwanangĩko.

18 Arĩa maanyarĩraga maroconorithio,
no nĩ-rĩ, ndũkanareke njonoke;
maronyiitwo nĩ kĩmako,
no nĩ-rĩ, ndũkanareke nyiitwo nĩ kĩmako.

Makinyĩrĩrie mũthenya wa mwanangĩko;
maniine na iniinana inene maita meerĩ.

Kũga Thabatũ ĩrĩ Theru

19 Jehova aanjũrĩre atĩrĩ: “Thĩ ũrũgame kĩhingo-inĩ kĩrĩa gũtagwo
kĩhingo kĩa andũ, kĩrĩa athamaki a Juda mageraga magĩtoonya itũũra-inĩ
na makiuma; ningĩ ũrũgame ihingo-inĩ iria ingĩ ciothe cia Jerusalemu.

20 Mũmeere atĩrĩ, “Ta thikĩrĩria ndũmĩrĩri ya Jehova, inyuĩ athamaki a
Juda, na andũ othe a Juda, na mündũ o wothe ũrĩa ũtũũraga Jerusalemu,
ũrĩa ũtoonyagĩra ihingo-inĩ ici.

21 Jehova ekuuga atĩrĩ: Mwĩmenyererei mũtikanakuue mũrigo
mũthenya wa Thabatũ, kana mũũtoonyerie ihingo-inĩ cia Jerusalemu.

22 Mũtikanakuue mũrigo mũũrute nyũmba-inĩ cianyu, kana mũrute
wĩra o na ũrĩkũ mũthenya wa Thabatũ, no rĩrĩ, mũthenya wa Thabatũ
mũwamũrage, o ta ũrĩa ndaathire maithe manyu mekage.

23 No matũgana gũthikĩrĩria kana kũrũmbũiya ũhoru ũcio: moomirie
ngingo, makĩaga gũthikĩrĩria, o na makĩrega gũtaarwo.

24 Jehova ekuuga atĩrĩ, mũngĩmenyerera mũnjathĩkĩre na mwage gũkuua mĩrigo mũmĩtoonyerie ihingo-inĩ cia itũũra rĩrĩ inene mũthenya wa Thabatũ, no mũmenyerere mũthenya wa Thabatũ mũwamũre na ũndũ wa kwaga kũruta wĩra mũthenya ũcio-rĩ

25 hĩndĩ ĩyo athamaki arĩa maikarĩire gĩtĩ kĩa ũthamaki kĩa Daudi nĩmagatoonyera ihingo cia itũũra rĩrĩ inene marĩ na anene ao. O, hamwe na anene ao, nĩmagooka makuuĩtwo nĩ ngaari cia ita, na mahaiĩte mbarathi, marĩ hamwe na andũ a Juda, na andũ arĩa matũũraga Jerusalemu, narĩo itũũra rĩu-rĩ, nĩrĩgatũũrwo nĩ andũ nginya tene.

26 Andũ nĩmagooka moimĩte matũũra-inĩ ma Juda, o na tũtũũra-inĩ tũrĩa tũrigiĩcĩrie Jerusalemu, na moime bũrũri wa Benjamini na bũrũri ũrĩa ũrĩ magũrũ-inĩ ma irĩma cia mwena wa ithũĩro, na moime bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma o na wa Negev, moke marehe indo cia maruta ma njino na cia magongona, na maruta ma mũtu, na ũbumba, na maruta ma gũcookia ngaatho nyũmba-inĩ ya Jehova.

27 No rĩrĩ, mũngĩrega kũnjathĩkĩra, na mwage kwamũra mũthenya wa Thabatũ na ũndũ wa kwaga gũkuua mũrigo o na ũrĩkũ rĩrĩa mũgũtoonyera ihingo-inĩ cia Jerusalemu mũthenya wa Thabatũ-rĩ, hĩndĩ ĩyo nĩngaakia mwaki ũtangĩhoreka ihingo-inĩ cia Jerusalemu nĩguo ũcine ciikaro ciao irĩa njirĩgĩre.’”

18

Nyũmba-inĩ ya Mũũmbi wa Nyũngũ

1 Īno nĩyo ndũmĩrĩri ĩrĩa yakinyĩrĩire Jeremia yumĩte harĩ Jehova, akĩrwo atĩrĩ:

2 “Ikũrũka ũthĩĩ nyũmba-inĩ ya mũũmbi wa nyũngũ, na wakinya kũu nĩkuo ngũkũheera ndũmĩrĩri yakwa.”

3 Nĩ ũndũ ũcio ngĩikũrũka ngĩthĩĩ kũu nyũmba-inĩ ya mũũmbi wa nyũngũ, ngĩkora akĩruta wĩra na ngaari yake ya kũũmba nyũngũ.

4 No rĩrĩ, nyũngũ ĩrĩa ombaga na rĩũmba nĩyathũkĩre ĩrĩ o moko-inĩ make; nĩ ũndũ ũcio mũũmbi ũcio agĩcooka akĩũmba nyũngũ ĩngĩ na rĩũmba o rĩu, akĩmĩthondeka o ta ũrĩa onire yagĩrĩire gũthondekwo.

5 Hĩndĩ ĩyo ndũmĩrĩri ya Jehova ikĩnginyĩrĩra, ngĩrwo atĩrĩ:

6 “Inyuĩ andũ a nyũmba ya Isiraeli, githĩ to njĩke na inyuĩ o ta ũrĩa mũũmbi ũyũ wa nyũngũ ekaga?” Ūguo nĩguo Jehova ekuuga. “O ta rĩũmba rĩrĩ guoko-inĩ kwa mũũmbi-rĩ, ũguo nĩguo mũtariĩ mũrĩ guoko-inĩ gwakwa, inyuĩ andũ aya a nyũmba ya Isiraeli.

7 Hĩndĩ o yothe ingĩkaanĩrĩa, njuge rũrĩrĩ kana ũthamaki mũna ũmunyũrwo na mĩri, na unangwo, o na ũniinwo,

8 naruo rũrĩrĩ rũu ngaanĩtie rũngĩrĩra, rũtigane na ũũru waruo, nĩngaigua tha, njage kũrũĩka ũũru ũcio njiĩrĩire kũrũĩka.

9 Ningĩ ihinda rĩngĩ ingĩkaanĩrĩa njuge rũrĩrĩ kana ũthamaki mũna wakwo nĩguo wĩhaande,

10 naruo rũrĩrĩ rũu rũcooke rwĩke maũndũ marĩa nyonaga marĩ mooru na rwage kũnjathĩkĩra-rĩ, nĩngericũkwo, njage kũrũĩka wega ũcio njugĩte nĩngũrũĩka.

11 “Nĩ ũndũ ũcio, rĩu ĩra andũ a Juda na arĩa matũũraga Jerusalemu atĩrĩ, ‘Jehova ekuuga atĩrĩ: Ta rorai muone! Nĩndĩrahaarĩria kũmũrehera mwanangĩko na ngathugunda njĩra ya kũmũũkĩrĩa. Nĩ ũndũ ũcio, garũrũkai mũtigane na mũthĩire yanyu mũũru, mũndũ o mũndũ wanyu, na mũgarũrĩre mũthĩire yanyu na ciiko cianyu.’”

12 No-o magaacookia moige atĩrĩ, ‘Hatirĩ bata wa gũtaarwo. Tũgũthiĩ na mbere na mĩbango iitũ; mũndũ o mũndũ witũ ekũrũmĩrĩra ũremi wa ngoro yake thũku.’”

13 Nĩ ũndũ ũcio Jehova ekuuga atĩrĩ:
 “Tuĩriai harĩ ndũrĩrĩ:

Nũ ũrĩ waigua ũndũ ta ũyũ?

Ũndũ ũrĩ magigi mũno nĩwĩkitwo
 nĩ Isiraeli, ũrĩa mũirĩtu gathirange!

14 Tharunji ya Lebanoni-rĩ,

ĩrĩ yaaga hurũrũka-inĩ ciakĩo cia mahiga?

Maaĩ mahehu makĩo marĩa moimaga matherũkĩro-inĩ ma kũraya-rĩ,
 marĩ maga gũtherera?

15 No rĩrĩ, andũ akwa nĩmariganĩirwo nĩ nĩ;
 macinagĩra mĩhianano itarĩ kiene ũbumba,

ĩrĩa yatũmire mahĩngwo mĩthiĩre-inĩ yao,
 makĩaga kũrũmĩrĩra mĩthiĩre ĩrĩa ya tene.

Yatũmire magererere tũcĩra twa mĩkĩra,

o na barabara iria itarĩ thondeke.

16 Bũrũri wao ũgaatigwo ũrĩ mwanangĩku,
 ũgaatuĩka kũndũ gwa kũnyararwo nginya tene;

arĩa othe makaahĩtũkĩra kuo-rĩ,
 nĩmakagega makĩinagia mĩtwe.

17 O ta rũhuho rũkĩhurutana kuuma mwena wa irathĩro,
 noguo ngaamahurunja mbere ya thũ ciao;

ngaamahutafĩra na njage kũmoonia ũthiũ wakwa
 mũthenya ũrĩa magaaakorwo nĩ mwanangĩko.”

18 Nao makiuga atĩrĩ, “Ūkai tũciirĩre ũrĩa tũgũũkĩrĩra Jeremia; nĩ ũndũ ũrutani wa watho ũrĩa athĩnjĩri-Ngai marutanaga ndũkoora, kana kĩrĩra kĩa andũ arĩa oogĩ kũre, o na kana ndũmĩrĩri ya anabii yũre. Nĩ ũndũ ũcio ũkai, tũmũtharĩkĩre na nĩmĩ ciitũ, na tũtikarũmbũiyee ũndũ o wotho ekuuga.”

19 Ta thĩkĩrĩria, Wee Jehova;
 igua ũrĩa aya aathitangi maroiga!

20 Wega-rĩ, no ũrĩhwo na ũũru?

No rĩrĩ, andũ acio nĩmanyenjeire irima.

Ta ririkana ũrĩa ndaarũgamire mbere yaku,
 na ngĩmarĩrĩria,

nĩguo ngĩrĩrĩrie marakara maku matikamakore.

21 Nĩ ũndũ ũcio rekereria ciana ciao ng’aragu;

cineane, iniinwo na rũhiũ rwa njora.

Reke atumia ao matigwo matarĩ ciana, na marĩ a ndigwa;
 rekereria arũme ao mooragwo,

o nao aanake ao mooragĩrwo mbaara-inĩ na rũhiũ rwa njora.

22 Kĩrĩro kĩroiguuo kuuma nyũmba-inĩ ciao

rĩrĩa ũkaarehe andũ a kũmatharĩkĩra hi na hi,

nĩ ũndũ nĩmanyenjeire irima nĩguo maanyite,
 na makanyumbĩkĩra mĩtego ya kũnyiita magũrũ makwa.

23 No wee nĩũũĩ, Wee Jehova,

ũrĩa wotho manjũrĩire nĩguo manjũrage.

Tiga kũmarekera mahĩtia mao,

kana kũhuura mehia macio mao mehere ũthiũ-inĩ waku.

No marong’aũranĩrio thĩ mbere yaku;

meeke maündü macio rĩrĩa ũgaakorwo ũrakarĩte.

19

¹ Ũũ nĩguo Jehova ekuuga: “Thĩ ũgũre gatigithũ ka rĩũmba harĩ mũũmbi. Ũcooke woe athuuri amwe a kĩrĩndĩ na athĩnjĩri-Ngai amwe,

² mumagare mũthĩ Gĩtuamba-inĩ kĩa Beni-Hinomu, hakuhi na itoonyero rĩa Kĩhingo-kĩa-Ngĩo. Wakinya hau wanĩrĩre ũhoru ũrĩa ngũkwĩra,

³ uuge atĩrĩ, ‘Ta iguai ndũmĩrĩri ya Jehova, inyuĩ athamaki a Juda, na andũ a Jerusalemu. Jehova Mwene-Hinya-Wothe, o we Ngai wa Isiraeli ekuuga atĩrĩ: Ta thĩkĩrĩriai! Nĩngũrehithia mwanangĩko kũndũ gũkũ ũrĩa ũgaatũma mũndũ o wotho ũrĩa ũkaũigua ararakwo nĩ matũ.

⁴ Nĩgũkorwo nĩmandirikĩte na magatũma haha hatũke handũ ha ngai cia kũndũ kũngĩ; nĩmacinĩre magongona kũrĩ ngai iria o ene, kana maithe mao, o na kana athamaki a Juda matooĩ, na makaiyũria kũndũ gũkũ thakame ya andũ arĩa matarĩ ũuru mekĩte.

⁵ Nĩmakĩite kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru gwa kũhooerwo Baali, na gwa gũcinagĩrwo arĩu ao na mwakĩ matũke maruta ma kũrutĩrwo Baali, ũndũ ũrĩa nĩ itaathanire wĩkagwo, kana ngĩũgweta, o na ũndũ ũtarĩ wagĩa meciĩria-inĩ makwa.

⁶ Nĩ ũndũ ũcio, Jehova ekuuga atĩrĩ, Mwĩmenyererei, tondũ matukũ nĩmarooka rĩrĩa andũ matagacooka gwĩtaga kũndũ gũkũ Tofethi, kana Gĩtuamba kĩa Beni-Hinomu, no gũgeetagwo Gĩtuamba gĩa Kũũraganĩrwo.

⁷ “Kũndũ gũkũ nĩkuo ngathũkĩria mĩbango yotho ya Juda na ya Jerusalemu. Nĩngatũma mooragwo na hiũ cia njora nĩ thũ ciao, moko-inĩ ma andũ arĩa mendaga kũmaruta muoyo, nacio ciimba ciao ndĩciheane itũke nyama cia kũrĩo nĩ nyoni cia rĩera-inĩ na nyamũ cia gĩthaka.

⁸ Nĩngananga itũũra rĩrĩrĩ ndũme rĩtũke kũndũ gwa kũnyararwo; arĩa othe makaahĩtũkĩra kuo nĩmakagega na mamanyũrũrie moona ũrĩa nguraro ciao cingĩhĩte.

⁹ Nĩngatũma marĩe nyama cia mũrĩrĩ ya arĩu na aarĩ ao, na o mũndũ arĩe nyama cia mwĩrĩ wa mũndũ ũrĩa ũngĩ hĩndĩ irĩa magaakorwo marĩ na mĩnyamaro nĩ ũndũ wa gũthiũrũrũkĩrio nĩ thũ ciao iria ciendaga kũmaruta muoyo.’

¹⁰ “Ũcooke ũũrage gatigithũ kau, acio mũgaathiĩ nao makĩonaga,

¹¹ ũmeere atĩrĩ, ‘Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ: Nĩngahenja rũrĩrĩ rũrũ, o na itũũra rĩrĩrĩ, o ta ũrĩa mũndũ oragaga nyũngũ ya mũũmbi na ndĩcookaga gũthondekeka itũke ngĩma rĩngĩ. Magaathika arĩa makuĩte kũu Tofethi nginya kwage handũ ha gũthikanwo.

¹² Ũguo nĩguo ngeeka kũndũ gũkũ, o na andũ arĩa matũũraga kuo, ũguo nĩguo Jehova ekuuga. Nĩngatũma itũũra rĩrĩrĩ inene rĩhaane o ta Tofethi.

¹³ Nyũmba iria irĩ Jerusalemu, o na cia athamaki a Juda nĩgathaahio o ta gũkũ Tofethi: nyũmba ciothe iria maacinĩre ũbumba igũrũ rĩacio, makiũcinĩra mbũtũ ciothe cia njata, na magĩitagĩra ngai ingĩ maruta ma indo cia kũnyuuo.’”

¹⁴ Jeremia agĩcooka akĩhũndũka kuuma Tofethi, o kũu Jehova aamũtũmĩte akarathĩre andũ ũhoru, nake akĩrũgama nja ya hekarũ ya Jehova, akĩra andũ othe atĩrĩ,

¹⁵ “Jehova Mwene-Hinya-Wothe, o Wee Ngai wa Isiraeli, ekuuga atĩrĩ, ‘Ta thĩkĩrĩriai! Nĩngũrehithĩria itũũra rĩrĩrĩ inene, o na tũtũũra tũrĩa

tūrīrigiicīrie tuothe mwanangīko ūrīa wothe ngwetete igūrū rīao, nī ūndū nīmoomirie ngingo, makiaga gūthikīrīria ciugo ciakwa.’”

20

Jeremia na Pashuri

¹ Rīrīa Pashuri ūrīa mūthīnjīri-Ngai, mūrū wa Imeri, o ūcio warī mūnene wa arīa angī kūu hekarū-inī ya Jehova, aiguire Jeremia akīratha maūndū macio-rī,

² agīathana Jeremia ūcio mūnabii ahūūrwo na oohererwo magūrū ndungu-inī hau Kīhingo-inī kīa Rūgongo kīa Benjamini, o kūu hekarū-inī ya Jehova.

³ Mūthenya ūcio warūmīrīre, rīrīa Pashuri aamuohorithirie ndungu magūrū, Jeremia akīmwīra atīrī, “Rīitwa rīrīa Jehova agūtuīte ti Pashuri, no ūrīttagwo Magori-Misabibu.

⁴ Nī ūndū Jehova ekuuga atīrī: ‘Nīngūtūma ūtuīke ta ūndū wa kūguoyohia kūrī wee mwene o na wa kūmakia arata aku othe;* nūkeyonera na maiho maku rīrīa andū acio makooraḡwo na rūhiū rwa njora rwa thū ciao. Nīnganeana andū a Juda othe kūrī mūthamaki wa Babuloni, nake amatahe amatware Babuloni, kana amooragithie na rūhiū rwa njora.

⁵ Nīnganeana ūtonga wothe wa itūūra rīrī inene kūrī thū ciao: maciaro marīo mothe, indo ciothe ciarīo cia bata, o na mīthithū yothe ya athamaki a Juda. Nīmagacitaha macitware Babuloni.

⁶ Nawe Pashuri, na arīa othe matūūruga gwaku nyūmba, nī mūgaatahwo mūtwarwo Babuloni. Kūu nīkuo ūgaakuīra na ūthikwo o kuo, wee hamwe na arata aku othe arīa ūrathagīra ūhorō wa maheeni.’”

Mateta ma Jeremia

⁷ Wee Jehova, nīwaheenererie, na nī ngīheeneka, wangīririe hinya ūkīhōota.

Ndindaga ngīthekererwo mūthenya wothe; nyūrūragio nī mūndū o wothe.

⁸ Rīrīa rīothe ngwaria-rī, nyanagīrīra ngīhunjanagīria ūhorō wa maūndū ma ūhinya, na ma mwanangīko. Nī ūndū ūcio ndūmīrīri ya Jehova indeeheire o kūrūmwo na kūnyararwo mūthenya wothe.

⁹ No ingiuga atīrī, “Ndigūcooka kūmūgweta kana kwaria ngīgwetaga rīitwa rīake,” ndūmīrīri yake irīa irī ngoro-inī yakwa ihaana ta mwaki, o ta mwaki ūhingīrīrio mahīndī-inī makwa. Nīnogetio nīkūmīga thīnī wakwa, na ti-itherū ndingihota.

¹⁰ Nīnjiguaga andū aingī makīheehana atīrī, “Itua-nda rīrī mīena yothe! Nīacukanīrīrwo! Nītūmūcuukanīrīre!”

Arata akwa othe metereire ndenderūke, makiugaga atīrī, “Hihi nīekūheeneka; hīndī iyo nītūkūmūtooria, twīrīhīrie harī we.”

* **20:4** Rīitwa rīerū rīa Pashuri rīarī rīa gwīkīra Juda guoya; andū a Juda maarī matahwo matwarwo būrūri wa Babuloni.

- 11 No rĩrĩ, Jehova arĩ hamwe na niĩ ta njamba ĩrĩ hinya;
niĩ ũndũ ũcio andũ arĩa maanyariiraga
niĩmakahĩngwo na matikahootana.
Niĩmagaconorithio mũno niĩgũkorwo matigaatooria;
kũnyararwo kwao gũtikariganĩra o na rĩ.
- 12 Wee Jehova Mwene-Hinya-Wothe, wee ũtuĩragia andũ arĩa athingu,
na ũkoiruuria maũndũ ma ngoro na ma meciiria,
reke ndĩonere wee ũkĩndĩhĩria harĩ andũ aya,
niĩgũkorwo wee niĩwe ndekereirie maũndũ makwa mothe.
- 13 Inĩrai Jehova!
Goocai Jehova!
Niĩgũkorwo niĩahonokaĩa niĩoyo ya arĩa abatari,
akamĩruta moko-inĩ ma arĩa aaganu.
- 14 Mũthenya ũrĩa ndaciarirwo ũrogwatwo niĩ kĩrumi!
Mũthenya ũrĩa maitũ aanjarire-rĩ, ũroaga kũrathimwo!
- 15 Mũndũ ũrĩa waheire baba ũhoru ũcio arogwatwo niĩ kĩrumi,
ũrĩa watũmire akene mũno, rĩrĩa aamwĩrire atĩrĩ,
“Niĩũciarĩrwo mwana wa kahĩ!”
- 16 Mũndũ ũcio-rĩ, arotuĩka o ta matũũra
marĩa Jehova aang’aũranirie atarĩ na tha.
Arotũũra aiguaga mũkayo o rũciiniĩ,
na akaigua mbu ya mbaara miĩraho.
- 17 Niĩ ũndũ ndanjũragire ndĩ nda ya maitũ,
niĩguo maitũ atũike o taarĩ mbĩrĩra yakwa,
nayo nda yake ĩtũũre ĩmbĩte nginya tene.
- 18 Rũ-rĩ, ndoimire nda ya maitũ niĩkĩ,
nyonage o thĩĩna na kĩaha,
na ndĩkĩrĩrie matukũ makwa njonokete?

21

Ngai kũrega Ihooya rĩa Zedekia

¹ ĩno niĩyo ndũmĩrĩri ĩrĩa yakinyĩrĩire Jeremia yumĩte harĩ Jehova,
hĩndĩ ĩrĩa Mũthamaki Zedekia amũtũmĩre Pashuri mũrũ wa Malikija, na
Zefania mũrũ wa Maaseia mũthĩnjĩri-Ngai. Makĩmwĩra atĩrĩ:

² “Tũtuĩrĩrie ũhoru harĩ Jehova, niĩ ũndũ Nebukadinezaru, mũthamaki
wa Babuloni, niĩatũtharĩkĩire. Hihi Jehova niĩegũtwĩkĩra maũndũ ma
magegania o ta ũrĩa anatwĩkĩra mahinda ma tene, niĩguo mũthamaki ũcio
atweherere.”

³ No Jeremia akĩmacookeria atĩrĩ, “Ĩrai Zedekia atĩrĩ,

⁴ “Ũũ niĩguo Jehova Ngai wa Isiraeli ekuuga: Ngirie gũtũma indo icio cia
mbaara, o icio irĩ moko-inĩ manyu, irĩa mũrahũthĩra mũkĩrũa mbaara na
mũthamaki wa Babuloni na andũ a Babuloni arĩa marĩ nja ya rũthingo
mamũrigiicĩirie, imũcookerere imũhũũre inyuĩ ene. Andũ acio nao
niĩngamacookanĩrĩria thĩĩniĩ wa itũũra rĩrĩ inene.

⁵ Niĩ mwene niĩngahũũrana na inyuĩ ndambũrũkĩtie guoko gwakwa, o
na niĩkĩrĩte njora yakwa hinya, ndaakarĩte, na ndĩ na mang’ũri na marũrũ
maingĩ.

⁶ Niĩngahũũra kĩrĩa gĩothe gĩtũũraga itũũra rĩrĩ inene, andũ na nyamũ,
ciothe ciũragwo na mũthiro mũũru mũno.

7 Ningĩ Jehova ekuuga atĩrĩ: Thuutha ũcio-rĩ, nĩnganeana Zedekia, mũthamaki wa Juda, na anene ake, o na andũ arĩa angĩ magaaakorwo matigaire itũũra-inĩ rĩrĩ inene, arĩa matoorangirwo nĩ mũthiro ũcio, kana rũhiũ rwa njora, kana ng'aragu, ndĩmaneane kũrĩ Nebukadinezaru, mũthamaki wa Babuloni, na kũrĩ thũ ciao iria ciendaga kũmaruta muoyo. Nĩakamoogithia na rũhiũ rwa njora; ndakamaiguĩra tha, kana amacaaĩre, o na kana amaguĩre kĩahe.'

8 "O na ningĩ wĩre andũ acio atĩrĩ, 'Ũũ nĩguo Jehova ekuuga: Atĩrĩrĩ, nĩngũiga njĩra ya muoyo, o na njĩra ya gĩkuũ mbere yanyu.

9 Mũndũ ũrĩa wothe ũgũikara itũũra-inĩ rĩrĩ inene, akooagwo na rũhiũ rwa njora, kana ng'aragu, kana mũthiro. No ũrĩa wothe ũgaathĩ eneane kũrĩ andũ a Babuloni arĩa mamũrigiiciĩrie nĩagatũũra muoyo; nĩakahonokia muoyo wake.

10 Nĩndũite atĩ nĩngũgera itũũra rĩrĩ inene ngero njũru, na ndirĩ wega ingĩrĩka, ũguo nĩguo Jehova ekuuga. Nĩrĩkũneanwo moko-inĩ ma mũthamaki wa Babuloni, nake arĩniine na mwaki.'

11 "Ningĩ wĩre nyũmba ya ũthamaki wa Juda atĩrĩ, 'Iguai ndũmĩrĩri ya Jehova;

12 atĩrĩ, inyuĩ andũ a nyũmba ya Daudi, ũũ nĩguo Jehova ekuuga:

"Tuithanagĩai ciira na kĩhooito rũciĩnĩ o rũciĩnĩ;

teithũrai mũndũ ũrĩa ũtunyĩtwo indo ciake

kuuma guoko-inĩ kwa mũmũhinyĩrĩria,

kana mang'ũrĩ makwa mamũũkĩrĩre maakanĩte ta mwaki

nĩ ũndũ wa ũũru ũrĩa mwĩkĩte,

maakane ta mwaki ũtangĩhoreka nĩ mũndũ.

13 Nĩngũmũũkĩrĩra, inyuĩ andũ a Jerusalemu,

o inyuĩ mũtũũruga rũgongo igũrũ rwa gĩtuamba gĩkĩ,

kũrĩa kwaraganu ndwaro-inĩ cia mahiga,

ũguo nĩguo Jehova ekuuga,

o wee uugaga atĩrĩ, "Nũũ ũngĩhota gũtũũkĩrĩra?

Nũũ ũngĩkĩhota gũtoonya kũrĩro-inĩ giitũ?"

14 Nĩngamũherithia kũringana na ciĩko cianyu,

ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

Nĩngaakia mwaki mĩtitũ-inĩ yanyu,

ũrĩa ũkaaniina kĩrĩa gĩothe kĩmũrigiiciĩrie.' "

22

Athamaki arĩa Aaganu Gũtuũrwo Ciira

1 Jehova ekuuga atĩrĩ, "Ikũrũka ũthĩ nginya nyũmba ya ũthamaki ya mũthamaki wa Juda* ũhunjie ndũmĩrĩri ino kuo, uuge atĩrĩ:

2 'Ta thikĩrĩria ndũmĩrĩri ya Jehova, wee mũthamaki wa Juda, o wee ũkarĩire gĩtĩ kĩa ũthamaki kĩa Daudi: wee mwene, na anene aku, o na andũ anyu arĩa matoonyagĩra ihingo-inĩ ici.

3 Ũũ nĩguo Jehova ekuuga: Īkagai maũndũ marĩa magĩrĩire na ma kĩhooito. Honokagĩai mũndũ ũrĩa ũtunyĩtwo indo ciake kuuma guoko-inĩ kwa mũmũhinyĩrĩria. Mũtikaneeke ũndũ mũũru kana maũndũ ma kũhũthĩra hinya harĩ mũndũ wa kũngĩ, kana harĩ mwana wa ngoriai kana mũtumia wa ndigwa, na ningĩ kũndũ gũkũ mũtikanaithie thakame ya mũndũ ũtekĩte ũũru.

* 22:1 Nyũmba ya mũthamaki yarĩ mũhuro wa hekarũ (26:10-12).

4 Nigũkorwo mungĩmenyerera mwathĩkĩre mawatho maya, hĩndĩ iyo athamaki arĩa maikarĩire gĩtĩ kĩa Daudi gĩa ũthamaki nĩmarĩtoonyagĩra ihingo-inĩ cia nyũmba ya ũthamaki, mahaicĩte ngaari cia ita na mbarathi, marĩ hamwe na anene ao, o na andũ ao.

5 No mungĩkaaga gwachĩkĩra mawatho maya, Jehova ekuuga atĩrĩ, Ndehĩta na Rĩtwa rĩakwa mwene atĩ nyũmba ĩno ya ũthamaki nũkanangwo.’”

6 Nĩ undũ Jehova ekuuga atĩrĩ ũhoro ũkonĩi nyũmba ya ũthamaki ya mũthamaki wa Juda:

“O na gũtuĩka ũhaana ta Gileadi harĩ nĩ,
ũkahaana ta gacũmbĩrĩ ka Lebanoni,
ti-itherũ nĩngatũma ũtuĩke ta werũ ũtarĩ kĩndũ,
ũtuĩke ta matũura matatũuragwo.

7 Nĩngagũtũmĩra andũ magũũkĩrĩre, makwanange,
o ũmwe wao eyohete indo ciake cia mbaara,
na nĩmagatemanga mĩtarakwa yaku ĩrĩa mĩega mũno,
mamũkie mwaki-inĩ.

8 “Andũ a ndũrĩrĩ nyingĩ nĩmakahĩtũkĩra itũura-inĩ rĩrĩ inene na nĩmakooranagia atĩrĩ, ‘Nĩ kĩ gĩtũmĩte Jehova eke itũura rĩrĩ inene maũndũ ta maya?’

9 Nao nĩmagacookerio atĩrĩ, ‘Nĩ tondũ nĩmatirikire ũhoro wa kũrũmĩrĩra kirĩkanĩro kĩa Jehova Ngai wao, makĩhooya na magĩtungatĩra ngai ingĩ.’”

10 Mũtikarĩrĩre mũthamaki ũcio ũkuĩte, kana mũcakaie nĩ undũ wa kũũrwo nĩwe;

no rĩrĩ, rĩrai na mũgirĩke nĩ undũ wa ũcio ũthaamĩtio,
nĩ tondũ, ũcio ndagacooka kwao,
kana oone bũrũri ũrĩa aaciarĩrwo rĩngĩ.

11 Nĩ undũ Jehova ekuuga atĩrĩ ũhoro ũkonĩi Shalumu† mũrũ wa Josia, ũrĩa wacookire ithenya rĩa ithe Josia, mũthamaki wa Juda, no nĩacookire akiuma kũndũ gũkũ: “Ndarĩ hĩndĩ agaacooka gũkũ gũthamaka.

12 Agaakuĩra kũu aatwarirwo arĩ mũgwate; ndakoona bũrũri ũyũ rĩngĩ.”

13 “Kaĩ ũrĩa wakaga nyũmba yake ya ũthamaki na njĩra itarĩ cia ũthingu arĩ na haaro-ĩ!

o ũcio wakaga tũnyũmba twake twa ngoroba na maũndũ matarĩ ma kĩhoto,

na akarutithia andũ a bũrũri wake wĩra ũtarĩ mũcaara,
akaaga kũmarĩha kĩrĩa maagĩrĩrwo nĩ kũheo nĩ undũ wa wĩra ũcio wao.

14 Oigaga atĩrĩ, ‘Nĩngwĩyakĩra nyũmba nene ya ũthamaki,
ĩrĩ na tũnyũmba twa ngoroba.’

Nĩ undũ ũcio amĩakaga ĩrĩ na ndirica nene,
na akamĩhũũrĩrĩra mbaũ cia mũtarakwa,
o na akamĩgemia na rangi mũtune.

15 “Kũgĩa na mbaũ nyingĩ mũno cia mĩtarakwa-rĩ,
no gũtũme ũtuĩke mũthamaki?

Githĩ thũguo ndaarĩ o na gĩa kũrĩa na gĩa kũnyua?
Ekaga maũndũ marĩa maagĩrĩre na ma kĩhoto,
nĩ undũ ũcio maũndũ make mothe makĩgaacĩra.

16 Aacĩragĩrĩra andũ arĩa athĩni na arĩa abatari,
na nĩ undũ ũcio maũndũ make mothe makĩgaacĩra.

† 22:11 Shalumu nĩ rĩtwa rĩngĩ rĩa Jehoahazu.

Githi ũguo tiguu kũmenyana na niĩ?
ũguo niĩguo Jehova ekuuga.

17 “No riĩ, maito maku na ngoro yaku
irorereirio o uumithio ũtarĩ wa kwĩhokeka,
cikeerera gũitithia thakame ya andũ matarĩ ũuru mekĩte,
o na kũhinyanĩrĩria, na gwĩtia indo na hinya.”

18 Ni ũndũ ũcio, Jehova ekuuga atĩrĩ ũhoru ũkonii Jehoiakimu mūrũ wa
Josia, mũthamaki wa Juda:

“Andũ matikamũrĩrĩra makiugaga atĩrĩ:
‘Wũi-ĩya, mūrũ-wa-Ithe-witũ-ĩ! Wũi-ĩya mwarĩ-wa-ithe-witũ-ĩ!’
Ningĩ matikamũrĩrĩra makiugaga:
‘Wũi-ĩya mwathi-witũ-ĩ! Wũi-ĩya riiri-wake-ĩ!’

19 Agaathikwo o ta ũrĩa ndigiri ithikagwo:
agaakururio, aikio na kũu nja ya ihingo cia Jerusalemu.”

20 “Ambata, ũthii Lebanoni, ũkanĩrĩre kuo,
ũreke mũgambo waku ũiguĩke kũu Bashani,
na ũkayũrũrũke kuuma Abarĩmu,
niĩgũkorwo athiritũ aku othe nīahehenje.

21 Nĩndagũkaanirie riĩria weiguuga ũrĩ mũgitĩre,
nowe ũkiuga atĩrĩ, ‘Ndigũthikĩrĩria!’

Ũyũ ũkoretwo ũrĩ mũthiĩre waku kuuma ũrĩ o mũnini;
wee ndũri wanjathĩkĩra.

22 Arĩithi aku othe makaahurutwo ni rũhuho,
nao athiritũ aku niĩmagathaamĩrio kũngĩ.
Hĩndĩ iyo niĩugaconoka na ũnyararithio
ni ũndũ wa waganu waku wothe.

23 Inyuĩ mũtũũraga Lebanoni,
o inyuĩ mũikaraga nyũmba cia mũtarakwa,
kaĩ niĩmũgacakaya riĩria mũkanyĩitwo ni ruo,
o ruo ta rwa mũndũ-wa-nja akĩrũmwo-ĩ!”

24 Jehova ekuuga atĩrĩ, “O ta ũrĩa niĩ ndũũraga muoyo-rĩ, wee Jekonia,
mūrũ wa Jehoiakimu mũthamaki wa Juda, o na ũngĩrĩ gĩcũhi kia mũhũũri
kĩrĩ guoko-inĩ gwakwa kwa ũrĩo-rĩ, no gũkũruta ingĩkũruta ho.

25 Ngũkũneana kũrĩ arĩa magũcaragia makũrute muoyo, o acio
wĩtigaĩra, ngũneane kũrĩ Nebukadinezaru, mũthamaki wa Babuloni na
kũrĩ andũ a Babuloni.

26 Wee hamwe na maitũguo ũrĩa wagũciarire, ngamũnyuguta bũrũri
ũngĩ kũrĩa mũtaciariĩrwo, na kũu niĩkwo inyuĩ eerĩ mũgakuĩra.

27 Mũtirĩ hĩndĩ mũgaacooka gũkũ bũrũri ũyũ mwĩriragĩria
gũgaacooka.”

28 Hi anga mũndũ ũcio wĩtagwo Jekonia, ni nyũngũ nguũ na nyarare,
na kĩndũ gĩtarĩ mũndũ ũngĩkĩenda?

Ni kũ gĩgũtũma we hamwe na ciana ciake manyugutwo,
na maikio bũrũri matooi?

29 Atĩrĩrĩ, wee bũrũri, bũrũri, bũrũri ũyũ,
ta thikĩrĩria ndũmĩrĩri ya Jehova!

30 Ũũ niĩguo Jehova ekuuga:

“Mũndũ ũyũ niĩandikwo maandĩko-inĩ, ta mũndũ ũtarĩ mwana,
mũndũ ũtakagaacĩra mũtũũrĩre-inĩ wake wothe,
niĩgũkorwo gũtirĩ mwana wake ũkaagaacĩra,
gũtirĩ ũgaikarĩra gĩti gĩa ũthamaki kia Daudi
kana athamake riĩngĩ thĩini wa Juda.”

23

Rūhonge rwa Ūthingu

¹ “Hī! Kaĩ arĩithi arĩa maniinaga na makahurunja mbũri cia rūuru rwakwa marĩ na haaro-ĩ!” ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

² Nĩ ūndũ ūcio Jehova Ngai wa Isiraeli ekũũria arĩithi arĩa marĩithagia andũ akwa atĩrĩ: “Tondũ nĩmũhurunjite mbũri ciakwa na mũgaciingata, na nĩmwaĩte gũcimenyerera-rĩ, nĩngamũherithia nĩ ūndũ wa ũuru ūcio mwĩkĩte,” ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

³ “Nĩ mwene nĩngacookereria matigari ma rūuru rwa mbũri ciakwa kuuma mabũrũri mothe marĩa ndaacitwarithirie, ndĩcicookie ũrĩithio-inĩ wacio, na nĩngaciaranĩra kuo, cingĩhe.

⁴ Nĩngacirehera arĩithi a gũcirĩithagia, na itigacooka gwĩtigĩra kana kũmaka, na gũtirĩ o na ĩmwe yacio ĩkoora,” ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

⁵ Jehova ekuuga atĩrĩ, “Matukũ nĩmarooka rĩrĩa ngaarahũrira Daudi mũndũ mũthingu ũgerekanĩtio na Rūhonge rwa mũti, na nĩwe Mũthamaki ũrĩa ũgaathamakaga arĩ na ũũgĩ, na ageekaga maũndũ marĩa magĩrĩire na ma kĩhooto bũrũri-inĩ.

⁶ Matukũ-inĩ make-rĩ, Juda nĩakahonokio, nake Isiraeli atũũre arĩ mũgitĩre.

Nake ageetagwo rĩtwa rĩrĩ:

Jehova-Ūthingu-Witũ.”

⁷ Nĩ ūndũ ūcio Jehova ekuuga atĩrĩ: “Matukũ nĩmarooka, rĩrĩa andũ matagacooka kuuga atĩrĩ, ‘Ti-itherũ o ta ũrĩa Jehova atũũraga muoyo, ũrĩa warũtĩre andũ a Isiraeli kuuma bũrũri wa Mĩsirĩ,’

⁸ no makoigaga atĩrĩ, ‘Ti-itherũ, o ta ũrĩa Jehova atũũraga muoyo, ũrĩa warũtĩre nĩjaro cia Isiraeli bũrũri ũrĩa ũri mwena wa gathigathini, na kuuma mabũrũri-inĩ mothe kũrĩa aamathaamĩirie.’ Hĩndĩ iyo magaatũũra bũrũri wao ene.”

Anabii a Maheeni

⁹ Ūhoro ũkonĩ anabii nĩ atĩrĩ:

Ngoro yakwa nĩthuthĩku;

mahĩndĩ makwa mothe nĩmarainaina.

Haana ta mũndũ mũrĩũ,

ngahaana ta mũndũ mũtoorie nĩ ndibei,

nĩ ūndũ wa Jehova,

na nĩ ūndũ wa ndũmĩrĩri ciake theru.

¹⁰ Bũrũri ũyũ ũiyũrĩte itharia;

bũrũri ũyũ ũĩkarĩte ũrĩ mũng’aru nĩ ūndũ wa kĩrumi,

naguo ũrĩithio wothe kũu werũ-inĩ ũkahooha.

Anabii marũmĩrĩire mĩtũũrĩre mĩũru,

na makahũthĩra hinya wao ũrĩa gũtagĩrĩire.

¹¹ “Anabii na athĩnjĩri-Ngai matĩitigagĩra Ngai;

o na thĩnĩ wa hekarũ-inĩ yakwa,

nĩndĩioneire waganu wao,”

ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

¹² “Nĩ ūndũ ūcio nĩjira yao nĩgũtuĩka ndenderũ;

magaathaamĩrio nduma-inĩ,

na kũu nĩkuo makaagũira.

Nĩngamarehithĩria mwanangĩko

mwaka-inĩ ũrĩa makaaherithio,”

ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

- 13 “Thiĩnĩ wa anabii a Samaria-rĩ,
nĩndonire ũndũ ũrĩ magigi, naguo nĩ ũyũ:
Maarathaga mohoro na rĩtwa rĩa Baali,
nao makĩhĩtithia andũ akwa a Isiraeli.
- 14 Ningĩ thiĩnĩ wa anabii a Jerusalemu-rĩ,
nĩnyonete ũndũ mũũru mũno, naguo nĩ ũyũ:
Matharanagia, na magatũũra maheenanageria.
Mekagĩra moko ma eeki naaĩ hinya,
gũkaaga mũndũ ũngĩgarũrũka atigane na waganu wake.
Othe mahaanĩte ta Sodomu hari nĩ;
andũ a Jerusalemu mahaana o ta Gomora.”
- 15 Nĩ ũndũ ũcio, ũhoru ũkonĩ anabii acio, Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga ũũ:
“Nĩngatũma marĩ irio ndũrũ
na manyue maaĩ marĩ na thumu,
nĩ ũndũ kuuma kũrĩ anabii a Jerusalemu,
wagi wa gwĩtigĩra Ngai ũhunjĩte bũrũri-inĩ guothe.”
- 16 ũũ nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga:
“Mũtigathikĩrĩrie ũrĩa anabii acio maramũrathĩra;
nĩ ciĩrĩgĩrĩro cia tũhũ mamũheaga.
Maaragia ũhoru wa cioneki ciuĩte meciiria-inĩ mao ene,
no ti kuuma kanua ka Jehova.
- 17 Mathiiaga na mbere na kwĩra andũ arĩa maathũire atĩrĩ,
‘Jehova ekuuga atĩrĩ: Nĩmũkũgĩa na thayũ.’
Na kũrĩ arĩa othe marũmagĩrĩra ũremi wa ngoro ciao,
makameera atĩrĩ, ‘Gũtirĩ ũuru ũkũmũkora.’
- 18 No rĩrĩ, nũũ wao ũrĩ warũgama ciira-inĩ wa Jehova,
akĩona kana akĩigua kiugo gĩake.
Nũũ wathikĩrĩrie kana akĩigua kiugo gĩake?
- 19 Atĩrĩrĩ, kĩhuhũkanio kĩa Jehova
gĩgaatuthũka na mang’ũrĩ,
ta kĩhuhũkanio kinene gĩkĩharũrũka,
nakio kĩgũire mĩtwe ya andũ arĩa aaganu.
- 20 Marakara macio ma Jehova matigaathira,
o nginya rĩrĩa akaahingia
muoroto wa ngoro yake.
Matukũ-inĩ marĩa magooka-rĩ,
nĩmũgataũkĩrwo nĩ ũhoru ũcio wega.
- 21 Anabii acio-rĩ, ti nĩ ndaamatũmire,
no rĩrĩ, nĩmateng’erete na ndũmĩrĩrĩ ciao;
nĩ ndiamaarĩrie,
no-o no marathĩte mohoro.
- 22 No korwo nĩmarũgamĩte ciira-inĩ wakwa-rĩ,
nĩmangĩahunjirie ndũmĩrĩrĩ yakwa kũrĩ andũ akwa,
na nĩmangĩagarũrũkĩte, magatigana na mĩthĩire yao mũũru,
na magatigana na ciĩko ciao njũru.
- 23 “Kaĩ ndĩ Ngai wa o gũkũ gũkuhĩ,
na ndirĩ Ngai wa kũraya?”
ũguo nĩguo Jehova ekũũria.
- 24 “Kũrĩ mũndũ ũngĩhota kwĩhitha kũrĩa kwĩhithĩte mũno,

ũndũ itangĩhota kũmuona?"
ũguo nĩguo Jehova ekũũria.
"Githĩ ndiyũrite kũndũ guothe, igũrũ na thĩ?"
ũguo nĩguo Jehova ekũũria.

25 "Nĩnjiguĩte ũria anabii moigaga aĩa marathaga mohoro ma maheeni makĩgwetaga rĩitwa riakwa. Moigaga atĩri, 'Nĩndĩrarootire! Nĩndĩrarootire!'

26 Nĩ nginya rĩ ũhoro ũyũ ũgũthĩ na mbere ngoro-inĩ cia anabii acio maheenania, o acio marathaga maũndũ ma matũhũhũ moimĩte meciiria-inĩ mao ene?

27 Meciragia atĩ irooto icio meranaga mũndũ na ũria ũngĩ nĩgũtũma andũ akwa mariganĩrwo nĩ rĩitwa riakwa, o ta ũria maithe mao mariganĩrwo nĩ rĩitwa riakwa makĩhooya Baali.

28 Mũnabii ũria ũrotete kĩroto-rĩ, nĩaheane ũhoro wa kĩroto kũu gĩake, no rĩri, ũria ũri na ndũmĩrĩri yakwa nĩaheane ũhoro wayo arĩ na wĩhokeku. Tondũ-rĩ, kaĩ rũũwa rwa ngano rũrĩ na ũhoro ũrĩkũ na ngano?" ũguo nĩguo Jehova ekũũria.

29 "Githĩ ndũmĩrĩri yakwa ndĩhaana ta mwaki, o na ta kĩbũi kĩrĩa gĩthetheraga rwaro rwa ihiga rũgatuĩka tũcere?" ũguo nĩguo Jehova ekũũria.

30 "Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, nĩndeganĩte na anabii acio maiyaga ndeto mũndũ kuuma kũrĩ ũria ũngĩ, magaciaria ta ciumĩte kũrĩ nĩ," ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

31 Ũũ nĩguo Jehova ekuuga, "Nĩngũũkĩrĩra anabii acio maaragia ndeto ciao ene, na magacooka makoiga atĩri, 'Ũguo nĩguo Jehova oiga.'

32 Ī ti-itherũ, nĩngũũkĩrĩra anabii acio marathaga mohoro ma irooto cia maheeni," ũguo nĩguo Jehova ekuuga. "Maheanaga ũhoro wacio, makahĩtithia andũ akwa na maheeni na mwĩtũio wao, no ti nĩ ndĩmatũmĩte kana ngamaatha. Matigunaga andũ aya o na hanini," ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

Ndũmĩrĩri Nditũ cia Maheeni, na Anabii a Maheeni

33 "Rĩria andũ aya, kana mũnabii, o na kana mũthĩnjĩri-Ngai mangĩkũũria atĩri, 'Ndũmĩrĩri nditũ kuuma kũrĩ Jehova nĩ rĩrĩkũ?' ũkameera atĩri, 'Ndũmĩrĩri nditũ ya Jehova nĩ inyuĩ, na nĩngamũtiganĩria, ũguo nĩguo Jehova ekuuga.'

34 Mũnabii, kana mũthĩnjĩri-Ngai, o na kana mũndũ ũngĩ o wothe angiuga atĩri, 'Ĩno nĩyo ndũmĩrĩri nditũ kuuma kũrĩ Jehova,' nĩ nĩngaherithia mũndũ ũcio o hamwe na nyũmba yake.

35 Mũndũ o mũndũ wanyu atiindaga akũria mũratawe kana mũndũ wao atĩri: 'Icookia rĩa Jehova nĩ rĩrĩkũ?' kana, 'Jehova oigĩte atĩa?'

36 No rĩri, mũtigacooke kuuga rĩngĩ atĩ 'ndũmĩrĩri nditũ kuuma kũrĩ Jehova,' tondũ kiugo kĩa mũndũ we mwene nĩkĩo gĩtuĩkaga ndũmĩrĩri yake nditũ, na ũguo nĩguo mũgarũraga ciugo cia ndũmĩrĩri cia Ngai ũria ũrĩ muoyo, o we Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai witũ.

37 Mũtindaga mũkũria mũnabii atĩri: 'Jehova agũcookeirie ũhoro ũrĩkũ?' kana, 'Jehova aarĩtie atĩa?'

38 O na gwaũka inyuĩ nĩmugaga atĩri, 'Ĩno nĩyo ndũmĩrĩri nditũ kuuma kũrĩ Jehova,' ũũ nĩguo Jehova ekuuga: Nĩmwahũthĩrĩre ciugo ici, 'Ĩno nĩyo ndũmĩrĩri nditũ kuuma kũrĩ Jehova,' o na gũtuĩka nĩndamwĩrite mũtikanoige atĩ 'Ĩno nĩyo ndũmĩrĩri nditũ kuuma kũrĩ Jehova.'

³⁹ Nĩ ùndũ ùcio, ti-itherũ nĩngariganĩrwo nĩ inyuĩ, ndĩmũingate mwehere mbere yakwa hamwe na itũũra rĩrĩ inene rĩrĩa ndaamũheire inyuĩ ene o na maithe manyu.

⁴⁰ Nĩngamũrehithĩria thoni cia gũtũura tene na tene, ĩĩ, ndũme mũconorithio na njono itakariganĩra.”

24

Ikabũ Igĩrĩ cia Ngũyũ

¹ Thuutha wa Jekonia mũrũ wa Jehoakimu mũthamaki wa Juda na anene ake, na mabundi na atũũri a Juda gũtahwo, makĩrutwo Jerusalemu magĩtwarwo Babuloni nĩ Nebukadinezaru, mũthamaki wa Babuloni-rĩ, Jehova nĩanyonirie ikabũ igĩrĩ cia ngũyũ ciigĩtwa hau mbere ya hekarũ ya Jehova.

² Gĩkabũ kĩmwe kĩarĩ na ngũyũ njega mũno, ta ngũyũ iria ciambaga kwĩrua; gĩkabũ kĩrĩa kĩngĩ kĩarĩ na ngũyũ njũru mũno, itangĩrĩka nĩ ùndũ wa ũria ciathũkĩte.

³ Hĩndĩ ĩyo Jehova akĩnjũũria atĩrĩ, “Jeremia, nĩ kĩĩ ũroona?”

Ngĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ ngũyũ. Iria njega nĩ njega mũno, no iria njũru nĩ njũru mũno ùndũ itangĩrĩo.”

⁴ Hĩndĩ ĩyo ndũmĩrĩri ya Jehova ikĩnginyĩra, ngũrwo atĩrĩ:

⁵ “Jehova, Ngai wa Isiraeli ekuuga atĩrĩ: ‘O ta ngũyũ ici imwe njega-rĩ, ũguo noguo nyonaga andũ a Juda marĩ ega arĩa maatahirwo, acio ndaarutire gũkũ ngĩmatwara bũrũri wa Babuloni.

⁶ Maitho makwa nĩmakamarora na ndĩmeeke maũndũ mega, na nĩngamacookia gũkũ bũrũri ũyũ. Nĩngamarũgamia na ndikamamomora; nĩngamahaanda na ndigacooka kũmamunya.

⁷ Nĩngamahe ngoro ya gũtũma mamenye atĩ nĩ nĩĩ Jehova. Nĩmagatuĩka andũ akwa na nĩĩ ndũike Ngai wao, nĩgũkorwo nĩmakanjookerera na ngoro ciao ciothe.

⁸ “‘No rĩrĩ, o ta ngũyũ icio njũru, icio itangĩrĩka nĩ ùndũ wa ũrĩa ithũkĩte-rĩ,’ Jehova ekuuga atĩrĩ, ‘ũguo no taguo ngeeka Zedekia mũthamaki wa Juda, na anene ake o na matigari ma andũ a Jerusalemu, arĩa magaaakorwo matigaire gũkũ bũrũri ũyũ kana arĩa matũũraga bũrũri wa Misiri.

⁹ Nĩngatũma mathũũrwo mũno, matũũke kĩndũ gĩa gũthirĩkia mothamaki mothe ma gũkũ thĩ, na mameneke na matũũke a kuunagwo thimo, na matũũre mathekagĩrĩrwo na manyĩitagwo nĩ kĩrumi kũrĩa guothe ngaamathaamĩria.

¹⁰ Nĩngamarehithĩria rũhiũ rwa njora, na ng’aragu, na mũthiro imokĩrĩre, nginya maniinwo mathire bũrũri-inĩ ũria ndaamaheire o na ngĩhe maithe mao.’”

25

Mĩaka Mĩrongo Mũgwanja ya Ũkombo

¹ Ndũmĩrĩri nĩyakinyĩrĩire Jeremia ikonĩ andũ othe a Juda, mwaka-inĩ wa kana wa gũthamaka kwa Jehoiakimu mũrũ wa Josia mũthamaki wa Juda, nago nĩguo warĩ mwaka wa mbere wa gũthamaka kwa Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni.

² Nĩ ùndũ ùcio Jeremia ùcio mũnabii akĩũra andũ othe a Juda na arĩa othe maatũũraga Jerusalemu atĩrĩ:

³ Ihinda rĩa mĩaka mĩrongo ĩrĩ na ĩtatũ, kuuma mwaka-inĩ wa ikũmi na ĩtatũ wa ũthamaki wa Josia mũrũ wa Amoni mũthamaki wa Juda, nginya

ūmūthī, ndūmīriri cia Jehova itūire inginyagīrira, na nī ngamūhe ūhoro wacio kaingī kaingī, no mūtithikīrīrie.*

4 Na rīrī, o na gūtuika Jehova nīamūtūmīre ndungata ciake ciothe cia anabii kaingī, kaingī, mūtiigana gūthikīrīria kana gūtega matū manyu nīguo mūmaigue.

5 Maamwīrīte atīrī, “Garūrūkai rīu o ūmwe wanyu, mūtigane na mīthīire wanyu mīuru na ciiko cianyu nīuru, nīguo mūtūire būrūri-inī ūria Jehova aamūheire inyuī o na maithē manyu nginya tene.

6 Mūtikanarūmīrīre ngai ingī mūcitungatīre kana mūcihoee; mūtikanakarīe na ūndū wa kīria mwīthondekeire na moko manyu. Mwathika ūguo, hīndī iyo ndikamūgera ngero.”

7 Jehova ekuuga atīrī, “No inyuī mūtiathikīrīrie, no mūgūthirīkia nīguo ndaakare na ūndū wa kīria mwethondekeire na moko manyu, na inyuī nīmūkīgerithīte ngero.”

8 Nī ūndū ūcio Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atīrī: “Tondū nīmūregete gūthikīrīria ndūmīriri yakwa,

9 nīngwīta andū othe a mwena wa gathigathini hamwe na ndungata yakwa Nebukadinezaru, mūthamaki wa Babuloni,” ūguo nīguo Jehova ekuuga. “Nīngūmarehe mookīrīre būrūri ūyū na arīa matūūraga kuo o na mookīrīre ndūrīrī ciothe iria iūrīgicīrie. Nīngamaniina biū na ndūme matūike ta kīndū kīa ihooru na gīa kūmeneka, na manangīke nginya tene.

10 Nīngūmehereria mīgambo ya gīkeno na ya kūrūūhia, o na mīgambo ya mūhiki na mūhikania, na mūrurumo wa ithīi, o na ūtheri wa tawa.

11 Būrūri ūyū wothē ūgaatuika būrūri ūtarī kīndū o na ūkīrīte ihooru, nacio ndūrīrī icio nīgatungatīra mūthamaki wa Babuloni mīaka mīrongo mūgwanja.

12 “No rīrī, mīaka mīrongo mūgwanja yathira, nīngaherithia mūthamaki wa Babuloni na rūrīrī rwake, herithie būrūri ūcio wa andū a Babuloni nī ūndū wa mahītia mao, na nīngī nīngatūma būrūri ūcio ūtūire ūkīrīte ihooru nginya tene,” ūguo nīguo Jehova ekuuga.

13 “Nīngarehithīria būrūri ūcio maūndū mothe marīa ndanoiga atī nīmakaūkora, marīa mothe mandīkitwo ibuku-inī rīrī, o nacio maarathūrwo ndūrīrī ciothe nī Jeremia.

14 Nīgūkorwo o ene nīmagatuika ngombo cia ndūrīrī nyingī na athamaki anene; na nī nīngerīhīria harīo kūrīngana na ciiko ciao, o na kūrīngana na maūndū marīa maneeke na moko mao.”†

Gīkombe kīa Marakara ma Ngai

15 Atīrīrī, Jehova Ngai wa Isiraēli, aanjūrīre atīrī: “Oya gīkombe gīkī kīyūrīte ndibeī ya mang’ūrī makwa kuuma guoko-inī gwakwa, na ūkīnyuithie ndūrīrī iria ciothe ngūgūtūma kūrī cio.

16 Rīria ikaanyua-rī, nīgatūgūūga na igūrūke nī ūndū wa rūhiū rwa njora rūria ngaarehithia gatagatī-inī kao.”

17 Nī ūndū ūcio ngōya gīkombe kīu kuuma guoko-inī kwa Jehova, na ngītūma ndūrīrī iria ciothe aandūmīte kūrī cio ikīnyūire:

18 itūūra rīa Jerusalem na matūūra ma Juda, na athamaki akuo na anene akuo, nīguo manangīke, na matūike ta kīndū kīrī magigi na gīa kūmeneka, o na kīndū kīgwatītwo nī kīrumi, ta ūria matarīi ūmūthī;

* 25:3 Andū a Juda nīmagire gūthikīrīria ndūmīriri ya Jeremia, o ta ūria Ngai aamūmenyithīte rīria aamwītire (Jer 1:17-19). † 25:14 Ngai nīarekereirie andū a Babuloni maathwo nī mabūrūri mangī nī ūndū wa ūria meekire andū a Juda.

19 ningĩ Firaũni mũthamaki wa Misiri, na arĩa mamũtungataga, na anene ake na andũ ake othe,

20 na ageni arĩa othe matũũraga kuo; na ningĩ athamaki othe a Uzu; na ningĩ athamaki othe a Afilisti (aya nĩ andũ a Ashikeloni, na Gaza, na Ekironi, o na andũ arĩa maatigaire Ashidodi);

21 ningĩ andũ a Edomu, na Moabi na Amoni;

22 ningĩ athamaki othe a Turo na Sidoni; o na athamaki a icigĩrĩra iria irĩ mũrimo wa iria;

23 ningĩ andũ a Dedani, na Tema, na Buzu, na arĩa othe marĩ kũraya;

24 ningĩ athamaki othe a Arabia, na athamaki othe a ndũrĩrĩ ng'eni arĩa matũũraga werũ-inĩ;

25 ningĩ athamaki othe a Zimuri, na Elamu na Media;

26 o na athamaki othe a mwena wa gathigathini, a gũkuhĩ na a kũraya, marũmanĩrĩre mũndũ na ũrĩa ũngĩ: moimĩte mothamaki-inĩ mothe na thĩ. Na thutha wao othe, mũthamaki wa Sheshaki nĩagakĩnyũra o nake.

27 "Ūcooke ũmeere atĩrĩ, 'Ūũ nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, ekuuga: Nyuai, mũrĩio na mũtahĩke, mũcooke mũgũe na mũtikanacooke gũũkĩra, nĩ ũndũ wa rũhiũ rwa njora rũrĩa ngaarehithia gatagatĩ-inĩ kanyu.'

28 No rĩrĩ, mangĩkaarega kuoya gĩkombe kũu kuuma guoko-inĩ gwaku manyue-rĩ, ũkameera atĩrĩ, 'Ūũ nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga: No nginya mũnyue!

29 Atĩrĩrĩ, nĩnyambĩrĩrie kũrehe mwanangĩko itũũra-inĩ rĩrĩ inene rĩtanĩtio na Rĩtwa rĩakwa; anga inyuĩ no mwage kũherithio? Mũtikaaga kũherithio, nĩ ũndũ nĩndĩrarehithĩria andũ arĩa othe matũũraga gũkũ thĩ rũhiũ rwa njora, ũguo nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga.'

30 "Rũu marathĩre mohoro maya mothe, ũmeere atĩrĩ:

" 'Jehova akaarama arĩ o kũu igũrũ;
akaagamba ta ngwa arĩ gũikaro-inĩ gĩake gĩtheru,
na ararama na hinya, okĩrĩre bũrũri wake.

Akaanĩrĩra na mũgambo mũnene mũno
ta wa andũ arĩa marangagĩrĩria thabibũ,
agũthũkĩre andũ othe arĩa matũũraga gũkũ thĩ.

31 Inegene rĩu nĩrĩkaiguĩka nginya ituri-inĩ ciothe cia thĩ,
nĩ ũndũ Jehova nĩagacĩrĩthia ndũrĩrĩ;

nĩagatuĩra andũ othe cĩra
na oorage arĩa aaganu na rũhiũ rwa njora, ''
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

32 Ūũ nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga:

"Atĩrĩrĩ! Mwanangĩko nĩurahunja
kuuma rũrĩrĩ rũmwe nginya rũrĩa rũngĩ;
kĩhuhũkanio nĩkĩrahuhũkana
kuuma ituri-inĩ cia thĩ."

33 Ihinda-inĩ rĩu andũ arĩa mooragithĩtio nĩ Jehova magaakorwo maaranĩte kũndũ guothe, kuuma gĩturi kĩmwe gĩa thĩ nginya kĩa kĩngĩ. Matikarĩrĩrwo, kana monganio, kana mathikwo, no magaaikara ta rũrua, mahurunjũkĩte thĩ.

34 Rĩrai na mũgirĩke, inyuĩ arĩithi aya;
mwĩgaragarieĩ rũkũngũ-inĩ, inyuĩ atongoria a rũũru rwa mbũri.
Nĩgũkorwo ihinda rĩanyu rĩa gũthĩnjwo nĩ ikinyu;
mũkaagũa mũthuthĩke o ta rũmba rĩrĩa rĩega mũno.

35 Arĩithi acio matikoona kũndũ gwa kũũrĩra,

na atongoria a rûuru rwa mbûri matikoona gwa gwîtharîra.

³⁶ Thikîrîriai mûigue kîrîro kîa arîithi,
o na kîgirîko kîa atongoria a rûuru rwa mbûri,
nî ûndû Jehova nîaranangithia ûrîithio wao.

³⁷ Ûrîithio ûcio wa cianda-inî ûtarî ûgwati nîûkanangwo
tondû wa marakara mahiû ma Jehova.

³⁸ Akoimagara ta mûrûûthi ûkiuma kîmamo-inî kîaguo,
na bûrûri wao nîûgaakira ihooru
nî tondû wa rûhiû rwa njora rwa mûhinyanîrîria,
na nî ûndû wa marakara mahiû ma Jehova.

26

Jeremia Kwîhîrwo Kûûragwo

¹ Rîrîa Jehoiakimu mûrû wa Josia, mûthamaki wa Juda ambîrîirie
gûthamaka-rî, ndûmîrîri nîyanginyîrîre yumîte kûrî Jehova, ngîrwo
atîrî:

² "Jehova ekuuga atîrî: Rûgama nja ya nyûmba ya Jehova warîrie andû
othe a matûûra ma Juda, acio mokaga kûhoera thîinî wa nyûmba îno
ya Jehova. Mahe ûhorô ûrîa wothe ngûgwatha; ndûgatige o na kiugo
kîmwe.

³ Hîhi nîmegûgûthikîrîria na mûndû o mûndû wao agarûrûke atigane
na mîthiire yake mîuru. Hîndî îyo na nî ndîricûkwo ndige kûmarehera
mwanangîko ûrîa nduîte atî nîngûmarehera, nî ûndû wa cîiko ciao njûru
iria mekîte.

⁴ Meere atîrî, 'Jehova ekuuga atîrî: Mûngîrega kûnjîgua na kûrûmîrîra
mawatho makwa marîa njigîte mbere yanyu,

⁵ na mûngîaga gûthikîrîria ciugo cia ndungata ciakwa anabii, o icio
ndîmûtûmagîra kaingî kaingî (o na gwatuika mûticiiguaga),

⁶ hîndî îyo nîngatûma nyûmba îno îtuîke ta Shilo, o narîo îtûûra rîrî
inene ndrîtue rîa kûgwetagwo ta kîrumi nî andû a ndûrîrî ciothe cia
thî.' "

⁷ Athînjîri-Ngai, na anabii, na andû acio angî othe makîgua Jeremia
akîaria ndûmîrîri îyo kûu nyûmba-inî ya Jehova.

⁸ No rîrî, Jeremia aarîkia kwîra andû maûndû marîa mothe Jehova
aamwathîte ameere-rî, athînjîri-Ngai, na anabii, na andû acio angî othe
makîmûnyîita, makîmwîra atîrî, "Wee no nginya ûkue!

⁹ Nî kî gîtûmîte ûrathe mohoro ûkîgwetaga rîitwa rîa Jehova, ûkoiga
atî nyûmba îno îgaatuika ta Shilo, narîo îtûûra rîrî inene rîkire ihooru
na rîtiganîrio?" Nao andû acio othe makîungana, makîrigiicîria Jeremia
kûu thîinî wa nyûmba ya Jehova.

¹⁰ Rîrîa anene a Juda maaguire maûndû macio, makîambata moimîte
nyûmba ya ûthamaki, magîthîi nyûmba-inî ya Jehova, makîrûgama o
mûndû handû hake itoonyero-inî rîa Kîhingo kîria Kîerû kîa nyûmba ya
Jehova.

¹¹ Hîndî îyo athînjîri-Ngai na anabii makîra anene acio na andû othe
atîrî, "Mûndû ûyû agîrîire atuîrwo kûûragwo, tondû nîarathîte maûndû
mooru makonîi îtûûra rîrî inene. Nîmûmeiguîrîre na matû manyu!"

¹² Hîndî îyo Jeremia akîra anene othe na andû othe atîrî: "Nî Jehova
wandûmire ngarathe maûndû ma gûûkîrîra nyûmba îno na îtûûra rîrî,
o ta ûguo mûrîkîtie kûigua.

13 Rīu garūrīrai mīthiire yanyu na ciiko cianyu na mwathikīre Jehova Ngai wanyu. Nake Jehova niekwīricūkwo aage kūrehe mwanangīko ūcio aamūgweteire.

14 No nū-rī, ndī moko-inī manyu; njikai o ūrīa mūkuona arī wega na kwagīrīre.

15 No rīrī, menyai wega, atī mūngīnjūruga nīmūgūcookererwo nī mahītia ma gūita thakame ya mūdū ūtarī ūūru ekīte, inyuī ene imūcookerere, hamwe na itūūra rīrī inene, na arīa othe matūūra ga kuo, tondū ti-itherū nī Jehova ūndūmīte kūrī inyuī njarie ūhorō ūyū wothe mūkūūguaga.”

16 Hīndī iyo anene na andū acio angī othe makīra athīnjīri-Ngai na anabii atīrī, “Mūdū ūyū ndaagīrīre gūtūrwo gūku! Aatwarīire akīgwetaga rītwa rīa Jehova Ngai witū.”

17 Athuuri amwe a būrūri ūcio makīrūgama hau mbere, makīra ūngano ūcio wa andū othe atīrī,

18 “Mika ūrīa Mūmoreshethu nīarathire ūhorō matukū-inī ma Hezekia, mūthamaki wa Juda. Eerire andū othe a Juda atīrī, ‘Ū ū nīguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga:

“ ‘Zayuni nīgūkarīmwo ta mūgūnda,

Jerusalemu gūgaatuika ta hība ya kagoto, nakīo kīrīma gīkī gīakītwo hekarū

gītūike ta kīhumbu kīmereirwo nī ithaka.’

19 “Hezekia mūthamaki wa Juda kana mūdū ūngī wothe kūu Juda nīamūūragire? Githī Hezekia ti gwītīgīra eetīgīre Jehova, na agīcaria gwītīkīrīka nīwe? Na githī Jehova ndeerīcūkīrwo agītiga kūrehe mwanangīko ūrīa oigite niekūmarehera? Tūrorete kwīrehere mwanangīko mūuru mūno!”

20 (Ningī nī haarī mūdū ūngī wetagwo Uria mūrū wa Shemaia, wa kuuma Kiriathu-Jearimu, nake aarathire ūhorō akīgwetaga rītwa rīa Jehova; aarathire o maūdū ta maya megī itūūra rīrī inene na būrūri ūyū, o ta ūguo Jeremia aarathīte.

21 No rīrīa Mūthamaki Jehoiakimu, na atongoria ake a mbaara na anene maiguire ndūmīrīri yake, mūthamaki agīcaria njīra ya kūmūūra ga. No Uria nīaiguire ūhorō ūcio, agītīgīra, na akūrīra būrūri wa Misiri.

22 Na rīrī, Mūthamaki Jehoiakimu agītūma Elinathani mūrū wa Akiboru athī būrūri wa Misiri, marī hamwe na andū angī.

23 Nao makīgūrīra Uria kuuma Misiri, makīmūtware kūrī Jehoiakimu ūcio mūthamaki, nake akīmūūra githia na rūhiū rwa njora, nakīo kīimba gīake gīgīteeo mbīrīra-inī harīa haathikagwo andū arīa mataarī bata).

24 No rīrī, Ahikamu mūrū wa Shafani akīgītīra Jeremia, na nī ūndū ūcio ndaaneanirwo kūrī andū mamūūrage.

27

Juda Nīagatungata Nebukadinezaru

1 O kīambīrīra-inī kīa wathani wa Zedekia mūrū wa Josia, mūthamaki wa Juda, ndūmīrīri īno nīyakinyīrīre Jeremia yumīte kūrī Jehova:

2 Nake Jehova akīnjūrīra atīrī, “Wīthondekere icooki rīa mīkwa na mītī mīkīranie, ūcooke ūmīkīre ngingo.

3 Ūcooke ūtūme ndūmīrīri kūrī athamaki a Edomu, na Moabi, na Amoni, na Turo na Sidoni ūmīnengerete abarūthi ao arīa mokīte Jerusalemu kūrī Zedekia mūthamaki wa Juda.

4 Mahe ndũmĩrĩri matwarĩre anene ao, ũmeere atĩrĩ, ‘Ũũ nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, ekuuga: “Ĩrai anene anyu atĩrĩ:

5 Nĩ nĩ nĩ ndombire thĩ na andũ arĩa marĩ kuo o na nyamũ iria iri kuo na hinya wakwa mũnene na ndambũrũkĩtie guoko gwakwa, na ndĩmĩheaga o mũndũ ũria ingĩenda kũhe.

6 Na rĩu nĩngũneana mabũrũri manyu mothe kũrĩ ndungata yakwa Nebukadinezaru, mũthamaki wa Babuloni; nĩngũtũma o na nyamũ cia gĩthaka imũtungatagĩre.

7 Ndũrĩrĩ ciothe nĩkamũtungatĩra we, na mũriũ, o na mwana wa mũriũ, nginya rĩria ihinda rĩa bũrũri wake rĩgaakinya; hĩndĩ ĩyo ndũrĩrĩ nyingĩ na athamaki anene nĩmakamũtua wa kũmatungatagĩra arĩ o.

8 “ “No rĩrĩ, rũrĩrĩ o ruothe kana ũthamaki o wothe arĩa makaaga gũtungatĩra Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni, kana marege kũinamia ngingo mekĩrwo icooki rĩake, nĩngaherithia rũrĩrĩ rũu na rũhiũ rwa njora, na ng’aragu, na mũthiro, nginya rĩria ngarũniinithia na guoko gwake, ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

9 Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, tigai gũthikĩrĩria anabii anyu, na arathi anyu, na ataũri-a-irooto, na aragũri, kana andũ-ago, o acio mamwĩraga atĩrĩ: ‘Inyuũ mũtirĩ hĩndĩ mũgaatungatĩra mũthamaki wa Babuloni.’

10 Nĩ ũndũ ũcio nĩ ũhoru wa maheeni mamũrathagĩra, marĩa magaatũma mũtahwo, mũtwarwo kũndũ kũraya na bũrũri wanyu; ngamũingata, mũniinwo biũ.

11 No rũrĩrĩ rũria ruothe rũkainamia ngingo rwĩkĩrwo icooki rĩa mũthamaki wa Babuloni na rũmũtungatĩre-rĩ, nĩngetikĩria rũrĩrĩ rũu rũtũre bũrũri-inĩ wao kũmbe, marĩmage na maikarage kuo, ũguo nĩguo Jehova ekuuga.” “

12 Nĩndaheanire ndũmĩrĩri o ro ĩyo kũrĩ Zedekia mũthamaki wa Juda. Ngĩmwĩra atĩrĩ, “Inamia ngingo yaku, wĩkĩrwo icooki rĩa mũthamaki wa Babuloni; mũtungatĩre we mwene na andũ ake, na nĩngũtũra muoyo.

13 Wee mwene mũri na andũ aku-rĩ, mũgũkĩnĩnithia nĩkĩ na rũhiũ rwa njora, na ng’aragu, o na mũthiro, o icio Jehova atuĩrĩre rũrĩrĩ o ruothe rũria rũtatungatĩra mũthamaki wa Babuloni?

14 Tiga gũthikĩrĩria ũhoru wa anabii acio makwĩraga atĩrĩ, ‘Wee ndũrĩ hĩndĩ ũgaatungatĩra mũthamaki wa Babuloni,’ tondũ makũrathagĩra ũhoru wa maheeni.

15 ‘Nĩ ndimatũmĩte,’ nĩguo Jehova ekuuga. ‘Mararatha ũhoru wa maheeni, makĩgwetaga rĩtwa rĩakwa. Nĩ ũndũ ũcio nĩngamũingata, na inyuũ mũniinwo biũ, wee hamwe na anabii acio makũrathagĩra mohoro.’ “

16 Ngĩcooka ngĩra athĩnjĩri-Ngai na andũ acio angĩ othe atĩrĩ: “Ũũ nĩguo Jehova ekuuga: Tigai gũthikĩrĩria anabii acio mamwĩraga atĩrĩ, ‘Hatigairie o kahinda kanini, nacio indo iria ciarutirwo nyũmba ya Jehova icookio kuuma Babuloni.’ Maramũrathĩra ũhoru wa maheeni.

17 Tigai kũmathikĩrĩria. Tungatĩrai mũthamaki wa Babuloni, na nĩmũgũtũra muoyo. Kaĩ itũra rĩrĩ rĩngĩkĩanangwo nĩkĩ?

18 Angĩkorwo acio nĩ anabii marĩ na ndũmĩrĩri kuuma kũrĩ Jehova-rĩ, nĩmagĩthaithe Jehova Mwene-Hinya-Wothe nĩguo indo iria itigarĩte gũkũ thĩnĩ wa nyũmba ya Jehova, o na thĩnĩ wa nyũmba ya mũthamaki wa Juda, o na kũu Jerusalem itigatwarwo Babuloni.

19 Nĩ ũndũ ũũ nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe oigĩte ũhoru ũkonĩ itugĩ cia hekarũ, na karia ka maaĩ, indo cia kũigĩrĩra iria ingĩ, na indo ciothe cia nyũmba ingĩkorwo itigaire gũkũ itũra-inĩ rĩrĩ inene,

²⁰ iria Nebukadinezaru mūthamaki wa Babuloni ataakuire hīndī ĩrīa aatahire Jekonia mūrū wa Jehoiakimu mūthamaki wa Juda agīthaamio arutitwo Jerusalem na agītwarwo Babuloni, we mwene hamwe na andū othe a Juda na a Jerusalem arīa maarī igweta:

²¹ ĩ, ti-itherū Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli oigīte atīrī ūhorō ūkonīi indo icio itigaire thīnī wa nyūmba ya Jehova, o na thīnī wa gūkarō kīa mūthamaki wa Juda, o na kūu Jerusalemu:

²² ‘Nīgatwarwo Babuloni, na igaikara kūu nginya mūthenya ūrīa ngooka gūcigūra,’ ūguo nīguo Jehova ekuuga. ‘Hīndī iyo nīngacirehe ndīcicooke gūkū.’”

28

Hania Mūnabii wa Maheeni

¹ Mweri-inī wa gatano mwaka-inī ūcio, nīguo mwaka wa kana, o kīambīrīria-inī kīa ūthamaki wa Zedekia mūthamaki wa Juda, mūnabii wetagwo Hania mūrū wa Azuri, ūrīa woimīte Gibeoni, nīanjīrīre atīrī, tūrī o kūu nyūmba ya Jehova mbere ya athīnjīri-Ngai na andū arīa angī othe:

² “Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, ekuuga atīrī: ‘Nīyunangīte icooki rīa mūthamaki wa Babuloni.

³ Mīaka ĩrī itanathira, nīngūcookithia indo cia nyūmba ya Jehova gūkū, iria Nebukadinezaru mūthamaki wa Babuloni aarutire gūkū agīcitwara Babuloni.

⁴ Nīngī Jekonia mūrū wa Jehoiakimu mūthamaki wa Juda, nīngamūcookia marī hamwe na andū othe arīa maatahitwo kuuma Juda magītwarwo Babuloni, nī ūndū nīnyunangīte icooki rīa mūthamaki wa Babuloni,’ ” ūguo nīguo Jehova ekuuga.

⁵ Hīndī iyo mūnabii Jeremia agīcookeria mūnabii Hania ūhorō arī hau mbere ya athīnjīri-Ngai hamwe na andū arīa angī othe marūgamīte kūu nyūmba ya Jehova.

⁶ Akīmwīra atīrī, “Kūrotuīka guo! Jehova aroeka o ūguo! Jehova arohingia ūhorō ūcio waratha na ūndū wa gūcookithia indo icio cia nyūmba ya Jehova, o na andū othe arīa maatahirwo gūkū amacooke kuuma Babuloni.

⁷ No rīrī, ta thīkīrīria ūigue ūhorō ūrīa ngwaria ūkīiguagīra na matū, o nao andū aya othe makīguaga:

⁸ Kuuma o mahinda ma tene, anabii arīa maarī mbere yaku o na yakwa-rī, maatūrīte marathaga ūhorō wa mbaara, na mwanangiko, na mūthiro, gūūkīrīra mabūrūri maingī o na mothamaki marī hinya.

⁹ No rīrī, mūnabii ūrīa ūrathagīra andū ūhorō wa thayū akaamenyeka wega atī ti-itherū nī Jehova wamūtūmīte o rīrīa ūrathi wake ūkaahinga.”

¹⁰ Hīndī iyo mūnabii Hania akīruta icooki ngingo-inī ya Jeremia na akīriunanga,

¹¹ agīcooka akiuga andū acio othe marī ho atīrī, “Jehova ekuuga atīrī: ‘Ūguo noguo ngoinanga icooki rīa Nebukadinezaru mūthamaki wa Babuloni, rīehere ngingo-inī cia ndūrīrī ciothe mīaka ĩrī itanathira.’ ” Mūnabii Jeremia aigua ūguo agīthīrīa.

¹² Kahinda kanini thuutha wa mūnabii Hania kuunanga icooki rīu rīarī ngingo-inī ya Jeremia ūcio mūnabii, ndūmīrīri ya Jehova nīyakinyīre Jeremia akīrwo atīrī:

¹³ “Thī wīre Hania atīrī, ‘Ū ūguo Jehova ekuuga: Wee unangīte icooki rīa mūtī, no rīrī, handū harīo ūgeekīrwo icooki rīa kīgera.

14 Ūū nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, ekuuga: Nĩngekĩra ndũrĩrĩ icio ciothe icooki rĩa kĩgera ngingo, nĩgeetha ndũme itungatĩre Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni, na nĩkamũtungatĩra. O na nĩngamũhe wathani aathage nyamũ cia gĩthaka.’”

15 Hĩndĩ ĩyo mũnabii Jeremia akĩra Hanania ũcio mũnabii atĩrĩ, “Hanania, ta thikĩrĩria! Jehova ndagũtũmĩte, no wee-rĩ, nĩũringĩrĩrie rũrĩrĩ rũrũ rwĩhoke ũhoru wa maheeni.

16 Nĩ ũndũ ũcio, Jehova ekuuga atĩrĩ: ‘Ndĩ hakuhĩ gũkweheria thĩ. Mwaka-inĩ o ro ũyũ nĩũgũkua, tondũ nĩũhunjĩtie ũremi wa gũũkĩrĩra Jehova.’”

17 Mweri-inĩ wa mũgwanja wa mwaka o ro ũcio-rĩ, Hanania ũcio mũnabii agĩkua.

29

Marũa kũrĩ Andũ arĩa Maatahĩtwo

1 Ūyũ nĩguo ũhoru ũrĩa waandĩkĩtwo marũa-inĩ marĩa mũnabii Jeremia aatũmire arĩ Jerusalemu kũrĩ athuuri arĩa maatigaire thĩnĩ wa arĩa maatahĩtwo, na kũrĩ athĩnjĩri-Ngai, na anabii, o na andũ acio angĩ othe arĩa Nebukadinezaru aatahĩte kuuma Jerusalemu akamatwara Babuloni.

2 (Hĩndĩ ĩno nĩ thuutha wa Mũthamaki Jekonia, na nyina wa mũthamaki, na anene a kwa mũthamaki, na atongoria a Juda na a Jerusalemu, na mabundi na atũuri gũkorwo matahĩtwo kuuma Jerusalemu.)

3 Ehokeire marũa macio Elasa mũrũ wa Shafani, na Gemaria mũrũ wa Hilikia, arĩa Zedekia mũthamaki wa Juda aatũmire kũrĩ Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni. Marũa macio moigĩte atĩrĩ:

4 Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, ekwĩra andũ othe arĩa ndaarutire Jerusalemu ngĩmatwarĩthia Babuloni atĩrĩ:

5 “Mwĩyakĩrei nyumba na mũcitũre; haandai mĩgũnda mũcooke mũrĩe maciaro mayo.

6 Hikaniai, mũciare aanake na airĩtu; carĩriai aanake anyu atumia mahikie, nao airĩtu anyu mũreke mahikio, nĩgeetha o nao maciare aanake na airĩtu. Ongererekai na mũngĩhe mũrĩ kũu; mũtikanyihanyiihe.

7 Ningĩ-rĩ, caragiai thayũ na ũgaacĩru wa itũũra rĩu inene kũu ndĩmũthaamĩrie. Hooyagai Jehova nĩ ũndũ warĩo, tondũ rĩngĩgaacĩra-rĩ, o na inyuĩ no mũkũgaacĩra.”

8 Ī, ũũ nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, ekuuga: “Mũtikareke anabii na aragũri arĩa marĩ gatagatĩ kanyu mamũheenie. Mũtikathikĩrĩrie irooto icio inyuĩ mũmaringagĩrĩria mamũrotere.

9 Mamũrathagĩra ũhoru wa maheeni, makĩgwetaga rĩitwa rĩakwa. Ti nĩ ndĩmatũmĩte,” ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

10 Jehova ekuuga atĩrĩ: “Mwaniina miaka mĩrongo mũgwanja kũu Babuloni, nĩngooka kũrĩ inyuĩ ndĩmũhingĩrie kũranĩro gĩakwa kĩa ũtugi gĩa kũmũcookia gũkũ.

11 Nĩgũkorwo nĩnjũũ meciiria marĩa ndĩciiragia ũhoru-inĩ wanyu, o meciiria ma thayũ na ti ma kũmwĩka ũũru, meciiria ma kũmũhe kũĩrĩgĩrĩro atĩ ũhoru wanyu nĩũkaagĩrĩra thuutha-inĩ,” ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

12 “Hĩndĩ ĩyo nĩmũkangaĩra na mũũhoee, na nĩ nĩngamũigua.

13 Ningĩ nĩmũkanjaria na nĩmũkanyona rĩrĩa mũkaanjaria na ngoro yanyu yothe.

14 Nii na nii ningonekana ni inyuŵi,“ ūguo nīguo Jehova ekuuga. “Nīngamūruta kūrīa mūtūrīte mūrī andū atahe, ndīmūcookie gūkū. nīngamūcookanīrīria kuuma ndūrīrī-inī ciothe na kūdndū guothe kūrīa ndaamūhurunjīre, na nīngamūcookie kūdndū kūrīa ndaamūrūtīte ngīmūtwarā mabūrūri ma kūngī,” ūguo nīguo Jehova ekuuga.

15 Mwahota kuuga atīrī, “Jehova nīatwarahūrīre anabii gūkū Babuloni.”

16 no rīrī, ūū nīguo Jehova ekuuga ūhorō ūkonīi mūthamaki ūrīa ūikaragīra gītī kīa ūnene kīa Daudī, marī hamwe na andū othe arīa maatigarire itūūra-inī rīrī inene, na andū a būrūri wanyu, acio mūtaakuuanīrio nao mūgītahwo:

17 īi, Jehova Mwene-Hinya-Wothe, ekuuga atīrī: “Nīngamatwarithīria rūhiū rwa njora, na ng’aragu, na mūthiro, na ndūme mahaane ta ngūyū njūru mūno, iria itangīrīka nī ūndū wa gūthūka.

18 Nīngamaingatithia na rūhiū rwa njora, na ng’aragu, na mūthiro, na ndūme matuīke kīndū kīmeneku harī mothamaki mothe ma gūkū thī, na matuīke ta kīndū kīnyīte nī kīrumi na kīrī magigī, na kīndū gīa kūnyararwo na kūmeneka, manyararwo ndūrīrī-inī ciothe kūrīa ngaamatwarithia.

19 Nīgūkorwo matiathikīrīrie ndūmīrīri ciakwa, ndūmīrīri iria ndaamatūmīre kaingī na tūnua twa ndungata ciakwa cia anabii”, ūguo nīguo Jehova ekuuga “O na inyuŵi arīa mwatahirwo-rī, mūtiigana gūthikīrīria,” ūguo nīguo Jehova ekuuga.

20 Nī ūndū ūcio-rī, ta thikīrīriai ndūmīrīri ya Jehova, inyuŵi arīa mūtahītwo ngamūruta Jerusalemu mūgatwarwo Babuloni.

21 Ūū nīguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraēli, ekuuga nī ūndū wa Ahabu mūrū wa Kolaia, na Zedekia mūrū wa Maaseia, o acio mamūrathagīra mohoro ma maheeni makīgwetaga rīitwa rīakwa: “Nīngamaneana kūrī Nebukadinezaru mūthamaki wa Babuloni, nake nīakamooraga mūkīonagīra na maitho manyu.

22 Nī ūndū wa ūhorō ūcio wao-rī, andū othe a Juda arīa maatahirwo na rīu marī Babuloni nīmakamoinaga thimo makīrumana, makoiga atīrī, ‘Jehova arotūma ūtuīke ta Zedekia na Ahabu, arīa mūthamaki wa Babuloni aacinire na mwaki.’

23 Nīgūkorwo nīmekīte maūndū mooru mūno thīnī wa Isiraēli; nī matharītīe na atumia a andū angī, na makaaria ndeto cia maheeni, makīgwetaga rīitwa rīakwa, ūndū itaameerīte meke. Nīnjūū ūguo nīguo, na ndī mūira wamo,” ūguo nīguo Jehova ekuuga.

Ndūmīrīri kūrī Shemaia

24 Īra Shemaia ūcio Mūnehelami atīrī,

25 “Ūū nīguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraēli, ekuuga: Wee nīwatūmire marūa na rīitwa rīaku mwene kūrī andū othe a Jerusalemu, na kūrī Zefania mūrū wa Maaseia ūrīa mūthīnjīri-Ngai, o na kūrī athīnjīri-Ngai arīa angī othe. Werire Zefania atīrī,

26 ‘Jehova nīagūtūite mūthīnjīri-Ngai ithenya rīa Jehoiada nīguo ūtuīke mūrūgamīrīri wa nyūmba ya Jehova; wee wagīrīrwo nīkuoherera mūgūrūki o wothe ūretua mūnabii ndungu magūrū na ūmuoherere igera cia ngingo.

27 Nī ūndū ūcio-rī, nī kī kīgīrītīe wee ūkaanie Jeremia ūcio wa kuuma Anathothu, o ūcio wītuaaga mūnabii gatagatī-inī kanyu?

28 Niatūtūmīire ndūmīrīri īno gūkū Babuloni akoiga atīrī: Nīmūgūikara mūrī atahe ihinda irāya. Nī ūndū ūcio akaai nyūmba na mūcitūūre, na mūrīme mīgūnda na mūrīe maciaro mayo.’”

29 No rīrī, we Zefania ūcio mūthīnjīri-Ngai agīthomera mūnabii Jeremia marūa macio.

30 Hīndī īyo ndūmīrīri ya Jehova īgīkinyīra Jeremia, akīrwo ūū:

31 “Tūma ndūmīrīri īno kūrī andū othe arīa atahe: ‘Ūū nīguo Jehova ekuuga ūndū ūkonīī Shemaia ūcio Mūnehelami: Tondū She-maia nīamūrathīire ūhorō, o na gūtuika ndiamūtūmīte, na nīatūmīte mwīhoke ūhorō wa maheeni-rī,

32 ūū nīguo Jehova ekuuga: Ti-itherū nīngaherithia Shemaia ūcio Mūnehelami na njiaro ciake. Ndakagīa na mūndū ūtigarīte thīinī wa andū aya, o na kana eyonere maūndū mega marīa ngeeka andū akwa, tondū nīahunjītīe ūremi akaanjūkīrīra,’” ūguo nīguo Jehova ekuuga.

30

Gūcookererio kwa Isiraeli

1 Īno nīyo ndūmīrīri īrīa yakinyīrīire Jeremia yumīte kūrī Jehova:

2 “Jehova, Ngai wa Isiraeli, ekuuga atīrī: ‘Andīka ūhorō ūrīa wothe ngwarīirie ibuku-inī.’

3 Tondū Jehova ekuuga atīrī, ‘Matukū nīmarooka, rīrīa ngaarehe andū akwa a Isiraeli na a Juda moime kūrīa maatwarirwo maatahwo na ndīmacookie būrūrī ūrīa ndaheire maithe mao mawīgwatīre,’ ūguo nīguo Jehova ekuuga.”

4 Ūyū nīguo ūhorō ūrīa Jehova aaririe ūkonīī Isiraeli na Juda:

5 “Jehova ekuuga atīrī:

“ ‘Nītūiguīte mūkayūrūrūko wa kūmakania, wa itua-nda, no ti wa thayū.

6 Ta tuīriai ūhorō, muone:

Hīhi mūndū mūrūme no ahote gūciara mwana?
Nī kī kiragītūma nyone arūme othe arīa marī hinya
menyiīfīte nda ta mūtumia ūkūrūmwo,
na o mūndū akagarūrūka agatukia gīthiithi?

7 Kaī mūthenya ūcio nīūgakorwo ūrī mūrūrū-ī!

Gūtīrī ūngī ūkahaana taguo.
Gūgaakorwo kūrī ihinda rīa kūnyariirīka rīa Jakubu,
no nīakahonokio kuuma harī guo.’

8 “Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atīrī,

‘Mūthenya ūcio nīngoinanga icooki rīu
ndīrīheherie ngingo-inī ciao,
na nduuange nga irīa mohetwo nacio;
nacio ndūrīrī itigacooka kūmatua ngombo ciao rīngī.

9 Handū ha ūguo, magaatungatagīra Jehova Ngai wao,
na Daudi mūthamaki wao,
ūrīa nī ngaamarahūrīra.

10 “ ‘Nī ūndū ūcio tīga gwītīgīra, wee Jakubu ndungata yakwa;
tīga kūmaka, wee Isiraeli,’
nīguo Jehova ekuuga.

‘Ti-itherū nīngakūhonokia ngūrute kūu kūraya,

na njiaro ciaku ndīcirute bŭrŭri ūrīa maathaamīirio.
 Jakubu nīagacookererwo nī thayŭ o na ūgitīri,
 na gŭtīri mŭndŭ o na ūmwe ūgaatŭma etigīre.

11 Ndī hamwe nawe na nīngakŭhonokia,
 ūguo nīguo Jehova ekuuga.

‘O na ingīniina ndŭrīri ciothe
 cia kŭrīa guothe ngŭharaganīirie,
 wee ndigakŭniina biŭ.

No nīngakŭherithia na kīhooto;
 ndikaareka ūthīi o ro ūguo itakŭherithītie.’

12 “Nī ūndŭ Jehova ekuuga aŭrī:

“ ‘Kīronda gīaku gītingīhona,
 nguraro ciaku itirī kīhonia.

13 Hatirī na wa gŭgŭthaihanīrīra,
 kana ndawa ya kīronda gīaku,
 o na kana gīa gŭkŭhonia.

14 Athiritŭ aku othe nīmariganīirwo nīwe;
 ndŭrī kīene harīo.

Ngŭgŭthite o ta ūrīa thŭ īngīkŭgŭtha,
 na ngaakŭherithia o ta ūrīa mŭndŭ ūtarī tha aherithanagia,
 nī ūndŭ mahītia maku nī manene mŭno,
 namo mehia maku makaingīha makīria.

15 Nī kīi kīratŭma ūrīrīre kīronda gīaku,
 ūkarīrīra ruo rwaku rŭtarī na kīhonia?

Nī ūndŭ wa ūrīa mahītia maku manenehete
 na mehia maku magakīingīha rī,
 nīkīo ngwīkīte maŭndŭ macio.

16 “ ‘No rīrī, andŭ arīa othe magaakŭng’ aŭrania
 o nao nīmakang’ aŭranio;
 thŭ ciaku ciothe nīgatwarwo ithaamīrio.

Arīa magŭtahaga indo ciaku nīmagatahwo;
 arīa othe magŭtunyaga indo na nīi nīngamatunya.

17 No nīngagŭcookeria ūgima waku,
 na ngŭhonie nguraro ciaku,
 ūguo nīguo Jehova ekuuga,

‘tondŭ wītagwo mŭndŭ mŭte,
 Zayuni itŭŭra rītarī mŭndŭ ūrīrŭmbŭyagia.’

18 “Ūŭ nīguo Jehova ekuuga:

“ ‘Nīngacookia ūgaacīru wa Jakubu hema-inī ciake,
 nacio ciikaro ciake ndīciiguire tha;
 itŭŭra rīu inene nīrīgaakwo rīngī o kŭu rīanangīrwo,
 nayo nyŭmba ya ūthamaki nīkarŭgama harīa hamīagīrīire.

19 Kuuma kŭu nīgŭkaiguuagwo gŭkīnīrwo nyīmbo cia gŭcookia ngaatho,
 na kŭiguuagwo mīgambo ya gīkeno.

Nīngamaingīhia
 na matikanyihanyīiha;
 nīngamaheithia gītīio,
 na matikaagithio kīene.

20 Ciana ciao igaakaraga o ta matukŭ-inī marīa ma tene,
 nakīo kīrīndī kīao gītŭŭre kīrŭmīte wega mbere yakwa;
 nīngaherithia arīa othe mamahinyagīrīria.

21 Mŭtongoria wao agaakorwo arī ūmwe wa andŭ ao kŭmbe;

o nake mwathi wao akoima o kũu thĩĩnĩ wa andũ ao.
Nĩngamũreharehe nake oke hakuhĩ na nĩĩ,
nĩ ũndũ-rĩ, nĩ mũndũ ũrĩkũ ũngũrutĩra
gũũka hakuhĩ na nĩĩ?’

ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

22 ‘Nĩ ũndũ ũcio nĩmũgatuĩka andũ akwa,
na nĩĩ nduĩke Ngai wanyu.’”

23 Atĩrĩrĩ, mang’ũrĩ ma Jehova
nĩmagatuthũka mahaana ta kĩhuhũkanio;
ti-itherũ makaahaana ta rũhuho rũkũhurutana mũno,
igũrũ rĩa andũ arĩa aaganu.

24 Marakara mahiũ ma Jehova matigaathira,
o nginya rĩrĩa akaahingia
muoroto wa ngoro yake biũ.
Matukũ-inĩ marĩa magooka-rĩ,
nĩmũgataũkĩrwo nĩ ũhoro ũcio wega.

31

1 “Thinda-inĩ rĩu ngaakorwo ndĩ Ngai wa mbarĩ ciothe cia Isiraeli, nao
nĩmagatuĩka andũ akwa,” ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

2 Jehova ekuuga atĩrĩ:

“Andũ arĩa makaahonoka kũũragwo na rũhiũ rwa njora-rĩ,
nĩmagetĩkĩrĩka kũu werũ-inĩ;
nĩngooka kũhuurũkia andũ a Isiraeli.”

3 Jehova nĩatuumĩrĩre matukũ-inĩ ma tene, agĩtwĩra atĩrĩ:
“Nĩĩ ngwendete na wendo wa tene na tene;
nĩngũguucĩrĩrie na ũtugi.

4 Nĩngagwaka rĩngĩ nawe nĩũgaakĩka,
wee Isiraeli mũirĩtu ũyũ gathirange.
Nĩũkooya tũhembe twaku rĩngĩ,
uume ũthĩĩ mũkaine hamwe na arĩa marakena.

5 Nĩngĩ nĩũkahaanda mĩgũnda ya mĩthabibũ
kũu irĩma-inĩ cia Samaria;
arĩmi nĩmakamĩhaanda,
na makenere maciaro mayo.

6 Nĩgũkaagĩa mũthenya ũmwe ũrĩa arangĩri makaanĩrĩra
marĩ tũrĩma-inĩ twa Efraimu, moige atĩrĩ,
‘Ũkĩrai twambate tũkinye Zayuni,
harĩ Jehova Ngai witũ.’”

7 Jehova ekuuga atĩrĩ:

“Inĩrai Jakubu mũkenete,
mũkũngũire rũrĩrĩ rũrĩa rũnene mũno.
Tũmai kũgooca kwanyu kũiguuo, mũkiugaga atĩrĩ,
‘Wee Jehova, honokia andũ aku,
o acio matigari ma Isiraeli.’

8 Atĩrĩrĩ, ngaamarehe, ndĩmarute bũrũri wa gathigathini,
ndĩmacookererie kuuma ituri ciothe cia thĩ.
Na magooka marĩ na atumumu ao, na ithua,
o na atumia arĩa marĩ na nda, o na arĩa mararũmwo;
magaacooka marĩ kĩrĩndĩ kĩnene mũno.

9 Nao magooka makĩrĩraga;

nĩmakahooyaga ngĩmacookia kwao.
 Ningamagereria ndwere-inĩ cia tũrũũ twa maaĩ,
 njĩra-inĩ irĩa njaraganu kũndũ matangĩhingwo,
 nĩgũkorwo nĩ nĩ nĩ ithe wa Isiraeli,
 nake Efraimu nĩwe mũrũ wakwa wa irigithathi.

10 “Thikĩrĩriai ndũmĩriri ya Jehova, inyuĩ ndũrĩrĩ;
 hunjanĩriai ũhoro wayo ndwere-inĩ cia iria kũndũ kũraya, atĩrĩ:
 ‘We ũrĩa wahurunjire andũ a Isiraeli nĩakamacookereria,
 na amamenyerere o ta ũrĩa mũrĩithi arĩthagia mbũri cia rũũru
 rwake.’

11 Nĩ ũndũ Jehova nĩagakũũra Jakubu,
 na amahonokie kuuma kũrĩ arĩa marĩ hinya kũmakĩra.

12 Nĩmagooka maanĩrĩre nĩ gũkena marĩ kũu irĩma-inĩ cia Zayuni;
 nĩmagakenagĩra ũtaana wa Jehova:

wa ngano, na wa ndibei ya mũhĩhano, na wa maguta,
 na wa tũgonda tuumĩte ndũũru-inĩ cia mbũri, na wa tũcaũ tuumĩte
 ndũũru-inĩ cia ng’ombe.

Magaatuĩka ta mũgũnda unithĩirio maaĩ,
 na matigacooka kũnyitwo nĩ ihooru rĩngĩ.

13 Hindĩ iyo airĩtu nĩmakaina na makene,
 o na aanake na athuuri o ũndũ ũmwe.

Nĩngagarũra gũcakaya kwao gũtuĩke gĩkeno;
 nĩngamahooreria, na ndĩmahe gĩkeno handũ ha kĩa.

14 Nĩngahũũnia athĩnjĩri-Ngai na bũthi,
 nao andũ akwa nĩmakaiaganwo nĩ ũtugi wakwa,”
 ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

15 Jehova ekuuga atĩrĩ:

“Mũgambo nĩũiguĩtwo kũu Rama,
 gũcakaya kũnene na kĩrĩro,
 Rakeli akĩrĩrĩra ciana ciake,
 na akarega kũhoorerio,
 nĩgũkorwo ciana ciake itirĩ ho.”

16 Jehova ekuuga atĩrĩ:

“Wĩgirĩrĩrie mũgambo waku ũtuge kũiguuo ũkĩrĩra,
 na ũgirĩrĩrie maitho maku gũita maithori,
 nĩ ũndũ nĩũkarĩhwo wĩra waku,”
 ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

“Ciana icio ciaku nĩngacooka kuuma bũrũri wa thũ.

17 Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, nĩ harĩ kĩrĩgĩrĩro matukũ-inĩ maku ma thuutha,”
 ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

“Ciana ciaku nĩngacooka gũkũ bũrũri wacio kĩũmbe.

18 “Ti-itherũ nĩnjiguĩte mũcaayo wa Efraimu akiuga atĩrĩ:

‘Wee nĩũherithĩtie o ta gacaũ gatamenyerete gwĩkĩrwo icooki,
 na nĩ nĩnjathĩkĩte.

Njokereria, na nĩ nĩngũcooka,
 tondũ wee nĩwe Jehova Ngai wakwa.

19 Thuutha wa gũturuura,
 nĩndacookire ngĩrĩra;

thuutha wa gũtaũkĩrwo,
 nĩndehũũrĩre gĩthũri.

Nĩndaconokire na ngĩnyarara,

nĩ ùndũ nĩndakuuĩte thoni cia wĩthĩ wakwa.’

20 Githĩ Efiraimu tiwe mũrũ wakwa ũrĩa nyendete,
mwana ũrĩa nĩ ngenagĩra?

O na gũtuĩka ndanamũũkĩrĩra kaingĩ-rĩ,
no ndirikanaga ũrĩa ndĩmwendete.

Nĩ ùndũ ũcio ngoro yakwa nĩmũnyootagĩra;
nĩndĩmũiguagĩra tha mũno,
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

21 “Ĩkĩrai marũũri ma barabara,
na mũhaande itugĩ cia kuonania nĩĩra.

Ta rorai barabara iyo nene,
o barabara iyo mwagereire mũgĩthĩ.
Njookerera, wee Isiraeli mũirĩtu gathirange,
cooka matũũra-inĩ maku.

22 Ũgũtũũra ũrũũraga nginya-rĩ,
wee mwarĩ ũyũ ũtarĩ mwĩhokeku?

Jehova nĩegũthondeka ùndũ mwerũ gũkũ thĩ:
mũndũ-wa-nja nĩakagitĩra mũndũ mũrũme.”

23 Ũũ nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, ekuuga:
“Rĩrĩa ngaamacookia moime kũrĩa maatwarĩrwo maatahwo-rĩ, andũ arĩa
marĩ bũrũri-inĩ wa Juda o na matũũra-inĩ makuo nĩmagacooka kwaria
ciugo ici ringĩ, moige atĩrĩ: ‘Jehova arokũrathima, wee gũkaro gĩkĩ kia
ũthingu, wee kĩrĩma gĩkĩ gĩtheru.’

24 Andũ nĩmagatũũrانيا hamwe kũu Juda o na matũũra-inĩ makuo
mothe, arĩmi o na andũ arĩa Morũũraga na ndũũru ciao cia mbũri.

25 Nĩnganogora arĩa anogu, nake ũrĩa ũũrĩtwo nĩ hinya
nĩngamũhũũnia.”

26 Ndaigua ũguo ngĩũkĩra, ngĩhũgũra mũena yothe. Ngĩigua toro ũcio
warĩ mwega mũno harĩ nĩ.

27 Jehova ekuuga atĩrĩ: “Matukũ nĩmarooka, rĩrĩa ngaiyũria nyũmba ya
Isiraeli na nyũmba ya Juda na njiaro cia andũ na cia nyamũ.

28 O ta ũrĩa ndaarũgamĩrĩre makĩmunywyo na magĩtharũrio, na
makĩng’auranio, na makĩniinwo, o na ngĩmarehera mwanangĩko-rĩ,
ũguo noguo ngarũgamĩrĩra nĩguo makwo na mahaandwo wega,” nĩguo
Jehova ekuuga.

29 “Matukũ-inĩ macio andũ matigacooka kuuga atĩrĩ,
“ ‘Maithe ma ciana nĩmarĩte thabibũ irĩ rwagatha,
namo magego ma ciana nĩmo maiguĩte thĩthi.’

30 No rĩrĩ, mũndũ o wothe agaakua nĩ ùndũ wa mehia make we mwene;
ũrĩa wothe ũkaarĩa thabibũ irĩ rwagatha, nĩ magego make mwene
makaigua thithi.”

31 Jehova ekuuga atĩrĩ: “Matukũ nĩmarooka,
rĩrĩa ngarĩkanĩra kĩrĩkanĩro kĩerũ
na nyũmba ya Isiraeli,
o na nyũmba ya Juda.

32 Nakĩo kĩrĩkanĩro kĩu gĩthihaana ta kĩrĩkanĩro
kĩrĩa ndaarĩkanĩire na maithe mao ma tene
rĩrĩa ndaamanyĩtĩre na guoko,
ngĩmatongoria ngĩmaruta bũrũri wa Misiri,
tondũ nĩmagararire kĩrĩkanĩro gĩakwa,
o na harĩa ndaarĩ ta ndĩ mũthuari wao,
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

- 33 “Gĩkĩ nĩkĩo kĩrĩkanĩro kĩrĩa ngaarĩkanĩra na nyũmba ya Isiraeli ihinda rĩu rĩathira,” ũguo nĩguo Jehova ekuuga.
 “Nĩngekĩra watho wakwa meciiria-inĩ mao,
 na ndĩwandĩke ngoro-inĩ ciao.
 Ngaatuĩka Ngai wao,
 nao matuĩke andũ akwa.
- 34 Gũtigacooka gũkorwo na mũndũ ũkũruta ũrĩa ũngĩ,
 kana mũndũ arute mũrũ wa ithe, amwĩre atĩrĩ, ‘Menyana na Jehova,’
 tondũ andũ othe nĩmagakorwo maamenyete,
 kuuma ũrĩa mũnini mũno wao nginya ũrĩa mũnene,”
 ũguo nĩguo Jehova ekuuga.
 “Nĩgũkorwo nĩngamarekera waganu wao,
 na ndigacooka kũririkana mehia mao.”
- 35 Jehova ekuuga atĩrĩ,
 o we ũcio ũtũmaga riũa
 rĩare mũthenya,
 narĩo itua rĩake rĩgatũma mweri na njata
 ciare ũtukũ,
 o we unjugaga iria
 namo makũmbĩ marĩo makaruruma,
 Jehova Mwene-Hinya-Wothe nĩrĩo rĩitwa rĩake:
- 36 “Mawatho ma kũrũmĩrĩrwo mangĩkeherio maitho-inĩ makwa-rĩ,
 norĩo njaro cia Isiraeli ingĩtiga
 gũtuĩka rũrĩrĩ maitho-inĩ makwa,”
 ũguo nĩguo Jehova ekuuga.
- 37 Jehova ekuuga atĩrĩ:
 “Angĩkorwo igũrũ matu-inĩ no gũthimĩke,
 nayo mũthingi ya thĩ itũirio na kũu rungu-rĩ,
 niĩ na niĩ no rĩo ingĩngata njaro ciothe cia Isiraeli
 nĩ ũndũ wa ũrĩa wotho mekĩte,”
 ũguo nĩguo Jehova ekuuga.
- 38 Jehova ekuuga atĩrĩ, “Matukũ nĩmarooka rĩrĩa itũũra rĩrĩ inene
 rĩgaakwo rĩngĩ nĩ ũndũ wakwa, kuuma Mũthiringo ũrĩa Mũraiho na
 igũrũ wa Hananeli nginya Kĩhingo-inĩ gĩa Koine.
- 39 Naruo rũriği rwa gũthima rũgaatambũrũka kuuma hau rũringĩrĩre
 nginya karĩma-inĩ ka Garebi, rũcooke rwĩhiũrie rwerekere Goa.
- 40 Gĩtuamba-inĩ gĩothe kũrĩa ciimba iteagwo na gũgaitwo mũhu, na
 mbenji-inĩ ciothe gũthĩi nginya Karũũĩ ga Kĩdironi mwena wa irathĩro o
 nginya koine-inĩ ya Kĩhingo kĩa Mbarathi, kũu guothe gũgaatuĩka kũndũ
 kwamũrĩrwo Jehova. Itũũra rĩu inene gũtirĩ hĩndĩ ingĩ rĩkamunywo kana
 rĩmomorwo.”

32

Jeremia Kũgũra Gĩthaka

1 Īno nĩyo ndũmĩrĩri ĩrĩa yakinyĩrĩre Jeremia yumĩte kũrĩ Jehova mwaka-inĩ wa ikũmi wa wathani wa Zedekia mũthamaki wa Juda, na nĩguo warĩ mwaka wa ikũmi na ĩnana wa wathani wa Nebukadĩnezaru.

2 Hĩndĩ ĩyo mbũtũ cia ita cia mũthamaki wa Babuloni nĩciarigiicĩrie Jerusalemu irĩtunyane, nake Jeremia ũrĩa mũnabĩi aahingĩrĩtwo kũu nja ya arangĩri thĩinĩ wa nyũmba ya mũthamaki wa Juda.*

* **32:2** Jeremia nĩahingĩrĩrio nja-inĩ ya arangĩri thĩinĩ wa nyũmba ya ũthamaki nĩ Mũthamaki Zedekia nginya rĩrĩa Jerusalemu yatunyanĩrwo.

3 Nigũkorwo Zedekia mũthamaki wa Juda nĩamuohithĩtie kũu, akoiga atĩrĩ, “Ūtũrathagĩra ũguo nĩkĩ? uugaga atĩrĩ, ‘Jehova ekuuga atĩrĩ: Ndĩ hakuhi kũneana itũũra rĩrĩ inene kũrĩ mũthamaki wa Babuloni, nake nĩakarĩnyitĩra.

4 Zedekia mũthamaki wa Juda ndakehonokia kuuma moko-inĩ ma andũ a Babuloni, nowe no nginya akaaneanwo kũrĩ mũthamaki wa Babuloni, na nĩakaranĩria nake ũthiũ kwa ũthiũ, na nĩakamuona na maithe make mwene.

5 Nĩagatwara Zedekia kũu Babuloni, kũrĩa agaaikara nginya njĩke nake ũrĩa kwagĩrĩre, ũguo niguo Jehova ekuuga. O na mungĩrũa na andũ a Babuloni, mũtikamahoota.’”

6 Nake Jeremia akiuga atĩrĩ, “Ndũmĩrĩri ya Jehova nĩyanginyĩrĩre ngĩrwo atĩrĩ:

7 Hanameli mũrũ wa Shalumu, ũrĩa mamaguo, nĩegũũka kũrĩ we, akwĩre atĩrĩ, ‘Wĩgũrĩre mũgũnda wakwa ũrĩa ũrĩ Anathothu, nĩ ũndũ wee nĩwe mũndũ wa ndĩra ciitũ wa hakuhi makĩria, na nĩwe ũrĩ na kĩhooto gĩa kũũgũra.’

8 “Hĩndĩ iyo, o ta ũrĩa Jehova aakoretwo anjĩra-rĩ, Hanameli mũrũ wa mama agĩũka kũrĩ nĩ kũu nja rĩa ũkaragio nĩ arangĩri, akĩnjĩra atĩrĩ, ‘Wĩgũrĩre mũgũnda wakwa ũrĩa ũrĩ Anathothu, bũrũri-inĩ wa Benjamini. Nigũkorwo wee nĩwe ũrĩ na kĩhooto gĩa kũũkũũra ũtuĩke waku, wĩgũrĩre ũtuĩke waku.’

“Hĩndĩ iyo ngĩmenya ndũmĩrĩri iyo yoimĩte kũrĩ Jehova;

9 nĩ ũndũ ũcio ngĩkĩgũra mũgũnda ũcio warĩ Anathothu kuuma kũrĩ Hanameli mũrũ wa mama, na ngĩmũthimĩra cekerĩ ikũmi na mũgwanja[†] cia betha.

10 Ngĩcooka ngĩkĩra kĩrore na ngĩcinĩrĩra mũhũuri wakwa marũa-inĩ macio ma kuonania nũũ mwene gĩthaka, ningĩ ngĩkorwo ndĩ na aira a ũhoro ũcio, nayo betha igĩthimwo na ratĩri.

11 Ngĩoya kobi imwe ya marũa macio ma kuonania nũũ mwene gĩthaka, icĩnĩrĩrwo mũhũuri wakwa na ikandĩkwo maũndũ ma ũrĩa kĩrĩkanĩro kũu giatarĩ, hamwe na kobi ya marũa macio mataarĩ macĩnĩrĩre mũhũuri,

12 ngĩcineana kũrĩ Baruku mũrũ wa Neria, mũrũ wa Maaseia, mbere ya Hanameli mũrũ wa mama, na mbere ya aira arĩa meekĩrĩte kĩrore marũa-inĩ macio ma ũgũri wa gĩthaka, o na Ayahudi othe arĩa maikarĩte hau nja rĩa ũkaragio nĩ arangĩri.

13 “O marĩ hau-rĩ, nĩndataarĩrie Baruku, ngĩmwĩra atĩrĩ,

14 ‘Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, ekuuga atĩrĩ: Oya marũa maya ma kĩrĩko gĩa kuonania nũũ mwene gĩthaka, kobi iyo njĩkĩrĩte mũhũuri wakwa, na iyo ingĩ itarĩ mũhũuri, ũthiũ ũmekĩre thĩnĩ wa ndigithũ ya rĩũmba nĩgeetha matũũre hĩndĩ ndaaya.

15 Nigũkorwo Jehova Mwene-Hinya-Wothe, o we Ngai wa Isiraeli, ekuuga atĩrĩ: Nyũmba, na mĩgũnda, na mĩgũnda ya mĩthabibũ ciothe nĩgacooka kũgũrwo gũkũ bũrũri-inĩ ũyũ.’

16 “Na rĩrĩ, ndaarĩkia kũnengera Baruku wa Neria marũa macio ma kĩrĩkanĩro gĩa kuonania nũũ mwene gĩthaka, ngĩhooya Jehova ngiuga ũũ:

17 “Atĩrĩrĩ, wee Mwathani Jehova, we nĩwe wombire igũrũ na thĩ na ũndũ wa hinya waku mũnene, o na ũndũ wa gũtambũrũkia guoko gwaku. Wee-rĩ, gũtirĩ ũndũ mũritũ harĩwe.

18 Wee wonanagia wendani waku kũrĩ andũ ngiri na ngiri, no ũkaherithania nĩ ũndũ wa mehia ma maithe, ũkaũkinĩyĩria ciero-inĩ cia

[†] 32:9 nĩ ta giramu 200

njjarwa ciao iria igooka thuutha wao. Wee Mürungu münene na ūrī hinya, o wee rīitwa rīaku arī Jehova Mwene-Hinya-Wothe,

¹⁹ wee nowe münene wa ūheani kīrira, na ciiko ciaku nī cia hinya. Maitho maku maikaraga macūthīrīrie mīthiire yothe ya andū; wee ūrīhaga mūdū o wothe kūrīngana na mīthiire yake, ningī kūrīngana na ūrīa ciiko ciake itarīi.

²⁰ Wee nīwe waringire ciamā o na ūkōnania morirū kūu būrūri wa Misiri, na no wīkaga ūguo nginya ūmūthī, gūkū Isiraeli o na gatagatī-inī ka andū arīa angī othe, namo magatūma wīgīire igweta rīria rīri rīaku.

²¹ Warutire andū aku a Isiraeli kuuma būrūri wa Misiri na ūndū wa kūrīngana ciamā na kuonania morirū, na ūndū wa guoko gwaku kūrī hinya, ūgūtambūrūkītie, o na ūgūka maūdū manene ma kūguoyohia.

²² Nīwamaheire būrūri ūyū werīre maithe mao na mwīhitwa atī nīūkamahe, būrūri ūrī būthi wa iria na ūūki.

²³ Maatoonyire būrūri ūcio makīwīgwatīra ūgītūika wao, no rīri, matiigana gūgwathīkīra kana kūrūmirīra mawatho maku; matiekire maūdū marīa wamaathīte meke. Nī ūndū ūcio ūkīmārehithīria mwanangīko ūyū ūmakorete.

²⁴ “Atīrīrī, ta rora wone ūrīa gwakītwo ihumbu cia kūrīgiicīria itūūra rīrīrī inene nīgeetha marītunyane nī ūndū wa mbaara ya rūhiū rwa njora, na ng’aragu, na mūthiro, itūūra rīrīrī nīrīkūneanwo kūrī andū a Babuloni acio mararītharīkīra. Ūndū ūrīa wee woigire nīūhingīte, o ta ūrīa we ūreyonera.

²⁵ O na gūtūika itūūra nīrīkūneanwo kūrī andū a Babuloni, wee, o wee Mwathani Jehova, ūnjūrīte atīrī, ‘Wīgūrīre mūgūnda na betha, naguo ūgūrī ūcio wa mūgūnda ūcio ūgīte na aira.’ ”

²⁶ Ningī ndūmīrīri ya Jehova īgīkinyīra Jeremia, akīrwo atīrī:

²⁷ “Nīū nī nīū Jehova, Ngai wa andū othe. Nī harī ūndū o na ūmwe mūrītū harī nīi?”

²⁸ Nī ūndū ūcio, Jehova ekuuga atīrī: Ndī hakuhī kūneana itūūra rīrīrī inene kūrī andū a Babuloni, ndrīneane kūrī Nebukadinezaru mūthamaki wa Babuloni, arītunyane.

²⁹ Andū acio a Babuloni maraatharīkīra itūūra rīrīrī inene nīmagatoonya kuo na marīmundie mwaki; nī makaarīcina rīthire, hamwe na nyūmba iria andū maacinagīra Baali ūbumba igūrū rīacio, o na magaitagīra ngai ingī indo cia kūnyuuo nīguo maathirīkie ndaakare.

³⁰ “Andū a Isiraeli na a Juda mekaga o maūdū mooru maitho-inī makwa kuuma ūnini-inī wao; ti-itherū, andū a Isiraeli matirī ūndū mekaga tiga gūūthirīkia maathirīkagīa nīguo ndaakare na indo iria methondekeire na moko mao, ūguo nīguo Jehova ekuuga.

³¹ Kuuma mūthēnya ūrīa itūūra rīrīrī rīakirwo nginya ūmūthī, itūūra rīrīrī rītūūrīte rīarahūrāga marakara makwa na mang’ūrī, na nīkīo no nginya ndrīreherie maitho-inī makwa.

³² Andū a Isiraeli na a Juda nīmathirīkītie nīguo ndakare na maūdū mothe ma waganu marīa meekīte: o, na athamaki, na anene ao, na athīnjīri-Ngai na anabii ao, na andū a Juda na andū a Jerusalemu.

³³ Nīmahutatīre makaaga kūhūgūra mothiū mao kūrī nīi; o na gūtūika nīndamarutire kaingī kaingī, matiathikīrīrie kana magītīkīra gūtaarwo.

³⁴ No maigire mīhianano īyo yao īrī magigi thīnī wa nyūmba īrīa ītanītio na rīitwa rīakwa, makīmīthaahia.

³⁵ Ningī nīmakīire Baali mahooero kūdū kūrīa gūtūūgīru, kūu Gītuamba-inī kīa Beni-Hinomu, nīguo marutagīre Moleku ariū ao na

airĩtu ao marĩ magongona, o na gũtuĩka niĩ ndiathanĩte ũndũ ũcio wĩkagwo, o na kana ũgĩtoonya meciĩria-inĩ makwa, atĩ hihi no meeke ũndũ mũũru na ũrĩ magigi ta ũcio, wa gũtũma andũ a Juda mehie.

36 “Ha ũhoro ũkonii itũũra rĩĩrĩ inene, mũroiga atĩrĩ, ‘na ũndũ wa mbaara ya rũhiũ rwa njora, na ng’aragu, na mũthiro nĩrikaneanwo kũrĩ mũthamaki wa Babuloni’; no riri, ũũ nĩguo Jehova Ngai wa Isiraeli ekuuga:

37 Ti-itherũ nĩngamacookanĩria kuuma mabũũri-inĩ marĩa ndaa-mathaamĩirie ndĩ na marakara mahiũ na mang’ũrĩ maingĩ; ngaamacookia kũndũ gũkũ na ndũme matũũre marĩ agĩĩre.

38 Nĩmagatuĩka andũ akwa na niĩ ndũike Ngai wao.

39 Nĩngatũma o magĩe na ũrũmwe wa ngoro o na mũthiire-inĩ yao, nĩgeetha matũũre manjĩtigĩrĩte nĩgeetha matũũre moonaga wega o ene na ciana ciao iria igooka thuutha wao.

40 Nĩngariĩkanĩra nao kĩrikanĩro gĩa gũtũũra nginya tene na tene: Ndirĩ hĩndĩ ngaatiga kũmekwa wega, na nĩngatũma manjĩtigagĩre, nĩguo matikanae kũhutatĩra.

41 Nĩngakenaga ngĩmeeka wega, na ti-itherũ nĩngamahaanda gũkũ bũrũri ũyũ ngwatiĩrie na ngoro yakwa yothe o na muoyo wakwa wothe.

42 “Jehova ekuuga atĩrĩ: O ta ũrĩa ndaarehithiĩrie andũ aya mathũĩna manene, ũguo noguo ngaamahe ũgaacĩru ũrĩa wothe ndĩmerĩire.

43 O rĩngĩ nĩgũkağũrwo mĩgũnda bũrũri-inĩ ũyũ, o ũyũ inyuĩ mugaga atĩrĩ, ‘Ŭyũ nĩ bũrũri mũkiru ihooru, ũtarĩ na andũ kana nyamũ, nĩgũkorwo nĩwaneanĩrwo kũrĩ andũ a Babuloni.’

44 Mĩgũnda ikaagũragwo na betha, namo marũa ma ũgũri nĩmakandikanĩrwo na mekĩrwo kĩrore na macinĩrĩrwo mũhũũri aira marĩ ho, kũu bũrũri wa Benjamini,[‡] na tũtũũra-inĩ tũria tũriğanĩtie na Jerusalemu, na matũũra ma Juda, na matũũra ma bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma na matũũra marĩa marĩ magũrũ-inĩ ma irĩma cia mwena wa ithũũro, o na ma Negevu, nĩ tondũ nĩngamacookeria ũgaacĩru wao, ũguo nĩguo Jehova ekuuga.”

33

Kĩranĩro gĩa Gũcookererio

1 O mahinda-inĩ macio Jeremia aarĩ muohe kũu nja-inĩ ya arangĩri, ndũmĩrĩri ya Jehova nĩyamũkinyĩire riita rĩa keerĩ, akĩũrwo atĩrĩ:

2 “Ŭũ nĩguo Jehova ekuuga, o we ũrĩa wombire thĩ, Jehova ũrĩa watũmire thĩ ĩgie ho, na akĩmĩhaanda, Jehova nĩrĩo rĩitwa riake:

3 “Ta kĩngaĩre, na niĩ nĩngũgwĩtĩka na ngwĩre maũndũ manene na matangĩtuĩrika, marĩa ũtooĩ.”

4 Nĩgũkorwo ũũ nĩguo Jehova, Ngai wa Isiraeli, ekuuga ũhoro ũkonii nyũmba iria irĩ itũũra rĩĩrĩ inene, o na nyũmba cia ũthamaki wa Juda o icio ciatharirio nĩguo indo iria ciakĩte kuo ihũthĩrwo kwĩgitĩra kuuma kũrĩ ihumbu cia tĩrĩ iria cikũrigiicĩrie o na kuuma kũrĩ rũhiũ rwa njora,

5 makĩhũũrana na andũ a Babuloni: ‘Nyũmba icio ciothe nĩkaiyũrio ciimba cia andũ arĩa ngooragithia ndĩ na marakara na mang’ũrĩ. Nĩngahitha itũũra rĩĩrĩ inene ũthiũ wakwa niĩ ũndũ wa waganu wao wothe.

[‡] 32:44 Bũrũri wa Benjamini ũgwetetwo mbere tondũ nĩkuo Jeremia oimĩte.

6 “No rĩrĩ, nĩngarĩrehera ũgima wa mwĩrĩ na ndĩrĩhonie. Nĩngĩ nĩngahonia andũ akwa na ndũme matũũre makenagĩra thayũ mũingĩ na ũgitĩri.

7 Nĩngacookia andũ a Juda na a Isiraeli gũkũ ndĩmarute kũria matũũrite marĩ atahe, njooke ndĩmaake ringĩ, maikare o ta ũria maatarĩ mberere.

8 Nĩngamatheria mathirwo nĩ mehia mothe marĩa mananjĩhĩria na ndĩmarekere mehia mao mothe ma kũrega kũnjathĩkĩra.

9 Hĩndĩ iyo itũũra rĩrĩ inene nĩrĩkandehithĩria ngumo na gĩkeno, na gĩtũo, na ũgooci, o na gwĩkĩrĩrwo mberere ya ndũrĩrĩ ciothe cia gũkũ thĩ rĩria andũ akuo makaigua ũhoru wa maũndũ mothe mega marĩa ndĩmekagĩra; nĩkũgega makaagega na mainaine moona ũingĩ wa ũgaacĩru na thayũ ũria ngaathe itũũra riu.’

10 “Jehova ekuuga atĩrĩ: ‘Mwaragia ũhoru ũkonĩ kũndũ gũkũ, mũkoiga atĩrĩ, “Nĩ kũndũ kũnũhe gũtarĩ kĩndũ, na gũtarĩ andũ kana nyamũ.” No thĩnĩ wa matũũra ma Juda na njĩra-inĩ iria nene cia Jerusalemu, o kũ gũthaamĩtwo gũkaaga andũ kana nyamũ-rĩ, nĩgũgacooka kũiguu

11 nĩgambo ya gĩkeno na ya gũcanjamũka, na nĩgambo ya mũhiki na mũhikania, o na nĩgambo ya andũ arĩa mararehe indo cia maruta ma gũcookia ngaatho nyũmba-inĩ ya Jehova, makiugaga atĩrĩ,

“ “Cookeriai Jehova Mwene-Hinya-Wothe ngaatho, nĩ ũndũ Jehova nĩ mwega; wendo wake ũtũũraga tene na tene.”

Nĩgũkorwo nĩngacookeria bũrũri ũyũ ũgaacĩru wagu, o ta ũria warĩ kuo mberere,’ nĩguo Jehova ekuuga.

12 “O na nĩngĩ Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ: ‘Kũndũ gũkũ kũnũhe na gũtarĩ andũ kana nyamũ-rĩ, matũũra makuo mothe nĩmagacooka kũgia ũrĩthio kũria arĩithi makaarahagia ndũũru ciao cia mbũri.

13 Thĩnĩ wa matũũra ma bũrũri ũria ũrĩ irĩa, o na marĩa marĩ magũrũ-inĩ ma irĩa cia mwena wa ithũiro, o na ma Negevu, bũrũri-inĩ wa Benjamini, o na tũtũura-inĩ tũria tũrigiicĩrie Jerusalemu o na matũũra-inĩ ma Juda-rĩ, ndũũru cia mbũri nĩgacooka kũhitũkĩra guoko-inĩ kwa ũria ũcitaraga,’ ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

14 “Jehova ekuuga atĩrĩ, ‘Matukũ nĩmagocooka rĩria ngaahingia kũiranĩro gĩakwa kĩa wega kĩa nderĩire nyũmba ya Isiraeli na nyũmba ya Juda.

15 “ ‘Matukũ-inĩ macio o na ihinda rĩu-rĩ, nĩngarahũrĩra Daudi mũndũ mũthingu ũgerekanĩtio na rũhonge rwa mũti;

nĩageekaga maũndũ marĩa magĩrĩire na ma kĩhooto bũrũri-inĩ.

16 Matukũ-inĩ macio, Juda nĩgũkahonokanio, nakuo Jerusalemu gũtũũre kũrĩ kũgitĩre.

Nake ageetagwo rĩtwa rĩrĩ

Jehova-Ũthingu-Witũ.’

17 Nĩgũkorwo Jehova ekuuga atĩrĩ: ‘Daudi ndarĩ hĩndĩ akaaga mũndũ wa gũikarĩra gĩti kĩa ũnene kĩa nyũmba ya Isiraeli,

18 kana athĩnjĩri-Ngai, arĩa Alawii, mage mũndũ wa gũikara mberere yakwa hĩndĩ ciothe acinaga maruta ma njino, na maruta ma mũtu, o na arutage magongona marĩa ma o mũthenya.’ ”

19 Nĩngĩ ndũmĩrĩri ya Jehova nĩyakinyĩrĩire Jeremia akũrwo atĩrĩ,

20 “Jehova ekuuga atĩrĩ: ‘Angĩkorwo inyuũ mwahota gũthũkia kĩrĩkanĩro gĩakwa na mũthenya, na kĩrĩkanĩro gĩakwa na ũtukũ, nĩgeetha mũthenya na ũtukũ itigacooke kũgia hĩndĩ irĩa yagĩrĩire-rĩ,

21 nakĩo kĩrĩkanĩro kĩrĩa ndaarĩkanĩire na Daudi ndungata yakwa, o na kĩrĩkanĩro kĩrĩa ndaarĩkanĩire na Alawii arĩa athĩnjĩri-Ngai arĩa matungataga marĩ mbere yakwa, kĩaahota gũthũkio, nake Daudi akĩage gacooka kũgia na mũndũ wa rũciaro rwake wa gũthamakaga arĩ gĩtĩ-inĩ gĩaake kĩa ũnene.

22 Nĩngatũma njiaro cia Daudi ndungata yakwa, o na Alawii acio matungataga marĩ mbere yakwa maingĩhe o ta njata cia igũrũ iria itangĩtarĩka nĩ ũndũ wa kũingĩha, o na ta mũthanga ũrĩa ũrĩ hũgũrũrũ-inĩ cia iria ũrĩa ũtangĩthimĩka ũrĩa ũigana.”

23 O rĩngĩ ndũmĩrĩri ya Jehova nĩyakinyĩrĩire Jeremia akĩrwo atĩrĩ,

24 “Kaĩ ũtamenyete andũ aya maroiga atĩrĩ, ‘Jehova nĩatete mothamaki marĩa meerĩ ethuurĩire?’ Nĩ ũndũ ũcio mamenaga andũ akwa na matĩmoonaga ta marĩ rũrĩrĩ.

25 Jehova ekuuga atĩrĩ: ‘Angĩkorwo ndiigĩte kĩrĩkanĩro gĩakwa na mũthenya na ũtukũ, o na mawatho marĩa marũmu ma igũrũ na thĩ-rĩ,

26 hĩndĩ iyo nĩngagĩteanĩria njiaro cia Jakubu na cia Daudi ndungata yakwa, na njage gũthuura ũmwe wa aanake ake atuĩke wa gũthamakĩra njiaro cia Iburahĩmu, na cia Isaaka, na cia Jakubu. Nĩgũkorwo nĩngamacookeria ũgaacĩru wao na ndĩmaiguĩre tha.’”

34

Zedekia kwĩrwo Nĩegũtahwo

1 Rĩrĩa Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni aarũaga mbaara na Jerusalemu na matũura marĩa maarĩrigiicĩirie, arĩ na mbũtũ ciake cia ita, hamwe na mothamaki marĩa maathagwo nĩwe, na ndũrĩrĩ ciothe ciakuo, ndũmĩrĩri ĩno nĩyakinyĩrĩire Jeremia yumĩte kũrĩ Jehova, akĩrwo atĩrĩ,

2 “Jehova Ngai wa Isiraeli ekuuga atĩrĩ: Thĩ kũrĩ Zedekia mũthamaki wa Juda, ũmwĩre atĩrĩ, ‘Jehova ekuuga atĩrĩ: Ndĩ hakuhĩ kũneana itũura rĩrĩ inene kũrĩ mũthamaki wa Babuloni, nake nĩekũrĩcina na mwaki rĩthire.

3 Nawe ndũkahonoka atĩ wĩeherie moko-inĩ make, tondũ ti-itherũ nĩũkanyĩitwo na ũneanwo kũrĩ we. Nĩũkeyonera mũthamaki wa Babuloni na maitho maku, na nĩmũkaranĩria nake ũthiũ kwa ũthiũ. Nawe nĩũgatwarwo Babuloni.

4 “No rĩrĩ, ta thikĩrĩria kũĩranĩro kĩa Jehova, wee Zedekia mũthamaki wa Juda. Jehova ekuuga atĩrĩ ũhoru ũgũkonĩĩ: Wee ndũkooragwo na rũhiũ rwa njora;

5 ũgaakua gĩkuũ gĩa thayũ. O ta ũrĩa andũ maakirie mwaki wa macakaya nĩ ũndũ wa gũtĩia maithe maku, o acio athamaki arĩa maarĩ mbere yaku-rĩ, ũguo noguo magaakia mwaki nĩ ũndũ wa gũgũtĩia na magũcakaĩre, makiugaga atĩrĩ, “Iya, Mwathi witũ-ĩ!” Nĩĩ mwene nĩ nĩ ndakwĩrĩra ũhoru ũcio, ũguo nĩguo Jehova ekuuga.”

6 Nake Jeremia ũcio mũnabii akĩra Zedekia mũthamaki wa Juda maũndũ macio mothe, arĩ kũu Jerusalemu,

7 hĩndĩ iyo mbũtũ cia ita cia mũthamaki wa Babuloni ciahũũranaga na Jerusalemu o na matũura macio mangĩ ma Juda marĩa meyũmĩrĩire, nĩmo Lakishi na Azeka. Macio moiki no mo matũura marĩa metigaire harĩ marĩa mairigĩrwo na hinya kũu Juda.*

Kuohorwo kwa Ngombo

* 34:7 Matũura ma Lakishi na Azeka mairigĩtuo nĩ Rehoboamu mũrũ wa Solomoni (2Maũ 11:5, 9).

8 Ndūmīriri nīyakinyīrīre Jeremia yumīte kūrī Jehova thuutha wa Mūthamaki Zedekia kūrīkanira kūrīkanīro na andū othe arīa maarī Jerusalemu maanīrīre ūhoro wa kuohorwo kwa ngombo.

9 Mūndū o wothe angūtūka nīekuohora ngombo ciake cia Ahibirania, cia arūme na cia andū-a-nja; gūtīrī mūndū o na ūrīkū wagīrīrwo nī kūiga Mūyahudi ūrīa ūngī arī ngombo.

10 Nī ūndū ūcio anene othe o na andū arīa maatoonyire kūrīkanīro-inī kīu, magītīkīra atī nīmekūrekereria ngombo ciao cia arūme na cia andū-a-nja, na atī matīgūcooka kūmaiga ūkombo-inī. Magīgūtīkīra ūhoro ūcio na makīmarekereria.

11 No rīrī, thuutha-inī nīmericūkirwo, makīnyiita andū acio mohorete na makīmatua ngombo rīngī.

12 Hīndī ūyo ndūmīriri ya Jehova nīyakinyīrīre Jeremia, akīrwo atīrī:

13 “Jehova, Ngai wa Isiraeli, ekuuga atīrī: Nīndarīkaniire na maithe manyu ma tene rīrīa ndamarutire būrūri wa Misiri, ngīmaruta būrūri wa ūkombo, ngīmeera atīrī,

14 ‘Hīndī ciothe mwaka-inī wa mūgwanja, o mūndū o mūndū wanyu wothe no nginya arekagīrīre mūrū wa ithe Mūhibirania o wothe ūrīa wiyendetie kūrī we. Thuutha wa gūgūtungata mīaka itandatū-rī, no nginya ūmūrekererie.’ No maithe manyu matūgana gūthikīrīria kana kūrūmbūya ūhoro ūcio wakwa.

15 Nīmwrīga kwīrira, na mūgūka maūndū marīa magīrīre makīonwo nī niī: Tondū o ūmwe wanyu nīanīrīre ūhoro wa kuohorwo kwa mūndū o mūndū būrūri-inī. O na ningī mūkīgīa na kūrīkanīro kīu mūrī mbere yakwa thīnī na nyūmba ūrīa ūtanītio na rītwa rīakwa.

16 No rīu nīmūgarūrūkīte mūgathaahia rītwa rīakwa; mūndū o mūndū wanyu nīacooketie ngombo yake ya mūndū mūrūme na ya mūndū-wa-nja ūrīa ararekereirie ūthīre o kūrīa īngīenda. Nīmūmatuīte ngombo cianyu rīngī.

17 “Nī ūndū ūcio, Jehova ekuuga atīrī: Inyuī nīmwaģīte kūnjathīkīra: mūtianīrīre kuohorithio kwa andū a būrūri wanyu. Nī ūndū ūcio rīu nīngwanīrīra ‘kuohorithio’ kwanyu, ūguo nīguo Jehova ekuuga, nakuo nī ‘kuohorithio’ nīguo mūrūrago na rūhiū rwa njora, na mūthiro, na ng’aragu. Nīngatūma mūtūike kīndū gīa gūthūrwo mūno mothamaki-inī mothe ma gūkū thī.

18 Andū arīa magararīte kūrīkanīro gīakwa, na makaaga kūhingia mohoro ma kūrīkanīro kīu maarīkaniire marī mbere yakwa, ngaameka o ta njaū ūrīa maatinanīrie icunjī īgīrī, makīgerera gatagatī ga icunjī icio ciayo.

19 Atongoria a Juda na a Jerusalemu, na andū arīa mehokeirwo mawīra ma kwa mūthamaki, na athīnjīri-Ngai, na andū othe a būrūri arīa magereire gatagatī ga icunjī icio cierī cia njaū ūyo-rī,

20 nīngamaneana kūrī thū ciao iria ciendaga kūmaruta muoyo. Ciimba ciao igaatuīka irio cia nyoni cia rīera-inī, na cia nyamū cia gīthaka.

21 “Nīnganeana Zedekia mūthamaki wa Juda na anene ake kūrī thū ciao iria ciendaga kūmaruta muoyo, ndīmaneane kūrī mbūtū cia ita cia mūthamaki wa Babuloni, icio ciambīte kūmweherera.

22 Nīngūruta watho, nīguo Jehova ekuuga, na nīngamacookia gūkū itūra-inī rīrīrī inene. Nīmakahūrana narīo, marītahe na marīcine. Ningī nīngonūha matūra ma Juda makire ihooru, na kwage mūndū ūngītūra kuo.”

35

Ciana cia Rekabu

¹ Ino n̄yo nd̄um̄ir̄iri ir̄ia yakinȳir̄iire Jeremia yum̄ite k̄ur̄i Jehova h̄ind̄i ya wathani wa Jehoiakimu m̄ur̄u wa Josia, m̄uthamaki wa Juda, ak̄ur̄wo at̄ir̄i:

² “Thī k̄ur̄i and̄u a nȳumba ya Rekabu, ūmeere moke kanȳumba-in̄i kamwe ga t̄ut̄u t̄ur̄i rwere-in̄i rwa nȳumba ya Jehova, nawe ūmahe ndibei manyue.”

³ N̄i ūnd̄u ūcio nḡith̄i nḡiḡira Jaazania m̄ur̄u wa Jeremia m̄ur̄u wa Habazania, hamwe na arīu a ithe, o na arīu ake othe, na and̄u a nȳumba iyo yothe ya Rekabu.

⁴ Nḡimarehe th̄iin̄i wa nȳumba ya Jehova, nḡimatoonyia kanȳumba ka arīu a Hanani m̄ur̄u wa Igdalia, m̄und̄u wa Ngai. Kanȳumba kau kaarigan̄itie na kanȳumba ka anene, kāria kaari hau iḡur̄u r̄ia nȳumba ya Maaseia m̄ur̄u wa Shalumu, ūria war̄i m̄ukaria wa m̄urango.

⁵ Nḡicooka nḡiiga mbak̄uri ciȳur̄ite ndibei, o na nḡiiga ikombe mbere ya and̄u acio a nȳumba ya Rekabu, nḡimeera at̄ir̄i, “Nyuai ndibei ino.”

⁶ No-o maḡicookia at̄ir̄i, “Ithū t̄utinyuuga ndibei, n̄i ūnd̄u ithe wit̄u wa tene, Jonadabu m̄ur̄u wa Rekabu, niat̄utiḡire watho, akiuga at̄ir̄i, ‘M̄utikananyue ndibei, inyūi ene kana njiaro cianyu.’”

⁷ Ninḡi-r̄i, m̄utikanaake nȳumba, kana m̄uhaande mbēu, kana m̄uhaande m̄iḡunda ya m̄ithabib̄u; m̄utikanaḡie na kind̄u o na k̄imwe k̄ia indo icio, no r̄ir̄i, m̄uḡut̄ura m̄ukaraga hema-in̄i. H̄ind̄i iyo n̄im̄ugat̄ura matuk̄u mainḡi b̄ur̄uri ūȳu m̄ukaraga ta m̄ur̄i ageni.’

⁸ N̄it̄ut̄ur̄ite twath̄ik̄ire ūnd̄u o woth̄e ūria ithe wit̄u wa tene Jonadabu m̄ur̄u wa Rekabu aatwathire. Ḡut̄ir̄i m̄und̄u wit̄u ithūi, kana atumia ait̄u, kana arīu na air̄itu ait̄u, ūri wanyua ndibei,

⁹ kana aḡiaka nȳumba ya ḡut̄ur̄wo, kana ak̄iḡia m̄iḡunda ya m̄ithabib̄u, kana ithaka, o na kana akehaand̄ira irio.

¹⁰ T̄ut̄ur̄ite hema-in̄i twath̄ikaḡira ūria woth̄e ithe wit̄u wa tene Jonadabu aatwathire.

¹¹ No r̄ir̄ia Nebukadinezaru m̄uthamaki wa Babuloni aahith̄ik̄ire b̄ur̄uri ūȳu, n̄itwoigire at̄ir̄i: ‘Ūk̄irai, no nginya t̄uth̄i Jerusalemu t̄ur̄ire mb̄ut̄u cia ita cia Babuloni na cia Asuriata.’ N̄i ūnd̄u ūcio t̄ukoretwo t̄uḡikara ḡuk̄u Jerusalemu.”

¹² Ninḡi nd̄um̄ir̄iri ya Jehova iḡikinȳira Jeremia, ak̄ur̄wo at̄ir̄i:

¹³ “Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Israeli, ekuuga at̄ir̄i: Thī ūkeere and̄u a Juda na ar̄ia othe mat̄ur̄aga Jerusalemu at̄ir̄i: ‘Kāi inyūi m̄utanḡir̄uta ūnd̄u n̄iguo mwath̄ik̄ire ciugo ciakwa?’ ūguo n̄iguo Jehova ekuuga.

¹⁴ ‘Jonadabu m̄ur̄u wa Rekabu aathire arīu ake matikananyue ndibei, n̄aguo watho ūcio wake mat̄ur̄ite māuhingaḡia. O na nginya ūm̄uth̄i matinyuuga ndibei, n̄iḡukorwo n̄imath̄ikaḡira watho ūcio wa ithe wao wa tene. No r̄ir̄i, inyūi nd̄imwar̄irie kain̄ḡi kain̄ḡi, no m̄utiri mwanjath̄ik̄ira.

¹⁵ N̄im̄ut̄um̄ire ndungata ciakwa ciothe cia anabii kain̄ḡi kain̄ḡi. Nao mamw̄iraga at̄ir̄i, “M̄und̄u o woth̄e wanyu no nginya atigane na m̄ith̄iire yake ya waganu na aḡirie ciiko ciake; tigai k̄ur̄um̄ir̄ira ngai ingi kana ḡucitungataḡira. Na inyūi n̄im̄ugat̄ura b̄ur̄uri ūȳu ndaam̄uheire inyūi

* 35:6 Ūȳu war̄i mw̄ih̄itwa wa njiaro cia Rekabu ūria meh̄it̄ite at̄i matikananyua ndibei.

o na maithe manyu.” No inyuū mūtiigana kūrumbūiya ūhoro ūcio kana gūūthikīrīria.

¹⁶ Njiaro icio cia Jonadabu mūrū wa Rekabu nīhingītie watho ūcio ithe wao wa tene acitigīire, no andū aya matinjathikīire.’

¹⁷ “Nī ūndū ūcio, Jehova Ngai Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, ekuuga atīri: ‘Ta thikīrīria! Nīngūrehithīria Juda o na mūdū wothe ūtūūraga Jerusalemu mwanangīko ūria wothe ndoigire nīngamarehere. Nī ndaamaarīire, no-o makīrega gūthikīrīria; ndaamē-tire no-o makīrega kūnjītika.’”

¹⁸ Nake Jeremia agīcooka akīra andū a nyūmba ya Rekabu atīri, “Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, ekuuga atīri: ‘Inyuū nīmwathikīire watho wa Jonadabu, ithe wanyu wa tene, na mūkarūmīrīra mataaro make mothe, na nīmwikite ūria wothe aamwathire.’

¹⁹ Nī ūndū ūcio, Jehova Mwene-Hinya-Wothe, o we Ngai wa Isiraeli, ekuuga atīri: ‘Jonadabu mūrū wa Rekabu ndarī hindī akaaga mūdū wa kūdungatīra.’”

36

Jehoiakimu Gūcina Ibuku rīa Gīkūnjo rīa Jeremia

¹ Mwaka-inī wa īna kuuma Jehoiakimu mūrū wa Josia atuīka mūthamaki wa Juda-rī, ndūmīrīri īno nīyakinyīire Jeremia yumīte harī Jehova, akīrwo ūū:

² “Oya ibuku rīa gīkūnjo wandīke thīnī warīo mohoro marīa mothe ngūheete makonī Isiraeli na Juda, o hamwe na ndūrīri iria ingī ciothe, kuuma ihinda rīria ndambīrīire gūkwarīria hindī ya wathani wa Josia, o nginya ūmūthī.

³ Hihī rīria andū a Juda makaigua ūhoro wa mwanangīko ūria wothe njiirīire kūmarehithīria-rī, mūdū o mūdū wao ahota kūgarūrūka atigane na mīthīire yake ya waganu; na nī nīngamarekera waganu wao na mehīa mao.”

⁴ Nī ūndū ūcio Jeremia agīta Baruku mūrū wa Neria, nake Jeremia akīmwīra maūdū marīa mothe Jehova aamwarīire, nake Baruku akamandīka ibuku-inī rīu rīa gīkūnjo.

⁵ Hindī īyo Jeremia akīra Baruku atīri, “Nī ndīmuohe; ndingīhota gūthīi hekarū-inī ya Jehova.

⁶ Nī ūndū ūcio thī arī we kū nyūmba-inī ya Jehova mūthenya ūmwe ūria kwīhingagwo kūrīa irio, nawe ūthomere andū acio kuuma ibuku-inī rīri rīa gīkūnjo maūdū marīa maarītio nī Jehova, macio wee wandīkire o ta ūria nī ndaakwīraga wandīke.

⁷ Hihī maahota kūrehe mathaithana mao harī Jehova, na o mūdū wao atigane na mīthīire yake ya waganu, nī ūndū marakara na mang’ūrī marīa matuīrīrwo andū aya nī Jehova nī manene.”

⁸ Nake Baruku mūrū wa Neria nīekire ūria wothe Jeremia ūria mūnabii aamwīrite eke; agīthoma ndūmīrīri īyo ya Jehova kū thīnī wa hekarū kuuma ibuku-inī rīu rīa gīkūnjo.

⁹ Na rīri, mweri-inī wa kenda wa mwaka wa ītano wa wathani wa Jehoiakimu mūrū wa Josia mūthamaki wa Juda, ihinda rīa kwīhinga kūrīa irio mbere ya Jehova nīrīanīrīrwo kūrī andū othe a Jerusalemu, o na arīa angī othe mookīte kuuma matūra ma Juda.

¹⁰ Kuuma kanyūmba-inī ka Gemaria mūrū wa Shafani ūria mwandīki, karīa kaarī o kū nja ya na igūrū, itoonyero-inī rīa Kīhingo kīria Kīerū kīa

hekarū, Baruku agĩthomera andū othe ciugo cia Jeremia kuuma ibuku-inĩ rĩu rĩa gĩkũnjo kũu hekarū-inĩ ya Jehova.

11 Rĩria Mikaia mūrū wa Gemaria, mūrū wa Shafani aiguire ndũmĩrĩri ʔyo ya Jehova yothe kuuma ibuku-inĩ rĩu rĩa gĩkũnjo-rĩ,

12 agĩikũrũka agĩtoonya kanyũmba-inĩ ka mwandĩki karĩa kaarĩ kũu nyũmba-inĩ ya ũthamaki, harĩa anene othe maikarĩte, nao nĩo: Elishama ũrĩa mwandĩki, na Delia mūrū wa Shemaia, na Elinathani mūrū wa Akibori, na Gemaria mūrū wa Shafani, na Zedekia mūrū wa Hanania, na anene arĩa angĩ othe.

13 Mikaia aarĩkia kũmahe ũhoru wothe ũrĩa aigũite Baruku agĩthomera andū kuuma ibuku-inĩ rĩa gĩkũnjo-rĩ,

14 anene acio othe magĩtũma Jehudi mūrū wa Nethania, mūrū wa Shelemia, mūrū wa Kushi, athĩ akeere Baruku atĩrĩ, “Oya ibuku rĩu rĩa gĩkũnjo, rĩu ũthomeire andū, ũũke narĩo.” Nĩ ũndũ ũcio Baruku mūrū wa Neria agĩthĩ hau maarĩ anyiĩtĩte ibuku rĩu rĩa gĩkũnjo na guoko gwake.

15 Nao makĩmwĩra atĩrĩ, “Rĩu ta ikara thĩ, ũtũthomere.”

Nĩ ũndũ ũcio Baruku akĩmathomera.

16 Rĩria maaguire mohoro macio mothe, makĩrorana marĩ na guoya, makĩra Baruku atĩrĩ, “No nginya tũkinyĩrie mũthamaki ũhoru ũcio wothe.”

17 Ningĩ magĩcooka makĩũria Baruku atĩrĩ, “Ta twĩre, maũndũ macio mothe wamandĩkire atĩa? Nĩ Jeremia wakwĩraga nawe ũkamaandĩka?”

18 Baruku akĩmacookeria atĩrĩ, “Ĩi, nĩwe wanjĩraga mohoro macio mothe, na nĩ ngamaandĩka na rangi ibuku-inĩ rĩrĩ rĩa gĩkũnjo.”

19 Nao anene acio makĩra Baruku atĩrĩ, “Wee na Jeremia thĩi mwĩhithe. Mũtikareke mũndũ o na ũ amenye kũria mũrĩ.”

20 Maarĩkia kũiga ibuku rĩu rĩa gĩkũnjo kanyũmba-inĩ ka Elishama, ũrĩa mwandĩki, magĩtoonya harĩa mũthamaki aarĩ kũu nyũmba yake ya thĩni makĩmũhe ũhoru ũcio wothe.

21 Mũthamaki nake agĩtũma Jehudi agĩre ibuku rĩu rĩa gĩkũnjo, nake Jehudi akĩrĩrehe kuuma kanyũmba-inĩ ka Elishama, ũrĩa mwandĩki, akĩrĩthomera mũthamaki na anene acio othe marũgamĩte hau harĩ mũthamaki.

22 Kwarĩ mweri wa kenda, nake mũthamaki aikarĩte nyũmba-inĩ rĩa aikaraga hĩndĩ ya kĩmera kĩa heho, na haarĩ na mwaki waakanaga riiko-inĩ hau mbere yake.

23 Jehudi aathoma icigo ithatũ kana inya cia ibuku rĩu rĩa gĩkũnjo-rĩ, mũthamaki nake agacĩũnia na kahiũ ka mwandĩki, agacikia riiko-inĩ, o nginya rĩa ibuku rĩu rĩa gĩkũnjo riacinirwo rĩothe.

24 Mũthamaki na andũ arĩa othe maamũtungataga arĩa maiguire mohoro macio matiigana gwĩtigĩra, o na kana magĩtembũranga nguo ciao.

25 O na gũtuĩka Elinathani, na Delia, na Gemaria nĩmathaithire mũthamaki ndagacine ibuku rĩu rĩa gĩkũnjo-rĩ, nĩaregire kũmathikĩrĩa.

26 Handũ ha ũguo, mũthamaki agĩatha Jerameeli, mūrū ũmwe wa mũthamaki, na Seraia mūrū wa Aziriel, na Shelemia mūrū wa Abideli, nĩguo manyiite Baruku ũcio mwandĩki, na Jeremia ũrĩa mũnabii. No rĩrĩ, Jehova nĩamahithĩte.

27 Thuutha wa mũthamaki gũcina ibuku rĩu rĩa gĩkũnjo rĩria rĩandĩkitwo mohoro nĩ Baruku ta ũrĩa eerĩtwo nĩ Jeremia andĩke-rĩ, ndũmĩrĩri ya Jehova nĩyakinyĩrĩre Jeremia, akĩrwo atĩrĩ.

28 “Oya ibuku rīngī rīa gīkūnjo wandike thīinī warīo mohoro marīa mothe maarī ibuku-nī rīu rīa mbere, rīu Jehoiakimu mūthamaki wa Juda aacinire.

29 Ningī wīre Jehoiakimu mūthamaki wa Juda atīrī, ‘Jehova ekuuga atīrī: Nīwacinire ibuku rīu rīa gīkūnjo, ūkīūria atīrī, “Nī kī gītūmite wandike atī, ti-itherū mūthamaki wa Babuloni nīagooka kwananga būrūri ūyū na ehie andū na nyamū kuo?”

30 Nī ūndū ūcio, Jehova ekuuga atīrī ūndū ūkonī Jehoiakimu mūthamaki wa Juda: Ndakagīa na mūdū wa gūikarīra gītī kīa ūnene kīa Daudi; kīimba gīake gīgaateo, na kīanīkīrwo rīua mūthenya, na kīhīe nī mbaa ūtukū.

31 Nīngamūherithia we hamwe na ciana ciake, na arīa mamūtungataga, nī ūndū wa waganu wao; nīngarehithīria arīa othe matūūraga Jerusalemu na andū a Juda mwanangīko ūrīa wothe ndaaririe ūhoro waguo ūmakonī, tondū nīmagīte gūthikīrīria.’”

32 Nī ūndū ūcio Jeremia akīoya ibuku rīngī rīa gīkūnjo, akīrīnengera Baruku mūrū wa Neria ūcio mwandīki, nake akīandīka ibuku-inī rīu mohoro mothe marīa aacookire kūheo nī Jeremia, o macio maandīkitwo ibuku-inī rīrīa Jehoiakimu mūthamaki wa Juda aacinīte na mwaki; na hakīongererwo mohoro mangī maingī maahaanaine na macio ma mbere.

37

Jeremia gūikio Njeera

1 Na rīrī, Zedekia mūrū wa Josia nīatuirwo mūthamaki wa Juda nī Nebukadinezaru mūthamaki wa Babuloni, nake agīthamaka ithenya rīa Jekonia mūrū wa Jehoiakimu.

2 No rīrī, we mwene o na kana arīa maamūtungatagīra, na andū a būrūri ūcio matiarūmbūirie ciugo iria Jehova aarītie na kanua ka Jeremia ūcio mūnabii.

3 Nake Mūthamaki Zedekia agītūma Jehukali mūrū wa Shelemia marī na Zefania mūrū wa Maaseia ūria mūthīnjīri-Ngai mathīi kūrī Jeremia ūcio mūnabii, mamūtwarīre ndūmīrīri īno: “Twagūthaita ūtūhooere kūrī Jehova, Ngai witū.”

4 Na rīrī, ihinda rīu Jeremia aarī na wīyathi wa gūceeranga gatagatī-inī ka andū, nīgūkorwo ndaakoretwo aikītio njeera.

5 Hīndī iyo mbūtū cia ita cia Firaūni nīcioimagarīte kuuma būrūri wa Misiri, na rīrīa andū a Babuloni arīa maarigiiciirie Jerusalemu maiguire ūhoro wacio, makīhūdūka, makīehera kūu Jerusalemu.

6 Hīndī iyo ndūmīrīri ya Jehova īgīkinyīra Jeremia ūcio mūnabii, akīrwo atīrī,

7 “Jehova, Ngai wa Isiraēli, ekuuga atīrī: Īra mūthamaki wa Juda, ūcio ūgūtūmite ūuke ūhooe kīrīra harī nīi, atīrī, ‘Mbūtū cia ita cia Firaūni icio irooka gūgūteithia-rī, nīgūcoka būrūri wacio, kūu būrūri wa Misiri.

8 Hīndī iyo nao andū a Babuloni nīmagacooka gūkū na matharīkīre itūūra rīrī inene, marītunyane na marīcine na mwaki.’

9 “Jehova ekuuga atīrī: Tigai kwīheenia, mūgūciiria atīrī, ‘Andū a Babuloni ti-itherū nīmegūtīgana na ithūi matweherere.’ Matigeeka ūguo!

10 O na mūngīhootha mbūtū ciothe cia ita cia andū a Babuloni icio iramūtharīkīra, na gūtūike atī no andū arīa matiīhangītio matīgītwo hema-inī ciao-rī, no moime kūu hema-inī na macine itūūra rīrī na mwaki.”

11 Thuutha wa mbütü ocio cia ita cia andũ a Babuloni kwehera kũu Jerusalemu nĩ undũ wa mbütü cia Firaũni,

12 Jeremia nõimagarire kuuma itũũra-inĩ rĩu inene nĩguo athiĩ bũrũri wa Benjamini akenyiitĩre igai rĩake rĩa gĩthaka gatagatĩ-inĩ ka andũ arĩa maarĩ kuo.

13 No rĩrĩa aakinyire Kĩhingo-inĩ kĩa Benjamini, mũnene wa arangĩri ũrĩa wetagwo Irija mũrũ wa Shelemia, mũrũ wa Hanania, akĩmũnyiita, akiuga atĩrĩ, “Wee nĩ kũũra ũroora ũthiĩ ũkeneane kũrĩ andũ a Babuloni!”

14 Jeremia akĩmwĩra atĩrĩ, “Aca ũguo tiguu! Nĩ ti kũũra ndĩroora ngeneane kũrĩ andũ a Babuloni.” No Irija akĩrega kũmũthikĩrĩria; handũ ha ũguo akĩnyiita Jeremia, akĩmũtwara kũrĩ anene.

15 Anene acio nĩmarakarĩire Jeremia, na magĩathana ahũũrwo na ahingĩrwo nyũmba ya Jonathani ũrĩa mwandĩki, irĩa maatuĩte njeera.

16 Nake Jeremia agĩtoonyio mungu-inĩ warĩ kanyũmba ga thĩinĩ mũno kũu kioho-inĩ, kũrĩa aikarire matukũ maingĩ.

17 Na thuutha ũcio Mũthamaki Zedekia agĩtũmana areehwo kũu nyũmba-inĩ ya ũthamaki. Arĩ kũu, mũthamaki akĩmũũria na hitho atĩrĩ, “Hihi nĩ hari ndũmĩrĩri yumĩte kũrĩ Jehova?”

Nake Jeremia akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ĩ, nĩ kũrĩ; wee nĩũkaneanwo moko-inĩ ma mũthamaki wa Babuloni.”

18 Ningĩ Jeremia akĩra Mũthamaki Zedekia atĩrĩ, “Nĩ undũ ũrĩkũ ngwĩhĩtie we mwene, kana ndungata ciaku, o na kana andũ aya, nĩguo njikio njeera?”

19 Marĩ ha anabii acio aku, acio maakũrathĩire ũhoru atĩrĩ, ‘Mũthamaki wa Babuloni ndagagũtharĩkĩra wee o na kana bũrũri ũyũ?’

20 Na rĩu-rĩ, wee mũthamaki mwathi wakwa, itĩkĩra gũthikĩrĩria. Njĩtikĩria ndeehe mathaithana makwa mbere yaku: Ndũkanjookie nyũmba ya Jonathani ũrĩa mwandĩki, ndigakuire kuo.”

21 Nake Mũthamaki Zedekia akĩruta watho, akiuga atĩ Jeremia aigwo kũu nja irĩa ya arangĩri, na aheagwo mũgate o mũthenya ũrutĩtwa barabara-inĩ ya arugi mĩgate, o nginya rĩrĩa mĩgate igaathira kũu itũũra-inĩ inene. Nĩ undũ ũcio Jeremia agũkara kũu nja iyo ya arangĩri.

38

Jeremia gũikio Irima-inĩ rĩa Maai

1 Nao Shefatia mũrũ wa Matani, na Gedalia mũrũ wa Pashuri, na Jehukali mũrũ wa Shemalia, o na Pashuri mũrũ wa Malikija nĩmaiguire ũrĩa Jeremia eeraga andũ othe, rĩrĩa oigire atĩrĩ,

2 “Jehova ekuuga atĩrĩ: ‘Mũndũ ũrĩa wothe ũgũikara itũũra-inĩ rĩrĩ inene nĩakoaragwo na rũhiũ rwa njora, kana ng’aragu, kana mũthiro, no ũrĩa ũgwĩtwara kũrĩ andũ a Babuloni nĩagatũũra muoyo. Nĩakahonokia muoyo wake; nĩagatũũra muoyo.’

3 Ningĩ, Jehova ekuuga atĩrĩ: ‘Itũũra rĩrĩ inene no nginya rĩkaneanwo kũrĩ mbütü cia ita cia mũthamaki wa Babuloni, ũrĩa ũkaarĩtunyana.’”

4 Hĩndĩ iyo anene makĩra mũthamaki atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ aagĩrĩire ooragwo. Nĩaratũma thigari iria itigaire gũkũ itũũra-inĩ rĩrĩ inene ciĩtigire, o undũ ũmwe na andũ aya othe, nĩ undũ wa maundũ macio arameera. Mũndũ ũyũ ndarĩ undũ mwega areciĩrĩria andũ aya tiga o ũũru.”

5 Mũthamaki Zedekia agĩcookia atĩrĩ, “Arĩ moko-inĩ manyu; mũthamaki ndangĩrĩrĩria mwĩke ũrĩa inyuĩ mũkwenda.”

6 Nĩ ũndũ ũcio makĩnyiita Jeremia makĩmũikia irima rĩa maaĩ rĩa Malikija, ũrĩa mūrũ wa mũthamaki, rĩrĩa rĩarĩ kũu nja ĩyo ya arangĩri.* Magĩkũrũkia Jeremia irima rĩu rĩa maaĩ na mĩkanda; no rĩtariĩ na maaĩ, no mũtondo rĩarĩ, nake Jeremia agĩtoonoyerera kũu mũtondo-inĩ ũcio.

7 No rĩrĩ, Ebedi-Meleku ũrĩa Mũkushi, ũmwe wa arĩa mehokeirwo wĩra wa kũu nyũmba-inĩ ya ũthamaki, nĩaguire atĩ nĩmaikĩtie Jeremia irima rĩu rĩa maaĩ. Hĩndĩ ĩyo mũthamaki aikarĩte Kĩhingo-inĩ kĩa Benjamini,

8 Ebedi-Meleku akiuma hau nja ya nyũmba ya ũthamaki, akĩmwĩra atĩrĩ,

9 “Mũthamaki mwathi wakwa, andũ aya nĩmekĩte ũuru nĩ ũndũ wa maũndũ maya mothe mekĩte Jeremia ũrĩa mũnabii. Nĩmamũikĩtie irima rĩa maaĩ, akuĩre kuo nĩ ng’aragu, tondũ mĩgate ĩkirie gũthira gũkũ itũũra-inĩ inene.”

10 Hĩndĩ ĩyo mũthamaki agĩatha Ebedi-Meleku ũcio Mũkushi, akĩmwĩra atĩrĩ: “Oya andũ mĩrongo ĩtatũ kuuma haha mũthĩĩ nao mũkarute Jeremia ũcio mũnabii kuuma irima rĩu rĩa maaĩ atanakua.”

11 Nĩ ũndũ ũcio Ebedi-Meleku akĩoya andũ acio, agĩthĩĩ nao, nao magĩtoonya kanyũmba kaarĩ rungu rwa harĩa haaigagwo mũthĩithũ wa indo cia bata kũu thĩĩnĩ wa nyũmba ya ũthamaki. Akĩoya ndangari imwe cia nguo ngũrũ, na nguo iria ndũiku ciarĩ kuo, agĩciikũrũkĩria Jeremia na mĩkanda kũu irima rĩa maaĩ.

12 Ebedi-Meleku ũcio Mũkushi, akĩra Jeremia atĩrĩ: “Īkĩra nguo icio ngũrũ na ndangari icio njegeeke, wĩrigĩrĩrie gũkerwo nĩ mĩkanda ĩyo.” Nake Jeremia agũka o ũguo,

13 nao makĩmũguucia na mĩkanda ĩyo, makĩmũruta irima rĩu rĩa maaĩ. Nake Jeremia agũkara kũu nja ĩyo ya arangĩri.

Zedekia kũhooya Jeremia Ũhoro rĩngĩ

14 Mũthamaki Zedekia agĩtũmanĩra Jeremia ũcio mũnabii, akiuga areehwo itoonyero-inĩ rĩa gatatũ rĩa hekarũ ya Jehova. Mũthamaki akĩra Jeremia atĩrĩ, “Nĩngũkũũria ũndũ. Nawe ndũkaahithe ũhoro o na ũrĩkũ.”

15 Jeremia akĩra Zedekia atĩrĩ, “Ingĩkũumburĩra ũhoro-rĩ, githĩ ndũkũnjũraga? O na ingĩgũtaara-rĩ, wee ndũngũthĩkĩrĩria.”

16 Nake Mũthamaki Zedekia akĩhĩta mwĩhĩtwa na hitho harĩ Jeremia, akiuga ũũ: “Ti-itherũ o ta ũrĩa Jehova atũũraga muoyo, o we ũrĩa watũheire muoyo ũyũ tũrĩ naguo-rĩ, nĩ ndigũkũũraga kana ngũneane moko-inĩ ma acio mendaga gũkũruta muoyo.”

17 Nake Jeremia akĩra Zedekia atĩrĩ, “Ũũ nĩguo Jehova Ngai-Mwene-Hinya-Wothe, o we Ngai wa Isiraeli, ekuuga: ‘Ũngũĩneeana kũrĩ anene a mũthamaki wa Babuloni, muoyo waku nĩkũhonokio, o na itũũra rĩrĩ inene rĩtigaacinwo; wee na andũ a nyũmba yaku nĩmũgũtũũra muoyo.’

18 No ũngĩrega kwĩneana kũrĩ anene a mũthamaki wa Babuloni, itũũra rĩrĩ nĩrĩkũneano kũrĩ andũ a Babuloni, nao marĩcine na mwaki rĩthire; na wee mwene ndũkahonoka kuuma moko-inĩ mao.’”

19 Mũthamaki Zedekia akĩra Jeremia atĩrĩ, “Nĩndĩretigĩra Ayahudi arĩa meneaĩte kũrĩ andũ a Babuloni, nĩ ũndũ andũ a Babuloni mahota kũũneana kũrĩ Ayahudi acio nao maanyamarie.”

20 Nake Jeremia akĩmũcookeria atĩrĩ, “Matigaakũneana kũrĩ o. Wee athĩkĩra Jehova, wĩke ũguo ndĩrakwĩra. Hĩndĩ ĩyo nĩũkona wega, naguo muoyo waku nĩũkahonokio.

21 No rĩrĩ, warega kwĩneana, ũũ nĩguo Jehova angũũrĩrie:

* **38:6** Anene a Mũthamaki Zedekia meendaga kũũraga Jeremia na njĩra ya kũmũkia irima rĩa maaĩ, no ti na moko mao ene.

²² Andũ-a-nja othe arĩa matigaire thĩinĩ wa nyũmba ya mũthamaki wa Juda nĩmagatwarĩrwo anene a mũthamaki wa Babuloni. Andũ-a-nja acio nao magaaakwĩra atĩrĩ:

“Arata acio aku wehokeete
nĩmakũhĩtithirie na magĩgũkĩria hinya.
Magũrũ maku nĩmatoonyereire mũtondo-inĩ;
nao arata aku nĩmagũtiganĩirie.’

²³ “Atumia aku othe na ciana ciaku nĩmakaneanwo kũrĩ andũ a Babuloni. Wee mwene ndũkehonokia moko-inĩ mao, no nĩũkanyitwo nĩ mũthamaki wa Babuloni; narĩo itũũra rĩrĩ inene nĩrĩgacinwo rĩthire.”

²⁴ Hĩndĩ iyo Zedekia akũira Jeremia atĩrĩ, “Ndũkareke mũndũ o na ũrĩkũ amenye ũhoru wa mĩario ĩno, ndũkae kũũragwo.

²⁵ Anene mangĩigua atĩ nĩtwaranĩirie nawe, nao moke kũrĩ we makũurie atĩrĩ, ‘Twĩre ũrĩa wĩrĩte mũthamaki, na ũrĩa nake mũthamaki akwĩrĩte; ndũgatũhithe ũndũ kana tũkũũrage,’

²⁶ Hĩndĩ iyo nawe ũmeere atĩrĩ, ‘Nĩgũthaita ndĩrathaitaga mũthamaki ndakae kũnjookia nyũmba-inĩ kwa Jonathani, ndigakuire kuo.’”

²⁷ Anene acio othe nĩmookire kũrĩ Jeremia, makĩmũũria ũhoru ũcio, nake akĩmeera ũrĩa wothe aathĩtwo nĩ mũthamaki oige. Nĩ ũndũ ũcio matiamwĩrĩre ũndũ ũngĩ, nĩgũkorwo gũtirĩ mũndũ waiguĩte ũrĩa maarĩtie na mũthamaki.

²⁸ Nake Jeremia agĩikara kũu kĩhingo-inĩ kĩa arangĩri nginya mũthenya ũrĩa itũũra rĩa Jerusalemu rĩatunyanirwo.

39

Kũgũa kwa Jerusalemu

Na rĩrĩ, itũũra rĩa Jerusalemu rĩatunyanirwo ũũ: ¹ Mwaka-inĩ wa kenda wa wathani wa Zedekia mũthamaki wa Juda, mweri-inĩ wa ikũmi, Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni nĩathiire gũtharĩkĩra itũũra rĩa Jerusalemu arĩ na mbũtũ ciake ciothe cia ita, akĩrĩrigiicĩria arĩtunyane.

² Nĩngĩ mũthenya wa kenda wa mweri wa ĩna wa mwaka-inĩ wa ikũmi na ũmwe wa wathani wa Zedekia, nĩguo rũthingo rwa itũũra rĩu inene rwatũrĩkirio.

³ Hĩndĩ iyo anene othe a mũthamaki wa Babuloni magĩtoonya na magĩikara Kĩhingo-inĩ gĩa Gatagatĩ: Nao nĩ Nerigali-Sharezuru wa Samugari, na Nebo-Sarisekimu mũtongoria ũmwe mũnene, na Nerigali-Sharezuru ũrĩa warĩ mũnene wathani-inĩ, marĩ hamwe na anene arĩa angĩ othe a mũthamaki wa Babuloni.

⁴ Rĩrĩa Zedekia mũthamaki wa Juda na thigari ciothe maamonire, makĩũra; makĩuma itũũra-inĩ rĩu inene ũtukũ magerete nĩjira ya mũgũnda-inĩ wa mũthamaki, kĩhingo-inĩ kĩrĩa kiarĩ gatagatĩ ga thingo cieri, magĩthĩ merekeire Araba.

⁵ No nayo mbũtũ ya andũ a Babuloni ikĩmateng’eria, igĩkorerera Zedekia werũ-inĩ ũrĩa mwaraganu wa Jeriko. Makĩmũnyiita, makĩmũtwarĩra Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni arĩ kũu Ribila bũrũri-inĩ wa Hamathu, na kũu nĩkuo aamũtuĩrĩre ciira.

⁶ Kũu Ribila nokuo mũthamaki wa Babuloni oragithĩirie ariũ a Zedekia, maitho-inĩ make, na akĩũragithia andũ othe arĩa maarĩ igweta kũu Juda.

⁷ Agĩcooka agĩkũũrithia Zedekia maitho na akĩmuoha na bĩngũ cia gĩcango nĩguo atwarwo Babuloni.

⁸ Andũ acio a Babuloni magĩcina nyũmba ya ũthamaki, o na nyũmba cia andũ arĩa angĩ, na makĩmomora thingo cia Jerusalemu.

⁹ Nebuzaradani, mūnene wa arangĩri a mūthamaki, agītaha andũ arĩa maatigaire kũu itũũra-inĩ thĩinĩ, akĩmatwara Babuloni marĩ hamwe na arĩa mēnēnĩte kũrĩ we o na andũ acio angĩ othe.

¹⁰ No rĩrĩ, Nebuzaradani ũcio mūnene wa arangĩri a mūthamaki, nĩatigirie andũ amwe arĩa maarĩ athĩĩni kũu bũrũri wa Juda, arĩa mataarĩ na kindũ kĩa; no hĩndĩ ĩyo akĩmahe mĩgũnda ya mĩthabibũ na mĩgũnda ya kũrĩma.

¹¹ Na rĩrĩ, Nebukadinezaru mūthamaki wa Babuloni nĩarutĩte watho ũkonĩ Jeremia, akeera Nebuzaradani ũcio mūnene wa arangĩri a mūthamaki atĩrĩ:

¹² “Muoe ũmũmenyerere; ndũkamwĩke ũũru, no ũmũhingagĩrie ũndũ o wothe ũrĩa angĩkũũria.”

¹³ Nĩ ũndũ ũcio Nebuzaradani ũcio mūnene wa arangĩri, na Nebuzaradani mūtongoria ũmwe mūnene na Nerigali-Sharezeru ũrĩa warĩ mūnene wathani-inĩ, o na anene acio angĩ othe a mūthamaki wa Babuloni

¹⁴ magĩtũmana, makiuga Jeremia arutwo kũu thĩinĩ wa nja ĩrĩa ya arangĩri. Nao makĩmũneana harĩ Gedalia mũrũ wa Ahikamu, mũrũ wa Shafani, nĩguo amũinũkie gwake mũciĩ. Nĩ ũndũ ũcio agĩtũũrania na andũ arĩa angĩ ao.

¹⁵ Rĩrĩa Jeremia aatũũrĩte oheetwo kũu thĩinĩ wa nja ĩrĩa ya arangĩri-rĩ, ndũmĩrĩri ya Jehova nĩyamũkinyĩrĩire akĩrwo atĩrĩ:

¹⁶ “Thĩĩ ũkeere Ebedi-Meleku ũrĩa Mũkushi atĩrĩ, ‘Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, ekuuga atĩrĩ: Ndĩ hakuhĩ kũhingia ũrĩa ndoigire atĩ nĩngarehere itũũra rĩrĩ inene mwanangĩko, no tĩ ũgaacĩru. Hĩndĩ ĩyo, maũndũ macio nĩmakahingio ũkĩmeyonagĩra na maitho.

¹⁷ No rĩrĩ, wee nĩngakũhonokia mũthenya ũcio, ũguo nĩguo Jehova ekuuga; wee ndũkaneanwo kũrĩ andũ acio wĩtigĩraga.

¹⁸ Nĩ nĩngakũhonokia; wee ndũkooragwo na rũhiũ rwa njora no nĩkahanokia muoyo waku, tondũ nĩ nĩ ũtũũrĩte wĩhokete, ũguo nĩguo Jehova ekuuga.’”

40

Jeremia Kũrekererio

¹ ĩno nĩyo ndũmĩrĩri ĩrĩa yakinyĩrĩire Jeremia yumĩte kũrĩ Jehova thũutha wa Nebuzaradani ũcio mūnene wa arangĩri a mūthamaki kũmũrekereria oime kũu Rama. Nĩakorete Jeremia arĩ muohe na mĩnyororo arĩ gatagatĩ-inĩ ka andũ arĩa othe maatahĩtwo kuuma Jerusalemu na Juda rĩrĩa maatwaragwo Babuloni marĩ ohe.

² Nake mūnene ũcio wa arangĩri a mūthamaki oona Jeremia, akĩmwĩra atĩrĩ, “Jehova Ngai waku nĩwe watũrĩire kũndũ gũkũ mwanangĩko ũyũ.

³ Na rĩu-rĩ, Jehova nĩatũmĩte gwĩkĩke ũguo; ekĩte o ta ũrĩa oigire. Maũndũ maya mothe meekĩkĩte nĩ ũndũ inyuĩ andũ aya nĩmwehĩrie Jehova na mũkiaga kũmwathĩkĩra.

⁴ No rĩrĩ, ũmũthĩ nĩngũkuohora mĩnyororo ĩno ũrĩ nayo moko. Ũka tũthĩ nawe Babuloni, akorwo nĩkũwenda, na nĩ nĩndĩkũmenyagĩrĩra; no ũngĩkorwo ndũkwenda tũthĩ nawe, tĩga gũũka. Atĩrĩrĩ, bũrũri ũyũ wothe ũrĩ mbere yaku; thĩĩ o harĩa hothe ũngĩenda.”

⁵ No rĩrĩ, Jeremia atanagarĩrũka acooke-rĩ, Nebuzaradani akĩmwarĩra rĩngĩ, akĩmwĩra atĩrĩ, “Cooka kũrĩ Gedalia mũrũ wa Ahikamu, mũrũ wa Shafani, ũrĩa mūthamaki wa Babuloni atuĩte mũrũgamĩrĩri wa matũũra ma Juda, mũgatũũre nake kũu hamwe na andũ arĩa angĩ, kana ũgĩthĩĩ o harĩa hangĩ hothe ũngĩenda.”

Ningĩ mūnene ūcio wa arangĩri akīmũhe irio, o na akīmũhe kīheo, akĩreka ethĩre.

⁶ Nĩ ūndũ ūcio Jeremia agĩthĩ kūrĩ Gedalia, mūrũ wa Ahikamu kũu Mizipa, magĩtũura nake gatagatĩ-inĩ ka andũ acio angĩ maatigĩtwo bũrũri-inĩ ūcio.

Gedalia Gũkunyaĩrwo

⁷ Rĩrĩa anene othe a mbũtũ cia ita na andũ ao arĩa maarĩ kũu bũrũri-inĩ ūcio mwaraganu maiguire atĩ mũthamaki wa Babuloni nĩatuĩte Gedalia mūrũ wa Ahikamu barũthi wa bũrũri ūcio, na atĩ nĩamũtuĩte mūrũgamĩrĩri wa arũme, na andũ-a-nja, na ciana, o acio maarĩ athĩni mũno kũu bũrũri ūcio, arĩa mataatahirwo matwarwo Babuloni-rĩ,

⁸ magĩthĩ kūrĩ Gedalia kũu Mizipa: nao maarĩ Ishumaeli mūrũ wa Nethania, na Johanani na Jonathanĩ ariũ a Karea, na Seraia mūrũ wa Tanihuthu, na ariũ a Efaĩ ūrĩa Mūnetofathi, na Jaazania mūrũ wa Mũmaakathi, marĩ na andũ ao.

⁹ Gedalia mūrũ wa Ahikamu, mūrũ wa Shafani akĩhĩta nĩguo amatĩrĩthie marĩ hamwe na andũ ao, akĩmeera atĩrĩ, “Tigai gwĩtigĩra gũtungatĩra andũ aya a Babuloni. Tũũrai bũrũri ūyũ na mũtungatage mũthamaki wa Babuloni, na nĩmũrĩonaga maũndũ mega.

¹⁰ Nĩ mwene nĩngũtũura gũkũ Mizipa nĩgeetha ndĩmwaragĩrĩrie kūrĩ andũ a Babuloni arĩa marĩũkaga kūrĩ ithuĩ, no inyuĩ-rĩ, thondekai ndibei, na mũgethage matunda ma hĩndĩ ya riũa,* o na maguta, mwĩigire ndigĩthũ-inĩ cianyu cia mũthiithũ, na mũtũũre matũũra-inĩ marĩa mwĩnyũitĩre.”

¹¹ Hĩndĩ rĩa Ayahudi arĩa othe maarĩ Moabi, na Amoni, na arĩa maarĩ Edomu, o na arĩa maarĩ mabũrũri marĩa mangĩ mothe maiguire atĩ mũthamaki wa Babuloni nĩatigĩtie matigari kũu Juda, na atĩ nĩatuĩte Gedalia mūrũ wa Ahikamu, mūrũ wa Shafani, barũthi wao-rĩ,

¹² othe magĩcooka bũrũri wa Juda kūrĩ Gedalia kũu Mizipa, moimĩte mabũrũri-inĩ mothe marĩa maahurunjũkĩire. Nao magĩthondekera ndibei nyingĩ, o na makĩgetha matunda maingĩ ma hĩndĩ ya riũa.

¹³ Johanani mūrũ wa Karea, marĩ na anene othe a mbũtũ cia ita arĩa maarĩ o kũu bũrũri ūcio mwaraganu, magĩũka kūrĩ Gedalia kũu Mizipa,

¹⁴ nao makĩmwĩra atĩrĩ, “Kaĩ ūtamenyete atĩ Balisi mũthamaki wa andũ a Amoni nĩatũmĩte Ishumaeli mūrũ wa Nethania oke akũrute muoyo?” No Gedalia mūrũ wa Ahikamu ndaametĩkirie.

¹⁵ Hĩndĩ iyo Johanani mūrũ wa Karea akĩarĩria Gedalia na hithe marĩ kũu Mizipa, akĩmwĩra atĩrĩ: “Njĩtikĩria thĩĩ ngoorage Ishumaeli mūrũ wa Nethania, na gũtirĩ mũndũ ūkũmenya ūhoru ūcio. Nĩ kĩĩ gĩgũtũma ende gũkũruta muoyo, nĩguo atũme Ayahudi aya othe mecookanĩrĩrie hariwe mahurunjũke, namo matigari ma Juda mathire biũ?”

¹⁶ Nowe Gedalia mūrũ wa Ahikamu akĩra Johanani mūrũ wa Karea atĩrĩ, “Ndũkae gwĩka ūndũ ta ūcio! Ūhoru ūcio ūraaria ūkoniĩ Ishumaeli ti wa ma.”

41

¹ Mweri-inĩ wa mũgwanja Ishumaeli mūrũ wa Nethania, mūrũ wa Elishama, ūrĩa warĩ wa rũciaro rwa mũthamaki na mbere aakoretwo arĩ ūmwe wa anene a mũthamaki, nĩookire arĩ na andũ ikũmi kūrĩ Gedalia mūrũ wa Ahikamu kũu Mizipa. Na rĩrĩa maarĩ hamwe makĩrĩa-rĩ,

* **40:10** Mũthamaki Nebukadinezaru aakinyire Jerusalemu hĩndĩ rĩa ngũyũ na thabibũ ciagethagwo.

² Ishumaeli mūrū wa Nethania hamwe na andū acio ikūmi mokīte nake magīūkīra, magītemanga Gedalia mūrū wa Ahikamu, mūrū wa Shafani na rūhiū rwa njora, makīūrāga mūdū ūcio mūthamaki wa Babuloni aatuīte barūthi wa būrūri ūcio.

³ Ishumaeli agīcooka akīūrāga Ayahudi othe arīa maarī na Gedalia kūu Mizipa, o ūndū ūmwe na thigari cia Babuloni iria ciarī kuo.

⁴ Mūthenya ūrīa warūmīrīre kūrāgwō kwa Gedalia, ūhoro ūcio ūtamenyetwo nī mūdū-rī,

⁵ andū mīrongo īnana meyenjete nderu, na magatembūranga nguo ciao, o na magetemanga mūrī nīmookire moimīte Shekemu, na Shilo, na Samaria, marī na ngano ya maruta na ūbumba, magīcīrehe thīnī wa nyūmba ya Jehova.

⁶ Ishumaeli mūrū wa Nethania akiuma Mizipa, agīthī akīrāga aka-matūnge. Rīrīa maacemanirie akīmeera atīrī, “Ūkaai kūrī Gedalia mūrū wa Ahikamu.”

⁷ Rīrīa maatoonyire thīnī wa itūūra, Ishumaeli mūrū wa Nethania na andū arīa maarī nake, makīmooraga, makīmaikia irima rīa maaī.

⁸ No rīrī, andū ikūmi thīnī wao makīra Ishumaeli atīrī, “Tiga gūtūūrāga! Tūrī na ngano na cairi, na maguta na ūkī iria tūhithīte werū-inī.” Nī ūndū ūcio agītigana nao na ndaamooragire hamwe na acio angī.

⁹ Na rīrī, irima rīu aikirie ciimba cia andū acio othe ooragīte, hamwe na kīimba kīa Gedalia, rīenjithītio nī Mūthamaki Asa rītuīke kīhitho gīake rīrīa angītharīkīrwo nī Baasha mūthamaki wa Isiraeli. Ishumaeli mūrū wa Nethania akīrīyūria ciimba cia andū acio moragītwo.

¹⁰ Ishumaeli nīanyiitire mīgweite andū acio angī othe arīa maīkaraga Mizipa, akīmataha: nao maarī airītu a mūthamaki, hamwe na andū acio angī othe arīa maatīgītwo kuo, arīa Nebuzaradani ūcio mūnene wa arangīri a mūthamaki aatuīte maroragwo nī Gedalia mūrū wa Ahikamu. Ishumaeli mūrū wa Nethania nīamatahīre akiumagara nao, agītūikania erekeire mūrīmo wa andū a Amoni akeeneane kūrī o.

¹¹ Rīrīa Johanani mūrū wa Kareā, na anene othe a mbūtū cia ita arīa maarī nake maiguire ūhoro wa ngero icio ciothe Ishumaeli mūrū wa Nethania aagerete-rī,

¹² makīoya andū ao othe na makīumagara makarūe na Ishumaeli mūrū wa Nethania. Nao makīmūkorerera hakuhī na handū haarī maaī maingī kūu Gibeoni.

¹³ Rīrīa andū acio othe Ishumaeli aarī nao monire Johanani mūrū wa Kareā na anene a mbūtū cia ita acio maarī nake-rī, othe magīkena.

¹⁴ Andū acio othe Ishumaeli aatahīte kūu Mizipa nīmahūdūkire, magīthī kūrī Johanani mūrū wa Kareā.

¹⁵ Nowe Ishumaeli mūrū wa Nethania na andū ake anana nīmetharire kuuma harī Johanani, makīūrīra kūrī andū a Amoni.

Kūrīra Būrūri wa Misiri

¹⁶ Hīndī īyo Johanani mūrū wa Kareā na anene othe a mbūtū cia ita acio maarī nake, magītongoria arīa othe maatigaire kuuma Mizipa, o acio aatunyanīte harī Ishumaeli mūrū wa Nethania thuutha wake kūrāga Gedalia mūrū wa Ahikamu: Nao maarī thigari, na andū-a-nja, na ciana, o na andū arīa mehokeirwo mawīra ma nyūmba ya mūthamaki, arīa aacooketie kuuma Gibeoni.

¹⁷ Nao magīthīi na mbere, makīraarīrīra Geruthu-Kimuhamu gūkuhī na Bethlehemu marī rūgendo-inī rwa gūthīi būrūri wa Misiri,

18 nĩguo moorĩre andũ a Babuloni. Nĩmetigagĩra andũ a Babuloni tondũ Ishumaeli mũrũ wa Nethania nĩooragĩte Gedalia mũrũ wa Ahikamu, ũrĩa watuĩtwo barũthi nĩ mũthamaki wa Babuloni.

42

1 Hĩndĩ ĩyo anene othe a mbũtũ cia ita, hamwe na Johanani mũrũ wa Karee, na Jezania mũrũ wa Hoshai, na andũ othe kuuma ũrĩa mũnini nginya ũrĩa mũnene, magĩthĩ harĩ

2 Jeremia ũcio mũnabii, makĩmwĩra atĩrĩ: “Twagũthaiha ĩtĩkĩra kũigua gũthaihana gwitũ, ũhooe Jehova Ngai waku nĩ ũndũ wa matigari maya mothe. Nĩgũkorwo o ta ũrĩa ũroona, o na gũtuĩka rĩmwe twarĩ aingĩ, rĩu tũtigaire o andũ anini.

3 Tũhooere harĩ Jehova Ngai waku nĩguo atwĩre kũrĩa twagĩrĩrwo nĩgũthĩ, na ũndũ ũrĩa twagĩrĩrwo nĩ gwĩka.”

4 Jeremia ũcio mũnabii akĩmacookeria atĩrĩ, “Nĩdamũigua, na no nginya ndĩmũhooere harĩ Jehova Ngai wanyu o ta ũguo mũnjũũrĩtie nĩjke; nĩngamwĩra ũrĩa wothe Jehova ekuuga, na ndĩrĩ ũndũ o na ũmwe ngaaga kũmwĩra.”

5 Hĩndĩ ĩyo makĩĩra Jeremia atĩrĩ, “Jehova arotuĩka mũira wa ma na mwĩhokeku wa gũtũũkĩrĩra, tũngĩkaaga gwĩka kũringana na ũrĩa wothe Jehova Ngai waku agaagũtũma ũtwĩre.

6 ũndũ ũrĩa ũgũtwĩra, ũrĩ mwega kana ũrĩ mũũru, nĩtũgwathĩkĩra Jehova Ngai witũ, o ũcio tũragũtũma kũrĩ we, nĩgeetha na ithuĩ tuonage maũndũ mega, nĩ ũndũ nĩtũgwathĩkĩra Jehova Ngai witũ.”

7 Mĩthenya ikũmi yathira, ndũmĩrĩri ya Jehova nĩyakinyĩrĩre Jeremia.

8 Nĩ ũndũ ũcio agĩta Johanani mũrũ wa Karee, marĩ na anene othe a mbũtũ cia ita acio maarĩ nake, o na andũ acio angĩ othe kuuma ũrĩa mũnini nginya ũrĩa mũnene, makĩũngana hamwe.

9 Akĩmeera atĩrĩ, “Ũũ nĩguo Jehova Ngai wa Isiraeli o ũcio mwandekirie kũrĩ we ndĩmũtwarĩre mathaihana manyu, ekuuga:

10 ‘Atĩrĩrĩ, inyuĩ mũngĩkara gũkũ bũrũri ũyũ, nĩngatũma mũikare mũgaaciire, na ndigacooka kũmũhurunja; nĩngamũhaanda na ndigacooka kũmũmunya, tondũ nĩndĩraigua kĩaha nĩ ũndũ wa mwanangĩko ũrĩa ndĩmũreheire.

11 Tigai gwĩtigĩra mũthamaki wa Babuloni, ũcio mwĩtigĩrĩte. Jehova ekuuga atĩrĩ, mũtikamwĩtigĩre, nĩgũkorwo ndĩ hamwe na inyuĩ, nĩngamũhonokia ndĩmũrute moko-inĩ make.

12 Nĩngamũiguĩra tha, nĩguo o nake ndũme amũiguĩre tha, amũcookie bũrũri ũyũ wanyu kũũmbe.

13 “No rĩrĩ, mũngĩkiuga atĩ, ‘Ithuĩ tũtigũikara gũkũ bũrũri ũyũ,’ na nĩ ũndũ ũcio mũremere Jehova Ngai wanyu,

14 na kana muuge atĩrĩ, ‘Aca, ithuĩ tũgũthĩ gũtũũra bũrũri wa Misiri, kũrĩa tũtagacooka kuona mbaara, kana kũigua karumbeta, kana ng’aragu nĩ ũndũ wa kwaga mũgate,’

15 Kĩguei ndũmĩrĩri ya Jehova, inyuĩ matigari ma Juda. Ũũ nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, ekuuga: ‘Mũngĩkorwo nĩmũtuĩte atĩ nĩmũgũthĩ bũrũri wa Misiri, na inyuĩ mũthĩ mũgatũũre kuo-rĩ,

16 hĩndĩ ĩyo rũhiũ rwa njora rũu mwĩtigĩrĩte, nĩrũkamũhita kuo, na ng’aragu ĩyo ĩramũmakia nĩĩkamũrũmĩrĩra nginya bũrũri wa Misiri, na kũu nĩkuo mũgaakuĩra.

17 Ti-itherũ, arĩa othe matuĩte atĩ nĩmegũthĩ bũrũri wa Misiri magatũũre kuo, makoorageo na rũhiũ rwa njora, na ng’aragu, o na

mũthiro; gũtirĩ o na ũmwe wao ũgaatigara kana orĩre mwanangĩko ũrĩa ngaamarehithĩria.'

¹⁸ Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli ekuuga atĩrĩ: 'O ta ũrĩa marakara na mang'ũrĩ makwa maitĩrĩrio andũ arĩa maatũũraga Jerusalem-rĩ, ũguo noguo mũgaitĩrĩrio mang'ũrĩ makwa rĩrĩa mũgaathĩ kũu bũrũri wa Misiri. Mũgaatuĩka ta kĩndũ kĩrume, na mũtuĩke kĩndũ kĩrĩ magigi, o na kĩndũ gĩa gũtuĩrwo ciira, na kĩa njono; mũtikoona kũndũ gũkũ rĩngĩ.'

¹⁹ "Inyuĩ matigari maya ma Juda, Jehova amwĩrĩte atĩrĩ, 'Mũtigaathĩ bũrũri wa Misiri.' Menyai wega ũndũ ũyũ: Ũmũthĩ ũyũ nĩndamũmenyithia

²⁰ atĩ nĩmweĩkire ũũru rĩrĩa mwandũmire thĩ kũrĩ Jehova Ngai wanyu, mũkĩnjũra atĩrĩ, 'Tũhooere kũrĩ Jehova Ngai witũ; twire ũrĩa wothe ekuuga, na ithuĩ nĩtũkũwĩka.'

²¹ Nĩ nĩndamũcookeria ũhoro ũcio ũmũthĩ, no rĩrĩ, mũtiathĩkĩre Jehova Ngai wanyu hari maũndũ macio mothe aandũmĩte ndĩmwĩre.

²² Nĩ ũndũ ũcio, rĩu menyai wega ũũ: Nĩmũkooragwo na rũhiũ rwa njora, na ng'aragu, o na mũthiro mũrĩ kũndũ kũu mũrenda gũthĩ gũtũura."

43

¹ Rĩrĩa Jeremia aarĩkirie kũhe andũ acio ndũmĩrĩri ya Jehova Ngai wao, ũhoro ũrĩa wothe Jehova aamũtũmĩte akameere-rĩ,

² Azaria mũrũ wa Hoshai, na Johanani mũrũ wa Karea, marĩ hamwe na andũ othe arĩa etĩĩ, makĩira Jeremia atĩrĩ, "Wee nĩũraheenanania! Jehova Ngai witũ ndagũtũmĩte ũuke ũtwire atĩrĩ, 'Mũtikanathĩ bũrũri wa Misiri gũtũura kuo.'

³ No rĩrĩ, Baruku mũrũ wa Neria nĩwe ũkũringĩrĩrie ũtũũkĩrĩre, nĩguo tũneanwo kũrĩ andũ a Babuloni, nĩguo matũũrage, kana matũtahe, matũtware Babuloni."

⁴ Nĩ ũndũ ũcio Johanani mũrũ wa Karea marĩ hamwe na anene othe a mbũtũ cia ita, o na andũ othe, makĩrega gwachĩkĩra watho wa Jehova wa gũikara kũu bũrũri wa Juda.

⁵ Handũ ha ũguo, Johanani mũrũ wa Karea hamwe na anene othe a mbũtũ cia ita magĩtongoria matigari mothe ma andũ a Juda, o acio macookete nĩguo maikare kũu bũrũri wa Juda moimĩte ndũrĩrĩ-inĩ ciothe kũria mahurunjĩtwo.

⁶ Nĩngĩ magĩtongoria arũme othe, na andũ-a-nja na ciana, o na airĩtu a mũthamaki acio Nebuzaradani mũnene wa arangĩri a mũthamaki aatĩgĩre Gedalia mũrũ wa Ahikamu, mũrũ wa Shafani, o na magĩtongoria Jeremia ũcio mũnabii, na Baruku mũrũ wa Neria.

⁷ Nĩ ũndũ ũcio magĩthĩ bũrũri wa Misiri, makĩremera Jehova, na magĩthĩ o nginya Tahapanahesi.

⁸ Na marĩ kũu Tahapanahesi, ndũmĩrĩri ya Jehova igĩkinyĩra Jeremia, akĩrwo atĩrĩ:

⁹ "Oya mahiga manene na guoko gwaku, Ayahudi makwĩroreire, ũthĩ ũmathike na rĩũmba hau nja haarĩtwo maturubarĩ itoonyero-inĩ rĩa nyũmba ya Firaũni kũu Tahapanahesi.

¹⁰ Hĩndĩ iyo ũmeere atĩrĩ, 'Ũũ nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, ekuuga: Nĩngũtũmanĩra ndungata yakwa Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni, na nĩngahaanda gĩtĩ gĩake kĩa ũthamaki igũrũ

rĩa mahiga maya ndathika haha; nĩakamba hema yake ya ũnene igũrũ rĩamo.

¹¹ Nĩagooka atharĩkĩre bũrũri wa Misiri, oragithie andũ arĩa maathĩrĩrio gũkua, na atũme arĩa maathĩrĩrio gũtahwo matahwo, nao arĩa maathĩrĩrio kũuragwo na rũhiũ rwa njora mooragwo naruo.

¹² Nĩagacina hekarũ cia ngai cia Misiri; agaacina hekarũ ciao na atahe ngai ciao. O ta ũrĩa mũrĩthi ehumbaga nguo yake, noguo akehumba bũrũri wa Misiri, acooke oime kuo atarĩ mũhutie.

¹³ Nĩakoinanga itugĩ iria ihooyagwo, iria irĩ thĩnĩ wa hekarũ ya riũa kũu bũrũri wa Misiri, na acooke acine hekarũ cia ngai cia bũrũri wa Misiri ithire.' "

44

Mwanangĩko nĩ ũndũ wa Kũhooya Mĩhianano

¹ Ino niyo ndũmirĩri irĩa yakinyĩrĩre Jeremia ikoniĩ Ayahudi othe arĩa matũuraga bũrũri wa Misiri ya Mũhuro*: kũu Migidoli, na Tahapanahesi, na Nofu, o na kũu Misiri ya mwena wa rũgongo, akĩrwo atĩrĩ:

² "Ūũ nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, ekuuga: Inyuĩ nĩmweyoneire mwanangĩko mũnene ũrĩa ndaarehithĩirie Jerusalemu o na matũũra mothe ma Juda. Ūmũthĩ ũyũ nĩmatiganĩrio, magakira ihooru na makaanangĩka

³ nĩ ũndũ wa ũuru ũrĩa mekĩte. Nĩmathĩrĩkirie, magĩtũma ndakare nĩ ũndũ wa gũcinĩra ngai ingĩ ũbumba, o na nĩ ũndũ wa kũhooya ngai ingĩ iria matooĩ, kana ikamenywo nĩ inyuĩ, o na kana nĩ maithe manyu.

⁴ Ndatũrĩte ndĩmatũmagĩra ndungata ciakwa cia anabii kaingĩ, o arĩa maameeraga atĩrĩ: 'Tigai gwĩka ũndũ ũyũ ũrĩ magigi, o ũyũ nĩ thũire!'

⁵ No rĩrĩ, matiigana gũthĩkĩrĩria kana kũrũmbũiya ũhoro ũcio; matiagarũrũkire matigane na waganu wao, kana matige gũcinĩra ngai ingĩ ũbumba.

⁶ Nĩ ũndũ ũcio, marakara makwa mahiũ magĩtũka; magĩakana matũũra-inĩ ma Juda na njĩra-inĩ cia Jerusalemu, nakuo gũgĩtigwo gwaũũka kũndũ kwanangĩku gũgakira ihooru, o ta ũguo gũtarĩ ũmũthĩ.

⁷ "Riu-rĩ, Jehova Ngai Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, ekũuria ũũ: Nĩ kũ gũgũtũma mwĩrehere mwanangĩko mũnene ũguo na njĩra ya kweheria arũme na andũ-a-nja, na ciana na nenge kuuma Juda, na inyuĩ mũkeniina, gũkaaga mũndũ o na ũmwe ũtigarĩte?

⁸ Mũraathĩrĩkia nĩkĩ, mũgatũma ndaakare nĩ ũndũ wa kĩrĩa mũthondekete na moko manyu na ũndũ wa gũcinĩra ngai ingĩ ũbumba gũkũ bũrũri wa Misiri, kũrĩa mũkĩte gũtũũra? Nĩmũkwĩniina na mũtũũke kũndũ gĩa kũrumagwo na gĩa kũnyararwo thĩnĩ wa ndũrĩri ciothe cia thĩ.

⁹ Kaĩ mũriganĩrwo nĩ maũndũ ma waganu marĩa mekirwo nĩ maithe manyu, na athamaki na atumia-athamaki a Juda, na maũndũ ma waganu marĩa inyuĩ na atumia anyu mwekire bũrũri-inĩ wa Juda na njĩra-inĩ cia Jerusalemu?

¹⁰ Nginya ũmũthĩ, matĩrĩ menyiihia, kana makaake gĩtũũ, kana makarũmirĩra watho wakwa, o na kana uuge wa kũrũmagĩrĩrwo ũrĩa ndaamũheire inyuĩ na maithe manyu.

* **44:1** Ayahudi aya nĩ arĩa maatahĩtwo magatwarwo bũrũri wa Misiri (2Ath 23:34), na nikuonania he kahinda kaahĩtũkĩte thuutha wa maũndũ ma Jer 43.

11 “Nĩ ùndũ ùcio, Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, ekuuga atĩrĩ: Nĩnduĩte atĩ nĩngũmũrehithĩria mwanangĩko, na nyanangithie Juda guothe.

12 Nĩngweheria matigari ma Juda macio matuĩte atĩ nĩmegũthĩĩ bũrũri wa Misiri magatũũre kuo. Othe magaatĩrĩra bũrũri wa Misiri; makooragwo na rũhiũ rwa njora, kana makue nĩ ng’aragu, kuuma ũrĩa mũnini nginya ũrĩa mũnene, othe makaaniinwo na rũhiũ rwa njora kana ng’aragu. Magaatuĩka o ta kĩndũ kĩrume na kĩndũ kĩrĩ magigi, o na kĩndũ gĩa kũmenwo na kia njono;

13 andũ arĩa matũũraga bũrũri wa Misiri nĩngamaherithia na rũhiũ rwa njora, na ndĩmaherithie na ng’aragu o na mũthiro, o ta ũrĩa ndaaherithirie Jerusalemu.

14 Gũtirĩ mũndũ o na ũmwe wa matigari ma Juda acio mathiĩte gũtũũra bũrũri wa Misiri ũkaahonoka, kana atigare nĩguo acooke bũrũri wa Juda, ũrĩa meriragĩria gũgaacooka magatũũre kuo; gũtirĩ ũgaacooka, tĩa o andũ anini arĩa mageethara.”

15 Hĩndĩ iyo andũ othe arĩa maamenyete atĩ atumia ao nĩmacinagĩra ngai ingĩ ũbumba, marĩ hamwe na atumia arĩa othe maarĩ ho, marĩ kiũngano kinene, o hamwe na andũ arĩa othe maatũũraga Misiri ya mũhuro na ya Rũgongo, makĩra Jeremia atĩrĩ,

16 “Ithuĩ tũtingĩthikĩrĩria ndũmĩrĩri iyo ũtwarĩrie ũkĩgwetaga rĩtwa rĩa Jehova!

17 Gũtirĩ nganja ithuĩ no tũgwĩka ũrĩa wothe tuoigire atĩ nĩtũgwĩka: Nĩtũricinagĩra Mũthamaki-Mũndũ-wa-nja wa kũũria Igũrũ ũbumba, na tũmũitaĩre maruta ma indo cia kũnyuuo, o ta ũrĩa ithuĩ ene, na maithe maitũ, na athamaki aitũ o na anene aitũ, meekaga matũũra-inĩ ma Juda na njĩra-inĩ cia Jerusalemu. Mahinda macio twarĩ na irio nyingĩ, na tũkagaacĩra, na tũtionaga ũũru.

18 No rĩrĩ, kuuma twatiga gũcinĩra Mũthamaki-Mũndũ-wa-nja wa kũũria Igũrũ ũbumba, na tũgĩtiga kũmũrutagĩra magongona ma indo cia kũnyuuo-rĩ, tũtirĩ kĩndũ tũkoretwo tũrĩ nakio, na tũniinagwo na rũhiũ rwa njora na ng’aragu.”

19 Atumia nao magĩcooka makĩongerera atĩrĩ, “Rĩrĩa twacinagĩra Mũthamaki-Mũndũ-wa-nja wa kũũria Igũrũ[†] ũbumba, na tũkamũrutagĩra magongona ma indo cia kũnyuuo-rĩ, githĩ o nao athuuri aitũ matiamenyaga atĩ nĩtwamũthondekagĩra tũmĩgate tũrĩ na mũhianano wake, na tũkamũrutagĩra magongona ma indo cia kũnyuuo?”

20 Hĩndĩ iyo Jeremia akĩarĩria andũ othe, arũme na andũ-a-nja, acio maamũcookagĩria ũhoro, akĩmeera atĩrĩ,

21 “Githĩ Jehova ndaaririkanire na agĩciiria ũhoro wa ũbumba ùcio wacinagĩrwo matũũra-inĩ macio ma Juda na njĩra-inĩ cia Jerusalemu nĩ inyuĩ, na maithe manyu, na athamaki anyu, na anene anyu, o na andũ othe a bũrũri ùcio?

22 Na rĩrĩa Jehova aaremĩrwo nĩ gũcooka gũkĩrĩrĩria ciiko cianyu cia waganu na maũndũ marĩ magigi macio mwekaga-rĩ, bũrũri wanyu ũgĩtuĩka kũndũ gwa kũnyuitwo nĩ kĩrumi, na ũgĩtuĩka kũndũ gũkĩrĩte ihooru, gũtarĩ andũ matũũraga kuo, o ta ũguo gũtarĩ ũmũthĩ.

23 Nĩ ùndũ inyuĩ nĩmũcinĩte ũbumba mũkehĩria Jehova, na nĩmũregete kũmwathĩkĩra, kana kũrũmĩrĩra watho wake kana uuge wake wa

[†] 44:19 Mũthamaki-Mũndũ-wa-nja wa kũũria Igũrũ yarĩ ngai ya andũ a Babuloni irĩa yatũkaga yarĩ na ũhoti wa gũtũma mũndũ aciare.

kūrūmīrīrwo, o na kana irīra ciake-rī, nīkīo mwanangīko ūyū ūmūkorete rīu, o ta ūrīa mūrōna.”

²⁴ Nīngī Jeremia akīra andū othe, hamwe na andū-a-nja acio, atīrī, “Ta iguai ndūmīrīri ya Jehova, inyuī andū othe a Juda mūrī gūkū būrūri wa Misiri.

²⁵ Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, ekuuga atīrī: Inyuī na atumia anyu nīmuonanītie na cīko cianyu ūrīa mweranīire rīrīa mwoigire atīrī, ‘Gūtīrī nganja, ithuī no nginya tūhingie mūhītwa irīa twehītire atī nītūrīcinagīra Mūthamaki-Mūdū-wa-nja wa kūrīra Igūrū ūbumba, na nītūrīmūrutagīra maruta ma indo cia kūnyuuo.’

“Thiī na mbere, ikai ūrīa mweranīire! Hingiai mūhītwa yanyu!

²⁶ No rīrī, iguai ndūmīrīri ya Jehova, inyuī Ayahudi othe arīa mūtūraga būrūri wa Misiri: Jehova ekuuga atīrī, ‘Nīndihītē na rītwa rīakwa inene, ngoiga gūtīrī mūdū o na ūmwe wa kuuma Juda ūtūraga handū o hothe thiīni wa būrūri wa Misiri ūgaacooka kūgweta rītwa rīakwa kana ehīte akiugaga atīrī, “Ti-itherū o ta ūrīa Mwathani Jehova atūraga muoyo.”

²⁷ Nīgūkorwo nīndīmacūthīrīrie ndīmarehere ūuru, no ti ndīmarehere wega; Ayahudi arīa marī būrūri wa Misiri nīmakaniinwo na rūhiū rwa njora na ng’aragu, nginya othe mathire biū.

²⁸ Arīa makaahonoka kūrāgwo na rūhiū rwa njora macooke būrūri wa Juda moimīte būrūri wa Misiri magaakorwo marī anini mūno. Hīndī iyo matigari mothe ma andū a Juda arīa mathīte gūtūra būrūri wa Misiri, nīmakamenya nī kiugo kīa ū gīkaarūgama: nī gīakwa kana nī kīao.’

²⁹ “Jehova ekuuga atīrī: ‘Ūndū ūyū nīguo nūgaatuīka kīmenyithia kīanyu atī nīngamūherithia mūrī gūkū, nīguo mūmenye atī ti-itherū uge wakwa wa kūmūrehithīria ūuru nīukehaanda.’

³⁰ Ū ū nīguo Jehova ekuuga: ‘Nīngūneana Firaūni Hofira mūthamaki wa būrūri wa Misiri kūrī thū ciake irīa icaragia kūmūruta muoyo, o ta ūrīa ndaaneanire Zedekia mūthamaki wa Juda moko-inī ma Nebukadinezaru mūthamaki wa Babuloni, thū irīa yacaragia kūmūruta muoyo.’”

45

Ndūmīrīri kūrī Baruku

¹ Ū nīguo mūnabii Jeremia eerire Baruku mūrū wa Neria, mwaka-inī wa kana wa wathani wa Jehoiakimu mūrū wa Josia mūthamaki wa Juda, thutha wa Baruku kwandīka ūhoro ūrīa Jeremia aamwīraga andīke ibuku-inī rīa gīkūnjo:

² “Ū ū nīguo Jehova, Ngai wa Isiraeli, arakwīra wee Baruku:

³ Woigire atīrī, ‘Kaī ndī na haaro-ī! Jehova nīanyongereire kīeha igūrū rīa ruo rūrīa ndī naruo; nīnogetio nī gūcaaya, na ngaaga ūhurūko.’”

⁴ Jehova oigire atīrī, “Mwīre atīrī: ‘Ū ū nīguo Jehova ekuuga: Nīngang’aurania kīrīa njakīte, na munye kīrīa haandīte būrūri-inī ūyū wothe.

⁵ No ūgīcooke wīcarīrie maūdū manene? Tīga kūmacaria. Nīgūkorwo nīngarehithīria andū othe mwanangīko, ūguo nīguo Jehova ekuuga, no rīrī, kūrīa goothe ūrīthiāga ningatūma wīthare ūhonokie muoyo waku.’”

46

Ndūmīrīri ikonī Būrūri wa Misiri

¹ Ino nīyo ndūmīrīri ya Jehova ikonī ndūrīrī irīa yakinyīrīire mūnabii Jeremia:

2 Ha ũhoro ũkonĩ bŭrŭri wa Misiri:

İno nŭyo ndŭmĩrĩri ya gŭũkĩrĩra mbŭtũ cia ita cia Firaũni Neko, mŭthamaki wa bŭrŭri wa Misiri, iria ciahoteirwo kũu Karikemishi, Rũũ-inĩ rwa Farati, nĩ Nebukadinezaru mŭthamaki wa Babuloni, mwaka-inĩ wa kana wa wathani wa Jehoiakimu mŭrũ wa Josia, mŭthamaki wa Juda:

3 “Thagathagai ngo cianyu, iria nene na tŭrĩa tŭnini,
mŭthĩi mbaara-inĩ!

4 Tandĩkai mbarathi,
mŭcihaice!

Rũgamai o mŭndũ handũ hake
mwĩkĩrĩte ngũbia cia igeri!

Kumuthai matimũ manyu,
na mwĩhumbe nguo cianyu cia mbaara.

5 Nĩ kĩĩ ndĩrona?

Nĩamaku mũno,
nĩmaracooka na thuutha,
njamba ciao nĩndoorie.

Nĩmetharĩte na ihenya
matekwĩhũgũra,
na kũrĩ na itua-nda mĩena yothe,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

6 “Arĩa marĩ ihenya matingĩhota kũũra,
kana arĩa marĩ hinya meethare.

Mwena wa gathigathini kũu Rũũ-inĩ rwa Farati
mahĩngagwo makagũa.

7 “Nũũ ũyũ wĩyambararĩtie ta Rũũ rwa Nili,
akaambarara ta njũũ irĩ na ndiihũ cia maaĩ?

8 Bŭrŭri wa Misiri wĩyambararĩtie ta Rũũ rwa Nili,
ũkambarara ta njũũ irĩ na ndiihũ cia maaĩ.

Oigaga aĩrĩ, ‘Nĩngũiyũra nginya humbĩre thĩ;
nĩngwananga matũũra marĩa manene na andũ arĩa matũũraga kuo.’

9 Guthũkai, inyuĩ mbarathi ici!

Mateng’eriei hatarĩ itherũ, inyuĩ mŭtwarithagia ngaari cia ita.
Umagarai, inyuĩ njamba ici cia ita:

inyuĩ andũ a Kushi na a Putu, inyuĩ mũũĩ kŭrũmia ngo,
na inyuĩ andũ a Ludu, inyuĩ mũgeetaga ũta.

10 No rĩrĩ, mŭthenya ũcio nĩ wa Mwathani, o we Jehova Mwene-Hinya-
Wotho:

nĩ mŭthenya wa kwĩrĩhĩria, erĩhĩrie harĩ thũ ciake.

Rũhiũ rwa njora rũkaarĩa nginya rũhũũne,
rũkaanyua thakame yao nginya rũnyootoke.

Nĩgũkorwo Mwathani, o we Jehova Mwene-Hinya-Wotho, nĩakarutĩra
igongona

kũu bŭrŭri wa mwena wa gathigathini gũkuhĩ na Rũũ rwa Farati.

11 “Ambata, ũkinye Gileadi, ũgĩire ndawa,
wee Mũĩritu Gathirange, Mwarĩ wa bŭrŭri wa Misiri.

No rĩrĩ, ũingĩhagia ndawa icio mũno, o tũhũ;
gũtirĩ ingĩkũhonia.

12 Ndũrĩrĩ nĩikaigua ũhoro wa gũconorithio gwaku;
kĩrĩro gĩaku gĩkaaiyũra thĩ.

Njamba ikaahingagwo nĩ irĩa ãngĩ;
cierĩ ikaagũa thĩ hamwe.”

13 Ino nĩyo ndũmĩriri irĩa Jehova aaheire Jeremia ũcio mũnabii ikoniĩ gũũka kwa Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni, gũtharĩkĩra bũrũri wa Misiri:

14 “Anĩrĩrai ũhoro ũyũ bũrũri-inĩ wa Misiri, na mũũhunjie kũu Migidoli; ningĩ mũũhunjanĩrie kũu Nofu na Tahapanahesi:

‘Rũgamai harĩa hamwagĩrĩire na mwĩhaarĩrie, nĩgũkorwo rũhiũ rwa njora nĩrũrarĩa arĩa mamũthiũrũrũkĩirie.’

15 Nĩ kĩĩ gĩgũtũma njamba cianyu cia ita ciaraganio thĩ? Itingihota gwĩtiiria, nĩgũkorwo Jehova nĩwe ũgaacitindĩka acigũithie thĩ.

16 Nĩkahĩngwo rĩngĩ na rĩngĩ;
ikaagũanĩra o mũndũ igũrũ rĩa ũrĩa ũngĩ.

Ikoiga atĩrĩ, ‘Ūkĩrai, nĩtũcookei kũrĩ andũ aitũ, kũrĩa twaciarĩirwo, tweherere rũhiũ rũrũ rwa njora rwa mũtũhatĩrĩria.’

17 Marĩ kũu makaanagĩrĩa, makoiga atĩrĩ, ‘Firaũni mũthamaki wa bũrũri wa Misiri, nĩ inegene rĩa tũhũ; nĩorirwo nĩ mweke wake.’”

18 Mũthamaki, o we ũrĩa wĩtagwo
Jehova Mwene-Hinya-Wothe, ekuuga atĩrĩ,
“Ti-itherũ o ta ũrĩa nĩ ndũũraga muoyo-rĩ,
nĩ kũrĩ mũndũ ũroka, ũgaakorwo ahaana ta Kĩrĩma gĩa Taboru
kĩrĩ gatagatĩ-inĩ ka irĩma iria ingĩ,
o na ta ũrĩa Kĩrĩma gĩa Karimelĩ kĩaana kĩrĩ hakuhĩ na iria.

19 Oha mĩrigo yaku ya gũthiĩ nayo kũrĩa ũgaatahwo, ũtwarwo,
wee ũtũũraga bũrũri wa Misiri,
nĩgũkorwo Nofu gũkaanangwo, kwage kĩndũ,
o na gũkire ihooru, gũtarĩ mũndũ wa gũgũtũũra.

20 “Bũrũri wa Misiri ũhaana moori njega mũno,
no rĩrĩ, nĩ harĩ mbogo kanyarare irooka
kũmĩũkĩrĩa, yumĩte mwena wa gathigathini.

21 Thigari cia mũcaara iria irĩ kuo
ihaana ta njaũ cia gĩcegũ.
O nao nĩmakagarũrũka more marĩ hamwe,
matikahota gwĩtiiria,

nĩgũkorwo mũthenya wa mwanangĩko nĩũkamakorerera,
na nĩrĩo ihinda rĩao rĩa kũherithio.

22 Mũrurumo wa andũ a Misiri ũgaatuĩka ta wa nyoka rĩrĩa irethara,*
rĩrĩa thũ igooka irĩ na hinya;
magaagũũkĩrĩa na mathanwa,
o ta andũ maratema mĩti.”

23 Jehova ekuuga atĩrĩ,
“Nĩmagatema mũtitũ wakuo,
o na ũrĩ mũtumanu ũguo.
Tondũ nĩ andũ aingĩ mũno gũkĩra ngigĩ,
na matingĩtarĩka.

24 Mwarĩ ũcio wa bũrũri wa Misiri nĩagaconorithio,

* 46:22 Athamaki a bũrũri wa Misiri maahũthagĩra rũrũri rwa nyoka taarĩ guo ũhoti wa wathani wao.

akaanenganĩrwo kũrĩ andũ a mwena wa gathigathini.”

²⁵ Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, ekuuga atĩrĩ: “Ndĩ hakuhĩ kũherithia Amoni ngai ya Thebesi, na Firaũni, na bũrũri wa Misiri na ngai ciaku, na athamaki akuo, na arĩa othe mehokaga Firaũni.

²⁶ Ningamaneana kũrĩ andũ arĩa mendaga kũmaruta muoyo, ndĩmaneane kũrĩ Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni na anene ake. No rĩrĩ, thuutha-inĩ bũrũri wa Misiri nĩgũgatũrwo nĩ andũ rĩngĩ o ta tene,” ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

²⁷ “Tiga gwĩtigĩra, wee Jakubu ndungata yakwa:
o nawe Isiraeli-rĩ, ndũkamake.

Ti-itherũ nĩngakũhonokia ngũrutĩte kũndũ kũraya,
njiaro ciaku ciume bũrũri ũria ciatahirwo igĩtarwo.
Jakubu nĩagakorwo na thayũ na ũgitĩri rĩngĩ,
na gũtĩri mũndũ ũgaatũma acooke gwĩtigĩra.”

²⁸ Jehova ekuuga atĩrĩ “Tiga gwĩtigĩra,
wee Jakubu ndungata yakwa, nĩgũkorwo ndĩ hamwe nawe.

o na ingĩkaniinũkia ndũrĩrĩ ciothe
kũria ndarekire mũtarwo mũrĩ atahe-rĩ,
wee ndigakũniina biũ,
no rĩrĩ, nĩngakũherithia na kĩhooto;
ndigakũreka ũthĩ o ũguo ũtahirithĩtio.”

47

Ndũmĩrĩri ikonĩ Andũ a Filisti

¹ Ino niyo ndũmĩrĩri ya Jehova rĩa yakinyĩrĩre Jeremia ũria mũnabii, ikonĩ andũ a Filisti, Firaũni atanatharĩkĩra Gaza:

² Jehova ekuuga atĩrĩ:

“Ta rora ũria kĩguũ kia maaĩ kĩroima na kũu mwena wa gathigathini;
nĩgĩgũtuĩka ta rũũ rĩuyũru mũno, rũkoina.

Megũtherera moinĩre bũrũri na kĩa gĩothe kĩri kuo,
na moinĩre matũura-inĩ na arĩa matũuraga kuo.

Andũ nĩmagakaya;
arĩa othe maikaraga bũrũri ũcio makaarĩra na magarike,

³ maigua mũkubio wa mbarathi igĩteng’era,
na inegene rĩa ngaari cia ita cia thũ ciao,
o na mũrurumo wa magũrũ ma ngaari icio.

Maithe ma ciana matikehũgũra mateithie ciana ciao;
moko mao magaikara o ũguo maregerete.

⁴ Nĩgũkorwo mũthenya nĩmũkinyu
wa kũniina andũ a Filisti othe,
na wa kweheria matigari mothe ma andũ
arĩa mangĩteithia Turo na Sidoni.
Jehova arĩ hakuhĩ kwananga andũ a Filisti,
acio maatigaire kuuma hũgũrũrũ-inĩ cia Kafitori.

⁵ Andũ a Gaza makeenjwo njuĩrĩ macakae;
Ashikeloni nakuo gũgaakira ki.
Atĩrĩrĩ, inyuĩ matigari maya mũrĩ kũu werũ-inĩ,
mũgũtũura mwĩtemangaga nginya-rĩ?

⁶ “Mũrarĩra mũkooria atĩrĩ,
‘Wee, rũhiũ rwa njora rwa Jehova-rĩ,
ũgũthĩ na mbere nginya rĩ ũngĩkaahurũka?

Wĩcookie njora-inĩ;
 hurũka na ũkire o ro ũguo.’
 7 No rĩrĩ, rũngĩkĩhuurũka atĩa,
 o rĩrĩa arĩ Jehova ũrwathĩte,
 o rĩrĩa arwĩrĩte rũtharĩkĩre Ashikeloni,*
 o na kũu ndwere-inĩ cia iria?”

48

Ndũmĩrĩri ĩkonĩ Moabi

¹ Ha ũhoro ũkonĩ bũrũri wa Moabi:

Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli ekuuga atĩrĩ:
 “Wũi-ĩiya, nĩ ũndũ Nebo nĩgũkwanangwo-ĩ.

Kiriathaimu nĩgũgaconorithio na gũtunyanwo;
 kũgĩtĩro kĩrĩa kĩrũmu nĩgũgaconorithio na kĩharaganio.

² Moabi gũtigacooka kũgaathĩrĩrio rĩngĩ;
 kũu Heshiboni andũ nĩmagathugunda ũrĩa megũgũũkĩrĩra, makoiga
 atĩrĩ:

‘Ũkai, nĩtũniinei rũrĩrĩ rũu.’

O nawe itũura rĩa Madimeni-rĩ, nĩũgakirio ki;
 rũhiũ rwa njora nĩrũgagũteng’eria.

³ Ta thĩkĩrĩria mbu ĩyo ĩroigwo kũu Horonaimu,
 mbu nĩ ũndũ wa kũniinanwo kũnene na mwanangĩko.

⁴ Bũrũri wa Moabi nĩũkonũhwo:
 ciana ciakuo cia ngenge nĩkaarĩra ciugĩrĩrie.

⁵ Marambata na njĩra ya gũthĩi Luhithu,
 makĩrĩraga na ruo rũnene o magĩthiiaga;
 marĩ njĩra-inĩ ya gũikũrũka Horonaimu
 nĩmaiguĩte kĩrĩro kĩa ruo ruumĩte ngoro nĩ ũndũ wa ũrĩa
 kwanangĩtwo.

⁶ Mwĩtharei! Honokiai mĩoyo yanyu,
 tuĩkai ta kahinga karĩ werũ-inĩ.

⁷ Tondũ wa ũrĩa wee wĩhokete ciĩko ciaku o na ũtonga waku-rĩ,
 o nawe nĩũgatahwo,

nayo ngai ĩrĩa itagwo Kemoshu* nĩngatwarwo ithaamĩrio,
 ĩrĩ hamwe na athĩnjĩri-ngai, o na anene a yo.

⁸ Mũniinani nĩagookĩrĩra itũura o itũura,
 na gũtirĩ itũura rĩkahonoka.

Gĩtuamba nĩgĩkahaaganio,
 naguo werũ ũrĩa mwaraganu wanangwo,
 tondũ Jehova nĩwe ugĩte ũguo.

⁹ Itũrĩriai Moabi cumbĩ,
 tondũ nĩrĩkonũhwo;
 matũura makuo nĩmagakira ihooru,
 kwage mũndũ o na ũmwe ũngĩmatũura.

¹⁰ “Kũrumwo-rĩ, nĩ mũndũ ũrĩa ũkũruta wĩra wa Jehova arĩ na ũgũũta!
 Kũrumwo-rĩ, nĩ mũndũ ũrĩa ũkũgĩrĩrĩria rũhiũ rwake rwa njora gũita
 thakame!

* **47:7** Ũhoro wa gũtharĩkĩra Ashikeloni wahingirio nĩ Nebukadinezaru mwaka-inĩ wa 604 mbere
 ya gũciarwo gwa Kristũ. * **48:7** Kemoshu yarĩ ngai ya andũ a Moabi (1Ath 11:7, 33; 2Ath 23:13).

- 11 “Moabi atũũrite agaaciire kuuma arĩ mwĩthĩ,
ta ndibei irĩa iikeerete,
ikarika kinyita itarĩ nyonoranie;
we ndarĩ aatahwo agatwarwo bũrũri ũngĩ.
Nĩ ũndũ ũcio mũcamo wake no ta ũrĩa warĩ tene,
naguo mũtararĩko wake ndũrĩ wagarũrũka.
- 12 No matukũ nĩmarooka,
rĩrĩa ngaatũma andũ arĩa monoranagia moke,
nao mamuonorerie thĩ;
matige ndigithũ ciake irĩ theri,
na moragaange nyũngũ ciake,” ũguo nĩguo Jehova ekuuga.
- 13 “Hĩndĩ iyo Moabi nĩagaconoka nĩ ũndũ wa ngai irĩa itagwo Kemoshu,
o ta ũrĩa nyũmba ya Isiraeli yaconokire,
rĩrĩa meehokete Betheli.
- 14 “Mwakĩhota atĩa kuuga atĩrĩ, ‘Ithuĩ tũrĩ njamba irĩ hinya,
andũ marĩ ũrũme ita-inĩ?’
- 15 Moabi nĩgũkanangwo na matũũra makuo matharĩkĩrwo;
aanake ake arĩa ega mũno magaikũrũka rĩũraganĩro-inĩ makoora
agwo.”
nĩguo Mũthamaki ekuuga, o we ũrĩa wĩtagwo Jehova Mwene-Hinya-
Wothe.
- 16 “Kũgũa kwa Moabi nĩgũkinyu;
mũtino wake nĩgũũka o na ihinya.
- 17 Mũcakaĩrei inyuĩ arĩa othe mũtũũraga mũmũthiũrũrũkĩrie,
inyuothe arĩa mũũĩ ngumo yake;
ugai atĩrĩ, ‘Kaĩ rũthanju rwa ũnene nĩrunĩkangu-ĩ!
Kaĩ mũthĩgi ũrĩa ũrĩ riiri nĩmunangĩku-ĩ!’
- 18 “Harũrũkai mwehere riiri-inĩ ũcio wanyu,
mũikare thĩ kũrĩa kũng’aru,
inyuĩ atũũri a kũu kwa Mwarĩ wa Diboni,
nĩgũkorwo ũrĩa ũkaananga Moabi
nĩakamũũkĩrĩra,
aharaganie matũũra manyu marĩa mairigĩre na hinya.
- 19 Rũgamai mũkĩra-inĩ wa barabara mwĩrorere,
inyuĩ arĩa mũtũũraga Aroeri.
Hooyai kĩrĩra harĩ mũndũ ũcio ũrethara, o na harĩ mũndũ-wa-nja ũcio
ũroora,
mũmoorie atĩrĩ, ‘Kaĩ gwĩkĩkĩte atĩa?’
- 20 Moabi nĩmũconorithie, nĩ ũndũ nĩmũhehenje.
Kayũrũrũkai na mũrĩre!
Heanaĩ ũhoru ũcio kũu Arinoni,
atĩ Moabi nĩ mwanange.
- 21 Matũũro ma ciira nĩmakinyĩte bũrũri-inĩ ũrĩa mwaraganu:
magakinya Holoni, na Jahaza, na Mefaathu,
22 na magakinya Diboni, na Nebo, na Bethi-Dibilathaimu,
23 na magakinya Kiriathaimu, na Bethi-Gamuli, na Bethi-Meoni,
24 na magakinya Keriothu, na Bozara:
ĩ, nginya matũũra mothe ma Moabi,
marĩ kũraya na marĩ gũkuhĩ.
- 25 Rũhĩa rwa Moabi nĩrũrengetwo;
guoko gwake nĩ kuunĩtwo,”

ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

- 26 “Mũheei njoohi anyue arĩĩo,
tondũ nĩang’athĩirie Jehova.
Moabi nĩarekwo egaragarie matahĩko-inĩ make;
nĩarekwo atuĩke kindũ gĩa gũthekererwo.
- 27 Githĩ Isiraeli ndatuĩkĩte kindũ gĩa gũthekererwo nĩwe?
Kaĩ aanyĩtirwo arĩ gatagatĩ ka aici,
atĩ nĩkĩo ũinagia kĩongo nĩkũmũnyarara,
rĩrĩa rĩothe ũkwaria ũhoru wake?
- 28 Tiganĩriai matũũra manyu mũgatũũre ndwaro-inĩ cia mahiga,
inyuĩ arĩa mũtũũraga Moabi.
Tuĩkai ta ndutura ĩrĩa ĩyakağĩra gĩtara
mũromo-inĩ wa ngurunga.
- 29 “Nĩtũiguĩte ũhoru wa mwĩtĩĩo wa Moabi,
ũrĩa aarĩ mwĩkĩrĩri na akeyona,
tũkaigua ũhoru wa mwĩtĩĩo wake o na mwĩtũũgĩrio,
o na tũkaigua ũhoru wa mwĩgaatho wa ngoro yake.
- 30 Nĩnjũũĩ rũng’athio rwake, no nĩ rwa tũhũ,
nagu mwĩraho wake ndũrĩ ũndũ ũhingĩtie,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.
- 31 “Nĩ ũndũ ũcio nĩndĩrarĩrĩa Moabi,
nĩ Moabi guothe ndĩrarĩrĩa,
ndĩracakairĩ andũ a Kiri-Haresethi.
- 32 Ndĩrarĩra nĩ ũndũ wanyu, o ta ũrĩa Jazeri arĩraga,
inyuĩ mĩthabibũ ya Sĩbima.
Honge cianyu itambũrũkĩte igakinya iria-inĩ;
itambũrũkĩte nginya iria-inĩ rĩa Jazeri.
Mũniinani nĩagũĩrĩire matunda maku
marĩa meeru, o na akagwĩra thabibũ.
- 33 Gĩkeno na gũcanjamũka nĩithĩrĩte
kũu mĩgũnda-inĩ ya matunda, o na kũu mĩgũnda-inĩ ya Moabi.
Nĩndũmĩte ndibei yage ihĩhĩro-inĩ ciayo;
gũtirĩ mũndũ ũhĩhaga thabibũ kuo arĩ na mbugĩrĩrio ya gĩkeno.
O na gũtuĩka nĩ kũrĩ na mbugĩrĩrio,
tĩ mbugĩrĩrio cia gĩkeno.
- 34 “Mĩgambo ya kĩrĩro kĩa ĩraiguo
kuuma Heshiboni o nginya Eleale na Jahazu,
na kuuma Zoari o nginya Horonaimu na Egilathu-Shelishiya,
tondũ o na maai ma Nimurimu nĩmahũite.
- 35 Kũu Moabi nĩnganiina
arĩa othe marutagĩra maruta kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru,
na magacinĩra ngai ciao ũbumba,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.
- 36 “Nĩ ũndũ ũcio ngoro yakwa nĩracakairĩ Moabi, nganĩrĩra o ta
mũtũrĩrũ;
ĩracakaya yanĩrĩire ta mũtũrĩrũ nĩ ũndũ wa andũ a Kiri-Haresethi,
tondũ ũtonga ũrĩa megĩrĩire nĩmũthiru biũ.
- 37 Mĩtwe yothe nĩmĩenje
na nderu ciothe cikenjwo;
guoko guothe nĩgũteme,

na njohero o yothe ihumbitwo na nguo ya ikunia.

38 Nyumba-iguru guothe ku Moabi,
o na ku iwanja-ini cia muingi,
guthiri undu ungi tiga o gucakaya,
nigukorwo ninjuragite Moabi
o ta ndigithu ya rumba iria itangiendeka ni mundu,
uguo niguu Jehova ekuuga.

39 "Hi! Ka ni kumomore-i! Ka ni mararira-i!
Ka ni Moabi niahundukite na thuutha ni thoni-i!
Moabi atukite kindu gia guthekererwo,
na agatuika kindu kiri magigi hari aria othe mamurigiicurie."

40 Jehova ekuuga atiri:
"Atiri! Nderi niracuuhuka,
itamburukitie mathagu mayo iguru ria Moabi.

41 Keriothu nigugutunyanwo,
nacio cihitho iria cia hinya kuo itahwo.
Muthenya ucio-ri, ngoro cia njamba iria iri hinya cia Moabi
igaatuika ta ngoro ya mundu-wa-nja akirumwo.

42 Moabi nakaniinwo atige gutuika ruriri ringi,
tondu niang'athurie Jehova.

43 Inyui andu a Moabi,
guoya, na kugu marima, o na kugwatio na mitego nicio
imwetereire,
uguo niguu Jehova ekuuga.

44 "Uri wotho ukoora ni undu wa guoya,
ucio akaagua irima,
nake uria ukaahaica oime irima-ri,
akaagwatio ni mitego;
ni undu ningutuma Moabi akinyirwo
ni mwaka wa kuharithio,
uguo niguu Jehova ekuuga.

45 "Andu aria metharite makoorira ciruru-ini cia Heshiboni
matiri na uteithio,
nigukorwo mwaki niumite Heshiboni,
ruririmbi ruoima gatagati ka Sihoni;
ruracina mothiu ma Moabi,
na rugacina ciongo cia acio merahaga makarehe ngui.

46 Wee Moabi, ka uri na haaro-i!
Andu a Kemoshu nianiine;
aanake aku manyititwo migwate magathaamio
nao airitu aku magatahwo.

47 "No riri, ningacookia ugaaciru wa Moabi
matuku-ini maria magooka,
uguo niguu Jehova ekuuga.
Hau niho muthia wa ituiro ria Moabi.

49

Ndumiriri ikonii Bururi wa Amoni

¹ Uhoru ukoni andu a Amoni:
Jehova ekuuga atiri:

“Kaĩ Isiraeli atarĩ na aanake?

Ndarĩ na andũ a kũmũgaya?

Nĩ kũ gĩgĩtũmĩte Moleku egwatĩre bũrũri wa Gadi?

Nĩ kũ gĩtũmĩte andũ ake matũũre matũũra-inĩ makuo?”

² Jehova ekuuga atĩrĩ,

“No rĩrĩ, matukũ nĩmarooka

rĩrĩa ngoigithia mbu ya mbaara

ya gũũkĩrĩra Raba kũu kwa andũ a Amoni;

nakuo gũgaatuĩka hĩba ya mwanangĩko,

natuo tũtũũra tũrĩa tũkũrigiicĩirie tũcinwo na mwaki.

Hĩndĩ iyo nĩguo Isiraeli akaingata

andũ arĩa maamũingatiite,”

ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

³ “Wee Heshiboni, gĩrĩka, nĩgũkorwo Ai nĩ kwanange!

Rĩrai, inyuĩ mũtũũraga Raba!

Mwĩhumbei nguo cia makũnia mũcaka;e;

Teng’erai ũũ na ũũ kũu thingo-inĩ ciakuo,

nĩgũkorwo Moleku nĩegũtahwo atwarwo bũrũri ũngĩ,

hamwe na athĩnjĩri-ngai na anene ake.

⁴ Nĩ kũ gĩtũmaga wĩrahĩre ituamba ciakuo,

ũkeraha nĩ ũndũ wa ituamba ciakuo icio noru mũno?

Wee mwarĩ ũyũ ũtarĩ mwĩhokeku,

wee ũtũũrĩte wĩhokete ũtonga waku ũkiugaga atĩrĩ,

‘Nũũ ũngĩtharĩkĩra?’

⁵ Nĩngakũrehithĩria imakania

kuuma kũrĩ arĩa othe makũrigiicĩirie,”

nĩguo Mwathani ekuuga,

o we Jehova Mwene-Hinya-Wothe.

“Andũ othe anyu nĩmakaingato,

na gũtikagĩa na mũndũ wa gũcookereria andũ acio mahurunjũkĩte.

⁶ “No rĩrĩ, thuutha-inĩ nĩngacookia

ũgaacĩru wa andũ a Amoni,”

ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

Ndũmĩrĩri ĩkonĩ Bũrũri wa Edomu

⁷ Ha ũhoro ũkonĩ Edomu:

Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ:

“Kaĩ gũtarĩ na ũũgĩ ũtigarĩte kũu Temani?

Kaĩ kĩrĩra gĩthĩrĩte harĩ andũ arĩa akuũku?

Kaĩ ũũgĩ wao ũbuthĩte biũ?

⁸ Garũrũkai mwĩthare, mũthĩĩ mũkehithe thĩĩnĩ wa ngurunga iria ndiku,

inyuĩ arĩa mũtũũraga kũu Dedani,

tondũ nĩngarehithĩria Esausũ mwanangĩko

rĩrĩa ngaamũherithia.

⁹ Agethi a thabibũ mangĩũka kũrĩ we-rĩ,

githĩ to matigie tũthabibũ tũnini?

Aici mangĩũka ũtukũ-rĩ,

githĩ matingĩya o indo iria imabatarĩte?

¹⁰ No rĩrĩ, nĩ nĩngaguũria Esausũ nguo atigwo njaga,

nĩngaguũria ciĩhitho ciake,

nĩguo ndakanacooke kuona gwa kwĩhitha.

Ciana ciake, na andũ a nyũmba yao, na andũ a itũũra rĩake

nĩmakaniinwo,

na o nake ndagatigara.

11 Ndigĩrai ciana cianyu cia ngoriai; nĩngagitĩra mĩoyo yacio.
Atumia anyu a ndigwa mũreke o nao manjĩhoke.”

12 Jehova ekuuga atĩrĩ: “Kũngĩkorwo arĩa mataagĩrĩrwo kũnyuĩra gĩkombe kũu no nginya makĩnyuĩre-rĩ, wee ũngĩkĩaga kũherithio nĩkĩ? Ndũrĩ hĩndĩ ũtakaherithio, no rĩrĩ, no nginya ũgaakĩnyuĩra.”

13 Jehova ekuuga atĩrĩ: “Ngwĩhĩta ngĩgwetaga rĩitwa rĩakwa, njuge atĩ Bozara gũgaatuĩka kũndũ kwanangĩku na kũrĩ magigi, gwa kũmenwo na gwa kũnyuĩtwo nĩ kĩrumi; namo matũũra makuo mothe magatũũra marĩ manangĩku nginya tene.”

14 Nĩnjiguĩte ndũmĩrĩri kuuma kũrĩ Jehova:
Atĩ nĩatũmire mũrekiio athĩ kũrĩ ndũrĩrĩ, agaciĩre atĩrĩ,
“Ūnganai mũrĩtharĩkĩre!
Arahũkai mũkarũe mbaara!”

15 “Rũu nĩngũkũnyuĩhia mũno gatagatĩ-inĩ ka ndũrĩrĩ,
ndũme ũmenwo nĩ andũ.

16 Guoya ũrĩa ũtũmaga andũ magwĩtigĩre
na mwĩtũo wa ngoro yaku-rĩ, nũikũheenete,
o wee ũtũũraga thĩnĩ wa ngurunga cia ndwaro cia mahiga,
o na ũgaikaraga tũcũmbĩrĩ igũrũ twa karĩma.
O na ũngĩgaaka itara igũrũ mũno ta cia nderi,
ngaakũruta kuo, ngũharũrũkie,”

ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

17 “Edomu gũgaatuĩka kũndũ gwa kũmakania;
arĩa othe makaahĩtũkĩra kuo nĩmakamaka na makũnyũrũrie,
nĩ ũndũ wa ũrĩa gũgaakorwo kwanangĩtwo.

18 O ta ũrĩa Sodomu na Gomora kwang’aũranirio,
hamwe na matũũra marĩa maariganĩtie namo,
atĩ gũtirĩ mũndũ ũngĩtũũra kuo;
gũtirĩ mũndũ ũgaacooka gũtũũra kuo,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

19 “O ta mũrũũthi ũũkĩte kuuma ihinga-inĩ cia Jorodani,
ũgakinya ũrĩthio-inĩ ũrĩa mũnoru-rĩ,
nogo ngaingata Edomu oime bũrũri-inĩ wake o rĩmwe.
Nũũ ũthuurĩtwo wa kũruta wĩra ũcio nĩgeetha ndĩmũtue wa
kũũrũgamĩrĩra?

Nũũ ũngĩ ũhaana ta nĩ, na nũũ ũngĩhota kũngararia?
Nĩngĩ nĩ mũrũũthi ũrĩkũ ũngĩkĩhota kũregana na nĩ?”

20 Nĩ ũndũ ũcio, ta thĩkĩrĩraia, mũigue ũrĩa Jehova athugundĩte gwĩka
Edomu,

o na ũrĩa atuĩte gwĩka arĩa matũũraga Temani:
Arĩa anini thĩnĩ wa rũũru rũu rwa mbũri magaaakururio matwarwo
kũndũ kũraya;
nĩakaniina ũrĩthio wao ũthire biũ nĩ ũndũ wao.

21 Thĩ nĩkainainio nĩ mũrurumo wao makĩgũa thĩ;
kayũ ga kĩrĩro kĩa gakaiguu o nginya Iria Itune.

22 Atĩrĩrĩ! Nderi nĩkimbũka na icuuhũke,
ĩtambũrũkĩtie mathagu mayo igũrũ rĩa Bozara.
Mũthenya ũcio-rĩ, ngoro cia njamba iria irĩ hinya cia Edomu
igaaatuĩka ta ngoro ya mũndũ-wa-nja akĩrũmwo.

Ndũmĩrĩri ikoniĩ Dameski

²³ Ha ũhoro ũkoniĩ Dameski:

“Hamathu na Aripadi nĩamaku,
nĩ ũndũ nĩmaiguĩte ndeto njũru.

Nĩmorĩtwo nĩ hinya,
makaagaaga ta maaĩ ma iria.

²⁴ Dameski nĩrĩũrĩtwo nĩ hinya,
nao andũ a rĩo makahũndũka meethare,
rĩyũrĩtwo nĩ kũinaina;

andũ a rĩo manyiĩtĩtwo nĩ ruo rwa ngoro na kĩaha,
ruo ta rwa mũndũ-wa-nja akĩrũmwo.

²⁵ Nĩ kĩĩ gĩtũmĩte itũũra rĩrĩa rĩrĩ ngumo rĩage gũtiganĩrio,
o itũũra rĩu rĩngenagia?

²⁶ Ti-itherũ, aanake a rĩo nĩmakarũndwo barabara-inĩ ciarĩo;
thigari ciakuo ciothe igaakirio ki mũthenya ũcio,”
ũguo nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga.

²⁷ “Nĩngacina thingo cia Dameski;
naguo mwaki ũcio nĩũgaacina ciĩgitĩro cia Beni-Hadadi.”

Ndũmĩrĩri ikoniĩ Kedari na Hazoru

²⁸ Ũhoro ũkoniĩ Kedari, o na mothamaki ma Hazoru, marĩa
Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni aatharĩkĩire:

Jehova ekuuga atĩrĩ:

“Arahũkai mũtharĩkĩre Kedari,
na mũniine andũ acio a mwena wa Irathĩro.

²⁹ Hema ciao na ndũũru ciao cia mbũri nĩigatahwo;
ciandarũa ciao nĩigakuuo,
hamwe na indo ciao ciothe, na ngamĩira ciao ciothe.

Andũ nĩmakanĩrĩra, mameere atĩrĩ,
‘Kĩmako kĩnene kiumanĩte na mĩena yothe!’

³⁰ “Mwĩtharei narua!
Ikarai thĩinĩ wa ngurunga iria ndiku,
inyuĩ mũtũũraga kũu Hazoru.

Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni nĩaciirĩire kũmũũkĩrĩra;
nĩathugundĩte ũria ekũmũũkĩrĩra,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

³¹ “Arahũkai mũtharĩkĩre rũrĩrĩ rũu rũtũũrĩte rũgaacĩire na rũhooreire,
o rũu rũtũũrĩte rũrĩ na thayũ,

rũrĩrĩ rũteehingagĩra na ihingo kana rũkeirigĩra na igera;
andũ aruo matũũraga marĩ oiki,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

³² “Ngamĩira ciao igaatuĩka cia gũtahwo,
nacio ndũũru icio ciao nyingĩ cia ng’ombe ituĩke cia ndaho.

Arĩa marĩ kũndũ kũraya nĩngamahurunjĩra mĩena yothe ĩrĩa yumaga
rũhuho.

na nĩngamarehithĩria mwanangĩko kuuma mĩena yothe,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

³³ “Hazoru gũgaatuĩka ũtũũro wa mbwe,
gũtũũre gũkirĩte ihooru nginya tene.

Gũtirĩ mũndũ ũgaatũũra kuo;
gũtirĩ mũndũ ũgaikara kuo.”

Ndūmīriri ikoniī Elamu

³⁴ Ino niyo ndūmīriri ya Jehova iria yakinyīrīre Jeremia ūcio mūnabii ikoniī Elamu, o kīambīrīria-inī kīa wathani wa Zedekia mūthamaki wa Juda:

³⁵ Ūū nīguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga:
 “Atīrīrī, nīngoinanga ūta wa Elamu,
 ūria arī guo kīhumo kīa hinya wao.

³⁶ Nīngarehithīria andū a Elamu huho iria inya
 ciumaga mīena iria ina ya igūrū;
 ngaamahurunjira na kūu huho icio inya ciumaga,
 na gūtīrī rūrīrī o na rūmwe
 andū acio aingate a Elamu matakoorīra.

³⁷ Nīngahehenja Elamu maitho-inī ma thū ciao,
 marī o mbere ya andū arīa macaragia kūmaruta muoyo;
 nīngamarehithīria mwanangiko,
 o na marakara makwa mahiū,”
 ūguo nīguo Jehova ekuuga.
 “Ngaamateng’eria na rūhiū rwa njora
 nginya ndīmaniine biū.

³⁸ Nīngaiḡa gītī gīakwa kīa ūnene kūu Elamu,
 na niine mūthamaki wakuo o na anene akuo,”
 ūguo nīguo Jehova ekuuga.

³⁹ “No rīrī, nīngacookia ūgaacīru wa Elamu
 matukū-inī marīa magooka,”
 ūguo nīguo Jehova ekuuga.

50*Ndūmīriri ikoniī Būrūri wa Babuloni*

¹ Ino niyo ndūmīriri iria Jehova aaririe na kanua ka Jeremia ūcio mūnabii, ūhoro ūkoniī Babuloni na andū a būrūri wa Babuloni:

² “Anīrīrai na mūhunjanīrie ūhoro ndūrīrī-inī,
 haandai kībebero na mūhunjanīrie ūhoro wakīo;
 mūtīkamahithe ūndū, no mūmeere atīrī,

‘Babuloni nīgūgūtunyanwo;
 Beli nīgūconorithio,
 nayo Merodaki iīyūrwo nī kīmako.
 Mīhianano yakuo nīgaconorithio,
 na mīhianano yao nīkaiyūrwo nī guoya.’

³ Tondū rūrīrī ruumīte mwena wa gathigathini nīrūkamūtharīkīra,
 na rwanange būrūri wake.
 Gūtīrī mūdū ūgaatūra kuo;
 andū nīmakoora o hamwe na nyamū.

⁴ “Matukū-inī macio, na ihinda-inī rūu,
 andū a Isiraeli na andū a Juda hamwe
 nīmagathiī macarie Jehova Ngai wao makīrīraga,”
 ūguo nīguo Jehova ekuuga.

⁵ “Nīmakoorīrīria njira ya gūthiī Zayuni,
 na magariūrūke, merekeirie mothiū mao kuo.
 Nīmagooka meeohanie na Jehova,
 na marīkanīre kīrīkanīro gīa gūtūra tene na tene

kīrīa gītagacooka kūriganīra.

6 “Andū akwa makoretwo marī ng’ondū ciūrīte;
arīithi ao nīmamahītithītie njīra,
na magatūma morūūre irīma igūrū.

Nao morūūrīte kuuma kīrīma-inī nginya karīma-inī,
makariganīrwo nī kūrīa ūhurūko wao ūrī.

7 Ūrīa wothe wamoonire akīmatambuura; thū ciao ikiuga atīrī,
‘Thūi tūtīrī na ihītia, nī ūndū nīmehīirie Jehova,
ūrīa arī we ūrīithio wao wa ma,
o we Jehova, mwīhoko wa maithe mao.’

8 “Mwītharei muume Babuloni;
eheraī būrūri wa andū a Babuloni,
na mūtūike ta thenge irīa itongoragia rūūru rwa mbūrī.

9 Nīgūkorwo nīngarahūra ūiguano wa ndūrīrī nene,
ciumīte būrūri wa gathigathinī ciūkīrīre Babuloni.

Nīkarūgama handū ha cio irīūkīrīre na igūtunyane,
kuuma mwena ūcio wa gathigathinī.

Mīguī yao īgaatuīka ta īrīa ya njamba njoorua,
irīa itacookaga moko matherī.

10 Nī ūndū ūcio Babuloni nīgūgatahwo;
andū othe arīa magaagūtaha nīmagakuua indo cia kūmaigana,”
ūguo nīguo Jehova ekuuga.

11 “Tondū nīmūkenete na mūkarūūhia,
inyuī arīa mūtahaga igai rīakwa,
tondū mūgūtūūha ta moorī īkīraanga ngano īkīmīhūūra,
na mūkaania ta mbarathī cia njamba,

12 nyina wanyu nīagaconoka mūno;
we ūcio wamūciarire nīagaconorithio.

Nīwe ūgaakorwo arī mūnini mūno ndūrīrī-inī,
atuīke ta werū, na ta būrūri mūng’aru, o na ta werū wa mūthanga.

13 Tondū wa marakara ma Jehova, būrūri ūcio ndūgacooka gūtūrwo nī
andū,
no rīrī, nīgūkīra gūgaakira ihooru biū.

Andū arīa othe makaagerera kūu Babuloni nīmakamaka, na manyūrūrie
kūndū kūu
tondū wa ūrīa gūgaakorwo kwanangītwo.

14 “Mwīhaarīrie mūthiūrūrūkīrie Babuloni,
inyuothe arīa mūgeetaga ūta.

Rīrathe! Mūtīgatīgie mīguī,
nīgūkorwo nīrīhīrie Jehova.

15 Riugīrīrie kuuma na mīena yothe!
Nīrīneanīte rīo rīene, mīthiringo yarīo nīgwīte,
na thingo cīarīo nīmomokete.

Nīgūkorwo rīrī nīrīo irīhīria rīa Jehova-rī,
mwīrīhīriei harī rīo;
rīīkei o ta ūrīa rīaneeeka andū arīa angī.

16 Eherīai ūrīa ūhaandaga kūu Babuloni,
na ūrīa ūgethaga na rūhiū rwake hīndī ya magetha.
Tondū wa rūhiū rūu rwa njora rwa mūhinyanīrīria-rī,

o mündũ nĩacooke kũrĩ andũ ao,
o mündũ nĩorĩre bũrũri wao kũmbe.

17 “Isiraeli ahaana ta rũũru rũhurunjũkĩte,
rũteng’eretio nĩ mĩrũũthi.

Mũthamaki wa Ashuri

nĩwe warĩ wa mbere kũmũtambuura;
wa kũrigĩrĩria kũmũhehenja mahĩndĩ-rĩ,
aarĩ Nebukadinezaru, mũthamaki wa Babuloni.”

18 Nĩ undũ ũcio, Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, ekuuga atĩrĩ:

“Nĩngaherithia mũthamaki wa Babuloni na bũrũri wake,
o ta ũria ndaaherithirie mũthamaki wa Ashuri.

19 No nĩngacookia Isiraeli ũrũthio-inĩ wake mwene,
nake akaarũthagĩria kũu Karimeli na Bashani;
akaarĩaga akahũũna

kũu irima-inĩ cia Efiraimu, na cia Gileadi.

20 Matukũ-inĩ macio, o ihinda-inĩ rĩu-rĩ,
ihĩtia rĩa Isiraeli nĩrĩgathuthuurio,
no rĩtikoneka,

o na mehĩa ma Juda mathuthuurio,
no matikooneka,

nĩgũkorwo matigari marĩa ngaahonokia nĩngamarekera,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

21 “Tharĩkĩrai bũrũri wa Merathaimu,*
mũũkĩrĩre arĩa matũũraga Pekodi.

Mateng’eriei, na mũmooorage, mũmaniine biũ,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

“ĩkai ũria wothe ndĩmwathĩte.

22 Kũrĩ na mbugĩrĩrio ya mbaara bũrũri-inĩ ũcio,
nayo nĩ mbugĩrĩrio ya kũniinanwo kũnene!

23 Nyondo ĩria ĩtũũrĩte ĩhũũraga thĩ yothe-rĩ,
kaĩ nĩyunangĩtwo, ĩgathethereka-ĩ!

Kaĩ Babuloni nĩgũkĩrĩte ĩhooru gatagatĩ-inĩ ka ndũrĩrĩ-ĩ!

24 Ndaakwambĩire mũtego, wee Babuloni,
nawe ũkĩgwatio nĩguo ũtekũmenya;

wakorereirwo, ũkĩnyĩtwo

tondũ wa gũkararia Jehova.

25 Jehova nĩahingũrĩte harĩa aigaga indo ciake cia mbaara,
akaruta indo icio cia mbaara cia mang’ũrĩ make,

nĩgũkorwo Mwathani Jehova Mwene-Hinya-Wothe arĩ na wĩra wa kũruta
kũu bũrũri-inĩ wa andũ a Babuloni.

26 Ũkaai mũgũtharĩkĩre muumĩte kũndũ kũraya.
Thariai makũmbĩ makuo;

gũcookanĩrĩriei ĩrũndo ta cia hĩba cia ngano.

Kwanangei biũ,

na mũtigatigie matigari kuo.

27 Ũragai tũtegwatakwakuo tuothe,
tũkũrũkiei tũgathĩnjwo!

Kaĩ marĩ na haaro-ĩ! Nĩgũkorwo mũthenya watuo nĩmũkinyu,
ihinda rĩatuo rĩa kũherithio.

* 50:21 Merathaimu rĩgĩtaũrwo nĩ kuuga “kũremera Jehova maita meerĩ.”

28 Ta thikĩrĩrai mũigwe arĩa moorĩte na arĩa metharĩte makoima bũrũri wa Babuloni,
makiumbũra marĩ kũu Zayuni
ũrĩa Jehova Ngai witũ erĩhĩirie,
akerĩhĩria nĩ ùndũ wa hekarũ yake.

29 “Itai aikia a mũguĩ mokĩrĩre Babuloni,
o arĩa othe mageetaga ũta.
Ambaai hema mũgũthiũrũrũkĩirie;
mũtikareke mũndũ o na ùmwe warĩo oore.
Rĩrĩhei kũringana na ciĩko ciarĩo;
o ta ũrĩa rĩaneeka andũ angĩ-rĩ, rĩĩkei o ta guo.
Nĩgũkorwo nĩrĩng’athĩirie Jehova,
o we Ũrĩa Mũtheru wa Isiraeli.

30 Nĩ ùndũ ũcio, aanake aarĩo nĩmakaagũa njĩra-inĩ cia itũũra;
thigari ciarĩo ciothe nĩgakirio ki mũthenya ũcio,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

31 “Atũrĩrĩ, nĩngũkĩrĩire, wee mwĩtĩĩ ũyũ,
nĩgũkorwo mũthenya waku nĩmũkinyu,
o rĩo ihinda rĩaku rĩa kũherithio,”
ũguo nĩguo Mwathani, o we Jehova-Mwene-Hinya-Wothe, ekuuga.

32 “Mwĩtĩĩ ũcio nĩakahĩngwo agwe,
na gũtirĩ mũndũ ũkaamũũkĩria;
nĩngagwatia matũũra makuo mwaki,
naguo nĩũgaacina arĩa othe mamũrigiicĩirie, maniinwo biũ.”

33 Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ,
“Andũ a Isiraeli nĩmahinyĩrĩrio,
o ùndũ ùmwe na andũ a Juda.
Arĩa othe maamatahire nĩmamarũmitie mũno,
makarega kũmarekia mathĩ.
34 No rĩrĩ, Mũkũuri wao arĩ na hinya;
Jehova Mwene-Hinya-Wothe nĩrĩo rĩitwa rĩake.
Nĩakamarũrĩra na kĩyo ciira-inĩ wao,
nĩguo atũme bũrũri wao ũgĩe na ũhurũko,
no aagithie arĩa matũũraga Babuloni ũhurũko.”

35 Jehova ekuuga atĩrĩ:
“Harĩ na rũhiũ rwa njora rwa gũũkĩrĩra andũ a Babuloni,
rũũkĩrĩre arĩa matũũraga Babuloni,
na rũũkĩrĩre anene na andũ arĩa ogĩ akuo!

36 Rũhiũ rwa njora rũgookĩrĩra anabii akuo a maheeni,
nao matũũke irimũ.
Nĩngĩ rũhiũ rwa njora nĩrũgookĩrĩra njamba ciakuo iria irĩ hinya,
nacio nũkaiyũrwo nĩ kĩmako kĩnene.

37 Rũhiũ rwa njora rũgookĩrĩra mbarathi, na ngaari cia ita,
na andũ a ndũrĩrĩ arĩa marĩ ita-inĩ rĩake,
nao matũũke ta andũ-a-nja.

Nĩngĩ rũhiũ rwa njora nĩrũgookĩrĩra indo ciao iria cia bata ciigĩtwo igĩĩna-
inĩ ciao,
nacio nĩngatahwo.

38 Nĩgũkaara rĩa rĩa kũhũithia maaĩ makuo!
Namo nĩmakaahũa biũ.

Nĩgũkorwo ũcio nĩ bũrũri ũiyũrĩte ngai cia mĩhianano,

nao andũ akuo nĩmagũrũkĩtio nĩyo.

39 “Nĩ undũ ũcio nyamũ cia werũ-inĩ na hiti nĩcio igaatũũraga Babuloni, na kũu no kuo gũgaatũũrwo nĩ ndundu.

Gũtigacooka gũtũũrwo nĩ andũ

o na kana gũikarwo nĩ andũ, nginya njiarwa na njiarwa.

40 O ta ũrĩa Ngai aang’auranirie Sodomu, na Gomora,
o hamwe na matũũra marĩa maariganĩtie namo-rĩ,
ũguo noguo gũtarĩ mũndũ ũgaatũũra kuo;
gũtirĩ mũndũ ũgaikara kuo,”

ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

41 “Atĩrĩrĩ, mbũtũ ya ita nĩ ĩrooka yumĩte mwena wa gathigathini;
rũrĩrĩ rũnene, na athamaki aingĩ
nĩmarahũrĩtwo kuuma ituri-inĩ cia thĩ.

42 Marooka marĩ na mota na matimũ mao;
nao nĩ andũ ooru, na matarĩ tha.

Mũrurumo wao nĩ ta mũrurumo wa ndiihũ cia maaĩ ma iria,
magũka mahaĩcite mbarathi ciao;
mokĩte meyarĩire wega mbaara-inĩ

nĩguo magũtharĩkĩre, wee Mwarĩ ũyũ wa Babuloni.

43 Mũthamaki wa Babuloni nĩaiguĩte ũhoru wao,
namo moko make makoarwo nĩ hinya.

Nĩanyiitĩtwo nĩ ruo rũnene ngoro-inĩ yake,
na ruo ta rwa mũndũ-wa-nja akĩrũmwo.

44 O ta mũrũũthi ũũkĩte kuuma ihinga-inĩ cia Jorodani
ũgakinya ũrĩthio-inĩ ũrĩa mũnoru-rĩ,

ũguo noguo ngaingata Babuloni, oime bũrũri-inĩ wake o rĩmwe.

Nũũ ũcio ũthuurĩtwo wĩra ũcio nĩgeetha ndĩmũtue wa
kũũrũgamĩrĩra?

Nũũ ũngĩ ũhaana ta nĩ, ningĩ-rĩ, nũũ ũngĩhota kũngararia?
Ningĩ nĩ mũrũũthi ũrĩkũ ũngĩhota kũregana na nĩ?”

45 Nĩ undũ ũcio, thikĩrĩriai mũigũe undũ ũrĩa Jehova athugundĩte
wa gũũkĩrĩra bũrũri wa Babuloni,

o na ũrĩa atuĩte gwĩka bũrũri wa andũ a Babuloni:

Arĩa anini rũũru-inĩ magaakururio, matwarwo kũndũ kũraya;
nĩakananga ũrĩthio wao ũthire biũ nĩ undũ wao.

46 Mũrurumo wa Babuloni gũgĩtahwo nĩũgathingithia thĩ;
kayũ ga kĩrĩro gĩakuo nĩgakaiquuo ndũrĩrĩ-inĩ.

51

¹ Jehova ekuuga ũũ:

“Atĩrĩrĩ, nĩngarahũra roho wa mũniinani,
ũũkĩrĩre Babuloni, o na andũ a Lebi-Kamai.

² Nĩngatũma andũ a kũngĩ mathĩĩ Babuloni
magakũhurunje ta ũrĩa mũũngũ ũmbũragwo ihuhĩro-inĩ,
na manange bũrũri ũcio ũtigwo ũtarĩ kĩndũ;

makaũũkĩrĩra kuuma mĩena yothe,
mũthenya ũcio wago wa mwanangĩko.

³ Mũtikanareke mũikia wa mũguĩ ageete ũta wake,
kana ehumbe nguo ciake cia ita.

Mũtigacaĩre aanake akuo;

anangai mbūtū ciake cia ita, mūciniine.

4 Makaagūa thī moragītwo kūu Babuloni,
magurarītio ngurarō cia gīkuū kūu barabara-inī ciakuo.

5 Nīgūkorwo Isiraeli na Juda matitirikītwo
nī Ngai wao, o we Jehova Mwene-Hinya-Wothe,
o na gūtuika būrūri wao ūiyūrītwo nī mahītia
maitho-inī ma ūcio Mūtheru wa Isiraeli.

6 “Mwīthareī muume kūu Babuloni!
Ūrai mūhonokie mīoyo yanyu!
Mwīthareī mūtikaniinanīrio nakuo nī ūndū wa mehia makuo.
Nī ihinda rīa Jehova rīa kwīrīhīria;
agaakūrīha o kīrīa gīkwaḡīriire.

7 Babuloni kwahaanaga ta gīkombe gīa thahabu
kīrī guoko-inī kwa Jehova;
nakuo gūgītūma thī yothe īhaane ta īrītwo nī njoohi.
Ndūrīrī nīcianyuire ndibeī yakuo;
nī ūndū ūcio rīu ihaana ta igūrūkīte.

8 Babuloni nīgūkūgūa o rīmwe na kūhehenjwo.
Kūrīrīrei!
Rehei ndawa ya kūniina ruo rwakuo;
hihi kwahota kūhona.

9 “ Nītūngīahonirie Babuloni,
no rīrī, gūtingīhonio.
Nītūgūtigei, na o mūndū acooke būrūri wake kīumbe,
nīgūkorwo ituīro rīakuo rīkinyīte o matu-inī,
rīambatīte o nginya matu-inī marīa mairū.’

10 “ Jehova nīonanītie ūthingu witū;
ūkai tūthī tūkoimbūrīre Zayuni
maūndū marīa Jehova Ngai witū ekīte.’

11 “Noorai mīguī, oyai ngo!
Nīgūkorwo Jehova nīarahūrīte athamaki a Amedi,
nī ūndū nīaciirīre kūniina Babuloni.
Jehova nīekwīrīhīria harīo,
erīhīrie maūndū
marīa meekirwo hekarū yake.

12 Haandai bendera kūrigania na thingo cia Babuloni!
Ongererai agītīri, igai arangīri,
mūhaarīrie andū a kūhithūkīra nīra-inī!
Jehova nīekūhingia ūrīa aciirīre gwīka,
ahingie uuge wake wa kūrūmīrīrwo,
wa gūūkīrīra andū a Babuloni.

13 Wee ūtūūraga gūkuhī na njūū nyingī,
na ūkeigīra indo nyingī igīina-inī ciaku-rī,
ithirīro rīaku nī ikinyu,
nī ihinda rīaku rīa kweherio.

14 Jehova Mwene-Hinya-Wothe nīehītīte akīgwetaga rītwa rīake, akoiga
atīrī:
Ti-itherū nīngatūma ūūkīrīrwo nī andū aingī o ta mīrumbī ya ngigī,
nao makuugīrīrie nī ūndū wa gūkūhota.

- 15 “Nīwe wombire thī na ūndū wa hinya wake;
ningī akīhaanda thī na ūūgī wake,
na agītambūrūkia matu mairū na ūndū wa ūmenyo wake.
- 16 Hīndī irīa agūūthūka-rī, maai marīa marī igūrū matu-inī
nīmarurumaga;
nīwe ūtūmaga thaatū wambate na igūrū kuuma ituri ciothe cia thī.
Atūmaga rūhenī rūūke rūrehanīte na mbura,
na akahingūrīra rūhuho ruume makūmbī-inī make.
- 17 “Andū othe nīmagīte meciiria na makaaga ūmenyo,
nake mūturi wa thahabu o wothe nīaconorithītio nī mīhianano ūyo
yake.
Nī ūndū mīhianano ūyo yake nī ya maheeni;
ndīrī mīhūmū thīnī wayo.
- 18 Ndīrī kīene, nī indo cia kūnyararwo;
narīo ihinda rīayo rīa gūciirithio rīakinya-rī, nīgathira biū.
- 19 We ūcio Rūgai rwa Jakubu ndatarīi tayo,
nīgūkorwo nīwe Mūūmbi wa indo ciothe,
o hamwe na mūhīrīga ūrīa eegwatiire ūtuīke igai rīake;
Jehova Mwene-Hinya-Wothe nīrīo rītwa rīake.
- 20 “Nīwe njūgūma yakwa ya ita,
na nowe kīndū giakwa kīa mbaara:
nīwe hūthagīra kūhehenja ndūrīrī,
na ngatūmīra hinya waku kūniina mothamaki.
- 21 Nīwe hūthagīra kūhehenja mbarathi na mūmīhaici,
ngakūhūthīra kūhehenja ngaari ya ita na mūmītware,
- 22 ngakūhūthīra kūhehenja mūdū mūrūme na mūdū-wa-nja,
ngakūhūthīra kūhehenja mūdū mūkūrū na ūrīa mwīthī,
o na ngakūhūthīra kūhehenja mwanake na mūrītu,
- 23 Ngakūhūthīra kūhehenja mūrīthi na rūuru rwake rwa mbūri,
ngakūhūthīra kūhehenja mūrīmi na ndegwa ciake cia kūrīma,
o na ngakūhūthīra kūhehenja abarūthi na anene.
- 24 “Na rīrī, Babuloni na arīa othe matūūraga Kalidei, ngaamacookereria
ūuru wao mūkīlonagīra, ūuru wothe ūrīa maaneka kūu Zayuni,” ūguo
nīguo Jehova ekuuga.
- 25 “Nīngūgūūkīrīra wee kīrīma gīkī gīa kūniinana,
wee ūniinaga thī yothe.”
ūguo nīguo Jehova ekuuga.
- “Nīngūgūtambūrūkīria guoko ngūūkīrīre,
ngūgaragarie ngūrute ndwaro-inī cia mahiga,
na ndūme ūtuīke ta kīrīma gīcinītvo nī mwaki.
- 26 Gūtīrī ihiga rīkarutwo harīwe rītūike rīa koine,
o na kana ihiga o rīothe rīa mūthingi,
nī ūndū ūgūtūūra ūkīrīte ihooru nginya tene,”
ūguo nīguo Jehova ekuuga.
- 27 “Haandai bendera būrūri-inī,
huhai karumbeta ndūrīrī-inī!
Thagathagai ndūrīrī ikahūūrane nake;
itai mothamaki maya meturanīre, mamūūkīrīre:
mothamaki ma Ararati, na Mini, na Ashikenazu.
Mūgīrei mūnene wa ita wa kūmūūkīrīra;

ambatiai mbarathi cia ita nyingĩ ta mĩrumbĩ ya ngigĩ.

28 Thagathagai ndũrĩrĩ ikahũũrane nake;

thagathagai athamaki a Amedi,

na abarũthi, na anene ao othe,

na andũ a mabũrũri mothe marĩa maathagwo nĩo.

29 Bũrũri nĩũrathingitha na ũkenyogonda nĩ ruo,

nĩgũkorwo ũndũ ũrĩa Jehova aciĩrũre gwĩka Babuloni nĩ mũrũmu:

wa kũharagania bũrũri wa Babuloni

nĩguo kwage mũndũ ũngĩtũũra kuo.

30 Njamba iria irĩ hinya cia Babuloni nĩitigĩte kũrũa;

ciikarĩte ciĩgitio-inĩ ciacio iria nũmu.

Hinya wacio nĩ mũthiru;

ihaanĩte o ta andũ-a-nja.

Ciikaro ciakuo nĩcinĩtwo na mwaki;

mĩgũĩka ya ihingo ciakuo nĩ miunange.

31 Mũtwari ndũmĩrĩri ũmwe ararũmĩrĩrwo nĩ ũngĩ,

nake mũrekiio akarũmĩrĩrwo nĩ mũrekiio ũrĩa ũngĩ,

makamenyithie mũthamaki wa Babuloni

aĩ itũũra rĩu rĩake inene rĩothe nĩrĩtunyane,

32 ningĩ mariũko ma njũũĩ nĩmanyiite,

na kũrĩa kũrĩ marura gũgaacinwo na mwaki,

nacio thigari ikanyitwo nĩ guoya."

33 Jehova Mwene-Hinya-Wothe, o we Ngai wa Isiraeli, ekuuga atĩrĩ:

"Mwarĩ wa Babuloni atarĩĩ ta kĩhuhĩro kĩa ngano

hĩndĩ irĩa yaraganĩtio ikĩrangĩrĩrio;

kahinda gake ga kũgethwo nĩgegũkina o narua."

34 "Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni nĩatũmeretie,

nĩatũreheire kĩrigiicano,

agatũma tũtũũke ta nyũngũ ya rĩũmba itarĩ kĩndũ.

Nĩatũmerũkĩtie o ta ndamathia,

nayo nda yake akamĩyũria na indo ciitũ iria irĩ mũrĩo,

na nĩacookete agatũtahĩka.

35 Maũndũ ma ũhinya marĩa maanekwo nyama ciitũ-rĩ,

marocookerera Babuloni,"

ũguo nĩguo atũũri a Zayuni mekuuga.

"Thakame iitũ irocokerera acio maikaraga kũu Babuloni,"

ũguo nĩguo Jerusalemu ikuuga.

36 Nĩ ũndũ wa ũguo-rĩ, Jehova ekuuga ũũ:

"Atĩrĩrĩ, nũ nĩngũkũrũrĩra na ngũrĩhĩrie;

nĩngahũithia iria rĩake, na ndũme ithima ciake ihũe.

37 Babuloni gũgaatuĩka hĩba ya kũndũ kwanangĩku,

na imamo cia mbwe,

na kũndũ gwa kũmakania, na gwa gũthekererwo,

kũndũ gũtarĩ mũndũ ũngĩtũũra kuo.

38 Andũ othe akuo makaararamaga ta mĩrũũthi mĩthĩ,

makaarurumaga ta njaũ cia mĩrũũthi.

39 No rĩrĩ, hĩndĩ irĩa magaakorwo macinĩtwo nĩ thuti-rĩ,

nĩrĩo ngaamarugithĩria iruga,

na ndũme marĩio nĩ njoohi,

nĩguo magaaathea maanĩrĩre,

macooke makome toro nginya tene, na maticooke gũũkĩra,"

ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

- 40 “Ngaamaikūrũkia ta tũgõndu tũgĩthĩ gũthĩnjwo,
o na ta ndũrũme irĩ hamwe na thenge.
- 41 “Hĩ, kaĩ Sheshaki nĩrĩkeegwatĩrwo-ĩ,
itũũra rĩu rĩirahagwo nĩ thĩ yothe kaĩ nĩnyĩite-ĩ!
Babuloni gũgaatuĩka kũndũ gwa kũmakania
thĩinĩ wa ndũrĩrĩ ciothe!
- 42 Iria rĩrĩa inene nĩrĩkaiyũra Babuloni guothe;
mũrurumo wa ndiihũ ciarĩo nĩguo ũgaakũhubanĩria.
- 43 Matũũra makuo nĩmakirĩte ihooru,
matũũke bũrũri mũmũ na werũ ũtarĩ kũndũ,
bũrũri ũtarĩ mũndũ ũngĩtũũra,
kũndũ gũtarĩ mũndũ ũgeragĩra kuo.
- 44 Nĩngaherithĩria Beli kũu Babuloni
na ndũme itahĩke kũndũ kirĩa gĩothe imeretie.
Ndũrĩrĩ itigacooka kũhatĩkana igĩthĩ kũri yo.
Naruo rũthingo rwa Babuloni nĩrũkaagũa.
- 45 “Umai kũu thĩinĩ warĩo, inyuĩ andũ akwa!
Mwĩthareĩ, mũhonokie mũoyo yanyu!
Mwĩthareĩ, mweherere marakara marĩa mahiũ ma Jehova.
- 46 Mũtikanareke ngoro cianyu ciũrwo nĩ hinya, kana mwĩtigĩre
hĩndĩ irĩa ndeto cia mũhuhu ikaiguuo bũrũri-inĩ;
ũhorõ ũmwe wa mũhuhu nĩũkaiguuo mwaka ũyũ,
na ũngĩ ũiguuo mwaka ũcio ũngĩ ũrũmĩrĩre,
mũhuhu ũkonĩ ndeto cia haaro bũrũri-inĩ,
na wa mwathani ũmwe agĩũkirĩra mwathani ũria ũngĩ.
- 47 Nĩgũkorwo ti-itherũ ihinda nĩrĩgooka
rĩrĩa ngaaherithia ngai cia mũhianano ya Babuloni;
bũrũri ũcio wotho nĩũgaconorithio,
nao andũ akuo arĩa othe moragĩtwo nĩmakaaragana kuo.
- 48 Hĩndĩ iyo igũrũ na thĩ na kirĩa gĩothe kirĩ kuo
nũkanĩrĩra nĩ gũkena igĩkenerera Babuloni,
nĩgũkorwo anĩnani nĩmakarĩtharĩkĩra,
moimĩte mwena wa gathigathini,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.
- 49 “Babuloni no nginya gũkaagũa nĩ ũndũ wa andũ a Isiraeli arĩa
maanooraga,
ũguo noguo andũ a mabũrũri mothe makaagũa thĩ,
moragĩtwo nĩ ũndũ wa Babuloni.
- 50 Inyuĩ mũhonokete kũũragwo na rũhiũ rwa njora-rĩ,
mwĩthareĩ na mũtikagonderere!
Ririkanagai Jehova mũrĩ bũrũri wa kũraya,
na mwĩciiragie ũhorõ wa Jerusalem.”
- 51 “Nĩtũconorithĩtio,
nĩgũkorwo nĩtũrumĩtwo,
na tũkahumbwo thoni mothiũ maitũ,
tondũ andũ a kũngĩ nĩmatoonyete
kũndũ kũrĩa kwamũre thĩinĩ wa nyũmba ya Jehova.”*

* 51:51 Rũrĩ nĩ ihinda rĩrĩa Nebukadinezaru aingĩrĩre thĩinĩ wa hekarũ na akĩmĩthaahia mwaka wa 586 mbere ya gũciarwo gwa Kristũ.

- 52 Jehova ekuuga atĩrĩ,
 “Matukũ nimagooka rĩrĩa ngaaherithia mĩhianano yake,
 nao andũ arĩa agurarie kũ bũrũri-inĩ ũcio guothe
 nĩmagacaaya.
- 53 O na kũngĩtuĩka Babuloni gwĩtũũgĩrĩtie gũgakinya o matu-inĩ,
 na cĩhitho ciakuo ikairigĩrwo na hinya mũno-rĩ,
 no ngaakũrehithĩria anĩnani magũũkĩrĩre,”
 ũguo nĩguo Jehova ekuuga.
- 54 “Mũgambo wa kĩrĩro nĩũraiguuo kũ Babuloni;
 nĩ mũgambo wa kũniinanwo
 ũraiguuo kũ bũrũri wa andũ a Babuloni.
- 55 Jehova nĩakaniina Babuloni;
 nĩagakiria inegene rĩu inene rĩakuo.
 Makũmbĩ ma thũ makaahũyũka taarĩ mũrurumo wa maaĩ maingĩ.
 Mũrurumo wa mũgambo yao nĩkaiguuagwo.
- 56 Mũniinani nĩagookĩrĩra Babuloni;
 njamba ciakuo iria irĩ hinya nĩkaanyiitwo,
 namo mota mao moinangwo.
 Nĩ ũndũ Jehova nĩ Mũrungu ũrĩhanagĩria;
 we akaarĩhanĩria biũ.
- 57 Anene akuo, na andũ arĩa ogĩ, o na abarũthi akuo,
 o ũndũ ũmwe na anene akuo, o na njamba ciakuo iria irĩ hinya,
 othe nĩngatũma marĩo nĩ njoohi;
 magaakoma nginya tene, na matiũkĩre,”
 nĩguo Mũthamaki ekuuga,
 o we ũria rĩitwa rĩake arĩ Jehova Mwene-Hinya-Wothe.
- 58 Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ:
 “Rũthingo rwa Babuloni rũrĩa rwarĩ nĩrũkang’auranio biũ,
 nacio ihingo ciakuo iria ndaaya na igũrũ icinwo na mwaki;
 andũ menogagia tũhũ,
 nago wĩra wa ndũrĩrĩ no ngũ cia gũcinwo na mwaki.”
- 59 Īno nĩo ndũmĩrĩri ĩrĩa Jeremia aaheire Seraia mũrũ wa Neria, mũrũ
 wa Maaseia, o ũcio warĩ mũnene ũria mũrori wa maũndũ ma nyũmba ya
 mũthamaki, rĩrĩa aathiire Babuloni marĩ na Zedekia mũthamaki wa Juda
 mwaka-inĩ wa ĩna wa ũthamaki wake.
- 60 Jeremia nĩandĩkĩte ibuku-inĩ rĩa gĩkũnjo ũhoru wothe ũkonĩ
 mwanangĩko ũria ũgaakinyĩrĩra Babuloni: maũndũ marĩa mothe
 maandĩkitwo makonĩ Babuloni.
- 61 Jeremia akĩra Seraia atĩrĩ, “Wakinya Babuloni-rĩ, ũgaatigĩrĩra atĩ
 nĩwathoma mohoro maya mothe wanĩrĩire.
- 62 Ūcooke uge atĩrĩ, ‘Wee Jehova, nĩngĩte nĩũkũniina kũndũ gũkũ,
 nĩgeetha gũtikanatũrwo nĩ mũndũ, o na kana nyamũ; gũgũtũura
 gũkĩrĩte ihooru nginya tene.’
- 63 Warĩkia gũthoma ibuku rĩu rĩa gĩkũnjo-rĩ, ũrĩoherere ihiga, ũrĩkie
 Rũrĩ rwa Farati.
- 64 Ūcooke uge atĩrĩ, ‘Ūguo noguo Babuloni gũkaarikĩra kũũrĩre
 biũ, na gũtigacooka kuumĩra na igũrũ, nĩ ũndũ wa mwanangĩko ũria
 ngaakũrehithĩria. Nao andũ akuo nĩmakaagũa.’”

Ūhoru wa Jeremia ũkinyĩte hau.

52

Kügūa kwa Jerusalemu

¹ Zedekia aarī wa mīaka mīrongo ĩrī na ūmwe rīrīa aatuũkire mũthamaki, nake agĩthamaka arī Jerusalemu mīaka ikūmi na ūmwe. Nyina eetagwo Hamutali mwarī wa Jeremia; nake oimite Libina.

² Nake agũka maũndũ mooru maitho-inĩ ma Jehova, o ta ūrīa Jehoiakimu eekĩte.

³ Na nĩ ūndũ wa marakara ma Jehova-rī, nĩkĩo maũndũ macio mothe meekĩkire kũu Jerusalemu na Juda, na mũthia-inĩ akĩmaingata mehere mbere yake.

Na rīrī, Zedekia akĩremera mũthamaki wa Babuloni, akĩaga gwathĩka.

⁴ Nĩ ūndũ ūcio mwaka-inĩ wa kenda wa ūthamaki wa Zedekia, mũthenya wa ikūmi wa mweri wa ikūmi-rī, Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni agĩthĩ kũhũurana na Jerusalemu arī na ita rīake rĩothe, nao makĩamba hema nja ya itũura rĩu inene, na magĩaka ihumbu cia tĩiri mĩena yothe yarĩo cia kũmateithia gũtharĩkĩra itũura rĩu.

⁵ Narĩo itũura rĩu inene rĩgũikara rĩrī irigiicĩrie nginya mwaka wa ikūmi na ūmwe wa ūthamaki wa Zedekia.

⁶ Na rīrī, mũthenya wa kenda wa mweri wa kana, ng'aragu ĩkĩneneha mũno kũu itũura-inĩ, o nginya gũkĩaga irio cia kũrĩo nĩ andũ a bũrũri ūcio.

⁷ Hĩndĩ ĩyo rũthingo rwa itũura rĩu inene rũkĩmomorwo, nacio mbũtũ ciothe cia ita ikĩũra. Moimire itũura-inĩ ūtukũ magereire kĩhingĩ-inĩ kĩrĩa kĩarĩ gatagatĩ ga thingo cieri hakuhi na mũgũnda wa mũthamaki, o na gũtuĩka andũ a Babuloni nĩmarigiicĩrie itũura rĩu inene rĩothe. Nao makũura merekeire Araba,

⁸ no mbũtũ ya ita ya Babuloni ĩgĩteng'eria Mũthamaki Zedekia nginya ĩkĩmũkĩyĩra werũ-inĩ ūrĩa mwaraganu wa Jeriko. Thigari ciake ciothe ikĩamũranio nake ikĩhurunjwo.

⁹ Nayo mbũtũ ya ita ya Babuloni ĩkĩnyiita Mũthamaki Zedekia.

Makĩmũtwara kũrĩ mũthamaki wa Babuloni ūrĩa warĩ kũu Ribila, bũrũri-inĩ wa Hamathu, na kũu nĩkuo aamũtuĩrĩre ciira.

¹⁰ Mũthamaki wa Babuloni arĩ kũu Ribila nĩoragithirie ariũ a Zedekia o hau maitho-inĩ ma ithe wao; agĩcooka akĩũragithia anene othe a Juda.

¹¹ Nĩacookire agĩkũurithia Zedekia maitho, na akĩmuoha na bĩngũ cia gĩcango, akĩmũtwara Babuloni, na kũu akĩmũikia njeera nginya mũthenya ūrĩa aakuire.

¹² Mũthenya wa ikūmi wa mweri wa ĩtano, mwaka-inĩ wa ikūmi na kenda wa gũthamaka kwa Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni-rī, Nebuzaradani mũnene wa arangĩri a mũthamaki wa Babuloni, ūrĩa watungataga mũthamaki wa Babuloni, agĩũka Jerusalemu,

¹³ agĩcina hekarũ ya Jehova, na nyũmba ya ūthamaki, o na nyũmba ciothe cia Jerusalemu. Ningĩ agĩcina nyũmba o yothe yarĩ ya bata kuo.

¹⁴ Nayo mbũtũ yothe ya ita ya Babuloni, ĩtongoretio nĩ mũnene ūcio wa arangĩri a mũthamaki, ĩkĩmomora thingo ciothe iria ciathiũrũrũkĩrie Jerusalemu.

¹⁵ Nebuzaradani ūcio warĩ mũnene wa arangĩri a mũthamaki nĩatahire andũ amwe arĩa maarĩ athĩni mũno, na andũ arĩa maatigaire kũu itũura-inĩ rĩu inene, hamwe na mabundi marĩa mangĩ, o na andũ arĩa metwarĩte o ene kũrĩ mũthamaki wa Babuloni.

¹⁶ No Nebuzaradani nĩatigire andũ amwe arĩa maarĩ athĩni mũno a bũrũri ūcio kuo, nĩguo marutage wĩra mĩgũnda-inĩ ya mĩthabibũ na mĩgũnda-inĩ ĩrĩa ĩngĩ.

17 Andũ a Babuloni makiunanga itugĩ cia gĩcango, na metha cia kũigĩrwo indo, na Karia karĩa kaarĩ ga gĩcango, iria ciarĩ thĩinĩ wa hekarũ ya Jehova, magĩkuua gĩcango kũ gĩothe magĩgĩtwaru Babuloni.

18 Ningĩ magĩkuua nyũngũ, na icakũri, na magathĩ ma gũtinia ndaambĩ, na mbakũri cia kũminjamingĩria maaĩ, na thaani, o na indo ciothe cia gĩcango iria ciahũthagĩrwo wĩra-inĩ wa hekarũ, magĩthĩ nacio.

19 Mũnene ũcio wa thigari cia mũthamaki nĩakuuire mbakũri iria nene, na Ngĩo, na mbakũri cia kũminjamingĩria maaĩ, na nyũngũ, na mĩti ya matawa, na thaani, o na mbakũri iria ciahũthagĩrwo na kũruta maruta ma kũnyuuo, iria ciothe ciathondeketwo na thahabu ĩrĩa therie kana betha.

20 Gĩcango kĩrĩa kĩarutirwo itugĩ-inĩ icio cieri, na Karia kau, na ndegwa iria ikũmi na igĩri cia gĩcango iria ciarĩ rungu rwako, na metha, iria Mũthamaki Solomoni aathondekete cia hekarũ ya Jehova, gĩngĩathimĩkire nĩ kũngĩha.

21 O gĩtugĩ kĩmwe gĩacio kĩarĩ kĩa mĩkono ikũmi na ĩnana* kũraiha, na mĩkono ikũmi na ĩrĩ[†] gũthiũrũka; na o kĩmwe gĩacio kĩarĩ na ũtungu wa ciara inya, na kĩarĩ na irima gatagati.

22 Kĩongo gĩa gĩcango kĩrĩa kĩarĩ hau gĩtugĩ-igũrũ, o kĩmwe kĩarĩ kĩa mĩkono ĩtano‡ kũraiha, na gĩkagemio na rũgara rũri na makomamanga ma gĩcango gũthiũrũkĩria. Gĩtugĩ kũ kĩngĩ gĩa keerĩ, kĩrĩ na makomamanga makĩo nĩkĩahaanaine biũ na kũ kĩngĩ kĩa mbere.

23 Na haarĩ na makomamanga mũrongo kenda na matandatũ maacuhĩthe mĩena-inĩ; makomamanga mothe marĩa maathiũrũkĩrie igũrũ wa magemio macio ma rũgara maarĩ igana rĩmwe.

24 Mũnene ũcio wa arangĩri nĩanyiitire Seraia mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene, na Zefania mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa wa keerĩ harĩ we, o na andũ arĩa atatũ maarangagĩra mũrango.

25 Harĩ andũ arĩa maatigaire kũ itũũra-inĩ inene, akĩnyiita mũnene ũrĩa warũgamĩrĩre andũ a mbaara, na akĩnyiita andũ mũgwanja arĩa maataaraga mũthamaki. Ningĩ akĩnyiita karani ũrĩa mũnene, ũrĩa wandĩkithagia andũ a gũthĩ ita a bũrũri ũcio, na andũ ake mũrongo ĩtatũ arĩa maakorirwo itũũra-inĩ rĩu inene.

26 Nebuzaradani ũcio mũnene wa arangĩri akĩmakuua othe, akĩmatwarĩra mũthamaki wa Babuloni kũ Ribila.

27 Kũu Ribila, bũrũri-inĩ wa Hamathu, nĩkuo mũthamaki ũcio wa Babuloni aamoragithĩrie.

Nĩ ũndũ ũcio andũ a Juda magĩtahwo, magĩtwarwo bũrũri ũngĩ, makĩrutwo bũrũri wao.

28 Ũyũ nĩguo mũigana wa andũ arĩa Nebukadinezaru aatahire akĩmatwara bũrũri ũngĩ:

mwaka-inĩ wa mũgwanja aatahire Ayahudi 3,023;

29 naguo mwaka wa ikũmi na ĩnana wa ũthamaki wa Nebukadinezaru, agĩtaha andũ 832 kuuma Jerusalemu;

30 o naguo mwaka-inĩ wake wa mũrongo ĩrĩ na ĩtatũ, agĩtaha Ayahudi 745 magĩtwarwo bũrũri ũngĩ

nĩ Nebuzaradani ũcio mwathi wa arangĩri a mũthamaki.

Andũ acio othe maarĩ 4,600.

Jekonia Kuohorwo

31 Na gũgĩkinya atĩrĩ, mwaka-inĩ wa mũrongo ĩtatũ na mũgwanja kuuma rĩrĩa Jekonia, mũthamaki wa Juda, aatwarirwo bũrũri ũngĩ, mwaka-inĩ

* 52:21 nĩ ta mita 8 † 52:21 nĩ ta mita ithano na nuthu (5:5) ‡ 52:22 nĩ ta mita igĩrĩ na robo (2:25)

ũrĩa Evili-Merodaki aatuĩkire mũthamaki wa Babuloni-rĩ, nĩohorithirie Jekonia mũthamaki wa Juda, akĩmũrekereria oime njeera mũthenya wa mĩrongo ĩĩrĩ na ĩtano wa mweri wa ikũmi na ĩĩrĩ.

³² Nĩamwarĩirie na ũhooreri, na akĩmũhe gĩtĩ gĩa kũmũtũgĩria gũkĩra athamaki acio angĩ maarĩ nao kũu Babuloni.

³³ Nĩ ũndũ ũcio Jekonia akĩruta nguo ciake cia njeera, na agĩtũura arĩianagĩra irio na mũthamaki matukũ mothe marĩa aatũũire muoyo.

³⁴ Mũthamaki ũcio wa Babuloni nĩaheaga Jekonia indo cia kũmũteithia o mũthenya matukũ mothe marĩa aatũũire muoyo, nginya mũthenya ũrĩa aakuire.

MACAKAYA

1

¹ Hī! Kaī itūūra rīu inene nīrīkarīte rītiganīrio,
o rīu rīratūire rīyūrīte andū-ī!

Kaī rīkūhaana o ta mūtumia wa ndigwa,
ūcio ūraarī mūnene gatagatī ka ndūrī-ī!

O we ūratūire arī mūthamaki-mūndū-wa-nja ng'ongo-inī cia būrūri-rī,
rīu atuīkīte ngombo.

² Ūtukū araaraga akīrīra na ruo,
maithori makanyūrūrūkīra makai-inī make.

Arīa othe marendanīte nake-rī,
hatīrī o na ūmwe wa kūmūhooreria.

Arata ake othe nīmamūkunyaīre;
othe matuīkīte thū ciake.

³ Thuutha wa thīina na mawīra maritū,
Juda nīatwarītwo ithaamīrio.

Atūūraḡa gatagatī ka ndūrīrī;
agakīaga handū ha kūhurūka.

Arīa othe mamūngatithagia nīmamūkinyīrīre
arī hatīka-inī ciake.

⁴ Njīra cia ḡūthī Zayuni no macakaya,
nī ūndū ḡūtīrī andū mookaga ciathī ciake iria njathane.

Matoonyero make mothe makīrīte ihooru,
athīnjīri-Ngai ake no ḡūcaaya maracaaya,

airītu ake no kūgirīka,
nake arī na ruo rūnene.

⁵ Amuku ake matuīkīte nīo mamwathaga;
thū ciake nīcio igaacīre.

Jehova nīamūrehithīrie kīeha
nī ūndū wa mehīa make maingī.

Ciana ciake itahītwo igatwarwo būrūri ūngī,
igatuīka mīgwate ya thū.

⁶ Mwarī wa Zayuni nīehereirwo nī riiri wake.
Anene ake mahaanīte ta thwarīga ciagīte ūrīthio;

moorīte matarī na hinya,
moimītwo thuutha nī arīa mamaingatithīte.

⁷ Matukū-inī ma thīina na kūūrūūra gwake-rī,
Jerusalemu arīrikanaga igīina ciothe

iria ciarī ciake matukū ma tene.
Rīrīa andū ake maagūire moko-inī ma thū-rī,
ḡūtīarī mūndū o na ūmwe wa kūmūteithia.

Thū ciake ikīmūrora,
igīthekerera mwanangīko wake.

8 Jerusalemu n̄ehĩtie mũno,
 na n̄i ũndũ ũcio akanyĩitwo n̄i thaahu.
 Arĩa othe maamũtũite-rĩ, rĩu n̄imamũnyararĩte,
 n̄i ũndũ n̄imonete njaga yake;
 we mwene no gũcaaya aracaaya,
 na akamahutafira.

9 Giko gĩake n̄ikĩnyĩitite nguo ciake;
 nake ndaigana gwicũũrania mũtũũĩre wake wa thuutha.
 Kũgũa gwake kwari gwa kũmakania;
 gũtiari mũndũ o na ũmwe wa kũmũhooreria.
 “Wee Jehova, ta kione mathĩina makwa,
 n̄igũkorwo thũ yakwa n̄ihootanite.”

10 Thũ iyo n̄iyegwatĩire
 igĩina-inĩ ciake ciothe;
 nake akĩonera ndũrĩrĩ iria itooĩ Ngai
 igĩtoonya handũ harĩa hake haamũre:
 o arĩa wee wathanĩte
 matikanatoonye k̄ĩũngano-inĩ gĩaku.*

11 Andũ ake othe n̄igũcaaya maracaaya
 magĩetha gĩa kũrĩa;
 magagĩkũũrania igĩina ciao
 na irio n̄iguo matũũre muoyo.
 “Wee Jehova, ta cũrania wone,
 n̄igũkorwo ndĩ mũmeneku.”

12 “Atĩrĩrĩ, inyuĩ mũrahĩtũka,
 anga mũkuona ũndũ ũyũ ta ũtamũkonĩĩ?
 Ta rorai muone.
 Nĩ kũrĩ thĩina ũiganaine na thĩina ũyũ wakwa,
 thĩina ũrĩa njigĩrĩrwo,
 o ũcio Jehova aandehithĩirie
 mũthenya wa marakara make mahiũ?”

13 “We aandũmĩire mwaki uumĩte igũrũ,
 akĩũkũrũkia, ũgĩtoonya nginya mahĩndĩ-inĩ makwa.
 Aambũire magũrũ makwa wabu wa kũmatega, akĩhũndũra.
 Nake agĩtũma nyiitwo n̄i ihooru, ngĩkĩringĩka mũthenya wothe.

14 “Mehia makwa mohanĩtio, magatuĩka icooki.
 Moko make mamogothanĩtie hamwe.
 Magagĩkĩrwo ngingo-inĩ yakwa,
 nake Mwathani agakũniina hinya.
 Akaaneana moko-inĩ ma arĩa itangĩhota gwĩtiiria.

15 “Mwathani n̄iaregete
 njamba ciothe cia ita iria ndĩ nacio,
 akanjĩra ita n̄iguo r̄injũkĩrĩre,
 r̄imemende aanake akwa.
 Kĩhihiro-inĩ gĩake kĩa ndibei-rĩ,

* 1:10 Andũ a ndũrĩrĩ matiefĩkĩrĩtio gũtoonya hekarũ matikamĩthaahie (Ezek 44:7-9).

Mwathani nīarangīrīrie
Mwarī Gathirange wa Juda.

16 “Maündū macio nīmo maratūma ndīre,
namo maitho makwa makanyūrūkia maithori.
Gūtīrī mündū ūrī hakuhī wa kūūhooreria,
gūtīrī mündū wa kūnyūmīrīria ngoro.
Ciana ciakwa ituikīte cia kūnyamarīka
tondū thū nīyo ihootanīte.”

17 Zayuni atambūrūkītie moko,
no gūtīrī mündū wa kūmūhooreria.
Jehova nīathanīte ūhoro wa Jakubu
atī arīa mariganītie nake matuīke thū ciake;
Jerusalemu nīatuikīte
kīndū kīrī thaahu gatagatī-inī kao.

18 “Jehova nī mūthingu,
no rīrī, nīndaremeire watho wake.
Thikīrīriai, inyuī andū othe,
na mūrōre gūthīnīka gwakwa.
Aanake akwa na airītu akwa
nīmatahītwo magatwarwo thī ng’eni.

19 “Ndaatūmanīire arīa twarī ngwatanīro,
no-o makīngunyanīra.
Athīnjīri-Ngai akwa, na athuuri akwa
marakuīrīire itūūra-inī rīu inene,
o magīcaragia irio cia kūmatūūria muoyo.

20 “Wee Jehova, ta rora wone ūrīa ndī hatīka-inī!
Nīndīratangīka thīnī wakwa,
na ngathūnīka thīnī wa ngoro yakwa,
nī ūndū ngoretwo ndī mūrēmi mūno.
Na kūu nja, hiū cia njora nīrooraga andū,
nakuo thīnī no gīkuū kūrī.

21 “Andū nīmaiguīte mūcaayo wakwa,
no gūtīrī mündū o na ūmwe wa kūūhooreria.
Thū ciakwa ciothe nīciguīte ūhoro wa hatīka ciakwa,
nacio igakena nī ūndū wa ūguo wīkīte.
Nawe gīkinīye mūthenya ūrīa wanīrīire
nīguo nao mahaane ta nīi.

22 “Waganu wao wothe nūgīkinīye mbere yaku,
nawe ūmeke o ta ūrīa ūnjīkīte
nī ūndū wa mehīa makwa mothe.
Mīcaayo yakwa nī mīingī,
nayo ngoro yakwa nīiringīkīte.”

2

1 Hī! Kaī Mwathani nīakīhumbīrīte Mwarī wa Zayuni
na itu rīa marakara make-ī!

Nīatungumanītie riiri wa Isiraeli,
 akaūharūrūkia kuuma igūrū nginya thī;
 ndaaririkanire gaturwa ka magūrū make,
 mūthenya ūrīa aarakarire.

² Mwathani-rī, nīameretie
 itūūro ciothe cia Jakubu atarī na tha;
 nīamomoretie cīhitho iria nūmu
 cia Mwarī wa Juda arī na marakara.
 Nīagūithītie ūthamaki wa Mwarī wa Juda,
 na akagūithia anene ake, akamaconorithia.

³ Rūhīa rwa Isiraeli ruothe
 arūrengete arī na marakara mahiū.
 Nīeheretie guoko gwake kwa ūrīo,
 gūkameeherera o rīrīa thū cīmakuhīrīria.
 Nīgūcina acinīte Jakubu ta mwaki ūkūrīrīmbūka,
 ūrīa ūcinaga kīrīa gīothe kīrī hakuhī naguo.

⁴ Ageetete ūta wake o ta thū;
 guoko gwake kwa ūrīo nī kwīhaarīirie.
 Arīa othe maatūire makenagia maitho-rī,
 amooragīte o ta marī thū;
 hema ya Mwarī wa Zayuni
 amūtīrīirie mang'ūrī make mahaana ta mwaki.

⁵ Mwathani-rī, atuīkīte ta thū;
 nīameretie Isiraeli.
 Nīameretie nyūmba ciake ciothe cia ūthamaki,
 na akaananga cīhitho ciake iria nūmu.
 Nīaingīhīirie Mwarī wa Juda
 gūcakaya na kūgirīka.

⁶ Nīonūhīte gīikaro gīake ta mūgūnda;
 nīanangīte handū hake ha gūtūnganīrwo.
 Jehova nīatūmīte Zayuni ariganīrwo
 nī ciathī ciake iria njathane, o hamwe na Thabatū ciake;
 nī ūndū wa marakara make mahiū-rī,
 akanyarara mūthamaki, o hamwe na mūthīnjīri-Ngai.

⁷ Mwathani nīaregete kīgongona gīake,
 na agatiganīria handū hake harīa haamūre.
 Nīaneanīte thingo cia nyūmba ciake cia ūthamaki kūrī thū;
 iraanīrīra irī thīinī wa nyūmba ya Jehova,
 o taarī mūthenya wa giathī kīrīa giathane.

⁸ Jehova nīatuire itua rīa kūmomora
 rūthingo rūrīa rūthiūrūrūkiirie Mwarī wa Zayuni.
 Nīatambūrūkiirie rūrigi rwa gūthima,
 na ndaagirīrie guoko gwake gūtige kūrwananga.
 Nīatūmire njirigo na thingo icakaye;
 o cierī igīgītuīka cia kwanangīka.

9 Ihingo ciakuo n̄ihorokeire na th̄i;
 m̄igũko yacio n̄iamiunanḡite, akam̄iananga.
 Mũthamaki na anene akuo n̄imatah̄itwo magatwarwo ndũr̄ĩr̄i-inĩ,
 watho r̄iu ndũrutanagwo,
 na anabii akuo n̄imatigire kuona cioneki
 cium̄ite kũr̄i Jehova.

10 Athuuri a kũu kwa Mwarĩ wa Zayuni
 maikar̄ite th̄i makir̄ite ki;
 nao n̄imehur̄irie r̄ũkũngũ m̄itwe,
 na makehumba nguo cia makũnia.
 Air̄itu a Jerusalemu
 mainam̄ĩr̄ire maturumith̄itie m̄itwe yao th̄i.

11 Maitho makwa n̄imaroora n̄i kũr̄ira,
 ngatanḡika th̄iinĩ wakwa,
 naguo roho wakwa n̄iũitũr̄ũr̄irwo th̄i
 n̄i ũndũ wa andũ akwa kwanangwo,
 n̄igũkorwo twana na tũkenge
 tũrarinḡikira nj̄ira-inĩ cia itũura r̄ir̄ia inene.

12 Tũrooria manyina at̄ir̄i,
 “Irio na ndibeĩ ir̄i ha?”
 o tũkirinḡikaga ta andũ matiih̄iurio
 nj̄ira-inĩ cia itũura r̄ir̄ia inene,
 o m̄ioyo yatuo ĩḡithiraḡira
 moko-inĩ ma manyina.

13 Inḡikiuga at̄ia n̄i ũndũ waku?
 Inḡikugerekania nakĩ,
 wee Mwarĩ ũyũ wa Jerusalemu?
 Inḡikũhaanania nakĩ,
 n̄iguo ngũhoorerie,
 wee Mwarĩ ũyũ Gathirange wa Zayuni?
 K̄ironda ḡiaku k̄irikite o ta iria.
 Nũũ ũnḡihota gũkũhonia?

14 Cioneki iria anabii aku moonaga
 ciarĩ cia tũhũ na cia maheeni;
 matiigana kũmũguũr̄iria mehia manyu
 n̄iguo magir̄ir̄irie gũtahwo kwanyu.
 Ndũm̄ir̄iri iria maamũheire
 ciarĩ cia maheeni, na cia kũmũh̄ithia.

15 Eh̄itũk̄iri othe mahũuraga h̄i;
 mathekaga makiinainaḡiria Mwarĩ ũyũ wa Jerusalemu m̄itwe,
 makiũragia at̄ir̄i:
 “Ī r̄ir̄i n̄ir̄io itũura inene r̄ir̄ia r̄ietagwo
 ũthaka ũr̄ia mũkinyan̄iru biũ,
 na r̄igeetwo ḡikeno ḡia th̄i yothe?”

16 Thũ ciaku ciothe
 ciathamagia tũnua igũũk̄ir̄ire;

igũthekagĩrĩra na ikahagarania magego,
ikoiga atĩrĩ, "Ithuĩ nĩtũmũmeretie.

Ūyũ nĩguo mũthenya ũrĩa tũtũire twetereire,
na rĩu nĩtũwonete."

17 Jehova nĩarĩkĩtie gwĩka ũrĩa aathugundĩte;
we nĩahingĩtie kiugo gĩake,
kĩrĩa aathanire o matukũ ma tene.
Akũng'aũranĩtie ategũkũiguĩra tha,
atũmĩte thũ igũkenerere,
rũhĩa rwa amuku aku nĩruo atũgĩrĩtie.

18 Ngoro cia andũ nĩirakaĩra Mwathani.
Atĩrĩrĩ, wee rũthingo rũrũ rwa Mwarĩ wa Zayuni,
reke maithori maku manyũrũrũke ta rũũ
mũthenya na ũtukũ;
ndũkahurũke,
kana ũreke maitho maku mahurũke.

19 Arahũka, ũkayũrũrũke ũtukũ,
rĩrĩa ũrangĩri wa ũtukũ wambagĩrĩria;
itũrũraga ngoro yaku ta maaĩ
mbere ya Mwathani.
Ambararia moko maku na igũrũ kũrĩ we
nĩ ũndũ wa mĩoyo ya ciana ciaku,
o icio iraringĩka nĩ ng'aragu
magomano-inĩ ma njĩra ciothe.

20 "Wee Jehova, ta rora, na ũcũũranie:
Nũũ ũngĩ wee ũrĩ weka ũguo?
Andũ-a-nja nĩmagĩrĩrwo nĩ kũrĩa maciaro mao,
o ciana iria marerete?
Mũthĩnjĩri-Ngai na mũnabii nĩmagĩrĩire
kũũragagĩrwo handũ-harĩa-haamũre ha Mwathani?

21 "Andũ ethĩ o na arĩa akũrũ
makomete hamwe rũkũngũ-inĩ rwa njĩra,
aanake akwa na airĩtu
moragĩtwo na rũhiũ rwa njora.
Ūmoragĩte mũthenya ũrĩa ũrakarĩte;
ũmoragĩte ũtekũmaiguĩra tha.

22 "O ta ũrĩa wĩtanaga mũthenya wa gĩathĩ-rĩ,
noguo ũnjĩtũire maũndũ ma kũnguoyohia,
makandigiicĩria mĩena yothe
o taarĩ mũthenya wa gĩathĩ.
Mũthenya wa marakara ma Jehova-rĩ,
gũtirĩ mũndũ o na ũmwe wahonokire kana agĩtigara;
arĩa ndarũmbũirie na ngĩrera-rĩ,
thũ yakwa nĩmanangĩte."

3

1 Nĩ nĩ mũndũ wonete thĩina

- nĩ ùndũ wa kũhũũrwo na rũthanju rwa mang'ũrĩ make.
- ² Andwarĩte akangereria nduma-inĩ handũ ha ũtheri-inĩ;
- ³ ti-itherũ, atũmĩte guoko gwake kũnjũkĩrĩre rĩngĩ na rĩngĩ, mũthenya wothe.
- ⁴ Nĩatũmĩte nyama cia mwĩrĩ wakwa na gĩkonde kiaguo ihinyare, na akoinanga mahĩndĩ makwa.
- ⁵ Nĩandigiicĩurie, na agaathiũrũrũkĩria na marũrũ, na thĩna.
- ⁶ Atũmĩte ndũũre nduma-inĩ o ta andũ arĩa maakuire tene.
- ⁷ Nĩanjirigĩire na rũthingo nĩguo ndikae kũũra; mũnyororo yakwa nĩamĩritũhĩtie mũno.
- ⁸ O na rĩria ndetana kana ndakaya ngĩenda ũteithio-rĩ, nĩ kũhingĩrĩria ahingagĩrĩria mahooya makwa.
- ⁹ Nĩahingĩte njĩra yakwa na mahiga maicũhie; atũmĩte tũcĩra twakwa tuogome.
- ¹⁰ Kũrĩ nĩ aatuĩkĩte o ta nduba rĩria yoheirie, kana ta mũrũũthi rĩria wĩhithĩte,
- ¹¹ akĩngururia kuuma gacĩra-inĩ, akĩndambuura, akĩndiganĩria itarĩ na ũteithio.
- ¹² Ageetete ũta wake, akangereka, ndũike cabaa ya kũrathagwo nĩ mĩguĩ yake.
- ¹³ Nĩatheecire ngoro yakwa na mĩguĩ kuuma thiaka-inĩ wake.
- ¹⁴ Ngĩgĩtuĩka wa gũthekagĩrĩrwo nĩ andũ akwa othe; maanyũrũragĩa na rwĩmbo mũthenya wothe.
- ¹⁵ Anjyũrĩtie maũndũ marũrũ, na akaahũũnia na maaĩ ma nyongo.
- ¹⁶ Nĩang'ethũrangĩte magego makwa na kagoto; anangĩrĩrie rũkũngũ-inĩ.
- ¹⁷ Nĩnjangĩthĩtio thayũ; nĩndiganĩrwo ũgaacĩru nĩ kĩĩ.
- ¹⁸ Nĩ ùndũ ũcio nguuga atĩrĩ, "Riiri wakwa nĩũthirĩte, o hamwe na maũndũ marĩa mothe ndũire njĩrĩgĩrĩre kuuma kũrĩ Jehova."
- ¹⁹ Nĩngũririkana thĩna wakwa, na kũũrũũra gwakwa, na ngaririkana maũndũ marũrũ, o na maaĩ ma nyongo.
- ²⁰ Ngoro yakwa no ĩraririkana maũndũ macio, nayo ĩkaringĩka thĩnĩ wakwa.
- ²¹ O na gũtarĩ ũguo nĩndirikanaga ùndũ ũyũ, na tondũ wa ũguo ngagĩa na kũĩrĩgĩrĩro:
- ²² Tondũ wa wendo mũnene wa Jehova, nĩkĩo tũtaniinĩtwo biũ, nĩgũkorwo tha ciake itirĩ hĩndĩ ithiraga.

- 23 Tha ciaku ikoragwo irĩ njerũ rũciinĩ o rũciinĩ,
wĩhokeku waku nĩ mũnene mũno.
- 24 Ngoro yakwa yugaga atĩrĩ,
"Jehova nĩwe igai riakwa; tondũ ũcio nĩwe ndĩrietagĩrĩra."
- 25 Jehova nĩ mweka kũrĩ arĩa mamwĩhokaga,
kũrĩ ngoro iyo imũrongoragia;
- 26 nĩ wega mũndũ gweterera
ũhonokio wa Jehova o akirĩte.
- 27 Nĩ wega mũndũ gũkuua icooki
hĩndĩ irĩa arĩ mũnini.
- 28 Nĩaikare arĩ wiki akirĩte,
nĩgũkorwo nĩ Jehova ũmũigĩrĩire rĩo.
- 29 Nĩaturumithie ũthiũ wake rũkũngũ-inĩ,
no gũkorwo aahota kũgĩa na kũrĩgĩrĩro.
- 30 Nĩerekereerie rũthĩa kũrĩ mũndũ ũrĩa ũkũmũgũtha,
na aiyũrwo nĩ thoni.
- 31 Nĩgũkorwo Jehova
ndateanagĩria andũ nginya tene.
- 32 O na gũtuĩka nĩarehaga kĩeha-rĩ, we nĩaiguanagĩra tha,
nĩgũkorwo wendo ũcio wake ũtathiraga nĩ mũnene mũno.
- 33 Nĩgũkorwo ndarehagĩra andũ mĩnyamaro,
kana akarehere ciana cia andũ kĩeha akĩendaga.
- 34 Rĩrĩa andũ a bũrũri arĩa othe mohetwo
maarangĩrĩrio na makinya-rĩ,
- 35 rĩrĩa mũndũ aagithio kĩhooto gĩake
mbere ya Ũrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno-rĩ,
- 36 o na rĩrĩa mũndũ atuĩrwo ciira hatarĩ kĩhooto-rĩ,
githĩ Mwathani ndonaga maũndũ macio?
- 37 Nũũ ũngĩaria na atũme ũndũ ũcio ũhinge,
Mwathani ataathanĩte gũtuĩke ũguo?
- 38 Githĩ kanua-inĩ ka Ũrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno
tiho hoimaga maũndũ mooru, na hakoima maũndũ mega?
- 39 Mũndũ o wotho ũrĩ muoyo-rĩ, atetaga nĩkĩ
rĩrĩa ekũherithio nĩ ũndũ wa mehia make?
- 40 Nĩtũthuthuurie-i mĩthiire iitũ na tũmĩtuĩrie,
tũcokerere Jehova.
- 41 Nĩtwambararie ngoro ciitũ na moko maitũ na igũrũ
kũrĩ Mũrungu ũrĩa ũrĩ igũrũ, tuuge atĩrĩ:
- 42 "Ithuĩ-rĩ, nĩtwĩhĩtie na tũgakũremera,
wee nawe ũkaaga gũtũrekerera.
- 43 "Wee wĩhumbĩrĩte na marakara, ũgatũingatithia;
ũranganĩte ũtekũguanĩra tha.
- 44 Wee wĩhumbĩrĩte na itu
nĩgeetha gũtikagĩe na ihooya rĩngĩgũkinĩyĩra.

- 45 Wee ūtūmīte tūtuīke ta gīko,
na ta mahuti gatagati ka ndūrīrī.
- 46 “Thū ciitū ciothe itwathamīrie tūnua itūūkīrīre.
47 Nītūkorereirwo nī kīmako kīnene, na tūkenjerwo marima,
tūgakorwo nī ūniinani, na mwanangīko.”
- 48 Maitho makwa maranyūrūrūkia tūrūū twa maithori
nī ūndū andū akwa nīmanangītwo.
- 49 Maitho makwa marīnyūrūrūkagia maithori mategūtīgithīria,
magaikara o makīnyūrūrūkaga,
50 nginya rīrīa Jehova agaacūthīrīria arī igūrū oone.
51 Maūndū marīa ndīrona nīmaranjiguithia kīeha ngoro,
tondū wa andū-a-nja othe a itūūra rīakwa inene.
- 52 Andū arīa maatuīkīte thū ciakwa hatarī gītūmi
nīo maanguīmaga ta nyoni.
53 Maanjikirie irima makīenda kūnjūruga,
na makīhūūra na mahiga;
54 ndaahubanīirio nī maai maingī,
magīkūrūkīra igūrū rīa mūtwe wakwa,
na nī ngīciiria ndī hakuhī kūniinwo.
- 55 Ngīkaīra rīitwa rīaku Wee Jehova,
ndī kūu irima-inī rīu iriku.
56 Na we ūkīgua ithaithana rīakwa, ngīkwīra atīrī,
“Tiga kūhinga matū maku ngīgūkaīra ūndeithie.”
57 Nawe ūkīnguhīrīria rīrīa ndagūkaīire,
ūkīnjīra atīrī, “Tiga gwītīgīra.”
- 58 Wee Mwathani-rī, nīwe wanjīrīrīire;
nawe ūgīgīkūūra muoyo wakwa.
59 Wee Jehova, nīwonete ūuru ūrīa njīkītwo.
Tua ciira wakwa arī we!
60 Wee nīwonete kwīrīhīria kwao guothe,
o na mathugunda mao mothe ma kūnjūkīrīra.
- 61 Wee Jehova-rī, nīūguīte irumi iria manumīte nacio,
o na mathugunda mao mothe ma kūnjūkīrīra:
62 maūndū marīa thū ciakwa ciaragia na mīheehū ikīng’ung’uanaga
injūkīrīre mūthenya wothe.
63 Ta kīmarore! Magīkara thī kana magīūkīra,
maanyūrūragia na nyīmbo ciao.
- 64 Wee Jehova-rī, marīhe kūringana na ūrīa mekīte,
kūringana na wīra wa moko mao.
65 Ūmia ngoro ciao, nakīo kīrumi gīaku kīroikara nao!
66 Maingatithie ūrī na marakara,
na ūmaniine mathire gūkū mūhuro wa igūrū rīa Jehova.

4

1 Hī! Kaī thahabu ūyo nīthirīte ūkengu wayo-ī,

thahabu írĩa therie kaĩ írĩ gũthita-ĩ!
Tũhiga twa goro tũrĩa twamũre
nĩtũhurunjĩtwo magomano-inĩ ma njĩra ciothe.

² Ariũ a Zayuni arĩa me bata,
arĩa rĩmwe mangĩaringithanirio na thogora wa thahabu,
kaĩ rĩu moonagwo ta nyũngũ cia rĩũmba-ĩ,
o ta wĩra wa moko ma mũũmbi!

³ O na mbwe nĩciongithagia ciana ciacio,
no andũ akwa matuĩkĩte andũ matarĩ tha,
o ta nyaga cia werũ-inĩ.

⁴ Rũrĩmĩ rwa gakenge
rũnyiitanĩte na karakara nĩ ũndũ wa kũnyoota;
twana tũhooyaga irio,
no gũtirĩ mũndũ ũtũheaga.

⁵ Andũ arĩa rĩmwe maarĩaga irio njega,
rĩu maĩkaraga njĩra-inĩ mekonotete,
arĩa maarerirwo makĩhumbagwo nguo cia rangi wa ndathi-rĩ,
rĩu makomaga ciara-inĩ cia mũhu.

⁶ Iherithia rĩa andũ akwa
nĩ inene gũkĩra rĩa itũũra rĩa Sodomu,
rĩrĩa rĩang'auranirio o rĩmwe,
gũtarĩ guoko kwarĩteithirie.

⁷ Anene akuo maatherete gũkĩra tharunji,
na makeerũha gũkĩra iria,
maarĩ atune mũĩrĩ gũkĩra ruru írĩa ndune,
magakĩhaana ta kahiga ka goro karĩa getagwo yakuti.

⁸ No rĩu mairĩte o na gũkĩra mbiro;
matikũũrĩkanaga marĩ njĩra-inĩ.
Ikonde cia mũĩrĩ yao ciũmanĩrĩire na mahĩndĩ;
ciumĩte o ta rũthanju.

⁹ Kaba arĩa mooragagwo na rũhiũ rwa njora,
kũrĩ arĩa makuuaga nĩ ng'aragu;
matoragio nĩkũhũũta,
makamoca nĩ ũndũ wa kwaga irio cia kuuma mũgũnda.

¹⁰ Moko ma andũ-a-nja arĩa marĩ tha
nĩmarugire ciana ciao ene,
igĩtuĩka irio ciao
hĩndĩ iyo andũ akwa manangirwo.

¹¹ Jehova nĩarekereirie mang'ũrĩ make biũ;
aitũrũrĩte marakara make mahiũ.
Nĩakĩtie mwaki kũu Zayuni
ũrĩa ũcinĩte mĩthingi yakuo.

- 12 Athamaki a thī matingētīkirie,
o na kana kīrīndī o na kīmwe gīa gūkū thī,
atī thū na amuku nīmangīahotire
gūtoonya ihingo cia Jerusalemu.
- 13 No ūndū ūcio wekīkire nī ūndū wa mehia ma anabii akuo,
na mawaganu ma athīnjīri-Ngai akuo
arīa manaita thakame
ya andū arīa athingu kūu thīnī.
- 14 Rīu maturuuraga njīra-inī
ta andū atumumu.
Mathaahītio nī thakame ūū atī
gūtīrī mūdū o na ūmwe ūngīgeria kūhutia nguo ciao.
- 15 Andū mamakayagīrīria, makoiga atīrī,
“Thīi nakūu! Mūrī na thaahu! Thīi! Thīi! Mūtīgatūhutie!”*
Nīngī moora na maatuīka orūūri,
makeerwo atīrī kūu ndūrīrī-inī,
“Matingīikara gūkū rīngī.”
- 16 Jehova we mwene nīwe ūmahurunjīte;
nīatiqīte kūmarūmbūiya.
Athīnjīri-Ngai matiheagwo gītīo,
o na makarega gūtuga athuuri.
- 17 Makīria ma ūguo-rī, maitho maitū nīmathirire hinya,
o tūcūthīrīrie ūteithio ūrīa tūtoonire;
kuuma mīthiringo iitū īrīa mīraihi-rī,
twetereire rūrīrī rūtangīahotire gūtūhonokia.
- 18 Andū maatūcemaga ikinya gwa ikinya,
nī ūndū ūcio tūtīngīathīrīrie njīra-inī ciitū.
Ithīrīro riitū rīgīkuhīrīria, namo matukū maitū maarī matare,
nīgūkorwo ithīrīro riitū nīrīakinyīte.
- 19 Andū arīa matūingatithītie-rī,
maarī na ihenya gūkīra nderi irī rīera-inī;
maatūhanyūkagīria irīma-inī,
na magatuoheria werū-inī.
- 20 Mūdū ūrīa mūtīrīrie maguta nī Jehova,
o we ūrīa warī ta mīhūmū iitū-rī,
nīagwatirio nī mītego yao.
Tweciiragia atī tūrī kūruru-inī gīake-rī,
no tūtūure gatagatī ka ndūrīrī.
- 21 Kena na ūcanjamūke, wee Mwarī wa Edomu,
o wee ūtūūruga būrūrī wa Uzu.
No rīrī, o nawe gīkombe gīkī nīgīgagūkora;

* 4:15 Andū arīa maakoragwo na mangū maanagīrīra nīguo andū matikamahutie tondū maakoragwo na thaahu (Alaw 13:45).

ũgaakĩnyũira ũrĩĩo, na ũrutwo nguo, ũtigwo njaga.

22 Wee Mwarĩ wa Zayuni-rĩ, iherithia rĩaku nĩrĩgathira; ndakoongerera ihinda rĩaku rĩa gũikara ũrĩ mũtahe. No wee, Mwarĩ wa Edomu-rĩ, nĩagakũherithĩria mehia maku na aguũrie waganu waku.

5

- 1 Wee Jehova-rĩ, ririkana maũndũ marĩa matũkorete; ta rora wone gũconoka gwitũ.
- 2 Igai riitũ nĩrĩneanĩtwo kũrĩ ageni, nayo mĩciĩ iitũ ĩgakĩneanwo kũrĩ andũ a kũngĩ.
- 3 Nĩtũtuĩkĩte ciana cia ngoriai na ciana itarĩ na maithe, nao manyina maitũ magatuĩka ta atumia a ndigwa.
- 4 Maaĩ marĩa tũnyuuaga no tũgũrĩre; o na ngũ nĩkũgũra tũragũra.
- 5 Arĩa matũingathagĩa marĩ o magũrũ-inĩ maitũ; nĩtũnogete, na tũkaaga ũhurũko.
- 6 Twĩneanĩte kũrĩ andũ a Misiri na a Ashuri nĩgeetha tuone irio cia gũtũigana.
- 7 Maithe maitũ nĩmehirie na rĩu matĩrĩ ho, na ithuĩ nĩ ithuĩ tũraherithio handũ hao.
- 8 Ngombo nĩcio itwathaga, na gũtirĩ mũndũ wa gũtũteithũra kuuma moko-inĩ ma cio.
- 9 Tuonaga irio na ũndũ wa gũtwarĩrĩria mĩoyo iitũ ũgwati-inĩ, nĩ ũndũ wa rũhiũ rwa njora rũrĩa rũrĩ werũ-inĩ.
- 10 Gĩkonde giitũ kĩhiũhĩte o ta riiko rĩa kũruga mĩgate, tũkainaina nĩ ũndũ wa kũhũta.
- 11 Andũ-a-nja nĩmanyiitĩtwo na hinya gũkũ Zayuni, nao airĩtu gathirange makanyiitwo na hinya matũũra-inĩ ma Juda.
- 12 Anene akuo nĩ macuurĩtio na moko mao; athuuri nao matiheagwo gĩtũo.
- 13 Aanake marutithagio wĩra wa hinya ithĩ-inĩ; tũmwana natuo tũtũgũgaga nĩgũkuuithio mĩrigo ya ngũ.
- 14 Athuuri nĩmatigĩte gũikara kĩhingo-inĩ gĩa itũũra inene; aanake nao nĩmatigĩte kũina nyĩmbo ciao.
- 15 Ngoro ciitũ nĩthirĩte gĩkeno; ndũrũhĩ ciitũ igarũrũkĩte igatuĩka macakaya.
- 16 Thũmbĩ ya ũnene* nĩgũwĩte, ĩgatuuma mũtwe, kaĩ tũrĩ na haaro-ĩ, nĩgũkorwo nĩtwĩhĩtie!
- 17 Tondũ ũcio ngoro ciitũ nĩiringĩkĩte; na tondũ wa maũndũ macio maithe maitũ makaira,
- 18 tondũ wa Kĩrĩma gĩa Zayuni, kĩrĩa gĩkirĩte ihooru, nacio mbwe rĩu nĩkuo iceeraga.
- 19 Wee Jehova-rĩ, wathanaga nginya tene; gĩtĩ gĩa ku kĩa ũnene gĩtũũraga kuuma njjarwa nginya njjarwa.
- 20 Ūriganagĩrwo nĩ ithuĩ hĩndĩ ciothe nĩkĩ? Ūtũtiganĩrie hĩndĩ ndaaya ũguo nĩkĩ?
- 21 Wee Jehova-rĩ, tũcookererie harĩwe, nĩguo tũhote gũgũcookerera; erũhia matukũ maitũ macooke o ta ũrĩa matariĩ tene,

* 5:16 Thũmbĩ yonanagia riiri na gĩtũo (Isa 28:1, 3).

²² tīga ũkorirwo nĩtũregeete biũ,
ũgagītũrakarĩra o mũno makĩria.

EZEKIELI

Ciümbe Iria irĩ Muoyo na Riiri wa Jehova

¹ Mwaka-inĩ wa mĩrongo itatũ, * mũthenya wa gatano wa mweri wa kana, hĩndĩ irĩa ndaarĩ hũgũrũrũ-inĩ cia Rũũ rwa Kebari tũrĩ hamwe na andũ arĩa maatahitwo magatwarwo kuo, igũrũ nĩriahingũkire, na nĩ ngĩona cioneki cia Ngai.

² Mũthenya wa gatano wa mweri ũcio, naguo nĩguo mwaka wa itano kuuma Mũthamaki Jehoiakini athaamio,

³ kiugo kĩa Jehova nĩgĩakinyĩrĩre Ezekieli ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai, mũrũ wa Buzi, kũu hũgũrũrũ-inĩ cia Rũũ rwa Kebari, o kũu bũrũri wa Babuloni. Nakuo guoko kwa Jehova kwarĩ igũrũ riake.

⁴ Ngĩcũthĩrĩria ngĩona rũhuho rwa kĩhuhũkanio rũgĩũka ruumĩte na mwena wa gathigathini, naruo rwarĩ itu inene rĩrĩ na rũheni rũkũhenũka narĩo rĩarigiicĩrio nĩ ũtheri mũcangararu. Gatagatĩ ka mwaki ũcio haahaanaga ta kĩgera kĩaakana,

⁵ na thĩinĩ wa mwaki ũcio nĩ haarĩ kĩndũ kĩaahaanaga ciümbe inya† irĩ muoyo, nacio cionekaga irĩ na mũhianĩre wa mũndũ,

⁶ na o kĩmwe gĩacio kĩarĩ na mothiũ mana na mathagu mana.

⁷ Magũrũ ma cio maarĩ marũngarũ; namo makinya ma cio maatarĩ ta ma gacaũ, na maakengaga ta gĩcango gĩkumuthe.

⁸ Rungu rwa mathagu ma cio, mĩena ĩna yacio, ciarĩ na moko ma mũndũ. Ciothe inya ciarĩ na mothiũ na mathagu,

⁹ namo mathagu ma cio, nĩmahutanĩtie. O kĩmwe gĩa cio gĩathiiaga kierekeire o mbere; itiehũgũraga igĩthĩi.

¹⁰ Mothiũ ma cio maatarĩ ta ũũ: O kĩmwe gĩa icio inya kĩarĩ na ũthiũ wa mũndũ, na mwena wa ũrĩo o kĩmwe kĩarĩ na ũthiũ wa mũrũũthi, naguo mwena wa ũmũtho kĩarĩ na ũthiũ wa ndegwa; o na ningĩ, o kĩmwe gĩa cio kĩarĩ na ũthiũ wa nderi.

¹¹ Ũguo nĩguo mothiũ ma cio maatarĩ. Mathagu ma cio maatambũrũkĩtio na igũrũ; o kĩmwe kĩarĩ na mathagu meerĩ, o ithagu rĩhutanĩtie na ithagu rĩa kũmbe kĩrĩa kĩngĩ mĩena yeerĩ, namo mathagu meerĩ makahumbĩra mwĩri wakĩo.

¹² O kĩmwe gĩa cio gĩathiiaga kĩrũngĩrĩrie o mbere. O kũrĩa guothe Roho aacierekagĩria, no kuo ciathiiaga itekwĩhũgũra.

¹³ Ciümbe icio irĩ muoyo cionagwo ihaana ta makara megwakana mwaki kana ta imũrĩ. Mwaki ũcio wathiiaga thuutha na mbere gatagatĩ-inĩ ga ciümbe icio; warĩ mũcangararu, na rũheni rwahenũkaga kuuma harĩ guo.

¹⁴ Ciümbe icio ciaguthũkaga na thuutha na ikaguthũka na mbere ta ũrĩa rũheni rũhenũkaga.

¹⁵ Rĩrĩa ndacũthĩrĩrie ciümbe icio irĩ muoyo, nĩndonire harĩ na kũgũrũ kwa ngaari gũkinyĩte thĩ kũrĩ mwena-inĩ wa o kũmbe kũu kĩrĩ na mothiũ mana.

¹⁶ Naguo mũhianĩre na mũthondekere wa magũrũ macio ma ngaari warĩ ta ũũ: Maahenagia ta thumarati, na mothe mana nĩmahaanaine. O

* **1:1** No gũkorwo ĩno yarĩ mĩaka ya Ezekieli; Mũlawii aingĩraga ũtungata-inĩ wa ũthĩnjĩri-Ngai aakinya mĩaka mĩrongo itatũ (Ndar 4:3). † **1:5** Mũigana wa “inya” ũrũgamĩrĩre ũkinyanĩru ta “ciümbe iria inya irĩ muoyo” (Kĩam 13:14) kana “mĩena ĩna irĩa yumaga rũhuho” (Isa 11:12).

kūmwē kuonekaga gūthondeketwo ta kūgūrū kwa ngaari, gūtoonyetio gatagatī ga kūgūrū kūrīa kūngī.

¹⁷ Namo magīthīi maithiiga na mwena o wothe wa iyo ina kūrīa ciūmbe icio cierekeirie ūthiū; magūrū macio ma ngaari matigarūrūkaga rīrīa ciūmbe icio iḡūthīi.

¹⁸ Mībara ya mo yarī mīraiḡu na iḡūrū na yarī ya kūmakania, nayo mībara iyo yothe ina yayiūrīte maitho mīena yothe.

¹⁹ Hīndī īrīa ciūmbe icio irī muoyo ciathiī, magūrū macio maarī mwena-inī wacio magathiī; na rīrīa ciūmbe icio irī muoyo ciambata na iḡūrū ciūmīte thī, magūrū macio o namo makaambata.

²⁰ O kūrīa guothe Roho aacierekaḡīria, nokuo ciathiiaga, namo magūrū macio magookīra magatwarana nacio, tondū roho wa ciūmbe icio irī muoyo warī thīinī wa magūrū macio.

²¹ Hīndī īrīa ciūmbe icio ciathiī, o namo magūrū ma cio magathiī; rīrīa ciūmbe icio ciarūgama, o namo makarūgama; na rīrīa ciūmbe icio ciambata na iḡūrū ciūmīte thī, magūrū macio makambatania nacio, tondū roho wa ciūmbe icio irī muoyo warī thīinī wa magūrū macio.

²² Iḡūrū rīa mītwe ya ciūmbe icio irī muoyo nī haarī kīndū kīaraganu kīahaanaga ta warīi wakengaga ta mbarabu, na warī wa kūmakania.

²³ Rungu rwa warīi ūcio, mathagu ma cio maatambūrūkītio o rīmwe rīerekeire harī rīrīa rīngī, na o kīumbe kīarī na mathagu meerī marīa maakīhumbīrīte mwīrī.

²⁴ Hīndī īrīa ciūmbe icio ciathiiaga, ngīgua mūgambo wa mathagu ma cio, taarī mūrurumo wa maaī magītherera, na taarī mūgambo wa Mwene-Hinya-Wothe, taarī mbugīrīrio ya thigari cia ita. Na rīrīa ciūmbe icio ciarūgamire, iḡīthuna mathagu ma cio.

²⁵ Ningī ngīgua mūgambo uumīte na iḡūrū rīa warīi ūcio warī iḡūrū rīa mītwe yacio hīndī iyo ciarūgamīte ithunīte mathagu.

²⁶ Iḡūrū rīa warīi ūcio warī iḡūrū rīa mītwe yacio nī haarī kīndū kīahaanaga ta gītī kīa ūnene ḡakītwo na kahiga ka yakutī īrīa ya bururu, na hau iḡūrū rīa gītī kīu kīa ūnene nī haarī na kīndū kīonekaga kīrī na mūhianīre ta wa mūdū.

²⁷ Ndaarora ngīona kuuma harīa honekaga taarī ho njohero yake ḡūcooka na iḡūrū, oonekaga ahaana ta kīgera kīraakana, kana ta kīgera kīiyūrītwo nī mwaki, ningī kuuma hau njohero ḡūcooka na thī oonekaga ahaana ta mwaki; naguo ūtheri mūcangararu ūkamūrīgiicīria.

²⁸ Ūtheri ūcio wamūrīgiicīrie watariī ta mūkūnga-mbura ūrī itu-inī rīa mbura mūthenya ūrīa kūroira, ūguo noguo ūtheri ūrīa mūnene wamūrīgiicīrie watariī.

Ūtheri ūcio wonekaga ūhaanaine na riiri wa Jehova. Na rīrīa ndawonire-rī, ngūḡūthia, ngīturumithia ūthiū thī, ngīgua mūgambo wa mūdū ūkwaria.

2

Ūrīa Ezekieli Eetirwo

¹ Nake mūdū ūcio akīnjīra atīrī, “Mūrū wa mūdū, wīrūgamie na magūrū maku, ngwarīrie.”

² O hīndī iyo aanjaragīria, Roho aḡītoonya thīinī wakwa, akīnjoya akīndūgamia, na nīi ngīgua akīnjarīria.

³ Nake akīnjīra atīrī, “Mūrū wa mūdū, nīngūḡūtūma kūrī andū a Isiraeli, ūthī kūrī rūrīrī rūu rūremu, o rūu rūnemeire; ruo rwene o na maitho maaruo rūtūūrīte rūregete kūnjathīkīra ngīna ūmūthī.

4 Andũ acio ndĩragūtũma kũrĩ o-rĩ, nĩmanyũmĩrie ngoro na makaang'athĩria. Meere atĩrĩ, 'Ūũ nĩguo Mwathani Jehova aroiga.'

5 Na rĩrĩ, andũ acio mang'ithikĩrĩria kana marege gũthikĩrĩria, nĩgũkorwo nĩ andũ a nyũmba ya ũremi, nĩmakamenya atĩ nihakoretwo na mũnabii gatagatĩ-inĩ kao.

6 Nawe mũrũ wa mũndũ-rĩ, ndũkametigĩre kana wĩtigĩre ciugo ciao. Ndũgetigĩre, o na akorwo cong'e na mĩigua nĩcigũthiurũkĩrie, na ũikaraga gatagatĩ ga tung'aurũ. Ndũgetigĩre ũria mekuuga kana ũmakio nĩo, o na akorwo nĩ andũ a nyũmba ya ũremi.

7 No nginya ũmaarĩrie na ciugo ciakwa, kana nĩmegũthikĩrĩria kana matigũthikĩrĩria, nĩ ũndũ nĩ aremi.

8 No wee mũrũ wa mũndũ-rĩ, thikĩrĩria ũria ngũkwĩra. Ndũkareme ta nyũmba iyo ya ũremi; athamia kanua gaku na ũrie kĩria ngũkũhe."

9 Ngĩcooka ngĩcũthĩrĩria, ngĩona ndaambũrũkĩrio guoko. Guoko kũu kwanyiĩte ibuku rĩa gĩkũnjo,

10 nake akĩrĩkũnjũria hau mbere yakwa. Narĩo rĩandĩkĩtwo ciugo cia macakaya mĩena yeerĩ, na cia kĩrĩro, o na cia kĩaha.

3

1 Nake mũndũ ũcio akĩnjũria atĩrĩ, "Mũrũ wa mũndũ, rĩa kĩria kĩrĩ mbere yaku, rĩa ibuku rĩrĩ rĩa gĩkũnjo; ũcooke ũthiĩ ũkaarĩrie andũ a nyũmba ya Isiraeli."

2 Nĩ ũndũ ũcio ngĩathamia kanua, nake akĩhe ibuku rĩu rĩa gĩkũnjo ndĩrĩrie.

3 Ningĩ akĩnjũria atĩrĩ, "Mũrũ wa mũndũ, rĩa ibuku rĩrĩ rĩa gĩkũnjo ndĩrakũhe ũiyũrie nda yaku." Nĩ ũndũ ũcio ngĩrĩria, na rĩrĩ kanua-inĩ gakwa rĩari na mũrĩo ta ũũkĩ.*

4 Ningĩ agĩcooka akĩnjũria atĩrĩ: "Mũrũ wa mũndũ, thĩ o rĩu kũrĩ andũ a nyũmba ya Isiraeli ũmaarĩrie ciugo ciakwa.

5 Ndũratũmwo kũrĩ andũ a mwarĩrie ũtooĩ kana rũthiomi rũritũ, no nĩ kũrĩ andũ a nyũmba ya Isiraeli;

6 ti kũrĩ ndũrĩrĩ nyingĩ iria ciaragia mwarĩrie ũtooĩ kana rũthiomi rũritũ, kana rũrĩ na ciugo iria ũtangĩmenya. Ti-itherũ, korwo nĩndagũtũmĩte kũrĩ o, nĩmangĩagũthikĩrĩrie.

7 No rĩrĩ, andũ a nyũmba ya Isiraeli matigĩenda gũkũigua, nĩ ũndũ matienda kũnjigua, nĩgũkorwo nyũmba yothe ya Isiraeli nĩyũmĩtie ngoro na ikang'athia.

8 No rĩrĩ, nĩ ngũtũma wage kuororoa na ũũmie ngoro o ta o.

9 Nĩngũtũma gĩthiithi giaku kĩũme ta ihiga rĩria rĩũmũ mũno, rĩria rĩũmũ gũkĩra ihiga rĩa nyaigĩ. Ndũkametigĩre kana ũmakio nĩo, o na akorwo nĩ a nyũmba ya ũremi."

10 Ningĩ akĩnjũria atĩrĩ, "Mũrũ wa mũndũ, thikĩrĩria wega na wĩkĩre ciugo iria ciothe ngũkwarĩria ngoro-inĩ.

11 Thĩ o rĩu kũrĩ andũ anyu arĩa matahĩtwo warie nao. Meere atĩrĩ, 'Ūũ nĩguo Mwathani Jehova ekuuga,' kana nĩmegũthikĩrĩria kana matigũthikĩrĩria."

12 Ningĩ Roho akĩnjoya na igũrũ, na ngĩigua mũgambo mũnene thuutha wakwa ũkĩruruma. (Riiri wa Jehova ũrogocwo arĩ o kũu gĩikaro-inĩ gĩake!)

* 3:3 Ciugo cia Ngai irĩ mũcamo mwega (Thab 19:10; 119:103), o na hĩndĩ irĩa ũhoro wacio ũkũiguĩka ũrĩ mũrũrũ (Kũg 10:9-10).

13 Naguo warĩ mūgambo wa mathagu ma ciūmbe icio irĩ muoyo makĩhutania mo mene, na wa magūrũ ma ngaari marĩa maarĩ mĩena yacio, naguo warĩ mūgambo mūnene warurumaga.

14 Roho agĩcooka akĩnjoya na igūrũ akĩnjeheria, na niĩ ngĩthiĩ ndĩ na marūrũ na marakara ngoro-inĩ, nakuo guoko kwa Jehova kūrĩa kwa hinya kwarĩ igūrũ riakwa.

15 Ngĩkinya kūrĩ arĩa maatahitwo, arĩa maatūruga kũu Teli-Abibu, gũkuhi na Rũũ rwa Kebari, na ngũkarania nao kwa ihinda rĩa mĩthenya mūwanja, makĩte mũno.

Isiraeli Gũkaanio

16 Thuutha wa mĩthenya iyo mūgwanja-rĩ, kiugo kia Jehova gĩkinginyĩrĩa, ngũrwo atĩrĩ,

17 “Mūrũ wa mūdũ, nĩngũtuĩte mūrangĩrĩ[†] wa andũ a nyũmba ya Isiraeli, nĩ ũndũ ũcio igua kiugo kĩrĩa ngwaria, na ũmeere ũrĩa ndĩramakaania.

18 Rĩrĩa ngwĩra mūdũ mwaganu atĩrĩ, ‘Ti-itherũ, nĩũgaakua,’ nawe wage kũmũkaania, kana kũmwarĩria atigane na mĩthiire yake ya waganu nĩguo ahonokie muoyo wake-rĩ, mūdũ ũcio mwaganu nĩagaakua nĩ ũndũ wa mehia make, nawe nĩwe ngooria thakame yake.

19 No wee ũngĩkaania mūdũ ũcio mwaganu, nake arege kũgarũrũka atigane na waganu wake kana mĩthiire yake mĩũru-rĩ, we nĩagaakua nĩ ũndũ wa mehia make; no wee-rĩ, nĩũgaakorwo ũhonoketie muoyo waku.

20 “Nĩngĩ-rĩ, mūdũ mũthingu angĩgarũrũka atigane na ũthingu wake eke maũndũ mooru, na niĩ ndĩmwĩkĩrĩre mũhĩnga mbere yake-rĩ, nĩagaakua. Kũngĩkorwo ndwamũkaanirie-rĩ, nĩagaakua nĩ ũndũ wa mehia make. Maũndũ marĩa aneeka ma ũthingu matikaaririkanwo, nawe nĩwe ngooria thakame yake.

21 No rĩrĩ, wee ũngĩkaania mūdũ ũcio mũthingu atige kwĩhia, nake aage kwĩhia-rĩ, ti-itherũ nĩagatũura muoyo nĩ ũndũ nĩathikĩrĩrie ũguo wamũkaanirie, nawe-rĩ, nĩũgaakorwo ũhonoketie muoyo waku.”

22 Guoko kwa Jehova kwarĩ igūrũ riakwa ndĩ o kũu, nake akĩnjĩra atĩrĩ, “Ūkĩra ũthiĩ werũ-inĩ ũrĩa mwaraganu, na kũu nĩkuo ngũkwarĩria.”

23 Nĩ ũndũ ũcio ngũkĩra ngĩthiĩ werũ-inĩ ũcio mwaraganu, naguo riiri wa Jehova warũngĩ kuo, ũhaana ta riiri ũrĩa ndoonete hũgūrũrũ-inĩ cia Rũũ rwa Kebari, na niĩ ngĩgũithia, ngĩturumithia ũthiũ thĩ.

24 Hĩndĩ iyo Roho agĩtoonya thĩinĩ wakwa, akĩnjoya akĩndũgamia na magūrũ makwa. Akĩnjarĩria, akĩnjĩra atĩrĩ, “Thiĩ ũkehingĩre gwaku nyũmba.

25 No rĩrĩ, wee mūrũ-wa-mūdũ, nĩmagakuoha na mĩhĩndo; ũgaikara ũrĩ muohe nĩguo ndũkoime ũthiĩ gatagati-inĩ ka andũ.

26 Niĩ nĩngatũma rũrĩmĩ rwaku rũnyitane na karakara nĩguo ũkire wage kũmanegenia, o na akorwo o nĩ andũ a nyũmba ya ũremi.

27 No rĩrĩa ngaakwarĩria-rĩ, nĩngakũhingũra kanua, nawe nĩũkameera ũũ, ‘Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ.’ Ūrĩa wotho ũngĩthikĩrĩria nĩathikĩrĩrie, nake ũrĩa wotho ũkũrega nĩarege; nĩgũkorwo o nĩ andũ a nyũmba ya ũremi.

4

Ngerekano ya Kũrigiicĩrio kwa Jerusalemu

[†] 3:17 Mūrangĩri wa itũura aaikaraga handũ igūrũ wa rũthingo nĩguo angĩonire ũgwati kana andũ matũmitwo eere andũ a itũura (1Sam 14:16; 2Sam 18:24-27).

1 “Wee, mūrū wa mūdū, rīu oya iturubarī ūrīge mbere yaku, ūcooke ūkurure itūūra inene rīa Jerusalemu igūrū rīarīo;

2 Ūcooke ūrīrigiicīrie: Rīakīrīre indo cia mbaara cia gūtheithia gūtharīkīra itūūra, na wake kīhumbu gīkinyīte itūūra, na ūrīakīrīre kambī na nja, na ūigithie mīgogo mītungu ya kūrīmomora ūrīrigiicīrie.

3 Cooka woe rūgīo rwa kīgera, ūrūige rūtūike taarī rūgiri rwa kīgera gatagatī gaku na itūūra rīu inene, na ūhūgūre ūthiū waku na kūu rīrī. Narīo rīrigiicīrio, na nīwe ūkaarīrigiicīria. Ūndū ūcio nīūgaatuika kīmenyithia harī andū a nyūmba ya Isiraeli.

4 “Ningī ūkome na mwena waku wa ūmotha, ūcooke wīgīrīre mehia ma andū a nyūmba ya Isiraeli. Nīwe ūgaakuua mehia mao matukū marīa mothe ūgaakoma na mwena ūcio.

5 Nīngūtūirīre ūkome matukū maiganaine na mīaka ya mehia mao. Nī ūndū ūcio matukū magana matatū na mīrongo kenda nīmo ūgaakuua mehia ma andū a nyūmba ya Isiraeli.

6 “Warīkia gwīka ūguo, ūkome rīngī, ihinda rīrī na mwena waku wa ūrīo, ūkuue mehia ma nyūmba ya Juda. Nīngūtūirīre matukū mīrongo ina, o mūthenya ūkarūgamīrīra mwaka ūmwe.

7 Hūgūra ūthiū waku ūwerekerie itūūra rīa Jerusalemu rīu rīrigiicīrio, ūrītambūrūkīrie guoko kūhumbūrītio, ūrīrathīre ūhorō wa gūūkīrīrwo.

8 Nīngakuoha na mīhīndo nīguo ndūkanahote kwīgarūra na mwena ūmwe kana ūrīa ūngī nginya rīrīa matukū maku ma kūrīgiicīrio magathira.

9 “Oya ngano na cairi, na mboco na ndengū, na mwere na ngano njirū; cīkīre thīnī wa ndigithū ūcihūthagīre gwīthondekera mūgate. Mūgate ūcio nīguo ūrīrīaga ihinda rīa matukū magana matatū na mīrongo kenda macio ūgūkorwo ūkomete na mwena.

10 Thima cekerī mīrongo īrī* cia irio iria ūrīrīaga o mūthenya na ūcīrīaga mahinda marīa mabange.

11 Ningī ūthime maaī gīcunjī gīa ithathatū kīa hini† īmwe, na ūmanyuuage mahinda o marīa mabange.

12 Rīrīaga irio icio o ta ūrīa ūngīrīa mūgate wa cairi; ūūruge andū makionaga, ūhūthīrīte mwaki wakītio na mai ma mūdū.”

13 Jehova akiuga atīrī, “Ūguo nīguo andū a Isiraeli makaarīaga irio irī na thaahu marī gatagatī-inī ka ndūrīrī, kūrīa ngaamatwarīthia.”

14 Na nīi ngiuga atīrī, “Ūguo ti guo, Mwathani Jehova! Nīi ndirī ndethaahia. Kuuma ūnini wakwa nginya rīu, ndirī ndarīa nyama ya nyamū īkuite kana ītambuūrītwo nī nyamū cia gīthaka. Gūtīrī nyama īrī mūgiro īrī yatoonya kanua gakwa.”

15 Nake akiuga atīrī, “Ūguo nī wega; nīngūreke ūruge mūgate waku na mai na ng’ombe,‡ handū ha mwaki wa mai ma mūdū.”

16 Nake agīcooka akīnjīra atīrī, “Mūrū wa mūdū, nīngagirīrīria irio itigatoonye Jerusalemu. Andū acio makaarīaga irio cia gīthimo magītangīkaga, na manyuuage maaī ma gīthimo matarī na kūrīgīrīro,

17 nī ūndū nīgūgakorwo na ūnyīhu wa irio na wa maaī. Nīmakamakaga moona o mūdū ūrīa atarīi na nīmakahīnja nī ūndū wa mehia mao.

* 4:10 nī ta giramu 200 † 4:11 nī ta nuthu lita 0.5 ‡ 4:15 Mai ma ng’ombe nīmahūthagīrwo ta ngū cia kūruga mabūrī-inī ma irathīro, na no mahūthagīrwo ūmūthī.

5

1 “Na riri, muru wa mundu, oya ruhiu rwa njora ruugi, uruhuthire ta rwenji rwa mwenjani, wiyenje naruo mutwe na nderu. Ningi ucooke woe ratiri ya guhima, ugayanie njuiri iyo.

2 Riria matuku maria muringicirio magathira-ri, ugaacinira gicunji gia ithatu kia njuiri iyo na mwaki kuu thini wa itura inene. Oya gicunji gia ithatu kiayo uhiururuke itura riu inene ukimiguthaguthaga na ruhiu rwa njora. Nakio gicunji gia ithatu kiayo ukihurunje gitwarwo ni ruhuho. Nigukorwo ningamaingatithia na ruhiu rwa njora ndirucomorete.

3 No riri, oya gakundi ka njuiri uthinikire ruono-ini rwa nguo yaku.

4 Cooka woe gakundi kayo ugaikie mwaki-ini ugacine. Mwaki nungatheerema kuuma hau uyure nyumba yothe ya Israeli.

5 “Uu nguwo Mwathani Jehova ekuuga: Riri niro itura inene ria Jerusalem, riria haandite gatagati ka nduriri rithiurukirio ni mabururi.

6 No riri, ni undu wa waganu waro, nirremeire mawatho makwa o na watho wakwa wa kurumirwo kukira nduriri na mabururi macio marithiururukirie. Niregete mawatho makwa na ritirumirire watho wakwa wa kurumirwo.

7 “Ni undu ucio uu nguwo Mwathani Jehova ekuuga: Wee ukoretwo uri muremi kukira nduriri ici iguthiururukirie, ukaaga kurumirira watho wakwa wa kurumirwo kana kuhingia mawatho makwa. Wee o na ndwikite maundu maringaine na irira cia nduriri icio iguthiururukirie.

8 “Ni undu ucio, uu nguwo Mwathani Jehova ekuuga: Nii mwene ningugukirira, wee Jerusalem, nguherithie ukionagwo ni nduriri icio.

9 Tondü wa mihianano iyo yaku yothe iri magigi, nii ningugwika uria itari ndeeka mbere iyo na itageeka ringi.

10 Ni undu ucio, gatagati-ini gaku maithe nimakaaria ciana ciao, o nacio ciana irie maithe ma cio.* Ningaküherithia, na hurunje matigari maku mothe matwarwo ni ruhuho.

11 Ni undu ucio, ti-itherü ta uria nii nduraga muoyo, Mwathani Jehova ekuuga atiri, tondü nithaahitie gikaro giakwa kiamure na undu wa mihianano yaku yothe mibuthu na ciiko thuriku-ri, ningakwehereria wendo wakwa, na ndigacooka kukirora na tha, kana ngucaaire.

12 Gicunji gia ithatu kia andu aku makooragwo ni muthiro, kana maninwo ni ng'aragu o kuu thini waku; gicunji gia ithatu gikooragwo na ruhiu rwa njora nja ya thingo ciaku; nakio gicunji gia ithatu ngaakihurunja gitwarwo ni ruhuho, na giteng'erio na ruhiu rwa njora rucomoretwo.

13 “Hindi iyo marakara makwa nimagathira, na mang'uri makwa hario manyiie, na nii ningaririo. Ndaarikia kumaiturira mang'uri makwa, nimakamenya ati nii Jehova, ni nii ndoiga uguo ndirutanirie.

14 “Ningagutua mwanangiko, na ngutue kindu gia kunyararwo gata-gati-ini ka nduriri iria iguthiururukirie, o na maitho-ini ma ahituki.

15 Wee ugaatuika wa kumenwo, na wa kunyararwo, na kindu gia gukaania nakio, na kindu kiri magigi hari nduriri icio iguthiururukirie, hindi iria ngaaküherithia ndi na marakara na mang'uri, na ngukaanie na mathuguta manene. Nii Jehova ni nii ndoiga uguo.

* 5:10 Uhoru wa andu kuria andu aria ang'i wari muturire muru muno na wonekaga riria andu maarigicirio (Gucook 28:53; Zek 11:9).

16 Rĩrĩa ngaakũratha na mĩguĩ yakwa ya ũragani na ya ng'aragu, ngaakũratha ngũniine. Nĩngakũrehere ng'aragu makĩria, na hinge njĩra irĩa irio ciaku ciukagĩra.

17 Nĩngakũrehere ng'aragu na nyamũ cia gĩthaka igũtharĩkĩre, nacio nĩngakũniĩra ciana. Mũthiro na ũiti wa thakame nĩngakũhaata, na nĩngarehithia rũhiũ rwa njora rũgũũkĩrĩre. Nĩ Jehova nĩ nĩ ndoiga ũguo.”

6

Ūrathi wa Gũũkĩrĩa Irĩma cia Isiraeli

1 Kiugo kĩa Jehova nĩkianginyĩrĩre, ngĩrwo atĩrĩ,

2 “Mũrũ wa mũndũ, ng'ethera irĩma cia Isiraeli; cirathĩre ũhoru wa gũciũkĩrĩa,

3 ũciĩre atĩrĩ: ‘Inyuĩ irĩma cia Isiraeli, iguai kiugo kĩa Mwathani Jehova. Ũũ nĩguo Mwathani Jehova ekwĩra irĩma na tũrĩma, na mĩkuru na cianda: Nĩ ngirie kũmũũkĩrĩa na rũhiũ rwa njora, na nyanange kũndũ kwanyu kũria gũtũũgĩru.*

4 Igongona cianyu nĩkamomorwo, na igongona cianyu cia gũcinĩrwo ũbumba ihehenjwo; na nĩngooragĩra andũ anyu hau mbere ya mĩhianano iyo yanyu.

5 Nĩngaragania ciimba cia andũ a Isiraeli hau mbere ya mĩhianano iyo yao, na nĩngahurunja mahĩndĩ manyu gũthiũrũkĩria igongona cianyu.

6 Kũndũ kũria guothe mũtũũraga, matũũra macio nĩmakanangwo, na kũndũ kũria gũtũũgĩru kũmomorwo, nĩguo igongona cianyu ithũkio na cianangwo, nayo mĩhianano yanyu ihehenjwo na yũnũhwo, o na igongona cianyu cia gũcinĩrwo ũbumba imomorwo, na kĩria mũthondekete kĩniinwo.

7 Andũ anyu nĩmakooragĩrwo gatagatĩ-inĩ kanyu, na inyuĩ nĩmũkamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova.

8 “‘No rĩrĩ, nĩ kũrĩ amwe ngaatigia, nĩgũkorwo amwe anyu nĩmakahonoka kũuragwo na rũhiũ rwa njora rĩria mũgaakorwo mũhurunjũkĩire mabũrũri-inĩ na ndũrĩrĩ-inĩ.

9 Ningĩ marĩ ndũrĩrĩ-inĩ kũu matwarĩtwo marĩ atahe-rĩ, arĩa makaa-honoka nĩmakandirikana. Nĩmakaririkana ũria njiguithĩtio ũuru nĩ ngoro ciao cia ũtharia, iria iihutatĩre, na maitho mao marĩa makoretwo makĩrĩrĩria mĩhianano yao. Nĩmakemena nĩ undũ wa waganu ũria mekĩte, na nĩ undũ wa ciiko ciao ciothe irĩ magigi.

10 Nao nĩmakamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova; nĩ ndiamamakagia tũhũ ngiuga atĩ nĩngamarehere mũtino ũyũ.

11 “‘Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ: Hũũra hĩ, na ũhũũrithie makinya thĩ, uugĩrĩre uuge atĩrĩ, “Wũi!” Tondũ wa waganu wothe na ciiko irĩ magigi cia nyũmba ya Isiraeli, nĩgũkorwo nĩmakooragwo na rũhiũ rwa njora, na ng'aragu, na mũthiro.

12 Mũndũ ũria ũtũũraga kũraya akooragwo nĩ mũthiro, nake ũria ũrĩ gũkuhĩ ooragwo na rũhiũ rwa njora, nake ũria ũkaahonoka atigare, akooragwo nĩ ng'aragu. ũguo nĩguo ngeeruta mang'ũrĩ makwa nao.

13 Nao nĩmakamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova, rĩria andũ magaakorwo moragĩtwo marĩ gatagatĩ-inĩ ka mĩhianano iyo yao mathiũrũkĩrie igongona ciao, na handũ hothe hatũũgĩru, na tũcũmbĩrĩ tuothe twa irĩma, na rungu rwa mũtĩ o wothe waraganĩtie hong'e, na rungu rwa mũgandi o

* 6:3 Kũndũ kũria gũtũũgĩru nĩkuo kwarĩ mahooero ma andũ a Kaanani.

wothe mūruru, kūdū guothe kūrīa maarutagīra mīhianano yao mahuti manungi wega.

¹⁴ Na nī nīngamatambūrūkīria guoko ndīmookīrīre, na ndūme būrūri wanangīke ūtiganīrio, kuuma werū-inī ūcio nginya Dibila, kūdū guothe kūrīa matūūrīte. Hīndī iyo nīmakamenya atī nī nī nī Jehova.”

7

Ithirīro Nīrīkinyu

¹ Kiugo kīa Jehova nīkīanginyīrīre, ngūrwo atīrī:

² “Mūrū wa mūdū, ūū nīguo Mwathani Jehova ekwīra būrūri wa Isirale: Ithirīro! Ithirīro nīrīkinyīrīre ituri icio inya cia būrūri.

³ Rūu ithirīro nīrīgūkinyīrīre, na nīngūrekereria marakara makwa magūūkīrīre. Nīngagūtūira ciira kūrīngana na mīthīire yaku na ngūrīhe kūrīngana na mītugo yaku yothe īrī magigi.

⁴ Ndigakūguīra tha kana ngūcaaīre; ti-itherū, nīngakūrīha nī ūndū wa mīthīire yaku na mītugo yaku īrī magigi gatagatī-inī kanyu. Hīndī iyo nīmūkamenya atī nī nī nī Jehova.

⁵ “Ūū nīguo Mwathani Jehova ekuuga: ‘Mwanangīko! Mwanangīko ūtarī waiguuo nūrooka.

⁶ Ithirīro nīrīkinyu! Ithirīro nīrīkinyu! Rīarahūkīte rīgūūkīrīre. Nīrīkinyu!

⁷ Nūkoretwo nī mūtino, wee ūtūūraga būrūri-inī. Ihinda nīrīkinyu, mūthenya ūcio nūkuhīrīrie; nī kūrī na guoya mūnene, na gūtīrī gīkeno kūu irīma-inī.

⁸ Nī ndī hakuhī gūgūitīrīria mang’ūrī makwa, na ndīrute marakara nawe; nīngagūtūira ciira kūrīngana na mīthīire yaku, na ngūrīhe nī ūndū wa mītugo yaku yothe īrī magigi.

⁹ Ndigakūguīra tha kana ngūcaaīre; nīngakūrīha kūrīngana na mīthīire yaku na mītugo yaku īrī magigi gatagatī-inī kanyu. Hīndī iyo nīmūkamenya atī nī nī Jehova ndīrahūūrana.

¹⁰ “ Mūthenya nīguo ūyū! Nīmūkinyu! Mūtino nīmūkinyu, rūthanju nīrūthundūkīte, nīguo mwītīio nūcanūkīte!

¹¹ Maūdū ma ūhinya nīmākūrīte magatūika rūthanju rwa kūherithia waganu; gūtīrī andū magaatigara, gūtīrī o na ūmwe wa kīrīndī kūu; gūtīrī ūtonga, na gūtīrī kīndū kīa bata gīgaatigara.

¹² Ihinda rūu nīrīkinyu, mūthenya ūcio nīkūnyīte. Mūgūrī nīatige gūkena kana mwendia aigue kīeha, nīgūkorwo mang’ūrī nīmakinīrīre kīrīndī kūu gīothe.

¹³ Mwendia ndagakūūra gīthaka kīrīa endetie rīrīa rīothe acio eerī marī muoyo, nīgūkorwo kīonekī kūu gīkonī kīrīndī kūu gīothe gītīkagarūrwo. Tondū wa mehīa mao, gūtīrī o na ūmwe wao ūgaatūūria muoyo wake.

¹⁴ O na mangīhuha karumbeta, na magīe na maūdū mothe, gūtīrī mūdū o na ūmwe ūgaathī ita-inī, nīgūkorwo mang’ūrī makwa nīmakinīrīre kīrīndī kūu gīothe.

¹⁵ “ ‘Mwena wa na nja kūrī na rūhīu rwa njora, mwena wa na thīnī kūrī na mūthiro na ng’aragu; arīa marī kūu mīgūnda-inī makoaragwo na rūhīu rwa njora, nao arīa marī thīnī wa itūūra inene makaaniinwo nī ng’aragu na mūthiro.

¹⁶ Arīa othe magaatigara na mahonoke magaakorwo irīma-inī, magīcaaya ta nduturā cia ituamba-inī, o mūdū tondū wa mehīa make.

¹⁷ Guoko o guothe nīgūkaregera, na iru o rīothe nīrīkaaga hinya o ta maai.

18 Nĩmakahumbwo nguo cia makũnia, na mahumbwo kĩmako kĩnene. Mothiũ mao nĩmakahumbwo thoni, na menjwo mĩtwe yao.

19 Nĩmakahurunja betha yao barabara, nayo thahabu yao ĩtuuo kĩndũ kĩrĩ thaahu. Betha yao na thahabu itikahota kũmahonokia mũthenya wa mang'ũrĩ ma Jehova. Itikamaniĩra ng'aragu kana ihũunie nda ciao, nĩgũkorwo nĩcio itũmĩte mahĩngwo magatũka a kwĩhia.

20 Nĩmetũagĩra ũgemu wa mathaga mao, na makamahũthĩra gũthondeka mũhianano yao ĩrĩ magigi, na mũhiano ĩtarĩ kĩene. Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, nĩngatũma indo icio itũike kĩndũ kĩrĩ thaahu harĩo.

21 Nĩngacineana ciothe kũrĩ andũ a kũngĩ itũike ndaho, na ndĩcineane kũrĩ andũ arĩa aaganu a gũkũ thĩ itũike ta itunyanĩtwo, nao nĩmagacithaahia.

22 Nĩngamahutatĩra ndige kũmona, nao nĩmagathaahia handũ harĩa nyendetẽ mũno; atunyani nĩmagatoonya ho mahathaahie.

23 " Haarĩria mũnyororo, tondũ bũrũri wothe ũiyũrite ũiti wa thakame, narĩo itũũra inene rĩkaiyũra maũndũ ma ũhinya.

24 Nĩngarehe ndũrĩrĩ iria njaganu mũno ciĩgwatĩre nyũmba ciao itũike ciao; nĩngatũma mwĩtĩo wa andũ arĩa marĩ hinya ũthire, nakuo kũndũ kwao kũria kwamũre nĩgũgathaahio.

25 Kĩmakanania gĩoka-rĩ, magaacaragia thayũ, no ndũkooneka.

26 Mũtino ũgooka ũrũmanĩrĩre na ũngĩ, naguo mũhuhu ũũke ũrũmanĩrĩre na ũngĩ. Nĩmakageria kũgĩa na kĩoneki kuuma kũrĩ mũnabii; ũrutani wa mũthĩnjĩri-Ngai ũkonii watho nĩũgaathira, o ta ũria kĩria gĩa athuuri o nakĩo gĩaathira.

27 Mũthamaki nĩagacakaya, nake mũrũ wa mũthamaki nĩakahumbwo gũkua ngoro, namo moko ma andũ a bũrũri ũcio nĩmakainaina. Na nĩ nĩngameka kũringana na mũthĩire yao, na ndĩmatũire ciira kũringana na ũria magĩĩre gũtũrwo. Hĩndĩ ĩyo nĩmakamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova.' "

8

Ūhooi Mũhianano Thĩnĩ wa Hekarũ

1 Mwaka-inĩ wa ĩtandatũ, mweri wa ĩtandatũ, mũthenya wa gatano, rĩria ndaikarĩte gwakwa nyũmba nao athuuri a Juda magaikara mbere yakwa-rĩ, guoko kwa Mwathani Jehova gũgĩũka igũrũ rĩakwa.

2 Ngĩrora, ngĩona mũhiano ta wa mũndũ. Kuuma harĩa honekaga taarĩ njohero yake gũcooka na thĩ aahaanaga ta mwaki, na kuuma hau gũcooka na igũrũ oonekaga akĩhenia ta kĩgera kĩaakana.

3 Nĩatambũrũkirie kĩndũ kĩaahanaga ta guoko na akĩnjoya anyiĩtite njuĩrĩ cia mũtwe wakwa. Roho akĩnjoya na-igũrũ rĩera-inĩ, na akĩndwara Jerusalemu, ndĩ cioneki-inĩ cia Ngai, nginya mũrango-inĩ wa kĩhingo gĩa gathigathini kĩa nja ya na thĩnĩ, harĩa mũhianano ũria ũtũmaga Ngai aigue ũiru warũngĩ.

4 Na hau mbere yakwa nĩho riiri wa Ngai wa Isiraeli warĩ, o ta ũria ndoonete kĩoneki-inĩ werũ-inĩ.

5 Ngĩ akĩnjĩra atĩrĩ, "Mũrũ wa mũndũ, rora mwena wa gathigathini." Nĩ ũndũ ũcio ngĩrora, na hau itoonyero-inĩ rĩa mwena wa gathigathini wa kĩhingo gĩa kĩgongona, ngĩona mũhianano ũcio ũtũmaga Ngai aigue ũiru.

6 Nake akĩnjĩra atĩrĩ, "Mũrũ wa mũndũ, nĩũrona ũria mareeka; maũndũ marĩ magigi biũ marĩa andũ a nyũmba ya Isiraeli marekĩra haha, maũndũ ma kũndĩdĩka kũraya na handũ-hakwa-harĩa-haamũre? No wee-rĩ, nĩũkuona maũndũ o na marĩ magigi makĩria."

7 Ningĩ akĩndehe itoonyero-inĩ rĩa nja iyo. Ngĩrora ngĩona irima rūthingo-inĩ.

8 Akĩnjĩra atĩrĩ, “Mũrũ wa mũndũ, aramia irima rĩu rĩrĩ rūthingo-inĩ.” Rĩrĩa ndaaramirie irima rĩu, ngĩona nĩ haarĩ na mūrango.

9 Ningĩ akĩnjĩra atĩrĩ, “Toonya thĩinĩ wĩonere maũndũ marĩ magigi marĩa mareka kuo.”

10 Nĩ ũndũ ũcio ngĩtoonya kuo, ngĩrora ngĩona thingo-inĩ gũkururĩtwo mĩthemba yothe ya indo iria ikurumaga, na ya nyamũ ciothe iria irĩ mũgiro, na ya mĩhianano yothe ya andũ a nyũmba ya Isiraeli.

11 Hau mbere yacio nĩ haarũgamĩte athuuri mĩrongo mũgwanja a nyũmba ya Isiraeli, nake Jazania mũrũ wa Shafani akarũgama gatagati-inĩ kao. O ũmwe wao aanyĩĩte rūgĩo rwa gũcinĩra ũbumba, nayo ndogo irĩ na mūtaraĩko mwega wa ũbumba nĩyatoogaga na igũrũ.

12 Nake akĩnjĩra atĩrĩ, “Mũrũ wa mũndũ, nĩwona maũndũ marĩa athuuri a nyũmba ya Isiraeli marekĩra nduma-inĩ, o ũmwe wao arĩ ihooero-inĩ rĩa mũhianano wake? Moigaga atĩrĩ, ‘Jehova ndatuonaga; Jehova nĩatiganĩrie bũrũri ũyũ.’”

13 Ningĩ akiuga atĩrĩ, “Wee-rĩ, nĩũkũmona magĩĩka maũndũ o na marĩ magigi makĩria.”

14 Ningĩ akĩndehe itoonyero-inĩ rĩa kĩhingoo gĩa gathigathini kĩa nyũmba ya Jehova, na nĩ ngĩona andũ-a-nja maikarĩte thĩ ho magĩcakaĩra Tamuzu.*

15 Nake akĩnjĩra atĩrĩ, “Mũrũ wa mũndũ, nĩũrona maũndũ maya? Nĩũkuona maũndũ o na marĩ magigi mũno gũkĩra maya.”

16 Ningĩ akĩndoonya nja ya na thĩinĩ ya nyũmba ya Jehova, na hau itoonyero-inĩ rĩa hekarũ, gatagati ga gĩthaku na kigongona-rĩ, haarĩ arũme ta mĩrongo irĩ na atano. Maahutatiire hekarũ ya Jehova, makaroria mothiũ mao mwena wa irathiĩro, makainamagĩrĩra riũa marĩhoore marorete na kũu mwena wa irathiĩro.†

17 Nake akĩnjĩra atĩrĩ, “Mũrũ wa mũndũ, nĩwona ũguo? Anga ũcio nĩ ũndũ mũhũthũ andũ acio a nyũmba ya Juda gwĩka maũndũ marĩ magigi ta macio marekĩra haha? No nginya maiyũrie maũndũ ma ũhinya bũrũri na mandakaragie hĩndĩ ciothe? Ta marore magĩĩkĩra tũhonge maniũrũ mao!

18 Nĩ ũndũ ũcio nĩ nĩngameka maũndũ na marakara; ndikamaiguĩra tha kana ndĩmacaaĩre. O na mangĩkaanĩrĩra matũ-inĩ makwa, ndikamathikĩrĩra.”

9

Ahooi Mĩhianano Kũũragwo

1 Ningĩ ngĩgua agĩtana na mũgambo mũnene, akiuga atĩrĩ, “Rehei arangĩri a itũũra inene haha, o mũndũ arĩ na itharaita rĩa mbaara guoko-inĩ.”

2 Na nĩ ngĩona andũ atandatũ magĩũka moimĩte mwena wa kĩhingoo kĩa rūgongo, kĩa kĩrorete mwena wa gathigathini, o mũndũ arĩ na kĩndũ gĩa kũũragana guoko-inĩ. Makĩrehane na mũndũ ũngĩ ũmwe wehumbĩte ũguo cia gatani na eyohete indo cia kwandĩka njohero. Nao magĩtoonya makĩrũgama mwena-inĩ wa kigongona kĩa gĩa gĩcango.

* 8:14 Tamuzu yarĩ ngai ya Babuloni irĩa yoĩkaine ũhoroo-inĩ wa gũtũma andũ-a-nja maciare.

† 8:16 Hekarũ cia tene ciakagwo irorete mwena wa irathiĩro. Andũ maaroragia ng’ong’o ciao na mwena wa hekarũ mokĩra kũhooya hĩndĩ irĩa riũa rĩraratha rũciĩni.

³ Na rĩrĩ, riiri wa Ngai wa Isiraeli ũkĩambata uumĩte igũrũ rĩa makerubi, harĩa warĩ mbere, ũgĩthiĩ hingĩro-inĩ ya hekarũ. Ningĩ Jehova agĩta mũndũ ũcio wehumbĩte nguo cia gatani, o ũcio weyohete indo cia wandĩka njohero,

⁴ akĩmwĩra atĩrĩ, “Thiĩ ũtuĩkanie itũũra inene rĩa Jerusalemu, na wĩkĩre rũũri ithiithi cia arĩa marĩ na kĩaha, na magacakaya nĩ ũndũ wa maũndũ mothe marĩ magigi maria mekagwo kũu thiĩnĩ warĩo.”

⁵ O thikĩrĩirie ũguo, akĩira acio angĩ atĩrĩ, “Mũrũmĩrĩrei, mũtuĩkanĩrie itũũra rĩu inene mũũragane mũtekũiguanĩra tha kana gũcaayanĩra.

⁶ Ūragai athuuri, na aanake na airĩtu, na andũ-a-nja na ciana, no mũtikahutie mũndũ o na ũrĩkũ mwĩkĩre rũũri rĩu. Ambĩrĩriai o haha hakwa haamũre.” Nĩ ũndũ ũcio makĩambĩrĩria na athuuri arĩa marĩ hau mbere ya hekarũ.

⁷ Ningĩ akĩmeera atĩrĩ, “Thaahiai hekarũ ĩno na mũiyũrie nja ciayo andũ arĩa moragĩtwo. Thiĩ!” Nĩ ũndũ ũcio makiumagara, makĩambĩrĩria kũũragana kũu itũũra-inĩ inene.

⁸ Hĩndĩ ĩria mooraganaga nĩ ngĩtigwo ndĩ nyiki, ngũgũthia, ngĩturumithia ũthiũ thĩ, ngĩrĩra, ngĩũria atĩrĩ, “Hĩ, Mwathani Jehova! Anga nĩkũniina matigari mothe ma Isiraeli hĩndĩ ĩno ya gũitĩrĩria Jerusalemu mang’ũrĩ maku?”

⁹ Nake akĩnjookeria atĩrĩ, “Mehia ma nyũmba ya Isiraeli na ya Juda nĩ maingĩ magakĩra; bũrũri ũiyũrite ũiti wa thakame, narĩo itũũra inene rĩiyũrite ũhotomia wa kĩhooto. Moigaga atĩrĩ, ‘Jehova nĩatiganĩrie bũrũri ũyũ; Jehova ndarona.’

¹⁰ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, Nĩ ndigacooka kũmaiguĩra tha kana kũmacaaĩra, no nĩngamacookereria ũrĩa mekĩte.”

¹¹ Ningĩ mũndũ ũcio wehumbĩte nguo cia gatani, na akeoha indo cia wandĩki njohero, agĩcookia ndũmĩrĩri, akiuga atĩrĩ, “Nĩnjĩkite o ta ũrĩa wathanire.”

10

Riiri Kwehera Hekarũ

¹ Na rĩrĩ, nĩndarorire ngĩona hau rĩera-inĩ igũrũ rĩa mĩtwe ya akerubi kĩndũ kĩaahanaga ta gĩtĩ kĩa ũnene ta ihiga rĩa yakuti.

² Nake Jehova akĩira mũndũ ũcio wehumbĩte nguo cia gatani atĩrĩ, “Thiĩ ũtoonye gatagati-inĩ ka magũrũ macio marathũrũrũka rungu rwa harĩa akerubi marĩ. Iyũria hĩ ciaku cieri makara ma mwaki kuuma gatagati ka akerubi ũcooke ũmahurunje kũu itũũra-inĩ inene.” Nake agĩthiĩ agĩtoonya thiĩnĩ, o ngĩonagĩra na maithe makwa.

³ Na rĩrĩ, mũndũ ũcio aatoonya thiĩnĩ, akerubi acio magĩkorwo marũgamĩte mwena wa gũthini wa hekarũ, narĩo itu rikaiyũra nja ĩria ya na thiĩnĩ.

⁴ Naguo riiri wa Jehova ũkĩambata uumĩte igũrũ rĩa akerubi, na ũgĩthiĩ hingĩro-inĩ ya hekarũ. Itu rĩu rikĩiyũra hekarũ, nayo nja ikĩiyũra ũkengi wa riiri wa Jehova.

⁵ Naguo mũrurumo wa mathagu ma akerubi acio nĩwaiguĩkaga o nginya kũu nja ya nyumĩrĩra, o taari mũgambo wa Mũrungu Mwene-Hinya-Wothe rĩria ekwaria.

⁶ Na rĩrĩa Jehova aathire mũndũ ũcio warĩ na nguo cia gatani, akĩmwĩra atĩrĩ, “Oya mwaki kuuma gatagati ka magũrũ macio, kuuma gatagati-inĩ ka akerubi,” mũndũ ũcio agĩtoonya thiĩnĩ na akĩrũgama mwena-inĩ wa kũgũrũ kũmwe kwamo.

⁷ Ningĩ ùmwe wa akerubi acio agĩtambũrũkia guoko gwake mwaki-inĩ ùcio warĩ gatagatĩ-inĩ kao. Akĩoya mwaki ùmwe wago, akĩwĩkĩra hĩ-inĩ cia mũndũ ùcio warĩ na nguo cia gatani, nake mũndũ ùcio akĩwoya akiuma nja.

⁸ (Rungu rwa mathagu ma akerubi acio nĩkuonekaga kĩndũ kĩaahanaga ta moko ma mũndũ.)

⁹ Nĩndarorire, ngĩona magũrũ mana ma ngaari hau mĩena-inĩ ya akerubi acio, o kũmwe gũkagla mwena-inĩ wa o ùmwe wa akerubi acio; magũrũ macio maahanaga ta rangi wa thumarati.

¹⁰ Makĩoneka-rĩ, mothe mana nĩmahaanaine; o kũgũrũ kuonekaga ta gũtoonyanĩte na kũgũrũ kũngĩ.

¹¹ Magĩthĩ, maathĩaga na mwena o wothe wa ĩyo ĩna, o kũrĩa akerubi acio merekeirie ùthĩũ; magũrũ macio ma ngaari matiagarũrũkaga rĩrĩa akerubi acio megũthĩ. Akerubi acio maathĩaga na kũrĩa guothe mũtwe werekera, matekũgarũrũka rĩrĩa marathĩ.

¹² Mũrĩ yao yothe, o hamwe na mĩgongo yao, na moko mao na mathagu mao, maiyũrite maitho kũndũ guothe, na magũrũ macio mana ma ngaari o namo.

¹³ Na rĩrĩ, nĩndaiguire magũrũ macio magĩtwo atĩrĩ, “Magũrũ marĩa mathĩũrũkaga.”

¹⁴ O ùmwe wa akerubi aarĩ na mothĩũ mana: Ùthĩũ ùmwe warĩ wa kerubi, na wa keerĩ warĩ wa mũndũ, na wa gatatũ warĩ wa mũrũũthi, na wa kana warĩ wa nderi.

¹⁵ Ningĩ akerubi acio makĩambata na igũrũ. Ici ciarĩ ciũmbe irĩ muoyo iria ndoonete hau Rũũ-inĩ rwa Kebari.

¹⁶ Hĩndĩ ĩrĩa akerubi acio maathĩaga, magũrũ macio maarĩ mĩena-inĩ yao namo magathĩ; na hĩndĩ ĩrĩa akerubi acio maambararia mathagu mao mombũke, magũrũ macio matioimaga mĩena-inĩ yao.

¹⁷ Rĩrĩa akerubi acio marũgama, o namo makarũgama o ũguo; na rĩrĩa akerubi mombũka, namo makombũkania nao, tondũ roho wa ciũmbe icio irĩ muoyo warĩ thĩinĩ wamo.

¹⁸ Ningĩ riiri wa Jehova ũkĩehera hau igũrũ rĩa hingĩro ya hekarũ na ũkĩrũgama igũrũ rĩa akerubi acio.

¹⁹ O ndĩroreire ũguo, akerubi acio makĩambararia mathagu mao makĩũmbũka, na rĩrĩa maathĩaga, magũrũ macio maatwaranaga nao. Nao makĩrũgama itoonyero-inĩ rĩa kĩhingo kĩa mwena wa irathĩro wa nyũmba ya Jehova; naguo riiri wa Ngai wa Isiraeli warĩ igũrũ rĩa.

²⁰ Icio nĩ ciũmbe irĩ muoyo iria ndoonete irĩ rungu rwa Ngai wa Isiraeli hau Rũũ-inĩ rwa Kebari, na nĩ ngĩmenya atĩ maarĩ akerubi.

²¹ O ùmwe aarĩ na mothĩũ mana, na mathagu mana, na rungu rwa mathagu mao nĩ haarĩ na kĩndũ gĩatarĩ ta moko ma mũndũ.

²² Mothĩũ mao maahanaga ta marĩa ndoonete hau Rũũ-inĩ rwa Kebari. O ùmwe wao aathĩaga arũngĩrĩrie na mbere.

11

Atongoria a Isiraeli Gũtuũrwo Cĩra

¹ Hĩndĩ ĩyo Roho akĩnjoya na igũrũ, akĩndwara kĩhingo-inĩ kĩa nyũmba ya Jehova kĩrĩa kĩerekeire mwena wa irathĩro. Hau itoonyero-inĩ rĩu rĩa kĩhingo kĩa nĩ haarĩ arũme mĩrongo ĩrĩ na atano, na gatagatĩ-inĩ kao ngĩona Jazania mũrũ wa Azuri, na Pelatia mũrũ wa Benaia, arĩa maarĩ atongoria a kĩrĩndĩ.

2 Jehova akĩnjĩra atĩrĩ, “Mũrũ wa mũndũ, aya nĩo arũme arĩa marathugunda waganu, na makaheana kĩrĩra kĩa waganu itũũra-inĩ rĩrĩ inene.

3 Moigaga atĩrĩ, ‘Githĩ ihinda rĩtigũkinya o narua rĩa gwaka nyũmba? Itũũra rĩrĩ inene nĩ nyũngũ ya kũruga, na ithuĩ nĩ ithuĩ nyama.’

4 Nĩ ũndũ ũcio marathĩre ũhoru wa kũmookĩrĩra; marathĩre ũhoru, wee mũrũ wa mũndũ.”

5 Ningĩ Roho wa Jehova agĩũka igĩrũ rĩakwa, akĩnjĩra njuge atĩrĩ, “Ũũ nĩguo Jehova ekuuga: Ũguo nĩguo mũroiga, inyuĩ andũ a nyũmba ya Isiraeli, no nĩ-rĩ, nĩnjũũĩ ũrĩa ũrĩ meciiria-inĩ manyu.

6 Nĩmũũragĩte andũ aingĩ itũũra-inĩ rĩrĩ inene, na mũkaiyũria ciimba njĩra-inĩ ciario.

7 “Nĩ ũndũ ũcio, ũũ nĩguo Mwathani Jehova ekuuga: Ciimba icio mũkĩtie kũu nĩcio nyama, narĩo itũũra rĩrĩ inene nĩrĩo nyũngũ, no Nĩ nĩngũmũingata muume kuo.

8 Inyuĩ nĩmwĩtigĩrĩte rũhiũ rwa njora, na rũhiũ rũu rwa njora no ruo ngaamũũkĩrĩra naruo, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.

9 Nĩngamũrutũrũra muume itũũra-inĩ inene, na ndĩmũneane moko-inĩ ma andũ a kũngĩ, na ndĩmũherithie.

10 Inyuĩ mũkooragwo na rũhiũ rwa njora, na nĩngamũtuĩra ciira kũu mĩhaka-inĩ ya Isiraeli. Hĩndĩ iyo nĩmũkamenya atĩ nĩ nĩ Jehova.

11 Itũũra rĩrĩ inene rĩtigatũka nyũngũ harĩ inyuĩ, kana inyuĩ mũtuĩke nyama thĩinĩ warĩo; nĩngamũtuĩra ciira kũu mĩhaka-inĩ ya Isiraeli.

12 Na inyuĩ nĩmũkamenya atĩ nĩ nĩ Jehova, nĩ ũndũ mũtirũmĩrĩre kĩrĩra kĩa watho wakwa wa kũrũmĩrĩrwo, kana mũkarũmia mawatho makwa, no mwĩkite maũndũ maringane na ma ndũrĩrĩ iria imũrigiicĩrie.”

13 Na rĩrĩa ndaarathaga, Pelatia mũrũ wa Benaia agĩkua. Hĩndĩ iyo ngĩgũithia ngĩturumithia ũthiũ thĩ, ngĩanĩrĩra na mũgambo mũnene, ngĩũria atĩrĩ, “Hĩ, Mwathani Jehova! Nĩũkũniina matigari ma Isiraeli biũ?”

14 Kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩre, ngĩrwo atĩrĩ,

15 “Mũrũ wa mũndũ, ariũ a thoguo, ariũ a thoguo arĩa marĩ a rũrĩra rwanyu na nyũmba yothe ya Isiraeli, acio nĩo andũ a Jerusalemu maarĩtie ũhoru wao makoigga atĩrĩ, ‘Marĩ haraaya mũno na Jehova; bũrũri ũyũ nĩ ithuĩ twaheirwo ũtuĩke witũ.’

Kũranĩro gĩa Gũcooka Gwa Isiraeli

16 “Nĩ ũndũ ũcio uga atĩrĩ: ‘Mwathani Jehova ekuuga ũũ: O na gũtuĩka nĩndamatwarithirie kũraya gatagatĩ-inĩ ka ndũrĩrĩ, na ngĩmahurunjĩra mabũrũri-inĩ, no nĩ ndũikite handũ-hao-harĩa-haamũre, mabũrũri-inĩ kũu mathĩte, gwa kahinda kanini.’

17 “Nĩ ũndũ ũcio uga atĩrĩ: ‘Ũũ nĩguo Mwathani Jehova ekuuga: Nĩngamũcookanĩrĩra kuuma ndũrĩrĩ-inĩ, na ndĩmũrute mabũrũri-inĩ kũrĩa mwahurunjĩrwo, na ndĩmũcookerie bũrũri wa Isiraeli rĩngĩ.’

18 “Nĩmagacooka kuo, na meeherie mĩhiano iyo yakuo mĩthũku yothe, na mĩhianano iyo irĩ magigi.

19 Nĩngamahe ũrũmwe wa ngoro, na njĩkĩre roho mwerũ thĩinĩ wao; nĩngeheria ũmũ wa ngoro thĩinĩ wao ndĩmahe ngoro njororo ta nyama.

20 Ningĩ nĩmakarũmagĩrĩra kĩrĩra gĩakwa gĩa kũrũmĩrĩrwo, na marũmagie mawatho makwa. Nĩmagatũka andũ akwa, na nĩ ndũike Ngai wao.

21 No rĩrĩ, ha ũhoro wa andũ arĩa ngoro ciao ciĩyamũrĩre mĩhiano ĩyo mĩuru na mĩhianano ĩyo ĩrĩ magigi, nĩngatũma o ene macookererwo nĩ ũũru ũrĩa mekĩte, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.”

22 Hĩndĩ ĩyo akerubi acio, marĩ na magũrũ ma ngaari mĩena-inĩ, magĩtambũrũkia mathagu mao, nagueo riiri wa Ngai wa Isiraeli warĩ igũrũ rĩa.

23 Riiri ũcio wa Jehova ũkĩambata uumĩte thĩnĩ wa itũũra rĩu inene na ũgĩikara igũrũ rĩa kĩrĩma kĩrĩa kĩarĩ mwena wa irathĩro warĩo.

24 Roho akĩnjoya na igũrũ, akĩndwara kũrĩ andũ arĩa maatahĩtwo magatwarwo bũrũri wa Babuloni,* o ndĩ thĩnĩ wa kĩoneki kũ ndoonetio nĩ Roho ũcio wa Ngai.

Hĩndĩ ĩyo kĩoneki kũ ndoonetio gĩkĩnjeherera,

25 na niĩ ngĩra andũ acio maatahĩtwo ũhoro wothe ũrĩa Jehova aanyonetie.

12

Ngerekano ya Ithaamĩrio

1 Kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩre, ngĩrwo atĩrĩ:

2 “Mũrũ wa mũndũ, wee ũtũũranagia na andũ aremi. Nĩ marĩ na maitho ma kuona no mationaga, na nĩ marĩ na matũ ma kũigua no matiiguaga, nĩgũkorwo nĩ andũ aremi.

3 “Nĩ ũndũ ũcio wee mũrũ wa mũndũ-rĩ, oha mĩrigo yaku ya gũthaama, na kũrĩ mũthenya barigici magĩkuonaga-rĩ, umagare uume gũkũ, ũthĩ kũndũ kũngĩ. Hihi nĩmagataũkĩrwo, o na gũtũka nĩ andũ a nyũmba ya ũremi.

4 Kũrĩ mũthenya barigici, o magĩkuonaga-rĩ, ruta mĩrigo yaku nja ĩrĩ mĩohe nĩ ũndũ wa gũthĩ bũrũri wa ithaamĩrio. Nĩngĩ hwaĩ-inĩ, umagare ũthĩ o magĩkuonaga, o ta ũrĩa andũ mathaamaga.

5 O makwĩroreire, tũrĩkia rũthingo, ũgererie mĩrigo yaku ho.

6 Oya mĩrigo ĩyo ũmĩigĩrĩre ciande o makwĩroreire, ũmĩumagarie na mairia. Wĩhumbĩre ũthĩ nĩguo ndũkone bũrũri, nĩgũkorwo nĩngũtũite kĩmenyithia harĩ andũ a nyũmba ya Isiraeli.”

7 Nĩ ũndũ ũcio niĩ ngĩka o ta ũrĩa ndaathĩtwo. Ngĩruta mĩrigo yakwa nja kũrĩ mũthenya barigici, yoheetwo nĩ ũndũ wa gũthaama. Nĩngĩ hwaĩ-inĩ ngĩtũrĩkia rũthingo na moko makwa. Ngĩumia mĩrigo yakwa nja kũrĩ na mairia, ngĩmĩumagaria ndĩmĩkũũite na ciande o manjĩndoreire.

8 Rũciinĩ kiugo kĩa Jehova gĩkĩnginyĩrĩra, ngĩrũrio atĩrĩ,

9 “Mũrũ wa mũndũ, githĩ andũ a nyũmba ya Isiraeli o acio aremi matiakũrĩrie atĩrĩ, ‘Nĩ aũa ũreka?’

10 “Meere atĩrĩ, ‘Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ: Ndũmĩrĩri ĩno nditũ ĩkonĩ mũnene ũrĩa ũrĩ Jerusalemu, o na andũ a nyũmba yothe ya Isiraeli arĩa marĩ kuo.’

11 Meere atĩrĩ, ‘Niĩ ndĩ kĩmenyithia harĩ inyuĩ.’

“O ta ũguo niĩ njĩkĩte, noguo o nao mageekwo. Nĩmagatwarwo bũrũri wa kũngĩ marĩ atahe.

12 “Mũthamaki ũcio ũrĩ gatagatĩ-inĩ kao nĩagakuua mĩrigo yake na ciande kũrĩ mairia oimagare, naruo rũthingo nĩrũgatũrĩkio ĩrima oimĩre ho. Nake nĩakehumbĩra ũthĩ nĩguo ndakone bũrũri.

* 11:24 Kana Bũrũri wa Akalidei; andũ a Babuloni moĩkaine na rĩtwa rĩngĩ ta Akalidei.

13 Nĩngamūtambūrūkĩria wabu wakwa, nake nĩakanyitwo nĩ mũtego wakwa; nĩngamūtwarithia Babuloni, kũu bũrũri wa Akalidei, no rĩrĩ, we ndakawona, nakuo kũu nĩkuo agaakuĩra.

14 Arĩa othe mamũrigiicĩrie, nĩngamahurunja huho-inĩ, o acio aruti ake a wĩra na thigari ciake ciothe, na ndĩmateng'erie na rũhiũ rwa njora rũri rũcomore.

15 "Nĩmakamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova, rĩrĩa ngaamahurunjĩra ndũrĩrĩ-inĩ na ndĩmaharaganĩrie mabũrũri-inĩ.

16 No rĩrĩ, nĩngahonokia amwe ao matikaniinwo na rũhiũ rwa njora, kana ng'aragu, kana mũthiro, nĩgeetha kũu magaahtĩ ndũrĩrĩ-inĩ makoimbũraga maũndũ mao marĩa meekaga marĩ magigi. Hĩndĩ ĩyo nĩmakamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova."

17 Kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩire, ngĩrwo atĩrĩ:

18 "Mũrũ wa mũndũ, inainaga rĩrĩa ũkũrĩa irio, na wĩthithimũkagwo nĩ guoya ũkĩnyua maaĩ.

19 Īra andũ a bũrũri ũyũ atĩrĩ, 'Ũũ nĩguo Mwathani Jehova ekuuga igũrũ rĩkoniĩ andũ arĩa matũũraga Jerusalemu na arĩa matũũraga bũrũri wothe wa Isiraeli: Makaanĩaga irio ciao marĩ na mĩtangĩko, na manyuuge maaĩ moorĩtwo nĩ hinya nĩgũkorwo bũrũri wao nĩũkaniinwo indo ciothe iria irĩ kuo, nĩ ũndũ wa maũndũ ma ũhinya ma andũ arĩa othe matũũraga kuo.

20 Matũũra marĩa matũũragwo nĩ andũ nĩmakanangwo, naguo bũrũri ũkĩrio ihooru. Hĩndĩ ĩyo nĩmũkamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova.'"

21 Kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩire, ngĩrwo atĩrĩ:

22 "Mũrũ wa mũndũ, nĩ thimo ĩrĩkũ ĩno yunanagwo thĩinĩ wa bũrũri wa Isiraeli, ĩno yugaga atĩrĩ: 'Matukũ nĩmathiraga, nakĩo kĩoneki o gĩothe gĩgatuĩka gĩa tũhũ'?

23 Meere atĩrĩ, 'Ũũ nĩguo Mwathani Jehova ekuuga: Nĩngũniina thimo ĩno, na matigacooka kũmĩgweta rĩngĩ gũkũ Isiraeli.' Meere atĩrĩ, 'Matukũ nĩmakuhĩrĩrie rĩrĩa kĩoneki o gĩothe gĩkaahingio.

24 Nĩgũkorwo gũtigacooka kũgĩa cioneki cia maheeni, kana ũragũri wa kũheenaniĩrĩa gatagatĩ-inĩ ka andũ a Isiraeli.

25 No nĩ Jehova-rĩ, nĩngoiga ũrĩa ngeenda, naguo nĩũkahingio ũtegũcererwo. Nĩgũkorwo matukũ-inĩ manyu, inyuĩ andũ a nyũmba ya ũremi, nĩngahingia ũrĩa wothe ndĩroiga, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.'"

26 Kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩire, ngĩrwo atĩrĩ:

27 "Mũrũ wa mũndũ, andũ a nyũmba ya Isiraeli maroiga atĩrĩ, 'Kĩoneki kĩrĩa onaga gĩgũtũũra miaka mĩingĩ gĩgĩkahingio, na araratha ũhoru wa ihinda iraa ya rĩgooka.'

28 "Nĩ ũndũ ũcio meere atĩrĩ, 'Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ: Gũtirĩ kiugo o na kĩmwe gĩakwa gĩgaacooka gũcererwo; ũhoru ũrĩa wothe nĩ ngaaria nĩũkahingio, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.'"

13

Anabii a Maheeni Gũtuĩrwo Ciira

1 Kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩire, ngĩrwo atĩrĩ:

2 "Mũrũ wa mũndũ, ratha ũhoru wa gũũkĩrĩra anabii a Isiraeli arĩa mararatha ũhoru rĩu. Īra acio marathaga ũhoru ũrĩa megereirie na ngoro ciao ene atĩrĩ: 'Iguai ndũmĩrĩri ya Jehova!'

³ Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ: Kaĩ anabii acio akĩigu marĩ na haro-ĩ, o acio marũmagĩrĩra roho wao ene na matĩrĩ ũndũ monete!

⁴ Anabii aku, wee Isiraeli-rĩ, matariĩ ta mbwe irĩ kũndũ kũria kwanangĩku.

⁵ Inyuĩ mũtiambatĩte mũthiĩ rũthingo-inĩ kũria gũtharũkĩte, mũrũcookererie nĩ ũndũ wa nyũmba ya Isiraeli nĩgeetha rũgetiiria hĩndĩ ya mbaara mũthenya ũria wa Jehova.

⁶ Cioneki ciao nĩ cia maheeni, na ũragũri wao o naguo no wa maheeni. Moigaga atĩrĩ, "Jehova oigĩte atĩrĩ," o rĩria Jehova atamatũmĩte; merĩgagĩrĩra atĩ ciugo ciao nũkahinga!

⁷ Githĩ ti cioneki cia maheeni muonete, na mũkaaria ũragũri wa maheeni, rĩria mũkuuga atĩrĩ, "Jehova oigĩte atĩrĩ," o rĩria nĩ itarĩtie?

⁸ " Nĩ ũndũ ũcio, ũũ nĩguo Mwathani Jehova ekuuga: Tondũ wa ciugo cianyu cia maheeni na cioneki cia kũheenanania-rĩ, nĩngũmũũkĩrĩra, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.'

⁹ Guoko gwakwa nĩgũgookĩrĩra anabii arĩa moonaga cioneki cia maheeni, na makagweta ũragũri wa kũheenanania. Matigakorwo marĩ a kĩaama kĩa andũ akwa, kana maandĩkwo ibuku-inĩ rĩa andũ a nyũmba ya Isiraeli, o na kana matoonye bũrũri wa Isiraeli. Hĩndĩ iyo nĩmũkamenya atĩ nĩ nĩ Mwathani Jehova.

¹⁰ " Tondũ mahĩthagia andũ akwa, makiugaga atĩrĩ, "Kũri na thayũ," o rĩria gũtarĩ thayũ; tondũ rĩria rũthingo rũhũthũ rwakwo marũhakaga coka,

¹¹ nĩ ũndũ ũcio ĩra andũ arĩa marũhakaga coka atĩ no rũkũgũa. Nĩngoiria mbura nene mũno, na ndũme kũgĩe na mbura ya mbembe, nacio huho irĩ na hinya nũkarũmomora.

¹² Rĩria rũthingo rũu rũkaaga-rĩ, githĩ andũ matigakũũria atĩrĩ, "Coka ũria ũrarũhakĩte ũkĩrĩ ha?"

¹³ " Nĩ ũndũ ũcio Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ: Nĩngarekereria rũhuho rũri na hinya ndĩ na mang'ũrĩ, na kũgĩe mbura ya mbembe na mbura ya kiboboto ndĩ na mathũgũta ma kwananga.

¹⁴ Nĩngamomora rũthingo rũu mũhakĩte coka na ndĩrũharaganie tũri-inĩ nginya mũthingi wa ruo ũguũranio. Rĩria rũkaagũa, mũkaanangĩrwo kuo; na nĩmũkamenya atĩ nĩ nĩ Mwathani Jehova.

¹⁵ ũguo nĩguo ngeeruta mang'ũrĩ makwa na rũthingo rũu, na nĩjũkĩrĩre acio maarũhakire coka. Ngaakwĩra atĩrĩ, "Rũthingo nĩ rweherete, o na arĩa maarũhakire coka,

¹⁶ o anabii acio a Isiraeli, arĩa maarathĩire itũũra rĩa Jerusalemu makĩrĩonera cioneki cia thayũ, gũtaarĩ na thayũ, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga."

¹⁷ "Rũu mũrũ wa mũndũ-rĩ, hũgũra ũthiũ waku kũrĩ airĩtu a andũ anyu arĩa marathaga mohoro moimĩte meciiria-inĩ mao ene, ũmarathĩire ũhoro wa kũmookĩrĩra,

¹⁸ ũmeere atĩrĩ, 'Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Kaĩ andũ-a-nja arĩa matumagĩrĩra ithitũ nyunĩro-inĩ ciao cia moko na magathondekaga mataama ma kwĩhumbira ũthiũ nĩguo magwatagie andũ marĩ na haaro-ĩ. Anga mũrĩgwatagia mũoyo ya andũ akwa nĩguo mũhonokie mũoyo yanyu inyuĩ ene?

¹⁹ Nĩmũũthaahĩtie kũrĩ andũ akwa nĩ ũndũ wa ngundi ya cairi na twenyũ twa mũgate. Nĩ ũndũ wanyu kũheenia andũ akwa, arĩa mathik-agĩrĩria maheeni, nĩmũũragĩte arĩa mataagĩrĩire gũkua, na mũkahonokia arĩa mataagĩrĩire gũtũũra muoyo.

20 “ ‘Nĩ ùndũ ùcio, Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ: Nĩnjũkĩrĩre ithitũ icio cianyu, icio mũgwatagia andũ akwa nacio ta marĩ nyoni, na nĩ nĩngũcituanga kuuma moko-inĩ manyu. Nĩngohorithia andũ acio mũgwatagia ta marĩ nyoni.

21 Nĩngatembũranga mataama macio manyu na honokie andũ akwa ndĩmarute moko-inĩ manyu, nao matigacooka kũgwatio nĩ inyuĩ. Hĩndĩ iyo nĩmũkamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova.

22 Tondũ nĩmwatũmire arĩa athingu morwo nĩ hinya nĩ ùndũ wa kũmaheenia o rĩrĩa nĩ itaamareheire kĩaha, na mũgĩteithĩrĩa arĩa aaganu mage gũtiga nĩra ciao cia waganu nĩguo mahonokie mĩoyo yao,

23 nĩ ùndũ ùcio, mũtigacooka kuona cioneki cia maheeni kana kũragũra. Nĩngahonokia andũ akwa, ndĩmarute moko-inĩ manyu. Hĩndĩ iyo nĩmũkamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova.’ ”

14

Ahooi Mĩhianano Gũtuĩrwo Cũira

1 Athuuri amwe a Isiraeli nĩmookire harĩ nĩ, magũikara thĩ hau mbere yakwa.

2 Hĩndĩ iyo kiugo kĩa Jehova gĩkĩnginyĩrĩa, ngũrwo atĩrĩ,

3 “Mũrũ wa mũndũ, andũ aya nĩmeigũire mĩhianano ngoro-inĩ ciao, na makeigĩra mĩhĩnga ya waganu mbere ya maitho mao. Nĩnjagĩrĩrwo kũreka matuĩrie ùndũ o na ũrĩkũ harĩ nĩ?”

4 Nĩ ùndũ ùcio maarĩrie, ũmeere ũũ, ‘Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ: Hĩndĩ rĩa Mũisiraeli o wotho angĩgĩa mĩhianano ngoro-inĩ yake, na eigĩre waganu wa kũmũhĩngithia mbere ya maitho make, angĩcooka athĩ harĩ mũnabii-rĩ, nĩ Jehova nĩ nĩ mwene ngaamũcookeria ũhoru kũringana na ũrĩa ũhooi wake wa mĩhianano ũigana,

5 Ngeeka ũguo nĩguo ndĩnyiitĩre ngoro cia andũ a Isiraeli rĩngĩ, arĩa othe mandiganũrie nĩ ùndũ wa mĩhianano iyo yao.’

6 “Nĩ ùndũ ùcio ĩra andũ a nyũmba ya Isiraeli atĩrĩ, ‘Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ: Mwĩrerei! Garũrũkai mũtigane na mĩhianano iyo yanyu, na mũregane na maũndũ marĩa mothe mwĩkaga marĩ magigi!

7 “ ‘Hĩndĩ rĩa Mũisiraeli o wotho, kana mũndũ wa kũngĩ ũrĩa ũtũũraga Isiraeli angĩhehera harĩ nĩ, na eigĩre mĩhianano ngoro-inĩ yake, na agĩe na waganu wa kũmũhĩngithia mbere ya maitho make, angĩcooka athĩ harĩ mũnabii agatuĩrie ũhoru kũrĩ nĩ-rĩ, nĩ Jehova nĩ nĩ mwene ngaamũcookeria ũhoru.

8 Nĩngatũma ũthĩũ wakwa ũũmĩre mũndũ ùcio, na ndũme atuĩke kionereria harĩ arĩa angĩ, o na ndũme atuĩke wa kuunagwo thimo. Nĩngamweheria harĩ andũ akwa. Hĩndĩ iyo nĩmũkamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova.

9 “ ‘Mũnabii angĩkaheenererio nĩguo aarie ũhoru wakwa, nĩ Jehova nĩ nĩ ngaakorwo heenereire mũnabii ùcio, na nĩngamũtambũrũkĩria guoko gwa kũmũũkĩrĩa, ndĩmũniine ehene gatagatĩ-inĩ ka andũ akwa a Isiraeli.

10 Andũ acio nĩmakaherithĩrio wĩhia wao; mũnabii ùcio agaatuuo mwĩhia o ta mũndũ ùcio ũtuĩritie ũhoru harĩ we.

11 Hĩndĩ iyo andũ a Isiraeli matigacooka kũhithia nĩra mehere harĩ nĩ, kana macooke gwĩthaahia na mehia macio mao mothe. Nĩmagatuĩka andũ akwa, na nĩ ndũke Ngai wao, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.’ ”

Itũro rĩa Cũira Rĩtangĩhehererwo

12 Kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩre, ngũrwo atĩrĩ:

13 “Mūrū wa mündū, būrūri ūngīnjīhīria nī ūndū wa kwaga kwīhokeka, na ndambūrūkie guoko ndiūūkīrīre, na ndūniinīre kīhumo kīa irio, na ndūrehere ng’aragu, na njūrage andū aguo na mahiū mao,

14 andū aya atatū, Nuhu, na Danieli, na Ayubu, o na mangīkorwo maarī thīnī wa būrūri ūcio, no mehonokirie o oiki nī ūndū wa ūthingu wao, ūguo nīguo Mwathani Jehova ekuuga.

15 “Ningī korwo ndarekereria nyamū cia gīthaka igerere būrūri ūcio nacio ciūtige ūtarī ciana, naguo ūkire ihooru kwage mündū ūngītuīkanīria kuo nī ūndū wa nyamū icio,

16 Mwathani Jehova ekuuga atīrī, ti-itherū o ta ūrīa nī ndūūraga muoyo, o na andū acio atatū mangīgakorwo marī kuo, matikahota kūhonokia ariū ao kana aarī ao. O oiki no mahonoke, no būrūri ūcio no ūkire ihooru.

17 “O na kana ingīrehithia rūhiū rwa njora njūkīrīre būrūri ūcio, njuge atīrī, ‘Rūhiū rwa njora nīrūtuīkanīrie būrūri ūyū wothē,’ na njūrage andū akuo na mahiū mao-rī,

18 Mwathani Jehova oigīte atīrī, ti-itherū o ta ūrīa nī ndūūraga muoyo, o na andū acio atatū mangīgakorwo marī kuo, matikahota kūhonokia ariū ao kana aarī ao. O oiki no-mangīhonokio.

19 “O na ningī korwo ndarehithia mūthiro būrūri ūcio, na nī ndūūtīrīrie mang’ūrī makwa na ūndū wa gūtithia thakame, na njūrage andū akuo na mahiū mao,

20 Mwathani Jehova oigīte atīrī, ti-itherū o ta ūrīa nī ndūūraga muoyo, o na Nuhu, na Danieli, na Ayubu, mangīgakorwo marī kuo, matikahonokia mūriū kana mwarī. O oiki no mehonokie nī ūndū wa ūthingu wao.

21 “Nīgūkorwo Mwathani Jehova ekuuga atīrī: Gūtigagīkorwo kūrī kūūru makīria hīndī īrīa ngaarehera Jerusalemu matūiro makwa mana ma ciira na kūguoyohithia: namo nīmo rūhiū rwa njora, na ng’aragu, na nyamū cia gīthaka, o na mūthiro, nīguo njūrage andū akuo na mahiū mao!

22 No rīrī, kūrī amwe magaatigara; nao nīo ariū na aarī arīa magatharwo marutwo kuo. Nīmagooka kūrī inyuī, na rīrīa mūkoona mītugo na ciiko ciao, nīmūkahoorerio ngoro igūrū rīa mwanangiko ūcio ndeheire Jerusalemu, naguo nī mwanangiko o wothē ndīrīrehithīrie.

23 Nīmūkahoorerio ngoro rīrīa mūkoona mītugo yao na ciiko ciao, nīgūkorwo nīmūkamenya atī gūtīrī ūndū o na ūmwe njīkite kuo ūtarī na gītūmi, ūguo nīguo Mwathani Jehova ekuuga.”

15

Jerusalemu nī Mūthabībū wa Tūhū

1 Kiugo kīa Jehova nīkīanginyīrīre, ngūrwo atīrī:

2 “Mūrū wa mündū, mūtī wa mūthabībū ūkīrīte rūhonge rwa mūtī o wothē wa mītī ya mūtītū na kī?

3 Mbaū ciaguo irī ciathondekwo kīndū kīa bata? Andū no mathondeke tūhocio twa gūcuurio indo kuuma kūrī guo?

4 Ūngīkio riiko ūtuīke rūkū, na mwaki ūcine mīena yeerī ūūcurie gatagatī-rī, no ūgīe bata ūngī?

5 Angīkorwo rīrīa warī mūgima ndwagīire bata o na atīa-rī, wakīhota atīa gūthondekwo kīndū kīa bata rīrīa wacinwo nī mwaki, wacura?

6 “Nī ūndū ūcio, Mwathani Jehova ekuuga atīrī: O ta ūrīa heanīte mūtī wa mūthabībū gatagatī-inī ka mūtī īrīa ingī ya mūtītū, ngaūtua rūkū rwa gūcinwo na mwaki-rī, ūguo noguo ngeeka andū arīa matūūraga Jerusalemu.

7 Nīngatūma ūthiū wakwa ūmoomīre. O na angīkorwo nīmoimīte mwaki-inī-rī, no nginya mwaki ūcio ūkaamacina ūmaniine. Hīndī iyo nīguo inyuū mūkaamenya atī nī nī nī Jehova, rīrīa ngatūma ūthiū wakwa ūmoomīre.

8 Nīngatūma būrūri ūkire ihooru nī ūndū nīmagīte kwīhokeka, ūguo nīguo Mwathani Jehova ekuuga.”

16

Ngerekano ya Jerusalemu kwaga Wīhokeku

1 Kiugo kīa Jehova nīkīanginyīrīire, ngīrwo atīrī,

2 “Mūrū wa mūdū, ng’ethanīra na itūūra rīa Jerusalemu, ūrīonie mītugo yarīo iyo īrī magī,

3 uuge atīrī, ‘Ūū nīguo Mwathani Jehova areera Jerusalemu: Kīhumo gīaku na gūciarwo gwaku cioimanire na būrūri wa andū a Kaanani; thoguo aarī Mūamori, nake maitūguo aarī Mūhiti.

4 Mūthenya ūrīa waciarirwo-rī, ndwatinirio rūrīra, o na kana ūgīthambio na maaī nīguo ūthere, o na kana ūkīhakwo cumbī, kana ūgīthaywo na nguo cia mwana.

5 Gūtīrī mūdū o na ūmwe wakūrōrire, agīkūiguīra tha, kana agīgūcaaīra o kūigana nīguo agwīke ūndū o na ūmwe wa macio. No rīrī, wateirwo na kūu werū-inī, nī ūndū wamenirwo o mūthenya o ro ūcio waciarirwo.

6 “‘Hīndī iyo nīndahītūkīire hau warī ngīkuona ūkīgaragara thakame-inī yaku, na rīrīa wakomete hau thakame-inī yaku-rī, ngīkwīra atīrī, “Tūūra muoyo!”

7 Nīndatūmire ūkūre o ta mūtī wa mūgūnda. Nawe ūgīkūra, ūkīnēna, o na ūgītūika ithaga ithaka mūno gūkīra marīa mangī. Nyondo ciaku nacio ikīhaanda, na njuīrī yaku īgīkūra, o wee ūrīa warī njaga na ūkaaga nguo.

8 “‘Thuutha ūcio nīndahītūkīire hau, na rīrīa ndaakūrōrire ngīona atī warī mūgima wa kwendeka, ngīgūtambūrūkīra gīcūrī kīa nguo yakwa, ngīhumbīra njaga yaku. Na nī ngīkwīhītīra mwīhītwa mūrūmu, na tūkīgīa kīrīkanīro nawe, ūgītūika wakwa, ūguo nīguo Mwathani Jehova ekuuga.

9 “‘Nīndagūthambirie na maaī, ngīkūgīra thakame, na ngīkūhaka maguta.

10 Nīndakūhumbire nguo ng’emie na ngīgīwīkīra nyamūga cia rūūa. Nīndakūhumbire nguo njega ya gatani na ngīkūhumba nguo cia goro.

11 Nīndakūgemirie na mathaga: ngīgīwīkīra bangiri moko, na mūgathī ngingo,

12 ngīcooka ngīgīwīkīra gīcūhī inīūrū, na icūhī matū, na tanji thaka mūtwe.

13 Nī ūndū ūcio ūkīgēmio na thahabu na betha: nacio nguo ciaku ciarī cia gatani īrīa njega, na itambaya cia goro, na nguo ng’emie. Irio ciaku ciarī mūtu mūhinyu, na ūkī, na maguta na mūtamaīyū. Wee nawe ūgīthakara mūno na ūkīambatīrio ūgītūika mūthamaki-mūdū-wa-nja.

14 Nayo ngumo yaku īgītheerema ndūrīrī-inī nī ūndū wa ūthaka waku, nī ūndū rīrī ūrīa ndaagwīkīrīte nīwatūmire ūthaka waku wagīrīre kūna, ūguo nīguo Mwathani Jehova ekuuga.

15 “‘No rīrī, wee nīwehokire ūthaka waku, na ūkīhūthīra ngumo yaku īgītūma ūtūike mūmaraya. Nīwahūrīre ūmaraya na mwīhītūkīri o wothe, na nguo ūthaka waku ūgītūika wake.

16 Woire nguo imwe ciaku, ūkīgemia mahooero ma kündū gütūūgīru kūrīa wahūūragīra ūmaraya. Maündū ta macio matiangīrīrwo nī gwīkīka, kana magīe kuo o na rī.

17 Ningī ūgīcooka ūkīoya mathaga macio mega ndaakūheire, o mathaga macio mathondeketwo na thahabu yakwa na betha yakwa, ūgūthondekera mīhianano ya arūme, ūgīcooka ūkīhūūra ūmaraya nayo.

18 Ningī ūkīoya nguo icio ciaku ciarī ng'emie, ūgīcīhumba mīhianano iyo, ūgīcooka ūkīmīrutīra maguta makwa na ūbumba.

19 O nacio irio iria ndaakūheete ūrīe, nacio nī mūtu mūhinyu, na maguta ma mūtamaiyū, na ūūkī, wacirufīre mīhianano iyo itūike ūbumba ūrī na mūtatarīko mwega. Ūguo nīguo gwekīkire, Mwathani Jehova nīwe ugīte ūguo.

20 “Na rīrī, woire ariū na aarī aku arīa wanjarīire, ūkīmaruta igongona matūike ta irio cia mīhianano iyo. Ūhūūri waku wa ūmaraya-rī, kaī ūtaarī mūiganu?

21 Nīwathīnjire ciana ciakwa ūgīciruta igongona harī mīhianano iyo.

22 Mītugo-inī yaku yothe irī magigi irīa wekire, na ūhūūri-inī waku wa ūmaraya, ndwarīkanire matukū ma ūnini waku, rīrīa warī njaga na ūtaarī na nguo, o rīrīa wegaragaragia thakame-inī yaku.

23 “Hī, kaī ūrī na haaro-ī! ūguo nīguo Jehova ekuuga. O na wīkīte mawaganu macio mangī mothe,

24 nīweyakīre kīhumbu, na ūgīaka ihooero itūūgīru handū harīa hothe haarī na kīhaaro gīa kūgomanagwo.

25 Gīturi-inī kīa o njīra nīweyakīre mahooero matūūgīru, na ūkīagithia ūthaka waku gītūo, ūgakīrīrīria kūneana mwīrī waku kūrī mwīhītūkīri o wothe atharie nawe.

26 Nīwahūūrire ūmaraya na andū a Misiri arīa mwariganītie nao, o acio maiyūrītwo nī merīrīria ma mwīrī, ūgītūma ndakare nī ūndū waku gūkīrīrīria gūtharia.

27 Nī ūndū ūcio ngīgūtambūrūkīria guoko ngīgūūkīrīra, ngīnyīihia būrūrī waku; nīndakūneanire moko-inī ma thū ciaku, o acio airītu a Afīlisti, arīa maamakīrio nī mītugo yaku ya ūūra-thoni.

28 Nīwahūūrire ūmaraya na andū a Ashuri o nao, nī ūndū ndūngīaiganīrie; o na thūūtha ūcio-rī, ndwaiganīrie.

29 Ningī ūgīkīrīrīria gūtharia o ngīnya ūgīkīnya Babuloni, būrūrī wa onjoria, no-o na weka ūguo ndwaiganīrie.

30 “Mwathani Jehova ekuuga atūrī, Hī! Kaī wee ūrī wa ngoro hūthū-ī! Wīkaga maündū macio mothe, o ta mūmaraya ūtarī thoni!

31 Rīrīa weyakīre ihumbu gīturi-inī kīa o njīra, na ūkīākīra mahooero matūūgīru harīa hothe haarī kīhaaro gīa kūgomanwo-rī, we wetuire ta ūtarī mūmaraya, nī ūndū nīwaregīre irīhi.

32 “Wee mūtumia ūyū mūtharia! Wee wendaga ageni handū ha mūthuurīguo!

33 Mūmaraya o wothe nīamūkagīra irīhi, no wee-rī, nīwe ūheaga endwa aku othe iheo, ūkamahaka nīguo mokage kūrī we kuuma kündū gothe nīguo megwatīre ikeno ciaku itaagīrīre.

34 Nī ūndū ūcio wee ndūtariī ta arīa angī ūmaraya-inī waku; gūtīrī mündū ūkwīringagīrīria ūmwītīkīre. Wee-rī, ūrī na ūtiganu mūno na arīa angī, nīgūkorwo wee nīwe ūrīhanaga, no gūtīrī kīndū ūrīhagwo.

35 “Nī ūndū ūcio, wee mūmaraya ūyū, igua kiugo kīa Jehova!

³⁶ Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ: Tondũ nĩwaitangire ũtonga waku, na ũkĩguũria njaga yaku ũgĩtharia na endwa aku, o na tondũ wa mĩhianano ĩyo yothe yaku ĩrĩ magigi, na tondũ nĩwamaheire thakame ya ciana ciaku,

³⁷ nĩ ũndũ ũcio nĩngũcookanĩrĩria endwa aku othe arĩa wanekenia nao, arĩa wendete o na arĩa ũthũire. Nĩngũmacookanĩrĩria magũũkĩrĩre kuuma mĩena yothe, na nĩ ngũguũrie nguo mbere yao, nao mone njaga yaku yothe.

³⁸ Nĩngagũtuĩra ciira o ta ũrĩa andũ-a-nja arĩa matharagia na arĩa maitithagia thakame matuuagĩrwo; na ndũme ũkorwo nĩ mang'ũrĩ makwa na ũguĩrwo ũiru nĩguo ũcookererwo nĩ thakame ĩyo.

³⁹ Nĩngĩ nĩngakũneana moko-inĩ ma endwa aku, nao nĩmakaharagania ihumbu ĩcio ciaku, na manange mahooero macio maku matũũgĩru. Nao nĩmagakũruta nguo, na moe mathaga maku ma goro, magũtĩge njaga na ũrĩ ũtheri.

⁴⁰ Nĩmakarehe kĩrĩndĩ gĩgũũkĩrĩre, nao nĩmagakũhũura na mahiga nyuguto, na magũtinangie na hiũ ciao cia njora.

⁴¹ Nĩmagacina nyũmba ciaku na makũherithie wĩroreirwo nĩ andũ-a-nja aingĩ. Nĩngakinyia ũmaraya waku mũthia, nawe ndũgacooka kũrĩa endwa acio aku.

⁴² Hĩndĩ ĩyo mathũgũta makwa ma gũgũũkĩrĩra nĩmakahũahũa, namo marakara makwa maiyũrĩtwo nĩ ũiru makweherere. Nĩngahoorera na ndigacooka kũrakara.

⁴³ “Na tondũ ndwaririkanire matukũ ma ũnini waku, no kũndakaria wandakaririe na maũndũ macio mothe-rĩ, ti-itherũ nĩngatũma ũcookererwo nĩ ũrĩa wĩkĩte, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga. Githĩ nduongereire ũura-thoni harĩ maũndũ marĩa mangĩ wĩkaga marĩ magigi?”

⁴⁴ “Mũndũ o wothe waragia na thimo-rĩ, nĩagakuuna thimo ĩno, oige atĩrĩ: “O ta ũrĩa nyina ahaana, no taguo mwarĩ ahaana.”

⁴⁵ Wee ĩrĩ mwarĩ wa nyũkwa kũna, ũrĩa wanyararire mũthuriwe na ciana ciake; na ũrĩ wa nyina kũna na aarĩ a maitũguo, arĩa maanyararire athuuri ao na ciana ciao. Maitũguo aarĩ Mũhiti, nake thoguo aarĩ Mũamori.

⁴⁶ Mwarĩ wa nyũkwa ũrĩa mũkũrũ aarĩ Samaria ũrĩa watũũraga mwena waku wa gathigathini marĩ na airĩtu ake; nake mwarĩ wa nyũkwa ũrĩa mũnini aarĩ Sodomu, ũrĩa watũũraga mwena waku wa gũthini hamwe na airĩtu ake.

⁴⁷ Wee-rĩ, to gũthiĩ wathiire na mĩthiire yao na ũkĩrũmĩrĩra mũtugo yao ĩrĩ magigi, no mĩthiire-inĩ yaku yothe nĩwahiũhire gũthũka kũmakĩra.

⁴⁸ Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ: Ti-itherũ o ta ũrĩa Nĩ ndũũraga muoyo-rĩ, mwarĩ wa nyũkwa Sodomu na airĩtu ake matiekire ta ũrĩa wee na airĩtu aku mwĩkĩte.

⁴⁹ “Maya nĩmo maarĩ mehia ma mwarĩ wa nyũkwa Sodomu: We marĩ na airĩtu ake maarĩ andũ etĩi, a kwĩhũũnĩrĩria, na matiarũmbũyagia ũhoru wa andũ arĩa angĩ; matiateithirie andũ arĩa athiĩni o na arĩa abatari.

⁵⁰ Nĩmeikĩrĩre na magũka maũndũ marĩ magigi maithe-inĩ makwa. Nĩ ũndũ ũcio nĩndamaingatire, o ta ũguo muonete.

⁵¹ Samaria ndehirie nuthu ya mehia marĩa wee wehirie. Wee wĩkĩte maũndũ marĩ magigi maingĩ kũmakĩra, na nĩtũmĩte aarĩ a maitũguo moneke ta marĩ athingu nĩ ũndũ wa maũndũ macio mothe wĩkĩte.

⁵² Ũrokĩrĩrĩria gũconorithio, nĩgũkorwo nĩtũmĩte aarĩ a maitũguo moneke ta marĩ athingu. Tondũ mehia maku maarĩ mooru gũkĩra mao,

o mekuoneka marĩ athingu gũgũkĩra. Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, igua thoni na ũconoke, nĩgũkorwo nĩtũmĩte aarĩ a nyũkwa moneke marĩ athingu.

53 “ No rĩrĩ, nĩngacookeria Sodomu ũgaacĩru wake marĩ na airĩtu ake, o na Samaria marĩ na airĩtu ake, na nĩngagũcokeria ũgaacĩru waku o hamwe nao,

54 nĩguo ũigue thoni na ũconoke nĩ ũndũ wa maũndũ macio mothe wekire nĩ ũndũ wa kũmahe ũhurũko.

55 Nao aarĩ acio a maitũguo, Sodomu marĩ na airĩtu ake, na Samaria marĩ na airĩtu ake-rĩ, nĩmagacooka o ta ũria maarĩ mbere; nawe ũri na airĩtu aku nĩmũgacooka o ta ũria mwarĩ mbere.

56 O na ndũngĩagwetire rĩitwa rĩa mwarĩ wa nyũkwa Sodomu mũthenya ũcio wetũaga,

57 mbere ya waganu waku kũguũrio. O na kũrĩ ũguo-rĩ, rĩu ũrĩ mũnyarare nĩ airĩtu a Edomu, marĩ hamwe na andũ othe arĩa mariganĩtie nao, o na nĩ airĩtu a Afilisti, acio othe magũthũire na magakũrigiiciria na mũena yothe.

58 Wee nĩwe ũgaacookerewo nĩ maciaro ma ũũra-thoni waku, na ma maũndũ marĩa wĩkaga marĩ magigi, ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

59 “ Ũũ nĩguo Mwathani Jehova ekuuga: Nĩngagwĩka o ta ũria wagĩrĩire nĩ gwĩkwo, tondu nĩũmenete mwĩhĩtwa wakwa na ũndũ wa gũthũkia kĩrĩkanĩro kũ.

60 No rĩrĩ, nĩngaririkana kĩrĩkanĩro kĩa ndarĩkanĩire nawe matukũ-inĩ ma ũnini waku, na nĩngahaanda kĩrĩkanĩro giitũ nawe gĩa gũtũũra.

61 Hĩndĩ ĩyo nĩũkaririkana mũthĩire yaku, nawe ũconoke rĩria ũkaamũkĩra aarĩ a maitũguo arĩa akũrũ gũgũkĩra na arĩa anini gũgũkĩra. Nĩngamaneana kũrĩ we marĩ ta aarĩ aku, no ti kũringana na kĩrĩkanĩro giitũ nawe.

62 Nĩ ũndũ ũcio nĩngahaanda kĩrĩkanĩro giitũ nawe, na nĩũkamenya atĩ nĩ nĩ mũ Jehova.

63 Nĩngĩ rĩa ngaakũhoroheria nĩ ũndũ wa maũndũ mothe marĩa wĩkĩte-rĩ, nĩũkaririkana na ũconoke, na ndũgacooka gũtumũra kanua gaku ringĩ nĩ ũndũ wa ũria ũconorithĩtio, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.”

17

Nderi Igĩrĩ na Mũthabibũ

1 Kiugo kĩa Jehova nĩkianginyĩrĩire, ngĩrwo atĩrĩ,

2 “Mũrũ wa mũndũ, gwatania ndaĩ na warĩrie andũ a nyũmba ya Isiraeli na ngerekano.

3 Meere atĩrĩ, ‘Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ: Nderi nene ĩrĩ na mathagu marĩ hinya, na njoya ndaaya, na macoya ma marangi maingĩ niyokire Lebanoni. ĩkĩnyiita gacũmbĩrĩ ka mũtarakwa,

4 ĩkiuna thuuna ya gacũmbĩrĩ kau, na ĩkĩmĩtwara bũrũri wa onjoria, nayo ĩkĩmĩhaanda thĩinĩ wa itũũra inene rĩa onjoria.

5 “ ĩgĩcooka ĩgĩkuua mbeũ imwe cia bũrũri wanyu, na ĩgĩcihaanda tĩri-inĩ mũnoru. ĩgĩcihaanda ta mũtĩ ũria ũkũraga hakuhi na maaĩ maingĩ,

6 nago ũkĩringũra, ũgĩtuĩka mũthabibũ mũkuhi ũtheeremete. Honge ciaguo ĩkĩmĩhũgũkĩra, no mĩri yaguo ĩgĩkorwo ĩthĩite na thĩ rungu rwayo. Nĩ ũndũ ũcio ũgĩtuĩka mũthabibũ, ũkĩruta honge ĩrĩ na tũhwang’a tũri na mathangũ.

7 “No nĩ kwarĩ na nderi ĩngĩ nene yarĩ na mathagu maarĩ na hinya, na maiyũrite njoya. Hĩndĩ ĩyo mũthabibũ ũcio ũgĩtwara mĩri yaguo yerekeire na kũrĩ nderi ĩyo uumĩte hau wahaandĩtwo, naguo ũgĩtambũrũkia honge ciaguo harĩ yo nĩguo wone maaĩ.

8 Nĩwahaandĩtwo tũiri-inĩ mwega handũ harĩ na maaĩ maingĩ nĩguo ũrute honge, na ũciare maciaro, na ũtuĩke mũthabibũ ũrĩ na riiri.’

9 “Meere atĩrĩ, ‘Ũũ nĩguo Mwathani Jehova ekuuga: Hihi nĩugatheerema? Githĩ ndũkamunywo, na maciaro maguo mahũrũrwo nĩguo ũhoohe? Mathangũ maguo mothe ma mũringũrano nĩmakahooaha. Ndũkabatara guoko kũrĩ na hinya, kana andũ aingĩ a kũũmunya na mĩri.

10 O na ũngĩmunywo, ũhaandwo handũ hangĩ-rĩ, hihi nĩugatheerema? Githĩ ndũkahooaha biũ rĩrĩa rũhuho rwa mwena wa irathĩro* rũkaũhuruta, naguo ũhoohere o hau wakũriire?’”

11 Hĩndĩ ĩyo kiugo kĩa Jehova gĩkĩnginyĩrĩra, ngũrwo atĩrĩ,

12 “Ūria andũ a nyũmba ĩno ya ũremi atĩrĩ, ‘Mũtiramenya gĩtũmi kĩa maũndũ macio?’ Meere atĩrĩ, ‘Mũthamaki wa Babuloni nĩathiire Jerusalemu, agĩtaha mũthamaki wakuo na andũ arĩa maarĩ igweta akuo, akĩmatwara nginya Babuloni.

13 Ningĩ akĩoya mũndũ ũmwe wa nyũmba ya ũthamaki akĩrĩkanĩra kĩrĩkanĩro nake, na akĩmwĩhĩtithia. Ningĩ agĩcooka akĩoya atongoria a bũrũri ũcio agĩthĩ nao,

14 nĩguo ũthamaki ũcio wagithio hinya, ndũkanehaande rĩngĩ, no ũtũũragio nĩ gwathĩkĩra kĩrĩkanĩro kũ gĩake.

15 No rĩrĩ, mũthamaki ũcio akĩmũremera na ũndũ wa gũtũma abarũthi ake mathũ bũrũri wa Misiri makamũrehere mbarathi na mbũtũ nene ya ita. Hihi nĩekũhootana? Mũndũ ũrĩa wĩkaga ciiko ta ĩcio no ehonokie? Mũndũ ũcio aakĩhota gũthũkia kĩrĩkanĩro na acooke ehonokie?

16 “ ‘Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ: Ti-itherũ o ta ũrĩa nĩ ndũũraga muoyo, mũndũ ũcio agaakuĩra kũu Babuloni, bũrũri wa mũthamaki ũcio wamũikarĩrie gĩtĩ kĩa ũthamaki, ũcio aanyararire mwĩhĩtwa wake na agĩthũkia kĩrĩkanĩro gĩake.

17 Firaũni hamwe na mbũtũ yake ya hinya ya ita o na kĩrĩndĩ kĩngĩ, matikamũteithia mbaara-inĩ, rĩrĩa ihumbu ĩgaakwo na gũthiũrũrũkĩrio na rũirigo nĩguo mĩoyo mĩingĩ ĩniinwo.

18 Nĩanyararire mwĩhĩtwa ũcio na ũndũ wa gũthũkia kĩrĩkanĩro kũu. Tondũ nĩanyiitaniire na kĩrĩkanĩro kũu, no agĩcooka gwĩka maũndũ macio mothe-rĩ, ndakahonoka.

19 “ ‘Nĩ ũndũ ũcio Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ: Ti-itherũ o ta ũrĩa nĩ ndũũraga muoyo, nĩngatũma acookererwo nĩ mwĩhĩtwa ũcio wakwa aanyararire o na kĩrĩkanĩro gĩakwa kũu aathũkirie.

20 Nĩngamũtambũrũkĩria wabu wakwa, nake agwatio nĩ mũtego wakwa. Nĩngamũrehe Babuloni ndĩmũciirithĩrie kuo, tondũ nĩagire kwĩhokeka harĩ nĩ.

21 Nacio mbũtũ ciake cia thigari ciothe irĩa ikoora nĩikooraagwo na rũhiũ rwa njora, namo matigari mao mahurunjĩrwo huhu-inĩ ciothe. Hĩndĩ ĩyo nĩmũkamenya atĩ nĩ Jehova nĩ nĩ njarĩtie.

22 “ ‘Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ: Nĩ mwene nĩngatua karũhonge kuuma gacũmbĩrĩ ka mũtarakwa ndĩkahaande. Ngaatua karũhonge

* **17:10** Rũrũ rwarĩ rũhuho rwa mwena wa irathĩro, na rwakoragwo rũrĩ rũhiũ; nĩruomagia irio irĩ mĩgũnda na ruoĩkaine ta “Kahamsini”. Maandĩko-inĩ rwarũgamĩrĩre mbũtũ cia Babuloni.

koororo ka mūthunano kuuma gacūmbīrī kaguo, na ndīkahaande kīrīma-inī kīraihu na gītūūgīru na igūrū.

²³ Kūu kīrīma-igūrū gīa Isiraeli nīkuo ngakahaanda; nīgakaruta honge na gaciare maciaro, naguo nīgatuika mūtarakwa ūrī na riiri. Nyoni cia mūthemba yothe nūgaaka itara ciacio honge-inī ciaguo; nūgatūūra kīruru-inī kīa honge ciaguo.

²⁴ Mītī yothe ya mūgūnda nīkamenya atī nīi Jehova nī nīi nyiihagia mūtī ūrīa mūrāihu na ngatūma mūtī ūrīa mūkuhī ūkūre ūraihe. Nīnyūmagia mūtī ūrīa mūruru, naguo mūtī ūrīa mūmūmū ngatūma ūrure.

“Nīi Jehova nī nīi njarītie, na nīngwīka ūguo.”

18

Roho Ūrīa Wīhagia Nūgakua

¹ Kiugo kīa Jehova nīkīanginyīrīre, ngīurio atīrī:

² “Inyū andū aya, mūkoragwo mūkiuga atīa rīrīa mūkwaria thimo īno igūrū rīa būrūri wa Isiraeli:

“Maithe ma ciana marīāga thabībū ngagatu, namo magego ma ciana makaigua thīthī’?

³ “Mwathani Jehova ekuuga atīrī: Ti-itherū o ta ūrīa nīi ndūūraga muoyo-rī, mūtīgacooka kūgweta thimo īno thīinī wa Isiraeli.

⁴ Nīgūkorwo roho o wothē ūrī muoyo nī wakwa; roho wa ithe nī wakwa o na wa mūrūi no wakwa. Roho ūrīa wīhagia nīguo ūgaakua.

⁵ “Mūndū aahota gūkorwo nī mūthingu, na ekaga maūndū ma kīhooto na marūngīrīru.

⁶ We ndarīāga irio iria irutagīrwo mahooero-inī marīa marī irīma igūrū, kana agatīrīra maitho mīhianano ya andū a nyūmba ya Isiraeli.

We ndathaahagia mūtumia wa mūndū ūrīa ūngī, kana agakoma na mūndū-wa-nja rīrīa arī na ihinda rīa mweri.

⁷ Ndahinyagīrīria mūndū o na ūrīkū, no nīacookagīria mūndū ūrīa marī thīirī nake kīrīa oete kīrī gīa kūrūgamīrīra thīirī.

We ndatunyanaga indo, no arīa ahūtu nīamaheaga irio ciake, na arīa marī njaga akamahe nguo.

⁸ Nīngī ndakombanagīria nīguo etie uumithio ūtarī wa kīhooto, kana agetia uumithio mūkīru.

We nīagiragia guoko gwake gūtigeeke ūūru, na nīatuithanagia ciira na kīhooto gatagatī ka mūndū na ūrīa ūngī.

⁹ Mūndū ūcio nīarūmagīrīra watho wakwa wa kūrūmīrīrwo, na akahingia watho wakwa na wīhokeku.

Mūndū ūcio nī mūthingu; ti-itherū nīagatūūra muoyo, ūguo nīguo Mwathani Jehova ekuuga.

¹⁰ “Mūndū ūcio angīkorwo arī na mwanake mūtunyani, mūtithia wa thakame kana wīkaga ūndū o na ūmwe wa maūndū macio mangī mooru

¹¹ (o na harīa ithe ateeke ūndū o na ūmwe wa mo):

“We nīarīāga irio iria irutīrwo mahooero-inī marīa marī irīma-igūrū. Nīathūkagia mūtumia wa mūndū ūrīa ūngī.

¹² Nīahinyagīrīria mūthīini na mūbatari.

Nīatunyanaga indo.

Ndacookagia kīrīa oete gīa kūrūgamīrīra thīirī.

Nīatiiragīria mīhianano maitho.

Nĭekaga maũndũ marĭa marĭ magigi.

¹³ We nĭakombanagĭra nĭguo etie uumithio ũtarĭ wa kĭhooto, na agetia uumithio mũkĭru.

Mũndũ ta ũcio-rĭ, nĭagatũũra muoyo? Ndagĩtũũra muoyo! Nĭ ũndũ nĭekĭte maũndũ macio mothe marĭ magigi-rĭ, ti-itherũ no nginya akooragwo na thakame yake ĩmũcookerere we mwene.

¹⁴ “No rĭrĭ, mũriũ ũcio angĭkorwo arĭ na mwana ũrĭa wonaga mehia macio mothe ithe ekaga, na o na gũtuĭka nĭamoonaga, we ndekaga maũndũ macio mooru:

¹⁵ “We ndarĭnaga irio iria irutĩrwo mahooero-inĭ marĭa marĭ irĭma igũrũ, kana agatiĩrĭa maitho mĭhianano ya andũ a nyũmba ya Isiraeli.

Ndathaahagia mũtumia wa mũndũ ũrĭa ũngĭ.

¹⁶ Ndahinyagĩrĭria mũndũ o na ũrĭkũ, na ndeetagia kĭndũ gĭa kũrũgamĩrĭa thĩirĭ.

Ndatunyanaga indo,
no irio ciake aciheaga arĭa ahũtu,
na akahe arĭa marĭ njaga nguo.

¹⁷ Nĭarigagĩrĭria guoko gwake gũtikehie, na ndakombanagĭra nĭguo etie uumithio ũtarĭ wa kĭhooto, kana etie uumithio mũkĭru.

Nĭahingagia watho wakwa, na akarũmĩrĭa watho wakwa wa kũrũmĩrĭwo.

Ũcio-rĭ, ndagakua nĭ ũndũ wa mehia ma ithe; ti-itherũ nĭagatũũra muoyo.

¹⁸ No rĭrĭ, ithe nĭagaakua nĭ ũndũ wa mehia make mwene, tondũ we nĭekĭre maũndũ ma ũrĭa-ng'ũũrũ, na agĩtunya mũrũ wa ithe indo, na agũka maũndũ marĭa mooru gatagatĩ-inĭ ka andũ ao.

¹⁹ “No inyuĩ mũũragia atĩrĭ, ‘Nĭ kĭi gikũgĭria mũriũ agae mahĩtia ma ithe?’ Kuona atĩ mũriũ ũcio nĭekĭte maũndũ marĭa marĭ kĭhooto na magĩrũru, na akamenyerera watho wakwa wa kũrũmĩrĭwo, na akaũhingia-rĭ, ti-itherũ nĭegũtũũra muoyo.

²⁰ Roho ũrĭa wĭhagia nĭguo ũgaakua. Mwana ndakagaya waganu wa ithe, kana ithe agae waganu wa mwana. Ũthingu wa mũndũ ũrĭa mũthingu nowe mwene ũgaacookerewo nĭguo, nague waganu wa mũndũ ũrĭa mwaganu nowe ũgaacookerewo nĭguo.

²¹ “No rĭrĭ, mũndũ mwaganu angĩgarũrũka atigane na mehia mothe marĭa ekĭte, na arũmie watho wakwa wa kũrũmĩrĭwo, na ekage maũndũ ma kĭhooto na marĭa magĩrĩre, ti-itherũ nĭegũtũũra muoyo; we ndagakua.

²² Gũtirĭ ihĩtia o na rĭmwe rĭa marĭa aaneka rĭgaacooka kũririkanwo. Tondũ wa maũndũ ma ũthingu marĭa ekĭte-rĭ, nĭegũtũũra muoyo.

²³ Mwathani Jehova ekũũria atĩrĭ: Anga nĭi nĭingenagio nĭ gĭkuũ kĭa andũ arĭa aaganu? Githi ti kwenda ingenda magarũrũke matigane na mĩthĩre ĩyo yao nĭguo matũũre muoyo?

²⁴ “No angĭkorwo mũndũ mũthingu no agarũrũke atigane na ũthingu wake, na ehie na eke maũndũ marĭ magigi ta marĭa mekagwo nĭ mũndũ mwaganu-rĭ, anga nĭagagĩtũũra muoyo? Hatirĭ ũndũ o na ũmwe wa maũndũ ma ũthingu marĭa aaneka ũkaaririkanwo. Tondũ wa mahĩtia ma kwaga kwĩhokeka na tondũ wa mehia marĭa ekĭte-rĭ, no agaakua.

²⁵ “No inyuĩ muugaga atĩrĭ, ‘Njĭra ya Mwathani ti ya kĭhooto.’ Ta thikĩrĩria inyuĩ andũ a nyũmba ya Isiraeli: Njĭra yakwa-rĭ, ti ya kĭhooto? Atĩrĭrĭ, githi njĭra cianyu ticio itarĭ cia kĭhooto?

²⁶ Mũndũ mũthingu angĩgarũrũka atigane na ũthingu wake ehie, agaakua nĭ ũndũ wa mehia make; agaakua nĭ ũndũ wa mehia macio ekĭte.

²⁷ No mündũ mwaganu angĩgarũrũka atigane na waganu ũrĩa ekĩte, na eke maũndũ ma kihooto na marĩa magĩrĩire-rĩ, we nĩakahonokia muoyo wake.

²⁸ Nĩ ũndũ nĩeciiragia ũhoru wa mahĩtia make mothe marĩa aneeka, na akagarũrũka agatigana namo-rĩ, ti-itherũ nĩagatũũra muoyo; we ndagakua.

²⁹ No andũ a nyũmba ĩno ya Isiraeli mekuuga atĩrĩ, ‘Njĩra ya Mwathani ti ya kihooto.’ Anga njĩra ciakwa ti cia kihooto, inyuĩ andũ a nyũmba ya Isiraeli? Githĩ njĩra cianyu ticio itarĩ cia kihooto?

³⁰ “Nĩ ũndũ ũcio, inyuĩ andũ a nyũmba ya Isiraeli, nĩngũmũtuĩra ciira, o mündũ o mündũ kũringana na mĩthĩire yake, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga. Mwĩrĩrei! Tiganai na mahĩtia manyu mothe; namo mehia manyu matigatũma mwanangwo.

³¹ Tiganai na waganu wothe ũrĩa mwĩkĩte, mũgĩe na ngoro njerũ na roho mwerũ. Nĩ kĩ gĩgũtũma mũkue, inyuĩ andũ a nyũmba ya Isiraeli?

³² Nĩgũkorwo ndikenagio nĩ gĩkuũ kĩa mündũ o na ũrĩkũ, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga. Mwĩrĩrei mũtũũre muoyo!

19

Macakaya nĩ ũndũ wa Athamaki a Isiraeli

¹ “Nĩngĩ ambĩrĩria macakaya* makoniĩ athamaki a Isiraeli,

² ũmeere atĩrĩ:

“ ‘Atĩrĩrĩ, maitũguo ahaanaga ta mũrũũthi wa mũgoma arĩ gatagatĩ ka mĩrũũthi ĩrĩa ĩngĩ!

Wakomire kimamo-inĩ kĩa mĩrũũthi mĩthĩ, na ũkĩrera ciana ciaguo.

³ Warerire kĩaana kĩmwe kĩaguo, gĩgĩtuĩka mũrũũthi ũrĩ hinya.

Mũrũũthi ũcio ũkĩmenyera gũtambuura kĩa wanyiita, na ũkarĩaga andũ.

⁴ Nacio ndũrĩrĩ ikĩigua ũhoru waguo, naguo ũkĩgwatĩrio irima-inĩ riao.

Ūgĩtwarwo bũrũri wa Misiri ũguucĩtio na icũhĩ cia maniũrũ.

⁵ “ ‘Na rĩrĩa nyina ya mũrũũthi ũcio yoonire mwĩhoko wayo ndũnahinga, na itanya riao nĩrĩatuĩka rĩa tũhũ-rĩ,

ĩkĩoya kĩaana kĩngĩ kĩaayo, ĩgĩgĩtua mũrũũthi ũrĩ hinya.

⁶ Naguo ũgĩcangacanga gatagatĩ ka mĩrũũthi ĩrĩa ĩngĩ, nĩgũkorwo nĩwatuĩkĩte mũrũũthi ũrĩ hinya.

Mũrũũthi ũcio ũkĩmenyera gũtambuura kĩa wanyiita, na ũkarĩaga andũ.

⁷ Nĩwamomire cĩhitho ciao iria nũmu, na ũkĩananga matũũra mao.

Bũrũri ũcio na andũ arĩa othe maatũũraga kuo, makĩiyũrwo nĩ guoya wa mũraramo waguo.

⁸ Hĩndĩ ĩyo, ndũrĩrĩ ikĩũkĩrĩra, ndũrĩrĩ iria cioimĩte ng’ongo iria ciagũthiũrũrũkĩirie.

Ikĩwambĩra mũtego,

* **19:1** Icakaya rĩrĩ riatungagwo na rĩkainwo hĩndĩ ya mathiko ma mũtongoria (2Sam 1:17-27).

naguo mūrũthi ũcio ũkĩgwatĩrio irima-inĩ r̄fao.

9 Makĩũguucũrũria na icũhĩ cia maniũrũ, makĩũingĩria kĩaga-ini, makĩũtwarĩra mũthamaki wa Babuloni.

Makĩũikia njeera,

na nĩ ũndũ ũcio mũraramo waguo ndwacookire kũiguuo kũu irĩma-inĩ cia Isiraeli rĩngĩ.

10 “ Maitũguo aatarĩ ta mũthabibũ ũhaandĩtwo thĩnĩ wa mũgũnda waku wa mũthabibũ hakuhi na maaĩ;

nĩwaciarĩte mũno, na ũkagĩa na honge nyingĩ tondũ wa maaĩ kũingĩha.

11 Honge ciaguo ciarĩ hinya, igakĩagĩrĩra gũtuuo mũthĩgi wa mũthamaki.

Mũthabibũ ũcio ũkiraiha na igũrũ, ũgĩkĩra mahuti marĩa matumanu, na nĩwonekaga wega nĩ ũndũ wa ũrĩa waraihĩte na igũrũ, na nĩ ũndũ wa honge ciaguo nyingĩ.

12 No nĩwamunyirwo na mĩri yaguo nĩ ũndũ wa marakara, na ũgũikania thĩ.

Naruo rũhuho rũrĩa ruumaga mwena wa irathĩro rũgĩtũma ũhoohē, na maciaro maguo makĩhũrũrwo; honge ciaguo iria ciarĩ hinya ikĩũma, ikĩhia nĩ mwaki, ũgiciniina.

13 Na rĩrĩ, rĩu ũhaandĩtwo werũ-inĩ wa mũthanga, bũrũri ũrĩa mũmũ, ũrĩ nyoota.

14 Mwaki woimire rũhonge-inĩ rũmwe rwa iria nene, ũgĩcina maciaro maguo, magĩthira.

Gũtirĩ rũhonge rũri hinya rũtigaire harĩ guo rũngĩtuuo mũthĩgi wa mũthamaki.’

Maya nĩ macakaya, na nĩmo maũndũ marĩa marĩcakayanagĩrwo namo.”

20

Isiraeli Kũrema

¹ Mwaka-inĩ wa mũgwanja, mũthenya wa ikũmi wa mweri wa gatano, athuuri amwe a Isiraeli magĩũka gũtuũria ũhoro harĩ Jehova, nao magĩkara thĩ hau mbere yakwa.

² Hĩndĩ iyo kiugo kĩa Jehova gĩkĩnginyĩrĩra ngĩrwo atĩrĩ:

³ “Mũrũ wa mũndũ, arĩria athuuri a Isiraeli, ũmeere atĩrĩ, ‘Mwathani Jehova ekũria atĩrĩ: Anga mũũkĩte gũtuũria ũhoro harĩ nĩ? Ti-itherũ o ta ũrĩa nĩ ndũũraga muoyo-rĩ, ndingĩreka mũtuũrie ũhoro harĩ nĩ, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.’

⁴ “Nĩũkũmatũira ciira? Nĩũkũmatũira ciira, wee mũrũ wa mũndũ? Nĩ ũndũ ũcio marũithie, ũmeere maũndũ marĩ magigi marĩa meekagwo nĩ maithe mao,

⁵ ũmeere atĩrĩ, ‘Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Mũthenya ũrĩa ndethu-urĩre Isiraeli-rĩ, nĩndehĩtĩre harĩ njaro cia andũ a nyũmba ya Jakubu n̄joete guoko na igũrũ, na ngĩmeguũrĩria kũu bũrũri wa Misiri. Ngĩmeera n̄joete guoko na igũrũ atĩrĩ, “Nĩ nĩ nĩ Jehova Ngai wanyu.”

⁶ Mũthenya ũcio ndehĩtĩre ngĩmeera atĩ nĩngamaruta bũrũri wa Misiri, ndĩmatware bũrũri ũrĩa nĩ ndĩmacarĩirie, bũrũri ũrĩ bũthi wa iria na ũũkĩ, bũrũri mũthaka gũkĩra mabũrũri mothe.

7 Na niĩ ngĩmeera atĩrĩ, “O ũmwe wanyu-rĩ, nĩatigane na mĩhiano ĩyo mĩuru mũikaraga mũcũthĩrĩrie, na mũtige gwĩthaahia na mĩhianano ĩyo ya bũrũri wa Misiri. Niĩ nĩ niĩ Jehova Ngai wanyu.”

8 “No rĩrĩ, nĩmanemeire, makĩaga gũthĩkĩrĩria; matiatiganire na mĩhiano ĩyo mĩuru ĩria maikaraga macũthĩrĩrie, o na matiatiganire na mĩhianano ĩyo ya bũrũri wa Misiri. Nĩ ũndũ ũcio ngiuga nĩngũmaitĩrĩria mang’ũrĩ makwa, na ndĩrute marakara nao marĩ o kũu bũrũri wa Misiri.

9 No ngĩka ũndũ, nĩ ũndũ wa rĩtwa rĩakwa nĩguo rĩtigathaahio maitho-inĩ ma ndũrĩrĩ icio maatũuranagia nacio, o icio cionire ngĩonithania kũrĩ andũ a Isiraeli na ũndũ wa kũmaruta bũrũri wa Misiri.

10 Nĩ ũndũ ũcio ndaamatongoririe ngĩmaruta bũrũri wa Misiri, ngĩmarehe werũ-inĩ.

11 Nĩndamaheire kĩrĩra kĩa watho wakwa wa kũrũmĩrĩro na ngĩmamenyithia mawatho makwa, nĩgũkorwo mũndũ ũria ũrĩmaathĩkagĩra nĩagatũũrio nĩmo.

12 Ngĩcooka ngĩmahe Thabatũ ciakwa irĩ kĩmenyithia gatagatĩ gakwa nao, nĩgeetha mamenyaga atĩ niĩ Jehova nĩndamatuire atheru.

13 “No rĩrĩ, andũ acio a Isiraeli nĩmanemeire kũu werũ-inĩ. Matiarũmĩrĩre kĩrĩra kĩa watho wakwa wa kũrũmĩrĩro, na nĩmaregire mawatho makwa, o na gũtuĩka mũndũ ũria ũmathĩkagĩra nĩagatũũrio nĩmo, na magĩthaahia Thabatũ ciakwa biũ. Nĩ ũndũ ũcio niĩ na niĩ ngiuga atĩrĩ, nĩngũmaitĩrĩria mang’ũrĩ makwa, ndĩmaniinĩre kũu werũ-inĩ.

14 No ngĩka ũndũ nĩ ũndũ wa rĩtwa rĩakwa, nĩguo rĩtigathaahio maitho-inĩ ma ndũrĩrĩ icio cieyoneire na maitho ngĩmaruta kuo.

15 Nĩngĩ nĩndehĩire njoete guoko na igũrũ o kũu werũ-inĩ, ngiuga ndikamakinyia bũrũri ũria ndaamaheete, bũrũri ũrĩ bũthi wa iria na ũũkĩ, na bũrũri ũria mwega gũkĩra mabũrũri mothe;

16 Ndeekire ũguo tondũ nĩmaregire mawatho makwa, na matiarũmĩrĩre watho wakwa wa kũrũmĩrĩro, na nĩmathaahirie Thabatũ ciakwa. Nĩgũkorwo ngoro ciao nĩcieheanĩte kũrĩ mĩhianano ĩyo yao.

17 No rĩrĩ, nĩndamaiguĩrĩre tha, ngĩaga kũmaananga kana kũmaniinĩra kũu werũ-inĩ.

18 Nĩnderire ciana ciao irĩ kũu werũ-inĩ atĩrĩ, “Tigai kũrũmĩrĩra irĩra cia watho wa maithe manyu, kana mũrũmĩrĩre mawatho mao, kana mwĩthaahie na mĩhianano yao.

19 Niĩ nĩ niĩ Jehova Ngai wanyu; rũmagĩrĩrai kĩrĩra kĩa watho wakwa wa kũrũmĩrĩro, na mũmenyagĩrĩre mawatho makwa.

20 Ikaragiai Thabatũ ciakwa irĩ theru, nĩguo ituĩke kĩmenyithia gatagatĩ gakwa na inyuĩ. Hĩndĩ ĩyo nĩmũkamenya atĩ niĩ nĩ niĩ Jehova Ngai wanyu.”

21 “No rĩrĩ, ciana icio nĩcianemeire: Itiarũmĩrĩre kĩrĩra kĩa watho wakwa wa kũrũmĩrĩro, o na kana ikĩmenyerera kũrũmia mawatho makwa, o na gwakorwo mũndũ ũria ũmathĩkagĩra nĩagatũũrio nĩmo, nĩciathaahirie Thabatũ ciakwa. Nĩ ũndũ ũcio ngiuga nĩngũciitĩrĩria mang’ũrĩ makwa, na ndũme marakara makwa maciũkĩrĩre kũu werũ-inĩ.

22 No nĩndagĩrĩrie guoko gwakwa, na ngĩka ũndũ, nĩ ũndũ wa rĩtwa rĩakwa nĩguo rĩtigathaahio maitho-inĩ ma ndũrĩrĩ icio cieyoneire ngĩmaruta kuo.

23 Nĩngĩ nĩndehĩire harĩo njoete guoko na igũrũ kũu werũ-inĩ, ngiuga atĩ nĩngamahurunjĩra ndũrĩrĩ-inĩ, na ndĩmaharaganĩrie mabũrũri-inĩ,

24 tondũ matiatĩkĩre mawatho makwa, na nĩ kũrega maaregire kĩrĩra kĩa watho wakwa wa kũrũmĩrĩro na magĩthaahia Thabatũ ciakwa, namo maitho mao makũrĩrĩria mĩhianano ya maithe mao.

25 Ngĩcooka ngĩmarekereria irĩra-inĩ iria itaari njega, na mawatho marĩa matangĩmatũũria;

26 nĩndarekire mathaahio nĩ ũndũ wa iheo ciao, irĩ igongona rĩa mwana o wothe wa irigithathi, nĩguo ndũme maiyũrwo nĩ guoya mũnene, na mamenye atĩ nĩ nĩ Jehova.’

27 “Nĩ ũndũ ũcio, wee mũrũ wa mũndũ, arĩria andũ a Isiraeli, ũmeere atĩrĩ, ‘Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Thĩinĩ wa ũndũ ũyũ o nago, maithe manyu nĩmanumire na ũndũ wa kũndirika:

28 Rĩrĩa ndaamareehire bũrũri ũrĩa ndeethĩre atĩ nĩngamahe, rĩrĩa moonire kĩrĩma o gĩothe kĩraihu kana mũtĩ o wothe warĩ na mathangũ, hau nĩho maarũtĩre magongona mao, makĩruta magongona marĩa maatũmire ndakare, na makĩruta ũbumba wao ũrĩa mũnungi wega, o na magĩitanga maruta mao ma kũnyuuo.

29 Hĩndĩ iyo ngĩmoooria atĩrĩ: Gĩtũmi gĩa kũndũ kũu gũtũũgĩru mũthiiga nĩ kĩĩ?’” (Nakuo gwĩtagwo Bama* nginya ũmũthĩ.)

Gũtuĩrwo Ciira na Gũcookererio

30 “Nĩ ũndũ ũcio ĩra andũ a nyũmba ya Isiraeli atĩrĩ: ‘Ũũ nĩguo Mwathani Jehova ekuuga: Anga nĩmũgwĩthaahia o ta ũrĩa maithe manyu meekire, na makĩirĩrĩa mĩhiano yao mĩũru?’

31 Rĩrĩa mũkũruta iheo cianyu, mũkaruta igongona rĩa kũhĩtũkithĩria ariũ anyu mwaki-inĩ-rĩ, mũthiiga na mbere na gwĩthaahia na mĩhianano yanyu yothe o nginya ũmũthĩ. Nĩ no ndĩmwĩtikĩrie mũtuĩrie ũhoru harĩ nĩ, inyuĩ andũ a nyũmba ya Isiraeli? Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ: Ti-itherũ o ta ũrĩa nĩ ndũũraga muoyo, ndingĩmwĩtikĩria mũtuĩrie ũhoru harĩ nĩ.

32 “ ‘Inyuĩ mugaga atĩrĩ, “Ithui tũkwenda gũtuĩka ta andũ a ndũrĩrĩ, ta kĩrĩndĩ kĩa mabũrũri ma gũkũ thĩ, arĩa matungatagĩra mĩtĩ na mahiga.” No maũndũ marĩa mwĩciĩrtie gũtirĩ hĩndĩ makaahinga.

33 Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ: Ti-itherũ o ta ũrĩa nĩ ndũũraga muoyo, ngaamwathaga na guoko kũrĩ hinya, na guoko gũtambũrũkĩtio, na mang’ũrĩ maitanĩrĩrio.

34 Nĩngamũruta ndũrĩrĩ-inĩ na guoko kũrĩ hinya, na guoko gũtambũrũkĩtio, o na mang’ũrĩ maitanĩrĩrio, ndĩmũcookererie kuuma mabũrũri-inĩ marĩa mwahurunjirwo.

35 Nĩngamũrehe werũ-inĩ wa ndũrĩrĩ, na kũu nĩkuo ngaamũtuĩra ciira tũkĩonanaga ũthiũ kwa ũthiũ.

36 O ta ũrĩa ndaatuĩrĩre maithe manyu ciira kũu werũ-inĩ wa bũrũri wa Misiri-rĩ, ũguo nũguo ngaamũtuĩra ciira, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.

37 Nĩngamũrũmbũiya ngĩmũhĩtũkĩria rungu rwa rũthanju rwakwa, na nĩngamũrehe ndĩmuohanie na kĩrĩkanĩro giakwa.

38 Nĩngamũtheria, ndĩmwehererie andũ arĩa aremi na arĩa manjũkagĩrĩa. O na gũtuĩka nĩngamaruta bũrũri ũrĩa matũũragarĩ, matigatoonya bũrũri wa Isiraeli. Hĩndĩ iyo nĩmũkamenya atĩ nĩ nĩ Jehova.

39 “ ‘No inyuĩ andũ a nyũmba ya Isiraeli-rĩ, ũũ nĩguo Mwathani Jehova ekuuga: Thĩĩ mũndũ o mũndũ mũgatungatĩre mĩhianano yanyu! Ti-itherũ thuutha ũcio, nĩmũgathikĩrĩria na mũtigacooka gũthaahia rĩitwa rĩakwa itheru na iheo cianyu na mĩhianano yanyu.

* 20:29 Bama nĩ kuuga kũndũ kũria gũtũũgĩru.

⁴⁰ Ūũ nĩguo Mwathani Jehova ekuuga: Nĩgũkorwo kĩrĩma-inĩ gĩakwa gĩtheru, kĩrĩma kĩrĩa kĩraihu gĩa Isiraeli, kũu bũrũri ũcio nĩkuo andũ a nyũmba yothe ya Isiraeli† makaandungatagĩra, na kũu nĩkuo ngaametiĩkĩrĩra. Kũu nĩkuo ngaabatario nĩ maruta manyu na iheo cianyu iria njega, o hamwe na magongona manyu mothe marĩa maamũre.

⁴¹ Nĩngamwĩtikĩra ta mũrĩ ũbumba ũrĩ na mũtararĩko mwega, rĩrĩa ngamũruta ndũrĩrĩ-inĩ, ndĩmũcookererie kuuma mabũrũri-inĩ marĩa mwahurunjirwo, na nĩngeyonania atĩ ndĩ mũtheru gatagatĩ kanyu maitho-inĩ ma ndũrĩrĩ.

⁴² Hĩndĩ ĩyo nĩmũkamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova, rĩrĩa ngaamũcookia bũrũri wa Isiraeli, bũrũri ũrĩa ndehĩtire njoete guoko na igũrũ atĩ nĩngaũhe maithe manyu.

⁴³ Mũrĩ kũu nĩmũkaririkana mĩtugo yanyu na ciiko ciothe iria mwĩthaahĩtie nacio, na inyũi nĩmũkeemena nĩ ũndũ wa ũuru ũrĩa wothe mwaneeka.

⁴⁴ Nĩmũkamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova, rĩrĩa ngaamwĩka maũndũ macio nĩ ũndũ wa rĩtwa rĩakwa, no ti kũringana na mĩthiire yanyu mĩũru, na mĩtugo yanyu mĩũru, na maũndũ manyu mooru marĩa mwĩkaga, inyũi andũ a nyũmba ya Isiraeli, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.’”

Ūrathi wa Gũũkĩrĩra Gũthini

⁴⁵ Nĩngĩ kiugo kĩa Jehova gĩkĩnginyĩrĩra, ngĩrwo atĩrĩ,

⁴⁶ “Mũrũ wa mũndũ, roria ũthiũ waku mwena wa gũthini; hunjia ũhoru wa gũũkĩrĩra mwena wa gũthini, na ũrathe ũhoru wa gũũkĩrĩra mũtitũ wa bũrũri ũcio wa mwena wa gũthini.

⁴⁷ ĩra mũtitũ ũcio wa mwena wa gũthini atĩrĩ: ‘Igua kiugo kĩa Jehova. Ūũ nĩguo Mwathani Jehova ekuuga: Ndĩ hakuĩ gwakia mwaki thĩini waku, nago nĩũkaniina mĩtĩ yaku yothe, ĩrĩa mĩgũ nginya ĩrĩa mĩũmũ. Rũrĩrĩmbĩ rũu rũtikahoreka, na ũthiũ o wothe kuuma mwena wa gũthini nginya mwena wa gathigathini nĩũgaacinwo nĩruo.

⁴⁸ Mũndũ o wothe nĩakoona atĩ nĩ Jehova nĩ nĩ ndĩwakĩtie; ndũkahoreka.’”

⁴⁹ Hĩndĩ ĩyo ngiuga atĩrĩ, “Hĩ! Mwathani Jehova. Maraaria ũhoru wakwa, makoiga atĩrĩ, ‘Githĩ to kwaria araaria na ngerekano?’”

21

Babuloni, Rũhiũ rwa Njora rwa Ngai rwa Gũtuanĩra Ciira

¹ Kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩre, ngĩrwo atĩrĩ:

² “Mũrũ wa mũndũ, roria ũthiũ waku Jerusalemu, na ũhunjia ũhoru wa gũũkĩrĩrwo kwa handũ-harĩa-haamũre. Ratha ũhoru wa gũũkĩrĩrwo kwa bũrũri ũcio wa Isiraeli,

³ ũwĩre atĩrĩ, ‘Jehova ekuuga ũũ: Nĩngũgũũkĩrĩra. Nĩngũcomora rũhiũ rwakwa rwa njora kuuma njora-inĩ, na ngwehererie andũ arĩa athingu na arĩa aaganu.

⁴ Tondũ nĩngũkwehereria andũ arĩa athingu na arĩa aaganu-rĩ, rũhiũ rwakwa rwa njora nĩrũgacomorerwo mũndũ o wothe kuuma mwena wa gũthini nginya mwena wa gathigathini.

⁵ Hĩndĩ ĩyo, andũ othe nĩmakamenya atĩ nĩ Jehova nĩ nĩ njomorete rũhiũ rwakwa rwa njora kuuma njora-inĩ; rũtigacookio rĩngĩ njora-inĩ.’

† 20:40 Nyũmba yothe ya Isiraeli yarũgamĩrĩre Ūthamaki wa Gũthini hamwe na wa Gathigathini.

6 “Nĩ ùndũ ùcio, wee mŭrũ wa mŭndũ caaya! Caaĩra mbere yao, ũrĩ mŭthĩnĩku ngoro na ũrĩ na kĩaha kĩnene.

7 Na rĩrĩa magaakũuria atĩrĩ, ‘Ūracaaya nĩkĩ?’ ũkameera atĩrĩ, ‘Nĩ ùndũ wa ũhoru ũrĩa ũroka. Ngoro o yothe nĩkaringĩka, na guoko o guothe kwage hinya; roho o wotho nĩkaringĩka na iru o rĩothe nĩrĩkaregera o ta ũrĩa maafĩ mereeraga.’ Ūhoru ùcio nĩũrooka! Ti-itherũ, ũhoru ùcio nĩũgekĩka, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.”

8 Nakĩo kiugo kĩa Jehova gĩkĩnginyĩrĩra, ngĩrwo atĩrĩ:

9 “Mŭrũ wa mŭndũ, ratha ũhoru, uuge atĩrĩ, ‘Mwathani ekuuga ũũ:

“ ‘Harĩ rŭhiũ rwa njora, harĩ rŭhiũ rwa njora,
rũnooretwo rŭkohĩga, na rŭgathũũo rŭkahenia,

10 rŭnooretwo rŭrĩ rwa kũũragana,
na rŭgathũũo nĩguo rŭhenagie ta rŭheni!

“ ‘Anga nĩtũgağikenera mŭthĩgi wa ũthamaki wa mŭrũ wakwa Juda? Rŭhiũ rŭu rwa njora nĩrũiraga mŭthĩgi o wotho ta ùcio.

11 “ ‘Rŭhiũ rŭu rwa njora rŭthuurĩtwo nĩguo rŭthũũo,
nĩguo rŭnyĩitagwo na guoko;

nĩrũnoore na rŭgathũũo,
na nĩrũhaarĩirio nĩguo rŭneanwo guoko-inĩ kwa mŭũragani.

12 Rĩra na ũgirĩke, wee mŭrũ wa mŭndũ,
nĩgũkorwo nĩrũũkĩrĩire andũ akwa,
o na rŭgookĩrĩra athamaki othe a Isiraeli.

Nĩmaneanĩtwo rŭhiũ-inĩ rwa njora
marĩ hamwe na andũ akwa.

Nĩ ùndũ ùcio wĩhũũre gĩthũri.

13 “ ‘Ti-itherũ kũgeranio nĩgũgooka. Gũgaagĩikara atĩa angĩkorwo mŭthĩgi ùcio wa ũthamaki wa Juda, ũrĩa ũiragwo nĩ rŭhiũ rŭu rwa njora ndũgathĩĩ na mbere? Ūguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.’

14 “Nĩ ùndũ ùcio, wee mŭrũ wa mŭndũ-rĩ,
ratha ũhoru, na ũhũũre hĩ.

Naruo rŭhiũ rŭu rwa njora ũreke rŭringe maita meerĩ,
o na nĩrŭringe maita matatũ.

Nĩ rŭhiũ rwa njora rwa kũũragana,
nĩ rŭhiũ rwa njora rwa kũũragana kũnene,
rŭramahatĩrĩria na miĩna yotho.

15 Nĩgeetha ngoro iringĩke,
nao arĩa magwĩte maingĩhe,
nĩnjigĩte rŭhiũ rwa njora rwa kũũragana
ihingo-inĩ ciao ciothe.

Hĩ! Rŭthondeketwo rŭhenagie ta rŭheni,
rŭnyĩitĩtwo nĩguo rŭũragane.

16 Wee rŭhiũ rwa njora, temanga mwena wa ũrĩo,
na nĩngĩ ũtemange mwena wa ũmotho,
na ũtemange kũrĩa guothe ũũgĩ waku ũngĩerekerio.

17 Nĩĩ o na nĩ-rĩ, nĩngahũũra hĩ,
namo mang’ũrĩ makwa mahũahũe.

Nĩ nĩĩ Jehova njugĩte ũguo.”

18 Kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩire, ngĩrwo atĩrĩ,

19 “Mŭrũ wa mŭndũ, tema njĩra igĩrĩ cia kũgererwo nĩ rŭhiũ rwa njora rwa mŭthamaki wa Babuloni, cieriĩ ciumĩte bŭrũri o ũmwe. Haanda rŭũri harĩa njĩra yahũkĩire ĩrorete itũũra inene.

20 Tema njira ĩmwe ĩria rūhiũ rūu rwa njora rūkaagerera rūgĩthiĩ gũũkĩrĩra Raba kũu kwa Aamoni, na ĩngĩ ya kũgerwo nĩruo rūgĩthiĩ gũũkĩrĩra Juda hamwe na Jerusalemũ kũu kũirigĩre.

21 Nĩgũkorwo mũthamaki wa Babuloni akaarũgama maahũkanĩro ma njira ĩyo, harĩa njira icio cieriĩ ciahũkanĩre, nĩguo aragũrie: Akaahũthĩra mĩguĩ agĩcuuka mĩtĩ, na ahooc kĩrĩra harĩ mĩhianano yake, na arorithie ĩni.

22 Guoko-inĩ gwake kwa ũrĩo, mũtĩ nũkagwĩra Jerusalemũ, kũria akaigithia mĩgogo ya kũmomora rūirigo, na arute watho wa kũuranwo, na kuugĩrĩrio mbugĩrĩrio ya mbaara, nayo mĩgogo ya kũmomora ĩgwo ĩhingĩrĩrie ihingo, na aigithie kũhumbu, na gwakwo ngathĩ ndaaya cia mbaara cia gũteithia gũtharĩkĩra itũura.

23 Ũndũ ũcio nũkoneka ta ũtarĩ wa ma kũrĩ andũ arĩa mehitĩte atĩ nĩmarĩmwathikagĩra, nowe nĩakamaririkania mahĩtia mao, acooke amanyiite mĩgwate.

24 “Nĩ ũndũ ũcio, Mwathani Jehova ekuuga ũũ: “Tondũ inyuĩ andũ aya nĩmũtũmĩte mahĩtia manyu maririkanwo nĩ ũndũ wa ũria ũremi wanyu wonekanĩte, ũkaguũria mehĩa manyu makoneka maũndũ-inĩ mothe marĩa mwĩkaga; nĩ ũndũ nĩmwĩkĩte ũguo-rĩ, nĩmũkanyĩitwo mĩgwate.

25 “Wee mũthamaki ũyũ wa Isiraeli, o wee mwaganu na ndũrĩka, mũthenya waku nĩmũkinyu, na ihinda rĩaku rĩa kũherithio rĩgakinya mũthia.

26 Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Ruta kĩremba, na weherie tanji. Maũndũ matigacooka gũikara ta ũria maatarĩ: Arĩa anini nĩmagatũũgĩrio, nao arĩa atũũgĩrie nĩmakanyĩihio.

27 Nĩ mwanangĩko! ĩĩ nĩ mwanangĩko! Nĩngarĩanangithia! Rĩtigacookererĩ nginya hĩndĩ ĩria ũcio mwene rĩo agooka; ũcio nĩwe ngaarĩneana kũrĩ we.’

28 “Nawe mũrũ wa mũndũ, ratha ũhoru, uge atĩrĩ, ‘Ũũ nĩguo Mwathani Jehova ekuuga ũhoru-inĩ ũkonĩĩ Aamoni na irumi ciao:

“ ‘Harĩ rūhiũ rwa njora, harĩ rūhiũ rwa njora,
rũcomoretwo rūũragane,
na rūthũũitwo rūrĩ rwa kũniinana,
na rwakũhenia ta rūheni!

29 O na gũkorwo nĩ kũrĩ cioneki cia maheeni igũkonĩĩ,
na ũragũri wa maheeni ũgũkonĩĩ-rĩ,
nĩrũkaigĩrĩrwo ngingo

cia arĩa aaganu, arĩa marĩ a kũũragwo,
arĩa mũthenya wao ũkinyĩte,
o acio ihinda rĩao rĩa kũherithio rĩkinyĩte mũthia.

30 Cookia rūhiũ njora thĩinĩ.

Ũrĩ kũu wee wombĩirwo,
o kũu bũrũri-inĩ ũcio wa maithe manyu,
nĩkuo ngaagũtuĩra ciira.

31 Nĩngagũitĩrĩria mang’ũrĩ makwa,
na ngũũkĩrĩre na mĩhũmũ ya marakara makwa mahiũ;
nĩngakũneana moko-inĩ ma andũ matarĩ tha,
andũ ohĩgĩrĩru na kũniinana.

32 Wee ũgaatuĩka ngũ cia gwakia mwaki ũcio,
nayo thakame yaku igaitĩrwo kũu bũrũri waku,
ndũgacooka kũririkanwo;
nĩgũkorwo nĩ Jehova nĩ nĩ njarĩtie.’ ”

22

Mehia ma Jerusalemu

1 Kiugo kia Jehova nikianginyiriire, ngirwo atiri:

2 “Murũ wa mũndũ, niũkũritũira ciira? Niũgũtũira ciira itũũra rĩrĩ inene rĩitithagia thakame? Ni ũndũ ũcio rionie maũndũ marĩa mothe rĩkaga marĩ magigi,

3 ũriire atiri, ‘Mwathani Jehova ekuuga atiri: Wee itũũra inene rĩrĩa rĩrehithagĩria mũtino ni ũndũ wa gũitithia thakame kũu thĩni wario, na rigethaahia ni ũndũ wa gũthondeka mĩhianano,

4 niũhĩtĩtie ni ũndũ wa thakame irĩa ũitĩte, na niũthaahĩtio ni mĩhianano irĩa ũthondekete. Niũtũmĩte matukũ maku makinye mũthia, o nago mũthia wa mĩaka yaku niũmũkinyu. Ni ũndũ ũcio niĩngatũma ũtuĩke kĩndũ kĩmeneku harĩ ndũrĩrĩ, na kĩndũ gĩa gũthekererwo ni mabũrũri macio mothe.

5 Andũ arĩa marĩ gũkuhĩ na arĩa marĩ kũraya niĩmagakũnyũrũragia, wee itũũra rĩrĩ inene ũri ngumo njũru, na ũkaiyũra ngũi.

6 “Ta rora ũria o ũmwe wa athamaki* a Isiraeli arĩa marĩ thĩni waku ahũthagĩra hinya wake ũuru agũitithia thakame.

7 Niĩmagithĩtie ithe wa ciana o na nyina gĩtĩo marĩ kũu thĩni waku; na marĩ thĩni waku niĩmahinyĩriire ageni na makanyariira mwana ũria ũkuĩrĩrwo ni ithe, o na mũtumia wa ndigwa.

8 Wee-ri, niũnyararĩte indo ciakwa irĩa nyamũre, o na ũgathaahia Thabatũ ciakwa.

9 Kũu thĩni waku ni kũri andũ maiganagĩrĩa igenyo, na mendete ũiti wa thakame; na thĩni waku ni kũri andũ marĩaga irio mahooero ma irĩma-igũrũ, na mageeka ciiko cia ũura-thoni.

10 Ni kũri andũ thĩni waku mataheaga ũrĩrĩ wa maithe mao gĩtĩo; na thĩni waku ni kũri andũ mathũkagia atumia ni ũndũ wa gũthĩ nao mahinda-inĩ mao ma mweri, ihinda-inĩ rĩrĩa marĩ na thaahu.

11 Kũu thĩni waku ni kũri mũndũ wĩkaga maũndũ marĩ magigi na mũtumia wa mũndũ ũria ũngĩ, nake ũngĩ ndangiconoka agithũkia mũtumia wa mũriũ, ũngĩ nake agathũkagia mwarĩ wa nyina, o ũcio mwarĩ wa ithe.

12 Andũ maamũkagĩra mahaki marĩ thĩni waku niĩguo maite thakame; wee ũri mũria-ng’ũũrũ, na niwamũkagĩra uumithio mũkĩru, na ũkoona uumithio ũtarĩ kĩhooito kuuma kũri andũ arĩa angĩ na njĩra ya ũhahanyi. Wee niũriganĩrwo ni niĩ, ũguo niĩguo Mwathani Jehova ekuuga.

13 “Ti-itherũ niĩngahũũra hĩ ni ũndũ wa uumithio ũcio wonete ũtarĩ wa kĩhooito, na ni ũndũ wa thakame irĩa ũitithĩtie kũu thĩni waku.

14 Mũthenya ũria ngaakũherithia-ri ũmirĩru waku niũgetiiria, kana moko maku magĩe na hinya? Niĩ Jehova ni niĩ njarĩtie ũhoroo ũcio, na ni niĩ ngaawĩka.

15 Niĩngakũharaganĩria ndũrĩrĩ-inĩ, na ngũhurunjĩre mabũrũri-inĩ; na niĩngakinyia thaahu waku mũthia.

16 Hindĩ irĩa wee ũgaakorwo ũthaahĩte maitho-inĩ ma ndũrĩrĩ, niũkamenya atĩ niĩ ni niĩ Jehova.’ ”

17 Ningĩ kiugo kia Jehova gĩkinginyĩrĩa, ngirwo atiri:

18 “Murũ wa mũndũ, harĩ niĩ-ri, andũ a nyũmba ĩno ya Isiraeli matuĩkite o ta giko kĩa gĩtigaraga rĩrĩa cuuma ĩrathero na mwaki wa ũturi; acio othe matuĩkite o ta gicango, na ibati, na kigera, o na ngocorai marĩ

* 22:6 Aya maarĩ atongoria thĩni wa Isiraeli, no ti athamaki ta thĩni wa 19:1; na 21:12.

mwaki-inĩ wa ūturi. O no ta gĩko kĩa gītigaraga rĩrĩa betha ĩratherio na mwaki wa ūturi.

¹⁹ Nĩ ūndũ ūcio Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ: ‘Tondũ inyuothe nĩmũtuĩkĩte gĩko kĩa gītigaraga rĩrĩa cuuma ĩratherio na mwaki wa ūturi, nĩngamũcookanĩrĩria kũu Jerusalemu.

²⁰ O ta ūrĩa andũ macookanagĩrĩria betha, na gĩcango, na kĩagera, na ngocorai, o na ibati icua-inĩ rĩa mwaki nĩguo itwekio na mwaki mũhiũ-rĩ, ūguo nĩguo o na nĩ ngaamũcookanĩrĩria ndĩ na marakara na mang’ũrĩ, na ndĩmũkie kũu thĩnĩ wa itũura inene ndĩmũtwekerie kuo.

²¹ Nĩngamũcookanĩrĩria na ndĩmũhurutĩre na mang’ũrĩ makwa mahiũ, na inyuĩ nĩmũgatwekerio o kũu thĩnĩ warĩo.

²² O ta ūrĩa betha ĩtwekagĩrio icua-inĩ rĩa mwaki, ūguo noguo o na inyuĩ mũgatawekerio kũu thĩnĩ warĩo, na inyuĩ nĩmũkamenya atĩ nĩ Jehova nĩ nĩ ndĩmũtĩrĩrie mang’ũrĩ makwa.’”

²³ O rĩngĩ kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩre, ngĩrwo atĩrĩ:

²⁴ “Mũrũ wa mũndũ, ĩra bũrũri ūcio atĩrĩ, ‘Wee-rĩ, ūrĩ bũrũri ūkoretwo wagĩte mbura kana rũthuthuũ, mũthenya ūrĩa wa mang’ũrĩ.’

²⁵ Nĩ kũrĩ na ndundu ya gũũkanĩrĩria ya anene akuo marĩ thĩnĩ wago, nao matariĩ ta mũrũũthi ūkũrarama ūgĩtambuura kĩa ūnyĩĩte; marĩaga andũ, na magakuua mĩthithũ na indo cia goro, na magatũma kũgĩe na atumia aingĩ a ndigwa thĩnĩ wago.

²⁶ Athĩnjĩri-Ngai akuo mahũthagĩra hinya makiuna watho wakwa, na magathaahia indo ciakwa iria nyamũre; matikũũranaga indo iria nyamũre na iria itarĩ nyamũre; marutanaga atĩ gũtirĩ ngũũrani ya indo ĩrĩ thaahu na iria itarĩ thaahu; na mahingaga maitho matikamenyerere Thabatũ ciakwa, nĩguo ngarumagwo gatagati-inĩ kao.

²⁷ Anene akuo arĩa marĩ kuo matariĩ ta njũũi igĩtambuura kĩa inyiĩte; maitaga thakame na makoora andũ, nĩguo megwatĩre uumithio ūrĩa ūtagĩrĩre.

²⁸ Anabii akuo mamahakagĩra ciĩko icio coka mwerũ, na njĩra ya kũmoonera cioneki cia maheeni, na ūragũri wa maheeni. Moigaga atĩrĩ, ‘Mwathani Jehova ekuuga ūũ’, o rĩrĩa Jehova atarĩ ūndũ oigĩte.

²⁹ Andũ a bũrũri ūcio mahũthagĩra ūhahanyi na ūtunyani; mahinyagĩrĩria athĩnĩ na abatari, na makanyariira andũ a kũngĩ, makamaagithia kĩhooto.

³⁰ “Ndaacaririe mũndũ thĩnĩ wao ūngĩaka rũthingo na arũgame mbere yakwa mwanya-inĩ, agĩtĩre bũrũri ūcio, nĩguo ndikaũniine o kũũniina, no ndiigana kuona o na ūmwe.

³¹ Nĩ ūndũ ūcio nĩngamaitĩrĩria mang’ũrĩ makwa, na ndĩmaniine na marakara makwa mahiũ, na ndĩmaccookererie maũndũ marĩa mothe mekĩte, ūguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.”

23

Airĩtu Eerĩ a Nyina Ūmwe Itharia

¹ Kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩre, ngĩrwo atĩrĩ:

² “Mũrũ wa mũndũ, nĩ kwarĩ na andũ-a-nja eerĩ, airĩtu a nyina ūmwe.

³ Nĩmatuĩkĩre ahũuri maraya kũu bũrũri wa Misiri, makĩambĩrĩria ūmaraya kuuma marĩ ethĩ. Marĩ kũu bũrũri-inĩ ūcio nĩmahutagio nyondo, na makahambatwo ithũri cia ūirĩtu wao.

⁴ Ūrĩa mũkũrũ eetagwo Ohola, nake mwarĩ wa nyina eetagwo Oholiba. Maarĩ akwa, nao magiciara aanake na airĩtu. Ohola nĩwe Samaria, nake Oholiba nĩwe Jerusalemu.

5 “Ohola nīahūūruga ūmaraya o na arī wakwa; nake nīeriragīria endwa ake, na nīo andū a Ashuri, o acio maarī njamba cia ita

6 mehumbīte nguo cia rangi wa bururu, na aathani na anene a ita, acio othe maarī andū ethī cīrorerwa, o arīa maathiiaga mahaicite mbarathi.

7 Nīeneanire ta mūmaraya harī andū othe arīa atūku thīnī wa Ashuri, na agīthaahia na mīhianano yothe ya mūdū o wothe ūrīa eeriragīria.

8 Ndaatiganire na ūmaraya ūcio aambīrīrie arī būrūri wa Misiri, rīrīa andū maakomaga nake arī mwīthī na makahambataga gīthūri kīa ūrītu wake, o na magīkīrīria kūhūra ūmaraya nake.

9 “Nī ūndū ūcio ngīmūneana harī endwa ake, nīo andū a Ashuri o acio eeriragīria.

10 Nīmamūrutire nguo, makīmūtunya ariū na aarī ake, na makīmūūruga na rūhiū rwa njora. Nīatuikire wa kuunagwo thimo gatagatī-inī ka andū-a-nja, nake nī aaherithirio.

11 “Mwarī wa nyina Oholiba nīeyoneire maūdū macio, no merirīria-inī make o na ūmaraya-inī wake nīeekire mītugo mīaganu gūkīra mwarī wa nyina.

12 O nake nīeriragīria andū a Ashuri, arīa maarī aathani na anene a ita, na njamba cia ita cīhumbīte nguo irī riiri, o arīa maathiiaga mahaicite mbarathi, acio othe maarī andū ethī cīrorerwa.

13 Nīndonire atī o nake nīethaahītie; eerī maathiiaga na mīthīire īhaanaine.

14 “No rīrī, we nīakīrīrīrie kūhūra ūmaraya. Nīoonire arūme makururītwo rūthingo-inī, nayo yarī mīhiano ya Akalidei ikururītwo na rangi mūtune,

15 meeohete mīcibi njohero na iremba mītwe icunjuurīte; othe monekaga mahaana ta atwarīthia a ngaari cia mbarathi cia ita a Babuloni, andū a gūciarīrwo Kalidei.

16 O rīrīa aamoonire, nīamerirīrie, akīmatūmīra andū kūu Kalidei.

17 Nīngī andū a Babuloni magūūka kūrī we, kūu kīrīrī-inī kīa wendo, nao makīmūthaahia nī ūndū wa merirīria mao. Thuutha wa gūthaahio nīo, agītigana nao, akīra ngoro nīo.

18 Rīrīa aathiire na mbere na ūmaraya wake atekūhitha, na akīguīria njaga yake, nīi na nīi nīndatiganire nake ngīmūmena, ngītigana nake o ta ūrīa ndaatiganire na mwarī wa nyina.

19 No rīrī, we aakīrīrīrie kūhūra ūmaraya aaririkana matukū marīa aarī mwīthī, rīrīa aarī mūmaraya kūu būrūri wa Misiri.

20 Arī kūu, akīrīrīria endwa ake, arīa cīga ciao ciatarī ta cia ndigiri, na hinya wao wa ūndūrūme woimaga ta wa mbarathi.

21 Nī ūndū ūcio ūkīrīrīria ūra-thoni wa wīthī waku, rīrīa wahambatagwo gīthūri na ūkahutio nyondo ciaku cia ūrītu ūrī kūu būrūri wa Misiri.

22 “Nī ūndū ūcio, wee Oholiba, Mwathani Jehova ekuuga ūū: Nīngarahūra endwa aku magūūkīrīre, acio watiganire nao ūkīmamēna, ndīmarehe magūūkīrīre kuuma mīena yothe,

23 andū a Babuloni na Akalidei othe, na andū a kuuma Pekodi, na Shoa, na Koa, marī hamwe na andū a Ashuri othe, aanake arīa cīrorerwa, arīa othe matuītwo abarūthi na anene a ita, na anene a ngaari cia mbarathi cia ita na andū arīa marī igweta inene, nao othe mathiiaga mahaicite mbarathi.

24 Nīmagūūkīrīra marī na matharaita, na ngaari cia mbarathi cia ita, na makaari, na marī na kīrīndī kīngī; nao mabange magūūkīrīre kuuma mīena yothe, marī na ngo iria nene na iria nini, na mekīrīte ngūbia cia

kīgera mītwe. Nīngakūneana kūrī o ūherithio, nao nīmagakūherithia kūrīngana na ūria matuuanagīra ciira.

25 Nīngerekeria marakara makwa ndī na ūiru ngūūkīrīre, nao nīmagakūherithia marī na marakara manene. Nīmagagūtīnia maniūrū na matū, nao andū anyu arīa magaatigara nīmakaniinwo na rūhiū rwa njora. Magaataha arīū anyu na aarī anyu, nao arīa anyu magaatigara nīmakaniinwo na mwaki.

26 Nīngī nīmagakūruta nguo na makuue mathaga maku marīa mega.

27 Nī ūndū ūcio nīnganiina ūura-thoni na ūmaraya ūria wee waambīrīrie ūrī kūu būrūrī wa Misiri. Ndūkarora maūndū macio ūmerirīrie, kana ūiririkane būrūrī wa Misiri rīngī.

28 “Nīgūkorwo Mwathani Jehova ekuuga ūū: Ndī hakuhi gūkūneana kūrī acio ūthūire, ngūneane kūrī acio wamenire ūkīmahutatīra.

29 Magaakūherithia marī na rūthūiro, na magūtunye indo ciaku ciothe iria ūnogeire. Magaagūtīga njaga, ūrī ūtheri, nacio thoni cia ūmaraya waku nīkaguūrīo. Naguo ūura-thoni na ūmaraya waku.

30 nīcio ikūreheire maūndū macio, nīgūkorwo nīwerirīrie ndūrīrī icio, na ūgūthaahia na mīhianano yacio.

31 Wee ūrūmīrīre mīthīire ya mwarī wa nyūkwa; nī ūndū ūcio nīngakūnengera gīkombe gīake ūkīnyiite na guoko gwaku.

32 “Mwathani Jehova ekuuga ūū:

“Wee ūkaanyūra gīkombe kīa mwarī wa nyūkwa,

gīkombe kīnene na kīriku;

nīgīkarehe kīnyararo na itheko,

nīgūkorwo nīkīyūrīrīru mūno.

33 Wee nīūkaiyūrwo nī ūrīū na kīeha,

gīkombe kīu kīa mwanangīko na ihooru,

gīkombe kīu kīa mwarī wa nyūkwa Samaria.

34 Ūgaakīnyūra na ūkīnīkīrīre;

ūgaakīringīthia thī, kīenyūkange icere,

na wītarūrango nyondo.

Nī nī njarītie ūhorō ūcio, ūguo nīguo Mwathani Jehova ekuuga.

35 “Nī ūndū ūcio Mwathani Jehova ekuuga ūū: Kuona atī wee nīūriganīrwo nī nī na ūkanjīkia na thuutha waku, no ngīnya ūcookererwo nī maciaro ma ūura-thoni waku na ūmaraya waku.”

36 Jehova aanjīrīre atīrī: Mūrū wa mūndū, nīgūtūira Ohola na Oholiba ciira? Nī ūndū ūcio marūithie nī ūndū wa mītugo yao īrī magigi,

37 nīgūkorwo nīmatharītie, namo moko mao maiyūrīte thakame. Matharītie na mīhianano yao; o na makamīrutīra ciana ciao magongona, iria manjarīire, itūke irio ciayo.

38 O na nīngī ūndū ūngī manjīkīte nī ūyū: Ihinda o rīu nīmathaahirie handū-hakwa-harīa-haamūre, na magīthūkia Thabatū ciakwa.

39 Mūthenya o ro ūcio maarutire ciana ciao igongona kūrī mīhianano yao-rī, noguo maatoonyire handū-hakwa-harīa-haamūre na makīhathaahia. Ūguo nīguo meekire thīnī wa nyūmba yakwa.

40 “O na nīngī magītūmanīra arūme arīa mookire kuuma kūrāya, na hīndī irīa maakinyire, mūgīthamba nī ūndū wao, na mūkīhaka rangi maitho, na mūkīgemia na mathaga.

41 Nīngī mūgūkarīra ūrīrī mawītwo na ūkagemio mūno, na hau mbere yaguo hakaigwo metha irīa mwaigārīra ūbumba na maguta marīa maarī makwa.

42 “Nake n̄arigiiciirio n̄i k̄ir̄ndī k̄ingī k̄ianegenaga ḡitekūmaka; andū a Sabea* mak̄irehwo kuuma werū-inī, marī hamwe na ḡikundi k̄ia andū matarī igweta, nao maḡik̄ira m̄utumia ūcio na mwarī wa nyina bangiri moko, na mak̄imek̄ira tanji thaka m̄itwe.

43 Ningī nḡaria ūhoru wa ūcio waniin̄two hinya n̄i ūtharia, ngiuga at̄irī, ‘Riu n̄imarekwo mamūhūthire ta mūmaraya, n̄igūkorwo ūguo n̄iguo atariī.’

44 Nao maḡikoma nake. O ta ūr̄ia arūme makomaga na mūmaraya, ūguo n̄iguo maakomire na andū-a-nja acio maaḡite thoni, nao n̄io Ohola na Oholiba.

45 No andū ar̄ia athingu n̄imakamaherithia na iherithia r̄ia andū-a-nja ar̄ia matharagia na magaitithia thakame, tondū n̄imatharagia, na moko mao maiyūr̄ite thakame.

46 “Mwathani Jehova ekuuga ūū: Mareherei k̄ir̄ndī k̄imook̄ir̄re, na mūmaneane maguoyohithio na matahwo.

47 K̄ir̄ndī k̄iu n̄iḡikamahūūra na mahiga nyuguto na k̄imatemange na hiū ciao cia njora; ḡikooraga aanake na air̄itu ao, na ḡicine nyūmba ciao.

48 “N̄i ūndū ūcio n̄inganiina ūūra-thoni k̄ū būr̄iri ūcio n̄iguo andū-a-nja othe makaanio, matikaneke maundū ma ūtharia ta inyuī.

49 Inyuī n̄imūkaherithio n̄i ūndū wa ūūra-thoni wanyu, na mūcookererwo n̄i maciaro ma mehia manyu ma kūhooya m̄hianano. Na inyuī h̄indī iyo n̄imūkamenya at̄i n̄i n̄i Mwathani Jehova.”

24

Nyūngū ya Kūruḡa

1 Mwaka-inī wa kenda, mūthenya wa ikūmi wa mweri wa ikūmi, kiugo k̄ia Jehova n̄ik̄ianginȳir̄ire, nḡūrwo at̄irī:

2 “Mūrū wa m̄undū, and̄ika mūthenya wa ūmūth̄i n̄i tar̄iki ciigana, o ūyū wa ūmūth̄i, tondū mūthenya ūyū wa ūmūth̄i mūthamaki wa Babuloni n̄arigiiciir̄ie Jerusalemu.

3 Ar̄iria andū aya a nyūmba ĩno nemi na ngerekano, ūmeere at̄irī, ‘Mwathani Jehova ekuuga at̄irī:

“ ‘Haḡira nyūngū ya kūruḡa;
m̄ihaḡire na ūm̄it̄ir̄ire maaī.

4 Īk̄ira icunj̄i cia nyama th̄iinī wayo,
icunj̄i ciothe ir̄ia njega, ta cia kūgūrū na guoko.
M̄iyūr̄ie na mah̄indī mar̄ia mega mūno;

5 oya nyamū ĩr̄ia njega mūno rūūru-inī.
Iḡir̄ira ngū rungu rwayo n̄i ūndū wa mah̄indī;
reke ĩtherūke,

namo mah̄indī mah̄ire o k̄ū th̄iinī wayo.

6 “ ‘N̄igūkorwo Mwathani Jehova ekuuga at̄irī:
“ ‘Kaī itūūra r̄iu inene r̄iitith̄agia thakame r̄ir̄i na haro-ī,
o na nyūngū ĩyo ĩr̄i na mūcura,
ĩr̄ia ḡikūr̄i k̄iayo ḡitanḡithira!
M̄ionorie k̄irung’o, o k̄irung’o,
iteḡucuuk̄irwo m̄it̄i.

7 “ ‘N̄igūkorwo thakame ĩr̄ia r̄iitith̄itie ĩr̄i o th̄iinī war̄io:
R̄iam̄it̄ire o k̄ū rwaro-inī rwa ihiga ĩtheri;

* 23:42 Andū a Sabea maatūuraga būr̄iri wa Arabia na maarī onjoria (Ayub 6:19).

rītiāmītire tūri-inī,
 harīa rūkūngū rūngīāmīthikire.

⁸ Nīgeetha njarahūre mang'ūrī na ndūrīhīrie-rī,
 ndaitire thakame yarīo rwaro-inī rwa ihiga itheri,
 nīguo ndīgathikwo.

⁹ “Nī ūndū ūcio, ūū nīguo Mwathani Jehova ekuuga:
 “Kaī itūūra rīu inene rītīthagia thakame rīrī na haaro-ī!
 O na nīi nīngacookanīrīria ngū hība ndaaya na igūrū.

¹⁰ Nī ūndū ūcio iganīrīra ngū,
 na wakie mwakī.

Ruga nyama icio wega,
 na ūtukanie na indo cia gūcamia wega;
 namo mahīndī ūreke macure.

¹¹ Nīngī ūhagīre nyūngū īyo theri makara-inī,
 nginya īhiūhe na gīcango kīayo gītunihe,
 nīguo gīko kīayo gītweke,
 na gīkūrī kīayo gīcinwo, gīthire.

¹² Nīkīremete nīra ciothe;
 gīkūrī kīu kīayo tī kīrute,
 o na gīacinwo na mwakī.

¹³ “Rūu-rī, gīko gīaku nī ūūra-thoni. Tondū ngeretie gūgūtheria, no
 wee ndūngīthera gīko gīaku, wee ndūngīthera rīngī nginya mang'ūrī
 makwa ma gūgūkīrīra makahūahūa.

¹⁴ “Nīi Jehova nīnjarītīe. Ihinda nīkinyu nījike ūndū. Ndikerīgīrīria;
 na ndikaiguanīra tha kana ndīricūkwo. Ūgaatūrwo ciira kūringana na
 mītugo yaku, na ciiko ciaku, ūguo nīguo Mwathani Jehova ekuuga.’”

Mūtumia wa Ezekieli Gūkua

¹⁵ Kiugo kīa Jehova nīkīanginyīrīre, ngūrwo atūrī:

¹⁶ “Mūrū wa mūdū, atūrī, ndī hakuhī gūkwehereria kīrīa gīkenagia
 maitho maku mūno na igūtha o rīmwe. No rīrī, ndūgacakae kana ūrīre,
 o na kana ūite maithori.

¹⁷ Caaya ūkīrīte; tīga kūrīrīra ūcio ūkuīte. Ikara wīohete kīremba
 mūtwe na wīkīrīte iraatū magūrū; ndūkehumbīre kanua kana ūrīe irio
 cia mūtugo wa hīndī ya macakaya.”

¹⁸ Nī ūndū ūcio ngīrooka kwarīria andū rūciinī, na hwaī-inī ūcio
 mūtumia wakwa agīkua. Rūciinī rūrū rūngī ngīika o ta ūrīa ndaathītwo
 nījike.

¹⁹ Nao andū acio makīnjūūria atūrī, “Kaī ūtangītūrīra ūhorō wa maūdū
 maya na ūrīa matūkoniī?”

²⁰ Nī ūndū ūcio ngīmeera atūrī, “Kiugo kīa Jehova nīkīanginyīrīre,
 ngūrwo atūrī:

²¹ Īra andū a nyūmba ya Isiraēli atūrī, ‘Ūū nīguo Mwathani Jehova
 ekuuga: Ngīrie gūthaahia handū-hakwa-harīa-haamūre, hau gīkaro
 kīa hinya kīrīa mwītīlaga nakīo, o kīu gīkenagia maitho manyu, kīrīa
 mwendete. Ariū na aarī anyu arīa mwatīgīre na thuutha makaanīnwo na
 rūhīū rwa njora.

²² Na inyūī nīmūgeeka o ta ūguo nīi nīkīte. Mūtīkehumbīra kanua
 kana mūrīe irio cia mūtugo wa hīndī ya macakaya.

²³ Nīmūgaikara mwīohete iremba mītwe na mwīkīrīte iraatū magūrū.
 Mūtīgacakaya kana mūrīre, no nīmūkahwererekera tondū wa mehīa
 manyu na mūcaayage thīinī wanyu.

²⁴ Ezekieli agaatuika rūuri harī inyuī; mūgeeka o ta ūguo we ekīte. Hīndī ĩria maundū macio mageekīka-rī, nīrīo mūkaamenya atī nī nī nī Mwathani Jehova.’

²⁵ “Nawe mūrū wa mūdū, mūthenya ūria ngeeheria gūikaro kīao kīa hinya, gīkeno kīao na riiri wao, na kīndū kīria gīkenagia maitho mao, na wendi wa ngoro ciao, na aanake na airītu ao o nao,

²⁶ mūthenya ūcio mūdū ūūrīte kwao nīagakūrehera ūhorō.

²⁷ Hīndī ĩyo kanua gaku nīgagatumūka; nīūkaria nake, na ndūgacooka gūkīra. Nī ūndū ūcio wee ūgaatuika rūuri harīo, nao nīmakamenya atī nī nī nī Jehova.”

25

Ūrathi wa Gūūkīrīra Amoni

¹ Kiugo kīa Jehova nīkīanginyīrīre ngūrwo atīrī:

² “Mūrū wa mūdū, erekeria ūthiū waku harī Aamoni, na ūmarathīre ūhorō wa kūmookīrīra.

³ Meere atīrī, ‘Iguai kiugo kīa Mwathani Jehova. Ūū nīguo Mwathani Jehova ekuuga: Tondū nīmuoigire, “Aha!” Igūrū rīa harīa-hakwa-haamūre hīndī ĩria haathaahirio, o na igūrū rīa būrūri wa Isiraeli rīria wanangirwo, na nīngī igūrū rīa andū a Juda hīndī ĩria maatahirwo-rī,

⁴ nī ūndū ūcio nīngūmūneana kūrī andū a kūu irathīro mūtūike kīndū kīao. Nīmagaaka kambī cikaro ciao na mambe hema ciao, thīnī wanyu; nīmakaarīa matunda manyu, na manyue iria rīanyu.

⁵ Nīngagarūra Raba gūtūike ūrīithio wa ngamīra, nakuo Amoni gūtūike gwa kwarahwo nī ng’ondū. Hīndī ĩyo nīmūkamenya atī nī nī nī Jehova.

⁶ Nīgūkorwo ūū nīguo Mwathani Jehova ekuuga: Tondū inyuī nīmūhūrīte hī na mūkarīngithia makinya manyu thī, mūgīkenagīrīra būrūri wa Isiraeli mūrī na rūmena ruothe rwa ngoro cianyu,

⁷ nī ūndū ūcio nīngamūtambūrūkīria guoko gwakwa, ndīmūkīrīre na ndīmūneane mūtahwo nī ndūrīrī. Nīngamweherania na ndūrīrī, na ndīmūniine mabūrī-inī. Nīngamwananga, na inyuī nīmūkamenya atī nī nī nī Jehova.’”

Ūrathi wa Gūūkīrīra Moabi

⁸ “Mwathani Jehova ekuuga atīrī: “Tondū Moabi na Seiru moigire atīrī, “Ta rora, nyūmba ya Juda ĩtūikīte o ta ndūrīrī iria ingī ciothe,”

⁹ nī ūndū ūcio nīngaguūria rūbaru rwa Moabi, nyambīrīrie na matūūra makuo ma mīhaka-inī, na nīmo Bethī-Jeshimothu, na Baalī-Meoni, na Kiriathaimu, na nīmo monagwo marī riiri wa būrūri ūcio.

¹⁰ Nīnganeana Moabi hamwe na Aamoni moko-inī ma andū a Irathīro matūike indo ciao, nīgeetha Aamoni acio matikanaririkanwo ndūrīrī-inī;

¹¹ na nī nīngaherithia Moabi. Hīndī ĩyo nīmākamenya atī nī nī nī Jehova.’”

Ūrathi wa Gūūkīrīra Edomu

¹² “Mwathani Jehova ekuuga atīrī: “Tondū Edomu nīerīhīrie harī nyūmba ya Juda na agītūika mūhītia mūno nī ūndū wa gwīka ūguo-rī,

¹³ nī ūndū ūcio Mwathani Jehova ekuuga atīrī: Nīngatambūrūkīria guoko gwakwa njūkīrīre Edomu na njūrage andū akuo na mahiū mao. Nīngakwananga, na kuuma Timani nginya Dedani, nīmakoogawo na rūhiū rwa njora.

14 Nīngerihīria harī Edomu na guoko kwa andū akwa Isiraeli, nao nīmageeka Edomu kūringana na marakara makwa na mang'ūrī makwa; nīmakamenya kwīrīhīria gwakwa, ūguo nīguo Mwathani Jehova eku-uga.'"

Ūrathi wa Gūūkīrīra Filistia

15 "Mwathani Jehova ekuuga atūrī; 'Tondū Afilisti nīmekire maūndū ma kwīrīhīria, na makīrīhīria marī na rūmena ngoro-inī ciao na marī na muku wa matukū maingī magītua atī nīmekwananga Juda,

16 nī ūndū ūcio Mwathani Jehova ekuuga ūū: Ngirie gūtambūrūkia guoko gwakwa njūkīrīre Afilisti, na nīngeheria Akerethi na nyanange arīa matigaire ndwere-inī cia iria.

17 Nīngerihīria harīo na rīrīhīria inene na ndīmaherithie ndī na mang'ūrī. Hīndī iyo nīmakamenya atī nī nī nī Jehova, hīndī irīa ngeerihīria harīo.'"

26

Ūrathi wa Gūūkīrīra Turo

1 Mwaka-inī wa ikūmi na ūmwe, mūthenya wa mbere wa mweri, kiugo kīa Jehova nīkianginyīrīre, ngūrwo atūrī:

2 "Mūrū wa mūdū, tondū Turo* riugīte atūrī ūhoru wa Jerusalemu, 'Aha! Kīhingo gīa gūtoonya kwa ndūrīrī nīkiunange, na nī ngahingūrīrwo mīrango yarīo; rīu tondū nī kwanangītuo-rī, nīngūgaacīra,'

3 nī ūndū ūcio Mwathani Jehova oigīte ūū: Nīngūgūūkīrīra wee Turo, na nīngarehe ndūrīrī nyingī igūūkīrīre, ta iria rīgūkia makūmbī marīo na igūrū.

4 Nīmakananga thingo cia Turo, na mamomere mīthiringo yarīo irīa mīraihi na igūrū; nīngate kagoto karīo na ndīgūtue rwaro rwa ihiga itheri.

5 Kūu iria-inī gūgaatuīka kūdū gwa gūtambūrūkīria nga cia gūtega thamaki, nīgūkorwo ūhoru ūcio nī nī njarītie, ūguo nīguo Mwathani Jehova ekuuga. Narīo itūūra rīu rīgaatuīka rīa gūtahwo nī ndūrīrī,

6 nakuo kūdū kwarīo kūrīa gūtūūrāgwo kūu būrūri-thīinī nīgūkaniinwo na rūhiū rwa njora. Hīndī iyo nīmakamenya atī nī nī nī Jehova.

7 "Nīgūkorwo Mwathani Jehova ekuuga ūū: Kuuma mwena wa gathigathini nīngarehe Nebukadinezaru, mūthamaki wa Babuloni, mūthamaki wa athamaki, okīrīre Turo arī na mbarathi, na ngaari cia ita, na ahaici a mbarathi, na mbūtū nene ya ita.

8 Nīakananga kūdū gwaku gwa gūtūūrwo kūu būrūri-inī na rūhiū rwa njora, na arute wīra wa gūkūrigūcīria, agūūkīrīre, aakithie ihumbu nginya thingo-inī ciaku, na ambararie ngo ciake agūūkīrīre.

9 Nīakoonereria nditi ya mīgogo amomere thingo ciaku, na amomere mīthiringo yaku irīa mīraihi na igūrū na indo ciake cia mbaara.

10 Mbarathi ciake igaakorwo irī nyingī ūū atī nīgagūthika na rūkūngū. Thingo ciaku nīkainaina nī ūndū wa inegene rīa mbarathi cia mbaara, na makaari, na ngaari cia ita hīndī irīa agaatoonyera ihingo-inī ciaku ta ūrīa andū matoonyaga itūūra inene rīrīa thingo imomoretwo.

* 26:2 Turo rīarī itūūra inene rīa gīcigīrīra kīa Foinike; Ezekieli aarathire ūhoru wa gūūkīrīra Turo gūkīra mūnabii ūngī o wothe.

11 Mahūngū ma mbarathi ciake nīmakaranga njīra ciaku ciothe; nīkooraga andū aku na rūhiū rwa njora, nacio itugī ciaku cia hinya nīkaagūa thī.

12 Nīmagagūtaha ūtonga waku na magūtunye indo ciaku cia wonjoria; nīmakamomora thingo ciaku na matharie nyūmba ciaku iria njega, na maikie mahiga maku, na mbaū, o na kagoto iria-inī.

13 Nīngakinyia inegene rīa nyīmbo ciaku mūthia, na mūgambo wa inanda ciaku cia mūgeeto ndūkaiguwo rīngī.

14 Nīngatūma ūtuīke rwaro rwa ihiga itheri, na nīugatuīka handū ha gūtambūrūkirio nga cia gūtega thamaki. Ndūgacooka gwakwo rīngī, nī ūndū nīi Jehova nī nīi njarītie ūhoro ūcio, ūguo nīguo Mwathani Jehova ekuuga.

15 “Mwathani Jehova ekwīra Turo atīrī: Mabūrūri marīa marī ndwere-inī cia iria githī matikainaina nī mūrurumo wa kūgūa gwaku, hīndī īrīa arīa magurarītio magaacaaya, nayo njūragano yūraganwo thīinī waku?

16 Nīngī anene othe arīa marī ndwere-inī cia iria nīmakehera itī-inī ciao cia ūnene, na marute nguwo ciao iria ndaaya, na marute nguwo ciao iria ng’emie. Mahumbītwo kīmako, magaikara thī makīinainaga mahinda mothe, maguoyohetio nīwe.

17 Hīndī īyo nīmakoeerera icakaya rīgūkonīi, makwīre atīrī:

“Kaī ūrī mwanange-ī, o wee itūūra rīrī igweta,
o wee watūūrāgwō nī andū arīa maathīiaga iria-inī-ī!
Wee nīwe warī na ūhoti kūu iria-inī,
wee na atūūri aku;

nīwatūmaga arīa othe maatūūrāga kuo
manyīitwo nī guoya.

18 Rīu-rī, mabūrūri marīa marī ndwere-inī cia iria
nīmakainaina mūthenya wa kūgūa gwaku;
icīgīrīra cia iria-inī
nīkamakio nī kūmomoka gwaku.’

19 “Mwathani Jehova ekuuga atīrī: Hīndī īrīa ngaatūma ūtuīke itūūra inene rītiganīrio, ūhaane ta matūūra manene marīa matatūūrāgwō, na hīndī īrīa ngaareka ūriku wa iria ūkūhumbīre, nāguo ūingī wa maaī marīo ūgūthike-rī,

20 hīndī īyo nīguo ngaagūikūrūkia hamwe na arīa maikūrūkagio irima-inī harī andū arīa a tene. Nīngatūma ūtūūre mūhuro wa thī, ta kūndū kūrīa gūtūūrīte gūkirīte ihooru o kuuma tene, hamwe na arīa maikūrūkagio irima-inī, nawe ndūgacooka kana ūikare gūkū būrūri-inī wa arīa marī muoyo.

21 Nīngatūma ūrīkīrīrie na kīmako kīnene, nawe ndūgacooka kuonwo rīngī. Ūgaacaragio na ndūgacooka kuoneka, ūguo nīguo Mwathani Jehova ekuuga.”

27

Gūcakaīra Turo

1 Kiugo kīa Jehova nīkīanginyīrīire, ngūrwo atīrī,

2 “Mūrū wa mūndū, cakaya nī ūndū wa Turo.

3 Īra Turo, itūūra rīu rīrī itoonyero-inī rīa iria, rīu rīonjoranāgia na andū a ndwere-inī nyingī cia iria atīrī, ‘Mwathani Jehova ekuuga ūū:

“‘Uugaga atīrī, wee Turo,

“Nīi thakarīte ngarīkia.”

4 Wathani waku warī o kūu iria gatagatī;

aaki aku nĩo maatũmire ũthaka waku ũkinyanĩre.

⁵ Maagũthondekeire mbaũ ciaku ciothe

na mĩkarakaba kuuma Seniru;*

nĩmooire mĩtarakwa ya kuuma Lebanoni

nĩguo magũthondekere mĩtĩ wa kĩbebero.

⁶ Nayo mĩtĩ ya gũtwarithia marikabu

makĩmĩthondeka na mĩgandi kuuma Bashani;

nacio mbaũ cia mĩthithinda cioimĩte ndwere-inĩ cia iria rĩa Kitimu,

magĩgwakĩra nacio marikabu thĩĩni, igemetio na mĩguongo.

⁷ Taama mwega wa gatani ũrĩa mũgemie wa kuuma bũrũri wa Misiri

nĩguo warĩ gĩtama gĩaku gĩa gũtwara marikabu,

na noguo warĩ bendera yaku;

ciandarũa ciaku cia kũhumbĩra igũrũ na cio

ciarĩ cia rangi wa bururu na wa ndathi,

kuuma ndwere-inĩ cia iria mwena wa Elisha.†

⁸ Andũ a Sidoni‡ na Arivadi nĩo maatwarithagia marikabu ciaku;

nao andũ aku arĩa oogĩ, wee Turo, nĩo maarutaga wĩra marikabu-inĩ.

⁹ Mabundi arĩa akũrũ a Gebali

nĩo maarutaga wĩra wa gũthinga mĩanya kũu marikabu-inĩ.

Marikabu ciothe cia iria-inĩ na atwarithia a cio

mookĩte kũu nĩguo mũthogorane nao indo ciaku.

¹⁰ “ Andũ a Perisia, na Ludu, na Putu

nĩo maatungataga marĩ thigari mbũtũ-inĩ ciaku cia ita.

Maacuuragia ngo na ngũbia ciao cia kĩgera thingo-inĩ ciaku,

igakũrehagĩra riiri.

¹¹ Andũ a Arivadi na Heleki

nĩo maarangagĩra thingo ciaku mĩena yothe;

nao andũ a Gamadi

nĩo maakoragwo marĩ mĩthiringo-inĩ yaku ĩrĩa mĩraihu na igũrũ.

Maacuuragia ngo ciao gũthiũrũrũkĩria thingo ciaku;

magĩtũma ũthaka waku ũkinyanĩre.

¹² “ Andũ a Tarishishi§ nĩmarutithanirie wĩra wa wonjoria nawe nĩ

ũndũ wa ũrĩa warĩ na ũtonga mũnene wa indo; nĩmakũũranagia indo

ciaku cia wonjoria na betha, na kĩgera, na mabati, na ngocorai.

¹³ “ Ningĩ andũ a Javani, na Tubali, na Mesheki nĩmoonjorithanagia

nawe; maakũũranagia indo ciaku na ngombo, na indo ciao cia gĩcango.

¹⁴ “ Andũ a Bethi-Togarima nĩmakũũranagia indo ciaku cia wonjoria na

mbarathi cia wĩra, na mbarathi cia ita, o na nyũmbũ ciao.

¹⁵ “ Ningĩ andũ a Dedani nĩmoonjorithanagia nawe, na mabũrũri

maingĩ ma ndwere-inĩ cia iria maarĩ agũri a indo ciaku; maakũrĩhaga

na mĩguongo na mĩbingũ.

¹⁶ “ Ningĩ andũ a Suriata nĩmarutithanirie wĩra wa wonjoria nawe

tondũ wa indo ciaku kũingĩha; nĩmakũũranirie indo ciaku cia wonjoria

na tũhiga twa thumarati, na mataama ma rangi wa ndathi, na nguo iria

ng’emie, na gatani ĩrĩa njega, na maricani, o na tũhiga twa goro tũrĩa

tũtune.

* 27:5 Na norĩo itũũra rĩa Herimoni. † 27:7 Elisha rĩarĩ itũũra inene mwena wa irathĩro wa Kuporo. ‡ 27:8 Sidoni rĩarĩ itũũra rĩa gĩcukĩro kĩa marikabu kilomita 40 mwena wa gathigathini wa Turo. § 27:12 Tarishishi rĩarĩ itũũra rĩarĩ ndwere-inĩ cia iria mwena wa gũthini wa Sipania (1Ath 10:22; Jon 1:3).

17 “‘Juda na Isiraeli nĩmoonjorithanagia nawe; magĩkũũrania indo ciaku cia wonjoria na ngano ya kuuma Minithu, na theremende, na ũũkĩ, na maguta, na ũbani.

18 “‘Ningĩ andũ a Dameski,* tondũ wa indo ciaku nyingĩ na ũtonga waku mũnene wa indo, nĩmarutithanirie wĩra wa kwonjorithia nawe wa wendia wa ndibei ya kuuma Helibona, na guoya wa ng’ondũ wa kuuma Zaharu.

19 “‘Ningĩ andũ a Avedani, na Ajavani moimĩte Uzali nĩmagũraga indo ciaku cia wonjoria; nĩmakũũranagia indo ciaku cia wonjoria na igera iria ndure, na mahuti marĩa manungi wega, o na mũtarathini.

20 “‘Ningĩ andũ a Dedani nĩo mwonjorithanagia nao matandĩko ma mbarathi.

21 “‘Ningĩ andũ a Arabia na anene othe a Kedari maarĩ agũri a indo ciaku; nĩmarutithanirie wĩra wa wonjoria nawe wa tũgondũ, na ndũrũme, na mbũri.

22 “‘Nao onjoria a kuuma Sheba na Rama nĩmoonjorithanagia nawe; nĩ ũndũ indo ciaku cia wonjoria maacikũũranagia na indo iria njega mũno cia mĩthemba yothe ya mahuti manungi wega, na tũhiga twa goro, na thahabu.

23 “‘Ningĩ andũ a Harani,† na Kane, na Edeni, marĩ hamwe na onjoria a Sheba, na Ashuri, na Kilimadi nĩmoonjorithanagia nawe.

24 Kũu ndũnyũ-inĩ yaku-rĩ, nĩmoonjorithanagia nawe nguo iria thaka, na itambaya cia bururu, na nguo iria ng’emie, na mĩgeka ya marangi maingĩ ĩtumĩtwo na ndigi njogotho ikundĩkĩtwo ikanyiiti.

25 “‘Marikabu cia Tarishishi
nĩcio igũkuuagĩra indo ciaku cia wonjoria.

Ũiyũrĩrĩrio mĩrigo mĩritũ
o kũu iria gatagatĩ.

26 Andũ aku arĩa matwarithagia marikabu
magũtwaraga maria-inĩ gatagatĩ.

No rĩrĩ, rũhuho rwa mwena wa irathĩro
nĩrũgakuunanga ũtuĩkange icunjĩ
ũrĩ kũu iria gatagatĩ.

27 ũtonga waku, na indo ciaku cia wonjoria, na cia wendia,
na thigari ciaku cia iria-inĩ, na arĩa marutaga wĩra marikabu-inĩ,
na arĩa marutaga wĩra wa gũthinga,
na onjorithia aku, na thigari ciaku ciothe,
na mũndũ ũngĩ o wothe ũrĩ marikabu-inĩ,
nĩmagatoonyererera iria gatagatĩ
mũthenya ũrĩa marikabu yaku ikoinĩkanga.

28 Mabũrũri marĩa mariganĩtie na iria nĩmagathingitha
hĩndĩ ĩrĩa aruti wĩra aku a marikabu-inĩ magaakaya.

29 Arĩa othe mahutanagia na mũiko ya gũtwarithia marikabu
nĩmagatiganĩria marikabu ciao;
thigari cia iria-inĩ na arĩa othe marutaga wĩra marikabu-inĩ
makaarũgama hũgũrũrũ-inĩ cia iria.

30 Makaanĩrĩra, makũrĩrĩre marĩ na ruo;
makeĩrĩrĩria rũkũngũ mĩtwe, na megaragarie mũhu-inĩ.

31 Makenja mĩtwe yao nĩ ũndũ waku,
na mehumba nguo cia makũnia.

* 27:18 Dameski rĩarĩ itũũra inene rĩa Suriata. † 27:23 Harani rĩarĩ itũũra inene rĩa Karikemishi, na rĩarĩ na ngumo ũhoroni na wonjoria na ũhooi wa ngai ya mweri.

Nĩmagakũrĩra marĩ na ruo rwa ngoro,
na macakae nĩ kĩaha.

32 Na hĩndĩ ĩyo maragirĩka magĩgũcakayagĩra-rĩ,
nĩmakambĩrĩria macakaya magũkonĩ, makiugaga atĩrĩ:
“Nũũ ũrĩ wakirio ta Turo,
athiũrũrũkĩrio nĩ iria?”

33 Hĩndĩ ĩrĩa indo ciaku cia wonjoria ciatwaragwo iria-inĩ-rĩ,
nĩwaiganithirie mabataro ma ndũrĩrĩ nyingĩ;
nĩ ũndũ wa ũtonga waku mũnene,
na ũingĩ wa indo ciaku cia wonjoria,
ũgĩtongia athamaki a thĩ.

34 Rĩu nĩwanangĩtwo nĩ iria
o kũu maaĩ-inĩ marĩa mariku;
nĩũtoonyereire hamwe na indo ciaku cia wonjoria,
o na arĩa othe mũtwaranaga nao.

35 Arĩa othe matũũraga mabũrũri-inĩ marĩa marĩ ndwere-inĩ cia iria
nĩmamakĩte nĩ ũndũ waku;
athamaki ao mainainaga nĩ kũmaka,
na magathita ithiithĩ nĩ guoya.

36 Nao onjoria marĩ gatagatĩ ka ndũrĩrĩ nĩmarakũnyũrũria;
nĩũkinyĩte mũthia wa kũguoyohithania,
nawe ndũgacooka kuonwo rĩngĩ. ”

28

Ūrathi wa Gũũkĩrĩa Mũthamaki wa Turo

1 Kiugo kĩa Jehova nĩkianginyĩrĩre, ngĩrwo atĩrĩ:

2 “Mũrũ wa mũndũ, ĩra mũnene wa Turo atĩrĩ, ‘Mwathani Jehova oigĩte
ũũ:

“ Nĩ ũndũ ngoro yaku nĩyambararĩtie,
uugaga atĩrĩ, “Nĩ ndĩ ngai;
njikaragĩra gĩtĩ gĩa ũthamaki kĩa ngai
kũu iria gatagatĩ.”

No wee ũrĩ mũndũ na ndũrĩ ngai,
o na watũka wĩciiragia atĩ ũrĩ mũũgĩ o ta ngai.

3 Wee-rĩ, ũkĩrĩ mũũgĩ gũkĩra Danieli?
Anga gũtirĩ hitho ũngĩhithwo?

4 Tondũ wa ũũgĩ waku na ũmenyo waku,
nĩwĩgĩrĩrĩre na ũtonga,
na ũkehaĩra thahabu na betha
mĩthiithũ-inĩ yaku.

5 Tondũ wa ũmenyi waku mũnene wa wonjoria,
nĩwĩongereire ũtonga,
na nĩ tondũ wa ũtonga waku,
ngoro yaku nĩgĩite na mwĩĩĩo.

6 “ Nĩ ũndũ ũcio Mwathani Jehova ekuuga ũũ:
“ Tondũ wĩciiragia ũrĩ mũũgĩ,
ũkohĩga o ta ngai-rĩ,

7 nĩngũkũrehithĩria andũ a kũngĩ magũũkĩrĩre,
nacio nĩ ndũrĩrĩ iria itarĩ tha o na hanini;
nĩgacomora hiũ ciacio cia njora ciũkĩrĩre ũthaka waku na ũũgĩ waku,
na itheecange riiri waku mũcangararu.

8 Nĩmagagũkũrũkia magũkinyie irima-inĩ,
na nĩũgaakua gĩkuũ kĩa ũhinya kũu gatagatĩ ka iria.

9 Hīndī īyo nīūkoiga atī, “Nīī ndī ngai,”
ūrī mbere ya acio magaakūūruga?

Ūgaakorwo ūrī o mūdū, no ti ngai,
ūrī moko-inī ma acio magaakūūruga.

10 Ūgaakua gīkuū ta kīa andū arīa mataruuga,
moko-inī ma andū a kūngī.

Nī nīī njugīte ūguo, ūguo nīguo Mwathani Jehova ekuuga.’ ”

11 Kiugo kīa Jehova nīkīanginyīrīire, ngīrwo atīrī:

12 “Mūrū wa mūdū, ambīrīria macakaya makonīī mūthamaki wa Turo,
ūmwīre atīrī: ‘Mwathani Jehova ekuuga ūū:

“ ‘Wee warī kionereria kīa ūkinyanīru,
ūkaiyūrwo nī ūūgī, na ūgathakara o biū.

13 Wee watūūrīte Edenī,
mūgūnda wa Ngai;

wagemetio na kahiga gothe ka goro ta:

wakiki irīa ndune, na yakuti irīa ya rangī wa ngoikoni, na arimathi,
na thumarati irīa theru, na onigithi, na njathibi,
na yakuti irīa ya rangī wa bururu, na thumarati irīa nduru, na
baregethu.

Magemio maku maathondeketwo na thahabu;
mūthenya ūrīa wee wombirwo noguo maahaarīrio.

14 Waitīrīrio maguta ūtuīke ta kerubi mūgitanīri,
na nīkīo ndaakwamūrīre.

Wee warī kīrīma-igūrū kīrīa gītheru kīa Ngai;
waceeragīra mahiga-inī ma mwaki.

15 Ndwarī na ūcuuke mīthīire-inī yaku,
kuuma mūthenya ūrīa wombīrwo,
nginya rīrīa waganu wonekire thīinī waku.

16 Tondū wa wonjoria waku kūingīha, nawe ūkīīhia.

Nī ūndū ūcio ngīkūrūtūrūra kuuma kīrīma-inī kīa Ngai ūnyararīkīte,
na wee kerubi, wee ūgitanagīra,
ngīkūngata wehere mahiga-inī macio ma mwaki.

17 Ngoro yaku nīyanyītirwo nī mwītīio
nī ūndū wa ūthaka waku,

nawe ūgīthūkia ūūgī waku
nī ūndū wa riiri waku.

Nī ūndū ūcio ngīgūikīa thī;
ndaagūtūire kīnyararo ūrī mbere ya athamaki.

18 Nī ūndū wa mehīa maku maingī na wonjoria ūtarī wa ma,
nīūthaahītie kūdū gwaku kūrīa-gūtheru.

Nī ūndū ūcio ngītūma mwaki uume thīinī waku,
naguo ūgīkūniina,

na ngīgūtua mūhu hau thī,
maitho-inī ma arīa meeroragīra.

19 Ndūrīrī ciothe irīa ciakūūī,
nīcigegetio nīwe;

nīkinyīte mūthīa wa kūguoyohīthīa,
nawe ndūgacooka kuonwo rīngī.’ ”

Ūrathi wa Gūūkīrīra Sidoni

20 Kiugo kīa Jehova nīkīanginyīrīire, ngīrwo atīrī:

21 “Mūrū wa mündū, erekeria ūthiū waku Sidoni; rīrathīre ūhoro wa kūrūkīrīra,

22 ūrīire atīrī: ‘Mwathani Jehova ekuuga ūū:

“ ‘Wee Sidoni, nīngūgūkīrīra,
na nīngēgūra na rīiri thīinī waku.
Nao nīmakamenya atī nī nī nī Jehova,
hīndī irīa ngaarīrehere iherithia,
na ndīionanie atī ndī mūtheru thīinī warīo.

23 Nīngarīrehithīria mūthiro,
na ndūme thakame iherere njīra-inī ciarīo.

Arīa oorage nīmakaagūa thīinī warīo,
naruo rūhiū rwa njora rūrūkīrīre mīena yothe.

Hīndī iyo nīmakamenya atī nī nī nī Jehova.

24 “ ‘Gūtīrī hīndī īngī andū a Isiraēli makaagīa na thū mariganītie nacio, nīguo ituīke cong’e ūrī ruo, na mīigua mīūgī. Hīndī iyo nīmakamenya atī nī nī nī Mwathani Jehova.

25 “ ‘Mwathani Jehova ekuuga ūū: Hīndī irīa ngaacookanīrīria andū a Isiraēli moime ndūrīrī-inī kūrīa maahurunjirwo, hīndī iyo nīngonania maitho-inī ma ndūrīrī atī ndī mūtheru ndī thīinī wao. Hīndī iyo nīmagatūūra būrūri wao kūmbe ūrīa ndaaheire ndungata yakwa Jakubu.

26 Magaatūūra kuo marī agītīre, na nīmagaka nyūmba, na mahaande mīgūnda ya mīthabībū; nao magaatūūra marī agītīre rīrīa ngaarehe iherithia kūrī andū arīa othe mariganītie nao arīa maamacambagia. Hīndī iyo nīmakamenya atī nī nī nī Jehova Ngai wao.’ ”

29

Ūrathi wa Gūūkīrīra Misiri

1 Na rīrī, mwaka-inī wa ikūmi, mweri wa ikūmi, mūthenya wa ikūmi na irī wa mweri wa ikūmi, kiugo kīa Jehova nīkianginyīrīre, ngūrwo atīrī:

2 “Mūrū wa mündū, erekeria ūthiū waku kūrī Firaūni mūthamaki wa Misiri, ūmūkīrīre, na ūmūrathīre ūhoro wa kūmūkīrīra na wa gūūkīrīra būrūri wothe wa Misiri.

3 Mwarīrie ūmwīre atīrī, ‘Mwathani Jehova ekuuga ūū:

“ ‘Nīngūgūkīrīra, wee Firaūni mūthamaki wa Misiri,
o wee nyamū īno nene ūkomete tūrūū-inī twaku.

Uugaga atīrī, “Nili nī rūūī rwakwa;
nī nī ndarūthondekire nī ūndū wakwa.”

4 No nīngagwīkīra ndwano thīa-inī ciaku,
na ndūme thamaki cia tūrūūī twaku cīgwatīrīre ngūcī-inī ciaku.

Nīngakūguacia ngūrute tūrūūī-inī twaku,
hamwe na thamaki ciothe iria cīgwatīrīre ngūcī-inī ciaku.

5 Nīngagūtiga werū-inī,
wee, hamwe na thamaki ciothe cia tūrūūī twaku.

Nīūkagūa kūu werū-inī,
na ndūkoererwo kana ūnganio.

Ngaakūneana ūtuīke irio
cia nyamū cia gīthaka, na nyoni cia rīera-inī.

6 Hīndī iyo arīa othe matūūruga būrūri wa Misiri nīmakamenya atī nī nī nī Jehova.

“ ‘Wee ūkoretwo ūrī mūthīgi wa kamūrangi wa gūtiira nyūmba ya Isiraēli.

7 Hĩndĩ ĩrĩa maakũnyiitire na moko mao-rĩ, nĩwatũkangire, na ũgĩtarũranga ciandĩ ciao; hĩndĩ ĩrĩa meetiiranirie nawe-rĩ, nĩwoĩnkangire, nayo mĩgongo yao ĩkĩgonyoka.

8 “Nĩ ũndũ ũcio Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Nĩngakũrehithĩria rũhiũ rwa njora rũgũũkĩrĩre na rũũrage andũ aku na mahiũ mao.

9 Misiri gũgaatuũka bũrũri mũtiganĩrie, ũgakira ihooru. Hĩndĩ ĩyo nĩmakamenya atĩ nĩ nĩ Jehova.

“Tondũ wee woigire atĩrĩ, “Rũũĩ rwa Nili nĩ rwakwa; nĩ nĩ ndarũthondekire,”

10 nĩ ũndũ ũcio nĩngũgũũkĩrĩra na njũkĩrĩre tũrũũĩ twaku, na nĩngatũma bũrũri wa Misiri wanangĩke na ũkire ihooru, kuuma Migidoli nginya Aswani, o na nginya mũhaka-inĩ wa Kushi.

11 Gũtirĩ ikinya rĩa mũndũ kana rĩa nyamũ rĩgaatuũkanĩria kuo; gũtirĩ mũndũ ũgaatũra kuo ihinda rĩa mĩaka mĩrongo ĩna.*

12 Nĩngatũma bũrũri wa Misiri ũkire ihooru gatagatĩ-inĩ ka mabũrũri marĩa manangĩku, na matũũra maguo manene matiganĩrio mĩaka mĩrongo ĩna gatagatĩ ka matũũra manene marĩa manangĩku. Na nĩngahurunjĩra andũ a Misiri ndũrĩrĩ-inĩ, na ndĩmaharaganĩrie mabũrũri-inĩ.

13 “No rĩrĩ, Mwathani Jehova oigĩte atĩrĩ: Mĩaka mĩrongo ĩna yathira-rĩ, nĩngacookanĩrĩria andũ a Misiri moime ndũrĩrĩ-inĩ iria maahurunjirwo.

14 Nao andũ arĩa maatahitwo a Misiri nĩngamacookia bũrũri wa Pathirosi, bũrũri ũrĩa wa maithe mao. Marĩ kũu magaatũka ũthamaki wĩnyiihitie.

15 ũgaakorwo wĩnyiihitie gũkĩra mothamaki mothe, na ndũgacooka rĩngĩ gwĩtũũgĩria igũrũ rĩa ndũrĩrĩ iria ingĩ. Nĩ nĩ ngaawagithia hinya ũũ atĩ ndũrĩ hĩndĩ ĩngĩ ũgaatha ndũrĩrĩ.

16 Bũrũri wa Misiri ndũgacooka gũtuũka mwĩhoko wa andũ a Isiraeli, no ũgaatũka kĩrĩrĩkania kĩa mehia mao ma gũcaria ũteithio kuo. Hĩndĩ ĩyo nĩmakamenya atĩ nĩ nĩ Mwathani Jehova.’”

17 Mwaka-inĩ wa mĩrongo ĩrĩ na mũgwanja, mũthenya wa mbere wa mweri wa mbere, kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩre, ngũrwo atĩrĩ:

18 “Mũrũ wa mũndũ, Nebukadinezaru, mũthamaki wa Babuloni, nĩatũmire mbũtũ ciake cia ita ciũkĩrĩre Turo na ihũũra inene; o mũtwe nĩwamunyrwo njuĩrĩ, na o kĩande gĩgĩcũnrwo. No rĩrĩ, we mwene o na ita rĩake matarĩhirwo kĩndũ nĩ ũndũ wa mbaara ĩyo aarũithirie ya gũũkĩrĩra Turo.

19 Nĩ ũndũ ũcio Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Nĩngũneana bũrũri wa Misiri harĩ Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni, na nĩagakuua ũtonga wakuo. Agaatunyana na atahe indo cia bũrũri ũcio, ituũke cia kũrĩha mbũtũ ciake cia ita.

20 Nĩndĩmũheete bũrũri wa Misiri ũtuũke kĩheo gĩa kĩyo gĩaake, tondũ we na mbũtũ ciake cia ita meekire ũguo nĩ ũndũ wakwa, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.

21 “Mũthenya ũcio, nĩngatũma nyũmba ya Isiraeli ĩmerie rũhĩa, na ndumũre kanua gaku thĩĩnĩ wao. Hĩndĩ ĩyo nĩmakamenya atĩ nĩ nĩ Jehova.”

* 29:11 Ihinda rĩa mĩaka mĩrongo ĩna rĩmwe rĩonanagia ihinda iraihu na iritũ (4:6).

30

Gūcakaĩra Misiri

1 Kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩre, ngĩrwo atĩrĩ

2 “Mũrũ wa mündũ, ratha ũhoro, uuge atĩrĩ: ‘Mwathani Jehova ekuuga ũũ:

“ ‘Girĩkai, muuge atĩrĩ,
“Kaĩ mũthenya ũcio ũrĩ na haaro-ĩ!”

3 Nĩgũkorwo mũthenya ũcio nĩũkuhĩrĩrie,
mũthenya wa Jehova nĩũkuhĩrĩrie,
mũthenya ũrĩ na matu,
mũthenya ũrĩ na mũthiro harĩ ndũrĩrĩ.

4 Rũhiũ rwa njora nĩrũgookĩrĩra bũrũri wa Misiri,
naruo ruo rwa ngoro rũkinyĩrĩre Kushi.
Rĩrĩa arĩa moragĩtwo makaagũa kũu bũrũri wa Misiri,
ũtonga wakuo nĩũgakuuo,
nayo mũthingi yakuo ĩmomorwo.

5 Andũ a Kushi na Putu, na Ludu, na Arabia guothe, na Lubia, na andũ a bũrũri wa kĩrĩkanĩro, makooraagwo na rũhiũ rwa njora marĩ hamwe na andũ a Misiri.

6 “ ‘Jehova ekuuga ũũ:
“ ‘Arata a Misiri nĩmakooragwo,
naguo hinya wake ũrĩa etĩaga naguo nĩũgaathira.
Kuuma Migidoli o nginya Aswani,
makooraagĩrwo kuo thĩnĩ na rũhiũ rwa njora,
ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.

7 “ ‘Nĩmagakira ihooru,
marĩ gatagatĩ-inĩ ka mabũrũri marĩa manangĩtwo, magakira ihooru,
namo matũũra mao manene magaakorwo
marĩ thĩnĩ wa matũũra manene marĩa manangĩku.

8 Hĩndĩ iyo nĩmakamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova,
rĩrĩa ngaacina bũrũri wa Misiri na mwakĩ,
nao arĩa othe maamateithagia mahehenjwo.

9 “ ‘Mũthenya ũcio-rĩ, nĩngatũma andũ moime harĩ nĩ marĩ na marikabu, mathĩĩ makahahũre andũ a Kushi, moime mwĩcaaro-inĩ wao. Nĩmakanyiitwo nĩ ruo rwa ngoro mũthenya ũcio bũrũri wa Misiri ũkaaniinwo, nĩgũkorwo ti-itherũ nĩũgakinya.

10 “ ‘Mwathani Jehova ekuuga ũũ:
“ ‘Nĩnganiina kĩrĩndĩ kĩa Misiri,
hũthĩrĩte guoko kwa Nebukadinezaru, mũthamaki wa Babuloni.

11 We na mbũtũ ciake cia ita,
o mbũtũ icio ikĩrĩtie ndũrĩrĩ iria ingĩ ciothe kwaga tha,
nĩcio ikaarehwo, iniine bũrũri ũcio.

Nĩgacomora hiũ ciao cia njora, ciũkĩrĩre bũrũri wa Misiri
na ciyũrie bũrũri ũcio andũ arĩa moragĩtwo.

12 Nĩngatũma tũrũũ tuothe twa Rũũrĩ rwa Nili tũhwe,
naguo bũrũri ũcio ndĩwenderie andũ aaganu;
ngaawananga na moko ma andũ a kũngĩ,
guo mwene, o hamwe na kĩrĩa gĩothe kĩrĩ kuo.
Nĩĩ Jehova nĩ nĩ njarĩtie.

13 “ ‘Mwathani Jehova ekuuga ũũ:

“ Nīngathūkangia ngai cia mīhianano
na niine mīhiano īrīa īrī Nofu.

Gūtigacooka kūgīa mūthamaki kūu būrūri wa Misiri,
na nīngaiyūria būrūri ūcio wothe guoya.

14 O nakuo Pathirosi nīngakwananga,
na ngwatie mwaki kūu Zoani,
o na herithanie kūu Thebesi.

15 O nakuo Pelusiumu nīngagūtīrīria mang’ūrī makwa,
o kūu kūgītīro kīa hinya kīa būrūri wa Misiri,
na njeherie kīrīndī gīa kūu Thebesi.

16 Nīngagwatia mwaki kūu būrūri wa Misiri,
nakuo Pelusiumu nīgūkeehūūrithania nī ruo.

Thebesi nīgūgatharīkīrwo.

Nofu nīgūgakorwo na mīnyamaro ītegūtīgithīria.

17 Aanake a Heliopoli* na a Bubasiti
makooraḡwo na rūhiū rwa njora,
nao andū a matūūra macio manene matahwo.

18 Mūthenya nīūkaḡīa nduma† kūu Tehafunehasu
rīrīa ngoinanga icooki rīa Misiri;
kūu nīkuo hinya wake ūcio efiḡaga naguo ūgaathirīra.

Nīakahumbīrwo nī matu,

namo matūūra make nīmagatahwo.

19 Nī ūndū ūcio nīngaherithia būrūri wa Misiri,
nao nīmakamenya atī nī nī nī Jehova.’”

20 Mwaka-inī wa ikūmi na ūmwe, mūthenya wa mūḡwanja wa mweri
wa mbere, kiugo kīa Jehova nīkīanginyīrīre, ngūrwo atūrī:

21 “Mūrū wa mūdū, nīnyunīte guoko kwa Firaūni, mūthamaki wa
Misiri. Gūtiohetwo na taama ūri na ndawa nīguo kūhone, kana
gūkoohanio na mītī nīguo kūḡwate kūḡīe na hinya wa kuoya rūhiū rwa
njora.

22 Nī ūndū ūcio, Mwathani Jehova ekuuga ūū: Nī nīngūūkīrīra Firaūni
mūthamaki wa būrūri wa Misiri. Nīngūmuuna moko meerī, kūrīa
kūḡīma na kūrīa kuunīku, na ndūme rūhiū rwa njora ruume guoko-inī
ḡwake rūḡwe thī.

23 Nīngahurunja andū a Misiri ndūrīrī-inī, na ndīmaharaganīrie
mabūrūri-inī.

24 Nīngekīra moko ma mūthamaki wa Babuloni hinya, na
ndīmūnengere rūhiū rwakwa rwa njora arūnyiite na guoko, no nīngoina
moko ma Firaūni, nake acaaīre hau mbere yake, o ta mūdū ūḡurarītio
nguraro ya ḡīkuū.

25 Nīngekīra moko ma mūthamaki wa Babuloni hinya, no moko ma
Firaūni nīmakaaga hinya. Hīndī īyo nīmakamenya atī nī nī nī Jehova,
rīrīa ngaanengera mūthamaki wa Babuloni rūhiū rwakwa rwa njora
arūnyiite na guoko, nake arūhiūrie okīrīre būrūri wa Misiri.

26 Nīngahurunja andū a Misiri ndūrīrī-inī, na ndīmaharaganīrie
mabūrūri-inī. Hīndī īyo nīmakamenya atī nī nī nī Jehova.”

31

Mūtarakwa wa Lebanoni

* **30:17** Heliopoli nī rītwa rīa Kīyunani na rīḡītaūrwo nī kuuga itūūra inene rīa ngai ya rīūa.

† **30:18** Nduma rīngī yonanāḡia kūnūhwo, mwanangīko kana ḡīkuū.

1 Na rĩrĩ, mwaka-inĩ wa ikũmi na ũmwe, mũthenya wa mbere wa mweri wa gatatũ, kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩire, ngĩrwo atĩrĩ:

2 “Mũrũ wa mũndũ, arĩria Firaũni mũthamaki wa Misiri na kĩrĩndĩ gĩake, ũmeere atĩrĩ:

”Nũũ ũngĩgerekano nawe ũhoroni ũkonĩ ũnene?

3 Cũrania ũhoroni wa bũrũri wa Ashuri,
ũria hĩndĩ imwe warĩ mũtarakwa wa Lebanoni,
warĩ na honghe thaka, ciahumbĩrĩte mũtitũ ũcio;
waraihĩte na igũrũ,

gacũmbĩrĩ kaguo gakagĩa igũrũ rĩa mathangũ marĩa matumanu.

4 Wakũragio nĩ maaĩ,
ithima iria ndiku nĩciatũmaga ũraihe;
tũrũũ twa ithima icio twathereraga,
tũgathiũrũkĩria gĩtina kĩaguo mĩena yothe,
na tũgathereria maaĩ
mĩtĩ-inĩ yothe ya gĩthaka.

5 Nĩ ũndũ ũcio ũgĩkĩrĩrĩria kũraiha
gũkĩria mĩtĩ yothe ya gĩthaka;
mathĩgĩ maguo makĩongerereka,
na honghe ciaguo ikĩraiha,
igĩtheerema nĩ ũndũ wa maaĩ kũingĩha.

6 Nyoni ciothe cia rĩera-inĩ
igĩaka itara mathĩgĩ-inĩ maguo,
nacio nyamũ ciothe cia gĩthaka
ciaciara gĩra rungu rwa honghe ciaguo;
ndũrĩrĩ ciothe iria nene
ciatũũraga kũruru-inĩ kĩaguo.

7 ũthaka wago warĩ mũkaru,
na mathĩgĩ maguo magatheerema,
nĩgũkorwo mĩri yaguo nĩyatoonyete thĩ tũri-inĩ
kũrĩa kwarĩ na maaĩ maingĩ.

8 Mĩtarakwa irĩa yarĩ mũgũnda wa Ngai
ndĩngĩaiananire naguo,
kana mĩthengera
ĩiganane na mathĩgĩ maguo,
o na kana mĩraraciĩ
ĩgerekano na honghe ciaguo,
gũtiarĩ mũtĩ thĩinĩ wa mũgũnda wa Ngai
ũngĩaiananire naguo gũthakara.

9 Nĩ nĩ ndaũthakarĩtie
na honghe nyingĩ,
o nginya mũtĩ yothe ya Edeni irĩa yarĩ kũu mũgũnda wa Ngai
igĩtuika ya kũũiguĩra ũiru.

10 “ Nĩ ũndũ ũcio Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Kuona atĩ nĩwaraihĩte na igũrũ, na ũkaraihia mũthia wago igũrũ rĩa mathangũ marĩa matumanu, na tondu nĩwetĩagĩra kũraiha kwaguo-rĩ,

11 nĩndaũneanire kũrĩ mwathi wa ndũrĩrĩ, nĩguo aũherithie kũringana na ũria waganu wago watariĩ. Nĩndaũteanirie,

12 naruo rũrĩrĩ rũtarĩ tha o na hanini, rũgakĩria iria ingĩ gũthũka, rũkĩũtema, rũkĩũtiga wagũa. Mathĩgĩ maguo makĩgũa irĩma-igũrũ na mĩkuru-inĩ guothe; nacio honghe ciaguo ikĩgũa ciunĩkangĩire kũu ituamba-inĩ ciothe cia bũrũri. Ndũrĩrĩ ciothe cia thĩ ikĩehera kũruru-inĩ kĩaguo, igĩtigana naguo.

13 Nyoni ciothe cia rñera-inĩ igĩtũũra mũtĩ-inĩ ũcio wagwĩte, nacio nyamũ ciothe cia gĩthaka igĩtũũra kũu hongea-inĩ ciaguo.

14 Nĩ ũndũ ũcio gũtirĩ mũtĩ ingĩ irĩ kũu gũkuhĩ na maaĩ Igaacooka gwĩtĩĩa nĩ ũndũ wa kũraihia na igũrũ, iraihie mĩthia yayo igũrũ rĩa mathangũ marĩa matumanu. Gũtirĩ mũtĩ ingĩ ãnyũite maaĩ wega ũguo ikaaraiha ta guo; yothe yorotereirio gĩkuũ-inĩ, kũndũ kũriku thĩ, kũrĩa andũ arĩa makuuaga matũũrite, o arĩa maikũrũkaga irima.

15 “Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Mũthenya ũrĩa mũtĩ ũcio waikũrũkirio mbĩrĩra-inĩ, nĩndahingire ithima iria ciarĩ ndiku nĩ ũndũ wa kũũcakaĩra; nĩndarũgamirie tũrũũ twakuo, namo maaĩ maingĩ makuo makĩhingĩrĩrio. Nĩ ũndũ waguo ngĩhumba Lebanoni nduma, nayo mũtĩ yothe ya gĩthaka ikĩhooha.

16 Nĩndatũmire ndũrĩrĩ ciinainio nĩ mũrurumo waguo ũkĩgũa rĩrĩa ndaũikũrũkirie mbĩrĩra-inĩ hamwe na arĩa maikũrũkaga kũu irima. Hĩndĩ ãyo mũtĩ yothe ya Edeni, o irĩa mĩega mũno gũkĩra irĩa ingĩ ya Lebanoni, mũtĩ yothe irĩa yanyũithĩtio maaĩ wega, ikĩhoorerio ngoro irĩ thĩ kũu kũriku.

17 Arĩa othe maatũũraga kĩruru-inĩ kĩaguo, arĩa maarĩ ngwatanĩro naguo gatagatĩ-inĩ ka ndũrĩrĩ, o nao nĩmaikũrũkĩtio mbĩrĩra-inĩ hamwe naguo, mageturanĩra na arĩa maanooragwo na rũhiũ rwa njora.

18 “Nĩ mũtĩ ũrĩkũ harĩ mũtĩ ya Edeni ũngĩgerekanio nawe ũhoronĩ ũkonĩ rĩiri na ũnene? No rĩrĩ, o nawe nĩũgaikũrũkio hamwe na mũtĩ ya Edeni nginya kũu thĩ kũriku; ũgaakoma gatagatĩ ka andũ arĩa mataruaga, hamwe na arĩa mooragirwo na rũhiũ rwa njora.

“ ũcio nĩwe Firaũni na kĩrĩndĩ gĩake gĩothe, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.”

32

Gũcakaĩra Firaũni

1 Mwaka-inĩ wa ikũmi na ãrĩrĩ, mũthenya wa mbere wa mweri wa ikũmi na ãrĩrĩ, kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩire, ngũrwo atĩrĩ:

2 “Mũrũ wa mũndũ, ambĩrĩria gũcakaĩra Firaũni, mũthamaki wa Misiri, ũmwĩre atĩrĩ:

“ Wee ũtarĩĩ ta mũrũũthi gatagatĩ-inĩ ka ndũrĩrĩ; ũtarĩĩ o ta nyamũ nene ya iria-inĩ, ũkĩhũũra maaĩ kũu tũrũũ-inĩ twaku, na ũkiunjuga maaĩ na makinya maku-rĩ, ũgekĩra tũrũũ tũu ndooro.

3 “Mwathani Jehova ekuuga ũũ:

“ Nĩngagũikĩria wabu wakwa, ndĩ hamwe na kĩrĩndĩ kĩingĩ, nakio nĩgĩgakũguucũrũria na wabu ũcio wakwa.

4 Nĩngagũikia kũu bũrũri-inĩ, ngũnyugute werũ-inĩ ũtarĩ kĩndũ.

Nĩngatũma nyoni ciothe cia rñera-inĩ ikũũmbĩrĩre, nacio nyamũ ciothe cia gĩthaka ciĩhũũnĩrĩrie nawe.

5 Nĩngaragania nyama ciaku irĩma igũrũ, namo matigari maku ndĩmaiyũrie mĩkuru-inĩ.

6 Nĩngaiyũria thĩ na thakame yaku ãyo iratherera o nginya irĩma-inĩ, nayo mĩkuru ãyũre nyama ciaku.

7 Hĩndĩ irĩa ngaakũhuhũkia-rĩ, nĩngahumbĩra igũrũ,

nacio njata ndīciūkīre nduma;
 nīngahumbīra riūa na itu,
 naguo mweri wage gūcooka kūruta ūtheri wago.

8 Motheri mothe marīa maaraga marī igūrū
 nīngatūma magūtūikīre nduma;
 nīngaiyūria būrūri waku nduma,

ūguo nīguo Mwathani Jehova ekuuga.

9 Nīngathīinia ngoro cia andū aingī,
 rīria ngaakūrehera wanangīku ūrī kūu gatagatī-inī ka ndūrīrī,
 o kūu mabūrūri-inī marīa ūtooī.

10 Nīngatūma ndūrīrī nyingī imakio nīwe,
 nao athamaki a cio mainaine nī ūndū wa gwītīgīra nī ūndū waku,
 rīria ngaamahiūrīria rūhiū rwa njora.

Mūthenya ūria ūkaagūa,
 o mūdū o mūdū nīakainaina
 ategūtīgithīria gwītīgīra nī ūndū wa muoyo wake.

11 “ ‘Nīgūkorwo Mwathani Jehova ekuuga atīrī:
 “ ‘Rūhiū rwa njora rwa mūthamaki wa Babuloni
 nīrūgagūūkīrīra.

12 Nīngatūma kīrīndī gīaku kūrāgwo
 na hiū cia njora cia andū arīa marī hinya,
 o acio a rūrīrī rūtarī tha gūkīra ndūrīrī iria ingī ciothe.

Nīmakahēhenja mwītīlo wa būrūri wa Misiri,
 nakīo kīrīndī gīakuo nīgīkang’auranio.

13 Nīnganiina mahiū mao mothe
 marīa marī ndwere-inī cia maaī maingī,
 marīa matagacooka kunjugwo nī kūgūrū kwa mūdū,
 kana mekīrwo ndooro nī mahūngū ma mahiū.

14 Hīndī iyo nīngatūma maaī makuo mahoorere,
 na ndūme tūrūūī twakuo tūtherere ta maguta,
 ūguo nīguo Mwathani Jehova ekuuga.

15 Rīria ngaatūma būrūri wa Misiri ūkire ihooru,
 na njeherie kīria gīothe kīrī kūu būrūri-inī,
 na hūire arīa othe matūūraga kuo-rī,

hīndī iyo nīmakamenya atī nū nī nī Jehova.’

16 “Macio nīmo macakaya marīa makaamūcakaīra. O nao airītu a
 ndūrīrī magaacakaya o ūguo; ūguo nīguo magaacakaīra būrūri wa Misiri
 na kīrīndī gīakuo, ūguo nīguo Mwathani Jehova ekuuga.”

17 Mwaka-inī wa ikūmi na iīrī, mūthenya wa ikūmi na itano wa mweri
 ūcio, kiugo kīa Jehova nīkīanginyīrīire, ngīrwo atīrī:

18 “Mūrū wa mūdū, girīka nī ūndū wa kīrīndī kīa būrūri wa Misiri, na
 ūkīharūrūkie kūu thī kūrīku, hamwe na airītu a ndūrīrī iria irī hinya, o
 hamwe na arīa maikūrūkagio kūu irīma-inī.

19 Moorie atīrī: ‘Inyuū mūrī ende gūkīra arīa angī? Ikūrūkai mūgakomio
 hamwe na arīa mataruīte.’

20 Nao makaagūa hamwe na arīa maanooragwo na rūhiū rwa njora.
 Rūhiū rwa njora nīrūcomore; rekei akururio arī hamwe na kīrīndī gīake
 gīothe.

21 Kuuma kūu thīinī wa mbīrīra, atongoria arīa marī hinya
 nīmakaaragia ūhoro ūkonīi būrūri wa Misiri na arīa marī ngwatanīro
 naguo, moige atīrī, ‘Nīmaikūrūkītio, na makometio hamwe na arīa
 mataruīte, o hamwe na arīa maanooragwo na rūhiū rwa njora.’

22 “Ashuri arĩ kũu hamwe na mbũtũ ciake ciothe cia ita; arigiicĩrio nĩ mbĩrĩra cia arĩa ake othe maanooragwo, o acio othe moragĩtwo na rũhiũ rwa njora.

23 Mbĩrĩra ciao irĩ irima kũrĩa kũriku, nacio mbũtũ ciake cia ita igũite irigiicĩrie mbĩrĩra yake. Arĩa othe maiyũritie guoya thĩni wa bũrũri wa arĩa marĩ muoyo nĩmoragĩtwo, makooraagwo na rũhiũ rwa njora.

24 “Elamu arĩ o kũu, na kĩrĩndĩ gĩake gĩothe kĩrigiicĩrie mbĩrĩra yake. Othe nĩmoragĩtwo, makooraagwo na rũhiũ rwa njora. Arĩa othe maiyũritie bũrũri wa arĩa marĩ muoyo guoya maaharũrũkirio thĩ kũrĩa kũriku matarĩ aruu. Maikaraga maconokete marĩ hamwe na arĩa maharũrũkĩtio irima.

25 Nĩarĩrwo ũrĩrĩ gatagatĩ-inĩ ka arĩa maanakua, kĩrĩndĩ gĩake kĩrigiicĩrie mbĩrĩra yake. Acio othe ti aruu, na mooragĩrwo na rũhiũ rwa njora. Tondũ nĩo maaguoyohithanagia bũrũri wa arĩa marĩ muoyo, maikaraga maconokete marĩ hamwe na arĩa maharũrũkĩtio irima; magakomio hamwe na arĩa maanooragwo.

26 “Mesheki na Tubali marĩ kũu, nacio irĩndĩ ciao ciothe irigiicĩrie mbĩrĩra ciao. Acio othe matiruĩte, na mooragĩrwo na rũhiũ rwa njora tondũ nĩmaiyrũritie bũrũri wa arĩa marĩ muoyo guoya.

27 Githĩ matikomete hamwe na njamba iria ingĩ cia ita iria itaruĩte iria ikuĩte, iria ciaharũrũkirio mbĩrĩra-inĩ hamwe na matharaita ma cio, o icio hiũ ciacio cia njora ciakomeirio mĩtwe yacio? Iherithia rĩa mehĩa mao rĩacookereire mahĩndĩ mao, o na akorwo kũguoyohithania kwa njamba icio cia ita nĩ kwaiyrũrite bũrũri wa arĩa marĩ muoyo.

28 “O nawe Firaũni-rĩ, nĩũkoinangwo na ũkomio gatagatĩ-inĩ ka arĩa mataruĩte, o hamwe na arĩa maanooragwo na rũhiũ rwa njora.

29 “Edomu arĩ kũu, hamwe na athamaki ake, na anene ake othe; o na maarĩ na hinya-rĩ, makometio hamwe na arĩa maanooragwo na rũhiũ rwa njora. Makomete hamwe na arĩa mataruĩte, o hamwe na arĩa maharũrũkagio irima.

30 “Anene othe a gathigathini, na andũ othe a Sidoni marĩ kũu; maaharũrũkirio hamwe na arĩa maanooragwo maconokete, o na kwarĩ na kũguoyohania kwarehetwo nĩ ũhoti wao. Makometio matarĩ aruu, marĩ hamwe na arĩa maanooragwo na rũhiũ rwa njora, na maikaraga maconokete marĩ hamwe na arĩa maharũrũkagio irima.

31 “Firaũni, we hamwe na mbũtũ yake yothe ya ita rĩake, nĩakameyonera, nake ahoorerio ngoro nĩ ũndũ wa kĩrĩndĩ gĩake gĩothe kĩrĩa kĩaanooragwo na rũhiũ rwa njora, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.

32 O na gũtuĩka nĩ nĩ ndatũmire aiyũrie guoya bũrũri-inĩ wa arĩa marĩ muoyo-rĩ, Firaũni hamwe na kĩrĩndĩ gĩake gĩothe nĩmagakomio hamwe na arĩa matarĩ aruu, hamwe na arĩa maanooragwo na rũhiũ rwa njora, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.”

33

Ezekieli Mũrangĩri

1 Ningĩ kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩre, ngĩrwo atĩrĩ:

2 “Mũrũ wa mũndũ, arĩria andũ anyu, ũmeere atĩrĩ: ‘Hĩndĩ irĩa ngaarehitha rũhiũ rwa njora rũũkĩrĩre bũrũri, nao andũ a bũrũri ũcio methuurĩre mũndũ ũmwe wao mamũtue mũrangĩri wao,

3 nake one rũhiũ rwa njora rũgĩũka gũũkĩrĩra bũrũri ũcio, nake ahuhe karumbeta nĩgeetha amenyithie andũ mehũũge-rĩ,

4 hĩndĩ Ƴyo mũndũ wothe ũrĩa ũkaigua karumbeta kau no aage kwĩhũga, naruo rūhiũ rūu rwa njora rūũke rūmũũrage-rĩ, nĩagacookererwo nĩ thakame yake mwene.

5 Kuona atĩ nĩaguire mũgambo wa karumbeta na akĩaga kwĩhũga-rĩ, nĩagacookererwo nĩ thakame yake mwene. Korwo nĩehũũgĩre-rĩ, nĩangĩehonokirie we mwene.

6 No rĩrĩ, mũrangĩri ũcio angĩona rūhiũ rūu rwa njora rūgĩũka, na aage kũhuha karumbeta nĩgeetha andũ mehũũge, naruo rūhiũ rūu rwa njora rūũke rūũrage ũmwe wao, mũndũ ũcio agaakua tondũ wa wĩhia wake, no nĩ-rĩ, nĩngooria mũrangĩri ũcio thakame ya mũndũ ũcio.'

7 "Mũrũ wa mũndũ, nĩngũtuĩte mũrangĩri wa andũ a nyũmba ya Isiraeli; nĩ ũndũ ũcio, igua kiugo kĩrĩa ngwaria na ũmahe ũhoru kuuma harĩ nĩ atĩ mehũũge.

8 Hĩndĩ Ƴrĩa ndeera mũndũ mwaganu atĩrĩ, 'Wee mũndũ ũyũ mwaganu, ti-itherũ nĩũgũkua,' nawe wage kũmũringĩrĩria atigane na mũthiire Ƴyo yake-rĩ, mũndũ ũcio mwaganu nĩagaakua tondũ wa wĩhia wake, no wee nĩwe ngooria thakame yake.

9 No rĩrĩ, ũngĩra mũndũ ũcio mwaganu ehũũge atigane na mũthiire Ƴyo yake, nake aage gwĩka ũguo-rĩ, nĩagaakua nĩ ũndũ wa wĩhia wake, no wee nĩũkahonokia muoyo waku.

10 "Mũrũ wa mũndũ, Ƴra andũ a nyũmba ya Isiraeli atĩrĩ, 'Inyuũ mũroiga atĩrĩ: "Maħitia na mehia maitũ nĩmatũritũhiire, na ithuũ tũkahwererekera nĩ ũndũ wamo. Twakĩhota atĩa gũtũura muoyo?"'

11 Meere ũũ, 'Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ: Ti-itherũ o ta ũrĩa nĩ ndũũraga muoyo-rĩ, ndikenagio nĩ gĩkuũ kĩa andũ arĩa aaganu, no nĩ kaba magarũũke matigane na mũthiire Ƴyo yao, nĩguo matũũre muoyo. Garũrũkai! Garũrũkai, mũtigane na mũthiire Ƴyo yanyu mũũru! Mũgũũgũka nĩki, inyuũ andũ a nyũmba ya Isiraeli?'

12 "Nĩ ũndũ ũcio, wee mũrũ wa mũndũ, Ƴra andũ anyu atĩrĩ, 'Ũthingu wa mũndũ ũrĩa mũthingu ndũkamũhonokia rĩrĩa akaaga gwathĩka, naguo waganu wa mũndũ ũrĩa mwaganu-rĩ, ndũgatũma agwe rĩrĩa akaagarũrũka atigane naguo. Mũndũ ũrĩa mũthingu angũhia-rĩ, ndagetũkĩrio atũũre muoyo nĩ ũndũ wa ũthingu ũria ararĩ naguo.'

13 Ingĩra mũndũ ũrĩa mũthingu atĩ ti-itherũ nĩegũtũũra muoyo, no hĩndĩ Ƴyo we mwene ehie ehokete ũthingu ũcio wake, gũtirĩ gũiko kĩa ũthingu o na kĩmwe kĩa iria aneeka gĩkaaririkanwo; agaakua nĩ ũndũ wa ũũru ũcio ekĩte.

14 Ningĩ ingĩra mũndũ ũrĩa mwaganu atĩrĩ, 'Ti-itherũ nĩũgũkua,' nowe agarũrũke atigane na mehia make, eke maũndũ marĩa marĩ ma kĩhoo to na magĩĩre,

15 angĩcokia kĩrĩa ooete gĩa kũrũgamĩrĩra thĩirĩ, na acookie kĩrĩa aiyĩte, na arũmagĩĩre irĩa cia watho wa kũrũmĩrĩrwo iria iheanaga muoyo, na ndageke ũndũ mũũru-rĩ, ti-itherũ nĩagatũũra muoyo; ndagakua.

16 Gũtirĩ rĩhĩa o na rĩmwe ekĩte rĩgaacooka kũririkanwo nĩguo orio. Nĩekĩte maũndũ marĩa marĩ ma kĩhoo to na magĩĩre; ti-itherũ nĩagatũũra muoyo.

17 "No andũ anyu moigaga atĩrĩ, 'Njĩra ya Mwathani ti ya kĩhoo to.' No nĩ njĩra yao Ƴtarĩ ya kĩhoo to.

18 Mũndũ mũthingu angĩtigana na ũthingu wake eeke maũndũ moorurĩ, nĩagaakua nĩ ũndũ wamo.

19 Nake mũndũ mwaganu angĩgarũrũka atigane na waganu wake, eeke maũndũ marĩa marĩ ma kĩhoo to na magĩĩre-rĩ, nĩagatũũra muoyo nĩ ũndũ wa gwĩka ũguo.

²⁰ No rĩrĩ, inyuĩ andũ a nyũmba ya Isiraeli, mugaga atĩrĩ, ‘Njĩra ya Mwathani ti ya kĩhooto.’ No rĩrĩ, nĩĩ ngaatuĩra o mũndũ wanyu ciira kũringana na mĩthĩire yake we mwene.”

Gũtaarĩria gwa Kũgũa kwa Jerusalemu

²¹ Mwaka-inĩ wa ikũmi na ĩrĩ kuuma watthaamio, mũthenya wa ĩtano wa mweri wa ikũmi-rĩ, mũndũ worĩte kuuma Jerusalemu agĩũka kũrĩ nĩĩ, akĩnjĩra atĩrĩ, “Itũũra rĩrĩa inene nĩrĩgwĩte!”

²² Na rĩrĩ, hwaĩ-wa-ira, mũndũ ũcio ataanakinya, guoko kwa Jehova kwarĩ igũrũ riakwa, nake akĩhingũra kanua gakwa, mũndũ ũcio atanooka kũrĩ nĩĩ rũciinĩ. Nĩ ũndũ ũcio ngĩtumũrwo kanua, na ndiacookire gũkira.

²³ Ningĩ kiugo kĩa Jehova gĩkĩnginyĩrĩra, ngĩrwo atĩrĩ:

²⁴ “Mũrũ wa mũndũ, andũ acio matũũraga kũu kwanangĩku bũrũri-inĩ wa Isiraeli maroiga atĩrĩ, ‘Iburahĩmu aarĩ o mũndũ ũmwe, no nĩegwatĩire bũrũri ũyũ. No ithuĩ tũrĩ aingĩ; ti-itherũ bũrũri ũyũ nĩ ithuĩ tũheetwo ũtuĩke igai riitũ.’

²⁵ Nĩ ũndũ ũcio meere atĩrĩ, ‘Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Kuona atĩ inyuĩ mũrũĩaga nyama irĩ o na thakame, na mũkainamĩrĩra mĩhianano yanyu, na mũgaitithia thakame-rĩ, inyuĩ no mũkĩngwatĩre bũrũri ũyũ ũtuĩke wanyu?’

²⁶ Inyuĩ mwĩhokaga rũhiũ rwanyu rwa njora, na mũgeeka maũndũ marĩ magigi, na o mũndũ wanyu agathaahia mũtumia wa mũndũ ũria ũngĩ. Inyuĩ no mũkĩngwatĩre bũrũri ũyũ ũtuĩke wanyu?’

²⁷ “Meere atĩrĩ: ‘Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Ti-itherũ o ta ũria nĩ ndũũraga muoyo, acio matigaire kũu kwanangĩku makaaniinwo na rũhiũ rwa njora, nao arĩa marĩ mĩgũnda-inĩ ngaamaneana kũrĩ nyamũ cia gĩthaka imatambuurance, nao arĩa marĩ ciĩhitho-inĩ nũmu na ngurunga-inĩ makoorage nĩ mũthiro.

²⁸ Ningatũma bũrũri ũcio wanangĩke ũkire ihooru, naguo hinya ũria wĩtũagĩra nĩũgaathira, na irĩma icio cia Isiraeli nĩngakirio ihooru, kwage mũndũ ũngĩtuikanĩria kuo.

²⁹ Hĩndĩ ĩyo nĩmakamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova, rĩrĩa ngaananga bũrũri ũcio ũkire ihooru, nĩ ũndũ wa maũndũ marĩa mothe marĩ magigi maneka.’

³⁰ “No wee mũrũ wa mũndũ-rĩ, andũ anyu maraaranĩria ũhoro waku marĩ thingo-inĩ, na mĩrango-inĩ ya nyũmba, makeerana atĩrĩ, ‘Ūkaai mũigwe ndũmĩrĩri ĩria yũkĩte kuuma kũrĩ Jehova.’

³¹ Andũ akwa mokaga kũrĩ we, o ta ũria mamenyerete gwĩka, na magaikara thĩ mbere yaku mathikĩrĩrie ciugo ciaku, no rĩrĩ, matiikaga ũria ciugite. Merutagĩra na tũnua twao, no ngoro ciao ikorokagĩra uumithio ũtarĩ wa kĩhooto.

³² Ti-itherũ harĩ o-rĩ, wee ũtuĩkĩte o ta mũndũ ũria ũinaga nyĩmbo cia wendo arĩ na mũgambo mwega, na akahũũra kĩnanda wega, nĩgũkorwo nĩmaiguaga ciugo ciaku no matiikaga ũria ciugite.

³³ “Hĩndĩ ĩria maũndũ macio mothe makaahinga, na ti-itherũ nĩmakahinga, hĩndĩ ĩyo nĩmakamenya atĩ thĩinĩ wao nĩ kwarĩ na mũnabii.”

34

Arũthi na Ng'ondũ

¹ Kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩire, ngĩrwo atĩrĩ:

² “Mũrũ wa mũndũ, ratha ũhoro wa gũũkĩrĩra arũthi a Isiraeli; ratha ũhoro, ũmeere atĩrĩ: ‘Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Kaĩ arũthi a Isiraeli,

o acio meriithagia o ene, marĩ na haaro-ĩ! Githĩ arĩithi ti a kũriithagia rũũru?

³ Inyuĩ mũriĩaga ng'ondũ iria noru, na mũkehumba nguo cia guoya wacio, na mũgathĩnja iria njega, no mũtirĩithagia rũũru rũu.

⁴ Inyuĩ mũtikĩrĩte iria hinyaru hinya, kana mũkahonia iria ndwaru, o na kana mũkooaha iria ndiihie. Mũtihũndũrĩte iria itururĩte, kana mũgacaria iria ciũrĩte. Mũciathĩte na hinya, o na mũtarĩ na tha.

⁵ Nĩ ũndũ ũcio ciahurunjũkire tondu itiarĩ na mũriithi, na rĩrĩa ciahurunjũkire ĩgĩtuĩka irio cia nyamũ ciothe cia gĩthaka.

⁶ Ng'ondũ ciakwa ciorũũrire kũu irĩma-inĩ guothe o na tũrĩma-igũrũ. Ciahurunjirwo thĩ yothe, na gũtirĩ mũndũ worĩrĩrie kũrĩa irĩ, kana agĩcicaria.

⁷ “ Nĩ ũndũ ũcio, inyuĩ arĩithi-rĩ, iguai kiugo kĩa Jehova:

⁸ Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ: Ti-itherũ o ta ũria nĩ ndũũraga muoyo, tondu rũũru rwakwa nĩ rwagĩte mũriithi, na nĩrũtahitwo rũgatuĩka irio cia nyamũ ciothe cia gĩthaka, na ningĩ tondu arĩithi akwa matiigana gũcacia rũũru rwakwa, no nĩo ene meemenyereire handũ ha kũmenyerera rũũru rwakwa-rĩ,

⁹ nĩ ũndũ ũcio, inyuĩ arĩithi, iguai kiugo kĩa Jehova:

¹⁰ Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Ningũũkĩrĩra arĩithi acio, na nĩo ngooria rũũru rwakwa. Ningameheria matige kũriithia rũũru rũu, nĩguo arĩithi acio matigacooke kũrĩa ng'ondũ. Ningateithũra rũũru rwakwa kuuma tĩnua-inĩ twao, nĩguo rũtigatuĩke irio cia kũrĩio nĩo.

¹¹ “ Nĩgũkorwo Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ: Nĩ mwene, nĩ nĩ ngaacaria ng'ondũ ciakwa ndĩcirĩithagie.

¹² O ta ũria mũriithi amenyagĩrĩra rũũru rwake rũrĩa rũhurunjũkĩte rĩrĩa arĩ hamwe naruo-rĩ, ũguo nĩguo o na nĩ ngaamenyagĩrĩra ng'ondũ ciakwa. Ningaciteithũra ndĩcirute kũrĩa guothe ciahurunjirwo mũthenya ũria kwarĩ matu na nduma.

¹³ Ningaciruta ndũrĩrĩ-inĩ, na ndĩcicookanĩrĩrie kuuma mabũrĩrĩ-inĩ, na ndĩcirehe bũrũri ũria ũri wacio kũembe. Ningacirĩithagia kũu irĩma-inĩ cia bũrũri wa Isiraeli, na tũmĩkuru-inĩ, o na kũu bũrũri-inĩ ũcio kũrĩa gũtũragwo nĩ andũ.

¹⁴ Ningacirĩithagia kũrĩa kũrĩ na ũriithio mwega, na irĩma-inĩ cia bũrũri wa Isiraeli nĩkũo gũgaatuĩka bũrũri wacio wa ũriithio. Kũu nĩkũo ikaarahaga, bũrũri ũrĩ ũriithio mwega, na irĩĩage ũriithio-inĩ mũnoru, kũu irĩma-inĩ cia bũrũri wa Isiraeli.

¹⁵ Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ, Nĩ mwene nĩ nĩ ngerĩithagĩria ng'ondũ ciakwa, na ndũme ciarahage kũu.

¹⁶ Ningacaria iria ciũrĩte, na njookie iria itururĩte. Ningooaha iria ndiihie nacio iria hinyaru ndĩciũkĩre hinya, no iria noru na iria irĩ na hinya-rĩ, nĩkũniina ngaaciniina. Ningarĩithagia rũũru rũu na kĩhooito.

¹⁷ “ Mwathani Jehova ekuuga ũũ: “Ha ũhoru wanyu inyuĩ rũũru rwakwa-rĩ, ningatuithania ciira gatagatĩ ka ng'ondũ imwe na irĩa ĩngĩ, na gatagatĩ ka ndũrũme na thenge.

¹⁸ Anga ti ũndũ mũiganu harĩ inyuĩ kũrĩa kũu ũriithio-inĩ ũcio mwega? Ningĩ no nginya mũrangĩrĩrie ũriithio ũcio ũngĩ wanyu na makinya? Anga ti ũndũ mũiganu harĩ inyuĩ kũnyua maaĩ makembu? No nginya mũcooke munjuge maaĩ macio mangĩ na makinya manyu?

¹⁹ No nginya rũũru rwakwa rũrĩĩage kĩrĩa mũrangĩrĩrie, na rũnyuuage kĩrĩa munjũgite na makinya manyu?”

²⁰ “ Nĩ ũndũ ũcio, Mwathani Jehova ekũmeera ũũ: Atĩrĩrĩ, nĩ mwene nĩ nĩ ngaatuithania ciira gatagatĩ ka ng'ondũ iria noru na iria hĩnju.

²¹ Tondū mūcithinīkanagia na rwere, o na kīande, nacio ng'onde iria itarī na hinya mūgacitiindīka na hīa cianyu o nginya mūgaciingata,

²² nīngahonokia rūuru rwakwa, naruo rūtigaacooka gūtahwo rīngī. Nīngatuthania ciira gatagatī ka ng'onde imwe na irīa īngī.

²³ Nīngaciarahūrīra mūrūithi ūmwe, nake nī Daudi ndungata yakwa, na nīwe ūgaacirīithagia; agaacirīithagia na atuīke mūrūithi wacio.

²⁴ Nīi Jehova nī nīi ngaatuīka Ngai wacio, nake Daudi ndungata yakwa nīngatuīka mūthamaki gatagatī-inī ga cio. Nīi Jehova nī nīi njarītie ūhoru ūcio.

²⁵ “ Nīngathondeka kīrīkanīro gīa thayū nacio, nacio nyamū cia gīthaka ndicieherie kūu būrūri-inī ūcio, nīgeetha itūure werū-inī na ikomage mītitū-inī irī na thayū.

²⁶ Nīngacirathima na ndaathime kūrīa gūthiūrūkiirie kīrīma gīakwa. Nīngoiragia mbura hīndī ya kīmera yakinya; nīgūkaagia mbura ya kīrathimo.

²⁷ Mīti ya mūgūnda nīngaciaraga maciaro mayo, nayo mīgūnda īgīe na magetha mayo; andū nao nīmagaikaraga na thayū thīinī wa būrūri wao. Nīmakamenya atī nīi nīi Jehova, rīrīa ngoinanga mīti ya macooki kuuma ngingo-inī ciao, na ndimateithūre kuuma moko-inī ma arīa maamatuire ngombo.

²⁸ Matigacooka gūtahwo nī ndūrīrī, kana kūrīo nī nyamū cia gīthaka. Magaatūuraga na thayū, na gūtīrī mūdū ūkaamamakagia.

²⁹ Nīngamahe būrūri ūikaine nī ūndū wa kūgīa magetha, nao matigacooka kūhūuta marī kūu būrūri-inī ūcio kana maconorithio nī ndūrīrī icio.

³⁰ Nao nīmakamenya atī nīi, Jehova Ngai wao, ndī hamwe nao, na atī nīo andū akwa, o andū a nyūmba ya Isiraēli, ūguo nīguo Mwathani Jehova ekuuga.

³¹ Inyuī ng'onde ciakwa, o inyuī ng'onde cia rūuru rwakwa-rī, inyuī mūrī andū, na nīi ndī Ngai wanyu, ūguo nīguo Mwathani Jehova ekuuga.’”

35

Ūrathi wa Gūūkīrīra Edomu

¹ Nīngī kiugo kīa Jehova nīkīanginyīrīre, ngūrwo atīrī:

² “Mūrū wa mūdū, erekeria ūthiū waku Kīrīma gīa Seiru: kīrathīre ūhoru wa gūgūkīrīra,

³ ūkīire atīrī: ‘Mwathani Jehova ekuuga ūū: Wee Kīrīma gīa Seiru, nīngūgūūkīrīra, na ngūtambūrūkiirie guoko gwakwa nginya ndūme wanangīke ūkire ihooru.

⁴ Nīngatūma matūūra maku manangwo nawe nīūgaakira ihooru. Hīndī īyo nīūkamenya atī nīi nīi Jehova.

⁵ “ Tondū wee-rī, kuuma o matukū ma tene nīūtūūrītie muku na andū a Isiraēli na ūkīmaneana mooragwo na rūhiū rwa njora, rīrīa maarī na mūtino, o hīndī irīa iherithia rīao rīehīrīre,

⁶ nī ūndū ūcio, Mwathani Jehova oigīte atīrī, ti-itherū o ta ūrīa nīi ndūuraga muoyo-rī, nīngakūneana ūitwo thakame, nayo nīngathingatana nawe. Kuona atī ndwamenire ūiti wa thakame-rī, ūiti wa thakame nīūgaathingatana nawe.

⁷ Nakīo Kīrīma gīa Seiru nīngatūma kīanangwo gīkire ihooru, na nījrage arīa othe mokaga kuo na makoimagara.

⁸ Nĩngaiyũria irĩma ciaku na arĩa moragĩtwo; arĩa moragĩtwo na rūhiũ rwa njora makaagũa tũrĩma-inĩ twaku, na ituamba-inĩ ciaku, o na mĩkuru-inĩ yaku yothe.

⁹ Nĩngatũma ũtũũre ũkirĩte ihooru nginya tene, namo matũũra maku matigatũurwo. Hĩndĩ ũyo nĩũkamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova.

¹⁰ “Tondũ ugĩte atĩrĩ, “Ndũrĩrĩ ici cieri na mabũrũri maya nĩigatuĩka ciitũ, na tũciũgwatĩre,” o na gwatuĩka atĩ nĩ Jehova ndaari kuo,

¹¹ nĩ ũndũ ũcio, Mwathani Jehova oigĩte atĩrĩ, ti-itherũ o ta ũrĩa nĩ ndũũraga muoyo-rĩ, nĩngagwĩka maũndũ maringaine na marakara maku na ũiru waku, iria wonanirie ũrĩ na rũmena harĩo, na nĩngatũma menyeke gatagati-inĩ kao hĩndĩ irĩa ngaamũtuĩra ciira.

¹² Hĩndĩ ũyo nĩũkamenya atĩ nĩ Jehova nĩnjiguĩte maũndũ mothe ma kĩnyararo marĩa warĩtie ma gũũkĩrĩra irĩma cia bũrũri wa Isiraeli. Woigire atĩrĩ, “Nĩcianangĩtwo na ikaneanwo kũrĩ ithuĩ tũcitambuure.”

¹³ Nĩmwerahire na mũkĩaria maũndũ ma kũnjũkĩrĩra mũtekwĩgĩrĩrĩria na nĩ ngũgua maũndũ macio.

¹⁴ Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Rĩrĩa thĩ yothe ĩgaakorwo ĩgĩcanjamũka, nĩngatũma ũkire ihooru.

¹⁵ Tondũ nĩwakenire rĩrĩa igai rĩa andũ a nyũmba ya Isiraeli rĩanangirwo rĩgĩkĩra ihooru-rĩ, ũguo noguo ngagwĩka o nawe. Wee Kĩrĩma gĩa Seiru, nĩũgĩkĩro ihooru, wee mwene o na bũrũri wa Edomu wothe. Hĩndĩ ũyo nĩmakamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova.’”

36

Ūrathi Ūkonĩ Irĩma cia Isiraeli

¹ “Atĩrĩrĩ, wee mũrũ wa mũndũ, ratha ũhoro ũkonĩ irĩma cia Isiraeli, ũciĩre atĩrĩ, ‘Inyuĩ irĩma cia Isiraeli, iguai kiugo kĩa Jehova.

² Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Thũ nĩyaaririe ũhoro waku, ĩkiuga atĩrĩ, “Aha! Kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru gwa tene nĩgũtuĩkĩte gwitũ gwa kwĩgwatĩra.”’

³ Nĩ ũndũ ũcio ratha ũhoro uuge atĩrĩ, ‘Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Kuona atĩ nĩmakwanangire na magĩkũguĩma na mĩena yothe nĩguo wĩgwatĩrwo nĩ ndũrĩrĩ icio ingĩ ũtuĩke kindũ kimene na gĩa gũcambio nĩ andũ-rĩ,

⁴ nĩ ũndũ ũcio inyuĩ irĩma cia Isiraeli, iguai kiugo kĩa Mwathani Jehova: Mwathani Jehova ekwĩra irĩma na tũrĩma, na mĩkuru na ituamba, na kũndũ kũrĩa kwanangĩtwo gũgĩkĩra ihooru, na matũũra marĩa mathaamĩtwo, na matũũra marĩa matahĩtwo indo na makanyararwo nĩ ndũrĩrĩ icio ingĩ iria imũthiũrũrũkĩrie atĩrĩ,

⁵ Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Nĩnjarĩtie ũhoro wa gũũkĩrĩra ndũrĩrĩ icio ingĩ ndĩ na kĩyo kĩnene gĩakanĩte ta mwaki, na ngaaria ũhoro wa gũũkĩrĩra bũrũri wa Edomu wothe, nĩgũkorwo nĩmegwatĩire bũrũri wakwa ũtuĩke wao, makĩngenagĩrĩra na marĩ na rũmena ngoro-inĩ ciao, nĩguo matunyane ũrĩithio waku.’

⁶ Nĩ ũndũ ũcio ratha ũhoro ũkonĩ bũrũri wa Isiraeli, na wĩre irĩma na tũrĩma, na mĩkuru na ituamba, atĩrĩ: ‘Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Ngwaria ndĩ na mang’ũrĩ marĩ na ũiru tondũ nĩũnyararĩtwo nĩ ndũrĩrĩ icio.

⁷ Nĩ ũndũ ũcio Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Ndehĩta njoete guoko na ĩgũrũ ndoiga atĩ ndũrĩrĩ icio imũthiũrũrũkĩrie o nacio nĩkanyararwo.

8 “No rĩrĩ, inyuĩ irĩma cia Isiraeli nĩmũkaruta hongwe, na mũciarĩre andũ akwa a Isiraeli maciaro,* nĩgũkorwo marĩ hakuĩ kũinũka.

9 Nĩndĩrarũmbũiya ũhoro wanyu na nĩngũmũkinyĩria wega wakwa; nĩmũgacimbwo na mũhaandwo,

10 na nĩngamũingĩhĩria andũ, o acio a nyũmba ya Isiraeli yothe. Matũũra nĩmagatũũrwo, nakuo kũria kwanange nĩgũgacookererio.

11 Nĩngamũingĩhĩria andũ na mahiũ, nao nĩmagaciarana na maingĩhe. Nĩngatũma mũtũũrwo nĩ andũ ta ũria mwatũũritwo mbere, na ndũme mũgaacĩre gũkĩra mbere. Hĩndĩ iyo nĩmũkamenya atĩ nĩ nĩ Jehova.

12 Nĩngatũma andũ, o acio andũ akwa a Isiraeli magere igũrũ riaku. Nĩmakamwĩgatũra, na inyuĩ nĩmũgatuĩka igai rĩao; mũtigacooka kũmatunya ciana ciao ringĩ.

13 “Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Tondũ andũ maramwĩra atĩrĩ, “Inyuĩ mũniinũkagia andũ, na mũgatunya rũrĩrĩ rwanyu ciana ciaruo,”

14 nĩ ũndũ ũcio mũtigacooka kũniina andũ, kana gũtũma rũrĩrĩ rwanyu rwage ciana, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.

15 Ndigacooka gũtũma mũigwe kĩnyũrũri kĩa ndũrĩrĩ, o na kana mũcooke kũnyararwo nĩ kĩrĩndĩ, kana ndũme rũrĩrĩ rwanyu rũgwe, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.”

16 Nĩngĩ kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩire, ngũrwo atĩrĩ:

17 “Mũrũ wa mũndũ, hĩndĩ irĩa andũ a Isiraeli maatũũraga bũrũri wao kũmbe-rĩ, nĩmaũthaahirie na mũtugo yao na ciĩko ciao. Mũtugo yao yatarĩ ta thaahu wa mũndũ-wa-nja wa o mweri maitho-inĩ makwa.

18 Nĩ ũndũ ũcio nĩdamaitĩrĩire mang’ũri makwa, tondũ nĩmaitithĩie thakame kũ bũrũri ũcio na tondũ nĩmaũthaahĩie na mĩhianano yao.

19 Nĩndamahurunjire ndũrĩrĩ-inĩ, na makĩharaganĩrio mabũrũri-inĩ; ndamatũrĩire ciira kũringana na mũtugo yao na ciĩko ciao.

20 Na kũria guothe maathĩie ndũrĩrĩ-inĩ nĩmathaahirie rĩitwa riakwa itheru, nĩgũkorwo kweragwo atĩrĩ igũrũ rĩao, ‘Aya nĩ andũ a Jehova, no no nginya maangĩeherie bũrũri wake.’

21 Nĩndarũmbũyagia ũhoro wa rĩitwa riakwa itheru, rĩria riathaahirio nĩ nyũmba ya Isiraeli ndũrĩrĩ-inĩ kũria maathĩie.

22 “Nĩ ũndũ ũcio ĩra andũ a nyũmba ya Isiraeli atĩrĩ, ‘Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Ndigwĩka maũndũ macio nĩ ũndũ wanyu, inyuĩ andũ a nyũmba ya Isiraeli, no ngũmeeka nĩ ũndũ wa rĩitwa riakwa itheru, rĩria mũthaahĩie ndũrĩrĩ-inĩ kũria mũthĩie.

23 Nĩngonania ũtheru wa rĩitwa riakwa inene, rĩria rĩthaahĩtio ndũrĩrĩ-inĩ icio, rĩitwa rĩu inyuĩ mũthaahĩtie gatagati-inĩ ga cio. Hĩndĩ iyo ndũrĩrĩ icio nĩkamenya atĩ nĩ nĩ Jehova, hĩndĩ irĩa ngeyonia atĩ ndĩ mũtheru maitho-inĩ mao kũhĩtũkĩra harĩ inyuĩ, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.

24 “Nĩgũkorwo nĩngamũruta ndũrĩrĩ-inĩ icio; nĩngamũcookanĩrĩria kuuma mabũrũri macio mothe, na ndĩmũcookie bũrũri wanyu kũmbe.

25 Nĩngamũminjaminĩria maaĩ matheru, na inyuĩ nĩmũgathera; nĩ nĩ ngaamũtheria mũthirwo nĩ thaahu wanyu wothe, na ndĩmũtherie kuuma kũrĩ mĩhianano yanyu yothe.

26 Nĩngamũhe ngoro njerũ, na njĩkĩre roho mwerũ thĩnĩ wanyu; nĩngamwehereria ngoro yanyu ya ihĩga, ndĩmũhe ngoro ya nyama.

* 36:8 Ūyũ warĩ ũndũ wa kuonania maciaro maingĩ (17:8, 23), o hamwe na ũtugi wa Ngai.

²⁷ Na nĩngekĩra Roho wakwa thĩinĩ wanyu, na ndũme mũrũmagĩrĩre watho wakwa wa kũrũmĩrĩwo, na mũmenyagĩrĩre kũrũmia mawatho makwa.

²⁸ Mũgaatũũra thĩinĩ wa bũrũri ũrĩa ndaaheire maithe manyu ma tene; nĩmũgatuĩka andũ akwa, na nĩ ndũike Ngai wanyu.

²⁹ Nĩngamũhonokia kuuma thaahu-inĩ wanyu wothe. Nĩngoiga kũgĩe ngano, na ndũme ĩngĩthe, na ndĩkamũrehithĩria ng'aragu.

³⁰ Nĩngaingĩhia maciaro ma mĩtĩ na maciaro ma mũgũnda, nĩgeetha mũtikanacooke kũnyararwo mũrĩ thĩinĩ wa ndũrĩrĩ tondu wa ng'aragu.

³¹ Hĩndĩ ĩyo nĩmũkaririkana mĩthĩire yanyu mĩũru na cĩko cia waganu, na nĩmũgethũũra inyuĩ ene nĩ ũndũ wa mehia manyu na mĩtugo yanyu irĩ magigi.

³² Nĩngwenda mũmenye atĩ ndireeka ũndũ ũyũ nĩ ũndũ wanyu, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga. Iguai thoni, na mũnyararithio nĩ ũndũ wa mĩtugo yanyu, inyuĩ andũ a nyũmba ya Isiraeli!

³³ “Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Mũthenya ũrĩa ngaamũtheria mũthirwo nĩ mehia manyu mothe-rĩ, nĩngatũma matũũra manyu ma-cooke gũtũũrwo, na kũrĩa kwanangĩku nĩgũgacookererio.

³⁴ Bũrũri ũrĩa ũkirĩte ihooru nĩũkarĩmwo handũ ha gũikaraga ũkirĩte ihooru maitho-inĩ ma arĩa othe mahĩtũkagĩra kuo.

³⁵ Nao nĩmakoiiga atĩrĩ, “Bũrũri ũyũ watũũrĩte ũrĩ mũteanĩrie rĩu ũtuĩkite o ta mũgũnda wa Edenĩ; matũũra manene marĩa maanangĩtwo, na magakirio ihooru, na makaniinwo-rĩ, rĩu nĩmairigĩre na magatũũrwo.”

³⁶ Hĩndĩ ĩyo ndũrĩrĩ iria imũthiũrũrũkĩrie, iria igaatigara, nĩikamenya atĩ nĩ Jehova nĩ nĩ njookereirie kũrĩa kwanangĩtwo, na ngahaanda rĩngĩ kũrĩa gwakirĩtio ihooru. Nĩ Jehova nĩ nĩ njarĩtie, na nĩ nĩ ngeeka ũguo.’

³⁷ “Mwathani Jehova ekuuga ũũ: O rĩngĩ nĩngetikĩra kũigua ithaithana rĩa andũ a nyũmba ya Isiraeli na ndĩmekĩre ũũ: Nĩngatũma andũ ao maingĩthe o ta rũũru rwa ng'ondũ,

³⁸ maingĩthe o ta ndũũru cia kũrutwo magongona kũu Jerusalemu hĩndĩ ya ciathĩ iria nyamũre. ũguo nĩguo matũũra macio manene manangĩtwo makaiyũrio ndũũru cia andũ. Hĩndĩ ĩyo nĩmakamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova.”

37

Gĩtuamba kĩa Mahĩndĩ Momũ

¹ Na rĩrĩ, guoko kwa Jehova nĩ kwagũire igũrũ rĩakwa, ngĩoywo nĩ Roho wa Jehova akĩndwara handũ gĩtuamba-inĩ gatagatĩ; nakĩo kĩaĩyũrĩte mahĩndĩ.

² Nake akĩndongoria akĩnjeeria kũu maarĩ, na ngĩona mahĩndĩ maingĩ mũno maaraganĩte kũu gĩtuamba-inĩ kũu, na mahĩndĩ macio maarĩ momũ mũno.

³ Nake akĩnjũũria atĩrĩ, “Mũrũ wa mũndũ, mahĩndĩ maya-rĩ, no macooke muoyo?”

Na nĩ ngĩmũcookeria atĩrĩ, “Mwathani Jehova, wee nowe wiki ũũ.”

⁴ Nĩngĩ agĩcooka akĩnjũira atĩrĩ, “Rathĩra mahĩndĩ maya ũhoro, ũmeere atĩrĩ, ‘Mahĩndĩ maya momũ, iguai kiugo kĩa Jehova!’

⁵ Mwathani Jehova ekwĩra mahĩndĩ maya ũũ: Nĩngũtũma mũgĩe na mĩhũmũ, na inyuĩ nĩmũgũcooka muoyo.

⁶ Nĩngũmwĩkĩra mĩkĩha, na ndũme mũgĩe na nyama na ndĩmũhumbĩre na gĩkonde; nĩngũmwĩkĩra mĩhũmũ, na nĩmũgũcooka muoyo. Hĩndĩ ĩyo nĩmũkamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova.’”

7 Nĩ ùndũ ùcio ngĩratha ùhoru o ta ùrĩa ndaathĩtwo. Na rĩrĩa ndaarathaga, hakĩgĩa na inegene, mũgambo wa gũkaragacana, namo mahĩndĩ macio magĩcookanĩrĩa, o ihĩndĩ rĩgĩcookerera ihĩndĩ rĩrĩa riagĩrĩire.

8 Na nĩ ngĩcũthĩrĩa, ngĩona maagĩa mĩkiha na nyama, nakĩo gĩkonde gĩkimahumbĩra, no matiarĩ na mĩhũmũ.

9 Ningĩ akĩnjĩra atĩrĩ, “Rathĩra mĩhũmũ ùhoru; mũrũ wa mũndũ, mĩrathĩre ùhoru ùmĩre atĩrĩ, ‘Mwathani Jehova ekuuga ùũ: Ùkai inyuĩ mĩhũmũ ya muoyo muumĩte mĩena ìna ìrĩa yumaga rũhuho, na mwĩkĩre mĩhũmũ thĩinĩ wa aya moragĩtwo, nĩguo macooke muoyo.’”

10 Nĩ ùndũ ùcio ngĩratha ùhoru o ta ùrĩa aanjathĩte, nayo mĩhũmũ ìkĩmatoonya; nao makĩgĩa muoyo, makĩrũgamia na magũrũ mao, nao magĩkorwo marĩ mbũtũ nene ya ita.

11 Nake akĩnjĩra atĩrĩ, “Mũrũ wa mũndũ, mahĩndĩ maya nĩmo andũ a nyũmba yothe ya Isiraeli. Moigaga atĩrĩ, ‘Mahĩndĩ maitũ nĩmomũ, naguo mwĩhoko witũ nĩmũthiru; na ithuĩ nĩtũheretio.’”

12 Nĩ ùndũ ùcio, marathĩre ùhoru, ùmeere atĩrĩ, ‘Mwathani Jehova ekuuga ùũ: Inyuĩ andũ akwa, nĩngũhingũra mbĩrĩa cianyu ndĩmwambatie muume kũu; nĩngũmũcookia bũrũri ùcio wa Isiraeli.

13 Hĩndĩ ìyo nĩmũkamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova, rĩrĩa ngaahingũra mbĩrĩa cianyu ndĩmwambatie muume kuo, inyuĩ andũ aya akwa.

14 Nĩngamwĩkĩra Roho wakwa, na inyuĩ nĩmũgatũũra muoyo, na nĩngamũtware bũrũri ùrĩa ùrĩ wanyu kũmbe mũgatũũre kuo. Hĩndĩ ìyo nĩmũkamenya atĩ nĩ Jehova nĩ nĩ njarĩtie, na nĩ nĩ njĩkĩte ùguo, ùguo nĩguo Jehova ekuuga.”

Rũrĩ Rũmwe Rungu rwa Mũthamaki Ùmwe

15 Kiugu kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩire, ngĩrwo atĩrĩ:

16 “Mũrũ wa mũndũ, oya gathanju ka mũtĩ wandĩke igũrũ rĩako atĩrĩ, ‘Gaka nĩ ka Juda na andũ a Isiraeli arĩa makuruhanĩte nake.’ Ningĩ woe gathanju kangĩ ka mũtĩ wandĩke igũrũ rĩako atĩrĩ, ‘Gathanju ka Efiraimu, karĩa ka Jusufu na andũ othe a nyũmba ya Isiraeli arĩa makuruhanĩte nake.’”

17 Tũnyitithanie tũtũke rũthanju rũmwe nĩguo tũtũke rũthanju rũmwe guoko-inĩ gwaku.

18 “Rĩrĩa andũ anyu magaakũũria atĩrĩ, ‘Ka ùtangĩtwĩra gĩtũmi kĩa maũndũ maya ùreka?’”

19 ùkaamacookeria, ùmeere atĩrĩ, ‘Mwathani Jehova ekuuga ùũ: Nĩnguoya gathanju kau ka Jusufu na mĩhĩrĩga ya Isiraeli ìyo ikuruhanĩte nake, o kau karĩ guoko-inĩ kwa Efiraimu, ndĩkoothanie hamwe na gathanju ka Juda, tũtũke rũthanju rũmwe, natuo tũtũke rũthanju rũmwe guoko-inĩ gwakwa.’”

20 Nyiita tũthanju tũu wandĩkĩte maitho-inĩ mao,

21 ùmeere atĩrĩ, ‘Mwathani Jehova ekuuga ùũ: Nĩngaruta andũ a Isiraeli kuuma ndũrĩrĩ-inĩ kũrĩa maathĩte. Nĩngamacookanĩrĩa ndĩmarute kũrĩa guothe marĩ, na ndĩmacookie bũrũri wao kũmbe.

22 Nĩngamatua rũrĩrĩ rũmwe marĩ kũu bũrũri ùcio, o kũu irĩma-igũrũ cia Isiraeli. Gũkaagĩa mũthamaki ùmwe igũrũ rĩao othe, na matigacooka rĩngĩ gũtũka ndũrĩrĩ igĩrĩ, kana magayũkanio matũke mothamaki meeri.

23 Matigethaahia rĩngĩ na mĩhianano yao, kana mĩhiano mĩũru, kana waganu wao o wothe, nĩgũkorwo nĩngamahonokia matige gũcoka na

thuutha nĩ ūndũ wa mehia mao, na nĩngamatheria. Magaatuika andũ akwa, na nĩ nduĩke Ngai wao.

²⁴ “Daudi ndungata yakwa nĩwe ũgaatuika mũthamaki wao, nao othe magĩe na mũriithi ūmwe. Nĩmakarũmirĩra mawatho makwa na mamenyerere watho wakwa wa kũrũmirĩrwo.

²⁵ Magaatuĩra bũrũri ũcio ndaaheire ndungata yakwa Jakubu, bũrũri ũrĩa maĩthe manyu maatuĩraga. O ene, hamwe na ciana ciao, o na ciana cia ciana ciao, magaatuĩra kuo nginya tene, nake Daudi ndungata yakwa atuĩke mũnene wao nginya tene.

²⁶ Nĩngarĩkanĩra kĩrĩkanĩro gĩa thayũ nao; nakĩo gĩgaatuika kĩrĩkanĩro gĩa gũtũura nginya tene. Nĩngamahaanda na ndũme maingĩhe, na nĩngahaanda handũ-hakwa-harĩa-haamũre gatagatĩ-inĩ kao nginya tene.

²⁷ Nĩngĩ gĩkaro gĩakwa gĩgaatuĩra hamwe nao; nĩngatuika Ngai wao, nao matũke andũ akwa.

²⁸ Hĩndĩ ĩyo ndũrĩrĩ nĩikamenya atĩ nĩ Jehova nĩ nĩ nduuaga andũ a Isiraeli atheru, hĩndĩ ĩrĩa handũ-hakwa-harĩa-haamũre hagaatuĩra hamwe nao nginya tene.”

38

Ūrathi wa Gũũkĩrĩa Gogu

¹ Na rĩrĩ, kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩre, ngĩrwo atĩrĩ:

² “Mũrũ wa mũndũ, erekeria ũthiũ waku harĩ Gogu wa kũu bũrũri wa Magogu, ũcio mũnene wa anene a Mesheki na Tubali; mũrathĩre ũhoru wa kũmũũkĩrĩa,

³ ũmwĩre atĩrĩ: ‘Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Nĩngũgũũkĩrĩa, wee Gogu, mũnene wa anene a Mesheki na Tubali.

⁴ Nĩngakũhũgũra, ngwĩkĩre ndwano thĩa-inĩ ciaku, na ngũrute na nja hamwe na mbũtũ ciaku ciothe cia ita: nĩcio mbarathi ciaku, na andũ aku arĩa mathiiga mahaiĩte mbarathi meeohete indo cia mbaara, na kĩrĩndĩ kĩnene kĩrĩ na ngo iria nene na iria nini, othe makĩhiũragia hiũ ciao cia njora.

⁵ Nao andũ a Perisia, na Kushi, na Putu magaakorwo hamwe nao, othe manyiĩtĩte ngo na magekĩra ngũbia cia kĩgera,

⁶ o na Gomeri na thigari ciakuo ciothe, o na andũ a Bethi Togarima moimĩte kũraya mwena wa gathigathini marĩ na mbũtũ cia ita ciakuo ciothe, o ndũrĩrĩ cio nyingĩ iri hamwe nawe.

⁷ “Wĩthagathage; wĩhaarĩrie, wee mwene hamwe na kĩrĩndĩ kĩrĩa gĩothe gĩgũthiũrũkĩrie, nawe ũgĩathe.

⁸ Thuutha wa matukũ maingĩ, nĩmũgetwo mũthiĩ ita-inĩ. Mĩaka-inĩ ya thuutha nĩmũgatharĩkĩra bũrũri ũgaakorwo ũhonoketio kuuma mbaara-inĩ, ũrĩa andũ aguomaacookanĩrĩrio kuuma ndũrĩrĩ-inĩ nyingĩ magĩtwarwo irĩma-inĩ icio cia bũrũri wa Isiraeli, kũrĩa gũtũũrĩte gũkĩrĩte ihooru. Acio marutĩtwo ndũrĩrĩ-inĩ icio, na rĩu acio othe maikaraga na thayũ.

⁹ Wee hamwe na mbũtũ ciaku ciothe cia ita na ndũrĩrĩ icio nyingĩ mũrĩ nacio nĩmũkambata, mũmaguthũkĩre ta kĩhuhũkanio; mũgaatuika ta itu rĩhumbĩrĩte bũrũri.

¹⁰ “Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Mũthenya ũcio wee nĩũkagĩa na meciiria, nawe nĩũgathugunda ūndũ mũũru.

¹¹ Nawe nĩũkoiga atĩrĩ, “Nĩngũtharĩkĩra bũrũri ũrĩa wa matũũra matarĩ mairĩgĩre; nĩngũhithũkĩra andũ marĩ na thayũ na matarekũũa ūndũ, arĩa othe maikaraga matũũra matarĩ mairĩgĩre, na matarĩ ihingo na mĩgũko.

12 Nīngūtaha, na ndunyane, o na njūkīrīre matūūra marīa maanangītwo na magacooka gūtūūrwo, na njūkīrīre andū arīa marī kuo arīa monganītio kuuma ndūrīrī-inī, andū marī na ūtonga wa mahiū, na wa indo, nao matūūrīte gatagati ka būrūri ūcio.”

13 Andū a Sheba, na a Dedani, na onjorithia a Tarishishi na matūūra mothe makuo magaakūūria atīrī, “Ūūkīte gūtaha indo? Ūnganītīe kīrīndī gīaku mūūke mūtunyane indo, na mūkuue betha na thahabu, na mūkuue mahiū na indo, o na mūtahe indo nyingī mūno?”

14 “Nī ūndū ūcio, mūrū wa mūdū, ratha ūhoru wīre Gogu atīrī: ‘Mwathani Jehova ekuuga ūū: Ihinda rīu, rīrīa andū akwa Isiraeli magakorwo maikarīte marī na thayū-rī, githī o nawe ndūkarīmenya?’

15 Nīūkoima gwaku kūdū kūrāya, o kūu mwena wa gathigathini, wee mūrī hamwe na ndūrīrī nyingī, othe mahaicīte mbarathi, marī kīrīndī kīngī, mbūtū ya ita irī hinya.

16 Nīūgathī na mbere na gūūkīrīra andū akwa a Isiraeli ūtarīī ta itu rīhumbīrīte būrūri. Matukū-inī marīa magooka, wee Gogu-rī, nīngagūtware ūgookīrīre būrūri wakwa, nīguo ndūrīrī ikaamenya rīrīa ngeyonia kūhītūkīra harīwe atī ndī mūtheru maitho-inī mao.

17 “ ‘Mwathani Jehova ekuuga ūū: Githī wee tiwe ndaarīre ūhoru waku matukū-inī ma mbere, ngīaria na anabīi a Isiraeli, o acio ndungata ciakwa? Ihinda-inī rīu nīmarathire ūhoru mīaka mīngī, makiuga atī nīngagūtware ūkamookīrīre.

18 Ūū nīguo gūkaahaana ihinda-inī rīu: Rīrīa Gogu agaatharīkīra būrūri wa Isiraeli, marakara makwa mahiū nīmakarahūrwo, ūguo nīguo Mwathani Jehova ekuuga.

19 Nguuga ndī na kīyo kīnene na mang’ūrī mahiū ta mwaki atī ihinda rīu nīgūkaḡa gīthingīthia kīnene kūu būrūri-inī wa Isiraeli.

20 Thamaki cia iria-inī, na nyoni cia rīera-inī, na nyamū cia gīthaka, na kanyamū o gothe karīa gathīagīra thī, o na andū othe arīa marī gūkū thī nīmakainaina maanyona. Irīma nīkang’aūranio, na hurūrūka nīkaragana, o na rūthingo o ruothe nīrūkamomoka.

21 Nīngarehithia rūhiū rwa njora rūūkīrīre Gogu kūu irīma-inī ciakwa ciothe, ūguo nīguo Mwathani Jehova ekuuga. Naruo rūhiū rwa njora rwa o mūdū nīrūgookīrīra mūrū wa ithe.

22 Nīngatuīra Gogu ciira, ndīmūrehere mūthiro na ūiti wa thakame; nīngoiria mbura nene mūno, ndīmūrīrie we mwene na thigari ciake, o na ndūrīrī icio nyingī irī hamwe nake, ndīmōirīrie mbura ya mbembe na ūbirīti.

23 Ūguo nīguo ngoonania ūnene o na ūtheru wakwa, na ndūme menyeke maitho-inī ma ndūrīrī nyingī. Hīndī iyo nīmakamenya atī nī nī nū Jehova.’

39

1 “Mūrū wa mūdū, ratha ūhoru wa gūūkīrīra Gogu, ūmwīre atīrī: ‘Mwathani Jehova ekuuga ūū: Nīngūgūūkīrīra, wee Gogu, o wee mūnene wa anene a Mesheki na Tubali.

2 Nīngakūhūgūrania na ngūguucūrūrie, Nīngakūruta kūdū kūrāya mwena wa gathigathini, ngūtware ūgookīrīre irīma cia būrūri wa Isiraeli.

3 Nīngī nīngagūtha ūta waku uume guoko-inī gwaku kwa ūmotho, na ndūme mīguū yaku igwe yume guoko-inī gwaku kwa ūrīo.

4 Kūu irīma-igūrū cia būrūri wa Isiraeli nīkuo ūkaagūa, wee, na mbūtū ciaku ciothe cia ita, na ndūrīrī iria iḡakorwo hamwe nawe.

Nĩngakũneana kũrĩ nyoni cia mĩthemba yothe iria irĩaga nyama, na kũrĩ nyamũ cia gĩthaka, ũrĩo nĩcio.

⁵ Nĩũkagũa werũ-inĩ ũtarĩ kindũ, nĩgũkorwo nĩ nĩ njarĩtie ũhoru ũcio, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.

⁶ Nĩngatwarithĩria Magogu mwaki, o na ndwarithĩrie andũ arĩa matũũraga marĩ na thayũ kũu ndwere-inĩ cia iria, nao nĩmakamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova.

⁷ “Nĩngatũma rĩitwa rĩakwa itheru rĩmenyeke gatagati-inĩ ka andũ akwa a bũrũri wa Isiraeli. Ndigacooka kũreka rĩitwa rĩu rĩakwa itheru rĩthaahio, nacio ndũrĩrĩ nĩikamenya atĩ nĩ Jehova nĩ nĩ ũrĩa Mũtheru thĩinĩ wa Isiraeli.

⁸ Mũthenya ũcio nĩũrooka! Ti-itherũ nĩũgakinya, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga. Ŭcio nĩguo mũthenya ũrĩa njarĩtie ũhoru wago.

⁹ “Hĩndĩ ĩyo arĩa maikaraga matũũra manene ma bũrũri wa Isiraeli nĩmakoimagara, nao mahũthĩre indo icio ciao cia mbaara taarĩ ngũ, macicine ihĩe, macine ngo iria nini na iria nene, na mota na mĩguĩ, na ndotono o na matimũ. Magaacihũthagĩra taarĩ ngũ ihinda rĩa mĩaka mũgwanja.

¹⁰ Matikabatario nĩkũngania ngũ werũ-inĩ kana maciune mĩtitũ, tondũ nĩmagakagia mwaki kuuma indo-inĩ icio cia mbaara. Nao nĩmagataha arĩa maamatahĩte na matunye arĩa maamatunyĩte indo, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.

¹¹ “Mũthenya ũcio-rĩ, nĩngaahe Gogu handũ ha gũthikanwo kũu bũrũri-inĩ wa Isiraeli, gĩtuamba-inĩ kĩa agendi arĩa mathũiaga mwena wa irathĩro werekeire Iria rĩa Cumbĩ. Nao agendi magĩrĩrĩrio gũcoka kũgera njĩra ĩyo, tondũ Gogu na kĩrĩndĩ gĩake nĩkuo magaaathikwo. Nĩ ũndũ ũcio hageetagwo Gĩtuamba kĩa Hamoni-Gogu.

¹² “Andũ a nyũmba ya Isiraeli makaaniina mĩeri mũgwanja* magĩthika andũ acio, nĩguo matherie bũrũri ũcio.

¹³ Magaaathikwo nĩ andũ othe a bũrũri ũcio, na mũthenya ũcio ngaagocithio ũgaatuĩka mũthenya wao wa kũririkanagwo, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.

¹⁴ “Nao andũ nĩmakaheagwo wĩra wa gũtheragia bũrũri ũcio. Amwe magaaathĩ bũrũri ũcio kũndũ guothe, na mongererwo angĩ a gũthikaga ciimba iria ĩgaakorwo itigaire kũu. Mĩeri ĩyo mũgwanja yathira-rĩ, nĩguo makaambĩrĩria gũcaria matigari macio.

¹⁵ Nao rĩria magaaakorwo magĩtuĩkanĩria bũrũri ũcio, ũmwe wao angĩkooa ihĩndĩ rĩa mũndũ, nĩagekĩra rũuri hakuhĩ narĩo o nginya rĩria athikani makaarĩthika kũu Gĩtuamba-inĩ kĩa Hamoni-Gogu.

¹⁶ (Nĩngĩ kũu nĩgũgakorwo itũũra rĩitagwo Hamona.) Ŭguo nĩguo magaaatheria bũrũri ũcio.

¹⁷ “Mũrũ wa mũndũ, Mwathani Jehova ekuuga ũũ: ĩta nyoni cia mĩthemba yothe, na nyamũ ciothe cia gĩthaka, ũciĩre atĩrĩ: ‘Ŭnganai mũcokanĩre hamwe kuuma kũndũ guothe, mũũke igongona-inĩ inene rĩrĩa ndĩrahaarĩria nĩ ũndũ wanyu, igongona inene kũu irĩma-igũrũ cia bũrũri wa Isiraeli. Kũu nĩkuo mũkaarĩra nyama na mũnyũre thakame.

¹⁸ Mũkaarĩra nyama cia andũ arĩa marĩ hinya, na mũnyue thakame ya andũ arĩa anene a thĩ taari ndũrũme na tũtũrũme, na mbũri na ndegwa, ciothe irĩ nyamũ iria noru cia kuuma Bashani.

* **39:12** Ihinda rĩa thikũ, mĩeri, kana mĩaka mũgwanja rĩonanagia ũkinyanĩru na ũrĩkĩrũru.

¹⁹ Igongona rīu ndīrahaarīria nī ūndū wanyu, mūkaarīa maguta nginya mwīhūnīrīrie, na mūnyue thakame nginya mūrīo.

²⁰ Metha-inī yakwa mūkaarīa mūhūene nyama cia mbarathi, o na cia arīa mathiiga macihaicīte, na cia andū marī hinya na thigari cia mīthemba yothe*, ūguo nīguo Mwathani Jehova ekuuga.

²¹ “Nīngonania riiri wakwa ndūrīrī-inī, nacio ndūrīrī ciothe nīikoona iherithia rīrīa ngaarehe, o na guoko kūrīa ngaamaigīrīa.

²² Kuuma mūthenya ūcio gūthī na mbere, andū a nyūmba ya Isiraeli nīmakamenya atī nī nī nī Jehova Ngai wao.

²³ Nacio ndūrīrī nīkamenya atī andū a Isiraeli maatahītwa nī ūndū wa wīhia wao, tondū nīmagire kūnjīhoka. Nī ūndū ūcio ngīmahitha ūthiū wakwa, ngīmaneana kūrī thū ciao, nao othe makīūrāgwo na rūhiū rwa njora.

²⁴ Kūringana na ūrīa thaahu wao watariī na mahītia mao, ūguo noguo ndaamaherithirie na ngīmahitha ūthiū wakwa.

²⁵ “Nī ūndū ūcio Mwathani Jehova ekuuga ūū: Rīu nīngūcookia Jakubu kuuma kūrīa aatwarītwa aatahwo, na njiguire andū othe a Isiraeli tha, o na ndūgamīrīre rīitwa rīakwa itheru na kīyo.

²⁶ Nīmakariganīrwo nī thoni ciao na kwaga kwīhokeka kwao guothe kūrīa maanyonirīe rīrīa maatūūrāga na thayū būrī-inī wao gūtarī mūdū ūngīmamakia.

²⁷ Hīndī īrīa ngaakorwo ndīmacooketie kuuma ndūrīrī-inī, na ngaa-mongania kuuma mabūrī-inī ma thū ciao, nīngeyonia atī ndī mūtheru kūgerera harīo maitho-inī ma ndūrīrī nyingī.

²⁸ Hīndī īyo nīmakamenya atī nī nī nī Jehova Ngai wao, tondū o na gūtuika nīndatūmire matahwo magītwarwo thūnī wa ndūrīrī, nīngamacookanīrīa būrī-inī wao kīūmbe, na hatirī o na ūmwe ngaatiga na thuutha.

²⁹ Ndīgacooka kūmahitha ūthiū wakwa, nīgūkorwo nīngaitīrīria andū a nyūmba ya Isiraeli Roho wakwa, ūguo nīguo Mwathani Jehova ekuuga.”

40

Kīeya kīa Hekarū īrīa Njerū

¹ Na rīrī, mwaka-inī wa mīrongo īrī na ītano wa gūtahwo gwitū, kīambīrīria-inī kīa mwaka ūcio, mūthenya wa ikūmi wa mweri ūcio, nāguo nī mwaka wa ikūmi na īna kuuma rīrīa itūūra inene rīatunyanirwo, mūthenya o ūcio-rī, guoko kwa Jehova kwarī igūrū rīakwa, nake akīndwara itūūra-inī rīu inene.

² Ndī thūnī wa cioneki cia Ngai nīandwarire būrīri wa Isiraeli, akīnjiga kīrīma-igūrū kīraaya mūno, na mwena wakīo wa gūthini kwarī na mīako yoonekaga itariī ta itūūra inene.

³ Nake akīndwara ho, na nī ngīona mūdū, na mūhianīre wake watariī ta gīcango; nake aarūngīi itoonyero-inī arī na rūrigi rwa gatani, na rūthanju rwa gūthima* guoko-inī gwake.

⁴ Nake mūdū ūcio akīnjīra atīrī, “Mūrū wa mūdū, ta rora na maitho maku, na ūigue na matū maku, na ūrūmbūye wega maūdū mothe marīa ngūkuonia, nīgūkorwo nīkīo gītūmīte wee ūrehwo gūkū. Īra andū a nyūmba ya Isiraeli maūdū mothe marīa ūkuona.”

Kīhingo kīa Mwena wa Irathīro gīa Gūtoonya Nja ya Nyumīrīa

* 40:3 Rūthanju rūrū rwa gūthima rwarī na ūraihi wa ta mita 3

⁵ Ningĩ nĩndonire rūthingo rwathiūrūrūkirie hekarū mĩena yothe. Rūthanju rwa gũthima rūria rwarĩ guoko-inĩ kwa mũndũ ũcio warĩ na ũraihu wa mĩkono itandatũ. Nake nĩathimire rūthingo; warĩ waruo warĩ wa mĩkono itandatũ,† na mĩkono itandatũ kũraiha na igūrũ.

⁶ Agĩcooka agĩthĩ kĩhingo-inĩ kĩa kĩaŋ'etheire mwena wa irathĩro. Akĩambata na ngathĩ ciakĩo, na agĩthima hingĩro ya kĩhingo; yarĩ ya mĩkono itandatũ gũtoonya na thĩini.

⁷ Natuo tũnyũmba twa arangĩri twarĩ twa mĩkono itandatũ kũraiha, na mĩkono itandatũ kwarama, na itĩna rĩa kuuma kanyũmba kamwe nginya karĩa kangĩ rĩarĩ rĩa mĩkono itano. Nayo hingĩro ya kĩhingo kũ kĩariganĩtie na gĩthaku kĩa kĩaŋ'etheire hekarū, nakĩo kĩa kĩa mĩkono itandatũ gũtoonya na thĩini.

⁸ Ningĩ agĩthima gĩthaku kĩa kĩaŋ'etheire hekarũ;

⁹ nakĩo kĩa kĩa mĩkono inana‡ gũtoonya na thĩini. Gĩthaku kũ kĩa na itugĩ igĩrĩ, O gĩtuŋĩ kĩa rĩ na warĩ wa mĩkono iĩrĩ.§ Nakĩo gĩthaku kũ kĩaŋ'etheire hekarũ.

¹⁰ Thĩini wa kĩhingo kĩa mwena wa irathĩro haarĩ na tũnyũmba tũtatũ twa arangĩri o mwena; na tuothe tũtatũ twarĩ na ithimo ciiganaine, naguo mwena wa na mbere wa thingo cia tũnyũmba twa arangĩri warĩ wa ithimo ciiganaine.

¹¹ Ningĩ agĩthima warĩ wa njĩra iyo ya itoonyero rĩu, nayo yarĩ ya mĩkono ikũmi,* na ũraihu wayo warĩ wa mĩkono ikũmi na itatũ.†

¹² Mwena wa na mbere wa o kanyũmba ka arangĩri haarĩ na rūthingo rwarĩ rwa mĩkono ũmwe‡ kũraiha na igūrũ, natuo tũnyũmba tũu twa arangĩri twarĩ twa mĩkono itandatũ§ mĩena yothe ina.

¹³ Ningĩ agĩthima itoonyero rĩu arutĩtie kuuma mũthia wa na thutha wa rūthingo rwa kanyũmba kamwe ka arangĩri nginya mũthia wa na thutha wa kanyũmba karĩa kaang'ethanĩre nako; itĩna rĩu rĩarĩ rĩa mĩkono mĩrongo iĩrĩ na itano* kuuma mwanya ũmwe wa karũthingo nginya mwanya ũria waringanĩte naguo.

¹⁴ Ningĩ agĩthima mĩena ya na mbere ya thingo gũthiūrũka mĩena yeerĩ ya na thĩini ya itoonyero, na yarĩ ya mĩkono mĩrongo itandatũ.† Gĩthimo kũ gĩakinyĩte gĩthaku-inĩ kĩa kĩaŋ'etheire nja iyo.

¹⁵ Itĩna rĩa kuuma itoonyero rĩa kĩhingo nginya mũthia ũria ũngĩ wa gĩthaku kĩaŋ'etheire warĩ wa mĩkono mĩrongo itano.‡

¹⁶ Tũnyũmba tũu twa arangĩri hamwe na thingo icio ciarĩ thĩini wa itoonyero rĩu nĩ gwatũrĩkĩtio mĩanya mĩceke karũthingo-inĩ ka igūrũ mĩena yothe, o ũndũ ũmwe na gĩthaku; tũmĩanya tũu tuothe twerekeire na thĩini. Ũthiũ wa thingo icio nĩwagemetio na mĩkĩndũ.

Nja ya Nyumĩrĩra

¹⁷ Ningĩ akĩndwara nja iĩria ya nyumĩrĩra. Ngĩona hau nĩ haarĩ na tũnyũmba, na nĩ haarĩtwo mahiga makarigũiciria nja iyo yothe; nĩ haarĩ na tũnyũmba mĩrongo itatũ twakĩtwo tũtwaranĩte na hau haarĩtwo mahiga.

¹⁸ Handũ hau haarĩtwo mahiga haarĩ mĩena-inĩ ya matoonyero macio, naguo warĩ waho na ũraihu nĩciaiganaine; hau nĩho haarĩtwo mahiga mwena wa mũhuro.

† 40:5 nĩ ta mita 3 ‡ 40:9 nĩ ta mita 4 § 40:9 nĩ ta mita 1 * 40:11 nĩ ta mita 5 † 40:11 nĩ ta mita ithathatũ na robo ithatũ (6.75) ‡ 40:12 nĩ ta nuthu mita (0.5) § 40:12 nĩ ta mita 3 * 40:13 nĩ ta mita 13 † 40:14 nĩ ta mita 31 ‡ 40:15 nĩ ta mita 26

19 Ningĩ agĩthima itũina rĩa kuuma mwena wa na thĩinĩ wa kĩhingo kĩa mũhuro nginya mwena wa na nja wa nja ya na thĩinĩ; yarĩ mĩkono iganaŠ mwena wa irathĩro, o ũndũ ũmwe na mwena wa gathigathini.

Kĩhingo kĩa Mwena wa Gathigathini

20 Ningĩ agĩthima ũraihi na wariĩ wa kĩhingo kĩa kierekeire mwena wa gathigathini, gĩa gũthii nja iyo ya nyumirĩra.

21 Tũnyũmba twakĩo twa arangĩri, tũtatũ o mwena, na thingo ciakĩo, o na gĩthaku gĩakĩo ciarĩ na ithimo ciaiganaine na cia itoonyero riu rĩa mbere. Kiarĩ kĩa ũraihi wa mĩkono mĩrongo itano, na wariĩ wa mĩkono mĩrongo iiri na itano.

22 Mĩanya yakĩo, na gĩthaku gĩakĩo na magemio ma mikĩndũ ciarĩ na ithimo o ta cia kĩhingo kĩa kierekeire mwena wa irathĩro. Ngathĩ ya makinya mũgwanja yaambatĩte nginya ho, nakĩo gĩthaku gĩakĩo gĩkang'ethanĩra nayo.

23 Nĩ haarĩ na kĩhingo gĩa gũtoonya nja ya na thĩinĩ, kũng'ethanĩra na kĩhingo gĩa gathigathini o ta ũria kwarĩ na kĩhingo mwena wa irathĩro. Nake agĩthima itũina rĩa kuuma kĩhingo kĩmwe nginya kĩa kĩkang'ethanĩre nakĩo; narĩo itũina riu rĩarĩ rĩa mĩkono igana.

Kĩhingo kĩa Mwena wa Gũthini

24 Ningĩ akĩdongoria na mwena wa gũthini, na niĩ ngĩona kĩhingo kierekeire mwena wa gũthini. Nake agĩthima itingĩ ciakĩo na gĩthaku gĩakĩo, nacio nĩciaiganainie ithimo na icio ingĩ.

25 Itoonyero riu na gĩthaku kiarĩo ciarĩ na tũmĩanya tũceke mĩena yothe, twatarĩi ta mĩanya ya ihingo icio ingĩ. Itoonyero riu rĩarĩ rĩa mĩkono mĩrongo itano kũraiha, na mĩkono mĩrongo iiri na itano kwarama.

26 Ningĩ ngathĩ ya makinya mũgwanja nĩyaambatĩte igakinya kĩhingo-inĩ kiu, nakĩo gĩthaku gĩakĩo kĩkang'ethanĩre na nja ya hekarũ; thingo ciakĩo iria ciarĩ o mwena wa njĩra iyo nĩciagemetio na mikĩndũ.

27 Hau nja ya na thĩinĩ o na ho nĩ haarĩ kĩhingo kierekeire mwena wa gũthini, nake agĩthima kuuma kĩhingo-inĩ kiu nginya kĩhingo-inĩ kĩa nyumirĩra kĩa mwena wa gũthini; itũina riu rĩarĩ rĩa mĩkono igana.

Ihingo cia Gũtoonya Nja ya na Thĩinĩ

28 Ningĩ akĩnginyia nja ya na thĩinĩ tũtoonyeire kĩhingo kĩa mwena wa gũthini, nake agĩthima kĩhingo kĩa mwena ũcio; nakĩo nĩkĩaiganainie ithimo na ihingo icio ingĩ.

29 Tũnyũmba twakĩo twa arangĩri, na thingo ciakĩo, na gĩthaku gĩakĩo nĩciaiganainie ithimo na icio ingĩ. Itoonyero riu na gĩthaku kiarĩo ciarĩ na mĩanya mĩena yothe. Itoonyero riu rĩarĩ na ũraihi wa mĩkono mĩrongo itano, na wariĩ wa mĩkono mĩrongo iiri na itano.

30 Ithaku cia matoonyero marĩa maarĩ hakuhĩ na nja ya na thĩinĩ ciarĩ na ũraihi wa mĩkono mĩrongo iiri na itano, na wariĩ wa mĩkono itano.

31 Gĩthaku gĩakĩo kĩkang'etheire nja iyo ya nyumirĩra; nacio itingĩ ciakĩo nĩciagemetio na mikĩndũ, na ngathĩ ya makinya manana nĩyaambatĩte igakinya ho.

32 Ningĩ akĩnginyia nja ya na thĩinĩ mwena wa irathĩro, nake agĩthima itoonyero riu; narĩo nĩriaiganainie ithimo na matoonyero macio mangĩ.

33 Tũnyũmba twakĩo twa arangĩri, na thingo ciakĩo, na gĩthaku gĩakĩo nĩciaiganainie ithimo na icio ingĩ. Itoonyero riu na gĩthaku kiarĩo ciarĩ

na mīanya mīena yothe. Narīo itoonyero rīarī rīa ūraihi wa mīkono mīrongo itano, na warīi wa mīkono mīrongo īirī na itano.

³⁴ Gīthaku gīakīo kīang’etheire nja īyo ya nyumīrīra; nacio itingī ciakīo nīciagemetio na mīkindū mīena yeerī, na ngathī ya makinya manana yaambatīte īgakinya ho.

³⁵ Ningī agīcooka akīnginyia kīhingo-inī kīa mwena wa gathigathini, nake agīthima kīhingo kīu. Nakīo nīkīaiganainie ithimo na ihingo icio ingī,

³⁶ o ūndū ūmwe na tūnyūmba twakīo twa arangīri, na thingo ciakīo, na gīthaku gīakīo, nakīo kīarī na mīanya mīena yothe. Kīhingo kīu kīarī na ūraihi wa mīkono mīrongo itano, na warīi wa mīkono mīrongo īirī na itano.

³⁷ Gīthaku gīakīo kīang’etheire nja īyo ya nyumīrīra; nacio itingī icio ciakīo nīciagemetio na mīkindū mīena yeerī, na ngathī ya makinya manana yaambatīte īgakinya ho.

Tūnyūmba twa kūrīa Kwahaaragīrio Magongona

³⁸ Ningī hau gīthaku-inī, o itoonyero-inī rīa na thīinī, nī haarī na kanyūmba kaarī na mūromo, na hau nīho maruta ma njino maatham-bagīrio.

³⁹ Hau gīthaku-inī gīa itoonyero nī haarī metha igīrī o mwena, na igūrū rīacio nīho haathīnjagīrwo nyamū cia magongona ma njino, na magongona ma mehia, o na magongona ma mahītia.

⁴⁰ Mwena-inī wa rūthingo rwa na nja rwa gīthaku kīu gīa itoonyero rīu, hakuhi na ngathī ya kwambata itoonyero-inī rīa kīhingo kīa mwena wa gathigathini nī haarī na metha igīrī, na mwena ūcio ūngī wa ngathī naho nī haarī na metha ingī igīrī.

⁴¹ Nī ūndū ūcio haarī na metha inya mwena ūmwe wa itoonyero, na inya mwena ūcio ūngī, ciothe ciarī metha inyanya, na igūrū rīacio nīho haathīnjagīrwo nyamū cia magongona.

⁴² Ningī haarī na metha inya cia mahiga maicūhie nī ūndū wa maruta ma njino, o īmwe ūraihi wa mīkono ūmwe na nuthu,* na warīi wa mīkono ūmwe na nuthu, na mīkono ūmwe kūrīa na igūrū. Igūrū rīacio nīho haigagīrwo indo cia wīra wa gūthīnja nyamū cia maruta ma njino, na magongona marīa mangī.

⁴³ Tūhocio twa njibe igīrī, o kamwe karī na ūraihi wa warīi wa rūhī,† twathecereirio rūthingo-inī mīena yothe. Metha icio ciarī cia kūigīrwo nyama cia maruta macio.

Tūnyūmba twa Athīnjīri-Ngai

⁴⁴ Hau nja ya kīhingo gīa thīinī, kūu nja-inī ya na thīinī, nī kwarī na tūnyūmba twīrī, kamwe mwena wa kīhingo gīa gathigathini kerekeire mwena wa gūthini, na kangī mwena wa kīhingo gīa gūthini kerekeire mwena wa gathigathini.

⁴⁵ Nake akīnjīra atīrī, “Kanyūmba kau karorete mwena wa gūthini-rī, nī ka athīnjīri-Ngai arīa maikaragia hekarū,

⁴⁶ nako kanyūmba kau karorete gathigathini-rī, nī ka athīnjīri-Ngai arīa maikaragia kīgongona. Aya nīo arīu a Zadoku, na no-o Alawīi arīa mangīthengerera Jehova nīguo matungatage marī mbere yake.”

⁴⁷ Ningī agīthima nja īyo: Mīena yothe īna nīyaiganaine, yarī na mīkono īgana‡ kūrīa, na mīkono īgana kwarama. Nakīo kīgongona kīarī hau mbere ya hekarū.

* 40:42 nī ta mita robo ithatū (0.75) † 40:43 nī ta centimita 8 ‡ 40:47 nī ta mita 52

Hekarū

⁴⁸ Ningī akīnginya gīthaku-inī kīa hekarū, na agīthima itingī icio cia gīthaku kīu; o mwena ciarī na wariī wa mīkono itano. § Wariī wa itoonyero rīu warī na mīkono ikūmi na ina,* na thingo ciarī na wariī wa mīkono itatū† o mwena.

⁴⁹ Gīthaku kīu kīarī na wariī wa mīkono mīrongo īrī,‡ na mīkono ikūmi na īrī§ kuuma mbere nginya thuutha. Ningī hau nī haari na ngathi cia kwambata ho, na nī haari na itugī, o kīmwe mwena ūmwe wa itingī icio.

41

¹ Mūdū ūcio agīcooka akīndwara nja ya handū-harīa-haamūre ha nyumīrīra, agīthima itingī ciaho; wariī wa itingī icio warī mīkono itandatū* o mwena.

² Wariī wa itoonyero warī wa mīkono ikūmi,† nacio thingo iria ciarī o mwena wa itoonyero rīu ciarī cia mīkono itano‡ kwarama. Nīacookire agīthima nja ya handū-hau-haamūre; handū hau haari na ūraihi wa mīkono mīrongo ina,§ na wariī wa mīkono mīrongo īrī.*

³ Ningī agītoonya na thīnī wa handū-harīa-haamūre, agīthima itingī cia itoonyero; o kīmwe kīarī na wariī wa mīkono īrī.† Itoonyero rīu rīarī na wariī wa mīkono itandatū, nacio thingo iria ciarī o mwena ciarī na wariī wa mīkono mūgwanja.‡

⁴ Ningī agīthima ūraihi wa handū-harīa-haamūre kīu thīnī; naho haari ha mīkono mīrongo īrī, nagu wariī waho warī wa mīkono mīrongo īrī gūtuīkania nginya mūthia wa nja ya handū-harīa-haamūre. Nake akīnjīra atīrī, “Haha nīho Handū-harīa-Hatheru-Mūno.”

⁵ Ningī agīthima rūthingo rwa hekarū; naruo rwarī na ūtungu wa mīkono itandatū, natuo tūnyūmba tūrīa twarī mīena-inī yothe ya hekarū, o kamwe kaarī na wariī wa mīkono ina. §

⁶ Tūnyūmba tūu twa mīena-inī twakītwo ngoroba ithatū, kamwe gagakwo karī igūrū wa karīa kangī, o ngoroba tūnyūmba mīrongo itatū. Nī haari na mīgamba yohanītio gūthiūrūrūkīria rūthingo rwa hekarū, ya gūthiūrūrū tūnyūmba twa mīena-inī; nī ūndū ūcio mīgamba iyo ndīatonyetio rūthingo-inī rūu rwa hekarū.

⁷ Tūnyūmba tūu twathiūrūrūkīrie hekarū twakītwo tūkīararamaga o ūrīa ngoroba yathīiaga na igūrū. Mwako wa gūthiūrūrūkīria hekarū iyo waakītwo wambatītio na matīina, nī ūndū ūcio, tūnyūmba tūu tūkaaraarama o ūrīa mūdū aambataga. Nayo ngathi yambatīte kuuma ngoroba īrīa yarī thī mūno nginya īrīa īrī igūrū biū īgereire ngoroba ya gatagatī.

⁸ Nīndonire atī hekarū nī yarī na gītina kīambatīrie mīena yothe, gīgatuīka mūthingi wa tūnyūmba tūu twa mīena-inī. Mūthingi ūcio warī na ūraihi wa rūthanju rūu rwa mīkono itandatū īrīa mīraihi.

⁹ Rūthingo rwa na nja rwa tūnyūmba tūu twa mīena-inī rwarī rwa ūtungu wa mīkono itano.* Ithenya rīrīa rīatigītio gatagatī ga tūnyūmba tūu twa mīena-inī ya hekarū

§ 40:48 nī ta mita igīrī na nuthu (2.5) * 40:48 nī ta mita mūgwanja na robo (7.25) † 40:48 nī ta mita īmwe na nuthu (1.5) ‡ 40:49 nī ta mita ikūmi na robo (10:25) § 40:49 nī ta mita ithathatū na robo (6:25) * 41:1 nī ta mita 3 † 41:2 nī ta mita 5 ‡ 41:2 nī ta mita igīrī na nuthu (2:5) § 41:2 nī ta mita mīrongo īrī na nuthu (20:5) * 41:2 nī ta mita ikūmi na robo (10:25) † 41:3 nī ta mita 1 ‡ 41:3 nī ta mita ithatū na nuthu (3.5) § 41:5 nī ta mita 2 * 41:9 nī ta mita igīrī na robo ithatū (2.75)

¹⁰ na tũnyũmba twa athĩnjĩri-Ngai rĩarĩ rĩa wariĩ wa mĩkono mĩrongo ĩrĩ gũthiũrũkĩria hekarũ yothe.

¹¹ Nĩ haarĩ na matoonero mĩena ya tũnyũmba tũu hau haatigĩtio ithenya, rĩmwe rĩrĩ mwena wa gathigathini na rĩu rĩngĩ rĩrĩ mwena wa gũthini; nakĩo gĩtina kũu kiambatĩrie na igũrũ kũnyiitana na ithenya rĩu kĩarĩ na wariĩ wa mĩkono ĩtano gũthiũrũkĩria.

¹² Nyũmba ĩria yang'etheire nja ya hekarũ mwena wa ithũiro yarĩ ya wariĩ wa mĩkono mĩrongo mũgwanja.† Naruo rũthingo rwa nyũmba ĩyo rwarĩ na ũtungu wa mĩkono ĩtano gũthiũrũkĩria, na ũraihi waruo warĩ wa mĩkono mĩrongo kenda.‡

¹³ Ningĩ agĩthima hekarũ ĩyo; yarĩ na ũraihi wa mĩkono igana,§ nayo nja ya hekarũ, na nyũmba hamwe na thingo ciayo o nacio ciarĩ cia ũraihi wa mĩkono igana.

¹⁴ Wariĩ wa nja ĩyo ya hekarũ wa mwena wa irathĩro, o hamwe na mwena wa na mbere wa hekarũ, warĩ wa mĩkono igana.

¹⁵ Ningĩ agĩthima ũraihi wa nyũmba ĩyo yang'etheire nja ya mwena wa na thuutha wa hekarũ, o hamwe na ithaku ciayo cia o mwena; naguo warĩ wa mĩkono igana.

Mwena wa nja ya handũ-harĩa-haamũre, na mwena wa na thĩinĩ wa handũ-harĩa-haamũre, na gĩthaku kĩa kĩa yang'etheire nja ĩyo,

¹⁶ o ũndũ ũmwe na hingĩro icio, na tũtirica tũu tũceke, hamwe na ithaku icio ciathiũrũkĩrie ngoroba icio ithatũ: kĩa giothe kĩarĩ mbere ya hingĩro, o na nginya hingĩro ĩyo nĩciahumbĩritwo na mbaũ. Nyũmba nĩyahumbĩritwo na mbaũ thĩ, na thingo ikahumbĩrwo nginya tũtirica-inĩ, o na tũtirica twarĩ na mbaũ.

¹⁷ Ningĩ hau igũrũ rĩa mwena wa nja ya itoonero rĩa gũtoonya thĩinĩ wa handũ-harĩa-haamũre, na igũrũ rĩa thingo matĩna maiganaine kũrigicĩria mwena wa thĩinĩ na wa nja ya handũ-harĩa-haamũre

¹⁸ nĩ gwakururĩtwo makerubi na mĩkĩndũ. Mĩkĩndũ yahakanĩtio nĩ makerubi; na o ikerubi rĩarĩ na mothiũ meerĩ:

¹⁹ ũthiũ wa mũndũ warorete mũkĩndũ mwena ũmwe, naguo ũthiũ wa mũrũthi ũkarora mũkĩndũ mwena ũcio ũngĩ. Namo magakururwo kũrigicĩria ndwere cia hekarũ ĩyo yothe.

²⁰ Kuuma nyũmba thĩ nginya hau igũrũ rĩa itoonero, nĩ ha kururĩtwo makerubi na mĩkĩndũ rũthingo-inĩ rwa nja ya handũ-harĩa-haamũre.

²¹ Nja ya handũ-harĩa-haamũre nĩ yarĩ na buremu ya mũrango, nayo buremu ĩria yarĩ hau mbere ya Harĩa-Hatheru-Mũno yatarĩ o tayo.

²² Ningĩ nĩ haarĩ na kĩgongona kĩa mbaũ kĩa kĩa kĩa mĩkono ĩtatũ* kũraiha na igũrũ, na mĩkono ĩrĩ† o mwena, mĩena yothe ĩna; koine ciakĩo, na njikarĩro yakĩo, o na mĩena yakĩo ciarĩ cia mbaũ. Nake mũndũ ũcio akĩnjĩra atĩrĩ, "Ĩno nĩyo metha ĩria ĩrĩ hau mbere ya Jehova."

²³ Handũ-harĩa-haamũre na Handũ-harĩa-Hatheru-Mũno, o handũ haarĩ na mĩrango ĩrĩ.

²⁴ O mũrango wathondeketwo na mĩrango ĩrĩ ya wa mbaũ, na o mũrango wahingũkaga na gatagatĩ.

²⁵ Nayo mĩrango ya nja ya handũ-harĩa-haamũre nĩyakururĩtwo makerubi na mĩkĩndũ, ta ũria gwakururĩtwo thingo-inĩ, na nĩ haarĩ na membea ma mbaũ hau mbere ya gĩthaku kũu.

† 41:12 nĩ ta mita mĩrongo ĩtatũ na ithathatũ na robo (36.25) ‡ 41:12 nĩ ta mita mĩrongo ĩna na ithathatũ na nuthu (46.5) § 41:13 nĩ ta mita 52 * 41:22 nĩ ta mita ĩmwe na nuthu (1:5)

† 41:22 nĩ ta mita 1

²⁶ Thingo-inĩ icio cia mwena wa gĩthaku kũu nĩ haarĩ na tũtirica tũceke twarĩ na mikĩndũ ikururĩtwo o mwena o mwena. Tũnyũmba twa mĩena-inĩ ya hekarũ o na tuo nĩtwarĩ na membea ma mbaũ.

42

Tũnyũmba twa Athĩnjĩri-Ngai

¹ Ningĩ mũndũ ũcio akĩndongoria, akĩndwara mwena wa gathigathini o nginya nja iyo ya nyumĩrĩra, akĩnginyia tũnyũmba-inĩ tũrĩa twang'etheire nja ya hekarũ na tũkang'ethera rũthingo rwa na nja rwa mwena wa gathigathini.

² Tũnyũmba ĩrĩa mũrango wayo werekeire mwena wa gathigathini yarĩ ya ũraihu wa mĩkono igana* na warĩ wa mĩkono mĩrongo ĩtano.†

³ Gĩcigo kĩrĩa kĩaĩrĩ kĩa mĩkono mĩrongo ĩrĩ‡ kuuuma nja ya na thĩĩnĩ, na gĩcigo kĩrĩa kĩaang'etheire harĩa haarĩtwo mahiga nja ya nyumĩrĩra-rĩ, nĩ kwarĩ na ithaku ciakitwo ngoroba ithatũ, na o gĩthaku kĩaang'etheire kĩrĩa kĩngĩ.

⁴ Hau mbere ya tũnyũmba tũu nĩ haarĩ na gacĩra ga thĩĩnĩ karĩ na warĩ wa mĩkono ikũmi,§ na ũraihu wa mĩkono igana. Mĩrango yatuo yekĩrĩtwo mwena wa gathigathini.

⁵ Na rĩrĩ, tũnyũmba tũu twarĩ igũrũ twarĩ tũkundakundeeru, nĩ ũndũ ithaku nĩcioete handũ hanene gũkĩra tũnyũmba tũrĩa twakitwo ngoroba iyo yarĩ mũhuro na ya gatagatĩ.

⁶ Tũnyũmba twa ngoroba ya gatatũ tũtiekĩrĩtwo itugĩ ta iria ciekĩrĩtwo nja; nĩ ũndũ ũcio tũnyũmba tũu tũgakĩnyiiha thĩ gũkĩra twa ngoroba ĩrĩa yarĩ thĩ, na ya gatagatĩ.

⁷ Nĩ haarĩ na rũthingo rwa mwena wa na nja rwathiite rũigananĩirie na tũnyũmba tũu na kũu nja ya nyumĩrĩra; rwatambũrũkĩte mbere ya tũnyũmba tũu mĩkono mĩrongo ĩtano.

⁸ Mũhari wa tũnyũmba twa mwena ũrĩa wariganĩtie na nja ya nyumĩrĩra warĩ wa ũraihu wa mĩkono mĩrongo ĩtano, naguo mũhari ũrĩa wakuhĩrĩirie handũ-harĩa-hatheru warĩ wa ũraihu wa mĩkono igana.

⁹ Tũnyũmba tũrĩa twarĩ mũhuro mwena wa irathĩro nĩ twarĩ na itoonyero mũndũ agĩtoonya kuo oimĩte nja ya nyumĩrĩra.

¹⁰ Ningĩ mwena wa gũthini, gũtwarana na mwena ũrĩa mũraihu wa rũthingo rũu rwa nja ya nyumĩrĩra, kũnyiitana na mwena wa nja ya hekarũ, na kũng'ethera rũthingo rwa nja, nĩ haarĩ na tũnyũmba

¹¹ twarĩ na gacĩra mbere yatuo. Tũnyũmba tũu twahaanaga o ta tũrĩa twarĩ mwena wa gathigathini; twarĩ na ũraihu na warĩ waiganaine, nacio nyumĩrĩra ciatuo nĩciarĩngaine na ikaiganania ithimo. Namo matoonyero ma mwena wa gathigathini

¹² nĩmahaanaine na matoonyero ma tũnyũmba twa mwena wa gũthini. Ningĩ nĩ haarĩ na itoonyero kiambĩrĩria-inĩ gĩa gacĩra karĩa gaataranite na rũthingo rũu rwerekeire mwena wa irathĩro, na nĩko mũndũ aageraga agĩtoonya tũnyũmba tũu.

¹³ Agĩcooka akĩnjĩra atĩrĩ, "Tũnyũmba tũu tũrĩ mwena wa gathigathini na tũu tũrĩ mwena wa gũthini, tũu tũng'etheire nja ya hekarũ, nĩtuo twa athĩnjĩri-Ngai, na nĩkuo athĩnjĩri-Ngai arĩa megũkuhĩrĩria Jehova makarĩagĩra indo cia maruta marĩa matheru mũno. Kũu nĩkuo makaigaga indo cia maruta iria theru mũno, nacio nĩ maruta ma ngano,

* 42:2 nĩ ta mita 52 † 42:2 nĩ ta mita 26 ‡ 42:3 nĩ ta mita ikũmi na robo (10:25) § 42:4 nĩ ta mita 5

o na maruta ma mehia, na maruta ma mahitia, nīgūkorwo handū hau nī hatheru.

¹⁴ Athinjiri-Ngai riria maatoonya handū hau haamūre-rī, matingicooka kuuma nja ya mwena wa nyumirira, nginya marute nguo icio cia ūtungata, nī ūndū nī nyamūre. No nginya mehumbe nguo ingi matanakuhiriria kiria andū maikaraga.”

¹⁵ Riria aarikirie gūthima kiria kiarī mwena wa na thini wa hekarū, akinyumia na nja tūgereire kihingo kia mwena wa irathiro, agithima mūigana wa handū hau mīena yothe:

¹⁶ Niathimire mwena wa irathiro na rūthanju rwa gūthima; mūigana waho warī mīkono magana matano.*

¹⁷ Ningi agithima mwena wa gathigathini; mūigana waho warī mīkono magana matano ūthimītwo na rūthanju rūu rwa gūthima.

¹⁸ O na agithima mwena wa gūthini; mūigana waho warī mīkono magana matano ūthimītwo na rūthanju rūu rwa gūthima.

¹⁹ Ningi agicooka agithima mwena wa ithūro; mūigana waho warī mīkono magana matano ūthimītwo na rūthanju rūu rwa gūthima.

²⁰ Ūguo nīguo aathimire handū hau mīena iyo yothe ina. Handū hau haarigiūcīrio na rūthingo, naruo rwarī na ūraihu wa mīkono magana matano, na warī wa mīkono magana matano, rwa kūhakanā handū haria hatheru na haria hatari haamūre.

43

Hekarū Gūcookererwo nī Riiri

¹ Ningi mūdū ūcio akīnginyia kihingo-ini kiria kīang’etheire mwena wa irathiro,

² na nī ngiona riiri wa Ngai wa Isiraeli ūgūka uumite mwena wa irathiro. Mūgambo wake watari ta mūrurumo wa maa maingī magitherera, naguo būruri ūgacangarara nī riiri wake.

³ Kioneke kiu ndonire gītari ta kioneke kiria ndoonete riria ookite kwananga itūura riria inene, na ningi gītari ta cioneki iria ndoonete hau Rūū-ini rwa Kebari; na nī ngūgūthia, ngiturumithia ūthiū thī.

⁴ Naguo riiri wa Jehova ūgitoonya hekarū ūgereire kihingo kiria kīerekeire mwena wa irathiro.

⁵ Ningi Roho akīnjoya na igūrū akīndwara nja iyo ya na thini, naguo riiri wa Jehova ūkiyūra kuu hekarū.

⁶ Mūdū ūcio o arūgamite hau hakuhi na ni-rī, ngigua mūdū akīnjariria kuuma thini wa hekarū.

⁷ Akinjira atiri, “Mūrū wa mūdū, haha niho handū ha giti giakwa gia ūthamaki, o na niho handū ha gūkinyithia makinya makwa. Haha niho ngūtūura ndi gatagati-ini ka andū a Isiraeli nginya tene. Nyumba ya Isiraeli ndiri hīndi ingi igacooka gūthaahia rītwa riakwa itheru, o ene o na kana athamaki ao marithaahie na ūndū wa ūmaraya wao na kūhooya mīhianano itari muoyo ya athamaki ao kūdū kwao kūria gūtūgūru.

⁸ Riria meekire hingiro ciao hau hingiro-ini ciakwa, na itugi cia mirango yao magiciikira itugi-ini cia mirango yakwa, na no rūthingo rwarī gatagati gakwa na o-rī, nīmathaahirie rītwa riakwa itheru na mītugo iyo yao iri magigi. Nī ūndū ūcio ngīmaniina ndi na marakara.

⁹ Na riri, ta nīmatigane na ūmaraya wao wa kūhooya mīhianano itari muoyo ya athamaki ao, na nī ningūtūura gatagati-ini kao nginya tene.

* 42:16 nī ta mita 260

10 “Mūrū wa mūdū, taarīria ūhoro wa hekarū iyo kūrī andū a Isiraeli, nīguo maconoke nī ūndū wa mehia mao. Reke maroranie mūcoro ūcio wayo,

11 na angīkorwo nīmegūconoka nī ūndū wa ūrīa wothē mekīte-rī, mamenyithie mūhianīre wa hekarū iyo, ūmamenyithie mūthondekere wayo, na nyumīro ciayo, na matoonyero mayo, ningī ūmoonie mūhianīre wayo wothē, na mītugo yayo yothē ya kūrūmīrīrwo, na mawatho mothe. Andīka maūdū maya mothe makīonaga, nīgeetha matūie mūhianīre wayo, na mahingie mītugo yayo yothē ya kūrūmīrīrwo.

12 “Ūyū nīguo watho wa hekarū: Kūrīa guothe kūrīgicīirie kīrīma gīkī igūrū gūgūikara kūrī gūtheru mūno. Ūcio nīguo watho wa hekarū.

Kīgongona

13 “Ici nīcio ithimo cia kīgongona, ithimītwo na mīkono īrīa mīraihi, mūkono ūrīa wa ūraihi wa mūkono ūmwe* na wariī wa rūhī†: Mūberethi wakīo ūrī na ūriku wa mūkono ūmwe, na wariī wa mūkono ūmwe, naguo mūgūkū ūrīa ūkūrīgicīirie nī wa irata rīmwe‡ mūthia-inī. Kīu nīkīo kīrūgamo gīa kīgongona.

14 Kuuma mūberethi ūrīa ūrī gītina-inī nginya mūthia-inī wa mūhuro kīrī na mīkono īrī§ kūrīaiha na igūrū, na wariī wa mūkono ūmwe, na kuuma mūthia-inī ūrīa mūnini nginya mūthia-inī ūrīa mūnenanene, kīrī na mīkono īna* kūrīaiha na igūrū, na wariī wa mūkono ūmwe.

15 Nariō riiko rīa kīgongona-rī, nī mīkono īna kūrīaiha na igūrū, nacio hīa inya irorete na igūrū ikoimīrīra kuuma hau riiko-inī.

16 Nariō riiko rīu rīa kīgongona rīgānaine mīena yothē īna, rīrī na ūraihi wa mīkono ikūmi na īrī,† na wariī wa mīkono ikūmi na īrī.

17 Mūthia ūrīa ūrī na igūrū o naguo nīūganaine mīena yothē, na ūrī na ūraihi wa mīkono ikūmi na īna,‡ na wariī wa mīkono ikūmi na īna, naguo mūgūkū ūrīa ūūthiūrūrūkīrie nī wa nuthu ya mūkono,§ ningī ūkarīgicīrio nī mūberethi wa mūkono ūmwe. Ngathī cia kīgongona kīu ing’etheire mwena wa irathīro.”

18 Nake akīnjīra atīrī, “Mūrū wa mūdū, Mwathani Jehova ekuuga atīrī: Maya nīmo magaatūika maūdū ma kūrūmīrīrwo gūkīrutwo magongona ma njīno, na ma kūminjāminjīria thakame kīgongona-inī rīrīa gīgaakwo:

19 Nīūkaneana ndegwa itarī ngūrū itūike ya kūrutwo iruta rīa mehia, ūmīneane kūrī athīnjīri-Ngai, ūrīa Alawii, a nyūmba ya Zadoku, arīa manguhagīrīria makīndungatīra, ūguo nīguo Mwathani Jehova ekuuga.

20 Nīūkooya thakame īmwe ya yo ūmīhake hīa-inī icio inya cia kīgongona, na mīthia-inī iyo īna ya metha iyo īrī igūrū, na ūthiūrūrūkīrie mūgūkū ūcio, nīguo ūtherie kīgongona na ūkīhoroherie.

21 Nīūkooya ndegwa iyo ya kūrutwo iruta rīa mehia, ūmīcinīre handū harīa hathuurītwo hekarū-inī kūu nja ya handū-harīa-haamūre.

22 “Mūthenya wa keerī nīūkaruta thenge itarī na kaūgū, itūike ya kūrutwo iruta rīa mehia, nakīo kīgongona gītherio o ta ūrīa gīatheretio na ndegwa.

23 Warīkia gūgītheria, nīūkaruta ndegwa itarī ngūrū, na ndūrūme kuuma rūuru-inī, cieri ikorwo itarī na kaūgū.

* 43:13 nī ta nuthu mita (0.5) † 43:13 nī ta centimita 8 ‡ 43:13 nī ta centimita 22 § 43:14 nī ta mita īmwe * 43:14 nī ta mita 2 † 43:16 nī ta mita ithathatū na robo (6.25) ‡ 43:17 nī ta mita mūgwanja na robo (7:25) § 43:17 nī ta robo ya mita (0.25)

24 Nĩũgaciruta igongona hau mbere ya Jehova, nao athĩnjĩri-Ngai nĩmagaciminjaminjĩria cumbĩ, rĩtuĩke igongona rĩa njino rĩrutũirwo Jehova.

25 “Ihinda rĩa mĩthenya mũgwanja nĩũkarutaga thenge o mũthenya ya kũrutwo iruta rĩa mehia; na ningĩ nĩũkaruta ndegwa itarĩ ngũrũ, na ndũrũme kuuma rũũru-inĩ, cieri ikorwo itarĩ na kaũũgũ.

26 Ihinda rĩa mĩthenya iyo mũgwanja, nĩmakahoroheria kĩgongona na magĩtherie; ũguo nĩguo magaakĩamũra.

27 Mĩthenya iyo yarikia gũthira, kuuma mũthenya wa inana gũthiĩ na mbere, athĩnjĩri-Ngai nĩo makaahena maruta manyu ma njino, na maruta ma ũiguano, hau igũrũ rĩa kĩgongona. Hĩndĩ iyo nĩngamwĩtikĩra, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.”

44

Mũnene, na Alawii, na Athĩnjĩri-Ngai

1 Ningĩ mũndũ ũcio akĩnjookia nginya kĩhingo-inĩ kĩa nyumĩra ya handũ-harĩa-haamũre, kĩria kĩaŋ’etheire mwena wa irathĩro, nakĩo kĩarĩ kĩhinge.

2 Nake Jehova akĩnjũra atĩrĩ, “Kĩhingo gĩkĩ kĩrũkaraga kĩrĩ kĩhinge. Gĩtikanahingũrwo; gũtirĩ mũndũ ũgaagĩtoonyera. Kĩrũkaraga kĩhingĩtwo tondũ nĩkĩo Jehova, Ngai wa Isiraeli, aatoonyeire.

3 Mũthamaki we mwene nowe wiki ũngĩkara mwena wa thĩnĩ wa itoonyero riu na arĩre irio hau mbere ya Jehova. Arũitoonyagĩra gĩthaku gĩa itoonyero riu, na akiuma na nja akoimĩra njĩra o ro iyo.”

4 Ningĩ mũndũ ũcio akĩndwara na njĩra ya kĩhingo kĩa mwena wa gathigathini nginya hau mbere ya hekarũ. Ngĩcũthĩrĩria, ngĩona riiri wa Jehova ũiyũrite hekarũ iyo ya Jehova, na nĩ ngũgũithia, ngĩturumithia ũthiũ thĩ.

5 Nake Jehova akĩnjũra atĩrĩ, “Mũrũ wa mũndũ, rora wega, na ũthikĩrĩrie wega, na ũrũmbũiyee maũndũ mothe marĩa ngũkwĩra makoniĩ mawatho mothe megĩ hekarũ ya Jehova. Rũmbũiya ũhoro wa itoonyero rĩa hekarũ, na njira ciothe cia kuuma handũ-harĩa-haamũre.

6 Īra andũ aya aremi a nyũmba ya Isiraeli atĩrĩ, ‘Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Inyuĩ andũ a nyũmba ya Isiraeli, maũndũ manyu ma magigi nĩmaiganĩte!

7 Hamwe na maũndũ marĩa mothe marĩ magigi mwekire, nĩmwatoonyirie andũ a kũngĩ matarĩ aruu ngoro na mwĩrĩ handũ-hakwa-harĩa-haamũre, mũgĩthaahia hekarũ yakwa rĩria mwandutĩre irio, na maguta, na thakame, na mũgĩthũkia kĩrĩkanĩro giakwa.

8 Handũ ha kũruta wĩra wanyu ũria wagĩrĩre ũkoniĩ maũndũ makwa marĩa matheru, mwatũire andũ aŋgĩ arũgamĩrĩri a handũ-hakwa-harĩa-haamũre.

9 Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Gũtirĩ mũndũ wa kũngĩ ũtarĩ mũruu ngoro na mwĩrĩ ũngĩtoonya handũ-hakwa-harĩa-haamũre, o na aŋgĩkorwo nĩ andũ a kũngĩ arĩa matũũranagia na andũ a Isiraeli.

10 “ ‘Alawii arĩa maanjehereire makĩndaihĩrĩria hĩndĩ ĩria andũ a Isiraeli maaturuure na makĩehera harĩ nĩ makĩrũmĩrĩra mĩhianano yao-rĩ, no nginya magaacookererwo nĩ mehia mao.

11 Andũ acio no matungatage handũ-hakwa-harĩa-haamũre, na maikaragie ihingo cia hekarũ o na matungatage thĩnĩ wayo; no mathĩnje nyamũ cia maruta ma njino, na marutagĩre andũ magongona mao, na marũgamage mbere ya andũ makamatungatĩra.

12 No rĩrĩ, tondũ nĩo maamatungatĩre marĩ mbere ya mĩhianano yao, na magĩtũma andũ a nyũmba ya Isiraeli magũe mehia-inĩ-rĩ, nĩ ũndũ ũcio na nĩ nĩndĩhĩtĩte njoete guoko na igũrũ atĩ no nginya magaacookererwo nĩ mehia mao, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.

13 Andũ acio matigacooka kũnguhĩrĩria mandungatagĩre ta athĩnjĩri-Ngai, kana makuhĩrĩrie kĩndũ o na kĩrĩkũ kĩa indo ciakwa iria theru, kana maruta makwa marĩa matheru mũno; no nginya magaacookererwo nĩ gĩconoko kĩa maũndũ marĩa marĩ magigi maneeka.

14 No nĩngamatua arũgamĩrĩri a maũndũ ma hekarũ, na mawĩra mothe marĩa mabataire kũrutwo kũu thĩinĩ.

15 “ ‘No rĩrĩ, athĩnjĩri-Ngai, acio marĩ Alawii na a rũciaro rwa Zadoku, o acio maarutire mawĩra ma handũ-hakwa-harĩa-haamũre na wĩhokeku rĩria andũ a Isiraeli meeherire makiuma harĩ nĩ, nĩo marĩnguhagĩrĩria makandungatĩra; marĩrũgamaga mbere yakwa makaruta magongona ma maguta na ma thakame, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.

16 Acio oiki nĩo marĩtoonyaga handũ-hakwa-harĩa-haamũre; acio oiki nĩo marĩkuhagĩrĩria metha yakwa makandungatĩra na makaruta wĩra wakwa.

17 “ ‘Hĩndĩ ĩrĩa megũtoonya ihingo-inĩ cia nja ya na thĩinĩ, marĩthumbaga nguo cia gatani; matikanehumbe nguo o na ĩmwe ya guoya wa ng’ondũ hĩndĩ ĩrĩa megũtungata ihingo-inĩ cia nja ĩrĩa ya na thĩinĩ, kana kũu hekarũ thĩinĩ.

18 Nĩmeyohage iremba cia gatani mĩtwe, na nguo cia gatani cia thĩinĩ njohero-inĩ. Matikanehumbe kĩndũ o na kĩrĩkũ kĩngĩtũma mathigine.

19 Hĩndĩ ĩrĩa mekuuma matoonye nja ya nyumĩrĩra kũrĩa andũ marĩ-rĩ, makaruta nguo iria megũtungataga nacio, na magacitiga tũnyũmba-inĩ tũria twamũre, na makehumba nguo ingĩ, nĩgeetha matikae kwamũra andũ acio na ũndũ wa nguo icio ciao.

20 “ ‘Matikanenjwo njuĩrĩ ĩthire mĩtwe, kana mareke njuĩrĩ ciao iraihe mũno, no nĩ maigage njuĩrĩ ciao cia mĩtwe irĩ nenge.

21 Ningĩ gũtikanagĩe na mũthĩnjĩri-Ngai ũkũnyua ndibei rĩria egũtoonya nja ya na thĩinĩ.

22 Matikanahikie atumia a ndigwa, kana mahikie atumia arĩa matiganĩte na athuuri ao; no rĩrĩ, no mahikie airĩtu gathirange a rũciaro rwa andũ a Isiraeli, kana atumia a ndigwa a athĩnjĩri-Ngai.

23 No nginya marutage andũ akwa ũtiganu wa maũndũ marĩa matheru na marĩa ma ndũire, na mamoonagie gũkũũrana maũndũ marĩa marĩ thaahu na marĩa matarĩ thaahu.

24 “ ‘Kũngĩgĩa ngarari-rĩ, athĩnjĩri-Ngai no nginya matuithanagie ciira,* na maũtue kũringana na matuĩro makwa ma ciira. Nĩmarĩmenyagĩrĩria mawatho makwa na kĩrĩra kĩa watho wakwa wa kũrũmĩrĩrwo igũrũ rĩa ciathĩ ciakwa ciothe iria njathane, na maikaragie Thabatũ ciakwa irĩ theru.

25 “ ‘Mũthĩnjĩri-Ngai ndakanethaahie na ũndũ wa gũkuhĩrĩria kũimba; no rĩrĩ, ũrĩa ũkuĩte angĩkorwo nĩ ĩthe kana nyina, kana mũriũ kana mwarĩ, kana mũrũ wa nyina kana mwarĩ wa nyina ũtahikĩte-rĩ, hĩndĩ ĩyo no ethaahie.

26 Aarĩkia gũtherio-rĩ, no nginya eterere mĩthenya mũgwanja.

27 Mũthenya ũrĩa agaacooka gũtoonya nja ĩrĩa ya na thĩinĩ ya handũ-harĩa-haamũre nĩguo agatungate thĩinĩ wa handũ-harĩa-haamũre-rĩ, no nginya erutĩre iruta rĩa mehia, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.

* 44:24 Athĩnjĩri-Ngai nĩmatungataga ta atĩirĩrĩ bũrũri. Ūyũ warĩ wĩra ũmwe wao kuuma matukũ ma tene (1Sam 4:18; 2Maũ 19:8-11).

28 “ Nii no nii igai rīa athīnjīri-Ngai. Mütikanamagaire igai gūkū būrūri wa Isiraeli; Nī ni ngūtuika igai rīao.

29 Marīrīaga maruta ma ngano, na maruta ma mehia, na maruta ma mahītia; nakio kindū o gīothe kīrīa kīrutīirwo Jehova gūkū būrūri wa Isiraeli gīgaatuika kīao.

30 Maciaro mothe ma mbere marīa mega, na iheo cianyu ciothe cia mwanya, igaatuika cia athīnjīri-Ngai. No nginya mūmaheage gīcunjī kīa mbere kīa mūtu ūrīa mūhinyu nīgeetha kīrathimo gītūure kwanyu mīciī.

31 Athīnjīri-Ngai matikanarīe nyamū o na īrīkū īngīkorwo īkuite, īrī nyoni, kana matigari ma nyamū yūragītwo nī nyamū īngi.

45

Kūgaya Būrūri

1 “ Hīndī īrīa mūkaagaya būrūri ūtuike magai-rī, nīmūkarutīra Jehova gīcigo kīa būrūri ūcio gītuike rūgongo rwamūre, gīkorwo na mīkono 25,000* kūrāiha, na mīkono 20,000† kwarama; gīcigo kīu gīothe gīgaatuika gītheru.

2 Gīcigo-inī kīu, nīhakagaywo gīcigo kīa mīena īna īigananīte, gīkorwo kīrī na mīkono 500‡ o mwena, hatuike handū-harīa-haamūre, hacooke hathiūrūrūkīrio nī njīra ya mīkono mīrongo ītano.§

3 Rūgongo-inī rūu rwamūre, nīmūgathima gīcunjī kīa ūraihi wa mīkono 25,000, na warīi wa mīkono 10,000. Gīcigo-inī kīu nīho hagaakwo handū-harīa-haamūre, na nīho Handū-harīa-Hatheru-Mūno.

4 Handū hau hagaatuika haamūre thīnī wa būrūri nī ūndū wa athīnjīri-Ngai, arīa matungataga handū-harīa-haamūre, arīa marīkuhagīrīria ho nīguo matungatagīre Jehova. No ho hagaatuika ha nyūmba ciao o na hatuīke harīa hatheru ha handū-harīa-haamūre.

5 Gīcigo kīa mūigana wa ūraihi wa mīkono 25,000, na warīi wa 10,000 gīgaatuika kīa Alawii, arīa matungataga thīnī wa hekarū, gītuīke igai rīao rīa gwakwo matūūra ma gūtūurwo.

6 “ Nīmūkagaya gīcigo gīakwo itūūra inene, gīcigo kīa warīi wa mīkono 5,000,* na ūraihi wa mīkono 25,000, kīhakane na gīcigo kīrīa kīamūre; gīcigo kīu gīgaatuika kīa andū a nyūmba yothe ya Isiraeli.

7 “ Gīthaka kīrīa gīgaatuika kīa mūnene ūcio gīkaahakana mbarī cieri na rūgongo rūrīa rwamūrīrwo Jehova, hamwe na gīthaka gīa itūūra rīrīa inene. Kuuma mwena wa ithūiro gīgaatambūrūka kīrorete mwena wa ithūiro, na kuuma mwena wa irathiwo gītambūrūke kīrorete mwena wa irathiwo, naguo ūraihi wakio ūgaakīgama kuuma mūhaka wa ithūiro nginya wa irathiwo, gītwaranīte na mīhaka ya magai ma Benjamini na Juda.

8 Gīthaka kīu nīkio gīgaatuika igai rīake thīnī wa būrūri wa Isiraeli. Nao anene acio akwa matigacooka kūhinyīrīria andū akwa, no nīmagetīkīria andū a nyūmba ya Isiraeli megwatīre būrūri ūcio kūringana na mīhīrīga yao.

9 “ Mwathani Jehova ekuuga ūū: Inyuī anene aya a Isiraeli, ūguo mwīkīte nī mūiganu! Eheriai maūndū ma ūhinya na ma kūhinyanīrīria, mwīkage ūndū ūrīa ūrī wa kīhooato na wagīrīre. Tigai gūtunyaga andū akwa indo, ūguo nīguo Mwathani Jehova ekuuga.

* 45:1 nī ta kilomita 12 † 45:1 nī ta kilomita 10 ‡ 45:2 nī ta mita 26 § 45:2 nī ta mita 26

* 45:6 nī ta kilomita igīrī na nuthu (2:5)

10 No nginya mūhūthagīre ithimo iria iringaine wega, na mūhūthagīre eba irīa iringaine wega, o na bathi irīa iringaine wega.

11 Eba na bathi ikorwo irī kīgeri kīmwe kūiganaine, bathi imwe ūiganagīre gīcunjī gīa ikūmi kīa homeri o imwe, o nayo eba imwe ūiganagīre gīcunjī gīa ikūmi kīa homeri o imwe; homeri imwe ituke nīyo kīgeri kīria gūtīkīriku gīa gūcithima cieri.

12 Cekerī imwe irīkoragwo irī ya gera mīrongo irī. Cekerī mīrongo irī, kuonganirīria na cekerī ingī mīrongo irī na ithano, kuonganirīria na ingī ikūmi na ithano, nī ūndū ūmwe na mina imwe.

Maruta na Mūthenya irīa Mīamūre

13 “ ‘Gīkī nīkīo kīheo kīa mwanya kīria mūrīrutaga: Nakīo nī gīcunjī gīa ithathatū kīa eba imwe† kuuma harī o homeri imwe‡ ya ngano, na gīcunjī gīa ithathatū kīa eba imwe kuuma harī o homeri imwe ya cairi.

14 Gīcunjī kīria gītue kīa maguta, mathimītuo na gīthimi kīa bathi, nī gīcunjī gīa ikūmi kīa bathi§ kuuma harī o kori imwe* (nayo kori imwe irī na bathi† ikūmi kana homeri imwe‡, nīgukorwo bathi ikūmi nīcio homeri imwe).

15 Ningī ng’ondu imwe nīkarutwo kuuma harī o rūuru rwa ng’ondu magana meerī kuuma ūrīithio-inī ūrīa mwega ūrī maai kūu būruri wa Isiraeli. Icio nīcio igaatuika cia maruta ma mūtu, na maruta ma njino, o na cia maruta ma ngwatanīro, nīguo andū mahorohagīrio nacio, ūguo nīguo Mwathani Jehova ekuuga.

16 Andū othe a būruri nīmakanyītanīra ūhoro-inī ūcio wa kūruta iheo cia mwanya cia kūhūthīrwo nī mūnene thīnī wa būruri wa Isiraeli.

17 Mūnene ūcio nīwe ūkaarutaga maruta ma njino, na maruta ma mūtu, na maruta ma kūnyuuo ciathī-inī, na Tūrūgamo twa Mweri, na Thabatū, o na ciathī-inī ciothe iria njathane cia andū a nyūmba ya Isiraeli. Nīakaruta maruta ma mehīa, na maruta ma mūtu, na maruta ma njino, na maruta ma ngwatanīro ma kūhoroheria andū a nyūmba ya Isiraeli.

18 “ ‘Mwathani Jehova ekuuga ūu: Mweri wa mbere, o mūthenya wa mbere wa mweri ūcio, nīmūkaruta gategwa gatarī na kaūgū nīguo mūtherie handū-harīa-haamūre.

19 Mūthīnjīri-Ngai nīakooya thakame imwe ya maruta ma mehīa amīhake itingī-inī cia mīrango ya hekarū, na amīhake koine ciothe inya cia metha ya kīgongona, o na amīhake itingī-inī cia itoonyero rīa nja ya na thīnī.

20 Ūguo noguo mūgeeka mūthenya wa mūgwanja wa mweri ūcio nī ūndū wa mūdū o wothe ūngūhīa atekwenda kana ehie nī ūndū wa kūrīgwo; ūguo nīguo mūkaahoroheria hekarū iyo.

21 “ ‘Mweri wa mbere, mūthenya wa ikūmi na ina wa mweri o ūcio nīguo mūrīgīaga na gīathī kīa Bathaka, ihinda rīa mīthenya mūgwanja, ihinda rīria mūrīrīaga mīgate itarī mīkīre ndawa ya kūmbia.

22 Mūthenya ūcio-rī, mūnene akaaruta ndegwa irī iruta rīa mehīa nī ūndū wake mwene, o na nī ūndū wa andū othe a būruri ūcio.

23 O mūthenya, ihinda rīa mīthenya iyo mūgwanja ya Gīathī kīu, mūnene ūcio nīakaruta ndegwa mūgwanja, na ndūrūme mūgwanja itarī na kaūgū, cia kūrūtīra Jehova maruta ma njino, na arute thenge cia iruta rīa mehīa.

† 45:13 nī ta kilo ithatū na nuthu (3.5) ‡ 45:13 nī ta kilo 220 § 45:14 nī ta lita 2 * 45:14 nī ta lita 220 † 45:14 nī ta lita 22 ‡ 45:14 nī ta lita 220

24 Ningĩ arute mũtu wa eba ĩmwe[§] ũtuĩke iruta rĩa mũtu harĩ o ndegwa, na eba ĩmwe harĩ o ndũrũme, na hini ĩmwe* ya maguta harĩ eba ĩmwe.

25 “ Ƴhinda-inĩ rĩu rĩa mĩthenya ĩyo mũgwanja ya Gĩathĩ kĩu, kĩrĩa gĩkaambĩrĩria mweri wa mũgwanja, mũthenya wa ikũmi na ĩtano, nĩakaruta indo ta icio nĩ ũndũ wa maruta ma mehia, na maruta ma njino, na maruta ma mũtu, o na ma maguta.

46

1 “ Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Kĩhingo kĩa nja ya na thĩini kĩrĩa kĩrorete irathĩro kĩrĩkaraga kĩhingĩtwo mĩthenya ĩtandatũ ĩria ya kũrutwo wĩra, no mũthenya wa Thabatũ na mũthenya wa Karũgamo ka Mweri nĩkĩrĩhingũragwo.

2 Nake mũnene arĩtoonyaga kuo na njĩra ya gĩthaku kĩrĩa gĩa itoonyero, na akarũgama hau gĩtuĩ-inĩ gĩa kĩhingo. Nao athĩnjĩri-Ngai marute igongona rĩa maruta make ma njino, na maruta make ma ngwatanĩro. Arĩhooyagĩra hau hingĩro-inĩ ya itoonyero, agacooka akoima nja, no kĩhingo kĩu gĩtikahingwo nginya o hwai-inĩ.

3 Nao andũ a bũrũri ũcio nĩmarĩhooyagĩra hau mũromo-inĩ wa kĩhingo kĩu marĩ mbere ya Jehova mĩthenya ya Thabatũ na ya Tũrũgamo twa Mweri.

4 Namo maruta ma njino marĩa mũnene ũcio arĩrutagĩra Jehova mũthenya wa Thabatũ nĩ tũtũrũme tũtandatũ, na ndũrũme ĩmwe, ciothe ikorwo ĩtarĩ na kaũũgũ.

5 Narĩo iruta rĩa ngano rĩrĩa rĩakũrutanĩrio na ndũrũme ĩyo rĩrĩkoragwo rĩrĩ rĩa eba ĩmwe,* na iruta rĩa ngano rĩa kũrutanĩrio na tũtũrũme tũu rĩrĩkoragwo rĩrĩ rĩngĩ o ta ũrĩa angĩyendera, hamwe na hini ĩmwe† ya maguta harĩ o eba ĩmwe.

6 Naguo mũthenya wa Karũgamo ka Mweri arĩrutaga ndegwa ĩtarĩ ngũrũ, na tũtũrũme tũtandatũ, na ndũrũme ĩmwe, ciothe ĩtarĩ na kaũũgũ.

7 Ningĩ nĩarĩrutaga iruta rĩa ngano, akaruta eba ĩmwe hamwe na ndegwa ĩyo, na eba ĩmwe hamwe na ndũrũme ĩyo, na akaruta tũtũrũme tũngĩ o ta ũrĩa angĩenda kũruta, hamwe na hini ĩmwe ya maguta harĩ o eba ĩmwe.

8 Na rĩrĩa mũnene egũtoonya-rĩ, arĩtoonyagĩra gĩthaku gĩa itoonyero, na akiuma akoimĩra njĩra o ĩyo.

9 “ Hĩndĩ ĩria andũ a bũrũri ũcio marĩũkaga mbere ya Jehova mĩthenya ya ciathĩ ĩria njathane, mũndũ o wotho ũrĩa ũgaatoonyera kĩhingo kĩa mwena wa gathigathini akahoore-rĩ, akiuma akoimagĩra kĩhingo gĩa gũthini; na mũndũ o wotho ũgaatoonyera kĩhingo kĩa mwena wa gũthini, akiuma akoimagĩra kĩhingo gĩa gathigathini. Gũtirĩ mũndũ ũgaacookera kĩhingo kĩrĩa atoonyeire, no mũndũ ariomagĩra kĩhingo kĩrĩa king’etheire kĩu atoonyeire.

10 Mũnene ũcio arĩkoragwo arĩ hamwe nao, agatoonyaga magĩtoonya, na akoimaga makiuma.

11 “ Hĩndĩ rĩa ciathĩ na ya maruga marĩa matuĩtwo, iruta rĩa ngano rĩrĩkoragwo rĩrĩ eba ĩmwe hamwe na ndegwa, na eba ĩmwe hamwe na ndũrũme, na akaruta tũtũrũme tũngĩ o ta ũrĩa angĩyendera, hamwe na hini ĩmwe ya maguta harĩ o eba ĩmwe.

12 Hĩndĩ ĩria mũnene ũcio ekũrutĩra Jehova iruta rĩa kwĩyendera, o na rĩngĩkorwo rĩrĩ iruta rĩa njino kana maruta ma ngwatanĩro,

nīarīhingūrāgīrwo kīhingo kīrīa kīrorete mwena wa irathīro. Arīrutaga iruta rīake rīa njino kana maruta make ma ngwatanīro o ta ūrīa ekaga mūthenya wa Thabatū. Aarīkia kūruta oime nja na aarīkia kuuma, kīhingo kīu gīkaahingwo.

13 “O mūthenya nīūrīrutaga gatūrūme ka ūkūrū wa mwaka ūmwe gatarī na kaūgū nī ūndū wa kūrūtīra Jehova iruta rīa njino; ūrīkarutaga rūciinī o rūciinī.

14 Ningī hamwe nako nīūrīrutaga iruta rīa ngano rīa gīcunjī gīa ithathatū kīa eba īmwe,[‡] na gīcunjī gīa ithatū kīa hini īmwe[§] ya maguta ma kūrīngia mūtu ūcio rūciinī o rūciinī. Iruta rīrī rīa ngano rīrīrutagīrwo Jehova rīrī watho wa gūtūūra.

15 Nī ūndū ūcio gatūrūme kau, na iruta rīu rīa ngano, na maguta macio nīrīrutagwo rūciinī o rūciinī rīrī iruta rīa njino rīa hīndī ciothe.

16 “Mwathani Jehova ekuuga ūu: Mūnene ūcio angīkaahe mwanake ūmwe wake kīheo kuuma kūrī igai rīake, o na kīo gīgaatuika kīa njaro ciake; gīgaatuika indo ciao iria magaiirwo.

17 No rīrī, angīkaahe ndungata īmwe yake kīheo kuuma igai-inī rīake, ndungata īyo īgaatūūra nakīo o nginya mwaka wayo wa kuohorwo; hīndī īyo kīheo kīu nīgīgacookerera mūnene ūcio. Igai rīu rīake nī rīa ariū ake oiki; nī igai rīao.

18 Mūthamaki ūcio ndangītunya andū acio magai mao na njīra ya kūmaingata mehere indo-inī ciao. Nīakahe ariū ake magai mao kuuma indo-inī ciake mwene, nīguo gūtikanagīe mūdū o na ūrīkū gatagatī-inī ka andū akwa ūkeetherie andū indo-inī ciake.”

19 Thuutha wa ūguo mūdū ūcio akīngereria itoonyero-inī rīa mwena wa kīhingo gīa tūnyūmba tūu twamūre tūrīa twarī twa athīnjīri-Ngai, tūrīa twarorete mwena wa gathigathini, na akīnyonia handū haarī mūthīa-inī wa mwena wa ithūiro.

20 Nake akīnjīra atūrī, “Haha nīho handū harīa athīnjīri-Ngai marīrugagīra iruta rīa mahītia, na iruta rīa mehīa, na nīho marīhīhagīria iruta rīa ngano, nīgeetha matikanamoimie na kūu nja ya nyumīrīra, matigatherie andū namo.”

21 Ningī agīcooka akīndwara nja īyo ya nyumīrīra, na agīthiūrūrūka koine-inī ciayo inya, na nī ngīona atū o koine-inī nī haarī na nja īngī.

22 Koine-inī icio inya cia nja ya nyumīrīra nī haarī na nja ciarī njirīgīre. Ciarī na gīthimo kīaiganaine kīa ūraihi wa mīkono mīrongo īna,^{*} na wariū wa mīkono mīrongo ītatū[†]; o nja īmwe ya nja icio ciarī koine-inī icio inya nīyaiganaine na irīa īngī.

23 Gūthiūrūrūka mwena wa na thīinī wa nja icio inya nī haarī na mwako wa mahīga warī na mariiko maakītwo mathiūrūrūkīrie hau rungu rwa mwako ūcio.

24 Nake akīnjīra atūrī, “Maya nīmo mariiko marīa andū ariā matungataga thīinī wa hekarū marīrugagīra indo cia magongona iria irutūtwo nī andū.”

47

Rūū Rwoimaga Hekarū

1 Mūdū ūcio nīanjookirie itoonyero-inī rīa hekarū, na nī ngīona maaī magītherūka kuuma rungu rwa hīngīro ya hekarū, magatherera na mwena wa irathīro (tondū hekarū yarorete mwena wa irathīro). Maaī

[‡] 46:14 nī ta kilo ithatū na nutho (3:5) [§] 46:14 nī ta lita īmwe na robo (1:25) ^{*} 46:22 nī ta mita 20 [†] 46:22 nī ta mita 15

macio moimaga na kũu rungu rwa mwena wa gũthini wa hekarũ, o mwena ũcio wa gũthini wa kigongona.

² Ningĩ agĩcooka akĩndwara nja angereirie kĩhingo kĩa mwena wa gathigathini, na agĩthiũrũrũkĩria mwena wa nja akĩndwara nginya kĩhingo-inĩ kia nyumĩrĩra kĩria kiang'etheire mwena wa irathĩro, namo maaĩ macio maathereraga kuuma mwena wa gũthini.

³ Rĩrĩa mũndũ ũcio aathiiaga arorete mwena wa irathĩro anyiitite rũrigi rwa gũthima na guoko-rĩ, agĩthima mĩkono 1,000,* agĩcooka akĩngereria maaĩ-inĩ macio, namo makĩnginya thũng'wa-inĩ.

⁴ Ningĩ agĩthima mĩkono ĩngĩ ngiri ĩmwe, na akĩndũkanĩria maaĩ-inĩ macio, namo makĩnginya maru-inĩ. Agĩcooka agĩthima mĩkono ĩngĩ ngiri ĩmwe, na akĩngereria maaĩ-inĩ macio, namo makĩnginya njohero-inĩ.

⁵ Ningĩ agĩthima mĩkono ĩngĩ ngiri ĩmwe, rũgĩkorwo rũrĩ rũũ itangiahotire kũringa, nĩ ũndũ maaĩ macio maarĩ maiyũru na rũkarika ũndũ rũngĩthambĩrwo, rũgatuĩka rũũ rũtangĩringĩka nĩ mũndũ.

⁶ Nake akĩnjũũria atĩrĩ, "Mũrũ wa mũndũ, nũrona ũndũ ũyũ?"

Hĩndĩ ĩyo akĩhũndũra, akĩnjookia nginya hũgũrũrũ-inĩ cia rũũ rũu.

⁷ Rĩrĩa ndaakinyire ho, ngĩona mĩtĩ mĩngĩ ĩrĩa yarĩ mĩrĩmo yeerĩ ya rũũ rũu.

⁸ Nake akĩnjũũria atĩrĩ, "Maaĩ maya mathereraga marorete bũrũri ũrĩa ũrĩ mwena wa irathĩro, magaikũrũka nginya Araba,† magacooka magathũĩ makeitũrĩra Iria-inĩ rĩa Cumbĩ. Maarĩkia kwĩtũrĩra iria-inĩ rĩu, namo maaĩ marĩo makaagĩra.

⁹ Mĩrumbĩ ya ciũmbe iria irĩ muoyo nĩngatũũra muoyo kũrĩa guothe rũũ rũu rũgaathereragĩra. Nĩgũkaagĩa thamaki nyingĩ, tondũ maaĩ macio nĩkuo mathereragĩra, magatũma maaĩ macio marĩ na cumbĩ magĩre; nĩ ũndũ ũcio kũria rũũ rũu rũthereragĩra, ciũmbe ciothe nĩngatũũra muoyo.

¹⁰ Ategi a thamaki makaarũgamaga hũgũrũrũ-inĩ ciaruo; kuuma Eni-Gedi nginya Eni-Egilaimu nĩgũgakorwo na kũndũ gwa gũtambũrũkĩrio wabu. Thamaki igaakorwo irĩ cia mĩthemba mĩngĩ, o ta thamaki cia Iria Rĩrĩa Inene.

¹¹ No matindiri makuo na njabacabi ciakuo itakagĩra; igaatigwo irĩ cia cumbĩ.

¹² Mĩtĩ ya matunda ma mĩthemba yothe nĩngakũra hũgũrũrũ-inĩ cieriĩ cia rũũ rũu. Mathangũ mayo matikooma, o na kana mĩtĩ ĩyo yaage gũciara. O mweri nĩngaciaraga, tondũ maaĩ moimite handũ-haria-haamũre magaathereraga nginya kũu ĩrĩ. Maciaro mayo magaatũka irio namo mathangũ mayo matũke ma kũhonia.

Mĩhaka ya Bũrũri

¹³ Mwachani Jehova ekuuga ũũ: "Ĩno nĩyo mĩhaka ĩrĩa mũkaarũmĩrĩra mũkĩgaya bũrũri ũcio ũtuĩke igai gatagatĩ-inĩ ka mĩhirĩga ĩrĩa ikũmi na ĩrĩ ya Isiraeli. Jusufu akaaheo icunjĩ igĩrĩ.

¹⁴ Nawe nĩũkamagayania bũrũri ũcio icunjĩ ciiganaine. Tondũ nĩndehĩtire njoete guoko na igũrũ ngiuga atĩ nĩngaũhe maithe manyu ma tene-rĩ, bũrũri ũyũ nĩũgaatuĩka igai rĩanyu.

¹⁵ "Ũyũ nĩguo ũgaatuĩka mũhaka wa bũrũri ũcio:

* 47:3 nĩ ta mita 450 † 47:8 Ũyũ warĩ bũrũri ũtaarĩ maaĩ gatagatĩ ka Jerusalemu na Iria rĩa Cumbĩ.

Mũhaka wa mwena wa gathigathini ũkoima Iria Rĩrĩa Inene ũgereire nĩra ya Hethiloni, ũhĩtũkĩre Lebo-Hamathu, nginya Zedadi,

¹⁶ na ũgerere Berotha na Sibiraimu (kũu mũhaka-inĩ ũrĩa ũrĩ gatagatĩ ka Dameski na Hamathu), ũthĩ nginya Hazeri-Hatikoni, kũu mũhaka-inĩ wa Haurani.

¹⁷ Naguo mũhaka ũcio ũtambũrũke kuuma iria-inĩ ũkinye Hazari-Enani, mũhaka-inĩ wa mwena wa gathigathini wa Dameski, naguo mũhaka wa Hamathu ũkorwo ũrĩ mwena wa gathigathini. ũcio nĩguo ũgaatuĩka mũhaka wa mwena wa gathigathini.

¹⁸ Naguo mũhaka wa mwena wa irathĩro ũkaagerera gatagatĩ ka Haurani na Dameski, ũtwaranĩte na Rũũ rwa Jorodani gatagatĩ ka Gileadi na bũrũri ũcio wa Isiraeli, ũrorete o iria-inĩ rĩa mwena wa irathĩro, ũthĩ nginya Tamaru. ũcio nĩguo ũgaatuĩka mũhaka wa mwena wa irathĩro.

¹⁹ Naguo mũhaka wa mwena wa gũthini ũkoima Tamaru o nginya kũu maaĩ-inĩ ma Meriba-Kadesi, ũtwarane na Karũũ ka Misiri o nginya Iria Rĩrĩa Inene. ũcio nĩguo ũgaatuĩka mũhaka wa mwena wa gũthini.

²⁰ Naguo mũhaka wa mwena wa ithũiro, Iria Rĩrĩa Inene nĩrĩo rĩgaatuĩka mũhaka, ũthĩ nginya harĩa hang'etheire Lebo-Hamathu. ũcio nĩguo ũgaatuĩka mũhaka wa mwena wa ithũiro.

²¹ "Inyuĩ nĩ inyuĩ mũkeegayania bũrũri ũyũ kũringana na mĩhĩrĩga ya Isiraeli.

²² Mũkaũgayana ũtuĩke igai rĩanyu inyuĩ ene, na rĩa andũ a kũngĩ arĩa matũũraga gatagatĩ-inĩ kanyu na nĩ marĩ na ciana. Nĩmũkamatua ta marĩ andũ a Isiraeli maciarĩrwo bũrũri ũcio; acio makaagaĩrwo igai hamwe na inyuĩ gatagatĩ-inĩ ka mĩhĩrĩga ya Isiraeli.

²³ Mũhĩrĩga-inĩ o ũrĩa mũndũ angĩkorwo atũũrite arĩ mũgeni-rĩ, kũu nĩkuo mũkaamũgaĩra igai rĩake," ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.

48

Kũgayania Bũrũri

¹ "Na rĩrĩ, maya nĩmo marĩtwa ma mĩhĩrĩga iyo: Mũhaka-inĩ wa mwena wa gathigathini, Dani nĩakaheo gĩcigo kĩmwe; nakĩo gĩgaatwarana na nĩra ya Hethiloni ya gũthĩ nginya Lebo-Hamathu; Hazari-Enani na mũhaka wa mwena wa gathigathini wa Dameski kũrigania na Hamathu gũgaakorwo kũrĩ mũhaka wakuo kuuma mwena wa irathĩro nginya mwena wa ithũiro.

² "Nake Asheri aheo gĩcigo kĩmwe; nakĩo gĩkaahakana na rũgongo rwa Dani kuuma mwena wa irathĩro nginya mwena wa ithũiro.

³ "Nake Nafitali aheo gĩcigo kĩmwe; nakĩo gĩkaahakana na rũgongo rwa Asheri kuuma mwena wa irathĩro nginya mwena wa ithũiro.

⁴ "Nake Manase aheo gĩcigo kĩmwe; nakĩo gĩkaahakana na rũgongo rwa Nafitali kuuma mwena wa irathĩro nginya mwena wa ithũiro.

⁵ "Efiraimu aheo gĩcigo kĩmwe; nakĩo gĩkaahakana na rũgongo rwa Manase kuuma mwena wa irathĩro nginya mwena wa ithũiro.

⁶ "Nake Rubeni aheo gĩcigo kĩmwe; nakĩo gĩkaahakana na rũgongo rwa Efiraimu kuuma mwena wa irathĩro nginya mwena wa ithũiro.

⁷ "Nake Juda aheo gĩcigo kĩmwe; nakĩo gĩkaahakana na rũgongo rwa Rubeni kuuma mwena wa irathĩro nginya mwena wa ithũiro.

8 “Ningĩ kũhakana na rūgongo rwa Juda kuuma mwena wa irathĩro nginya mwena wa ithũiro, nĩmũkaruta gĩcigo mũkĩneane gĩtuĩke kĩheo kĩa mwanya. Gĩgaakorwo kĩrĩ na wariĩ wa mĩkono 25,000* kwarama, naguo ũraihi wakĩo ũkaiganana na gĩcigo kĩmwe kĩa iria igaiĩrwo mĩhĩrĩga kuuma mwena wa irathĩro nginya mwena wa ithũiro; naho handũ-harĩa-haamũre hagaakorwo harĩ gatagatĩ ga kĩa.

9 “Gĩcigo kũ kĩa mwanya mũkaarutĩra Jehova-rĩ, gĩgaakorwo kĩrĩ na ũraihi wa mĩkono 25,000, na wariĩ wa mĩkono 10,000.†

10 Gĩcigo kũ gĩgaatuĩka gĩcigo kĩamũre kĩa athĩnjĩri-Ngai. Gĩgaakorwo kĩrĩ kĩa ũraihi wa mĩkono 25,000 mwena wa gathigathini na wariĩ wa mĩkono 10,000 mwena wa ithũiro, na wariĩ wa mĩkono 10,000 mwena wa irathĩro, na ũraihi wa mĩkono 25,000 mwena wa gũthini. Handũ-harĩa-haamũre hagaakorwo harĩ gatagatĩ ga kĩa.

11 Gĩcigo kũ gĩgaatuĩka kĩa athĩnjĩri-Ngai arĩa aamũre, nao nĩ andũ a Zadoku arĩa matũũrite marĩ ehokeku makĩndungatĩra, na matiigana gũturuura ta ũrĩa Alawii meekire hĩndĩ irĩa andũ a Isiraeli maaturuure.

12 Gĩcigo kũ gĩgaatuĩka kĩheo kĩa kĩa mwanya kĩrutĩtwo kuuma gĩcigo-inĩ kũ kĩamũre kĩa bũrũri, nakĩo gĩgaatuĩka igai itheru mũno, na gĩkaahakana na rūgongo rwa Alawii.

13 “Gũtwarana na rūgongo rũ rwa athĩnjĩri-Ngai-rĩ, Alawii nĩmakagaya gĩcigo kĩa mĩkono 25,000, na wariĩ wa mĩkono 10,000. ũraihi wakĩo wothe ũgaakorwo ũrĩ mĩkono 25,000, naguo wariĩ wakĩo ũkorwo ũrĩ wa mĩkono 10,000.

14 Nao matikanendie kana makũũranie o na kĩmwe gĩa cio. Gĩkĩ nĩkĩo gĩcigo kĩrĩa kĩega mũno bũrũri-inĩ ũyũ, na gĩtikananengerwo mũndũ ũngĩ, tondũ nĩkĩamũrĩre Jehova.

15 “Gĩcigo kĩrĩa gĩgaatigara kĩa wariĩ wa mĩkono 5,000.‡ na ũraihi wa mĩkono 25,000, gĩgaatuĩka gĩa kũhũthagĩrwo na maũndũ ma itũũra riu inene, kũhũthirwo na gwakwo nyũmba cia gũtũũrwo, na ithaka cia ũrĩithio. Itũũra riu inene rĩgaakorwo gatagatĩ ga gĩcigo kũ,

16 narĩo itũũra riu rĩgaakorwo na ithimo ici: mwena wa gathigathini nĩ mĩkono 4,500,§ na mwena wa gũthini nĩ mĩkono 4,500, na mwena wa irathĩro nĩ mĩkono 4,500, na mwena wa ithũiro nĩ 4,500.

17 Gĩthaka kĩa ũrĩithio wa itũũra riu inene gĩgaakorwo kĩrĩ na mĩkono 250* mwena wa gathigathini, na mĩkono 250 mwena wa gũthini, na mĩkono 250 mwena wa irathĩro, na mĩkono 250 mwena wa ithũiro.

18 Gĩcigo kĩrĩa gĩgaatigara, kĩhakanĩte na gĩcigo kũ kĩamũre, na gĩtwaranĩte na ũraihi wakĩo, gĩgaakorwo kĩrĩ kĩa mĩkono 10,000 mwena wa irathĩro, na mĩkono 10,000 mwena wa ithũiro. Maciaro makĩo nĩmo makaarĩagwo nĩ aruti wĩra a itũũra riu inene.

19 Aruti wĩra acio a itũũra riu inene arĩa makaarĩmaga kũu makoima mĩhĩrĩga-inĩ yothe ya Isiraeli.

20 Gĩcigo kũ gĩothe gĩgaakorwo kũiganaine mĩena yothe ina, na gĩkorwo kĩrĩ na mĩkono 25,000 o mwena. Nĩmũkaruta gĩcigo kũ kĩamũre kĩrĩ kĩheo kĩa mwanya, gĩtuĩke gĩcigo kĩamũre, mũkĩrutanĩrie na gĩthaka gĩa itũũra riu inene.

21 “Kũndũ kũrĩa gĩgaatigara mĩena yeerĩ ya gĩcigo kũ kĩamũre na gĩthaka gĩa itũũra rirĩa inene gũgaatuĩka kwa mũthamaki. Kũndũ kũu gũgaatambũrũka mwena wa irathĩro wa kũrĩa gwathimĩtwo mĩkono

* 48:8 nĩ ta kilomita 12 † 48:9 nĩ ta kilomita 5 ‡ 48:15 nĩ ta kilomita igĩrĩ na nuthu (2.5)

§ 48:16 nĩ ta kilomita igĩrĩ na robo (2:25) * 48:17 nĩ ta mita 115

25,000 ya gĩcigo kũu kĩamũre gũkinye nginya mũhaka-inĩ wa mwena wa irathĩro, nague mwena wa ithũiro uume hau haathimĩtwo mĩkono 25,000, gũkinye nginya mũhaka-inĩ wa mwena wa ithũiro. Icigo icio cieri itwaranĩte na ũraihu wa icigo icio ingĩ cia mĩhĩrĩga igaatuĩka cia mũthamaki, nakĩo gĩcunji kĩrĩa kĩamũre, hamwe na handũ-harĩa-haamũre ha hekarũ igaakorwo gatagati ga kũndũ kũu.

22 Nĩ undũ ũcio ithaka cia Alawii na ithaka cia itũũra inene igaakorwo irĩ gatagati ga gĩcigo kũu kĩa mũthamaki. Gĩcigo kũu kĩa mũnene gĩgaakorwo kĩrĩ gatagati ka mũhaka wa Juda na mũhaka wa Benjamini.

23 “Ha ũhoro wa mĩhĩrĩga iyo ĩngĩ itigarĩte: Benjamini akaaheo gĩcigo kĩmwe; nakĩo gĩgaatambũrũka kuuma mwena wa irathĩro nginya mwena wa ithũiro.

24 “Nake Simeoni aheo gĩcigo kĩmwe; nakĩo gĩkaahakana na rũgongo rwa Benjamini kuuma mwena wa irathĩro nginya mwena wa ithũiro.

25 “Nake Isakaru aheo gĩcigo kĩmwe; nakĩo gĩkaahakana na rũgongo rwa Simeoni kuuma mwena wa irathĩro nginya mwena wa ithũiro.

26 “Nake Zebuluni aheo gĩcigo kĩmwe; nakĩo gĩkaahakana na rũgongo rwa Isakaru kuuma mwena wa irathĩro nginya mwena wa ithũiro.

27 “Gadi nĩakagaya gĩcigo kĩmwe; gĩkaahakana na rũgongo rwa Zebuluni kuuma mwena wa irathĩro nginya mwena wa ithũiro.

28 “Mũhaka wa mwena wa gũthini wa Gadi ũgaathiĩ ũrorete mwena wa gũthini kuuma Tamaru nginya maai ma Meriba-Kadeshi, ningĩ ũtwarane na Karũũĩ ka Misiri nginya Iria Rĩrĩa Inene.

29 “Ūcio nĩguo bũrũri ũrĩa mũkaagayania ũtuĩke igai rĩa mĩhĩrĩga ya Isiraeli, nacio icio nĩcio igaatuĩka icigo ciao,” ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.

Ihingo cia Itũũra Inene

30 “Ici nĩcio igaatuĩka nĩrĩa cia kuuma itũũra rĩu inene: Kwambĩrĩria mwena wa gathigathini, ũrĩa ũrĩ na ũraihu wa mĩkono 4,500,

31 ihingo cia itũũra rĩu inene igeetanio na mĩhĩrĩga ya Isiraeli. Ihingo icio ithatũ irĩ mwena wa gathigathini-rĩ, kĩmwe nĩ kĩa Rubeni, kũu kĩngĩ nĩ kĩa Juda, na kũu kĩngĩ nĩ kĩa Lawi.

32 “Nague mwena wa irathĩro, ũrĩa ũrĩ na ũraihu wa mĩkono 4,500, ũgaakorwo ũrĩ na ihingo ithatũ: kĩmwe nĩ kĩa Jusufu, kũu kĩngĩ nĩ kĩa Benjamini, na kũu kĩngĩ nĩ kĩa Dani.

33 “Ningĩ mwena wa gũthini, ũrĩa ũrĩ na gũthimo kĩa mĩkono 4,500, ũgaakorwo ũrĩ na ihingo ithatũ: kĩmwe nĩ kĩa Simeoni, kũu kĩngĩ nĩ kĩa Isakaru, na kũu kĩngĩ nĩ kĩa Zebuluni.

34 “O na ningĩ mwena wa ithũiro, ũrĩa ũrĩ na ũraihu wa mĩkono 4,500, ũgaakorwo ũrĩ na ihingo ithatũ: kĩmwe nĩ kĩa Gadi, kũu kĩngĩ nĩ kĩa Asheri, na kũu kĩngĩ nĩ kĩa Nafitali.

35 “Itũũna rĩa gũthiũrũrũkĩria itũũra rĩu rĩothe rĩgaakorwo na mĩkono 18,000.†

“Narĩo itũũra rĩu inene kuuma hĩndĩ iyo gũthiĩ na mbere rĩgeetagwo ũũ:

JEHOVA ARĨ KUO.”

DANIELI

Gũthomithio kwa Danieli

¹ Atĩrĩrĩ, mwaka-inĩ wa gatatũ wa ũthamaki wa Jehoiakimu, mũthamaki wa Juda-rĩ, Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni nĩokire itũũra rĩa Jerusalemu, akĩrĩrigiicĩria nĩguo arĩtunyane.

² Nake Mwathani akĩrekereria Jehoiakimu, mũthamaki wa Juda, guoko-inĩ gwake, hamwe na indo imwe kuuma hekarũ-inĩ ya Ngai.* Nake Nebukadinezaru agĩkuua indo icio, agĩcitwara hekarũ-inĩ ya ngai yake kũu Babuloni, na agĩciiga nyũmba-inĩ irĩa yaigagwo igĩũna cia ngai yake.

³ Ningĩ mũthamaki ũcio agĩatha Ashipenazi, ũrĩa warĩ mũrori mũnene wa anene a nyũmba yake ya ũthamaki, amũrehere andũ amwe arĩa moimĩte Isiraeli a nyũmba ya ũthamaki na a rũciaro rwa andũ arĩa maarĩ igweta,

⁴ nao makorwo marĩ aanake matarĩ kaũũgũ o na karĩkũ, na athaka makĩonwo, na andũ mekuoneka marĩ na ũtaũku maũndũ-inĩ mothe ma kwĩrutwo, na andũ mooĩ maũndũ wega, na ahũthũ kũnyũta maũndũ, na magĩrĩre gũtungata thĩnĩ wa nyũmba ya ũthamaki. Ashipenazi aarĩ arute andũ acio rũthiomi na maandĩko ma Ababuloni.†

⁵ Nake mũthamaki agĩtua maheagwo irio na ndibei mũthenya o mũthenya iria we mwene aarĩaga; maarĩ mathomithio maũndũ ihinda rĩa mĩaka itatũ, na thuutha ũcio matoonye wĩra-inĩ wa gũtungatĩra mũthamaki.

⁶ Thĩnĩ wa acio maathuurirwo nĩ haarĩ na aanake amwe maarĩtũtwo Juda: Na nĩo Danieli, na Hanania, na Mishaeli, na Azaria.

⁷ Nake mũrori ũcio wa anene arĩa angĩ nĩamaheire marĩtwa mangĩ: Danieli akĩmwĩta Belites hazaru, nake Hanania agĩtwa Shadiraka, nake Mishaeli agĩtwa Meshaki, nake Azaria agĩtwa Abedinego.‡

⁸ No rĩrĩ, Danieli agĩtua na ngoro yake atĩ ndegwĩthaahia na irio na ndibei iyo ya mũthamaki,§ na akĩũria mũrori ũcio wa anene etĩkĩrio ndakae gwĩthaahia na ũndũ wa kũrĩa irio icio.

⁹ Nake Ngai nĩatũmĩte Danieli etĩkĩrĩke na aguĩrwo tha nĩ mũnene ũcio,

¹⁰ no mũnene ũcio akĩra Danieli atĩrĩ, “Nĩndĩretigĩra mũthamaki mwathi wakwa, ũrĩa ũtuĩte kĩrĩa mũrĩheagwo gĩa kũrĩa na gĩa kũnyua. Aangĩmuona mũrĩ ahĩnju gũkĩra aanake arĩa angĩ a riika rĩanyu-rĩ, angũga nĩ kĩ gĩtũmĩte? Hindĩ iyo mũthamaki no aanengithie mũtwe nĩ ũndũ wanyu.”

¹¹ Danieli agĩcooka akĩarĩria mũrangĩri ũrĩa waheetwo wĩra nĩ mũrori wa anene arĩa angĩ wa kũroraga Danieli, na Hanania, na Mishaeli, na Azaria, akĩmwĩra atĩrĩ,

* **1:2** Andũ a Juda maatahirwo magĩtwarwo Babuloni, bũrũri wa ũkombo, nĩ ũndũ wa kwaga gwathĩkĩra Jehova. † **1:4** Rũthiomi na mwandĩko wa andũ a Babuloni warĩ na hinya gũthoma.

‡ **1:7** Rĩtwa Belites hazaru nĩ kuuga “Beli arogĩtĩra muoyo wake” (rĩetanĩtio na ngai yetagwo Beli). Shadiraka nĩ kuuga “watho wa Aku” (ngai ya andũ a Sumeria thĩnĩ wa Babuloni ya mweri). Meshaki nĩ kuuga “nũũ ũtarĩ ta Aku?” Nario Abedinego nĩ kuuga “ndungata ya Nego” (rĩtwa rĩngĩ rĩa Beli).

§ **1:8** Andũ a Isiraeli maatuaga atĩ irio cia mũthamaki ciarĩ na thaahu tondũ rwĩga rwa mbere rwarutagĩrwo ngai cia mĩhianano.

12 “Ndagũthaita, amba ũgerie ndungata ciaku handũ ha mĩthenya ikũmi: Ndũgaatũhe kindũ o nakĩ tiga o nyeni cia kũria na maaĩ ma kũnyua.

13 Matukũ macio maathira ũcooke ũtũroranie na aanake acio angĩ marĩaga irio icio cia mũthamaki, na thuutha ũcio ũcooke gwĩka ndungata ciaku o ta ũria ũkuona kwagĩrĩire.”

14 Nĩ ũndũ ũcio agĩtĩkĩra ũhoru ũcio, nake akĩmageria matukũ macio ikũmi.

15 Matukũ macio ikũmi maathira-rĩ, mothiũ mao makĩoneka maagĩrĩte, nao magatunguha gũkĩra aanake acio angĩ maarĩaga irio cia mũthamaki.

16 Nĩ ũndũ ũcio mũmarangĩri akĩeheria irio ciao iria ciarĩ njega mũno na ndibeĩ rĩra maarĩ manyuuge na agĩcooka kũmaheaga o nyeni tu handũ ha irio icio.

17 Na rĩrĩ, Ngai nĩaheire aanake acio ana ũmenyo na ũtaũku wa maandĩko ma mĩthemba yothe, na wĩruti wa maũndũ. Nake Danieli nĩataũkagĩrwo nĩ cioneki na irooto cia mĩthemba yothe.

18 Ihinda rĩrĩra mũthamaki aatuĩte atĩ andũ acio magaatwarwo nyũmba yake thĩnĩ rĩathira-rĩ, mũrori wa anene arĩa angĩ agĩkĩmatwara harĩ Nebukadinezaru.

19 Mũthamaki akĩaria nao, na ndonire mũndũ ũngĩaigananirio na Danieli, na Hanania, na Mishaeli na Azaria; na nĩ ũndũ ũcio magĩtoonyio wĩra-inĩ wa gũtungatagĩra mũthamaki.

20 ũndũ-inĩ o wothe ũkonĩĩ ũũgĩ na ũtaũku wa maũndũ marĩa mũthamaki aamoragia-rĩ, agĩkora makĩrĩte ago othe na aragũri a ũthamaki wake wothe maita ikũmi.

21 Nake Danieli agĩtũura kũu nginya mwaka wa mbere wa wathani wa Mũthamaki Kurusu.

2

Kĩroto kĩa Nebukadinezaru

1 Na rĩrĩ, mwaka-inĩ wa keerĩ wa ũthamaki wake-rĩ, Nebukadinezaru nĩarootire irooto; agĩtangĩka meciiria na akĩũrwo nĩ toro.

2 Nĩ ũndũ ũcio mũthamaki agĩta ago na aragũri, na arogi na arori a njata nĩguo moke mamwĩre ũria aarootete. Rĩria mookire makĩrũgama mbere ya mũthamaki,

3 akĩmeera atĩrĩ, “Nĩ harĩ kĩroto ndootete kĩria kĩrathĩnia, na nĩngwenda kũmenya ũria kiugĩte.”

4 Hĩndĩ iyo arori a njata acio magĩcookeria mũthamaki na rũthiomi rwa Asuriata,* makĩmwĩra atĩrĩ, “Wee mũthamaki, ũrotũura tene na tene! Ta kĩire ndungata ciaku kiroto kĩa ũrotete, nacio itaũre kiroto kĩa.”

5 Nake mũthamaki agĩcookeria arori a njata acio, akĩmeera atĩrĩ, “ũndũ ũyũ nĩguo nduĩte ngwatĩirie mũno: Mũngĩaga kũnjũira kiroto kĩa ndootete na mũgĩtaũre-rĩ, nguuga mũtemangwo mũkue, nacio nyũmba cianyu imomorwo itũke hĩba cia mahiga.

6 No mũngĩnjũira kiroto kĩa na mũgĩtaarĩrie-rĩ, nĩngũmũhe iheo, na marĩhi, o na ndũmũtĩithie mũno. Nĩ ũndũ ũcio njũirai ũria ndootete na mũndaũrĩre ũhoru wa kiroto kĩa.”

7 Makĩmũcookeria o rĩngĩ makĩmwĩra atĩrĩ, “Mũthamaki nĩetĩkĩre kwĩra ndungata ciake ũria arotete, na ithuĩ nĩtũkũmũtaũrĩra kiroto kĩa.”

* 2:4 Rũthiomi rwa Asuriata nĩruo rwaro rũria anene aingĩ maaragia. Kuuma Dan 2:4 nginya Dan 7:28, ibuku rĩrĩ rĩandĩkitwo na rũthiomi rũrũ.

8 Nake mūthamaki akīmacookeria atīrī, “Nīndīramenya kūna atī mūrenda o kūrāiharaihia ihinda, tondū nīmūramenya atī ūndū ūyū nīguo nduīte ngwatīrie mūno:

9 Mūngīaga kūnjīra kīroto kīu ndootete-rī, iherithia rīanyu no rīmwe. Mūciīrīre kūnjīra maūdū ma kūhīthithia na ma waganu, mūgūciiria atī ūrīa nduīte nīūkūgarūrūka. Nī ūndū ūcio-rī, njīrai kīroto kīu, na nīngūmenya atī no mūhote gūgītaūra.”

10 Nao arori a njata acio magīcookeria mūthamaki atīrī, “Gūtīrī mūdū o na ūmwe gūkū thī ūngīhota gwīka ūguo mūthamaki aroiga! Gūtīrī mūthamaki, o na arī mūnene na arī na hinya atīa, ūrī wooria mūdū-mūgo, kana mūrāgūri, kana mūrōri wa njata eke ūndū ta ūcio.

11 Ūndū ūcio mūthamaki arooria ndūngīhoteka. Gūtīrī mūdū ūngīhota kwīra mūthamaki kīroto kīrīa arootete, tīga o ngai ciiki, na itītūuranagia na andū a gūkū thī.”

12 Mūthamaki aigua ūhoro ūcio akīrakara na akīng’ūrīka mūno nginya agīathana atī andū arīa othe oogī a Babuloni mooragwo.

13 Nī ūndū ūcio gūkīrutwo watho andū acio oogī mooragwo, na andū magītūmwo magacarie Danieli na arata ake nīguo mooragwo.

14 Rīrīa Arioku, mūnene wa arangīri a mūthamaki, aathīiaga kūūrāga andū acio oogī a Babuloni-rī, Danieli akīmwarīria na ūūgī, o na ecīrītie wega ūrīa ekūmwīra.

15 Akīūria ūcio warī mūnene wa arangīri a mūthamaki atīrī, “Nī kī gīatūma mūthamaki atue itua rīuru ūguo?” Nake Arioku agītaarīria Danieli ūrīa ūhoro ūcio wothe watariī.

16 Danieli aigua ūguo agīthī harī mūthamaki, akīmūria amūhe ihinda, nīgeetha ahote kūmūtaūrīra kīroto kīu.

17 Nake Danieli akīnūka gwake mūciī na akīmenyithia arata ake ūhoro ūcio, nao nīo Hanania, na Mīshaeli, na Azaria.

18 Akīmaringīrīria mathaithe Ngai wa igūrū nīguo amaiguire tha, amaguūrīrie ūhoro ūcio warī mūhithe, nīgeetha we hamwe na arata acio ake matikooraganīrio hamwe na andū acio angī oogī a Babuloni.

19 Na rīrī, ūtukū ūndū ūcio warī mūhithe ūkīguūrīrio Danieli na kīoneki. Nake Danieli akīgooca Ngai wa igūrū,

20 akiuga atīrī:

“Rītwa rīa Ngai rīrotūūra rīkumagio tene na tene;
ūūgī na ūhoti nī ciake.

21 Nīwe ūgarūranagia mahinda na imera;
nīanenehagia ahamaki, na akameheria ūthamaki-inī.

Nīwe ūheaga andū arīa oogī ūūgī,
nao arīa makūūranaga maūdū akamahe ūmenyo.

22 Nīwe ūguūrāgia maūdū marīa marikīru, o na marīa marī hitho-inī;
nīamenyaga maūdū marīa marī nduma-inī,
nāguo ūtheri ūtūūranagia nake.

23 Nīndaḡūcookeria ngaatho na ndakūgooca, o Wee Ngai wa maithe
makwa:

Nīūūheete ūūgī o na ūhoti,
ūkaamenyithia ūhoro ūrīa tūkūhooete,
ūgatūma tūmenye kīroto kīa mūthamaki.”

Danieli Gūtaūra Kīroto

24 Hīndī īyo Danieli agīthī kūrī Arioku, ūcio mūthamaki aamūrīte athīi akooragithie andū acio oogī a Babuloni, akīmwīra atīrī, “Ndūkooragithie

andũ acio oogĩ a Babuloni. Ndwaro kũrĩ mũthamaki, na nĩngũmũtaũrĩra kĩroto gĩake.”

²⁵ O hĩndĩ iyo Arioku agĩtwara Danieli kũrĩ mũthamaki, akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩnyonete mũndũ ũmwe wa arĩa maatahĩtwo kuuma Juda ũngĩhota kwĩra mũthamaki ũrĩa kĩroto gĩake kiugĩte.”

²⁶ Nake mũthamaki akũria Danieli (na nowe Belites hazaru) atĩrĩ, “No ũhote kũnjũra kĩroto kĩrĩa ndootete na ũgĩtaũre?”

²⁷ Nake Danieli akĩmũcookeria atĩrĩ, “Gũtirĩ mũndũ o na ũmwe wa arĩa oogĩ, kana mũragũri, kana mũndũ-mũgo o na kana mũrathi ũngĩhota kwĩra mũthamaki ũhoro ũcio wa hitho,

²⁸ no nĩ kũrĩ Ngai ũrĩ igũrũ ũguũranagĩria maũndũ marĩa marĩ hitho-inĩ. Nĩwe wonetie Mũthamaki Nebukadinezaru ũrĩa gũgaikara matukũ-inĩ na thuutha. Kĩroto gĩaku na cioneki iria irahĩtũkĩire meciiria-inĩ maku ũkomete ũrĩrĩ iraarĩ ici:

²⁹ “Hĩndĩ iyo wakomete ũrĩrĩ-inĩ, wee mũthamaki, meciiria maku nĩmecũũranirie ũhoro wa maũndũ marĩa magooka thuutha-inĩ, nake ũrĩa mũguũria wa maũndũ marĩa marĩ hitho-inĩ agĩkũguũrĩria ũrĩa gũkaahaana thuutha-inĩ.

³⁰ Nĩrĩ, ndiguũrĩrio ũhoro ũcio ũrĩ hitho-inĩ atĩ tondu ndĩ na ũũgĩ gũkĩra andũ arĩa angĩ matũũraga muoyo, no nĩgeetha wee mũthamaki ũmenye ũrĩa kĩroto kũu kiugĩte, nĩguo ũtaũkĩrwo nĩ maũndũ macio ũrecũũranagia meciiria-inĩ maku.

³¹ “Wee mũthamaki, warora nĩwonire mũhianano mũnene warũngĩ mbere yaku: mũhianano ũcio warĩ mũnene mũno na nĩwahenahenagia, na warĩ wa kũmakania ũkĩonwo.

³² Mũtwe wa mũhianano ũcio warĩ wa thahabu ĩrĩa therie, nakĩo gĩthũri kĩaguo na moko ciarĩ cia betha, nayo nda na ciero ciaguo ciarĩ cia gĩcango,

³³ magũrũ maguo maarĩ ma kĩgera, namo makinya maarĩ ma kĩgera gĩtukanĩte na rĩumba rĩcine.

³⁴ Hĩndĩ o iyo wawĩroreire, ihiga inene rĩkĩenjwo, no rĩtienjirwo nĩ moko ma mũndũ. Rĩkĩgũtha makinya ma mũhianano ũcio marĩa maarĩ ma kĩgera gĩtukanĩte na rĩumba, rĩkĩmahehenja.

³⁵ Nakĩo kĩgera kũu, na rĩumba, na gĩcango, na betha, na thahabu igĩthetherwo tũcunjĩ tũcunjĩ, igĩtuika ta mũũngũ ũrĩa ũmbũragwo kĩhuhiro-inĩ hĩndĩ ya rĩũa. Ikĩhuhũkanio nĩ rĩhuho, igĩthira biũ na itiacookire kuoneka rĩngĩ. No rĩrĩ, ihiga rĩu rĩagũthire mũhianano ũcio rĩkĩneneha, rĩgĩtuika kĩrĩma kĩnene, rĩkĩiyũra thĩ yothe.

³⁶ “Kũu nĩkĩo kĩroto kĩrĩa warootire, na rĩu nĩtũgũgĩtaũrĩra mũthamaki.

³⁷ Wee mũthamaki-rĩ, nĩwe mũthamaki wa athamaki. Nake Ngai wa igũrũ nĩakũheete ũthamaki, na ũhoti, na hinya, na riiri;

³⁸ nĩagĩte andũ a ndũrĩrĩ ciothe moko-inĩ maku, na nyamũ cia gĩthaka, o na nyoni cia rĩera-inĩ. Kũrĩa guothe itũũraga-rĩ, nĩagũtuĩte mwathi wacio ciothe. Wee nĩwe mũtwe ũcio wa thahabu.

³⁹ “Thuutha waku, nĩgũkarahũka ũthamaki ũngĩ ũtagaakorwo na hinya ta waku. Thuutha ũcio nĩgũkagia na ũthamaki ũngĩ wa gatatũ, nĩguo ũgerekanĩtio na gĩcango, naguo nĩũgaatha thĩ yothe.

⁴⁰ Marigĩrĩrio-inĩ nĩgũkarahũka ũthamaki ũngĩ wa kana ũrĩ hinya ta kĩgera, nĩgũkorwo kĩgera kiunangaga na gĩkahehenja indo ciothe, na o ta ũrĩa kĩgera kiunangaga indo igatũka tũcunjĩ ũguo noguo ũkahehenja na uunange mothamaki macio mangĩ mothe.

⁴¹ O ta ũguo wonire atĩ makinya na ciara ciarĩ cia rĩumba rĩcine rĩtukanĩte na kĩgera-rĩ, noguo ũthamaki ũyũ ũgaakorwo ũrĩ

mūgayūkanu; no rīrī, nīūgakorwo ūrī na hinya wa kīgera thīnī waguo, o ta ūguo wonire kīgera kīu gītukanīte na rīumba.

⁴² O ūguo ciara ciarī cia kīgera gītukanīte na cia rīumba-rī, noguo ūthamaki ūcio ūgaakorwo kūmwe ūrī na hinya na kūrīa kūngī ūgathuthikanga.

⁴³ Na o ta ūguo wonire kīgera gītukanīte na rīumba rīcine-rī, noguo andū nao magaakorwo matukanīte, na matigaatūūra marī rūmwe rīngī, o ta ūrīa kīgera gītangītukana na rīumba.

⁴⁴ “Na rīrī, ihinda-inī rīa athamaki acio, Ngai wa igūrū nīakahaanda ūthamaki ūtagacooka kwanangwo, kana ūtigīrwo andū angī. Nīūkahehenja mothamaki macio mangī mothe ūmaniine, noguo mwene ūgaatūūra wīhaandīte tene na tene.

⁴⁵ Ūcio nīguo ūtaūri wa kīoneki kīa ihiga rīu rīenjetwo kuuma kīrīma-inī, no rītienjetwo na moko ma andū, na nīrīo rīathetherire kīgera, na gicango, na rīumba, na betha na thahabu igītūika tūcunjī.

“Ngai ūcio mūnene nīamenyithīte mūthamaki ūrīa gūkaahaana thuutha-inī. Kīroto kīu nī kīa ma, naguo ūtaūri wakīo nī wa kwīhokeka.”

⁴⁶ Hīndī īyo Mūthamaki Nebukadinezaru akīgūithia, agīturumithia ūthū thī mbere ya Danieli, na akīmūhe gītūo kīnene, na agīathana atī arutīrwo igongona na ūbumba.

⁴⁷ Mūthamaki akīra Danieli atūrī, “Ti-itherū Ngai waku nīwe Ngai wa ngai iria ingī, na Mwathani wa athamaki na mūguūria wa maūdū marīa marī hitho-inī, nīgūkorwo nīwahota kūguūria ūndū ūyū ūrī hitho-inī.”

⁴⁸ Nake mūthamaki agītūīgīria Danieli, na akīmūtuga na iheo nyingī mūno. Akīmūtua mwathi wa būrūrī wothe wa Babuloni, na akīmūtua mūrūgamīrīri wa andū arīa othe oogī a būrūrī ūcio.

⁴⁹ Nake Danieli agīthaitha mūthamaki atue Shadiraka, na Meshaki, na Abedinego arori a mawīra marīa maarutagwo būrūrī-inī ūcio wa Babuloni, no Danieli we mwene agīkara kīu mūcīi wa ūthamaki.

3

Mūhianano wa Thahabu, na Icuā rīa Mwaki

¹ Na rīrī, Mūthamaki Nebukadinezaru nīathondekithirie mūhianano wa thahabu, wa mīkono mīrongo itandatū* kūrīha na igūrū, na mīkono itandatū† kwarama, na akīūhaandithia werū-inī wa Dura kīu būrūrī wa Babuloni.

² Nebukadinezaru agīcōoka agīta anene, na anyabara, na abarūthi, na ataari a mūthamaki, na aigi kīgīna, na aciirithania, na mawakiri, na anene a mabūrūrī make mothe moke kīamūro-inī gīa kwamūra mūhianano ūcio aahandithīte.

³ Nī ūndū ūcio, anene, na anyabara, na abarūthi, na ataari a mūthamaki, na aigi kīgīna, na aciirithania, na mawakiri, na anene othe a mabūrūrī makīgomana nī ūndū wa kwamūra mūhianano ūcio Mūthamaki Nebukadinezaru aahaandithīte, nao makīrūgama mbere yaguo.

⁴ Nake mūhuhi corō akīanīrīra na mūgambo mūnene, akiuga atūrī, “Inyuī andū a iruka ciothe na a ndūrīrī ciothe, na a mīario yothe ta thīkīrīria ūrīa mūthamaki aathanīte mwīke.

⁵ Rīrīa mūrīgua mūgambo wa corō, na mītūrīrū, na thethe, na kīnanda gīa kīnūbi, na kīnanda kīa mūgeeto, na mītūrīrū irīa mīarīi, o hamwe na

* 3:1 nī ta mita 27 † 3:1 nī ta mita igīrī na robo ithatū (2:75)

ũini wa mĩthemba yothe-rĩ, o rĩmwe mwĩgũithie thĩ mũhooe mũhianano ũcio wa thahabu ũrĩa Mũthamaki Nebukadinezaru aahaandithĩtie.

⁶ Mũndũ ũrĩa wothe ũtekwĩgũithia thĩ na ahooe, o hĩndĩ iyo nĩegũikio icua-inĩ rĩa mwaki ũgwakana mũno.”

⁷ Nĩ ũndũ ũcio, rĩrĩa andũ acio maiguire mũgambo wa coro, na mĩtũrirũ, na thethe, na kinanda gĩa kinũbi, na kinanda kĩa mũgeeto, na ũini wa mĩthemba yothe, andũ othe, na ndũrĩrĩ, na andũ a mĩario yothe makĩgũithia thĩ, makĩhooya mũhianano ũcio wa thahabu ũrĩa Mũthamaki Nebukadinezaru aahaandithĩtie.

⁸ Ihinda o rĩu arori a njata amwe makĩyumĩria, magĩcuuka Ayahudi,

⁹ makĩira Mũthamaki Nebukadinezaru atĩrĩ, “Wee mũthamaki ũrotũura tene na tene!

¹⁰ Atĩrĩrĩ, wee mũthamaki nĩrũrutĩe uuge waku, ũkoiga atĩ rĩrĩa mũndũ o wothe akaigua mũgambo wa coro, na mĩtũrirũ, na thethe, na kinanda gĩa kinũbi, na kinanda kĩa mũgeeto, na mĩtũrirũ rĩa mĩariĩ, na ũini wa mĩthemba yothe no nginya egũithie thĩ, ahooe mũhianano ũcio wa thahabu,

¹¹ na ũkoiga atĩ mũndũ ũrĩa wothe ũtekwĩgũithia thĩ aũhooe, nĩagaikio icua-inĩ rĩa mwaki ũgwakana mũno.

¹² No rĩrĩ, nĩ harĩ Ayahudi amwe arĩa wee ũigĩte a kũrora maũndũ ma bũrũri wa Babuloni, na nĩo Shadiraka, na Meshaki, na Abedinego, arĩa matakũguaga, wee mũthamaki. Matitungatagĩra ngai ciaku, kana makahooya mũhianano wa thahabu ũcio ũhandithĩtie.”

¹³ Nĩ ũndũ ũcio Nebukadinezaru agĩcinwo nĩ marakara, nake agĩtũmanĩra Shadiraka, na Meshaki, na Abedinego mareehwo harĩ we. Nĩ ũndũ ũcio andũ acio makĩreehwo mbere ya mũthamaki,

¹⁴ nake Nebukadinezaru akĩmoooria atĩrĩ, “Nĩ ũhoru wa ma wee Shadiraka, na Meshaki, na Abedinego, atĩ mĩitungatagĩra ngai ciakwa, o na kana mũkahooya mũhianano wa thahabu ũcio handithĩtie?

¹⁵ Rĩu-rĩ, mũngũhaarĩria nĩgeetha rĩrĩa mũrĩigua mũgambo wa coro, na mĩtũrirũ, na thethe, na kinanda gĩa kinũbi, na kinanda kĩa mũgeeto, na mĩtũrirũ rĩa mĩariĩ, na ũini wa mĩthemba yothe, mwĩgũithie thĩ, mũhooe mũhianano ũcio nĩ thondekithĩtie, nĩ wega mũno. No rĩrĩ, mũngĩrega kũhooya mũhianano ũcio-rĩ, nĩmũgũikio o ro rĩmwe icua-inĩ rĩa mwaki ũgwakana mũno. Na rĩrĩ, hihĩ nĩ ngai irĩkũ ingĩhota kũmũhonokia kuuma guoko-inĩ gwakwa?”

¹⁶ Nao Shadiraka, na Meshaki, na Abedinego magĩcookeria mũthamaki, makĩmwira atĩrĩ, “Wee Nebukadinezaru, ithuĩ tũtibataire kwiyarĩrĩria tũrĩ mbere yaku igũrũ rĩa ũhoru ũyũ.

¹⁷ Tũngĩkio icua-inĩ rĩa mwaki ũgwakana mũno-rĩ, Ngai ũrĩa ithuĩ tũtungataga e na ũhoti wa gũtũruta thĩnĩ warĩo, na nĩwe ũgũtũhonokia kuuma guoko-inĩ gwaku, wee mũthamaki.

¹⁸ No rĩrĩ, o na angĩaga gũtũhonokia-rĩ, nĩtũkwenda ũmenye, wee mũthamaki, atĩ ithuĩ tũtingĩtungatĩra ngai ciaku, kana tũhooe mũhianano wa thahabu ũcio wee ũhandithĩtie.”

¹⁹ Hĩndĩ iyo Nebukadinezaru akĩrakara mũno nĩ ũndũ wa Shadiraka, na Meshaki, na Abedinego, na agĩtukia gĩthiithi nĩ ũndũ wao. Agĩcooka agĩathana, akiuga icua rĩu riongererwo ngũ nĩguo rĩhiũhe maita mũganjanja ma ũrĩa rĩakaragwo rĩhiũhite.

²⁰ Nebukadinezaru agĩatha thigari imwe iria ciarĩ na hinya mũno ita-inĩ rĩake ciohe Shadiraka, na Meshaki, na Abedinego, imaikie icua-inĩ rĩu rĩa mwaki wakanĩte mũno.

²¹ Nĩ ũndũ ũcio andũ acio, mehumbĩte kanjũ ciao, na thuruarĩ, na iremba, o na nguo icio ingĩ-rĩ, makĩohwo na magũikio icua-inĩ rĩu rĩa mwaki wakanĩte mũno.

²² Watho ũcio wa mũthamaki warĩ wa ihenya mũno, narĩo icua rĩkahiũha mũno, ũũ atĩ nĩnĩmbĩ cia mwaki ũcio cioragire thigari iria cianyitĩte Shadiraka, na Meshaki, na Abedinego,

²³ nao andũ acio atatũ, moohetwo makarũmio, makĩgũa icua-inĩ rĩu rĩa mwaki wakanĩte mũno.

²⁴ Hindĩ iyo Mũthamaki Nebukadinezaru akĩgega, akĩrũgama na igũrũ o rĩmwe, akĩũria andũ arĩa maamũheaga kĩrĩra atĩrĩ, “Githĩ ti andũ atatũ tuohire na twamaikia mwaki-inĩ?”

Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Ĩ, nĩ ma ũguo nĩguo, mũthamaki.”

²⁵ Nake mũthamaki akiuga atĩrĩ, “Hĩ, ta rorai! Nĩ ndĩrona andũ ana magĩcangacanga mwaki-inĩ, matarĩ ohe kana makahutio nĩ mwaki, nake ũcio wa kana ahaana ta ũmwe wa ariũ a ngai.”

²⁶ Nebukadinezaru agĩkuhĩrĩria mũromo-inĩ wa icua rĩu rĩakanaga mwaki, akĩanĩrĩra, akiuga atĩrĩ, “Inyuĩ Shadiraka, na Meshaki, na Abedinego, inyuĩ ndungata cia Ngai-Ūrĩa-ũrĩ Igũrũ-Mũno, umĩrai, mũũke haha!”

Nĩ ũndũ ũcio Shadiraka, na Meshaki, na Abedinego makiumĩra mwaki-inĩ ũcio,

²⁷ nao anene, na anyabara, na abarũthi, na arĩa maataaraga mũthamaki othe makĩmarigiicĩria, makĩionera atĩ mwaki ndwamekĩte ũũru mũrĩ yao, kana rũcuĩrĩ rwa mĩtwe yao rũkahĩa, o na nguo iria mehumbĩte itiahĩte, na matianungaga mwaki o na atĩa.

²⁸ Nake Nebukadinezaru akiuga atĩrĩ, “Ngai wa Shadiraka, na Meshaki, na Abedinego arogocwo, ũrĩa ũtũmĩte mũraika wake, ateithũre ndungata ciake! Mamwĩhokire, magĩkararia watho wa mũthamaki, na nĩmekwĩhaarĩrie kũruta mĩoyo yao handũ ha gũtungatĩra kana kũhooya ngai ingĩ, tĩga Ngai ũcio wao.

²⁹ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, nĩndaruta watho atĩ andũ a rũrĩrĩ o ruothe kana rwario arĩa makaaria ũndũ o wothe wa gũũkĩrĩra Ngai wa Shadiraka, na Meshaki, na Abedinego magatinangio icunji, na nyũmba ciao imomorwo ituĩke hĩba ya mahiga, nigũkorwo gũtirĩ ngai ingĩ ingĩhonokania na njĩra ĩno.”

³⁰ Nake mũthamaki agĩtũũgĩria Shadiraka, na Meshaki, na Abedinego kũu bũrũri wa Babuloni.

4

Kĩroto gĩa Keerĩ kĩa Nebukadinezaru

¹ Nĩ nĩ Mũthamaki Nebukadinezaru,

Ndĩramwandĩkĩra marũa maya inyuĩ andũ a iruka ciothe, na ndũrĩrĩ, na andũ a rwario o ruothe arĩa matũũraga thĩ yothe:

Mũrogaacĩra makĩria!

² Ndĩ na gĩkeno ngĩmũmenyithia morirũ na maũndũ ma kũgegania marĩa Ngai-ũria-ũrĩ-Igũrũ mũno anjĩkiire.

³ Kaĩ morirũ make nĩ manene-ĩ!

O namo maũndũ make ma kũgegania kaĩ nĩ ma hinya-ĩ!

Ūthamaki wake nĩ wa tene na tene,

naguo wathani wake ukinyagira njiarwa na njiarwa.

⁴ Atiriri, ni Nebukadinezaru ndari gwakwa mucii, njiganire na ngagaaira nyumba-ini yakwa ya uhamaki.

⁵ Na riri, utuku umwe ndarootire kiroto kiria kiamakirie muno. Ngomete uriri-ini wakwa-ri, maundu maria mahitukagira meciiria-ini makwa na cioneki ikindua nda.

⁶ Ni undu ucio ngiathana ngiuga ati andu aria othe oog a Babuloni mareehwo mbere yakwa niguu mandaure kiroto kiu.

⁷ Kiria ago, na araguri, na arori a njata na arathi mohoro mookire, ngimeera uria ndarootete, no nimatemirwo ni kundaure kiroto kiu.

⁸ No thuutha wao, Danieli agiuka mbere yakwa, na ni ngimwira uria ndarootete. (Niwe witagwo Belites hazaru tondū etanitio na ngai yakwa, nake akoragwo na roho wa ngai iria theru thini wake.)

⁹ Ngira Belites hazaru, munene wa ago othe atiri, "Ninjūūi ati roho wa ngai iria theru uri thini waku, na gutiri undu uri hitho-ini ungikurema. Giki nikio kiroto giakwa; nawe he utauri wakio.

¹⁰ Ici nicio cioneki iria ndonire rira ndaakomete uriri-ini wakwa: Ndarorire ngiona hau mbere yakwa harungii muti uri bururi gatagati. Nagu wari muraihu muno.

¹¹ Muti ucio ukineneha ukigia na hinya nako gacumbiri kaguo gakahutia matu mairu; nagu wonekaga nginya ituri ciothe cia thi.

¹² Mathangu maguo maar mathaka, na maciaro maguo makaingia wari na irio cia kuhunia andu othe. Nyamu cia githaka ciaikaraga kiruru-ini kiaguo, nacio nyoni cia riera-ini igai karaga honge-ini ciaguo; indo ciothe iria iri muoyo ciaraga maciaro maguo.

¹³ "Ningi o ngomete uriri-ini wakwa ngirora ngiona cioneki-ini icio, na hau mbere yakwa hari na murangiri, mundu mutheru, agikuruka oimite iguru.

¹⁴ Akianira na mugambo munene, akiuga atiri: Temai muti ucio na mthurure honge ciaguo; ithiai mathangu maguo, na mthurunje maciaro maguo. Nyamu nacio ciure ciehere rungu wago, o na nyoni ciume honge-ini ciaguo.

¹⁵ No riri, mureke githuki na miri yakio ciohwo na kigera na gicango, nacio itigwo tiri-ini, kuu nyeki-ini ya githaka.

"Niahugagio ni ime ria iguru, na aturanagie na nyamu kuu nyeki-ini iria nduru ya githaka.

¹⁶ Meciria make nimagarurwo matige gutuika ta ma mundu, nake age na meciiria ta ma nyamu, ihinda ta ria miaka mugwanja.

¹⁷ "Itua riu rianirurwo ni arangiri, nario rige kirwo hinya ni aria atheru, nigeetha aria mari muoyo mamenye ati Uria-uri-Iguru-Muno niwe wathaga mothamaki ma andu, naguo uhamaki aheaga o uria angienda kuuhe, na agatugiria mundu utari igweta o na hanini niguu utuika wake."

¹⁸ "Kuu nikio kiroto kiria ni, Muthamaki Nebukadinezaru ndarootire. Atiriri, wee Belites hazaru, ta njira uria kiugite kuona ati andu aria ang othe oog a uhamaki wakwa nimatemetwo nikundaure. No riri, wee no uhote tondū roho wa ngai iria theru uri thini waku."

Danieli Guitaura Kiroto

¹⁹ Hinda iyo Danieli (na nowe witagwo Belites hazaru) akamba gutangika muno kwa ihinda, na akimaka muno meciiria-ini make. Ni undu ucio muthamaki akimwira atiri, "Belites hazaru, tiga kumakio ni kiroto kiu kana utauri wakio."

Beliteshazaru agĩcookia atĩrĩ, “Mwathi wakwa, naarĩ korwo kiroto kiu kierekererio thũ ciaku, o na ũtaũri wakio wathĩrĩrio andũ arĩa magũthũire!

20 Mũtĩ ũcio wonire, ũrĩa wanenehire na ũkĩgĩa na hinya, nako gacũmbĩrĩ kagu gakahutia matu mairũ, na ũkoonekaga nĩ thĩ yothe,

21 ũrĩ na mathangũ mathaka na maciaro maingĩ, na ũkaheaga andũ othe irio, na nyamũ cia gĩthaka cikaarahaga kũiruru-inĩ kĩaguo, na ũkagĩa na itara hong-e-inĩ ciaguo cia nyoni cia rĩera-inĩ-rĩ,

22 wee mũthamaki, nĩwe mũtĩ ũcio! Nĩũnenehete na ũkagĩa na hinya; ũnene waku ũgakũra nginya ũkahutia matu mairũ, naguo wathani waku ũgatambũrũka ũgakinya kũndũ kũraya gũkũ thĩ.

23 “Wee, mũthamaki-rĩ, Nĩwonire mũrangĩri, mũndũ mũtheru, agĩkũrũka oimĩte matu-inĩ, akiugaga atĩrĩ, ‘Temai mũtĩ ũcio na mũwanange, no mũtĩge gĩthukĩ kiohetwo na kigera na gĩcango, kũu nyeki-inĩ ya gĩthaka nayo mũri yakio itigwo tũiri-inĩ. Nake nĩaihũgagio nĩ ime rĩa matu-inĩ; nĩaikarage ta nyamũ cia gĩthaka ihinda rĩa mĩaka mũgwanja.’

24 “Atũrĩrĩ, wee mũthamaki, ũtaũri wa kiroto kiu nĩguo ũyũ, narĩo ituĩro rĩrĩa rĩtuĩtwo nĩ ũrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno nĩguo rĩgũkore wee, mũthamaki, mwathi wakwa, nĩrĩo rĩrĩ:

25 Atũrĩrĩ, nĩũkaingatwo weherio kuuma kũrĩ andũ, ũgatũuranagie na nyamũ cia gĩthaka; ũkaarĩaga nyeki ta ng’ombe, na ũihũgagio nĩ ime rĩa kuuma igũrũ. Mĩaka mũgwanja nĩĩgathira, o nginya ũmenye atĩ ũrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno nĩwe ũthamakagĩra mothamaki mothe ma andũ, na akamaheana kũrĩ o ũrĩa angĩenda.

26 Watho ũrĩa woigire gĩthukĩ na mũri yakio gĩtigwo, nĩ kuuga atĩ nĩũgacookerio ũthamaki waku rĩrĩa ũkaamenya atĩ wathani uumaga Igũrũ.*

27 Nĩ ũndũ ũcio, wee mũthamaki, itĩkĩra kũigua ũtaaro wakwa: Tigana na mehia maku, wĩkage maũndũ marĩa magĩrĩire, na ũtĩge waganu waku, na ũndũ wa kũiguĩra arĩa ahinyĩrĩrie tha. Hihi kwahoteka ũgaacĩru waku ũthĩĩ na mbere.”

Kũhinga gwa Kiroto

28 Na rĩrĩ, maũndũ macio mothe nĩmakorire Mũthamaki Nebukadinezaru.

29 Thuutha wa mĩeri ikũmi na iĩrĩ, rĩrĩa mũthamaki aaceerangaga arĩ nyũmba igũrũ ya ũthamaki kũu Babuloni,

30 akiuga atĩrĩ, “Githĩ ĩno tiyo Babuloni, ituũra inene rĩrĩa njakĩte rĩrĩ gĩikaro kĩa mũthamaki, na ũndũ wa ũhoti wakwa mũingĩ, na nĩ ũndũ wa riiri wa ũnene wakwa?”

31 Kahinda o kau aaragia, mũgambo ũkiuma igũrũ, ũkiuga atĩrĩ, “Rĩrĩ nĩrĩo ituĩro rĩrĩa ũtuĩrĩrwo, Mũthamaki Nebukadinezaru: Atũrĩrĩ, nĩwehererio ũhoti wa ũthamaki waku.

32 Nĩũkũingatwo weherio kuuma kũrĩ andũ, ũgatũuranagie na nyamũ cia gĩthaka; ũrĩrĩaga nyeki ta ng’ombe. Mĩaka mũgwanja nĩĩgũthira, o nginya ũmenye atĩ, ũrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno nĩwe ũthamakagĩra mothamaki mothe ma andũ, na akamaheana kũrĩ o ũrĩa angĩenda.”

33 O hĩndĩ ĩyo ituĩro rĩrĩa rĩatuĩrĩrwo Nebukadinezaru rikĩhinga. Akĩingato, akĩeherio kuuma kũrĩ andũ, na akĩrĩa nyeki ta ng’ombe.

* 4:26 “Igũrũ” rĩarĩ rĩĩtwa rĩa Kĩyahudi rĩa Ngai.

Mwĩrĩ wake waihũgagio nĩ ime rĩa igũrũ, o nginya njuĩrĩ yake ikĩraiha o ta njoya cia nderi, na ndwara ciake ikĩraiha o ta cia nyoni.

³⁴ Na rĩrĩ, mĩaka ĩyo yathira-rĩ, niĩ, Nebukadinezaru, ngĩtiira maitho makwa na igũrũ, na ngĩcookererwo nĩ ũgima wa meciiria makwa. Ningĩ ngĩgooca Ũria-ũri-Igũrũ-Mũno; ngĩmũtĩia na ngĩkumia ũcio ũtũuraga muoyo tene na tene.

Wathani wake nĩ wathani wa gũtũura tene na tene; ũthamaki wake ũkinyagĩra njiarwa na njiarwa.

³⁵ Andũ othe a gũkũ thĩ amonaga ta matarĩ bata.

Nake ekaga ũria ekwenda na mbũtũ cia kũu igũrũ, na andũ arĩa matũuraga gũkũ thĩ.

Na gũtirĩ mũndũ ũngĩhota kũgirĩrĩa guoko gwake, kana amũurie atĩrĩ: “Nĩatĩa ũguo weka?”

³⁶ O ihinda-inĩ o riu ndaacookeirwo nĩ ũgima wa meciiria makwa-rĩ, norĩo ndaacookeirio gĩtĩo gĩakwa na ũkaru wakwa nĩgeetha ũthamaki wakwa ũgie na riiri. Ningĩ ataari akwa na andũ arĩa maarĩ igweta makĩnyamũkĩra, ngĩcookio gĩtĩ-inĩ gĩakwa kĩa ũnene, na ngĩneneha gũkĩra mbere.

³⁷ Na rĩrĩ, niĩ Nebukadinezaru-rĩ, nĩngũkumia, na ndũũgĩrie, na ngooco Mũthamaki wa igũrũ, nĩgũkorwo maũndũ marĩa mothe ekaga nĩmagĩrĩre, na mĩthĩire yake yothe nĩ ya kĩhooto. Nao arĩa mathiiaga na mwĩgaatho nĩahotaga kũmanyiĩhia.

5

Maandĩko Rũthingo-inĩ

¹ Atĩrĩrĩ, Mũthamaki Belishazaru nĩarugithĩirie andũ ake ngiri ĩmwe arĩa maarĩ igweta iruga inene, nake akĩnyuuanĩra ndibei nao.

² Rĩrĩa Belishazaru aanyuuga ndibei yake, agĩathana ikombe cia thahabu na cia betha, iria ithe Nebukadinezaru aatahĩte akaruta hekarũ-inĩ Jerusalemu, irehwo nĩgeetha mũthamaki, na andũ ake arĩa maarĩ igweta, na atumia ake na thuriya ciake manyue nacio.

³ Nĩ ũndũ ũcio makĩrehe ikombe icio cia thahabu iria ciatahĩtwo ikarutwo hekarũ-inĩ ya Ngai kũu Jerusalemu. Nake mũthamaki, na andũ ake acio maarĩ igweta, na atumia ake, na thuriya ciake makĩnyua nacio.

⁴ Nao manyuuuga ndibei, makĩgoocaga ngai cia thahabu, na cia betha, na cia gĩcango, na cia kĩgera, na cia mĩĩ, na cia mahiga.

⁵ Na rĩrĩ, o rĩmwe hakĩoneka ciara cia guoko kwa mũndũ ikĩandĩka rũthingo-inĩ rwa nyũmba ĩyo ya ũthamaki hakuhi na mũtĩ ũria wa kũigĩrĩra tawa. Nake mũthamaki akĩona guoko kũu gũkiandĩka.

⁶ Nake mũthamaki agĩthita gĩthiithi na akĩmaka mũno, nginya maru make makĩgũthana, na akĩremwo nĩkũrũgama na magũrũ make.

⁷ Mũthamaki akĩanĩrĩra na mũgambo mũnene, akiuga aragũri, na arori a njata, na arathi a mohoro mareehwo nake akĩira andũ acio oogĩ a Babuloni atĩrĩ, “Ũria wothe ũngĩthoma maandĩko maya na anjĩire ũria moigĩte, nĩekũhumbwo nguo cia rangi wa ndathi, na ekĩrwo kĩrengeri gĩa thahabu ngingo, na nĩegũtuuo mwathani wa gatatũ ũthamaki-inĩ ũyũ.”

⁸ Nao andũ a mũthamaki arĩa oogĩ othe magĩtoonya kuo, no matiahotire gũthoma maandĩko macio kana kwĩra mũthamaki ũria moigĩte.

9 Nĩ ūndũ ūcio Mũthamaki Belishazaru agĩkĩrĩrĩa kũmaka, na gĩthiithi gĩaake gĩgĩthita makĩria. Andũ ake acio maarĩ igweta makĩrigwo nĩ ūrĩa mangũka.

10 Mũtumia wa mũthamaki rĩrĩa aiguire inegene rĩa mũthamaki na andũ acio ake maarĩ igweta agĩtoonya nyũmba iyo yarĩ na iruga. Akĩra mũthamaki atĩrĩ, “Wee mũthamaki, ūrotũura nginya tene! Tiga kũmaka o na kana ūtukie gĩthiithi nĩ ūndũ wa ūhoru ūyũ!”

11 Ūthamaki-inĩ waku nĩ kũrĩ mũndũ ūkoragwo na roho wa ngai iria theru thĩnĩ wake. Matukũ-inĩ ma thoguo-rĩ, nĩonekire arĩ na meciiria marĩ na ūtaũku na ūmenyi o ta wa ngai icio. Thoguo, Mũthamaki Nebukadinezaru, (ndĩrakwĩra ūhoru wa thoguo mũthamaki,) nĩamũtuire mũnene wa aragũri, na arori a njata, na arathi a mohoro.

12 Mũndũ ūcio Danieli, na nĩwe mũthamaki eetire Belitesazaru, nĩonekire arĩ na meciiria makuũku, na ūmenyi o ta wa ngai icio, o na nĩngĩ ūhoti wa gũtaũra irooto, na gũtaarĩria ndaĩ, na gũtuithania maũndũ marĩa maritũ. Tũmana Danieli etwo na nĩegũkwĩra ūrĩa maandĩko macio moigĩte.”

13 Nĩ ūndũ ūcio Danieli akĩrehwo mbere ya mũthamaki, nake mũthamaki akĩmũũria atĩrĩ, “Wee nĩwe Danieli, ūmwe wa andũ arĩa baba, ūrĩa warĩ mũthamaki aarehire gũkũ matahitwo kuuma Juda?”

14 Nĩnjiguĩte atĩ ūrĩ na roho wa ngai iria theru thĩnĩ waku na atĩ ūrĩ na ūtaũku, na ūhoti wa gwĩciiria na ūũgĩ wa mwanya.

15 Andũ arĩa oogĩ na aragũri nĩmekũrehetwo harĩ nĩ mathome maandĩko maya manjĩre ūrĩa moigĩte, no matinahota kũmataarĩria.

16 Riu nĩnjiguĩte atĩ wee no ūhote gũtaũra na kũhĩngicanũra maũndũ marĩa maritũ. Ūngĩhota gũthoma maandĩko maya na ūnjĩre ūrĩa moigĩte-rĩ, nĩũkũhumbwo nguo ya rangi wa ndathi, na wikĩrwo kĩrengerĩ gĩa thahabu ngingo, na ūtuo mwathani wa gatatũ ūthamaki-inĩ ūyũ.”

17 Nake Danieli agĩcookeria mũthamaki atĩrĩ, “Theo icio ciaku ikara nacio arĩ we, namo marĩhi maku ūmahe mũndũ ūngĩ. No o na gũkĩrĩ ūguo-rĩ, nĩngũthomera mũthamaki maandĩko macio, na ndĩmwĩre ūrĩa moigĩte.

18 “Atĩrĩrĩ, wee mũthamaki, Ngai-Ūrĩa-Ūrĩ-Igũrũ-Mũno nĩaheire thoguo Nebukadinezaru wathani, na ūnene, na riiri, na ūkaru.

19 Nĩ ūndũ wa kũmũtũgĩria ūguo-rĩ, andũ othe, na ndũrĩrĩ ciothe, na andũ a mĩario yothe nĩmainainaga marĩ mbere yake na makamwĩtigĩra. Andũ arĩa mũthamaki angĩndire mooragwo nĩamooragithagia; arĩa angĩndire kũhonokia mĩoyo yao, nĩamahonokagia; arĩa angĩndire gũtũũgĩria, nĩamatũgagĩria; nao arĩa angĩndire kũnyiihia, nĩamanyiihia.

20 No rĩria ngoro yake yanyiiirwo nĩ mwĩgaatho na akĩmwio ngoro nĩ mwĩtĩo, nĩarutirwo gĩtĩ-inĩ gĩaake kĩa ūnene na akĩaũrwo riiri yake.

21 Akĩngatwo akieherio kuuma kũrĩ andũ, na akĩgarũrwo akĩgĩa na meciiria ta ma nyamũ, agĩtũũrania na njagĩ cia werũ-inĩ, na akĩrĩa nyeki ta ng’ombe; naguo mwĩrĩ wake waihũgagio nĩ ime riumĩte igũrũ, nginya rĩrĩa aamenyire atĩ Ngai-Ūrĩa-Ūrĩ-Igũrũ-Mũno nĩwe wathaga mothamaki ma andũ, na nĩwe ūmaheanaga kũrĩ o ūrĩa angĩenda kũhe.

22 “No wee nawe Belishazaru, mũrũ-we-rĩ, ndũigana kwĩnyiihia, o na gũkorwo nĩwoofĩ maũndũ macio mothe.

23 Handũ ha ūguo-rĩ, wee nĩwĩnenehetie makĩria, ūgakararia Mwathani-wa-Igũrũ. Wetirie ikombe iria ciarutĩtwo hekarũ-inĩ yake,

ũkĩreherwo, nawe na andũ aku arĩa marĩ igweta, na atumia aku na thuriya ciaku, mũkĩnyua ndibei nacio. Na inyuĩ mũkĩgooca ngai cia betha na cia thahabu, na cia ġĩcango, na cia kĩgera, na cia mĩĩ, o na cia mahiga, iria itoonaga, kana ikaigua, kana igakũũrana ũndũ. No rĩrĩ, wee ndũigana ġũĩĩa Ngai ũrĩa ũgwete muoyo waku guoko-inĩ gwake, na akamenya mĩthĩire yaku yothe.

24 Nĩ ũndũ ũcio agĩtũma guoko kũu ġũũke kwandĩke maandĩko macio.

25 “Maandĩko macio mandĩkĩtwo maroiga ũũ:

MENE, MENE, TEKEL, UPHARSIN

26 “Naguo ũtaũri wa ciugo ici nĩguo ũyũ:

MENE nĩ ta kuuga: Ngai nĩatarĩte matukũ ma ũthamaki waku, na akaũkinyia mũthia.

27 TEKEL nĩ ta kuuga: Wee nũthimĩtwo na ratiri, ũkoneka nĩũtigairie.

28 PERES nĩ ta kuuga: ũthamaki waku nĩ mũganyie, ũkaheanwo kũrĩ Amedi na Aperisia.”

29 Hĩndĩ ĩyo Belishazaru agĩatha andũ ake, nao makĩhumba Danieli nguo ya rangi wa ndathi, na agũkĩrwo kĩrengeri ġia thahabu ngingo, naguo ũhoro wake ũkĩmenyithanio atĩ nĩwe mwathani wa gatatũ ũthamaki-inĩ ũcio.

30 ũtukũ o ro ũcio, Belishazaru mũthamaki wa Babuloni akĩũragwo,

31 nake Dario ũrĩa Mũmedia akĩoya ũthamaki ũcio, arĩ na ũkũrũ ta wa mĩaka mĩrongo ĩtandatũ na ĩrĩ.

6

Danieli ġũkio Irima rĩa Mĩrũũthi

1 Na rĩrĩ, Dario nĩonire athuure anene 120 nĩguo matuĩke a gwathanaga ũthamaki-inĩ wake wothe.

2 Nĩngĩ agĩcooka akũiga atongoria atatũ matuĩke anene a acio angĩ, na ũmwe wa acio atatũ aarĩ Danieli. Anene acio atatũ maigirwo nĩgeetha marehagĩrwo ũhoro nĩ anene acio angĩ a bũrũri, nĩgeetha indo cia mũthamaki itikoore.

3 Nake Danieli akĩoneka arĩ wa mwanya harĩ atongoria acio angĩ othe o na anene nĩ ũndũ wa ũrĩa aarĩ kĩyo mũrutĩre-inĩ wake wa wĩra, na nĩ ũndũ ũcio mũthamaki agĩtanya kũmũtua mwathi wa ũthamaki ũcio wake wothe.

4 Nĩ ũndũ ũcio atongoria na anene acio angĩ magĩcaria ũndũ mangĩcuukĩra Danieli wĩra-inĩ wake wa gwathana, no makĩaga ihĩtia. Nĩmagire ũndũ mangĩmũcuukĩra, tondũ aarĩ mwĩhokeku, akaaga ũcuuke kana ihĩtia mĩthĩire-inĩ yake.

5 Marĩgĩrĩrio-inĩ andũ acio makĩĩrana atĩrĩ, “ġũtirĩ hĩndĩ tũkoona ũndũ tũngĩcuukĩra Danieli, tĩga ũkorirwo nĩ ũndũ ũkonĩĩ watho wa Ngai wake.”

6 Nĩ ũndũ ũcio atongoria na anene a bũrũri magĩthĩĩ marĩ ġĩkundi kũrĩ mũthamaki, makĩmwĩra atĩrĩ: “Wee Mũthamaki Dario, ũrotũura ngingya tene!

7 Ithũ tũrĩ atongoria a ũthamaki ũyũ, na anyabara, na anene a bũrũri, na andũ arĩa mataaraga mũthamaki o na abarũthi othe, nĩtũciirĩte tũkoona arĩ wega we mũthamaki ũrute watho naguo ũhinyĩrĩrio atĩ mũndũ o wothe ũrĩa ũngĩhooya ngai o na ĩrĩkũ kana mũndũ o na ĩrĩkũ, tĩga akũhooire wee mũthamaki, ihinda rĩa matukũ mĩrongo ĩtatũ rĩtanathira, no ngingya aikio irima-inĩ rĩa mĩrũũthi.

8 Na rĩrĩ, wee mũthamaki, athana watho ũcio ũġe ho na wandĩkwo, nawe ũwĩkĩre mũhũũri nĩgeetha ndũkagarũrwo, kũringana na mawatho ma Amedi na ma Aperisia marĩa matagarũragwo.”

9 Nĩ ũndũ ũcio Mũthamaki Dario akĩandĩka watho ũcio na agĩkĩra mũhũiri.

10 Rĩria Danieli aamenyire atĩ watho ũcio nĩ wandĩkĩtwo-rĩ, akĩinũka gwake, akĩhaica kanyũmba gake ka igũrũ harĩa ndirica cia nyũmba yake ciahingĩragwo irorete mwena wa Jerusalemu. O mũthenya, nĩatuuragia ndu maita matatũ akahooya Ngai, akimũcookagĩria ngaatho o ta ũria aamenyerete gwĩka hau kabere.

11 Nao andũ acio magĩthĩ marĩ hamwe, magĩkora Danieli akĩhooya agĩthaiha Ngai amũteithie.

12 Nĩ ũndũ ũcio magĩthĩ harĩ mũthamaki na makĩaria nake igũrũ rĩa uuge ũcio wa mũthamaki: Makimũuria atĩrĩ, “Githĩ ndwandĩkithirie watho atĩ handũ ha matukũ mĩrongo itatũ, mũndũ ũngĩhooya ngai o na irĩkũ kana ahooe mũndũ o na ũrĩkũ tiga o we mũthamaki, no nginya aikio irima-inĩ rĩa mĩrũthi?”

Mũthamaki agĩcookia atĩrĩ, “Watho ũcio ũrĩ o ho, kũringana na mawatho ma Amedi na Aperisia, marĩa matagarũragwo.”

13 Nao magĩcookeria mũthamaki atĩrĩ, “Danieli, ũmwe wa andũ arĩa maatahĩtwo kuuma Juda, ndagwathĩkagĩra wee mũthamaki, kana agaathĩkĩra watho ũria wee mwene wandĩkithĩtie. O na rĩu no ahooyaga Ngai wake maita matatũ o mũthenya.”

14 Rĩria mũthamaki aaguire ũhoru ũcio, akĩigua kĩaha mũno; agĩtua itua rĩa kũhonokia Danieli, na mũthenya ũcio wothe atindire akĩgeria ũria anghonokia Danieli o nginya rĩa rigĩthũa.

15 Hindĩ iyo andũ acio makĩũngana rĩngĩ magĩthĩ harĩ mũthamaki na makimwĩra atĩrĩ, “Ririkana, wee mũthamaki, atĩ kũringana na watho wa Amedi na Aperisia, watho ũria mĩrute kana mwandĩke nĩ mũthamaki ndũngĩgarũwo.”

16 Nĩ ũndũ ũcio mũthamaki agĩathana, nao makĩrehe Danieli na makimũikia irima-inĩ rĩa mĩrũthi. Mũthamaki akĩra Danieli atĩrĩ, “Ngai waku ũria ũtungatagĩra hindĩ ciothe-rĩ, arogũteithũra!”

17 Ihiga rikĩreehwo, rikĩigwo mũromo-inĩ wa irima rĩu, nake mũthamaki agĩkĩra mũhũiri na gĩcũhĩ gĩake mwene na icũhĩ cia andũ ake arĩa marĩ igweta, nĩgeetha gũtikagie ũndũ ũngĩgarũwo ũkonĩ Danieli.

18 Nake Mũthamaki agĩcooka nyũmba yake ya ũthamaki, nake akĩraara ehingĩte kũria irio na atarĩ na maũndũ ma gwĩkenia. Na ũtukũ ũcio wothe ndaigana kuona toro.

19 Na kwarooka gũkĩa-rĩ, mũthamaki agĩũkĩra tene, agĩthĩ ahiũhĩte erekeire irima-inĩ rĩa mĩrũthi.

20 Na aakuhĩrĩria irima rĩu, agĩta Danieli na mũgambo ũrĩ na ruo rĩnene, akimũuria atĩrĩ, “Danieli, wee ndungata ya Ngai ũria ũrĩ muoyo, Ngai waku ũria ũtungatagĩra hindĩ ciothe nĩakũhonoketie kuuma kũrĩ mĩrũthi?”

21 Nake Danieli agĩcookeria mũthamaki atĩrĩ, “Wee mũthamaki, ũrotũra nginya tene!”

22 Ngai wakwa nĩarandũmĩre mũraika wake, nake arahinga mĩrũthi tũnua. Ndĩrĩ ũndũ mũũru injĩkĩte, tondũ nĩnyonetwo itarĩ na mahĩtia njĩkĩte maitho-inĩ make. Ningĩ o na wee mũthamaki ndirĩ ndaakũhĩtia.”

23 Nake mũthamaki agĩkena mũno na agĩathana Danieli arutwo irima rĩa rĩa mĩrũthi. Nake Danieli aarutwo irima-inĩ rĩa rĩa mĩrũthi, ndaarĩ na handũ aagurarĩtio, tondũ we nĩehokete Ngai wake.

24 Nake Mũthamaki agĩathana, akiuga atĩ andũ arĩa maathitangĩte Danieli manyiitwo, macooke marehwo na maikio irima-inĩ rĩa rĩa

mīrūūthi, hamwe na atumia ao, na ciana ciao.* Na rīrī, o na matanakinya irima gītina-rī, mīrūūthi iyo ikimakīria hinya, na ikīhehenja mahīndī mao mothe.

25 Mūthamaki Dario aḡicooka akīandīkīra andū othe, na ndūrīrī, na andū a mīario yothe būrūri-inī guothe marūa, akīmeera atīrī:
“Mūrogaacīra mūno makīria!

26 “Nīdahītūkia watho, atī kūrīa guothe ūthamaki ūyū wakwa wakinya-rī, andū no nginya metigagīre na matīiage Ngai wa Danieli.

“Nīgūkorwo nīwe Ngai ūrīa ūrī muoyo,
na atūūruga nginya tene;
ūthamaki wake ndūrī hīndī ūkaaniinwo o na rī,
naguo wathani wake ndūrī hīndī ūgaathira.

27 Nīwe ūteithūranaga na akahonokania;
nīwe wīkaga morirū na magegania
kūu igūrū o na gūkū thī.

Ūcio nīwe ūhonoketie Danieli
kuuma kūrī hinya wa mīrūūthi.”

28 Nī ūndū ūcio Danieli akīgaacīra hīndī ya wathani wa Dario, o na wathani-inī wa Kurusu ūrīa Mūperisia.

7

Kīroto kīa Danieli kīa Nyamū Inya

1 Na rīrī, mwaka-inī wa mbere wa Belishazaru mūthamaki wa būrūri wa Babulonī, Danieli nīarootire kīroto, na akīona cioneki meciiria-inī make akomete ūrīrī-inī wake. Nake akīandīka ūhoru wa kīroto kīu.

2 Danieli akiuga atīrī: “Nīi Danieli-rī, ūtukū nīndonire kīoneki, na hau mbere yakwa ngīona huho inya cia igūrū ikīhurutanīra igūrū wa iria rīrīa inene.

3 Naho hau hakiumīra nyamū inya ciarī nene kuuma iria-inī rīu, na gūtīrī yahaanaga irīa īngī.

4 “Nyamū ya mbere yahaanaga ta mūrūūthi, na yarī na mathagu ta ma ndiyyū. Ngīikara ndorete nginya rīrīa njoya ciayo ciamunyrwo, nayo igīcooka ikīoywo na igūrū ikīrūgamio na magūrū mayo meerī ta mūdū, na ikīheo ngoro ta ya mūdū.

5 “Na hau mbere yakwa nī haarī na nyamū īngī ya keerī, nayo yahaanaga ta nduba. Nayo nyamū iyo nīyambararītie mwena ūmwe wayo, na ikarūma mbaru ithatū na kanua gatagatī ka magego mayo. Nayo ikīrwo atīrī, ‘Ūkīra ūrīe nyama nginya ūiganie!’

6 “Thuutha ūcio ngīrora na ngīona hau mbere yakwa nyamū īngī, nayo yahaanaga ta ngarī. Mūgongo-inī wayo yarī na mathagu mana maahaanaga ta ma nyoni. Nyamū iyo yarī na mītwe ina, na nīyahetwo ūhoti wa gwathana.

7 “Thuutha ūcio nī Danieli-rī, ūtukū nīndonire kīoneki, na hau mbere yakwa ngīona nyamū ya kana, nayo yarī na kūmakania na ya gūtua mūdū nda, na nī yarī na hinya mūno. Nyamū iyo yarī na magego manene ma kīgera; na yahehenjaga na īgatambuura kīrīa yooraga, na kīrīa gīatigara ikarangīrīria na magūrū. Yarī na ngūrani na nyamū icio īngī cionekete mbere yayo, na yarī na hīa ikūmi.

* 6:24 Kūūruga andū a nyūmba īmwe othe warī mūtugo wa andū a Perisia.

⁸ “Rĩria ndeciiragia ũhoru wa hĩa icio-rĩ, ngĩona hau mbere yakwa harĩ na rũhĩa rũngĩ, na rwarĩ rũnini, rũkĩmera gatagatĩ ka icio ingĩ; nacio hĩa ithatũ cia iria ciarĩ cia mbere ikĩmunyũka biũ, ikĩrweherera. Naruo rũhĩa rũu rwarĩ na maitho ta ma mũndũ na kanua kaaragia ndeto cia mwĩĩho.

⁹ “O ndorete ngĩona,
 “itĩ cia ũnene ikiigwo handũ ha cio,
 nake Ūria-Ūtũire-ho-kuuma-o-Tene agĩkarĩra gĩtĩ gĩake.
 Nacio nguo ciake cierrũhĩte ta ira;
 na njuĩrĩ cia mũtwe wake ikerũha ta guoya wa ng’ondũ.
 Gĩtĩ gĩake kĩa ũnene kiarĩrĩmbũkaga nĩnĩmbĩ cia mwaki,
 namo magũrũ makĩo maarĩ ma mwaki ũgwakana.

¹⁰ Rũũ rwa mwaki nĩ rwathereraga
 ruumĩte hau mbere yake.
 Nake agatungatĩrwo nĩ ndungata ngiri maita ngiri;
 na andũ ngiri ikũmi maita ngiri ikũmi makarũgama mbere yake.
 Igooti rĩgũikara thĩ rĩciirithanie,
 namo mabuku makĩhingũrwo.

¹¹ “Ningĩ ngĩthĩĩ na mbere gũcũthĩrĩria nĩ ũndũ wa ciugo cia mwĩgaatho iria rũhĩa rũu rwaragia. Ngĩikara ndorete nginya nyamũ iyo ikiũragwo, na mwĩrĩ wayo ũkĩanangwo na ũgĩikio thĩĩni wa mwaki ũcio wakanaga.

¹² (Nyamũ icio ingĩ nĩciatuunyĩtwo ũhoti wacio wa gwathana, no nĩcietĩkirĩtio ciikarange muoyo kwa ihinda.)

¹³ “Ningĩ-rĩ, ũtukũ nĩndonire kĩoneki, ngĩona hau mbere yakwa harĩ na mũndũ wahaanaga ta mũrũ na mũndũ, agĩũka arĩ igũrũ rĩa matu. Nake agĩkuhĩrĩria Ūcio-Ūtũire-ho-kuuma-o-Tene na agĩtwarwo harĩa aarĩ.

¹⁴ Nake akĩheo wathani, na riiri, na hinya wa gwathana; nacio iruka ciothe, na ndũrĩrĩ, na andũ a mĩario yothe makĩmũhooya. Wathani wake nĩ wathani wa gũtũũra tene na tene, na ndũgaathira, nague ũthamaki wake ndũrĩ hĩndĩ ũkaanangwo.

Ūtaũri wa Kĩroto kũu

¹⁵ “Nĩ Danieli nĩndatangĩkire roho-inĩ, nacio cioneki iria ciahĩtũkĩire meciiria-inĩ makwa igĩthĩĩnia mũno.

¹⁶ Ngĩkuhĩrĩria ũmwe wa acio maarũngĩĩ hau, ngĩmũũria andaarĩrie ma ya ũhoru ũcio wothe.

“Nĩ ũndũ ũcio akĩndaũrĩra maũndũ macio mothe, akĩnjĩra atĩrĩ:

¹⁷ ‘Nyamũ icio inya nene nĩ mothamaki mana marĩa makaarahũka gũkũ thĩ.

¹⁸ No rĩrĩ, andũ arĩa atheru a Ūria-ũrĩ-Igũrũ-Mũno nĩo makaamũkĩra ũthamaki na matũũre nague nginya tene, ĩĩ, ti-itherũ, matũũre nague nginya tene na tene.’

¹⁹ “Ningĩ ngĩenda kũmenya gĩtũmi kĩa nyamũ iyo ya kana ĩria yarĩ na ngũũrani na icio ingĩ na yarĩ ya kũmakania mũno, ĩrĩ na magego mayo ma kĩgera na ndwara cia gĩcango, nyamũ iyo yahehenjaga na ĩgatambuuraanga kĩria yooraga, na ĩkarangĩrĩria na magũrũ kĩria gĩatigara.

²⁰ O na ningĩ ngĩenda kũmenya ũhoru wa hĩa icio ikũmi ciarĩ mũtwe wayo na wa rũhĩa rũu rũngĩ rwacookire kũmera, o na wa hĩa icio ithatũ ciamunyũkire rũu rũngĩ rwamera, menye ũhoru wa rũhĩa rũu ruonagwo ta rwarĩ rũnene gũkĩra icio ingĩ, na rwarĩ na maitho na kanua kaaragia ndeto cia mwĩgaatho.

²¹ O njũũthĩrĩrie-rĩ, rũhĩa rũu rũgĩtharĩkĩra andũ arĩa atheru, rũkĩrũa nao na rũkĩmahoota,

²² o nginya rīrīa Ūcio-Ūtūire-ho-kuuma-o-Tene ookire na agītūira andū acio atheru a Ūrīa-ūrī-Igūrū-Mūno ciira wa kīhooto, narīo ihinda rīgikinya makīgwatīra ūthamaki.

²³ “Ningī akīndaarīria akīnjiguithia atīrī: ‘Nyamū īyo ya kana nī ūthamaki wa kana ūrīa ūkaagīa gūkū thī. Ūgaakorwo ūrī na ngūūrani na mothamaki marīa mangī mothe, na nīūkanīina thī yothe, ūmīrangīrīrie na ūmīhehenje.

²⁴ Nacio hīa icio ikūmi nī athamaki ikūmi arīa makoima thīnī wa ūthamaki ūcio. Na thuutha wao mūthamaki ūngī nīakarāhūka, ūrī na ngūūrani na arīa angī maarī mbere yake; na nīagatooria athamaki acio atatū.

²⁵ Nīakaaria ndeto cia gūcambia Ūrīa-ūrī-Igūrū-Mūno, na ahinyīrīrie andū ake arīa atheru, o na agerie kūgarūra mahinda na mawatho marīa matue. Nao andū arīa atheru nīmakaneanwo moko-inī make kwa ihinda rīmwe, na mahinda meerī, na nuthu ya ihinda.

²⁶ “ No igooti nīrīgaikara thī rīciirithanie, na thuutha wa ūguo acooke atunywo wathani wake, na wanangwo biū nginya tene.

²⁷ Ningī wathani, na ūhoti, na ūnene wa mothamaki marīa marī gūkū thī guothe cinengerwo andū arīa atheru, andū a Ūrīa-ūrī-Igūrū-Mūno. Ūthamaki wake nī ūthamaki wa gūtūūra nginya tene na tene, nao aathani othe nīmakamūhooyaga na mamwathīkagīre.’

²⁸ “Ūhorō ūcio ūgīthirīra hau. Nī Danieli-rī, nīndatangīkire mūno meciiria-inī makwa, na ngītukia gīthiithi, no ngīkara ngūcūūranagia ūhorō ūcio ngoro-inī yakwa.”

8

Kīoneki kīa Danieli kīa Ndūrūme na Thenge

¹ Na rīrī, mwaka-inī wa gatātū wa wathani wa Mūthamaki Belishazarurī, nī Danieli nīndonire kīoneki kīngī, thuutha wa kīrīa ndoonete mbere.

² Kīoneki-inī kīu giakwa ndeyonire ndī itūūra-inī igītīre rīa Shushani būrūrī-inī wa Elamu; kīoneki-inī kīu ndeyonire ndī hūgūrūrū-inī cia Rūūī rwa Ulai.

³ Na rīrī, ngīcūthīrīria, na hau mbere yakwa ngīona ndūrūme īrūngīī hūgūrūrū-inī cia rūūī, na yarī na hīa igīrī, nacio ciarī ndaaya. Rūhīa rūmwe rwarī rūraiho gūkīra rūrīa rūngī, o na gūtūika nīruo rwamerete thuutha.

⁴ Ngīcooka ngīona ndūrūme īyo yaguthūka īrorete mwena wa ithūiro na wa gathigathīni na wa gūthīni, no gūtīrī nyamū o na īmwe īngīahotire kūmītiiria, na gūtīrī īngīahotire kwīhonokia kuuma harī hinya wayo. Yekaga o ta ūrīa īngīendīre gwīka, nayo īkīgīa na hinya mūno.

⁵ Na rīrīa ndacūūranagia ūhorō ūcio, o rīmwe hagīuka thenge yumīte mwena wa ithūiro, ītūikanīrie thī yothe itekūhutia thī, nayo thenge īyo yarī na rūhīa rūmwe rūnene thīthī-inī.

⁶ Īgīuka yerekeire harī ndūrūme īrīa yarī na hīa igīrī, īyo ndoonete īrūngīī hūgūrūrū-inī cia rūūī, ikīmīguthūkīra īrī na mang’ūrī manene.

⁷ Ngīona yatharīkīra ndūrūme īyo īrakarīte mūno, ikīringa ndūrūme īyo na īkiunanga hīa ciayo cierī. Nayo ndūrūme īyo ndīarī na hinya wa kūmītiiria, nī ūndū ūcio thenge īyo ikīmīgūtha, ikīmīgūthia thī na ikīmīrangīrīria, na gūtīrī mūndū ūngīahotire kūhonokia ndūrūme īyo kuuma harī hinya wa thenge īyo.

8 Thenge iyo ikigĩa na hinya mũno, no rĩria hinya wayo waingĩhire mũno-rĩ, rũhia rũu rwayo rũnene rũkiunika, na ithenya riaruo hakĩmera hĩa ingĩ inya nene, irorete mũena ĩna ĩria huho iria cia igũrũ ihurutanaga.

9 Na rĩrĩ, rũmwe rwacio rũkimererewo nĩ rũhĩa rũngĩ, rũria rwambĩrĩrie rũrĩ rũnini, no rũgĩkũra rũkigĩa na hinya rwerekeire mwena wa gũthini, na wa irathĩro, na wa Bũrũri ũria Mũthaka.

10 Rũkĩraiha nginya rũgĩkinyĩra mbũtũ cia igũrũ, na rũkĩrutũrũra mbũtũ imwe rũgĩcigũithia thĩ na rũgĩcirangĩrĩria.

11 Rũgũtũũgĩria rũnenehe rũiganane na Mũtongoria wa mbũtũ icio cia igũrũ; rũkĩheria magongona marĩa maacinagwo o mũthenya kuuma harĩ we, nakĩo gũikaro gĩake kĩria kĩamũre gĩkĩng' aũranio.

12 Nĩ ũndũ wa ũremi, mbũtũ cia andũ arĩa atheru na magongona ma o mũthenya makĩneanwo harĩ ruo. Rũkĩgaacĩra maũndũ-inĩ mothe marĩa rwekire, nago ũhoru wa ma ũgĩteanĩrio.

13 Ningĩ ngĩcooka ngĩgua ũmwe wa andũ arĩa atheru akĩaria, nake ũngĩ mũtheru akimũuria aĩrĩ, "Kĩoneki gĩkĩ-rĩ, gĩgũikara ihinda rũigana atĩa gĩgĩkahingio: kĩoneki kũu gĩkoniĩ magongona ma o mũthenya, na ũremi ũcio wa kũrehe ihooru, na kũneanwo gwa gũikaro kĩria gĩtheru, na kũrangĩrĩrio thĩ kwa mbũtũ?"

14 Nake akĩnjookeria aĩrĩ: "Ũhoru ũcio ũgũikara matukũ 2,300; na thuutha ũcio gũikaro kũu gĩtheru nĩgĩkaamũrwo rĩngĩ."

Ūtaũri wa Kĩoneki

15 Rĩria nĩ Danieli nderoragĩra kĩoneki kũu o ngĩgeragia kũmenya gĩtũmi gĩakĩo-rĩ, hau mbere yakwa hakĩrũgama ũmwe wahaanaga ta mũndũ.

16 Na ngĩgua mũgambo wa mũndũ ũgũitana kuuma Rũũĩ rwa Ulai, ũkiuga aĩrĩ, "Wee Gaburieli, ta taũrĩra mũndũ ũyũ gĩtũmi gĩa kĩoneki kũu onete."

17 Na rĩria aakuhĩrĩrie harĩa ndarũgamĩte, ngĩtuĩka nda, ngĩgwa ngĩturumithia ũthiũ thĩ. Nake akĩnjũra aĩrĩ: "Mũrũ wa mũndũ, nĩ wega ũmenye atĩ kĩoneki kũu gĩkoniĩ mahinda ma ithirĩro."

18 Hĩndĩ iyo aanjaragĩria-rĩ, ndaarĩ toro mũnene, ngakoma ndurumithĩtie ũthiũ thĩ. Nake akĩhũtia na akĩnjũkĩria, akĩndũgamia na igũrũ.

19 Akĩnjũra aĩrĩ, "Nĩngũkwĩra ũria gũkaahaana thuutha-inĩ hĩndĩ ya mang'ũri, tondũ rĩrĩ, kĩoneki gĩkĩ gĩkoniĩ mahinda marĩa maathĩrĩrio ma ithirĩro.

20 Ndũrũme iyo wonire ĩrĩ na hĩa igĩrĩ, hĩa icio irũgamĩrĩire athamaki a Media na Perisia.

21 Nayo thenge iyo ĩrĩ na maguoya maingĩ mwĩrĩ nĩo mũthamaki wa Ũyunani, na rũhĩa rũu rũnene rũrĩ thiithi nĩruo mũthamaki wakuo wa mbere.

22 Hĩa icio inya ciamerire ithenya rĩa rũhĩa rũu ruoinĩkire irũgamĩrĩire mothamaki mana marĩa makoima thĩnĩ wa bũrũri wake, no matigaakowo marĩ na ũhoti ta wake.

23 "Nĩngĩ mahinda ma kũrigĩrĩria ma ũthamaki wao, rĩria andũ aremi magaakorwo maaganĩte biũ, nĩgũkarahũka mũthamaki ũngĩ ũtarĩ tha, mũndũ mwara na mũũgĩ na maũndũ na ungunania.

24 Nĩakagĩa na hinya mũno, no ti ũndũ wa ũhoti wake mwene. Nĩakarehithia mwanangĩko wa kũmakania, nĩngĩ nĩakagaacĩra ũndũ-inĩ wothe ageeka. Nĩakaniina andũ arĩa marĩ hinya na andũ arĩa a Ngai.

²⁵ Nīagatūma maūndū ma maheeni magaacīre, na nīakeyona arī mūnene gūkīra andū arīa angī. Rīrīa makaigua ta kūrī thayū nīguo nake akooragithia andū aingī, o na okīrīre Mūnene wa anene. No rīrī, nīakanangwo, no ti hinya wa mūndū ūkaamwananga.

²⁶ “Kīoneki kīu wonirio kīa mahwai-inī na ma rūciinī-rī, nī kīa ma, no rīrī, hingīrīria ūhorō wa kīoneki kīu tondū gīkonīī mahinda marī kūraya gīgīkahingio.”

²⁷ Nī ūndū ūcio, nī Danieli ngīthirwo nī hinya, na ngīkara ndī mūrūaru mīthenya mūingī. Ngīcooka ngūkīra, na ngīthīī na mbere kūruta wīra wa mūthamaki. Nīndainainirio nī kīoneki kīu, tondū ndīahotire gūtaūkīrwo nī ūhorō wakīo.

9

Hooya rīa Danieli

¹ Na rīrī, mwaka-inī wa mbere wa Dario mūrū wa Ahasuerusu (wa rūciaro rwa Amedi), ūrīa watūtwo mūthamaki wa būrūri wa Babuloni,

² mwaka-inī wa mbere wa wathani wake-rī, nī Danieli nīndataūkīrwo kuuma maandīko-inī matheru nī kiugo kīrīa Jehova eerīte mūnabīi Jeremia atī Jerusalemu nīgūgakira ihooru mīaka mīrongo mūgwanja.

³ Nī ūndū ūcio ngīhūgūrīra Jehova Ngai, ngīmūhooya, ngīmūthaihaga ndīhingīte kūrīa irio, na ndīhumbīte nguo ya ikūnia, na ngehurīria mūhu mūtwe.

⁴ Ngīhooya Jehova Ngai wakwa, na ngiumbūra mehīa, ngīmwīra atīrī:

“Wee Mwathani Ngai mūnene na wa gwītīgīrwo, o Wee ūhingagia kīrīkanīro gīake kīa wendo kūrī andū othe arīa mamwendete na magaahtīkīra maathani make,

⁵ nītwhītie na tūgeka ūru. Nītūkoretwo tūrī aaganu na tūkarema, tūkahutatīra maathani maku na mawatho maku.

⁶ Na tūkarega kūigua anabīi acio ndungata ciaku, arīa maaragia makīgwetaga rītwa rīaku makīarīria athamaki aitū, na anene aitū, o na maithe maitū, o na andū othe a būrūri witū.

⁷ “Wee Mwathani-rī, ūrī mūthingu, no ithuī-rī, ūmūthī ūyū tūiyūrwo nī thoni, ithuī andū a Juda, na andū a Jerusalemu, na andū othe a Isiraeli, arīa marī gūkuhī na arīa marī kūraya, mabūrūri-inī mothe kūrīa ūtūhurunjīre nī ūndū wa kwaga kwīhokeka harīwe.

⁸ Atīrīrī Wee Jehova, ithuī na athamaki aitū, na anene aitū na maithe maitū tūiyūrītwo nī thoni nī ūndū wa mehīa marīa tūkwīhīrie.

⁹ Jehova Ngai witū nī wa tha na nīarekanagīra, o na gūkorwo ithuī nītūmūremeire;

¹⁰ tūtiathīkīire Jehova Ngai witū kana tūkarūmia mawatho make marīa aatūheire na tūnua twa anabīi, ndungata ciake.

¹¹ Būrūri wothe wa Isiraeli nīwagararīte watho waku na ūgakūhutatīra, na ūkarega gūgwathīkīra.

“Nī ūndū ūcio nītūkinīrīrwo nī irumi na tūgacookererwo nī mwīhītwo ūrīa wandīkītwo watho-inī wa Musa, ndungata ya Ngai, tondū nītūkwīhīrie.

¹² Na rīu nīūhingītie ciugo iria waririe cia gūtūūkīrīra ithuī na anene aitū na ūndū wa gūtūrehithīria mwanangīko mūnene. Gūkū thī guothe gūtīrī gwekwo ūndū mūnene ta ūrīa wīkītwo Jerusalemu.

¹³ O ta ūrīa kwandīkītwo watho-inī wa Musa-rī, mwanangīko ūyū wothe nītūkinīrīre. No rīrī, tūtīrī tūramaatha gwītīkīrīka nī Jehova Ngai witū, nīguo tūtīgane na mehīa maitū na tūcūūranie ūhorō waku wa ma.

14 Jehova ndaatithirie gütũrehere mwanangĩko ũcio, nĩgũkorwo Jehova Ngai witũ nĩ mũthingu maũndũ-inĩ mothe marĩa ekaga; no, ithuĩ tũtiigana kũmwathĩkĩra.

15 “Na rĩrĩ, Wee Mwathani Ngai witũ, o Wee warutire andũ aku bũrũri wa Misiri na guoko kwa hinya, na ũkũgũra igweta rĩrĩa rĩtũũraga ho nginya ũmũthĩ, ithuĩ Nĩtwĩhĩtie, na tũgeka ũũru.

16 Atĩrĩrĩ Wee Mwathani, kũringana na ciiko ciaku cia ũthingu, ehereria Jerusalemu, itũũra rĩũ rĩaku inene, na kĩrĩma gĩaku gĩtheru marakara na mang’ũri maku. Mehia maitũ na mawaganu ma maithe maitũ nĩmo matũmĩte Jerusalemu hamwe na andũ aku matuĩke kĩndũ gĩa gũconorithio harĩ andũ arĩa othe matũthiũrũkĩirie.

17 “Na rĩrĩ, Ngai witũ, itĩkĩra kũigua mahooya na mathaithana ma ndungata ĩno yaku. Nĩ ũndũ wa rĩtwa rĩaku Wee Mwathani, igũira handũ haku hatheru tha, o hau hakĩrite ihooru.

18 Atĩrĩrĩ, Wee Ngai thikĩrĩria, na ũtũigue, ũhingũre maitho maku wone ihooru rĩa itũũra inene rĩrĩa rĩtanĩtio na Rĩtwa rĩaku. Tũtiragũthaitha nĩ ũndũ tũrĩ athingu, no nĩ ũndũ wa tha ciaku nyingĩ.

19 Wee Mwathani, tũthikĩrĩrie! Wee Mwathani tũrekerere! Wee Mwathani, tũigue na ũtũteithie! Nĩ ũndũ waku, Wee Ngai wakwa, ndũkagonderere nĩ ũndũ wa itũũra rĩaku inene na andũ aku metanĩtio na Rĩtwa rĩaku.”

Ciumia Mĩrongo Mũgwanja

20 Na rĩrĩ, rĩrĩa nĩ ndaaragia ngĩhooyaga na ngiumbũraga mehia makwa na ma andũ akwa a Isiraeli, na ngĩthaitha Jehova Ngai wakwa nĩ ũndũ wa kĩrĩma gĩake gĩtheru,

21 o ndĩ o mahooya-inĩ-rĩ, Gaburieli, mũndũ ũrĩa ndonire kĩoneki-inĩ kĩa mbere, agĩũka harĩ nĩ ombũkĩte na ihenya ihinda rĩrĩa igongona rĩa hwaĩ-inĩ rĩrutagwo.

22 Nake akĩndaarĩria atĩrĩ, “Atĩrĩrĩ Danieli, rĩũ ndoka ngũhe ũmenyo na ũtaũku.

23 O rĩrĩa wambĩrĩrie kũhooya-rĩ, noguo icookio rĩheanirwo, na nĩ ndatũmwo njũke ngwire, tondũ ũrĩ mũndũ mwende mũno. Nĩ ũndũ ũcio, cũrania ũhoru wa ndũmĩrĩri ĩno ngũkwĩra, na ũtaũkĩrwo nĩ kĩoneki kĩu:

24 “Atĩrĩrĩ, ihinda rĩa ciumia mĩrongo mũgwanja nĩrĩo rĩtũĩrĩrwo andũ aku, na rĩgatuĩrwo itũũra rĩaku itheru, nĩgeetha hagĩe na ihinda rĩa kũniina ũmaramari, na rĩa gũtigana na mehia, na rĩa kũhooroheria waganu, nĩguo ũhoru wa ũthingu ũrĩa ũtathiraga ũgĩe, nakĩo kĩoneki na ũrathi ciĩkĩrwo mũhũũri, nake ũria mũtheru mũno atĩrĩrio maguta.

25 “Atĩrĩrĩ, menya na ũtaũkĩrwo atĩrĩ, ‘Kuuma rĩrĩa gwatuirwo atĩ itũũra rĩa Jerusalemu rĩcookererio na rĩakwo rĩngĩ, nginya rĩrĩa mũtongoria ũria Mũitĩrĩrie Maguta agooka-rĩ, nĩgũkagĩa na ciumia mũgwanja na ciumia ingĩ mĩrongo itandatũ na igĩrĩ. Itũũra rĩũ nĩrĩgaakwo rĩngĩ, hamwe na njĩra ciarĩo na mũtaru, no gũgaakorwo kũrĩ mahinda ma thĩina.

26 Thuutha wa ciumia mĩrongo itandatũ na igĩrĩ, ũcio Mũitĩrĩrie Maguta nĩakooraagwo na atigwo atarĩ na kĩndũ. Ningĩ andũ a mũtongoria ũria ũgooka thuutha wake nĩmagathũkangia itũũra rĩũ inene o na handũ-harĩa-haamũre. Ithirĩro rĩgooka ta mũiyũro wa maaĩ: Nayo mbaara igathĩ na mbere o nginya ithirĩro, na nĩgũtũitwo atĩ nĩgũgacooka gũkire ihooru.

27 Nĩakagĩa na kĩrĩkanĩro kĩrũmu na andũ aingĩ handũ ha kiumia kĩmwe. Gatagatĩ-inĩ ga kiumia kĩũ nĩagatũma magongona na maruta matige kũrutwo. Na handũ ha mo, mwena ũmwe wa hekarũ-rĩ,

nīakarūgamia kīndū kīrī magigi na thaahu, o nginya ithirīro rīrīa rītūtūtwo rīgaakinya, nake atūūre aitagīrīrio mang'ūrī.”

10

Kioneke kīa Danieli kīa Mūndū

¹ Atīrīrī, mwaka-inī wa itatū wa Kurusu mūthamaki wa Perisia, Danieli (na nīwe watūtūtwo Belites hazaru) nīaguūrīrio maūndū. Ndūmīrīri ya ūguūrīo ūcio yarī ya ma, na yakonī ūhorō wa mbaara nene. Gūtaūkīrwo kwa ndūmīrīri iyo guokire kūrī we na nīra ya kīoneke.

² Ihinda-inī rīu-rī, nī Danieli ndaakoretwo ngīcakaya handū ha ciumia ithatū.

³ Nīndehingīte kūrīa irio njega; kanua gakwa gatiacamire nyama kana ndibe; ningī ndiehakaga maguta o na hanini, o nginya ciumia icio ithatū igīthira.

⁴ Mūthenya wa mīrongo īrī na īna wa mweri wa mbere, ndūgamīte hūgūrūrū-inī cia, rūū rūrīa rūnene rwa Tigrisi,

⁵ ngītiira maitho, na hau mbere yakwa ngīona mūndū wehumbīte nguo cia gatani, na akehōtora mūcibi wa thahabu īria therie mūno.

⁶ Mwīrī wake watarīi ta inagī rīrīa rītūtagwo thumarati, na ūthiū wake wahanegia ta rūheni, maitho make maahaanaga ta imūrī cia mwaki, na moko make na magūrū maahaanaga ta gīcango gīkumuthe gīkahenia, nago mūgambo wake watarīi ta mūgambo wa andū aingī.

⁷ Nī Danieli-rī, no nī nyiki ndonire kīoneke kīu; nīgūkorwo andū arīa twarī nao matiakōnīre, no nīmayūrīrwo nī guoya, makūrā magīthīi kwīhitha.

⁸ Nī ūndū ūcio ngītīgwo ndī o nyiki ndīroreire kīoneke kīu kīnene. Ngīcooka ngīthirwo nī hinya, ngīthitia gīthiithi ta ngūkua, na gūtīrī ūndū ingīahotire gwīka.

⁹ Ngīcooka ngīgua akīaria, na rīrīa ndamūthikagīrīria, ngīnyīitwo nī toro mūnene, ngīgwa ndurumithīte ūthiū wakwa thī.

¹⁰ Na rīrī, ngīhutio na guoko, gūkīnjoya na igūrū, gūkīnjiga ndūrītīe ndu ndīnyīitīrīre thī na moko, ngīnainaga.

¹¹ Nake akīnjīra atīrī, “Danieli, wee mūtīe mūno, cūrania wega ciugo ici ngīrie gūkwarīria, na ūkīre na igūrū, nīgūkorwo rīu nīgūtūmwō ndatūmwō kūrī we.” Na aarīkia kūnjīra ūguo, ngīrūgama o ngīnainaga.

¹² Agīcooka agīthīi na mbere akīnjīra atīrī, “Danieli, tīga gwītīgīra. Kuuma mūthenya wa mbere rīrīa wambīrīrie gūtūria ūhorō ūyū na ūkīnyīihia mbere ya Ngai waku-rī, ciugo ciaku nīciaiguirwo, na rīu ndoka nīgeetha ngūhe ūhorō wacio.

¹³ No rīrī, mūnene wa ūthamaki wa Perisia nīangīrīrīrie mīthenya mīrongo īrī na ūmwe. Hīndī iyo nīrīo Mikaeli, ūmwe wa arāka arīa anene, okire kūndeithia, tondū nīndahingīrīrio kūu hamwe na mūthamaki wa Perisia.

¹⁴ Rīu ndoka ngūtaarīrie maūndū marīa magaakora andū anyu matukū ma thuutha, tondū kīoneke kīu gīkonīi ihinda rīrīa rīgooka.”

¹⁵ Na rīrīa aanjīrāga ūhorō ūcio, ngīnāmia ūthiū thī, ngīremwo nī kwaria.

¹⁶ Ningī ūngī wahaanaga ta mūndū akīhutia iromo ciakwa, ngītūmwā kanua na ngīambīrīria kwaria. Ngīra ūcio warūngīi mbere yakwa atīrī, “Mwathi wakwa, nī ndīmūhoote nī ruo rūnene tondū wa kīoneke kīu, na ndīrī na ūndū ingīhota gwīka.

¹⁷ Niĩ ndungata yaku-rĩ, ndaakĩhota atĩa kwaria nawe mwathi wakwa? Nĩgũkorwo nĩthirĩtwo nĩ hinya o na mĩhũmũ yakwa.”

¹⁸ Ningĩ ngĩcooka ngĩguua ndaahutio ringĩ nĩ ũcio wahaanaga ta mũndũ, akĩnjĩkĩra hinya.

¹⁹ Akĩnjĩra atĩrĩ, “Tiga gwĩtigĩra, wee mũndũ ũyũ mũtĩie mũno, ũrogĩa na thayũ! Wĩyũmĩrĩrie; wĩkĩre hinya.”

Na rĩrĩa aanjarĩrie ũguo, ngĩcookwo nĩ hinya, na nĩ ngiuga atĩrĩ, “Rĩu mwathi wakwa aria tondũ nĩwanjĩkĩra hinya.”

²⁰ Nake akĩnjũria atĩrĩ, “Wee nĩũũĩ kĩrĩa gĩtũmĩte njũke kũrĩ we? Nĩngũcooka o narua ngarũe na mũnene wa Perisia, na ndathĩ-rĩ, nake mũnene wa Ũyunani nĩegũka;

²¹ no nĩngwamba gũkwĩra ũrĩa kwandĩkĩtwo Ibuku-inĩ-rĩa-Ma. (Ndirĩ mũndũ ũndeithagia ngĩrĩa nao tiga Mikaeli, mũnene wanyu.

11

¹ Na rĩrĩ, mwaka-inĩ wa mbere wa Dario, ũcio Mũmedia, nĩndarũgamire nake ndĩmũteithĩrĩrie na ndĩmwĩkĩre hinya.)

Athamaki a Gũthini na a Gathigathini

² “Na rĩu, nĩngũkwĩra ũhoro wa ma: Athamaki angĩ atatũ nĩmakarahũka a kũu Perisia, na thuutha ũcio kwarahũke ũngĩ wa kana, ũrĩa ũgaatonga gũkĩra acio angĩ othe. Na rĩrĩa akaagĩa na hinya mũnene nĩ ũndũ wa ũtonga ũcio wake, nĩakarahũra andũ othe mokĩrĩre ũthamaki wa Ũyunani.

³ Ningĩ nĩgũkarahũka mũthamaki ũngĩ ũrĩ na hinya makĩria, ũrĩa ũgaathanaga na hinya mũngĩ na ekage o ũrĩa angĩenda gwĩka.

⁴ Aarĩkia kwarahũka-rĩ, ũthamaki wake nĩũgatũkana na ũgayanĩrio mĩena ĩna kũrĩa huhu iria inya cia matu-inĩ ihurutanagĩra. Naguo ũthamaki wake ndũkagaywo nĩ andũ a rũciaro rwake, kana ũgĩe na hinya ta ũrĩa aarĩ naguo, tondũ ũthamaki wake nĩũgathengio uume harĩo na ũheo andũ angĩ.

⁵ “Mũthamaki wa mwena wa gũthini nĩakagĩa na hinya, no ũmwe wa atongoria ake a ita nĩakagĩa na hinya kũmũkĩra, acooke gwathana ũthamaki-inĩ wake na hinya mũnene.

⁶ Na rĩrĩ, mĩaka yathirathira, nĩmagacooka kũiguana. Mwarĩ wa mũthamaki ũcio wa gũthini nĩagathĩ kũrĩ mũthamaki wa gathigathini, nĩguo magĩe na kĩrĩko kĩa ũiguano, no mũtumia ũcio ndagatũura arĩ na hinya, o na mũthamaki ũcio na hinya wake matigaatũura. Matukũ-inĩ macio mũtumia ũcio nĩagakunyanĩrwo ooragwo hamwe na ndungata ciake cia ũthamaki, na ithe, o na mũndũ ũrĩa wamũteithagĩrĩria.

⁷ “Na rĩrĩ, mũndũ ũmwe wa rũciaro rwake nĩakarahũka ithenya rĩake. Nake nĩagatharĩkĩra ita rĩa mũthamaki wa gathigathini, na atoonye itũura rĩake rĩrĩa rĩirigĩre; nĩakarũa nao na amatoorie.

⁸ Ningĩ nĩagataha ngai ciao cia mĩhianano, na mĩhianano yao ya kĩgera, na ĩndo ciao cia goro cia betha na cia thahabu acikuue acitware bũrũri wa Misiri. Nĩagatigana na mũthamaki ũcio wa gathigathini ihinda rĩa mĩaka ĩigana ũna.

⁹ Nake mũthamaki wa gathigathini nĩagatharĩkĩra mũthamaki ũcio wa bũrũri wa gũthini, no nĩagacooka ahũndũke nginya bũrũri-inĩ wake.

¹⁰ No arĩu ake nĩmakehaarĩria kũrĩa mbaara, macookanĩrĩrie mbũtũ nene ya ita hamwe ĩria ĩkaahaata ta kĩguũ kĩa maĩ kĩria gĩtangĩhingĩrĩrio, na makinye mbaara ĩyo nginya itũura-inĩ rĩake rĩrĩa rĩirigĩre.

11 “Hĩndĩ ĩyo mũthamaki wa gũthini nĩakoimagara arĩ na marũrũ akahũũrane na mũthamaki ũcio wa gathigathini, ũria ũkaarhũra ita inene, no nĩakahootwo.

12 Aarĩkia gũtaha mbũtũ ĩyo, mũthamaki ũcio wa gũthini nĩakaiyũrwo nĩ mwĩĩio, na ooragithie andũ ngiri nyingĩ, no rĩrĩ, ũhootani wake ndũgatũũra.

13 Nĩgũkorwo mũthamaki wa gathigathini nĩagacookanĩrĩria mbũtũ ĩngĩ ya ita nene gũkĩra ya mbere; na thuutha wa mĩaka mũngĩ nĩakoimagara erekeire kuo arĩ na mbũtũ nene mũno na ĩrĩ na indo ciothe cia mbaara.

14 “Mahinda-inĩ macio-rĩ, andũ aingĩ nĩmagookĩrĩra mũthamaki ũcio wa gũthini. Andũ a haaro gatagatĩ-inĩ ka andũ anyu nĩmakarema atĩ nĩgeetha kĩoneki gĩkĩ kĩhinge, no matikahootana.

15 Nake mũthamaki wa gathigathini nĩagooka aitithie ihumbu cia tĩri, irigiicirie itũũra inene nĩguo arĩtunyane. Mbũtũ icio cia ita cia kuuma gũthini itikahota kũmwĩĩria; o na thigari ciao iria njega mũno itigaakorwo na hinya wa gwĩĩria.

16 Nake ũcio ũkaamatharĩkĩra nĩageeka o ta ũrĩa ekwĩendera; gũtirĩ ũkaahota kũmwĩĩria. Nĩakehaanda kũu Bũrũri-inĩ ũcio Mũthaka na akorwo arĩ na hinya wa kũwananga.

17 Nĩagatua itua kwerekeria hinya wa ũthamaki wake wothe bũrũri-inĩ ũcio, acooke athondeke kĩrĩkanĩro kĩa ũiguano na mũthamaki wa gũthini. Nake nĩakamũhe mũirĩtu wake amũhikie nĩguo ahote kũgũthia ũthamaki ũcio, no mĩbango ĩyo yake ndĩkahinga kana ĩmũeithie.

18 Hĩndĩ ĩyo nĩakerekeria meciiria make mabũrũri-inĩ marĩa marĩ ndwere-inĩ cia iria na atahe maingĩ mamo, no rĩrĩ, mũnene ũmwe wa ita rĩake nĩakaniina mwĩgaatho ũcio wake, na aũgarũre ũmũcookerere.

19 Thuutha wa ũguo, nĩagacooka erekere matũũra marĩa mairigire ma bũrũri wake mwene, no nĩakahĩngwo na agwe ũndũ atagacooka kuonwo rĩngĩ.

20 “Na rĩrĩ, ũria ũgooka ithenya-inĩ rĩake nĩagatũma mwĩtia wa mbeeca cia igooti atũkanĩrie bũrũri ũcio wothe agũtagia igooti, nĩguo atũurie riiri wa ũthamaki wake. No thuutha wa mĩaka mũnini nĩakaniinwo, no ndakooragwo na marakara kana ooragĩrwo mbaara-inĩ.

21 “Na rĩrĩ, mũndũ ũria ũgooka ithenya rĩake agaakorwo arĩ mũndũ wa kũnyararwo mũndũ ũtangĩheo gĩtĩio kĩa mũthamaki. Nake nĩakahithũkĩra ũthamaki ũcio rĩrĩa andũ akuo mageciiria atĩ nĩ kũrĩ thayũ, aũtunyane na waara.

22 Hĩndĩ ĩyo ningĩ, ita rĩrĩ na hinya mũno nĩrĩkahaatwo rĩheherio mbere yake; ita rĩu hamwe na mũnene wa kĩrĩkanĩro nĩmakaniinwo biũ.

23 Thuutha wa kũgĩa na kĩrĩkanĩro kĩa ũiguano nake, nĩagacooka aheenanie, na arĩ na andũ o anini nĩakarahũka agĩe na hinya.

24 Rĩria mabũrũri marĩa matongu mũno magakorwo marĩ na thayũ, nĩguo akaamatharĩkĩra na eke maũndũ marĩa maithe make o na kana maithe make ma tene matekire. Nĩakagaĩra arũmĩrĩri ake ũtonga wa ndaho, o na wa kũiya. Nĩagathugunda kũng’aurania matũũra marĩa mairigire, no nĩ kwa ihinda.

25 “Nĩagacookanĩrĩria ita inene agĩe na hinya na ũcamba okĩrĩre mũthamaki wa gũthini. Mũthamaki wa gũthini nĩakarũa nake arĩ na ita inene na rĩa hinya, no ndagetiiria nĩ ũndũ wa mĩbango ĩrĩa agaakorwo aciirĩrwo.

26 Andũ arĩa marĩĩanagĩra na mũthamaki nĩo makaamũkunyaĩra; ita riake nĩrĩgathererio ta andũ megũtwarwo nĩ kĩguũ, na aingĩ ao mooraĩrwo mbaara-inĩ.

27 Athamaki acio eerĩ, marĩ na ngoro iciĩrĩre gwĩka ũũru-rĩ, nĩmagaikara metha-inĩ ĩmwe maaranĩrie ndeto cia maheeni, no ndeto icio ciao ĩtũgakinyaĩra, amu ithirĩro rĩa maũndũ macio rĩgaakinya o hĩndĩ ĩrĩa rĩtũtũwo.

28 Mũthamaki wa gathigathini nĩagacooka bũrũri wake arĩ na ũtonga mũngĩ, no ngoro yake ĩgaakorwo ĩreganĩte na kĩrĩkanĩro kĩrĩa gĩtheru. Nĩagookĩrĩa kĩrĩkanĩro kũ, na thuutha ũcio acooke ainũke bũrũri wake.

29 "Ĩhinda rĩrĩa rĩtũtũwo riakinya, nĩagatharĩkĩra bũrũri wa gũthini riita rĩngĩ, no rĩrĩ, itharĩkĩra rĩa ihinda rĩrĩ nĩrĩgakorwo rĩrĩ na ũtiganu na rĩa ihinda rĩa mbere.

30 Andũ a kuuma Kitimu nĩmagooka na marikabu ciao mamũũkĩrĩre, nake nĩagaakua ngoro. Nake nĩakahũndũka arakarĩte mũno na okĩrĩre kĩrĩkanĩro kĩrĩa gĩtheru. Nĩagacooka eke maũndũ ma ũtugi kũrĩ andũ arĩa othe magaatũrika kĩrĩkanĩro kũ gĩtheru.

31 "Ita riake rĩrĩ na indo cia mbaara nĩrĩkarahũka nĩguo rĩthaahie handũ harĩa hairĩgĩre na hinya ha hekarũ, rĩcooke rĩeherie magongona marĩa marutagwo o mũthenya nĩguo matikarutagĩrwo ho. Thuutha ũcio macooke marũgamie kĩndũ kĩrĩ thaahu ho, kĩrĩa kĩngĩtũma bũrũri ũkire ĩhooru.

32 Nĩakaheenereria na ndeto cia waara andũ arĩa mathũkĩtie kĩrĩkanĩro kũ gĩtheru, no andũ arĩa mooĩ Ngai wao nĩmakeĩkĩra hinya na maregane nake magwatĩrie.

33 "Andũ arĩa oogĩ nĩmagathomithia andũ aingĩ, o na gũtuĩka kwa ihinda nĩmakooragwo na rũhiũ rwa njora, kana macinwo na mwaki, kana manyiitwo mĩgwate na matunywo indo ciao cia bata.

34 Maagũa-rĩ, nĩmakaheo ũteithio mũnini, na andũ aingĩ arĩa matarĩ a ma nĩmakegwatania nao.

35 Andũ amwe arĩa oogĩ nĩmakaagũa, nĩguo makumuthwo, na mathambio mage imeni nginya mahinda ma ithirĩro, amu ihinda rĩu rĩtũtũwo no rĩgaakinya.

Mũthamaki Ũrĩa Wĩtũgagĩra

36 "Mũthamaki ũcio ageekaga o ũrĩa ekwenda. Nĩagetũũgĩria na enenehie gũkĩra ngai ciothe na nĩakaaragia ndeto itarĩ ciaĩguuo cia gũũkĩrĩa Ngai wa ngai ciothe. Nake nĩakagaacĩra nginya rĩrĩa ihinda rĩa mang'ũrĩ rĩgaathira, nĩgũkorwo ũndũ ũrĩa ũtũtũwo no nginya ũkaahinga.

37 Nĩngĩ ndakarũmbũiya ũhoru wa ngai cia maithe make, kana ngai ĩrĩa ĩrĩragĩrio nĩ andũ-a-nja, kana arũmbũye ũhoru wa ngai o na ĩrĩkũ, no nĩ gwĩtũũgĩria ageetũũgĩria gũkĩra ngai icio ciothe.

38 Handũ ha cio, agaatĩia ngai ya kũndũ kũrĩa kũirĩgĩtwo na hinya; ngai ĩtoĩkaine nĩ maithe make, nĩyo agaatĩia na amĩrutagĩre thahabu na betha, hamwe na tũhiga twa goro na ĩheo cia thogora mũnene.

39 Nĩagatharĩkĩra kũndũ kũrĩa kũirĩgĩre na hinya mũno ateithĩrĩrio nĩ ngai ng'eni, na nĩagatĩĩithia mũno andũ arĩa othe makamwĩnyĩhĩria. Acio nĩo agaatua aathanĩ maathage andũ aingĩ, na agayanie ithaka cia bũrũri ũcio, aciheane na thogora.

40 "Ĩhinda rĩa ithirĩro riakinya-rĩ, mũthamaki ũcio wa gũthini nĩakamũtharĩkĩra mbaara-inĩ, no nake mũthamaki ũcio wa gathigathini amũũkĩrĩre na ngaari cia ita, na andũ arĩa mathiiga mahaicĩte mbarathi,

o na marikabu nyingĩ. Nĩagatharĩkĩra mabũrũri maingĩ, na atuĩkanĩrie kuo ta kĩguũ kĩa maaĩ.

⁴¹ Ningĩ nĩagatharĩkĩra Bũrũri ũrĩa Mũthaka. Mabũrũri maingĩ nĩmakaagũa, no bũrũri wa Edomu na wa Moabi, hamwe na atongoria a Amoni nĩmakahonokio kuuma guoko-inĩ gwake.

⁴² Nĩagatambũrũkia guoko gwake mabũrũri-inĩ maingĩ; o naguo bũrũri wa Misiri ndũkahonoka.

⁴³ Nĩakenyiitĩra igĩĩna ciothe cia thahabu na cia betha, o na ũtonga wa bũrũri wa Misiri wothe na hinya, nao andũ a Libia na a Kushi mamwĩnyiihĩrie.

⁴⁴ No rĩrĩ, ndũmĩrĩri iria ikaamũkinyĩra ciumĩte mwena wa irathĩro na wa gathigathĩni nĩkamũmakia, nake oimagare arĩ na marakara maingĩ athĩ akaanage na aniine andũ aingĩ biũ.

⁴⁵ Akaamba hema ciake cia ũthamaki gatagatĩ ka iria rĩrĩa inene kĩrĩma-inĩ kĩrĩa gĩtheru na gĩthaka mũno. No rĩrĩ, nĩagakinya mũthia wake, na gũtirĩ mũndũ o na ũmwe ũkaamũteithia.

12

Mahinda ma Ithĩro

¹ “Na rĩrĩ, hĩndĩ iyo Mikaeli, mũnene ũrĩa ũgitagĩra andũ anyu, nĩakarahaũka. Nĩgũkaagĩa ihinda rĩa mĩnyamaro mũngĩ itarĩ yoneka ingĩ tayo kuuma rĩrĩa andũ mambĩrĩrie gũtuika ndũrĩri nginya hĩndĩ iyo. No rĩrĩ, hĩndĩ iyo nĩguo andũ anyu makaahonokio, mũndũ o wothe ũrĩa ũgaakorwo aandĩkitwo ibuku-inĩ.

² Kĩrĩndĩ kĩingĩ kĩa arĩa makomete rũkũngũ-inĩ rwa thĩ nĩmakariũkio: amwe mariũkĩre muoyo-inĩ ũrĩa ũtagaathira, nao arĩa angĩ mariũke nĩgeetha maconorithio na matũũre marĩ amene tene na tene.

³ Arĩa oogĩ magaacangarara ta ũtheri wa igũrũ, nao arĩa macookagia andũ njĩra-inĩ cia ũthingu magaakenga ta njata tene na tene.

⁴ No wee, Danieli, hinga ibuku na ũhũũre mũhũũri ciugo icio nyandĩke ibuku-inĩ rĩru rĩa gĩkũnjo, nginya rĩrĩa ithĩro rĩgakinya. Amu andũ aingĩ nĩmakorũũraga kũndũ na kũndũ nĩguo mongerere ũmenyo.”

⁵ Thuutha wa maũndũ macio, nĩ Danieli ngĩrora, ngĩona hau mbere yakwa harũngĩ andũ angĩ eerĩ, ũmwe wao arũngĩ hũgũrũrũ-inĩ cia mũrĩmo ũyũ wa rũũĩ nake ũcio ũngĩ akarũgama hũgũrũrũ-inĩ cia mũrĩmo ũrĩa ũngĩ.

⁶ ũmwe wao akĩarĩria mũndũ ũcio wehumbĩte nguo cia gatani, o ũcio warũgamĩte igũrũ rĩa maaĩ ma rũũĩ, akĩmũũria atĩrĩ, “Maũndũ macio ma kũgegania megũikara ihinda rĩgana atĩa magĩkahinga?”

⁷ Mũndũ ũcio wehumbĩte nguo cia gatani, o ũcio warũgamĩte igũrũ rĩa maaĩ ma rũũĩ, akĩambararia guoko gwake kwa ũrĩo o na ningĩ kwa ũmotho amerekeirie na igũrũ, ngĩcooka ngũigua ehĩta na rĩitwa rĩa ũrĩa ũtũũraga tene na tene, akiuga atĩrĩ, “Maũndũ macio megũikara ihinda rĩmwe, na mahinda meerĩ, na nuthu ya ihinda. Rĩrĩa hinya wa andũ arĩa atheru ũgaakorwo ũrĩ mũniine biũ-rĩ, nĩguo maũndũ macio mothe makaahingio.”

⁸ Nĩ ngũĩguĩra maũndũ macio, no ndiigana gũtaũkĩrwo nĩ mo. Nĩ ũndũ ũcio ngĩmũũria atĩrĩ, “Mwathi wakwa, kĩrĩkĩrĩro kĩa maũndũ macio mothe-rĩ, gĩgaakorwo kĩrĩ kũĩ?”

⁹ Nake akĩnjookeria, akĩnjĩra atĩrĩ, “Wee Danieli wĩthĩire, tondũ ciugo icio nĩhingĩre na ikahũũrwo mũhũũri nginya ihinda rĩa ithĩro.

¹⁰ Andũ aingĩ nĩmagatherio, mathirwo nĩ gĩko merũhio, taarĩ gũkumuthwo makumuthĩtwo magathera, no arĩa aaganu nĩmagakĩrĩrĩa kwagana, na gũtirĩ o na ũmwe wao ũkaamenya gĩtũmi kĩa maũndũ macio, no arĩa oogĩ nĩmakamamenya.

¹¹ “Kuuma ihinda rĩrĩa magongona ma o mũthenya makaniinwo, na ithenya rĩamo harũgamio kĩndũ kĩa kĩa thaahu, kĩa kĩngĩtũma bũrũri ũkire ihooru, gũgaakorwo kũrĩ mũthenya 1,290.

¹² Kũrathimwo-rĩ, nĩ ũrĩa ũgweterera na akinyĩrie mũthia wa mũthenya 1,335.

¹³ “No wee-rĩ, wĩthiire nginya hĩndĩ rĩa ithirĩro rĩgaakinya. Nĩũkahurũka, na ningĩ marigĩrĩro ma mũthenya iyo nĩũkariũka nĩgeetha wamũkire igai rĩaku.”

HOSEA

¹ Īno n̄yo ndũmĩrĩri ya Jehova ĩria yakinyĩrĩre Hosea mũrũ wa Beeri hĩndĩ ya wathani wa Uzia, na wa Jothamu, na wa Ahazu, na wa Hezekia athamaki a Juda, na hĩndĩ ya wathani wa Jeroboamu mũrũ wa Joashu mũthamaki wa Isiraeli:

Mũtumia wa Hosea na Ciana Ciao

² Rĩria Jehova aambĩrĩrie kwaria na kanua ka Hosea, Jehova aamwĩrire atĩrĩ, “Thũĩ, ũkahikie mũtumia mũmaraya na ũgĩe na ciana cia ũmaraya, tondũ andũ a bũrũri nĩmehĩtie, na ũndũ wa ũtharia mũũru mũno wa gũtirika Jehova.”

³ Nĩ ũndũ ũcio Hosea akĩhikia Gomeri mwarĩ wa Dibilaimu, nake akĩgĩa nda na akĩmũciarĩra mwana wa kahĩĩ.

⁴ Nake Jehova akĩĩra Hosea atĩrĩ, “Gatue Jezireeli, tondũ nĩngũherithia nyũmba ya Jehu o narua nĩ ũndũ wa ũragani mũnene ooraganire kũu Jezireeli,* na niine ũthamaki wa Isiraeli.

⁵ Mũthenya ũcio-rĩ, nĩngoinanga ũta wa Isiraeli Gĩtuamba-inĩ kĩa Jezireeli.”

⁶ Gomeri akĩgĩa nda rĩngĩ na agĩciara mwana wa kairĩtu. Nake Jehova akĩĩra Hosea atĩrĩ, “Gatue Lo-Ruhama, nĩngũkorwo ndigacooka kuonania wendo rĩngĩ kũrĩ nyũmba ya Isiraeli, atĩ ndĩmarekere o na atĩa.†

⁷ No nĩngonania wendo kũrĩ nyũmba ya Juda; na nĩngamahonokia, na ti na ũndũ wa ũta, kana rũhiũ rwa njora kana mbaara, kana na mbarathi na ahaici acio, no nĩ ũndũ wa Jehova Ngai wao.”

⁸ Thuutha wa gũtigithia Lo-Ruhama kuonga-rĩ, Gomeri agĩciara kahĩĩ kangĩ.

⁹ Nake Jehova akĩmwĩra atĩrĩ, “Gatue Lo-Ammi, nĩ ũndũ inyuĩ mũtirĩ andũ akwa, na nĩ ndĩrĩ Ngai wanyu.‡

¹⁰ “No rĩrĩ, andũ a Isiraeli magaatũka ta mũthanga wa hũgũrũrũ-inĩ cia iria, ũria ũtangĩthimĩka kana ũtarĩke. O handũ harĩa merĩrwo atĩrĩ, ‘Inyuĩ mũtirĩ andũ akwa’, no ho mageetwo ‘ariũ a Ngai ũria ũrĩ muoyo’.

¹¹ Nao andũ a Juda na andũ a Isiraeli nĩmagacookanĩrĩra rĩngĩ, na nĩmagathuura mũndũ ũmwe amatongorie, nao nĩmakoima bũrũri ũcio, nĩngũkorwo mũthenya wa Jezireeli nĩũgaatuĩka mũthenya mũnene.

2

¹ “Ha ũhoru wa ariũ a thoguo, meere atĩrĩ, ‘Inyuĩ mũrĩ andũ akwa’, na ha ũhoru wa aarĩ a thoguo, ũmeere atĩrĩ, ‘Inyuĩ mũrĩ endwa akwa’.*

Isiraeli Kũherithio na Gũcookererio

² “Thaithai nyina wanyu, mũthaithei, nĩngũkorwo we ti mũtumia wakwa, na nĩ ndĩrĩ mũthuuriwe.

Nĩherie maũndũ ma ũtharia ũthiũ-inĩ wake, na athengie ũmaraya gatagatĩ-inĩ ka nyondo ciake.

³ Akorwo ti ũguo ndĩmũrute nguo aikare arĩ njaga,

* **1:4** Jezireeli nĩ kuuga “Ngai nĩaharaganagia”. † **1:6** Lo-Ruhama nĩ kuuga “arĩa mataĩguĩrĩrwo tha” kana “andũ matarĩ ende”. ‡ **1:9** Lo-Ammi nĩ kuuga “arĩa matarĩ andũ akwa”. * **2:1** Ruhama nĩ kuuga “arĩa maĩguĩrĩrwo tha”, nago Ammi nĩ kuuga “andũ akwa”.

na ndũme aikare njaga o ta mũthenya ũrĩa aaciarirwo;
ngaamũtua ta werũ,
na ndĩmũgarũre atuĩke bũrũri mũng'aru,
na ndĩmũũrage na nyoota.

4 Ndikaiguĩra ciana ciake tha,
tondũ nĩ ciana cia ũtharia.

5 Nyina wao akoretwo akĩhũũra ũmaraya,
na aagiire nda ciao na njĩra cia ũũra-thoni.

Nĩ ũndũ oigĩte atĩrĩ, 'Nĩngũrũmĩrĩra endwa akwa,
arĩa maaheaga irio ciakwa na maai makwa,
na guoya wakwa wa ng'onde o na gatani yakwa,
maguta makwa o na kĩa nyuuaga.'

6 Nĩ ũndũ wa ũguo nĩngũhinga njĩra yake na mũigua,
ndĩmũirigĩre thĩnĩ, aage njĩra ya kuumĩra.

7 Nĩagateng'eria endwa ake na ndakamakinyĩra.
Akaamacaria na ndakamona.

Hĩndĩ iyo nĩagacooka oige atĩrĩ,
'NĩngũcOOKA kũrĩ mũthuari wakwa wa mbere,
nĩgũkorwo hĩndĩ iyo nĩndaikarĩte wega gũkĩra rĩu.'

8 Mũtũmia ũcio nĩagire kũmenya atĩ nĩ nĩ
ndaamũheaga ngano, na ndibei ya mũhihano, o na maguta,
na ngamũingĩhĩria betha na thahabu,
iria maahũthagĩra gũthondeka ngai ĩrĩa ĩitagwo Baali.†

9 "Tondũ ũcio nĩngoya ngano yakwa yakũra,
na ndibei yakwa ya mũhihano yagĩrĩra,
na ndĩmũtunye guoya wakwa wa ng'onde na gatani yakwa,
o iria ciarĩ cia kũmũhumbĩra njaga yake.

10 Nĩ ũndũ ũcio, nĩngaguũria maũndũ make ma waganu
endwa ake mamwĩroreire;
gũtirĩ mũndũ ũkaamũteithũra moko-inĩ makwa.

11 Nĩnganiina ikeno ciake ciothe, arĩ cio:
ciathĩ ciake cia mwaka o mwaka, na Tũrũgamo twake twa mweri,
na mũthenya yake ya Thabatũ, na ciathĩ ciake ciothe iria nyamũre.

12 Nĩngathũkangia mũthabibũ yake na mĩkũyũ yake,
ĩrĩa oigire nĩ irĩhi rĩake kuuma kũrĩ endwa ake;
nĩngamũtua ihinga,

na nyamũ cia gĩthaka nĩikamĩrĩa."

13 Jehova ekuuga atĩrĩ,

"Nĩngamũherithia nĩ ũndũ wa mũthenya ĩrĩa acinĩire Baali ũbumba;
rĩrĩa eegemagia na icũhĩ, na mathaga ma goro,
na akĩrũmĩrĩra endwa ake, no akĩriganĩrwo nĩ nĩ.

14 "Nĩ ũndũ wa ũguo nĩngũmũguucĩrĩria na waara;
ngũmũtongoria nginya werũ-inĩ,
na ndĩmwarĩrie na ciugo cia wendo.

15 Kũu nĩkuo ngaamũcookeria mĩgũnda yake ya mũthabibũ,
na ndue Kĩanda kĩa Akori mũrango wa mwĩhoko.‡

Kũu nĩkuo akaina o ta ũrĩa ainaga matukũ-inĩ ma ũnini wake,

† 2:8 Andũ a Kananĩ meetĩkĩtie atĩ Baali nĩyo yamaheaga ngano, na ndibei, na maguta. ‡ 2:15
Kĩanda kĩa Akori nĩ kuuga "thĩna" kana "gũthĩnio".

aine ta ũrĩa ainire mũthenya ũrĩa aambatire kuuma bũrũri wa Misiri.”

- 16 Jehova ekuuga atĩrĩ, “Mũthenya ũcio-rĩ, nĩũkanjĩta ‘Mũthuuri wakwa’; ndũkanjĩta rĩngĩ ‘Mwathi wakwa’.
- 17 Nĩngeheria marĩtwa ma Baali kuuma mĩromo-inĩ yake; marĩtwa macio matikagwetwo rĩngĩ.
- 18 Mũthenya ũcio nĩngathondeka kĩrĩkanĩro na nyamũ cia gĩthaka, o na nyoni cia rĩera-inĩ, na ciũmbe iria ithiagĩra gũkũ thĩ nĩ ũndũ wao.
- Ūta, na rũhiũ rwa njora, na mbaara nĩngaciniina bũrũri-inĩ, nĩgeetha othe makomage marĩ na thayũ.
- 19 Nĩngakũũria ũtuĩke mũtumia wakwa nginya tene; ngaakũũria ũtuĩke wakwa ũhoro-inĩ wa ũthingu na wa kĩhooto, ngũũrie ndĩ na wendo na tha.
- 20 Nĩngakũũria ũtuĩke wakwa na wĩhokeku, nawe nĩũgetĩkĩra Jehova.”

- 21 Jehova ekuuga atĩrĩ,
“Mũthenya ũcio-rĩ, nĩngacookia ũhoro;
nĩngacookeria matu ũhoro,
namo matu macookerie thĩ ũhoro;
- 22 nayo thĩ icookerie ngano,
na ndibei ya mũhihano, na maguta ũhoro,
nacio nĩngacookeria Jezireeli ũhoro.
- 23 Nĩngamũhaanda bũrũri-inĩ nĩ ũndũ wakwa mwene;
nĩngonania wendo wakwa harĩ ũrĩa nderĩte atĩrĩ,
‘Nĩ ndikwendete’.
- Arĩa nderĩte atĩrĩ, ‘Inyuĩ mũtirĩ andũ akwa’,
nĩngameera atĩrĩ,
‘Inyuĩ mũrĩ andũ akwa’;
na mũndũ o mũndũ oige atĩrĩ, ‘Wee nĩwe Ngai wakwa.’”

3

Hosea na Mũtumia Wake Kũiguana Rĩngĩ

1 Nĩngĩ Jehova akĩnjũra atĩrĩ, “Thĩ, wonie mũtumia waku wendo rĩngĩ, o na gũtuĩka nĩndetwo nĩ mũndũ ũngĩ na nĩ mũtharia. Mwende o ta ũrĩa Jehova endete andũ a Isiraeli, o na gũtuĩka nĩmagarũrũkagĩra ngai ingĩ na makenda keki iria nyamũre cia thabibũ nyũmũ.”

2 Nĩ ũndũ ũcio ngĩmũgũra na thogora wa cekeri ikũmi na ithano* cia betha, na ta homerĩ na letheku imwe† ya cairi.

3 Ngĩcooka ngĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩgũtũũrania na nĩ matukũ maingĩ, na no nginya ũtĩge ũmaraya na ndũkendane na mũndũ ũngĩ, na nĩ nĩngũtũũrania nawe.”

4 Nĩgũkorwo andũ a Isiraeli nĩmegũtũũra matukũ maingĩ matarĩ na mũthamaki kana mũnene, na matarĩ na igongona kana mahĩga maamũre, na matarĩ na ebodi kana mũhianano.

5 Thuutha ũcio andũ a Isiraeli nĩmagacooka na marongorie Jehova Ngai wao na Daudi mũthamaki wao. Nĩmagooka makĩinainaga kũrĩ Jehova na kũrĩ irathimo ciake matukũ-inĩ ma mũthia.

* 3:2 nĩ ta giramu 170 † 3:2 nĩ ta kilo 330

4

Thitango ya Gũũkĩrĩra Isiraeli

- ¹ Iguai ũhoru wa Jehova, inyuĩ andũ a Isiraeli,
 tondũ Jehova nĩekũmũthitanga,
 inyuĩ mütũũraga thĩĩnĩ wa bũrũri ũyũ:
 “Nĩ undũ-rĩ, gũtirĩ na wĩhokeku kana wendo,
 kana kũmenya Ngai thĩĩnĩ wa bũrũri ũyũ.
- ² Kĩrĩa kũrĩ no kũrumana, na kũheenania, na ũragani,
 na ũici, na ũtharia;
 maũndũ macio makaingĩha mũno,
 na ũiti wa thakame ũkarũmirĩra ũiti wa thakame.
- ³ Nĩ undũ wa gĩtũmi kũ bũrũri nĩũracakaya,
 na arĩa othe matũũraga thĩĩnĩ wago makahinyara;
 nyamũ cia gĩthaka, na nyoni cia rĩera-inĩ,
 na thamaki cia iria-inĩ nĩgũkua irakua.
- ⁴ “No rĩrĩ, ndũkareke mũndũ arehe thitango,
 mũndũ ndagathitange ũrĩa ũngĩ,
 nĩgũkorwo andũ anyu mahaana andũ arĩa
 mathitangaga mũthĩnjĩri-Ngai.
- ⁵ Mũhĩngagwo mũthenya na ũtukũ,
 na anabii makahĩngwo hamwe na inyuĩ.
 Nĩ undũ ũcio nĩnganiina maitũguo.
⁶ Andũ akwa maniiinagwo nĩ undũ wa kwaga ũmenyo.
- “Tondũ nĩmũregete ũmenyo,
 o na nĩ nĩndĩmũregete mũtuĩke athĩnjĩri-Ngai akwa;
 tondũ nĩmũtiganĩrie watho wa Ngai wanyu,
 o na nĩ nĩngatiganĩria ciana cianyu.
- ⁷ O ũrĩa athĩnjĩri-Ngai maingĩhaga,
 noguo maakĩragĩrĩria kũnjĩhĩria;
 nao magĩkũũrania riiri wao na kĩndũ gĩa thoni.
- ⁸ Mehũũnagia na mehia ma andũ akwa,
 na magakenera waganu wao.
- ⁹ Na nĩgũgatuĩka atĩrĩ: O ta ũrĩa andũ makaahaana,
 no taguo athĩnjĩri-Ngai makaahaana.
 Nĩngamaherithia othe nĩ undũ wa mũthĩire yao,
 na ndĩmarĩhe kũringana na ciiko ciao.
- ¹⁰ “Makaarĩaga no matikahũũna,
 makaahũũraga ũmaraya no matikaingĩha,
 tondũ nĩmatiganĩrie Jehova
 nĩguo meheane
¹¹ kũrĩ ũmaraya,
 na kũnyua ndibei irĩa ngũrũ na ya mũhihano,
 iria cieheragia ũmenyo
¹² wa andũ akwa.
 Mahooyaga kĩrĩra kuuma kũrĩ mũhianano mũicũhie,
 naruo rũthanju rwa ũragũri rũkamacookeria ũhoru.
 Roho wa ũmaraya nĩũmahĩthithagia njira;
 makaaga kwĩhokeka kũrĩ Ngai wao.
- ¹³ Marutagĩra igongona irĩma igũrũ,

na magacinĩra maruta ma njino tũrĩma-inĩ,
na rungu rwa mũtĩ wa mũgandĩ, na wa mũribina, o na mũcececi,
tondũ kũiruru kĩayo nĩ kĩega.
Nikĩo airĩtu anyu mahũũraga ũmaraya,
na atumia a ariũ anyu magatharia.

14 “Ndikaherithia airĩtu anyu maahũũra ũmaraya,
kana herithie atumia a ariũ anyu maatharia,
tondũ arũme o ene mathiiga thiritũ na maraya,
na makarutaga igongona hamwe na maraya ma mahooero-inĩ:
nĩ ũndũ ũcio andũ matarĩ ũmenyo nĩmakanangĩka!

15 “Atĩrĩ wee Isiraeli, o na gũtuĩka nĩũtharagia-rĩ,
Juda nĩagĩtĩge kwĩhia.

“Ndũgathiĩ Giligali;

o na ndũkambate Bethi-Aveni.*

Na ndũkehĩte uuge atĩrĩ, “Ti-itherũ o ta ũrĩa Jehova atũũraga muoyo!”

16 Andũ a Isiraeli mang’athĩtie
o ta moori ng’athia.

Kũngĩhoteka atĩa Jehova amarĩithie
ta tũgongu tũrĩ nyeki-inĩ nduru?

17 Efiraimu nĩegwatanĩtie na mĩhianano;
tiganai nake!

18 O na rĩrĩa kĩndũ kĩao gĩa kũnyua gĩthirĩte-rĩ,
no mathiiga na mbere na ũmaraya wao;
aathani ao nĩmendete mũno njĩra cia thoni.

19 Kĩhuhũkanio kĩnene gĩkaamahaata kĩmombũkie,
na magongona mao nĩmakamaconorithia.

5

Isiraeli Gũtuĩrwo Ciira

1 “Iguai ũhoru ũyũ, inyuĩ athĩnjĩri-Ngai!

Tegai matũ, inyuĩ andũ a Isiraeli!

Thikĩrĩria, wee nyũmba ya ũthamaki!

Nĩ inyuĩ mũgũtuĩrwo ciira ũyũ:

Mũkoretwo mũrĩ mũtego kũu Mizipa,
na mũrĩ wabu ya gũtegana yarĩtwo kũu Taboru.

2 Aregi a watho nĩmarikĩire ũragani-inĩ.

Nĩ nĩngamaherithia othe.

3 Nĩ nĩnjũũ maũndũ mothe ma Efiraimu;

Isiraeli ndahithĩtwo kuuma kũrĩ nĩ.

Wee Efiraimu, rĩu nĩũhũrĩte ũmaraya;
Isiraeli nake niathũkĩte.

4 “Ciĩko ciao itingĩmetĩkĩria

gũcookerera Ngai wao.

Roho wa ũmaraya ũrĩ ngoro-inĩ ciao,
nao makaaga kũmenya Jehova.

5 Mwitũo wa Isiraeli nĩũrutaga ũira wa kũmookĩrĩra;

* 4:15 Bethi-Aveni rĩarĩ rĩtwa rĩa kũnyũrũria Betheli, tondũ Bethi-Aveni nĩ kuuga “Nyũmba ya waganu”, nago Betheli nĩ kuuga “Nyũmba ya Ngai”.

- andũ a Isiraeli na Efraimu mahĩngagwo nĩ mehia mao;
Juda o nake akahĩngwo hamwe nao.
- 6 Hĩndĩ irĩa magathiĩ na ndũuru ciao cia mbũri na cia ng'ombe
kũrongooria Jehova-rĩ,
matikamuona; we nĩamehereire.
- 7 Nĩmagĩte kwĩhokeka harĩ Jehova;
nao magaciara ciana itarĩ na ũngai.
Na rĩrĩ, ciathĩ ciao cia Karũgamo ka Mweri
nĩikaamameria, o hamwe na mĩgũnda yao.
- 8 “Huhai karumbeta kũu Gibe, a,
na mũhuhe coro kũu Rama.
Muuge mbu ya gwĩtana mbaara kũu Bethi-Aveni;
wee Benjamini, wĩhũũge.
- 9 Efraimu nĩgũgakira ihooru
mũthenya ũcio wa ituĩro.
Gatagati-inĩ ka mĩhĩrĩga ya Isiraeli-rĩ,
nĩ ngwanĩrĩra ũrĩa kũrĩ.
- 10 Atongoria a Juda mahaana
andũ arĩa meheragia mahiga ma mĩhaka.
Nĩngamaitĩrĩria mang'ũrĩ makwa,
taarĩ kĩguũ kĩa maaĩ.
- 11 Efraimu nĩmũhinyĩrĩrie,
akarangĩrĩrio ituĩro-inĩ rĩa ciira,
nĩ ũndũ wa kwenda kũrũmĩrĩra mĩhianano.
- 12 Nĩ haana memenyi kũrĩ Efraimu,
na ngahaana ta ũbuthu kũrĩ andũ a Juda.
- 13 “Rĩrĩa Efraimu oonire ndwari yake,
nake Juda akĩona ironda ciake-rĩ,
hĩndĩ iyo Efraimu agĩthĩ kũrĩ Ashuri,
na agĩtũmana kũrĩ mũthamaki ũcio mũnene nĩguo amũteithie.
Nowe ndangĩhota gũkũhonia,
o na kana ahonie ironda ciaku.
- 14 Nĩ ngaatuĩka ta mũrũũthi kũrĩ Efraimu,
ndũike ta mũrũũthi ũrĩ hinya kũrĩ Juda.
Ngaamatambuura, njooke ndĩthĩre;
ngaamataha, na gũtirĩ mũndũ ũkaamahonokia.
- 15 Nĩngĩ nĩ nĩngacooka gwakwa,
nginya rĩrĩa magetĩkĩra mahĩtia mao.
Nao nĩmakarongooria ũthiũ wakwa;
nao mona mathĩina nĩmakanongoria na kĩa.”

6

Isiraeli Kwaga Kwĩrira

- 1 “Ūkai, rekei tũcookerere Jehova.
Nĩatũtambuura, gĩte,
no nĩegũtũhonia;
nĩatũthangĩtie,
no nĩegũtuoha ironda ciitũ.
- 2 Thuutha wa matukũ meerĩ, nĩagatwarahũra;
mũthenya wa itatũ nĩagatũcookereria

nĩguo tũtũũre muoyo mbere yake.

3 Nĩtũmenyei Jehova,

na tũkĩrĩrĩrie kũmũmenya.

Ti-itherũ o ta ũrĩa riũa rĩrathaga-rĩ,

noguo o nake akooneka;

agooka kũrĩ ithuĩ ta mbura ya hĩndĩ ya heho,

kana ta mbura ya gũkũria irio irĩa yuraga thĩ.”

4 “Wee Efiraimu-rĩ, ingĩgwĩka atĩa?

Na wee Juda-rĩ, ngũgwĩka atĩa?

Wendo waku ũhaana ta kĩbii kĩa rũciinĩ,

ũkahaana ta ime rĩa rũciinĩ rĩrĩa rĩcookaga rĩgathira.

5 Nĩkĩo ndaagũtinangĩrie icunjĩ na tũnua twa anabii akwa,

ngĩkũũraga na ciugo cia kanua gakwa;

matuĩro makwa magĩkĩhenũka ta rũheni igũrũ riaku.

6 Nĩgũkorwo nyendaga tha no ti igongona,

na kũmenya Ngai gũkĩra maruta ma njino.

7 O ta ũrĩa Adamu aathũkirie kĩrĩkanĩro gĩakwa,

noguo maagire kwĩhokeka ũndũ-inĩ ũcio.

8 Gileadi nĩ itũũra inene rĩa andũ aaganu,

rĩhakĩtwo imeni nĩ makinya marĩ na thakame.

9 O ta ũrĩa ikundi cia atunyani ciĩhithagĩra mũndũ,

no taguo ikundi cia athĩnjĩri-Ngai ciĩkaga;

moraganagĩra njĩra-inĩ ya gũthĩĩ Shekemu,

makagera ngero cia thoni.

10 Nĩ nĩnyonete ũndũ mũũru mũno

nyũmba-inĩ ya Isiraeli.

Kũu nĩkuo Efiraimu ehanĩte ahũũre ũmaraya,

nake Isiraeli nĩakanyiitwo nĩ thaahu.

11 “O na kũrĩ we, wee Juda,

nĩwathĩrĩrio ihinda rĩa magetha.

“O hĩndĩ irĩa ndaacookeria andũ akwa maũndũ ma kũmaguna,

7

1 o rĩrĩa ndenda kũhonia Isiraeli-rĩ,

mehĩa ma Efiraimu makonanio,

nacio ngero cia Samaria ikaguũrio.

Maaragia maũndũ ma maheeni,

na aici magatua nyũmba, magatoonya,

nacio njangiri igatunyana indo njĩra-inĩ;

2 no rĩrĩ, matimenyaga

atĩ nĩndirikanaga ciĩko icio ciao njũru ciothe.

Mehĩa mao nĩmamarigiĩcĩrie;

makoragwo mbere yakwa hĩndĩ ciothe.

3 “Makenagia mũthamaki na waganu wao,

magakenia anene na maheeni mao.

4 Othe nĩ itharia,

maakanaga ta riiko rĩa kũrugĩra mĩgate,

rĩrĩa mũruği wa mĩgate atabataragio nĩ gwakĩrĩria

kuuma gũkanda mũtu nginya ũimbe.

- 5 Mūthenya wa gīathī kīa mūthamaki witū-rī,
we na anene ake manyuuaga ndibei makarīo,
nake akanyitana moko na arīa manyūrūranagia.
- 6 Ngoro ciao nī ta riiko rīa kūrūgīra mīgate;
mathiiaga harī we marī na waara.
Thuti ciao ciakanaga kahora ūtukū wothe;
nakuo gwakīa rūciinī igaakana ta mwaki wa rūrīrīmī.
- 7 Othe mahiūhīte ta riiko rīa kūrūgīra mīgate;
moragaga aathani ao.
Athamaki ao othe maniinagwo,
na gūtīrī o na ūmwe wao ūngayagīra.
- 8 “Efiraimu nīetukanītie na ndūrīrī;
Efiraimu nī mūgate ūtarī mūgarūre.
- 9 Andū a kūngī marīaga hinya wake,
nowe ndamenyaga ūguo.
Njuīrī ciake irī na mbuī,
nowe ndoonaga ūguo.
- 10 Mwītīo wa Isiraēli nīūrutaga ūira wa kūmūūkīrīra,
no o na kūrī ūguo-rī,
we ndacookagīrīra Jehova Ngai wake,
kana akamūrongooria.
- 11 “Efiraimu ahaana ta ndutura,
īrīa īheenekaga narua, ītarī ūmenyo;
rīmwe akayagīra būrūri wa Misiri
na rīrīa rīngī agathī Ashuri.
- 12 Rīrīa magaathī-rī, nīngaikia wabu yakwa igūrū rīao;
nīngamaharūrūkia ta nyoni cia rīera-inī.
Rīrīa ngaigua nīmaracookanīrīra-rī,
nīngamanyiita.
- 13 Kai marī na haaro-ī,
tondū nīmandiganīirie!
Maroniinwo,
tondū nīmanemeire!
Nī nīnyendaga kūmahonokia,
no-o no igenyo manjigagīrīra.
- 14 Matingayagīra kuuma ngoro-inī ciao,
no kūgīrīka magīrīkaga marī marīrī-inī mao.
Monganaga hamwe nī ūndū wa ngano, na ndibei ya mūhīhano,
no nūi makaahutatīra.
- 15 Ndaamathomithirie na ngīmekīra hinya,
no-o mathugundaga kūnjīka ūuru.
- 16 Maticookagīrīra Ūrīa-ūrī-Igūrū-Mūno;
mahaana ta ūta ūrīa ūhītagia wathī.
Atongoria ao makoogwo na rūhīū rwa njora,
nī ūndū wa ciugo ciao cia rūtūrīko.
Nī ūndū wa ūguo nīmakanyūrūrio
kūu būrūri wa Misiri.

8

Isiraēli Kūgetha Kīhuhūkano

1 “Huhai karumbeta mwīhūge!

- Thū ìrerete igūrū rīa nyūmba ya Jehova ta nderi,
 tondū andū nīmathūkītīe kīrīkanīro gīakwa,
 na makarega watho wakwa.
- 2 Isiraēli nīarangaīra, akoīga aūrī,
 'Wee Ngai witū, nītūkūmenyete!'
- 3 No Isiraēli nīaregete ūndū ūrīa mwega;
 nī ūndū ūcio thū nīkamūngatithia.
- 4 Marūgamagia athamaki matarī na rūtha rwakwa,
 magathuura anene itametūkīrītīe.
 Methondekagīra mīhianano
 na betha na thahabu ciao,
 nayo igatuīka ya kūmaniina.
- 5 Wee Samaria-rī, te mūhianano wa ngai ìyo ya njaū!
 Marakara makwa nīmakanīte harī yo.
 Nī nginya-rī megūtūūra maremetwo nīgūikara marī atheru?
- 6 Acio moimīte Isiraēli!
 Njaū ìno nī mūturi ūmīthondekete;
 yo ti Ngai.
 Njaū ìyo ya Samaria-rī,
 nīkoinangwo icunjī.
- 7 "Mahaandaga rūhuho,
 makagetha kīhuhūkanio;
 ngano ndīrī na magira,
 ndīngiumia mūtu;
 korwo no ìciare ngano,
 andū a kūngī nīo mangīmīrīa.
- 8 Isiraēli nīameretio;
 rīu arī gatagatī ka ndūrīrī
 ahaana ta kīndū gītārī bata.
- 9 Nīgūkorwo nīmambatīte, magathiū Ashuri,
 ta ndigiri ya gīthaka ìkīūrūra ìrī iiki.
 Efiraīmu nīeyendetie kūrī endwa ake.
- 10 O na gūtūika nīmeyendetie gatagatī-inī ka ndūrīrī,
 rīu nīngūmacookanīrīria hamwe.
 Mekwambīrīria kūhinyara,
 mahinyīrīrio nī mūthamaki ūrīa ūrī hinya.
- 11 "O na gūtūika Efiraīmu nīakīte igongona nyingī
 cia kūrutagīrwo maruta ma kūhoroherio mehia,
 icio itūkīte igongona cia kwīhagīria.
- 12 Ndaamandīkīre maūndū maingī watho-inī wakwa,
 no makīmatua taarī maūndū mageni.
- 13 Marutaga magongona marīa ndeheirwo,
 magacooka makarīa nyama icio,
 no Jehova ndakenagio nīmo.
 Na rīrī, nīekūrīrikana waganu wao,
 na aherithie mehia mao.
 Nao nīmagacooka būrūri wa Misiri.
- 14 Isiraēli nīariganīrwo nī ūrīa wamūmbire,
 na agaaka nyūmba cia ūnene;
 Juda nīairigīre matūūra maingī na thingo cia hinya.
 No nīngarehere matūūra mao manene mwaki

ũrĩa ũgaacina ciikaro ciao iria ciirigĩtwo na hinya.”

9

Kũherithio kwa Isiraeli

- ¹ Wee Isiraeli-rĩ, tiga gũkena;
tiga gũkũngũira ta ndũrĩrĩ iria ingĩ.
Nĩgũkorwo ũkoretwo ũtarĩ mwĩhokeku harĩ Ngai waku;
wee nĩwendete mũcaara wa maraya,
ũkaũcaragia kũrĩa guothe kũhuhagĩrwo ngano.
- ² Ihuhĩro cia ngano na ihihĩro cia ndibei itikahũũnia andũ,
o na gũtigakorwo na ndibei ya mũhiano.
- ³ Matigaatũũra bũrũri wa Jehova;
Efiraimu agaacooka bũrũri wa Misiri,
na arĩe irio irĩ thaahu kũu Ashuri.
- ⁴ Matigaitĩra Jehova maruta ma ndibei,
kana magongona mao mamũkenie.
Kũrĩo magongona ta macio makaahaana ta mũgate wa andũ megũcakaya;
arĩa othe makaamarĩa nĩmakanyĩtwo nĩ thaahu.
Irio icio igaakorwo irĩ ciao o ene;
itikarehwo hekarũ-inĩ ya Jehova.
- ⁵ Mũgeeka atĩa mũthenya ũrĩa mwamũre wa ciathĩ cianyu,
mũthenya iyo ya gĩathĩ kĩa Jehova?
- ⁶ O na mangĩkaahonoka kwanangwo,
andũ a bũrũri wa Misiri nĩmakamacookereria,
nao andũ a Memufisi mamathike.
Cong'e nĩguo ũgaacooka handũ ha igĩĩna ciao cia betha,
nayo mũigua ihumbire hema ciao.
- ⁷ Matukũ ma kũherithio nĩmakinyu,
ĩĩ, matukũ ma kũrĩhania nĩmakinyĩte.
Isiraeli nĩamenye ũguo.
Tondũ mehia manyu nĩ maingĩ mũno,
na rũmena rwanyu rũkaneneha mũno,
mũnabii akoonagwo arĩ mũndũ mũkĩigu,
na mũndũ ũrĩa ũrĩ na ũrathi akonwo arĩ mũgũrũki.
- ⁸ Mũnabii nĩwe ũtuĩtwo mũrangĩrĩ* wa Efiraimu nĩ Ngai wakwa;
no rĩrĩ, mũtego ĩmwetereire njĩra-inĩ ciake ciothe,
na rũmena rũkamweterera nyũmba-inĩ ya Ngai wake.
- ⁹ Nĩmatoonyereire, makarikira mũno ũũru-inĩ,
o ta ũrĩa meekire matukũ-inĩ ma Gibeaa.
Nake Ngai nĩakaririkana waganu wao,
na amaherithie nĩ ũndũ wa mehia mao.
- ¹⁰ “Rĩrĩa ndaamenyire Isiraeli,
kwarĩ ta mũndũ onete thabibũ werũ-inĩ;
rĩrĩa ndonire maithe manyu-rĩ,
kwarĩ ta mũndũ onete matunda ma mũtĩ wa mũkũyũ marĩa maamba
baga kwĩrua.
No rĩrĩa Isiraeli mookire Baali-Peoru,
nĩmeyamũrĩire mũhianano ũcio wa gĩconoko,
na magĩthũka, magĩtũika o ta kĩndũ kũu mendete.

* 9:8 Arangĩrĩ maarĩ anabii arĩa a ma, na nĩo matendetwo nĩ andũ a Isiraeli.

- 11 Riiri wa Efiraimu ũkoombũka ta nyoni ũũre:
gũtigakorwo ũhoru wa gũciara, kana gũkuua nda, o na kana kũgĩa
nda.
- 12 O na mangĩkaarera ciana-rĩ,
nĩngaciũraga ciothe.
Rĩrĩa ngaagarũrũka ndĩmatige,
kaĩ nĩmagakorwo na haaro-ĩ!
- 13 Nĩnyonete Efiraimu,
ahaandĩtwo handũ hega, o ta Turo.
No rĩrĩ, Efiraimu akaaruta ciana ciake,
acineane kũrĩ mũũragani.”
- 14 Mahe, Wee Jehova;
no nĩ kĩ ũkũmahe?
Mahe nda iria ihunaga,
na ũmahe nyondo iria itarĩ iria.
- 15 “Nĩ ũndũ wa waganu wao wothe marĩ kũu Giligali,
nĩkĩo ndamamenire marĩ o kũu.
Nĩ ũndũ wa ciĩko ciao cia mehia-rĩ,
nĩngamarutũrũra moime nyũmba yakwa,
na ndigacooka kũmenda rĩngĩ;
atongoria ao othe nĩ aremĩ.
- 16 Andũ a Efiraimu nĩacine nĩ mbaa,
naguo mũri wao nĩũhoohete,
maticiaraga maciaro.
O na mangĩciara ciana-rĩ,
nĩngooraga ciana icio ciao mendete.”
- 17 Ngai wakwa nĩakamarega,
nĩgũkorwo matiamwathĩkĩire;
magaatuĩka andũ a kũũrũraga ndũrĩrĩ-inĩ.

10

- 1 Isiraeli aarĩ ta mũthabibũ watheeremaga,
nake agĩciarĩra maciaro.
O ũrĩa maciaro make maingĩhaga-rĩ,
noguo nake aakaga igongona nyingĩ;
o ũrĩa bũrũri wake wagaacagĩra-rĩ,
noguo aagemagia mahiga make marĩa maamũre ma kũhooyagwo.
- 2 Ngoro ciao nĩ cia maheeni,
na rĩu no nginya marĩhio wĩhia wao.
Jehova nĩakamomora igongona ciao,
na athũkangie mahiga macio mao maamũre ma kũhooyagwo.
- 3 Ningĩ nĩmakoiga atĩrĩ, “Tũtirĩ na mũthamaki,
tondũ tũtiigana gũtĩia Jehova.
No o na korwo twarĩ na mũthamaki-rĩ,
nĩ atĩa angĩahotire gũtwĩkĩra?”
- 4 Meranagĩra ciĩranĩro nyingĩ,
na makehĩta mũhĩtwa ya maheeni,
na magathondeka irĩkanĩro;
nĩ ũndũ ũcio maciira makunũkaga

ta mahuti marĩ ũrogi marĩa mameraga hanyũ-inĩ.

⁵ Andũ arĩa matũũraga Samaria metangaga
nĩ ũndũ wa mũhianano wa njaũ irĩa ya Bethi-Aveni.

Amu andũ akuo nĩmakamĩcakaĩra,
na noguo athĩnjĩri-ngai a mĩhianano ĩyo mageeka
arĩa makenagĩra riiri wayo,
tondũ niyeheretio kuuma kũrĩ o, ĩgathaamĩrio kũndũ kũngĩ.

⁶ Nayo ĩgaatwarwo Ashuri,
ĩtuĩke kĩheo kũrĩ mũthamaki ũcio mũnene.

Efiraimu nĩagaconorithio;
Isiraeli nake nĩagaconoka nĩ ũndũ wa mĩhianano ĩyo yake ya mĩtĩ.

⁷ Samaria na mũthamaki wakuo magaathererio
ta karũhonge karĩ igũrũ wa maaĩ, maniinwo.

⁸ Kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru gwĩkagĩru waganu nĩgũkanangwo,
na nĩkuo kwene wĩhia wa Isiraeli.

Mĩigua na mahiũ ma nyeki-inĩ nĩcio igaakũra kuo,
nacio ihumbĩre igongona ciao.

Nao andũ nĩmakeera irĩma atĩrĩ, "Tũhumbĩre!"
na macooke meere tũrĩma atĩrĩ, "Tũgwĩre!"

⁹ "Wee Isiraeli-rĩ, kuuma o matukũ-inĩ ma Gibea
ũtũũrĩte wĩhagia, na ũguo noguo ũtũũraga.
Githĩ mbaara ndĩakinyĩre eeki ũuru kũu Gibea?"

¹⁰ Rĩrĩa nĩ ngenda, nĩngamaherithia;
ndũrĩrĩ nĩgacookanĩrĩra,
imokĩrĩre nĩguo imoohe imatahe
nĩ ũndũ wa mehia mao kũngĩha.

¹¹ Efiraimu nĩ moori menyerie wĩra
ĩrĩa yendete gũkonyora ngano;
nĩ ũndũ ũcio nĩngamĩoha icooki
ningo-inĩ yayo thaka.

Nĩngatwarithia Efiraimu,
Juda no nginya agaacimba na mũraũ,
nake Jakubu no nginya agaacimba gĩtira.

¹² Rĩu-rĩ, mwĩhaandirei ũhoru wa ũthingu,
nĩguo mwĩgethere maciaro ma wendo ũtathiraga,
na mũciimbe mĩgũnda yanyu ya ngamba;
nĩgũkorwo ihinda nĩ ikĩnyu rĩa kũrongooria Jehova,
nginya rĩrĩa agooka,
oirie mbura ya ũthingu igũrũ rĩanyu.

¹³ No rĩrĩ, inyuĩ mũhaandite waganu,
mũkagetha ũuru;
inyuĩ mũrĩte maciaro ma maheeni.

Tondũ mwĩhokaga hinya wanyu inyuĩ ene,
o na wa njamba cianyu nyingĩ cia ita-rĩ,

¹⁴ mũrurumo wa mbaara nĩũgokĩrĩra andũ aku.
Nĩ ũndũ ũcio ciikaro ciaku iria nũmu nũkanaanangwo,
o ta ũrĩa Shalimani aanangire Bethi-Arabeli mũthenya ũrĩa wa mbaara,
rĩrĩa manyina ma twana maatungumanirio thĩ hamwe na twana twao.

¹⁵ Ũguo noguo ũgeekwo wee Betheli,
nĩ ũndũ wa waganu waku mũnene.

Rĩrĩa mũthenya ũcio ũgaakĩa-rĩ,
mũthamaki wa Isiraeli nĩakaniinwo biũ.

11

- 1 “Rīrīa Isiraeli aarī kaana-rī, nīndamwendete,
ngīgūta mūrū ūcio wakwa oime būrūri wa Misiri.
- 2 No o ūrīa ndaakīragīrīria gwīta Isiraeli,
noguoa maakīragīrīria kūnjūrīa.
Nao makīrutīra Baali magongona,
na magīcinīra mīhianano ūbumba.
- 3 Nīī nī nīī ndaarutire andū a Efiraumu gwītware na magūrū,
ndīmanyiitite moko;
no matiigana kūmenya
atī nī nīī ndamahonagia.
- 4 Nīndamatongoragia na mīkanda ya ūtugi wa ūmūdū,
ngamaguucīrīria na mīhīndo ya wendo;
ngīmaruta icooki ngingo,
na ngīnamīrīra kūmahe irio.
- 5 “Githī matigagīcooka o kūu būrūri wa Misiri,
o na githī matigaathwo nī Ashuri,
tondū nīmaregete kwīrira, manjookerere?
- 6 Hiū cia njora ikaahenūkaga matūūra-inī mao manene,
ikaananga mīgūko ya ihingo ciao,
na ikinyie mībango yao mūthia.
- 7 Andū akwa nīmatuīte itua maahuutafire.
O na mangīgaakaīra Ūrīa-ūrī-Igūrū-Mūno-rī,
ndakamatūgīria o na atīa.
- 8 “Ndahota atīa gūgūtirika, wee Efiraumu?
Ndahota atīa gūkūrekereria, wee Isiraeli?
Ndahota atīa gūtūma ūtuīke ta Adima?
Ndahota atīa gūgūtua ta Zeboimu?
Ngoro yakwa nūreganīte na ūhoro ūcio,
nacio tha ciakwa ciothe nīciarahūkīte.
- 9 Ndikamūkinyīria marakara makwa mahiū,
o na kana hūgūkīre Efiraumu ndīmūniine.
Nīgūkorwo nīī nī nīī Ngai, ndirī mūdū,
Ngai Ūrīa Mūtheru gatagatī-inī kanyu.
Ndigooka kūrī we ndī na mang’ūrī.
- 10 Nīmakarūmīrīra Jehova;
nake nīakararama ta mūrūūthi.
Hīndī īrīa akaararama-rī,
ciana ciake nīigooka ikīnainaga ciumīte mwena wa ithūiro.
- 11 Igooka ikīnainaga
ta nyoni ikiuma būrūri wa Misiri,
na ta ndutura ikiuma būrūri wa Ashuri.
Nīngatūma matūūre mīciī-inī yao ene,”
ūguo nīguo Jehova ekuuga.

Mehia ma Isiraeli

- 12 Efiraumu andigiicīrie na maheeni,
nyūmba ya Isiraeli ikandigiicīria na kūheenania.
Nake Juda akaremera Ngai,
o na agookīrīra Ūrīa Mūtheru mwīhokeku.

12

- 1 Efraimu arĩaga rūhuho;
ahanyūkagia rūhuho rwa mwena wa irathĩro mũthenya wothe,
na akaingĩhia maheeni na haaro.
Agĩaga na kĩrikanĩro na Ashuri,
na agatũmana maguta ma mĩtamaĩyũ matwarwo bũrũri wa Misiri.
- 2 Jehova arĩ na thitango ekũrehe ya gũũkĩrĩra Juda;
nĩakaherithia Jakubu kũringana na nĩra ciake,
na amũrĩhe kũringana na cĩko ciake.
- 3 Arĩ nda ya nyina nĩanyiitire ndiira ya mũrũ wa nyina;
aatũka mũndũ mũgima-rĩ, nĩagianire na Ngai.
- 4 Nĩagianire na mũraika, na akĩmũtooria;
akĩrĩra na akĩmũthaitha amũrathime.
Aamũkorire Betheli na makĩaranĩria nake kũu:
- 5 Jehova Ngai Mwene-Hinya-Wothe,
Jehova nĩrĩo rĩtwa rĩake rĩria rĩri ngumo.
- 6 No rĩri, wee no nginya ũcookerere Ngai waku,
na ũtũurie wendo na kĩhooto,
na wetagĩrĩre Ngai waku hĩndĩ ciothe.
- 7 Mwonjorithia ahũthagĩra gĩthimi gĩtarĩ kĩa ma;
endaga kũya na wara.
- 8 Efraimu eganaga, akoiga atĩri,
“Nĩ ndĩ mũtongu mũno; nĩ nĩndũikĩte gĩtonga.
No o na ndĩ na ũtonga ũcio wothe,
matingĩona waganu kana wĩhia o na ũrĩkũ thĩnĩ wakwa.”
- 9 “Nĩ nĩ Jehova Ngai wanyu,
ũria wamũrutire bũrũri wa Misiri;
nĩngatũma mũtũũre hema-inĩ rĩngĩ,
o ta ũria mwatũũraga matukũ-inĩ ma ciathĩ cianyu iria nyamũre.
- 10 Nĩndarĩirie anabii,
ngĩmahe cionekĩ nyingĩ,
na ngĩheana ngerekano na tũnua twao.”
- 11 Gileadi-rĩ, nĩ kũrĩ waganu?
Andũ akuo nĩ a tũhũ!
Nĩmarutagĩra igongona rĩa ndegwa kũu Giligali?
Igongona ciao igaatũka ta hĩba cia mahiga
irĩ mũgũnda-inĩ mũciimbe.
- 12 Jakubu nĩorĩre bũrũri wa Aramu;
Isiraeli aatungatire nĩguo egĩire na mũtumia,
na nĩgeetha amũgũre-rĩ, aarĩithirie ng’ondũ.
- 13 Jehova aahũthĩrĩre mũnabii kũruta Isiraeli kuuma bũrũri wa Misiri,
na akĩmũmenyerera na guoko kwa mũnabii.
- 14 No Efraimu nĩatũmĩte Jehova arakare mũno.
Mwathani wake nĩagatũma acookererwo nĩ ihĩtia rĩake rĩa ũiti wa
thakame,
na amũrĩhe nĩ ũndũ wa rũmena rwake.

13

- 1 Efiraimu-rĩ, aaragia andũ makainaina;
aarĩ mütũgĩrie thĩnĩ wa Isiraeli.
No rĩrĩ, nēhirie nĩ undũ wa kũhooya Baali, nake agĩkua.
- 2 Na rĩrĩ, rĩu no gũkĩrĩrĩria makĩragĩrĩria kwĩhia;
methondekagĩra mĩhianano yao ene na betha ciao,
mĩhianano ithondeketwo na ũũgĩ mũingĩ,
yothē irĩ wĩra wa mabundi.
Kwĩragwo atĩrĩ, ũhorō wa andũ aya,
“Marutaga andũ magongona,
na makamumunya mĩhianano ya njaũ.”
- 3 Nĩ undũ ũcio makahaana ta kĩbii kĩa rũciinĩ,
na ta ime rĩa kirooko rĩrĩa rĩcookaga gũthira,
na ta mũungũ ũria ũmbũragwo kuuma kĩhuhĩro-inĩ kĩa ngano,
o na ta ndogo ĩgĩtoga yumĩire ndirica-inĩ.
- 4 “No rĩrĩ, nĩ nĩ nĩ Jehova Ngai wanyu,
ũria wamũrutire bũrũri wa Misiri.
Ndũkanetĩkie atĩ nĩ kũrĩ Ngai ũngĩ tiga nĩ,
na gũtirĩ Mũhonokia ũngĩ tiga nĩ.
- 5 Nĩ nĩ ndaakũmenyagĩrĩra werũ-inĩ,
kũu bũrũri-inĩ ũrĩ ũrugarĩ mũingĩ.
- 6 Rĩrĩa ndamaheire irio, nĩmahũũnire;
na rĩrĩa maahũũnire, magĩtĩia;
magĩcooka makĩriganĩrwo nĩ nĩ.
- 7 Nĩ undũ ũcio ngaamahithũkĩra ta mũrũũthi,
na ndĩmehithĩre njĩra-inĩ ta ngarĩ.
- 8 O ta ũria nduba ĩkaga rĩrĩa ĩtunyĩtwo twana twayo-rĩ,
ngaamatharĩkĩra na ndĩmatarũrange.
Ngaamarĩa ta mũrũũthi,
ndĩmatambuure o ta ũria nyamũ ya gĩthaka ĩkaga.
- 9 “Wee Isiraeli-rĩ, ũrĩ mwanange,
nĩ undũ nĩnjũkĩrĩire, ũgookĩrĩra mũteithia waku.
- 10 Mũthamaki waku akĩrĩ ha, atĩ nĩguo akũhonokie?
Aathani aku a matũũra maku mothe marĩ ha,
o arĩa woigire atĩrĩ,
‘He mũthamaki, na ũhe anene?’
- 11 Nĩ undũ ũcio, ndaakũheire mũthamaki ndakarĩte,
na ngĩcooka ngĩmweheria ndĩ na mang’ũrĩ.
- 12 Wĩhia wa Efiraimu nĩmũige,
mehia make nĩmandikĩtwo makaigwo.
- 13 Ruo ta rwa mütumia ũkũrũmwo nĩrũramũnyiita,
nowe nĩ mwana ũtarĩ na ũũgĩ;
ihinda rĩakinya-rĩ,
akarega gũikũrũka nĩguo aciarwo.
- 14 “Nĩngamahonokia kuuma kũrĩ hinya wa mbĩrĩra;
nĩngamakũũra kuuma kũrĩ gĩkuũ.
Wee gĩkuũ-rĩ, mĩthiro yaku irĩ ha?
Wee mbĩrĩra-rĩ, kũniinana gwaku gũkĩrĩ ha?
- “Ndikaiguanĩra tha,
15 o na angĩkaagaacĩra arĩ gatagatĩ-inĩ ka ariũ a ithe.

Rũhuhũ rwa mwena wa irathĩro ruumĩte harĩ Jehova nĩrũgooka,
 rũhurutanĩte kuuma werũ-inĩ;
 narĩo itherũkĩro rĩake rĩa maai rĩkooma,
 nakĩo gĩthima gĩake kĩhũe.
 Nyũmba yake ya mũthiithũ
 nũgatahwo indo ciayo ciothe cia goro.
 16 Andũ a Samaria no nginya marĩhio wĩhia wao,
 nĩ tondũ nĩmaremeire Ngai wao.
 Nao nĩmakooragwo na rũhiũ rwa njora;
 natuo tũkenge twao tũgaatungumanio thĩ,
 na atumia ao arĩa marĩ na nda itarũrwo.”

14

Kwĩrira kũrĩa Kũrehaga Kĩrathimo

- 1 Wee Isiraeli-rĩ, cookerera Jehova Ngai waku.
 Mehia maku nĩmo makũgũithĩtie!
 2 Thĩ na ciugo ũcookerere Jehova,
 ũmwĩre atĩrĩ,
 “Tũrekere mehia maitũ mothe,
 na ũtwamũkĩre na wega waku,
 nĩguo tũhote gũkũrutĩra igongona rĩa gũkũgocoo na mĩromo iitũ.
 3 Ashuri ndangĩhota gũtũhonokia;
 tũtikũhaica mbarathi cia ita.
 Tũtĩrĩ hĩndĩ ingĩ tũgaacooka
 gwĩta kĩrĩa tũthondekete na moko maitũ ‘ngai ciitũ,’
 nĩgũkorwo thĩnĩ waku ciana cia ngoriai nĩciũguagirwo tha.”
- 4 “Nĩngamahonia kũrĩa maanoora njĩra,
 na ndĩmende ndĩyendeire;
 nĩgũkorwo marakara makwa nĩmamehereire.
 5 Ngaatuĩka ta ime harĩ Isiraeli;
 nake akaarirũka ta gĩtoka.
 Agaikũrũkia mĩri yake
 ehaande o ta mĩtarakwa ya Lebanoni.
 6 Thuuna ciake nĩigakũra.
 ũthaka wake ũgaatuĩka ta wa mũtĩ wa mũtamaiyũ,
 naguo mũtararĩko wake ũtuĩke ta mũtarakwa wa Lebanoni.
 7 Andũ nĩmagatũra rĩngĩ kĩrũru-inĩ gĩake.
 Nake akaarura ta ngano.
 Akaarirũka ta mũthabĩbũ,
 nayo ngumo yake ĩtuĩke ta ya ndibei ya kuuma Lebanoni.
 8 Wee Efiraimu, ndĩ na ũhoro ũngĩ ũrĩkũ na mĩhianano ya kũhooywo?
 Nĩngamũcookeria ũhoro na ndĩmũmenyerere.
 Haana ta mũkarakaba mũruru;
 gũciara gwaku kuumaga harĩ nĩ.”
- 9 Nũũ mũũgĩ? ũcio nĩakamenya maũndũ macio.
 Nũũ ũkũũranaga maũndũ? ũcio nĩakamamenya.
 Njĩra cia Jehova nĩ njagĩrĩru;
 arĩa athingu nĩcio mathiagĩra,
 no arĩa aremi mahĩngagwo marĩ o njĩra-inĩ icio.

JOELI

1 Ino n̄yo ndũmĩrĩri ya Jehova, irĩa yakinyĩrĩire Joeli mũrũ wa Pethueli.

Gũtharĩkĩrwo nĩ Ngigĩ

- 2 Ta iguai ũhoru, inyuĩ athuuri;
o na inyuĩ inyuothe arĩa mūtũũraga bũrũri ũyũ thikĩrĩriai.
Kĩrĩ gwekĩka ũndũ ta ũyũ matukũ-inĩ manyu,
o na kana matukũ-inĩ ma maithe manyu ma tene?
- 3 Heei ciana cianyu ũhoru ũcio,
na mũreke ciana cianyu ciĩre ciana ciacio,
nacio ciana ciacio ikeera rũciaro rũrĩa rũkaarũmĩrĩra.
- 4 Kĩndũ kĩrĩa gĩtigĩtio nĩ mũrumbĩ wa ngigĩ-rĩ,
nĩkĩrĩtwo nĩ ngigĩ iria nene;
kĩrĩa gĩtigĩtio nĩ ngigĩ iria nene-rĩ,
nĩkĩrĩtwo nĩ itono;
kĩrĩa itono icio itigĩtie-rĩ,
nĩkĩrĩtwo nĩ ngigĩ ingĩ.
- 5 Arahũkai, inyuĩ arĩũ aya mũrĩre!
Gĩrĩkai, inyuothe anyui a ndibei;
gĩrĩkai nĩ ũndũ wa ndibei ya mũhahano,
nĩgũkorwo nĩhũrĩtio kuuma tũnua-inĩ twanyu.
- 6 Harĩ rũrĩrĩ rũtharĩkĩire bũrũri wakwa,
rũrĩrĩ rũrĩ hinya na rũtangĩtarĩka;
rũrĩ na magego mahaana ta ma mũrũũthi,
magego manene ta ma mũrũũthi wa mũgoma.
- 7 Nĩ rwanangĩte mĩthabibũ yakwa,
na rũgathũkia mĩkũyũ yakwa.
Nĩrũmĩũnrĩte makoni rũkamate,
rũgatiga hongge ciayo irĩ nyũnũre.
- 8 Cakayai ta mũirĩtu gathirange ehumbĩte nguo ya ikũnia,
akĩrĩrĩra mũthuuriwe wa wĩthĩ wake.
- 9 Maruta ma ngano, o na maruta ma kũnyuuo
nĩmatigĩte kũrehwo nyũmba-inĩ ya Jehova.
Athĩnjĩri-Ngai nĩmaracakaya,
o acio matungatagĩra Jehova.
- 10 Mĩgũnda nĩmĩthũkie,
nayo thĩ ikooma;
ngano nĩnyanange,
ndibei ya mũhahano nĩnĩarĩte,
o namo maguta magathira.
- 11 Ūrwoi nĩ hinya, inyuĩ arĩmi,
na mũgĩrĩke, inyuĩ arĩa mũkũragia mĩthabibũ;
mũwĩthĩkĩrei nĩ ũndũ wa ngano na cairi,
tondũ magetha ma mĩgũnda nĩmanangĩtwo.
- 12 Mĩthabibũ nĩyũmĩte,
nayo mĩkũyũ ikahooa;
mĩkomamanga, na mĩtende, na mĩcungwa:
ĩĩ, mĩtĩ yothē ya mũgũnda nĩyũmĩte.

Ti-itherũ gĩkeno kĩa andũ a thĩ nĩgĩthirĩte.

Andũ kwĩrwo Meerire

13 Mwĩhumbei nguo cia makũnia, inyuĩ athĩnjĩri-Ngai, na mũcaka;e;
gĩrĩkai, inyuĩ mũtungataga kigongona-inĩ.

Ũkai, mũraare mwĩhumbĩte nguo cia makũnia,
inyuĩ mũtungatagĩra Ngai wakwa;
nĩgũkorwo maruta ma ngano, na maruta ma kũnyuuo-rĩ,
nĩmagĩte gũtwarwo nyũmba-inĩ ya Ngai wanyu.

14 Anĩrĩrai gĩathĩ kĩamũre gĩa kwĩhinga kũrĩa irio;
ĩtanai kũngano gĩtheru.

Tũmanĩrai athuuri
na andũ arĩa othe matũũraga bũrũri ũyũ
moke nyũmba ya Jehova Ngai wanyu,
nĩguo mũkaira Jehova.

15 Wũi, kai mũthenya ũcio ũrĩ na haaro-ĩ!
Nĩgũkorwo mũthenya wa Jehova* ũrĩ hakuhi;
mũthenya ũcio ũgooka ta mwanangĩko
uumĩte kũrĩ Mwene-Hinya-Wothe.

16 Githĩ irio itithirĩte
o tũkĩionagĩra na maitho maitũ:
gĩkeno na gũcanjamũka
igathira kuuma kũu nyũmba ya Ngai witũ?

17 Mbeũ nĩkũbutha irabuthĩra
tũri-inĩ kũrĩa ihaandĩtwo.
Nyũmba cia kũigwo indo nĩnyanange,
namo makũmbĩ ma irio makamomorwo,
nĩgũkorwo ngano nĩyũmĩte.

18 Kai ng'ombe nĩcaaĩte-ĩ.
Ndũũru cia ng'ombe iroorũũra o ũguo,
tondũ itirĩ na gwa kũrĩithio;
o nacio ndũũru cia ng'ondũ nĩrathĩĩnika.

19 Wee Jehova, nĩwe ndĩrakaĩra,
nĩgũkorwo mwaki nĩũniinĩte ũrĩithio wa werũ-inĩ,
nacio nĩnĩmbĩ igacina mĩtĩ yothē ya gĩthaka.

20 O na nyamũ cia gĩthaka nĩirakwanĩria;
tũrũũ nĩtũhwĩte,
naguo mwaki nĩũniinĩte ũrĩithio wa werũ-inĩ.

2

Mbũtũ ya Ngigĩ

1 Huhai karumbeta kũu Zayuni,
na muuge mbu kũu kirĩma-inĩ gĩakwa gĩtheru!
Andũ arĩa othe matũũraga bũrũri ũyũ nĩmainaine,
nĩgũkorwo mũthenya wa Jehova nĩũrooka.

Mũthenya ũcio nĩ ta mũkinyu:
2 nĩ mũthenya wa nduma na wa mairia,

* 1:15 Mũthenya wa Jehova nĩ mũthenya ũrĩa Ngai agatooria thũ ciake, na rĩmwe ũtũmagĩrwo kuuga mũthenya ũrĩa Kristũ agaacooka thĩ.

mūthenya wa matu na nduma ndumanu.
 Mbütü nene na ĩrĩ hinya ya ngĩgĩ nĩiroka
 ta ruoro rūgĩtema irĩma-inĩ,
 na gütĩrĩ kwagĩa ĩngĩ tayo kuuma tene,
 na gütĩkagĩa ĩngĩ tayo matukũ marĩa magooka.

3 Mbere yacio nĩ mwaki wa kũniina,
 na thuutha wacio nĩ rūrĩrĩmbĩ rūracina būrũri.
 Būrũri ũrĩa ũrĩ mbere yacio ũhaana ta mũgũnda wa Edeni,
 no thuutha wacio ũgaatigwo ũhaana ta werũ mwanangĩku:
 gütĩrĩ kĩndũ kĩngĩĩhonokia harĩ cio.
 4 Mũhianĩre wacio nĩ ta wa mbarathi cia ita;
 ihanyũkaga ta thigari ihaicĩte mbarathi.
 5 ĩrĩ na mūrurumo ta wa ngaari cia ita;
 irũgaga tũcũmbĩrĩ twa irĩma
 ta mwaki ũracarĩka ũgĩcina itira cia ngano,
 ihaana ta mbütũ ya ita ĩrĩ hinya ĩthagathagĩtwo nĩ ũndũ wa mbaara.

6 Na rĩrĩa cionwo-rĩ, ndũrĩrĩ nĩnyĩitagwo nĩ ruo rūnene;
 andũ othe magatukia ithiĩthĩ.

7 Itharĩkagĩra ta njamba cia ita;
 ihaicaga thingo ta thigari.

Ithiĩaga ciothe na mĩhari,
 itekũhĩtia kũrĩa cierekeire.

8 Itihatĩkanaga ĩmwe na ĩrĩa ĩngĩ;
 o ĩmwe ĩthiĩaga yerekeire mbere.

Itoonyaga kũrĩa kũgĩĩre,
 gütĩrĩ kĩndũ kĩngĩcigiria.

9 Iguthũkagĩra itũũra inene,
 igateng'erera rūthingo-inĩ.

Ikahaica, igatoonya nyũmba,
 igatoonyera ndirica ta aici.

10 Thĩ ĩthingithaga mbere yacio,
 na igũrũ rĩkainaina,

riũa na mweri ikagĩa nduma,
 na njata igatiga kwara.

11 Jehova araruruma ta ngwa
 atongoretie ita;

thigari ciake itingĩtarĩka,
 arĩa maathĩkagira watho wake marĩ hinya.

Mūthenya wa Jehova nĩ mūnene,
 na nĩ wa gwĩtigĩrwo.

Nũũ ũngĩkĩhota kũwĩtiiria?

Tembũrangai Ngoro Cianyũ

12 Jehova aroiga atĩrĩ,

“O na rĩu-rĩ, njokererai na ngoro cianyũ ciothe,
 mwĩhingĩte kũrĩa irio, mũkĩrĩraga na mũgĩcakayaga.”

13 Tembũrangai ngoro cianyũ
 no ti nguo cianyũ.

Cookererai Jehova Ngai wanyũ,
 nĩgũkorwo nĩ mūtugi na nĩ mũigua-tha,

ndahiühaga kūrakara, na aiyūrītwo nī wendo,
na nīericūkagwo, akaaga gwīka andū ūuru.

14 Nūū ūngīmenya? Hihī no agarūrūke na aigue tha,
atige atūrathima:
atūhe indo iria irutagwo magongona ma mūtu,
na iria irutagwo magongona ma kūnyuuo,
cia kūrūtīrwo Jehova Ngai wanyu.

15 Huhai karumbeta kūu Zayuni,
anīrīrai gīathī kīamūre gīa kwīhinga kūrīa irio,
ītanai kīungano gītheru.

16 Cookanīrīriai andū,
amūrai kīungano kīu;
rehei athuuri hamwe,
na mūcookanīrīrie ciana, o na tūkenge tūrīa tūronga.
Mūhikania nīoime kanyūmba gake,
nake mūhiki nīoime kīrīrī gīake.

17 Athīnjīri-Ngai, arīa matungataga mbere ya Jehova,
nīmarīrīre gatagatī ga gīthaku kīa Hekarū na kīgongona.
Nīmoige atīrī, “Kīhonokie andū aku, Wee Jehova.
Ndūkareke igai rīaku rītūike kīndū gīa kūnyūrūrio,
kana tuunagwo thimo gatagatī-inī ka ndūrīrī.
Nī kī kīngītūma ndūrīrī ciūranagie atīrī,
‘Kaī Ngai wao akīrī ha?’ ”

Icookia rīa Jehova

18 Ningī Jehova nīakaiqua ūiru nī ūndū wa būrūri wake,
na aigūire andū ake tha.

19 Jehova nīakamacookeria atīrī:
“Nīngūmūrehithīria ngano, na ndibei ya mūhichano, na maguta,
indo cia kūmūigana biū;
na ndigacooka kūrēka mūtūike
kīndū gīa kūnyūrūrio nī ndūrīrī rīngī.

20 “Nīngaingata mbūtū iyo ya ita ya kuuma gathigathini īthīi kūrāya na
inyuī,
ndīmītīndīkīrīrie būrūri mūmū na mūhīnju, ūtangīgīa irio.
Mbūtū yao īrīa ītoongoretie ndīmītīrīre iria-inī rīa mwena wa irathīro,
na iria īrī thootha ndīmītīrīre iria-inī rīa mwena wa ithūiro.
Nakīo kīheera gīa ciimba ciayo kīambate na igūrū;
mūnungo wayo nāguo ūiguīke.”

Ti-itherū nīekīte maūndū manene.

21 Wee būrūri, tīga gwītīgīra;
kena na ūcanjamūke.

Ti-itherū Jehova nīekīte maūndū manene.

22 Inyuī nyamū cia gīthaka, tīgai gwītīgīra,
nīgūkorwo ūrīthio wa werū-inī nūramera nyeki.

Mītī nīraciara maciara mayo,
nayo mīkūyū na mīthabībū īgaciara mūno.

23 Inyuī andū a Zayuni, canjamūkai,
mūkenere Jehova Ngai wanyu,
nīgūkorwo nīamūheete mbura ya mbere
nī ūndū wa ūthingu wake.

Nĩamuurĩirie mbura nyingĩ
ya mbere na ya thuutha, o ta mbere.
24 Nacio ihuhĩro cia ngano nĩkaiyũra ngano;
mĩtũngi nayo nĩkaiyũrĩra
ndibei ya mũhahano na maguta.

25 “Nĩngamũrĩha mũaka ĩrĩa yothe irio cianyu ciarĩrwo nĩ ngigĩ:
ngigĩ iria nene, na itono cia ngigĩ,
na ngigĩ iria ingĩ, na mĩrumbĩ ya ngigĩ;
icio nĩ mbũtũ ciakwa nene cia ita iria ndaatũmĩte thĩinĩ wanyu.
26 Nĩmũkagĩa na irio nyingĩ cia kũrĩa, o nginya mũhũũne,
na inyuĩ nĩmũkagoocaga rĩitwa rĩa Jehova Ngai wanyu,
ũrĩa ũmwĩkũire maũndũ ma magegania;
andũ akwa matigacooka gũconorithio rĩngĩ.
27 Hĩndĩ ĩyo nĩmũkamenya atĩ nĩ ndĩ thĩinĩ wa Isiraeli,
na atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova Ngai wanyu,
na atĩ gũtirĩ ũngĩ;
andũ akwa matigacooka gũconorithio rĩngĩ.

Mũthenya wa Jehova

28 “Na thuutha wa maũndũ macio-rĩ,
nĩngaitĩrĩria andũ othe Roho wakwa.
Ariũ anyu na airĩtu anyu nĩmakarathaga mohoro,
nao athuuri anyu nĩmakarootaga irooto,
nao aanake anyu monage cioneki.
29 O na ningĩ ndungata ciakwa cia arũme, na cia andũ-a-nja,
nĩngaciũrĩria Roho wakwa matukũ-inĩ macio.
30 Nĩngonania morirũ kũu igũrũ, o na gũkũ thĩ,
namo nĩ ma thakame, na ma mwaki,
o na ma ndogo ĩkwambata na igũrũ.
31 Riũa nĩrĩkagarũrwo rĩtuĩke nduma,
naguo mweri ũtuĩke ta thakame,
mbere ya mũthenya ũcio mũnene na wa kũmakania wa Jehova
ũtanakinya.
32 Na nĩgũgakinya atĩrĩ,
atĩ mũndũ o wotho ũgaakaĩra rĩitwa rĩa Jehova nĩakahonoka;
nĩgũkorwo kĩrĩma-inĩ gĩa Zayuni na Jerusalemu
nĩgũgakorwo na ũhonokio,
o ta ũrĩa Jehova oigĩte,
atĩ gatagatĩ-inĩ ka matigari
nĩgũgakorwo na arĩa Jehova eĩtĩire.

3

Ndũrĩrĩ Gũtuũrwo Ciira

1 “Matukũ-inĩ macio, na ĩhinda rĩu,
rĩrĩa ngaacookeria Juda na Jerusalemu ũgaacĩru wacio-rĩ,
2 nĩngacookanĩrĩria ndũrĩrĩ ciothe,
na ndiciikũrũkie nginya Gĩtuamba kĩa Jehoshafatu.*
Kũu nĩkuo ngaamatũira ciira ũkonĩĩ igai rĩakwa,
nĩo andũ akwa a Isiraeli,

* 3:2 Rĩitwa Jehoshafatu nĩ kuuga “Jehova nĩwe mũtuanĩri ciira”; Gĩtuamba kĩa Jehoshafatu no kĩa gĩtagwo gĩtuamba gĩa ituĩro (3:14).

nīgūkorwo nīmahurunjire andū akwa ndūrīrī-inī,
na makīgayana būrūri wakwa.

³ Nīmacuukūire andū akwa mīti.

Maahēanire tūmwana twao tūrī irīhi kūrī maraya;
na makiēndia airītu ndibei
nīguo mamīnyue.

⁴ “Na rīrī, nī kī mūrānjūria, inyuī Turo na Sidoni o na inyuī ng’ongo
ciothe cia Filistia? Anga nīmūkwīrīhīria ūndū ndanamwīka? Akorwo
nīmūkwīrīhīria-rī, na nī nīngatūma mūcookererwo nī kwīrīhīria kūu
kwanyu o narua na ihenya.

⁵ Nīgūkorwo nīmūoire betha na thahabu ciakwa, na mūgīkuua
mīthiithū ya indo ciakwa iria njega mūno mūgīcitwara hekarū-inī cianyu.

⁶ Nīmwendirie andū a Juda na a Jerusalemu kūrī Ayunani nīguo
mūmatware kūndū kūrāya na būrūri wao.

⁷ “Atūrīrī, nīngūmarahūra moime kūndū kūrīa guothe mwamēndirie,
na nīngamūcookereria ūndū ūcio mwīkīte.

⁸ Nīi nīngēndia ariū anyu na airītu anyu kūrī andū a Juda, nao
mamēndirie andū a Sheba, rūrīrī rwa kūrāya mūno.” Nī Jehova warītīe
ūndū ūcio.

⁹ Hunjanīriai ūhorō ūyū ndūrīrī-inī:

Mwīhaarīriei gūthīi mbaara-inī!

Arahūrai njamba cia ita!

Andū othe a ita nīmakuhīrīrie, matharīkīre.

¹⁰ Turai mīraū yanyu itūīke hiū cia njora,
o nacio hiū cianyu cia gūceeha mīti itūīke matimū.

Mūndū ūria ūtarī hinya nioige atūrī,
“Nīi ndī na hinya!”

¹¹ Ūkai na ihenya, inyuī ndūrīrī cia kūndū guothe,
mūngane, mwīcookanīrīrie hamwe.

Wee Jehova, tūma njamba ciaku cia ita ciikūrūke kuo.

¹² “Ndūrīrī nīciarāhūrwo;
nīcithīi Gītuamba kīa Jehoshafatu,
nīgūkorwo kūu nīkuo ngaikārīra gītī,
ndūire ndūrīrī ciothe cia mīena yothe ciira.

¹³ Hiūria-i rūhiū rwa kūgetha,
nīgūkorwo magetha nī makinyu.

Ūkai, rangīrīriai thabibū,
nīgūkorwo kīhihīro kīa ndibei nīkīiyūru,
na mītūngi ikaiyūra, igaitīkīrīra thī:
ūguo noguo waganu wao ūnenehete!”

¹⁴ Gūgaakorwo irīndī na irīndī,
kūu gītuamba gīa itūiro!
Nīgūkorwo mūthenya wa Jehova
wa gūkinya kūu gītuamba gīa itūiro ūrī hakuhi.

¹⁵ Riūa na mweri nīkaagīa nduma,
nacio njata itigacooka kwara rīngī.

¹⁶ Jehova nīakararama arī kūu Zayuni
na arurume ta ngwa arī Jerusalemu;
thī na igūrū nīikainaina.

No rīrī, Jehova nīwe ūgaatuīka rīūrīro rīa andū ake,

na atũike kũhitho kĩrũmu kĩa andũ a Isiraeli.

Irathimo cia Andũ a Ngai

- 17 “Hĩndĩ ĩyo nĩguo mũkaamenya atĩ nĩ, Jehova Ngai wanyu,
ndũũraga Zayuni, kĩrĩma-inĩ gĩakwa kĩa gĩtheru.
Narĩo itũũra rĩa Jerusalemu rĩgaakorwo rĩrĩ rĩamũre;
gũtirĩ hĩndĩ ĩngĩ andũ a kũngĩ magaacooka kũrĩtharĩkĩra.
- 18 “Mũthenya ũcio-rĩ, irĩma-inĩ nĩgũgatataga ndibei ya mũhiano,
na tũrĩma-inĩ nĩgũgathereraga iria,
natuo tũrũũ tuothe twa Juda nĩtũgathereraga maaĩ.
Nakuo nyũmba ya Jehova nĩgũgakunũka gĩthima,
na maaĩ makĩo maikũrũkage o kũu Gĩtuamba gĩa Shitimu.
- 19 No bũrũri wa Misiri nĩgũkĩra ũgaakira ihooru,
nakuo Edomu gũtuĩke werũ ũtarĩ kĩndũ,
nĩ ũndũ wa maũndũ ma ũhinya marĩa meekire andũ a Juda,
ma gũitithia thakame ĩtarĩ na ũũru kũu bũrũri wao.
- 20 Juda gũgaatũũrwo tene na tene,
nakuo Jerusalemu gũtũũrwo njiarwa na njiarwa.
- 21 Wĩhia wao wa ũiti wa thakame,
ũcio ĩtarĩ ndaamarekera-rĩ, nĩngamarekera.”

Jehova atũũraga Zayuni!

AMOSI

¹ Ũyũ nĩguo ũhoro wa Amosi, ũmwe wa arĩithi arĩa maarĩithagia Tekoa,* wa ũndũ ũrĩa onire ũkonĩ Isiraeli mĩaka ũrĩ mbere ya gĩthingithia, hĩndĩ ĩrĩa Uzia aarĩ mũthamaki wa Juda nake Jeroboamu mũrũ wa Joashu aarĩ mũthamaki wa Isiraeli.

² Oigire atĩrĩ:

“Jehova araramaga arĩ Zayuni,
na akaruruma arĩ Jerusalemu;
ũrĩithio wa arĩithi a mbũri nĩũkooma,
nako gacũmbĩrĩ ga Karimeli kahohe.”

Itũiro rĩa Cĩira kũrĩ Andũ arĩa Mariganĩtie na Isiraeli

³ Jehova ekuuga atĩrĩ:

“Nĩ ũndũ wa mehia matatũ ma Dameski, o na mana-rĩ,
nĩ ndikahũndũra mang’ũrĩ makwa.
Tondũ nĩahũrĩre Gileadi na ibũi
irĩ na magego ma kĩgera,

⁴ nĩngaitĩrĩria nyũmba ya Hazaeli mwaki
ũrĩa ũgaacina cĩhitho iria nũmu cia Beni-Hadadi.

⁵ Nĩngoinanga kĩhingo kĩa Dameski;
nĩngananga mũthamaki ũrĩa ũtũũraga Gĩtuamba kĩa Aveni,
na niine ũrĩa ũnyĩitĩte njũgũma ya wathani kũu Bethi-Edeni.
Andũ a Suriata nĩmagatahwo matwarwo Kiri,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

⁶ Jehova ekuuga atĩrĩ:

“Nĩ ũndũ wa mehia matatũ ma Gaza,† o na mana-rĩ,
nĩ ndikahũndũra mang’ũrĩ makwa.
Tondũ nĩanyiitire kĩrĩndĩ gĩothe mĩgwate,
agĩkiendia kũu Edomu.

⁷ Nĩngaitĩrĩria thingo cia Gaza mwaki
ũrĩa ũgaacina cĩhitho iria nũmu ciakuo.

⁸ Nĩngananga mũthamaki wa Ashidodi,
na niine ũrĩa ũnyĩitĩte njũgũma ya wathani kũu Ashikeloni.
Guoko gwakwa nĩgũgokĩrĩra Ekironi,
o nginya hĩndĩ ĩrĩa Mũfilisti wa mũthia agaakua,”
ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.

⁹ Nĩngĩ Jehova ekuuga atĩrĩ:

“Nĩ ũndũ wa mehia matatũ ma Turo, o na mana-rĩ,
nĩ ndikahũndũra mang’ũrĩ makwa.
Tondũ nĩendirie kĩrĩndĩ gĩothe kĩa mĩgwate kũu Edomu,
akĩaga gũtĩia kĩrĩkanĩro kĩa ũiguano kĩa ariũ a ithe.

¹⁰ Nĩngaitĩrĩria thingo cia Turo mwaki
ũrĩa ũgaacina cĩhitho iria nũmu ciakuo.”

¹¹ Jehova ekuuga atĩrĩ:

“Nĩ ũndũ wa mehia matatũ ma Edomu, o na mana-rĩ,
nĩ ndikahũndũra mang’ũrĩ makwa.
Tondũ nĩateng’eririe mũrũ wa nyina na rũhiũ rwa njora,

* 1:1 Tekoa rĩarĩ itũũra rĩa Juda, gũthini wa itũũra rĩa Bethilehemu. † 1:6 Gaza rĩarĩ itũũra rĩmwe rĩa bata rĩa matũũra matano ma Afilisti, hamwe na matũũra ma Ashidodi, na Ashikeloni, na Ekironi, o na Gathu.

atarĩ na tha,
 tondũ marakara make mahiũ matiathiraga,
 na mang'ũrĩ make makĩrĩrĩmbũka matekũhoreka,

¹² nĩngaitĩrĩria Temani mwaki
 ũria ũgaacina cĩhitho iria nũmu cia Bozara."

¹³ Jehova ekuuga atĩrĩ:

"Nĩ ũndũ wa mehia matatũ ma Amoni, o na mana-rĩ,
 nĩ ndikahũndũra mang'ũrĩ makwa.
 Tondũ nĩatarũrĩre nda cia andũ-a-nja a Gileadi arĩa maarĩ na nda,
 nĩgeetha aaramie mĩhaka ya gwake.

¹⁴ Nĩngaitĩrĩria thingo cia Raba mwaki
 ũria ũgaacina cĩhitho iria nũmu ciakuo,
 gatagatĩ-inĩ ka mbugĩrĩrio ya mbaara mũthenya ũcio wa mbaara,
 ũhaana ta rũhuho rũnene mũthenya wa kihuhũkanio.

¹⁵ Mũthamaki wakuo nĩagatahwo, athaamio,
 we mwene, hamwe na anene ake,"
 ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

2

¹ Jehova ekuuga atĩrĩ:

"Nĩ ũndũ wa mehia matatũ ma Moabi, o na mana-rĩ,
 nĩ ndikahũndũra mang'ũrĩ makwa.
 Tondũ nĩacinire mahĩndĩ ma mũthamaki wa Edomu,
 magĩtuĩka ta coka,

² nĩngaitĩrĩria Moabi mwaki
 ũria ũgaacina cĩhitho iria nũmu cia Keriothu.
 Moabi nĩakagũa thĩ na mũrurumo mũnene,
 gatagatĩ-inĩ ka mbugĩrĩrio ya mbaara,
 na kũhuhwo kwa mũgambo wa karumbeta.

³ Nĩngananga mwathi wakuo,
 na njũrage anene ake othe hamwe nake,"
 ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

⁴ Jehova ekuuga atĩrĩ:

"Nĩ ũndũ wa mehia matatũ ma Juda, o na mana-rĩ,
 nĩ ndikahũndũra mang'ũrĩ makwa.
 Tondũ nĩmaregete watho wa Jehova,
 na makaaga kũrũmia irĩra ciake cia watho wa kũrũmĩrĩrwo,
 tondũ nĩmahĩtĩthĩtio nĩ ngai cia maheeni,
 ngai iria maithe mao ma tene maarũmagĩrĩra.

⁵ Nĩngaitĩrĩria Juda mwaki
 ũria ũgaacina cĩhitho iria nũmu cia Jerusalemu."

Isiraeli Gũtuĩrwo Ciira

⁶ Jehova ekuuga atĩrĩ:

"Nĩ ũndũ wa mehia matatũ ma Isiraeli, o na mana-rĩ,
 nĩ ndikahũndũra mang'ũrĩ makwa.
 Mendagia andũ arĩa athingu betha,
 na arĩa abatari-rĩ, makamendia nyamũga igĩrĩ.

⁷ Marangagĩrĩria mĩtwe ya arĩa athĩĩni
 taarĩ rũkũngũ rwa thĩ,
 na makaagithia kĩhooito arĩa ahinyĩrĩrie.
 Mũndũ na ithe makomaga na mũirĩtu ũmwe,

nĩ ùndũ ùcio magathaahia rĩtwa rĩakwa itheru.
 8 Makomaga harĩa hothe harĩ na kīgongona,
 magakomera nguo iria irutĩtwo irũgamĩrĩre thĩirĩ.*
 Kũu thĩinĩ wa nyũmba ya ngai yao,
 nĩkũo manyuuagĩra ndĩbei irĩa irutĩtwo ya ndooco.

9 “Nĩndanangire Aamori mehere mbere yao,
 o na gũtuĩka maarĩ araihu ta mĩtĩ ya mĩtarakwa,
 na marĩ na hinya ta mĩtĩ ya mĩgandi.
 Nĩndanangire matunda make kuuma na igũrũ,
 na ngĩananga mĩri yake kuuma na thĩ.

10 “Ndakwambatirie ngĩkũruta bũrũri wa Misiri,
 na ngĩgũtongoria mĩaka mĩrongo ina kũu werũ-inĩ,
 nĩguo ngũhe bũrũri wa Aamori.

11 Ningĩ nĩndarahũrĩre anabii kuuma kũrĩ ariũ aku,
 na ngĩarahũra Anaziri kuuma kũrĩ aanake aku.
 Githĩ ùcio ti ùhoro wa ma, inyuĩ andũ a Isiraeli?”
 ùguo nĩguo Jehova ekuuga.

12 “No inyuĩ nĩmwaheire Anaziri ndĩbei manyue,
 na mũgĩatha anabii matikanarathe ùndũ.

13 “Na rĩrĩ, niĩ nĩngamũhehenja
 o ta ùrĩa ngaari iĩyũrĩte ngano ihehenjaga.

14 Mũndũ ùrĩa ùrĩ ihenya ndakahota kwĩhonokia.
 ùrĩa ùrĩ hinya ndagateithio nĩ hinya ùcio wake,
 nayo njamba ya ita ndĩkahonokia muoyo wayo.

15 Mũrathi na mĩguĩ ndakeyũmĩrĩria,
 na mũthigari ùrĩa ùhiũkaga ndakahota kũũra,
 na ùrĩa ùhaicĩte mbarathi ndakahonokia muoyo wake.

16 O nacio njamba cia ita iria nyũmĩrĩru mũno,
 ikoora irĩ njaga mũthenya ùcio,”
 ùguo nĩguo Jehova ekuuga.

3

Aira Gwĩtwo Marute Ùira wa Gũũkĩrĩra Isiraeli

1 Ta iguai ùhoro ùyũ Jehova aarĩtie wa kũmũũkĩrĩra, inyuĩ andũ a Isiraeli, ùira wa gũũkĩrĩra nyũmba yothe irĩa ndaarutire bũrũri wa Misiri:

2 “Inyuĩ no inyuĩ ndĩthuurĩre
 kuuma harĩ nyũmba ciothe cia thĩ;
 nĩ ùndũ ùcio nĩngamũherithia
 tondũ wa mehĩa manyu mothe.”

3 Andũ eerĩ maahota gũtwarana atĩa
 matarĩ na karĩiko?

4 Mũrũũthi-rĩ, nĩũraramaga kĩhinga-inĩ
 ùtarĩ kĩndũ ùnyĩitĩte?
 Nĩũraramaga ùrĩ kimamo-inĩ
 ùtanyĩitĩte kĩndũ?

* 2:8 Watho ndwetĩkĩrĩtie mũndũ kũiga nguo iria ingĩarũgamĩrĩre thĩirĩ ùtukũ wothe, tondũ no cio andũ meehumbagĩra.

- 5 Nyoni-rī, no ĩgwe thī mūtego-inī
hatarī kīndū gīa kūmīheenereria?
Mūtego-rī, no ūtegūke, uume thī
ūtagwatītie kīndū?
- 6 Karumbeta no kahuhwo itūūra-inī inene,
na andū mage gwītīgīra?
Mūtino no ūūke itūūra-inī inene,
na gūtuīke ti Jehova ūūrehetete?
- 7 Ti-itherū Mwathani Jehova ndarī ūndū angīika
atamenyithītie anabii, ndungata ciake,
ūrīa atuīte gwīka.
- 8 Mūrūūthi nūraramīte,
nūū ūtangītīgīra?
Mwathani Jehova nīarītie,
nūū ūtangīratha maūndū?
- 9 Anīrīrai mwīre cīhitho iria nūmu cia Ashidodi,
na cīhitho iria nūmu cia būrūri wa Misiri ūciire atīrī:
“Ūnganai irīma ĩgūrū cia Samaria,
mwīonere inegene inene rīrīa rīrī kuo,
na ūhinyanīrīria ūrīa ūrī thīnī wa andū.”
- 10 Jehova ekuuga atīrī:
“Andū arīa mahībaga indo cia gūtunyana
na indo cia ndaho kūu cīhitho-inī nūmu ciao,
matiūū gwīka ūrīa kwagīrīire.”
- 11 Nī ūndū ūcio Mwathani Jehova ekuuga atīrī,
“Thū nīkakaragania būrūri;
nīgatharia cīgītīro cianyu cia hinya,
na cīhitho cianyu nūmu nīgatahwo.”
- 12 Jehova ekuuga atīrī:
“O ta ūrīa mūrīithi angīteithūra
magūrū meerī kana gacunjī ga gūtū kuuma kanua ka mūrūūthi,
ūguo noguo andū a Isiraeli makaahonokio,
acio maikaraga Samaria
maikarīire mīthia ya marīrī mao,
o na arīa maikarīire itanda ciao marī Dameski.”
- 13 Mwathani Jehova, Ngai Mwene-Hinya-Wothe, ekuuga atīrī: “Ta iguai
ūhoro ūyū, na inyuī mūrute ūira wa gūūkīrīra nyūmba ya Jakubu.
- 14 “Mūthenya ūrīa ngaaherithia Isiraeli nī ūndū wa mehia make-rī,
nīngananga ĩgongona cia Betheli;
na ndinie hīa cia kīgongona kūu
igwe thī.*
- 15 Nīngatharia nyūmba ya hīndī ya gathano,
o hamwe na nyūmba ya hīndī ya rīūa;
nyūmba iria ng’emie na mīguongo nīikaanangwo,
nacio nyūmba iria nene mūno nīkamomorwo,”
ūguo nīguo Jehova ekuuga.

* 3:14 Mehia ma Isiraeli maagiire mīri marī Betheli rīrīa Mūthamaki Jeroboamu aathondekire
ngai ya gacaū, na akīmīakīra kīgongona kuo.

4

Isiraeli Kwaga Gúcookerera Ngai

1 Ta iguai ūhoru ūyū, inyuī ng'ombe cia Bashani
mūrī kūu igūrū rīa Kīrīma gīa Samaria,
o inyuī andū-a-nja arīa mūhinyagīrīria athīni
na mūkahehenja arīa abatari,
na mūkeeraga athuuri anyu atīrī:
“Tūreherei ndibei tūnyue!”

2 Mwathani Jehova nēhītite na ūtheru wake, akoiga atīrī,
“Ti-itherū ihinda nīrīroka
rīrīa mūkaguucūrūrio na mboorio,
na ūrīa wanyu ūgaatigara aguucūrūrio na ndwano.

3 Mūkoimio nja ūmwe kwa ūmwe,
muumīrio mīanya-inī ya rūthingo,
na mūikanio na kūu Harimoni,”
ūguo nīguo Jehova ekuuga.

4 “Thīi Betheli mūkeehie;
o na thīi Giligali mūgakīrīrīrie kwīhia.*
Rutagai magongona manyu o rūciinī,
mūrūtage gicunjī kīanyu gīa ikūmi o mīaka itatū.

5 Cinagai mīgate īkīrītwo ndawa ya kūimbīa,
ītūike igongona rīa gūcookia ngaatho,
na mwīrahage nī ūndū wa maruta manyu ma kwīyendera,
na mwītīage nī ūndū wamo, inyuī andū a Isiraeli,
nīgūkorwo ūguo nīguo mwendaga gwīka,”
ūguo nīguo Mwathani Jehova ekuuga.

6 “Ndaatūmire mūhūte mūrī matūūra-inī manyu manene,
na ngītūma mwage irio matūūra-inī,
no rīrī, inyuī mūtiigana kūnjookerera,”
ūguo nīguo Jehova ekuuga.

7 “O na ningī ngīmūima mbura,
hīndī irīa magetha maatigītie o mīeri itatū.
Nīndoiririe mbura itūūra rīmwe,
no ngīaga kuuria itūūra rīrīa rīngī.
Mūgūnda ūmwe ūkiurīrwo;
ūrīa ūngī ūkīaga kuurīrwo, ūkūma.

8 Andū magītūgūūga kuuma itūūra rīmwe nginya rīrīa rīngī
magīcaria maaī,
no mationire maaī maiganu ma kūnyua,
no rīrī, inyuī mūtiigana kūnjookerera,”
ūguo nīguo Jehova ekuuga.

9 “Mahinda maingī nīndahūūrire mīgūnda yanyu ya irio na ya mīthabibū,
ngīmīhūūra na mbaa, na mbuu.
Ngigī nīciarīire mītī yanyu ya mīkūyū na ya mītamaiyū,
no rīrī, inyuī mūtiigana kūnjookerera,”
ūguo nīguo Jehova ekuuga.

* 4:4 Betheli na Giligali maarī matūūra ma bata, na nīkuo andū maathīiaga gūkūngūūra ūrīa Jehova anamateithia.

- 10 “Nĩndamũrethĩĩrie mĩthiro
ta ũrĩa ndeekire bũrĩri wa Misiri.
Aanake anyu ngĩmoragithia na rūhiũ rwa njora,
na ngĩmũtunya mbarathi cianyu.
Ngĩtũma mũnũngo wa ciimba kuuma kambĩ yanyu
ũnungĩrĩre maniũrũ manyu,
no rĩrĩ, inyuĩ mũtiigana kũnjookerera,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.
- 11 “Nĩndang’auranirie amwe anyu
ta ũrĩa ndang’auranirie Sodomu na Gomora.
Mwahaanaga ta gĩcinga kĩaakana kĩrutĩtwo mwaki-inĩ,
no rĩrĩ, inyuĩ mũtiigana kũnjookerera,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.
- 12 “Nĩ ũndũ ũcio, ũũ nĩguo ngũgwĩka wee Isiraeli,
na tondũ nĩngũgwĩka ũguo-rĩ,
wihaarĩrie gũtũngana na Ngai waku, wee Isiraeli.”
- 13 Ũrĩa ũmbaga irĩma
nowe ũmbaga rūhuho,
na akaguũrĩria mũndũ meciiria make,
o we ũtũmaga rūciinĩ kũgĩe nduma,
na agathĩira thĩ kũrĩa gũtũũgĩru,
rĩitwa riake nĩ Jehova Ngai Mwene-Hinya-Wothe.

5

Andũ a Isiraeli kwĩrwo Meerire

- 1 Ta iguai ũhoru ũyũ, inyuĩ nyũmba ya Isiraeli, mũigũe ngĩcakaya nĩ ũndũ wanyu:
- 2 “Mũirĩtu gathirange, nĩwe Isiraeli, nĩagwĩte,
na ndagookĩra rĩngĩ,
atiganĩirio bũrĩri-nĩ wake mwene,
hatarĩ na mũndũ wa kũmũũkĩria.”
- 3 Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ:
“Itũũra inene rĩrĩa rĩatũmaga thigari ngiri cia Isiraeli-rĩ,
no thigari igana igaatigara;
narĩo itũũra rĩrĩa rĩatũmaga thigari igana-rĩ,
no thigari ikũmi igaatigara.”
- 4 Jehova ekwĩra nyũmba ya Isiraeli atĩrĩ:
“Njariai mũtũũre muoyo;
5 tĩgai kũrongooria Betheli,
tigai gũthĩ Giligali,
na mũtikanyiite rũgendo rwa gũthĩ Birishiba.
Tondũ andũ a Giligali ti-itherũ nĩmagatahwo,
na andũ a Betheli matuuo kĩndũ hatarĩ.”
- 6 Rongoriai Jehova, mũtũũre muoyo,
ndakae gũtuthũkĩra nyũmba ya Jusufu ta mwaki;
naguo mwaki ũcio nĩũkaniinana,
nakuo Betheli kwage mũndũ ũngĩhota kũũhoria.
- 7 Inyuĩ arĩa mũgarũraga kĩhooito gĩgatuĩka ũrũrũ,
na mũkarangĩrĩria ũthingu thĩ

- 8 (we ūrīa wombire njata iria cītagwo Kīrīmīra na Karaū,
o we ūrīa ūgarūraga nduma ndumanu īgatuīka rūciinī,
na agatumania mūthenya ūgatuīka ūtukū,
ūrīa wītaga maaī ma iria rīrīa inene
akamaitūrura gūkū thī-rī:
Jehova nīrīo rītwa rīake;
- 9 areehagīra kīhitho kīrūmu mwanangīko o rīmwe ta rūheni,
narīo itūūra inene rīrīa rīirigīre akarīanangithia),
- 10 inyuī mūthūūraga ūrīa ūkananagia maūndū iciirīro-inī,
nake ūrīa waragia ūhoro wa ma mūkamūmena.

- 11 Mūrangaḡīrīria mūthīni,
na mūkamūtunya ngano na hinya.
Nī ūndū ūcio, o na gūtuīka nīmwakīte nyūmba nene cia mahiga-rī,
mūtīgacitūūra;
o na gūtuīka nīmūhaandīte mīgūnda mīega ya mīthabībū-rī,
mūtikanyua ndibei yayo.
- 12 Tondū nī nīnjūūī ūrīa mahītia manyu maigana,
na ngamenya ūrīa mehia manyu marī manene.

Inyuī mūhinyagīrīria andū arīa athingu,
na mūkaamūkīra mahaki,
na mūkaagithia athīni kīhoto maciirīro-inī.

- 13 Tondū ūcio mūndū ūrīa mūbacīrīri
no gūkira akiraga ki mahinda ta macio,
tondū nī mahinda mooru.

- 14 Rongoriai maūndū marīa mega, no ti marīa mooru,
nīguo mūtūūre muoyo.
Nake Jehova Ngai Mwene-Hinya-Wothe
nīarīkoragwo hamwe na inyuī,
o ta ūrīa mūtūūre muugaga.

- 15 Thūūrai maūndū marīa mooru,
mwendage marīa mega;
tūūriai kīhoto maciirīro-inī.

Jehova Ngai Mwene-Hinya-Wothe
ahota kūiguīra matigari ma Jusufu tha.

- 16 Tondū ūcio-rī, Jehova Ngai Mwene-Hinya-Wothe, o we Mwathani,
ekuuga atīrī:

“Nīgūkaagīa na mūcakayo njīra-inī ciothe iria nene,
na kīrīro kīa ruo rwa ngoro ihaaro-inī ciothe.

Arīmi nīmagaṡūmanīrwo moke marīre,
nao arīa macakayaga moke macakae.

- 17 Nīgūkaagīa mūcakayo mīgūnda-inī yothe ya mīthabībū,
nīgūkorwo nīngatuīkanīria gatagaī-inī kanyu,”
ūguo nīguo Jehova ekuuga.

Mūthenya wa Jehova

- 18 Kaī inyuī mwīriragīria mūthenya wa Jehova
mūrī na haaro-ī!

Nī kī gītūmaga mwīrirīrie mūthenya ūcio wa Jehova?
Mūthenya ūcio ūgaatuīka nduma, no ti ūtheri.

- 19 Ūgaatuīka ta mūndū akīūrīra mūrūūthi,

agatũngana na nduba,
kana atoonye nyũmba yake,
nake aigĩrĩra guoko gwake rũthingo-inĩ,
arũmwo nĩ nyoka.

- 20 Githĩ mũthenya ũcio wa Jehova ndũgaagĩtuika nduma, no ti ũtheri;
ĩ, nduma ndumanu, gũtarĩ na mũrũri wa ũtheri?
- 21 “Nĩ nĩthũire na nganyarara ciathĩ cianyu;
ndĩngĩkirĩrĩria ciũngano cianyu.
- 22 O na mũngĩndehera maruta ma njino,
na maruta ma ngano-rĩ,
ndikametĩkĩra.
- O na mũngĩkarehe maruta marĩa mega ma ũiguano-rĩ,
ndikamarũmbũiya.
- 23 Thengiai inegene rĩu rĩa nyĩmbo cianyu!
Ndĩgathĩkirĩria mĩgambo ya inanda cianyu cia mũgeeto.
- 24 No kĩhooito nĩkĩrekwo gĩthererage ta rũũ,
na ũthingu ũthererage ta karũũ gatahũũaga.
- 25 “Inyuĩ nyũmba ya Isiraeli-rĩ,
nĩmwandutagĩra magongona na maruta
mĩaka mĩrongo ĩna mũri kũu werũ-inĩ?
- 26 Nĩmũtũũgĩrĩtie ihooero rĩa mũthamaki wanyu,
o na njĩkarĩro ya mĩhianano yanyu,
o njata ĩyo ya ngai yanyu,
ĩria mwethondekeire inyuĩ ene.
- 27 Tondũ ũcio-rĩ, nĩngatũma mũtahwo mũtwarwo mbere ya Dameski,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga, ũria wĩtagwo Ngai Mwene-Hinya-Wothe.

6

Haaro kũrĩ arĩa Megangarĩte

- 1 Kaĩ mũrĩ na haaro-ĩ! inyuĩ mũĩkaraga mwĩgangarĩte mũrĩ kũu Zayuni,
na inyuĩ mũĩguaga mũrĩ agĩtĩre mũrĩ kĩrĩma-igũrũ gĩa Samaria,*
o inyuĩ mũrĩ igweta thĩĩni wa rũrĩrĩ rũrĩa rũrĩ mbere ya iria ingĩ,
kũrĩa andũ a Isiraeli mathiiga.
- 2 Thĩĩ Kaline mũkeyonere kuo,
nĩngĩ muume kuo mũthĩĩ nginya Hamathu, itũũra rĩu inene,
mũcooke mũikũrũke mũkinye Gathu kwa Afilisti.
Anga acio nĩega magakĩra mothamaki manyu meerĩ?
Bũrũri wao-rĩ, nĩ mũnene gũkĩra wanyu?
- 3 Inyuĩ mũtũĩragia mũthenya wa ũũru,
na mũkareharehe wathani wa ũhinya ũkuhĩrĩrie.
- 4 Mũkomagĩra marĩrĩ magemetio na mũguongo,
na mũgetambũrũkia itanda-inĩ cianyu.
Mũrĩĩaga tũgõndu tũrĩa twega mũno,
na tũcaũ tũrĩa tũnoru.
- 5 Mũtiindaga mũkĩhũũra inanda cianyu cia mũgeeto o ta Daudi,
na mũgethondekera inanda ingĩ cia kũina nacio.
- 6 Mũnyuuga ndibei mbakũri riita,
na mũkehakaga maguta marĩa mega mũno,

* 6:1 O na gũtuika Amosi aarathagĩra ũthamaki wa gathigathini, haha aakũũmaga mothamaki meerĩ.

no mūtiiguaga kīeha nī ūndū wa mwanangīko wa Jusufu.

7 Tondū ūcio-rī, mūgaatuika a mbere gūthawo;
ndīa cianyu na gūikara mwītambūrūkie ithire.

Jehova Nīathūire Mwītūo wa Isiraeli

8 Mwathani Jehova nīehīte akūgwetaga we mwene, o we Jehova Ngai Mwene-Hinya-Wothe, akoiga atīrī:

“Nīthūire mwītūo wa Jakubu,
na ngamena cīhitho ciake iria nūmu;
nīngarekereria itūūra rīu inene
na kīrīa gīothe kīrī thīnī warīo kūrī thū.”

9 Andū ikūmi mangīgatigara thīnī wa nyūmba īmwe-rī, o nao no magaakua.

10 Nake mūdū wao ūrīa wa gūcina mūrī īyo angīūka kūmiumia nja ya nyūmba na orie mūdū ūrīa wīhithite kuo thīnī atīrī, “Kūrī mūdū ūngī ūtakuite mūrī nake?” Nake oige atīrī, “Aca.” Nake acookie oige atīrī, “Kira ki! Tūtikagwete rītwa rīa Jehova.”

11 Nīgūkorwo Jehova nīathanīte,
nake nīagathutha nyūmba īrīa nene ītuīke icunjī,
na nyūmba īrīa nini itūike tūcunjī.

12 Kaī mbarathi ingīhota gūteng’era nyanjara-inī cia mahiga?

Kūrī mūdū ūngīrīma kuo na mūraū wa ndegwa?
No inyuī mūgarūrīte kīhoto gīgatuika ūrogi,
na matunda ma ūthingu magatuika ūrūrū,

13 inyuī arīa mūkenagīra ūhootani ūrīa ūtarī ho,
na mūkoigaga atīrī, “Githī tūtiatunyanire Karinaimu na hinya witū
ithūī ene?”

14 Nīgūkorwo Jehova Ngai Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atīrī,
“Nīngarahūra rūrīrī rūgūūkīrīre, wee nyūmba ya Isiraeli,
rūrīa rūgakūhinyīrīa
kuuma itoonyero rīa Hamathu, o nginya mūkuru wa Araba.”

7

Ngigī, na Mwaki, na Kabirū

1 Mwathani Jehova aanyonirīe ūū: Nīkūhaarīria aharagīria mīrumbī ya ngigī thuutha wa magetha marīa maagethagīrwo mūthamaki, o ihinda rīrīa kīmera gīa keerī kīambagīrīria.

2 Ciarīkia kūrīa tūhuti tuothe, būrūrī ūgīthera biū, ngīkaya ngiuga atīrī, “Mwathani Jehova, marekere! Jakubu-rī, angīhonoka gīkuū atīa? Nīgūkorwo nī mūnini mūno!”

3 Nī ūndū ūcio Jehova akīgua tha.

Jehova akiuga atīrī, “Ūndū ūcio ndūgwīkīka.”

4 Ningī Mwathani Jehova akīnyonia ūū: Mwathani Jehova nī gwītia eetagia mwaki amacīrīthīe nago; mwaki ūcio ūkīniaria maā ma kūrīa kūrīku mūno, na ūkīniina būrūrī.

5 Ningī ngīkaya, ngiuga atīrī, “Mwathani Jehova ndagūthaita, tīga! Jakubu-rī, angīhonoka gīkuū atīa? Nīgūkorwo nī mūnini mūno!”

6 Nī ūndū ūcio Jehova akīgua tha.

Mwathani Jehova akiuga atīrī, “Ūndū ūcio o nago ndūgwīkīka.”

⁷ Ningĩ akĩnyonia ũũ: Mwathani aarũgamĩte rũthingo-inĩ rwakĩtwo na rũgathimwo wega na kabirũ nake anyiĩfite rũrigi rwa kabirũ na guoko.

⁸ Nake Jehova akĩnjũũria atĩrĩ, “Amosi, nĩ kĩĩ ũroona?”

Na nĩ ngĩmũcookeria atĩrĩ: “Nĩ kabirũ ndĩrona.”

Ningĩ Jehova akĩnjũũria atĩrĩ, nĩ kabirũ ndĩracuuria gatagatĩ ka andũ akwa a Isiraeli, ndigacooka kũmaiguĩra tha rĩngĩ.

⁹ “Kũndũ kũria gũtũũgĩru kwa Isaaka nĩgũkaniinwo, na kũndũ kũria kwamũre kwa Isiraeli nĩgũkanangwo; na nĩngokĩĩra nyũmba ya Jeroboamu na rũhiũ rwakwa rwa njora.”

Amosi na Amazia

¹⁰ Nake Amazia mũthĩnjĩri-ngai wa Betheli agĩtũmana kũrĩ Jeroboamu, mũthamaki wa Isiraeli, akĩmwĩra atĩrĩ, “Amosi nĩagũciĩriire agũũkĩrĩre arĩ o gũkũ thĩinĩ wa Isiraeli. Bũrũri ndũngĩhota gũkĩrĩrĩria ndeto ciake ciothe.

¹¹ Nĩgũkorwo Amosi aroiga atĩrĩ:

“Jeroboamu akoopagwo na rũhiũ rwa njora, na ti-itherũ andũ a Isiraeli nĩmagatahwo, matwarwo kũraya na bũrũri wao.’”

¹² Ningĩ Amazia akĩĩra Amosi atĩrĩ, “Umagara wee muoni-maũndũ ũyũ! Cooka bũrũri wa Juda. Wĩcaragĩrie gĩa kũria kuo, na ũrathage maũndũ ũrĩ kuo.

¹³ Ndũkaarathĩre ũhoru rĩngĩ gũkũ Betheli tondũ gũkũ nĩkuo kwamũrĩrwo gũikaro kĩa mũthamaki na hekarũ ya ũthamaki.”

¹⁴ Amosi agĩcookeria Amazia atĩrĩ, “Nĩĩ-rĩ, ndiarĩ mũnabii kana mũrũ wa mũnabii, no ndaarĩ mũrĩithi wa mahiũ na ningĩ mũmenyereri wa mĩkũyũ.

¹⁵ No Jehova akĩnduta rũũru-inĩ rwa mahiũ akĩnjũũria atĩrĩ, ‘Thĩĩ ũkarathĩre andũ akwa a Isiraeli ũhoru.’

¹⁶ Na rĩrĩ, kĩigue ũhoru wa Jehova. Wee ũroiga atĩrĩ,

“Ndũkarathĩre Isiraeli ũndũ mũũru, na ũtĩge kũhunja maũndũ ma gũũkĩrĩra nyũmba ya Isaaka.’”

¹⁷ “Nĩ ũndũ ũcio Jehova ekuuga ũũ:

“Mũtumia waku nĩagatuĩka mũmaraya itũũra-inĩ inene, nao aanake aku na airĩtu aku makoogagwo na rũhiũ rwa njora.

Bũrũri waku ũgaathimwo na ũgayanio, na wee mwene-rĩ, ũgaakuĩra bũrũri wa andũ matooĩ Ngai.

Na ti-itherũ andũ a Isiraeli no nginya magaatahwo, matwarwo kũraya na bũrũri wao.’”

8

Gĩkabũ kĩa Matunda Meeru

¹ Mwathani Jehova aanyonirie ũũ: aanyonirie gĩkabũ kĩrĩ na matunda meeru.

² Nake akĩnjũũria atĩrĩ, “Amosi, nĩ kĩĩ kũũ ũroona?”

Ngĩmũcookeria atĩrĩ, “Ndĩrona gĩkabũ kĩrĩ na matunda meeru.”

Ningĩ Jehova akĩnjũũria atĩrĩ, “Ihinda rĩa mũthia nĩ ikinyu rĩa andũ akwa a Isiraeli; ndigacooka kũmaiguĩra tha rĩngĩ.”

³ Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ, “Mũthenya ũcio-rĩ, nyĩmbo iria ciinagwo kũu hekarũ-inĩ ikaagarũrũka ituĩke kĩrĩro. Ciimba nyingĩ mũno igaateagwo kũndũ guothe gũkĩrĩtwo ki!”

⁴ Iguai ũndũ ũyũ inyuĩ arĩa mũrangagĩrĩria abatari na mũkaniina athĩini a bũrũri,

- ⁵ mūkĩūragia atĩrĩ,
 “Karũgamo ka Mweri gagaathira-rĩ,
 nĩguo twendie irio,
 na Thabatũ ithire,
 nĩguo twendie ngano,*
 tũkĩnyĩhagia ithimi,
 tũkĩongagĩrĩra thogora,
 na tũkĩheenana na ratiri itarĩ cia ma;
- ⁶ tũgũrage athĩni na betha,
 nao arĩa abatari tũkamagũra na nyamũga igĩrĩ,
 o na twendagie magira hamwe na ngano.”
- ⁷ Jehova o we ũrĩa Jakubu etũagĩra, ehĩtite akoiga atĩrĩ, “Ndirĩ hĩndĩ ngariganĩrwo nĩ ciiko ciothe iria maneeke.
- ⁸ “Githĩ bũrũri ndũkainaina nĩ ũndũ wa ũguo,
 na arĩa othe matũũraga kuo macakae?
 Bũrũri wothe nĩkũiyũra ũkaiyũra ta Rũũĩ rwa Nili,
 ũhũũrane, na ũcooke ũhũũcũke
 ta rũũĩ rwa Misiri.”
- ⁹ Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ, “Mũthenya ũcio-rĩ,
 “nĩngatũma riũa rĩthũe mĩaraho,
 na ndũme thĩ kũgĩe nduma mũthenya barigici.
- ¹⁰ Nĩngagarũra ciathĩ cianyu ituĩke macakaya,
 na kũina kwanyu guothe gũtuĩke kĩro.
 Nĩngatũma inyuothe mwĩhumbe makũnia,
 na ndĩmwenje mĩtwe.
 Nĩngatũma ihinda rĩu rĩhaane ta hĩndĩ ya macakaya ma mwana wa
 mũmwe,
 nangu mũthia warĩo ũtuĩke ta mũthenya mũrũrũ.”
- ¹¹ Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ:
 “Matukũ nĩmarooka, rĩrĩa ngaatũma ng’aragu bũrũri-inĩ,
 na ti ng’aragu ya irio kana nyoota wa maali,
 no nĩ ng’aragu ya kũigua ciugo cia Jehova.
- ¹² Andũ magaatũgũgaga kuuma iria-inĩ rĩmwe nginya rĩrĩa rĩngĩ,
 na morũũrage kuuma gathigathini nginya irathĩro,
 magĩcaria kiugo kĩa Jehova,
 no matigakĩona.
- ¹³ “Mũthenya ũcio-rĩ,
 “airĩtu arĩa ciĩrorerwa na aanake arĩa marĩ hinya
 nĩmakaringĩka nĩ nyoota.
- ¹⁴ Acio mehĩtaga na thoni cia Samaria,
 kana makoiga atĩrĩ, ‘Ti-itherũ o ta ũrĩa ngai ĩyo yaku ĩtũũraga muoyo
 wee Dani’,
 o na kana makoiga atĩrĩ, ‘Ti-itherũ o ta ũrĩa ngai ĩyo ya Birishiba
 ĩtũũraga muoyo’:
 nĩmakaagũa,
 na maticooke gũũkĩra rĩngĩ.”

9

Isiraeli Nĩgũkanangwo

* 8:5 Karũgamo ka Mweri o na Thabatũ ciarĩ ciathĩ nyamũre; nĩ ũndũ ũcio andũ matingĩendirie kĩndũ ihinda-inĩ rĩu.

¹ Nĩndonire Mwathani arũgamĩte kĩgongona-inĩ, nake akiuga atĩrĩ:

“Gũtha ciongo cia itugĩ,
nĩgeetha hĩngĩro cia nyũmba cienyenye.
Hĩngĩro icio nĩgwĩre mĩtwe ya andũ othe,
na arĩa magatigara nĩngamooraga na rũhiũ rwa njora.
Gũtirĩ o na ũmwe ũkoora;
gũtirĩ ũkaahonoka.

² O na mangĩkenja thĩ makinye kwa ngoma,
guoko gwakwa no gũkaamaruta kuo.

O na mangĩkaahaica igũrũ,
nĩngamaharũrũkia kuuma kuo.

³ O na mangĩkehitha igũrũ rĩa kĩrĩma gĩa Karimeli,
nĩngamaguĩma kuo ndĩmanyiite.

O na mangĩkehitha mathĩi rungu rwa iria-rĩ,
o nakuo nĩngatha nyoka ĩmarũme.

⁴ O na mangĩgaatwarwo ithaamĩrio nĩ thũ ciao,
nĩngathana mooragĩrwo kuo na rũhiũ rwa njora.

Ngamakũũrĩra maitho makwa,
maitho ma ũũru, no ti ma wega.”

⁵ Mwathani, o we Jehova Mwene-Hinya-Wothe,
ũrĩa ũhutagia thĩ, ĩgatweka,
nao arĩa othe matũũraga kuo magacakaya,
bũrũri wothe nĩkũiyũra ũiyũrĩte ta Rũũ rwa Nili,
nĩngĩ ũkahũcũka ta rũũ rwa Misiri,

⁶ we ũrĩa wakaga gĩkaro gĩake kĩa ũthamaki kĩrũihu kũu igũrũ,
na akahaanda gĩtina gĩakĩo gũkũ thĩ,
ũrĩa wĩtaga maaĩ ma iria rĩrĩa inene,
na akamaitũrũra gũkũ thĩ-rĩ,
Jehova nĩrĩo rĩtwa rĩake.

⁷ Jehova ekuuga atĩrĩ:

“Gĩthĩ inyuĩ andũ a Isiraeli
mũtĩhaana andũ a Kushi harĩ nĩĩ?

Gĩthĩ ti nĩĩ ndaarutire na ngĩambatia andũ a Isiraeli kuuma bũrũri wa
Misiri,
na Afilisti kuuma Kafitori,
na Asuriata ngĩmaruta Kiri?

⁸ “Ti-itherũ, maitho ma Mwathani Jehova
nĩmacũthagĩrĩria makona ũthamaki ũrĩa wĩhagia.

Nĩngawananga,
ũthire gũkũ thĩ,
no ndikaananga
nyũmba ya Jakubu biũ,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

⁹ “Nĩgũkorwo nĩngathana,
na nĩngainainia nyũmba ya Isiraeli
gatagatĩ-inĩ ka ndũrĩrĩ ciothe,
o ta ũrĩa ngano ĩnainagio ĩrĩ gĩcungi-inĩ,
na gũkaaga kahĩndĩ kangĩgũa thĩ.

¹⁰ Andũ arĩa othe ehia thĩinĩ wa andũ akwa
makoogwo na rũhiũ rwa njora,

o arĩa othe moigaga atĩrĩ,
 ‘Tutingikorererwo nĩ mũtino, kana ũtūtunge.’

Gũcookio kwa Isiraeli

- 11 “Mũthenya ũcio nĩngacookereria
 hema ya Daudi ĩrĩa ĩgwĩte,
 thondeke kũrĩa yunĩkangĩte,
 na njookererie kũrĩa yanangĩtwo,
 na ndĩmĩake o ta ũrĩa yatariĩ mbere,
- 12 nĩgeetha makegwatĩra matigari ma Edomu,
 na ndũrĩrĩ ciothe iria ciĩtanagio na rĩĩtwa rĩakwa,”
 ũguo nĩguo Jehova ekuuga,
 ũrĩa ũgeeka maũndũ macio.
- 13 Jehova ekuuga atĩrĩ, “Matukũ nĩmarooka,
 “rĩrĩa mũgethi agaakorererwo nĩ mũciimbi,
 nake mũhaandi akorererwo nĩ mũndũ ũrĩa ũhĩhaga thabibũ.
 Ndibei ya mũhĩhano ĩgaatataga kuuma irĩma-inĩ,
 na ĩthererage kuuma tũrĩma-inĩ tuothe.
- 14 Nĩngacookia andũ akwa a Isiraeli arĩa maatahĩtwo,
 nao macookererie matũũra manene marĩa maanangĩtwo, matũũre
 kuo;
 ningĩ marĩme mĩgũnda ya mĩthabibũ na manyuuage ndibei yayo.
 Magathondeka mĩgũnda ya irio na marĩĩage maciaro mayo.
- 15 Nĩĩ ngaahaanda Isiraeli bũrũri wao ene,
 na matigacooka kũrutwo ringĩ bũrũri ũcio nĩ ndĩmaheete,”

ũguo nĩguo Jehova Ngai wanyu ekuuga.

OBADIA

¹ Kioneki kĩa Obadia.

Mwathani Jehova ekuuga ũũ ũhoro ũkoniĩ Edomu:

Nĩtũiguĩte ũhoro uumĩte kũrĩ Jehova.

Mũtũmwo nĩatũmirwo kũrĩ ndũrĩrĩ oige atĩrĩ,
“Arahũkai, tũthiĩ tũmũũkĩrĩre, tũrũe nake”:

² “Atĩrĩrĩ, nĩngakũnyiihia maitho-inĩ ma ndũrĩrĩ;
nawe nĩũkameneka biũ.

³ Mwitũo wa ngoro yaku nĩũkũheenete,
wee ũtũũraga kũu ngurunga-inĩ cia mahiga,
na ũgathondeka gũikaro gĩaku kũrĩa gũtũũgĩru,
o wee wĩiraga na ngoro atĩrĩ,
‘Nũũ ũngĩhota kũũharũrũkia andehe nginya thĩ?’

⁴ O na ũngĩkorwo ũmbũkaga na igũrũ ta nderi,
na ũgaaka gĩtara gĩaku o kũu njata irĩ,
nĩngakũharũrũkia thĩ ngũrute kuo,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

⁵ “Ũngĩkorwo nĩ aici,
o na kana ũkorwo nĩ atunyani ũtukũ-rĩ,
kaĩ mwanangĩko nĩũgwetereire-ĩ!
Githĩ matĩngĩya o nginya maiganie?
Atui a thabibũ mangĩũka gwaku-rĩ,
githĩ to matigie tũthabibũ tũnini tũngĩhaarwo?”

⁶ No kaĩ Esaũ nĩakongũrũrio-ĩ,
nakĩo kĩgĩna gĩake kĩrĩa kĩhithe gĩgĩtahwo-ĩ!

⁷ Andũ othe arĩa mũgwatanagĩra nao nĩmagakũingata nginya mũhaka-
inĩ;
arata aku nĩmagakũheenia na magũtoorie;
arĩa marĩlaga irio ciaku nĩmagakũigĩra mũtego,
no wee ndũkamenya.”

⁸ Jehova ekuuga atĩrĩ,
“Githĩ mũthenya ũcio ndikaananga andũ arĩa oogĩ a Edomu,
na nyanange andũ arĩa marĩ ũmenyo kũu irĩma-inĩ cia Esaũ?”

⁹ Atĩrĩrĩ, wee Temani,* njamba ciaku cia ita nĩũkaamaka,
na andũ othe arĩa matũũraga irĩma-inĩ cia Esaũ
mooragwo, maniinwo.

¹⁰ Nĩ ũndũ wa ngũĩ ya gũũkĩrĩra mũrũ wa nyũkwa Jakubu,
nĩũgaconorĩthio;
nĩũkaniinwo nginya tene.

¹¹ Mũthenya ũrĩa wamũtiganĩrie,
rĩrĩa andũ a kũngĩ maatahire ũtonga wake,
nao ageni magĩtoonyera ihingo-inĩ ciake,
na magĩcuukĩra Jerusalemu mĩtĩ-rĩ,
we watariĩ o ta ũmwe wao.

¹² No wee ndũngĩanyararire mũrũ wa nyũkwa

* 1:9 Rĩitwa Temani nĩ kuuga Edomu guothe, na rĩgĩtaũrwo nĩ kuuga “Gũthini.”

mūthenya wake wa mūtino,
kana ūkenerere andū a Juda
mūthenya ūrīa maaniinagwo,
o na kana wīfīie mūno
mūthenya ūrīa maarī na thīina.

13 Wee ndūngīatuīkanīirie ihingo-inī cia andū akwa
mūthenya wao wa mwanangīko,
kana ūmanyarare hīndī īrīa maarī na mūnyarirīko
mūthenya wao wa kwanangwo,
kana ūtahe ūtonga wao
mūthenya ūcio wa mwanangīko.

14 Wee ndwagīrīrwo kūmooheria magomano-inī ma nīra
nīguo ūūrage arīa mooraga,
kana ūneane matigari mao
mūthenya ūcio maarī na thīina.

15 “Mūthenya wa Jehova ūrī hakuhī
gūkinyīra ndūrīrī ciothe.
O ūrīa wīkīte, noguo nawe ūgeekwo;
ciiko ciaku nīgagūcookerera.

16 O ta ūrīa inyuī mwanuīrīire gīkombe gīakwa kīa iherithia kū kīrīma-
inī gīakwa gītheru-rī,
ūguo noguo ndūrīrī ciothe igaakīnyuīra itegūtīgithīria.
Ikaanyua ikīhūhūte,
inīnūkio, nacio ihaane ta itarī ciakorwo kuo.

17 No rīrī, kūu Kīrīma-inī gīa Zayuni nīgūgakorwo na ūhonokio;
nakīo kīrīma kīu gīgaakorwo kīrī gītheru,
nayo nyūmba ya Jakubu
nīkegwatīra igai rīayo.

18 Nyūmba ya Jakubu īgaatuīka ta mwaki,
nayo nyūmba ya Jusufu itūike ta rūrīrīmbī;
nayo nyūmba ya Esaū īgaatuīka ta maragara ma mahuti,
na nīmakamīmundia mwaki, ūmīniine biū.
Gūtīrī mūdū ūgaatigara
wa kuuma nyūmba ya Esaū.”
Jehova nīwe uugīte ūguo.

19 Andū a Negevu nīmagaikara
irīma-inī cia Esaū,
nao andū arīa maikaraga magūrū-inī ma tūrīma
megwatīre būrūri wa Afilisti.

Nīmagaikara mīgūnda-inī ya Efiraimu, na ya Samaria,
nake Benjamini egwatīre Gileadi.

20 Gīkundi kīrīa gīatahitwo kīa andū a Isiraeli kīrīa kīrī kūu Kaanani,
gīkeegwatīra būrūri ūcio o nginya Zarefathu;[†]
nao andū arīa maatahirwo kuuma Jerusalemu, acio marī kūu Sefaradi,
nīo makegwatīra matūūra ma Negevu.

21 Andū a kūhonokania nīmakambata Kīrīma-inī gīa Zayuni
nīguo maathanage kūu irīma-inī cia Esaū.
Naguo ūthamaki ūgaatuīka wa Jehova.

[†] 1:20 Zarefathu gwīciiragīrio nokuo Sefaradi, itūūra rīa Asia Nini.

JONA

Jona Kūūrīra Jehova

1 Na rīrī, ndūmīriri ya Jehova nīyakinyīre Jona mūrū wa Amitai, akīrwo atīrī:

2 “Ūkīra, ūthīi itūūra rīrīa inene rīa Nineve,* na ūrīhunjīrie ūkīrīkaanagia, nīgūkorwo waganu warīo nīwambatīte ūgakinya o hari nīi.”

3 No Jona agīkīra nīguo orīre Jehova, akīerekera Tarishishi. Agīkūrūka nginya Jopa na agīkorerera marikabu yathīiaga Tarishishi. Aarīkia kūrīha thogora wa rūgendo, akīingīra marikabu nīguo athīi Tarishishi, orīre Jehova.

4 No rīrī, Jehova akīrehe rūhuho rūnene kūu iria-inī, gūkīgīa kīhuhūkano kīnene mūno, hakuhī marikabu īyo yunīkange.

5 Atwari ayo othe makīmaka na o mūdū agīkaīra ngai yake; magīcooka magīkia mīrigo iria-inī, nīgeetha marikabu īhūthe.

No Jona nīaikūrūkīte kūu marikabu thīnī, na agakoma toro mūnene.

6 Tondū ūcio mūnene wa marikabu agīthīi harī we, akīmūuria atīrī, “Wee ūngīhota gūkoma atīa? Ūkīra ūkaīre ngai yaku! No gūkorwo yahota gūtūigua twage gūthira.”

7 Nīngī atwari a marikabu makīrana atīrī, “Ūkai tūcuuke mītī nīguo tūmenye nūū ūrehe mūtino ūyū.” Magīcuuka mītī naguo mūtī ūkīgīra Jona.

8 Nī ūndū ūcio, makīmūuria atīrī, “Ta twīre, nūū ūtūmīte thīna ūyū wothe ūtūkore? Wee-rī, ūrutaga wīra ūrīkū? Uumīte kū? Wī wa būrūrī ūrīkū? Wī wa rūrīrī rūrīkū?”

9 Nake Jona akīmacookeria atīrī, “Nīi ndī Mūhibirania na ndī mūhooi Jehova, Ngai wa igūrū, ūrīa wombire iria na thī nyūmū.”

10 Ūndū ūcio ūkīmeekīra guoya, makīmūuria atīrī, “Nī atīa wīkīte?” (Nīmamenyete atī nī kūrīa ooragīra Jehova, tondū nīameerīte ūguo.)

11 Narīo iria rīgīkīrīrīria kūhuhūkania. Nī ūndū ūcio makīmūuria atīrī, “Ūkwenda tūgwīke atīa nīgeetha tūhoorererwo nī iria?”

12 Nake akīmacookeria atīrī, “Njoyai mūnjīkie iria-inī na nīrīkūhoorera. Nīi nīnjūū atī nī mahītia makwa matūmīte kīhuhūkano gīkī kīnene kīmūkore.”

13 No andū acio makīrutanīria mūno gūcookia marikabu yao hūgūrūrū-inī cia iria. No makīremwo, nīgūkorwo iria nīrīakīrīrīrie kūhuhūkania makīria ma ūrīa rīarī mbere.

14 Nao magīkaīra Jehova makiuga atīrī, “Twagūthaita Wee Jehova, ndūkareke tūkue nī ūndū wa muoyo wa mūdū ūyū. Ndūgatūcookererie mahītia ma kūrīaga mūdū ūtehītie, nīgūkorwo Wee Jehova, wīkīte ūrīa wonete arī wega.”

15 Makīoya Jona makīmūikia iria-inī, narīo iria rīu rīahurutanaga rīkīhoorera.

16 Mona ūguo andū acio magītīgīra Jehova mūno; na makīrutīra Jehova igongona, na makīhīta mīhītwa mbere yake.

* 1:2 Itūūra rīa Nineve rīakīrwo nī Nimurodi (Kīam 10:11), na rīgītūuo itūūra inene rīa Ashuri nī Senakeribu.

¹⁷ Nake Jehova agĩathĩrĩria thamaki nene mũno ĩmerie Jona, nake Jona agĩikara nda ya thamaki ĩyo matukũ matatũ, mũthenya na ũtukũ.

2

Ihooya rĩa Jona

¹ Na rĩrĩ, Jona arĩ kũu nda ya thamaki ĩyo nene mũno akĩhooya Jehova Ngai wake.

² Akiuga atĩrĩ:

“Ndakaiire Jehova ndĩ mĩnyamaro-inĩ,
nake akĩnjĩtika.

Ngĩhooya ũteithio ndĩ o kũu mbĩrĩra-inĩ kũrĩa kũriku,
nawe ũkĩigua gũkaya gwakwa.

³ Wee wathinĩkanirie nginya kũrĩa kũriku,
o gatagatĩ ka iria rĩrĩa inene,
naguo mũiyũro wa maaĩ ũgũthiũrũrũkĩria;
makũmbĩ maku mothe

na ndũihũ cia maaĩ ikĩhubanĩria.

⁴ Ngiuga atĩrĩ, ‘Ndĩ mũingate,
ngeherio maitho-inĩ maku;

no rĩrĩ, nĩngerorera
hekarũ yaku theru hĩndĩ ĩngĩ.’

⁵ Maaĩ macio maandigiicĩirie makenda kũnjũraga,
nakuo kũu kũriku gũgaathiũrũrũkĩria;
riya rĩa iria-inĩ rĩeohereire mũtwe wakwa.

⁶ Ngĩrikĩra o nginya itina-inĩ cia irĩma;
thĩ ya kũu rungu ikĩhingĩrĩria nginya tene.

No Wee Jehova, Ngai wakwa,
nĩwarutire muoyo wakwa kuuma irima rĩu.

⁷ “Hĩndĩ ĩrĩa muoyo wakwa wathiraga,
nĩndakũririkanire Wee Jehova,
namo mahooya makwa magĩkinya o harĩwe,
o thĩinĩ wa hekarũ yaku theru.

⁸ “Andũ arĩa mahooyaga mĩhianano ya tũhũ,
nĩmoragĩrwo nĩ ũtugi ũrĩa ũngĩkorwo ũrĩ wao.

⁹ No niĩ-rĩ, ndĩrĩkũrutagĩra igongona
ngĩnaga rwĩmbo rwa gũcookia ngaatho.
Nĩngahingia mũhĩtwa yakwa ĩrĩa niĩ ndanehĩta.

Ũhonokio uumaga kũrĩ Jehova.”

¹⁰ Nake Jehova agĩatha thamaki ĩyo nene, nayo ĩgĩtahĩka Jona thĩ nyũmũ.

3

Jona Gũthĩ Nineve

¹ Nĩngĩ ndũmĩrĩri ya Jehova ĩgĩkinyĩra Jona hĩndĩ ya keerĩ, akĩrwo atĩrĩ:

² “Ũkĩra, ũthĩ itũũra rĩrĩa inene rĩa Nineve, na ũrĩhunjĩrie ũhoru ũrĩa ngũkwĩra.”

³ Nake Jona agĩathĩkĩra ndũmĩrĩri ya Jehova, agĩthĩ Nineve. Na rĩrĩ, Nineve riarĩ itũũra inene na rĩa bata mũno. Kũrĩthiũrũrũka rĩothe kũngĩaninire mũthenya ĩtatũ.

⁴ Mũthenya wa mbere Jona akĩambĩrĩria gũtoonya itũũra rĩu. Akĩanĩrĩra, akiuga atĩrĩ, “Gwatigia mũthenya mĩrongo ĩna Nineve kũharaganio.”

⁵ Nao andũ a Nineve magĩtĩkia Ngai. Makĩanĩrĩra kũgĩe na ihinda rĩa kwĩhinga kũria irio, nao othe makũhumba nguo cia makũnia, kuuma ũria mũnene mũno o nginya ũria mũnini mũno.

⁶ Hĩndĩ ĩria mũthamaki wa kũu Nineve aakinyĩrwo nĩ ũhoru ũcio-rĩ, agĩũkĩra akiuma gĩtĩ-inĩ gĩake kĩa ũnene, akĩruta nguo ciake cia ũthamaki, akũhumba nguo ya ikũnia, na agĩkara thĩ rũkũngũ-inĩ.*

⁷ Nĩngĩ akĩanĩrĩrithia ũhoru ũyũ kũu Nineve:

“Kuuma na ugue wa mũthamaki na andũ ake arĩa marĩ igweta:

“Mũtikareke mũndũ o wothe, kana nyamũ cia rũuru rwa ng’ombe kana rwa mbũri, irũme kĩndũ; itikarekwo irĩe kana inyue.

⁸ No rĩrĩ, andũ nĩmehumbe nguo cia makũnia o nacio nyamũ nĩhumbwo makũnia. O mũndũ nĩakaĩre Ngai narua. Andũ nĩmatige mĩthĩire yao mĩuru na gũĩ ciao.

⁹ Nũũ ũngĩmenya kana Ngai aahota kwĩricũkwo, aigue tha atigane na marakara make mahiũ nĩgeetha tũtikaniinwo.”

¹⁰ Hĩndĩ ĩria Ngai onire ũria meekire, na ũria maagarũrũkĩte magatiga mĩthĩire yao mĩuru-rĩ, akĩmaiguĩra tha akĩaga kũmaniina ta ũria oigĩte nĩekũmaniina.

4

Jona Kũrakario nĩ Tha cia Jehova

¹ No rĩrĩ, Jona nĩaiguire ũuru mũno na akĩrakara.

² Akĩhooya Jehova, akiuga atĩrĩ, “Wee Jehova-rĩ, githĩ ũũ toguo ndoigĩte itoimĩte mũciĩ? Nĩkĩo ndaahiũhaga kũũrĩra Tarishishi. Nĩndoĩ atĩ wee wĩ Mũrungu mũtugi na ũrĩ tha, na ndũhiũhaga kũrakara, na ũyũrĩtwo nĩ wendani, Ngai ũiguaga tha akericũkwo akaaga gwĩka ũuru.

³ No rĩrĩ, Wee Jehova, ndagũthaiha ũndute muoyo; nĩgũkorwo nĩ kwagĩrĩire ngue, gũkĩra ndũũre muoyo.”

⁴ No Jehova akĩmũũria atĩrĩ, “Ūrĩ na kĩhooito o na kĩrĩkũ gĩa gũtũma ũrakare?”

⁵ Jona akiuma kũu, agĩthĩ agĩkara thĩ handũ mwena wa irathĩro wa itũũra rĩu inene. Akũakĩra gĩthũnũ hau, agũkara kĩruru-inĩ gĩakio, agĩeterera one ũria itũũra rĩu inene rĩgwĩkwo.

⁶ Nake Jehova Ngai akĩrehe rũngũ na agĩtũma rũtambe igũrũ rĩa hau Jona aarĩ, nĩguo rũmũhe kĩruru, kĩmũhumbĩre atige gũthĩnĩka. Nake Jona agĩkenera rũngũ rũu mũno.

⁷ No rĩrĩ, kwarooka gũkĩa mũthenya ũyũ ũngĩ, Ngai akĩrehe kĩgunyũ gĩkĩria rũngũ rũu, nĩ ũndũ ũcio rũkĩhooha.

⁸ Hĩndĩ ĩria riũa rĩarathire, Ngai akĩrethithia rũhuho ruumĩte na irathĩro rũrĩ na ũrugarĩ mũnene, narĩo riũa rĩgĩcina Jona mũtwe, o nginya akĩringĩka. Akĩĩrĩrĩria gũkua, akiuga atĩrĩ, “Nĩ wega ngue gũkĩra ndũũre muoyo.”

⁹ Nake Ngai akĩũria Jona atĩrĩ, “Ūrĩ na kĩhooito gĩa kũrakara nĩ ũndũ wa rũngũ rũu?”

Nake agĩcookia atĩrĩ, “Ĩĩ, ndĩ nakĩo; ndakarĩte o ũndũ ingĩkua.”

* **3:6** Kwĩhinga kũria irio, na kwĩhumba nguo cia makũnia, o na kwĩhurĩria mũhu ciothe ciarĩ njĩra cia kwĩnyĩhia na kũhera.

¹⁰ No Jehova akĩmwĩra atĩrĩ, “Wee-rĩ, ũraiguĩra rūũngũ rūrũ tha, o na harĩa ũtarũrutĩire wĩra kana ũgatũma rūkũre. Rũrakũrire na ũtukũ ũmwe, na rũrathira na ũtukũ ũmwe.

¹¹ No Nineve nĩ kũrĩ na andũ makĩria ma ngiri igana rĩa mĩrongo ĩrĩ arĩa matangĩkũũrana guoko kwa ũrĩo kana guoko kwa ũmotho, o na ningĩ rĩrĩ na mahiũ maingĩ. Githĩ o na nĩ ndiagĩrĩirwo nĩkũiguĩra tha itũũra rĩu inene?”

MIKA

¹ Īno n̄yo ndũmĩrĩri ya Jehova ĩrĩa yakinyĩrĩire Mika* ũrĩa warĩ wa itũũra rĩa Moreshethu, ikoniĩ Samaria na Jerusalemu, hĩndĩ ya ũthamaki wa Jothamu, na wa Ahazu, na wa Hezekia, athamaki a Juda.

² Atĩrĩrĩ, ta thikĩrĩriai inyuĩ andũ aya inyuothe;
o nawe thĩ ta igua, na arĩa othe matũũraga kuo,
nĩgeetha Mwathani Jehova arute ũira wa kũmũũkĩrĩra,
o we Mwathani arĩ thĩnĩ wa hekarũ yake theru.

Ituĩro rĩa Gũũkĩrĩra Samaria na Jerusalemu

³ Atĩrĩrĩ! Jehova nĩarooka oimĩte gũikaro gĩake;
araikũrũka arangĩrĩrie kũrĩa gũtũũgĩru gũkũ thĩ.

⁴ Irĩma itwekaga irĩ rungu rwake,
nayo mĩkuru ĩgaatũkana;
itwekaga ta mũhũra ũrĩ mwaki-inĩ,
igaikũrũka ta maaĩ maikũrũkĩte na ihenya kĩgaragaro-inĩ.

⁵ Ũndũ ũyũ wonekete nĩ ũndũ wa ũremi wa Jakubu,
na nĩ ũndũ wa mehia ma nyũmba ya Isiraeli.

Ūremi wa Jakubu-rĩ, nĩ ũrĩkũ?

Githĩ ti Samaria?

Kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru kwa Juda-rĩ, nĩ kũ?

Githĩ ti Jerusalemu?

⁶ “Nĩ ũndũ ũcio, ngaatua Samaria hĩba ya mahiga,
gũtuĩke kũndũ gwa kũhaandagwo mĩthabĩbũ.
Nĩngaita mahiga marĩo mũkuru-inĩ
na thikũrie mĩthingi yarĩo.

⁷ Mĩhianano yarĩo yothe nĩkoinangwo icunjĩ;
nacio iheo ciothe cia hekarũ yarĩo icinwo na mwaki.
Nĩngananga mĩhianano yothe yarĩo.

Tondũ rĩonganĩrie iheo ciarĩo kuuma mũcaara wa ũmaraya,
na ĩgaatũmĩrwo rĩngĩ irĩ mũcaara wa kũrĩha maraya.”

Maithori na Kĩrĩro

⁸ Tondũ ũcio-rĩ, ngũrĩra na ngĩrĩke,
na thĩ ndĩ magũrũ matheri na ndĩ njaga.
Ngũgĩrĩka o ta mbwe,
na ndĩre ta ndundu.

⁹ Nĩgũkorwo kĩronda kĩarĩo gĩtingĩhona;
gũkĩte gĩgakinya Juda.
Nĩgĩkinyĩte o kĩhingo-inĩ kĩa andũ akwa,
gĩgakinya Jerusalemu kuo kwene.

¹⁰ Mũtikaheane ũhoru ũcio kũu Gathu,
mũtikarĩre o na hanini.
Nĩngĩ kũu Bethi-Ofara
mwĩgaragarieĩ rũkũngũ-inĩ.

¹¹ Inyuĩ andũ arĩa mũtũũraga Shafiri,
thĩĩ mũrĩ njaga na mũconokete.
Andũ arĩa matũũraga Zaanani

* 1:1 Rĩitwa Mika rĩgĩtaũrwo nĩ kuuga “Nũũ ũhaana ta Jehova”.

- matingiuma itũura r̄iao.
 Nario itũura r̄ia Bethi-Ezeli no gũcaaya r̄iracaaya,
 itũura r̄iu r̄irinḡihota gũkũgit̄ira.
- 12 Andũ ar̄ia matũuraga Marothu-r̄i,
 menyogondaga n̄i ruo, o metereire ũteithio,
 n̄i ũndũ mwananḡiko ũikũrũk̄ite kuuma kũr̄i Jehova,
 ũgakinya o k̄ihingo-in̄i k̄ia Jerusalemu.
- 13 Inyuĩ mũtũuraga Lakishi,[†]
 ngaari cianyu cia ita ciohererei mbarathi.
 N̄i inyuĩ mwatoonyirie Mwar̄i wa Zayuni mehia-in̄i,
 n̄igũkorwo ũremi wa Isiraeli woimanire na inyuĩ.
- 14 N̄i ũndũ ũcio n̄imũkahe Moresethu-Gathu
 iheo cia kuugan̄ira ũhoru.
 Itũura r̄ia Akizibu no r̄ia kũheenereria
 athamaki a Isiraeli.
- 15 Inyuĩ mũtũuraga Maresha
 n̄ingamũrehith̄iria mũndũ wa kũmũk̄ir̄ira, amũtoorie.
 Ūr̄ia we ũr̄i Riiri wa Isiraeli
 n̄iagooka Adulamu.
- 16 Enjwoi m̄itwe mũcakaĩre
 ciana cianyu ir̄ia mũkenaḡira;
 mw̄ienjei k̄ihara mũhaane ta nderi,
 n̄igũkorwo ciana icio cianyu n̄igatahwo.

2

M̄ibango ya Mũndũ na M̄ibango ya Ngai

- 1 Kaĩ andũ ar̄ia mathugundaga waganu,
 o acio meciiragia maũndũ mooru mar̄i ũr̄ir̄i, mar̄i na haaro-ĩ!
 Rũciin̄i gwak̄ia mekaga o ũguo,
 tondu hinya wa gw̄ika ũguo mar̄i naguo.
- 2 Macum̄ikaḡira m̄igũnda makam̄itunyana,
 na makeerir̄iria nyũmba magacioya na hinya.
 Maheenagia mũndũ makam̄itunya mũciĩ wake,
 makaheenia mũndũ wao, makam̄itunya igai r̄iake.
- 3 N̄i ũndũ ũcio, Jehova ekuuga at̄ir̄i:
 “N̄ind̄irathugunda mwananḡiko wa gũk̄ir̄ira andũ aya,
 ũr̄ia m̄utakahota kw̄ihonokia.
 M̄utigacooka gũthiia na mw̄it̄io,
 n̄igũkorwo ihinda r̄iu n̄i r̄ia m̄itino.
- 4 Mũthenya ũcio andũ n̄imakam̄uthekerera;
 na mamũnyũr̄urie na rw̄imbo r̄ur̄u rwa k̄ir̄iro, maine at̄ir̄i,
 “Tũr̄i anange biũ;
 indo cia andũ akwa n̄ingayane.
 N̄iacieheretie kuuma kũr̄i n̄i!
 Aragaya m̄igũnda iitũ kũr̄i andũ ar̄ia matũkunyanaḡira.’”
- 5 N̄i ũndũ m̄utigakorwo na mũndũ o na ũmwe k̄iũngano-in̄i k̄ia Jehova
 wa kũgaya ithaka na ũndũ wa gũcicuuk̄ira m̄it̄i.

Anabii a Maheeni

- 6 Anabii ao moigaga at̄ir̄i, “M̄utikarathe ũhoru.

[†] 1:13 Lakishi r̄iar̄i itũura r̄imwe r̄ia mar̄ia manene mũno ma Juda.

Tigagai kūratha ūhoru ūkonii maündũ maya;
gĩconoko gītigatũkinyĩrĩra.”

7 Ningĩ nĩ kwagĩriire kũuranagio atĩrĩ,
wee nyũmba ya Jakubu:
“Kaĩ Roho wa Jehova arĩ mũrakaru?
We no eke maündũ ta macio?”

“Githĩ ciugo ciakwa itigunaga
mündũ ūrĩa ūthiiga na mĩthiire mĩrũngĩrĩru?
8 Ica-ikuhĩ-rĩ, andũ akwa maarahũkĩte magatuũka ta thũ.
Mũtunyağa andũ arĩa mahooreire nguo ciao cia goro,
mũgatunya ehĩtũkĩri arĩa marahĩtũka matekũmaka,
o acio matakoragwo na meciiria ma mbaara na inyuĩ.
9 Mũngataga andũ-a-nja a andũ akwa
kuuma mĩcĩi yao ĩrĩa mĩega.
Mũgatunya ciana ciao
kĩrathimo gĩakwa nginya tene.
10 Ūkĩrai mũthiĩ, mwehere!
Nĩgũkorwo gũkaro gĩkĩ ti kĩa kĩhurũko kĩanyu,
tondũ nĩgĩthaahie,
kĩanangĩtwo ūndũ gĩtangĩcookererio.
11 Mündũ wa maheeni na ūtaaragia ma angĩũka oige atĩrĩ,
‘Ndaamũrathĩra gũkorwo na ndibei na njoochi nyingĩ,’
ũcio nĩwe ūngĩtĩkĩrĩka nĩ andũ aya!

Ūhonokio Kwĩranĩrwo

12 “Atĩrĩrĩ, inyuĩ andũ a Jakubu,
ti-itherũ nĩngamũcookanĩrĩria, inyuothe,
o na inyuĩ matigari ma Isiraeli nĩngamũrehe hamwe.
Ngamarehe hamwe ta ng’ondũ irĩ kiugũ,
matuũke ta rũuru rwa mbũri rũrĩ ūrĩthio-inĩ waruo;
nakĩo kĩrĩndĩ kĩa andũ kiyũre kuo.
13 Mũhingũri njĩra, nĩakambata arĩ mbere yao;
nao nĩmakamomora kĩhingo moime nja.
Mũthamaki wao nĩakoimagara arĩ mbere yao,
Jehova amatongoretie.”

3

Atongoria na Anabii Gũkũmwwo

1 Ningĩ ngiuga atĩrĩ,
“Ta iguai, inyuĩ atongoria a Jakubu,
o inyuĩ aathanĩ a nyũmba ya Isiraeli.
Githĩ mũtiagĩrĩrwo nĩkũmenya ūhoru wa gũtuanĩra ciira na kĩhooto.
2 No inyuĩ mũthũire maündũ mega no mũkenda marĩa mooru;
inyuĩ mũnũraga andũ akwa ikonde,
na mũgathoora nyama mahĩndĩ-inĩ mao.
3 Inyuĩ mũrĩaga nyama cia mĩrĩ ya andũ akwa,
mũkamonũra ikonde
na mũkoinanga mahĩndĩ mao tũcunjĩ;
O inyuĩ mũmatinangagia ta nyama cia gũkarangwo na rũgĩo,
o na ta nyama cia gũtherũko na nyũngũ.”
4 Hĩndĩ ĩyo magaakaĩra Jehova,
nowe ndakamacookeria.

Hĩndĩ Ƴyo nĩakahitha ũthiũ wake kuuma kũrĩ o,
tondũ wa ũũru ũrĩa mekĩte.

⁵ Jehova ekuuga atĩrĩ,
“Ha ũhoru wa anabii acio
mahĩtithagia andũ akwa,
mũndũ aamahe irio,
maanagirĩra makiugaga ‘thayũ,’
no angĩmaima irio,
makahaarĩria mbaara ya kũmũũkĩrĩra.

⁶ Tondũ ũcio, ũtukũ nĩũkamũhubanĩria,
mwage kuona cioneki,
mũhubanĩrio nĩ nduma mwage ũguũrio.
Riũa nĩrĩgathũira anabii,
naguo mũthenya ũmatuĩkĩre nduma.

⁷ Ooni-maũndũ nĩmagaconoka,
nao aragũri maconorithio.
Othe nĩmakahumbĩra mothiũ mao,
tondũ gũtirĩ ũhoru magaacookerio nĩ Ngai.”

⁸ No hakwa-rĩ, nĩ njiyũrĩtwo nĩ hinya,
na ngaiyũrwo nĩ Roho wa Jehova,
o na ngaiyũrwo nĩ kĩhooto na ũhoti,
nĩguo nyumbũrĩre Jakubu ũremi wake,
na nyumbũrĩre Isiraeli mehia make.

⁹ Ta thikĩrĩriai, inyuĩ atongoria a nyũmba ya Jakubu,
o inyuĩ aathanĩ a nyũmba ya Isiraeli,
inyuĩ mũmenaga kĩhooto,

na mũkoogomia maũndũ marĩa ma ma;

¹⁰ inyuĩ mwakaga Zayuni na ũiti wa thakame,
na mũgaaka Jerusalemu na waganu.

¹¹ Atongoria akuo matuaga ciira maahakwo,
athĩnjĩri-Ngai akuo marutanaga maarĩhwo,
na anabii akuo marathaga mohoro maheo mbeeca.
No rĩrĩ, megiritanagia na Jehova makoiga atĩrĩ,
“Githĩ Jehova ndakĩrĩ gatagati-inĩ gaitũ?
Gũtirĩ ũũru ũngĩtukora.”

¹² Nĩ tondũ wanyu-rĩ,
Zayuni gũgaaciimbwo ta mũgũnda,
Jerusalemu gũtuĩke hĩba ya mahiga,
nakio kĩrĩma kĩrĩa giakĩtwo hekarũ
gũtuĩke kĩhumbu kĩmereirwo nĩ ihinga.

4

Kĩrĩma kĩa Jehova

¹ Matukũ-inĩ ma kũrigĩrĩria,
kĩrĩma kĩrĩa kĩa hekarũ ya Jehova nĩgĩkahaandwo
kĩrĩ kio kĩnene gatagati ka irĩma iria ingĩ;
nĩgĩkambarario igũrũ rĩa tũrĩma tũrĩa tũngĩ,
nao andũ a ndũrĩrĩ nĩkuo magaathiaga.

² Ndũrĩrĩ nyingĩ igaathĩ kuo, ikiugaga atĩrĩ,
“Ūkai twambate tũthĩ kĩrĩma-inĩ kĩa Jehova,
tũthĩ nyũmba ya Ngai wa Jakubu.

Nīagatūruta ūhoru wa mīthiire yake,
 nīgeetha tūgeragire njira ciake.”
 Nīgūkorwo Zayuni nīgūkoima ūtaarani,
 nakuo Jerusalemu kuume ndūmīriri ya Jehova.

³ Nīagatuithania ndūriri nyingi ciira,
 nacio ndūriri iria iri hinya cia kuuma kūraya aciiguithanie.
 Magaatura hiū ciao cia njora ituike hiū cia mīraū,
 namo matimū mao maturwo hiū cia gūceeha mīti.

Gūtiri rūriri rūgaacooka kūrūa na rūria rūngi na hiū cia njora,
 kana rūcooke kwīruta ūhoru wa mbaara rūngi.

⁴ O mūdū agaikaraga gītina-ini kia mūthabibū wake
 na aikarage gītina-ini kia mūkūyū wake,
 na gūtiri mūdū ūkaamamakia,
 nīgūkorwo ūguo nīguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe oigite.

⁵ Andū a ndūriri ciothe no marūmīre
 kīrira kia ngai ciao;
 no ithui tūrīrūmagīrira kīrira kia Jehova Ngai witū
 nginya tene na tene.

Mūbango wa Jehova

⁶ Jehova ekuuga atiri:
 “Mūthenya ūcio-rī,
 nīngacookanīriria ithua;
 na nīngacookanīriria arīa matahītwo,
 o na arīa nyariirithītie.

⁷ Ithua nīngacitua matigari,
 na arīa maingatītwo ndīmatue rūriri rūri hinya.
 Jehova niwe ūkamaathaga arī Kīrīma-ini gīa Zayuni,
 kuuma mūthenya ūcio nginya tene.

⁸ Ha ūhoru waku, wee mūthiringo ūyū mūraihi na igūrū
 wa kūrangira rūuru rwa mbūri,
 o wee kīhitho kīrūmu kia Mwarī wa Zayuni-rī,
 wathani ūria warī naguo mbere nīūgagūcookerera;
 naguo ūthamaki wa Mwarī wa Jerusalemu ūmūcookerere.”

⁹ Atiri, niki kīratūma ūrire wanīrire,
 kai ūtari na mūthamaki?
 Kai ūkuīrīrwo nī mūkūhei kīrira,
 tondū wanyiitwo nī ruo rūhaana ta rwa mūdū-wa-nja akīrūmwo?

¹⁰ Wīnyogonde nī ruo, wee Mwarī wa Zayuni,
 o ta mūdū-wa-nja akīrūmwo,
 nīgūkorwo rū no nginya uume itūra inene
 ūgaikare nja werū-ini.

Nīūgathiī Babuloni;
 kūu nīkuo ūkaahonokerio.
 Kūu nīkuo Jehova agaagūkūra
 kuuma guoko-ini gwa thū ciaku.

¹¹ No riri, ndūriri nyingi
 nīcookanīrīre, igūūkīrīre.
 Iroiga atiri, “Rekei anyiitwo nī thaahu,
 rekei maito maitū mathekerere Zayuni!”

¹² No cio itingīmenya meciiria ma Jehova;
 o na itiuī mūbango wake,

o we ūrīa ūcicookanagīrīria
ta itīia cia ngano kīhūrīro-inī.

13 “Arahūka, wee Mwarī wa Zayuni, ūhūure ngano ūyo,
nīgūkorwo nīngakūhe hīa cia kīgera;
nīngakūhe mahūngū ma gīcango
nawe nīūkahehenja ndūrīri nyingī.”

Uumithio ūcio meyoire na njira itarī ya kīhooito nīūkawamūrīra Jehova,
ūtonga wao ūwamūrīre Mwathani wa thī yothe.

5

Mūthamaki kuuma Bethlehemu

1 Thagathaga mbūtū ciaku cia mbaara,
wee itūūra inene rīa mbūtū cia mbaara,
nīgūkorwo matūrigiicīrie matūūkīrīre.
Nīmakaringa mwathi wa Isiraeli
rūthīa-inī na rūthanju.

2 “No rīrī, wee Bethlehemu Efiratha,
o na harīa arī we mūnini mūno mīhīrīga-inī ya Juda,
thīinī waku nīkuo gūkoima
ūrīa ūgaatuīka mwathi wa Isiraeli,
ūrīa kīhūmo gīake nī gīa kuuma tene,
kuuma mīndī na mīndī.”

3 Tondū ūcio, Isiraeli nīagatiganīrio
nginya ihinda rīkinye,
rīrīa ūrīa ūraarūmwo agaaciara,
nao ariū-a-ithe arīa angī
magaacookerera andū a Isiraeli.

4 Nīagookīra arīithie rūūru rwa mbūri ciake
arī na hinya wa Jehova,
na ūnene wa rītwa rīa Jehova Ngai wake.
Nao nīmagatūūra marī agitūre, nīgūkorwo hīndī ūyo
ūnene wake ūgaakinya o nginya ituri ciothe cia thī.

5 Nake nīagatuīka thayū wao.

Ūhonokania na Mwanangīko

Hīndī irīa Ashuri makaahithūkīra būrūri witū,
na matuīkanīrie cīhitho ciitū nūmu,
nītūkamaarahūrīra arīithi mūgwanja,
o na anene anana mamokīrīre.

6 Nīmagaatha būrūri wa Ashuri na rūhiū rwa njora;
maathe būrūri wa Nimurodi na hiū cia njora icomoretwo.
Nīagatūhonokia kuuma kūrī Aashuri
hīndī irīa magaatharīkīra būrūri witū
na matuīkanīrie mīhaka-inī iitū.

7 Matigari ma Jakubu magaatuīka
ta ime riumīte harī Jehova
gatagatī-inī ka ndūrīri nyingī,
o na ta mbura ya rūthuthuū yurīte nyeki-inī,

ĩrĩa ĩtarehagwo nĩ mũndũ kana ĩkoirio nĩ andũ.

- 8 Matigari ma Jakubu magaakoragwo gatagatĩ ka ndũrĩrĩ,
o gatagatĩ ka ndũrĩrĩ nyingĩ,
ta mũrũũthi ũrĩ thĩnĩ wa nyamũ cia mũtitũ,
na ta kĩana kĩa mũrũũthi kĩrĩ thĩnĩ wa ndũuru cia ng'onda,
kĩrĩa gĩthiia gĩgĩcitihangagia na gĩgĩcitambuura
na gũtirĩ mũndũ ũngĩcihonokia.
- 9 Guoko gwaku nĩgũkambarario na igũrũ kuonanie ũhootani harĩ thũ
ciaku,
na amuku aku othe nĩmakaniinwo.
- 10 Jehova ekuuga atĩrĩ, "Mũthenya ũcio-rĩ,
"nĩngananga mbarathi ciaku ikweherere biũ,
nacio ngaari ciaku cia ita ndĩcitharie.
- 11 Nĩngananga matũũra marĩa manene ma bũrũri wanyu,
na tharũrie cĩhitho iria nũmu cianyu ciothe.
- 12 Nĩngananga ũgo wanyu,
na mũtigacooka kũragũra rĩngĩ.
- 13 Nĩngananga mĩhianano wanyu ya gwacũhio,
na nyanange mahiga manyu marĩa maamũre mũrĩ namo;
mũtigacooka kũinamĩrĩra
wĩra wa moko manyu rĩngĩ.
- 14 Itugĩ cia Ashera iria mũrĩ nacio nĩngacimunya
na momore matũũra manyu manene.
- 15 Nĩngerĩhĩria ndĩ na marakara na mang'ũrĩ
kũrĩ ndũrĩrĩ iria itanjathĩkagĩra."

6

Cĩra wa Jehova harĩ Isiraeli

- 1 Ta thikĩrĩriai ũrĩa Jehova ekuuga:
"Ūkĩrai mwĩciĩrĩrĩre mbere ya irĩma;
mũreke tũrĩma tũigue ũrĩa mũkuuga.
- 2 Inyuũ irĩma ici, iguai thitango ya Jehova;
thikĩrĩriai inyuũ mĩthingĩ ya thĩ ĩrĩa itũũraga tene na tene.
Nĩgũkorwo Jehova arĩ na cĩra na andũ ake,
nĩarathitanga andũ a Isiraeli.
- 3 "Andũ akwa, kaĩ ndĩmwĩkĩte atĩa?
Ndĩmũnogetie na kĩ? Njookeriai.
- 4 Ndaamũrutire bũrũri wa Misiri,
ngĩmũkũũra kuuma bũrũri wa ũkombo.
Ngĩtũma Musa amũtongorie,
marĩ na Harũni na Miriamu.
- 5 Andũ akwa, ririkanai
ũrĩa Balaki mũthamaki wa Moabi aamũciĩrĩre,
na ũrĩa Balamu mũrũ wa Beori aamũcookeirie.
Ririkanai rĩgendo rwanyu kuuma Shitimu nginya Giligali,
nĩgeetha mũmenye cĩko cia ũthingu iria Jehova aaneke."
- 6 Nĩ kĩ ingĩtwara mbere ya Jehova,
ngĩinamĩrĩre mbere ya Ngai ũcio ũrĩ igũrũ mũno?
Hihi no ngĩthĩ mbere yake na maruta ma njino,
kana thĩ na tũcaũ twa ũkũrũ wa mwaka ũmwe?

- 7 Anga Jehova no akenio nĩ ndũrũme ngiri nyingĩ,
kana akenio nĩ maguta maingĩ ta ma njuũĩ ngiri ikũmi?
Hihi no ndute mwana wakwa wa irigithathi nĩ ũndũ wa ũremi wakwa,
kana ndute maciaro ma mwĩrĩ wakwa nĩ ũndũ wa mehia ma ngoro yakwa?
- 8 Atĩrĩrĩ, wee mũndũ ũyũ, githĩ Jehova ndakuonetie maũndũ marĩa mega.
Na nĩ ũndũ ũrĩkũ Jehova agwathaga wĩke?
Githĩ to wĩkage maũndũ ma kĩhoo, to,
na wendage ũhoru wa kũiguanĩra tha,
na ũtwaranage na Ngai waku wĩnyiihĩtie.

Andũ a Isiraeli Kũherithio nĩ ũndũ wa Mahĩtia Mao

- 9 Ta thikĩrĩria! Jehova nĩaretana kũu itũũra inene,
mũndũ ũrĩa mũũgĩ nĩetigĩre rĩitwa rĩaku.
“Rũmbũiya rũthanju, o na ũrĩa ũrũnyitĩte.
- 10 Wee nyũmba ya waganu-rĩ,
no ndiganĩrwo nĩ igĩna iria mwĩũgĩre na njĩra itarĩ ya kĩhoo, to,
kana ndiganĩrwo nĩ eba ya gũthima irĩa itarĩ ya kĩhoo, irĩa nume?
- 11 No njuge mũndũ ndehĩtie akĩhũthagĩra ratiri itarĩ cia ma,
arĩ na mondo ya mahiga ma gũthima ma maheeni?
- 12 Itonga ciakuo nĩ cia ngũ;
andũ akuo nĩ a maheeni,
na nĩmĩ ciao nĩkũheenania iheenanageria.
- 13 Tondũ ũcio, nĩnyambĩrĩrie gũkũniina,
na ngambĩrĩria gũkwananga nĩ ũndũ wa mehia manyu.
- 14 Mũrĩrĩaga irio na mũtĩhũũne,
nda cianyu irĩkoragwo o ihũtĩ.
Mũrĩrĩaga mũtĩhũũ, no mũtikahonokia kĩndũ,
tondũ kĩrĩa gĩothe mwahonokia nĩngakĩniinithia na rũhiũ rwa njora.
- 15 Mũrĩhaandaga no mũtikaagetha;
mũrĩhĩhaga ndamayũ no mũtikehaka maguta ma cio;
mũrĩhĩhaga thabibũ no mũtikanyua ndibei yacio.
- 16 Nĩmũrũmĩrĩre irĩra cia watho wa Omuri
na mũtugo yothe ya nyũmba ya Ahabu,
mũkarũmĩrĩra irĩra ciao cia ndũire.
Tondũ ũcio nĩngamũrekereria mwanangwo,
na ndekererie andũ anyu matũike a gũthekererwo;
mũgaatũũra mũnyararĩtwo nĩ ndũrĩrĩ icio.”

7

Mĩnyamaro ya Isiraeli

- 1 Hĩ, kaĩ ndĩ mũnyamarĩku-ĩ!
Ndariĩ ta mũndũ ũrongania maciaro maarĩkia kũgethwo hĩndĩ ya riũ,
o ta mũndũ ũrahaara thabibũ thuutha wa magetha;
gũtirĩ kĩmanjĩka gĩa thabibũ kĩngĩrĩĩo,
o na kana ngũyũ iria ciambaga kwĩrua iria ngoro yakwa ĩrĩragĩria.
- 2 Andũ arĩa eetigĩri Ngai nĩmathirĩte bũrũri-inĩ,
gũtirĩ mũndũ o na ũmwe mũrũngĩrĩru ũtigarĩte.
Andũ othe maĩkarĩte metereire gũita thakame;
o mũndũ araguĩma mũrũ wa nyina na wabu.
- 3 Mahũthagĩra moko mao meerĩ gwĩka ũũru;
mũtongoria etagia iheo na hinya,

nake mūciirithania aamūkagīra mahaki;
arīa marī hinya nīo moigaga kīrīa mekwenda:
othe makagīa ndundu ya gwīka ūūru.

4 Ūrīa mwega mūno wao ahaana ta cong'e,
ūrīa mūrūngīrīru mūno nī mūūru gūkīra rūgiri rwa mūigua.
Mūthenya ūrīa arangīri aku matūire makwīraga ūhoro waguo
nīmūkinyu,

mūthenya ūrīa Ngai agaagūceerera.
Rīrī nīrīo ihinda rīa kīrigiicano kīao.

5 Ndūkanehoke mūdū wa itūūra;
ndūkanehoke o na mūrataguo.

Menyerera ciugo cia kanua gaku,
ndūkaanahe mūtumia waku ūcio ūkomaga gīthūri-inī gīaku ūhoro.

6 Nīgūkorwo mūriū nīagīte gūtīa ithe,
nake mūirītu akaremera nyina,
o nake mūtumia wa mūriū akaremera nyaciawawe,
thū cia mūdū igaatuīka andū a nyūmba yake mwene.

7 No rīrī, nū hakwa-rī, ndīcūthagīrīria Jehova
ndī na kīrīgīrīro,
njeteraire Ngai Mūhonokia wakwa;
Ngai wakwa-rī, nīakanjigua.

Isiraeli Kwīhaanda Rīngī

8 Atīrīrī, wee thū yakwa-rī, tīga kūngenerera!
O na ingīgūa gūtīrī hīndī itagookīra!
O na ingīkara nduma-inī-rī,
Jehova nīwe ūrītuīkaga ūtheri wakwa.

9 Tondū nī nū ndīmwhīurie,
nīngūkirīrīria mang'ūrī ma Jehova
nginya rīrīa we akaanjūrīrīra,
na onanie kīhooito gīakwa.
Nīakanduta nduma-inī, andehe ūtheri-inī,
na nī nīngeyonera ūthingu wake.

10 Hīndī iyo thū yakwa nīkeyonera ūguo,
na ihumbwo thoni,
o iyo yanjūūragia atīrī,
"Jehova Ngai waku akīrī ha?"
Rīu nī hīndī maitho makwa mekwīonera kūgūa kwayo,
o na īkarangīrīrio thī ta ndooro ya njira-inī.

11 Mūthenya wa gwaka thingo ciaku nīūgakinya,
o guo mūthenya wa kwaramia mīhaka yaku.

12 Mūthenya ūcio, andū nīmagooka kūrī we
moimīte Ashuri na matūūra manene ma Misiri,
na būrūri ūrīa ūrī gatagatī ka būrūri wa Misiri
na Rūūi rwa Faratī,
na kuuma iria rīmwe nginya rīrīa rīngī,
na kuuma kīrīma kīmwe nginya kīrīa kīngī.

13 Thī nīkanangīka īkire ihooru nī ūndū wa andū arīa matūūruga kuo,
marī maciaro ma cīko ciao.

Mahooya na Kīgooco

14 Rīithia andū aku na mūthīgi waku,

nño rūūru rwa igai rīaku,
 rūrīa rwīrīthagia rūrī rwiki mūtītū-inī,
 kūrīa kūrī ūrīthio mūnoru.
 Reke irīe o kūu Bashani na Gileadi,
 o ta ūrīa ciarīāga matukū ma tene.

15 “Ta ūrīa gwatarī matukū marīa mwoimire būrūri wa Misiri,
 nīngamoonia morirū makwa.”

16 Ndūrīrī nīikoona na iconoke,
 itunyītwo hinya wacio wothe.
 Nīikenyiita tūnua twacio,
 na ihingare matū ciage kūigua.

17 Igaacūnaga rūkūngū ta nyoka,
 ta ciūmbe iria ikurumaga thī.
 Nīikoimīra kuuma imamo-inī ciacio ikīinainaga;
 nīigacookerere Jehova Ngai witū na guoya,
 na nīigagwītīgīra.

18 Nī Ngai ūrīkū ūhaana tawe,
 ūrīa ūrekagīra matigari ma igai rīake mehia na ūremi wao?
 Ndūtūūrāga ūrakarīte nginya tene,
 no nīūkenagio nī kūiguanīra tha.

19 Nīūgatūiguīra tha rīngī,
 mehia maitū nīūkamarangīrīria na makinya,
 na waganu witū wothe ūūnyugute iria-inī kūrīa kūriku.

20 Nīūgatūūria kīrīkanīro gīaku kūrī Jakubu,
 na ūiguīre Ibrahīmu tha,
 o ta ūrīa werīire maithe maitū na mwīhītwa
 matukū-inī macio ma tene.

NAHUMU

¹ Īno n̄yo ndũmĩrĩri nditũ ĩkonĩĩ Nineve. Rĩrĩ nĩrĩo ibuku rĩa kĩoneki kĩa Nahumu, ũrĩa Mũelikoshi.

Jehova Kũrakarĩra Nineve

² Jehova nĩ Mũrungu ũrĩ ũiru na mwĩrĩhĩria;
Jehova nĩerĩhagĩria na akaiyũrwo nĩ mang'ũrĩ.

Jehova nĩerĩhagĩria harĩ thũ ciake,
na agatũũria mang'ũrĩ make harĩ amuku ake.

³ Jehova ndahiũhaga kũrakara na nĩarĩ hinya mũnene;
Jehova ndakaaga kũherithia mũndũ mwaganu.

Njĩra yake ĩrĩ thĩnĩ wa rũhuho rũnene na thĩnĩ wa kĩhuhũkanio,*
matu namo nĩ rũkũngũ rwa makinya make.

⁴ Akũũmaga iria, agatũma rĩhũe;
ahũithagia njũũĩ ciothe.

Bashani na Karimeli nĩkũhoohete,
na kiro kĩa Lebanoni gĩkaragatha.†

⁵ Irĩma ithingithaga mbere yake,
natuo tũrĩma tũgatweka.
Thĩ ĩnainaga ĩrĩ mbere yake,
o na mabũrũri mothe makainaina,
na arĩa othe matũũraga kuo.

⁶ Nũũ ũngũĩtiiria mathirĩ make?
Nũũ ũngĩkũmĩrĩria marakara make mahiũ?
Mang'ũrĩ make-rĩ, maitĩkaga ta mwaki;
ndwaro cia mahiga igathethereka mbere yake.

⁷ Jehova nĩ mweга,
nĩ kũhitho hĩndĩ ya thĩina.
Arĩa mamwĩhokete-rĩ, nĩamamenyagĩrĩra,
⁸ no rĩrĩ, nĩakaniina Nineve
na kĩguũ kĩnene kĩa maaĩ;
nĩakaingata thũ ciake nginya nduma-inĩ.

⁹ Ũrĩa wotha magaaciirĩra gwĩka Jehova-rĩ,
we nĩakaũniina;
o na thĩina ndũgooka hĩndĩ ya keerĩ.

¹⁰ Makaarigiicwo mũigua-inĩ
na marĩio nĩ ndibei yao;
nao magaacinwo ta maragara momũ.

¹¹ Nĩ harĩ ũmwe wiyumĩrĩtie thĩnĩ waku wee Nineve,
ũrĩa ũthugundaga ũuru wa gũũkĩrĩra Jehova,
na akaheanaga irĩra cia waganu.

¹² Jehova ekuuga atĩrĩ:
"O na aakorwo marĩ na arata, na nĩ aingĩ mũno-rĩ,
nĩmakaniinwo, meherio.
O na aakorwo nĩngũnyariirĩte, wee Juda-rĩ,

* **1:3** Iuhũkanio na huhu nene Kĩrĩkanĩro-inĩ cionanagia hinya na riiri wa Jehova. † **1:4** Bashani, na Karimeli, na Lebanoni kuoikaine nĩ ũndũ wa ũnoru na ũruru wakuo.

ndigacooka gūkūnyariira rīngī.

13 Na rīrī, nīnguunanga icooki rīao riume ngingo-inī yaku,
na nduange mīnyororo īrīa woheetwo nayo.”

14 Jehova nīarutīte watho ūgūkonīi,
wee Nineve, akoiga atīrī,
“Ndūkagīa na njiaro cia gūtūūria rīitwa rīaku.
Nīngananga mīhianano īyo mūicūhie o na īyo ya gūtwekio
īrīa īrī kūu hekarū ya ngai ciaku.
Nīngūhaarīria mbīrīra yaku,
nīgūkorwo ūrī kīndū kīuru biū.”

15 Ta cūthīrīriai kūūrīa irīma-igūrū,
muone magūrū ma mūdū ūrīa ūrarehe ūhoru mwega,
ūrīa wanagīrīra thayū!
Wee Juda-rī, kūngūra ciathī ciaku,
na ūhingie mīhītwa yaku.
Andū aaganu matīgagūtharīkīra rīngī,
nīgūkorwo nīmakaniinwo biū.

2

Kūgūa kwa Nineve

1 Atīrīrī, wee Nineve, mūgūtharīkīri nīokīte gūgūtharīkīra.
Rangīra kūgītīro kīa hinya,
na ūgītīre njīra;
wīhotore,
na wīkīre hinya mūno!

2 Jehova nīagacookeria Jakubu riiri wake,
ūhaane ta riiri wa Isiraeli,
o na aakorwo aanangi nīmamonūhīte,
na makaananga mīthabībū yao.

3 Ngo cia thigari ciake nī cia rangi mūtune,
njamba cia ita cīhumbīte ngo ndune ta gakarakū.

Igera cia ngaari cia ita irahenia
mūthenya ūrīa cīahaarīrio;
matimū mahangīrītwa mītī ya mīkarakaba
namo makahenūka maahiūrio.

4 Ngaari cia ita iraguthūka ituīkanīirie njīra cia itūūra,
irahanyūka na mbere, nīngī na thuutha,
ituīkanīirie ihaaro-inī cia itūūra.

Ihaana ta imūrī irakana;
irahiūka ta rūheni.

5 Acookanīirīrie mbūtū cia thigari iria njamba,
no ciūkaga ikīhingagwo.
Iguthūkaga nginya rūthingo-inī rwa itūūra inene;
ituūkaga ta ngo ya kūrīgītīra.

6 Hīngīrīrio cia rūūī nī hingūre,*
naguo mūciī wa ūthamaki ūkamomoka.

7 Nī gwathanītwa itūūra rīu inene

* 2:6 Hīngīrīrio cia njūūī nī kuuga kūrīa Rūūī rwa Koseri rwahīngīrīrio, naguo mūiyūro ūcio wahīngūrīrwo ūkīgūthia thingo.

rĩtahwo na rĩthaamio.
Ngombo ciarĩo cia airĩtu iragirĩka na mĩgambo ta ya ndutura,
na ikehũura ithũri.

8 Nineve kũhaana ta ndia,
na maaĩ makuo nĩkũhwa marahwa.

Kũraanĩrĩrwo, gũkeerwo atĩrĩ, “Ta rũgamai! Ta rũgamai!”
No gũtirĩ mũndũ ũngĩhũgũra.

9 Tahai betha!

Tahai thahabu!

Ūtonga ũrĩa ũrĩ igĩina-inĩ ciao ciothe ndũngĩthira!

10 Nineve nĩgũtahe, na indo igatunyanwo gũgatigwo ũtheri!
Ngoro nĩikuĩte, na maru makaregera,
na mũrĩrĩ ikainaina, o na andũ othe magathita ithiithi.

11 Atĩrĩrĩ, imamo cia mĩrũũthi irĩ ha,
kũndũ kũrĩa yarereire ciana ciayo,
kũrĩa mĩrũũthi ya njamba na ya nga yathiiaga
na ciana ciayo itegwĩtigĩra?

12 Mũrũũthi wa njamba nĩwatambuuriire ciana ciaguo nyama cia
gũciigana,
na ũgũitĩra mũgoma waguo gĩa kũrĩa,
ũkĩiyũria imamo ciaguo na kũrĩa woragĩte,
na ũkĩiyũria ngurunga ciaguo na kũrĩa waguĩmĩte.

13 Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ,
“Nĩ nĩngũũkĩrĩire.

Nĩngacina ngaari ciaku cia ita na mwaki,
naruo rũhiũ rwa njora nĩrũkaniina mĩrũũthi yaku irĩa mũthĩ.
Nĩdgagũtigĩria kũndũ gĩa kũguĩma gũkũ thĩ.

Nayo mĩgambo ya andũ arĩa ũtũmaga
ndĩgaacooka kũiguuo rĩngĩ.”

3

Mwanangĩko Ūtangĩgirĩrĩka Nineve

1 Kaĩ itũura inene rĩa Nineve rĩrĩa rĩitaga thakame rĩrĩ na haaro-ĩ!
Itũura rĩu rĩiyũrĩtwo nĩ maheeni

na indo cia ũtunyani,
na rĩtiagaga andũ moragĩtwo.

2 Rĩ na mwanũko wa mĩcaarica,
na mũrurumo wa magũrũ ma ngaari,
na mbarathi iteng'ere,te,
na ngaari cia ita ikũrũgarũga!

3 Thigari cia mbarathi irahithũka,
ikahenũkia hiũ cia njora
na matimũ marahenia!

Andũ aingĩ nĩmooragĩtwo,
gũkagĩa na hĩba cia arĩa makuĩte,
na ciimba itangĩtarĩka,
nao andũ makahĩngwo nĩ ciimba icio:

4 maũndũ maya mothe marekĩka nĩ ũndũ wa ũingĩ wa merirĩria ma
mũmaraya,
ũrĩa ũguucĩrĩrie mũndũ-wa-nja ũcio mũrogi,
ũrĩa watuire ndũrĩrĩ ngombo na ũmaraya wake,

na agītua kīrīndī ngombo na ūragūri wake.

- 5 Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atīrī,
 “Nīi nīngūgūūkīrīra.
 Ngūkūheta nguo ikūhumbīre ūthiū.
 Nguonia ndūrīrī njaga yaku,
 na ngūconorithie mbere ya mothamaki.
- 6 Ngūgūikīria gīko kīrī magigi,
 ngūnyarare ūtuīke kīndū gīa kūmakania gīkīonwo nī andū.
- 7 Arīa othe magaaakuona nīmakoora makiugaga atīrī,
 ‘Hī, Nineve nīrīanange, nūū ūkaarīcakaira?’
 Mūdū wa gūkūhooreria-rī, ingīmūruta kū?”
- 8 Wee-rī, ūkīrī mwega gūkīra Thebesi,*
 itūūra rīrīa rīakītwo Rūū-inī rwa Nili,
 o rīo rīrigiicīrio nī maaī?
 Rūū rūo nīruo rūrīgitaḡira,
 naruo rūthingo rwarīo nī maaī macio.
- 9 Kushi na Misiri nīcio ciarī hinya warīo ūtangīathirire;
 Putu na Lubimu maarī amwe a thiritū narīo.
- 10 No rīrī, nīrīatahirwo,
 na andū aarīo magīthaamio.
 Tūkenge twarīo twatungumanirio,
 tūḡītuika icunḡi magomano-inī mothe ma nḡira.
 Mītī nīyacuukīrwo andū aarīo arīa maarī igweta,
 anene othe aarīo makīohwo na mīnyororo.
- 11 Wee nawe nūkarīo,
 na nūkoora, wīhithe,
 wethe kīihitho ūūrīre thū ciaku.
- 12 Cīihitho ciaku nūmu ciothe ihaana ta mītī ya mīkūyū,
 irī na ngūyū iria ciambīte kwīrua,
 yainainio-rī,
 ngūyū ikagūa kanua-inī ka mūrīi.
- 13 Tarora, mbūtū ciaku cia ita,
 hī, ciothe ihaana ta andū-a-nja!
 Ihingo cia būrūri waku
 nī hīngūrīre thū ciaku biū,
 mīḡūko yacio īgacinwo na mwaki.
- 14 Taha maaī ūige, ūgaakorwo namo hīndī ya kūrīgiicīrio,
 cīḡitīro ciaku cia hinya ūcirūmie wega!
 Haarīria rūmba,
 kia ndoro,
 ūthondeke maturubarī.
- 15 Kūo nīkuo mwaki ūgaakūniinīra,
 na rūhiū rwa njora rūḡūtemenge ūthire biū,
 rūkūrīe o ta ūrīa ūngīrīo nī itono.
 Ciaranai ta itono,
 mūciarane, mūingīhe ta ngigī!
- 16 Onjoria aku ūmainḡihītie,

* 3:8 Thebesi rīarī itūūra inene rīa mwena wa rūgongo wa Rūū rwa Nili. No rīo rīetagwo No kana No-Amoni.

makaingīha gūkīra njata cia igūrū,
no mahaana ta ngigī iria cianangaga būrūri,
igacooka ikeyūmbūkīra.

¹⁷ Arangīri aku matariī ta ngigī,
anene aku nao nī ta mirumbī ya ngigī,
īrīa yūmbaga thingo-inī ciaku mūthenya wa heho,
no riūa rīara, ikombūka igathiī,
na gūtirī mūdū ūngīmenya kūrīa yathiī.

¹⁸ Atīrīrī, wee mūthamaki wa Ashuri, arīithi aku nīmakomete;
andū aku arīa marī igweta nīmahuurūkīte.
Andū aku othe mahurunjūkīire irīma-inī,
na gūtirī wa kūmacookanīrīria.

¹⁹ Kīronda gīaku gītingīhona;
ngurarō yaku nī ya gūkūūruga.
Mūdū o wothe ūguite ūhorō waku
arahūūra hī tondū nūgwīte,
nūū ūtarī wahutio
nī kīnyariirano gīaku gītārī mūthia?

HABAKUKU

¹ Īno nīyo ndūmīriri nditū ĩrĩa yakinyĩrĩire mūnabii Habakuku.

Gūteta kwa Habakuku

² Wee Jehova-rĩ, nĩ nginya rĩ ngūtūūra ngūkayagĩra ũndeithie,
no wee ũkaaga kũnjigua?

Githĩ ndigūkayagĩra ngiugaga, "Haaro! Haaro!"
no wee ũkaaga kũhonokania?

³ Ūtūmaga ndĩrorere wagi wa kīhotoo nīkĩ?

Ūkiragĩrĩria maũndū mooru nīkĩ?

Mwanangĩko na haaro irĩ mbere yakwa;
kūrĩ na njūgitano, nayo mbaara nĩ nyingĩ.

⁴ Nĩ ũndū ũcio, watho nĩmwagithie hinya,
na kīhotoo gĩtihootanaga.

Andū arĩa aaganu marigiicaga arĩa athingu,
na nĩ ũndū ũcio kīhotoo gĩkoogomio.

Icookia rĩa Jehova

⁵ "Atĩrĩrĩ, ta rorai ndūrĩrĩ na mwĩrorere ũhoru wacio,
na mūmake biũ.

Nĩgũkorwo matukũ-inĩ maku nĩngwĩka ũndū
ũrĩa ũtangĩtikia o na ũngĩrwo.

⁶ Nĩngwarahũra andū a Babuloni,
andū a haaro, na matarĩ tha,
arĩa matuĩkanagia thĩ yothe,
na makegwatĩra ciikaro itarĩ ciao.

⁷ Nĩ andū a kũmakania, na a gwĩtigĩrwo;
nĩo meyathaga, na magetũũgĩria.

⁸ Mbarathi ciao irĩ ihenya gũkĩra ngarĩ,
na nĩ ooru mūno gũkĩra njũũ irĩa icangacangaga kīhwaĩ-inĩ.

Thigari ciao irĩa ithiiaga ihaicite mbarathi iteng'eraga ta ciũmbũkĩte;
ahaici acio a mbarathi moimaga kũndū kũraya.

Mombũkaga ta nderi ĩgĩcuuhũkĩra gĩa kũrĩa;

⁹ othe mokaga mehaarĩrie kũruta haaro.

Thigari icio ciao nyingĩ mūno ithiiaga ihaatite ta rũhuho rwa werũ-inĩ,
ĩgathiĩ itahĩte andū aingĩ mūno ta mũthanga.

¹⁰ Manyararaga athamaki,
na makanyũrũria andū arĩa maathanaga.

Mathekagĩrĩria matũūra mothe manene marĩa mairigĩre;
maakaga ihumbu cia tũiri, magatunyana matũūra macio.

¹¹ Nĩngĩ mahĩtũkagĩra kuo na ihenya o ta rũhuho mathĩte na mbere:
andū maagararaga watho, magatuĩka ehĩa,
magatua atĩ hinya wao nĩguo ngai yao."

Gūteta gwa Keerĩ kwa Habakuku

¹² Wee Jehova-rĩ, githĩ ndūtũũraga kuuma tene o na tene?

O Wee Ngai wakwa, ũrĩa wakwa mũtheru, tondũ ũcio tũtigakua.

Wee Jehova-rĩ, nĩwe ũthuurĩte andū a Babuloni mahingie itũro rĩaku;
wee Rwaro rwa Ihiga-rĩ, ũkamaamũra matũherithie.

¹³ Maitho maku nĩ matheru mūno, matingĩrũrorera ũmaramari;
wee-rĩ, ndũngĩkirĩrĩria maũndū mooru.

Ūgīkiragīrīria andū arīa oingumania nīkī?

Ūkiraga nīkī rīrīa andū arīa aaganu
mekūmeria andū arīa athingu kūmakīra?

14 Ūtuīte andū ta thamaki cia iria,
ūkamatua ta ciūmbe cia iria-inī, iria itarī mūciathi.

15 Thū iyo njaganu īmaguucagia othe na ndwano,
īkamagwatia na wabu wayo,

īkamacookereria thīnī wa mūtego wayo;
nī ūndū ūcio īgakena na īgacanjāmūka.

16 Nī ūndū ūcio, īrutagīra wabu wayo igongona,
na īgacīnīra mūtego wayo ūbumba,
nīgūkorwo wabu wayo nīguo ūtūmaga itūūre īikenagia,
na īkarīūaga irio iria njega mūno.

17 Īgūtūūra itahaga na wabu wayo,
īkaniinaga ndūrīrī ingī itegūciguīra tha?

2

1 Nīngūrūgama handū hakwa ha kūrangīra,
na njikare o hau rūthingo igūrū.

Njetereire njigüe ūrīa ekūnjīra,
nīguo menye ūrīa ingīcookia nī ūndū wa iteta rīrī.

Icookia rīa Jehova

2 Nake Jehova akīnjookeria atīrī,

“Andīka ūguūrio ūyū,
ūwandīke wega ihengere-inī na ndemwa nene,
nīgeetha ūthomeke wega,
o na mūndū angīkorwo ateng’erete.

3 Nīgūkorwo ūguūrio ūyū wetereire ihinda rīrīa rītuītwo;
waragia ūhoro wa matukū ma mūthia,
na ndūngītuīka wa maheeni.

O na ūngīkara mūno-rī, wetereire.
Ti-itherū nīūkahingio, na ndūgatīrio.

4 “Atīrīrī, mūndū mwītīi-rī,
merirīria maake ti marūngīrīru;
no mūndū ūrīa mūthingu
agatūūra muoyo nī ūndū wa gwītīkia gwake;

5 ti-itherū, mūndū ūcio mwītīi nīakunyanagīrwo nī ndibe;
nī mwītīi na ndarī hīndī ahurūkaga.

Tondū akorokete ta mbīrīra,
na o ta ūrīa gīkuū gītaiganagia,
o nake ndaiganagia;
acookanagīrīria ndūrīrī ciothe harī we,
na agataha andū a ndūrīrī ciothe.

6 “Githī andū othe matikamūthekerera makīmūnyūrūragia, na
mamūnyarare, makiugaga atīrī,

“Kaī mūndū ūrīa wīgagīra indo cia ūici,
na agetongia na indo cia ūtunyani arī na haaro-ī!
Egūtūūra ekaga ūguo nginya-rī?”

7 Andū arīa ūrī na thīrī wao githī matigagūūkīrīra o rīmwe?
Githī matikaarahūka, na matūme ūinaine,

macooke makūnyamarie?

8 Tondū nīūtahīte ndūrīrī nyingī indo ciao,
matigari ma ndūrīrī icio, nīmagagūtaha indo o nawe.

Nī ūndū nīūitite thakame ya andū,
na ūkaananga mabūrūri, na matūūra manene, o na arīa othe marī
kuo.

9 “Mündū ūrīa wakaga wathani wake,
na agetongia na uumithio ūtarī wa kīhooto,
nīgeetha aake nyūmba yake handū igūrū
nīguo ehonokie ndakanyiitwo nī mwanangīko,
kaī arī na haaro-ī!

10 Wee wanaciirīra kūniinwo kwa ndūrīrī nyingī,
ūgaconorithia nyūmba yaku mwene,
na ūkoorwo nī muoyo waku.

11 Mahiga ma rūthingo nīmakanīrīra,
na mīgamba ya mbaū nīkamūkīria.

12 “Mündū ūrīa wakithagia itūūra inene na ūiti wa thakame,
na akahaanda itūūra na nījira cia ūmaramari, kaī arī na haaro-ī!

13 Githī Jehova Mwene-Hinya-Wothe ndatuīte
atī wīra wa andū no ngū cia gwakīrīria mwaki,
na atī ndūrīrī ciīnogagia o tūhū?

14 Nīgūkorwo thī nīkaiyūrwo nī ūmenyo wa riiri wa Jehova,
o ta ūrīa maaī maiyūrīte iria-inī.

15 “Mündū ūrīa ūheaga andū a itūūra rīake njoohi,
akamatahīria mondo-inī ya rūūa ya ndibei ngīnya makarīō,
nīgeetha erorere njaga yao, kaī arī na haaro-ī!

16 Ūkaiyūrwo nī thoni, handū ha kūgīa na riiri.
Rīrī nīrīo ihinda rīaku!

Nyua, ūrīō,
nayo njaga yaku yoneke!

Gīkombe kuuma guoko-inī kwa ūrīo kwa Jehova
nīkīragūkora, na njono nīkūhumbīra riiri waku.

17 Haaro irīa ūrutīire Lebanoni-rī, nīūgakūhubīkania,
na wanangi waku wa nyamū-rī, nīūgakūmakia mūno.

Nī ūndū nīūitite thakame ya andū,
na ūkaananga mabūrūri, na matūūra manene, na arīa othe marī kuo.

18 “Mūhianano mūicūhie nī wa bata ūrīkū mündū aarīkia kūwacūhia?
O naguo mūhianano wa gūtwekio ūrīa ūtūmaga andū maheeneke nī
wa bata ūrīkū?

Nīgūkorwo ūrīa ūūthondekaga ehokaga kīrīa ombīte;
athondekaga mīhianano ītaaragia.

19 Mündū ūrīa wīraga rūbaū atīrī, ‘Gīa na muoyo!’
Kana akeera ihiga rītarī muoyo atīrī, ‘Arahūka!’ Kaī arī na haaro-ī!

Indo ta icio ciakīhota kuonia mündū njīra?
Ihumbītwo thahabu na betha;
no itīrī na mīhūmū thīnī wacio.

20 No rīrī, Jehova arī hekarū-inī yake theru;
thī yothe nīkire ki irī mbere yake.”

3

Ihooya rĩa Habakuku

- 1 Rĩrĩ nĩ ihooya rĩa mūnabii Habakuku, rĩa kũinwo ta rwĩmbo.
- 2 Atĩrĩrĩ Jehova, nĩnjiguĩte ũhoro wa ngumo yaku,
nganyĩitwo nĩ guoya nĩ ũndũ wa ciiko ciaku.
Rurumũkia ciiko ciaku matukũ-inĩ maya maitũ,
ũtũme imenyeke matukũ-inĩ maitũ;
o na hĩndĩ ĩrĩa ũrĩ mūrakaru, iguanagĩra tha.
- 3 Ngai ookire oimĩte Temani,
ũcio Mũtheru agĩũka oimĩte Kĩrĩma kĩa Parani.
Riiri wake ũkĩhumbĩra igũrũ,
naguo ũgooci wake ũkĩyũra thĩ.
- 4 Ũkengi wake wahaanaga ta riũa rĩkĩratha;
mirũri yahenũkaga kuuma guoko-inĩ gwake,
naho hau nĩho hinya wake wahithĩtwo.
- 5 Mũthiro nĩguo wamũtongoragia;
mũrimũ wa mũthiro ũkamuumu thuutha.
- 6 Aarũgamire, agĩthingithia thĩ;
agĩcũthĩrĩria agĩtũma ndũrĩrĩ ciinaine.
Irĩma cia tene ikĩmumuthũka,
natuo tũrĩma twa tene tũkĩmomoka.
Mĩthĩire yake-rĩ, nĩ ya tene na tene.
- 7 Nĩndonire andũ arĩa matũũraga hema cia Kushani marĩ na mĩnyamaro,
nao arĩa matũũraga Midiani maiyũrĩtwo nĩ ruo rũnene.*
- 8 Wee Jehova-rĩ, nĩ njũũ warakarĩire?
Mang'ũrĩ maku-rĩ, nĩ tũrũũ mokĩrĩire?
Wee-rĩ, wokĩrĩire iria na mang'ũrĩ maku
rĩrĩa wahaicĩte mbarathi ciaku
na ngaari ciaku cia ũhootani cia ita?
- 9 Nĩwarutire ũta waku, ũkĩwoya na igũrũ,
na ũgĩtia mĩguĩ mĩingĩ.†
Nayo thĩ ũkĩmĩgayania na njũũ;
10 irĩma ciakuonire ikĩnyogonda.
Kĩguũ kĩa maaĩ nakĩo gĩgĩtherera;
maaĩ ma kũrĩa kũriku makĩhũũyũka,
na makĩambararia makũmbĩ mamu na igũrũ taarĩ moko.
- 11 Riũa na mweri nĩciarũgamire o ro ũguo kũu igũrũ,
ciona ũtheri wa mĩguũ yaku ikĩrathũka,
na ciona kũhenia gwa itimũ riaku rikĩmenũka.
- 12 Watũkanĩirie thĩ na mang'ũrĩ,
na ũkĩhũũra ndũrĩrĩ ũrĩ na marakara.
- 13 Wokire kũhonokia andũ aku,
na ũhonokie ũrĩa waku mũitĩrĩrie maguta.
Wahehenjire kĩongo kĩa nyũmba ya waganu,
ũkĩmĩtharia nginya itũna-inĩ ciayo.
- 14 Wamũtheecire mũtwe na itimũ riake mwene,

* 3:7 Andũ a Kushani na Midiani maarĩ Aarabu arĩa matũũraga gũkuhĩ na Edomu. † 3:9 Mĩguĩ haha nĩ heni na marurumĩ iria Mwathani aahũthĩire.

rĩrĩa njamba ciake cia ita ciatũtharĩkĩire itũharaganie;
cigakenagĩrĩra ta igũtambuura athĩni arĩa mehithĩte.

15 Wee wakinyire iria igũrũ na mbarathi ciaku,
ũgĩthuka maaĩ macio maingĩ, magĩtuĩka makũmbĩ manene.

16 Ndaiguire ũhoru ũcio,
ngoro yakwa igĩtumatuuma,
nacio iromo ciakwa ikĩinaina nĩ mũgambo ũcio;
mahĩndĩ makwa makĩonja,
namo magũrũ makwa makĩinaina.

No nĩ nĩngweterera ngĩrĩrĩrie,
nginya mũthenya ũrĩa wa kũnyariirĩka ũgaakinya,
ũkore rũrĩ rũrĩa rũtũtharĩkagĩra.

17 Atĩrĩrĩ, o na mũkũyũ ũngĩaga kũruta kĩro,
nayo mĩthabibũ yaage thabibũ,
o nago mũtamaiyũ wage maciaro,
nayo mĩgũnda yaage irio;

o na kũngĩaga ng'ondũ gĩcegũ
na kwage ng'ombe ciugũ-inĩ-rĩ,

18 nĩ no ndĩrĩkenagĩra Jehova,
njanjamũkage nĩ ũndũ wa Ngai Mũhonokia wakwa.

19 Mwathani Jehova nĩwe hinya wakwa,
atũmaga magũrũ makwa magĩe ihenya ta magũrũ ma thwariga,
nake aahotithagia kũhaica kũrĩa gũtũũgĩru.

Kũrĩ mũtongoria wa nyĩmbo. Rwĩmbo rũrũ nĩ rwa kũinwo na inanda cia
mũgeeto.

ZEFANIA

¹ Atĩrĩrĩ, ĩno nĩyo ndũmĩrĩri ya Jehova ĩrĩa yakinyĩrĩire Zefania mũrũ wa Kushi, mũrũ wa Gedalia, mũrũ wa Amaria, mũrũ wa Hezekia, rĩrĩa Mũthamaki Josia mũrũ wa Amoni aathamakaga Juda.

Juda Gũtuĩrwo Ciira

- ² Atĩrĩrĩ, Jehova ekuuga ũũ:
 “Nĩnganiina indo ciothe ithire biũ,
 ithire kũndũ guothe gũkũ thĩ.
- ³ Nĩnganiina andũ o na nyamũ;
 njooke niine nyoni cia rĩera-inĩ,
 na thamaki cia irĩa-inĩ.
 Andũ arĩa aaganu magaatigĩrio o hĩba cia mahuti,
 hĩndĩ ĩrĩa ngaaniina andũ mathire kũndũ guothe gũkũ thĩ,”
 ũguo nĩguo Jehova ekuuga.
- ⁴ “Nĩngatambũrũkia guoko gwakwa njũkĩrĩre Juda,
 na njũkĩrĩre andũ othe arĩa matũũraga Jerusalemu.
 Nĩnganiina mĩhianano ya Baali ĩrĩa ĩtigarĩte gũkũ,
 na niine marĩitwa ma andũ arĩa matooi Ngai,
 na athĩnjĩri-ngai cia mĩhianano,
- ⁵ o acio mainamagĩrĩra,
 makahooya mbũtũ cia igũrũ marĩ nyũmba igũrũ,
 o na makainamĩrĩra, makehĩta na rĩitwa rĩa Jehova,
 na magacooka makehĩta na rĩitwa rĩa Milikomu,
- ⁶ o acio matigaga kũrũmĩrĩra Jehova magacooka na thuutha,
 na maticaragia Jehova, o na kana makamũrongooria.
- ⁷ Atĩrĩrĩ, kirai ki mũrĩ mbere ya Mwachani Jehova,
 nĩgũkorwo mũthenya wa Jehova ũri hakuhi.
 Jehova nĩahaarĩirie igongona;
 nĩngĩ nĩamũrĩte andũ arĩa etite.
- ⁸ Mũthenya ũcio wa igongona rĩa Jehova-rĩ,
 nĩngaherithia anene, o na herithie ariũ a mũthamaki,
 hamwe na arĩa othe magaakorwo mehumbĩte nguo cia bũrũri ũngĩ.
- ⁹ Mũthenya ũcio-rĩ, nĩngaherithia ataagarari othe a hingĩro,
 o acio maiyũragia hekarũ ya ngai ciao na haaro na maheeni.”
- ¹⁰ Jehova ekuuga atĩrĩ, “Mũthenya ũcio
 nĩgũkaiguuo mũkayo uumĩte Kĩhingo-inĩ gĩa Thamaki,
 o na kũgirĩka kuumĩte Itũura Rierũ,
 naguo mũrurumo mũnene wa mũmomoko uume tũrĩma-inĩ.
- ¹¹ Girĩkai, inyuĩ mũtũũraga rũgongo rwa ndũnyũ;
 mũgirĩke tondũ onjorithia anyu othe nĩmekũniinwo,
 na arĩa othe monjorithanagia na betha manangwo.
- ¹² Hĩndĩ iyo nĩngoya matawa njethe andũ Jerusalemu,
 na herithie arĩa meiganĩtie,
 arĩa mahaana ndibeĩ ĩtiganĩrio na kĩnyita kĩayo,
 arĩa meciiragia atĩrĩ,
 ‘Jehova ndarĩ ũndũ angĩĩka, mwega kana mũũru.’
- ¹³ Ũtonga wao nĩugatahwo,

na nyũmba ciao imomorwo.
 Nĩmagaka nyũmba,
 no matigacitũũra;
 nĩmakahaanda mĩgũnda ya mĩthabibũ,
 no matikanyua ndibei yayo.

Mũthenya ũrĩa Mũnene wa Jehova

- 14 “Mũthenya ũrĩa mũnene wa Jehova ũrĩ hakuhi,
 ũrĩ hakuhi na nĩũrooka narua.
 Ta thikĩrĩrai! Kĩrĩro kĩa mũthenya ũcio wa Jehova gĩgaakorwo kĩrĩ
 kĩnene,
 nacio njamba cia ita nĩkaarĩra mũno irĩ kũu.
 15 Mũthenya ũcio-rĩ, ũgaakorwo ũrĩ wa mang’ũrĩ,
 mũthenya wa mĩnyamaro na ruo rũnene,
 mũthenya wa mathũina na mwanangĩko,
 mũthenya wa nduma na mairia,
 mũthenya wa matu na nduma ndumanu,
 16 mũthenya wa kũhuhwo karumbeta na mbugĩrĩrio ya mbaara
 ya gũũkĩrĩra matũũra marĩa mairigĩrwo na hinya,
 na gũũkĩrĩra mĩthiringo ĩrĩa mĩraihu na igũrũ.
 17 Nĩngarehere andũ mĩnyamaro,
 nao magaaathĩaga ta andũ atumumu,
 nĩ ũndũ nĩmehĩrie Jehova.
 Thakame yao nĩgaitwo ta rũkũngũ,
 nacio nyama cia nda ciao iteo ta irĩ rũrua.
 18 Betha kana thahabu ciao
 itikahota kũmahonokia,
 mũthenya ũcio wa mang’ũrĩ ma Jehova.
 Thĩ yothe ĩkaaniinwo
 na mwaki wa ũiru wake,
 nĩgũkorwo arĩa othe matũũraga gũkũ thĩ
 nĩakamaniina o rĩmwe.”

2

- 1 Mwĩcookanĩrĩriei hamwe, mwĩcookanĩrĩriei hamwe
 inyuĩ rũrĩrĩ rũrũ rũtarĩ thoni.
 2 Mwĩcookanĩrĩriei mbere ya ihinda rĩrĩa rĩtuĩtwo gũkina,
 mũthenya ũcio ũmũkorerere ta ũrĩa mũũngũ ũmbũragwo nĩ
 rũhuho,
 mbere ya marakara mahiũ ma Jehova mamũkore,
 mbere ya mũthenya ũcio wa mang’ũrĩ ma Jehova kũmũkora.
 3 Cariai Jehova, inyuĩ andũ othe arĩa enyihia a bũrĩri,
 inyuĩ arĩa mwĩkaga ũrĩa aathanĩte.
 Mwĩcarĩriei ũthingu, mwĩcarĩriei kwĩnyiihia;
 no gũkorwo nĩmũkagitĩrwo
 mũthenya ũcio wa marakara ma Jehova.

Ūrathi wa Gũũkĩrĩra Filistia

- 4 Itũũra rĩa Gaza nĩrigatiganĩrio,
 narĩo itũũra rĩa Ashikeloni rĩanangwo.
 Andũ a Ashidodi makaarutũrũrwo mũthenya barigici,
 narĩo itũũra rĩa Ekironi rĩthario ta mũtĩ ũkũmunywo.
 5 Inyuĩ arĩa mũtũũraga ndwere-inĩ cia iria,

o inyuĩ Akerethi, kaĩ mũrĩ na haaro-ĩ!
Ndũmĩrĩri ya Jehova nĩ ĩgũũkĩrĩre,
wee Kaanani, bũrũri wa Afilisti.

“Nĩngakũniina,
na gũtirĩ mũndũ o na ũmwe ũgaatigara.”

6 Bũrũri ũcio ũrĩ ndwere-inĩ cia iria, o kũu Akerethi matũũraga,
gũgaatuĩka kũndũ gwa gwakwo ithũnũ cia arũithi, na ciugũ cia
ng’ondũ.

7 Bũrũri ũcio ũgaatuĩka wa matigari ma nyũmba ya Juda;
kũu nĩkuo makoona ũrĩithio.

Hwaĩ-inĩ magaaakomaga nyũmba cia Ashikeloni.

Nake Jehova Ngai wao nĩakamamenyerera, na atũme magaacĩre
rĩngĩ.

Ūrathi wa Gũũkĩrĩra Moabi na Amoni

8 “Nĩnjiguĩte irumi cia Moabi
na inyũrũri cia Amoni,
acio maarumĩre andũ akwa
na makĩĩhĩta gũũkĩrĩra bũrũri wao.”

9 Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, ekuuga atĩrĩ,
“Ti-itherũ o ta ũrĩa nĩ ndũũraga muoyo-rĩ,

Moabi gũgaatuĩka o ta Sodomu,
naguo bũrũri wa Amoni ũtuĩke ta Gomora,
kũndũ kwa riyā, na marima ma cumbĩ,
kũndũ gũtakũraga kĩndũ kuuma tene.

Matigari ma andũ akwa nĩmakaamataha;

nao andũ a rũrĩrĩ rwakwa arĩa makaahonoka nĩmakagaya bũrũri
wao.”

10 Maũndũ macio nĩmakamakora nĩ ũndũ wa mwĩtĩĩo wao,
na nĩ ũndũ wa kũruma na kũnyũrũria andũ a Jehova Mwene-Hinya-
Wothe.

11 Jehova nĩagetigĩrwo nĩo
rĩrĩa akaananga ngai ciothe cia bũrũri ũcio.

Ndũrĩrĩ iria irĩ hũgũrũrũ-inĩ ciothe cia iria nĩkamũhooya,
o rũrĩrĩ rũrĩ bũrũri waruo kĩũmbe.

Ūrathi wa Gũũkĩrĩra Kushi

12 “O na inyuĩ, andũ a Kushi,
nĩmũkooragwo na rũhiũ rwakwa rwa njora.”

Ūrathi wa Gũũkĩrĩra Ashuri

13 Nĩagatambũrũkia guoko gwake okĩrĩre andũ a gathigathini
na aniine Ashuri,

atige Nĩneve gũkĩrĩte ihooru,
na kũumagarĩte o ta werũ.

14 Ndũũru cia mbũri na ng’ombe igaakoma kuo,
hamwe na ciũmbe cia mĩthemba yothe.

Ndundu cia werũ na ndundu iria ng’ambi
nĩikomba itugĩ-inĩ ciakuo.

Kayũ ka mĩgambo yacio gakaĩguuagwo ndirica-inĩ,
hĩba cia mahĩga igaakorwo mĩrango-inĩ,
nayo mĩgamba ya mĩtarakwa itigwo ũtheri.

15 Rĩrĩ nĩrĩo itũũra rĩrĩa rĩratũire na gĩkeno,
o na rĩtarĩ na ũgwati.
Rĩrĩa rĩeũruga atĩrĩ,
“Nĩ no nĩ, na gũtirĩ ũngĩ tiga nĩ.”
Kaĩ nĩrĩkianangĩtwo,
rĩgatuĩka o kĩmamo kĩa nyamũ cia gĩthaka-ĩ!
Arĩa othe mahĩtũkağĩra harĩ rĩo
no kũrĩnyũrũria na kũrĩorota.

3

Mehia ma Jerusalemu

- 1 Kaĩ itũũra rĩrĩ inene rĩa andũ aremi, na rĩgwatĩtio thaahu,
o na rĩyũrĩte maũndũ ma kũhinyanĩrĩria rĩrĩ na haaro-ĩ!
- 2 Rĩtirĩ mũndũ rĩathĩkağĩra, rĩtĩtĩkağĩra gũtaarwo.
Rĩtĩhokaga Jehova, na rĩtikuhagĩrĩria Ngai warĩo.
- 3 Anene aarĩo mahaana ta mĩrũũthi ĩkũrarama,
aathani aarĩo mahaana ta njũũi iria icangacangaga hwaĩ-inĩ,
gũtirĩ kĩndũ matigagia gĩkinyie rũciinĩ.
- 4 Anabii aarĩo nĩ etĩi;
nĩ andũ a ungumania.
Athĩnjĩri-Ngai aarĩo mathaahĩtie handũ-harĩa-haamũre,
na magathũkia watho.
- 5 Jehova ũrĩa ũrĩ thĩinĩ warĩo nĩ mũthingu;
we ndeekaga ũũru.
Rũciinĩ o rũciinĩ nĩatuanagĩra ciira na kĩhooito,
mũthenya o mũthenya ndagaga gwĩka ũguo,
no arĩa matarĩ athingu matĩrĩ thoni.
- 6 “Nĩniinĩte ndũrĩrĩ;
ciĩgĩtĩro ciao cia hinya nĩ momore.
Nacio barabara ciao ndũmĩte itiganĩrio,
gũtirĩ mũndũ ũracigerera.
Matũũra mao manene nĩmanange;
gũtirĩ mũndũ o na ũmwe ũtigarĩte, gũtirĩ o na ũmwe.
- 7 Ndeerire itũũra rĩu inene atĩrĩ,
‘Ti-itherũ nĩũkanjĩtigĩra,
na wĩtikĩre gũtaarwo!’
Hĩndĩ ĩyo itũũro ciake itikaniinwo,
o na kana maherĩthia makwa mamũkore.”
No o meerirağĩria o gwĩka ũũru
maũndũ-inĩ mao mothe.
- 8 Nĩ ũndũ ũcio Jehova ekuuga atĩrĩ,
“Ikairai mũnjetereire,
mweterere mũthenya ũrĩa ngaarũgama ndute ũira.
Nĩndũite atĩ nĩngacookanĩrĩria ndũrĩrĩ hamwe,
na nyũnganie mothamaki,
nĩguo ndĩmaitĩrĩrie mang’ũrĩ makwa,
nĩmo marakara makwa mahiũ.
Thĩ yothe nĩkaniinwo
nĩ mwaki wa marakara ma ũiru wakwa.
- 9 “Hĩndĩ ĩyo nĩngatheria mĩromo ya ndũrĩrĩ,
nĩguo othe makayagĩre rĩtwa rĩa Jehova,

na mamūtungatagĩre marĩ na ũrũmwe.

10 Andũ akwa arĩa mahurunjũkĩire
mũrimo ũrĩa ũngĩ wa njũũ cia Kushi,
o acio maahooyaga,
nĩmakandehera maruta.

11 Mũthenya ũcio wee ndũgaconorithio
nĩ ũndũ wa maũndũ mothe marĩa mooru wananjĩka,
tondũ nĩngeheria arĩa othe makenagĩra mwĩtĩio wao,
ndĩmarute kuuma itũũra-inĩ rĩĩrĩ inene.

Ndũgacooka gwĩtũũgĩria
ũrĩ kĩrĩma-inĩ giakwa gĩtheru.

12 No rĩrĩ, nĩngatigia gatagatĩ-inĩ kanyu
andũ arĩa ahooreri na enyihia,
arĩa mehokete rĩitwa rĩa Jehova.

13 Matigari ma Isiraeli matigekaga ũũru;
matikaheenana, gĩa,
kana ũhinga woneke tũnua-inĩ twao.

Makaarĩaga na magakoma,
na gũtirĩ mũndũ ũkaamamakia.”

14 Atĩrĩrĩ, wee Mwarĩ wa Zayuni, ina rwĩmbo;
o nawe, Isiraeli anĩrĩra!

Nawe Mwarĩ wa Jerusalemu
kena na ũcanjamũke na ngoro yaku yothe!

15 Jehova nĩheretie ihũũra rĩaku,
nacio thũ ciaku nĩacingatĩte.

Jehova mũthamaki wa Isiraeli arĩ hamwe nawe;
ndũgacooka gwĩtigĩra mwanangĩko rĩngĩ.

16 Mũthenya ũcio nĩmakeera Jerusalemu atĩrĩ,
“Wee Zayuni, ndũgacooke gwĩtigĩra
na ndũkaregerie moko maku.

17 Jehova Ngai waku arĩ hamwe nawe,
o we ũrĩa ũrĩ hinya wa kũhonokania.

Nĩarĩgũkenagĩra mũno,
na nĩarĩkũhooragĩria na wendo wake,
agũkũngũire akĩinaga nyĩmbo.”

18 “Kĩeha gĩa ciathĩ iria njathane nĩngamwehereria;
icio ikoretwo irĩ mũrĩgo na cia thoni harĩ inyuĩ.

19 Hĩndĩ iyo nĩngaherithia
arĩa othe maamũhinyagĩrĩria;
nĩngahonokia arĩa ithua,

na njookererie arĩa mahurunjĩtwo.
Nĩngatũma magĩe igweta na ndĩmagocithie
mabũrũri-inĩ mothe kũrĩa manaconorithio.

20 Ihinda rĩu nĩngamũcookanĩrĩria;
hĩndĩ iyo nĩngamũcookia mũciĩ.

Nĩngatũma mũgĩe igweta na ndĩmũgoocithie
gatagatĩ-inĩ ka ndũrĩrĩ ciothe cia thĩ,
hĩndĩ irĩa ngaatũma mũgaacĩre rĩngĩ,
o mũkũionagĩra na maitho manyu,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

HAGAI

Andũ kwĩrwo maake Nyũmba ya Jehova

¹ Na rĩrĩ, mwaka-inĩ wa keerĩ wa gũthamaka kwa Dario,* mũthenya wa mbere wa mweri wa gatandatũ, ndũmĩrĩri ya Jehova nĩyakinyĩre Zerubabeli mũrũ wa Shealiteli, mwathi wa bũrũri wa Juda, na kũri Joshua mũrũ wa Jehozadaki, mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene, na kanua ka mũnabii Hagai makũrwo atĩrĩ,

² Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ, “Andũ aya moigaga atĩrĩ, ‘Thinda ti ikinyu rĩa gwakĩra Jehova nyũmba.’”

³ Ningĩ ndũmĩrĩri ya Jehova igrĩũka na kanua ka mũnabii Hagai ikĩũria atĩrĩ,

⁴ “Anga nĩ ihinda rĩanyu inyuĩ ene rĩa gũikara nyũmba iria ng’emie na mbaũ rĩa nyũmba ĩno yakwa ĩkarĩte ĩrĩ nyanangĩku?”

⁵ Na rĩrĩ, Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ, “Mwĩcũraniei wega ũrĩa mũthĩire yanyu ĩtarĩ.

⁶ Mũhaandĩte irio nyingĩ, no mũkagetha o tũnini. Mũrĩaga no mũtihũnaga. Mũnyuuaga no mũtĩnyootokaga. Mwĩhumbaga nguo no mũtiiguaga ũrugarĩ. Ningĩ ũrĩa ũthũkũmaga, aanyiita mũcaara wake awĩkagĩra mũhuko ũrĩ na marima.”

⁷ Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ, “Mwĩcũraniei wega ũrĩa mũthĩire yanyu ĩtarĩ.

⁸ Ambatai irĩma-inĩ mũgũire mbaũ, mũũke mũnjakĩre nyũmba, nĩgeetha nĩ ndĩmikenagĩre na ndũike wa gũtĩagwo,” ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

⁹ Mwerĩgagĩrĩra uumithio mũingĩ, no rĩrĩ, mũkĩona o kĩndũ kĩnini. Kĩrĩa mwainũkirie, ngĩkũmbũra na mĩhũmũ yakwa. Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekũũria atĩrĩ, “Ndeekire ũguo nĩkĩ? Ndeekire ũguo nĩ undũ wa nyũmba yakwa, ĩrĩa ĩkarĩte ĩrĩ nyanangĩku, rĩrĩa o ũmwe wanyu arahangĩra maũndũ ma nyũmba yake mwene.

¹⁰ Nĩ undũ wanyu, igũrũ nĩrĩregete gũita ime, nayo thĩ ĩkarega na maciaro mayo.

¹¹ Nĩndatũmire bũrũri wage mbura mũgũnda-inĩ na irĩma-inĩ, o na ngĩũmia ngano, na ngĩniina ndibei ya mũhihano na maguta na kĩrĩa gĩothe thĩ ĩciaraga, na ngĩnyiihia andũ na mahiũ, na ngĩthũkia wĩra wa moko manyu.”

¹² Ningĩ Zerubabeli mũrũ wa Shealiteli, na Joshua mũrũ wa Jehozadaki, mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene, na matigari mothe ma andũ, magĩathĩkĩra mũgambo wa Jehova Ngai wao, o na ndũmĩrĩri ya mũnabii Hagai, tondũ nĩ Jehova Ngai wao wamũtũmĩte. Nao andũ acio magũitĩgĩra Jehova.

¹³ Ningĩ Hagai mũtũmwao wa Jehova akĩheana ndũmĩrĩri ĩno ya Jehova kũrĩ andũ, akĩmeera atĩrĩ: Jehova ekuuga atĩrĩ, “Nĩ ndĩ hamwe na inyuĩ.”

¹⁴ Nake Jehova akĩarahũra roho wa Zerubabeli mũrũ wa Shealiteli, mwathi wa Juda, na roho wa Joshua mũrũ wa Jehozadaki, mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene, o na roho wa andũ othe arĩa maatigarĩte, nao magĩũka, makiambĩrĩria kũruta wĩra wa nyũmba ya Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wao.

* 1:1 Mũthamaki Dario aathamakaga bũrũri wa Perisia mwaka-inĩ wa 522 nginya 486 mbere ya gũciarwo gwa Kristũ.

15 Kwarĩ mūthenya wa mĩrongo ĩĩrĩ na ĩna, mweri wa gatandatũ, mwaka-inĩ wa keerĩ wa gũthamaka kwa Dario.

2

Riiri wa Nyũmba ĩyo Njerũ

1 Na rĩrĩ, mūthenya wa mĩrongo ĩĩrĩ na ũmwe, mweri wa mũgwanja, ndũmĩrĩri ya Jehova nĩyakinyĩire mũnabii Hagai, akĩrwo atĩrĩ,

2 “Arĩria Zerubabeli mũrũ wa Shealiteli, mwathi wa bũrũri wa Juda, na Joshua mũrũ wa Jehozadaki, mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene, na andũ othe arĩa matigaire, ũmoorie atĩrĩ,

3 ‘Nũũ wanyu ũtigarĩte wonire nyũmba ĩno na riiri wayo wa mbere? Mũrona ihaana atĩa rĩu? Githĩ mũtiramĩona ihaana ta kindũ gĩa tũhũ?’

4 Jehova ekuuga atĩrĩ, ‘Gĩa na hinya, wee Zerubabeli, na ũgĩe na hinya, wee Joshua mũrũ wa Jehozadaki, mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene, gĩa na hinya inyuũ andũ othe a bũrũri, na mũrute wĩra, nĩgũkorwo ndĩ hamwe na inyuũ.’ Ũguo nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga.

5 ‘Ũguo nĩguo ndaarĩkanĩire na inyuũ, rĩrĩa mwoimire bũrũri wa Misiri, na Roho wakwa egũtũũra thĩnĩ wanyu. Tigai gwĩtigĩra.’

6 “Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ, ‘Thuutha wa kahinda kanini nĩngathingithia igũrũ na thĩ rĩngĩ, na thingithie iria na thĩ nyũmũ.

7 Nĩngathingithia ndũrĩrĩ ciothe, nake ũrĩa wĩriragĩrio nĩ ndũrĩrĩ ciothe nĩagooka, na nĩ nĩngaiyũria nyũmba ĩno riiri,’ ũguo nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga.

8 Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ, ‘Betha nĩ yakwa, o na tahabu nĩ yakwa.

9 Riiri wa nyũmba ĩno ũgaakorwo ũrĩ mũnene gũkĩra riiri wa nyũmba ĩrĩa ya mbere,’ ũguo nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga. ‘Na handũ haha nĩngahana thayũ,’ ũguo nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga.”

Irathimo cia Andũ arĩa Marĩ na Thaahu

10 Mūthenya wa mĩrongo ĩĩrĩ na ĩna, mweri wa kenda, mwaka wa keerĩ wa gũthamaka kwa Dario, ndũmĩrĩri ya Jehova nĩyakinyĩire mũnabii Hagai akĩrwo atĩrĩ,

11 “Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ, ‘Ũriai athĩnjĩri-Ngai ũrĩa watho ugĩte:

12 Mũndũ angĩkuua nyama nyamũre ruuno-inĩ rwa nguo yake, naruo ruuno rũhutie mũgate, kana thubu, kana ndibeĩ, kana maguta, o na kana irio ingĩ-rĩ, irio icio ciatuĩka nyamũre?’ ”

Nao athĩnjĩri-Ngai magĩcookia atĩrĩ, “Aca.”

13 Ningĩ Hagai akĩmooria atĩrĩ, “Mũndũ ũrĩ na thaahu nĩ ũndũ wa kũhutania na kĩimba, angĩhutia kindũ kĩmwe gĩa icio-rĩ, kindũ kũ no kĩnyitwo nĩ thaahu?”

Nao athĩnjĩri-Ngai magĩcookia atĩrĩ, “Ĩĩ, no kĩnyitwo nĩ thaahu.”

14 Ningĩ Hagai akĩmeera atĩrĩ, “Jehova ekuuga atĩrĩ, ‘Ũguo noguo andũ aya na rũrĩrĩ rũrũ matariĩ maitho-inĩ makwa; ũrĩa wotho meekaga na kĩrĩa gĩothe marutaga kũu, kĩrĩ na thaahu.

15 “ ‘Na rĩrĩ, mwĩcũranieĩ wega ũhoru ũyũ kuuma ũmũthĩ, mũtaranie ũrĩa maũndũ mataariĩ mbere ya rĩrĩa gũtaariĩ ihiga rĩraigĩrĩrwo igũrũ wa rĩngĩ mwako-inĩ wa hekarũ ĩno ya Jehova.

¹⁶ Mũndũ o wothē angĩathiire hĩba-inĩ ya ngano ya ithimi mĩrongo ĩrĩ, aakoraga no ithimi ikũmi. Mũndũ o wothē angĩathiire itangi-inĩ rĩa ndibei erĩgĩrĩre gũtahia ithimi mĩrongo ĩtano, aakoraga o mĩrongo ĩrĩ.

¹⁷ Ndathũkirie wĩra wothē wa moko manyu na mbaa, na mbuu na mbura ya mbembe,* no inyuĩ mũtiigana kũnjookerera,' ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

¹⁸ Kuuma ũmũthĩ na gũthiĩ na mbere, kuuma mũthenya ũyũ wa mweri mĩrongo ĩrĩ na inya, mweri wa kenda, mwĩcũraniei wega ũhoro wa mũthenya ũrĩa mũthingi wa hekarũ ya Jehova wakirwo. Ta mwĩcũraniei wega:

¹⁹ Nĩ hakĩrĩ o na mbeũ itigarĩte ikũmbĩ-inĩ? Nginyagia rĩu, mũthabibũ, na mĩkũyũ, na mĩkomamanga, o na mĩtamaiyũ ndĩrĩ iragĩa na maciaro. "Kuuma ũmũthĩ nĩndĩrĩmũrathimaga.'"

Zerubabeli, Gĩcũhĩ kĩa Jehova

²⁰ Nĩngĩ ndũmĩrĩri ya Jehova nĩyakinyĩire Hagai hĩndĩ ya keerĩ, mweri mĩrongo ĩrĩ na inya wa mweri ũcio, akĩrwo atĩrĩ,

²¹ "Arĩria Zerubabeli mwathi wa Juda, ũmwĩre atĩ nĩngathingithia igũrũ na thĩ.

²² Nĩngang'aũrania itĩ cia ũnene, na hehenje hinya wa mothamaki ma thĩ ng'eni. Nĩngakurumania ngaari cia ita, na atwarithia a cio; na ndungumanie mbarathi hamwe na ahaici a cio, o mũndũ arũndwo na rũhiũ rwa njora rwa mũrũ wa nyina.

²³ "Jehova Mwene-Hinya-Wothē ekuuga atĩrĩ, 'Mũthenya ũcio-rĩ, nĩngakwamũkĩra, wee ndungata yakwa Zerubabeli mũrũ wa Shealitieli,' ũguo nĩguo Jehova ekuuga. 'Nĩngĩ nĩngagũtua ta gĩcũhĩ giakwa gĩa kĩara, gĩkurure rũri rwakwa, nĩgũkorwo nĩngũthuurĩte,' ũguo nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothē ekuuga."

* **2:17** Rũhuho rũhiũ na mbura ya mbembe ciatũmagĩrwo nĩ Ngai kũhũura andũ nĩ ũndũ wa ũremi wao.

ZEKARIA

Israeli Gwitwo Macookerere Jehova

¹ Na riri, mweri wa inana wa mwaka wa keeri wa uthamaki wa Dario, ndumiriri ya Jehova nyakinyire munabii Zekaria, muru wa Berekia, muru wa Ido, akirwo atiri:

² "Jehova narakaririo muno ni maithe manyu ma tene.

³ Ni undu ucio ira andu atiri, Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga uu: 'Njookerera, niguu Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga, na ni ningumucookerera,' uguo niguu Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga.

⁴ Mutikahaane ta maithe manyu ma tene aria maahunjagiro ni anabii a tene, makeerwo atiri: Uu niguu Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga: 'Garurukai mutige mithiire yanyu muru o na mitugo yanyu muru.' No makiaga kunjigua kana kurumbuiya uge wakwa, niguu Jehova ekuuga.

⁵ Maithe manyu ma tene makiri ku ru? Nao anabii-ri, nimatuuraga nginya tene?

⁶ No riri, githi ndumiriri yakwa na irira ciakwa cia kurumirirwo, iria ndaathite ndungata ciakwa cia anabii itiahingirio maithe manyu ma tene? "Hindi iyo makirira makiuga atiri, 'Jehova Mwene-Hinya-Wothe atwikite kuringana na uria mithiire na mitugo iitu itari, o ta uria aatuite nwegwika.'"

Mundu uria wari Mit-ini ya Mihandathi

⁷ Muthenya wa mirongo iri na ina wa mweri wa ikumi na umwe, mweri ucio wa Shebati, mwaka-ini wa keeri wa uthamaki wa Dario, ndumiriri ya Jehova nyakinyire munabii Zekaria, muru wa Berekia, muru wa Ido.

⁸ Nindonire kioneki utuku, na riri, mbere yakwa ngiona mundu wa haicite mbarathi ndune! Mundu ucio aarugamite miti-ini ya mihandathi yari handu mukuru-ini. Thuutha wake ni hari mbarathi imwe ndune, na ingi cia gitiri na ingi njeru.

⁹ Na ni nguria atiri, "Mwathi wakwa, ici nacio ni cia ki?"

Muraika ucio waaragia na ni akinjookeria atiri, "Ningukwira ni cia ki."

¹⁰ Nake mundu ucio warungii miti-ini ya mihandathi akindaaria akinjira atiri, "Aya no Jehova atumite mathi thi yothe."

¹¹ Nao magicookia uhoru kuri muraika wa Jehova, uria warungii miti-ini ya mihandathi, makimwira atiri, "Nituthite thi yothe na tucoona ati thi nihooreire na iri na thayu."

¹² Nigi muraika ucio wa Jehova akiria atiri, "Ni nginya ri, Wee Jehova Mwene-Hinya-Wothe, ukwaga kuguira Jerusalemu na matuura ma Juda tha, maria ukoretwo urakiriire miaka mirongo mugwanja?"

¹³ Ni undu ucio Jehova agikaria muraika ucio twaragia nake na ciugo njega na cia kuhoorerania.

¹⁴ Nake muraika ucio wanjaragira akinjira atiri, "Anirira ndumiriri ino: Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atiri, 'Ninjiguaga uiru ni undu wa Jerusalemu na Zayuni,

¹⁵ No riri, nindakaritio muno ni nduriri iria ciiguaga iri ngire. Ndaakarire andu akwa o hanini, no nduriri icio igikirira kumanyamaria.'

16 “Nĩ ūndũ ūcio, Jehova ekuuga ūũ: ‘Nĩngacooka itũūra rĩa Jerusalemu ndĩrĩguĩre tha, nayo nyũmba yakwa yakwo kuo rĩngĩ. Naruo rũrigi rĩa gũthima nĩrũgatambũrũkio Jerusalemu,’ ũguo nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga.”

17 “Nĩngĩ ūthĩĩ na mbere na kwanĩrĩra uuge atĩrĩ: Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga ūũ, ‘Matũūra makwa nĩmakaiyũrĩrĩa ũgaacĩru rĩngĩ, nake Jehova nĩakahooreria Zayuni rĩngĩ na ethuurĩre Jerusalemu.’”

Hĩa Inya na Mabundi Mana

18 Nĩngĩ ngĩtiira maitho, na rĩrĩ, mbere yakwa ngĩona hĩa inya!

19 Ngĩũria mũraika ūcio wanjaragĩria atĩrĩ, “Ici nacio nĩ cia kĩ?”

Nake akĩnjookeria atĩrĩ, “Ici nĩcio hĩa iria ciaharaganirie Juda, na Isiraeli, na Jerusalemu.”*

20 Nake Jehova agĩcocoa akĩnyonia mabundi mana.

21 Na nĩ ngĩmũuria atĩrĩ, “Aya-rĩ, marooka gwĩka atĩa?”

Nake akĩnjookeria atĩrĩ, “Ici nĩcio hĩa iria ciaharaganirie Juda nĩguo gũtigacooke kuoneka mũndũ ũkwĩhaanda, no mabundi maya, mokĩte kũmamakia na magũithie hĩa icio cia ndũrĩrĩ, iria ciambararirie hĩa ciao igũkĩrĩra bũrũri wa Juda, nĩguo andũ akuo maharaganio.”

2

Mũndũ warĩ na Rũrigi rwa Gũthima

1 Nĩngĩ ngĩtiira maitho, na rĩrĩ, hau mbere yakwa ngĩona mũndũ wanyĩĩte rũrigi rĩa gũthima na guoko gwake.

2 Ngĩmũuria atĩrĩ, “Wee-rĩ, wathiĩ kũ?”

Nake akĩnjookeria atĩrĩ, “Ndathĩĩ gũthima itũūra rĩa Jerusalemu, nĩguo menyeye warĩ o na ũraihu wario.”

3 Na rĩrĩ, mũraika ūcio wanjaragĩria agĩthĩĩ, nake mũraika ũngĩ agĩũka kũmũtũnga,

4 akĩmwĩra atĩrĩ, “Teng’era wĩre mwanake ūcio atĩrĩ, ‘Jerusalemu rĩgaatuĩka itũūra inene rĩtarĩ thingo, nĩ ūndũ wa ũngĩ wa andũ na mahiũ marĩa magaakorwo kuo.’

5 Jehova ekuuga ūũ, ‘Nĩ mwene nĩ nĩ ngaatuĩka rũthingo rwa mwaki ndĩrĩthiũrũrũkĩrie, na ndũike riiri thĩĩnĩ wa itũūra rĩu.’”

6 Jehova ekuuga ūũ, “Ūkai, ũkai! Ūrai muume bũrũri wa mwena wa gathigathini, nĩgũkorwo ndĩmũharaganĩirie miēna yothe ina irĩa yumaga huho cia igũrũ,” ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

7 “Ūka, wee Zayuni! Withare, o wee ūtũũraga kwa Mwarĩ wa Babuloni!”

8 Nĩgũkorwo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ, “Thuutha wa kũũhe gĩtĩo, akĩndũma ngahũũrane na ndũrĩrĩ iria ciatahĩte indo cianyu. Nĩgũkorwo ũrĩa wothe ũmũhutagia inyuĩ nĩ kĩũma kĩa riitho rĩa Ngai ahutagia.

9 Ti-itherũ nĩngambararia guoko gwakwa ndĩmookĩrĩre, nacio ngombo ciao itahe indo ciao. Hindĩ iyo nĩguo mũkaamenya atĩ Jehova Mwene-Hinya-Wothe nĩwe ūndũmĩte.

10 “Wee Mwarĩ wa Zayuni-rĩ, anĩrĩra na ũkene, nĩgũkorwo nĩndĩrooka gũtũūra gatagatĩ-inĩ kanyu,” ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

* 1:19 Hĩa icio inya ciarĩ mabũrũri ma Ashuri, na Misiri, na Babuloni, na Perisia.

11 “Mūthenya ūcio-rī, ndūrīrī nyingī nīikanyitithanio na Jehova, na nīmagatuika andū akwa. Ngaatūūra gatagati-inī kanyu na nīmūkamenya atī Jehova Mwene-Hinya-Wothe nīwe ūndūmite kūrī inyuī.”

12 Jehova nīakagaya Juda gūtuīke igai rīake būrūrī-inī ūrīa mūtheru, na nīagethuurīra Jerusalemu o rīngi.

13 Hoorerai harī Jehova inyuī kīrīndī gīa thī tondū nīeyarahūrīte kuuma gīikaro-ini gīake gītheru.

3

Nguo Theru cia Mūthīnjīri-Ngai ūrīa Mūnene

1 Ningī akīnyonia Joshua, mūthīnjīri-Ngai ūrīa mūnene, arūgamīte mbere ya mūraika wa Jehova, nake Shaitani arūgamīte mwena wake wa ūrīo nīguo amūcuuke.

2 Nake Jehova akīra Shaitani atīrī, “Jehova arogūkūūma, wee Shaitani! Jehova ūrīa ūthuurīte Jerusalemu arogūkūūma wee! Githī mūdū ūyū ti gīcinga gītharītwo kuuma mwaki-inī?”

3 Na rīrī, Joshua eehumbīte nguo irī gīko hīndī iyo aarūgamīte mbere ya mūraika.

4 Mūraika ūcio akīra arīa maarūngīi mbere yake atīrī, “Mūrutei nguo icio ciake irī na gīko.”

Agīcooka akīra Joshua atīrī, “Atūrīrī, nīnjeheretie mehia maku, na nīngūkūhumba nguo cia goro.”

5 Ngīcooka ngiuga atīrī, “Muohei kīremba gītheru mūtwe.” Nī ūndū ūcio makīmūoha kīremba gītheru mūtwe, na makīmūhumba nguo, mūraika wa Jehova arūgamīte o hau.

6 Mūraika wa Jehova agīatha Joshua, akīmwīra atīrī,

7 “Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga ūū, ‘Ūngīrūmīrīra mīthīire yakwa na ūmenyagīrīre maūdū marīa nyendaga mekwo, nīūgaathaga nyūmba yakwa, o na ūtuīke mūrūgamīrīri wa nja ciayo, na ngwītīkīrie ūtuīke ūmwe wa andū aya marūngīi haha.

8 “‘Ta thīkīrīria, wee Joshua, mūthīnjīri-Ngai ūrīa mūnene, hamwe na athiritū aku aya maikarīte thī mbere yaku, o acio kīmenyithia kīa maūdū marīa magooka: Nīngarehe ndungata yakwa, o we Rūhonge.’

9 Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga ūū, ‘Atūrīrī, nīnjigīte ihiga mbere ya Joshua! Ihiga rīu rīrī na maitho mūgwanja, na nīngakurura maandīko igūrū warīo, na njeherie mehia ma būrūrī ūyū na mūthenya ūmwe.

10 “‘Mūthenya ūcio-rī, o mūdū wanyu nīageeta mūdū wa itūūra rīake maikare rungu rwa mūtī wake wa mūthabībū na wa mūkūyū,’ ūguo nīguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga.

4

Mūtī wa Thahabu wa Kūigīrīra Tawa na Mītī Īrī ya Mītamaiyū

1 Hīndī iyo mūraika ūrīa twaranagīria nake akīhūdūka, akīnjarahūra, ta ūrīa mūdū aarahūragwo kuuma toro.

2 Nake akīnjūūria atīrī, “Nī kī ūroona?”

Na nī ngīmūcookeria atīrī, “Ndīrona mūtī wa thahabu theri wa kūigīrīrwo tawa, ūrī na mbakūrī igūrū riaguo, na ūigīrīrwo matawa mūgwanja na mīberethi mūgwanja ya gūtware maguta matawa-inī macio.

3 Ningī harī na mītī Īrī ya mītamaiyū Īrganītie nago, ūmwe ūrī mwena wa ūrīo wa mbakūrī, na ūrīa ūngī mwena wayo wa ūmotho.”

4 Ngĩũria mũraika ũria twaranagĩria atĩrĩ, “Mwathi wakwa, ici nacio nĩ ndũũ?”

5 Nake akĩnjũũria atĩrĩ, “Wee-rĩ, ndũũĩ ici nĩ ndũũ?”

Na nĩ ngĩmũcookeria atĩrĩ, “Aca, Mwathi wakwa, ndiũĩ.”

6 Nĩ ũndũ ũcio akĩnjũũria atĩrĩ, “Ino niyo ndũmĩriri ya Jehova kũri Zerubabeli, nayo ikuuga ũũ: ‘Ti ũndũ wa hinya kana wa ũhoti, no nĩ ũndũ wa Roho wakwa,’ ũguo nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga.

7 “Wee kĩrĩma gĩkĩ kĩnene-rĩ, ũkĩrĩ ũ? Ūgaatuĩka kũndũ kwaraganu mbere ya Zerubabeli. Ningĩ nĩwe ũkaarehe ihiga rĩa kũrĩkia mwako o gũkĩanagĩrĩro atĩrĩ, ‘Ngai rĩrathime! Ngai rĩrathime!’”

8 Ningĩ ndũmĩriri ya Jehova ikinginyĩria ngĩrwo atĩrĩ:

9 “Moko ma Zerubabeli nĩmo maakĩte mũthingi wa hekarũ ino, na moko make no mo makaamĩrĩkia. Hindĩ iyo nĩmũkamenya atĩ Jehova Mwene-Hinya-Wothe nĩwe ũndũmĩte kũri inyuĩ.

10 “Nũũ ũmenaga mũthenya wa kĩambĩrĩria kĩa maũndũ manini? Andũ nĩmagakena moona kabĩrũ karĩ guoko-inĩ gwa Zerubabeli. (Maya nĩmo maitho mũgwanja ma Jehova, marĩa moonaga thĩ yothe.)”

11 Ningĩ ngĩũria mũraika ũcio atĩrĩ, “Mĩtamaiyũ ino ĩrĩ ĩrĩ mwena wa ĩrũ na wa ũmotho wa mũtĩ wa kũgĩrĩra tawa nĩ mũtũũ?”

12 Ningĩ ngĩmũũria atĩrĩ, “Honge ici igĩrĩ cia mĩtamaiyũ irũgamanĩte na mĩberethĩ ino ya thahabu iraita maguta mahaana ta thahabu nĩ ndũũ?”

13 Nake agĩcookia atĩrĩ, “Wee-rĩ, ndũũĩ ici nĩ ndũũ?”

Na nĩ ngiuga atĩrĩ, “Aca, Mwathi wakwa, ndiũĩ.”

14 Nĩ ũndũ ũcio akĩnjũũria atĩrĩ, “Aya eerĩ nĩo maĩfĩrĩrio maguta nĩguo matungatage Mwathani wa thĩ yothe.”

5

Ibuku rĩa Gĩkũnjo Rĩũmbũkĩte Rĩera-inĩ

1 Ningĩ ngĩcooka ngĩtiira maitho, na rĩrĩ, hau mbere yakwa ngĩona ibuku-riya-gĩkũnjo rĩombũkaga rĩera-inĩ.

2 Nake akĩnjũũria atĩrĩ, “Nĩ kĩ ũroona?”

Na nĩ ngĩmũcookeria atĩrĩ, “Ndĩrona ibuku-riya-gĩkũnjo rĩombũka rĩera-inĩ, rĩrĩ na ũraihu wa mĩkono mĩrongo ĩrĩ* na wariĩ wa mĩkono ikũmi†.”

3 Nake akĩnjũũria atĩrĩ, “Gĩkĩ nĩ kĩrumi kĩrĩa gĩgũtambũrũka bũrũri wothe; nĩgũkorwo kũringana na ũria mwena ũmwe warĩo wandĩkĩtwo, mũici o wothe no nginya agaathaamio, naguo mwena ũcio ũngĩ warĩo ũkandĩkwo atĩrĩ, ũria wothe wĩhĩtaga na maheeni nĩagathaamio.

4 Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ, ‘Nĩngatũma kĩrumi kĩu, nakĩo nĩgĩgatoonya nyũmba ya mũici na nyũmba ya ũria wĩhĩtaga na maheeni akĩgwetaga rĩtwa rĩakwa. Gĩgaikara nyũmba yake na kĩmianange yothe, kĩaanange mbaũ ciayo na mahiga mayo.’”

Mũndũ-wa-nja arĩ thũnĩ wa Gĩkabũ

5 Ningĩ mũraika ũria wanjaragĩria akiumĩra akĩnjũũria atĩrĩ, “Tiira maitho wone nĩ kĩ gĩkĩ kĩroimĩra.”

6 Ngĩmũũria atĩrĩ, “Nĩ kĩ gĩkĩ?”

Nake akĩnjookeria atĩrĩ, “Nĩ gĩkabũ gĩa gũthima.” Agĩcooka akiuga atĩrĩ, “Ūyũ nĩguo waganu wa andũ, ũria ũrĩ bũrũri wothe.”

* 5:2 nĩ ta mita 9 † 5:2 nĩ ta mita inya na nuthu (4.5)

⁷ Nakio gikuniko gĩa kigera gīgikunūrwo, na rīrī, hau thīnī wa gīkabū ngiona mūdū-wa-nja waikarīte thī ho.

⁸ Nake akiuga atīrī, “Ūyū nīwe Nyawaganu,” nake akīmūcookia thīnī wa gīkabū na agīgikunīka na gīkuniko kīu gĩa kigera.

⁹ Ngīcooka ngītiira maitho, na rīrī, hau mbere yakwa ngiona andū-a-nja eerī, mareretio nī rūhuho; tondū maarī na mathagu ta ma njūū, makīoya gīkabū kīu magīgītwarā rīera-inī.

¹⁰ Ngīūria mūraika ūcio wanjaragīria atīrī, “Maratwara gīkabū kīu kū?”

¹¹ Nake akīnjookeria atīrī, “Maragītwarā būrūri wa Babuloni magīakīre nyūmba kuo. Yarīka-rī, gīkabū kīu makīge kuo handū hakīo.”

6

Ngaari Inya cia Ita

¹ Ningī ngītiira maitho rīngī, na rīrī, ngiona ngaari inya cia ita igīūka ciūmīte gatagatī ka irīma igīrī, irīma icio ciarī cia gicango!

² Ngaari ya mbere yaguucītio nī mbarathi ndune, na ya keerī ikaguucio nī mbarathi njirū,

³ na ya gatātū ikaguucio nī mbarathi njerū, nayo ya kana ikaguucio nī mbarathi cia maroro; ciothe ciarī mbarathi ciarī na hinya.

⁴ Ngīūria mūraika ūcio wanjaragīria atīrī, “Mwathi wakwa, ici nacio nī ndūū?”

⁵ Nake mūraika ūcio akīnjookeria atīrī, “Maya nī maroho marīa mana ma igūrū, maroima harīa marūgamaga mbere ya Mwathani wa thī yothe.

⁶ Ngaari iyo īguucītio nī mbarathi njirū yerekeire būrūri wa gathigathini, nayo iyo īguucītio nī mbarathi njerū yerekeire būrūri wa ithūiro, nayo iyo īguucītio nī mbarathi irī na maroro yerekeire būrūri wa gūthini.”

⁷ Rīrīa mbarathi icio irī hinya cioimagarire-rī, nīciageragia mūno ūrīa ingīthī thī yothe. Nake agīciira atīrī, “Thīi mūcange thī yothe!” Nī ūndū ūcio igīthī thī yothe.

⁸ Ningī agīcooka akīnjīta akīnjīra atīrī, “Ta rora, icio cierekeire būrūri wa gathigathini nītūmīte Roho wakwa ūgīe na ūhurūko kūu būrūri wa gathigathini.”

Thūmbī ya Joshua

⁹ Ndūmīrīri ya Jehova nīyanginyīrīre ngīrwo atīrī,

¹⁰ “Amūkīra betha na thahabu kuuma kūrī andū arīa maatahītwo, na nīo Helidai, na Tobija, na Jedaia, arīa mokīte kuuma Babuloni. Thīo ūmūthī mūciī kwa Josia mūrū wa Zefania.

¹¹ Oya betha na thahabu icio ūthondeke thūmbī, ūcooke ūmīgīrīre mūtwe wa Joshua mūrū wa Jehozadaki, mūthīnjīri-Ngai ūrīa mūnene.

¹² Mwīre atī Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga ūū: ‘Ūyū nīwe mūdū ūrīa wītagwo Rūhonge, nake nīakaruta honge arī handū haake na ake hekarū ya Jehova.

¹³ Ūcio nīwe ūgaaka hekarū ya Jehova, na nīakahumbwo riiri, na nīagaikarīra gītī gīake kīa ūnene aathane. O na nīagatungata arī mūthīnjīri-Ngai aikarīre gītī gīake kīa ūnene; na maūdū macio meerī nīmakaganīrīra wega.’

¹⁴ Nayo thūmbī iyo īgwo thīnī wa hekarū ya Jehova, irī kīrīrikano kīa Helidai, na Tobija, na Jedaia, na Henī mūrū wa Zefania.

¹⁵ Arīa marī kūrāya nīmagooka gūteithia gwaka hekarū ya Jehova, na inyuī nīmūkamenya atī Jehova Mwene-Hinya-Wothe nīwe ūndūmīte kūrī

inyuĩ. Ũndũ ũyũ nĩũgekiika mũngĩgaathĩkĩra Jehova Ngai wanyu mũrĩ na kũyo.”

7

Cariai Kĩhooto na Tha, ti Kwĩhinga Kũria Irio

¹ Na rĩrĩ, mwaka-inĩ wa ĩna wa ũthamaki wa Dario, ndũmĩrĩri ya Jehova nĩyakinyĩire Zekaria, mũthenya wa kana wa mweri wa kenda, na nĩguo mweri wa Kiselevu.

² Andũ a Betheli nĩmatũmĩte Sharezeru na Regemu-Meleku hamwe na andũ ao magathaithe Jehova

³ na kũria athĩnjĩri-Ngai a nyũmba ya Jehova Mwene-Hinya-Wothe na anabii atĩrĩ, “Nĩnjagĩrĩrwo nĩ gũcakaya na kwĩhinga kũria irio mweri wa gatano, ta ũria njikĩte miaka mũingĩ?”

⁴ Nĩngĩ ndũmĩrĩri ya Jehova Mwene-Hinya-Wothe nĩyanginyĩire akĩnjĩra atĩrĩ,

⁵ “Ūria andũ othe a bũrũri o na athĩnjĩri-Ngai atĩrĩ, ‘Rĩria mwehingaga kũria irio mũgĩcakayaga mweri-inĩ wa gatano na wa mũgwanja ihinda rĩa miaka mĩrongo mũgwanja-rĩ, ti-itherũ mwehingaga kũria irio nĩ ũndũ wakwa?’

⁶ Na rĩria mwarĩaga na mũkanyua-rĩ, githĩ mũtiarĩaga ndĩa ĩyo nĩ ũndũ wa inyuĩ ene?

⁷ Githĩ ici ticio ciugo cia Jehova iria cianĩrĩrwo igereire harĩ anabii a tene, rĩria Jerusalemu na matũura maria maarĩthiũrũrũkiirie maarĩ na ũhurũko na makaagaacĩra, nakuo Negevu na hũgũrũrũ-inĩ cia irĩma cia mwena wa ithũiro nĩ gwatũuragwo nĩ andũ?”

⁸ Ndũmĩrĩri ya Jehova nĩyakinyĩire Zekaria o rĩngĩ akĩrwo atĩrĩ:

⁹ “Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga ũũ: ‘Tuagai ciira na kĩhooto; iguanagĩrai tha na mũcaayanagĩre mũndũ na ũria ũngĩ.’

¹⁰ Mũtikanahinyĩrĩrie mũtumia wa ndigwa kana mwana wa ngoriai, kana mũndũ wa kũngĩ, kana mũthĩni. Mũtikaneciiranĩrie ũũru ngoro-inĩ cianyu.’

¹¹ “No nĩmaregire kũigua; makĩng’athia, na makĩhũgũka na magĩthinga matũ mao.

¹² Nao makĩũmia ngoro ciao o ta ihiga rĩa nyaigĩ, na matingĩathikĩrĩrie watho kana ndũmĩrĩri ĩria Jehova Mwene-Hinya-Wothe aamatũmĩre na Roho wake, aarĩtie na tũnua twa anabii a tene. Nĩ ũndũ ũcio, Jehova Mwene-Hinya-Wothe akĩrakara mũno.

¹³ “Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ, ‘Rĩria ndeetanire, ma-
tiathikĩrĩrie; nĩ ũndũ ũcio rĩria nao maanjĩtire, ndiamathikĩrĩrie.’

¹⁴ Nĩndamaharaganirie na kĩhuhũkanio kĩnene ndũrĩrĩ-inĩ ciothe, magĩtũura kuo marĩ ageni. Bũrũri wao watigirwo ũkirĩte ihooru, na nĩ ũndũ ũcio gũkiaga mũndũ ũngĩtũũkania kana acooke kuo. Ūguo nĩguo maatũmire bũrũri ũcio mwega ũkire ihooru.’”

8

Jehova Kwĩranĩra Kũrathima Jerusalemu

¹ O rĩngĩ ndũmĩrĩri ya Jehova Mwene-Hinya-Wothe nĩyanginyĩire, ngũrwo atĩrĩ:

² Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga ũũ: “Nĩnjiguaga ũiru mũno nĩ ũndũ wa Zayuni; nĩndĩracinwo nĩ ũiru nĩ ũndũ wake.”

3 Jehova ekuuga ũũ: “Nĩngacooka Zayuni, ndũũre Jerusalemu. Hĩndĩ ĩyo itũũra rĩa Jerusalemu rĩgeetagwo Itũũra Inene rĩa Ũhoro-wa-Ma, nakĩo kĩrĩma kĩa Jehova Mwene-Hinya-Wothe gĩgeetagwo Kĩrĩma Gĩtheru.”

4 Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga ũũ: “Athuuri na atumia arĩa akũrũ mũno nĩmagaikara njĩra-inĩ cia Jerusalemu rĩngĩ, o mũndũ anyiĩtĩte mũtirima wake na guoko nĩ ũndũ wa gũkũra mũno.

5 Njĩra cia itũũra rĩu inene ikaiyũra tũhĩĩ na tũĩrĩtu tũgĩthaaka.”

6 Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga ũũ: “Hĩndĩ ĩyo ũndũ ũcio no woneke ũrĩ wa magegania nĩ matigari ma andũ acio, no Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekũũria atĩrĩ, harĩ nĩ-rĩ, ũndũ ũcio no woneke ũrĩ wa magegania?”

7 Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga ũũ: “Nĩngahonokia andũ akwa kuuma mabũrũri ma mwena wa irathĩro na wa ithũĩro.

8 Nĩngamacookia matũũre Jerusalemu; nao magaatũũka andũ akwa na nĩĩ ndũũke Ngai wao wa kwĩhokeka na mũthingu.”

9 Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga ũũ: “Inyũĩ arĩa mũraigua ciugo ici ciaririo nĩ anabii arĩa maarĩ kuo rĩrĩa mũthingĩ wa nyũmba ya Jehova Mwene-Hinya-Wothe wahaandirwo-rĩ, gĩai na hinya nĩgeetha hekarũ yakwo.

10 Mbere ya hĩndĩ ĩyo gũtiarĩ irĩhi rĩa mũndũ kana rĩa nyamũ. Gũtirĩ mũndũ ũngĩarutire wĩra wake na thayũ nĩ ũndũ wa thũ ciake, tondũ nĩndatũmĩte o mũndũ o mũndũ okĩrĩre ũrĩa ũngĩ.

11 No rĩrĩ, rĩu ndigũcooka kũherithia matigari ma andũ aya ta ũrĩa ndeekaga tene.” Ũguo nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga.

12 “Mbeũ nĩngakũra wega, naguo mũthabibũ nĩũgaciara matunda maguo, na tũĩri nĩũkaruta magetha maguo, narĩo igũrũ nĩrĩgatatia ime. Ngaatheana maũndũ maya mothe matũũke igai rĩa matigari ma andũ aya.

13 O ta ũrĩa mũkoretwo mũkĩonwo ta mũrĩ arume mũrĩ gatagatĩ-inĩ ka ndũrĩrĩ, wee Juda na Isiraeli-rĩ, nogo ngaamũhonokia, na nĩmũgatuũka kĩrathimo. Mũtigitigĩre, no gĩai na hinya.”

14 Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga ũũ: “O ta ũrĩa ndaatuĩte atĩ nĩngũmũrehere mwanangĩko, na ndũgana kũigua tha rĩrĩa maithe manyu mandakarirĩe-rĩ,” Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ,

15 “nĩ ũndũ ũcio rĩu nĩndũite nĩngwĩka Jerusalemu na Juda maũndũ mega rĩngĩ. Nĩ ũndũ ũcio tigai gwĩtigĩra.

16 Maya nĩmo maũndũ marĩa mũgwĩka: aranağĩriai ũhoro wa ma mũndũ na ũrĩa ũngĩ, na mũtuage ciira wa ma na wa kĩhooito maciirĩro-inĩ manyu;

17 mũtikanaciirĩre gwĩka mũndũ wa itũũra rĩanyu ũũru, na mũtikanende kwĩhĩta na maheeni. Nĩ nĩthũire maũndũ macio mothe,” ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

18 Ndũmĩrĩri ya Jehova Mwene-Hinya-Wothe nĩyanginyĩrĩre rĩngĩ, ngũrwo atĩrĩ:

19 Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga ũũ: “Mahinda ma kwĩhinga kũrĩa irio mweri wa kana, na wa gatano, na wa mũgwanja na wa ikũmĩrĩ, magaatũũka mahinda ma gũcanjamũka na kũrũũhia, na ma maruga ma gĩkeno harĩ Juda. Nĩ ũndũ ũcio endagai ũhoro wa ma na wa thayũ.”

20 Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga ũũ: “Andũ aingĩ na atũũri a matũũra maingĩ manene nĩ magooka,

²¹ nao atũũri a itũũra rĩmwe inene magaaithĩ itũũra rĩngĩ inene moige atĩrĩ, 'Rekei tũthĩ o rĩu tũgathaithe Jehova na tũkarongoorie Jehova Mwene-Hinya-Wothe. Nĩ mwene nĩngũthĩ.'

²² Irĩndĩ na ndũrĩrĩ irĩ hinya nĩ igooka Jerusalemu kũrongooria Jehova Mwene-Hinya-Wothe na kũmũthaita."

²³ Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga ũũ: "Matukũ-inĩ macio andũ ikũmi kuuma thiomi-inĩ ciothe na ndũrĩrĩ-inĩ ciothe nĩmakanyiita Mũyahudi ũmwe, marũmie gĩcũrĩ gĩa kanjũ yake na mamwĩre atĩrĩ, 'Reke tũthĩ nawe, tondũ nĩtũiguĩte atĩ Ngai arĩ hamwe na inyũ.'"

9

Gũtuĩrwo gwa Thũ cia Isiraeli

Ũrathi

- ¹ Ndũmĩrĩri ya Jehova nĩyũkĩrĩire bũrũri wa Hadaraka,
na igakinyĩrĩra Dameski:
nĩgũkorwo maitho ma andũ, na ma mĩhĩrĩga yothe ya Isiraeli
macũthĩrĩrie Jehova,
- ² na igakinyĩrĩra Hamathu o nakuo, itũũra rĩrĩa rĩhakanĩte nakuo,
o na igakinyĩrĩra Turo na Sidoni, o na gũtuĩka andũ akuo maarĩ oogĩ
mũno.
- ³ Andũ a Turo nĩmeyakĩire kĩgitĩro kĩrũmu,
na makeigĩra hĩba cia betha nyingĩ ta rũkũngũ,
na thahabu nyingĩ ta mahuti ma njĩra-inĩ.
- ⁴ No rĩrĩ, Mwathani nĩakarĩtunya ũtonga warĩo,
na aanange ũhoti warĩo wa iria-inĩ,
narĩo itũũra rĩu nĩrĩgacinwo na mwaki.
- ⁵ Ashikeloni nĩrĩkeyonera ũhoru ũcio na rĩitĩgĩre,
Gaza nĩrĩkehũũrithania nĩ ruo rũnene,
o na Ekironi o narĩo, nĩgũkorwo mwĩhoko warĩo nĩũkahooha.
Gaza nĩrĩkoorwo nĩ mũthamaki warĩo,
narĩo Ashikeloni nĩrĩgathaamwo.
- ⁶ Andũ a bũrũri ũngĩ nĩmagatũũra Ashidodi,
na nĩ nĩnganiina mwĩtĩio wa Afilisti.
- ⁷ Nĩngaruta thakame tũnua-inĩ twao,
na irio iria ngaanianie ndĩcirute gatagatĩ ka magego mao.
Andũ arĩa magaatigara magaatũka a Ngai witũ,
na matũike atongoria a Juda,
nao andũ a Ekironi makahaana ta andũ a Jebusi.
- ⁸ Na rĩrĩ, nĩngagitĩra nyũmba yakwa
kuuma kũrĩ mbũtũ iria imarehagĩra mbaara.
Gũtirĩ hĩndĩ ingĩ mũhinyanĩrĩria agaacooka gũtooria andũ akwa,
nĩgũkorwo rĩu nĩndĩioneire ũria maanahinyĩrĩrio.

Gũũka kwa Mũthamaki wa Zayuni

- ⁹ Kena mũno, wee Mwarĩ wa Zayuni!
Anĩrĩra, wee Mwarĩ wa Jerusalemu!
Atĩrĩrĩ, mũthamaki waku nĩarooka kũrĩ we,
nĩ mũthingu na arĩ na ũhonokio,
nĩ mũhooreri na akuuĩtwo nĩ ndigiri,
agaikarĩra njaũ ya ndigiri.
- ¹⁰ Nĩngeheria ngaari cia ita kuuma Efiraimu,
na njeherie mbarathĩ cia mbaara kuuma Jerusalemu,

- naguo ūta wa mbaara-rī, nīūkoinangwo.
 Nake aanīrīre thayū ndūrīrī-inī.
 Wathani wake-rī, ūgaatambūrūka kuuma iria rīmwe nginya rīrīa
 rīngī,
 na kuuma Rūūī rwa Farati o nginya ituri cia thī.
 11 No ha ūhoru waku-rī, nī ūndū wa thakame ya kīrīkanīro kīrīa
 ndarīkanīire nawe,
 nīngoohorithia andū aku arīa mohetwo, moime irima rīu rītārī maaī.
 12 Cookai kīhitho-inī kīanyu kīrīa kīrūmu, inyuī muohetwo mūrī na
 mwīhoko;
 o na rīu nguuga atīrī, nīngamūcookeria indo cianyu maita meerī.
 13 Ngaagonya Juda o taarī ūta wakwa,
 nake Efraimu atūike ta mīguī ya ūta ūcio, ndīmaiyūrīe kuo.
 Nīngarahūra ariū aku, wee Zayuni,
 mokīrīre ariū aku wee Mūyunani,
 na ngūtue ta rūhiū rwa njora rwa njamba īrī hinya.

Jehova Nīakoimīra

- 14 Hīndī iyo Jehova nīakoonwo arī igūrū rīao;
 mūguī wake ūkaarathūka ta rūheni.
 Mwathani Jehova nīakahuha karumbeta;
 agaathū arī ihuhūkanio-inī cia mwena wa gūthini,
 15 nake Jehova Mwene-Hinya-Wothe nīakamagītīra.
 Nao makaamaniina biū,
 na matooranie na kūmahūūra na mahiga ma kīgūtha.
 Makaanyua na manegene ta marūtītwo nī ndibeī;
 makaiyūrīrīrio ta mbakūrī
 īrīa ihūthagīrwo kūminjaminjīria koine cia kīgongona.
 16 Jehova Ngai wao nīakamahonokia mūthenya ūcio,
 marī andū a rūūru rwake.
 Nīmagakengaga būrūri-inī wake,
 ta mahiga ma goro marī thūmbī-inī ya mūthamaki.
 17 Kaī nīmagakorwo marī a kwendeka, na mathakarīte-ī!
 Irio cia mīgūnda nīgatūma aanake magaacīre,
 nayo ndibeī ya mūhīhano itūme airītu o nao magaacīre.

10

Jehova Nīakamenyerera Juda

- 1 Hooyai Jehova oirie mbura hīndī ya kīmera kīa mbere;
 Jehova nīwe ūtūmaga kūgīe matu ma mbura ya kīhuhūkanio.
 Nīoiragīria andū mbura,
 na akahe mūndū o wothē irio cia mīgūnda.
 2 Mīhianano ya kūhooywo yaragīa maheeni,
 ago moonaga cioneki itarī cia ma,
 maaragīa ūhoru wa irooto itarī cia ma;
 kūhoorerania kwao no gwa tūhū.
 Nī ūndū ūcio andū maturuuraga ta ng'ondū,
 makahinyīrīrīka nī ūndū wa kwaga mūrīithi.
 3 “Marakara makwa nīmakanīte nī ūndū wa arīithi,
 na nī nīngaherithia atongoria acio;
 nīgūkorwo Jehova Mwene-Hinya-Wothe nīakamenyerera
 rūūru rwake, nīruo andū a nyūmba ya Juda,

na atũme matuĩke ta mbarathi ĩgwĩtĩĩa ĩrĩ mbaara-inĩ.

⁴ Thĩĩnĩ wa Juda nĩgũkoima ũrĩa ũgaatuĩka ihiga rĩa koine,
na kuuma kũrĩ we kuume hĩgĩ cia kwamba hema,
nĩngĩ kuume ũta wa mbaara,
o na kuume mũndũ o wothe wa gwithana.

⁵ Marĩ hamwe magaaatuĩka ta njamba cia ita irĩ hinya,
marangĩrĩrie thũ ciao ndoro-inĩ ya njĩra hĩndĩ ya mbaara.
Tondũ Jehova agaakorwo hamwe nao,
makaarũa na mang'aũranie ahaici a mbarathi.

⁶ "Nĩngekĩra nyũmba ya Juda hinya,
na honokie nyũmba ya Jusufu.

Nĩngamacookia kwao,
tondũ nĩndĩmaiguĩrĩre tha.

Nao magaikara ta itarĩ ndaamarega,
nĩgũkorwo nĩ nĩ nĩ Jehova Ngai wao,
na nĩngamacookeria mahooya mao.

⁷ Andũ a Efiraimu magaaatuĩka ta njamba cia ita,
nacio ngoro ciao icanjamũke ta andũ manyuĩte ndibei.
Ciana ciao nũikoona ũndũ ũcio ikene;
nacio ngoro ciao nĩngakenera Jehova.

⁸ Nĩngameta ndĩmacookanĩrĩrie.
Ti-itherũ nĩngamakũũra;
nao nĩmakaingĩha o ta ũrĩa maarĩ mbere.

⁹ O na ingĩkamaharaganĩria ndũrĩrĩ-inĩ,
marĩ o kũu mabũrũri ma kũraya no makaandirikana.
O, hamwe na ciana ciao nĩmakahonoka
na macooke kwao.

¹⁰ Nĩngamacookia kuuma Misiri,
na ndĩmacookanĩrĩrie kuuma Ashuri.
Nĩngamarehe bũrũri wa Gileadi na wa Lebanoni,
o nginya mage ũikaro ũngĩmaigana.

¹¹ Magaaatuĩkanĩria iria rĩa thĩĩna;
makũmbĩ ma iria nĩmakahoorerio,
nakuo kũrĩa Rũũ rwa Nili rũrikite nĩgũkahũa.

Mwĩtĩio wa Ashuri nĩũkakarũrũkio,
nayo thĩmbũ ya ũthamaki wa Misiri nĩũkeherio.

¹² Nĩngamekĩra hinya ndĩmomĩrĩrie thĩĩnĩ wa Jehova,
na thĩĩnĩ wa rĩtwa rĩake nĩmagetwara,"
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

11

¹ Wee, Lebanoni-rĩ, hingũra mĩrango yaku,
nĩgeetha mwaki ũcine mĩtarakwa yaku, ũmĩniine!

² Rĩra, wee mũthithinda, nĩgũkorwo mũtarakwa nĩũgwĩte;
mĩtĩ ĩrĩa mĩrũngarũ nĩmĩanange!

Rĩrai inyuĩ mĩgandĩ ya Bashani;
nĩgũkorwo mĩtĩ ya mũtitũ ũrĩa mũtumanu nĩitemetwo.

³ Ta thĩkĩrĩriai ũrĩa arĩithi maraarĩra, makĩgirĩkaga:
ũrĩthio wao ũrĩa mũnoru nĩwanangĩtwo!

Ta thĩkĩrĩriai mũraramo wa mĩrũũthi;
gĩthaka kĩrĩa kĩruru kĩa Jorodani nĩkĩanange!

Arũthi Eerĩ

4 Jehova Ngai wakwa ekuuga ũũ: “Rĩithia rũũru rũrĩa rũtuĩrĩrwo gũthĩnjwo.

5 Arĩa macigũraga nĩo macithĩnjaga na matione wa kũmaherithia. Arĩa maciendagia moigaga atĩrĩ, ‘Jehova arogoocwo, nĩ ndĩ mũtongu!’ Arĩithi ene cio maticiguagira tha.

6 Nĩgũkorwo ndikaiguĩra andũ a bũrũri ũcio tha rĩngĩ,” ũguo nĩguo Jehova ekuuga. “Nĩnganeana mũndũ o kũrĩ mũndũ wa itũũra riake na kũrĩ mũthamakĩ wake. Nĩmakahinyĩrĩria bũrũri ũcio, na ndikamahonokia kuuma moko-inĩ mao.”

7 Nĩ ũndũ ũcio ngĩrĩithia rũũru rũu rwatuĩrĩrwo gũthĩnjwo, na makĩria iria ciahinyĩrĩrio cia rũũru rũu. Ngĩcooka ngĩoya thanju igĩrĩ, rũmwe ngĩrwĩta Ũtugi na rũrĩa rũngĩ ngĩrwĩta Ũiguano, na nĩ ngĩrĩithia rũũru rũu.

8 Ihinda rĩa mweri ũmwe nĩndeheririe arĩithi acio atatũ.

Naruo rũũru rũgũthũũra mũno, na nĩ ngĩnogio nĩo,

9 ngiuga atĩrĩ, “Ndigũcooka gũtuĩka mũrĩithi wanyu. Iria cia gũkua nĩkue, na iria cia gũthira nĩithire. Iria igũtigara-rĩ, nĩrĩane cio nyene.”

10 Ningĩ ngĩoya rũthanju rwakwa rũrĩa rwetagwo Ũtugi, ngĩruunania icunjĩ igĩrĩ, ngĩtharia kĩrĩkanĩro kĩrĩa ndarĩkanĩire na ndũrĩrĩ ciothe.

11 Giatharirio o ro mũthenya ũcio, na nĩ ũndũ ũcio arĩa maahinyĩrĩrio a rũũru rũu, arĩa maanjũũthĩrĩrie, makĩmenya atĩ iyo yari ndũmirĩri ya Jehova.

12 Ngĩcooka ngĩmeera atĩrĩ, “Mũngĩona nĩ kwagĩrĩire, Heei mũcaara wakwa, na aakorwo ti ũguo-rĩ, ikarai nago.” Nĩ ũndũ ũcio makĩndĩha mũcaara wa icunjĩ mĩrongo itatũ cia betha.

13 Hĩndĩ iyo Jehova akĩnjĩra atĩrĩ, “Ikĩria mũũmbi wa nyũngũ mbeeca icio”: ĩ thogora ũcio mwega moonire nĩũnjiganĩte! Nĩ ũndũ ũcio ngĩoya icunjĩ icio mĩrongo itatũ cia betha, ngĩciikĩria mũũmbi kũu nyũmba-inĩ ya Jehova.

14 Ningĩ ngiunania rũthanju rwakwa rwa keerĩ rũrĩa rwetagwo Ũiguano, ngĩthũkia ũrũmwe gatagatĩ ka Juda na Isiraeli.

15 Ningĩ Jehova akĩnjĩra atĩrĩ, “Oya o rĩngĩ indo cia mũrĩithi mũkĩigu.

16 Nĩgũkorwo nĩngwarahũra mũrĩithi bũrũri-inĩ ũyũ, ũrĩa ũtakarũmbũiya ng’ondũ iria ciũrĩte, kana acarie tũgondu, kana ohe iria ndĩhie, o na kana arĩithie iria ng’ima, we no kũrĩa arĩrĩaga nyama cia ng’ondũ iria noru, agĩcikũũraga mahũngũ.

17 “Kaĩ mũrĩithi ũcio wa tũhũ,

ũria ũtiganagĩria rũũru, arĩ na haaro-ĩ!

Guoko gwake na riitho rĩake rĩa ũrĩo irotemwo na rũhiũ rwa njora!

Guoko gwake nĩgũkonja biũ,

na riitho rĩake rĩa ũrĩo rĩtuĩke itumumu biũ.”

12*Thũ cia Jerusalemu Kũniinwo**Ũrathi*

1 Īno nĩyo ndũmirĩri ya Jehova ikoniĩ Isiraeli. Jehova, ũria watambũrũkirie igũrũ, na akĩhaanda gĩtina gĩa thĩ ĩno, o na akĩũmba roho thĩinĩ wa mũndũ, ekuuga ũũ:

² “Nĩngũtua Jerusalemu ta gĩkombe kĩa ndibei gĩa gũtũma arĩa othe magũthiũrũrũkiirie matũgũũge. Juda o ũndũ ũmwe na Jerusalemu nĩgũkarigiicĩrio nĩ thũ.

³ Mũthenya ũcio, rĩrĩa ndũrĩrĩ ciothe cia thĩ igaacookanĩrĩra iriũkĩrĩre, nĩngatua Jerusalemu ihiga rĩtangĩenyenyeka kũrĩ ndũrĩrĩ ciothe. Arĩa othe makaageria kũrĩenyenyia nĩmakeguraria mũno.

⁴ Mũthenya ũcio-rĩ, nĩngamakia mbarathi o yothe ihahũke, nake mũmĩhaici ndũme agũrũke,” ũguo nĩguo Jehova ekuuga. “Nĩngarangĩra nyũmba ya Juda, no mbarathi ciothe cia ndũrĩrĩ ndĩcitue ndumumu.

⁵ Hĩndĩ iyo atongoria a Juda makeĩra na ngoro atĩrĩ, ‘Andũ a Jerusalemu nĩmagĩte na hinya nĩ ũndũ wa Jehova Mwene-Hinya-Wothe, o we Ngai wao.’

⁶ “Mũthenya ũcio nĩngatũma atongoria a Juda mahaane ta nyũngũ ñyũrĩte mwaki ĩrĩ riiko, na ndũme mahaane ta gĩcinga gĩgwakana kĩrĩ thĩnĩ wa itũa cia ngano. Makaaniina andũ arĩa othe marĩthiũrũrũkiirie mwena wa ũrĩo na mwena wa ũmotho, no rĩrĩ, andũ a Jerusalemu matigaakorwo na ũgwati o na hanini marĩ kũu Jerusalemu.

⁷ “Jehova akaamba kũhonokia andũ arĩa matũũraga Juda, nĩgeetha gĩtĩo kĩa nyũmba ya Daudi na kĩa aikari a Jerusalemu gĩtikananenehe gũkĩra kĩa andũ a Juda.

⁸ Mũthenya ũcio Jehova nĩakagitĩra andũ arĩa matũũraga Jerusalemu, nĩgeetha arĩa maagĩte hinya mũno gatagatĩ-inĩ kao makahaana ta Daudi, nayo nyũmba ya Daudi ikahaana o ta Ngai, ihaane ta mũraika wa Jehova amatongoretie.

⁹ Mũthenya ũcio nĩngoimagara nganiine ndũrĩrĩ ciothe iria igookĩrĩra itũura rĩa Jerusalemu.

Kũrĩrĩra ũrĩa Maathecire

¹⁰ “Na nĩngaitĩrĩria nyũmba ya Daudi na arĩa othe matũũraga itũura rĩa Jerusalemu roho wa gũtugana na wagũthaithana. Nao nĩmakerorera ũrĩa maathecire, na nĩmakamũrĩrĩra marĩ na ruo o ta ũrĩa mũndũ arĩragĩra mwana wa mũmwe, na magĩte na kĩa kĩnene o ta ũrĩa mũndũ ethikagĩra akuĩrĩro nĩ mwana wake wa irigithathi.

¹¹ Mũthenya ũcio nĩgũgakorwo kĩrĩro kĩnene kũu Jerusalemu, o ta kĩrĩro kĩrĩa kiarĩ Hadadi-Rimoni* o kũu werũ-inĩ wa Megido.

¹² Bũrũri ũcio nĩũkağĩa na kĩrĩro, o mbarĩ o mbarĩ ĩrĩre ĩrĩ iiki, na atumia ao marĩ oiki: mbarĩ ya nyũmba ya Daudi ĩrĩre ĩrĩ iiki na atumia ao marĩ oiki, mbarĩ ya nyũmba ya Nathani ĩrĩre ĩrĩ iiki, na atumia ao marĩ oiki,

¹³ na mbarĩ ya nyũmba ya Lawi ĩrĩre ĩrĩ iiki, na atumia ao marĩ oiki, mbarĩ ya Shimei ĩrĩre ĩrĩ iiki, na atumia ao marĩ oiki,

¹⁴ na mbarĩ icio ingĩ ciothe itigaire o mbarĩ o mbarĩ ĩrĩre ĩrĩ iiki, na atumia ao marĩ oiki.

13

Gũtherio kwa Mehia

¹ “Mũthenya ũcio gĩthima nĩgĩgathikũrio nĩ ũndũ wa nyũmba ya Daudi o na nĩ ũndũ wa andũ arĩa matũũraga Jerusalemu, gĩthima gĩa kũmatheria mehia o na thaahu.”

* **12:11** Hadadi-Rimoni nĩkuo andũ maacakaĩre gĩkuũ kĩa Josia (2Maũ 35:22, 24, 25).

² Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ, “Mũthenya ũcio nĩnganiina marĩtwa ma mĩhianano ya kũhooywo mathire bũrũri-inĩ, na matiga-cooka kũririkanwo rĩngĩ. Nĩngeheria anabii hamwe na roho ũcio wa thaahu, mathire bũrũri-inĩ.

³ Na rĩrĩ, kũngĩgaakorwo na mũndũ ũrathiĩ na mbere na kũratha mohoro-rĩ, ithe na nyina, arĩa mamũciarĩte, nĩ makaamwĩra atĩrĩ, ‘No nginya ũkue, nĩ ũndũ nĩwarĩtie maheeni ũkĩgwetaga rĩtwa rĩa Jehova.’ Rĩrĩa akaaratha mohoro-rĩ, aciari ake mwene nĩmakamũtheeca na rũhiũ.

⁴ “Mũthenya ũcio mũnabii o wothe nĩagaconoka nĩ ũndũ wa kĩoneki kĩa ũrathi wake. Ndukehumba nguo ya maguoya ya mũnabii nĩguo aheenie andũ.

⁵ Akoigaga atĩrĩ, ‘Nĩ ndirĩ mũnabii, ndĩ mũrĩmi, ndũuragio nĩ mũgũnda kuuma ũnini-inĩ wakwa.’

⁶ Nake mũndũ angĩkamũũria atĩrĩ, ‘Ironda ici irĩ mwĩrĩ waku nĩ cia kĩ?’ we agaacookia atĩrĩ, ‘Ironda ici ndagĩrĩire nyũmba-inĩ ya arata akwa.’

Mũrĩithi Kũringwo, na Ng’ondũ Kũhurunjũka

⁷ “Arahũka, wee rũhiũ rwa njora, ũũkĩrĩre mũrĩithi wakwa, ũkĩrĩra mũndũ ũcio wa hakuhĩ na nĩ!” ũguo nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga.

“Ringa mũrĩithi, nacio ng’ondũ nĩkũhurunjũka, nakuo guoko gwakwa ndĩkwerekerie kũrĩ tũgondũ, ndĩtũũkĩrĩre.”

⁸ Jehova ekuuga atĩrĩ, “Bũrũri-inĩ guothe, andũ icunjĩ igĩrĩ thĩnĩ wa ithatũ nĩmakooragwo, mathire; no rĩrĩ, gĩcunjĩ kĩmwe gĩa ithatũ nĩgĩgatigara kuo.

⁹ Gĩcunjĩ kũ gĩa ithatũ kĩa andũ nĩngakĩhĩtũkĩria mwaki-inĩ; ngaamatheria ta betha, na ndĩmagerie ta ũria thahabu igeragio.

Nĩmagakaĩra rĩtwa rĩakwa, na nĩ nĩngametĩka;

Nĩngoiga atĩrĩ, ‘Aya nĩ andũ akwa,’ nao moige atĩrĩ, ‘Jehova nĩwe Ngai witũ.’”

14

Jehova Nĩegũũka Athamake

¹ Atĩrĩrĩ, mũthenya wa Jehova nĩũrooka, rĩrĩa indo cianyu igaatahwo na igayanĩrwo gatagatĩ-inĩ kanyu.

² Nĩngongania ndũrĩrĩ ciothe ciũkĩrĩre itũũra rĩa Jerusalemu, ihũũrane narĩo; itũũra rĩu inene nĩrĩkanyĩitwo nĩ thũ, na indo cia nyũmba ciũngũrũrio nao andũ-a-nja manyĩitwo na hinya. Andũ nuthu ya itũũra nĩmagathaamio, no andũ acio angĩ matikeherio itũũra-inĩ rĩu.

³ Hĩndĩ iyo Jehova nĩakoimagara, okĩrĩre ndũrĩrĩ icio arũe nacio, o ta ũria arũaga mũthenya wa mbaara.

⁴ Mũthenya ũcio-rĩ, Jehova nĩakarũgama Kĩrĩma-inĩ kĩa Mĩtamaiyũ, mwena wa irathĩro wa Jerusalemu. Nakĩo Kĩrĩma kũu kĩa Mĩtamaiyũ nĩgĩgatũkana maita meeri kuuma mwena wa irathĩro nginya mwena wa ithũro; naho hagĩe mũkuru mũnene, nuthu imwe ya kĩrĩma ithĩi mwena wa gathigathini, nayo nuthu iyo ĩngĩ ithĩi mwena wa gũthini.

⁵ Mũkoorĩra mũkuru-inĩ ũcio wa kĩrĩma gĩakwa tondũ ũgaakinya o Azeli. Mũkoora o ta ũria mworĩre gĩthingithia matukũ-inĩ ma Ũzia, mũthamaki wa Juda. Nake Jehova Ngai wakwa nĩagooka, arĩ hamwe na andũ arĩa atheru othe.

⁶ Mũthenya ũcio gũtigakorwo na ũtheri kana heho o na kana mbaa.

7 Ūcio ūgaakorwo ūrī mūthenya wa mwanya, ūtarī mūthenya kana ūtukū, mūthenya ūūio nī Jehova. Hwaī-inī wakinya, nīgūkagīa na ūtheri.

8 Mūthenya ūcio maaī ma muoyo nīmagatherera moimīte Jerusalem; nuthu yamo yerekere iria-inī rīa mwena wa irathīro, nayo nuthu iyo īngī yerekere iria-inī rīa mwena wa ithūiro. Maaī macio magathereraga hīndī ya ūrugarī na hīndī ya heho.

9 Jehova nīwe ūgaatuīka mūthamaki wa thī yothe. Mūthenya ūcio gūgaakorwo Jehova arī o we wiki, narīo rītwa rīake rīkorwo no rīo riiki.

10 Būrūrī wothe kuuma Geba nginya Rimoni, mwena wa gūthini wa Jerusalem, ūkaahaana ta Araba. No rīrī, itūūra rīa Jerusalem nīrīgatūūgīrio na rītūūre o hau rīrī, kuuma Kīhingo-inī kīa Benjamini nginya harīa Kīhingo kīa Mbere kīrī, o nginya Kīhingo-inī gīa Koine, na kuuma mūthiringo ūrīa mūraaya na igūrū wa Hananeli gūthīi nginya ihīhīro-inī cia ndibeī cia mūthamaki.

11 Itūūra rīu rīgaatuīka rīa gūtūūrwo; rītikaanangwo hīndī īngī. Itūūra rīa Jerusalem rīgaatūūra rītārī na ūgwati.

12 Na rīrī, ūyū nīguo mūthiro ūrīa Jehova akaahūūra ndūrīrī ciothe nago, iria cianarūa na Jerusalem: Mīrī yao īkaabuthaga o marūgamīte na magūrū mao, maitho mao namo mabuthīre marima-inī mamo, nacio nīmī ciao ikaabutha irī tūnua-inī twao.

13 Mūthenya ūcio-rī, Jehova nīakahūūra andū na kīmako kīnene. O mūdū nīakaguthūkīra guoko kwa mūdū ūrīa ūngī akūnyiite, nao matharīkanīre marūe.

14 Andū a Juda o nao nīmakarūira kūu Jerusalem. Ūtonga wa ndūrīrī iria irigīcīrie kūu nīūkonganio, nago nī ūtonga mūingī wa thahabu, na wa betha na wa nguo.

15 Mūthiro o ta ūcio nīūkaniina mbarathi na nyūmbū, na ngamūira na ndigiri, na nyamū ciothe iria igaakorwo kambī-inī icio.

16 Ningī-rī, matigari ma ndūrīrī icio ciothe iria cianatharīkīra Jerusalem makaambataga mwaka o mwaka kūhooya Mūthamaki, o we Jehova Mwene-Hinya-Wothe, na gūkūngūira Gīathī gīa Ithūnū.

17 Kūngīkaagīa andū gūkū thī matakaambata Jerusalem kūhooya Mūthamaki, o we Jehova Mwene-Hinya-Wothe-rī, kwao gūtikoira mbura.

18 Andū a Misiri mangīkaaga gūthīi kūnyiitanīra na arīa angī-rī, kwao gūtikoira mbura. Jehova nīakamarehera mūthiro ūrīa ahūūruga ndūrīrī nago iria itaambataga gūkūngūira Gīathī kīu gīa Ithūnū.

19 Rīrī nīrīo rīgaakorwo rīrī iherithia rīa būrūrī wa Misiri, o na rīa ndūrīrī ciothe iria itaambataga igathīi gūkūngūira Gīathī kīu gīa Ithūnū.

20 Mūthenya ūcio-rī, mbugi cia mbarathi ikaandīkwo, ICI CIAMŪRĪRWO JEHOVA, nacio nyūngū cia kūruga iria irī nyūmba ya Jehova thīnī igaatuīka ta mbakūrī iria nyamūre irī mbere ya kīgongona.

21 Nyūngū o yothe irī kūu Jerusalem na Juda īkaamūrīrwo Jehova Mwene-Hinya-Wothe, nao arīa othe magookaga kūruta igongona-rī, makooyaga nyūngū imwe cia cio makaruga nacio. Na mūthenya ūcio-rī, gūtigacooka kūgīa na mwonjorithia thīnī wa nyūmba ya Jehova Mwene-Hinya-Wothe.

MALAKI

¹ Ino nīyo ndūmīriri nditū irīa Jehova aarīrie andū a Isiraēli na kanua ka mūnabii Malaki.*

Jakubu Kwendwo, nake Esaū Kūregwo

² Jehova ekuuga atīrī, “Nii nīndīmwendete.

“No inyuī mūūragia atīrī, ‘Ūtwendete atīa?’ ”

Nake Jehova akamūūria atīrī, “Githī Esaū ndaarī mūrū wa nyina na Jakubu? No nū ndendire Jakubu,

³ ngīrega Esaū, būrūri wake wa irīma ngīwananga ūgītuika tūhū, narīo igai riake ngīrītua werū wa gūikaragwo nī mbwe.”

⁴ Andū a Edomu no moige atīrī, “O na gūtuika tūrī ahehenje-rī, no tūgaaka kūrīa kwanangīku rīngī.”

No Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atīrī, “No maake rīngī, no nīngakūmomora. Mageetagwo Būrūri Mwaganu, andū matūūraga marakarīrwo nī Jehova hīndī ciothe.

⁵ Nīmūkeyonera ūhorō ūcio, muuge atīrī, ‘Jehova nīwe mūnene, o na akaneneha na kūu mbere ya mīhaka ya Isiraēli!’ ”

Magongona marī na Ūūgū

⁶ Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekūūria atīrī, “Mwanake atīaga ithe, nayo ndungata igatīia mūmīathi. Angīkorwo ndī mūciari-rī, gītīio kīrīa kīnjagīrīre gīkīrī ha? Angīkorwo ndī mwathani-rī, gwītīgīrwo kūrīa kūnjagīrīre gūkīrī ha? Inyuī, athīnjīri-Ngai, nīnyuī mūmenagīrīria rītwa riakwa.

“No mūūragia atīrī, ‘Tūmenagīrīria rītwa riaku atīa?’

⁷ “Mūūragīrīra irio iri na thaahu kīgongona-inī gīakwa.

“No mūūragia atīrī, ‘Tūgūthaahītie atīa?’

“Nī kuuga muugaga atī metha ya Jehova nī ya kūmeneka.

⁸ Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekūūria atīrī, ‘Rīrīa mūkūrehe nyamū ndumumu cia igongona-rī, gwīka ūguo ti ūūru? Rīrīa mūkūruta igongona rīa nyamū nyonju kana ndwaru-rī, gwīka ūguo ti ūūru? Ta geriai gūcirutīra mwathī wanyu! No akenio nīnyuī? No amwītīkīre?’

⁹ “Na rīrī, ta thaithai Ngai nīguo atūtuge. Rīrīa mūkūrehe maruta ta macio-rī, no amwītīkīre?” Ūguo nīguo Jehova Mwene Hinya Wothe ekūūria.

¹⁰ Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atīrī: “Naarī korwo ūmwe wanyu aahinga mīrango ya hekarū nīguo mūtīkanaakīe mīaki ya tūhū kīgongona-inī gīakwa! Ndikenetio nī inyuī na ndingītīkīra iruta o na rīrīkū kuuma kūrī inyuī.

¹¹ Rītwa riakwa nīrīgatūūgīrio ndūrīrī-inī, kuuma riūa rīkīratha o ngīya riūa rīgīthūa. Kūdū guothe ūbumba nūgacīnagwo na maruta matheru marutagīrwo rītwa riakwa, tondū rītwa riakwa nīrīgatūūgīrio ndūrīrī-inī,” ūguo nīguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga.

¹² “No inyuī mūrīthaahaḡia na kwaria ūhorō wa metha ya Mwathani mūkoīga atīrī, ‘Nīthaahīe,’ na ha ūhorō wa irio ciayo mūkoīga atīrī, ‘Nī cia kūmeneka.’ ”

* 1:1 Rītwa Malaki rīgītaūrwo nī kuuga “Mūtūmwo.”

¹³ Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ, “Muugaga atĩrĩ, ‘Kaĩ ũhoru ũcio nĩ mūrītũ-ĩ!’ Na mūgatembania iromo.”

Jehova ekūuria atĩrĩ, “Rĩrĩa mūkũrehe nyamũ iria ndiihangie, na iria iigũthua, kana iria ndwaru mūgaaciruta irĩ magongona-rĩ, no ndigĩciĩtikire kuuma harĩ inyuũ?”

¹⁴ Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ, “Kūgwatwo nĩ kĩrumi nĩ mūheenania ũria wĩranĩire kũruta nyamũ ya njamba ingũitĩkĩrĩka kuuma rũuru-inĩ rwake rwa mbũri, no agacooka akarutĩra Mwathani igongona rĩa nyamũ irĩ na ũũgũ. Nĩgũkorwo ndĩ Mũthamaki mūnene, narĩo rĩtwa rĩakwa nĩ rĩa gwĩtigĩrwo ndũrĩrĩ-inĩ.

2

Athĩnjĩri-Ngai Gũtaarwo

¹ “Na rĩrĩ, riathani rĩrĩ nĩ rĩanyu, inyuĩ athĩnjĩri-Ngai.”

² Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ, “Mũngĩaga gũũthikĩrĩria na mwage gũtua itua na ngoro cianyu gũtũia rĩtwa rĩakwa-rĩ, nĩ nĩngamūtũmĩra kĩrumi o na irathimo iria ndĩmũrathimaga nacio ndĩcirume. Īĩ, o na rĩu nĩndĩcirumĩte, tondũ mūtũtuĩte itua na ngoro cianyu kũndĩia.

³ Nĩngarũithia njiaro cianyu nĩ ũndũ wanyu; nĩngamũminjĩria taatha wa nyamũ cia magongona ma ciathĩ cianyu na mūgaatahwo mūrĩ o nago.

⁴ Na nĩmũkamenya atĩ nĩ nĩ ndĩmūtũmĩre riathani rĩrĩ, nĩgeetha kĩrĩkanĩro gĩakwa na Lawi gĩtũũre kĩrũmĩte,” ũguo nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga.

⁵ “Kĩrĩkanĩro gĩakwa kĩarĩ giitũ nake, nakĩo kĩarĩ kĩrĩkanĩro kĩa muoyo na gĩa thayũ, na nĩ ngĩmũhe cio; ũndũ ũcio warĩ wa gũtũma eĩndigĩre, nake akĩndĩia na agĩtũũra etigĩrĩte rĩtwa rĩakwa.

⁶ Ūrutani wa ma warĩ kanua-inĩ gake, na gũtirĩ maheeni moonirwo mĩromo-inĩ yake. Aatwaranire na nĩ na thayũ na mĩthĩire mĩrũngĩrũ, na akĩgarũra andũ aingĩ moime mehia-inĩ.

⁷ “Tondũ mĩromo ya mũthĩnjĩri-Ngai yagĩrĩrwo nĩgũtũũria ũũgĩ, nao andũ magĩrĩrwo nĩgũcacia ūrutani kuuma kanua gake tondũ nĩwe mūtũmwo wa Jehova Mwene-Hinya-Wothe.

⁸ No inyuĩ nĩmũgarũrũkĩte mūgatiga njĩra, nago ūrutani wanyu ũgatũma andũ aingĩ mahĩngwo; nĩmũthũkĩtie kĩrĩkanĩro giitũ na Lawi,” ũguo nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga.

⁹ “Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, nĩndũmĩte mūmenwo na mūconorithio mbere ya andũ othe, tondũ mūtĩrũmagĩrĩra njĩra ciakwa no nĩmũthuuranagia andũ mūgĩtua ciira.”

Juda ti Mwĩhokeku

¹⁰ Githĩ ithuothe tũtirĩ a ithe ũmwe? Githĩ ti Ngai ũmwe watũũmbire? Nĩ kĩ gĩgũtũma tũthaahie kĩrĩkanĩro kĩa maithe maitũ na ũndũ wa kwaga kwĩhokana mũnda na ũria ũngĩ?

¹¹ Andũ a Juda nĩmatigĩte gũtuĩka ehokeku. ũndũ wa magigi nĩwikĩtwo Isiraeli na Jerusalemu: Andũ a Juda nĩmathaahĩtie handũ harĩa hatheru harĩa Jehova endete, nĩ ũndũ wa kũhikia airĩtu a andũ arĩa mahooyaga ngai ng’eni.

¹² Mũndũ o wotho wĩkaga ũguo-rĩ, arĩ ũ kana ũ, Jehova aromweheria hema-inĩ cia Jakubu, o na angĩkorwo nĩarehage maruta make kũrĩ Jehova Mwene-Hinya-Wothe.

13 Kūrī ūndū ūngī mwīkaga. Mūiyūragia kīgongona kīa Jehova na maithori. Mūrīraga na mūkagīrīka tondū nīatigire kūrūmbūiya maruta manyu, kana kūmaamūkīra na gīkeno kuuma harī inyuī.

14 Mūūrāgia atīrī, “Nī kī gītūmi?” Nī tondū Jehova nīwe mūra gatagatī gaku na mūtumia wa ūnini waku, tondū ndūrī mwīhokeku harī we, o na gūtuīka nīwe mūrata waku, o we mūtumia wa kīrīkanīro kīa ūhiki waku.

15 Githī Jehova ndamatuīte ūmwe? Matuīkīte ake mwīrī na roho. Amatuīte ūmwe nīkī? Tondū nīacarāgia rūciaro rwa etigīri Ngai. Nī ūndū ūcio, gitagīra roho waku, na ūtūire ūrī mwīhokeku kūrī mūtumia ūcio wa ūnini waku.

16 Jehova Ngai wa Isiraēli ekuuga atīrī, “Nīthūire ndigano ya mūthuuri na mūtumia wake, na nīthūire mūdū wīhumbaga haaro ta nguo,” ūguo nīguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga.

Nī ūndū ūcio gitāra roho waku, na ndūkaage kwīhokeka.

Mūthenya wa Ciira

17 Inyuī nīmūnogetie Jehova na ciugo cianyu.

No mūrooria atīrī, “Tūmūnogetie atīa?”

Mūmūnogetie na kuuga atīrī, “Othe arīa mekaga ūuru nīmagīrīre maitho-inī ma Jehova, na nīakenagio nō.” Ningī mūkooria atīrī, “Ngai wa kīhoo-to-rī, akīrī ha?”

3

1 Na rīrī, Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atīrī, “Nīngūtūma mūtūmwō* wakwa, ūrīa ūgaathondeka nījira mbere yakwa. Hīndī iyo Mwathani ūcio mūcarāgia nīagooka o rīmwe thīinī wa hekarū yake; mūtūmwō ūcio wa kīrīkanīro ūrīa mwīrīragīra nīagooka.”

2 No nū ūgetiiria mūthenya wa gūūka gwake? Nū ūkomīrīria rīrīa akooneka? Nīgūkorwo akahaana ta mwaki wa mūturi ūrīa ūtherāgia cuuma, kana thabuni ūrīa ūtherāgia nguo.

3 Agaikara thī ta mūturi wa betha na mūtheria wacio; nīagatheria Alawū, amatherie ta ūrīa thahabu na betha itherāgio. Hīndī iyo Jehova nīagakorwo na andū arīa makamūrehere maruta ma ūthingu;

4 namo maruta ma Juda na Jerusalemu nīmagetīkīrīka nī Jehova, o ta matukū marīa mathirīte, o na ta mīaka irīa ya mbere.

5 “Nī ūndū ūcio nīngamūkuhīrīria ndīmūciirithie na ndīmūtuīre. Nīngahiūha gūtuīka mūra wa gūtuīra ciira arogī, na itharia, na arīa mehītaga na maheeni, na njūkīrīre arīa matunyaga aruti wira mīcaara yao, na arīa mahinyagīrīria atumia a ndigwa na ciana iria itarī maithe, na arīa maagithāgia aģeni kīhoo-to na makaaga kwīndigīra,” ūguo nīguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga.

Kūiya Indo cia Ngai

6 “Nī Jehova ndigarūrūkaga. Nī ūndū ūcio, inyuī njiaro cia Jakubu nīkīo mūtārī mwaniinwo.

7 O na kuuma hīndī ya maithe manyu-rī, mūtūire mūtiganīrie irīra ciakwa cia kūrūmīrīrwo na mūkaaga gūcīrūmia. Njookereraī na nī nīngūmwōcookerera.” Ūguo nīguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga.

“No mūūrāgia atīrī, “Tūgūgūcookerera atīa?”

8 “Mūdū-rī, aahota gūtunya Ngai indo ciake? No inyuī nīmūndunyīte indo ciakwa.

“No mūūrāgia atīrī, ‘Nī kī tūgūtunyīte?’

* 3:1 Atūmwō kana arekio hīndī īno maarī anabīi na athīnjīri-Ngai.

“Mũnduunyĩte maruta na icunjĩ cia ikũmi.

⁹ Rũrĩrĩ rwanyu ruothe rũgwatĩtwo nĩ kĩrumi, tondũ nĩmũndunyaga indo ciakwa.

¹⁰ Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ, rehei gĩcunjĩ gĩa ikũmi gĩothe thĩnĩ wa ikũmbĩ, nĩgeetha nyũmba yakwa ikoragwo na irio. Ngeriai na nĩjira ĩno muone kana ndikũmũhingũrĩra ndirica cia igũrũ, ndĩmuurĩrie irathimo nyingĩ mũno nginya mwage handũ ingũiganĩra.

¹¹ Nĩngĩ nĩngagiria cianangi ithũkie irio cia mĩgũnda yanyu, nayo mĩthabĩbũ wa mĩgũnda yanyu ndĩgaacooka gũita maciaro mayo matarĩ makũrũ.” Ūguo nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga.

¹² Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ, “Ndũrĩrĩ ciothe nĩikamwĩtaga andũ arathime, nĩgũkorwo bũrũri wanyu ũgaakorwo ũrĩ wa gĩkeno.”

¹³ Jehova ekuuga atĩrĩ, “Nĩmwarĩtie maũndũ mooru ma kũnjambia.

“No mũũragia atĩrĩ, ‘Tũgũcambĩtie atĩa?’

¹⁴ “Inyuĩ muugĩte atĩrĩ, ‘Gũtungatĩra Ngai nĩ ũndũ wa tũhũ. Nĩ uumithio ũrĩkũ tuonire nĩkũhingia kwenda gwake, na gũthiiga mbere ya Jehova Mwene-Hinya-Wothe ta andũ maracakaya?

¹⁵ No rĩrĩ, andũ etĩĩ nĩo twĩtaga arathime. Ti-itherũ arĩa aaganu nĩo magaacagĩra, na arĩa makaragia Ngai matitherithagio.’”

¹⁶ Nao arĩa meetigĩrĩte Jehova nĩmaranĩrie o mũndũ na ũrĩa ũngĩ, nake Jehova agĩthikĩrĩria na akĩigua ũhoro ũcio. Ibuku rĩa kĩrĩrikano nĩrĩandĩkirwo ũhoro wa andũ acio metigĩrĩte Jehova na magatũĩa rĩitwa rĩake, rĩkĩigwo hau mbere yake.

¹⁷ Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ, “Acio nĩo magaatũka andũ akwa mũthenya ũrĩa ngaacookereria indo ciakwa cia bata. Nĩngamaiguĩra tha, o ta ũrĩa mũndũ aiguagĩra mũriũ tha ũrĩa ũmũtungatagĩra.

¹⁸ Na inyuĩ nĩmũkona rĩngĩ ngũũrani gatagatĩ ka arĩa athingu na arĩa aaganu, na gatagatĩ ka arĩa matungatagĩra Ngai na arĩa matamũtungatagĩra.

4

Mũthenya wa Jehova

¹ “Ti-itherũ mũthenya wa ituĩro nĩũrooka, nagu ũgaakana ta icua rĩa mwaki. Arĩa othe etĩĩ, na arĩa aaganu, magaatũka maragara ma mahuti, nagu mũthenya ũcio wakinya magaacinwo, manĩnwo biũ. Gũtĩrĩ mũri kana rũhonge rwao rũgaatigara,” ũguo nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga.

² “No inyuĩ mwĩtigĩrĩte rĩitwa rĩakwa-rĩ, riũa-rĩa-ũthingu rĩkaamwarĩra rĩrĩ na ũhoro wa kũhonania mathagu-inĩ marĩo. Na inyuĩ nĩmũkoima nja mũtũũhe ta tũcaũ tũhingũrĩrwo tũkoima kiugũ.

³ Na nĩmũkarangĩrĩria arĩa aaganu matũĩke mũhu rungu rwa makinya manyu mũthenya ũrĩa ngeeka maũndũ macio,” ũguo nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga.

⁴ “Rĩrikanai watho wa ndungata yakwa Musa, na irĩra ciakwa cia kũrũmĩrĩrwo, o na mawatho marĩa ndaamũheire kũu Horebu marĩ ma andũ a Isiraeli othe.

⁵ “Atĩrĩrĩ, nĩngamũtũmĩra mũnabii Elija mbere ya mũthenya ũcio mũnene na wa kũmakania wa Jehova ũtanakinya.

⁶ Nĩakagarũra ngoro cia maithe icookerere ciana ciao, na agarũre ngoro cia ciana icookerere maithe mao, nĩgeetha ndigooke hũũre bũrũri na kĩrumi.”

MATHAYO

Rūciaro rūrĩa Jesū Oimire

¹ Maya nĩ maandĩko makonĩ rūciaro rūrĩa Jesū Kristũ, mūrũ wa Daudi, mūrũ wa Iburahĩmu oimire:

- ² Iburahĩmu aarĩ ithe wa Isaaka,
 nake Isaaka aarĩ ithe wa Jakubu,
 nake Jakubu aarĩ ithe wa Juda na ariũ a ithe,
³ nake Juda aarĩ ithe wa Perezu na Zera, arĩa nyina wao aarĩ Tamaru,
 nake Perezu aarĩ ithe wa Hezironi,
 nake Hezironi aarĩ ithe wa Ramu,
⁴ nake Ramu aarĩ ithe wa Aminadabu,
 nake Aminadabu aarĩ ithe wa Nahashoni,
 nake Nahashoni aarĩ ithe wa Salimoni,
⁵ nake Salimoni aarĩ ithe wa Boazu, ũrĩa nyina aarĩ Rahabu,
 nake Boazu aarĩ ithe wa Obedi, ũrĩa nyina aarĩ Ruthu,
 nake Obedi aarĩ ithe wa Jesii,
⁶ nake Jesii aarĩ ithe wa Mũthamaki Daudi.

Daudi aarĩ ithe wa Solomoni, ũrĩa nyina aarĩ mūtumia wa Uria,

- ⁷ nake Solomoni aarĩ ithe wa Rehoboamu,
 nake Rehoboamu aarĩ ithe wa Abija,
 nake Abija aarĩ ithe wa Asa,
⁸ nake Asa aarĩ ithe wa Jehoshafatu,
 nake Jehoshafatu aarĩ ithe wa Joramu,
 nake Joramu aarĩ ithe wa Uzia,
⁹ nake Uzia aarĩ ithe wa Jothamu,
 nake Jothamu aarĩ ithe wa Ahazu,
 nake Ahazu aarĩ ithe wa Hezekia,
¹⁰ nake Hezekia aarĩ ithe wa Manase,
 nake Manase aarĩ ithe wa Amoni,
 nake Amoni aarĩ ithe wa Josia,
¹¹ nake Josia aarĩ ithe wa Jekonia na ariũ a ithe, hĩndĩ irĩa andũ
 maatahirwo, magĩtwarwo Babuloni.

¹² Thuutha wa gũtahwo, magĩtwarwo kũu Babuloni:

- Jekonia aarĩ ithe wa Shealitieli,
 nake Shealitieli aarĩ ithe wa Zerubabeli,
¹³ nake Zerubabeli aarĩ ithe wa Abihudu,
 nake Abihudu aarĩ ithe wa Eliakimu,
 nake Eliakimu aarĩ ithe wa Azoro,
¹⁴ nake Azoro aarĩ ithe wa Zadoku,
 nake Zadoku aarĩ ithe wa Akimu,
 nake Akimu aarĩ ithe wa Eliudi,
¹⁵ nake Eliudi aarĩ ithe wa Eleazaru,
 nake Eleazaru aarĩ ithe wa Maathani,
 nake Maathani aarĩ ithe wa Jakubu,
¹⁶ nake Jakubu aarĩ ithe wa Jusufu, mũthuuri wa Mariamu, ũrĩa
 waciarire Jesũ, ũrĩa wĩtagwo Kristũ.

17 Ūguo nĩ kuuga njiaro ciothe ciarĩ ikũmi na inya kuuma Iburahĩmu nginya Daudi, na njiaro ikũmi na inya kuuma Daudi nginya hĩndĩ írĩa andũ maatahirwo magĩtwarwo kũu Babuloni, na ningĩ njiaro ikũmi na inya kuuma hĩndĩ írĩa andũ maatahirwo nginya hĩndĩ ya Kristũ.*

Gũciarwo kwa Jesũ Kristũ

18 Ūhoro wa gũciarwo kwa Jesũ Kristũ watarii ũũ: Nyina Mariamu nĩ oorĩtio nĩ Jusufu atuĩke mĩtumia wake, no matanaikarania-rĩ, nĩamenyekire atĩ arĩ na nda ya Roho Mũtheru.

19 Nake Jusufu mũthuari wake tondũ aarĩ mũndũ mũthingu na ndangĩendire kũmũconorithia kũrĩ andũ, agĩciiria amũtige na hitho.

20 No thuutha wa gwĩciiria ũndũ ũcio, mũraika wa Mwathani akĩmuumĩrĩra Kĩroto-inĩ, akĩmwĩra atĩrĩ, “Jusufu, mũrũ wa Daudi, ndũkae gwĩtigĩra kũhikia Mariamu atuĩke mĩtumia waku, tondũ nda iyo arĩ nayo nĩ ya Roho Mũtheru.

21 Nĩagaciara kahĩ, nawe nĩũgagatua Jesũ, tondũ nĩwe ũkaahonokia andũ ake kuuma mehia-inĩ mao.”

22 Na rĩrĩ, maũndũ macio mothe meekĩkire nĩguo ũrĩa Mwathani aarĩtie na kanua ka mũnabii ũhinge, rĩrĩa oigire atĩrĩ,

23 “Mũirĩtu gathirange nĩakağĩa nda na nĩagaciara kahĩ, nao magaa-gatua Imanueli” ũguo nago ũgĩtaũrwo nĩ kuuga, “Ngai hamwe na ithuĩ.”

24 Rĩrĩa Jusufu ookĩrĩre, agĩika o ta ũrĩa mũraika wa Mwathani aamwathĩte, nake akĩinũkia Mariamu gwake mũciĩ, agĩtuĩka mĩtumia wake.

25 No matiigana kũmenyana nginya rĩrĩa aaciarire mwana ũcio wa kahĩ. Nake Jusufu agĩtua mwana ũcio Jesũ.

2

Gũceerwo nĩ Andũ Oogĩ-a-Njata

1 Na rĩrĩ, thuutha wa Jesũ gũciarwo kũu itũura-inĩ rĩa Bethlehemu bũrũri wa Judea, hĩndĩ ya mũthamaki wetagwo Herode, andũ Oogĩ-a-Njata moimĩte irathĩro magĩũka Jerusalemu,

2 makĩũria atĩrĩ, “Ūrĩa ũciarĩtwo arĩ mũthamaki wa Ayahudi-rĩ, arĩ ha? Nĩtuonire njata yake mwena wa irathĩro, na nĩtũũkĩte kũmũhooya.”

3 Rĩrĩa Mũthamaki Herode aiguire ũguo, agĩtangĩka ngoro, o hamwe na andũ Jerusalemu othe.

4 Na aarĩkia gwĩta athĩnjĩri-Ngai* arĩa anene othe, na arutani a watho hamwe, akĩmooria kũrĩa Kristũ aarĩ aciarĩrwo.

5 Makĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ Bethlehemu, bũrũri wa Judea, nĩgũkorwo nĩ kwandĩkĩtwo nĩ mũnabii, akoiga atĩrĩ:

6 “ ‘Nawe Bethlehemu, kũu bũrũri wa Juda,
tiwe ũria mũnini mũno wa aathanĩ a Juda;
tondũ thĩnĩ waku nĩgũkoima ũrĩa ũgaathanaga,
ũria ũgaatuĩka mũriĩthi wa andũ akwa a Isiraeli.’ ”

7 Nake Herode agĩita andũ acio Oogĩ-a-Njata na hitho, na agĩtuĩria kuuma kũrĩ o ihĩnda rĩrĩa njata iyo yoonekete.

8 Akĩmatũma Bethlehemu akĩmeera atĩrĩ, “Thĩĩ mũgatuĩrie wega ũhoro wa kaana kau. Mwarĩkia gũkoona mũũke mũũmenyithie, nĩgeetha o na nĩ thĩ ngagaturĩrie ndu ndikaho.”

* 1:17 Kristũ nĩ kuuga “Ūrĩa Mũtirĩrie maguta”; Kĩhibirania nĩ Mesia. * 2:4 Athĩnjĩri-Ngai maarĩ atongoria a mahooya ma Ayahudi, na nĩo maarutagĩra Ngai magongona.

⁹ Nao maarĩkia kũigua ciugo cia mũthamaki magĩthĩĩ, nayo njata ĩrĩa moonete irathĩro ikĩmatongoria nginya ikĩrũgama igũrũ rĩa harĩa kaana kau kaarĩ.

¹⁰ Rĩrĩa moonire njata ĩyo, magĩkena gĩkeno kĩnene mũno.

¹¹ Nao magĩtoonya nyũmba, na makĩona kaana karĩ na nyina Mariamu, magĩkainamĩrĩa, magĩkahooya. Magĩcooka makĩohora indo ciao cia goro, magĩkahe iheo cia thahabu, na ũbumba, na manemane.†

¹² Na nĩ ũndũ wa gũkaanio na kiroto matigacookere kwa Herode, magĩcooka bũrũri wao magereire njĩra ingĩ.

Kũũrĩa Bũrũri wa Misiri

¹³ Maarĩkia gũthĩĩ-rĩ, mũraika wa Mwathani akiumĩrĩa Jusufu kiroto-inĩ, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ūkĩra woe kaana gaka na nyina mũũrĩre Misiri. Ikarai kũu nginya rĩrĩa ngaakwĩra, nĩgũkorwo Herode nĩegũcaria kaana kau akoorage.”

¹⁴ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, agĩũkĩra, akĩoya kaana na nyina ũtukũ, magĩthĩĩ Misiri,

¹⁵ kũrĩa maikarire nginya rĩrĩa Herode aakuire. Na nĩ ũndũ ũcio, ũhoru ũrĩa Mwathani oigĩte na kanua ka mũnabii ũkĩhinga, rĩrĩa oigire atĩrĩ, “Ndeetire mũrũ wakwa oime bũrũri wa Misiri.”

¹⁶ Hĩndĩ ĩrĩa Herode aamenyire atĩ nĩaheenirio nĩ Oogĩ-a-Njata, akĩrakara mũno, akĩruta watho wa kũũraga tũhĩ tuothe kũu Bethlehemu na kũrĩa gũkuhĩ nakuo, tũrĩa twarĩ na ũkũrũ wa mĩaka ĩrĩ gũcooka na thĩ, kũringana na ihinda rĩrĩa eerĩtwo nĩ Oogĩ-a-Njata.

¹⁷ Hĩndĩ ĩyo ũhoru ũrĩa waarĩtio na kanua ka mũnabii Jeremia ũkĩhinga, rĩrĩa oigire atĩrĩ:

¹⁸ “Mũgambo nĩwaiguirwo kũu Rama,
kĩrĩro na gũcakaya kũnene,
Rakeli akĩrĩrĩa ciana ciake,
na akarega kũhoorerio, tondũ itirĩ ho.”

Gũcooka Nazarethi

¹⁹ Na rĩrĩ, Herode akua-rĩ, mũraika wa Mwathani akiumĩrĩa Jusufu kiroto-inĩ kũu Misiri,

²⁰ akĩmwĩra atĩrĩ, “Ūkĩra, woe kaana gaka na nyina, mũthĩĩ bũrũri wa Isiraeli, nĩgũkorwo arĩa maageragia gũkooraga nĩmakuĩte.”

²¹ Nĩ ũndũ ũcio, agĩũkĩra, akĩoya kaana na nyina, magĩthĩĩ bũrũri wa Isiraeli.

²² Rĩrĩa aiguire atĩ Arikelau nĩwe wathamakaga Judea handũ ha ithe Herode, agĩũgĩra gũthĩĩ kuo. Na aarĩkia gũkaanio kiroto-inĩ-rĩ, agĩthĩĩ bũrũri wa Galilii,

²³ agĩthĩĩ gũtũũra itũũra rĩntagwo Nazarethi. Nĩ ũndũ ũcio ũhoru ũrĩa waarĩtio na tũnua twa anabii ũkĩhinga, rĩrĩa moigire atĩrĩ, “Nĩageetagwo Mũnazari.”

3

Johana Mũbatithania Kũhaarĩria Njĩra

¹ Matukũ-inĩ macio Johana ũrĩa Mũbatithania nĩokire, akĩhunjagia kũu Werũ-inĩ wa Judea,

† 2:11 Ūbumba nĩ mahuti manungĩ wega macinagwo na mwaki. Manemane nĩ indo ithondekagwo na kĩndũ kĩaana ta ũũkĩ wa gĩthaka, inungaga wega na nĩ cia goro mũno.

2 akiugaga atĩrĩ, “Mwĩriri, nĩgũkorwo ũthamaki wa igũrũ nĩũkuhĩrĩrie.”

3 Ũyũ nĩwe ũrĩa ũhoro wake waarĩtio nĩ mũnabii Isaia rĩrĩa oigire atĩrĩ: “Kũrĩ na mũgambo wa mũndũ ũkwanĩrĩra werũ-inĩ, akoiga atĩrĩ: ‘Haarĩriai njĩra ya Mwathani, rũngariai njĩra ciake.’”

4 Johana eekagĩra Nguo ya guoya wa ngamĩra, na nĩeyohaga mũcibi wa rũua njohero. Irio ciake ciarĩ ngigĩ na ũũkĩ wa gĩthaka.

5 Nao andũ nĩmathiiga kũrĩ we moimĩte Jerusalemu, na mĩena yothe ya Judea, na bũrũri wothe ũrĩa wariganĩtie na Jorodani.

6 Moimbũraga mehia mao, nake akamabatithĩria Rũũ-inĩ rwa Jorodani.

7 Na rĩrĩa oonire Afarisai na Asadukai* aingĩ magĩũka hau nĩgeetha amabatithie, akĩmeera atĩrĩ, “Inyuĩ rũciaro rũrũ rwa ndũira! Nũũ ũmũheete ũhoro atĩ mũũrĩre marakara marĩa makirĩĩ gũũka?”

8 Ciarai maciaro maringaine na kwĩrira.

9 Na mũtikeĩre na ngoro cianyu atĩrĩ, ‘Ithe witũ nĩ Iburahĩmu.’ Ngũmwĩra atĩrĩ, Ngai no atũme mahiga maya matũke ciana cia Iburahĩmu.

10 Ithanwa nĩrĩige itina-inĩ cia mĩtĩ, na mũtĩ o wothe ũtaciara maciario mega nĩũgatemo, ũikio mwaki-inĩ.

11 “Nĩ ndĩmũbatithagia na maaĩ mwerira. No thuutha wakwa nĩgũgũũka mũndũ ũngĩ ũrĩ na hinya kũrĩ nĩ, na ndiagĩrĩre o na kũmũkuũra iraatũ ciake. We akaamũbatithagia na Roho Mũtheru na mwaki.

12 Gĩtarũrũ gĩake akĩnyitĩte na guoko, na nĩagatheria kĩhuhĩro gĩake, na acokanĩrĩrie ngano yake ikũmbĩ, acooke acine mahuti na mwaki ũtangĩhoreka.”

Kũbatithio kwa Jesũ

13 Hĩndĩ ĩyo Jesũ akiuma Galili agĩthĩ Rũũ-inĩ rwa Jorodani akabatithio nĩ Johana.

14 Nowe Johana akĩgeria kũmũgĩria, akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩ njagĩrĩrwo nĩkũbatithio nĩwe, nawe wagĩũka kũrĩ nĩ atĩa?”

15 Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Reke gũtuĩke ũguo rĩu; tondũ nĩtwagĩrĩrwo twĩke ũndũ ũyũ nĩguo tũhingie maũndũ mothe ma ũthingũ.” Hĩndĩ ĩyo Johana agĩtĩkĩra.

16 Jesũ aarĩkia kũbatithio o ũguo-rĩ, akiumĩra maaĩ-inĩ. Kahinda o kau igũrũ rĩkĩhingũka, nake akĩona Roho wa Ngai agĩkũrũka ta ndutura, akĩũmba igũrũ rĩake.

17 Naguo mũgambo ũkiama igũrũ, ũkiuga atĩrĩ, “Ũyũ nĩwe Mũrũ wakwa, ũrĩa nyendetee; na nĩngenaga mũno nĩ we.”

4

Kũgerio kwa Jesũ

1 Hĩndĩ ĩyo Jesũ nĩatongoririo nĩ Roho agĩtwarwo werũ-inĩ akagerio nĩ mũcukani.

2 Na aniina mĩthenya mĩrongo ĩna, ũtukũ na mũthenya, ehingĩte kũrĩa irio-rĩ, akĩgua ahũtĩ.

3 Nake mũgerania akĩmũkora, akĩmwĩra atĩrĩ, “Angĩkorwo wee nĩwe Mũrũ wa Ngai-rĩ, ĩra mahiga maya matũke mĩgate.”

* 3:7 Afarisai na Asadukai ciarĩ ikundi igĩrĩ cia atongoria a ndini ya Ayahudi itaiguanaga. Asadukai matietĩkie ũhoro wa kũriũka kana wa arĩa.

4 Nake Jesū akīmūcookeria atīrī, “Nī kwandīkitwo atīrī: ‘To mūgate wiki ūngītūūria mūdū muoyo, no nī kiugo gīothe kīrīa kiumaga kanua ka Ngai.’”

5 Hīndī īyo mūcukani akīmūtwarā itūūra rīrīa itheru, akīmūrūgamia gathūrūmūdū ka hekarū,

6 akīmwīra atīrī, “Angīkorwo wee nīwe Mūrū wa Ngai-rī, wīgūithie thī. Nīgūkorwo kwandīkitwo atīrī:

“‘Niagaatha arāika ake nī ūndū waku, nao nīmagakwanīrīria na moko mao, nīguo ndūkanahīngwo kūgūrū nī ihiga.’”

7 Nake Jesū akīmūcookeria atīrī, “Ningī nī kwandīkitwo atīrī: ‘Ndūkanagerie Mwathani Ngai waku.’”

8 Ningī mūcukani akīmūtwarā kīrīma-inī kīraaya mūno, akīmuonia mothamaki mothe ma thī na riiri wamo.

9 Akīmwīra atīrī, “Maūdū maya mothe nīngūkūhe, ūngītūkīra kūnyinamīrīra ūūhoee.”

10 Nake Jesū akīmwīra atīrī, “Thī Shaitani ndiga! Nīgūkorwo nī kwandīkitwo atīrī: ‘Hooyaga Mwathani Ngai waku, na ūmūtungatagire o we wiki.’”

11 Hīndī īyo mūcukani akīmūtiga, nao arāika magīūka makīmūtungatīra.

Jesū Kwambīrīria Kūhunja

12 Na rīrīa Jesū aiguire atī Johana nīaikītio njeera-rī, agīthī Galili.

13 Akiuma Nazarethi, agīthī gūtūūra Kaperinaumu. Itūūra rīu rīarī hakuhī na iria, būrūri-inī wa Zebuluni na Nafitali.

14 Ūndū ūcio wekīkire nīguo ūhoro ūrīa waarītio na kanua ka mūnabii Isaia ūhinge, rīrīa oigire atīrī:

15 “Būrūri wa Zebuluni, o na būrūri wa Nafitali, nījira wa gūthī iria-inī, gūikūrūkania na Rūūi rwa Jorodani, kūu gwītagwo Galili-kwa-Ndūrīrī:

16 andū arīa matūūrāga nduma-inī nīmonete ūtheri mūnene; nao arīa matūūrāga būrūri ūrī kīruru gīa gīkū-rī, nīmarīirwo nī ūtheri.”

17 Kuuma hīndī īyo Jesū akīambīrīria kūhunja ūhoro akiugaga atīrī, “Mwīrīrei, nīgūkorwo ūthamaki wa igūrū nīūkuhīrīrie.”

Jesū gwīta Arutwo ake a Mbere

18 Rīrīa Jesū aaceeraga hūgūrūrū-inī cia Iria rīa Galili, nīonire andū eerī a nyina ūmwe, nao nī Simoni ūrīa wetagwo Petero, na mūrū wa nyina Anderea. Maikagia neti iria-inī, nīgūkorwo maarī ategi a thamaki.

19 Nake Jesū akīmeera atīrī, “Ūkai, mūnūmīrīre, na nīngūmūtua ategi a andū.”

20 Nao o rīmwe magītiganīria neti ciao, makīmūrūmīrīra.

21 Na aathiathia akīona andū angī eerī a nyina ūmwe, Jakubu mūrū wa Zebedi, na mūrū wa nyina Johana. Maarī thīnī wa gatarū hamwe na ithe wao Zebedi makīhaarīria neti ciao. Nake Jesū akīmeeta,

22 na o rīmwe magītiganīria gatarū na magītiga ithe wao, makīmūrūmīrīra.

Jesū Kūhonia Andū Arūaru

23 No rĩrĩ, Jesũ nĩathiire Galili guothe, akĩrutanaga thunagogi-inĩ ciao, akĩhunjagia Ũhoro-ũrĩa-Mwega wa ũthamaki wa Ngai, na akĩhonagia andũ mĩrimũ yothe na ndwari ciothe irĩa maarĩ nacio.

24 Nayo ngumo yake ikĩhunjio bũrũri wotho wa Suriata, nao andũ makĩmũrehera andũ arĩa othe maarĩ arũaru ndwari cia mĩthemba mĩingĩ, na arĩa maarĩ na ruo rũingĩ, na arĩa maarĩ na ndaimono, na arĩa maarĩ na mũrimũ wa kũgũũaga, o na arĩa maarĩ na mũrimũ wa gũkua ciiga, nake akĩmahonia othe.

25 Nao andũ aingĩ mũno kuuma Galili, na Dekapoli,* na Jerusalemu, na Judea, na mũrimo ũũrĩa ũngĩ wa Rũũ rwa Jorodani makĩmũrũmĩrĩa.

5

Irathimo

1 Na rĩrĩa Jesũ oonire andũ aingĩ mũno-rĩ, akĩambata kĩrĩma-igũrũ, agũkara thĩ. Arutwo ake magĩthĩ harĩ we.

2 Nake akĩambĩrĩria kũmaruta ũhoro, akĩmeera atĩrĩ:

3 “Kũrathimwo-rĩ, nĩ arĩa athĩni ngoro, nĩgũkorwo ũthamaki wa igũrũ nĩ wao.

4 Kũrathimwo-rĩ, nĩ arĩa marĩ na kĩahe, nĩgũkorwo nĩmakaniinĩrwo kĩahe.

5 Kũrathimwo-rĩ, nĩ arĩa ahooreri, nĩgũkorwo nĩmakagaya thĩ.

6 Kũrathimwo-rĩ, nĩ arĩa mahũũtagĩra na makanyootera ũthingu, nĩgũkorwo nĩmakahũũnio.

7 Kũrathimwo-rĩ, nĩ arĩa maiguanagĩra tha, nĩgũkorwo nĩmakaiguĩrwo tha.

8 Kũrathimwo-rĩ, nĩ arĩa atheru ngoro, nĩgũkorwo nĩmakona Ngai.

9 Kũrathimwo-rĩ, nĩ arĩa macaragia thayũ, nĩgũkorwo nĩmagetwo ariũ a Ngai.

10 Kũrathimwo-rĩ, nĩ arĩa manyariiragwo nĩ ũndũ wa ũthingu, nĩgũkorwo ũthamaki wa igũrũ nĩ wao.

11 “Kũrathimwo-rĩ, nĩ inyuĩ hĩndĩ irĩa andũ mekũmũruma, na makamũnyariira, na makamũigĩrĩa maũndũ mothe mooru nĩ ũndũ wakwa.

12 Kenai na mũcanjamũke, tondũ kĩaheo kĩanyu nĩ kĩnene igũrũ, nĩgũkorwo ũguo noguo maanyariirire anabii arĩa maarĩ kuo mbere yanyu.

Cumbĩ na Ũtheri

13 “Inyuĩ nĩ inyuĩ cumbĩ wa thĩ. No cumbĩ ũngĩkorwo nĩũthirĩte mũcamo wago-rĩ, ũngĩcooka gũcamithio ta cumbĩ nĩ kĩĩ? Ndũngĩcooka kũgĩa kĩaene rĩngĩ, tiga no ũteirwo ũrangwo nĩ andũ.

14 “Inyuĩ nĩ inyuĩ ũtheri wa thĩ. Itũũra inene riakĩtwo kĩrĩma igũrũ rĩngĩhĩthĩka.

15 O na ningĩ andũ matiakagia tawa magacooka kũũkunĩkĩra na mbakũri; handũ ha ũguo, maũigagĩrĩa igũrũ handũ haguo, naguo ũkamũrĩkĩra andũ othe arĩa marĩ thĩniĩ wa nyũmba.

16 O ũguo naguo, na inyuĩ rekei ũtheri wanyu ũmũrĩkagĩre andũ, nĩguo mone ciiko cianyu njega, nao magoocage Ithe wanyu ũrĩa ũrĩ igũrũ.

* 4:25 Dekapoli nĩ kuuga “Matũũra Ikũmi.”

Kūhingia Watho

17 “Mūtikae gwīciiria njūkīte kweheria Watho kana Mohoro ma Anabii; ndiūkīte kūmeeheria, no njūkīte kūmahingia.

18 Ngūmwīra atīrī na ma, nginya hīndī īrīa thī na igūrū ikeehera, gūtīrī kairia ka maandiko, o na gūtīrī gakururo kanini ga karamu gakeehera o na atīa kuuma Watho-inī, nginya maūndū mothe makaahingio.

19 Ūrīa wothe ūkoina rīathani o na rīmwe rīa marīa manini, na arute arīa angī gwīka ūguo, nīagatuuo mūnini makīria thīini wa ūthamaki wa igūrū, no ūrīa wothe wīkaga na akarutana maathani maya-rī, nīagatuuo mūnene ūthamaki-inī wa igūrū.

20 Nī ūndū ūcio ngūmwīra atīrī, ūthingu wanyu waga gūkīra ūrīa wa Afarisai na wa arutani a watho, mūtigatoonya ūthamaki wa igūrū o na atīa.

Ūragani

21 “Nīmūiguīte atī hīndī ya tene andū nīmerirwo atīrī, ‘Ndūkanoragane, na mūndū o na ūrīkū ūkooragana no nginya agaatuūka wa gūtuīrwo ciira.’

22 No nī ngūmwīra atīrī, ūrīa wothe ūkarakarīra mūrū wa ithe nīagatuūka wa gūtuīrwo ciira. Na ningī-rī, mūndū ūrīa wothe wīraga mūrū wa ithe atīrī, ‘Wee ndūrī bata,’ nīagaciirithio nī Kīama. No ūrīa wothe ūngiuga atīrī, ‘Wee wī mūkīgu!’ Nīagakorwo arī ūgwati-inī wa gūkio mwaki-inī wa Jehanamu.

23 “Nī ūndū ūcio, angīkorwo nīwīhaarīrie kūruta kīheo gīaku kīgongona-inī, na hīndī īyo ūrī hau ūrīrikane atī mūrū wa thoguo arī na ūndū nawe-rī,

24 tīga kīheo gīaku o hau mbere ya kīgongona. Amba ūthī ūkaiguane na mūrū wa thoguo; ūcooke ūke ūrutīre Ngai kīheo gīaku.

25 “Hiūha kwīguithania na thū yaku īrīa īragūtware igooti-inī. Īka ūguo mūrī o nīrīa-inī, kwaga ūguo nīgūgūtware kūrī mūtuanīri-ciira, nake mūtuanīri-ciira akūneane kūrī mūnene wa thigari, ūkio njeera.

26 Ngūkwīra atīrī na ma, ndūkoima kuo ūtarīhīte thīirī wothe hatarī gathendi ūgūtigia.

Ūtharia

27 “Nīmūiguīte atī hīndī ya tene nī kwerirwo atīrī, ‘Ndūkanatharanie.’

28 No nī ngūmwīra atīrī, ūrīa wothe ūkaarora mūndū-wa-nja na amwīrīrīrie, nīarīkītie gūtharia nake ngoro-inī yake.

29 Riitho rīaku rīa ūrīo rīngītūma wīhie-rī, rīkūūre, ūrīte. Nī kaba kīga kīmwe kīa mwīrī waku kīūre gūkīra mwīrī waku wothe ūkio Jehanamu.

30 Na guoko gwaku kwa ūrīo kūngītūma wīhie-rī, gūtīnie ūgūte. Nī kaba kīga kīmwe kīa mwīrī waku kīūre gūkīra mwīrī waku wothe ūkio Jehanamu.

Gūtharia Ūhiki

31 “Ningī nī kwīrītwo atīrī, ‘Ūrīa wothe ūngītīgana na mūtumia wake no nginya amūhe marūa ma kuonania nīmatīgana nake.’

32 No ngūmwīra atī mūndū ūrīa wothe ūtiganaga na mūtumia wake, o tīga nī ūndū wa ūtharia-rī, nīatūmaga atūke mūtharia, na ūrīa wothe ūhīkagia mūtumia ūrīa ūtiganāte na mūthuuriwe, nī gūtharia atharagia.

Mūhītwa

33 “Ningī, nīmūiguīte atī hīndī ya tene andū nīmerirwo atīrī, ‘Ndūkanehīte tūhū, no hingagīria Mwathani mīhītwa īrīa wīhītīte.’

³⁴ No ngũmwĩra atĩrĩ: Mũtikanehĩte o na atĩa; mũtikanehĩte na igũrũ tondũ nĩkuo gĩtĩ kĩa ũnene kĩa Ngai;

³⁵ kana mwĩhĩte na thĩ, nĩgũkorwo nĩkuo gĩturwa gĩa kũigĩrĩra magũrũ make; o na kana mwĩhĩte na Jerusalemu, nĩgũkorwo nĩrĩo itũũra inene rĩa Mũthamaki mũnene.

³⁶ Na ndũkanehĩte na mũtwe waku, nĩgũkorwo ndũngĩhota gũtũma rũcuĩrĩ o na rũmwe rwerũhe kana rũire.

³⁷ Reke 'ĩĩ' yaku ĩtuĩke 'ĩĩ', na 'Aca' yaku ĩtuĩke 'Aca'; ũndũ o wothe makĩria ma ũguo-rĩ, uumaga kũrĩ ũrĩa mũũru.

Ũhoru wa Kwĩrĩhĩria

³⁸ "Nĩmũiguĩte atĩ hĩndĩ ya tene nĩ kwerirwo atĩrĩ: 'Riitho rĩrĩhagwo na riitho, nario igego rĩrĩhagwo na igego.'

³⁹ No nĩ ngũmwĩra atĩrĩ: Mũtikanagiane na mũndũ ũrĩa mũũru. No rĩrĩ, mũndũ angĩkũgũtha rũthĩa rwa ũrĩo-rĩ, mũhũgũkĩrie rũu rũngĩ o naruo.

⁴⁰ Na mũndũ angĩenda gũgũthitanga oe kanjũ yaku-rĩ, mũnengere o na igooti rĩaku.

⁴¹ Mũndũ angĩkũhatĩrĩria ũthĩi itũina rĩmwe-rĩ, thĩi nake matũina meerĩ.

⁴² Mũndũ ũrĩa ũngĩkũhooya kĩndũ, mũhe, na mũndũ ũrĩa ũngĩenda ũmũkombere kĩndũ, ndũkarege kũmũkombera.

Endagai Thũ Cianyũ

⁴³ "Nĩmũiguĩte atĩ hĩndĩ ya tene nĩ kwerirwo atĩrĩ, 'Endaga mũndũ wa itũũra rĩaku, na ũthũũrage thũ yaku.'

⁴⁴ No nĩ ngũmwĩra atĩrĩ: Endagai thũ cianyũ, na mũhooyagĩre arĩa mamũnyariiraga,

⁴⁵ nĩgeetha mũtuĩke ariũ a Ithe wanyu ũrĩa ũrĩ igũrũ. Atũmaga riũa rĩake rĩrathire arĩa ooru na arĩa ega, na akoiria mbura kũrĩ arĩa athingu na kũrĩ arĩa matarĩ athingu.

⁴⁶ Angĩkorwo mwendete o arĩa mamwendete-rĩ, mũgaakĩrĩhwo kĩ? Githĩ o na etia mbeeca cia igooti matiikaga o ũguo?

⁴⁷ Na ningĩ angĩkorwo mũgeithagia o ariũ na aarĩ a ithe wanyu-rĩ, mũgĩkĩrĩte arĩa angĩ na kĩ? Githĩ o na arĩa matetikĩtie Ngai matiikaga o ũguo?

⁴⁸ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, tuĩkai aagĩrĩru kũna, o ta ũrĩa Ithe wanyu ũrĩa ũrĩ igũrũ arĩ mwaagĩrĩru kũna.

6

Gũteithia arĩa Abatari

¹ "Mwĩmenyererei mũtigekage cĩko cianyũ cia ũthingu mbere ya andũ nĩguo mamuone. Mũngũka ũguo-rĩ, mũtirĩ kĩheo mũkaahero nĩ Ithe wanyu ũrĩa ũrĩ igũrũ.

² "Nĩ ũndũ ũcio, rĩria ũkũheana kĩndũ kũrĩ arĩa abatari, ndũkae kwanĩrĩra ũrĩa ũreka na tũrumbeta, ta ũrĩa hinga cĩkaga thunagogi-inĩ na nĩjira-inĩ, nĩguo itĩlagwo nĩ andũ. Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, acio nĩmarĩkĩtie kwamũkĩra kĩheo kĩaogĩothe.

³ No hĩndĩ irĩa ũkũheana kĩndũ kũrĩ arĩa abatari-rĩ, ndũkareke guoko gwaku kwa ũmotho kũmenye ũrĩa guoko gwaku kwa ũrĩo kũreeka,

⁴ nĩgeetha ũheani ũcio waku ũtuĩke wa hitho-inĩ. Nake Ithe wanyu, ũrĩa wonaga maũndũ marĩa mekagĩrwo hitho-inĩ, nĩkamũhe kĩheo.

Kũhooya

5 “Na rĩria mūkũhooya-rĩ, mūtikanatuĩke ta hinga, nĩgũkorwo ciendaga kũhooya irũgamĩte thĩinĩ wa thunagogi na macemanĩrio ma njĩra nĩguo cionwo nĩ andũ. Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, icio nĩĩrĩkĩtie kwamũkĩra mũcaara wacio wothe.

6 No hĩndĩ ĩria ũkũhooya, toonya nyũmba yaku, ũhinge mũrango na ũhooye Thoguo ũria ũtoonekaga. Nake Thoguo ũria wonaga maũndũ marĩa mekagĩrwo hitho-inĩ, nĩagakũhe mũcaara waku.

7 Na ningĩ hĩndĩ ĩria mūkũhooya-rĩ, tigagai kũhũhũtĩka ta andũ arĩa matefĩkĩtie Ngai, nĩgũkorwo meciiragia nĩ mekũiguuo nĩ ũndũ wa kũrĩahia mahooya.

8 Mũtigatuĩke tao, nĩgũkorwo Ithe wanyu nĩoĩ kĩria kĩmũbatairie o na mũtanamũhooya.

9 “Nĩ ũndũ ũcio mwagĩrĩrwo nĩkũhooyaga atĩrĩ:

“Ithe wĩtũ ũrĩ igũrũ,

rĩitwa rĩaku nĩrĩamũrwo,

10 ũthamaki waku nĩũũke,

ũria wendete Wee nĩwĩkagwo

gũkũ thĩ ta ũria wĩkagwo kũu igũrũ.

11 Tũhe ũmũthĩ irio ciitũ cia gũtũigana.

12 Na ũtũrekere mahĩtia maitũ,

ta ũria o na ithũ tũrekağĩra arĩa matũhĩtagĩria.

13 Na ndũgatũtware magerio-inĩ,

no ũtũhonokagie kuuma kũrĩ ũria mũũru.’

14 Nĩgũkorwo mũngĩrekera andũ hĩndĩ ĩria mamũhĩtĩria, o nake Ithe wanyu ũria ũrĩ igũrũ nĩarĩmũrekağĩra.

15 No mũngĩaga kũrekera andũ mehia mao-rĩ, o nake Ithe wanyu ndarĩmũrekağĩra mehia manyu.

Kwĩhinga Kũria

16 “Ningĩ rĩria mũkwĩhinga kũria irio-rĩ, tigagai gũtukia mothiũ manyu ta ũria hinga ciikaga, nĩgũkorwo nĩitukagia mothiũ macio nĩguo cionie andũ atĩ nĩciĩhingĩte kũria irio. Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, icio nĩĩrĩkĩtie kwamũkĩra mũcaara wacio wothe.

17 No rĩria wĩhingĩte kũria, wĩhakage maguta mũtwe na wĩthambage ũthiũ,

18 nĩguo andũ matikamenye atĩ nĩwĩhingĩte kũria, tiga o Thoguo ũria ũtoonekaga amenye; nake Thoguo ũria wonaga maũndũ marĩa mekagĩrwo hitho-inĩ, nĩagakũhe mũcaara.

Mũthiithũ kũu Igũrũ

19 “Tigagai kwĩgĩra mĩthiithũ gũkũ thĩ, kũria indo irĩĩagwo nĩ memenyi na ikaroota, na kũria aici mabunjaga makaiya.

20 No mwĩgagĩrei mĩthiithũ igũrũ, kũria ĩtangĩrĩo nĩ memenyi kana ĩroote, na kũria aici matangĩbunja maiye.

21 Nĩgũkorwo kũria mĩthiithũ yanyu ĩrĩ, nokuo ngoro cianyu o nacio irĩĩkoragwo irĩ.

22 “Riitho nĩrĩo tawa wa mwĩrĩ. Maitho maku mangĩkorwo marĩ mega, mwĩrĩ waku wothe nĩrĩiĩyũragwo nĩ ũtheri.

23 No rĩrĩ, maitho maku mangĩkorwo nĩ mathũku, mwĩrĩ waku wothe ũrĩiĩyũragwo nĩ nduma. Naguo ũtheri ũria ũrĩ thĩinĩ waku ũngĩkorwo nĩ nduma-rĩ, nduma ĩyo kaĩ nĩ nene-ĩ!

24 “Gũtirĩ mũndũ ũngĩhota gũtungatĩra aathani eerĩ. Nĩ ũndũ no athũĩrire ũmwe, na ende ũcio ũngĩ; kana eheane harĩ ũmwe, na anyarare ũcio ũngĩ. Mũtingĩtungatĩra Ngai na mũtungatĩre mbeeca.

Mūtigatangĩke

²⁵ “Nĩ ūndũ ūcio ngũmwĩra atĩrĩ, tigagai gūtangĩkĩra mĩoyo yanyu, nĩ ūndũ wa kĩrĩa mūrĩrĩaga kana kĩrĩa mūrĩnyuuaga; kana kĩrĩa mūrĩhumbaga mūrĩ yanyu. Githĩ muoyo ndũrĩ bata gũkĩra irio, naguo mwĩrĩ ūkagĩa bata gũkĩra nguo?”

²⁶ Ta rorai nyoni cia rĩera-inĩ; itihaandaga, kana ikagetha, kana ikaiga magetha ikũmbĩ, no Ithe wanyu ūrĩa ūrĩ Igũrũ nĩaciheaga irio. Githĩ inyuĩ mūtĩkĩrĩ a bata mũno gũkĩra icio?”

²⁷ Nũũ wanyu ūngĩhota kuongerera muoyo wake ithaa o na rĩmwe nĩ ūndũ wa gwĩtanga?”

²⁸ “Na nĩ kĩrĩ gītũmaga mwĩtange nĩ ūndũ wa nguo? Ta rorai itoka cia gĩthaka ūrĩa ikũraga. Itirutaga wĩra kana ikogotha ndigi,

²⁹ no ngũmwĩra atĩrĩ, o na Solomoni arĩ na riiri wake wothe ndagemete ta kĩmwe gĩacio.

³⁰ Angĩkorwo ūguo nĩguo Ngai ahumbaga nyeki ya gĩthaka ĩrĩa ĩrĩ ho ūmũthĩ na rũciũ Igaiikio mwaki-inĩ-rĩ, githĩ inyuĩ ndarĩkĩmũhumbaga wega makĩria, inyuĩ mwĩtĩkĩtie o hanini?”

³¹ Nĩ ūndũ ūcio-rĩ, tigagai gwĩtanga, mũkĩũria atĩrĩ: “Tũkũria kĩrĩ?” kana “Tũkũnyua kĩrĩ?” kana “Tũkwĩhumba kĩrĩ?”

³² Nĩgũkorwo maũndũ maya mothe nĩmo macaragio nĩ andũ arĩa matetĩkĩtie Ngai. No Ithe wanyu wa igũrũ nĩoi atĩ nĩmũbataragio nĩmo.

³³ No ambai mũcarie ūthamaki wake na ūthingu wake, na maũndũ maya mangĩ mothe o namo nĩarĩmũheaga.

³⁴ Nĩ ūndũ ūcio tigagai gwĩtanga nĩ ūndũ wa rũciũ, nĩgũkorwo rũciũ nĩrũgetangĩkĩra ruo rwene. O mũthenya ūrĩ na mathĩna maguo ma kũũigana.

7

Gũtuĩra Andũ arĩa angĩ Ciira

¹ “Mūtigaciirithanagie nĩgeetha na inyuĩ mūtikanaciirithio.

² Nĩgũkorwo o ta ūrĩa mũtuagĩra andũ arĩa angĩ ciira, noguo na inyuĩ mũgaatũrwo ciira, na gĩthimi kĩrĩa mũthimanagĩra nakĩo, no kĩo mūrĩthimagĩrwo nakĩo.

³ “Nĩ kĩrĩ gītũmaga wone kĩhuti kĩrĩa kĩrĩ riitho rĩa mūrũ wa thoguo, no ūkaaga kuona mũgogo ūrĩa ūrĩ riitho rĩaku wee mwene?”

⁴ Wahota atĩa kwĩra mūrũ wa thoguo atĩrĩ, ‘Reke ngũrute kĩhuti kĩu kĩrĩ riitho rĩaku,’ o rĩria wee mwene ūrĩ na mũgogo riitho rĩaku?”

⁵ Wee hinga ĩno, amba ūrute mũgogo ūcio ūrĩ riitho rĩaku, nĩguo wone wega na ūhote kũruta kĩhuti kĩrĩa kĩrĩ riitho rĩa mūrũ wa thoguo.

⁶ “Mūtikanaha magui kĩndũ kĩrĩa kĩaamũre, na mūtikanaiikirie ngũrwe ruru cianyu. Mũngũka ūguo-rĩ, ingĩrangĩrĩria ruru na magũrũ ma cio, icooke imũgarũrũke, imũtihangie.

Hooyai, Mathaai, Ringaringai Mũrango

⁷ “Hooyai na nĩmũkũheo; mathaai na nĩmũkuona; ringaringai mũrango na nĩmũkũhingũrwo.

⁸ Nĩgũkorwo ūrĩa wothe ūhooyaga nĩaheagwo, na ūrĩa ūmaathaga nĩonaga, na ūrĩa ūringaringaga mũrango, nĩahingũragĩrwo.

⁹ “Na rĩrĩ, nũũ wanyu ūngĩtio mũgate nĩ mwana wake amũhe ihiga?”

¹⁰ Kana amwĩtie thamaki nake amũhe nyoka?”

11 Angĩkorwo inyuĩ, o na mũrĩ ooru, nĩmũũĩ kũhe ciana cianyu iheo njega-rĩ, githĩ Ithe wanyu ũrĩa ũrĩ igũrũ ndagakĩrĩrĩria kũhe iheo njega kũrĩ arĩa mamũhooyaga!

12 Nĩ ũndũ ũcio, maũndũ-inĩ mothe, ikagai andũ arĩa angĩ ũrĩa mũngĩenda mamwĩkage, nĩgũkorwo ũcio nĩguo Watho wa Musa na Ūrutani wa Anabii.

Mũromo ũrĩa Mũceke na ũrĩa Mwarĩ

13 “Toonyerai mũromo ũrĩa mũceke. Nĩgũkorwo mũromo nĩ mwarĩ na njira nĩ njariĩ ĩria yerekeire rĩũrĩro, na andũ arĩa matoonyagĩra ho nĩ aingĩ.

14 No mũromo nĩ mũkunderu na njira nĩ njeke ĩrĩa ikinyaga muoyo-inĩ, na andũ arĩa mamĩonaga nĩ anini.

Mũtĩ na Maciaro Maguo

15 “Mwĩhũgagei anabii a maheeni. Mokaga kũrĩ inyuĩ mehumbĩte njũa cia ng’ondũ, no thĩinĩ wao nĩ njũũĩ ndĩani.

16 Nĩmũrĩmamenyaga na maciaro mao. Kaĩ thabibũ igĩtuuagwo mũtĩ-inĩ ya mĩguo, kana ngũyũ igatuuo kuuma mahiũ-inĩ ma nyeki?

17 Ūguo noguo, mũtĩ wothe mwega ũciaraga maciaro mega, no mũtĩ mũũru ũciaraga maciaro mooru.

18 Mũtĩ mwega ndũngĩciara maciaro mooru, nago mũtĩ mũũru ndũngĩciara maciaro mega.

19 Mũtĩ o wothe ũtaciara maciaro mega nĩgũtemwo ũtemagwo ũgaikio mwaki-inĩ.

20 Ūguo nĩguo mũrĩmamenyaga nĩ ũndũ wa maciaro mao.

21 “To mũndũ ũrĩa ũnjĩtaga, ‘Mwathani, Mwathani,’ ũgaatoonya ũthamaki wa igũrũ, no nĩ ũrĩa wĩkaga ũrĩa Baba ũrĩa ũrĩ igũrũ endaga.

22 Mũthenya ũcio aingĩ makanjĩra atĩrĩ, ‘Mwathani, Mwathani, githĩ tũtiarathaga maũndũ na rĩitwa rĩaku, na thĩinĩ wa rĩitwa rĩaku tũkaingata ndaimono na tũkaringa ciama nyingĩ?’

23 Hĩndĩ ĩyo nĩngameera wega atĩrĩ, ‘Nĩ ndirĩ hĩndĩ ndaamũũĩ o na rĩ. Eherai harĩ nĩ, inyuĩ mwĩkaga ũũru!’

Aaki Oogĩ na Aaki Akĩgu

24 “Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, mũndũ o wothe ũiguaga ciugo ici ciakwa na ageeka ũrĩa ciugĩte, ahaana ta mũndũ mũũgĩ ũrĩa wakire nyũmba yake igũrũ rĩa rwaro rwa ihiga.

25 Nayo mbura ĩkiura, na njũũĩ ikĩiyũra, naruo rũhuho rũkĩhurutana nacio ikĩhũũra nyũmba ĩyo na nditi, no nyũmba ĩyo ndĩagũire, tondũ mũthingi wayo wakĩtwo igũrũ rĩa rwaro rwa ihiga.

26 No mũndũ o wothe ũiguaga ciugo ici ciakwa na ndekaga ũrĩa ciugĩte ahaana ta mũndũ mũkĩgu ũrĩa wakire nyũmba yake mũthanga igũrũ.

27 Nayo mbura ĩkiura, njũũĩ ikĩiyũra, naruo rũhuho rũkĩhurutana nacio ikĩhũũra nyũmba ĩyo na nditi, nayo nyũmba ĩyo ikĩmomoka na kũgũa kũnene.”

28 Rĩrĩa Jesũ aarĩkirie kuuga maũndũ macio, kĩrĩndĩ kũ gĩkĩgega nĩ ũndũ wa ũrutani wake,

29 tondũ aarutanaga ta mũndũ warĩ na ũhoti, na ti ta ũrĩa arutani ao a watho maarutanaga.

8

Mündü ūrĩa warĩ na Mangũ

1 Hĩndĩ ĩrĩa aikũrũkire kuuma kĩrĩma-inĩ, ikundi nene cia andũ ikĩmuuma thuutha.

2 Na mündũ warĩ na mangũ agĩthĩ harĩ we, agĩturia maru mbere yake, akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwathani, ũngĩenda-rĩ, no ũũtherie.”*

3 Nake Jesũ agĩtambũrũkia guoko gwake, akĩhutia mündũ ũcio, akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩngwenda. Therio!” O hĩndĩ ĩyo akĩhonio mangũ make.

4 Jesũ agĩcooka akĩmwĩra atĩrĩ, “Menya ndũkeere mündũ o na ũrĩkũ. No thĩ ũkeyonanie kũrĩ mũthĩnjĩri-Ngai, na ũrute kĩheo kĩrĩa Musa aathanire gĩtuĩke ũira kũrĩ o.”

Wĩtikio wa Mũnene-wa-Thigari-Igana

5 Na Jesũ aarĩkia gũtoonya Kaperinaumu, mũnene-wa-thigari-igana agĩũka kũrĩ we, akĩmũhooya ũteithio.

6 Akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwathani, ndungata yakwa ĩkomete mũciĩ ĩrũarĩte mũrimũ wa gũkua cĩga na ĩri na ruo rũingĩ mũno.”

7 Nake Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩngũthĩ kũmĩhonía.”

8 No mũnene ũcio wa thigari igana akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mwathani, nĩ ndiagĩrĩire atĩ wee ũũke gwakwa. No uga o kiugo, na ndungata yakwa nĩkũhona.

9 Nĩgũkorwo nĩ mwene ndĩ mündũ wathagwo, na ndĩ na thigari njathaga. Ndeera ũmwe ‘Thĩ, nĩathiaga, na ndeera ũngĩ atĩrĩ, ‘Ūka,’ nĩokaga. Na nĩngĩ ndeera ndungata yakwa atĩrĩ, ‘Īka ũna,’ nĩkaga.”

10 Rĩrĩa Jesũ aiguirũ ũguo-rĩ, akĩgega, akĩra arĩa maamumĩte thuutha atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, ndionete mündũ o na ũrĩkũ gũkũ Isiraeli ũrĩ na wĩtikio mũnene ũũ.

11 Ngũmwĩra atĩrĩ, aingĩ nĩmagooka kuuma mwena wa irathĩro na wa ithũĩro, na nĩmagaikara iruga-inĩ hamwe na Iburahĩmu, na Isaaka, na Jakubu, ũthamakĩ-inĩ wa igũrũ.

12 No arĩa marĩ a ũthamakĩ ũcio nĩmagaikio nja, kũu nduma-inĩ, kũrĩa gũgaakorwo kĩrĩro na kũhagarania magego.”

13 Nake Jesũ agĩcooka akĩra mũnene ũcio wa thigari igana atĩrĩ, “Thĩ! Nĩũgwĩrwo o ũguo wĩtikĩte.” Nayo ndungata yake ikĩhonio o ithaa rĩu.

Jesũ Kũhonia Andũ Aingĩ

14 Rĩrĩa Jesũ aatoonyire nyũmba ya Petero, akĩona atĩ nyina wa mũtumia wa Petero aarĩ mũrũaru mũrimũ wa kũhiũha mwĩrĩ, agakoma gĩtanda-inĩ.

15 Akĩmũhutia guoko, nake agĩtiga kũhiũha mwĩrĩ, akĩarahũka, akĩambĩrĩria kũmũtungatĩra.

16 Hwai-inĩ ũcio, andũ aingĩ arĩa maarĩ na ndaimono makĩrehwo kũrĩ we, nake akĩngata maroho macio na kuuga o kiugo, na akĩhonia arĩa othe maarĩ arũaru.

17 Ūhoro ũyũ warĩ wa kũhingia ũrĩa kwaarĩtio na kanua ka mũnabii Isaiia, rĩrĩa oigire atĩrĩ:

“We mwene nĩoire wonje wĩtũ,
na akĩeheria mũrimũ iitũ.”

Thogora wa Kũrũmĩrĩra Jesũ

* 8:2 Mündũ warĩ na mangũ aatũkaga arĩ na thaahu, na no atheririo.

18 Rĩrĩa Jesũ oonire gĩkundi kĩa andũ arĩa maamũthiũrũrũkĩrie, agĩathana maringe mũrĩmo ũrĩa ũngĩ wa iria.

19 Hĩndĩ ĩyo mũrutani ũmwe wa watho agũka harĩ we, akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũrutani, nĩndĩkũrũmagĩrĩa kũrĩa guothe ũrĩthiiga.”

20 Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mbwe nĩ irĩ marima, na nyoni cia rĩera-inĩ nĩ irĩ itara, no Mũrũ wa Mũndũ ndarĩ handũ angĩgĩrĩa mũtwe wake.”

21 Nake mũrutwo ũngĩ akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwathani, reke nyambe thĩ ngathike baba.”

22 Nowe Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Nũmĩrĩa, na ũreke arĩa akuũ mathike akuũ ao ene.”

Jesũ Kũhooreria Kĩhuhũkanio

23 Hĩndĩ ĩyo agĩtoonya gatarũ, nao arutwo ake makĩmũrũmĩrĩa.

24 Na rĩrĩ, gũkĩgia kũhuhũkanio kĩnene gĩteerĩgĩrĩrwo kũu iria-inĩ, gĩgĩtũma gatarũ kende kũhubwo nĩ makũmbĩ ma maaĩ. No Jesũ aarĩ toro.

25 Nao arutwo magĩthĩ, makĩmũkĩria, makĩmwĩra atĩrĩ, “Mwathani, tũhonokie! Nĩtũkũũrĩa maaĩ-inĩ!”

26 Nake agĩcookia atĩrĩ, “Inyuĩ mũrĩ a wĩtikio mũnini, nĩ kĩ gĩgĩtũma mwĩtigire ũguo?” Thuutha ũcio agĩkĩra, agĩkũma rũhuho na makũmbĩ macio, nakuo gũkĩhoorera biũ.

27 Andũ acio makĩgega, makĩũria atĩrĩ, “Kaĩ mũndũ ũyũ akĩrĩ ũ atĩ o na rũhuho na makũmbĩ ma maaĩ nĩmwathĩkağĩa?”

Jesũ Kũhonia Andũ Eerĩ Maarĩ na Ndaimono

28 Rĩrĩa aakinyire rũgongo rwa bũrũri wa Agadari-rĩ, agĩtũngwo nĩ andũ eerĩ maarĩ na ndaimono, moimĩte mbĩrĩa-inĩ. Maarĩ na ũũru mũingĩ mũno, atĩ gũtirĩ mũndũ ũngĩagerire nğĩra ĩyo.

29 Nao makĩanĩrĩa, makĩũria atĩrĩ, “Ūrenda atĩa na ithuĩ, wee Mũrũ wa Ngai. Woka gũkũ gũtũnyariira ihinda rĩria rĩamũre rĩtanakinya?”

30 Nĩ haarĩ na rũũru rũnene rwa ngũrwe rwarĩthagio† handũ hataarĩ haraaya na hau maarĩ.

31 Nacio ndaimono igĩthaita Jesũ, ikĩmwĩra atĩrĩ, “Akorwo nĩũgũtũngata-rĩ, tũtũme kũrĩ rũũru rũũrĩa rwa ngũrwe.”

32 Nake agĩcĩra atĩrĩ, “Thĩi!” Nĩ ũndũ ũcio ikiuma, igĩtoonya ngũrwe, naruo rũũru ruothe rũgĩkũrũka kĩharũrũka-inĩ na ihenya, rũkĩgũa iria thĩnĩ, rũgĩkuĩra maaĩ-inĩ.

33 Arĩa maarĩthagia ngũrwe icio makĩũra, magĩthĩ itũũra-inĩ, makĩheana maũndũ macio mothe o na ũrĩa gwekĩkĩte kũrĩ andũ arĩa maarĩ na ndaimono.

34 Hĩndĩ ĩyo itũũra rĩothe rĩkiumagara rĩgatũnge Jesũ. Na hĩndĩ ĩrĩa maamuonire, makĩmũthaita oime rũgongo rwao.

9

Jesũ Kũhonia Mũndũ Wakuĩte Cĩga

1 Nake agĩtoonya gatarũ, akĩringa iria, agĩkinya itũũra rĩa kwao.

2 Andũ amwe makĩmũrehera mũndũ warĩ na mũrimũ wa gũkua cĩga, akuũtuo na kĩbarĩ. Rĩrĩa Jesũ oonire wĩtikio wao, akũira mũndũ ũcio wakuĩte cĩga atĩrĩ, “Mũriũ, wiyũmĩrĩrie, nĩwarekerwo mehia maku.”

3 Nĩ ũndũ wa ũguo, arutani amwe a watho makĩra na ngoro atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ nĩaruma Ngai!”

† 8:30 Ndũrĩrĩ iria ciatũũraga Galili nĩcio ciarĩ arĩthi a ngũrwe.

4 Jesũ aamenya ũrĩa meeciiragia, akĩmoooria atĩrĩ, “Mũreeciiria ũuru ngoro-inĩ cianyu nĩkĩ?”

5 Nĩ ũndũ ũrikũ mũhũthũ: nĩ kwĩra mũndũ, ‘Nĩwarekerwo mehia maku,’ kana kũmwĩra, ‘Ũkĩra wĩtware?’

6 No nĩgeetha mũmenye atĩ Mũrũ wa Mũndũ arĩ na ũhoti gũkũ thĩ wa kũrekanĩra mehia-rĩ...” Na o hĩndĩ ĩyo akĩra mũndũ ũcio wakuĩte ciĩga atĩrĩ, “Ũkĩra, oya kĩbarĩ gĩaku ũinũke mũciĩ.”

7 Nake mũndũ ũcio agĩũkĩra, akĩnũka mũciĩ.

8 Rĩrĩa kĩrĩndĩ kũ kionire ũguo, gĩkimaka na gĩkĩgooca Ngai, ũrĩa waheete andũ ũhoti ta ũcio.

Gwĩtwo kwa Mathayo

9 Na rĩrĩa Jesũ oimaga kũu, akĩona mũndũ wetagwo Mathayo aikarĩte harĩa heetagĩrio mbeeca cia igooti. Akĩmwĩra atĩrĩ, “Nũmĩrĩra,” nake Mathayo agĩũkĩra, akĩmũrũmĩrĩra.

10 Na rĩrĩa Jesũ aarĩ kwa Mathayo mũciĩ makĩrĩa irio cia hwaĩ-inĩ, etia mbeeca cia igooti aingĩ na andũ ehia magĩũka kũrianĩra hamwe nake na arutwo ake.

11 Rĩrĩa Afarisai moonire ũguo, makĩũria arutwo ake atĩrĩ, “Mũrutani wanyu arĩanagĩra na etia mbeeca cia igooti na andũ ehia nĩkĩ?”

12 Jesũ aigua ũguo, akĩmeera atĩrĩ, “Andũ arĩa agima mũĩrĩ ti o mabataragio nĩ ndagĩtarĩ, no nĩ arĩa arũaru.

13 No rĩrĩ, thĩĩ mũkeerute ũrĩa ciugo ici ciugĩte: ‘Kũiguanĩra tha nĩkuo nyendaga, no ti magongona.’ Nĩgũkorwo nĩ ndiokire gũcarĩa arĩa athingũ, no ndokire nĩ ũndũ wa arĩa ehia.”

Jesũ Kũurio Ũhoru wa Kwĩhinga Kũrĩa

14 Hĩndĩ ĩyo arutwo a Johana magĩũka kũrĩ we makĩmũũria atĩrĩ, “Ithuĩ na Afarisai nĩtwĩhingaga kũrĩa, no nĩ kĩĩ gĩtũmaga arutwo aku mage kwĩhinga kũrĩa irio?”

15 Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Ageni a mũhikania mangĩhota atĩa kũigua kĩaha rĩrĩa mũhikania arĩ hamwe nao? Ihinda nĩrĩgakinya rĩrĩa mũhikania akeherio kũrĩ o; hĩndĩ ĩyo nĩguo makeehinga kũrĩa irio.

16 “Gũtirĩ mũndũ ũtumagĩrĩra nguo ngũrũ kĩraka kĩa nguo njerũ, nĩgũkorwo kĩraka kũ no kĩguucie nguo ĩyo gĩtũme ĩtarũke makĩria.

17 Ningĩ andũ matiĩkagĩra ndibei ya mũhikano mondo-inĩ ngũrũ.* Mangĩka ũguo, mondo ĩcio no ĩtarũke, nayo ndibei ĩtĩke, na mondo ĩcio cia ndibei cianangĩke o biũ. No andũ mekagĩra ndibei ya mũhikano mondo-inĩ njerũ, nacio cieriĩ igaikara irĩ njega.”

Mũirĩtu Wakuĩte na Mũtumia warĩ Mũrũaru

18 Na rĩrĩa aaragia maũndũ macio, hagiũka mũndũ warĩ mũnene, akĩmũturĩria ndu, akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũirĩtu wakwa no hĩndĩ aakua; no ũka ũkamũgĩrĩre guoko, na nĩekũriũka.”

19 Nake Jesũ agĩũkĩra, agĩthĩĩ nake, arĩ na arutwo ake.

20 O hĩndĩ ĩyo mũtumia watũire oiraga thakame mĩaka ikũmi na ĩĩrĩ agĩũka na thuutha wa Jesũ, akĩhutia gĩcũrĩ kĩa nguo yake.

21 Tondũ eĩraga atĩrĩ, “Ingĩhutia o nguo yake, no hone.”

22 Nake Jesũ akĩhũgũra, akĩmuona, akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwarĩ ũyũ, wiyũmĩrĩrie gwĩtĩkia gwaku nĩkuo gwatũma ũhone.” Nake mũtumia ũcio akĩhonio o hĩndĩ ĩyo.

* 9:17 Ndibei yekagĩrwo mondo ciatumagwo na njũua cia mbũri.

23 Na rĩria Jesũ aatoonyire nyũmba ya mũnene ũcio, akĩona ahuhi mĩtũrĩrũ na gĩkundi kĩa andũ kĩa kĩa kĩa negenaga,

24 akĩmeera atĩrĩ, “Eherai. Mũirĩtũ ũyũ ti mũkuũ, nĩ gũkoma akomete.” Nao andũ acio makĩmũtheherera.

25 Thuutha wa andũ acio kuumio nja, agĩtoonya thĩnĩ, akĩnyiita mũirĩtũ ũcio guoko, nake agĩũkĩra.

26 Ũhoro ũcio ũkĩhunja bũrũri ũcio wothe.

Jesũ Kũhonia Atumumu na Mũndũ Ũtaaragia

27 Na rĩria Jesũ oimire kũu, aathianga-rĩ, andũ eerĩ atumumu makĩmũrũmĩrĩra, makĩanagĩrĩra, makiugaga atĩrĩ, “Tũiguire tha, wee Mũrũ wa Daudi!”

28 Na hĩndĩ rĩria aatoonyire nyũmba, atumumu acio magĩũka kũrĩ we, nake akĩmooria atĩrĩ, “Nĩmwĩtikĩtie atĩ no hote gwĩka ũguo?”

Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Ĩ-ni, Mwathani.”

29 Hĩndĩ iyo akĩmahutia maitho, akiuga atĩrĩ, “Mũroĩkwo o ũguo mwĩtikĩtie;”

30 namo maitho mao makĩhingũka magĩcooka kuona. Nake Jesũ akĩmakaania na hinya, akĩmeera atĩrĩ, “Mũtikareke mũndũ o na ũrĩkũ amenye ũhoro ũyũ.”

31 No-o makiomagara na makĩhunja ũhoro wake bũrũri ũcio wothe.

32 Na hĩndĩ rĩria moimaga hau, Jesũ akĩreherwo mũndũ warĩ na ndaimono, na ndaaragia.

33 Nayo ndaimono yaingatwo, mũndũ ũcio ũtaaragia, akĩaria. Kĩrĩndĩ gĩkĩgega, gĩkiuga atĩrĩ, “Ũndũ ta ũyũ ndũrĩ woneka Isiraeli.”

34 No Afarisai makiuga atĩrĩ, “Aingataga ndaimono na hinya wa mũnene wa ndaimono.”

Aruti Wĩra nĩ Anini

35 Nake Jesũ agĩtuĩkania matũũra-inĩ mothe na mĩcĩ-inĩ yothe, akĩrutanaga thĩnĩ wa thunagogi ciao, akĩhunja ũhoro-ũria-Mwega wa ũthamaki, na akĩhonagia mĩrimũ na ndwari cia mĩthemba yothe.

36 Na rĩria oonire ũria kĩrĩndĩ kũu kĩaiganaga, agĩkĩguĩra tha tondũ kĩarĩ gĩthĩnĩku na gĩkaaga ũteithio, ta ng’ondũ itarĩ na mũrĩthi.

37 Hĩndĩ iyo akũira arutwo ake atĩrĩ, “Magetha nĩ maingĩ, no aruti a wĩra nĩ anini.

38 Nĩ ũndũ ũcio, hooyai Mwathani wa magetha atũme aruti wĩra mathĩ magetha-inĩ make.”

10

Jesũ Gũtũma Arutwo arĩa Ikũmi na Eerĩ

1 Nake Jesũ nĩetire arutwo ake ikũmi na eerĩ moke harĩ we, nake akĩmahe ũhoti wa kũngata ngoma thũku na kũhonia mĩrimũ yothe na ndwari ciothe.

2 Maya nĩmo marĩtwa ma arutwo acio ikũmi na eerĩ: Wa mbere nĩ Simoni (ũria wĩtagwo Petero), na mũrũ wa nyina Anderea; na Jakubu mũrũ wa Zebedi, na mũrũ wa nyina Johana;

3 na Filipu, na Baritholomayo; na Toma, na Mathayo ũria mwĩtia wa mbeeca cia igooti; na Jakubu mũrũ wa Alifayo, na Thadayo;

4 na Simoni ũria Mũzelote, na Judasi Mũisikariota, ũria wamũkunyanĩire.

⁵ Aya ikūmi na eerī nō Jesū aatūmire na akīmataara ūū: “Mūtigathiī kūrī andū-a-Ndūrīrī kana mūtoonye itūūra rīa Asamaria.

⁶ Nī kaba mūthīī kūrī ng’ondu iria ciūrīte cia Isiraeli.

⁷ Mwathī-rī, hunjagiai ndūmīrīri īno: ‘Ūthamaki wa igūrū nīūkuhīrīrie.’

⁸ Honagiai andū arīa arūaru, na mūrīūkaḡie arīa akuū, na mūtheraḡie arīa marī na mangū, na mūingatage ndaimono. Mūheetwo tūhū, heanagai tūhū.

⁹ Mūtigekuuīre thahabu, kana betha, kana ḡicango mīcibi-inī yanyu;

¹⁰ O na ningī mūtigekuuīre mūhuko rūgendo-inī, kana nguo igīrī, kana iraatū, kana mūtirimā; nīḡukorwo mūruti wa wīra nīabataire kūheo ḡia kūmūtūuria muoyo.

¹¹ “Itūūra o rīothe kana gatūūra karīa mūngītoonya-rī, tuīriai mūmenye mūdū ūrīa mwagīrīru kuo, mūikare gwake nginya rīrīa mūkoima kuo.

¹² Mwatoonya mūciī ūcio-rī, geithagiai ene kuo.

¹³ Angīkorwo mūciī ūcio nīwagīrīire-rī, ūrathimeī na thayū wanyu; angīkorwo ndwagīrīire-rī, rekeī kīrathimo kīanyu kīmūcookerere.

¹⁴ Mūdū o wothe angīrega kūmūnyīita ūgeni kana areḡe ḡūthikīrīria ciugo cianyu-rī, mūkiūma mūciī ūcio kana itūūra rīu-rī, mūkaaribariba magūrū manyu nīguo rūkūngū rūitike.*

¹⁵ Ngūmwīra atīrī na ma ituīro rīa itūūra rīu rīḡaakorwo rīrī inene ḡūkīra rīa Sodomu na Gomora mūthenya ūrīa wa ciira.

¹⁶ Atīrīrī ndamūtūma o ta ng’ondu gatagatī ka nḡūi. Nī ūndū ūcio, ḡīai na ūḡī ta nyoka, na mwage ūuru ta ndutura.

¹⁷ “Mwīmenyererei andū; tondū nīmakamūneana ciama-inī, na mamūhūre na iboko thunagogi-inī ciao.

¹⁸ Nī ūndū wa ūhorō wakwa-rī, nīmūgatwarwo mbere ya aathani na athamaki nīgeetha mūtūike aira kūrī o na kūrī andū-a-Ndūrīrī.

¹⁹ No rīrīa makaamūnyīita-rī, mūtikanetange nī ūndū wa ūrīa mūkoīga kana ūrīa mūgaacookia. Hīndī īyo nīmūkeerwo ūrīa mūkoīga,

²⁰ nīḡukorwo ti inyuī mūgaakorwo mūkīaria, no nī Roho wa Ithe wanyu ūkaarīa arī thīnī wanyu.

²¹ “Mūdū nīagakunyaīra mūrū wa nyina ooragwo, na ithe wa mūdū akunyaīre mwana wake; ciana nīikaremēra aciari a cio na imoragithie.

²² Andū othe nīmakamūmena nī ūndū wakwa, no ūrīa ūgaakīrīrīria nginya hīndī ya mūthia nīakahonoka.

²³ Hīndī irīa mwanyariirwo itūūra-inī rīmwe-rī, ūrīrai rīrīa rīngī. Ngūmwīra na ma atī, mūtigaakorwo mūthīite matūūra mothe ma Isiraeli, Mūrū wa Mūdū atookīte.

²⁴ “Mūrutwo ti mūnene kūrī mūrutani wake, o na ndungata ti nene kūrī mūmīathi.

²⁵ Nīkūiganīire mūrutwo aiganane na mūrutani wake, o na ndungata īiganane na mūmīathi. Angīkorwo mwene nyūmba nīētītwo Beelizebuli-rī,† ḡithī andū a nyūmba yake matigetwo marīitwa mooru ḡūkīra rīu!

²⁶ “Nī ūndū ūcio-rī, mūtīkametīḡire. ḡūtīrī ūndū mūhithanie ūtakagūrio, kana ūndū mūhithe ūtakamenyeka.

* **10:14** Kūribariba rūkūngū magūrū nī ūndū wekagwo nī Afarisai moima ciikaro cia Ndūrīrī metherie tondū metīkītie nīmakuūite thaahu. Ūndū ūyū warī wa kuonia andū ūrīa mageekwo mareḡa ndūmīrīri ya Ngai. † **10:25** Rīitwa Beelizebuli rīḡītaūrwo nī kuuga “Mūnene wa ndaimono,” no Kīhibirania Beelizebubu rīataūrḡwo “Mūnene wa ngī.”

²⁷ Ūrĩa ngũmwĩra nduma-inĩ-rĩ, wariei mũthenya barigici, na ūrĩa warĩtio na mũheehũ matũ-inĩ manyu-rĩ, wanĩrĩrei mũrĩ nyũmba-igũrũ.

²⁸ Mũtigetigĩre arĩa moragaga o mwĩrĩ, no matingĩhota kũuraga ngoro. Nĩ kaba gwĩtigĩra Ūrĩa ũngĩananga ngoro na mwĩrĩ kũu Jehanamu.

²⁹ Githĩ tũnyoni twĩrĩ tũtiendagio thendi ĩmwe? No gũtirĩ o na kamwe gatau kangĩũa thĩ Ithe wanyu atefĩkĩrĩte.

³⁰ O na njuĩrĩ cianyu cia mũtwe nĩndare.

³¹ Nĩ ũndũ ũcio mũtigetigĩre; mũrĩ a bata gũkĩra tũnyoni tũingĩ.

³² “Ūrĩa wothe ũkaanyumbũra mbere ya andũ, o na nĩ nĩngamumbũra mbere ya Baba ūrĩa ūrĩ kũu igũrũ.

³³ No ūrĩa wothe ũkangaana mbere ya andũ, na nĩ nĩngamũkaana mbere ya Baba ūrĩa ūrĩ igũrũ.

³⁴ “Mũtigeciirĩ atĩ njũkĩte kũrehe thayũ gũkũ thĩ. Ndiokire kũrehe thayũ, no ndookire kũrehe rũhiũ rwa njora.

³⁵ Nĩgũkorwo njũkĩte gũtũma

“ ‘mũndũ okanĩrĩre na ithe,

na mũirĩtu okanĩrĩre na nyina,

nake mũtumia okanĩrĩre na nyaciaraawe;

³⁶ thũ cia mũndũ igaakorwo irĩ andũ a nyũmba yake kũmbe.’

³⁷ “Ūrĩa wothe wendete ithe kana nyina kũngĩra ndagĩrĩre gũtuĩka wakwa; na ūrĩa wothe wendete mũriũ kana mwarĩ kũngĩra ndagĩrĩre gũtuĩka wakwa;

³⁸ nake ūrĩa wothe ũtagakuua mũtharaba wake wa kwambĩrwo aanũmirĩre ndagĩrĩre gũtuĩka wakwa.

³⁹ Ūrĩa wothe ũgeragia gũtũũria muoyo wake nĩakoorwo nĩguo; no ūrĩa wothe ũkoorwo nĩ muoyo wake nĩ ũndũ wakwa nĩakaũtũria.

⁴⁰ “Mũndũ ūrĩa ũmwamũkagĩra, nĩ nĩ amũkagĩra. Nake ūrĩa ũnyamũkagĩra, amũkagĩra ūrĩa wandũmire.

⁴¹ Ūrĩa wothe ũkaamũkĩra mũnabii tondũ nĩ mũnabii, nĩakamũkĩra kĩheo kĩrĩa kĩheagwo mũnabii, nake ūrĩa wothe ũkaamũkĩra mũndũ mũthingu tondũ nĩ mũthingu-rĩ, nĩakamũkĩra kĩheo kĩrĩa kĩheagwo mũndũ mũthingu.

⁴² Nake ūrĩa wothe ũheaga ũmwe wa aya anini o na gĩkombe kĩa maaĩ mahehu tondũ nĩ mũrutwo wakwa-rĩ, ngũmwĩra atĩrĩ na ma, ndakaaga kũheo kũheo gĩake.”

11

Jesũ na Johana Mũbatithania

¹ Na rĩrĩ, Jesũ aarĩkia gwatha arutwo acio ake ikũmi na eerĩ-rĩ, akiuma kũu agĩthĩ kũrutana na kũhunja matũũra-inĩ ma Galilĩ.

² Na rĩrĩa Johana aigũire arĩ njeera maũndũ marĩa Kristũ eekaga-rĩ, agĩtũma arutwo ake,

³ makamũurie atĩrĩ, “Wee nĩwe warĩ ũũke, kana tweterere mũndũ ũngĩ?”

⁴ Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Cookai mũkeere Johana maũndũ marĩa mwaigua na marĩa muona:

⁵ Atumumu nĩmaroona, na arĩa mathuaga nĩmaretwara, na arĩa marĩ na mangũ nĩmarahonio magathera, na arĩa mataiguaga nĩ maraigua, na arĩa akuũ nĩmarariũkio, na Ūhoro-ũrĩa-Mwega nĩurahunjĩrio arĩa athĩni.

6 Kūrathimwo-rĩ, nĩ mündũ ũrĩa ũtekũhĩngwo arakare nĩ ũndũ wakwa.”

7 Rĩrĩa arutwo a Johana moimaga hau, Jesũ akĩambĩrĩria kwarĩria kĩrĩndĩ ũhoru wa Johana, akĩmooria atĩrĩ: “Mwathiite weru-inĩ kuona kĩ? Mwathiite kuona kamũrangĩ kainainagio nĩ rũhuho?

8 Akorwo ti ũguo-rĩ, mwathiite kuona kĩ? Hihi nĩ mündũ wehumbĩte nguo njega? Aca, arĩa mehumbaga nguo njega makoragwo thĩnĩ wa nyũmba cia ũthamaki.

9 Mwangĩthiite kuona kĩ? Hihi mwathiite kuona mũnabii? Īĩ, ngũmwĩra atĩrĩ, muonire mündũ ũkĩrĩte mũnabii.

10 Ūyũ nĩwe ũhoru wake waandĩkĩtwo atĩrĩ:
“ ‘Nĩngũtũma mütũmwo wakwa athĩ mbere yaku,
agagũthondekere njĩra yaku.’

11 Ngũmwĩra atĩrĩ na ma: Harĩ andũ arĩa manaciarwo nĩ andũ-a-nja, gũtirĩ kuoneka mündũ mũnene gũkĩra Johana Mũbatithania; no rĩrĩ mündũ ũrĩa mũnini mũno ũthamaki-inĩ wa igũrũ-rĩ, nĩ mũnene kũmũkĩra.

12 Kuuma matukũ ma Johana Mũbatithania gwata rĩu, ũthamaki wa igũrũ nĩũkoretwo ũkĩhatĩrĩria gũtheerema, nao andũ arĩa mehatagĩrĩria nĩo mawĩgwatagĩra na hinya.

13 Nĩgũkorwo Anabii othe, hamwe na Watho wa Musa, nĩmatũire marathaga ũhoru nginya hĩndĩ ya Johana.

14 Na angĩkorwo no mwende kwamũkĩra ũhoru ũcio-rĩ, ũcio nĩwe Elija ũrĩa weritwo nĩagooka.

15 Ūrĩa ũrĩ na matũ ma kũigua nĩague.

16 “Rĩu-rĩ, ingĩgerekania rĩciaro rũrũ na kĩ? Rũhaana ta ciana ciikarĩte ndũnyũ igĩtaga iria ingĩ, ragĩcira atĩrĩ:

17 “ ‘Twamũhuhĩire mütũrirũ,
mũkiaga kũina;
o na twamũnĩire nyĩmbo cia macakaya,
no mũtiacakaire.’

18 Nĩgũkorwo Johana ookire atekũrĩa na atekũnyua, nao andũ makiuga atĩrĩ, ‘Arĩ na ndaimono.’

19 Mũrũ wa Mündũ ookire akĩrĩaga na akĩnyuuga, nao makiuga atĩrĩ, ‘Onei mündũ mũkoroku na mũrĩũ, nĩ mũrata wa etia mbeeca cia igooti na “andũ ehia”. No ũũgĩ wonekaga nĩ wa ma nĩ ũndũ wa ciĩko ciagua.”

Haaro kũrĩ Matũũra Manene marĩa Materĩrĩte

20 Hĩndĩ ĩyo Jesũ akĩambĩrĩria gũtetia matũũra manene marĩa maar-ingĩrwo ciama ciake iria nyingĩ, tondũ andũ akuo matiigana kwĩrira, akiuga atĩrĩ,

21 “Inyuĩ andũ a Korazini, kaĩ mũrĩ na haaro-ĩ! O na inyuĩ andũ a Bethisaida, kaĩ mũrĩ na haaro-ĩ! Nĩ ũndũ korwo ciama iria mwaringĩrwo nĩcio ciaringĩrwo andũ a Turo na Sidoni, mangierĩre tene, mehumbĩte nguo cia makũnia na mehurĩre mũhu mĩtwe.

22 No ngũmwĩra atĩrĩ, andũ a Turo na Sidoni nĩmagakorwo marĩ murũ mũthenya ũcio wa ciira gũkĩra inyuĩ.

23 Na inyuĩ, andũ a Kaperinaumu, nĩmũkambarario nginya matu-inĩ? Aca, mũkaaharũrũkio mũkinye kũrĩa kũriku mũno. Ciama iria mwaringĩrwo ingĩaringĩrwo Sodomu, nĩkũngĩtũũraga nginya ũmũthĩ.

24 No ngũmwĩra atĩrĩ na ma, Sodomu nĩgũgakorwo murũ mũthenya ũcio wa ciira kũmũkĩra.”

Kũhurũka kwa arĩa anogũ

25 Hīndī ĩyo Jesū akiuga atīrī, “Baba, wee Mwathani wa igūrū na thī, nīngūkūgaatha tondū nūhithīte andū arīa oogī na marī na ūmenyo maundū maya, na ūkamaguūrīria tūkenge.

26 Ī, Baba, nīgūkorwo ūyū nī wendi waku.

27 “Ninengeretwo maundū mothe nī Baba. Gūtīrī mūdū ūūī Mūrīū tīga Ithe, na gūtīrī mūdū ūūī Ithe tīga Mūrīū, na arīa Mūrīū, endaga kūguūrīria.

28 “Ūkai kūrī nī, inyuothe anogu na mūkuuīte mīrigo mīrītū, na nīngūmūhurūkia.

29 Oyai icooki rīakwa mwīigīrīre na mwīrute na nī, nīgūkorwo ndī mūhooreri na mwīnyīhia ngoro-inī, nacio ngoro cianyu nīkūhurūkio.

30 Nīgūkorwo icooki rīakwa nī ihūthū, na mūrigo wakwa nī mūhūthū.”

12

Mwathani wa Thabatū

1 Ihinda rīu Jesū nīatuīkanīrie mīgūnda-inī ya ngano mūthenya wa Thabatū, na arutwo ake maarī ahūtu, na makīambīrīria gūtua ngira cia ngano, magīcirigitha, makīrīa ngano.

2 Rīrīa Afarisai moonire ūguo, makīmwīra atīrī, “Ta rora! Arutwo aku nīmareeka ūrīa watho ūtetīkīrītīe gwīkwo mūthenya wa Thabatū.”

3 Nake akīmacookeria atīrī, “Kaī mūtathomete ūrīa Daudi eekire rīrīa we na arīa maarī nake maarī ahūtu?

4 Aatoonyire nyūmba ya Ngai, na arī hamwe na arīa maarī nake, makīrīa mīgate īrīa yamūrīrwo Ngai īrīa mateetīkīrītīo kūrīa nī watho, tīga no athīnjīrī-Ngai meetīkīrītīo kūmīrīa.

5 O na ningī kaī mūthomete Watho-inī atī mūthenya wa Thabatū, athīnjīrī-Ngai arīa marī thīnī wa hekarū nīmathaahagia mūthenya ūcio na matituagwo ahītia?

6 Ngūmwīra atīrī, ūmwe mūnene gūkīra hekarū arī haha.

7 Korwo nīmwamenyete gītūmi gīa ciugo ici, atīrī, ‘Kūiguanīra tha nīkwo nyendaga, no tī magongona,’ mūtingīatuīrīre andū mateehīte mahītia.

8 Nīgūkorwo Mūrū wa Mūdū nīwe Mwathani wa mūthenya wa Thabatū.”

9 Oima kū-rī, agīthī agītoonya thunagogi yao,

10 na nī haarī mūdū wonjete guoko. Na tondū nīmacaragia gītūmi gīa gūthitangira Jesū-rī, makīmūrīa atīrī, “Watho nīwītīkīrītīe kūhonania mūthenya wa Thabatū?”

11 Nake akīmooria atīrī, “Nūū wanyu ūngīkorwo na ng’ondū, nayo īgwe irima mūthenya wa Thabatū-rī, ūtangīmīruta irima?

12 Kaī mūdū atakīrī wa bata mūno gūkīra ng’ondū! Nī ūndū ūcio watho nīwītīkīrītīe gwīka wega mūthenya wa Thabatū.”

13 Agīcooka akīra mūdū ūcio atīrī, “Tambūrūkia guoko gwaku.” Nake agītambūrūkia guoko, nakuo gūgītūka kūgīma, o ta kū kūngī.

14 No Afarisai makīuma nja, magīcookania ndundu ya ūrīa mangūrāgitha Jesū.

Ndungata ya Ngai īrīa Thuure

15 Nake Jesū aamenya ūhoro ūcio, akīehera kū. Andū aingī makīmūrūmīrīra, nake akīhonia arūaru ao othe,

16 agīcooka akīmakaanīa atī matikoige we nīwe ū.

17 Ũndũ ũyũ nĩguo wahingirie ũhoro ũrĩa waarĩtio na kanua ka mũnabii Isaia, rĩrĩa oigire atĩrĩ:

18 “Ino nĩyo ndungata yakwa ĩrĩa ndũthuurĩre,
ĩrĩa nyendete, na nĩyo ikenagia ngoro yakwa;
nĩngamĩtĩrĩa Roho wakwa,
nayo nũkamenyithia ndũrĩrĩ ciira wa kĩhooto.

19 Ndĩgaatetania kana ĩgũũthũke;
na gũtirĩ mũndũ ũkaigua mũgambo wayo njĩra-inĩ.

20 ndĩkoina kamũrangi kagondoku,
kana ĩhorie rũtambĩ rũrĩa rũgũtooga,
nginya rĩrĩa ĩgaatũma itua riakwa rĩhootane.

21 Thĩinĩ wa rĩitwa riayo ndũrĩrĩ nũkaagia na kĩĩrĩgĩrĩro.”

Jesũ na Beelizebuli

22 Magĩcooka makĩmũrehera mũndũ warĩ na ndaimono, na aarĩ mũtumumu, na ndaaragia, nake Jesũ akĩmũhonia, akĩhota kwaria na kuona.

23 Andũ othe makĩgega, makĩũrania atĩrĩ, “Ũyũ no akorwo arĩ we Mũrũ wa Daudi?”

24 No rĩrĩa Afarisai maaguire ũguo, makiuga atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ aingataga ndaimono na hinya wa Beelizebuli ũrĩa mũnene wa ndaimono.”

25 Nake Jesũ aamenya ũrĩa meciiragia, akĩmeera atĩrĩ, “Ũthamaki o wothe ũngĩgayũkana ũkanĩrĩre guo mwene no ũharagane, narĩo itũũra o rĩothe kana nyũmba ĩngĩgayũkana ndĩngĩhaanda.

26 Angĩkorwo Shaitani nĩwe ũingataga Shaitani-rĩ, nĩagayũkanĩte we mwene. Ũthamaki wake ũngĩkĩhaanda atĩa?

27 Na angĩkorwo nĩ nyingataga ndaimono na hinya wa Beelizebuli-rĩ, nao andũ anyu maingataga ndaimono na hinya wa ũ? Nĩ ũndũ wa ũguo-rĩ, acio nĩo makaamũtuĩra ciira.

28 No nĩ ĩngĩkorwo nyingataga ndaimono na Roho wa Ngai-rĩ, ũthamaki wa Ngai nũkinyĩte kũri inyuĩ.

29 “Nĩngĩ-rĩ, mũndũ aahota atĩa gũtoonya nyũmba ya mũndũ njamba na amũtunye indo ciake ataambĩte kuoha mũndũ ũcio njamba? Hĩndĩ ĩyo no rĩo angĩhota kũmũtunya indo cia nyũmba yake.

30 “Mũndũ ũrĩa ũtarĩ hamwe na nĩ, ũcio nĩ thũ yakwa, nake ũrĩa ũtacookanagĩrĩa hamwe na nĩ, ũcio nĩkũhurunja ahurunjaga.

31 Nĩngĩ ngũmwĩra atĩ, rĩhĩa o rĩothe o na kũruma Ngai, andũ no marekerwo, no mũndũ ũrĩa ũkaaruma Roho, ũcio ndakarekerwo.

32 Mũndũ o wothe ũrĩa ũgacaambia Mũrũ wa Mũndũ nĩakarekerwo, no ũrĩa wothe ũgaacambia Roho Mũtheru, ũcio ndakaarekerwo, ihinda rĩrĩ tũri kana ihinda rĩrĩa rĩgooka.

33 “Agĩriai mũtĩ na maciaro maguo nĩmekwagĩra, kana mũthũkie mũtĩ na mũthũkie maciaro maguo mooru, nĩgũkorwo mũtĩ ũmenyekaga na maciaro maguo.

34 Inyuĩ rũciaro rũrũ rwa ndũira, mwahota atĩa kwaria maũndũ mega, na mũrĩ ooru? Nĩgũkorwo kanua kaaragia maũndũ maria maĩyũrite ngoro-inĩ.

35 Mũndũ mwega aaragia maũndũ mega moimĩte mũthiithũ-inĩ wake mwega, nake mũndũ mũũru aaragia maũndũ mooru moimĩte mũthiithũ-inĩ wake mũũru.

36 No ngũmwĩra atĩrĩ, mũthenya wa itua rĩa ciira, andũ nĩmakaheana ũhoro wa ciugo ciothe cia tũhũ iria manaaria.

³⁷ Nĩgũkorwo ciugo ciaku nĩcio igaatũma ũtuo ndũrĩ na mahĩtia, na ciugo ciaku no cio igaatũma ũtuo mũhĩtia.”

Kĩama kĩa Jona

³⁸ Hĩndĩ ĩyo Afarisai amwe na arutani a watho makĩmwĩra atĩrĩ, “Mũrutani, tũkwenda ũtũringĩre kĩaama.”

³⁹ Nake akĩmacookeria atĩrĩ, “Rũciaro rwaganu na rwa ũtharia rũrenda rũringĩrwo kĩaama! No gũtirĩ kĩaama rũkũringĩrwo tiga o kĩaama kĩria kĩa mũnabii Jona.

⁴⁰ Nĩ gũkorwo o ta ũrĩa Jona aikarire matukũ matatũ, mũthenya na ũtukũ, arĩ nda ya thamaki ĩria nene, ũguo noguo Mũrũ wa Mũndũ agaikara matukũ matatũ, mũthenya na ũtukũ, arĩ tĩiri-inĩ.

⁴¹ Andũ a Nĩveve nĩmakarũgama hĩndĩ ya ciira hamwe na rũciaro rũrũ marũtuĩre ciira; nĩgũkorwo nĩmeririre rĩria maahunjũrio nĩ Jona, na rĩu ũmwe mũnene gũkĩra Jona arĩ haha.

⁴² Mũthamaki mũndũ-wa-nja wa mwena wa Gũthini nĩakarũgama hĩndĩ ya ciira hamwe na rũciaro rũrũ arũtuĩre ciira; nĩgũkorwo nĩomire ituri cia thĩ oke athikĩrĩrie ũgĩ wa Solomoni, na rĩu ũmwe mũnene gũkĩra Solomoni arĩ haha.

⁴³ “Na rĩrĩ, roho mũũru woima thĩinĩ wa mũndũ, ũtuĩkanagĩria werũ-inĩ ũgĩcaria ũhurũko, na ũkaaga.

⁴⁴ Hĩndĩ ĩyo ũkoiga atĩrĩ, ‘Nĩngũcooka nyũmba ĩria ndoimire.’ Na wacoka-rĩ, ũgakora nyũmba ĩyo ĩrĩ theri, ĩrĩ haate, ĩgathera na ĩgathondekwo wega.

⁴⁵ Hĩndĩ ĩyo roho ũcio ũkagĩra maroho mangĩ mũgwanja mooru makĩria maguo mwene, magatooanya magaikara kũu. Naguo mũikarĩre wa mũndũ ũcio ũgathũka gũkĩra wa mbere. ũguo nĩguo gũkahaana kũrĩ rũciaro rũrũ rwaganu.”

Nyina wa Jesũ na Ariũ a Nyina

⁴⁶ O hĩndĩ ĩyo Jesũ aaragĩria andũ-rĩ, nyina na ariũ a nyina makĩrũgama nja makienda kwaria nake.

⁴⁷ Nake mũndũ ũmwe akĩmwĩra atĩrĩ, “Maitũguo na ariũ a maitũguo marũngĩi haha nja, makienda kwaria nawe.”

⁴⁸ Nake Jesũ akĩmũcookeria akĩmũuria atĩrĩ, “Maitũ nũũ, na ariũ a maitũ nĩ a?”

⁴⁹ Agĩcooka akĩorota arutwo ake, akiuga atĩrĩ, “Aya nĩo maitũ na ariũ a maitũ.

⁵⁰ Nĩgũkorwo mũndũ wothe wĩkaga ũrĩa Baba ũrĩa ũrĩ igũrũ endaga, ũcio nĩwe mũrũ na mwarĩ wa maitũ, na nĩ we maitũ.”

13

Ngerekano ya Mũhuri wa Mbeũ

¹ Mũthenya o ro ũcio-rĩ, Jesũ nĩomire nyũmba agĩthĩ agĩkara thĩ hũgũrũrũ-inĩ cia iria.

² Ikundi cia andũ aingĩ mũno ikĩũngana harĩa aarĩ nginya ĩgĩtũma atoonye gatarũ na agũkara thĩ thĩinĩ wayo, nao andũ acio othe makĩrũgama hũgũrũrũ-inĩ cia iria.

³ Nake akĩmaruta maũndũ maingĩ na ngerekano, akĩmeera atĩrĩ: “Mũrĩmi nĩomagarire akahure mbeũ ciake.

⁴ Na rĩrĩa aahuraga mbeũ icio-rĩ, imwe ikĩgũa mũkĩra-inĩ wa njĩra, nacio nyoni ĩgũka ĩgicirĩa.

⁵ Ingĩ ikĩgũa rūnyanjara-inĩ kũrĩa gũtaarĩ na tũiri mũingĩ. Nacio ikĩmera o narua tondũ tũiri ndwarĩ mũriku.

⁶ Na hĩndĩ ĩrĩa riũa rĩarire, rĩgĩcina mũmera ĩyo, nayo ikĩũma tondũ ndĩarĩ na mĩri.

⁷ Na mbeũ ingĩ ikĩgũa mũigua-inĩ, nayo mũigua ĩgĩkũra, ĩgĩthararia mbeũ icio rĩria ciamerire.

⁸ Ingĩ nacio ikĩgũa tũiri-inĩ ũria mũnoru, ikĩgĩa na maciaro imwe ĩgĩciara maita igana, iria ingĩ igĩciara maita mũrongo itandatũ, na iria ingĩ igĩciara maita mũrongo itatũ ma iria ciahaandirwo.

⁹ Ũria ũrĩ na matũ ma kũigua, nĩaigue.”

¹⁰ Nao arutwo ake magĩũka kũrĩ we, makĩmũũria atĩrĩ, “Waragĩria andũ na ngerekano nĩkĩ?”

¹¹ Nake akĩmacookeria atĩrĩ, “Inyuĩ nĩmũheetwo ũmenyo wa kũmenya hito cia ũthamaki wa ĩgũrũ, no-o matiheetwo.

¹² Ũria wothe ũrĩ na indo nĩakoongererwo nyingĩ aingĩhie makĩria. Nake ũria wothe ũtarĩ, nĩagatuunywo o na kĩria arĩ nakĩo.

¹³ Gĩkĩ nĩkĩo gĩtũmaga ndĩmaarĩrie na ngerekano:

“Nĩ ũndũ o na gũkorwo nĩmoonaga-rĩ, mationaga;

o na gũkorwo nĩmaiguaga-rĩ, matiiguaga kana makamenya.

¹⁴ Nĩo makinyĩrwo nĩ ũhoru ũria warathirwo nĩ mũnabii Isaia, rĩria oigire atĩrĩ:

“ Kũigua mũgũtũũra mũiguaga, no mũtikaamenya ũndũ;

kuona mũgũtũũra muonaga, no mũtigakuũkĩrwo.

¹⁵ “ ‘Nĩgũkorwo ngoro cia andũ aya nĩ ngingitaru;

matũ mao matiiguaga,

na nĩmahingĩte maitho mao.

Tondũ maahota kuona na maitho mao,

na maigue na matũ mao,

o na ngoro ciao ĩgie na ũmenyo,

manjookerere, na nĩ ndĩmahonie.’

¹⁶ No kũrathimwo nĩ maitho manyu tondũ nĩmoonaga, na matũ manyu tondũ nĩmaiguaga.

¹⁷ Tondũ ngũmwĩra atĩrĩ na ma, anabii na andũ aingĩ athingu nĩmerĩrĩrie kuona maũndũ marĩa mũrona no-o matiamonire, na nĩmerĩrĩrie kũigua maũndũ marĩa mũraigua no matiamauquire.

¹⁸ “Nĩ ũndũ ũcio, ta iguai ngĩtaarĩria ũhoru wa ngerekano ĩyo ya mũhuri wa mbeũ:

¹⁹ Hĩndĩ ĩrĩa mũndũ o wothe aigua ndũmĩrĩri ya ũthamaki na akaaga kũmĩmenya-rĩ, hĩndĩ ĩyo ũria mũũru okaga akamũtunya kĩria kĩaande ngoro-inĩ yake. ĩno nĩyo mbeũ ĩria yahurirwo mũkĩra-inĩ wa njĩra.

²⁰ Ũria wamũkĩrĩre mbeũ ĩria yagũire rūnyanjara-inĩ nĩ mũndũ ũria ũiguaga kiugo, na o rĩmwe agakĩamũkĩra arĩ na gĩkeno.

²¹ No tondũ ndarĩ mĩri-rĩ, aikaraga o kahinda kanini. Hĩndĩ ĩrĩa thũina woka, kana kwagĩa na kinyariirano nĩ ũndũ wa kiugo-rĩ, agagitiganĩria o narua.

²² Nake ũria wamũkagĩra mbeũ ĩria yagũire mũigua-inĩ-rĩ, nĩ mũndũ ũria ũiguaga kiugo, no mĩhang’o ya mũtũũrĩre ũyũ, na kũheenererĩ nĩ ũtonga, ĩgĩthararia, ikagĩria kĩgie na maciaro.

²³ No ũria wamũkĩrĩre mbeũ ĩria yagũire tũiri-inĩ ũria mũnoru-rĩ, nĩ mũndũ ũria ũiguaga kiugo, na agakĩmenya. Nake agaciara maciaro,

ũmwe akaruta maita igana, ũngĩ maita mĩrongo ĩtandatũ, na ũngĩ maita mĩrongo ĩtatũ ma mbeũ ĩrĩa yahaandĩtwo.”

Ngerekano ya Riya

²⁴ Ningĩ Jesũ akĩmahe ngerekano ĩngĩ, akĩmeera atĩrĩ: “Ūthamaki wa igũrũ ũhaana ta mũndũ ũrĩa wahaandire mbeũ njega mũgũnda wake.

²⁵ No rĩrĩa andũ othe maakomete-rĩ, thũ yake ĩgũka, ĩkĩhura itindĩ thĩnĩ wa ngano, na ĩgĩthiira.

²⁶ Hĩndĩ ĩrĩa ngano yamerire na igĩciara-rĩ, hĩndĩ ĩyo itindĩ o narĩo rĩkĩonekana.

²⁷ “Ndungata cia mwene mũgũnda igũka kũrĩ we, ikĩmwĩra atĩrĩ, ‘Mwathi witũ, githĩ ndwahaandire mbeũ njega mũgũnda waku? Kai itindĩ rĩkĩumĩte kũ?’

²⁸ “Agĩcookia atĩrĩ, ‘Nĩ mũndũ ũrĩ ũthũ na nĩ wekire ũguo.’

“Ndungata icio ikĩmũria atĩrĩ, ‘Nĩũkwenda tũthĩ, tũkarĩmunye?’

²⁹ “Nake agĩcookia atĩrĩ, ‘Aca, tondũ mũkĩmunya itindĩ rĩu, mwahota kũrĩmunyanĩria na ngano.

³⁰ Rekei ikũranĩre nginya hĩndĩ ya magetha. Hĩndĩ ĩyo-rĩ, nĩngeera ageithi atĩrĩ: Ambai mũmunye itindĩ na mũrĩohe ĩĩia, nĩguo rĩcinwo; mũcooke mũcookanĩrĩrie ngano, mũmĩige ikũmbĩ rĩakwa.’”

Ngerekano ya Mbeũ ya Karatarĩ, na ya Ndawa ya Kũmbia Mĩgate

³¹ Nĩamaheire ngerekano ĩngĩ, akĩmeera atĩrĩ: “Ūthamaki wa igũrũ ũtarĩ ta mbeũ ya karatarĩ, ĩrĩa mũndũ oire akĩhaanda mũgũnda wake.

³² O na akorwo mbeũ ĩyo nĩyo nini mũno kũrĩ mbeũ ciothe-rĩ, rĩrĩa yakũra, nĩnenehaga kũrĩ mĩmera ĩrĩa ĩngĩ ya mũgũnda na ĩgatũka mũtũ, nacio nyoni cia rĩera-inĩ igooka igaaka itara hong-e-inĩ ciaguo.”

³³ Agĩcookia akĩmahe ngerekano o ĩngĩ, akĩmeera atĩrĩ: “Ūthamaki wa igũrũ ũhaana ta ndawa ya kũmbia mĩgate ĩrĩa mũndũ-wa-nja oire na akĩmĩtukania na mũtu mũngĩ o nginya mũtu ũcio wothe ũkĩmbio nĩyo.”

³⁴ Jesũ aaragĩria kĩrĩndĩ maũndũ macio mothe na ngerekano na ndaamaragĩria ũndũ o na ũmwe atekũhũthĩra ngerekano.

³⁵ Nĩguo ũhoru ũrĩa waarĩrio na kanua ka mũnabii ũhinge rĩrĩa oigire atĩrĩ:

“Ngaatumũra kanua gakwa njarie na ngerekano,

nĩngaaria maũndũ marĩa matũire marĩ mahithe kuuma rĩrĩa thĩ yombirwo.”

Gũtaarĩria Ngerekano ya Itindĩ

³⁶ Hĩndĩ ĩyo agĩtiga kĩrĩndĩ, agĩtoonya nyũmba. Arutwo ake magĩũka kũrĩ we, makĩmwĩra atĩrĩ, “Tũtaarĩrie ngerekano ya itindĩ rĩrĩa rĩarĩ thĩnĩ wa mũgũnda.”

³⁷ Nake akĩmacookeria atĩrĩ, “Ūrĩa wahaandire mbeũ njega nĩ Mũrũ wa Mũndũ.

³⁸ Mũgũnda nĩ thĩ, nayo mbeũ njega nĩcio ciana cia ũthamaki. Itindĩ nĩ ciana cia ũrĩa mũũru,

³⁹ nayo thũ ĩrĩa ĩrĩhaandaga nĩ ũrĩa mũũru. Magetha nĩ ithirĩro rĩa mahinda maya, na ageithi nĩ araiika.

⁴⁰ “Nĩ ũndũ ũcio o ta ũrĩa itindĩ rĩmunyagwo rĩgacinwo na mwaki-rĩ, ũguo noguo gũkahaana hĩndĩ ya ithirĩro rĩa mahinda maya.

⁴¹ Mũrũ wa Mũndũ nĩagatũma araiika ake, na nĩmakeheria maũndũ mothe marĩa marehaga mehia na andũ arĩa othe mekaga ũũru ũthamaki-inĩ wake.

⁴² Nĩmakamaikia thĩinĩ wa icua rĩa mwaki, kũrĩa gũgaakorwo kĩrĩro na kũhagarania magego.

⁴³ Hĩndĩ iyo arĩa athingu magakenga ta riũa thĩinĩ wa ũthamaki wa Ithe wao. Ūrĩa ũrĩ na matũ nĩ aigue.

Ngerekano ya Mũthiithũ Mũhithe, na Ruru

⁴⁴ “Ūthamaki wa igũrũ ũhaanaine na mũthiithũ wahithĩtwo mũgũnda. Na rĩrĩa mũndũ aawoonire, akĩũhitha rĩngĩ, na nĩ ũndũ wa ũrĩa akenete, agĩthĩ akĩendia indo ciothe iria arĩ nacio akĩgũra mũgũnda ũcio.

⁴⁵ “Nĩngĩ ũthamaki wa igũrũ ũhaanaine na mwonjorithia wacaragia ruru njega.

⁴⁶ Hĩndĩ irĩa oonire ĩmwe ya thogora mũnene-rĩ, agĩthĩ akĩendia indo ciake ciothe iria aarĩ nacio, akĩmĩgũra.

Ngerekano ya Neti

⁴⁷ “O rĩngĩ, ũthamaki wa igũrũ ũhaanaine na neti irĩa yaikirio iria-inĩ, nayo igĩtega thamaki cia mĩthemba yothe.

⁴⁸ Hĩndĩ irĩa yaiyũire, ategi acio a thamaki makĩmĩguucia hũgũrũrũ-inĩ cia iria. Hĩndĩ iyo magũkara thĩ, magĩthũura thamaki iria njega, magĩciũkĩra ikabũ-inĩ, no iria njũru magĩcite.

⁴⁹ Ūguo nĩguo gũgaakorwo hĩndĩ ya ithirĩro rĩa mahinda maya. Araika nĩmagooka maamũranie arĩa aaganu kuuma kũrĩ arĩa athingu,

⁵⁰ na maikie arĩa aaganu icua-inĩ rĩa mwaki, kũrĩa gũgaakorwo na kĩrĩro na kũhagarania magego.”

⁵¹ Jesũ akĩmooria atĩrĩ, “Nĩmwataũkĩrwo nĩ maũndũ macio mothe?”

Magĩcookia atĩrĩ, “Ī, nĩtwataũkĩrwo.”

⁵² Akĩmeera atĩrĩ, “Nĩ ũndũ ũcio, mũrutani wa watho o wotho ũrĩa ũrutĩtwo ũhoru wa ũthamaki wa igũrũ-rĩ, ahaanaine na mwene nyũmba ũrĩa ũrutaga mũthiithũ-inĩ wake indo iria njerũ o na iria ngũrũ.”

Mũnabii ũtarĩ Mũtũe

⁵³ Nake Jesũ aarĩkia kũheana ngerekano icio-rĩ, akiuma kũu.

⁵⁴ Aakinya itũũra rĩa kwao-rĩ, akĩambĩrĩria kũrutana thunagogi-inĩ ciao, nao makĩgega. Makĩũrania atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ arutĩte kũ ũũgĩ ũyũ na ciĩko ici cia hinya?”

⁵⁵ Githĩ ũyũ ti we mũrũ wa mũtharamara? Githĩ rĩtwa rĩa nyina ti Mariamu, na githĩ ariũ a nyina ti Jakubu, na Jusufu, na Simoni, na Juda?

⁵⁶ Na githĩ aarĩ a nyina othe tũtirĩ nao? Mũndũ ũyũ akĩrutĩte maũndũ maya mothe kũ?”

⁵⁷ Nao makĩmũrega.

No Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Kũndũ mũnabii atahegwo gĩtĩno no itũũra-inĩ rĩake na gwake mũciĩ.”

⁵⁸ Nake ndaaringire ciama nyingĩ kũu, tondũ wa ũrĩa maagĩte gwĩtikia.

14

Johana Mũbatithania Kũrengwo Mũtwe

¹ Na rĩrĩ, hĩndĩ iyo, Mũthamaki Herode nĩaiguire ngumo ya Jesũ,

² nake akĩrĩa arĩa maamũtungataga atĩrĩ, “Ūcio nĩ Johana Mũbatithania; nĩ ariũkĩte kuuma kũrĩ arĩa akuũ! Nĩkĩo arĩ na hinya mũnene ũguo wa kũringa ciama.”

³ Na rĩrĩ, Herode nĩanyiitĩte Johana akamuoha, na akamũikia njeera nĩ ũndũ wa Herodia, ũrĩa warĩ mũtumia wa mũrũ wa nyina Filipu,

4 tondū Johana nīamwīrīte atīrī: “Watho ndūgwītīkīrītīe ūmūhīkie.”

5 Herode nīendaga kūūruga Johana, no nīetigagīra andū, tondū nīmeetīkītīe atī Johana aarī mūnabii.

6 Mūthenya wa gūkūngūira gūciarwo kwa Herode-rī, mwarī wa Herodia nīainīire andū, na agīkenia Herode mūno.

7 Nī ūndū ūcio Herode akūhīta na mwīhīta atī nīekūmūhe kīria gīothe angīendire.

8 Nake mūirītu ūcio aarīkia gūtaarwo nī nyina, akiuga atīrī, “He mūtwe wa Johana Mūbatithania o rīu ūrī thīnī wa kiuga.”

9 Mūthamaki nīataangīkire mūno, no nī ūndū wa mwīhīta wake, na ageni arīa maarī iruga-inī rīake-rī, agīathana atī mūirītu ūcio aheo kīria eēfītie.

10 Nī ūndū ūcio agītūmana kūu njeera na Johana akīrengwo mūtwe.

11 Naguo mūtwe ūcio wake ūkīrehwo na kiuga, ūkīnengerwo mūirītu ūcio, nake akīūtwarīra nyina.

12 Nao arutwo a Johana magīthī makīoya kīimba gīake, magīgīthika, magīcooka magīthī makīra Jesū.

Jesū Kūhūnia Andū Ngiri Ithano

13 Na rīria Jesū aigūire ūhorō ūcio, akīuma kūu ahaicīte gatarū andū matekūmenya, agīthī handū hataarī na andū. Nakīo kīrīndī kīaigua ūguo-rī, gīkīuma matūūra-inī gīkīmūrūmīrīra na magūrū.

14 Rīria Jesū oimire gatarū na akīona andū aingī, akīmaiguīra tha, na akīhonia arūaru ao.

15 Na gwakuhīrīria gūtuka-rī, arutwo ake magīthī harī we, makīmwīra atīrī, “Gūkū nī kūndū gūtārī mīcī, na nīkūratuka. Īra andū aya mathī, nīgeetha makegūrīre irio tūtūūra-inī.”

16 Jesū akīmacookeria atīrī, “Hatīrī bata wa mathī. Mahei gīa kūrīa inyuī ene.”

17 Nao makīmūcookeria atīrī, “Haha tūrī na mīgate ītano tu na thamaki igīrī.”

18 Akīmeera atīrī, “Ndeherai haha.”

19 Nake agīathana andū maikare thī nyeki-inī. Akīoya mīgate īyo ītano na thamaki icio igīrī, akīrora igūrū, agīcookia ngaatho, akīenyūranga mīgate īyo. Agīcooka akīmīnengera arutwo, nao arutwo makīhe andū.

20 Othe makīria makīhūna, nao arutwo makīūngania cienyū iria ciatigarīte makīyūria ciondo ikūmi na igīrī.

21 Mūigana wa andū arīa maarīre maarī ta arūme ngiri ithano, andū-a-nja na ciana matatarītwo.

Jesū Kūgerera Maaī Igūrū

22 O hīndī īyo Jesū akīra arutwo ake matoonye gatarū, mathī mbere yake mūrīmo ūria ūngī wa iria mūira wa oigīre kīrīndī ūhorō.

23 Thuutha wa kūmoigīra ūhorō-rī, akīambata kīrīma-inī arī wiki nīguo akahoee. Na gūgītuka aarī o ho wiki,

24 no gatarū nīkarīkītīe gūthī itīna iraiharaihu kuuma thī nyūmū, gākīhūragwo nī makūmbī ma maaī tondū kerekeire na kūrīa rūhuho ruoimaga.

25 Na rīrī, ta thaa kenda cia ūtukū-rī, Jesū agīthī kūrī o agereire maaī igūrū.

26 Hīndī ĩrĩa arutwo maamuonire agĩthiĩ agereire maaĩ igũrũ, makĩnyiitwo nĩ guoya, makiuga atĩrĩ, “Ĩrĩa nĩ ngoma,” na magĩkaya nĩ gwĩtigĩra.

27 No hīndī o ĩyo Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Ũmĩrĩriai! Nĩ niĩ. Tigai gwĩtigĩra.”

28 Petero akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mwathani, akorwo nĩwe-rĩ, njĩra njũke kũrĩ we ngeraire maaĩ igũrũ.”

29 Nake Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Ũka.”

Hīndī ĩyo, Petero akiuma gatarũ, agĩthiĩ agereire maaĩ igũrũ erekeire harĩ Jesũ.

30 No rĩrĩa oonire rũhuho, agĩtigĩra, na akĩambĩrĩria gũtoonyerera maaĩ-inĩ, agĩkaya, akiuga atĩrĩ, “Mwathani, honokia!”

31 O rĩmwe, Jesũ agĩtambũrũkia guoko, akĩmũnyiita, akĩmwĩra atĩrĩ, “Wee kaĩ ũrĩ na wĩtikio mũnini-ĩ! Wagĩa na nganja nĩkĩ?”

32 Na hīndī ĩrĩa maahaicire gatarũ-rĩ, rũhuho rũgĩtiga kũhurutana.

33 Hīndī ĩyo arĩa maarĩ thĩnĩ wa gatarũ makĩmũgocoo, makiuga atĩrĩ, “Nĩ ma wee nĩwe Mũrũ wa Ngai.”

34 Na maarĩkia kũringa mũrĩmo ũrĩa ũngĩ, magĩkinya bũrũri wa Genesareti.

35 Na hīndī ĩrĩa andũ a kũu maamenyire atĩ nĩ Jesũ, makĩhunja ũhoru ng’ongo ciothe iria ciamarigiicĩrie. Nao makĩmũrehera andũ othe arĩa maarĩ arũaru,

36 na makĩmũthaitha areke arũaru mahutie gĩcũrĩ kĩa nguo yake, na arĩa othe maamũhutirie makĩhonio.

15

Ũhoru wa Thaaahu

1 Na rĩrĩ, thuutha ũcio Afarisai amwe na arutani a watho magĩũka kũrĩ Jesũ moimĩte Jerusalemu, makĩmũũria atĩrĩ,

2 “Nĩ kĩĩ gĩtũmaga arutwo aku mathũkie kĩrĩra gĩa athuuri? Matiithambaga moko rĩrĩa mekũrĩa irio!”

3 Nake Jesũ akĩmooria atĩrĩ, “Na inyuĩ mũthũkagia watho wa Ngai nĩ ũndũ wa ĩrĩa cianyu nĩkĩ?”

4 Nĩgũkorwo Ngai oigire atĩrĩ, ‘Tĩia thoguo na nyũkwa’ na ‘Mũndũ wa kũruma ithe kana nyina no nginya ooragwo.’

5 No inyuĩ muugaga atĩ mũndũ angĩra ithe kana nyina atĩrĩ, ‘Ũteithio ũrĩa ingĩagũteithia naguo, nĩ kĩheo kĩamũrĩre Ngai,’

6 mũndũ ũcio ndarĩ bata wa ‘gũtĩia ithe’ naguo. Nĩ ũndũ ũcio mũgagĩtua kiugo kĩa Ngai gĩa tũhũ nĩ ũndũ wa kĩrĩra kĩanyu.

7 Inyuĩ hinga ici! Isaiia nĩamenyete wega hīndī ĩrĩa aarathire ũhoru wanyu, akiuga atĩrĩ:

8 “ ‘Andũ aya maaheaga gĩtĩio na mĩromo,
no ngoro ciao ĩrĩ kũraya na niĩ.

9 Nao maahooyaga o tũhũ;
morutani marĩa marutanaga no mawatho ma andũ.’ ”

10 Nake Jesũ agĩta kĩrĩndĩ kũu gĩũke harĩ we, agĩkĩra atĩrĩ, “Thikĩrĩriai na mũtaũkĩrwo.

11 Kĩrĩa gĩtoonyaga na kanua ka mũndũ ti kĩo ‘kĩmũthaahagia’, no kĩrĩa kiumaga kanua gake nĩkio ‘kĩmũthaahagia.’ ”

12 Na hīndī ĩyo arutwo ake magĩthiĩ harĩ we, makĩmũũria atĩrĩ, “Nĩũĩ atĩ Afarisai nĩmararakarire rĩrĩa maraiguire ũhoru ũcio?”

13 Nake akĩmacookeria atĩrĩ, “Mũmera o wothe ũtaahandĩtwo nĩ Baba ũrĩa ũrĩ igũrũ nĩũkamunywo na mĩri.

14 Tiganai nao; acio nĩ atongoria atumumu. Mũtumumu angĩtongoria mũtumumu ũngĩ, eerĩ no kũgũa mangĩgũa irima.”

15 Nake Petero akiuga atĩrĩ, “Tũtaũrĩre ngerekano iyo.”

16 Nake Jesũ akĩmooria atĩrĩ, “O na inyuũ mũtirĩ mũrataũkĩrwo o na rĩu?

17 Kaĩ mũtooĩ atĩ kĩndũ kĩrĩa gĩtoonyaga na kanua gĩthiiaga nda, gĩgacooka gĩkoima mwĩrĩ?

18 No maũndũ marĩa moimaga kanua moimaga ngoro-inĩ, na nĩmo ‘mathaahagia’ mũndũ.

19 Nĩ ũndũ ngoro-inĩ nĩkuo kuumaga meciiria mooru, na ũragani, na ũtharia, na ũhũũri maraya, na ũici, na kũiganĩrĩra igenyo, na njambanio.

20 Macio nĩmo maũndũ marĩa ‘mathaahagia’ mũndũ; no kũrĩa irio na moko matarĩ mathambie matingĩtũma mũndũ agĩe na ‘thaahu’.”

Wĩtikio wa Mũndũ-wa-Nja Mũkaanani

21 Ningĩ Jesũ akiuma kũu, agĩthĩ ndeere-inĩ cia Turo na Sidoni.

22 Mũndũ-wa-nja Mũkaanani woimĩte gũkuhĩ na kũu agĩũka kũrĩ we, akĩmũkayagĩra, akiugaga atĩrĩ, “Mwathani, Mũrũ wa Daudi, njiguĩra tha! Mũirĩtu wakwa nĩarathĩnio mũno nĩ ndaimono.”

23 No Jesũ ndarĩ ũndũ o na ũmwe oigire. Nĩ ũndũ ũcio arutwo ake magĩthĩ kũrĩ we makĩmũringĩrĩra, makĩmwĩra atĩrĩ, “Mwire athĩ, tondũ nĩaratũrũmĩrĩra agĩkayaga.”

24 Nake Jesũ agĩcookia atĩrĩ, “Ndaatũmirwo o kũrĩ ng’ondũ cia nyũmba ya Isiraeli iria ciũrĩte tu.”

25 Nake mũndũ-wa-nja ũcio agĩũka, akĩmũturĩria ndu, akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwathani, ndeithia!”

26 Nake Jesũ agĩcookia atĩrĩ, “Gũtiagĩrĩre kuoya mũgate wa ciana ũĩkĩrie ngui.”*

27 Nake mũndũ-wa-nja ũcio akiuga atĩrĩ, “Ĩ nĩguo Mwathani; no o na ngui nĩrĩaga rũitiki rũrĩa rũgũaga kuuma metha-inĩ ya mwene cio.”

28 Nake Jesũ akĩmũcokeria atĩrĩ, “Mũtumia ũyũ, wĩtikio waku nĩ mũnene! Ihooya rĩaku nĩrĩahingio.” Nake mwarĩ akĩhonio ithaa o rĩu.

Jesũ kũhe Andũ Ngiri Inya Irio

29 Jesũ akiuma kũu, agĩthĩ agereire hũgũrũrũ-inĩ cia iria rĩa Galili, agĩcooka akiambata kĩrĩma-inĩ, agĩikara thĩ.

30 Nakĩo kĩrĩndĩ kĩnene gĩgĩũka kũrĩ we, gĩkĩmũrehera andũ arĩa maathuaga, na atumumu, na arĩa maarĩ onju na arĩa mataaragia, na angĩ aingĩ, makĩmaiga magũrũ-inĩ make; nake akĩmahonia.

31 Nao andũ makĩgega rĩrĩa moonire arĩa mataaragia makĩaria, na arĩa onju mahonetio, na arĩa maathuaga magĩtũwara, na atumumu makĩona. Nao makĩgocca Ngai wa Isiraeli.

32 Nake Jesũ agĩta arutwo ake moke harĩ we, akĩmeera atĩrĩ, “Nĩndĩraiguĩra andũ aya tha tondũ makoretwo hamwe na nĩ mũthenya itatũ, na matĩrĩ na kĩndũ gĩa kũrĩa. Ndikwenda mathĩ marĩ ahũtu, tondũ maahota kũringĩkĩra njĩra.”

33 Nao arutwo ake magĩcookia atĩrĩ, “Tũngĩruta kũ mũgate ya kũhũũnia kĩrĩndĩ ta gĩkĩ, gũkũ werũ-inĩ?”

34 Nake Jesũ akĩmooria, atĩrĩ, “Mũrĩ na mũgate iigana?”

* 15:26 Ayahudi meetaga andũ-a-Ndũrĩrĩ “Ngui” nĩ ũndũ wa kũmamena.

Nao makīmūcookeria atīrī, “Tūrī na mīgate mūgwanja, na tūthamaki tūnini tūtārī tūngī.”

³⁵ Nake akīra kīrīndī kīu gīikare thī.

³⁶ Agīcooka akīoya mīgate īyo mūgwanja na tūthamaki tūu, na aarīkia gūcookia ngaatho-rī, akīmīenyūrangā, akīmīnengera arutwo nao makīhe andū.

³⁷ Othe makīria makīhūūna. Thuutha ūcio arutwo makīūngania cienyū iria ciatigarīte makīyūria ciondo mūgwanja.

³⁸ Mūigana wa andū arīa maarīire maarī andū ngiri inya, andū-a-nja na ciana matatarītwo.

³⁹ Jesū aarīkia kuugīra kīrīndī ūhoro, agītoonya gatarū, agīthī mwena wa Magadani.

16

Jesū Kūurio Aringe Kīama

¹ Na rīrī, Afarisai na Asadukai magīūka kūrī Jesū, makīmūgeria na kūmwīra amaringīre kīama kiumīte igūrū makīone.

² Nake akīmācookeria atīrī, “Hīndī īria gwatuka, muugaga atīrī, ‘Kaī nīgūkaara-ī, tondū igūrū nī gūtune’.

³ Ningī rūciini muugaga atīrī, ‘Ūmūthī nīgūkūgīa kīhuhūkanio, tondū igūrū nī gūtune na gūgathimba.’ Nīmūū gūtaūra ūria igūrū rītariī, no mūtingīhota gūtaūra imenyithia cia mahinda maya tūrī.

⁴ Rūciaro rūrū rwaganu na rwa ūtharia rūūragia rūringīrwo kīama, no gūtīrī kīama rūkūringīrwo tīga kīama kīria kīa Jona.” Nake Jesū akīmatīga, agīthīra.

Ndawa ya Kūmbia Mīgate ya Afarisai na Asadukai

⁵ Rīria maaringire iria, arutwo ake magīkorwo nīmariganīrwo nīgūkuua mīgate.

⁶ Nake Jesū akīmeera atīrī, “Mwīmenyererei, na mwīhūgage ndawa ya kūmbia mīgate ya Afarisai na Asadukai.”

⁷ Nao makīaranīria, makiuga atīrī, “Hihi nī tondū tūtīnoka na mīgate.”

⁸ Nake Jesū aamenya ūria meeranaga, akīmooria atīrī, “Inyuī a wītīkio mūnini, nī kī kīratūma mwaranīrie ūhoro wa kwaga mīgate?”

⁹ Kaī mūtārī mwataūkīrwo? Mūtingīrīrikana mīgate ītano īria yarīrwo nī andū ngiri ithano, na nī ciondo ciigana muonganīrie?

¹⁰ Kana mīgate mūgwanja īria yarīrwo nī andū ngiri inya, na nī ciondo ciigana muonganīrie?

¹¹ Nī kī kīragiria mūmenye atī ndikwaragia ūhoro wa mīgate? No mwīhūgagei ndawa īyo ya kūmbia mīgate ya Afarisai na Asadukai.”

¹² Hīndī īyo makīmenya atī ndaameeraga mehūūge nī ūndū wa ndawa ya kūmbia mīgate, no nī memenyagīrīre ūrutani wa Afarisai na Asadukai.

Petero Kuumbūra Kristū

¹³ Na rīria Jesū aakinyire rūgongo rwa Kaisarea-Filipi, nīoririe arutwo ake atīrī, “Andū moigaga Mūrū wa Mūndū nūū?”

¹⁴ Nao makīmūcookeria atīrī, “Amwe moigaga atī nīwe Johana Mūbatithania; angī makoiga nīwe Elija, o na angī makoiga nīwe Jeremia, kana ūmwe wa anabii.”

¹⁵ Nake akīmooria atīrī, “Inyuī na inyuī muugaga atīa? Muugaga nī nī nī ū?”

16 Simoni Petero akīmūcookeria atīrī, “Wee nīwe Kristū, Mūrū wa Ngai ūrīa wī muoyo.”

17 Nake Jesū akīmwīra atīrī, “Kūrathimwo-rī, nīwe Simoni mūrū wa Jona, nīgūkorwo ndūguūrīrio ūndū ūyū nī mūdū, no nī Baba ūrīa ūrī igūrū.

18 Na nī ngūkwīra atīrī, wee nīwe Petero, na igūrū rīa ihiga rīrī nīngaka kanitha wakwa, nacio ihingo cia kwa ngoma itikaūtooria.

19 Nīngakūnengera cabi cia ūthamaki wa igūrū; na kīrīa gīothe ūkooha gūkū thī nīgīkoohwo igūrū, na kīrīa gīothe ūkoohora gūkū thī, nīgīkoohorwo igūrū.”

20 Agīcooka agīkaania arutwo ake matikeere mūdū o na ūrīkū atī we nīwe Kristū.

Jesū Kuumbūra Ūhoro wa Gīkuū Gīake

21 Kuuma hīndī iyo Jesū akīambīrīria gūtaarīria arutwo ake atī no nginya athīi Jerusalemu, na athīinio mūno nī athuuri, na athīnjīri-Ngai arīa anene, na arutani a watho, na atī no nginya ooragwo, na thuutha wa mīthenya itatū ariūke.

22 Nake Petero akīmūtware keheri-inī, akīmūkaania, akīmwīra atīrī, “Mwathani, kūroaga gūtuika ūguo! Ūndū ūcio ndūkanagūkore!”

23 Nake Jesū akīhūgūrīra Petero, akīmwīra atīrī, “Cooka thuutha wakwa, Shaitani! Wee wī mūhīnga harī nīi; wee ndwīciiragia maūdū moimīte kūrī Ngai, tīga maūdū moimīte kūrī andū.”

24 Hīndī iyo Jesū akīra arutwo ake atīrī, “Mūdū o wothe ūngīenda kūnūmīrīra, no nginya eerege we mwene, oe mūtharaba wake aanūmīrīre.

25 Nīgūkorwo mūdū ūrīa wothe wendaga kūhonokia muoyo wake nīakoowwo nīguo; no ūrīa wothe ūkoowwo nī muoyo wake nī ūndū wakwa nīakaūhonokia.

26 Nī ūndū-rī, mūdū angīgūna nakī o na angīgwatīra thī yothe, na orwo nī muoyo wake? Kana nī kīi mūdū angīkūūrania muoyo wake nakīo?

27 Nīgūkorwo Mūrū wa Mūdū nīagooka na riiri wa Ithe hamwe na araike ake, na hīndī iyo nīakahe o mūdū kīheo gīake kūringana na ciiko ciake.

28 Ngūmwīra atīrī na ma, amwe marūngīi haha matigacama gīkuū matonete Mūrū wa Mūdū agīka na ūthamaki wake.”

17

Jesū Kūgarūrūka ūrīa Aatarī

1 Thuutha wa mīthenya itandatū, Jesū nīathiire na Petero, na Jakubu, na mūrū wa nyina Johana, akīmatwara kīrīma-inī kīraaya handū hataarī na andū.

2 Arī hau mbere yao akīgarūrūka ūrīa aahaanaga. Ūthiū wake ūkīara ta riūa, na nguo ciake ikīerūha cua, ta ūtheri.

3 O hīndī iyo hau mbere yao makīumīrīrwo nī Musa na Elija makīaranīria na Jesū.

4 Nake Petero akīra Jesū atīrī, “Mwathani, nī wega tūikare gūkū; ūngīenda-rī, no njake ithūnū ithatū, kīmwe gīaku, na kīmwe kīa Musa, na kīrīa kīngī kīa Elija.”

5 O akīaragia-rī, itu ikengu rīgīūka rīkīmahumbīra, na mūgambo ūkiuma itu-inī rīu ūkiuga atīrī, “Ūyū nīwe Mūrū wakwa ūrīa nyendete; na nīngenagio mūno nīwe. Mūiguagei!”

6 Rīrīa arutwo maiguire ūguo-rī, makīnamīrīra, magīturumithia mothiū mao thī mamakīte mūno.

7 No Jesū agīūka, akīmahutia na akīmeera atīrī, “Arahūkai, tigai gwītīgīra.”

8 Na rīrīa maatiirire maitho-rī, mationire mūndū ūngī tiga o Jesū wiki.

9 Rīrīa maikūrūkaga kuuma kīrīma-inī, Jesū akīmaatha akīmeera atīrī, “Mūtikae kwīra mūndū o na ūrīkū ūrīa muona, nginya rīrīa Mūrū wa Mūndū akaariūkio oime kūrī arīa akuū.”

10 Nao arutwo makīmūria atīrī, “Nīkī gītūmaga arutani a watho moige atī Elija no nginya aambe ooke?”

11 Nake Jesū akīmacookeria atīrī, “Ti-itherū, Elija no nginya aambe ooke, ahaarīrie maūndū mothe.

12 No ngūmwīra atīrī, Elija nīarīkītie gūūka, no andū makīaga kūmūmenya, no nīmamwīkire ūrīa wothe meendaga kūmwīka. O ūguo noguo nake Mūrū wa Mūndū akaanyariirwo nīo.”

13 Hīndī ūyo arutwo makīmenya atī aamaheaga ūhorō wa Johana Mūbatithania.

Kūhonia Kamwana kaarī na Ndaimono

14 Rīrīa maakinyire harīa kīrīndī kīarī, mūndū ūmwe agīthiī harī Jesū, akīmūtūrīria ndu,

15 akīmwīra atīrī, “Mwathani iguīra mūrū wakwa tha, arī na mūrīmū wa kībaba na nīmūthīnagia mūno. Kaingī nīagūūaga mwaki-inī kana akagūa maaī-inī.

16 Nīndīramūreheire arutwo aku, no matinahota kūmūhonia.”

17 Nake Jesū akīmūcookeria atīrī, “Rūciaro rūrū rūtetikītie na rūremi, nī nginya rī ngūikara na inyuī? Ngūmūkirīrīria nginya rī? Ndeherai kamwana kau.

18 Jesū agīkūūma ndaimono ūyo, nayo ūkiuma kamwana kau, na gakīhonio o hīndī ūyo.

19 Nao arutwo magīthiī kūrī Jesū keheri-inī, makīmūria atīrī, “Tūremirwo nīkūingata ndaimono ūyo nīkī?”

20 Nake akīmacookeria atīrī, “Nī tondu wītīkio wanyu nī mūnini. Ngūmwīra atīrī na ma, mūngīkorwo na wītīkio mūnini ta mbeū ya karatarī, no mūhote kwīra kīrīma gīkī atīrī, ‘Ehera haha, ūthiī haarīa’ na gīthiī. Gūtīrī ūndū ūkaamūrema.” (

21 No ndaimono mūthemba ūcio ndīngīingatīka na kīndū kīngī, tiga mahooya na kwīhinga kūrīa irio.”)

22 Hīndī ūrīa macookanīrīre kūu Galilī, akīmeera atīrī, “Mūrū wa Mūndū nīegūkunyaīrwo aneanwo moko-inī ma andū.

23 Nīmakamūūraga, na mūthenya wa ītatū nīakariūkio.” Nao arutwo makīyūrwo nī kieha.

Igooti rīa Hekarū

24 Na rīrī, Jesū na arutwo ake maarīkia gūkinya Kaperinaumu, arīa meetagia andū daraki igīrī cia igooti rīa hekarū magīthiī kūrī Petero, makīmūria atīrī, “Kaī mūrutani wanyu atarutaga igooti rīa hekarū?”

25 Nake akīmacookeria atīrī, “Ī, nīarutaga.”

Rĩria Petero aatoonyire nyũmba, Jesũ akĩmũhĩta kwaria akĩmũuria atĩrĩ, “Ũgwĩciiria atĩa, wee Simoni? Athamaki a thĩ-rĩ, metagia igooti kuuma kũrĩ a? Metagia ariũ ao, kana metagia andũ arĩa angĩ?”

²⁶ Nake Petero akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ kuuma kũrĩ andũ arĩa angĩ.”

Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ undũ ũcio ariũ ao matirĩhaga.

²⁷ No nĩguo tũtikamarakarie-rĩ, thĩ iria-inĩ ũikie ndwano kuo, na thamaki ĩria ũkũnyiita mbere, ũmĩtumũre kanua kayo, na nĩũkuona mbeeca, daraki inya; cioe ũthĩĩ ũrĩhe igooti rĩakwa na rĩaku.”

18

Mũndũ ũria Mũnene mũno Ũthamaki-inĩ wa Igũrũ

¹ Ihinda o rĩu arutwo magĩũka kũrĩ Jesũ, makĩmũuria atĩrĩ, “Nũũ mũnene gũkĩra arĩa angĩ ũthamaki-inĩ wa igũrũ?”

² Nake agĩita kaana, agĩkarũgamia gatagatĩ kao.

³ Agĩcooka akiuga atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, tĩa mũgarũrũkire mũtũke o ta twana, mũtigatoonya ũthamaki wa igũrũ.

⁴ Nĩ undũ ũcio, ũria wothe wĩnyĩhagia ta kaana gaka nĩwe mũnene gũkĩra arĩa angĩ ũthamaki-inĩ wa igũrũ.

⁵ “Nake ũria wothe wamũkağĩra kaana ta gaka thĩinĩ wa rĩitwa rĩakwa, nĩ nĩ aamũkağĩra.

⁶ No ũria wothe ũngĩhĩtithia kamwe ga twana tũtũ tũnjĩtĩkĩtie keehie, nĩ kaba mũndũ ũcio aharũkio ihiga rĩa gĩthĩ ngingo aikio iria-inĩ kũria kũriku.

⁷ “Kaĩ gũkũ thĩ kũrĩ na haaro-ĩ, nĩ undũ wa maũndũ marĩa matũmaga andũ mehie! Maũndũ ta macio no nginya moke, no mũndũ ũria ũtũmaga moke kaĩ arĩ na haaro-ĩ!

⁸ Guoko gwaku kana kũgũrũ gwaku kũngĩtũma wĩhie-rĩ, gũtinie ũgũte. Nĩ kaba ũtoonye muoyo-inĩ wĩ gĩthua kana wĩ kionje, gũkĩra ũkorwo na moko meerĩ kana magũrũ meerĩ na ũikio mwaki-inĩ wa tene na tene.

⁹ Narĩo riitho rĩaku rĩngĩtũma wĩhie-rĩ, rĩkũũre, ũrĩte. Nĩ kaba ũtoonye muoyo-inĩ na riitho rĩmwe, gũkĩra ũkorwo na maitho meerĩ na ũikio mwaki-inĩ wa kwa ngoma.

Ngerekano ya Ng'ondũ ĩria Yorĩte

¹⁰ “Menyererai mũtikae kũnyarara o na kamwe ga twana tũtũ tũnini. Nĩgũkorwo ngũmwĩra atĩrĩ, araika a tuo nĩmonaga ũthĩũ wa Baba ũria ũrĩ igũrũ, hĩndĩ ciothe.” (

¹¹ Nĩgũkorwo Mũrũ wa Mũndũ ookire kũhonokia kĩria kĩorĩte.)

¹² “Rĩu-rĩ, mũgwĩciiria atĩa? Mũndũ angĩkorwo arĩ na ng'ondũ igana rĩmwe, na ĩmwe yacio yũre-rĩ, githĩ ndangĩtiga icio mĩrongo kenda na kenda kũ irĩma-inĩ, athĩ agacarie ĩyo yũrĩte?

¹³ Na angĩmĩona-rĩ, ngũmwĩra atĩrĩ na ma, akenagĩra ng'ondũ ĩyo ĩmwe ĩrorĩte kũrĩ ũria akenagĩra icio mĩrongo kenda na kenda itaroorĩte.

¹⁴ Ũguo noguo Ithe wanyu ũria ũrĩ Igũrũ atangienda o na kamwe ga twana tũtũ tũnini koore.

Mũndũ Wanyu Akũhĩtirie

¹⁵ “Mũrũ kana mwarĩ wa thoguo angĩkũhĩtiria-rĩ, thĩ ũmuonie ihĩtia rĩake mũrĩ o inyuĩ eerĩ. Angĩgũthikĩrĩria-rĩ, nĩmwacookanwo nake.

¹⁶ No angĩrega gũgũthikĩrĩria, oya mũndũ ũngĩ ũmwe kana eerĩ mũthĩĩ nao, nĩguo undũ o wothe ũrũgamagĩrwo nĩ ũria wa andũ eerĩ kana atatũ.

17 Angĩrega kũmathikĩrĩria-rĩ, ĩra kanitha ũndũ ũcio; na angĩkĩrega gũthikĩrĩria o na kanitha-rĩ, mĩtue o ta mũndũ ũtetĩkĩtie kana ta mwĩtia wa mbeeca cia igooti.

18 “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, ũndũ o wothe mũkooha gũkũ thĩ, o na igũrũ nĩkooohwo, na ũria wothe mũkoohora gũkũ thĩ, o na igũrũ nĩkoohorwo.

19 “O rĩngĩ ngũmwĩra atĩrĩ, andũ eerĩ anyu mangĩguanĩra gũkũ thĩ ũndũ o wothe ũria marahooya, nĩmakahingĩrio nĩ Baba ũria ũrĩ igũrũ.

20 Nĩgũkorwo harĩa andũ eerĩ kana atatũ monganĩte thĩinĩ wa rĩitwa rĩakwa-rĩ, ngoragwo ndĩ ho gatagatĩ kao.”

Ngerekano ya Ndungata ĩtarĩ Tha

21 Nĩngĩ Petero agĩũka harĩ Jesũ, akĩmũũria atĩrĩ, “Mwathani, mũrũ kana mwarĩ wa baba angĩhĩtĩria maita maigana ngĩmũreka gĩra? Hihi nĩ maita mũgwanja?”

22 Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ngũkwĩra atĩrĩ, ti maita mũgwanja, no nĩ mĩrongo mũgwanja, maita mũgwanja.

23 “Nĩ ũndũ ũcio, ũthamaki wa igũrũ ũhaananĩtio na mũthamaki ũria wendaga kuonio mathabu ma mbeeca ciake nĩ ndungata ciake.

24 Aambĩrĩria kũrora mathabu-rĩ, mũndũ warĩ na thĩirĩ wake wa taranda ngiri ikũmi* akĩrehwo kũrĩ we.

25 Na tondũ nĩaremetwo nĩ kũrĩha-rĩ, mwathi wake agĩathana atĩ mũndũ ũcio, endio hamwe na mũtumia wake, na ciana ciake, na kĩria gĩothe aarĩ nakĩo nĩguo thĩirĩ ũrĩhĩke.

26 “Ndungata ĩyo ĩkĩgũithia mbere yake, ĩkĩmũthaiha, ĩkĩmwĩra atĩrĩ, ‘Ngĩrĩrĩria, na nĩndĩkũrĩha thĩirĩ wothe.’

27 Nake mwathi ũcio wa ndungata ĩyo akĩmĩguĩra tha, akĩmĩrekeria thĩirĩ ũcio akĩreka ĩthĩ.

28 “No ndungata ĩyo yoima nja, ĩgĩcemanina na ndungata ĩngĩ yarutaga wĩra nayo yarĩ na thĩirĩ wayo wa dinari igana rĩmwe.† ĩkĩmĩnyiita mũmero ĩmũite, ĩkĩmĩra na hinya atĩrĩ, ‘Ndiha thĩirĩ wakwa ũria ũrĩ nago!’

29 “Ndungata ĩyo ĩkĩgũithia thĩ, ĩkĩmũthaiha, ĩkĩmũra atĩrĩ, ‘Ngĩrĩrĩria, na nĩndĩkũrĩha.’

30 “Nowe akĩrega. Handũ ha ũguo, agĩthĩ ĩkĩmũkithia njeera nginya rĩria ĩkaarĩha thĩirĩ ũcio.

31 Rĩria ndungata ĩria ĩngĩ cionire ũria gwekĩka-rĩ, ikĩguu ũũru mũno, igĩthĩ ikĩra mwathi wacĩo ũria wothe gwekĩkite.

32 “Nake mwathi wao agĩta ndungata ĩyo, akĩmũra atĩrĩ, ‘Wee ndungata ĩno njaganu, ngũrekeire thĩirĩ waku wothe tondũ nĩũthaihire.

33 Githĩ nawe ndũkwagĩrĩrwo ũiguĩre ndungata ĩria ĩngĩ tha o ta ũria nĩ ngũiguĩre tha?”

34 Nĩ ũndũ wa kũrakara, mwathi wayo akĩmĩneana kũrĩ anena a njeera nĩguo ĩkahirithio o nginya rĩria ĩkaarĩha thĩirĩ wothe.

35 “Ūguo nĩguo Baba ũria ũrĩ igũrũ ageeka o ũmwe wanyu, mũngĩaga kũrekeria mũrũ kana mwarĩ wa ĩthe wanyu na ma kuuma ngoro-ĩni cianyu.”

* 18:24 Taranda nĩ mbeeca yarĩ makĩria ma mũcaara wa mĩaka ikũmi na ĩtano wa mũruti wĩra, kana mina mĩrongo ĩtandatũ. Ūmũthĩ nĩ ciringi milioni nyingĩ. † 18:28 Dinari yarĩ mũcaara wa mũthenya ũmwe.

19

Gütigana kwa Mũthuuri na Mütumia

1 Na rĩrĩ, Jesũ aarĩkia kũmeera maũndũ macio-rĩ, akiuma Galili, agĩthĩĩ rūgongo rwa Judea mũrĩmo ũũria ũngĩ wa Rũũ rwa Jorodani.

2 Nao andũ aingĩ makĩmũrũmĩrĩra, nake akĩmahonera kuo.

3 Na Afarisai amwe magĩthĩĩ kũrĩ we nĩguo mamũgerie. Makĩmũũria atĩrĩ, “Watho nĩwĩtikĩrĩtie mũndũ atigane na mütumia wake nĩ ũndũ wa gĩtũmi o na kĩrĩkũ?”

4 Nake akĩmacookeria atĩrĩ, “Kaĩ mütathomete, atĩ o kĩambĩrĩria Mũũmbi ‘ombire mũndũ-mũrũme na mũndũ-wa-nja’,

5 na akiuga atĩrĩ, ‘Nĩ ũndũ wa gĩtũmi kũ mũndũ mũrũme nĩagatigana na ithe na nyina, na anyiitane na mütumia wake, nao eerĩ matũike mwĩrĩ ũmwe?’

6 Na nĩ ũndũ ũcio, acio ti andũ eerĩ rĩngĩ, no nĩ mũndũ ũmwe. Nĩ ũndũ ũcio, arĩa Ngai anyiithanĩtie, mũndũ ndakanamatigithanie.”

7 Nao makĩmũũria atĩrĩ, “Nĩ kĩĩ gĩatũmire Musa aathane atĩ mũndũ no ahe mütumia wake marũa ma gütigana nake, amũte?”

8 Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Musa aamwĩtikĩrĩrie mütiganage na atumia anyu tondũ wa ũmũ wa ngoro cianyu. No gũtiarĩ ũguo kuuma kĩambĩrĩria.

9 Ngũmwĩra atĩrĩ, mũndũ o wothe angĩtigana na mütumia wake, tiga amũteire nĩ ũndũ wa ũtharia, nake ahikie mütumia ũngĩ-rĩ, mũndũ ũcio nĩatharĩtie.”

10 Nao arutwo makĩmwĩra atĩrĩ, “Angĩkorwo ũguo nĩguo kũrĩ gatagati ka mũthuuri na mütumia-rĩ, nĩ kaba kwaga kũhikania.”

11 Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Ti mũndũ o wothe ũngĩhota gwĩtikĩra ũhoro ũyũ, tiga no arĩa maheetwo ũhota ũcio.

12 Nĩgũkorwo andũ amwe maaciarirwo mahaana ta marĩ ahakũre; angĩ maahakũrirwo nĩ andũ; na angĩ makarega kũhikania nĩ ũndũ wa ũthamaki wa igũrũ. Mũndũ ũria ũngĩhota gwĩtikĩra ũndũ ũyũ, nĩawĩtikĩre.”

Jesũ Kũhoera Twana

13 Hĩndĩ iyo Jesũ akĩreherwo twana nĩguo atũigĩrĩre moko na atũhooere. No arutwo magĩkũũma arĩa maatũrehete.

14 Nowe Jesũ akiuga atĩrĩ, “Rekei twana tũũke kũrĩ nĩ, tigai gũtũgĩria, nĩgũkorwo ũthamaki wa igũrũ nĩ wa arĩa mahaana ta tuo.”

15 Aarĩkia gũtũigĩrĩra moko, akiuma kũu.

Mwanake warĩ Gĩtonga

16 Na rĩrĩ, mũndũ ũmwe nĩokire kũrĩ Jesũ, akĩmũũria atĩrĩ, “Mũrutani, nĩ ũndũ ũrĩkũ mwega ingũka nĩgeetha ngĩe na muoyo wa tene na tene?”

17 Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ūkũnjũũria ũhoro wa ũndũ ũria mwega nĩkĩ? Kũrĩ o Ūmwe mwega. Ūngĩdane gũtoonya muoyo-inĩ-rĩ, athĩkağĩra maathani.”

18 Mũndũ ũcio akĩmũũria atĩrĩ, “Nĩ maathani marĩkũ?”

Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ndũkanoragane, na ndũkanatharanie, na ndũkanaiye, na ndũkanaigĩrĩre mũndũ ũria ũngĩ kĩgeenyoyũ,

19 na tũa thoguo na nyũkwa,’ o na ‘endaga mũndũ ũria ũngĩ o ta ũria wĩyendete wee mwene.’”

20 Mwanake ũcio akiuga atĩrĩ, “Maũndũ macio mothe ndũire ndĩmarũmĩtie, nĩ kĩĩ kĩngĩ ndigairie?”

21 Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ũngĩenda kwagĩrĩra kũna, thiĩ wendie indo ciaku ũhe athĩni mbeeca icio, na nĩũkagĩa na mũthiithũ igĩrũ. Ũcooke ũuke ũnũmĩrĩre.”

22 Rĩrĩa mwanake ũcio aiguire ũguo-rĩ, agĩthiĩ arĩ na kĩaha, tondũ aarĩ na ũtonga mũngĩ.

23 Nake Jesũ akĩrĩa arutwo ake atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, nĩ ũndũ ũrĩ hinya gĩtonga gũtoonya ũthamaki-inĩ wa igĩrũ.

24 O rĩngĩ ngũmwĩra atĩrĩ, nĩ ũhũthũ ngamũira ihungurĩre irima rĩa cindano, gũkĩra gĩtonga gũtoonya ũthamaki wa Ngai.”

25 Rĩrĩa arutwo maiguire ũguo-rĩ, makĩmaka mũno, makĩũrania atĩrĩ, “Rĩu-rĩ, nũũ ũngĩkĩhonoka?”

26 Nake Jesũ akĩmarora akĩmeera atĩrĩ, “Ũndũ ũcio ndũngĩhoteka nĩ andũ, no maũndũ mothe nĩmahotekaga nĩ Ngai.”

27 Petero akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ithuĩ nĩtũtigĩte maũndũ mothe, tũgakũrũmĩrĩra! Ithuĩ-rĩ, nĩ kĩĩ tũkaaheo?”

28 Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, hĩndĩ irĩa Mũrũ wa Mũndũ agaakarĩra gĩtĩ gĩake kĩa ũnene kĩrĩ riiri, thiĩnĩ wa thiĩ njerũ, inyuĩ arĩa mũnũmagĩrĩra nĩ inyuĩ mũgaakarĩra itĩ ikũmi na igĩrĩ cia ũnene, na nĩmũgatuĩra mĩhĩrĩga irĩa ikũmi na iĩrĩ ya Isiraeli ciira.

29 Na ũrĩa wothe ũtigĩte nyũmba, kana ariũ a nyina, kana aarĩ a nyina, kana ithe, kana nyina, kana ciana, kana mĩgũnda nĩ ũndũ wakwa nĩakamũkĩra maita igana ma iria atigĩte, na agae muoyo wa tene na tene.

30 No rĩrĩ, andũ aingĩ arĩa marĩ mbere nĩo makaarĩgia thuutha, na aingĩ arĩa marĩ thuutha nĩo magaatongoria.

20

Ngerekano ya Aruti Wĩra a Mũgũnda wa Mĩthabibũ

1 “Nĩgũkorwo ũthamaki wa igĩrũ ũhaana ta mũndũ warĩ na gĩthaka, ũrĩa woimagarire rũciini tene akaandĩke andũ a kũruta wĩra mũgũnda wake wa mĩthabibũ.

2 Na aarĩkanĩra nao atĩ nĩekũmarĩha dinari mũthenya ũcio, akĩmatũma makarute wĩra mũgũnda-inĩ wake wa mĩthabibũ.

3 “Ta thaa ithatũ nĩoimagarire na akĩona andũ angĩ marũngiĩ thoko-inĩ matarĩ ũndũ meekaga.

4 Akĩmeera atĩrĩ, ‘O na inyuĩ-rĩ, thiĩ mũkarute wĩra mũgũnda-inĩ wakwa wa mĩthabibũ, na nĩngũmũrĩha o kĩrĩa kĩagĩrĩre.’

5 Nĩ ũndũ ũcio magĩthiĩ.

“Nĩngĩ akiumagara rĩngĩ ta thaa thita, na thaa kenda agũka o ũguo.

6 Na ta thaa ikũmi na ĩmwe, akiumagara na akĩona andũ angĩ marũngiĩ o hau. Akĩmooria atĩrĩ, ‘Nĩ kĩĩ gĩtũmĩte mũtinde mũrũngiĩ haha mũthenya mũgima mũtarĩ ũndũ mũreka?’

7 “Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, ‘Tondũ gũtirĩ mũndũ ũtwandĩkire.’

“Akĩmeera atĩrĩ, ‘O na inyuĩ thiĩ mũkarute wĩra mũgũnda-inĩ wakwa wa mĩthabibũ.’

8 “Gwatuka-rĩ, mwene mũgũnda ũcio wa mĩthabibũ akĩrĩa mũrũgamĩrĩri wa wĩra wake atĩrĩ, ‘Ita aruti a wĩra ũmarĩhe mũcaara, wambĩrĩrie na arĩa maandĩkirwo thuutha, ũrĩkie na arĩa maandĩkirwo mbere.’

9 “Aruti a wĩra arĩa maandĩkĩtwo thaa ikũmi na ĩmwe moka, makĩrĩhwo dinari ĩmwe o mũndũ.

10 Nĩ ūndũ ūcio, rĩrĩa arĩa maandikĩtwo mbere mookire-rĩ, meeciirĩtie mekũrĩhwo makĩria. No rĩrĩ, o nao maarĩhirwo dinari ĩmwe o mũndũ.

11 Maarĩkia kũrĩhwo, makĩambĩrĩria kũnugunĩkĩra mwene mũgũnda.

12 Makiuga atĩrĩ, 'Andũ arĩa marigirie kwandikwo-rĩ, marutire wĩra o ithaa rĩmwe, na wamaiganania na ithuĩ arĩa twatinda wĩra na mĩnoga na kũhĩa nĩ riũa.'

13 "Nake agĩcookeria ūmwe wao atĩrĩ, 'Mũrata wakwa, ndinagwĩka ūũru. Githĩ tũtirikaniire atĩ ngũrihe dinari ĩmwe?'

14 Kĩoe mũcaara waku ūthĩ. Nĩ nĩ ndenda kũrĩha mũndũ ūcio wandĩkirwo thuutha o ta ūguo ndakũriha.

15 Githĩ ndirĩ na kĩhootho gĩa gwĩka ūrĩa ngwenda na mbeeca ciakwa? Kana ūraigua ūiru tondũ ndĩ mũtaana?'

16 "Nĩ ūndũ ūcio arĩa marĩ thuutha, magaatũika a mbere, na arĩa marĩ mbere magaatũika a thuutha."

Jesũ Kuumbũra Ūhoru wa Gĩkuũ Gĩake rĩngĩ

17 Na rĩrĩa Jesũ aambataga Jerusalemu-rĩ, nĩetire arutwo ake arĩa ikũmi na eerĩ keheri-inĩ akĩmeera atĩrĩ,

18 "Twerekeire kwambata Jerusalemu, na kũu Mũrũ wa Mũndũ nĩagakunyanĩrwo aneanwo kũrĩ athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na arutani a watho. Nao nĩmakamũtuĩra kũũragwo

19 na nĩmakamũneana kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ anyũrũrio na ahũũrwo na kĩboko na mamwambe mũtĩ igũrũ. Na mũthenya wa gatatũ nĩakariũkio!"

Ihooya rĩa Nyina wa Ciana cia Zebedi

20 Thuutha ūcio, nyina wa ciana cia Zebedi nĩokire kũrĩ Jesũ arĩ na arĩũ ake, agĩturia ndu, akĩmũthaitha amũhingĩrie ūndũ mũna.

21 Nake Jesũ akĩmũũria atĩrĩ, "Nĩ ūndũ ūrĩkũ ūkwenda?"

Akĩmũcookeria atĩrĩ, "Itĩkĩra atĩ ūmwe wa aanake aya akwa eerĩ magaikara ūmwe mwena waku wa ūrĩo, na ūcio ūngĩ mwena waku wa ūmotho ūthamaki-inĩ waku."

22 Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, "Mũtiũũ ūrĩa mũrahooya. No mũhote kũnyuĩra gĩkombe kĩrĩa ngũnyuĩra?"

Nao magĩcookia atĩrĩ, "Iĩ, no tũhote."

23 Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, "Ti-itherũ nĩ mũkaanyuĩra gĩkombe gĩakwa, no gũikara mwena wakwa wa ūrĩo kana wa ūmotho ti nĩ heanaga. Itĩ icio ikaaheo arĩa mathondekeirwo cio nĩ Baba."

24 Rĩrĩa arutwo acio angĩ ikũmi maiguire ūhoru ūcio, makĩrakarĩra arutwo acio eerĩ a nyina ūmwe.

25 Nake Jesũ akĩmeeta hamwe, akĩmeera atĩrĩ, "Nĩmũũĩ atĩ aathani a Ndũrĩrĩ nĩ metũũgagĩria igũrũ rĩa andũ ao, na anene ao nĩmamaathaga na hinya.

26 No rĩrĩ, gũtikanahaane ūguo gatagatĩ kanyu. Handũ ha ūguo, ūrĩa ūngĩenda gũtuĩka mũnene thĩnĩ wanyu-rĩ, nĩ atuĩke ndungata yanyu,

27 na ūrĩa ūngĩenda gũtuĩka wa mbere thĩnĩ wanyu nĩatuĩke ngombo yanyu,

28 o ta ūrĩa Mũrũ wa Mũndũ atookire gũtungatĩrwo, no ookire gũtungata, na arute muoyo wake ūtuĩke thogora wa gũkũũra andũ aingĩ."

Atumumu Eerĩ Kũhonio

29 Na rĩrĩa Jesũ na arutwo ake moimaga Jeriko-rĩ, andũ aingĩ makĩmũrũmirĩra.

30 Nao andũ eerĩ atumumu maikarĩte mũkĩra-inĩ wa njĩra, na rĩrĩa maiguire atĩ nĩ Jesũ wahitũkaga-rĩ, makĩanĩrĩra, makiuga atĩrĩ, “Mwathani, Mũrũ wa Daudi, tũiguire tha!”

31 Gĩkundi kũ kĩa andũ gĩkĩmakaania, gĩkĩmeera makire, no-o magĩkĩrĩria kwanĩrĩra, makiugaga atĩrĩ, “Mwathani, Mũrũ wa Daudi, tũiguire tha!”

32 Nake Jesũ akĩrũgama, akĩmeeta. Akĩmoooria atĩrĩ, “Mũrenda ndĩmwĩkĩre atĩa?”

33 Makĩmũcookeria atĩrĩ, “Mwathani, tũrakũhooya o tũcooke kuona.”

34 Nake Jesũ akĩmaiguĩra tha, akĩmahutia maitho. Na kahinda o kau makĩambĩrĩria kuona, makĩmũrũmĩrĩra.

21

Jesũ Gũtoonya Jerusalemu na Ũhootani

1 Na rĩrĩa maakuhĩrĩrie Jerusalemu, maakinya itũũra rĩa Bethifage kũ Kirĩma-inĩ kĩa Mitamaiyũ-rĩ, Jesũ agĩtũma arutwo ake eerĩ,

2 akĩmeera atĩrĩ, “Thiĩ itũũra rĩrĩa rĩrĩ mbere yanyu, na mwaingĩra o ũguo nĩmũgũkora ndigiri yohetwo, irĩ na njaũ yayo. Ciohorei mũndehere.

3 Na mũndũ o na ũrĩkũ angĩmũũria ũndũ-rĩ, mwĩrei atĩ Mwathani nĩabatarĩtio nĩcio, na nĩegũcicookia o narua.”

4 Ũndũ ũyũ wekĩkĩre nĩgeetha ũrathi ũrĩa waarĩtio na kanua ka mũnabii ũhinge, rĩrĩa oigire atĩrĩ:

5 “Irai Mwarĩ wa Zayuni atĩrĩ,
‘Mũthamaki waku nĩarooka kũrĩwe,
nĩ mũhooreri na akuũtũwo nĩ ndigiri,
o njaũ ya ndigiri.’”

6 Nao arutwo magĩthĩ magĩka o ũrĩa Jesũ aamerĩte.

7 Makĩrehe ndigiri na njaũ yayo, na makĩara nguo ciao igũrũ rĩayo, nake Jesũ agĩkuuo nĩyo.

8 Na andũ gĩkundi kĩnene mũno makĩara nguo ciao njĩra-inĩ, nao arĩa angĩ magĩtua mathigĩ ma mĩtĩ makĩmaara njĩra-inĩ.

9 Nacio ikundi cia andũ arĩa maamũtongoretie na arĩa maamũrũmĩrĩre maanagĩrĩra makoiga atĩrĩ,
“Hosana, Mũrũ wa Daudi!”

“Kũrathimwo-rĩ, nĩ mũndũ ũrĩa ũgũũka na rĩtwa rĩa Mwathani!”

“Hosana igũrũ, o igũrũ mũno!”

10 Rĩrĩa Jesũ aatoonyire Jerusalemu, andũ a itũũra rĩu inene rĩothe makĩambũrũrũka, makĩũrania atĩrĩ, “Ũyũ nake nũ?”

11 Nakĩo kĩrĩndĩ kũ gĩgĩcookia atĩrĩ, “Ũyũ nĩwe Jesũ ũrĩa mũnabii wa kuuma Nazarethi itũũra rĩa Galili.”

Jesũ arĩ thĩnĩ wa Hekarũ

12 Nake Jesũ agĩtoonya kũ hekarũ-inĩ akĩrutũrũra andũ othe arĩa maagũraga na meendagia indo kuo, akĩng’aurania metha cia arĩa maakũũranagia mbeeca, na akĩng’aurania itĩ cia arĩa meendagia ndutura.

13 Akĩmeera atĩrĩ, “Nĩ kwandĩkĩtwo atĩrĩ, ‘Nyũmba yakwa iĩgeetagwo nyũmba ya kũhooyagĩrwo,’ no inyuũ mũmĩtuĩte ‘ngurunga ya atunyani.’”

14 Nao atumumu na cionje magĩthĩ kũrĩ we kũu hekarũ-inĩ, nake akĩmahonia.

15 No rĩrĩa athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na arutani a watho moonire maũndũ ma magegania marĩa eekaga, na maigua ũrĩa ciana cianagĩrĩra kũu hekarũ-inĩ ikiugaga atĩrĩ, “Hosana Mũrũ wa Daudi,” makĩrakara.

16 Makĩmũuria atĩrĩ, “Nĩũraigua ũrĩa ciana ici iroiga?”

Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Ĩi, nĩndĩraigua. Kaĩ inyuĩ mũtathomete ciugo iria ciugĩte atĩrĩ,
“Kuuma tũnua-inĩ twa twana na twa ngenge
nĩtũmĩte hoime ũgococi?”

17 Agĩcooka akĩmatiga, akiuma itũũra rĩu inene, agĩthiĩ Bethania, akĩraara kuo.

Mũkũyũ Kũhooha

18 Na rũciinĩ tene, arĩ njĩra agĩcooka kũu itũũra inene, akĩigua arĩ mũhũutu.

19 Nake akĩona mũkũyũ mũkĩra wa njĩra, agĩthiĩ harĩ guo, no ndaigana kuona kĩndũ thĩinĩ waguo tiga o mathangũ. Nake akĩwĩra atĩrĩ, “Ūroaga gũgaaciara maciaro ringĩ!” O hĩndĩ iyo mũtĩ ũcio ũkĩhoha.

20 Rĩrĩa arutwo ake moonire ũguo makĩgega, makĩũrania atĩrĩ, “Kaĩ mũkũyũ ũyũ wahooha narua atĩa?”

21 Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, mũngĩkorwo na wĩtikio na mũtigathanganie-rĩ, to ũguo mũkũyũ ũyũ wĩkitwo mũngĩhota gwĩka, no rĩrĩ, o na no mũhote kwĩra kĩrĩma gĩkĩ atĩrĩ, ‘Ūrokũũrũka ũikio iria-inĩ,’ na gwĩkĩke ũguo.

22 Maũndũ mothe marĩa mũrĩhooyaga mwĩtikĩtie nĩmũkaheo.”

Kĩuria Gĩkonĩ Ũhoti wa Jesũ

23 Na rĩrĩa Jesũ aatoonyire hekarũ-inĩ-rĩ, athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na athuuri a andũ makĩmũkora akĩrutana, makĩmũuria atĩrĩ, “Ūreka maũndũ maya na ũhoti ũrĩkũ? Na nũũ ũkũheete ũhoti ũcio?”

24 Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “O na nĩ nĩngũmũuria kĩuria. Mwanjookeria-rĩ, nĩngũmwĩra njikaga maũndũ maya na ũhoti ũrĩkũ.

25 Ūbatithio wa Johana-rĩ, woimĩte kũ? Woimĩte igũrũ-ĩ, kana woimĩte kũrĩ andũ?”

Makĩaranĩria o ene ũhoro ũcio, makĩũrana atĩrĩ, “Tũngiuga atĩ, ‘Woimĩte igũrũ,’ egũtũũria atĩrĩ, ‘Mwakĩregire kũmwĩtikia nĩkĩ?’

26 No tũngiuga atĩ, ‘Woimĩte kũrĩ andũ,’ nĩtũgwĩtigĩra andũ, nĩgũkorwo othe nĩmeetĩkĩtie atĩ Johana aarĩ mũnabii.”

27 Nĩ ũndũ ũcio magĩcookeria Jesũ atĩrĩ, “Ithũ tũtũũ.”

Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “O na nĩ ndikũmwĩra njikaga maũndũ maya na ũhoti ũrĩkũ.

Ngerekano ya Ariũ arĩa Eerĩ

28 “Na rĩrĩ, mũgwĩciiria atĩa? Nĩ kwarĩ na mũndũ warĩ na ariũ eerĩ. Agĩthiĩ harĩ ũria wa mbere, akĩmwĩra atĩrĩ, ‘Mũriũ, thĩ ũkarute wĩra ũmũthĩ mũgũnda-inĩ wa mũthabibũ.’

29 “Nake agĩcookia, akiuga, ‘Ndigũthiĩ,’ no thuutha akĩrĩcũkwo, agĩthiĩ.

30 “Nĩngĩ mũthuuri ũcio agĩthiĩ kũrĩ mũriũ ũcio ũngĩ akĩmwĩra o ũguo. Nake agĩcookia akiuga, ‘Ĩi baba, nĩngũthiĩ,’ no ndaathiire.

31 “Acio eerĩ-rĩ, nũũ wekire ũrĩa ithe eendaga?”

Magĩcookia atĩrĩ, “Nĩ ũria wa mbere.”

Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, etia mbeeca cia igooti na maraya nĩmaratoonya ũthamaki-inĩ wa Ngai mbere yanyu.

32 Nigũkorwo Johana ookire kũrĩ inyuĩ amwonie njĩra ya ũthingu, no mũtiamwĩtikirie, no etia mbeeca cia igooti na maraya nĩmamwĩtikirie. Na inyuĩ o na muona ũguo, mũtiigana kwĩrira mũmwĩtikie.

Ngerekano ya Akombori Mũgũnda

33 “Ta thikĩrĩriai ngerekano ĩngĩ: Mũndũ warĩ mwene mũgũnda nĩhaandire mũgũnda ũcio wake mĩthabibũ. Agĩaka rũgĩri rũgĩthiurũrũkĩria mũgũnda ũcio, akĩenja kihihĩro gĩa thabibũ o kũu thĩinĩ, na agĩaka nyũmba ndaaya na igũrũ ya arangĩri. Agĩcooka agĩkomborithia mũgũnda ũcio wa mĩthabibũ kũrĩ arĩmi na agĩthĩi rũgendo.

34 Hĩndĩ ya kũgetha yakuhĩrĩria-rĩ, agĩtũma ndungata ciake kũrĩ akombori acio nĩguo ikanengerwo maciaro make.

35 “Akombori acio makĩnyiita ndungata ciake; makĩhũũra ĩmwe, na makĩũraga ĩrĩa ĩngĩ, na ya gatatũ makĩmĩhũũra na mahiga nyuguto.

36 Agĩcooka akĩmatũmĩra ndungata ĩngĩ nyingĩ kũrĩ iria aatũmite mbere, nao akombori acio magĩciĩka o ro ũguo.

37 Mũthia-inĩ akĩmatũmĩra mũrũwe, akiuga atĩrĩ, ‘Nĩmagatĩia mũrũ wakwa.’

38 “No rĩrĩa akombori acio moonire mũriũ, makĩĩrana atĩrĩ, ‘Ũyũ nĩwe ũkaagaya mũgũnda ũyũ. Ũkai tũmũũrage, twĩyoere igai rĩake.’

39 Nĩ ũndũ ũcio makĩmũnyiita, makĩmũikia nja ya mũgũnda ũcio wa mĩthabibũ, na makĩmũũraga.

40 “Nĩ ũndũ ũcio, rĩrĩa mwene mũgũnda ũcio wa mĩthabibũ agooka-rĩ, ageeka akombori acio atĩa?”

41 Nao magĩcookia atĩrĩ, “Nĩakaniina andũ acio aaganu, na acooke akomborithie andũ angĩ mũgũnda ũcio, arĩa marĩmũgayagĩra maciaro hĩndĩ ya magetha yakinya.”

42 Nake Jesũ akĩmooria atĩrĩ, “Kaĩ mũtathomete thĩinĩ wa Maandĩko atĩ: “Thiga rĩrĩa aaki maaregire nĩrĩo rĩtuĩkĩte ihiga inene rĩa koine; Mwathani nĩ we wĩkĩte ũndũ ũcio, na nĩ wa magegania tũkĩwona’?”

43 “Nĩ ũndũ ũcio ngũmwĩra atĩrĩ, ũthamaki wa Ngai nĩũkeeherio kũrĩ inyuĩ, ũheo andũ angĩ arĩa magaaciaraga maciaro maguo.

44 Mũndũ ũrĩa ũkaagwĩra ihiga rĩrĩ nĩagathuthĩka, no ũrĩa ũkaagwĩrwo nĩrĩo nĩrĩkamũthethera.”

45 Rĩrĩa athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na Afarisai maaiguire ngerekano icio cia Jesũ, makĩmenya atĩ aaragia ũhoro wao.

46 Magĩcaria ũrĩa mangĩmũnyiita, no nĩmetigagĩra kĩrĩndĩ kũu, tondũ andũ nĩmeetĩkĩtie atĩ aari mũnabii.

22

Ngerekano ya Iruga rĩa Ũhiki

1 Nake Jesũ akĩmaarĩria rĩngĩ na ngerekano, akĩmeera atĩrĩ,

2 “Ũthamaki wa igũrũ ũhaanaine na mũthamaki warugire iruga nĩ ũndũ wa ũhiki wa mũriũ.

3 Agĩcooka agĩtũma ndungata ciake kũrĩ andũ arĩa meetĩtwo iruga-inĩ, ikameere moke, nao makĩrega gũũka.

4 “Nĩngĩ agĩtũma ndungata ĩngĩ agĩciĩra atĩrĩ, ‘Ĩrai acio metĩtwo atĩ nĩndĩkĩtie kũhaarĩria iruga: Ndegwa ciakwa na ng’ombe iria noru

nīrīkītīe gūthīnjwo na maūndū mothe nīmahaarīrie. Ūkai iruga-inī rīa ūhiki.’

⁵ “No andū acio matiarūmbūirie ūhorō ūcio magīthiira, ūmwe agīthiī mūgūnda wake, na ūrīa ūngī agīthiī wonjoria-inī wake.

⁶ Acio angī magītharīkīra ndungata ciake, magīcinyariira na magīciūraga.

⁷ Mūthamaki ūcio nīarakarire mūno, agītūma mbūtū yake ikaniine oraganī acio, na īgīcina itūūra rīao inene.

⁸ “Hīndī iyo akīra ndungata ciake atīrī, ‘Iruga rīa ūhiki nīrīhaarīrie no rīrī, arīa ndīretire-rī, matiraagīrīrwo nī gūūka.

⁹ Thiīi magomano-inī ma njīra mwīre mūndū o wothe mūkuona oke iruga-inī rīa kīhikanio.’

¹⁰ Nī ūndū ūcio ndungata icio ikiumagara, igīthiī njīra-inī, igīcookanīrīra andū othe arīa ciahotire kuona, igīta arīa ega o na arīa ooru, nayo nyūmba ya kīhikanīrio ikīiyūra ageni.

¹¹ “No rīrīa mūthamaki aatoonyire nīguo one ageni-rī, akīona kuo mūndū ūmwe ūtehumbīte nguo cia ūhiki.

¹² Akīmūuria atīrī, ‘Mūrata wakwa, ūtoonyire atīa gūkū ūtarī na nguo cia kīhikanio?’ Mūndū ūcio agīkīra ki.

¹³ “Hīndī iyo mūthamaki ūcio akīra ndungata ciake atīrī, ‘Muohei moko na magūrū, mūmūikie nja kūu nduma-inī, kūu nīkuo gūgaakorwo kīrīro na kūhagarania magego.’

¹⁴ “Nīgūkorwo aingī nīmetītwo, no arīa athuure nī anini.”

Kūria gīkonī Kūrīha Igooti rīa Kaisari

¹⁵ Hīndī iyo Afarisai makīuma nja, magīthugunda ūrīa mangīmūtega na ciugo ciake.

¹⁶ Magītūma arutwo ao hamwe na Aherodia kūrī we. Magīthiī makīmwīra atīrī, “Mūrutani, nītūūī atī wee wī mūndū wa ma, na ūrutanaga ūhorō wa Ngai na ma. Wee ndwītīgagīra andū, tondū ndūrūmbūyagia ūrīa mahaana.

¹⁷ Rīu-rī, ta gītūwīre ūrīa ūgwīciiria. Nī kwagīrīre tūrūtīgīre Kaisari igooti, kana acā?”

¹⁸ No Jesū, nī ūndū wa kūmenya meciiria mao mooru, akīmeera atīrī, “Inyūī hīnga ici, mūrenda kūngeria nīkī?”

¹⁹ Nyoniai mbeeca īrīa īhūthagīrwo ya kūrīha igooti.” Nao makīmūtwarīra dinari,

²⁰ nake akīmooria atīrī, “Mbica īno na rītwa rīrī nī cia ū?”

²¹ Nao makīmūcookeria atīrī, “Nī cia Kaisari.”

Agīcooka akīmeera atīrī, “Rūtīgīrai Kaisari kīrīa kīrī gīake, na mūrūtīgīre Ngai kīrīa kīrī gīake.”

²² Rīrīa maiguire ūguo-rī, makīgega. Nī ūndū ūcio magītīgana nake, magīthiira.

Kūria gīkonī Kūrīūka

²³ Mūthenya o ro ūcio Asadukai, arīa moigaga atī gūtīrī ūhorō wa kūrīūka, magīūka kūrī Jesū makīmwīra atīrī,

²⁴ “Mūrutani, Musa aatwīrīre atī mūndū angīkua atarī na ciana, mūrū wa nyina no ngīnya ahīkie mūtumia ūcio wa ndīgwa, nīguo aciarīre mūrū wa nyina ciana.

²⁵ Na rīrī, kwarī aanake mūgwanja a nyina ūmwe gatagatī-inī gaitū. Nake ūrīa mūkūrū akīhīkania na agīkua, na tondū ndaarī na ciana, agītīgīra mūrū wa nyina mūtumia.

26 Na gũkĩhaana o ũguo kũrĩ mũrũ wa nyina wa keerĩ, na wa gatatũ, makĩrũmanĩrĩra, magĩkua othe mũgwanja.

27 Marigĩrĩrio-rĩ, mĩtumia ũcio nake agĩkua.

28 Rĩu-rĩ, hĩndĩ ya kũriũka-rĩ, mĩtumia ũcio agaakorwo arĩ wa ũ harĩ acio mũgwanja, tondũ othe nĩmamũhikĩtie?"

29 Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, "Inyuĩ mũhĩtĩtie tondũ mĩtiũĩ Maandĩko o na kana hinya wa Ngai.

30 Hĩndĩ ya kũriũka andũ matikahikania kana mahike; magaatũka ta araika arĩa marĩ kũu igũrũ.

31 No ha ũhoro wa kũriũka kwa arĩa akuũ-rĩ, kaĩ mĩtathomete ũrĩa Ngai oigire atĩrĩ,

32 'Nĩ nĩ nĩ Ngai wa Iburahĩmu, na Ngai wa Isaaka, na Ngai wa Jakubu?' We ti Ngai wa arĩa akuũ, no nĩ Ngai wa arĩa marĩ muoyo."

33 Rĩrĩa kĩrĩndĩ kũu kĩaigũire ũguo, gĩkĩgegio nĩ ũrutani wake.

Rĩathani Rĩrĩa Inene

34 Hĩndĩ irĩa Afarisai maagũire atĩ Jesũ nĩahootete Asadukai, magĩcookanĩrĩra hamwe.

35 ũmwe wao, warĩ njorua ya watho, akĩmũgeria na kũmũuria kũria gĩkĩ:

36 "Mũrutani, nĩ rĩathani rĩrĩkũ inene thĩinĩ wa Watho?"

37 Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, " 'Endaga Mwathani Ngai waku na ngoro yaku yothe, na muoyo waku wothe, na meciiria maku mothe.'

38 Rĩrĩrĩ nĩrĩo rĩathani rĩa mbere na rĩrĩa inene.

39 Nario rĩa keerĩ no ta rĩu: 'Endaga mũndũ ũrĩa ũngĩ o ta ũrĩa wĩyendete wee mwene.'

40 Watho wothe na ũrutani wa Anabii ũhingĩtio nĩ maathani macio meerĩ."

Kristũ nĩ Mũrũ wa Ũ?

41 Na hĩndĩ iyo Afarisai monganĩte hamwe-rĩ, Jesũ akĩmooria atĩrĩ,

42 "Mwĩciiragia atĩa ũhoro wa Kristũ? Muugaga nĩ mũrũ wa ũ?"

Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, "Nĩ mũrũ wa Daudi."

43 Nake akĩmooria atĩrĩ, "Nĩ kũ gĩagĩtũmire Daudi akĩaria arĩ na Roho amwĩte 'Mwathani'? Nĩgũkorwo oigire atĩrĩ,

44 " 'Mwathani eerire Mwathani wakwa atĩrĩ:

"Ikara guoko-inĩ gwakwa kwa ũrĩo, nginya ngaĩga thũ ciaku

rungu rwa makinya maku." "

45 Angĩkorwo Daudi amwĩtaga 'Mwathani-rĩ', angĩgĩtuĩka mũriũ wake atĩa?"

46 Gũtirĩ mũndũ wahotire kũmũcookeria, na kuuma mũthenya ũcio gũtirĩ mũndũ wacookire kũgeria kũmũuria ciũria ingĩ.

23

Haaro Mĩthemba Mũgwanja

1 Ningĩ Jesũ akĩra ikundi cia andũ o hamwe na arutwo ake atĩrĩ:

2 "Arutani a watho na Afarisai maikaragĩra gĩtĩ kĩa Musa.

3 Nĩ ũndũ ũcio, maathĩkagĩre na mwĩkage ũrĩa wothe marĩmwĩraga. No mũtĩgekage ũria mekaga, nĩgũkorwo matũkaga ũria mahunjagia.

4 Mohaga mĩrigo mĩritũ mũno makamĩgĩrĩra ciande cia andũ, no-o ene matiendaga o na kũmĩhutia na kaara.

5 “Ūria wothe mekaga, mekaga nĩguo monwo nĩ andũ: Maaraaramagia tũthandũkũ tũria meyohaga thũthi tũri na maandĩko thũinĩ, na makaraihia ciohe cia ndigi cia nguo ciao,

6 na nĩmendete gũikara handũ ha gũtũo maruga-inĩ, na gũikarĩra itĩ cia mbere thũinĩ wa thunagagi;

7 na nĩmendete kũgeithio ndũnyũ-inĩ, na gwĩtwo nĩ andũ ‘Rabii’.

8 “No inyuĩ mũtikanetwo ‘Rabii’, nĩgũkorwo Mũnene wanyu no ũmwe, na inyuothe mũri a ithe ũmwe.

9 Na mũtikaneete mũndũ o na ũrikũ gũkũ thĩ ‘baba’, nĩgũkorwo mũri na Ithe o ũmwe, nake ari igũrũ.

10 O na mũtikanetwo ‘mũrutani’, nĩgũkorwo mũri na ‘Mũrutani’ o ũmwe, nake nĩwe Kristũ.

11 Ūria mũnene thũinĩ wanyu nĩatuĩkage ndungata yanyu.

12 Nĩgũkorwo ũria wothe wĩtũgagĩria nĩakanyiihio, na ũria wothe wĩnyiihagia nĩagatũgĩrio.

13 “Kaĩ mũri na haaro-ĩ, inyuĩ arutani a watho na Afarisai, hinga ici! Mũhingagĩrĩria andũ gũtoonya ũthamaki wa igũrũ, na inyuĩ-ene mũtitoonyaga, o na mũtirikaga ari marenda gũtoonya matoonye.

(

14 “Kaĩ mũri na haaro-ĩ, inyuĩ arutani a watho na Afarisai, hinga ici! Mũtoonyagĩrĩria nyũmba cia atumia a ndigwa, mũkamatumya indo ciao, na mũkahooyaga mahooya maraihu ma kwĩonania. Nĩ undũ ũcio nĩmũkakerithio makĩria ma andũ ari angĩ.)

15 “Kaĩ mũri na haaro-ĩ, inyuĩ arutani a watho na Afarisai hinga ici! Mũtuĩkanagia bũrũri na mũkaringa iria mũgĩcaria mũndũ ũmwe mũmũgarũre amũrũmirĩre, na aamũrũmirĩra mũkamũtua mũrũ na Jehanamu maita meerĩ manyu.

16 “Kaĩ mũri na haaro-ĩ, inyuĩ atongoria atumumu! Muugaga atĩri, ‘Mũndũ o na ũrikũ angĩhĩta na hekarũ, ũcio ti undũ; no mũndũ angĩhĩta na thahabu ya hekarũ-rĩ, ũcio nĩekuohwo nĩ mwĩhitwa wake.’

17 Inyuĩ atumumu aya akũgu! Nĩ kĩ kĩnene? Nĩ thahabu iyo, kana nĩ hekarũ irĩa itũmaga thahabu itũike nyamũre?

18 Ningĩ muugaga atĩri, ‘Mũndũ o na ũrikũ angĩhĩta na kĩgongona-rĩ, ũcio ti undũ; no mũndũ angĩhĩta na kĩheo kĩria kĩri kĩgongona-igũrũ, ũcio nĩekuohwo nĩ mwĩhitwa wake.’

19 Inyuĩ andũ aya atumumu! Nĩ kĩ kĩnene? Nĩ kĩheo kũ, kana nĩ kĩgongona kĩria gĩtũmaga kĩheo kũ gĩtũike kĩamũre?

20 Nĩ undũ ũcio, ũria wĩhĩtaga na kĩgongona, ehĩtaga nakĩo na akehĩta na kĩria gĩothe kĩri kĩgongona-igũrũ.

21 Nake ũria wĩhĩtaga na hekarũ, ehĩtaga nayo na akehĩta na ũria ũikaraga thũinĩ wayo.

22 Nake ũria wĩhĩtaga na igũrũ, ehĩtaga na gĩtĩ kĩa ũnene kĩa Ngai, na akehĩta na ũria ũgũikaragĩra.

23 “Kaĩ mũri na haaro-ĩ, inyuĩ arutani a watho na Afarisai, hinga ici! Mũrutaga gĩcunji gĩa ikũmi kĩa nyeni; na nĩcio terere, na bitharĩ, na thuu. No nĩmũtiganĩrie maundũ marĩa ma bata makĩria marĩa makonĩ watho na nĩmo kĩhooto, na kũiguanĩra tha, na wĩhokeku. Maya-rĩ, nĩmo mwagĩrĩrwo nĩ gwĩka mũtegũtiganĩria macio mangĩ.

24 Inyuĩ atongoria aya atumumu! Inyuĩ mũcungaga rũmuru, no mũkameria ngamũira.

²⁵ “Kaĩ mũrĩ na haaro-ĩ, inyuĩ arutani a watho na Afarisai, hinga ici! Mũthambagia gĩkombe na mbakũri mwena wa nja, no thĩinĩ-rĩ, kũiyũrite ũkoroku na kwenda kwĩhũnia.

²⁶ Wee Mũfarisai ũyũ mũtumumu! Amba ũthambie gĩkombe na mbakũri mwena wa thĩinĩ, naguo mwena wa nja o naguo nĩũgũthera.

²⁷ “Kaĩ mũrĩ na haaro-ĩ, inyuĩ arutani a watho na Afarisai, hinga ici! Mũhaana mbĩrĩra hake mũnyũ mwerũ, iria cionekaga irĩ thaka mwena wa nja, no thĩinĩ ciyũrite mahĩndĩ ma andũ akuũ, na gĩko kĩa mũthemba yothe.

²⁸ No taguo andũ mamuonaga mũrĩ athingu mwena wa nja, no mwena wa thĩinĩ mũiyũirwo nĩ ũhinga na waganu.

²⁹ “Kaĩ mũrĩ na haaro-ĩ, inyuĩ arutani a watho na Afarisai, hinga ici! Mwakagĩra anabii mbĩrĩra na mũkagemia mbĩrĩra cia arĩa athingu.

³⁰ Mũgacooka mũkoiga atĩrĩ, ‘Tũngĩarĩ muoyo hĩndĩ ya maithe maitũ-rĩ, tũtingĩagwatanĩre nao gũita thakame ya anabii.’

³¹ Nĩ ũndũ ũcio mũkaruta ũira wa atĩ inyuĩ mũrĩ njiaro cia arĩa mooragire anabii.

³² Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, kũiyũrĩrĩrei kĩgeri kĩa mehia ma maithe manyu ma tene.

³³ “Inyuĩ nyoka ici! Inyuĩ ciana cia ndũira! Mũgaagĩtheema atĩa gũtuĩrwo ciira wa gũikio Jehanamu?

³⁴ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, ngũmũtũmĩra anabii, na andũ arĩa oogĩ, o na arutani. Amwe ao nĩmũkamooraga na mwambe amwe ao mũtĩ-igũrũ, na arĩa angĩ mũmahũire na iboko thĩinĩ wa thunagogi cianyu na mũmaingate kuuma itũura rĩmwe nginya rĩrĩa rĩngĩ.

³⁵ Na nĩmũgagĩcookererwo nĩ thakame yothe ya andũ arĩa athingu, ĩrĩa ĩrĩkĩtie gũitwo gũkũ thĩ, kuuma thakame ya Habili ũrĩa warĩ mũthingu, nginya thakame ya Zekaria mũrũ wa Barakia, ũrĩa mworagĩre gatagatĩ ka Handũ-harĩa-Hatheru na kigongona.

³⁶ Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, maũndũ maya mothe nĩmagakinyĩra rũciaro rũrũ.

³⁷ “Wee Jerusalemu, Jerusalemu, wee ũragaga anabii, na ũkahũura arĩa matũmĩtwo kũrĩ wee na mahiga nyuguto, nĩ maita maingĩ atĩa ndanenda gũcookanĩrĩria ciana ciaku hamwe, ta ũrĩa ngũkũ ĩcookanagĩrĩria tũcui twayo rungu rwa mathagu mayo, no ndũnjĩtikagĩria!

³⁸ Atĩrĩrĩ, nyũmba yaku ĩtigĩtwo ĩkirĩte ihooru.

³⁹ Ngũmwĩra atĩrĩ, kuuma rĩu mũtikanyona rĩngĩ nginya rĩrĩa mũkoiga atĩrĩ, ‘Kũrathimwo nĩ mũndũ ũrĩa ũgũũka na rĩtwa rĩa Mwathani.’”

24

Marũuri ma Mahinda ma Mũthia

¹ Nake Jesũ akiuma hekarũ, na rĩrĩa aathiiaga arutwo ake magũũka kũrĩ we nĩguo mamuonie mũako ya hekarũ.

² Akĩmooria atĩrĩ, “Nĩmũkuona indo ici ciothe? Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, gũtirĩ ihiga o na rĩmwe rĩa maya rĩgaakorwo rĩrĩ igũrũ wa rĩrĩa rĩngĩ; mothe nĩmakamomorwo.”

³ Na rĩrĩa Jesũ aikarĩte thĩ Kĩrĩma-inĩ kĩa Mĩtamaiyũ-rĩ, arutwo ake magũũka harĩ we hatarĩ andũ angĩ, makĩmũũria atĩrĩ, “Ta twĩre, maũndũ macio mageekĩka rĩ, na kĩmenyithia gĩa gũcooka gwaku na kĩa mũthia wa mahinda maya nĩ kĩrĩkũ?”

⁴ Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Mwĩmenyagĩrĩrei mũtikanaheenio nĩ mũndũ o na ũrĩkũ.

⁵ Nīgūkorwo andū aingī nīmagooka na rītwa rīakwa, makiugaga atīrī, ‘Nīi nī nī Kristū,’ na nī makaheenia andū aingī.

⁶ Nīmūkaigua ūhoru wa mbaara, na mūhuhu ūkonīi mbaara, no inyuī mūtikanamake. Maūndū ta macio no nginya mageekīka, no ithirīro ti rīkinyu.

⁷ Rūrīrī nīrūgookīrīra rūrīa rūngī, na ūthamaki ūūkīrīre ūrīa ūngī. Nīgūkaagia ng’aragu na ithingithia kūndū na kūndū.

⁸ Maūndū macio mothe nī kīambīrīria kīa ruo ta rwa mūndū-wa-nja akīrūmwo agīe mwana.

⁹ “Nīngī nīmūkaneanwo mūnyariirwo na mūūragwo, na mūmenwo nī ndūrīrī ciothe nī ūndū wakwa.

¹⁰ Hīndī ūyo-rī, andū aingī nīmagatiganīria wītīkio na makunyananīre mūndū na ūrīa ūngī, na mamenane.

¹¹ Na anabii aingī a maheeni nīmakoimīra na nīmakaheenia andū aingī.

¹² Na tondū waganu nīūkaingīha mūno-rī, wendani wa andū aingī nīūkanyīha,

¹³ no ūrīa ūgaakīrīrīria nginya hīndī ya ithirīro-rī, ūcio nīakahonoka.

¹⁴ Naguo ūhoru-ūyū-Mwega wa ūthamaki nīūkahunjo thī yothe ūtūike ūira kūrī ndūrīrī ciothe, na thuutha ūcio ithirīro rīkinye.

¹⁵ “Nī ūndū ūcio rīrīa mūkoona ‘kīndū kīrīa kīrī thaahu na gīa kūrēhe ihooru’ kīrūgamīte Handū-harīa-Hatheru, o kīrīa kīarītio na kanua ka mūnabii Danieli (ūrīa ūrathoma nīamenye ūhoru ūcio),

¹⁶ hīndī ūyo arīa marī Judea nīmōrīre irīma-inī.

¹⁷ Mūndū ūrīa ūrī nyūmba yake igūrū ndakaharūrūke atī akarute kīndū kuuma nyūmba yake.

¹⁸ Nake ūrīa wī mūgūnda ndagacooke mūciī kūgīra nguo ciae.

¹⁹ Kaī atumia arīa magakorwo na nda na arīa magakorwo makīongithia hīndī ūyo nīmagakorwo na thūna-ī!

²⁰ Hooyai nīguo gwīthara kwanyu gūtikanakorwo kūrī hīndī ya heho kana mūthenya wa Thabatū.

²¹ Nīgūkorwo hīndī ūyo nīgūkagia na mīnyamaro mīnene, itarī yoneka kuuma kīambīrīria gīa thī nginya rīu, na itakooneka rīngī.

²² Na tiga matukū macio makuhīhirio-rī, gūtīrī mūndū ūngīkaahonoka, no nī tondū wa andū arīa aamūre, matukū macio nīmagakuhīhio.

²³ Hīndī ūyo mūndū o na ūrīkū angīkamwīra atīrī, ‘Kristū arī na haha!’ kana, ‘Arī harīa!’ Mūtikanetīkie ūhoru ūcio.

²⁴ Nīgūkorwo Kristū a maheeni na anabii a maheeni nīmakeyumīria monanie morirū manene na maringe cīama, nīguo maheenie o na arīa aamūre, korwo no kūhoteke.

²⁵ Na rīrī, inyuī ndaamūmenyithia ūhoru ūcio mbere ya hīndī ūyo.

²⁶ “Nī ūndū ūcio mūndū o na ūrīkū angīkamwīra atīrī, ‘Arī werū-inī,’ mūtikanathīi kuo; kana angīmwīra, ‘Arī nyūmba thīnī,’ mūtikanetīkie ūhoru ūcio.

²⁷ Nīgūkorwo o ta ūrīa rūheni ruumīte irathīro ruonekaga ithūiro-rī, ūguo noguo gūūka kwa Mūrū wa Mūndū gūgaakorwo kūhaana.

²⁸ Harīa hothe harī kīimba, hau nīho nderi ciūnganaga.

²⁹ “Na rīrī, o rīmwe thuutha wa mīnyamaro ya matukū macio, “ ‘rīūa nīrīkagia nduma, naguo mweri ūtīge kwara; nacio njata nīikaagūa kuuma igūrū, namo maahinya ma igūrū nīmakenyenyio.’

30 “Hĩndĩ ĩyo kĩmenyithia kĩa Mũrũ wa Mũndũ nĩgĩkooneka kũu igũrũ, na ndũrĩrĩ ciothe cia thĩ nĩigacakaya. Nĩikoona Mũrũ wa Mũndũ agĩũka arĩ igũrũ rĩa matu, na arĩ na hinya na riiri mũingĩ.

31 Nake nĩagatũma araka ake na mũgambo mũnene wa karumbeta, nao nĩmakoongania arĩa ake aamũre moimite mũena ĩna ĩrĩa yumaga rũhuho, kuuma gĩturi kĩmwe kĩa igũrũ nginya kĩrĩa kĩngĩ.

32 “Na rĩrĩ, mwĩrutei na mũkũyũ: Rĩrĩa hongee ciaguo ciarĩkia gũthundũka na ciaruta mathangũ-rĩ, nĩmũmenyaga atĩ hĩndĩ ya riũa ĩrĩ hakuhi.

33 Ūguo noguo rĩrĩa mũkoona maũndũ macio mothe, mũkaamenya atĩ ihinda rĩrĩ hakuhi, rĩrĩ o ta mũrango-inĩ.

34 Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, rũciarũ rũrũ rũtigaathira nginya maũndũ macio mothe mahinge.

35 Igũrũ na thĩ nĩigathira, no ciugo ciakwa itigathira.

Mũthenya na Thaa Itiũũkaine

36 “Gũtirĩ mũndũ ũũĩ ũhoro wa mũthenya ũcio kana ithaa riũ, o na araka a igũrũ matiũĩ, o na Mũriũ ndooĩ, tiga no lthe wiki.

37 O ta ũrĩa gwatariĩ matukũ-inĩ ma Nuhu, noguo gũkahaana hĩndĩ ya gũũka kwa Mũrũ wa Mũndũ.

38 Nĩgũkorwo o ta ũrĩa gwatariĩ matukũ marĩa maarĩ mbere ya kĩguũ, andũ nĩmarĩĩaga na makanyua, na nĩmahikanagia na makahika, o nginya mũthenya ũrĩa Nuhu aatoonyire thabina;

39 nao matiamenyire nginya rĩrĩa kĩguũ gĩokire, gĩkĩmaniina othe. Ūguo noguo gũkahaana hĩndĩ ya gũũka kwa Mũrũ wa Mũndũ.

40 Hĩndĩ ĩyo arũme eerĩ magaakorwo marĩ mũgũnda; ũmwe nĩakoywo na ũrĩa ũngĩ atigwo.

41 Andũ-a-nja eerĩ magaakorwo magĩthĩa hamwe; ũmwe nĩakoywo na ũrĩa ũngĩ atigwo.

42 “Nĩ ũndũ ũcio, ikaragai mwĩiguĩte, tondũ mũtiũĩ mũthenya ũrĩa Mwathani wanyu agooka.

43 No nyai atĩrĩ, korwo mwene nyũmba nĩamenyete thaa cia ũtukũ iria mũici angĩũka, angĩaikarire eiguĩte, nyũmba yake ĩtuuo.

44 Nĩ ũndũ ũcio o na ĩnyũĩ no nginya mũikarage mwĩhaarĩrie, tondũ Mũrũ wa Mũndũ agooka ĩthaa rĩrĩa mũtamwĩrĩgĩrĩre.

45 “Nĩngĩ-rĩ, ndungata ya kwĩhokeka na njũgĩ nĩrĩkũ, ĩrĩa mwathi wayo angĩhokera kũroraga ndungata iria ĩngĩ cia nyũmba yake, na ĩciheage irio ihinda rĩrĩa riagĩrĩre?

46 Kaĩ nĩũgaakorwo ũrĩ ũndũ mwega harĩ ndungata ĩyo, rĩrĩa mwathi wayo agooka akore ĩgĩũka o ũguo-ĩ!

47 Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, nĩakamĩhokera indo ciake ciothe.

48 No rĩrĩ, ndungata ĩyo ĩngĩkorwo nĩ njaganu, na ĩire na ngoro atĩrĩ, ‘Mwathi wakwa nĩegũikara ihinda iriia atacookete,’

49 na ĩkiambĩrĩrie kũhũũra ndungata iria ĩngĩ, na kũrĩa na kũnyua hamwe na arĩũ.

50 Mwathi wa ndungata ĩyo agooka mũthenya ũrĩa ĩtamwĩrĩgĩrĩre, na ĩthaa rĩrĩa ĩtooĩ.

51 Nake nĩakamĩherithia mũno, na amũkie hamwe na andũ arĩa hinga, kũrĩa gũgaakorwo na kĩrĩro na kũhagarania magego.

1 “Hĩndĩ ĩyo-rĩ, ũthamaki wa igũrũ ũkaahaananio na airĩtu ikũmi arĩa mooire matawa mao, makiumagara nĩguo magatũnge mũhikania.

2 Atano ao maarĩ akĩgu, na atano maarĩ oogĩ.

3 Acio akĩgu nĩmakuuire matawa mao, no matiakuuire maguta.

4 No rĩrĩ, acio oogĩ, nĩmakuuire maguta na cuba, o hamwe na matawa mao.

5 Na rĩrĩ, Mũhikania nĩaikarire angĩgooka, na othe magĩcũnga, magĩkoma.

6 “Na ũtukũ gatagatĩ gũkĩanĩrwo atĩrĩ: ‘Mũhikania nĩ mũũku! Umai mũkamũtũnge!’

7 “Hĩndĩ ĩyo airĩtu othe magĩũkĩra, magĩthondeka matawa mao.

8 Acio akĩgu makĩra acio oogĩ atĩrĩ, ‘Tũgaĩrei maguta manyu tondũ; matawa maitũ nĩmarahora.’

9 “No acio oogĩ makĩmacookeria atĩrĩ, ‘Aca, matĩgĩtũigana na mamũigane. Handũ ha ũguo-rĩ, thĩĩ kũrĩ arĩa mendagia maguta mũkegũrĩre manyu.’

10 “No rĩrĩa maarĩ njĩra-inĩ magĩthĩĩ kũgũra maguta-rĩ, mũhikania agĩkinya. Airĩtu arĩa mehaarĩrie magĩtoonya kĩhikania-inĩ hamwe na mũhikania. Naguo mũrango ũkĩhingwo.

11 “Thuutha ũcio airĩtu acio angĩ o nao magĩũka. Makiuga atĩrĩ, ‘Mwathani! Mwathani! Tũhingũrĩre mũrango!’

12 “Nowe agĩcokia atĩrĩ, ‘Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, nĩ ndimũũ.’

13 “Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, mwĩhũgagai, tondũ mũtiũĩ mũthenya kana thaa.

Ngerekano ya Taranda

14 “Nĩngĩ, ũthamaki wa igũrũ ũkaahaananio na mũndũ wathiiaga rũgendo, nake agĩta ndungata ciake, agĩciĩhokera indo ciake.

15 Akĩnengera ĩmwe yacio taranda ithano cia mbeeca, na ĩngĩ taranda igĩrĩ, na ĩrĩa ĩngĩ taranda ĩmwe, o ndungata kũringana na ũhoti wayo. Agĩcokia agĩthĩĩ rũgendo.

16 Ndungata ĩrĩa yaneetwo taranda ithano ĩgĩthĩĩ o hĩndĩ ĩyo, ĩkĩonjorithia mbeeca ciayo, na ĩkĩona uumithio wa taranda ĩngĩ ithano.

17 O nayo ĩrĩa yaheetwo taranda igĩrĩ ĩkĩonjorithia ĩkĩona uumithio wa ĩngĩ igĩrĩ.

18 No ndungata ĩrĩa yaheetwo taranda ĩmwe ĩgĩthĩĩ, ĩkĩenja irima, ĩkĩhitha mbeeca cia mwathi wayo.

19 “Thuutha wa ihinda iriaya, mwathi wa ndungata icio nĩacookire na agĩciĩta nĩguo iheane ũhoru wa mathabu ma mbeeca ciake.

20 Ndungata ĩrĩa yaheetwo taranda ithano ĩkĩrehe ĩngĩ ithano, ĩkiuga atĩrĩ, ‘Mwathi wakwa, waheire taranda ithano. Atĩrĩrĩ, nĩthũkũmĩte ĩngĩ ithano.’

21 “Nake mwathi wayo akĩmĩcokeria atĩrĩ, ‘Nĩwĩkĩte wega, wee ndungata ĩno njega na ya kwĩhokeka! Nĩũtuĩkĩte mwĩhokeku hari indo nini; nĩngũgũtua mũrori wa indo nyingĩ. Ũka ũtoonye gĩkeno-inĩ kĩa mwathi waku!’

22 “Ndungata ĩrĩa yaheetwo taranda igĩrĩ o nayo ĩgĩũka. ĩkiuga atĩrĩ, ‘Mwathi wakwa waheire taranda igĩrĩ! Atĩrĩrĩ, nĩthũkũmĩte ĩngĩ igĩrĩ.’

23 “Nake mwathi wayo akĩmĩcokeria atĩrĩ, ‘Nĩwĩkĩte wega, wee ndungata ĩno njega na ya kwĩhokeka! Nĩũtuĩkĩte mwĩhokeku hari indo nini; nĩ ngũgũtua mũrori wa indo nyingĩ. Ũka ũtoonye gĩkeno-inĩ kĩa Mwathi waku!’

24 “Nayo ndungata ĩrĩa yaheetwo taranda ĩmwe o nayo ĩgĩũka. ĩkiuga atĩrĩ, ‘Mwathi wakwa, nĩ ndooĩ atĩ wee wĩ mũndũ mwĩ, ũgethaga kũrĩa ũtahandĩte, na ũkongania kũrĩa ũtaahandire mbeũ.

25 Nĩ ũndũ ũcio nĩndetigĩire, ngĩthĩ ngĩhitha taranda yaku thĩ. Atĩrĩrĩ, ĩno no ĩria yaku ndagũcookeria.’

26 “Nake mwathi wayo akĩmĩcookeria atĩrĩ, ‘Wee ndungata ĩno njaganu na ngũũtaru! Ūguo nĩ wooĩ atĩ ngethaga kũrĩa itahaandĩte, na ngongania kũrĩa itaahurĩte mbeũ?

27 Gũkĩrĩ ũguo-rĩ, wagĩrĩrwo nĩ kũiga mbeeca ciakwa bengi, na ndacooka-rĩ, nĩngĩacookerio mbeeca ciakwa ĩrĩ hamwe na uumithio wacio.

28 “Nĩ ũndũ ũcio, mĩtunyei taranda ĩyo, mũmĩnengere ũrĩa ũrĩ na taranda ikũmi.

29 Nĩgũkorwo mũndũ o wotho ũrĩ na indo nĩwe ũkoongererwo ngĩ nyingĩ na akĩrĩrĩrio. Nake ũrĩa ũtarĩ, o na kĩrĩa arĩ nakĩo nĩagatuunywo.

30 Oyai ndungata ĩyo ĩtarĩ bata mũmĩkie nja kũu nduma-inĩ, kũrĩa gũgaakorwo kĩrĩro na kũhagarania magego.’

Ng’ondũ na Mbũri

31 “Hĩndĩ ĩria Mũrũ wa Mũndũ agooka arĩ na riiri wake, na araike othe marĩ hamwe nake, nĩagaikarĩra gĩtĩ gĩake kĩa ũnene na kĩrĩ riiri wa ĩgũrũ.

32 Ndũrĩrĩ ciothe nĩgacookanĩrĩrio mbera yake, nake nĩakamũrانيا andũ kuuma kũrĩ arĩa angĩ, o ta ũrĩa mũrĩithi aamũranagia ng’ondũ na mbũri.

33 Nĩakaiga ng’ondũ mwena wake wa ũrĩo, na mbũri aciige mwena wake wa ũmotho.

34 “Nĩngĩ Mũthamaki nĩakeera arĩa marĩ mwena wake wa ũrĩo atĩrĩ, ‘Ūkai, inyuĩ mũrathimĩtwo nĩ Baba; oyai igai rĩa ũthamaki ũrĩa mwathon-dekeirwo kuuma rĩrĩa thĩ yombirwo.

35 Nĩgũkorwo ndaarĩ mũhũũtu mũkĩĩhe gĩa kũrĩa, na ndaarĩ mũnyootu mũkĩĩhe gĩa kũnyua, na ndaarĩ mũgeni mũkĩĩnyũita ũgeni,

36 na ndaarĩ njaga mũkĩĩhe nguo, na ndaarĩ mũrũaru na inyuĩ mũkĩĩmenyerera, o na ndaarĩ njeera na mũgĩũka kũndora.’

37 “Hĩndĩ ĩyo arĩa athingu nĩmakamũcookeria mamũũrie atĩrĩ, ‘Mwathani, nĩ rĩ twakuonire ũrĩ mũhũũtu tũgĩkũhe gĩa kũrĩa, kana ũrĩ mũnyootu tũgĩkũhe gĩa kũnyua?

38 Na nĩ rĩ twakuonire ũrĩ mũgeni tũgĩkũnyũita ũgeni, kana ũrĩ njaga tũgĩkũhe nguo?

39 O na nĩ rĩ twakuonire ũrĩ mũrũaru kana ũrĩ njeera na tũgĩũka gũkũrora?’

40 “Nake Mũthamaki nĩgacookia, ameere atĩrĩ, ‘Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, ũndũ wotho mwekĩire ariũ a Baba o na arĩa anini mũno, nĩ nĩ mwekĩire.’

41 “Nĩngĩ nĩakeera arĩa marĩ mwena wake wa ũmotho atĩrĩ, ‘Njehererai, inyuĩ mũrumĩtwo, mũthĩ mwaki-inĩ wa tene na tene ũrĩa ũthondekeirwo mũcukani na araike ake.

42 Nĩgũkorwo ndaarĩ mũhũũtu na mũtiaheire gĩa kũrĩa, na ndaarĩ mũnyootu na mũtiaheire gĩa kũnyua,

43 na ndaarĩ mũgeni na mũtianyũitire ũgeni, ndaarĩ njaga na mũtiaheire nguo, ndaarĩ mũrũaru na ndaarĩ njeera na mũtiokire kũnyona.’

44 “Nao nĩmagacookia, mamũũrie atĩrĩ, ‘Mwathani, nĩ rĩ twakuonire ũrĩ mũhũũtu, kana ũrĩ mũnyootu, kana ũrĩ mũgeni, kana ũrĩ njaga, kana ũrĩ mũrũaru, o na kana ũrĩ njeera na tũtiagũteithirie?’

⁴⁵ “Nake nīakamacookeria atīrī, ‘Ngūmwīra atīrī na ma, ūndū o wothe mūteekire ūmwe wa aya anini mūno, nī nī mūteekīre.’

⁴⁶ “Hīndī iyo nīmagathī kūrīa andū maherithagio tene na tene, no arīa athingu mathī muoyo-inī wa tene na tene.”

26

Gūciirīra Kūūraga Jesū

¹ Rīrīa Jesū aarīkirie kuuga maūndū macio mothe-rī, akīra arutwo ake atīrī,

² “O ta ūrīa mūū, Gīathī kīa Bathaka gītigairie matukū meerī gīkinye, nake Mūrū wa Mūndū nīakaneanwo nīgeetha aambwo mūtī-igūrū.”

³ Hīndī iyo athīnjīri-Ngai arīa anene na athuuri a kīrīndī makīgomana kwa mūthīnjīri-Ngai ūrīa mūnene, wetagwo Kaiafa,

⁴ nīguo maciire ūrīa mangīnyitithia Jesū na nīra ya wara, na mamūragithie.

⁵ No makiuga atīrī, “Tūtingīmūnyīta hīndī ya Gīathī, nīguo andū matikarute haaro.”

Jesū Gūtīrīrio Maguta Bethania

⁶ Na rīrī, hīndī īmwe Jesū aarī Bethania, mūciī wa mūndū wetagwo Simoni ūrīa warī na mūrīmū wa mangū,

⁷ na mūndū-wa-nja warī na cuba ya maguta ma goro mūno na manungi wega, agīūka kūrī Jesū, akīmūitīrīria maguta mūtwe arī metha-inī akīrīa.

⁸ Rīrīa arutwo moonire ūguo, makīrakara, makīūrania atīrī, “Ūitangi ūyū nī wakī?”

⁹ Maguta macio manungi wega nīmangīendio goro na mbeeca icio iheo athīni.”

¹⁰ Nake Jesū aamenya ūguo, akīmooria atīrī, “Mūrathīnīa mūndū-wa-nja ūyū nīkī? We nīanjīka ūndū mwega.

¹¹ Arīa athīni mūrīkoragwo nao hīndī ciothe, no nī-rī, mūtīrīkoragwo na nī hīndī ciothe.

¹² Hīndī īrīa atīrīrie mwīrī wakwa maguta macio manungi wega, eekire ūguo nīgeetha aathagathage ūrīa ngaathikwo.

¹³ Ngūmwīra atīrī na ma, kūrīa guothe Ūhoro-ūyū-Mwega ūkaahunjio thīnī wa thī yothe-rī, ūndū ūcio eeka nīūkeeragwo andū nīgeetha arīkanagwo.”

Judasi Gwītīkīra Gūkunyaīra Jesū

¹⁴ Hīndī iyo ūmwe wa acio ikūmi na eerī, ūrīa wetagwo Judasi Mūsikariota, agīthī kūrī athīnjīri-Ngai arīa anene,

¹⁵ akīmooria atīrī, “Nī kī mūkūūhe ingīmūneana kūrī inyuī?” Nao makīmūtarīra icunjī cia betha mīrongo itatū, makīmūnengera.

¹⁶ Kuuma hīndī iyo Judasi akīambīrīria gūcaria mweke wa kūmūneana.

Gīathī kīa Bathaka

¹⁷ Mūthenya wa mbere wa kwambīrīria kūrīa Mīgate īrīa itarī Mīkīre Ndawa ya Kūmbia-rī, arutwo magīthī kūrī Jesū makīmūūria atīrī, “Ūkwenda tūkahaarīrie irio cia Bathaka kū?”

¹⁸ Nake akīmacookeria atīrī, “Thīi itūūra-inī kūrī mūndū mūna mūmwīre atīrī, Mūrutani oiga atīrī: Ihinda rīakwa rīra rītuītwo rīrī hakuhi. Ngūrīra irio cia Bathaka nyūmba gwaku tūrī na arutwo akwa.”

¹⁹ Nī ūndū ūcio arutwo magīka o ūrīa Jesū aamathīte, na makīhaarīria irio cia Bathaka.

20 Gwakinya hwaĩ-inĩ-rĩ, Jesũ agĩkara metha-inĩ ya irio hamwe na arutwo ake acio ikũmi na eerĩ.

21 Na rĩrĩa maarĩaga, akiuga atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, ũmwe wanyu nĩekũngunyanĩra.”

22 Nao makĩnyitwo nĩ kĩaha mũno, makĩambĩrĩria kũmũũria o mũndũ atĩrĩ, “Mwathani, ti-itherũ nĩ nĩ?”

23 Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Ūrĩa waikanĩria guoko na nĩ mbakũri-inĩ nĩwe ũringunyanĩra.

24 Mũrũ wa Mũndũ nĩegũthĩ o ta ũrĩa ũhoru wake wandĩkĩtwo. No mũndũ ũrĩa ũgũkunyanĩra Mũrũ wa Mũndũ kaĩ arĩ na haaro-ĩ! Nĩ kaba mũndũ ũcio atangĩaciariirwo.”

25 Hĩndĩ ĩyo Judasi, ũrĩa mũmũkunyanĩri, akiuga atĩrĩ, “Rabii, ti-itherũ nĩ nĩ?”

Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Īi, nĩwe.”

26 Na rĩrĩa maarĩaga, Jesũ akĩoya mũgate, agĩcookia ngaatho, akĩwenyũranga, akĩhe arutwo ake, akĩmeera atĩrĩ, “Oyai mũrĩe; ũyũ nĩ mwĩrĩ wakwa.”

27 Agĩcooka akĩoya gĩkombe, agĩcookia ngaatho, akĩmanengera, akĩmeera atĩrĩ, “Nyuanĩrai inyuothe.

28 Īno nĩyo thakame yakwa ya kĩrikanĩro, ĩrĩa ĩgũitwo nĩ ũndũ wa andũ aingĩ nĩ ũndũ wa kũrekanĩrwo kwa mehia.

29 Ngũmwĩra atĩrĩ, ndikũnyua rĩngĩ ndibei ya maciaro ma mũthabibũ kuuma rĩu nginya mũthenya ũrĩa ngaamĩnyuanĩra na inyui ĩrĩ njerũ ũthamaki-inĩ wa Baba.”

30 Na maarĩkia kũina rwĩmbo-rĩ, makiumagara magĩthĩ Kĩrĩma-inĩ kĩa Mĩtamaiyũ.

Jesũ Kuuga ũrĩa Petero Akaamũkaana

31 Ningĩ Jesũ agĩcooka akĩmeera atĩrĩ, “Ūtukũ wa ũmũthĩ inyuothe nĩmũrĩndirika nĩgũkorwo nĩ kwandĩkĩtwo atĩrĩ:

“Nĩngaringa mũrĩthi,
nacio ng’ondũ cia rũũru ihurunjũke.”

32 No ndariũkio-rĩ, nĩngamũtongoria gũthĩ Galili.”

33 No Petero akĩmũcookeria atĩrĩ, “O na arĩa angĩ othe mangĩgũtirika, nĩ ndigagũtirika.”

34 Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ngũkwĩra atĩrĩ na ma, ũmũthĩ, ũtukũ o ũyũ ngũkũ ĩtanakũga, ũrĩkorwo ũngaanĩte maita matatũ.”

35 No Petero akiuga atĩrĩ, “O na angĩkorwo nĩgũkua ndĩkuanĩra nawe, nĩ ndingĩgũkaana.” Nao arutwo arĩa angĩ othe makiuga o ũguo.

Mũgũnda wa Gethisemane

36 Ningĩ Jesũ agĩcooka agĩthĩ na arutwo ake handũ heetagwo Gethisemane, akĩmeera atĩrĩ, “Ikarai haha, na nĩ thĩ haarĩa ngahooe.”

37 Agĩthĩ na Petero, na arĩ arĩa eerĩ a Zebedi, nake akĩambĩrĩria kũigua kĩaha na gũthĩnĩka ngoro.

38 Agĩcooka akĩmeera atĩrĩ, “Ngoro yakwa ĩrĩ na kĩaha mũno, o hakuhi gũkua. Ikarai haha mwĩguĩte hamwe na nĩ.”

39 Agĩthĩiathia, agĩturumithia ũthiũ thĩ, akĩhooya, akiuga atĩrĩ, “Baba, kũngĩhoteka-rĩ, njehereria gĩkombe gĩkĩ. No ti ũrĩa nĩ ngwenda, no nĩ ũrĩa wee ũkwenda.”

40 Hĩndĩ ĩyo agĩcooka kũrĩ arutwo ake, agĩkora makomete, akĩũria Petero atĩrĩ, “Mũtingĩhota gũikara ithaa rĩmwe mwĩguĩte hamwe na nĩ?”

41 Mwĩhũgei na mũhooe nĩguo mũtikagwe magerio-inĩ. Ngoro nĩyenda, no mwĩrĩ ndũrĩ na hinya.”

42 Jesũ agĩthĩ riita rĩa keerĩ, akĩhooya, akiuga atĩrĩ, “Baba, angĩkorwo gũtingĩhoteka njehererio gĩkombe gĩkĩ itakĩnyũĩrĩre-rĩ, wendĩ waku ũrohingio.”

43 Aacooka rĩngĩ akĩmakora makomete, tondũ nĩmahĩtĩtwo nĩ toro.

44 Nĩ ũndũ ũcio akĩmatiga, agĩthĩ, akĩhooya rĩngĩ riita rĩa gatātũ, akiuga ciugo o ro icio.

45 Ningĩ agĩcooka kũrĩ arutwo akĩmooria atĩrĩ, “O na rĩu mũrĩ o toro mũhurũkĩte? Atĩrĩrĩ, ihinda rĩ hakuhĩ, na Mũrũ wa Mũndũ nĩakunyanĩrwo moko-inĩ ma andũ ehia.

46 Ũkĩrai, tũthĩ! Ũrĩa ũkũngunyanĩra nĩarooka!”

Jesũ Kũnyitwo

47 O akĩaragia-rĩ, Judasi, ũmwe wa arutwo arĩa ikũmi na eerĩ, agĩkinya. Ookire na gĩkundi kĩnene kĩa andũ, marĩ na hiũ cia njora na njũgũma, matũmitwo nĩ athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na athuuri a kĩama.

48 Na rĩrĩ, ũcio wamũkunyanĩre nĩamaheete kĩmenyithia gĩkĩ: “Ũrĩa ndĩmumunya, ũcio nĩwe, mũnyĩitei.”

49 Nake Judasi agĩthĩ harĩ Jesũ o rĩmwe, akĩmwĩra atĩrĩ, “Rabii, ũrĩ mũhoru!” na akĩmũmumunya.

50 Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mũrata wakwa, ĩka ũrĩa ũũkire gwĩka.”

Nao andũ acio makĩmũguthũkĩra, makĩmũnyĩita.

51 Na rĩrĩ, mũndũ ũmwe wa arĩa maarĩ na Jesũ agĩcomora rũhiũ rwake rwa njora, agĩtinia gũtũ kwa ndungata ya mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene.

52 Nake Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Cookia rũhiũ rwaku njora nĩgũkorwo arĩa othe macomoraga rũhiũ makaaniinwo na rũhiũ.

53 Kana ũgwĩciiria ndingĩhota kũhooya Baba, na o rĩmwe andũmĩre araika makĩria ya mbũtũ ikũmi na igĩrĩ?

54 No rĩrĩ, Maandiko mangĩkĩhinga atĩa marĩa moigĩte atĩ ũndũ ũyũ no nginya ũhinge na njĩra ĩno?”

55 Hĩndĩ ĩyo Jesũ akĩũria kĩrĩndĩ kũu atĩrĩ, “Kaĩ ndĩ mũtongoria wa akararia a watho, atĩ nĩkĩo muoka mũũnyĩite mũrĩ na hiũ cia njora na njũgũma? O mũthenya ndĩrakoragwo hekarũ-inĩ ngĩrutana, na mũtingĩũnyĩita.

56 No ũndũ ũyũ wothe wĩkĩkĩite nĩguo ũhoru ũrĩa waandĩkitwo nĩ anabii ũhinge.” Nao arutwo othe makĩmũtiganĩria, makĩũra.

Jesũ Gũtwarwo Kĩama-inĩ kĩa Ayahudi

57 Nao acio maanyĩtire Jesũ makĩmũtwara gwa Kaiafa, mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene, kũrĩa arutani a watho na athuuri moonganĩte.

58 Nowe Petero akĩmũrũmĩrĩra arĩ haraaya, o nginya agĩkinya nja ya kwa mũthĩnjĩri-Ngai ũcio mũnene. Agĩtoonya agĩkarania na arangĩri nĩguo amenye ũrĩa ũhoru ũgũthĩ.

59 Na rĩrĩ, athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na Kĩama kĩrĩa Kĩnene gĩothe nĩmacarĩrĩrie ũira wa maheeni nĩguo mamũũragithie.

60 No makĩaga ũira ta ũcio, o na gũkorwo andũ aingĩ nĩmarutĩte ũira wa maheeni.

Thuutha-inĩ andũ eerĩ makĩrũgama,

61 makiuga atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ nĩoigire atĩrĩ, ‘No hote gũtharia hekarũ ya Ngai, na ndĩmĩake rĩngĩ na mũthenya ĩtatũ.’”

62 Ningĩ mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mūnene akĩrũgama, akĩũria Jesũ atĩrĩ, “Kaĩ wee ũtarĩ na ũndũ ũgũtũcookeria? Nĩ ũhoru ũrĩkũ ũyũ ũrathitangĩrwo?”

63 No Jesũ agĩkira ki.

Mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mūnene akĩmwĩra atĩrĩ, “Ndakwĩhĩtithia na Ngai ũrĩa wĩ muoyo: Twĩre kana wee nĩwe Kristũ, Mũrũ wa Ngai.”

64 Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ĩi, wee nĩwoiga, no ngũmwĩra atĩrĩ, inyuĩ inyuothe nĩmũkona Mũrũ wa Mũndũ alkarĩte guoko-inĩ kwa ũrio kwa ũrĩa-ũrĩ-Hinya, agĩũka arĩ igũrũ rĩa matu.”

65 Hĩndĩ iyo mũthĩnjĩri-Ngai ũcio mūnene agĩtembũranga nguo ciake, akiuga atĩrĩ, “Nĩaruma Ngai! Tũgũkĩbatario nĩ aira angĩ aakĩ? Atĩrĩrĩ, inyuĩ nĩmweiguĩra akĩruma Ngai.

66 Mũgũwĩciiria atĩa?”

Magĩcookia atĩrĩ, “Aagĩrĩrwo nĩ kũũragwo.”

67 Magĩcooka makĩmũũra mata ũthiũ, na makĩmũhũũra na ngundi. Angĩ makĩmũhũũra na hi,

68 makĩmwĩra atĩrĩ, “Wee Kristũ, tũrathĩre ũhoru ũtwĩre, nũũ wakũgũtha!”

Petero Gũkaana Jesũ

69 Na rĩrĩ, Petero aikarĩte nja, nake mũirĩtu warĩ ndungata akĩmũkora, akĩmwĩra atĩrĩ, “O nawe uuma hamwe na Jesũ ũcio wa Galili.”

70 Nowe agĩkaana ũhoru ũcio mbere yao othe, akiuga atĩrĩ, “Nĩĩ ndiũũ ũrĩa ũroiga.”

71 Ningĩ akiumagara, agĩthĩĩ kĩhingo-inĩ, harĩa mũirĩtu ũngĩ aamuonire, akĩra andũ arĩa maarĩ hau atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ moima na Jesũ wa Nazarethi.”

72 Agĩkaana ũhoru ũcio o rĩngĩ, na akĩhĩta, akiuga atĩrĩ, “Nĩĩ ndiũũ mũndũ ũcio!”

73 Thuutha wa kahinda kanini, arĩa maarũgamĩte hau magĩthĩĩ harĩ Petero, makĩmwĩra atĩrĩ, “Ti-itherũ wee ũrĩ ũmwe wao, tondũ mwarĩrie waku nĩũrakumbũra.”

74 Nake akĩambĩrĩria kwĩhĩta, akiuga atĩrĩ, “Nĩĩ mũndũ ũcio ndimũũĩ!” Kahinda o kau ngũkũ igĩkũga.

75 Nake Petero akĩrĩrikana ũhoru ũrĩa Jesũ aamwĩrite atĩrĩ, “Ngũkũ ĩtanakũga, ũrĩkorwo ũngaanĩte maita matatũ.” Akiuma nja, akĩrĩra mũno.

27

Judasi Kwĩta

1 Na rĩrĩ, rũciinĩ tene, athĩnjĩri-Ngai arĩa anene othe na athuuri a andũ makĩguithania atĩ matũire Jesũ kũũragwo.

2 Makĩmuoha na mũnyororo; makĩmũruta kũu, makĩmũtwara kũrĩ Pilato, ũrĩa warĩ barũthi.

3 Rĩrĩa Judasi, ũcio wamũkunyanĩire oonire atĩ Jesũ nĩatuĩrwo gũkua-rĩ, akĩrĩra na agĩcookeria athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na athuuri mbeeca icio cia betha mĩrongo ĩtatũ.

4 Akiuga atĩrĩ, “Nĩnjĩhĩtie, nĩgũkorwo nĩngunyanĩire thakame ĩtarĩ na mahĩtia.”

Na makĩmũcookeria makĩmũũria atĩrĩ, “Ũcio ũkĩrĩ ũhoru witũ? Ũcio nĩ ũhoru waku.”

5 Nĩ ũndũ ũcio Judasi agĩkania mbeeca icio thĩinĩ wa hekarũ, agĩthĩira. Agĩcooka agĩthĩĩ akĩĩta.

6 Athinjiri-Ngai acio anene makioya mbeeca icio makiuga atiri, "Kũiga mbeeca ici kigũna-ini ni kuuna watho, nigũkorwo ni mbeeca cia thakame."

7 Ni undũ ucio makũguithania mahũthire mbeeca icio na kũgũra gũthaka kiria kia mũmbi nyũngũ gituike gĩa gũthikagwo ageni.

8 Kũu nikio gĩtũmaga gũthaka kũu gũtwo Gũthaka gĩa Thakame nginya mũmũthĩ.

9 Hĩndĩ iyo niguo ũhoro ũria waaritio ni Jeremia ũria Mũnabii wahingire, riria oigire atiri: "Nao nĩmoire icunji icio mĩrongo itatũ cia betha, thogora ũria andũ a Isiraeli maatuite wa kũmũgũra,

10 nao magĩcihũthĩra na kũgũra gũthaka kia mũmbi nyũngũ, o ta ũria Mwathani aanjathire gwĩkwo."

Jesũ Mbere ya Pilato

11 Na riri, Jesũ akĩrũgama mbere ya barũthi, nake barũthi ucio akĩmũuria atiri, "Wee niwe Mũthamaki wa Ayahudi?"

Jesũ agĩcookia atiri. "Ii, wee niwoiga."

12 No riria aathitangirwo ni athinjiri-Ngai arĩa anene na athuuri, ndarĩ undũ aacookirie.

13 Ni undũ ucio Pilato akĩmũuria atiri, "Kaĩ ũtaraiqua ũira wa maundũ maria maragũthitangira?"

14 Nowe Jesũ ndaigana gũcookia undũ o na ũmwe wa macio; nake barũthi akĩgega mũno.

15 Na riri, hĩndĩ ya Giathi kia Bathaka, barũthi ucio nĩamenyerete kuohora mũndũ ũmwe wa arĩa oohe, o ũria kirĩndĩ kĩngĩathuurire.

16 Hĩndĩ iyo ni maarĩ na mũndũ kĩmaramari wohetwo na wolkaine mũno, wetagwo Baraba.

17 Ni undũ ucio, hĩndĩ irĩa kirĩndĩ kiagomanire, Pilato agĩkũuria atiri, "Nũũ mũkwenda ndĩmuohorere; ni Baraba, kana ni Jesũ ũria wĩtagwo Kristũ?"

18 Nigũkorwo we nĩamenyaga atĩ maatwarite Jesũ kũri we ni undũ wa ũiru.

19 Na hĩndĩ iyo Pilato aikariire gĩti gĩa ciira, mũtumia wake akĩmũtũmĩra mũndũ, akĩmwĩra atiri: "Ndũkae gwĩka mũndũ ucio undũ tondũ ndarĩ na mahĩtia, nigũkorwo mũmũthĩ nĩthĩnĩtio ni kiroto mũno ni undũ wake."

20 No riri, athinjiri-Ngai arĩa anene na athuuri makĩringĩrĩria kirĩndĩ gũtie Baraba, nake Jesũ ooragwo.

21 Barũthi ucio akĩmoooria atiri, "Andũ aya eerĩ ni ũrikũ mũkwenda ndĩmuohorere?"

Nao makiuga atiri, "Tũkwenda Baraba."

22 Pilato akĩmoooria atiri, "Ngũgũka atĩa na Jesũ ũyũ wĩtagwo Kristũ?" Othe magĩcookia atiri, "Mwambe mũti-igũrũ."

23 Nake Pilato akĩmoooria atiri, "Niki? Ni ngero irĩkũ agerete?"

Nao magĩkirĩria kwanĩra, makiugaga atiri, "Mwambe mũti-igũrũ!"

24 Riria Pilato oonire atĩ matiraiguithania, na akĩona atĩ ni ngũĩ yambagĩrĩria-rĩ, akĩoya maaĩ, agũthamba moko hau mbere ya kirĩndĩ, akiuga atiri, "Niĩ ndikoorio thakame ya mũndũ ũyũ ũtarĩ na mahĩtia. Ucio ni ũhoro wanyu!"

25 Nao andũ acio othe magĩcookia atiri, "Thakame yake irõtũcookerera hamwe na ciana ciitũ!"

26 Pilato akĩmohorera Baraba. No akĩhũurithia Jesũ iboko, agĩcooka akĩmũneana akaambwo mũti-igũrũ.

Thigari Kūnyūrūria Jesū

²⁷ Ningī thigari cia barūthi cigītware Jesū thīnī wa gūkaro kīa barūthi, nacio cigicookanīrīria mbūtū yothe ya thigari, cikīmūrigiicīria.

²⁸ Cikīmūruta nguo ciake, cikīmūhumba nguo ndune,

²⁹ cigicooka cigītuma thūmbī ya mūigua, cikīmūkīra mūtwe. Cikīmūnengera kamūrangi guoko-inī gwake kwa ūrio, cikīmūtūrīria ndu, na cikīmūnyūrūria, cikiuga atīrī, “Wī mūhoro, mūthamaki wa Ayahudi!”

³⁰ Cikīmūtuīra mata, cikīoya kamūrangi kau, na cikīmūhūra nako mūtwe.

³¹ Ciarīkia kūmūnyūrūria, cikīmūruta nguo īyo, na cikīmūhumba nguo ciake mwene. Cigicooka cikimūmagaria cikamwambe mūtī-igūrū.

Kwambwo kwa Jesū Mūtī-Igūrū

³² Na hīndī īria moimagaraga-rī, magīcemanīa na mūdū woimīte Kurene, wetagwo Simoni, nacio thigari cikīmūkuuithia mūtharaba ūcio na hinya.

³³ Magīthī, magīkinya handū heetagwo Gologotha (ūguo nī kuuga Handū hahaana ta Ihīndī rīa Mūtwe).

³⁴ Nacio cikīhe Jesū ndibei anyue, itukanītio na kīndū kīrūrū ta maaī ma nyongo; no aamīcama akīrega kūmīnyua.

³⁵ Ciarīkia kūmwamba mūtī-igūrū, cikīgayana nguo ciake na njīra ya gūcicuukīra mītī.

³⁶ Nacio cigīkara thī hau, cikīmūrangīra.

³⁷ Na hau igūrū rīa mūtwe wake, nīhandīkītwo maūdū marīa aathi-tangīrwo, atīrī: ŪYŪ NĪWE JESŪ, MŪTHAMAKI WA AYAHUDI.

³⁸ Na rīrī, atunyani eerī nīmambirwo mūtī-igūrū hamwe nake, ūmwe mwena wake wa ūrio, na ūcio ūngī mwena wake wa ūmtho.

³⁹ Nao andū arīa maahītūkagīra hau makamūrumaga, makīinagia mītwe yao,

⁴⁰ makiugaga atīrī, “Wee ūngīratharīrie hekarū na ūcooke ūmīake na mīthenya itatū-rī, kīhonokie! Harūrūka uume mūtharaba-inī, aakorwo wee nīwe Mūrū wa Ngai!”

⁴¹ O ūndū ūmwe athīnjīri-Ngai arīa anene, na arutani a watho, na athuuri o nao makīmūnyūrūria.

⁴² Makiuga atīrī, “Nīarahonokagia andū arīa angī, no ndangīhota kwīhonokia we mwene! Nīwe Mūthamaki wa Isiraelī! Nīakiume rīu mūtharaba-inī, na ituū nītūkūmwītīkia.

⁴³ Nīehokete Ngai, nīakīmūhonokie rīu aakorwo nīamwendete, nīgūkorwo oigire atīrī, ‘Nīī ndī Mūrū wa Ngai.’”

⁴⁴ O na atunyani arīa maambanīrio hamwe nake o nao makīmūruma.

Gūkua kwa Jesū

⁴⁵ Na rīrī, kuuma thaa thita cia mūthenya nginya thaa kenda būrūri wothe ūkīgīa nduma.

⁴⁶ Na ta thaa kenda Jesū akīgūthūka na mūgambo mūnene, akiuga atīrī, “Eli, Eli, lama sabakithani?” (Ūguo nī kuuga, “Ngai wakwa, Ngai wakwa, ūndiganīrie nīkī?”)

⁴⁷ Nao andū amwe a arīa maarūngīī hau rīrīa maiguire ūguo, makiuga atīrī, “Areeta Elija.”

⁴⁸ Na o rīmwe, ūmwe wao agīteng’era akīoya thībūnji. Akīmītobokia thiki-inī, akīmīthecerera kamūrangi-inī, akīhe Jesū anyue.

49 Arĩa angĩ nao makiuga atĩrĩ, “Tiganai nake. Nītũkuona kana Elija nĩegũũka kũmũhonokia.”

50 Nake Jesũ akĩgũthũka rĩngĩ na mũgambo mũnene, agĩtuũkana.

51 Na rĩrĩ, ihinda o rĩu gĩtambaya kĩa hekarũ gĩgĩatũkana icunji igĩrĩ kuuma igũrũ nginya thĩ. Nayo thĩ igĩthingitha, nacio ndwaro cia mahiga igĩatũkana.

52 Mbĩrĩra nacio ikĩhingũka, nao andũ aingĩ arĩa atheru arĩa maarĩkĩtie gũkua makĩriũka,

53 makiuma thĩinĩ wa mbĩrĩra. Na thuutha wa kũriũka kwa Jesũ, magĩthĩ itũura rĩu inene itheru, na makiumĩrĩra andũ aingĩ.

54 Rĩrĩa mũnene-wa-thigari-igana na arĩa maarĩ nake makĩrangĩra Jesũ moonire gĩthingithia na maũndũ mothe marĩa meekĩkire-rĩ, makĩnyiitwo nĩ guoya, makĩanĩrĩra, makiuga atĩrĩ, “Ti-itherũ mũndũ ũyũ oima Mũrũ wa Ngai!”

55 Na nĩ haarĩ andũ-a-nja aingĩ meeroragĩra marĩ o haraaya. Maarũmĩrĩre Jesũ kuuma Galili nĩguo mamũtungatagĩre.

56 Thĩinĩ wao haarĩ Mariamu Mũmagidali, na Mariamu ũrĩa nyina wa Jakubu na Jose, na nyina wa ariũ a Zebedi.

Gũthikwo kwa Jesũ

57 Na hwaĩ-inĩ wakinya-rĩ, mũndũ warĩ gĩtonga wa kuuma Arimathea, wetagwo Jusufu, ũrĩa watuĩkĩtie mũrutwo wa Jesũ agĩũka.

58 Nake agĩthĩ kũrĩ Pilato, na akĩhooya aheo mwĩrĩ wa Jesũ, nake Pilato agĩathana anengerwo mwĩrĩ ũcio.

59 Jusufu akĩoya mwĩrĩ ũcio, akĩwoha na taama mũtheru wa gatani,

60 akĩũiga thĩinĩ wa mbĩrĩra yake njerũ ĩrĩa eenjithĩtie rwaro-inĩ rwa ihiga. Akĩgaragaria ihiga inene mũromo-inĩ wa mbĩrĩra ĩyo, na agũthĩra.

61 Mariamu Mũmagidali na Mariamu ũcio ũngĩ maikarĩte hau mang’etheire mbĩrĩra.

Arangĩri Mbĩrĩra-inĩ

62 Na mũthenya ũyũ ũngĩ ũrĩa ũrũmagĩrĩra Mũthenya wa Ihaarĩra, athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na Afarisai magĩthĩ kwa Pilato.

63 Makĩmwĩra atĩrĩ, “Mwathi witũ, nĩtũkũrĩkana atĩ rĩrĩa mũheenania ũcio aarĩ muoyo. nĩoigire atĩrĩ, ‘Thuutha wa matukũ matatũ nĩngariũka.’

64 Nĩ ũndũ ũcio ruta watho nĩguo mbĩrĩra ĩyo ĩrangĩrwo nginya mũthenya wa gatatũ. Kwaga ũguo, arutwo ake maahota gũthĩ maiye mwĩrĩ ũcio macooke meere andũ atĩ nĩariũkĩtio kuuma kũrĩ arĩa akuũ. Maheeni macio maahota gũtuũka mooru gũkĩra marĩa ma mbere.”

65 Nake Pilato akĩmacookeria atĩrĩ, “Oyai arangĩri, mũthĩ mũrangĩre mbĩrĩra ĩyo wega o ta ũrĩa mũngĩhota.”

66 Nĩ ũndũ ũcio magĩthĩ, makĩhinga ihiga rĩa mbĩrĩra ĩyo biũ, na makĩrĩkĩra rũri rwa mũhũra, na makĩga arangĩri ho.

28

1 Kũriũka kwa Jesũ

1 Thuutha wa Thabatũ, gwatua gũkĩa mũthenya wa mbere wa kiumia, Mariamu Mũmagidali na Mariamu ũcio ũngĩ magĩthĩ kũrora mbĩrĩra.

2 Na rĩrĩ, nĩ kwagĩre na gĩthingithia kĩnene, nĩgũkorwo mũraika na Mwathani nĩaikũrũkire oimite igũrũ na agĩthĩ mbĩrĩra-inĩ, akĩgaragaria ihiga akĩrĩheria na akĩrĩkarĩra.

3 Oonekaga ahaana ta rũheni, na nguo ciae cierũhĩte o ta ira.

4 Nao arangĩri acio makĩmwĩtigĩra mũno nginya makĩinaina makĩhaana, ta andũ akuũ.

5 Nake mũraika ũcio akĩira andũ-a-nja acio atĩrĩ, “Inyuĩ-rĩ, tigai gwĩtigĩra, nĩgũkorwo nĩnjũũ atĩ nĩ Jesũ ũria ũraambirwo mũtĩ-igũrũ mũracaria.

6 Ndarĩ haha, nĩariũkĩte, o ta ũria oigire. Ũkai muone harĩa arakomete.

7 Na rĩrĩ, thĩĩ narua mũkeere arutwo ake atĩrĩ, ‘Nĩariũkĩte akoima kũri arĩa akuũ, na nĩegũthĩĩ Galili mbere yanyu. Kũu nĩkuo mũrĩmuona.’ Ririkanai ũguo ndaamwĩra.”

8 Nĩ ũndũ ũcio, andũ-a-nja acio makiuma mbĩrĩra-inĩ mahiũhĩte marĩ na guoya, no ningĩ maiyũrĩtwo nĩ gĩkeno, makĩhanyũka makeere arutwo ake ũhoro ũcio.

9 Na o rĩmwe Jesũ agĩtungana nao, akĩmeera atĩrĩ, “Nĩdamũgeithia.” Nao magĩthĩ harĩ we, makĩmũnyiita nyarĩrĩ, makĩmũhooya.

10 Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Tigai gwĩtigĩra. Thĩĩ mũkeere ariũ na aarĩ a Baba mathĩ Galili; kũu nĩkuo marĩnyona.”

Ũhoro wa Arangĩri

11 Na rĩrĩa andũ-a-nja acio maathĩaga-rĩ, arangĩri amwe a arĩa maarangĩrite mbĩrĩra magĩtoonya itũũra inene na makĩra athĩnjĩri-Ngai arĩa anene maũndũ mothe marĩa mekĩkĩte.

12 Nao athĩnjĩri-Ngai arĩa anene magĩcemanĩa na athuuri, magĩthugunda ũria megwĩka; makĩhe thigari icio mbeeca nyingĩ,

13 magĩcĩira atĩrĩ, “Inyuĩ mũkuuga atĩrĩ, ‘Arutwo ake marookire ũtukũ maramũiya twĩ toro.’

14 Ũhoro ũyũ ũngĩkinyĩra barũthi, nĩtũkamũiguithia, na tũmũgitĩre mũtikone ũũru.”

15 Nĩ ũndũ ũcio thigari ikĩoya mbeeca icio, igĩka o ta ũria cierĩtwo. Naguo ũhoro ũcio ũkihunjio kũri Ayahudi, na nĩũhunjagio o nginya ũmũthĩ.

Gũtũmwo Gũtungata

16 Hĩndĩ iyo arutwo arĩa ikũmi na ũmwe magĩthĩĩ Galili, kĩrĩma-inĩ kĩrĩa Jesũ aamerĩte mathĩĩ.

17 Na rĩrĩa maamuonire-rĩ, makĩmũhooya, no amwe maarĩ na nganja.

18 Nake Jesũ agĩthĩĩ kũrĩ o akĩmeera atĩrĩ, “Nĩheetwo ũhoti wothe igũrũ na gũkũ thĩ.

19 Nĩ ũndũ ũcio thĩĩ mũgatũme andũ a ndũrĩrĩ ciothe matuĩke arutwo akwa, mũkĩmabatithagia thĩinĩ wa rĩtwa rĩa Ithe na rĩa Mũriũ na rĩa Roho Mũtheru,

20 na mũkĩmarutaga gwahtĩkĩra maũndũ marĩa mothe ndĩmwahtĩte. Na ti-itherũ ndĩ hamwe na inyuĩ hĩndĩ ciothe, o nginya mũthia wa mahinda maya.”

MARIKO

Johana Mūbatithania Kūhaarīria Njira

1 Kĩambīrīria kĩa Ūhorō-ūrīa-Mwega ūkonīi Jesū Kristū Mūrū wa Ngai.

2 O ta ūrīa kwandīkītwo ibuku-inī rīa Isaia ūrīa mūnabii atīrī:
“Nīngūtūma mūtūmwo wakwa athīi mbere yaku,
ūrīa ūgūgūthondekera njira yaku.”

3 “Kūrī mūgambo wa mūdū ūkwanīrīra werū-inī akoiga atīrī,
‘Haarīriai njira ya Mwathani,
rūngariai njira ciake.’”

4 Nī ūndū ūcio Johana ookire akīhunjagia, na akībatithanagīria werū-inī. Aahunjagia atī andū merire, nīguo marekerwo mehia mao, nīgeetha mabatithio.

5 Nao andū othe a būrūri wa Judea na andū othe a Jerusalemu magīthīi kūrī we. Moimbūruga mehia mao, nake akamabatithīria rūū-inī rwa Jorodani.

6 Johana ehumbaga nguo ciathondeketwo na guoya wa ngamīira, na nīehotoraga mūcibi wa rūūa njohero, na aarīaga ngigī na ūūkī wa gīthaka.

7 Nayo ndūmīrīri yake yarī īno: “Thuutha wakwa nīgūgūūka mūdū ūngī ūrī na hinya kūngīra, ūrīa nīi itagīrīire kūinamīrīra njohore ndigi cia iraatū ciake.

8 Nīi ndīmūbatithagia na maaī, nowe arīmūbatithagia na Roho Mūtheru.”

Kūbatithio na Kūgerio kwa Jesū

9 Na rīrī, ihinda o rīu Jesū agīuka oimīte Nazarethi kūu Galili, na akībatithio nī Johana rūū-inī rwa Jorodani.

10 Na rīrīa Jesū oimīraga maaī-inī akīona igūrū rīahingūka, nake Roho Mūtheru akīmūkūrūkīra ahaana ta ndutura.

11 Mūgambo ūkiuma igūrū ūkiuga atīrī, “We nīwe Mūrū wakwa ūrīa nyendete, na nīngenaga mūno nīwe.”

12 Na o rīmwe Roho akīmuoya akīmūtware werū-inī,

13 na agīkara kūu werū-inī matukū mīrongo īna, akīgeragio nī Shaitani. Nake aikaranagia na nyamū cia gīthaka, nao araika makamūtungatagīra.

Jesū gwīta Arutwo ake a Mbere

14 Thuutha wa Johana gūkio njeera, Jesū agīthī Galili akīhunjagia Ūhorō-ūrīa-Mwega wa Ngai,

15 akiuga atīrī, “Ihinda nīikinyu, naguo ūthamaki wa Ngai nīūkuhīrīrie. Mwīrīrei mwītīkie Ūhorō-ūrīa-Mwega!”

16 Na rīrīa Jesū aathīagīra hūgūrūrū-inī cia iria rīa Galili, nīonire Simoni na mūrū wa nyina Andreea magīkia neti ciao iria-inī, nīgūkorwo maarī ategī a thamakī.

17 Nake Jesū akīmeera atīrī, “Ūkai, mūnūmīrīre, na nīngamūtua ategī a andū.”

18 O rīmwe magītiganīria neti ciao makīmūrūmīrīra.

¹⁹ Na aathiathia hanini, akiona Jakubu mūrū wa Zebedi hamwe na mūrū wa nyina Johana marī gatarū-inī makīhaarīria neti ciao.

²⁰ O rīmwe akīmeeta, nao magītiga ithe wao Zebedi gatarū-inī hamwe na aruti ake a wīra na makīmūrūmirīra.

Jesū Kūingata Ngoma Thūku

²¹ Nao magīthīi Kaperinaumu, na rīrīa mūthenya wa Thabatū wakinyire, Jesū agītoonya thunagogi na akīambīrīria kūrutana.

²² Na andū makīgegio nī ūrutani wake, nīgūkorwo aamarutaga ta mūdū warī na ūhoti, no ti ta arutani a watho.

²³ Na rīrī, hīndī o iyo kuu thunagogi yao, nī kwarī na mūdū warī na ngoma thūku, nake akīanīrīra, akiuga atīrī,

²⁴ “Ūrenda atīa na ithuī, wee Jesū wa Nazarethi? Ūūkīte gūtūniina? Nīnjūūī wee nīwe ū! Wee nīwe Ūrīa-Mūtheru-wa-Ngai.”

²⁵ Nake Jesū akīmīkūma na hinya, akiuga atīrī, “Kira na uume thīinī wake!”

²⁶ Ngoma iyo thūku ikīmūthukathuka na hinya na ikiuma thīinī wake īgīkayaga.

²⁷ Andū acio othe makīgega mūno nginya makīūrania atīrī, “Ūndū ūyū nī ūrīkū? Ūyū nī ūrutani mwerū, wī na ūhoti! Nī araatha o na ngoma thūku na ikamwathīkīra.”

²⁸ Nayo ngumo yake ikīhunja na ihenya būrūri wothe wa Galili.

Jesū Kūhonia Andū Aingī

²⁹ Na maarīkia kuuma thunagogi, magīthīi na Jakubu na Johana mūciī gwa Simoni na Anderea.

³⁰ Na rīrī, nyina wa mūtumia wa Simoni aarī gītanda-inī arī mūrūaru mūrīmū wa kūhiūha mwīrī, nao makīra Jesū ūhorō wake.

³¹ Nī ūndū ūcio Jesū agīthīi harīa aarī, akīmūnyīta guoko akīmūkīria. Mūrīmū ūcio wa kūhiūha mwīrī ūkīmūtiga na akīambīrīria kūmatungatīra.

³² Hwai-inī ūcio thuutha wa rīua gūthūa, andū makīrehera Jesū andū arīa othe maarī arūaru na arīa maarī na ndaimono.

³³ Nao andū a itūra othe makīungana hau mūrango-inī wa nyūmba,

³⁴ nake Jesū akīhonia andū aingī arīa maarī na mūrīmū mīthemba mīngī. Nīngī akīingata ndaimono nyingī, no ndetīkīrie ndaimono ciarie tondū nīciamūī.

Jesū Kūhooya arī Handū Keheri-inī

³⁵ Rūciinī kīroko tene kūrī o na nduma, Jesū agīkīra akiuma nyūmba agīthīi handū keheri-inī, akīhoera ho.

³⁶ Nake Simoni na arīa maarī nao magīthīi kūmwetha,

³⁷ na rīrīa maamuonire, makīanīrīra, makīmūwīra atīrī: “Andū othe nīwe maracaria!”

³⁸ Jesū akīmacookeria atīrī, “Rekei tuume gūkū tūthīi kūdū kūngī, matūra-inī marīa me hakuhī, nīguo hunjie o nakuo. Tondū nīkīo ndokire.”

³⁹ Nī ūndū ūcio agīthīūrūka Galili guothe akīhunjagia thunagogi-inī ciao na akīingata ndaimono.

Mūdū warī na Mangū

⁴⁰ Na mūdū ūmwe warī na mangū agīka kūrī we na akīmūthaitha aturītie maru, akīmūwīra atīrī, “Ūngīenda-rī, no ūūtherie.”

⁴¹ Nake Jesū akiringwo nī tha nyingī, agītambūrūkia guoko gwake akīhutia mūdū ūcio. Akīmwīra atīrī, “Nī ngwenda. Therio.”

⁴² Na o hīndī īyo mūdū ūcio agithirwo nī mangū, akīhonio.

⁴³ Nake Jesū akīmūkaania na hinya na akīmwīra athiī,

⁴⁴ ningī akīmwīra atīrī, “Menya ndūkeere mūdū o na ūrīkū ūhoro ūyū. No thī ūkeyonanie kūrī mūthīnjīri-Ngai, na ūrute magongona marīa Musa aathanīte nī ūndū wa gūtherio gwaku, ūtuīke ūira kūrī o.”

⁴⁵ No handū ha ūguo agithiī, akīambīrīria kwaria na kūmemerekia ūhoro ūcio. Nī ūndū ūcio Jesū ndacookire kūhota gūtoonya itūūra thīnī akionagwo nī andū, no aikaraga na nja kūdū gūtaari andū. No andū no mookaga kūrī we moimīte kūdū guothe.

2

Jesū Kūhonia Mūdū Wakuīte Cīga

¹ Matukū manini maathira, Jesū agīcooka Kaperinaumu rīngī, nao andū makīgua atī nīoka mūciī.

² Nī ūndū ūcio andū aingī makīūngana nginya hakīaga handū ha gūikarwo, o na nginya nja ya mūrango, nake akīmahunjīria ūhoro.

³ Nīhookire andū, makīmūrehera mūdū warūarīte mūrimū wa gūkua cīga, akuuītvo nī andū ana.

⁴ Na tondū matingīahotire kūmūkinyia harīa Jesū aari nī ūndū wa ūingī wa andū-rī, magītharūria nyūmba igūrū wa hau Jesū aari na maarīkia kūhatharia, makīharūria mūdū ūcio wakuīte cīga arī kībarī-inī kīu aakomeire.

⁵ Rīria Jesū oonire wītīkio wao, akīra mūdū ūcio wakuīte cīga atīrī, “Mūriū, nīwarekerwo mehia maku.”

⁶ Na rīrī, arutani amwe a watho maarī ho, nao makīyūria na ngoro atīrī,

⁷ “Mūdū ūyū ekwaria ūguo nīkī? Nī araruma Ngai! Nū ūngī ūngīhota kūrēkanīra mehia tīga Ngai wiki?”

⁸ O rīmwe Jesū akīmenya thīnī wa roho wake atī ūguo nīguo meciiragia ngoro-inī ciao, nake akīmooria atīrī, “Nī kī gīgūtūma mwīciirie maūdū macio ngoro-inī cianyu?”

⁹ Nī ūndū ūrīkū mūhūthū: kwīra mūdū ūyū ūkuīte cīga atīrī, ‘Nī warekerwo mehia maku,’ kana kūmwīra atīrī, ‘Ūkīra woe kībarī gīaku wītware’?

¹⁰ No nīgeetha mūmenye atī Mūrū wa Mūdū arī na ūhoti gūkū thī wa kūrēkanīra mehia-rī...” Akīra mūdū ūcio wakuīte cīga atīrī,

¹¹ “Ndakwīra atīrī, ūkīra, oya kībarī gīaku ūinūke mūciī.”

¹² Nake agīkīra, akīoya kībarī gīake, agīthīira andū othe mamwīroreire. Ūndū ūcio ūgītūma andū othe magege, nao makīgooca Ngai, makiuga atīrī, “Kaī tūtīrī tuona ūndū ta ūyū-ī!”

Gwītvo kwa Lawi

¹³ O rīngī Jesū nīoimagarire agithiī hūgūrūrū-inī cia iria; nakīo kīrīndī kīnene gīgūka kūrī we, nake akīambīrīria gūkīruta ūhoro.

¹⁴ Na hīndī irīa aahītūkaga, akīona Lawi mūrū wa Alufayo aikarīte harīa heetagīrio mbeeca cia igooti. Jesū akīmwīra atīrī, “Nūmīrīra,” nake Lawi agīkīra akīmūrūmīrīra.

¹⁵ Na rīrīa Jesū aarīaga irio cia hwaī-inī nyūmba kwa Lawi, etia mbeeca cia igooti aingī na ehia nīmarīanīre nake na arutvo ake, tondū maarī aingī nīmamūrūmīrīre.

16 Rĩrĩa arutani a watho arĩa maarĩ Afarisai moonire akĩrĩĩanĩra na andũ ehia na etia mbeeca cia igooti, makĩũria arutwo ake atĩrĩ, “Arĩĩanagĩra na etia mbeeca cia igooti na ehia nĩkĩ?”

17 Nake Jesũ aigua ũguo akĩmeera atĩrĩ, “Andũ arĩa agima mĩĩrĩ ti o mabataragio nĩ ndagĩtarĩ, no nĩ arĩa arũaru. Ndiokire gwĩta andũ arĩa athingu, no nĩ arĩa ehia.”

Jesũ Kũũrio Ũhoro wa Kwĩhinga kũrĩa Irio

18 Na rĩrĩ, arutwo a Johana na Afarisai nĩmehingĩte kũrĩa irio. Andũ amwe magĩũka makĩũria Jesũ atĩrĩ, “Nĩkĩ gĩtũmaga arutwo a Johana na arutwo a Afarisai mehinge kũrĩa irio, no arutwo aku matĩhingaga?”

19 Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Ageni a mũhikania mangũhinga kũrĩa irio atĩa rĩrĩa arĩ hamwe nao? Matingĩhinga rĩrĩa rĩothe marĩ hamwe nake.

20 No ihinda nĩrĩgakinya rĩrĩa mũhikania akeetherio kuuma kũrĩ o, na hĩndĩ iyo nĩmakehinga kũrĩa irio.”

21 “Gũtirĩ mũndũ wĩkagĩra nguo ngũrũ kĩraka kĩerũ. Angĩka ũguo, kĩraka kũũ kĩerũ no kĩguucie nguo iyo ngũrũ, nakĩo gĩtũme hau hatarũku hatũrĩke makĩria.

22 Ningĩ gũtirĩ mũndũ wĩkĩraga ndibei ya mũhichano mondo-inĩ ngũrũ. Angĩka ũguo, ndibei iyo no itarũre mondo icio, nayo ndibei iyo iĩtũke, nacio mondo ithũke. No rĩrĩ, ndibei ya mũhichano iĩkĩragwo thĩĩnĩ wa mondo njerũ.”

Mwathani wa Thabatũ

23 Na mũthenya ũmwe warĩ wa Thabatũ-rĩ, Jesũ nĩatuĩkanĩirie mĩgũnda-inĩ ya ngano. Na rĩrĩa aathiiaga arĩ hamwe na arutwo ake, arutwo makĩambĩrĩria gũtua ngira cia ngano.

24 Nao Afarisai makĩmwĩra atĩrĩ, “Ta rora, nĩ kĩĩ kĩratũma arutwo aku meke ũria watho ũtetĩkĩritie mũthenya wa Thabatũ?”

25 Nake akĩmacookeria atĩrĩ, “Kaĩ mũtarĩ mwathoma ũrĩa Daudi we mwene na arĩa maarĩ nake meekire rĩrĩa maarĩ ahũtu na makabatario nĩ gĩa kũrĩa?”

26 Aatoonyire nyũmba ya Ngai rĩrĩa Abiatharu aarĩ mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene, akĩrĩa mĩgate irĩa yamũrĩrwo Ngai, o irĩa yetĩkĩrĩtio kũrĩĩagwo nĩ athĩnjĩri-Ngai oiki. Na agĩcooka akĩhe arĩa maarĩ nake ĩmwe yayo.”

27 Ningĩ akĩmeera atĩrĩ, “Mũthenya wa Thabatũ wekĩrĩrwo ho nĩ ũndũ wa mũndũ, no mũndũ ndombĩrwo nĩ ũndũ wa Thabatũ.

28 Nĩ ũndũ ũcio, Mũrũ wa Mũndũ nĩ Mwathani o na wa mũthenya wa Thabatũ.”

3

1 Ningĩ nĩatoonyire thunagogi rĩngĩ, na thĩĩnĩ nĩ kwarĩ na mũndũ wonjete guoko.

2 Andũ amwe ao nĩmacaragia ũndũ mangĩthitangĩra Jesũ, nĩ ũndũ ũcio makĩmũrora mũno mone kana nĩekũhonia mũndũ ũcio mũthenya wa Thabatũ.

3 Nake Jesũ akĩra mũndũ ũcio warĩ mwonju guoko atĩrĩ, “Rũgama haha mbere ya andũ othe.”

4 Ningĩ Jesũ akĩmooria atĩrĩ, “Nĩ ũndũ ũrĩkũ mwĩtikĩrie nĩ watho mũthenya wa Thabatũ; nĩ gwĩka wega kana nĩ gwĩka ũũru, nĩ kũhonokia muoyo kana nĩ kũũraga?” No-o magĩkĩra kĩa.

⁵ Akīmarora arakaire, na aiguite ūuru nī ūndū wa ūremi wa ngoro ciao, akīra mūdū ūcio atīri, “Tambūrūkia guoko gwaku.” Nake agīgūtambūrūkia, nakuo guoko gūkihona biū.

⁶ Hīndī iyo Afarisai makiumagara na makīambīrīria gūthugunda me hamwe na Aherodia ūria mangīuraga Jesū.

Gikundi Kīnene Kūrūmīrīria Jesū

⁷ Nake Jesū na arutwo ake makiuma kūu magīthī iria-inī, nakio gikundi kīnene kīa andū kuuma Galili gikīmūrūmīrīria.

⁸ Na rīrīa maiguire ūrīa wothe eekaga, andū aingī magīūka kūrī we moimite Judea, na Jerusalemu na Idumea o na mūrīmo ūria ūngī wa Jorodani, o na kuuma kūrīa gwakuhīrīrie Turo na Sidoni.

⁹ Na tondu wa gikundi kīu, akīra arutwo ake mamūhaarīrīrie gatarū nīguo gikundi kīu gītige kūmūhatīka.

¹⁰ Nīgūkorwo nīahonetie andū aingī, nī ūndū ūcio arīa maarī na mīrimū nīmatindikanaga nīguo mamūhutie.

¹¹ Na rīrīa rīothe ngoma thūku ciamuonaga, ciegūithagia thī mbere yake, igakaya ikiugaga atīri, “Wee nīwe Mūrū wa Ngai.”

¹² Nowe agīcikaania na hinya mūno itikoige we nīwe ū.

Jesū Gūthuura Arutwo Ikūmi na Eerī

¹³ Jesū agīcooka akīambata kīrīma-inī na agīta arīa eyendeire, nao magīūka harī we.

¹⁴ Akīamūra ikūmi na eerī, akīmatua atūmwo, nīgeetha makoragwo nake, na nīguo amatūmage makahunjie,

¹⁵ na magīe na ūhoti wa kūngata ndaimono.

¹⁶ Andū acio ikūmi na eerī aathuurire nī Simoni (ūrīa aatuire Petero);

¹⁷ na Jakubu wa Zebedi na mūrū wa nyina Johana (nao acio akīmatua Boanerigesi, ūguo nī kuuga Ariū a Marurumī);

¹⁸ na Anderea, na Filipu na Baritholomayo, na Mathayo, na Toma, na Jakubu wa Alufayo na Thadayo, na Simoni ūrīa Mūzelote

¹⁹ na Judasi Mūisikariota, ūrīa wamūkunyañire.

Jesū na Beelizebuli

²⁰ Nīngī Jesū agītoonya nyūmba, na o rīngī kīrīndī gikīūngana o nginya we na arutwo ake makīremwo nī kūrīa irio.

²¹ Rīrīa andū ao maiguire ūhoro ūcio, magīthī kūmūnyiita, nīgūkorwo moigire atīri, “Nīagūrūkīte.”

²² Nao arutani a watho arīa maikūrūkīte kuuma Jerusalemu makiuga atīri, “Aiyūrītwo nī Beelizebuli! Araingata ndaimono na hinya wa mūnene wa ndaimono.”

²³ Nī ūndū ūcio Jesū akīmeeta, na akīmarīria na ngerekano, akīmeera atīri: “Shaitani angīhota atīa kūngata Shaitani?”

²⁴ Ūthamaki ūngīamūkana guo mwene, ūthamaki ūcio ndūngītūra.

²⁵ Nyūmba īngīamūkana na andū ayo mokañrīre, nyūmba iyo ndūngītūra.

²⁶ Nake Shaitani angīyūkīrīra we mwene na aamūkane-rī, ndangītūra; nī gūthira egūthira.

²⁷ Na gūtīrī mūdū ūngīhota gūtoonya nyūmba ya mūdū njamba na amūtunye indo ciake, tīga ambire kuoha mūdū ūcio njamba. Hīndī iyo no rīo angīhota kūmūtunya indo cia nyūmba yake.

²⁸ Ndamwīra atīri na ma, andū nīmakarekerwo mehīa mao mothe o na irumi ciao ciothe iria magaakorwo marumite Ngai nacio.

29 No ūrīa wothe ūkaaruma Roho Mūtheru ndarī hīndī akarekerwo, nīehītīe rīhīa rīa gūtūūra tene na tene.”

30 Oigire ūguo tondū moigaga atīrī, “Arī na ngoma thūku.”

Nyina na Ariū a Nyina na Jesū

31 Hīndī īyo, nyina wa Jesū na ariū a nyina na Jesū magīūka. Makīrūgama nja, magītūma mūndū atoonye akamwīte.

32 Nakīo gīkundi kīa andū nīgīaikarīte thī hau kīmūrīgīcīirīe, nao makīmwīra atīrī, “Maitūguo na ariū a maitūguo marī nja magīgūcaria.”

33 Nake akīmooria atīrī, “Maitū na ariū a maitū nī a?”

34 Agīcooka akīrora arīa maikarīte mamūrīgīcīirīe, akīmeera atīrī, “Maitū na ariū a maitū nī aya!

35 Ūrīa wothe wīkaga maūndū marīa Ngai endaga, ūcio nīwe mūrū wa maitū, na mwarī wa maitū, o na maitū.”

4

Ngerekano ya Mūhuri wa Mbeū

1 Nake Jesū akīambīrīria kūrutana o rīngī arī kūu hūgūrūrū-inī cia iria. Na rīrī, gīkundi kīa andū kīrīa kīonganīte gīkamūrīgīcīirīa kīarī kīnene nginya gīgītūma atoonye gatarū-inī, agīikara thīnī wako kūu iria-inī; nao andū acio angī othe magīikara hūgūrūrū-inī cia iria.

2 Na akīmaruta maūndū maingī na ngerekano, na akīrutana akīmeera atīrī,

3 “Ta thikīrīria! Mūrīmi ūmwe nīoimagarīre akahure mbeū ciake.

4 Na rīrīa aahuraga mbeū icio, imwe ikīgūa mūkīra-inī wa nīra, nacio nyoni igīcīria.

5 Iria ingī ikīgūa rūnyanjara-inī kūrīa gūtaarī na tīrī mūingī. Nacio ikīmera narua tondū tīrī ndwarī mūrīku.

6 No rīrīa rīua rīarīre rīgīcina mīmera īyo, nayo ikīūma tondū ndīarī na mīrī.

7 Mbeū iria ingī ikīgūa mīigua-inī, nayo mīigua igīkūra, igīthararia mbeū icio ikīaga gūciara.

8 Ingī nacio ikīgūa tīrī-inī mūnoru. Ikīmera, igīkūra na igīciara maciara, imwe ikīumia maita mīrongo itatū, ingī maita mīrongo itandatū, o na ingī maita igana.”

9 Jesū agīcooka akiuga atīrī, “Ūrīa ūrī na matū ma kūigua, nīakīigue.”

10 Na rīrīa aarī wiki, arutwo arīa ikūmi na eerī, o na arīa angī maarī hamwe nake, makīmūria ūhoru wa ngerekano icio.

11 Nake akīmeera atīrī, “Inyuū nīmūheetwo ūmenyo wa kūmenya hitho cia ūthamaki wa Ngai. No arīa marī na kūu nja maaragīrio maūndū mothe na ngerekano

12 nīgeetha,

“ ‘matūūre maroraga no makaaga kuona,
na matūūre maiguaga na matīmenye ūndū;
nīguo hihi matīkae kūgarūrūka marekerwo mehīa ma!’ ”

13 Ningī Jesū akīmooria atīrī, “Kaī mūtanataūkīrwo nī ngerekano īyo? Mūngīkīmenya atīa ngerekano iria ingī?”

14 Mūrīmi ahuraga kiugo kīa Ngai.

15 Andū amwe matarīi ta mbeū iria ciagūire nīra-inī harīa ūhoru ūhuragwo. Acio nī arīa maiguaga ūhoru, na maarīkia kūigua-rī, Shaitani agooka akeheria ūhoru ūcio wahaandwo thīnī wao.

16 Angĩ nao matariĩ ta mbeũ iria ciagũire rūnyanjara-inĩ. Acio nĩ arĩa maiguaga ũhoro na o rĩmwe makawamũkĩra na gĩkeno.

17 No tondũ matiriĩ na mĩri-rĩ, maikaraga o kahinda kanini. Hĩndĩ ĩrĩa thĩna woka kana maanyariirwo nĩ ũndũ wa ũhoro wa Ngai, magũũaga o narua.

18 Angĩ nao matariĩ ta mbeũ iria ciagũire mĩigua-inĩ. Acio nĩ arĩa maiguaga ũhoro,

19 no mĩhang' o ya maũndũ ma mūtũũĩre ũyũ, na kũheenererio nĩ ũtonga, na meririĩra ma maũndũ mangĩ, magathararia ũhoro ũcio, magatũma wage maciaro.

20 Angĩ matariĩ ta mbeũ iria ciagũire tũiri-inĩ ũrĩa mũnoru. Acio nĩ arĩa maiguaga ũhoro, makawitĩkĩra, na magaciara maciaro, amwe maita mĩrongo itatũ, na angĩ maita mĩrongo itandatũ, o na angĩ maita igana ma kĩa kĩahaandirwo.”

Tawa Ũgĩrĩrwo Handũ Igũrũ

21 Jesũ agĩcooka akĩmooria atĩrĩ, “No anga tawa wakagio ũgacooka ũgakunĩkĩro na irebe, kana ũkaigwo rungu rwa ũrĩrĩ? Handũ ha ũguo gĩthĩ ndũigagĩrĩrwo handũ igũrũ?”

22 Nĩgũkorwo kĩa gĩothe kĩrĩ hito-inĩ nĩgĩkaguũrio, nakĩo kĩa gĩothe kĩhithĩtwo nĩgĩkareehwo ũtheri-inĩ.

23 Akorwo mũndũ arĩ na matũ ma kũigua, nĩakĩigwe.”

24 Agĩthĩ na mbere, akĩmeera atĩrĩ, “Menyagĩrĩrai wega ũrĩa mũiguaga. Gĩthimi kĩa mũthimanagĩra nakĩo, no kĩo mũrĩthimagirwo nakĩo, na nĩmũrĩkĩragĩrĩrio.

25 ũrĩa wothe wĩ na indo nĩakongererwo nyingĩ; na ũrĩa wothe ũtarĩ nĩagatuunywo o na kĩa arĩ nakĩo.”

Ngerekano ya Mbeũ ĩrakũra

26 Jesũ agĩcooka akiuga atĩrĩ, “Ũthamaki wa Ngai ũtarĩ ta mũndũ ũrĩa ũhaandaga mbeũ tũiri-inĩ.

27 Akomaga ũtukũ na agokĩra mũthenya, nacio mbeũ ikamera na igakũra, nowe ndamenyaga ũrĩa ikũraga.

28 Tũiri guo mwene nĩguo ũtũmaga iciare. Ciambaga kũruta nguha igacooka ikaruta igira, na thuutha ũcio igira thĩnĩ hakagĩa na hĩndĩ ĩrĩa njiganu.

29 Na maciaro macio maarĩkia kũũma, mũrĩmi ũcio akoya rũhiũ rwa igetha, akagetha tondũ hĩndĩ ya magetha nĩ yakinya.”

Ngerekano ya Mbeũ ya Karatarĩ

30 Agĩcooka akiuga atĩrĩ, “Tũngĩhaanania ũthamaki wa Ngai na kĩ? Kana nĩ ngerekano ĩrĩkũ tũngĩheana ũhoro wago nayo?”

31 ũhaana ta mbeũ ya karatarĩ, arĩ yo mbeũ ĩrĩa nini mũno mũhaandaga tũiri-inĩ.

32 No yahaandwo-rĩ, ikũraga ĩgatuĩka mũmera mũnene gũkĩra mĩmera ĩrĩa ĩngĩ yothe ya mũgũnda, na ũkagĩa na hong'e nene nginya nyoni cia rĩera-inĩ igooka igaaka itara na ikahurũka kĩrũru-inĩ kiaguo.”

33 Jesũ nĩamaheaga ũhoro na ngerekano ĩngĩ nyingĩ ta ĩcio o ta ũrĩa mangĩahotire kũigua.

34 Gũtirĩ ũndũ aameeraga atekwaria na ngerekano. No rĩrĩa maarĩ na arutwo ake oiki, nĩamataragĩria maũndũ mothe.

³⁵ Na mūthenya o ūcio gwakinya hwaĩ-inĩ-rĩ, akĩra arutwo ake atĩrĩ, “Nĩtũringei tũthĩĩ mūrĩmo ūũrĩa ũngĩ.”

³⁶ Na maarĩkia gũtiga gĩkundi kĩa andũ na thuutha, makĩhaica gatarũ-inĩ o harĩa Jesũ aarĩ. Na nĩ kwarĩ na tũtarũ tũngĩ twatwaranire hamwe nake.

³⁷ Na rĩrĩ, kũu iria-inĩ gũkĩgĩa na kĩhuhũkanio kĩnene, namo makũmbĩ ma maaĩ magĩtoonya gatarũ thĩĩnĩ, o nginya gakienda kũũrĩra.

³⁸ Jesũ aarĩ toro akomeire muto mũthia-inĩ wa gatarũ. Nao arutwo makĩmũũkĩria makĩmũũria atĩrĩ, “Mũrutani, kaĩ wee ũtaramaka tũkĩũrĩra maaĩ-inĩ?”

³⁹ Nake Jesũ agĩũkĩra, agĩkaania rũhuho na akĩra makũmbĩ macio ma iria atĩrĩ, “Kira! Na ũhoorere!” Naruo rũhuho rũgĩtiga kũhurutana, gũkĩhoorera biũ.

⁴⁰ Jesũ akĩũria arutwo ake atĩrĩ, “Nĩ kĩĩ gĩtũmĩte mũmake ũguo? O na rĩu mũtirĩ mũretĩkia?”

⁴¹ Nao magĩtĩgĩra mũno na makĩũrania atĩrĩ, “Kaĩ mũndũ ũyũ akĩrĩ ũũ? Tondũ o na rũhuho na makũmbĩ ma iria nĩramwathĩkĩra!”

5

Kũhonio kwa Mũndũ warĩ na Ndaimono

¹ Jesũ na arutwo ake magĩkinya mūrĩmo ūũrĩa ũngĩ wa iria, magĩthĩĩ bũrũri wa Agerasi.

² Na Jesũ aarĩkia kuuma gatarũ-inĩ, agĩtũngwo nĩ mũndũ warĩ na ngoma thũku oimĩte mbĩrĩra-inĩ.

³ Mũndũ ūcio aatũũraga kũu mbĩrĩra-inĩ, na gũtirĩ mũndũ ũngĩahotire kũmuoha na kindũ, o na mũnyororo.

⁴ Nĩgũkorwo nĩohagwo kaingĩ na mũnyororo moko na magũrũ, no akamĩtuanga icunji na akoinanga igeria iria ciamuohaga magũrũ. Na gũtirĩ mũndũ warĩ na hinya wa kũmũhoorera.

⁵ Aatũũraga akayaga ũtukũ na mūthenya, kũu mbĩrĩra-inĩ na irĩma-inĩ agĩtemangaga na mahiga.

⁶ Rĩrĩa oonire Jesũ arĩ o haraaya akĩhanyũka, akĩgũithia thĩ mbere yake.

⁷ Akĩanĩrĩra na mũgambo mũnene, akiuga atĩrĩ, “Ūrenda atĩa na nĩ, wee Jesũ, Mũrũ wa Ngai-Ūrĩa-Ūrĩ-Igũrũ-Mũno? Ndagũthaita na Ngai ndũkaanyariire!”

⁸ Nĩgũkorwo Jesũ aamwĩrĩte atĩrĩ, “Wee ngoma ĩno thũku uma thĩĩnĩ wa mũndũ ũyũ!”

⁹ Jesũ agĩcooka akĩmũũria atĩrĩ, “Wĩtagwo atĩa?”

Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, “Njĩtagwo Legioni, nĩgũkorwo tũrĩ aingĩ.”*

¹⁰ Nake agĩkĩrĩrĩria gũthaita Jesũ mũno ndagacingate ciume bũrũri ūcio.

¹¹ Na rĩrĩ, haarĩ na rũũru rũnene rwa ngũrwe rwarĩaga harũrũka-inĩ cia kĩrĩma kiarĩ hakuhi na hau.

¹² Ndaimono icio igĩthaita Jesũ, ikĩmwĩra atĩrĩ, “Twĩtĩkĩrie tũthĩĩ kũrĩ ngũrwe iria, tũtoonye thĩĩnĩ wacio.”

¹³ Nake agĩciĩtĩkĩria. Nacio ndaimono icio ikiuma igĩthĩĩ igĩtoonya thĩĩnĩ wa ngũrwe. Rũũru rũu ruothe rwa mũigana wa ngũrwe ngĩrĩ igĩrĩ, rũkĩharũrũka kĩhurũrũka-inĩ na ihinya rũgĩtoonya iria-inĩ, rũkĩũrĩra.

¹⁴ Arĩa maarĩthagia ngũrwe icio makĩũra, magĩthĩĩ kũheana ũhoro ūcio itũũra-inĩ na mĩgũnda-inĩ, nao andũ magĩũka kuona ũrĩa gwekĩkite.

* ⁵ Legioni nĩ kiugo gĩa Kĩroma gĩa kuuga “mbũtũ ya thigari ngĩrĩ ithathatũ” (6,000).

15 Na rīrīa mookire harī Jesū, makīona mūdū ūrīa warī na Legioni ya ndaimono aikarīte thī hau, ehumbīte nguo na arī na meciiria mega; nao magītīgīra.

16 Andū arīa moonete ūndū ūcio ūgīkwo makīra andū acio angī maūdū marīa mekīkire kūrī mūdū ūcio waiyūrītvo nī ndaimono, o na makīmahe ūhorō wa ngūrwe.

17 Nao andū acio makīambīrīria gūthaiha Jesū oime būrūri ūcio wao.

18 Rīrīa Jesū aatoonyaga gatarū, mūdū ūcio warūtītvo ndaimono agīthaiha Jesū etīkire mathii nake.

19 No Jesū akīmūgīria, akīmwīra atīrī, “Inūka mūciī kūrī andū anyu, ūmeere ūrīa wothe Mwathani agwīkīre, o na ūrīa akūguīrīre tha.”

20 Nī ūndū ūcio, mūdū ūcio agīthīī akīambīrīria kūheana ūhorō kūu Dekapoli wa maūdū marīa mothe Jesū aamwīkīre. Nao andū othe makīgēga.

Kairītu Gaakuīte na Mūtumia warī Mūrūaru

21 Nake Jesū aarīkia kūringa rīngī na gatarū na aakinya mūrīmo ūrīa ūngī wa iria, kīrīndī kīngī gīkīungana harī we o hau aarī hūgūrūrū-inī cia iria.

22 Na hīndī o iyo mūnene ūmwe wa thunagōgi wetagwo Jairū agīūka hau. Oona Jesū, akīgūithia thī magūrū-inī make

23 akīmūthaiha mūno, akīmwīra atīrī, “Kairītu gakwa gakiere gūkua. Ndagūthaiha ūuke, ūgakaigīrīre moko nīgeetha kahone, gatūūre muoyo.”

24 Nī ūndū ūcio Jesū agīthīī nake.

Nakīo kīrīndī kīnene gīkīmūrūmīrīra, na gīkamūhatīkaga na mīena yothe.

25 Na rīrī, hau nī haarī na mūtumia watūire oiraga thakame mīaka ikūmi na iirī.

26 Niathīnīkīte mūno agīthondekwo nī mandagītārī aingī, na akahūthīra kīrīa gīothe aakoretvo nakīo, no handū ha kūhona aakīragīrīria o kwīhīrwo.

27 Rīrīa aigūire ūhorō wa Jesū, agīūka na thuuha wake gatagatī-inī ga kīrīndī, akīhutia nguo yake,

28 tondu eeciirīre atīrī, “Ingīhutia nguo ciake, no hone.”

29 O rīmwe agītiga kuura, na akīgua nīhererio thīina mwīrī-inī wake.

30 Nake Jesū o rīmwe akīgua atī hinya nīwoima harī we. Akīhūgūrīra kīrīndī kīu akīūria atīrī, “Nūū ūcio wahutia nguo ciakwa?”

31 Nao arutvo ake makīmūcookeria atīrī, “Woria ‘Nūū wahutia?’ ūkīonaga ūrīa andū aya marakūhatīka?”

32 No Jesū akīroranga one nūū wamūhutītie.

33 Nake mūtumia ūcio, aamenya ūrīa eekītvo, agīūka, akīgūithia magūrū-inī make akīinainaga nī guoya, akīmūhe ūhorō wothe ūrīa watārī.

34 Nake Jesū akīmwīra atīrī, “Mwarī ūyū, wītīkio waku nīguo watūma ūhone; thī na thayū na ūhone mūrīmū waku.”

35 O hīndī iyo Jesū akīaragīa-rī, hagīūka andū moimīte kwa Jairū ūrīa warī mūnene wa thunagōgi, makīmwīra atīrī, “Mwarīguo nīakua. Ūgūgīthīnia mūrutani rīngī nīkī?”

36 Nake Jesū akīaga gūthīkīrīria ūguo moigaga, akīra mūnene ūcio wa thunagōgi atīrī, “Wee itīkia na ndūgetīgīre.”

³⁷ Jesū ndetikiririre mündü o na ūrikū amūrūmīrīre, o tiga Petero na Jakubu na Johana mūrū wa nyina na Jakubu.

³⁸ Na maakinya mūciī kwa mūnene ūcio wa thunagogi, Jesū akiona andū magagaite makīrāra na makiugagīrīria.

³⁹ Agītoonya thīnī akīmeera atīrī, “Kīagago gīkī gīothe na kīrīro nī cia kī? Mwana ti mūkuū, no nī gūkoma akomete.”

⁴⁰ Nao makīmūthekeerera.

Na thuutha wa kūmoimia nja othe, akīoya ithe na nyina wa mwana na arutwo arīa aarī nao magītoonya harīa mwana ūcio aarī.

⁴¹ Akīnyīta mwana guoko, akīmwīra atīrī, “Talitha kumi!” (naguo wataūrwo nī ta kuuga, “Kairītu gaka, ndakwīra atīrī, ūkīra!”)

⁴² O rīmwe kairītu kau gagīūkīra, gakiambīrīria gūthīi (nako kaarī na ūkūrū wa mīaka ikūmi na ūrī). Nao mona ūguo makīgega mūno.

⁴³ Nake akīmakaania mūno matikareke mündü o na ūrikū amenye ūhorō ūcio, na akīmeera makahe kīndū gīa kūrīa.

6

Mūnabii ūtarī Mūtīe

¹ Thuutha ūcio Jesū akiuma kūu agīthīi itūūra rīao, arī hamwe na arutwo ake.

² Mūthenya wa Thabatū wakinya, Jesū akiambīrīria kūruta andū ūhorō arī thīnī wa thunagogi, na andū aingī arīa maamūiguire makīgega.

Nao makīūrania atīrī, “Mündü ūyū aarutire maündü maya kū? Nī ūūgī wa mūthemba ūrikū ūyū aheetwo, atī o na nīaringaga ciama!

³ Githī ūyū ti ūrīa bundi wa mbaū? Githī ūyū ti mūrū wa Mariamu, o we mūrū wa nyina na Jakubu na Jusufu na Judasi na Simoni. Na aarī a nyina githī matīrī gūkū hamwe na ithuī?” Nao makīmūrakarīra.

⁴ Jesū akīmeera atīrī, “Kūndū mūnabii ataheagwo gītīio no itūūra-inī rīake, na kwa andū a nyūmba yao, na gwake mūciī.”

⁵ Nake Jesū ndaahotire kūringa ciama kūu, o tiga atī nīaigīrīre andū mataarī aingī moko arīa maarī arūaru nao makīhona.

⁶ Nake akīgega nī ūndū wa ūrīa maagīte wītīkio.

Jesū Gūtūma Arutwo arīa Ikūmi na Eerī

Jesū agīcooka agīthīi akīrutanaga itūūra gwa itūūra.

⁷ Agīcooka agīta arutwo arīa ikūmi na eerī, akīmatūma mathīi eerī eerī na akīmahe ūhoti wa kūingata ngoma thūku.

⁸ Na akīmeera atīrī, “Mūtigekuūire kīndū o nakī rūgendo-inī tiga o mūtīrima; na mūtīgakuue mūgate, kana mondo, kana mbeeca ibeeti-inī cianyu.

⁹ Ikīrai iraatū no mūtīgakuue nguō cia kūgarūrīra.

¹⁰ Rīria rīothe mwatoonya nyūmba, ikarai kuo nginya rīrīa mūkoima itūūra rīu.

¹¹ Na kūrīa andū matakamūnyīta ūgeni kana marege kūmūthikīrīria-rī, mūkiama kuo mūkaaribariba magūrū manyu rūkūngū rūitīke, rūtuīke ūira wa kūmatūira ciira.”

¹² Nao makīumagara magīthīi makīhunjagia atī andū merire.

¹³ Ningī makīingata ndaimono nyingī na magītīrīria andū aingī arīa maarī arūaru maguta nao makīhona.

Johana Mūbatithania Kūrengwo Mūtwe

¹⁴ Mūthamaki Herode nīaiguire ūhorō ūcio, nīgūkorwo rītwa rīa Jesū nīrīagite igweta mūno. Andū amwe moigaga atīrī, “Johana Mūbatithania

nñariũkĩte kuuma kũrĩ arĩa akuũ, na nĩkĩo arĩ na hinya mũnene ũguo wa kũringa ciamu.”

15 Angĩ nao makoiga atĩrĩ, “Ũyũ nĩ Elija.”

Angĩ nao makoiga atĩrĩ, “Ũyũ nĩ mũnabii ta ũmwe wa arĩa a tene.”

16 Nowe Herode rĩrĩa aigũre ũhoru ũcio, akiuga atĩrĩ, “Johana, mũndũ ũrĩa ndaatinihirie mĩtwe-rĩ, nñariũkĩte kuuma kũrĩ arĩa akuũ!”

17 Nĩgũkorwo, Herode we mwene nĩanyiithitie Johana na akamũikithia njeera. Eekĩte ũguo nĩ ũndũ wa Herodia, ũrĩa warĩ mĩtumia wa mũrũ wa nyina Filipu, nĩgũkorwo Herode nĩamũhikĩtie.

18 Nake Johana nĩeraga Herode atĩrĩ, “Ndũrĩ na rũtha kũhikia mĩtumia wa mũrũ wa maitũguo.”

19 Nĩ ũndũ ũcio Herodia agĩtuma Johana ũthũ na akienda kũmũuragithia. No ndangĩahotire gwĩka ũguo,

20 nĩgũkorwo Herode nĩetigĩrite Johana na akamũgitagĩra, tondũ nĩoĩ atĩ aarĩ mũndũ mũthingu na mũtheru. Herode nĩathikagĩrĩria Johana, no nĩatangikaga mũno amũigua; no nĩendaga mũno kũmũthikĩrĩria.

21 Na rĩrĩ, mũthenya ũmwe Herodia nĩagĩre na mweke. Herode nĩarugithirie iruga inene rĩa kũririkana mũthenya wa gũciarwo gwake, nake agĩta anene arĩa maamũteithagia na atongoria ake a mbũtũ cia ita, na andũ arĩa maarĩ igweta kũu Galili.

22 Na rĩrĩa mwarĩ wa Herodia aatoonyire kũu maarĩ na akiĩna-rĩ, agĩkenia Herode na ageni ake arĩa meetĩtwo iruga rĩu.

Mũthamaki akĩra mũirĩtu ũcio atĩrĩ, “Hooya o kĩrĩa gĩothe ũngĩenda na nĩngũkũhe.”

23 Akĩhĩta, akĩmwĩra atĩrĩ, “Kĩrĩa gĩothe ũngĩhooya nĩngũkũhe, o na angĩkorwo nĩ nuthu ya ũthamaki wakwa.”

24 Mũirĩtu ũcio agĩthĩ akĩũria nyina atĩrĩ, “Nĩ kĩ ngwĩtia?”

Nyina akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ĩtia mĩtwe wa Johana Mũbatithania.”

25 O rĩmwe mũirĩtu ũcio akĩhĩũha, agĩtoonya he mũthamaki, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ngwenda ũũhe o rĩu mĩtwe wa Johana Mũbatithania ũrĩ thĩnĩ wa kiuga.”

26 Mũthamaki akĩigua kĩahe mũno, no tondũ wa mwĩhĩtwa wake na nĩ ũndũ wa ageni ake, ndangĩaregire gwĩka ũguo orĩtio.

27 Nĩ ũndũ ũcio agĩtũma mũthigari ũmwe wa arĩa maamũrangagĩra, o hĩndĩ ĩyo akĩmwathũ athĩ arehe mĩtwe wa Johana. Mũndũ ũcio agĩthĩ njeera agĩtinia Johana mĩtwe

28 akiũrehe na kiuga, akinengera mũirĩtu ũcio, nake akĩũnengera nyina.

29 Nao arutwo a Johana maigua ũhoru ũcio, magĩũka, makĩoya mwĩrĩ wake, magĩthĩ, makĩũthika.

Jesũ kũhe Andũ Ngiri Ithano Irio

30 Atũmwo nĩmagomanire harĩ Jesũ, makĩmwĩra maũndũ marĩa mothe meekĩte, na marĩa maarũtite andũ.

31 Na tondũ wa ũrĩa andũ aingĩ mookaga magĩthiirĩ-ri, matingĩahotire kuona o na hĩndĩ ya kũrĩa irio, nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Ũkai inyuĩ oiki, tũthĩ handũ hatarĩ inegene, tũkahurũke.”

32 Nĩ ũndũ ũcio makĩingĩra gatarũ marĩ oiki, magĩthĩ handũ hatarĩ andũ.

33 Nao andũ aingĩ arĩa maamonire magĩthĩ, makĩmamenya, magĩteng’era na magũrũ moimĩte matũũra-inĩ mothe, magĩkina mbere yao.

34 Na rīrīa Jesū oimire gatarū, akīona andū aingī, akīmaiguīra tha, tondū maatarī ta ng'ondū itarī na mūrīithi. Nī ūndū ūcio akīambīrīria kūmaruta maūndū maingī.

35 Na gwatua gūtuka, arutwo ake magīthī kūrī we, makīmwīra atīrī, “Gūkū nī werū-inī na rīu gūkirīī gūtuka.

36 Īra andū aya mathīī nīguo makīnye mīgūnda-inī na matūūra-inī marīa me hakuhī makegūrīre kīndū gīa kūrīa.”

37 Nowe akīmacookeria akīmeera atīrī, “Maheei kīndū gīa kūrīa arī inyu.”

Nao makīmūūria atīrī, “Ūrenda tūthīī tūkagūre mīgate ya dinari magana meerī tūmahe marīe?”

38 Nake akīmooria atīrī, “Mūrī na mīgate īigana? Thīī mūrōre.”

Hīndī īrīa maarorire makīmwīra atīrī, “Harī na mīgate ītano, na thamaki igīrī.”

39 Nake Jesū agīathana andū othe maikare thī ikundi ikundi kūu nyeki-inī īrīa yarī ho nduru.

40 Nī ūndū ūcio magīkara thī marī ikundi cia andū igana na cia andū mīrongo itano.

41 Nake akīoya mīgate īyo ītano na thamaki icio igīrī, akīrora na igūrū, agīcookia ngaatho na akīenyūranga mīgate īyo. Agīcooka akīmīnengera arutwo ake mahe andū. Nīngī akīoya thamaki icio igīrī akīmagayania othe.

42 Nao othe makīrīa makīhūūna,

43 nao arutwo makīūngania cienyū cia mīgate na cia thamaki iria ciatigarīte makīyūria ciondo ikūmi na igīrī.

44 Mūigana wa arūme arīa othe maarīire irio icio maarī ngiri ithano.

Jesū Kūgerera Maaī Igūrū

45 Na hīndī o īyo Jesū akīra arutwo ake matoonye gatarū mathiige mbere yake makīnye Bethisaida, mūra wa oigīre kīrīndī ūhorō.

46 Thuutha wa kūmoigīra ūhorō, akīambata kīrīma-inī agīthīī kūhooya.

47 Na gūgīkinya hwaī-inī, gatarū kaarī gatagatī ka iria, nake Jesū aarī thī nyūmū arī wiki.

48 Nake akīona arutwo makīīgūmīra gūtware gatarū, tondū rūhuho rwerekeire na kūrīa moimaga. Na rīrī, ta thaa kenda cia ūtukū, Jesū agīthīī kūrī o agereire maaī igūrū. Nake aarī o hakuhī kūmahītuka,

49 no-o mamuona agereire maaī igūrū magīciiria nī ngoma moonaga. Magīkaya

50 tondū othe nīmamuonire na magītigīra mūno.

O hīndī īyo Jesū akīmeera atīrī, “Ūmīrīriai! Nī nī. Tigai gwītīgīra.”

51 Agīcooka agītoonya gatarū kau maarī, naruo rūhuho rūgītūka. Nao makīgega mūno,

52 tondū matiataūkīrwo nī ūhorō wa mīgate īyo; ngoro ciao ciarī o nyūmū.

53 Na maarīkia kūringa mūrīmo ūrīa ūngī, magīkinya Genesareti, makīoha gatarū kao hūgūrūrū-inī cia iria.

54 Maarīkia kuuma gatarū-inī, o rīmwe andū makīmenya Jesū.

55 Magītuikania būrī-inī ūcio wothe magakuuga andū arīa maarī arūaru na ibarī, makīmatwaraga kūrīa guothe maiguuga atī nīkuo arī.

56 Na kūrīa guothe aathiaga, mīciī-inī, na tūtūūra-inī o na kana mīgūnda-inī, o maigaga arīa arūaru ndūnyū-inī, na makamūthaita

ametĩkĩrie naarĩ mahutie gĩcũrĩ kĩa nguo yake, na arĩa othe maamũhutirie makĩhona.

7

Kĩndũ kĩrĩ Thaahu na Gĩtarĩ Thaahu

1 Na rĩrĩ, Afarisai na arutani amwe a watho arĩa moimĩte Jerusalemu makĩũngana harĩ Jesũ na

2 makĩona arutwo ake amwe makĩrĩa irio na moko maarĩ na thaahu, ũguo nĩ ta kuuga, matethambĩte moko.

3 (Afarisai na Ayahudi othe matirĩĩaga irio matethambĩte moko mao wega kũringana na kĩrĩra gĩa athuuri.

4 Rĩrĩa moima ndũnyũ matingĩrĩa matambĩte gwĩthamba. Na nĩ marũmagia irĩra ingĩ, ta gũthambia ikombe, na nyũngũ o na mbirika).

5 Nĩ ũndũ ũcio Afarisai na Arutani a watho makĩũria Jesũ atĩrĩ, “Nĩ kĩĩ gĩtũmaga arutwo aku mage gĩtũũra kũringana na irĩra cia athuuri, na makarĩĩaga irio na moko mari na thaahu?”

6 Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Isaia aaririe ma rĩrĩa aarathire ũhoro wanyu, inyuĩ hinga ici; o ta ũria kwandĩkitwo atĩrĩ:

“ ‘Andũ aya maaheaga gĩtĩio na mĩromo,
no ngoro ciao ikoragwo irĩ kũraya na nĩ.

7 Nao maahooyaga o tũhũ;

morutani marĩa marutanaga no mawatho ma andũ.’

8 Mũtiganĩirie maathani ma Ngai, mũkarũmia irĩra cia andũ.”

9 Agĩcooka akĩmeera atĩrĩ, “Ti-itherũ nĩmũgĩite na njĩra njega ya gũtiganĩria maathani ma Ngai atĩ nĩguo mũrũmie irĩra cianyu ene!

10 Nĩgũkorwo Musa oigire atĩrĩ, ‘Tĩia thoguo na nyũkwa,’ na, ‘Ūrĩa wothe ũkaaruma ithe kana nyina no nginya ooragwo.’

11 No inyuĩ muugaga atĩ mũndũ angĩira ithe kana nyina atĩrĩ, ‘Kĩrĩa ingĩagũteithia nakĩo nĩ Korubani’ (ũguo nĩ kuuga, nĩ kĩheo kĩamũrĩre Ngai),

12 na mũtīcookaga kũmwĩtĩkĩria ekĩre ithe kana nyina ũndũ.

13 Nĩ ũndũ ũcio mũkaagithia kiugo kĩa Ngai kĩene na ũndũ wa kĩrĩra kĩanya kĩrĩa mũthiiaaga mũgĩtiganagĩra. Na nĩmwĩkaga maũndũ maingĩ ta macio.”

14 O rĩngĩ Jesũ agĩta kĩrĩndĩ harĩ we agĩkĩira atĩrĩ, “Inyuĩ andũ aya othe, thĩkĩrĩria na mũgũe.

15 Gũtirĩ kĩndũ kĩrĩ nja ya mũndũ kĩngĩmũgwatia ‘thaahu’ nĩ ũndũ wa gũtoonya thĩinĩ wake. No rĩrĩ, kĩrĩa kiumaga thĩinĩ wa mũndũ nĩkĩo kĩmũgwatagia ‘thaahu.’”

16 (Aakorwo mũndũ arĩ na matũ ma kũigua, nĩakĩigua).

17 Thuutha wa gũtigana na kĩrĩndĩ na gũtoonya nyũmba, arutwo ake makĩmũũria ũhoro wa ngerekano iyo.

18 Nake Jesũ akĩmooria atĩrĩ, “O na inyuĩ mũtirĩ mũrataũkĩrwo o na rĩu? Kaĩ mũtooĩ atĩ gũtirĩ kĩndũ gĩtoonyaga thĩinĩ wa mũndũ kuuma na nja kĩngĩmũgwatia thaahu?”

19 Nĩgũkorwo gĩtitoonyaga ngoro-inĩ yake, no gĩtoonyaga nda yake gĩgacooka gĩkoima mwĩri-inĩ wake.” (Akiuga ũguo-rĩ, Jesũ nĩgũtua aatuaaga atĩ irio ciothe itirĩ thaahu).

20 Agĩthĩi na mbere na kwaria, akiuga atĩrĩ, “Kĩrĩa kiumaga thĩinĩ wa mũndũ nĩkĩo kĩmũgwatagia thaahu.

21 Nīgūkorwo ngoro-inĩ cia andũ nĩkuo kuumaga meciiria mooru, ūhũuri maraya, na ūici, na ūragani, na ūtharia,

22 na ūkoroku, na rūmena, na maheeni, na ūūra-thoni, na ūiru, na njambanio, na mwĩĩio, o na ūrimũ.

23 Maũru maya mothe moimaga thĩĩnĩ wa mũndũ na makamũgwatia thaahu."

Wĩtikio wa Mũtunia Mũfoinike

24 Nake Jesũ akiuma kũu agĩthĩĩ gũkuhĩ na Turo. Agĩtoonya nyũmba ĩmwe na ndeendaga mũndũ o na ūrĩkũ amenye atĩ arĩ kũu; no ndangĩahotire kwĩhitha.

25 Na rĩrĩ, mũtunia warĩ na kairĩtu kaarĩ na ngoma thũku rĩrĩa aiguire ūhoru wake, agĩũka akĩgũithia thĩ magũrũ-inĩ make.

26 Mũtunia ūcio aarĩ Mũyunani, waciariirwo Foinike ya Suriata. Nake agĩthaitha Jesũ aingate ngoma ĩyo thũku yume thĩĩnĩ wa kairĩtu gake.

27 Nake Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, "Reke ciana ciambe irĩe ihũũne, nīgūkorwo tĩ wega kuoya mĩgate ya ciana na kũmĩkĩria ngui."

28 Nake mũtunia ūcio akĩmũcookeria atĩrĩ, "Noguo Mwathani, no o na ngui irĩ rungu rwa metha nĩ irĩĩaga rūitĩki rūrĩa rūitagwo nĩ ciana."

29 Jesũ agĩcooka akĩmwĩra atĩrĩ, "Nĩ ūndũ wa ūguo wacookia-rĩ, wĩthĩire; ndaimono nĩyoima thĩĩnĩ wa mwarĩguo."

30 Mũtunia ūcio akĩĩnũka mũciĩ agĩkora kaana gake gakomete ūrĩrĩ-inĩ na ndaimono irĩkĩtie gũthĩĩ.

Kũhonio kwa Mũndũ Ūtaiguaga na Ūtaaragia

31 Ningĩ Jesũ akiuma kũu gũkuhĩ na Turo agĩtuĩkanĩria Sidoni, agĩkũrũka nginya iria-inĩ rĩa Galĩli, agĩtoonya bũrũri wa Dekapoli.

32 Arĩ kũu andũ amwe makĩmũrehere mũndũ ūtaiguaga na ūtaaragia, makĩmũthaitha amũigĩrĩre guoko.

33 Na thuutha wa kũmũtwaru handũ keheri-inĩ, haraaya na kĩrĩndĩ, Jesũ agĩtoonya ciara ciake matũ ma mũndũ ūcio. Agĩcooka agĩtua mata na akĩhutia rūrĩmĩ rwa mũndũ ūcio namo.

34 Akĩrora na igũrũ, akĩhũmũka na hinya, akĩmwĩra atĩrĩ, "Efatha!" (ũguo nĩ kuuga, "Hingũka!").

35 Aarĩkia kuuga ūguo matũ ma mũndũ ūcio makĩhingũka na rūrĩmĩ rwake rũkĩregera akiambĩrĩria kwaria o wega.

36 Nake Jesũ akĩmaatha matikeere mũndũ o na ūrĩkũ. No ūrĩa akĩragĩrĩria kũmakaania, noguo makĩragĩrĩria kwaria mũno ūhoru ūcio.

37 Nao andũ makĩgega mũno makĩria, makiuga atĩrĩ, "Nĩekĩte maũndũ mothe wega. O na agatũmaga andũ arĩa mataiguaga maigue na arĩa mataaragia maarie."

8

Jesũ kũhe Andũ Ngiri Inya Irio

1 Na rĩrĩ, matukũ-inĩ macio kĩrĩndĩ kĩingĩ gĩkũũngana rĩngĩ. Na tondũ gĩtiari na kĩndũ gĩa kũrĩa-rĩ, Jesũ agĩta arutwo ake moke harĩ we, akĩmeera atĩrĩ,

2 "Nĩndĩraiguĩra andũ aya tha Nīgūkorwo makoretwo hamwe na niĩ rĩu mĩthenya ĩtatũ na matĩrĩ na kĩndũ gĩa kũrĩa.

3 Ingĩmeera mainũke mahũũtĩĩ mekũringĩkĩra njĩra, tondũ amwe ao moimĩte kũraya."

4 Nao arutwo makīmūcookeria atīrī, “Mündū angīruta irio cia kūmahūūnia kū gūkū werū-inī ūyū?”

5 Jesū akīmooria atīrī, “Mūrī na mīgate ūgana?”

Nao makīmūcookeria atīrī, “Tūrī na mīgate mūgwanja.”

6 Akūra kīrīndī gīkare thī. Nake akīoya mīgate ūyo mūgwanja, na aarīkia gūcookia ngaatho akīenyūranga mīgate ūyo, akīmīnengera arutwo ake mahe andū, nao magūka o ūguo.

7 O na nī maarī na tūthamaki tūnini tūtārī tūngī; agīcookia ngaatho nī ūndū watuo, na akūra arutwo magāire andū.

8 Nao makīrīa makīhūūna. Thuutha ūcio arutwo makūngania cienyū iria ciatigarīte, ikūyūra ciondo mūgwanja.

9 Andū arūme arīa maarīire maarī ta ngiri inya. Na aarīkia kūmeera mathī,

10 agītoonya gatarū me na arutwo ake, magīthī būrūrī wa Dalumanutha.

11 Nao Afarisai magūka na makīambīrīa kūrīa Jesū ciūria. Makīmūra aringe kīama kuuma igūrū no nīkūmūgeria maamūgeragia.

12 Nake akīhūmūka ihūmūka inene, akūrīa atīrī, “Nīkī gīgūtūma rūciaro rūrū rūrie rūringīrwo kīama? Ngūmwīra atīrī na ma gūtīrī kīama rūkūringīrwo.”

13 Agīcooka akīmatiga, agītoonya gatarū akīringa mūrīmo ūrīa ūngī.

Ndawa ya Kūmbia Mīgate ya Afarisai na ya Herode

14 Na rīrī, arutwo nīmariganīrwo nī gūkuua mīgate, tīga o mūgate ūmwe marī nāgu gatarū-inī.

15 Nake Jesū akīmataara akīmeera atīrī, “Mwīmenyererei. Mwīhūgagēi ndawa ya kūmbia mīgate ya Afarisai na ya Herode.”

16 Nao makīaranīria ūhorō ūcio mündū na ūrīa ūngī, makūrīana atīrī, “Aratwīra ūguo tondū tūtīrī na mīgate.”

17 Jesū aamenya ūrīa meeranaga akīmooria atīrī, “Nī kīi kīratūma mwanīrie ūhorō wa kwaga mīgate? Nginya rūu mūtīrī mūrataūkīrwo o na kana mūkamenya? Nī kūūmia mūūmitie ngoro cianyu?”

18 Anga mūrī na maitho na mūtīonaga, na mūrī na matū na mūtīiguaga? Kai mūtārarīrikana?

19 Rīrīa ndenyūrangīire andū arīa ngiri ithano mīgate ūrīa ūtano-rī, nī ciondo ciigana muonganīrie ciyūrīte cienyū cia mīgate?”

Nao makīmūcookeria atīrī, “Ciarī ciondo ikūmi na igīrī.”

20 “Na rīrīa ndenyūrangīire andū arīa ngiri inya mīgate ūrīa mūgwanja-rī, nī ciondo ciigana muonganīrie ciyūrīte cienyū cia mīgate?”

Nao makīmūcookeria atīrī, “Ciarī ciondo mūgwanja.”

21 Akīmooria atīrī, “Kai mūtārī mūrataūkīrwo nī ūhorō nginya rūu?”

Kūhonio kwa Mūtumumu Karia-inī ka Bethisaida

22 Na maakinya Bethisaida, andū amwe makīmūrehera mündū warī mūtumumu, na magīthaita Jesū amūhutie.

23 Akīnyiita mündū ūcio mūtumumu guoko, akīmūmia na nja ya itūūra. Na aarīkia kūmūtūira mata maitho na kūmūigīrīra moko, Jesū akīmūūria atīrī, “Nī kūrī kīndū ūroona?”

24 Nake agītīira maitho, akiuga atīrī, “Nīndīrona andū; no ngoona mahaana ta mītī magīthī.”

25 O rīngī Jesū akīigīrīra mündū ūcio moko maitho. Hīndī ūyo maitho make makīhingūka, agīcooka kuona na akīona indo ciothe wega.

26 Jesū akīmūwīra atīrī, “Inūka, na ndūgatoonye itūūra-inī.”

Petero Kuumbūra Kristū

²⁷ Jesū na arutwo ake magĩthĩĩ na mbere o nginya tūtũura-inĩ tũria twarigiĩcĩrie Kaisarea-Filipi. Na me njĩra-inĩ akĩmooria atĩrĩ, “Andũ moigaga nĩ nĩ ũ?”

²⁸ Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Amwe moigaga wee nĩwe Johana Mũbatithania; angĩ makoiga wee nĩwe Elija; o na angĩ moigaga wee ũrĩ ũmwe wa anabii.”

²⁹ Nake akĩmooria atĩrĩ, “Inyuĩ na inyuĩ muugaga atĩa? Muugaga nĩ nĩ nĩ ũ?”

Petero akĩmũcookeria atĩrĩ, “Wee nĩwe Kristū.”

³⁰ Nake Jesū akĩmakaania matikeere mũndũ o na ũrikũ ũhoru wake.

Jesū Kuumbūra Ũhoru wa Gĩkuũ Gĩake Gĩtanakinya

³¹ Ningĩ Jesū akĩambĩrĩria kũmaruta atĩ Mũrũ wa Mũndũ no nginya one mathiĩna maingĩ na aregwo nĩ athuuri, na athĩnjĩri-Ngai arĩa anene o na arutani a watho, na atĩ no nginya ooragwo, na thuutha wa mĩthenya itatũ arĩuke.

³² Aaririe ũhoru ũcio atekũhitha, nake Petero akĩmũtwara keheri-inĩ, akĩambĩrĩria kũmũkaania.

³³ No Jesū akĩĩhũgũra akĩrorara arutwo ake, na agĩkũũma Petero, akiuga atĩrĩ, “Cooka thuutha wakwa, Shaitani! Wee ndwĩciiragia maũndũ moimĩte kũrĩ Ngai, tiga o maũndũ marĩa moimĩte kũrĩ andũ.”

³⁴ Agĩcooka agĩta kĩrĩndĩ hamwe na arutwo ake moke harĩ we, akĩmeera atĩrĩ, “Mũndũ o wotho ũngĩenda kũnũmĩria, no nginya eerege we mwene, na akuue mũtharaba wake anũmĩrĩre.

³⁵ Nĩgũkorwo ũrĩa wotho wendaga kũhonokia muoyo wake nĩ kũũrwo akoorwo nĩguo, no ũrĩa wotho ũkoorwo nĩ muoyo wake nĩ ũndũ wakwa na nĩ ũndũ wa Ũhoru-ũrĩa-Mwega, nĩakaũhonokia.

³⁶ Mũndũ angĩĩguna nakĩ angĩĩgwatĩra thĩ yotho, no orwo nĩ muoyo wake?

³⁷ Kana nĩ kĩ mũndũ angĩkũũrania na muoyo wake?

³⁸ Mũndũ o wotho ũngĩconoka nĩ ũndũ wakwa na aconoke nĩ ũndũ wa ciugo ciakwa hĩndĩ ĩno ya rũciaro rũrũ rwa ũtharia na rwa mehia, o nake Mũrũ wa Mũndũ nĩakamũconokera rĩrĩa agaacooka arĩ na riiri wa Ithe, arĩ na araika arĩa atheru.”

9

¹ Jesū agĩcooka akĩmeera atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, amwe marũngĩĩ haha matigacama gĩkuũ matonete ũthamaki wa Ngai ũgĩũka wĩ na hinya!”

Jesū Kũgarũrũka ũrĩa Aatarĩ

² Thuutha wa mĩthenya itandatũ, Jesū nĩmathiire na Petero na Jakubu na Johana, akĩmatwara kĩrĩma-inĩ kĩraaya, marĩ oiki. Na rĩrĩ, arĩ hau mbere yao akĩgarũrũka ũrĩa aahaanaga.

³ Nguo ciake ikĩerũha cua; gũtirĩ mũndũ gũkũ thĩ ũngĩahotire gũcithambia cierũhe ũguo.

⁴ Na marĩ o hau makĩranĩrwo nĩ Elija na Musa, makĩaranĩria na Jesũ.

⁵ Nake Petero akĩra Jesũ atĩrĩ, “Rabii,* nĩtwagĩrĩrwo nĩ gũikara gũkũ. Reke twake ithũnũ ithatũ, kĩmwe gĩaku, na kĩmwe kĩa Musa, na kĩmwe kĩa Elija.”

⁶ (Petero oigire ũguo tondũ nĩarigĩtwo nĩ ũrĩa ekuuga, nĩ tondũ wa ũrĩa maamakĩte.)

* 9:5 Rabii nĩ kuuga “mũrutani.”

7 Ningĩ magĩũka itu, rĩkĩmahumbĩra, na mũgambo ũkiuma itu-inĩ rĩu, ũkiuga atĩrĩ, “Ūyũ nĩwe Mũrũ wakwa, ũrĩa nyendete. Mũiguagei!”

8 Na kahinda o kau makĩhũgũra, no mationire mũndũ ũngĩ arĩ hamwe nao, tĩga o Jesũ.

9 Na rĩrĩa maikũrũkaga kuuma kĩrĩma-inĩ, Jesũ akĩmaatha matikeere mũndũ o na ũrĩkũ ũrĩa monete, nginya rĩrĩa Mũrũ wa Mũndũ agaakorwo arĩũkĩte akoima kũrĩ arĩa akuũ.

10 Nao magĩkĩra na ũhoro ũcio, no makooranagia o ene atĩrĩ, “kũriũka kuuma kũrĩ akuũ nĩ kuuga atĩa.”

11 Nao makĩmũũria atĩrĩ, “Nĩ kĩĩ gĩtũmaga arutani a watho moige atĩ Elija no nginya ambe ooke?”

12 Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Ti-itherũ Elija no nginya ambe ooke ahaariire maũndũ mothe. Ningĩ nĩ kĩĩ gĩgĩtũmĩte kwandĩkwo atĩ Mũrũ wa Mũndũ no nginya athĩĩnĩke mũno na aregwo nĩ andũ?”

13 No ngũmwĩra atĩrĩ, Elija nĩarĩkĩtie gũũka na andũ makamwĩka o ũrĩa wothe meendaga kũmwĩka, o ta ũrĩa ũhoro wake wandĩkĩtwo.”

Kũhonio gwa Kamwana Kaarĩ na Ngoma Thũku

14 Na rĩrĩa maakinyire harĩ arutwo arĩa angĩ, makĩona kĩrĩndĩ kĩnene kĩmarigiĩcĩrie, na arutani a watho magĩkararania nao.

15 Na rĩrĩa andũ othe moonire Jesũ, makĩgega mũno magĩteng’era makamũgeithie.

16 Nake akĩmooria atĩrĩ, “Nĩ kĩĩ mũrakararanĩria nao?”

17 Mũndũ ũmwe warĩ kĩrĩndĩ-inĩ kũu akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mũrutani, ngũkũreheire mũrũ wakwa, ũkoragwo arĩ na ngoma thũku na ndaaragia.

18 Hĩndĩ ĩrĩa yothe yamũnyiita, ĩmũtungumanagia thĩ na akarutaga mũhũyũ na kanua, akahagarania magego na akomagara. Njũũriire arutwo aku maingate ngoma ĩyo thũku, no matinahota.”

19 Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Inyuĩ rũciaro rũrũ rũtetĩkagia, nĩ nginya rĩ ngũĩkarania na inyuĩ? Ngũmũkirĩrĩria nginya rĩ? Ndeherai kamwana kau.”

20 Nĩ ũndũ ũcio magĩgatwarĩra Jesũ. Rĩrĩa ngoma ĩyo thũku yoonire Jesũ, ĩgĩgathiorania o rĩmwe. Gagĩtungumana thĩ, gakĩgaragara, gakĩrutaga mũhũyũ na kanua.

21 Nake Jesũ akĩũria ithe wa kamwana kau atĩrĩ, “Nĩ hĩndĩ ĩigana atĩa gakoretwo kahaana ũguo?”

Nake agĩcookia atĩrĩ, “Nĩ kuuma arĩ o kaana.

22 Na maita maingĩ yanagaikia mwaki-inĩ o na maaĩ-inĩ ĩkoorage. No akorwo nĩ harĩ ũndũ ũngĩka, tũiguĩre tha ũtũteithie.”

23 Jesũ akĩmũũria atĩrĩ, “Atĩ ‘korwo ndahota?’ Maũndũ mothe nĩmahotekaga kũrĩ mũndũ ũrĩa witĩkĩtie.”

24 O rĩmwe ithe wa kamwana kau akĩanĩrĩra, akiuga atĩrĩ, “Nĩndetĩkia, ndeithia harĩa njagite gwĩtĩkia.”

25 Rĩrĩa Jesũ oonire atĩ kĩrĩndĩ nĩgĩateng’erete gĩũke hau, agĩkũũma ngoma ĩyo thũku. Akĩmũĩra atĩrĩ, “Wee ngoma ĩno thũku ũtaiguaga na ũtaaragia, nĩndagwatha uume thĩĩnĩ wa kamwana gaka, na ndũkanacooke gũtoonya thĩĩnĩ wako rĩngĩ.”

26 Ngoma ĩyo thũku ĩgĩkayũrũrũka, ĩgĩgathiorania na hinya, na ĩkiuma. Kamwana kau gakĩhaana ta karĩ gakuũ, o nginya andũ aingĩ makiuga atĩrĩ, “Nĩ gakuũ.”

27 No Jesũ agĩkanyĩta guoko, agĩgokĩria, nako gakĩrũgama.

28 Thuutha wa Jesũ gũtoonya nyũmba, arutwo ake makĩmũũrĩria keheri-inĩ atĩrĩ, “Nĩ kĩ gĩtũmire ithuĩ tũremwo nĩ kũingata ngoma iyo?”

29 Nake akĩmacookeria atĩrĩ, “Ngoma ya mũthemba ta ũcio ndĩngiuma na njĩra ĩngĩ tiga o ya mahooya (o na kwĩima irio).” (Nĩ harĩ maandĩko mangĩ matakoragwo na ũhoro ũyũ wa kwĩima irio).

30 Nao makiuma kũu magĩtuĩkanĩria bũrũri wa Galili, na Jesũ ndeendaga mũndũ o na ũrĩkũ amenye kũria marĩ,

31 tondũ nĩarutaga arutwo ake. Nake akĩmeera atĩrĩ, “Mũrũ wa Mũndũ nĩegũkunanĩrwo aneanwo moko-inĩ ma andũ, nao nĩmakamũũraga, no thuutha wa mũthenya itatũ nĩakariũka.”

32 No matiigana gũtaũkĩrwo nĩ ũrĩa oigaga, na magĩtigĩra kũmũũria ũhoro ũcio.

Nũ Mũnene kũrĩ arĩa Angĩ?

33 Nao magĩkinya Kaperinaumu. Na rĩrĩa aarĩ nyũmba thĩnĩ akĩmooria atĩrĩ, “Mũgũkararanagĩria kĩĩ tũrĩ njĩra-inĩ?”

34 No-o magĩkĩra tondũ marĩ njĩra-inĩ nĩmakararanagia makĩũranagia nũũ mũnene kũrĩ arĩa angĩ.

35 Na aikara thĩ, Jesũ agĩta arutwo arĩa ikũmi na eerĩ akĩmeera atĩrĩ, “Ūrĩa wothe ũngĩenda gũtuũka wa mbere, no nginya akorwo arĩ wa thuutha wa arĩa angĩ na atũũke ndungata ya andũ othe.”

36 Nake akĩrehe kaana agĩkarũgamia gatagatĩ kao. Na aarĩkia gũkaiyũkia moko-inĩ make, akĩmeera atĩrĩ,

37 “Ūrĩa wothe ũngĩamũkĩra kaana kamwe ta gaka thĩnĩ wa rĩtwa rĩakwa, nĩ nĩ aamũkagĩra; na ũrĩa ũngĩnyamũkĩra nĩ to nĩ aamũkagĩra, no nĩamũkagĩra ũrĩa wandũmire.”

Ūrĩa ũtarĩ Thũ Iitũ arĩ Mwena Witũ

38 Johana akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũrutani, nĩtũronire mũndũ akĩingata ndaimono thĩnĩ wa rĩtwa riaku tũramwĩra atige, tondũ ti ũmwe witũ.”

39 Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Mũtikamũgirie! Gũtirĩ mũndũ ũngĩringa kĩaama thĩnĩ wa rĩtwa riakwa na thuutha ũcio ahote gũcooka kwaria ũũru wakwa,

40 Nĩgũkorwo ũrĩa ũtarĩ ũthũ na ithuĩ nĩ ũmwe witũ.

41 Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, mũndũ o wothe ũrĩa ũkaamũhe gĩkombe kĩa maaĩ thĩnĩ wa rĩtwa riakwa nĩ ũndũ mũrĩ a Kristũ, ndarĩ hĩndĩ akoorwo nĩ igai riake.”

Gũtũma Mũndũ Ehie

42 “Na mũndũ ũrĩa wothe ũgaatũma kamwe ga twana tũtũ tũnjĩtũkĩtie kehie, wega nĩ mũndũ ũcio ohererwo ihiga rĩa gĩthĩ ngingo na aikio thĩnĩ wa iria.

43 Guoko gwaku kũngĩtũma wĩhie, gũtinie. Nĩ kaba ũtoonye muoyo-inĩ wĩ kĩonje,

44 gũkĩra ũthĩ Jehanamu kũrĩa kũrĩ mwaki ũtahoraga ũrĩ na moko meerĩ.

45 Nakuo kũgũrũ gwaku kũngĩtũma wĩhie, gũtinie. Nĩ kaba ũtoonye muoyo-inĩ ũrĩ gĩthua, gũkĩra ũikio Jehanamu ũrĩ na magũrũ meerĩ.

46 Kũu kĩgunyũ kĩrĩa kĩmarĩaga gĩtikuaga, nague mwaki ũrĩa ũmacinaga ndũhoraga.

47 Na riitho riaku rĩngĩtũma wĩhie, rikũũre. Nĩ kaba ũtoonye ũthamaki-inĩ wa Ngai ũrĩ na riitho rĩmwe gũkĩra ũikio Jehanamu ũrĩ na maitho meerĩ,

48 kũu

“ kīgunyū kīrīa kīmarīīaga gītikuaga,
naguo mwaki ūrīa ūmacinaga ndūhoraga. ’

49 Mūdū o wothē agekīrwo mūcamo wa cumbī nī mwaki, (na igongona o rīothe rīkīrwo mūcamo na cumbī).

50 “Cumbī nī mwega, no cumbī ūngīkorwo nīūthirīte mūcamo wago-rī, ūngīcooka gūcamithio ta cumbī na kī? Tuīkai cumbī, na mūikaranagie na thayū.”

10

Ndigano ya Mūthuuri na Mūtumia

1 Jesū agīcooka akiuma kūu agīthī būrūrī wa Judea na mūrīmo ūrīa ūngī wa Jorodani. O rīngī andū ikundi magīūka kūrī we, nake akīmaruta ūhorō o ta ūrīa aamenyerete gwīka.

2 Na Afarisai amwe magīūka kūrī we makīenda kūmūgeria, makīmūuria atīrī, “Watho nīwītīkīrītie mūdū atigane na mūtumia wake?”

3 Nake agīcookia ūhorō, akīmooria atīrī, “Musa aamwathire mwīkage atīa?”

4 Nao makīmwīra atīrī, “Musa nīetīkagīria mūdū aandīkīre mūtumia wake marūa ma gūtīgana nake, amūte.”

5 Jesū akīmacookeria atīrī, “Musa aamwandīkīre watho ūcio tondū wa ūrīa muomītie ngoro cianyu.

6 No kuuma o kīambīrīria, Ngai ‘ombire mūdū mūrūme na mūdū-wa-nja’.

7 ‘Gīkī nīkīo gītūmaga mūdū mūrūme atige ithe na nyina na anyiitane na mūtumia wake,

8 nao eerī magatuīka mwīrī ūmwe.’ Nī ūndū ūcio, acio ti andū eerī rīngī, no nī mūdū ūmwe.

9 Nī ūndū ūcio, arīa Ngai anyiitithanītie, mūdū ndakanamatīgithanie.”

10 Na maatoonya nyūmba thīnī, arutwo makīuria Jesū ūhorō ūcio o rīngī.

11 Nake akīmacookeria atīrī, “Mūdū o wothē angītīgana na mūtumia wake acooke ahīkie mūtumia ūngī, mūdū ūcio nī atharītie.

12 Nake mūtumia angītīgana na mūthuuriwe, ahīkīre mūdū mūrūme ūngī, o nake nī atharītie.”

Twana Tūnini na Jesū

13 Nao andū makīrehera Jesū twana tūnini nīguo atūhutie, no arutwo ake makīmakaania.

14 Rīrīa Jesū oonire ūguo, akīrakara, akīmeera atīrī, “Rekei twana tū tūūke kūrī nī, tīgai gūtūgīria, nīgūkorwo ūthamaki wa Ngai nī wa arīa matarīi ta tuo.

15 Ngūmwīra atīrī na ma, ūrīa wothē ūtakamūkīra ūthamaki wa Ngai ta kaana ndakaūtoonya o na atīa.”

16 Nake akīoya twana tūu, agītūgīrīra moko, agītūrathima.

Mwanake warī Gītonga

17 Na rīrīa Jesū oimagaraga, mūdū ūmwe nīateng’erire harī we, agīturia ndu mbere yake, akīmūuria atīrī, “Mūrutani mwega, ingīka atīa nīguo ngaagaya muoyo wa tene na tene?”

18 Nake Jesū akīmūuria atīrī, “Ūkūnjīta mwega nīkī? Gūtīrī o na ūmwe mwega, tīga o Ngai we wiki.

19 Wee nĩ ũũĩ ūrĩa maathani moigĩte: ‘Ndũkanoragane, na ndũkanatharanie, na ndũkanaiye, na ndũkanaigĩrĩre mũndũ ūrĩa ũngĩ kĩgeenyoy, na ndũkanaheenanie, na tĩĩa thoguo na nyũkwa.’ ”

20 Nake akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũrutani, macio mothe ndũire ndĩmarũmĩtie kuuma ndĩ mũnini.”

21 Nake Jesũ amũrora, akĩmwenda, akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩ kũrĩ ũndũ ũmwe ũtigairie: Thiĩ wendie indo ciaku ciothe iria ūrĩ nacio ũhe athĩni mbeeca icio, na nũkagĩa na mũthithũ igũrũ. Ūcooke ũũke, ũnũmirĩre.”

22 Mwanake ũcio agĩtukia gĩthiithi. Agĩthiĩ arĩ na kĩaha, tondũ aarĩ na ũtonga mũingĩ.

23 Nake Jesũ akĩhũgũra, akĩra arutwo ake atĩrĩ, “Kaĩ nĩ ũndũ wĩ hinya gĩtonga gũtoonya ũthamaki-inĩ wa Ngai-ĩ!”

24 Nao arutwo makĩgega maigua ciugo ciake. No Jesũ akiuga o rĩngĩ atĩrĩ, “Ciana, kaĩ nĩ ũndũ wĩ hinya gũtoonya ũthamaki-inĩ wa Ngai-ĩ!”

25 Nĩ ũhũthũ ngamĩra kũhungura irima rĩa cindano gũkĩra gĩtonga gũtoonya ũthamaki-inĩ wa Ngai.”

26 Arutwo ake magĩkĩrĩrĩa kũgega, makĩũrania atĩrĩ, “Nũũ ũngĩkĩhonoka?”

27 Nake Jesũ akĩmarora, akĩmeera atĩrĩ, “Harĩ mũndũ ũndũ ũyũ ndũngĩhoteka, no harĩ Ngai tigu; maũndũ mothe nĩ mahotekaga nĩ Ngai.”

28 Petero akĩmwĩra atĩrĩ, “Ithuĩ tũtigĩte maũndũ mothe tũgakũrũmirĩra!”

29 Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, gũtirĩ mũndũ ũtigĩte mũcĩ kana ariũ a nyina, kana aarĩ a nyina, kana nyina, kana ithe, kana ciana, o na kana ithaka nĩ ũndũ wakwa, na nĩ ũndũ wa Ūhoro-ũrĩa-Mwega,

30 ũtakaheo ũtonga maita igana matukũ maya tũrĩ, na aheo maita igana ma nyũmba, na ariũ a nyina, na aarĩ a nyina, na manyina, na ciana o na ithaka, na hamwe na macio, mĩnyamaro. Na ihinda rĩrĩa rĩgooka aheo muoyo wa tene na tene.

31 No rĩrĩ, andũ aingĩ arĩa marĩ mbere nĩmagatuĩka a thuutha, na a thuutha matuĩke a mbere.”

Jesũ kwaria Rĩngĩ Ūhoro wa Gĩkuũ Gĩake

32 Na rĩrĩa maarĩ nĩra-inĩ makĩambata merekeire Jerusalemu, Jesũ amatongoretie, arutwo ake nĩmagegire, nao arĩa maamarũmirĩre magĩtigĩra. O rĩngĩ Jesũ agĩtwara arutwo arĩa ikũmi na eerĩ keheri-inĩ, akĩambĩrĩa kũmeera maũndũ marĩa maakirie kũmũkora.

33 Akĩmeera atĩrĩ, “Nĩtũkwambata tũhiĩ Jerusalemu, nake Mũrũ wa Mũndũ nĩegũkunyaĩrwo kũrĩ athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na kũrĩ arutani a watho. Nao mamũtuĩre kũũragwo na mamũneane kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ,

34 nao mamũnyũrũrie na mamũtuĩre mata, na mamũhũire iboko o na mamũũrage. No thuutha wa mĩthenya itatũ nĩakariũka.”

Ihooya rĩa Jakubu na Johana

35 Na rĩrĩ, Jakubu na Johana, ariũ a Zebedi, magĩũka kũrĩ Jesũ. Makĩmwĩra atĩrĩ, “Mũrutani, tũkwenda ũtwĩkĩre o ūrĩa tũgũkuhooya.”

36 Nake akĩmooria atĩrĩ, “Mũkwenda ndĩmwĩkĩre atĩa?”

37 Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Ūtwĩtĩkĩrie tũgaikara ũmwe guoko-inĩ gwaku kwa ūrĩ na ūrĩa ũngĩ guoko-inĩ gwaku kwa ũmotho riiri-inĩ waku.”

38 Jesū akīmacookeria atīrī, “Mūtiūi kīrīa mūrahooya. Mwahota kūnyūira gīkombe kīrīa nī ngūnyūira, kana mūbatithio na ūbatithio ūrīa ngūbatithio naguo?”

39 Nao magīcookia atīrī, “Īi no tūhote.”

Jesū akīmeera atīrī, “Gīkombe kīrīa ngūnyūira nī mūkaanyūira, o na mūbatithio na ūbatithio ūrīa ngūbatithio naguo.

40 No ha ūhoro wa gūikara guoko-inī gwakwa kwa ūrīo kana kwa ūmotho ti nūi heanaga. Itī icio ikaaheo arīa mathondekeirwo cio.”

41 Rīrīa arutwo acio angī ikūmi maiguire ūhoro ūcio, makīrakarīra Jakubu na Johana.

42 Nake Jesū akīmeeta hamwe akīmeera atīrī, “Nī mūi atī andū arīa matuuagwo aathani a andū-a-Ndūrīrī nīmetūūgagīria igūrū rīao, nao anene ao nīmamaathaga.

43 No rīrī, inyuī mūtitarīi ūguo. Handū ha ūguo, ūrīa wothe ūngīenda gūtuika mūnene thīnī wanyu no nginya atuīke ndungata yanyu,

44 nake ūrīa wothe ūkwenda gūtuika wa mbere thīnī wanyu, no nginya atuīke ngombo ya andū othe.

45 Nīgūkorwo o na Mūrū wa Mūdū ndookire gūtungatīrwo, no ookire gūtungata na arute muoyo wake nīguo arīhe thogora wa gūkūira andū aingī.”

Mūtumumu Baritimayo Kūhota Kuona

46 Nao magīkinya Jeriko. Na rīrīa Jesū na arutwo ake, hamwe na kīrīndī kīnene moimaga itūūra-inī rīu, mūdū warī mūtumumu wetagwo Baritimayo (ūguo nī kuuga mūrū wa Timayo), aikarīte thī mūkīra-inī wa njīra akīhooya thendi.

47 Na rīrīa aiguire atī nī Jesū wa Nazarethi, akīambīrīria kwanīrīra akiugaga atīrī, “Jesū, Mūrū wa Daudi, njiguīra tha!”

48 Andū aingī makīmūkaania, makīmwīra akire, nowe agīkīrīrīria kwanīrīra, akiugaga atīrī, “Mūrū wa Daudi, njiguīra tha!”

49 Nake Jesū akīrūgama, akiuga atīrī, “Mwītei.”

Nī ūndū ūcio magīta mūdū ūcio warī mūtumumu, makīmwīra atīrī, “Wiyūmīrīrie! Rūgama! Nīragwīta.”

50 Agīteania nguo yake ya igūrū, agīkīra na ihenya agīthīi harī Jesū.

51 Jesū akīmūria atīrī, “Ūkwenda ngwīkīre atīa?”

Nake mūdū ūcio warī mūtumumu akīmūcookeria atīrī, “Mūrutani, ngwenda o njooke kuona.”

52 Nake Jesū akīmwīra atīrī, “Wīthīire, wītikio waku nīguo watūma ūhone.” O rīmwe akīambīrīria kuona, nake akīrūmīrīra Jesū.

11

Jesū Gūtoonya Jerusalemu na Ūhootani

1 Na rīrī, maakuhīrīria itūūra rīa Jerusalemu, maakinya matūūra ma Bethifage na Bethania hau Kīrīma-inī kīa Mitamaiyū-rī, Jesū agītūma arutwo ake eerī,

2 akīmeera atīrī, “Thīi itūūra rīrīa rīrī mbere yanyu, na mwatoonya o ūguo, nīmūkuona njaū ya ndigiri yohetwo hau, nayo ndīrī yakuaa mūdū. Mīohorei mūmīrehe.

3 Na mūngīurio nī mūdū atīrī, ‘Mūreka ūguo nīkī?’ Mwīrei atīrī, ‘Mwathani nīabatarītio nīyo na nīekūmīcookeria haha o narua.’”

4 Nao magīthīi magīkora njaū ya ndigiri yohetwo mūromo-inī handū nja, hakuhi na njīra. Na rīrīa maamīohoraga-rī,

⁵ andũ arĩa maarũngĩĩ ho makĩmoooria atĩrĩ, “Mũrohora njaũ ñyo nĩkĩ?”

⁶ Nao makĩmacookeria o ũrĩa Jesũ aamerĩte, nao andũ acio makĩmetĩkĩria mathĩĩ nayo.

⁷ Rĩrĩa maatwarĩire Jesũ njaũ ñyo, makĩmĩtandĩka nguo ciao nake Jesũ agĩkuuo nĩyo.

⁸ Andũ aingĩ makĩara nguo ciao njĩra-inĩ, nao arĩa angĩ makĩara mathĩgĩ marĩa maatuĩte mĩgũnda-inĩ.

⁹ Andũ arĩa maatonngoretie na arĩa maamumĩte thuutha makĩanĩrĩa makiuga atĩrĩ,
“Hosana!”*

“Kũrathimwo-rĩ, nĩ ũrĩa ũgũũka na rĩtwa rĩa Mwathani!”

¹⁰ “Kũrathimwo-rĩ, nĩ ũthamaki ũrĩa ũgũũka, ũrĩa wa ithe witũ Daudi!”

“Hosana igũrũ o igũrũ!”

¹¹ Nake Jesũ aatoonya Jerusalemu, agĩthĩĩ hekarũ-inĩ. Na aarĩkia kwĩrorangĩra maũndũ mothe, akiumagara agĩthĩĩ Bethania hamwe na arutwo arĩa ikũmi na eerĩ, tondũ kwarĩ hwaĩ-inĩ.

Jesũ Kũruma Mũkũyũ

¹² Mũthenya ũyũ ũngĩ rĩrĩa moimaga Bethania, Jesũ akĩigua ahũtĩĩ.

¹³ Nake akĩona mũkũyũ warĩ haraaya ũrĩ na mathangũ maruru agĩthĩĩ kũrora kana warĩ na ngũyũ. Aakinya harĩ guo, agĩkora ndwarĩ na ngũyũ tiga o mathangũ, tondũ ndĩarĩ hĩndĩ ya mĩkũyũ gũciara.

¹⁴ Nake akĩra mũkũyũ ũcio atĩrĩ, “Mũndũ ndakanarĩe maciaro maku nginya tene.” Nao arutwo ake makĩigua akiuga ũguo.

Jesũ Gũtheria Hekarũ

¹⁵ Na maakinya Jerusalemu, Jesũ agĩtoonya hekarũ thĩinĩ,† akĩambĩrĩria kũrutũra arĩa maagũraga, na arĩa meendanagĩria kuo. Akĩng’aurania metha cia arĩa maakũũranagia mbeeca, o na itĩ cia arĩa meendagia ndutura,

¹⁶ na ndangĩetĩkĩririe mũndũ o na ũrĩkũ ahĩtũkĩrie kĩndũ gĩa kwendia kũu nja cia hekarũ.‡

¹⁷ Na rĩrĩa aamarutaga, akĩmoooria atĩrĩ, “Githĩ ũhoru ndwandĩkitwo atĩrĩ,

“Nyũmba yakwa ĩgeetagwo

nyũmba ya mahooya ya kũhooyagĩrwo nĩ ndũrĩrĩ ciothe’Ŗ?

No inyuĩ mũmĩtuĩte ‘ngurunga ya atunyani’.”

¹⁸ Nao athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na arutani a watho maigua ũguo, makĩambĩrĩria gũciara ũrĩa mangĩmũũraga, nĩ ũndũ nĩmamwĩtigagĩra, tondũ kĩrĩndĩ gĩothe nĩkiagegetio nĩ ũrutani wake.

¹⁹ Gwakinya hwaĩ-inĩ, Jesũ na arutwo ake makiuama itũura rĩu.

Mũkũyũ kũũma

²⁰ Rũciinĩ, makĩhĩtũka makĩona mũkũyũ ũrĩa Jesũ aarumĩte ũumĩte wothe nginya mĩri.

* **11:9** Hosana nĩ kuuga “honokia rĩu”, na no kĩo kiugo gĩa kũgaatha mũthamaki. † **11:15** Nĩ mwena wa hekarũ kũria andũ-a-Ndũrĩrĩ metĩkĩrĩtio kũhoera Ngai. ‡ **11:16** Andũ maatuĩte nja ya hekarũ ta njĩra ya kũhĩtũkĩria indo cia kwendia. § **11:17** Andũ a Ndũrĩrĩ arĩa meetigĩrĩte Ngai nĩmerirwo nĩ Ngai aĩ nĩmũkahooyagĩra thĩinĩ wa hekarũ yake (Isa 56:7). Handũ hau nĩho Ayahudi maatuĩte ndũnyũ.

21 Petero akiririkana ūhoro wa mūkūyū ūcio, akīira Jesū atīrī, “Rabii, ta rora! Mūkūyū ūrīa ūrarumire-rī, nīūūmīte!”

22 Nake Jesū akīmacookeria, akīmeera atīrī, “Itīkiai Ngai.

23 Ngūmwīra atīrī na ma, mūdū angikeera kīrima gīkī atīrī, ‘Thī, wīkie iria-inī,’ na ndagathanganie ngoro-inī yake, no etūkie atī ūrīa oiga nīgūwīka-rī, nīagekīrwo ūndū ūcio.

24 Nī ūndū ūcio ngūmwīra atīrī, ūrīa wothe mūrīhooyaga mūheo, itīkagīai atī nī mūrīkītīe kūwamūkīra, nāguo nūrītūikaga wanyu.

25 Na rīrīa mwarūgama mūhoee, mūrekanagīre angīkorwo mūrī ūthū na mūdū, nīgeetha Ithe wanyu ūrīa ūrī igūrū o nake amūrekanagīre mehīa manyu.” (

26 No mūngīkorwo mūtirekanagīra mehīa, nake Ithe wanyu ūrīa ūrī igūrū ndarīmūrekanagīra mehīa manyu.)

Kūria Gikonī Ūhoti wa Jesū

27 Magīkinya o rīngī Jerusalemu, na rīrīa Jesū aaceeraga kūu nja cia hekarū, athīnjīri-Ngai arīa anene, na arutani a watho, o na athuuri magūka kūrī we.

28 Makīmūuria atīrī, “Wīkaga maūdū maya na ūhoti ūrīkū? Na nūū wakūheire ūhoti wa gwīka maūdū maya?”

29 Nake Jesū akīmacookeria atīrī, “Nīngūmūuria kūrīa kīmwe. Mwanjookeria, na nī nīngūmwīra njīkaga maūdū maya na ūhoti ūrīkū.

30 Ūbatithio wa Johana-rī, woimire igūrū kana kūrī andū? Njookeriai!”

31 Makīaranīria o ene ūhoro ūcio, makīrana atīrī, “Tūngiuga atī, ‘Woimire igūrū’, egūtūuria atīrī, ‘Mwakīregire kūmwītīkia nīkī?’

32 No tūngiuga atīrī, ‘Woimire kūrī andū’ ...” (Nīmetigagīra andū, tondū andū othe mooī kūna atī Johana aarī mūnabii.)

33 Nī ūndū ūcio magīcookeria Jesū atīrī, “Ithū tūtīūū.”

Nake Jesū akīmeera atīrī, “O na nī ndikūmwīra njīkaga maūdū maya na ūhoti ūrīkū.”

12

Ngerekano ya Akombori a Mūgūnda

1 Nake akīambīrīria kūmahe ūhoro na ngerekano, akīmeera atīrī, “Mūdū ūmwe nīahaandire mūgūnda wake mīthabībū. Agīaka rūgiri rūgīthiūrūrūkīria mūgūnda ūcio, na akīenja irima rīa kūhīhīra thabībū, na agīaka nyūmba ndaaya na igūrū ya arangīri. Agīcooka agīkōmborithia mūgūnda ūcio kūrī arīmi angī, na agīthī rūgendo.

2 Na rīrī, hīndī ya magetha yakinya-rī, agītūma ndungata yake kūrī akombori acio igīire maciaro mamwe ma mūgūnda ūcio wa mīthabībū.

3 Nao makīmīnyiita makīmīhūūra, na makīmīngata itarī na kīndū.

4 Agīcooka akīmatūmīra ndungata īngī; nao magītīihia ndungata īyo mūtwe na makīmīka maūdū ma thoni.

5 Na o rīngī agītūma ndungata īngī, nayo makīmīūruga. Nīatūmire ndungata īngī nyīngī, īmwe ciacio magīcihūūra, na iria īngī magīciūruga.

6 “Mūdū ūcio ndaarī na mūdū ūngī watigaire wa gūtūma, tīga o mūrīū wake ūrīa eendete mūno. Akīmūtūma thootha wa acio angī othe, akiuga atīrī, ‘Nīmegūtīia mūrū wakwa.’

7 “No akombori acio makīrana atīrī, ‘Ūyū nīwe ūkaagaya mūgūnda ūyū. Ūkai, rekei tūmūūrage, nīguo īgai rīake rīgaatuīka rīitū.’

8 Nĩ ũndũ ũcio makĩmũnyiita, makĩmũũraga, makĩmũukia nja ya mũgũnda ũcio wa mĩthabibũ.

9 "Rĩu-rĩ, mwene mũgũnda ũcio ageeka afĩa? Agooka oorage akombori acio, acooke ahe andũ angĩ mũgũnda ũcio.

10 Kaĩ mũtarĩ mwathoma maandĩko maya:

" 'Thiga rĩrĩa aaki maaregĩre,
nĩrĩo rĩtũkĩte ihiga inene rĩa koine;

11 Mwathani nĩwe wĩkĩte ũndũ ũcio,
naguo nĩ wa magegania tũkiwona?'"

12 Magĩcaria ũrĩa mangĩmũnyiita tondũ nĩmamenyire aaragia ũhoru wao na ngerokano iyo, no nĩmetigagĩra kĩrĩndĩ; nĩ ũndũ ũcio magĩtigana nake, magĩthĩ.

Kũrĩha Igooti kũrĩ Kaisari

13 Thuutha ũcio magĩtũma Afarisai amwe na Aherodia kũrĩ Jesũ nĩguo mamũtege na mĩario yake.

14 Magĩũka kũrĩ we makĩmwĩra atĩrĩ, "Mũrutani, nĩtũũĩ atĩ ũrĩ mũndũ wa ma. Ndwĩtigagĩra andũ, tondũ ndũrũmbũyagĩa ũrĩa mahaana; no ũrtanaga ũhoru wa Ngai na ma. Rĩu-rĩ, nĩ kwagĩrĩre kũrutĩra Kaisari mbeeca cia igooti, kana aca?*

15 Tũrutage kana tũtikarutage?"

No tondũ Jesũ nĩamenyaga ũhinga wao, akĩmooria atĩrĩ, "Mũrenda kũngeria nĩkĩ? Ta ndeherai dinari ndĩmĩone."

16 Makĩmũrehera dinari iyo, nake akĩmooria atĩrĩ, "Mbica ĩno na rĩtwa rĩrĩ nĩ cia ũ?"

Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, "Nĩ cia Kaisari."

17 Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, "Rutagĩrai Kaisari kĩrĩa kĩrĩ gĩake, na mũrutagĩre Ngai kĩrĩa kĩrĩ gĩake."

Nao makĩgegio nĩwe.

Ũhiki Hĩndĩ ya Kũriũka

18 Nĩngĩ Asadukai, arĩa moigaga atĩ gũtirĩ ũhoru wa kũriũka magĩũka kũrĩ Jesũ na makĩmũũria atĩrĩ,

19 "Mũrutani, Musa aatwandĩkĩire atĩ mũrũ wa nyina na mũndũ angĩkua atige mũtumia atarĩ na ciana-rĩ, mũndũ ũcio no nginya ahikie mũtumia ũcio watigwo, aciarĩre mũrũ wa nyina ciana.

20 Na rĩrĩ, kwarĩ aanake mũgwanja a nyina ũmwe. Wa mbere akĩhikania na agĩkua, na ndatige ciana.

21 Nake wa keerĩ akĩhikia mũtumia ũcio wa ndigwa, no o nake agĩkua na ndatige ciana. O na wa gatatũ nake agĩka o ũguo.

22 ũhoru wa ma nĩ atĩ, gũtirĩ o na ũmwe wa acio mũgwanja watigire ciana. Thuutha wao othe, mũtumia ũcio o nake agĩkua.

23 Rĩu-rĩ, hĩndĩ ya kũriũka mũtumia ũcio agaakorwo arĩ wa ũ, nĩgũkorwo othe mũgwanja nĩmamũhikĩtie?"

24 Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, "Nĩmũhĩtĩtie tondũ mũtiũĩ Maandĩko kana hinya wa Ngai?"

25 Rĩrĩa akuũ makaariũka, matikahikania kana mahike; magaatũka ta araika arĩa marĩ kũu igũrũ.

* 12:14 Andũ nĩmaarutaga mbeeca cia igooti kũrĩ bũrũri ũrĩa wamathaga. Ayahudi matiakenagio nĩ ũhoru ũcio, na angĩ nĩmaregaga kũrĩruta.

²⁶ Naguo ha ūhoru wa akuū kūriūka-rī, kaī mūtathomete ibuku-inī rīa Musa, ūhoru ūkonīī kīhinga kīrīa kīahiaga, na ūrīa Ngai aamwīrire atīrī, ‘Nīī nī nīī Ngai wa Iburahīmu na Ngai wa Isaaka, o na Ngai wa Jakubu?’

²⁷ We ti Ngai wa arīa akuū, no nī wa arīa marī muoyo. Inyuī mūhītītie mūno.”

Rīathani rīrīa Inene

²⁸ Na rīrī, mūrutani ūmwe wa watho nīokire akīigua makīaria. Aamenya atī Jesū nīamacookeirie icookio rīega-rī, akīmūūria atīrī, “Harī maathani marīa mangī mothe-rī, nī rīrīkū rīa bata mūno?”

²⁹ Jesū agīcookia atīrī, “Rīathani rīrīa rīa bata mūno nī rīrīrī: ‘Thikīrīria, inyuī Isiraeli, Mwathani Ngai witū, Mwathani nī ūmwe.

³⁰ Endaga Mwathani Ngai waku na ngoro yaku yothe, na muoyo waku wothe, na meciiria maku mothe, na hinya waku wothe.’

³¹ Nariō rīa keerī nī rīrī: ‘Endaga mūdū ūrīa ūngī o ta ūrīa wīendete wee mwene.’ Gūtīrī rīathani rīngī inene kūrī macio.”

³² Nake mūdū ūcio agīcookia atīrī, “Mūrutani, ti-itherū nīwoiga wega atī Ngai nī ūmwe na gūtīrī ūngī tīga we!

³³ Ningī ūmwende na ngoro yaku yothe, o na ūmenyo waku wothe, o na hinya waku wothe; o nakuo kwenda mūdū ūrīa ūngī o ta ūrīa wīendete wee mwene, ūcio nī ūndū ūrī bata gūkīra maruta mothe ma njino na magongona.”

³⁴ Rīrīa Jesū oonire nīacookia wega, akīmwīra atīrī, “Wee-rī, ndūrī haraaya na ūthamaki wa Ngai.” Na kuuma hīndī iyo gūtīrī mūdū wacookire kūmīrīria kūmūūria ciūria ingī.

Kristū nī Mūrīū Wa ū?

³⁵ Na rīrī, Jesū akīrutana nja-inī cia hekarū akīmooria atīrī, “Nī kīī gītūmaga arutani a watho moige atī Kristū nī mūrū wa Daudī?

³⁶ Daudī we mwene, akīaria arī na Roho Mūtheru, oigire atīrī:

“Mwathani eerire Mwathani wakwa atīrī:

“ikara guoko-inī gwakwa kwa ūrīo

nginya ngaiga thū ciaku

rungu rwa makinya maku.”’

³⁷ Daudī we mwene aramwīta ‘Mwathani.’ Angīgītūika mūrūwe atīa?”

Na nī haarī na gīkundi kīnene kīa andū kīamūthikagīrīria gīkenete.

³⁸ Ningī Jesū akīrutana, akiuga atīrī, “Mwīmenyagīrīrei arutani a watho. Mendete gūthīī mehumbīte nguo iria ndaaya† na kūgeithagio nī andū othe rīrīa mekūgera ndūnyū-inī,

³⁹ na makenda gūikaragīra itī iria cia bata thunagogi-inī, na gūikara handū ha andū arīa atīku maruga-inī.

⁴⁰ Na no-o matoonyagīrīra nyūmba cia atumia a ndigwa makamatunya indo ciao, na nīguo meyonanie, makahooya mahooya maraihu. Andū ta acio nī makaaherithio mūno makīria.”

Iruta rīa Mūtumia wa Ndigwa

⁴¹ Jesū agīkara thī ang’etheire harīa heekagīrwo maruta,‡ akīīrorera ūrīa gīkundi kīu kīahothaga. Andū aingī itonga makīhotha mbeeca nyingī.

† 12:38 Arutani a watho mekagīra kanjū ndaihu mūno hakuhī kūhutia thī. ‡ 12:41 Ithandūkū rīa mūhothi rīaigawgo kūrīa andū-a-nja maahooyagīra; arūme matiagiragio gūtoonya kuo.

42 No mūtumia ūmwe wa ndigwa warī mūthīni agīuka akīhotha tūthendi twīrī tūnini mūno twa gīcango tūrīa twarī mūigana wa mbeeca imwe.Š

43 Jesū agīta arutwo ake harī we, akīmeera atīrī, “Ngūmwīra atīrī na ma, mūtumia ūyū wa ndigwa mūthīni nīekīra mbeeca nyingī kīgīina-inī gūkīra andū arīa angī othe.

44 Acio angī othe maheana kūringana na ūingī wa ūtonga wao, no mūtumia ūyū aheana kīrīa gīothe oima nakīo, o na arī mūthīni-rī, aheana mūthithū wake wothē.”

13

Imenyithia cia Hīndī ya Mūthia

1 Na rīrīa Jesū oimaga hekarū-inī, ūmwe wa arutwo ake akīmwīra atīrī, “Mūrutani, ta rora! Mahiga maya kaī nī manene-ī!* Kaī nyūmba ici nī thaka-ī!”

2 Nake Jesū akīmūcookeria atīrī, “Nīūrona nyūmba ici nene ūū? Gūtīrī ihiga o na rīmwe rīa maya rīgaakorwo rīrī igūrū wa rīrīa ringī; mothe nīmakamomorwo.”

3 Rīrīa Jesū akarīte thī kīrīma-inī kīa Mītamaiyū ang’etheire hekarū-rī, Petero na Jakubu na Johana na Anderea makīmūūria marī keheri-inī atīrī,

4 “Ta twīre, maūndū macio mageekīka rī? Na kīmenyithia atī maūndū macio marī hakuhi gwīkīka nī kīrīkū?”

5 Nake Jesū akīmeera atīrī, “Mwīmenyagīrīrei mūtikanahenio nī mūndū o na ūrīkū.

6 Andū aingī nī magooka na rītwa rīakwa makiugaga atīrī, ‘Nīi nī niū Kristū,’ na nīmakahēnia andū aingī.

7 Rīrīa mūkaigua mbaara na mūhuhu wa mbaara mūtikanamake. Maūndū ta macio no nginya mekīke, no rīrī, ithirīro ti rīkinyu.

8 Rūrīrī nīrūgookīrīra rūrīa rūngī, na ūthamaki ūūkīrīre ūthamaki ūrīa ūngī. Nīgūkaagīa na ithingīthia kūndū na kūndū, o na kūgīe ng’aragu. Maūndū maya nī kīambīrīria kīa ruo ta rwa mūndū-wa-nja akīrūmwo.

9 “No inyuī-rī, ikaragai mwīguīte. Nīmūkaneanwo kūrī cīama cia athuuri na mūhūūrwo īboko thīinī wa thunagogi. Nīmūkarūgama mbere ya aathani na athamaki nī ūndū wakwa, mūtūike aira akwa kūrī o.

10 Naguo Ūhorō-ūrīa-Mwega no nginya wambe ūhunjio kūrī ndūrīrī ciothe.

11 Rīrīa rīothe mūkaanyitwo mūtwarwo mūgaciirithio, mūtikanetange mūgīciirīa ūrīa mūkoiga. Inyuī mūkoiga o ūrīa mūkaahotithio hīndī īyo, nīgūkorwo ti inyuī mūgaakorwo mūkīaria, no nī Roho mūtheru.

12 “Mūndū nīagakunyanīra mūrū wa nyina ooragwo, na ithe wa mūndū akunyanīre mwana wake, o na cīana nūkaremera aciari a cio na imoragīthie.

13 Andū othe nīmakamūmena nī ūndū wakwa, no ūrīa ūgaakīrīrīria nginya hīndī ya mūthia nīakahonoka.

Š 12:42 Gaka nīko gathendi karīa kaarī kanini mūno thīnī wa Palestina hīndī īyo. Mūtumia ūyū wa ndigwa aarehire tūthendi twīrī, na no tuo aarī natuo. * 13:1 Maandīko ma tene moigaga mahiga ma hekarū īyo maarī manene mūno; mamwe maarī na ūrīahu wa buti mīrongo itatū na mūgwanja (37), warī wa buti ikūmi na inyanya (18), na buti ikūmi na igīrī (12) kūrīaha na igūrū.

14 “Rĩria mũkoona kĩa kĩa kĩa thaahu na gĩa kũrehe ihooru kĩaũgama harĩa gĩtagĩrĩrwo nĩ kũrũgama-rĩ, (ũria ũrathoma nĩamenye ũhoru ũcio), hĩndĩ iyo arĩa marĩ Judea nĩmoorĩre irĩma-inĩ.

15 Mũndũ ũria wothe ũgaakorwo arĩ nyũmba yake igũrũ ndakana-harũrũke kana atoonye kũruta kĩndũ nyũmba.

16 Nake mũndũ ũria ũgaakorwo arĩ mũgũnda ndagacooke mũciĩ kũgĩra nguo ciake.

17 Kaĩ atumia arĩa magaakorwo marĩ na nda na arĩa magaakorwo makĩongithia hĩndĩ iyo nĩmagakorwo marĩ na haaro-ĩ!

18 Hooyagai Ngai atĩ maũndũ macio matikanakinye hĩndĩ ya heho,

19 nĩ ũndũ matukũ macio gũgaakorwo na mũnyamaro itarĩ yoneka ingĩ tayo kuuma kĩaambĩrĩria rĩria Ngai ombire thĩ nginya rĩu, na gũtikoneka ingĩ tayo.

20 Tiga Mwathani anyihanyiihirie matukũ macio, gũtirĩ mũndũ ũngĩgatigara. No tondũ wa andũ ake arĩa aamũre, matukũ macio nĩmagakuhĩho.

21 Hĩndĩ iyo mũndũ o na ũrĩkũ angĩkamwĩra atĩrĩ, ‘Kristũ arĩ haha!’ kana amwĩre atĩrĩ, ‘Kristũ arĩ haarĩa!’ mũtikanetĩkie ũhoru ũcio.

22 Nĩgũkorwo Kristũ a maheeni na anabii a maheeni nĩmakeyumĩria monanie morirũ na maringe ciama nĩguo mahĩthie andũ arĩa aamũre, korwo no kũhoteke.

23 Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, ikaragai mwĩguĩte tondu nĩndamwĩra maũndũ mothe mbere ya ihinda rĩtanakinya.

24 “No ihinda-inĩ rĩu, thuutha wa maũndũ macio ma mũnyamaro, “rĩua nĩrĩkagĩa nduma, naguo mweri ndũkaara;

25 njata nacio nĩkaagũa kuuma igũrũ, namo maahinya ma igũrũ nĩmakenyenyo.’

26 “Hĩndĩ iyo andũ nĩ makoona Mũrũ wa Mũndũ agũka arĩ thĩnĩ wa matu, arĩ na hinya mũingĩ mũno o na riiri.

27 Nake nĩagatũma araike ake macookanĩrĩrie andũ ake arĩa aamũre kuuma mũena ina irĩa yumaga rũhuho, o na kuuma ituri ciothe cia thĩ na cia igũrũ.

28 “Na rĩrĩ, mwĩrutei na mũkũyũ: Rĩria hongee ciaguo ciarĩkia gũthundũra na ciaruta mathangũ-rĩ, nĩmũmenyaga atĩ hĩndĩ ya rĩua irĩ hakuhĩ.

29 ũguo noguo, rĩria mũkoona maũndũ macio magĩkĩka mũkaamenya ihinda rĩrĩ hakuhĩ, rĩrĩ o mũromo-inĩ.

30 Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, rũciaro rũrũ rũtigaathira nginya maũndũ macio mothe makaahingio.

31 Igũrũ na thĩ nĩgathira, no ciugo ciakwa itigathira.

Gũtirĩ Mũndũ ũũ Mũthenya na Ithaa

32 “Gũtirĩ mũndũ o na ũrĩkũ ũũ ũhoru wa mũthenya ũcio kana ithaa rĩu, o na araike a igũrũ matiũũ, o na Mũriũ ndooĩ, tiga Ithe wiki!

33 Ikaragai mwĩguĩte! Ikaragai mwĩhũgĩte! Mũtiũ rĩria ihinda rĩu rĩgaakinya.

34 Gũkahaana ta mũndũ ũgũthĩ rũgendo ũria atigaga egaĩra ndungata ciake irorage mũciĩ, o ndungata akamĩhe wĩra wayo, na agatiga atha mũikaria wa mũrango o nake aikarage ehũũgĩte.

35 “Nĩ ũndũ ũcio, ikaragai mwĩguĩte tondu mũtiũ rĩria mwene mũciĩ agacooka, kana agooka hwaĩ-inĩ, kana ũtukũ gatagatĩ, kana ngũkũ ikĩgamba, o na kana gũgĩthererũka.

36 O rīrīa angīuka-rī, mūtikanareke amūkore mwīrigītwo.

37 Ūguo ngūmwīra, noguo ngwīra andū othe, atīrī, 'Ikaragai mwīguite'."

14

Jesū Gūitīrīrio Maguta arī Bethania

1 Na rīrī, gwatigaire o mīthenya īrī nīguo kūgīe na Gīathī kīa Bathaka na kīa Mīgate ītarī Mīkīre Ndawa ya Kūmbia,* nao athīnjīri-Ngai arīa anene na arutani a watho nīmacaragia ūrīa mangīnyiitithia Jesū na nījira ya wara nīguo mamūūrage.

2 Makiuga atīrī, "No tūtingīmūnyiita hīndī ya Gīathī, tondū andū mahota kūruta haaro."

3 Na rīrīa arī itūūra-inī rīa Bethania kwa mūndū wetagwo Simoni ūrīa warī na mangū, aikarīte metha-inī akīrīa irio-rī, nīhookire mūndū-wa-nja arī na cuba ya maguta ma goro mūno na manungi wega. Akīūruga cuba īyo na akīmūtīrīria maguta macio mūtwe.

4 Andū amwe arīa maarī kuo makīgua ūūru, makīūrania atīrī, "Maguta maya maitangwo ūguo nīkī?"

5 Maguta macio nīmanģiendio mbeeca ikīrīte mūcara wa mūndū wa mwaka mūgima nacio mbeeca icio iheo athīni." Magikūūma mūndū-wa-nja ūcio marī na ūūru.

6 Nowe Jesū akīmeera atīrī, "Tiganai nake, mūramūtanga nīkī? Nīanjīka ūndū mwega mūno.

7 Athīni marīkoragwo na inyuī hīndī ciothe na no mūmateithie hīndī īrīa yothe mūngienda. No nī mūtīrīkoragwo na nī hīndī ciothe.

8 Anjīka o ūrīa angīahota. Aitīrīria mwīrī wakwa maguta o mbere nī ūndū wa kūhaarīria gūthikwo gwakwa.

9 Ngūmwīra atīrī na ma, kūrīa guothe Ūhorō-ūyū-Mwega ūkaahunjagio thīnī wa thī, ūguo eka nīūkeeragwo andū nīgeetha aririkanagwo."

10 Hīndī īyo Judasi Mūisikariota, ūmwe wa arīa ikūmi na eerī, agīthīi kūrī athīnjīri-Ngai arīa anene agakunyanīre Jesū kūrī o.

11 Nao magīkena mūno maigua ūguo na makīmwīra nīmekūmūhe mbeeca. Nī ūndū ūcio Judasi agīcaria mweke wa kūmūneana kūrī o.

Jesū Kūrīanīra Gīathī kīa Bathaka na Arutwo Ake

12 Mūthenya wa mbere wa Gīathī kīa Mīgate ītarī Mīkīre Ndawa ya Kūmbia, o ūrīa wathīnjagwo gatūrūme ka Bathaka-rī, arutwo a Jesū makīmūria atīrī, "Ūkwenda tūthīi kū tūkahaarīrie nīguo ūkarīire irio cia Bathaka kuo?"

13 Nī ūndū ūcio agītūma arutwo ake eerī akīmeera atīrī, "Thīi mūtoonye itūūra, na nī mūgūcemanīa na mūndū ūkuuīte ndigithū ya maai. Mūrūmīrīrei.

14 Kūrīa egūtoonya mwīre mwene nyūmba īyo atīrī, 'Mūrutani arooria atīrī, nyūmba yakwa ya ageni īrī ha, harīa ingīrīira irio cia Bathaka na arutwo akwa?'

15 Nake nīekūmuonia nyūmba nene ya igūrū ikīrītwo indo na īgathondekwo wega. Haarīrai irio cia Bathaka iūt kuo."

* 14:1 Gīathī kīa Bathaka kīaririkanagia Ayahudi ūrīa mūraika wa Ngai aahītūkīre mīcīi yao agīthīi kūūruga marigithathi ma andū a Misiri.

16 Arutwo acio makiumagara, magĩtoonya itũũra, magĩkora maũndũ mahaana o ta ũria Jesũ aamerite. Nĩ ũndũ ũcio makĩhaarĩria irio cia Bathaka.

17 Na gwakinya hwaĩ-inĩ, Jesũ agĩkinya kuo marĩ na arutwo arĩa ikũmi na eerĩ.

18 Maikarite metha-inĩ makĩria akĩmeera atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, ũmwe wanyu niekũngunyaĩra, ũmwe wa arĩa mararĩanĩra na nĩ.”

19 Makĩnyitwo nĩ kĩahe mũno, na o ũmwe akamũũria atĩrĩ, “Ti-itherũ hihĩ nĩ nĩ?”

20 Jesũ akĩmacookeria akĩmeera atĩrĩ, “Nĩ ũmwe wanyu inyuĩ ikũmi na eerĩ, ũria ũgũtobokanĩria mũgate mbakũri-inĩ hamwe na nĩ.”

21 Mũrũ wa Mũndũ egũthĩ o ta ũria ũhoru wake wandĩkitwo. No mũndũ ũria ũgaakunyaĩra Mũrũ wa Mũndũ kaĩ arĩ na haaro-ĩ! Nĩ kaba mũndũ ũcio atangiariirwo.”

22 Ningĩ o makĩrĩaga-rĩ, Jesũ akĩoya mũgate, agĩcookia ngaatho, agĩcooka akĩwenyũranga, akĩhe arutwo ake, akiuga atĩrĩ, “Oyai; ũyũ nĩguo mwĩrĩ wakwa.”

23 Agĩcooka akĩoya gĩkombe, agĩcookia ngaatho akĩmanengera, nao othe magĩkinyũira.

24 Akĩmeera atĩrĩ, “Ĩno nĩyo thakame yakwa ya kĩrĩkanĩro, ĩria ĩititwo nĩ ũndũ wa andũ aingĩ.

25 Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, ndikũnyua rĩngĩ ndibei ya maciaro ma mũthabibũ, nginya mũthenya ũria ngaamĩnyua ĩrĩ njerũ ũthamaki-inĩ wa Ngai.”

26 Na maarĩkia kũina rwĩmbo, makiumagara magĩthĩ kĩrĩma-inĩ kĩa Mĩtamaiyũ.

Jesũ Kwaria ũria Petero Arĩmũkaana

27 Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Inyuĩ inyuothe nĩmũrĩndirika, nĩgũkorwo nĩ kwandĩkitwo atĩrĩ:

“Nĩngaringa mũrĩithi, nacio ng’ondũ ihurunjũke.”

28 No ndaariũka, nĩngamũtongoria gũthĩ Galili.”

29 Petero akĩmwĩra atĩrĩ, “O na othe mangĩgũtirika, nĩ ndingĩgũtirika.”

30 Nake Jesũ akĩmũcookeria, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ngũkwĩra atĩrĩ na ma, ũmũthĩ, o ũtukũ ũyũ, ngũkũ ĩtanakũga keerĩ, nĩũringaana maita matatũ.”

31 No Petero akĩaria ahinyĩrĩrie, akiuga atĩrĩ, “O na angĩkorwo ndĩrĩkuanĩra nawe, nĩ ndingĩgũkaana!” O na acio angĩ othe makiuga o ũguo.

Mũgũnda-inĩ wa Gethisemane

32 Nao magĩkinya handũ heetagwo Gethisemane, nake Jesũ akĩra arutwo ake atĩrĩ, “Ikarai haha thĩ ngahooe.”

33 Akĩoya Petero na Jakubu na Johana agĩthĩ nao, na o hĩndĩ ĩyo akĩnyitwo nĩ kĩahe kĩnene na agĩthĩnĩka mũno.

34 Akĩmeera atĩrĩ, “Ngoro yakwa nĩraigua kĩahe mũno o ta ingĩkua, ikarai haha na mwĩhũge.”

35 Na aathiathia hanini, akĩgũithia thĩ, akĩhooya atĩ korwo kwahoteka, ihinda rĩu rĩmweherere.

36 Akiuga atĩrĩ, “Abba, Baba, maũndũ mothe nĩmahotekaga nĩwe. Njeheria gĩkombe gĩkĩ. No ti ũria ngwenda nĩ, na nĩ ũria wee ũkwenda.”

³⁷ Ningĩ agĩcooka harĩ arutwo ake akĩmakora makomete. Akĩũria Petero atĩrĩ, “Simoni, kaĩ ũkomete? Ndũngĩhota gũikara ithaa rĩmwe wĩguĩte?”

³⁸ Mwĩhũgagai na mũhooyage nĩgeetha mũtikagwe magerio-inĩ. Ngoro nĩyenda, no mwĩrĩ ndũrĩ na hinya.”

³⁹ O rĩngĩ agĩthĩĩ akĩhooya o ũguo.

⁴⁰ Na acooka rĩngĩ harĩo, agĩkora makomete tondũ nĩmahĩtĩtwo nĩ toro. Nao makĩrigwo nĩ ũrĩa mangĩmwĩra.

⁴¹ Ningĩ agĩũka ihinda rĩa gatatũ akĩmooria atĩrĩ, “O na rĩu mũrĩ o toro, no mũhurũkĩte? Kinyiai hau! Ithaa nĩrĩakinya. Atĩrĩrĩ, Mũrũ wa Mũndũ nĩakunyanĩrwo akaneanwo moko-inĩ ma andũ ehia.”

⁴² Ũkĩrai, tũthĩ! ũrĩa ũkũngunyanĩra nĩarooka.”

Jesũ Kũnyĩtwo

⁴³ O akĩaragia-rĩ, Judasi, ũmwe wa arutwo arĩa ikũmi na eerĩ, agĩkinya. Ookire arĩ na gĩkundi kĩnene kĩa andũ marĩ na hiũ cia njora na njũgũma, matũmĩtwo nĩ athĩnjĩri-Ngai arĩa anene, na arutani a watho na athuuri.

⁴⁴ Judasi ũcio wamũkunyanĩire nĩamaheete kĩmenyithia akameera atĩrĩ, “ũrĩa ndĩmumunya nĩwe; mũmũnyĩte na mũmũtware arangĩrwo.”

⁴⁵ Judasi o rĩmwe agĩthĩĩ harĩ Jesũ, akĩmwĩta atĩrĩ, “Rabii!” na akĩmũmumunya.

⁴⁶ Nao andũ acio makĩguthũkĩra Jesũ makĩmũnyĩta.

⁴⁷ Na ũmwe wa arĩa maarũngĩ hakuhi agĩcomora rũhiũ rwake rwa njora agĩtinia gũtũ kwa ndungata ya mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene.

⁴⁸ Nake Jesũ akĩmooria atĩrĩ, “Kaĩ ndĩ mũtongoria wa akararia a watho atĩ nĩkio muoka kũnyĩta mũrĩ na hiũ cia njora na njũgũma?”

⁴⁹ Ndĩratũũraga na inyuĩ hekarũ-inĩ ngĩrutanaga mũthenya o mũthenya na mũtingĩnyĩta. No rĩrĩ, Maandĩko no nginya mahiinge.”

⁵⁰ Hĩndĩ iyo arutwo ake othe makĩmũtiganĩria, makĩũra.

⁵¹ Na mwanake ũmwe ũteehumbĩte kĩndũ tĩga taama wa gatani akĩrũmĩrĩra Jesũ. Na rĩria maamũnyĩtire,

⁵² agĩtiga taama wake nao, akĩũra e njaga.

Jesũ Gũtwarwo Mbere ya Kĩama

⁵³ Nao andũ acio magĩtwara Jesũ kũrĩ mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene, nao athĩnjĩri-Ngai arĩa anene othe, na athuuri na arutani a watho makĩgomana hamwe.

⁵⁴ Petero akĩmũrũmĩrĩra arĩ haraaya o nginya agĩkinya nja ya mũciĩ wa mũthĩnjĩri-Ngai ũcio mũnene. Agũikarania na thigari kũu agĩota mwaki.

⁵⁵ Na rĩrĩ, athĩnjĩri-Ngai arĩa anene, o na Kĩama kũu gĩothe,† magĩcaria ũira wa kũuragithia Jesũ, no mationire.

⁵⁶ Na andũ aingĩ nĩmarutire ũira wa maheeni, no ũira wao ũkĩaga kũiguana.

⁵⁷ Gũgĩcooka gũkĩrũgama andũ amwe, nao makĩruta ũira wa maheeni makiuga atĩrĩ,

⁵⁸ “Nĩtwaigũire akiuga atĩrĩ, ‘Nĩngatharia hekarũ ĩno yakĩtwo nĩ andũ, na njake ĩngĩ ĩtakĩtwo nĩ mũndũ na ihinda rĩa mũthenya ĩtatũ.’”

⁵⁹ No o na moiga ũguo, ũira wao ũkĩaga kũiguana.

⁶⁰ Hĩndĩ iyo mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene akĩrũgama gatagatĩ kao, akĩũria Jesũ atĩrĩ, “Kaĩ wee ũtarĩ na ũndũ ũngĩcookia? Nĩ ũhoro ũrĩkũ ũyũ ũrathitangwo nagu?”

† 14:55 Kĩama gĩa Sanhedirini gĩakoragwo na athĩnjĩri-Ngai arĩa anene, na athuuri, na arutani a watho wa Musa.

⁶¹ No Jesū agĩkĩra ki, na ndacookie ũndũ.

O ringĩ mũthĩnjĩri-Ngai ũcio múnene akĩmũũria atĩrĩ, “Wee nĩwe Kristũ, Mũrũ wa Ũrĩa Mũrathime?”

⁶² Nake Jesū akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ĩĩ nĩ niĩ. Na nĩmũkona Mũrũ wa Mũndũ aikarĩte guoko-inĩ kwa ũrĩo kwa Ũrĩa-ũrĩ-Hinya, na agĩũka arĩ igũrũ rĩa matu.”

⁶³ Mũthĩnjĩri-Ngai ũcio múnene agĩtembũranga nguo ciae. Akĩũria atĩrĩ, “Tũgũkĩbatario nĩ aira angĩ a ki?”

⁶⁴ Nĩmweiguĩra akĩruma Ngai. Mũgwĩciiria atĩa?”

Nao othe makĩmũtuĩra atĩ aagĩrĩrwo nĩ kũũragwo.

⁶⁵ Hĩndĩ iyo amwe makĩambĩrĩria kũmũtuĩra mata, na makĩmũhumbĩra ũthiũ, makĩmũringa na ngundi makĩmwĩraga atĩrĩ, “Ta kĩrathe ũhoru.” Nacio thigari ikĩmuoya, ikĩmũhũra.

Petero Gũkaana Jesũ

⁶⁶ Na hĩndĩ iyo Petero aikarĩte o hau nja-rĩ, ũmwe wa ndungata cia airĩtu cia mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa múnene akĩgerera ho.

⁶⁷ Rĩrĩa onĩre Petero agĩota mwaki, akĩmũrora wega.

“Akĩmwĩra atĩrĩ, ‘O nawe uuma hamwe na Jesũ ũcio wa Nazarethi.’”

⁶⁸ Nowe Petero agĩkaana ũhoru ũcio, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ndiũũ ũhoru ũcio, o na ndiramanya nĩ atĩa ũroiga,” na akiumagara agĩthiĩ itoonyero-inĩ.

⁶⁹ Na rĩrĩa ndungata iyo ya mũirĩtu yamuonire ho, o ringĩ ikĩra arĩa maarũngĩ ho atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ nĩ ũmwe wao.”

⁷⁰ No Petero agĩkaana ũhoru ũcio ringĩ.

Thuutha wa kahinda kanini, arĩa maarũgamĩte hakuhĩ makĩra Petero atĩrĩ, “Ti-itherũ ũrĩ ũmwe wao, nĩ ũndũ wĩ Mũgalili.”[‡]

⁷¹ Nake akĩambĩrĩria kwĩhĩta akiugaga atĩrĩ, “Nĩ ndiũũ mũndũ ũyũ mũraaria ũhoru wake.”

⁷² O hĩndĩ iyo ngũkũ ĩgĩkũga hĩndĩ ya keerĩ. Nake Petero akĩrĩrikana ũhoru ũrĩa Jesũ aamwĩrĩte atĩrĩ, “Ngũkũ ĩtanakũga keerĩ nĩũringaana maita matatũ.” Nake akĩambĩrĩria kũrĩa.

15

Jesũ Gũtwarwo Mbere ya Pilato

¹ Na rĩrĩ, rũciinĩ tene, athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na athuuri, na arutani a watho, na Kĩama gĩothe magĩtua ũrĩa megwĩka. Makĩohia Jesũ, makĩmũtwara, makĩmũneana kũrĩ Pilato.

² Nake Pilato akĩmũũria atĩrĩ, “Wee nĩwe Mũthamaki wa Ayahudi?”

Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ĩĩ, ũguo woiga nĩguo.”

³ Nao athĩnjĩri-Ngai arĩa anene makĩmũthitangĩra maũndũ mainĩ.

⁴ Nĩ ũndũ ũcio Pilato akĩmũũria o ringĩ atĩrĩ, “Kaĩ wee ũtarĩ na ũndũ ũgũcookia? Ta rora maũndũ marĩa mothe maragũthitangĩra.”

⁵ No Jesũ ndaigana gũcookia ũndũ, nake Pilato akĩgega.

⁶ Na rĩrĩ, kwari mũtugo hĩndĩ ya Iruga rĩru rĩa Bathaka, Pilato nĩamohoragĩra mwohwo ũmwe, o ũrĩa andũ mangĩetirie.

⁷ Na nĩ kwari mũndũ ũmwe wetagwo Baraba woohetwo hamwe na arĩa maambĩrĩrie ngũĩ ya gũũkĩrĩra thĩrikari na makoora andũ thĩinĩ wa mbũkĩrĩra iyo.

⁸ Nakĩo kĩrĩndĩ kĩnene gĩgĩthĩ harĩ Pilato, gĩkĩmũũria eeke o ũrĩa aamenyereke gwĩka.

[‡] 14:70 Mwarĩrie wa andũ a kuuma Galili warĩ na ngũũrani na wa andũ a kuuma Judea.

9 Pilato akĩmooria atĩrĩ, “Nĩ mũkwenda ndĩmuohorere mũthamaki wa Ayahudi?”

10 Nĩgũkorwo nĩamenyaga atĩ athĩnjĩri-Ngai arĩa anene maaneanĩte Jesũ kũrĩ we nĩ ũndũ wa ũiru.

11 No rĩrĩ, athĩnjĩri-Ngai arĩa anene makĩringĩrĩria kĩrĩndĩ kũ kũire Pilato ohore Baraba handũ ha Jesũ.

12 Pilato akĩmooria atĩrĩ, “Mũgũkienda njike atĩa na mũndũ ũyũ mwĩtaga mũthamaki wa Ayahudi?”

13 Nao makĩanĩrĩra, makiuga atĩrĩ, “Mwambe mũtĩ igũrũ!”

14 Nake Pilato akĩmooria atĩrĩ, “Nĩkĩ? Nĩ ngero ĩrĩkũ agerete?”

No-o magĩkĩrĩrĩria kwanĩrĩra, makiugaga atĩrĩ, “Mwambe mũtĩ igũrũ!”

15 Na tondu nĩendaga gũkenia kĩrĩndĩ kũ, Pilato akĩmohorera Baraba. Akĩhũrithia Jesũ iboko, agĩcooka akĩmũneana akambwo mũtĩ igũrũ.

Thigari Kũnyũrũria Jesũ

16 Nacio thigari igĩtwara Jesũ gũkaro-inĩ kĩa barũthi (na nĩkĩo gĩetagwo Puratoria); igĩcookanĩrĩria mbũtũ yotha ya thigari.

17 Ikĩmũhumba nguo ndaaya ya rangi wa ndathi, igĩcooka igĩtuma thũmbĩ ya mũigua, ikĩmwĩkĩra mũtwe.

18 Ikĩambĩrĩria kũmũnyũrũria, ikĩmwĩraga atĩrĩ, “Ūkĩrĩ mũhoru, wee mũthamaki wa Ayahudi?”

19 Ikĩmũhũra na rũthanju mũtwe maita maingĩ ikĩmũtuagĩra mata. Ikĩgũũthia thĩ mbere yake, ikĩmũturagĩria ndu ta ikũmũhooya.

20 Na ciarĩkia kũmũnyũrũria-rĩ, ikĩmũruta nguo ĩyo ndaaya ya rangi wa ndathi, ikĩmũhumba nguo ciake mwene. Igĩcooka ikĩmuumagaria ikamwambe mũtĩ igũrũ.

Jesũ Kwambwo Mũtharaba-inĩ

21 Na marĩ njĩra thigari ikĩnyiita mũndũ wahĩtũkaga akiuma mĩgũnda-inĩ, wetagwo Simoni wa kuuma Kurene, ithe wa Alekisandero na Rufusi, na ikĩmũkuũthia mũtharaba wa Jesũ na hinya.

22 Igĩgĩkinyia Jesũ handũ harĩa heetagwo Gologotha (ũguo nĩ kuuga Handũ hahaana ta Ihĩndĩ rĩa Mũtwe).

23 Ningĩ igĩcooka ikĩmũhe ndibeĩ ĩtukanĩtio na manemane, nake Jesũ akĩrega kũmĩnyua.

24 Igĩkĩmwamba mũtĩ igũrũ. Ikĩgayana nguo ciake, na ũndũ wa gũcicuukĩra mũtĩ nĩguo imenye o ĩrĩa mũndũ egũkuua.

25 Kwarĩ thaa ithatũ cia rũciinĩ rĩrĩa ciamwambire mũtĩ igũrũ.

26 Ūndũ ũrĩa aathitangĩrwo wandĩkĩtwo atĩrĩ, “Ūyũ nĩwe MŪTHAMAKI WA AYAHUDI.”

27 Ningĩ ikĩamba atunyani eerĩ hamwe nake, ũmwe mwena wake wa ũrĩo, nake ũcio ũngĩ mwena wake wa ũmotho.

28 (Namo Maandĩko makĩhingio marĩa moigaga atĩrĩ, “Aataranĩurio na andũ arĩa aagarari watho.”)

29 Andũ arĩa maahĩtũkagĩra hau nĩmamũrumaga makĩinagia mũtwe yao, makoiga atĩrĩ, “Hĩ! Wee ũngĩratharirie hekarũ na ũmĩake na mũthenya ĩtatũ-rĩ,

30 harũrũka uume mũtharaba-inĩ ũcio, wĩhonokie!”

31 O ũndũ ũmwe athĩnjĩri-Ngai arĩa anene, na arutani a watho nĩmamũnyũrũragia, makerana atĩrĩ, “Nĩarahonokagia arĩa angĩ, no ndangĩhota kwĩhonokia we mwene.

³² Kristū ūyū, Mūthamaki wa Isiraeli-rī, ta nīakīharūrūke rīu oime mūtharaba-inī, nīguo tuone twītīkie.” O nao arīa maambanīrio hamwe nake, makīmūrūma.

Gīkuū kīa Jesū

³³ Na rīrī, thaa thita cia mūthenya ciakinya, būrūri wothe ūkīgīa nduma nginya thaa kenda.

³⁴ Na thaa kenda Jesū akīgūthūka na mūgambo mūnene, akiuga atīrī, “Eloi, Eloi, lama sabakithani?” nāguo ūguo nī kuuga atīrī, “Ngai wakwa, Ngai wakwa, wandiganīria nīkī?”

³⁵ Rīrīa andū amwe a arīa marūngīi hau maiguire ūguo, makiuga atīrī, “Ta thikīrīria agīta Elija.”

³⁶ Mūndū ūmwe agīteng’era, agītobokia thibūnji thiki-inī akīmīthecerera kamūrangi-inī akīhe Jesū anyue. Akiuga atīrī, “Tiganai nake. Rekei tuone kana Elija nīegūka kūmūcuurūria mūtharaba-inī.”

³⁷ Nake Jesū agīkaya aanīrīre, agītuikana.

³⁸ Nakīo gītambaya kīa hekarū gīgātūkana icunjī igīrī kuuma igūrū nginya thī.*

³⁹ Na rīrīa mūnene-wa-thigari-igana, ūrīa warūngīi hau mang’ethanīre, aiguire ūrīa akaya na akīona ūrīa akua, akiuga atīrī, “Ti-itherū mūndū ūyū oima Mūrū wa Ngai!”

⁴⁰ Nī haarī na atumia meeroragīra marī haraaya. Ūmwe wao aarī Mariamu Mūmagīdali, na Mariamu nyina wa Jakubu ūrīa warī Mūnini na wa Jose, na Salome.

⁴¹ Rīrīa aarī Galili, atumia aya nīo maamūrūmagīrīra na makamūtungatagīra. Ningī hau nī haarī na atumia angī aingī arīa mookīte nake Jerusalemu.

Gūthikwo kwa Jesū

⁴² Na tondū kwarī Mūthenya wa Kwīhaarīria (nīguo mūthenya ūrīa wī mbere ya Thabatū), gwakuhīrīria hwaī-inī-rī,

⁴³ Jusufu wa Arimathea, mūndū warī igweta mūno Kīama-inī gīa athuuri, na we mwene nīetagīrīra ūthamaki wa Ngai, agīthīi kūrī Pilato na ūcamba, akīhooya etīkīrio akuue mwīrī wa Jesū.†

⁴⁴ Nake Pilato akīgega aigua atī Jesū nīarīkītie gūkua. Agīta mūthigari ūrīa mūnene-wa-thigari-igana, akīmūria kana Jesū nīarīkītie gūkua.

⁴⁵ Rīrīa aamenyithirio nī mūnene ūcio wa thigari igana atī nīguo kwarī, agītīkīria Jusufu akue mwīrī ūcio.

⁴⁶ Nī ūndū ūcio Jusufu akīgūra taama wa gatani, agīcuurūria mwīrī ūcio. Akūkūnja na taama ūcio wa gatani, agīthīi akīūiga thīnī wa mbīrīra yenjetwo rwaro-inī rwa ihiga. Agīcooka akīgaragaria ihiga rīkīhinga mūromo wa mbīrīra iyo.

⁴⁷ Nake Mariamu Mūmagīdali na Mariamu ūrīa nyina wa Jose makīona harīa aigirwo.

16

Kūrīuka kwa Jesū

* **15:38** Gītambaya kīa hekarū kīagayanītie Handū-harīa-Hatheru na Handū-harīa-Hatheru-Mūno. Gwatūkana gwakīo kuonanirīe atī Kristū nīatoonyire kwa Ngai nī ūndū witū, na agītūhingūrīra nīra ya gūthīiiga mbere ya Ngai. † **15:43** Maarī na ihenya rīa kweheria mwīrī wa Jesū mūtī-igūrū maūthike mbere ya Thabatū kwambīrīria.

1 Na rīrī, Thabatū yathira, Mariamu Mūmagidali, na Mariamu nyina wa Jakubu, na Salome makīgūra indo nungi wega nigeetha mathiī makahake mwīrī wa Jesū.

2 Mūthenya wa mbera wa kiumia, rūciinī tene thuutha wa riūa kūratha, marī njira magīthiī mbīrīra-inī,

3 nīmoranagia atīrī, “Nūū ūgūtūgaragarīria ihiga rīehere mūromo-inī wa mbīrīra?”

4 No rīrīa maatiire maitho, makīona ihiga rīu nīrīgaragarītio rīkehera, nīgūkorwo rīarī inene mūno.

5 Na rīrīa maatoonyaga mbīrīra-thīinī, makīona mwanake wehumbīte nguo njerū ndaaya aīkarīte thī mwena wao wa ūrīo, nao makīmaka.

6 Nake akīmeera atīrī, “Tigai kūmaka. Mūrācaria Jesū ūrīa wa Nazarethi, ūrīa ūrambirwo mūtī igūrū. Nīariūkīte! Ndarī haha. Onei harīa maramūgīte.

7 No thīi mwīre arutwo ake o na Petero atīrī, ‘Nīekūmūtongoria gūthiī Galīli. Kūu nīkuo mūkaamuona, o ta ūrīa aamwīre.’”

8 Atumia acio makīuma hau mbīrīra-inī makīinainaga na magegete. Matīrī mūdū meerire ūndū, tondū nīmetīgagīra.

(Maandīko mamwe ma tene matīrī gacunjī gaka kuuma Mariko 16:9-20)

9 Mūthenya wa mbera wa kiumia rūciinī tene Jesū ariūka-rī, aambire kuumīrīra Mariamu Mūmagidali ūrīa aarūtīte ndaimono mūgwanja.

10 Nake Mariamu agīthiī akīra arīa maatūire na Jesū, akīmakora magīcakaya na makīrīra.

11 Nao maigua atī Jesū nīariūkīte, na atī Mariamu nīamuonete, makīrega gwītīkia.

12 Thuutha ūcio Jesū akiumīrīra andū angī eerī ao, ahaana ūndū ūngī, rīrīa maathīiaga mīgūnda-inī.

13 Andū acio makīhūndūka, magīthiī makīra arutwo arīa angī; no-o nao makīrega kūmetīkia.

14 Thuutha ūcio Jesū akiumīrīra arutwo arīa ikūmi na ūmwe makīrīa irio; akīmatetia nī ūndū wa kwaga gwītīkia na nī ūndū wa ūmū wa ngoro ciao, nī ūndū wa kūrega gwītīkia arīa maamuonete thuutha wa kūriūka gwake.

15 Akīmeera atīrī, “Thīi thī yothe mūkahunjīrie andū othe Ūhorō-ūrīa-Mwega.

16 Na mūdū o wothe ūgetīkia na abatithio nīakahonoka, no ūrīa wothe ūtagetīkia nīagatuīrwo ciira.

17 Nacio ciama ici nī igatwaranaga na arīa metīkītie: Nīmakaingata ndaimono thīinī wa rītwa rīakwa; na nīmakaaria na thiomi njerū;

18 na nīmakanyiita nyoka na moko mao; na rīrīa makaanyua thumu, ndūkamathūkia o na hanini; nīmakaigagīrīra andū arīa arūaru moko, nao mahone.”

19 Mwathani Jesū aarīkia kūmaarīria ūhorō ūcio, agītwarwo igūrū na agīkara thī guoko-inī kwa ūrīo kwa Ngai.

20 Nao arutwo magīcooka makīumagara na makīhunja ūhorō kūdū guothe, nake Mwathani akīrutithania wīra nao, na agekīraga ūhorō wake hinya na ūndū wa ciama iria ciatwaranaga na ūhorō ūcio.

LUKA

Ūhoru wa Gūtongoria

1 Andū aingī nīmarīkītie kwandīka ūhoru wa maūndū marīa mahingītio gatagatī-inī gaitū,

2 o ta ūrīa twaheirwo ūhoru wamo nī arīa meyoneire maūndū macio kuuma o kīambīrīria marī aira na ndungata cia ūhoru ūcio.

3 Nī ūndū ūcio, tondū nī mwene nīndūrītīe maūndū macio mothe wega kuuma kīambīrīria-rī, ngakīona arī wega o na nī ngwandīkīre mūtārātara mwega wa maūndū macio, wee mūnene mūgaathe Theofilo,

4 nīgeetha ūmenye na ma maūndū marīa warutirwo.

Gūciarwo kwa Johana Mūbatithania Kūmenyithanio

5 Na rīrī, hīndī irīa Herode aarī mūthamaki wa Judea, nī kwarī mūthīnjīri-Ngai wetagwo Zakaria, warī wa gīkundi kīa athīnjīri-Ngai kīa Abija; mūtumia wake eetagwo Elizabethi na aarī wa rūciaro rwa Harūni.

6 O eerī maarī arūngīrīru maitho-inī ma Ngai, na nīmathīkagīra maathani ma Mwathani na mawatho mothe matarī na ūcuuke.

7 Nao matiarī na twana tondū Elizabethi aarī thaata; na eerī maarī akūrū mūno.

8 Na rīrī, mūthenya ūmwe Zakaria nīarutaga wīra wa mūthīnjīri-Ngai arī mbere ya Ngai, tondū riarī ihinda rīa gīkundi gīake gūtungata-rī,

9 nīathuurirwo na njīra ya gūcuukīrwo mītī, kūrīngana na mūtugo wa ūthīnjīri-Ngai, athīi thīinī wa hekarū ya Mwathani agacine ūbumba.

10 Na rīria ihinda rīa gūcina ūbumba rīakinyire, kīrīndī gīothe kīrīa kīonganīte nī ūndū wa kūhooya, nī kīahooyagīra na kūu nja.

11 Hīndī iyo mūraika wa Mwathani akiumīrīra Zakaria, na akīrūgama mwena wa ūrīo wa kīgongona kīrīa gīa gūcinīra ūbumba.

12 Rīrīa Zakaria aamuonire, akīhahūka na akīiyūrwo nī guoya.

13 No mūraika ūcio akīmūwīra atīrī: “Zakaria, tīga gwītīgīra; mahooya maku nīmaiguītwo. Mūtumia waku Elizabethi nīagagūciarīra mwana wa kahī, nawe nīukamūtua Johana.

14 Nīūgakena na ūcanjamūke, nī ūndū wake na andū aingī nīmagakenio nīgūciarwo gwake,

15 nīgūkorwo nīagatuika mūndū mūnene maitho-inī ma Mwathani. Ndarī hīndī akaanyua ndibei o na kana kīndū o kīngī kīgagatu kīngītūma mūndū arīo, na nīakaiyūrwo nī Roho Mūtheru kuuma o gūciarwo gwake.

16 Nake nīakagarūra andū aingī a Isiraeli macookerere Mwathani Ngai wao.

17 Na nīagathiī mbere ya Mwathani arī na roho na hinya wa Elija, nīguo agarūre ngoro cia maithē mendane na ciana ciao, nao arīa aremī amagarūre magīe na ūūgī wa andū arīa athingu, nīgeetha ahaarīrie andū mahote gweterera Mwathani.”

18 Zakaria akīūrīa mūraika ūcio atīrī, “Ingīmenya ma ya ūhoru ūcio atīa? Nī ndī mūthuuri mūkūrū o na mūtumia wakwa arī na mīaka mīngī.”

19 Mūraika ūcio akīmūcookeria atīrī, “Nī nī nī Gaburieli, ūrīa ūrūgama mbere ya Ngai, na nī gūtūmwo ndūmītwo ngwarīrie na ngwīre ūhoru ūyū mwega.

²⁰ Na rīu nīūgūkira ūremwo nī kwaria nginya mūthenya ūrīa ūndū ūcio ūkaahinga, tondū ndūnetīkia ciugo ciakwa, o icio ikaahinga ihinda rīrīa rīagīrīre rīakinya.”

²¹ Hīndī īyo yothe, andū nīmetereire Zakaria na makarigagwo nī kīrīa gīatūmīte aikare mūno ūguo thīnī wa hekarū.*

²² Rīrīa oimire, ndaigana kūhota kūmaarīria; magīkīmenya atī nīonete kīoneki arī thīnī wa hekarū, nīgūkorwo no kūmaheneria aamahenagīria na guoko, agīkara o ūguo atekūhota kwaria.

²³ Rīrīa ihinda rīake rīa gūtungata† rīathirire-rī, akīnūka gwake mūciī.

²⁴ Thuutha ūcio Elizabethi mūtumia wake akīgīa nda, na handū ha mīeri itāno agīkara ehithīte.

²⁵ Akiuga atīrī, “Nī Mwathani ūnjīkīre ūū. Matukū-inī maya nīanjīkīte wega na akanjehereria thoni cia kūmenwo nī andū.”

Gūciarwo kwa Jesū Kūmenyithanio

²⁶ Naguo mweri wa itandatū wa Elizabethi gūkorwo arī na nda-rī, Ngai nīatūmire mūraika Gaburieli athī Nazarethi itūra rīarī kūu Galili,

²⁷ akīmūtūma kūrī mūirītu gathirange worītio nī mūdū wetagwo Jusufu, wa rūciaro rwa Daudi. Mūirītu ūcio gathirange eetagwo Mariamu.

²⁸ Mūraika ūcio akīmūmīrīra, akīmwīra atīrī, “Nīndakūgeithia, wee ūrathimītuo mūno! Mwathani arī hamwe nawe.”

²⁹ Nake Mariamu agīthīnīka mūno nī ūndū ūcio, na akīgega akīrigwo nī ūhoro wa ngeithi icio.

³⁰ Nowe mūraika ūcio akīmwīra atīrī, “Mariamu tiga gwītīgīra, nīgūkorwo nīkinyīrwo nī wega wa Ngai.

³¹ Nawe nīūkūgīa nda na nīūgaaciara mwana wa kahī, nawe nīūkamūtua Jesū.

³² Nake nīagatuīka mūnene na ageetagwo Mūrū-wa-Ūrīa-ūrī-Igūrū-Mūno. Mwathani Ngai nīakamūhe gītī kīa ūnene kīrīa gīa ithe Daudi,

³³ nake nīagathamakīra nyūmba ya Jakubu nginya tene; ūthamaki wake ndūgaathira o na rī.”

³⁴ Mariamu akīūria mūraika ūcio atīrī, “Ūndū ūyū ūngīhoteka atīa, kuona atī ndī o mūirītu gathirange?”

³⁵ Nake mūraika ūcio akīmūcookeria, akīmwīra atīrī, “Roho Mūtheru nīagooka igūrū rīaku naguo hinya wa Ūrīa-ūrī-Igūrū-Mūno nīūgakūhumbira, nī ūndū ūcio mwana ūrīa ūgaaciario nī mūtheru na ageetagwo Mūrū wa Ngai.

³⁶ O na Elizabethi, ūrīa wa mbarī cianyu, o nake nīekūgīa kaana arī mūkūrū, o ūcio weragwo atī nī thaata, nīgūkorwo rīu arī na nda ya mīeri itandatū.

³⁷ Nīgūkorwo gūtīrī ūndū ūngīrema Ngai.”

³⁸ Nake Mariamu akīmūcookeria atīrī, “Nīi ndī ndungata ya Mwathani. Ndīrogūkwo o ta ūguo woiga.” Hīndī īyo mūraika akīmūtiga agīthīi.

Mariamu Gūceerera Elizabethi

³⁹ Matukū-inī o ro macio, Mariamu akīlhaarīria, agīthīi ahiūhīte nginya itūra rīarī būrūrī ūrīa ūrī irīma wa Judea,

⁴⁰ agītōonya mūciī gwa Zakaria, na akīgeithia Elizabethi.

* **1:21** Andū meeteireire Zakaria oime Handū-harīa-Hatheru oke amarathime na kīrathimo kīa Harūni kīria kīrī Ndar 6:24-26. † **1:23** Mūthīnjīri-Ngai aatungataga hekarū-inī kiumia kīmwe harī mīeri itandatū, nī kuuga maita meerī harī mwaka ūmwe.

41 Rīrīa Elizabethi aiguire ngeithi cia Mariamu-rī, kaana gake gakiambarara karī nda yake, nake Elizabethi akīiyūrwo nī Roho Mūtheru.

42 Akianīrīra na mūgambo mūnene, akiuga atīrī, “Wee wī mūrathime gatagatī ka atumia othe, nako kaana karīa ūgaaciara nīkarathime!

43 No nī kīī gītūmite njīkwo wega ūū, atī nyina wa Mwathani wakwa no ooke kūnjeerera?

44 Ndaigua mūgambo wa ngeithi ciaku wakinya matū-inī makwa, nako kaana karīa karī nda yakwa kambarara nī ūndū wa gūkena.

45 Kūrathimwo-rī, nī mūndū ūcio wītīkītīe atī maūndū marīa Mwathani amwīrīte nīmakahingio!”

Rwīmbo rwa Mariamu

46 Nake Mariamu akiuga atīrī:
“Ngoro yakwa nīragooa Mwathani,

47 naguo roho wakwa nūrakenera Ngai Mūhonokia wakwa,
48 nīgūkorwo nīaririkanīte

kūwīnyīhia kwa ndungata yake.
Kuuma rīu njarwa clothe irīnjītaga mūrathime,

49 nīgūkorwo Ūcio ūrī Hinya nīanjīkīire maūndū manene,
narīo rītwa rīake nī rītheru.

50 Tha ciake nūkinayagīra arīa mamwītīgagīra,
kuuma njarwa nginya njarwa.

51 Niekīte maūndū ma hinya na guoko gwake;
na arīa etīī aharaganagia meciiria ma ngoro ciao.

52 Nīaharūrūkītīe aathani kuuma itī-inī ciao cia ūnene,
no agatūūgīria arīa menyīihagia.

53 Nīahūnītīe arīa ahūtu na maūndū mega,
no arīa itonga akamaingata matarī na kīndū.

54 Nīateithītīe Isiraēli ndungata yake,
akaririkana ūhoru wake wa kūiguanīra tha,

55 o ta ūrīa eerire maithe maitū,
atī nīakaiguīra Iburahīmu hamwe na njiaro ciake tha, nginya tene.”

56 Nake Mariamu agūkara na Elizabethi ta mīeri itatū, agīcooka akīinūka kwao.

Gūciarwo kwa Johana Mūbatithania

57 Na rīrī, ihinda rīa Elizabethi rīakinya rīa gūciara, agīciara kahī.

58 Andū a itūūra rīake na a mbarī ciao makīigua atī Mwathani nīakīrīrīrie kūmūguīra tha, nao magīkena hamwe nake.

59 Mūthenya wa īnana wakinya, magīūka nīguo maruithie kaana kau,
nao meendaga gūgatua Zakaria o ta ūrīa ithe etagwo,

60 no nyina akīaria, akiuga atīrī, “Aca! Gegwītwo Johana.”

61 Nao andū makīmīwīra atīrī, “Gūtīrī mūndū wa mbarī cianyu wītāgwō rītwa rīu!”

62 Nao makīūria ithe ūrīa angīenda gatuuo na ūndū wa kūmūheneria na moko.

63 Akīmēetia kahengere ga kwandīkwo, nake akīandīka atīrī, “Rītwa rīako nī Johana.” Naguo ūndū ūcio ūkīgegīa andū othe.

64 O hīndī iyo akīhīngūka kanua, naruo rūrīmī rwake rūkīregera,
akīambīrīria kwaria, akīgooa Ngai.

65 Nao andū othe a itūūra makīiyūrwo nī guoya, makaaragia ūhoru wa maūndū macio mothe, namo makīhunja būrūrī-inī ūcio wothe wa irīma wa Judea.

⁶⁶ Nao arĩa othe maiguire ũhoro ũcio makĩgegio nĩguo makĩũria atĩrĩ, “Kaĩ kaana gaka gagaatuĩka ũ? Nĩgũkorwo guoko kwa Mwathani kwarĩ hamwe nako.”

Rwĩmbo rwa Zakaria

⁶⁷ Nake ithe Zakaria akĩyũrwo nĩ Roho Mũtheru, akĩratha ũhoro, akiuga atĩrĩ,

⁶⁸ “Mwathani Ngai wa Isiraeli arogoocwo, tondũ nĩokĩte na agakũra andũ ake.

⁶⁹ Nĩatwambararĩirie rũhĩa rwa ũhonokia thĩinĩ wa nyũmba ya Daudi, ndungata yake

⁷⁰ (o ta ũrĩa aarĩtie matukũ ma tene na tũnua twa anabii ake atheru),

⁷¹ rwa gũtũhonokia kuuma kũrĩ thũ ciitũ, na kuuma kũrĩ guoko kwa arĩa othe matũmenaga,

⁷² nĩguo aigũire maithe maitũ tha, na aririkane kĩrĩkanĩro gĩaake gĩtheru,

⁷³ o mwĩhĩtwa ũrĩa eehĩtũire ithe witũ Iburahĩmu:

⁷⁴ atĩ nĩagatũhonokia kuuma guoko-inĩ gwa thũ ciitũ, na atũhotithie kũmũtungatagĩra tũtarĩ na guoya,

⁷⁵ tũrĩ atheru na athingu mbere yake matukũ-inĩ maitũ mothe.

⁷⁶ “O nawe, kaana gakwa, nĩũgetagwo mũnabii wa Ũrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno; nĩgũkorwo nĩũgaathĩiaga mbere ya Mwathani nĩguo ũmũthondekagĩre njĩra ciake,

⁷⁷ na ũmenyithie andũ ake ũhoro wa ũhonokia nĩ ũndũ wa kũrekerwo mehĩa mao,

⁷⁸ na tondũ wa tha nyingĩ cia Ngai witũ, tha icio nĩgatũma riũa rĩtũrathĩre kuuma igũrũ,

⁷⁹ nĩgeetha rĩarĩre arĩa matũũraga nduma-inĩ, o na arĩa matũũraga kĩrũru-inĩ gĩa gĩkuũ,

nĩguo rĩtongorie magũrũ maitũ njĩra-inĩ ya thayũ.”

⁸⁰ Nako kaana kau gagĩkũra, na gakĩgĩa hinya roho-inĩ wako; nake agĩtũra werũ-inĩ nginya hĩndĩ irĩa eyumĩririe kũrĩ andũ a Isiraeli.

2

Gũciarwo kwa Jesũ

¹ Na rĩrĩ, matukũ-inĩ macio, Kaisari Agustus nĩarutire watho atĩ andũ othe a mabũrũri mothe marĩa maathanagwo nĩ Aroma matarwo.

² (Rĩrĩ nĩrĩo rĩarĩ itarana rĩa mbere rĩrĩa rĩataranirwo hĩndĩ irĩa Kuirinio aarĩ barũthi wa Suriata.)

³ Nao andũ magĩthĩ kwĩyandĩkithia o mũndũ itũũra-inĩ riake mwene.

⁴ Nĩ ũndũ ũcio Jusufu o nake akĩambata kuuma itũũra rĩa Nazarethi kũu Galili, agĩthĩ Judea, agĩkinya Bethlehemu itũũra rĩa Daudi, tondũ we aarĩ wa nyũmba o na wa mbarĩ ya Daudi.

⁵ Nake aathiire kuo nĩgeetha makeyandĩkithie marĩ na Mariamu, mũrĩtu ũrĩa endaga kũhikia, nake aarĩ mũritũ.

⁶ Na hĩndĩ irĩa maarĩ o kũu, ihinda rĩa mwana gũciarwo rĩgĩkinya,

⁷ Nake Mariamu akĩrigithatha kaana ga kahĩ. Agĩkooha na taama, agĩgakomia thĩinĩ wa mũharatĩ tondũ nĩmagĩte handũ ha kũraara thĩinĩ wa nyũmba ya ageni.

Arũthi na Araika

8 Na kũu bũrũri ũcio, nĩ kwarĩ arĩithi maikaraga mĩgũnda-inĩ, maikarĩtie mahiũ mao ũtukũ.*

9 Mũraika wa Mwathani akĩmoimĩrĩra, nago riiri wa Mwathani ũkĩmatherera hau maarĩ, nao makĩnyiitwo nĩ guoya.

10 No mũraika ũcio akĩmeera atĩrĩ, “Tigai gwĩtigĩra. Ndamũrehera ũhoro mwega na wa gĩkeno kĩnene, ũrĩa ũgaatuĩka wa andũ othe.

11 Ũmũthĩ itũũra-inĩ rĩa Daudi, nĩmũciarĩrwo mũhonokia; nake nĩwe Kristũ ũrĩa Mwathani.

12 Na rĩrĩ, kĩrĩa kĩrĩmũmenyithia ũhoro ũcio nĩ gĩkĩ: Nĩmũrĩona gakenge koheetwo na taama gakometio thĩnĩ wa mũharatĩ.”

13 Na o rĩmwe hakiumĩra gĩkundi kĩnene kĩa araika a igũrũ hamwe na mũraika ũcio, makĩgooca Ngai, makiuga atĩrĩ,

14 “Ngai arokumio kũu igũrũ mũno, nago thayũ ũrogĩa gũkũ thĩ kũrĩ andũ arĩa akenagĩra.”

15 Na rĩrĩa araika acio maamatigire magĩcooca igũrũ-rĩ, arĩithi acio makĩrana atĩrĩ, “Nĩtũthĩ Bethlehemu tũkoone ũndũ ũcio wĩkĩkĩte, ũcio Mwathani aatũhe ũhoro wago.”

16 Nĩ ũndũ ũcio magĩthĩ mahiũhĩte, magĩkora Mariamu na Jusufu o na gakenge kau gakometio thĩnĩ wa mũharatĩ.

17 Na maarĩkia gũkoona, makĩmemerekia ũhoro ũrĩa maaheetwo ũkonĩ kaana kau,

18 nao arĩa othe maũguire makĩgegio mũno nĩ maũndũ marĩa arĩithi acio maameeraga.

19 Nowe Mariamu akĩiga maũndũ macio mothe ngoro-inĩ yake, na agĩkara akĩmeciriagia.

20 Nao arĩithi acio makĩhũndũka, magĩkumagia na makĩgoocaga Ngai nĩ ũndũ wa maũndũ macio mothe maiguĩte na makoona, o ta ũrĩa meerĩtwo.

Jesũ Gũtwarwo Hekarũ

21 Mũthenya wa kanana wakinya, rĩrĩa ihinda rĩako rĩa kũrua rĩakinyire-rĩ, kaana kau gagĩtuo Jesũ, rĩitwa rĩrĩa mũraika aakaheete mbere ya nyina kũgĩa nda yako.

22 Na rĩrĩ, rĩrĩa ihinda rĩao rĩa gũtherio rĩakinyire kũringana na Watho wa Musa-rĩ,† Jusufu na Mariamu magĩgatwara Jerusalemu nĩguo magakaneane hari Mwathani

23 (o ta ũrĩa kwandĩkĩtwo Watho-inĩ wa Mwathani atĩrĩ, “Irigithathi rĩothe rĩa kahĩ nĩ rĩrĩamũragĩrwo Mwathani”),

24 na marute igongona kũringana na ũrĩa Watho wa Mwathani uugĩte: “Nĩ ndirahũgĩ igĩrĩ kana tũtutuura twĩrĩ.”

25 Na rĩrĩ, nĩ kwarĩ mũndũ kũu Jerusalemu wetagwo Simeoni, warĩ mũthingu na mwĩtigĩri Ngai. Nake aatũire eteire kũhonokio kwa Isiraeli, nake Roho Mũtheru aarĩ hamwe nake.

26 Nĩaguũrĩrio nĩ Roho Mũtheru atĩ ndagakua atoneete Kristũ ũrĩa wa Mwathani.

27 Nake agĩtoonya thĩnĩ wa hekarũ atongoretio nĩ Roho. Na rĩrĩa aciari a kaana kau ti Jesũ, maagatwarire hekarũ thĩnĩ nĩguo mahingie ũrĩa mũtugo wa watho watũite-rĩ,

* 2:8 Mahiũ ma kũrutwo magongona maarĩthagĩrio gũkuhĩ na Bethlehemu mwaka wothe. Arĩithi maamaroraga matikaiywo kana marĩno nĩ nyamũ. † 2:22 Mũtumia angĩagiire kaana etagĩrĩa mũthenya mĩrongo ina nĩguo acooke athĩ hekarũ akarute igongona rĩa gũtherio.

28 Simeoni agĩkaiyũkia moko-inĩ make na akĩgooca Ngai, akiuga atĩrĩ:

29 “Mwathani Mwene-Hinya,
rũ rekereria ndungata yaku ithiĩ na thayũ, o ta ũria wanjĩrĩire.

30 Nĩgũkorwo maitho makwa nĩmonete ũhonokio waku,

31 ũria ũhaarĩrie mbere ya andũ othe,

32 ũrĩ ũtheri wa kũguũrĩria andũ-a-Ndũrĩrĩ,
o na riiri kũrĩ andũ aku a Isiraeli.”

33 Nake ithe na nyina makĩgega mũno nĩ ũndũ wa maũndũ marĩa maaririo igũrũ riako.

34 Simeoni agĩcooka akĩmarathima akĩra Mariamu, nyina wa kaana kau atĩrĩ, “Kaana gaka nĩ gatuĩtwo ga kũgũithia na gũũkĩria andũ aingĩ thiini wa Isiraeli, na gatuĩke kĩmenyithia kĩa kĩrĩmenagĩrĩrio,

35 nĩgeetha meciiria ma ngoro nyingĩ maguũrio. O na ngoro yaku o nayo nĩgatheeeco na rũhiũ rwa njora.”

36 Nĩngĩ nĩ kwarĩ na mũtunia mũnabii, wetagwo Anna mwarĩ wa Fanueli, wa mũhirĩga wa Asheri. Mũtunia ũcio aarĩ mũkũrũ mũno; aikarire na mũthuriwe mĩaka mũgwanja kuuma ahika,

37 agĩcooka agĩkara arĩ wa ndigwa na hĩndĩ iyo aarĩ na mĩaka mĩrongo ĩnana na ĩna. Nake ndoimaga hekarũ-inĩ, no aatũire kuo ahooyaga Ngai ũtukũ na mũthenya, na akehiingaga kũria irio na akahooyaga.

38 Hĩndĩ o iyo agĩuka harĩo, agĩcookeria Ngai ngaatho, na akĩaria ũhoru wa kaana kau kũrĩ arĩa othe meetagĩrĩra kuona gũkũrwo kwa Jerusalemu.

39 Rĩria Jusufu na Mariamu maarĩkirie gwĩka maũndũ marĩa mothe maathanĩtwo nĩ watho wa Mwathani-rĩ, magĩcooka Galili, makĩnũka itũra riāo kũu Nazarethi.

40 Nako kaana kau gagĩkũra, gagĩgĩa na hinya; gakĩyũrwo nĩ ũũgĩ, nago wega wa Ngai warĩ hamwe nako.

Jesũ arĩ Kamwana thĩnĩ wa Hekarũ

41 Mwaka o mwaka aciari ake nĩmathiiaga Jerusalemu nĩ ũndũ wa Gĩathĩ kĩa Bathaka.‡

42 Jesũ aakinyia mĩaka ikũmi na ĩrĩ, makĩambata nake magĩthiĩ Gĩathĩ-inĩ kũu kũringana na mũtugo.§

43 Na Gĩathĩ kũu gĩathira, rĩria aciari ake mainũkaga-rĩ, kamwana kau ti Jesũ, gagĩtigwo na thuutha kũu Jerusalemu, no matiamenyire.

44 Nao magĩthiĩ rũgendo rwa mũthenya mũgima, magĩciiragia atĩ aarĩ gĩkundi-inĩ kĩa. Thuutha ũcio makĩambĩrĩria kũmũcaria kũrĩ andũ a mbarĩ yao o na kũrĩ arata.

45 Hĩndĩ ĩria mamwaagire, magĩcooka Jerusalemu makamũcarie.

46 Thuutha wa mũthenya ĩtatũ makĩmũkora hekarũ-inĩ aikarĩte gatagatĩ ka arutani,* amathikĩrĩrie na akĩmooragia ciũria.

47 ũria wothe waiguaga akĩaria nĩagegagio nĩ ũmenyo wake na ũria aacookagia.

48 Rĩria aciari ake maamuonire, makĩgega. Nyina akĩmũuria atĩrĩ, “Mũriũ, ũgũtwĩka ũguo nĩkĩ? Nĩ na thoguo nĩ tũgũcarĩtie tũrĩ na kĩa maũno.”

‡ 2:41 Arũme othe a Ayahudi na andũ a mĩciĩ yao maagĩrĩrwo nĩgũthiĩ Jerusalemu ciathĩ ithatũ o mwaka, nĩcio Bathaka, na Bendegothito, na Gĩathĩ gĩa Ithũnũ. § 2:42 Tũmwana twakinyia

mĩaka ikũmi na ĩrĩ nĩtwambagĩrĩria kwĩharĩria gũtongoria maũndũ ma ndini. * 2:46 Arutani a watho kana Rabii nĩo moofi maũndũ ma ndini ya Kiyahudi mũno makĩria.

49 Nake Jesũ akĩmooria atĩrĩ, “Nĩ kĩĩ gĩtũmĩte mũnjarie? Kaĩ mũtooĩ atĩ njagĩrĩrwo gũkorwo ndĩ nyũmba-inĩ ya Baba?”

50 No-o matiaatũkĩrwo nĩ ũrĩa aameeraga.

51 Nake agĩcooka hamwe nao nginya Nazarethi, na nĩamathĩkagĩra. No nyina nĩaigaga maũndũ macio mothe ngoro-inĩ yake.

52 Nake Jesũ agĩkũra, akĩũhĩgaga, na akĩnenehaga, akĩendagwo nĩ Ngai, o na andũ.

3

Johana Mũbatithania Kũhaarĩria Njĩra

1 Na rĩrĩ, mwaka wa ikũmi na itano wa ũthamaki wa Tiberio Kaisari, hĩndĩ irĩa Pontio Pilato aarĩ barũthi wa Judea, nake Herode aathanaga Galili, na Filipu mũrũ wa ithe aathanaga Iturea na Tarokoniti, nake Lusania agaathana Abilene,

2 hĩndĩ iyo Anasi na Kaiafa maarĩ athĩnjĩri-Ngai arĩa anene,* ũhoru wa Ngai nĩwakinyĩre Johana mũrũ wa Zakaria arĩ werũ-inĩ.

3 Nake agĩthĩ bũrũri wothe ũrĩa warĩ hakuhĩ na Rũũ rwa Jorodani, akĩhunjagia atĩ andũ merire nĩguo marekerwo mehia mao nĩgeetha mabatithio.

4 O ta ũrĩa kwandĩkĩtwo ibuku-inĩ rĩa mũnabii Isaia atĩrĩ: “Nĩ mũgambo wa mũndũ ũkwanĩrĩra werũ-inĩ, akoiga atĩrĩ, ‘Haarĩriai njĩra ya Mwathani, rũngariai tũcĩra twake.†

5 Mĩkuru yothe nĩgathikwo, nacio irĩma ciothe na tũrĩma nĩkaaraganio. Njĩra iria njogomu nĩkarũngario, nacio njĩra iria itarĩ njaraganu nĩkaaraganio.

6 Nao andũ othe nĩmakona ũhonokio wa Ngai.”

7 Andũ aingĩ nĩmathiire kũrĩ Johana akamabatithie, nake akĩmeera atĩrĩ, “Inyuĩ rũciaro rũrũ rwa ndũira! Nũũ ũmũtaarĩte mũũrĩre marakara marĩa makirĩ gũũka?

8 Ciarai maciaro maringaine na kwĩrira. Na mũtikambĩrĩrie kwĩira na ngoro cianyu atĩrĩ, ‘Ithe witũ nĩ Iburahĩmu,’ Nĩgũkorwo ngũmwĩra atĩrĩ, Ngai no atũme mahiga maya matũke ciana cia Iburahĩmu.

9 Ithanwa nĩrĩgĩtwo itina-inĩ cia mĩtĩ, na mũtĩ o wothe ũtaciara maciario mega ũrĩtemagwo ũgalkio mwaki-inĩ.”

10 Nao andũ acio makĩmũũria atĩrĩ, “Tũkĩagĩrĩrwo nĩ gwĩka atĩa?”

11 Nake Johana akĩmacookeria atĩrĩ, “Mũndũ ũrĩa ũrĩ na nguoo igĩrĩ nĩagaĩre ũrĩa ũtarĩ, nake ũrĩa ũrĩ na irio nĩeke o ta ũguo.”

12 Nao etia mbeeca cia igooti‡ o nao magĩũka mabatithio, makĩmũũria atĩrĩ, “Mũrutani, twagĩrĩrwo nĩ gwĩkaga atĩa?”

13 Nake akĩmacookeria atĩrĩ, “Mũtigitagie mbeeca makĩria ya ũrĩa mwathĩtwo mwĩtagie.”

* 3:2 Anasi aarĩ mũthĩnjĩri-Ngai kuuma mwaka wa itandatũ mbere ya gũciarwo gwa Kristũ. O na gũtũka aathani a Roma nĩmamweheririe, Ayahudi nĩmamwĩtũkĩrĩte. Andũ a Roma nao maathuurire Kaiafa, na nĩ ũndũ ũcio magĩkorwo marĩ athĩnjĩri-Ngai eerĩ. † 3:4 Tene njĩra nĩciathondekagwo mũthamaki angĩakorirwo agĩthĩ kũndũ. Johana Mũbatithania ookĩte gũthondeka ngoro cia andũ arĩa meeteire Mũhonokia. ‡ 3:12 Mbeeca cia igooti cionganagio nĩ Ayahudi o na gũtũka ciarĩ cia thirikari ya Roma. Andũ acio nĩmanenetwo mũno nĩ ũndũ wa gũteithia Aroma.

14 Nacio thigari[§] ikimūuria atīrī, “Na ithuī-rī, twagīrīrwo nī gwīkaga atīa?”

Nake agīcicookeria atīrī, “Mūtīgatunyage andū mbeeca na mūtīkamaigagīrīre igenyo; na ningī iganagwoi nī mūcaara wanyu.”

15 Na rīrī, andū nīmaikaraga metereire marī na mwīhoko, na othe magecūuranagia ngoro-inī ciao kana hihi Johana ahota gūkorwo nīwe Kristū.

16 Nowe Johana akīmacookeria akīmeera othe atīrī, “Nīī-rī, ndīmūbatithagia na maaī. No nī kūrī mūdū ūgūka ūrī na hinya kūngīra, ūrīa nī itagīrīre kuohora ndigi cia iratū ciake. We akaamūbatithagia na Rōho Mūtheru o na mwaki.

17 Gītarūrū gīake akīnyīitīte na guoko nīguo atherie kīhuhīro gīake, na acookanīrīre ngano amīkie ikūmbī rīake, no nīagacina mahuti na mwaki ūtangīhoreka.”

18 Johana nīataarire andū na ciugo nyingī na akamahunjagīria Ūhorō-ūrīa-Mwega.

19 Na rīrī, rīrīa Johana aatetīre Herode ūrīa warī mūthamaki tondū wa kūhīka Herodīa, mūtumia wa mūrū wa ithe na nī ūndū wa maūdū marīa mangī mothe mooru eekīte,

20 Herode nīongereire ūndū ūngī mūuru makīria; naguo nī wa kūnyīitīthia Johana na kūmuohīthia njeera.

Kūbatithio na Rūciaro rwa Jesū

21 Hīndī īrīa andū othe maarīkirie kūbatithio, o nake Jesū nīabatithirio. Na rīrīa aahooyaga, Igūrū rīkīhingūka,

22 nake Roho Mūtheru agīkūrūka akīūmba igūrū rīake arī na mwīrī wahaanaga ta wa ndutura. Naguo mūgambo ūkīuma Igūrū ūkiuga atīrī, “Wee nīwe mūrū wakwa ūrīa nyendete; na ningnaga mūno nīwe.”

23 Na rīrī, Jesū akīambīrīria ūtungata wake aarī na ūkūrū wa mīaka ta mīrongo itatū. Nao andū meeciiragia atī aarī mūrū wa Jusufu,

mūrū wa Heli,

24 mūrū wa Mathati,

mūrū wa Lawi, mūrū wa Meliki,

mūrū wa Janai, mūrū wa Jusufu,

25 mūrū wa Matathia, mūrū wa Amosi,

mūrū wa Nahumu, mūrū wa Esili,

mūrū wa Nagai,

26 mūrū wa Maathi,

mūrū wa Matathia, mūrū wa Semeini,

mūrū wa Joseki, mūrū wa Joda,

27 mūrū wa Joanani, mūrū wa Resa,

mūrū wa Zerubabeli, mūrū wa Shelathieli,

mūrū wa Neri,

28 mūrū wa Meliki,

mūrū wa Adi, mūrū wa Kosamu,

mūrū wa Elimadami, mūrū wa Eri,

29 mūrū wa Joshua, mūrū wa Eliezeri,

mūrū wa Jorimu, mūrū wa Mathati,

mūrū wa Lawi,

30 mūrū wa Simeoni,

§ 3:14 Atongoria amwe a Ayahudi o na ciikaro imwe ciao nīmetīkīrītio kūgīa na thigari ciao cia kwīgītīra nī thirikari ya Roma. Andū maathūire mītugo ya thigari, no ti wīra wao.

mūrũ wa Juda, mūrũ wa Jusufu,
 mūrũ wa Jonamu, mūrũ wa Eliakimu,
³¹ mūrũ wa Melea, mūrũ wa Mena,
 mūrũ wa Matatha, mūrũ wa Nathani,
 mūrũ wa Daudi,
³² mūrũ wa Jesii,
 mūrũ wa Obedi, mūrũ wa Boazu,
 mūrũ wa Salimoni, mūrũ wa Nahashoni,
³³ mūrũ wa Aminadabu, mūrũ wa Aruni,
 mūrũ wa Hezironi, mūrũ wa Perezu,
 mūrũ wa Juda,
³⁴ mūrũ wa Jakubu,
 mūrũ wa Isaaka, mūrũ wa Iburahĩmu,
 mūrũ wa Tera, mūrũ wa Nahoru,
³⁵ mūrũ wa Serugu, mūrũ wa Reu,
 mūrũ wa Pelegu, mūrũ wa Eberi,
 mūrũ wa Shela,
³⁶ mūrũ wa Kainani,
 mūrũ wa Arafakasadi, mūrũ wa Shemu,
 mūrũ wa Nuhu, mūrũ wa Lameku,
³⁷ mūrũ wa Methusela, mūrũ wa Enoku,
 mūrũ wa Jaredi, mūrũ wa Mahalaleli,
 mūrũ wa Kenani,
³⁸ mūrũ wa Enoshu,
 mūrũ wa Sethi, mūrũ wa Adamu,
 mūrũ wa Ngai.

4

Jesũ Kũgerio

¹ Nake Jesũ akiuma kũu Jorodani aiyũrĩtwo nĩ Roho Mũtheru, agĩtwarwo nĩ Roho werũ-inĩ,

² kũrĩa aagereirio nĩ mũcukani matukũ mĩrongo ĩna. Ndaarĩaga kĩndũ matukũ-inĩ macio, namo maathira agĩkorwo arĩ mũhũtu.

³ Nake mũcukani akĩmwĩra atĩrĩ, “Angĩkorwo wee nĩwe Mũrũ wa Ngai, ĩra ihiga rĩrĩ rĩtuĩke mũgate.”

⁴ Nake Jesũ akĩmĩcookeria atĩrĩ, “Nĩ kwandĩkĩtwo atĩrĩ: ‘To mũgate wiki ũngĩtũũria mũndũ muoyo.’”

⁵ Ningĩ mũcukani akĩmũtwara handũ hatũũgĩru mũno, na gwa kahinda kanini mũno akĩmuonia mothamaki mothe ma gũkũ thĩ.

⁶ Agĩcooka akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩngũkũhe wathani wa kũu guothe na riiri wakuo wothe, nĩgũkorwo nĩheanĩtwo kũrĩ nĩ, na no ndĩciheane kũrĩ mũndũ o wothe ũria ingĩenda kũhe.

⁷ Nĩ ũndũ ũcio ũngĩnyinamĩrĩra ũhooe, mothe megũtuĩka maku.”

⁸ Jesũ akĩmũcookeria, akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩ kwandĩkĩtwo atĩrĩ: ‘Hooyaga Mwathani Ngai waku na ũmũtungatagĩre o we wiki.’”

⁹ Nake mũcukani akĩmũtwara Jerusalemu, na akĩmũrũgamia gathũrũmũndũ-inĩ ka hekarũ, akĩmwĩra atĩrĩ, “Angĩkorwo wee nĩwe Mũrũ wa Ngai, wĩgũithie thĩ kuuma haha.

¹⁰ Nĩgũkorwo nĩ kwandĩkĩtwo atĩrĩ:
 “Nĩagaatha araike ake nĩ ũndũ waku
 makũmenyerere wega;

¹¹ ningĩ nĩmagakwanĩrĩria na moko mao,

nĩgeetha ndũkaringwo kũgũrũ nĩ ihiga.’”

12 Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Maandĩko moigĩte atĩrĩ: ‘Ndũkanagerie Mwathani Ngai waku.’”

13 Rĩrĩa mũcukani aarĩkirie kũmũgeria na njĩra ciothe-rĩ, akĩmũtiga nginya ihinda rĩrĩa rĩagĩĩre rĩkoneka.

Jesũ Kũregwo Nazarethi

14 Nake Jesũ agĩcooka Galili arĩ na hinya wa Roho, nayo ngumo yake ikĩhunja kũu bũrũri ũcio wothe.

15 Nake nĩarutanaga thunagogi-inĩ ciao, nao andũ othe makĩmũkumia.

16 Na rĩrĩ, nĩathiire Nazarethi, kũrĩa aarereirwo, na agĩtoonya thunagogi mũthenya wa Thabatũ, o ta ũria aamenyerete gwĩka. Nake akĩrũgama na igũrũ athome Maandĩko.

17 Akĩnengerwo ibuku rĩa gĩkũnjo rĩa mũnabii Isaia. Akĩrĩkũnjũra, akĩona harĩa handikĩtwo atĩrĩ:

18 “Roho wa Mwathani arĩ igũrũ rĩakwa,
nĩ ũndũ nĩanjitĩrĩrie maguta

nĩguo hunjagĩrie arĩa athĩni Ũhoru-ũria-Mwega.

Nĩandũmĩte thĩi nyanĩrĩre kuohorwo kwa arĩa moheetwo,
na atĩ arĩa atumumu nĩmegũcooka kuona,
na njohorithie arĩa mahinyĩrĩrio,

19 ningĩ nyanĩrĩre mwaka wa gwĩtikĩrĩka wa Mwathani.”

20 Agĩcooka agĩkũnja ibuku rĩu rĩa gĩkũnjo, agĩcookeria mũmenyereri wa thunagogi, agĩkara thĩ. Nao andũ arĩa othe maarĩ thunagogi makĩmũrora.

21 Nake akĩambĩrĩria kwaria, akĩmeera atĩrĩ, “Ũmũthĩ maandĩko maya nĩ mahingio mũkĩiguagĩra.”

22 Nao andũ othe makĩmũgaatha na makĩgegio mũno nĩ ciugo njega iria cioimaga kanua gake. Makĩũrania atĩrĩ, “Githĩ ũyũ ti mũrũ wa Jusufu?”

23 Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Ti-itherũ nĩ mũkũnjũra thimo ĩria yugaga atĩrĩ, ‘Ndagĩtarĩ, wĩhonie wee mwene! Maũndũ marĩa tũiguĩte atĩ nĩ wekire kũu Kaperinaumu meeke gũkũ itũũra-inĩ rĩaku.’”

24 Agĩthĩi na mbere kuuga atĩrĩ, “Ngũmwĩra na ma, gũtirĩ mũnabii wĩtikagĩrwo itũũra-inĩ rĩake.

25 Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, nĩ kwarĩ atumia aingĩ a ndigwa Isiraeli matukũ-inĩ na Elija, rĩrĩa igũrũ rĩarĩ ihinge mĩaka ĩtatũ na nuthu, na ng’aragu nene ikĩiyũra bũrũri wothe.

26 No Elija ndaigana gũtũmwo kũrĩ o na ũmwe wao, tiga kũrĩ mũtumia wa ndigwa ũria watũire itũũra rĩa Zarefathu kũu bũrũri wa Sidoni.

27 Ningĩ nĩ kwarĩ andũ aingĩ maarĩ na mangũ thĩinĩ wa Isiraeli ihinda rĩa Elisha ũria mũnabii, no gũtirĩ mũndũ o na ũmwe wao wahonirio tiga Naamani ũria Mũsuriata.”

28 Andũ othe arĩa maarĩ thĩinĩ wa thunagogi nĩmarakarire mũno rĩrĩa maiguire ũguo.

29 Magĩkĩra makĩmũrutũrũra kuuma itũũra-inĩ rĩu, makĩmũtwara rwere-inĩ rwa karĩma harĩa itũũra rĩu rĩakĩtwo, nĩguo mamũikie na kũu kĩharũrũka-inĩ.

30 Nowe Jesũ akĩgerera gatagatĩ-inĩ ka andũ, agũthĩira.

Jesũ Kũingata Roho Mũũru

31 Agĩcooka agĩkũrũka, agĩthĩi Kaperinaumu, itũũra rĩarĩ Galili, na mũthenya wa Thabatũ akĩambĩrĩria kũruta andũ.

³² Nao andũ makĩgega nĩ ùndũ wa ùrutani wake, tondũ ndũmĩrĩri yake yarĩ ya wathani.

³³ Na rĩrĩ, kũu thĩnĩ wa thunagogi nĩ kwarĩ na mũndũ warĩ na ndaimono, nĩyo ngoma thũku. Nake akĩanĩrĩra na mũgambo mũnene, akiuga atĩrĩ,

³⁴ “Hĩ! Ûrenda atĩa na ithuĩ, wee Jesũ wa Nazarethi? Ûũkĩte gũtũniina? Nĩngũũ, we nĩwe ùrĩa Mũtheru wa Ngai!”

³⁵ Nake Jesũ akĩmĩkũma, akĩmũra atĩrĩ, “Kira, na uume thĩnĩ wake!” Nayo ndaimono ñyo ikĩgũithia mũndũ ùcio thĩ hau mbere yao othe, ikiuma na ndĩamũtihirĩe.

³⁶ Nao andũ othe makĩgega makĩũrania atĩrĩ, “Kaĩ ùrutani ùyũ ùhaana atĩa? Araatha ngoma thũku arĩ na wathani na hinya, nacio ikoĩma!”

³⁷ Nayo ngumo yake ikĩhunja kũrĩa guothe kwariganĩtie na kũu.

Jesũ Kũhonia Andũ Aingĩ

³⁸ Nake Jesũ akiuma thunagogi, agĩthĩ mũciĩ gwa Simoni. Na rĩrĩ, nyina wa mũtumia wa Simoni aarĩ mũrũaru mũrimũ wa kũhiũha mwĩrĩ mũno, nao magĩthaita Jesũ nĩ ùndũ wake.

³⁹ Nĩ ùndũ ùcio, akĩnamĩrĩra harĩ we, na agĩatha mũrimũ ùcio uume mwĩrĩ wake, naguo ùkiuma. Nake mũtumia ùcio agĩũkĩra o rĩmwe na akĩambĩrĩria kũmatungatĩra.

⁴⁰ Na rĩrĩa riũa riathũaga, andũ makĩrehera Jesũ andũ arĩa othe maarĩ na mĩrimũ ngũrani, nake akĩmaigĩrĩra moko o mũndũ o mũndũ, akĩmahonia.

⁴¹ O na nĩngĩ ndaimono ikiuma andũ aingĩ, ikĩanagĩrĩra atĩrĩ, “Wee nĩwe Mũrũ wa Ngai!” Nowe agĩcikaania na agĩcigiria ciarie, tondũ nĩcioĩ atĩ nĩwe Kristũ.

⁴² Na gwakĩa-rĩ, Jesũ akiumagara agĩthĩ kũndũ gũtaarĩ andũ. Nao andũ makĩmũcacia, na rĩrĩa maakinyire harĩa aarĩ, makĩgeria kũmũgirĩrĩria ndakoime kũu amatige.

⁴³ Nowe akĩmeera atĩrĩ, “No nginya hunjie Ûhoro-ũrĩa-Mwega wa ùthamaki wa Ngai matũũra-inĩ marĩa mangĩ o namo, nĩ ùndũ nĩkĩo ndaatũmirwo.”

⁴⁴ Nake agĩthĩ na mbere na kũhunja thĩnĩ wa thunagogi cia Judea.

5

Gwĩta Atũmwo a Mbere

¹ Na rĩrĩ, mũthenya ùmwe Jesũ arũngĩ hũgũrũrũ-inĩ cia iria rĩa Genesareti, nakĩo kĩrĩndĩ kĩa andũ aingĩ nĩkĩahatĩkanaga kĩmũkuhĩrĩrie nĩguo gĩthikĩrĩrie ùhoro wa Ngai,

² nake akĩona tũtarũ twĩrĩ hũgũrũrũ-inĩ cia iria rĩu, tũtigĩtwo ho nĩ ategi a thamaki, arĩa maathambagia neti ciao cia gũtega.

³ Agĩtoonya gatarũ kamwe, nako kaarĩ ga Simoni, akĩmũthaita agatoonyatoonyie maaĩ-inĩ, kehene hũgũrũrũ-inĩ. Agĩcooka agĩkara thĩ, akĩambĩrĩria kũruta andũ ùhoro arĩ gatarũ-inĩ kau.

⁴ Na aarĩkia kwaria, akĩra Simoni atĩrĩ, “Twara gatarũ haarĩa hariku, mũikũrũkie neti maaĩ-inĩ, mũtege thamaki.”

⁵ Nake Simoni akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mwathi witũ, tũrutĩte wĩra mũritũ ùtukũ wothe, na tũtinanyiita kĩndũ o na kĩ. No tondũ nĩwoiga ùguo-rĩ, nĩngũikũrũkia neti.”

⁶ Maarĩkia gwĩka ùguo, makĩnyiita thamaki nyingĩ mũno, nginya neti ciao ikĩambĩrĩria gũtuĩka.

7 Nĩ ùndũ ùcio makĩheneria arĩa maarutithanagia wĩra nao, arĩa maarĩ gatarũ kau kangĩ moke mamateithie, nao magĩũka makĩyũria tũtarũ twerĩ ki, o nginya tũkiambĩrĩria gũtoonyerera maaĩ-inĩ.

8 Hĩndĩ ĩrĩa Simoni Petero onire ũguo, akĩgũithia maru-inĩ ma Jesũ, akĩmwĩra atĩrĩ, “Njeherera Mwathani; nĩ ndĩ mũndũ mwĩhia!”

9 Nĩgũkorwo we na arĩa othe maarĩ nao nĩmagegire mũno nĩ ùndũ wa thamaki iria maanyĩĩte,

10 o na Jakubu na Johana, ariũ a Zebedi, arĩa maarutithanagia wĩra na Simoni nĩmagegire.

Nake Jesũ akĩra Simoni atĩrĩ, “Tiga gwĩtigĩra; kuuma rĩu ũrĩtegaga andũ.”

11 Nĩ ùndũ ùcio makĩumĩria tũtarũ twao hũgũrũrũ-inĩ cia iria, magĩtiga indo ciao ciothe, makĩmũrũmĩria.

Mũndũ Warĩ na Mangũ

12 Na rĩrĩ, hĩndĩ ĩmwe rĩrĩa Jesũ aarĩ itũũra-inĩ rĩmwe-rĩ, nĩguokire mũndũ waiyũritwo nĩ mangũ mwĩri wothe. Na rĩrĩa onire Jesũ, akĩgũithia, agĩturumithia ũthiũ wake thĩ, akĩmũthaitha, akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwathani, ũngĩenda-rĩ, no ũũtherie.”

13 Jesũ agĩtambũrũkia guoko gwake, akĩhutia mũndũ ùcio, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ĩĩ, nĩngwenda. Therio!” Na o hĩndĩ ĩyo akĩhonio mangũ.

14 Jesũ agĩcooka akĩmũkaania, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ndũkeere mũndũ o na ũ, no thĩ, ũkeyonanie kũrĩ mũthĩnjĩri-Ngai, na ũrute magongona marĩa Musa aathanire nĩ ùndũ wa gũtherio gwaku, arĩ ũira kũrĩ o.”

15 Na rĩrĩ, ngumo yake ĩgĩkĩrĩrĩa kũhunja makĩria, o nginya kĩrĩndĩ kĩngĩ ma kia andũ gĩgũka kũmũthikĩrĩria na kũhonio mĩrimũ yao.

16 No Jesũ nĩheragĩra andũ, agathĩ kũndũ gũtarĩ andũ kũhoera Ngai kuo.

Jesũ Kũhonia Mũndũ Wakuĩte Cĩga

17 Mũthenya ũmwe nĩ kũrutana aarutanaga, nao Afarisai na arutani a watho arĩa mookĩte kuuma matũũra mothe ma Galili, na Judea, na Jerusalemu, maikarĩte thĩ hau. Naguo hinya wa Ngai wa kũhonania warĩ hamwe na Jesũ.

18 Na rĩrĩ, nĩhookire andũ makuĩte mũndũ na kĩbarĩ, warũarĩte mũrimũ wa gũkua cĩga, nao makĩgeria kũmũtoonyia nyũmba mamũige harĩ Jesũ.

19 Na rĩrĩa maagire njĩra ya gwĩka ũguo nĩ ùndũ wa ũingĩ wa andũ, makĩhaica nyũmba-igũrũ magĩtharia maturubarĩ, makĩmũikũrũkĩria mwanya-inĩ ùcio o arĩ kĩbarĩ-inĩ, nginya gatagatĩ-inĩ ka andũ acio makĩmũiga o hau Jesũ arĩ.

20 Rĩrĩa Jesũ onire wĩtikio wao, akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũrata, nĩwarekerwo mehia maku.”

21 Nao Afarisai na arutani a watho makĩambĩrĩria gwĩciiria ngoro-inĩ ciao, makiuga atĩrĩ, “Kaĩ mũndũ ũyũ arĩ ũ, ũkũruma Ngai? Nũũ ũngĩhota kũrekanĩra mehia, tiga Ngai we wiki?”

22 Nowe Jesũ nĩamenyaga ũrĩa meeciiragia na akĩmooria atĩrĩ, “Mũreciiria maũndũ macio ngoro-inĩ cianyu nĩkĩ?”

23 Nĩ ùndũ ũrĩkũ mũhũthũ; nĩ kwĩra mũndũ, ‘Nĩwarekerwo mehia maku,’ kana nĩ kũmwĩra, ‘Ũkĩra wĩtware?’

24 No nĩgeetha mũmenye atĩ Mũrũ wa Mũndũ arĩ na ũhoti gũkũ thĩ wa kũrekanĩra mehia-rĩ....” Akĩra mũndũ ùcio wakuĩte cĩga atĩrĩ, “Ndakwĩra atĩrĩ, ũkĩra, oya kĩbarĩ gĩaku, ũinũke.”

25 O hau hau akīrūgama mbere yao, akīoya kībarī kīrīa akomeire, na akīnūka mūciī akīgoocaga Ngai.

26 Nao andū othe nīmagegire na magīkumia Ngai. Makīyūrwo nī guoya, makiuga atīrī, “Ūmūthī nītuonete maundū tūtārī tuona.”

Jesū gwīta Lawi

27 Thuutha wa ūguo, Jesū akiumagara na akīona mūdū warī mwītia wa mbeeca cia igooti wetagwo Lawi aikarīte harīa heetagīrio mbeeca cia igooti. Jesū akīmwīra atīrī, “Nūmīrīra.”

28 Nake Lawi agīūkīra, agītiga indo ciake ciothe, akīmūrūmīrīra.

29 Lawi agīcooka akīrugithīria Jesū iruga inene gwake mūciī, na gīkundi kīnene kīa etia mbeeca cia igooti o na andū angī nīmarīianagīra nao.

30 No Afarisai na arutani a watho arīa maarī a gīkundi kīao magītetia arutwo ake makīmooria atīrī, “Mūrīianagīra na mūkanyuuanīra na etia mbeeca cia igooti na andū ehia nīkī?”

31 Nake Jesū akīmacookeria atīrī, “Andū arīa agima mūrī tio mabataragio nī ndagītārī, no nī arīa arūaru.

32 Nīi ndiokire gwīta andū arīa athingu, no nī arīa ehia, nīguo merire.”

Jesū Kūurio Kūria Igūrū rīa Kwīhinga Kūrīa

33 Nao makīmwīra atīrī, “Arutwo a Johana nī meehingaga kūrīa irio kaingī kaingī makahooya, o nao arutwo a Afarisai nīmekaga o ūguo, no aku marīaga na makanyua hīndī ciothe.”

34 Nake Jesū akīmacookeria atīrī, “No mwīre ageni a mūhikania mehinge kūrīa rīria e hamwe nao?”

35 No rīrī, ihinda nīrīgakinya rīria mūhikania akeherio kuuma kūrī o; matukū-inī macio-rī, nī makeehinga kūrīa irio.”

36 Nīngī Jesū akīmahe ūhoro na ngerekano īno, akīmeera atīrī, “Gūtīrī mūdū ūngītīnia kīraka kuuma harī nguo njerū, agīūkīre nguo ngūrū. Angīka ūguo, angīkorwo atarūrīte nguo njerū, nakīo kīraka kīu kīa nguo īyo njerū kīage kwagīrīra nguo īyo ngūrū.

37 Nīngī gūtīrī mūdū wīkagīra ndibei ya mūhīhano mondo-inī ngūrū. Angīka ūguo, ndibei īyo ya mūhīhano no itarūre mondo icio, ndibei īyo īitīke, nacio mondo icio itarūkange.

38 Aca, ti ta ūguo, ndibei ya mūhīhano no ngīnya īkīrwo mondo-inī njerū.

39 O na gūtīrī mūdū thuutha wa kūnyua ndibei ngūrū ūcookaga kwenda ndibei īyo ya mūhīhano, nī ūndū oigaga atīrī, “Īria ngūrū nīyo njega.”

6

Jesū nīwe Mwathani wa Thabatū

1 Mūthenya ūmwe wa Thabatū, Jesū akīgerera mīgūnda-inī ya ngano, nao arutwo ake makīambīrīria gūtua ngira imwe cia ngano, magīcirīgitha na moko, makīrīa ngano.

2 Afarisai amwe makīmooria atīrī, “Nī kī kīratūma mwīke ūrīa gūtētīkīrītio nī watho mūthenya wa Thabatū?”

3 Jesū akīmacookeria atīrī, “Kaī mūtathomete ūrīa Daudi eekire, rīria we na arīa maarī nake maarī ahūtū?”

4 Aatoonyere Nyūmba ya Ngai, akīoya na akīrīa mīgate Īria yamūrīrwo Ngai, Īria ateetīkīrītio kūrīa nī watho tīga no athīnjīri-Ngai meetīkīrītio kūmīrīa, na agīcooka akīhe arīa maarī nake imwe yayo.”

⁵ Jesũ agĩcooka akĩmeera atĩrĩ, “Mũrũ wa Mũndũ nĩwe Mwathani wa Thabatũ.”

⁶ Na rĩrĩ, mũthenya ũngĩ wa Thabatũ nĩathiire thunagogi-inĩ, akĩrutana, nakuo nĩ kwarĩ na mũndũ warĩ mwonju guoko gwake kwa ũrĩo.

⁷ Nao Afarisai na arutani a watho nĩmacaragia ũndũ mangĩthitangĩra Jesũ, nĩ ũndũ ũcio makĩmũrora mũno, mone kana nĩekũhonania mũthenya wa Thabatũ.

⁸ Nowe Jesũ, tondũ nĩamenyaga ũrĩa meeciiragia, akĩira mũndũ ũcio wonjete guoko atĩrĩ, “Ũkĩra ũrũgame mbere ya andũ othe.” Nĩ ũndũ ũcio agĩũkĩra akĩrũgama hau.

⁹ Jesũ agĩcooka akĩmeera atĩrĩ, “Ngũmũũria atĩrĩ, nĩ ũndũ ũrĩkũ mwĩtikĩrie nĩ watho mũthenya wa Thabatũ: nĩ gwĩka wega kana nĩ gwĩka ũũru, nĩ kũhonokia muoyo kana nĩ kũũniina?”

¹⁰ Akĩhũgũra, akĩmarora othe, agĩcooka akĩira mũndũ ũcio atĩrĩ, “Tambũrũkia guoko gwaku.” Nake agĩka o ro ũguo; nakuo guoko gwake gũkĩhonio biũ.

¹¹ Nao makĩrakara mũno, makĩambĩrĩria kũũrania ũrĩa mangĩka Jesũ.

Atũmwo arĩa Ikũmi na Eerĩ

¹² Mũthenya ũmwe Jesũ nĩoimagarire agĩthĩ kĩrĩma-inĩ akahooe, akĩraara akĩhooya Ngai ũtukũ wothe.

¹³ Gwakĩa-rĩ, agĩita arutwo ake moke harĩ we, agĩthuura andũ ikũmi na eerĩ ao, akĩmatua atũmwo, nao nĩ:

¹⁴ Simoni (ũrĩa aatuire Petero), na Anderea mũrũ wa nyina, na Jakubu, na Johana, na Filipu, na Baritholomayo,

¹⁵ na Mathayo, na Toma, na Jakubu wa Alufayo, na Simoni ũrĩa wetagwo Zelote,

¹⁶ na Judasi wa Jakubu, na Judasi Mũsikariota ũrĩa wamũkunyanĩire.

Irathimo na Irumi

¹⁷ Nake Jesũ agĩikũrũka hamwe nao, makĩrũgama handũ haarĩ haraganu. Gĩkundi kĩnene kĩa arutwo ake kĩarĩ ho, o na andũ aingĩ mũno kuuma Judea guothe, na Jerusalemu, o na kuuma ndeere-inĩ cia Turo na Sidoni,

¹⁸ nao mookĩte nĩguo mamũigue na mahonio mĩrimũ yao. Nao arĩa manyamaragio nĩ ngoma thũku makĩhonio,

¹⁹ nao andũ othe makĩgeria kũmũhutia, tondũ hinya nĩwoimaga thĩinĩ wake na ũkamahonia othe.

²⁰ Nake akĩrora arutwo ake, akiuga atĩrĩ:

“Kũrathimwo-rĩ, nĩ inyuĩ athĩni,
nĩgũkorwo ũthamaki wa Ngai nĩ wanyu.

²¹ Kũrathimwo-rĩ, nĩ inyuĩ mũhũũtaga rĩu,
nĩgũkorwo nĩmũkahũũnio.

Kũrathimwo-rĩ, nĩ inyuĩ mũrarĩra rĩu,
nĩgũkorwo nĩmũgatheka.

²² Kũrathimwo-rĩ, nĩ inyuĩ hĩndĩ ĩrĩa andũ mekũmũmena,
na meyamũre kũrĩ inyuĩ, na mamũrume,
na mathũkĩrĩrie rĩitwa rĩanyu,
nĩ ũndũ wa Mũrũ wa Mũndũ.

²³ “Mũthenya ũcio nĩmũgakena na mũrũgarũge, tondũ mũcaara wanyu nĩ mũingĩ Igũrũ. Nĩgũkorwo ũguo noguo maithe mao meekire anabii.

²⁴ “No rĩrĩ, kaĩ mũrĩ na haaro inyuĩ itonga-ĩ,
nĩgũkorwo nĩmũrĩkĩtie kwamũkĩra kũnyamarũrwo kwanyu.

25 Kaĩ mũrĩ na haaro inyuĩ arĩa mũhũũniĩ rĩu-ĩ,
nĩgũkorwo nĩmũkahũũta.

Kaĩ mũrĩ na haaro arĩa mũratheka rĩu-ĩ,
nĩgũkorwo nĩmũgacakaya na mũrĩre.

26 Kaĩ mũrĩ na haaro inyuĩ hĩndĩ ĩria andũ othe mekũmũgaathĩrĩria-ĩ,
nĩgũkorwo ũguo noguo maithe mao meekaga anabii a maheeni.

Kwenda Thũ

27 “No ngũmwĩra atĩrĩ inyuĩ arĩa mũũthikĩrĩrie: endagai thũ cianyu, na mwĩkage wega arĩa mamũthũire,

28 na ningĩ mũrathimage arĩa mamũrumaga, na mũhooyagĩre arĩa mamwĩkaga ũuru.

29 Na rĩrĩ, mũndũ angĩkũgũtha rũthĩa rũmwe, mũhũgũkĩrie rũu rũngĩ o naruo. Na mũndũ angĩgũtunya igooti rĩaku, ndũkamũgĩrie kuoya o na kanjũ yaku.

30 Mũndũ o wothe angĩkũhooya kĩndũ mũhe, na mũndũ o wothe angĩoya kĩndũ gĩaku, ndũkamwĩtie.

31 ĩkagai andũ arĩa angĩ o ũrĩa mũngĩenda mamwĩkage.

32 “Rĩu-rĩ, angĩkorwo mwendete o arĩa mamwendete-rĩ, mwakĩiguna na kĩ? O na ‘ehia’ nĩmendaga arĩa mamendete.

33 Na mũngĩkorwo mwĩkaga wega o arĩa mamwĩkaga wega-rĩ, mwakĩiguna na kĩ? Nĩgũkorwo ehia o nao nĩmekaga o ũguo.

34 Na ningĩ mũngĩkorwo mũkombithagia o arĩa mwĩhokete nĩmakamũrĩha-rĩ, mwakĩiguna na kĩ? O na ehia nĩmakombagĩra ehia arĩa angĩ, mehokete nĩmakarĩhwo ciothe.

35 No rĩrĩ, endagai thũ cianyu, na mũciikage wega, o na mũkombithagie mũtekwĩhoka gũcookerio kĩndũ. Hĩndĩ ĩyo irĩhi rĩanyu nĩrĩkaneneha, na inyuĩ nĩmũgatuika ariũ a Ũrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno, nĩgũkorwo we nĩaiguagĩra arĩa matarĩ ngaatho tha o na arĩa aaganu.

36 Iguanagĩrai tha, o ta ũrĩa Ithe wanyu aiguanagĩra tha.

Gũtuanĩra Ciira

37 “Mũtigaciirithanagie nĩgeetha na inyuĩ mũtikanaciirithio. Mũtigatuanagĩre, nĩgeetha na inyuĩ mũtikanatuĩrwo. Rekanagĩrai, na inyuĩ nĩmũkarekerwo.

38 Heanagai, na inyuĩ nĩmũrĩheagwo na gĩthimi kĩega, gĩkindĩrĩtwo, kĩinainĩtio na gĩgaitĩkĩrĩra, nĩkĩo mũgaitĩrĩtwo nakĩo nguo-inĩ. Nĩgũkorwo gĩthimi kĩrĩa mũthimanagĩra nakĩo, no kĩo mũrĩthimagĩrwo nakĩo.”

39 Agĩcooka akĩmahe ngerekano ĩno, akĩmooria atĩrĩ, “Mũtumumu na atongorie mũtumumu ũrĩa ũngĩ? Githĩ eerĩ to magũe irima?

40 Mũrutwo ti mũnene kũrĩ mũmũrutu, no ũrĩa wothe mũrute wega, no atũke ta mũmũrutu.

41 “Nĩ kũ gĩgũtũma wone kĩhuti kĩrĩa kĩrĩ riitho rĩa mũrũ wa thoguo, no ũkaaga kũrũmbũiya mũgogo ũrĩa ũrĩ riitho rĩaku we mwene?

42 Wahota atĩa kwĩra mũrũ wa thoguo atĩrĩ, ‘Mũrũ wa baba, reke ngũrute kĩhuti kũu kĩrĩ riitho rĩaku,’ o rĩrĩa wee wagĩte kuona mũgogo ũrĩa ũrĩ naguo riitho rĩaku? Wee hinga ĩno, amba ũrute mũgogo ũcio ũrĩ naguo riitho, nĩguo wone wega ũhote kũruta kĩhuti kĩrĩa kĩrĩ riitho rĩa mũrũ wa thoguo.

Mũtĩ na Maciaro maguo

43 “Gũtirĩ mũtĩ mwega ũciaraga maciaro mooru, kana mũtĩ mũũru ũgaciara maciaro mega.

44 O mūtī ūmenyekaga na maciaro maguo mwene. Andū matituaga ngūyū kuuma mītī-inī ya mīgua, o na kana magatua thabibū kuuma cong'e-inī.

45 Mündū ūrīa mweka aragia maündū mega kuuma mūthiithū-inī wa ngoro yake, nake mündū ūrīa mūru aragia maündū mooru kuuma mūthiithū-inī wa ngoro yake. Nīgukorwo kanua gake kaaragia o maündū marīa maiyūrīte ngoro yake.

Aaki arīa Ogī, na arīa Akīgu

46 "Atīrīrī, mūnjītaga 'Mwathani, Mwathani,' nīkī, na mūtiikaga ūrīa ndīmwrīraga?"

47 Nīngūmuonia ūrīa mündū ūrīa ūūkaga kūrī nī, na akaigua ciugo ciakwa, na ageeka ūrīa ciugīte ahaana.

48 Ahaana ta mündū waakaga nyūmba, ūrīa wenjire mūthingi, akīūrīkia na akīwamba igūrū rīa ihiga. Hīndī rīrīa kwağīre mūiyūro wa maaī, kīguū gīkīgūtha nyūmba iyo na nditi, no gītiamīenyenyirīe, tondū nīyaakītwo wega.

49 No mündū ūrīa ūiguaga ciugo ciakwa, na ndekaga ūrīa ciugīte, ahaana ta mündū ūrīa waakire nyūmba itarī na mūthingi. Na rīrīa kīguū kīagūthire nyūmba iyo, ikīmomoka, naguo mwanangīko wayo warī mūnene."

7

Wītīkio wa Mūnene-wa-Thigari-Igana

1 Nake Jesū aarīkia kwaria maündū macio mothe andū makīmūiguaga, agītoonya Kaperinaumu.

2 No kūu nī kwārī na ndungata ya mūnene-wa-thigari-igana, rīrīa mūmīathi eendete mūno, nayo yarī ndwaru hakuhī gūkua.

3 Nake mūnene ūcio wa thigari igana aigua ūhorō wa Jesū, agītūma athuuri a Ayahudi kūrī we makamūūrīe oke ahonie ndungata yake.

4 Nao maakinya kūrī Jesū, makīmūthaiha magwatīūrīe mūno, makīmwrīa atīrī, "Mündū ūyū nīagīrīrwo gwīkwo ūguo nīwe,

5 tondū nīendete rūrīrī rwitū na nīatwakīre thunagogi."

6 Nī ūndū ūcio Jesū agīthīī nao.

Na marī hakuhī gūkinya mūcīī, mūnene ūcio wa thigari igana akīmūtūmīra arata makamwrīe atīrī, "Mwathani, tīga gwīthīnīa tondū ndīagīrīre wee ūke gwakwa mūcīī.

7 O na nokīo itanona nīagīrīre gūūka kūrī we. No uga o kiugo, na ndungata yakwa nīkūhona.

8 Nīgukorwo nī mwene ndī mündū wathagwo, na ndī na thigari njathaga. Ndeera ūmwe 'Thīī,' nīathiaga, na ndeera ūngī atīrī, 'Ūka,' nīokaga. Na nīngī ndeera ndungata yakwa atīrī, 'Īka ūna,' nīkaga."

9 Rīrīa Jesū aigūre ūguo, akīgega, akīhūgūkīra kīrīndī kīrīa kīamūrūmīrīre, agīkīra atīrī, "Ngūmwīra atīrī, ndionene mündū ūrī na wītīkio mūnene ūū Isīraeli guothe!"

10 Nao andū arīa maatūmītwo magīcooka mūcīī magīkora ngombo iyo irī honu.

Jesū Kūrīūkīa Kamwana ka Mūtumīa wa Ndīgwa

11 Ihinda inini rīathira, Jesū agīthīī itūūra rīetagwo Naini, nao arutwo ake na andū gīkundi kīnene magīthīī nake.

12 Na rĩria akuhĩrĩrie kĩhingo gĩa itũũra rĩu, mũndũ wakuĩte nĩarutagwo kuo na aarĩ mwana wa mũmwe, nake nyina aarĩ mũtũmia wa ndigwa. Nao andũ aingĩ a itũũra rĩu maarĩ hamwe nake.

13 Rĩria Mwathani onire mũtũmia ũcio, akĩmũiguĩra tha, akĩmwĩra atĩrĩ, “Tiga kũrĩra.”

14 Agĩcooka agĩthiĩ, akĩhutia ithandũkũ, nao arĩa maarĩkuuĩte makĩrũgama. Agĩcooka akiuga atĩrĩ, “Mwanake, ndakwĩra atĩrĩ, ũkĩra!”

15 Mũndũ ũcio wakuĩte agĩũkĩra, akĩambĩrĩria kwaria, nake Jesũ akĩmũnengerana kũrĩ nyina.

16 Andũ othe makĩyũrwo nĩ guoya na makĩgooca Ngai, makiuga atĩrĩ, “Mũnabii mũnene niokĩte gatagatĩ gaitũ. Ngai niokĩte gũteithia andũ ake.”

17 Nayo ngumo ya Jesũ ikĩhunja Judea guothe o na bũrũri ũria wagũthiũrũkĩrie.

Jesũ na Johana Mũbatithania

18 Nao arutwo a Johana nĩmamũheire ũhoru wa maũndũ macio mothe. Nake Johana agĩta arutwo ake eerĩ,

19 akĩmatũma kũrĩ Mwathani makamũũrie atĩrĩ, “Wee nĩwe ũria werĩtwo nĩagooka kana tweterere mũndũ ũngĩ?”

20 Nao arutwo acio maakinya kũrĩ Jesũ makĩmwĩra atĩrĩ, “Johana Mũbatithania aatũtũma kũrĩ we tũkũũrie atĩrĩ, ‘Wee nĩwe ũria werĩtwo nĩagooka kana tweterere mũndũ ũngĩ?’ ”

21 Ihinda-inĩ o rĩu Jesũ akĩhonia andũ aingĩ arĩa maarĩ na mũrimũ, na ndwari, na akĩngata ngoma thũku o na agĩtũma andũ aingĩ arĩa maarĩ atumumu macooke kuona.

22 Nĩ ũndũ ũcio agĩcookeria arĩa maatũmĩtwo atĩrĩ, “Cookai mũkeere Johana maũndũ marĩa muonete na mũkaigua: atĩ atumumu nĩ marona, na ithua nĩretwara, na arĩa marĩ na mangũ nĩ marahonio, na andũ arĩa mataiguaga nĩmaraigua, na arĩa akuũ nĩmarariũkio, na ũhoru-ũria-Mwega nĩurahunjĩrio arĩa athĩni.

23 Kũrathimwo nĩ mũndũ ũria ũtarahĩngwo nĩ ũndũ wakwa.”

24 Andũ acio maatũmĩtwo nĩ Johana moima harĩ Jesũ, Jesũ akĩambĩrĩria kwarĩria andũ aingĩ ũhoru wa Johana, akĩmooria atĩrĩ, “Nĩ kĩ mwathiĩte kuona werũ-inĩ? Hihĩ mwathiĩte kuona kamũrangi kainainagio nĩ rũhuho?”

25 Angĩkorwo ti guo-rĩ, mwathiĩte kuona kĩ? Hihĩ nĩ mũndũ wĩhumbĩte nguo njega? Aca, arĩa mehumbaga nguo cia goro na magekenia na mũago ya thĩ maikaraga nyũmba cia ũthamaki.

26 Mwangĩthiĩte kuona kĩ? Hihĩ mwathiĩte kuona mũnabii? Īĩ, ngũmwĩra atĩrĩ, muonire mũndũ ũkĩrite mũnabii.

27 Ũyũ nĩwe ũria ũhoru wake wandĩkĩtwo atĩrĩ:
“Nĩngatũma mũtũmwo wakwa athĩ mbere yaku,
nake nĩagagũthondekera njĩra.”

28 Ngũmwĩra atĩrĩ, harĩ andũ arĩa manaciarwo nĩ atumia-rĩ, gũtirĩ o na ũmwe mũnene gũkĩra Johana; no mũndũ ũria mũnini mũno ũthamaki-inĩ wa Ngai, nĩ mũnene kũmũkĩra.”

29 (Andũ othe, o na etia mbecca cia igooti, rĩria maiguire ciugo cia Jesũ, magĩtĩkĩra atĩ njĩra ya Ngai nĩ ya ma, tondũ maabatithĩtio nĩ Johana.)

30 No Afarisai na arutani a watho makĩregana na ũria Ngai endaga meke, tondũ o matiabatithĩtio nĩ Johana.)

31 Nake Jesũ akiuga atĩrĩ, “Andũ a rũciaro rũrũ ingĩmagerekania na kĩ? Matariĩ ta kĩ?”

32 Matariĩ ta ciana ciikarĩte ndũnyũ igĩta iria ingĩ, igaciĩra atĩrĩ:
 “Twamũhuhũire mĩtũrirũ,
 mũkiaga kũina;
 twamũiniĩre rwĩmbo rwa macakaya,
 no mũtiarĩre.’

33 Nĩgũkorwo Johana Mũbatithania ookire atekũria na atekũnyua ndibei,
 na inyũĩ mũkiuga atĩrĩ, ‘Arĩ na ndaimono.’

34 Mũrũ wa Mũndũ ookire akĩrĩaga na akĩnyuuaga, na inyũĩ mũkiuga
 atĩrĩ, ‘Onei mũndũ mũkoroku na mũrĩũ, mũrata wa etia mbeeca cia igooti
 na “ehia”.’

35 No ũgĩ nĩumenyekaga nĩ wa kĩhooto nĩ ciana ciaguo ciothe.”

Jesũ Gũitĩrĩrio Maguta nĩ Mũndũ-wa-nja warĩ Mwĩhia

36 Na rĩrĩ, Mũfarisai ũmwe nĩetire Jesũ gwake makarĩanĩre irio cia
 hwaĩ-inĩ nake, nĩ ũndũ ũcio Jesũ agĩthĩ nyũmba ya Mũfarisai ũcio,
 agũkara metha-inĩ.

37 Rĩria mũndũ-wa-nja watũũrĩte mĩtũũrĩre wa mehia itũũra-inĩ rĩu
 aamenyire atĩ Jesũ nĩararĩa irio nyũmba ya Mũfarisai ũcio-rĩ, agũka na
 cuba wa maguta manungi wega,

38 na akĩrũgama thuutha wake, o hau magũrũ-inĩ make, akĩrĩraga, na
 akĩambĩrĩria kũmũihũgia nyarĩrĩ na maithori make. Agĩcooka akĩmũgĩria
 nyarĩrĩ na njuĩrĩ yake, agĩcĩmumunya, na agĩciitĩrĩria maguta manungi
 wega.

39 Rĩria Mũfarisai ũria wamwĩtĩte onire ũndũ ũcio, akĩra na ngoro
 atĩrĩ, “Korwo mũndũ ũyũ nĩ mũnabii, nĩangĩamenya ũria ũramũhutia
 nĩ mũndũ-wa-nja wa mũthemba ũrĩkũ, na atĩ nĩ mwĩhia.”

40 Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Simoni, ndĩ na ũndũ wa gũkwĩra.”

Nake akiuga atĩrĩ, “Mũrutani, njĩra.”

41 “Kũrĩ andũ eerĩ maarĩ na thiĩrĩ wa mũndũ wakombithanagia mbeeca.
 ũmwe aarĩ na thiĩrĩ wa dinari magana matano, na ũria ũngĩ dinari
 mĩrongo itano.

42 Na rĩrĩ, gũtirĩ o na ũmwe wao warĩ na mbeeca cia kũmũrĩha, nĩ
 ũndũ ũcio marĩ o eerĩ akĩmarekera thiĩrĩ ũcio. Rĩu-rĩ, acio eerĩ nũũ
 ũngĩmwenda makĩria?”

43 Simoni akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ngwĩciiria nĩ ũria warekeirwo thiĩrĩ
 ũria mũnene.”

Jesũ akiuga atĩrĩ, “Nĩwatua wega.”

44 Agĩcooka akĩhũgũrĩra mũndũ-wa-nja ũcio, akĩra Simoni atĩrĩ,
 “Nĩũkuona mũndũ-wa-nja ũyũ? Njũkire nyũmba gwaku, no ndũnaahe
 maaĩ ma gwĩhamba nyarĩrĩ, no nĩanjihũgia nyarĩrĩ na maithori make,
 na acigĩria na njuĩrĩ yake.

45 Wee-rĩ, ndũnaamumunya, no mũndũ-wa-nja ũyũ, kuuma rĩria
 ndonyire ndarĩ aratigithĩria kũmumunya nyarĩrĩ ciakwa.

46 Wee-rĩ, ndũnanjitĩrĩria maguta mĩtwe, no ũyũ nĩanjitĩrĩrie maguta
 manungi wega nyarĩrĩ.

47 Nĩ ũndũ ũcio ngũkwĩra atĩrĩ, nĩarekeirwo mehia make maingĩ.
 Nĩgũkorwo nĩendanĩte mũno. No ũria ũrekeirwo mehia manini,
 endanaga o hanini.”

48 Jesũ agĩcooka akĩra mũndũ-wa-nja ũcio atĩrĩ, “Nĩwarekerwo mehia
 maku.”

49 Ageni arĩa angĩ makĩambĩrĩria kwĩrana atĩrĩ, “Kaĩ ũyũ akĩrĩ ũ,
 ũrarekanĩra o na mehia?”

⁵⁰ Jesũ akĩra mũndũ-wa-nja ũcio atĩrĩ, “Gwĩtikia gwaku nĩ gwakũhonokia; thĩ na thayũ.”

8

Ngerekano ya Mũhuri wa Mbeũ

¹ Na rĩrĩ, thuutha wa ũguo, Jesũ agĩthĩ matũũra-inĩ o na tũtũũra-inĩ akĩhunjagia Ũhoro-ũrĩa-Mwega wa ũthamaki wa Ngai. Arutwo ake arĩa ikũmi na eerĩ maarĩ hamwe nake,

² o na atumia amwe a arĩa maarutĩtwo ngoma thũku na arĩa maahonetio mĩrimũ: nao nĩ Mariamu (ũrĩa wetagwo Mũmagidali), nĩwe warutĩtwo ndaimono mũgwanja;

³ na Joana mũtumia wa Husa, ũrĩa warĩ mũrori wa indo cia Herode; na Susana; na angĩ aingĩ. Atumia aya nĩmamũtungatagĩra na indo ciao ene.

⁴ Andũ aingĩ nĩmathiire na mbere kũngana harĩ Jesũ moimĩte matũũra-inĩ, na rĩrĩa andũ maingĩhire mũno akĩmahe ũhoro na ngerekano, akĩmeera atĩrĩ,

⁵ Mũrĩmi nĩoimagarire akahure mbeũ ciake. Na rĩrĩa aahuraga mbeũ icio, imwe ikĩgũa mũkĩra-inĩ wa njĩra; ikĩrangĩrĩrio na magũrũ, nacio nyoni cia rĩera-inĩ igĩũka igĩcirĩa.

⁶ Ingĩ ikĩgũa rũnyanjara-inĩ, na rĩrĩa ciamerire, mĩmera ĩyo ikĩhooha tondũ wa kwaga ũigũ.

⁷ Nacio mbeũ ingĩ ikĩgũa mũigua-inĩ, nayo mũigua igĩkũranĩra nacio na igĩcithararia.

⁸ Mbeũ ingĩ nacio ikĩgũa tĩri-inĩ mũnoru. Igĩkũra, igĩciara maita igana ma iria ciahaandĩtwo.

Aarikia kuuga ũguo, akĩanĩrĩa, akiuga atĩrĩ, “Ũrĩa ũrĩ na matũ ma kũigua, nĩague.”

⁹ Nao arutwo ake makĩmũũria ũrĩa ngerekano ĩyo yoigaga.

¹⁰ Akĩmeera atĩrĩ, “Inyuũ nĩmũheetwo ũmenyo wa kũmenya hitho cia ũthamaki wa Ngai, no arĩa angĩ ndĩmaaraagĩria na ngerekano, nĩgeetha, “‘maarora, makaaga kuona;

na maigua, makaaga gũtaũkĩrwo.’

¹¹ “Ngerekano ĩyo yugĩte atĩrĩ: Mbeũ icio nĩ ũhoro wa Ngai.

¹² Mbeũ iria ciagũire mũkĩra-inĩ wa njĩra nĩ andũ arĩa maiguaga ũhoro wa Ngai, nake mũcukani agooka akeheria ũhoro ũcio ngoro-inĩ ciao, nĩguo matigetĩkie mahonoke.

¹³ Nacio iria ciagũire rũnyanjara-inĩ nĩ andũ arĩa maiguaga ũhoro wa Ngai, na makawamũkĩra na gĩkeno, no makaaga mĩri. Metũkagia o gwa kahinda kanini, no magerio moka makaũtiganĩria.

¹⁴ Mbeũ iria ciagũire mũigua-inĩ nĩ andũ arĩa maiguaga ũhoro, no o magĩthiiaga-rĩ, magatharario nĩ mĩhang’o, na ũtonga, na mũago, nao makaaga gũkũra.

¹⁵ No rĩrĩ, mbeũ iria ciagũire tĩri-inĩ ũrĩa mũnoru nĩ andũ arĩa maiguaga ũhoro marĩ na ngoro ya ma na njega, makaũtũria, na nĩ ũndũ wa gũkirĩrĩa, magaciara maciara.

Tawa Ũgĩrũro Handũ Igũrũ

¹⁶ “Na rĩrĩ, gũtirĩ mũndũ ũgwatagia tawa akaũkunĩkĩria na irebe, kana akaũga rungu rwa ũrĩrĩ. No aũigaga handũ igũrũ, nĩguo andũ arĩa megũtoonya nyũmba mathererwo nĩ ũtheri.

¹⁷ Nĩgũkorwo gũtirĩ ũndũ mũhithe ũtakaguũrio, na gũtirĩ ũndũ ũrĩ hitho-inĩ ũtakamenyeka kana ũtakanĩkwo ũtheri-inĩ.

18 Nĩ ūndũ ūcio mwĩmenyagĩrĩrei ūrĩa mũthikagĩrĩria. Ūrĩa wothe ūrĩ na indo nĩakongererwo nyingĩ; na ūrĩa wothe ūtarĩ nĩagatuunywo o na kĩrĩa arĩ nakĩo.”

Nyina wa Jesũ na Ariũ a Nyina

19 Na rĩrĩ, nyina wa Jesũ na ariũ a nyina na Jesũ magĩũka kũmuona, no matingĩahotire gũthĩ hakuhi nake nĩ ūndũ wa andũ kũingĩha.

20 Mũndũ ūmwe akĩmwĩra atĩrĩ, “Maitũguo na ariũ a maitũguo marũgamĩte nja makienda gũkuona.”

21 Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, “Maitũ na ariũ a maitũ nĩ arĩa maiguaga ūhoro wa Ngai na makaũhingia.”

Jesũ Kũhooreria Kĩhuhũkanio

22 Mũthenya ūmwe Jesũ nĩerire arutwo ake atĩrĩ, “Nĩtũringei tũthĩ mũrĩmo ūrĩa ūngĩ wa iria.” Nĩ ūndũ ūcio magĩtoonya gatarũ magĩthĩ.

23 Na rĩrĩa maathiiaga Jesũ akĩhitwo nĩ toro. Na rĩrĩ, kũu iria-inĩ nĩ kwagiire na kĩhuhũkanio kĩnene, nako gatarũ kau kaarĩ hakuhi kũũrĩa maaĩ-inĩ, na magĩkorwo marĩ ūgwati-inĩ mũnene.

24 Nao arutwo magĩthĩ makĩmũũkĩria, makĩmwĩra atĩrĩ “Mwathani! Mwathani! Nĩtũkũũrĩa maaĩ-inĩ!”

Nake Jesũ agĩũkĩra agĩkaania rũhuho na maaĩ macio maahũuranaga; namo makũmbĩ macio ma maaĩ makĩnyihanyiiha na gũkĩhoorera.

25 Akĩũria arutwo ake atĩrĩ, “Wĩtĩkio wanyu ūrĩ ha?”

Nao makĩyũrwo nĩ guoya na makĩgega, makĩũrania atĩrĩ, “Kaĩ mũndũ ūyũ arĩ ũ? Aathaga huho o na maaĩ, nacio ikamwathĩkĩra.”

Jesũ Kũhonia Mũndũ warĩ na Ndaimono

26 Makĩringa mũrĩmo ūrĩa ūngĩ wa iria, magĩkinya rũgongo rwa Agerasi rũrĩa rũng’ethaniire na Galili.

27 Jesũ aarĩkia kuuma gatarũ, aakinya thĩ agĩtũngwo nĩ mũndũ warĩ na ndaimono oimĩte itũũra-inĩ. Mũndũ ūcio nĩaikarĩte ihinda inene ategwĩkĩra nguo kana agatũũra nyũmba, no aatũũraga mbĩrĩa-inĩ.

28 Rĩrĩa mũndũ ūcio onire Jesũ, agĩkaya na akĩgũithia magũrũ-inĩ make, akĩanĩrĩa na mũgambo mũnene akĩmũũria atĩrĩ, “Ūrenda atĩa na nĩ, wee Jesũ, Mũrũ wa Ngai-Ūrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno? Ndagũthaita, ndũkaanyariire!”

29 Nĩgũkorwo Jesũ nĩathĩte ngoma iyo thũku yume thĩnĩ wa mũndũ ūcio. Nĩyamũnyitaga kaingĩ, na o na gũtuũka nĩoohagwo moko na magũrũ na mĩnyororo, na akarangĩrwo-rĩ, nĩatuangaga mĩnyororo iyo yamuohaga, na ndaimono iyo igatũma athĩ kũndũ gũtarĩ andũ.

30 Jesũ akĩmũũria atĩrĩ, “Wĩtagwo atĩa?”

Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, “Legioni,” nĩgũkorwo aarĩ na ndaimono nyingĩ.

31 Nacio ndaimono igĩkĩrĩrĩa gũthaita Jesũ ndagaciathe ithĩ Irima-rĩrĩa-Rĩtarĩ-Gĩturi.

32 Na rĩrĩ, nĩ haarĩ na rũũru rũnene rwa ngũrwe rwarĩithagio harũrũka-inĩ cia kĩrĩma kiarĩ hakuhi na hau. Ndaimono icio igĩthaita Jesũ aciitũkĩrie itoonye thĩnĩ wacio, nake agĩciitũkĩria.

33 Ndaimono cioima thĩnĩ wa mũndũ ūcio, igĩthĩ igĩtoonya ngũrwe, naruo rũũru rũũ rũkĩharũrũka kĩhurũrũka kũu na ihenya, rũkĩgũa iria-inĩ, rũkĩũrĩa kuo.

34 Rĩrĩa andũ arĩa maarĩithagia ngũrwe icio moonire ūrĩa gwekĩka, makĩũra, magĩthĩ kũheana ūhoro ūcio itũũra-inĩ na mĩgũnda-inĩ,

³⁵ nao andũ makiumagara makone ũndũ ũcio wekĩkĩte. Rĩria maakinyire harĩ Jesũ na makĩona mũndũ ũcio woimĩtwo nĩ ndaimono aikarĩte magũrũ-inĩ ma Jesũ, arĩ na nguo na arĩ na meciiria mega, magĩtigĩra mũno.

³⁶ Andũ aria meyoneire ũndũ ũcio makĩira andũ acio angĩ ũria mũndũ ũcio warĩ na ndaimono aahonetio.

³⁷ Nao andũ othe a rũgongo rũu rwa Agerasi magĩthaita Jesũ oime kũu kwao amatige, nĩgũkorwo nĩmanyiitĩtwo nĩ guoya. Nĩ ũndũ ũcio Jesũ agĩtoonya gatarũ agĩthĩ.

³⁸ Nake mũndũ ũcio warufĩtwo ndaimono akĩmũthaita mathĩ nake, no Jesũ akĩmwatha athĩ, akĩmwĩra atĩrĩ,

³⁹ “Cooa mũciĩ ũkoige ũria wothe Ngai agwĩkĩire.” Nĩ ũndũ ũcio mũndũ ũcio agĩthĩ akĩira andũ othe a itũura ũria Jesũ aamwĩkĩire.

Kairĩtu Gaakuĩte na Mũtumia warĩ Mũrũaru

⁴⁰ Na rĩrĩ, Jesũ aacooa kuuma mũrĩmo ũũria ũngĩ wa iria, andũ aingĩ nĩmamwamũkĩrĩre tondũ nĩmamwetereire.

⁴¹ Hĩndĩ ĩyo mũndũ wetagwo Jairũ warĩ mũnene wa thunagogi agĩũka, akĩgũithia magũrũ-inĩ ma Jesũ, akĩmũthaita athĩ gwake,

⁴² nĩ ũndũ mũrĩtu wake wa mũmwe warĩ wa ta mũaka ikũmi na ĩrĩ aarĩ hakuĩ gũkua.

Na Jesũ arĩ nĩira-inĩ agĩthĩ-rĩ, andũ nĩmamũhatĩkaga.

⁴³ Gatagatĩ-inĩ ka andũ acio nĩ haarĩ na mũtumia ũmwe watũire oiraga thakame mũaka ikũmi na ĩrĩ, na gũtirĩ mũndũ ũngĩamũhonirĩe.

⁴⁴ Mũtumia ũcio agĩũka na thuutha wa Jesũ, akĩhutia gĩcũrĩ kĩa nguo yake, na o rĩmwe agĩtiga kuura.

⁴⁵ Nake Jesũ akĩũria atĩrĩ, “Nũ ũcio wahutia?”

Rĩria othe maakaanire, Petero akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwathani, andũ nĩmagũthiũrũkĩirĩe na magakũhatĩka.”

⁴⁶ Nowe Jesũ akiuga atĩrĩ, “Nĩ harĩ mũndũ waahutia, tondũ nĩndaigua hinya woima thĩnĩ wakwa.”

⁴⁷ Nake mũtumia ũcio, ona atĩ ndangĩhota kwĩhitha, agĩũka akĩnainaga, akĩgũithia magũrũ-inĩ make. Arĩ hau mbere ya andũ othe akĩheana gĩtũmi kĩrĩa gĩatũmĩte amũhutie na ũria aahonirio o ro rĩmwe.

⁴⁸ Nake Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwarĩ ũyũ, gwĩtĩkia gwaku nĩkwo gwatũma ũhone. Thũ na thayũ.”

⁴⁹ Na o hĩndĩ ĩyo Jesũ akĩaragia, hagĩkinya mũndũ woimĩte mũciĩ kwa Jairũ ũria mũnene wa thunagogi, akiuga atĩrĩ, “Mwarĩguo nĩarĩkĩtie gũkua, tĩga gũthĩnĩa Mũrutani.”

⁵⁰ Jesũ aigua ũguo, akĩira Jairũ atĩrĩ, “Tĩga gwĩtigĩra, wee ĩtĩkia tu, na nĩekũhona.”

⁵¹ Rĩria aakinyire kwa Jairũ, ndaarekire mũndũ o na ũmwe atoonye hamwe nake, tĩga o Petero, na Jakubu, na Johana, na ithe na nyina a mwana ũcio.

⁵² Hĩndĩ ĩyo andũ othe no kũrĩra maarĩraga magĩcakayaga nĩ ũndũ wa mwana ũcio. Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Tĩgai kũrĩra, tĩ mũkuũ, nĩ gũkoma akomete.”

⁵³ Nao makĩmũthekerera, tondũ nĩmooĩ atĩ aarĩ mũkuũ.

⁵⁴ Nowe Jesũ akĩnyĩta mwana ũcio guoko, akiuga atĩrĩ, “Mwana wakwa, ũkĩra!”

⁵⁵ Na hĩndĩ o ĩyo agĩcookererwo nĩ muoyo wake, na o rĩmwe akĩrũgama. Jesũ agĩcooka akĩmeera mahe mwana ũcio kĩndũ gĩa kũria.

56 Nao aciari ake makĩgega mũno, nowe akĩmaatha matikeere mũndũ o na ũ ũndũ ũcio wekĩkĩte.

9

Jesũ Gũtũma Arutwo arĩa Ikũmi na Eerĩ

1 Na rĩrĩ, Jesũ aarĩkia gwĩta arutwo arĩa ikũmi na eerĩ hamwe, nĩamaheire hinya na ũhoti wa kũingata ndaimono ciothe na kũhonia mĩrimũ,

2 na akĩmatũma mathĩĩ makahunjie ũhoro wa ũthamaki wa Ngai na mahonagie andũ arĩa arũaru.

3 Nake akĩmeera atĩrĩ, “Mũtigakuue kĩndũ o nakĩ kĩa rũgendo; mũtigakuue mũtirima, kana mũhuko, kana irio, kana mbeeca o na kana nguo tĩga o iria mwĩhumbĩte.

4 Nyũmba ĩrĩa yothe mũrĩtoonyaga ikaragai kuo nginya rĩrĩa mũkoima itũũra rĩu.

5 Andũ mangĩkaarega kũmũnyiita ũgeni-rĩ, mũkaaribariba magũrũ manyu rũkũngũ rũitĩke mũkiuma itũũra rĩao arĩ ũira wa kũmatũira ciira.”

6 Nĩ ũndũ ũcio makiumagara magĩthĩĩ kuuma gatũũra kamwe nginya karĩa kangĩ makĩhunjagia Ũhoro-ũrĩa-Mwega na makĩhonagia andũ kũrĩa guothe maathĩiaga.

7 Na rĩrĩ, rĩrĩa Herode ũrĩa mũthamaki aigũire ũhoro wa maũndũ mothe marĩa maathĩiaga na mbere, nĩataangĩkire ngoro mũno tondũ andũ amwe moigaga atĩ Johana nĩariũkĩte kuuma kũrĩ arĩa akuũ,

8 na angĩ makoiga atĩ Elija nĩonekanĩte, o na angĩ makoiga atĩ mũnabii ũmwe wa arĩa a tene nĩariũkĩte.

9 No Herode akiuga atĩrĩ, “Johana nĩndamũrengithirie mũtwe. Ũyũ ndĩraigua ũhoro wake-rĩ, nĩwe ũ?” Nake akĩrĩrĩria kũmuona.

Jesũ Kũhũũnia Andũ Ngiri Ithano

10 Nao atũmwo maacooka, makĩra Jesũ maũndũ marĩa mekĩte. Nake akĩehera kuo, agĩthĩĩ nao itũũra rĩetagwo Bethisaida,

11 no andũ aingĩ makĩmenya ũhoro ũcio na makĩmũrũmĩrĩra. Nake akĩmaamũkĩra na akĩmahe ũhoro wa ũthamaki wa Ngai, na akĩhonia arĩa maabatarĩtio nĩ kũhonio.

12 Hwaĩ-inĩ arutwo arĩa ikũmi na eerĩ magĩũka kũrĩ we makĩmwĩra atĩrĩ, “Ingata andũ aya nĩguo mathĩĩ mĩcĩĩ ĩrĩa ĩrĩ hakuhi o na mĩgũnda-inĩ mageethe irio na gwa gũkoma, tondũ haha tũrĩ nĩ werũ ũtarĩ andũ.”

13 Nake akĩmacookeria atĩrĩ, “Maheei kĩndũ gĩa kũrĩa.”

Nao makĩmwĩra atĩrĩ, “Tũrĩ o na mĩgate ĩtano na thamaki igĩrĩ, no tũthĩire tũkagũrĩre andũ aya othe irio.”

14 (Handũ hau haarĩ na arũme ta ngiri ithano.)

Nowe akĩra arutwo ake atĩrĩ, “Maikariei thĩ marĩ ikundi cia andũ mĩrongo ĩtano ĩtano.”

15 Nao arutwo magĩka o ũguo, magĩkarĩa andũ othe thĩ.

16 Nake akĩoya mĩgate ĩyo ĩtano na thamaki icio igĩrĩ, akĩrora na igũrũ, agĩcookia ngaatho na agĩcienyũranga. Agĩcooka agĩcinengera arutwo ake magaire andũ.

17 Othe makĩrĩa makĩhũũna, nao arutwo makĩiyũria ciondo ikũmi na igĩrĩ cia cienyũ iria ciatigarire.

18 Na rīrī, hīndī ĩmwe Jesū akīhooya arī keheri-inī, arutwo ake magīkorwo marī hamwe nake. Akīmooria atīrī, “Andū moigaga nī nī nī ũ?”

19 Nao makīmūcookeria atīrī, “Amwe moigaga nīwe Johana Mūbatithania; angī makoiga nīwe Elija; angī nao makoiga atī mūnabii ũmwe wa arīa a tene nīariūkīte.”

20 Nake akīmooria atīrī, “Inyuī na inyuī-rī, mugaga atīa? Mugaga nī nī nī ũ?”

Petero akīmūcookeria atīrī, “Wee nīwe Kristū ūrīa wa Ngai.”

21 Nake Jesū akīmakaania na hinya, akīmeera matikeere mūdū o na ūrīkū ūhoro ūcio.

22 Nake akiuga atīrī, “Mūrū wa Mūdū no nginya one mathīina maingī, na aregwo nī athuuri, na athīnjīri-Ngai arīa anene, o na arutani a watho, na no nginya ooragwo na thuutha wa mīthenya itatū ariūkio.”

23 Agīcooka akīmeera othe atīrī, “Mūdū o wothē ūngīenda kūnūmīrīra, no nginya eerege we mwene, na oyage mūtharaba wake o mūthenya, aanūmagīrīre.

24 Nīgūkorwo ūrīa wothē wendaga kūhonokia muoyo wake nīakoorwo nīguo, no ūrīa wothē ūkoorwo nī muoyo wake nī ūndū wakwa nīakaūhonokia.

25 Mūdū angīgūna nakī angīgwatīra thī yothē, no ate muoyo wake kana orwo nīguo?

26 Mūdū o wothē ūngīconoka nī ūndū wakwa na nī ūndū wa ciugo ciakwa, o nake nīagaconokerwo nī Mūrū wa Mūdū rīrīa agacooka arī na rīrī wake, na rīrī wa Ithe, o na wa arāika arīa atheru.

27 Ngūmwīra atīrī na ma, amwe a aya marūngīi haha matigacama gīkuū matonete ūthamaki wa Ngai.”

Jesū Kūgarūrūka ūrīa Aatarī

28 Mīthenya ta ĩnana thuutha wa Jesū kwaria ūhoro ūyū nīathiire na Petero, na Johana na Jakubu akīambata nao kīrīma igūrū makahooe.

29 Na rīrī ahooyaga, mūhaanīre wa ūthiū wake ūkīgarūrūka, nacio nguo ciake ikīerūha igikenga o ta rūheni.

30 Na rīrī, andū eerī, nīo Musa na Elija,

31 makīumīrīra Jesū marī na rīrī mūnene makīaria nake. Maaragia ūhoro wa gūkua gwake, kūrīa aakirie kūhingia akinya Jerusalemu.

32 Petero hamwe na arīa maarī nake nīmahītītwo nī toro, na rīrīa mookīre, makīona rīrī wake na andū acio eerī maarūngīi hamwe nake.

33 Na rīrīa andū acio maatiganaga na Jesū, Petero akīmwīra atīrī, “Mwathani, nī wega tūikare gūkū. Reke twake ithūnū ithatū, kīmwe gīaku, na kīmwe kīa Musa, na kīmwe kīa Elija.” (Nowe ndaamenyaga ūrīa oigaga.)

34 Na o akīaragia-rī, itu rīkīumīra na rīkīmahumbīra, nao magītīgīra mūno nī kūhumbīrwo nī itu rīu.

35 Mūgambo ūkīuma itu-inī rīu, ūkiuga atīrī, “Ūyū nīwe Mūrū wakwa, ūrīa ndūthuūrīre; mūiguagei.”

36 Thuutha wa mūgambo ūcio kūiguīka, makīona atī Jesū aarī wiki. Nao arutwo magīkīra ki na ūhoro ūcio, gūtīrī mūdū o na ūmwe meerire matukū-inī macio maūdū marīa moonete.

Jesū Kūhonia Kamwana kaarī na Ngoma Thūku

37 Mūthenya ūyū ūngī, maikūrūka kuuma kīrīma-inī, Jesū agītūngwo nī andū aingī.

38 Na rĩrĩ, mũndũ warĩ gatagatĩ-inĩ ka andũ acio akĩanĩrĩra, akiuga atĩrĩ, “Mũrutani, ndagũthaiha ũrore mũriũ wakwa, nĩgũkorwo nĩ mwana wakwa wa mũmwe.

39 Na ngoma thũku nĩmũnyitaga na agakaya o rĩmwe; ningĩ ikamũrũnda na ikamũthiorania, igatũma arute mũhũyũ na kanua. Ndĩmũrekagia o na hanini, na nĩramwananga.

40 Ndĩrathaihire arutwo aku maingate ngoma iyo, no mararemwo.”

41 Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Rũciaro rũrũ rũtetĩkagia na rũremi, nĩ nginya rĩ ngũikara hamwe na inyuĩ, na ngũmũkirĩrĩria nginya rĩ? Rehe mũrũguo haha.”

42 Rĩrĩa kamwana kau gaathiiaga harĩ Jesũ, ndaimono iyo igigatungumania thĩ, na igigathiorania. No Jesũ agikũũma roho ũcio mũũru, akĩhonia kamwana kau, agĩgacookeria ithe.

43 Nao othe makĩgegio nĩ ũnene wa Ngai.

Hĩndĩ rĩra andũ othe maagegetio nĩ ũrĩa wothe Jesũ eekĩte, akĩira arutwo ake atĩrĩ,

44 “Thikĩrĩriai wega ũrĩa ngũmwĩra: Mũrũ wa Mũndũ nĩegũkunyaĩrwo aneanwo moko-inĩ ma andũ.”

45 No-o matiamenyire ũguo nĩ kuuga atĩa. Nĩmahithĩtwo ũhoro ũcio, nĩ ũndũ ũcio makĩaga kũũmenya, na magĩtigĩra kũmũria ũhoro ũcio.

Nũ Mũnene kũrĩ arĩa Angĩ?

46 Na gũkĩgĩa na ngarari gatagatĩ ka arutwo makĩũrania nũ wao ũngĩtuĩka mũnene kũrĩ arĩa angĩ.

47 Nake Jesũ, tondũ nĩamenyaga meciiria mao, akĩoya kaana kanini agĩkarũgamia hakuhi nake.

48 Agĩcooka akĩmeera atĩrĩ, “Ūrĩa wothe wamũkagĩra kaana gaka thĩini wa rĩtwa rĩakwa, nĩ nĩ aamũkagĩra; na ũrĩa ũnyamũkagĩra ti nĩ aamũkagĩra, no nĩ ũrĩa wandũmire. Nĩgũkorwo ũrĩa mũnini gatagatĩ-inĩ kanyu inyuothe, ũcio nĩwe mũnene kũmũkĩra.”

49 Nake Johana akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwathi, nĩtũronire mũndũ akĩingata ndaimono na rĩtwa rĩaku, na ithuĩ tũrageria kũmũgĩria tondũ ti ũmwe witũ.”

50 Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Mũtikamũgĩrie, nĩgũkorwo ũrĩa ũtarĩ ũthũ na inyuĩ, ũcio nĩ ũmwe wanyu.”

Andũ a Samaria Kũrega Jesũ

51 Na rĩrĩ, kahinda gake gaakuhĩrĩria ga kwambata matu-inĩ, Jesũ nĩatuire itua rĩa gũthĩ Jerusalemu.

52 Nake agĩtũma andũ mathĩ mbere yake kũhaarĩria maũndũ nĩ ũndũ wake, magĩthĩ magĩtoonya gatũura kamwe ga Samaria;*

53 no andũ a kũu matiamũnyitire ũgeni, tondũ aathiiaga Jerusalemu.

54 Rĩrĩa arutwo ake, Jakubu na Johana monire ũguo makĩũria atĩrĩ, “Mwathani, nĩũkwenda twĩte mwaki uume igũrũ ũmaniine?”

55 Nowe Jesũ akĩhũgũra akĩmakaania,

56 nao magĩthĩ gatũura kangĩ.

Thogora wa Kũrũmĩrĩa Jesũ

57 Rĩrĩa maathiiaga na njĩra, mũndũ ũmwe akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩndĩkũrũmagĩrĩa kũrĩa guothe ũrĩthiiaga.”

* 9:52 Andũ a Samaria maarĩ ũthũ mũnene mũno na Ayahudi.

58 Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mbwe nĩ irĩ marima na nyoni cia rĩera-inĩ nĩ irĩ itara, no rĩrĩ, Mũrũ wa Mũndũ ndarĩ handũ angũgĩrĩra mũtwe wake.”

59 Akĩra mũndũ ũngĩ atĩrĩ, “Nũmĩrĩra.”

No mũndũ ũcio akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mwathani, reke nyambe thĩ ngathike baba.”

60 Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Reke arĩa akuũ mathikage akuũ ao ene, no wee thĩ ũkahunje ũhoru wa ũthamaki wa Ngai.”

61 Na mũndũ ũngĩ akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwathani, nĩ nĩngũkũrũmĩrĩra, no reke nyambe thĩ ngoigĩre andũ aitũ ũhoru.”

62 Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Gũtirĩ mũndũ o na ũrĩkũ ũnyĩitaga mũraũ na guoko gwake na agacooka kũrora na thuutha wagĩrĩre gũtungata ũthamaki-inĩ wa Ngai.”

10

Jesũ Gũtũma Arutwo Mĩrongo Mũgwanja na Eerĩ

1 Thuutha wa ũguo Mwathani agĩthuura andũ angĩ mĩrongo mũgwanja na eerĩ, akĩmatũma eerĩ eerĩ, mathĩ mbere yake matũũra-inĩ mothe na kũndũ kũrĩa we aakirie gũthĩ.

2 Akĩmeera atĩrĩ, “Magetha nĩ maingĩ, no aruti a wĩra nĩ anini. Nĩ ũndũ ũcio, thaitai Mwathani wa magetha atũme aruti wĩra mathĩ magetha-inĩ make.

3 Thĩ! Ndamũtũma ta tũgondu gatagati-inĩ ka njũi.

4 Mũtigakuue kibeti, kana mũhuko, o na kana iraatũ; na mũtikageithie mũndũ o na ũrĩkũ njĩra-inĩ.

5 “Nyũmba o yothe irĩa mũrĩtoonyaga-rĩ, ambagai kuuga atĩrĩ, ‘Thayũ ũrogĩa nyũmba ĩno.’

6 Na kũngĩkorwo nĩ kũrĩ mũndũ mwendi thayũ kuo, thayũ ũcio wanyu nĩrĩkaraga nake; na kũngĩkorwo gũtirĩ, thayũ ũcio wanyu nĩ ũrĩmũcookagĩrĩra.

7 Ikarai nyũmba ĩyo, mũrĩage na mũkanyua kĩrĩa gĩothe marĩmũheaga, nĩgũkorwo mũruti wĩra nĩagĩrĩrwo kũheagwo mũcaara wake. Mutikoimage nyũmba ĩmwe mũgathĩ irĩa ĩngĩ.

8 “Mũngĩgatoonya itũura mũnyĩitwo ũgeni-rĩ, rĩagai o kĩrĩa mũngĩheo.

9 Honagai arĩa arũaru kuo, na mũmeerage atĩrĩ, ‘Ūthamaki wa Ngai nĩmũkuhĩrĩrie.’

10 No mũngĩgatoonya itũura o rĩothe mwage kũnyĩitwo ũgeni-rĩ, umagarai, mũthĩ njĩra-inĩ ciario muuge atĩrĩ,

11 ‘Nĩtwaribariba o na rũkũngũ rwa itũura rĩnyu rũrĩa rwĩnyĩitĩrĩre magũrũ maitũ, rũmũcookerere. No rĩrĩ, menyai wega ũũ: ũthamaki wa Ngai nĩmũkuhĩrĩrie.’

12 Ngũmwĩra atĩrĩ, Sodomu nĩgũgakirĩrĩrio mũthenya ũcio gũkĩra itũura rũ.

13 “Inyuĩ andũ a Korazini, kaĩ mũrĩ na haaro-ĩ! O na inyuĩ andũ a Bethisaida, kaĩ mũrĩ na haaro-ĩ! Tondũ korwo ciama iria mwaringĩrwo nĩcio ciaringĩrwo andũ a Turo na Sidoni, mangĩerĩre tene mehumbe nguocia makũnia na mehurĩrie mũhu.

14 No andũ a Turo na Sidoni nĩmagakorwo marĩ murũ mũthenya ũcio wa ciira gũkĩra inyuĩ.

15 Na inyuĩ, andũ a Kaperinaumu, mũũĩ atĩ nĩmũgatũũgĩrio nginya matu-inĩ? Aca, mũkaaharũrũkio mũkinye kũrĩa kũriku mũno.

16 “Mündũ ũrĩa ũmũthikagĩrĩria inyuĩ nĩ nĩ athikagĩrĩria, na ũrĩa ũmũregaga nĩ nĩ aregaga, na ũrĩa ũrĩndegaga nĩ ũrĩa wandũmire arĩiregaga.”

17 Nao andũ acio mĩrongo mũgwanja na eerĩ magĩcooka makenete, makiuga atĩrĩ, “Mwathani, o na ndaimono nĩratwathĩkagĩra thĩnĩ wa rĩitwa rĩaku.”

18 Nake akĩmacookeria atĩrĩ, “Nĩndĩronire Shaitani akĩgũa kuuma igũrũ ta rũheni.

19 Inyuĩ nĩndĩmũheete ũhoti wa kũrangĩrĩria nyoka na tũng’aurũ, na wa gũtooria hinya wothe wa thũ; gũtirĩ kĩndũ gĩkamwĩka ũuru.

20 No rĩrĩ, mũtigakene tondũ ngoma nĩmwathĩkagĩra, no kenagai tondũ marĩitwa manyu nĩmandĩkitwo kũũrĩa igũrũ.”

21 Na ihinda o rĩu, Jesũ akĩiyũrwo nĩ gĩkeno kĩa Roho Mũtheru, akiuga atĩrĩ, “Baba, wee Mwathani wa igũrũ na thĩ, nĩngũkũgaatha tondũ nĩũhithĩte andũ arĩa oogĩ na marĩ na ũmenyo maũndũ maya, no ũkamaguũrĩria tũkenge. Baba, wĩkĩte ũguo tondũ nĩguo wendi waku.

22 “Nĩnengeretwo maũndũ mothe nĩ Baba. Gũtirĩ mũndũ ũũĩ Mũriũ nũũ, tĩga Ithe wĩtũ, na gũtirĩ mũndũ ũũĩ Ithe wĩtũ nũũ o tĩga Mũriũ na arĩa othe Mũriũ endaga kũguũrĩria.”

23 Agĩcooka akĩhũgũkĩra arutwo ake, akĩmeera marĩ oiki atĩrĩ, “Kũrathimwo nĩ maito marĩa marona kĩrĩa mũrona.

24 Nĩgũkorwo ngũmwĩra atĩrĩ, anabĩĩ aingĩ na athamaki nĩmerĩrĩrie kuona maũndũ marĩa mũrona, no matiamonire na nĩmerĩrĩrie kũigua maũndũ marĩa mũraigua, no matiamauigũre.”

Ngerekano ya Mũsamaria ũrĩa Mwegu

25 Na rĩrĩ, hĩndĩ ĩmwe mũrutani ũmwe wa watho nĩarũgamire nĩguo agerie Jesũ, akĩmũũria atĩrĩ, “Mũrutani, njagĩrĩrwo nĩ gwĩka atĩa nĩguo ngaagaya muoyo wa tene na tene?”

26 Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Kwandĩkitwo atĩa Watho-inĩ? Weerĩ, kaĩ ũthomaga atĩa?”

27 Mũndũ ũcio akĩmũcookeria, akiuga atĩrĩ, “Endaga Mwathani Ngai waku na ngoro yaku yothe, na muoyo waku wothe, na hinya waku wothe, o na meciĩria maku mothe”; na ‘Endaga mũndũ wa itũũra rĩanyu o ta ũrĩa wĩyendete wee mwene.’”

28 Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ wacookia wega; ĩkaga ũguo, na nĩũgatũũra muoyo.”

29 No mũndũ ũcio nĩendaga gwĩtua mwegu, nĩ ũndũ ũcio akĩũria Jesũ atĩrĩ, “Nake mũndũ wa itũũra nũũ?”

30 Nake Jesũ akĩmũcookeria, akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩ kwarĩ na mũndũ ũmwe waikũrũkaga oimĩte Jerusalemu arorete Jeriko, na akĩnyĩitwo nĩ atunyani. Nao makĩmũruta nguo, makĩmũhũũra, magĩcooka magĩthĩĩ, makĩmũtĩga arĩ hakuhĩ gũkua.

31 Mũthĩnjĩri-Ngai ũmwe nĩagereire njĩra ĩyo, na rĩrĩa onire mũndũ ũcio, akĩhĩtũkĩra mũkĩra-inĩ ũrĩa ũngĩ wa njĩra.

32 ũguo noguo Mũlawĩĩ eekire, hĩndĩ ĩrĩa aakinyire hau, o nake, amuona akĩhĩtũkĩra mũkĩra ũũrĩa ũngĩ wa njĩra.

33 No rĩrĩ, Mũsamaria ũmwe warĩ rũgendo-inĩ nĩakinyire harĩa mũndũ ũcio aarĩ, amuona akĩmũũguĩra tha.

34 Agĩthĩĩ harĩ we, akĩmuoha ironda, na akĩmũitĩrĩria maguta na ndibei. Agĩcooka akĩmuoya, akĩmũhaicia igũrũ rĩa ndigiri yake, akĩmũtwara nyũmba ya ageni, akĩmũmenyerera.

³⁵ Kwarooka gūkīa Mūsamaria ūcio akīruta dinari igīrī, agīcinengera mwene nyumba iyo ya ajeni, akīmwīra atīrī, ‘Mūmenyagīrīre, na ndacooka nīngagūcookeria kīrīa kīngī ūgaakorwo ūhūthīrīte.’

³⁶ “Ūgwīciiria nī mūdū ūrīkū wa acio atātū watuīkire mūdū wa itūūra harī mūdū ūcio wanyiitirwo nī atunyani?”

³⁷ Nake mūrutani ūcio wa watho akīmūcookeria atīrī, “Nī ūrīa wamūiguīrīre tha.”

Jesū akīmwīra atīrī, “Thī ūgeeke o ta ūguo.”

Jesū arī Mūciī kwa Maritha na Mariamu

³⁸ Na rīrī, Jesū na arutwo ake marī nīra-inī magīthī, nīatoonyire gatūūra kamwe kūrīa aanyiitirwo ūgeni mūciī kwa mūtumia wetagwo Maritha.

³⁹ Maritha aarī na mwarī wa nyina wetagwo Mariamu, nake aikarīte magūrū-inī ma Mwathani athikīrīrie ūrīa oigaga.

⁴⁰ Nowe Maritha nīarī na mīhang’o nī ūndū wa maūdū marīa mothe magīrīrie kūhaarīrio. Agīūka harī Jesū, akīmūūria atīrī, “Mwathani, ka ūtarona ūrīa mwarī wa maitū andekereirie wīra? Mwīre oke andeithie!”

⁴¹ Nake Mwathani akīmūcookeria atīrī, “Maritha, Maritha, nūtangīkīte, na ūgethīnīa na maūdū maingī,

⁴² no nī harī ūndū ūmwe tu ūbataranītie. Mariamu nīethuurīre ūndū ūrīa mwega makīria, nāguo ūndū ūcio ndangītunywo.”

11

Ūrutani wa Jesū ūkonī Mahooya

¹ Na rīrī, mūthenya ūmwe Jesū aarī handū akīhooya. Rīrīa aarīkirie kūhooya, mūrutwo ūmwe wake akīmwīra atīrī, “Mwathani, tūrute kūhooya o ta ūrīa Johana arutire arutwo ake.”

² Nake Jesū akīmeera atīrī, “Rīrīa mūkūhooya, ugagai atīrī:

“‘Ithe witū (ūrī Igūrū),
rītwa rīaku nīrīamūrwo,
ūthamaki waku nīūke.

(Ūrīa wendete nīwīkagwo gūkū thī,
o ta ūrīa gwīkagwo kūu igūrū.)

³ Tūheage o mūthenya irio ciitū cia gūtūigana.

⁴ Na ūtūrekere mehīa maitū,
o ta ūrīa o na ithūi tūrekağīra arīa othe matwīhagīria.

Na ndūgatūtware magerio-inī
(no kūhonokia ūtūhonokagie ūūru-inī).’”

⁵ Agīcooka akīmeera atīrī, “Mūdū ūmwe wanyu angīkorwo arī na mūrata nake athī gwake ūtukū gatagatī amwīre atīrī, ‘Mūrata wakwa, he mīgate itātū,

⁶ nīgūkorwo ndī na mūrata wakwa wanjeerera, na ndirī na kīndū gīa kūmūhe arīe.’

⁷ “Nake mūdū ūcio ūrī nyumba thīnī amūcookerie atīrī, ‘Tiga gūūthīnīa. Nīndīkītie kūhinga mūrango na tūrī toro hamwe na ciana ciakwa. Ndingīhota gūūkīra ngūhe mīgate.’

⁸ Ngūmwīra atīrī, o na angīkorwo ndangīkīra amūhe mīgate iyo nī ūndū wa ūrata-rī, no nī ūndū wa ūrīa amūringīrīrie-rī, mūdū ūcio nīegūūkīra amūhe kīrīa gīothe abatarīo nīkīo.”

⁹ “Nī ūndū ūcio ngūmwīra atīrī: Hooyai na nīmūkūheo; mathaai na nīmūkuona; ringaringai mūrango na nīmūkūhingūrīro.

10 Nigũkorwo ũrĩa wothe ũhooyaga nĩaheagwo; na ũrĩa ũmaathaga nĩonaga; na ũrĩa ũringaringaga mũrango nĩahingũragĩrwo.

11 “Nĩ mũciari ũrĩkũ thĩinĩ wanyu ũngĩtio thamaki nĩ mwana wake, nake amũhe nyoka?”

12 Kana eetio itumbĩ amũhe kang’aurũ?

13 Angĩkorwo inyuĩ, o na mũrĩ ooru, nĩmũũĩ kũhe ciana cianyu iheo njega-rĩ, Ithe wanyu ũrĩa ũrĩ Igũrũ githĩ ndarĩkĩragĩrĩria kũhe Roho Mũtheru kũrĩ arĩa mamũhooyaga!”

Jesũ na Beelizebuli

14 Na rĩrĩ, Jesũ nĩaingataga ndaimono yume thĩinĩ wa mũndũ ũtaaragia. Rĩrĩa ndaimono iyo yoimire, mũndũ ũcio ũtaaragia akiaria, nakĩo kĩrĩndĩ kĩa andũ gĩkĩgega.

15 No amwe ao makiuga atĩrĩ, “Aingataga ndaimono na hinya wa Beelizebuli ũrĩa mũnene wa ndaimono.”

16 Nao andũ angĩ makĩmũgeria, makĩmũuria amaringĩre kĩama kiumĩte igũrũ.

17 Jesũ nĩamenyire ũrĩa meciiragia, nake akĩmeera atĩrĩ: “Ũthamaki o wothe ũngĩgayũkana ũũkanĩrĩre guo mwene no ũharagane, nayo nyũmba ingĩgayũkana yũkanĩrĩre yo nyene no igwe.

18 Angĩkorwo Shaitani nĩagayũkanĩte akeyũkĩrĩra we mwene-rĩ, ũthamaki wake ũngĩkĩhaanda atĩa? Ndoiga ũguo tondũ mũroiga atĩ nĩ nyingataga ndaimono na hinya wa Beelizebuli.

19 Ningĩ angĩkorwo nĩ nyingataga ndaimono na hinya wa Beelizebuli-rĩ, arũmirĩri anyu maingataga ndaimono na hinya wa ũ? Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, acio nĩo makaamũtuĩra ciira.

20 Na rĩrĩ, ingĩkorwo nyingataga ndaimono na hinya wa kĩara kĩa Ngairĩ, ũthamaki wa Ngai nĩũũkĩte kũrĩ inyuĩ.

21 “Rĩrĩa mũndũ njamba oya indo ciake ciothe cia mbaara, arangĩre nyũmba yake mwene, indo ciake ciikaraga irĩ ngĩtire.

22 No rĩrĩ, mũndũ ũngĩ ũrĩ na hinya kũmũkĩra angĩmũtharĩkĩra amũtoorie, nĩamũtunyaga indo ciake cia mbaara iria ehokete, na akagaĩra andũ indo iria akoragwo atahĩte.

23 “Mũndũ ũrĩa ũtarĩ hamwe na nĩ, ũcio nĩ thũ yakwa, na ũrĩa ũtacookanagĩrĩria hamwe na nĩ, ũcio nĩ kũhurunja ahurunjaga.

24 “Na rĩrĩ, hĩndĩ irĩa ngoma thũku yoima thĩinĩ wa mũndũ, itũikanagĩria werũ-inĩ igĩcaria ũhurũko na ikawaga. Hĩndĩ iyo ikoiga atĩrĩ, ‘Ningũcooka nyũmba irĩa ndoimire.’

25 Na yacooka igakora nyũmba iyo irĩ haate, igathondekwo wega.

26 Hĩndĩ iyo ngoma iyo thũku ikagĩra ngoma ingĩ mũgwanja thũku makĩria mayo, igatoonya, igaikara kuo. Naguo mũikarĩre wa mũndũ ũcio ũgathũka gũkĩra wa mbere.”

27 Rĩrĩa Jesũ aaragia maũndũ maya-rĩ, mũndũ-wa-nja warĩ gatagatĩ-inĩ ga kĩrĩndĩ akĩanĩrĩra na mũgambo mũnene, akiuga atĩrĩ, “Kũrathimwo nĩ maitũguo ũrĩa wagũciarĩre na agĩkuongithia.”

28 Nake Jesũ agĩcookia atĩrĩ, “Kũrathimwo nĩ arĩa maiguaga kiugo kĩa Ngai na magagĩathĩkĩra.”

Kĩmenyithia kĩa Jona

29 Na rĩrĩa kĩrĩndĩ kĩa andũ kĩongererekire-rĩ, Jesũ akiuga atĩrĩ, “Rũrũ nĩ rũciarũ rwaganu. Rũrũragia rũringĩrwo kĩama, no gũtirĩ kĩama rũkaringĩrwo tĩga o kĩrĩa kĩaringĩrwo Jona.

³⁰ Nīgūkorwo o ta ūrīa Jona aarī kīmenyithia kūrī andū a Nineve, ūguo noguo Mūrū wa Mündū egūkorwo arī kīmenyithia kūrī rūciaro rūrū.

³¹ Mūtumia-mūthamaki ūrīa wa mwena wa Gūthini nīakarūgama hīndī ya ciira hamwe na andū a rūciaro rūrū arūtuire ciira, nīgūkorwo oimire ituri cia thī oke athikīrīrie ūūgī wa Solomoni, na rīu ūmwe mūnene gūkīra Solomoni arī haha.

³² Andū a Nineve nīmakarūgama hīndī ya ciira hamwe na rūciaro rūrū marūtuire ciira; nīgūkorwo nīmeririre maahunjīirio nī Jona, na rīu ūmwe mūnene gūkīra Jona arī haha.

Tawa wa Mwīrī

³³ “Gūtīrī mündū ūgwatagia tawa agacooka akaūiga handū ūtangīoneka kana akaūiga rungu rwa irebe, no aūigaga handū igūrū nīguo arīa megūtoonya nyūmba mathererwo nī ūtheri.

³⁴ Rīitho rīaku nīrīo tawa wa mwīrī waku. Rīrīa maitho maku marī mega, mwīrī waku wothe o nago ūkoragwo ūiyūrīte ūtheri. No rīrīa matarī mega-rī, mwīrī waku o nago ūkoragwo ūiyūrīte nduma.

³⁵ Hakīrī ūguo-rī, menyerera ūtheri ūrīa ūrī thīnī waku ndūgatuīke nduma.

³⁶ Nī ūndū ūcio-rī, mwīrī waku wothe ūngīiyūrwo nī ūtheri, na ndūrī handū harī nduma, nūrītheragīrwo nī ūtheri biū, o ta ūrīa ūtheri wa tawa ūkūmūrīkagīra.”

Haaro Ithathātū

³⁷ Hīndī irīa Jesū aarīkīrie kwaria, Mūfarisai ūmwe akīmūnyīta ūgeni gwake makarīanīre; nī ūndū ūcio agīthū, agīkara metha-inī.

³⁸ No Mūfarisai ūcio ona ūguo akīgega nī ūndū Jesū ndaambire gwīthamba moko atanarīa irio.

³⁹ Nake Mwathani akīmwīra atīrī, “Inyuī Afarisai mūthambagia gīkombe na thaani mwena wa na igūrū, no thīnī wanyu mūiyūrītwo nī ūkoroku na waganu.

⁴⁰ Inyuī irimū ici! Githī ūrīa wombire mwena wa na nja to we wombire mwena wa na thīnī?”

⁴¹ No rīrī, heagai athīnī kīrīa kīrī thīnī wa thaani, na hīndī iyo indo ciothe nīgūtūika theru harī inyuī.”

⁴² “Kaī mūrī na haaro inyuī Afarisai-ī! Tondū mūrutagīra Ngai gīcunjī gīa ikūmi gīa terere, na togotia na nyeni cia mīthamba yothe no mūkaaga kūrūmbūiya kīhooto na wendani wa Ngai. Mwaagīrīrwo nī gwīkaga maūndū macio mūteggūtiganīria macio mangī ma mbere.

⁴³ “Kaī mūrī na haaro inyuī Afarisai-ī! Tondū mwendaga gūkarīra itī iria cia mbere thunagogi-inī na mūgeithagio mūrī ndūnyū-ini.

⁴⁴ “Kaī mūrī na haaro-ī, tondū mūtariī ta mbīrīra itarī rūrī iria andū mageragīra igūrū rīacio matekūmenya.”*

⁴⁵ Mūrutani ūmwe wa Watho akīmūcookeria, akīmwīra atīrī, “Mūrutani, rīrīa ūkwaria maūndū macio-rī, nīuratūruma o na ithūi.”

⁴⁶ Nake Jesū akīmūcookeria atīrī, “O na inyuī arutani a Watho kaī mūrī na haaro-ī! Tondū mūkuuithagia andū mīrigo mīritū irīa matangīhota gūkuua, na inyuī ene mūtingīmihutia o na kaara kamwe mūmateithie.

⁴⁷ “Kaī mūrī na haaro-ī! Tondū mwakagīra anabīi mbīrīra, o arīa mooragīrwo nī maithe manyu ma tene.

* **11:44** Ayahudi nīmahakaga mbīrīra ciao coka nīgeetha gūtīkagīe na mündū ūngīchutia tondū ūguo nīkūngīatūmire mündū anyīitwo nī thaahu.

48 Nĩ ūndũ ūcio mūgakĩruta ūira atĩ nĩmwĩtikanĩtie na ūrĩa maithe manyu meekire; atĩ nĩo mooragire anabii, na inyuĩ mūkamaakĩra mbĩrĩra.

49 Tondũ wa ūguo ūũgĩ wa Ngai uugĩte atĩrĩ, 'Nĩngamatũmĩra anabii na atũmwo, moorage amwe ao na manyariire arĩa angĩ.'

50 Nĩ ūndũ ūcio rũciaro rũrũ nĩrũgaciirithĩrio thakame ya anabii othe irĩa yanaitwo kuuma o kĩambĩrĩria gĩa thĩ,

51 kuuma thakame ya Habili nginya thakame ya Zekaria ūrĩa woragĩrwo gatagatĩ-inĩ ga kĩgongona na handũ harĩa hatheru. Ī nĩguo, ngũmwĩra atĩrĩ, rũciaro rũrũ nĩrũkaherithĩrio thakame iyo.

52 "Kaĩ mũrĩ na haaro inyuĩ arutani a watho-ĩ! Tondũ nĩmweheretie kĩhingũro kĩa ūmenyo. Inyuĩ ene mũtiigana gũtoonya, na arĩa marena gũtoonya mūkamagiria."

53 Jesũ aarĩkia kuuma kũu, Afarisai na arutani a watho makĩambĩrĩria kũmũkararia marĩ na ūuru mũno na kũmũũgita na kũmũũria ciũria nĩguo aarie maũndũ maingĩ,

54 makĩgeria kũmũtega maigue kana nĩ harĩ ūndũ mũrũ angĩaria.

12

Gũkaanio na Kũmĩrĩrio

1 O hĩndĩ iyo, rĩrĩa kĩrĩndĩ kĩa andũ ngiri nyingĩ kĩonganĩte hamwe, nginya makarangana-rĩ, Jesũ akĩamba kwarĩria arutwo ake, akĩmeera atĩrĩ, "Mwĩmenyererei ndawa ya kũmbia mĩgate ya Afarisai, na nĩyo ūhingia.

2 Gũtirĩ ūndũ mũhithanie ūtakaguũrio, o na kana ūndũ mũhithe ūtakamenyeka.

3 Maũndũ marĩa mwarĩire nduma-inĩ, makaiguu mũthenya barigici, na ūria wothe mwanahenanĩra matũ-inĩ mũrĩ tũnyũmba twa thĩnĩ, nĩũkanĩrwo kuuma nyũmba igũrũ.

4 "Ngũmwĩra atĩrĩ arata akwa, tigagai gwĩtigĩra arĩa mooragaga mwĩrĩ na thuutha ūcio gũtirĩ ūndũ mangĩhota gwĩka.

5 No nĩ ngũmuonia ūrĩa inyuĩ mwagĩrĩrwo nĩ gwĩtigĩra: Mwĩtigagĩrei ūria ūngũruga mwĩrĩ na thuutha wa ūguo arĩ na ūhoti wa gũikia mũndũ Jehanamu. Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, mwĩtigagĩrei ūcio.

6 Githĩ tũnyoni tũtano tũtiendagio tũthendi twĩrĩ? No rĩrĩ, gũtirĩ o na kamwe gatuo Ngai ariganagĩrwo nĩko.

7 No ti-itherũ, o na njuĩrĩ cianyu cia mũtwe nĩ ndare. Tigagai gwĩtigĩra, inyuĩ mũrĩ a bata gũkĩra tũnyoni tũingĩ.

8 "Ngũmwĩra atĩrĩ, ūria wothe ūkanyumbũra mbere ya andũ, o nake Mũrũ wa Mũndũ nĩakamumbũra mbere ya araika a Ngai.

9 No ūria ūkangaana mbere ya andũ ūcio nĩagakaanwo mbere ya araika a Ngai.

10 Nake mũndũ o wothe ūria ūgaacambia Mũrũ wa Mũndũ nĩakarekerwo, no ūria wothe ūkaruma Roho Mũtheru ndakarekerwo.

11 "Rĩrĩa mũgaatwarwo mbere ya thunagogi, na mbere ya aathani na anene mũciirithio-rĩ, mũtikanetange na ūria mũgacookia kana ūria mũkoiga,

12 nĩgũkorwo hĩndĩ iyo Roho Mũtheru nĩakamũruta ūrĩa mwagĩrĩrwo nĩ kuuga."

Ngerekano ya Gĩtonga Kĩrimũ

13 Mũndũ ūmwe warĩ gatagatĩ-inĩ ka andũ acio akĩmwĩra atĩrĩ, "Mũrutani, ĩra mũrũ wa maitũ tũgayane nake igai riitũ."

14 Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ, nũũ ũnduĩte wa kũmũtuithania ciira kana wa kũmũgayania indo cianyu?”

15 Agĩcooka akĩmeera atĩrĩ, “Mwimenyererei! Mũtigakorokere maũndũ; nĩgũkorwo muoyo wa mũndũ ndũthimagwo na mũigana wa indo iria arĩ nacio.”

16 Agĩcooka akĩmahe ũhoru na ngerekano, akĩmeera atĩrĩ, “Mũgũnda wa mũndũ ũmwe gĩtonga nĩwaciarire mũno.

17 Nake akĩyũria na ngoro yake atĩrĩ, ‘Ngwĩka atĩa? Ndirĩ na handũ ha kũiga magetha makwa.’

18 “Agĩcooka akiuga atĩrĩ, ‘Nĩndamenya ũrĩa ngwĩka. Ngũtharia makũmbĩ makwa, njake mangĩ manene kũrĩ mo, njige magetha makwa mothe na indo ciakwa ciothe kuo.

19 Njooke njĩre ngoro yakwa atĩrĩ, “Ũrĩ na indo nyingĩ njega wĩgĩre cia gũkũigana mĩaka mũingĩ. Wĩhuurũkĩre, ũrie na ũnyue, na ũcanjamũke.”

20 “No Ngai akĩmwĩra atĩrĩ, ‘Wee kĩrimũ gĩkĩ! Ũtukũ ũyũ wa ũmũthĩ nĩgũwĩtio muoyo waku. Indo icio wĩgĩre-rĩ, igaatuĩka cia ũ?’

21 “Ũguo nĩguo gũgaatuĩka harĩ mũndũ o wothe ũrĩa wĩigagĩra mĩhithũ, no akaaga gwĩtongia na ũhoru wa Ngai.”

Mũtigatangĩke

22 Jesũ agĩcooka akĩra arutwo ake atĩrĩ, “Nĩ ũndũ ũcio ngũmwĩra atĩrĩ, mũtigetangage nĩ ũndũ wa mĩoyo yanyu nĩ ũndũ wa kĩria mũrĩrĩaga, kana kĩria mũrĩhumbaga mũrĩ yanyu.

23 Muoyo-rĩ, ũrĩ bata gũkĩra irio, nago mwĩrĩ ũrĩ bata gũkĩra nguo.

24 Ta mwĩciiriei ũhoru wa mahuru: Matihaandaga kana makagetha, o na matĩrĩ kũndũ gwa kũiga irio kana makũmbĩ, o Ngai nĩamaheaga irio. Inyuĩ githĩ mũtirĩ a bata mũno gũkĩra nyoni!

25 Nũũ wanyu ũngĩhota kuongerera muoyo wake ithaa o na rĩmwe nĩ ũndũ wa gwĩtanga?

26 Rĩu-rĩ, angĩkorwo mũtingĩhota gwĩka ũndũ mũnini ũguo-rĩ, mũgĩtangĩkaga na maũndũ macio mangĩ nĩkĩ?”

27 Ta mwĩcũraniei ũrĩa itoka ikũraga. Itirutaga wĩra kana ikogotha ndigi. No ngũmwĩra atĩrĩ, o na Solomoni arĩ na riiri wake wothe, ndaagemete ta kĩmwe gĩacio.

28 Angĩkorwo ũguo nĩguo Ngai ahumbaga nyeki ya gĩthaka, ĩria ĩrĩ ho ũmũthĩ na rũciũ igaikio mwaki-inĩ-rĩ, githĩ inyuĩ ndarĩkĩmũhumbaga makĩria, inyuĩ mwĩtĩkĩtie o hanini!

29 Tigagai gũthĩnĩka ngoro-inĩ cianyu nĩ ũndũ wa kĩria mũrĩrĩaga kana mũrĩnyuuga; mũtigatangĩkage nĩ ũndũ wa ũguo.

30 Nĩgũkorwo maũndũ maya mothe nĩmo andũ a gũkũ thĩ arĩa matefĩkĩtie Ngai macaranagia namo, no Ithe wanyu nĩoi atĩ nĩmũbatarĩtio nĩmo.

31 No rĩrĩ, caragai ũthamaki wake, na maũndũ maya mangĩ mothe nĩmũrĩheagwo o namo.

32 “Tigagai gwĩtigĩra, inyuĩ rũuru rũrũ rũnini, nĩgũkorwo Ithe wanyu nĩonete arĩ wega kũmũhe ũthamaki ũcio.

33 Endiai indo iria mũrĩ nacio mũcooke mũteithie athĩni. Mwĩthondekerei ibeeti cia mbeeca iria itangĩtarũka, na mwĩgĩre na kĩgĩna igũrũ kĩria gĩtangĩhira, kũria gũtarĩ mũici ũngĩkuhĩria na gũtirĩ memenyi cia gũkĩananga

34 Nĩgũkorwo o kũria mĩhithũ wanyu ĩrĩ, nokuo ngoro cianyu o nacio irĩkoragwo irĩ.

Gũikara Mwĩguĩte

35 “Ikaragai mwĩhotorete, mwĩhaarĩrie gũtungata, na mũige matawa manyu magĩakanaga,

36 o ta andũ metereire mwathi wao acooke kuuma iruga-inĩ rĩa kĩhikano, nĩguo rĩria agaacooka, aaringaringa mũrango mamũhingũrĩre o narua.

37 Nĩugakorwo ũrĩ ũndũ mwega harĩ ndungata iria mwathi wacio agaakora ciĩguĩte rĩria agacooka. Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, nĩakehotora acitungatĩre, aciikarie metha-inĩ, na acooke acirehere irio irĩe.

38 Nĩugakorwo ũrĩ ũndũ mwega harĩ ndungata iria mwathi wacio agaakora ciĩhaarĩrie, o na angĩgooka ũtukũ gatagatĩ kana thaa kenda gũgĩka.

39 No rĩrĩ, menyai ũũ: Korwo mwene nyũmba nĩamenyete ithaa rĩria mũici egũũka-rĩ, ndangiarekire nyũmba yake ituuo.

40 O na inyuĩ no nginya mũikarage mwĩhaarĩrie, tondũ Mũrũ wa Mũndũ agooka ithaa rĩria mũtamwĩrĩgĩrĩre.”

41 Petero akĩmũũria atĩrĩ, “Mwathani, nĩ ithuĩ ũrahe ũhoru na ngerekano ĩno kana ũreera mũndũ o wothē?”

42 Nake Mwathani agĩcookia akĩmũũria atĩrĩ, “Ndungata ya kwĩhokwo na njũgĩ, o irĩa mwathi wayo angũhokera kũroraga ndungata ciake, na ĩciheage irio hĩndĩ irĩa yagĩrĩre, nũrĩkũ?”

43 Nĩugakorwo ũrĩ ũndũ mwega harĩ ndungata ĩyo, ĩria mwathi wayo agooka akore ĩgũka ũguo.

44 Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, nĩakamĩhokera indo ciake ciothe.

45 No rĩrĩ, ĩ ndungata ĩyo ĩngũira na ngoro yayo atĩrĩ, ‘Mwathi wakwa ndaracooka narua,’ nayo yambĩrĩrie kũhũura ndungata cia arũme na cia andũ-a-nja, na kũria na kũnyua na kũrĩio-rĩ,

46 Mwathi wa ndungata ĩyo agooka mũthenya ũria ĩtamwĩrĩgĩrĩre o na ithaa rĩria ĩtooĩ, nake nĩakamĩherithia mũno, na amĩtũire ciira ta wa andũ arĩa matarĩ ehokeku.

47 “Ndungata ĩria ĩmenyaga ũria mwathi wayo endaga na ndũhaaragĩria kana ĩgeeka ũria Mwathi wayo endaga, ĩkaahũũrwo mahũura maingĩ.

48 No irĩa ĩtooĩ na nĩkaga maũndũ marĩa magĩrĩre kũherithanĩrio, ĩkaahũũrwo mahũura matarĩ maingĩ. ũria wothē ũheetwo indo nyingĩ, ageetio indo nyingĩ; nake ũria wĩhokeirwo nyingĩ makĩria nĩageetio nyingĩ makĩria.

Gũtirĩ Thayũ o tiga Nyamũkano

49 “Njũkĩte kũrehe mwaki gũkũ thĩ, naarĩ korwo mwaki ũcio nĩwambĩrĩrie gwakana!

50 No ndĩ na ũbatithio ndĩrĩbatithio naguo, no kaĩ nĩngũthĩnĩka mũno ũngũgaakinya-ĩ!

51 Mũgwĩciiria ndokire kũrehe thayũ gũkũ thĩ? Ngũmwĩra atĩrĩ, ũguo tigu, ndookire kũrehe nyamũkano.

52 Kuuma rĩu gũthĩ na mbere, andũ atano a mũciĩ ũmwe marĩkoragwo magayũkanĩte, atatũ magookĩrĩra eerĩ, nao eerĩ magookĩrĩra atatũ.

53 Nao marĩkoragwo magayũkanĩte ũũ, ithe agookĩrĩra mũriũ nake mũriũ agookĩrĩra ithe, nyina agookĩrĩra mwarĩ nake mwarĩ agookĩrĩra nyina, nyaciarawe agookĩrĩra mũtumia wa mũriũ nake mũtumia wa mũriũ agookĩrĩra nyaciarawe.”

Gũkũũrana Mahinda

⁵⁴ Jesũ akĩra kĩrĩndĩ kũu atĩrĩ, “Hĩndĩ ĩrĩa muona itu rĩkĩambata riumĩte ithũiro, o rĩmwe muugaga atĩrĩ, ‘Nĩgũkuura mbura,’ na gũkoira.

⁵⁵ Hĩndĩ ĩrĩa rũhuho rwahurutana riumĩte gũthini muugaga atĩrĩ, ‘Nĩgũkũgĩa na ũrugarĩ,’ na gũkagĩa.

⁵⁶ Inyuĩ hinga ici! Nĩmũũĩ wega gũkũũrana ũrĩa igũrũ na thĩ gũtariĩ. Mũkĩremagwo nĩgũkũũrana ũhoru wa mahinda maya tũrĩ nĩkĩ?

⁵⁷ “Mwagaga gwĩtuĩra inyuĩ ene ũrĩa kwagĩrĩre nĩkĩ?”

⁵⁸ Na rĩrĩ, rĩrĩa mũrathiĩ na thũ yaku kũrĩ mũciirithania-rĩ, geria mũno wĩguithanie nayo mũrĩ o njĩra-inĩ, ndĩgagũkururie igũtware kũrĩ mũciirithania, nake mũciirithania akũneane kũrĩ mũnene, nake mũnene ũcio agũkie njeera.

⁵⁹ Ngũkwĩra atĩrĩ, ndũkoima kuo ũtarĩhĩte thĩrĩ wothe, hatarĩ gathendi ũgũtigia.”

13

Mwĩrĩre kana Mũthire

¹ Na rĩrĩ, nĩ kwarĩ na andũ amwe maarĩ ho hĩndĩ ĩyo, arĩa meerire Jesũ ũhoru wa andũ a Galili arĩa mooragĩtwo nĩ Pilato makĩruta magongona, nayo thakame yao igĩtukana na ya nyamũ cia magongona mao.

² Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Anga mũgwĩciiria atĩ andũ acio manyariirwo ũguo tondũ acio maarĩ ehia gũkĩra andũ acio angĩ othe a Galili?”

³ Ngũmwĩra atĩrĩ, aca! No rĩrĩ, mwaga kwĩrira, o na inyuĩ inyuothe mũkaniinwo o tao.

⁴ Kana andũ arĩa ikũmi na anana, arĩa magwĩrĩrwo nĩ nyũmba ĩrĩa ndaaya kũu itũura rĩa Siloamu ikĩmooraga-rĩ, anga mũgwĩciiria atĩ maarĩ na mahĩtia maingĩ gũkĩra andũ arĩa angĩ othe maatũuraga kũu Jerusalemu?”

⁵ Ngũmwĩra atĩrĩ, aca! No rĩrĩ, mwaga kwĩrira, o na inyuĩ inyuothe mũkaniinwo o tao.”

⁶ Agĩcooka akĩmaarĩra na ngerekano, akiuga atĩrĩ, “Mũndũ ũmwe aarĩ na mũkũyũ wahandĩtwo thĩini wa mũgũnda wake wa mĩthabibũ, nake agĩthĩĩ gũcaria maciaro mũtĩ-inĩ ũcio, no ndaigana kuona ngũyũ o na ĩmwe.

⁷ Nĩ ũndũ ũcio, akĩra mũruti wa wĩra wa mũgũnda ũcio wa mĩthabibũ atĩrĩ, ‘Rĩu nĩ mĩaka ĩtatũ njũkaga gũcaria maciaro mũkũyũ-inĩ, ũyũ na ndrĩrĩ ndoona ngũyũ o na ĩmwe. Ūteme! Ūthũkagĩria mũgũnda nĩkĩ?’

⁸ “No mũndũ ũcio akĩmũcookeria, akĩmwĩra atĩrĩ, ‘Mwathi ũyũ, nĩtũreke ũikare mwaka ũngĩ ũmwe, ndĩũrĩmĩre na ndĩwĩkĩre thumu.

⁹ Naguo ũngĩciara hĩndĩ ĩyo, nĩ wega! No ũngĩaga gũciara, no ũtemwo.’”

Mũtunia Kĩonje Kũhonio Mũthenya wa Thabatũ

¹⁰ Na rĩrĩ, mũthenya ũmwe wa Thabatũ, Jesũ nĩkũrutana aarutanaga thĩini wa thunagogi ĩmwe,

¹¹ nakuo gũgĩkorwo nĩ kwarĩ na mũtunia wonjetio nĩ ngoma thũku mĩaka ikũmi na ĩnana. Atũire ainamĩrĩre atekũhota gwĩtiira o na hanini.

¹² Hĩndĩ ĩrĩa Jesũ aamuonire, akĩmwĩta, akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũtunia ũyũ nĩwohorwo kuuma kũrĩ wonje waku.”

¹³ Agĩcooka akĩmũigĩrĩra moko, na kahinda o kau agĩtiira, na akĩgooca Ngai.

14 Nake mūnene wa thunagogi akīrakara mūno nī ūndū wa Jesū kūhonania mūthenya wa Thabatū. Nake akīra andū atīrī, “He na mīthenya itandatū wa kūruta wīra. Nī ūndū ūcio, ūkagai kūhonio mīthenya iyo, no ti mūthenya wa Thabatū.”

15 Nowe Mwathani akīmūcookeria, akīmwīra atīrī, “Inyuī hinga ici! Githī o mūdū wanyu ndohoraga ndegwa yake kana ndigiri yake yume kiugū mūthenya wa Thabatū, amītware ithīi ikanyue maai?”

16 Nake mūtumia ūyū mwarī wa Iburahīmu, ūrīa ūtūire ohetwo nī Shaitani mīaka ikūmi na īnana; ndakīagīrīrwo nī kuohorwo o na kūrī mūthenya wa Thabatū?”

17 Rīrīa oigire ūguo, thū ciake ciothe igīconoka, no kīrīndī kīu kīa andū gīgīkena nī ūndū wa maūdū ma magegania marīa eekaga.

Ngerekano ya Mbegū ya Karatarī na ya Ndawa ya Kūmbia Mīgate

18 Ningī Jesū akīūra atīrī, “Ūthamaki wa Ngai ūhaanaine na kī? Na ngūgerekania na kīi?”

19 Ūhaana ta mbeū ya karatarī īrīa mūdū oire akīhaanda mūgūnda wake. Igīkūra igītuika mūtī, nacio nyoni cia riera-inī igīuka igīaka itara honge-inī ciaguo.”

20 Ningī akīūra atīrī, “Ingīgerekania ūthamaki wa Ngai na kīi?”

21 Ūhaana ta ndawa ya kūmbia mīgate īrīa mūdū-wa-nja ooire na akīmītukania na mūtu mūngī, o nginya wothe ūkīimba.”

Mūrango ūrīa Mūceke

22 Nake Jesū agīthī ahītūkiire matūūra-inī na tūtūūra-inī akīrutanaga erekeire Jerusalemu.

23 Nake mūdū ūmwe akīmūūra atīrī, “Mwathani anga no andū anini tu makahonokio?”

Nake akīmeera atīrī,

24 “Geragai na hinya gūtoonyera mūrango ūrīa mūceke; tondū ngūmwīra atīrī, andū aingī nī makaageria gūtoonya, no matikahota.

25 Rīrīa mwene nyūmba agaakorwo okīrīte na ahinge mūrango-rī, mūkaarūgama hau nja mūkīringaringaga mūrango mūkīmūthaihaga, mūkoiga atīrī, ‘Mwathi witū, tūhingūrīre mūrango.’

“Nake nīakamūcookeria amwīre atīrī, ‘Nīi ndīmūū o na ndiūi kūrīa muumīte.’

26 “Hīndī iyo nīmūkoiga atīrī, ‘Nītwarīanagīra na tūkanyuuanīra nawe, o na nīwarutanaga nīra-inī cia matūūra maitū.’

27 “Nowe nīakamacookeria atīrī, ‘Nīi ndīmūū, o na ndiūi kūrīa muumīte. Njhererai, inyuī inyothe mwīkaga ūuru!’

28 “Kūu nīgūkaga na kīrīro, na kūhagarania magego, rīrīa mūkoona Iburahīmu, na Isaaka, na Jakubu, na anabii othe marī ūthamaki-inī wa Ngai, no inyuī mūkorwo mūkītio nja.

29 Nao andū nīmagooka kuuma mwena wa irathīro, na wa ithūiro, na wa gathigathini, na wa gūthini, maikare thī iruga-inī kūu ūthamaki-inī wa Ngai.

30 No ti-itherū, nī kūrī andū marī thuutha magaatūika a mbere, na nī kūrī a mbere magaatūika a thuutha.”

Kīeha kīa Jesū nī ūndū wa Jerusalemu

31 O hīndī iyo Afarisai amwe magīuka kūrī Jesū makīmwīra atīrī, “Uma gūkū ūthīi kūdū kūngī. Herode nīarenda gūkūragithia.”

³² Nake agĩcookia atĩrĩ, “Thiĩ mũkeere mbwe iyo atĩrĩ, ‘Ūmũthĩ na rũciũ ngũkorwo ngĩngata ndaimono na ngĩhonia andũ, na mũthenya wa itatũ ndũkie wĩra wakwa.’

³³ O na kũrĩ ũguo, ũmũthĩ na rũciũ o na oke no nginya ngorwo ngĩthĩ o na mbere, nĩgũkorwo ti-itherũ gũtirĩ mũnabii ũngĩkuĩra nja ya Jerusalemu!

³⁴ “Atĩrĩrĩ, wee Jerusalemu, Jerusalemu, wee ũragaga anabii, na ũkahũura na mahiga nyuguto arĩa matũmitwo kũrĩ we, nĩ maita maingĩ atĩa ndanenda gũcookanĩrĩria ciana ciaku hamwe o ta ũria ngũkũ icookanagĩrĩria tũcui twayo mathagu-inĩ mayo, no ndũnjĩtikagĩria!

³⁵ Atĩrĩrĩ, nyũmba yaku iyyũrite ihooru. Ngũmwĩra atĩrĩ, mũtikanyona rĩngĩ o nginya rĩria mũkoiga atĩrĩ, ‘Kũrathimwo nĩ mũndũ ũria ũgũũka na rĩtwa rĩa Mwathani.’ ”

14

Jesũ e Nyũmba kwa Mũfarisai

¹ Na rĩrĩ, mũthenya ũmwe wa Thabatũ, Jesũ nĩathiire kũria irio nyũmba ya mũnene ũmwe wa Afarisai, nao andũ maikarĩte mamũrorete mũno.

² Na hau mbere yake nĩ haarĩ na mũndũ warũarĩte mũrimũ wa kũimba mwĩrĩ.

³ Jesũ akĩũria Afarisai na arutani a watho atĩrĩ, “Watho nĩwĩtikĩrĩtie kũhonania mũthenya wa Thabatũ, kana ndwĩtikĩrĩtie?”

⁴ No-o magĩkĩra ki. Nake akĩnyiita mũndũ ũcio, akĩmũhonia na akĩmwĩra athĩ.

⁵ Agĩcooka akĩmoooria atĩrĩ, “Nũũ wanyu ũngĩaga kũruta mũriũ irima, kana ndegwa yake igwĩte irima rĩa maaĩ mũthenya wa Thabatũ?”

⁶ Nao makiaga ũndũ wa kũmũcookeria.

⁷ Rĩria Jesũ oonire ũria ageni maathuuraga itĩ iria ciaikaragĩrwo nĩ ageni a gũtĩio maikarĩre cio-rĩ, akĩmahe ngerekano ĩno, akiuga atĩrĩ:

⁸ “Mũndũ angĩgwĩta iruga-inĩ rĩa kĩhikano-rĩ, ndũgaikarĩre itĩ iria ciigĩrwo ageni a gũtĩio, tondũ no hakorwo mũndũ ũngĩ mũtĩie gũgũkĩra wĩtũtwo nĩ mwene iruga.

⁹ Kũngĩkĩhaana ũguo-rĩ, mwene iruga ũria ũmwĩtite inyuĩ eerĩ no ooke, akwĩre atĩrĩ, ‘Eherera mũndũ ũyũ gĩtĩ kũu.’ Hĩndĩ iyo, nĩũgaikara thuutha biũ ũconokete.

¹⁰ No hĩndĩ ĩria ũngĩtwo-rĩ, ikaragĩra itĩ cia thuutha, nĩgeetha ũria ũgwĩtite ooka, akwĩre atĩrĩ, ‘Mũrata wakwa, thiĩ ũgaikare harĩa mbere.’ Hĩndĩ iyo nũkaheho gũtĩio maitho-inĩ ma ageni arĩa angĩ othe.

¹¹ Nĩgũkorwo mũndũ ũria wothe wĩtũgagĩria nĩakanyĩhio, na ũria wothe wĩnyĩhagia nĩagatũũgĩrio.”

¹² Jesũ agĩcooka akĩria mũndũ ũcio wamwĩtite atĩrĩ, “Waruga iruga rĩa mũthenya kana rĩa hwaĩ-inĩ-rĩ, ndũgetage o arata aku kana arĩũ a thoguo, kana andũ anyu, o na kana andũ arĩa atongu a itũũra rĩanyu; ũngĩka ũguo-rĩ, nao nĩmagagwĩta na nĩ ũndũ ũcio makũrĩhe ũguo ũmekite.

¹³ No hĩndĩ ĩria waruga iruga ĩtaga athĩni, na cionje, na ithua, na atumumu,

¹⁴ nawe nĩũkarathimwo. O na gũtuĩka matingĩhota gũkũrĩha, nĩkarĩhwo hĩndĩ ĩria andũ arĩa athingu makaariũkio.”

Ngerekano ya Iruga Inene

¹⁵ Na rĩria mũndũ ũmwe wa arĩa maikarĩte metha-inĩ hamwe nake aigũire ũguo, akĩria Jesũ atĩrĩ, “Kũrathimwo-rĩ, nĩ mũndũ ũria ũkaarĩa irio iruga-inĩ rĩa ũthamaki wa Ngai.”

16 Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mũndũ ũmwe nĩahaarĩrie iruga inene na agĩta ageni aingĩ.

17 Nacio thaa cia kũrĩa ciakinya, agĩtũma ndungata yake ikeere andũ arĩa meetĩtwo atĩrĩ, ‘Ūkai, nĩgũkorwo maũndũ mothe nĩmahaarĩrie.’

18 “Nao othe, o mũndũ akĩambĩrĩria kũheana ciĩgwatio. Wa mbere akiuga atĩrĩ, ‘No hĩndĩ ndĩragũrĩrie mũgũnda na no nginya thĩi ngawone. Thĩi ũmwĩre andekere.’

19 “Ūrĩa ũngĩ akiuga atĩrĩ, ‘No hĩndĩ ndĩragũrĩrie ndegwa ikũmi cia kũrĩma, na nĩndĩrathĩi gũcigeria. Thĩi ũmwĩre andekere.’

20 “Nake ũngĩ akiuga atĩrĩ, ‘No hĩndĩ ndĩrahikanĩrie, nĩ ũndũ ũcio ndiihota gũũka.’

21 “Ndungata ĩyo ĩgĩthĩi, ikĩmenyithia mwathi wayo ũhoro ũcio. Hĩndĩ ĩyo mwene mũciĩ akĩrakara na agĩatha ndungata ĩyo akĩmũira atĩrĩ, ‘Umagara narua ũthĩi nĩjira-inĩ iria nene, o na tũcira-inĩ twa itũũra, ũrehe athĩni, na cionje, na arĩa atumumu, o na ithua.’

22 “Nayo ndungata ĩyo ĩkiuga atĩrĩ, ‘Mwathi wakwa, ũrĩa wathanire nĩwĩkĩtwo, na no hatigaire andũ.’

23 “Hĩndĩ ĩyo Mwathi wayo akĩra ndungata ĩyo atĩrĩ, ‘Umagara ũthĩi rĩu nĩjira-inĩ na ndeere-inĩ cia mĩgũnda, ũkaringĩrĩrie andũ moke nĩgeetha nyũmba yakwa ĩyũre.

24 Ngũmwĩra atĩrĩ, gũtirĩ mũndũ o na ũmwe wa acio metĩtwo ũgaacama iruga rĩakwa.’”

Thogora wa Gũtuĩka Mũrutwo

25 Na rĩrĩ, andũ aingĩ nĩmatwaranire na Jesũ, nake akĩmahũgũkĩra, akĩmeera atĩrĩ,

26 “Mũndũ o wothe angĩũka kũrĩ nĩ na aage gũthũũra ithe na nyina, na mũtumia wake, na ciana ciake, na ariũ a nyina, na aarĩ a nyina, o na muoyo wake we mwene-rĩ, ndangĩhota gũtuĩka mũrutwo wakwa.

27 Nake mũndũ o wothe ũtegwĩkuũira mũtĩ wake wa kwambĩrwo anũmĩrĩre, ndangĩhota gũtuĩka mũrutwo wakwa.

28 “Atĩrĩrĩ, mũndũ ũmwe wanyu angĩenda gwaka nyũmba ndaaya na ĩgũrũ-rĩ, githĩ ndangĩamba gũikara thĩ atare thogora nĩguo one kana wĩra na mbeeca cia kũmĩrĩkia?

29 Nĩgũkorwo angĩremwo nĩ kũmĩrĩkia thuutha wa gwaka mũthingi, andũ arĩa othe marĩmĩonaga nĩmarĩmũthekagĩrĩra,

30 makoiga atĩrĩ, ‘Mũndũ ũyũ aambĩrĩrie gwaka nyũmba akĩremwo nĩ kũmĩrĩkia.’

31 “Kana mũthamaki angĩkorwo akiriĩ gũthĩi kũrũa mbaara na mũthamaki ũngĩ-rĩ, githĩ ndangĩamba gũikara thĩ ecũũranie kana ahota kũrũa arĩ na andũ ngiri ikũmi na mũthamaki ũrĩa ũroka kũmũĩkĩrĩra arĩ na andũ ngiri mĩrongo ĩrĩ?

32 Angĩona atĩ ndangĩhota kũmũtooria, angĩtũmĩra mũthamaki ũcio ũngĩ andũ arĩ o kũraya mathĩi makamũũrie kũgĩe na thayũ.

33 Ūguo noguo, mũndũ o wothe wanyu angĩaga kũrekia indo ciothe iria arĩ nacio, ndangĩtuĩka mũrutwo wakwa.

34 “Na rĩrĩ, cumbĩ nĩ mwega, no cumbĩ ũngĩkorwo nĩũthirĩte mũcamo waguo-rĩ, ũngĩcooka gũcamithio ta cumbĩ na kĩ?

35 Cumbĩ ũcio ndũrĩ bata gũitwo tũiri-inĩ o na kana gũitwo kĩara-inĩ, nĩgũteeo ũteagwo.

“Ūrĩa ũrĩ na matũ ma kũigua, nĩakĩgue.”

15

Ngerekano ya Ng'ondu Yūrīte

1 Na rīrī, etia mbeeca cia igooti na “ehia” othe nīmoonganaga harī we nīguo mamūigie.

2 No Afarisai na arutani a watho magīteta makiuga atīrī, “Mūndū ūyū nīamūkagīra ehia na akarīānīra nao.”

3 Nī ūndū ūcio Jesū akīmahe ngerekano īno akīmeera atīrī:

4 “Mūndū ūmwe wanyu angīkorwo na ng'ondū igana rīmwe, na īmwe yacio yūre-rī, githī ndatīgaga icio mīrongo kenda na kenda kūu werū-inī, athī agacarie iyo īmwe yūrīte, nginya amīone?”

5 Na aarīkia kūmīona, akamūgīrīra ciande ciake akenete,

6 akainūka mūciī. Agacooka ageeta arata ake na andū a itūūra hamwe, akameera atīrī, ‘Ūkai tūkenanīre nī ūndū nīnyonete ng'ondū yakwa īrīa īrorīte.’

7 Ngūmwīra atīrī, ūguo noguo kūgīaga gīkeno kīnene igūrū nī ūndū wa mūndū ūmwe mwīhia wīrīrīte, gūkīra ūrīa gūkenagwo nī ūndū wa andū mīrongo kenda na kenda athingu arīa matabatarītio nī kwīrīra.

Ngerekano ya Ciringi Yūrīte

8 “Kana mūtumia angīkorwo arī na icunjī ikūmi cia betha, īmwe yacio yūre-rī, githī ndagwatagia tawa, akahaata nyūmba yothe, na akamīcaria na kīyo o nginya amīone?”

9 Na amīona-rī, ageeta arata ake o na andū a itūūra hamwe, akameera atīrī, ‘Ūkai tūkenanīre tondū nīnyonete mbeeca yakwa īrīa īrorīte.’

10 Ngūmwīra atīrī, ūguo noguo gūkoragwo na gīkeno harī araika a Ngai nī ūndū wa mwīhia ūmwe wīrīrīte.”

Ngerekano ya Mwanake ūrīa Worīte

11 Jesū agīthī na mbere akīmeera atīrī, “Nī kwarī na mūndū ūmwe warī na arīū eerī.

12 Ūrīa mūnini akīra ithe atīrī, ‘Baba ngaīra igai rīrīa rīngīgatuīka rīakwa.’ Nī ūndū ūcio ithe akīmagayania indo ciake.

13 “Na matukū manini mathira, mūrīū ūcio mūnini agīcookanīrīria indo ciake ciothe, akīmagara agīthī būrūrī warī kūraya, na arī kūu agītanga indo ciake na mūtūrīre wa ūmaramari.

14 Nake aarīkia kūhūthīra indo ciake ciothe, gūkīgīa na ng'aragu nene kūu būrūrī ūcio wothe, nake akīambīrīria gūthīnīka.

15 Nī ūndū ūcio agīthī kūūria wīra kūrī mūndū ūmwe wa būrūrī ūcio, nake akīmūtware akarīthagie ngūrwe gīthaka-inī gīake.

16 Nieriragīria kwīhūnīa na makoro marīa maarīagwo nī ngūrwe icio tondū gūtīrī mūndū wamūheaga kīndū gīa kūrīa.

17 “Na rīrīa ecookerire, akiuga atīrī, ‘Nī ndungata ciigana atīa cia baba irī na irio cia gūciigana o na igatigara, na nūi nguagīre gūkū nī ng'aragu!’

18 Nīngūkīra thī kūrī baba ngamwīre atīrī: Baba, nīnjīhīrie Ngai na ngakwīhīria.

19 Ndīagīrīrwo nīgūcooka gwīttagwo mūrūguo rīngī; ndua ta ndungata īmwe yaku.’

20 Nī ūndū ūcio agīkīra, agīthī kūrī ithe.

“No arī o haraaya, ithe akīmuona, nake akīringwo nī tha nī ūndū wake; agīteng'era kūrī mūrūwe, akīmūhībīria na akīmūmumunya.

21 “Nake mūrīū akīmwīra atīrī, ‘Baba, nīnjīhīrie Ngai o na ngakwīhīria. Ndīagīrīrwo nīgūcooka gwīttagwo mūrūguo rīngī.’”

22 “No ithe akĩra ndungata ciake atĩrĩ, ‘Thiĩ narua mũrehe nguo ĩrĩa njega mũno mũmũhumbe, na mũmwĩkire gĩcũhĩ kiara, na iraatũ magũrũ.

23 Ningĩ mũrehe njaũ ya gĩcegũ ĩrĩa noru mũmĩthinje. Mũreke tũgie na iruga na tũkũngũire.

24 Nĩgũkorwo mũriũ ũyũ wakwa ararĩ mũkuũ na nĩariũkĩte; nĩarorĩte na rĩu nĩonekete.’ Nĩ ũndũ ũcio makĩambĩrĩria gũkũngũira.

25 “Na rĩrĩ, hĩndĩ ĩyo mũriũ ũrĩa mũkũrũ aarĩ mũgũnda. Na rĩrĩa aakuhĩrĩrie mũciũ akĩĩnũka-rĩ, akĩigua gũkĩinwo nyĩmbo na ndũhiũ.

26 Nĩ ũndũ ũcio mũriũ ũcio agĩta ndungata ĩmwe ya mũciũ, akĩmũria gĩtũmi kia maũndũ macio.

27 Nayo ndungata ĩyo ĩkĩmwĩra atĩrĩ, ‘Mũrũ wa maitũguo nĩokĩte, nake thoguo nĩamũthinjĩire njaũ ya gĩcegũ ĩrĩa noru, tondũ nĩamũcookereire arĩ mweka na arĩ mũgima.’

28 “Mũrũ wa nyina ũcio mũkũrũ akĩrakara na akĩrega gũtoonya nyũmba. Nĩ ũndũ ũcio ithe akiama nja, akĩmũthaitha atoonye thiĩni.

29 No akĩra ithe atĩrĩ, ‘Ta thikĩrĩria! Ndũire ngũrutagĩra wĩra mĩaka ĩyo yothe, na ndĩrĩ ndarega gũgwathĩkĩra. No rĩrĩ, ndũrĩ waahe o na koori nĩguo tũkũngũire na arata akwa.

30 No rĩrĩa mũrũguo ũyũ ũitangĩte indo ciaku na maraya ainũka, ũkamũthinjĩra njaũ ya gĩcegũ ĩrĩa noru!’

31 “Ithe akĩmwĩra atĩrĩ, ‘Mũrũ wakwa, wee tũtũuraga nawe hĩndĩ ciothe, na indo ciothe iria ndĩ nacio nĩ ciaku.

32 No nĩtwagĩrĩrwo gũkũngũira na gũcanjamũka, tondũ mũrũ wa maitũguo ũyũ ararĩ mũkuũ na rĩu nĩariũkĩte; nĩarorĩte na rĩu nĩonekete.’”

16

Ngerekano ya Mũrũgamĩrĩri Indo Warĩ Mũũgĩ

1 Nake Jesũ akĩra arutwo ake atĩrĩ: “Nĩ kwarĩ na mũndũ ũmwe warĩ gĩtonga, nake nĩ aarĩ na mũrori wa indo ciake mũrori ũcio nĩathitangirwo kũrĩ gĩtonga kũ atĩ nĩaitanganga indo ciake.

2 Nĩ ũndũ ũcio agĩta mũrori ũcio wa indo, akĩmwĩra atĩrĩ, ‘Ũhoru ũcio ndĩraigua ũgũkonĩ nĩ ũrĩkũ? Heana ũhoru wa ithabu rĩa ũrũgamĩrĩri waku, tondũ ndũgũcooka kũndorera indo ciakwa rĩngĩ.’

3 “Nake mũrori wa indo icio akĩyũria na ngoro atĩrĩ, ‘Ngwĩka atĩa rĩu? Mwathi wakwa nĩekũndigithia wĩra. Ndirĩ na hinya mũiganu wa kũrĩma, na nĩngũconoka kũhooya.

4 Rĩu nĩndamenya ũrĩa ngwĩka nĩgeetha rĩrĩa ngaatigithio wĩra gũkũ, andũ makaanyamũkagĩra kwao mĩciũ.’

5 “Nĩ ũndũ ũcio agĩta mũndũ o wotho warĩ na thiirĩ wa mwathi wake. Akĩria mũndũ wa mbere atĩrĩ, ‘Wee ũrĩ na thiirĩ ũigana atĩa wa mwathi wakwa?’

6 “Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, ‘Ndĩ na thiirĩ wa marebe magana meerĩ ma maguta ma mĩtamaiyũ.’

“Mũrori ũcio akĩmwĩra atĩrĩ, ‘Oya marũa maku ma thiirĩ ũikare thĩ narua wandĩke atĩ ũrĩ na thiirĩ wa marebe igana rĩmwe.’

7 “Agĩcooka akĩũria mũndũ wa keerĩ atĩrĩ, ‘Na we ũrĩ na thiirĩ ũigana atĩa?’

“Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, ‘Ndĩ na thiirĩ wa makũnia igana rĩmwe ma ngano.’

“Mũrori ũcio akĩmwĩra atĩrĩ, ‘Oya marũa maku ma thiirĩ wandĩke ũrĩ na thiirĩ wa makũnia mĩrongo ĩnana.’

8 “Mwathi ūcio n̄agathĩrĩrie mūrũgamĩrĩri ūcio wa indo ciake ūtaarĩ mwĩhokeku nĩ ūndũ wa kũgĩa na ūũgĩ. Nĩgũkorwo andũ a gũkũ thĩ nĩ oogĩ na maũndũ mao gũkĩra andũ a ūtheri.

9 Ngũmwĩra atĩrĩ, hũthaĩraĩ ūtonga wa gũkũ thĩ na gũthondeka ūrata na andũ, nĩguo rĩrĩa ūtonga ūcio ūgaathira, mũkaamũkĩrwo ciikaro-inĩ irĩa cia tene na tene.

10 “Mũndũ ūrĩa wothe ūngũhokerwo indo nini no ehokerwo o na indo nyingĩ, na ūrĩa wothe ūtangũhokeka na indo nini o na nyingĩ ndangũhokerwo.

11 Nĩ ūndũ ūcio mũngĩkorwo mũtarĩ ehokeku na ūtonga wa gũkũ thĩ-rĩ, nũ ūngĩmwĩhokera ūtonga ūrĩa wa ma?

12 Nĩngĩ mũngĩkorwo mũtarĩ ehokeku na indo cia andũ arĩa angĩ-rĩ, nũ ūngĩmũhe indo cianyu ene?

13 “Gũtirĩ ndungata ĩngĩhota gũtungatĩra aathani eerĩ. Nĩ ūndũ no ĩthũũrĩre ūmwe yende ūcio ūngĩ, kana ĩlheane harĩ ūmwe, ĩnyarare ūcio ūngĩ. Mũtungĩtungatĩra Ngai na mũtungatĩre mbeeca.”

14 Nao Afarisai, arĩa meendete mbeeca, rĩrĩa maiguire maũndũ macio mothe, makĩambĩrĩria gũtemba Jesũ.

15 Nake akĩmeera atĩrĩ, “Inyuĩ mwĩtuuaga ega maitho-inĩ ma andũ, no Ngai nĩoĩ ngoro cianyu, nĩgũkorwo ūndũ ūrĩa ūtuagwo wa bata mũno harĩ andũ, nĩguo ūrĩ magĩgi maitho-inĩ ma Ngai.

Ūrutani Ūngĩ wa Jesũ

16 “Ūhoro wa Watho na ūrutani wa Anabii watũire ūhunjagio nginya hĩndĩ ya Johana ūrĩa Mũbatithania. Kuuma hĩndĩ ĩyo, Ūhoro-ũrĩa-Mwega wa ūthamaki-wa-Ngai nĩ ūhunjagio, na mũndũ o wothe nĩehatagirĩria aũtoonye.

17 Nĩ ūhũthũ igũrũ na thĩ gũthira, gũkĩra gaturumo karĩa kanini mũno ka Watho keherio watho-inĩ.

18 “Mũndũ ūrĩa wothe ūngĩtigana na mũtumia acooke ahikie mũtumia ūngĩ, ūcio nĩatharĩtie, nake mũndũ mũrũme ūrĩa ūngĩhikia mũtumia ūtiganiite na mũthuuri-we, nĩatharĩtie.”

Gĩtonga na Lazaro

19 “Nĩ kwarĩ mũndũ warĩ gĩtonga wehumbaga nguo cia rangi wa ndathi na cia mũthemba wa gatani ĩrĩa njega, nake nĩeekenagia o mũthenya.

20 Na rĩrĩ, kĩhingo-inĩ gĩake nĩhaigagwo mũndũ wahooyaga thendi wetagwo Lazaro, waiyũrĩtwo nĩ ironda mwĩrĩ,

21 nake nĩeeriragĩria kũrĩa rũitiki rũrĩa rwagũũaga kuuma metha-inĩ ya gĩtonga kũ. O na ngui nacio nĩciokaga na igacũna ironda ciake.

22 “Ihinda nĩrĩakinyire mũhooi thendi ūcio agĩkua, nao araike makĩmũkuua makĩmũtwara harĩ Iburahĩmu. Gĩtonga kũ o nakĩo nĩgĩakuire na gĩgĩthikwo.

23 Kĩrĩ kũ icua-inĩ, kĩna ruo rũnene, gĩgĩtiira maitho, gĩkĩona Iburahĩmu arĩ haraaya, na Lazaro arĩ hau nake.

24 Nĩ ūndũ ūcio gĩtonga gĩkĩmwĩta gĩkĩmwĩra atĩrĩ, ‘Iburahĩmu, Baba, njiguĩra tha, ūtũme Lazaro atobokie mũthia wa kĩara gĩake maaĩ-inĩ ooke aahehie rũrĩmĩ, tondũ ndĩ na ruo rũnene gũkũ mwakĩ-inĩ ūyũ.’

25 “Nowe Iburahĩmu akĩmũcookeria atĩrĩ, ‘Mũrũ wakwa, ririkana rĩrĩa watũire muoyo woonaga o maũndũ mega, hĩndĩ ĩyo Lazaro nake oonaga o maũndũ mooru, no rĩu we nĩmũnyamarũre, nawe ūrĩ ruo-inĩ.

26 Hamwe na ūguo-rĩ, gatagatĩ gaitũ nawe harĩ na mūkuru mūrīku mũno wĩkĩrĩtwo, nĩguo arĩa mangĩenda kuuma gũkũ tũrĩ moke kũrĩ we matikaahote, o na gũtirĩ mũndũ ūngiuma kũu akĩre ooke gũkũ tũrĩ.'

27 "Nakĩo gĩtonga kũu gĩgĩcookia atĩrĩ, 'Ndagĩgũthaiha, baba, ūtũme Lazaro kũrĩ andũ a nyũmba ya baba,

28 nĩgũkorwo ndĩ na arĩũ a baba atano. Reke athĩĩ akamahe ūhoru, nĩguo matikanooke gũkũ kũrĩ na ruo rũnene ūũ.'

29 "Tburahĩmu akĩmũcookeria atĩrĩ, 'Marĩ na Musa na Anabii; nĩmamathikĩrĩrie.'

30 "Nakĩo gĩtonga gĩkĩmwĩra atĩrĩ, 'Tburahĩmu, baba, acio ti aiganu; mũndũ angĩthĩĩ kũrĩ o oimĩte kũrĩ arĩa akuũ, no merire.'

31 "Agĩkĩmũcookeria atĩrĩ, 'Angĩkorwo matingĩigua Musa na Anabii, o na mũndũ angĩrĩũka kuuma kũrĩ arĩa akuũ matingĩmũigua.'"

17

Mehia, Wĩtkio, na Wĩra wa Ndungata

1 Nake Jesũ akĩra arutwo ake atĩrĩ, "Maũndũ marĩa matũmaga andũ mehie no nginya moke, no mũndũ ūrĩa ūtũmaga maũndũ macio moke kai arĩ na haaro-ĩ!

2 Nĩ kaba mũndũ ta ūcio ohererwo ihiga rĩa gĩthĩĩ ngingo aikio iria-inĩ, gũkĩra atũme kamwe ga twana tũtũ tũnini keehie.

3 Nĩ ūndũ ūcio-rĩ, ikaragai mwĩiguĩte.

"Mũrũ wa thoguo kana mwarĩ wa thoguo angĩthia, mũkaanie, na angĩrĩra-rĩ, mũrekere.

4 Angĩkwĩhĩria maita mũgwanja o mũthenya ūmwe, na maita macio mothe mũgwanja agooka harĩ we agakwĩra atĩrĩ, 'Nĩndahera,' nĩ wega ūmũrekere."

5 Nao atũmwo makĩra Mwathani atĩrĩ, "Tuongerere wĩtkio!"

6 Nake akĩmacookeria atĩrĩ, "Mũngĩkorwo na wĩtkio o mũnini ta kabegũ ga karatarĩ-rĩ, mwera mũkũyũ ūyũ atĩrĩ, 'Kũũrũka, ūkehaande iria-inĩ,' nãguo no ūmwathĩkire.

7 "Nĩ mũndũ ūrĩkũ wanyu ūngĩkorwo arĩ na ndungata ya kũmũrĩmĩra na mũraũ kana ya kũmũrĩthĩria ng'ondũ, na ndungata iyo yomĩra mũgũnda amũire atĩrĩ, 'Ūka ūikare thĩ ūrĩe?'

8 Githĩ to amũirire atĩrĩ, 'Thondekera irio cia hwaĩ-inĩ, na wĩhaarĩrie ūnjikarie ngĩria na ngĩnyua; na thuutha ūcio no ūrĩe na ūnyue?'

9 Nĩngĩ no agĩcookerie ndungata iyo ngaatho nĩ gwĩka ūrĩa ĩrĩtwo ĩke?

10 Ūguo noguo o na inyuĩ, rĩrĩa mweka ūrĩa wothe mwĩrĩtwo mwĩke, ugagai atĩrĩ, 'Tũrĩ o ndungata itarĩ kĩene; twaruta o wĩra witũ tu.'"

Andũ Ikũmi Kũhonio Mangũ

11 Na rĩrĩ, Jesũ arĩ rũgendo-inĩ rwa gũthĩĩ Jerusalemu nĩagereire mũhaka-inĩ wa Samaria na Galili.

12 Na rĩrĩa aatoonyaga gatũura kamwe, agĩtũngwo nĩ andũ ikũmi maarĩ na mũrimũ wa mangũ. Makĩrũgama o haraaya,

13 makĩanĩrĩra na mũgambo mũnene, makiuga atĩrĩ, "Jesũ, Mwathi witũ, tũiguĩre tha!"

14 Hĩndĩ rĩa aamoonire, akĩmeera atĩrĩ, "Thĩĩ mũkeyonanie kũrĩ athĩnjĩri-Ngai." Na rĩrĩa maathĩaga-rĩ, magĩtherio.

15 Rĩrĩa ūmwe wao onire nĩahonio, akĩhũndũka akĩgooca Ngai na mũgambo mũnene,

16 Akĩgũithia thĩ magũrũ-inĩ ma Jesũ, akĩmũcookeria ngaatho. Mũndũ ũcio aarĩ Mũsamaria.

17 Jesũ akĩũria atĩrĩ, “Githĩ othe ikũmi matiatherio? Acio angĩ kenda marĩ ha?”

18 Gũtirĩ o na ũmwe ũngĩcooka kũhe Ngai ũgooci tiga o mũgeni ũyũ?”

19 Agĩcooka akĩmwĩra atĩrĩ, “Ūkĩra wĩthiire; gwĩtũkia gwaku nĩkuo gwatũma ũhone.”

Gũũka kwa Ūthamaki wa Ngai

20 Na rĩrĩ, hĩndĩ ĩmwe Afarisai nĩmoririe Jesũ rĩrĩa ũthamaki wa Ngai ũgooka. Nake akĩmacookeria atĩrĩ, “Ūthamaki wa Ngai ndũũkaga na imenyithia iria mũngĩrorera,

21 kana andũ moige atĩrĩ, ‘Ūrĩ haha,’ kana ‘Ūrĩ harĩa,’ tondũ ũthamaki wa Ngai ũrĩ thĩnĩ wanyu.”

22 Agĩcooka akĩra arutwo ake atĩrĩ, “Ihinda nĩrĩroka rĩrĩa mũkeriragĩria kuona mũthenya ũmwe wa Mũrũ wa Mũndũ, no mũtikawona.

23 Andũ nĩmakamwĩra atĩrĩ, ‘Arĩ harĩa!’ kana ‘Arĩ haha!’ Mũtikanateng’ere mũmarũmĩrĩre.

24 O ta ũria rũheni rũhenũkaga rũkamũrĩka matu kuuma mũthia ũmwe nginya ũria ũngĩ, no taguo gũũka kwa Mũrũ wa Mũndũ gũkahaana mũthenya ũcio wake.

25 No rĩrĩ, no nginya ambe one mathũina maingĩ na aregwo nĩ andũ a rũciaro rũrũ.

26 “O ta ũria gwatariĩ matukũ-inĩ ma Nuhu, noguo gũkaahaana matukũ-inĩ ma Mũrũ wa Mũndũ.

27 Andũ acio maakorirwo makĩrĩa, na makĩnyua, na makĩhikania, na makĩhikio, o nginya mũthenya ũria Nuhu aatoonyire thabina. Hĩndĩ ĩyo kĩguũ kinene gĩgĩũka gĩkĩmaniina othe.

28 “Nĩngĩ ũguo noguo gwatariĩ matukũ-inĩ ma Loti. Andũ acio maakorirwo makĩrĩa na makĩnyua, na makĩgũra na makĩendia, na makĩhaanda na magĩaka nyũmba.

29 No mũthenya ũria Loti oimire Sodomu, mwaki na ũbiriti ikiura ta mbura kuuma igũrũ, ikĩmaniina othe.

30 “Ūguo noguo gũkahaana mũthenya ũria Mũrũ wa Mũndũ akaaguũranĩrio.

31 Mũthenya ũcio, mũndũ o wothe ũgaakorwo arĩ nyũmba igũrũ, na indo ciake irĩ nyũmba thĩnĩ, ndakanaharũrũke gũciũria. Nĩngĩ o na mũndũ ũria ũgaakorwo arĩ mũgũnda ndakanahũndũke agĩire kindũ.

32 Ta ririkanai mũtumia wa Loti!

33 Mũndũ ũria wothe ũgeragia gũtũũria muoyo wake nĩakoowo nĩguo, nake ũria wothe ũuragwo nĩ muoyo wake nĩakaũtũria.

34 Ngũmwĩra atĩrĩ, ũtukũ ũcio andũ eerĩ nĩmagakorwo makomete ũrĩrĩ ũmwe, nake ũmwe wao akuuo, na ũria ũngĩ atigwo.

35 Atumia eerĩ nĩmagakorwo magĩthĩa hamwe; ũmwe wao akuuo, na ũria ũngĩ atigwo.

36 (Nĩngĩ arũme eerĩ nĩmagakorwo makĩruta wĩra hamwe, ũmwe wao akuuo, ũria ũngĩ atigwo.)”

37 Nao makĩmũũria atĩrĩ, “Kũu nĩ kũ Mwathani?”

Nake akĩmacookeria atĩrĩ, “Nderi ciũnganaga harĩa hothe harĩ kũimba.”

18

Ngerekano ya Mütumia wa Ndigwa Wahooyaga Ategütigithiria

¹ Nake Jesū akīhe arutwo ake ngerekano ya kumaruta atī nīmagīrīrwo nīkūhooyaga hīndī ciothe mategūkua ngoro.

² Akīmeera atīrī: “Itūūra-inī rīmwe nī kwarī na mütuanīri ciira ūteetigağira Ngai kana agaŋā andū.

³ Na itūūra-inī rīu nī kwarī mütumia ūmwe wa ndigwa wathiiaga kūrī we kaingī akamwīra atīrī, ‘Ndīhīria harī thū ciakwa.’

⁴ “No mütuanīri ciira ūcio akīrega kūmūteithia kwa ihinda. No marigīrīrio akīra na ngoro atīrī, ‘O na gūtuika ndīitigīrīte Ngai kana ngatūa andū-rī,

⁵ no tondū wa ūrīa mütumia ūyū wa ndigwa atiindaga agūthūnia, nīngūtigīrīra ciira wake nīwatuuo na kīhooto nīguo atige kūnogagia na gūtindaga agūka!’”

⁶ Nake Mwathani akiuga atīrī, “Nīmwaigua ūrīa mütuanīri ciira ūcio ūtarī kīhooto oigire?

⁷ Githī o nake Ngai ndagatua ciira na kīhooto wa arīa ake ethuurīre, o arīa mamūkayağira mūthenya na ūtukū? No aage kūmateithia na ihenya?

⁸ Ngūmwīra atīrī, agaatigīrīra atī nīmaciirīrwo na kīhooto, o na ningī na ihenya. O na kūrī ūguo-rī, rīrīa Mūrū wa Mündū agooka-rī, nīagakora andū metīktie gūkū thī?”

Ngerekano ya Mūfarisai na Mwītia Mbeeca cia Igooti

⁹ Ningī Jesū akīarīria andū amwe arīa meīhokaga o ene, magetuaga athingu na makahūthagia andū arīa angī othe, akīmahe ngerekano, akīmeera atīrī:

¹⁰ “Andū eerī nīmambatire hekarū-inī kūhooya. Ūmwe aarī Mūfarisai na ūcio ūngī aarī mwītia wa mbeeca cia igooti.

¹¹ Mūfarisai ūcio akīrūgama akīlhoera we mwene, akiuga atīrī, ‘Ngai, nīndağūcookeria ngaatho nīgūkorwo ndihaana ta andū arīa angī, arīa atunyani, na arīa mekaga ūūru, na itharia, o na kana ta mwītia ūyū wa mbeeca cia igooti.

¹² Nīndīhingaga kūrīa irio maita meerī o kiumia, na ngaruta gīcunjī gīa ikūmi kīa indo ciothe iria nyonaga.’

¹³ “No rīrī, mwītia wa mbeeca cia igooti ūcio akīrūgama o haraaya; na ndaigana gūtiira maitho make na igūrū, no nī kwīgūtha eegūthaga gīthūri enyīhītie, akoiga atīrī, ‘Ngai, njigūira tha, nī mündū mwīhia.’

¹⁴ “Ngūmwīra atīrī, mwītia mbeeca cia igooti nīainūkire atuītwo mūthingu mbere ya Ngai gūkīra ūcio ūngī. Nīgūkorwo ūrīa wothe wītūgağīria nīakanyīhio nake ūrīa wīnyīhīhīa nīagatūğīrio.”

Twana na Jesū

¹⁵ Na rīrī, andū nao nīmarehağira Jesū twana nīguo atūhutie. Arutwo ake mona ūguo, makīmakaania.

¹⁶ Nowe Jesū agīta twana tūu harī we, akiuga atīrī, “Rekei twana tūu tūuke kūrī nī, tīgai gūtūgīria, nīgūkorwo ūthamaki wa Ngai nī wa arīa matariī ta tuo.

¹⁷ Ngūmwīra atīrī na ma, ūrīa wothe ūtakamūkīra ūthamaki wa Ngai ta kaana ndakaūtoonya.”

Mūnene warī Gītonga

18 Mūnene ūmwe akīmūŭria atĩrĩ, “Mūrutani mwega, ingĩka atĩa nĩguo ngaagaya muoyo wa tene na tene?”

19 Nake Jesũ akīmūŭria atĩrĩ, “Ūkũnjĩta mwega nĩkĩ? Gũtirĩ o na ūmwe mwega tĩga Ngai we wiki.

20 We nĩũĩ ūrĩa maathani moigĩte, ‘Ndũkanatharanie, na ndũkanoragane, na ndũkanaiye, na ndũkanaigĩre mũndũ ūrĩa ūngĩ kĩgeenyoye, na tĩa thoguo na nyũkwa.’”

21 Nake akīmũcookeria atĩrĩ, “Maathani macio mothe ndũire ndĩmarũmĩtie kuuma ndĩ o mũnini.”

22 Jesũ aigua ūguo, akīmũwĩra atĩrĩ, “Harĩ ūndũ ūmwe ūtigarĩtie gwĩka. Thiĩ wendie kĩrĩa gĩothe ūrĩ nakĩo ūhe athĩni mbeeca icio, na nĩũkũgĩa na mũthiithũ igĩrũ. Ūcooke ūũke ūnũmĩrĩre.”

23 Rĩrĩa mūnene ūcio aiguirĩ ūguo, akĩguo kĩahe mũno, tondũ aarĩ mũtongu mũno.

24 Jesũ akīmũrora, akiuga atĩrĩ, “Kaĩ nĩ hinya andũ arĩa atongu gũtoonya ūthamaki-inĩ wa Ngai-ĩ!

25 Nĩ ūhũthũ ngamũira ihungurĩre irima rĩa cindano, gũkĩra gĩtonga gũtoonya ūthamaki-inĩ wa Ngai.”

26 Nao arĩa maiguirĩ ūhoru ūcio makĩũria atĩrĩ, “Nũũ ūngĩkĩhota kũhonoka?”

27 Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Maũndũ marĩa matahotekaga nĩ andũ nĩmahotekaga nĩ Ngai.”

28 Nake Petero akīmũwĩra atĩrĩ, “Ithuĩ tũtigĩte maũndũ maitũ mothe tũgakũrũmĩrĩra!”

29 Jesũ akĩmeera, “Ngũmũwĩra atĩrĩ na ma, gũtirĩ mũndũ ūtigĩte mũciĩ wake, kana mũtumia wake, kana ariũ a nyina, kana aciari ake, o na kana ciana ciake, nĩ ūndũ wa ūthamaki wa Ngai,

30 ūtakaheo maita maingĩ ma kĩrĩa atigĩte ihinda-inĩ rĩrĩrĩ tũrĩ, na ihinda rĩrĩa rĩgooka aheo muoyo wa tene na tene.”

Jesũ kwaria Ūhoru wa Gĩkuũ Gĩake Rĩngĩ

31 Na rĩrĩ, Jesũ agĩtwara arutwo ake arĩa ikũmi na eerĩ handũ keheri-inĩ akĩmeera atĩrĩ, “Nĩtũkwambata tũthiĩ Jerusalemu, na maũndũ mothe marĩa maandĩkirwo nĩ anabii makoniĩ Mũrũ wa Mũndũ no nginya mahingio.

32 Nake nĩakaneanwo kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ. Nao nĩ makaamũnyũrũria, na mamũrume, na mamũtuĩre mata, na mamũhũũre iboko, o na mamũũrage.

33 Naguo mũthenya wa gatatũ nĩakariũka.”

34 Nao arutwo ake makĩtaga kũmenya ūndũ o na ūmwe wa macio. Nĩmahithĩtwo ūhoru ūcio na matiamenyire ūrĩa aameeraga.

Jesũ Kũhonia Mũtumumu

35 Nake Jesũ akuhĩrĩria Jeriko, mũndũ warĩ mũtumumu nĩaikarĩte mũkĩra-inĩ wa njĩra akĩhooya mbeeca.

36 Rĩrĩa aiguirĩ andũ aingĩ makĩhĩtũka, akĩũria ūrĩa gwekĩkaga.

37 Andũ makĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩ Jesũ wa Nazarethi ūrahĩtũka.”

38 Nake akĩanĩrĩra, akiuga atĩrĩ, “Jesũ, mũrũ wa Daudi, njiguĩra tha.”

39 Arĩa maatongoretie makĩmũkaania makĩmwĩra akire, nowe agĩkĩrĩrĩria kwanĩrĩra akiugaga atĩrĩ, “Mũrũ wa Daudi, njiguĩra tha!”

40 Nake Jesũ akĩrũgama, agĩathana, mũndũ ūcio atwarwo harĩ we.

41 Rĩrĩa aakuhĩrĩrie, Jesũ akīmūŭria atĩrĩ, “Ūkwenda ngwĩkĩre atĩa?”

Nake akīmūcookeria atīrī, “Mwathani, ngwenda njooke kuona.”

⁴² Jesū akīmwīra atīrī, “Cooka kuona, gwītīkia gwaku nīkuo gwatūma ūhone.”

⁴³ O rīmwe akīambīrīria kuona, nake akīrūmīrīra Jesū, akīgoocaga Ngai. Rīria andū othe moonire ūguo, o nao makīgooca Ngai.

19

Zakayo ūrīa Mwītia Mbeeca cia Igooti

¹ Na rīrī, Jesū nīatoonyire Jeriko, akīhītūkīra kuo.

² Nakuo kūu Jeriko nī kwarī mūdū wetagwo Zakayo; warī mūnene wa etia mbeeca cia igooti na aarī gītonga.

³ Niendaga kuona Jesū aarī ū, no ndangīahotire kūmuona nī ūndū wa ūingī wa andū, na tondū aarī mūdū mūkuhi.

⁴ Nī ūndū ūcio akīharūrūka mbere yao, akīhaica mūkūyū nīguo amuone, nīgūkorwo Jesū aageragīra njira īyo.

⁵ Nake Jesū aakinya hau, agītīira maitho na igūrū, akīmwīra atīrī, “Zakayo, harūrūka narua, tondū ūmūthī no nginya thī gwaku mūciī.”

⁶ Nī ūndū ūcio akīharūrūka narua, akīmūnyiita ūgeni akenete.

⁷ Nao andū moona ūguo makīambīrīria kūnuguna, makiuga atīrī, “Mūdū ūyū aathiī gūceera kwa mūdū mwīhia.”

⁸ Nowe Zakayo akīrūgama, akīra Mwathani atīrī, “Mwathani, rīu nīngūheana nuthu ya indo ciakwa kūrī athīni, na hangīkorwo harī mūdū o na ūrīkū ndunyīte kīndū, nīngūmūrīha kīndū kīu maita mana.”

⁹ Nake Jesū akīmwīra atīrī, “Ūmūthī ūhonokio nīūkinyīte nyūmba īno, tondū mūdū ūyū o nake nī mūrū wa Iburahīmu.

¹⁰ Nīgūkorwo Mūrū wa Mūdū ookire gūcaria na kūhonokia kīrīa kūrīte.”

Ngerekano ya Mina Ikūmi

¹¹ Na o mathīkīrīrie maūdū macio, agīthīi na mbere kūmahe ūhoru na ngerekano, tondū nīakuhīrīrie Jerusalemu, na andū acio meciiragia atī ūthamaki wa Ngai warī o hakuhi gūkinya.

¹² Akīmeera atīrī: “Mūdū ūmwe warī igweta nīathiire būrūri wa kūraya agatuuo mūthamaki, na thuutha wa ūguo acooke.

¹³ Nī ūndū ūcio agīta ndungata ciake ikūmi, agīcihe mina ikūmi, agīciira atīrī, ‘Onjorithagīai mbeeca ici nginya rīria ngacooka.’

¹⁴ “No andū a būrūri wake nīmamūthūire, nao magītūma andū mamuume thuutha makoige atīrī, ‘Tūtīkwenda mūdū ūyū atuīke mūthamaki witū.’

¹⁵ “Na rīrī, rīria aacookire arīkītie gūtūuo mūthamaki, agītūmanīra ndungata iria aaneete mbeeca, nīguo amenye uumithio ūrīa cionete.

¹⁶ “Ndungata ya mbere īgīūka, īkīmwīra atīrī, ‘Mwathi, mina yaku nīyumithītie mina ingī ikūmi.’

¹⁷ “Nake Mwathi wayo akīmīcookeria atīrī, ‘Nīwīkīte wega, wee ndungata yakwa njega! Na tondū wa kwīhokeka na ūndū mūnini ūguo, tuīka mūrōri wa matūūra manene ikūmi.’

¹⁸ “Nayo ndungata ya keerī īgīūka, īkīmwīra atīrī, ‘Mwathi, mina yaku nīyumithītie mina ingī ithano.’

¹⁹ “Nake mwathi wayo akīmīra atīrī, ‘Tuīka mūrōri wa matūūra manene matano.’

²⁰ “Nayo, ndungata ya gatātū īgīūka, īkīmwīra atīrī, ‘Mwathi, mina yaku nīyo īno; ndaamīohire na gītambaya ngīmīhitha.

21 Nīndagwītīgīrīre, tondū ūrī mūdū mūūru. Nīwoyaga kīrīa ūtarūtīre wīra, na ūkagetha kīrīa ūtahandīte.’

22 “Nake mwathi wayo akīmīcookeria atīrī, ‘Wee ndungata īno njaganu! Ngūgūtūira ciira kūringana na ciugo ciaku. Githī nīwooī atī ndī mūūru, na atī njoyaga kīrīa itarūtīre wīra na ngagetha kīrīa itahaandīte?’

23 Wakiagire kūiga mbeeca ciakwa bengi nīkī, nīgeetha rīrīa ngaacooka ndīcioye irī na uumithio?’

24 “Agīcooka akīra arīa maarūgamīte hau atīrī, ‘Mūtunyei mina īyo arī nayo, mūminengere ūrīa ūrī na mina ikūmi.’

25 “Makīmwīra atīrī, ‘Mwathi, githī ndarī na mina ikūmi!’

26 “Nake akīmācookeria atīrī, ‘Ngūmwīra atīrī, mūdū ūrīa wothe ūrī na kīndū, nīakongererwo ingī nyingī, no ūrīa ūtarī na kīndū, o na kīrīa arī nakīo nīagatunywyo.’

27 No rīrī, andū acio marī ūthū na nī, o acio mateendaga ndūike mūthamaki wao-rī, marehei, mūmooragīre o haha ndī.’ ”

Jesū Gūtoonya Jerusalemu na Ūhootani

28 Nake Jesū aarīkia kuuga ūguo, agīthī na mbere kwambata erekeire Jerusalemu.

29 Aakuhīrīria Bethifage na Bethania, o kūu Kīrīma-inī kīa Mītamaiyū, agītūma arutwo ake eerī, akīmeera atīrī,

30 “Thiī itūūra rīrīa rīrī mbere yanyu, na mūgītoonya, nīmūkuona njaū ya ndigiri yohetwo hau, nayo ndīrī yakuuu mūdū; mīohorei mūmīrehe.

31 Mūdū angīmūria atīrī, ‘Nī kī kīratūma mūmīohore?’ Mwīrei atīrī, ‘Mwathani nīabatarītio nīyo.’ ”

32 Nao acio maatūmirwo magīthī, magīkora maūdū matarīi o ta ūrīa Jesū aamerīte.

33 Na rīrīa moohoraga njaū īyo, eene yo makīmooria atīrī, “Mūroohora njaū īyo nīkī?”

34 Nao magīcookia atīrī, “Mwathani nīabatarītio nīyo.”

35 Makīmītarīra Jesū, magīcooka makīgīrīra nguo ciao igūrū rīa njaū īyo, na magīkarīria Jesū igūrū rīayo.

36 Na rīrīa aathīiaga, andū makīara nguo ciao njīra-inī.

37 Rīrīa aakinyire hakuhī na njīra īrīa īikūrūkagīra Kīrīma-inī kīa Mītamaiyū, gīkundi gīothe kīa arutwo gīkīambīrīria kūgooca Ngai, andū makīanīrīra makenete nī ūndū wa ciama iria ciothe moonete makiuga atīrī:

38 “Kūrathimwo-rī, nī mūthamaki ūrīa ūgūka na rītwa rīa Mwathani!”

“Thayū ūrogīa kūu igūrū, nago riiri ūgīe kūu igūrū mūno!”

39 Afarisai amwe maarī gīkundi-inī kīu makīra Jesū atīrī, “Mūrutani, kaania arutwo aku!”

40 Nowe akīmācookeria atīrī, “Ngūmwīra atīrī, aya maangīkīra, mahiga no maanīrīre.”

41 Na rīrīa aakuhīrīrie itūūra rīu inene rīa Jerusalemu, aarīona akīrīra nī ūndū warīo,

42 akiuga atīrī, “Naarī korwo ūmūthī wee mwene nīūkūmenyete kīrīa kīngīkūrehere thayū! No rīu, ūhoro ūcio nīhīthītwo maitho maku.

43 Hīndī nīgākīnya rīrīa thū ciaku igaaka ihumbu cia tīri ikūrīgīicīrie, na ikūhingīrīrie na mīena yothe.

44 Nīgagūtungumania thī, wee hamwe na ciana ciaku iria irī kūu thīnī waku. Matigatiga ihiga o na rīmwe rīrī igūrū wa rīrīa rīngī, tondū ndūigana gūkūūrana ihinda rīrīa Ngai ookire gūgūceerera.”

Jesū arī thīnī wa Hekarū

45 Agīcooka agītoonya hekarū thīnī, na akīambīrīria kūrūtūrura andū arīa meendagīria indo kuo.

46 Akīmeera atīrī, “Nī kwandīkītwo atīrī, ‘Nyūmba yakwa īgeetagwo nyūmba ya kūhooyagīrwo’ no inyuī mūmītuīte ‘ngurunga ya atunyani.’ ”

47 Na o mūthenya, nīarutanaga kūu thīnī wa hekarū. No athīnjīri-Ngai arīa anene, na arutani a watho, na atongoria arīa maarī gatagatī ka andū nīmageragia kūmūruga.

48 No matingionire nīra ya kūmūruga, tondū andū othe nīmaikaraga mathikīrīrie ciugo ciake.

20

Kūria Gikonī Ūhoti wa Jesū

1 Na rīrī, mūthenya ūmwe akīruta andū kūu hekarū-inī na akīhunjagia Ūhoro-ūrīa-Mwega-rī, athīnjīri-Ngai arīa anene, na arutani a watho, hamwe na athuuri magīūka kūrī we.

2 Makīmūrīa atīrī, “Twīre wīkaga maūdū maya na ūhoti ūrīkū. Nūū wakūheire ūhoti ūcio?”

3 Nake akīmacookeria atīrī, “O na nī nīngūmūrīa kūrīa.

4 Ta nījīrai, ūbatithio wa Johana-rī, woimīte igūrū kana woimire kūrī andū?”

5 Makīaranīria o ene ūhoro ūcio, makīrana atīrī, “Tūngiuga atī ‘Woimīte igūrū’ egūtūrīa atīrī, ‘Mwakīregire kūmwītīkia nīkī?’

6 Nīngī tuoiga atī ‘Woimīte kūrī andū’, andū othe nīmegūtūhūra na mahiga nyuguto, nī ūndū nīmetīkītie atī Johana aarī mūnabii.”

7 Nī ūndū ūcio magīcookeria Jesū atīrī, “Ithuī tūtīūi woimīte kū.”

8 Nake Jesū akīmeera atīrī, “O na nī ndikūmwīra njīkaga maūdū maya na ūhoti ūrīkū.”

Ngerekano ya Akombori a Mūgūnda

9 Agīcooka akīhe andū ūhoro na ngerekano akīmeera atīrī, “Mūdū ūmwe nīahaandire mūgūnda wake mīthabībū, na akīūkomborithia arīmi angī, agīcooka agīthīi kūdū kūraya na agīkara kuo ihinda iraya.

10 Na rīrī, hīndī ya magetha yakinya-rī, agītūma ndungata yake kūrī akombori acio nīgeetha mamīnengere maciaro mamwe ma mūgūnda ūcio wa mīthabībū. No akombori acio makīmīhūra na makīmīngata ītarī na kīndū.

11 Agīcooka agītūma ndungata īngī, īyo o nayo makīmīhūra makīmīconorithia na makīmīngata ītarī na kīndū.

12 O rīngī agītūma ndungata ya gatātū, nao makīmītīhangia na makīmīngata.

13 “Nake mwene mūgūnda ūcio wa mīthabībū akīyūrīa atīrī, ‘Ngwīka atīa? Ngūtūma mūrū wakwa, ūrīa nyendete; hihi mahota kūmūhe gītīo’.

14 “No rīrīa akombori acio maamuonire, makīarīrīria ūhoro ūcio. Makīrana atīrī, ‘Ūyū nīwe ūkaagaya mūgūnda ūyū. Nītūmūragei nīguo igai rīake rītūike rītūi.’

15 Nī ūndū ūcio makīmūruta nja ya mūgūnda ūcio wa mīthabībū, makīmūruga.

“Rīu-rī, mwene mūgūnda ūcio wa mīthabibū-rī, akaameka atīa?

16 Agooka oorage akombori acio, acooke ahe andū angī mūgūnda ūcio.”
Rīrīa andū maiguire ūguo, makiuga atīrī, “Kūroaga gūtuika ūguo!”

17 Jesū akīmarora, akīmooria atīrī, “Maandīko marīa mandīkītwo atīrī:
“ ‘Ihiga rīrīa aaki maaregire,

nīrīo rītuīkīte ihiga inene rīa koine’,
ūguo nī kuuga atīa?

18 Mūndū ūrīa wothe ūkaagwīra ihiga rīu, nīrīkamuunanga, no ūrīa
rīkaagwīra nīrīkamūhehenja.”

19 Arutani a watho na athīnjīri-Ngai arīa anene magīcaria ūrīa
manāmūnyīitithia o na ihenya tondū nīmamenyire aaheanire ngerekano
īyo akīaria ūhoru wao. No nīmetigagīra andū.

Kūrutīra Kaisari Igooti

20 O makīmūtuīragia-rī, makīmūtūmīra andū a kūmūthigaana metuīte
andū ega. Nao magīthī nīgeetha mamūnyīite akiuga ūndū mūuru, nīguo
mamūneane moko-inī ma wathani wa barūthi.

21 Nī ūndū ūcio athigaani acio makīmūria atīrī, “Mūrutani, nītūūī wee
waraga na ūkarutana maūndū marīa magīrīre, na atī ndūtiagīra andū
maūthī, no wee ūrutanaga ūhoru wa Ngai na ma, ūrīa kwagīrīre.

22 Atīrīrī, nītwagīrīrwo nī kūrutīra Kaisari igooti kana ca?”*

23 Nowe Jesū akīona ūhinga ūrīa maarī naguo akīmeera atīrī,

24 “Ta nyoniai mbeeca cianyu. Mbica īno na rīitwa rīrīrī nī cia ū?”

25 Makīmūcookeria atīrī, “Nī cia Kaisari.”

Akīmeera atīrī, “Kīrutagīrei Kaisari kīrīa kīrī gīake, na mūrutagīre
Ngai kīrīa kīrī gīake.”

26 Nao makīaga ūndū wa kūmūnyīita naguo harī maūndū marīa aaririe
arī mbere ya andū. Na tondū wa ūrīa maagegirio nī ūrīa aamacookeirie
ūhoru-rī, magīkīra ki.

Ūhoru wa Kūriūka na wa Kūhikania

27 Na rīrī, andū amwe a Asadukai, arīa moigaga atī gūtīrī ūhoru wa
kūriūka, magīūka kūrī Jesū, makīmūria atīrī,

28 “Mūrutani, Musa aatwandīkīre atī mūrū wa nyina na mūndū
angīkua atige mūtumia atarī na ciana-rī, mūndū ūcio no nginya ahikie
mūtumia ūcio watigwo nīguo aciarīre mūrū wa nyina ciana.

29 Na rīrī, kwarī aanake mūgwanja a nyina ūmwe. Wa mbere
akīhikania na agīkua, agītiga mūtumia atarī na ciana.

30 Nike wa keerī,

31 na wa gatātū makīmūhikīa, na makīrūmanīrīra ūguo nginya wa
mūgwanja; othe magīkua, makīmūtiga atarī na ciana.

32 Marīgīrīrio-inī, mūtumia ūcio o nake agīkua.

33 Rīu-rī, hīndī ya kūriūka agaakorwo arī mūtumia wa ū harī acio
mūgwanja, nīgūkorwo othe nīmamūhikītie?”

34 Jesū akīmācookeria atīrī, “Andū a ihinda rīrīrī nīo mahikaga na
makahikania.

35 No rīrī, arīa magaatuuo aagīrīru a gūkinya ihinda rīu o na
gūkinyanīrio ihinda rīa kūriūka kwa arīa akuū-rī, acio matikahikanagia
o na kana mahikanagie.

* 20:22 Kuuga andū marute igooti rīa Kaisari nīkūngīrarakaririe Ayahudi, na kuuga matikarute
nīkūngīrarakaririe anene a Roma.

³⁶ Andũ acio matigacooka gũkua; nĩgũkorwo makahaana ta araika. Andũ acio magakorwo marĩ ciana cia Ngai, nĩgũkorwo nĩ ciana cia ũhoro ũcio wa kũriũka.

³⁷ Naguo ũhoro wa atĩ andũ arĩa akuũ nĩmariũkagio-rĩ, Musa o nake nĩawonanirie harĩa haarĩ kĩhinga kĩrĩa gĩakanaga mwaki na gĩthĩe, rĩrĩa eetire Mwathani 'Ngai wa Iburahĩmu, na Ngai wa Isaaka, na Ngai wa Jakubu.'

³⁸ We ti Ngai wa arĩa akuũ, no nĩ wa arĩa marĩ muoyo, nĩgũkorwo harĩ we andũ othe arĩa marĩ muoyo matũuragio nĩwe."

³⁹ Nao andũ amwe a arutani a watho makĩmwĩra atĩrĩ, "Mũrutani, nĩwoiga wega!"

⁴⁰ Na gũtirĩ mũndũ o na ũmwe wageririe kũmũũria ciũria ingĩ.

Kristũ nĩ Mũriũ wa Ũ?

⁴¹ Jesũ agĩcoka akĩmooria atĩrĩ, "Andũ moigaga Kristũ nĩ mũriũ wa Daudi nĩ ũndũ wa kĩĩ?"

⁴² Daudi we mwene nĩoigĩte ibuku-inĩ rĩa Thaburi atĩrĩ:

"Mwathani nĩerire Mwathani wakwa atĩrĩ:

"Ikara guoko-inĩ gwakwa kwa ũrĩo,

⁴³ nginya ngaatũma thũ ciaku
itũlke gaturwa ka makinya maku." "

⁴⁴ Atĩrĩ, Daudi aamwĩtire 'Mwathani'. Angĩgĩcoka gũtuũka mũriũ wake atĩa?"

⁴⁵ O andũ acio othe mathikĩrĩrie, Jesũ akĩra arutwo ake atĩrĩ,

⁴⁶ "Mwĩmenyererei arutani a watho. O mendaga gũthĩ mehumbĩte nguo ndaaya, na makenda kũgeithagio ndũnyũ-inĩ, na gũkaragĩra itĩ iria cia bata thunagogi-inĩ, o na gũkara handũ ha andũ arĩa atĩku maruga-inĩ.

⁴⁷ No nĩo matoonyagĩrĩra atumia a ndigwa makamatunya nyũmba ciao, na nĩguo meyonanie, makahooya mahooya maraihu. Andũ ta acio nĩmakaherithio mũno makĩria."

21

Mũhothi wa Mũtumia wa Ndigwa

¹ Na rĩrĩ, aatiira maithe, Jesũ akĩona itonga igĩkĩra mũhothi yao harĩa heekagĩrwo kĩgũina kĩa hekarũ.

² Agĩcoka akĩona mũtumia mũthĩni, warĩ wa ndigwa, agĩkĩra tũthendi twĩrĩ o ho thĩni.

³ Akiuga atĩrĩ, "Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, mũtumia ũyũ mũthĩni wa ndigwa nĩahotha mbeeca nyingĩ gũkĩra andũ arĩa angĩ othe.

⁴ Andũ acio angĩ othe maaheana kũringana na ũtonga wao; no mũtumia ũyũ o na arĩ mũthĩni, ahotha kĩrĩa gĩothe oima nakĩo gĩa kũmũtũria."

Imenyithia cia Mũthia wa Mahinda

⁵ Na rĩrĩ, arutwo amwe ake nĩmaragia ũhoro wa hekarũ, ũria yagemetio na mahiga mathaka na iheo iria ciarutĩrwo Ngai. No Jesũ akiuga atĩrĩ,

⁶ "Ha ũhoro wa mĩako ĩno mũrona-rĩ, hĩndĩ nĩroka rĩria gũtagakorwo ihiga rĩrĩ igũrũ wa rĩrĩa rĩngĩ; mothe nĩmakamomorwo."

⁷ Nao makĩmũũria atĩrĩ, "Mũrutani, nĩ rĩ maũndũ macio magekĩka? Na kĩmenyithia kĩa atĩ marĩ hakuhi gwĩkĩka nĩ kĩrĩkũ?"

⁸ Nake akĩmacookeria atĩrĩ, "Mwĩmenyagĩrĩrei mũtikanaheenio. Nĩgũkorwo andũ aingĩ nĩmagooka na rĩtwa rĩakwa makiugaga atĩrĩ, 'Nĩ niĩ We,' na ningĩ mamwĩre atĩrĩ, 'Ihinda nĩrĩkuhĩrĩrie.' Mũtikamarũmirĩre.

9 Ririra mūkaigua ūhoru wa mbaara na wa ngūi, mūtikanetigire. Maundū macio no nginya mekike mbere, no ūguo ti kuuga ithiriro nīkinyu.”

10 Agicooka akimeera atiri, “Ruriri nirugookirira rurira rungi, na ūthamaki ūkiriire uria ungi.

11 Nigūkaagia na ithingithia nene muno, na ng’aragu, na mirimu mūru kundū na kundū, na maundū ma kumakania na imenyithia nene kuuma iguru.

12 “No maundū macio mothe matanakinya-ri, nīmukanyitwo, na mūnyariirwo na mūneanwo thunagogi-ini na njeera o na mūtwarwo mbere ya aathamaki na aathani. Maundū macio mothe mugeekwo ni undū wa ritwa riakwa.

13 Undū ūyū ūgaakorwo ūri mweke wanyu wa kumarutira ūira.

14 No riri, mūtikanatangike mūgūciiria o mbere, ūria mugeeciirira.

15 Nigukorwo ningamūhe ciugo na ūgi iria thū cianyu itakahota gwitiiria kana gūkararia.

16 Nīmugakunyanirwo o na ni aciari anyu, na aria mūciaranirwo nao, na andū a mbari cianyu, o na arata, na nīmakooragithia amwe anyu.

17 Andū othe nīmakamūmena ni undū wakwa.

18 No riri, gutiri rucuri o na rume rwa mūtwe wanyu rukoora.

19 Kūmūriria kwanyu nīkuo gūgaatūma mūhonokie mīoyo yanyu.

20 “Ririra mūkoona Jerusalemu kūrigiiciirio ni thigari cia mbaara, hndi iyo mūkaamenya ati kūniinwo kwario kūrī hakuhi.

21 Hndi iyo aria marī Judea nīmorire irīma-ini, na aria marī thīini wa itūra riu inene nīmoime kuo, nao aria marī ng’ongo-ini matikaritoonye.

22 Nigukorwo ihinda riu nīrio rīgaakorwo riri rīa kūherithanio, nīguo maundū marīa mothe mandikitwo mahingio.

23 Ka atumia aria magaakorwo marī na nda, na aria magaakorwo makiongithia twana matukū macio nīmagathīnika-i! Nigukorwo būruri ūyū nūkagāia na kīnyariiriko kīnene na mang’uri ma gūkīrira andū aya.

24 Nīmakooragwo na rūhiū rwa njora, o na matahwo matwarwo mabūruri mothe ma thī. Itūra rīa Jerusalemu nīrikarangiirio ni andū-a-Ndūriri o nginya mahinda ma andū-a-Ndūriri mahingio.

25 “Na nīgukagāia imenyithia thīini wa riua na mweri-ini na njata-ini. Nakuo gūkū thī, ndūriri nīkaigua ruo na igegio ni mūrurumo wa iria na makūmbi ma maaī makūhūrana.

26 Andū nīmakaringika ni undū wa kumaka, na guoya wa maundū marīa magooka thī, nigukorwo maahinya ma iguru nīmakenyenyio.

27 Hndi iyo nīmakona Mūru wa Mūdū agūka arī thīini wa itu arī na hīna na riri mūngi.

28 Hndi irīa maundū macio makaambīrira gwīkika-ri, mūkaarūgama mūtiire mītwe yanyu na iguru, nīgukorwo hndi yanyu ya gūkūurwo nīkuhīirīe.”

29 Ningi akīmahe ngerekano īno: “Ta rorai mūti wa mūkūyū na mīti iyo ingi yothe.

30 Ririra yathundūra mathangū, mūmionaga na mūkamenya ati ihinda rīa riua riri hakuhi.

31 Ūguo noguo hndi irīa mūkoona maundū macio mothe magīkika, mūkaamenya o wega ati ūthamaki wa Ngai nīkuhīirīe.

32 “Ngūmwīra atiri na ma, rūciaro rūru rūtigathira maundū macio mothe matahingitio.

33 Iguru na thī nīgathira, no ciugo ciakwa itigathira.

34 “Mwīmenyererei, ngoro cianyu itikanakorwo itahītwo nī ndīa, na ūrīū na metanga ma muoyo ūyū, naguo mūthenya ūcio ūmūkorerere ta mūtego o rīrīa mūtangūgereria.

35 Nīgūkorwo ūndū ūyū ūgaakorerera andū arīa othe matūūraga thī-ino.

36 Ikaragai mwīguite hīndī ciothe, na mūhooyage nīguo mūkaahota kūrīra maūndū marīa makirīi gwīkīka, na nīguo mūkaahota kūrūgama mbere ya Mūrū wa Mūdū.”

37 Na o mūthenya Jesū nīarutanaga hekarū-inī, na hwaī-inī agathiī gūkoma kīrīma-inī kīrīa gīitagwo Kīrīma kīa Mītamaiyū.

38 Nao andū othe nīmathiaga hekarū-inī rūciinī tene kūmūthikīrīa.

22

Judasi Gwītīkīra Gūkunyaīra Jesū

1 Na rīrī, Gīathiī kīa Mīgate īrīa Ītekīrītvo Ndawa ya Kūmbia, kīrīa gīitagwo Bathaka,* nīgīakuhīrīrie,

2 nao athīnjīri-Ngai arīa anene na arutani a watho nīmacaragia ūrīa mangīūragithia Jesū, nīgūkorwo nīmetigagīra mūingī wa andū.

3 Hīndī iyo Shaitani agītoonya thīinī wa Judasi ūrīa Mūsikariota, ūmwe wa arutwo arīa ikūmi na eerī.

4 Nake Judasi agīthīi kūrī athīnjīri-Ngai arīa anene na kūrī anene a arangīri a hekarū makarīkanīre ūrīa angīkunyaīra Jesū.

5 Nao magīkena na magītīkīra kūmūhe mbeeca.

6 Nake agītīkīra, na akīambīrīra gūcaria mweke wa kūneana Jesū kūrī o rīrīa hatarī na andū.

Bathaka ya Mūthia

7 Naguo mūthenya wa kūrīa Mīgate īrīa Ītekīrītvo Ndawa ya Kūmbia ūgīkinya, rīrīa gatūrūme ka Bathaka kaarutagwo igongona.

8 Jesū agītūma Petero na Johana, akīmeera atīrī, “Thīi mūgatūhaarīrie irio cia Bathaka, tūrīe.”

9 Nao makīmūria atīrī, “Ūkwenda tūgacihaarīrie kū?”

10 Akīmacookeria atīrī, “Mūgītoonya itūūra-inī inene-rī, nīmūgūcemanīa na mūdū ūkuuīte ndīgithū īrī na maaī. Mūmūrūmīrīre o ngīya nyūmba īrīa egūtoonya.

11 Mwatoonya mwīre mūdū ūrīa mwene nyūmba iyo atīrī, ‘Mūrutani aroria atīrī: Nyūmba ya ageni īrī ha, harīa ingīrīra Bathaka na arutwo akwa?’

12 Nake nīekūmuonia nyūmba nene ya igūrū īrī na indo kuo. Haarīriai irio cia Bathaka kuo.”

13 Nao magīthī, magīkora maūndū matarīi o ta ūrīa Jesū aamerīte. Nī ūndū ūcio makīhaarīria irio cia Bathaka.

14 Rīrīa ihīnda rīakinyire, Jesū na atūmwo ake magīkara metha-inī.

15 Nake akīmeera atīrī, “Nīngoretwo ndīrīrīrie mūno kūrīanīra Bathaka īno na inyuī itananyariirwo.

16 Nī ūndū ngūmwīra atīrī, ndikamīrīa rīngī ngīya rīrīa īgaakinyaīrio ūthamaki-inī wa Ngai.”

17 Jesū agīcooka akīoya gīkombe, agīcookeria Ngai ngaatho, akīmeera atīrī, “Oyai, mūnyuanīre.

* 22:1 Gīathiī kīa Bathaka kīambagīrīra hwaī-inī wa mūthenya wa ikūmi na īna mweri-inī wa Nisani.

18 Nīgūkorwo ngūmwīra atī kuuma rīu ndikanyua rīngī ndibei ya maciaro ma mīthabībū, o nginya rīrīa ūthamaki wa Ngai ūgooka.”

19 Agīcooka akīoya mūgate, na aarīkia gūcookeria Ngai ngaatho, akīwenyūranga akīmahe akīmeera atīrī, “Ūyū nīguo mwīrī wakwa ūrīa ūheanītwo nī ūndū wanyu, ikagai ūū nīguo mūndīrikanage.”

20 Maarīkia kūrīa agūika o ūguo, akīoya gīkombe, akīmeera atīrī, “Gīkombe gīkī nīkīo kīrīkanīro kīrīa kīerū thūnī wa thakame yakwa īrīa īgūtīwo nī ūndū wanyu.

21 No rīrī, guoko kwa ūrīa ūrīngunyanīra kūrī hamwe na nī metha-inī īno.

22 Mūrū wa Mūndū nīegwīkwo o ta ūrīa gūtūtīwo, no mūndū ūrīa ūkūmūkunyanīra kaī arī na haaro-ī!”

23 Nao makīambīrīria kūrīania gatagatī-inī kao nī ūrīkū wao ūngīka ūguo.

24 Nīngī nīmagīire na ngarari makīūrania nūū gatagatī-inī kao ūngītūuo mūnene.

25 Nake Jesū akīmeera atīrī, “Athamaki a andū-a-Ndūrīrī nīmenenehagia igūrū rīa andū ao; nao acio maathanaga nīo meītāga Ateithania.

26 No inyuī mūtīagīrīrwo nīkūhaana ūguo. Handū ha ūguo, ūrīa mūnene gatagatī-inī kanyu agīrīrwo kūhaana ta ūrīa mūnini mūno, nake ūrīa wathanaga atuīke ta ūrīa ūtungataga.

27 Nī ūndū-rī, nūū mūnene, nī ūrīa ūikaraga metha-inī kūrīa kana nī ūrīa ūramūtungata? Gīthī ti ūrīa ūikaraga metha-inī? No nī ndūire na inyuī, haana ta ūrīa ūmūtungatagīra.

28 Inyuī nī inyuī mūkoretwo mūrī hamwe na nī hīndī ya magerio makwa.

29 Na o ta ūrīa Baba aheete ūthamaki, o na nī nīndamūhe ūthamaki,

30 nīguo mūkarīagīra na mūkanyuuagīra metha-inī yakwa ūthamaki-inī wakwa, na nīngī mūkarīire itī-cia-ūnene, mūtuagīre mīhīrīga īrīa ikūmi na īrī ya Isīraeli ciira.

31 “Simonī, Simonī, atīrī, Shaitani nīahooete rūtha nīguo agūthūngūthīe o ta ūrīa ngano īthūngūthagio.

32 No wee, Simonī nīngūhooeire nīgeetha wītīkio waku ndūgathire. Na warīkia kūnjookerera, ūmagīrīrie ariū na aarī a thoguo.”

33 Nowe agīcookia atīrī, “Mwathani, nīndīhaarīrie gūikio njeera o na gūkuanīra hamwe nawe.”

34 Nake Jesū akīmūcookeria atīrī, “Petero, ngūkwīra atīrī, ūmūthī ngūkū itanakūga, nīūrīngaana maita matatū uuge atī ndūnjūū.”

35 Jesū agīcooka akīmooria atīrī, “Rīrīa ndamūtūmire mūtārī na kabeti, kana mūhuko, o na kana iraatū-rī, nī harī kīndū mwagire?”

Nao magīcookia atīrī, “Gūtīrī kīndū twagire.”

36 Nake akīmeera atīrī, “Rīu akorwo ūrī na kabeti kana mūhuko-rī, kuua; na akorwo ndūrī na rūhīū rwa njora-rī, endia nguo yaku ya igūrū, ūrūgūre.

37 Na ngūmwīra atīrī, ūhorō ūrīa wandīkītīwo atī, ‘Nīataranīirio hamwe na arīa aagarari watho’ no nginya ūhinge harī nī. Nīgūkorwo maūndū marīa maandīkītīwo igūrū rīakwa nī hīndī marahinga.”

38 Nao arutwo makīmwīra atīrī, “Mwathani, ta rora haha tūrī na hiū cia njora igīrī.”

Nake akīmeera atīrī, “Icio nī njiganu.”

Jesū Kūhoera Kīrīma-inī kīa Mītamaiyū

39 Nake Jesũ akiomagara agĩthĩ Kĩrĩma-inĩ kĩa Mĩtamaiyũ o ta ũrĩa amenyerete gwĩkaga, nao arutwo ake makĩmũrũmĩrĩra.

40 Na aakinya ho akĩmeera atĩrĩ, "Hooyai mũtikagwe magerio-inĩ."

41 Akĩehera ho, agĩthĩ ta itũina rĩa harĩa mũndũ angĩhota gũikia ihiga, agĩtura ndu akĩhooya,

42 akiuga atĩrĩ, "Baba, ũngĩenda-rĩ, njehereria gĩkombe gĩkĩ; no ti ũrĩa nĩ ngwenda, no nĩ ũrĩa wee ũkwenda."

43 Na mũraika akĩmuumĩrĩra oimĩte igũrũ, akĩmuongerera hinya.

44 Nake agĩkĩrĩrĩa kũhooya, arĩ na ruo rũnene ngoro-inĩ, nayo thithino yake yahaanaga ta matata manene ma thakame magĩtaata thĩ.

45 Aatiga kũhooya agĩcooka harĩ arutwo, akĩmakora makomete, mooritwo nĩ hinya nĩ kieha.

46 Akĩmooria atĩrĩ, "Mũkomete nĩkĩ? Ũkĩrai mũhooe nĩgeetha mũtikagwe magerio-inĩ."

Jesũ Kũnyitwo

47 O hĩndĩ iyo aragia, hagĩũka gĩkundi kĩa andũ, nake mũndũ ũrĩa wetagwo Judasi, ũmwe wa arutwo arĩa ikũmi na eerĩ, nĩwe wamatongoretie. Agĩkuhĩrĩa Jesũ amũmumunye,

48 nowe Jesũ akĩmũũria atĩrĩ, "Judasi, ũgũkunyaĩra Mũrũ wa Mũndũ na kũmũmumunya?"

49 Hĩndĩ irĩa arũmĩrĩri a Jesũ monire ũrĩa kwerekeire gwĩkĩka, makĩmũũria atĩrĩ, "Mwathani, tũmahũũre na hiũ ciitũ cia njora?"

50 Nake ũmwe wao agĩtĩnia gũtũ kwa ũrĩo kwa ndungata ya mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene.

51 Nowe Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, "Ũhoro ũcio nĩũkinye hau!" Agĩcooka akĩhutia gũtũ kwa mũndũ ũcio, akĩmũhonia.

52 Ningĩ Jesũ akĩũria athĩnjĩri-Ngai arĩa anene, na anene a arangĩri a hekarũ, o na athuuri, arĩa mookĩte kũmũnyĩta atĩrĩ, "Kaĩ ndĩ mũtongoria wa akararia a watho, atĩ nĩkĩo muoka kũnyũyĩta mũrĩ na hiũ cia njora na njũgũma?"

53 Ndĩratũũraga na inyũ hekarũ-inĩ o mũthenya, na mũtirĩ mwageria kũnyũyĩta. No rĩrĩ, rĩrĩ nĩrĩo ithaa rĩanyu, ithaa rĩrĩa wathani wa nduma ũraathana."

Petero Gũkaana Jesũ

54 Hĩndĩ iyo makĩmũnyũyĩta, makĩmũruta hau makĩmũtwara kwa mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene, nake Petero akĩmũrũmĩrĩra arĩ o haraaya.

55 Nao maarĩkia gwakia mwaki o nja gatagati na gũikara thĩ hamwe, Petero nake agũikara thĩ hamwe nao.

56 Ndungata imwe ya mũirĩtu ikĩmuona na ũtheri wa mwaki aikarĩte hau, ikĩmũrora wega, ikĩuga atĩrĩ, "Mũndũ ũyũ oima hamwe nake."

57 Nowe agĩkaana ũhoro ũcio, akiuga atĩrĩ, "Mũirĩtu ũyũ, nĩ ndimũũĩ."

58 Thuutha wa kahinda kanini mũndũ ũngĩ akĩmuona, akiuga atĩrĩ, "O nawe ũrĩ ũmwe wao." Petero akĩmũcookeria atĩrĩ,

"Mũndũ ũyũ, nĩ ndirĩ wao!"

59 Thuutha wa ithaa rĩmwe, mũndũ ũngĩ akiuga agwatĩrie atĩrĩ, "Hatirĩ nganja mũndũ ũyũ moima hamwe nake, nĩgũkorwo o nake nĩ Mũgalili."

60 Petero agĩcookia atĩrĩ, "Mũndũ ũyũ, nĩ ndiũĩ ũrĩa ũroiga!" Na hĩndĩ o iyo oigaga ũguo, ngũkũ igĩkũga.

⁶¹ Mwathani akĩhũgũra akĩrora Petero. Nake Petero akĩririkana ũrĩa Mwathani aamwĩrite atĩ, “Ūmũthĩ ngũkũ itanakũga nĩũrĩngaana maita matatũ.”

⁶² Nake agĩthĩ nja, akĩrĩra arĩ na ruo rũingĩ.

Arangĩri Kũnyũrũria Jesũ

⁶³ Andũ arĩa maarangĩrite Jesũ makĩambĩrĩria kũmũnyũrũria makĩmũhũuraga.

⁶⁴ Makĩmuoha maito na gĩtambaya makĩmwĩra atĩrĩ, “Toiga nũũ wakũgũtha.”

⁶⁵ Na nĩmamwĩrire maũndũ mangĩ maingĩ ma kũmũruma.

Jesũ Mbere ya Pilato na Herode

⁶⁶ Rũciinĩ gwakĩa, kĩama gĩa athuuri arĩa atongoria a andũ, hamwe na athĩnjĩri-Ngai arĩa anene, na arutani a watho, gĩgĩcemanía, nake Jesũ akĩrehwo mbere yao.

⁶⁷ Makĩmwĩra atĩrĩ, “Akorwo nĩwe Kristũ, twĩre.”

Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Ingĩmwĩra, mũtingĩnjĩtikia,

⁶⁸ na ingĩmũũria kĩũria, mũtingĩnjokeria.

⁶⁹ No kuuma rĩu, Mũrũ wa Mũndũ arikoragwo aikarĩte guoko-inĩ kwa ũrĩo kwa Ngai ũrĩa Mwene-Hinya.”

⁷⁰ Othe makĩmũũria atĩrĩ, “Wee ũkĩrĩ Mũrũ wa Ngai?”

Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Nĩmwamenya nĩ kuuga atĩ nĩ nĩ we.”

⁷¹ Makĩũria atĩrĩ, “Tũgũkĩenda ũira ũngĩ wakĩ? Nĩtweiguĩra ũhoru kuuma kanua gake mwene.”

23

¹ Hĩndĩ ĩyo kĩungano kũu gĩothe gĩgĩũkĩra, gĩkĩmũtwara kũrĩ Pilato.

² Nakĩo gĩkĩambĩrĩria kũmũthitanga gĩkiuga atĩrĩ, “Nĩtuonete mũndũ ũyũ akĩhĩthĩria rũrĩrĩ rwitũ. Nĩakararagia ũhoru wa kũrutĩra Kaisari igooti na agetuaga atĩ nĩwe Kristũ, na nĩ mũthamaki.”

³ Nĩ ũndũ ũcio Pilato akĩmũũria atĩrĩ, “Wee nĩwe mũthamaki wa Ayahudi?”

Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ī, ũguo woiga nĩguo.”

⁴ Nake Pilato akĩra athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na andũ acio angĩ atĩrĩ, “Ndĩkuona ũndũ ingĩhitangĩra mũndũ ũyũ.”

⁵ Nao magĩthĩ na mbere kuuga magwatĩirie atĩrĩ, “Nĩatũmĩte andũ mookanĩrĩre Judea guothe nĩ ũndũ wa ũrutani wake. Aambĩrĩirie Galili na nĩokĩte nginya o gũkũ.”

⁶ Pilato aigua ũguo, akĩũria kana mũndũ ũcio nĩ wa kuuma Galili.

⁷ Rĩria aamenyire atĩ Jesũ aarĩ wa bũrũri ũrĩa wathanagwo nĩ Herode, akiuga atwarwo kũrĩ Herode, ũrĩa wakoretwo arĩ Jerusalemu ihinda-ini rĩu.

⁸ Rĩria Herode oonire Jesũ, nĩakenire mũno, tondũ kwa ihinda iraya nĩakoretwo akienda kũmuona. Kũringana na ũrĩa aigũite ũhoru wake, aarĩ na mwĩhoko wa kũmuona akĩringa ciama.

⁹ Akĩũria Jesũ ciũria nyingĩ, nowe Jesũ ndaigana kũmũcookeria o na kĩmwe.

¹⁰ Nao athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na arutani a watho maarũgamĩte hau, makĩmũthitanga magwatĩirie mũno.

¹¹ Nake Herode na thigari ciake makĩmũthekerera na makĩmũnyũrũria. Makĩmũhumba ngu yarĩ thaka, na makĩmũcookia kũrĩ Pilato.

12 Nao Herode na Pilato magītuma ūrata mūthenya ūcio, tondū mbere iyo maatūūrīte marī ūthū.

13 Pilato agītā athinjiri-Ngai arīa anene, na aathani, na andū hamwe,

14 akīmeera atīrī, “Mūndeheire mūdū ūyū atī nī mūdū ūhithithagia andū. Na nī ndatūria ūhoro wake mūrī ho, no ndirī ūndū mūuru ndoona wa maūdū marīa mūmūthitangūire.

15 O nake Herode ndanamuona arī na mahītia, nīgūkorwo nīamūcookia kūrī ithū; nī ūndū ūcio, ndarī ūndū ekīte wa gūtūma ooragwo.

16 Nī ūndū ūcio ngūmūhūūrithia, njooke ndīmūrekererie.” (

17 Nīgūkorwo, kwarī mūtugo amohorere mūdū ūmwe hīndī iyo ya Iruga.)

18 No andū acio makīanīrīra na mūgambo ūmwe, makiuga atīrī, “Twehererie mūdū ūyū! Tuohorere Baraba!” (

19 Baraba aikītio njeera nī ūndū wa kūrutithia ngū itūūra-inī rīu inene, na nī ūndū wa kūrāgana.)

20 Nake Pilato, tondū nīeendaga kūrēkereria Jesū, akīmaarīra o rīngī.

21 No-o magīthīi na mbere kwanīrīra, makiugaga atīrī, “Mwambe mūtī-igūrū! Mwambe mūtī-igūrū!”

22 Nake akīmooria rīita rīa gatātū atīrī, “Nīkī? Nī ūuru ūrīkū mūdū ūyū eekīte? Ndionete gītūmi gīa gūtūma ooragwo. Nī ūndū ūcio ngūmūhūūrithia, njooke ndīmūohore.”

23 No-o makīanīrīra mategūtīgithīria makiugaga aambwo mūtī-igūrū, nayo mīgambo iyo yao ikīhootana.

24 Nī ūndū ūcio Pilato agītua nīekūmahingīria o ūguo moorītīe.

25 Akīohora mūdū ūcio waikītio njeera nī ūndū wa kūrutithia ngūi na kūrāgana, o ūcio moigīte mohorerwo, nake Pilato akīneana Jesū ekwo kūrīgana na ūrīa mendaga.

Kwambwo kwa Jesū

26 Na rīrīa thigari cioimagaragia Jesū, ikīnyiita mūdū woimaga mīgūnda-inī wetagwo Simoni wa kuuma Kurene. Nacio ikīmūigīrīra mūtharaba wa Jesū aūkuue na amuume thuutha.

27 Andū gīkundi kīnene makīmūrūmīrīra, hamwe na atumia maa-girīkaga na makarīra mūno.

28 Nake Jesū akīihūgūra na kūrī o, akīmeera atīrī, “Inyuī aarī a Jerusalemu, tīgai kūndīrīra; mwīrīrīrei inyuī ene na ciana cianyu.

29 Nīgūkorwo kūrī hīndī īgooka rīrīa mūkoigaga atīrī, ‘Kūrathimwo-rī, nī atumia arīa thaata, na nda iria itarī ciaciara, o na nyondo iria itarī ciongwol’

30 Hīndī iyo

“ ‘nīmakeera irīma atīrī, “Tūgwīrei!”

o na macooke meere tūrīma atīrī, “Tūhumbīrei!” ’

31 Nī ūndū-rī, andū mangīkorwo nīmareeka maūdū maya rīrīa mūtī ūrī mūigū-rī, gūgakīhaana atīa woma?”

32 Na rīrī, andū angī eerī ageri ngero, o nao nīmatwarirwo hamwe nake makoaragwo.

33 Rīrīa maakinyire karīma-inī handū heetagwo Ihīndī-rīa-Mūtwe, makīmwamba ho hamwe na ageri ngero acio, ūmwe mwena wake wa ūrīo, na ūrīa ūngī mwena wake wa ūmotho.

34 Nake Jesū akiuga atīrī, “Baba mohere, nīgūkorwo matiūi ūrīa mareeka.” Nao magīcuukīra nguo ciake mītī, magīcīgayana.

³⁵ Nao andũ nĩmarũgamĩte hau makĩmwĩrorera: Nao anene nĩmamũnyũrũragia makoĩga atĩrĩ, “Nĩarahonokagia andũ arĩa angĩ, nĩehonokie aakorwo nĩwe Kristũ wa Ngai, Ũrĩa wake Mũthuure.”

³⁶ Thigari o nacio igĩũka, ikĩmũnyũrũria. Ikĩmũkundia thiki,*

³⁷ ikĩmwĩra atĩrĩ, “Akorwo nĩwe Mũthamaki wa Ayahudi, wĩhonokie.”

³⁸ Na nĩ haarĩ maandĩko maandĩkĩtwo igũrũ rĩake atĩrĩ: **ŪYŪ NĨWE MŪTHAMAKI WA AYAHUDI.**

³⁹ Ūmwe wa agerĩ ngero acio maambanĩrio nake akĩmũruma, akĩmwĩra atĩrĩ, “Githĩ wee tiwe Kristũ? Wĩhonokie, na ũtũhonokie!”

⁴⁰ No mũgeri ngero ũcio ũngĩ akĩmũkaania, akĩmũria atĩrĩ, “Ndũngĩtigĩra Ngai, kuona atĩ ũtuĩrĩrwo o ũria atuĩrĩrwo?”

⁴¹ Ithuĩ tũherithĩtio na kĩhoo, nĩgũkorwo tũraherithĩrio ũria twĩkĩte. No rĩrĩ, mũndũ ũyũ ndarĩ ũndũ mũũru ekĩte.”

⁴² Agĩcooka akĩra Jesũ atĩrĩ, “Itĩkĩra gũkandirikana rĩrĩa ũgooka ũthamaki-inĩ waku.”

⁴³ Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ngũkwĩra na ma, ũmũthĩ nĩũrĩkorwo hamwe na nĩ ikenero.”

Gũkua kwa Jesũ

⁴⁴ Na rĩrĩ, kwarĩ ta thaa thita cia mũthenya, nago bũrũri wothe ũkĩgĩa nduma nginya thaa kenda,

⁴⁵ tondũ riũa nĩrĩatigire kwara. Nakĩo gĩtambaya kĩa hekarũ gĩgĩatũkana maita meerĩ.

⁴⁶ Nake Jesũ akĩanĩrĩra na mũgambo mũnene, akiuga atĩrĩ, “Baba, roho wakwa ndaũiga moko-inĩ maku.” Aarĩkia kuuga ũguo, agĩtuĩkana.

⁴⁷ Rĩrĩa mũnene wa gĩkundi gĩa thigari igana onire ũria gwekĩka, akĩgocoka Ngai, akiuga atĩrĩ, “Ti-itheru ũyũ oima mũndũ mũthingu.”

⁴⁸ Rĩrĩa andũ arĩa othe maarũgamĩte hau kwĩrorera moonire ũria gwekĩka, makĩnũka methikĩire, na makĩhũũraga ithũri nĩ kĩahe.

⁴⁹ No arĩa othe maamũũ, o hamwe na atumia arĩa maamũrũmĩrũre kuuma Galili, makĩrũgama o haraaya, meroreire maũndũ macio.

Gũthikwo kwa Jesũ

⁵⁰ Na rĩrĩ, nĩ haarĩ na mũndũ wetagwo Jusufu, mũthuuri wa Kĩama, na aarĩ mũndũ mwega na mũrũngĩrũru,

⁵¹ nake ndetĩkanĩtie na ũguo maatuĩte na mageeka. Oimĩte itũura rĩa Arimathea, bũrũri wa Judea, na nĩetagĩrĩra ũthamaki wa Ngai.

⁵² Nake agĩthĩ kũrĩ Pilato, akĩhooya etĩkĩrio akue mwĩra wa Jesũ.†

⁵³ Nake agĩcuurũria mwĩra wa Jesũ mũtharaba-inĩ, akĩũkũnja na taama wa gatani, agĩcooka akĩũiga thĩnĩ wa mbĩrĩra yenjetwo rwaro-inĩ rwa ihiga, nayo ndiakoretwo iigĩtwo mũndũ.

⁵⁴ Na mũthenya ũcio warĩ wa Ihaarĩria, nayo Thabatũ yarĩ hakuĩ kwambĩrĩria.

⁵⁵ Nao atumia arĩa moimĩte na Jesũ Galili makĩrũmĩrĩra Jusufu, makĩona mbĩrĩra na makĩona ũria mwĩrĩ wake waigirwo ho.

⁵⁶ Magĩcooka makĩnũka, makĩhaarĩria mahuti manungi wega na maguta manungi wega. No rĩrĩ, mũthenya wa Thabatũ makĩhurũka kũringana na ũria gwathanĩtwo.

* **23:36** Thiki yarĩ kindũ kĩgagatu gĩa kũnyuuo na no yahũthagĩrwo kũniina ruo. Jesũ nĩaregire kũnyua kindũ gĩa kũmũniĩra ruo. † **23:52** Mĩrĩ ya agerĩ ngero arĩa maambagwo mĩti-igũrũ ndĩathikagwo, wo yateagwo kũndũ kũũru. Jusufu nĩonanirie ũrũme na wendo rĩrĩa etirie mwĩrĩ wa Jesũ.

24

Kūriūka kwa Jesū

¹ Na rīrī, mūthenya wa kwambīrīria kiumia, rūciinī tene, atumia magīthīī mbīrīra-inī makuūite indo nungi wega iria maathondekete.

² Nao magīkora ihiga rīgaragarītio rīkeherio mūromo-inī wa mbīrīra,

³ no rīrīa maatoonyire, matiigana gūkora mwīrī wa Mwathani Jesū.

⁴ Na rīrīa maagegete nī ūhoro ūcio, makiumīrīrwo o rīmwe nī arūme eerī mehumbīte nguo njerū ciakengaga mūno, makīrūgama hakuhī nao.

⁵ Nao atumia acio metigīrīte mūno, makīnamīrīra, magīturumithia mothū mao thī, no arūme acio makīmooria atīrī, “Mūracaria ūrīa ūrī muoyo kūrī arīa akuū nīkī?”

⁶ Ndarī haha; nīariūkīte! Ririkanai ūrīa aamwīrīre hīndī irīa aarī na inyuū Galilī atī:

⁷ ‘Mūrū wa Mūdū no nginya aneanwo moko-inī ma andū ehia, aambwo mūti-igūrū, na mūthenya wa gatatū ariūke.’”

⁸ Hīndī ūyo makīrīrikana ciugo ciake.

⁹ Na rīrī, maacooka kuuma mbīrīra-inī, makīhe arutwo arīa ikūmi na ūmwe na arīa angī othe ūhoro ūcio.

¹⁰ Mariamu Mūmagidali, na Joana, na Mariamu nyina wa Jakubu, na atumia arīa angī maarī nao, nīo meerire atūmwo ūhoro ūcio.

¹¹ No-o matiigana gwītīkia atumia acio, tondū ūhoro ūcio wahaanaga ta ūrimū kūrī o.

¹² No rīrī, Petero agīūkīra, agīteng’era mbīrīra-inī. Na ainamīrīra akīona mataama ma gatani maigītwo thī marī moiki, agīthīra agegearīte nī ūndū wa ūguo gwekīkīte.

Arutwo Eerī Magīthīī Emau

¹³ Na rīrī, mūthenya o ro ūcio arutwo eerī a Jesū maarī rūgendo-inī magīthīī itūūra rīetagwo Emau, rīarī ta kilomita ikūmi kuuma Jerusalemu.

¹⁴ Nao nīmaragia ūhoro wa maūdū marīa mothe meekīkīte.

¹⁵ Na rīrīa maathīaga makīaragia ūhoro ūcio, Jesū akīmoimīrīra, agītwarana nao;

¹⁶ no matiigana kūrekwo mamūmenye.

¹⁷ Nake akīmooria atīrī, “Nī ūhoro ūrīkū ūcio mūrathīī mūkīaragia?”

Nao makīrūgama matukīte mothū.

¹⁸ Ūmwe wao, wetagwo Kileopa akīmūria atīrī, “Wee kaī ūrī mūgeni Jerusalemu ūtamenyete maūdū marīa mekīkīte kuo matukū-inī maya?”

¹⁹ Nake akīmooria atīrī, “Nī maūdū marīkū?”

Nao makīmūcookeria atīrī, “Nī ūhoro wa Jesū wa Nazarethi, ūrīa ūraarī mūnabii ūrī na ūhoti wa ciugo iria araaragia na ciiko iria areekaga arī mbere ya Ngai o na mbere ya andū othe.

²⁰ Athīnjīri-Ngai arīa anene na aathani aitū maramūneanire atuīrwo kūrīragwo, na maramwambithia mūti-igūrū.

²¹ No ithū-rī, tūrehokaga atī ūcio nīwe ūgūkūūra andū Isiraēli. Makīria ma ūguo, rīu nī mūthenya wa itatū kuuma maūdū maya mothe mekīka.

²² Hamwe na ūguo atumia amwe aitū nīmatūmakirie mūno tondū megūthīte mbīrīra-inī rūciinī tene,

²³ no matinona mwīrī wake. Mokire matwīra atī nīmonire kīoneki kīa araika, arīa mameerire atī arī muoyo.

24 Nao amwe a thiritū iitū nīmathiire mbīrīra-inī, na makora o ūguo atumia acio mekuugīte, no rīrī, we mwene matinamuona.”

25 Nake Jesū akīmeera atīrī, “Inyuī andū aya mwagīte ūūgī na mūthiūhaga gwītīkia maūndū mothe marīa anabīi moigīte!”

26 Githī to mūhaka Kristū ambe anyariirwo na acooke atoonye riiri-inī wake?”

27 Jesū akīmataarīria ūhoro wothe ūrīa waarītio Maandīko-inī ūmūkonī, ambīrīrie na maandīko ma Musa na ma Anabīi othe.

28 Na maakuhīrīria itūūra rīrīa maathīiaga, Jesū agītua taarī kūhītūka arahītūka.

29 No makīmūringīrīria na hinya, makīmwīra atīrī, “Raarīrīra gūkū na ithuī, nīkūratuka na gūkiriī kūgīa nduma.” Nī ūndū ūcio agītoonya aikaranie nao.

30 Rīrīa aikarire metha-inī hamwe nao, akīoya mūgate, agīcookia ngaatho, akīwenyūranga, akīmahe.

31 Hīndī īyo makīhingūka maitho, makīmūmenya, nake akībuīria, makīaga kūmuona rīngī.

32 Nao makīūrania atīrī, “Githī ngoro ciitū itiikūhīahīaga hīndī īrīa ekwaragia na ithuī njīra-inī, na agītūaarīria ūrīa Maandīko moigīte?”

33 Nao magīūkīra o hīndī īyo magīcooka Jerusalemu. Kūu magīkora arutwo arīa ikūmi na ūmwe, hamwe na arīa maarī nao monganīte,

34 makiugaga atīrī, “Nī ma! Mwathani nīariūkīte na nīoimīrīire Simoni.”

35 Hīndī īyo acio eerī makīmeera maūndū marīa meekīkīte marī njīra-inī, na ūrīa maamenyire Jesū hīndī īrīa eenyūire mūgate.

Jesū Kuumīrīra Arutwo

36 O makīaragia ūhoro ūcio, Jesū akīrūgama gatagatī kao akīmeera atīrī, “Thayū ūrogīa na inyuī.”

37 Nao makīhahūka na makīmaka, magīūciiria atī nī ngoma moonaga.

38 Nake akīmooria atīrī, “Mūratangīka nīkī, na nī kīi gīgūtūma mūgīe na nganja meciiria-inī manyu?”

39 Ta rorai moko makwa na nyarīrī ciakwa. Nī niī mwene! Huutiai muone; roho ndūrī nyama na mahīndī, ta ūrīa mūrōna ndī nacio.”

40 Aarīkia kuuga ūguo, akīmoonīa moko make na nyarīrī ciake.

41 Nao magīkorwo matarī maretīkia nī ūndū wa ūrīa makenete na makagega. Nake akīmooria atīrī, “Mūrī na kīndū gīa kūrīa?”

42 Nao makīmūnengera gīcunjī gīa thamaki hīu.

43 Nake agīkīoya, akīrīa makīionagīra.

44 Akīmeera atīrī, “Ūū nīguo ndamwīrīre hīndī īrīa ndaarī na inyuī atī: Maūndū mothe marīa mandīkītwo ūhoro wakwa Watho-inī wa Musa, na Maandīko-inī ma Anabīi, na Thaburī, no nginya mahingio.”

45 Hīndī īyo akīhingūra meciiria mao nīguo mamenye Maandīko.

46 Akīmeera atīrī, “Ūū nīguo kwandīkītwo: Kristū nīakanyariirwo na ariūkio kuuma kūrī arīa akuū mūthenya wa gatatū,

47 nago ūhoro wa kwīrīra na kūrekerwo kwa mehia ūkaahunjīrio ndūrīrī ciothe thīnī wa rīitwa rīake, wambīrīrie Jerusalemu.

48 Inyuī mūrī aira a maūndū macio.

49 Na rīrī, nīngūmūtūmīra kīrīa Baba eranīire; no ikarai thīnī wa itūūra rīrī inene nginya rīrīa mūkaaheo hinya kuuma Igūrū.”

Jesū Kwambata Igūrū

⁵⁰ Agĩcooka akĩmatongoria kuuma kũu magĩthiĩ magĩkinya hakuhi na Bethania; akĩoya moko na igũrũ, akĩmarathima.

⁵¹ Na o akĩmarathimaga, akĩmatiga, akĩiyũkio akĩambata igũrũ.

⁵² Nao makĩmũgocca na magĩcooka Jerusalemu makenete mũno.

⁵³ Nao nĩmaikaraga hekarũ-inĩ mahinda mothe makĩgocaga Ngai.

JOHANA

Ūhoru Gūtuika Mündū

1 Kiambīrīria-inī Ūhoru aarī o kuo, nake Ūhoru aatūūrīte na Ngai, na Ūhoru aarī Ngai.

2 We aatūūrīte na Ngai kuuma o kiambīrīria.

3 Indo ciothe ciombirwo na ūndū wake; gūtīrī kīndū kīa iria ciombirwo kiagīire atarī ho.

4 Thīinī wake kwarī muoyo, nago muoyo ūcio nīguo warī ūtheri wa andū.

5 Ūtheri ūcio nīūtheraga nduma-inī, nayo nduma ndīigana kūhootha.

6 Nīguokire mündū watūmītwo nī Ngai; eetagwo Johana.

7 We okire arī mūra oimbūre ūhoru ūkonī ūtheri ūcio, nīgeetha andū othe metīkie nī ūndū wake.

8 We mwene tiwe warī ūtheri ūcio, no okire arī o ta mūra tu nīgeetha oimbūre ūhoru wa ūtheri ūcio.

9 Ūtheri ūcio wa ma, ūrīa ūtheragīra o mündū o wothe, nīwokaga thī.

10 We Ūhoru aarī gūkū thī, no o na gūtuika thī yombirwo na ūndū wake-rī, andū a thī matiigana kūmūmenya.

11 Okire gwake mwene, no andū ake mwene matiigana kūmwītīkīra.

12 No andū arīa othe maamwītīkīrīre, o acio metīkīrie rīitwa rīake, nīamahotithīrie gūtuika ciana cia Ngai

13 ciana itaciarītwo nī thakame, kana igaciarwo nī kwenda kwa mwīrī kana kwenda kwa mündū, no iciarītwo nī kwenda kwa Ngai.

14 We Kiugo agītūika mündū na agītūūrania na ithuī. Nītuonete riiri wake, riiri wa Mūrū wake wa Mūmwē, ūrīa woimire kūrī Ithe aiyūrītwo nī ūtugi na ūhoru wa ma.

15 Johana nīoimbūrāga ūhoru wake. Aanagīrīra akoiga atīrī, “Ūyū nīwe ūrīa ndaarāgia ūhoru wake ngiuga atīrī, ‘Ūrīa ūgūka thuutha wakwa nī mūnene kūngīra, tondū aarī mbere yakwa.’”

16 Na kuuma ūiyūrīrīru wa ūtugi wake-rī, ithuothe nītwamūkīrīte irathimo nyingī mūno.

17 Tondū watho wokire na Musa, no ūtugi na ūhoru ūrīa wa ma ciokire na Jesū Kristū.

18 Gūtīrī mündū o na ūrīkū ūrī ona Ngai, o tīga Mūrū wake wa Mūmwē ūrīa ūikarīte hamwe na Ithe, na nīwe ūtūmīte amenyeke.

Johana Mūbatithania kuuga tiwe Kristū

19 Na rīrī, ūyū nīguo ūira wa Johana hīndī rīra Ayahudi a Jerusalemu maamūtūmīre athīnjīri-Ngai na Alawīi makamūūrīe we aarī ū.

20 We ndaagire kuumbūra, no oimbūrīre atekūhitha, akiuga atīrī, “Nī ti nī Kristū.”

21 Nao makīmūūrīa atīrī, “Wee ūkīrī ū? Wee nīwe Elija?”

Nake akīmacookeria atīrī, “Aca, ti nī.”

Nīngī makīmūūrīa atīrī, “Nīwe Mūnabīi ūrīa?”

Nake agīcookīa atīrī, “Aca.”

22 Mūthīa-inī makīmūūrīa atīrī, “Wee ūkīrī ū? Tūhe macookīo nīguo tūcokerīe arīa matūtūmīre. Ūkuuga atīa ha ūhoru waku mwene?”

²³ Johana akĩmacookeria na ciugo iria ciarĩtio nĩ mũnabii Isaia, akĩmeera atĩrĩ, “Nĩ ndĩ mũgambo wa mũndũ ũranĩrĩra werũ-inĩ akoiga atĩrĩ, ‘Rũngariai njĩra ya Mwathani.’”

²⁴ Na rĩrĩ, Afarisai amwe arĩa maatũmĩtwo

²⁵ makĩmũuria atĩrĩ, “Angĩkorwo we tiwe Kristũ, na tiwe Elija, o na kana Mũnabii ũria-rĩ, ũkĩbatithanagia nĩkĩ?”

²⁶ Nake Johana akĩmacookeria atĩrĩ, “Nĩ ndĩmũbatithagia na maaĩ. No gatagati-inĩ kanyu nĩ harĩ na ũmwe mũtooĩ.

²⁷ Ūcio nĩwe ũgũũka thuutha wakwa, o we ũria itaagĩrĩre kuohora ndigi cia iraatũ ciake.”

²⁸ Maũndũ maya mothe mekĩkire itũũra-inĩ rĩa Bethania, mũrĩmo wa Rũũ rwa Jorodani, kũria Johana aabatithanagĩria.

Jesũ Gatũrũme ka Ngai

²⁹ Mũthenya ũyũ ũngĩ, Johana akĩona Jesũ agũũka na kũrĩ we, akiuga atĩrĩ, “Onei! Gatũrũme ka Ngai karĩa keheragia mehia ma kĩrĩndĩ!

³⁰ Ūyũ nĩwe ndaaragia ũhoru wake rĩria ndoigire atĩrĩ, ‘Mũndũ ũria ũgũũka thuutha wakwa nĩ mũnene kũrĩ nĩ tondũ we aarĩ kuo mbere yakwa.’

³¹ Nĩ mwene ndiamũũĩ, no dokire ngĩbatithanagia na maaĩ nĩgeetha aguũrĩrio andũ a Isiraeli.”

³² Ningĩ Johana akĩheana ũira ũyũ: “Nĩndonire Roho agĩkũrũka kuuma igũrũ atarĩ ta ndutura, agĩkara igũrũ rĩake.

³³ Nĩ ndingĩamũmenyire, tiga ũria wandũmire mbatithanagie na maaĩ aanjĩrĩre atĩrĩ, ‘Mũndũ ũria ũkoona Roho agĩkũrũkĩra na aikare igũrũ rĩake-rĩ, ũcio nĩwe ũkaabatithanagia na Roho Mũtheru.’

³⁴ Nĩ nĩnyonete ũguo na ngoimbũra atĩ ũyũ nĩwe Mũrũ wa Ngai.”

Arutwo a Mbere a Jesũ

³⁵ Ningĩ mũthenya ũyũ ũngĩ, Johana agĩkorwo arĩ kũu o rĩngĩ marĩ na arutwo ake eerĩ.

³⁶ Na rĩria onire Jesũ akĩhĩtũka, akiuga atĩrĩ, “Onei Gatũrũme ka Ngai!”

³⁷ Hĩndĩ rĩa arutwo acio eerĩ maiguire oiga ũguo, makĩrũmĩrĩra Jesũ.

³⁸ Jesũ ehũgũra akĩmoona mamumĩte thuutha, akĩmooria atĩrĩ, “Nĩ atĩa mũrenda?”

Na makĩmwĩra atĩrĩ, “Rabii” (ũguo nĩ kuuga Mũrutani), “ũikaraga kũ?”

³⁹ Nake akĩmacookeria atĩrĩ, “Ūkai na nĩmũkuona.”

Nĩ ũndũ ũcio magĩthĩ makĩona kũria aikaraga, na magĩkara nake mũthenya ũcio. Na kwarĩ ta thaa ikũmi.

⁴⁰ Na rĩrĩ, ũmwe wa arutwo acio eerĩ arĩa maiguĩte ũria Johana oigĩte na makĩrũmĩrĩra Jesũ aarĩ Anderea, mũrũ wa nyina na Simoni Petero.

⁴¹ Ūndũ wa mbere ũria Anderea eekire nĩgũcaria mũrũ wa nyina Simoni, na kũmwĩra atĩrĩ, “Nĩtuonete Mesia” (nĩwe Kristũ).

⁴² Nake akĩmũtwara kũrĩ Jesũ.

Nake Jesũ akĩmũrora, akiuga atĩrĩ, “Wee nĩwe Simoni mũrũ wa Johana. Ūgũcooka gwĩtwo Kefa” (na rĩo rĩgĩtaũrwo nĩ kuuga Petero).

Jesũ gwĩta Filipu na Nathanieli

⁴³ Mũthenya ũyũ ũngĩ Jesũ agĩtua itua rĩa gũthĩĩ Galili. Agĩkora Filipu, akĩmwĩra atĩrĩ, “Nũmĩrĩra.”

⁴⁴ Filipu, o ta Petero na Anderea, aarĩ wa itũũra rĩa Bethisaida.

⁴⁵ Filipu agĩkora Nathanieli, akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩtuonete mũndũ ũrĩa Musa aandĩkire ũhoru wake Ibuku-inĩ rĩa Watho, na nowe anabii maandĩkire ũhoru wake, nake nĩwe Jesũ wa Nazarethi, mũrũ wa Jusufu.”

⁴⁶ Nake Nathanieli akĩmũuria atĩrĩ, “Kũrĩ kĩndũ kĩega kĩngiuma Nazarethi?”

Nake Filipu akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ūka ũkoone.”

⁴⁷ Hĩndĩ ĩrĩa Jesũ onire Nathanieli agĩũka kũrĩ we, akĩaria ũhoru wake, akiuga atĩrĩ, “Onei Mũisiraeli kũna ũtarĩ ũhinga.”

⁴⁸ Nake Nathanieli akĩmũuria atĩrĩ, “Ūnjũũ atĩa?”

Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩngũkuonete o na rĩrĩa uuma rungu rwa mũkũyũ, Filipu atanagwĩta.”

⁴⁹ Hĩndĩ ĩyo Nathanieli akiuga atĩrĩ, “Rabii, wee nĩwe Mũrũ wa Ngai; wee nĩwe Mũthamaki wa Isiraeli.”

⁵⁰ Nake Jesũ akiuga atĩrĩ, “Wetĩkia tondũ nĩndakwĩra atĩ nĩnguonire ũrĩ rungu rwa mũkũyũ. Nĩũkuona maũndũ manene kũrĩ macio.”

⁵¹ Ningĩ akĩmeera atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, nĩmũkona igũrũ rĩhingũkite na araika a Ngai makĩambata na magĩkũrũka, harĩ Mũrũ wa Mũndũ.”

2

Jesũ Kũgarũra Maaĩ Magatuũka Ndibei

¹ Na rĩrĩ, mũthenya wa gatatũ nĩ kwagĩre na kihikanio kũu Kana ya Galili. Nyina wa Jesũ aarĩ kuo,

² nake Jesũ na arutwo ake o nao nĩmetĩtwo kihikanio-inĩ kũu.

³ Rĩrĩa ndibei yathirire,* nyina wa Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Matĩrĩ na ndibei ĩngĩ.”

⁴ Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mũtumia ũyũ, ndĩ na ũhoru ũrĩkũ nawe? Ihinda rĩakwa rĩrĩrĩ rĩrakinya.”

⁵ Nake nyina akĩira ndungata atĩrĩ, “Ĩkai ũrĩa wothe ekũmwĩra.”

⁶ Hau hakuĩ nao nĩ harĩ na ndigithũ ithathatũ cia maaĩ ciathon-deketwo na ihiga, mũthemba ũrĩa wahũthagĩrwo nĩ Ayahudi magongona-inĩ mao ma gwĩtheria,† na o ĩmwe yayiũragio nĩ ngeereni kuuma mĩrongo ĩrĩ nginya mĩrongo ĩtatũ.

⁷ Nake Jesũ akĩira ndungata icio atĩrĩ, “Iyũriai ndigithũ maaĩ”; nacio ikĩyũria riita.

⁸ Agĩcooka agĩciĩra atĩrĩ, “Rĩu tahiai ĩmwe mũtwarĩre mũtabania wa iruga.”

Nacio igĩika o ũguo,

⁹ nake mũtabania wa iruga agĩcama maaĩ macio maagarũrĩtwo magatuũka ndibei. Ndaamenyaga kũrĩa yoimĩte, o na gũtuũka ndungata iria ciatahĩte maaĩ nĩciamenyaga. Hĩndĩ ĩyo agĩta mũhikania keheri-inĩ

¹⁰ akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũndũ aambaga kũruta ndibei ĩrĩa njega, na ageni maarĩkia kũnyua mũno, agacooka akaruta ĩrĩa ĩtarĩ njega; no wee ũkũigĩte ĩrĩa njega nginya rĩu.”

¹¹ Kũu nĩkĩo kĩaama kĩa mbere kĩrĩa Jesũ aaringire, na aakĩringĩre kũu Kana ya Galili. Akĩonania riiri wake, nao arutwo ake makĩmwĩtikia.

Jesũ Gũtheria Hekarũ

* **2:3** Warĩ ũndũ wa thoni mũno kũrĩ andũ a mũciĩ ndibei ĩngĩathirire ũhiki-inĩ. † **2:6** Ayahudi meetĩkĩtie mũndũ nĩanyiitagwo nĩ thaahu o mũthenya, na nĩkĩo meethambaga moko hĩndĩ ciothe.

¹² Thuutha ūcio agĩikũrũka Kaperinaumu, marĩ na nyina, na ariũ a nyina, o na arutwo ake. Magĩikara kuo matukũ manini.

¹³ Rĩrĩa Bathaka ya Ayahudi yakuhĩrĩrie-rĩ, Jesũ akĩambata, agĩthĩĩ Jerusalemu.

¹⁴ Kũu hekarũ-inĩ nĩakorire andũ makiendia ng'ombe, na ng'onde, na ndutura,[‡] o na angĩ maikarĩte metha-inĩ magĩceenjia mbeeca.

¹⁵ Nĩ ūndũ ūcio agĩthondeka mũcarica wa mĩkanda, na akĩmarutũrũra othe kuuma hekarũ-inĩ, hamwe na ng'onde, na ng'ombe; akĩhurunja mbeeca cia arĩa maacenjagia mbeeca na akĩng'aũrania metha ciao.

¹⁶ Nao arĩa meendagia ndutura akĩmeera atĩrĩ, "Eheriai ici gũkũ! Mwahota atĩa gũtua nyũmba ya Baba ndũnyũ!"

¹⁷ Nao arutwo ake makĩririkana nĩ kwandikĩtwo atĩrĩ, "Kĩyo kĩrĩa ndĩ nakio kĩa nyũmba yaku nĩkio gĩkaandĩa."

¹⁸ Hĩndĩ iyo Ayahudi makĩmũũria atĩrĩ, "Nĩ kĩama kĩrĩkũ ūngĩtũringĩra gĩa gũtuonia ūhoti ūria ūrĩ naguo wa gwĩka maũndũ macio mothe?"

¹⁹ Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, "Tharai hekarũ ĩno, na nĩngũmĩaka rĩngĩ na mĩthenya ĩtatũ."

²⁰ Nao Ayahudi magĩcookia atĩrĩ, "Hekarũ ĩno yakirwo na mĩaka mĩrongo ĩna na ĩtandatũ, nawe ūkũmĩaka na mĩthenya ĩtatũ?"

²¹ No rĩrĩ, hekarũ ĩria aaragia ūhoru wayo nĩ mwĩrĩ wake.

²² Na thuutha wake kũriũkio kuuma kũrĩ arĩa akuũ-rĩ, arutwo ake makĩririkana ūria oigĩte. Nao magĩtĩkia Maandiko, o na ciugo icio Jesũ aarĩtie.

²³ Na rĩrĩ, hĩndĩ ĩria aarĩ Jerusalemu hĩndĩ ya Gĩathĩ kĩa Bathaka, andũ aingĩ makĩona ciamia ĩria aaringaga, nao magĩtĩkia rĩtwa rĩake.

²⁴ No Jesũ ndaigana kũmeĩhokera, nĩgũkorwo nĩooĩ andũ othe.

²⁵ Ndaabataragio nĩ ūira wa mũndũ, ūkoniĩ mũndũ ūria ūngĩ, nĩgũkorwo nĩamenyaga kĩria kĩrĩ thĩini wa mũndũ.

3

Jesũ na Nikodemo

¹ Na rĩrĩ, kwarĩ na mũndũ wa Afarisai wetagwo Nikodemo, warĩ wa kĩama kĩrĩa gĩathanaga kĩa Ayahudi.

² Nĩokire kũrĩ Jesũ ūtukũ, akĩmwĩra atĩrĩ, "Rabii, nĩtũũ we ūrĩ mũrutani uumĩte kũrĩ Ngai. Nĩgũkorwo gũtirĩ mũndũ ūngĩhota kũringa ciamia ĩria ūringaga Ngai atarĩ hamwe nake."

³ Nake Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, "Ngũkwĩra atĩrĩ na ma, gũtirĩ mũndũ ūngĩona ūthamaki wa Ngai atangĩciarwo rĩngĩ."

⁴ Nake Nikodemo akĩmũũria atĩrĩ, "Mũndũ angĩciarwo atĩa arĩ mũkũrũ? Ti-itherũ ndangĩhota gũtoonya nda ya nyina hĩndĩ ya keerĩ nĩguo aciarwo!"

⁵ Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, "Ngũkwĩra atĩrĩ na ma, gũtirĩ mũndũ ūngĩtoonya ūthamaki-inĩ wa Ngai atangĩciarwo na maaĩ na Roho.

⁶ Mwĩrĩ ūciaraga mwĩrĩ, no Roho aciaraga roho.

⁷ Ndũkagegio nĩ ūguo ndoiga atĩ, 'No ngĩnya ūciarwo rĩngĩ.'

⁸ Rũhuho rũhurutanaga na kũrĩa rũngĩenda. Ūiguaga rũkĩhurutana, no ndũmenyaga kũria rumĩte kana kũria rũrorete. Ūguo noguo gũtarĩ harĩ mũndũ ūria wothe ūciarĩtwo nĩ Roho."

⁹ Nake Nikodemo akĩmũũria atĩrĩ, "Ūndũ ūcio ūngĩhoteka atĩa?"

[‡] 2:14 Nyamũ cia kũrutwo magongona ciendagĩrio Ayahudi arĩa moimaga mabũrĩri mangĩ magooka gũkũngũra ciathi icio.

10 Nake Jesũ akĩmũũria atĩrĩ, “Wee ũrĩ mũrutani wa Isiraeli na ndũrataũkĩrwo nĩ maũndũ maya?”

11 Ngũkwĩra atĩrĩ na ma, twaragia ũrĩa tũũĩ, na tũkoimbũra ũrĩa tuonete, no inyuĩ, mũtĩĩtikagĩra ũira witũ.

12 Ndakwĩra maũndũ ma gũkũ thĩ, waga gwĩtikia; ũngĩtikia afĩa ingĩkwĩra maũndũ ma na igũrũ?

13 Gũtirĩ mũndũ ũrĩ wathĩĩ igũrũ tiga ũrĩa woimire igũrũ, na nĩwe Mũrũ wa Mũndũ.”

14 Na o ta ũrĩa Musa aambararirie nyoka ya gĩcango werũ-inĩ, ũguo no taguo Mũrũ wa Mũndũ akaambarario,

15 nĩguo ũrĩa wothe ũmwĩhokete agĩe na muoyo wa tene na tene.

16 “Nĩgũkorwo Ngai nĩendire kĩrĩndĩ, akĩruta Mũrũ wake wa mũmwe, nĩgeetha mũndũ o wothe ũmwĩtikĩtie ndakoore, no agĩe na muoyo wa tene na tene.

17 Nĩgũkorwo Ngai ndaatũmire Mũrũwe gũkũ thĩ aciirithie kĩrĩndĩ, no nĩguo kĩrĩndĩ kĩhonoke nĩ ũndũ wake.

18 ũrĩa wothe ũmwĩtikĩtie ti wa gũciirithio, no ũrĩa wothe ũtamwĩtikĩtie ũcio nĩarĩkĩtie gũtuĩrwo ciira, nĩgũkorwo ndehokete rĩitwa rĩa Mũrũ wa Ngai wa mũmwe.

19 Rĩrĩ nĩrĩo itũiro: ũtheri nĩwokire gũkũ thĩ, no andũ makĩenda nduma gũkĩra ũtheri, nĩ ũndũ ciiko ciao ciarĩ njũru.

20 Mũndũ o wothe wĩkaga ũũru nĩathũire ũtheri, na ndangiumĩra ũtheri-inĩ nĩ gwĩtigĩra ciiko ciake itikoimbũke.

21 No mũndũ ũrĩa wothe wĩkaga maũndũ ma ma nĩoimagĩra ũtheri-inĩ, nĩguo kuonekane kũna atĩ ũguo ekĩte nĩ Ngai ũmũhotithĩtie.”

Ūria wa Johana Mũbatithania ũkonĩĩ Jesũ

22 Thuutha wa ũguo, Jesũ na arutwo ake nĩoimagarire magĩthĩĩ bũrũri wa Judea, kũria aikarangire nao, na akabatithanagia.

23 O nake Johana nĩabatithanagĩria Aironĩ gũkuhĩ na Salimu, nĩgũkorwo kũu nĩ kwarĩ maaĩ maingĩ, nao andũ nĩmookaga kuo kaingĩ kaingĩ mabatithio.

24 (Hĩndĩ iyo Johana ndaakoretwo aikĩtio njeera.)

25 Nĩ kwagĩire na ngarari gatagatĩ-inĩ ka arutwo amwe a Johana na Mũyahudi ũmwe ũhoru-inĩ wa mitugo yao ya gwĩtheria.

26 Magĩũka kũrĩ Johana makĩmwĩra atĩrĩ, “Rabii, mũndũ ũrĩa mũraarĩ nake mũrimo ũrĩa ũngĩ wa Jorodani, ũrĩa wee warutire ũira ũmũkonĩĩ-rĩ, nĩarabatithania, nao andũ othe nĩmarathĩĩ kũrĩ we.”

27 ũhoru-inĩ ũcio Johana agĩcookia atĩrĩ, “Mũndũ ndarĩ ũndũ angĩamũkĩra o tiga ũrĩa aheetwo kuuma igũrũ.

28 Inyuĩ ene no mũheane ũira muuge atĩ nĩndoigire atĩrĩ, ‘Nĩ ti nĩ Kristũ, no ndũmĩtwo njũke mbere yake.’

29 Mũhiki nĩ wa mũhikania. No rĩrĩ, mũrata wa mũhikania ũrĩa ũmũrũgamĩrĩire nĩamũthikagĩrĩria, na akaiyũrwo nĩ gĩkeno rĩrĩa aigua mũgambo wa mũhikania. Gĩkeno ta kũu nĩkĩo ndĩ na kĩo, na rĩu nĩgĩkinyanĩru.

30 We no nginya akĩrĩrĩrie kũneneha, na nĩ ngĩrĩrĩrie kũnyiiha.

31 “Ūrĩa uumĩte igũrũ nĩ mũnene kũrĩ andũ othe; nake ũrĩa uumĩte thĩ nĩ wa gũkũ thĩ, na maũndũ marĩa aragia no ma gũkũ thĩ. Ūrĩa uumĩte igũrũ arĩ igũrũ rĩa andũ arĩa arĩ othe.

32 We oimbũraga maũndũ marĩa onete na akaigua no gũtirĩ mũndũ o na ũmwe wĩtikagĩra ũira wake.

³³ Mündũ ũrĩa wĩtikĩrĩte ũira ũcio nĩahũũrĩte mũhũũri atĩ Ngai nĩ wa ma.

³⁴ Nĩgũkorwo ũrĩa Ngai atũmĩte aragia ciugo cia Ngai nĩ ũndũ Ngai aheanaga Roho hatarĩ gĩthimi.

³⁵ Ithe nĩendete Mũriũ na nĩ aigĩte indo ciothe moko-inĩ make.

³⁶ Ũrĩa wothe wĩtikĩtie Mũriũ, arĩ na muoyo wa tene na tene, no ũrĩa wothe ũregete Mũriũ ndakona muoyo, nĩgũkorwo egũtũura arakarĩrwo nĩ Ngai.”

4

Jesũ Kwaria na Mũtunia Mũsamaria

¹ Afarisai nĩmaiguire atĩ Jesũ nĩagĩaga na arutwo aingĩ gũkĩra Johana na akamatathia,

² o na gũtuika, ti Jesũ wabatithanagia, no nĩ arutwo ake.

³ Hĩndĩ ĩrĩa Mwathani aamenyire ũhoru ũcio, akiuma Judea na agĩcooka Galili o rĩngĩ.

⁴ Na rĩrĩ, no nginya angĩatuĩkanĩurie bũrũri wa Samaria.

⁵ Nĩ ũndũ ũcio, agĩkinya itũura rĩarĩ Samaria rĩetagwo Sukaru, hakuhi na gĩthaka kĩrĩa Jakubu aaheete mũriũ Jusufu.

⁶ Nakĩo gĩthima kĩa Jakubu nĩkuo kĩarĩ, nake Jesũ, tondũ wa kũnoga nĩ rũgendo, agũikara thĩ hau gĩthima-inĩ. Na kwarĩ ta thaa thita.

⁷ Na rĩrĩa mũtunia ũmwe Mũsamaria okire gũtaha maaĩ-rĩ, Jesũ akĩmũuria atĩrĩ, “No ũũhe maaĩ ma kũnyua?”

⁸ (Hĩndĩ iyo arutwo ake nĩmathĩte kũgũra irio itũura-inĩ.)

⁹ Nake mũtunia ũcio Mũsamaria akĩmwĩra atĩrĩ, “Wee ũrĩ Mũyahudi na nĩ ndĩ mũtunia Mũsamaria. Ũngĩkĩhooya gĩa kũnyua atĩa?” (Nĩgũkorwo Ayahudi matĩrĩ ngwatanĩro na Asamaria.)

¹⁰ Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Korwo nĩũũĩ kĩheo kĩa Ngai na ũkamenya nũũ ũrakũhooya maaĩ ma kũnyua, wee nĩwe ũngĩamũhooya nake nĩangĩakũhe maaĩ ma muoyo.”

¹¹ Nake mũtunia ũcio akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũthuuri ũyũ, ndũrĩ na kĩndũ gĩa gũtaha maaĩ nakĩo, na gĩthima gĩkĩ nĩ kĩriku. Ũngĩkĩruta kũ maaĩ macio ma muoyo?”

¹² Anga ũkĩrĩ mũnene gũkĩra ithe witũ Jakubu ũrĩa watũheire gĩthima gĩkĩ, na we mwene aatũũrĩte anyuuaga maaĩ kuuma kio o hamwe na ariũ ake na ndũuru ciake cia mbũri na cia ng’ombe?”

¹³ Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mündũ o wothe ũnyuuaga maaĩ maya nĩanyootaga rĩngĩ,

¹⁴ no ũrĩa wothe ũkũnyua maaĩ marĩa ngaamũhe ndarĩ hĩndĩ akaanyoota. Ti-itherũ, maaĩ marĩa ngũmũhe megũtuika gĩthima kĩa maaĩ thĩnĩ wake, gĩtherũkage muoyo wa tene na tene.”

¹⁵ Nake mũtunia ũcio akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũthuuri ũyũ, he maaĩ macio nĩguo ndikananyoote rĩngĩ, na ndige gũũkaga haha gũtaha maaĩ.”

¹⁶ Nake akĩmwĩra atĩrĩ, “Thĩ wĩte mũthuuriguu mũũke nake.”

¹⁷ Nake mũtunia ũcio akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ ndĩrĩ na mũthuuri.”

Nake Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩ waria ma rĩrĩa woiga atũ ndũrĩ na mũthuuri.

18 Ūhoro wa ma nĩ atĩ ũkoretwo ũrĩ na athuuri atano, na mũndũ mũrũme ũrĩa ũrĩ nake rĩu ti mũthuuriguo.* Ūguo woiga nĩ ūhoro wa ma.”

19 Nake mūtumia ũcio akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũthuuri ũyũ, nĩndĩrona atĩ wee ũrĩ mũnabii.

20 Maithe maitũ maahooyagĩra Ngai kĩrĩma-inĩ gĩkĩ, no inyuĩ Ayahudi muugaga atĩ Jerusalemu nokuo kũndũ kũrĩa twagĩrĩrwo nĩkũhooyagĩra Ngai.”

21 Nake Jesũ akiuga atĩrĩ, “Mūtumia ũyũ, njĩtikia, kũrĩ ihinda rĩroka rĩrĩa mũtakaahooyagĩra Baba kĩrĩma-inĩ gĩkĩ o na kana Jerusalemu.

22 Inyuĩ Asamaria mũhooyaga kĩrĩa mũtooĩ; no ithuĩ tũhooyaga kĩrĩa tũũĩ, nĩgũkorwo ũhonokio uumĩte kũrĩ Ayahudi.†

23 No ihinda nĩrĩroka na rĩu nĩrĩkinyu, rĩrĩa arĩa mahooyaga na ma makaahooyaga Baba na roho, na mamũhooyage na ma, nĩgũkorwo nĩ andũ ta acio Baba acaragia a kũmũhooyaga.

24 Ngai nĩ roho, nao arĩa mamũhooyaga no nginya mamũhooyage na roho, na mamũhooyage na ma.”

25 Nake mūtumia ũcio akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩnjũũ atĩ Mesia” (ũrĩa wĩtagwo Kristũ) “nĩarooka. Hĩndĩ rĩa agooka nĩagatũtarĩra maũndũ mothe.”

26 Nake Jesũ akiuga atĩrĩ, “Nĩ ndĩrakwarĩria nĩ nĩ we.”

Arutwo Gũcooka harĩ Jesũ

27 O ihinda-inĩ rĩu arutwo ake magĩũka, na makĩgega maakora akĩaranĩria na mūtumia. No gũtirĩ o na ũmwe woririe atĩrĩ, “Nĩ kĩĩ ũrenda?” kana akĩũria, “Ūraaranĩria nake nĩkĩ?”

28 O hĩndĩ iyo mūtumia ũcio agĩtiga ndigithũ yake ya maaĩ, agĩcooka itũũra-inĩ, akĩra andũ atĩrĩ,

29 “Ūkai, mũkone mũndũ wanjĩra maũndũ marĩa mothe ndaaneka. ũcio no akorwo nĩwe Kristũ?”

30 Nao makiuma kũu itũũra-inĩ, magĩthĩ harĩa Jesũ aarĩ.

31 Mũira wa makinye, arutwo ake makĩmũringĩrĩria makĩmwĩra atĩrĩ, “Rabii, rĩa irio.”

32 Nowe akĩmeera atĩrĩ, “Ndĩ na irio cia kũrĩa, iria mũtarĩ ũndũ wacio mũũĩ.”

33 Nao arutwo ake makĩũrania atĩrĩ, “Kaĩ hihĩ harĩ mũndũ ũmũreheire irio?”

34 Nake Jesũ akiuga atĩrĩ, “Irio ciakwa nĩ gwĩka wendi wa ũrĩa wandũmire na kũrĩkia wĩra wake.

35 Githĩ mũtiugaga atĩ, ‘Nĩ mĩeri ĩna ĩtigarĩte magetha makinye?’ Ngũmwĩra atĩrĩ, hingũrai maitho manyu muone nĩgũnda! Magetha nĩmakinyu.

36 O na rĩu mũgethi nĩagĩyaga na mũcaara wake, o na nĩagethaga magetha ma muoyo wa tene na tene, nĩgeetha mũhaandi na mũgethi makenanĩre hamwe.

37 Amu nĩ ūhoro wa ma ũrĩa uugaga atĩ, ‘Ūmwe ahaandaga, nake ũngĩ akagetha.’

38 Nĩ ndaamũtũmire mũkagethe kĩrĩa mũtarutĩre wĩra. Angĩ nĩo marutĩte wĩra mũritũ, na inyuĩ mũkagetha uumithio wa wĩra wao.”

* 4:18 Ayahudi moigaga atĩ mūtumia nĩangĩateirwo nĩ athuuri eerĩ kana atatũ, no angĩakĩririe hau onekaga arĩ mũndũ mwĩhia biũ. † 4:22 Asamaria maarĩ na maandĩko ma mabuku o marĩa matano ma Musa, na matiametĩkĩtie mothe. Meetĩkĩtie Mesia, we Mũhonokia, akoima kũrĩ Ayahudi.

Asamaria Aingĩ Gwĩtĩkia

³⁹ Nao Asamaria aingĩ kuuma itũũra rĩu makĩmwĩtĩkia nĩ ũndũ wa ũira wa mĩtumia ũcio, tondũ nĩameerire atĩrĩ, “Nĩanjĩrĩre maũndũ marĩa mothe ndaneeka.”

⁴⁰ Nĩ ũndũ ũcio, hĩndĩ irĩa Asamaria mokire kũrĩ Jesũ, makĩmuringĩrĩria aikaranie nao, nake agĩkara mĩthenya iirĩ.

⁴¹ Na tondũ wa ciugo ciake, andũ angĩ aingĩ magĩtĩkia.

⁴² Magĩkũira mĩtumia ũcio atĩrĩ, “Ithuĩ tũtiretĩkia no ũndũ wa ũrĩa ũratwĩrĩre; rĩu nĩtwĩguĩrĩre ithuĩ ene na tũkamenya atĩ mũndũ ũyũ ti-therũ nĩwe Mũhonokia wa kirĩndĩ.”

Jesũ Kũhonia Mwana wa Mũnene

⁴³ Thuutha wa mĩthenya iyo iirĩ, akiumagara agĩthĩ Galili.

⁴⁴ (Amu Jesũ we mwene nĩoigite atĩ mũnabii ndatĩagwo bũrũri-inĩ wake mwene.)

⁴⁵ Rĩrĩa aakinyire Galili, andũ a Galili makĩmũnyĩta ũgeni. Nĩmonete ũrĩa wothe ekite Jerusalemu hĩndĩ ya Gĩathĩ gĩa Bathaka, nĩgũkorwo o nao maarĩ kuo.

⁴⁶ O rĩngĩ agĩceera Kana ya Galili, kũrĩa aagarũrite maaĩ magatuĩka ndibeĩ. Na kũu Kaperinaumu nĩ kwarĩ na mũndũ ũmwe mũnene warĩ na mũriũ mũrũaru.

⁴⁷ Rĩrĩa mũndũ ũcio aaguire atĩ Jesũ nĩoimĩte Judea agooka Galili, agĩthĩ kũrĩ we, akĩmũthaita athĩ akahonie mũriũ, ũrĩa warĩ hakuhi gũka.

⁴⁸ Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Inyuĩ mũtangĩona ciama na morirũ, mũtingĩtĩkia.”

⁴⁹ Nake mũnene ũcio akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũthuuri ũyũ, nĩtũikũrũke mwana wakwa atanakua.”

⁵⁰ Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Inũka. Mũrũguo nĩekũhona.”

Mũndũ ũcio agĩtĩkia ũguo Jesũ aamwĩrĩre, na akĩinũka.

⁵¹ Naarĩ njĩra akĩinũka, ndungata ciake ikĩmũtũnga na ndũmĩrĩri atĩ mũrũwe arĩ o muoyo.

⁵² Rĩrĩa aamoorĩre nĩ ta thaa ciigana mũriũ aambĩrĩrĩre kũigua wega, makĩmwĩra atĩrĩ, “Ira thaa mũgwanja nĩguo araahonire.”

⁵³ Nake ithe akĩmenya atĩ thaa icio nocio Jesũ aramwĩrĩte atĩrĩ, “Mũrũguo nĩekũhona.” Nĩ ũndũ ũcio we na nyũmba yake yothe magĩtĩkia.

⁵⁴ Gĩkĩ nĩkĩo kĩarĩ kĩama gĩa keerĩ kĩrĩa Jesũ aaringire kũu Galili, oimĩte Judea.

5

Jesũ Kũhonia Karia-inĩ

¹ Thuutha wa maũndũ macio Jesũ nĩambatire Jerusalemu tondũ nĩ kwarĩ na gĩathĩ kĩa Ayahudi.

² Na rĩrĩ, kũu Jerusalemu hakuhi na Kĩhingo-kĩa-Ng’ondũ nĩ kwarĩ na karia geetagwo na Kĩhibirania Bethesida, nako gaathiũrũrũkĩrĩrio nĩ ithaku ithano ciarĩ ngite.

³ Kũu nĩkuo gwakomagwo nĩ ikundi nene cia andũ arĩa maarĩ arũaru, ta atumumu, na cionje, na arĩa maakuĩte ciĩga (meetereire maaĩ moinjugwo.

⁴ Nĩgũkorwo nĩ kũrĩ hĩndĩ mũraika wa Mwathani aikũrũkaga akoinjuga maaĩ karia-inĩ kau; na mũndũ wa mbere kũrika kuo maaĩ moinjugwo, nĩahonagio mũrimũ o wothe ũrĩa aarĩ nago.)

5 Na hau nĩ haarĩ mündũ ùmwe watũũrĩte arĩ mũrũaru mĩaka mĩrongo itatũ na inana.

6 Hĩndĩ ĩrĩa Jesũ aamuonire akomete hau, na akĩmenya atĩ atũũrĩte ũguo ihinda iraya, akĩmũria atĩrĩ, “Nĩũkwenda kũhonio?”

7 Nike mündũ ũcio warũarĩte akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũthuuri ũyũ, ndĩrĩ na mündũ wa kũndikia thĩnĩ wa karia rĩrĩa maaĩ moinjugwo. Ngĩgeria gũtoboka thĩnĩ-rĩ, mündũ ũngĩ agatoboka mbere yakwa.”

8 Nike Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Ūkĩra, oya kĩbarĩ gĩaku, wĩtware!”

9 Na o rĩmwe mündũ ũcio akĩhona, akĩoya kĩbarĩ gĩake, na agĩtware. Na rĩrĩ, mũthenya ũcio gwekĩkire ũguo warĩ wa Thabatũ,

10 na nĩ ũndũ ũcio Ayahudi makĩira mündũ ũcio wahonetio atĩrĩ, “Ūmũthĩ nĩ mũthenya wa Thabatũ; watho ndũgwĩtĩkĩrĩtie ũkuue kĩbarĩ gĩaku.”

11 Nowe akĩmacookeria atĩrĩ, “Mündũ ũrĩa ũũhonirie anjũrĩre atĩrĩ, ‘Oya kĩbarĩ gĩaku, wĩtware.’”

12 Nĩ ũndũ ũcio makĩmũria atĩrĩ, “Mündũ ũcio ũkwĩrĩre woe kĩbarĩ wĩtware nũ?”

13 Mündũ ũcio wahonetio ndaamenyaga nũ wamũhonetie, tondũ Jesũ aakoretwo orĩire kĩrĩndĩ-inĩ kĩrĩa kĩarĩ hau.

14 Thuutha ũcio Jesũ akĩmũkora hekarũ-inĩ, akĩmwĩra atĩrĩ, “One, rĩu nĩũhonete. Ndũgacooke kwĩhia ndũkae gũkorwo nĩ ũndũ mũũru kũrĩ ũcio.”

15 Nike mündũ ũcio agĩthĩ na akĩira Ayahudi atĩ Jesũ nĩwe wamũhonetie.

Kũgĩa Muoyo thĩnĩ wa Mũriũ

16 Nĩ ũndũ ũcio, Ayahudi makĩnyariira Jesũ, tondũ ekĩte maũndũ macio mũthenya wa Thabatũ.

17 Nike Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Baba atũũrĩte o arĩ wĩra-inĩ wake nginya rĩu, na o na nĩ no ndĩraruta wĩra.”

18 Nĩ ũndũ wa gĩtũmi kĩu, Ayahudi magĩkĩrĩrĩria kũgeria kũmũũraga; nĩgũkorwo to mũthenya wa Thabatũ aathũkagia, no o na nginya nĩetaga Ngai ithe wake mwene, na ũguo akeiganania na Ngai.

19 Nike Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, Mũriũ ndarĩ ũndũ angũka we mwene, tĩga o ũrĩa onaga Ithe agũka, nĩgũkorwo maũndũ marĩa Ithe ekaga no mo Mũriũ o nake ekaga.

20 Nĩgũkorwo Ithe nĩendete Mũriũ, na nĩamuonagia maũndũ mothe marĩa ekaga, ĩĩ, na nĩakamuonia maũndũ manene o na gũkĩra maya, nĩgeetha o na inyũĩ mũgege.

21 O ta ũrĩa Ithe ariũkagia andũ arĩa akuũ akamahe muoyo, noguo o nake Mũriũ aheaga muoyo o ũrĩa angĩenda kũhe.

22 Na ningĩ-rĩ, ithe ndarĩ mündũ atuagĩra ciira, no ehokeire Mũriũ ũtuanĩri wothe wa ciira,*

23 nĩgeetha andũ othe matĩage Mũriũ o ta ũrĩa matĩaga Ithe. Ūrĩa ũtatĩaga Mũriũ ndatĩaga Ithe ũrĩa wamũtũmire.

24 “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, ũrĩa wothe ũiguaga kiugo gĩakwa na agetĩkia ũrĩa wandũmire, arĩ na muoyo wa tene na tene; na ti wa gũciirithio nĩarĩkĩtie kuuma gĩkuũ-inĩ agatoonya muoyo-inĩ.

* 5:22 Ayahudi meetĩkĩtie atĩ Ngai Ithe nĩwe warĩ mũciirithia wa andũ othe. Nĩ ũndũ ũcio ũrutani ũyũ nĩmawonire ta ũtaarĩ wa ma.

²⁵ Ngūmwīra atīrī na ma, kūrī ihinda rīrooka, na rīu nūikinyu rīrīa akuū makaigua mūgambo wa Mūrū wa Ngai, nao arīa makaūigua nī magaatūra muoyo.

²⁶ Nīgūkorwo o ta ūrīa Ithe arī na muoyo thīnī wake mwene, no taguo ahotithītie Mūrū kūgīa na muoyo thīnī wake mwene.

²⁷ Na nīamūheete ūhoti wa gūtuanīra ciira nī tondū nī Mūrū wa Mūdū.

²⁸ “Mūtikagegio nī ūhoru ūcio, nīgūkorwo ihinda nīrīroka rīrīa andū arīa othe marī mbīrīra-inī makaigua mūgambo wake

²⁹ na moime kuo, arīa mekīte wega mariūke nīguo matūire muoyo, nao arīa mekīte ūru mariūke nīguo matūrwo ciira.

³⁰ Ndirī ūndū ingīhota gwika nī mwene; nduanagīra ciira kūringana na ūrīa njiguaga, na itua rīakwa nī rīa kīhotoo, nīgūkorwo ndicaragia gwīkenia nī mwene, tiga gūkenia ūrīa wandūmire.

Ūira Ūkonī Jesū

³¹ “Ingīheana ūira ūngonī nī mwene-rī, ūira ūcio wakwa ndūngītūika wa ma.

³² Nī kūrī na ūngī ūrīa uumbūraga ūhoru wakwa, na nīnjūū atī ūira wake igūrū rīakwa nī wa ma.

³³ “Inyuī nīmwatūmanire kūrī Johana, nake nīaheanire ūira wa ma.

³⁴ Tī atī nīnjītīkagīra ūira wa mūdū; no nīndīūgwetaga nīgeetha mūhonokio.

³⁵ Johana aarī tawa ūrīa wakanire na ūkīmūrīka, na inyuī mūgīthuura gūkenera ūtheri wake kwa ihinda.

³⁶ “Nī ndī na ūira mūnene gūkīra ūcio wa Johana. Nīgūkorwo wīra ūrīa Baba aaheete ndīkie, na noguo ndīraruta, nīguo uumbūraga atī Baba nīwe ūndūmīte.

³⁷ Nake Baba ūrīa wandūmire nīaheanīte ūira ūngonī we mwene. Inyuī mūtīrī mwaigua mūgambo wake kana mūkona ūrīa atarī,

³⁸ o na kiugo gīake gītītūrāga thīnī wanyu, tondū mūtītīkītīe ūrīa aatūmire.

³⁹ Inyuī mūtūrāgia Maandīko tondū mwīciirāgia atī na ūndū wamo nīmwigwatīre muoyo wa tene na tene. Maandīko macio nīmo moimbūraga ūhoru ūrīa ūngonī,

⁴⁰ no nīmūregaga gūka kūrī nī mūgīe na muoyo.

⁴¹ “Nī ndītīkagīra ūgooci kuuma kūrī andū,

⁴² no inyuī nīndīmūū. Ngamenya atī inyuī mūtīrī na wendo wa Ngai ngoro-inī cianyu.

⁴³ Njūkīte thīnī wa rītwa rīa Baba na mūtīnjītīkagīra; no mūdū ūngī angūka na rītwa rīake mwene, nīmūkūmwītīkīra.

⁴⁴ Mūngītīkia atīa angīkorwo mwītīkagīra ūgooci kuuma kūrī andū arīa angī, no mūtīcarāgia ūgooci ūrīa uumaga kūrī Ngai o ūcio ūmwe?

⁴⁵ “No mūtīgeciirie atī nīngamūthitanga mbere ya Baba. Musa ūrīa inyuī mwīhokeete nīwe mūmūthitangi.

⁴⁶ Korwo nīmwtītīkītīe Musa-rī, no mūnjītīkie, nīgūkorwo nī ūhoru wakwa aandīkire.

⁴⁷ No kuona atī mūtītītīkītīe ūrīa aandīkire-rī, mūngīgītīkia atīa ūrīa njugaga?”

1 Thuutha wa maündũ macio, Jesũ akĩringa mũrĩmo ũrĩa ũngĩ wa Iria rĩa Galili (na norĩo rĩtagwo Iria rĩa Tiberia),

2 nakĩo kĩrĩndĩ kĩnene kĩa andũ gĩkĩmũrũmĩrĩra tondũ nĩkĩoneete ciama iria aaringĩre andũ arĩa maarĩ arũaru.

3 Nake Jesũ akĩambata kĩrĩma-inĩ, agũikara thĩ marĩ hamwe na arutwo ake.

4 Nakĩo Gĩathĩ gĩa Bathaka ya Ayahudi nĩgĩakuhĩrĩrie.

5 Rĩrĩa Jesũ aarorire akĩona kĩrĩndĩ kĩnene gĩgĩũka kũrĩ we, akĩũria Filipu atĩrĩ, “Tũkũgũra mĩgate kũ andũ aya marĩe?”

6 Oririe ũguo nĩguo amũgerie, nĩgũkorwo we nĩooĩ ũrĩa egwĩka.

7 Nake Filipu akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mũcara wa mũeri ĩnana ndũngĩgũra mĩgate ya kũigana nĩguo o mũndũ arũme kenyũ!”

8 Nake mũrutwo ũngĩ wake wetagwo Anderea, mũrũ wa nyina na Simoni Petero, akiuga atĩrĩ,

9 “Haha harĩ kahĩ karĩ na mĩgate ĩtano ya mũtu wa cairi na thamaki igĩrĩ nĩni, no ingĩkũigana atĩa andũ marĩ aingĩ ũũ?”

10 Nake Jesũ akiuga atĩrĩ, “Ĩraai andũ maikara thĩ.” Hau maarĩ haarĩ na nyeki nyingĩ, nao arũme magũikara thĩ, na maarĩ ta arũme ngiri ithano.

11 Jesũ agĩcooka akĩoya mĩgate ĩyo, agĩcookia ngaatho na akĩgaira arĩa maikarĩte thĩ kũringana na mũigana ũrĩa o mũndũ angĩendire. Agĩcooka agĩka o ũguo na thamaki.

12 Rĩrĩa othe maarĩire na makĩhũũna, akĩira arutwo ake atĩrĩ, “Ũnganiai cienyũ iria ciatigara. Mũtikareke kĩndũ o na kĩrĩkũ kũrĩre.”

13 Nĩ ũndũ ũcio magĩciũngania, makĩiyũria ikabũ ikũmi na igĩrĩ na icunĩ cia mĩgate ĩrĩa ĩtano ya cairi, iria ciatigirio nĩ andũ acio maarĩkia kũrĩa.

14 Thuutha wa andũ kuona ciama iria Jesũ aaringĩte, makĩambĩrĩria kuuga atĩrĩ, “Ti-itherũ ũyũ nĩwe mũnabii ũrĩa ũgooka gũkũ thĩ.”

15 Nake Jesũ akĩmenya atĩ nĩmendaga mamũtue mũthamaki wao na hinya, nĩ ũndũ ũcio akĩmeherera o rĩngĩ, akĩambata kĩrĩma-inĩ arĩ wikĩ.

Jesũ Kũgerera Maaĩ Igũrũ

16 Rĩrĩa gwakinyire hwaĩ-inĩ arutwo ake magũikũrũka nginya iria-inĩ,

17 magĩtoonya marikabu, makĩringa iria marorete Kaperinaumu. Hĩndĩ ĩyo kwarĩ nduma, na Jesũ ndaathĩite kũrĩ o.

18 Nĩ kwarĩ na makũmbĩ ma maaĩ tondũ wa rũhuho rũnene rũrĩa rwahurutanaga.

19 Na hĩndĩ ĩrĩa maatwarithĩtie marikabu ta kilomita ithano kana ithathatũ, makĩona Jesũ agĩũka kũrĩ marikabu-inĩ agereire maaĩ igũrũ; nao makĩmaka.

20 Nowe akĩmeera atĩrĩ, “Nĩ nĩ; tigai gwĩtigĩra.”

21 Magĩtĩkĩra atoonye thĩnĩ wa marikabu, na kahinda o kau marikabu igĩkinya hũgũrũrũ-inĩ cia kũrĩa maathĩiaga.

22 Mũthenya ũcio ũngĩ, kĩrĩndĩ kĩrĩa kĩarĩ mũrĩmo ũũrĩa ũngĩ wa iria gĩkĩmenya atĩ no marikabu ĩmwe yarĩ ho, na atĩ Jesũ ndaamĩngĩrĩte hamwe na arutwo ake no maathĩite marĩ oiki.

23 No ningĩ gũgũka marikabu ingĩ ciũmĩte Tiberia ikĩrũgama hakuhi na harĩa andũ maarĩrĩire mĩgate thuutha wa Mwathani gũcookeria Ngai ngaatho.

24 Na rĩrĩa kĩrĩndĩ kĩamenyire atĩ Jesũ kana arutwo ake gũtirĩ warĩ ho, gĩkĩngĩra marikabu icio, gĩgĩthĩ Kaperinaumu gũcaria Jesũ.

Jesũ nĩwe Mũgate wa Muoyo

25 Rĩria maamũkorire mũrĩmo ũũrĩa ũngĩ wa iria makĩmũũria atĩrĩ, “Rabii, ũkinyire gũkũ rĩ?”

26 Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, inyuĩ mũtiranjaria nĩ ũndũ wa ciamu iria mũronire, no nĩ ũndũ nĩmũrarĩre mĩgate mũrahũna.

27 Tigagai gũtangĩkĩra irio iria ithũkaga, no mwĩtangagei nĩ ũndũ wa irio iria cia gũtũura nginya muoyo-inĩ wa tene na tene, iria Mũrũ wa Mũndũ akaamũhe. Ūcio nĩwe Ngai Ithe ahũũrĩte mũhũuri wa gwĩtikĩrĩka.”

28 Magĩcoka makĩmũũria atĩrĩ, “Twagĩrĩrwotwo nĩ gwĩka atĩa nĩgeetha tũrutage mawĩra marĩa Ngai endaga?”

29 Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Wĩra wa Ngai nĩ ũyũ: nĩ mwĩtikie ũrĩa we atũmĩte.”

30 Nĩ ũndũ ũcio makĩmũũria atĩrĩ, “Nĩ ciamu irĩkũ ũgũtũringĩra tuone nĩguo tũgwĩtikie? Ūgwĩka atĩa?”

31 Maithe maitũ ma tene maarĩaga mana kũu werũ-inĩ; o ta ũrĩa kwandĩkitwo atĩrĩ: ‘Aamaheire mĩgate kuuma igũrũ marĩe.’”*

32 Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, ti Musa wamũheire mũgate kuuma igũrũ, no nĩ Baba ũmũheaga mũgate ũrĩa wa ma kuuma igũrũ.

33 Nĩgũkorwo mũgate wa Ngai nĩ ũrĩa ũikũrũkaga kuuma igũrũ akahe kĩrĩndĩ gĩa thĩ muoyo wa tene na tene.”

34 Nao makĩmwĩra atĩrĩ, “Mũthuari ũyũ, kuuma rĩu tũheage mũgate ũcio.”

35 Nake Jesũ akiuga atĩrĩ, “Nĩ nĩ nĩ mũgate wa muoyo. Mũndũ ũrĩa ũkũkaga kũrĩ nĩ ndakahũũta o na rĩ, na ũrĩa ũnjĩtikĩtie ndakanyoota o na rĩ.

36 No rĩrĩ, o ta ũrĩa ndĩmwĩrĩte, nĩmũnyonete, no mũtirĩ mũretĩkia.

37 Arĩa othe Baba ahee nĩmarĩũkaga kũrĩ nĩ, na ũrĩa wothe ũgooka kũrĩ nĩ ndikamũingata o na rĩ.

38 Nĩgũkorwo ndiikũrũkĩte kuuma igũrũ njũke gwĩka wendi wakwa nĩ mwene, no njũkĩte gwĩka wendi wa ũrĩa wandũmire.

39 Naguo ũyũ nĩguo wendi wa ũrĩa wandũmire, atĩ ndigaate o na ũmwe wa arĩa othe aaheete, no ngaamariũkia mũthenya wa kũrigĩrĩria.

40 Nĩgũkorwo wendi wa Baba nĩ atĩ ũrĩa wothe wonete Mũriũ na akamwĩtikia nĩakaga na muoyo wa tene na tene, na nĩngamũriũkia mũthenya wa kũrigĩrĩria.”

41 Ayahudi maigua ũguo makĩambĩrĩria kũng’ong’ora nĩ ũndũ wake tondũ nĩoigĩte atĩrĩ, “Nĩ nĩ nĩ mũgate ũrĩa waikũrũkire kuuma igũrũ.”

42 Makiuga atĩrĩ, “Githĩ ũyũ ti Jesũ mũrũ wa Jusufu, ũrĩa ithe na nyina tũtũ? Rĩu angĩhota atĩa kuuga atĩ, ‘Nĩ ndaikũrũkire kuuma igũrũ?’”

43 Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Tigai kũng’ong’ora gatagatĩ-inĩ kanyu.

44 Gũtirĩ mũndũ ũngĩũka kũrĩ nĩ ataguucĩrĩrio nĩ Baba ũrĩa wandũmire, na nĩ nĩngamũriũkia mũthenya wa kũrigĩrĩria.

45 Nĩ kwandĩkitwo maandĩko-inĩ ma Anabii atĩrĩ, ‘Nao othe makaarutwo ũhoro nĩ Ngai.’ Nake ũrĩa wothe ũthikagĩrĩria Baba na akeeruta ũhoro kuuma kũrĩ we, nĩokaga kũrĩ nĩ.

46 Gũtirĩ mũndũ ũrĩ ona Baba, tiga o ũrĩa uumĩte kũrĩ Ngai; we wiki nowe wonete Baba.

* 6:31 Ayahudi meciiragia atĩ Mesia oka nĩngĩamaheire irio iria cietagwo mana, iria maithe mao maarĩaga marĩ werũ-inĩ.

47 Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, mũndũ ũrĩa wĩtĩkĩtie arĩ na muoyo wa tene na tene.

48 Nĩ nĩ nĩ mũgate wa muoyo.

49 Maithe manyu ma tene maarĩaga mana marĩ werũ-inĩ, na no maakuire.

50 No ũyũ nĩguo mũgate ũrĩa ũikũrũkĩte kuuma igũrũ, ũrĩa mũndũ angĩria nã ndakue.

51 Nĩ nĩ nĩ mũgate ũrĩa ũrĩ muoyo ũrĩa waikũrũkire kuuma igũrũ. Mũndũ o wotho ũngĩria mũgate ũyũ, nĩagatũura tene na tene. Mũgate ũyũ nĩ mwĩrĩ wakwa ũrĩa ngũheana nĩ ũndũ wa muoyo wa andũ a gũkũ thĩ.”

52 Hĩndĩ ĩyo nao Ayahudi makĩambĩrĩria gũkararania mũno o ene, makoorania atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ angĩhota atĩa gũtũhe mwĩrĩ wake tũrie?”

53 Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, mũtangĩria mwĩrĩ wa Mũrũ wa Mũndũ na mũnyue thakame yake, mũtirĩ na muoyo thĩni wanyu.

54 ũrĩa wotho ũrĩaga mwĩrĩ wakwa na akanyua thakame yakwa arĩ na muoyo wa tene na tene, na nĩngamũriũkia mũthenya wa kũrigĩrĩria.

55 Nĩgũkorwo mwĩrĩ wakwa nĩ irio kũna, nayo thakame yakwa nĩ kĩndũ gĩa kũnyua kũna.

56 ũrĩa wotho ũrĩaga mwĩrĩ wakwa na akanyua thakame yakwa aikaraga thĩni wakwa na nĩ ngaikara thĩni wake.

57 O ta ũrĩa Baba mũtũura muoyo aandũmire na o ta ũrĩa na nĩ ndũura muoyo nĩ ũndũ wa Baba, noguo mũndũ ũrĩa ũndĩaga agaatuũra muoyo nĩ ũndũ wakwa.

58 ũyũ nĩguo mũgate ũrĩa waikũrũkire kuuma igũrũ. Maithe manyu maarĩre mana na nĩmakuire, no ũrĩa ũrĩaga mũgate ũyũ egũtũura tene na tene.”

59 Maũndũ macio aamaaririe rĩria aarutanaga thunagogi-inĩ kũ Kaperinaumu.

Arutwo Aingĩ Gũtiganĩria Jesũ

60 Arutwo ake aingĩ maigua ũguo makiuga atĩrĩ, “ũyũ nĩ ũrutani mũritũ mũno, nũũ ũngĩhota kũwĩtĩkĩra?”

61 Jesũ amena atĩ arutwo ake nĩmang’ong’oraga nĩ ũndũ wa ũhoro ũcio akĩmeera atĩrĩ, “Kaĩ ũhoro ũcio wamũrakaria?”

62 ĩ mũngĩkionia Mũrũ wa Mũndũ akĩambata igũrũ kũria aarĩ mbere!

63 Roho aheanaga muoyo; mwĩrĩ ndũrĩ kiene. Ciugo iria ndamwarĩria nĩ roho na nĩcio muoyo.

64 No nĩ kũrĩ amwe anyu matarĩ maretĩkia.” Nĩgũkorwo kuuma o kĩambĩrĩria Jesũ nĩoo arĩa matetĩkĩtie, na ũrĩa ũkaamũkũnyanĩra.

65 Agĩthĩ na mbere, akiuga atĩrĩ, “Nĩkĩo ndamwĩre atĩ gũtirĩ mũndũ ũngĩhota gũũka kũrĩ nĩ atahotĩthĩtio nĩ Baba.”

66 Kuuma hĩndĩ ĩyo, arutwo ake aingĩ makĩhũndũka, na matiacookire kũmũrũmirĩra.

67 Jesũ akĩũria arĩa ikũmi na eerĩ atĩrĩ, “O na inyuĩ kaĩ mũrenda gũthĩ?”

68 Nake Simoni Petero akĩmũcookeria, atĩrĩ, “Mwathani, tũngĩthĩ kũrĩ ũ? Wee nĩwe ũrĩ na ciugo cia muoyo wa tene na tene.

69 Nĩwĩtĩkĩtie na tũkamenya atĩ wee nĩwe ũrĩa Mũtheru wa Ngai.”

70 Hĩndĩ ĩyo Jesũ akĩmacookeria akĩmeera atĩrĩ, “Gĩthĩ ti nĩ ndĩmũthuurĩte mũrĩ ikũmi na eerĩ? No ũmwe wanyu nĩ ndaimono!”

71 (Aaragia ūhoro wa Judasi mūrū wa Simoni Isikariota, tondū o na aakorwo aarī ūmwe wa acio ikūmi na eerī, nīwe warī amūkunyaire thuutha ūcio.)

7

Jesū Gūthī Gīathī gīa Ithūnū

1 Thuutha ūcio, Jesū nīaceerangire Galili, nī ūndū ndendaga gūthīi Judea tondū Ayahudi akuo nīmamūcaragia mamūūrage.

2 No hīndī irīa Gīathī gīa Ithūnū* kīa Ayahudi gīakuhīrīrie-rī,

3 ariū a nyina na Jesū makīmwīra atīrī, “Nīwagīrīrwo uume gūkū ūthīi Judea, nīguo arutwo aku mone ciama iria ūringaga.

4 Gūtīrī mūdū wendaga kūmenyeka nī andū ūhithaga ūrīa areeka. Na tondū nīureeka maūdū maya-rī, wīonanie kūrī kīrīndī.”

5 Nīgūkorwo o na ariū a nyina matiamwītīkītie.

6 Nī ūndū ūcio, Jesū akīmeera atīrī, “Ihinda rīakwa rīrīa rīagīrīre rītīrī rīrakinya; no harī inyuī ihinda o rīothe nīrīagīrīre.

7 Andū a gūkū thī matīngīmūthūūra, no nī nīmathūire tondū nīnyumbūraga atī ūrīa mekaga nī ūūru.

8 Inyuī thīi Gīathī-inī. Nī ndīkwamba kwambata Gīathī-inī kīu, nīgūkorwo ihinda rīakwa rīrīa rīagīrīru rītīrī rīrakinya.”

9 Na aarīkia kuuga ūguo, agīikara kūu Galili.

10 No rīrī, thuutha wa ariū a nyina gūthīi Gīathī-inī kīu, o nake agīcooka agīthīi, no ndaathīre akīmenyekaga, no aathīre na hītho.

11 Na rīrī, kūu Gīathī-inī-rī, Ayahudi nīmamūcaragia, makīūranagia atīrī, “Mūdū ūcio arī ha?”

12 Kūu mūngī-inī guothe andū nīmaragia na mīheehū ūhoro wake. Amwe makoiga atīrī, “Mūdū ūcio nī mūdū mwega.”

Nao arīa angī makoiga atīrī, “Aca, mūdū ūcio nīaheenagia andū.”

13 No gūtīrī mūdū ūngīarīrie ūhoro wake akīguagwo nī ūndū wa gwītīgīra Ayahudi.

Jesū Kūrutana Gīathī-inī

14 Gīathī gīakinya gatagatī-rī, Jesū akīambata agīthīi nja-inī cia hekarū, akīambīrīria kūrutana.

15 Nao Ayahudi makīgega, makīūrania atīrī, “Mūdū ūyū aamenyeire maūdū maya kū, na ndathomete?”

16 Nake Jesū akīmacookeria atīrī, “Ūrutani ūrīa ndutanaga ti wakwa nī mwene. Ūmaga kūrī ūrīa wandūmire.

17 Mūdū o wotho angīenda gwīka wendi wa Ngai, ūcio nīarīmenyaga kana ūrutani wakwa uumaga kūrī Ngai, kana njaragia ūhoro wakwa mwene.

18 Mūdū ūrīa waragia ūhoro wake we mwene eekaga ūguo nīgeetha egoocīthie we mwene, no ūrīa ūrutaga wīra nīgeetha agoocīthie ūrīa ūmūtūmīte nī mūdū wa ma; gūtīrī ūndū wa maheeni ūmūkonīi.

19 Gīthī Musa ndaamūheire watho? No gūtīrī o na ūmwe wanyu ūmenyagīrīra watho. Mūrageria kūnjūraga nīkī?”

20 Naguo mūngī wa andū ūkīmūcookeria atīrī, “Wee ūrī na ndaimono. Nū ūrageria gūkūūraga?”

* 7:2 Gīathī gīa Ithūnū kīamarīkanagia ūrīa maatūūrīte morūūrage werū-inī, o hamwe na wega wa Ngai wa kūmakinya Kaanani.

21 Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Ndaaringire kĩaama kĩmwe, na inyuĩ inyuothe mũkĩgega.

22 No rĩrĩ, tondũ Musa nĩamũheire ũhoro wa kũrua (o na gũtuĩka ũhoro ũcio ndwoimire kũrĩ Musa, na woimĩte kũrĩ maithe manyu ma tene-rĩ), inyuĩ nĩ mũruithagia mwana mũthenya wa Thabatũ.

23 Rĩu angĩkorwo mwana no aruithio mũthenya wa Thabatũ nĩgeetha watho wa Musa ndũgathaahio-rĩ, mũrakĩndakarĩra nĩkĩ nĩkũhonia mũndũ mũthenya wa Thabatũ?

24 Tigai gũtuanagĩra ciira na ũrĩa mũndũ atarĩ, tuanagĩrai ciira na kĩhooto.”

Jesũ nĩwe Kristũ?

25 Tondũ ũcio andũ amwe a kũu Jerusalemu makĩambĩrĩria kũũrania atĩrĩ, “Gĩthĩ ũyũ tiwe mũndũ ũrĩa marageria kũũraga?

26 Na rĩu araaria atekwĩhitha, na matĩrĩ ũndũ maramwĩra. Kaĩ anene mamenyete kũna atĩ ũyũ nĩwe Kristũ?

27 No ithuĩ nĩtũũĩ kũrĩa mũndũ ũyũ oimĩte; rĩrĩa Kristũ agooka, gũtirĩ mũndũ ũkaamenya kũrĩa agaakorwo oimĩte.”

28 Tondũ ũcio Jesũ, o akĩrutanaga kũu hekarũ-inĩ, akĩanĩrĩra, akiuga atĩrĩ; “Ĩĩ nĩguo, nĩmũnjũũĩ, na mũkamenya kũrĩa nyumĩte. Ndiũkĩte gũkũ nĩ ũndũ wakwa nĩĩ mwene, no ũrĩa wandũmire nĩ wa ma. Inyuĩ mũtimũũĩ,

29 no nĩĩ nĩndĩmũũĩ, tondũ nyumĩte kũrĩ we, na nĩwe wandũmire.”

30 Maigua ũguo makĩgeria kũmũnyĩta, no gũtirĩ o na ũmwe wamũhutĩrie, tondũ ihinda rĩake rĩtĩarĩ ikinyu.

31 O na kũrĩ o ũguo, andũ aingĩ makĩmwĩtkia. Makiuga atĩrĩ, “Hĩndĩ rĩra Kristũ agooka-rĩ, nĩakarĩnga ciama nyingĩ gũkĩra mũndũ ũyũ?”

32 Afarisai makĩigua andũ makĩheehana maũndũ ta macio mamũkonĩĩ. Nao athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na Afarisai magĩtũma thĩgari cia hekarũ ikamũnyĩite.

33 Nake Jesũ akiuga atĩrĩ, “Nĩĩ ngũkorwo na inyuĩ o ihinda inini, njooke thĩĩ kũrĩ ũrĩa wandũmire.

34 Inyuĩ mũkaanjaria, no mũtikanyona; na kũrĩa ngaakorwo, mũtikahota gũkinya.”

35 Ayahudi makĩĩrana atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ nĩ kũ arenda gũthĩĩ, kũu tũtangĩhota kũmuona? Hihi egũthĩĩ kũrĩa andũ aitũ matũũraga mahurũkĩte gatagatĩ ka Ayunani, akarute Ayunani ũhoro?

36 Nĩ atĩa ekwendaga kuuga, rĩrĩa oigire atĩ, ‘Mũkaanjaria no mũtikanyona’ na ‘kũrĩa ngaakorwo mũtikahota gũkinya?’”

37 Mũthenya wa mũthia, na ũrĩa warĩ mũnene wa Giathĩ kũu-rĩ, Jesũ akĩrũgama, akĩanĩrĩra na mũgambo mũnene, akiuga atĩrĩ, “Mũndũ ũrĩa ũnyootĩ-rĩ, nĩoke harĩ nĩ anyue.

38 ũrĩa wothe ũnjĩtikĩtie, thĩĩnĩ wake nĩkũriumaga njũũĩ cia maaĩ marĩ muoyo, o ta ũrĩa Maandĩko moigĩte.”

39 Akĩaria ũguo aaragia ũhoro wa Roho, ũrĩa arĩa maamwĩtikĩtie makaheo thuuutha-inĩ. Amu hĩndĩ ĩyo Roho ndaaheanĩtwo, nĩngũkorwo Jesũ ndaagooicithĩtio.

40 Hĩndĩ rĩra andũ maiguire ciugo ciake, amwe makiuga atĩrĩ, “Ti-itherũ mũndũ ũyũ nĩ we Mũnabii ũrĩa.”

41 Arĩa angĩ makiuga atĩrĩ, “Ūyũ nĩwe Kristũ.”

Nao angĩ makĩũria atĩrĩ, “Kwahoteka atĩa Kristũ oime Galili?”

⁴² Githĩ Maandĩko matiugĩte atĩ Kristũ akoima rūciaro-inĩ rwa Daudi, na oime Bethlehemu itũura rĩria Daudi aatũuraga?"

⁴³ Nĩ undũ ũcio gũkigia na nyamũkano gatagati-inĩ ka andũ acio nĩ undũ wa Jesũ.

⁴⁴ Amwe nĩmendaga kũmũnyiita, no gũtirĩ o na ũmwe wamũhutirie.

Atongoria a Ayahudi Kwaga Gwĩtikia

⁴⁵ Marigĩrĩrio-inĩ arangĩri a hekarũ magĩcooka kũrĩ athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na Afarisai, nao makĩmooria atĩrĩ, "Mwaga kũmũrehe nĩkĩ?"

⁴⁶ Arangĩri acio magĩcookia atĩrĩ, "Gũtirĩ mũndũ o na ũmwe ũrĩ waria ta ũria mũndũ ũcio aragia."

⁴⁷ Nao Afarisai makĩmooria atĩrĩ, "Mũroiga atĩ o na inyuĩ nĩamũheeneti?"

⁴⁸ Nĩ kũrĩ mũnene o na ũmwe kana Mũfarisai ũmwĩtĩkĩtie?

⁴⁹ Aca! No gĩkundi gĩkĩ kia andũ matooi watho-rĩ, nĩkĩnyiite nĩ kĩrumi."

⁵⁰ Nikodemo, ũria wathĩte kũrĩ Jesũ mbere ĩyo na aarĩ ũmwe wa gĩkundi kĩa, akĩũria atĩrĩ,

⁵¹ "Watho witũ nĩũtuagĩra mũndũ ciira ataambĩte gũthikĩrĩrio nĩguo akamenyeka ũria ekĩte?"

⁵² Nao makĩmũũria atĩrĩ, "O nawe kaĩ uumĩte Galili? Tuĩria ũhoro, na nĩũkũmenya atĩ mũnabii ndangiuma Galili."

(Maandĩko mamwe ma tene matirĩ gacunjĩ gaka kuuma Johana 7:53-8:11)

⁵³ (O mũndũ akĩinũka gwake mũciĩ.

8

¹ No rĩrĩ, Jesũ agĩthĩ Kĩrĩma-inĩ kĩa Mĩtamaiyũ.

² Na rūciinĩ tene akĩroka o rĩngĩ kũu nja cia hekarũ, kũria andũ othe maamũrigiicĩrie. Nake agĩkara thĩ kũmaruta.

³ Arutani a watho hamwe na Afarisai makĩrehe mĩtumia wanyĩitwo agĩtharia. Makĩmũrũgamia hau mbere ya gĩkundi,

⁴ na makĩra Jesũ atĩrĩ, "Mũrutani, mĩtumia ũyũ aanyĩitwo agĩtharia.

⁵ Thĩinĩ wa watho-rĩ, Musa aatwathire tũhũũrage atumia ta aya na mahiga nyuguto. Rũu we ũkuuga atĩa?"

⁶ Maahũthagĩra kũria gĩkĩ kĩrĩ ta mũtego, nĩgeetha magĩe na undũ wa kũmũthitangĩra.

No Jesũ akĩnamĩrĩra, na akĩambĩrĩria kwandĩka thĩ na kĩa gĩake.

⁷ Na rĩria maathire na mbere kũmũũria ũhoro ũcio, akĩnamũka, akĩmeera atĩrĩ, "Angĩkorwo hari na ũmwe wanyu ũtarĩ ehia-rĩ, nĩatuĩke wa mbere kũmũikĩria ihiga."

⁸ Agĩcooka akĩnamĩrĩra rĩngĩ, akĩandĩka thĩ na kĩa.

⁹ Rĩria maiguire ũguo, makĩambĩrĩria kwehera hau ũmwe kwa ũmwe, maambĩrĩrie na arĩa akũrũ, nginya hagĩtigara o Jesũ na mĩtumia ũcio arũngĩ o hau.

¹⁰ Jesũ akĩnamũka, akĩmũũria atĩrĩ, "Mĩtumia ũyũ, agũthitangi marĩ ha? Hatirĩ o na ũmwe wao wagũtuĩra?"

¹¹ Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, "Mũthuuri ũyũ, gũtirĩ o na ũmwe."

Nake Jesũ akiuga atĩrĩ, "O na nĩ ndigũgũtuĩra. Thĩ, na ndũkanacooke kwĩhia.")

Ũira wa Jesũ nĩ wa Ma

12 Rĩria Jesũ aarĩrie andũ rĩngĩ, akiuga atĩrĩ, “Nĩ nĩ nĩ ũtheri wa thĩ. Ũria wothe ũnũmagĩrĩra ndarĩ hĩndĩ arĩthiia na nduma, no arĩgĩaga na ũtheri wa muoyo.”

13 Nao Afarisai makĩmũkararia, makĩmwĩra atĩrĩ, “We ũraheana ũira waku wee mwene; ũira waku ti wa ma.”

14 Nake Jesũ agĩcookia atĩrĩ, “O na ingĩruta ũira wakwa nĩ mwene-rĩ, ũira wakwa nĩ wa ma, nĩgũkorwo nĩnjũũ kũria ndoimire o na kũria ndĩrathĩ. No inyuĩ mũtiũũ kũria nyumĩte kana kũria ndĩrathĩ.”

15 Inyuĩ mũtuanagĩra ciira na ũmũndũ; nĩ ndĩrĩ mũndũ nduagĩra ciira.

16 No o na ingĩtuanĩra ciira-rĩ, itua rĩakwa nĩrĩagĩrĩre, nĩgũkorwo ndituanagĩra ndĩ nyiki. No nĩ ndĩ na Baba, ũria wandũmire.

17 Thĩinĩ wa watho wanyu nĩ kwandĩkitwo atĩ ũira wa andũ eerĩ nĩ wa ma.

18 Nĩ ndĩraruta ũira wakwa mwene; nake mũira wakwa ũcio ũngĩ nĩ Baba ũria wandũmire.”

19 Ningĩ makĩmũũria atĩrĩ, “Thoguo arĩ kũ?”

Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Inyuĩ mũtinjũũ, o na Baba mũtimũũ. Korwo nĩmũnjũũ, o na Baba nĩmũngimũũ.”

20 Nake aaragia ciugo icio akĩrutana hekarũ-inĩ hakuĩ na harĩa mũhothi warutagĩrwo. No gũtirĩ mũndũ wamũnyitire nĩ tondũ ihinda rĩake rĩiarĩ ikinyu.

21 O rĩngĩ Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Nĩngwĩthĩra, na inyuĩ nĩmũkanjaria no mũgaakua mũrĩ o mehia-inĩ manyu. Kũria ngũthĩ inyuĩ mũtingĩhota gũũka.”

22 Ũhoru ũcio ũgĩtũma Ayahudi morie atĩrĩ, “Kaĩ ekwĩyũraga? Hihi nĩkĩo aroiga atĩ, ‘Kũria ngũthĩ mũtingĩhota gũũka?’”

23 Nowe akĩmeera atĩrĩ, “Inyuĩ mũrĩ a gũkũ thĩ, nĩ nyumĩte Igũrũ.”

24 Inyuĩ mũrĩ a thĩ-ino; no nĩ ndĩrĩ wa thĩ-ino. Ndamwĩrĩre atĩ mũgaakua mũrĩ o mehia-inĩ manyu; mũngĩrega gwĩtikia ũria njugaga atĩ nĩ nĩ nĩ we, ti-itherũ mũgaakua mũrĩ o mehia-inĩ manyu.”

25 Nao makĩmũũria atĩrĩ, “Wee nĩwe ũ.”

Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Nĩ nĩ nĩ o ũria ndũũrĩte ndĩmwĩraga kuuma o kĩambĩrĩra.

26 Ndĩ na maũndũ maingĩ ingiuga ma kũmũciirithia namo. No ũria wandũmire nĩ mwĩhokeku, nago ũria njguĩte kuuma kũrĩ we nĩguo njĩrĩraga kĩrĩndĩ.”

27 Nao matiigana kũmenya atĩ aameeraga ũhoru wa Ithe.

28 Nĩ ũndũ ũcio Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Mwarĩkia kwambararia Mũrũ wa Mũndũ-rĩ, nĩguo mũkamenya ũria njugaga atĩ nĩ nĩ nĩ we, na atĩ gũtirĩ ũndũ njĩkaga ndĩrĩte, no njaragia o ũria Baba andutĩte.

29 Nake ũria wandũmire arĩ hamwe na nĩ; ndandigĩte ndĩ nyiki, nĩgũkorwo hĩndĩ ciothe njĩkaga maũndũ o marĩa mamũkenagia.”

30 O akĩaragia-rĩ, andũ aingĩ makĩmwĩtikia.

Ciana cia Iburahĩmu

31 Nake Jesũ akĩra Ayahudi arĩa maamwĩtikĩtie atĩrĩ, “Mũngĩrũmia ũrutani wakwa-rĩ, mũrĩ arutwo akwa kũna.

32 Nĩ mũkaamenya ũhoru wa ma, nago ũhoru ũcio wa ma nĩ ũkaamũkũra.”

33 Nao makĩmũcookeria makĩmwĩra atĩrĩ, “Ithuĩ tũrĩ a rũciaro rwa Iburahĩmu, na tũtirĩ twatuĩka ngombo cia mũndũ o na ũ. ũngĩkiuga atĩa atĩ nĩtũgakũrwo?”

34 Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ o ma, mũndũ o wothe wĩhagia nĩ ngombo ya mehia.

35 No rĩrĩ, ngombo ti ya gũtũura mũciĩ nginya tene no mũriũ wa mwene mũciĩ nĩ wa gũtũura mũciĩ nginya tene.

36 Nĩ ũndũ ũcio Mũrũ wa Ngai angĩkamũkũura-rĩ, nĩmũgakũũro kũna.

37 Nĩnjũũ mũriĩ a rũciaro rwa Iburahĩmu, no nĩmwĩharĩrie kũnjũraga, tondũ ũhoro wakwa ndũrĩ na ũikaro thĩinĩ wanyu.

38 Nĩ ndĩramwĩra maũndũ marĩa nyonete harĩ Baba, na inyuĩ mwĩkaga maũndũ marĩa mũiguĩte kuuma kũrĩ ithe wanyu.”

39 Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Iburahĩmu nĩwe ithe witũ.” Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ,

“Mũngĩrĩ ciana cia Iburahĩmu-rĩ, nĩ mũngĩkaga maũndũ marĩa Iburahĩmu eekaga.

40 Ũrĩa kũrĩ nĩ atĩ, inyuĩ nĩmũtuĩte itua rĩa kũnjũraga, o nĩ mũndũ ũrĩa ũmũheete ũhoro ũrĩa wa ma, o ũrĩa ndaiguire kuuma kũrĩ Ngai. Ũguo tigo Iburahĩmu eekaga.

41 Inyuĩ mũreka maũndũ marĩa ithe wanyu ekaga.”

Nao makĩmũkararia makĩmwĩra atĩrĩ, “Ithuĩ tũtirĩ ciana ciumanĩte na ũtharia. Ithuĩ tũrĩ na Baba ũmwe tu, na nĩwe Ngai.”

Ciana cia Mũcukani

42 Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Ngai angĩrĩ ithe wanyu-rĩ, no mũnyende, nĩgũkorwo ndoimire kũrĩ Ngai, na rĩu ndĩ gũkũ. Ti nĩ mwene ndĩtũmĩte, no nĩwe wandũmire.

43 Mũraga gũtaũkĩrwo nĩ ũrĩa ndĩroiga nĩkĩ? Tondũ mũtirahota kũmenya ũhoro ũrĩa ndĩraria.

44 Inyuĩ mũrĩ ciana cia ithe wanyu, Mũcukani, na mwendaga kũhingia merĩrĩria ma ithe wanyu. We aarĩ mũũragani kuuma o kiambĩrĩria. Ndathingataga ũhoro wa ma, nĩgũkorwo gũtirĩ ũhoro wa ma thĩinĩ wake. Rĩria ekũheenania, aaragia rũthiomi rwake, tondũ we nĩ mũheenania, na nĩwe ithe wa maheeni.

45 No tondũ njaragia ũhoro wa ma-rĩ, mũtinjĩtikagia.

46 Nĩ kũrĩ mũndũ ũmwe wanyu ũngĩonania atĩ ndĩ mwĩhia? Angĩkorwo ndĩraria ũhoro wa ma-rĩ, mũregaga kũnjĩtikia nĩkĩ?

47 Ũrĩa ũrĩ wa Ngai nĩaiguaga ũrĩa Ngai oigaga. Kĩrĩa kĩgiragia mũmũigue nĩ tondũ mũtirĩ a Ngai.”

Uge wa Jesũ Igũrũ Rĩake we Mwene

48 Nao Ayahudi makĩmũcookeria atĩrĩ, “Githĩ tũtirĩ na kĩhooto gĩa kuuga atĩ wee ũrĩ Mũsamarĩa na ũrĩ na ndaimono?”

49 Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Nĩ ndirĩ na ndaimono, no nĩndĩite Baba, no inyuĩ mũtindĩite.

50 Ndirecarĩria ũgooci wakwa nĩ mwene, no nĩ harĩ na ũmwe ũrĩa ũucaragia, na nĩwe mũtuanĩri ciira.

51 Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, mũndũ o wothe angĩrũmia kiugo gĩakwa, ndarĩ hĩndĩ akona gĩkuũ.”

52 Ayahudi maigua ũguo, makĩgũthũka makĩmwĩra atĩrĩ, “Rĩu nĩtwamenya atĩ ũrĩ na ndaimono. Iburahĩmu nĩakuire o na anabii magĩkua, no wee ũroiga atĩ mũndũ o wothe angĩrũmia kiugo gĩaku, ndagacama gĩkuũ.

53 Wee ũkĩrĩ mũnene gũkĩra ithe witũ Iburahĩmu? We nĩakuire o na anabii magĩkua. Kaĩ ũreciiria we ũrĩ ũ?”

⁵⁴ Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Ingũĩgooca-rĩ, kwĩgooca gwakwa nĩ gwa tũhũ. Baba, ũrĩa muugaga atĩ nĩwe Ngai wanyu nĩwe ũngoocithagia.

⁵⁵ O na gũtuĩka mũtimũũ, nĩ nĩndimũũ. Ingiuga atĩ ndimũũ, ingĩtuĩka wa maheeni ta inyuĩ, no nĩndimũũ na nĩnũmitie kiugo gĩake.

⁵⁶ Ithe wanyu Iburahĩmu nĩakenaga atĩ nĩakona mũthenya wakwa; na nĩawonire na agĩcanjamũka.”

⁵⁷ Nao Ayahudi makĩmwĩra atĩrĩ, “Wee o na ndũkinyĩtie mĩaka mĩrongo itano, na ũkoiga atĩ nĩwonete Iburahĩmu!”

⁵⁸ Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, Iburahĩmu atanaciarwo, Nĩ ndũire!”

⁵⁹ Maigua ũguo makĩoya mahiga mamũhũire namo nyuguto, no Jesũ akĩhitha, akiuma kũu hekarũ-inĩ.

9

Jesũ Kũhingũra Maitho ma Mũndũ Waciarĩtwo arĩ Mũtumumu

¹ Na rĩrĩa aathiiaga na njĩra-rĩ, akĩona mũndũ waciarĩtwo arĩ mũtumumu.

² Nao arutwo ake makĩmũũria atĩrĩ, “Rabii, nũu wehirie, nĩ mũndũ ũyũ kana nĩ aciari ake, nĩgeetha aciarwo arĩ mũtumumu?”

³ Nake Jesũ akiuga atĩrĩ, “Ti mũndũ ũyũ kana aciari ake mehirie. No ũndũ ũyũ wekĩkire nĩgeetha wĩra wa Ngai wonanio mũtũũrĩre-inĩ wake.

⁴ Rĩrĩa rĩothe arĩ mũthenya-rĩ, no nginya tũrute wĩra wa ũrĩa wandũmire. Ũtukũ nĩũrooka rĩrĩa gũtarĩ mũndũ ũngihota kũruta wĩra.

⁵ Rĩrĩa ndĩ gũkũ thĩ, nĩ nĩ ũtheri wa thĩ.”

⁶ Na aarĩkia kuuga ũguo, agĩtua mata thĩ, akĩringia ndoro na mata macio, na akĩmihaka mũndũ ũcio maitho.

⁷ Akĩmwĩra atĩrĩ, “Thĩ ũgethambe Karia-inĩ ga Siloamu” (narĩo rĩitwa Siloamu nĩ kuuga Gũtũmw.)^{*} Nĩ ũndũ ũcio mũndũ ũcio agĩthĩ na agĩthamba, na agĩũka mũciĩ akĩonaga.

⁸ Nao andũ a itũũra rĩake na arĩa maamuonete mbere iyo akĩhooya ũteithio makĩũrania atĩrĩ, “Githĩ mũndũ ũyũ ti ũrĩa ũraikaraga thĩ ahooyage ũteithio?”

⁹ Andũ amwe makiuga atĩ aarĩ we.

Nao arĩa angĩ makiuga atĩrĩ, “Aca, no kũhaana amũhaana.”

Nowe agĩkĩrĩrĩa kuuga atĩrĩ, “Nĩ nĩ mũndũ ũcio.”

¹⁰ Nao makĩmũũria atĩrĩ, “Maitho maku makĩhingũkire atĩa?”

¹¹ Nake akĩmacookeria atĩrĩ, “Mũndũ ũrĩa metaga Jesũ nĩwe ũringirie ndoro aahaka maitho, anjũra thĩ nĩ ngeethambe Karia-inĩ ga Siloamu. Nĩ ũndũ ũcio ndathĩ na ndeethamba, na ndahota kuona.”

¹² Nao makĩmũũria atĩrĩ, “Mũndũ ũcio arĩ ha?”

Nake akĩmeera atĩrĩ, “Nĩ ndiũũ.”

Afarisai Gũtuũria Ũhoru wa Kũhonio kwa Mũtumumu Ũcio

¹³ Nao magĩtwara mũndũ ũcio warĩ mũtumumu kũrĩ Afarisai.

¹⁴ Na rĩrĩ, mũthenya ũcio Jesũ aaringirie ndoro na akĩhingũra maitho ma mũndũ ũcio warĩ wa Thabatũ.

¹⁵ Nĩ ũndũ ũcio Afarisai o nao makĩmũũria ũrĩa aahotete kuona. Nake mũndũ ũcio akĩmacookeria atĩrĩ, “Aahakire ndoro maitho, na nĩ ndeethamba na rĩu nĩndĩrona.”

^{*} 9:7 Karia gaka kaarĩ kamwe ka mĩako ya kũrehe maaĩ Jerusalem, na gaakĩtwo nĩ Hezekia.

16 Nao Afarisai amwe makiuga atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ ndoimĩte kũrĩ Ngai, nĩgũkorwo ndamenyagĩrĩra Thabatũ.”

No arĩa angĩ makĩũria atĩrĩ, “Mũndũ mwĩhia ahota atĩa kũringa ciamo ta ici?” Nĩ ũndũ ũcio makĩamũkana.

17 Mũthia-inĩ Afarisai acio makĩhũgũkĩra mũndũ ũcio warĩ mũtumumu, makĩmũũria atĩrĩ, “Wee ũkuuga atĩa ha ũhoro wake? Nĩwe araahingũrire maitho.”

Nake mũndũ ũcio agĩcookia atĩrĩ, “Nĩ mũnabii.”

18 O na kũrĩ ũguo Ayahudi matiigana gwĩtikia ũhoro wa mũndũ ũcio atĩ aarĩ mũtumumu na atĩ nĩacookete kuona, nginya rĩrĩa maatũmanĩire aciari ake.

19 Makĩmooria atĩrĩ, “Ūyũ nĩ mwana wanyu? Ūyũ nĩwe mũroiga aaciariwo arĩ mũtumumu? Rĩu ahotete atĩa kuona?”

20 Nao aciari ake magĩcookia atĩrĩ, “Ithuĩ tũũ nĩ mwana witũ na tũũ aaciariwo arĩ mũtumumu.”

21 No ũrĩa ahotete kuona, kana ũrĩa ũmũhingũrire maitho make, ithuĩ tũtũũ. Mũũriei nĩ mũgima, nĩekwĩyarĩrĩria.”

22 Aciari ake moigire ũguo nĩ ũndũ wa gwĩtigĩra Ayahudi, nĩgũkorwo Ayahudi nĩmarĩkĩtie gũtua atĩ mũndũ o wotho ũngiuga atĩ Jesũ nĩwe Kristũ nĩegũikio nja ya thunagoi.

23 Nĩkĩo aciari ake moigire atĩrĩ, “Nĩ mũgima; mũũriei.”

24 Magĩta mũndũ ũcio warĩ mũtumumu hĩndĩ ya keerĩ. Makĩmwĩra atĩrĩ, “Goocithia Ngai. Nĩtũũ mũndũ ũyũ nĩ mwĩhia.”

25 Nake agĩcookia atĩrĩ, “Nĩ ndiũũ kana nĩ mwĩhia kana ti mwĩhia. No njũũ ũndũ ũyũ ũmwe; ndĩraarĩ mũtumumu na rĩu nĩndĩrona!”

26 Ningĩ makĩmũũria atĩrĩ, “Agwĩkire atĩa? Akũhingũrire maitho atĩa?”

27 Nake akĩmacookeria atĩrĩ, “Nĩndamwĩra ũhoro o rĩu na inyuĩ mũtinathikĩrĩria. Mũrenda kũigua rĩngĩ nĩkĩ? O na inyuĩ nĩmũkwenda gũtuika arutwo ake?”

28 Nao makĩmũrũma, makĩmwĩra atĩrĩ, “Wee ũrĩ mũrutwo wa mũndũ ũyũ! Ithuĩ tũrĩ arutwo a Musa!

29 Ithuĩ nĩtũũ atĩ Ngai nĩarĩrie Musa, no ha ũhoro wa mũndũ ũyũ-rĩ, tũtũũ o na kũrĩa oimĩte.”

30 Nake mũndũ ũcio akĩmacookeria atĩrĩ, “Kaĩ ũcio nĩ ũrĩrũ-ĩ! Inyuĩ mũtiũũ kũrĩa oimĩte, na nĩwe ũhingũrire maitho.

31 Nĩtũũ atĩ Ngai ndathikagĩrĩria andũ ehia. Athikagĩrĩria mũndũ ũrĩa ũrĩ na ũngai na ũrĩa wĩkaga wendi wake.

32 Gũtirĩ mũndũ ũrĩ waigua ũhoro wa mũndũ ũhingũrĩtwo maitho aciariwo arĩ mũtumumu.

33 Korwo mũndũ ũyũ ndoimĩte kũrĩ Ngai ndarĩ ũndũ angĩhota gwĩka.”

34 Igũrũ rĩa ũhoro ũcio magĩcookia atĩrĩ, “Wee waciariwo ũrĩ na mehia. Ũngĩkĩgeria atĩa gũtũruta!” Nao makĩmũikania na kũu nja.

Ūtumumu wa Kĩroho

35 Jesũ nĩaigire atĩ nĩmaikĩtie mũndũ ũcio nja, na rĩrĩa aamuonire akĩmũũria atĩrĩ, “Wee nĩwĩtikĩtie Mũrũ wa Mũndũ?”

36 Nake mũndũ ũcio akĩmũũria atĩrĩ, “Mũthuuri ũyũ, ũcio nĩwe ũ? Njĩra, nĩgeetha ndĩmwĩtikie.”

37 Nake Jesũ akiuga atĩrĩ, “Rĩu nĩũmuonete; nĩwe ũyũ ũraaria nawe.”

38 Nake mũndũ ũcio akiuga atĩrĩ, “Mwathani, nĩndetĩkia,” na akĩmũthathaiya.

³⁹ Ningĩ Jesũ akiuga atĩrĩ, “Njũkĩte gũkũ thĩ nĩ ùndũ wa gũtuanĩra ciira, nĩgeetha arĩa atumumu mahote kuona, nao arĩa monaga matuĩke atumumu.”

⁴⁰ Afarisai amwe arĩa maarĩ nake makĩigua akiuga ùguo, nao makimũuria atĩrĩ, “Atĩ atĩa? O na ithuĩ tũrĩ atumumu?”

⁴¹ Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Mũngĩrĩ atumumu-rĩ, mũtingĩrĩ na mehĩa; no rĩu tondũ muugaga atĩ nĩmuonaga-rĩ, mũgũikara o na wĩhia wanyu.”

10

Mũrĩithi na Rũuru Rwake

¹ “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, mũndũ ùrĩa ùtatoonyaga gĩcegũ kĩa ng’ondũ ageire kĩhingo-inĩ, no akahaicira handũ hangĩ-rĩ, ùcio nĩ mũici na nĩ mũtunyani.

² Mũndũ ùrĩa ùtoonyaga na kĩhingo nĩwe mũrĩithi wa ng’ondũ ciake.

³ Mũrangĩrĩ nĩamũhingũragĩra kĩhingo, nacio ng’ondũ nũithikagĩrĩra mũgambo wake. Eetaga ng’ondũ ciake na marũitwa, na agaciumagaria.

⁴ Aarĩkia kuumia irĩa irĩ ciake ciothe-rĩ, acitongoragia, nacio ng’ondũ ciake ikamũrũmĩrĩra, tondũ nĩciũĩ mũgambo wake.

⁵ No itirĩ hĩndĩ ingĩrũmĩrĩra mũgeni; ùrĩa kũrĩ nĩ atĩ nĩkũmũrĩra, tondũ itiũĩ mũgambo wa mũgeni.”

⁶ Jesũ aahũhĩrire ngerekano ìyo, no matiigana gũtaũkĩrwo nĩ ùrĩa aameeraga.

⁷ Nĩ ùndũ ùcio Jesũ akiuga o rĩngĩ atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, Nĩ nĩ kĩhingo kĩa ng’ondũ.

⁸ Arĩa othe mookire mbere yakwa maarĩ aici na atunyani, no ng’ondũ itiigana kũmathikĩrĩra.

⁹ Nĩ nĩ nĩ kĩhingo; ùrĩa wothe ùtoonyagĩra harĩ nĩ nĩakahonoka. Agaatoonyaga na akoima, na onage gĩa kũria.

¹⁰ Mũici okaga tu nĩgeetha aiye, na orage, na anange; nĩ njũkĩte nĩguo magĩe na muoyo, na magĩe nagu kũna.

¹¹ “Nĩ nĩ nĩ mũrĩithi ùrĩa mwega. Mũrĩithi ùrĩa mwega arutaga muoyo wake nĩ ùndũ wa ng’ondũ.

¹² Mũrĩithi wa mũcaara tiwe mũrĩithi ùrĩa mwene ng’ondũ. Nĩ ùndũ ùcio rĩrĩa ona njũũĩ ìgĩũka, atiganagĩra ng’ondũ, akoora. Hĩndĩ ìyo nayo njũũĩ ìgatharĩkĩra rũuru, ìkarũhurunja.

¹³ Mũndũ ùcio oraga tondũ we nĩ wa kwandĩkwo, na ndarũmbũyanagia na ùhoro wa ng’ondũ.

¹⁴ “Nĩ nĩ nĩ mũrĩithi ùrĩa mwega; nĩnjũũĩ ng’ondũ ciakwa, nacio ng’ondũ ciakwa nĩcinjũũĩ,

¹⁵ o ta ùrĩa Baba anjũũĩ, na nĩ ngamenya Baba, na nĩndutĩte muoyo wakwa nĩ ùndũ wa ng’ondũ.

¹⁶ Ndĩ na ng’ondũ ingĩ irĩa itarĩ cia gĩcegũ gĩkĩ. No nginya o nacio ndĩcirehe. O nacio nĩgathikĩrĩra mũgambo wakwa, na gũgaakorwo na rũuru rũmwe, na mũrĩithi ùmwe.

¹⁷ Gĩtũmi kĩa Baba kũnyenda nĩ ùndũ nĩndutĩte muoyo wakwa nĩgeetha njooke ndĩwoe rĩngĩ.

¹⁸ Gũtirĩ mũndũ ùngĩndunya guo, no nĩ ngũũruta na kwĩyendera. Ndĩ na ùhoti wa kũũruta, o na ùhoti wa kũwoya rĩngĩ. Watho ùyũ ndaamũkĩrire kuuma kũrĩ Baba.”

¹⁹ Maigua ciugo icio, Ayahudi makĩamũkana o rĩngĩ.

²⁰ Aingĩ ao makiuga atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ arĩ na ndaimono na akagũrũka. Mũkũmũthikĩrĩria nĩkĩ?”

²¹ No angĩ makiuga atĩrĩ, “Ino ti mĩario ya mũndũ ũrĩ na ndaimono. Ndaimono no ihingũre maito ma mũtumumu?”

Kwaga gwĩtĩkia kwa Ayahudi

²² Ningĩ gũkĩgĩa na Gĩathĩ gĩa Kwamũrwo kũu Jerusalemu. Kwarĩ kĩmera kĩa heho,

²³ nake Jesũ aarĩ hekarũ-inĩ agĩceraceera gĩthaku-inĩ gĩa Solomoni.

²⁴ Nao Ayahudi makĩmũrigiicĩria makĩmwĩra atĩrĩ, “Ūgũtũũra ũtũigĩte na nganja nginya rĩ? Angĩkorwo nĩwe Kristũ-rĩ, twĩre ũtekũhitha.”

²⁵ Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Nĩndĩmwĩrĩte, no mũtiitũkagia. Ciama iria ningaga na rĩtwa rĩa Baba nĩcinjaragĩrĩa,

²⁶ no inyuĩ mũtiitũkagia tondũ mũtirĩ ng’ondũ ciakwa.

²⁷ Ng’ondũ ciakwa nĩthikagĩrĩria mũgambo wakwa; nĩndĩciũĩ, nacio nĩcinũmagĩrĩa.

²⁸ Nĩndĩciheaga muoyo wa tene na tene, na gũtirĩ hĩndĩ ikoora; gũtirĩ mũndũ o na ũmwe ũngĩcigutha kuuma moko-inĩ makwa.

²⁹ Baba ũrĩa waheire cio, nĩ mũnene kũrĩ othe; gũtirĩ mũndũ ũngĩcigutha kuuma moko-inĩ ma Baba.

³⁰ Nĩ na Baba tũrĩ ũmwe.”

³¹ O rĩngĩ Ayahudi makĩoyo mahiga nĩguo mamũhũũre namo nyuguto,

³² nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Nĩndĩmuonetie ciama nyingĩ nene kuuma kũrĩ Baba. Nĩ kĩa kĩrĩkũ gĩacio mũrenda kũhũrĩa na mahiga nyuguto?”

³³ Nao Ayahudi makĩmũcookeria atĩrĩ, “Tũtirakũhũũra na mahiga nyuguto nĩ ũndũ wa o na kĩmwe gĩacio, no nĩ ũndũ wa kũruma Ngai, tondũ wĩtuĩte Ngai na wee ũrĩ o mũndũ.”

³⁴ Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Githĩ gũtiandĩkitwo Watho-inĩ wanyu atĩrĩ, ‘Ndoigire inyuĩ mũrĩ ngai’?”

³⁵ Angĩkorwo aametire ‘ngai’, o acio kiugo kĩa Ngai gĩokire kũrĩ o, (na Maandĩko matheru matĩngĩaga kũhingio)

³⁶ ĩ mũndũ ũrĩa Baba aamũrĩre arĩ wake kũna na akĩmũtũma gũkũ thĩ, ũhoru wake nĩ atĩa? Mũragĩthitanga nĩkĩ atĩ nĩndaruma Ngai tondũ nĩndoiga, ‘Ndĩ Mũrũ wa Ngai’?

³⁷ Ingĩaga gwĩka ũrĩa Baba ekaga mũtikanjĩtikie.

³⁸ No o na ingĩka ũrĩa ekaga-rĩ, o na gũtuĩka mũtinjĩtikie, itĩkiai ciama icio, nĩguo mũmenye na mũtaũkĩrwo atĩ Baba arĩ thĩnĩ wakwa, na nĩ ndĩ thĩnĩ wa Baba.”

³⁹ Na o rĩngĩ makĩgeria kũmũnyiita, nowe akĩihonokia kuuma moko-inĩ mao.

⁴⁰ Ningĩ Jesũ agĩcooka mũrĩmo ũũrĩa ũngĩ wa Jorodani, harĩa Johana aabatithanagĩria matukũ-inĩ ma mbere. Agĩkara kũu,

⁴¹ nao andũ aingĩ magĩũka kũrĩ we. Nao makiuga atĩrĩ, “O na gũtuĩka Johana ndarĩ kĩa aaringire, ũhoru ũrĩa wothe Johana oigire ũkonĩ mũndũ ũyũ warĩ wa ma.”

⁴² Na andũ aingĩ a kũu magĩtĩkia Jesũ.

11

Gĩkuũ kĩa Lazaro

¹ Na rĩrĩ, kwarĩ na mũndũ wetagwo Lazaro, nake aarĩ mũrũaru. Aarĩ wa Bethania, itũũra rĩa Mariamu na mwarĩ wa nyina Maritha.

² Mariamu üyü nowe waitîrîrie Mwathani maguta manungi wega na akîmûgiria nyarîrî na njuîrî yake, na aarî mwarî wa nyina na Lazaro ücio warî mûrûaru.

³ Nî ûndû ücio aarî acio a nyina magîtûmanîra Jesû akeerwo atîrî, “Mwathani, ûrîa wendete nîmûrûaru.”

⁴ Rîrîa Jesû aiguire ûhoro ücio, akiuga atîrî, “Ndwari îno ndîkûrîkîrîra na gîkuû. Aca, nî ya kûgoocithia Ngai, nîgeetha Mûrû wa Ngai agoocithio nîyo.”

⁵ Jesû nîendete Maritha na mwarî wa nyina, o na Lazaro.

⁶ No o na thuutha wa kûigua atî Lazaro aarî mûrûaru-rî, aikarire kûu aarî mîthenya îngî îrî.

⁷ Agîcooka akîra arutwo ake atîrî, “Nîtücookei Judea.”

⁸ Nao makîmwîra atîrî, “No rîrî Rabii, o rîu ica ikuhî Ayahudi marageragia gûkûhûra na mahiga nyuguto, na rîu ûrenda gûcooka kuo?”

⁹ Nake Jesû akîmacookeria atîrî, “Githî mûthenya ti wa mathaa ikûmi na meerî? Mûndû ûrîa ûthiiga mûthenya ndangîhingwo, nîgûkorwo onaga na ûtheri wa gûkû thî.

¹⁰ Ahîngagwo rîra egûthîi ûtukû, nî ûndû ndarî na ûtheri.”

¹¹ Aarîkia kuuga ûguo, agîcooka akîmeera atîrî, “Mûrata witû Lazaro nîakomete; no nîngûthîi kûu ngamûûkîrie.”

¹² Arutwo ake makîmûcookeria atîrî, “Mwathani, akorwo nî gûkoma akomete-rî, nîekûhona.”

¹³ Jesû aaragia ûhoro wa gîkuû gîake, no arutwo ake meciiragia aaragia ûhoro wa toro wa ndûire.

¹⁴ Nî ûndû ücio akîmeera na njîra îgûtaûka, atîrî, “Lazaro nîmûkuû,

¹⁵ no nî ûndû wanyu nîngenete nîgûkorwo ndiraarî kuo, nîgeetha mwîtikie. No rîrî, nîtüthîi kûrî we.”

¹⁶ Nake Toma (ûrîa wetagwo Wa-mahatha) akîra arutwo arîa angî atîrî, “Nîtüthîi o na ithû, tûgakuanîre nake.”

Jesû Kûmîrîra Aarî a Nyina na Lazaro

¹⁷ Jesû akinya-rî, agîkora Lazaro nîaniinîte mîthenya îna thîinî wa mbîrîra.

¹⁸ Na rîrî, itûura rîa Bethania rîtiakinyîtie kilomita ithatû kuuma Jerusalemu,

¹⁹ nao Ayahudi aingî nîmokîte kûu kwa Maritha na Mariamu kûmomîrîra nî ûndû wa gûkuîrwo nî mûrû wa nyina wao.

²⁰ Rîrîa Maritha aiguire atî Jesû nîarooka, akiuma, agîthîi kûmûtûnga, no Mariamu agîkara kûu mûcîi.

²¹ Maritha akîra Jesû atîrî, “Mwathani ûngîraarî gûkû-rî, mûrû wa maitû ndangîrakuire.

²² No rîrî, nînjûû atî o na rîu Ngai nîegûkûhe o kîrîa gîothe ûngîhooya.”

²³ Nake Jesû akîmwîra atîrî, “Mûrû wa maitûguo nîekûrîka.” Nake Maritha akîmûcookeria atîrî,

²⁴ “Nînjûûi nîakariûka hîndî ya iriûkîro mûthenya wa mûthia.”

²⁵ Nake Jesû akîmwîra atîrî, “Nîi nî nî kûrîka na nî nî muoyo. Nake ûrîa wothe ûnjîtikîtie, o na aakua, nîagatûura muoyo;

²⁶ nake ûrîa wothe ûtûruga muoyo na nîanjîtikîtie, ndarî hîndî agaakua. Wee nîwîtikîtie ûguo?”

²⁷ Nake Maritha akîmwîra atîrî, “Î Mwathani, nînjîtikîtie atî wee nîwe Kristû, Mûrû wa Ngai, ûrîa wîrîtwo nîagooka gûkû thî.”

28 Nake aarĩkia kuuga ũguo, agĩcooka agĩthiĩ agĩta mwarĩ wa nyina Mariamu keheri-inĩ, akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũrutani arĩ gũkũ na nĩarakũria.”

29 Rĩria Mariamu aigũire ũguo, akĩrũgama na ihenya agĩthiĩ kũrĩ we.

30 Na hĩndĩ iyo Jesũ ndaakoretwo atoonyete itũura, no aarĩ o harĩa Maritha aamũtũngĩte.

31 Rĩria Ayahudi acio maarĩ na Mariamu kũu nyũmba makĩmũũmĩrĩria monire ũria okĩra na ihenya oimĩte nja, makĩmũrũmĩrĩra, magĩciirĩa atĩ aathiaga mbĩrĩra-inĩ akarĩrĩre ho.

32 Hĩndĩ ĩria Mariamu aakinyire harĩa Jesũ aarĩ na akĩmuona, akĩgũa thĩ magũrũ-inĩ make, akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwathani, ũngĩraarĩ gũkũ, mũrũ wa maitũ ndangĩrakuire.”

33 Hĩndĩ ĩria Jesũ aamuonire akĩrĩra, na Ayahudi arĩa mokĩte hamwe nake o nao makĩrĩra-rĩ, agĩcaaya mũno roho-inĩ thĩniĩ na agĩtangĩka goro.

34 Akĩmooria atĩrĩ, “Mũmũigĩte ha?”

Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Mwathani, ũka wone.”

35 Jesũ akĩrĩra.

36 Nao Ayahudi makiuga atĩrĩ, “Onei ũria aramwendete!”

37 No amwe ao makĩũrania atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ ũrahingũrĩre mũtumumu maito-rĩ, ndangĩrahotire kũgĩria akue?”

Jesũ Kũriũkia Lazaro

38 Nake Jesũ, o rĩngĩ acaaiĩte mũno, agĩthiĩ mbĩrĩra-inĩ. Mbĩrĩra iyo yarĩ ngurunga na yahingĩtwo na ihiga.

39 Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Eheriai ihiga.”

No Maritha, mwarĩ wa nyina na mũndũ ũcio wakuĩte, akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwathani, riu nĩmũnungu nĩ ũndũ nĩaniĩĩte mũthenya ĩna ho.”

40 Nake Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Githĩ ndikwĩrire atĩ wetĩkia nĩũkuona riiri wa Ngai?”

41 Nĩ ũndũ ũcio makĩeheria ihiga. Jesũ agĩcooka agĩtiira maito, akiuga atĩrĩ, “Baba, nĩndagũcookeria ngaatho nĩ ũndũ nĩũnjiguaga.

42 Nĩnjũũ atĩ nĩũnjiguaga hĩndĩ ciothe, no ndoiga ũguo nĩ ũndũ wa andũ aya marũgamĩte haha, nĩguo metĩkie atĩ nĩwe wandũmire.”

43 Jesũ aarĩkia kuuga ũguo, akĩanĩrĩra na mũgambo mũnene, akiuga atĩrĩ, “Lazaro, uma!”

44 Nake mũndũ ũcio warĩ mũkuũ akiuma, ohetwo na ndaamĩ cia gatani moko na magũrũ, na akarĩgĩcĩrio taama ũthiũ.

Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Muohorei mataama macio na mbĩrĩra, mũreke athiũ.”

Gũciĩrĩra Kũũraga Jesũ

45 Nĩ ũndũ ũcio Ayahudi aingĩ arĩa mokĩte gũceerera Mariamu, moona ũria Jesũ eekire, makĩmwĩtĩkia.

46 No amwe ao magĩthiĩ kũrĩ Afarisai, makĩmeera ũria Jesũ ekĩte.

47 Hĩndĩ iyo athĩnjĩri-Ngai arĩa anene hamwe na Afarisai magĩta Kĩama. Makĩũrania atĩrĩ, “Nĩ kĩ tũreka? Onei ũria mũndũ ũyũ araringa ciamaningĩ.

48 Twareka athiĩ na mbere ũguo, andũ othe nĩmekũmwĩtĩkia, nao Aroma moke meyoere hekarũ iitũ, o na rũrĩrĩ rwitũ.”

49 Hĩndĩ iyo ũmwe wao wetagwo Kaiafa, ũria warĩ mũthĩnjĩri-Ngai mũnene mwaka ũcio, akiuga atĩrĩ, “Inyuĩ mũtirĩ ũndũ mũũĩ o na atĩa!”

⁵⁰ Inyuĩ mĩtũĩ atĩ nĩ kaba mũndũ ũmwe akue nĩ ũndũ wa kĩrĩndĩ, handũ ha rũrĩ ruothe rũthire.”

⁵¹ Ũndũ ũcio ndaaririe etaarĩte we mwene, no aarathire ũguo arĩ ta mũthĩnjĩri-Ngai mũnene wa mwaka ũcio, atĩ Jesũ nĩagakuĩra rũrĩ rwa Ayahudi,

⁵² na to rũrĩ rũu rwiki, no o na ningĩ akue nĩ ũndũ wa ciana cia Ngai iria ciahurunjũkite, nĩgeetha acicookanĩririe atũme ituĩke kĩndũ kĩmwe.

⁵³ nĩ ũndũ ũcio kuuma mũthenya ũcio magĩciĩrĩra kũmũũraga.

⁵⁴ Nĩ ũndũ ũcio Jesũ ndaacookire gũthĩĩ akĩĩonithanagia kũrĩ Ayahudi. Handũ ha ũguo, akiehera agĩthĩĩ kũndũ kwarĩ hakuhĩ na werũ, gatũũra geetagwo Efiraimu, agĩkara kuo na arutwo ake.

⁵⁵ Na rĩrĩa Bathaka ya Ayahudi yakuhĩrĩrie, andũ aingĩ makĩambata kuuma matũũra-inĩ, magĩthĩĩ Jerusalemu nĩ ũndũ wa igongona rĩa gũthĩria Bathaka itanakinya.

⁵⁶ Andũ acio magĩkara magĩcaragia Jesũ, na rĩrĩa maarũngĩ nja ya hekarũ, makĩũrania atĩrĩ, “Mũgwĩciĩria atĩa? Kaĩ hihi ategũũka Giathĩ-inĩ?”

⁵⁷ No athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na Afarisai nĩmarutĩte watho atĩ mũndũ o wothe ũngĩamenyire harĩa Jesũ aarĩ, amarehere ũhoru nĩgeetha mamũnyiite.

12

Jesũ Kũhakwo Maguta arĩ Bethania

¹ Mĩthenya itandatũ mbere ya Giathĩ kĩa Bathaka gũkinya, Jesũ agĩthĩĩ Bethania, kũria Lazaro ũria aariũkĩtie aatũũraga.

² Nĩ kwarugirwo irio cia hwaĩ-inĩ nĩ ũndũ wa Jesũ. Maritha nĩwe watungataga, nake Lazaro aarĩ ũmwe wa arĩa maikarĩte metha-inĩ na Jesũ.

³ Nake Mariamu akĩoya cuba ya maguta manungi wega na ma goro mũno, akĩhaka Jesũ magũrũ, agĩcooka akĩmũgiria na njuĩrĩ yake.* Nayo nyũmba ikĩiyũra mũtararĩko mwega wa maguta macio.

⁴ No mũrutwo ũmwe wa Jesũ wetagwo Judasi Isikariota, ũria wacookire kũmũkunyanĩra, akĩregana na ũndũ ũcio, akiaga atĩrĩ,

⁵ “Nĩkĩ kĩragiririe maguta macio mendio na mbeeca icio iheo athĩĩni? Nĩmaraiganĩte mũcaara wa mwaka mũgima.”

⁶ Ndoigire ũguo nĩ ũndũ wa gũcaĩra athĩĩni, no oigire ũguo nĩ ũndũ aarĩ mũici, tondũ nĩwe wakuuaga mũhuko wa mbeeca, na nĩaiyaga imwe akahũthĩra we mwene.

⁷ Nake Jesũ agĩcookia atĩrĩ, “Tiganai nake, aragĩte maguta macio nĩ ũndũ wa mũthenya ũria ngaathikwo.

⁸ Athĩĩni mũrĩ nao hĩndĩ ciothe, no nĩ mũtirĩkoragwo na nĩ hĩndĩ ciothe.”

⁹ Ihinda-inĩ o rĩu gĩkundi kĩnene kĩa Ayahudi gĩkĩmenya atĩ Jesũ aarĩ kũu na gĩgĩũka, na gĩtiokire nĩ ũndũ wa Jesũ tu, no ningĩ nĩgeetha kĩone o na Lazaro ũcio aariũkĩtie kuuma kũrĩ arĩa akuũ.

¹⁰ Nĩ ũndũ ũcio athĩnjĩri-Ngai arĩa anene magĩthugunda kũũraga Lazaro o nake,

¹¹ nĩgũkorwo nĩ ũndũ wake Ayahudi aingĩ nĩmathiiaga kũrĩ Jesũ na makamwĩtkia.

Jesũ Gũtoonya Jerusalemu na Ũhootani

* **12:3** Mariamu nĩonanirie wendo mũnene nĩ ũndũ wa gũtirĩria Jesũ maguta macio nyarĩrĩ, na kũmũhuura na njuĩrĩ ciake.

12 Mũthenya ũcio ũngĩ andũ aingĩ arĩa mokĩte nĩ ũndũ wa Gĩathĩ kũu† makĩguwa atĩ Jesũ aarĩ njĩra-inĩ agĩthĩ Jerusalemu.

13 Magĩkuwa mikĩndũ,‡ magĩthĩ namo kũmũtũnga, makĩanagĩrĩra atĩrĩ, “Hosana!”

“Kũrathimwo-rĩ, nĩ mũndũ ũrĩa ũgũũka na rĩtwa rĩa Mwathani!”

“Kũrathimwo-rĩ, nĩ Mũthamaki wa Isiraeli!”

14 Nake Jesũ akĩona njaũ ya ndigiri, akĩmĩkarĩra, o ta ũrĩa kwandĩkĩtwo atĩrĩ,

15 “Tiga gwĩtigĩra, wee Mwarĩ wa Zayuni; ta rora, mũthamaki waku nĩarooka, aikarĩre njaũ ya ndigiri.”

16 Arutwo ake matiambĩte gũtaũkĩrwo nĩ gĩtũmi kĩa maũndũ macio. No Jesũ aarĩkia kũgocithio nĩguo maataũkĩrwo atĩ maũndũ macio maandĩkĩtwo nĩ ũndũ wake, na atĩ ũguo noguo maamwĩkĩte.

17 Nakĩo gĩkundi kĩa andũ kĩrĩa kĩarĩ nake rĩrĩa eetire Lazaro oime mbĩrĩra-inĩ na akĩmũriũkia kuuma kũrĩ arĩa akuũ gĩgĩthĩ na mbere kũmemerekia ũhoru ũcio.

18 Andũ aingĩ magĩũka gũtũnga Jesũ nĩ ũndũ nĩmaiguĩte atĩ nĩaringĩte kĩa ma kũu.

19 Nĩ ũndũ ũcio Afarisai makĩrĩra atĩrĩ, “Ta kĩonei tũtirĩ ũndũ tũreeka. Onei ũrĩa andũ othe mamũrũmĩrĩre!”

Jesũ Kũratha Ũhoru wa Gĩkuũ Gĩake

20 Na rĩrĩ, nĩ kwarĩ na Ayunani gatagatĩ-inĩ ka arĩa maathiĩte gũthathaiya Ngai Gĩathĩ-inĩ kũu.

21 Nao magĩũka kũrĩ Filipu, ũrĩa woimĩte itũũra rĩa Bethisaida kũu Galili, marĩ na ihooya, makĩmwĩra atĩrĩ, “Mũthuuri ũyũ, no twende kuona Jesũ.”

22 Nake Filipu agĩthĩ akĩra Anderea ũhoru ũcio, nao eerĩ magĩthĩ makĩra Jesũ.

23 Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Ihinda nĩrĩkinyu Mũrũ wa Mũndũ agocithio.

24 Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, tiga hĩndĩ ya ngano yambire kũgũa tĩrĩ-inĩ ikue-rĩ, itũũraga irĩ iiki. No ĩngĩkua, nĩciaraga maciaro maingĩ.

25 Mũndũ ũrĩa wendete muoyo wake nĩakoorwo nĩguo, na mũndũ ũrĩa ũthũire muoyo wake arĩ gũkũ thĩ, nĩakaũtũũria nginya muoyo wa tene na tene.

26 ũrĩa wothe ũndungatagĩra no nginya anũmĩrĩre, nĩgeetha harĩa ndĩ o nayo ndungata yakwa ĩgaakorwo ho. ũrĩa ũndungatagĩra-rĩ, nake Baba nĩarĩmũtĩaga.

27 “Rũu ngoro yakwa nĩratangĩka, na nĩ ngũkiuga atĩa? Njuge, ‘Baba honokia harĩ ihinda rĩrĩ?’ Aca, gĩtũmi gĩkĩ nĩkĩo gĩtũmĩte nginye ihinda rĩrĩ.

28 Baba, gocithia rĩtwa rĩaku!”

Hĩndĩ ĩyo mũgambo ũkiuma igũrũ ũkiuga atĩrĩ, “Nĩndĩrĩgocithĩte na no ngũrĩgocithia o rĩngĩ.”

29 Nakĩo gĩkundi kĩa andũ kĩrĩa kĩarĩ ho na gĩkĩguwa ũguo, gĩkiuga atĩ mũgambo ũcio nĩwarurumaga; nao arĩa angĩ makiuga atĩ nĩ mũraika wamwarĩra.

† 12:12 Andũ aingĩ mũno nĩmookaga gũkũngũra Gĩathĩ kĩa Bathaka.

‡ 12:13 Mikĩndũ yatũmagĩrwo gũkũngũra ũhootani.

³⁰ Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Mũgambo ũcio ndũnaaria nĩ ũndũ wakwa, no waria nĩ ũndũ wanyu.

³¹ Hĩndĩ nĩ nginyu thĩ ĩno ĩtuĩrwo ciira; nake mũnene wa thĩ ĩno nĩekũingatwo.

³² No nĩ ndaarĩkia kũhaicio igũrũ kuuma thĩ, nĩngaguucĩrĩria andũ othe harĩ nĩ.”

³³ Oigire ũguo nĩgeetha onanie gĩkuũ kĩrĩa agaakua.

³⁴ Gĩkundi kũu gĩkiuga atĩrĩ, “Nĩtũiguĩte kuuma Watho-inĩ atĩ Kristũ egũtũura tene na tene, nĩ ũndũ ũcio-rĩ, nĩ atĩa ũguo woiga atĩ ‘Mũrũ wa Mũndũ no nginya ahaicio igũrũ? Ũcio ‘Mũrũ wa Mũndũ’ nũhũ?”

³⁵ Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Nĩmũgũkorwo na ũtheri ihinda rĩngĩ inini. Thĩagai rĩrĩa mũrĩ na ũtheri, nduma ĩtanamũtumanĩra. Mũndũ ũrĩa ũthĩiagia na nduma ndamenyaga kũrĩa arathĩ.

³⁶ Mwĩhokagei ũtheri hĩndĩ ĩrĩa mũrĩ naguo, nĩgeetha mũtuĩke ciana cia ũtheri.” Nake Jesũ aarĩkia kwaria, akĩmehitha, agũthĩira.

Ayahudi gũthĩ na Mbere na kwaga Gwĩtikia

³⁷ O na thuutha wa Jesũ kũringa ciama icio ciothe makĩonaga-rĩ, matiigana kũmwĩtikia.

³⁸ Ũndũ ũcio warĩ wa kũhingia kiugo kĩa Isaia ũrĩa mũnabii kĩrĩa kũuraigia atĩrĩ:

“Mwathani, nũ wĩtikĩtie ũhoru witũ,
nakuo guoko kwa Mwathani kũguũrĩrio ũ?”

³⁹ Nĩ ũndũ ũcio matingĩetikirie, nĩ tondũ Isaia nĩoigĩte handũ hangĩ atĩrĩ:

⁴⁰ “Nĩamatuĩte atumumu,
na akoomia ngoro ciao,
nĩgeetha matikoone na maitho mao,
kana mataũkĩrwo ngoro-inĩ ciao,
o na kana magarũrũke, na nĩ ndĩmahonie.”

⁴¹ Isaia oigire ũguo nĩ ũndũ nĩooneete riiri wa Jesũ, na akĩaria ũhoru wake.

⁴² No o na gũtariĩ o ũguo, aingĩ o na gatagatĩ ka atongoria a Ayahudi nĩmamwĩtikirie. No nĩ ũndũ wa Afarisai, matingĩoimbũrĩre wĩtikio wao nĩ gwĩtigĩra matikaingatwo thunagogi;

⁴³ nĩgũkorwo nĩmendete kũgocwo nĩ andũ gũkĩra kũgocwo nĩ Ngai.

⁴⁴ Jesũ agĩcooka akĩanĩrĩra na mũgambo mũnene, akiuga atĩrĩ, “Mũndũ ũrĩa ũnjĩtikĩtie, to nĩ nyiki etikĩtie, no etikĩtie o na ũrĩa wandũmire.

⁴⁵ Hĩndĩ ĩrĩa mũndũ ũcio andora, onaga ũrĩa wandũmire.

⁴⁶ Nĩ njũkĩte gũkũ thĩ ndĩ ũtheri, nĩgeetha gũtikagĩe o na ũmwe ũnjĩtikĩtie ũngũikara nduma-inĩ.

⁴⁷ “Ha ũhoru wa mũndũ ũrĩa ũiguaga ũhoru wakwa no akaaga kũhingia, ndikũmũtuĩra ciira; nĩgũkorwo ndiokire gũtuĩra andũ a thĩ ciira, no ndokire kũmahonokia.

⁴⁸ Mũtuanĩri ciira arĩ ho, harĩ mũndũ ũrĩa ũndegaga na akaaga gwĩtikĩra ciugo ciakwa; kiugo kũu ndaaririe nĩkĩo gĩkaamũtuĩra ciira mũthenya wa mũthia.

⁴⁹ Nĩgũkorwo ndiaririe ndĩrĩte nĩ mwene, no Baba ũrĩa wandũmire nĩwe wanjathire ũrĩa ingiuga, na ũrĩa ingĩaria.

⁵⁰ Nĩnjũũ atĩ rĩathani rĩake rĩkinyagia mũndũ muoyo-inĩ wa tene na tene. Nĩ ũndũ ũcio ũhoru ũrĩa wothe njaragia no ũrĩa Baba anjĩrĩte njarie.”

13

Jesũ Gũthambia Arutwo ake Nyarĩrĩ

¹ Na rĩrĩ, gwatigĩtie o hanini Gĩathĩ kĩa Bathaka gĩkinye. Jesũ nĩamenyete atĩ ihinda riake rĩa kuuma gũkũ thĩ athĩĩ kũrĩ Ithe nĩrĩakinyĩte. Na tondũ nĩendete arĩa maarĩ ake gũkũ thĩ, akĩmoonia ũrĩa aamendete nginya kĩrĩkĩro.

² Na rĩrĩa maarĩaga irio cia hwaĩ-inĩ, Mũcukani nĩarĩkĩtie gwĩkĩra ngoro-inĩ ya Judasi Isikariota, mũrũ wa Simoni, meciiria ma gũkunyanĩra Jesũ,

³ Jesũ nĩamenyete atĩ Ithe nĩamũheete ũhoti wa maũndũ mothe, na atĩ oimĩte kũrĩ Ngai, na acookaga kũrĩ o Ngai;

⁴ nĩ ũndũ ũcio Jesũ agũkĩra, akiuma hau maarĩagĩra, akĩruta nguo yake ya igũrũ, akĩoya taurũ, akĩioha njohero.

⁵ Thuutha wa ũguo, agĩtĩrĩra maaĩ kĩraĩ-inĩ na akĩambĩrĩria gũthambia arutwo ake nyarĩrĩ, akĩmagiragia na taurũ iyo eyohete njohero.

⁶ Na aakinya hari Simoni Petero, Petero akĩmũuria atĩrĩ, “Hĩ, Mwathani, wee nĩwe ũgũthambia nyarĩrĩ?”

⁷ Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ndũngĩmenya ũrĩa ndĩreka rĩu, no thuutha-inĩ nĩurĩmenya.”

⁸ Petero akĩmwĩra atĩrĩ, “Aca, wee ndũrĩ hĩndĩ ũngĩthambia nyarĩrĩ ciakwa.”

Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Itangĩgũthambia, ndũngĩgĩa ngwatanĩro na nĩ.”

⁹ Simoni Petero akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mwathani, ndũgaathambie o nyarĩrĩ ciiki, no gũthambie moko o na mũtwe!”

¹⁰ Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mũndũ wĩthambĩte mwĩrĩ abatairio nĩ gwĩthamba o nyarĩrĩ ciiki; mwĩrĩ wake wothe nĩ mũtheru. Na inyuĩ mũrĩ atheru, o na gũtuika ti inyuothe.”

¹¹ Nĩgũkorwo nĩamenyete ũrĩa ũkaamũkunyanĩra, na nĩkĩo oigire atĩ ti othe maarĩ atheru.

¹² Aarĩkia kũmathambia nyarĩrĩ, akĩhumba nguo yake ya igũrũ, na agĩcooka harĩa aikarĩte. Akĩmooria atĩrĩ, “Nĩmwataũkĩrwo nĩ ũguo ndamwĩka?”

¹³ Mũnjĩtaga ‘Mũrutani’ na ‘Mwathani’, na ũguo nĩguo kũrĩ, nĩgũkorwo ũguo nĩguo ndĩ.

¹⁴ Na rĩrĩ, kuona atĩ Nĩ, Mwathani na Mũrutani wanyu, nĩndamũthambia nyarĩrĩ-rĩ, o na inyuĩ nĩmwagĩrĩrwo mũthambanagie nyarĩrĩ mũndũ na ũrĩa ũngĩ.

¹⁵ Nĩndamuonia kĩonereria nĩguo mwĩkage o ta ũguo ndamwĩka.

¹⁶ Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, gũtĩrĩ ndungata nene gũkĩra mwathi wayo, kana mũtũmwo agakĩra ũrĩa ũmũtũmĩte.

¹⁷ Kuona atĩ rĩu nĩmũmenyete maũndũ maya, nĩmũrĩrathimagwo mwameka.

Jesũ Kũratha Ũhoru wa Gũkunyanĩrwo Gwake

¹⁸ “Ndĩraaria ũhoru wanyu inyuothe; nĩnjũĩ arĩa thuurĩte. No ũhoru ũyũ nĩ wa kũhingia maandĩko maria moigĩte atĩrĩ, ‘O ũrĩa tũrĩanagĩra irio nake nĩangarũrũkĩte.’

¹⁹ “Ndĩramwĩra maũndũ maya rĩu matanekĩka, nĩgeetha hĩndĩ ĩrĩa marĩkĩka mũrĩnjĩtikia atĩ nĩ nĩ we.

20 Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, ũrĩa wothe wamũkagĩra mũndũ ũrĩa ndũmĩte nĩ nĩ mwene aamũkagĩra; na ũrĩa wothe ũnyamũkagĩra, aamũkagĩra ũrĩa wandũmire.”

21 Jesũ aarĩkia kuuga ũguo, agĩtangĩka ngoro na akiumbũra atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, ũmwe wanyu niekũngunyanĩra.”

22 Nao arutwo ake makĩambĩrĩria kũrorana marigĩtwo nũũ gatagatĩ-inĩ kao aaragia ũhoru wake.

23 ũmwe wao, mũrutwo ũrĩa Jesũ endete, aikarĩte thĩ etiiranĩtie na Jesũ.

24 Nake Simoni Petero akĩheneria mũrutwo ũcio, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ta mũrie araaria ũhoru wa ũ.”

25 Nake mũrutwo ũcio, agĩtiirania na Jesũ na akĩmũũria atĩrĩ, “Mwathani, ũcio nũũ ũraaria ũhoru wake?”

26 Jesũ agĩcookia atĩrĩ, “Nĩ ũrĩa ngũhe kienyũ gĩkĩ kĩa mũgate ndaarĩkia gũgĩtobokia thubu-inĩ.” Na aarĩkia gũtobokia kienyũ kĩa mũgate thubu-inĩ, agĩkihe Judasi Isikariota mũrũ wa Simoni.

27 Judasi aarĩkia kũrĩa mũgate ũcio, Mũcukani akĩmũingĩra.

Nake Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Ūrĩa ũkirĩ gwĩka-rĩ, ĩka narua.”

28 No gũtirĩ o na ũmwe warĩ metha-inĩ wataũkĩirwo nĩ gĩtũmi kĩa Jesũ kũmwĩra ũguo.

29 Na tondũ Judasi nĩwe waigaga mbeeca-rĩ, amwe magĩciiria Jesũ aamwĩraga agũre kĩa kiabataranĩtie nĩ ũndũ wa Giathĩ, kana aheane kĩndũ nĩ ũndũ wa arĩa athĩni.

30 Nake Judasi aarĩkia kwamũkĩra mũgate ũcio, akiuma nja. Na kwarĩ ũtukũ.

Jesũ Kũratha atĩ Petero Niekũmũkaana

31 Na Judasi aarĩkia gũthĩ, Jesũ akiuga atĩrĩ, “Rĩu Mũrũ wa Mũndũ nĩagoocithĩtio, nake Ngai nĩagoocithĩtio arĩ thĩni wake.

32 Angĩkorwo Ngai nĩagoocithĩtio thĩni wake, Ngai nĩekũgoocithia Mũriũ arĩ thĩni wake mwene, na amũgoocithie o narua.

33 “Ciana ciakwa, ngũkorwo na inyuĩ o gwa kahinda kanini. Nĩmũkanjaria, na o ta ũrĩa ndeerire Ayahudi, no taguo ngũmwĩra: Kũrĩa ndrathĩ, inyuĩ mũtingĩhota gũũka.

34 “Ngũmũhe rĩathani rĩerũ: Endanagai mũndũ na ũrĩa ũngĩ. O ta ũrĩa ndĩmwendete, o na inyuĩ no nginya mwendanage mũndũ na ũrĩa ũngĩ.

35 ũndũ ũyũ nĩguo ũrĩmenyithagia andũ othe atĩ mũrĩ arutwo akwa, mũngĩendana mũndũ na ũrĩa ũngĩ.”

36 Simoni Petero akĩmũũria atĩrĩ, “Mwathani nĩ kũ ũgũthĩ?”

Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Kũrĩa ngũthĩ, mũtingĩhota kũnũmĩrĩra rĩu, no nĩmũrĩnũmĩrĩra thuutha-inĩ.”

37 Petero akĩmũũria atĩrĩ, “Mwathani nĩ kũ kĩngĩgĩria ngũrũmĩrĩre rĩu? Nĩ nĩngũruta muoyo wakwa nĩ ũndũ waku.”

38 Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Atĩ no ũrute muoyo waku nĩ ũndũ wakwa? Ngũkwĩra atĩrĩ na ma, ngũkũ ĩtanakũga, nĩũrĩngaana maita matatũ!

14

Jesũ Kũmĩrĩria Arutwo Ake

1 “Mũtigatangĩke ngoro, mwĩhokei Ngai; o na nĩ mũnjĩhoke.

2 Thĩni wa nyũmba ya Baba kũrĩ na ciikaro nyingĩ; gũtangĩrĩ ũguo ingĩrĩ kũmwĩra. Nĩngũthĩ kuo kũmũthondekera handũ.

3 Na ndathiĩ na ndamũthondekera handũ-rĩ, nĩngacooka ndĩmũgĩre nĩgeetha o na inyuĩ mũkoragwo harĩa ndĩ.

4 Njĩra ya kũrĩa ndrathiĩ inyuĩ nĩmũmiũ.

Jesũ Nĩwe Njĩra ya Gũthĩ kũrĩ Baba

5 Nake Toma akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwathani, ithuĩ tũtiũĩ kũrĩa ũgũthĩ, nĩ ũndũ ũcio-rĩ, njĩra tũngikĩmĩmenya atĩa?”

6 Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ nĩ nĩ njĩra, na nĩ nĩ ũhoru ũrĩa wa ma, na nĩ nĩ muoyo. Gũtirĩ mũndũ ũkinyaga kũrĩ Baba atagereire harĩ nĩ.

7 Korwo nĩmũumenyete kũna, no mũmenye Baba o nake. Kuuma rĩu, nĩmũmũ na nĩ mũmuonete!”

8 Filipu akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwathani, tuonie Baba na ithuĩ nĩtũkũiganĩra.”

9 Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Filipu, ndũrĩ wamenya o na thuutha wa gũkorwo na inyuĩ ihinda iraihu ũguo? Mũndũ ũrĩa wothe ũnyonete nĩonete Baba. Ũngĩkiuga atĩa atĩ, ‘Tuonie Baba?’

10 Kaĩ ũtetĩkĩtie atĩ nĩ ndĩ thĩnĩ wa Baba, na atĩ Baba arĩ thĩnĩ wakwa? Ciugo iria ndĩmwĩraga ti ciakwa nĩ mwene; no Baba ũrĩa ũtũũraga thĩnĩ wakwa, nĩwe ũraruta wĩra wake.

11 Njĩtkiai rĩrĩa nguuga atĩ ndĩ thĩnĩ wa Baba, nake Baba arĩ thĩnĩ wakwa; kana mũgĩtkie nĩ ũndũ wa ũira wa ciana iria ningaga.

12 Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, mũndũ ũrĩa wothe ũnjĩtkĩtie, nĩarĩkaga maũndũ marĩa njĩkaga. Na nĩageeka o na maũndũ manene kũrĩ macio, tondũ ndrathiĩ kũrĩ Baba.

13 Na ũrĩa wothe mũkahooya, nĩngawĩka thĩnĩ wa rĩitwa rĩakwa, nĩgeetha Mũriũ arehere Baba riiri.

14 Mwahooya ũndũ o wothe thĩnĩ wa rĩitwa rĩakwa, nĩndĩrĩwikaga.

Jesũ Kwĩranĩra Roho Mũtheru

15 “Angĩkorwo nĩmũnyendete, nĩmũrĩathĩkagĩra ũrĩa ndĩmwathĩte.

16 Na nĩ nĩngahooya Baba, nake nĩakamũhe Mũteithia ũngĩ aikarage na inyuĩ nginya tene,

17 nake nĩwe Roho ũrĩa wa ma. Nao andũ a gũkũ thĩ matingĩmwĩtkĩra tondũ matimuonaga na matimũũ. No inyuĩ nĩmũmũ nĩgũkorwo atũũranagia na inyuĩ, na aikaraga thĩnĩ wanyu.

18 Ndikũmũtiga ta ciana cia ngoriai, nĩngũũka kũrĩ inyuĩ.

19 Thuutha wa ihinda inyinyi, thĩ ndĩgũcooka kũnyona, no inyuĩ nĩmũrĩnyonaga. Tondũ nĩndũũraga muoyo, o na inyuĩ nĩmũgũtũũra muoyo.

20 Mũthenya ũcio nĩmũkamenya atĩ nĩ ndĩ thĩnĩ wa Baba, na inyuĩ mũrĩ thĩnĩ wakwa, na nĩ ndĩ thĩnĩ wanyu.

21 ũrĩa wothe ũiguaga maathanĩ makwa na akamaathĩkĩra, ũcio nĩwe ũnyendete. Nake ũcio ũnyendete nĩarĩendagwo nĩ Baba, o na nĩ nĩndĩmwendaga na ndĩonithanagie kũrĩ we.”

22 Nake Judasi (no ti Isikariota) akiuga atĩrĩ, “No rĩrĩ Mwathani, nĩ kũ gĩgũtũma wĩonithanie kũrĩ ithuĩ na ti kũrĩ andũ a gũkũ thĩ?”

23 Nake Jesũ agĩcookia atĩrĩ, “Mũndũ o wothe ũnyendete nĩarĩathĩkagĩra ũrutani wakwa. Baba nake nĩarĩmwendaga, na nĩtũũkaga kũrĩ we tũtũũranagie nake.

24 ũrĩa ũtanyendete ndathĩkagĩra ũrutani wakwa. Ciugo icio mũiguaga ti ciakwa nĩ mwene; nĩ cia Baba ũrĩa wandũmire.

25 “Maũndũ maya mothe ndamwarĩria tũrĩ o na inyuĩ.

²⁶ No rĩrĩ, we Mũteithia, na nĩwe Roho Mũtheru, ũrĩa Baba agaatũma thĩĩnĩ wa rĩtwa riakwa, nĩakamũruta maũndũ mothe na amũririkanie ũrĩa wothe ndĩmwĩrĩte.

²⁷ Thayũ nĩguo ngũmũtigĩra; thayũ wakwa nĩguo ndaamũhe. Ndikũmũhe thayũ ta ũrĩa ũheanagwo nĩ andũ a gũkũ thĩ. Mũtigatangĩke ngoro kana mwĩtigĩre.

²⁸ “Inyuĩ nĩmwaigũire ngiuga atĩrĩ, ‘Nĩngũthĩĩ na nĩngacooka njũke kũrĩ inyuĩ rĩngĩ.’ Angĩkorwo nĩmũnyendete-rĩ, no mũkene tondũ ndĩrathĩĩ kũrĩ Baba, nĩgũkorwo Baba nĩ mũnene kũrĩ nĩĩ.

²⁹ Ndamwĩra maũndũ macio o rĩu matanekĩka nĩgeetha rĩrĩa magekĩka mũgeetĩkia.

³⁰ Ndikũmwarĩria ũhoru ũyũ ihinda iraaaya, nĩgũkorwo mũnene wa gũkũ thĩ nĩarooka. We ndarĩ na hinya wa kũnjatha,

³¹ no andũ a gũkũ thĩ no nginya mamenye atĩ nĩnyendete Baba, na atĩ njĩkaga o ũrĩa Baba anjathĩte.

“Ūkai rĩu; nĩtũthĩĩ.

15

Mũthabibũ na Honge

¹ “Nĩ nĩ nĩ mũthabibũ ũrĩa wa ma nake Baba nĩwe mũrĩmĩri.

² Rũhonge o ruothe rũrĩ thĩĩnĩ wakwa rĩtaciaraaga nĩarũtemaga akarweheria. Naruo rũhonge o ruothe rũrĩa rĩciaraga nĩarũceehaga nĩguo rĩciare maciaro maingĩ makĩria.

³ Inyuĩ o na rĩu mũrĩ atheru nĩ ũndũ wa ũhoru ũrĩa ndĩmũheete.

⁴ Ikaragai thĩĩnĩ wakwa na nĩ nĩndĩrĩkaraga thĩĩnĩ wanyu. Gũtirĩ rũhonge rũngĩciara maciaro rũrĩ rwiki; no nginya rũikare thĩĩnĩ wa mũthabibũ. O na inyuĩ mũngĩciara maciaro mũtangĩkara thĩĩnĩ wakwa.

⁵ “Nĩ nĩ mũthabibũ, na inyuĩ mũrĩ honge. Mũndũ angĩkara thĩĩnĩ wakwa na nĩ njikare thĩĩnĩ wake, nĩarĩciaraaga maciaro maingĩ; tondũ mũtarĩ hamwe na nĩ mũtirĩ ũndũ mũngĩhota gwĩka.

⁶ Mũndũ o wothe angĩaga gũikara thĩĩnĩ wakwa-rĩ, atarĩĩ o ta rũhonge rũrĩa rĩteagwo rũkooma; honge icio nĩkũnganio ciũnganagio, igaikio mwaki-inĩ ikahĩa.

⁷ Mũngĩkara thĩĩnĩ wakwa, nacio ciugo ciakwa ciikare thĩĩnĩ wanyu, hooyai o kĩrĩa gĩothe mũngĩenda, na nĩmũkũheo kĩo.

⁸ Ūndũ ũrĩa ũngĩgocithia Baba nĩ atĩ, mũciarage maciaro maingĩ nĩguo mwĩonanie mũrĩ arutwo akwa.

⁹ “O ta ũrĩa Baba anyendete, ũguo noguo na nĩ ndĩmwendete. Rĩu-rĩ, ikaragai o wendo-inĩ wakwa.

¹⁰ Mũngĩathĩkĩra maathani makwa-rĩ, nĩmũrĩkaraga wendo-inĩ wakwa o ta ũrĩa nĩ njathĩkĩre maathani ma Baba na ngaikara wendo-inĩ wake.

¹¹ Ndamwĩra maũndũ macio nĩguo gĩkeno gĩakwa kĩgĩe thĩĩnĩ wanyu, nakĩo gĩkeno kĩanyu gĩkinyanĩre.

¹² Rĩathani riakwa nĩ rĩrĩ: Endanagai inyuĩ ene, o ta ũrĩa nĩ ndĩmwendete.

¹³ Gũtirĩ mũndũ ũrĩ wendo mũnene kũrĩ ũyũ, atĩ mũndũ no arute muoyo wake nĩ ũndũ wa arata ake.

¹⁴ Inyuĩ mũrĩ arata akwa, mũngĩka ũrĩa ndĩmwathĩte.

¹⁵ Ndigũcoka kũmwĩta ndungata, tondũ ndungata ndĩmenyaga ũrĩa mũmĩathi areeka; no inyuĩ ndĩmwĩtĩte arata nĩgũkorwo maũndũ marĩa mothe ndĩrutĩte kuuma kũrĩ Baba nĩndĩmũmenyithĩte.

16 Ti inyuĩ mwathuurire, no nĩ niĩ ndamũthuurire, na ngĩmwamũra mũthiĩ mũgaciare maciaro, namo maciaro macio matũũre. Nake Baba nĩakamũhe kĩrĩa gĩothe mũkahooya thĩinĩ wa rĩitwa rĩakwa.

17 Rĩrĩ nĩrĩo rĩathani rĩakwa: Endanagai.

Andũ a Thĩ Gũthũũra Arutwo

18 “Andũ a thĩ mangĩmũthũũra, menyai atĩ nĩ niĩ maambire gũthũũra.

19 Korwo mũrĩ a gũkũ thĩ, andũ a thĩ no mamwende ta mũrĩ ao. No rĩrĩ, inyuĩ mũtirĩ a gũkũ thĩ, no nĩndĩmũthuurĩte kuuma kũrĩ andũ a thĩ. Nĩkĩo andũ a thĩ mamũthũũre.

20 Ririkanai ũhoru ũrĩa ndamwĩrĩre atĩrĩ, ‘Gũtirĩ ndungata nene gũkĩra mũmiathi.’ Angĩkorwo niĩ nĩmanyariirire, o na inyuĩ nĩmakamũnyarira. Angĩkorwo nĩmathĩkĩre ũrutani wakwa o na wanyu nĩmakawathĩkĩra.

21 Nao makaamwĩka ũguo nĩ ũndũ wa rĩitwa rĩakwa, nĩgũkorwo matiũũ ũrĩa wandũmire.

22 “Korwo ndiokire ngĩmahe ũhoru, matingĩamenyire nĩ ehia. No rĩu matĩrĩ na kĩgwatio nĩ ũndũ wa mehia mao.

23 Mũndũ ũrĩa ũũthũũrĩte, nĩathũũire Baba o nake.

24 Korwo ndiĩkĩte gatagatĩ-inĩ kao maũndũ marĩa matarĩ mekwo nĩ mũndũ ũngĩ matingĩamenyire nĩ ehia. No rĩu nĩmonete ciama ici, no no maathũire na magathũũra Baba.

25 No nĩgeetha kũhingio ũrĩa kwandĩkĩtwo Watho-inĩ wao atĩrĩ, ‘Nĩmathũũrĩre hatarĩ gĩtũmi.’

26 “Hĩndĩ rĩrĩa Mũteithia agooka, ũrĩa ngaamũtũmĩra kuuma kũrĩ Baba, na nĩwe Roho wa ma ũrĩa uumaga kũrĩ Baba, we nĩakaheana ũira wakwa.

27 Na o na inyuĩ no nginya mũkaaruta ũira, tondũ mũtũũrĩte na niĩ kuuma o kiambĩrĩria.

16

1 “Ndamwĩra maũndũ macio mothe nĩgeetha mũtikanae gũtiganĩria wĩtĩkio.

2 Nĩmakamũingata thunagogi-inĩ; na ũhoru wa ma nĩ atĩ, kũrĩ hĩndĩ ĩgũũka rĩrĩa mũndũ o wothe ũkaamũũraga ageciiragia atĩ nĩ Ngai aratungatĩra.

3 Mageekaga maũndũ macio nĩ ũndũ matimenyete Baba o na kana makaamenya.

4 Ndamwĩra maũndũ macio nĩgeetha hĩndĩ iyo yakinya mũkaaririkana atĩ nĩndamwĩrĩte. Ndiamwĩrĩre maũndũ macio kiambĩrĩria-inĩ tondũ ndaarĩ hamwe na inyuĩ.

Wĩra wa Roho Mũtheru

5 “Rĩu nĩngũthiĩ kũrĩ ũrĩa wandũmire. No gũtirĩ o na ũmwe wanyu ũranjũũria atĩrĩ, ‘Ūrathiĩ kũ?’

6 Mwaĩyũrwo nĩ kĩa nĩ tondũ nĩndamwĩra maũndũ macio.

7 No ngũmwĩra atĩrĩ na ma, nĩ kwagĩrĩre niĩ thĩ nĩ ũndũ wanyu. Tondũ ndaaga gũthiĩ, Mũteithia ndagooka kũrĩ inyuĩ. No ndaathĩ, nĩngamũtũma oke kũrĩ inyuĩ.

8 Nake oka, nĩakaiguithia andũ a gũkũ thĩ ũrĩa mahĩtĩtie ũhoru-inĩ wa mehia, na ũhoru-inĩ wa ũthingu, o na ũhoru-inĩ wa ciira:

9 Nĩmahĩtĩtie ũhoru-inĩ wa mehia, nĩgũkorwo andũ matĩnjĩkĩtie;

10 nĩmahĩtĩtie ũhoru-inĩ wa ũthingu, nĩgũkorwo ndĩrathiĩ kũrĩ Baba kũrĩa mũtangĩcooka kũnyona;

11 na nĩmahĩtĩtie ũhoro-inĩ wa ciira tondũ mũnene wa gũkũ thĩ nĩarĩkĩtie gũtuĩrwo ciira.

12 “Ndĩ na maũndũ mangĩ maingĩ ma kũmwĩra, makĩria ya marĩa mũngĩhota kũmĩrĩria rĩu.

13 No rĩrĩ, Roho Mũtheru ũcio wa ma oka, nĩakamũtongoria ũhoro-inĩ ũria wa ma wothe. Ndakaaragia ũhoro wake mwene; akaaragia ũhoro wa maũndũ marĩa aigũite, ningĩ nĩakamwĩra ũhoro wa maũndũ marĩa magooka thuutha.

14 Nĩakangoocithia nĩgũkorwo nĩakamũmenyithia ũhoro wakwa ũria arutite kuuma kũrĩ nĩ.

15 Maũndũ mothe ma Baba nĩ makwa. Nĩkĩo ndamwĩra atĩ Roho nĩakamũmenyithia ũhoro wakwa ũria arutite kuuma kũrĩ nĩ, mũmenye.

16 “Thuutha wa kahinda kanini mũtikũnyona rĩngĩ na ningĩ thuutha wa kahinda kanini nĩmũkũnyona.”

Kieha kĩa Arutwo nĩ Gĩgũtuĩka Gĩkeno

17 Amwe a arutwo ake makĩũrania atĩrĩ, “Arenda kuuga atĩa rĩria aroiga atĩ, ‘Thuutha wa kahinda kanini mũtikũnyona rĩngĩ na ningĩ atĩ thuutha wa kahinda kanini nĩmũkũnyona’, ningĩ atĩ ‘Tondũ ndĩrathĩĩ kũrĩ Baba?’ ”

18 Magĩthĩĩ na mbere kũũrania atĩrĩ, “Arenda kuuga atĩa rĩria aroiga atĩ, ‘Kahinda kanini?’ Ithuĩ tũtiramanya ũria aroiga.”

19 Nake Jesũ akĩona atĩ nĩmendaga kũmũũria ũhoro ũcio, nĩ ũndũ ũcio akĩmeera atĩrĩ, “Nĩ kũũrania mũrorania ũria ngwendaga kuuga rĩria njugire atĩ ‘Thuutha wa kahinda kanini mũtikũnyona rĩngĩ, na ningĩ thuutha wa kahinda kanini nĩmũkũnyona?’

20 Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, mũkaarĩra na mũcakaerĩ rĩria andũ a thĩ marakena. Inyuĩ mũkanyitwo nĩ kieha, no kieha, kĩa nyu nĩgĩkagarũruka gĩtuĩke gĩkeno.

21 Mũndũ-wa-nja agĩciara nĩakoragwo na ruo tondũ hĩndĩ yake nĩ nginyu; no aarĩkia gũciara kaana, akariganĩrwo nĩ ruo nĩ ũndũ wa gũkena nĩgũkorwo kaana nĩ gaaciarwo gũkũ thĩ.

22 O na inyuĩ nogo: Rĩu nĩ ihinda rĩanyu rĩa kieha, no nĩngamuona rĩngĩ na nĩmũgakena, na gũtirĩ mũndũ o na ũmwe ũkaamũtunya gĩkeno kũ.

23 Mũthenya ũcio wakinya mũtigacooka kũnjũũria ũndũ o na ũrĩkũ. Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, Baba nĩakamũhe kĩria gĩothe mũkaahooya thĩnĩ wa rĩtwa rĩakwa.

24 Nginyagia rĩu mũtirĩ mwahooya ũndũ thĩnĩ wa rĩtwa rĩakwa. Hooyai na nĩmũkũheo, nĩguo gĩkeno kĩa nyu gĩkinyanire.

25 “O na gũtuĩka ngoretwo ngĩaria na ngerekano-rĩ, hĩndĩ nĩroka rĩria itagacooka kũmwarĩria na njĩra iyo, no ngaamwĩraga ũhoro wa Baba itekũhithĩria.

26 Mũthenya ũcio nĩmũkahooyaga thĩnĩ wa rĩtwa rĩakwa. Ndiroiga atĩ nĩngahooyaga Baba ithenya rĩanyu.

27 No rĩrĩ, Baba we mwene nĩamwendete, nĩgũkorwo inyuĩ nĩmũnyendete, na nĩmwĩtĩkĩtie atĩ ndoimire kũrĩ Ngai.

28 Nĩ ndoimire kũrĩ Baba, ngĩũka gũkũ thĩ; na rĩu nĩnguuma gũkũ thĩ, njooke kũrĩ Baba.”

29 Hĩndĩ iyo arutwo a Jesũ makiuga atĩrĩ, “Rĩu nĩũratũhe ũhoro wega, ũtekwaria na ngerekano.

³⁰ Rīu nītwarenaya atī wee nīūūi maūndū mothe, na atī o na ndūbataire mūndū o na ūrīkū akūūrie ciūria. Ūhoro ūcio nīwatūma twītīkie atī woimīte kūrī Ngai.”

³¹ Nake Jesū akīmacookeria atīrī, “Rīu nīmwetīkia!

³² No hīndī nīiroka, na nīnginyu, rīrīa mūkahurunjūka, o mūndū athīi gwake mūciī. Mūkaandiga ndī nyiki, no ndirī nyiki, nīgūkorwo Baba arī hamwe na nīi.

³³ “Ndamwīra maūndū macio nīgeetha mūgīe na thayū thīinī wakwa. Gūkū thī nīmūrionaga thīina. No ūmīrīria! Nīi nīndooretie thī.”

17

Jesū Kwīhoera

¹ Jesū aarīkia kuuga maūndū macio, agītiira maitho akīrora na igūrū, akīhooya, akiuga atīrī:

“Baba hīndī nī nginyu. Gocithia Mūrūguo, nīguo nake Mūrūguo akūgocithie.

² Nīgūkorwo nīmūheete ūhoti wa gwatha andū othe, nīguo arīa othe ūmūheete amahe muoyo wa tene na tene.

³ Na rīu ūyū nīguo muoyo wa tene na tene: Atī makūmenye, o Wee Ngai ūria wa ma, na mamenye Jesū Kristū, ūria ūtūmīte.

⁴ Nīngūgocithītie gūkū thī na ūndū wa kūrīkia wīra ūria waheire ndute.

⁵ Na rīu Baba, ngoocithia ndī mbere yaku na riiri ūria ndaarī naguo hamwe nawe o mbere thī itaanagīa.

Jesū Kūhoera Arutwo ake

⁶ “Nīnguūrīrie andū arīa waheire gūkū thī rītwa rīaku. Acio maarī aku; nawe ūkīthe o, nao nīmathīkīre kiugo gīaku.

⁷ Na rīu nīmamenyete atī indo iria ciothe ūheete ciūmīte kūrī wee.

⁸ Nīgūkorwo nīndamaheire ciugo iria waheire, nao magīciitīkīra. Nīmamenyire hatarī nganja atī ndoimire kūrī wee, na magītīkia atī wee nīwe wandūmire.

⁹ Acio nīo ndīrahoera. Ndirahoera andū a gūkū thī, no ndīrahoera arīa ūheete, nīgūkorwo nī aku.

¹⁰ Kīrīa gīothe ndī nakīo nī gīaku, na kīrīa gīothe ūrī nakīo nī gīakwa. Naguo ūgocī nīūūkīte kūrī nī nī ūndū wao.

¹¹ Ndigūikara gūkū thī rīngī, no-o marī o gūkū thī, na nīi ndīroka kūrī wee. Baba Mūtheru, magīre na ūhoti wa rītwa rīaku, rītwa rīrīa waheire, nīgeetha matūike ūmwe o ta ūria ihuī tūrī ūmwe.

¹² Rīrīa ndīraarī nao, nīndīramagitagīra na ngamamenyerera na rītwa rīu waheire. Gūtīrī o na ūmwe ūūrīte o tiga ūria wathīrīrwo kwanangwo nīguo Maandīko mahingio.

¹³ “Rīu ndīroka kūrī wee, no maūndū maya ndīroiga ndī o gūkū thī, nīguo maiyūrwo nī gīkeno gīakwa kīrī gīkinyanīru kūna thīinī wao.

¹⁴ Nīndīmaheete kiugo gīaku, nao andū a gūkū thī makamathūūra, nīgūkorwo o ti a gūkū thī rīngī, o ta ūria nīi itarī wa gūkū thī.

¹⁵ Ihooya rīakwa ti ūmarute gūkū thī, no nī atī ūmagitagīre kuuma kūrī ūria mūūru.

¹⁶ O ti a gūkū thī, o ta ūria o na nīi itarī wakuo.

¹⁷ Maamūre, ūmatherie na ūhoro ūria wa ma; ūhoro waku nīguo ūhoro wa ma.

18 O ta ūrĩa wandũmire gũkũ thĩ, na niĩ noguo ndamatũma kũrĩ andũ a gũkũ thĩ.

19 Ndiitheretie nĩ ūndũ wao, nĩguo o nao matherio kũna nĩ ūhoro ūrĩa wa ma.

Jesũ Kũhoera Etĩkia othe

20 “Ningĩ to aya oiki ndĩrahoera. Ndiĩrahoera o na arĩa angĩ makaanjũtũkia nĩ ūndũ wa ndũmirĩri ya aya,

21 nĩguo othe matũike ūmwe Baba, o ta ūrĩa we ūrĩ thĩinĩ wakwa na niĩ ndĩ thĩinĩ waku. O nao marogĩa thĩinĩ witũ nĩgeetha andũ a gũkũ thĩ metũkie atĩ nĩwe ūndũmite.

22 Nĩndĩmaheete riiri ūrĩa waheire, nĩguo matũike ūmwe o ta ūrĩa ithũ tũrĩ ūmwe,

23 niĩ ndĩ thĩinĩ wao, nawe ūrĩ thĩinĩ wakwa. Marotuĩka ūmwe kũna, nĩgeetha andũ a gũkũ thĩ mamenye atĩ nĩwe wandũmire, na atĩ nĩũmendete o ta ūrĩa ūnyendete.

24 “Baba, ngwenda arĩa ūũheete makorwo na niĩ harĩa ndĩ na mone riiri wakwa, riiri ūrĩa ūũheete nĩ ūndũ nĩwanyendete thĩ itanombwo.

25 “Baba Mũthingu, o na gũtuĩka andũ a gũkũ thĩ matikũũ-rĩ, niĩ nĩngũtũ, nao ni moĩ atĩ nĩwe ūndũmite.

26 Nĩngũmenyithanĩtie kũrĩ o, na nĩngũkĩrĩrĩria gũkũmenyithania, nĩgeetha wendani ūrĩa ūnyendete nago ūikarage thĩinĩ wao na nĩguo o na niĩ mwene ngoragwo thĩinĩ wao.”

18

Jesũ Kũnyitwo

1 Jesũ aarĩkia kũhooya, agĩthĩ arĩ na arutwo ake, makĩringa mũkuru wa Karũũĩ ga Kidironi. Mũrĩmo ūcio ūngĩ nĩ haarĩ na mũgũnda wa mĩtamaiyũ, agĩtoonya ho na arutwo ake.

2 Na riiri, Judasi, ūrĩa wamũkunyanĩire, nĩooĩ handũ hau, nĩ ūndũ Jesũ nĩacemanagĩria ho kaingĩ na arutwo ake.

3 Nĩ ūndũ ūcio Judasi agĩthĩ hau mũgũnda-inĩ ūcio, atongoretie mbũtũ ya thigari na anene amwe kuuma kũrĩ athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na Afarisai. Nao nĩmakuuĩte icinga, na matawa, na indo cia mbaara.

4 Nake Jesũ nĩ ūndũ nĩamenyaga maũndũ marĩa mothe maakirie kũmũkora-rĩ, akĩumĩra akĩmoooria atĩrĩ, “Nũũ mũracaria?”

5 Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ Jesũ wa Nazarethi.”

Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Niĩ nĩ niĩ we.” (Nake Judasi ūcio wamũkunyanĩire aarũngĩ hau hamwe nao.)

6 Riĩria Jesũ aameerire atĩrĩ, “Niĩ nĩ niĩ we,” magĩcooka na thuutha makĩgũa thĩ.

7 O ringĩ Jesũ akĩmoooria atĩrĩ, “Nũũ mũracaria?”

Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ Jesũ wa Nazarethi.”

8 Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Ndamwĩra atĩ nĩ niĩ we. Akorwo ni niĩ mũracaria-rĩ, rekei andũ aya mathĩ.”

9 Gwekĩkire ūguo nĩgeetha ūhoro ūrĩa aarĩtie ūhinge, riĩria oigire atĩrĩ, “Andũ arĩa waheire gũtirĩ o na ūmwe wao ndeete.”

10 Hĩndĩ iyo Simoni Petero, tondũ aarĩ na rũhiũ rwa njora, akĩrũcomora na agĩtinia gũtũ kwa ūrĩo kwa ndungata ya mũthĩnjĩri-Ngai ūrĩa mũnene. (Ndungata iyo yetagwo Maliku.)

11 Nake Jesũ agĩatha Petero atĩrĩ, “Cookia rũhiũ rwaku rwa njora! Gikombe kĩrĩa Baba aaheete-rĩ, nĩngwaga gũkĩnyũira?”

Jesũ Gũtwarwo kwa Anasi

¹² Nayo mbũtũ iyo ya thigari na mũnene wayo, hamwe na anene acio a Ayahudi makĩnyiita Jesũ. Makĩmuoaha na

¹³ makĩamba kũmũtwara kwa Anasi, ũrĩa warĩ mũthoniwe wa Kaiafa, ũrĩa warĩ mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene mwaka ũcio.

¹⁴ Kaiafa nĩwe wataarĩte Ayahudi atĩ no gũkorwo arĩ wega mũndũ ũmwe akuĩre andũ othe.

Petero Gũkaana Jesũ Ihinda rĩa Mbere

¹⁵ Simoni Petero marĩ na mũrutwo ũngĩ makĩrũmĩrĩra Jesũ. Na tondũ mũrutwo ũcio nĩoio nĩ mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene, agĩtwarana na Jesũ kũu nja ya mũthĩnjĩri-Ngai ũcio mũnene.

¹⁶ No Petero agĩtigwo etereire hau nja ya kĩhingo. Nake mũrutwo ũcio ũngĩ, woĩo nĩ mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene, agĩcooka, akĩaria na mũirĩtu ũrĩa warĩ kĩhingo-inĩ agĩtoonya Petero.

¹⁷ Nake mũirĩtu ũcio warĩ kĩhingo-inĩ akĩũria Petero atĩrĩ, “Kaĩ wee ũrĩ ũmwe wa arutwo a mũndũ ũyũ?”

Nake agĩcookia agĩkiuga atĩrĩ, “Aca, ndirĩ ũmwe wao.”

¹⁸ Na rĩrĩ, ndungata na thigari ciarũgamĩte irigiĩcĩrie mwaki ũrĩa ciakĩtie ikĩwota, tondũ kwarĩ na heho. Petero o nake aarũgamĩte hamwe nao agĩota mwaki.

Mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa Mũnene kũũria Jesũ Ciũria

¹⁹ Ihinda-inĩ o rĩu, mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene oragia Jesũ ũhoro wa arutwo ake na ũhoro wa ũrutani wake.

²⁰ Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ njarĩrie andũ othe a thĩ itarĩ ũndũ ngũhitha, na ngarutana hĩndĩ ciothe thunagogi-inĩ o na hekarũ-inĩ, kũria Ayahudi othe macemanagia. Ndirĩ ũndũ njaragia na hitho.

²¹ Ūranjũria ũguo nĩkĩ? Ūria arĩa mananjigua ngĩaria. Ti-itherũ nĩmoĩ ũrĩa ndanoiga.”

²² Rĩria Jesũ oigire ũguo, ũmwe wa thigari iria ciarĩ hau akĩmũgũtha rũhĩ, akĩmũũria atĩrĩ, “Ūguo nĩguo ũgũcookeria mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene?”

²³ Nake Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Angĩkorwo nĩndoiga ũũru-rĩ, heana ũira wa ũũru ũcio. No angĩkorwo ndaaria ũhoro wa ma-rĩ, wangũthĩra kĩ?”

²⁴ Nake Anasi akĩmũneana atwarwo arĩ o muohe kũrĩ Kaiafa mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene.

Petero Gũkaana Jesũ rĩa Keerĩ na rĩa Gatatũ

²⁵ O hĩndĩ iyo Simoni Petero arũgamĩte agĩota mwaki, akĩũrio atĩrĩ, “Kaĩ wee ũrĩ ũmwe wa arutwo a mũndũ ũyũ?”

Nake agĩkaana, akiuga atĩrĩ, “Aca, ndirĩ ũmwe wao!”

²⁶ Ndungata ĩmwe ya mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene, na yarĩ ya mbarĩ ya mũndũ ũria Petero aatinĩtie gũtũ, ikĩmũũria atĩrĩ, “Na githĩ nĩ ndirakuonire mũrĩ nake hau mũgũnda-inĩ wa mĩtamaiyũ?”

²⁷ O ringĩ Petero agĩkaana, na o hĩndĩ iyo ngũkũ ĩgĩkũga.

Jesũ Mbere ya Pilato

²⁸ Ningĩ Ayahudi makĩruta Jesũ gwa Kaiafa makĩmũtwara gũikaro-inĩ kĩa Barũthi wa Kiroma. Hĩndĩ iyo kwarĩ rũciinĩ tene, na nĩgeetha matikagawatwo nĩ thaahu, Ayahudi matiatonyire gũikaro kũu; nĩ ũndũ nĩmendaga mahote kũria gĩathĩ kĩa Bathaka.

²⁹ Nĩ ũndũ ũcio Pilato akiuma akĩmakora kũu nja akĩmooria atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ mũramũthitangĩra kĩ?”

³⁰ Nao makīmūcookeria atīrī, “Atangīrī muuni watho-rī, tūtingīmūrehe kūrī we.”

³¹ Nake Pilato akīmeera atīrī, “Kīmuoei inyuī ene mūkamūciirithie kūrīngana na watho wanyu.”

Nao Ayahudi makīregana na ūhorō ūcio, makiuga atīrī, “Ithuī tūtīrī na rūūtha rwa kūrāga mūdū o na ū.”

³² Maūdū maya mekīkire nigeetha ciugo iria Jesū aarītie akīonania mūthemba wa gīkuū kīrīa agaakua ihingio.

³³ Pilato agīcooka agītoonya gīkarō kīu kīa Barūthi, agīta Jesū akīmūūria atīrī, “Wee nīwe mūthamaki wa Ayahudi?”

³⁴ Nake Jesū akīmūūria atīrī, “Ūcio nī woni waku, kana nī andū makwīrite ūhorō wakwa?”

³⁵ Nake Pilato akīmūcookeria atīrī, “Nīi ndīkīrī Mūyahudi? Andū anyu na athīnjīri-Ngai arīa anene nīo makūneanīte kūrī nīi. Nī atīa wīkīte?”

³⁶ Nake Jesū akīmūcookeria atīrī, “Ūthamaki wakwa tī wa gūkū thī. Korwo nī ūguo-rī, ndungata ciakwa nicingīndūīrīre ndikanyītwo nī Ayahudi. No ūthamaki wakwa nī wa kuuma kūdū kūngī.”

³⁷ Nake Pilato akīmūcookeria atīrī, “nī ūndū wa ūguo-rī, wee ūkīrī Mūthamaki!”

Nake Jesū akīmūcookeria atīrī, “Nīwaria ma kuuga atī nīi ndī Mūthamaki. Ma nī atīrī, gītūmi gīkī nīkīo gīatūmire nījarwo, na nīkīo ndokire gūkū thī atī nyumbūrage ūhorō ūrīa wa ma. Mūdū o wothe ūrī mwena wa ūhorō wa ma nīathīkagīrīria.”

³⁸ Nake Pilato akīmūūria atīrī, “Ūhorō wa ma nī ūrīkū?” Aarīkia kūrīria ūguo akīuma nja o rīngī agīthīi kūrī Ayahudi akīmeera atīrī, “Ndirona gītūmi gīa kūmūthitangīra.

³⁹ No nīngī nī mūtugo wanyu hīndī ya Bathaka ndīmūohorere mūdū ūmwe. Nīmūkwenā ndīmūohorere ‘mūthamaki wa Ayahudi?’”

⁴⁰ Nao makīanīrīra, magīcookia atīrī, “Aca, tūtīkwenda ūcio! Tuohorere Baraba!” Na rīrī, Baraba ūcio aarī mūtunyani.

19

Jesū Gītūirwo kwambwo Mūtī-Igūrū

¹ Hīndī iyo Pilato akīoya Jesū, akīmūhūūrithia iboko.

² Nacio thigari igītuma thūmbī ya mīguā, ikīmūwīkīra mūtwe, na ikīmūhumba kanjū ya rangi wa ndathi,

³ igathīiaga harī we o ihinda kwa ihinda, ikamūnyūrūrāgia ikiugaga atīrī, “Ngeithi, mūthamaki wa Ayahudi!” Nacio ikamūgūthaga ūthīu na hī.

⁴ O rīngī Pilato akīuma nja, akīrīa Ayahudi atīrī, “Ta onei ngūmūruta nja ndīmūrehe kūrī inyuī, nīguo mūmenye atī nīi ndionete ūndū o na ūrīkū angīthitangīrwo.”

⁵ Rīrīa Jesū oimire nja ekīrīte thūmbī iyo ya mīguā na ehumbīte kanjū iyo ya rangi wa ndathi-rī, Pilato akīmeera atīrī, “Mūdū nī ūyū!”

⁶ Rīrīa athīnjīri-Ngai arīa anene o na atongoria a Ayahudi maamuonire, makīanīrīra makiuga atīrī, “Mwambithie mūtī-igūrū! Mwambithie mūtī-igūrū!”

No Pilato akīmacookeria atīrī, “Muoei mūmwambe mūtī igūrū arī inyuī. Ha ūhorō wakwa, ndirona ūndū o na ūrīkū angīthitangīrwo.”

⁷ Nao Ayahudi makiuga magwatūrīre atīrī, “Ithuī nītūrī watho; na kūrīngana na watho ūcio no ngīnya akue, tondū nīetuīte Mūrū wa Ngai.”

⁸ Rīrīa Pilato aigūire ūguo, agītīgīra mūno makīria,

⁹ agĩcooka thĩnĩ wa nyũmba ĩyo ya ũthamaki. Ningĩ akĩũria Jesũ atĩrĩ, “Wee-rĩ, uumĩte kũ?” Nowe Jesũ ndaigana kũmũcookeria.

¹⁰ Pilato akĩmũuria atĩrĩ, “Kaĩ ũkũrega kũnjarĩria? Kaĩ ũtooĩ ndĩ na ũhoti wa gũkuohorithia, kana wa gũkwambithia mũtĩ igũrũ?”

¹¹ Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Wee ndũngĩrĩ na ũhoti igũrũ riakwa korwo ndũheetwo guo kuuma igũrũ. Nĩ ũndũ ũcio ũria ũũneanire kũrĩwe nĩwe ũrĩ na mehia marĩa manene.”

¹² Kuuma hĩndĩ ĩyo, Pilato akĩgeria kuohora Jesũ, no Ayahudi magĩthiĩ na mbere kwanĩrĩra atĩrĩ, “Ũngĩrekereria mũndũ ũyũ, wee ndũrĩ mũrata wa Kaisari. Mũndũ o wotho wĩtuaga mũthamaki nĩamenete Kaisari.”

¹³ Rĩrĩa Pilato aigũire ũguo-rĩ, akiumia Jesũ nja, na agĩkarĩra gĩtĩ kĩa mũtuanĩri ciira handũ hoikaine ta “Harĩa-haare-Mahiga” (na heetagwo na Kĩhibirania Gabatha).

¹⁴ Kwarĩ mũthenya wa Ihaarĩria rĩa Kiumia gĩa Gĩathĩ kĩa Bathaka; na kwarĩ ta thaa thita.

Nake Pilato akĩra Ayahudi atĩrĩ, “Ũyũ mũthamaki wanyu.”

¹⁵ No-o makĩanĩrĩra, makiuga atĩrĩ, “Mweherie! Mweherie! Mwambithie mũtĩ-igũrũ!”

Nake Pilato akĩmooria atĩrĩ, “Nyambithie Mũthamaki wanyu?”

Nao athĩnjĩri-Ngai arĩa anene magĩcookeria atĩrĩ, “Ithuĩ tũtirĩ mũthamaki ũngĩ tiga Kaisari.”

¹⁶ Mũthia-inĩ Pilato akĩmũneana kũrĩ o nĩguo akambwo mũtĩ-igũrũ.

Jesũ Kwambwo Mũtĩ-Igũrũ

Nacio thigari ikĩnyiita Jesũ.

¹⁷ Na ekuũire mũtharaba wake agĩthiĩ nginya harĩa heetagwo “Ha Ihĩndĩ rĩa Mũtwe” (na no ho hetagwo na Kĩhibirania, Golgotha.)

¹⁸ Hau nĩho maamwambire, na hamwe nake makĩamba andũ angĩ eerĩ, ũmwe mwena ũmwe na ũcio ũngĩ mwena ũcio ũngĩ; nake Jesũ arĩ gatagati.

¹⁹ Nake Pilato akĩandĩkithia kĩaũ na gĩkĩhũũrĩrwo mũtharaba-inĩ. Nakĩo kĩandĩkĩtwo atĩrĩ, JESŪ WA NAZARETHI, MŪTHAMAKI WA AYAHUDI.

²⁰ Nao Ayahudi aingĩ magĩthoma maandĩko macio, nĩgũkorwo handũ harĩa Jesũ aambĩrwo haarĩ hakuhi na itũũra riu inene, nakĩo kĩaũ kũ kĩandĩkĩtwo na Kĩhibirania, na Kĩlatini, na Kĩyunani.*

²¹ Nao athĩnjĩri-Ngai arĩa anene a Ayahudi makĩra Pilato atĩrĩ, “Tiga kwandĩka ‘Mũthamaki wa Ayahudi’, no andĩka atĩ mũndũ ũyũ nĩ kuuga oigire atĩ nĩwe mũthamaki wa Ayahudi.”

²² Nake Pilato akĩmacookeria atĩrĩ, “Ũguo ndandĩka nĩndandĩka.”

²³ Rĩrĩa thigari ciarĩkirie kwamba Jesũ, ikĩoya nguo ciake, igĩci gayania maita mana, o mũndũ yake, no kanjũ yatigarire. Nguo ĩyo ndĩarĩ na rĩtumo, yatumĩtwo kuuma igũrũ nginya thĩ ĩrĩ o taama ũmwe.

²⁴ Nacio ikĩũrana atĩrĩ, “Nĩtũtĩgei kũmĩtarũra; rekei tũmĩcuukĩre mũtĩ nĩguo tũmenye ũria ũgũthiĩ nayo.”

Gwekĩkire ũguo nĩguo Maandĩko mahinge marĩa moigĩte atĩrĩ, “Maagayanire nguo ciakwa,

na magĩcuukĩra kanjũ yakwa mũtĩ.”

Ũguo nĩguo thigari ciekire.

* **19:20** Rũthiomi rwa Asuriata rwarĩ rĩmwe rwa thiomi iria Ayahudi maaragia, na Kĩhibirania, na Kĩlatini, o hamwe na Kĩyunani.

25 Hakuhi na mutharaba wa Jesu niho nyina aarugamite, na mwarĩ wa nyina na nyina, na Mariamu mutumia wa Kilioapa, na Mariamu Mumagidali.

26 Riria Jesu onire nyina na murutwo uria endete marungii hakuhi nake, akira nyina atiri, "Mutumia uyũ, ucio muruguo,"

27 agicooka akira murutwo ucio atiri, "Ucio maituguo." Kuuma hĩndi iyo murutwo ucio akioya nyina wa Jesu, agithii gutũura mucii kwa murutwo ucio.

Gukua kwa Jesu

28 Thuutha ucio, Jesu amenya ati maũdũ mothe nimathira, na nĩguo Maandiko mahinge, akiuga atiri, "Ninyootii."

29 Hau ni haari na cuba yari na thiki, ni undũ ucio thigari igitobokia thibunji ho, igicooka igithecerera thibunji iyo rũthanju-ini rwa muthobi, ikimitwariria kanua-ini ka Jesu.

30 Hĩndi iria Jesu aamikundire, akiuga atiri, "Uhoru niwathira." Na oiga ugo, akĩnamia mutwe, agituikana.

31 Na riri, kwarĩ mũthenya wa Ihaariria wa Ayahudi, nĩguo marokere Thabatũ ya mwanya. Na tondũ Ayahudi matierendaga mĩri iyo itigwo mĩtharaba-ini hĩndi ya Thabatũ, makũria Pilato aathane ati andũ acio maambitwo moinwo magũrũ, na mĩri yao icuurũrio.

32 Ni undũ ucio thigari igithii ikiuna magũrũ ma mũndũ wa mbere uria mambanĩrio na Jesu na igicooka ikiuna ma ucio ũngi.

33 No riria maakinyire hari Jesu na makiona ati niarĩkĩtie gũkua, makĩaga kuuna magũrũ make.

34 Handũ ha ugo-ri, mũthigari ũmwe agitheeca Jesu mbaru na itimũ, na o rĩmwe hakiura thakame na maaĩ.

35 Nake mũndũ uria wonire maũdũ macio niarutite uria, naguo uria wake ni wa ma. We niooi ati aaragia uhoru wa ma, na oimbũraga nĩgeetha o na inyuĩ mwĩĩkie.

36 Namo maũdũ macio meekĩkire nĩgeetha Maandiko mahinge maria moigite atiri, "Gutiri ihĩndi o na rĩmwe riake rikoinwo."

37 O na ningĩ no hari Maandiko mangĩ moigite atiri, "Makeerorera mũndũ uria maathecire."

Gũthikwo kwa Jesu

38 Thuutha ucio, Jusufu wa Arimathea akĩhooya Pilato mwĩri wa Jesu. Na riri, Jusufu aari murutwo wa Jesu, no amũrumagĩrira na hitho tondũ wa gwĩtigira Ayahudi. Nake Pilato akĩmũhe rũtha, nake agithii agĩkuua mwĩri ucio.

39 Maathire na Nikodemo, uria wathiite kũri Jesu utukũ. Nikodemo agĩtwara mutukanio wa manemane na thubiri ingĩkinya o ta ratiri mĩrongo mũgwanja na ithano.

40 Nao eerĩ makioya mwĩri wa Jesu, makĩwoha na mataama ma gatani hamwe na mitukanio iyo mũnungi wega, kũringana na mitugo ya Ayahudi ya gũthikana.

41 Hau Jesu aambĩrwo ni haari na mũgũnda, na thĩni wa mũgũnda ucio ni kwarĩ na mbĩrira njerũ, iria itakoretwo igĩtwo mwĩri wa mũndũ o na ũmwe.

42 Tondũ kwarĩ mũthenya wa Ihaariria wa Ayahudi nĩguo marokere Thabatũ, na ningĩ ni undũ mbĩrira iyo yari o hakuhi-ri, makĩga Jesu ho.

20

Mbīrira Theri

¹ Na rirī, mūthenya wa mbere wa kwambīrīria kiumia rūciinī tene, kūrī o na nduma, Mariamu Mūmagidali nīathiire mbīrīra-inī na akīona ihiga rīrīa rīarī mūromo-inī rīrī rīeherie.

² Nī ūndū ūcio agīthīi ateng'ereke kūrī Simoni Petero na mūrutwo ūrīa ūngī, ūrīa Jesū endete, akīmeera atīrī, "Nīmarutīte Mwathani mbīrīra-inī, na tūtiūi harīa mamūigīte!"

³ Nī ūndū ūcio Petero na mūrutwo ūcio ūngī makiumagara marorete mbīrīra-inī.

⁴ Marī o eerī magīteng'era, no mūrutwo ūcio ūngī agīkīria Petero ihenya, agīkinya mbīrīra-inī mbere.

⁵ Akīnamīrīra, na akīrora thīinī, akīona mataama ma gatani marī maige thī, no ndaatoonyire.

⁶ Nake Simoni Petero, ūrīa warī thuutha wake, agīkinya na agītoonya mbīrīra thīinī. Akīona mataama ma gatani maigītwo hau,

⁷ o hamwe na gītambaya kīrīa Jesū ohetwo mūtwe agīthikwo. Nakīo gīakūnjītwo gīkaigwo kīrī giiki, gītārī hamwe na mataama macio ma gatani.

⁸ Thuutha ūcio mūrutwo ūcio ūngī, ūrīa wakinyīte mbīrīra-inī mbere, o nake agītoonya thīinī. Akīona na agītūkia.

⁹ (Nīgūkorwo nginyagia hīndī īyo matiakoretwo mataūkīrwo nī Maandīko atī Jesū nīarī ariūke kuuma kūrī arīa akuū.)

Jesū Kuumīrīra Mariamu Mūmagidali

¹⁰ Arutwo acio magīcooka makīnūka kwao,

¹¹ no Mariamu akīrūgama hau nja ya mbīrīra akīrīraga. O akīrīraga-rī, akīnamīrīra, akīrora mbīrīra thīinī,

¹² akīona arāika eerī marī na nguo njerū, maikarīte thī harīa mwīrī wa Jesū waigītwo, ūmwe agaikara mūtwe-inī nake ūcio ūngī agaikara magūrū-inī.

¹³ Nao makīmūūria atīrī, "Mūtumia ūyū, nī kī kīrakūrīria?"

Nake akīmacookeria atīrī, "Nī ūndū nīmeheretie Mwathani wakwa mbīrīra-inī, na ndiūi harīa mamūigīte."

¹⁴ O hīndī īyo akīhūgūra, akīona Jesū arūgamīte hau, no ndaigana kūmenya atī aarī Jesū.

¹⁵ Nake Jesū akīmūūria atīrī, "Mūtumia ūyū, nī kī kīrakūrīria? Nūū ūracaria?"

Mariamu agīciiria atī ūcio aarī mūrīmi wa mūgūnda, akīmwīra atīrī, "Mūthuuri ūyū, akorwo nīwe ūmweheretie nījīra harīa ūmūigīte nīguo thī ngamuoe."

¹⁶ Nake Jesū akīmwīta, "Mariamu!"

Nake akīhūgūra akīmwītīka na Kīhibirania atīrī, "Raboni!" (naguo nī kuuga Mūrutani).

¹⁷ Jesū akīmwīra atīrī, "Ndūkae kūnyiita, nī ūndū ndirī ndīrambata thī kūrī Baba! No rirī, thī kūrī arutwo akwa, ūmeere atīrī, 'Nīndīracooka thī kūrī Baba, na nowe Ithe wanyu, njooke kūrī Ngai wakwa, na nowe Ngai wanyu.'"

¹⁸ Mariamu Mūmagidali agīthīi kūrī arutwo, akīmatwarīra ūhoro, akīmeera atīrī, "Nīnyonete Mwathani!" Na akīmeera atī nīwe wamwīrīte maūndū macio.

Jesū Kuumīrīra Arutwo Ake

19 Hwaĩ-inĩ wa mũthenya o ũcio wa mbere wa kwambĩrĩria kiumia, rĩrĩa arutwo maarĩ hamwe, na mĩrango irĩ mĩhinge nĩ ũndũ wa gwĩtigĩra Ayahudi, Jesũ agĩũka akĩrũgama gatagatĩ-inĩ kao, akĩmeera atĩrĩ, “Gĩai na thayũ!”

20 Aarĩkia kuuga ũguo akĩmoonia moko make na mbaru ciake. Nao arutwo makĩiyũrwo nĩ gĩkeno nĩ ũndũ wa kuona Mwathani.

21 Na o rĩngĩ Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Gĩai na thayũ! O ta ũrĩa Baba aandũmire, noguo o na nĩ ndamũtũma.”

22 Na oiga ũguo, akĩmahuhĩrĩria mĩhũmũ yake, akĩmeera atĩrĩ, “Amũkĩrai Roho Mũtheru.

23 Arĩa othe mwarekera mehia mao, nĩmarĩrekagĩrwo, na arĩa othe mũtarĩrekagĩra, matĩrĩrekagĩrwo.”

Jesũ Kuumĩrĩra Toma

24 Na rĩrĩ, Toma (ũrĩa wetagwo Wa-mahatha), ũmwe wa arĩa ikũmi na eerĩ, ndaarĩ hamwe na arutwo rĩrĩa Jesũ okire.

25 Tondũ ũcio arutwo arĩa angĩ makĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩtuonete Mwathani.”

Nowe akĩmeera atĩrĩ, “Itoonete irema cia mĩcumarĩ moko-inĩ make, na ndoonyie kĩara gĩakwa hau irema-inĩ cia mĩcumarĩ, na njooke ndoonyie guoko mbaru-inĩ ciake, ndingĩũtĩkia ũhoru ũcio.”

26 Thuutha wa kiumia kĩmwe, arutwo ake maarĩ kũu nyũmba rĩngĩ, na Toma aarĩ hamwe nao. O na gũtuũka mĩrango yarĩ mĩhinge-rĩ, Jesũ agĩũka, akĩrũgama gatagatĩ-inĩ kao, akiuga atĩrĩ, “Gĩai na thayũ!”

27 Agĩcooka akĩira Toma atĩrĩ, “Toonyia kĩara gĩaku haha; rora moko makwa. Tambũrũkia guoko gwaku ũgũikie mbaru-inĩ ciakwa. Tĩga kũgĩa na nganja, itĩkia.”

28 Nake Toma akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwathani wakwa na Ngai wakwa!”

29 Nake Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Wetĩkia tondũ nĩwanyona. Kũrathimwo nĩ arĩa metĩkagia matonete.”

30 Jesũ nĩaringire ciamu angĩ nyingĩ akĩonagwo nĩ arutwo ake, iria itaandĩkĩtwo Ibuku-inĩ rĩrĩ.

31 No rĩrĩ, ici ciandĩkĩtwo nĩgeetha mwĩtĩkie atĩ Jesũ nĩwe Kristũ, Mũrũ wa Ngai, na atĩ na ũndũ wa gwĩtĩkia mũgĩe na muoyo thĩinĩ wa rĩitwa rĩake.

21

Jesũ Kũringa Kĩama gĩa Kũgwatia Thamaki

1 Thuutha ũcio Jesũ nĩacookire akiumĩrĩra arutwo ake iria-inĩ rĩa Tiberia. Ũũ nĩguo kwahaanire:

2 Simoni Petero, na Toma (ũrĩa wetagwo Wa-mahatha), na Nathanieli wa kuuma Kana ya Galili, na arĩu a Zebedi, o na arutwo angĩ eerĩ maarĩ hamwe.

3 Simoni Petero akĩmeera atĩrĩ, “Nĩ ndathĩ gũtega thamaki.” Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Tũgũthĩ nawe.” Nĩ ũndũ ũcio makiumagara, magĩtoonya marikabu, no ũtukũ ũcio matĩrĩ kĩndũ maagwatirie.

4 Rũciinĩ tene, Jesũ akĩrũgama hũgũrũrũ-inĩ cia iria, no arutwo matiamenyaga atĩ nĩ Jesũ.

5 Nake akĩmeeta akĩmooria atĩrĩ, “Arata akwa, nĩmũgwatĩtie thamaki?” Nao magĩcookia makiuga atĩrĩ, “Aca.”

6 Nake akĩmeera atĩrĩ, “Ikiai wabu mwena wa ũrĩo wa marikabu na nĩmũkũgwatia.” Rĩrĩa meekire ũguo, makĩremwo nĩ kũguucia wabu ũcio nĩ ũrĩa thamaki icio ciarĩ nyingĩ.

7 Nake mũrutwo ũrĩa Jesũ eendete akĩra Petero atĩrĩ, “Nĩ Mwathani!” Na rĩrĩa Simoni Petero aiguire mũrutwo ũcio aamwĩra atĩ, “Nĩ Mwathani”, akĩhoha nguo yake ya igũrũ (tondũ nĩamĩrutĩte), na akĩrũga maaĩ-inĩ.

8 Nao arutwo acio angĩ makĩmũrũmĩrĩra na marikabu maguucĩtie wabu ũiyũrite thamaki tondũ matiarĩ haraaya, maarĩ ta itũina rĩa makinya igana rĩmwe kuuma hũgũrũrũ-inĩ.

9 Maarĩkia kuumĩria marikabu, makĩona mwaki wa makara wakĩtio hau, na thamaki irĩ njĩkire riiko, na mũgate.

10 Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Rehei thamaki imwe cia iria mwgawatia.”

11 Nake Simoni Petero akĩhaica marikabu akĩguucia wabu ũcio nginya hũgũrũrũ-inĩ. Naguo waiyũrite thamaki iria nene, 153, no o na irĩ nyingĩ ũguo, wabu ũcio ndwatuĩkire.

12 Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Ūkai mwĩgagũre.” Hatirĩ o na ũmwe wa arutwo acio wamũuririe atĩrĩ, “Nĩwe ũ?” Nĩmamenyire atĩ nĩ Mwathani.

13 Nake Jesũ agĩthĩĩ, akĩoya mũgate akĩmahe, agĩcooka akĩmahe thamaki o nacio.

14 Rũrĩ nĩrĩo rĩarĩ ihinda rĩa gatatũ rĩa Jesũ kuumĩrĩra arutwo ake thuutha wa kũriũka kuuma kũrĩ arĩa akuũ.

Jesũ Gũcookia Petero

15 Nao maarĩkia kũrĩa, Jesũ akĩũria Simoni Petero atĩrĩ, “Simoni mũrũ wa Jona, na ma ti-itherũ nĩũnyendete gũkĩra aya?”

Nake agĩcookia atĩrĩ, “Ĩ Mwathani, wee nĩũũ atĩ nĩngwendete.”

Nake Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Heaga tũgondũ twakwa gĩa kũrĩa.”

16 Ningĩ Jesũ akĩmũũria atĩrĩ, “Simoni mũrũ wa Jona, ti-itherũ nĩũnyendete?”

Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ĩ Mwathani, wee nĩũũ atĩ nĩngwendete.”

Nake Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Rũithagia ng’ondũ ciakwa.”

17 Agĩcooka akĩmũũria hĩndĩ ya gatatũ atĩrĩ, “Simoni mũrũ wa Jona, nĩũnyendete?”

Nake Petero akĩigua ũũru ngoro nĩ ũndũ wa ũrĩa Jesũ aamũuririe hĩndĩ ya gatatũ atĩrĩ, “Nĩũnyendete?” Nake akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwathani, wee nĩũũ maũndũ mothe; wee nĩũũ atĩ nĩngwendete.”

Nake Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Heaga ng’ondũ ciakwa gĩa kũrĩa.”

18 “Ngũkwĩra atĩrĩ na ma, rĩrĩa warĩ mwĩthĩ nĩwehumbaga nguo, ũgathĩ kũrĩa ũkwenda; no rĩrĩa ũgaakũra, nĩũgatambũrũkia moko, nake mũndũ ũngĩ nĩagakũhumba nguo, acooke agũtware kũrĩa ũtekwenda gũthĩ.”

19 Jesũ oigire ũguo nĩgeetha onanie gĩkuũ kĩrĩa Petero agaakua, agoocithie Ngai. Agĩcooka akĩmwĩra atĩrĩ, “Nũmĩrĩra!”

20 Nake Petero eehũgũra akĩona mũrutwo ũrĩa Jesũ endete amarũmĩrĩre. (Ūcio nĩ ũrĩa wetiranĩtie na Jesũ rĩrĩa marĩaga irio cia hwai-inĩ, na nowe wamũurĩtie atĩrĩ, “Mwathani, nũ ũcio ũgũgũkũnyanĩra?”)

21 Na rĩrĩa Petero aamuonire-rĩ, akĩũria atĩrĩ, “Mwathani, nake mũndũ ũyũ ũhoro wake nĩ atĩa?”

22 Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ingĩenda atũũre muoyo nginya rĩrĩa ngacooka-rĩ, ũcio ũkĩrĩ ũhoro waku? Wee no nginya ũnũmĩrĩre.”

²³ Nĩ ũndũ wa ũguo-rĩ, mũhuhu ũkĩhunja thĩinĩ wa aariũ na aarĩ a Ithe witũ gũkĩrwo atĩ mũrutwo ũcio ndagakua. No Jesũ ndoigĩte atĩ ndagakua; ũrĩa oigĩte no atĩ, “Ingĩenda atũũre muoyo nginya rĩrĩa ngacooka-rĩ, ũcio ũkĩrĩ ũhoro waku?”

²⁴ Mũrutwo ũcio nĩwe ũrĩ na ũira wa maũndũ maya mothe, na nowe ũmaandĩkĩte. Na ithuĩ nĩtũũĩ atĩ ũira wake nĩ wa ma.

²⁵ Jesũ nĩekire maũndũ mangĩ maingĩ. Korwo mothe nĩmandĩkirwo-rĩ, ngwĩgereria atĩ o na thĩ yothe ndĩngĩganĩra mabuku marĩa mangĩandĩkwo.

ATŪMWO

Jesũ Kuoywo Athĩ Igũrũ

¹ Thĩnĩ wa ibuku riakwa rĩa mbere, wee Theofilo-rĩ, nĩndakwandĩkiire maũndũ mothe marĩa Jesũ aambĩriirie gwĩka na kũrutana

² nginya mũthenya ũrĩa oirwo agĩtwarwo igũrũ thuutha wa kũhe atũmwo arĩa aathuurĩte mawatho na ũndũ wa Roho Mũtheru.

³ Thuutha wa kũnyariirĩka gwake, akĩionania kũrĩ andũ acio na akĩheana imenyithia nyingĩ cia kuonania atĩ aarĩ muoyo. Nĩamoimĩrĩre ihinda rĩa mũthenya mĩrongo ĩna, na akĩaria ũhoru ũkonĩĩ ũthamaki wa Ngai.

⁴ Hĩndĩ ĩmwe, rĩrĩa aarĩanagĩra nao, nĩamathire, akĩmeera atĩrĩ: “Mũtikoime Jerusalemu, no etereraĩ kũheo kĩrĩa Ithe witũ eeranĩre, o kĩrĩa inyuĩ mwanaihua ngĩaria ũhoru wakĩo.

⁵ Ngũkorwo Johana aabatithanagia na maĩ, no inyuĩ mũrĩbatithio na Roho Mũtheru mũthenya mĩngĩ ĩtaanathira.”

⁶ Nĩ ũndũ ũcio rĩrĩa maagomanire hamwe makĩmũũria atĩrĩ, “Mwathani, ihinda rĩrĩ nĩrĩo ũgũcookeria andũ a Isiraeli ũthamaki wao?”

⁷ Nake akĩmeera atĩrĩ: “Tĩ ũhoru wanyu kũmenya ciathĩ o na kana mahinda marĩa Ithe witũ atuĩte na ũhoti wake mwene.

⁸ No nĩmũrĩheo hinya rĩrĩa Roho Mũtheru arĩuka igũrũ rĩanyu; na inyuĩ nĩmũgatuĩka aira akwa thĩnĩ wa Jerusalemu, na Judea guothe, na Samaria, na nginya ituri ciothe cia thĩ.”

⁹ Aarĩka kuuga ũguo, akĩoywo na igũrũ o meroreire, narĩo itu rĩkĩmũhumbĩra magĩtiga kũmuona rĩngĩ.

¹⁰ O hĩndĩ ĩyo maikarĩte macũthĩrĩrie mũno akĩambata matu-inĩ-rĩ, o rĩmwe andũ eerĩ mehumbĩte nguo njerũ makĩrũgama o hau maarĩ.

¹¹ Makĩmooria atĩrĩ, “Andũ aya a Galili,* mũrũgamĩte haha mũcũthĩrĩrie igũrũ nĩkĩ? Jesũ o ro ũcio, ũrĩa weherio harĩ inyuĩ aatwarwo igũrũ-rĩ, agaacooka o ro ũguo mwamuona agĩthĩ.”

Mathia Gũthuurwo Acooke Ithenya rĩa Judasi

¹² Hĩndĩ ĩyo magĩcooka Jerusalemu moimĩte Kĩrĩma-inĩ kĩa Mĩtamaiyũ,† mũigana wa rũgendo rũria rũngĩathiirwo mũthenya wa Thabatũ kuuma itũura inene.

¹³ Rĩrĩa maakinyire, makĩambata nyũmba ya igũrũ ĩrĩa maikaraga. Nao andũ arĩa maarĩ ho maarĩ Petero, na Johana, na Jakubu na Anderea; Filipu na Toma, na Baritholomayo na Mathayo; Jakubu mũrũ wa Alufayo, na Simoni Mũzelote, na Judasi mũrũ wa Jakubu.

¹⁴ Othe makĩnyiitanĩra hamwe, makĩrũmanĩrĩria kũhooya, hamwe na atumia, na Mariamu nyina wa Jesũ, o na arĩũ a nyina na Jesũ.

¹⁵ Na rĩrĩ, matukũ-inĩ macio Petero akĩrũgama gatagatĩ-inĩ ka andũ arĩa meefĩkĩtie (gĩkundi kĩa andũ ta igana rĩa mĩrongo ĩrĩ),

¹⁶ akiuga atĩrĩ, “Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, Maandĩko no nginya mangĩahingire marĩa Roho Mũtheru aaririe tene na kanua ka Daudi ũhoru ũkonĩĩ Judasi, ũrĩa watongoririe andũ arĩa maanyiitire Jesũ.

* **1:11** Arutwo a Jesũ othe moimĩte Galili tiga o Judasi, no hĩndĩ ĩno nĩeyuragĩte. † **1:12** Kĩrĩma gĩkĩ kĩarĩ gatagatĩ ka Jerusalemu na Bethania. Ayahudi matiefĩkĩrĩtio gũthĩ rũgendo rũraihu mũthenya wa Thabatũ.

17 Aarī ūmwe witū na nīagwatanagīra na ithuī ūtungata-inī ūyū.”

18 (Judasi nīagūrire gīthaka na kīheo kīrīa aamūkīrire nī ūndū wa waganu wake. Nake akīgūa gīthaka-inī kīu na mūduru, nayo nda yake igīthāhūka, namo mara mothe makīuma.)

19 Andū othe a kūu Jerusalemu makīgua ūhorō ūcio, na nī ūndū ūcio magīta gīthaka kīu na rūthiomi rwao Ekiladama, ūguo nī kuuga, Gīthaka kīa Thakame.)

20 “Nīgūkorwo nī kwandīkitwo Ibuku-inī rīa Thaburi atīrī,

“ ‘Mūcīi wake ūrokira ihooru;
kūroaga mūdū wa gūtūura kuo,’
ningī gūkaandīkwo atīrī,

“ ‘Ūtongoria wake ūrooywo nī mūdū ūngī.’

21 Nī ūndū ūcio nī kwagīrīre gūthuurwo mūdū ūmwe kuuma kūrī andū arīa makoretwo marī hamwe na ithuī ihinda rīothe rīrīa Mwathani Jesū aaceeraga na ithuī,

22 kwambīrīria hīndī ya ūbatithio wa Johana nginya hīndī rīrīa Jesū oirwo akīambata akīehera harī ithuī. Nīgūkorwo mūdū ūmwe wa aya no nginya atuūke mūira hamwe na ithuī ūhorō-inī wa kūrīuka gwake.”

23 Nī ūndū ūcio makīrūgamia andū eerī, Jusufu ūrīa wetagwo Barasaba‡ (na no oikaine ta Jusito), na Mathia.

24 Magīcooka makīhooya makiuga atīrī, “Mwathani, wee nīūū ngoro ya mūdū wothe. Tuonie nūū wa aya eerī ūthuurīte

25 nīguo oe ūtungata ūyū wa gūtūka mūtūmwo, ūrīa Judasi aatigire nīguo athī kūrīa kūrī gwake.”

26 Magīcooka magīcuuka mītī, naguō mūtī ūkīgwīra Mathia; nī ūndū ūcio akīongererwo harī atūmwo acio ikūmi na ūmwe.

2

Roho Mūtheru Gūuka Hīndī ya Bendegothito

1 Hīndī rīrīa mūthenya wa Bendegothito* wakinyire-rī, acio othe magīkorwo maarī handū hamwe.

2 Na o rīmwe mūgambo ta wa rūhuho rūnene rūkūhurutana na hinya ūgūka kuuma igūrū, ūkīyūra nyūmba yothe rīrīa maaikarīte.

3 Makīona kīndū gīatarīi ta nīnīmī cia mwaki iria ciagayūkanīte igūikara igūrū rīa mūdū o mūdū.

4 Othe makīyūrio Roho Mūtheru na makīambīrīria kwaria na thiomī ningī o ta ūrīa Roho aamahotithirie.

5 Na rīrī, kūu Jerusalemu nī gwaikaraga Ayahudī etigīri Ngai kuuma ndūrīrī-inī ciothe cia thī.

6 Rīrīa maiguire mūgambo ūcio, gīkundi kīa andū gīgīcookanīrīra kīgegete, tondū o mūdū amaiguaga makīaria na rūthiomi rwake kīumbe.

7 Nao makīgega mūno, makīūrania atīrī, “Githī andū aya othe mararia tī andū a Galilī?

8 Nī kīi kīratūma mūdū o mūdū witū amaigue makīaria na rūthiomi rwa kūrīa aaciārīrwo?

9 Andū a Parithī, na a Media, na a Elamu; o na andū arīa matūūraga Mesopotamia, na Judea, na Kapadokia, na Ponto, na Asia,

‡ 1:23 Barasaba nī kuuga “Mūrū wa Thabatū.” * 2:1 Bendegothito nī kuuga “mīrongo itano” (Alaw 23:16) tondū giāthī kīu giokaga mūthenya wa mīrongo itano kuuma kīumia kīa Bathaka.

10 na Firigia, na Pamufilia, na Misiri, na mīena ya Libia ĩrĩa ĩrĩ gũkuhĩ na Kurene, na ageni a kuuma Roma,

11 (Ayahudi hamwe na andũ arĩa meegarũrite magatuĩka Ayahudi); na andũ a Kirete, na a Arabia, tũramaigua makĩaria na thiomi ciitũ ũhoro wa magegania ma Ngai!”

12 Mamakĩte na makagega makĩũrania atĩrĩ, “Ũũ nĩ kuuga atĩa?”

13 Amwe ao, o na kũrĩ ũguo, nĩmamathirĩkirie, makiuga atĩrĩ, “Aya nĩkũrĩo marĩtwo nĩ ndĩbei.”

Petero Kwarĩria Gĩkundi kĩa Andũ

14 Hĩndĩ ĩyo Petero akĩrũgama hamwe na arĩa ikũmi na ũmwe, akĩanĩrĩa na akĩarĩria gĩkundi kĩu kĩa andũ akĩmeera atĩrĩ, “Inyuĩ andũ aitũ Ayahudi o na inyuĩ inyuothe mĩtũũraga Jerusalemu, rekei ndĩmũtaarĩrie ũhoro ũyũ; thikĩrĩriai wega ũrĩa nguuga.

15 Andũ aya ti arĩũ, ta ũrĩa mũreeciiria. Rĩu nĩ thaa ithatũ tu cia rũciinĩ!

16 Aca gũtitariĩ ta ũguo, ũhoro ũyũ nĩguo warĩtio nĩ mũnabii Joeli, akiuga atĩrĩ:

17 “ Ngai ekuuga atĩrĩ, matukũ-inĩ ma kũrigĩrĩria nĩngaitĩrĩria andũ othe Roho wakwa.

Ariũ na aarĩ anyu nĩmakarathaga mohoro, Aanake anyu nĩmakonaga cioneki, nao athuuri anyu marootage irooto.

18 O na ningĩ nĩngaitĩrĩria ndungata ciakwa cia arũme na cia andũ-a-nja Roho wakwa matukũ-inĩ macio, nacio nĩkarathaga mohoro.

19 Nĩngonania morirũ kũu igũrũ matu-inĩ, na nyonanie ciama gũkũ thĩ, cia thakame, na cia mwakĩ, na cia ndogo ĩkwambata.

20 Riũa nĩrĩkagarũrwo rĩtuĩke nduma, nago mweri ũtuĩke ta thakame, mbere ya mũthenya ũcio mũnene wa Mwathani ũrĩa ũrĩ riiri gũkinya.

21 Na nĩgũgakinya atĩrĩ, atĩ mũndũ wothe ũgaakaĩria rĩitwa rĩa Mwathani nĩakahonokio.’

22 “Inyuĩ andũ aya a Isiraeli, thikĩrĩriai ũhoro ũyũ: Jesũ wa Nazarethi aarĩ mũndũ waheanĩtwo nĩ Ngai kũrĩ inyuĩ na ũndũ wa ciama, na morirũ, na cioneria, iria Ngai aaringire gatagati-inĩ kanyu agereire harĩ we, o ta ũrĩa inyuĩ ene mũũ.

23 Mũndũ ũyũ aaneanirwo moko-inĩ manyu, kũringana na ũrĩa Ngai aatuĩte na ũrĩa aamenyete o mbere; na inyuĩ, mũteithĩrĩrio nĩ andũ arĩa aaganu, mũkĩmũũraga na njĩra ya kũmwambithia mũtharaba-inĩ.

24 No Ngai akĩmũriũkia kuuma kũrĩ arĩa akuũ, akĩmuohora ruo-inĩ rwa gĩkuũ, tondũ gũtingĩahotekire atũũre anyiitũtwo nĩkĩo.

25 Tondũ Daudi oĩgire atĩrĩ ũhoro wake:

“ Nĩndonaga Mwathani arĩ mbere yakwa hĩndĩ ciothe. Tondũ arĩ guoko-inĩ gwakwa kwa ũrĩo-rĩ, ndingĩenyenyeka.

26 Nĩ ũndũ ũcio ngoro yakwa nĩnjanjamũku, naruo rũrĩmĩ rwakwa rũgakena;

o nago mwĩrĩ wakwa nĩũgũtũũra ũrĩ na mwĩhoko,

27 tondũ ndũkandiganĩria mbĩrĩra-inĩ,

o na kana ũreke ũrĩa waku Mũtheru abuthe.

28 Nĩũũmenyithĩtie njĩra cia muoyo;

nĩũkanjyũria gĩkeno ndĩ harĩa ũrĩ.’

29 “Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, no ndĩmwĩre ndĩ na ũũmĩrĩru atĩ ithe witũ Daudi nĩakuire na agĩthikwo, na mbĩrĩra yake irĩ o gũkũ nginya ũmũthĩ ũyũ.

30 Nowe aarĩ mũnabii na nĩamenyete atĩ Ngai nĩamwĩreire na mwĩhĩtwa atĩ nĩagaikarĩria ũmwe wa rũciaro rwake gĩĩi gĩake kĩa ũnene.

31 Nĩ ũndũ nĩamenyete ũhoru ũcio mbere, nĩaririe ũhoru wa kũriũka gwa Kristũ, atĩ ndaatiganĩirio mbĩrĩra-inĩ, o na kana mwĩrĩ wake ũkĩbutha.

32 Ngai nĩariũkĩtie Jesũ ũcio, na ithuĩ ithuothe tũrĩ aira a ũhoru ũcio.

33 Kuona atĩ nĩatũũgĩrĩtio guoko-inĩ kwa ũrĩo kwa Ngai, na nĩamũkĩrĩre kũiranĩro kĩa Roho Mũtheru kuuma kũrĩ Ithe, nake nĩatũitĩrĩrie Roho ta ũrĩa mũrona riu na mũkaigua.

34 Nĩgũkorwo Daudi ndaambatire agĩthĩ igũrũ, no nĩoigire atĩrĩ,
“ Mwathani nĩeerire Mwathani wakwa atĩrĩ:

“Ikara guoko-inĩ gwakwa kwa ũrĩo,

35 o nginya rĩrĩa ngaatua thũ ciaku gaturwa ka makinya maku.”’

36 “Nĩ ũndũ ũcio andũ othe a Isiraeli nĩmamenye atĩrĩ: Ngai nĩ atuĩte Jesũ, o ũcio mwambire, Mwathani na Kristũ.”

37 Rĩrĩa andũ maiguire ũhoru ũcio, ũkĩmatheeca ngoro, makĩũria Petero na atũmwo acio angĩ atĩrĩ, “Ariũ a Baba, twagĩrĩrwo nĩ gwĩka atĩa?”

38 Nake Petero akĩmacockeria atĩrĩ, “Mwĩrĩrei na mũbatithio mũndũ o mũndũ thĩinĩ wa rĩitwa rĩa Jesũ Kristũ, nĩguo mũrekerwo mehia manyu. Na inyuĩ nĩ mũkwamũkĩra kĩheo kĩa Roho Mũtheru.

39 Kĩiranĩro gĩkĩ nĩ kĩanyu na ciana cianyu, na andũ arĩa othe marĩ kũraya, na andũ arĩa othe Mwathani Ngai witũ aageta moke harĩ we.”

40 Akĩmataara na ciugo ingĩ nyingĩ, akĩmakaanagia; na akĩmathaitha, akĩmeera atĩrĩ, “Mwĩhonokiei kuuma kũrĩ rũciaro rũrũ ruogomu.”

41 Andũ arĩa meetĩkĩrĩre ndũmĩrĩri yake makĩbatithio, na mũthenya ũcio makĩongerereka andũ ta ngĩrĩ ithatũ.

Ngwatanĩro ya Andũ arĩa Metĩkĩtie

42 Nao nĩmerutĩire kũgwatĩria ũrutani wa atũmwo, na ngwatanĩro-inĩ, na ũhoru-inĩ wa kwenyũrana mũgate, na kũhooya.

43 Andũ othe makĩyũrwo nĩ guoya, nao atũmwo magĩĩka morirũ maingĩ, na makĩringa ciama.

44 Andũ arĩa othe meetĩkĩtie maarĩ hamwe, na nĩmagwatanagĩra indo ciothe.

45 Makĩendia ithaka ciao na indo ciao, makaheaga mũndũ o wothe kũringana na bata wake.

46 O mũthenya nĩmagomanaga hekarũ-inĩ. Nĩmenyũraga mũgate marĩ mĩcĩ-inĩ yao, na makarĩanĩra marĩ na gĩkeno, na marĩ na ngoro theru,

47 makagooocaga Ngai, na magetĩkĩrĩka kũrĩ andũ othe. Nake Mwathani nĩongagĩrĩra thiritũ-inĩ yao andũ arĩa maahonokaga o mũthenya.

3

Petero Kũhonia Mũndũ warĩ Mwonju

1 Mũthenya ũmwe Petero na Johana nĩmambatire magĩthĩ hekarũ-inĩ ihinda rĩa mahooya, na kwarĩ thaa kenda cia mũthenya.

² Na rĩrĩ, mündũ waciarĩtwo arĩ mwonju nĩakuuagwo agatwarwo kĩhingo-inĩ kĩa hekarũ kĩrĩa gĩetagwo Gĩthaka, akaigwo ho o mũthenya nĩguo ahooc mbeeca kũrĩ andũ arĩa maatoonyaga hekarũ.

³ Na rĩrĩa onire Petero na Johana marĩ hakuhi gũtoonya-rĩ, akĩmahoooya mbeeca.

⁴ Nao Petero na Johana makĩmũkũũrĩra maitho. Hĩndĩ ñyo Petero akĩmwĩra atĩrĩ, “Ta tũrore!”

⁵ Nĩ ùndũ ùcio mündũ ùcio akĩmarora, erĩgĩrĩire atĩ nĩmekũmũhe kĩndũ.

⁶ Petero agĩcooka akĩmwĩra atĩrĩ, “Betha na thahabu ndirĩ nacio, no kĩrĩa ndĩ nakĩo nĩkĩo ngũkũhe. Thĩnĩ wa rĩtwa rĩa Jesũ Kristũ wa Nazarethi, ùkĩra wĩtware.”

⁷ Akĩmũnyĩita guoko gwake kwa ùrĩo, akĩmũrũgama na igũrũ, na o hĩndĩ ñyo magũrũ na thũng’wa cia mündũ ùcio ikĩgĩa na hinya.

⁸ Nake akĩrũga na igũrũ, akĩambĩrĩria gwĩtwara. Agĩcooka agĩthĩĩ nao hekarũ-inĩ, etwarĩte na magũrũ, akĩrũgarũgaga na akĩgoocaga Ngai.

⁹ Rĩrĩa andũ othe monire agĩtwara na magũrũ akĩgoocaga Ngai,

¹⁰ makĩmenya atĩ nĩ mündũ ùrĩa watũũraga aikarĩte kĩhingo-inĩ kĩa hekarũ kĩrĩa gĩetagwo Gĩthaka akĩhooya mbeeca. Nao makĩgega mamakĩte nĩkuona ùrĩa kwahanĩkĩte harĩ mündũ ùcio.

Petero Kwarĩria Andũ arĩa Meroreire

¹¹ Mündũ ùcio watũũrĩte ahooyaga mbeeca-rĩ, o enyiĩrĩire Petero na Johana, andũ othe makĩgega na magũka mateng’erete nginya hau maarĩ, naho heetagwo Gĩthaku gĩa Solomoni.

¹² Rĩrĩa Petero onire ùguo, akĩmeera atĩrĩ, “Andũ aya a Isiraeli, ùndũ ùyũ ùramũgegĩa nĩkĩ? Mũratũroora atĩa taarĩ hinya wĩtũ kana ùthingu wĩtũ watũma mündũ ùyũ etware na magũrũ?”

¹³ Ngai wa Iburahĩmu, na Isaaka na Jakubu, o we Ngai wa maithe maitũ, nĩagocithĩtie ndungata yake Jesũ. Inyũ nĩmwamũneanire ooragwo, na mũkĩmũkaana mbere ya Pilato, o na gũtũka nĩatuĩte itua rĩa kũmũrekereria.

¹⁴ Mwakanire ùrĩa Mũtheru na Mũthingu mũkiuga muohorerwo mũũragani.

¹⁵ Mworagire ùrĩa mũheani wa muoyo, no Ngai nĩamũriũkirie kuuma kũrĩ arĩa akuũ. Ithuĩ tũrĩ aira a ùhoro ùcio.

¹⁶ Nĩ ùndũ wa wĩtkio thĩnĩ wa rĩtwa rĩa Jesũ, mündũ ùyũ mũrona na mũũ, nĩagũite na hinya. Nĩ rĩtwa rĩa Jesũ na wĩtkio ùrĩa uumanaga nake watũma mündũ ùyũ ahone o ta ùrĩa inyuothe mũreyonera.

¹⁷ “Na rĩrĩ, ariũ a Ithe wĩtũ, nĩnjũũ atĩ mwekire ùguo nĩ ùndũ wa kũrigwo, o ta ùrĩa atongoria anyu o nao meekire.

¹⁸ No rĩrĩ, ùguo nĩguo Ngai aahingirie ùrĩa aarĩtie o mbere na tũnua twa anabii othe, akiuga atĩ Kristũ wake nĩakanyariĩrĩka.

¹⁹ Nĩ ùndũ ùcio mwĩrĩrei na mũgarũrũke kũrĩ Ngai, nĩgeetha mehia manyu meherio, nĩguo mũgĩe na mahinda ma kũrurumũkio moimĩte kũrĩ Mwathani, na

²⁰ nĩguo atũme Kristũ, o we ùrĩa wamũrĩtwo nĩ ùndũ wanyu, nake nĩwe Jesũ.

²¹ We no nginya aikare igũrũ o nginya ihinda rĩkinye rĩa Ngai rĩa gũcookereria maũndũ mothe, o ta ùrĩa eranĩire o tenĩ na tũnua twa anabii aake atheru.

²² Nĩgũkorwo Musa oigire atĩrĩ, ‘Mwathani Ngai wanyu nĩakamwarahũrĩra mũnabii o ta nĩĩ kuuma kũrĩ andũ anyu. Na no nginya mũgaathikĩrĩria ùrĩa wothe akaamwĩra.

²³ Na rĩrĩ, mũndũ o wothe ũrĩa ũtakamũthĩkĩrĩa, nĩakeherio biũ kuuma kũrĩ andũ ao.'

²⁴ "Ti-itherũ, anabii othe kuuma hĩndĩ ya Samũeli, arĩa manaaria, nĩ maaririe ũhoro wa matukũ maya.

²⁵ Na inyuĩ mũrĩ ariũ a anabii, na a kĩrĩkanĩro kĩrĩa Ngai aarĩkanĩire na maithe manyu. Eerire Iburahĩmu atĩrĩ, 'Na nĩ ũndũ wa rũciaro rwaku, andũ othe a thĩ nĩmakarathimwo.'

²⁶ Rĩrĩa Ngai aariũkirie ndungata yake, aambire kũmĩtũma kũrĩ inyuĩ nĩgeetha amũrathime na ũndũ wa kũgarũra o ũmwe wanyu kuuma kũrĩ mĩtũũrĩre yanyu ya waganu."

4

Petero na Johana Marĩ Mbere ya Kĩama

¹ Nao athĩnjĩri-Ngai, na mũnene wa arangĩri a hekarũ, o na Asadukai magĩthĩ harĩ Petero na Johana rĩrĩa maaragĩria andũ.

² Nĩmaiguĩte ũuru mũno tondũ atũmwo nĩmarutaga andũ na makahunjia ũhoro wa kũriũka kuuma kũrĩ arĩa akuũ thĩnĩ wa Jesũ.

³ Makĩnyiita Petero na Johana, na tondũ kwarĩ hwaĩ-inĩ, makĩmaikia njeera nginya mũthenya ũyũ ũngĩ warũmĩrĩre.

⁴ No rĩrĩ, andũ aingĩ arĩa maiguire ndũmĩrĩri iyo nĩmetĩkirie, naguo mũigana wa arũme ũkĩongerereka magĩkinya ta 5,000.

⁵ Mũthenya ũyũ ũngĩ, aathani ao na athuuri, na arutani a watho makĩgomana kũu Jerusalemu.

⁶ Nake Anasi, mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene, aarĩ ho, marĩ na Kaiafa, na Johana, na Alekisandero, na andũ arĩa aingĩ maarĩ a nyũmba ya mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene.

⁷ Magĩathana atĩ Petero na Johana mareehwo mbere yao, na makĩambĩrĩria kũmooria ciũria. Makĩmooria atĩrĩ, "Mũrahotire gwĩka ũndũ ũcio na hinya ũrĩkũ, kana na rĩtwa rĩrĩkũ?"

⁸ Nake Petero, aiyũrĩtuo nĩ Roho Mũtheru, akĩmeera atĩrĩ, "Inyuĩ aathani na athuuri a andũ!

⁹ Angĩkorwo twĩtũtwo ũmũthĩ nĩgeetha tũtaarĩrie ũhoro wa gĩiko kĩega kĩrĩa gĩkĩrwo mũndũ ũcio ũratũũrĩte arĩ mwonju, na tũũrio ũrĩa arahonirio-rĩ,

¹⁰ kĩmenyei inyuĩ, o na andũ othe a Isiraeli atĩrĩ: Mũndũ ũyũ arũngĩĩ mbere yanyu arĩ mũhonu nĩ ũndũ wa rĩtwa rĩa Jesũ Kristũ wa Nazarethĩ, ũrĩa mwambithirie, nake Ngai akĩmũriũkia kuuma kũrĩ arĩa akuũ.

¹¹ We nĩwe

"ihiga rĩrĩa inyuĩ aaki mwaregire,
na nĩrĩo rĩtũkĩte ihiga rĩrĩa inene rĩa koine.'

¹² Naguo ũhonokia ndũngĩoneka harĩ mũndũ ũngĩ o wothe, nĩ ũndũ gũtirĩ rĩtwa rĩngĩ gũkũ thĩ rĩheanĩtwo kũrĩ andũ rĩngĩtũhonokia."

¹³ Rĩrĩa monire ũmũrĩru wa Petero na Johana, na makĩmenya atĩ matiarĩ athomo, na atĩ maarĩ andũ o ũguo-rĩ, makĩgega na makĩmenya atĩ andũ acio maakoreetwo marĩ na Jesũ.

¹⁴ No rĩrĩ, mona mũndũ ũcio wahonetio arũgamĩte hamwe nao-rĩ, matingĩahotire kuuga ũndũ.

¹⁵ Nĩ ũndũ ũcio makĩmaatha mehere Kĩama-inĩ, nao athuuri magĩciira marĩ oiki.

¹⁶ Makĩũrania atĩrĩ, "Andũ aya tũkũmeeka atĩa? Andũ othe arĩa matũũraga Jerusalemu nĩmooĩ atĩ nĩmarĩngĩte kĩaama kĩnene na tũtĩngĩhota gũkaana ũhoro wakĩo.

17 No nĩguo tũgirie ũndũ ũyũ gũthiĩ na mbere makĩria gatagatĩ-inĩ ka andũ-rĩ, no nginya tũkaanie andũ aya kwarĩria mũndũ o na ũrĩkũ na rĩitwa rĩu.”

18 Magĩcooka makĩmeeta thĩinĩ rĩngĩ na makĩmaatha atĩ matikaarie kana marutane o na atĩa na rĩitwa rĩa Jesũ.

19 No Petero na Johana makĩmacookeria atĩrĩ, “Tuai ciira inyuĩ ene kana nĩ kwagĩrĩire maitho-inĩ ma Ngai tũmwathĩkĩre inyuĩ gũkĩra gwathĩkĩra Ngai.

20 Nĩgũkorwo tũtingĩhota gũtiga kwaria ũria tuonete na tũkaigua.”

21 Na thuutha wa kũmakaanĩa, maamehĩire mũno, makĩmarekereria mathiĩ. Matingĩahotire gũtua ũria mangĩamaherithirie, tondũ andũ othe nĩmagoocaga Ngai nĩ ũndũ wa ũria gwekĩkĩte.

22 Nĩgũkorwo mũndũ ũcio wahonetio na njĩra ya kĩaama aarĩ na ũkũrũ wa makĩria ma mĩaka mĩrongo ĩna.

Mahooya ma Etĩkia

23 Na rĩria Petero na Johana maarekereirio, magĩthiĩ kũrĩ andũ a thiritũ yao, na makĩmeera ũria wothe athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na athuuri maameerĩte.

24 Rĩria maiguire ũhoru ũcio, makĩanĩrĩra marĩ ngoro ĩmwe makĩhooya Ngai, makiuga atĩrĩ, “Mwathani Jehova, nĩwe wombire igũrũ na thĩ na ĩria, o na indo ciothe ĩria ĩrĩ kuo.

25 Nawe nĩwaririe na ũndũ wa Roho Mũtheru na kanua ka ndungata yaku, o we ithe witũ Daudi, ũkiuga atĩrĩ:

“Nĩ kĩĩ gĩtũmaga ndũrĩrĩ irakare mũno,
na andũ mathugunde mĩbango ya tũhũ?”

26 Athamaki a thĩ nĩmatuĩte itua,
na aathani magacookania ndundu,
nĩguo mokĩrĩre Mwathani,

na mokĩrĩre ũria wake Mũtĩrĩrie Maguta.’

27 Ti-itherũ, Herode na Pontio Pilato nĩmoonganire hamwe na andũ-a-Ndũrĩrĩ, na andũ a Isiraeli, itũũra-inĩ rĩrĩrĩ inene nĩguo mathugunde ũria megũũkĩrĩra Jesũ ndungata yaku theru, o ĩria wee waitĩrĩrie maguta.

28 O mekire ũria hinya waku na wendi waku watuĩte o mbere atĩ nĩguo gũgaatuĩka.

29 Na rĩrĩ, Mwathani, kĩone ũria matwĩhĩire, na ũkĩhotithie ndungata ciaku kwaria kiugo gĩaku ĩrĩ na ũũmĩrĩru mũingĩ.

30 Tambũrũkia guoko gwaku ũhonanie, na ũringe ciama na morirũ na ũndũ wa rĩitwa rĩa Jesũ, ndungata yaku theru.”

31 Nao maarĩkia kũhooya, handũ hau moonganĩte hagĩthingitha. Nao othe makĩiyũrwo nĩ Roho Mũtheru, makĩaria kiugo kĩa Ngai marĩ na ũcamba.

Etĩkia Kũhũthĩra Indo Ciao marĩ Hamwe

32 Nao andũ arĩa othe meetĩkĩtie maarĩ na ngoro ĩmwe na meciiria o mamwe. Gũtiarĩ mũndũ woigaga atĩ kĩndũ o na kĩrĩkũ kĩa indo ciake nĩ gĩake we mwene, no maahũthagĩra indo ciothe ĩria maarĩ nacio hamwe.

33 Nao atũmwo, marĩ na hinya mũingĩ, magĩthiĩ na mbere kũheana ũira wa kũriũka kwa Mwathani Jesũ, na wega mũingĩ wa Ngai warĩ igũrũ rĩao.

34 Gũtiarĩ andũ maagaga kĩndũ gatagatĩ-inĩ kao. Nĩgũkorwo ihinda kwa ihinda andũ arĩa maarĩ na ithaka kana nyũmba nĩmaciendagia, makarehe mbeeca ĩcio mendetie,

35 magaciiga magũrũ-inĩ ma atũmwo, nacio ikagaĩrwo mũndũ o mũndũ kũringana na bata wake.

³⁶ Jusufu, Mūlawii wa kuuma Kuporo,* ūrīa atūmwō meetaga Baranaba (ūguo nī kuuga Mūrū wa Ūūmanīrīria),

³⁷ nīendirie gīthaka gīake na akīrehe mbeeca icio, agīciiga magūrū-inī ma atūmwō.

5

Anania na Safira

¹ Na rīrī, mūdū wetagwo Anania, marī hamwe na mūtumia wake Safira o nao nīmendirie gīcunjī gīa gīthaka kīao.

² Anania agītīgīria mbeeca imwe, no icio ingī agīcirehe na agīciiga magūrū-inī ma atūmwō, nake mūtumia wake Safira agīkorwo nīoo ūhorō ūcio wega.

³ Nowe Petero akīmūūria atīrī, “Anania, nī kīi ngoro yaku iyyūrītwo nī Shaitani ūguo, agatūma ūheenie Roho Mūtheru, na ūgetīgīria mbeeca imwe cia iria wendetie gīthaka?”

⁴ Rīrīa ūtarakiendetie-rī, githī gītīrarī gīaku? Na thuutha wa gūkiendia-rī, githī mbeeca itirakīrī o ciaku wīke nacio o ūrīa ūkwenda? Ūreciiririe gwīka ūguo nīkī? Ti andū ūheenetie, no nī Ngai.”

⁵ Rīrīa Anania aiguire ūguo-rī, akīgūa thī na agīkua. Nao andū arīa othe maiguire ūrīa kwahaana makīyūrwo nī guoya.

⁶ Nao aanake magīūka, makīoha mwīrī wake na cuka, makūumia nja na makūthika.

⁷ Thuutha wa ta mathaa matatū-rī, mūtumia wake agītoonya atekūmenya ūrīa gwekīkīte.

⁸ Petero akīmūūria atīrī, “Ta njīra atīrī, ici nīcio mbeeca iria wee na Anania mūrendirie gīthaka?”

Nake mūtumia ūcio agīcookīa atīrī, “Ī, nīcio tūrendirie.”

⁹ Petero akīmwīra atīrī, “Nī kīi gītūmīte mūrīkanīre mūgerie Roho wa Mwathani? Atīrīrī, magūrū ma andū arīa maathika mūthuuriguo marī mūromo-inī, nīmegūkūumia nja o nawe.”

¹⁰ O kahinda kau akīgūa thī magūrū-inī make, agīkua. Nao aanake magītoonya, makīmūkora akuīte, makīmuoya, magīthī, makīmūthika hakuhī na mūthuuriwe.

¹¹ Naguo kanitha wothe, hamwe na andū arīa othe maiguire maūdū macio makīnyītwo nī guoya mūnene.

Atūmwō Kūhonia Andū aingī

¹² Na rīrī, atūmwō nīmaringire ciama nyingī, na makīonania morirū gatagatī-inī ka andū. Nao andū arīa othe metīkītie nīmagomanaga hamwe Gīthaku-inī gīa Solomoni.

¹³ Gūtīrī mūdū wacookire kūgeria gwīturanīra nao, o na gūtūka andū nīamaheete gītūo mūno.

¹⁴ O na kūrī ūguo-rī, arūme na andū-a-nja aingī nīmetīkirie Mwathani, naguo mūigana wao ūkīongerereka.

¹⁵ Nī ūndū wa ūguo, andū nīmareehaga andū arīa arūaru njīra-inī, makamakomeria itanda na ibarī, nīguo naarī amwe ao mahutio nī kūruru gīa Petero.

* **4:36** O na gūtūka Alawii matietīkīrītio kūgīa na ithaka kūu Isiraēli, matiagirītio kūgīa nacio mabūrūri-inī mangī.

16 Ningĩ andũ aingĩ nĩmonganaga hamwe moimĩte matũũra-inĩ marĩa maathiũrũrũkĩirie Jerusalemu, makareehaga andũ ao arĩa arũaru, na arĩa maanyariiragwo nĩ ngoma thũku, nao othe makahonio.

Atümwo Kũnyariirwo

17 Na rĩrĩ, mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene na andũ arĩa othe maakoragwo nake, arĩa maarĩ a thiritũ ya Asadukai, makĩiyũrwo nĩ ũiru.

18 Makĩnyiita atümwo, makĩmaikia njeera ĩrĩa ya mũingĩ.

19 No ũtukũ-rĩ, mũraika wa Mwathani akĩhingũra mĩrango ya njeera, na akĩmoimia nja.

20 Akĩmeera atĩrĩ, “Thĩĩ mũrũgame hekarũ-inĩ, mwĩre andũ ũhoru wothe wa muoyo ũyũ mwerũ.”

21 Na rĩrĩ, ruoro rũgĩtema magĩtoonya hekarũ-inĩ, na makĩambĩrĩria kũruta andũ o ta ũria meerĩtwo.

Rĩria mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene na andũ arĩa maakoragwo nake maakinyire-rĩ, magĩcookanĩrĩria Kĩama, kĩũngano gĩa athuuri othe a Isiraeli, na magĩtũmana njeera atümwo magĩrwo.

22 No rĩrĩa thigari ciakinyire njeera-rĩ, itiamakorire kuo. Nĩ ũndũ ũcio, magĩcookia ũhoru makĩmeera atĩrĩ,

23 “Twakora mĩrango ya njeera ĩrĩ mũhinge wega, nao arangĩri marũgamĩte mĩrango-inĩ; no twamĩhingũra, tũtinakora mũndũ kũu thĩnĩ.”

24 Rĩria mũnene wa arangĩri a hekarũ na athĩnjĩri-Ngai arĩa anene maiguire ũhoru ũcio makĩmaka na makĩrigwo nĩ ũria gũgũikara.

25 Hĩndĩ ĩyo hagũka mũndũ, akiuga atĩrĩ, “Ta rorai! Andũ arĩa mũraikirie njeera marũgamĩte hekarũ-inĩ makĩruta andũ.”

26 Maigua ũguo, mũnene wa arangĩri a hekarũ agĩthĩ na anene a thigari ciake na makĩrehe atümwo. Matiigana kũhũthĩra hinya, tondũ nĩmetigaira andũ matikamahũre na mahiga nyuguto.

27 Maarĩkia kũrehe atümwo-rĩ, makĩmarũgamia mbera ya Kĩama nĩguo morio ciũria nĩ mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene.

28 Nake akĩmeera atĩrĩ, “Gĩthĩ tũtiramũkaanirie biũ mũtikarutane na rĩtwa rĩrĩ, no rĩu mũiyũrĩtie Jerusalemu ũrutani wanyu, na nĩmwĩrutaniirie gũtũma tũcookerwo nĩ thakame ya mũndũ ũcio.”

29 Petero na atümwo acio angĩ magĩcookia atĩrĩ, “Ithũĩ no nginya twathĩkĩre Ngai gũkĩra gwathĩkĩra andũ!”

30 Ngai wa maithe maitũ nĩariũkirie Jesũ kuuma kũrĩ arĩa akuũ, ũrĩa mworagire na ũndũ wa kũmwamba mũtĩ-igũrũ.

31 Ngai nĩamũtũgĩririe akĩmũiga guoko-inĩ gwake kwa ũrĩo arĩ Mũthamaki na Mũhonokia nĩguo Isiraeli merire na marekerwo mehia.

32 Ithũĩ tũrĩ aira a maũndũ macio, nake Roho Mũtheru, ũrĩa Ngai aheete andũ arĩa mamwathĩkagĩra-rĩ, o nake nĩ mũra.”

33 Rĩria maiguire ũguo makĩrakara mũno makienda kũmooraga.

34 No rĩrĩ, Mũfarisai wetagwo Gamalieli, mũrutani wa watho na watĩtwo nĩ andũ othe akĩrũgama Kĩama-inĩ, agĩathana atĩ andũ acio mambe moimio nja gwa kahinda kanini.

35 Nake akĩra Kĩama atĩrĩ, “Andũ aya a Isiraeli, cũraniai wega ũrĩa mũratanya gwĩka andũ aya.

36 Ihinda rĩhĩtũku mũndũ wetagwo Theuda nĩeyumĩririe agĩtũuaga atĩ we nĩ mũndũ ma, na akĩgĩa na arũmĩrĩri ta magana mana. Nĩooragĩrwo, nao arũmĩrĩri aake othe makĩhurunjwo na ũhoru ũcio wothe ũgĩtuĩka wa tũhũ.

³⁷ Thuutha wake, Judasi ūrīa woimīte Galili akīyūmīria matukū-inī ma kwīyandikithia na agītongoria mbūtū ya andū nīguo makararie watho. O nake akīūrāgwō, na arūmīriri aake othe makīhurunjwo.

³⁸ Nī ūndū ūcio-rī, igūrū rikoniī ūhoro ūyū ngūmūtaara atīrī, tiganai na andū aya! Marekeei mathiī! Nī ūndū angīkorwo muoroto kana cīko ciao ciumanīte na ūmūdū-rī, ūndū ūcio nīgūthira.

³⁹ No angīkorwo ūndū ūyū uumanīte na Ngai, mūtingīhota kūgīrīrīria andū aya; mūgwīkora mūkīhūūrana na Ngai.”

⁴⁰ Nao magīitikanīa na mīario yake. Nao magīita atūmwō matoonye makīmahūūrithia iboko.* Magīcooka makīmaatha matikaarie thīnī wa rītwa rīa Jesū, magīcooka makīmarekereria mathiī.

⁴¹ Nao atūmwō makiuma Kīama-inī makenete tondū wa ūrīa maatūtwo aagīrīru a gūconorithio nī ūndū wa Rītwa rīu.

⁴² Mūthenya o mūthenya, marī hekarū-inī o na marī mīciī-inī, mati-gana gūtiga kūrutana na kūhunja ūhoro ūcio mwega atī Jesū nīwe Kristū.

6

Andū Mūgwanja Gūthuurwo

¹ Na rīrī, matukū-inī macio rīrīa mūigana wa arutwo wongererekagarī, Ayahudi amwe arīa maaciārīrwo kwa Ayunani nīmatetirie Ayahudi a Kīhibirania tondū atumia ao a ndigwa matiagayagīrwo irio rīrīa ikūgayanwo o mūthenya.

² Nī ūndū ūcio, atūmwō acio ikūmi na eerī magīcookanīrīria arutwo othe hamwe na makīmeera atīrī, “Gūtiagīrīre tūtiganīrie ūtungata wa kiugo kīa Ngai nīguo tūtungata metha-inī.

³ Ariū na aarī a Ithe witū, thurai andū mūgwanja kuuma gatagatī-inī kanyu, andū arīa moikaine atī nī maiyūrītwo nī Roho, o na ūūgī, na nītūkūmehokera wīra ūcio,

⁴ na ithuī tūrūmbūiye ūhoro wa mahooya na ūtungata wa kiugo.”

⁵ Ūndū ūcio moigire nīwakenirie gīkundi kīu gīothe. Nao magīthuura Stefano, mūdū waiyūrītwo nī wītīkio na Roho Mūtheru, na Filipu, na Porokoro, na Nikanora, na Timoni, na Paramena, na Nikola, mūdū wa kuuma Antiokia ūrīa wagarūrūkīte agatuīka Mūyahudi.

⁶ Makīneana andū acio kūrī atūmwō, nao atūmwō makīmahoera na makīmaigīrīra moko.

⁷ Nī ūndū ūcio kiugo kīa Ngai gīkīhunja. Mūigana wa arutwo kūu Jerusalemu ūkiongerereka mūno, nakīo gīkundi kīnene kīa athīnjīri-Ngai gīgīathīkīra ūhoro wa wītīkio.

Stefano Kūnyitwo

⁸ Na rīrī, Stefano, mūdū waiyūrītwo nī wega wa Ngai na ūhoti, nīekire morirū manene na akīringa ciama gatagatī-inī ka andū.

⁹ No rīrī, nī kuomīrīre ngarari kuuma kūrī andū a Thunagogi ya Andū arīa Oohore (ta ūrīa yetagwo), nao nī Ayahudi a kuuma Kūrene na Alekīsanderia o hamwe na mabūrīri ma Kīlīkia na Asia. Andū aya makīambīrīria gūkararania na Stefano,

¹⁰ no matingīetiiririe ūūgī wake kana Roho ūrīa aaragia naguo.

¹¹ Hīndī īyo makīringīrīria andū amwe na hitho moige atīrī, “Nītūiguīte Stefano akīaria ciugo cia kūruma Musa, o na Ngai.”

* 5:40 Mūyahudi angionirwo na mahītia, aatuuagīrwo kūhūurwo iboko mīrongo itatū na kenda.

12 Nĩ ùndũ ùcio magĩtũma okĩrĩrwo nĩ andũ, na athuuri, na arutani a watho. Makĩnyiiita Stefano makĩmũrehe mbere ya Kĩama.

13 Magĩcooka makĩrehe aira a maheeni, arĩa maarutire ùira makiuga atĩrĩ, “Mũndũ ùcio ùndũ ndatigithagĩria kwaria agũkagĩrĩra handũ haha hatheru, o na gũyũkĩrĩra watho.

14 Nĩgũkorwo nĩtũiguĩte akiuga atĩ Jesũ ùyũ wa Nazarethi nĩagatharia handũ haha, na agarũre mĩtugo ĩrĩa Musa aatũtigũire.”

15 Andũ arĩa othe maarĩ Kĩama-inĩ magĩkũũrĩra Stefano maithe, nao makĩona ùthiũ wake ùtarĩ ta ùthiũ wa mũraika.

7

Stefano Kwarĩria Kĩama

1 Nake mũthĩnjĩri-Ngai ùrĩa mũnene akĩmũũria atĩrĩ, “Thitango ici nĩ cia ma?”

2 Nake Stefano agĩcookia atĩrĩ, “Ariũ a Baba na maithe maitũ, ta thikĩrĩria! Ngai mwene riiri nĩoimĩrĩre ithe witũ Iburahĩmu hĩndĩ ĩrĩa aatũũraga bũrũri wa Mesopotamia, atanathĩ gũtũũra bũrũri wa Harani.

3 Akĩmwĩra atĩrĩ, ‘Thaama uume bũrũri wanyu na ùtĩge andũ anyu, ùthiĩ bũrũri ùrĩa ngaakuonia.’

4 “Nĩ ùndũ ùcio Iburahĩmu akiuma bũrũri wa Akalidei agĩthiĩ gũtũũra Harani. Thuutha wa gĩkuũ gĩa ithe, Ngai akĩmũruta kuo na agũka bũrũri ùyũ mũtũũraga.

5 Ndaamũheire igai gũkũ, o na ikinya rĩmwe. No Ngai nĩamwĩrire atĩ we hamwe na njiaro ciake nĩmakegwatĩra bũrũri ùyũ, o na gũtuĩka hĩndĩ ĩyo Iburahĩmu ndaarĩ na mwana.

6 Ngai eerire Iburahĩmu atĩrĩ: ‘Njiaro ciaku igaatũũra ĩrĩ ng’eni bũrũri ùtarĩ wacio, kũrĩa igaatuwo ngombo na inyariirwo ihinda rĩa mĩaka magana mana.’

7 Ningĩ Ngai akiuga atĩrĩ, ‘No nĩngaherithia rũrĩrĩ rũu igaatungata ĩrĩ ngombo; na thuutha ùcio-rĩ, nĩkoima bũrũri ùcio, nacio nĩikaahooya ĩrĩ kũndũ gũkũ.’

8 Hĩndĩ ĩyo nĩarĩkanĩire na Iburahĩmu kĩrĩkanĩro kĩa ùhoru wa kũrua. Nake Iburahĩmu agĩtuĩka ithe wa Isaaka na akĩmũruithia thikũ ya kanana thuutha wa gũciarwo gwake. Thuutha-inĩ Isaaka agĩtuĩka ithe wa Jakubu, nake Jakubu agĩtuĩka ithe wa athuuri arĩa ikũmi na eerĩ.

9 “Na tondu wa maguuka maitũ kũiguĩra Jusufu ùiru, nĩmamwendirie bũrũri wa Misiri agatuĩke ngombo kuo. No Ngai aarĩ hamwe nake

10 na akĩmũhonokia mathĩna-inĩ make mothe. Nĩaheire Jusufu ùũgĩ na akĩmũhotithia atuĩke wa kwendeka nĩ Firaũni mũthamaki wa Misiri; nĩ ùndũ ùcio akĩmũtua wa gwathaga Misiri o na nyũmba yake yothe ya ùthamaki.

11 “Thuutha ùcio gũkĩgĩa ng’aragu bũrũri-inĩ wotha wa Misiri, na Kaanani, na ikĩrehe gũthĩnĩka kũngĩ mũno, namo maithe maitũ makĩaga irio.

12 Rĩrĩa Jakubu aigũire atĩ Misiri nĩ kwarĩ na ngano, agĩtũma maithe maitũ kuo hĩndĩ ya mbere.

13 Na rĩrĩa maathiire riita rĩa keerĩ-rĩ, Jusufu akĩmenyithania kũrĩ ariũ a ithe, nake Firaũni akĩmenya ùhoru wa nyũmba ya Jusufu.

14 Thuutha wa ùguo-rĩ, Jusufu agĩtũmanĩra ithe Jakubu na nyũmba yake yothe moke, nao othe maarĩ andũ mĩrongo mũgwanja na atano.

15 Nake Jakubu agĩkũrũka, agĩthiĩ Misiri, kũrĩa we na maithe maitũ maakuĩrĩre.

16 Mīrī yao nīyacookirio Shekemu na īgīthikwo mbīrīra-inī īrīa Iburahīmu aagūrīte na mbeeca kuuma kūrī ariū a Hamori kūu Shekemu.

17 “Rīrīa ihinda rīakuhīrīrie rīa Ngai kūhingia kūrīranīro gīake kūrī Iburahīmu-rī, mūigana wa andū aitū kūu Misiri nīwongererekete mūno.

18 Hīndī īyo mūthamaki ūngī ūtooī ūhorō wa Jusufu agītūika wa gūthamaka Misiri.

19 Agīka andū aitū ūuru mūno na akīhinyīrīria maithe maitū na ūndū wa kūmaringīrīria na hinya mate tūkenge twao nīgeetha tūkue.

20 “Ihinda-inī rīu Musa nīaciarirwo, nake aarī mwana mūthaka mūno. Akīrererwo mūciī gwa ithe ihinda rīa mīeri itatū.

21 Rīrīa aagirwo nja-rī, mwarī wa Firaūni akīmūoya akīmūrera ta mwana wake.

22 Musa agīthomithio na ūūgī wothe wa andū a Misiri na aarī na hinya wa mīario na cīko.

23 “Rīrīa Musa aakinyirie mīaka mīrongo īna-rī, agītua itua rīa gūceerera andū ao a Isiraēli.

24 Nīonire mūndū ūmwe wao akīnyariirwo nī mūndū wa Misiri. Nī ūndū ūcio agīthīi kūmūūrīria na akīmūrīhīria na ūndū wa kūrāga mūndū ūcio Mūmisiri.

25 Musa eeciirītie atī andū ao nīmanģionire atī Ngai nīamūhūthagīra nīgeetha amahonokie, no-o matiamenyire ūguo.

26 Mūthenya ūyū ūngī Musa agīthīi agīkora andū eerī a Isiraēli makīrūa. Akīgeria kūmaiguithania akīmeeraga atīrī, ‘Andū aya, inyuū mūrī a ithe ūmwe; nī kīī kīratūma mwende gwīkana ūuru?’

27 “No mūndū ūrīa wekīte ūcio ūngī ūuru agīikania Musa, akīmwīra atīrī, ‘Nūū wagūtūire mwathī na mūtūithania wa macīra maitū?’

28 Ūrenda kūnjūrāga o ta ūrīa ūrooragire Mūmisiri ira?’

29 Rīrīa Musa aiguire ūguo akīūra agīthīi būrūrī wa Midiani, kūrīa aatūūrīre arī ta mūgeni na akīgīa na ariū eerī.

30 “Na rīrī, mīaka mīrongo īna yarīkia gūthira-rī, mūrāika akīmūrīra Musa arī nīnīmī-inī cia mwakī irīa ciakanaga kīhinga-inī kūu werū-inī hakuhī na Kīrīma gīa Sinai.

31 Rīrīa onire ūguo, akīgega nī kīrīa onire. Na rīrīa aakuhagīrīria nīguo one wega-rī, akīigua mūgambo wa Mwathani ūkiuga atīrī.

32 ‘Nīī nī nīī Ngai wa maithe manyu, Ngai wa Iburahīmu, na Isaaka, o na Jakubu.’ Musa akīmāina nī gwītīgira na ndaigana kūrora.

33 “Nake Mwathani akīmwīra atīrī, ‘Ruta iraatū ciaku, nīgūkorwo hau ūrūgamīte nī handū hatheru.

34 Ti-itherū nīnyonete kūhinyīrīrio kwa andū akwa kūu būrūrī wa Misiri. Nīnjīgūite gūcaaya kwao, na nīnjikūrūkīte thī nīguo ndīmohorithie. Rīu ūka nīngūgūtūma ūcooke Misiri.’

35 ‘Ūyū nowe Musa ūrīa maaregete makiuga atīrī, ‘Nūū ūgūtūite mwathī witū na mūtūciirithia?’ Ngai we mwene nīamūtūmire atuīke mūnene na mūkūūrī wao, na ūndū wa mūrāika ūrīa wamuumūrīire kīhinga-inī.

36 Akīmatongoria makiūma Misiri na agīka morirū na akīringa ciama arī kūu Misiri, o na Iria-inī Itune, na ihinda rīa mīaka mīrongo īna kūu werū-inī.

37 ‘Ūyū nowe Musa ūrīa werire andū a Isiraēli atīrī, ‘Ngai nīakamūtūmīra mūnabīi ta nīī kuuma kūrī andū anyu kūmbe.’

38 We aarī kīungano-inī kūu werū-inī, arī hamwe na mūraika ūrīa wamwarīire Kirīma-inī gīa Sinai, na aarī hamwe na maithe maitū; nake nīamūkīrīre ciugo irī muoyo nīgeetha atūkinyīrie.

39 “No rīrī, maithe maitū nīmaregire kūmwathīkīra. Handū ha ūguo-rī, o makīmūrega, na thīnī wa ngoro ciao makūrīrīria gūcooka Misiri.

40 Nao makīira Harūni atūrī, “Tūthondekere ngai iria irītūtongoragia. Nīgūkorwo mūdū ūyū ūgwītwo Musa, ūrīa watūtongoririe tūkiuma būrūri wa Misiri, tūtūū ūrīa onete!”

41 Hīndī ūyo nīguo maathondekire mūhianano watarī ta njaū. Makūrūtira magongona, na makīgīa na hīndī ya gūkūngūira kīria maathondekete na moko mao.

42 No Ngai akīmahutātira, na akīmarekereria mahooyage ciūmbe cia igūrū. Ūhoro ūyū ūtwaranīte na ūrīa kwandīkitwo ibuku-inī rīa anabii, atūrī:

“ Nīmwandutīire magongona na maruta
mīaka mīrongo īna kūu werū-inī, inyuī nyūmba ya Isiraeli?”

43 Nīmūtūgīrītie ihooero rīa Moleku,
na njata ya ngai yanyu īrīa īitagwo Refani,
mūhianano īria mwathondekire ya kūhooyaga.
Tondū ūcio, nīngatūma mūtahwo mūtwarwo’ kūhītūka Babuloni.

44 “Maithe maitū maarī na hema īrīa yetagwo gīkaro kīa Ūira kūu werū-inī. Nayo yathondeketwo o ta ūrīa Ngai eerīte Musa, kūringana na mūhianīre ūrīa onete.

45 Maarīkia kwamūkīra hema-rī, maithe maitū, matongoretio nī Joshua magīūka nayo rīrīa menyīitīire būrūri kuuma kūrī ndūrīrī iria Ngai aarūtūrīre ciehere mbere yao. Nayo īgītūira kūu būrūri ūcio o nginya hīndī ya Daudi,

46 ūrīa wakenire nī gwītīkīrīka nī Ngai, na akīhooya etīkīrio aakīre Ngai wa Jakubu gīkaro.

47 No Solomoni nīwe wamwakīre nyūmba.

48 “No rīrī, Ūrīa-ūrī-Igūrū-Mūno ndaikaraga nyūmba ciakītwo nī andū. O ta ūrīa mūnabii oigīte atūrī:

49 “ Igūrū nīkuo gītī gīakwa kīa ūnene,
nayo thī nī gaturwa ka makinya makwa.

Ūngīkīnjakīra nyūmba ya mūthemba ūrīkū?

Ūguo nīguo Mwathani ekūūria.

Kana kīhurūko gīakwa kīngīkorwo kū?

50 Githī ti guoko gwakwa gwathondekire indo ici ciothe?”

51 “Inyuī andū aya aremi, o inyuī mūtārī aruu ngoro na matū! Inyuī mūtārī o ta maithe manyu: Inyuī mūtūūraga mūreganīte na Roho Mūtheru!

52 Nī kūrī mūnabii ūtaanyariirirwo nī maithe manyu? Mooragire o na andū arīa maarathire ūhoro wa gūūka kwa Ūrīa Mūthingu. Na rīu nīmūmūkunyaniire na mūkamūūraga;

53 o inyuī mwamūkīrīre watho ūrīa waathanirwo kūgerera araike no mūkiaga kūwathīkīra.”

Stefano Kūhūūrwo na Mahiga

54 Rīria maiguire maūdū macio-rī, makīrakara mūno, na makīmūhagaranīria magego.

55 No Stefano, aiyūrītwo nī Roho Mūtheru, Agīcūthīrīria igūrū akīona riiri wa Ngai, na Jesū arūgamīte guoko-inī kwa ūrīo kwa Ngai.

56 Akiuga atĩrĩ, “Onei, nĩndĩrona igũrũ rĩhingũkĩte nake Mũrũ wa Mũndũ arũgamĩte guoko-inĩ kwa ũrĩo kwa Ngai.”

57 Maigua ũguo makĩhumbĩra matũ mao, makĩhanyũka harĩ we makiugagirĩria na mũgambo mũnene.

58 makĩmũkururia, makĩmumia nja ya itũũra, na makĩambĩrĩria kũmũhũra na mahiga nyuguto. Nao, aira makũiga nguo ciao magũrũ-inĩ ma mwanake wetagwo Saũlũ.

59 Rĩrĩa maamũhũuraga na mahiga nyuguto, Stefano nĩahooire Ngai, akiuga atĩrĩ, “Mwathani Jesũ, amũkĩra roho wakwa.”

60 Agĩcooka agĩturia ndu, akĩanĩrĩa, akiuga atĩrĩ, “Mwathani, ndũkamoorie rĩhĩa rĩrĩ.” Na aarĩkia kuuga ũguo, agikoma.

8

1 Nake Saũlũ aarĩ ho, na agĩtũkĩra atĩ ooragwo.

Kanitha Kũnyariirwo na Kũhurunjwo

Mũthenya ũcio kanitha ũkĩnyariirwo mũno kũu Jerusalemu, nao andũ othe o tĩa atũmwo makĩhurunjũkĩra Judea na Samaria.

2 Andũ etigĩri Ngai magĩthika Stefano na makĩmũcakaĩra mũno.

3 No Saũlũ akĩambĩrĩria kwananga kanitha. Aathiiaga nyũmba o nyũmba, akĩrutũrũraga arũme na andũ-a-nja, akĩmaikagia njeera.

Filipu arĩ Bũrũri wa Samaria

4 Nao andũ arĩa maahurunjĩtuo nĩmahunjirĩe kiugo kĩa Ngai o kũrĩa guothe maathiiaga.

5 Filipu agĩkũrũka agĩthĩ itũũra rĩarĩ Samaria, akĩhunja ũhoru wa Kristũ kuo.

6 Rĩrĩa ikundi cia andũ ciaiguire Filipu na ikĩona ciama iria aaringaga, othe magĩthikĩrĩria ũrĩa oigaga.

7 Ngoma thũku nĩcioimaga andũ aingĩ igĩkayũrũrũkaga, na andũ aingĩ maarũarĩte mũrimũ wa gũkua ciĩga, na andũ arĩa maarĩ onju makĩthonio.

8 Nĩ ũndũ ũcio gũkĩgĩa na gĩkeno kĩnene itũũra-inĩ rĩu.

Simoni ũrĩa warĩ Mũragũri

9 Na rĩrĩ, itũũra-inĩ rĩu nĩ kwarĩ na mũndũ wetagwo Simoni, nake nĩragũrĩte kwa ihinda na akagegia andũ othe a Samaria. Nake nĩetĩiaga na ageetua atĩ aarĩ mũndũ mũnene mũno,

10 nao andũ othe, arĩa anĩni na arĩa anene, makamũthikagĩrĩria na makoiga na mũgambo mũnene atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ nĩwe hinya wa ũngai ũrĩa ũkaine ta Hinya Mũnene.”

11 Maatũũrĩte mamuumaga thuutha tondũ nĩamagegetie hĩndĩ ndaaya na ũragũri wake.

12 No rĩrĩa meetũkirie Filipu akĩhunja Ũhoru-ũrĩa-Mwega wa ũthamaki wa Ngai na wa rĩitwa rĩa Jesũ Kristũ-rĩ, makĩbatithio, arũme o hamwe na andũ-a-nja.

13 Simoni we mwene agĩtũkia na akĩbatithio. Nake akĩrũmĩrĩa Filipu kũrĩa guothe aathiiaga, agegetio nĩ imenyithia cia hinya na ciama iria onaga.

14 Rĩrĩa atũmwo arĩa maarĩ kũu Jerusalemu maiguire atĩ andũ a Samaria nĩmetũkĩrĩte kiugo kĩa Ngai-rĩ, makĩmatũmĩra Petero na Johana.

15 Nao maakinya kuo, makĩmahoera nĩguo maamũkĩre Roho Mũtheru,

16 tondū nginya hīndī iyo Roho Mūtheru ndaakoretwo aikūrūkiire mūdū o na ūmwe wao; tige o kūbatithio maabatithio thīnī wa rītwa rīa Mwathani Jesū.

17 Hīndī iyo Petero na Johana makīmaigīrīra moko, nao makīamūkīra Roho Mūtheru.

18 Rīrīa Simoni onire atī Roho aaheanagwo na ūndū wa kūgīrīrwo moko nī atümwo-rī, akīenda amahe mbeeca,

19 akiuga atīrī, “Heei ūhoti ūyū o na nī nīgeetha ūrīa wothe ndaigīrīra moko makwa akaamūkīra Roho Mūtheru.”

20 Petero akīmūcookeria atīrī, “Mbeeca ciaku irothiranīra hamwe nawe, nīgūkorwo wīciirītie no ūgūre kīheo kīa Ngai na mbeeca.

21 Wee ndūrī na handū, o na ndūrī na igai ūtungata-inī ūyū, tondū ngoro yaku ti njagīrīru mbere ya Ngai.

22 Wīrire waganu ūyū na ūhoee Mwathani. Hihi nīegūkūrekerā nī ūndū wa gūkorwo na rīciirīa ta rīu ngoro-inī yaku.

23 Nīgūkorwo nguona ūiyūrītwo nī marūrū na ūgatuīka ngombo ya mehīa.”

24 Hīndī iyo Simoni akīmūcookeria atīrī, “Hoerai harī Mwathani nīgeetha ndīkae gūkorwo nī ūndū o na ūmwe wa macio mwagweta.”

25 Rīrīa maarīkirie kūheana ūira na kūhunja kiugo kīa Mwathani-rī, Petero na Johana magīcooka Jerusalem, o makīhunjagia Ūhoro-ūrīa-Mwega tūtūura-inī tūngī twa Samaria.

Filipu na Mūhabashi

26 Na rīrī, mūraika wa Mwathani akīra Filipu atīrī, “Thīi werekeire gūthini, ūkinye njīra-inī, njīra irīa ya werū-inī, irīa ūkūrūkite kuuma Jerusalem ūgathi nginya Gaza.”

27 Nī ūndū ūcio akiumagara, na arī njīra-inī agīcemanīa na Mūhabashi warī mūhakūre, mūdū mūnene warī igweta ūrīa warūgamīrīre kīgīna gīa Kandake, mūthamaki-mūdū-wa-nja wa Ahabashi.* Mūdū ūyū aathiite Jerusalem kūhooya Ngai;

28 na arī njīra-inī akīinūka, aaikarīte ngaari-inī yake ya mbarathi agīthoma ibuku rīa Isaia ūrīa mūnabii.

29 Roho akīra Filipu atīrī, “Thīi ngaari-inī ūrīa ya mbarathi ūikare hakuhi nayo.”

30 Hīndī iyo Filipu akīhanyūka nginya ngaari-inī iyo ya mbarathi, akīgua mūdū ūcio agīthoma ibuku rīa Isaia ūrīa mūnabii, akīmūria atīrī, “Nīūrataūkīrwo nī ūhoro ūcio ūrathoma?”

31 Nake agīcookia atīrī, “Ingītaūkīrwo atīa, tige haģīre mūdū wa kūndaarīria?” Nī ūndū ūcio akīra Filipu ahaice ngaari iyo ya mbarathi, aikaranie nake.

32 Mūdū ūcio warī mūhakūre aathomaga gacunjī gaka ka Maandīko: “Aatwarīrwo o ta ng’ondū gīthīnjīro-inī,

na o ta ūrīa gatūrūme gakiraga ki karī mbere ya mūdū ūrīa ūrakenja guoya,

noguo o nake ataatumīrīre kanua gake.

33 Nīaconorithīro na ndaigana gūtuīrwo ciira na kīhooto.

Nū ūngīaria ūhoro wa njīaro ciake?

Nīgūkorwo muoyo wake nīwehererio ūkiuma gūkū thī.”

* 8:27 Ūmūthī būrūri ūcio ūikaine ta Nubia, kana Sudani ya Rūgongo.

³⁴ Mũndũ ũcio mũhakũre akĩũria Filipu atĩrĩ, “Ndagũthaita, ta njĩra atĩrĩ, mũnabii araaria ũhoru wa ũ, nĩ ũhoru wake we mwene kana nĩ ũhoru wa mũndũ ũngĩ?”

³⁵ Hĩndĩ İyo Filipu akĩrutia ũhoru hau, akĩmũhe Ũhoru-ũria-Mwega ũkonii Jesũ.

³⁶ Na marĩ njĩra-inĩ magĩthii-rĩ, magĩkinya handũ haarĩ na maaĩ, nake mũndũ ũcio warĩ mũhakũre akĩmwĩra atĩrĩ, “Ta rora, maaĩ nĩmo maya. Nĩ kii kĩngĩgĩria mbatithio?”

³⁷ (Nake Filipu akiuga atĩrĩ, “Ũngĩtikia na ngoro yaku yothe, no ũbatithio.” Nake agĩcookia atĩrĩ, “Nĩnjĩtikĩtie atĩ Jesũ Kristũ nĩwe Mũrũ wa Ngai.”)

³⁸ Nake agĩathana ngaari İyo ya mbarathi ĩrũgame. Hĩndĩ İyo Filipu na mũndũ ũcio mũhakũre magĩkũrũka, magĩtoonya maaĩ-inĩ, nake Filipu akĩmũbatithia.

³⁹ Na rĩria moimĩrire maaĩ-inĩ, Roho wa Mwathani o rĩmwe akĩoya Filipu, akĩmweheria, nake mũndũ ũcio mũhakũre akĩaga kũmuona rĩngĩ, no agĩthii na mbere na rũgendo akenete.

⁴⁰ No Filipu nĩonekanire Azota, na agĩthii akĩhunjagia Ũhoru-ũria-Mwega matũũra-inĩ mothe nginya agĩkinya Kaisarea.

9

Saũlũ Kũgarũrũka

¹ Ihinda-inĩ o rĩu Saũlũ no eehĩtagĩra kũũraga arutwo a Mwathani. Agĩthii kũrĩ mũthĩnjĩri-Ngai ũria mũnene,

² na akĩmũhooya marũa athii namo thunagogi-inĩ iria ciarĩ Dameski, nĩgeetha angĩkora andũ a Njĩra İyo kuo, marĩ arũme kana andũ-a-nja, amanyĩite amatware Jerusalemu marĩ ohe.

³ Naarĩ rũgendo-inĩ aakuhĩria Dameski-rĩ, o rĩmwe ũtheri ũkiuma na ĩgũrũ, ũkĩmwarĩra mĩena yothe.

⁴ Akĩgũa thĩ, na akĩigua mũgambo ũkĩmwĩra atĩrĩ, “Saũlũ, Saũlũ, ũũnyariiraga nĩkĩ?”

⁵ Saũlũ akĩũria atĩrĩ, “Nĩwe ũ, Mwathani?”

Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ nĩ Jesũ ũria ũnyariiraga.

⁶ No rĩrĩ, rĩu ũkĩra ũtoonye itũũra rĩrĩ inene, na nũkwĩrwo ũria wagĩrũro nĩ gwĩka.”

⁷ Nao andũ arĩa maatwaranaga hamwe na Saũlũ makĩrũgama hau maagĩte ũria mangiuga; o nĩmaiguire mũgambo no matiigana kuona mũndũ o na ũrikũ.

⁸ Nake Saũlũ agĩũkĩra, akĩrũgama, no rĩrĩa aahingũririe maito ndoonaga o na hanini. Nĩ ũndũ ũcio makĩmũnyĩita guoko makĩmũtware Dameski.

⁹ Ihinda rĩa matukũ matatũ aarĩ mũtumumu, na ndarĩ kĩndũ aarĩaga kana akanyua.

¹⁰ Na rĩrĩ, kũu Dameski nĩ kwarĩ na mũrutwo wetagwo Anania. Mwathani akĩmwarĩria na kĩoneki, akĩmwĩra atĩrĩ, “Anania!”

Nake agĩcookia atĩrĩ, “Nĩ ũyũ Mwathani.”

¹¹ Nake Mwathani akĩmwĩra atĩrĩ, “Thii kwa Judasi o kũu njĩra ĩria ĩtagwo Nũngarũ, ũrie mũndũ uumĩte Tariso wĩtagwo Saũlũ, nĩ ũndũ nĩkũhooya arahooya.

¹² Nĩonete mũndũ kĩoneki-inĩ wĩtagwo Anania agĩũka kũmũigĩrĩra moko, nĩguo acooke kuona.”

¹³ Anania akīmūcookeria atīrī, “Mwathani, nīnjiguīte ūhoru mūingī ūkonīi mūndū ūcio, na maūndū maingī mooru marīa aaneka andū aku arīa aamūre kūūrīa Jerusalemu.

¹⁴ Na okīte gūkū arī na wathani kuuma kūrī athīnjīri-Ngai arīa anene, nīgeetha anyiite andū arīa othe makayagīra rīitwa rīaku.”

¹⁵ No Mwathani akīra Anania atīrī, “Thīi, tondū ūndū ūcio nī kīndū giakwa kīrīa ndīthuurīre giā gūtware ūhoru wa rīitwa rīakwa kūrī andū-a-Ndūrīrī, na athamaki, o na kūrī andū a Isiraeli.

¹⁶ Nīngūmuonia ūrīa arī o nginya anyamaarīke nī ūndū wa rīitwa rīakwa.”

¹⁷ Hīndī īyo Anania agīthīi na agītoonya nyūmba īyo. Akīgīrīra Saūlū moko, akīmūwīra atīrī, “Saūlū, mūrū wa Ithe witū, Mwathani, o we Jesū ūrīa ūrakuurīre ūrī njīra-inī ūgīka gūkū, nīandūmite nīguo ūcooke kuona, na ūiyūrio na Roho Mūtheru.”

¹⁸ O hīndī īyo, tūnyamū twahaanaga ta ngaracū tūkiuma maitho-inī ma Saūlū, tūkīgūa thī, nake akihota kuona ringī. Agīkīra na akībatithio,

¹⁹ na aarīkia kūrīa irio, akīgīa na hinya.

Saūlū arī Dameski na Jerusalemu

Saūlū agīkara mīthenya īigana ūna marī hamwe na arutwo kū Dameski.

²⁰ Na hīndī īyo akīambīrīra kūhunja thunagogi-inī atī Jesū nī Mūrū wa Ngai.

²¹ Andū othe arīa maamūguire makīgega makīūria atīrī, “Githī mūndū ūyū tiwe ūraagithītie andū thayū kūu Jerusalemu atagatī-inī ka arīa makayagīra rīitwa rīu? Na githī ndokīte gūkū nīgeetha amanyiite amatware marī ohe kūrī athīnjīri-Ngai arīa anene?”

²² Nowe Saūlū agīkīrīrīra kīgīa na hinya, na akīgegia Ayahudi arīa maatūrīte kūu Dameski na ūndū wa kūmaiguithia na ma atī Jesū nīwe Kristū.

²³ Thuutha wa mīthenya mīingī gūthira, Ayahudi magīcookania ndundu mamūūrage,

²⁴ no Saūlū akīmenya mūbango ūrīa maarī naguo. Mūthenya na ūtukū maakaraga mamuoheirie ihingo-inī cia itūra inene nīguo mamūūrage.

²⁵ No arūmīrīri aake makīmuoya ūtukū, makīmūharūrūkia arī gīkabū-inī mamūgereirie mwanya warī rūthingo-inī.

²⁶ Hīndī irīa aakinyire Jerusalemu, akīgeria kwīgwatania na arutwo, no othe nīmamwītīgagīra, tondū matietīkagīa atī kūna aarī mūrutwo.

²⁷ No Baranaba akīmūoya akīmūtware kūrī atūmwo. Akīmeera ūrīa Saūlū oonire Mwathani arī rūgendo-inī rwake, na ūrīa Mwathani aamwarīrie, na ūrīa aahunjirie kūu Dameski thīinī wa rīitwa rīa Jesū ategwītīgīra.

²⁸ Nī ūndū ūcio Saūlū agīkara na atūmwo, na agaceeraga kūu Jerusalemu, akīaragīa na ūcamba thīinī wa rīitwa rīa Mwathani, ategwītīgīra.

²⁹ Nīngī nīaaragīa na agakararanagīa na Ayahudi arīa maaciarīrwo kwa Ayunanī, no nao makagerīa ūrīa mangīmūūrage.

³⁰ Rīrīa arīu na aarī a Ithe witū maamenyire ūguo, makīmūoya, makīmūkūrūkia nginya Kaisarea, makīmūtūma Tariso.

³¹ Hīndī īyo kanitha wa Judea guothe, na Galili, na Samaria ūgīkenera ihinda rīa thayū. Nīwongereirwo hinya; na ūkīmīrīrio nī Roho Mūtheru, na ūkīongererwo andū, nao magītūra metīgīrīte Mwathani.

Ainea na Dorokasi

³² Na rīrī, rīrīa Petero aaceeraga kūndū na kūndū būrūri-inī, nīathiire gūceerera andū arīa aamūre a kūu Lida.

³³ Arī kūu agīkora mūndū wetagwo Ainea warī na mūrīmū wa gūkua ciiga, na aatūūrīte akomete gītanda-inī ihinda rīa mīaka īnana.

³⁴ Petero akīmwīra atīrī, “Ainea, Jesū Kristū nīakūhonia. Ūkīra ūkūnje kībarī gīaku.” O hīndī īyo Ainea akīrūgama.

³⁵ Andū othe arīa maatūūruga Lida na Sharoni makīmuona na makīgarūrūkīra Mwathani.

³⁶ Kūu Jopa nī kwarī mūrutwo wetagwo Tabitha (narīo rīitwa rīu rīgītaūrwo nī kuuga Dorokasi), nake aatūūrīte ekaga maūndū mega, na agateithagia athīini.

³⁷ O ihinda-inī rīu nīarūarire na agīkua, naguo mwīrī wake ūgīthambio, ūkīgwo nyūmba ya igūrū.*

³⁸ Lida kwarī hakuhī na Jopa; nī ūndū ūcio rīrīa arutwo maaiguire atī Petero aarī kūu Lida, magītūma andū eerī makamūringīrīrie mamwīre atīrī, “Twagūthaiha ūka narua!”

³⁹ Nake Petero agīthīi hamwe nao, na aakinya agītwarwo nyūmba ya igūrū. Atumia othe a ndigwa makīrūgama, makīmūthiūrūrūkīria makīrīraga, na makīmuonagia kanjū na nguo ingī iria Dorokasi aatumīte rīrīa aarī nao.

⁴⁰ Nake Petero akīmeera othe moime nja ya nyūmba; agīcooka agīturia maru akīhooya Ngai. Agīcooka akīgarūrūkīra mūtumia ūcio wakuīte, akīmwīra atīrī, “Tabitha, ūkīra,” nake Tabitha akīhingūra maitho, na oona Petero, agītīira.

⁴¹ Nake Petero akīmūnyīita guoko, akīmūrūgamia. Agīcooka agīta andū arīa meetīkīte, na atumia acio a ndigwa, akīmūneana kūrī o arī muoyo.

⁴² Naguo ūhorō ūcio ūkīmenyeka Jopa guothe, nao andū aingī magītīkia Mwathani.

⁴³ Nake Petero agīkara Jopa mīthenya mūingī kwa mūndū wetagwo Simoni, ūrīa warī mūtanduki wa njūūa.†

10

Korinelio Gūtūmanīra Petero

¹ Na rīrī, kūu Kaisarea nī kwarī mūndū wetagwo Korinelio, ūrīa warī mūnene-wa-thigari-igana rīmwe cia mbūtū īrīa yoīkaine ta Mbūtū ya Italia.

² Mūndū ūcio na andū othe a nyūmba yake nīmeyamūrīre Ngai na makamwītīgagīra; nake nīaheanaga indo ciake na ūtaana kūrī andū arīa maarī abatari na nīahooyaga Ngai kaingī.

³ Mūthenya ūmwe ta thaa kenda cia mīaraho-rī, akīona kīoneki. Akīona mūraika wa Ngai wega, ūrīa wokire harī we na akīmwīra atīrī, “Korinelio!”

⁴ Korinelio akīmūrora aiyūrītwo nī guoya, akīūria atīrī, “Nī kī Mwathani?”

Nake mūraika akīmūcookeria atīrī, “Mahooya maku na indo iria ūheete andū arīa athīini nīkinyīte igūrū kūrī Ngai rīrī iruta rīa kūrīrīkanwo.

* **9:37** Warī mūtugo wa Ayahudi na Ayunani gūthambia mwīrī wa mūndū aakua, kūūhaarīria gūthikwo. † **9:43** Tene andū meetanagio na wīra ūrīa maarutaga nīgeetha makamenyeka o na ihenya.

⁵ Na rīrī, tūma andū mathiī Jopa magĩire mūdū wītagwo Simoni, na nowe wītagwo Petero.

⁶ Araikara gwa Simoni ūria mūtanduki wa njūūa, o ūria nyūmba yake ĩrī rūtere-ini rwa iria.”

⁷ Rīrīa mūraika ūcio wamwarĩire aathiire, Korinelio agĩta ndungata ciake igĩrī na mūthigari ūmwe weamūrĩire Ngai, na aarī ūmwe wa andū arīa maamūtungatagīra.

⁸ Akĩmeera ūrīa wothe kwahanĩte agĩcooka akĩmatūma Jopa.

Kĩoneki gĩa Petero

⁹ Mūthenya ūcio ūngī warūmĩrĩire ta thaa thita cia mūthenya marī njīra-inī makuhĩrĩire itūūra rīu-rī, Petero akĩhaica nyūmba-igūrū nĩgeetha akahoee Ngai.

¹⁰ Nake akĩgwa aahūūta na akĩbataro nī kīndū gĩa kūrīa, na rīrīa irio ciarugagwo-rī, akĩgocerera.

¹¹ Nake akĩona igūrū rĩhingūrĩtwo na kīndū gĩatarī ta gītama kīnene gĩkĩharūrūkio thī kīnyīitwo mĩthia ĩna.

¹² Nakĩo kīarī na nyamū cia mĩthemba yothe ya iria irī magūrū mana, o na nyamū iria itaambaga thī, o na nyoni cia rīera-inī.

¹³ Hīndī ĩyo mūgambo ūkĩmwīra atĩrī, “Petero, ūkīra. Thĩnja na ūrīe.”

¹⁴ Petero agĩcookia atĩrī, “Aca, Mwathani! Ndirī ndarīa kīndū gĩtarī kīamūre, kana kīndū kīrī thaahu.”

¹⁵ Mūgambo ūkĩmwarĩria riita rīa keerī ūkĩmwīra atĩrī, “Ndūkanoige kīndū o na kīrīkū kīrīa Ngai atheretie atī ti kīamūre.”

¹⁶ Ūndū ūyū wekĩkire maita matatū, na o rīmwe gītama kīu gīgĩcookio na igūrū.

¹⁷ Na rīrīa Petero eeyūrągĩa gītūmi gĩa kĩoneki kīu oonete-rī, andū arīa maatūmĩtwo nī Korinelio makĩona harīa nyūmba ya Simoni yarī, na makĩrūgama hau kīhingo-inī.

¹⁸ Magĩitana, makĩūria kana Simoni ūrīa wītagwo Petero aaikaraga kūu.

¹⁹ Na rīrīa Petero eeciirągĩa ūhoro wa kĩoneki kīu, Roho akĩmwīra atĩrī, “Simoni, harī na andū atatū maragūcaria.

²⁰ Nī ūndū ūcio, ūkīra ūkūrūke, ūthī nao na ndūkagīe na nганja nīgūkorwo nī nī ndimatūmĩte.”

²¹ Petero agĩkūrūka, akĩra andū acio atĩrī, “Nī nī mūdū ūcio mūrācaria. Mūkĩte nīkī?”

²² Nao andū acio magĩcookia atĩrī, “Tuumĩte gwa Korinelio, ūrīa mūnene-wa-thigari-igana rīmwe. Nī mūdū mūthingu na mwītīgĩrī-Ngai, na niatūtwo nī Ayahudi othe. Mūraika mūtheru aramwĩrĩre atūmane ūthī gwake mūciī nĩgeetha aigue ūrīa ūrenda kuuga.”

²³ Hīndī ĩyo Petero akĩra andū acio matoonye nyūmba matūike ageni aake.

Petero Gūthī gwa Korinelio

Mūthenya ūyū ūngī warūmĩrĩire Petero agĩthī nao, na arīu a Ithe witū amwe kuuma Jopa magĩthī nake.

²⁴ Naguo mūthenya ūcio ūngī warūmĩrĩire magĩkinya Kaisarea. Korinelio agĩkorwo ametereire na eetite andū a nyūmba yake na arata a hakuhi.

²⁵ Na rīrīa Petero aatoonyaga nyūmba, Korinelio akĩmūtūnga na akĩgūithia magūrū-inī make amwĩnyihĩrie.

²⁶ No Petero akĩmūkĩria, akĩmwīra atĩrī, “Rūgama, nī ndī o mūdū o na nī.”

27 O makĩaragia-rĩ, Petero agĩtoonya thĩinĩ na agĩkora gĩkundi kĩnene kĩa andũ.

28 Akĩmeera atĩrĩ: “Inyuĩ nĩmũũĩ wega atĩ Mũyahudi ndetĩkĩrĩtio nĩ watho kũgwatanĩra na mũndũ wa Ndũrĩrĩ o na kana kũmũceerera. No Ngai nĩanyonetie atĩ ndiagĩrĩrwo nĩ kuuga atĩ mũndũ o na ũrĩkũ ti mwamũre kana atĩ arĩ na thaahu.

29 Nĩ ũndũ ũcio rĩrĩa ndĩratũmanĩrwo, ndĩrokire itegũkararia. Njĩtũkĩria ngũũrie kĩrĩa kĩratũmire ũndũmanĩre?”

30 Nake Korinelio akĩmũcookeria atĩrĩ: “Matukũ mana mahĩtũku, ndaarĩ thĩinĩ wa nyũmba yakwa ngĩhooya ithaa-inĩ ta rĩrĩ rĩa thaa kenda cia mĩaraho. Mũndũ warĩ na nguo ciahenagia akĩrũgama o rĩmwe mbere yakwa,

31 akĩnjũira atĩrĩ, ‘Korinelio, Ngai nĩaiguĩte mahooya maku, na nĩaririkanĩte iheo ciaku iria wanahe athĩni.

32 Nĩ ũndũ ũcio tũmana Jopa wĩtĩrwo Simoni ũrĩa wĩtagwo Petero, nake nĩ mũgeni gwa Simoni ũrĩa mũtanduki wa njũũa, ũrĩa ũikaraga rũtere-inĩ rwa iria.’

33 Nĩ ũndũ ũcio nĩndagũtũmanĩre o hĩndĩ iyo, na nĩ weka wega nĩ ũndũ wa gũũka. Rĩu ithuĩ ithuothe tũrĩ haha mbere ya Ngai nĩgeetha tũthĩkĩrĩrie ũrĩa wothe Mwathani agwathite ũtwĩre.”

34 Nake Petero akĩambĩrĩria kwaria, akiuga atĩrĩ: “Rĩu nĩndamenya kũna ũrĩa arĩ ma atĩ Ngai ndarĩ mũthutũkanio.

35 no atĩ nĩetĩkagĩra andũ kuuma ndũrĩrĩ-inĩ ciothe arĩa mamwĩtigagĩra na mageeka ũrĩa kwagĩrĩre.

36 Inyuĩ nĩmũũĩ ndũmĩrĩrĩ rĩrĩa Ngai aatũmũire andũ a Isiraeli, akĩaria ũhoru mwega wa thayũ na ũndũ wa Jesũ Kristũ, ũrĩa arĩ we Mwathani wa andũ othe.

37 Inyuĩ nĩmũũĩ ũrĩa gwekĩkire kũu Judea guothe, kwambĩrĩria Galili thũutha wa ũbatithio ũrĩa Johana aahunjagia,

38 ũrĩa Ngai aatĩrĩre Jesũ wa Nazarethi Roho Mũtheru o na hinya, na ũrĩa aathĩiaga agĩkaga wega na akĩhonagia andũ arĩa maahatĩrĩrio nĩ hinya wa mũcukani, tondũ Ngai aarĩ hamwe nake.

39 “Ithuĩ tũrĩ aira a maũndũ marĩa mothe eekire thĩinĩ wa bũrũri wa Ayahudi o na Jerusalemu. Nĩmamũũragire na njĩra ya kũmwamba mũtĩ-igũrũ.

40 No mũthenya wa gatatu Ngai akĩmũriũkia kuuma kũrĩ arĩa akuũ na agĩtũma onekane kũrĩ andũ.

41 We ndonirwo nĩ andũ othe, o tiga aira arĩa Ngai aathuurĩte: akĩonwo nĩ ithuĩ, o ithuĩ twarĩanĩire na tũkĩnyuanĩra nake aarĩkia kũriũka kuuma kũrĩ arĩa akuũ.

42 Nĩatwathire tũhunjĩrie andũ na tũrute ũira atĩ we nĩ we Ngai aamũrĩre atuĩke mũtuanĩri-ciira wa andũ arĩa marĩ muoyo na arĩa makuĩte.

43 Anabii othe nĩmaheanaga ũira wa ũhoru wake atĩ mũndũ ũrĩa wothe ũkaamwĩtikia nĩakamũkĩra ũrekeri wa mehia na ũndũ wa rĩtwa rĩake.”

44 Na Petero o akĩaragia ciugo icio-rĩ, Roho Mũtheru agĩkũrũkĩra andũ arĩa othe maiguire ndũmĩrĩrĩ iyo.

45 Nao andũ arĩa meetĩkĩtie, a thiritũ ya arĩa maruaga, arĩa mokĩte na Petero makĩgega mona atĩ kĩheo kĩa Roho Mũtheru nĩgĩaitĩrĩrio andũ-a-Ndũrĩrĩ o nao.

46 Nĩgũkorwo nĩmamaiguire makĩaria na thiomĩ makĩgoocaga Ngai. Hĩndĩ iyo Petero akĩũria atĩrĩ,

47 “Harī mūndū ūngīgiria andū aya mabatithio na maaī? Andū aya nīmamūkīra Roho Mūtheru o ta ithuī.”

48 Nī ūndū ūcio agāthana mabatithio thīinī wa rīitwa rīa Jesū Kristū. Magīcooka makūrīa Petero aikaranie nao ihinda rīa mīthenya mīnini.

11

Petero Gūtaarīria Gītūmi gīa Cīko Ciake

1 Na rīrī, atūmwō, na ariū na aarī a Ithe witū arīa maarī Judea guothe makīgua atī andū-a-Ndūrīrī o nao nīmarīkītie kwamūkīra kiugo kīa Ngai.

2 Nī ūndū ūcio rīrīa Petero aambatire agīthīi Jerusalemu, andū arīa meefīkītie a thiritū ya arīa maruaga makīmūrūthia

3 makīmwīra atīrī, “Wee nīwatoonyire nyūmba ya andū arīa mataruaga, na ūkīrīanīra nao.”

4 Nowe Petero akīambīrīria kūmataarīria maūndū mothe wega o ta ūrīa meekīkītie, akīmeera atīrī:

5 “Ndaarī itūūra-inī rīa Jopa ngīhooya Ngai, na rīrīa ndaagoocereire-rī, ngīona kīoneki. Ngīona kīndū gītariī ta gītama kīnene gīkīharūrūkio kuuma igūrū na mīthia yakīo īna, na gīgūkūrūka o harīa ndaarī.

6 Ndaacūthīrīria thīinī wakīo ngīona nyamū cia thī iria irī magūrū mana, na nyamū cia gīthaka, na nyamū iria itambaga thī na nyoni cia rīera-inī.

7 Ngīcooka ngīgua mūgambo ūkīnjīra atīrī, ‘Petero, ūkīra. Thīnja, na ūrīe!’

8 “Na nīi ngīcookia atīrī, ‘Aca, Mwathani! Gūtīrī kīndū gītariī kīamūre kana kīrī thaahu kīrī gīatoonya kanua gakwa.’

9 “Naguo mūgambo ūcio ūkīaria riita rīa keerī kuuma igūrū ūkīnjīra atīrī, ‘Ndūkanoige kīndū o na kīrīkū kīrīa Ngai atheretie atī ti kīamūre.’

10 Ūndū ūyū wekīkire maita matatū, nakīo gītama kīu gīkīguocio na igūrū.

11 “O hīndī iyo andū atatū arīa maatūmītwo kūrī nīi kuuma Kaisarea magīkinya nyūmba-inī irīa ndaakaraga.

12 Nake Roho akīnjīra thīi nao na ndikagīe na ngaanja. Nao ariū a Ithe witū aya atandatū tūgīthīi nao na tūgītoonya nyūmba ya mūndū ūcio.

13 Nake agītīwīra ūrīa oimūrīrwo nī mūrāika arī gwake nyūmba, akīmīwīra atīrī, ‘Tūmana Jopa wītīrwo Simoni ūrīa wītāgwo Petero.

14 Niegūkūrehera ndūmīrīri irīa igūtūma wee na nyūmba yaku yothe mūhonoke.’

15 “Na rīrīa ndaambīrīrie kwaria-rī, Roho Mūtheru akīmaikūrūkīra o ta ūrīa aatūkūrūkīre hīndī ya mbere.

16 Hīndī iyo ngīrīrikana ūrīa Mwathani oigīte atīrī, ‘Johana aabatithana-gia na maaī, no inyuī mūkaabatithio na Roho Mūtheru.’

17 Angīkorwo Ngai nīamaheire kīheo o kīrīa aatūheire ithuī andū arīa twebīkīrie Mwathani Jesū Kristū-rī, nīi ndaarī ūū nīguo ndīciirie atī no ngararie Ngai?”

18 Rīrīa maaiguire ūguo, magītīga ngarari na makīgoooca Ngai, makiuga atīrī, “Gwakorwo nī ūguo-rī, Ngai nīakinyīrie andū-a-Ndūrīrī o nao ūhorō wa kwīrira nīguo magīe na muoyo.”

Kanītha wa Antiokia

19 Na rīrī, andū arīa maahurunjūkire nī ūndū wa kūnyariirwo thuutha wa kūūrāgwo gwa Stefano magīthīi o nginya Foinike, na Kuporo, na Antiokia, no matiahunjāgīria andū angī ūhorō tiga o Ayahudi oiki.

²⁰ O na kũrĩ o ũguo, andũ amwe ao, arĩa moimĩte Kuporo, na Kurene, magĩthĩ Antiokia na makĩambĩrĩria kwarĩria Ayunani o nao, makĩmahunjĩria ũhoru mwega ũkonĩ Mwathani Jesũ.

²¹ Guoko kwa Mwathani kwarĩ hamwe nao; na andũ aingĩ magĩtĩkia makĩgarũrũkĩra Mwathani.

²² Nayo ngumo ya maũndũ macio igĩkinyĩra andũ a kanitha ũrĩa warĩ kũu Jerusalemu; nao magĩtũma Baranaba athĩ Antiokia.

²³ Rĩria aakinyire na akĩona ũira wa wega wa Ngai, agĩkena na akĩmomĩrĩria marĩ othe, atĩ maikarage maathĩkĩire Mwathani na ngoro ciao ciothe.

²⁴ Baranaba aarĩ mũndũ mwega waiyũrĩtwo nĩ Roho Mũtheru na warĩ na witĩkio, nao andũ aingĩ magĩtĩkia Mwathani.

²⁵ Nake Baranaba agĩthĩ Tariso gũcaria Saũlũ,

²⁶ na rĩria aamuonire akĩmũrehe Antiokia. Nĩ ũndũ ũcio kwa ihinda rĩa mwaka ũmwe Baranaba na Saũlũ makĩgomana na kanitha na makĩruta andũ aingĩ. Kũu Antiokia nĩkuo arutwo meetirwo Akristiano riita rĩa mbere.

²⁷ Ihinda-inĩ rĩu anabii amwe magĩkũrũka kuuma Jerusalemu nginya Antiokia.

²⁸ Ũmwe wao wetagwo Agabo akĩrũgama, na nĩ ũndũ wa kũmenyithio nĩ Roho Mũtheru, akĩratha atĩ nĩ gũkũgĩa ng'aragu nene Roma guothe. (Ũndũ ũcio wekĩkire hĩndĩ ya wathani wa Kilaudio.)

²⁹ Nao arutwo, magĩciirĩa kũheana ũteithio nĩ ũndũ wa ariũ a Ithe witũ arĩa maatũuraga kũu Judea, o ta ũrĩa mũndũ aahotithĩtio.

³⁰ Nĩmekire ũndũ ũcio, makĩnengera Baranaba na Saũlũ iheo ciao matwarĩre athuari a kanitha.

12

Petero kuuma Njeera na Kĩama

¹ Na rĩrĩ, ihinda-inĩ rĩu nĩguo Mũthamaki Herode aanyiitire andũ amwe a kanitha, arĩ na muoroto wa kũmanyariira.

² Akĩũragithia Jakubu, mũrũ wa nyina na Johana na rũhiũ rwa njora.

³ Na rĩria oonire ũhoru ũcio nĩwakenia Ayahudi-rĩ, akĩnyitithia Petero o nake. Ũndũ ũcio wekĩkire hĩndĩ ya Giathĩ kia Mĩgate Itarĩ Mũkĩre Ndawa ya Kũmbia.

⁴ Aarĩkia kũmũnyitithia, akĩmũkia njeera akĩmũneana arangĩrwo nĩ ikundi inya cia thigari, o gĩkundi kĩrĩ gia thigari inya. Herode eendaga amũrehe mbere ya mũingĩ thuutha wa Giathĩ gia Bathaka.

⁵ Nĩ ũndũ ũcio Petero akĩhingĩrwo njeera, no kanitha nĩwahooyaga Ngai ũtegũtigithĩria nĩ ũndũ wake.

⁶ Na ũtũkũ ũrĩa Herode aarokaga kũmũtwara agaciirithio, Petero aakomete gatagatĩ ga thigari igĩrĩ, ohetwo na mũnyororo ĩrĩ, nacio thigari igĩrĩ ikarũgama kĩhingo-inĩ irangĩrĩte.

⁷ Na rĩrĩ, o rĩmwe mũraika wa Mwathani akĩmuumĩrĩra naguo ũtheri ũkĩara kanyũmba kau aarĩ. Mũraika ũcio akĩringaringa Petero mwena na akĩmũkĩria, akĩmwĩra atĩrĩ, "Ũkĩra narua!" Nayo mũnyororo ĩrĩa oohetwo nayo moko ikĩgũa thĩ.

⁸ Mũraika ũcio agĩcooka akĩmwĩra atĩrĩ, "Wĩhumbe nguo ciaku na wĩkĩre iraatũ." Nake Petero agĩka o ũguo. Mũraika ũcio akĩmwĩra atĩrĩ, "Wĩhotore nguo yaku na ũnũmĩrĩre."

9 Petero akimürümīrīra, makiuma nja ya njeera, no ndaamenyaga atī undū ūcio mūraika eekaga warī undū wa ma; eeciiragia atī nī kionekei oonaga.

10 Makihitūka arangiri a mbere na a keerī na magikinya kihingo-inī gīa kigera kirīa gīa gūtoonya itūura inene. Nakio kihingo kiu gikihingūra nī undū wao, nao makigerera ho. Rīrīa maathiire ūraihi wa gacira kamwerī, o rīmwe mūraika ūcio akimūtiga.

11 Nake Petero akīigua, na akiuga atīrī, “Rīu nīndamenya hatarī nganja atī Mwathani nīegūtūmīte mūraika wake aahonokie kuuma moko-inī ma Herode na kuuma kūrī maundū marīa mothe andū a Ayahudi matanyīte kuona.”

12 Na rīrīa aguūkīrwo nī ūhoru ūcio, agithīi kwa Mariamu ūrīa warī nyina wa Johana, na nowe wetagwo Mariko, na nīkuo andū aingī monganīte makīhooya Ngai.

13 Petero akīringaringa mūrango wa nja, nake mūrītu warutaga wīra kuo wetagwo Roda agīūka kūhingūra.

14 Rīrīa aaguire mūgambo wa Petero, akīyūrwo nī gīkeno kīnene akīaga kūhingūra mūrango akīhūdūka ateng’erete, akīanīrīra, akiuga atīrī, “Petero arī mūrango-inī!”

15 Nao makīmwīra atīrī, “Wee nī kūgūrūka ūgūrūkīte.” Rīrīa aakīrīrīrie agwatīrie kuuga atī ūguo nīguo kwarī, makiuga atīrī, “No nginya akorwo nī mūraika wake.”

16 Nowe Petero agithīi na mbere kūringaringa mūrango, na rīrīa maahingūrire makīona nīwe, makīgega.

17 Petero akīmakiria na guoko na akīmataarīria ūrīa Mwathani aamūrūtite njeera. Akīmeera atīrī, “Irai Jakubu na ariū na aarī a Ithe witū ūhoru ūcio,” agīcooka agithīi kūdū kūngī.

18 Rūciinī gwakīa, nī kwagīre na ngūi nene gatagatī-inī ga thigari nī kūrīgwo nī ūrīa gwekīkīte ūhoru ūkonīi Petero.

19 Thuutha wa Herode gūcaria Petero na kūmwaga-rī, agīciirithia thigari, na agīathana atī ciuragwo.

Gikuū kīa Herode

Herode agīcooka akiuma Judea agithīi Kaisarea, agīkara kuo kwa ihinda inini.

20 Na rīrī, nīatūūrīte ahaaranīte na andū a Turo na a Sidoni, no o magīcookanīrīra hamwe magīetha ūrīa mangīaranīrie nake. Na maarīkia kūnyiitwo mbaru nī Bulasito, ūrīa warī ndungata njīhokeku ya mūthamaki-rī, makīhooya kūgīe na thayū, tondu būrūrī wa mūthamaki ūcio nīguo wamaheaga irio.

21 Na mūthenya ūrīa waraarīrio wakinya-rī, Herode akīhumba nguo ciake cia ūthamaki, na agīkarīra gītī gīake kīa ūnene, akīarīria andū acio.

22 Nao makīanīrīra makiuga atīrī, “Ūcio nī mūgambo wa ngai, ti mūgambo wa mūdū.”

23 O rīmwe mūraika wa Mwathani akīringa Herode nī undū wa kwaga kūgoocithia Ngai, nake akīrīo nī igunyū, agīkua.

24 No kiugo kīa Ngai gīgīkīrīrīria kuongerereka na gūtheerema.

25 Rīrīa Baranaba na Saūlū maarīkirie ūtungata wao-rī, magīcooka kuuma Jerusalem, na magīcooka na Johana, na nowe wetagwo Mariko.

13

Baranaba na Paũlũ Gũtũmwɔ

1 Na rĩrĩ, kanitha-inĩ wa Antiokia nĩ kwarĩ na anabii na arutani: nao nĩo Baranaba, na Simeoni ũrĩa wetagwo na rĩitwa rĩngĩ Nigeri, na Lukio ũrĩa woimĩte Kurene, na Manaeni (ũrĩa wareranĩirio na Herode ũrĩa mũthamaki), o na Saũlũ.

2 Rĩrĩa mahooyaga Mwathani mehingĩte kũrĩa irio, Roho Mũtheru akiuga atĩrĩ, “Nyamũrĩrai Baranaba na Saũlũ nĩ ũndũ wa wĩra ũrĩa ndĩmetĩire.”

3 Nĩ ũndũ ũcio thuutha wa kwĩhinga kũrĩa irio na kũhooya Ngai, makĩmaigĩrĩra moko, na makĩmatũma mathĩi.

Baranaba na Paũlũ Kũhunja Kuporo

4 Andũ acio eerĩ, matũmĩtwo nĩ Roho Mũtheru, magĩthĩi nginya Seleukia na makĩhaica marikabu makiuma kũu magĩthĩi nginya Kuporo.

5 Rĩrĩa maakinyire Salamisi, makĩhunja kiugo kĩa Ngai thunagogi-inĩ cia Ayahudi. Nake Johana aarĩ hamwe nao arĩ ta mũteithia wao.

6 Magĩthĩi matũkanĩirire gĩcigĩrĩra kũu gĩothe nginya magĩkinya Pafo. Kũu magĩkora Mũyahudi warĩ mũragũri na mũnabii wa maheeni wetagwo Bari-Jesũ,

7 nake aatungatagĩra barũthi ũrĩa wetagwo Serigio Paũlũ. Barũthi ũcio warĩ mũndũ mũũgĩ, agĩtũmanĩra Baranaba na Saũlũ tondũ nĩendaga kũigua kiugo kĩa Ngai.

8 No rĩrĩ, Elumo ũcio mũragũri (amu ũguo nĩguo rĩitwa rĩake riugĩte) akĩmakararia na akĩgeria kũgarũra barũthi ũcio nĩgeetha ndagetĩkie.

9 Hĩndĩ iyo Saũlũ, ũrĩa wetagwo na rĩitwa rĩngĩ Paũlũ aiyũritwo nĩ Roho Mũtheru, agĩkũũrĩra Elumo maitho, akĩmwĩra atĩrĩ,

10 “Wee ũrĩ mwana wa mũcukani na ũrĩ thũ ya maũndũ marĩa mothe mega! ũiyũritwo nĩ mũthemba yothe ya maheeni na waara. Ndũrĩ hĩndĩ ũgaatiga kuogomia njĩra iria ciagĩrĩire cia Mwathani?”

11 Na rĩrĩ, guoko kwa Mwathani nĩgũgũkĩrĩire. Nĩgũtũika mũtumumu na kwa ihinda ndũgũkorwo ũkĩona ũtheri wa riũa.”

O hĩndĩ iyo akĩona marundurundu, na akĩgĩo nĩ nduma, akĩambĩrĩria kũhambahambata, agĩcaragia mũndũ wa kũmũnyiita guoko amũtongorie.

12 Nake barũthi oona ũrĩa gwekĩka, agĩtũkia, nĩgũkorwo nĩagegirio nĩ ũrutani ũcio ũkonii Mwathani.

Paũlũ arĩ Antiokia ya Bũrũri wa Pisidia

13 Paũlũ na andũ arĩa maarĩ nao, moima Pafo makĩhaica marikabu magĩthĩi Periga kũu bũrũri wa Pamufilia, kũrĩa Johana amatigire agĩcooka Jerusalemu.

14 Moima Periga, magĩthĩi na mbere magĩkinya Antiokia ya bũrũri wa Pisidia. Na mũthenya wa Thabatũ magĩtoonya thunagogi magĩkara thĩ.

15 Thuutha wa gũthomwo kwa Maandĩko ma Watho na ma Anabii, anene a thunagogi makĩmatũmanĩra makĩmeera atĩrĩ; “Ariũ a Ithe witũ, angĩkorwo mũrĩ na ũhoru wa kũmĩrĩria andũ-rĩ, maarĩriei.”

16 Paũlũ akĩrũgama, na aarĩkia kũmakiria na guoko akĩmeera atĩrĩ: “Andũ aya a Isiraeli o na inyuĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ arĩa mũhooyaga Ngai, ta thĩkĩrĩriai!”

17 Ngai wa andũ a Isiraeli nĩathuurire maithe maitũ; agĩtũma andũ acio matheereme hĩndĩ irĩa maatũuraga Misiri, na akĩmaruta bũrũri ũcio na hinya mũnene,

18 nĩakirĩrĩrie mĩtugo yao ihinda rĩa ta mĩaka mĩrongo ĩna marĩ werũ-inĩ,

19 akĩniina ndũrĩrĩ mũgwanja kũu Kaanani naguo bũrũri wacio akĩũhe andũ aake ũtuĩke igai rĩao.

20 Ũhoro ũcio wothe wekĩkire ihinda-inĩ rĩa ta mĩaka magana mana ma mĩrongo ĩtano.

“Thuutha wa ũguo, Ngai akĩmahe atĩrĩrĩrĩ bũrũri o nginya hĩndĩ ya Saũmeli ũrĩa warĩ mũnabii.

21 Hĩndĩ ĩyo andũ makiuga maheo mũthamaki, nake Ngai akĩmahe Saũlũ mũrũ wa Kishu, wa mũhĩrĩga wa Benjaminĩ, nake agĩathana mĩaka mĩrongo ĩna.

22 Thuutha wa kweheria Saũlũ, agĩtua Daudi mũthamaki wao. Akĩruta ũira ũmũkonĩ, akiuga atĩrĩ, ‘Nĩyonete Daudi mũrũ wa Jesii arĩ mũndũ ũkenagia ngoro yakwa; we nĩarĩkaga ũrĩa wothe ngwenda eke.’

23 “Kuuma rũciaro-inĩ rwa mũndũ ũyũ, Ngai nĩareheire andũ a Isiraeli Mũhonokia, na nĩwe Jesũ, o ta ũrĩa eeranĩire.

24 Jesũ atanooka, Johana nĩahunjagĩria andũ othe a Isiraeli ũhoro wa kwĩrĩra mehia na ũhoro wa kũbatithio.

25 Na rĩria Johana aarĩkagia wĩra wake nĩorĩrie atĩrĩ: ‘Mwĩciiragia nĩ nĩ nĩ ũũ? Nĩ ti nĩ we. Aca nĩ ti nĩ, nowe nĩegũũka thuutha wakwa, o we ũrĩa nĩ itagĩrĩrwo kuohora ndigi cia iraatũ ciake.’

26 “Ariũ a Ithe witũ, o inyuĩ ciana cia Iburahĩmu, o na inyuĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ arĩa mwĩtigĩrĩte Ngai, ũhoro ũyũ wa ũhonokio nĩ ithuĩ tũtũmĩrwo.

27 Andũ a Jerusalemu na anene ao matiakũũranire Jesũ, no nĩ ũndũ wa ũrĩa maamũtuĩrĩre ciira, makĩhingia ciugo cia anabii iria ithomagwo o mũthenya wa Thabatũ.

28 O na gũtuũka mationire gĩtũmi kũiganu gĩa gũtũma ooragwo, nĩmathaithire Pilato aathane ooragwo.

29 Na maarĩkia kũhingia maũndũ mothe marĩa maandĩkĩtwo ũhoro wake, makĩmũcurũria kuuma mũtĩ-igũrũ, makĩmũũga mbĩrĩra.

30 No rĩrĩ, Ngai nĩamũriũkirie kuuma kũrĩ arĩa akuũ,

na kwa ihinda rĩa mũthenya mĩngĩ nĩonirwo nĩ andũ arĩa moimĩte nao Galilĩ, magathũ Jerusalemu. Na rĩu acio nĩo aira aake kũrĩ andũ aitũ.

32 “Tũramwĩra ũhoro mwega: Ũhoro ũrĩa Ngai eerĩire maithe maitũ,

33 nĩatũhingĩrie ithuĩ ciana ciao, na ũndũ wa kũriũkia Jesũ. O ta ũrĩa kwandĩkĩtwo thĩnĩ wa Thaburi ya keerĩ atĩrĩ:

“Wee ũrĩ Mũrũ wakwa;
ũmũthĩ nĩndatuũka Thoguo.’

34 Naguo ũhoro wa ma wa atĩ Ngai nĩamũriũkirie kuuma kũrĩ arĩa akuũ nĩguo ndakabutha-rĩ, nĩ warĩtio na ciugo ici:

“Nĩngakũhe irathimo iria theru na iria itarĩ hĩndĩ ingĩaga iria cĩerĩrwo Daudi.’

35 ũndũ ũcio nĩwarĩtio handũ hangĩ atĩrĩ:

“Wee ndũkareka ũrĩa waku Mũtheru abutha.’

36 “Nĩgũkorwo rĩria Daudi aarĩkirie gũtungatĩra Ngai rũciaro-inĩ rwake, nĩakuire; agĩthikwo hamwe na maithe make naguo mwĩrĩ wake ũkĩbutha.

37 No ũrĩa Ngai aariũkirie kuuma kũrĩ arĩa akuũ ndaabuthire.

38 “Nĩ ũndũ ũcio, ariũ a Ithe witũ, ngwenda mũmenye atĩ ũhoro wa kũrekerwo kwa mehia nĩũhunjĩtio kũrĩ inyuĩ na ũndũ wa Jesũ.

39 Na mũndũ wothe ũmwĩkĩkie nĩatuuagwo mũthingu maũndũ-inĩ mothe marĩa watho wa Musa ũtangĩamũtuire mũthingu.

40 Mwīmenyererei, nīgeetha ūhoro ūrīa anabii maaririe ndūkanamūkore, rīrīa moigire atīrī:

41 “ Ta rorai, inyuī anyūrūrania, gegaai na mūthire, nīgūkorwo nīngwīka ūndū matukū-inī manyu, ūrīa mūtangītīkia, o na mūngūrwo nī mūndū. ’ ”

42 Rīrīa Paūlū na Baranaba moimaga thunagogi, andū makīmeera moke mūthenya ūrīa warūmīrīre wa Thabatū nīguo mathī na mbere kwaria ūhoro ūcio.

43 Hīndī rīrīa mūcemanio wathirire, Ayahudi aingī na andū arīa meegarūrīte magatūka Ayahudi makīrūmīrīra Paūlū na Baranaba, nao makīmaarīria na makīmaringīrīria mathī na mbere gūikara wega-inī wa Ngai.

44 Mūthenya ūcio ūngī warūmīrīre wa Thabatū, hakuhī andū othe a itūūra rīu inene magīuka kūigua kiugo kīa Mwathani.

45 Hīndī rīrīa Ayahudi moonire kīrīndī kīu, makīnyitwo nī ūiru na makīria ciugo njūru cia gūūkīrīra ūrīa Paūlū oigaga.

46 Nao Paūlū na Baranaba makīmacookeria marī na ūcamba makīmeera atīrī, “ No nginya tūngīrāmbire kūheana kiugo kīa Ngai kūrī inyuī. No rīrī, kuona nīmūraūrega na mūgetūra atī mūtiagīrīrwo nī muoyo wa tene na tene-rī, rīu nītūkūgarūrūka tūthī kūrī andū-a-Ndūrīrī.

47 Nīgūkorwo Mwathani atwathīte agatwīra atīrī:
“ Nīndīmūtūite ūtheri wa gūtherera andū-a-Ndūrīrī, nīguo mūtware ūhoro wa ūhonokio nginya ituri-inī cia thī. ’ ”

48 Hīndī rīrīa andū-a-Ndūrīrī maaguire ūguo magīkena na magītīa kiugo kīa Mwathani, nao andū arīa othe maathīrīrio muoyo-inī wa tene na tene magītīkia.

49 Nakīo kiugo kīa Mwathani gīkīhunja kūndū guothe kūu būrūri-inī.

50 No Ayahudi magīakīrīria atumia arīa meyamūrīre Ngai na maarī igweta, o na anene a itūūra inene. Makīrutithia ngūi ya gūūkīrīra Paūlū na Baranaba nīguo manyarīrwo, na makīmāingata moime būrūri-inī wao.

51 Nī ūndū ūcio makīribariba rūkūngū kuuma magūrū mao kuonania, atī nīmatigana nao na magīthī Ikonīa.

52 Nao arutwo makīyūrwo nī gīkeno, na makīyūrwo nī Roho Mūtheru.

14

Paūlū na Baranaba marī Ikonīa

1 Na rīrī, Paūlū na Baranaba marī kūu Ikonīa, magītoonya thunagogi ya Ayahudi o ta mūtugo. Marī kūu makīaria na ūhoti mūingī mūno o nginya Ayahudi aingī na andū-a-Ndūrīrī magītīkia.

2 No Ayahudi arīa maaregire gwītīkia nīmathogothire andū-a-Ndūrīrī, makīmāthūkia meciiria nīgeetha mookīrīre arīu na aarī a Ithe witū.

3 Nī ūndū ūcio Paūlū na Baranaba magīkara kūu ihinda irāya, makīaria marī na ūcamba nī ūndū wa Mwathani, o we wekīrīre ndūmīrīri ya wega wake hinya na ūndū wa kūmahotithia kūringa ciama na morīrū.

4 Andū a itūūra rīu inene makīgayūkana; amwe magītīkīania na Ayahudi, nao arīa angī magītīkīania na atūmwō.

5 Nī kwarī na ndundu yathugundītwo nī andū-a-Ndūrīrī na Ayahudi, hamwe na atongoria ao, nīguo mameeke ūūru, na mamahūūre na mahiga nyuguto.

6 No nao makīmenya ūhoro ūcio, na makīūrīra matūūra manene ma būrūri wa Likaonia, na nīmo Lisitera, na Deribe, o na būrūri ūrīa wagūthiūrūrūkīrie,

7 kūrīa maathiire na mbere kūhunjia ūhoro mwega.

Paūlū na Baranaba marī Lisitera na Deribe

8 Nakuo kūu Lisitera nī kwarī mūdū warī mwonju magūrū, na aatūūrīte arī mwonju kuuma gūciarwo na ndetwarīte na magūrū o narī.

9 Nake agīthikīrīria Paūlū akīaria. Paūlū aamūrora, akīona atī aarī na wītīkio wa kūhonio,

10 akīmwīta na mūgambo mūnene, akīmwīra atīrī, “Rūgama na magūrū maku!” Na o hīndī ūyo, mūdū ūcio akīrūga na igūrū, akīambīrīria gwītware.

11 Rīrīa gīkundi kīu kīa andū kīonire ūrīa Paūlū eekīte, gīkīanīrīra na rūthiomi rwa Likaonia gīkiuga atīrī, “Ngai nīciikūrūkīte kūrī ithuī itarī ta andū!”

12 Magīta Baranaba Zeu,* nake Paūlū makīmwīta Herime tondū nīwe warī mwaria ūrīa mūnene.

13 Mūthīnjīri-ngai ya Zeu, ūrīa hekarū yake yarī o hau nja ya itūūra, akīrehe ndegwa na mahūa maatumītwo ta thūmbī hau kīhingo-inī gīa itūūra inene, tondū we na gīkundi kīu kīa andū nīmendaga kūmarutīra magongona.

14 No rīrīa atūmwō acio Baranaba na Paūlū maaiguire ūguo, magītembūranga nguō ciao, makīhanyūka, magītoonya kūrī kīrīndī, makīanaqīrīra atīrī,

15 “Andū aya, mūreka ūguo nīkī? Ithuī tūrī o andū ta inyuī. Tūmūreheire ūhoro mwega, wa kūmwīra mūgarūrūke mūtigane na maūdū marīa matarī kiene, mūcookerere Ngai ūrīa ūtūūruga muoyo, o we ūrīa wombire igūrū na thī na iria na indo ciothe iria irī kuo.

16 Tene, nīarekereirie ndūrīrī ciothe ithiige na mīthiire yacio nyene,

17 no ndaigana gwītiga atarī na ūra wa kuonania atī arī kuo: nīamuonetie ūtugi na ūndū wa kūmuurīria mbura yumīte igūrū na kūmūhe magetha hīndī ya kīmera; nīamūheaga irio nyingī na akaiyūria ngoro cianyu na gīkeno.”

18 No o na maarītie ciugo icio, nī maarī na wīra mūrītū wa kūgiria gīkundi kīu kīa andū kīmarutīre igongona.

19 Na rīrī, hīndī ūyo Ayahudi angī magīūka moimīte Antiokia na Ikonio, nao makīguucīrīria gīkundi kīu kīa andū, gīgīcooka mwena wao. Gīkundi kīu gīkīhūūra Paūlū na mahīga nyuguto, na gīkīmūkururia, gīkīmūruta nja ya itūūra, gūciirītie nī mūkuū.

20 No arutwo maarīkia kūmūrīgiicīria, agīūkīra agīcooka itūūra-inī. Mūthenya ūcio ūngī warūmīrīre, we na Baranaba makīuma kūu magīthīi Deribe.

Paūlū na Baranaba Gūcooka Antiokia ya Suriata

21 Paūlū wa Baranaba makīhunjia ūhoro mwega itūūra-inī rīu na magītūma andū aingī matuīke arutwo. Magīcooka makīhūdūka magīthīi Lisitera, na Ikonio, na Antiokia,

22 magīkagīra arutwo hinya na kūmomīrīria nīgeetha matūūre marūmītie wītīkio. Makameeraga atīrī, “No nginya ithuī tūgerere mathīna-inī maingī nīguo tūtoonye ūthamaki-inī wa Ngai.”

* **14:12** Zeu yarī ngai nene ya Ayunani, na nīyo yarī ngai ya itūūra rīa Lisitera. Baranaba aatūkaga nīahanaine na ngai ūyo.

²³ Paũlũ na Baranaba makĩmaamũrĩra athuuri a kanitha na makĩhooya Ngai mehingĩte kũria irio, makĩmaneana kũri Mwathani, o we ũria meehokete.

²⁴ Thuutha wa gũtuĩkanĩria Pisidia, magĩkina Pamufilia,

²⁵ na maarĩkia kũhunja kiugo kũu Periga, magĩkũrũka magĩthĩ Atalia.

²⁶ Moima Atalia makĩhaica marikabu, magĩcooka Antiokia, o kũria maahoeirwo wega wa Ngai mbere nĩ ũndũ wa wĩra ũria maarĩkĩtie kũruta.

²⁷ Maakinya kũu magĩcookanĩrĩria andũ a kanitha hamwe, makĩmeera ũria wothe Ngai ekĩte agereire harĩo na ũria aahingũrĩre andũ-a-Ndũrĩrĩ mũrango wa gwĩtĩkia.

²⁸ Nao magĩkara na arutwo kũu ihinda iraya.

15

Mũcemanio wa Kanitha Jerusalemu

¹ Na rĩrĩ, andũ amwe magĩkũrũka kuuma Judea magĩthĩ Antiokia, na nĩmarutaga ariũ a Ithe witũ makameera atĩrĩ: “Mũngĩaga kũrua kũringana na mũtugo ũria warutanirwo nĩ Musa, mũtingĩhonoka.”

² Ũndũ ũyũ ũgĩtũma Paũlũ na Baranaba macookanĩrie na makararanie mũno nao. Nĩ ũndũ ũcio Paũlũ na Baranaba makĩamũrwo, mari na etikia angĩ, maambate mathĩ Jerusalemu makone atũmwo na athuuri nĩ ũndũ wa ũhoru ũcio.

³ Naguo kanitha ũkĩmoimagaria, na rĩrĩa maatuĩkanagĩria Foinike na Samaria, nĩmaheanaga ũhoru wa ũria andũ-a-Ndũrĩrĩ maagarũrũkire kũri Ngai. Ũhoru ũcio ũgĩkenia ariũ a Ithe witũ mũno.

⁴ Na maakinya Jerusalemu, makĩamũkĩrwo nĩ kanitha, na atũmwo, na athuuri, nao makĩmeera maũndũ mothe maria Ngai eekĩte agereire harĩo.

⁵ Hĩndĩ iyo andũ amwe a arĩa meetĩkĩtie a thiritũ ya Afarisai makĩrũgama, makiuga atĩrĩ, “Andũ a Ndũrĩrĩ no nginya marue na maathwo atĩ marũmagie watho wa Musa.”

⁶ Nao atũmwo na athuuri magĩcemanio nĩgeetha maarĩrĩrie ũhoru ũcio.

⁷ Thuutha wa mĩario mũngĩ, Petero akĩrũgama, akĩmarĩria, akĩmeera atĩrĩ, “Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, nĩmũũ atĩ ihinda rĩhĩtũku, Ngai nĩathuurire kuuma gatagatĩ kanyu nĩguo andũ-a-Ndũrĩrĩ maigue ndũmĩrĩri ya Ũhoru-ũria-Mwega kuuma kũrĩ nĩ na nĩguo metĩkie.

⁸ Nake Ngai, ũria ũũ ngoro, akĩonania atĩ nĩametĩkĩrite na ũndũ wa kũmahe Roho Mũtheru, o ta ũria aatũhete.

⁹ Ndeekĩrĩre ngũũrani gatagatĩ gaitũ nao, nĩgũkorwo maatheririe ngoro ciao na ũndũ wa wĩtĩkio.

¹⁰ Hakĩrĩ ũguo-rĩ, nĩ kũ kĩratũma mwende kũgeria Ngai na ũndũ wa gwĩkĩra arutwo icooki ngingo rĩrĩa ithuĩ o na kana maithe maitũ tũtarĩ twahota gũkuua?

¹¹ Aca! Twĩtĩkĩtie atĩ tũhonokete nĩ ũndũ wa wega wa Mwathani witũ Jesũ, o ta ũria o nao mahonokete.”

¹² Nakĩo kũngano gĩothe gĩgĩkĩra ki gĩgĩthikĩrĩria Baranaba na Paũlũ makĩheana ũhoru wa ciamo na morirũ iria Ngai eekĩte kũri andũ-a-Ndũrĩrĩ agereire harĩo.

¹³ Rĩrĩa maarĩkirie kwaria, Jakubu akĩaria akĩmeera atĩrĩ, “Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, ta thikĩrĩria.

14 Simoni nīatūtaarīria ūrīa Ngai oonanirie wendo wake hīndī ya mbere na ūndū wa gwīthuurīra andū kuuma kūrī andū-a-Ndūrīrī nīguo matuīke aake.

15 Nacio ciugo cia anabii ikaringana na ūhorō ūcio, o ta ūrīa kwandīkītuo atīrī:

16 “Thuutha wa ūguo nīngacooka,
na njake rīngī hema ya Daudi irīa īgwīte.
Nīngaka īganjo rīayo rīngī,
na ndīmīcookie harīa yarī,

17 nīgeetha matigari marongoragie Mwathani,
o na andū othe a Ndūrīrī arīa metanagio na rītwa rīakwa,
ūguo nīguo Mwathani ūrīa wīkaga maūndū macio ekuuga’

18 marīa moīkaine kuuma o tene.

19 “Nī ūndū ūcio-rī, nī ngūtua atīrī, tūtige kūrītūhīria ūhorō andū-a-Ndūrīrī arīa maragarūrūka kūrī Ngai.

20 Handū ha ūguo-rī, twagīrīrwo tūmaandīkīre marūa, tūmeere metheemage kuumana na irio iria ithaahītio nī mīhianano, nīngī metheemage kuumana na ūmaraya, na kuumana na nyama cia nyamū cia gūtuo, o na kuumana na thakame.

21 Nīgūkorwo ūhorō wa Musa nīwahunjagio matūūra-inī mothe o kuuma mahinda ma tene mūno, na nūthomagwo thunagogi-inī mīthenya yothe ya Thabatū.”

Marūa ma Kīama kūrī Andū-a-Ndūrīrī arīa Metīkītie

22 Hīndī iyo atümwo na athuuri, hamwe na kanītha wothe, magītua itua mathuure andū amwe ao mamatūme Antiokia marī na Paūlū na Baranaba. Magīthuura Judasi (ūrīa wetagwo Barasaba) na Sila, nao andū aya eerī maarī atongoria thīnī wa ariū a Ithe witū.

23 Makīmatūma na marūa maya:

Nī ithuī atümwo na athuuri, o ithuī ariū a Ithe wanyu,

Kūrī andū-a-Ndūrīrī arīa metīkītie kūu Antiokia, na Suriata, na Kilikia:

Amūkīrai ngeithi.

24 Nītūiguīte atī andū amwe nīmooimire kūrī ithuī matarī na rūūtha rwitū, na makīmūthīnīa, na makīnyariira meciiria manyu nī ūndū wa maūndū marīa maaririe.

25 Nī ūndū ūcio, ithuothē nītūiguanīre tūthuure andū amwe tūmatūme kūrī inyuī marī na arata aitū endwa, Baranaba na Paūlū,

26 andū arīa matwarīrīrie mīoyo yao ūgwati-inī nī ūndū wa rītwa rīa Mwathani witū Jesū Kristū.

27 Nī ūndū ūcio nītwaūma Judasi na Sila nīgeetha makīndīre ūhorō ūyū tūramwandīkīra na ciugo cia tūnua twao.

28 Nīkuonekete arī wega kūrī Roho Mūtheru o na kūrī ithuī twage kūmūkuuithia mūrigo ūkīrīte maūndū maya:

29 Na rīrī, mūtīkarīīage irio iria irutīrwo mīhianano, na mūtīkanyuūage thakame, na mūtīkarīīage nyama cia nyamū cia gūtuo, na mūtīgane na ūmaraya. Mwetheema maūndū macio-rī, nīmūgwīka wega.

Tigwoi ūhorō.

³⁰ Nao andū acio makiugĩrwo ūhorō, na makīharūrūka magĩthiĩ Antiokia, kūrĩa maacookanĩrĩrie kanitha hamwe, na makĩneana marũa macio.

³¹ Rĩria andū maathomire marũa macio, magĩkena nĩ ūndũ wa ndũmirĩri ya kũmoomĩrĩa rĩa yaandikĩtwo marũa-inĩ macio.

³² Nao Judasi na Sila, arĩa o ene maarĩ anabii, makĩaria maũndũ maingĩ ma kũmirĩria na kuongerera ariũ a Ithe witũ hinya.

³³ Thuutha wa gũikara kũu kwa ihinda-rĩ, makiugĩrwo ūhorō na irathimo cia thayũ nĩ ariũ na aarĩ a Ithe witũ, nĩguo macooke kũrĩ andũ arĩa maamatũmĩte.

³⁴ (Nowe Sila akĩona arĩ wega aikare kũu.)

³⁵ No Paũlũ na Baranaba magĩtigwo kũu Antiokia, kūrĩa o, na andũ angĩ aingĩ maarutanaga na makahunjia kiugo kĩa Mwathani.

Paũlũ na Baranaba Gũkarania

³⁶ Thuutha wa mĩthenya ĩgana ũna, Paũlũ akĩra Baranaba atĩrĩ, “Reke tũcooke tũgaceerere ariũ na aarĩ a Ithe witũ matũũra-inĩ mothe marĩa tũhunjĩtie kiugo kĩa Mwathani, tũkamenye ũrĩa matariĩ.”

³⁷ Baranaba nĩendaga kuoya Johana, ũrĩa wetagwo Mariko mathiĩ nake,

³⁸ no Paũlũ ndonaga arĩ wega mathiĩ nake, tondũ nĩamatiganĩrie rĩria maarĩ Pamufilia na akĩaga gũthiĩ kũruta wĩra nao.

³⁹ Makĩgĩa na gũkarania kũnene o nginya makĩamũkana. Baranaba akĩoya Mariko, makĩhaica marikabu, magĩthiĩ Kuporo,

⁴⁰ no Paũlũ agĩthuura Sila, na maarĩkia kũhooerwo wega wa Mwathani nĩ ariũ na aarĩ a Ithe witũ, magĩthiĩ.

⁴¹ Agĩtuĩkanĩria Suriata na Kilikia, agĩkagĩra makanitha hinya.

16

Timotheo Kũnyiitana na Paũlũ na Sila

¹ Na rĩrĩ, Paũlũ agĩkinya Deribe agĩcooka akiuma kuo agĩthiĩ Lisitera, kūrĩa mũrutwo wetagwo Timotheo aatũũruga, ũrĩa nyina aarĩ Mũyahudi mũtumia wetikĩtie Ngai, no ithe aarĩ Mũyunani.

² Ariũ na aarĩ a Ithe witũ a kũu Lisitera na Ikonja nĩmaragia wega igũrũ rĩake.

³ Paũlũ nĩendaga mathiĩ nake rũgendo, no nĩ tondũ wa Ayahudi arĩa maatũũruga kũu, akimũruithia nĩgũkorwo nĩmooĩ atĩ ithe aarĩ Mũyunani.

⁴ Na rĩria maathiiaga kuuma itũũra nginya rĩria rĩngĩ, nĩmeeraga andũ matua marĩa maatuĩtwo nĩ atūmwō na athuuri kũu Jerusalemu nĩguo andũ mamaathĩkagĩre.

⁵ Nĩ ūndũ ũcio makanitha makĩgĩa na hinya ūhorō-inĩ wa gwĩtikia na makongererekaga mũigana o mũthenya.

Paũlũ kuona Kĩoneki kĩa Mũndũ wa Makedonia

⁶ Paũlũ na andũ arĩa maarĩ nao magĩtuĩkanĩria bũrũri wothe wa Firigia na Galatia, nĩgũkorwo nĩmagirĩtio nĩ Roho Mũtheru kũhunjia kiugo kũu bũrũri wa Asia.

⁷ Rĩria maakinyire mũhaka-inĩ wa Misia, makĩgeria gũtoonya Bithinia, no Roho wa Jesũ ndaigana kũmetikĩria gũtoonya.

⁸ Nĩ ūndũ ũcio makĩhĩtũka Misia, magĩkũrũka magĩkinya Teroa.

9 Ûtukũ ùcio-rĩ, Paũlũ akĩona kĩoneki kĩa mũndũ wa Makedonia arũgamĩte akĩmũthaiha, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ûka gũkũ Makedonia ùtũteithie.”

10 Paũlũ aarĩkia kuona kĩoneki kũu, tũkĩĩhaarĩria o hĩndĩ iyo nĩgeetha tũthĩ Makedonia, tũgĩtua atĩ Ngai nĩatwĩtĩte tũkamahunjĩrie Ûhoro-ũria-wega.

Kũhonoka kwa Lidia kũu Filipi

11 Twaarĩkia kuuma Teroa, tũgĩthĩ na marikabu twerekeire Samotherake, na mũthenya ùyũ ùngĩ tũgĩthĩ Neapoli.

12 Kuuma kũu tũgĩthĩ Filipi, kũria gwathagwo nĩ andũ a Roma, na nĩrĩo rĩarĩ itũura rĩria inene rĩa bũrũri ùcio wa Makedonia. Na tũgĩkara kũu mũthenya itaarĩ mũingĩ.

13 Mũthenya wa Thabatũ wakinya tũkiuma nja ya kĩhingo gĩa itũura, tũgĩthĩ rũũ-inĩ, tũtaanyĩte kuona handũ ha kũhooerwo Ngai. Tũgĩkara thĩ na tũkĩambĩrĩria kwarĩria andũ-a-nja arĩa monganĩte hau.

14 Na rĩrĩ, ùmwe wa andũ-a-nja acio maathikĩrĩrie eetagwo Lidia, ũria warĩ mwonjoria wa nguo cia rangi wa ndathi, na oimĩte itũura rĩa Thuatira, na aarĩ mũhooi Ngai. Nake Mwathani akĩhingũra ngoro yake, akĩamũkĩra ndũmirĩri ya Paũlũ.

15 Rĩria we na andũ a nyũmba yake maabatithirio-rĩ, nĩatũnyitire ũgeni gwake mũciĩ agĩtwĩra atĩrĩ, “Angĩkorwo nĩmuonete atĩ nĩnjĩtĩkĩtie Mwathani-rĩ, ũkai mũgaikare nyũmba gwakwa.” Nake agĩtũringĩrĩria tũthĩ.

Paũlũ na Sila marĩ Njeera

16 Hĩndĩ imwe tũgĩthĩ harĩa haahooyagĩrwo Ngai, nĩtwatũngirwo nĩ mũirĩtu warĩ ngombo na nĩarĩ na roho wa kũragũra. Nake nĩatũmaga ene we meonere mbeeca nyingĩ mũno nĩ ùndũ wa ũragũri wake

17 Mũirĩtu ùcio akĩrũmirĩra Paũlũ hamwe na ithuĩ, akĩanagĩrĩra atĩrĩ, “Andũ aya nĩ ndungata cia Ngai-Ūria-ũrĩ-Igũrũ-Mũno, na maramũhe ũhoro wa njira ya ũria mũngĩhonokio.”

18 Mũirĩtu ùcio agĩthĩ na mbere na gwĩka ũguo mũthenya mũingĩ. Marigĩrĩrio-inĩ Paũlũ agĩthĩrĩka mũno nginya akĩhũgũkĩra roho ùcio akĩwĩra atĩrĩ, “Ndagwatha thĩnĩ wa rĩtwa rĩa Jesũ Kristũ uume thĩnĩ wake!” O hĩndĩ iyo roho ùcio ũkĩmuuma.

19 Rĩria ene mũirĩtu ùcio ngombo maamenyire atĩ mwĩhoko wao wa kuona mbeeca nĩwathira, makĩnyiita Paũlũ na Sila makĩmaguucũrũria makĩmatoonyia ndũnyũ mbere ya aathani.

20 Makĩmarehe mbere ya aciirithania, makiuga atĩrĩ, “Andũ aya nĩ Ayahudi, na nĩmararehe ngũĩ itũura-inĩ rĩitũ

21 nĩ ùndũ wa kũrutana mitugo rĩa ithuĩ andũ a Roma tũtagĩrĩrwo nĩ gwĩtũkĩra o na kana kũmĩka.”

22 Nakĩo kĩrĩndĩ gĩgũkĩrĩra Paũlũ na Sila kĩmeeke ũuru no aciirithania makĩruta watho atĩ marutwo nguo na mahũurwo iboko.

23 Thuutha wa kũhũurwo mũno magĩkio njeera, na mũrangĩri wa njeera agĩathwo amarangĩre wega.

24 Aarĩkia kwamũkĩra watho ùcio, akĩmaikia kanyũmba ka na thĩnĩ na akĩohithania magũrũ mao na ndungu.

25 Na rĩrĩ, ta ùtukũ gatagatĩ, Paũlũ na Sila nĩkũhooya maahooyaga makĩnagĩra Ngai nyĩmbo, nao andũ arĩa angĩ mohetwo makamathikĩrĩria.

²⁶ Na o rĩmwe gũkĩgĩa gĩthingithia kĩnene o nginya mũthingi ya njeera igĩthingitha. Nayo mũrango yothe ya njeera ikĩhingũka o rĩmwe, na mũnyororo ya mũndũ o mũndũ ikĩregera.

²⁷ Mũrangĩri wa njeera akĩarahũka, na rĩrĩa aarorire akĩona mũrango ya njeera irĩ mĩhingũku, akĩruta rũhiũ rwake rwa njora akienda kwiyũraga tondũ eeciiririe atĩ andũ arĩa moohetwo nĩmoorĩte.*

²⁸ No Paũlũ akĩanĩrĩa, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ndũkeegere ngero! Ithuothe tũrĩ ho!”

²⁹ Nake mũrangĩri ũcio wa njeera agĩtia matawa, agĩcooka akĩhanyũka thĩĩĩ akĩinainaga, akĩgũithia mbere ya Paũlũ na Sila.

³⁰ Agĩcooka akĩmoimia na nja, akĩũria atĩrĩ, “Athuuri aya, njagĩrĩrwo nĩ gwĩka atĩa nĩguo honoke?”

³¹ Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Itĩkia Mwathani Jesũ, na nĩũkũhonoka, wee, o hamwe na andũ a nyũmba yaku.”

³² Magĩcooka makĩmwarĩria ũhoru wa kiugo kĩa Mwathani, hamwe na andũ arĩa angĩ othe maarĩ gwake nyũmba.

³³ O ihinda rĩu rĩa ũtukũ, mũrangĩri ũcio wa njeera akĩmooya, akĩmathambia ironda, na o hĩndĩ iyo we na andũ othe a nyũmba yake makĩbatithio.

³⁴ Mũrangĩri ũcio wa njeera akĩmatwara gwake nyũmba, na akĩmahe irio. Akĩyũrwo nĩ gĩkeno tondũ nĩeetĩkirie Ngai, we o hamwe na andũ a nyũmba yake yothe.

³⁵ Na rĩrĩ, gwakĩia aciirithania magĩtũma thigari ikeere mũrangĩri ũcio wa njeera atĩrĩ, “Rekereria andũ acio mathĩ.”

³⁶ Nake mũrangĩri ũcio wa njeera akĩra Paũlũ atĩrĩ, “Aciirithania maathana, moiga atĩ wee na Sila mũrekererio. Rĩu no mũthĩ. Thĩĩ na thayũ.”

³⁷ No Paũlũ akĩra thigari icio atĩrĩ, “Maratũhũũrĩre mbere ya mũingĩ tũtaciirithĩtio, o na gũtuũka ithuĩ tũrĩ raiya a Roma, na maratũkia njeera. Rĩu marakĩenda gũtũruta na hĩtho? Aca! Reke mooke o ene matũrute nja, matuumagarie.”

³⁸ Nacio thigari igĩcookeria aciirithania ũhoru ũcio, na rĩrĩa maaiguire atĩ Paũlũ na Sila maarĩ raiya a Roma, makĩmaka.

³⁹ Nao magĩũka kũmahooreria, na makĩmoimagaria kuuma njeera, makĩmathaitha moime itũũra rĩu mathĩ.

⁴⁰ Paũlũ na Sila maarĩkia kuuma njeera, magĩthĩ mũciĩ kwa Lidia, kũria maakorire ariũ na aarĩ a Ithe witũ, na makĩmoomĩrĩa. Magĩcooka magĩthĩria.

17

Paũlũ na Sila marĩ Thesalonike

¹ Na rĩrĩ, maarĩkia gũtuũkanĩria Amufipoli na Apolonia, magĩkinya Thesalonike, kũria kwarĩ na thunagogi ya Ayahudi.

² Paũlũ agĩtoonya thunagogi, o ta ũria aamenyerete, na mũthenya itatũ ya Thabatũ akĩaranĩria nao kuuma Maandĩko-inĩ,

³ akĩmataarĩria na akĩmaiguithia atĩ kwarĩ o nginya Kristũ anyariirĩke na ariũke kuuma kũri arĩa akuũ. Akĩmeera atĩrĩ, “Jesũ ũyũ ndĩramũhe ũhoru wake-rĩ, nĩwe Kristũ.”

* **16:27** Mũndũ muohe angĩorire njeera, mũthigari nĩwe woragagwo, nĩkĩo mũthigari ũyũ endaga kwiyũraga o kabere.

4 Ayahudi amwe magitũkĩra ũhoro ũcio na magitũika a thiritũ ya Paũlũ na Sila, o ũndũ ũmwe na gĩkundi kĩnene kĩa Ayunani etigĩri-Ngai, o na atumia aingĩ arĩa maarĩ igweta.

5 No Ayahudi makĩguwa ũiru; nĩ ũndũ ũcio magĩcaria andũ arĩa maarĩ mĩtugo mĩuru kuuma ndũnyũ, makĩmacookanĩrĩria gĩkundi, na makĩambĩrĩria kũruta ngũũ kũu itũũra-inĩ. Nao makĩhanyũka kwa Jasoni gwetha Paũlũ na Sila nĩgeetha mamoiomie nja kũrĩ kĩrĩndĩ.

6 No rĩrĩa maamaagire, magĩkururia Jasoni na ariũ a Ithe witũ amwe, makĩmarehe kũrĩ anene a itũũra, makĩanagĩrĩa atĩrĩ: “Andũ aya nĩo marehete thĩina thĩ yothe, na rĩu nĩmookĩte gũkũ,

7 na Jasoni nĩamanyitĩte ũgeni thĩinĩ wa nyũmba yake. Othe nĩmarakararia watho wa Kaisari, makoiga atĩ nĩ kũrĩ na mũthamaki ũngĩ wĩtagwo Jesũ.”

8 Rĩrĩa maaiguire ũguo, kĩrĩndĩ kũu na anene a itũũra magĩtangĩka mũno.

9 Hĩndĩ iyo magĩtia Jasoni na andũ arĩa aingĩ maarĩ nao irĩhi rĩa kũmarũgamĩrĩa, magĩcooka makĩmarekereria mathiĩ.

Paũlũ na Sila marĩ Berea

10 Na kwarĩkia gũtuka-rĩ, ariũ na aarĩ a Ithe witũ magitũma Paũlũ na Sila mathiĩ Berea. Nao maakinya kuo, magĩtoonya thunagogi ya Ayahudi.

11 Na rĩrĩ, Ayahudi a Berea maarĩ a ngoro njega gũkĩra Ayahudi a Thesalonike, nĩgũkorwo nĩmamũkĩrĩre ndũmĩrĩri marĩ na wendo mũingĩ, na magathuthuuragia Maandĩko o mũthenya, nĩgeetha moone kana ũrĩa Paũlũ aameeraga warĩ ũhoro wa ma.

12 Ayahudi aingĩ nĩmetĩkirie, o ũndũ ũmwe na atumia aingĩ a Ayunani arĩa maarĩ igweta, o na andũ arũme aingĩ Ayunani.

13 Rĩrĩa Ayahudi a Thesalonike maamenyire atĩ Paũlũ nĩahunjagia kiugo kĩa Ngai kũu Berea-rĩ, magĩthũ kũu o nakuo, magĩthogotha kĩrĩndĩ na magĩthũkia ngoro.

14 Hĩndĩ o iyo ariũ na aarĩ a Ithe witũ magitũma Paũlũ athiĩ ndwere-inĩ cia iria, no Sila na Timotheo magĩtigwo kũu Berea.

15 Nao andũ arĩa moimagaririe Paũlũ, makĩmũkinya Athene, na magĩcooka marĩ na ndũmĩrĩri ya Sila na Timotheo atĩ mathiĩ kũrĩ Paũlũ narua o ta ũrĩa kũngĩhoteka.

Paũlũ arĩ Athene

16 Paũlũ o ameteire kũu Athene-rĩ, nĩatangĩkire ngoro mũno nĩkuona ũrĩa itũũra rĩu rĩaiyũrite mĩhianano.

17 Nĩ ũndũ ũcio nĩaranagĩria na Ayahudi o na Ayunani arĩa meeyamũrĩre Ngai kũu thunagogi-inĩ, o na ningĩ akaaragia ndũnyũ-inĩ o mũthenya na andũ arĩa maakoragwo ho.

18 Nakĩo gĩkundi kĩa Aepikurio na Asitoiko, arutani a ũũgĩ,* makĩambĩrĩria gũkararania nake. Amwe ao makĩũria atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ wa mũhuhu arageria kuuga atĩa?” Nao andũ arĩa aingĩ makiuga atĩrĩ, “Nĩ ta mũndũ ũrahunjia ũhoro wa ngai ng’eni.” Moigaga ũguo tondũ Paũlũ aahunjagia ũhoro Mwega wa Jesũ o na wa kũriũka gwake.

19 Hĩndĩ iyo makĩmuoya na makĩmũtwara mbera ya mũcemanio wa Areopago,† makĩmwĩra atĩrĩ, “No twende kũmenya atĩrĩ, ũrutani ũyũ

* **17:18** Arutani a Epikurio maarutanaga atĩ ũndũ ũrĩa mwega mũno makĩria warĩ gwĩkenia. Nao arutani a Sitoiko maarutanaga atĩ andũ matũũranagie wega na indo ciothe cia thĩ, matekũmakio nĩ ũhoro wa ruo kana mwago, o na kana wa maũndũ mega na moru ngoro-inĩ. † **17:19** Areopago nĩ kuuga “Kĩrĩma kĩa Aresi”; Aresi yarĩ ngai ya Ayunani ya marurumi na mbaara.

mwerũ ũrarutana nĩ ũrĩkũ?

²⁰ Tũraigua ũgĩtwarĩria maũndũ mageni, na nĩtũkwenda kũmenya ũria moigĩte.”

²¹ (Andũ othe a Athene na andũ a kũngĩ arĩa maatũũraga kuo matirĩ ũndũ ũngĩ meekaga tiga kwaria na gũthikĩrĩria ũhoru wa maũndũ marĩa mageni).

²² Hĩndĩ iyo Paũlũ akĩrũgama mũcemanio-inĩ wa kĩama kũu gĩetagwo Areopago akĩmeera atĩrĩ: “Andũ aya a Athene, nĩnguona atĩ maũndũ-ini mothe mũrĩ andũ a ndini mũno.

²³ Nĩgũkorwo o na nĩnyonete kĩgongona kĩandĩkĩtwo maandĩko maya: KŪRĨ NGAI ĪRĨA ĪTOĨO, rĩrĩa ngoretwo ngĩceera na ngarora wega indo cianyu iria nyamũre cia kũhooywo. Na rĩrĩ, kĩrĩa mũhooyaga mũtooĩ nĩkĩo ngũmũhe ũhoru wakĩo.

²⁴ “Ngai ũria wombire thĩ na indo ciothe iria irĩ kuo nĩwe Mwathani wa igũrũ na thĩ, na ndatũũraga hekarũ ciakĩtwo na moko.

²⁵ Na ndatungatagwo na moko ma andũ, ta abataire kĩndũ, tondũ we mwene nĩwe ũheaga andũ muoyo na mĩhũmũ o na indo iria ingĩ ciothe.

²⁶ Kuuma harĩ mũndũ ũmwe, nĩathondekire ndũrĩrĩ ciothe cia andũ nĩguo matũũre kũndũ guothe thĩ; na agĩtua mahinda mao o na kũndũ kũria megũtũũra.

²⁷ Ngai eekire ũguo nĩgeetha andũ mamũmaathe na hihi mamũhambatĩrie mamuone, o na gũtuĩka ndarĩ haraaya na o ũmwe witũ.

²⁸ ‘Nĩgũkorwo nĩ thĩinĩ wake tũtũũraga na tũgetwara, na tũgakorwo tũrĩ muoyo.’ O ta ũria aandĩki amwe a nyĩmbo cianyu moigĩte atĩrĩ, ‘Ithuĩ tũrĩ a rũciaro rwake.’

²⁹ “Nĩ ũndũ ũcio, kuona atĩ tũrĩ a rũciaro rwa Ngai, tũtiagiĩrwo nĩ gwĩciirĩa atĩ Ngai ahaana ta mũhianano wa thahabu kana wa betha, o na kana wa ihiga, ũria ũthondeketo na mũthugundĩre na ũũgĩ wa mũndũ.

³⁰ Mahinda na tene Ngai ndaigana kũrũmbũiya ũhoru ũcio wa kwaga ũmenyo, no rĩu nĩathĩte andũ othe a kũndũ guothe merire.

³¹ Nĩgũkorwo nĩatuĩte mũthenya ũria agaatuĩra thĩ ciira na kĩhooto na ũndũ wa mũndũ ũria athuurĩte. Nĩamenyithanĩtie ũndũ ũyũ kũrĩ andũ othe na ũndũ wa kũriũkia Jesũ kuuma kũrĩ arĩa akuũ.”

³² Hĩndĩ ĩria maiguire ũhoru wa kũriũka kwa arĩa akuũ, amwe ao magĩtheka, no angĩ makiuga atĩrĩ, “Nĩtũkwenda gũkũigua ũkĩaria ũhoru ũcio hĩndĩ ingĩ.”

³³ Maarĩkia kuuga ũguo, Paũlũ akĩehera Kĩama-inĩ kũu.

³⁴ Andũ mataarĩ angĩ magĩtuĩka arũmĩrĩri a Paũlũ na magĩtũkia. ũmwe wao aarĩ Dionisio, mũndũ warĩ wa thiritũ ya Areopago, o na mũtumia wetagwo Damari, na angĩ maigana ũna.

18

Paũlũ arĩ Korinitho

¹ Thuutha ũcio, Paũlũ akiuma Athene agĩthĩĩ Korinitho.

² Aakinya kũu agĩkora Mũyahudi wetagwo Akula, mũndũ waciariĩrwo Ponto, na aakoretwo oka kuuma Italia marĩ na mũtumia wake Pirisila, tondũ Kilaudio nĩathanĩte Ayahudi othe moime Roma. Nake Paũlũ agĩthĩĩ kũmona,

³ na tondũ Paũlũ aarĩ mũtumi wa hema o tao-rĩ, agĩkarania na akĩrutithania wĩra nao.

4 O mūthenya wa Thabatū nīaheanaga ūhoro thunagogi-inī, akīgeria kūguithia Ayahudi na Ayunani.

5 Rīrīa Sila na Timotheo mookire kuuma Makedonia, Paūlū akīrūtīra gūkorwo akīhunja mahinda mothe, na akoimbūrāgīra Ayahudi atī Jesū nīwe Kristū.

6 No rīrīa Ayahudi maakararirie Paūlū na makīmūruma, akīribariba nguo ciake nī ūndū wa kūng'ūrīka na akīmeera atīrī, "Thakame yanyu īromūcookerera! Nīi ndīrī ūndū ingīūrīo nī ūndū wanyu. Kuuma rīu ngūcooka gūthīi kūrī andū-a-Ndūrīrī."

7 Hīndī īyo Paūlū akīuma kūu thunagogi-inī, agīthīi kwa mūdū wetagwo Tītīo Jusito, warī mūhooi Ngai, nayo nyūmba yake yariganītie na thunagogi.

8 Nake Kirisipo, ūrīa warī mūtongoria wa thunagogi, agītīkia Mwathani hamwe na nyūmba yake yothe; na andū aingī a Korinitho arīa maamūguire akīaria magītīkia na makībatithio.

9 Ūtukū ūmwe Mwathani akīra Paūlū na kīoneki atīrī, "Ndūkae gwītīgīra; thīi na mbere na kūheana ūhoro, na ndūgaakire.

10 Nīgūkorwo ndī hamwe nawe, na gūtīrī mūdū ūgūgūtharīkīra agwīke ūuru, tondū ndī na andū aingī gūkū itūūra-inī rīrīrī."

11 Nī ūndū ūcio Paūlū agīkara kūu mwaka ūmwe na nuthu, akīmarutaga kiugo kīa Ngai.

12 Rīrīa Galio aarī barūthi wa Akaia, Ayahudi makīnyitana magītharīkīra Paūlū na makīmūtware igooti-inī.

13 Makiuga atīrī, "Mūdū ūyū araringīrīria andū kūhooya Ngai na nīra īria īreganīte na watho."

14 Na rīrīa Paūlū endaga kwaria, Galio akīra Ayahudi atīrī, "Korwo inyuī Ayahudi mūrāteta nī ūndū wa ūndū mūuru kana ngero njūru-rī, nī hangīrī na gītūmi gīa kūmūthikīrīria inyuī.

15 No kuona atī nī ūhoro wa cīuria ikonīi ciugo na marītwa na watho wanyu inyuī ene-rī, menyai ūrīa mūgwīka. Nīi ndīgūtūika mūtui ciira wa maūndū ta macio."

16 Nī ūndū ūcio akiuga marutūrūrwo kuuma igooti-inī.

17 Hīndī īyo Ayahudi acio othe makīgarūrūkīra Sosithene mūtongoria wa thunagogi, na makīmūhūrīra hau mbere ya igooti. No Galio ndaigana kūrūmbūyana na ūhoro ūcio o na atīa.

Pirisila na Akula, na Apolo

18 Paūlū nīaikarīe kūu Korinitho kwa ihinda. Agīcooka agītiga arīu na aarī a Ithe wītū kuo, akīhaica marikabu agīthīi Suriata, marī hamwe na Pirisila na Akula. Atanahaica marikabu, aambire akīenjwo njuūrī yake arī kūu Kenikīrea, tondū wa mwīhitwa eehītīte.

19 Nao maakīnya Efeso, Paūlū agītiga Pirisila na Akula kuo. We mwene agītōonya thunagogi na akīaranīria na Ayahudi.

20 Nao makīmūrūria aikaranganie nao kuo, nowe akīrega.

21 No rīrīa oimaga kuo, akīmeera atīrī, "Aakorwo nī wendi wa Ngai, nīndīrīcooka." Nake akīhaica marikabu akīuma Efeso.

22 Rīrīa aakīnyire Kaisarea, akīambata agīthīi kūgeithia Kanitha, agīcooka agīkūrūka agīthīi ngīya Antiokia.

23 Na thutha wa Paūlū gūikaranga kūu Antiokia, akīuma kuo, na agīthīi kūdū na kūdū būrūri wothe wa Galatia na Firigia, akīmagīrīria arutwo othe.

²⁴ O ihinda-inĩ rĩu, Mũyahudi wetagwo Apolo, waciariĩro Alekisanteria,* agĩũka Efeso. Aarĩ mũndũ mũthomu, na aarĩ na ũũgĩ mũingĩ mũno wa Maandĩko.

²⁵ Nĩarutĩtwo na njĩra ĩrĩa ya Mwathani, na akaaragia na kĩyo kĩnene, na akarutanaga ũhoro wa Jesũ atekũhĩtia, o na gũtuĩka ũbatithio ũrĩa ooi warĩ o wa Johana.

²⁶ Nake akĩambĩrĩria kwaria na ũcamba kũu thunagogi-inĩ. Rĩrĩa Pirisila na Akula maamũguire akĩaria, makĩmũnyiita ũgeni kwao mũciĩ na makĩmũtaarĩria ũhoro wa njĩra ya Ngai wega makĩria.

²⁷ Na rĩrĩa Apolo eendaga gũthĩĩ Akaia, ariũ na aarĩ a Ithe witũ makĩmũũmirĩria na makĩandĩkĩra arutwo akuo marũa makĩmeera mamwamũkĩre. Na aakinya kuo agĩtuĩka ũteithio mũnene kũrĩ andũ arĩa meetĩkĩtie nĩ ũndũ wa wega wa Ngai.

²⁸ Nĩgũkorwo arĩ na ũhoti mũingĩ, nĩahootire Ayahudi biũ mbere ya andũ othe, akĩonanagia kuuma kũrĩ Maandĩko atĩ Jesũ nĩwe Kristũ.

19

Paũlũ arĩ Efeso

¹ Na rĩrĩ, hĩndĩ ĩyo Apolo arĩ kũu Korinitho, Paũlũ akĩgerera njĩra ĩrĩa yatuĩkanĩirie mwena wa rũgongo agĩthĩĩ nginya Efeso. Aakinya kũu agĩkora arutwo amwe kuo.

² Akĩmooria atĩrĩ, “Nĩmwamũkĩre Roho Mũtheru rĩrĩa mwetĩkirie?” Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Aca, ithuĩ o na tũtirĩ twaigua atĩ nĩ kũrĩ Roho Mũtheru.”

³ Nĩ ũndũ ũcio Paũlũ akĩmooria atĩrĩ, “Mwakĩbatithirio ũbatithio ũrĩkũ?”

Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Twabatithirio ũbatithio wa Johana.”

⁴ Paũlũ akĩmeera atĩrĩ, “Ūbatithio wa Johana warĩ ũbatithio wa kwĩrira kwa mehia. Eeraga andũ metĩkie ũrĩa ũgũũka thuutha wake, nake nĩwe Jesũ.”

⁵ Rĩrĩa maagũire ũguo, makĩbatithio thĩnĩ wa rĩtwa rĩa Mwathani Jesũ.

⁶ Hĩndĩ ĩrĩa Paũlũ aamaigĩrĩre moko, Roho Mũtheru akĩmaikũrũkĩra, nao makĩaria na thiomĩ ingĩ na makĩratha mohoro.

⁷ Nao othe maarĩ ta andũ ikũmi na eerĩ.

⁸ Paũlũ agĩtoonya thunagogi, na ihinda rĩa mũeri ĩtatũ akĩaria na ũcamba kuo, akĩgeragia kũringĩrĩria andũ ũhoro wa ũthamaki wa Ngai.

⁹ No amwe ao makĩũmia ngoro; makĩaga gwĩtĩkia na magĩcambia Njĩra ĩyo mbere ya kĩrĩndĩ. Nĩ ũndũ ũcio Paũlũ akĩmeherera. Akĩoya arutwo agĩthĩĩ nao nyũmba ĩrĩa yathomithagĩrio andũ ya Turano, akaaranagĩria na andũ o mũthenya arĩ kuo.

¹⁰ Ũndũ ũyũ nĩwathiire na mbere ihinda ta rĩa mũaka ĩrĩ, o nginya Ayahudi na Ayunani othe arĩa maatũũraga bũrũri wa Asia makĩigua kiugo kĩa Mwathani.

¹¹ Ngai nĩaringire ciama cia mwanya agereire harĩ Paũlũ,

¹² o nginya itambaya na nguo irĩa ciahutagia mwĩrĩ wake igatwarĩro andũ arĩa maarĩ arũaru, nao makahona mirimũ yao na ngoma thũku ikamatiga.

* **18:24** Alekisanteria rĩarĩ itũura rĩa bũrũri wa Misiri, na nĩrĩo rĩarĩ rĩa keerĩ kũneneha kũria guothe thirikari ya Roma yaathanaga. Rĩarĩ na Ayahudi aingĩ mũno.

13 Na rĩrĩ, Ayahudi amwe arĩa maathiiaga makĩingataga ngoma thũku makĩgeria kũhũthĩra rĩitwa rĩa Mwathani Jesũ harĩ andũ arĩa maarĩ na ndaimono. Moigaga atĩrĩ, “Thĩinĩ wa rĩitwa rĩa Jesũ, ũrĩa ũhunjagio nĩ Paũlũ, ndagwatha uume.”

14 Ariũ mũgwanja a Mũyahudi wetagwo Sikeva, warĩ mũthĩnjĩri-Ngai mũnene, nĩmekaga ũguo.

15 Mũthenya ũmwe, ngoma thũku ikĩmacookeria ikĩmeera atĩrĩ, “Jesũ nĩndĩmũĩ na nĩnjũũĩ ũhoru wa Paũlũ, no inyuĩ mũrĩ a?”

16 Hĩndĩ iyo mũndũ ũcio warĩ na ngoma thũku akĩmarũgĩrĩra akĩmatooria othe. Akĩmahũura mũno nginya makĩuma nyũmba iyo makĩura marĩ njaga makiuraga thakame.

17 Rĩrĩa Ayahudi na Ayunani arĩa maatũuraga Efeso maamenyire ũhoru ũcio, othe makĩyũrwo nĩ guoya, nariũ rĩitwa rĩa Mwathani Jesũ rĩgĩtũũgĩrio.

18 Andũ aingĩ a arĩa meetĩkirie makĩyumĩria na makĩumbũra waganu wao matekũhitha.

19 Andũ aingĩ arĩa maaragũruga, magĩcookanĩrĩria mabuku mao na makĩmacinĩra mbere ya andũ othe. Rĩrĩa maatarire thogora wa mabuku macio, magĩkinya durakima ngiri mĩrongo itano.

20 Kiugo kĩa Mwathani gikĩhunja mũno na njĩra iyo na gikĩgĩa na hinya.

21 Thuutha wa maũndũ macio mothe gwĩkĩka, Paũlũ agĩtua itua rĩa gũthĩĩ Jerusalemu, atuĩkanĩirie Makedonia na Akaia. Akiuga atĩrĩ, “Ndaarĩkia gũkina kũu, no nginya ngaacooka thĩĩ Roma.”

22 Agĩtũma andũ eerĩ a arĩa maamũteithagĩrĩria, na nĩo Timotheo na Erasito, mathĩĩ Makedonia, nake agĩkaranga kũu bũrũri wa Asia gwa kahinda kanini.

Ngũũ kũu Efeso

23 Ihinda-inĩ rĩu nĩ kwagĩire na thogothogo nene ikoniĩ ũhoru wa Njĩra iyo.

24 Mũturi wa indo cia betha wetagwo Demeterio, ũrĩa wathondekaga tũmĩhianano twa betha twa Aritemi, nĩatũmaga andũ arĩa maaturaga indo icio magĩe na wonjoria mũnene.

25 Nake agĩcookanĩrĩria andũ acio maaturaga indo icio, hamwe na aruti a wĩra arĩa maarutaga wĩra ũhaanaine na wao, akĩmeera atĩrĩ, “Andũ aya, inyuĩ nĩmũĩ nĩtuonaga uumithio mũnene kuuma kũrĩ wonjoria ũyũ.”

26 Na nĩmũrona na mũkaigua ũrĩa mũndũ ũyũ ũretwo Paũlũ aigũthĩtie na akahĩthia andũ aingĩ gũkũ Efeso, na makĩria bũrũri wothe wa Asia akiugaga atĩ ngai iria ithondeketwo nĩ mũndũ ti ngai o na hanini.

27 ũgwati ũrĩa ũrĩ ho nĩ atĩ to wonjoria witũ wiki ũkũmenererio, no o na hekarũ ya ngai ya mũndũ-wa-nja irĩa nene itagwo Aritemi nũkwagithio kĩene, na ngai iyo ya mũndũ-wa-nja yo nyene, irĩa ihooyagwo bũrũri-inĩ wothe wa Asia, na thĩ yothũ, nũkũmwwo ũkaru wayo.”

28 Rĩrĩa maaguire ũguo, makĩng’ũrĩka mũno na makĩanĩrĩra, makiugaga atĩrĩ: “Aritemi wa Aefeso nĩ mũnene!”

29 Na thuutha wa kahinda kanini itũura rĩu rikĩyũra inegene. Andũ acio othe makĩnyita Gayo na Arisitariko arĩa moimĩte Makedonia na Paũlũ, nao makĩhanyũka marĩ ngoro imwe magĩtoonya nyũmba irĩa yagomanagwo nĩ ũndũ wa kuona mũago.

30 Paũlũ nĩendaga kwĩyumĩria mbere ya kĩrĩndĩ kũu, no arutwo makĩmũgĩria.

³¹ O na anene amwe a bũrũri wa Asia arĩa maarĩ arata a Paũlũ makĩmũtũmanĩra, makĩmũthaiha ndakagerie gũtoonya nyũmba iyo yagomanagwo nĩ ũndũ wa kuona mĩago.

³² Kĩũngano kũu gĩkĩaga ũiguano: Amwe maanagĩrĩra makoiga ũũ, na arĩa angĩ makoiga ũũ. Andũ arĩa angĩ o na matiamenyaga gĩtũmi gĩa gũkorwo hau.

³³ Ayahudi makĩumĩria Alekisanda mbere ya kĩrĩndĩ, na andũ amwe a kĩrĩndĩ kũu makĩanĩrĩra makĩmwĩra ũria egwĩka. Nake akĩmakiria na moko nĩgeetha eyarĩrĩrie mbere yao.

³⁴ No rĩria maamenyire atĩ aarĩ Mũyahudi, othe makĩanĩrĩra na mũgambo ũmwe ihinda ta rĩa mathaa meerĩ makiugaga atĩrĩ, “Aritemi wa Aefeso nĩ mũnene!”

³⁵ Karani wa kĩama gĩa itũũra rĩu agĩkiria kĩrĩndĩ kũu, agĩcooka akĩmeera atĩrĩ: “Andũ aya a Efeso, gĩthĩ thĩ yothe ndĩũũ atĩ itũũra rĩa Efeso nĩrĩo riene hekarũ ĩria ĩtũũragwo nĩ Aritemi ũria mũnene, na mũhianano wake ũria waharũrũkire kuuma igũrũ?”

³⁶ Nĩ ũndũ ũcio, kuona atĩ maũndũ macio matingĩkaanĩka-rĩ, mwagĩrĩrwo nĩ gũkira, na mũtikae gwĩka ũndũ wa ihenya.

³⁷ Inyuĩ mwarehe andũ aya haha, o na gũtũika ti kũiya maiyĩte indo cia hekarũ, kana makaruma ngai iitũ wa mũndũ-wa-nja.

³⁸ Hakĩrĩ ũguo-rĩ, angĩkorwo Demeterio na andũ acio angĩ marutaga wĩra nake marĩ na mateta igũrũ rĩa mũndũ o wothe, maciĩrĩro nĩmahingũre na aciĩrithania marĩ ho. No mamathitange.

³⁹ Angĩkorwo harĩ na ũndũ ũngĩ mũngĩenda kuuga makĩria ma ũguo, ũcio no ũciĩrĩrwo kĩama-inĩ kĩa watho.

⁴⁰ ũria kũrĩ rĩu nĩ atĩ, tũrĩ ũgwati-inĩ wa gũthitangĩrwo ngũĩ ĩno ya ũmũthĩ. Na kũrĩ ũguo tũtingĩhota kũheana ũhoru wa thogothogo ĩno, tondũ hatĩrĩ na gĩtũmi kĩa yo.”

⁴¹ Aarĩkia kuuga ũguo, akũira kũngano kũu gĩthĩĩ, akĩniina mũcemanio.

20

Paũlũ Gũtũkanĩria Makedonia na Ũyunani

¹ Na rĩrĩ, ngũĩ iyo yarĩkia gũthira, Paũlũ agĩtũmanĩra arutwo, na aarĩkia kũmomĩrĩria, akĩmoigĩra ũhoru agĩthĩĩ Makedonia.

² Agĩtũkanĩria mĩena ya kuo, akĩaragia ciugo nyingĩ cia kũmĩrĩria andũ, na marigĩrĩro agĩkinya bũrũri wa Ũyunani,

³ kũrĩa aaikarire mĩeri ĩtatũ. Hĩndĩ ĩria Paũlũ eeharagĩria kũhaica marikabu athĩĩ Suriata, agĩtua itua gũcookera Makedonia, tondũ Ayahudi nĩmaciĩrĩrie kũmwĩka ũũru.

⁴ Paũlũ aathiire marĩ hamwe na Sopatiro mũrũ wa Puro, mũndũ wa kuuma Berea, na Arisitariko, na Sekũdo, andũ a kuuma Thesalonike, na Gayo wa kuuma Deribe, o hamwe na Timotheo, ningĩ na Tikiko, na Tirofimo, andũ a kuuma bũrũri wa Asia.

⁵ Andũ acio magĩthĩĩ mbere magĩtweterera kũu Teroa.

⁶ No itũhũ tũkĩhaica marikabu, tũkũma Filipi thuutha wa Gĩathĩ kĩa Mĩgate ĩtarĩ Mũkĩre Ndawa ya Kũmbia, na thuutha wa mĩthenya ĩtano, tũgĩkora andũ arĩa angĩ kũu Teroa, nakuo tũgĩkara mĩthenya mũgwanja.

Eutiko Kũriũkio kũu Teroa

⁷ Mũthenya wa mbere wa kiumia nĩtwagomanire hamwe nĩguo twenyũre mũgate. Paũlũ akĩarĩria andũ, na tondũ nĩatanyĩte gũthĩĩ

müthenya ũcio warũmĩrĩire-rĩ, agĩthĩĩ na mbere kwaria nginya ũtukũ gatagatĩ.

⁸ Nĩ kwarĩ na matawa maingĩ maakanaga kũu nyũmba ya igũrũ kũria twagomanĩte.

⁹ Nake mwanake wetagwo Eutiko aikarĩte ndirica-inĩ, na o ũria Paũlũ aathiaga na mbere na kwaria-rĩ, noguo mwanake ũcio akĩragĩrĩria gũtoorio nĩ toro. Rĩria aakomire, akĩgũa thĩ kuuma ngoroba ya gatatu nao mamuoya magĩkora nĩ mũkuũ.

¹⁰ Paũlũ agĩkũrũka, agĩkomera mwanake ũcio akĩmũkumatĩria akĩmeera atĩrĩ, "Tigai kũmaka, arĩ muoyo!"

¹¹ Agĩcoka akĩambata nyũmba ya igũrũ, akĩenyũra mũgate na akĩria. Na thuutha wa kũmaarĩria nginya gũgĩkia-rĩ, akiuma kũu, agĩthĩĩ.

¹² Nao andũ makĩnũkia mwanake ũcio arĩ muoyo, na mahooreire ngoro mũno.

Paũlũ Kuugĩra Athuuri a Efeso Ũhoro

¹³ No ithuĩ tũgĩthĩĩ mbere tũgĩtoonya marikabu tũgĩthĩĩ nginya Aso, kũria twathiire tũkĩoyaga Paũlũ. Aathondekete mũbango ũyũ mbere tondu we athĩite kũu magũrũ.

¹⁴ Hĩndĩ ĩria aatũtũngire kũu Aso, tũkĩmũkuua na marikabu, tũgĩthĩĩ nginya Mitilene.

¹⁵ Mũthenya ũcio ũngĩ warũmĩrĩire tũkĩhaica marikabu, tũgĩthĩĩ tũgĩkinya harĩa haaringaine na Kio, na thuutha wa mũthenya ũcio tũgĩkinya Samo, naguo mũthenya ũcio ũngĩ warũmĩrĩire, tũgĩkinya Mileto.

¹⁶ Paũlũ nĩatuĩte itua rĩa gũthĩĩ ahĩtũkĩte Efeso na marikabu nĩguo ndagate mahinda kũu bũrũri wa Asia, nĩ ũndũ nĩehikaga nĩguo kwahoteka akinye Jerusalemu, mũthenya wa Bendegothito.

¹⁷ Paũlũ arĩ kũu Mileto, agĩtũmana Efeso, agĩta athuuri a kanitha moke harĩ we.

¹⁸ Nao maakinya, akĩmeera atĩrĩ, "Inyuĩ nĩ mũũĩ ũria ndaatũũraga ihinda rĩria rĩothe ndaaikarire na inyuĩ, kuuma o mũthenya wa mbere ũria ndookire bũrũri wa Asia.

¹⁹ Nĩndatungatĩire Mwathani ndĩnyihĩtie mũno na ndĩ na maithori, o na gũtuĩka nĩndageririo mũno nĩ ũndũ Ayahudi nĩmaathugundaga kũnjĩka ũũru.

²⁰ Inyuĩ nĩmũũĩ atĩ ndirĩ ndatithia kũhunja ũndũ o wothe ũngĩmũguna no ndĩmũrutagĩra mbere ya andũ othe na ngathĩiaga o nyũmba o nyũmba.

²¹ Na ngoimbũrĩra Ayahudi o hamwe na Ayunani atĩ no nginya magarũrũke kũrĩ Ngai na ũndũ wa kwĩrira na magĩe na wĩtikio thĩĩni wa Mwathani witũ Jesũ.

²² "Na rĩrĩ, nĩ ũndũ wa kũringĩrĩrio nĩ Roho Mũtheru, ndĩrathĩĩ Jerusalemu itekũmenya maũndũ marĩa makaangora ndĩ kũu.

²³ ũndũ ũria njũũĩ tu nĩ atĩ, Roho Mũtheru nĩandaaraga atĩ matũũra-inĩ mothe, njeera na mathĩina nĩcio injetereire.

²⁴ No rĩrĩ, ndirona gũtũũra muoyo kũrĩ na bata harĩ nĩ, korwo no ndĩkie ihenya na ndĩkie wĩra ũria Mwathani Jesũ aaheete, na nĩguo wĩra wa kuumbũra Ũhoro-ũria-Mwega wa wega wa Ngai.

²⁵ "Na rĩu nĩnjũũĩ gũtirĩ o na ũmwe thĩĩni wanyu wa andũ arĩa ndanathĩĩ ngĩhunja ĩria ũhoro wa ũthamaki ũgacooka kũnyona rĩngĩ.

²⁶ Nĩ ũndũ ũcio, ngũmwĩra ũmũthĩ atĩ gũtirĩ thakame ya mũndũ o na ũmwe ngoorio.

²⁷ Nĩ ùndũ nĩ ndirĩ ndatithia kũmũhunjĩria wendi wa Ngai ùrĩ wothe.

²⁸ Mwĩmenyererei inyuĩ ene, na mũmenyerere rūũru ruothe rūrĩa Roho Mũtheru amũtuĩte arori aruo. Tuĩkai arĩithi a kanitha wa Ngai, ùrĩa aagũrĩre na thakame yake mwene.

²⁹ Ninjũũ atĩ ndaarĩkia gũthiĩ, njũũ ndĩiani nĩngooka gatagatĩ-inĩ kanyu na itigacaairũ rūũru rūrũ.

³⁰ O na ningĩ kuuma harĩ inyuĩ nĩgũkoimĩra andũ, na mogomie ùhorowa-ma nĩgeetha maguucĩrĩrie arutwo mamarũmĩrĩre.

³¹ Nĩ ùndũ ùcio ikaragai mwĩhũgĩte! Ririkanai atĩ ihinda rĩa mĩaka itatũ ndirĩ ndatigithĩria gutaara o ùmwe wanyu ùtukũ na mũthenya ngĩitaga maithori.

³² "Na rĩu ngũmũneana kũrĩ Ngai o na kũrĩ ùhorowa wega wake, ùrĩa ùngĩhota kũmwaka wega mũrũme na mũgĩe na igai hamwe na andũ arĩa othe matheretio.

³³ Nĩ ndirĩ ndacuumĩkĩra betha kana thahabu, o na kana nguo ya mũndũ o wothe.

³⁴ Inyuĩ ene nĩmũũ atĩ ndaarutaga wĩra na moko makwa nĩ ùndũ wa mabata makwa nĩ mwene, na mabata ma andũ arĩa ndakoragwo nao.

³⁵ Maũndũ-inĩ marĩa mothe ndeekire, nĩndamuonirĩe atĩ no nginya tũteithagie andũ arĩa matarĩ hinya, na ùndũ wa kũruta wĩra mũritũ ta ùcio, tũkĩrĩrikanaga ciugo irĩa ciaririo nĩ Mwathanĩ Jesũ we mwene rĩria ogire atĩrĩ, 'Kũheana nĩ kũrĩ irathimo nyingĩ gũkĩra kũheo.' "

³⁶ Aarĩkia kuuga ùguo, agĩtura ndu hamwe nao othe makĩhooya.

³⁷ Nao othe makĩrĩra makĩmũhĩmbagĩria na makĩmũmumunya.

³⁸ Ùndũ ùrĩa wamekĩrĩre kĩeha mũno makĩria, nĩ ùrĩa aameerire atĩ matigacooka kũmuona ùthiũ rĩngĩ. Magĩcocoa makĩmumagaria nginya marikabu-inĩ.

21

Paũlũ Gũthĩ Jerusalemu

¹ Na rĩrĩ, thuutha wa gwĩtigithũkania nao, tũkĩhaica marikabu tũgĩthĩ tũrũngĩrĩrie tũgĩkinya Kosi. Mũthenya ùcio ùngĩ warũmĩrĩre tũgĩkinya Rodo, na twoima kũu tũgĩthĩ nginya Patara.

² Tũgĩkora marikabu yaringaga ithĩ Foinike, na ithuĩ tũkĩmĩhaica tũgĩthĩ.

³ Na rĩrĩa tuonire Kuporo, tũkĩhĩtũkĩra mwena wa gũthini wakuo, tũgĩthĩ nginya Suriata. Tũgĩkinya Turo, kũrĩa marikabu iitũ yarutagĩrwo mĩrigo irĩa yari nayo.

⁴ Tũgĩkora arutwo kuo, na tũgĩkara nao mũthenya mũgwanja. Nao arutwo acio na ùndũ wa kũmenyithio nĩ Roho Mũtheru magĩthaiha Paũlũ ndagathĩ Jerusalemu.

⁵ No ihinda riitũ riathira, tũkiuma kũu, tũgĩthĩ na mbere na rũgendo rwitũ. Arutwo othe, hamwe na atumia ao na ciana ciao, magĩtuomagaria, magĩtũkinya nja ya itũũra, na tũrĩ hau hũgũrũrũ-inĩ cia irĩa, tũgĩtura ndu, tũkĩhooya Ngai.

⁶ Twaarĩkia kuganĩra ùhorowa, tũkĩhaica marikabu, nao makĩinũka.

⁷ Twoima Turo, tũgĩthĩ na mbere na rũgendo rwitũ, tũgĩkinya Putolemai, tũkĩgeithia ariũ na aarĩ a Ithe witũ kuo na tũgĩkaranĩa nao mũthenya ùmwe.

⁸ Mũthenya ùyũ ùngĩ tũkiuma kuo, tũgĩthĩ, tũgĩkinya Kaisarea, na tũgĩkara mũciĩ kwa Filipu ùrĩa warĩ mũhunja ùmwe wa arĩa Mũgwanja.

⁹ Nake nĩarĩ na airĩtu aake ana matarĩ ahiku, nao nĩmarathaga mohoro.

10 Na thuutha wa gũkorwo kuo matukũ maingĩ-rĩ, gũgũka mũnabii wetagwo Agabo oimite Judea.

11 Rĩria aakinyire harĩ ithuĩ, akĩoya mũcibi wa Paũlũ, akĩwĩioha moko na magũrũ, akiuga atĩrĩ, “Roho Mũtheru aroiga atĩrĩ, ‘Ūũ nĩguo Ayahudi a Jerusalem marĩoha mwene mũcibi ũyũ, na macooke mamũneane kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ.’”

12 Hĩndĩ ĩria twaiguire ũguo, ithuĩ na andũ arĩa angĩ maarĩ ho tũgĩthaita Paũlũ ndakae kwambata Jerusalem.

13 Hĩndĩ ĩyo Paũlũ agĩcookia atĩrĩ, “Nĩ kũ kĩratũma mũrĩre, na mũkanjũraga ngoro? To kuohwo gwiki ndĩhaarĩrie, no nĩndĩhaarĩrie o na gũkua ndĩ kũu Jerusalem nĩ ũndũ wa rĩitwa rĩa Mwathani Jesũ.”

14 Hĩndĩ ĩria aaregire kũigua ũria twamwĩraga-rĩ, tũgĩtigana nake tũkiuga atĩrĩ, “Wendo wa Mwathani ũrohinga.”

15 Thuutha wa ũguo, tũkĩhaarĩria tũkiambata Jerusalem.

16 Arutwo amwe a kuuma Kaisarea magĩthĩ hamwe na ithuĩ, na magĩtũtwaru kwa mũndũ wetagwo Mũnasoni, tũgaikare kuo. Aarĩ mũndũ woimite Kuporo, na aarĩ ũmwe wa arutwo arĩa a mbere.

Paũlũ Gũkinya Jerusalem

17 Hĩndĩ ĩria twakinyire Jerusalem, ariũ na aarĩ a Ithe witũ magĩtwamũkĩra na gĩkeno.

18 Mũthenya ũyũ ũngĩ Paũlũ, na andũ arĩa twarĩ nao tũgĩthĩ kuona Jakubu, nao athuri othe maarĩ ho.

19 Nake Paũlũ akĩmageithia na akĩmeera ũria wothe Ngai eekĩire andũ-a-Ndũrĩrĩ agereire ũtungata-inĩ wake.

20 Rĩria maaguire ũguo, makĩgooca Ngai. Magĩcooka makĩira Paũlũ atĩrĩ, “Mũrũ wa ithe witũ, nĩwonete ũria Ayahudi ngiri nyingĩ metĩkĩtie, na othe marĩ na kũyo gĩa kũhingia watho.

21 Nao nĩmamenyithĩtio atĩ nĩ ũrutaga Ayahudi othe arĩa matũũranagia na andũ-a-Ndũrĩrĩ atĩ magarũrũke matigane na watho wa Musa, ũkĩmeeraga matikaruithie ciana ciao na matigaikare kũringana na mĩtugo iitũ.

22 Tũgwĩka atĩa? Hatĩrĩ ngaanja nĩmekũigua atĩ nĩũũkĩte.

23 Nĩ ũndũ ũcio ĩka ũria tũgũkwĩra. Tũrĩ na andũ ana mehĩtite mwĩhĩtwa.

24 Thiĩ na andũ aya, ũgwatanĩre nao igongona-inĩ rĩao rĩa gwĩtheria, na ũmarĩhire mahũthĩro mao, nĩgeetha menjwo mĩtwe.* Hĩndĩ ĩyo andũ othe nĩmekũmenya atĩ ũhoru ũria maiguĩte ũgũkonĩ ti wa ma, no atĩ wee mwene nĩwathĩkĩre watho.

25 Ha ũhoru wa andũ-a-Ndũrĩrĩ arĩa metĩkĩtie-rĩ, nĩtwamandĩkĩre, tũkimamenyithia itua rĩitũ, atĩ o metheeme kũria irio iria irufũrwo mĩhianano, na thakame, na nyama cia nyamũ cia gũitwo, o na ũmaraya.”

26 Mũthenya ũyũ ũngĩ Paũlũ agĩthĩ na andũ acio, na agũtheria hamwe nao. Agĩcooka agĩthĩ hekarũ-inĩ akamenyithanie rĩria mĩthenya ya gwĩtheria ikaarĩka, na o ũmwe wao arutũrwo igongona.

Paũlũ Kũnyiitwo

27 Rĩria matukũ macio mũgwanja maakuhĩrĩrie gũthira-rĩ, Ayahudi amwe moimite bũrũri wa Asia makĩona Paũlũ hekarũ-inĩ. Magĩthogotha kĩrĩndĩ gĩothe na makĩmũnyiita,

* 21:24 Meetheragia na makenjwo mĩtwe kuonania kwĩhinga nĩ ũndũ wa mĩhĩtwa yao.

28 makĩanagĩrĩra atĩrĩ, “Andũ a Isiraeli, tũteithie! Mũndũ ũyũ nĩ we ũrutaga andũ kũndũ guothe ũhoru wa gũũkĩrĩra andũ aitũ, na watho witũ, na handũ haha. Na hamwe na ũguo-rĩ, nĩarehete Ayunani hekarũ-inĩ, agathaahia handũ haha hatheru.”

29 (Nĩmonete Tirofimo ũrĩa Mũefeso marĩ na Paũlũ kũu itũũra-inĩ, no magũciiria atĩ Paũlũ nĩamũtoonyetie hekarũ-inĩ.)

30 Narĩo itũũra rĩothe rĩkiambũrũrũka nao andũ magĩũka mahanyũkite moimite miẽna yothe. Makĩnyiita Paũlũ, makĩmũguucũrũria makĩmũruta hekarũ, na o hĩndĩ iyo ihingo ikĩhingwo.

31 Na rĩrĩ, rĩrĩa maageragia kũmũũraga ũhoru ũgĩkinya harĩ mũnene wa mbũtũ ya thigari cia Roma atĩ itũũra rĩothe rĩa Jerusalemu rĩarĩ na ngũũ.

32 Nake o rĩmwe akĩoya anene na thigari magĩũkũrũka harĩ kĩrĩndĩ mateng’erete. Rĩrĩa andũ acio maarutaga ngũũ moonire mũnene ũcio na thigari ciake magĩtiga kũhũũra Paũlũ.

33 Mũnene ũcio wa thigari agĩũka akĩmũnyiita na agĩathana ohwo na mĩnyororo iĩrĩ. Agĩcooka akĩũria aarĩ ũ na nĩ atĩa ekĩte.

34 Andũ amwe thĩĩnĩ wa kĩrĩndĩ maanagĩrĩra makoiga ũũ na arĩa angĩ makoiga ũũ; na tondũ mũnene ũcio wa thigari ndangĩamenyire ma ya ũhoru nĩ ũndũ wa mbugĩrĩrio, agĩathana Paũlũ ahingĩrwo nyũmba ya thigari.

35 Hĩndĩ iĩa Paũlũ aakinyire ngathĩ-inĩ kĩrĩndĩ kũu gĩgĩthũka mũno o nginya Paũlũ agĩkuuo nĩ thigari.

36 Kĩrĩndĩ kĩrĩa kĩamuumite thuutha kĩanagĩrĩra gĩkoiga atĩrĩ, “Mweherie!”

Paũlũ Kwarĩria Kĩrĩndĩ

37 Rĩrĩa thigari ciarĩ o hakuhi gũtoonyia Paũlũ nyũmba ya thigari-rĩ, akĩũria mũnene wacio atĩrĩ, “Nĩũkũnjĩtikĩria ngwĩre ũndũ?”

Nake mũnene ũcio akĩmũũria atĩrĩ, “Wee anga nĩwaragia Kĩyunani?”

38 Githĩ we tiwe Mũmisiri ũrĩa wambĩrĩrie ngũũ hĩndĩ imwe, na ũgĩtongoria itoi ngiri inya, mũkiomagara nacio mũgĩthĩ werũ-inĩ?”

39 Paũlũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ ndĩ Mũyahudi wa kuuma Tariso, bũrũri wa Kilikia, na itũũra rĩrĩa ndaciarĩrwo rĩrĩ igweta. Ndagũthaita, reke njarĩrie andũ aya.”

40 Paũlũ aarĩkia kũheo rũũtha nĩ mũnene ũcio wa thigari, akĩrũgama ngathĩ-inĩ agĩkiria kĩrĩndĩ kũu na moko. Rĩrĩa kĩrĩndĩ giakirire, agĩkĩarĩria na rũthiomi rwa Kĩhibirania. Agĩkĩra atĩrĩ:

22

1 “Ariũ a Baba, o na inyuĩ maithe makwa, thikĩrĩria ngũyarĩrĩa.”

2 Rĩrĩa maaiguire akĩmaarĩria na rũthiomi rwa Kĩhibirania-rĩ, magĩkira ki.

Hĩndĩ iyo Paũlũ akiuga atĩrĩ,

3 “Nĩ ndĩ Mũyahudi, wa gũciarĩrwo Tariso itũũra rĩa bũrũri wa Kilikia, no ndaarereirwo itũũra-inĩ rĩrĩ. Nĩndathomithirio wega nĩ Gamalieli ũhoru wa watho wa maithe maitũ, na ndaarĩ na kĩyo kĩa maũndũ ma Ngai o ta ũrĩa inyuĩ inyuothe mũtarĩ ũmũthĩ.

4 Nĩndanyariiraga arũmirĩri a Njĩra ĩno o nginya magakua na nganyũita arũme na andũ-a-nja ngamaikia njeera,

5 o ta ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene na Kĩama gĩothe gĩa athuuri o nao mangĩheana ũira ũcio. O na nĩmaheire marũa ndwarĩre andũ ao kũu

Dameski, na nĩ ngĩthĩ kuo nganyiite andũ acio ndĩmarehe Jerusalemu nĩguo maherithio.

⁶ “Ta thaa thita ndĩ hakuhi gũkina Dameski-rĩ, o rĩmwe gũkĩgĩa ũtheri mũnene woimire igũrũ, nago ũkĩnarĩra mũena yothe.

⁷ Ngĩgwa thĩ, na ngĩgua mũgambo mũnene ũkĩnarĩra, ũkĩnjĩra atĩrĩ, ‘Saũlũ! Saũlũ! Ũnyariiraga nĩkĩ?’

⁸ “Na nĩ ngĩũria atĩrĩ, ‘Wee nĩ we ũ, Mwathani?’

“Nake akĩnjookeria atĩrĩ, ‘Nĩ nĩ Jesũ wa Nazarethi, ũrĩa ũranyariira.’

⁹ Nao andũ arĩa twarĩ nao nĩmoonire ũtheri ũcio, no matiatũkĩrwo nĩ mũgambo wa ũcio wanjaragĩria.

¹⁰ “Na nĩ ngĩũria atĩrĩ, ‘Mwathani ngwĩka atĩa?’

“Nake Mwathani akĩnjĩra atĩrĩ, ‘Ũkĩra ũtoonye Dameski. Kũu nĩkuo ũrĩrĩrwo maũndũ marĩa mothe wathĩrĩrwo gwĩka.’

¹¹ Na rĩrĩ, andũ arĩa twarĩ nao makĩnyĩita guoko makĩndwara Dameski, tondũ ũkengu wa ũtheri ũcio nĩwandũite mũtumumu.

¹² “Mũndũ wetagwo Anania nĩookire kũnyona, na aarĩ mũndũ weamũrĩre Ngai na ũndũ wa kũrũmia watho, na nĩheetwo gĩtĩio nĩ Ayahudi othe arĩa maatũũraga kũu.

¹³ Agĩũka na akĩrũgama hakuhi na nĩ akĩnjĩra atĩrĩ, ‘Mũrũ wa ithe witũ Saũlũ, cooka kuona!’ Na hĩndĩ o ro iyo ngĩhota kũmuona.

¹⁴ “Agĩcooka akĩnjĩra atĩrĩ, ‘Ngai wa maithe maitũ nĩagũthuurĩte nĩguo ũmenye wendi wake na wone ũrĩa Mũthingu, o na ũigue ciugo kuuma kanua gake.

¹⁵ Nĩũgũtuika mũira wake kũrĩ andũ othe wa kũmoimbũrĩra ũrĩa wonete na ũrĩa ũguĩte.

¹⁶ Rĩu nĩ kĩ wetereire? Ũkĩra, ũbatithio na ũthambio mehia maku, ũgĩkayagĩra rĩtwa rĩake.’

¹⁷ “Hĩndĩ irĩa ndaacookire Jerusalemu, ndĩ hekarũ-inĩ ngĩhooya nĩndagĩire na iringĩ,

¹⁸ ngĩkiona Mwathani akĩaria, nake akĩnjĩra atĩrĩ, ‘Ũkĩra narua uume Jerusalemu, tondũ matiigwĩtikĩra kumbũrĩrwo ũhoru wakwa nĩwe.’

¹⁹ “Na nĩ ngĩcookia atĩrĩ, ‘Mwathani, andũ aya nĩmoo atĩ ndoimaga thunagogi imwe ngathĩ irĩa ingĩ nĩguo nyiitithie na hũũre andũ arĩa magwĩtikĩtie.

²⁰ Na rĩrĩa Stefano mũira waku aaitirwo thakame, ndaarũngĩ ho ngĩtikĩra ũndũ ũcio wĩkwo, na ngaikaria nguo cia andũ arĩa maamũũragire.’

²¹ “Nake Mwathani akĩnjĩra atĩrĩ, ‘Thĩ, tondũ nĩngũgũtũma kũndũ kũraya kwa andũ-a-Ndũrĩ.’ ”

Paũlũ, Raiya wa Roma

²² Kĩrĩndĩ kũu gĩgĩthikĩrĩra Paũlũ o nginya rĩrĩa oigire ũguo. Hĩndĩ iyo gĩkĩaria na mũgambo mũnene kĩaĩrĩre, atĩrĩ, “Mweherie thĩ! Ndagĩrĩrwo nĩgũtũũra muoyo!”

²³ Na rĩrĩa kĩaĩrĩra gĩgĩteaga nguo ciakĩo na gĩkũmbũraga rũkũngũ,

²⁴ mũnene ũcio wa mbũtũ agĩathana Paũlũ aingĩrio nyũmba ya thigari. Nĩngĩ agĩathana atĩ Paũlũ ahũũrwo iboko na orio ciũria nĩguo kũmenyeke kĩria gĩatũmaga andũ mamugĩrĩre ũguo.

25 Na rĩrĩa maamũkomagĩa mamũhũũre-rĩ, Paũlũ akĩũria mũnene ũcio wa thigari igana rĩmwe warũngũ hau atĩrĩ, “Watho nĩwĩtĩkĩrĩtie mũhũũre raiya wa Roma na kĩboko atanyĩtĩkanĩte na ihĩtia?”

26 Rĩrĩa mũnene ũcio wa thigari igana rĩmwe aaguire ũguo, agĩthĩ kũrĩ mũnene wa mbũtũ, akĩmũhe ũhoro ũcio. Nake akĩmũũria atĩrĩ, “Rĩu ũgwĩka atĩa? Mũndũ ũyũ nĩ raiya wa Roma.”

27 Mũnene ũcio wa mbũtũ agĩthĩ kũrĩ Paũlũ, akĩmũũria atĩrĩ, “Ta njĩra atĩrĩ, wee ũrĩ raiya wa Roma?”

Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ĩ, ndĩ raiya wa Roma.”

28 Nake mũnene ũcio wa mbũtũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Ndarĩhire thogora mũnene nĩgeetha ndũike raiya wa Roma.”

Nake Paũlũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “No nĩ ndaaciarirwo ndĩ raiya wa Roma.”

29 Nao andũ arĩa meendaga kũmũũria ciũria magĩtigana nake o rĩmwe. Mũnene ũcio wa mbũtũ we mwene akĩmaka aamenya atĩ nĩoheete Paũlũ na mĩnyororo, na aarĩ raiya wa Roma.

Paũlũ Kũrũgama Mbere ya Kĩama

30 Mũthenya ũcio ũngĩ warũmĩrĩre, nĩgũkorwo mũnene ũcio wa mbũtũ nĩeendaga kũmenya wega kĩrĩa Ayahudi maathitangagĩra Paũlũ, akĩmuohora na agĩathana athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na athuuri othe a Kĩama magomane. Agĩcooka akĩrehe Paũlũ, na akĩmũrũgamia mbere yao.

23

1 Nake Paũlũ agĩkũũrĩra athuuri a Kĩama kũu maithe akĩmeera atĩrĩ, “Ariũ a Baba, nĩndungatĩre Ngai ndĩ na thamiri itarĩ ũcuuke nginya mũthenya wa ũmũthĩ.”

2 Nake Anania mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene, agĩatha andũ arĩa maarũgamĩte hakuhi na Paũlũ mamũringe kanua.

3 Hĩndĩ iyo Paũlũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Wee rũthingo rũrũ rũhakĩtwo mũnyũ mwerũ, we nĩwe ũkũringwo nĩ Ngai! Ũikarĩte hau ũndũre ciira kũringana na watho, no wee ũkaregana na watho, ũgaathana atĩ nĩngwo!”

4 Nao andũ arĩa maarũgamĩte hakuhi na Paũlũ makĩmũũria atĩrĩ, “Anga nĩũkũmĩrĩria kũruma mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene?”

5 Nake Paũlũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Ariũ a Baba, ndikũmenyete atĩ ũcio nĩwe mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene; nĩgũkorwo nĩ kwandĩkĩtwo atĩrĩ: ‘Ndũkanaarie ũũru igũrũ rĩa mũnene wa andũ anyu.’”

6 Na rĩrĩ, Paũlũ aamenya atĩ amwe ao maarĩ Asadukai, na arĩa angĩ Afarisai, akĩanĩrĩra Kĩama-inĩ kũu, akiuga atĩrĩ, “Ariũ a Baba, nĩ ndĩ Mũfarisai, na njiarĩtwo nĩ Mũfarisai. Ndiraciirithio nĩ ũndũ wa kĩrĩgĩro giakwa giũ kũrĩũkio kwa arĩa akuũ.”

7 Rĩrĩa oigire ũguo, gũkĩgĩa na ngarari gatagatĩ ka Afarisai na Asadukai, nakio kũngano kũu giĩkĩamũkana.

8 (Asadukai moigaga gũtirĩ ũrĩũkio, na gũtirĩ araiika, o na kana maroho, no Afarisai nĩmetĩkĩtie maũndũ macio mothe.)

9 Gũkĩgĩa na ngũĩ nene, nao arutani a watho amwe arĩa maarĩ Afarisai makĩrũgama na makĩaria megũmĩire mũno, makiuga atĩrĩ, “Ithuĩ tũtirona ũũru wa mũndũ ũyũ. Ĩ kũngĩkorwo nĩ roho kana mũraika ũmwarĩrie?”

¹⁰ Nacio ngarari ikīneneha mūno, o nginya mūnene wa mbūtū akīgua guoya nikuona ta Paūlū angītārūrangwo tūcunjī nīo. Agiatha mbūtū cia thigari ciikūrūke, imweherie harīo na hinya, na imūtware nyūmba ya thigari.

¹¹ Ūtukū ūrīa warūmīrīre, Mwathani akīrūgama hakuhī na Paūlū, akīmwīra atīrī, “Wīyūmīrīrie! O ūguo ūheanīte ūhorō wakwa gūkū Jerusalemu, noguo ūkaūheana kūu Roma.”

Ithugunda rīa Kūūruga Paūlū

¹² Rūciinī rūrū rūngī, Ayahudi makīgīa na ndundu na makīhīta mwīhīta matikaarīe kana manyue matoragīte Paūlū.

¹³ Andū arīa maathugundīte ndundu īyo maarī makīria ya mīrongo īna.

¹⁴ Magīthī kūrī athīnjīri-Ngai arīa anene na athuuri makīmeera atīrī, “Ithuī nītūhītīte mwīhītwa wa kwaga kūrīa kīndū kana kūnyua nginya tūūrage Paūlū.

¹⁵ Na rīrī, inyū mūrī hamwe na Kīama gīa Athuuri ūriai mūnene wa mbūtū amūrehe mbere yanyu, mwītūite ta mūrenda gūtūria wega ūhorō wa cira wake. Ithuī nītūhaariie kūmūūrage atanakinya haha.”

¹⁶ No rīrīa mwanake wa mwarī wa nyina na Paūlū aaiguire ūhorō wa ithugunda rīu, agīthī nyūmba ya thigari akīra Paūlū.

¹⁷ Hīndī īyo Paūlū agīta ūmwe wa anene a thigari igana rīmwe, akīmwīra atīrī, “Twarā mwanake ūyū kūrī mūnene wa mbūtū; arī na ūndū arenda kūmwīra.”

¹⁸ Nī ūndū ūcio mūnene ūcio akīmuoya, akīmūtwarā kūrī mūnene wa mbūtū.

Mūnene ūcio wa thigari igana rīmwe akīmwīra atīrī, “Paūlū, ūrīa muohe nīandūmanīre anjīra ndeehe mwanake ūyū kūrī we tondū arī na ūndū arenda gūkūra.”

¹⁹ Mūnene ūcio wa mbūtū akīnyīta mwanake ūcio guoko, akīmūtwarā keheri-inī, akīmūūria atīrī, “Nī atīa ūrenda kūnjīra?”

²⁰ Nake mwanake ūcio akīmūcookeria atīrī, “Ayahudi nīmaiganīre makūūrie ūmarehere Paūlū nīguo arūgame mbere ya kīama rūciū, metuīte ta marendā gūtūria ūhorō wake wega.

²¹ Ndūgetīkīre ūguo marendā, tondū andū makīria ya mīrongo īna ao mamuoheirie njīra-inī. Nīmehītīte mwīhītwa wa kwaga kūrīa kana kūnyua nginya mamūūrage. Na rīrī, nīmehaariie, metereire wītīkīre ihooya rīao.”

²² Nake mūnene ūcio wa mbūtū akīra mwanake ūcio athī, na akīmūkaania, akīmwīra atīrī, “Ndūkeere mūdū o na ūrīkū atī nīnginyīrie ūhorō ūcio.”

Paūlū Gūtwarwo Kaisarea

²³ Mūnene ūcio wa mbūtū agīcooka agīta anene aake eerī a thigari igana rīmwe akīmaatha atīrī, “Haarīriai gīkundi gīa thigari magana meerī, na thigari mīrongo mūgwanja iria ithiiga ihaičīte mbarathī, na thigari magana meerī iria ithiiga ikuūite matimū, nīguo mathī Kaisarea thāa ithatū cia ūtukū.

²⁴ Na ningī mūhaariie mbarathī cia gūkuua Paūlū atwarwo kūrī Felike ūrīa barūthī hatarī na ūgwati.”

²⁵ Agīcooka akīandīka marūa ūū:

²⁶ Nī nī Kilaudio Lisia,

Kūrī mūgaathe Barūthī Felike:

Nĩndakũgeithia.

²⁷ Mũndũ ũyũ aranyiiĩtwo nĩ Ayahudi na mararĩ hakuhi kũmũuraga, no ndĩrathĩ na thigari ciakwa ndĩramũthara, nĩgũkorwo nĩndĩramenyete atĩ nĩ raiya wa Roma.

²⁸ Nĩndĩrendaga kũmenya kĩrĩa maramũthitangagĩra, na nĩ ũndũ ũcio ndĩramũtwara Kĩama-inĩ kĩa.

²⁹ Ndĩrakora atĩ athitangĩrwo maũndũ makoniĩ watho wao, no hatirarĩ ũndũ acukĩrwo ũngĩratũmire atuĩrwo kũũragwo kana kuohwo.

³⁰ Rĩrĩa ndĩramenyithirio atĩ kũraarĩ na ithugunda rĩa kũũraga mũndũ ũcio, ndĩramũtũma kũrĩ we o hĩndĩ ĩyo. Ndĩracooka ndĩraatha andũ acio mamũthitangĩte makũrehere thitango ĩrĩa mamũthitangĩre.

³¹ Nĩ ũndũ ũcio thigari ikĩoya Paũlũ ũtukũ o ta ũrĩa ciaathĩtwo, ikĩmũtwara o nginya Antĩpatiri.

³² Naguo mũthenya ũyũ ũngĩ igĩtiga thigari iria ciathiiaga ihaicĩte mbarathi ithĩ nake, nacio igĩcoka nyũmba ciao.

³³ Thigari icio cia mbarathi ciakinya Kaisarea, ikĩnengera barũthi marũa na ikĩneana Paũlũ kũrĩ we.

³⁴ Nake barũthi aathoma marũa, akĩũria kũrĩa Paũlũ oimĩte. Rĩrĩa aamenyire atĩ oimĩte Kilikia,

³⁵ akĩmwĩra atĩrĩ, “Ngaathikĩrĩria ciira waku andũ arĩa magũthitangĩte mooka.” Agĩcoka agĩathana Paũlũ aikare arangĩrĩtwo kũu nyũmba-inĩ ya ũthamaki ya Herode.

24

Paũlũ Kũrũgama Mbere ya Felike Acĩrithio

¹ Na rĩrĩ, thuutha wa mũthenya ĩtano, Anania, mũhĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene, agĩkũrũka agĩthĩ Kaisarea marĩ na athuuri amwe na wakiri wetagwo Teritulo, na makĩrehe thitango ciao cia gũũkĩrĩa Paũlũ kũrĩ barũthi.

² Rĩrĩa Paũlũ eetirwo thĩnĩ, Teritulo akĩambĩrĩa kũmũthitanga mbere ya Felike, akiuga atĩrĩ: “Nĩtũkeneire ihinda iriaya rĩa thayũ tũrĩ rungu rwaku, na ũũgĩ waku wa kuona na kabere nĩũgarũrĩte maũndũ marĩa mooru magatuĩka mega bũrũri-inĩ ũyũ.

³ Kũndũ guothe na maũndũ-inĩ mothe, wee mũgaathe Felike, nĩtwamũkĩrĩte ũndũ ũyũ tũrĩ na ngaatho nene.

⁴ No nĩgeetha ndigakũnogie makĩria, nĩngũkũũria na gĩtũo ũtũthikĩrĩrie hanini.

⁵ “Nĩtuonete mũndũ ũyũ arĩ mũndũ wa kũrehe thĩna, na nĩarehete ngũĩ gatagatĩ-inĩ ka Ayahudi kũndũ guothe thĩnĩ wa thĩ. We nĩ mũtongoria wa gĩkundi kĩrĩa gĩtagwo Anazari,

⁶ na ningĩ nĩageragia gũthaahia hekarũ; nĩ ũndũ ũcio tũkĩmũnyiita. (Na nĩtũngĩamũtuĩrĩre kũringana na watho witũ.

⁷ No Lisia, mũnene ũcio wa mbũtũ agĩũka akĩmũruta moko-inĩ maitũ na hinya akĩmweheria, na agĩathana athitangi aake moke kũrĩ wee.)

⁸ Wee mwene wamũurangia nĩũkũmenya ma ya ũhoru ũyũ wothe tũmũthitangĩre.”

⁹ Nao Ayahudi makĩnyiitanĩra na thitango ĩyo, makiuga atĩ maũndũ macio maarĩ ma ma.

10 Rĩria barũthi aaheneirie Paũlũ na moko aarie-rĩ, Paũlũ oigire atĩrĩ, “Nĩnjũũ atĩ nĩũkoretwo ũrĩ mũtũi ciira wa rũrĩrĩ rũrũ ihinda rĩa mĩaka mĩingĩ, nĩ ũndũ ũcio nĩngwĩyarĩrĩria ngenete.

11 Nĩ ũndũ mũhũthũ harĩwe kũmenya atĩ ti makĩria ma mũthenya ikũmi na ũrĩ ũthĩrĩte kuuma ndambata Jerusalemu kũhooya Ngai.

12 Andũ arĩa maathitangĩte matianyoniire ngĩkararania na mũndũ o na ũrĩkũ hekarũ-inĩ, kana ngĩtũma kĩrĩndĩ kĩgie na ngũi thunagogi-inĩ, o na kana handũ hangĩ o hothe itũũra-inĩ.

13 Na matingĩhota kuonania ihooto harĩwe cia thitango icio maathitangĩre.

14 No rĩrĩ, nĩngwĩtĩkĩra atĩ nĩhooyaga Ngai wa maithe maitũ ndĩ mũrũmĩrĩri wa Njĩra ĩyo, o ĩyo metaga ya gĩkundi kĩa nyamũkano. Nĩ nĩnjĩtikĩtie maũndũ mothe marĩa megĩi Watho na marĩa mandĩkitwo mabuku-inĩ ma Anabii,

15 na ndĩ na kĩrĩgĩrĩro thĩnĩ wa Ngai o ta kĩrĩa andũ aya marĩ nakĩo, atĩ nĩgũgakorwo na kũriũka kwa andũ arĩa athingu na arĩa aaganu.

16 Nĩ ũndũ ũcio nĩndĩrutana gĩria hĩndĩ ciothe kũiga thamiri yakwa ĩtarĩ na ũcuuke mbere ya Ngai na mbere ya andũ.

17 “Thuutha wa gũkorwo ĩtarĩ kuo mĩaka mĩingĩ, nĩndokire Jerusalemu nĩgeetha ndehere andũ akwa iheo nĩ ũndũ wa athĩini na ndute maruta nĩ ũndũ wa Ngai.

18 Na rĩria ndarũmbũyanagia na maũndũ macio nĩmangorire kũu hekarũ-inĩ ndĩtheretie. Gũtiarĩ na gĩkundi kĩa andũ ndaarĩ na kĩo, o na kana ngĩkorwo ngĩruta thĩna.

19 No nĩ kũrĩ Ayahudi a kuuma bũrũri wa Asia arĩa magĩrĩrwo nĩgũkorwo marĩ haha mbere yaku na maathitange angĩkorwo nĩ marĩ ũndũ mangĩnjuukĩra.

20 Akorwo ti ũguo, aya marĩ haha nĩmagĩrĩrwo moige ihĩtia rĩria maanyoniire narĩo rĩria ndaarũgamire mbere ya Kĩama,

21 tĩga ũkorirwo nĩ ũndũ ũyũ ũmwe ndanĩrĩre rĩria ndaarũngĩ mbere yao ngiuga atĩrĩ: “Ūmũthĩ ndũgamĩte mbere yanyu njiirithio nĩ ũndũ nĩnjĩrĩgĩrĩre ũhoro wa kũriũka kwa arĩa akuu.”

22 Nake Felike, nĩ ũndũ nĩamenyete wega ũhoro wa Njĩra ĩyo, agĩtũria ciira. Akiuga atĩrĩ, “Hĩndĩ ĩria Lĩsia, ũcio mũnene wa mbũtũ agooka-rĩ, nĩguo ngaatua ciira waku.”

23 Agĩatha mũnene ũcio wa thigari igana rĩmwe aige Paũlũ arĩ mũrangĩre, no amũhe wiyathi mũnini na etĩkĩrie arata aake marũmbũiyee mabata make.

24 Na rĩrĩ, thuutha wa mũthenya mũnini, Felike agĩũka marĩ na mũtumia wake Dirusila, ũria warĩ Mũyahudi mũtumia. Agĩtũmanĩra Paũlũ, na akĩmũthikĩrĩria akĩaria ũhoro wa wĩtikio thĩnĩ wa Kristũ Jesũ.

25 Rĩria Paũlũ aaragia ũhoro wa ũthingu, na wa kwĩgĩrĩrĩria merĩrĩria ma mwĩrĩ, o na wa ciira ũria ũgooka, Felike akĩigua etĩgĩra, akiuga atĩrĩ, “Nĩ ũguo! Rĩu no ũthĩ. Rĩria ndĩrĩgĩa na ihinda rĩagĩrĩre, nĩndĩgũtũmanĩra ũũke.”

26 Ihinda-inĩ o rĩu no ehokaga atĩ Paũlũ nĩangĩamũheire ihaki, na nĩ ũndũ ũcio nĩaikaraga akĩmũtũmanagĩra, akaaria nake.

27 Hĩndĩ ĩria mĩaka ĩrĩ yathĩrĩre-rĩ, Porikio Fesito agĩcooka ithenya rĩa Felike, no tondũ Felike nĩendaga gũkenia Ayahudi, agĩtiga Paũlũ njeera.

1 Na rĩrĩ, mĩthenya ĩtatũ yathira thuutha wa Fesito gũkina kũu bũrũri-inĩ, akiuma Kaisarea akĩambata agĩthĩĩ Jerusalemu.

2 Nao athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na atongoria a Ayahudi magĩũka harĩ we, makĩmwĩra maũndũ marĩa Paũlũ aathitangĩrwo.

3 Nĩmahĩkire gũthaiha Fesito atĩ nĩ ũndũ wa wega wake kũrĩ o etĩkĩre Paũlũ atwarwo Jerusalemu, nĩgũkorwo nĩmahaaragĩria kũmuoheria njĩra-inĩ mamũũrage.

4 Nake Fesito akĩmacookeria atĩrĩ, “Paũlũ ahingĩrwo Kaisarea, na nĩ nĩngũcooka kuo o narua.

5 Tondũ ũcio no tũthĩĩ na atongoria amwe anyu nĩgeetha mathĩĩ magathitangĩre mũndũ ũcio kuo, angĩkorwo nĩ harĩ ũndũ mũũru ekĩte.”

6 Thuutha wa gũikarania nao kũu ihinda ta rĩa mĩthenya ĩnana kana ikũmi, agĩkũrũka, agĩthĩĩ Kaisarea, na mũthenya ũyũ ũngĩ akĩgomithania igooti, na agĩathana Paũlũ areehwo mbere yake.

7 Rĩrĩa Paũlũ aakinyire, Ayahudi arĩa maikũrũkĩte kuuma Jerusalemu makĩmũrigiicĩria, na makĩmũthitangĩra maũndũ maingĩ mooru, marĩa matangĩahotire kuonania atĩ nĩ ma ma.

8 Nake Paũlũ akĩyarĩrĩria, akiuga atĩrĩ: “Nĩĩ ndirĩ ũndũ njĩkĩte ũreganĩte na watho wa Ayahudi, o na kana wa hekarũ o na kana wa Kaisari.”

9 Nake Fesito, akĩenda gũkenia Ayahudi akĩũria Paũlũ atĩrĩ, “Wee nĩ ũkwenda kwambata ũthĩĩ Jerusalemu ngagũciirithĩrie kuo nĩ ũndũ wa maũndũ maya ũthitangĩrwo?”

10 Nake Paũlũ agĩcookia atĩrĩ, “Rĩu ndũgamĩte igooti-inĩ rĩa Kaisari, harĩa njagĩrĩrwo nĩ gũciirithĩrio. Nĩĩ ndihĩtĩrie Ayahudi, o ta ũria wee mwene ũmenyete o wega.

11 No rĩrĩ, angĩkorwo ndĩ na ihĩtia rĩa gwĩka ũndũ o wothe wa gũtũma njũragwo-rĩ, ndingĩrega gũkua. No angĩkorwo maũndũ marĩa thitangĩrwo nĩ Ayahudi aya ti ma ma-rĩ, gũtikĩrĩ mũndũ ũrĩ na gũtũmi gĩa kũũneana kũrĩ o. Ndacookia ciira riiko kũrĩ Kaisari!”

12 Thuutha wa Fesito gũcokania ndundu na kĩaama gĩaake, akiuga atĩrĩ, “Wacookia ciira riiko kũrĩ Kaisari na kũrĩ Kaisari nĩkuo ũgũthĩĩ!”

Fesito Kũmenyithia Mũthamaki Agiripa Ũhoro

13 Mĩthenya mĩnini yathira Mũthamaki Agiripa na Berinike magĩũka kũu Kaisarea kũnyĩita Fesito ũgeni.

14 Na tondũ nĩmaikaraga kũu mĩthenya mĩngĩ-rĩ, Fesito akĩhe mũthamaki ũcio ũhoro wa ciira wa Paũlũ, akĩmwĩra atĩrĩ, “Gũkũ kũrĩ na mũndũ watigirwo nĩ Felike arĩ muohe.

15 Rĩrĩa ndaathĩre Jerusalemu-rĩ, athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na athuuri a Ayahudi nĩmamũthitangĩre, na makĩnjũũria ndĩmũtũire.

16 “Na nĩĩ ngĩmeera atĩ ti mũtugo wa andũ a Roma kũneana mũndũ o wothe ataambĩte kũng’ethanĩra na andũ arĩa mamũthitangĩte na kũheo mweke wa kwĩyarĩrĩria ũhoro-inĩ ũria athitangĩrwo.

17 Rĩrĩa tuokire nao gũkũ, ndiaikarĩrie ciira ũcio, no ndaarookire kũgomithania igooti na ngĩathana mũndũ ũcio areehwo.

18 Rĩrĩa andũ arĩa maamũthitangĩte maarũgamire kwaria, mati-amũthitangĩre ũndũ o na ũmwe mũũru ta ũria nderĩgĩrĩre.

19 No handũ ha ũguo, o maarĩ na maũndũ mamwe maakaraganĩa nake makoniĩ ũhoro wa ndini yao na makoniĩ ũhoro wa mũndũ wakuĩte wetagwo Jesũ ũria Paũlũ oigaga atĩ arĩ muoyo.

20 Nĩndarigirwo nĩ ũrĩa ingĩtuĩria maũndũ ta macio; nĩ ũndũ ũcio ngĩmũũria kana no eende gũthĩ Jerusalemu agaciirithĩrio maũndũ macio aathitangĩrwo kuo.

21 Rĩrĩa Paũlũ aacookirie ciira riiko etererio itua rĩa Mũthamaki-rĩ, ngĩathana ahingĩrwo nginya rĩrĩa ingĩahotire kũmũtwarithia kũrĩ Kaisari."

22 Hĩndĩ ĩyo Agiripa akĩra Fesito atĩrĩ, "No nyende kwĩguĩra mũndũ ũcio akĩaria."

Nake Fesito agĩcookia atĩrĩ, "Nĩũkamũigua rũciũ."

Paũlũ Kũrũgama mbere ya Agiripa

23 Mũthenya ũyũ ũngĩ, Agiripa na Berinike magĩũka marĩ na mwago mũnene na magĩtoonya nyũmba ya gũciirĩrwo marĩ hamwe na anene a thigari o na athuuri a itũũra arĩa maarĩ igweta. Nake Fesito agĩathana Paũlũ arehwo.

24 Fesito akiuga atĩrĩ, "Mũthamaki Agiripa na andũ arĩa othe mũrĩ na ithuĩ haha, nĩmũkuona mũndũ ũyũ! Nĩwe mũngĩ wothe wa Ayahudi wanjũũririe, ndĩ kũu Jerusalemu na ndĩ gũkũ Kaisarea, ngaciire ũhoru wake, ũkĩanĩrĩa ũkiugaga atĩ ndagĩrĩrwo nĩgũtũũra muoyo ringĩ.

25 No nĩ nĩndonire atĩ ndarĩ ũndũ eekĩte wa gũtũma ooragwo, no tondũ nĩacookirie ciira riiko kũrĩ Mũthamaki, ngĩtua itua rĩa kũmũtũma Roma.

26 No ndirĩ na ũndũ mũna ingĩandĩkĩra Mũthamaki Mũgaathe igũrũ rĩake. Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, ndamũrehe mbere yanyu inyuothe, na makĩria mbere yaku wee Mũthamaki Agiripa, nĩgeetha ũhoru ũyũ warĩkia gũtuĩrio, ngĩe na ũndũ ingĩandĩka.

27 Nĩgũkorwo ndikuona kwagĩrĩre gũtũma mũndũ muohe itekuonania maũndũ marĩa athitangĩrwo."

26

1 Nake Agiripa akĩra Paũlũ atĩrĩ, "Ūrĩ na rũũtha rwa kwĩyarĩrĩa."

Nĩ ũndũ ũcio Paũlũ agĩtambũrũkia guoko, akĩambĩrĩa kwĩyarĩrĩa, akiuga atĩrĩ,

2 "Mũthamaki Agiripa, nĩngũigua ndĩ mũtũku kũrũgama mbere yaku ũmũthĩ ndiyarĩririe igũrũ rĩa maũndũ mothe marĩa thitangĩrwo nĩ Ayahudi,

3 na makĩria nĩ tondũ wee nĩũũ mĩtugo yothe ya Ayahudi na maũndũ marĩa makararanagĩria. Nĩ ũndũ ũcio nĩndakũhooya ũthikĩririe ũtegũthethũka.

4 "Ayahudi othe nĩmooĩ ũrĩa ndũũrĩte kuuma ndĩ mwana, kuuma kĩambĩrĩa kĩa mũtũũrĩre wakwa ndĩ bũrũri-inĩ wakwa kĩũmbe, o na ndĩ Jerusalemu.

5 Nĩmanjũũĩ hĩndĩ ndaaya, na mangĩenda, no maheane ũira wakwa, atĩ kũringana na watho ndaatũũrĩte ndĩ Mũfarisai, ndĩrutaniirie na kĩyo kũrũmia maũndũ mothe ma ndini iitũ.

6 Na rĩrĩ, ndũgamĩte haha ũmũthĩ njiirithio nĩ ũndũ wa kwĩrĩgĩrĩa kĩranĩro kĩa Ngai eĩre maithe maitũ.

7 Kĩranĩro kũu no kĩa mĩhĩrĩga ĩrĩa iitũ ikũmi na ĩrĩ ĩrĩgagĩrĩa kuona gĩkĩhingio, rĩrĩa ĩtungatagĩra Ngai na kĩyo ũtukũ na mũthenya. Na rĩrĩ, wee Mũthamaki, Ayahudi maathitangĩte nĩ ũndũ wa kĩrĩgĩrĩro kũu.

8 Nĩ kĩ kĩngĩtũma mũndũ o na ũrĩkũ wanyu atue atĩ nĩ ũndũ ũtangĩtũkio, atĩ Ngai nĩariũkagia arĩa akuũ?

9 "O na nĩ nĩndaiguithĩtio atĩ nĩndagĩrĩrwo nĩ gwĩka ũrĩa wothe ingĩahotire ndegane na rĩtwa rĩa Jesũ wa Nazarethi.

10 Na ũguo nĩguo ndeekire kũu Jerusalemu. Ngĩkia andũ aingĩ a arĩa aamũre njeera, heetwo rũũtha nĩ athĩnjĩri-Ngai arĩa anene, na rĩria andũ acio mooragagwo, nĩndetĩkanagia na ituĩro rĩu.

11 Mahinda maingĩ nĩndathiiaga kuuma thunagogi-inĩ ĩmwe nginya ĩria ingĩ nĩgeetha ndĩmaneane maherithio, na ngageria kũmahatĩrĩria marume Ngai. Na tondũ wa ũria ndaamarakarĩire mũno nĩndathiiaga kũmanyarĩira o na matũũra-inĩ marĩa manene ma kũngĩ.

12 “Hĩndĩ ĩmwe ndĩ rũgendo-inĩ ta rũu-rĩ, ndaathiiaga Dameski heetwo ũhoti na ngatũmwo nĩ athĩnjĩri-Ngai arĩa anene.

13 Kũrĩ thaa thita cia mũthenya, wee Mũthamaki, ndĩ njĩra-inĩ ngĩona ũtheri mũnene woimĩte igũrũ ũkengete gũkĩra riũa, ũkĩnarĩra mũena yothe, niĩ na andũ arĩa twarĩ nao.

14 Ithuothe tũkĩgũa thĩ, na niĩ ngĩigua mũgambo ũkĩnjũra atĩrĩ na rwario rwa Kĩhibũria, ‘Saũlũ, Saũlũ, ũnyariiraga nĩkĩ? Nĩ ũndũ ũrĩ hinya hariwe kũhũũra micengi na haati.’

15 “Na niĩ hĩndĩ ĩyo ngĩũria atĩrĩ, ‘Wee nĩwe ũ, Mwathani?’

“Nake Mwathani akĩnjookeria atĩrĩ, ‘Nĩ niĩ Jesũ ũria ũnyariiraga.

16 Rĩu ũkĩra ũrũgame na magũrũ maku. Ndaakuumĩrĩra ngwamũre ũtuĩke ndungata na ũtuĩke mũira wa maũndũ marĩa wonete mangoniĩ na marĩa ngũkuonia.

17 Nĩngũkũhonokia kuuma kũrĩ andũ anyu na kuuma kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ arĩa ndĩragũtũma kũrĩ o,

18 ũkamahingũre maitho, na ũmagarũre moime nduma-inĩ mathĩĩ ũtheri-inĩ, na ũmarute hinya-inĩ wa Shaitani ũmatware kũrĩ Ngai, nĩgeetha maamũkĩre ũrekanĩri wa mehia, na magĩe na handũ gatagati-inĩ ka andũ arĩa matheretio na ũndũ wa kũnjĩtĩkia.’

19 “Nĩ ũndũ ũcio, Mũthamaki Agiripa, ndiigana kwaga gwathĩkĩra kĩoneki kũu kioimĩte igũrũ.

20 Ngĩambĩrĩria kũhunjĩria andũ arĩa maarĩ Dameski, ngĩcooka ngĩhunjĩria andũ a kũu Jerusalemu o na a Judea guothe, na andũ-a-Ndũrĩrĩ o nao. Ndaahunjagia atĩ nĩmagĩrĩrwo nĩ kwĩrira na magarũrũke kũrĩ Ngai, na moonanie kwĩrira kwao na ũndũ wa ciĩko ciao.

21 Kĩu nĩkĩo gĩatũmire Ayahudi maanyĩtĩre hekarũ-inĩ, na magerie kũnjũraga.

22 No nĩngoretwo ndĩ na ũteithio wa Ngai nginya ũmũthĩ ũyũ, na nĩkĩo nũngĩĩ haha nĩguo heane ũira kũrĩ andũ arĩa anini na arĩa anene o ũndũ ũmwe. Ndirĩ ũndũ njugaga makĩria ma ũria anabii na Musa moigĩte atĩ nĩũgekĩka,

23 atĩ Kristũ nĩakanyariirwo, na atũĩke wa mbere kũriũka kuuma kũrĩ arĩa akuũ, nĩguo ahunje ũhoru wa ũtheri kũrĩ andũ aake kũmbe o na kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ.”

24 Fesito aigua ũguo, akĩmũgũthũkĩra akĩmwĩra atĩrĩ, “Wee Paũlũ nĩkũgũrũka ũgũrũkĩte! Gĩthomo kũu gĩaku kĩngĩ nĩgĩtũmĩte ũgũrũke.”

25 Nake Paũlũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Atĩrĩrĩ mũgaathe Fesito, niĩ ndigũrũkĩte. ũndũ ũria ndĩroiga nĩ wa ma na ti ũgũrũki.

26 Mũthamaki nĩoĩ maũndũ maya, na no ndĩmwarĩrie itegwĩtigĩra. Nĩ njũũĩ atĩ gũtirĩ ũndũ o na ũmwe wa maũndũ maya aagĩte kũmenya, tondũ matiekĩrwo hito-inĩ.

27 Mũthamaki Agiripa, wee nĩwĩtĩkĩtie anabii? Nĩnjũũĩ atĩ nĩũmetĩkĩtie.”

28 Hĩndĩ ĩyo Agiripa akĩũria Paũlũ atĩrĩ, “Nĩũgwĩciiria atĩ kahinda-inĩ kanini ũguo no ũnjũguithie ndũĩke Mũkristiano?”

²⁹ Nake Paülü akimūcookeria atīrī, “kahinda kanyiihe kana karaihe, ndīrahooya Ngai atī to wee wiki, no o na andū aya angī othe maraathikīrīria ūmūthī, ndenda matuīke ta nī, tīga o mīnyororo īno.”

³⁰ Mūthamaki ūcio agīūkīra marī hamwe na barūthi, na Berinike, na andū arīa maikarīte hamwe nao.

³¹ Makiuma nyūmba īyo, na rīrīa maaranagīria, makiuga atīrī, “Mündū ūyū ndarī ūndū ekīte wa gūtūma ooragwo kana ohwo.”

³² Agiripa akīira Fesito atīrī, “Mündū ūyū nīangīarekererio korwo ndaracooketie ciira riiko kūrī Kaisari.”

27

Paülü kwambīrīria Rūgendo rwa gūthīi Roma

¹ Na rīrīa gwatuirwo atī nītūkūhaica marikabu tūthīi Italia, Paülü na andū arīa angī mooheetwo makīneanwo kūrī mūnene-wa-thigari-igana rīmwe, warī wa mbūtū ya Agusito, wetagwo Juliasi.

² Tūkūhaica marikabu yoimīte Aduramutio īria yakirie gūthīi icukīro-inī cia marikabu iria ciarī ndwere-inī cia iria rīrīa inene būrūri-inī wa Asia, na ithū tūkīambīrīria rūgendo tūgīthīi. Nake Arisitariko, Mūmakedonia woimīte Thesalonike, aarī hamwe na ithūi.

³ Mūthenya ūyū ūngī tūgīkinya Sidoni; nake Juliasi, nī ūndū wa kūiguīra Paülü tha, akīmwtīkīria athīi kūrī arata aake nīguo mamūhe kīrīa angīabatarire.

⁴ Twoima kūu tūkīambīrīria rūgendo rīngī, tūgereire mwena ūrīa ūtaarī rūhuho wa Kuporo, tondū huho cioimaga na mwena ūrīa twathi-iağa.

⁵ Twaarīkia gūtuīkania iria rīrīa inene rīrīa rīarī gūkuhī na mabūrūri ma Kilikia na Pamufilia tūgīkinya itūūra rīa Mira, būrūri-inī wa Likia.

⁶ Tūrī kūu mūnene ūcio wa thigari igana rīmwe akīona marikabu ya Alekisanteria yathīiağa Italia, nake agītūhaicia yo.

⁷ Tūgīthīi kahora ihinda rīa mīthenya mīngī na tūrī na thīna mūngī nginya tūgīkinya gūkuhī na Kinido. Na rīrīa rūhuho rwagiririe tūthīi ūrīa twendaga-rī, tūgīthīi tūgereire mwena ūrīa ūtaarī rūhuho wa Kirete, kūng’ethera Salimone.

⁸ Nītwathiire na thīna mūngī tūgereire ndwere-inī cia iria rīrīa inene na tūgīkinya handū heetagwo Gīcukīro Kīega, hakuhī na itūūra rīa Lasea.

⁹ Mahinda maingī nīmathirīte, na gūthīi na marikabu kwarī na ūgwati tondū ihinda rīa Gīathī gīa Kwīhinga kūrīa Irio nīrīahītūkīte. Nī ūndū ūcio Paülü akīmataara akīmeera atīrī,

¹⁰ “Athuuri aya, nīnguona atī rūgendo rwitū nī rūgūkorwo na mūtino na rūrehe hathara nene kūrī marikabu na mīrigo o na nginya kūrī mīoyo iitū yo mīene.”

¹¹ No mūnene ūcio wa thigari igana rīmwe, handū ha gūthikīrīria ūrīa Paülü oigaga, aarūmīrīre ūtaari wa mūtwarithia wa marikabu o na wa mwene marikabu īyo.

¹² Tondū gīcukīro kīu gītīarī kīega gīa gūkarwo hīndī ya heho-rī, andū aingī magītua itua tūthīi na mbere, twīhokete gūkinya Foinike, tūikare kuo hīndī īyo ya heho. Gīkī kīarī gīcukīro kīa meeri gīa Kirete, nakīo kīang’etheire mwena wa gūthini wa ithūiro, o ūndū ūmwe na mwena wa gathīgathini wa ithūiro.

13 Rīrīa rūhuho rumīte mwena wa gūthini rwambīrīrie kūhurutana kahora-rī, magūciiria nīmōna kīrīa mendaga, na nī ūndū ūcio makīohora marikabu magīthī magereire hūgūrūrū-inī cia Kirete.

14 Na ihinda rītanathī mūno, rūhuho rwa hinya wa kīhuhūkanio kīnene rwetagwo “Eurakilo,” rūkīhurutana ruumīte gīcigīrīra-inī kīu.

15 Nayo marikabu ikīnyitwo nī kīhuhūkanio kīu ikīremwo nīgūthī na kūrīa rūhuho rwoimaga, nī ūndū ūcio tūkīmīrekereria itwarwo nī rūhuho.

16 Na rīrīa twahītukagīra gacigīrīra-inī kanini geetagwo Kauda, nītwarī na thīna wa kūhaicia gatarū ga kūhonokia andū igūrū wa marikabu.

17 Hīndī rīrīa andū acio maakahaicirie marikabu-inī, makīhītūkīria mīkanda rungu rwa marikabu yo nyene nīgeetha mamīohe wega. Nī ūndū wa gwītīgīra kūhata mūthanga-inī wa handū heetagwo Siritī-rī, makīharūrūkia matanga na makīrekereria marikabu iyo itwarwo o kūrīa ingīatwarirwo nī rūhuho.

18 Nītwanyariirīkire mūno nī ūndū wa kīhuhūkanio kīu o nginya mūthenya ūyū ūngī makīambīrīria gūikia mūrigo iria-inī.

19 Naguo mūthenya wa gatatū makīambīrīria gūikia indo cia wīra cia marikabu iria-inī na moko mao ene.

20 Na rīrīa kwaagire kuoneka rīūa kana njata ihinda rīa mīthenya mūngī, nakīo kīhuhūkanio gīgīthī na mbere kūhuhūkania-rī, tūkīrīgīrīria na kwaga mwīhoko o wothe wa kūhonoka.

21 Thuutha wa andū gūikara ihinda iraa ya matekūrīa, Paūlū akīrūgama mbere yao akīmeera atīrī: “Andū aya, nī kaba mūngīetīkīrie ūtaaro wakwa mwage kuuma Kirete, hīndī iyo nīmūngīehonokirie kuuma na ūgwati ūyū o na hathara īno.

22 No rīrī, nīngūmūthaitha mūthī na mbere kūmīrīria, tondū gūtīrī o na ūmwe wanyu ūkūra; tiga marikabu iiki ikwanangīka.

23 Ūtukū ūyū, mūrīka wa Ngai ūrīa nī ndī wake na ūrīa ndungataga nīarūgamire hakuhi na nū na

24 aanjīra atīrī, ‘Paūlū ndūkae gwītīgīra. No nginya ūrūgame mbere ya Kaisari ūciirithio; na rīrī, Ngai tondū wa wega wake, nīekūhonokia mīoyo ya andū arīa othe ūrī nao.’

25 Nī ūndū ūcio, inyu andū aya, thīi na mbere kūmīrīria, nīgūkorwo ndī na wītīkio thīni wa Ngai atī nīgūkūhaana o ta ūguo aanjīrite.

26 No o na kūrī ūguo no nginya tūhate gīcigīrīra-inī kīna.”

Marikabu Kwanangīka

27 Na rīrī, ūtukū wa mūthenya wa ikūmi na īna wakinya, o tūgītwarithagio ūū na ūū nī rūhuho tūtūkanīrie iria rīrīa rīttagwo Adīria-rī, ūtukū gatagatī atwarithia a marikabu makīgereria nīmakuhīrīrie thī nyūmū.

28 Nao makīoya kīgeri kīa ūriku wa maaī makīona atī maaī maarī na ūriku wa buti igana rīa mīrongo īrī. Thuutha wa kahinda kanini magīthima rīngī makīona atī maaī maarī na ūriku wa buti mīrongo kenda.

29 Nī ūndū wa gwītīgīra tūtīkaagūthithio rwaro rwa ihiga, makīreka nanga inya kuuma mwena wa na thuutha wa marikabu, na makīhooya gūkie.

30 Na rīrīa maageragia kūūra moime marikabu-inī, atwarithia a marikabu makīharūrūkia gatarū ga kūhonokia andū iria-inī, metuīte atī marena kūharūrūkia nanga imwe kuuma mūthia wa na mbere wa marikabu.

31 Hīndī iyo Paūlū akīra mūnene ūcio wa thigari igana rīmwe hamwe na thigari atīrī, “Andū aya maga gūikara marikabu-inī, inyuū mūtingthonoka.”

32 Nī ūndū ūcio thigari igītīnia mīkanda īrīa yanyiiite gatarū ga kūhonokia andū, makīreka koore.

33 Gwakuhiīria gūkiā, Paūlū akīmathaita othe marīe irio, akīmeera atīrī, “Kwa ihinda rīa mīthenya ikūmi na īna mīthiru, mūkoretwo mūkarīte o ūguo mwīimite irio, mūteekūrīa kīndū.

34 Rīu ndamūthaita mūrīe irio. Nīmūbatarīte kūrīa irio nīguo imūige muoyo. Gūtīrī rūcuīrī rwa mūtwe wa mūdū o na ūmwe wanyu rūkūra.”

35 Aarīkia kuuga ūguo, akīoya mūgate, agīcookeria Ngai ngaatho mbere yao othe. Agīcooka akīwenyūranga, akīambīrīria kūrīa.

36 Nao othe makīgua momīrīria, makīoya irio makīrīa.

37 Ithuothe twarī andū 276 arīa twarī marikabu-inī.

38 Rīrīa maarīre makīhūna, maacookire magīikia ngano iria-inī nīgeetha marikabu ihūthe.

39 Kwarooka gūkiā-rī, atwarithia matiigana kūmenya būrūri ūcio, no makīona gīcongoco* kīarī na mūthanga hūgūrūrū-inī, magīiciiria magerie kūhatithia marikabu ho.

40 Nao makīrenga nanga, igītigwo iria-inī, na o hau makīohora mīkanda īrīa yohete thukani.† Magīcooka makīhaicia taama ūrīa wīkagīrwo mbere ya marikabu nīguo ūnyūite rūhuho, magīthīi meerekeire hūgūrūrū-inī.

41 No rīrī, marikabu ikīgūtha mūthanga na ikīhata. Mūthia wa na mbere wayo ūkīhata na ūkīrūma biū, naguo mūthia wa na thuutha ūkiunīkanga nī ūndū wa kūhūrwo nī makūmbī ma maaī.

42 Thigari ikībanga ciūrage ohwo nīgeetha gūtīkagīe o na ūmwe wao ūngīthambīra oore.

43 No tondū mūnene ūcio wa thigari igana rīmwe nīendaga kūhonokia muoyo wa Paūlū, agīcigīria ciike ūguo ciabangīte. Agīathana atī andū arīa mangīahotire gūthambīra mambe marūge maaī-inī mathū thī nyūmū.

44 Nao andū acio angī makinye kuo menyītīrīre mbaū kana icunjī cia marikabu. Ūguo nīguo andū othe maakinyire thī nyūmū matarī na ūūru.

28

Hūgūrūrū-inī cia Malita

1 Twaarīkia gūkinya hūgūrūrū-inī tūtārī na ūūru, nīguo twamenyire atī gīcigīrira kīu gīetagwo Malita.

2 Nao atūūri a gīcigīrīra kīu magītuonia ūtuḡi wa mwanya. Magītwakīria mwaki tondū nī kuoiraga na kwarī na heho na magītūnyūita ūgeni ithuothe.

3 Nake Paūlū akīoya gīkundi gīa tūkū, na rīrīa aatūikagīra riiko-rī, ndūira ikiumīra nī ūndū wa ūrugarī wa mwaki, ikīioherera guoko-inī gwake.

4 Rīrīa andū a gīcigīrīra kīu moonire ndūira īcuuhīte guoko-inī gwake makīirana atīrī, “Mūdū ūyū no nginya akorwo nī

* 27:39 Gīcongoco nī handū iria rītoonyanīte na thī nyūmū, ūndū marikabu no ikūhīrīrie thī nyūmū itārī na ūgwati, tiga hīndī ya kūhuhūkanio. † 27:40 Thukani nī gīcunjī kīa mbaū kana cuuma gīa kūgata marikabu kana ndege.

mūūragani, nīgūkorwo o na gūtuika nīahonokire kuuma iria-inī, kīhooto gītīmwtīkīrītīe atūūre muoyo.”

⁵ Nowe Paūlū akīribarībira nyoka īyo mwaki-inī na ndaigana kuona ūndū mūūru.

⁶ Andū maataanyaga kuona akīimba kana agwe o rīmwe akue, no thuutha wa gweterera hīndī ndaaya, makīona gūtīrī ūndū ūtarī wa ndūire ūrekīka harī we, makīricūkwo makiuga atī aarī ngai.

⁷ Na rīrī, hakuhi na hau maarī, nī kwarī na gīthaka kīarī kīa mūndū wetagwo Pabulio, ūrīa warī mūnene wa gīcīgīrīra kīu. Nake nīatūnyīire ūgeni gwake, na kwa ihinda rīa mīthenya itatū agītūtuga wega arī na ūtaana.

⁸ Nake ithe aarī ūrīrī arī mūrūaru mūrīmū wa kūhiūha mwīrī na kūharwo thakame. Paūlū agītōonya nyūmba kūmuona, na thuutha wa kūmūhoera akīmūgīrīra moko akīmūhonia.

⁹ Rīrīa gwekīkire ūguo, andū arīa angī maarī arūaru gīcīgīrīra-inī kīu magīūka, makīhonio.

¹⁰ Nīmatuonirie gītīo na njīra nyingī, na rīrīa twehaarīrie gūthīi magītūhe kīrīa gīothe twabataire.

Paūlū Gūkina Roma

¹¹ Thuutha wa mīeri itatū tūkīhaica marikabu yaikarīte kūu gīcīgīrīra-inī hīndī ya heho. Nayo yarī marikabu ya kuuma Aleksanderia na yarī na rūūrī rwa ngai cia mahatha iria cietagwo Kasitori na Poluke.

¹² Twakinya Sirakusi tūgīikara kuo ihinda rīa thikū ithatū.

¹³ Twoima kūu tūgīthīi tūgīkina Regio. Mūthenya ūyū ūngī gūkīgīa na rūhuho rwa kuuma mwena wa gūthini, naguo mūthenya ūcio ūngī warūmīrīre tūgīkina Puteoli.

¹⁴ Kūu tūgīkora arīu na aarī a Ithe witū amwe, arīa maatūnyīire ūgeni, na magītūria tūikaranie nao ihinda rīa kiumia kīgima. Ūguo noguo twacookire tūgīkina Roma.

¹⁵ Arīu na aarī a Ithe witū arīa maarī kūu nīmaiguīte atī nītuokaga, nao magīka o nginya ndūnyū ya Apio, na handū hetagwo Nyūmba Ithatū cia Ageni gūtūthaagaana. Nake Paūlū ona andū acio, agīcookeria Ngai ngaatho na akīigua omīrīria.

¹⁶ Rīrīa twakinyire Roma, Paūlū nīetūkīrīrio aikare arī wiki, arī na mūthigari wa kūmūrangira.

Paūlū Kūhunja Roma arī Mūrangīre

¹⁷ Thuutha wa thikū ithatū, Paūlū agīta atongoria a Ayahudi mongane hamwe. Rīrīa maagomanire, Paūlū akīmeera atīrī, “Arīu na aarī a Ithe witū, o na gūtuika ndirī ūndū mūūru njikīte andū aitū kana ngathūkia mītugo ya maihe maitū-rī, nīndanyīitūrwo Jerusalemu na ngīneanwo kūrī andū a Roma.

¹⁸ Nao magīthuthuuria na makīenda kūndekia tondū ndiarī na ihītia rīa ūgeri wa ngero rīa gūtūma njūragwo.

¹⁹ No rīrīa Ayahudi maareganire na itua rīu, ndirī ūndū ūngī ingīekire tiga gūcookia ciira riiko gwa Kaisari, no ti atī ndaarī na ūndū wagūthitangīra andū akwa.

²⁰ Kūu nīkio gītūmīte njūūrie tuonane na inyuū na twaranīrie. Njohetwo na mūnyororo ūyū nī ūndū wa kīrīgīrīro kīa andū a Isiraeli.”

²¹ Nao makīmūcookeria atīrī, “Ithuū tūtīrī twanyīita marūa magūkonīī kuuma Judea, na gūtīrī mūrū kana mwarī wa Ithe witū ūūkīte kuuma kuo agatūkinyīria ūhoro kana akaaria ūndū mūūru waku.

²² No nītūkwenḁa kūigua woni waku nī ūrīkū, nīgūkorwo nītūūī atī kūdū guothe andū nīmararia magokīrīra gīkundi gīkī.”

²³ Nao makībanga gūcemanīa na Paūlū mūthenya mūna, na magūka kūrīa aaikaraga marī gīkundi kīnene gūkīra mbere. Kuuma rūciinī nginya hwaī-inī akīmataara na akīmoimbūrīra ūhorō wa ūthamaki wa Ngai, na akīgeria kūmaiguithia ūhorō wa Jesū kuuma Watho-inī wa Musa na kuuma Maandīko-inī ma Anabii.

²⁴ Amwe magūtīkia ūrīa aameerire, no angī makīaga gwītīkia.

²⁵ Nao makīaga kūiguithania o ene, na makīambīrīra gūthīī rīrīa maaiguire mūthia-inī Paūlū oiga atīrī, “Rohō Mūtheru nīeerire maithe manyu ūhorō wa ma rīrīa aarirīe na kanua ka Isaia ūrīa mūnabii, akiuga atīrī:

²⁶ “Thīī kūrī andū aya, ūmeere atīrī,
“Inyuī mūgūtūūra mūiguaga, no mūtīkamenya ūndū;
mūgūtūūra muonaga, no mūtīgakuūkīrwo.”

²⁷ Nīgūkorwo ngoro cia andū aya itirī tha;
matū mao matingīhota kūigua,
na nīmahingīte maitho mao.

Tondū maahota kuona na maitho mao,
na maigue na matū mao,
nacio ngoro ciao igīe na ūmenyo,
nao manjookerere, na nīī ndīmahonie.’

²⁸ “Nī ūndū ūcio-rī, nīngwenda mūmenye atī ūhonokio wa Ngai nīūtūmītwo kūrī andū-a-Ndūrīrī, nao nīmegūthīkīrīria!”

²⁹ (Na aarīkia kuuga ūguo-rī, Ayahudi magīthīī magīkararanagia mūno o ene.)

³⁰ Na kwa ihinda rīa mīaka īrī mīgīma, Paūlū agīkara kūu, arī nyūmba yake ya gūkombora, na akanyīitaga ūgeni andū arīa othe mokaga kūmuona.

³¹ Nīahunjagia ūhorō wa ūthamaki wa Ngai, na akarutana ūhorō ūkonīī Mwachani Jesū Kristū arī na ūcamba, na hatarī na ūndū ūngīmūrīgīrīria.

MARŪA MA PAŪLŪ KŪRĪ AROMA

¹ Nī nīi Paŭlū, ndungata ya Kristū Jesū, o nī njītītwo nduīke mūtūmwo, na ngaamūrwo hunjagie Ūhorō-ūrīa-Mwega wa Ngai,

² o Ūhorō-ūrīa-Mwega eeranīire o mbere na tūnua twa anabii ake thīinī wa Maandīko marīa Matheru,

³ ūrīa ūkonīi Mūrūwe, ūrīa ta mūdū warī wa rūciaro rwa Daudi.

⁴ Na rīrī, Roho wa ūtheru nīonanirie na ūhoti atī Jesū Kristū nī Mūrū wa Ngai tondū wa ūrīa aariūkire akiuma kūrī arīa akuū: o we Jesū Kristū Mwathani witū.

⁵ kūgerera we Ngai nīatūheete wega wake, na agatūhe ūhoti ta atūmwo nīguo twīre andū-a-Ndūrīrī ciothe kūdū guothe ūrīa Ngai amekūire, nīguo mamwītīkie na mamwathīkire, nīguo matūme rīitwa rīake rīgoocagwo.

⁶ O na inyuī mūrī amwe a acio metītwo matuīke a Jesū Kristū.

⁷ Ndīramwandīkīra marūa maya inyuothe arīa mūrī kūu Roma, o inyuī mwendetwo nī Ngai, na mūgetwo mūtūke andū aamūre:

Wega na thayū kuuma kūrī Ngai Ithe witū, na kuuma kūrī Mwathani Jesū Kristū, iroikara na inyuī.

Paŭlū Kwīrīrīria Gūceera Roma

⁸ O mbere nīngūcookeria Ngai wakwa ngaatho thīinī wa Jesū Kristū nī ūndū wanyu inyuothe, tondū ūhorō wa wīfīkio wanyu nīūmenyithanītio thī yothe.

⁹ Ngai, ūrīa nīi ndungatagīra na ngoro yakwa yothe na ūndū wa kūhunja Ūhorō-ūrīa-Mwega wa Mūrūwe-rī, nīwe mūrīa wakwa wa ūrīa ndūūrāga ndīmūrīrikanaga

¹⁰ mahooya-inī makwa hīndī ciothe; na nīndīrahooya atī rīu nī ūndū wa kwenda kwa Ngai no hingūrīrwo njīra nīguo njūke kūrī inyuī.

¹¹ Nīndīrerīrīria mūno tuonane na inyuī nīgeetha ndīmūgaīre iheo cia kīroho nīguo muongererwo hinya,

¹² ūguo nī kuuga atī inyuī na nīi tūgīe na ūhorō wa kūumanīrīria, o mūdū omīrīrie mūdū ūrīa ūngī na wītīkio wake.

¹³ Ariū na aarī a Ithe witū, ndīkwenda mwage kūmenya atī nī mahinda maingī ndanabanga kūmūceerera (no ndanagīrīrīrio gwīka ūguo nginya rīu) nīgeetha ngīe na maciaro thīinī wanyu, o ta ūrīa ngīite na maciaro thīinī wa andū-a-Ndūrīrī iria ingī.

¹⁴ Nīi haana ta ndī na thīirī na Ayunani o na arīa matarī Ayunani,* ningī ngagīa na thīirī wa andū arīa oogī o na arīa matarī oogī.

¹⁵ Nī ūndū ūcio nīkīo ndīrīragīria mūno kūhunja Ūhorō-ūrīa-Mwega o na kūrī inyuī arīa mūtūūrāga Roma.

¹⁶ Nīi ndingīconokera Ūhorō-ūrīa-Mwega, tondū nīguo hinya wa Ngai wa gūtūma mūdū o wothe ūrīa ūwītīkītie ahonoke: O mbere Ayahudi, na thūutha wao nī andū-a-Ndūrīrī.

¹⁷ Nīgūkorwo thīinī wa Ūhorō-ūrīa-Mwega, ūthingu ūrīa uumīte kūrī Ngai nīūguūrītio, na nīguo ūthingu ūrīa wonekaga na ūndū wa gwītīkia

* **1:14** Ayunani maarī andū-a-Ndūrīrī arīa maarāgia rūthiomi rwa Kiyunani kana arīa maarūmagīrīra mūtūūrīre wa Ayunani.

kuuma o kīambīrīria nginya kīrīkīro, o ta ūrīa kwandīkītwo atīrī: “Mündū ūrīa mūthingu arītūūruga muoyo nī ūndū wa gwītīkia.”

Mang’ūrī ma Ngai harī Kīrīndī

18 Mang’ūrī ma Ngai nīmaguūrītio kuuma igūrū mokīrīre ūhorō wothe wa andū kūregana na Ngai, na waganu wa andū arīa magiragīrīria ūhorō-ūrīa-wa-ma na ūndū wa waganu wao,

19 nīgūkorwo maündū ma Ngai marīa mangīmenyeka nīo matiagīte kūmenyeka nīo, tondū Ngai nīwe wamamenyithirie.

20 Nīgūkorwo kuuma rīrīa thī yombirwo, maündū ma Ngai marīa matonekaga, na nīmo hinya wake wa tene na tene, o na ūngai wake, nīmarīkītīe kuoneka o wega, na makamenyeka nī ūndū wa indo iria ciombirwo, nīgeetha andū matikagīe na kīgwatio.

21 Tondū o na harīa maamenyete Ngai, matiigana kūmūgooca taarī Ngai, kana makīmūcookeria ngaatho, no meciiria mao maatuīkire ma tūhū, nacio ngoro ciao ngūgu ikīgīa nduma.

22 Na o rīrīa moigaga atī o nī oogī-rī, noguo maatuīkire irimū,

23 nao magīkūūrania riiri wa Ngai ūrīa mūtūūra muoyo na mīhianano īthondeketo īkahaana ta andū arīa makuuaga, na nyoni, na nyamū cia magūrū mana, o na nyamū iria itaambaga thī.

24 Nī ūndū ūcio Ngai akīmarekereria marūmagīrīre merirīria mao mooru marīa ngoro ciao cieriragīria, o na mekage maündū ma ūmaraya ma kwagithia mīrī yao gītīo, mündū na ūrīa ūngī.

25 Nīmakūūranirie ūhorō-ūrīa-wa-ma wa Ngai na maheeni, makīhooya na magītungatīra indo iria ciombirwo handū ha gūtungatīra Mūciūmbi, o ūcio wa kūgocagwo nginya tene. Amenī.

26 Tondū wa ūguo-rī, Ngai nīamarekereirie marūmagīrīre merirīria mao mooru ma maündū ma thoni. O na andū-a-nja ao nīmakūūranirie mūtugo wao ūrīa wa ndūire na ūrīa ūtarī wa ndūire.

27 O nao arūme o ūndū ūmwe nīmatiganīrie mūtugo wao ūrīa wa ndūire na andū-a-nja, magaakanagwo nī merirīria mooru ma kwīriranīria o ene. Arūme magūka ciīko cia ūra-thoni na arūme arīa angī, nao nīmegwatīre thīnī wa mīrī yao ene īherithia rīrīa rīmagīrīre nī ūndū wa waganu ūcio wao.

28 Na makīria ma ūguo-rī, tondū mationire bata wa gūtūūra mamenyete Ngai, nake akīmarekereria magīe na meciiria ma ūmaramari, mekage maündū marīa mataagīrīrwo nī gwīkwo.

29 Nao makīyūrwo nī waganu wa mīthemba yothe, ūūru, na ūkoroku, na meciiria ma ūmaramari. Makaiyūrwo nī ūru, na ūragani, na ngūi, na maheeni, na rūmena. Magatuīka andū a mūhuhu,

30 na acambania, na athūūri Ngai, na aciinūrani, na egaathi, na etīi, mathugundaga njīra cia gwīka ūūru, na andū matangiathīkīra aciari ao;

31 nao ti akuūku wega, na matitīaga ūhorō ūrīa mūrīkanīre, na nī oorū mūno, na matirī tha.

32 Na o na gwatuīka nīmooī watho wa ūthingu wa Ngai atī andū arīa mekaga maündū ta macio maagīrīrwo nī gūkua, to gūthīi mathiiga na mbere na gwīka maündū macio tu, no nīmetīkanagia na andū arīa mekaga maündū macio.

1 Nĩ ūndũ ūcio-rĩ, wee mũndũ ūyũ ndũrĩ na kĩĩgwatio, wee ūtuagĩra mũndũ ūrĩa ūngĩ ciira, nĩgũkorwo rĩrĩa ūgũtuĩra mũndũ ūngĩ ciira, nĩwe mwene ūretuĩra ciira, tondũ wee ūratuanĩra ciira wĩkaga maũndũ o macio ekaga.

2 Na nĩtũũ atĩ Ngai agaatuĩra andũ arĩa mekaga maũndũ ta macio ciira na kĩhooito.

3 Tondũ rĩrĩa wee mũndũ ūyũ, ūtuagĩra arĩa angĩ ciira na ūgacooka ūgeeka maũndũ o macio mekaga-rĩ, wee ūgwĩciiria nĩũkahonoka ciira wa Ngai?

4 Kana nĩkũnyarara ūnyararĩte ūtuģi wake mũnene, na ūkirĩrĩria, na wetererĩ wake, ūkaaga kũmenya atĩ ūtuģi wa Ngai nĩguo ūkũguucagĩrĩria nĩguo wĩrĩre?

5 No rĩrĩ, nĩ ūndũ wa ūrĩa ūmĩtie ngoro yaku, na ūkarega kwĩrĩra-rĩ, nĩ mang'ũrĩ ūreigĩra marĩa magagũkĩrĩra. Nĩgũkorwo mũthenya wa mang'ũrĩ nĩũrooka, rĩrĩa matuĩro ma Ngai ma kĩhooito makaaguũranĩro.

6 Nĩ ūndũ Ngai akaarĩha o mũndũ kũringana na maũndũ marĩa aaneka.

7 Arĩa macaragia kũheo riiri, na gĩtĩo, na ūhoru wa kwaga kũbutha, nĩ ūndũ wa gwĩka wega matekũnoga-rĩ, acio nĩakamahe muoyo wa tene na tene.

8 No arĩa eyendi, na nĩmaregaga ūhoru-wa-ma na makarũmagĩrĩra maũndũ mooru-rĩ, acio nĩmagakinyĩrwo nĩ mang'ũrĩ na marakara.

9 Nĩgũkaagĩa na thĩna na mĩnyamaro kũrĩ andũ othe arĩa mekaga ūũru; mbere kũrĩ Ayahudi, na thuutha kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ;

10 no riiri, na gĩtĩo, na thayũ ikaaheo mũndũ o wothe ūrĩa wĩkaga wega; mbere kũrĩ Ayahudi, na thuutha kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ.

11 Nĩgũkorwo Ngai ndatũagĩra andũ maũthĩ.

12 Andũ arĩa othe mehagia matarĩ watho-inĩ makaaniinwo matarĩ watho-inĩ, nao arĩa othe mehagia marĩ rungu rwa watho magaatuĩrwo ciira kũringana na watho ūcio.

13 Nĩgũkorwo ti arĩa maiguaga watho matuagwo athingu maitho-inĩ ma Ngai, no arĩa maathĩkagĩra watho nĩo magaatuuo athingu.

14 (Ti-itherũ, rĩrĩa andũ-a-Ndũrĩrĩ arĩa matarĩ na watho mekaga maũndũ marĩa watho uugĩte nĩ ūndũ wa ūhoru wao wa mũciarĩre-rĩ, o ene nĩmonanagia nĩmooĩ watho ūcio, o na gũtuĩka matirĩ maũigua

15 tondũ nĩmonanagia atĩ maũndũ marĩa mabataranagia thĩnĩ wa watho nĩmandĩke ngoro-inĩ ciao, nacio thamiri ciao o nacio ikaruta ūira, namo meciiria mao rĩmwe makamaciirithagia na rĩrĩa rĩngĩ makamaciirĩrĩa.)

16 Ūndũ ūyũ ūkooneka mũthenya ūrĩa Ngai, na ūndũ wa Jesũ Kristũ agaatuĩra ciira meciiria ma hitho marĩa marĩ ngoro-inĩ cia andũ, o ta ūrĩa Ūhoru-ũrĩa-Mwega uugĩte, ūrĩa nĩ hunjagia.

Ayahudi na Watho

17 Atũrĩrĩ, angĩkorwo wee wĩtaga Mũyahudi; na ūngĩkorwo wĩhocagia ūhoru-inĩ wa watho na nĩwĩrahagĩra ngwatanĩro yaku na Ngai;

18 angĩkorwo nĩũmenyete ūrĩa endaga, na ūgakũũrana maũndũ marĩa marĩ bata gũkĩra marĩa mangĩ tondũ wa ūrĩa ūrutĩtwo maũndũ ma watho;

19 angĩkorwo nĩwĩtkĩtie atĩ wee ūrĩ mĩtungoria wa andũ arĩa atumumu, o na ūtheri wa gũtherera arĩa marĩ nduma-inĩ,

20 o na mũtaari wa andũ arĩa akũgu, na mũrutani wa tũkenge, tondũ thĩnĩ wa watho ūrĩ na mũhianĩre wa ūrĩa ūmenyo wa ūhoru-wa-ma ūtarĩ;

²¹ hakĩrĩ ũguo-rĩ, wee ũrutaga andũ arĩa angĩ-rĩ, ndũngĩkĩruta wee mwene? Wee ũhunjagia atĩ andũ matikaiye-rĩ, wee nĩũiyaga?

²² Wee uugaga atĩ andũ matikanatharanie-rĩ, wee nĩũtharanagia? Wee ũthũire mĩhianano-rĩ, wee nĩũiyaga indo cia hekarũ cia andũ arĩa matooĩ Ngai?

²³ Wee wĩrahagĩra watho-rĩ, nĩũconorithagia Ngai na ũndũ wa kwarara watho ũcio?

²⁴ O ta ũria kwandĩkitwo atĩrĩ, “Rĩitwa rĩa Ngai nĩricambagio thĩnĩ wa andũ-a-Ndũrĩrĩ nĩ ũndũ wanyu.”

²⁵ Ũhoru wa kũrua nĩ ũrĩ kĩguni ũngĩrũmia ũria watho uugĩte, no ũngĩagarara watho ũcio-rĩ, ũhoru ũcio waku wa kũrua ũtuĩkĩte ta ũtaruĩte.*

²⁶ Angĩkorwo arĩa matarĩ aruu nĩmahingagia maũndũ marĩa mabataranagia thĩnĩ wa watho-rĩ, githĩ acio matiagirĩire gũtuuo ta maruĩte?

²⁷ Mũndũ ũria ũtarĩ mũruu mwĩrĩ na nĩahingagia ũria watho uugĩte-rĩ, nĩakamũtuĩra ciira, inyuĩ mwagararaga watho ũcio o na mwakorwo nĩmũruĩte na mũrĩ na watho ũria mwandĩke.

²⁸ Tondũ-rĩ, Mũyahudi ti ũria wonanagia atĩ nĩ Mũyahudi na igũrũ, nakuo kũrua to kũria gwa kuoneka mwĩrĩ-inĩ.

²⁹ Aca, Mũyahudi kũna nĩ ũria Mũyahudi ngoro; nakuo kũrua nĩ kũrua kwa ngoro, ũguo nĩ kuuga atĩ nĩ ũhoru wa Roho, no ti wa watho ũria mwandĩke. Kũganwo kwa mũndũ ta ũcio-rĩ, gũtũmaga kũrĩ andũ, no kuumaga kũrĩ Ngai.

3

Wĩhokeku wa Ngai

¹ Gwatuĩka ũguo-rĩ, Mũyahudi agĩkĩrĩte andũ arĩa angĩ na kĩ? Kana bata wa kũrua ũkĩrĩ ũrĩkũ?

² Hĩ! Ũguni no mũnene na njĩra ciothe! Mbere ya maũndũ mothe, Ayahudi nĩo mehokeirwo ũramati wa ciugo cia Ngai.

³ Ī kũngĩkorwo amwe ao nĩmagire kwĩhokeka, kwaga kwĩhokeka kwao, nĩkũngĩatũmire Ngai aage gũtuĩka mwĩhokeku?

⁴ Kũroaga gũtuĩka ũguo! Ngai arotuĩka wa ma, na mũndũ o wothe atuĩke wa maheeni, o ta ũria kwandĩkitwo atĩrĩ:

“Nĩguo kuonekage atĩ rĩrĩa ũkwaria,
wee waragia maũndũ ma kĩhooto,
na ũhootanage rĩrĩa ũgũciirithania.”

⁵ No rĩrĩ, angĩkorwo wagi witũ wa ũthingu nĩũtũmaga ũthingu wa Ngai ũguũrio mũno makĩria-rĩ, tũkiuge atĩa? No tuuge atĩ Ngai ti wa kĩhooto rĩrĩa egũtũkinyĩria mang’ũrĩ make? (Ndĩraaria o ta ũria mũndũ wa gũkũ thĩ angĩria.)

⁶ Aca, kũroaga gũtuĩka ũguo! Angĩkorwo ũguo nĩguo kũrĩ-rĩ, Ngai angĩgũtuĩra thĩ ciira atĩa?

⁷ No mũndũ ahota kuuga atĩrĩ, “Angĩkorwo kũheenania gwakwa no kũngĩhie ũhoru-wa-ma wa Ngai, na nĩ ũndũ ũcio gũtũme riiri wake wongerereke-rĩ, nĩ ngĩtuagirwo ciira ta ndĩ mwĩhia nĩkĩ?”

⁸ Nĩ kĩrĩ kĩgiragia tuuge, ta ũria tũcambagio atĩ nĩguo tuugaga, o na ta ũria andũ amwe moigaga atĩ nĩguo tuugaga, “Nĩtũtũire twĩkaga ũũru nĩguo wega woneke”? Acio-rĩ, gũtũrwo ciira kwao nĩ gwa kĩhooto.

* **2:25** Kũrua kwa arũme kwarĩ rũuri rwa kĩrĩkanĩro kĩria Ngai aathondekire na andũ a Isiraeli.

Gūtiri Mündū o na Ūmwe Mūthingu

⁹ Tūkiuge atīa? Ithuī Ayahudi tūkīrī ega gūkīra andū arīa angī? Aca, tigo! Nītūrīkīte kuonania hau mbere atī Ayahudi o hamwe na andū-a-Ndūrīrī othe nīmagwīte hinya-inī wa mehīa.

¹⁰ O ta ūrīa kwandīkītwo atīrī:

“Gūtiri mündū mūthingu, gūtiri o na ūmwe;

¹¹ gūtiri mündū ūmenyaga ūndū,
gūtiri mündū ūrongoragia Ngai.

¹² Othe nīmagarūrūkīte, makoora,
othe hamwe magatuīka kīndū gītari bata;
gūtiri mündū wīkaga wega,
gūtiri o na ūmwe.”

¹³ “Mīmero yao īhaana ta mbīrīra hingūre;
nīmī ciao ciaragia o maheenī.”

“Mīromo yao yaragia maündū marūrū ta thumu wa ndūira.”

¹⁴ “Tūnua twao tūiyūrīte irumi na ūrūrū.”

¹⁵ “Mahanyūkaga na magūrū magaite thakame;

¹⁶ mwanangīko na kīeha nīcio cionanagia kūrīa magereire,

¹⁷ nayo njīra ya thayū matimūū.”

¹⁸ “Hatiri wītīgiri Ngai maitho-inī mao.”

¹⁹ Na rīu-rī, nītūū atī maündū marīa mothe watho uugīte, merītwo andū arīa marī rungu rwa watho, nīgeetha kanua o gothe gakirio, nao andū a thī othe matuīke a gūciirithio nī Ngai.

²⁰ Tondū wa ūguo-rī, gūtiri mündū o na ū ūngītuo mūthingu maitho-inī ma Ngai nī ūndū wa kūrūmia watho; no rīrī, watho nīguo ūtūmaga andū mamenye atī nīmehīte.

Ūthingu Uumanīte na Wītīkio

²¹ No rīrī, rīu ūthingu uumīte kūrī Ngai nīūmenyithanītio na njīra īngī ītahutanīte na Watho wa Musa, o na gūtuīka nīyoimbūrītwo o tene nī Watho na Anabii.

²² Naguo ūthingu ūyū nī ūrīa uumaga kūrī Ngai, na ūheagwo arīa othe metīkīte na ūndū wa gwītīkia Jesū Kristū. Gūtiri ūhorō wa gūthuurania andū,

²³ nīgūkorwo andū othe nīmehīte na makanyiihīrwo nī riiri wa Ngai,

²⁴ na nī ūndū wa wega wa Ngai magatuuō athingu o ūguo tūhū, nī ūndū wa ūrīa maakūrīrwo nī Kristū Jesū.

²⁵ Ngai aamūrūtire arī igongona rīa kūhoroheria mehīa na ūndū wa wītīkio thīnī wa thakame yake. Ngai eekire ūguo nīgeetha onanie ūthingu wake, tondū wa ūrīa mehīa ma mbere īyo maarekeirwo andū matekūherithio, nī ūndū wa gūkirīrīria kwa Ngai,

²⁶ nake eekire ūguo nīgeetha onanie ūthingu wake mahinda-inī maya, na kūmenyeke atī we nī mūthingu, na nīwe ūtuaga andū arīa metīkīte Jesū athingu.

²⁷ Gwagītūka ūguo-rī, kwīraha gūkīrī ha? Nī kweherie biū. Kweheretio nī ūndū wa gītūmi kīrīkū? Hihī nī ūndū wa kūrūmia watho? Aca, no nī ūndū wa watho ūrīa wa wītīkio.

²⁸ Nīgūkorwo nītūrūmīte atī mündū atuagwo mūthingu na ūndū wa gwītīkia no ti ūndū wa gwachīkīra watho.

²⁹ Ngai-rī, akīrī o Ngai wa Ayahudi oiki? Githī Ngai ti wa andū-a-Ndūrīrī o nao? Ī, nī Ngai wa andū-a-Ndūrīrī o nao,

30 nīgũkorwo Ngai no ūmwe, na nīwe ūrĩtuaga andũ arĩa maruaga athingu, na ūndũ wa gwĩtikia, na arĩa mataruaga nao amatuage athingu na ūndũ wa gwĩtikia o ro ũguo.

31 Rĩu-rĩ, no twagithie ūhoru wa watho kĩene nĩ ūndũ wa ūhoru wa wĩtikio ūcio? Aca, kũroaga gũtuĩka ũguo! Handũ ha ũguo-rĩ, nĩ watho tũgũkongerera hinya.

4

Iburahĩmu gũtuuo Mũthingu nĩ ūndũ wa Gwĩtikia

1 Iburahĩmu, o ūcio ithe witũ ūhoru-inĩ wa gũciarwo na mwĩrĩ-rĩ, aamenyire aĩa ūhoru ūcio?

2 Angĩkorwo, ti-itherũ, Iburahĩmu aaturwo mũthingu na ūndũ wa ciĩko iria ekaga-rĩ, nĩarĩ na ūndũ wa kwĩrahĩra, no ti mbere ya Ngai.

3 Nīgũkorwo Maandĩko marĩa matheru moigĩte aĩa? "Iburahĩmu nĩetikirie Ngai, naguo ūndũ ūcio ũgĩtũma atuuo mũthingu."

4 Atũrĩrĩ, hĩndĩ ĩrĩa mũndũ aruta wĩra-rĩ, mũcaara wake ūrĩa aheagwo ndũkoragwo ūrĩ ta kĩheo, no nĩ ta thiĩrĩ ararĩhwo.

5 No rĩrĩ, mũndũ ūrĩa ūtehokaga maũndũ marĩa ekaga, tiga o gwĩtikia Ngai ūrĩa ūtuaga andũ arĩa aaganu athingu-rĩ, wĩtikio wa mũndũ ūcio nĩguo atuagĩrwo taarĩ ūthingu.

6 Ūguo noguo Daudi oigaga rĩrĩa aaragia ūhoru wa kĩrathimo kĩa mũndũ ūrĩa Ngai atuĩte mũthingu hatarĩ ūhoru wa ciĩko, akoigaa atĩrĩ:

7 "Kũrathimwo-rĩ, nĩ arĩa
marekeirwo mahĩtia mao,
namo mehia mao makahumbĩrwo.

8 Kũrathimwo-rĩ, nĩ mũndũ ūrĩa
Mwathani atatuaga mwĩhia."

9 Hihi kĩrathimo gĩkĩ no kĩa andũ arĩa maruaga oiki, kana nĩ kĩa o na arĩa mataruaga? Nĩtũkoretwo tũkiuga atĩ wĩtikio wa Iburahĩmu nĩguo watũmire atuuo mũthingu.

10 No aaturwo mũthingu arĩ na ūhoru ūrĩkũ? Hihi nĩ thuutha wa kũrua, kana nĩ mbere ĩyo? Ti thuutha wa kũrua, no nĩ mbere ĩyo, hĩndĩ ĩrĩa ataarũite!

11 Nake agĩcooka akĩamũkĩra rũũri rwa kũrua, rũrĩ mũhũri wa ūthingu ūrĩa aarĩ naguo nĩ ūndũ wa gwĩtikia o na hĩndĩ ĩrĩa ataarĩ mũruu. Nĩ ūndũ ūcio agĩtuĩka ithe wa arĩa othe metĩkagia o na matarĩ aruu, nĩgeetha o nao matuuagwo athingu.

12 Na nĩngĩ nowe ithe wa andũ arĩa maruaga, arĩa matarĩ atĩ no kũrua marũite, no nĩmathiiga na mũthĩire wa wĩtikio ūrĩa ithe witũ Iburahĩmu aarĩ naguo mbere ya kũrua.

13 Iburahĩmu ndeerĩrwo kĩĩranĩro atĩ nĩagatuĩka mũgai wa thĩ hamwe na njiaro ciake nĩ ūndũ wa gwathĩkĩra watho, no nĩ ūndũ wa ūthingu ūrĩa uumanaga na wĩtikio.

14 Nīgũkorwo kũngĩtuĩka atĩ arĩa matũũragio nĩ watho nĩ agai-rĩ, wĩtikio ndũkĩrĩ kĩene, nakĩo kĩĩranĩro nĩ gĩa tũhũ,

15 tondũ watho ūrehaqa mang'ũrĩ. Naho harĩa hatarĩ watho hatĩrĩ ūhoru wa kwagarara watho.

16 Tondũ wa ũguo-rĩ, kĩĩranĩro kiumanaga na wĩtikio, nĩgeetha wonেকে na ūndũ wa wega wa Ngai, na ūtuĩke wa kũheo kũna njiaro ciothe cia Iburahĩmu, na to arĩa maaheirwo ūhoru wa watho oiki, no nĩ kũrĩ arĩa

othe metikitie ta uria Iburahimu eetikitie. Nigukorwo Iburahimu nwe ithe wa aria othe metikitie.

¹⁷ Ta uria kwandikitwo atiri: "Ningutuite ithe wa nduriri nyingi." We nwe ithe witu maitho-ini ma Ngai, o ucio Iburahimu eetikitie, o we Ngai uria urikugaga aria makuite, na waragia uhoru wa maundu maria matari ho ta mari ho.

¹⁸ Iburahimu niagire na kirigiriro o na haria hataari kindu gia kirigirira na agutikia, na ni undu ucio agituika ithe wa nduriri nyingi, o ta uria eritwo atiri, "Uguo niguo ruciaro rwaku rukaigana."

¹⁹ Nake o na akimenyaga ati mwiri wake watari ta uri mukuu nigukorwo ukuru wake wari ta miaka igana rimwe, na aamenya ati nda ya Sara nyathirite hinya wa guciara-ri, ndaigana kunyihanyihirwo ni witikio.

²⁰ Nowe ndaigana kugia na nganja uhoru-ini wa witikio ukoni kiraniro kiu kia Ngai, no witikio wake ni hinya wongereirwo, nake akigooa Ngai,

²¹ tondū nētikitie biū atī Ngai arī na hinya wa kūhingia ūria eranire.

²² Ūndū ūcio ūgītuma atuuo mūthingu.

²³ Na riri, ciugo icio ciandikitwo atiri "Niaturwo muthingu" itandikirwo ni undu wake wiki,

²⁴ no ciandikirwo ni undu witu, ithu aria Ngai agaata athingu, o ithu aria twitikitie Ngai uria wariukirie Jesu Mwathani witu kuuma kuri aria akuu.

²⁵ We aaneanirwo oragwo ni undu wa mehia maitu, na agicooka akirukio nigeetha tutuo athingu.

5

Thayu na Gikeno

¹ Ni undu ucio, kuona ati nitutuutwo andu athingu ni undu wa gwitikiria-ri, turi na thayu na Ngai ni undu wa Mwathani witu Jesu Kristu,

² we uria utumite tuge na mweke wa gukinya wega-ini wa Ngai, haria turungii riu ni undu wa gwitikia. Na ithu nitukenaga ni undu wa kirigiriro kiria turi nakio gia gugaakinyira riiri wa Ngai.

³ Na to uguo wiki, no riria turi mathina-ini nitukenaga tondū nituui ati guthinika gutumaga tumirire;

⁴ nakuo kumirira gutumaga tuge na gwikindira; nakuo gwikindira gutumaga tuge na kirigiriro.

⁵ Nakio kirigiriro kiu gitingituiraga ngoro, tondū Ngai naitirire wendani wake ngoro-ini ciitu na undu wa Roho Mutheru, uria we aatuheire.

⁶ Ni undu-ri, o ihinda riria riagirire riakinya, o hinda iria tutaari na hinya, Kristu niakuire ni undu wa andu aria matatiga Ngai.

⁷ Ni hinya muno mundu akue ni undu wa mundu muthingu, no hih kwahoteka kuoneka mundu ungikua ni undu wa mundu mwega.

⁸ No Ngai nonanitie wendo wake kuri ithu na njira ino: Ati hinda iria twatire turi ehia-ri, Kristu niatukirire.

⁹ Kuona ati riu nitutuutwo athingu na undu wa thakame yake-ri, githi tutigakihonokio makiria kuuma hari mang'uri ma Ngai ni undu wake!

¹⁰ Tondū-ri, angikorwo hendi iria twari thu cia Ngai nitwaiguithanirio nake na undu wa gikuu kia Muriu, na tondū riu turi aiguithanie na Ngai-ri, nituriragirira kuhonokio ni undu Kristu arī muoyo.

¹¹ Na to uguo wiki, no o na nitukenagira Ngai thini wa Mwathani witu Jesu Kristu, o ucio utumite tuiguithanio na Ngai.

Gĩkuũ nĩ ùndũ wa Adamu, Muoyo nĩ ùndũ wa Kristũ

¹² Nĩ ùndũ ùcio-rĩ, o ta ùrĩa kwĩhia kwa mündũ ùmwe gwatũmire mehia matoonye gũkũ thĩ, nakĩo gĩkuũ gĩgĩtoonya nĩ ùndũ wa mehia, nao andũ othe magĩtuĩka a gũkuaga tondũ nĩmehirie,

¹³ Nĩgũkorwo o na watho ùtanaheanwo, mehia maarĩ kuo gũkũ thĩ. No gũtarĩ watho mündũ ndangĩtuuo mwĩhia.

¹⁴ O na kũrĩ ùguo-rĩ, kuuma hĩndĩ ya Adamu o nginya hĩndĩ ya Musa, gĩkuũ nĩkĩo gĩatũire gĩthamakagĩra andũ, o na arĩa matehitie na ùndũ wa kwagarara watho ta ùrĩa Adamu eekĩte, arĩ we mũhano wa Ùrĩa warĩ wa gũũka thuutha.

¹⁵ No kĩheo kũu gĩtihaanaine na ihĩtia rĩa kwagarara watho. Tondũ angĩkorwo andũ aingĩ nĩmakuire nĩ ùndũ wa ihĩtia rĩa mündũ ùmwe-rĩ, wega wa Ngai o na kĩheo kĩrĩa kĩarehirwo nĩ wega wa mündũ ùcio ùmwe, na nĩwe Jesũ Kristũ-rĩ, nĩcio ciyũrĩrĩre andũ aingĩ mũno makĩria!

¹⁶ O na ningĩ, kĩheo kũu kĩa Ngai gĩtiringaine na maciaro ma mehia ma mündũ ùcio ùmwe: Tondũ gũtuĩrwo kwa rĩũhia rĩu rĩmwe nĩkuo gwatũmire andũ matuĩrwo ciira, no kĩheo kũu kĩaheanirwo nĩ Ngai o ùguo tũhũ kĩarutirwo nĩ ùndũ wa mehia maingĩ, nakĩo gĩgĩtũma matuuo athingu.

¹⁷ Tondũ-rĩ, angĩkorwo kwĩhia kwa mündũ ùmwe gwatũmire gĩkuũ gĩthamake nĩ ùndũ wa mündũ ùcio ùmwe-rĩ, githĩ arĩa maamũkagĩra wega mũingĩ wa Ngai na kĩheo kũu kĩa ùthingu matigũtũũra mathamakaga makĩria marĩ muoyo-inĩ nĩ ùndũ wa mündũ ùmwe, o we Jesũ Kristũ!

¹⁸ Nĩ ùndũ ùcio, o ta ùrĩa kwĩhia riita o rĩmwe gwatũmire andũ othe matuĩrwo ciira-rĩ, ùguo noguo gũko kĩmwe kĩa ùthingu gĩatũmire andũ othe matuuo athingu nĩguo magie na muoyo.

¹⁹ Nĩgũkorwo o ta ùrĩa ùremi wa mündũ ùmwe watũmire andũ aingĩ matuuo ehia-rĩ, ùguo noguo gwathĩka kwa mündũ ùcio ùmwe gũgũtũma andũ aingĩ matuuo athingu.

²⁰ Ùhoro wa watho wongereirwo nĩguo mehia mongerereke. No harĩa mehia mongererekire-rĩ, naguo wega wa Ngai ùkĩongerereka makĩria,

²¹ nĩgeetha o ta ùrĩa mehia maathamakire thĩinĩ wa gĩkuũ-rĩ, o naguo wega wa Ngai ùthamakage nĩ ùndũ wa ùthingu, nĩguo ùtũkinyie muoyo-inĩ wa tene na tene nĩ ùndũ wa Jesũ Kristũ Mwathani witũ.

6

Gũtũũra Muoyo thĩinĩ wa Kristũ

¹ Hakĩrĩ ùguo-rĩ, tũkiuge atĩa? Nĩ tũtũũre o twĩhagia nĩgeetha wega wa Ngai ùingihage?

² Hĩ! Kũroaga gũtuĩka ùguo! Ithuĩ-rĩ, nĩtwakuire ùhoro-inĩ wa wĩhia; twakĩhota atĩa gũcooka gũtũũra thĩinĩ wago?

³ Kaĩ inyuĩ mũtooi atĩ ithuĩ othe arĩa twabatithirio thĩinĩ wa Kristũ Jesũ twabatithirio thĩinĩ wa gĩkuũ gĩake?

⁴ Nĩ ùndũ ùcio-rĩ, twabatithio nĩgũthikwo twathikirwo hamwe nake gĩkuũ-inĩ gĩake, nĩgeetha o ta ùrĩa Kristũ aariũkirio kuuma kũrĩ arĩa akuũ nĩ hinya wa riiri wa Ithe, o na ithuĩ tũtũũre na mũtũũrĩre mwerũ.

⁵ Angĩkorwo nĩtũnyitithanĩtio nake ùguo thĩinĩ wa gĩkuũ gĩake-rĩ, hatirĩ nganja nĩtũkanyitithanio nake thĩinĩ wa kũriũka gwake.

⁶ Nĩgũkorwo nĩtũũ atĩ mündũ witũ wa tene nĩambirwo hamwe nake nĩgeetha mwĩrĩ ùyũ wa mehia weherio, nĩguo tũtikanaooke gũtuĩka ngombo cia mehia,

7 tondū mündū o wothe ūrīa ūrīkītīe gūkua nīatigithanītio na mehia.

8 Na rīrī, angīkorwo nītwaquire hamwe na Kristū-rī, nītwtīkītīe atī nītūgatūūra muoyo hamwe nake.

9 Nīgūkorwo nītūūī atī tondū Kristū nīariūkirio akiuma kūrī arīa akuū-rī, ndarī hīndī agaacooka gūkua; gīkuū gītīrī na hinya wa kūmwatha rīngī.

10 Gīkuū kīrīa aakuire, aakuīrīre ūhorō wa mehia o riita rīmwe rīa kūigana; no muoyo ūrīa atūūrāga-rī, atūūrāga nī ūndū wa riiri wa Ngai.

11 O na inyuī, o ūndū ūmwe mwīonagei atī nīmūkuīte ūhorō-inī wa mehia, na atī mūtūūrāga muoyo mūrī ngwatanīro na Ngai thīnī wa Kristū Jesū.

12 Tondū ūcio, mūtikanareke mehia mathamakage thīnī wa mūrī yanyu iyo ikuaga, atī nīguo mwathīkagīre merirīria mooru mayo.

13 Nīngī mūtikananeane cīga cia mūrī yanyu mehia-inī, atī nīguo ituīke ta indo cia kūhūthīrwo cia kwagana nacio, no nī kaba mwīheanage kūrī Ngai, mūhaana ta andū marutītwo gīkuū-inī makarehwo muoyo-inī na mūneanage cīga icio cia mūrī yanyu kūrī we nīguo ituīke ta indo cia kūhūthīrwo na gwīka maūndū ma ūthingu.

14 Mūtīgatuīke a gwachagwo nī mehia, tondū inyuī mūtīrī agūthamakagīrwo nī watho, no mūrī agūthamakagīrwo nī wega wa Ngai.

Ngombo cia Ūthingu

15 Tūkiuge atīa? Kuona atī tūtīrī rungu rwa watho no tūrī rungu rwa wega wa Ngai-rī, nītūtūūre twīhagia? Kūroaga gūtuīka ūguo!

16 Kaī inyuī mūtooī atī rīrīa mweheana kūrī mündū nīguo mūtūīke ngombo mūmwathīkagīre-rī, inyuī mūkīrī o ngombo cia ūcio mwathīkagīra: mūrī ngombo cia mehia marīa merekagīria mündū gīkuū-inī, kana mūrī ngombo cia wathīki ūrīa ūrehaga ūthingu?

17 No Ngai arocookerio ngaatho, tondū o na gūtuīka inyuī mwarī ngombo cia mehia-rī, rīu nīmwathīkīre na ngoro yothe ūrutani ūrīa mwehokeirwo.

18 Inyuī nīmūrīkītīe kuohorwo mūkoima mehia-inī, mūgacooka gūtuīka ngombo cia ūthingu.

19 Ndīraaria ūhorō ūyū ngīūgerekanagia na maūndū ma andū tondū inyuī nīmwaģīte hinya mūtūūrīre-inī wanyu wa ndūire. O ta ūrīa mwatūire mūneanaga cīga cianyu cia mūrī ituīke ngombo kūrī maūndū marīa matarī ma ūtheru o na ma waganu ūrīa ūtūire wongererekaga-rī, rīu kīneanei cīga cianyu ituīke ngombo cia ūthingu nīguo mūgaatuīka andū atheru.

20 Rīrīa mwarī ngombo cia mehia-rī, mūtīathagwo nī ūthingu.

21 Hīndī iyo muonaga uumithio ūrīkū kuuma kūrī maūndū marīa matūmaga rīu mūconoke? Maūndū macio marīgīrīrio-inī marehaga gīkuū!

22 No rīu tondū nīmwohoretwo mūkoima mehia-inī na mūgatuīka ngombo cia Ngai-rī, uumithio ūrīa muonaga ūmwerekagīria ūtheru-inī, na maciario maguo nī muoyo wa tene na tene.

23 Nīgūkorwo mūcaara wa mehia nī gīkuū, no kīheo kīrīa Ngai aheanaga nī muoyo wa tene na tene thīnī wa Kristū Jesū Mwathani wītū.

¹ Atĩrĩrĩ, ariũ na aarĩ a Ithe witũ (nĩgũkorwo ndĩraaria na inyuĩ mĩrĩ andũ arĩa mooĩ watho), kaĩ mũtooĩ atĩ watho wathaga mũndũ o rĩrĩa arĩ muoyo?

² Nĩ ùndũ mũtũmia ũrĩ na mũthuuri aikaraga ohanĩtio na mũthuuriwe nĩ watho ihinda rĩrĩa rĩothe mũthuuriwe arĩ muoyo; no mũthuuriwe angĩkua-rĩ, mũtũmia ũcio ti muohe nĩ watho ũcio wa ũhiki.

³ Tondũ mũtũmia ũcio angĩhikĩra mũndũ ũngĩ rĩrĩa mũthuuriwe arĩ muoyo, atuĩkaga mũtharia. No mũthuuriwe angĩkua, mũtũmia ũcio ti muohe nĩ watho ũcio, na ndangĩtuĩka gĩtharia o na angĩhikio nĩ mũndũ ũngĩ.

⁴ Nĩ ùndũ ũcio, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, o na inyuĩ nĩmwakuire ũhoroinĩ wa watho nĩ ùndũ wa mwĩrĩ wa Kristũ, nĩguo mũtuĩke a mũndũ ũngĩ, o we ũrĩa wariũkirio akiuma kũrĩ arĩa akuũ, nĩgeetha tũciaragĩre Ngai maciaro.

⁵ Nĩgũkorwo hĩndĩ ĩrĩa twathagwo nĩ mwĩrĩ ũyũ wa mehia-rĩ, merĩrĩa ma mehia marĩa maarahũragwo nĩ watho nĩmarutaga wĩra thĩnĩ wa mĩrĩ iitũ, magaciaragĩra gĩkuũ maciaro.

⁶ No rĩu, nĩtuohoretwo tũkoima watho-inĩ, tondũ nĩtũkuĩte ũhoroinĩ ũrĩa watuohete nĩgeetha tũtungatage na mũtungatĩre mwerũ wa Roho, no ti mũtungatĩre ũrĩa mũkũrũ wa watho ũrĩa mwandĩke.

Kũgiana na Wĩhia

⁷ Rĩu rĩ, tũkiuge atĩa? Watho ũkĩrĩ wĩhia? Aca ti ũguo! Ti-itherũ tiga nĩ ùndũ wa watho ndĩngĩamenyire wĩhia nĩ kĩ. Nĩgũkorwo ndĩngĩamenyire ũhoru wa gũcumĩkĩra korwo watho ndwoigĩte, "Ndũkanacumĩkĩre kindũ kĩene."

⁸ No wĩhia, tondũ wa kuona kamweke karĩa kaaheanĩtwo nĩ rĩathani rĩu, ũgĩtũma ngĩe na merĩrĩa ma mĩthemba yotho thĩnĩ wakwa. Nĩgũkorwo hatarĩ watho, wĩhia nĩ mũkuũ.

⁹ Kũrĩ hĩndĩ nĩ ndaarĩ muoyo itanamenya watho; no hĩndĩ ĩrĩa rĩathani rĩokire, wĩhia ũkĩgĩa muoyo na nĩ ngĩkua.

¹⁰ Ngĩmenya atĩ rĩathani o rĩu rĩarĩ rĩa gũtũma mũndũ atũũre muoyo-rĩ, norĩo rĩarehire gĩkuũ.

¹¹ Nĩgũkorwo rĩrĩa wĩhia wonire kamweke karĩa kaaheanĩtwo nĩ rĩathani rĩu-rĩ, nĩ kũũheenia waheenirie, na ũkĩnjũraga narĩo.

¹² Nĩ ùndũ ũcio-rĩ, watho nĩ mũtheru, o na rĩathani no rĩtheru, na nĩ rĩa kĩhooto na nĩ rĩega.

¹³ Kaĩ ùndũ ũcio mwega ũgĩcookete gũtuĩka gĩkuũ harĩ nĩ? Gũtikanatuĩke ũguo! No nĩgeetha wĩhia ũkũũrĩkane atĩ nĩ wĩhia, nĩwarehire gĩkuũ thĩnĩ wakwa na ùndũ wa kũhũthĩra ùndũ ũcio mwega, nĩguo wĩhia ũtuĩke wĩhia kũna.

¹⁴ Nĩtũũ atĩ watho uumanĩte na Roho; no nĩ ndĩ mũndũ ũrĩ na mwĩrĩ wendetio agatuĩka ngombo ya wĩhia.

¹⁵ Ndimenyaga maũndũ marĩa njĩkaga. Nĩgũkorwo ũrĩa nyendaga gwĩka tĩguo njĩkaga, no ùndũ ũrĩa thũire nĩguo njĩkaga.

¹⁶ O na ingĩtuĩka njĩkaga ũrĩa itekwenda gwĩka-rĩ, nĩnjĩtĩkĩrĩte atĩ watho nĩ mwega.

¹⁷ Tondũ ũcio nĩngũũranĩte atĩ ti nĩ mwene njĩkaga maũndũ macio, no nĩ wĩhia ũrĩa ũtũũraga thĩnĩ wakwa wĩkaga ũguo.

¹⁸ Nĩnjũũ atĩ gũtĩrĩ ùndũ mwega ũtũũraga thĩnĩ wakwa, ũguo nĩ kuuga thĩnĩ wa mwĩrĩ ũyũ wakwa wĩhagia. Nĩgũkorwo nĩndĩrĩragĩria gwĩka wega, no hinya wa gwĩka ũguo nĩguo itarĩ.

19 Nīgūkorwo wega ūrīa nyendaga gwīka tiguu njikaga, no ūūru ūrīa itendaga gwīka nīguo thiiaga na mberē gwīka.

20 Na rīrī, ingīkorwo nīnjikaga ūrīa itekwenda gwīka-rī, ti nīi mwene njikaga maūndū macio, no nī wīhia ūrīa ūtūūraga thīnī wakwa wīkaga ūguo.

21 Ūndū ūyū nīūtūmaga nyone atī watho ūyū nīguo ūrutaga wīra thīnī wakwa: Rīrīa ngwenda gwīka wega-rī, ūūru ūkoragwo o hamwe na nīi.

22 Nīgūkorwo ngoro-inī yakwa thīnī, nīngenagīra watho wa Ngai;

23 no nīnyonaga watho ūngī ūkīruta wīra thīnī wa cīga cia mwīrī wakwa, ūkarehaga mbaara, na ūkarūaga na watho wa meciiria makwa, na ūkandua mūndū muohe nī watho wa wīhia ūrīa ūrutaga wīra thīnī wa cīga ciakwa.

24 Kaī nīi ndīkīrī mūndū mūthīnīku-ī! Nūū ūkūūhonokia harī mwīrī ūyū wa gīkuū?

25 Nīndacookeria Ngai ngaatho nī ūndū wa Jesū Kristū Mwathani witū!

Nī ūndū ūcio-rī, nīi mwene thīnī wa meciiria makwa ndī ngombo ya watho wa Ngai, no ha ūhoro wa mwīrī ūyū wa wīhia, nīi ndī ngombo ya watho wa wīhia.

8

Muoyo thīnī wa Roho

1 Nī ūndū wa maūndū macio-rī, andū arīa marī thīnī wa Kristū Jesū o ti a kūherithio,

2 tondu nī kūgerera harī Jesū Kristū watho wa Roho ūrīa ūheaga muoyo wanjohorire kuuma kūrī wīhia na gīkuū.

3 Nīgūkorwo ūndū ūrīa watho wa Musa ūtangīahotire gwīka nī ūndū wa kwagithio hinya nī mwīrī ūyū wīhagia-rī, Ngai nīekire ūndū ūcio na ūndū wa gūtūma Mūriū wake mwene arī na mwīrī ūhaanaine na mwīrī ūyū wīhagia, nīgeetha atuīke igongona rīa kūhoroheria mehīa. Na nī ūndū ūcio agītuīra wīhia ūrīa warī thīnī wa mūndū ūrīa wīhagia ciira,

4 nīgeetha maūndū ma ūthingu marīa mathanītuo nī watho mahingio thīnī witū, ithūi arīa tūtātūūraga kūringana na mwīrī ūyū wīhagia, no tūtūūraga kūringana na Roho.

5 Andū arīa matūūraga kūringana na mwīrī ūyū wīhagia meciiragia o maūndū marīa mwīrī ūcio wendaga; no arīa matūūraga kūringana na Roho meciiragia o maūndū marīa mendagwo nī Roho.

6 Mecīria ma mūndū mwīhia marehaga gīkuū, no meciiria marīa maathagwo nī Roho marehaga muoyo na thayū;

7 meciiria marīa mehagia marī ūthū na Ngai. Mecīria macio ma-tiathīkagīra watho wa Ngai, o na matingīhota gwīka ūguo.

8 Andū arīa maathagwo nī mwīrī ūyū wīhagia matingīhota gūkenia Ngai.

9 No rīrī, inyuī mūtiathagwo nī mwīrī ūyū wīhagia, no mwathagwo nī Roho, angīkorwo Roho wa Ngai atūūraga thīnī wanyu. No rīrī, mūndū o wothe ūtarī na Roho wa Kristū-rī, ūcio ti wa Kristū.

10 No angīkorwo Kristū arī thīnī wanyu-rī, mīrī yanyu nīmīkuū nī ūndū wa mehīa, no maroho manyu marī muoyo nī ūndū wa ūthingu.

11 Na nīngī angīkorwo Roho wa Ngai ūrīa wariūkirie Jesū kuuma kūrī arīa akuū atūūraga thīnī wanyu-rī, o we ūcio wariūkirie Kristū kuuma kūrī arīa akuū nīagatūma mīrī iyo yanyu ikuaga īgīe na muoyo nī ūndū wa Roho wake, ūcio ūtūūraga thīnī wanyu.

12 Nĩ ūndũ ūcio, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, ithuĩ tũrĩ na thiiĩrĩ, no ti thiiĩrĩ kũrĩ mwĩrĩ ūyũ wĩhagia, atĩ nĩguo tũtũurage kũringana na ūrĩa wendaga.

13 Nĩgũkorwo mũngĩtũura kũringana na ūrĩa mwĩrĩ ūyũ wĩhagia wendaga-rĩ, nĩmũgakua, no mũngĩũraga ciiko icio njũru cia mwĩrĩ na hinya wa Roho-rĩ, nĩmũgatũura muoyo,

14 tondũ andũ arĩa othe matongoragio nĩ Roho wa Ngai acio nĩo ciana cia Ngai.

15 Nĩgũkorwo mũtiaheirwo roho wa kũmũtua ngombo rĩngĩ nĩguo mwĩtigagĩre, no mwaheirwo Roho wa kũmũtua ciana ciake cia kwĩrerwo. Na nĩguo ūtũmaga twanĩrĩre tũkoiga atĩrĩ, "Abba, Baba."

16 Roho Mũtheru we mwene nĩwe mũira hamwe na maroho maitũ atĩ ithuĩ tũrĩ ciana cia Ngai.

17 Rũ-rĩ, angĩkorwo tũrĩ ciana ciake-rĩ, tũkĩrĩ agai, tũgatuĩka o agai a kũgaya Ngai, na agai hamwe na Kristũ, angĩkorwo ti-itherũ nĩtũgwatanagĩra nake mĩnyamaro yake nĩguo tũkaahota kũgwatanĩra riiri wake o nago.

Riiri ūrĩa Ūgooka

18 Nguona atĩ mĩnyamaro rĩra tũrĩ nayo rĩu ndĩngĩringithanio na riiri ūrĩa tũkaaguũrĩro.

19 Indo iria ciombirwo itũũraga cieteraire kũguũranĩrio gwa ciana cia Ngai irĩ na gũthethũka kũnene.

20 Nĩgũkorwo ciũmbe icio ciathĩrĩrio itũũre itarĩ kiene na ti ūndũ wa gwĩthuurĩra cio nyene, no nĩ ūndũ wa kwenda kwa ūrĩa waciathĩrĩrie itũũre irĩ na kũrĩgĩrĩro,

21 atĩ ciũmbe cio nyene nĩgakũũrwo kuuma ūkombo-inĩ wa kũbutha, ikinye wĩyathi-inĩ wa riiri wa ciana cia Ngai.

22 Nĩtũũ atĩ nginyagia rĩu ciũmbe icio ciothe itũire icaayaga irĩ na ruo ta rwa mũndũ-wa-nja akĩheo mwana.

23 Na to indo icio icaayaga, no o na ithuĩ arĩa tũrĩ na maciaro ma mbere ma Roho, nĩtũcaayaga ngoro-inĩ ciitũ thĩnĩ, twetereire hĩndĩ ikinye ya gũtũuo ciana cia Ngai, na nĩkuo gũkũũrwo kwa miĩrĩ iitũ kuuma ūkombo-inĩ.

24 Nĩgũkorwo twahonokirio nĩ ūndũ wa kũrĩgĩrĩro kũu. No rĩrĩ, kwĩrĩgĩrĩra kĩndũ kĩoneku-rĩ, kũu ti kũrĩgĩrĩro kũrĩ. Nũũ wĩrĩgagĩrĩra kĩrĩa arĩ nakĩo?

25 No rĩrĩ, tũngĩkorwo twĩrĩgĩrĩre kĩrĩa tũtarĩ nakĩo-rĩ, tũgĩetagĩrĩra o tũkĩrĩrĩrie.

26 O ūndũ ūmwe, Roho nake nĩatũteithagia nĩ ūndũ wa ūrĩa tũtarĩ hinya. Ithuĩ tũtũũ kĩrĩa twagĩrĩrwo nĩkũhooya, no Roho we mwene nĩatũthaithanagĩrĩra arĩ na mũcaayo ūtangĩgweteka na ciugo.

27 Nake Ngai ūrĩa ūthuthuuragia ngoro ciitũ nĩoĩ meciiria ma Roho, tondũ Roho nĩwe ūthaithanagĩrĩra andũ arĩa aamũre kũringana na ūrĩa Ngai endete.

Andũ a Ngai Nĩatoorania

28 Nĩngĩ nĩtũũ atĩ harĩ andũ arĩa mendete Ngai, o arĩa metĩtwo nĩwe kũringana na ūrĩa aathugundĩte-rĩ, maũndũ mothe mateithanagia hamwe mamarehere kĩrathimo.

29 Nĩgũkorwo acio Ngai aamenyete o tene-rĩ, nĩo aathĩrĩrie matũke a kũhaanania na mũhianire wa Mũrũwe, nĩguo atuĩke irigithathi harĩ andũ angĩ a Ithe ūmwe.

³⁰ Nao acio aathĩrĩrie o mbere, nĩo eetire; nao acio eetire, nĩo aature athingu; nao acio aature athingu, nĩo aahumbire riiri.

³¹ Tũkiuge aĩa ũhoro ũkoniĩ maũndũ macio? Angĩkorwo Ngai arĩ mwena witũ-rĩ, nũũ ũngĩkihota gũtũtuma ũthũ?

³² Ūcio ũtaigana gũcaĩra Mũriũ wake mwene, no akĩmũneana nĩ ũndũ witũ ithuothe, na rĩrĩ, agĩtũheete ũcio-rĩ, angĩkirega aĩa gũtũtaanahĩra na indo iria ingĩ ciothe?

³³ Nũũ ũngĩona ũndũ wa gũthitangĩra andũ arĩa Ngai ethuurĩire? Nĩ Ngai ũmatuĩte atĩ matĩrĩ na mahĩtia.

³⁴ Nũũ ũngĩhota kũmatua ehia? Gũtirĩ! Kristũ Jesũ, o we ũrĩa wakuire, na akĩriũka akiuma kũrĩ arĩa akuũ, nĩwe ũikarĩte guoko-inĩ kwa ũrĩo kwa Ngai agĩtũthaitanĩrĩra.

³⁵ Nũũ ũngĩtũtigithania na wendani wa Kristũ? Anga nĩ kuona thĩna, kana kwĩhĩrwo nĩ ruo, kana nĩkũnyariirwo, kana ng'aragu, kana kwaga nguo, kana ũgwati, o na kana rũhiũ rwa njora?

³⁶ O ta ũrĩa kwandĩkĩtwo atĩrĩ:

“Tũtindaga tũkĩũragwo o mũthenya wothe nĩ ũndũ waku; tũtuuagwo ta ng'ondũ cia gũthĩnjwo.”

³⁷ No rĩrĩ, o na tũkĩonaga maũndũ macio mothe-rĩ, ithuĩ tũrĩ makĩria ma atooria nĩ ũndũ wa ũcio watwendire.

³⁸ Nĩgũkorwo nĩndĩkĩtie kũmenya kũna atĩ o na kũngĩtuĩka nĩ ũhoro wa gũkua kana gũtũũra muoyo, o na kana araiika kana ndaimono, o na kana ũhoro wa mahinda maya kana marĩa magooka, o na kana maahinya o na marĩkũ,

³⁹ o na kana ũraihu wa na igũrũ kana ũriku, o na kana kĩndũ kĩngĩ o gĩothe kĩa iria ciombirwo: gũtirĩ o na kĩmwe kĩngĩhota gũtũtigithania na wendani wa Ngai, ũcio ũrĩ thĩnĩ wa Kristũ Jesũ, Mwathani witũ.

9

Ngai Gũthuura Andũ a Isiraeli

¹ Nĩ ngwaria ũhoro-wa-ma ndĩ thĩnĩ wa Kristũ, ti maheeni ndĩraaria, o nayo thamĩrĩ yakwa niyo mũira wakwa thĩnĩ wa Roho Mũtheru,

² atĩ ndĩ na kĩa kĩnene na ruo rwa ngoro rũtarathira.

³ Nĩgũkorwo ingĩndire nĩ mwene nyĩtwo nĩ kĩrũmi na nyingatwo ndigithanio na Kristũ handũ-inĩ ha ariũ na aarĩ a Ithe witũ acio a rũrĩrĩ rwitũ kũmbe,

⁴ nĩo andũ a Isiraeli. O nĩo Ngai aature ciana ciake; na nĩo maikaraga na riiri wake, na no-o matuĩtwo andũ a kĩrikanĩro, na a kwamũkĩra watho, na a kũhooyaga hekarũ-inĩ, o na ningĩ nĩo meriirwo ciiranĩro.

⁵ Ningĩ maithe maitũ marĩa ma tene maarĩ a kĩruka kũu, nake Kristũ aarĩ wa rũciaro rwao ha ũhoro wa mwĩrĩ, o we Ngai ũrĩa wathaga maũndũ mothe, ũrĩa ũgocagwo nginya tene! Amenĩ.

⁶ Ūguo ti kuuga atĩ kiugo kĩa Ngai nĩkĩagĩte kũhinga. Nĩgũkorwo ti andũ othe arĩa maciariirwo Isiraeli marĩ andũ a Ngai a ma.

⁷ O na ningĩ ti othe ciana cia Iburahĩmu, o na gũtuĩka nĩ a rũciaro rwake. No rĩrĩ, eerirwo atĩrĩ, “Rũciaro rũrĩa rũgeetanio nawe rũkoima harĩ Isaaka.”

⁸ Ūguo nĩ ta kuuga atĩrĩ, ti ciana iria iciarĩtwo na njĩra ya ndũire ingĩtuĩka ciana cia Ngai, no nĩ ciana cia kĩranĩro ituuagwo cia mbeũ ya Iburahĩmu.

⁹ Nĩgũkorwo kĩranĩro kĩoigĩte atĩrĩ: “Ihinda rĩrĩa rĩamũre rĩakinya nĩngacooka, nake Sara nĩakagĩa kaana ga kahũ.”

10 Na to ũguo wiki, o nacio ciana cia Rebeka ciarĩ cia ithe o ũmwe, na nĩwe ithe witũ Isaaka.

11 No rĩrĩ, ciana icio cia mahatha itanaciarwo, o na itekĩte ũndũ o na ũrikũ mwega kana mũuru, nĩguo mũbango ũrĩa Ngai aathugundĩte wa gwĩthuurĩra andũ ũhinge:

12 ti na ũndũ wa ciĩko iria mekĩte, no nĩ ũndũ wa wendi wa ũcio wĩtanaga, nĩerire Rebeka atĩrĩ, “Ūrĩa mũkũrũ nĩagatungatĩra ũrĩa mũnini.”

13 O ta ũrĩa kwandĩkĩtwo atĩrĩ: “Nĩndendire Jakubu, no ngĩrega Esaũ.”

14 Tũkiuge afĩa nĩ ũndũ wa ũhoro ũcio? Ngai no atuanĩre ũndũ ũtarĩ wa kĩhooto? Kũroaga gũtuĩka ũguo!

15 Nĩgũkorwo erire Musa atĩrĩ,
“Nĩndĩguagĩra tha ũrĩa ndenda kũiguĩra tha,
na ngacaira ũrĩa ndenda gũcaĩra.”

16 Tondũ ũcio-rĩ, ũndũ ũcio nduonekaga nĩ ũndũ wa wendi wa mũndũ, kana nĩ ũndũ wa kĩyo gĩake, no nĩ ũndũ wa tha cia Ngai.

17 Nĩgũkorwo Maandĩko-inĩ Firaũni erĩtwo atĩrĩ: “Ndagũtũgĩririe nĩ ũndũ wa gĩtũmi gĩkĩ kũmbe, nĩguo nyonanie hinya wakwa thĩĩnĩ waku, na nĩguo rĩitwa riakwa rĩhunjo thĩ yotho.”

18 Nĩ ũndũ ũcio Ngai aiguagĩra tha mũndũ ũrĩa enda kũiguĩra tha, na akoomia ngoro ya ũrĩa enda kũumia.

19 Ūmwe wanyu ahota kũnjũuria atĩrĩ: “Ngai atũire atũtuagĩra mahĩtia nĩkĩ? Tondũ nũũ ũngĩkĩhota kũregana na ũrĩa Ngai ekwenda?”

20 No wee-rĩ, ũkĩrĩ ũ mũndũ ũyũ nĩguo ũcookanĩrie na Ngai? “Kĩndũ kĩria kĩombirwo-rĩ, no kũrie ũcio wakiũmbire, ‘Wanyũmbire ũũ nĩkĩ?’”

21 Githĩ mũmũmbi wa nyũngũ ndarĩ na kĩhooto gĩa kũhũthĩra rĩũmba o ũrĩa angĩenda; kĩenyũ kĩmwe kĩa rĩũmba rĩu athondeke indo imwe cia kũhũthĩrwo na njira ya gũtũka na ingĩ nĩ ũndũ wa mahũthĩro ma ndũire?

22 Ī kũngĩkorwo Ngai, tondũ nĩathuurĩte kuonania mang’ũrĩ make na kũmenyithania hinya wake, nĩakĩrĩrĩrie mũno arĩ na wetereri mũnene andũ arĩa mahaana to indo icio cia kũrakarĩwo, o icio ciahaarĩrio kwanangwo?

23 Ī kũngĩkorwo ekaga ũguo nĩgeetha atũme ũngĩ wa riiri wake ũmenyeke nĩ arĩa mahaana ta indo iria akaiguĩra tha, arĩa aahaarĩrie o mbere matũike a kũgaya riiri ũcio,

24 na nĩo ithuĩ, ithuĩ arĩa etire, na to arĩa moimĩte kũrĩ Ayahudi, no nĩ kuuma o na kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ?

25 O ta ũrĩa oigĩte Ibuku-inĩ rĩa Hosea, atĩrĩ:
“Andũ arĩa matarĩ akwa nĩo ngeeta ‘andũ akwa’;
nake mũndũ-wa-nja ũcio ũtarĩ mwende nĩwe ngeeta ‘mwendwa wakwa.’”

26 na ningĩ,
“Nĩgũgatuĩka atĩ, o handũ harĩa meerĩrwo atĩrĩ,
‘Inyuĩ mũtirĩ andũ akwa,’
no ho mageetĩrwo ‘ariũ a Ngai ũrĩa ũrĩ muoyo.’”

27 Naguo ũhoro ũkonĩĩ Isiraeli, Isaia nĩanĩrĩre, akiuga atĩrĩ:
“O na gũtuĩka andũ a Isiraeli maigana ta mũthanga wa iria-inĩ-rĩ,
no matigari mao makaahonoka.

28 Nĩgũkorwo Mwathani nĩagatuĩra
andũ a gũkũ thĩ ciira o narua, na aũkinyie mũthia.”

29 Na o ta ũrĩa Isaia oigĩte o mbere ũndũ ũcio ũtanakinya, atĩrĩ:
“Tiga Mwathani Mwene-Hinya-Wothe

aatūtigiirie njiaro-rĩ,
ithuĩ tũngĩatuĩkire ta Sodomu,
na tũhaane o ta Gomora.”

Isiraeli kwaga Gwĩtikia

³⁰ Tũkiuge atĩa ha ũhoru ũcio? Atĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ, arĩa mataathin-gatire ũthingu, nĩmagĩire naguo, ũthingu ũrĩa ũgĩagwo naguo na ũndũ wa gwĩtikia;

³¹ no atĩ andũ a Isiraeli, arĩa maathingatire watho wa ũthingu-rĩ, matiigana kũgĩa na watho ũcio.

³² Maagire kũgĩa naguo nĩkĩ? Tondũ matiaũthingatire na njĩra ya wĩtikio, no maũcaririe na njĩra ya gwĩka maũndũ. O nao nĩmahĩngirwo nĩ “ihiga rĩrĩa rĩhĩnganaga”.

³³ O ta ũrĩa kwandĩkĩtwo:

“Atĩrĩrĩ, kũu Zayuni nĩnjigĩte ihiga rĩrĩa rĩtũmaga andũ mahĩngwo,
na ngaiga rwaro rwa ihiga rũria rĩtũmaga magũe,
nake mũndũ ũrĩa ũmwĩhokete ndarĩ hĩndĩ agaakonrithio.”

10

¹ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, ũndũ ũrĩa ngoro yakwa yendete mũno na ũrĩa hooyaga Ngai nĩ ũndũ wa andũ a Isiraeli nĩ atĩ mahonokio.

² Nĩgũkorwo nĩ ndĩ mũira wao atĩ nĩ marĩ kĩyo ũhoru-inĩ wa Ngai, no kĩyo kũu kĩa gĩkaaga ũmenyi.

³ Na tondũ matiigana kũmenya ũthingu ũrĩa uumaga kũrĩ Ngai no nĩ kũgeria maageririe kwĩhaandĩra ũthingu wao ene-rĩ, matiigana kwĩnyũhĩria ũthingu wa Ngai.

⁴ Nake Kristũ nĩwe wakinyirie ũhoru wa watho mũthia nĩgeetha kũgĩe na ũthingu kũrĩ mũndũ o wothe ũrĩa wĩtikĩtie.

⁵ Musa aataarĩirie ũhoru wa ũthingu ũrĩa uumanaga na watho na njĩra ĩno: “Mũndũ ũrĩa wĩkaga maũndũ macio arĩtũũragio muoyo nĩmo.”

⁶ No rĩrĩ, ũthingu ũrĩa uumanaga na gwĩtikia uugaga atĩrĩ: “Ndũkaneyũrie na ngoro atĩrĩ, ‘Nũũ ũkwambata akinye igũrũ?’” (ũguo nĩ kuuga, agĩire Kristũ amũrehe gũkũ thĩ)

⁷ “o na ndũkeyũrie, ‘Nũũ ũkaaharũrũka irima rĩrĩa rĩtarĩ gĩturi?’” (ũguo nĩ kuuga, ambatie Kristũ kuuma kũrĩ arĩa akuũ).

⁸ No ũhoru ũcio uugaga atĩa? Uugaga atĩrĩ, “Ūhoru ũrĩ o hakuhi nawe; ũrĩ o kanua-inĩ gaku, na ngoro-inĩ yaku,” naguo ũhoru ũcio nĩguo ũhoru wa wĩtikio ũrĩa tumbũraga:

⁹ Atĩ ũngiumbũra na kanua gaku atĩ, “Jesũ nĩ Mwathani,” o na gwĩtikia wĩtikie na ngoro yaku atĩ Ngai nĩamũriũkirie oime kũrĩ arĩa akuũ-rĩ, no ũhonoke.

¹⁰ Nĩgũkorwo mũndũ etĩkagia na ngoro yake, agatuuo mũthingu, na akoimbũra na kanua gake, agakĩhonokio.

¹¹ Tondũ Maandĩko moigĩte atĩrĩ, “Ūrĩa wothe ũmwĩhokaga ndarĩ hĩndĩ agaakonrithio.”

¹² Nĩgũkorwo gũtirĩ ngũũrani gatagatĩ ka Mũyahudi na mũndũ-wa-Ndũrĩrĩ: tondũ Mwathani o ũcio nĩwe Mwathani wa andũ othe, na nĩarathimaga mũno arĩa othe mamũkayagĩra;

¹³ nĩgũkorwo nĩ kwandĩke atĩrĩ, “Mũndũ wothe ũrĩa ũgaakaĩra rĩitwa rĩa Mwathani nĩakahonoka.”

14 No rĩrĩ, mangĩmũkaĩra atĩa matamwĩtikĩtie? Na mangĩmwĩtikia atĩa matarĩ maigua ũhoro wake? Na mangĩkĩguia atĩa matarĩ na mũndũ wa kũmahunjĩria?

15 Ningĩ andũ mangĩhota atĩa kũhunja ũhoro matarĩ atũme? O ta ũrĩa kwandĩkitwo atĩrĩ, “Kaĩ magũrũ ma andũ arĩa mahunjagia Ũhoro-ũrĩa-Mwega nĩmagĩrĩre-ĩ!”

16 No rĩrĩ, ti andũ othe Isiraeli meetĩkĩrĩre Ũhoro-ũrĩa-Mwega. Nĩgũkorwo Isaia oririe atĩrĩ, “Mwathani, nũũ wĩtikĩtie ũhoro witũ?”

17 Nĩ ũndũ ũcio, gwĩtikia kuumanaga na kũigua ũhoro, nague ũhoro ũiguagwo na ũndũ wa kiugo gĩa Kristũ.

18 No ngũũria atĩrĩ: Matĩrĩ maigua Ũhoro? Hatĩrĩ nganja nĩmaiguĩte, tondu Maandĩko mekuuga atĩrĩ:

“Mũgambo wao nĩwahunjire thĩ yothe,
nacio ciugo ciao igĩkinya ituri-inĩ ciothe cia thĩ.”

19 Na ningĩ ngũũria atĩrĩ: Andũ a Isiraeli matiigana kũmenya ũguo? Atũrĩ, Musa o mbere oigire atĩrĩ,

“Nĩngatũma mũigũe ũiru nĩ ũndũ wa rũrĩrĩ hatarĩ;
nĩngatũma mũrakare nĩ ũndũ wa rũrĩrĩ rũtarĩ na ũmenyo!”

20 Nake Isaia akiuga omĩrĩrie mũno atĩrĩ,
“Andũ arĩa mataanjaragia nĩo maanyonire;
ndeeguũrĩrie arĩa mataanjũũragĩrĩa.”

21 No ha ũhoro ũkonĩ Isiraeli akoiga atĩrĩ,
“Mũthenya wothe ndindaga ndambũrũkĩtie moko makwa
kũrĩ andũ aremi, na a ngarari.”

11

Matigari ma Isiraeli

1 Ningĩ ngũũria atĩrĩ: Ngai nĩkũrega aaregire andũ ake? Kũroaga gũtuĩka ũguo! Nĩ mwene ndĩ Mũisiraeli, wa rũciaro rwa Iburahĩmu, na wa mũhĩrĩga wa Benjamini.

2 Ngai ndaigana kũrega andũ ake arĩa aamenyete o mbere. Kaĩ mũtooĩ ũrĩa Maandĩko moigĩte harĩa handĩkitwo ũhoro wa Elija, ũrĩa aathathire Ngai nĩ ũndũ wa andũ a Isiraeli, akiuga atĩrĩ:

3 “Mwathani, nĩmoragĩte anabii aku na nĩmatharĩtie igongona ciaku; no nĩ nyiki ndigarĩte, nao nĩkũnjaria maranjaria manjũrage?”

4 Ngai aamũcookeirie atĩrĩ, “Nĩndĩtigĩurie andũ ngiri mũgwanja arĩa matarĩ maaturĩria Baali ndu.”

5 Nĩ ũndũ ũcio, o na hĩndĩ ĩno tũrĩ, nĩ kũrĩ na matigari marĩa Ngai ethuurĩre nĩ ũndũ wa wega wake.

6 Na angĩkorwo Ngai aamathuurire nĩ ũndũ wa wega wake-rĩ, gũtingĩgĩtuĩka atĩ maathuurirwo nĩ ũndũ wa ciiko ciao; korwo nĩ ũguo-rĩ, wega wa Ngai ndũngĩgĩtuĩka nĩ wega rĩngĩ.

7 Rĩu tũkiuge atĩa? Nĩ atũrĩ, ũndũ ũrĩa andũ a Isiraeli maatũire macaragia na kĩyo kĩnene matiawonire, no andũ arĩa athuure-rĩ, nĩmawonire. Acio angĩ nao nĩmoomirio ngoro,

8 o ta ũrĩa kwandĩkitwo atĩrĩ:
“Ngai nĩamaheire roho ta wa andũ magonetio nĩ toro,
akĩmahe maitho matekuona,
na matũ matekũigua,
o nginya ũmũthĩ ũyũ.”

9 Nake Daudi ekuuga atĩrĩ:

“Metha yao ya kūrīra ĩrotuika mūtego, na kīndū gĩa kūmagwatia,
o na ĩtuike ya kūmahīnga, na ĩrīhi rīa ūūru wao.

¹⁰ Maitho mao marogīa nduma, matige gūcooka kuona,
na mathiige mainamīrīre nginya tene.”

Honge cia Gūciarithanio

¹¹ Ningī ngūūria aṭrī: Ayahudi nīkūhīngwo maahīngirwo makīgūa
ūndū matangūkīra? Kūroaga gūtuika ūguo! Aca ti guo o na aṭia! Ūria
kūrī nī aṭi, tondū wa mehia mao, ūhonokio nīūkinyīre andū-a-Ndūrīrī
nīgeetha andū a Isiraēli maigue ūiru.

¹² No angīkorwo ūremi wao nīūtuikīte ūtonga kūrī kīrīndī gĩa thī, nayo
hathara yao ĩgatuika ūtonga kūrī andū-a-Ndūrīrī-rī, githī kūiyūrīrīrwo
kwao gūtingīkīrehe ūtonga mūingī makīria!

¹³ Rīu-rī, nī inyuī andū-a-Ndūrīrī ndīraarīria. Tondū ndī mūtūmwo
ūtūmītwo kūrī andū-a-Ndūrīrī-rī, ūtungata ūcio wakwa nīndīwikīrīre
mūno,

¹⁴ ngīgeragīria kana hihi ndahota kwarahūra andū a rūruka rwakwa
kūmbē maigue ūiru, na ndūme amwe ao mahonokio.

¹⁵ Tondū angīkorwo kūregwo kwao nīkuo gwa gūtūma kīrīndī gĩa thī
kūguithanio na Ngai-rī, ĩ gwtīkīrwo kwao kūngīkīrehe kīi, tiga o kūrīuka
kuuma kūrī arīa akuū?

¹⁶ Angīkorwo kīenyū gĩa kīmere kīrīa kīrutīrwo Ngai kīrī maciaro ma
mberē nī gītheru-rī, o nakīo kīmere gīothe no gītheru; angīkorwo mūrī
nī mūtheru-rī, o nacio honge no theru.

¹⁷ Angīkorwo honge imwe cia mūtamaiyū wa mūgūnda
nīciakahūrīrwo, nawe, o na watuika ūrī rūhonge rwa mūtamaiyū
wa gīthaka-rī, ūgīciarithanio na honge icio ingī, na rīu nīūgayanaga
ūnoru na icio ingī kuuma mūrī wa mūtamaiyū ūcio-rī,

¹⁸ menya ndūkae kwīganīra honge icio ingī. Ūngīka ūguo-rī, ririkana
ūndū ūyū: Wee tiwe ūnyītīrīre mūrī ūcio, no nī mūrī ūcio ūkūnyītīrīre.

¹⁹ No wee no ūkiuge aṭrī, “Honge icio ciakahūrīrwo nīgeetha
njarīthanio na mūtī.”

²⁰ Ūguo nuguo. No rīrī, honge icio ciakahūrīrwo tondū wa kwaga
gwtīkia, nawe wīhaandīte nī ūndū wa gwtīkia. Ndūkae gwtīia, no
wītīgagīre.

²¹ Tondū angīkorwo Ngai ndaacāire honge icio cia ndūire-rī, o nawe
ndangīgūcaira.

²² Nī ūndū ūcio, mwīcūraniei ūhoru wa ūtugi wa Ngai na kwaga tha
gwake: harī andū acio maagūire, nīagire kūmaiguīra tha, no inyuī,
nīkūmūtuga amūtugaga, angīkorwo nīmūgūtūra thīnī wa ūtugi wake.
Kwaga ūguo-rī, o na inyuī no mūtīnio mweherio.

²³ Andū acio nao mangītiga kūrūmia ūhoru ūcio wa kwaga gwtīkia-
rī, nīmagaciarithanio na mūtī, nīgūkorwo Ngai arī na ūhoti wa
kūmaciarithania naguo rīngī.

²⁴ Nī ūndū-rī, angīkorwo mwtīnīrio kuuma mūtamaiyū-inī wa kīrīti,
na mūgīcooka mūgīciarithanio na mūtamaiyū wa mūgūnda, na ūcio
nī ūhoru ūtarī wa ndūire-rī, githī ti ūhūthū makīria honge ici, o ici
ciarī ciagu, gūciarithanio na mūtamaiyū wa mūgūnda o ūcio warī wao
kūmbē!

Andū a Isiraēli othe Nīmakahonokio

²⁵ Ariū na aarī a Ithe witū, ndikwenda mūikare mūrīgītwo nī ūhoru
ūyū wa hitho, nīgeetha mūtīkae kwīona ta mūrī oogī: Hītho nī aṭi, andū

amwe a Isiraeli nĩanyiite nĩ kũũmia ngoro, o nginya rĩrĩa mũigana wa andũ-a-Ndũrĩrĩ ũkaahinga gũtoonya.

²⁶ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, andũ a Isiraeli othe nĩmakahonokio, o ta ũrĩa kwandĩkĩtwo atĩrĩ:

“Mũhonokia nĩakoima Zayuni;
naguo ũhoru wa kũregana na Ngai nĩakaweheria kuuma kũrĩ Jakubu.

²⁷ Nakĩo gĩkĩ nĩkĩo kĩrĩkanĩro kĩrĩa ngaarĩkanĩra nao,
rĩrĩa ngaamehereria mehia mao.”

²⁸ Ha ũhoru-ũrĩa-Mwega-rĩ, andũ a Isiraeli nĩmatuirwo thũ nĩ ũndũ wanyu, no ha ũhoru wa gũthuurwo-rĩ, nĩmendetwo nĩ ũndũ wa maithe mao ma tene,

²⁹ nĩgũkorwo iheo iria Ngai aheanaga na gwĩtana kũrĩa etanaga nakuo ndacookaga kwĩricũkwo.

³⁰ O ta ũrĩa inyuĩ hĩndĩ ĩmwe mwaremeire Ngai, no rĩu nĩamũiguĩrĩre tha nĩ ũndũ wa ũremi wao-rĩ,

³¹ rĩu no taguo o nao matũkĩte aremi, nĩgeetha o nao rĩu maiguĩrwo tha nĩ ũndũ wa ũrĩa Ngai amũiguĩrĩre tha.

³² Nĩgũkorwo Ngai nĩatuĩte andũ othe aremi nĩgeetha acooke amaiguĩre tha othe.

Rwĩmbo rwa Kũgooca Ngai

³³ Hĩ! Ī ũũgĩ wa Ngai, o naguo ũmenyo wake, itikĩrĩ nyingĩ na ndiku mũno!
Matũro make gũtirĩ ũngĩhota kũmatũria,
na mũthĩire yake kaĩ ndĩngĩmenyeka-ĩ!

³⁴ “Nũũ ũmenyete meciiria ma Mwathani?
Kana nũũ ũkoretwo akĩmũtaara?”

³⁵ “Nũũ wanahe Ngai kĩndũ,
atĩ nĩguo Ngai acooke amũrĩhe kĩndũ kũu?”

³⁶ Nĩgũkorwo indo ciothe cioimire harĩ we, na nĩwe ũcitũũragia ciothe,
na ciothe-rĩ, no ciake.
Nake arogoocagwo nginya tene na tene! Amen!

12

Magongona marĩ Muoyo

¹ Nĩ ũndũ ũcio, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, ndamũthaitha tondũ wa ũrĩa Ngai anamũiguĩra tha, mwĩrute mũrĩrĩ yanyu ĩtuĩke magongona marĩ muoyo, na matheru mangĩkenia Ngai, arĩ guo ũtungata ũrĩa wagĩrĩre na wa ma wa kũgocithia Ngai.

² Mũtikanahaananie ũhoru wanyu na maũndũ marĩa mekagwo nĩ andũ a thĩ ĩno; no garũrũkai na ũndũ wa kwerũhio meciiria manyu. Hĩndĩ ĩyo nĩmũrĩhotaga kũmenya na gwĩtikĩra wendi ũcio wa Ngai, o wendi ũcio wake mwega ũrĩa wa kũmũkenagia, na mũkinyanĩru kũna.

³ Nĩ ũndũ wa wega ũrĩa ndaaheirwo nĩ Ngai-rĩ, ngwĩra o mũndũ wothe wanyu atĩrĩ: Mũndũ ndakae gwĩtua mũnene gũkĩra ũrĩa aagĩrĩrwo nĩ gwĩtua, no nĩ kaba mũndũ ecĩragie ũhoru wake we mwene na atue itua rĩagĩrĩru, kũringana na wĩtikio ũrĩa Ngai amũheete.

⁴ O ta ũrĩa tũrĩ na ciĩga nyingĩ thĩnĩ wa mwĩrĩ ũmwe, nacio ciĩga ici ciothe itĩrutaga wĩra mũthemba ũmwe-rĩ,

⁵ no taguo o na ithuĩ, o na twatuĩka tũrĩ aingĩ, tũrĩ mwĩrĩ ũmwe thĩnĩ wa Kristũ, na o kũga nĩkĩohanĩtio na iria ingĩ ciothe.

⁶ Ningĩ nĩtũheetwo iheo itiganĩte, kũringana na wega ũria tũheetwo. Angĩkorwo kĩheo kĩa mũndũ nĩ kũratha mohoro-rĩ, nĩahũthĩre kĩheo kũ kũringana na ũria wĩtikio wake ũigana.

⁷ Angĩkorwo nĩ gũtungata, nĩatungatage; na angĩkorwo nĩ kũrutana, nĩarutanage;

⁸ ningĩ angĩkorwo nĩ kũũmĩrĩria andũ, nĩakĩũmanagĩrĩrie; na angĩkorwo nĩ wa kũrũmbũiya mabata ma andũ arĩa angĩ, nĩakĩheanage na ũtaana; angĩkorwo nĩ wa gũtongoria, nĩatongoragie na kĩyo; ningĩ ũria wa kũiguanĩra tha, nĩekage ũguo akenete.

Wendani

⁹ Wendani wanyu nĩũkoragwo nĩ ũria ũtarĩ ũhingana. Thũũragai ũndũ ũria mũũru; naguo ũndũ ũria mwegu mũkĩũrũmagie.

¹⁰ Endanagai mũndũ na ũria ũngĩ, mũrĩ na wendani ta wa ciana cia ithe ũmwe. Na mũndũ nĩatĩage ũria ũngĩ gũkĩra we mwene.

¹¹ Rutagai wĩra na kĩyo, na mũreke ngoro cianyu ihĩahĩage, mũgĩtungatagĩra Mwathani.

¹² Ikaragai mũkenete nĩ ũndũ mũrĩ na kũrĩgĩrĩro, na mũkiragĩrĩrie hĩndĩ ya mathĩna, na mũikarage mũkĩhooyaga hĩndĩ ciothe.

¹³ Teithagiai andũ a Ngai mabataro-inĩ mao. Tũũrai mũnyitaga andũ ũgeni.

¹⁴ Rathimagai andũ arĩa mamũnyariiraga; marathimagei na mũtikanamarume.

¹⁵ Kenagai hamwe na arĩa marakena; na mũcakae na arĩa maracakaya.

¹⁶ Tũũrai mũiguanĩte mũndũ na ũria ũngĩ. Tigagai gwĩtĩia, no mwĩtikagĩre kũgĩa ngwatanĩro na andũ arĩa matarĩ igweta. Tigagai kwĩona ta mũrĩ oogĩ.

¹⁷ Mũtikaneke mũndũ ũũru nĩ ũndũ wa ũũru ũria amwĩkĩte. Menyagĩrĩrai nĩguo mwĩkage maũndũ marĩa mangĩonwo magĩrĩre nĩ andũ othe.

¹⁸ Inyuĩ-rĩ, geragai gũikarania na mũndũ o wothe na thayũ kũngĩhoteka.

¹⁹ Arata akwa, mũtikanerĩhĩrie, no tigagĩriai mang'ũrĩ ma Ngai handũ, nĩgũkorwo nĩ kwandĩkĩtwo atĩrĩ: "Kũrĩhanĩria nĩ gwakwa; nĩ nĩ ngaarĩhanĩria," ũguo nĩguo Mwathani ekuuga.

²⁰ Handũ ha ũguo-rĩ:

"Thũ yaku ĩngĩkorwo ihũtĩ-rĩ, mĩhe irio;
ĩngĩkorwo nĩnyootĩ-rĩ, mĩhe gĩa kũnyua.
Gwĩka ũguo-rĩ, nĩkũmũigĩrĩra makara ma mwaki mũtwe."

²¹ Mũtikanatoorio nĩ ũũru, no tooragai ũũru na wega.

13

Kwĩnyihĩria arĩa Maathanaga

¹ O mũndũ no nginya athĩkagĩre arĩa maathanaga, nĩgũkorwo gũtirĩ hinya wa gwathana tĩga ũria Ngai ahaandĩte. Aathani arĩa marĩ ho nĩ Ngai ũmatuĩte a gwathana.

² Nĩ ũndũ wa ũguo-rĩ, mũndũ ũria ũremagĩra arĩa maathanaga, nĩkũrega aregaga ũndũ ũria Ngai atuĩte, nao arĩa mekaga ũguo nĩmagatũka a gũtũrwo ciira.

³ Nĩgũkorwo aathani ti a kũmakia arĩa mekaga ũria kwagĩrĩre, no nĩ a kũmakia arĩa mekaga ũũru. Nĩũkwenda wagage gwĩtigagĩra ũria wathanaga? Gũikage ũria kwagĩrĩre, nake nĩarĩkũgathagĩrĩria.

⁴ Nīgūkorwo we nī ndungata ya Ngai ya gūtūma wonage maūndū mega. No ūngīka ūuru-rī, wītīgīre, nīgūkorwo ndakuuaga rūhiū rwa njora tūhū. We nī ndungata ya Ngai, na mūrīhania wake wa kūherithania na wa gūkinyīria mūndū ūria wīkaga ūuru mang'ūrī ma Ngai.

⁵ Nī ūndū ūcio, nī kwagīrīre mwathīkagīre arīa maathanaga, ti tondū wa gwītīgīra mang'ūrī macio, no nī tondū wa ūria mwīmenyeire na thamiri cianyu ūria arī wega gwīka.

⁶ Ūndū ūcio noguo ūtūmaga mūrutage magooti, nīgūkorwo arīa maathanaga nī ndungata cia Ngai, na maheanaga mahinda mao mothe nī ūndū wa wīra ūcio kūmbe.

⁷ Rutagīrai andū othe kīrīa mwagīrīrwo nī kūmarutīra: Angīkorwo mūtīrutīte magooti, rutai magooti; na angīkorwo nī kūruta mbeeca cia kūrutithia wīra wa būrūrī, rutai; nao andū arīa a kūheo gītīo, maheagei; na arīa a gwīkīrīrwo, mekagīrīrei.

Endanagai tondū Mūthenya Nūkuhīrīrie

⁸ Mūtīgaikare mūrī na thīrī na mūndū o na ūrīkū, tīga o mwendanage hīndī ciothe mūndū na ūria ūngī, nīgūkorwo mūndū wendaga mūndū ūria ūngī nīahingītie watho.

⁹ Nī ūndū maathanī maya, atī “Ndūkanatharanie,” na “Ndūkanoragane,” na “Ndūkanaiye”, na “Ndūkanacumīkīre kīndū kīene,” o na rīathani rīngī o rīothe rīngīkorwo ho, mohanītio mothe maturanūrwo thīnī wa rīathani rūrī: “Ēnda mūndū ūria ūngī ta ūria wīyendete wee mwene.”

¹⁰ Wendani-rī, ndūngīka mūndū ūria ūngī ūuru. Nī ūndū ūcio kwendana nīkuo kūhingia watho.

¹¹ Na mwīkage ūguo nī ūndū wa kūmenya mahinda maya tūrī ūria matarī. Ihīnda nūkinyu nīgeetha mwarahūke mūtīge gūkoma, tondū ūhonokio wītū rīu ūrī hakuhī kūrī rīrīa twambīrīrie gwītīka.

¹² Ūtukū ūrī hakuhī gūthīra; naguo mūthenya ūkīrī gūkinya. Nī ūndū ūcio nītūtīgane na maūndū ma nduma na twīohe indo cia mbaara, o iria cia ūtheri.

¹³ Nītūthīiage na mīthīre mīagīrīru, o īrīa yagīrīre gūkarwo nayo mūthenya, tūtīgatoonye maruga-inī mooru marī na nyīmbo njuru na ūrīu, na tūtīgatoonye ūtharia-inī kana maūndū ma ūura-thoni, na tūtīkagīage na njūgitano na kūiguanīra ūuru.

¹⁴ No rīrī, mwīhumbei Mwathani Jesū Kristū, na mūtīgatūire mwīciiragia o ūria mūngīhingia merīrīria ma mūrī īno ya mehīa.

14

Andū arīa Ahūthū na arīa marī Hīnya

¹ Na rīrī, mūndū ūria ūkoragwo arī na wītīkio mūhūthū mwamūkīrei, mūtēkūmūtūrīa cīra nī ūndū wa maūndū marīa mataiguanūrwo.

² Wītīkio wa mūndū ūmwe-rī, nīūmwītīkīrītīe kūrīa irio cia mīthemba yothe, no mūndū ūngī, ūria ūrī wītīkio mūhūthū, arīiaga o mīthemba ya nyeni.

³ Mūndū ūria ūrīiaga mīthemba yothe ya irio ndakae kūmena mūndū ūria ūtekaga ūguo, nake mūndū ūria ūtarīiaga indo imwe-rī, ndakae gūtūrīa cīra mūndū ūria ūrīiaga ciothe tondū Ngai nīamwītīkīrītīe.

⁴ Wee ūkīrī ū nīguo ūtūre ndungata ya mūndū ūngī cīra? Mwathi wayo nīwe ūmenyaga īrūngī wega kana īgwīte. Nayo nīrīrūgamaga, tondū Mwathani nīwe ūrī na ūhoti wa gūtūma īrūgame.

⁵ Mündü ùmwe-rĩ, onaga ta kũrĩ mũthenya ùmwe mũtheru kũrĩ ìrĩa ìngĩ; nake mündü ùngĩ akoona mũthenya yothe no ùndü ùmwe. O mündü nĩemenyere wega na ngoro yake.

⁶ Mündü ùrĩa wonaga mũthenya ùmwe ùrĩ wa mwanya-rĩ, ekaga ùguo nĩ ùndü wa Mwathani. Nake ùrĩa ùrĩaga nyama-rĩ, arĩaga nĩ ùndü wa Mwathani, nĩgũkorwo nĩ Ngai acookagĩria ngaatho; nake ùrĩa ùtacirĩaga-rĩ, ekaga ùguo nĩ ùndü wa Mwathani, na nĩ Ngai acookagĩria ngaatho.

⁷ Nĩgũkorwo gũtirĩ o na ùmwe witũ ùtũũraga nĩ ùndü wake mwene, na gũtirĩ o na ùmwe witũ ùkuaga nĩ ùndü wake mwene.

⁸ Nĩ ùndü tũngĩtũũra muoyo-rĩ, tũtũũraga nĩ ùndü wa Mwathani; na tũngĩkua-rĩ, twakua nĩ ùndü wa Mwathani. Nĩ ùndü ùcio tũngĩkorwo tũrĩ muoyo kana tũkuĩte-rĩ, tũrĩ o a Mwathani.

⁹ Ũhoru ùyũ nĩguo watũmire Kristũ akue na acooke ariũke, nĩguo atũike Mwathani wa arĩa akuũ na arĩa marĩ muoyo.

¹⁰ Wee-rĩ, ùgũtũira mũrũ kana mwarĩ wa Ithe wanyu ciira nĩkĩ? Kana ùkũmena mũrũ kana mwarĩ wa ithe wanyu nĩkĩ? Nĩgũkorwo ithuothe nĩtũkarũgama mbere ya gĩtĩ gĩa ciira kĩa Ngai.

¹¹ O ta ùrĩa kwandĩkĩtwo atĩrĩ:

“Ti-itherũ, o ta ùrĩa nĩ ùndũũraga muoyo,

iru o rĩothe nĩrĩgaturio mbere yakwa;

naruo rũrĩmĩ o ruothe nĩrũkoimbũrĩa Ngai,’ ùguo nĩguo Mwathani ekuuga.”

¹² Hakĩrĩ ùguo-rĩ, o ùmwe witũ nĩakaheana ùhoru wake mwene mbere ya Ngai.

¹³ Nĩ ùndü ùcio nĩtũgĩtĩge gũtuanĩra ciira ithuĩ ene. Handũ ha ùguo-rĩ, kaba mũtue na meciĩria manyu atĩ mũtigatũma mũrũ kana mwarĩ wa ithe wanyu ahĩngwo kana agwe njĩra-inĩ.

¹⁴ Nĩ nĩmenyete wega biũ ndĩ thĩnĩ wa Mwathani Jesũ, atĩ gũtirĩ irio irĩ thaahu cio nyene. No rĩrĩ, mündü ùrĩa wonaga kindũ ta kĩrĩ thaahu-rĩ, ùcio harĩ we kindũ kũ nĩ kĩrĩ thaahu.

¹⁵ Angĩkorwo mũrũ kana mwarĩ wa thoguo nĩekũigua ùũru tondũ wa kĩa ùrĩaga-rĩ, wee nĩtũgĩte gũthĩ na mũthĩre ya wendani. Tiga gũtũma mũrũ kana mwarĩ wa Ithe wanyu ùcio Kristũ aakuĩrĩre oore nĩ ùndü wa kĩa ùrarĩa.

¹⁶ Mũtikanareke ùndü ùrĩa muonaga ùrĩ mwega ùtuĩke wa gũcambio.

¹⁷ Nĩgũkorwo ùthamaki wa Ngai ti ùhoru wa kũrĩa na kũnyua, no nĩ wa ùthingu, na thayũ o na gĩkeno iria ciumaga kũrĩ Roho Mũtheru,

¹⁸ tondũ mündü o wothe ùrĩa ùtungatagĩra Kristũ na njĩra icio nĩakenagia Ngai, o na akoonagwo arĩ mwega nĩ andũ.

¹⁹ Nĩ ùndü ùcio-rĩ, nĩtwĩkĩragei kĩyo gĩa gwĩkaga maũndũ marĩa marehaga ùhoru wa thayũ na magatũma tuonganĩrĩre hinya.

²⁰ Mũtikanathũkie wĩra wa Ngai nĩ ùndü wa irio. Irio ciothe nĩ theru, no rĩrĩ, nĩ ùũru mündü kũrĩa kindũ o gĩothe kĩa kĩngĩhitithia mündü ùrĩa ùngĩ.

²¹ Nĩ kaba kwaga kũrĩa nyama, kana kũnyua ndibei o na kana gwĩka ùndü ùngĩ o na ùrĩkũ ùrĩa ùngĩtũma mũrũ kana mwarĩ wa Ithe wanyu ahĩtithio.

²² Nĩ ùndü ùcio-rĩ, ùndü ùrĩa wĩtikĩtie ùkonĩ maũndũ macio-rĩ, nĩũmenyete gatagatĩ gaku na Ngai. Kũrathimwo-rĩ, nĩ mündü ùrĩa ùtarĩ ùndü angũcuukira nĩ ùndü wa kindũ kĩa onaga kĩrĩ kĩa agũka.

²³ No rĩrĩ, mündü angĩkorwo arĩ na nganja, acooke arĩ irio iria arĩ na nganja nacio, mündü ùcio nĩetũrĩre ciira, tondũ kũrĩa gwake

gūtiumanĩte na wĩtikio; naguo ũndũ o wothe ũtoimanĩte na wĩtikio nĩ mehia.

15

¹ Na rĩrĩ, ithuĩ arĩa tũrĩ na hinya-rĩ, twagĩrĩrwo nĩgũkuuanagĩra na arĩa matarĩ na hinya maũndũ mao ma ũhinyaru na to gwĩkenagia ithuĩ ene.

² O ũmwe witũ nĩagĩrĩrwo nĩgũkenia mũndũ ũrĩa ũngĩ nĩ ũndũ wa maũndũ make mega, nĩgeetha ongererwo hinya.

³ Nĩgũkorwo o na Kristũ ndekenirie we mwene, no o ta ũrĩa kwandĩkitwo atĩrĩ: “Irumi cia arĩa makũrumaga nĩ nĩ ciagwĩrĩre.”

⁴ Nĩgũkorwo maũndũ mothe marĩa maandĩkirwo tene maandĩkirwo marĩ ma gũtũruta, nĩgeetha tũgĩage na kĩrĩgĩrĩro nĩ ũndũ wa gũkirĩrĩa na kũmĩrĩrio nĩ Maandiko macio.

⁵ Ngai ũrĩa ũheanaga ũkirĩrĩa na ũumanĩrĩa aromũhe roho wa ũiguano o mũndũ na ũrĩa ũngĩ rĩrĩa mũkũrũmĩrĩa Kristũ Jesũ,

⁶ nĩgeetha mũgoocithagie Ngai o we Ithe wa Mwathani witũ Jesũ Kristũ mũrĩ na ngoro ĩmwe na mũgambo ũmwe.

⁷ Nĩ ũndũ ũcio, o mũndũ nĩagĩtikagĩre ũrĩa ũngĩ, o ta ũrĩa mwetũkirĩrwo nĩ Kristũ, nĩgeetha Ngai agoocagwo.

⁸ Nĩgũkorwo ngũmwĩra atĩrĩ, Kristũ okire arĩ ndungata ya Ayahudi nĩ ũndũ wa ũhoru wa ma wa Ngai, nĩguo ahingie ciĩranĩro irĩa ciĩrĩrwo maithe maitũ ma tene,

⁹ nĩgeetha andũ-a-Ndũrĩrĩ magoocithagie Ngai nĩ ũndũ wa tha ciake, ta ũrĩa kwandĩkitwo atĩrĩ:

“Nĩ ũndũ ũcio nĩngũkũgooca ndĩ gatagatĩ ka ndũrĩrĩ;
nĩndĩrĩnaga nyĩmbo cia kũgooca rĩitwa rĩaku.”

¹⁰ Ningĩ nĩ kwĩrĩtwo atĩrĩ:

“Kenai, inyuĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ, mũrĩ hamwe na andũ ake.”

¹¹ Na ningĩ nĩ kwĩrĩtwo atĩrĩ,

“Gocai Mwathani, inyuĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ othe,
na mũmũinĩre nyĩmbo cia kũmũgooca, inyuĩ andũ othe.”

¹² O na ningĩ, Isaia nĩoigĩte atĩrĩ,

“Mũndũ ũrĩa wĩtagwo Mũri wa Jesii nĩagooca,
o we ũrĩa ũkaarhũka atuĩke wa gwatha ndũrĩrĩ,
nao andũ-acio-a-Ndũrĩrĩ nĩmakaagĩra na kĩrĩgĩrĩro thĩinĩ wake.”

¹³ Na rĩrĩ, Ngai ũrĩa arĩ we mwĩhoko witũ aromũiyũria na gĩkeno gĩothe na thayũ tondu wa ũrĩa mũmwĩhokete, nĩgeetha mũkĩrĩrie kũgĩa na kĩrĩgĩrĩro nĩ ũndũ wa hinya wa Roho Mũtheru.

Paũlũ Mũtungatĩri wa Andũ-a-Ndũrĩrĩ

¹⁴ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, nĩ mwene nĩnjĩtikĩrĩte atĩ inyuĩ ene nĩmũiyũrĩtwo nĩ wega, na nĩ mũrĩ na ũmenyo mũiganu, o na mũkahota gũtaarana inyuĩ ene.

¹⁵ Ndĩmwandĩkĩre ũndũ ũyũ ndĩ na ũmũrĩru mũingĩ ngĩmwĩra maũndũ mamwe, taarĩ kũmũrĩrĩkania maũndũ macio ringĩ, nĩ ũndũ wa wega ũrĩa Ngai aaheire,

¹⁶ nĩguo ndũke mũtungatĩri wa Kristũ Jesũ kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ, ndutage wĩra wa mũthĩnjĩri-Ngai wa kũhunjagia ũhoru-ũrĩa-Mwega wa Ngai, nĩgeetha andũ-a-Ndũrĩrĩ magaatũka igongona rĩitĩkĩrĩku nĩ Ngai, o rĩrĩa rĩtherie nĩ Roho Mũtheru.

¹⁷ Nĩ ũndũ ũcio nĩngwĩraha thĩinĩ wa Kristũ Jesũ nĩ ũndũ wa ũtungata wakwa ngĩtungatĩra Ngai.

18 Ndikūgeria kwaria ūndū o na ūrīkū tiga o ūrīa Kristū ahingītie na ūndū wakwa harī ūhorō wa gūtongoria andū-a-Ndūrīrī ūhorō-inī wa gwathīkīra Ngai, nī ūndū wakwa kūheana ūhorō na maūndū marīa mekirwo,

19 na ūndū wa hinya ūrīa watūmaga kūringwo ciama na kuonwo morirū, tondū wa hinya wa Roho Mūtheru. Na nī ūndū wa ūguo kuuma Jerusalemu kūrigicūka nginya Iluriko, nīhunjītie biū Ūhorō-ūrīa-Mwega wa Kristū.

20 Na rīrī, ndūire ndūrīrīrie kūhunja Ūhorō-ūrīa-Mwega kūrīa Kristū atamenyekete, nīgeetha ndikanatuīke wa gwaka igūrū rīa mūthingi wakītwo nī mūndū ūngī.

21 No rīrī, nīgūtuīke o ta ūrīa kwandīkītwo, atīrī:

“Arīa matarī meerwo ūhorō wake nīo makaawona,
na arīa matarī maigua nīo magaataūkīrwo nīguo.”

22 Kū nīkīo gītūmi kīrīa kīanagiria mahinda maingī njūke kūu kwanyu.

Mūbango wa Paūlū Gūthī Roma

23 No rīu, tondū hatīrī handū hangī ingīruta wīra ng’ongo-inī ici, na tondū māaka mīngī nīngoretwo ngūrīrīria kūmuona-rī,

24 nīndīrabanga gwīka ūguo ngīthī Sīpania. Nīndīrehoka gūkaamūceerera ngīhītūkīra kūu kwanyu, na atī nīmūkandeithīrīria gūthī rūgendo rūu, thuutha wa gūkenanīra na inyuī ihinda inini.

25 No rīu ndī rūgendo-inī ngīthī Jerusalemu ngatungatīre andū arīa aamūre marī kūu.

26 Nīgūkorwo andū a Makedonia na a Akaia nīmoonire arī wega kūhotha nīguo mateithie andū arīa athīnī a thīrītū ya andū arīa aamūre kūu Jerusalemu.

27 Ūguo nīguo moonire kwagīrīre, na ti-itherū nī marī na thīrī wa andū acio. Tondū wa rīrī, angīkorwo andū-a-Ndūrīrī nīmagwatanīre na Ayahudi irathimo cia kūroho-rī, o nao marī na thīrī kūrī Ayahudi wa kūmatungatīra na indo iria marathīmītwo nacio.

28 Nī ūndū ūcio ndaarīkia kūruta wīra ūcio, na menye wega atī maciaro macio nī marīkia kwamūkīrwo-rī, hīndī īyo nīngamūceerera ngīthī Sīpania.

29 Nīnjūū atī ngīūkīra kūu kwanyu, ngaakorwo njyūrīrīrwo nī irathimo cia Kristū.

30 Ariū na aarī a Ithe witū, nīndamūthaitha nī ūndū wa Mwathani witū Jesū Kristū na nī ūndū wa wendani ūrīa tūheetwo nī Roho, atī mūnyiitanīre na nī kīgiano-inī gīakwa na ūndū wa kūhooya Ngai nī ūndū wakwa.

31 Hooyai nīgeetha ngaahonokio kuuma kūrī andū arīa matetūkītie a kūu Judēa, na ningī atī ūtungata wakwa kūu Jerusalemu ūgetīkīrīka nī andū arīa aamūre akuo,

32 nīgeetha ngooka kūrī inyuī ngenete, Ngai enda, na tūcanjamūke tūrī hamwe.

33 Ngai mwene thayū aroikara hamwe na inyuī inyuothe. Amenī.

16

Ngeithi kūrī Arata

1 Nīngūgaathīrīria mwarī wa Ithe witū Fibi kūrī inyuī, ūrīa ūtungataga thīnī wa kanitha wa Kenikīrea.

2 Nīngūmūhooya mūmwamūkīre thīnī wa Mwathani o ta ūrīa mūngīamūkīra andū arīa aamūre, na mūmūhe ūteithio o wothe

ang̃batario n̄guo kuuma k̄r̄i inyuī, n̄g̃ukorwo o nake anakorwo ar̄i ūteithio m̄nene k̄r̄i andū aing̃i, o hamwe na n̄i mwene.

3 Geithiai Pirisila na Akula, ar̄ia t̄urutaga w̄ira nao t̄ur̄i th̄iin̄i wa Kristū Jesū.*

4 O n̄imendire k̄ūr̄agwo n̄i ūndū wakwa. Na to n̄i nyiki nd̄iramacookeria ngaatho, no n̄imacookeirio ngaatho n̄i makanitha mothe ma andū-a-Nd̄ur̄ir̄i.

5 Geithiai o na kanitha ūr̄ia ūcemanagia kwao m̄uciī.

Geithiai m̄ūr̄ata wakwa Epeneto, ūr̄ia war̄i mw̄it̄ikia wa Kristū wa mbere k̄ū b̄ur̄uri wa Asia.

6 Geithiai Mariamu, ūr̄ia warutire w̄ira na k̄iyo k̄inene m̄ūno n̄i ūndū wanyu.

7 Geithiai Anderoniko na Juniasi, andū a m̄h̄ir̄iga witū ar̄ia tuohetwo hamwe. Nao n̄i mar̄i igweta gatagati-in̄i ka at̄umwo, o na ninḡi n̄imat̄ukire a Kristū mbere yakwa.

8 Geithiai Ampiliato, ūr̄ia nyendete m̄ūno th̄iin̄i wa Mwathani.

9 Na m̄ugeithie Urubano, ūr̄ia t̄urutithanagia w̄ira wa Kristū nake, o na m̄ugeithie m̄ūr̄ata wakwa nyendete Sitakusi.

10 Geithiai Apele, ūr̄ia wageririo na ak̄imenyeka at̄i n̄i wa Kristū k̄ūna. Na m̄ugeithie andū a nȳumba ya Arisitobulo.

11 Ninḡi m̄ugeithie Herodioni, ūr̄ia wa m̄h̄ir̄iga witū.

Geithiai andū a nȳumba ya Narikiso ar̄ia mar̄i th̄iin̄i wa Mwathani.

12 Geithiai Turufena na Turufosa, andū-a-nja acio marutaga w̄ira na hinya th̄iin̄i wa Mwathani.

Na m̄ugeithie m̄ūr̄ata wakwa Perisi, m̄undū-wa-nja ūnḡi o nake ūrutite w̄ira na hinya m̄ūno th̄iin̄i wa Mwathani.

13 Geithiai Rufusi, ūr̄ia m̄uthuure th̄iin̄i wa Mwathani, o na m̄ugeithie nyina, ūr̄ia ūkoretwo ar̄i o ta maitū.

14 Ninḡi m̄ugeithie Asunikirito, na Felegoni, na Herime, na Pateroba, na Herima, o na ar̄iu na ar̄i a Ithe witū ar̄ia mar̄i hamwe nao.

15 O na ninḡi m̄ugeithie Filologo, na Julia, na Nerea na mwar̄i wa nyina, na Olumpa, na ar̄ia othe aam̄ure makoragwo hamwe nao.

16 Geithianiai m̄undū na ūr̄ia ūnḡi na ngeithi theru cia k̄imumunyano. Makanitha mothe ma Kristū n̄imam̄ugeithia.

17 Ariū na ar̄i a Ithe witū, n̄inḡum̄uthaitha mw̄imenyaḡir̄ire andū ar̄ia marehaga nyam̄ūkano na maundū ma k̄um̄h̄inḡithia, mar̄ia mareganite na ūhoro ūr̄ia m̄urutitwo. Eheraḡirai andū ta acio.

18 N̄iḡukorwo andū ta acio ti Mwathani witū Kristū matungataga, no n̄i nda ciao ene matungataga. N̄imaheenagia ngoro cia andū ar̄ia matooi ūuru na ūndū wa m̄iar̄io yao m̄inyoroku na ndeto ciao cia kw̄iyendith̄ir̄iria.

19 Andū othe n̄imaiguite ngumo ya wath̄iki wanyu, n̄i ūndū ūcio n̄in̄jiȳur̄itwo n̄i gikeno n̄i ūndū wanyu; no ningwenda m̄uḡie na ūugi har̄i maundū mar̄ia mega, na mwage ūcuuke har̄i maundū mar̄ia mooru.

20 Ngai mwene thayū n̄iar̄ihehenja Shaitani o narua, na inyuī m̄um̄uranḡir̄irie rungu rwa maḡur̄u manyu. Wega wa Mwathani witū Jesū Kristū ūroikara na inyuī.

* 16:3 Pirisila na Akula maar̄i arata a hakuhi a Paūlū, na maarutaga w̄ira wa ḡūtuma hema hamwe nake.

²¹ Nĩmwageithio nĩ Timotheo, ũrĩa tũrutaga wĩra nake, o na Lukio, na Jasoni na Sosipatero, arĩa a mũhĩrĩga witũ.

²² Nĩ Teritio, mwandĩki wa marĩa maya, nĩndamũgeithia thĩinĩ wa Mwathani.

²³ Nake Gayo, ũrĩa ũnyitĩte ũgeni na ũrĩa ũtugaga andũ a kanitha othe, nĩamũgeithia.

Nĩmwageithio nĩ Erasito, ũrĩa mũigi kĩgĩna gĩa itũũra, na mũrũ wa ithe witũ Kwarito. (

²⁴ Wega wa Mwathani witũ Jesũ Kristũ ũrogĩa na inyuĩ inyuothe. Ameni.)

²⁵ Na rĩu kũrĩ ũrĩa ũngĩhota kũmũrũgamia wega nĩ ũndũ wa Ũhoru-ũrĩa-Mwega ũrĩa hunjagia, na kwanĩrĩra ũhoru wa Jesũ Kristũ kũringana na ũguũrio wa maũndũ marĩa ma hitho marĩa matũire mahithĩtwo kuuma tene,

²⁶ no rĩu nĩmaguũrie na makamenyithanio thĩinĩ wa Maandĩko marĩa ma ũnabii, nĩ ũndũ wa watho wa Ngai, o we ũrĩa ũtũũraga tene na tene, nĩgeetha ndũrĩrĩ ciothe imwĩtĩkie na imwathĩkagĩre:

²⁷ nake Ngai, o we wiki mũũgĩ-rĩ, arotũũra agoocagwo nginya tene na ũndũ wa Jesũ Kristũ! Ameni.

MARŪA MA MBERE MA PAŪLŪ KŪRĪ AKORINITHO

1 Nī niī Paŭlū, o niī ndeetirwo nduīke mūtūmwwo wa Kristū Jesū nī ūndū wa kwenda kwa Ngai, ndīratūma ngeithi ici tūrī hamwe na mūrū wa Ithe witū Sosithene,*

2 Twandīkīra kanitha wa Ngai ūrīa ūrī Korinitho, kūrī arīa othe maamūrītwo thīnī wa Kristū Jesū na magetwo matuīke andū atheru, o hamwe na arīa othe marī kūndū guothe makayagīra rītwa rīa Mwathani witū Jesū Kristū, o we Mwathani wao na witū:

3 Wega na thayū irogīa kūrī inyuī ciumīte kūrī Ngai Ithe witū na Mwathani Jesū Kristū.

Gūcookia Ngaatho

4 Nīnjookagīria Ngai ngaatho hīndī ciothe nī ūndū wanyu, nī ūndū wa wega wake ūrīa mūheetwo thīnī wa Kristū Jesū.

5 Nīgūkorwo thīnī wake nīmūtongetio maūndū-inī mothe, mūgatongio ūhorō-inī wa mīario yanyu yothe o na ūhorō-inī wothe wa kūmenya maūndū,

6 tondū-rī, ūira witū ūkonī Kristū nīwekīrwo hinya thīnī wanyu.

7 Nī ūndū ūcio gūtīrī kīheo gīa kīroho o na kīmwe mūtārī nakō, o mūgīetagirīra na kīyo kūguūranīrio kwa Mwathani witū Jesū Kristū.

8 Nake nīarīmūikaragia mūrī na hinya nginya mūthia, nīguo mūtikanakorwo mūrī na ūcuuke mūthenya ūrīa wa Mwathani witū Jesū Kristū.

9 Ngai nī mwīhokeku, o we ūrīa wamwītire nīguo mūkorwo na ngwatanīro na Mūrīū Jesū Kristū, Mwathani witū.

Nyamūkano thīnī wa Kanitha

10 Atīrīrī, inyuī ariū na aarī a Ithe witū, ndamūthaitha thīnī wa rītwa rīa Mwathani witū Jesū Kristū, atī inyuothe mūiguane o mūndū na ūrīa ūngī, nīguo mūtīkagīe na nyamūkano gatagatī-inī kanyu, no mūikare mūiguanīte, na mūrī na mecīria o mamwe, na ngoro o īmwe.

11 Tondū rīrī ariū na aarī a Ithe witū, nīmēnyithītio nī andū amwe a kuuma nyūmba ya Kīloe atī nī kūrī na ngūū gatagatī-inī kanyu.

12 Ūrīa ndīroiga nī atīrī: Ūmwe wanyu oigaga atī, “Nīī nūmagīrīra Paŭlū”; ūngī akoiga atī, “Nīī nūmagīrīra Apolo”; nake ūngī akoiga atī, “Nīī nūmagīrīra Kefa”; o na nīngī ūngī akoiga atī, “Nīī nūmagīrīra Kristū.”

13 Kaī Kristū agayanītio? Paŭlū-rī, nīwe waambirwo mūtī igūrū nī ūndū wanyu? Mwabatīthirio thīnī wa rītwa rīa Paŭlū?

14 Nīngūcookia ngaatho nī ūndū gūtīrī o na ūmwe wanyu nī ndaatīthirie, o tīga Kīrisipo na Gayo.

15 Nī ūndū ūcio gūtīrī mūndū o na ūmwe ūngiuga atī mwabatīthirio thīnī wa rītwa rīakwa.

16 Ī, o na nīngī nīndabatīthirie andū a nyūmba ya Stefana; no tīga acio, ndīngīrīrikana kana nī kūrī mūndū ūngī ndaatīthirie.

* 1:1 Warī mūtugo wa Ayunani kwambīrīria marūa na rītwa rīa mwandīki.

17 Nĩ gũkorwo Kristũ ndaandũmire ngabatithanie, no aandũmire ngahunjie Ũhoru-ũria-Mwega, no ti ndiũheane na ũũgĩ wa mũndũ, nĩgeetha mũtharaba wa Kristũ ndũkae kwagithio kiene.

Kristũ nĩwe Ũũgĩ na Ũhoti wa Ngai

18 Nĩgũkorwo ndũmĩrĩri ya mũtharaba nĩ ũrimũ kũrĩ arĩa maroora, no kũrĩ ithuĩ arĩa tũrahonokio-rĩ, ũndũ ũcio nĩ hinya wa Ngai.

19 Nĩgũkorwo kwandĩkitwo atĩrĩ:

“Ũũgĩ wa andũ arĩa oogĩ nĩkũniina ngaaũniina; naguo ũmenyo wa andũ arĩa imenyi ndĩkiũtue wa tũhũ.”

20 Mũndũ ũria mũũgĩ-rĩ, akĩrĩ kũ? Mũndũ ũria mũthomu-rĩ, akĩrĩ kũ? Arĩ ha mũciiri ũria ũũ gũciira maũndũ ma mahinda maya tũrĩ? Githĩ Ngai ndatuĩte ũũgĩ wa thĩ ĩno ũrimũ?

21 Nĩgũkorwo Ngai na ũndũ wa ũũgĩ wake nĩonire atĩ andũ a thĩ ĩno na ũũgĩ wao matikaamũmenya, akĩona kwagĩrĩire ahũthĩre maũndũ ma ũrimũ marĩa tũhunjagia nĩgeetha ahonokie arĩa mamwĩtikagia.

22 Ayahudi metagia ciama, nao Ayunani macaragia ũũgĩ,

23 no ithuĩ tũhunjagia ũhoru wa Kristũ arĩ mwambe mũtĩ igũrũ: maũndũ macio nĩ mũhĩnga kũrĩ Ayahudi na ũrimũ kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ,

24 no kũrĩ arĩa Ngai etĩte, Ayahudi o na Ayunani, Kristũ nĩwe hinya wa Ngai na ũũgĩ wa Ngai.

25 Nĩgũkorwo ũrimũ wa Ngai nĩ mũũgĩ gũkĩra ũũgĩ wa mũndũ, naguo ũhũthũ wa Ngai nĩ mũritũ gũkĩra hinya wa mũndũ.

26 Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, ta gĩciirĩe ũria mwatarĩ rĩria mwetirwo. Ti aingĩ anyu oogĩ na ũũgĩ wa andũ a gũkũ thĩ; na ti aingĩ mangĩaguucĩrĩire andũ; o na ti aingĩ maciarĩrwo mũciĩ ĩria ĩrĩ igweta.

27 No Ngai aathuurire maũndũ marĩa ma ũrimũ ma thĩ ĩno nĩguo aconorithie andũ arĩa oogĩ; ningĩ Ngai aathuurire maũndũ marĩa matarĩ hinya ma thĩ ĩno nĩguo aconorithie arĩa marĩ hinya.

28 Agĩthuura maũndũ marĩa mahũthũ ma thĩ ĩno, na marĩa matarĩ ma gũtũka, o gwata marĩa matarĩ maũndũ kũrĩ, nĩgeetha amaagithie bata,

29 nĩgeetha mũndũ o na ũ ndakanetũie mbere ya Ngai.

30 No rĩrĩ, nĩwe ũtũmĩte mũkorwo mũrĩ thĩnĩ wa Kristũ Jesũ, ũria ũtũĩkite ũũgĩ uumĩte kũrĩ Ngai nĩ ũndũ witũ, ũguo nĩ kuuga, ũthingu witũ, na ũtheru, na gũkũrwo.

31 Nĩ ũndũ ũcio, o ta ũria kwandĩkitwo atĩrĩ: “Mũndũ ũria ũkwĩraha, nĩerahage nĩ ũndũ wa Mwathani.”

2

1 Hĩndĩ ĩria ndookire kũrĩ inyuĩ, ngĩmũhunjĩria ũira wa hitho ya ũhoru wa Ngai, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, ndiamwarĩrĩre na mĩario ya kanua kega kana ũũgĩ mũnene.

2 Nĩgũkorwo nĩndatuĩte itua ndirĩ ũndũ ũngĩ ngwenda kũmenya, rĩria rĩothe ndaĩre na inyuĩ, o tĩga ũhoru wa Jesũ Kristũ na kwambwo gwake mũtĩ-igũrũ.

3 Ndookire kũrĩ inyuĩ itarĩ na hinya, na ndĩ na guoya, o na ngĩinainaga mũno.

4 Ndũmĩrĩri yakwa na kũhunjia gwakwa itiarĩ na ciugo cia kũguucanĩrĩria na ũũgĩ, no nĩcionanagia hinya wa Roho,

5 nĩguo wĩtikio wanyu ndũgakorwo ũtiirĩrĩrwo nĩ ũũgĩ wa andũ, o tĩga hinya wa Ngai.

Ūūgī Uumanīte na Roho

⁶ No ningī ithuī-rī, tūrī gatagatī-inī ka andū arīa agima twaragia ūhoru wa ndūmīriri ya ūūgī, no tūtiaragia ūhoru wa ūūgī wa mahinda maya, kana wa aathani a mahinda maya arīa matarī kūrīa merekeire.

⁷ No ithuī-rī, twaragia ūhoru wa ūūgī wa Ngai ūrīa wa hitho, ūūgī ūrīa watūre ūrī mūhithe, o ūrīa Ngai aathirīre o mbera ya kūmba thī nī ūndū wa riiri witū.

⁸ Gūtiri o na ūmwe wa anene a mahinda maya wamenyire ūhoru ūcio, nīgūkorwo mangīaūmenyete-rī, matingīaambire Mwathani wa riiri.

⁹ Nīgūkorwo no ta ūrīa kwandīkītwo atīrī:

“Maūndū marīa matarī monwo na maitho,
na matarī maiguuo na matū,

o na matarī maatoonya ngoro ya mūdū,

nīmo Ngai athondekeire andū arīa mamwendete”:

¹⁰ no Ngai nīatūguūrīrie maūndū macio na ūndū wa Roho wake.

Roho nīathuthuuragia maūndū mothe, o na maūndū ma Ngai marīa marikīru mūno.

¹¹ Tondū-rī, nūū ūūī meciiria ma mūdū, tiga o roho wa mūdū ūrīa ūrī thīnī wake? O ta ūguo-rī, gūtiri mūdū ūūī meciiria ma Ngai, o tiga Roho wa Ngai.

¹² Tūtiamūkīrīte roho wa thī īno, no tūheetwo Roho ūrīa uumīte kūrī Ngai, nīguo tūmenyage iheo iria Ngai atūheete o ūguo tūhū.

¹³ Maūndū macio nīmo twaragia, no tūtimaaragia na ciugo iria tūrūtītwo na ūūgī wa mūdū, no nī na ciugo iria tūrutagwo nī Roho, tūgataarīria ūhoru wa ma wa kīroho na ciugo cia kīroho.

¹⁴ Mūdū ūtarī na Roho ndetīkagīra maūndū marīa moimaga kūrī Roho wa Ngai, tondū maūndū macio nī ūrimū kūrī we, na ndangīmamenya, tondū makūūrīkanaga na njīra ya kīroho.

¹⁵ Mūdū wa kīroho nīakūūranaga maūndū mothe, nowe mwene gūtiri mūdū ūngīmūtuīra:

¹⁶ “Nī ūndū-rī, nūū ūngīmenya meciiria ma Mwathani,
nīguo akīmūtaare?”

No ithuī tūrī na meciiria ma Kristū.

3

Ūhoru wa Nyamūkano thīnī wa Kanitha

¹ Ariū na aarī a Ithe witū, ndingīahotire kūmwarīria ta mūrī andū a kīroho, no ndaamwarīrie ta mūrī andū a thī, o ta twana tūnini thīnī wa Kristū.

² Ndaamūheire iria, no ti irio nyūmū ndaamūheire, nīgūkorwo mūtiakinyīte a gūcirīa. Ti-itherū o na rīu mūtīkinyīte a gūcirīa.

³ O na rīu mūrī andū a thī. Kuona atī kūrī na ūiru na ngūī thīnī wanyurī, githī mūtīkīrī andū a thī? Githī mūtīragīka o ta ūrīa andū a ndūire mekaga?

⁴ Nī ūndū-rī, rīrīa mūdū ūmwe ekuuga atīrī, “Nī nūmagīrīra Paūlū,” nake ūrīa ūngī akoiga atīrī, “Nī nūmagīrīra Apolo,” githī mūtīkīrī o andū a ndūire?

⁵ Kaī Apolo akīrī ū? Nake Paūlū akīrī ū? Acio maarī o ndungata, iria ciatūmire mwītīkie, o ta ūrīa Mwathani aagaiire o mūdū wīra wake.

⁶ Nī nī mbeū ndahaandire, nake Apolo agīciitīrīria maaī, no nī Ngai watūmire ikūre.

7 Nĩ ùndũ ùcio ti mündũ ùrĩa ùhaandaga kana ùrĩa ùitagĩrĩria maaĩ ùrĩ bata, no ùrĩa ùrĩ bata nĩ Ngai, ùrĩa ùtũmaga ikũre.

8 Mündũ ùrĩa ùhaandaga na mündũ ùrĩa ùitagĩrĩria maaĩ makoragwo na muoroto ùmwe, na o mündũ akaarĩhwo kũringana na wĩra wake we mwene.

9 Nĩgũkorwo tũrutithanagia wĩra hamwe na Ngai; na inyuĩ mũrĩ mũgũnda wa Ngai, na mwako wa Ngai.

10 Nĩ ùndũ wa wega ùrĩa Ngai aaheete, niĩ nĩ gwaka ndaakire mũthingi haana ta mwakithia ùrĩa mũũgĩ nake mündũ ùngĩ nĩ gwaka araaka igũrũ rĩa mũthingi ùcio. No o mündũ nĩamenyagĩrĩre ùrĩa egwaka igũrũ rĩraguo.

11 Nĩgũkorwo gũtirĩ mündũ ùngĩaka mũthingi ùngĩ tiga ùrĩa ùrĩkĩtie gwakwo, na nĩguo Jesũ Kristũ.

12 Angĩkorwo mündũ o na ù egwaka igũrũ rĩa mũthingi ùyuĩ akĩhũthagĩra thahabu, kana betha, kana mahiga ma goro, kana mbaũ, kana nyeki, o na kana rũũa-rĩ,

13 wĩra wake nĩũkoneka ùrĩa ùtarĩ, tondũ Mũthenya ùcio nĩũgaatũma woneke ùtheri-inĩ. Wĩra ùcio ùkaaguũrio na mwaki, nĩgũkorwo wĩra wa o mündũ nĩũkagerio na mwaki ùcio.

14 Angĩkorwo kĩrĩa mündũ aakĩte mũthingi-igũrũ nĩgĩgetiiria mwaki ùcio-rĩ, nĩakarĩhwo mũcaara wake.

15 Angĩkorwo nĩũkahĩa-rĩ, nĩakoorwo nĩguo; nowe mwene nĩakahonoka, no akaahonoka ta mündũ ùgereire mwaki-inĩ.

16 Kaĩ inyuĩ mũtooi atĩ inyuĩ ene mũrĩ hekarũ ya Ngai, na atĩ Roho wa Ngai atũũraga thĩinĩ wanyu?

17 Mündũ o wothe angĩananga hekarũ ya Ngai-rĩ, Ngai nĩakamwananga; nĩgũkorwo hekarũ ya Ngai nĩ theru, na nĩ inyuĩ hekarũ ùyo.

18 Mũtikae kwĩheenya. Mündũ o na ùrĩkũ thĩinĩ wanyu angĩkorwo nĩeciiragia nĩ mũũgĩ na ùũgĩ wa mahinda maya tũrĩ-rĩ, nĩagĩtuĩke "kĩrimũ" nĩguo atuĩke mũũgĩ.

19 Nĩgũkorwo ùũgĩ wa thĩ ìno nĩ ùrimũ maitho-inĩ ma Ngai. O ta ùrĩa kwandĩkĩtwo atĩrĩ, "Nĩanyiitaga arĩa oogĩ waara-inĩ wao";

20 o na ningĩ nĩ kwandĩkĩtwo atĩrĩ, "Mwathani nĩoi atĩ meciiria ma arĩa oogĩ nĩ ma tũhũ."

21 Nĩ ùndũ ùcio-rĩ, mündũ o na ùrĩkũ ndakae kwĩraha na ùhoru wa andũ! Maũndũ mothe nĩ manyu,

22 kana nĩ Paũlũ, kana nĩ Apolo, kana nĩ Kefa, kana nĩ thĩ ìno, kana nĩ muoyo, kana nĩ gĩkuũ, kana nĩ maũndũ marĩa marĩ ho rĩu, kana nĩ maũndũ marĩa magooka, mothe nĩ manyu,

23 na inyuĩ mũrĩ a Kristũ, nake Kristũ nĩ wa Ngai.

4

Atũmwo a Kristũ

1 Nĩ ùndũ ùcio-rĩ, andũ magĩrĩrwo nĩgũtuonaga ta ndungata cia Kristũ, na ta tũrĩ andũ arĩa mehokeirwo maũndũ ma hitho ma Ngai.

2 Rĩu nĩkũbataranĩtie atĩ andũ arĩa mehokeirwo maũndũ no nginya monanie atĩ nĩ ehokeku.

3 Ndingĩmaka o na hanini ingĩtuĩrwo ciira nĩ inyuĩ, kana nduĩrwo nĩ igooti rĩa andũ o na rĩrĩkũ; ti-itherũ o na niĩ mwene ndingĩtuĩra ciira.

4 Niĩ mwene ndirĩ na ùndũ ingĩcuukĩra, no ùndũ ùcio ndũngĩtũma nduĩke atĩ ndirĩ na mahĩtia. Mwathani nĩwe ùnduagĩra ciira.

⁵ Nĩ ūndũ ūcio ndũkae gũtua ciira ihinda rĩrĩa rĩamũre rĩtakinyĩte; eterera nginya Mwathani ooke. Maũndũ marĩa mahithe nduma-inĩ nĩakagũũria meciiria ma ngoro cia andũ. Ihinda rĩu o mũndũ nĩakamũkĩra ngaatho ciake kuuma kũri Ngai.

⁶ Rĩu-rĩ, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, maũndũ macio ndĩramaringithania na ūhoru wakwa mwene na wa Apolo nĩguo mũgunĩke, nĩguo mwĩrute na ithuĩ gĩtũmi kĩa ūrĩa kwĩragwo atĩrĩ, “Mũtikae kwagarara ūrĩa kwandĩkĩtwo.” Nĩgeetha mũtikae gwĩtĩia mũndũ ūmwe makĩria ya ūrĩa ūngĩ.

⁷ Nĩ ūndũ-rĩ, nũ ūtũmĩte wĩone ūrĩ na ngũũrani na mũndũ ūngĩ o wothe? Nĩ kĩ ūrĩ nakĩo ūtaaheirwo? Na angĩkorwo nĩwaheirwo-rĩ, ūragĩtĩia nĩkĩ ta atarĩ kũheo waheirwo?

⁸ Nĩmũrĩkĩtie kũgĩa na kĩrĩa gĩothe mwendaga! Nĩmũrĩkĩtie gũtonga! Nĩmũtuĩkĩte athamaki, ithuĩ tũtarĩ ho! Naarĩ korwo ti-itherũ nĩmwatuĩkire athamaki kũna nĩguo tũtuĩke a gũthamaka hamwe na inyuĩ!

⁹ Nĩgũkorwo ndĩrona atĩ ithuĩ atũmwo Ngai atũigĩte handũ tũrĩonekaga tũrĩ thuutha wa andũ arĩa angĩ othe, na ta andũ matũĩrĩrwo kũũragĩrwo thĩĩnĩ wa kĩaaro kĩa mathako. Nĩtũtuĩtwo kĩndũ gĩa kwĩrorerwo nĩ thĩ yothe, kũrĩ araike o na kũrĩ andũ.

¹⁰ Ithuĩ tũrĩ irimũ nĩ ūndũ wa Kristũ, no inyuĩ mũrĩ andũ oogĩ mũno thĩĩnĩ wa Kristũ! Ithuĩ nĩ kwaga twagĩte hinya, no inyuĩ mũrĩ na hinya! Inyuĩ nĩmũheetwo gĩtĩio, no ithuĩ nĩtũimĩtwo gĩtĩio!

¹¹ Nginya ihinda rĩrĩ ithuĩ tũrĩ tũtũũrĩte tũhũũtaga na tũkanyoota, na tũgatarũkĩrwo nĩ nguo, ningĩ nĩtũhũũrĩtwo mũno, o na tũgaikara tũtarĩ na mĩcĩ.

¹² Ningĩ nĩtũrutaga wĩra na moko maitũ tũrĩ na kĩyo. Rĩrĩa twarumwo-rĩ, ithuĩ tũkarathima; na rĩrĩa twanyariirwo, tũkomĩrĩria;

¹³ o na rĩrĩa twacambio, tũcookagĩa ūhoru na ūhooreri. Nginya ihinda rĩrĩ tũtuĩkĩte gĩko gĩa thĩ, tũgatuĩka mahuti ma gũkũ thĩ.

¹⁴ Ndiraandĩka marũa maya nĩguo ndĩmũconore, no nĩguo ndĩmũtaare mũrĩ ta ciana ciakwa nyendete mũno.

¹⁵ O na mũngĩkorwo mũrĩ na areri ngiri ikũmi thĩĩnĩ wa Kristũ, mũtirĩ na maitha maingĩ, nĩgũkorwo thĩĩnĩ wa Kristũ Jesũ ndaatuĩkire ithe wanyu ūndũ-inĩ wa ūhoru-ũrĩa-Mwega.

¹⁶ Nĩ ūndũ ūcio ndamũthaitha mwĩgerekanie na nĩ.

¹⁷ Nĩ ūndũ wa gĩtũmi gĩkĩ nĩngũmũtũmĩra Timotheo, mũrũ wakwa ūrĩa nyendete, na ūrĩa mwĩhokeku thĩĩnĩ wa Mwathani. Nĩekũmũrĩrikania mũtũũrĩre wakwa thĩĩnĩ wa Kristũ Jesũ, ūrĩa ūringaine na ūrĩa ndutanaga makaniitha-inĩ kũndũ guothe.

¹⁸ Amwe anyu nĩmwatuĩkĩte etĩi, makona ta itarooka kũu kũrĩ inyuĩ.

¹⁹ No nĩngũũka kũrĩ inyuĩ narua, akorwo nĩ kwenda kwa Mwathani, na hĩndĩ iyo nĩngatuĩria ūrĩa andũ aya etĩi maaragia, o hamwe na ūhoti ūrĩa marĩ nago.

²⁰ Nĩgũkorwo ūthamaki wa Ngai ti ūhoru wa kwaria, no nĩ wa kũgĩa na ūhoti.

²¹ Mũkwenda atĩa? Ngĩũke kũrĩ inyuĩ na kĩboko, kana njũke na wendo hamwe na roho wa ūhooreri?

1 Nĩ ma ndeto nĩraario atĩ thĩnĩ wanyu kũrĩ na ũtharia, na nĩ ũtharia mũthemba ũrĩa ũtangĩoneka o na kũrĩ andũ arĩa matetikĩtie Ngai: Naguo nĩ atĩ ũmwe wanyu nĩakomete na mūtumia wa ithe.

2 Na inyuĩ mũgakenera ũndũ ũcio! Githĩ mũtiagĩrĩrwo nĩgũkorwo mũiyũrĩtwo nĩ kieha, nĩguo mũndũ ũcio wĩkĩte ũguo mũmũingate, ehere ngwatanĩro-inĩ yanyu?

3 O na ndakorwo ndirĩ hamwe na inyuĩ kũu, ndĩ hamwe na inyuĩ thĩnĩ wa roho, na nĩndikĩtie gũtuĩra mũndũ ũcio wĩkĩte ũguo ciira, o ta ndĩ hamwe na inyuĩ.

4 Hĩndĩ ĩrĩa mũrĩkorwo mũnganĩte thĩnĩ wa rĩitwa rĩa Mwathani witũ Jesũ, na nĩ ndĩ hamwe na inyuĩ thĩnĩ wa roho, o na hinya wa Mwathani witũ Jesũ ũrĩ ho-rĩ,

5 mũndũ ũcio mũneanei kũrĩ Shaitani, nĩgeetha mehia make ma kũmwĩrĩ maninwo, naguo roho wake ũkaahonokio mũthenya ũrĩa wa Mwathani.

6 Mwĩgaatho ũcio wanyu ti mwega. Kaĩ inyuĩ mũtooĩ atĩ ndawa nini ya kũmbia mĩgate nĩtũmaga kĩmere gĩothe kũmbe?

7 Eheriai ndawa ĩyo ya kũmbia mĩgate ĩrĩa ya tene biũ nĩguo mũtũike kĩmere kĩerũ gĩtarĩ na ndawa ya kũmbia, tondũ ũguo nĩguo mũtarĩ. Nĩgũkorwo Kristũ, o we gatũrũme gaitũ ka Bathaka, nĩarĩkĩtie kũrutwo igongona.

8 Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, nĩtũkũngũire Gĩathĩ, ti na ndawa ĩyo ya tene ya kũmbia mĩgate, ĩyo ya rũmena na ya waganu, no tũkũngũire na mũgate ũtarĩ na ndawa ya kũmbia, o guo mũgate wa wĩhokeku na wa ũhoru wa ma.

9 Nĩndĩmwandĩkĩre marũa-inĩ makwa ngamwĩra mũtigage kũgĩaga thiritũ na andũ arĩa ahũũri maraya,

10 ũguo ti kuuga mweheranĩre na andũ a thĩ ĩno, arĩa ahũũri maraya, kana arĩa akoroku, kana arĩa atunyani, o na kana arĩa ahooi mĩhianano. Mũngũka ũguo-rĩ, no mũkĩumire gũkũ thĩ.

11 No rĩu, ndĩramwandĩkĩra nĩguo mũtikagĩe thiritũ na mũndũ o na ũrĩkũ ũrĩa wĩitaga mũrũ kana mwarĩ wa ĩthe witũ, no nĩ mũhũũri maraya, kana nĩ mũkoroku, kana nĩ mũhooi mĩhianano kana nĩ mũndũ wa gũcambania, o na kana nĩ mũrĩũ wa njooi kana nĩ mũtunyani. Mũndũ ta ũcio mũtikarĩanĩre nake.

12 Ũkĩrĩ wĩra wakwa gũciirithia arĩa matarĩ a kanitha? Githĩ inyuĩ mũtikĩagĩrĩrwo nĩgũciirithia arĩa marĩ a kanitha?

13 Ngai nĩwe ũgaaciirithia arĩa marĩ nja. "Ingatai mũndũ ũcio mwaganu oime thĩnĩ wanyu."

6

Maciira Gatagatĩ-inĩ ka Andũ Etĩkia

1 Kũngĩkorwo kũrĩ mũndũ ũmwe wanyu ũhĩtĩrie ũrĩa ũngĩ-rĩ, no akĩgerie gũthĩ kũrĩ andũ arĩa matetigĩrĩte Ngai nĩguo mamatuithanie ciira, handũ ha gũthĩ mbere ya andũ arĩa aamũre?

2 Kaĩ inyuĩ mũtooĩ atĩ andũ arĩa aamũre nĩo magaatũra andũ a gũkũ thĩ ciira? Na angĩkorwo nĩ inyuĩ mũgaaciirithia andũ a gũkũ thĩ-rĩ, githĩ mũtikĩrĩ na ũhoti wa gũtua maciira marĩa manini?

3 Kaĩ inyuĩ mũtooĩ atĩ nĩ ithuĩ tũgaatuĩra araiika ciira? Ĩ maũndũ ma mũtũũrĩre ũyũ-rĩ, githĩ tũtiagĩrĩrwo nĩkũmaciira makĩria!

4 Nĩ ūndũ ūcio kũngĩkorwo na mũndũ wanyu ūhĩtĩrio maũndũ-inĩ ta macio-rĩ, no mũthuure o na andũ matangĩtũka kanitha-inĩ matuĩke a kũmũciirithia!

5 Ndoiga ūguo nĩguo ndĩmũconore. Kwahoteka afa atĩ thĩinĩ wanyu gũtirĩ mũndũ mũũgi ūngĩhota gũtuithania efikia eerĩ ciira mangĩhĩtania?

6 No handũ ha ūguo-rĩ, mũrũ kana mwarĩ wa Ithe witũ atwaraga ūria ūngĩ igooti-inĩ, na nĩ igooti-inĩ rĩa arĩa matetũkĩtie!

7 Gũkorwo mũri na maciira gatagati-inĩ kanyu nĩkuonania atĩ nĩmũhootetwo biũ. Githĩ ti kaba mwĩtikagĩre gwĩkwo ūuru? Githĩ ti kaba mwĩtikagĩre kũheenio?

8 Handũ ha ūguo-rĩ, nĩmũheenanaagia na mũgekana ūuru, na acio mwĩkaga ūguo-rĩ, nĩ arĩũ na aarĩ a Ithe wanyu.

9 Kaĩ inyuĩ mũtooĩ atĩ andũ arĩa aaganu matikagaya ūthamaki wa Ngai? Mũtikanaheeneke: Gũtirĩ ahũuri maraya, kana ahooi mĩhianano, kana itharia, kana arũme arĩa metuaga ta aka, kana arũme arĩa makomaga na arũme arĩa angĩ,

10 kana aici, kana andũ arĩa akoroku, kana arĩũ, kana acambania, o na kana atunyani makaagaya ūthamaki wa Ngai.

11 Na ūguo nĩguo amwe anyu mwatariĩ. No nĩmwathambirio, na mũgĩtherio, na mũgĩtuuo athingu thĩinĩ wa rĩitwa rĩa Mwathani Jesũ Kristũ o na nĩ ūndũ wa Roho wa Ngai witũ.

Mehia ma Ūtharia

12 “Nĩ ndirigĩrĩrio gwĩka ūndũ o wothe,” no ti ūndũ o wothe ūrĩ kĩguni. “Nĩ ndirigĩrĩrio gwĩka ūndũ o wothe,” no ndingĩathwo nĩ ūndũ o na ūrĩkũ.

13 “Irio nĩ cia nda na nda nĩ ya irio,” no Ngai nĩagaciniina cieri. Mwĩrĩ ti wa kũhũthĩrwo na ūmaraya, no nĩ wa gũtungata Mwathani, nake Mwathani aathage mwĩrĩ ūcio.

14 Ngai nĩariũkirie Mwathani kuuma kũrĩ arĩa akuĩ nĩ ūndũ wa hinya wake, na o na ithuĩ nĩagatũriũkia na hinya o ro ūcio.

15 Kaĩ inyuĩ mũtooĩ atĩ mwĩrĩ yanyu nĩ ciĩga cia Kristũ we mwene? Nĩ ūndũ ūcio, no ngĩoye ciĩga icio cia Kristũ nĩguo ndĩcinyiitithanie na mũmaraya? Kũroaga gũtuĩka ūguo!

16 Kaĩ inyuĩ mũtooĩ atĩ mũndũ ūria wĩnyiiitithanagia na mũmaraya, matuĩkaga mwĩrĩ ūmwe nake? Nĩgũkorwo nĩ kwĩrĩtwo atĩrĩ, “Acio eerĩ magaatũka mwĩrĩ ūmwe.”

17 No mũndũ ūria wĩnyiiitithanagia na Mwathani atuĩkaga ūmwe nake thĩinĩ wa roho.

18 Ūragĩrai mehia ma ūmaraya. Mehia marĩa mangĩ mothe mekagwo nĩ mũndũ marĩ nja ya mwĩrĩ wake, no mũndũ ūria ūhũũruga ūmaraya-rĩ, nĩ mwĩrĩ wake mwene ehagĩria.

19 Kaĩ inyuĩ mũtooĩ atĩ mwĩrĩ yanyu nĩ hekarũ ya Roho Mũtheru ūria ūrĩ thĩinĩ wanyu, ūria mwaherwo nĩ Ngai? Inyuĩ mũtirĩ anyu inyuĩ ene;

20 inyuĩ mwagũrirwo na thogora. Nĩ ūndũ ūcio-rĩ, tũithagiai Ngai na mwĩrĩ yanyu.

7

Ūhoro wa Kũhikania

1 Na rĩrĩ, ha ūhoro wa maũndũ marĩa mwanyandĩkĩire marĩa nĩ ūndũ wamo, ngũmwĩra atĩrĩ: Nĩ wega mũndũ mũrũme kwaga kũhikania.

² No tondū wa ūrīa ūmaraya ūingīhite-rī, o mündū mūrūme nīagīrīrwo nī kūgīa na mūtumia wake mwene, na mündū-wa-nja agīe na mūthuuri wake mwene.

³ Mūthuuri nīagīrīrwo nī kūhingagīria mūtumia wake bata wake wa kīhiko, o nake mūtumia ahingagīrie mūthuuriwe bata wake.

⁴ Mūtumia ndangīathīra mwīrī wake mwene, tondū nī wake na mūthuuriwe. Ūguo no taguo mūthuuri atangīathīra mwīrī wake mwene, tondū nī wake na mūtumia wake.

⁵ Tigagai kūimana, o tiga rīrīa mūngīkorwo mūiguanīire, naguo gūkorwo nī kwa ihinda, nīgeetha mūgūage na ihinda rīa kūhooya. Thuutha ūcio no mūcooke hamwe rīngī, nīguo Shaitani ndakamūgerie tondū wanyu kūremwo kwīgīrīrīria.

⁶ Ūhorō ūcio ndawaaria taarī rūūtha ngūheana, no ti gwachana ngwachana.

⁷ No nyende andū othe mahaane ta ūrīa nī ndarī. No o mündū aheetwo kīheo gīake mwene kuuma kūrī Ngai; mündū ūmwe aheetwo kīheo gīkī, na ūrīa ūngī akaheo kīrīa kīngī.

⁸ Na rīrī, nī ūndū wa andū arīa matahikanītie na atumia a ndigwa, nguuga ūū: Nī wega maikare o ūguo matahikanītie, o ta ūrīa nī ndarī.

⁹ No angīkorwo matingīhota kwīgīrīrīria-rī, nīmahike na mahikanie, tondū nī kaba kūhikania gūkīra gūikara makīhīahīaga.

¹⁰ Kūrī andū arīa mahikīte na makahikania-rī, ngwachana ūū, no ti nī, nī Mwathani ūgwachana: Mūtumia ndakanatigane na mūthuuriwe.

¹¹ No aangīka ūguo-rī, nīagīkare atarī mūhiku, kana akorwo ti ūguo, acokerere mūthuuriwe. Nīngī mūthuuri ndakanaingate mūtumia wake.

¹² Nī ūndū wa acio angī nguuga ūū, no nī nī ndiroiga, ti Mwathani: Angīkorwo mūrū wa Ithe wītū arī na mūtumia ūtetikītie, na mūtumia ūcio etikire matūūranie-rī, nīatige kūmūngata.

¹³ Nake mūtumia angīkorwo arī na mūthuuri ūtetikītie, na mūthuuri ūcio etikire matūūranie-rī, nīatige kūmūngata.

¹⁴ Nīgūkorwo mūthuuri ūrīa ūtetikītie nīatheretio nī ūndū wa mūtumia wake, nake mūtumia ūrīa ūtarī mwītīkia nīatheretio nī ūndū wa mūthuuri wake mwītīkia. Kūngīaga gūtūika ūguo-rī, ciana cianyu no ituīke ti theru, no ūrīa kūrī rīu nī atī nī theru.

¹⁵ No rīrī, mündū ūcio ūtetikītie angīhī-rī, nīarekwo athī. Nīgūkorwo mündū mūrūme, kana mündū-wa-nja ūrīa wītīkītie ti muohe nī ūhorō ta ūcio; Ngai atwītīte tūtūuranagie na thayū.

¹⁶ Wee mūtumia-rī, ūū atīa kana nīwe ūkaahonokia mūthuuri waku? O na wee mūthuuri-rī, ūū atīa kana nīwe ūkaahonokia mūtumia waku?

¹⁷ No rīrī, mündū o mündū nīaikare mūtūūrīre ūrīa Mwathani aamūgāire, o ūrīa Ngai aamwītīre. Ūyū nīguo watho ūrīa ngwatha makanītha mothe.

¹⁸ Mündū angīkorwo eetirwo arī mūruu-rī, nīatige gūikara ta atarī mūruu. Mündū ūrīa ūtaarī mūruu rīria eetirwo nīatige kūrua.

¹⁹ Kūrua gūtīrī bata; o na kwaga kūrua gūtīrī bata. Ūndū ūrīa ūrī bata nī kūmenyerera maathani ma Ngai.

²⁰ O mündū nīaikarage o ūrīa aatarī rīria Ngai aamwītīre.

²¹ Wee warī ngombo rīria wetirwo? Ūndū ūcio ndūgagūtange, no korwo wahota kuona njīra ya kuuma ūkombo-inī-rī, gerera yo.

²² Nīgūkorwo mündū ūrīa warī ngombo rīria Mwathani aamwītīre-rī, ūcio nī mündū wa Mwathani ūtarī ngombo; nīngī no taguo, ūrīa warī mündū muohore rīria Mwathani aamwītīre-rī, ūcio nī ngombo ya Kristū.

²³ Inyuĩ mwagũrĩrwo goro; mũtigatuĩke ngombo cia andũ.

²⁴ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, o ũndũ ũrĩa mũndũ eehokeirwo nĩ Ngai-rĩ, nĩaikarage o ũguo ũndũ ũcio Ngai aamwĩĩre.

²⁵ Rĩu-rĩ, ũhoro wĩgĩ airĩtu nĩ ũyũ: Ndirĩ na watho uumĩte kũrĩ Mwathani, no nĩngũheana itua rĩakwa ta mũndũ mwĩhokeku nĩ ũndũ wa kũguĩrwo tha nĩ Mwathani.

²⁶ Nĩ ũndũ wa mathĩĩna ma mahinda maya-rĩ, nguona arĩ wega mũikarage o ũrĩa mũndũ atarĩ.

²⁷ Wee nĩũhikanĩtie? Ndũkaingate mĩtumia waku. Wee nawe hihĩ ndũhikanĩtie? Tiga kũhikania.

²⁸ No ũngĩhikania-rĩ, wee ndwĩhĩtie; o na mũirĩtu angĩhika-rĩ, o nake ndehĩtie. No andũ arĩa marahika kana makahikania-rĩ, nĩmarĩonaga mathĩĩna maingĩ mĩtũũrĩre-inĩ ũyũ, na nĩmo ndĩrenda kũmũrigĩrĩa.

²⁹ Ũndũ ũrĩa ndĩrenda kuuga, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, nĩ atĩ ihinda nĩ inini. Kuuma rĩu andũ arĩa marĩ na atumia nĩ kwagĩrĩre maikarage ta matarĩ nao;

³⁰ arĩa maracakaya nĩmaikarage ta mataracakaya; nao arĩa makenete nĩmaikarage ta matakenete; o na arĩa mekũgũra indo, nĩmaikarage ta matarĩ kĩndũ marĩ.

³¹ nao arĩa mahũthagĩra indo cia thĩ ĩno, nĩmaikarage ta matohanĩtio nacio. Nĩgũkorwo ũrĩa thĩ ĩno ĩhaana rĩu-rĩ, nĩgũthira ĩrathira.

³² Nĩ ingĩenda inyuĩ mũikarage mũtegwĩtanga. Mũndũ ũrĩa ũtahikanĩtie etangaga na maũndũ ma Mwathani, na eciiragia o ũrĩa angĩkenia Mwathani.

³³ No mũndũ ũrĩa ũhikanĩtie etangaga na maũndũ ma gũkũ thĩ, na eciiragia o ũrĩa angĩkenia mĩtumia wake,

³⁴ nago wendi wa ngoro yake nĩmũgayũkanu. Mũndũ-wa-nja ũtarĩ mũhiku kana mũirĩtu etangaga na maũndũ ma Mwathani: Muoroto wake nĩ kwĩheana harĩ Mwathani mwĩrĩ na roho. No mĩtumia mũhiku etangaga na maũndũ ma thĩ ĩno, na eciiragia o ũrĩa angĩkenia mũthuriwe.

³⁵ Ndĩramwarĩria maũndũ maya nĩgeetha mũgunĩke, ti atĩ nĩguo ndĩmũrigĩrĩre, no nĩgeetha mũikarage na mĩthĩire ĩria yagĩrĩre, mwĩheanĩte biũ harĩ Mwathani mũtekũguucĩrĩrio nĩ maũndũ mangĩ.

³⁶ Mũndũ o wothe angĩona atĩ nĩarahĩtũria mũirĩtu ũrĩa orĩtie, nake mũirĩtu ũcio akorwo matukũ make ma ũirĩtu wake nĩmarahĩtũka-rĩ, mũndũ ũcio angĩigua nĩagĩrĩrwo nĩ kũhikania-rĩ, nĩeke o ũguo ekwenda. Ti kwĩhia ekwĩhia. Nĩmagĩrĩrwo mahikanie.

³⁷ No rĩrĩ, ũrĩa ũtuĩte na ngoro yake atekũringĩrĩrio, no nĩwe mwene wĩyendeire, na agatua itua atĩ ndekũhikia mũirĩtu ũcio-rĩ, mũndũ ũcio o nake nĩekĩte ũria kwagĩrĩre.

³⁸ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, mũndũ ũrĩa ũhikagia mũirĩtu ũrĩa orĩtie nĩekaga ũria kwagĩrĩre, no ũria ũngĩaga kũmũhikia nĩekaga wega makĩria.

³⁹ Mĩtumia nĩohanĩtio na mũthuriwe rĩria rĩothe mũthuriwe arĩ muoyo. No mũthuriwe angĩkua, nĩmuohore na no ahĩkĩre mũndũ o ũria angĩenda, no mũndũ ũcio no nginya akorwo nĩetĩkĩtie Mwathani.

⁴⁰ No itua rĩakwa nĩ atĩrĩ, mĩtumia ũcio angĩaga kũhika rĩngĩ, no akorwo arĩ na gĩkeno makĩria. Na ngwĩciiria atĩ nĩ o na nĩ ndĩ na Roho wa Ngai.

1 Na rĩrĩ, ũhoro wa irio iria ikoragwo irutũirwo mĩhianano-rĩ, nĩtũũĩ atĩ ithuothe tũrĩ na ũmenyo ũhoro-inĩ ũcio. Ũmenyo nĩtũmaga mũndũ etũũgĩrie, no wendo nĩ gwaka wakaga.

2 Mũndũ ũrĩa wĩciiragia atĩ nĩoĩ ũndũ-rĩ, ndooĩ ũndũ ũcio wega ta ũrĩa aagĩrĩrwo nĩ kũmenya.

3 No mũndũ ũrĩa wendete Ngai, ũcio nĩwe ũũo nĩ Ngai.

4 Nĩ ũndũ ũcio, ha ũhoro ũkoniĩ kũrĩa irio iria irutũirwo mĩhianano-rĩ, nĩtũũĩ atĩ gũkũ thĩ mũhianano nĩ kĩndũ gĩa tũhũ, na atĩ gũtirĩ Ngai ũngĩ tiga o ũrĩa ũmwe.

5 Tondũ o na kũngĩkorwo nĩ kũrĩ indo ciĩtagwo ngai, irĩ kũũrĩa igũrũ kana irĩ gũkũ thĩ-rĩ, amu ti-itherũ nĩ kũrĩ na “ngai” nyingĩ na “aathani” aingĩ,

6 no harĩ ithuĩ-rĩ, Ngai no ũmwe, na nĩwe Ithe witũ, na indo ciothe cioimire kũrĩ we na tũtũuraga muoyo nĩ ũndũ wake; na kũrĩ na Mwathani o ũmwe, nake nĩwe Jesũ Kristũ, o we ũrĩa indo ciothe ciagiire nĩ ũndũ wake, na nowe ũtũtũuraga muoyo.

7 No ti andũ othe mooĩ ũguo. Andũ amwe nĩ ũndũ wa ũrĩa matũũrĩte mamenyerete mĩhianano, o na hĩndĩ irĩa mekũrĩa irio ta icio meciiragia atĩ nĩrutũirwo mũhianano, na tondũ thamiri ciao itirĩ hinya-rĩ, makanyũitwo nĩ thaahu.

8 No irio iria tũrĩaga itingĩtũma tũkũhĩrĩrie Ngai; tũtingĩthũkio nĩ kwaga gũcirĩa, na tũtingĩagiirio nĩgũcirĩa.

9 O na kũrĩ ũguo-rĩ, menyererai atĩ wĩyathi ũcio wanyu ndũgatuĩke mũhĩnga kũrĩ arĩa matarĩ na hinya.

10 Nĩgũkorwo mũndũ o wotho ũrĩ na thamiri itarĩ na hinya, angĩmuona inyuĩ mũrĩ na ũmenyo ũyũ mũkĩrĩra irio thĩnĩ wa hekarũ ya mũhianano-rĩ, githĩ ndangĩũmĩrĩria arĩe kĩrĩa kĩrutũirwo mĩhianano?

11 Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, mũrũ kana mwarĩ wa Ithe witũ ũcio thamiri yake itarĩ na hinya, o ũcio Kristũ aakuĩrĩre-rĩ, agathũkio nĩ ũmenyo wanyu.

12 Hĩndĩ irĩa mwehĩria ariũ na aarĩ a Ithe witũ na nĩra iyo, na mũgatiĩhia thamiri ciao icio itarĩ hinya-rĩ, nĩ Kristũ mwehĩria.

13 Nĩ ũndũ ũcio, angĩkorwo kĩrĩa ndĩraria no gĩtũme mũrũ kana mwarĩ wa Ithe witũ agwe mehĩa-inĩ-rĩ, ndikĩagiĩrwo nĩ kũrĩa nyama rĩngĩ, nĩguo ndigatũme agwe.

9

Maũndũ marĩa Maagĩrĩre Mũtũmwo

1 Githĩ nĩ ndirĩ na wĩyathi? Githĩ nĩ ndirĩ mũtũmwo? Githĩ nĩ ndionire Jesũ Mwathani witũ? Anga inyuĩ mũtirĩ maciaro ma wĩra wakwa thĩnĩ wa Mwathani?

2 O na angĩkorwo andũ arĩa angĩ mationaga ta ndĩ mũtũmwo-rĩ, ti-itherũ nĩ harĩ inyuĩ ndĩ mũtũmwo! Nĩgũkorwo nĩ inyuĩ kĩmenyithia kĩa ũtũmwo wakwa thĩnĩ wa Mwathani.

3 Gwĩtetera gwakwa harĩ arĩa manjiirithagia nĩ gũkũ:

4 Githĩ ithuĩ tũtirĩ na kĩhooito gĩa kũrĩa na kũnyua?

5 Githĩ ithuĩ tũtirĩ na kĩhooito kĩa mũndũ gũtwarana rũgendo-inĩ na mũtũmia wake mwĩtĩkia, o ta ũrĩa atũmwo arĩa angĩ, na ariũ a nyina na Mwathani, o na Kefa mekaga?

6 Kana no nĩ tũrĩ na Baranaba arĩ o nginya tũrutage wĩra nĩguo tuone ũteithio witũ?

7 Nũ ũtungataga ta mũthigari na akeerĩha na indo ciake we mwene? Nĩ mũndũ ũrikũ ũhaandaga mũgũnda wa mũthabibũ na ndarĩe thabibũ cia mũgũnda ũcio? Ningĩ-rĩ, nĩ kũrĩ mũndũ ũrĩithagia rũũru na ndanyue iria rĩa rũũru rũu?

8 Ndĩraaria ũhoru ũyũ ndĩ na meciiria ma ũ-mũndũ tu? Githĩ Watho o nago nduugĩte o ũguo?

9 Nĩgũkorwo nĩ kwandĩkĩtwo watho-inĩ wa Musa atĩrĩ, “Ndũkanohe ndegwa kanua hĩndĩ irĩa ikũranga ngano ikĩmĩhũura.” Ngai akiuga ũguo-rĩ, nĩ ndegwa aracaaira?

10 Ti-itherũ oigaga ũguo nĩ ũndũ witũ, githĩ tĩguo? Īi-ni, ũndũ ũyũ waandĩkirũo nĩ ũndũ witũ, tondũ rĩrĩa mũrĩmi ekũrĩma, nake mũhũũri ngano amĩhũũrage-rĩ, nĩ kwagĩrĩre mekage ũguo marĩ na kũirĩgĩrĩro atĩ nĩmakagayana magetha.

11 Tũngĩkorwo ithuĩ nĩtũhaandĩte mbeũ ya kũiroho thĩinĩ wanyu-rĩ, kaĩ akĩrĩ ũndũ mũnene ithuĩ tũngĩgetha indo cia gũtũũria mwĩrĩ kuuma kũrĩ inyuĩ?

12 Angĩkorwo andũ angĩ marĩ na kĩhooito gĩa gũteithio nĩ inyuĩ-rĩ, ithuĩ githĩ tũtikĩagĩrĩrwo nĩgũteithio makĩria?

No ithuĩ tũtiahũthĩrĩre kĩhooito kũu. Handũ ha ũguo-rĩ, nĩ gũkirĩrĩria tũkiragĩrĩria ũndũ o wothe nĩguo tũtikae kũhĩngĩca Ũhoru-ũrĩa-Mwega wa Kristũ.

13 Kaĩ inyuĩ mũtooĩ atĩ andũ arĩa marutaga wĩra thĩinĩ wa hekarũ marutaga irio ciao kuuma kũu hekarũ, nao arĩa matungataga kĩgongona-inĩ magayanaga kĩrĩa kĩrutĩtwo kĩgongona-inĩ?

14 O ta ũguo-rĩ, Mwathani nĩathanĩte atĩ arĩa mahunjagia Ũhoru-ũrĩa-Mwega nĩmagĩrĩrwo kuonaga gĩa kũmatũũria kuuma kũrĩ Ũhoru-ũrĩa-Mwega.

15 No nĩ ndirĩ ndaahũthĩra kĩhooito o na kĩmwe gĩa cio. Ningĩ ndiraandĩka ũhoru ũyũ ndĩ na kũirĩgĩrĩro atĩ nĩmũkũnjĩka maũndũ ta macio. Nĩ kaba ngue gũkĩra mũndũ o naũ agirie ndĩrahĩre ũndũ ũcio.

16 No rĩrĩ, ndingĩhota kwĩraha rĩrĩa ngũhunjia Ũhoru-ũrĩa-Mwega, nĩgũkorwo nĩhatagĩrĩrio mũno ndĩũhunjĩe. Na nĩ ingĩaga kũhunjia Ũhoru-ũrĩa-Mwega kaĩ ndagĩa na haaro-ĩ!

17 Ingĩhunjia nĩ ũndũ wa kwĩyendera-rĩ, ndaheo mũcaara; no angĩkorwo ti na ũndũ wa kwĩyendera-rĩ, nĩ no kũhingia ndĩrahingia ũndũ ũrĩa ndĩhokeirwo.

18 Hakĩrĩ ũguo-rĩ, mũcaara wakwa ũkĩrĩ kĩ? Nĩ atĩrĩ: Atĩ harĩ ũhoru wa kũhunjia Ũhoru-ũrĩa-Mwega-rĩ, hunjagie tũhũ itekũrĩhwo, na nĩ ũndũ ũcio njage gwĩtagia kĩhooito gĩakwa rĩrĩa ngũhunjia Ũhoru-ũrĩa-Mwega.

19 O na gũtũika ndĩ muohore na ndirĩ ngombo ya mũndũ-rĩ, nĩ ndĩtuaga ngombo ya o mũndũ wothe, nĩguo nguucĩrĩre andũ aingĩ o ta ũrĩa kwahoteka.

20 Kũrĩ Ayahudi ndaatuĩkire ta Mũyahudi nĩguo nguucagĩrĩre Ayahudi. Na kũrĩ arĩa marĩ rungu rwa watho-rĩ, ndaatuĩkire ta mũndũ ũrĩ rungu rwa watho, o na gũtũika nĩ mwene ndirĩ rungu rwa watho, nĩguo nguucagĩrĩre arĩa marĩ rungu rwa watho.

21 Kũrĩ arĩa matarĩ watho-inĩ-rĩ, ndaatuĩkire ta mũndũ ũtarĩ watho-inĩ ũcio, o na gũtũika ndirĩ muohore kuuma kũrĩ watho wa Ngai, no ndĩ watho-inĩ wa Kristũ, nĩguo nguucagĩrĩre arĩa matarĩ watho-inĩ ũcio.

22 Kũrĩ arĩa matarĩ hinya-rĩ, ndaatuĩkire ta itarĩ hinya nĩguo nguucagĩrĩre arĩa matarĩ hinya. Nduĩkĩte maũndũ mothe kũrĩ andũ othe nĩgeetha kũngĩhoteka na njĩra ciothe ngerie kũhonokia amwe ao.

²³ Njikaga maündũ maya mothe nĩ ùndũ wa Ũhororũrĩa-Mwega, nĩgeetha ngaagaĩrwo irathimo ciaguo.

²⁴ Kaĩ inyuĩ mũtooĩ atĩ andũ arĩa mahĩtahĩtanaga ihenya-inĩ mahanyũkaga othe, no rĩrĩ, no ùmwe wao ùheagwo kĩheo? Kĩhanyũkei na njĩra ĩrĩa ĩngĩtũma mũkaaheo kĩheo.*

²⁵ Mũndũ o thehe ũrĩa ũhĩtahĩtanaga thĩnĩ wa mathako-rĩ, ehataga na akemenyeria maündũ-inĩ mothe hatarĩ itherũ. Mekaga ũguo nĩguo maheo thũmbĩ ĩtarĩ ya gũtũura; no ithuĩ twĩkaga ũguo nĩguo tũkaaheo thũmbĩ ya gũtũura nginya tene.

²⁶ Nĩ ùndũ ũcio-rĩ, nĩ ndihanyũkaga ta mũndũ ũtooĩ gĩtũmi gĩa kũhanyũka; na ndirũaga ta mũndũ ũgũkia ngundi ciake o ũguo tũhũ.

²⁷ Aca, nĩ mwĩrĩ wakwa hũũraga ngaũtua ngombo yakwa, nĩgeetha ndaarĩkia kũhunjĩria andũ arĩa angĩ-rĩ, nĩ mwene ndikanatuĩke wa kũregwo nyimwo kĩheo.

10

Ūrutani kuuma Mũtũũrĩre wa Isiraeli

¹ Na rĩrĩ, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, ndikwenda mũkorwo mũtooĩ ùndũ ũyũ, atĩ maithe maitũ ma tene othe maatongoragio nĩ itu, na atĩ othe nĩmarĩngire ĩria.

² Othe nĩmabatithirio matuĩke andũ a Musa marĩ rungu rwa itu rĩu, o na marĩ ĩria-inĩ rĩu.

³ Na othe maarĩaga ĩrio o imwe cia kĩiroho,

⁴ na maanyuuaga maaĩ o mamwe ma kĩiroho; nĩgũkorwo maanyuire kuuma rwaro-inĩ rwa ihiga rwa kĩiroho rũrĩa rwatwaranaga nao, naruo rwaro rũu rwarĩ Kristũ.

⁵ O na kũrĩ ũguo-rĩ, aingĩ ao matiigana gũkenia Ngai; nacio ciimba ciao ikĩhurunjwo werũ-inĩ.

⁶ Na rĩrĩ, maündũ macio meekĩkire marĩ ta cionereria, nĩgeetha ngoro ciitũ itikerĩrĩre gwĩka maündũ mooru ta macio meekire.

⁷ Mũtigatuĩke ahoi mĩhianano, ta ũrĩa amwe ao maatariĩ; o ta ũrĩa kwandĩkitwo atĩrĩ: "Andũ acio magũikara thĩ kũrĩa na kũnyua, magĩcooka magĩũkĩra kũina na gwĩkenia."

⁸ Ningĩ tũtikahũũre ũmaraya, ta ũrĩa amwe ao meekire, nao magĩkua andũ ngiri mĩrongo ĩrĩ na ıthatũ mũthenya ũmwe.

⁹ O na ningĩ tũtikanagerie Mwathani, ta ũrĩa amwe ao meekire, nao makĩniinwo nĩ nyoka.

¹⁰ Na mũtikae gũteta, ta ũrĩa amwe ao meekire, nao makĩũragwo nĩ mũraika ũrĩa mũniinani.

¹¹ Maündũ macio meekĩkire kũrĩ o marĩ cionereria, na makĩandĩkwo marĩ ma gũtũkaania, ithuĩ tũkinyĩrĩrwo nĩ kũhingio kwa mahinda.

¹² Nĩ ùndũ ũcio, ũngũira nĩũrũgamĩte wega-rĩ, menyerera ndũkae kũgũa!

¹³ Mũtirĩ mwagerio na magerio mangĩ tiga o marĩa makoraga andũ. Nake Ngai nĩmwĩhokeku; ndangĩtũkĩra mũgerio na magerio marĩa mũtangĩhota gwĩĩria. No rĩrĩa mũkũgerio-rĩ, nĩarĩmuonagĩrĩria njĩra ya kũũrĩa nĩguo mũhotage gwĩĩria magerio macio.

Maruga ma Mĩhianano, na Gĩathĩ kĩa Mwathani

* **9:24** Andũ a Korinitho nĩmamenyerete mahenya mathako-inĩ marĩa moĩkaine ta Isimithiani. Mũhootani aaheagwo ihũa rĩa gĩthiũrũrĩ.

14 Nĩ ũndũ ũcio, arata akwa endwa, ũragĩrai ũhoru wa kũhooya mĩhianano.

15 Ndiraarĩria andũ oogĩ; mwĩkũũranĩrei ũrĩa ndĩroiga.

16 Gĩkombe gĩa gũcookia ngaatho kĩrĩa tũcookagia ngaatho nĩ ũndũ wakĩo-rĩ, githĩ ti kũgwatanĩra thakame ya Kristũ? Na githĩ mũgate ũrĩa twenyũraga ti kũgwatanĩra mwĩri wa Kristũ?

17 Na tondũ mũgate ũcio nĩ ũmwe-rĩ, ithuĩ, o na tũrĩ aingĩ, tũrĩ o mwĩrĩ ũmwe, nĩgũkorwo ithuĩ othe tũrĩlaga mũgate o ũcio ũmwe.

18 Ta mwĩcũraniei ũhoru wa andũ a Isiraeli: Arĩa marĩaga irio cia igongona-rĩ, githĩ matigwatanagĩra kĩgongona kũu?

19 Ndĩrenda kuuga atĩa? Atĩ kĩrĩa kĩrutĩrwo mũhianano nĩ kĩndũ kũrĩ, kana atĩ mũhianano guo mwene nĩ kĩndũ kũrĩ?

20 Aca! Ūrĩa ndĩroiga nĩ atĩ magongona ma andũ arĩa matarĩ na ũngai marutagĩrwo ndaimono, na ti Ngai, na ndikwenda mũgie ngwatanĩro na ndaimono.

21 Mũtingĩhota kũnyuĩra gĩkombe kĩa Mwathani, na mũnyuĩre gĩkombe kĩa ndaimono o nakĩo; mũtingĩhota kũgwatanĩra metha-inĩ ya Mwathani, na mũgwatanĩre metha-inĩ ya ndaimono.

22 Kaĩ tũrageria kwarahũra ũiru wa Mwathani? Kaĩ tũrĩ na hinya kũmũkĩra?

Wĩyathi wa Mũndũ ũrĩa Wĩtikĩtie

23 “Nĩ ndirigĩrĩrio gwĩka ũndũ,” no ti ũndũ o wothe ũrĩ na kĩguni. “Nĩ ndirigĩrĩrio gwĩka ũndũ,” no ti ũndũ o wothe ũrĩ na uumithio.

24 Gũtirĩ mũndũ wagĩrĩrwo nĩgũcaragia maũndũ ma kwĩguna we mwene, no nĩacaragie maũndũ ma kũguna andũ arĩa angĩ.

25 Rĩragai kĩrĩa gĩothe kĩendagio thoko-inĩ ya nyama mũtekwĩyũria ciũria nĩ ũndũ wa mwĩcuuko wa thamiri,

26 nĩgũkorwo, “Thĩ nĩ ya Mwathani, na kĩrĩa gĩothe kĩrĩ thĩinĩ wayo.”

27 Mũndũ ũtarĩ mwĩtikia angĩmwĩta mũkarie irio gwake, na inyuĩ mũkorwo nĩ mũkwenda gũthũ-rĩ, rĩa irio ciothe iria mũngĩtheo mũtekwĩyũria ciũria cia mwĩcuuko wa thamiri.

28 No mũndũ angĩmwĩra atĩrĩ, “Irio ici irutĩtwo irĩ igongona,” mũtigacirĩe, nĩ ũndũ wa mũndũ ũcio wamwĩra ũguo, o na nĩ ũndũ wa mwĩcuuko wa thamiri;

29 ngiuga ũguo ti thamiri yaku ndagweta, no nĩ thamiri ya mũndũ ũcio ũngĩ. Nĩ ũndũ-rĩ, wĩyathi wakwa ũgũciirithio nĩkĩ nĩ ũndũ wa thamiri ya mũndũ ũngĩ?

30 Ingĩrĩanĩra irio na andũ angĩ ndĩ na ngaatho-rĩ, nĩ kĩĩ gĩgũtũma njambio nĩ ũndũ wa kĩndũ kũu nĩokeirie Ngai ngaatho nĩ ũndũ wakĩo?

31 Nĩ ũndũ ũcio, rĩrĩa mũkũrĩa kana rĩrĩa mũkũnyua, o na kana mũgĩka ũndũ o wothe-rĩ, wĩkagei nĩ ũndũ wa kwenda kũgoocithia Ngai.

32 Tigai gwĩka ũndũ ũngĩhĩngithia mũndũ, arĩ Mũyahudi, kana arĩ Mũyunani, o na kana ũhĩngithie kanitha wa Ngai,

33 o ta ũrĩa nĩ ngeragia gũkenia andũ othe na njĩra o yothe. Nĩgũkorwo ndicaragia ũndũ wa kwĩguna nĩ mwene, no njaragia ũrĩa ingĩguna andũ aingĩ, nĩguo mahonoke.

11

1 Mwĩgerekaniei na nĩ, ta ũrĩa ndĩgerekania na Kristũ.

* **10:16** Gĩkombe gĩa gũcookia ngaatho kĩarĩ kĩmwe gĩa ikombe iria Ayahudi maanyuuga hĩndi ya Bathaka.

Ūndū ūrīa Wagīrīre Hīndī ya Mahooya

² Nīngūmūgaathīrīria nī ūndū wa kūndirikana maūndū-inī mothe, na nī ūndū wa gūtūūra mūrūmītie morutani macio, o ta ūrīa ndaamūrūtire.

³ Rīu-rī, nīngwenda mūmenye atī mūtwe wa mūndū mūrūme o wothe nī Kristū, na mūtwe wa mūndū-wa-nja nī mūndū mūrūme, na mūtwe wa Kristū nī Ngai.

⁴ Mūndū mūrūme o wothe ūrīa ūhooyaga kana akaratha ehumbīrīte mūtwe-rī, nī mūtwe wake aconorithagia.

⁵ Nake mūndū-wa-nja o wothe ūrīa ūhooyaga kana akaratha atahumbīrīte mūtwe wake-rī, nī mūtwe wake aconorithagia, tondū ūguo no ūndū ūmwe na kwenjwo.

⁶ Angīkorwo mūndū-wa-nja ndekūhumbīra mūtwe wake-rī, nīakīenje njuīrī yake; na angīkorwo kūrēngarenga njuīrī kana kwenjwo nī ūndū wa gūconora mūndū-wa-nja-rī, nīakīihumbīre mūtwe.

⁷ Mūndū mūrūme ndaagīrīrwo nīkūhumbīra mūtwe wake, kuona atī nīwe mūhianīre wa Ngai, na nī riiri wa Ngai; no mūndū-wa-nja nīwe riiri wa mūndū mūrūme.

⁸ Nīgūkorwo mūndū mūrūme ndoimire harī mūndū-wa-nja, no nī mūndū-wa-nja woimire harī mūndū mūrūme.

⁹ Mūndū mūrūme-rī, tiwe wombirwo nī ūndū wa mūndū-wa-nja, no nī mūndū-wa-nja wombirwo nī ūndū wa mūndū mūrūme.

¹⁰ Nī ūndū wa gītūmi gīkī-rī, mūndū-wa-nja agīrīrwo nīgūkorwo na rūūrī mūtwe rwa kuonania atī nī wa gwathwo nī ūndū wa araika.

¹¹ No ningī-rī, thīinī wa Mwathani, mūndū-wa-nja ndeiganītie mūndū mūrūme atarī ho, nake mūndū-mūrūme ndeiganītie mūndū-wa-nja atarī ho.

¹² O ta ūrīa mūndū-wa-nja oimire harī mūndū mūrūme-rī, no taguo mūndū-mūrūme aciaragwo nī mūndū-wa-nja. No rīrī, indo ciothe ciuмага kūrī Ngai.

¹³ Ta tuai arī inyuī: Nī kwagīrīre mūndū-wa-nja kūhooya Ngai atehumbīrīte mūtwe?

¹⁴ Kaī maūndū wa ndūire matamūrutaga atī mūndū-mūrūme gūkorwo arī na njuīrī ndaaya nī ūndū wa kūmūconorithia,

¹⁵ no mūndū-wa-nja gūkorwo na njuīrī ndaaya, ūcio nī riiri wake? Nīgūkorwo aheetwo njuīrī ndaaya arī kīndū gīa kūmūhumbīra.

¹⁶ Angīkorwo kūrī na mūndū ūrī na ngarari na ūhoro ūyū-rī, nīamenye atī ithuī tūtīrī mūtugo ūngī, o na makanītha ma Ngai matīrī mūtugo ūngī.

Irio cia Mwathani

¹⁷ Ūhoro-inī ūrīa ngūmūtaarīria rīu-rī, ndīrī na ūndū wa kūmūgaathīra, nīgūkorwo kūngana kwanyu ti gwa kūmūguna no nī gwa kūmūthūkia.

¹⁸ Ūndū wa mbere, njiguaga atī rīrīa muongana ta kanītha, nīkūgīaga na nyamūkano gatagatī kanyu, na ūhoro ūcio ndingīaga gwītīkia ūmwe waguo.

¹⁹ Hatarī nganja gūtingīaga kūgīa na ngarari gatagatī-inī kanyu cia kuonania arīa anyu metīkīrīkīte nī Ngai.

²⁰ Rīrīa muongana hamwe, ti Irio cia Mwathani mūrīaga,

²¹ nīgūkorwo rīrīa mūkūrīa, o mūndū athīaga na mbere kūrīa ategweterera ūrīa ūngī. Ūmwe aikaraga ahūtīi, nake ūrīa ūngī agaikara arītwo.

²² Kaĩ mūtariĩ mĩciĩ mũngĩrĩra na mũnyuĩre kuo? Kana nĩ kanitha wa Ngai mũnyararĩte na mũkenda gũconoraqa arĩa matarĩ kĩndũ? Ngũkimwĩra atĩa? No ndĩkĩmũgaathĩrĩrie nĩ ũndũ wa ũhoro ũcio? Aca, ndĩngĩmũgaathĩrĩria!

²³ Nĩgũkorwo ũhoro ũrĩa ndaamũkĩrĩre kuuma kũrĩ Mwathani noguo ndaamũkinyĩrie: Mwathani Jesũ, ũtukũ ũrĩa aakunyanĩrwo, nĩooire mũgate,

²⁴ na aarĩkia gũcookia ngaatho,* akĩwenyũranga, akiuga atĩrĩ, “Ūyũ nĩ mwĩrĩ wakwa, ũrĩa ũheanĩtwo nĩ ũndũ wanyu; ikagai ũũ nĩguo mũndirikanage.”

²⁵ Nĩngĩ o ũndũ ũmwe, thuutha wa kũrĩa irio, akĩoya gĩkombe, akiuga atĩrĩ, “Gĩkombe gĩkĩ nĩ kĩrĩkanĩro kĩrĩa kĩerũ thĩnĩ wa thakame yakwa; ikagai ũũ, rĩrĩa rĩothe mũrĩkĩnyuuaqĩra, nĩguo mũndirikanage.”

²⁶ Nĩgũkorwo rĩrĩa rĩothe mũkũrĩa mũgate ũyũ na mũkanyũra gĩkombe gĩkĩ-rĩ, nĩkuumbũra mũkuumbũra gũkua kwa Mwathani o nginya hĩndĩ irĩa agooka.

²⁷ Nĩ ũndũ ũcio, mũndũ o wothe ũkũrĩa mũgate ũcio kana akanyũra gĩkombe kũ kĩa Mwathani ũrĩa gũtaaqĩrĩre-rĩ, nĩ kwĩhia ehĩrie mwĩrĩ na thakame ya Mwathani.

²⁸ Mũndũ nĩambage gwĩtuĩria mbere ya kũrĩa mũgate ũcio na kũnyũra gĩkombe kũ.

²⁹ Nĩgũkorwo mũndũ ũrĩa wothe ũrĩaga na akanyua ategũkũũrana mwĩrĩ wa Mwathani, nĩ ituĩro rĩake we mwene etuagĩra.

³⁰ Kũ nĩkĩo gĩtũmĩte aingĩ anyu moorwo nĩ hinya, na marũare, na amwe anyu nĩmarĩkĩtie gũkua.

³¹ No tũngĩtũira ciira ithuĩ ene, tũtingĩtuĩka a gũciirithio.

³² Hĩndĩ irĩa tũgũtũrwo ciira nĩ Mwathani-rĩ, nĩkũherithio tũherithagio nĩgeetha tũtikae gũtũrwo ciira hamwe na thĩ.

³³ Nĩ ũndũ ũcio, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, rĩrĩa mũnganĩte mũrĩanĩre-rĩ, etanagĩrĩra.

³⁴ Angĩkorwo mũndũ nĩahũtũrĩ-rĩ, agĩrĩrwo nĩ kũrĩa irio gwake mũciĩ, nĩgeetha rĩrĩa muongana gũtikaqĩe ũhoro wa gũtũrwo ciira.

Nĩngaheana ũhoro wa maũndũ macio mangĩ rĩrĩa ngooka.

12

Theo cia Roho Mũtheru

¹ Na rĩrĩ, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, ha ũhoro wa iheo cia kũroho-rĩ, ndĩkwenda mũikare mũrigĩtwo nĩguo.

² Inyuĩ nĩmũũ atĩ hĩndĩ irĩa mũteetĩkĩtie Ngai, nĩmwaguucagĩrĩrio na mũkerekero kũrĩ mĩhianano itangĩaria.

³ Nĩ ũndũ ũcio ngũmwĩra atĩ, gũtirĩ mũndũ waragia ahotithĩtio nĩ Roho wa Ngai ũngiuga atĩrĩ, “Jesũ aronyiitwo nĩ kĩrumi,” na gũtirĩ mũndũ ũngĩhota kuuga atĩrĩ, “Jesũ nĩ Mwathani,” atatongoretio nĩ Roho Mũtheru.

⁴ Na rĩrĩ, iheo iria iheanagwo nĩ mĩthemba mĩthemba, no Roho ũrĩa ũciheanaga no ũmwe.

⁵ O na njĩra cia gũtungata nĩ mĩthemba mĩthemba, no Mwathani ũrĩa ũtungatagwo no ũmwe.

⁶ Nĩngĩ kũrĩ mĩrutĩre ya wĩra mĩthemba mĩthemba, no Ngai no ũmwe ũrĩa ũhotithagia maũndũ mothe gwĩkĩka thĩnĩ wa andũ othe.

* 11:24 Warĩ mũtugo wa Ayahudi gũcookia ngaatho mbere ya kũrĩa irio.

⁷ Na rĩrĩ, o mũndũ nĩaheagwo ũndũ wa kuonania atĩ arĩ na Roho, naguo ũndũ ũcio nĩ wa kũguna andũ othe.

⁸ Roho ũcio nĩwe ũheaga mũndũ ũmwe ndũmĩrĩri ya ũũgĩ, na ũngĩ akaheo ũmenyo nĩ Roho o ro ũcio,

⁹ nake ũngĩ akaheo wĩtĩkio nĩ Roho o ro ũcio, na ũngĩ akaheo iheo cia kũhonania nĩ Roho o ro ũcio,

¹⁰ nake ũngĩ akaheo hinya wa kũringa ciama, na ũngĩ akaheo ũrathi, na ũngĩ akaheo gũkũũrana maroho, na ũngĩ akaheo kwaria na thiomĩ mĩthemba mĩthemba, ningĩ ũngĩ akaheo ũhoti wa gũtaũra thiomĩ icio.

¹¹ Maũndũ macio mothe nĩ wĩra wa Roho o ro ũcio ũmwe, nake agayagĩra o mũndũ o ũrĩa ekwenda.

Mwĩrĩ Ũmwe ũrĩ Cĩga Nyingĩ

¹² Mwĩrĩ wa mũndũ nĩ ũmwe, o na gwatuĩka ũrĩ ciĩga nyingĩ; ningĩ o na gwatuĩka ciĩga ciaguo ciothe nĩ nyingĩ-rĩ, ciothe no mwĩrĩ o ũmwe. Ũguo noguo Kristũ atarĩ.

¹³ Nigũkorwo ithuothe twabatithirio na Roho ũmwe tũgĩtuĩka a mwĩrĩ ũmwe, o na tũrĩ Ayahudi kana tũrĩ Ayunani, tũrĩ ngombo o na kana tũtarĩ ngombo, na ithuothe tũkĩnyuithio Roho o ro ũcio ũmwe.

¹⁴ Na rĩrĩ, mwĩrĩ ndũkoragwo na kĩĩga kĩmwe, no nĩ wa ciĩga nyingĩ.

¹⁵ Kũgũrũ kũngiuga atĩ, “Tondũ ti nĩ guoko-rĩ, ndirĩ wa mwĩrĩ ũyũ,” ũndũ ũcio ndũngĩtũma gũtĩge gũtuĩka kĩĩga kĩa mwĩrĩ ũcio.

¹⁶ Nakuo gũtũ kũngiuga atĩ, “Tondũ ti nĩ riitho-rĩ, ndirĩ wa mwĩrĩ ũcio,” nĩ ũndũ wa gĩtũmi kũ gũtingĩtiga gũtuĩka kĩĩga kĩa mwĩrĩ ũcio.

¹⁷ Mwĩrĩ wothe ũngĩkorwo no riitho-rĩ, kũigua tũngĩiguaga na kĩ? Mwĩrĩ wothe ũngĩkorwo no gũtũ-rĩ, kũnungĩra tũngĩnungagĩra na kĩ?

¹⁸ No ũrĩa kũrĩ, nĩ atĩ Ngai nĩ eekĩrĩre ciĩga ciothe thĩinĩ wa mwĩrĩ, agĩciĩkĩra o ta ũrĩa eendaga ciikare.

¹⁹ Ciĩga ciothe ingĩtuĩka nĩ kũĩga kĩmwe-rĩ, mwĩrĩ naguo ũngĩkorwo ha?

²⁰ ũrĩa kũrĩ nĩ atĩ ciĩga nĩ nyingĩ, no mwĩrĩ nĩ ũmwe.

²¹ Riitho rĩtingihota kwĩra guoko atĩrĩ, “Nĩ ndirĩ na bata nawe!” Naguo mũtwe wĩre magũrũ atĩrĩ, “Nĩ ndirĩ na bata na inyuĩ!”

²² Handũ ha ũguo-rĩ, ciĩga cia mwĩrĩ irĩa cionekaga itarĩ hinya, nĩcio irĩ bata makĩria,

²³ nacio ciĩga irĩa tuonaga ta itarĩ cia gũtĩio mũno-rĩ, nĩcio tũheaga gĩtĩio kĩa mwanya. Nacio ciĩga irĩa tuonaga ta itagĩrĩire kuoneka nĩimenyagĩrĩrwo mũno,

²⁴ o rĩrĩa ciĩga ciitũ irĩa itarĩ cia kũhithwo itabataragio nĩkũmenyererwo mũno. No Ngai nĩanyiitithanĩtie ciĩga cia mwĩrĩ na agatũithia makĩria ciĩga irĩa ciagite gĩtĩio,

²⁵ nĩgeetha gũtikae kũgĩa na nyamũkano thĩinĩ wa mwĩrĩ, no nĩgeetha ciĩga ciaguo imenyagĩrĩre o kũĩga na kĩrĩa kĩngĩ.

²⁶ Kũĩga kĩmwe kĩngĩnyariirĩka, ciĩga irĩa ingĩ inyariirĩkaga hamwe nakĩo; nakĩo kũĩga kĩmwe kĩngĩheo gĩtĩio-rĩ, o nacio ciĩga irĩa ingĩ nũkenaga hamwe nakĩo.

²⁷ Na rĩrĩ, inyuĩ mũrĩ mwĩrĩ wa Kristũ, na o mũndũ wanyu nĩ kũĩga kĩaguo.

²⁸ Nakuo thĩinĩ wa kanitha, Ngai nĩathuurĩte mbere andũ amwe matuĩke atũmwo, a keerĩ anabii, a gatatũ arutani, o na ningĩ kũgĩe na aringĩ a ciama, o na arĩa marĩ na iheo cia kũhonania mĩrimũ, na arĩa marĩ na ũhoti wa gũteithia arĩa angĩ, na arĩa marĩ na iheo cia ũtabarĩri, na arĩa maaragia na thiomĩ mĩthemba mĩthemba.

²⁹ Andũ othe nĩ atũmwo? Andũ othe nĩ anabii? Andũ othe nĩ arutani? Andũ othe nĩ aringi a ciama?

³⁰ Andũ othe nĩmaheetwo iheo cia kũhonania? Andũ othe nĩmakĩaragia na thiomi? Andũ othe nĩmagĩtaũraga thiomi?

³¹ No rĩrĩ, mwĩriragĩriei iheo iria irĩ bata mũno.

Wendani

Na rĩu nĩngũmuonia njĩra ĩrĩa njega makĩria.

13

¹ Atĩrĩrĩ, o na ingĩaria na thiomi cia andũ o na cia araika, no ngorwo itarĩ na wendani-rĩ, ingĩkorwo ndĩ o ta kindũ kĩa rũthuku kĩrĩa kigambaga kĩaringwo, kana o ta thaani ĩrĩa ĩhũũrithanagio ikagamba.

² Ingĩkorwo ndĩ na kĩheo gĩa kũratha ũhoro, na ngorwo no hote kũmenya maũndũ mothe ma hitho na ngagĩa na ũmenyo wothe, na ingĩkorwo ndĩ na wĩtikio ũrĩa ũngĩhota gũthaamia irĩma, no ndirĩ na wendani-rĩ, ndirĩ bata o na hanini.

³ Ingĩheana indo ciakwa ciothe kũrĩ andũ arĩa athĩni, o na heane mwĩrĩ wakwa ũcinwo, no ngorwo ndirĩ na wendani-rĩ, ndingĩgunĩka.

⁴ Wendani nĩũkiranagĩrĩria, na wendani nĩũtuganaga. Ndũiguanagĩra ũiru, na ndwĩgaathaga, o na ndũrĩ mwĩtũo.

⁵ Wendani ndũrĩ rũtũrĩko, na ndũcaragia ũrĩa ũngĩgũna, o na ndũhiũhaga kũrakara, na ndũtaraga maita marĩa ũhĩtũrio.

⁶ Ningĩ wendani ndũkenagĩra ũũru, no nĩũkenagĩra ũhoro wa ma.

⁷ Wendani nĩũgitanagĩra hĩndĩ ciothe, na ũgetĩkia maũndũ mothe, na nĩwĩrĩgaagĩrĩria hĩndĩ ciothe, o na ũkomĩrĩria hĩndĩ ciothe.

⁸ Wendani ndũthiraga. No akorwo nĩ morathi, nĩmagathira; o na thiomi nĩgathira; na kũmenya maũndũ o nakuo nĩgũgathira.

⁹ Nĩgũkorwo tũmenyaga maũndũ o gĩcunjĩ, na tũrathaga maũndũ o gĩcunjĩ,

¹⁰ no hĩndĩ ĩrĩa ũndũ ũrĩa mũkinyanĩru ũgooka-rĩ, ũndũ ũrĩa ũtarĩ mũkinyanĩru nĩũgaathira.

¹¹ Hĩndĩ ĩrĩa ndaarĩ kaana-rĩ, ndaaragia o ta kaana, na ndeeciiragia o ta kaana, na ndaataranagia maũndũ o ta kaana. No hĩndĩ ĩrĩa ndaatuĩkire mũndũ mũgima-rĩ, ngĩtigana na maũndũ ma wana.

¹² Rĩu tuonaga maũndũ na mairĩa, ta kuona na gĩcicio; no hĩndĩ ĩyo tũkoonaga ta andũ makĩonana ũthiũ kwa ũthiũ. Rĩu njũũ maũndũ o gĩcunjĩ; hĩndĩ ĩyo nĩngamenya maũndũ wega, o ta ũrĩa nĩ njũũo wega.

¹³ Na rĩu, maũndũ maya matatũ nĩ ma gũtũũra: wĩtikio, na kũrĩgĩrĩro, o na wendani. No ũrĩa mũnene wamo nĩ wendani.

14

Iheo cia Ũrathi na cia Thiomi

¹ Rũmagĩrĩrai mĩthiire ya wendani, na mwĩrirĩrie mũno iheo cia kũroho, na makĩria mwĩriragĩrie kĩheo kĩa ũheani ũhoro wa Ngai.

² Nĩgũkorwo mũndũ ũrĩa wothe waragia na rũthiomi-rĩ, ti andũ aaragĩria no nĩ Ngai aaragĩria. Ti-itherũ, gũtirĩ mũndũ ũtaũkagĩrwo nĩ ũrĩa aroiga; no nĩ maũndũ ma hitho aaragia na roho wake.

³ No mũndũ ũrĩa ũheanaga ũhoro wa Ngai aaragĩria andũ akamekĩra hinya, na akamomĩrĩria, na akamahooreria.

⁴ Mũndũ ũrĩa waragia na rũthiomi nĩ we mwene wĩongagĩrĩra hinya, no ũrĩa ũheanaga ũhoro wa Ngai nĩ kanitha ongagĩrĩra hinya.

5 No nyende inyuothe mwaragie na thiom, no makiria ingienda inyuothe murathage mohoro. Mündü üria ürathaga ühoro niakirite üria waragia na thiom, tiga no akorirwo nēgūtaūra thiomicio, nīguo kanitha wongererwo hinya.

6 No riu, ariu na aari a Ithe witü, ingiuka kuri inyuü na njarie na thiomirü, ingimuguna naki, tiga no ndimureheire uguurio, kana ümenyo, kana ürathi, o na kana kiugo kia urutani?

7 O na ha ühoro ukoniü indo iria itari muoyo iria igambaga, indo ta muturiru kana kinanda kia mügeeto-ri, mündü angigiküürana atia rwimbo rüria rürenda küinwo, tiga hakorirwo na ngüürani njega ya migambo?

8 Ningi-ri, angikorwo karumbeta gatiküruta mügambo ügüküürkana üria ükuuga-ri, nüü üngikihaariria güthii mbaara-ini?

9 Üguo noguo ühoro wanyu utariü. Tiga mwaririe na ciugo ikümenyeka na rüthiom rwanyu-ri, ni mündü ürikü üngimenya üria müroiga? Müngikorwo o mükiariria riera.

10 Ti-itherü ni küri mithemba müngi ya thiom gükü thi, no gütiri rüthiom o na rümwe rütarü üria ruugaga.

11 No angikorwo ndingimenya üria mündü aroiga-ri, ni ngiri murüriri harü mündü ücio üraaria, nake ni murüriri harü ni.

12 Üguo noguo o na inyuü mutariü. Kuona atü nümwiriririe müno iheo cia küroho-ri, kigeragie kuongerera iheo iria ciakaga kanitha ukagü na hinya.

13 Na tondü ücio-ri, mündü üria waragia na rüthiom rügeni niahooyage nīguo ahote gütaūra üria aroiga.

14 Ni ündü-ri, ingikorwo ndirahooya ngithiomaga-ri, roho wakwa nīguo ürahooya, no meciiria makwa matiri na maciaro.

15 Ni ündü ücio-ri, ngügüka atia? Ni ndirihooyaga Ngai na roho wakwa, na ningi hooyage na meciiria makwa; o na küina ndiriinaga na roho wakwa, na ningi nyinage na meciiria makwa o namo.

16 Ningi-ri, üngikorwo ükigooca Ngai na roho waku tu-ri, mündü wa aria marü gatagati kanyu utarataükirwo, angikiuga "Ameni" atia mahooya-ini maku ma gücookia ngaatho, kuona atü ndaramenya üria üroiga?

17 No ükorwo ügicookia ngaatho wega müno, no mündü ücio üngi ndanongererwo hinya ni ühoro ücio.

18 Ningücookeria Ngai ngaatho nīgükorwo ni njaragia na thiom makiria manyu inyuothe.

19 No kanitha-ini-ri, ni kaba njarie ciugo ithano ndiramenya wega nīguo ngirute andü aria angü ühoro nacio, gükira njarie ciugo ngiri ikümi cia güthioma.

20 Ariü na aari a Ithe witü, tigagai gwiciiragia ta ciana. Harü ühoro wa maündü maria mooru-ri, tuikai tükenge, no mwiciiririe-ini wanyu mütuike andü agima.

21 Thiini wa Watho ni kwandikitwo atiri:

"Ningaariria andü aya

na tünua twa andü maaragia na thiom ng'eni,

ndimaaririe na tünua twa andü maaragia na mwaririe wa künģi,
no o na ndeeka üguo matikanjigua,"

üguo nīguo Mwathani ekuuga.

²² Nĩ ũndũ ũcio, kwaria na thiomĩ nĩ kĩmenyithia kũrĩ andũ arĩa matetĩkĩtie no ti kĩmenyithia kũrĩ arĩa metĩkĩtie; no kũratha ũhoru nĩ kwa arĩa metĩkĩtie, ti kwa arĩa matetĩkĩtie.

²³ Tondũ ũcio kanitha wothe ũngũngana na andũ othe maarie na thiomĩ-rĩ, na hacooke hatoonye andũ matooĩ ũhoru wa thiomĩ, kana andũ matetĩkĩtie-rĩ, githĩ matingiuga atĩ mũrĩ agũrũki?

²⁴ No mũndũ ũtarĩ mwĩtĩkia kana mũndũ ũtarĩ mũtaũkĩre nĩ ũhoru ũcio angĩtoonya rĩrĩa andũ othe mararatha mohoro-rĩ, mũndũ ũcio nĩekũiguithio nĩ andũ othe atĩ nĩ mwĩhia na acirithio nĩo othe,

²⁵ na maũndũ marĩa atũire ahithĩte ngoro-inĩ nĩmakoimbũka. Nĩ ũndũ ũcio egũithie thĩ ahooc Ngai, akiugaga atũrĩ, "Ti-itherũ Ngai arĩ gatagatĩ-inĩ kanyu!"

Mahooya Marĩ na Mũtaratara

²⁶ Tũgũkiuga atĩa, ariũ na aarĩ a Ithe witũ? Rĩrĩa muongana hamwe-rĩ, o mũndũ ahota gũkorwo arĩ na rwĩmbo, kana arĩ na ũndũ arenda kũrutana, kana arĩ na ũndũ aguũrĩrio, kana arĩ na thiomĩ, kana arĩ na ũtaũri wa thiomĩ. Maũndũ macio mothe no nginya mekagwo nĩ ũndũ wa gwĩkĩra kanitha hinya.

²⁷ Angĩkorwo nĩ gũkwario na rũthiomĩ-rĩ, nĩ kwario nĩ andũ eerĩ, na makĩngĩha atatũ, na o mũndũ aarie riita rĩake, na no nginya hagĩe na mũndũ ũngĩ wa gũtaũra.

²⁸ Angĩkorwo gũtirĩ mũtaũri-rĩ, mwaria ũcio nĩagĩkĩre arĩ kũu kanitha-inĩ, na akũarĩrie we mwene, na aarĩrie Ngai.

²⁹ Aheani ũhoru eerĩ kana atatũ magĩrĩrwo maarie, nao andũ arĩa angĩ makũũrane wega ũrĩa kũreerwo.

³⁰ Na mũndũ ũkarĩte thĩ ho angĩgĩa na ũguũrio-rĩ, mwaria ũcio wa mbere nĩakire.

³¹ Nĩgũkorwo inyuothe no mũrathe ũhoru o mũndũ riita rĩake nĩguo andũ othe marutwo maũndũ na momĩrĩrio.

³² Namu maroho ma anabii nĩmathĩkagĩra anabii o ene.

³³ Nĩgũkorwo Ngai ti Ngai wa kĩrigiicano no nĩ wa thayũ.

Ta ũrĩa kũrĩ thĩnĩ wa ciũngano ciothe cia andũ arĩa aamũre,

³⁴ atumia magĩrĩrwo nĩgũkaraga makĩrite ki marĩ thĩnĩ wa kanitha. Matĩtikĩrĩtio kwaria, no nĩmaikarage menyihĩtie, o ta ũrĩa Watho uugĩte.

³⁵ Angĩkorwo marĩ na ũndũ mangĩenda kũmenya-rĩ, nĩmoragie athuuri ao ene kwao mũciĩ; nĩgũkorwo nĩ ũndũ ũrĩ thoni atumia kwaragia thĩnĩ wa kanitha.

³⁶ Hĩ! Anga kiugo kĩa Ngai kĩambĩrĩrie na inyuĩ? Kana hihi no inyuĩ inyuiki gĩakinyĩire?

³⁷ Mũndũ o na ũ angĩciiria atĩ nĩ mũnabii, kana arĩ na iheo cia kũiroho-rĩ, nĩagĩtikĩre atĩ maũndũ maya ndĩramwandĩkĩra nĩ maũndũ marĩa maathanĩtwo nĩ Mwathani.

³⁸ No angĩagĩra ũndũ ũcio kĩene-rĩ, o nake we mwene nĩakagĩrwo kĩene.

³⁹ Nĩ ũndũ ũcio, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, mwĩrĩrĩrie kũrathaga mohoro, na mũtikagiragie ũhoru wa kwaria na thiomĩ.

⁴⁰ No maũndũ mothe nĩmekagwo na mũtaratara ũrĩa wagĩrĩre, na mekagwo na kĩaarĩro.

¹ Na rĩrĩ, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, nĩngwenda kũmũririkania Ũhoru-ũrĩa-mwega ũrĩa ndaamũhunjũrie, na mũkĩwamũkĩra, na noguo mũtũũrite mũrũmĩtie.

² Ũhoru ũcio mwega nĩguo ũtũmaga mũhonoke, mwaikara mũrũmĩtie wega ũhoru ũrĩa ndaamũhunjũrie. Angĩkorwo ti ũguo-rĩ, ũhoru ũcio mwawĩtikirie o tũhũ.

³ Nĩgũkorwo ũhoru ũrĩa nĩ ndaamũkĩrĩre nĩguo ndaamũheire, ũrĩ wa mbere na wa bata mũno: atĩ Kristũ nĩakuire nĩ ũndũ wa mehia maitũ o ta ũrĩa Maandĩko moigĩte,

⁴ na atĩ nĩathikirwo, na atĩ mũthenya wa gatatũ akĩriũkio kũringana na ũrĩa Maandĩko macio moigĩte,

⁵ na atĩ akiumĩrĩra Petero, na agĩcooka akiumĩrĩra arĩa Ikũmi na Eerĩ.

⁶ Thuutha ũcio, nĩoimĩrĩre makĩria ma ariũ na aarĩ a Ithe witũ magana matano ihinda o rĩmwe, na aingĩ ao marĩ muoyo o na rĩu, o na gũtuĩka amwe ao nĩmarĩkĩtie gũkua.

⁷ Nĩngĩ agĩcooka akiumĩrĩra Jakubu na thuutha wa ũguo agĩcooka akiumĩrĩra atũmwo othe,

⁸ na thuutha wa acio angĩ othe akĩnyumĩrĩra o na nĩ, haana ta mũndũ waciariĩtwo atarĩ mũkinyu.

⁹ Nĩgũkorwo nĩ nĩ nĩ mũnini mũno harĩ atũmwo arĩa angĩ, o na ndiagĩrĩrwo nĩ gwĩtwo mũtũmwo, tondũ nĩndanyariĩre kanitha wa Ngai.

¹⁰ No wega wa Ngai nĩguo ũtũmĩte nduĩke ũguo ndariĩ, naguo wega wake kũrĩ nĩ ndwarĩ wa tũhũ. No nĩndarutire wĩra na kĩyo gũkĩra acio angĩ othe, no ti nĩ ndaarutaga wĩra ũcio, no nĩ wega wa Ngai ũrĩa warĩ hamwe na nĩ warutaga wĩra ũcio.

¹¹ Tondũ ũcio, o na kũngĩtuĩka nĩ nĩ kana nĩ o-rĩ, ũhoru ũyũ noguo tũhunjagia, na noguo inyũĩ mwetĩkirie.

Kũriũka kwa arĩa Akuũ

¹² Na rĩrĩ, kũngĩkorwo kũhunjagio atĩ Kristũ nĩariũkirio akiuma kũrĩ arĩa akuũ-rĩ, nĩ kĩ gĩtũmaga amwe anyu moige atĩ gũtirĩ kũriũkio kwa arĩa akuũ?

¹³ Kũngĩkorwo gũtirĩ kũriũkio kwa arĩa akuũ-rĩ, o nake Kristũ ndaakĩriũkirio.

¹⁴ Na angĩkorwo Kristũ ndaakĩriũkirio-rĩ, kũhunja gwitũ no gwa tũhũ, nakuo gwĩtĩkia kwanyu no gwa tũhũ.

¹⁵ Makĩria ma ũguo-rĩ, ithuĩ no tũgĩkorwo tũrĩ aira a Ngai a maheeni, tondũ nĩtuumbũrite atĩ Ngai nĩariũkirie Kristũ kuuma kũrĩ arĩa akuũ. No rĩrĩ, ndaakimũriũkirie angĩkorwo nĩ ma atĩ arĩa akuũ matiriũkagio.

¹⁶ Nĩgũkorwo kũngĩtuĩka atĩ arĩa akuũ matiriũkagio, o nake Kristũ ndaakĩriũkirio.

¹⁷ Na angĩkorwo Kristũ ndaariũkirio-rĩ, gwĩtĩkia kwanyu nĩ gwa tũhũ; mũgĩtũũraga o mehia-inĩ manyu.

¹⁸ Nĩngĩ andũ arĩa marĩkĩtie gũkoma marĩ thĩnĩ wa Kristũ-rĩ, o nao nĩ kũũra morĩte.

¹⁹ Na kũngĩkorwo kũrĩgĩrĩro giitũ thĩnĩ wa Kristũ no kĩa muoyo-inĩ ũyũ tũrĩ-rĩ, twagĩrĩrwo nĩkũguĩrwo tha gũkĩra andũ othe.

²⁰ No rĩrĩ, ti-itherũ Kristũ nĩariũkĩtio akioima kũrĩ arĩa akuũ, agatuĩka maciaro ma mbere ma arĩa makuĩte.

²¹ Tondũ-rĩ, o ũrĩa arĩ mũndũ watũmire gĩkuũ gĩũke thĩ, o nakuo kũriũkio kwa arĩa akuũ nĩ mũndũ watũmire gũũke.

22 Nigũkorwo o ta ũria andũ othe makuaga nĩ ũndũ wa Adamu-rĩ, no taguo andũ othe magaacookio muoyo thĩnĩ wa Kristũ.

23 No o mündũ akaariũka ihinda riake mwene: Kristũ arĩ we wariũkire mbere; na thuutha andũ arĩa marĩ ake hĩndĩ ĩria agooka.

24 Thuutha ũcio niguo ihinda ria kũrigĩria riĩgaakinya, hĩndĩ ĩria akaaneana ũthamaki kũrĩ Ngai Ithe arĩkĩtie kũniina mothamaki mothe, na wathani, o na hinya wothe.

25 Nigũkorwo no nginya athamake nginya rĩria agaakorwo aigĩte thũ ciae ciothe rungu rwa makinya make.

26 Na rĩrĩ, thũ ya mũhia kũniinwo nĩ gĩkuũ.

27 Nigũkorwo “nĩ aigĩte indo ciothe rungu rwa makinya make.” Na rĩria gũkwĩrwo atĩ “indo ciothe” nĩciigĩtwo rungu rwake, nigũkũmenyeka wega atĩ Ngai we mwene ti wa itari rĩu tondũ nĩ we waigire indo ciothe rungu rwa Kristũ.

28 Aarĩkia gwĩka ũguo-rĩ, Mũriũ we mwene nĩagatuĩka wa gwathagwo nĩ ũcio waigire indo ciothe rungu rwake, niguo Ngai akorwo nĩ we maũndũ mothe thĩnĩ wa maũndũ mothe.

29 Na rĩrĩ, kũngĩkorwo gũtirĩ ũriũkio-rĩ, arĩa mabatithĩtio handũ-inĩ ha arĩa akuũ mageeka atĩa? Angĩkorwo arĩa akuũ matikaariũkio o na atĩa-rĩ, andũ makĩbatithagio handũ-inĩ hao nĩkĩ?

30 Na ithuĩ-rĩ, twĩtoonyagia ũgwati-inĩ o ithaa o ithaa nĩkĩ?

31 Ngũmwĩra na ma, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, ti-itherũ, o ta ũria ndĩrahaga nĩ ũndũ wanyu thĩnĩ wa Kristũ Jesũ Mwathani witũ, atĩ nũ nguaga o mũthenya.

32 Angĩkorwo ndaahũuranire na nyamũ cia gĩthaka kũu Efeso nĩ ũndũ wa itũmi cia ũ-mündũ-rĩ, ndaagunĩkire na kĩ? Angĩkorwo andũ arĩa akuũ matikaariũkio-rĩ,

“Nĩtũrie na tũnyue,

nĩgũkorwo rĩciũ nigũkua tũgaakua.”

33 Mũtikaheeneke: “Thiritũ njũru nũithũkagia mũtugo mĩega.”

34 Arahũkai mwĩgue ta ũria mwagĩrũrwo, na mũtigage kwĩhia; nigũkorwo andũ amwe matiũĩ Ngai: ndoĩga ũguo nĩgeetha ndĩmũconore.

Mwĩrĩ ũria Ũkaariũkio

35 No mündũ ahota kũũria atĩrĩ, “Andũ arĩa akuũ mariũkagio atĩa? Magooka marĩ na mwĩrĩ ũhaana atĩa?”

36 Nĩ ũrimũ ũriũkũ ũyũ! Kĩria wahaanda-rĩ, gĩtimeraga gĩtambĩte gũkua.

37 Hĩndĩ ĩria wahaanda-rĩ, ndũhaandaga mwĩrĩ ũria ũgũcooka ũkorwo ho, no gũkorwo ũhaandaga mbeũ ya ngano kana ya kĩndũ kĩngĩ.

38 No Ngai amiheaga mwĩrĩ o ũria endaga igĩe nago, na o mũthemba wa mbegũ akaũhe mwĩrĩ wago.

39 Mũrĩ yothe ndĩhaanaine: Andũ marĩ mũthemba ũmwe wa mwĩrĩ, nacio nyamũ mũthemba ũngĩ, na nyoni mũthemba ũngĩ, o nacio thamaki irĩ mwĩrĩ wa mũthemba ũngĩ.

40 Nĩngĩ nĩ kũrĩ mũrĩ ya igũrũ na nĩ kũrĩ mũrĩ ya gũkũ thĩ, no riiri wa mũrĩ ya igũrũ nĩ mũthemba ũmwe, na riiri wa mũrĩ ya gũkũ thĩ nĩ mũthemba ũngĩ.

41 Riũa rĩrĩ na riiri warĩo mwanya, na mweri ũrĩ riiri wago mwanya, na njata irĩ na riiri wacio mwanya; na njata ĩmwe ĩrĩ riiri ũrĩ ngũũrani na njata ĩria ĩngĩ.

42 Ũguo niguo gũgaatuĩka hĩndĩ ya kũriũkio kwa andũ arĩa akuũ. Mwĩrĩ ũria ũhaandagwo nĩ wa kũbutha, no ũriũkagio ũtarĩ wa kũbutha;

⁴³ mwĩrĩ ũhaandagwo ũrĩ mũmene, ũgacooka ũkariũkio ũrĩ na riiri; ũhaandagwo ũtarĩ na hinya, ũgacooka ũkariũkio ũrĩ na hinya;

⁴⁴ ũhaandagwo ũrĩ mwĩrĩ wa ndũire, ũgacooka ũkariũkio ũrĩ mwĩrĩ wa kũiroho.

Angikorwo nĩ kũrĩ mwĩrĩ wa ndũire-rĩ, o na mwĩrĩ wa kũiroho ũrĩ kuo.

⁴⁵ Nĩ ũndũ ũcio kwandĩkĩtwo atĩrĩ: “Adamu ũrĩa warĩ mũndũ wa mbere-rĩ, aatuĩkire kĩũmbe kĩrĩ muoyo”; nake Adamu ũrĩa wa kũrigĩrĩria-rĩ, agĩtuĩka roho wa kũheana muoyo.

⁴⁶ Mwĩrĩ wa kũiroho tigo waambire gũũka, no nĩ ũrĩa wa ndũire, na thuutha wa ũguo ũgĩũka ũrĩa wa kũiroho.

⁴⁷ Mũndũ wa mbere aarĩ wa rũkũngũ rwa thĩ, no mũndũ wa keerĩ oimĩte igũrũ.

⁴⁸ O ta ũrĩa mũndũ ũcio wa gũkũ thĩ aatarĩ, noguo arĩa marĩ a tĩiri matarĩ; na ta ũrĩa mũndũ wa kuuma igũrũ aatarĩ, noguo o na arĩa a igũrũ matarĩ.

⁴⁹ Na ta ũrĩa twagĩire na mũhianĩre wa mũndũ ũcio wa tĩiri-rĩ, noguo tũkaagia na mũhianĩre wa mũndũ ũcio wa kuuma igũrũ.

⁵⁰ Ngũmwĩra atĩrĩ, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, mwĩrĩ na thakame itingĩhota kũgaya ũthamaki wa Ngai, kana kĩrĩa kĩbuthaga kĩgae kĩrĩa gĩtabuthaga.

⁵¹ Thikĩrĩriai, ndĩmwĩre ũndũ wa hitho: Tũtigaakua ithuothe, no nĩkũgarũrwo tũkaagarũrwo ithuothe,

⁵² o kahinda kanini, o ta ibucia rĩa riitho, rĩrĩa karumbeta ka mũthia gakaagamba. Nĩgũkorwo karumbeta nĩgakaahuhwo, nao arĩa akuĩ marĩũkio matarĩ a kũbutha, na ithuĩ tũgarũrwo mĩrĩ.

⁵³ Nĩgũkorwo mwĩrĩ ũyũ ũbuthaga no nginya wĩhumbe mwĩrĩ ũtarĩ wa kũbutha, naguo mwĩrĩ ũyũ wa gũkua wĩhumbe mwĩrĩ ũtarĩ wa gũkua.

⁵⁴ Hindĩ rĩa kũbutha gũkeehumba kwaga kũbutha, na gũkua kwĩhumbe kwaga gũkua-rĩ, hĩndĩ iyo ũhoro nĩũkahinga ũrĩa wandĩkĩtwo atĩrĩ, “Gĩkuũ nĩkĩniĩnitwo gĩgatoorio biũ.”

⁵⁵ “Wee gĩkuũ-rĩ, gũtoorania gwaku gũkĩrĩ ha?

Wee gĩkuũ-rĩ, rũboora rwaku rũkĩrĩ ha?”

⁵⁶ Rũboora rwa gĩkuũ nĩ mehia, naguo hinya wa mehia uumanaga na watho.

⁵⁷ No rĩrĩ, Ngai arogaathwo nĩgũkorwo nĩwe ũtũheaga ũtooria thĩnĩ wa Mwathani witũ Jesũ Kristũ.

⁵⁸ Nĩ ũndũ ũcio, ariũ na aarĩ a Ithe witũ arĩa nyenda, ikaragai mwĩhaandĩte wega. Mũtikanenyenyio nĩ ũndũ o na ũrĩkũ. Tũũrai mwĩheanĩte kũna wĩra-inĩ wa Mwathani, tondũ nĩmũũ atĩ wĩra wanyu thĩnĩ wa Mwathani ti wa tũhũ.

16

Mũhothi nĩ ũndũ wa Andũ a Ngai

¹ Na rĩrĩ, ha ũhoro wa mũhothi nĩ ũndũ wa andũ a Ngai ũtarĩ ũũ: Īkagai ũrĩa ndeerire makanitha ma Galatia mekage.

² Mũthenya wa mbere wa kiumia-rĩ, o mũndũ wanyu nĩagĩrĩrwo nĩkũigaga mbeeca ta ũrĩa ũthũkũmi wake ũigana, agaciigaga, nĩguo hĩndĩ rĩa ngooka kũu gũtikanagĩe na mũhothi.

³ Na ndaakinya-rĩ, andũ arĩa mũgaakorwo mũgathĩrĩrie nĩngamahe marũa ma kũmamenyithania na ndĩmatũme Jerusalemu na iheo cianyu.

⁴ Na kũngĩkoneka kwagĩrĩire o na nĩ thĩ-rĩ, nĩngatwarana nao.

Ndũmĩrĩ cia Mwanyu

⁵ Ndaarĩkia gũtuĩkanĩria Makedonia-rĩ, nĩgũkorwo nĩngatuĩkanĩria kuo, nĩngooka kũrĩ inyuĩ.

⁶ Hihi ngaikara na inyuĩ gwa kahinda, o na kana njikare kũu hĩndĩ ya heho yothe, nĩguo mũkaahota kũndeithĩria gũthĩ rũgendo-inĩ rwakwa kũria guothe ngaathĩ.

⁷ Ndikwenda kuonana na inyuĩ hĩndĩ ĩno ndĩrahĩtũkĩra kũu, tondũ ngwĩhoka atĩ nĩtũgaikarania na inyuĩ kwa ihinda, Mwathani etũkĩra.

⁸ No nĩngũikara gũkũ Efeso nginya hĩndĩ ya Bendegothito,

⁹ tondũ ndĩmũhingũrĩre mweke mũnene wa kũruta wĩra mwega ũrĩ na uumithio, no nacio thũ nĩ nyingĩ.

¹⁰ Timotheo angũũka-rĩ, menyererai nĩguo aikare kũu na inyuĩ atarĩ na guoya, nĩgũkorwo nĩ wĩra wa Mwathani araruta, o ta ũria ndĩraruta.

¹¹ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, gũtirĩ mũndũ wagĩrĩrwo nĩ kwaga kũmwamũkĩra. Mumagariei na thayũ nĩgeetha akinye kũrĩ niĩ. Nĩndĩmwetereire marĩ hamwe na ariũ na aarĩ a Ithe witũ.

¹² Na rĩrĩ, ha ũhoro ũkoniĩ mũrũ wa Ithe witũ Apolo-rĩ: nĩndamũringĩrĩrie mũno ooke kũrĩ inyuĩ arĩ hamwe na ariũ na aarĩ a Ithe witũ. Nowe ndeendaga gũũka ihinda rĩu, no nĩarĩũka aagĩa na mweke.

¹³ Ikaragai mwĩhũgĩte, na mwĩhaande mũrũmĩte wega thĩinĩ wa wĩtikio; nĩngĩ mũtuĩke andũ omĩrĩru; na mũgie na hinya.

¹⁴ Īkagai maũndũ mothe mũrĩ na wendani.

¹⁵ Inyuĩ nĩmũũĩ atĩ andũ a nyũmba ya Stefana nĩo maarĩ a mbere gwĩtikia kũu bũrũri wa Akaia, na nĩmerutĩire gũtungatagĩra andũ arĩa aamũre. Nĩngũkĩmũringĩrĩria, ariũ na aarĩ a Ithe witũ,

¹⁶ mwathĩkagĩre andũ ta acio, na mũndũ o wothe ũria ũrutithanagia wĩra na ithuĩ, akĩũnogagĩra.

¹⁷ Nĩndakenire rĩria Stefana, marĩ na Fotunato, na Akaiko maakinyire, nĩ ũndũ nĩo maahingĩrie ũndũ ũria itaarĩ naguo kuuma kũrĩ inyuĩ.

¹⁸ Nĩgũkorwo nĩmacanjamũrĩre roho wakwa o na wanyu. Andũ ta acio nĩmagĩrĩrwo kũheagwo gĩtĩo.

Ngeithi cia Mũthia

¹⁹ Makanitha ma bũrũri wa Asia nĩmamũgeithia. Akula na Pirisila nĩmamũgeithia mũno thĩinĩ wa Mwathani, o na kanitha ũria ũcemanagia kwao nyũmba nĩwamũgeithia.

²⁰ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ othe arĩa marĩ gũkũ nĩmamũgeithia. O mũndũ nĩageithie ũria ũngĩ na ngeithi theru cia kĩmumunyano.

²¹ Niĩ, Paũlũ, nĩ niĩ ndandĩka ngeithi ici na guoko gwakwa.

²² Angĩkorwo he mũndũ o na ũ ũtendete Mwathani-rĩ, arogwatwo nĩ kĩrumi. Ūka, Mwathani!

²³ Wega wa Mwathani Jesũ ũroikara na inyuĩ.

²⁴ Wendani wakwa ũromũkinyĩra inyuĩ inyuothe mũrĩ thĩinĩ wa Kristũ Jesũ. Amenĩ.

MARŪA MA KEERĪ MA PAŪLŪ KŪRĪ AKORINITHO

¹ Nĩ nĩ Paŭlũ, mŭtũmwo wa Kristũ Jesũ nĩ ūndũ wa kwenda kwa Ngai, tũrĩ na Timotheo mŭrũ wa Ithe witũ,

Twatũma marũa maya kũrĩ kanitha wa Ngai ūrĩa ūrĩ Korinitho, o hamwe na andũ othe aamũre arĩa marĩ Akaia guothe:

² Wega na thayũ kuuma kũrĩ Ngai Ithe witũ o na Mwathani Jesũ Kristũ iroikara na inyuĩ.

Ngai Mwene Kũhoorerania Guothe

³ Ngai na Ithe wa Mwathani witũ Jesũ Kristũ arogoocwo, o we Ithe witũ wa tha, na Ngai mwene ūhoro wothe wa kũũmanĩrĩa,

⁴ ūrĩa ūtũũmagĩrĩa mathĩna-inĩ maitũ mothe, nĩguo na ithuĩ tũhotage kũhooreragia arĩa marĩ na thĩĩna o wothe na ūndũ wa kũũmĩrĩrio kũria ithuĩ ene tũũmĩrĩrio nakuo nĩ Ngai.

⁵ Nĩgũkorwo o ta ūrĩa kũnyariirwo gwa Kristũ kũingĩhite thĩĩnĩ witũ-rĩ, ūguo noguo kũũmanĩrĩa gwitũ kũingĩhite nĩ ūndũ wa Kristũ.

⁶ Tũngĩthĩnio-rĩ, tũthĩnagio nĩguo mũũmĩrĩrio na mũhonokio; tũngĩũmĩrĩrio-rĩ, tũũmagĩrĩa nĩguo na inyuĩ mũgĩe na ūũmĩrĩru, ūrĩa ūciaraga gũkirĩrĩa mũkĩnyariirwo na mathĩna o ta marĩa tũthĩnagio namo.

⁷ Nakĩo kũrĩgĩrĩro kĩrĩa tũrĩ nakĩo nĩ ūndũ wanyu nĩ kĩrũmu, tondũ nĩtũũ atĩ o ta ūrĩa mũgwatanagĩra na ithuĩ maũndũ-inĩ marĩa tũnyariiragwo namo-rĩ, no taguo mũgwatanagĩra na ithuĩ ūhoro-inĩ wa kũũmanĩrĩa o naguo.

⁸ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, tũtikwenda mũkorwo mũtooĩ mathĩna marĩa twarĩ namo bũrũri wa Asia. Twarĩ hatĩka-inĩ nene mũno makĩria ma ūrĩa tũngĩahotire gũkirĩrĩa, nginya ha ūhoro witũ wa gũtũura muoyo tũkĩyũmĩra tha.

⁹ Ti-itherũ, ngoro-inĩ ciitũ twaiguaga tũtũĩrĩrwo gũkua. No kwa-hanĩkire ūguo nĩguo tũtikae kwĩhoka ithuĩ ene, no twĩhoke Ngai, ūrĩa ūrĩũkagia arĩa akuũ.

¹⁰ Nĩwe watũhonokirie ūgwati-inĩ ūcio wahaanaga wa gĩkuũ, na nowe ūgaatũhonokia. We nĩwe twĩrĩgĩrĩire atĩ no egũthĩ na mbere gũtũhonokia,

¹¹ inyuĩ na inyuĩ mũgĩtũteithagia na gũtũhoera. Nao andũ aingĩ nĩmarĩcookagia ngaatho nĩ ūndũ witũ, tondũ wa wega ūcio tũtugũtwo naguo arĩ macookio ma mahooya ma andũ aingĩ.

Paũlũ Kũgarũra Mũbango Wake

¹² Na rĩrĩ, ūndũ ūyũ nĩguo twĩrahagĩra: Thamiri ciitũ nĩcio itũmenyithagia atĩ mĩthĩire iitũ ĩrĩa tũikaraga nayo gũkũ thĩ, na makĩria ūrĩa tũikaranagia na inyuĩ, nĩ ya ūtheru na ya ūhoro wa ma kuuma kũrĩ Ngai. Tũtũikaga ūguo kũringana na ūũgĩ wa thĩ, no nĩ kũringana na wega wa Ngai.

¹³ Nĩgũkorwo tũtiramwandĩkĩra ūndũ o na ūrĩkũ mũtangĩhota gũthoma kana gũtaũkĩrwo nĩguo. Na ngwĩhoka atĩ,

14 o ta ūrīa mūtūmenyete hanini, nīmūrītaūkīrwo biū atī no mūhote kwīraha nī ūndū witū, o ta ūrīa tūkeeraha nī ūndū wanyu mūthenya ūrīa wa Mwathani Jesū.

15 Na tondū wa ūrīa ndaarī na mwīhoko wa ūndū ūcio-rī, nīndabangīte njūke kwanyu mbere nīguo mūgunīke maita meerī.

16 Ndabangīte ndīmūceerere ngīthīi Makedonia, na njokere kūu kwanyu ngiuma Makedonia, na inyuī nīguo mūcooke mūndūme Judea.

17 Hīndī īrīa ndaabangaga ūndū ūcio-rī, kaī ndeekaga ūguo na itherū? Kana hīhi haaragīria mūbango yakwa na njīra ya kī-mwīrī nīguo rīmwe njugage, “īī, īī,” na rīrīa rīngī ngoīga “Aca, aca”?

18 No ti-itherū, o ta ūrīa Ngai arī mwīhokeku-rī, ndūmīrīri iitū kūrī inyuī ti “īī” na rīngī “Aca.”

19 Nīgūkorwo Mūrū wa Ngai, Jesū Kristū, ūrīa mwahunjūrio ūhoru wake nī nīi, na Sila, na Timotheo, ūhoru wake ndwarī wa kuuga, “īī” ūgacooka ūkoīga “Aca,” no thīinī wake gūtūūruga o “īī.”

20 Nīgūkorwo ciīranīro cia Ngai, o na cingīhīte atīa-rī, ciothe nī “īī” thīinī wa Kristū. Na nī ūndū ūcio thīinī wake, ithuī tūkoīgaga “Amenī” nīgeetha Ngai agoocagwo.

21 Na rīrī, Ngai nīwe ūtūmaga ithuī hamwe na inyuī twīhaande wega thīinī wa Kristū. Nīwe watūtīrīurie maguta,

22 na agītūwīkīra rūūrī rwa kuonania atī tūrī ake, na agītūhe Roho wake thīinī wa ngoro ciitū arī ta mwīhoko wa kūrūgamīrīra maūndū marīa magooka.

23 Ngai nīwe mūra wakwa, na nīōi atī nīi ndaagire gūcooka Korinitho nī ūndū wa kūmūcaaīra.

24 Ūguo ti kuuga atī nītūramwatha ūhoru-inī wa wītīkio wanyu, no nī atī tūrūtithanagia wīra na inyuī nīgeetha mūkenage, tondū mūtūūrīte mwīhaandīte wega nī ūndū wa wītīkio wanyu.

2

1 Nī ūndū ūcio nīgūtua ndaatuire itua atī ndikūmūceerera rīngī ndīmūiguithie kīeha.

2 Tondū-rī, ingīkīmūiguithia kīeha-rī, nūū ūngīgītigara wa kūngenia, o tīga inyuī arīa njiguithītie kīeha?

3 Ndamwandīkīre ūguo nīgeetha rīrīa ngooka ndikanaiguithio kīeha nī acio njagīrīrwo nīgūkenio nīo. Nī ndaarī na ūūmīrīru harī inyuī inyuothe atī nīmūngīagwatanīre na nīi gīkeno-inī giakwa, nakīo gītūike kīanyu.

4 Nīgūkorwo ndamwandīkīre ndī mūthīnīku mūno, na ndī na ruo rwa ngoro na maithori maingī, ti atī nīguo ndīmūiguithie kīeha, no nīguo ndīmūmenyithie wendo ūrīa ndīmwendete ngauo.

Kūrekerwo kwa Mūndū Mwīhia

5 Angīkorwo nī kūrī mūndū ūiguithītie amwe anyu kīeha-rī, ti nīi aīguithītie, no nī inyuothe aīguithītie kīeha. Ndirōiga ūguo ngīhatīrīria ūrīa wīkīte ūguo.

6 Iherithia rīrīa aherithītio nī andū arīa aingī anyu, nīrīmūiganīte.

7 Rūu inyuī-rī, nīmwaḡīrīrwo nīkūmūrekerwa na kūmūmīrīria, nīguo ndakae gūtoorio nī kīeha gīkīrite.

8 Nī ūndū ūcio, ndamūthaiha mūmuonie atī no mūmwendete.

9 Gītūmi kīria gīatūmire ndīmwandīkīre marūa macio nīndīmūgerie, na menye kana no mwītiirie magerio na mwathīkage maūndū-inī mothe.

¹⁰ Mündũ ũrĩa mũngĩrekerera, o na nĩ nĩndamũrekerera. Naguo ũndũ ũrĩa ndekanĩre-rĩ (hangĩkorwo nĩ haarĩ ũndũ o na ũrĩkũ wa kũrekanĩra), ũndũ ũcio ndaũrekanĩra nĩ ũndũ wanyu ndĩ mbere ya Kristũ,

¹¹ nĩguo Shaitani ndakae gũtũhoota. Nĩgũkorwo tũtirigĩtwo nĩ mawara make.

Atungatĩri a Kĩrĩkanĩro kĩrĩa Kĩerũ

¹² Na rĩrĩ, rĩrĩa ndaathiire Teroa kũhunjia Ũhoro-ũrĩa-Mwega wa Kristũ, na ngĩkora Mwathani ahingũrĩte mũrango-rĩ,

¹³ ndiigana kũgĩa na thayũ ngoro-inĩ yakwa, tondũ ndiakorire mũrũ-wa-Ithe witũ Tito kuo. Nĩ ũndũ ũcio ngiugĩra andũ akuo ũhoro, ngĩcooka ngĩthĩ nginya Makedonia.

¹⁴ No rĩrĩ, Ngai arogoocwo, o we ũrĩa ũtũtongoragia hĩndĩ ciothe na ũhootani thĩni wa Kristũ, nake agatũhũthagĩra ta tũrĩ mũtararĩko mwega wa kũmemereka ũhoro wa kũmenya Kristũ kũndũ guothe.

¹⁵ Tondũ ithuĩ tũrĩ mũtararĩko wa Kristũ ũrĩa ũkinyaga harĩ Ngai, kũrĩ arĩa marahonokio o na arĩa maroora.

¹⁶ Kũrĩ arĩa maroora-rĩ, tũrĩ mũnũngo mũũru wa gĩkuũ; no kũrĩ arĩa marahonokio-rĩ, tũrĩ mũtararĩko wa muoyo. Nũũ ũngĩhota wĩra ta ũcio?

¹⁷ Ithuĩ tũtũkaga ta ũrĩa andũ aingĩ mekaga; tũtionjorithagia kiugo kĩa Ngai nĩguo tuone uumithio. Handũ ha gwĩka ũguo-rĩ, ithuĩ twaragia tũrĩ na wĩhokeku thĩni wa Kristũ mbere ya Ngai, ta andũ matũmitwo nĩ Ngai.

3

¹ Anga nĩtũraambĩrĩria gũcooka kwĩgaathĩrĩria? Kana hihi nĩtũbataire kũheo marũa ma gũtũgaathĩrĩria kũrĩ inyuĩ kana moimĩte kũrĩ inyuĩ ta andũ arĩa angĩ?

² Inyuĩ ene nĩ inyuĩ marũa maitũ, maandĩkĩtwo ngoro-inĩ ciitũ, ma-menyekete na magathomagwo nĩ andũ othe.

³ Inyuĩ nĩmuonanagia aĩ mũrĩ marũa moimĩte kũrĩ Kristũ, inyuĩ mũrĩ maciaro ma ũtungata witũ, marũa mataandĩkĩtwo na rangĩ, no maandĩkĩtwo na Roho wa Ngai ũrĩa ũrĩ muoyo. Matiandĩkĩtwo ihengere-inĩ cia mahiga, no maandĩkĩtwo ihengere-inĩ cia ngoro cia andũ.

⁴ Ũcio nĩguo ũũmĩrũru witũ harĩ Ngai nĩ ũndũ wa Kristũ.

⁵ Na ti aĩ tũrĩ na ũhoti ithuĩ ene tũngũgaathĩra, no ũhoti witũ uumaga kũrĩ Ngai.

⁶ Nĩwe ũtũhotithĩtie tũtuĩke ndungata cia kĩrĩkanĩro kĩrĩa kĩerũ, nakĩo ti kĩa ũhoro ũrĩa mwandĩke, no nĩ kĩa Roho; nĩgũkorwo ũhoro ũrĩa mwandĩke nĩ kũũraga ũragaga, no Roho aheanaga muoyo.

Riiri wa Kĩrĩkanĩro kĩrĩa Kĩerũ

⁷ Na rĩrĩ, angĩkorwo ũtungata ũrĩa wa tene, ũrĩa wandĩkĩtwo na ndemwa ihengere-inĩ cia mahiga, wokire ũrĩ na riiri, o nginya andũ a Isiraeli makĩremwo nĩgũikara marorete ũthiũ wa Musa tondũ wa ũrĩa warĩ na riiri, o na gũtuĩka riiri ũcio nĩwathiraga-rĩ,

⁸ githĩ ũtungata wa Roho to ũgĩkorwo ũkĩrĩ na riiri makĩria?

⁹ Angĩkorwo ũtungata ũrĩa ũtuaga andũ ehia nĩ ũrĩ riiri-rĩ, githĩ ũtungata ũrĩa ũrehaga ũthingu ndũngĩgĩkorwo ũrĩ na riiri makĩria!

¹⁰ Nĩgũkorwo ũhoro ũrĩa warĩ na riiri mbere, rĩu ndũrĩ na riiri ũkĩringithanio na riiri ũcio ũngĩ ũũkĩrĩte.

¹¹ Na angĩkorwo ũhoro ũcio wathiraga wokire na riiri-rĩ, ũcio ũngĩ wa gũtũũra ndũngĩgĩkorwo na riiri makĩria!

12 Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, twaragia ũhoru tũmĩrĩrie mũno, nĩ ũndũ wa kũĩrĩgĩrĩro kũu.

13 Ithuĩ tũtitariĩ ta Musa, ũrĩa wehumbagĩra ũthiũ na gĩtambaya nĩguo agirĩrĩrie andũ a Isiraeli gũcũthĩrĩria ũthiũ wake rĩrĩa ũkengi ũcio wathiraga.

14 No rĩrĩ, meciiria mao nĩmaritirio, nĩgũkorwo nginya ũmũthĩ gĩtambaya o kũu gikoragwo o ho hĩndĩ irĩa kirĩkanĩro kũu gĩkũrũ kĩa gĩgũthomwo. Gĩtambaya kũu gĩtirĩ kĩaheherio, tondũ kĩaheheragio nĩ ũndũ wa gwĩtikia Kristũ.

15 O na nginya ũmũthĩ rĩrĩa watho wa Musa ũgũthomwo-rĩ, gĩtambaya kũu no kĩhumbagĩra ngoro ciao.

16 No rĩrĩa rĩothe mũndũ o na ũ agarũrũkĩra Mwathani-rĩ, gĩtambaya kũu nĩkĩaheheragio.

17 Na rĩrĩ, Mwathani nĩwe Roho, na harĩa Roho wa Mwathani arĩ, hau nĩ hari na wĩyathi.

18 Na ithuĩ ithuothe arĩa tũtahumbĩrĩte mothiũ maitũ, nĩtũhenahenagia riiri wa Mwathani ta tũrĩ icicio, na nĩtũgarũragwo nĩguo tũhaanane nake tũrĩ na riiri wa gũtũura ũrĩa ũthiia o ũkĩongererekaga, o uumĩte kũrĩ Mwathani, ũrĩa arĩ we Roho.

4

Igĩna thĩnĩ wa Nyũngũ cia Rĩũmba

1 Tondũ ũcio, kuona atĩ nĩ tũrĩ na ũtungata ũcio nĩ ũndũ wa tha cia Ngai-rĩ, tũtiuragwo nĩ hinya.

2 No ithuĩ nĩtũreganĩte na mĩthiire ya hito na ya thoni; ithuĩ tũtithiia na mĩthiire ya wara na tũtitukanagia kiugo kĩa Ngai na maheeni. Handũ ha ũguo-rĩ, nĩ ũhoru wa ma tũheanaga hatarĩ ũndũ tũkuongerera, na tũrĩ mbere ya Ngai, nĩtũgeragia gũtũma thamiri cia o mũndũ itwĩtikire.

3 O na angĩkorwo ũhoru witũ ũrĩa tũhunjagia nĩmũhumbĩre-rĩ, ũhumbĩrĩtwo kũrĩ arĩa maroora.

4 Nayo ngai ya mahinda maya, nĩtũmĩte meciiria ma andũ arĩa matetikĩte matumane, nĩgeetha matigathererwo nĩ ũtheri wa ũhoru-ũrĩa-Mwega wa riiri wa Kristũ, o we ũrĩa arĩ we mũhaanĩre wa Ngai.

5 Nĩgũkorwo ti ũhoru witũ ithuĩ ene tũhunjagia, no tũhunjagia Jesũ Kristũ arĩ we Mwathani, na ithuĩ tũrĩ ndungata cianyu nĩ ũndũ wa Jesũ.

6 Tondũ Ngai ũrĩa wogire, “Ūtheri nĩware nduma-inĩ,” nĩwe watũmire ũtheri wake ware ngoro-inĩ ciitũ nĩguo tũheo ũtheri wa kũmenyithagia andũ riiri wa Ngai ũcio wonekaga ũthiũ-inĩ wa Kristũ.

7 No rĩrĩ, ithuĩ tũkũuĩte kĩgĩna kũu tũhaana ta tũrĩ na nyũngũ cia rĩũmba* nĩgeetha kũmenyeke atĩ ũhoti ũyũ mũnene uumĩte kũrĩ Ngai no nduumaga kũrĩ ithuĩ.

8 Ithuĩ tũhatĩkĩtwo mũno na mĩena yothe, no tũtihehenjetwo; nĩtũrigĩtwo nĩ wa gwĩka, no tũtikuĩte ngoro;

9 na nĩtũnyariirĩtwo, no tũtitiganĩrio; nĩtũrũndĩtwo, no tũtiniinĩtwo.

10 Hĩndĩ ciothe tũkoragwo tũkũuĩte gĩkuũ kĩa Jesũ na mĩrĩ iitũ, nĩguo muoyo wa Jesũ o nago ũguũranagĩrio thĩnĩ wa mĩrĩ iitũ.

11 Nĩgũkorwo ithuĩ arĩa tũrĩ muoyo tũtũire tũneanagwo gĩkuũ-inĩ nĩ ũndũ wa Jesũ, nĩgeetha muoyo wake ũguũranagĩrio thĩnĩ wa mĩrĩ ino iitũ ikuuaga.

* 4:7 Mĩthithũ yahithagwo thĩnĩ wa nyũngũ cia rĩũmba.

12 Nĩ ùndũ wa ùguo-rĩ, gĩkuũ kĩrutaga wĩra thĩinĩ witũ, no muoyo ùkaruta wĩra thĩinĩ wanyu.

13 Nĩ kwandĩkĩtwo atĩrĩ: “Tondũ nĩndetĩkirie; nĩkĩo ndaaririe.” Nĩ ùndũ wa roho o ro ùcio wa wĩtkio-rĩ, o na ithuĩ nĩtwĩtkĩtie na nĩ ùndũ ùcio tũkaarĩa,

14 tondũ nĩtũũ atĩ ùrĩa wariũkirie Mwathani Jesũ kuuma kũrĩ arĩa akuũ, o na ithuĩ nĩagatũriũkia hamwe na Jesũ, na atũrũgamie mbere yake hamwe na nyuĩ.

15 Maũndũ maya mothe nĩmakũmũguna, nĩgeetha wega ùrĩa ùrakinyĩrĩa andũ aingĩ makĩria ùtũme ngaatho ciyũrĩrĩre nĩgeetha Ngai agooocagwo.

16 Tondũ ùcio tũtiũragwo nĩ hinya. O na gũtuĩka mwena wa nja nĩtũrathirĩrĩkĩra, no mũndũ wa thĩinĩ nĩ kwerũhio erũhagio o mũthenya.

17 Nĩgũkorwo mathĩina maitũ mahũthũ na ma ihinda inini maratũma tũreherwo riiri ùmakĩrĩte wa tene na tene.

18 Nĩ ùndũ ùcio, tũticũthagĩrĩria kĩrĩa kĩroneka, no tũcũthagĩrĩria kĩrĩa gĩtonekaga. Nĩgũkorwo kĩrĩa kĩonekaga nĩ gĩa kahinda, no kĩrĩa gĩtonekaga nĩ gĩa gũtũũra tene na tene.

5

Mũciĩ witũ wa Igũrũ

1 Na rĩrĩ, nĩtũũ atĩ hema ìno ya gũkũ thĩ, ìno tũtũũraga thĩinĩ wayo, ìngĩtharũrio-rĩ, nĩ tũrĩ na nyũmba ìngĩ yumĩte kũrĩ Ngai, nyũmba ìtaakĩtwo na moko ma andũ, ya gũtũũra tene na tene ìrĩ kũu igũrũ.

2 Rũu nĩtũcaayaga, tũkĩrĩragĩria kũhumbwo na nyũmba ìyo ìngĩ iitũ ya kuuma igũrũ,

3 tondũ twahumbwo ùguo tũtigakorwo tũrĩ njaga.

4 Nĩgũkorwo rĩrĩa rĩothe tũrĩ thĩinĩ wa hema ìno-rĩ, nĩtũcaayaga na tũkaritũhirwo, tondũ tũtiendaga kwaũrwo, no twendaga tũhumbwo na mwĩrĩ ùcio witũ wa kuuma igũrũ, nĩgeetha mwĩrĩ ùyũ wa gũkua ùmerio nĩ muoyo.

5 Na rĩrĩ, Ngai nĩwe ùtũmbĩte nĩ ùndũ wa gĩtũmi kũu kũmbe, na nĩatũheete Roho arĩ ta mwĩhoko wa kũrũgamĩrĩa maũndũ marĩa magooka.

6 Tondũ ùcio tũikaraga hĩndĩ ciothe tũrĩ na ùũmĩrĩru, tũkĩmenyaga atĩ rĩrĩa rĩothe tũikaraga thĩinĩ wa mwĩrĩ taarĩ guo mũciĩ witũ, tũikaraga tũraihanĩrĩrĩre na Mwathani.

7 Tũtũũragio nĩ ùndũ wa gwĩtkĩria, no tũtitũũragio nĩ ùndũ wa kuona na maitho.

8 Nguuga atĩrĩ, nĩ tũrĩ na ùũmĩrĩru atĩ ùndũ ùrĩa tũngĩenda nĩ tũkorwo tũtari mwĩrĩ-inĩ ùyũ, no tũkorwo tũrĩ mũciĩ hamwe na Mwathani.

9 Nĩ ùndũ ùcio, nĩtũgeragia na kĩyo muoroto witũ ùtuĩke wa kũmũkenia, twakorwo tũrĩ mwĩrĩ-inĩ ùyũ witũ o na kana twakorwo tũumĩte thĩinĩ wago.

10 Nĩgũkorwo no nginya ithuothe tũkaarũgama mbere ya gĩtĩ gĩa ciira gĩa Kristũ, nĩguo o mũndũ akaaheo kĩrĩa kĩmwagĩrĩre kũringana na maũndũ marĩa aaneka arĩ thĩinĩ wa mwĩrĩ, marĩ mega kana marĩ mooru.

Ùtungata wa Ùiguithanio

11 Kuona atĩ nĩtũmenyete ùrĩa Mwathani aagĩrĩrwo nĩ gwĩtigĩrwo-rĩ, nĩkĩo tũgeragia kũringĩrĩria andũ. Ùrĩa tũtariĩ nĩ ùndũ ùikaine wega nĩ Ngai, na nĩngwĩhoka atĩ o na nĩũkaine wega ngoro-inĩ cianyu.

¹² Tikūgeria tūrageria kwīgaathīrīria harī inyuī rīngī, no nī mweke tūramūhe wa kwīraha nī ūndū witū, nīguo mūhotage gūcookeria ariā merahaga na maūndū marīa monagwo na maitho gūkīra marīa marī ngoro-inī.

¹³ Tūngīkorwo nīkūgūrūka tūgūrūkīte-rī, tūgūrūkīte nī ūndū wa Ngai; na tūngīkorwo meciirīa maitū nī mega-rī, tūhaana ūguo nī ūndū wanyu.

¹⁴ Nīgūkorwo wendo wa Kristū nīguo ūtūringagīrīria, tondū nītūmenyete wega aī mūndū ūmwe nīwe wakuire nī ūndū wa andū othe, na nī ūndū ūcio-rī, andū othe nīmakuire.

¹⁵ Nake aakuire nī ūndū wa andū othe, nīgeetha ariā matūūruga muoyo matigacooke gūtūūra muoyo nī ūndū wao ene, no matūūre nī ūndū wa ūcio wakuire nī ūndū wao na agicooka akīrīūka.

¹⁶ Nī ūndū ūcio, kuuma rīu tūtīgūcooka gūtua ūhorō wa mūndū na njīra ya kī-mwīrī. O na gwaṭūka kūrī hīndī tuonaga Kristū na njīra iyo-rī, rīu tūtīkaga ūguo.

¹⁷ Nī ūndū ūcio, mūndū o wothe angīkorwo arī thīinī wa Kristū-rī, nīatūikīte kūmbe kīerū; maūndū ma tene nīmathirīte, nīmookīte mangī merū!

¹⁸ Maūndū maya mothe moimaga kūrī Ngai, ūrīa watūguithanirie nake we mwene thīinī wa Kristū, na agītūhe ūtungata ūcio wa ūiguithanio:

¹⁹ atīrī, Ngai arī thīinī wa Kristū nīwe wīguithanagīria thī kūrī we mwene, ategūtarīra andū mehīa mao. Nake nīatwīhokeire ndūmīrīri iyo ya ūiguithanio.

²⁰ Nī ūndū ūcio ithuī tūrī abarūthi matūmītwo a kwarīrīria Kristū, o taarī Ngai ūrathaihana na tūnua twitū. Twamūthaiha handū-inī ha Kristū atīrī: Ītīkīrai kūiguithanio na Ngai.

²¹ Ngai nīatūmire ūcio ūtaarī na wīhia atuīke mwīhia nī ūndū witū, nīgeetha thīinī wake tūtuīke ūthingu wa Ngai.

6

¹ Tondū tūrī aruti a wīra hamwe na Ngai-rī, nītūkūmūringīrīria mūtikae kwamūkīra wega wa Ngai o ūguo tūhū.

² Nīgūkorwo ekuuga atīrī,

“Hīndī ya gwītīkīrīka-rī, nīndagūthīkīrīrie,

naguo mūthenya wa kūhonokanio-rī, nīndagūteithirie.”

Atīrīrī-i, rīrīrī nīrīo ihinda rīa gwītīkīrīka nī Ngai, naguo ūyū nīguo mūthenya wa kūhonokanio.

Mūtūūrīre Mūrītū wa Paūlū

³ Ithuī-rī, tūtītūmaga hagīe na ūndū ūngīhīnga mūndū nīguo ūtungata witū ndūkonerwo mahītia.

⁴ Aca, ithuī tūrī ta ndungata cia Ngai nītūwīgathagīrīria maūndū-inī mothe: nī ūndū wa kūmīrīria maūndū maingī; na gūkīrīria mathūina na moritū, na mītangiko;

⁵ na ūndū wa kūhūūrwo, na kuohwo njeera, na kūreherwo ngūi; na kūruta wīra mūrītū, na kūūrwo nī toro ūtukū, na ng’aragu;

⁶ ningī nī ūndū wa gūtūūra na ūthingu, na ūtaūku, na gūkīrīrīria, na gūtugana thīinī wa Roḥo Mūtheru, na kūgīa na wendani ūtarī na ūhīnga;

⁷ o na kwaria ūhorō wa ma, na gūkorwo tūrī na hīnya wa Ngai; nīgūkorwo tūnyīitīte indo cia mbaara cia ūthingu guoko-inī kwa ūrīo na kwa ūmotho;

⁸ rĩmwe tũheagwo gĩtũo, na rĩrĩa rĩngĩ tũgaconorwo, rĩmwe tũgacuukĩrwo maũndũ mooru na rĩngĩ mega; ningĩ o na tũrĩ andũ a ma, tũgatuuo a maheeni;

⁹ rĩmwe tũgatuuo nĩtũũikaine, no rĩrĩa rĩngĩ tũgatuuo ta tũtoikaine; ningĩ tũkahaana ta tũraakua, no tũrĩ o muoyo; tũhũuragwo, no tũtũuragagwo;

¹⁰ o na tũngĩonwo ta tũrĩ na kĩaha, ithuĩ tũkoragwo tũkenete hĩndĩ ciothe; tuonekaga tũrĩ athĩĩni, no nĩtũtuaga andũ aingĩ itonga; tũtuagwo ta tũtarĩ kĩndũ, no indo ciothe nĩ ciitũ.

¹¹ Akorinitho aya, tũramwarĩria hatarĩ ũndũ tũkũmũhitha, na tũkamũhingũrĩa ngoro ciitũ biũ.

¹² Ithuĩ nĩtũmuonetie wendo witũ kũna no inyuĩ mũtiratuonia wendo wanyu.

¹³ O ta ũguo tũmwĩkĩte-rĩ, ndĩramwarĩria ta ciana ciakwa, o na inyuĩ hingũrai ngoro cianyu biũ.

Mũtikoohanio na arĩa Matetikĩtie

¹⁴ Mũtikae kuohanio na arĩa matetikĩtie ta mwĩkĩrĩtwo icooki rĩmwe nao. Tondũ-rĩ, ũthingu na waganu ingĩgwatanĩra atĩa? Kana ũtheri na nduma-rĩ, ingĩgĩa na ngwatanĩro irĩkũ?

¹⁵ Kristũ na Beliali-rĩ, marĩ na ũiguano ũrĩkũ? Nake mũndũ ũrĩa wĩtikĩtie na ũrĩa ũtetikĩtie-rĩ, marĩ na ngwatanĩro irĩkũ?

¹⁶ Hekarũ ya Ngai yakĩhota atĩa kũiguana na mĩhianano? Nĩgũkorwo ithuĩ nĩ ithuĩ hekarũ ya Ngai ũrĩa ũrĩ muoyo. O ta ũrĩa Ngai oigĩte atĩrĩ: “Nĩndĩrĩtũũranagia nao, na njeerage gatagatĩ-inĩ kao, ndũike Ngai wao, nao matũike andũ akwa.”

¹⁷ “Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, umai kũrĩ o
na mwĩyamũranie nao,
ũguo nĩguo Mwathani ekuuga.

Mũtikahutie kĩndũ kĩrĩ thaahu,
na nĩ nĩngũmwamũkĩra.”

¹⁸ “Nĩngũtuĩka Ithe wanyu,
na inyuĩ mũtuĩke arĩũ akwa na aarĩ akwa,
ũguo nĩguo Mwathani-Mwene-Hinya-Wothe ekuuga.”

7

¹ Arata akwa endwa, kuona atĩ nĩtwĩrĩrwo maũndũ macio-rĩ, nĩtwĩtheriel, tũtigane na ũndũ o wothe ũrĩa ũthũkagia mũndũ mwĩrĩ na roho, na tũhingagie ũgoro wa ũtheru nĩ ũndũ wa gwĩtigĩra Ngai.

Gĩkeno kĩa Paũlũ

² Atĩrĩrĩ, tũhei handũ ngoro-inĩ cianyu. Tũtirĩ mũndũ o na ũrĩkũ tũhĩĩrie, na tũtirĩ mũndũ o na ũrĩkũ tũthũkĩtie, na gũtirĩ mũndũ o na ũrĩkũ tũhinyĩrĩrie.

³ Ndiroiga ũguo nĩguo ndĩmũtuire; nĩnjugĩte rĩngĩ atĩ mũrĩ na handũ thĩnĩ wa ngoro ciitũ, kuona atĩ tũgũtũũra muoyo kana tũkuanĩre na inyuĩ.

⁴ Ndĩ na ũmĩrĩru mũnene ngĩmwarĩria; nĩndĩrahaga mũno nĩ ũndũ wanyu. Mathĩina-inĩ maitũ mothe, nĩngoragwo nyũmĩrĩrie mũno, na gĩkeno giakwa giakĩrĩrĩria.

⁵ Nĩgũkorwo rĩrĩa twakinyire Makedonia, mwĩrĩ ũyũ witũ ndwagĩire na kĩhurũko, no gũthĩnino twathĩnagio o harĩa hothe twathĩiaga; kũu nja kwari na ngũ, na ngoro-inĩ ciitũ twari na guoya.

⁶ No Ngai ũrĩa ũhooragĩria arĩa makuĩte ngoro, nĩatũhooreririe nĩ ũndũ wa gũũka gwa Tito,

⁷ Na to ūndũ wa gũũka gwake gwiki, no ningĩ nĩ ūndũ wa ūhoorerania ūria mwamũheete. Niatũheire ūhoru wa ūria mwendaga kũnyona, na kĩaha kĩnene kĩa mĩrĩ nakĩo, o na ūria mwĩtangaga mũno nĩ ūndũ wakwa; nĩ ūndũ ūcio gĩkeno gĩakwa gĩkiongerereka gũkĩra mbere.

⁸ O na ingĩkorwo nĩndatũmire mũgĩe na kĩaha nĩ ūndũ wa marũa makwa-rĩ, ndĩkwĩrira. O na gũkorwo kũrĩ hĩndĩ nderirire nĩ ūndũ ūcio-rĩ, nguona atĩ marũa makwa nĩmamũguithirie kĩaha, no nĩ gwa kahinda o kanini,

⁹ no rĩu ndĩ na gĩkeno, ti tondũ nĩmwaiguithirio kĩaha, no nĩ tondũ kĩaha kĩanyu nĩgiatũmire mũhere. Nĩgũkorwo mwagiire na kĩaha o ta ūria Ngai endaga, na nĩ ūndũ ūcio ithuĩ tũtirĩ ūndũ mũũru o na ūmwe twamwĩkire.

¹⁰ Kĩaha kĩara kũmanĩte kũrĩ Ngai kĩrehaga ūhoru wa kũhera kũria gũtũmaga andũ mahonoke, na gũtirĩ wĩriraga gwĩka ūguo, no kĩaha kĩa maũndũ ma thĩ kĩrehaga gĩkuũ.

¹¹ Atĩrĩrĩ, ta kĩonei kĩaha kũu kũmanĩte na Ngai kĩara gĩciarĩte thĩinĩ wanyu: nĩgĩtũmĩte mũgĩe na kĩyo kĩnene, o na wendo mũnene wa gwĩkũũra, na gwakanwo nĩ ngoro, na kĩmako, na kwĩrĩrĩria kũnene, na kwĩrũmbũiya, o na wetereri wa kuona atĩ kĩhooto nĩkĩahingio. Maũndũ-inĩ mothe-rĩ, nĩmwĩonanĩtie inyuĩ ene atĩ mũtirĩ na ūcuuke ūndũ-inĩ ūyũ.

¹² Nĩ ūndũ ūcio, o na gwatũka nĩndamwandĩkĩre marũa-rĩ, ndia-maandĩkire nĩ ūndũ wa mũndũ ūria wehĩtie, kana nĩ ūndũ wa ūria wahĩtirio, no nĩgeetha mũhote kũmenya inyuĩ ene mũrĩ mbere ya Ngai ūria mwĩheanĩte nĩ ūndũ witũ.

¹³ Maũndũ maya mothe-rĩ, nĩmo matũmĩte tũũmĩrĩrio.

O ūndũ ūmwe na kũũmirĩrio gwitũ-rĩ, makĩria nĩtwakenire nĩ ūndũ wa kuona ūria Tito aakenete, tondũ roho wake nĩwekĩrĩtwo hinya nĩ inyuĩ inyuothe.

¹⁴ Nĩnderahĩre Tito nĩ ūndũ wanyu, na inyuĩ mũtianjonorire. No o ta ūria maũndũ mothe marĩa twamwĩrere maarĩ ma ma-rĩ, noguo kwĩraha gwitũ nĩ ūndũ wanyu harĩ Tito o nakuo gũtũkĩte ūhoru wa ma.

¹⁵ Naguo wendo ūria amwendete naguo nĩũkĩrĩrĩrie kũneneha aaririkana ūria inyuothe mwaathĩkire, na ūria mwamwamũkĩrĩre mũrĩ na gwĩtigĩra na kũnaina.

¹⁶ Ndĩ na gĩkeno tondũ rĩu ndĩ na mwĩhoko mũkinyanĩru thĩinĩ wanyu.

8

Gwĩkĩra Hinya Ūhoru wa Ūtaana

¹ Na rĩrĩ, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, nĩtũkwenda mũmenye ūhoru wa Wegu wa Ngai ūria aheanĩte makanitha-inĩ ma Makedonia.

² Hĩndĩ ūria andũ acio maageririo na magerio manene-rĩ, gĩkeno kĩa kĩnene na ūthĩinĩ wao mũkĩru nĩciatũmire maingĩhĩrwo nĩ ūtaana mũnene.

³ Nĩgũkorwo nĩ ndĩ mũira atĩ maaheanire indo o ta ūria maahotire, o na makĩruta makĩria ma ūria mangĩahotire, nĩ ūndũ wa kwĩyendera kwao.

⁴ Nao magĩtũthaita na hinya mũno metĩkĩrio kũgwatanĩra ūhoru-inĩ wa gũteithia andũ arĩa aamũre.

⁵ Magĩũka ūndũ ūcio matiawĩkire ta ūria twerĩgĩrĩre, no maambire kwĩheana o ene kũrĩ Mwathani o na kũrĩ ithuĩ, kũringana na ūria Ngai endete.

⁶ Nĩ ūndũ ūcio nĩtwaringĩrĩrie Tito, kuona atĩ nĩwe wambĩrĩrie ūndũ ūcio, atuĩke wa kũrĩkia ūndũ ūcio wa ūtugi wanyu.

⁷ O ta ūria mūgaacagīra harī maūndū mothe, nīmo gwītīkia, na ūhoru wa kwaria, na wa ūmenyo, na thīnī wa kīyo gīkinyanīru, o na wa wendo wanyu harī ithuī-rī, kīngīhieie wega ūyū wa gūtugana o naguo.

⁸ Ti kūmwatha ndīramwatha, no ndīrenda kūgeria wendani wanyu, nyone ūria ūri wa ma ngūgerekania na kīyo kīa andū arīa angī.

⁹ Nīgūkorwo nīmūū ūhoru wa wega wa Mwathani witū Jesū Kristū atī, o na gūtūika aarī gītonga, nīatuīkire mūthīnī nī ūndū wanyu, nīgeetha inyuī mūtuīke itonga na ūndū wa ūria aathīnīkīte.

¹⁰ Ha ūhoru ūyū-rī, mataaro makwa ma ūndū ūria ūmwagīrīre makīria nī atīri: Mwaka ūcio ūrathirire nī inyuī mwarī a mbere, na to ūndū wa kūheana gwīki, no o na nī ūndū wa kwīrīrīria gwīka ūguo.

¹¹ Rīu-rī, kīrīkieie wīra ūcio, nīgeetha kīyo kīanyu kīa wendo wa gwīka ūguo kīiganane na kūrīkia kwanyu kwa ūndū ūcio, kūringana na kīrīa mūrī nakīo.

¹² Mūndū angīkorwo arī na wendo, kīheo kīu nīgītīkīrīku kūringana na ūria mūndū arī na indo, ti kūringana na ūria aciagīte.

¹³ Kwīrīrīria gwītū ti amwe mahūthīrīo mūrigo na inyuī mūhinyīrīrio, no nīgeetha andū othe maiganano.

¹⁴ Ihīnda rīrī mūngīhītie indo-rī, nīgūteithia wagi wao, nīgeetha rīria magākoro na indo o nao magateithia wagi wanyu. Hīndī iyo andū othe nīmakaiganano,

¹⁵ o ta ūria kwandīkītwo atīri: “Mūndū ūria wonganītie nyingī, ndarī kīndū aatīgīrio; nake ūria wonganirie nini, ndarī kīndū aagire.”

Tito Gūtūmwa Korinitho

¹⁶ Nīngūcookeria Ngai ngaatho, ūria wekīre ngoro-inī ya Tito ūhoru wa kūmūrūmbūiya o ta ūria nī ndī na ūhoru ūcio.

¹⁷ Nīgūkorwo Tito to mathaithana maitū aamūkīrīre, no nīegūka kūrī inyuī arī na kīyo kīnene nī ūndū wa kwīyendera gwake.

¹⁸ O na nītūgūtūma Tito marī hamwe na mūrū wa Ithe witū ūria ūri na ngumo njega makanitha-inī mothe nī ūndū wa ūria atungatagīra Ūhoru-Ūria-Mwega.

¹⁹ Makīria ma ūguo, nīwe wathuurirwo nī makanitha nīguo atwarane na ithuī ūhoru-inī wa mūthoī ūcio wa ūtaana, o ūcio tūrūtāgīra wīra nīguo tūgoocīthie Mwathani we mwene, na tuonanie kīyo kīrīa tūrī nakīo gīa kwenda gūteithia.

²⁰ Nītūrageria mūno kweherera ūndū o wothe ūngītūma tūrūtū mahītia rīria tūkūramata kīheo gīkī kīheanītū na ūtaana.

²¹ Nīgūkorwo nītūrerutanīria gwīka maūndū marīa mangīonwo magīrīre mbere ya Mwathani, na to harī we wīki, no o na ningī monwo marī magīrīru nī andū o nao.

²² Ningī hamwe nao, nītūgūtūma mūrū wa Ithe witū ūngī, ūria tuonete maita maingī na njīra nyingī atī arī na kīyo, o na arī nakīo makīria nī ūndū wa mwīhoko wake mūnene harī inyuī.

²³ Naguo ūhoru wa Tito-rī, nī mūthiritū wakwa ūria tūrūtithanāgia wīra nake nī ūndū wanyu; na ha ūhoru ūkonī arīū a Ithe witū-rī, o nī atūmwo a makanitha na monanāgia ūgooci wa Kristū.

²⁴ Tondū ūcio oniai andū acio ūira wa wendani wanyu, na gītūmi kīrīa gītūmaga twīrahe nī ūndū wanyu nīguo makanitha mone ūndū ūcio.

9

¹ Na rīrī, ndikuona harī bata ndīmwandīkīre ūhoru wa ūteithio ūria wagīrīre kūheo andū arīa aamūre.

² Nigũkorwo nĩnjũũĩ kũyo kĩanyu gĩa kwenda gũteithia, na nĩngoretwo ngĩirahĩra ũndũ ũcio kũrĩ andũ a Makedonia, ngameera atĩ kuuma mwaka ũcio ũrathirire, inyuĩ andũ a Akaiya mũtũire mwĩhaarĩrie kũheana; na kũyo kũu kĩanyu nĩkĩo kĩarahũrite aingĩ ao.

³ No nĩngũtũma ariũ a Ithe witũ niguo kwĩraha gwitũ nĩ ũndũ wanyu ũhoroni-ĩnyũ wa mũhothi gũtigatũike gwa tũhũ, no mũgaakorwo mwĩhaarĩrie, o ta ũria ndoigire atĩ nĩmwĩharĩrie.

⁴ Nigũkorwo andũ amwe a Makedonia mangĩrehane na nĩ makore mũtehaarĩrie-rĩ, ithuĩ, o na tũtekũmũgweta-rĩ, nĩtũgaaconoka nĩ ũndũ wa ũguo tũmwĩhokeete.

⁵ Nĩ ũndũ ũcio, nĩndĩronire arĩ wega gũthaita ariũ a Ithe witũ maambe mamũceerere ihinda riu rĩtanakinya, niguo marĩkĩrĩrie mĩbango ya kũheo kĩa ũtaana kĩria mweraniire. Hĩndĩ iyo kũheo kũu nĩngĩgakorwo kĩrĩ ho, na kũheanĩtwo na kwĩyendera, no ti na kũringĩrĩrio.

Kũhaanda na ũtaana

⁶ Ririkanai ũu: Mũndũ ũria ũhaandaga tũnini akaagetha o tũnini, nake ũria ũhaandaga nyingĩ akaagetha nyingĩ.

⁷ O mũndũ aagĩrĩro nĩkũheana kĩa atuĩte na ngoro yake nĩekũheana, na ndakaheane atekwenda kana taarĩ kũringĩrĩrio, nĩgũkorwo Ngai endaga mũndũ ũria ũheanaga akenete.

⁸ Nake Ngai arĩ na ũhoti wa gũtũma mũingĩhĩrwo nĩ maũndũ mothe ma wega wake, niguo maũndũ-ĩnyũ mothe na mahinda-ĩnyũ mothe, mũkoragwo na kĩa gĩothe mũbatarĩtio nĩkĩo, niguo mũkoragwo mũingĩhĩtie indo cia kũruta wĩra o wotho mwega.

⁹ O ta ũria kwandĩkitwo atĩrĩ:
 “Nĩahurunjite iheo ciake akahe andũ arĩa athũni;
 ũthingu wake ũtũũraga nginya tene na tene.”

¹⁰ Na rĩrĩ, ũria ũheaga mũhandi mbeũ na akamũhe irio cia kũria, nĩarĩmũheaga mbeũ cia kũhaanda, na atũme cingĩhe, na ongerere magetha ma ũthingu wanyu.

¹¹ Na inyuĩ nĩmũrĩtongagio na njĩra ciothe niguo mũheanage na ũtaana hĩndĩ ciothe, naguo ũtaana wanyu, nĩ ũndũ wa wĩra witũ, ũtũmage Ngai acookagĩrio ngaatho.

¹² ũteithio ũnyũ mũraruta ti kuuga atĩ no andũ a Ngai mũrahingĩria mabata mao, no nĩtũmaga Ngai acookagĩrio ngaatho na njĩra nyingĩ.

¹³ Na tondũ wa ũtungata ũcio mwĩonanĩtie naguo ũria mũhaana-rĩ, andũ nĩmarĩgoocaga Ngai nĩ ũndũ wa ũria mwathĩkĩire ũhoroni-ũria-Mwega wa Kristũ ũria muumbũraga atĩ nĩmũwĩtĩkĩtie-rĩ, na nĩ ũndũ wa ũtaana wanyu wakũgwatanĩra nao o na wakũgwatanĩra na andũ arĩa angĩ othe.

¹⁴ Na rĩrĩa mekũmũhoera, ngoro ciao nĩmwĩcĩiraagia, tondũ wa ũria wega wa Ngai ũria inyuĩ mũheetwo ũkĩrĩrĩrie kũingĩha.

¹⁵ Ngai arocookerio ngaatho nĩ ũndũ wa kũheo gĩake kĩa gĩtangiugĩka na ciugo ũria gĩtariĩ!

10

Paũlũ Gũtetera ũtungata Wake

¹ Nĩ Paũlũ nĩndamũthaita nĩ ũndũ wa ũria Kristũ arĩ mũhooreri na mũcaayanĩri, o nĩ ngoragwo na guoya rĩrĩa ndĩ na inyuĩ, no ngakorwo na ũcamba rĩrĩa itarĩ na inyuĩ!

² Nĩdamũthaitha mũtikanatũme rĩrĩa ngooka ngaakorwo na ũcamba ta ũrĩa nĩrĩgĩrĩre gũkorwo naguo nĩ ũndũ wa andũ amwe arĩa meciiragia atĩ mũtũũrĩre ũrĩa tũtũũraga naguo nĩ wa gũkũ thĩ.

³ Nĩgũkorwo o na gũtũka tũtũũraga thĩ ĩno, tũtirũaga mbaara ta ũrĩa andũ a thĩ marũaga.

⁴ Matharaita marĩa tũrũaga namo ti ma thĩ ĩno, no nĩ marĩa marĩ na hinya wa Ngai wa kũmomora ciĩgitĩro cia hinya.

⁵ Nĩtũmomoraga ngarari, na ũndũ o wothe wa mwĩtũũgĩrio wa ngoro ũrĩa ũngĩgĩrĩrĩa ũhoro wa kũmenya Ngai, na tũgataha meciiria o mothe nĩguo matũke mĩgwate ya gwachĩkagĩra Kristũ.

⁶ Na nĩtwĩhaarĩrie kũherithia gũiko o gĩothe kĩa ũremi, rĩrĩa mũgaakorwo mũtuĩkĩte a gwachĩka biũ.

⁷ Inyuĩ mũrarora maũndũ o igũrũ. Mũndũ o wothe angĩkorwo arĩ na ma atĩ nĩ wa Kristũ-rĩ, agĩrĩre eciirie o rĩngĩ atĩ o na ithuĩ tũrĩ a Kristũ o ta ũrĩa o nake arĩ wake.

⁸ No kuoneke ta ndĩreraha mũno nĩ ũndũ wa ũhoti ũrĩa Mwathani aatũheire. No rĩrĩ, ũhoti witũ nĩ wa kũmuongerera hinya na ti wa kũmũhinyĩrĩria. Nĩ ũndũ ũcio ndingĩconoka nĩ ũndũ wa gwĩka ũguo.

⁹ Ndikwenda kuonwo ta ndĩrenda kũmũmakia na marũa makwa.

¹⁰ Nĩgũkorwo andũ amwe moigaga atĩrĩ, “Marũa make marĩ na ũritũ mũingĩ, na marĩ na hinya, no rĩrĩa arĩ hamwe na ithuĩ-rĩ, ti mũndũ ũngĩtũka, nayo mĩario yake nĩ ya tũhũ.”

¹¹ Andũ ta acio magĩrũro nĩkũmenya atĩ o ũrĩa ũhoro witũ ũkoragwo ũrĩ marũa-inĩ maitũ rĩrĩa tũtarĩ ho-rĩ, ũguo noguo tũkoragwo tũhaana tũgũka maũndũ rĩrĩa tũrĩ ho.

¹² Tũtigeragia kwĩganania kana kwĩgerekania na amwe arĩa megath-agĩrĩria. Rĩrĩa megwĩthima na arĩa mahaana tao, na makegerekania na arĩa matariĩ tao-rĩ, matiri ũndũ mooĩ.

¹³ No ithuĩ-rĩ, tũtingĩraha makĩria ma ũrĩa kwagĩrĩre, no tũkwĩraha kũringana na gĩcunjĩ kĩa wĩra ũrĩa Ngai atũheete, o na inyuĩ mũrĩ gĩcunjĩ kĩa wĩra ũcio witũ.

¹⁴ Tũtireraha gũkĩra ũrĩa kwagĩrĩre, ta ũrĩa kũngĩrĩ korwo tũtiokire kũrĩ inyuĩ, nĩgũkorwo nĩ ithuĩ twamũkinyĩre na Ũhoro-ũrĩa-Mwega wa Kristũ.

¹⁵ O na tũtĩrahaga gũkĩra ũrĩa kwagĩrĩre nĩ ũndũ wa wĩra mũrute nĩ andũ angĩ. ũndũ ũrĩa twĩrĩgĩrĩre nĩ atĩ, o ũrĩa wĩtĩkio wanyu ũrathĩ na mbere gũkũra, nakĩo gĩcunjĩ kĩria tũrĩ nakĩo thĩinĩ wanyu nĩgĩkwarama mũno,

¹⁶ nĩgeetha tũhote kũhunja Ũhoro-ũrĩa-Mwega ng’ongo iria irĩ mbere ya kwanyu. Nĩgũkorwo tũtikwenda kwĩraha nĩ ũndũ wa wĩra ũrutĩtwo rũgongo rũngĩ nĩ mũndũ ũngĩ.

¹⁷ No rĩrĩ, “Mũndũ ũrĩa ũkwĩraha, nĩerahage thĩinĩ wa Mwathani.”

¹⁸ Nĩgũkorwo mũndũ ũrĩa wĩgaathagĩrĩria tiwe wonagwo arĩ mwega, no nĩ ũrĩa Mwathani agathagĩrĩria.

11

Paũlũ na Atũmwo a Maheeni

¹ Nĩngwĩhoka nĩmũgũkĩrĩrĩa ũrimũ ũrĩa mũnini ndĩ naguo; ndamũthaitha mũngĩrĩrĩre.

² Nĩndĩraigua ũiru nĩ ũndũ wanyu, ũiru uumanĩte na ũngai. Ndamwĩrĩre o mũthuuri ũmwe, na nĩwe Kristũ, nĩgeetha ngaamũneana kũrĩ we mũrĩ ta mũirĩtu gathirange.

³ No ndi na guoya gütigatuike ati meciiria manyu no maturuurio mütiganirie ügima na ütheru wa kwirutira Kristü, o ta üria Hawa aaheenekire ni nyoka na wara wayo.

⁴ Inyuü nïmwamükagira ühoro üngi mükenete, mündü o wothe angimühunjiria ühoro wa Jesü üngi tiga Jesü üria twamühunjirie, kana müngiamükira roho üngi tiga Roho üria mwamükirire, o na kana mügetikia ühoro-mwega üngi tiga üria mwetikirie.

⁵ No ndigwiciiria ati ndi mücini o na hanini küri "atümwo acio anene."

⁶ No ngorwo itari mürote ühoro-ini wa kwaria, no ndi na ümenyo. Nütümümenyithie maündü maya wega na njira ciothe.

⁷ Hihi ni kwihia ndeehirie ni kwinyihia nïguo ndimütüügirie inyuü na ündü wa kümühunjiria Ühoro-üria-Mwega wa Ngai hatari irihi?

⁸ Nigütunya ndaatunyaga makanitha mangi ngiamükira üteithio kuuma küri o nïguo hote kümütungata.

⁹ Na händi iria ndaari na inyuü, ndabatario ni kindü-ri, ndiatuikaga müriko hari mündü o na ürikü, nigükorwo ariü na aari a Ithe witü moka kuuma Makedonia nïmaheire indo cia küigana mabataro makwa. Nindigiriririe ndigatuike müriko küri inyuü na njira o yothe, na ningüthii na mbere gwika üguo.

¹⁰ Ti-itherü o ta üria ühoro wa ma wa Kristü üri thini wakwa, gutiri mündü o na ü thini wa ng'ongo cia Akaia üngingiria ndirahe üguo.

¹¹ Ni ki giatüma njuge üguo? Ni tondü ndimwendete? Ngai nioi ati nindimwendete!

¹² Na ningüthii na mbere na gwika üria ndireka, nïguo njagithie kiene andü ariä macaragia mweke wa kuoneka ati nïmaiganaine na ithui, thini wa maündü maria merahaga namo.

¹³ Nigükorwo andü ta acio ni atümwo a maheeni, aruti wira a kühithia andü, na metuaga atümwo a Kristü.

¹⁴ Naguo ündü ücio ti wa kümakania, nigükorwo o na Shaitani o nake nïetuaga müraika wa ütheri.

¹⁵ Ndükiri ündü wa kügegania ndungata ciake cingitua ndungata cia üthingu. Marigirio-ini makaagia na kiria kiringaine na ciiko ciao.

Paülü Kwirahira Mathüna Make

¹⁶ Ninguuga o ringi atiri: Mündü ndakae kuona ta ndi kirimü. No angikorwo nïguo mükuona-ri, kinyamükirei o ta üria müngiamükira kirimü, nïguo ndirahe o hanini.

¹⁷ Ühoro-ini wa mwiraho üyü ndi naguo-ri, ndiraaria ta üria Mwathani angaria, no ndiraaria o ta üria kirimü kingaria.

¹⁸ Kuona ati andü aingi nïmareraha ta üria thi irahaga-ri, o na ni ngwira o tao.

¹⁹ Tondü inyuü mükiri oogi-ri, nïmükiragiria ariä irimü mükenete!

²⁰ Ti-itherü, nïmükiragiria mündü o wothe o na angimütua ngombo ciake, kana üria ükümühatiria, kana üria üküria indo cianyu, kana üria ügwitüügiria mbere yanyu, o na kana üria ükümühüra hi.

²¹ Nïngüconoka ngiuga ati ithui nïwaremirwo ni gwika maündü ta macio!

Ündü üria mündü üngi angihota kwiraha ni ündü wago-ri, ndikarie ta ndi kirimü-ri, o na ni no ngigerie kwiraha ni ündü wago.

²² Andü acio ni Ahibirania? O na ni ndi Mühibirania. Andü acio ni Aisraeli? O na ni ndi Müisraeli. Andü acio ni njaro cia Iburahimu? O na ni ndi wa rüciaro rwa Iburahimu.

²³ Andũ acio nĩ ndungata cia Kristũ? (Ngwaria ũguo ta ndĩ mũgũrũku.) Nĩĩ nĩndĩmakĩrĩte. Nĩndutĩte wĩra na kĩyo kũmakĩra, na ngaikio njeera mahinda maingĩ makĩria yao, na ngahũũrwo na kĩboko makĩria, o na mahinda maingĩ ndanakuhĩrĩa gũkua.

²⁴ Ayahudi nĩmahũũrĩre na kĩboko maita matano, o ihinda iboko mĩrongo ĩtatũ na kenda.

²⁵ Nĩndahũũrĩrwo na thanju maita matatũ, na riita rĩmwe ngĩhũũrwo na mahiga nyuguto,* na maita matatũ ndanathũkĩrwo nĩ marikabu ndĩ thĩĩnĩ, na ngĩraara o na ngĩtinda iria-inĩ ũtukũ ũmwe na mũthenya mũgima.

²⁶ Ngoretwo ngĩthĩĩ ng'endo nyingĩ. Ngagĩkorwo ndĩ ũgwati-inĩ wa gũtwarwo nĩ njũũ, na ũgwati-inĩ wa atunyani, na ũgwati-inĩ wa gũũkĩrĩrwo nĩ andũ a rũrĩrĩ rwitũ, na ũgwati-inĩ wa gũũkĩrĩrwo nĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ; na ngoona ũgwati ndĩ matũũra-inĩ manene, na ndĩ thĩĩnĩ wa bũrũri, na ndĩ iria-inĩ; o na ũgwati wa andũ arĩa maheenanageria atĩ nĩ arĩũ na aarĩ a Ithe witũ.

²⁷ Ndaanaruta wĩra mũritũ na wa mĩnoga, na maita maingĩ ngaagaga toro; ndaanakorwo na ng'aragu na nyoota, na maita maingĩ ngaaga kindũ gĩa kũrĩa; ndaanakorwo heho-inĩ na ndĩ njaga.

²⁸ Hamwe na macio mothe-rĩ, o mũthenya ngoragwo na mũrigo, ngĩtanga nĩ ũndũ wa makanitha mothe.

²⁹ Nũũ ũngĩkorwo aagĩte hinya, na nĩ njage gũkorwo njũrĩtwo nĩ hinya? Nũũ ũngĩhĩngithio, na nĩ njage gũkorwo ngĩcinwo nĩ marakara?

³⁰ Angĩkorwo no nginya ndĩrahe, ngwĩrahĩra maũndũ marĩa monanageria ũrĩa itarĩ na hinya.

³¹ Ngai, na nowe Ithe wa Mwathani Jesũ, ũrĩa ũgoocagwo nginya tene-rĩ, nĩoi atĩ ndiraheenania.

³² Kũu Dameski, barũthi ũrĩa waathanaga arĩ rungu rwa Mũthamaki Areta-rĩ, nĩathanire itũũra inene rĩa andũ a Dameski rĩrangĩrwo nĩgeetha aanyiithie.

³³ No nĩndoimĩrio ndirica, ngũkũrũkĩrio rũthingo-inĩ ndĩ thĩĩnĩ wa gĩkabũ, ngĩhonoka kũnyitwo nĩwe.

12

Kĩoneki kĩa Paũlũ na Mũigua Wake

¹ No nginya thĩĩ na mbere na kwĩraha. O na gũtuĩka gwĩka ũguo gũtirĩ uumithio-rĩ, rĩu nĩngwaria ũhoru wa maũndũ marĩa ndanonio nĩ Mwathani, na marĩa ndanaguũrĩrio nĩwe.

² Nĩnjũũĩ mũndũ thĩĩnĩ wa Kristũ, ũrĩa woirwo mĩaka ikũmi na ĩna mĩthiru, agĩtwarwo igũrũ rĩa gatatũ. Kana oirwo arĩ na mwĩrĩ kana atarĩ naguo, nĩ ndiũĩ, Ngai nĩwe ũũĩ.

³ Na nĩnjũũĩ atĩ mũndũ ũcio, kana aarĩ mwĩrĩ-inĩ kana ndaarĩ mwĩrĩ-inĩ-rĩ, nĩ ndiũĩ, no Ngai nĩwe ũũĩ,

⁴ nĩoirwo agĩtwarwo kũrĩa andũ arĩa metĩkĩtie mathiiga, akũigua maũndũ matangĩranĩka nĩ mũndũ, na maũndũ marĩa mũndũ atangĩtikĩrio kwaria.

⁵ Nĩngwĩraha nĩ ũndũ wa mũndũ ta ũcio, no ndikwĩraha nĩ ũndũ wakwa nĩ mwene, tiga no ndĩrahire nĩ ũndũ wa ũrĩa njagĩte hinya.

⁶ O na ingĩenda kwĩraha-rĩ, ndingĩtuĩka kĩrimũ, nĩ ũndũ ingĩkorwo ngĩaria ũhoru wa ma. No ndigwĩka ũguo, nĩguo gũtikagĩte mũndũ

* 11:25 Ayahudi mooragaga mũndũ na njĩra ya kũmũhũura na mahiga nyuguto (Atũm 14:19-20).

ũgwĩciiria ũhoro wakwa makĩria ma ũrĩa kwagĩrĩre nĩ ũndũ wa ũrĩa njikaga kana ũrĩa njugaga.

7 Nĩguo ndikanae gwĩtũũgĩria nĩ ũndũ wa ũguũrio mũnene ũguo-rĩ, nĩndekĩrwo mũigua thĩnĩ wa mwĩrĩ wakwa, ũrĩ mũtũmwo wa Shaitani, nĩguo ũũnyariirage.

8 Nĩndathaire Mwashani mahinda matatũ anjeherie mũigua ũcio.

9 Nowe akĩnjĩra atĩrĩ, “Wega wakwa nĩũkũiganĩte, nĩgũkorwo hinya wakwa nĩũtuikaga mũkinyanĩru harĩa hatarĩ na hinya.” Nĩ ũndũ ũcio nĩngwĩraha o na makĩria ngenete mũno nĩ ũndũ wa kwaga hinya gwakwa, nĩgeetha hinya wa Kristũ ũkarage igũrũ rĩakwa.

10 Kĩu nĩkĩo gĩtũmaga ngenagĩre kwaga hinya, na irumi, na ũritũ wa mũtũũrĩre, na kũnyariirwo, o na mathĩina nĩ ũndũ wa Kristũ. Nĩgũkorwo hĩndĩ rĩa njagĩte hinya, nĩguo ngoragwo na hinya.

Paũlũ Kũrũmbũiya Akorinitho

11 Nĩndĩtũite kĩrimũ, no nĩ inyuĩ mwatũmire njĩke ũguo. Nĩ inyuĩ mwagĩrĩrwo nĩkũngaathĩrĩria, nĩgũkorwo nĩ ti nĩ mũnini mũno kũrĩ “atũmwo acio anene,” o na gũtuika nĩ ndikĩrĩ kĩndũ gĩtarĩ kĩene.

12 Maũndũ marĩa matũmaga mũndũ amenywo atĩ nĩ mũtũmwo-rĩ, nĩmekirwo gatagatĩ-inĩ kanyu na gũkĩrĩrĩria kũnene: gũkĩringwo ciam, na gũgũkwo morĩrũ, na maũndũ ma kuonania hinya.

13 Inyuĩ mwakĩrĩ anini gũkĩra makanitha marĩa mangĩ nakĩ, tiga o gũtuika atĩ nĩ ndiigana gũtuika mũrigo harĩ inyuĩ? Ndekerai ihĩtia rĩu!

14 Rĩu nĩndĩhaarĩrie kũmũceerera ihinda rĩa gatatũ, na ndigũkorwo ndĩ mũrigo harĩ inyuĩ, tondũ ti indo cianyu ndĩrenda, no nĩ inyuĩ ndĩrenda. Tondũ-rĩ, ciana itĩagĩrĩrwo nĩ kũigĩra aciari a cio mũthithũ, no aciari nĩo magĩrĩrwo nĩ kũigĩra ciana ciao mũthithũ.

15 Nĩ ũndũ ũcio no ngene kũhũthĩra kĩrĩa gĩothe ndĩ nakĩo nĩ ũndũ wanyu, o na nĩ mwene ndĩhũthĩre. Ingĩmwenda makĩria-rĩ, inyuĩ no mũkinyende o hanini?

16 No o na gũtarĩo o ũguo-rĩ, nĩ ndiatũkĩre mũrigo harĩ inyuĩ. No njĩrwo atĩ hihĩ ndaarĩ mwara, na atĩ nĩndamũheenirie!

17 Hihĩ nĩndamũhatĩrĩrie na ũndũ wa mũndũ o na ũmwe wa arĩa ndamũtũmĩre?

18 Nĩndaringĩrĩrie Tito oke kũrĩ inyuĩ, na ngĩtũma mũrũ wa Ithe witũ moke nake. Tito ndaigana kũmũhatĩrĩria, kana nĩamũhatĩrĩrie? Githĩ tũtiarutire wĩra thĩnĩ wa roho o ro ũmwe, na tũkĩrũmĩrĩra njĩra o ro ĩmwe?

19 Hihĩ ihinda rĩrĩ rĩothe mũkoretwo mũgũciiria atĩ nĩ gwĩciirĩrĩa tũkoretwo tũgĩciirĩrĩa harĩ inyuĩ? Tũkoretwo tũkĩaria mbere ya Ngai ta andũ marĩ thĩnĩ wa Kristũ; na rĩrĩ, arata akwa nyenda, maũndũ marĩa mothe twĩkaga nĩ ma gũtũma inyuĩ muongererwo hinya.

20 Nĩgũkorwo nĩndĩretigĩra, atĩ rĩrĩa ndĩrĩũka, ndahota gũkora mũtahaana ũria ngĩenda mũkorwo mũhaana, na inyuĩ mwahota gũkora itahaana ũria mũngĩenda ngorwo haana. Ngetigĩra kwahota gũgaakorwo kũrĩ na ngũĩ, na ũiru, na marakara, na njatũkano, na njambanio, na njukũ, na mwĩtũo, o na kwaga kĩaarĩro.

21 Ngwĩtigĩra atĩ rĩrĩa ngooka kũu rĩngĩ, Ngai wakwa ahota gũkanjonorithia mbere yanyu, na nĩ njigwe kĩaha nĩ ũndũ wa andũ aingĩ arĩa meehirie o mbere, na matũirĩrĩte waganu wa maũndũ marĩa mooru, na ma ũmaraya, na maũndũ ma ũura-thoni marĩa matũũrĩte meekaga.

13

Ūtaarani wa Mũthia

1 Rĩrĩ nĩ riita rĩa gatatũ gũũka kwanyu. Ūhoru o wothe no nginya ũrũgamĩrĩrwo nĩ ũira wa andũ eerĩ kana atatũ.

2 Nĩndamũkaanirie hĩndĩ ĩrĩa ndaarĩ na inyuĩ riita rĩa keerĩ. O na rĩu nĩngũmũkaania o rĩngĩ, o na itarĩ hamwe na inyuĩ: Rĩrĩa ndĩrĩũka rĩngĩ, andũ arĩa matũũrĩte mehagia kuuma tene, kana mũndũ ũngĩ o wothe, ndĩrĩ ngacaaĩra,

3 tondũ nĩmũrenda kũmenya kĩhooto kĩa atĩ nĩ Kristũ waragia na kanua gakwa. We ndamwĩkagĩra maũndũ ta atarĩ na hinya, no nĩonanagia atĩ arĩ na hinya gatagati-inĩ kanyu.

4 Nĩgũkorwo nĩ ma nĩambirwo mũtharaba-inĩ atarĩ na hinya, no nĩatũũruga muoyo nĩ ũndũ wa hinya wa Ngai. O ta ũguo-rĩ, o na ithuĩ tũtirĩ hinya tũrĩ thĩnĩ wake, no nĩ ũndũ wa hinya wa Ngai nĩtũtũruga muoyo thĩnĩ wake nĩguo tũmũtungatage.

5 Mwĩgeriei, muone kana inyuĩ ene nĩ mwĩtĩkĩtie ũhoru wa ma; mwĩtuĩriei inyuĩ ene. Kaĩ inyuĩ mũtooĩ atĩ Kristũ Jesũ arĩ thĩnĩ wanyu, tĩga no mũgĩkorirwo mũgwĩte kĩgeranio kiu?

6 Na nĩngwĩhoka atĩ nĩmũrĩona atĩ ithuĩ tũtigwĩte kĩgeranio.

7 Na rĩu tũkũhooya Ngai atĩ mũtikae gwĩka ũndũ o na ũmwe mũũru. Tĩ atĩ nĩguo andũ monage atĩ nĩtũtũkĩrĩtwo nĩwe, na nĩtũtooranĩtie, no nĩgeetha inyuĩ mwĩkage maũndũ marĩa magĩrĩire, o na tũngĩoneka ta tũtatooranĩtie.

8 Nĩgũkorwo tũtingĩhota gwĩka ũndũ ũreganĩte na ũhoru wa ma, tĩga o ũrĩa ũrĩ wa ũhoru wa ma wiki.

9 Tũkoragwo na gĩkeno rĩrĩa rĩothe tũtarĩ na hinya, no inyuĩ mũrĩ na hinya; na nĩtũmũhooyagĩra mũtuĩke andũ aagĩrĩru kũna.

10 Gĩtũmi kĩrĩa kĩratũma nyandĩke maũndũ maya o na itarĩ hamwe na inyuĩ-rĩ, nĩgeetha hĩndĩ ĩrĩa ngooka ndikaanahũthĩre ũhoti wakwa ũũru, ũhoti ũrĩa Mwathani aaheire ũrĩ wa kũmũkũria, no ti wa kũmũthũkia.

Ngeithi cia Mũthia

11 Na rĩu ngĩrĩkia-rĩ, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, tigwoi na wega. Thiĩagai na mũthĩire ĩrĩa yagĩrĩire, thĩkagĩrĩriai ithaithana riakwa, gĩagai na meciiria o mamwe, na mũtũũranagie na thayũ. Nake Ngai wa wendo na thayũ nĩarĩkoragwo hamwe na inyuĩ.

12 O mũndũ nĩageithie ũrĩa ũngĩ na ngeithi theru cia kĩmumunyano.

13 Andũ arĩa othe aamũre nĩmamũgeithia.

14 Wegu wa Mwathani Jesũ Kristũ, na wendani wa Ngai, na ngwatanĩro ya Roho Mũtheru, ĩroikaraga na inyuĩ inyuothe.

MARŪA MA PAŪLŪ KŪRĪ AGALATIA

¹ Nĩ nĩ mūtũmwo Paŭlũ, na rĩrĩ, ndirĩ mūtũmwo ūtũmĩtmo nĩ andũ o na kana ngatũmwo na njĩra ya mũndũ, no ndũmĩtmo nĩ Jesũ Kristũ na Ngai Ithe witũ, ūria wamũriũkirie kuuma kũrĩ arĩa akuũ.

² Nĩ hamwe na ariũ na aarĩ a Ithe witũ othe arĩa tũrĩ nao, nĩ ithuĩ tũramũtũmĩra marũa maya, Kũrĩ inyuĩ andũ a makanĩtha ma Galatia:

³ Mũrogiĩ na wega na thayũ iria ciumĩte kũrĩ Ngai Ithe witũ, o na kũrĩ Mwathani Jesũ Kristũ,

⁴ ūria werutire nĩ ūndũ wa mehia maitũ nĩguo atũhonokie kuuma kũrĩ mahinda maya tũrĩ, marĩa maiyũrĩtwo nĩ maũndũ mooru, kũringana na wendi wa Ngai Ithe witũ,

⁵ nake arotũũra akumagio nginya tene na tene. Amenĩ.

Ūhoro-Ūria-Mwega no Ūmwe

⁶ Nĩ nĩkũgega ndĩragega nĩ ūndũ wa ūria mũrahiũha gũtigana na ūria wamwitire na ūndũ wa wega wa Kristũ, mũkaagarũrũkĩra ūhoro mwega wa mũthamba ūngĩ,

⁷ naguo ti Ūhoro-ũria-Mwega o na atĩa. No nĩ kũrĩ andũ maramũhĩngĩca makĩenda gũthũkia Ūhoro-ũria-Mwega wa Kristũ.

⁸ No rĩrĩ, o na kũngĩkorwo nĩ ithuĩ o na kana mũraika uumĩte igũrũ, ūngĩmũhunjĩria ūhoro mwega ūngĩ tiga ūria twamũhunjĩrie-rĩ, mũndũ ūcio aronyĩtwo nĩ kĩrumi nginya tene!

⁹ O ta ūria tũmwĩrite, o na rĩu nĩ nguuga o rĩngĩ atĩrĩ, mũndũ o wothe angĩmũhunjĩria ūhoro mwega ūngĩ tiga ūria mwetĩkirie-rĩ, aronyĩtwo nĩ kĩrumi nginya tene!

¹⁰ Atĩrĩrĩ, ngiuga ūguo-rĩ, kaĩ arĩ andũ ndĩrenda kwĩyendithia kũrĩ o, kana nĩ kũrĩ Ngai? Kana hihĩ nĩ andũ ndĩrenda gũkenia? Korwo nĩ andũ ngeragia gũkenia-rĩ, ndĩngĩkorwo ndĩ ndungata ya Kristũ.

Paũlũ gwĩtwo nĩ Ngai

¹¹ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, ngwenda mũmenye atĩ Ūhoro-ũria-Mwega ndamũhunjĩrie ti ūhoro woimanĩte na mũndũ.

¹² Ūhoro ūcio ndiaheirwo nĩ mũndũ, o na kana ngĩthomithio nĩ mũndũ; no nĩ kũguũrĩrio ndaguũrĩrio Ūhoro ūcio nĩ Jesũ Kristũ.

¹³ Nĩgũkorwo nĩmũiguĩte ūhoro wa mĩthĩire yakwa ya tene, ūria ndaatũire njĩkaga ndĩ thĩnĩ wa ndini ya Ayahudi, na ūria ndanyariiraga kanitha wa Ngai na hinya ngĩgeria kũũniina.

¹⁴ Nĩ ha ūhoro wa maũndũ makoniĩ ndini ya Ayahudi, nĩ ndaathĩte mbere o na gũkĩra Ayahudi aingĩ a riika riakwa na ndaarĩ na kĩyo kĩnene giĩ kũrũmia mĩtugo ya maithe maitũ.

¹⁵ No rĩrĩ, Ngai ūria wanyamũrire kuuma ndaciarwo, na akĩnjĩta nĩ ūndũ wa wega wake-rĩ, nĩ oonire arĩ wega,

¹⁶ anguũrĩrie Mũriũ nĩgeetha hunjagĩrie andũ-a-Ndũrĩrĩ ūhoro wake; gũtirĩ mũndũ o na ūrĩkũ ndaahoire kĩrĩra,

¹⁷ o na ndiambatire Jerusalemu kuonana na arĩa maarĩ atũmwo mbere yakwa, no ndathĩire bũrũri wa Arabia na ihenya, na thuutha ūcio ngĩcooka Dameski.

¹⁸ Na rĩrĩ, thuutha wa mĩaka itatũ, nĩndambatire Jerusalemu nĩguo tũkamenyane na Petero, na ngũikara nake matukũ ikũmi na matano.

¹⁹ Tũtionanire na atũmwo acio angĩ, tĩga o Jakubu, mũrũ wa nyina na Mwathani.

²⁰ Ũhoru ũyũ ndĩramwandĩkĩra, ndĩramwĩra ndĩ mbere ya Ngai atĩ nĩ wa ma na ndĩraheenania.

²¹ Thuutha ũcio nĩndacookire ngĩthĩĩ Suriata na Kilikia.

²² Nĩĩ mwene ndiamenyekete nĩ makanitha ma Judea marĩ marĩ thĩĩnĩ wa Kristũ.

²³ No kũigua maiguaga atĩrĩ, “Mũndũ ũrĩa ũratũire atũnyariiraga rĩu nĩwe ũrahunjia wĩtikio ũrĩa aageragia kũniina mbere iyo.”

²⁴ Nao makĩgocca Ngai nĩ ũndũ wakwa.

2

Paũlũ Gwĩtikĩrwo nĩ Atũmwo

¹ Mĩaka ikũmi na ĩna yathira nĩndambatire rĩngĩ Jerusalemu, na ihinda rĩrĩ tũgĩthĩĩ hamwe na Baranaba o na tũgĩthĩĩ na Tito.

² Ndathiire tondũ Ngai nĩanguũrĩrie thĩĩ kuo, na nĩguo ngataarĩrie atũmwo Ũhoru-ũrĩa-Mwega ũrĩa hunjagĩria andũ-a-Ndũrĩrĩ. No ndataarĩrie o arĩa monekaga marĩ atongoria hatarĩ andũ angĩ, nĩgeetha gũtigatuĩke atĩ ihenya rĩrĩa ndateng’eraga, o na kana rĩrĩa ndateng’erete, rĩari rĩa tũhũ.

³ No o na Tito, ũrĩa warĩ hamwe na nĩ, ndaringĩrĩrio kũrua, o na gũtuĩka aarĩ Mũyunani.

⁴ Ũhoru ũyũ wa kũrua wagĩire ho tondũ nĩ kwarĩ na ariũ na aarĩ a Ithe witũ a maheeni arĩa maatoonyete gatagatĩ gaitũ na hitho marĩ athigaani nĩguo matũire ũhoru wa wĩyathi ũrĩa tũkoragwo naguo tũrĩ thĩĩnĩ wa Kristũ Jesũ, makienda gũtũtua ngombo.

⁵ Tũtietĩkĩrwo ũhoru wao o na hanini, nĩgeetha ma ya Ũhoru-ũrĩa-Mwega itũũre na inyuĩ.

⁶ Mwa andũ arĩa moonekaga taarĩ o anene-rĩ, (harĩ nĩĩ hatiarĩ na ũtiganu o ũrĩa mangĩakorirwo marĩ, nĩgũkorwo Ngai ndaroraga mũndũ ũrĩa ahaana) andũ acio gũtirĩ ũndũ moongereire harĩ ndũmĩrĩri yakwa.

⁷ O na rĩrĩ, o nĩmoonire atĩ nĩ nĩndehokeirwo wĩra wa kũhunja Ũhoru-ũrĩa-Mwega kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ, o ta ũrĩa Petero eehokeirwo wĩra wa kũhunjĩria Ayahudi.

⁸ Nĩgũkorwo Ngai ũrĩa warutaga wĩra thĩĩnĩ wa ũtungata wa Petero arĩ mũtũmwo kũrĩ Ayahudi, nowe warutaga wĩra ũtungata-inĩ wakwa ndĩ mũtũmwo kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ.

⁹ Ningĩ Jakubu, na Petero, na Johana, arĩa moonagwo marĩ itugĩ cia gũtiira kanitha-rĩ, nĩmatwamũkĩrwo tũrĩ hamwe na Baranaba na guoko kwa ũrĩo kwa ngwatanĩro, rĩrĩa maamenyire wega wa Ngai ũrĩa ndaaheetwo. Nĩmetĩkĩrwo atĩ ithuĩ tũthĩ tũkahunjĩrie andũ-a-Ndũrĩrĩ, nao mathĩ kũrĩ Ayahudi.

¹⁰ ũndũ ũrĩa maatwĩrwo twĩkage nĩ atĩ tũrĩrikanage athĩni na noguo ũndũ ũrĩa nĩĩ mwene ndaarĩ na kiyo gĩa gwĩka.

Paũlũ Gũkararia Petero

¹¹ Na rĩrĩ, hĩndĩ ĩrĩa Petero ookire Antiokia,* nĩndamũkararirie mbere ya andũ tondũ nĩahĩtĩtie mũno.

* **2:11** Antiokia rĩarĩ itũũra inene rĩa Suriata, na rĩarĩ rĩa gatatũ thuutha wa Roma na Aleksanderia thĩĩnĩ wa mabũrũri marĩa maathagwo nĩ Aroma.

12 Andũ amwe moimĩte kũrĩ Jakubu matanakinya-rĩ, Petero nĩarĩanagĩra na andũ-a-Ndũrĩrĩ, no rĩrĩa maakinyire, akĩmeherera, na akĩamũrania na andũ-a-Ndũrĩrĩ tondũ nĩetigagĩra andũ arĩa maarĩ a gikundi kĩa andũ arĩa maruaga.

13 O na Ayahudi arĩa angĩ makĩnyiitanĩra na Petero ũhinga-inĩ wake, o nginya o na Baranaba akĩhitithio nĩ ũhinga ũcio wao.

14 Rĩrĩa ndonire atĩ matiekaga kũringana na ma ya Ũhororũrĩa-Mwega, ngĩra Petero atĩrĩ, andũ othe makĩguaga, “Angĩkorwo wee ũrĩ Mũyahudi, ũtũũraga na mĩtugo ya andũ-a-Ndũrĩrĩ na ti ta Mũyahudi-rĩ, ũngĩkihota atĩa kũhatĩrĩa andũ-a-Ndũrĩrĩ atĩ nĩguo marũmĩrĩre mĩtugo ya Ayahudi?”

15 “Ithuĩ arĩa tũciarĩtwo tũrĩ Ayahudi na tũtarĩ ehia ta andũ-a-Ndũrĩrĩ-rĩ,

16 nĩtũũ atĩ mũndũ ndatuĩkaga mũthingu nĩ ũndũ wa gwathĩkĩra watho, no atuĩkaga mũthingu nĩ ũndũ wa gwĩtikia Jesũ Kristũ. Nĩ ũndũ ũcio o na ithuĩ twĩtikĩtie Kristũ Jesũ nĩguo tũtuo athingu nĩ ũndũ wa gwĩtikia Kristũ, no ti ũndũ wa gwathĩkĩra watho, tondũ gũtirĩ mũndũ ũgaatuo mũthingu nĩ ũndũ wa gwathĩkĩra watho.

17 “Angĩgĩkorwo rĩrĩa tũgũcaria gũtuo athingu nĩ Kristũ kuonanagia atĩ ithuĩ ene tũrĩ ehia-rĩ, ũguo nĩ kuuga atĩ Kristũ atungatagĩra mehia? Hĩ! Kũroaga gũtuĩka ũguo!

18 Angĩkorwo nĩ ngwaka rĩngĩ kĩrĩa ndaanangire-rĩ, nĩkuonania atĩ nĩ nĩnyunite watho.

19 Nĩgũkorwo na ũndũ wa watho nĩndakuĩrĩre watho ũcio nĩguo ndũũre muoyo ndĩ wa Ngai.

20 Nĩ nĩndĩkĩtie kwambanĩrio hamwe na Kristũ, na rĩu ti nĩ ndũũraga muoyo, no Kristũ nĩwe ũtũũraga muoyo thĩnĩ wakwa. Muoyo ũrĩa ndũũraga mwĩrĩ-inĩ ũyũ ndũũraga na ũndũ wa gwĩtikia Mũrũ wa Ngai, ũrĩa wanyendire na akĩruta nĩ ũndũ wakwa.

21 Ndingĩtikĩra gũtua wega wa Ngai kĩndũ gĩa tũhũ, tondũ kũngĩtuĩka atĩ ũthingu wonekaga nĩ ũndũ wa watho-rĩ, Kristũ aakuire tũhũ!”

3

Gwĩtikia, kana Gwathĩkĩra Watho?

1 Atũrĩrĩ inyuĩ Agalatia aya akĩgu! Mũrogetwo nũũ? O inyuĩ muonirio wega Jesũ Kristũ arĩ mwambe mũtĩ igũrũ.

2 No nyende kũmenya ũndũ ũmwe tu kuuma kũrĩ inyuĩ: Mwaheirwo Roho nĩ ũndũ wa gwathĩkĩra watho, kana nĩ ũndũ wa gwĩtikia ũhororũrĩa mwaiguire?

3 Kaĩ mũrĩ akĩgu atĩa? Mwambĩrĩrie na Roho wa Ngai, na rĩu mũrenda kũrĩkĩrĩa na hinya wa mwĩrĩ?

4 Anga mwathĩnirio na maũndũ maingĩ ũguo o tũhũ, angĩkorwo ũhororũrĩa wothe warĩ wa tũhũ?

5 Wee Ngai amũheaga Roho wake na akaringaga ciana gatagatĩ kanyu nĩ ũndũ wanyu gwathĩkĩra watho, kana nĩ ũndũ wa gwĩtikia ũhororũrĩa mwaiguire?

6 Ta ririkanai ũhororũrĩa wa Iburahĩmu, Maandĩko moigĩte atĩrĩ: “Etĩkirie Ngai, nake Ngai akĩmũtua mũthingu.”

7 Nĩ ũndũ ũcio kĩmenyei atĩ andũ arĩa metĩkĩtie nĩo ciana cia Iburahĩmu.

8 Na tondũ Maandĩko marĩa matheru nĩmooigĩte o mbere atĩ Ngai nĩagatua andũ-a-Ndũrĩrĩ athingu na ũndũ wa gwĩtikia-rĩ, na Maandĩko

macio nĩmahunjũirie Iburahĩmu Ũhoru-ũrĩa-Mwega o kabere, makiuga atĩrĩ: “Ndũrĩrĩ ciothe nũkaarathimwo nĩ ũndũ waku.”

⁹ Nĩ ũndũ ũcio andũ arĩa metĩkĩtie nĩmarathimanagĩrio hamwe na Iburahĩmu, mũndũ ũcio warĩ mwĩtĩkia.

¹⁰ Andũ arĩa othe mehokaga ũhoru wa gwathĩkĩra watho-rĩ, marĩ na kĩrumi, nĩgũkorwo Maandĩko moigaga atĩrĩ, “Kũgwatwo nĩ kĩrumi nĩ mũndũ o wotho ũtahingagia maũndũ marĩa mothe mandĩkĩtwo Ibuku-inĩ rĩa Watho.”

¹¹ Nĩtũũ wega atĩ gũtirĩ mũndũ ũngĩtuuo mũthingu mbere ya Ngai nĩ ũndũ wa gwathĩkĩra watho, tondũ Maandĩko moigĩte atĩrĩ: “Mũndũ ũrĩa mũthingu agaaturũ muoyo nĩ ũndũ wa gwĩtĩkia.”

¹² No watho-rĩ, nduumanĩte na ũhoru wa gwĩtĩkia; handũ ha ũguo Maandĩko moigaga atĩrĩ, “Mũndũ ũrĩa wathĩkagĩra maũndũ ma watho agaaturũrio muoyo nĩ mo.”

¹³ Nake Kristũ nĩatũkũũrire agĩtũruta kĩrumi-inĩ kĩa watho na ũndũ wake mwene gũtuĩka kĩrumi ithenya rĩitũ, nĩgũkorwo nĩ kwandĩkĩtwo atĩrĩ, “Kũgwatwo nĩ kĩrumi nĩ mũndũ o wotho wambĩtwo mũtĩ-igũrũ.”

¹⁴ Aatũkũũrire nĩguo kĩrathimo kĩrĩa Iburahĩmu aarathimĩtwo nakĩo gĩkinyĩre andũ-a-Ndũrĩrĩ na ũndũ wa Kristũ Jesũ, nĩguo atĩ na ũndũ wa gwĩtĩkia twamũkĩre Roho ũrĩa weranĩrwo.

Watho na Kĩranĩro

¹⁵ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, rekei ndĩmuonie na ngerekano yumanĩte na maũndũ marĩa mũũ. O ta ũrĩa gũtarĩ mũndũ ũngĩhota kweheria ũndũ kana kuongerera ũndũ harĩ kĩrĩkanĩro kĩrĩa gĩthondeketo nĩ mũndũ-rĩ, no taguo ũhoru ũyũ ũtarĩ.

¹⁶ Maũndũ marĩa meranĩrwo, meerĩrwo Iburahĩmu na mbeũ yake. Maandĩko matiugĩte “mbeũ ciake”, taarĩ ũhoru wa andũ aingĩ, no moigĩte “na mbeũ yake”, ũguo nĩ kuuga mũndũ ũmwe, na nĩwe Kristũ.

¹⁷ ũrĩa ndĩrenda kuuga nĩ atĩrĩ: Watho, ũcio wokire thuutha wa mĩaka 430, ndũngĩeheria kĩrĩkanĩro kĩrĩa gĩekĩrĩtwo ho nĩ Ngai mbere iyo, na ndũngĩtũma kĩranĩro kũu gĩtuĩke gĩa tũhũ.

¹⁸ Nĩ ũndũ-rĩ, angĩkorwo igai rĩngĩoneka nĩ ũndũ wa watho-rĩ, rĩtikiumanĩte na kĩranĩro; no Ngai, nĩ ũndũ wa wega wake, nĩahere Iburahĩmu igai na ũndũ wa kĩranĩro.

¹⁹ Watho-rĩ, wakĩrĩ wa bata ũrĩkũ? Wongereirwo kũrĩ kĩranĩro nĩguo wonanagie mahĩtia o nginya rĩrĩa mbeũ irĩa kĩrĩkanĩro kĩranĩre igooka. Watho ũcio wathanirwo nĩ araike ũkĩnengererio andũ na guoko kwa mũiguithania.

²⁰ No rĩrĩ, mũiguithania ndakoragwo arũgamĩrĩre o mwena ũmwe; no Ngai nĩ ũmwe.

²¹ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, kaĩ watho ũreganĩte na ciĩranĩro cia Ngai? Aca ti ũguo! Tondũ korwo kwarĩ na watho waheanirwo nĩguo andũ magĩe na muoyo-rĩ, ti-itherũ o nago ũthingu nĩ ũngĩkĩrehirwo nĩ watho.

²² No Maandĩko moigaga atĩ andũ a thĩ nĩ mohetwo nĩ mehia, nĩgeetha kĩranĩro kĩrĩa kĩheanagwo nĩ ũndũ wa gwĩtĩkia Jesũ Kristũ kĩheagwo o arĩa metĩkĩtie.

²³ ũhoru wa gwĩtĩkia ũtanooka-rĩ, twarĩ ohe nĩ watho, tũkahingĩrĩrio o nginya wĩtĩkio ũkaaguĩranĩrio.

²⁴ Nĩ ũndũ ũcio watho nĩguo waheirwo ũhoti wa gũtũtwara kũrĩ Kristũ, nĩguo tũtuuo athingu na ũndũ wa gwĩtĩkia.

²⁵ Na rĩrĩ, kuona atĩ rĩu ũhoru wa gwĩtĩkia nĩmũkinyu, tũtingĩcooka kũrũgamĩrĩrwo nĩ watho.

Ciana cia Ngai

²⁶ Inyuothe mūrī ciana cia Ngai nī ūndū wa gwītīkia Kristū Jesū,

²⁷ nīgūkorwo inyuothe arīa mwabatithirio thīinī wa Kristū nīmwiḥumbīte Kristū.

²⁸ Nī ūndū ūcio gūtingīcooka gūthuuranio Mūyahudi kana Mūyunani, na gūtīrī ngombo kana mūndū ūtarī ngombo, na gūtīrī mūndū mūrūme kana mūndū-wa-nja, nīgūkorwo inyuothe mūrī ūmwe ki thīinī wa Kristū Jesū.

²⁹ Angīkorwo mūrī a Kristū-rī, mūkīrī a mbeū ya Iburahīmu, na mūrī agai a kūgaya kūringana na kīranīro kīu kīranīrwo.

4

¹ Ūrīa ndīroiga nī atīrī, ihinda rīothe rīrīa mūgai arī o mwana-rī, ndarī ūtiganu na ngombo, o na atuīka nīwe mwene indo icio ciothe.

² Nī gwathwo athagwo nī amūrori hamwe na aramati a indo ciake, nginya ihinda rīrīa ithe atuīte rīgaakinya.

³ Ūguo noguo o na ithuī, hīndī irīa twarī ciana, twatūire ūkombo-inī wa maūndū marīa ma ndūire ma thī ino.

⁴ No hīndī irīa ihinda rīrīa rīagīrīru kūna rīakinyire, Ngai nīatūmire Mūrīū, nake agīciarwo nī mūndū-wa-nja, na agīciarwo arī wa gwathagwo nī watho,

⁵ nīguo akūūre andū arīa matūire mathagwo nī watho, nīgeetha tūgīe na kīhooṭo gīa gūtuīka ciana ciake,

⁶ Tondū inyuī mūrī ciana ciake-rī, Ngai nīatūmire Roho wa Mūrīū ngoro-inī ciitū, o we Roho ūrīa wītanaga ūkiugaga atīrī, "Abba, Baba."

⁷ Nī ūndū ūcio, we ndūrī ngombo rīngī, no ūrī mwana wake; na tondū rīu ūrī mwana wake, Ngai nīagūtuīte mūgai wa indo ciake.

Paūlū Kūrūmbūiya Agalatia

⁸ Tene rīrīa mūtooī Ngai-rī, mwarī ngombo cia ciūmbe iria itarī ngai.

⁹ No rīrī, tondū rīu nīmūmenyete Ngai, kana njuge nīmūrīkītie kūmenywo nī Ngai-rī, mūrākīenda gūcookerera maūndū macio maagīte hinya na matarī kīene nīkī? Kaī mūrenda gūcooka ūkombo-inī wamo o rīngī?

¹⁰ Nīmūrūmītie ūhoru wa mīthenya mīamūre, na mīeri mīamūre, na imera, o na mīaka!

¹¹ Ndī na kīeha mūno tondū gūkuoneka atī wīra ūrīa wothe ndanenogia naguo nī ūndū wanyu nī wa tūhū!

¹² Ndamūthaitha, inyuī ariū na aarī a Ithe witū, tuīkai ta nī, nīgūkorwo nī nduīkīte ta inyuī. Mūtīrī mwanjīka ūru.

¹³ O ta ūrīa mūū, ndamūhunjīrie Ūhoru-ūrīa-Mwega ihinda rīa mbere tondū ndaarī mūrūaru.

¹⁴ O na gūtuīka ndwari yakwa yarī magerio kūrī inyuī, mūtianyararire kana mūkūmena, no mwanyītire ūgeni ta ndaarī mūrāika wa Ngai, o na ta ndaarī Jesū Kristū we mwene.

¹⁵ Kaī ūndū ūcio watūmaga mūkene ūthīite kū? Nīī ndī mūrāa atī, korwo nīmūngīahotire, nīmūngīakūūrīre maitho manyu mūūhe.

¹⁶ Kaī rīu nduīkīte thū wanyu nī ūndū wa kūmūhe ūhoru ūrīa wa ma?

¹⁷ Andū acio me na kīyo magīcaria ūrīa mūngītuīka a thiritū yao, no ti ūndū wa gītūmi kīega. Ūrīa mendaga nī kūmūtīgithania na ithuī mūtūike ao, nīgeetha mūgīe na kīyo gīa kūmarūmīrīra.

18 Nĩ wega kũgĩa na kũyo, angĩkorwo muoroto nĩ mweya, na mwĩkage ũguo hĩndĩ ciothe to hĩndĩ ĩrĩa ndĩ hamwe na inyuĩ.

19 Ciana ciakwa nyendete mũno, o inyuĩ arĩa njiguagĩra ruo ta rwa mũtumia akĩtheo mwana, nginya hĩndĩ ĩrĩa Kristũ agaakorwo eyũmbĩte thĩĩnĩ wanyu,

20 naarĩ korwo ndakorwo hamwe na inyuĩ ta rĩu, nĩguo ngarũrĩre mwarĩrie wakwa tondũ nĩndigĩtwo nĩ ũhoru wanyu!

Hagari na Sara

21 Ta njĩrai, inyuĩ arĩa mũrenda gũkorwo mũgĩathwo nĩ watho-rĩ, kaĩ mũtooĩ ũrĩa watho uugaga?

22 Nĩgũkorwo nĩ kwandĩkitwo atĩ, Iburahĩmu aarĩ na ariũ eerĩ, ũmwe aaciarĩtwo nĩ mũtumia ũrĩa warĩ ngombo, nake ũcio ũngĩ agaciarwo nĩ mũtumia ũrĩa ũtaarĩ ngombo.

23 Mũriũ wake wa mũtumia ũrĩa warĩ ngombo aaciarĩtwo na njĩra ya ũndũire; no mũriũ ũrĩa waciarĩtwo nĩ mũtumia ũcio ũtaarĩ ngombo aaciarĩtwo na ũndũ wa kũhingia kĩranĩro.

24 Namo maũndũ macio nĩ ma ngerekano, nĩ ũndũ atumia acio marũgamĩrĩre irĩkanĩro igĩrĩ. Kirĩkanĩro kimwe nĩ gĩa Kirĩma gĩa Sinai nakĩo gĩciaraga ciana cia ũkombo: Nakĩo kĩgerekaniĩtio na Hagari.

25 Na rĩrĩ, Hagari arũgamĩrĩre Kirĩma gĩa Sinai kĩrĩa kĩrĩ kũu bũrũri wa Arabia, nake nĩwe ũgerekaniĩtio na itũũra rĩa Jerusalemu ũrĩa rĩhaana ũmũthĩ, tondũ niatũire ũkombo-inĩ hamwe na ciana ciake.

26 No Jerusalemu, itũũra rĩrĩa rĩa kũũrĩa igũrũ, rĩtirĩ ũkombo-inĩ, na nĩrĩo nyina witũ,

27 nĩgũkorwo nĩ kwandĩkitwo atĩrĩ:

“Kena wee mũndũ-wa-nja thata,

wee ũtaciaraaga ciana,

tumũra kanua na wanĩrĩre,

wee ũtarĩ waigua ruo rwa kũgĩa mwana;

tondũ ciana cia mũndũ-wa-nja ũrĩa ũtiganĩirio

nĩ nyingĩ gũkĩra cia ũrĩa ũrĩ na mũthuari.”

28 Na rĩrĩ, inyuĩ ariũ na aarĩ a Ithe witũ, mũrĩ ciana cia kĩranĩro, o ta ũrĩa Isaaka aarĩ.

29 Hĩndĩ ĩyo, mũriũ ũrĩa waciarĩtwo na njĩra ya ndũire-rĩ, nĩanyariiraga mũriũ ũcio waciarĩtwo na ũndũ wa hinya wa Roho. Ũguo noguo kũhaana o na rĩu.

30 No rĩrĩ, Maandĩko moigĩte atĩa? Moigĩte atĩrĩ, “Ingata ngombo ĩyo ya mũndũ-wa-nja na mũriũ wake, tondũ mũriũ ũcio wa mũtumia ngombo ndarĩ hĩndĩ akagayana igai hamwe na mũriũ wa mũtumia ũcio ũtarĩ ngombo.”

31 Nĩ ũndũ ũcio, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, ithuĩ tũtirĩ ciana cia mũtumia ũcio ngombo, no tũrĩ ciana cia mũtumia ũcio ũtarĩ ngombo.

5

Wĩyathi thĩĩnĩ wa Kristũ

1 Kristũ nĩgũtuohora aatuohorire nĩguo tũgĩe na wĩyathi. Nĩ ũndũ ũcio, mwĩhaandei wega na mũtigitĩkĩre kuohwo icooki rĩa ũkombo rĩngĩ.

2 Ta thĩkĩrĩriai ciugo ciakwa! Nĩ Paũlũ ngũmwĩra atĩrĩ, mũngĩtĩkĩra kũrua-rĩ, Kristũ ndangĩgĩa bata na inyuĩ o na hanini.

3 Nĩngĩ nĩngũmwĩra o rĩngĩ atĩ mũndũ o wotho ũngĩtĩkĩra kũrua, ũcio amenye atĩ nĩagĩrĩrwo nĩ gwachĩkĩra watho ũrĩ wotho.

4 Inyuĩ arĩa mũrageria gũtuĩka athingu nĩ ũndũ wa watho-rĩ, nĩmũtĩgithanĩtio na Kristũ; inyuĩ nĩmũgwĩte mũgatigana na wega wa Ngai.

5 No ithuĩ-rĩ, tũkoragwo twĩhokete atĩ nĩtũgatuuo athingu. Ũndũ ũcio nĩguo tũkoragwo twĩrĩgĩrĩre tũrĩ na wĩtikio, tũhotithĩtio nĩ Roho.

6 Nĩgũkorwo thĩinĩ wa Kristũ Jesũ, kũrua kana kwaga kũrua gũtirĩ bata. Ũndũ ũrĩa ũrĩ bata nĩ wĩtikio ũrĩa ũrutaga wĩra na njĩra ya wendani.

7 Nĩmũrateng'agĩra ihenya rĩega. Nũũ wamũgiririe mũgĩtiga gũcooka gwathĩkĩra ũhoru-ũrĩa-wa-ma?

8 Kũringĩrĩrio kwa mũthemba ũcio gũtiumĩte kũrĩ ũrĩa wamwĩtĩre.

9 "Ndawa nini tu ya kũmbia mĩgate nĩtũmaga mũtu ũrĩa mũkande nayo wothe ũimbe."

10 Nĩndĩhokete thĩinĩ wa Mwathani atĩ inyuĩ mũtikũgarũrũka mũgĩe na meciiria mangĩ. ũrĩa ũramũtururia nĩwe ũkaaherithio o na angĩkorwo arĩ ũ.

11 Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, angĩkorwo no ndĩrahunjia ũhoru wa kũrua-rĩ, ndĩrakĩnyariirwo nĩkĩ? Angĩkorwo ũguo nĩguo-rĩ, ũndũ ũrĩa ũtũmaga andũ mahĩngwo, na nĩguo ũhoru wa mũtharaba-rĩ, nĩmweherie.

12 No nyende andũ acio mamũthĩĩnagia mathĩĩ na mbere o nginya mehakũre.

13 Inyuĩ ariũ na aarĩ a Ithe witũ, mwetirwo nĩguo mũgĩe na wĩyathi. No rĩrĩ, mũtikahũthĩre wĩyathi wanyu kũrũmagĩrĩa merirĩria ma mwĩrĩ, no handũ ha ũguo-rĩ, tungatanagĩrai inyuĩ-ene mũrĩ na wendani.

14 Tondũ-rĩ, ũhoru wothe wa watho ũhingagio nĩ rĩathani rĩrĩrĩ rĩmwe: "Enda mũndũ ũrĩa ũngĩ o ta ũrĩa wĩendete wee mwene."

15 No rĩrĩ, mũngĩrũmana mũkirĩĩanaga-rĩ, mwĩmenyererei mũtikaniinane inyuĩ ene.

Mũtũũrĩre wa Gũtongorio nĩ Roho

16 Nĩ ũndũ ũcio nguuga atĩrĩ, thĩiagai mũtongoretio nĩ Roho, na mũtirĩhingagia merirĩria ma mwĩrĩ.

17 Nĩgũkorwo mwĩrĩ nĩwĩriragĩria maũndũ marĩa matangĩendwo nĩ Roho, nake Roho nĩareganaga na maũndũ marĩa meriragĩrio nĩ mwĩrĩ. Nĩ ũndũ ũcio Roho na mwĩrĩ itũũraga irũaga, na nĩkĩo mũtahotaga gwĩka ũrĩa mwendaga gwĩka.

18 No rĩrĩ, mũngĩtongorio nĩ Roho, inyuĩ mũtingĩkorwo mũgĩathwo nĩ watho.

19 Na rĩrĩ, maũndũ marĩa mekwago nĩ mwĩrĩ nĩmoĩo, namo nĩ: ũmaraya, na meciiria mooru, na ũmaramari,

20 na kũhooya mĩhianano, na kũrogana, na ũthũ, na kũũgitana, na ũiru, na mang'ũrĩ, na kwĩyenda, na nyamũkano, na ngarari,

21 gũcumĩkĩra na kũrĩio nĩ njoohi, na maruga marĩa mainagwo nyĩmbo irĩa itaagĩrĩre, o na maũndũ mangĩ ta macio. Nĩdamũkaanirie, o ta ũrĩa ndamũkaanirie hĩndĩ ya mbere, atĩ andũ arĩa mekwaga maũndũ ta macio matikagaya ũthamaki wa Ngai.

22 No rĩrĩ, maciaro ma Roho nĩ wendani, na gĩkeno, na thayũ, na gũkirĩrĩria, na kũiguanĩra tha, na gũtugana, na kwĩhokeka,

23 na ũhooreri, na kwĩgĩrĩrĩa merirĩria ma mwĩrĩ. Macio-rĩ, gũtirĩ watho wa kũgĩria mekwago.

24 Nao andũ arĩa marĩ thĩinĩ wa Kristũ Jesũ nĩmambithĩtie mũrĩ yao mũtĩ-igũrũ hamwe na thuti ciayo na merirĩria mayo.

²⁵ Angĩkorwo tūtũire muoyo nĩ ùndũ wa Roho-rĩ, kĩrekei tūtongoragio nĩ Roho.

²⁶ Rekei tūtige gwtĩĩa, na kũũgitana, o na kũiguanagĩra ũiru.

6

Gwĩka Andũ othe Wega

¹ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, mũndũ angĩkorwo ahĩtĩie-rĩ, inyuĩ arĩa mũrĩ na roho mũcookagĩrĩriei mũhooreire. No mwĩmenyererei, o na inyuĩ mũtikae kũgerio.

² Teithanagiai mũndũ na ũrĩa ũngĩ maũndũ marĩa mamũritũhagĩra, na mweka ũguo-rĩ, nĩmũrĩhingagia watho wa Kristũ.

³ Mũndũ angũciiria atĩ we nĩ wa bata hĩndĩ ĩrĩa atarĩ kĩene-rĩ, nĩ kwĩheenia areheenia.

⁴ O mũndũ nĩarorage wĩra wake mwene. Hĩndĩ ĩyo no ahote kwĩraha, atekwĩiganania na mũndũ ũngĩ,

⁵ nĩgũkorwo o mũndũ no nginya akuue mũrigo wake.

⁶ Mũndũ o wothe ũrĩa ũrutagwo ũhoru wa Ngai nĩagayanage indo ciothe iria njega na mũmũruti.

⁷ Mũtikanaheenio: Ngai ndangĩnyũrũrio. Kĩrĩa mũndũ ahaandaga no kũo agethaga.

⁸ Mũndũ ũrĩa ũhaandaga maũndũ ma gũkenia merirĩria ma mwĩrĩ-rĩ, ũcio akaagetha kwanangĩka kũrĩa kuumanaga na maũndũ macio. No ũrĩa ũhaandaga maũndũ ma gũkenia Roho-rĩ, ũcio akaagetha muoyo wa tene na tene ũrĩa uumanaga na Roho.

⁹ Ningĩ tũtikanogio nĩ gwĩka wega, nĩgũkorwo ihinda rĩrĩa rĩagĩrĩru rĩakinya nĩtũkaagetha magetha twaga gũkua ngoro.

¹⁰ Na nĩ ùndũ ũcio, rĩrĩa rĩothe twagĩa na ihinda rĩagĩrĩru, nĩtwikage andũ othe maũndũ mega, na makĩria twĩkage wega andũ arĩa marĩ a nyũmba ya arĩa metĩkitie.

Kũrua kana kwaga Kũrua gũtirĩ Bata

¹¹ Onei ũrĩa ndĩramwandĩkĩra marũa maya na ndemwa nene na guoko gwakwa mwene!

¹² Andũ acio mendaga kwĩonania atĩ nĩagĩrĩru makĩonwo-rĩ, nĩo maramũringĩrĩria atĩ mũrue. Mekaga ũguo no geetha matikanyariirwo nĩ ùndũ wa mũtharaba wa Kristũ.

¹³ O na acio maruaga matiathĩkagĩra watho, no nĩmendaga inyuĩ mũrue nĩguo metĩĩage nĩ ùndũ wa mwĩrĩ yanyu.

¹⁴ No niĩ-rĩ, ndĩroaga gwtĩĩa, tĩa o ndĩtũire nĩ ùndũ wa mũtharaba wa Mwathani witũ Jesũ Kristũ, na nĩ ùndũ waguo-rĩ, maũndũ ma thĩ nĩmambĩtwo mũtĩ-igũrũ nĩguo mehere harĩ niĩ, na niĩ ngaambwo harĩ maũndũ ma thĩ nĩguo njehere harĩ mo.

¹⁵ Kũrua kana kwaga kũrua gũtirĩ bata; kĩrĩa kĩrĩ bata nĩ mũndũ agarũrũke atuĩke kũũmbe kĩaerũ.

¹⁶ Thayũ na kũiguĩrwo tha kũrogĩa na andũ arĩa marũmagĩrĩra wathani ũyũ, o hamwe na andũ a Isiraeli arĩa a Ngai.

¹⁷ Ngĩrĩkĩrĩria nguuga atĩrĩ, gũtikagĩe mũndũ o na ũrĩkũ ũkũndehere thũĩna, nĩgũkorwo nĩnjoretwo njoro cia Jesũ mwĩrĩ-inĩ wakwa.

¹⁸ Wega wa Mwathani witũ Jesũ Kristũ ũrogĩa na maroho manyu, inyuĩ ariũ na aarĩ a Ithe witũ. Amenĩ.

MARŪA MA PAŪLŪ KŪRĪ AEFESO

¹ Nī niī Paŭlū, mūtūmwo wa Kristū Jesū nī ūndū wa kwenda kwa Ngai,

Ndirandikīra andū arīa aamūre kūu Efeso, arīa ehokeku thīnī wa Kristū Jesū:

² Wega na thayū kuuma kūrī Ngai Ithe witū, na Mwathani Jesū Kristū, irogīa na inyuī.

Irathimo cia Kūroho thīnī wa Kristū

³ Aūrīrī, Ngai, o we Ithe wa Mwathani witū Jesū Kristū, arogoocwo, o we ūtūrathimīte na irathimo ciothe cia kīroho thīnī wa Kristū, iria ciumaga kūu igūrū.

⁴ Nīgūkorwo o na thī ūtanombwo, Ngai nīatūhuurire nīguo tūtuīke ake thīnī wa Kristū, nīguo tūtuīke atheru na twage ūcuuke maitho-inī make. Nī ūndū wa wendo wake-rī,

⁵ Ngai nīatuīte o mbere atī nītūgaatuīka ciana ciake nī ūndū wa Jesū Kristū, kūrīngana na ūrīa eendete na ūrīa oonire arī wega,

⁶ nīguo wega wake ūrīa ūrī riiri ūkumagio, wega ūcio atūheete o ūguo tūhū thīnī wa Mūrīū wake ūrīa endete mūno.

⁷ Na twakūūrīrwo na ūndū wa thakame ya Kristū, na tūkirekerwo mehīa maitū, kūrīngana na ūrīa wega wa Ngai ūingīhite,

⁸ wega ūcio aatūngīhīrie arī na ūūgī na ūmenyo wothe.

⁹ Nake agītūmenyithīa hitho ya wendi wake, kūrīngana na ūrīa oonire arī wega, o ūrīa aatanyīte gwīka thīnī wa Kristū,

¹⁰ nīguo ūkaahingio rīrīa mahinda marīa magīrīre magaakinya, nīguo acookanīrīrie indo ciothe iria irī igūrū na iria irī gūkū thī harī mūtongoria ūmwe, na nīwe Kristū.

¹¹ Ningī nī thīnī wa Kristū o na ithuī twamūkīrīre igai kuuma kūrī Ngai, kūrīngana na ūrīa aatuīte o mbere, o we wīkaga maūndū mothe kūrīngana na muoroto wa wendi wake,

¹² nīguo o na ithuī arīa twarī a mbere kwīhoka Kristū, tūtuīke a kūgoocithīa riiri wa Ngai.

¹³ Inyuī o na inyuī nīmwataranīirio na Kristū mwarīkia kūigua ūhorō-ūrīa-wa-ma, nāguo nīguo ūhorō-ūrīa-Mwega wa ūhonokio wanyu. Mwarīkia gwītīkia, nīmwekīrīrwo rūūrī thīnī wake, na ūndū wa kūheo Roho Mūtheru ūrīa mwerīrwo,

¹⁴ Nake Roho nīwe mūrūgamīrīri wa kuonania atī nītūkagaīrwo igai riitū nginya rīrīa andū arīa marī a Ngai magaatuīka a gūkūūrwo, nīgeetha riiri wake ūgoocagwo.

Gūcookia Ngaatho na Kūhooya

¹⁵ Na nī ūndū ūcio, kuuma rīrīa ndaiguire ūhorō wa wītīkio wanyu thīnī wa Mwathani Jesū, o na wendani wanyu ūrīa mwendaga arīa othe aamūre nāguo-rī,

¹⁶ ndrīrī ndatīgīthīria gūcookeria Ngai ngaatho nī ūndū wanyu, ngīmūrīrikanaga mahooya-inī makwa.

¹⁷ Hooyaga atī Ngai wa Mwathani witū Jesū Kristū, o we ithe witū mwene riiri, amūhe Roho, ūrīa ūkamūhe ūūgī na ūguūrīo nīguo mūmenye Ngai wega.

18 Ningĩ nĩhooyaga atĩ maito manyu ma ngoro mathererwo nĩ ũtheri, nĩguo mũmenye ũhoro wa kũrĩgĩrĩro kĩa amwĩĩire, na mũmenye ũtonga wa igai rĩake rĩrĩ na riiri, rĩrĩa akaagaĩra andũ ake aamũre,

19 o na ũhoti wake mũnene ũtangĩgereka nĩ ũndũ witũ, ithuĩ arĩa twĩtĩkĩtie. Ũhoti ũcio no ta hinya wake mũnene ũkĩruta wĩra,

20 ũrĩa eekĩrire thĩnĩ wa Kristũ rĩrĩa aamũriũkirie kuuma kũrĩ arĩa akuũ, na akĩmũiga guoko-inĩ gwake kwa ũrĩo kũu igũrũ,

21 na agatũũgĩrio mũno igũrũ rĩa wathani o wothe na ũhoti wothe, na hinya na ũthamaki wothe, na marĩtwa mothe ma ũnene marĩa mangĩheanwo, na to mahinda maya moiki, no nĩ o na mahinda marĩa magooka.

22 Nake Ngai akĩiga maũndũ mothe rungu rwa magũrũ make, na akĩmũtua mwathi wa gwathaga maũndũ mothe nĩ ũndũ wa kanitha.

23 Kanitha nĩguo mwĩrĩ wake, na noguo ũiyũru wake, o we ũiyũrĩte maũndũ mothe o na kũndũ goothe.

2

Kũgĩa na Muoyo thĩnĩ wa Kristũ

1 O na inyuĩ-rĩ, mwarĩ akuũ nĩ ũndũ wa ũremi wanyu na mehia manyu,

2 marĩa mwatũũraga thĩnĩ wamo rĩrĩa mwarũmagĩrĩra mĩthĩire ya thĩ ĩno na mĩthĩire ya mwathi wa ũthamaki wa rĩera-inĩ, o roho ũrĩa ũraruta wĩra rĩu thĩnĩ wa arĩa mataathĩkagĩra Ngai.

3 O na ithuĩ ithuothe-rĩ, kũrĩ hĩndĩ twatũũranagia nao, twaathagwo nĩ thuti cia mĩrĩ iitũ, na tũkarũmagĩrĩra merĩrĩria na maũndũ marĩa meciiragio nĩ ngoro. O ta acio angĩ-rĩ, ha ũhoro wa kĩĩmerera-rĩ, twatũũire tũrĩ a kũrakarĩwo.

4 No tonduũ wa wendo wake mũnene harĩ ithuĩ, Ngai, o we ũiyũrĩtwo nĩ tha nyingĩ,

5 nĩatũmire tũgĩe na muoyo hamwe na Kristũ o rĩrĩa twarĩ akuũ nĩ ũndũ wa mehia maitũ tondũ nĩ wega wa Ngai watũmire mũhonokio.

6 Nake Ngai agĩtũriũkanĩria hamwe na Kristũ na agĩtũkaria thĩ hamwe nake kũu igũrũ tũrĩ thĩnĩ wa Kristũ Jesũ.

7 Eekire ũguo nĩgeetha matukũ marĩa magooka onanie kũrĩ ithuĩ wega wake mũingĩ ũrĩa ũtangĩgereka kũrĩ ithuĩ, nĩ ũrĩa atũire atũtugaga thĩnĩ wa Kristũ Jesũ.

8 Nĩ ũndũ nĩ wega wa Ngai watũmire mũhonokio nĩ ũndũ wa gwĩtĩkia, nago ũndũ ũcio nduoimaniire na inyuĩ ene, no nĩ kĩheo kĩa Ngai,

9 na ti ũndũ wa mawĩra marĩa mwanaruta, nĩgeetha gũtikagĩe na mũndũ o na ũmwe ũkwĩgooca.

10 Nĩgũkorwo ithuĩ tũrĩ wĩra wa moko ma Ngai, tũmbũtwo thĩnĩ wa Kristũ Jesũ nĩguo twĩkage ciiko njega iria irutaga wĩra mwege, ũrĩa Ngai aahaarĩrie o mbere nĩ ũndũ witũ nĩguo tũtũũre tũciĩkaga.

Gũtuo ũmwe thĩnĩ wa Kristũ

11 Hakĩrĩ ũguo-rĩ, ririkanai atĩ tene inyuĩ arĩa mũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ na ũndũ wa gũciarwo, o inyuĩ mwĩtagwo "andũ arĩa mataruaga" nĩ arĩa meĩtaga "andũ arĩa maruaga" (kũrua kũu no ũndũ wĩkĩtwo mwĩrĩ na moko ma andũ),

12 ririkanai atĩ hĩndĩ ĩyo mwatũũrĩte mwamũranĩtio na Kristũ, mwarĩ ageni na mũtiarĩ a gĩkundi kĩa andũ a Isiraeli na ha ũhoro wa irĩkanĩro iria Ngai eeranĩire, inyuĩ mũtiarĩ a ho. Mwatũũrĩte gũkũ thĩ mũtarĩ na kũrĩgĩrĩro na mũtarĩ na Ngai.

¹³ No riu, thini wa Kristu Jesu, inuwi aria hinda imwe mwaru kuraya, riu nimumeharehetwo hakuhi ni undu wa thakame ya Kristu.

¹⁴ Nigukorwo we mwene niwe thayu witu, o we watumire ithu twari eeri tutuike umwe, na agitharia rurigo rwa rumena ruria rwatugayanitie,

¹⁵ ni undu nianiinire watho hamwe na maathani maguo, o na irira ciagu, na undu wa kuruta mwiri wake. Agigika uguo nigeetha ombe thini wake mwene mundu umwe mweru kuuma hari acio eeri, naguo undu ucio utume kugie thayu,

¹⁶ na nigeetha thini wa mwiri ucio umwe, amaiguithanie na Ngai na undu wa mutharaba, uria aahuthirire kuniina rumena rwao.

¹⁷ Kristu ookire akimuhunjiria thayu inuwi aria mwaru kuraya, o na thayu kuri aria maaru hakuhi.

¹⁸ Na thini wake ithu a iruka icio cieri nitukinyaga kuri Ithe witu na undu wa Roho o ro umwe.

¹⁹ Ni undu wa uguo, riu inuwi mutiri ageni na agendi ringi, no nimituikite ene bururi hamwe na andu a Ngai, na mugatuika andu a nyumba ya Ngai,

²⁰ mugagiakwo iguru ria muthingi wa atumwo na anabii, nake Kristu Jesu we mwene agakorwo niwe ihiga riria inene ria koine.

²¹ Thini wake mwako wothe niunyitanite, na ugakineneha o nginya ugatuika hekaru theru thini wa Mwathani.

²² Na ni thini wake o na inuwi muraakwo hamwe niguu mutuike guikaro gia guikarwo ni Ngai na undu wa Roho wake.

3

Paulu Muhunja wa Andu-a-Nduri

¹ Ni undu wa gutumi giki, ni Paulu, njohetwo ni undu wa kuhunja uhoro wa Kristu Jesu kuri inuwi andu-a-Nduri:

² Ti-itheru nimumiguite uhoro wa uria ndaheirwo utungata wa wega wa Ngai ni undu wanyu,

³ na niguu uhoro wa hito uria ndaamenyithirio na undu wa kuguuririo ni Ngai, o ta uria nyandikite na njira nguhi.

⁴ Mwathoma uhoro uyū, nimumukuhota kumenya uria ndaakuukirwo ni uhoro ucio wa hito wa Kristu,

⁵ uria utaamenyithirio andu a njiarwa ingi, ta uria riu uguuririo atumwa a Ngai atheru o na anabii ni Roho.

⁶ Naguo mubango wa Ngai ni ati, andu-a-Nduri nimatukite agai hamwe na andu a Isiraeli, na nimatukite ciiga cia mwiri umwe, na makagwatanira thini wa kuranro gia Kristu Jesu ni undu wa kuhunjirio Uhoro-uria-Mwega.

⁷ Ndaatukire ndungata ya Uhoro-ucio-Mwega ni undu wa kicho kiria ndaheirwo kia wega wa Ngai hotithio ni hinya wake.

⁸ O na gutuika ni ni muni muno hari andu a Ngai othe, nindaheirwo wega ucio: niguu hunjagirie andu-a-Nduri utonga wa Kristu uria utangimenyeka uria ugana,

⁹ na ndauragire andu othe uhoro wa hito ino, iria ituire ithitwo kuuma o tene, thini wa Ngai o we wombire indo ciothe.

¹⁰ Itua riake riaru ati, na undu wa kanitha, ugugi wa Ngai uria wa mithemba mungu umenyithanio kuri aathani, na kuri aria maru na uhoti kuu iguru,

11 kũringana na ũrĩa aatũire atanyĩte gwĩka kuuma o tene, na ũrĩa aahingirie arĩ thĩinĩ wa Kristũ Jesũ, Mwathani witũ.

12 Na ithuĩ nĩ ũndũ wa gũkorwo tũrĩ thĩinĩ wake, na nĩ ũndũ wa gwĩtikia, no tũthengerere Ngai tũrĩ na ũmĩrĩru, na tũtarĩ na guoya.

13 Nĩ ũndũ ũcio nĩngũmũthaitha mũtikoorwo nĩ hinya tondũ wa mĩnyamaro ĩrĩa ndĩranyariirwo nayo nĩ ũndũ wanyu, tondũ nĩyo riiri wanyu.

Paũlũ kũhoera Aefeso

14 ũndũ ũcio nĩguo ũtũmaga ndurie ndu ndĩ mbere ya Ithe witũ,

15 o we ũrĩa andũ othe a nyũmba yake, arĩa marĩ igũrũ na arĩa marĩ gũkũ thĩ metanagio nake.

16 Nĩhooyaga Ngai, atĩ kuuma ũtonga-inĩ wa riiri wake, amũheage hinya, nĩgeetha mũhotithĩtio nĩ Roho wake-rĩ, mũgĩe na ũhoti thĩinĩ wanyu,

17 nĩgeetha Kristũ atũũrage ngoro-inĩ cianyu na ũndũ wa gwĩtikia. Na ningĩ nĩhooyaga atĩ inyuĩ mũhaandwo nĩguo mũgĩe na mĩri na mwĩkindĩre thĩinĩ wa wendani,

18 nĩguo mũgĩe na hinya, mũrĩ hamwe na andũ arĩa angĩ othe aamũre, na mũhotage kũmenya ũrĩa wendani wa Kristũ waramĩte, na ũrĩa ũraihĩte na igũrũ, na ũrĩa ũrikĩte na thĩ,

19 o na mũmenye wendani ũcio ũkĩrĩte ũmenyo wothe, nĩguo mũiyũrĩrĩro na ũiyũru wothe wa Ngai.

20 Na rĩrĩ, kũrĩ Ngai ũrĩa ũhotaga gwĩka maũndũ marĩa mothe tũmũũragia kana tũgeciiria, na agakĩrĩrĩria mũno kũringana na ũhoti wake ũrĩa ũrutaga wĩra thĩinĩ witũ-rĩ,

21 arogocwo thĩinĩ wa kanitha na thĩinĩ wa Kristũ Jesũ, o nginya njjarwa-inĩ ciothe, tene na tene! Amenĩ.

4

Ūrũmwe thĩinĩ wa Kristũ

1 Nĩ ũndũ ũcio, nĩ Paũlũ njohetwo nĩ ũndũ wa Mwathani, nĩndamũthaitha mũtũũre na mũtũũrĩre ũringaine na gwĩtwo kũrĩa mwetĩrwo.

2 Mwĩnyiihĩtie biũ na mũhooreire na mũkĩrĩrĩrie, na ningĩ mũkĩranagĩrĩrie mũndũ na ũrĩa ũngĩ mũrĩ na wendani.

3 Geriai na kĩyo nĩguo mũtũũrie ũrũmwe wa Roho, muohanĩtio na thayũ.

4 Nĩgũkorwo kũrĩ mwĩrĩ o ũmwe na Roho o ũmwe, o ta ũrĩa mwetĩrwo kũrĩgĩrĩro o kĩmwe rĩrĩa mwetĩrwo,

5 nake Mwathani no ũmwe, na wĩtikio ũmwe, na ũbatithio o ũmwe;

6 nake Ngai no ũmwe na nowe Ithe wa andũ othe, ũrĩa ũrĩ igũrũ rĩa andũ othe, na arĩ kũndũ guothe, na thĩinĩ wa andũ othe.

7 No rĩrĩ, mũndũ o mũndũ witũ nĩaheetwo wega wa Ngai, kũringana na ũrĩa Kristũ aheanaga.

8 Nĩkĩo Maandĩko moigaga atĩrĩ:

“Rĩrĩa aambatire igũrũ,

nĩatongoririe arĩa maatahĩtwo mũtongoro-inĩ wake,

na akĩhe andũ iheo.”

9 (Rĩu-rĩ, ciugo icio atĩ “nĩambatire igũrũ” nĩ kuuga atĩa, angĩkorwo ti kuuga atĩ o na nĩaikũrũkire thĩ kũrĩa kũrĩku mũno?)

10 Ūcio waikūrũkire nowe ūrĩa wambatire igūrũ o igūrũ mũno, nĩgeetha aiyũre kũndũ guothe.)

11 Ūcio nĩwe ūrĩa wathuurire andũ amwe matuĩke atũmwo, na angĩ matuĩke anabii, na angĩ matuĩke ahunjia, na arĩa angĩ matuĩke arĩithi a ngoro cia andũ o na arutani,

12 Nĩguo ahaarĩrie andũ a Ngai nĩ ūndũ wa wĩra wa gũtungata, nĩgeetha mwĩrĩ wa Kristũ wongererwo hinya,

13 o nginya rĩrĩa ithuothe tũkaagia na ūrũmwe ūhoroinĩ wa gwĩtikia o na wa kũmenya Mũrũ wa Ngai, na tũtuĩke agima o nginya tũgie na ūgima mũkinyanĩru kũna o ta ūrĩa Kristũ ahaana.

14 Hĩndĩ iyo tũgĩtĩge gũtuĩka tũkenge, tũrĩa tũikanagio mwena na mwena, o na tũkihurutagwo haha na harĩa nĩ rũhuho o ruothe rwa ūrutani, na tũgĩtwaragĩrĩrio nĩ wara na ūhinga wa andũ ūrĩa maheenanagĩrĩa andũ naguo makamahĩtithia.

15 Handũ ha ūguo-rĩ, tũngĩaria ūhorowa-ma tũrĩ na wendani, nĩtũrĩkũraga maũndũ-inĩ mothe thĩnĩ wake ūrĩa arĩ we mũtwe, na nĩwe Kristũ.

16 Kuuma kũrĩ we mwĩrĩ wothe ūnyĩtithanagio na ūkohanio hamwe nĩ nga iria iũnyĩtithanagia, naguo ūgakũraga na ūkeyakaga guo mwene thĩnĩ wa wendani, o kĩa gĩkirutaga wĩra wakĩo.

Gũtũura ta Ciana cia Ūtheri

17 Nĩ ūndũ ūcio ngũmwĩra atĩrĩ, na ngamũringĩrĩria thĩnĩ wa Mwathani, atĩ no nginya mũtĩge gũtũuraga ta ūrĩa andũ-a-Ndũrĩrĩ matũuraga, marĩ na meciĩria ma tũhũ.

18 Ūmenyo wao ūiyũrĩtwo nĩ nduma, na makaamũranio na mũtũũrĩre wa wendĩ wa Ngai nĩ ūndũ wa ūrimũ ūrĩa ūrĩ thĩnĩ wao uumanĩte na ūmũ wa ngoro ciao.

19 Nĩ ūndũ wa kwaga thoni ciothe-rĩ, nĩmeheanĩte kũrĩ thuti cia ūura-thoni magekaga mawaganu ma mĩthemba yothe, na magathĩ na mbere kwĩrĩrĩa mangĩ maingĩ.

20 No inyuĩ mũtiamenyire Kristũ na njĩra iyo.

21 Ti-itherũ nĩmwaiquire ūhoru wake, na mũkĩrutwo mũrĩ thĩnĩ wake kũringana na ūhoru wa ma ūrĩa ūrĩ thĩnĩ wa Jesũ.

22 Nĩmwarutirwo, ūhoru ūkonĩ mũtũũrĩre wanyu wa mbere, nĩgeetha mwĩaũre mũndũ wanyu ūrĩa wa tene, ūrĩa rĩu ūthũkĩtio nĩ merĩrĩria maguo ma maheeni;

23 nĩgeetha mwerũhĩrio mwĩciĩrĩrie wanyu;

24 na mwĩhumbe mũndũ ūrĩa mwerũ, ūrĩa wombirwo ahaanaine na Ngai, arĩ na ūthingu na ūtheru ūrĩa wa ma.

25 Nĩ ūndũ ūcio, o ūmwe wanyu no nginya atigane na ūhoru wa maheeni, na mwanagĩrie ūhoru wa ma mũndũ na ūrĩa ūngĩ, nĩgũkorwo ithuothe tũrĩ ciĩga cia mwĩrĩ ūmwe.

26 “Mwarakara mũtĩkehie”: Mũtikareke riũa rĩthũe mũrĩ o na marakara,

27 o na mũtikanahe mũcukani kamweke.

28 Mũndũ ūrĩa ūiyaga, nĩatĩge gũcooka kũiya, nĩ kaba arute wĩra, akenogagia, na ekage maũndũ mega na moko make, nĩgeetha agĩe na kĩndũ angĩgayana na arĩa mabataire.

29 Mũtikanareke ndeto njũru ciime tũnua-inĩ twanyu, tĩga o iria cia gwaka andũ arĩa angĩ kũringana na mabata mao, nĩguo igunage arĩa marĩciiguaga.

³⁰ Ningĩ mūtikanaguithie Roho Mũtheru wa Ngai ũũru, ũrĩa wamwĩkĩrĩre rūũri o nginya rĩrĩa mũthenya ũrĩa wa gũkũũrwo ũgaakinya.

³¹ Eheriai gatagatĩ-inĩ kanyu ũũru wa ngoro, na mang'ũrĩ na marakara, na njuġitano na njambanio, o hamwe na rūmena rwa mũthemba o na ũrĩkũ.

³² Tuganagai na mũguanaġĩre tha, na mũkarekanagĩra mũndũ na ũrĩa ũngĩ, o ta ũrĩa Ngai aamũrekeire mehia manyu thĩnĩ wa Kristũ.

5

¹ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, tuĩkai a kwĩgerekania na Ngai, ta ciana ciendetwo mũno,

² na mūtũũre mwendaine o ta ũrĩa Kristũ aatwendire na akĩruta nĩ ũndũ witũ arĩ iruta rĩrĩ na mũtararĩko mwege na igongona rĩrutũirwo Ngai.

³ No rĩrĩ, thĩnĩ wa thiritũ yanyu gũtikanaġũike gũkĩġwetwo ũmaraya, kana ũndũ o na ũrĩkũ wa waganu, kana ũkoroku, tondũ maũndũ macio matiaġĩrĩre harĩ andũ a Ngai arĩa aamũre.

⁴ O na gũtikanaġĩe mĩario ya ũũra-thoni, o na kana mĩario ya ũrimũ, o na kana mĩario ya itherũ rĩtarĩ rieġa. Mĩario ta iyo ndiaġĩrĩre kũġwetagwo; nĩ kaba gũcookaġĩria Ngai ngaatho.

⁵ Tondũ nĩmũũĩ wege na ma afĩ: gũtirĩ mũhũũri-maraya, kana mũndũ mwaganu, o na kana mũndũ mũkoroku; mũndũ ũrĩa wĩkaġa ũguo nĩ mhooi mĩhianano, andũ ta acio gũtirĩ ũrĩ na igai thĩnĩ wa ũthamaki wa Kristũ na wa Ngai.

⁶ Mũtikareke mũndũ o na ũ amũheenie na ciugo cia tũhũ, nĩġũkorwo maũndũ ta macio nĩmo matũmaga mang'ũrĩ ma Ngai makinyĩre andũ arĩa matamwathĩkaġĩra.

⁷ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, mũtikagĩe ngwatanĩro nao.

⁸ Nĩġũkorwo hĩndĩ imwe mwarĩ nduma, no rĩu mũrĩ ũtheri thĩnĩ wa Mwathani. Tũũrai ta ciana cia ũtheri

⁹ (nĩ ũndũ maciaro ma ũtheri monekaga thĩnĩ wa ũhoru wothe wa ġwĩkana wege, na wa ũthingu, o na ũhoru wa ma),

¹⁰ na mũtuĩrie muone maũndũ marĩa makenagia Mwathani.

¹¹ Mũtikanyĩtanĩre na andũ arĩa mekaġĩra maũndũ nduma-inĩ marĩa matarĩ maciaro, nĩ kaba mũmoimbũrage.

¹² Nĩġũkorwo o na nĩ thoni kũġweta maũndũ marĩa mekaġĩrwo hitho-inĩ nĩ andũ acio aremi.

¹³ No ũndũ o wothe ũrĩa ũrehetwo ũtheri-inĩ nĩwonekaga,

¹⁴ nĩġũkorwo ũtheri ũcio nĩguo ũtũmaga kĩndũ o ġiothe kĩoneke. Kĩu nĩkĩo ġĩtũmaga kwĩrwo atĩrĩ:

"Arahũka, wee ũkomete,
ũriũke uume kũrĩ arĩa akuĩ,
nake Kristũ nĩġũkwarĩra."

¹⁵ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, mwĩmenyererei wege ũrĩa mũrĩtũũraga, mũtigatũũrage ta andũ matarĩ ogĩ, no tũũrai ta andũ ogĩ,

¹⁶ mũkĩhũthagĩra mweke o wothe mũrĩ naguo tondũ matukũ maya nĩ mooru.

¹⁷ Nĩ ũndũ ũcio mũtigaikare ta andũ akĩĩgu, no ikaragai mũmenyete wege ũrĩa Mwathani endaga.

¹⁸ Ningĩ-rĩ, mũtikarĩno nĩ ndibei, nĩ ũndũ ũrĩũ nĩguo ũtwaragĩrĩria mũndũ ũmaramari-inĩ. Handũ ha ũguo-rĩ, iyũrwoi nĩ Roho.

¹⁹ Aranagĩriai mündũ na ũrĩa ũngĩ na ciugo cia thaburi, na nyĩmbo cia kũinĩra Ngai, o na nyĩmbo cia kũguna maroho. Inagai na mütungage na nyĩmbo ngoro-inĩ cianyu nĩ ũndũ wa Mwathani,

²⁰ na mũcookagĩrie Ngai o we Ithe witũ ngaatho maũndũ-inĩ mothe, thĩinĩ wa rĩitwa rĩa Mwathani witũ Jesũ Kristũ.

²¹ Mwĩnyiihanagĩriei mündũ na ũrĩa ũngĩ nĩ ũndũ wa ũrĩa mütĩite Kristũ.

Atumia na Athuuri ao

²² Inyuĩ atumia-rĩ, mwĩnyiihagĩriei athuuri anyu o taarĩ Mwathani mũrenyiihĩria.

²³ Nĩgũkorwo mũthuuri nĩwe mütwe wa mütumia o ta ũrĩa Kristũ nake arĩ we mütwe wa kanitha, o guo mwĩrĩ wake, na nowe Mũhonokia wago.

²⁴ Na rĩrĩ, o ta ũrĩa kanitha wĩnyiihagĩria Kristũ, ũguo no taguo nao atumia magĩrĩrwo nĩ kwĩnyiihĩria athuuri ao maũndũ-inĩ mothe.

²⁵ Inyuĩ athuuri-rĩ, endagai atumia anyu, o ta ũrĩa Kristũ eendire kanitha na akĩruta nĩ ũndũ wago

²⁶ nĩguo awamũre aũtue mũtheru-rĩ, nĩ kũũthambia aũthambirie na maaĩ na ũndũ wa kiugo,

²⁷ nĩguo ahote kwĩrehere we mwene kanitha ũrĩ na riiri, ũtarĩ irooro kana handũ hagũtharu, o na kana kaũũgũ kangĩ o gothe, no ũtuĩke kanitha mũtheru na ũtarĩ na ũcuuke.

²⁸ O ũguo, noguo athuuri magĩrĩrwo nĩ kwenda atumia ao o taarĩ mĩrĩr yao ene. Mündũ ũrĩa wendete mütumia wake nĩwe mwene wĩyendete.

²⁹ Nĩgũkorwo gũtirĩ mündũ ũthũire mwĩrĩ wake mwene, no nĩkũhe aũheaga irio na akaũmenyerera, o ta ũrĩa Kristũ ekaga kanitha,

³⁰ Tondũ tũrĩ ciĩga cia mwĩrĩ wake.

³¹ “Gĩkĩ nĩkĩo gĩtũmaga mündũ mũrũme atige ithe na nyina, na anyiitane na mütumia wake, nao eerĩ magatuĩka mwĩrĩ ũmwe.”

³² Ũyũ nĩ ũhoru wa hito nene, na nĩ wa bata mũno, na ngiuga ũguo nĩ ũhoru wa Kristũ na kanitha ndĩraria.

³³ No rĩrĩ, o mündũ nĩendage mütumia wake o ta ũrĩa eendete we mwene, nake mütumia nĩaheage mũthuuri wake gĩtĩo.

6

Ciana na Aciari

¹ Inyuĩ ciana-rĩ, athĩkagĩrai aciari anyu thĩinĩ wa Mwathani, nĩgũkorwo gwĩka ũguo nĩguo kwagĩrĩire.

² “Tĩia thoguo na nyũkwa,” rĩu nĩrĩo rĩathani rĩa mbere rĩrĩa rĩrĩ na kũĩranĩro,

³ “nĩguo maũndũ maku mothe magaacĩre, na ũkenere gũtũũra muoyo hĩndĩ ndaaya gũkũ thĩ.”

⁴ Na inyuĩ maithe-rĩ, mũtikarakaragie ciana cianyu; handũ ha ũguo-rĩ, cireragei mũgĩcirutaga na mũgĩcitaraga thĩinĩ wa Mwathani.

Ngombo na Aathani

⁵ Inyuĩ ngombo-rĩ, athĩkagĩrai aathani anyu a gũkũ thĩ, mũkĩmatĩaga na mũkĩmetigĩraga, mũtarĩ na ũhinga ngoro-inĩ, o taarĩ Kristũ mũrathĩkĩra.

⁶ Mũtikamaathĩkagĩre o hĩndĩ rĩrĩa maramuona atĩ nĩguo mamwendage; no ikagai ũguo ta mũrĩ ngombo cia Kristũ, mũgĩkaga maũndũ marĩa Ngai endaga mekwo mwĩendeire na ngoro cianyu.

7 Tungatagai na ngoro yothe mūtārī na kīnyiria, taarī Mwathani mūratungatīra, no ti andū,

8 nī ūndū nī mūū atī Mwathani nīakarīha o mūdū ūndū o wothe mwega ekaga arī ngombo kana atarī ngombo.

9 Na inyuī aathani-rī, ikagai ngombo cianyu o ro ūguo. Mūtigaciūhitagīre, tondū nī mūū atī Mwathani wacio, na nowe Mwathani wanyu, arī o kūu igūrū, nake ndarī mūthutūkanio.

Indo cia Ngai cia Mbaara

10 Ūhorō wa kūrigīrīria ngūmwīra atīrī, gīagai na hinya thīnī wa Mwathani mūkihōthīhagio nī ūhoti wake mūnene.

11 Mwīohei indo ciothe cia Ngai cia mbaara nīguo mūhote gwītiiria mawara ma mūcukani.

12 Nīgūkorwo kūgiana gwitū ti gwa kūgiana na arīa marī na mwīrī na thakame, no tūgianaga na aathani, na mothamaki, na maahinya ma gūkū thī īno īrī nduma, o na mbūtū cia maroho mooru marī kūrīa igūrū.

13 Nī ūndū ūcio, mwīohei indo ciothe cia Ngai cia mbaara, nīguo mūkaahota gwītiiria mūthenya ūrīa mūūru wakinya, na mwarīkia gwīka maūdū macio mothe, no mwīhaande.

14 Nī ūndū ūcio mwīhaandei wega, mwīhotorete mūcibi wa ūhorō ūrīa wa ma njohero, na mwīohete gako ga kūgītīra gīthūri karīa ka ūthingu,

15 namo magūrū manyu mūmahaarīrie gūthīi kūhunjia Ūhorō-ūrīa-Mwega wa thayū.

16 Hamwe na indo icio ciothe, oyai ngo ya wītīkio, īrīa mūrīhotaga kūhōria nayo mīguī yothe īrīa yakanaga mwaki ya ūrīa mūūru.*

17 Nīngī īkīrai ngūbia ya kīgera ya ūhonokio, na mwīohe rūhiū rwa njora rwa Roho, naruo nīruo kiugo kīa Ngai.

18 Na mūhooyage hīndī ciothe na mahooya ma mīthemba yothe, mūgīthaitanaga mūrī na Roho. Mwarīkia gwīka ūguo-rī, ikaragai mwīhūgīte, na mūhooyagīre andū arīa aamūre hīndī ciothe.

19 O na nī mwene-rī, hooyagīrai, nīguo rīrīa rīothe ngūtumūra kanua, heagwo ciugo na ngaaria itegwītīgīra ngīmenyithania hitho ya Ūhorō-ūrīa-Mwega,

20 o ūrīa nī ndī mwarīrīria wago, na noguo ūtūmīte njohwo! Hooyagīrai nīguo ndīūheanage itegwītīgīra, o ta ūrīa njagīrīrwo nī gwīka.

Ngeithi cia Kūrigīrīria

21 Tukiko, mūrū wa Ithe witū ūrīa mwende na ndungata īihokekete wīra-inī wa Mwathani, nīwe ūkūmwīra maūdū mothe, nīgeetha o na inyuī mūmenye ūrīa ndarīi na ūrīa nīkaga.

22 Ndīramūtūma kūrī inyuī nī ūndū wa gītūmi gīkī kīūmbe, nīguo mūmenye ūhorō witū ūrīa tūtariī, na nīguo amūūmīrīrie ngoro.

23 Ariū na aarī a Ithe witū, mūrogīa na thayū, na wendani hamwe na wītīkio ciūmīte kūrī Ngai Ithe witū o na kuuma kūrī Mwathani witū Jesū Kristū.

24 Wega wa Ngai ūrogīa na arīa othe mendete Mwathani witū Jesū Kristū na wendo ūrīa ūtathiraga.

* 6:16 Ngo cia Aroma ciakoragwo ithondeketwo na njūa. Ciarī nene na nyūmū nīguo ihote kūhōria mīguī. Ciatobokagio maa-inī nīguo ciororoe.

MARŪA MA PAŪLŪ KŪRĪ AFILIPĪ

1 Nī ithuī Paŭlū na Timotheo, ngombo cia Kristū Jesū,

Marūa maya tūrandīkīra andū othe arīa aamūre thīinī wa Kristū Jesū arīa mūrī kūu Filipī, hamwe na arori a kanitha, o na atungati aguo.

2 Mūroḡīa na wega na thayū ciumīte kūrī Ngai Ithe witū, na Mwachani Jesū Kristū.

Gūcookia Ngaatho hamwe na Kūhooya

3 Nīnjookagīria Ngai wakwa ngaatho rīria rīothe ndaamūririkana.

4 Rīria rīothe ngūmūhoera inyuothe-rī, ndīmūhooyagira hīndī ciothe ngenete.

5 Tondū wa ngwatanīro iitū na inyuī harī Ūhoro-ūrīa-Mwega, kuuma o mūthenya wa mbere nginya rīu.

6 Nīi nīnjūūi ūndū ūyū na ma, atī Ngai ūria waambīrīrie wīra mwega thīinī wanyu nīegūthīi na mbere kūūruta, na ndekūūtīgithīria ataūrīkītie nginya mūthenya ūria Kristū Jesū agaacooka.

7 Kuona atī mūkoragwo mūrī ngoro-inī yakwa, nī njagīrīrwo nīkūigua ūguo nī ūndū wanyu inyuothe; tondū-rī, kana nī kuohwo njohetwo na mīnyororo, kana nī kūrūrīra na gwīkīra hinya Ūhoro-ūrīa-Mwega, inyuī inyothe nīmūgwatanagīra na nū thīinī wa wega wa Ngai.

8 Ngai nī mīira wakwa atī nīndīmwīriragīria inyuothe ndī na wendo wa Kristū Jesū.

9 Na ūria hooyaga nī atīrī: atī wendani wanyu ūingīhe mūno makīria, mūkīongagīrīrwo ūmenyo na ūkuūku wothe,

10 nīgeetha mūhotage gūkūūrana maūndū marīa magīrīire makīria ya marīa mangī, na mūkoragwo mūrī atheru na mūtārī na ūcuuke o nginya mūthenya ūria wa Kristū,

11 na mūtūire mūiyūrītwo nī maciaro ma ūthingu marīa monekaga na ūndū wa Jesū Kristū, nīguo Ngai akumagio na agoocagwo.

Mīnyororo ya Paŭlū Gūtwarithia Ūhoro-ūrīa-Mwega na Mbere

12 Na rīu ariū na aarī a Ithe witū, nīngwenda mūmenye atī maūndū marīa mangorete ti-itherū nīmatūmīte Ūhoro-ūrīa-Mwega ūthīi na mbere.

13 Nī ūndū ūcio-rī, nīkūmenyekete wega nī arangīri a nyūmba ya mūthamaki, o na kūrī andū arīa angī othe atī nīi njohetwo na mīnyororo nī ūndū wa Kristū.

14 Nī ūndū wa ūria njohetwo, ariū na aarī a Ithe witū aingī nīmomīrīrio kwaria kiugo kīa Ngai marī na ūmīrīru mūnene na matārī na guoya.

15 Nī ūhoro wa ma atī amwe mahunjagia Kristū marī na ūiru na ngarari, no angī mahunjagia marī na ngoro njega.

16 Acio mahunjagia marī na ngoro njega-rī, mekaga ūguo marī na wendani, makīmenyaga atī njigītwo gūkū nī ūndū wa kūrūrīra Ūhoro-ūrīa-Mwega.

17 Acio angī mahunjagia ūhoro wa Kristū makīenda kwīguna, matārī na ngoro theru, magecīragia atī meka ūguo nīmekūnyongererithia thīina rīu ndī muohe.

18 No rĩrĩ, ũcio ti ũndũ wa bata kũrĩ nĩ. Ũndũ ũrĩa wa bata nĩ atĩ Kristũ nĩahunjagio na njĩra o yothe, o na ingĩtuĩka nĩ njĩra ya ũhinga, kana nĩ njĩra ya ũhoru wa ma. Na nĩ ũndũ wa ũguo-rĩ, nĩngenaga.

Ĩ, o na no ngũthĩĩ na mbere na gũkena,

19 nĩgũkorwo nĩnjũũ atĩ nĩ ũndũ wa mahooya manyu na ũteithio ũrĩa ũheanĩtwo nĩ Roho wa Jesũ Kristũ, maũndũ marĩa mangorete nĩmakagarũrũka matuĩke ma kũhonokia.

20 Nĩnjĩrĩgĩrĩre ngĩhĩahĩaga na ngehoka atĩ ndigaconoka o na atĩa, no atĩ ngorwo na ũmĩrĩru mũiganu nĩgeetha rĩu, na o ta ũrĩa ndũire, Kristũ atũũgĩrio thĩnĩ wa mwĩrĩ wakwa, ingĩkorwo ndĩ muoyo o na kana nguĩte.

21 Nĩgũkorwo harĩ nĩ-rĩ, gũtũura muoyo nĩ Kristũ, nakuo gũkua-rĩ, nĩ ũumithio.

22 No rĩrĩ, kũngĩkorwo gũtũura muoyo ndĩ na mwĩrĩ nĩkuo kũngĩtũma wĩra wakwa ũgĩe na maciaro-rĩ, nĩ kũ ingĩgĩthuura? Nĩ ndiũũ!

23 Nĩ nĩnguucanĩrio nĩ maũndũ maya meerĩ: Ndĩriragĩria gũthĩĩ ngatũũranie na Kristũ, na ũguo nĩguo wega makĩria;

24 no gũtũura muoyo ndĩ na mwĩrĩ ũyũ nĩ ũndũ wanyu nĩ kwagĩrĩre mũno makĩria.

25 Na tondũ nĩmenyete ũguo kũna-rĩ, nĩnjũũ atĩ nĩngũtũura muoyo, na nĩngũtũũrania na inyuĩ inyuothe nĩguo ndũme mũthiĩage na mbere, na mũgĩe na gĩkeno nĩ ũndũ wa ũrĩa mwĩtĩkĩtie,

26 nĩgeetha ndakorwo na inyuĩ rĩngĩ, gĩkeno kĩanyu kĩyũrĩre thĩnĩ wa Kristũ Jesũ nĩ ũndũ wakwa.

27 Na rĩrĩ, ũndũ ũrĩa ũrĩ bata nĩ atĩ mũthiĩage na mũthiĩre ĩrĩa yaganĩrĩre na Ũhoru-ũrĩa-Mwega wa Kristũ, nĩgeetha ingĩka kũmũrora kana njage gũũka, njiguage ũhoru wanyu o na itarĩ hamwe na inyuĩ menyage atĩ nĩmũikarĩte mwĩhaandĩte wega mũrĩ na roho o ro ũmwe, mũkĩrũrĩra wĩtkio wa Ũhoru-ũrĩa-Mwega mũrĩ na ngoro ĩmwe,

28 mũtekũmakio o na atĩa nĩ arĩa mamũthĩire. Naguo ũndũ ũcio ũtuĩke kĩmenyithia kũrĩ o atĩ nĩmakanangwo, no atĩ inyuĩ nĩmũkahonokio, na Ngai we mwene nĩwe ũkaamũhonokia.

29 Nĩgũkorwo ha ũhoru wa Kristũ-rĩ, nĩmwĩtĩkĩrĩtio kũmwĩtkia, na to kũmwĩtkia kuo gwiki, o na kũnyariirwo nĩ ũndũ wake,

30 kuona atĩ nĩmũrarũa mbaara ĩrĩa muonete ngĩrũa, na noyo mũraigua atĩ nĩ ndĩrarũa o na rĩu.

2

Kwĩgerekania na Wĩnyiihia wa Kristũ

1 Mũngĩkorwo mũrĩ na ũndũ o wotho wa kũũmanĩrĩria uumanĩte na ũrĩa mũnyiiithanĩtio na Kristũ, kana ũndũ o wotho wa kũhoorerania uumanĩte na wendani wake, o na kana wa kũgĩa na ngwatanĩro o yotho yumanĩte na Roho, o na kana ũhoru o wotho wa gũcaayanĩra na wa kũiguanĩra tha uumanĩte na Kristũ-rĩ,

2 gĩtũmagei gĩkeno gĩakwa kũiganĩre kũna nĩ ũndũ wa gũtũura mũrĩ a mwĩciĩrĩre o ro ũmwe, na mwendaine na wendani o ũmwe, na mũrĩ kĩndũ kĩmwe thĩnĩ wa roho o na meciiria.

3 Mũtikaneke ũndũ mũkienda kwĩguna inyuĩ ene, o na kana nĩ ũndũ wa kwĩgaatha, no ikaragai mwĩnyiihĩtie, o mũndũ agatuaga mũndũ ũrĩa ũngĩ nĩ mwega makĩria yake mwene.

4 O mũndũ wanyu ndakarũmbũyagie maũndũ o marĩa mamũkonĩ, no nĩarũmbũyagie maũndũ ma andũ arĩa angĩ o namo.

- 5 Mwĩciĩrĩrie wanyu wagĩrĩrwo ũtuĩke o ta ũrĩa warĩ na Kristũ Jesũ:
- 6 We-rĩ, o na gũtuĩka aarĩ Ngai,
ndonire kũiganana na Ngai taarĩ ũndũ wa gũkumbatĩrio,
- 7 nowe nĩgũtiganĩria aatiganĩrie ũnene wake wothe,
agĩtuĩka ta ngombo,
agĩciarwo ta andũ a gũkũ thĩ.
- 8 Nake ahaana ta mũndũ-rĩ,
akĩnyiihia,
na agĩathĩka o nginya akĩũragwo,
o kũũragwo kũrĩa kwa mũtharaba!
- 9 Nĩ ũndũ ũcio, Ngai nĩamũtũũgĩrĩrie o nginya igũrũ mũno,
na akĩmũhe rĩitwa rĩrĩa rikĩrĩte maria mangĩ mothe,
- 10 nĩguo atĩ thĩinĩ wa rĩitwa rĩa Jesũ maru mothe magaturio,
kũu igũrũ, na gũkũ thĩ, o na rungu rwa thĩ,
- 11 na ningĩ atĩ nĩmĩ ciothe ciumbũrage atĩ Jesũ Kristũ nĩ Mwathani,
nĩguo Ngai Ithe witũ agoocagwo.

Gũkenga ta Njata

12 Nĩ ũndũ ũcio, arata akwa endwa-rĩ, o ta ũrĩa mũtũire mwathĩkaga, na to rĩrĩa ndaarĩ hamwe na inyuĩ, no makĩria rĩu itarĩ hamwe na inyuĩ-rĩ, thĩinĩ na mbere kũrutĩra ũhonokio wanyu wĩra, mũgũtigagĩra na mũkĩinainaga,

13 nĩgũkorwo nĩ Ngai ũrutaga wĩra thĩinĩ wanyu agatũma mwende gwĩkaga maũndũ make kũringana na wendi wake mwega.

14 Īkagai maũndũ mothe mũtekũnuguna na mũtegũkararania,

15 nĩgeetha mwage ũcuuke na mũtuĩke atheru, mũtuĩke ciana cia Ngai itarĩ na kaũũgũ mũrĩ thĩinĩ wa rũciarwo rũrũ ruogomu na rwaganu, na rĩrĩa mũrĩ hamwe nao inyuĩ mũkengage ta njata thĩ yothe,

16 o mũrũmĩtie kiugo kĩa muoyo, nĩguo ngaagĩa na ũndũ wa kwĩrahĩra mũthenya ũrĩa wa Kristũ atĩ ndiahanyũkire tũhũ kana ngĩruta wĩra ngĩnoga tũhũ.

17 No rĩrĩ, o na ingĩtuĩka ndĩraitwo thakame igũrũ rĩa igongona ta ndĩ iruta rĩa kũnyuuo, nĩ ũndũ wa ũtungata ũrĩa mũtungatagĩra Ngai uumanĩte na wĩtkio wanyu-rĩ, nĩ ngenaga na ngacanjamũka hamwe na inyuĩ inyuothe.

18 Nĩ ũndũ ũcio, o na inyuĩ nĩmwagĩrĩrwo nĩgũkenena na mũcanjamũke hamwe na nĩ.

Timotheo na Epafarodito

19 Nĩngwĩhoka ndĩ thĩinĩ wa Mwathani Jesũ atĩ nĩngũmũtũmĩra Timotheo o narua, nĩgeetha o na nĩ ngaakena hĩndĩ irĩa ngaatheo ũhoru wanyu.

20 Nĩgũkorwo ndirĩ mũndũ ũngĩ ũhaana take, ũrĩa ũngĩrũmbũiya maũndũ manyu na ma.

21 Nĩgũkorwo andũ arĩa angĩ othe marũmbũyagia maũndũ mao ene, no ti maũndũ ma Jesũ Kristũ.

22 No inyuĩ nĩmũũĩ atĩ Timotheo nĩeyonanĩtie atĩ nĩ mũndũ mwega, tondũ o ta ũrĩa mwana atungataga hamwe na ithe-rĩ, noguo akoretwo agĩtungata hamwe na nĩ wĩra-inĩ wa kũhunjia ũhoru-ũrĩa-Mwega.

23 Nĩ ũndũ ũcio, nĩndĩrehoka kũmũtũma kũrĩ inyuĩ o ndaarĩkia kũmena ũrĩa maũndũ makwa megũikara.

24 Ningĩ ndĩ na mwĩhoko thĩinĩ wa Mwathani atĩ nĩ mwene nĩngũũka o narua.

²⁵ No rĩrĩ, nĩnguona kwagĩrĩre ndĩmūtũmĩre mũrũ wa Ithe witũ Epafarodito, ũrĩa tũrutaga wĩra na tũkarũĩrĩra ũhoru wa Ngai nake, na nĩwe mūtũmwo wanyu ũrĩa mwandũmiire nĩguo arũmbũyagie mabata makwa.

²⁶ Nĩgũkorwo nĩamwĩriragĩria inyuothe, na nĩaratangĩka tondũ nĩmwaiguĩte atĩ aarĩ mũrũaru.

²⁷ Ti-itherũ aarĩ mũrũaru, o na aarĩ hakuhĩ gũkua. No Ngai nĩamũiguĩrĩre tha, na to we wiki waiguĩrĩrwo tha, no o na nĩ nĩanjiguĩrĩre tha nĩguo ndikae kũingĩhĩrwo nĩ kĩaha mũno.

²⁸ Nĩ ũndũ ũcio, kũu nĩkĩo kĩratũma ndĩmūtũme na kwĩyendera kũnene, nĩgeetha mwamuona rĩngĩ mũkene, na nĩ nyihanyihĩrwo nĩ gũtangĩka.

²⁹ Mwamũkĩrei wega thĩnĩ wa Mwathani mũrĩ na gĩkeno kĩnene, na mūtĩage andũ arĩa mahaana take,

³⁰ tondũ aarĩ hakuhĩ gũkua nĩ ũndũ wa wĩra wa Kristũ, ategũcaaĩra muoyo wake, nĩgeetha andeithĩrĩre na ũteithio ũrĩa inyũ mũtangĩahotire kũũhe.

3

Ndũkanagĩe na Mwĩhoko thĩnĩ wa Mwĩrĩ

¹ Ũhoru wa kũrĩkĩrĩria ariũ na aarĩ a Ithe witũ nĩ atĩrĩ, kenagai thĩnĩ wa Mwathani! Ha ũhoru wa gũcookera rĩngĩ maũndũ o marĩa ndanamwandĩkĩra-rĩ, ũcio ti ũhoru wa kũũnogia, tondũ harĩ inyũ nĩ ũhoru wa kũmũtiirĩra.

² Mwĩmenyagĩrĩrei andũ acio mahaana ta magui, o acio mekaga maũndũ mooru, na arĩa metemengaga mũrĩ.

³ Nĩgũkorwo ithuĩ nĩ ithuĩ tũruĩte kũna, ithuĩ arĩa tũhooyaga na Roho wa Ngai, o ithuĩ arĩa twĩrahaga thĩnĩ wa Kristũ Jesũ, nagueo mwĩhoko witũ tũtũigaga thĩnĩ wa mwĩrĩ,

⁴ o na gũtuĩka o na nĩ mwene ingĩenda-rĩ, ndĩ na itũmi cia gũtũma ndĩhokage ũhoru wa mwĩrĩ.

Kũngĩkorwo kũrĩ mũndũ ũngĩ o wothe wĩciiragia atĩ arĩ na itũmi cia kũgĩa na mwĩhoko thĩnĩ wa mwĩrĩ, nĩ nĩndĩmũkĩrĩtie.

⁵ Nĩgũkorwo nĩ ndaruithirio ndĩ na ũkũrũ wa thĩkũ inyanya, na ndĩ wa rũciaro rwa andũ a Isiraeli, na wa mũhĩrĩga wa Benjamini, na ndĩ Mũhibirania waciarĩtwo nĩ Ahibirania. Ha ũhoru ũkonĩ watho-rĩ, ndĩ Mũfarisai;

⁶ na ha ũhoru ũkonĩ kĩyo-rĩ, ndaatũire nyariiraga kanitha; na ha ũhoru wa ũthingu ũrĩa uumanaga na watho-rĩ, ndiarĩ na ũcuuke.

⁷ No rĩrĩ, maũndũ mothe marĩa ndaatuaga atĩ maarĩ na uumithio kũrĩ niĩ-rĩ, rĩu ndĩmonaga marĩ ma tũhũ nĩ ũndũ wa kũgĩa na Kristũ.

⁸ Makĩria ma ũguo-rĩ, maũndũ mothe ndĩmatuaga nĩ ma tũhũ ndamagerekania na ũmenyo ũrĩa ũkĩrĩte maũndũ mothe ũrĩa uumanĩte na kũmenya Kristũ Jesũ Mwathani wakwa. Nĩ ũndũ wake-rĩ, nĩ ndoorirwo nĩ indo ciothe, na nĩ ngĩcitua o ta mahuti ma gũteo, nĩgeetha ndĩgĩire na Kristũ,

⁹ na ngoragwo ndĩ thĩnĩ wake, itarĩ na ũthingu wakwa mwene ũrĩa uumanaga na watho, no ũkorwo arĩ ũthingu ũrĩa uumanaga na gwĩtĩkia Kristũ; ũguo nĩ kuuga, ũthingu ũrĩa uumaga kũrĩ Ngai, na wonekaga na ũndũ wa gwĩtĩkia.

¹⁰ Ūndũ ūrĩa niĩ ngwenda-rĩ, nĩ kũmenya Kristũ, na menye hinya wa kũriũka gwake, na ngwatanĩre nake mĩnyamaro-inĩ yake, na haanane nake ūhoru-inĩ wake wa gũkua,

¹¹ nĩguo kũngĩhoteka, ngaariũkio nyume kũrĩ arĩa akuũ.

Kwĩrutanĩria Gũkina Mũthia

¹² Ndiroiga atĩ nĩndĩkĩtie kwamũkĩra maũndũ macio mothe, o na kana ngarĩkia gũtuĩka mwaĩrĩru kũna, no nĩndĩrutanagĩria na kĩyo nĩgeetha ndĩnyĩĩire o ūndũ ūrĩa ndanyĩĩĩrwo nĩ Kristũ Jesũ.

¹³ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, ndigũtua atĩ niĩ mwene nĩndĩkĩtie kwĩnyĩĩĩra ūndũ ūcio. No rĩrĩ, ūndũ ūrĩa njĩkaga no ūmwe: Nĩkũriganĩrwo ndiganagĩrwo nĩ maũndũ marĩa mahĩtũku, na ngerutanĩria mũno gũkinĩĩra maũndũ marĩa marĩ mbere,

¹⁴ ngerutanagĩria gũthĩĩ ndorete na mbere nĩguo hootane heo kĩheo kĩrĩa Ngai aheanaga, na nĩkĩo aanjĩĩĩre thĩĩnĩ wa Kristũ Jesũ atĩ nĩguo thĩĩ igũrũ.

¹⁵ Ithuothe arĩa tũrĩ andũ agima-rĩ, twagĩrĩrwo nĩtũtũũre twĩciiragia o ūguo. Na hangĩkorwo nĩ hari andũ marĩ na meciiria mangĩ-rĩ, o na hau Ngai nĩarĩmũguũrĩa.

¹⁶ No rĩrĩ, rekei tũtũũre kũringana na maũndũ marĩa tũrĩkĩtie kũgĩa namo.

¹⁷ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, nyiitanĩrai na arĩa angĩ ūhoru-inĩ wa kwĩgerekania na niĩ, na ningĩ mũbaarage wega andũ arĩa matũũraga na mũtũũrĩre o ūrĩa twamuonereirie.

¹⁸ Nĩgũkorwo, o ta ūrĩa ndanamwĩra kaingĩ mbere iyo, na o na rĩu no ngũcookera rĩngĩ ūhoru ūcio ndĩ na maithori, andũ aingĩ matũũraga marĩ thũ cia mũtharaba wa Kristũ.

¹⁹ Andũ acio-rĩ, kũrigĩrĩria kwao nĩ mwanangĩko, ngai yao nĩ nda ciao, namo maũndũ ma kũmaconora nĩmo riiri wao. Ningĩ meciiragia o maũndũ ma gũkũ thĩ.

²⁰ No rĩrĩ, bũrũri ūrĩa tũrĩ aguo kũmbe nĩ kũũrĩa igũrũ. Na ithuĩ nĩtwetagĩrĩa Mũhonokia ūrĩa ūkoima kũu, na nĩwe Mwathani Jesũ Kristũ,

²¹ ūrĩa ūkaagarũra mũrĩrĩ ĩno iitũ mĩhinyaru nĩgeetha ĩhaanania na mwĩrĩ wake ūcio ūrĩ riiri, nĩ ūndũ wa hinya ūrĩa ūmũhotithagia gwatha maũndũ mothe.

4

¹ Nĩ ūndũ ūcio, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, o inyuĩ nyendete na ngeriragĩria kũmuona, nĩ inyuĩ gĩkeno gĩakwa na thũmbĩ yakwa. Endwa akwa, ūguo nĩguo mũbatĩ kwĩhaanda mũrũmĩte thĩĩnĩ wa Mwathani.

Gũthaithana

² Nĩngũthaitha Euodia o na thaithe Sunutuke nĩgeetha maiguane thĩĩnĩ wa Mwathani.

³ ĩ-ni, o na nĩngũkũũria, wee mũrata wakwa wa ma, wee tũrutithanagia wĩra ta tuohetwo icooki rĩmwe, teithagia atumia acio, arĩa maarũĩrĩire Ūhoru-ũrĩa-Mwega marĩ hamwe na niĩ, o na Klementi na andũ arĩa angĩ marutithanagia wĩra hamwe na niĩ, arĩa marĩtwa mao mandĩkĩtwo ĩbuku-inĩ rĩa muoyo.

⁴ Ikaragai mũkenete hĩndĩ ciothe mũrĩ thĩĩnĩ wa Mwathani. O na nĩ nguuga o rĩngĩ: Ikaragai mũkenete!

⁵ Rekei gũkirĩrĩria kwanyu kũmenyeke nĩ andũ othe. Mwathani arĩ hakuĩ gũũka.

6 Mûtigatangîke ngoro nî ûndû o na ûrîkû, no rîrî, menyithagiai Ngai maündû marîa mothe mwendaga, mûkîmûhooyaga, na mûkîmûthaithaga, o na mûkîmûcookagîria ngaatho.

7 Naguo thayû wa Ngai, ûrîa ûtangîmenyeka ûrîa ûtariî, nîûrîmenyagîrîra ngoro cianyu o na meciirîa manyu thîinî wa Kristû Jesû.

8 Ûhoro wa kûrîkîrîria, ariû na aarî a Ithe witû-rî, nî atî maündû marîa ma ma, na marîa ma gûtîika, na marîa ma kîhooito, na marîa matheru, na marîa ma kwendeka, na marîa ma kwîrîrîrio, angîkorwo kûrî maündû mega kûna na ma kûgaathîrîrio-rî, mwîciiragiei ûhoro wa maündû ta macio.

9 Namo maündû marîa mwerutire, kana mûkîamûkîra kana mûkîigua kuuma kûrî nîi, o na kana mûkîona thîinî wakwa, mekagei arî mo. Nake Ngai wa thayû nîarîkoragwo hamwe na inyu.

Ngaatho nî ûndû wa Iheo Ciao

10 Nîngûkena mûno thîinî wa Mwathani nîkuona atî marigîrîrio-inî nîmûrurumûkîtie ûhoro wanyu wa kwînjiiria. Ti-itherû nîmûreînjiiragia, no mûtirarî na mweke wa kuonania ûguo.

11 Ndiroiga ûguo nî ûndû nîmbataire, nîgûkorwo nîndîrutîte kûiganîra o ûrîa kûngîkorwo kûhaana.

12 Nîmenyete ûhoro wa gûikara ndî mûkîaru, na ngamenya ûhoro wa gûikara ndî mûtongu. Nîndîrutîte hitho ya gûikara nîganîire ûndû-inî o wothe na maündû-inî mothe, kana nî kûhûûna, kana nî kûhûûta, kana nî kûngîhîrwo, o na kana nî kwaga.

13 Nîhotaga gwîka maündû mothe na ûndû wa Kristû ûrîa ûheaga hinya.

14 No, nîmwekire wega nîkûnyîitanîra na nîi mathîina-inî makwa.

15 Makîria ma ûguo, o ta ûrîa inyuî andû Aflipi mûkûmenya-rî, matukû-inî na mbere rîria mwahunjîrio Ûhoro-ûrîa-Mwega, hîndî îria ndoimire Makedonia, gûtîrî kanitha o na ûmwe wanyîitanîire na nîi harî ûhoro wa kûheana kana kwamûkîra, tîga o inyuî;

16 nîgûkorwo o na rîria ndaarî Thesalonike, nîmwandûmagîra ûteithio kainingî hîndî îria ndaakoragwo mbataire.

17 Ti atî nî kîheo ndîracaria kuuma kûrî inyuî, no ndîracaria kîria kîngîigwo mûthiithû-inî wanyu.

18 Nînyamûkîrîte indo nyingî mûno makîria; nîndeheirwo indo cia kûnjigana, nîgûkorwo rîu nînyamûkîrîte iheo iria mwanengerire Epafarodito andehere. Indo icio nî ta maruta marî na mûtararîko mwega, marî igongona rîitîkîrîku rîa gûkenia Ngai.*

19 Nake Ngai wakwa nîarîkîragîrîria kûmûhe kîria gîothe mûngîkorwo mûbataire, akîmûtanahagîra na ûtonga wake ûrîa wî riiri thîinî wa Kristû Jesû.

20 Nake Ngai, o we Ithe witû, arogoocwo nginya tene na tene. Amenî.

Ngeithi cia Mûthia

21 Geithiai andû othe arîa aamûre thîinî wa Kristû Jesû. Ariû na aarî a Ithe witû arîa tûrî nao nîmamûgeithia.

22 Andû othe arîa aamûre nîmamûgeithia, na makîria arîa a mûciî wa Kaisari.

* 4:18 Iruta rîa mûtararîko mwega thîinî wa Kîrîkanîro kîria Gîkûrû rîarî igongona rîa gûcookia ngaatho na kûgooca Ngai.

²³ Wega wa Mwathani Jesũ Kristũ ũrogĩa na maroho manyu. Ameni.

MARŪA MA PAŪLŪ KŪRĪ AKOLOSAI

¹ Nī niī Paūlū, mūtūmwo wa Kristū Jesū nī ūndū wa wendo wa Ngai, tūrī hamwe na Timotheo mūrū wa Ithe witū,

² Tūramūtūmīra marūa maya inyuī andū arīa aamūre, o inyuī ariū na aarī a Ithe witū mūtūire mūrī ehokeku thīinī wa Kristū kūu Kolosai:

Mūrogiā na wega na thayū ciuimīte kūrī Ngai Ithe witū.

Gūcookia Ngaatho hamwe na Kūhooya

³ Hīndī ciothe rīrīa tūkūmūhoera, nītūcookagīria Ngai ngaatho, o we Ithe wa Mwathani witū Jesū Kristū,

⁴ tondū nītūiguīte ūhoro wa ūrīa mwītīkītie Kristū Jesū, o na ūrīa mwendete andū arīa othe aamūre,

⁵ nāguo nī wītīkio na wendani iria ciumanaga na kūrīgīrīro kīrīa mūigīrwo kūu igūrū na kīrīa mūrīkītie kūigua ūhoro wakīo thīinī wa ūhoro ūrīa wa ma, na nīguo Ūhoro-ūrīa-Mwega

⁶ ūrīa ūmūkinyīre. Kūndū guothe gūkū thī Ūhoro-ūyū-Mwega nūrāciara maciara na nūrātheerema, o ta ūrīa ūkoretwo ūgīka gatagati-inī kanyu kuuma mūthenya ūrīa mwaūiguire na mūkīmenya wega wa Ngai na ma.

⁷ Mwamenyire ūhoro ūcio kuuma kūrī Epafara, ūrīa twendete, na mūruti wīra hamwe na ithuī o we mūtungatīri wa Kristū wa kwīhokeka ithenya riitū,

⁸ na nowe ūtūheete ūhoro wa ūrīa mwendaine mūrī thīinī wa Roho.

⁹ Nī ūndū wa ūguo-rī, kuuma mūthenya ūrīa twaiguire ūhoro ūcio wanyu, tūtīrī twatīgithīria kūmūhoera, tūgīthaitāhaga Ngai amūiyūrie ūmenyo wa wendi wake, na amūheage ūūgī na ūtaūku wothē maūndū-inī mothe ma kūrōho.

¹⁰ Na tūhooyaga ūguo nīguo mūhote gūtūūra mūtūūrīre ūringaine na ūrīa Mwathani endaga na mūmūkenagīe maūndū-inī mothe: mūciarage maciara mawīra-inī mothe mega marīa mūrutaga, na mūkūrage thīinī wa ūmenyi wa kūmenyana na Ngai,

¹¹ mūgīkagīrwo hinya na ūhoti wothē kūringana na hinya wake ūrī na rīri nīgeetha mūhote gūkiragīrīria mūno mūtegūthethūka na mūrī na gīkeno,

¹² na mūgīcookagīria Ithe witū ngaatho, ūrīa ūmūtuīte aagīrīru a kūgaya igai rīa arīa aamūre ūthamaki-inī wa ūtheri.

¹³ Nīgūkorwo Ngai nīatūhonoketie, agatūruta ūthamaki-inī wa nduma, na agatūthaamīria ūthamaki-inī wa Mūrīū ūrīa endete mūno,

¹⁴ thīinī wake-rī, nītūkūūrītwo na tūkarekerwo mehīa maitū.

Ūnene wa Kristū

¹⁵ Ūcio nīwe mūhianīre wa Ngai ūrīa ūtonekaga, na nīwe irigithathi harī indo ciothe iria ciombirwo.

¹⁶ Nīgūkorwo nīwe wombire indo ciothe: indo iria irī igūrū na iria irī thī, iria cionekaga na iria itonekaga, o na angīkorwo nī itī cia ūnene kana maahinya, kana aathani o na kana arīa marī ūhoti; indo ciothe ciombirwo nīwe na nīguo ituīke ciake.

¹⁷ Kristū nīwe warī kuo mbere ya indo ciothe, nacio indo ciothe itūūruga inyiitithanītio nīwe.

¹⁸ Ningī nīwe mūtwe wa mwīrī, arī guo kanitha; na nīwe kīambīrīria na irigithathi harī andū arīa manariūka, nīgeetha thīinī wa maundū mothe atūike nīwe mūtūūgīrie kūrī indo ciothe.

¹⁹ Nīgūkorwo Ngai nīoonire arī wega atī ūiyūru wa Ngai wothe ūikare thīinī wake,

²⁰ na nī ūndū wa Kristū indo ciothe ituīke cia kūiguithanio na Ngai, iria irī thī o na kana iria irī igūrū, nī ūndū wa ūrīa aarehire thayū na ūndū wa thakame yake, irīa yaitirwo mūtharaba-inī.

²¹ Hīndī īmwe inyuī mwatūire mwamūranītio na Ngai na mwarī thū ciake mecīria-inī manyu nī ūndū wa mītugo yanyu miūru.

²² No rīu nīamūiguithanītie na Kristū na ūndū wa ūrīa aakuire arī na mwīrī nīgeetha amūrūgamie mbere yake mūrī atheru, na mūtari na ūūgū, o na mūtari na ūcuuke,

²³ mūngīthīi na mbere na gwītīkia mwīhaandīte na mūrī arūmu, na mūtekwenyenyeka kuuma kūrī kīrīgīrīro kīrīa kīnyiitīrīrwo nī Ūhorō-ūrīa-Mwega. Ūhorō ūcio nīguo Ūhorō-ūrīa-Mwega ūrīa mwaiguire, na ūrīa ūhunjītio kūrī cīumbe ciothe cia gūkū thī, na nīguo nī Paūlū nduikīte ndungata yaguo.

Paūlū Kūnoga nī ūndū wa Kanitha

²⁴ Na rīu nīngenete nī ūndū wa maundū marīa thīinītio namo nī ūndū wanyu, na ngaiyūrīrīria thīinī wa mwīrī wakwa kīrīa gītigaire ūhorō-inī wa kūnyamario gwa Kristū, ngamaiyūrīrīria nī ūndū wa mwīrī wake, na nīguo kanitha.

²⁵ Na nīi ndatuirwo ndungata yaguo na ūndū wa gūtūmwo nī Ngai ndīmūrehere ūhorō wa Ngai mūūmenye kūna,

²⁶ na nī guo hitho irīa itūire irī hithe kuuma o tene, njarwa na njarwa, no rīu nīguūrīrio arīa aamūre.

²⁷ O acio nīo Ngai oonire arī wega kūmenyithia hitho ya ūtonga ūrīa ūrī riiri kūrī andū-a-Ndūrīrī, nayo hitho iyo nī atī Kristū arī thīinī wanyu, o we kīrīgīrīro gīa gūkaagīa na riiri.

²⁸ Ūcio nīwe tūhunjagia, tūgītaaranaga na tūkīrutaga o mūndū wothe tūrī na ūūgī wothe, nīgeetha tūkarūgamia o mūndū wothe aagīrīre kūna thīinī wa Kristū.

²⁹ Nī ūndū wa gītūmi kīu nīndīnogagia, ngūgiaga kūringana na hinya wake wothe, ūrīa ūrutaga wīra na hinya thīinī wakwa.

2

¹ Nīngwenda mūmenye ūrīa ndūgiaga nī ūndū wanyu, na nī ūndū wa andū arīa marī Laodikia, o na nī ūndū wa arīa matarī maanyona nī mwene.

² Ndūgiaga ūguo nīgeetha magīe na ūmīrīru wa ngoro na magīe na ūrūmwe mohanītio nī wendani, na nīgeetha maingīhīrwo nī ūtonga wa kūmenya wega ūhorō wa hitho ya Ngai, na nīyo Kristū,

³ ūrīa thīinī wake kūhithītwo mīthiithū yothe ya ūūgī na ūmenyo.

⁴ Ndīramwīra ūguo nīgeetha mūndū o na ūrīkū ndakanamūheenie na ngarari cia mawara.

⁵ Nīgūkorwo o na ndatuīka ndirī hamwe na inyuī thīinī wa mwīrī, ndī hamwe na inyuī thīinī wa roho, na ngakena nīkuona ūrīa mūrī mībango mīega, na ūrīa wītīkio wanyu thīinī wa Kristū ūrī mūrūmu.

Kuohorwo Mawatho-inĩ ma Andũ nĩ ùndũ wa Kristũ

6 Nĩ ùndũ ùcio-rĩ, o ta ùrĩa mwamũkĩrĩre Kristũ Jesũ arĩ Mwathani, thĩĩ na mbere gũtũũra thĩĩnĩ wake,

7 mũhaandĩtwo na mũgaakwo thĩĩnĩ wake, na mũkĩongagĩrĩtwo hinya thĩĩnĩ wa wĩtĩkio o ta ùrĩa mwarutirwo, na mũkĩrĩrĩre gũcookia ngaatho.

8 Mwĩmenyererei mũndũ o na ùrĩkũ ndakanamũtahe meciiria na maũgĩ ma maheeni ma tũhũ, marĩa moimanaga na mĩtugo ya andũ na irĩa irĩa cia ndũire cia thĩ ìno, no ti kuuma kũrĩ Kristũ.

9 Nĩgũkorwo ùiyũru wothe wa Ũngai ùtũũraga thĩĩnĩ wa Kristũ arĩ na mwĩrĩ,

10 na inyuĩ nĩmũiyũrĩtwo nĩ muoyo thĩĩnĩ wa Kristũ, ùrĩa arĩ we Mũnene igũrũ rĩa hinya o wothe na ùhoti o wothe.

11 O na inyuĩ nĩmwaruire thĩĩnĩ wake, na ti na ùndũ wa moko ma andũ, no nĩ ùndũ wa kwehererio mũtũũrĩre wa mehia, kũringana na irua rĩrĩa rĩruithanagio nĩ Kristũ.

12 Nĩgũkorwo nĩgũthikwo mwathikirwo hamwe nake rĩrĩa mwa-batithirio, na mũkĩrĩũkio hamwe nake nĩ ùndũ wa gwĩtĩkia hinya wa Ngai, ùrĩa wamũrĩũkirie akiuma kũrĩ arĩa akuũ.

13 Hĩndĩ irĩa mwakuĩte nĩ ùndũ wa mehia manyu na mũgaikara ta mũtarũite nĩ ùndũ wa mũtũũrĩre wanyu wa mehia-rĩ, Ngai nĩatũmire mũgĩe na muoyo hamwe na Kristũ. Ngai nĩatũrekeire mehia maitũ mothe,

14 na aarĩkia gũtharia watho ùrĩa warĩ mwandĩke hamwe na mũtabarĩre waguo, o ùcio watũthitangaga na watũire ùreganĩte na ithuĩ-rĩ; akĩweheria na ùndũ wa kũũhũrĩa mĩcumarĩ mũtharaba-inĩ.

15 Thuutha wa gũtooria maahinya na monene macio-rĩ, nĩamonanirie mbere ya mũingĩ, akĩrũũhagia nĩ ùndũ wa ùrĩa aamatooretie mũtharaba-inĩ.

16 Nĩ ùndũ ùcio mũtikanareke mũndũ o na ùrĩkũ amũtũire ciira nĩ ùndũ wa irio iria mũrĩĩaga, kana kĩrĩa mũnyuuaga, kana ùhoroinĩ wa mĩthenya irĩa nĩamũre, kana gũkũngũira Karũgamo ka Mweri, o na kana mũthenya wa Thabatũ.

17 Maũndũ macio no kĩrũru kĩa maũndũ marĩa magooka; no rĩrĩ, ma yamo-rĩ, nĩ Kristũ we mwene.

18 Mũtikanareke mũndũ o na ùrĩkũ, ùrĩa wendete gwĩtua mũhooreri, na akahooyaga arĩa, atũme mũtũnywo kĩheo kĩrĩa mũtũnyĩte kuona. Mũndũ ta ùcio nĩataaragĩria na njĩra nene maũndũ marĩa onete, na mwĩciirĩre wake ùtarĩ wa kĩiroho ùgatũma etĩe nĩ ùndũ wa meciiria make ma tũhũ.

19 Mũndũ ta ùcio ndegwatanĩtie na Mũtwe, ùrĩa arĩ we ùnyĩitagĩrĩa mwĩrĩ wothe, akaũnyĩitithania hamwe na nyunĩro ciohanĩtio na mĩkiha, nago ùgakũra o ta ùrĩa Ngai atũmaga ùkũre.

20 Atĩrĩrĩ, angĩkorwo inyuĩ nĩmwakuire hamwe na Kristũ, na mũgĩtigana na irĩa iria cia ndũire cia thĩ ìno-rĩ, nĩ kĩĩ gĩtũmaga mwathĩkĩre mawatho mayo, ta mũtũire mũrĩ a thĩ?

21 Namoinĩ ta maya: "Ndũkanyĩite! Ndũgacame! Ndũkahutie!"

22 Maũndũ macio mothe maraaria ùhoroinĩ wa indo iria ithiraga bata ciarĩkia kũhũthĩrwo, tondu icio no irĩa na wathani na ùrutani wa andũ.

23 Ti-itherũ, mĩtabarĩre ta iyo yonekaga ta irĩ na ùũgĩ, nĩ ùndũ wa mĩhoere yao irĩa methuurĩre, na ùhooreri wa gwĩtua, na kwĩnyerekia, no makaaga kuona bata wa kwĩgĩrĩrĩa merĩrĩa ma mwĩrĩ.

3

Mawatho ma Mütüürîre Mûtheru

¹ Na rîrî, kuona atî rîu nîmûriükîtio hamwe na Kristû-rî, ngoro cianyu nîkirûmbüyagie maündû marîa ma igürû, o kûria Kristû aikarîte guoko-inî kwa ûrio kwa Ngai.

² Meciiiria manyu nîmeciiragie maündû marîa ma igürû, no ti maündû marîa ma thî ño.

³ Nîgûkorwo nîmwakuire, nago muoyo wanyu rîu nîmûhithe hamwe na Kristû thîinî wa Ngai.

⁴ Na rîrîa Kristû, ûria arî we muoyo witû, akoonekana-rî, hîndî ñyo o na inyuî nîmûkonekana hamwe nake mûrî na riiri.

⁵ Nî ûndû ûcio-rî, tuagai maündû mothe ma mwîrî ûyû wa ndûire ta makuîte namo nî ta: ûhûiri-maraya, na meciiiria mathûku, na thuti cia mwîrî, na merirîria mooru, na ûkoroku, nago no ûndû ûmwe na kûhooya mîhianano.

⁶ Tondû wa maündû macio, mang'ûrî ma Ngai nîmarooka.

⁷ O na inyuî mwatûire mûthiiga na mîthiire ñyo mütüürîre-inî ûria mwatûûraga mbere ñyo.

⁸ No rîu no nginya mwîaûre maündû maya mothe, namo nî, marakara, na mang'ûrî, na rûmena, na njambanio, na kwaria maündû ma thoni na kanua.

⁹ Tigagai kûheenania mündû na ûria ûngî, kuona atî nîmwîyaûrîte mündû ûria wa tene na ciiko ciake,

¹⁰ Na mûkehumba mündû ûngî mwerû, ûria werûhagio nginya agie na ûmenyo na agie na mûhianîre wa ûria wamûûmbire.

¹¹ Na ûhoroinî ûcio hatirî Mûyunani kana Mûyahudi, mündû mûruu kana mündû ûtarî mûruu, kana mündû mûcenji,* kana Mûsikuthi,† kana mündû ngombo kana ûtarî ngombo, no Kristû nîwe maündû mothe, na arî thîinî wa maündû mothe.

¹² Nî ûndû ûcio-rî, tondû mûrî andû athuure nî Ngai, andû atheru na mendetwo mûno nîwe, mwîhumbei ûiguanîri wa tha, na gûtugana, na kwînyiihia, na kûhoorera na gûkirîrîria.

¹³ Kiranagîrîriai mündû na ûria ûngî, na mûrekanagîre rîrîa mündû angîkorwo ekîtwo ûuru nî ûria ûngî. Rekanagîrai o ta ûria Mwathani aamûrekeire inyuî.

¹⁴ Ningî gûkîra maündû macio mothe mega-rî, gîai na wendani, tondû nîguo wohanagia maündû mothe hamwe nîguo magîrîre kûna.

¹⁵ Rekei thayû wa Kristû wathanage ngoro-inî cianyu, tondû inyuî mûrî ta ciiga cia mwîrî ûmwe-rî, mwetûrwo thayû. Na ningî mûcookagie ngaatho.

¹⁶ Rekei ûhoru wa Kristû ûtûûrage ûingîhite mûno thîinî wanyu, mûkirutanaga na mûgîtaaranaga mündû na ûria ûngî mûrî na ûûgî mûingî, o mûkîinaga thaburi, na nyîmbo cia Ngai, o na nyîmbo cia kûiroho, mûrî na ngaatho harî Ngai ngoro-inî cianyu.

¹⁷ Na ûndû ûria wothe mûrîkaga, mûkîaria kana mûgîlka ûndû, wîkagei wothe rîitwa-inî rîa Mwathani Jesû, mûgîcookagîria Ngai Ithe witû ngaatho thîinî wake.

Mawatho thîinî wa Mîciî ya Akristiano

* **3:11** "Acenji" nî andû arîa mataaragia rûthiomi rwa Kîyunani, na nîmeciiragîrio matiarî na ûthii wa na mbere. † **3:11** Asikuthi maarî andû ooru mûno, na andû angî maamonaga matariî ta nyamû.

18 Inyuĩ atumia-rĩ, mwĩnyiihagĩriei athuuri anyu, o ta ũrĩa kwagĩrĩire thĩinĩ wa Mwathani.

19 Na inyuĩ athuuri-rĩ, endagai atumia anyu na mütikamakũumage.

20 O na inyuĩ ciana-rĩ, athĩkagĩrai aciari anyu maũndũ-inĩ mothe, nigũkorwo gwĩka ũguo nigũkenagia Mwathani.

21 Na inyuĩ maithe-rĩ, mütikarakaragie ciana cianyu, itikae gũkua ngoro.

22 Na inyuĩ ngombo-rĩ, athĩkagĩrai aathani anyu a gũkũ thĩ maũndũ-inĩ mothe, na to hĩndĩ irĩa maramuona atĩ nĩgeetha mamwende, no maathĩkagĩrei mūrĩ na ngoro itarĩ na ũhinga na nĩ ũndũ wa gũtĩia Mwathani.

23 Na rĩrĩ, ũndũ o wothe ũrĩa mūrĩkaga, wĩkagei na ngoro yanyu yothe, taarĩ Mwathani mūrurutĩra wĩra, no ti andũ,

24 mũkĩmenyaga atĩ nĩmũkaamũkĩra igai kuuma kũrĩ Mwathani rĩrĩ kĩheo kĩanyu. Nĩ Mwathani Kristũ mütungatagĩra.

25 Mũndũ o wothe ũrĩa wĩkaga ũuru nĩakarĩhwo kũringana na ũuru wake, na gũtirĩ gũtĩra mũndũ maũthĩ.

4

1 Inyuĩ aathani-rĩ, ikagai ngombo cianyu maũndũ marĩa magĩrĩire na marĩa marĩ kĩhoo, tondũ nĩmũũĩ o na inyuĩ mūrĩ na Mwathĩ wanyu kũrĩa igũrũ.

Mataaro mangĩ

2 Mwĩheanagei na kĩyo ũhoro-inĩ wa kũhooya, mwĩguĩte na mũgĩcookagĩria Ngai ngaatho.

3 Na mütũhooyagĩre o na ithuĩ, nĩgeetha Ngai ahingũrĩre ndũmĩrĩri iitũ mūrango, nĩgeetha tũhunjagie ũhoro wa hitho ya Kristũ, ũhoro ũrĩa nĩ njohetwo nĩ ũndũ wago.

4 Hooyagai nĩgeetha ndũhunjagie na andũ magataũkĩrwo wega, o ta ũrĩa njagĩrĩrwo nĩ gwĩka.

5 Tuĩkagai oogĩ harĩ maũndũ marĩa mūrĩkaga andũ arĩa matarĩ a thiritũ yanyu; mütetegũte mweke ũrĩa mūrĩ naguo wa gwĩka wega.

6 Na mũkĩaria, aragai hĩndĩ ciothe mũiyũritwo nĩ wega wa Ngai, nayo mĩario yanyu itũike ta ikĩritwo cumbĩ, nĩgeetha mũmenyage ũrĩa mũricookagĩria o mũndũ.

Ngeithi cia Mũthia

7 Tukiko nĩakamũhe ũhoro wakwa wothe. Ūcio nĩ mūrũ wa Ithe witũ twendete mũno, nĩ ndungata ya kwĩhokeka na tũtungataga nake thĩinĩ wa Mwathani.

8 Ndamũtũma kũrĩ inyuĩ nĩ ũndũ wa ũhoro ũyũ kũmbe, atĩ mũmenyithio wega ũrĩa ithuĩ tũhaana, na ningĩ atĩ amũmĩrĩrie ngoro.

9 Megũũka na Onesimo, mūrũ wa Ithe witũ mwĩhokeku na ũrĩa twendete mũno, nake nĩ ũmwe wanyu. Acio nĩmekũmũhe ũhoro wa ũrĩa maũndũ mothe marekĩka gũkũ.

10 Nĩmwageithio nĩ Arisitariko ũrĩa tuohetwo nake, o na Mariko nĩamũgeithia, ũrĩa mũihwa wa Baranaba. (Nĩmwĩritwo ũhoro wake; angũka kũrĩ inyuĩ-rĩ, mwamũkĩrei.)

11 Jesũ ũrĩa wĩtagwo Jusito o nake nĩamũgeithia. Acio no-o Ayahudi thĩinĩ wa arĩa tũrutithanagia wĩra wa ũthamaki wa Ngai nao, na nĩmatũkĩte a kũnyũmĩrĩria.

¹² Epafara, ūrĩa arĩ ūmwe wanyu na ndungata ya Kristũ Jesũ, nĩamũgeithia. We nĩamũhooyagĩra mũno hĩndĩ ciothe, nĩguo mũhote kwĩhaanda wega ūhoro-inĩ wothe wa kũhingia wendi wa Ngai, mũrĩ agima na mũrĩ na kũrĩgĩrĩro gĩkinyanĩru.

¹³ Nĩ ndĩ na ūira wake atĩ nĩarutaga wĩra na hinya, akenogia nĩ ūndũ wanyu, na nĩ ūndũ wa arĩa marĩ Laodikia na Hierapoli.

¹⁴ Nĩmwageithio nĩ Luka ūrĩa ndagĩtarĩ, mũrata witũ twendete mũno,* o na Dema.

¹⁵ Geithiai ariũ na aarĩ a Ithe witũ kũu Laodikia, na mũgeithie Numifa na andũ a kanitha ūrĩa ūrĩ gwake mũciĩ.

¹⁶ Na rĩrĩ, mwarĩkia gũthomerwo marũa maya, matũmei magathomerwo andũ a kanitha wa Laodikia, na inyuĩ no nginya muone atĩ nĩmwathoma marũa ma kuuma kanitha wa Laodikia.

¹⁷ Na mwĩre Arikipo atĩrĩ: "No nginya wone atĩ nĩwarĩkia wĩra ūrĩa wamũkĩrĩre thĩinĩ wa Mwathani."

¹⁸ Nĩ Paũlũ nĩ nĩ ndaandĩka ngeithi ici na guoko gwakwa. Ririkanai atĩ ndĩ muohe na mũnyororo. Wega wa Ngai ūrogĩa na inyuĩ.

* **4:14** Luka nĩwe wandikĩte ūhoro wa Paũlũ thĩinĩ wa ibuku rĩa Atũmwo, na aarĩ mũthiritũ ng'endo-inĩ ciake cia ūmiceni.

MARŪA MA MBERE MA PAŪLŪ KŪRĪ ATHESALONIKE

1 Nĩ ithuĩ Paŭlũ na Sila, na Timotheo,

Twandĩkĩra kanitha wa Athesalonike marũa maya ũrĩa ũrĩ thĩinĩ wa Ngai Ithe witũ o na Mwathani Jesũ Kristũ.

Wega na thayũ wa Ngai irogĩa na inyuĩ.

Gũcookia Ngaatho nĩ ūndũ wa Wĩtikio wa Athesalonike

2 Nĩtũcookagĩria Ngai ngaatho hĩndĩ ciothe nĩ ūndũ wanyu inyuothe, tũkĩmũgwetaga mahooya-inĩ maitũ.

3 Rĩrĩa tũkũmũhoera tũrĩ mbere ya Ngai o we Ithe witũ-rĩ, nĩtũrĩrikanaga tũtegũtigithĩria wĩra wanyu ũrĩa uumanĩte na gwĩtĩkia, na kwĩnogĩa kwanyu kũrĩa kũrehagwo nĩ wendani, o na gũkirĩrĩria kwanyu, kũrĩa kuumanĩte na kũrĩgĩrĩro thĩinĩ wa Mwathani witũ Jesũ Kristũ.

4 Nĩgũkorwo, ariũ na aarĩ a Ithe witũ inyuĩ mwendetwo nĩ Ngai, ithuĩ nĩtũũ atĩ nĩmwathuurirwo nĩwe,

5 tondũ Ũhoru-ũrĩa-Mwega tũhunjagia, tũtĩamũreheire ũrĩ o ciugo theri, no twamũreheire ũrĩ na hinya, na ũrĩ na Roho Mũtheru, o na ũrĩ na ihooto itangĩthanganio. Ningĩ inyuĩ nĩmũũĩ ũrĩa twaikaraga na inyuĩ nĩ ūndũ wa kũmũguna.

6 Inyuĩ mwatuĩkire a kwĩgerekania na ithuĩ, o na mũgĩtuĩka a kwĩgerekania na Mwathani, o na gũtuĩka mwarĩ na mĩnyamaro mĩngĩ, nĩmwamũkirire ũhoru wake mũrĩ na gĩkeno kĩa kĩaheanagwo nĩ Roho Mũtheru.

7 Na nĩ ūndũ ūcio mũgĩtuĩka kionereria kũrĩ andũ arĩa othe metĩkĩtie kũu Makedonia, o na Akaia.

8 Naguo ũhoru wa Mwathani nĩwahunjire uumĩte kũrĩ inyuĩ, na to Makedonia na Akaia gwiki, no rĩrĩ, o na wĩtikio wanyu thĩinĩ wa Ngai nĩũmenyekete kũndũ guothe. Nĩ ūndũ ūcio tũtibataire kuuga ūndũ ũhoru-inĩ ūcio,

9 nĩgũkorwo andũ o ene nĩo maheanaga ũhoru wa ũrĩa mwatũnyĩire ũgeni. Nĩmaheanaga ũhoru wa ũrĩa mwagarũrũkĩire Ngai, mũgĩtigana na mĩhianano nĩguo mũtungatagĩre Ngai ũrĩa ũrĩ muoyo na ũrĩa wa ma,

10 na mwetagĩrĩre Mũriũ oime igũrũ, ũrĩa aariũkirie kuuma kũrĩ arĩa akuũ, nake nĩwe Jesũ, ũrĩa ũtũhonokagia kuuma kũrĩ mang'ũrĩ marĩa magooka.

2

Ūtungata wa Paŭlũ kũu Thesalonike

1 Inyuĩ ariũ na aarĩ a Ithe witũ, nĩmũũĩ atĩ gũũka gwitũ kũrĩ inyuĩ gũtiarĩ gwa tũhũ.

2 Mbere ĩyo nĩtwathĩnirio na tũkĩrumwo rĩrĩa twarĩ kũu Filipi, o ta ũrĩa inyuĩ mũũĩ, no nĩ ūndũ wa gũteithio nĩ Ngai witũ, nĩtuomĩrĩrie na tũkĩmũhe Ũhoru-ũrĩa-Mwega, o na akorwo nĩtwakararirio mũno.

3 Nĩgũkorwo gũthaitana gwitũ gũtĩumanĩte na ihĩtia, kana matanya ma maũndũ ma waganu, o na kana ma wara.

4 No rĩrĩ, ithuĩ nĩ kwaria twaragia ta andũ maamũrĩtwo nĩ Ngai a kwĩhokerwo Ũhoru-ũrĩa-Mwega. Ithuĩ ti andũ tũrageria gũkenia, no nĩ Ngai, o we ũgeragia ngoro ciitũ.

5 Inyuĩ nĩmũũ atĩ ithuĩ ti ndeto cia kwĩyendereria twaragia, o na kana tũkahithĩrĩa ũhoru wa gũkorokera indo; Ngai nĩwe mũira witũ.

6 Ithuĩ tũtiacaragia kũganwo nĩ andũ, arĩ inyuĩ kana mũndũ ũngĩ o wothe.

Tondũ tũrĩ atũmwo a Kristũ-rĩ, nĩtũngĩatuĩkire mũrigo kũrĩ inyuĩ,

7 no nĩtwaikarire na inyuĩ tũhooreire, o ta ũrĩa nyina wa ciana nini amenyagĩrĩa ciana ciake mwene.

8 Nĩ tondũ wa ũrĩa twamwendete mũno, nĩtwakenagio nĩkũgwatanĩra na inyuĩ, na to Ũhoru-inĩ-ũrĩa-Mwega wa Ngai wiki, no nĩtwagwatanĩire nĩtũũrĩre-inĩ iitũ o nayo, tondũ nĩmwatuĩkĩte andũ twendete mũno.

9 Ti-itherũ nĩmũkũrĩrikana, inyuĩ ariũ na aarĩ a Ithe witũ, wĩra witũ wa hinya na kwĩnogia gwitũ; twarutaga wĩra ũtukũ na mũthenya nĩguo tũtigatuĩke mũrigo hari mũndũ o na ũrĩkũ hĩndĩ ĩrĩa twamũhunjagĩrĩa Ũhoru-ũrĩa-Mwega wa Ngai.

10 Inyuĩ mũrĩ aira, o na Ngai no mũira, ũrĩa twatũire na inyuĩ arĩa mwĩtĩkĩtie tũrĩ atheru, na tũrĩ athingu, na tũtarĩ na ũcuuke.

11 Ningĩ nĩmũũ atĩ twekaga mũndũ o mũndũ wanyu o ta ũrĩa ithe wa ciana ekaga ciana ciake mwene,

12 tũkamũmagĩrĩrĩa, na tũkamũhooreragia, o na tũkamũringagĩrĩrĩa mũtũũre mũtũũrĩre yaganĩrĩire na ũrĩa Ngai endaga, o we ũmwĩtaga mũtoonye thĩnĩ wa ũthamaki wake, na mũgĩe na riiri wake.

13 O na ningĩ nĩtũcookagĩrĩa Ngai ngaatho tũtegũtigithĩria tondũ rĩrĩa mwamũkĩrĩre kiugo kĩa Ngai, kĩrĩa mwagũire kuuma kũrĩ ithuĩ, mũtiakĩamũkĩrĩre taarĩ kiugo kĩa andũ, no mwakĩamũkĩrĩre ta kiugo kĩa Ngai, na nĩ ma, ũguo nĩguo kĩrĩ, na nĩkĩo kĩrutaga wĩra thĩnĩ wanyu inyuĩ mwĩtĩkĩtie.

14 Nĩgũkorwo inyuĩ, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, nĩmwatuĩkire a kwĩgerekania na makanitha ma Ngai marĩa marĩ thĩnĩ wa Kristũ Jesũ kũrĩa Judea: Nĩmwanĩamarĩrio nĩ andũ a bũrĩri wanyu na mĩnyamaro o ĩrĩa andũ a makanitha macio maanyamaragio nayo nĩ Ayahudĩ,

15 o arĩa mooragire Mwathani Jesũ, na makĩũraga anabii, o na ithuĩ magĩtũngata. Nĩmarakaragia Ngai, na nĩ marĩ ũthũ na andũ othe

16 nĩ ũndũ wa kũgeria gũtũgĩria tũtikahunjĩrie andũ-a-Ndũrĩrĩ ũhoru nĩgeetha mahonoke. ũguo nĩguo meyongagĩrĩa mehĩa makamaĩyũrĩrĩa. Namu mang'ũrĩ ma Ngai nĩmamakĩnyĩire.

Paũlũ Kwĩrĩrĩa kuona Athesalonike

17 No rĩrĩ, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, hĩndĩ ĩrĩa twatĩgithanĩrio na inyuĩ gwa kahĩnda kanĩnĩ-rĩ, (ha ũhoru wa mwĩrĩ, no ti wa ngoro), nĩtwerutanĩrĩre na kiyu kĩnene nĩgeetha tuonane na inyuĩ tondũ nĩtwamwĩriragĩrĩa mũno.

18 Nĩgũkorwo nĩtwendete mũno gũũka kũrĩ inyuĩ, na makĩria nĩ Paũlũ, nĩndagerĩrie maĩta maĩngĩ no Shaitani nĩatũgĩrĩrie.

19 Nĩ ũndũ-rĩ, kũrĩgĩrĩro giitũ gĩkĩrĩ kĩrĩkũ, kana gĩkeno giitũ, kana thũmbĩ ĩrĩa tũngũrĩra nayo mbere ya Mwathani witũ Jesũ rĩrĩa agooka? Githĩ ti inyuĩ?

20 Ti-itherũ, inyuĩ nĩ inyuĩ riiri witũ na gĩkeno giitũ.

3

¹ Nĩ ùndũ ùcio, rĩrĩa twaremirwo nĩgũkirĩrĩria-rĩ, nĩtuonire arĩ wega tũtigwo tũrĩ ithuiki kũu Athene.

² Tũgĩgĩtũma Timotheo ũria mũrũ wa Ithe witũ, na ndungata ya Ngai hamwe na ithuĩ ya kũhunja Ũhoru-ũria-Mwega wa Kristũ, nĩguo amwĩkire hinya, na amũũmirĩrie wĩtikio-inĩ wanyu,

³ nĩguo gũtikagĩe mũndũ ũngĩagagio nĩ magerio macio. Inyuĩ nĩmũũĩ wega atĩ nĩmo twathĩrĩrio.

⁴ Ti-itherũ o na hĩndĩ ĩrĩa twarĩ na inyuĩ nĩtwamwĩraga kaingĩ atĩ no nginya tũnyariirwo. O ta ũria mũũĩ atĩ ũguo noguo gwacookire gũgĩtuika.

⁵ Nĩ ùndũ ùcio, rĩrĩa ndaremirwo nĩgũkirĩrĩria rĩngĩ-rĩ, ngĩtũmana nĩguo menye ũhoru wa wĩtikio wanyu. Nĩgũkorwo nĩndetigagĩra gũtigakorwo atĩ hihi mũgerania nĩamũgeretie, nago wĩra witũ ũtuĩke wa tũhũ.

Ndũmĩrĩ ya Timotheo ya Kũumanĩrĩa

⁶ No rĩrĩ, rĩu Timotheo nĩ okĩte kũrĩ ithuĩ oimĩte kũrĩ inyuĩ, na agatũrehere ũhoru mwega ũkonĩ wĩtikio na wendani wanyu. Nĩatwĩrĩte atĩ nĩmũtũrĩrĩkanaga hĩndĩ ciothe mũkenete, na atĩ nĩmwĩrĩragĩra gũtuona, o ta ũria o na ithuĩ twĩrĩragĩra kũmuona.

⁷ Nĩ ùndũ ùcio, ariũ na aarĩ a Ithe witũ-rĩ, o na tũrĩ na mĩnyamaro na mathũina nĩtuomĩrĩrio twaigua ũhoru wanyu nĩ tondũ wa gwĩtikia kũu kwanyu.

⁸ Nĩgũkorwo rĩu tũgũtũura muoyo kũna, kuona atĩ nĩmwĩhaandĩte wega thĩnĩ wa Mwathani.

⁹ Tũngĩhota atĩa gũcookeria Ngai ngaatho cia kũigana nĩ ùndũ wanyu, tondũ wa gĩkeno kĩrĩa gĩothe tũrĩ nakĩo mbere ya Ngai witũ nĩ ùndũ wanyu?

¹⁰ Nĩtũhooyaga ũtukũ na mũthenya na kĩyo kĩngĩ nĩgeetha tũkoonana na inyuĩ rĩngĩ na tũmũrehere kĩrĩa mũtarĩ nakĩo ũhoru-inĩ wa gwĩtikia kwanyu.

¹¹ Rĩu-rĩ, Ngai mwene, o Ithe witũ, na Mwathani witũ Jesũ, marotũhingũrĩra njĩra tũhote gũũka kũrĩ inyuĩ.

¹² Mwathani arotũma wendani wanyu wongerereke na ũiyũrĩrĩre harĩ o mũndũ na ũria ũngĩ, na harĩ andũ arĩa angĩ othe, o ta ũria o na ithuĩ tũwendete.

¹³ Nĩngĩ aroĩkĩra ngoro cianyu hinya nĩgeetha mũgaakorwo mũtarĩ na ũcuuke, na mũrĩ atheru mbere ya Ngai, o we Ithe witũ, hĩndĩ ĩrĩa Mwathani witũ Jesũ agooka hamwe na andũ ake arĩa atheru othe.

4

Mũtũũrĩre wa Gũkenia Ngai

¹ Nago ũhoru wa kũrigĩrĩria, ariũ na aarĩ a Ithe witũ-rĩ, nĩ atĩ nĩtwamũrutire ũhoru wa mũtũũrĩre, ũria ũkenagia Ngai, na noguo mũtũũraga mwĩkaga. Rĩu tũkũmũũria na tũkamũringĩrĩria thĩnĩ wa Mwathani Jesũ atĩ mũkĩragĩrĩrie gwĩkaga o ũguo.

² Nĩgũkorwo nĩmũũĩ maũndũ marĩa twamũtaarire namo, tũrĩ na ũhoti wa Mwathani Jesũ.

³ Tondũ rĩrĩ, ùndũ ũria Ngai endete nĩ atĩ mũtuĩke andũ aamũre: atĩ mwĩtheemage ũmaraya;

⁴ na atĩ o ũmwe wanyu amenye gwatha mwĩrĩ wake mwene ũikarage ũrĩ mũtheru na akĩũtĩaga,

⁵ atarĩ na merirĩria ma mwĩrĩ ta andũ a ndũrĩrĩ arĩa matooi Ngai;

⁶ na atĩ ha ũhoro wa maũndũ macio, gũtigakorwo mũndũ o na ũrĩkũ ũngĩhĩtĩria mũrũ na mwarĩ wa ithe, kana amwĩke ũũru. Mwathani nĩakaherithia andũ nĩ ũndũ wa mehia mothe ta macio, o ta ũrĩa tũrĩkĩtie kũmwĩra na tũkamũkaania.

⁷ Tondũ Ngai ndatwĩtĩre maũndũ ma waganu, no aatwĩtĩre nĩguo tũtũũre mũtũũrĩre wa ũtheru.

⁸ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, mũndũ ũrĩa ũkũregana na ũrutani ũyũ ti mũndũ araregana nake no nĩ Ngai, ũrĩa ũmũheaga inyuĩ Roho wake Mũtheru.

⁹ Na rĩu-rĩ, harĩ ũhoro wa kwendana na ariũ na aarĩ a Ithe witũ-rĩ, tũtibataire kũmwandĩkĩra nĩ ũndũ inyuĩ ene nĩmũrutĩtwo kwendanaga nĩ Ngai.

¹⁰ Na ti-itherũ, nĩmwendete ariũ na aarĩ a Ithe witũ othe arĩa marĩ Makedonia guothe. No nĩtũkũmũringĩrĩria inyuĩ ariũ na aarĩ a Ithe witũ, atĩ mũkĩragĩrĩre gwĩka ũguo makĩria.

¹¹ Atĩrĩrĩ, mwĩrĩrĩriei gũtũũra mũtũũrĩre wa ũhooreri, na mũhang'agĩre o maũndũ marĩa mamũkonĩ, na mũrutage wĩra na moko manyu, o ta ũrĩa twamwĩre,

¹² nĩgeetha mũtũũrĩre wanyu wa o mũthenya, ũtũme mũheagwo gĩtũio nĩ andũ arĩa matarĩ a thiritũ yanyu, na nĩgeetha mũtigatuĩke mũrigo kũrĩ mũndũ o na ũrĩkũ.

Gũcooka kwa Mwathani

¹³ No rĩrĩ, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, tũtikwenda mũikarage mũtooi ũhoro wa andũ arĩa makomete, kana mũigũe kĩaha ta andũ arĩa angĩ matarĩ na kũrĩgĩrĩro.

¹⁴ Nĩtwĩtĩkĩtie atĩ Jesũ nĩakuire na akĩrĩũka, na nĩ ũndũ ũcio nĩtwĩtĩkĩtie atĩ Ngai nĩakarehanĩria Jesũ hamwe na andũ arĩa makomete marĩ thĩni wake.

¹⁵ Kũringana na kiugo kĩa Mwathani we mwene, tũkũmwĩra atĩ ithuĩ arĩa tũrĩ muoyo, arĩa tũtigĩtwo nginya rĩrĩa agacooka tũtigatongoria arĩa marĩkĩtie gũkoma.

¹⁶⁻¹⁷ Thuutha wa ũguo, ithuĩ arĩa tũgaakorwo tũrĩ muoyo na tũtigaire-rĩ, nĩtũkoyanĩrio hamwe nao tũtwarwo matu-inĩ nĩguo tũgacemanie na Mwathani rĩera-inĩ. Na nĩ ũndũ ũcio tũgaatũũrania na Mwathani nginya tene.

¹⁸ Nĩ ũndũ ũcio, ũmanagĩrĩriai mũndũ na ũrĩa ũngĩ na ciugo icio.

5

¹ Na rĩrĩ, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, ũhoro wa mahinda na mũthenya-rĩ, tũtirĩ na bata wa kũmwandĩkĩra,

² nĩgũkorwo nĩmũũĩ wega atĩ mũthenya wa Mwathani ũgooka o ta ũrĩa mũici okaga ũtukũ.

³ O rĩrĩa andũ maroiga atĩrĩ, "Kũrĩ thayũ na ũgitĩri," hĩndĩ ĩyo nĩguo magaakororerwo nĩ mwanangĩko o rĩmwe, o ta ũrĩa mũtumia ũrĩ nda akoragĩrĩrwo nĩ ruo rwa kũheo mwana, nao matikahonoka.

⁴ No inyuĩ ariũ na aarĩ a Ithe witũ, mũtirĩ nduma-inĩ atĩ nĩguo mũthenya ũcio ũmũkorerere ta mũici.

⁵ Inyuĩ inyuothe mũrĩ ciana cia ũtheri na ciana cia mũthenya. Ithuĩ tũtirĩ a ũtukũ kana a nduma.

⁶ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, nĩtũtĩgei gũkoma ta acio angĩ, no nĩtũikarage twĩguĩte na tũkerigagĩrĩria maũndũ.

⁷ Nĩgũkorwo arĩa makomaga-rĩ, makomaga ũtukũ, na arĩa marĩagwo nĩ njoohi-rĩ, marĩagwo ũtukũ.

⁸ No kuona atĩ ithuĩ tũrĩ a mũthenya-rĩ, nĩtũtuĩke a kwĩgirĩrĩa maũndũ, twĩhumbĩte gako ga kũgitĩra gĩthũri kariĩ ka wĩtikio na ka wendani, na tũgekĩra ũhoru wa kwĩrĩgĩrĩa ũhonokio taarĩ ngũbia ya kĩgera ya kũgitĩra mũtwe.

⁹ Nĩgũkorwo Ngai ndaatwamũrire nĩguo tũtuĩke a kũrakarĩrwo, no nĩtũtuĩke a kwamũkĩra ũhonokio thĩnĩ wa Mwathani witũ Jesũ Kristũ.

¹⁰ We nĩatũkuĩrĩre nĩgeetha, twakorwo twĩguĩte kana tũkomete-rĩ, tũgaatũũrania hamwe nake.

¹¹ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, ũmanagĩrĩriai mũndũ na ũrĩa ũngĩ na mwĩkĩranage hinya o ta ũrĩa mũreka rĩu.

Ūtaarani wa Mũthia

¹² Na rĩrĩ, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, twamũthaitha mũtũĩage andũ arĩa marutaga wĩra na kĩyo thĩnĩ wanyu, arĩa matuĩtwo arori anyu na makamũtaaraga thĩnĩ wa Mwathani.

¹³ Mekaĩrĩrei mũno makĩria na mũmendage nĩ ũndũ wa wĩra ũcio marutaga. Tũũranagiai na thayũ mũndũ na ũrĩa ũngĩ.

¹⁴ Na ningĩ nĩtũkũmũringĩrĩria, inyuĩ ariũ na aarĩ a Ithe witũ, mũkaanagie andũ arĩa igũũta, na mũũmagĩrĩrie arĩa marĩ guoya, na mũteithagie arĩa matarĩ hinya, na mũkiragĩrĩrie andũ othe.

¹⁵ Menyagĩrĩrai gũtikaĩge mũndũ ũkũrĩhĩria ũũru na ũũru, no hĩndĩ ciothe geragiai gũtugana inyuĩ-ene, na mũtugage andũ arĩa angĩ othe.

¹⁶ Kenagai hĩndĩ ciothe;

¹⁷ hooyagai mũtegitũgĩthĩria;

¹⁸ cookagĩriai Ngai ngaatho maũndũ-inĩ mothe, nĩgũkorwo ũguo nĩguo Ngai endaga harĩ inyuĩ thĩnĩ wa Kristũ Jesũ.

¹⁹ Mũtikanahorie mwaki wa Roho;

²⁰ mũtikanaire ũhoru ũrĩa ũrathagwo.

²¹ Roranagiai maũndũ mothe. Rũmagiai maũndũ marĩa mega.

²² Theemagai ũndũ o wothe mũũru.

²³ Ngai we mwene, o we Ngai wa thayũ, aromũtheria o kũna. Namo maroho manyu, na ngoro cianyu, o na mũĩrĩ yanyu, iroikaragio itarĩ na ũcuuke hĩndĩ irĩa Mwathani witũ Jesũ Kristũ agaacooka.

²⁴ Ūrĩa ũmwĩtaga inyuĩ nĩ mwĩhokeku, na nĩakahingia ũhoru ũcio.

²⁵ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, tũhooyagĩrei.

²⁶ Geithiai ariũ na aarĩ a Ithe witũ othe na ngeithi theru cia kĩmumunyano.

²⁷ Nĩndamwatha ndĩ mbere ya Mwathani atĩ marũa maya mathomerwo ariũ na aarĩ a Ithe witũ othe.

²⁸ Wega wa Mwathani witũ Jesũ Kristũ ũrogĩa na inyuĩ.

MARŪA MA KEERĪ MA PAŪLŪ KŪRĪ ATHESALONIKE

¹ Nī ithuī Paŭlū, na Sila, na Timotheo,

Twandikīra kanitha wa Athesalonike marūa maya ūrīa ūrī thīnī wa Ngai Ithe witū, o na thīnī wa Mwathani Jesū Kristū:

² Wega na thayū irogīa na inyuī ciumīte kūrī Ngai Ithe witū, o na Mwathani Jesū Kristū.

Gūcookia Ngaatho hamwe na Mahooya

³ Nītwagīrīrwo nīgūcookagīria Ngai ngaatho hīndī ciothe nī ūndū wanyu, ariū na aarī a Ithe witū, tondū ūguo nīguo kwagīrīre, tondū wītīkio wanyu nīurakūra mūno makīria, o naguo wendani ūrīa o mūndū arī naguo harī mūndū ūrīa ūngī ūkaingīha.

⁴ Nī ūndū ūcio, nītwīrahaga tūrī thīnī wa makanitha ma Ngai nī ūndū wa gūkirīrīria kwanyu, na gwītīkia kwanyu mīnyamaro-inī yothe na magerio marīa mūkiragīrīria.

⁵ Maūndū macio mothe nīmonanagia atī itua rīa Ngai rīa ciira nī rīa kīhoto, na nī ūndū ūcio mūtūuo aagīrīru a gūtoonya ūthamaki-inī wa Ngai, o ūcio mūnyariiragwo nī ūndū waguo.

⁶ Ngai nī wa kīhoto: We nīakarīha arīa mamūthīnāgia na thīna,

⁷ no inyuī arīa mūtūire mūthīnāgio amūhe kīhurūko, o hamwe na ithuī. Ūndū ūcio nīūkahinga hīndī irīa Mwathani Jesū akaaguūranīrio oimīte igūrū arī thīnī wa mwaki ūgwakana, hamwe na araika ake arīa marī hinya.

⁸ Nake nīakaherithia andū arīa matoōi Ngai na matathīkagīra Ūhoro-ūrīa-Mwega wa Mwathani witū Jesū.

⁹ Nao nīmakaherithio na kwanangwo kūrīa gūtagathira, na mahingīrīrio nja matikoone ūthiū wa Mwathani, o na ūnene wa hinya wake,

¹⁰ mūthenya ūrīa agooka nīguo atūūgīrio thīnī wa andū ake arīa atheru, o na andū othe arīa mamwītīkītie magege nī ūndū wake. O na inyuī mūgaakorwo mūrī amwe ao tondū nīmwetīkirie ūira witū ūrīa twamūheire.

¹¹ Ūndū ūcio nīguo ūtūmaga tūmūhooyagīre tūtegūtīgithīria, atī Ngai witū amūtue andū maaganīrīre na gwītuo kwanyu, ningī nī ūndū wa hinya wake amūhingagīrie matanya manyu mothe marīa mega, o na wīra o wothe ūrīa uumanīte na wītīkio wanyu.

¹² Tūhooyaga ūguo nīgeetha rītwa rīa Mwathani witū Jesū rītūūgagīrio thīnī wanyu, o na inyuī mūtūūgagīrio thīnī wake, kūrīngana na wega wa Ngai witū na wa Mwathani Jesū Kristū.

2

Mūregi Watho

¹ Atūrīrī ariū na aarī a Ithe witū, ha ūhoro wa gūcooka kwa Mwathani witū Jesū Kristū na gūcookanīrīrio gwitū harī we, nītūkūmūthaita,

² atĩ mũtikahiũhe kwenyenyio kana mũhahũrwo nĩ ũrathi mũna, kana ndũmĩrĩri, o na kana marũa merĩtwo atĩ moimĩte kũrĩ ithuĩ, makoiga atĩ mũthenya wa Mwathani nĩũrĩkĩtie gũkinya.

³ Mũtikareke mũndũ o na ũrĩkũ amũheenie o na atĩa, nĩgũkorwo mũthenya ũcio ndũgaakinya, ũhoro wa kũregana na watho ũtakinyĩte, o nake mũndũ ũrĩa mũregi watho ataguũranĩrio, o ũcio ũtuĩrĩrwo ciira wa kwanangwo.

⁴ Nĩagokĩrĩra na etũũgĩrie igũrũ rĩa kĩrĩa gĩothe gĩtanĩtio na Ngai na kĩrĩa gĩothe kĩhooyagwo, nĩgeetha aikare thĩ kũu thĩnĩ wa hekarũ ya Ngai, agĩttuuga atĩ we mwene nĩ Ngai.

⁵ Kaĩ mũtararirikana atĩ rĩrĩa ndarĩ hamwe na inyuĩ nĩndamwĩraga maũndũ macio?

⁶ Na rĩu nĩmũũĩ kĩrĩa kĩgirĩtie mũndũ ũcio ooke na nĩgeetha akaaguũranĩrio ihinda rĩrĩa rĩagĩrĩre.

⁷ Nĩgũkorwo ũhoro wa hito wa kũregana na watho nĩũraruta wĩra; no nĩ kũrĩ ũrĩa ũgirĩrĩrie ũhoro ũcio wonেকে rĩu, na egũthĩĩ na mbere gwĩka ũguo ngĩnya rĩrĩa akeetherio.

⁸ Na hĩndĩ iyo nĩguo mũndũ ũcio mũregi watho akaaguũranĩrio. Mũndũ ũcio nĩwe Mwathani Jesũ akooraga na mĩhũmũ ya kanua gake, na amwanange na riiri wake ũrĩa ũkoonanio nĩ gũcoka gwake.

⁹ Mũndũ ũcio mũregi watho nĩagooka kũringana na wĩra wa Shaitani ũrĩa wonekaga thĩnĩ wa mĩthemba yothe ya ciama cia maheenĩ, na marũũri, na morirũ,

¹⁰ o na ooke na mĩthemba yothe ya ũmaramari nĩguo aheenie andũ arĩa marĩ njĩra ya kũũra. Moraga tondũ nĩmaregire kwenda ũhoro-ũrĩa-wa-ma nĩguo mahonokio.

¹¹ Na tondũ ũcio Ngai nĩamarehagĩra ũndũ wa hinya wa kũmahĩtithia, nĩgeetha metĩkie maheenĩ macio,

¹² na nĩgeetha andũ othe matuĩrwo ciira arĩa matetĩkĩtie ũhoro-ũrĩa-wa-ma na makenagĩra maũndũ ma waganu.

Mwĩhaandei Wega

¹³ No rĩrĩ, twagĩrĩrwo nĩgũcookagĩria Ngai ngaatho hĩndĩ ciothe nĩ ũndũ wanyu, inyuĩ ariũ na aarĩ a Ithe witũ mwendetwo nĩ Mwathani, tondũ kuuma o kĩambĩrĩria Ngai nĩamũthuurire mũhonokio nĩ ũndũ wa gũtherio nĩ Roho o na gwĩtikia ũhoro-ũrĩa-wa-ma.

¹⁴ Aamwĩĩire ũhoro ũyũ nĩ ũndũ wa ũhoro-ũrĩa-Mwega ũrĩa twamũhunjĩrie nĩguo mũgĩe na riiri wa Mwathani witũ Jesũ Kristũ.

¹⁵ Nĩ ũndũ ũcio, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, mwĩhaandei wega na mũrũmie ũrutani ũrĩa twamũrutire, o na akorwo twaririe na kanua kana tũkĩmwandĩkĩra marũa.

¹⁶ Mwathani witũ Jesũ Kristũ we mwene, o na Ngai Ithe witũ ũrĩa watwendire na agĩtũhe ũmĩrĩru wa ngĩnya tene na kũrĩgĩrĩro kĩega na ũndũ wa Wega wake-rĩ,

¹⁷ maroomĩrĩria ngoro cianyu, na mamwĩkĩre hinya thĩnĩ wa ciĩko o na ciugo ciothe njega.

3

Kũũria Mahooya

¹ Naguo ũhoro wa kũrĩgĩrĩria-rĩ, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, nĩ atĩrĩ, tũhooyagĩrei nĩgeetha ũhoro wa Mwathani ũtheereme na ihenya, na ũkumagio, o ta ũrĩa ũkumagio nĩ inyuĩ.

² Na ningĩ mũhooyage nĩgeetha tũhonokio kuuma kũrĩ andũ arĩa aaganu o na ooru, tondũ ti andũ othe metĩkĩtie.

³ No Mwathani nĩmwĩhokeku, na nĩekũmwĩkĩra hinya na amũgitĩre kuuma kũrĩ ũrĩa mũũru.

⁴ Tũrĩ na mwĩhoko thĩinĩ wa Mwathani atĩ nĩmũreeka na nĩmũgũthĩĩ na mbere gwĩka maũndũ marĩa twathanĩte.

⁵ Mwathani arotongoria ngoro cianyu nĩguo mũgĩe na wendani wa Ngai na ũkirĩrĩria wa Kristũ.

Mataaro igũrũ rĩa Ũgũũta

⁶ Na rĩrĩ, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, nĩtũkũmwatha thĩinĩ wa rĩitwa rĩa Mwathani Jesũ Kristũ, atĩ mũtigane na mũrũ kana mwarĩ wa Ithe witũ o wothe kĩgũũta, ũrĩa ũtaikaraga kũringana na ũrutani ũrĩa twamũrutire.

⁷ Nĩgũkorwo inyuĩ nĩmũũĩ ũrĩa mwagĩrĩrwo nĩ kwĩgerekania na ithuĩ. Ithuĩ tũtiarĩ igũũta rĩrĩa twatũire na inyuĩ,

⁸ o na tũtiigana kũrĩa irio cia mũndũ o na ũrĩkũ tũhũ. Handũ ha ũguo, twarutaga wĩra ũtukũ na mũthenya, tũkĩrutaga wĩra mũritũ na tũkenogagia nĩgeetha tũtigatuĩke mũrigo kũrĩ mũndũ o na ũrĩkũ wanyu.

⁹ Twekaga ũguo, ti tondũ tũtiarĩ na kĩhooto gĩa kũheo ũteithio ta ũcio, no nĩgeetha tũtuĩke kĩonereria kĩanyu gĩa kwĩgerekania nakĩo.

¹⁰ Nĩgũkorwo o na rĩrĩa twatũire hamwe na inyuĩ nĩtwamũheire watho ũyũ: "Mũndũ angĩaga kũruta wĩra, o na kũria ndakarĩe."

¹¹ Nĩtũiguaga amwe thĩinĩ wanyu nĩ igũũta, na matĩrĩ wĩra marutaga, no nĩmetoonyagĩrĩria maũndũ-inĩ ma andũ arĩa angĩ.

¹² Andũ acio nĩo tũgwatha na tũkamaringĩrĩria thĩinĩ wa Mwathani Jesũ Kristũ atĩ makĩndĩrie, na marĩage irio iria marutĩire wĩra.

¹³ Naho ha ũhoro wanyu, inyuĩ ariũ na aarĩ a Ithe witũ-rĩ, mũtikanoge nĩ gwĩkaga wega.

¹⁴ Mũndũ o na ũrĩkũ angĩaga gwathĩkĩra ũrutani witũ ũrĩa ũrĩ thĩinĩ wa marũa maya-rĩ, mwĩhũgageti. Mũtikanagĩe ngwatanĩro nake, nĩgeetha aigue aconokete.

¹⁵ No mũtikamũtue taarĩ thũ, no mũkaaniei ta mũrũ kana mwarĩ wa Ithe wanyu.

Ngeithi cia Mũthia

¹⁶ Na rĩu-rĩ, Mwathani mwene thayũ aromũhe thayũ mahinda mothe na ikĩro-inĩ ciothe. Mwathani aroikara na inyuĩ inyuothe.

¹⁷ Nĩ Paulũ nĩ nĩ ndandĩka ngeithi ici na guoko gwakwa mwene, na kũ nĩkĩo kĩmenyithia gĩa gũkũũrana marũa makwa mothe. Ũguo nĩguo nyandĩkaga.

¹⁸ Wega wa Mwathani witũ Jesũ Kristũ ũrogĩa na inyuĩ inyuothe.

MARŪA MA MBERE MA PAŪLŪ KŪRĪ TIMOTHEO

¹ Nĩ niĩ Paŭlũ mŭtũmwwo wa Kristũ Jesũ nĩ ũndũ wa gwachwo nĩ Ngai Mũhonokia witũ o na nĩ Kristũ Jesũ ũria arĩ we mwĩhoko witũ,

² Ndĩrakwandĩkĩra marũa maya wee Timotheo, mŭrũ wakwa kũna thĩnĩ wa wĩtikio:

Wega, na tha, na thayũ kuuma kŭrĩ Ngai Ithe witũ o na kŭrĩ Kristũ Jesũ Mwathani witũ irogia nawe.

Kwĩmenyerera Arutani a Watho a Maheeni

³ O ta ũria ndakũringĩrĩrie ngĩthĩ Makedonia, atĩ ũikare kũu Efeso o na rĩu ndĩrenda ũikare kuo nĩgeetha ũgiragie andũ amwe kũu matigacooke kũrutana ũrutani wa maheeni,

⁴ na ningĩ matigathikagĩrĩrie ng'ano cia tũhũ, kana ũhoru wa njjarwa ũria ũtathiraga. Maũndũ ta macio makagĩrĩria ngarari handũ ha gũkũria wĩra wa Ngai, ũria ũrutagwo na njĩra ya wĩtikio.

⁵ Muoroto wa watho ũyũ nĩ wendo, ũria uumaga thĩnĩ wa ngoro theru, na thamiri njega, o na wĩtikio ũtarĩ na ũhinga.

⁶ Andũ amwe nĩmatiganĩte na ũhoru ũcio na makerekera mĩario-inĩ ya tũhũ.

⁷ Mendaga gũtuĩka arutani a watho, o na gũtuĩka matiũĩ gĩtũmi kĩa ũhoru ũria maheanaga o na kana gĩtũmi kĩa maũndũ marĩa maaragia magwatĩrie.

⁸ Nĩtũũ atĩ watho nĩ mwega mũndũ angĩũhũthĩra kũringana na ũria kwagĩrĩrie.

⁹ O na ningĩ nĩtũũ atĩ watho ndũthondekeirwo andũ arĩa athingu no ũthondekeirwo arĩa moinaga watho na arĩa aremi, na arĩa matetigĩrĩte Ngai na arĩa ehia, na arĩa matarĩ atheru na arĩa matarĩ etĩkia; o na arĩa moragaga maithe na manyina mao, na arĩa oragani,

¹⁰ o na nĩ ũndũ wa itharia na arĩa mogomagia mĩtugo, na onjoria a ngombo, na arĩa maheenanageria, na arĩa mehitaga na maheeni, o na ũndũ ũngĩ o wothe ũtaringaine na ũrutani ũria mwagĩrĩru,

¹¹ ũria ũringaine na ũhoru-ũria-Mwega ũrĩ riiri wa Ngai ũria mŭrathime, o ũhoru ũcio ndehokeirwo ndĩurutage.

Ūtugi wa Mwathani kŭrĩ Paŭlũ

¹² Nĩngũcookeria Kristũ Jesũ Mwathani witũ ngaatho, ũria ũheete hinya, tondũ nĩanduire wa kwĩhokeka, na akĩnyamũra nduĩke wa kũmũtungatagĩra.

¹³ O na gũtuĩka rĩmwe ndaarĩ mŭrumi Ngai, na mũnyariirani, na mũndũ wa ngũ, nĩndaiguĩrĩrwo tha tondũ ndekaga ũguo itekũmenya na itarĩ mwĩtikia.

¹⁴ Naguo wega mũingĩ wa Mwathani witũ ũkĩnĩyũrĩrĩra, hamwe na wĩtikio o na wendani ũria uumaga thĩnĩ wa Kristũ Jesũ.

¹⁵ Atĩrĩrĩ, ũhoru ũyũ nĩguo wa kwĩhokeka na nĩguo wagĩrĩrie gwĩtikĩrwo kũna: Atĩ Kristũ Jesũ ookire thĩ kũhonokia ehia, na hari aciorĩ, nĩ niĩ wa mbere.

¹⁶ No nĩ ūndũ wa gĩtũmi kũu, nĩ nĩndaiguĩrĩrwo tha nĩ Ngai nĩgeetha thĩnĩ wakwa, Kristũ Jesũ onanie ūkirĩrĩria wake ūtarĩ mũthia, nĩguo nĩ ndaarĩ mwĩhia makĩria, ndũike kionereria harĩ arĩa marĩmwĩtikagia na makegĩra na muoyo wa tene na tene.

¹⁷ Na rĩu, kũrĩ Mũthamaki ūria ūtũuraga tene na tene, ūria ūtathiraga, na ūria ūtonekaga-rĩ, o we Ngai wiki, arotũagwo na agoocagwo tene na tene. Amenĩ.

¹⁸ Wee Timotheo, mũrũ wakwa, ndĩrakũhe ūtaaro ūyũ kũringana na mohoro marĩa maarathĩtwo hĩndĩ ĩmwe ūhoroinĩ waku, nĩgeetha wamarũmĩrĩra ūhotage kũrũa mbaara wega,

¹⁹ na ūtũure ūrũmitie wĩtikio, na ūrĩ na thamiri ĩtarĩ na ūcuuke. Andũ angĩ nĩmareganĩte na kũrũmĩrĩra thamiri ciao, na nĩ ūndũ ūcio magathũkia wĩtikio wao.

²⁰ Amwe ao nĩ Humenayo, na Aleksandro, arĩa neanĩte kũrĩ Shaitani nĩgeetha marutwo, matige kũruma Ngai.

2

Ūrutani ūkonĩ Mahooya

¹ Ningĩ, nĩngũkũringĩrĩria atĩ mbere ya maũndũ mothe kũhooyagwo mahooya ma kũhoera mabata ma andũ na makũhooyanĩra, na ma gũhaithanĩrĩra, na ma gũcookia ngaatho, nĩ ūndũ wa andũ othe:

² Ningĩ mũhooyagĩre athamaki na arĩa othe mathanaga. Hooyagai nĩgeetha tũtũurage na mũtũũrĩre wa thayũ na tũhooreire tũgĩtũaga Ngai maũndũ-inĩ mothe na tũrĩ na ūtheru.

³ Ūndũ ūcio nĩ mwega, na nĩũkenagia Ngai Mũhonokia witũ,

⁴ o we wendete andũ othe mahonokio na mamenye ūhoroinĩ-wa-ma.

⁵ Nĩgũkorwo kũrĩ Ngai o ūmwe, na mũiguithania o ūmwe wa kũiguithania Ngai na andũ, nake nĩwe mũndũ, o we Kristũ Jesũ,

⁶ ūria werutire atuĩke wa gũkũũra andũ othe. Naguo ūira wa ūhoroinĩ waheanirwo ihinda rĩaguo rĩrĩa rĩagĩrĩre rĩakinya.

⁷ Na ūhoroinĩ ūcio nĩguo watũmire ndũike mũhunja o na mũtũmwo waguo na nĩ ndĩraaria ūhoroinĩ wa ma, ndĩraheenania. Ndatũkire mũrutani wakũrutaga andũ-a-Ndũrĩrĩ ūhoroinĩ wa gwĩtikia o na ūhoroinĩ wa ma.

⁸ Ngwenda atĩ arũme mahothagie kũndũ guothe moete moko matheru na igũrũ, matarĩ na marakara kana ngarari.

⁹ O na ningĩ ngwenda atĩ andũ-a-nja mehumbage wega na nguo itarĩ cia kwĩonania marĩ na mũthĩire yagĩrĩre, na marĩ na ūũgĩ wa ngoro, na matikegemagie na kũrama njuĩrĩ, kana na thahabu, kana ruru, o na kana nguo iria cia goro mũno,

¹⁰ no makoragwo marĩ na ciĩko njega, iria ciagĩrĩre andũ-a-nja arĩa moimbũruga atĩ nĩ ahooi Ngai.

¹¹ Mũndũ-wa-nja aagĩrĩrwo erutage maũndũ akĩndũirĩre na enyĩhĩtie biũ.

¹² Ndingũtũkĩria mũndũ-wa-nja arutanage kana aathage mũndũ mũrũme; no nĩaikarage akĩndũirĩre.

¹³ Nĩgũkorwo Adamu nĩwe wombĩrwo mbere, Hawa agĩcookerera.

¹⁴ Ningĩ Adamu tiwe waheenirio; nĩ mũndũ-wa-nja waheenirio agĩtũka mwĩhia.

¹⁵ No rĩrĩ, andũ-a-nja nĩ makaahonoka nĩ ūndũ wa gũciara ciana, mangĩtũũra metũkĩtie marĩ na wendani na andũ atheru, o na marĩ na ūũgĩ wa ngoro.

3

Arūgamīrīri na Ateithīrīria a Kanitha

¹ Ūhoru ūyū nīguo wa kwīhokeka: Atī mūdū o wothe angīrīrīria gūtuika mūrōri wa maūdū ma kanitha, mūdū ūcio nīerīrīrie wīra wa bata.

² Rīu-rī, mūrōri wa maūdū ma kanitha no nginya akorwo atarī na ūcuuke, na akorwo nī mūthuuri wa mūtumia ūmwe. No nginya akorwo arī mūhooreri, na ūūi kwīgīrīrīria merirīria ma mwīrī, na mūdū mūtīku, na mūdū ūnyitaga andū ūgeni, na ūngihota kūrutana maūdū.

³ No ndagakorwo arī mūrīu, kana arī wa ngūi, no akorwo arī mūhooreri, na mūdū ūtarī wa mbaara, na ūtarī thutī ya mbeeca.

⁴ No nginya akorwo ahotete gwatha mūciī wake wega, na one atī ciana ciake nīmwathikagīra na gītīo kīria kīagīrīre.

⁵ (Mūdū angīkorwo ndangihota gwatha mūciī wake mwene-rī, angihota atīa kūmenyerera kanitha wa Ngai?)

⁶ Ningī ndagakorwo arī mūdū mwerū wītīkio-inī ndakae kūgīa na mwītīo, nake atuīrwo ciira ta ūrīa mūcukani aatuīrīrwo.

⁷ Ningī no nginya akorwo arī na ngumo njega kūrī andū arīa matarī a thiritū litū, nīgeetha ndagatuīke wa gūconorithio kana agwe mūtego-inī wa mūcukani.

⁸ Nao ateithīrīria a kanitha, nīmagīrīrwo makoragwo marī andū a gūtīka na ehokeku, matigatuīke anyui a ndībei mūno, na makorwo matarī a gūkorokera indo na njira itagīrīre.

⁹ No nginya marūmie ūhoru-ūrīa-wa-ma wa wītīkio ūrīa mūrīkīru marī na thamiri itarī na mwīcuuko.

¹⁰ Nao mambe magerio; na thuutha ūcio marekwo matuīke ateithīrīria a maūdū ma kanitha maakorwo matarī na ūcuuke.

¹¹ O ūndū ūmwe, nao atumia ao nīmakorwo marī atumia a gūtīka, matigakorwo marī andū a gūcambania, no makorwo matarī arīu na matuīke a kwīhokeka maūdū-inī mothe.

¹² Mūteithīrīria wa kanitha no nginya akorwo arī mūthuuri wa mūtumia ūmwe, na no nginya akorwo ahotete gwatha ciana ciake na mūciī wake wega.

¹³ Arīa matungatīte wega nīmegīagīra na ngumo njega, na makomīrīria mūno ūhoru-inī wa wītīkio wao ūrīa wa gwītīkia Kristū Jesū.

¹⁴ O na gūkorwo ndī na mwīhoko atī nīndīrīka kūrī we narua-rī, ndīrakwandīkīra maūdū maya nīgeetha,

¹⁵ ingīaga gūka narua, ūmenye ūrīa andū magīrīrwo nīgūkaraga marī thīnī wa nyūmba ya Ngai, na nīyo kanitha wa Ngai ūrīa ūrī muoyo, naguo nīguo gītugī na mūthingi mūrūmu wa kūnyitīrīra ūhoru-ūrīa-wa-ma.

¹⁶ Na hatarī nganja, ūhoru wa kwīyamūrīra Ngai nī hitho nene ma, atī: We oonanirio arī na mwīrī,

agītūuo mūthingu nī Roho,
akīonwo nī araika,

na ūhoru wake ūkīhunjio kūrī ndūrīrī ciothe,
agītīkio nī andū a gūkū thī,

na akīamūkīrwo riiri-inī kūrīa igūrū.

4

¹ Na rĩrĩ, Roho n̄oigaga atekũhithĩrĩra atĩ matukũ ma thuutha andũ amwe n̄imogatiganĩria wĩtikio na marũmĩrĩre maaro ho marĩa maheenana gĩa o na maũndũ marĩa marutana gwo n̄ ndaimono.

² Morutani ta macio mahunjagio n̄ andũ arĩa marĩ ũhinga, arĩa maaragia maheeni, na arĩa thamiri ciao ihaana ta icinĩtwo na ruoro.

³ Acio n̄o makaanagia andũ kũhikania na makameera megirĩrĩre kũrĩaga irio cia mĩthemba ĩmwe, iria Ngai oombire n̄iguo ciamũkagĩrwo na ngaatho n̄ arĩa metĩkĩtie na arĩa moĩ ũhoro-ũrĩa-wa-ma.

⁴ Tondũ-rĩ, kĩrĩa gĩothe Ngai oombire n̄i kĩega, na gũtirĩ kĩndũ kĩagĩrĩrwo n̄ikũregwo angĩkorwo kiamũkĩrĩtwo na ngaatho,

⁵ tondũ n̄ikĩrĩkĩtie gũtherio n̄i kiugo kĩa Ngai na mahooya.

⁶ Ũngĩruta ariũ na aarĩ a Ithe witũ maũndũ maya-rĩ, n̄iũgũtuĩka ndungata njega ya Krĩstũ Jesũ, irĩa ĩreretwo na ciugo cia ũhoro-ũrĩa-wa-ma wa wĩtikio o na cia ũrutani mwega ũria wee ũtũire ũrũmĩrĩre.

⁷ Reganaga na ng'ano cia tũhũ iria itarĩ cia gũtũithia Ngai, o na ng'ano ta iria iganagwo n̄i iheti; n̄i kaba wĩmenyerie gũikara wiyamũrĩre Ngai.

⁸ N̄igũkorwo gwĩka maũndũ ma gwĩkĩra mwĩrĩ hinya n̄i ũrĩ bata wago, no kwiyamũrĩra Ngai kũrĩ bata harĩ maũndũ mothe, n̄i ũndũ kũrehaga kũrĩgĩrĩro muoyo-inĩ ũyũ tũrĩ o na muoyo-inĩ ũrĩa ũgooka.

⁹ Ũhoro ũyũ n̄iguo wa kwĩhokeka na n̄iwagĩrĩre gwĩtikĩrĩka o biũ

¹⁰ (na ũhoro ũcio n̄iguo ũtũmaga twĩrutana gĩrie na twĩnogagie), na tũkaiga mwĩhoko witũ harĩ Ngai ũrĩa ũrĩ muoyo, ũrĩa arĩ we Mũhonokia wa andũ othe, na makĩria arĩa metĩkĩtie.

¹¹ Athanaga atĩ maũndũ macio mekagwo.

¹² Ndũkanareke mũndũ o na ũrĩkũ akũire tondũ atĩ wĩ mũndũ mwĩthĩ, no tuĩka kionereria kũrĩ andũ arĩa metĩkĩtie rĩrĩa ũkwaria, na ha ũhoro wa mũtũrĩre, na wa wendani, o na ha wĩtikio, na ha ũhoro wa mĩtugo mĩtheru.

¹³ Wĩheane gũthomagĩra andũ Maandĩko marĩa matheru, na kũhunja, na kũrutana, o nginya rĩrĩa ngooka.

¹⁴ Ndũkanaage kũhũthĩra kĩheo gĩaku kĩrĩa waheirwo na ũndũ wa mohoro marĩa maarathirwo, rĩria athuuri maakũigĩrĩre moko.

¹⁵ ĩkagĩra kiyoo harĩ maũndũ macio; wĩheane kũna kũrĩ mo, n̄igeetha andũ othe monage ũrĩa ũrathĩ na mbere.

¹⁶ Menyagĩrĩra wega mũtũrĩre waku na ũrutani waku. Kiragĩrĩria thĩnĩ wa maũndũ macio, tondũ weka ũguo, n̄iũkwĩhonokia wee mwene na ũhonokie o na arĩa magũthikagĩrĩra.

5

Mataaro Makonũ Atumia a Ndigwa, na Athuuri, na Ngombo

¹ Atĩrĩrĩ, ndũkanakũũme mũndũ mũkũrũ, kaba ũmũthaihage taarĩ thoguo, nao andũ arĩa ethĩ ta marĩ ariũ a thoguo,

² Atumia arĩa akũrũ, ũmatuage ta marĩ aa maitũguo, nao arĩa anini matuage ta airĩtu a thoguo, na wĩkage ũguo na mĩthĩire yothe ya ũthingu.

³ Rũmbũyagia atumia arĩa a ndigwa kũna, na ũmatũage.

⁴ No mũtumia wa ndigwa angĩkorwo arĩ na ciana, kana ciana cia ciana ciake-rĩ, ciana icio n̄i ciambe cĩrute kũrutithia wĩtikio wacio wĩra na ũndũ wa kũmenyagĩrĩra andũ arĩa marĩ a nyũmba ciao kĩũmbe; tondũ gwĩka ũguo n̄i gũcookeria aciari a cio na aciari a aciari a cio ngaatho n̄igũkorwo ũndũ ũcio n̄iũkenagia Ngai.

⁵ Mütumia wa ndigwa ūrĩa ūbataire kūna, na ūtigītwo arĩ wiki-rĩ, ūcio aigaga mwĩhoko wake harĩ Ngai, na akahooyaga ūtukũ na mũthenya, akiũria Ngai ūteithio ategūtigithĩria.

⁶ No mütumia wa ndigwa ūrĩa ūkaraga agĩkenagia, ūcio nĩ mũkuũ o na arĩ muoya.

⁷ Rutaga andũ maũndũ macio o namo, nĩgeetha gũtikagĩe mũndũ ūgũikara arĩ na ūcuuke.

⁸ Mũndũ wothe angĩaga gũteithia andũ ao, na makĩria arĩa marĩ a gwake mũcii-rĩ, mũndũ ūcio nĩakaanite wĩtikio na nĩ mũũru gũkĩra ūrĩa ūtefikĩtie.

⁹ Gũtirĩ mütumia wa ndigwa wagĩrĩire kwandĩkwo mũtaratara-inĩ wa atumia a ndigwa atakinyĩtie mĩaka mĩrongo itandatũ, na akorwo aarĩ mwĩhokeku kũrĩ mũthuuri-we,

¹⁰ na akorwo nĩokaine wega nĩ ūndũ wa gwĩkaga ciiko njega, ta kũrera ciana, na gũtugaga ageni, na gũthambia nyarĩrĩ cia andũ arĩa aamũre, na gũteithagia andũ arĩa marĩ thĩna-inĩ, na kwĩrutagĩra we mwene gwĩkaga maũndũ marĩa mothe mega.

¹¹ Ha ūhoru wa atumia a ndigwa arĩa ethĩ-rĩ, ndũkamekĩre mũtaratara-inĩ ta ūcio, tondũ rĩria makaguucĩrĩrio nĩ merĩrĩria mao ma mwĩrĩ, nĩmagatigana na Kristũ na macooke kwenda kũhika.

¹² Nĩ ūndũ wa ūguo magatuĩka a gũtuĩrwo ciira, tondũ nĩmathũkĩtie kũranĩro kĩa kĩa mbere.

¹³ Ningĩ, nĩmemenyagĩria ūgũũta, magatuĩka a kũũrũra kuuma nyũmba imwe nginya ĩria ĩngĩ. Na to ūgũũta wiki, o na nĩmatuĩkaga a kwaria ndeto cia mũhuhu na magetoonyereria maũndũ-inĩ ma andũ angĩ, makaaragia maũndũ marĩa mataagĩrĩrwo nĩ kwaria.

¹⁴ Nĩ ūndũ ūcio-rĩ, nĩ ngũtaara atumia a ndigwa arĩa ethĩ mahike, na magĩe ciana, na marũgamagĩrĩre mĩcii yao, nĩguo matikae kũhe thũ iitũ mweke wa gũcambania.

¹⁵ Ti-itherũ o na rĩu amwe ao nĩmarĩkĩtie kũgarũrũka na makarũmĩrĩra Shaitani.

¹⁶ Mũndũ-wa-nja o wothe mwĩtikia angĩkorwo arĩ na atumia a ndigwa a nyũmba yake-rĩ, nĩamateithagie arĩ we na ndagakuuithie kanitha mũrigo wao, nĩgeetha kanitha ūhote gũteithia atumia arĩa a ndigwa kūna, arĩa mabataire.

¹⁷ Athuuri a kanitha arĩa matongoragia maũndũ ma kanitha wega nĩmagĩrĩrwo nĩ kũheo gĩtũo mũno, na makĩria arĩa marutaga wĩra wa kũhunja na kũrutana.

¹⁸ Nĩgũkorwo Maandĩko marĩa matheru moigĩte atĩrĩ, “Ndũkanohe ndegwa kanua rĩria ĩkũranga ngano ĩkĩmĩhũũra,” na ningĩ nĩmoigĩte atĩrĩ, “Mũruti wĩra nĩagĩrĩrwo nĩkũheo mũcaara wake.”

¹⁹ Ndũkanetĩkĩrie mũthuuri wa kanitha athitangwo, tiga hakorirwo na ūra wa andũ eerĩ kana atatũ.

²⁰ Andũ arĩa maikaraga makũhagia-rĩ, makaanagie mbere ya andũ othe, nĩguo arĩa angĩ maikarage metigĩrĩte.

²¹ Ndakwĩra atĩrĩ na ma ndĩ mbere ya Ngai, na Kristũ Jesũ o na araikia arĩa athuure, ūmenyagĩrĩre morutani maya ūtegũthutũkania, na ndũkaneke ūndũ o na ūmwe na kĩmenyano.

²² Ndũkahiũhage kũigĩria mũndũ moko, na ndũkanagwatanĩre na mehĩa ma andũ arĩa angĩ. Ikaraga ūrĩ mũthingu.

²³ Tiga kũnyuuga o maaĩ matheri, nyuuuga ndibei nini tondũ wa nda yaku, na nĩ ūndũ wa ūrĩa ūrũaraga kaingĩ.

²⁴ Mehia ma andũ amwe nĩmeyonanĩtie, makamatongoragia ciira-inĩ no mehia ma andũ angĩ mamoiwaga thuutha.

²⁵ O undũ ũmwe, noguo ciiko njega ciĩyonanagia, nacio iria itarĩ njega itingĩhithĩka.

6

¹ Nĩ kwagĩrĩire andũ arĩa ngombo, o acio maikaraga ta mekirĩtwo icookĩ rĩa ũkombo ngingo matuage atĩ aathani ao nĩ a kũheagwo gĩtĩo giothe, nĩgeetha rĩitwa rĩa Ngai na ũrutani witũ itikanacambio.

² Arĩa marĩ na aathani metĩkĩtie matikamaime gĩtĩo nĩ undũ wa gũkorwo atĩ nĩ ariũ na aarĩ a Ithe wao. Handũ ha ũguo, nĩmamatungatagĩre wega makĩria, tondũ arĩa maragunĩka nĩ undũ wa ũtungata wao nĩ andũ metĩkĩtie, na nĩ andũ mendetwo. Rutanaga maũndũ macio na ũmaringagĩrĩre andũ.

Kwenda Mbeeca

³ Mũndũ o na ũrĩkũ angĩrutana ũrutani wa maheeni na akorwo ndetũkanĩtie na ũrutani ũrĩa mwega wa Mwathani witũ Jesũ Kristũ na ũrutani ũrĩa wa kwĩyamũrĩra Ngai-rĩ,

⁴ mũndũ ũcio nĩ mwĩtĩĩĩ na ndarĩ undũ oĩ. Ũcio endete o ngarari itarĩ kĩguni na njũgitano ikonĩ ciugo iria irehaga ũiru, na ngũĩ, na mĩario mĩũru, na gwĩkũũa maũndũ mooru,

⁵ na kũgiana gũtathiraga gatagatĩ ka andũ arĩa marĩ meciiria mooru, arĩa mathirĩrwo nĩ ũhoru-ũrĩa-wa-ma, na arĩa meciriraga atĩ ũhoru wa kwĩyamũrĩra Ngai nĩ njĩra ya gũtũma mũndũ atonge.

⁶ No rĩrĩ, kwĩyamũrĩra Ngai na kũiganwo nĩ kĩrĩa ũrĩ na kĩo, ũcio nĩ ũtonga mũnene.

⁷ Nĩgũkorwo gũtirĩ kĩndũ twarehire gũkũ thĩ, na gũtirĩ kĩndũ tũngĩhota kũruta kuo.

⁸ No tũngĩgĩa na irio, na tũgĩe na nguo-rĩ, no tũiganwo nĩcio.

⁹ Andũ arĩa mendaga gũtonga-rĩ, nĩmagũũaga magerio-inĩ o na mũtego-inĩ wa merirĩria maingĩ ma ũrimũ ma kũmathũkia, marĩa mamagũithagia mwanangĩko-inĩ, makamaniina.

¹⁰ Tondũ kwenda mbeeca nĩkĩo kĩhumo kĩa mĩthemba yothe ya ũũru. Andũ amwe nĩ undũ wa kwenda mbeeca mũno-rĩ, nĩmatigĩte wĩtikio, na magetheeca ngoro na kieha kiingĩ.

Paũlũ Gũtaara Timotheo

¹¹ No wee mũndũ wa Ngai-rĩ, ũrĩra maũndũ macio mothe, na ũthingatage ũthingu, na kwĩyamũrĩra Ngai, na wĩtikio, na wendani, na gũkirĩrĩria, na ũhooreri.

¹² Rũaga mbaara ĩrĩa njega ya wĩtikio. Rũmia ũhoru wa muoyo wa tene na tene o ũrĩa wetĩrwo rĩrĩa woimbũrĩre wega wĩtikio waku mbere ya aira aingĩ.

¹³ Nĩngĩ ndĩ mbere ya Ngai, ũrĩa ũheaga indo ciothe muoyo, na mbere ya Kristũ Jesũ, ũrĩa warutire ũira mwega rĩrĩa aarutaga ũira mbere ya Pontio Pilato, nĩ ngũgwatha atĩ

¹⁴ ũrũmagie riathani rĩu wathĩtwo narĩo ũtarĩ na kĩmeni kana ũcuuke nginya hĩndĩ irĩa Mwathani witũ Jesũ Kristũ akoonanio,

¹⁵ ũrĩa Ngai akoonania ihinda rĩake rĩakinya. Ngai ũcio-rĩ, nĩwe mwene hinya ũrĩa wa kũgoocagwo, na nowe Mũthamaki wa athamaki, na Mwathani wa aathani.

¹⁶ Nĩngĩ nowe wiki ũtũũraga muoyo ũrĩa ũtathiraga, na agatũũra ũtheri-inĩ ũrĩa gũtarĩ mũndũ ũngĩhota kũũkuhĩrĩria. Gũtirĩ mũndũ ũrĩ

wamuona kana ũngĩhota kũmuona. Nake arotĩagwo, na arogĩa na wathani ũrĩa ũtathiraga nginya tene. Amenĩ.

¹⁷ Athaga andũ arĩa itonga gũkũ thĩ ĩno tũrĩ matigage kwĩgaatha kana kũiga mwĩhoko wao harĩ thĩnĩ wa ũtonga ũcio ũtamenyagĩrwo, no maigage mwĩhoko wao harĩ Ngai ũrĩa ũtũheaga indo ciothe na ũtaana, nĩguo itũkenagie.

¹⁸ Maathe mekage wega, na maingĩhĩrwo nĩ gwĩkaga ciĩko njega, na matũke andũ a gũtugana na kũgayagĩra andũ indo ciao na ũtaana.

¹⁹ Meka ũguo nĩmarĩĩgagĩra kĩgĩina kĩa ene kĩrĩ mũthingĩ mũrũmu nĩ ũndũ wa mahinda marĩa magooka, na nĩgeetha mahote kwĩgwatĩra muoyo, na nĩguo muoyo ũrĩa wa ma kũna.

²⁰ Atĩrĩrĩ, Timotheo, gitagĩra kĩrĩa wĩhokeirwo. Wĩthemage inegene rĩa arĩa matetigĩrĩte Ngai, na ngarari cia mathugunda ma maheeni marĩa matuagwo atĩ nĩmo ũmenyo na ti ũmenyo kũrĩ.

²¹ Andũ amwe metĩkĩtie atĩ marĩ na ũmenyo ũcio nĩmatũgũũgĩte na makoima wĩtĩkio-inĩ.

Wega wa Ngai ũrogĩa na inyuĩ.

MARŪA MA KEERĪ MA PAŪLŪ KŪRĪ TIMOTHEO

¹ Nī nī Paŭlū, mūtūmwō wa Kristū Jesū nī ūndū wa kwenda kwa Ngai. Ndatūmirwo nī Ngai kūringana na kīranīro kīa muoyo ūrīa ūrī thīnī wa Kristū Jesū,

² Ndakwandīkīra wee Timotheo, o we mūrū wakwa nyendete mūno:

Wega, na tha, na thayū kuuma kūrī Ngai Ithe witū, na Kristū Jesū Mwathani witū, irogīa nawe.

Kūmīrīrio Gūtuika Mwīhokeku

³ Nīnjookagīria Ngai ngaatho, ūrīa nīi ndungatagīra ndī na thamiri ītarī na ūcuuke, o ta ūrīa maithe makwa ma tene meekaga, o ngīkūrīrikanaga hīndī ciothe ūtukū na mūthenya, mahooya-inī makwa itegūtīgithīria.

⁴ Nīndīriragīria mūno gūkuona, ndaririkana maithori maku, nīgeetha nījyūrwo nī gīkeno.

⁵ Nīndirikanītio ūhorō wa wītīkio waku ūrīa ūtarī ūhinga, o ta ūrīa watūire na cūguo Loisi, na nyūkwa Eunike, na rīu nīnjītīkītīe atī wītīkio ūcio ūrī o thīnī waku.

⁶ Nī ūndū wa gītūmi gīkī nīngūkūrīrikania atī ūhuhagīrīrie kīheo kīrīa ūheetwo nī Ngai, kīrīa wagīire nakīo rīrīa ndakūīgīrīire moko.

⁷ Nīgūkorwo Ngai ndaatūheire roho wa gūtīwkagīra guoya, no aatūheire roho wa gūtīwkīra hinya, na wa wendani, na wa ūūgī wa kwīnyiita maūndū-inī mothe.

⁸ Nī ūndū ūcio ndūkanaconoke ūkiumbūra ūira wa Mwathani witū, kana ūconoke nī ūndū wakwa nīi njohetwo nī ūndū wake. No nyiitanīra na nīi kūnyariirwo nī ūndū wa Ūhorō-ūrīa-Mwega, nī ūndū nīūrīheagwo hinya nī Ngai.

⁹ Ngai nīwe watūhonokirie na agītīwītīra mūtūūrīre mūtheru, ti tondū wa ūndū twīkīte, no nī ūndū wa ūrīa aatanyīte gwīka na nī ūndū wa wega wake. Twaheirwo wega ūyū thīnī wa Kristū Jesū mbere ya kīambīrīria gīa thī,

¹⁰ No wega ūcio rīu nīūguūranīrio nī ūndū wa kuonekana kwa Mūhonokia witū, Kristū Jesū, ūrīa waniinire gīkuū, na akīrehe muoyo o na ūhorō wa kwaga kūbutha akīūiga ūtheri-inī nī ūndū wa Ūhorō-ūrīa-Mwega.

¹¹ Na nī ūndū wa Ūhorō-ūcio-Mwega-rī, nīndamūrīrwo ndūike mūhunja, na mūtūmwō, na mūrutani wago.

¹² Ūhorō ūcio nīguo ūtūmīte nyamarīke ūguo. No ndiconokaga, tondū ūrīa nīi njītīkītīe nīndīmūūi, na ndī na ma atī arī na ūhoti wa kūgītīra kīrīa ndīmwīhokeire o nginya rīrīa mūthenya ūcio ūgaakinya.

¹³ Rūmia ūhorō ūrīa waiguire kuuma kūrī nīi, ūrī kīonereria kīa ūrutani mwega, ūrī na wītīkio na wendani thīnī wa Kristū Jesū.

¹⁴ Menyerera ūndū ūrīa mwega ūrīa wehokeirwo, na ūūmenyerere ūteithīto nī Roho Mūtheru ūrīa ūikaraga thīnī witū.

¹⁵ Wee nīūi atī andū othe thīnī wa būrīri wa Asia nīmandiganīrie, o hamwe na Fugelo, na Herimogene.

¹⁶ Mwathani aroiguĩra andũ a nyũmba ya Onesiforo tha tondũ aananyamarũra kaingĩ na ndaconokire nĩ undũ wakwa kuohwo na mĩnyororo.

¹⁷ Nowe, hĩndĩ ĩria ookire Roma, nĩanjaririe na kĩyo o nginya akĩnyona.

¹⁸ Mwathani aroĩtikĩra atĩ akaaiguĩrwo tha nĩ Mwathani mũthenya ũcio wakinya! Wee nĩũ wega mũno ũria aandeithirie na njĩra nyingĩ rĩria ndaarĩ Efeso.

2

¹ Nĩ undũ wa ũguo, wee mũrũ wakwa-rĩ, gĩa na hinya thĩnĩ wa wega wa Ngai ũria ũrĩ thĩnĩ wa Kristũ Jesũ.

² Namo maũndũ marĩa waiguire ngĩaria mbere ya aira aingĩ-rĩ, mehokere andũ ehokeku arĩa ũũ atĩ no mahote kũruta andũ angĩ.

³ Ũmĩrĩria gũthĩnĩka hamwe na ithuĩ ta ũrĩ mũthigari mwega wa Kristũ Jesũ.

⁴ Gũtirĩ mũndũ ũrutaga wĩra wa mũthigari ũngĩohania na maũndũ matarĩ ma ũthigari: we endaga o gũkenia mũnene wake ũria ũmwathaga.

⁵ Ũguo no taguo, mũndũ ũria ũhanyũkaga mathako-inĩ ma mahenyana ndangĩheo thũmbĩ ya ũhootani atathaakĩte kũringana na ũria gwathanĩtwo.

⁶ Nĩngĩ-rĩ, mũrĩmi ũria wĩnogagia akĩrĩma mũgũnda nĩ we wagĩrĩrwo gũtuika wa mbere kwamũkĩra maciaro maguo.

⁷ Cũranagia maũndũ marĩa ndĩroiga, nĩgũkorwo Mwathani nĩarĩkũũhĩgagia maũndũ-inĩ macio mothe.

⁸ Atĩrĩrĩ, ririkanaga Jesũ Kristũ, ũria wariũkirio akiuma kũrĩ arĩa akuũ, na aarĩ wa rũciaro rwa Daudi, kũringana na Ũhoru-ũria-Mwega, ũria nĩ hunjagia.

⁹ Ũhoru ũcio nĩguo nĩ nyariiragĩrwo o nginya ngohwo na mĩnyororo ta ndĩ mũgeri ngero. No kiugo kĩa Ngai ti kĩohe.

¹⁰ Nĩ undũ ũcio, nĩ nĩnyũmagĩrĩria maũndũ mothe nĩ undũ wa arĩa aamũre, nĩgeetha o nao megĩre na ũhonokio ũria ũrĩ thĩnĩ wa Kristũ Jesũ, na magĩe na riiri wa tene na tene.

¹¹ Ũhoru ũyũ nĩ wa kwĩhokeka, atĩrĩ:

Angĩkorwo nĩtwakuire hamwe nake-rĩ,
o na gũtũura nĩtũgaatũura muoyo hamwe nake;

¹² na tũngĩkirĩrĩria-rĩ,
o na gũthamaka nĩtũgaathamaka hamwe nake.

No tũngĩmũkaana-rĩ,
o nake nĩagatũkaana;

¹³ na tũngĩaga kwĩhokeka,
we egũtũura arĩ o mwĩhokeku,
nĩgũkorwo we ndangĩhota gwĩkaana.

Mũruti Wĩra Mwĩtikĩrĩku harĩ Ngai

¹⁴ Ririkanagia andũ maũndũ macio. Makaanagie ũrĩ mbere ya Ngai nĩguo matige gũkararanĩria ndeto itarĩ kĩene; ndeto icio itirĩ kĩguni, no gũthũkia ithũkagia arĩa maciiguaga.

¹⁵ Geria mũno wĩonanagie harĩ Ngai wĩ mwĩtikĩrĩku, na wĩ mũruti-wĩra ũtarĩ undũ ũngĩmũconora, na ũrutanage ũhoru ũria wa ma ũrũngĩrĩrie.

¹⁶ Ehagĩrĩra mĩario itarĩ ya gwĩtigĩra Ngai, tondũ arĩa mekenagia na ndeto icio makĩragĩrĩria kwaga gwĩtigĩra Ngai.

¹⁷ Ūrutani wao ūtheaga ta k̄ironda k̄ia n̄dīra. Amwe ao n̄i Humenayo, na Fileto,

¹⁸ ar̄ia matoruurūite na magatiga ūhoru wa ma. Moigaga at̄i ūhoru wa k̄uriuka n̄iur̄ik̄itie k̄uh̄it̄uka, na n̄i math̄uk̄itie wit̄ikio wa and̄u amwe.

¹⁹ No r̄ir̄i, m̄uthingi ūr̄ia m̄ur̄umu wa Ngai n̄iw̄ihaand̄ite wega naguo wik̄ir̄itwo r̄ūuri na ciugo ici: “Mwathani n̄ioi and̄u ar̄ia mar̄i ake,” na ninḡi at̄ir̄i, “Ūr̄ia wothe umb̄uraga r̄itwa r̄ia Mwathani no nginya agar̄ur̄uke atigane na waganu.”

²⁰ Th̄iin̄i wa nȳumba yothe nene-r̄i, to indo cia thahabu na betha ikoragwo kuo ciiki, no n̄i k̄ur̄i indo cia m̄it̄i na cia r̄iumba; imwe n̄i cia w̄ira ūr̄ia m̄ūt̄ie, na imwe n̄i cia w̄ira ūr̄ia ūtanḡit̄ika.

²¹ M̄und̄u anḡūtheria kuuma k̄ur̄i maund̄u macio matanḡit̄ika, no at̄uike ta k̄ind̄u ḡia k̄uruta w̄ira wa ḡit̄io, k̄ind̄u ḡitherie, k̄ir̄ia k̄iaḡir̄iire Mwathi wa nȳumba iyo na k̄ihaar̄irio ḡia k̄urutaga w̄ira o wothe mwega.

²² Na r̄ir̄i, ūraḡira merir̄iria mooru ma w̄ith̄i, na ūthingatage ūthingu, na wit̄ikio, na wendani, na thaȳu, m̄ur̄i hamwe na ar̄ia makayaḡira Mwathani mar̄i na ngoro theru.

²³ Reganaga na ngarari cia ūrim̄u na cia ūk̄iigu, tond̄u n̄iūi irehage ngūi.

²⁴ Nayo ndungata ya Ngai ndiaḡir̄irwo n̄i ḡutuika ya ngūi; hand̄u ha ūguo, yaḡir̄irwo niḡutuika ya ḡutuga m̄und̄u o wothe, na ir̄i m̄und̄u w̄i na ūhoti wa k̄urutana, na ir̄i m̄und̄u m̄uk̄ir̄ir̄ia.

²⁵ Ninḡi arutage ar̄ia mam̄ukararaḡia ahooreire, ar̄i na mw̄ihoko at̄i Ngai no at̄ume merire, n̄iguo mamenye ūhoru wa ma,

²⁶ na at̄i mat̄uike a gw̄icookera, na meteith̄ukie m̄itego-in̄i wa m̄ucukani ūr̄ia ūmanyit̄ite m̄igwate n̄iguo mekage ūr̄ia ekwenda.

3

Kwaga Gw̄itiḡira Ngai Matuk̄u ma K̄uriḡir̄ia

¹ No r̄ir̄i, menya at̄i matuk̄u ma k̄uriḡir̄ia niḡukaḡia na mahinda ma ūgwati.

² And̄u magaat̄uika eyendi, na endi mbeeca, na egani, na egaathi, na arumani, na and̄u mataiguaga aciari ao, na matar̄i ngaatho, na matar̄i atheru.

³ Ninḡi makorwo matar̄i na wendani, na matarekanaḡira, na a ḡucambania, na matanḡihota kw̄igir̄ir̄ia merir̄iria ma mw̄ir̄i, na matar̄i tha, na matendaga maund̄u mega,

⁴ na and̄u mendaga ḡukunyan̄ira and̄u ar̄ia anḡi, na ar̄uḡir̄i, na eik̄ir̄i, na endi gw̄ikenia ḡuk̄ira ūr̄ia mendete Ngai.

⁵ And̄u acio metuaga ta meyam̄ur̄ire Ngai no n̄imakaanaga hinya wake. W̄ithemage and̄u ta acio.

⁶ Acio n̄io ar̄ia matoonyaḡir̄ia nȳumba ciene na makaguucaḡir̄ia and̄u-a-nja ar̄ia ah̄uth̄u ngoro, ar̄ia maiȳur̄itwo n̄i mehia, na ar̄ia matwaraḡir̄io n̄i merir̄iria mooru ma m̄ithemba yothe.

⁷ And̄u-a-nja acio n̄imerutaga ūnd̄u mwer̄u h̄ind̄i ciothe, no matir̄i h̄ind̄i mamenyaga ūhoru ūr̄ia wa ma.

⁸ O ta ūr̄ia Janne na Jambare maakararirie Musa-r̄i, no taguo and̄u acio mehotoraga makararie ūhoru ūr̄ia wa ma. Mecir̄ia mao n̄i mooru, nao ha ūhoru ūkon̄i wit̄ikio n̄iak̄uregwo bīu.

⁹ No r̄ir̄i, matinḡith̄i haraaya, tond̄u ūrim̄u wao n̄iukamenyeka n̄i and̄u othe, o ta ūr̄ia ūhoru wa and̄u acio wamenyekire.

¹⁰ No wee-rĩ, nĩũĩ ũhoro wothe wa ũrutani wakwa, na mĩtũũrĩre wakwa, na matanya makwa, na wĩtĩkio wakwa, na ũkirĩrĩria wakwa, na wendani wakwa, na kũũmĩrĩria gwakwa,

¹¹ na kũnyariirwo gwakwa, na mathĩna makwa, o na mĩthemba ya maũndũ marĩa maangorire kũu Antiokia, na Ikonía, o na Lusitera, mĩnyamaro ĩrĩa nĩ ndomĩrĩrie. No Mwathani nĩahonokirie kuuma kũrĩ mathĩna macio mothe.

¹² Ti-itherũ, mũndũ o wothe ũrĩa ũkwenda gũtũũra mĩtũũrĩre wa gũkenia Ngai arĩ thĩnĩ wa Kristũ Jesũ nĩarĩnyariiragwo,

¹³ No andũ arĩa aaganu na arĩa aheenania nĩmarĩkĩragĩrĩria kwagana, makaheenania na makaheenagio.

¹⁴ No wee-rĩ, tũũra wĩkaga maũndũ marĩa wĩrutĩte na ũkameĩkia wega atĩ nĩ ma ma, tondu nĩũĩ arĩa maakũrutire,

¹⁵ na ũrĩa wamenyire Maandĩko marĩa matheru kuuma rĩrĩa warĩ kaana,* marĩa mangĩhota gũkũũhĩgia nĩguo ũkaahonokio nĩ ũndũ wa gwĩtĩkia thĩnĩ wa Kristũ Jesũ.

¹⁶ Ũhoro wothe ũrĩa wandĩkĩtwo Maandĩko-inĩ wekĩrĩrwo thĩnĩ wa mũwandĩki nĩ Ngai, na nĩwagĩrĩre harĩ ũhoro wa kũrutana, na wa gũkaanania, na wa kũrũnga mahĩtia, o na wa kũrutana mũkarĩre ya ũthingu,

¹⁷ nĩgeetha mũndũ wa Ngai akoragwo arĩ mũkinyanĩru, na athagath-agĩtwo biũ kũruta wĩra o wothe mwega.

4

¹ Atĩrĩrĩ, nĩ ndĩ mbera ya Ngai na ya Kristũ Jesũ, ũrĩa ũgaatuĩra ciira andũ arĩa marĩ muoyo na arĩa makuĩte, na nĩ ũndũ wa gũũka gwake na ũthamaki wake-rĩ, ngũgũtaara atĩrĩ:

² Hunjagia Ũhoro wa Ngai; ikaraga wĩhaarĩrie hĩndĩ ĩrĩa yagĩrĩre na ĩrĩa itagĩrĩre; ningĩ rũithagĩria andũ mahĩtia mao, na ũmakaanagie, na ũmomagĩrĩre, wĩ na ũkirĩrĩria mũnene na ũrutani mũbarĩrĩre.

³ Nĩgũkorwo ihinda nĩrĩgooka rĩrĩa andũ makaaregana na ũrutani ũrĩa wagĩrĩre. No nĩguo mahingie merĩrĩria mao-rĩ, nĩmakeyũnganĩria arutani aingĩ nĩguo mameerage maũndũ marĩa matũ mao mekwenda kũigua.

⁴ Nĩmakahũgũra matũ mao matige kũigua ũhoro wa ma, na mag-arũrũkĩre ng'ano cia tũhũ.

⁵ No wee-rĩ, ikaraga wĩiguĩte maũndũ-inĩ mothe, na ũmĩrĩrie kũnyariirwo, ningĩ rutaga wĩra wa kũhunjia ũhoro wa Ngai, na ũhingagie mawĩra mothe ma ũtungata waku.

⁶ Nĩgũkorwo nĩnyambĩrĩrie gũitwo thĩ ta iruta rĩa kũnyuuo, narĩo ihinda rĩakwa rĩa kuuma gũkũ nĩrĩkinyu.

⁷ Nĩndũite mbaara ĩrĩa njega, narĩo ihenya rĩakwa rĩgakinya mũthia, o na nĩndũũrĩte menyereire wĩtĩkio wakwa.

⁸ Rũu nĩnjigĩrwo thũmbĩ ĩrĩa ya ũthingu, ĩrĩa Mwathani, ũrĩa ũtuaga ciira na kĩhooto, akaahe mũthenya ũcio, na to nĩ nyĩki akaahe, no ningĩ nĩ andũ othe arĩa makoretwo merĩrĩrie kũguũranĩrio gwake.

Maũndũ ma Paũlũ Mwene

⁹ Geria mũno o ũrĩa wahota ũũke kũrĩ nĩ na ihenya,

* **3:15** Mwana wa kahĩ wa Mũyahudi aambagĩrĩria kwĩruta maandĩko ma Kĩrĩkanĩro kĩrĩa Gĩkũrũ arĩ wa mũaka ĩtano.

¹⁰ nīgũkorwo Dema, tondũ wa kwenda maũndũ ma thĩ ñno, nĩandiganĩirie na agathĩĩ Thesalonike. Nake Keresike nĩathiĩte Galatia, na Tito agathĩĩ Dalamatia.

¹¹ Luka nowe tũrĩ nake gũkũ. Oya Mariko mũũke nake, tondũ nĩ ũteithio harĩ nĩ ũtungata-inĩ wakwa.

¹² Nĩndatũmire Tukiko kũu Efeso.

¹³ Ūgũka-rĩ, ndehera kabuti karĩa ndatigire gwa Karipo kũrĩa Teroa, na ũndehere mabuku makwa ma gĩkũnjo, na makĩria njũa iria cia kwandĩkwo.

¹⁴ Aleksandero ũrĩa mũturi wa indo cia rũthuku nĩanjĩkire ũũru mũno. Mwathani nĩwe ũkaamũrĩha kũringana na ciĩko ciake.

¹⁵ O nawe mwĩmenyerere, tondũ nĩakararirie ndũmĩrĩri iitũ na hinya.

¹⁶ Hĩndĩ ĩrĩa ndaciirithirio rĩa mbere-rĩ, gũtirĩ mũndũ wokire kũndeithia, andũ othe nĩmandiganĩirie. Maroaga gũtuĩrwo ũũru.

¹⁷ No Mwathani nĩarũgamire na nĩĩ na akĩnjĩkĩra hinya, nĩgeetha ndũmĩrĩri ihunjio biũ nĩ ũndũ wakwa na andũ-a-Ndũrĩrĩ othe mamĩgue. Na nĩĩ ngĩhonokio kuuma kanua ka mũrũũthi.

¹⁸ Mwathani nĩakahonokia ũũru-inĩ o wothe, na andware ũthamaki-inĩ wake wa igũrũ, nake arogoocagwo tene na tene. Amenĩ.

Ngeithi cia Mũthia

¹⁹ Geithia Pirisila na Akula, na andũ a nyũmba ya Onesiforo.

²⁰ Erasito aatigirwo Korinitho, na nĩĩ ngĩtiga Terefimo kũu Mileto arĩ mũrũaru.

²¹ Geria ũkinye gũkũ mbere ya ihinda rĩa heho. Nĩwageithio nĩ Eubulu, o na Pudene, na Lino, na Kilaudia, na ariũ na aarĩ a Ithe witũ othe.

²² Mwathani aroikaria roho waku. Wega wa Ngai ũroikara hamwe nawe.

MARŪA MA PAŪLŪ KŪRĪ TITO

¹ Nī nī Paŭlū, ndungata ya Ngai na mūtūmwo wa Jesū Kristū. Ndūmītwo nīguo andū arīa athuure nī Ngai mongererwo wītīkio na ūmenyo wa kūmenya ūhorō-ūrīa-wa-ma ūrīa ūtwaranīte na ūhorō wa kwīyamūrīra Ngai,

² na nīguo wītīkio na ūmenyo iria irī na kūrīgūrīro kīa muoyo wa tene na tene, iria Ngai ūrīa ūtaheenania eeranīire o kuuma kīambīrīria.

³ Narīo ihinda rīake rīrīa rīagūrīire rīakinya, nīaguūrānīire kiugo gīake kūrīa ndehokeyro ndīkīhunjagie kūringana na ūrīa njathītwo nī Ngai Mūhonokia witū,

⁴ Ndīrakwandīkīra marūa maya wee Tito, o wee mūrīū wakwa kūna thīnī wa wītīkio ūrīa tūgwatanīire nawe:

Wega na thayū kuuma kūrī Ngai Ithe na kūrī Kristū Jesū Mūhonokia witū, irogīa nawe.

Wīra wa Tito arī Kirete

⁵ Atūrīrī Tito, gītūmi kūrīa gīatūmire ngūtige kūu Kirete nī atī ūthondeke maūndū marīa mataarīkīte na ūthuure athuuri thīnī wa o itūūra, o ta ūrīa ndakwīre.

⁶ Mūthuuri wa kanitha aagūrīrīro akorwo atarī na ūcuuke, na akorwo arī mūthuuri wa mūtumia o ūmwe tu, na arī mūndū ūrī na ciana cītīkītīte na itarī kaūndū ingīcuukīrwo nī ūndū wa ūmaramari kana kwaga gwathīka.

⁷ Kuona atī mūrōri wa maūndū ma kanitha nīmwhokere wīra wa Ngai, no nginya akorwo atarī na ūcuuke, na ndagakorwo arī mūndū wa kwīgūmīra, kana wa kūhīūha kūrakara, kana arī mūnyui wa njoohi, kana wa kūhūthīra hinya o na mbaara, kana mūndū wa gūkorokera indo na njīra irīa itagūrīire.

⁸ Nī kaba akorwo arī mūndū ūūi gūtugana, na wendete maūndū marīa mega, na ūhotete kwīgūrīrīria merīrīria ma mwīrī, na arī mūrūngūrīru ngoro, na arī mūthingu, o na mūndū ūmenyagūrīra mītugo yake.

⁹ Nīngī no nginya arūmagie ūhorō ūrīa wa kwīhokeka, o ta ūrīa ūrutānītwo, nīguo ahotage kūmūrīria arīa angī na ūrutani ūrīa mwagūrīru, na ahotage kūregana na arīa maūkararagia.

¹⁰ Nīgūkorwo nī kūrī andū aingī aremi, andū a mīario ya tūhū na aheenānia, na makīria arīa a thīritū ya arīa maruaga.

¹¹ Andū acio no nginya makirio, tondu nīmarathūkia mīciī mīngī nīkūrutanaga maūndū marīa mataagūrīire kūrutana, na mekaga ūguo nīgeetha monage mbeeca iria itamagūrīire.

¹² O na mūnabii ūmwe wao nīoigīte atūrī, "Andū a Kirete matūūruga maheenānia hīndī ciothe, na mahaana ta nyamū njūru, na nī igūūta ngoroku."

¹³ Ūira ūcio nī wa ma. Nī ūndū ūcio-rī, makaanāgie ūgwatīire, nīgeetha mehaande wega ūhorō-inī wa gwītīkia,

¹⁴ na nīguo matīkarūmbūyagie ng'ano cia Ayahudi kana mawatho ma andū arīa mareganaga na ūhorō-ūrīa-wa-ma.

¹⁵ Kūrī andū arīa marī meciiria matheru, maūndū mothe nī matheru, no kūrī andū arīa marī na meciiria mathūku na matefikītie-rī, gūtīrī ūndū mūtheru. Ti-itherū, meciiria mao na thamiri ciao nī thūku.

¹⁶ Kuuga nīmoigaga atī nīmoofī Ngai, no nīmamūkaanaga na ciiko ciao. Nī andū imaramari, na matiathikaga, na gūtīrī ūndū o na ūmwe mwega mangūka.

2

Maūndū Marīa Mabataire Kūrutwo Ikundi Itiganīte

¹ No wee-rī, no nginya ūrutanage maūndū marīa maringaine na ūrutani ūrīa mwagīrīru.

² Rutaga athuuri arīa akūrū maikarage matarī arīū, na marī a gūtīka, na a kwīgīrīrīria merirīria ma mwīrī, na marī arūmu ūhorō-inī wa gwītīkia, na makoragwo marī na wendani o na ūkirīrīria.

³ O nao atumia arīa akūrū marutage gūkaraga na mīkarīre ya ūtheru, na matigatuīke a gūcambania o na kana mamenyere kūnyuuga ndibei nyingī matuīke ta ngombo ciayo, no nī matuīke a kūrutanaga maūndū marīa mega,

⁴ nīgeetha mahote kūruta atumia arīa ethī kwenda athuuri ao na ciana ciao,

⁵ na matuīke a kwīgīrīrīria merirīria ma mwīrī, na atheru, na mehang'agie na wīra o wa kwao mūciī, na matuīke atugi, na maathīkaḡire athuuri ao, nīgeetha gūtikanagīe mūndū ūngīcambia kiugo kīa Ngai.

⁶ O ta ūguo-rī, ūmagīrīria aanake, na ūmataarage matuīke a kwīgīrīrīria merirīria ma mwīrī.

⁷ Maūndū-inī mothe, tuīka kīonereria ḡia gwīkaga wega maūndū-inī mothe. Rīrīa ūkūrutana onanagia ūrūngīrīru, na ūtarī na itherū,

⁸ o na waragie ciugo iria ciagīrīre, itangīrutika mahītia, nīgeetha arīa matūkararagia maconorithio tondū wa kwaga ūndū mūuru mangīaria igūrū riitū.

⁹ Taaraga ngombo atī ciathīkaḡire aathani a cio maūndū-inī mothe, na igeragie kūmakenia, no itigacookanagīrie nao,

¹⁰ na itikamaiyage indo ciao, no cionanagie atī no ciīhokwo kūna, nīguo itūmage ūrutani wa ūhorō wa Ngai Mūhonokia witū wendekage maūndū-inī mothe.

¹¹ Nī ūndū wega wa Ngai ūrīa ūrehaga ūhonokio nūguūranīrio kūrī andū othe.

¹² Wega ūcio wa Ngai nīguo ūtūrutaga kūregana na maūndū marīa matarī ma kwīyamūrīra Ngai, na merirīria mooru ma gūkū thī, na gūtūra twīgīrīrīrie merirīria ma mwīrī, na gūtūra na mītūūrīre ya ūngai na mīrūngīrīru na ya kwīyamūrīra Ngai mahinda-inī maya tūrī,

¹³ o tūḡīetagīrīra kūrīgīrīro kīrīa kīrī na kīrathimo, hīndī irīa gūkaaguūranīrio riiri wa Jesū Kristū, ūrīa arī Ngai witū mūnene na Mūhonokia.

¹⁴ Nake nīwe werutire nī ūndū witū, nīguo atūkūūre waganu-inī wothe, na atherie andū matuīke ake kīūmbe, arīa marī na kīyo ḡia gwīkaga maūndū mega.

¹⁵ Rīu-rī, maūndū macio nīmo wagīrīrwo nīkūrutanaga. Ūmanagīrīria na ūkaananagie wī na wathani wothe. Ndūkanareke mūndū o na ūrīkū akūire.

3

Gwika ūria Kwagĩrĩre

¹ Ririkanagia andũ acio atĩ maathĩkagĩre anene na arĩa maathanaga, na matuĩke aathĩki, na makoragwo mehaarĩirie kũruta wĩra wothe mwega,

² ningĩ matikae gũcambia mũndũ o na ūrikũ, no makorwo marĩ a thayũ na acayaanĩri, na monanagie mĩtugo ya ūhooreri harĩ andũ othe.

³ Nĩ ūndũ hĩndĩ ĩmwe-rĩ, o na ĩhuĩ twarĩ akĩgu, na tũtiathikaga, na tũkaheenekaga; twarĩ ngombo cia merirĩria ma mĩthemba yothe o na ikeno ciothe. Twatũũraga tũrĩ na rũmena na ūiru, tũgathũũragwo o na tũgathũũranaga mũndũ na ūria ūngĩ.

⁴ No hĩndĩ irĩa ūtugi wa Ngai Mũhonokia witũ na wendo ūria atwendete naguo ciaguũraniirio-rĩ,

⁵ nĩatũhonokirie, na ti ūndũ wa maũndũ ma ūthingu marĩa tweekĩte, no nĩ ūndũ wa tha ciake. Agĩtũhonokia na ūndũ wa gũtũtheria, agĩtũciara rĩngĩ na agĩtwerũhia na ūndũ wa Roho Mũtheru,

⁶ ūria aatũitĩrĩirie na ūtaana nĩ ūndũ wa Jesũ Kristũ Mũhonokia witũ,

⁷ nĩgeetha twatuu athingu nĩ ūndũ wa wega wake, tũtuĩke agai a muoyo wa tene na tene kũringana na ūria tũtũire twĩrĩgĩrĩre.

⁸ Ūhoru ūcio nĩ wa kwĩhokeka. Na ngũkienda waragie maũndũ maya ūgwatũirie, nĩgeetha andũ arĩa mehokete Ngai memenyerie kwĩrutĩra na kiyo gwĩkaga maũndũ mega. Maũndũ maya nĩ magĩrĩru kũna, na nĩ marĩ uumithio harĩ mũndũ o wothe.

⁹ No rĩrĩ, eheragĩra ngarari cia ūrimũ, na ūhoru wa gũkinyĩra njjarwa, na gũkararania, na mbaara cia ūhoru wa watho, tondũ maũndũ macio matũri uumithio, na nĩ ma tũhũ.

¹⁰ Mũndũ ūria ūtũmaga kũgie na nyamũkano-rĩ, mũkaanagie riita rĩa mbere, na rĩa keerĩ. Thuutha wa ūguo, regana nake.

¹¹ Wagĩrĩrwo nĩkũmenya atĩ mũndũ ta ūcio nĩ mwaganu na nĩ mwĩhia; nake we mwene nĩetuĩrĩire ciira.

Maũndũ ma Mũthia

¹² Ndaarĩkia gũtũma Aritema kana Tukiko kũrĩwe, geria ūria ūngĩhota ūũke kũrĩ nĩ gũkũ Nikopoli, tondũ nĩkuo nduĩte gũikara ihinda rĩa heho.

¹³ Īka ūria wothe ūngĩhota ūteithie Zena ūria wakiri, na Apolo rĩrĩa marĩkorwo marĩ rũgendo-inĩ, na wone atĩ marĩ na indo ciothe iria mabatarĩtio nĩcio.

¹⁴ Nao andũ aitũ nĩmemenyerie kũrutaga mawĩra marĩa mega, nĩguo mateithagĩrĩrie mabataro-inĩ ma o mũthenya nĩguo matigatũũre mũtũũrĩre ūtarĩ na uumithio.

¹⁵ Andũ arĩa othe tũrĩ nao nĩmamũgeithia. Geithia andũ arĩa othe matwendete thĩinĩ wa wĩtkio.

Wega wa Ngai ūrogĩa na inyuĩ inyuothe.

MARŪA MA PAŪLŪ KŪRĪ FILEMONA

¹ Nĩ nĩ Paŭlũ, njohetwo nĩ ũndũ wa Kristũ Jesũ, na Timotheo mŭrũ wa Ithe witũ,

Tŭratũma marũa maya kŭrĩ Filemona mŭrata witũ ũrĩa twendete na mŭruti wĩra hamwe na ithuĩ,

² na kŭrĩ mwarĩ wa Ithe witũ Apufia, o na kŭrĩ Arikipo, ũrĩa ũrũagĩrĩra Ũhoru wa Ngai hamwe na ithuĩ, o na kŭrĩ kanitha ũrĩa ũcemanagia gwaku mũciĩ.

³ Mũroġĩa na wega na thayũ kuuma kŭrĩ Ngai Ithe witũ, na kuuma kŭrĩ Mwathani Jesũ Kristũ.

Gũcookia Ngaatho hamwe na Kũhooya

⁴ Atĩrĩrĩ, rĩrĩa ngũkŭririkana mahooya-inĩ makwa-rĩ, nĩnjookagĩria Ngai wakwa ngaatho hĩndĩ ciothe,

⁵ tondũ nĩnjiguaga ũhoru wa wĩtkio waku thĩinĩ wa Mwathani Jesũ, na ũrĩa wendete andũ arĩa othe aamũre.

⁶ Nĩhooyaga atĩ ũġĩe na kiyoo rĩrĩa ũkũgwatanĩra nao ũhoru wa wĩtkio waku, nĩgeetha magĩe na ũmenyo wa maũndũ mothe mega marĩa tũrĩ namo thĩinĩ wa Kristũ.

⁷ Wendani waku nĩũheete ġĩkeno kĩnene mũno na ũkanyũmĩrĩria, nĩ tondũ wee, mŭrũ wa Ithe witũ, nĩũcanjamũrĩte ngoro cia andũ arĩa aamũre.

Paŭlũ Gũthaitanĩra Onesimo

⁸ Nĩ ũndũ wa ũguo-rĩ, o na gũtuĩka no ngwathe ndĩ thĩinĩ wa Jesũ Kristũ, atĩ wĩke ũrĩa wagĩrĩre-rĩ,

⁹ nĩ kaba ngũthaithe ũwĩke nĩ ũndũ wa wendo. Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, nĩ Paŭlũ o na ndĩ mũthuuri mũkũrũ, na ningĩ ndĩ muohe nĩ ũndũ wa Kristũ Jesũ-rĩ,

¹⁰ ngũġĩgũthaita nĩ ũndũ wa mŭrũ wakwa Onesimo, ũrĩa watuĩkire mŭrũ wakwa ndĩ gũkũ kĩoho-inĩ.

¹¹ Mbere ĩyo ndaarĩ kĩene kŭrĩwe, no rĩu nĩatuĩkĩte mũndũ wa bata harĩwe o na harĩ nĩ.

¹² Nake nĩngũmũcookia kŭrĩwe, na ngĩmũtũma no taarĩ ngoro yakwa mwene ndĩragũtũmĩra.

¹³ Nĩngĩrendire ġũikara nake, nĩgeetha andeithagie handũ-inĩ haku, rĩu njohetwo nĩ ũndũ wa ũhoru-ũrĩa-Mwega.

¹⁴ No ndiendire gwĩka ũndũ o na ũrĩkũ wee ũtetĩkĩrĩte, nĩgeetha ũndũ o wothe mwega wee ũngĩka ũkorwo ũrĩ wa kwĩyendera no ti wa kũringĩrĩrio.

¹⁵ No ġũkorwo ġĩtũmi ġĩa akweherere kahinda kanini-rĩ, nĩgeetha agũcookerera mũtũũranie nake nginya tene,

¹⁶ no ndagacooke arĩ o ngombo, no akorwo akĩrĩte ngombo, acooke arĩ mŭrũ wa Ithe witũ mwende mũno. Nĩ wa bata mũno harĩ nĩ, no harĩwe nĩ wa bata makĩria, arĩ ta mũndũ o na ta mŭrũ wa Ithe witũ thĩinĩ wa Mwathani.

¹⁷ Nĩ ũndũ ũcio angĩkorwo nĩũtuaga tũrĩ rũmwe nawe-rĩ, mwamũkĩre o ta ũrĩa ũngĩnyamũkĩra nĩ mwene.

¹⁸ Nake angikorwo nīagwīkīte ūūru o na ūrīkū, kana hihi arī na thiirī waku-rī, andīka atī thiirī ūcio nī wakwa.

¹⁹ Nī nī Paŭlū ndīrakwandīkīra na guoko gwakwa mwene. Nīngakūrīha thiirī ūcio, o na gūtuīka ndikwenda kūgweta atī o na wee mwene ūrī thiirī wakwa.

²⁰ Atīrīrī, mūrū wa Ithe witū, nī ingīenda ngīe na uumithio uumīte kūrīwe thīnī wa Mwathani; canjamūra ngoro yakwa thīnī wa Kristū.

²¹ Ndakwandīkīra marūa maya ndīhokete atī ndūngīaga kūnjathīkīra, na ngīmenyaga atī nūgwīka o na makīria ya ūria ngūrīitīe wīke.

²² Hamwe na ūguo-rī, thondekera handū ha gūikara, tondū ndī na mwīhoko atī nīndītīkīrio njūke kūrī inyuī nī ūndū wa mahooya marīa mūhooyagīra.

²³ Epafara, ūria tuohetwo nake nī ūndū wa Kristū Jesū, nīakūgeithia.

²⁴ O na Mariko, na Arisitariko, na Dema, na Luka, arīa tūrutithanagia wīra nao, nīmakūgeithia.

²⁵ Wega wa Mwathani witū Jesū Kristū ūrogīa na roho waku.

MARŪA KŪRĪ AHIBIRANIA

Mūriū nī Mūnene Gūkīra Araika

¹ Matukū-inī ma tene Ngai nīarīrie maithe maitū na tūnua twa anabii maita maingī, na nīra mwanya mwanya,

² no matukū-inī maya ma kūrigīrīria-rī, ithūī nīatwarīrie na nīra ya Mūriū, ūrīa aature mūgai wa indo ciothe, o we ūrīa thī yothe yombirwo na ūndū wake.

³ Mūrūwe-rī, nīwe wonanagia ūkengi wa riiri wake, na nīwe mūhianīre mūkinyanīru kūna wa ūrīa Ngai atarī, ningī nīwe ūnyitīrīre indo ciothe na kiugo gīake kīrī hinya. Nake aarīkia gūtheria andū mehia-rī, nīaikarire thī guoko-inī kwa ūrīo kwa Ūnene kūu igūrū.

⁴ Nī ūndū ūcio agītuika mūnene gūkīra araika, o ta ūrīa rīitwa rīrīa aagaīrwo rīrī inene gūkīra rīao.

⁵ Nī ūndū-rī, nī mūraika ūrīkū Ngai arī eera atīrī,
 “Wee nīwe Mūrū wakwa;
 ūmūthī nīndatuika Thoguo”?
 O na kana akīmwīra atīrī,
 “Nī nī ngūtuika Ithe,
 nake atuīke Mūrū wakwa”?

⁶ Na ningī-rī, Ngai aarehe irigithathi rīake gūkū thī, oigire atīrī,
 “Araika othe a Ngai nīmamūnamīrīre, mamūhoee.”

⁷ Akīaria ūhoro wa araika oigire atīrī,
 “Atūmaga araika ake matuīke huho,
 nacio ndungata ciake agacitua nīnīm̄bī cia mwaki.”

⁸ No ha ūhoro ūkonī Mūriū ekuuga atīrī,
 “Wee Ngai, gītī gīaku kīa ūnene nīgīgatūūra tene na tene,
 nakīo kīhooto nīkīo gīgaatuika mūthīgi wa ūthamaki waku.

⁹ Wee wendete ūthingu no ūgathūūra waganu;
 nī ūndū ūcio, Ngai, o we Ngai waku, nīakwambararītie gūkīra athiritū aku othe
 na ūndū wa gūgūitīrīria maguta ma gīkeno.”

¹⁰ Ningī akoiga atīrī,
 “Wee Mwathani, o kīambīrīria-inī, nīwaarire mīthingi ya thī,
 o narīo igūrū nī wīra wa moko maku.

¹¹ Icio nīgūthira igaathira, no wee nīgūtūūra ūgaatūūra;
 igaathira o ta nguo.

¹² Ūgaacikūnja o ta ūrīa nguo ndaaya ikūnjagwo;
 ikaagarūrūka o ta ūrīa nguo igarūrūkaga.
 No wee ndūgarūrūkaga,
 na mīaka yaku ndīrī hīndī igaathira.”

¹³ Nī ūndū-rī, nī mūraika ūrīkū Ngai arī eera atīrī,
 “Ikara thī guoko-inī gwakwa kwa ūrīo,
 nginya rīrīa ngaatūma thū ciaku
 ituīke gaturwa ka makinya maku”?

¹⁴ Githī araika othe ti maroho ma gūtungata, matūmītwo matungatagīre arīa makaagaya ūhonokio?

2

Gwathwo Gũthikĩria

1 Nĩ ùndũ ùcio-rĩ, nĩtwagĩrĩrwo kũrũmbũiya mũno ùhoru ũria twanaigua, nĩguo tũtikae gũtũgũgio tweherio kuuma harĩ guo.

2 Tondũ-rĩ, angĩkorwo ùhoru ũria waririo nĩ araika warĩ mũrũmu-rĩ, na mũndũ o wotho wareganaga na ùhoru ùcio na akaũremera nĩaherithagio o ũria kwagĩrĩre-rĩ,

3 tũngĩkiaga atia kũherithio tũngĩnyarara ũhonokio mũnene ũũ? Ũhonokio ũyũ, ũria waambire kũhunjio nĩ Mwathani, nĩwacookire gwĩkĩrwo hinya kũrĩ ithuĩ nĩ andũ arĩa maamũiguire.

4 Ningĩ Ngai agĩkĩra ùhoru ũyũ ũira atĩ nĩ wa ma na ùndũ wa kuonania marũuri na morirũ, o na kũringa ciama cia mĩthemba mũingĩ, na akĩheana iheo cia Roho Mũtheru kũrĩ andũ kũringana na wendĩ wake.

Jesũ gũtuuo ta Ariũ a Nyina

5 Thĩ irĩa tũkwaria ùhoru wayo, araika tio maaheetwo wathani wayo.

6 No nĩ harĩ mũndũ mũna ũheanĩte ũira handũ hamwe akoiga atĩrĩ: "Mũndũ akĩrĩ kĩ tondũ ũikaraga ũkĩmwĩciiragia, nake mũrũ wa mũndũ akĩrĩ kĩ atĩ nĩkĩo ũmũmenyagĩrĩra?"

7 Watũmire atigie o hanini aiganane na araika, na ũkĩmũhumba thũmbĩ ya riiri o na gĩtĩio,

8 na ũkĩiga indo ciothe rungu rwa magũrũ make aciathage."

Nake akĩiga indo ciothe rungu rwa mũndũ-rĩ, hatĩrĩ kindũ o na kĩrĩkũ Ngai aatigire gĩtarĩ watho-inĩ wa mũndũ. No rĩu tũtionaga indo ciothe irĩ watho-inĩ wa mũndũ.

9 No tuonaga Jesũ, ũria gwa kahinda kanini watuĩtwo mũnini gũkĩra araika, no riu ekĩritwo thũmbĩ ya riiri na ya gĩtĩio nĩ tondũ nĩanyariĩkĩre na agĩkua, nĩgeetha, nĩ ùndũ wa Wega wa Ngai atuĩke wa gũcama gĩkuũ handũ ha andũ othe.

10 Nĩgũkorwo nĩ kwagĩrĩre atĩ Ngai, ũria wombire indo ciothe na itũũraga nĩ ùndũ wake-rĩ, atũme mwambĩrĩria wa ũhonokio wao aagĩrĩre kũna kũna na ùndũ wa kũnyamario nĩguo arehe ciana nyingĩ riiri-inĩ wake.

11 Jesũ ũria ũtũmaga andũ matuĩke atheru, o hamwe na acio matuĩtwo atheru, othe matuĩkaga andũ a nyũmba imwe. Nĩ ùndũ ùcio Jesũ ndaconokaga akĩmeeta ariũ na aarĩ a Ithe.

12 Akoiga atĩrĩ,

"Nĩngoimbũra rĩtwa rĩaku kũrĩ ariũ na aarĩ a Baba; nĩngainaga nyĩmbo cia gũkũgooca ndĩ kũngano-inĩ."

13 Ningĩ akoiga atĩrĩ,

"Nĩ ngũiga mwĩhoko wakwa harĩ Ngai."

O na ningĩ akoiga atĩrĩ,

"Nĩ ũyũ haha, na ciana iria Ngai aheete."

14 Kuona atĩ ciana icio irĩ na mwĩrĩ na thakame-rĩ, we o nake aatuĩkire o tao mwĩrĩ-inĩ, nĩgeetha na ùndũ wa gĩkuũ giake ahote kwananga ũria ũrĩ na hinya wa gĩkuũ, nake nĩwe mũcukani,

15 na ohore arĩa matũire mohetwo ũkombo-inĩ matukũ mao mothe nĩ ùndũ wa gwĩtigĩra gĩkuũ.

16 Nĩgũkorwo ti-itherũ ti araika ateithagia, no ateithagia rũciaro rwa lburahĩmu.

17 Na nĩ ùndũ ùcio no nginya angĩahaananirio na ariũ na aarĩ a Ithe maũndũ-inĩ mothe, nĩguo atuĩke mũthĩnjĩri-Ngai ũria mũnene ũiyũrĩtwo

nĩ tha na mwĩhokeku agĩtungatĩra Ngai, na nĩguo arute horohio nĩ ũndũ wa mehia ma kĩrĩndĩ.

¹⁸ Nĩgũkorwo we mwene nĩathĩnĩkire rĩrĩa aageragio-rĩ, nĩahotaga gũteithia andũ arĩa mageragio.

3

Jesũ nĩ Mũnene gũkĩra Musa

¹ Nĩ ũndũ ũcio, inyuĩ ariũ na aarĩ a Ithe witũ atheru, o inyuĩ mũgwatanĩire ũhoro wa gwĩtwo kũrĩa kuumĩte na igũrũ, mwĩcũranagiei ũhoro wa Jesũ, o we mĩtũmwo na mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene ũrĩa tuumbũraga ũhoro wake.

² We aarĩ mwĩhokeku kũrĩ ũrĩa wamwamũrĩre, o ta ũrĩa Musa aarĩ mwĩhokeku maũndũ-inĩ mothe ma nyũmba ya Ngai.

³ Jesũ nĩonekanĩte aagĩrĩre kũheo gĩtũio kĩnene gũkĩra Musa, o ta ũrĩa mwaki wa nyũmba aagĩrĩrwo nĩ gũtũio gũkĩra nyũmba yo nyene.

⁴ Nĩgũkorwo nyũmba o yothe nĩrĩ mũndũ ũrĩa wamĩakire, no Ngai nĩwe mwaki wa indo ciothe.

⁵ Nake Musa, aarĩ mwĩhokeku maũndũ-inĩ mothe ma nyũmba ya Ngai arĩ o ndungata, agakĩrutaga ũira wa maũndũ marĩa makaahewanwo thũutha-inĩ.

⁶ No Kristũ arĩ Mũriũ aarĩ mwĩhokeku na akarũgamĩrĩra nyũmba ya Ngai. Na ithuĩ tũrĩ nyũmba iyo yake, tũngũkara tũrũmĩtie ũmĩrĩru witũ na kĩrĩgĩrĩro kĩrĩa twĩrahagĩra.

Gũkaanio kwaga Gwĩtĩkia

⁷ Nĩ ũndũ-rĩ, o ta ũrĩa Roho Mũtheru oigaga, atĩrĩ:

“Ũmũthĩ, mũngũigua mũgambo wake,

⁸ mũtikoomie ngoro cianyu ta hĩndĩ ĩrĩa mwanemeire,

andũ makĩngeria marĩ kũu werũ-inĩ,

⁹ kũrĩa maithe manyu maangeririe na makĩndoria, na makĩona ciĩko ciakwa, ihinda rĩa mĩaka mĩrongo ĩna.

¹⁰ Nĩkĩo ndaarakarĩre rũciaro rũu, ngĩkiuga atĩrĩ, ‘Ngoro cia andũ aya itururaga hĩndĩ ciothe, na matĩrĩ maamenya njĩra ciakwa.’

¹¹ Nĩ ũndũ ũcio ngĩhĩta na mwĩhĩtwa ndakarĩte, ngiuga atĩrĩ, ‘Matĩrĩ hĩndĩ magaatũnya kĩhurũko-inĩ giakwa.’”

¹² Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, mwĩmenyererei hatikagĩe o na ũmwe wanyu ũrĩ na ngoro ĩhagia na ĩtetĩkagia, ĩrĩa ĩgarũrũkaga, ĩgatigana na Ngai ũrĩa ũrĩ muoyo.

¹³ No ũmanagĩrĩriai mũndũ na ũrĩa ũngĩ o mũthenya, o rĩrĩa rĩothe mũthenya ũrĩtagwo Ũmũthĩ, nĩgeetha gũtikagĩe o na ũmwe wanyu ũkũũmio ngoro nĩ ũndũ wa kũheenererio nĩ mehia.

¹⁴ Tondũ ũcio, tũngĩrũmia wega mwĩhoko ũrĩa twarĩ naguo kuuma o kĩambĩrĩria nginya ĩthĩrĩro-rĩ, nĩtũgaatuĩka a kũgwatanĩra hamwe na Kristũ.

¹⁵ O ta ũrĩa kwĩrĩtwo, atĩrĩ:

“Ũmũthĩ, mũngũigua mũgambo wake, mũtikoomie ngoro cianyu ta hĩndĩ ĩrĩa mwanemeire.”

¹⁶ Nĩ andũ arĩkũ acio maaiguire na makĩmũkararia? Githĩ ti arĩa othe moimĩte Misiri matongoretio nĩ Musa?

17 Ningĩ-rĩ, nĩ andũ arĩkũ aarakarĩre mĩaka ĩyo mĩrongo ĩna? Githĩ ti arĩa meehirie, na magĩkua, o arĩa ciimba ciao ciagũire kũu werũ-inĩ?

18 Ningĩ-rĩ, nĩ andũ arĩkũ Ngai ehĩtire na mwĩhĩtwa atĩ gũtirĩ hĩndĩ magaatoonya ũhurũko-inĩ wake, tĩga o andũ acio maaregire kũmwathĩkĩra?

19 Tũgakĩona atĩrĩ, matiahotire gũtoonya kuo nĩ ũndũ wa kwaga gwĩtikia kwao.

4

Thabatũ ya Kũhurũka ya Andũ a Ngai

1 Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, kuona atĩ kũiranĩro gĩa gũtoonya ũhurũko-inĩ wake kĩrĩ o ho-rĩ, nĩtwĩmenyererei gũtikagĩe o na ũmwe wanyu ũtagagĩkinyĩra.

2 Nĩgũkorwo o na ithuĩ nĩtũhunjĩrio Ũhoru-ũyũ-Mwega o tao; no ũhoru ũrĩa maaigũire ndũigana kũmaguna, tondũ arĩa maũigũire matiwamũkĩrĩre na wĩtikio.

3 Na rĩrĩ, ithuĩ arĩa twĩtikĩtie nĩ ithuĩ tũtoonyaga kĩhurũko-inĩ kũu, o ta ũrĩa Ngai oigire atĩrĩ,

“Nĩ ũndũ ũcio ngũhĩta na mwĩhĩtwa ndakarĩte, ngiuga atĩrĩ,

“Matĩrĩ hĩndĩ magaatoonya kĩhurũko-inĩ gĩakwa.”

O na gũtuĩka wĩra wake nĩwathĩrĩte kuuma o rĩrĩa thĩ yombirwo.

4 Nĩgũkorwo nĩ harĩ handũ hana aarĩtie ũhoru wa mũthenya wa mũgwanja, akoiga atĩrĩ: “Nake Ngai akĩhurũka mũthenya wa mũgwanja, agĩtigana na wĩra wake wothe.”

5 O na ningĩ hau mbere nĩoigĩte atĩrĩ, “Matĩrĩ hĩndĩ magaatoonya ũhurũko-inĩ wakwa.”

6 Nĩtũkuona atĩ nĩ kũrĩ amwe matigaire gũtoonya kĩhurũko-inĩ kũu kĩeranĩrwo, nĩgũkorwo arĩa maahunjĩrio Ũhoru-ũrĩa-Mwega mbere matiatooonyire tondũ nĩmagire gwathĩka.

7 Nĩ ũndũ ũcio, o rĩngĩ Ngai akĩamũra mũthenya mũna, akĩwĩta Ũmũthĩ, thuutha wa matukũ maingĩ gũthira rĩrĩa aarĩre na kanua ka Daudi, ta ũrĩa oigĩte hau mbere atĩrĩ:

“Ũmũthĩ, mũngĩigua mũgambo wake,
mũtikoomie ngoro cianyu.”

8 Tondũ korwo Joshua nĩamaheete ũhurũko-rĩ, Ngai ndangĩacookire kwaria ũhoru wa mũthenya ũngĩ thuutha ũcio.

9 Tondũ ũcio nĩgũtigaire Thabatũ ya kũhurũka ya andũ a Ngai;

10 nĩgũkorwo mũndũ o wothe ũrĩa ũtoonyaga kĩhurũko-inĩ kĩa Ngai o nake nĩahurũkaga agatigana na wĩra wake, o ta ũrĩa Ngai aahurũkire agĩtigana na wĩra wake.

11 Nĩ ũndũ ũcio, nĩtwĩrutanĩrie na kĩyo gũtoonya ũhurũko-inĩ ũcio, nĩgeetha gũtikanagĩe mũndũ o na ũrĩkũ ũkaagũa nĩ ũndũ wa kũrũmĩrĩra kĩonereria kĩa ũremi wao.

12 Nĩgũkorwo ũhoru wa Ngai ũrĩ muoyo na ũrĩ hinya. Nĩ mũũgĩ gũkĩra rũhiu rwa njora rũnooretwo mĩena yeerĩ, ũgatheeca ũkagayũkania muoyo na roho, o na ũkagayania marũngo na maguta marĩa makoragwo mahĩndĩ-inĩ, na ningĩ ũgatũira meciiria na matua ma ngoro.

13 Gũtirĩ kĩndũ o na kĩmwe kĩa iria ciombirwo kĩhĩhĩtwo kuuma maitho-inĩ ma Ngai. Indo ciothe nĩhumbũrie na ikaguĩrio mbere ya maitho ma ũrĩa tũkaahe ũhoru witũ.

Jesũ Mũthĩnjĩri-Ngai Ũrĩa Mũnene Mũno

14 Nĩ ūndũ ūcio, kuona atĩ tũrĩ na mũthĩnjĩri-Ngai mũnene mũno ūrĩa ūhungurĩte agakinya o igũrũ, na nĩwe Jesũ mũrũ wa Ngai-rĩ, nĩtũrũmiei na hinya wĩtikio ūrĩa tuumbũraga.

15 Nĩgũkorwo tũtirĩ na mũthĩnjĩri-Ngai mũnene ūtangĩhota gũtũiguĩra tha ūhũthũ-inĩ wĩtũ, no nĩ tũrĩ na ūmwe wanagerio ikĩro-inĩ ciothe o ta ithuĩ, no ndaigana kwĩhia.

16 Hakĩrĩ ūguo-rĩ, nĩtũkuhĩrĩriei gĩtĩ kĩa Ūnene kĩrĩa kĩa Wega wake tũrĩ na ūmĩrĩru, nĩgeetha tũkaiguĩrwo tha, na tuone Wega wake wa gũtũteithagia hĩndĩ irĩa tũbatarĩte.

5

1 Rĩu-rĩ, mũthĩnjĩri-Ngai ūrĩa mũnene o wothe athuuragwo kuuma gata-gatĩ ka andũ na agatuuo wa kũmarũgamĩrĩra maũndũ-inĩ marĩa makonĩĩ Ngai, nĩguo arutage maruta na magongona nĩ ūndũ wa kũhoroheria mehia.

2 Nake nĩahotaga gũkirĩrĩria arĩa matarĩ na ūmenyo o na arĩa matururĩte, kuona atĩ o nake nĩarĩ ūhũthũ wake.

3 Ūndũ ūyũ nĩguo ūtũmaga arute magongona ma kũhoroheria mehia make mwene, o ta ūrĩa amarutaga nĩ ūndũ wa mehia ma kĩrĩndĩ.

4 Gũtirĩ mũndũ wĩheaga gĩtĩo kũu we mwene; no nginya akorwo etĩtwo nĩ Ngai, o ta ūrĩa Harũni eetĩrwo.

5 Nĩ ūndũ ūcio, o nake Kristũ ndaigana kwĩyoera ūgooci wa gũtuĩka mũthĩnjĩri-Ngai ūrĩa mũnene. No nĩ Ngai wamwĩrĩre atĩrĩ,

“Wee nĩwe Mũrũ wakwa;
ũmũthĩ nĩndatuĩka Thoguo.”

6 Na handũ hangĩ oigĩte atĩrĩ,

“Wee ūrĩ mũthĩnjĩri-Ngai nginya tene,
o ta ūrĩa Melikisedeki aatarĩ.”

7 Matukũ-inĩ marĩa Jesũ aatũũraga gũkũ thĩ-rĩ, nĩahooyaga na agath-aitha Ngai, agĩkayaga mũno agũitaga maithori kũrĩ ūcio ūngĩahotire kũmũhonokia kuuma gĩkuũ-inĩ, na nĩaiguagwo nĩ ūndũ wa kwĩnyĩhia gwake.

8 O na gũtuĩka aarĩ mũriũ, nĩerutire gwathĩka nĩ ūndũ wa ūrĩa aanyariĩrĩkire,

9 na aarĩkia gũtuuo mwagĩrĩru kũna, agĩtuĩka kĩhumo kĩa ūhonokio ūrĩa ūtagaathira harĩ arĩa othe mamwathĩkagĩra,

10 nake Ngai akĩmũtua mũthĩnjĩri-Ngai mũnene o ta ūrĩa Melikisedeki aatarĩ.

Gũtaarwo nĩguo Tũtikagwe

11 Nĩtũrĩ na maũndũ maingĩ tũngĩmwĩra makonĩĩ ūhoro ūyũ, no nĩ hinya kũmũtaarĩria tondũ mũtĩnyĩitaga maũndũ narua.

12 Nĩ ūndũ-rĩ, o na gũtuĩka rĩu mwagĩrĩrwo nĩgũkorwo mũrĩ arutani-rĩ, nĩmũbatarĩte mũndũ wa kũmũruta maũndũ marĩa mwarutĩtwo kĩambĩrĩria ma kiugo kĩa Ngai o rĩngĩ. Inyuĩ mũbataire kũheo iria, no ti irio nyũmũ!

13 Mũndũ o wothe ūnyuuaga iria, tondũ no gakenge-rĩ, ndangĩmenya wega ūhoro wa ūrutani wa ūthingu.

14 No irio iria nyũmũ nĩ cia andũ arĩa agima, arĩa nĩ ūndũ wa kũmenyera gũcihũthĩra kaingĩ, nĩmerutĩte gũkũũrana wega na ūuru.

6

1 Nĩ ùndũ ùcio nĩtùtiganei na morutani marĩa ma kĩambĩrĩria ma ùhoru wa Kristũ, na tũthiĩ na mbere na gũkũra, na tũtuge kwambĩrĩria gwaka mũthingi rĩngĩ wa kũrutana ùhoru wa kwĩrira nĩ ùndũ wa cĩko iria cierekagĩria mũndũ gĩkuũ-inĩ, na ùrutani wa gwĩtikia thĩinĩ wa Ngai,

2 na morutani ma ùbatithio, na ma kũigĩrĩrwo moko, o na ma kũriũka kwa arĩa akuũ, o na ma gũtũirwo ciira wa tene na tene.

3 Na noguo tũrĩkaga, Ngai angũtĩkĩria.

4 Na rĩrĩ, nĩ ùndũ ùrĩ hinya mũno kũrĩ andũ arĩa maanathererwo nĩ ùtheri, na magacama kĩheo kĩrĩa kiumĩte igũrũ, na magakorwo matuitwo a ngwatanĩro ya Roho Mũtheru,

5 o acio macamĩte wega wa kiugo kĩa Ngai na maahinya ma ihinda rĩrĩa rĩgooka,

6 andũ acio mangĩgũa na matigane na maũndũ macio-rĩ, gũtingĩhoteka kũmacookia rĩngĩ merire, nĩ tondũ nĩ kwambithia marambithia Mũrũ wa Ngai mũtĩ igũrũ o rĩngĩ, na makamũnyararithia kũrĩ kĩrĩndĩ.

7 Mũgũnda ùrĩa uragĩrwo nĩ mbura kaingĩ na ùgacooka ùgaciara maciaro mega ma kũguna arĩa marĩmũirwo-rĩ, nĩũrathimagwo nĩ Ngai.

8 No mũgũnda ùrĩa ùkũraga mũigua na mahiũ ma nyeki-inĩ nĩ wa tũhũ, na ùrĩ ùgwati-inĩ wa kwĩrehithĩria kĩrumi. Marigĩrĩrio-inĩ nĩgũcinwo ùgaacinwo.

9 Arata akwa nyendete mũno, o na tũkĩaragia ùguo, ha ùhoru wanyu-rĩ, nĩtwĩrĩgĩrĩre maũndũ mega kũrĩ macio, o marĩa marehanaga na ùhonokio.

10 Tondũ Ngai ndaagĩte kĩhooto; ndakaariganĩrwo nĩ wĩra wanyu o na wendo ùrĩa muonanĩtie nĩ ùndũ wa rĩtwa riake rĩrĩa mwateithagia andũ arĩa aamũre, o na rĩu no mũrathĩĩ na mbere na kũmateithia.

11 Tũngĩenda mũndũ o mũndũ wanyu onanie kĩyo o ta kũu o nginya mũthia, nĩguo mũkaahingĩrio maũndũ marĩa mũtũire mwĩrĩgĩrĩre.

12 Tũtikwenda mũtuĩke igũũta, no tũkwenda mwĩgerekana gie na andũ, arĩa nĩ ùndũ wa gwĩtikia na gũkĩrĩrĩria kwao nĩkuo gũtũmaga magairwo maũndũ marĩa meranĩrwo.

Ūuma wa Kĩranĩro kĩa Ngai

13 Rĩrĩa Ngai eerĩre Iburahĩmu kĩranĩro gĩake, eehĩtĩre akũgwetaga we mwene, nĩgũkorwo gũtiarĩ na ùngĩ mũnene kũrĩ we wa kwĩhĩta nake,

14 akiuga atĩrĩ, "Ti-itherũ nĩngũkũrathima na ngũhe njiaro nyingĩ."

15 Na nĩ ùndũ ùcio, thuutha wa Iburahĩmu gweterera akĩrĩrĩre-rĩ, nĩaheirwo kĩrĩa eerĩrwo.

16 Tondũ rĩrĩ, andũ mehĩtaga na mũndũ ùrĩa mũnene kũmakĩra, naguo mwĩhĩtwa ùgakĩndĩra ùrĩa kwĩrĩtwa, na ùgakĩniina ngarari ciothe.

17 Na tondũ Ngai nĩendaga kuonania hatarĩ nganja kũrĩ agai a maũndũ marĩa meranĩrwo atĩ itua riake rĩrĩa aatuĩte rĩtingĩgarũrũka-rĩ, nĩakĩndĩre ùhoru ùcio na mwĩhĩtwa.

18 Ngai eekire ùguo na ùndũ wa maũndũ meerĩ matangĩgarũrũka, o marĩa gũtangĩhoteka Ngai aheenanie namo, nĩgeetha ithuĩ arĩa tuonete handũ ha kũũrĩra twĩgwatĩre kũrĩgĩrĩrio kĩrĩa tũheetwo, tũhote kũmĩrĩria mũno.

19 Kũrĩgĩrĩrio gĩkĩ tũrĩ nakĩo kĩaana ta nanga ya ngoro, nakĩo nĩ kĩrũmu, na nĩ kĩa ma. Nakĩo gĩtoonyaga handũ-harĩa-haamũre thuutha wa gĩtama kĩrĩa kĩnene,

20 o harĩa Jesũ, ũrĩa wathiire mbere iitũ, aatoonyire ithenya riitũ. Nake nĩatũkĩte mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa múnene o nginya tene, o ta ũrĩa Melikisedeki aatarĩ.

7

Melikisedeki ũrĩa Mũthĩnjĩri-Ngai

1 Atĩrĩrĩ, Melikisedeki ũcio aarĩ mũthamaki wa Salemu na mũthĩnjĩri-Ngai, o Ngai-Ūrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno. Nĩwe watũngire Iburahĩmu akĩnũka aarĩkia kũhoota athamaki, na akĩmũrathima,

2 nake Iburahĩmu akĩmũhe gĩcunjĩ gĩa ikũmi kĩa indo ciothe. Rĩtwa rĩake rĩgĩtaũrwo mbere nĩ kuuga "mũthamaki wa ũthingu"; ningĩ "mũthamaki wa Salemu" nĩ kuuga "mũthamaki wa thayũ".

3 Ndaarĩ na ithe kana nyina, kana kĩruka gĩaake, na ndaarĩ na kĩambĩrĩria kĩa matukũ kana mũthia wa muoyo wake, nĩ ũndũ ũcio, we ahaana ta Mũrũ wa Ngai, egũtũura arĩ mũthĩnjĩri-Ngai nginya tene.

4 Ta mwiciire ũrĩa aarĩ múnene: Atĩ o na ithe witũ Iburahĩmu nĩamũgĩire gĩcunjĩ gĩa ikũmi kĩa indo iria aatahĩte!

5 Na rĩrĩ, watho uugĩte atĩ andũ a rũciaro rwa Lawi arĩa matuĩkaga athĩnjĩri-Ngai metagie gĩcunjĩ gĩa ikũmi kuuma kũrĩ andũ, ũguo nĩ kuuga arĩũ a ithe wao, o na gwatũka arĩũ a ithe wao nĩ a rũciaro rwa Iburahĩmu.

6 No mũndũ ũcio ndaarĩ wa rũciaro rwa Lawi, no nĩamũkĩrire gĩcunjĩ gĩa ikũmi kuuma kũrĩ Iburahĩmu, na akĩrathima ũcio werĩrwo cĩranĩro.

7 Na hatĩrĩ nganja atĩ mũndũ ũrĩa múnini nĩwe ũrathimagwo nĩ ũrĩa múnene.

8 Tũgakĩona atĩ, mwena ũmwe gĩcunjĩ kũ gĩa ikũmi kĩũnganagio nĩ andũ arĩa macookaga gũkua, na nĩo Alawii; naguo mwena ũcio ũngĩ, kĩrutagĩrwo mũndũ ũrĩa uumbũrĩtwo ũhoro wake atĩ atũũraga o muoyo.

9 O na mũndũ no oige atĩ Lawi, ũcio ũrutagĩrwo gĩcunjĩ kũ gĩa ikũmi, we mwene nĩarutire gĩcunjĩ kũ na njĩra ya Iburahĩmu,

10 tondu hĩndĩ rĩa Melikisedeki aacemanirie na Iburahĩmu, Lawi aarĩ mũthiimo-inĩ wa ithe ũcio wa tene.

Jesũ ahaana ta Melikisedeki

11 Korwo ũkinyanĩru kũna nĩũngĩonekanire na njĩra ya ũthĩnjĩri Ngai wa Alawii-rĩ, (nĩ ũndũ kĩrĩndĩ kĩaheirwo watho na njĩra iyo), gwakĩrĩ bata ũngĩ ũrĩkũ gũũke mũthĩnjĩri-Ngai ũngĩ, ũtarĩ ta Melikisedeki, na ndatuĩke ta wa nyũmba ya Harũni?

12 Nĩgũkorwo ũhoro wa ũthĩnjĩri-Ngai ũngĩgarũrĩrwo-rĩ, o naguo watho no nginya ũgarũrĩrwo.

13 Nake mũndũ ũrĩa maũndũ maya maarĩtio nĩ ũndũ wake oimĩte mũhĩrĩga-inĩ ũngĩ, ũrĩa gũtarĩ mũndũ waguo ũrĩ watungatĩra Ngai kĩgongona-inĩ.

14 Nĩgũkorwo nĩkũũkaine wega atĩ Mwathani witũ oimire mũhĩrĩga-inĩ wa Juda, na ha ũhoro wa mũhĩrĩga ũcio-rĩ, Musa ndaigana kuuga ũndũ o na ũrĩkũ ũkonĩ athĩnjĩri-Ngai.

15 Na rĩrĩ, ũhoro ũrĩa twarĩtie no ũmenyeke wega makĩria angĩkorwo mũthĩnjĩri-Ngai ũngĩ ũtarĩ ta Melikisedeki nĩonekanĩte,

16 ũrĩa ũtuĩkĩte mũthĩnjĩri-Ngai, na ti kũringana na mũtugo wa rũciaro rwake, no nĩ tondu wa ũhoti wa muoyo ũrĩa ũtathiraga.

17 Nĩgũkorwo nĩkuumbũrĩtwo atĩrĩ:
"Wee ũrĩ mũthĩnjĩri-Ngai nginya tene,
o ta ũrĩa Melikisedeki aatarĩ."

18 Watho wa mbere n̄ūtiganītwo naguo tondū ndwarĩ na hinya na ūkaaga bata

19 (n̄gūkorwo watho ndūrĩ ūndū watūmire wagĩrĩre kũna), no n̄tūheetwo k̄ĩrĩgĩrĩro k̄iega mak̄iria k̄ir̄ia gītūhotithagia gūkuh̄ir̄ia Ngai.

20 Na ūndū ūyū ndwekirwo hatarĩ mwĩh̄itwa! Andū acio angĩ n̄imatuĩkaga ath̄ĩnj̄iri-Ngai hatarĩ mwĩh̄itwa,

21 nowe aatuĩkire m̄th̄ĩnj̄iri-Ngai na mwĩh̄itwa, r̄ir̄ia Ngai aamw̄irire at̄ir̄i:

“Jehova n̄ieh̄ĩtite,

na ndanḡĩricūkwo, akoiga at̄ir̄i:

‘Wee ūr̄i m̄th̄ĩnj̄iri-Ngai nginya tene.’”

22 Nĩ ūndū wa mwĩh̄itwa ūyū, Jesū n̄iatuĩk̄ite m̄r̄ūgam̄ir̄i wa k̄ir̄ikan̄iro k̄ir̄ia k̄iega mak̄iria.

23 Ninḡi-r̄i, n̄gūkoretwo na ath̄ĩnj̄iri-Ngai ainḡi ta acio hau mbere, n̄gūkorwo n̄imakuaga magak̄igirio gūth̄i na mbere na ūtungata ūcio.

24 No tondū Jesū atūūruga muoyo nginya tene-r̄i, ūth̄ĩnj̄iri-Ngai wake n̄i wa gūtūra nginya tene.

25 Nĩ ūndū ūcio n̄iahotaga k̄uhonokia kũna ar̄ia othe mokaga kūr̄i Ngai magereire har̄i we, n̄gūkorwo egūtūra amathaitanaḡir̄ira.

26 Tondū n̄i kwaḡir̄ire tūḡie na m̄th̄ĩnj̄iri-Ngai m̄nene ta ūcio, atūhingaḡir̄ie bata witū, na akorwo ar̄i m̄theru, na atar̄i ūcuuke, kana r̄ia, na aamūran̄itio na ehia, o na agatūḡir̄io igūrū r̄ia igūrū.

27 We ndekūbatara kūruta magongona m̄thenya o m̄thenya ta ūr̄ia ath̄ĩnj̄iri-Ngai anene acio anḡi meekaga, mbere n̄i ūndū wa mehia make mwene, na thuutha ūcio n̄i ūndū wa mehia ma k̄ir̄ind̄i. We n̄iarutire igongona n̄i ūndū wa mehia mao ihinda o r̄imwe r̄ia k̄uigana h̄ind̄i ir̄ia eerutire we mwene.

28 N̄gūkorwo watho ūtuaga andū matar̄i hinya ath̄ĩnj̄iri Ngai anene; no mwĩh̄itwa, ūr̄ia wokire thuutha wa watho, n̄iwaam̄irire M̄uriū, ūr̄ia ūtuĩk̄ite mwaḡir̄iru kũna nginya tene.

8

M̄th̄ĩnj̄iri-Ngai Ūr̄ia M̄nene wa K̄ir̄ikan̄iro K̄ier̄u

1 At̄ir̄ir̄i, ūhorō ūr̄ia tūraaria n̄i at̄i: Nĩ tūr̄i na m̄th̄ĩnj̄iri-Ngai-m̄nene, ūr̄ia ūikar̄ite th̄i guoko-in̄i kwa ūr̄io gwa ḡit̄i k̄ia Ūnene k̄ia ūthamaki wa igūrū,

2 nake n̄i m̄tungat̄iri wa handū-har̄ia-haamūre, o k̄uu hema-in̄i ya gūtūnganwo ir̄ia ya ma ir̄ia yaakirwo n̄i Mwathani, no ti m̄ndū.

3 Na r̄ir̄i, m̄th̄ĩnj̄iri-Ngai m̄nene o wothe aathuuragwo n̄iguo arutage iheo na magongona, na n̄i ūndū ūcio o nake no nginya akorwo ar̄i na k̄indū ḡia kūruta.

4 Korwo ar̄i o gūkū th̄i-r̄i, ndanḡir̄i m̄th̄ĩnj̄iri-Ngai, n̄gūkorwo n̄i kūr̄i andū ar̄ia marutaga iheo ir̄ia ciathanītwo n̄i watho.

5 Nao matungataga m̄hian̄ire wa handū-har̄ia-haamūre na k̄iruru k̄ia maundū mar̄ia mar̄i igūrū. Ūndū ūcio n̄iguo watūmire Musa ataarwo h̄ind̄i ir̄ia eeharaḡir̄ia gwaka Hema-ya-Gūtūnganwo, ak̄irwo at̄ir̄i: “Menyerera wone n̄iwathondeka indo icio ciothe k̄uringana na m̄hian̄ire ūr̄ia wonirio ūr̄i k̄ir̄ima-in̄i.”

6 No r̄ir̄i, ūtungata ūr̄ia Jesū aheetwo n̄iuk̄ir̄ite wao, o ta ūr̄ia k̄ir̄ikan̄iro k̄ir̄ia ar̄i we m̄iguithania wak̄io ḡik̄ir̄ite k̄ir̄ia ḡikūrū, na ninḡi k̄ihaand̄itwo na ciiran̄iro njega mak̄iria.

⁷ Nīgūkorwo kīrīkanīro kīa mbere gītangīarī na mahītia, gūtingāgūire bata wa gwetha kīngī gīa keerī.

⁸ No Ngai nioonire andū marī na mahītia, akiuga atīrī:

“Matukū nīmarooka,
rīrīa ngaarīkanīra kīrīkanīro kīerū
na nyūmba ya Isiraeli,
o hamwe na nyūmba ya Juda, nīguo Mwathani ekuuga.

⁹ Nakīo kīrīkanīro kīu gītikahaana ta kīrīkanīro
kīrīa ndaarīkanīire na maithe mao ma tene
rīrīa ndaamanyitire na guoko,
ngīmatongoria, ngīmaruta būrūri wa Misiri,
na tondū matiigana gūikara marī ehokeku harī kīrīkanīro gīakwa,
na nī ngīmahutatīra,
ūguo nīguo Mwathani ekuuga.

¹⁰ Gīkī nīkīo kīrīkanīro kīrīa ngaarīkanīra na nyūmba ya Isiraeli
ihinda rīu riathira, nīguo Mwathani ekuuga.

Nīngekīra watho wakwa meciiria-inī mao,
na ningī ndīwaandīke ngoro-inī ciao.

Na nī ngaatuīka Ngai wao,
nao matuīke andū akwa.

¹¹ Gūtigacooka gūkorwo na mūdū ūkūruta ūrīa ūngī,
kana mūdū arute mūrū wa ithe amwīre atīrī, ‘Menyana na
Mwathani,’

tondū andū othe nīmagakorwo maamenyete,
kuuma ūrīa mūnini mūno wao nginya ūrīa mūnene.

¹² Nīgūkorwo nīngamarekera waganu wao,
na ndigacooka kūrīrikana mehīa mao.”

¹³ Na rīrī, rīrīa ekwarīa ūhoru wa kīrīkanīro kīerū-rī, nīgūtua aatuire
kīrīa kīa mbere gīkūrū; na kīndū o gīothe kīrakūra-rī, gītūikaga gīa
gūthira, gīkabuīria o biū.

9

Kūhooya Ngai thīnī wa Hema-ya-Gūtūnganwo ya Gūkū Thī

¹ Rīu-rī, kīrīkanīro kīrīa kīa mbere nī kīarī na mawatho maakonī ūhoru
wa kūhooya Ngai, o na ningī nī kwarī na handū-harīa-haamūre gūkū thī.

² Nī kwarī na hema yathondeketwo, na kanyūmba kayo ka mbere nī
haarī na mūtī ūrīa wa gūcuuria matawa, na metha, na mīgate īrīa
mīamūre; hau nīho heetagwo “Handū-harīa-Hatheru.”

³ Thuutha wa gītama gīa keerī haarī na kanyūmba geetagwo, “Handū-
harīa-Hatheru-Mūno,”

⁴ na hau nīho haarī kīgongona gīa thahabu gīa gūcinīrwo ūbumba,
na nīho haarī ithandūkū rīa kīrīkanīro rīrīa rīahumbīrītwo na thahabu
kūdū guothe. Thīnī wa ithandūkū rīu nī haarī na nyūngū ya thahabu
yarī na mana, na rūthanju rwa Harūni rūrīa rwathundūkīte, na ihengere
cia mahiga irīa ciandīkītwo.

⁵ Igūrū wa ithandūkū rīu nī haarī na akerubi a Riiri, mahumbīrīte gītī-
gīa-tha. No rīu tūtingīhota gūtaarīria wega rīu ūhoru wa kīndū o kīndū.

⁶ Nacio indo ciothe ciarīkia kūbangwo ūguo-rī, athīnjīri-Ngai nao
maatoonyaga kanyūmba kau ka mbere hīndī ciothe nīguo marute wīra
wao wa ūtungata.

⁷ No rīrī, mūthīnjīri-Ngai ūrīa mūnene nowe wiki watoonyaga
kanyūmba karīa ga thīnī, na aatoonyaga o ihinda o rīmwe mwaka, na

ndangiatoonyire atakuuŵite thakame ya kūruta igongona nĩ ūndũ wake mwene na nĩ ūndũ wa mehia ma andũ marĩa meekĩte matekũmenya.

⁸ Ūndũ ūyũ nĩguo Roho Mũtheru oonanagia naguo atĩ njĩra ya gũtoonya Handũ-harĩa-Hatheru-Mũno ndiakoretwo iguũranĩirio ihinda rĩria rĩothe hema ya mbere yari ho.

⁹ Gĩkĩ gĩkĩrĩ o kĩonereria kĩa matukũ maya tũrĩ, atĩ maruta na magongona marĩa maarutagwo matĩngĩahotire gũtheria thamiri ya mũndũ ūria mũhooi Ngai.

¹⁰ Maũndũ macio makoniĩ o ūhoru wa kũria na kũnyua, na magongona ma mĩtheria mĩngĩ ya gwĩtheria na mawatho ma na igũrũ tu, marĩa maathanĩtwo mekagwo nginya ihinda rĩria maũndũ makeerũhio rĩgaakinya.

Thakame ya Kristũ

¹¹ Rĩria Kristũ ookire arĩ mũthĩnjĩri-Ngai ūria mũnene wa maũndũ mega marĩa marĩ kuo-rĩ, nĩagereire hema-inĩ rĩa nene na nginyanĩru rĩa itathondeketwo na moko ma andũ, naguo ūguo nĩ kuuga ti ya mũmbĩre wa thĩ ĩno.

¹² Ndaatoonyire na ūndũ wa thakame ya mbũri na njaũ; nowe aatoonyire Handũ-harĩa-Hatheru-Mũno riita o rĩmwe rĩa kũigana na ūndũ wa thakame yake we mwene, arĩkĩtie gũkũura andũ na ūkũuri ūria ūtagaathira.

¹³ Thakame ya mbũri na ndegwa, na mũhu wa moori ĩcinĩtwo, ciaminjaminjĩrio arĩa marĩ na thaahu, nĩciamatheragia na ikaniina thaahu mĩrĩ yao.

¹⁴ Githĩ thakame ya Kristũ, ūria werutire arĩ igongona rĩtarĩ kaũũgũ harĩ Ngai nĩ ūndũ wa Roho wa tene na tene, ndĩngĩgĩtheria thamiri ciitũ makĩria nĩguo itigane na ciiko iria cierekagĩria mũndũ gĩkuũ-inĩ, nĩguo tũtungatagĩre Ngai ūria ūtũuraga muoyo!

¹⁵ Nĩ ūndũ ūcio-rĩ, Kristũ nĩwe mũiguithania wa kĩrĩkanĩro kierũ, nĩguo arĩa metĩtwo mahote kũgairwo igai rĩria rĩranĩrwo rĩtagaathira, kuona atĩ rĩu nĩakuĩte arĩ mũkũuri wa kũmakũura kuuma mehia-inĩ marĩa meekĩtwo kĩrĩkanĩro-inĩ kĩria kĩa mbere.

¹⁶ Tondũ ha ūhoru ūkonĩĩ kwĩgaya-rĩ, nĩ kwagĩrĩire kũmenyeke wega atĩ ūcio wĩgaĩte nĩakuĩte,

¹⁷ nĩ ūndũ kwĩgaya kũgĩaga na hinya rĩria mũndũ ūria wĩgaĩte aarĩkia gũkua; kwĩgaya gũtirĩ hinya rĩria rĩothe ūria wĩgaĩte arĩ muoyo.

¹⁸ Ūguo noguo o nakĩo kĩrĩkanĩro kĩa mbere gĩtingĩagĩire na hinya hatarĩ thakame.

¹⁹ Hĩndĩ rĩa Musa aarĩkirie kũhe andũ othe maathani mothe marĩa maandĩkĩtwo watho-inĩ-rĩ, nĩoire thakame ya njaũ, o hamwe na maaĩ, na guoya mũtune, na mathĩgĩ ma mũthobi akĩminjaminjĩria ibuku rĩa gĩkũnjo o na andũ othe.

²⁰ Akĩmeera atĩrĩ, “Ĩno nĩyo thakame ya kĩrĩkanĩro, kĩria Ngai amwathĩte mwathĩkagĩre.”

²¹ Nĩngĩ o ūndũ ūmwe, akĩminjaminjĩria Hema-ya-Gũtũnganwo thakame o hamwe na indo iria ciothe ciahũthagĩrwo gũtungatĩra Ngai nacio.

²² Na ti-itherũ, kũringana na watho hakuĩ indo ciothe itheragio na thakame, na hatarĩ gũitwo gwa thakame-rĩ, gũtirĩ kũrekerwo kwa mehia.

²³ Nĩ ūndũ ūcio, nĩ kwagĩrĩire mĩhaano ya indo iria irĩ igũrũ itheragio na magongona macio, no indo cia igũrũ cio nyene itheragio na magongona mega kũrĩ macio.

24 Nigũkorwo Kristũ ndaatoonyire handũ-harĩa-haamũre haakĩtwo na moko ma andũ hahaanaine na handũ harĩa ha ma; nowe aatoonyire igũrũ kuo kwene, kũrĩa rĩu arũgamĩte mbere ya Ngai nĩ ùndũ witũ.

25 O na ndaatoonyire igũrũ nĩguo erutage igongona kaingĩ kaingĩ ta ũrĩa mũhĩnjĩri-Ngai mũnene aatoonyaga Handũ-harĩa-Hatheru-Mũno o mwaka arĩ na thakame ĩtarĩ yake mwene.

26 Kũngĩrĩ ũguo-rĩ, Kristũ angĩtũũraga anyariiragwo kuuma rĩrĩa thĩ yombirwo. No rĩu, matukũ-inĩ maya ma kũrigĩrĩa, nĩaguũranĩrio riita rĩmwe rĩa kũigana nĩguo ehierie wĩhia na ùndũ wa kwĩruta atũike igongona we mwene.

27 Na o ta ũrĩa gũtuĩtwo atĩ andũ makuage o riita rĩmwe, na thuutha wa ũguo magatuĩrwo ciira-rĩ,

28 ũguo no taguo Kristũ aarutirwo igongona riita o rĩmwe nĩguo ehierie mehia ma andũ aingĩ; nake nĩakaguũranĩrio riita rĩa keerĩ, no tigeetha akuue mehia, no nĩgeetha arehere arĩa mamwetagĩrĩa ũhonokio.

10

Igongona Rĩmwe rĩa Kũigana rĩa Kristũ

1 Rĩu-rĩ, watho no kĩruru kĩa maũndũ mega marĩa magooka, no ti mũhianĩre wa maũndũ marĩa mo mene. Nĩ ùndũ ũcio watho ndũngĩhota gũtũma magongona marĩa marutagwo o mwaka o mwaka nĩmangĩgithĩrio matũme andũ arĩa mookaga kũhooya Ngai magĩrĩre kũna.

2 Tondũ korwo nĩ kwahotekire-rĩ, githĩ magongona macio matingĩagĩtigire kũrutagwo? Nigũkorwo arĩa maahooyaga nĩmangiatheretio rĩmwe rĩa kũigana, na matingĩacookire gwĩcuukĩra mehia mao.

3 No rĩrĩ, magongona macio maarĩ ma kũririkanania mehia mwaka o mwaka,

4 tondũ gũtingĩhoteka thakame ya ndegwa na ya mbũri yehierie mehia.

5 Nĩ ùndũ ũcio, hĩndĩ ĩrĩa Kristũ ookire gũkũ thĩ, oigire atĩrĩ:
“Wee ti magongona na maruta weriragĩria,
no nĩ mwĩrĩ wahaarĩrĩre;

6 ndwakenirio nĩ maruta ma njino,
o na kana maruta ma kũhoroheria mehia.

7 Hĩndĩ ĩyo ngiuga atĩrĩ, ‘Nĩ ũyũ haha,
o ta ũrĩa ũhoru wakwa wandĩkĩtwo ibuku-inĩ rĩa gĩkũnjo, atĩrĩ:
njũkĩte gwĩka wendi waku, Wee Ngai.’ ”

8 Mbere oigire atĩrĩ, “Magongona na maruta, na maruta ma njino, o na maruta ma kũhoroheria mehia, ti mo weriragĩria, o na kana ũgakenio nĩmo” (o na gũtuika watho nĩwaathanĩte marutagwo).

9 Ningĩ akiuga atĩrĩ, “Nĩ ũyũ haha, njũkĩte gwĩka wendi waku.” Eeheragia ũhoru wa mbere nĩguo ahaande ũcio wa keerĩ.

10 Na nĩ ùndũ wa kwenda kũu-rĩ, nĩtũtũtwo atheru nĩ ùndũ wa igongona rĩa mwĩrĩ wa Jesũ Kristũ rĩrĩa aarutire ihinda rĩmwe rĩa kũigana.

11 Mũthenya o mũthenya mũhĩnjĩri-Ngai o wothe arũgamaga na akaruta mawĩra make makonĩ kĩrĩa kĩa Ngai, agakĩruta magongona o ro macio kaingĩ kaingĩ, no nĩ magongona matangĩhota kweheria mehia.

12 No rĩrĩ, mũhĩnjĩri Ngai ũyũ aarikia kũruta igongona rĩmwe rĩa kũigana rĩa kweheria mehia, nĩaikarire thĩ guoko-inĩ kwa ũrio kwa Ngai.

13 Kuuma hĩndĩ ĩyo nĩatũũraga etereire o nginya rĩrĩa thũ ciake igaatuuo gaturwa ka makinya make,

14 nĩ tondũ na ũndũ wa igongona rĩu rĩmwe, nĩatũmĩte arĩa maratuuu atheru magĩrĩre kũna nginya tene.

15 O nake Roho Mũtheru nĩatumbũragĩra ũhoru ũyũ. O mbere akoiga atĩrĩ:

16 “Gĩkĩ nĩkĩo kĩrĩkanĩro kĩrĩa ngaarĩkanĩra nao
thuutha wa matukũ macio, ũguo nĩguo Mwathani ekuuga.

Nĩngekĩra mawatho makwa ngoro-inĩ ciao,
na ndĩmaandĩke meciiria-inĩ mao.”

17 Nĩngĩ agacooka akoiga atĩrĩ:

“Ndigacooka kũririkana mehia mao
na ciĩko ciao cia ũremi o rĩ o rĩ.”

18 Na rĩrĩ, mehia marĩkia kũrekanĩrwo-rĩ, gũtingĩcooka kũrutwo igongona rĩngĩ rĩa kweheria mehia.

Rũtana rĩa Gũkirĩrĩa

19 Nĩ ũndũ ũcio, arĩũ na aarĩ a Ithe witũ, kuona atĩ tũrĩ na mwĩhoko wa gũtoonya Handũ-harĩa-Hatheru-Mũno, na ũndũ wa thakame ya Jesũ,

20 tondũ nĩatũhingũrĩre njĩra njerũ na ĩrĩ muoyo ya kũhitũkĩra gĩtambaya-inĩ, nakĩo nĩkĩo mwĩrĩ wake,

21 na kuona atĩ nĩ tũrĩ na mũthĩnjĩri-Ngai mũnene mũno ũrĩa ũrũgamĩrĩre nyũmba ya Ngai-rĩ,

22 nĩtũkuhĩrĩre Ngai tũrĩ na ngoro itarĩ na ũhinga, na tũiyũrĩtwo nĩ wĩtĩkio kũna, nacio ngoro ciitũ iminjaminjĩrio nĩguo tũtherio thamiri ciitũ ciage ũcuuke nayo mũrĩrĩ iitũ ĩthambĩtio na maaĩ matheru.

23 Nĩngĩ nĩtũrũmiei ũhoru wa kũrĩgĩrĩro kĩrĩa tuumbũraga tũtegũthangania, nĩgũkorwo ũrĩa wĩranĩire kũranĩro kũu nĩ mwĩhokeku.

24 Hamwe na ũguo, nĩtwĩcũũranie ũrĩa tũngĩarahũrana o mũndũ na ũrĩa ũngĩ ũhoru-inĩ wa kwendana na gwĩka ciĩko njega.

25 Na nĩngĩ tũtigatige kũnganaga hamwe, ta ũrĩa andũ amwe mamenyereete gwĩkaga, no nĩtũmanagĩrĩriei mũndũ na ũrĩa ũngĩ, na makĩria mũno tondũ wa ũrĩa mũkuona atĩ Mũthenya ũcio nĩũrakuhĩrĩa.

26 Tondũ tũngĩthĩĩ na mbere na kwĩhia na ũtũrĩka thuutha wa kũmenya ũhoru-ũrĩa-wa-ma-rĩ, gũtirĩ na igongona rĩngĩ rĩa kweheria mehia rĩtigaire,

27 tĩga o gweterera tũrĩ na guoya ciira o na mwaki ũrĩrĩmbũkaga ũrĩa ũkaaniina thũ cia Ngai.

28 Mũndũ ũrĩa wothe wareganaga na watho wa Musa ooragagwo atekũguĩrwo tha na ũndũ wa ũira wa andũ eerĩ kana atatũ.

29 Mũgwĩciiria mũndũ aagĩrĩrwo nĩkũherithio mũno makĩria atĩa, ũrĩa ũrangĩrĩrie Mũrũ wa Ngai thĩ, na agatua atĩ thakame ya kĩrĩkanĩro ĩrĩa aatheretio nayo ti theru, na agacooka akaruma Roho ũrĩa ũheanaga wega wa Ngai?

30 Nĩgũkorwo nĩtũũĩ ũrĩa woigire atĩrĩ, “Kũrĩhanĩria nĩ gwakwa, na nĩ nĩĩ ngaarĩhanĩria,” na nĩngĩ akiuga atĩrĩ, “Mwathani nĩwe ũgaatũira andũ ake ciira.”

31 Nĩ ũndũ wa kũguoyohia mũno mũndũ gũkumbatwo nĩ Ngai ũrĩa ũrĩ muoyo.

32 Ririkanai matukũ ma tene thuutha wanyu kwarĩrwo nĩ ũtheri, ũrĩa mweyũmĩrĩrie mbaara nene rĩrĩa mwanyarĩragwo.

33 Mahinda mamwe mwathũnagio mbere ya kĩrĩndĩ mũkĩrumagwo; na mahinda mangĩ nĩmwanyĩtanagĩra na arĩa meekagwo ũguo.

³⁴ Ningĩ nĩmwaiguagĩra arĩa mohetwo njeera tha, na mũgetĩkagĩra gũtunywo indo cianyu mũkenete, tondũ nĩmwamenyete atĩ inyuĩ mwarĩ na ũtonga ũngĩ mwega makĩria na wa gũtũũra.

³⁵ Nĩ ũndũ ũcio, mũtigate ũmĩrĩru ũcio wanyu; nĩgũkorwo nĩũkamũrehere uumithio mũnene.

³⁶ Mwağĩrĩrwo nĩgũkirĩrĩria, nĩguo mwarĩkia gwĩka ũrĩa Ngai endaga, mũkaamũkĩra kĩrĩa eeranĩire.

³⁷ Nĩgũkorwo kahinda kanini gaathira-rĩ,

“Ūrĩa ũroka nĩegũka, na ndegũtĩira.

³⁸ No mũndũ wakwa ũrĩa mũthingu agaatũura muoyo nĩ ũndũ wa gwĩtikia.

Na angĩgacooka na thuutha,
ngoro yakwa ndĩgakenio nĩwe.”

³⁹ No ithuĩ tũtirĩ a thiritũ ya arĩa macookaga na thuutha makora, no tũrĩ a thiritũ ya arĩa metĩkagia, makahonokio.

11

Wĩtikio

¹ Rĩu-rĩ, gwĩtikia nĩkũgĩa na ma ya maũndũ marĩa twĩrĩgĩrĩire, na kũmenya na ma atĩ maũndũ marĩa tũtonaga marĩ ho.

² Ũndũ ũcio nĩguo watũmire andũ arĩa maarĩ kuo tene magaathĩrĩrio.

³ Nĩ ũndũ wa gwĩtikia-rĩ, nĩtũmenyaga atĩ thĩ yothe yombirwo na kiugo kĩa Ngai, na nĩ ũndũ ũcio indo iria cionagwo itiathondekirwo kuuma kũrĩ indo iria cionekanaga.

⁴ Nĩ ũndũ wa gwĩtikia-rĩ, Habili nĩarutĩire Ngai igongona rĩega gũkĩra rĩa Kaini. Na nĩ ũndũ wa gwĩtikia nĩagathĩrĩrio ta mũndũ mũthingu rĩrĩa Ngai aaheanire ũira mwega nĩ gwĩtikĩra maruta make. Na nĩ ũndũ wa gwĩtikia o na rĩu no aaragia o na gũtuĩka nĩakuire.

⁵ Na ũndũ wa gwĩtikia-rĩ, Enoku nĩeheririo mũtũũrĩre-inĩ ũyũ, nĩguo ndagacame gĩkuũ; na ndacookire kuonwo tondũ Ngai nĩamweherĩrie. Nĩgũkorwo ataneherio, nĩagathĩrĩrio atĩ aarĩ mũndũ wakenagia Ngai.

⁶ Na rĩrĩ, gũtarĩ na wĩtikio gũtingĩhoteka gũkenia Ngai, tondũ mũndũ ũrĩa wothe ũũkaga harĩ we no nginya etĩkie atĩ nĩ kũrĩ Ngai, na atĩ nĩwe ũheaga arĩa othe mamũcaragia na kĩyo iheo ciao.

⁷ Nĩ ũndũ wa gwĩtikia-rĩ, hĩndĩ rĩa Nuhu aamenyithirio ũhoru wa maũndũ marĩa matoonekete-rĩ, nĩaakire thabina arĩ na wĩtigiri wa ngoro nĩguo ahonokie andũ a nyũmba yake. Nĩ ũndũ wa gwĩtikia gwake nĩatuĩrĩire thĩ ciira, na agĩtuĩka mũgai wa ũthingu ũrĩa uumanaga na gwĩtikia.

⁸ Nĩ ũndũ wa gwĩtikia-rĩ, Iburahĩmu rĩrĩa eetirwo athĩ bũrũri ũrĩa aaheagwo ũtuĩke igai rĩake, nĩathĩkire na agĩthĩ, o na akorwo ndaamenyaga kũria aathĩaga.

⁹ Nĩ ũndũ wa gwĩtikia-rĩ, agĩtuĩka mũtũũri bũrũri-inĩ wa kĩranĩro ahaana ta mũgenĩ bũrũri-inĩ wene; aatũũraga hema-inĩ, o ũndũ ũmwe na Isaaka na Jakubu, arĩa maarĩ agai a kĩranĩro kũu hamwe nake.

¹⁰ Nĩgũkorwo nĩataanyaga kuona itũũra rĩrĩ na mũthingi mũrũmu, rĩrĩa mũthondeki na mwaki warĩo nĩ Ngai.

¹¹ Nĩ ũndũ wa gwĩtikia-rĩ, Iburahĩmu, o na gũtuĩka nĩatĩndĩkĩte matukũ, nake Sara aarĩ thaata, nĩahotithirio gũtuĩka ithe wa mwana tondũ nĩatuĩte atĩ Ūrĩa weranĩire kĩranĩro kũu aarĩ mwĩhokeku.

12 Na nĩ ùndũ ùcio kuuma harĩ mũndũ ùyũ ùmwe, o na aarĩ ta mũndũ mũkuũ-rĩ, gũgĩciarwo njiaro nyingĩ o ta njata cia igũrũ, o na ta mũthanga ũrĩa ũtangĩtarĩka ũrĩ hũgũrũrũ-inĩ cia iria.

13 Andũ aya othe maatũũrire marũmitie wĩtikio nginya rĩrĩa maakuire. Matigana kũhingĩrio maũndũ marĩa meerĩrwo; no nĩmamonaga marĩ o kũraya na makamakenera. Nao nĩmoimbũraga atĩ o nĩ ageni na agendi gũkũ thĩ.

14 Andũ arĩa moigaga maũndũ ta macio monanagia atĩ nĩ gwetha methaga bũrũri ũrĩa ũri wao kũmbe.

15 Korwo nĩmeeciiragia ũhoru wa bũrũri ũrĩa moimĩte-rĩ, nĩ mangĩagĩte na mweke wa gũcooka kuo.

16 Handũ ha ũguo, o meeriragĩria bũrũri mwega kũrĩ ùcio, naguo nĩ bũrũri wa igũrũ. Nĩ ùndũ ùcio Ngai ndaconokaga gwĩtwo Ngai wao, nĩgũkorwo nĩahaarĩrie itũra inene nĩ ùndũ wao.

17 Nĩ ùndũ wa gwĩtikia-rĩ, Iburahĩmu, rĩrĩa aageririo nĩ Ngai, nĩarutire Isaaka atũike igongona. Ùcio werĩrwo ciĩranĩro nĩahaarĩrie kũruta mũrũ wake wa mũmwe igongona,

18 o na gũtuĩka Ngai nĩamwĩrite atĩrĩ, “Rũciaro rũrĩa rũgeetanio nawe rũkoima harĩ Isaaka.”

19 Iburahĩmu nĩatuĩte na ngoro atĩ Ngai no ariũkie mũndũ mũkuũ, na nĩ ùndũ ùcio no kwĩrwo na ngerekano atĩ nĩacookeirio Isaaka ta oimĩte kũrĩ arĩa akuũ.

20 Na ùndũ wa gwĩtikia-rĩ, Isaaka nĩarathimire Jakubu na Esaũ akĩratha ũhoru wa matukũ mao ma thuutha.

21 Nĩ ùndũ wa gwĩtikia-rĩ, Jakubu, rĩrĩa aarĩ hakuhĩ gũkua, nĩarathimire ariũ a Jusufu, o mũndũ riita rĩake, na akĩhooya Ngai enyiitĩrĩrie mũthĩgi wake.

22 Nĩ ùndũ wa gwĩtikia-rĩ, Jusufu, nake, ihinda rĩake rĩa mũthia rĩakuhĩrĩria, nĩaririe ũhoru wa gũthaama kwa andũ a Isiraeli kuuma bũrũri wa Misiri, na agĩathana ũhoru ũkonĩ mahĩndĩ make.

23 Nĩ ùndũ wa gwĩtikia-rĩ, aciari a Musa nĩmamũhithire ihinda rĩa mĩeri itatũ kuuma aaciarwo tondũ nĩmoonire aarĩ mwana mwega, na matietigĩrire watho wa mũthamaki.

24 Nĩ ùndũ wa gwĩtikia-rĩ, Musa rĩrĩa aatuĩkire mũndũ mũgima nĩaregire gwĩtwo mũrũ wa mwarĩ wa Firaũni.

25 Nĩathuurire kũnyariiranĩrio hamwe na andũ a Ngai, handũ ha gwĩkenia na mũago ya wĩhia ya ihinda inini.

26 We nĩatuire atĩ kũmenwo nĩ ùndũ wa Kristũ nĩ uumithio mũnene gũkĩra ũtonga wa Misiri, nĩ tondũ nĩacũthagĩrĩria gũkaahero kũheo.

27 Nĩ ùndũ wa gwĩtikia-rĩ, nĩoimire Misiri ategwĩtigĩra marakara ma mũthamaki; nĩakĩrĩrĩrie tondũ nĩoonire ũrĩa ũtonekaga.

28 Nĩ ùndũ wa gwĩtikia-rĩ, nĩarũmirie gĩathi kĩa Bathaka na ũhoru wa kũminjaminjanĩrio gwa thakame, nĩguo mwanangi wa marigithathi ndakae kũhutia marigithathi ma andũ a Isiraeli.

29 Nĩ ùndũ wa gwĩtikia-rĩ, andũ nĩmatuĩkanĩrie Iria Itune taarĩ thĩ nyũmũ maagereire; no rĩrĩa andũ a Misiri maageririe gwĩka ũguo, makĩrindanio nĩ maaĩ.

30 Nĩ ùndũ wa gwĩtikia-rĩ, thingo cia Jeriko nĩciagũire andũ maarĩkia gũcithiũrũrũka matukũ mũgwanja.

31 Nĩ ùndũ wa gwĩtikia-rĩ, mũmaraya ũrĩa wetagwo Rahabu, tondũ wa kũnyiita athigaani ũgeni, ndoraganĩrio na andũ arĩa maarĩ aremi.

³² Ingiuga atia ũngĩ? Ndirĩ na ihinda rĩa kũheana ũhoro wa Gideoni, na wa Baraka, na wa Samusoni, na wa Jefitha, na wa Daudi, na wa Samũeli, o na wa anabii,

³³ acio othe nĩ ũndũ wa gwĩtikia-rĩ, nĩmatoririe mothamaki, na magĩka maũndũ ma kĩhooto, na makĩgwatĩra kĩa kieranĩrwo; nao makĩhinga mĩrũũthi tũnua,

³⁴ na makĩhoria mwaki warĩrĩmbũkaga, na makĩhonokio matikaniinwo na rũhiũ rwa njora; ũhinyaru wao wagarũrĩrwo ũgĩtuĩka hinya; ningĩ maarũire na ũcamba mbaara-inĩ na magĩtooria mbũtũ cia ita cia ndũrĩrĩ ingĩ.

³⁵ Nao andũ-a-nja makĩriũkĩrio andũ ao arĩa maakuĩte, magĩcooka muoyo. Andũ angĩ nao nĩmaregire kũrekererio, makĩnyariirwo nĩgeetha makaariũkio magĩe na muoyo mwega makĩria.

³⁶ Andũ angĩ nĩmanyũrũrĩrio na makĩhũũrwo na iboko, o na angĩ makĩohwo na mĩnyororo na magĩkio njeera.

³⁷ Nĩmahũũrĩrwo na mahiga; o na magĩatũranio na thoo maita meerĩ; ningĩ makĩũragwo na hiũ cia njora. Maathĩaga mehumbĩte njũa cia ng'õndu na cia mbũri, na marĩ ngĩa, na makanyariirwo, o na magekagwo ũũru;

³⁸ thĩ ndĩamaagĩrĩire. Moorũũraga werũ-inĩ na irĩma-inĩ, o na ngurunga-inĩ na miungu-inĩ ya thĩ.

³⁹ Andũ aya othe nĩmagathĩrĩrio nĩ ũndũ wa wĩtikio wao, no gũtirĩ o na ũmwe wao wahingĩrio kĩranĩro kĩa kieranĩrwo.

⁴⁰ Ngai nĩatũhaarĩrie ũndũ mwega makĩria nĩgeetha andũ acio matigatuu aagĩrũru ithuĩ tũtarĩ hamwe nao.

12

Ngai Nĩarũithagia Ciana Ciake

¹ Nĩ ũndũ ũcio, kuona atĩ nĩtũrigiicĩrio nĩ aira angĩ ũguo mahaana ta itu inene-rĩ, nĩtwĩyauĩrei kĩa gĩothe gĩtũritũhũire, o na wĩhia ũria ũtũrigiicaga mũno, na tũgĩteng'ere ihenya rĩrĩa tũigĩrwo mbere iitũ tũkirĩrĩrie.

² Nĩtũcũthĩrĩrie Jesũ, ũrĩa mwambĩrĩria na mũkinyanĩria wa gwĩtikia gwitũ, ũria nĩ ũndũ wa gĩkeno kĩa aigĩrwo mbere yake-rĩ, nĩoomĩrĩrie kwambwo mũtharaba-inĩ, atekũũria gũconorwo, na rĩu aikarĩte thĩ guoko-inĩ kwa ũrio gwa gĩtĩ kĩa ũnene kĩa Ngai.

³ Rĩu-rĩ, cũraniai ũhoro wa ũcio wakĩrĩrĩrie ngarari nyingĩ ũguo kuuma kũrĩ andũ ehia, nĩgeetha mũtikananoge kana mũũrwo nĩ hinya.

⁴ Inyuĩ mũkĩgiana na mehia-rĩ, mũtirĩ mũrarũa o nginya mũgaita thakame.

⁵ Na nĩmũriganĩrwo nĩ kiugo gĩa kũmũmĩrĩria kĩa kĩmwaragĩria ta ciana ciake, aũrĩ:

“Mũrũ wakwa, ndũkahũthie irũithia rĩa Mwathani,
o na ndũkoorwo nĩ hinya hĩndĩ irĩa egũgũkũuma,

⁶ nĩgũkorwo Mwathani nĩarũithagia arĩa endete,
na akaherithia ũrĩa wothe etũkĩrĩte atuĩke mwana wake.”

⁷ Inyuĩ kiragĩrĩria mathĩna marĩ taarĩ irũithia; nĩgũkorwo Ngai aramwĩka ũguo ta mũrĩ ciana ciake. Nĩ ũndũ-rĩ, nĩ mwana ũrĩkũ ũtarũithagio nĩ ithe?

⁸ Mũngĩkĩaga kũrũithio (na gũtirĩ mũndũ ũtarũithagio), inyuĩ mũkĩrĩ ciana cia mũtumia wa njĩra, no ti ciana ciake.

⁹ Ningĩ-rĩ, ithuothe twanakorwo na maithe maitũ marĩa maatũciarire na mũciarire wa mwĩrĩ, arĩa maatũrũthagia na ithuĩ tũkamatĩia nĩ ùndũ wa ùguo. Tũkĩagĩrĩire kwĩnyiihĩria atĩa Ithe wa maroho maitũ nĩguo tũtũũre muoyo!

¹⁰ Maithe maitũ nĩmatũrũithirie gwa kahinda kanini o ta ũrĩa moonaga kwagĩrĩire; no Ngai atũrũthagia tũteithĩke, nĩguo tũgwatanĩre nake ũtheru wake.

¹¹ Gũtirĩ irũthia rĩonekaga rĩ rĩega ihinda-inĩ ta rĩu, tiga rĩrĩ rĩa o ruo. No thuutha-inĩ-rĩ, nĩrĩciaraga magetha ma ũthingu na thayũ harĩ andũ arĩa merutaga narĩo.

¹² Nĩ ùndũ ũcio-rĩ, tambũrũkiai moko manyu marĩa macunjurĩte, na maru manyu marĩa maregeru nĩguo magĩte hinya.

¹³ “Rũngariai njĩra cia magũrũ manyu,” nĩgeetha ũrĩa ũthuaga ndakae kuonja, no nĩ kaba ahonio.

Gũkaanio kũrega Ngai

¹⁴ Mwĩrutanĩriei mũno gũikarania na andũ othe na thayũ, na gũtuĩka atheru; tondu hatarĩ ũtheru-rĩ, gũtirĩ mũndũ ũkoona Mwathani.

¹⁵ Menyererai gũtikagĩte mũndũ o na ũmwe wanyu ũkwaga gũkinyĩrwo nĩ Wega wa Ngai, na mũtigitĩkĩrie ùndũ mũũru ũhaana ta mũri wa mũtĩ mũrũrũ ũkũre thĩĩnĩ wanyu, ũcooke kũrehe thĩĩna na ũthaahie andũ aingĩ.

¹⁶ Tigĩrĩrai nĩmuona atĩ gũtirĩ o na ũmwe wanyu mũhũuri maraya, kana mũndũ ũtetigĩrĩte Ngai ta Esaũ, ũrĩa wendirie igai rĩa ũrigithathi wake nĩ ùndũ wa irio cia irĩa rĩmwe.

¹⁷ Thuutha-inĩ, ta ũrĩa mũũũ, hĩndĩ irĩa eendire kũgaya kĩrathimo gĩake, nĩaregirwo. Ndaahotire kuona kamweke ga kwĩrira, o na gwatũika nĩacaririe kĩrathimo kũu na maithori.

¹⁸ Mũtiũkĩte kĩrĩma-inĩ kĩrĩa kĩngĩhutio, na kĩrĩa kĩaakana mwaki; o kũu kĩrĩ na nduma, na gĩgathimba, o na kĩrĩ na kĩhuhũkanio;

¹⁹ ningĩ kũrĩa kũrĩ mũgambo wa coro, o na kana mũgambo waragia na ciugo iria arĩa maaciguire maathaithanire matikaheo ũhoru ũngĩ o na ũmwe,

²⁰ tondũ matingĩomĩrĩirie ũrĩa gwathanĩtwo, atĩrĩ; “O na nyamũ ingĩhutia kĩrĩma kũu, no nginya ihũũrwo na mahiga ikue.”

²¹ Handũ hau haarĩ na ùndũ wa kũguoyohia mũno, ũũ atĩ Musa nĩoigire atĩrĩ, “Nĩndirainaina mũno nĩ guoya.”

²² No inyuĩ mũũkĩte Kĩrĩma-inĩ gĩa Zayuni, itũũra inene rĩa Ngai ũrĩa mũtũũra muoyo, na nĩrĩo Jerusalemu ya Igũrũ. Nĩmũũkĩte kĩũngano-inĩ gĩa gĩkeno kĩrĩ araiika ngĩrĩ na ngĩrĩ,

²³ kũrĩ kanitha wa marigithathi, arĩa marĩtwa mao maandĩkĩtwo kũũrĩa Igũrũ. Mũũkĩte kũrĩ Ngai, ũrĩa mũtuĩri andũ othe ciira, na kũrĩ maroho ma andũ arĩa athingu matuũkĩte akinyanĩru kũna,

²⁴ na kũrĩ Jesũ ũrĩa mũiguithania wa kĩrĩkanĩro kĩrĩa kĩerũ, o na kũrĩ thakame irĩa yakũminjaminjanĩrio irĩa yaragia kiugo kĩega gũkĩra thakame ya Habili.

²⁵ Menyererai mũtikarege ũrĩa ũkwaria. Angĩkorwo matiigana gwĩthara hĩndĩ irĩa maaregire ũrĩa wamakaanagia arĩ gũkũ thĩ-rĩ, githĩ ithuĩ tũtingĩkiaga o makĩria gwĩthara, tũngĩkihutatĩra ũrĩa ũtũkaanagia arĩ igũrũ?

²⁶ Hĩndĩ iyo-rĩ, mũgambo wake nĩwainainirie thĩ, no rĩu nĩeranĩire akoiga atĩrĩ, “Ihinda rĩngĩ to thĩ iiki ngainainia, no nĩngainainia igũrũ o narĩo.”

²⁷ Ciugo ici, “ihinda rīngī,” ironania kweherio gwa kīrīa kīngīenyenyeka, nacio nī indo iria ciūmbītwo, nīgeetha kīrīa gītangīenyenyeka gītūūre.

²⁸ Nī ūndū ūcio tondū tūramūkīra ūthamaki ūtangīenyenyeka-rī, nītūcookieki ngaatho na tūhooyage Ngai na njira irīa yagīrīre, tūkīmūtīiaga na tūkīmwītīgagīra,

²⁹ nīgūkorwo “Ngai witū nī mwaki ūniinanaga.”

13

Gūthaihana gwa Kūrīkīrīria

¹ Ikaragai mwendaine ta ariū na aarī a Ithe witū.

² Mūtikanariganīrwo nīgūtuga ageni, nī ūndū andū amwe tondū wa gwīka ūguo maananyiita araka ūgeni matekūmenya.

³ Ririkanagai andū arīa mohetwo o ta muohetwo hamwe nao, o na mūrīrikanage arīa marathūnio taarī inyuū ene mūranyamario.

⁴ Ūhoro wa kūhikania nīwagīrīrwo nīgūtūio nī andū othe, naguo ūrīrī wa arīa mahikanītie ndūgathaahio; nīgūkorwo Ngai nīagaciirithia arīa othe matharagia, na ahūūri-maraya othe.

⁵ Ikaragai mūtegūkorokera mbeeca, na mūiganagwo nī kīrīa mūrī nakīo, tondū Ngai oigīte atīrī,
“Ndirī hīndī ngaagūtiganīria;
na ndīgagūtīrika o narī.”

⁶ Nī ūndū ūcio no tuuge tūūmīrīrie atīrī,
“Mwathani nīwe mūndeithia; ndingītīgīra.
Mūndū-rī, nī atīa angīhota kūnjīka?”

⁷ Ririkanagai atongoria anyu arīa maamūheire ūhoro wa Ngai. Cūranagai ūhoro wa maciaro ma mīkarīre yao, na mwīgerekānie nao ūhoro-inī wa gwītīkia kwao.

⁸ Jesū Kristū atūūraga atekūgarūrūka, ira, na ūmūthī, o na nginya tene.

⁹ Mūtīkaheenagīrīrio nī mīthemba yothe ya morutani mageni. Nī wega ngoro ciitū ciikīragwo hinya nī Wegā wa Ngai, na ti na ūndū wa kūrīa irio cia magongona irīa itagunaga arīa macirīiaga.

¹⁰ Ithuī nī tūrī na kīgongona kīrīa andū arīa matungataga kūu hema-inī iyo matarī na rūtha rwa kūrīiaga magongona marīa marutagīrwo ho.

¹¹ Mūthīnjīri-Ngai ūrīa mūnene akuuaga thakame ya nyamū akamītwarā Handū-harīa-Hatheru-Mūno itūike ya kūhoroheria mehīa, no mīrī ya nyamū icio īcinagīrwo nja ya itūūra.

¹² Ūguo no taguo Jesū aanyarīrīrwo nja ya kīhingo gīa itūūra inene, nīgeetha andū matheragio nī thakame yake.

¹³ Nī ūndū ūcio-rī, nītumagarei tūthīi kūrī we kūu nja ya itūūra, tūkuuanīre nake gīconoko kīrīa we aakuuire.

¹⁴ Nīgūkorwo gūkū tūtīrī na itūūra inene rītāgaathira, no tūcaragia itūūra inene rīrīa rīgooka thuutha-inī.

¹⁵ Nī ūndū ūcio-rī, nītūthī na mbere kūrūtīra Ngai igongona rīa kūmūgooca nī ūndū wa Jesū tūtegūtīgīthīria, na nīrīo itunda rīa tūnua tūrīa tuumbūraga rītwa rīake.

¹⁶ Na mūtikanariganīrwo nī gwīkaga wega, o na kūgayanaga kīrīa mūndū arī nakīo na andū arīa angī, nīgūkorwo magongona ta macio nīmo makenagia Ngai.

¹⁷ Athīkagīrai atongoria anyu, na mwīnyīihagīrie wathani wao. Maikaraga meiguīte nī ūndū wa mīoyo yanyu taarī o makoorio ūhoro

wanyu. Maathikaĩrei nĩgeetha wĩra wao ũgatuĩka gĩkeno, no ti mũrigo, nĩgũkorwo ũndũ ũcio ndũngĩtuĩka wa kũmũguna.

¹⁸ Tũhooyagĩrei. Tũrĩ na ma atĩ thamiri ciitũ itirĩ na ũcuuke, na nĩtũkwenda gũtũũra na mũikarĩre mũega maũndũ-inĩ mothe.

¹⁹ Nĩngũmũthaitha mũno mũhooyage nĩgeetha hotithio gũcooka kũrĩ inyuĩ o narua.

²⁰ Nake Ngai mwene thayũ, ũrĩa wariũkirie Mwathani witũ Jesũ, ũrĩa Mũrĩithi ũrĩa mũnene wa ng'ondũ, akimũruta kũrĩ arĩa akuũ na ũndũ wa thakame ya kĩrikanĩro kĩrĩa gĩa tene na tene-rĩ,

²¹ aromũhe kĩndũ o gĩothe kĩa gĩa kũmũhotithia gwĩka ũrĩa endaga, na aroeka thĩinĩ witũ maũndũ marĩa mamũkenagia thĩinĩ wa Jesũ Kristũ, nake arogoocagwo tene na tene. Amenĩ.

²² Ndamũthaitha ariũ na aarĩ a Ithe witũ, mũkirĩrĩrie ciugo ciakwa cia kũmũtaara nĩgũkorwo ndamwandĩkĩra o marĩa makuhi.

²³ Nĩngwenda mũmenye atĩ mũrũ wa Ithe witũ Timotheo nĩarekereirio. Nake angĩũka narua, nĩtũrĩũka nake kũmuona.

²⁴ Geithiai atongoria anyu othe na andũ othe, a Ngai. Andũ a kuuma Italia nĩmamũgeithia.

²⁵ Wega wa Ngai ũrogĩa na inyuĩ inyuothe.

MARŪA MA JAKUBU

¹ Nĩ niĩ Jakubu, ndungata ya Ngai na ya Mwathani Jesũ Kristũ,

Ndiramwandĩkĩra inyuĩ a mĩhĩrĩga ĩrĩa ikũmi na ĩrĩ mũhurunjĩtwo thĩ yothe:

Nĩndamũgeithia.

Mathũna na Magerio

² Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, rĩrĩa rĩothe mwakorwo nĩ magerio ma mĩthemba mĩngĩ-rĩ, tuagai atĩ ũguo nĩ gĩkeno gĩtheri.

³ tondũ nĩmũũĩ atĩ kũgerio kwa wĩtikio wanyu kũrehaga gũkirĩrĩria.

⁴ Rekei gũkirĩrĩria kwanyu kũrute wĩra wakuo, nĩgeetha mĩtuĩke andũ aagĩru kũna na agima, mũtarĩ na ũndũ mwaģite.

⁵ Na rĩrĩ, mũndũ wanyu angĩkorwo aagĩte ũũgĩ-rĩ, nĩahooe Ngai, ũrĩa ũheaga andũ othe na ũtaana, na atarĩ na ũũru ngoro, nake nĩekũheo ũũgĩ ũcio.

⁶ No rĩrĩa ekũhooya-rĩ, nĩahooe etĩkĩtie, na ndagathanganie, tondũ mũndũ ũrĩa ũthanganagia ahaana ta ikũmbĩ rĩa iria inene, rĩrĩa rĩhurutagwo nĩ rĩhuho na rĩkarũgarũģio.

⁷ Mũndũ ũcio ndageciirie atĩ nĩakaheo kĩndũ o nakĩ nĩ Mwathani;

⁸ ũcio nĩ mũndũ wa ngoro igĩrĩ, ũtarĩ hĩndĩ akindaģĩa maũndũ-inĩ mothe marĩa ekaga.

⁹ Mũrũ kana mwarĩ wa Ithe witũ ũrĩa wĩnyiihagia aagĩrĩrwo nĩ kwĩraha nĩ ũndũ nĩatũũģĩrĩtio.

¹⁰ No ũrĩa mũtongu nĩerahage nĩ ũndũ wa kũnyiihio gwake, tondũ agaathira ta ihũa rĩa gĩthaka.

¹¹ Nĩģũkorwo riũa rĩrathaga rĩrĩ na ũrugarĩ mũhiũ wa gũcina narĩo rĩkahoohia mũmera; nakĩo kĩro kĩaguo gĩgaitĩka na ũthaka waguo ũkanangwo. ũguo no taguo mũndũ ũrĩa mũtongu akaahwererekera o akĩrutaga wĩra wake.

¹² Kũrathimwo-rĩ, nĩ mũndũ ũrĩa ũmagĩrĩria rĩrĩa ekũgerio, tondũ aatooria magerio, nĩakaheo thũmbĩ ya muoyo ĩrĩa Ngai erĩire arĩa mamwendete.

¹³ Hĩndĩ ĩrĩa mwagerio, mũndũ o naũ ndakanoige atĩrĩ, “Ngai nĩarangeria.” Nĩģũkorwo Ngai ndangĩhota kũgerio nĩ ũũru, o nake mwene ndageragia mũndũ o na ũrĩkũ;

¹⁴ No rĩrĩ, mũndũ nĩkũgerio aģeragio hĩndĩ ĩrĩa ekũģuucĩrĩrio na akaheenererio nĩ merĩrĩria make mooru.

¹⁵ Namo merĩrĩria marĩkia kũģĩa nda, maciaraga mehia; namo mehia hĩndĩ ĩrĩa maakũra biũ, magaciara gĩkuũ.

¹⁶ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ inyuĩ nyenda mũno-rĩ, mũtikanahoenio.

¹⁷ Kĩheo gĩothe kĩega na gĩkinyanĩru kiumaga igũrũ, gũikũrũkĩte kuuma kũrĩ Ithe wa motheri ma igũrũ, ũrĩa ũtagarũkaga ta ciĩruru iria igarũrũkaga.

¹⁸ Nĩwe watũciarire nĩ kwenda na ũndũ wa ũhoru-ũrĩa-wa-ma, nĩguo tũtuĩke ta maciaro ma mbere ma indo ciothe iria ombire.

Gũthikĩrĩria na Gwĩka

¹⁹ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ inyuĩ nyenda mũno, menyai ũũ: O mũndũ nĩahiũhage gũthikĩrĩria, no ndakahiũhage kwaria o na kana kũrakara,

²⁰ nĩgũkorwo marakara ma mũndũ matirehaga mütũũrĩre wa ũthingu ũrĩa Ngai endaga.

²¹ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, eheriai maũndũ mothe marĩ magigi, na ũũru ũrĩa ũkĩrĩrĩrie kũingĩha, na mwĩnyiihĩtie, mwĩtikĩre kiugo kĩria kĩaandĩtwo thĩĩnĩ wanyu, o kĩria kĩngĩmũhonokia.

²² Mütigatuĩke o a gũthikagĩrĩria kiugo tu, no tuĩkai a gwĩka ũrĩa kiugĩte, nĩguo mütikeheenie inyuĩ ene.

²³ Mũndũ o wothe ũthikagĩrĩria kiugo no ndekaga ũrĩa kiugĩte-rĩ, ahaana ta mũndũ ũrĩa wĩroraga ũthiũ na gĩcicio,

²⁴ na thuutha wa kwĩrora, agethiĩra na akariganĩrwo o narua nĩ ũrĩa ahaana.

²⁵ No mũndũ ũrĩa ũroraga wega watho ũrĩa mũkinyanĩru kũna ũrĩa ũheanaga wĩyathi, na agathiĩ na mbere gwĩka ũguo, atekũriganĩrwo nĩ ũrĩa aigũite no akawĩkaga-rĩ, ũcio nĩarĩrathimagĩrwo maũndũ marĩa ekaga.

²⁶ Mũndũ o wothe angĩtũua mũndũ wa ndini no aremwo nĩ gwatha rĩrĩmĩ rwake-rĩ, mũndũ ũcio nĩ kwĩheenia eheenagia, na ũndini wake nĩ wa tũhũ.

²⁷ ũndini ũrĩa Ngai Ithe witũ etĩkagĩra atĩ nĩ mũtheru na ndũrĩ na mahĩtia nĩ ũyũ: nĩ kũroraga ciana cia ngoriai na atumia a ndigwa hĩndĩ ĩrĩa marĩ mathĩĩna-inĩ mao, na ningĩ mũndũ etheemage ndagathũkio nĩ maũndũ ma gũkũ thĩ.

2

Kũgĩrio Gũthuurania Andũ

¹ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, ta etĩkia thĩĩnĩ wa Mwathani witũ Jesũ Kristũ, o we ũrĩa ũrĩ riiri-rĩ, tigagai gũthutũkanagia andũ nĩ ũndũ wa maũthĩ mao.

² Tondũ-rĩ, ĩ hihi kũngĩũka mũndũ kũngano-inĩ kĩanyu ekĩrĩte gĩcũhĩ gĩa thahabu na nguo njega, na gũũke mũndũ mũthĩĩni ũtehumbĩte nguo njega-rĩ,

³ na inyuĩ mũhe ũcio wĩhumbĩte nguo njega gĩtĩĩo, mũmwĩre atĩrĩ, “Haha harĩ na gĩti kĩa gĩa gũkarĩra,” no mwĩre mũndũ ũcio mũthĩĩni atĩrĩ, “Wee rũgama harĩa,” kana, “Ikara haha magũrũ-inĩ makwa,”

⁴ githĩ mũtiagĩthutũkania inyuĩ ene, na mwatuĩka atuanĩri ciira marĩ na meciiria mooru?

⁵ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ inyuĩ nyenda mũno, ta thikĩrĩriai: Githĩ Ngai ndathuurĩte arĩa monagwo marĩ athĩĩni gũkũ thĩ nĩguo matũke itonga ũhoroinĩ wa wĩtikio na magaĩrwo ũthamaki ũrĩa erĩire arĩa mamwendete?

⁶ No inyuĩ nĩ mũnyararaga arĩa athĩĩni. Githĩ ti itonga imũhinyagĩrĩria? Githĩ ti o mamũtwaraga igooti-inĩ na hinya?

⁷ Ningĩ githĩ ti o macambagia rĩĩtwa rĩrĩa rĩrĩ gĩtĩĩo, o rĩu rĩa ũrĩa mũrĩ ake?

⁸ Angĩkorwo nĩmũhingagia watho ũrĩa mũtue nĩ mũthamaki ũrĩa wandĩkĩtwo Maandĩko-inĩ atĩrĩ, “Enda mũndũ ũrĩa ũngĩ o ta ũrĩa wĩyendete wee mwene,” nĩmwĩkaga wega.

⁹ No angĩkorwo mütĩagĩra andũ maũthĩ-rĩ, nĩ kwĩhia mwĩhagia na mũrĩ atuĩre nĩ watho atĩ mũrĩ agarari watho.

¹⁰ Nigũkorwo ũria wothe ũhingagia watho wothe, no akahĩngwo nĩ kaũndũ o kamwe ka guo, mũndũ ũcio nĩagararĩte watho wothe.

¹¹ Tondũ ũria woigire atĩ, “Ndũkanatharania,” nowe woigire atĩ, “Ndũkanoragane.” Rĩu-rĩ, ũngĩaga gũtharania no ũragane-rĩ, wee nĩutuĩkite mwagarari wa watho.

¹² Aragai na mwĩkage maũndũ manyu o ta mũrĩ arĩa magaatũrwo ciira nĩ watho ũria ũheanaga wĩyathi,

¹³ tondũ mũndũ ũria ũtuanĩire ciira atekũiguanĩra tha-rĩ, ũcio nake agaatuĩrwo ciira atekũiguĩrwo tha. Nacio tha nĩtooragia ũtuanĩri wa ciira!

Wĩtikio na Cũiko

¹⁴ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, gũkĩrĩ na uumithio ũrĩkũ mũndũ angĩuga atĩ arĩ na wĩtikio, no ndarĩ na ciĩko? Wĩtikio ũcio wakĩmũhonokia?

¹⁵ Mũrũ wa Ithe witũ kana mwarĩ wa Ithe witũ angĩkorwo ndarĩ na nguo cia kwĩhumba, kana irio cia kũria o mũthenya,

¹⁶ nake ũmwe wanyu amwĩre atĩrĩ, “Thĩĩ na wega; gĩa na ũrugarĩ na ũrĩe wega,” no ndarĩ ũndũ aamũteithia naguo mabataro-inĩ make ma mwĩrĩ-rĩ, ũndũ ũcio ũkĩrĩ na uumithio ũrĩkũ?

¹⁷ Ūguo no taguo wĩtikio mũtheri ũtarĩ na ciĩko ũhaana, nĩ mũkuũ guo mwene.

¹⁸ No mũndũ no oige atĩrĩ, “Wee-rĩ, ũrĩ na wĩtikio; na nĩĩ ndĩ na ciĩko.” Nyonia wĩtikio waku ũria ũtarĩ na ciĩko, na nĩ nĩngũkuonia wĩtikio wakwa na ũndũ wa ũria njĩkaga.

¹⁹ Wee nĩwĩtikĩtie atĩ Ngai no ũmwe. Ūguo nĩ wega! O nacio ndaimono nĩciĩtikĩtie ũguo, na ikainaina.

²⁰ Wee kĩrĩmũ gĩkĩ, nĩ ũira ũrakienda wa kuonania atĩ wĩtikio ũtarĩ na ciĩko nĩ wa tũhũ?

²¹ Githĩ Iburahĩmu, ithe witũ wa tene, ndaatuirwo mũthingu nĩ ũndũ wa ũria eekire rĩria aarutire mũriũ Isaaka kĩgongona-inĩ?

²² Mũtigũkiona atĩ wĩtikio wake nĩ warutire wĩra hamwe na ciĩko ciake, naguo wĩtikio wake ũgĩtuuo mũiganĩru kũna nĩ ũndũ wa ciĩko icio ciake.

²³ Namo Maandiko makĩhingio marĩa moigĩte atĩrĩ, “Iburahĩmu agĩtĩkia Ngai, nakuo gwĩtikia kũu gũgĩtũma atuuo mũthingu,” nake agĩtwo mũrata wa Ngai.

²⁴ Nĩmũkuona atĩ mũndũ atuagwo mũthingu nĩ ũndũ wa ũria ekaga, no ti ũndũ wa wĩtikio wiki.

²⁵ O nake Rahabu ũria warĩ mũmaraya-rĩ, githĩ ndaatuirwo mũthingu nĩ ũndũ wa ũria eekire hĩndĩ ĩria aanyĩtĩre athigaani arĩa ũgeni na akĩmoonereria njĩra ĩngĩ ya kũũrĩra?

²⁶ O ta ũria mwĩrĩ ũtarĩ na roho ũrĩ mũkuũ-rĩ, ũguo noguo wĩtikio ũtarĩ ciĩko ũrĩ mũkuũ.

3

Gwatha Rũrĩmĩ

¹ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, ti aingĩ anyu magĩrĩrwo nĩ gũtuĩka arutani, tondũ nĩ mũũĩ atĩ ithuĩ arĩa tũrutanaga nĩtũgaatuĩrwo ituĩro rĩa hinya gũkĩra andũ arĩa angĩ.

² Ithuothe nĩtũhĩngĩcagwo nĩ maũndũ maingĩ. Mũndũ angĩkorwo ndarĩ na mahĩtia thĩĩnĩ wa maũndũ marĩa aragia-rĩ, ũcio nĩ mũkinyanĩru kũna, na nĩahotete kũriira mwĩrĩ wake wothe.

³ Hĩndĩ ĩria tweekĩra mbarathi mĩkwa tũnua nĩguo itwathĩkĩre-rĩ, nĩtũhotaga kũgarũra nyamũ ĩyo ĩrĩ yothe.

4 Ningĩ ta rorai ũhoru wa marikabu ũrĩ ta kionereria. O na gũtuĩka nĩ nene na itwaragwo nĩ rūhuho rūrĩ na hinya-rĩ, nūigarũragwo na gathukani kanini, ikarorio o kũrĩa mūtwarithia wacio ekwenda gũciroria.

5 Ūguo no taguo rūrĩmĩ rūhaana. Nĩ kũga kīnini kĩa mwĩrĩ, no nĩ rwĩkagĩrĩra mũno. Ta mwĩciiriei ũrĩa mūtītũ mūnene ūgwatagio mwaki nĩ gathandĩ o kanini.

6 Ningĩ rūrĩmĩ nĩ mwaki, tondũ rūiyūrĩte mĩthemba yothe ya maũndũ ma waganu thiini wa ciĩga cia mwĩrĩ. Rũthũkagia mwĩrĩ wothe, rūkagwatia mwaki mūtūrĩre wothe wa mũndũ, naruo rwene rūkoragwo rūmundĩtio mwaki nĩ Jehanamu.

7 Nyamũ cia mĩthemba yothe, na nyoni, na nyamũ iria itambaga thĩ, na nyamũ cia iria-inĩ rĩrĩa inene ciothe nūhooreragio na cianahoorerio nĩ mũndũ,

8 no gũtirĩ mũndũ o na ũrĩkũ ūngĩhota kũhooreria rūrĩmĩ. Nĩruo kīndũ kīũru gītangikīndĩria na rūiyūrĩtwo nĩ thumu wa kũuragana.

9 Tũgoocaga Mwathani, o we Ithe witũ, na rūrĩmĩ, na tũkaruma andũ naruo, o acio mombĩtwo marĩ na mũhianĩre wa Ngai.

10 Kanua o kau-rĩ, no ko koimaga ūgooci na gakoima irumi. Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, ūguo tigo kwagĩrĩre gũtuĩka.

11 Kaĩ maaĩ mega na maaĩ ma cumbĩ mangĩtherũka kuuma gĩthima kīmwe?

12 Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, mũkũyũ no ũhote gũciara ndamaiyũ, kana mũthabibũ ūciare ngũyũ? O nakĩo gĩthima kĩa maaĩ ma cumbĩ gĩngĩtherũka maaĩ mega.

Mĩthemba ĩrĩ ya Ūũgĩ

13 Thiini wanyu-rĩ, nũ ũrĩ na ūũgĩ na agataũkĩrwo nĩ maũndũ? Mũndũ ūcio nĩakionanie maũndũ macio na ūndũ wa mūtūrĩre wake mwega, na ciĩko ciĩkĩtwo na nĩra ya kwĩnyiihia kũrĩa kuumanaga na ūũgĩ.

14 No mũngĩkorwo ngoro-inĩ cianyu nĩ mūtūrĩra ūiru na ũhoru wa kwenda kwĩyambatĩria-rĩ, mūtikae kwĩrahĩra ūndũ ūcio kana mūtũike a gũkaana ũhoru wa ma.

15 “Ūũgĩ” ta ūcio tigo ūikũrũkaga uumĩte igũrũ, no nĩ wa thĩ ĩno, na ti wa kĩiroho, ūcio nĩ ūũgĩ wa mũcukani.

16 Nĩgũkorwo harĩa harĩ na ūiru na ũhoru wa kwenda kwĩyambatĩria-rĩ, hau nĩho hakoragwo na ngũĩ na ciĩko ciothe cia waganu.

17 No ūũgĩ ũrĩa uumaga igũrũ o mbere nĩ mũtheru; ningĩ nĩwendete thayũ, na nĩũcaayanagĩra, na nĩwĩnyiihagia, na nĩ ūiyūrĩtwo nĩ tha na maciaro mega, ningĩ ndũthutũkanagĩa, na ndũrĩ ũhinga.

18 Nao ateithũrani arĩa mahaandaga thayũ-rĩ, magethaga maciaro ma ũthingu.

4

Mwĩnyiihagĩriei Ngai

1 Atĩrĩrĩ, nĩ kĩ gītũmaga kũgĩe na mbaara na ngũĩ thiini wanyu? Githĩ itiumaga merĩrĩria-inĩ manyu marĩa marũaga thiini wanyu?

2 Mwĩriragĩria kīndũ no mũkaaga kũgĩa nakĩo. Ningĩ mũũraganaga na mũgacumĩkĩra, no mũtingĩhota kũgĩa na kĩrĩa mũkwenda. Mũtetanagĩa na mũkarũa. Mũgakĩaga kuona kīndũ tondũ wa kwaga kũhooya Ngai.

3 Hĩndĩ rĩa mwahooya-rĩ, nĩmwagaga kũheo, tondũ mũhooyaga mũrĩ na muoroto mũũru, tondũ mwendaga mũitangage kĩrĩa mwahao na maũndũ ma gwĩkenia.

4 Inyuĩ atharania aya, kaĩ mũtooĩ atĩ kũgĩa ũrata na thĩ nĩ kũgĩa ũthũ na Ngai? Nĩ ũndũ ũcio mũndũ o wothe ũthuuraga kũgĩa ũrata na thĩ nĩkũgĩa ũthũ ya Ngai.

5 Kana maũgwĩciiria Maandĩko maaragia ũhoro ũtarĩ na gĩtũmi, atĩ roho ũrĩa Ngai aatũmire ũtũurage thĩnĩ witũ nĩ ũiguaga ũru mũno?

6 No nĩatũheaga wega wake makĩria. Kĩu nĩkĩo gĩtũmaga Maandĩko moige atĩrĩ:

“Ngai nĩareganaga na arĩa etĩĩ
no arĩa menyiihagia nĩo aheaga wega wake.”

7 Nĩ ũndũ ũcio mwĩnyiihagĩriei Ngai. Reganagai na mũcukani, nake nĩekũmũũrĩa.

8 Kuhĩrĩriai Ngai, nake nĩekũmũkuhĩrĩria. Mwĩthambei moko manyu inyuĩ ehia, na mũtherie ngoro cianyu inyuĩ andũ a ngoro igĩrĩ.*

9 Iguai kĩahe, mũcakae, na mũgirĩke. Garũrai mũthekeo yanyu itũike macakaya, nakĩo gikeno kĩanyu kĩgarũrũke gĩtũike kĩahe.

10 Mwĩnyiihĩriei Mwathani, nake nĩekũmũtũũgĩria.

11 Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, tigai gũcambania mũndũ na ũrĩa ũngĩ. ũrĩa wothe waragia ũhoro wa gũcambia mũrũ kana mwarĩ wa ithe kana akamũtuĩra ciira-rĩ, nĩ watho acambagia na akaũtuĩra ciira. Hĩndĩ irĩa ũgũtuĩra watho ciira-rĩ, ndũkoragwo ũkĩhingia watho, no ũkoragwo ũrĩ mũtuanĩri ciira.

12 Kũrĩ Mũheani wa watho, na Mũtuanĩri ciira o ũmwe, o we ũrĩa ũrĩ na ũhoti wa kũhonokia na kũninana. No wee-rĩ, ũkĩrĩ ũ nĩguo ũtuĩre mũndũ ũrĩa ũngĩ ciira?

Kwĩraha nĩ ũndũ wa Rũciũ

13 Rĩu ta thikĩrĩriai, inyuĩ mugaga atĩrĩ: “Ũmũthĩ kana rũciũ nĩtũgũthĩ itũũra rĩna tũikare kuo mwaka ũmwe, tũrute wĩra wa wonjoria kuo, tũgĩe na mbeeca.”

14 No rĩrĩ, inyuĩ mũtiũĩ ũrĩa gũgaatuĩka rũciũ. Muoyo wanyu ũkĩrĩ kĩ? Inyuĩ mũrĩ o kĩbii kĩria kĩonekaga o kahinda kanini, gĩgacooka gĩgathira biũ.

15 Handũ ha ũguo-rĩ, mwagĩrĩrwo nĩ kugaga atĩrĩ, “Mwathani angĩenda-rĩ, nĩ tũgũtũũra muoyo na twĩkage ũndũ ũyũ na ũyũ.”

16 No rĩu inyuĩ nĩ kwĩraha mwĩrahaga mũrĩ na nguthi. Mwĩraho ta ũcio wothe nĩ mũũru.

17 Nĩ ũndũ wa ũguo, mũndũ wothe ũũĩ gwĩka wega na ndekaga-rĩ, ũcio nĩ kwĩhia ehagia.

5

Itonga Gũkaanio Kũhinyanĩrĩa

1 Rĩu ta thikĩrĩriai, inyuĩ itonga ici, rĩrai na mũgirĩke tondũ wa mathũina marĩa maramũkora.

2 ũtonga wanyu nĩ ũbuthĩte, nacio nguo cianyu nĩ ndie nĩ memenyi.*

3 Thahabu na betha cianyu nĩ irootete. Kũroota gwacio nĩ ũira wa atĩ nĩreganĩte na inyuĩ, na nĩkũria mũrĩ yanyu imũniĩne o ta mwaki. Inyuĩ mwĩgiĩre mũthithũ mũingĩ wa matukũ ma kũrigĩria.

4 Atĩrĩrĩ! Mĩcaara irĩa mwaregire kũrĩha aruti a wĩra arĩa maamũrĩmũire mĩgũnda nĩramũkaĩra. Gũkaya kwa arĩa

* 4:8 Athĩnjĩri-Ngai matanakuhĩrĩa Ngai Hema-inĩ-ya-Gũtũnganwo nĩmambaga gwĩthamba magũrũ na moko mbakũri-inĩ ya gĩcango arĩ njĩra ya gwĩtheria kũroho (Thaam 30:17-21). * 5:2 Matukũ-inĩ na tene nguo ciataragwo taarĩ njĩra imwe ya ũtonga (Atũm 20:33).

maamūgetheire irio nīgūkinỹire matũ na Mwathani Mwene hinya wothe.

⁵ Mũtũũrĩte gũkũ thĩ na mĩago na mũgũkenagia. Inyuĩ mwĩnoretie nĩ ũndũ wa mũthenya wa gũthĩnjwo.

⁶ Inyuĩ nĩ mũtuĩrĩre andũ ciira na mũkamooraga matarĩ na mahĩtia, o acio matarĩ ũũru na inyuĩ.

Gũkirĩrĩria Mathũna-inĩ

⁷ Nĩ ũndũ ũcio, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, kiragĩrĩriai, o nginya rĩria Mwathani agooka. Ta rorai ũrĩa mũrĩmi etagĩrĩra mũgũnda wake ũrute irio iria irĩ bata, na agakĩrĩrĩria nginya ciurĩrwo nĩ mbura ya mbere o na ya keerĩ ategũthethũka.

⁸ O na inyuĩ-rĩ, kirĩrĩriai na mwĩhaande wega, tondũ Mwathani arĩ hakuĩ gũka.

⁹ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, tigagai gũtetania, nĩgeetha mũtikanatuĩrwo ciira. Mũtuanĩri ciira arũngĩ o mũrango-inĩ!

¹⁰ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, mwĩrutei na maũndũ marĩa mooru anabii meekirwo, o acio maaragia thĩinĩ wa rĩitwa rĩa Mwathani, nague ũhoru ũtũke kionereria kĩanyu gĩa gũkirĩrĩria rĩria mũkũnyamaro.

¹¹ O ta ũrĩa mũũĩ, acio maakĩrĩrĩrie-rĩ, tũmatuaga arathime. Nĩmũiguĩte ũhoru wa gũkirĩrĩria kwa Ayubu, na nĩmuonete ũrĩa Mwathani eekire marigĩrĩrio-inĩ. Mwathani aiyũrĩtuo nĩ ũtugi na tha.

¹² Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, igũrũ rĩa maũndũ mothe-rĩ, tigagai kwĩhĩta. Mũtikanehĩte na igũrũ kana na thĩ, o na kana na kindũ kĩngĩ o na kĩ. Inyuĩ-rĩ, mwoiga “ĩ” nĩtũike ĩ, na mwoiga “Aca” nĩtũike aca, nĩguo mũtikae gũtuĩrwo ciira.

Ihooya rĩa Wĩtkio

¹³ Nĩ harĩ mũndũ thĩinĩ wanyu wonete ũũru? ũcio nĩahooe. Nĩ harĩ mũndũ ũkenete? ũcio nĩaine nyĩmbo cia kũgocca.

¹⁴ Nĩ harĩ mũndũ thĩinĩ wanyu mũrũaru? ũcio nĩete athuuri a kanitha mamũhooere na mamũhake maguta thĩinĩ wa rĩitwa rĩa Mwathani.

¹⁵ Namo mahooya mangĩhooywo na wĩtkio nĩ megũtũma mũndũ ũcio mũrũaru ahone; Mwathani nĩekũmwarahũra. Angĩkorwo ehĩtie-rĩ, nĩekũrekerwo mehia make.

¹⁶ Nĩ ũndũ ũcio umbũranagĩrai mehia manyu o mũndũ na ũrĩa ũngĩ, na mũhooyanagĩre nĩgeetha mũhonagio. Ihooya rĩa mũndũ mũthingu nĩ rĩrĩ hinya na nĩ rĩtũmaga maũndũ manene mekĩke.

¹⁷ Elija aarĩ mũndũ o ta ithuĩ. Nake nĩahooire Ngai na kĩyo atĩ mbura ndĩkoire, nayo mbura ndĩoirire bũrũri-inĩ ũcio ihinda rĩa mĩaka ĩtatũ na nuthu.

¹⁸ Ningĩ agĩcooka akĩhooya, nakuo matu-inĩ gũkũma mbura, nayo thĩ ĩgĩciara maciario mayo.

¹⁹ Atũrĩrĩ ariũ na aarĩ a Ithe witũ, mũndũ ũmwe wanyu angĩagaga oime ũhoru-inĩ wa ma nake mũndũ ũngĩ amũgarũre-rĩ,

²⁰ ririkanai ũũ: Mũndũ ũrĩa wothe ũgarũraga mwĩhia kuuma njĩra-inĩ yake njũru-rĩ, nĩkũmũhonokia akaamũhonokia kuuma harĩ gĩkuũ na ahumbĩre mehia maingĩ.

MARŪA MA MBERE MA PETERO

1 Nī nīi Petero, mūtūmwō wa Jesū Kristū,

Ngūmwandīkīra marūa maya, inyuī arīa Ngai eyamūrīire, na mūtūūrīte mūrī ageni gūkū thī, na mūkahirunjūkīra mabūrūrī ma Ponto, na Galatia, na Kapadokia, na Asia, na Bithinia,

2 o inyuī mwathuurirwo kūringana na ūrīa Ngai Ithe aamūmenyete o mberē, na akamūtheria nī ūndū wa Roho, nīguo mwathīkagīre Jesū Kristū, na mūminjaminjīrio thakame yake:

Wega na thayū iromūingīhīra.

Ngai kūgoocwo nī ūndū wa Kīrīgīrīro kīrī Muoyo

3 Ngai, o we Ithe wa Mwathani witū Jesū Kristū, arogoocwo! Ngai nīatūciarīte rīngī nī ūndū wa tha ciake nyingī nīguo tūgīe na kīrīgīrīro kīrī muoyo, nī ūndū wa ūrīa Jesū Kristū aariūkire akiuma kūrī arīa akuū.

4 Aatūciarire nīguo tūgīe na igai rīrīa rītangībutha, kana rīthūke, kana rīhwerereke, rīrīa mūgīirwo kuu igūrū,

5 o inyuī mūgītīirwo nī hinya wa Ngai nī ūndū wa gwītīkia, o nginya hīndī ūrīa ūhonokio ūgooka ūrīa ūhaarīrio gūkaaguūranīrio ihinda rīa mūthīa.

6 Ūhorō ūcio nīguo mūkenagīra mūno, o na gwatūika rīu nīmūguithītio kīeha kahinda kanini nīkūgerio na magerio ma mīthemba yothe.

7 Maūndū maya mokīte nīgeetha wītīkio wanyu woneke nī wa goro mūno gūkīra thahabu, ūrīa īthiraga o na yakorwo ītheragio na mwaki, nīngī ūmenyeke atī nī wa ma, na atī nīkarehe ūgooci, na riiri, na gītīio hīndī ūrīa Jesū Kristū akaaguūranīrio.

8 Nīmūmwendete o na gūtuīka mūtīrī mwamuona; nīngī mūkamwītīkia o na gūtuīka rīu mūtīramuona, na mūkaiyūrwo nī gīkeno gītangiheanīka ūhorō wakīo, o kīrīa kīrī riiri,

9 nīgūkorwo nīmūramūkīra ūndū ūrīa mūtanyaga kuona nī ūndū wa wītīkio wanyu, na nīguo ūhonokio wa ngoro cianyu.

10 Ūhorō ūcio wa ūhonokio-rī, nīguo anabii, arīa maarathaga ūhorō wa wega wa Ngai ūrīa warī ūūke kūrī inyuī, maacaragia na kīyo, na makaūtuīria na ūmenyereri mūnene,

11 makīgeria kūmenya nī hīndī īrīkū Roho wa Kristū ūrīa warī thīinī wao orotaga rīrīa arathaga ūhorō wa kūnyariirīka gwa Kristū na riiri ūrīa ūkaarūmīrīra.

12 Nao nīmaguūrīrio atī to o ene meetungatagīra, no nī inyuī maatungatagīra, hīndī ūrīa maaragia ūhorō wa maūndū marīa mwīrītvo rīu nī arīa maamūhunjīrie Ūhorō-ūrīa-Mwega na ūndū wa Roho Mūtheru ūrīa watūmirwo kuuma igūrū. Maūndū macio nīmo arāika meriragīria mūno kuona.

Tūūrai mūrī Atheru

13 Nī ūndū ūcio, ikaragai mwīhaarīrie meciiria-inī manyu; tuīkai andū a kwīrigagīrīria merirīria ma mwīrī; na mūige kīrīgīrīro kīanyu biū harī wega ūrīa mūkaaheo hīndī ūrīa Jesū Kristū akaaguūranīrio.

14 Tuikai ciana cia gwashika, na mutigatongoragio ni meriria mooru maria mwaure namo mbere hinda iria mutamenyete Ngai.

15 No tondū ūria wawitire ni mutheru-rī, o na inyuī tuikai atheru maūdū-ini mothe maria mūrīkaga;

16 Nigukorwo ni kwandikitwo atiri: “Tuikai atheru, tondū o na ni ndi mutheru.”

17 Na riri, tondū inyuī mukayagira Ngai mukimwitaga Ithe wanyu, o we ūria utuagira o mundu o mundu kuringana na wira wake ateguthukania-rī, giikaragei mumwitigirite na mūkarage ta mūri agendi gūku thi.

18 Nigukorwo nimūū atī riria mwakūurirwo mutigane na mutūirire wa tūhū ūria mwatigirwo ni maithe manyu-rī, ti indo iria ibuthaga ta betha kana thahabu mwakūurirwo nacio,

19 no mwakūurirwo na thakame ya goro muno ya Kristū, ūria wa-haanaga ta gatūrume gatarī na kimeni kana kaūgū.

20 Nake niwe wathurirwo thi itanombwo, no niaguuranirio mahinda maya ma kurigiriria ni undū wanyu.

21 Na inyuī nimwitikitie Ngai ni undū wake, Ngai ūria wamūriukirie kuuma kūrī arī akuū na akimūhe riiri, nigeetha witikio wanyu na mwihoko ikorwo iri o harī Ngai.

22 Na tondū riu nimwitheretie ni undū wa gwashikira ūhoro ūria wa ma, na mūgatuika a kwendana kūna na ariū na aarī a Ithe wanyu hatari ūhinga-rī, inyuī ene endanagai biū na ngoro cianyu.

23 Nigukorwo nimūciaritwo ringi, no muticiaritwo kuuma kūrī mbeū iria ibuthaga, no ni iria itari ya kubutha, na undū wa kiugo kia Ngai kiria kirī muoyo na gitūuraga tene na tene.

24 Tondū riri,

“Andū othe mahaana ta nyeki,

na ūthaka wao wothe ūhaana ta mahūa ma mūgūnda;

nyeki nihoohaga, namo mahūa magaitika,

25 no kiugo kia Mwathani gitūuraga nginya tene.”

Na kiugo kiu nikio mwahunjirio.

2

1 Ni undū ūcio-rī, ehierai rūmena ruothe na maheeni mothe, na ūhinga, na ūiru, na gūcambania o guothe.

2 Na mutuike ta tūkenge mwiriragirie iria riria riega ria kiroho, nigeetha rimūkūragie ūhonokio-ini wanyu,

3 tondū riu nimūcamite, mūkaigua atī Mwathani ni mwega.

Ihiga riri Muoyo, na Andū Athuure

4 Ūkai kūrī we, o ūcio Ihiga riri muoyo, o riu riaregirwo ni andū, no Ngai akirithuura, na ni ria goro harī we,

5 o na inyuī, ta mahiga mari muoyo-rī, ni gwakwo muraakwo mutuike nyūmba ya kiroho, na mutuike gikundi githeru kia athinjiri-Ngai gĩa kurutaga magongona ma kiroho maria mangitikirika ni Ngai ni undū wa Jesū Kristū.

6 Nigukorwo Maandiko moigite atiri:

“Ninjigite ihiga Zayuni,

ihiga ihuure ria koine na ria goro,

na mundū ūria ūmwihokete

ndagaaconorithio.”

7 Na rīu kūrī inyuī arīa mwītīkītīe, ihiga rūrī nī rīa goro. No kūrī arīa matetīkītīe,

“Ihiga rūrīa aaki maaregire
nūrīo rītūkītīe ihiga inene rīa koine,”

8 na ningī atūrī,

“Nūrīo ihiga rūrīa rītūmaga andū mahīngwo,
na rwaro rwa ihiga rūrīa rītūmaga magūe.”

Mahīngagwo tondū wa kūrega gwathīkīra ūhoro, na noguo maathūrīrio.

9 No inyuī-rī, mūrī rūruka rūthuurītwo, na thiritū ya athīnjīri-Ngai ya nyūmba ya ūthamaki, ningī mūrī rūrī rwamūre, o na andū a Ngai kīūmbe, nīguo mwanagīrīre ūgooci wa ūcio wamwītīre muume nduma-inī mūtoonaye ūtheri-inī wake wa magegana.

10 Kūrī hīndī mwarī andū mataarī kiene, no rīu mūrī andū a Ngai; kūrī hīndī mwaagīte kūguīrwo tha, no rīu nīmūguīrīrwo tha.

11 Arata akwa nyenda mūno, ndamūthaiha mūrī ta ageni na agendi gūkū thī, mwīrigagīrīrie merīrīria marīa mooru ma mwīrī, o marīa marūaga na roho wanyu.

12 Tūūragai na mitūūrīre mīega mūrī gatagatī ka andū arīa matoōī Ngai, nīgeetha o na mangīmūgīrīra atī nīmwīkītīe ūuru, meonagīre cīko cianyu njega na magakumia Ngai mūthenya ūria agooka.

Gwathīkīra Aathani na Anene

13 Nī ūndū wa Mwathani-rī, athīkagīrai wathani o wothē ūria ūheanītwo thīnī wa andū: o na wakorwo nī wa mūthamaki, arī we mūnene igūrū rīa anene arīa angī othe,

14 o na kana nī wa abarūthi arīa matūmagwo nīwe nīguo maherithagie arīa mekaga ūuru na makagaathīrīria arīa mekaga wega.

15 Nīgūkorwo ūria Ngai endaga nī atī mwīkage wega nīguo mūkiragie mīario ya ūrimū ya andū arīa matarī ūndū mooī.

16 Tūūrai ta andū matarī ngombo, no mūtikanareke wīyathi wanyu ūtūike wa kūhithīrīra waganu; tūūragai mūrī ndungata cia Ngai.

17 Heagai mūndū o wothē gītīo kīrīa kīmwagīrīrie: Endagai ngwatanīro ya andū arīa etīkia, na mwītīgagīre Ngai, o na mūtīlage mūthamaki.

18 Inyuī ngombo-rī, athīkagīrai anene anyu na mūmatīlage mūno, na to arīa ega na maiguanagīra tha, no nī o na arīa mataiguanagīra tha.

19 Nīgūkorwo nī ūndū mwega mūndū angīkīrīrīria ruo o na akīnyarīragwo hatarī kīhooto tondū wa kūmenya ūria Ngai endaga.

20 No ūngīhūūrwo nī ūndū wa gwīka ūuru o na ūkīrīrīrie-rī, ūngīkīgaathīrwo kī? No ūngīnyarīrwo nī ūndū wa gwīka wega na ūkīrīrīrie-rī, ūcio nī ūndū mwega maitho-inī ma Ngai.

21 Ūndū ūyū nīguo mwetīrwo, tondū Kristū aanyarīrīrwo nī ūndū wanyu, akīmūtīgīra kīonereria nīguo mūgeragīre o makīnya-inī make.

22 “We ndaigana kwīhia,

o na kanua gake gatiigana kwaria maheeni.”

23 Hīndī rīa andū maamūrūmaga, we ndaigana kwīrumīra; rūrīa aanyarīragwo, we ndaigana kūmehītīra. Handū ha ūguo-rī, we nī kweneana eneanaga kūrī ūria ūtuaga ciira na kīhooto.

24 We mwene nīakuuire mehīa maitū na mwīrī wake mūtī-igūrū, nīgeetha na ithu tūkue ūhoro-inī wa mehīa, na tūtūre muoyo nī ūndū wa ūthingu; mūtūnda rīa aahūūrīrwo nīyo itūmīte mūhōne.

25 Nīgūkorwo mwatarī ta ng’ōndu iturūrīte, no rīu nīmūcookereire Mūrīthi na Mūrōri wa mīoyo yanyu.

3

Atumia na Athuuri ao

¹ O ūguo noguo o na inyuū atumia, mwagīrīrwo nī gwathīkagīra athuuri anyu, nīguo hangīkorwo harī amwe ao matetīkītie kiugo kīa Ngai, mahote kūgarūrwo ngoro o na hatarī ciugo nī ūndū wa mītugo ya atumia ao,

² nī ūndū wa kuonaga mītūūrīre yanyu ya ūthingu na ya gītīio.

³ Kwīgemia kwanyu gūtīgatuīke o kwa mwīrī, ta kūrama njuīrī, na kwīhumba mathaga ma thahabu na nguo thaka,

⁴ no handū ha ūguo-rī, gemagiai mūdū ūrīa wa hito wa ngoro thīinī, na ūgemu ūrīa ūtatheūkaga wa roho wa ūhooreri na wa gūkindīria. Kwīgemia kū nīkuo kūrī bata mūno maitho-inī ma Ngai.

⁵ Nīgūkorwo ūguo nīguo atumia arīa atheru a tene arīa mehokete Ngai meegemagia, na ūndū wa gwathīkagīra athuuri ao ene,

⁶ o ta Sara, ūrīa waathīkagīra Iburahīmu na akamwītaga mwathi wake. Inyuū mūrī ciana ciake mūngīka ūrīa kwagīrīre mūtegwītīgīra.

⁷ O ūguo noguo o na inyuū athuuri mwagīrīrwo nīgūtūūrāna na atumia anyu na njīra ya ūūgī, mūkīmatīāga tondū nī aruti a wīra hamwe na inyuū, na tondū matīrī hinya mūngī wa mwīrī ta inyuū, ningī tondū mūrī agai hamwe na atumia anyu a kīheo kīa ūtugi wa muoyo. Īkagai ūguo nīguo gūtīkagīe ūndū ūngīgīrīrīria mahooya manyu.

Kūnyamario nī ūndū wa gwīka Wega

⁸ Ngīrīkīrīria, ngūmwīra inyuothe atīrī, mūtūūranāgie mūiguanīte mūdū na ūrīa ūngī; mūiguanāgīre tha, ningī mwendanage ta ciana cia nyina ūmwe, na mūtūūke ataana, na mūkarage mwīnyīhītie.

⁹ Tigagai kwīrīhīria ūūru na ūūru, kana kwīrumīra mwarumwo, no nī kaba mūrathīmanage, tondū ūguo nīguo mwetīrwo, nīgeetha mūkaagāirwo kīrathimo.

¹⁰ Nīgūkorwo,

“Mūdū ūrīa wothe ūngīenda gūtūūra muoyo
na one matukū mega,
no ngīnya arīgīrīrie rūrīmī rwake kwaria ūūru,
na mīromo yake kwarāgia maheeni.

¹¹ No ngīnya agarūrūke atige gwīka ūūru, na ekage o wega;
no ngīnya acarāgie thayū na aūthingatage.

¹² Nīgūkorwo maitho ma Mwathani maikaraga macūthīrīrie andū arīa athingu,
na matū make magathīkagīrīria mahooya mao,
no andū arīa mekaga ūūru, ūthiū wa Mwathani nīkūmookīrīra ūmookagīrīra.”

¹³ Atīrīrī, nūū ūngīmūwīka ūūru mūngīkorwo mūrī na kīyo gīa gwīka wega?

¹⁴ No rīrī, o na mūngīnyariirwo nī ūndū wa gwīka ūrīa kwagīrīre-rī, inyuū mūrī arathime. “Tigagai gwītīgīra maūdū marīa metīgagīra; mūtīkanamake.”

¹⁵ No ngoro-inī cianyu-rī, mwīyamūrīre Kristū atuīke Mwathani. Īkagai mwīhaarīrie hīndī ciothe gūcookeria mūdū wothe ūrīa ūngīmūūria gītūmi gīa kīrīgīrīro kīria mūrī nakīo. No Īkagai ūguo mūrī na ūhooreri na gītīio,

¹⁶ mūrī na thamiri ĩtegwīcuuka, nīgeetha arīa macambāgia mītugo yanyu mīega tondū mūrī thīinī wa Kristū, maconokage nī ūndū wa gīcambānio kīu kīao.

¹⁷ Nĩ kaba kũnyariirwo nĩ ũndũ wa gwĩka wega, angĩkorwo nĩ kwenda kwa Ngai, handũ ha kũnyariirwo nĩ gwĩka ũuru.

¹⁸ Tondũ Kristũ aakuire nĩ ũndũ wa mehia ihinda o rĩmwe rĩa kũigana, ũrĩa mũthingu agĩkua nĩ ũndũ wa arĩa matarĩ athingu, nĩguo atũtware kũri Ngai. Ooragirwo arĩ thĩinĩ wa mwĩrĩ, no ha ũhoru wa Roho, agĩcookio muoyo,

¹⁹ agĩthĩ arĩ na muoyo ũcio wa Roho akĩhunjĩria maroho marĩa maarĩ njeera,

²⁰ marĩa maaremete kuuma o tene rĩrĩa Ngai aatũire etereire akirĩrĩrie matukũ-inĩ ma Nuhu, rĩrĩa thabina yaakagwo. Thĩinĩ wayo haarĩ o andũ anini, nao othe maarĩ andũ anana tu, arĩa maahonokirio maaĩ-inĩ,

²¹ namo maaĩ macio nĩmo ngerekano ya ũbatithio ũrĩa o na inyuĩ ũmũhonokagia, na ti ũhoru wa kweheria o gĩko kĩa mwĩrĩ, no nĩ mwĩhĩwa wa thamiri itarĩ na ũcuuke kũri Ngai. Kũbatithio kũu nĩkuo kũmũhonokagia nĩ ũndũ wa kũriũkio kwa Jesũ Kristũ,

²² ũrĩa wathiire igũrũ na rĩu aikaraga guoko-inĩ kwa ũrĩo kwa Ngai, nao araka, na aathani, o na maahinya magatuĩka ma gwathagwo nĩwe.

4

Gũtũũrĩa Ngai

¹ Nĩ ũndũ ũcio, tondũ Kristũ nĩanyariirwo mwĩrĩ-inĩ-rĩ, o na inyuĩ kũhotorei mũrĩ na meciiria o ta macio aarĩ namo, tondũ mũndũ ũrĩa ũrĩkĩtie kũnyariirwo mwĩrĩ nĩatiganĩte na mehia.

² Nĩ ũndũ wa ũguo, mũtũũrĩre wake ũrĩa ũtigarĩte wa gũtũũra gũkũ thĩ ndarĩtũũraga nĩguo ahingagie merirĩria mooru ma mwĩrĩ, no arĩtũũraga nĩguo ekage ũrĩa Ngai endaga.

³ Tondũ nĩmũtũũrĩte ihinda rĩa kũigana mũgĩkaga maũndũ marĩa andũ arĩa matetikĩtie Ngai mendaga gwĩka, namo nĩ ta mũtũũrĩre ya ũũra-thoni, na merirĩria mooru ma mwĩrĩ, na ũrĩũ, na gũthiiga maruga-inĩ ma waganu, o na ciathĩ-inĩ cia kũnyua njoohi, o na mũhoore ũrĩ thaahu wa kũhooya mũhianano.

⁴ Nao andũ acio nĩmagegaga mona atĩ mũtiranyiiitanĩra nao hĩndĩ rĩa marakĩrĩria ũmaramarĩ-inĩ ũcio wao, nao magakĩmũcambagia.

⁵ Nao no nginya makaahena ũhoru wa maũndũ mao kũrĩ ũrĩa wĩhaarĩrie gũtũũra ciira arĩa marĩ muoyo na arĩa makuĩte.

⁶ Nĩgũkorwo gĩkĩ nĩkĩo gĩtũmi kĩria gĩatũmire ũhoru-ũrĩa-Mwega ũhunjĩrio o na andũ arĩa makuĩte, nĩgeetha ha ũhoru wa mwĩrĩ magaatuĩrwo ciira o ta ũrĩa andũ arĩa angĩ magaatuĩrwo, no ha ũhoru wa roho matũũre muoyo o ta ũrĩa Ngai atuũraga.

⁷ Ithirĩro rĩa maũndũ mothe nĩrĩkuhĩrĩrie. Nĩ ũndũ ũcio ikaragai mũrĩ na ũũgĩ wa ngoro, na mũikarage mũterigĩtwe nĩguo mũhotage kũhooya.

⁸ Nĩngĩ gũkĩra maũndũ mothe, ikaragai mwendaine mũno mũndũ na ũrĩa ũngĩ, tondũ wendani nĩũhumbagĩra mehia maingĩ.

⁹ Nĩngĩ mũtuganage mũtekũnuguna.

¹⁰ O mũndũ nĩ ahũthĩre kĩheo o gĩothe kĩria amũkĩrĩte nĩguo atungatĩre andũ arĩa angĩ, arĩ ta mũramati mwĩhokeku wa wega wa Ngai wa mũthemba mũingĩ.

¹¹ Mũndũ o wothe angĩkorwo akĩaria-rĩ, nĩarie taarĩ mũndũ ũkũheana ciugo cia Ngai. Nake mũndũ o wothe angĩkorwo agĩtungata-rĩ, nĩatungate na hinya ũrĩa ũheanagwo nĩ Ngai, nĩgeetha Ngai agoocagwo maũndũ-inĩ mothe thĩinĩ wa Jesũ Kristũ. Nake nĩwe ũgũtũũra arĩ na riiri na hinya nginya tene na tene. Amenĩ.

Kūnyariirwo nĩ ūndũ wa Gũtuika Mūkristiano

¹² Arata akwa nyenda mūno, mūtikagegio nĩ magerio marĩa mūranariirwo namo, taarĩ ūndũ mūgeni ūrekĩka thĩinĩ wanyu.

¹³ No kenagai nĩgũkorwo nĩ mūgwatanĩire thĩinĩ wa kūnyariirika gwa Kristũ, nĩgeetha mūkaiyūrĩrĩrwo nĩ gĩkeno hĩndĩ irĩa riiri wake ūkaaguūranĩrio.

¹⁴ Kūrathimwo-rĩ, nĩ inyuĩ mūngĩrumwo nĩ ūndũ wa rĩitwa rĩa Kristũ, nĩ ūndũ Roho ūrĩa ūrĩ na riiri, o we Roho wa Ngai, arĩ igūrũ rĩanyu.

¹⁵ Mūndũ wanyu ndakananyariirwo ta mūrāgani, kana mūici, kana mūgeri ngero ingĩ o yothe, o na kana ta mūndũ ūrĩa wĩtoonyagĩrĩria maūndũ-inĩ ma andũ angĩ.

¹⁶ No rĩrĩ, mūndũ angĩnyariirwo tondũ wa gũtuika Mūkristiano-rĩ, ndakanaconoke, no nĩagoce Ngai tondũ nĩaheetwo rĩitwa rĩu.

¹⁷ Nĩgũkorwo ihinda nĩ ikinyu ciira wambĩrĩrie gũtuirwo andũ a nyũmba ya Ngai; na angĩkorwo ūkwambĩrĩria na ithuĩ-rĩ, gūgaagũtuika atĩa harĩ arĩa mataathĩkagĩra Ūhoru-ūrĩa-Mwega wa Ngai?

¹⁸ Na rĩrĩ,

“Angĩkorwo nĩ ūndũ ūrĩ hinya mūndũ ūrĩa mūthingu kūhonoka-rĩ, naguo ūhoru wa mūndũ ūrĩa ūtetĩkĩtie Ngai na ūrĩa mwĩhia ūgaakĩhaana atĩa?”

¹⁹ Nĩ ūndũ ūcio-rĩ, andũ arĩa manyariirĩkaga kūringana na ūrĩa Ngai endete, nĩmaheane mĩoyo yao kūrĩ Mũũmbi wao ūrĩa wa kwĩhokeka, na mathĩ na mbere gwĩkaga maūndũ mega.

5

Ūhoru kūrĩ Athuuri na Aanake

¹ Ndĩ na ūhoru ngwenda gũthaiha athuuri a Kanĩtha arĩa marĩ hamwe na inyuĩ, ndĩ mũthuuri wa Kanĩtha o tao, na ndĩ mũira wa kūnyariirwo gwa Kristũ, o na ndĩ ūmwe wa gūkaagaĩrwo riiri ūrĩa ūkaaguūranĩrio:

² Afĩrĩrĩ, tuikai arĩithi a rũuru rwa Ngai rũria mwĩhokeirwo, mūgĩtungataga mūrĩ arori, na ti tondũ wa kūringĩrĩrio, no nĩ ūndũ wa kwĩyendera, o ta ūrĩa Ngai endaga mūtũike; mūtegũkorokera mbeeca, no mūtungatage mūrĩ na kĩyo mūno;

³ mūtigetue anene a andũ arĩa mwĩhokeirwo, no mūtũike cionereria njega kūrĩ rũuru rũu.

⁴ Na hĩndĩ irĩa Mūrĩithi Ūrĩa Mūnene akaaguūranĩrio-rĩ, nĩmũkaheo thũmbĩ ya riiri irĩa itagatheũka o na rĩ.

⁵ O ūguo no taguo o na inyuĩ aanake mwagĩrĩrwo nĩ gwathĩkĩra andũ arĩa akūrũ. Inyuĩ othe-rĩ, ikaragai mwĩnyiihanĩirie mūndũ na ūrĩa ūngĩ, tondũ-rĩ,

“Ngai nĩareganaga na arĩa etĩĩ
no arĩa menyiihagia nĩamaheaga wega wake.”

⁶ Nĩ ūndũ ūcio mwĩnyiihagiei, mūrĩ guoko-inĩ kwa Ngai kūrĩa kūrĩ hinya, nĩguo akaamūtũgĩria hĩndĩ irĩa njagĩrĩru yakinya.

⁷ Na mūmũrekagĩrĩrie maūndũ manyu mothe marĩa mamūtangaga, tondũ nĩwe ūmūrũmbũyaga.

⁸ Ikaragai mwĩguĩte na mwĩhũgaga. Tondũ-rĩ, thũ yanyu mūcukani ĩcangacangaga ta mūrũũthi ūkūrarama ūgĩcaria mūndũ wa gũtambuura.

⁹ No rĩrĩ, mũmwĩtiirie, mwĩhaandĩte wega thĩinĩ wa wĩtikio, tondũ nĩmũmenyete atĩ ariũ na aarĩ a Ithe wanyu gũkũ thĩ guothe maranyari-irĩka o ta inyuĩ.

¹⁰ Nake Ngai mwene wega wothe, o we ũrĩa wamwĩtire riiri-inĩ wake wa tene na tene thĩinĩ wa Kristũ, we mwene nĩakamũcookereria, na amwĩkĩre hinya, na amũtue arũmu na mũtangĩenyenyeka, thuutha wa kũnyariirĩka kahinda kanini.

¹¹ Naguo hinya ũrotuĩka wake tene na tene. Amenii.

Ngeithi cia Mũthia

¹² Ndamwandĩkĩra marũa maya makuhĩ ndeithĩtio nĩ Silivano, ũrĩa nduaga mũrũ wa Ithe witũ mwĩhokeku, nĩguo ndĩmũmĩrĩrie, na heane ũira na ma atĩ ũhoro ũyũ nĩguo wega wa Ngai ũrĩa wa ma. Mwĩhaandei wega thĩinĩ wago.

¹³ Kanitha ũrĩa ũrĩ gũkũ Babuloni, ũrĩa ũthuurĩtwo hamwe na inyuĩ, nĩwamũgeithia, o nake mũrũ wakwa Mariko nĩamũgeithia.

¹⁴ Geithaniai mũndũ na ũrĩa ũngĩ na ngeithi cia kĩmumunyano iria cia wendo.

Thayũ ũrogĩa na inyuĩ inyuothe arĩa mũrĩ thĩinĩ wa Kristũ.

MARŪA MA KEERĪ MA PETERO

¹ Nĩ nĩ Simoni Petero, ndungata na mūtũmwo wa Jesũ Kristũ,

Ngũmwandĩkĩra marũa maya inyuĩ arĩa mũrikĩtie kwamũkĩra wĩtikio wa goro o ta ũrĩa tũrĩ naguo nĩ ũndũ wa ũthingu wa Jesũ Kristũ, ũrĩa arĩ we Ngai witũ na Mũtũhonokia:

² Wega na thayũ iromũingĩhĩra nĩ ũndũ wa kũmenyana na Ngai, o na Jesũ Mwathani witũ.

Kũrũmia Mwĩto na Gũthuurwo kwa Mũndũ

³ Rĩu-rĩ, hinya wake wa ũngai nĩtũheete kĩrĩa gĩothe gĩtũbataragia nĩguo tũhote gũtũura muoyo na twĩamũriire Ngai, nĩ ũndũ wa kũmenyana nake ũcio watwĩtĩre tũgĩe na riiri wake mwene o na wagĩrĩru wake.

⁴ Nĩ ũndũ wa maũndũ macio-rĩ, nĩatũheete maũndũ manene mũno ma ciĩranĩro ciake cia goro, nĩgeetha nĩ ũndũ wacio mũgwatanagĩre nake mūtũũrĩre-inĩ wa ũngai wake na mwĩtheemage kuuma kũrĩ ũbuthu wa gũkũ thĩ ũrĩa ũrehagwo nĩ merĩrĩria mooru.

⁵ Na nĩ ũndũ wa gĩtũmi kũ kũmbe, kĩrutanĩriei mũno nĩguo muonganĩrĩrie wĩtikio wanyu na wagĩrĩru; naguo wagĩrĩru mũwonganĩrĩrie na ũmenyo;

⁶ naguo ũmenyo mũwonganĩrĩrie na kwĩgĩrĩrĩria merĩrĩria ma mwĩrĩ; nakuo kwĩgĩrĩrĩria merĩrĩria macio-rĩ, mũkuonganĩrĩrie na gũkirĩrĩria; nakuo gũkirĩrĩria mũkuonganĩrĩrie na kwĩyamũrĩra Ngai;

⁷ nakuo kwĩyamũrĩra Ngai mũkuonganĩrĩrie na gũtuga ariũ na aarĩ a Ithe witũ; nakuo gũtuga ariũ na aarĩ a Ithe witũ mũkuonganĩrĩrie na wendani.

⁸ Nĩgũkorwo mũngĩgĩa na mawega macio na mamũingĩhĩre mũno-rĩ, nĩmarĩgĩragia mũgũtare kana mwage maciaro harĩ ũhoro wa kũmenya Mwathani witũ Jesũ Kristũ.

⁹ No mũndũ angĩaga maũndũ macio-rĩ, mũndũ ũcio ndarona wega na nĩ mūtumumu, na nĩariganĩrwo atĩ aatheririo nĩguo atigane na mehia make ma tene.

¹⁰ Nĩ ũndũ ũcio, ariũ na aarĩ a Ithe witũ-rĩ, ikagĩrai kĩyo makĩria nĩguo mūtũme gwĩtwo kwanyu na gũthuurwo kwanyu kũrũme biũ. Nĩgũkorwo mũngĩka maũndũ macio-rĩ, gũtirĩ hĩndĩ mũkaagũa,

¹¹ na nĩmũgetĩkĩrio na ũtuĩ mũtoonye thĩnĩ wa ũthamaki wa tene na tene wa Mwathani na Mũhonokia witũ Jesũ Kristũ.

Ūrathi wa Maandĩko Matheru

¹² Nĩ ũndũ ũcio ngũtũura ndĩmũrĩrikanagia maũndũ macio, o na mwakorwo nĩmũmamenyete, na nĩmũhaandĩtwo wega thĩnĩ wa ũhoro wa ma ũrĩa mũrĩ naguo.

¹³ Na ngwĩciiria nĩ kwagĩrĩire ndĩmũrĩrikanagie maũndũ maya hĩndĩ irĩa yothe ngũtũura thĩnĩ wa hema ĩno ya mwĩrĩ ũyũ,

¹⁴ tondũ nĩnjũũ atĩ ica ikuhĩ nĩngũmĩaũra, o ta ũrĩa Mwathani witũ Jesũ Kristũ aanyonirie.

¹⁵ Na nĩngwĩrutanĩria mũno nyone atĩ ndaarĩkia gũkua nĩmũrĩhotaga kũrĩrikana maũndũ maya hĩndĩ ciothe.

¹⁶ Hĩndĩ ĩrĩa twamũmenyithirie ũhoru wa hinya na wa gũũka kwa Mwathani witũ Jesũ Kristũ-rĩ, tũtiahũthĩrĩre ng'ano cia gwĩtungĩra na wara, no ithuĩ nĩ kwĩonera tweyoneire ũkaru wake na maitho maitũ.

¹⁷ Nĩgũkorwo nĩaheirwo gĩtĩno na riiri kuuma kũrĩ Ngai Ithe, hĩndĩ ĩrĩa mũgambo wamũkorire uumĩte kũrĩ Ūrĩa Mwene Riiri ũrĩa Mũnene ũkiuga atĩrĩ, "Ūyũ nĩwe Mũrũ wakwa ũrĩa nyendete mũno; nĩ ngenaga mũno nĩ ũndũ wake."

¹⁸ Ithuĩ ene nĩtweiguĩrĩire mũgambo ũcio ũkiuma igũrũ hĩndĩ ĩrĩa twarĩ nake kĩrĩma-inĩ kĩrĩa gĩtheru.

¹⁹ Na ningĩ ũhoru ũrĩa warathirwo nĩ anabii ũrĩa twĩ naguo nĩwĩkĩrĩtwo hinya makĩria, na no mwĩke wega mũngĩũthikĩrĩria, ũhaana ta ũtheri ũkwara handũ harĩ nduma, o nginya gũkie nayo njata ya rũciinĩ ĩkenge ngoro-inĩ cianyu.

²⁰ No mbere ya maũndũ mothe-rĩ, no nginya mũmenye atĩ gũtirĩ ũhoru wanarathwo Maandĩko-inĩ Matheru ũngĩtaũrwo nĩ mũnabii na ũtaũri wake mwene.

²¹ Nĩgũkorwo kĩhumo kĩa ũnabii gĩtioimanire na kwenda kwa mũndũ, no andũ nĩmaririe ũhoru uumĩte kũrĩ Ngai, o ta ũrĩa Roho Mũtheru aamatongoririe.

2

Kwanangwo kwa Arutani a Maheeni

¹ No rĩrĩ, nĩ kwarĩ anabii a maheeni thĩinĩ wa andũ, o ta ũrĩa gũgaakorwo na arutani a maheeni thĩinĩ wanyu. Nao nĩmagatoonyia ũrutani wa maheeni wa gũthũkia andũ na waara, o na makaane Mwathani ũrĩa wamagũrĩre, na nĩ ũndũ ũcio, merehere kwanangwo kwa narua.

² Andũ aingĩ nĩmakarũmĩrĩra mĩthĩire yao ya ũũra-thoni na matũme njĩra ĩrĩa ya ma ĩcambio.

³ Ningĩ nĩ ũndũ wa ũkoroku wao, arutani acio nĩmagetongagia na inyuĩ na kũmwĩraga ng'ano cia maheeni. Itũiro rĩao rĩa ciira rĩtũire rĩmetereire, o na kwanangwo kwao gũtiikaraga ta gũkomete.

⁴ Nĩ ũndũ-rĩ, kuona atĩ Ngai ndaigana kũiguĩra araike arĩa mehirie tha, no nĩkũmaikia aamaikirie Jehanamu, akĩmohithia marĩma-inĩ ma nduma maikarage kuo metereire ituĩro-rĩ,

⁵ ningĩ kuona atĩ ndaiguĩrĩre thĩ ya tene tha hĩndĩ ĩrĩa aarehire kĩguũ kĩa maaĩ kũrĩ andũ arĩa maatũũraga kuo matefĩkĩtie Ngai, no akĩgĩtĩra Nuhu, ũrĩa warĩ mũhunja wa ũthingu na andũ angĩ mũgwanja;

⁶ na angĩkorwo nĩatuĩrĩire matũũra ma Sodomu na Gomora ciira na ũndũ wa kũmacina magĩtuũka mũhu, na akĩmatua kĩonereria kĩa ũrĩa gũgaatuũka kũrĩ andũ arĩa matefĩkĩtie Ngai;

⁷ na angĩkorwo nĩahonokirie Loti, mũndũ warĩ mũthingu, na waiguitagio kĩa nĩ mĩtũũrĩre ya ũũra-thoni ya andũ acio aaganu,

⁸ (nĩgũkorwo mũndũ ũcio mũthingu, ũrĩa waikaranagia nao o mũthenya, nĩaiguithagio ruo ngoro-inĩ yake thingu nĩ ciiko cia waganu ĩria oonaga na akaigua);

⁹ angĩkorwo ũguo nĩguo kũrĩ-rĩ, Mwathani nĩoi kũhonokia andũ arĩa meamũrĩre Ngai kuuma magerio-inĩ, na kũiga andũ arĩa matarĩ athingu nginya mũthenya wa ciira ũkinye, o akĩmaherithagia.

¹⁰ Na makĩria harĩ andũ arĩa marũmagĩrĩra merirĩria mooru ma mwĩrĩ marĩa marĩ magigi na makanyarara wathani o wothe.

Andũ acio nĩ ndũrĩka na nĩ etĩĩ na matiĩtigagĩra kũruma ciũmbe cia igũrũ iria irĩ riiri;

¹¹ no rĩrĩ, o na gũtuĩka araike nĩ marĩ hinya na ũhoti makĩria, matirumaga ciũmbe icio magĩcithitangaga kũrĩ Mwathani.

¹² No andũ acio nĩmarumanaga maũndũ-inĩ marĩa matooĩ. Mahaana ta nyamũ itarĩ na meciiria, iria ciũmbĩtwo itarĩ na ũmenyo, na iciarĩtwo irĩ cia kũgwatio na kũniinwo, na o ta nyamũ-rĩ, o nao nĩ kũniinwo makaaniinwo.

¹³ Nao nĩmakarĩhwo ũuru na ũuru kũringana na ũrĩa matũire mekaga. O monaga atĩ kũrĩio mũthenya barigici nĩkuo gwĩkenia. Andũ acio nĩ imeni na ũũgũ, rĩrĩa megwĩkenia maruga-inĩ mao ma ikeno hĩndĩ rĩa mekũrianĩra na inyuĩ.

¹⁴ Marĩ na maito maiyũrite ũtharia, na matitigaga kwĩhia; o maguucagĩrĩa andũ arĩa marĩ ngoro hũthũ; o nĩ njorua cia ũkoroku, na nĩ rũciaro rũrume!

¹⁵ Nĩmatigĩte njĩra rĩa nũngarũ makoora makarũmĩrĩa njĩra ya Balamu wa Beori, ũrĩa wendaga mũno mũcaara wa gwĩka ũuru.

¹⁶ No nĩakũmirwo nĩ ndigiri, nyamũ itaaragia, nĩ ũndũ wa gwĩka ũuru, ikĩaria na mũgambo wa mũndũ, na ikĩrĩra ũgũrũki wa mũnabii ũcio.

¹⁷ Andũ acio nĩ ithima itarĩ maaĩ, na nĩ ibii iria itwaragwo nĩ kĩhuhũkanio. Nao no nduma nene makĩria metereirio.

¹⁸ Nĩgũkorwo maaragia ndeto cia tũhũ na cia mwĩtĩio, makaguucagĩrĩa na merirĩa mao mooru ma mwĩrĩ o na ũũra-thoni andũ arĩa marethara moime thĩinĩ wa arĩa matũũraga mahĩtagia.

¹⁹ Mameeragĩra gũkũurwo ũkombo-inĩ, o rĩrĩa o ene marĩ ngombo cia ũhoru wa kũbutha, nĩgũkorwo mũndũ nĩ ngombo ya ũndũ ũrĩa wothe ũmwathaga.

²⁰ Mangĩkorwo nĩmetharĩte kuuma thĩinĩ wa maũndũ marĩa marĩ magigi ma gũkũ thĩ nĩ ũndũ wa kũmenyana na Mwathani na Mũhonokia witũ, Jesũ Kristũ na ningĩ macooke kuohanio na maũndũ na magatoorio nĩmo-rĩ, mũtũũrĩre wao wa marigĩrĩrio-inĩ ũgaakorwo ũrĩ mũũru gũkĩra wa kĩambĩrĩa.

²¹ Nĩ kaba matangĩamenyete njĩra ya ũthingu, gũkĩra kũmĩmenya na magacooka kũhutatĩra watho ũrĩa mũtheru maatigĩrwo.

²² ũhoru ũcio wao, nĩwonanĩtio nĩ wa ma nĩ thimo iria ciugaga atĩrĩ: “Ngui icookagĩrĩa matahĩko mayo,” na, “Ngũrwe ya mũgoma yathambio icookaga igathĩi kwĩgaragarĩa mũtundo-inĩ.”

3

Mũthenya wa Mwathani

¹ Arata akwa nyendete mũno, maya nĩ marĩa makwa ma keerĩ kũrĩ inyuĩ. Na thĩinĩ wamo meerĩ ndĩmaandĩkĩte marĩ ma kũmũrĩkania mwarahũke mũgĩe na meciiria marĩa magĩrĩru.

² Nĩngwenda mũrĩrikane ciugo iria ciaririo tene nĩ anabii arĩa atheru na watho ũrĩa waheanirwo nĩ Mwathani na Mũhonokia witũ na mũgĩkinyĩrio nĩ atũmwo anyu.

³ Mbere ya maũndũ mothe, no nginya mũmenye atĩ matukũ ma kũrigĩrĩa nĩgũgooka anyũrũrania, manyũrũranagie na marũmagĩrĩre merirĩa mao mooru.

⁴ Nĩmakooranagĩa atĩrĩ, “Gũũka gwake kũrĩa eeranĩre gũgaakinya-rĩ? Kuuma rĩrĩa maithe maitũ maakuire, maũndũ mothe mathiaga na mbere o ta ũrĩa maatariĩ kuuma rĩrĩa thĩ yombirwo.”

⁵ No nīmeriganīurie o na makīmenyaga atī o tene, nī ūndū wa kiugo kīa Ngai, kūūrīa igūrū nī kwagīire, nayo thī ikīumbwo na maaī kuuma kūrī maaī.

⁶ Ningī maaī o macio no mo maarindanirie thī ya ihinda rīu, na makīmīananga.

⁷ Ningī nī ūndū wa kiugo o ro kīu, igūrū na thī iria irī ho rīu nīciigīrwo mwaki, igetererio mūthenya wa ciira, o na wa kwanangwo kwa andū arīa matēukītie Ngai.

⁸ No rīrī, arata akwa nyendete mūno, mūtīkariganīrwo nī ūndū ūyū ūmwe, atī kūrī Mwathani mūthenya ūmwe no ta mīaka ngiri, na mīaka ngiri no ta mūthenya ūmwe.

⁹ Mwathani ndagondagīrīra kūhingia ciīranīro ciake, ta ūrīa andū amwe meciiragia atī nīagondagīrīra. We nīamūkiragīrīra, tondu ndendaga mūndū o na ūmwe oore, no endaga andū othe merire.

¹⁰ No rīrī, mūthenya wa Mwathani ūgooka o ta mūici. Mūthenya ūcio-rī, igūrū nīrīkabūrīa na mūrurumo mūnene; nacio ciūmbe iria itūire kūu igūrū nīikaahīa nī mwaki ithire, nayo thī na kīrīa gīothe kīrī kuo nīgacinwo ithire biū.

¹¹ Kuona atī indo ciothe nīikaanangwo na nījira īyo-rī, inyuī mūkiagīrīrwo gūkorwo mūrī andū a mūthemba ūrīkū? Inyuī mwagīrīrwo nīgūtūūruga mūtūūrīre mūtheru na wa kwīyamūrīra Ngai,

¹² mūgītanyaga na mūkiīriragīrīa mūthenya ūcio ūkinye narua. Mūthenya ūcio wakinya-rī, igūrū nīrīkaanangwo na mwaki, na indo ciothe iria irī kuo ihīe nī mwaki, itweke.

¹³ No kūringana na ūrīa eeranīire-rī, nītwīrīgīrīire igūrū rīerū na thī njerū, o kuo kūrīa gūtūūruga ūthingu.

¹⁴ Nī ūndū ūcio, inyuī arata akwa nyendete mūno, kuona atī nīmwīrīgīrīire ūndū ūyū-rī, kīrutanīriei mūkoragwo mūtārī na kīmeni, na mūtārī na ūcuuke, na mūrī na thayū nake.

¹⁵ Menyai atī gūkirīrīra kwa Mwathani witū nīkuo gūtūmaga mūhonokio, o ta ūrīa mūrū wa Ithe witū Paūlū, ūrīa twendete aamwandīkīire arī na ūūgī ūrīa Ngai aamūhete.

¹⁶ Marūa-inī make mothe aandīkīte o ūhoru wa maūndū macio. Marūa-inī make nī kūrī maūndū mamwe maritū mūno kūmenya, marīa andū arīa matoō na arīa matakīndagīrīa mogomagia, o ta ūrīa mogomagia Maandīko marīa mangī, nao makereherere mwanangīko.

¹⁷ Nī ūndū ūcio, arata akwa nyendete mūno, kuona nīmūrīkītie kūmenya maūndū macio-rī, mwīmēnyererei nīguo mūtīkaheenererio mūgūe muume ūhoru-inī wanyu wa gwīkindīra wega nī kūhītīthio nī mahītīa ma andū arīa matamenyagīrīra watho.

¹⁸ No rīrī, thīi na mbere gūkūra thīnī wa wega na ūmenyo wa Mwathani na Mūhonokia witū Jesū Kristū. Nake arotūūra arī na rīiri rīu na nginya tene! Ameni.

MARŪA MA MBERE MA JOHANA

Kiugo kĩa Muoyo

1 Ūhoru ūrĩa warĩ kuo kuuma o kĩambĩrĩria, ūrĩa tũiguĩte, na ūrĩa tuonete na maito maitũ, na tũkawĩrorera, namo moko maitũ makaũhutia, o ūhoru ūcio wa Kiugo kĩa muoyo, nĩguo tũhunjagia.

2 Muoyo ūcio nĩwonithanirio; na ithuĩ nĩtũwonete na tũkaheana ūira wago, na ithuĩ tũkamũhunjagĩria ūhoru wa muoyo wa tene na tene, ūrĩa watũire na Ithe witũ, na ūkionithanio kũrĩ ithuĩ.

3 Ithuĩ tũmũhunjagĩria kĩrĩa tuonete na tũkaigua, nĩgeetha o na inyuĩ mũgĩe ngwatanĩro na ithuĩ. Nayo ngwatanĩro iitũ nĩ ngwatanĩro na Ithe witũ, o na Mũriũ Jesũ Kristũ.

4 Tũramwandĩkĩra maũndũ maya nĩguo gĩkeno giitũ kũiganĩre.

Gũthĩ na Ūtheri

5 Īno nĩyo ndũmĩrĩri ĩrĩa tũiguĩte kuuma kũrĩ we, na nĩyo tũramũmenyithia, atĩ: Ngai nĩ ūtheri; thĩinĩ wake gũtirĩ nduma o na hanini.

6 Tũngiuga atĩ tũrĩ ngwatanĩro nake, tũgĩthiiga na mĩthĩire ya nduma-rĩ, ūguo nikũheenania, nago ūhoru wa ma ndũtũũraga thĩinĩ witũ.

7 No tũngĩthĩ na ūtheri, o ta ūrĩa we arĩ ūtheri-inĩ, tũrĩ na ngwatanĩro mũndũ na ūrĩa ūngĩ, nayo thakame ya Jesũ, Mũrũ wake, nĩtũtheragia, tũgathirwo nĩ mehia mothe.

8 Tũngiuga tũtirĩ na mehia, nĩ kwĩheenia tũkwĩheenia, nago ūhoru wa ma ndũrĩ thĩinĩ witũ.

9 Tũngiumbũra mehia maitũ-rĩ, we nĩ mwĩhokeku na nĩ wa kĩhooto, na nĩegũtũrekeru mehia maitũ na atũtherie tũthirwo nĩ maũndũ mothe marĩa matarĩ ma ūthingu.

10 Tũngiuga tũtĩĩhĩtie-rĩ, tũkũmũtua wa maheeni, nago ūhoru wake ndũrĩ na handũ thĩinĩ witũ.

2

1 Twana twakwa nyendete, ngũmwandĩkĩra maũndũ maya nĩgeetha mũtikehagie. No mũndũ o na ū angĩhia-rĩ, nĩ tũrĩ na mũtũciĩrĩrĩ hari Ithe witũ, na nĩwe Jesũ Kristũ, Ūrĩa Mũthingu.

2 We nĩwe igongona rĩa kũhoroheria mehia maitũ, na to mehia maitũ moiki, no nĩ mehia ma andũ othe a thĩ.

3 Na ithuĩ nĩtũmenyaga atĩ nĩtũmũũ, angĩkorwo nĩtũwathĩkagĩra maathani make.

4 Mũndũ ūrĩa uugaga atĩrĩ, “Nĩndĩmũũ,” no ndekaga ūrĩa aathanaga-rĩ, ūcio nĩ wa maheeni, na ūhoru wa ma ndũrĩ thĩinĩ wake.

5 No mũndũ o wothe angĩathĩkĩra kiugo gĩake-rĩ, ti-itherũ wendo wa Ngai nĩmũkinyanĩru kũna thĩinĩ wake. Ūndũ ūyũ nĩguo ūtũmaga tũmenye atĩ tũrĩ thĩinĩ wake:

6 Ūrĩa wothe uugaga atĩ nĩatũire thĩinĩ wake-rĩ, no nginya athĩ na mĩthĩire ta ĩrĩa Jesũ aarĩ nayo.

7 Arata akwa endwa, ti rĩathani rĩerũ ndĩramwandĩkĩra, no nĩ rĩathani rĩrĩa rĩa tene, o rĩrĩa mũtũire narĩo kuuma o kĩambĩrĩria. Rĩathani rĩrĩ rĩa tene nĩrĩo ndũmĩrĩri ĩrĩa mũiguĩte.

8 No rīu nī rīathani rīerū ndīramwandīkīra; naguo ūhoru wa ma warīo wonekaga thīinī wake na thīinī wanyu, tondū nduma no īrathira, naguo ūtheri ūrīa wa ma nīūrīkītīe kwara.

9 Mūdū ūrīa uugaga atī arī ūtheri-inī no nīathūire mūrū kana mwarī wa ithe-rī, ūcio arī o nduma-inī.

10 Ūrīa wothe wendete mūrū na mwarī wa ithe atūūruga ūtheri-inī, na thīinī wake gūtīrī ūndū ūngītūma ahīngwo.

11 No ūrīa wothe ūthūire mūrū kana mwarī wa ithe, arī nduma-inī na athiaga na nduma; ndamenyaga kūrīa arathiī, tondū nduma nīmūtuīte mūtumumu.

12 Ndīramwandīkīra, inyuī twana twakwa nyendete, tondū nīmūrekeirwo mehīa manyu nī ūndū wa rīitwa rīake.

13 Ndīramwandīkīra, inyuī maithe, tondū nīmūmenyete ūrīa warī kuo kuuma o kīambīrīria.

Ndīramwandīkīra, inyuī andū ethī, tondū nīmūtooretie ūrīa mūūru.

Ndīramwandīkīra, inyuī twana twakwa nyendete, tondū nīmūmenyete Ithe witū.

14 Ndīramwandīkīra, inyuī maithe, tondū nīmūmenyete ūrīa warī kuo kuuma o kīambīrīria.

Ndīramwandīkīra, inyuī andū ethī, tondū mūrī na hinya, nakio kiugo kīa Ngai nīgītūūruga thīinī wanyu, na nīmūtooretie ūrīa mūūru.

Mūtikende Thī

15 Mūtikende thī kana kīndū o gīothe kīrī thīinī wa thī. Mūdū o na ū angīkorwo nīendete thī-rī, wendo wa Ithe witū ndūrī thīinī wake.

16 Nīgūkorwo ūndū o wothe ūrī gūkū thī, na nīmo merirīria ma mwīrī, na merirīria ma maitho make, na mwīraho wa kīrīa arī nakio na ūrīa ekaga: maūdū macio matiumanīte na Ithe witū, no moimanīte na thī.

17 Thī na merirīria mayo nīthiraga, no mūdū ūrīa wīkaga ūrīa Ngai endaga atūūruga nginya tene.

Kwīmenyerera Mūmena-Kristū

18 Twana twakwa nyendete, rīrī nī ithaa rīa kūrīgīrīria; na o ta ūrīa mūguīte atī mūmena-Kristū nīarooka, o na rīu amena-Kristū aingī nīmokīte. Na nī ūndū ūcio nītūmenyete atī rīrī nīrīo ithaa rīa kūrīgīrīria.

19 Kuuma nīmoimire kūrī ithuī, no matiarī aitū. Nīgūkorwo mangīarī aitū-rī, nīmangīaikarire hamwe na ithuī; no gūthī kwao kuonanirie atī gūtīarī o na ūmwe wao warī witū.

20 No rīrī, inyuī mūrī ahake maguta nī Ūrīa Mūtheru, na inyuī inyuothe nīmūū ūhoru wa ma.

21 Ndīramwandīkīra tondū mūtīū ūhoru wa ma, no ngūmwandīkīra tondū nīmūū ūhoru wa ma, na tondū gūtīrī ūhoru wa maheeni uumanaga na ūhoru wa ma.

22 Nū ūkīrī mūheenanīa? Nī mūdū ūrīa ūkaanaga atī Jesū nīwe Kristū. Mūdū ta ūcio nīwe mūmena-Kristū: mūdū ūcio nīkaanaga Ithe o na Mūrīū.

23 Gūtīrī mūdū ūkaanaga Mūrīū ūkīrī na Ithe witū; ūrīa wothe uumbūruga Mūrīū arī na Ithe o nake.

24 Mwīmenyererei nīguo ūndū ūrīa mūrīkītīe kūigua kuuma o kīambīrīria ūikarage thīinī wanyu. Ūndū ūcio ūngīikara thīinī wanyu-rī, o na inyuī mūrīkaraga thīinī wa Mūrīū, o na mūrī thīinī wa Ithe.

25 Na ūndū ūyū nīguo atwĩrĩre: o muoyo wa tene na tene.

26 Ndĩramwandĩkĩra maũndū maya makonĩ ūhoro wa andū arĩa marageria kũmũhĩthia.

27 Na inyuĩ-rĩ, maguta marĩa mwahakirwo nĩwe-rĩ, megũtũũra thĩinĩ wanyu, na mũtibatairio nĩ mũndũ o na ū wa kũmũruta ūhoro. No rĩrĩ, o ta ūrĩa ihaka rĩaake rĩa maguta rĩmũrutaga ūhoro wa maũndũ mothe, na o ta ūrĩa rĩrĩ rĩa ma, na ti rĩa maheenĩ: o ta ūrĩa rĩmũrutũite-rĩ, tũũrai thĩinĩ wake.

Ciana cia Ngai

28 Na rĩu, inyuĩ twana twakwa nyendete, kĩrĩrĩrai gũikara thĩinĩ wake nĩgeetha rĩrĩa akoonithanio tũgaakorwo tũrĩ na ūmĩrĩru na tũtegũnoka mbere yake hĩndĩ ĩrĩa agooka.

29 Angĩkorwo nĩmũũĩ atĩ we nĩ mũthingu, kĩmenyei atĩ mũndũ ūrĩa wĩkaga maũndũ marĩa magĩrĩre nĩaciarĩtwo nĩwe.

3

1 Onei ūrĩa wendo ūnenehete, ūrĩa Ithe witũ atwendete naguo, atĩ twĩtagwo ciana cia Ngai! Na ūguo nĩguo tũrĩ! Gĩtũmi kĩa andũ a thĩ mage gũtũmenya nĩ ūndũ o nake matiamũmenyire.

2 Arata akwa endwa, rĩu ithuĩ tũrĩ ciana cia Ngai, no gũtirĩ kũramenyithanio ūrĩa tũgaatuika thuutha-inĩ. No nĩtũũĩ atĩ hĩndĩ ĩrĩa akoonithanio nĩtũkahaanana nake, nĩgũkorwo tũkaamuona o ūrĩa atarĩ.

3 Mũndũ o wothe ūrĩ na kĩrĩgĩrĩro gĩkĩ thĩinĩ wake nĩetheragia, o ta ūrĩa Kristũ nake arĩ mũtheru.

4 Mũndũ o wothe wĩhagia nĩ watho oinaga; kwĩhia-rĩ, nĩkuo kuuna watho.

5 No inyuĩ nĩmũũĩ atĩ nĩonithanirio nĩgeetha eherie mehia maitũ. Na thĩinĩ wake gũtirĩ mehia.

6 Mũndũ o wothe ūtũũraga thĩinĩ wa Kristũ ndehagia. Mũndũ o wothe wĩhagia ndarĩ amuona o na kana akamũmenya.

7 Twana twakwa nyendete, mũtikanareke mũndũ o na ū amũhĩthie. ūrĩa wĩkaga ūrĩa kwagĩrĩre nĩ mũthingu, o ta ūrĩa Kristũ arĩ mũthingu.

8 Mũndũ ūrĩa wĩhagia nĩ wa mũcukani, tondũ mũcukani atũire ehagia kuuma o kĩambĩrĩria. Gĩtũmi kĩa Mũrũ wa Ngai onithanio-rĩ, nĩgeetha athũkie wĩra wa mũcukani.

9 Gũtirĩ mũndũ ūciarĩtwo nĩ Ngai ūthiaga na mbere na kwĩhia, tondũ mbeũ ya Ngai ĩkaraga thĩinĩ wake; we ndangĩthĩ na mbere na kwĩhia, tondũ nĩmũciare nĩ Ngai.

10 Ūndũ ūyũ ūmenyithanagia ūtiganu wa ciana cia Ngai na cia mũcukani: Mũndũ o wothe ūtekaga ūrĩa kwagĩrĩre ti mwana wa Ngai; o hamwe na ūrĩa ūtendete mũrũ kana mwarĩ wa ithe.

Endanagai

11 ĩno nĩyo ndũmĩrĩrĩ ĩrĩa mwaigũire kuuma o kĩambĩrĩria: No nginya twendanage mũndũ na ūrĩa ūngĩ.

12 Mũtikahaane ta Kaini, ūrĩa warĩ wa ūrĩa mũũru, na akĩũraga mũrũ wa nyina. Nĩ kĩĩ gĩatũmire amũũrage? Aamũũragire tondũ ciĩko ciake mwene ciarĩ nĩũru, nacio cia mũrũ wa nyina ciarĩ cia ūthingu.

13 Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, andũ a thĩ mangĩmũmena-rĩ, mũtikagege.

14 Nĩtũũĩ atĩ nĩtuumĩte gĩkuũ-inĩ tũgathiĩ muoyo-inĩ, tondũ nĩtwendete ariũ na aarĩ a Ithe witũ. Mũndũ o wothe ūrĩa ūtendanaga atũũraga gĩkuũ-inĩ.

¹⁵ Mündü o wothe ūrĩa ūthũire mūrũ kana mwarĩ wa ithe-rĩ, ūcio nĩ mũuragani, na inyuĩ nĩmũũĩ atĩ gũtirĩ mũuragani ūrĩ na muoyo wa tene na tene.

¹⁶ Ūndũ ūrĩa ūtũmaga tũmenye ūrĩa wendo ūhaana nĩ ūyũ: Jesũ Kristũ nĩarutire muoyo wake nĩ ūndũ witũ. Na ithuĩ nĩtwagĩrĩrwo tũrute mĩoyo iitũ nĩ ūndũ wa ariũ na aarĩ a Ithe witũ.

¹⁷ Mündũ angĩkorwo arĩ na indo cia gũkũ thĩ, na one mūrũ kana mwarĩ wa ithe wao ūbataire nĩ ūteithio no aage kũmũiguĩra tha-rĩ, wendo wa Ngai ūngĩgĩkorwo ūrĩ thĩnĩ wake atĩa?

¹⁸ Twana twakwa nyendete, nĩtũtige kwendanaga na ciugo kana na kanua tu, no nĩtwendanage na ciiko na twendane na ma.

¹⁹ Ūũ nĩguo tũmenyaga atĩ tũrĩ a ūhoru ūrĩa wa ma, na ūrĩa tũrĩgaga ngoro ciitũ itarĩ na nganja tũrĩ mbere yake,

²⁰ rĩrĩa rĩothe ngoro ciitũ itaratũũira ciira. Nĩgũkorwo Ngai nĩ mũnene gũkĩra ngoro ciitũ, na nĩoi maũndũ mothe.

²¹ Arata akwa endwa, ngoro ciitũ ingĩaga gũtũtuĩra ciira-rĩ, nĩtũrĩkoragwo tũrĩ na ūmĩrĩru mbere ya Ngai,

²² na nĩarĩtũheaga kĩrĩa gĩothe tũrĩmũhooyaga, tondũ nĩtwathĩkagĩra maathani make na tũgeeka maũndũ marĩa mamũkenagia.

²³ Nario rĩrĩ nĩrĩo rĩathani rĩake: Nĩ gwĩtũkia rĩitwa rĩa Mũriũ, Jesũ Kristũ, na twendanage o ta ūrĩa aatwathire.

²⁴ Arĩa maathĩkagĩra maathani make nĩmatũũruga thĩnĩ wake, nake nĩatũũruga thĩnĩ wao. Naguo ūndũ ūrĩa tũmenyaga naguo atĩ nĩatũũruga thĩnĩ witũ nĩ ūyũ: Nĩ ūndũ wa Roho ūrĩa aatũheire.

4

Kũrorania Maroho

¹ Arata akwa endwa, mũtigitĩkagie roho o wothe, no mũroragie maroho muone kana moimĩte kũrĩ Ngai, tondũ anabii aingĩ a maheeni nĩmoimagarĩte magathĩ thĩ yothe.

² Ūũ nĩguo mũngĩhota gũkũũrana Roho wa Ngai: Roho o wothe ūrĩa uumbũruga atĩ Jesũ Kristũ nĩokĩte arĩ na mwĩrĩ, ūcio uumĩte kũrĩ Ngai,

³ no roho o wothe ūrĩa ūtoimbũruga Jesũ, ūcio nduumĩte kũrĩ Ngai. Ūcio nĩ roho wa mũmena-Kristũ, ūrĩa mũiguĩte atĩ nĩũgooka na o na rĩu nĩũrĩkĩtie gũũka gũkũ thĩ.

⁴ Inyuĩ twana twakwa nyendete, inyuĩ mũrĩ a Ngai na nĩmũmatooretie, tondũ ūrĩa ūrĩ thĩnĩ wanyu nĩ mũnene gũkĩra ūrĩa ūrĩ gũkũ thĩ.

⁵ Acio moimĩte gũkũ thĩ, na nĩ ūndũ ūcio maaragia ūhoru wa maũndũ ma gũkũ thĩ, na thĩ na andũ a gũkũ thĩ makamathĩkĩrĩria.

⁶ Ithuĩ tuumĩte kũrĩ Ngai, nake mündũ o wothe ūrĩa ūũĩ Ngai nĩatũthĩkagĩrĩria; no ūrĩa wothe ūtoimĩte kũrĩ Ngai ndatũthĩkagĩrĩria. Ūguo nĩguo tũkũũranaga Roho ūrĩa wa ma, na roho ūrĩa wa maheeni.

Wendani wa Ngai na Witũ

⁷ Arata akwa endwa, nĩtwendanagei mündũ na ūrĩa ūngĩ, nĩgũkorwo wendo uumaga kũrĩ Ngai. Mündũ o wothe ūrĩa wendanaga, aciarĩtwo nĩ Ngai o na nĩoi Ngai.

⁸ Mündũ o wothe ūrĩa ūtendanaga ūcio ndooĩ Ngai, tondũ Ngai nĩ wendo.

⁹ Ūũ nĩguo Ngai oonanirie wendo wake harĩ ithuĩ: Nĩatũmire Mũriũ wake, o we wa mũmwe, gũkũ thĩ nĩgeetha tũtũũre muoyo nĩ ūndũ wake.

¹⁰ Ūyū nĩguo wendo: ti atĩ nĩ ithuĩ twendire Ngai, nowe nĩwe watwendire, na agitũma Mũriũ wake atuĩke igongona rĩa kũhoroheria mehia maitũ.

¹¹ Arata akwa endwa, kuona atĩ Ngai nĩguo atwendete-rĩ, o na ithuĩ nĩtũkiagĩrĩrwo twendanage.

¹² Gũtirĩ mũndũ ūrĩ ona Ngai; no tũngĩendana mũndũ na ūrĩa ũngĩ-rĩ, Ngai nĩatũũraga thĩinĩ witũ, nago wendo wake ũgakinyanĩra thĩinĩ witũ.

¹³ Ūndũ ūrĩa ũtũmaga tũmenye atĩ tũtũũraga thĩinĩ wake nake agatũũra thĩinĩ witũ, nĩ atĩ nĩatũheete Roho wake.

¹⁴ Na nĩtuonete na tũkoimbũra atĩ Ithe witũ nĩatũmĩte Mũriũ atuĩke Mũhonokia wa thĩ yothe.

¹⁵ Mũndũ o wothe angiumbũra atĩ Jesũ nĩ Mũrũ wa Ngai-rĩ, Ngai atũũraga thĩinĩ wake, nake agatũũra thĩinĩ wa Ngai.

¹⁶ Na nĩ ũndũ ũcio nĩtũmenyete na tũkehoka wendo ūrĩa Ngai atwendete nago.

Ngai nĩ wendo. Mũndũ o wothe ũtũũraga endanĩte atũũraga thĩinĩ wa Ngai, nake Ngai atũũraga thĩinĩ wake.

¹⁷ Ūguo nĩguo wendani ũkinyanagĩra thĩinĩ witũ nĩgeetha tũkaagĩra na ũmĩrĩru mũthenya ūrĩa gũgaatuanĩrwo ciira, tondũ tũrĩ gũkũ thĩ nĩ tũhaanaine nake.

¹⁸ Wendo ndũrĩ guoya. No wendo ūrĩa mũkinyanĩru nĩũingataga guoya, tondũ guoya ũkonainie na iherithia. Mũndũ ūrĩa wĩtigagĩra, ndatuagwo mũkinyanĩru thĩinĩ wa wendo.

¹⁹ Ithuĩ twendanaga tondũ we nĩwe waambire gũtwenda.

²⁰ Mũndũ angĩuga atĩrĩ, "Nĩnyendete Ngai," na nĩathũire mũrũ kana mwarĩ wa ithe-rĩ, ũcio nĩ wa maheeni. Nĩgũkorwo mũndũ o wothe ũtendete mũrũ wa ithe, ūrĩa atũire onaga, ndangĩhota kwenda Ngai, ūrĩa atarĩ oona.

²¹ Nake nĩatũheete rĩathani rĩrĩ: Mũndũ o wothe wendete Ngai, no nginya ende mũrũ kana mwarĩ wa ithe o nake.

5

Wĩtikio thĩinĩ wa Mũrũ wa Ngai

¹ Mũndũ o wothe wĩtikĩtie atĩ Jesũ nĩwe Kristũ aciarĩtwo nĩ Ngai, nake mũndũ o wothe wendete mũciari nĩendete o na mwana wake.

² Ūũ nĩguo tũmenyaga atĩ nĩtwendete ciana cia Ngai: nĩ kwenda Ngai na kũhingia maathani make.

³ Ūũ nĩguo kwenda Ngai: nĩ gwathĩkĩra maathani make. Namo maathani make ti maritũ,

⁴ Nĩgũkorwo mũndũ o wothe mũciare nĩ Ngai nĩatoragia maũndũ ma thĩ. Nago ũhootani ūrĩa ũtooretie maũndũ ma thĩ, nĩ gwĩtikia gwitũ.

⁵ Nũũ ũcio ũtooragia maũndũ ma thĩ? Nĩ mũndũ ūrĩa wĩtikĩtie atĩ Jesũ nĩwe Mũrũ wa Ngai.

⁶ We nĩwe wokire na ũndũ wa maaĩ na thakame, o Jesũ Kristũ. We ndokire na ũndũ wa maaĩ moiki, no nĩwe wokire na ũndũ wa maaĩ na thakame. Nake Roho nĩwe mũira, tondũ Roho nĩwe ũhoro ūrĩa wa ma.

⁷ Nĩgũkorwo aira nĩ atatũ (kũu igũrũ: nao nĩ Ithe witũ, na Ūhoro, na Roho Mũtheru; nao aya atatũ nĩ ũmwe. Gũkũ thĩ nakuo aira nĩ atatũ):

⁸ nao nĩ Roho, na maaĩ, na thakame; nao acio atatũ nĩmaiguanĩte.

⁹ Angĩkorwo nĩtwĩtikagĩra ũira wa mũndũ, ũira wa Ngai nĩ mũnene makĩria, tondũ nĩ ũira wa Ngai ūrĩa aheanĩte ũkonĩ Mũriũ.

¹⁰ Mündũ wothe wĩtĩkĩtie Mũrũ wa Ngai arĩ na ũira ũcio ngoro-inĩ yake. Mündũ wothe ũtetĩkĩtie Ngai nĩamũtuĩte wa maheeni, tondũ ndetĩkĩtie ũira ũrĩa mũheane nĩ Ngai ũkonĩ Mũriũ.

¹¹ Naguo ũyũ nĩguo ũira atĩ Ngai nĩatũheete muoyo wa tene na tene, naguo muoyo ũcio wĩ thĩnĩ wa Mũriũ.

¹² ũrĩa ũrĩ na Mũriũ arĩ na muoyo; nake ũrĩa ũtarĩ na Mũrũ wa Ngai ndarĩ na muoyo.

Ũhoru wa Kũrĩkũrĩa

¹³ Ndĩramwandĩkĩra maũndũ maya inyuĩ arĩa mwĩtĩkĩtie rĩtwa rĩa Mũrũ wa Ngai, nĩgeetha mũmenye atĩ mũrĩ na muoyo wa tene na tene.

¹⁴ ũmĩrĩru ũrĩa tũkoragwo naguo tũgĩkuhĩrĩa Ngai nĩ atĩ tũngĩhooya ũndũ o wothe kũringana na wendo wake-rĩ, we nĩatũiguaga.

¹⁵ Na tũngĩmenya atĩ nĩatũiguaga, ũndũ-inĩ o wothe ũrĩa tũhooyaga-rĩ, nĩtũũ atĩ nĩatũheete ũndũ ũrĩa tũmũhooete.

¹⁶ Mündũ o wothe angĩona mũrũ kana mwarĩ wa ithe agĩka rĩhĩa rĩrĩa rĩtangĩmũtwara gĩkuũ-inĩ, nĩahoe, nake Ngai nĩakamũhe muoyo. Ndĩraaria ũhoru wa andũ arĩa rĩhĩa rĩao rĩtarĩ rĩa kũmatwara gĩkuũ-inĩ. No nĩ kũrĩ rĩhĩa rĩngĩtwara mũndũ gĩkuũ-inĩ. Nĩ ndiroiga atĩ mũndũ ahoee nĩ ũndũ wa rĩhĩa ta rĩu.

¹⁷ Cĩko ciothe njũru nĩ mehĩa, no nĩ kũrĩ rĩhĩa rĩtangĩtwara mũndũ gĩkuũ-inĩ.

¹⁸ Nĩtũũ atĩ mũndũ o wothe ũciarĩtwo nĩ Ngai ndatũũraga ehagia; mũndũ ũrĩa ũciarĩtwo nĩ Ngai, ũcio nĩamenyagĩrĩtwo nĩ Ngai, nake ũrĩa mũũru ndangĩhota kũmwĩka ũũru.

¹⁹ Ithuĩ nĩtũũ atĩ tũrĩ ciana cia Ngai, na tũkamenya atĩ thĩ yothe yathagwo na wathani wa ũrĩa mũũru.

²⁰ Ningĩ nĩtũũ atĩ Mũrũ wa Ngai nĩokĩte na nĩatũheete ũtaũku, nĩgeetha tũmũmenye ũrĩa arĩ we ũhoru wa ma. Na ithuĩ tũrĩ thĩnĩ wake ũcio ũrĩa arĩ we ũhoru wa ma, tũrĩ thĩnĩ wa Mũrũwe Jesũ Kristũ. We nĩwe Ngai ũrĩa wa ma, na nowe muoyo wa tene na tene.

²¹ Twana twakwa nyendete, mwĩmenyagĩrĩrei ngai cia mĩhianano.

MARŪA MA KEERĪ MA JOHANA

¹ Kuuma kūrī niī Mūthuuri wa Kanitha,

Ndaandīka marūa maya kūrī mūtumia ūrīa mūthuure, o hamwe na ciana ciake, arīa nyendete kūna kūna, na to niī nyiki, no niī hamwe na arīa othe mamenyete ūhorō ūrīa wa ma:

² makamwenda tondū wa ūhorō ūrīa wa ma, ūrīa ūtūūraga thīinī witū, o na ūgūtūūra na ithuī nginya tene:

³ Wega, na tha, na thayū kuuma kūrī Ngai Ithe, na kuuma kūrī Jesū Kristū, o we Mūriū wa Ithe witū, irīkaraga na ithuī thīinī wa ūhorō wa ma, na wa wendo.

⁴ Nīngenete mūno nīkuona ciana imwe ciaku igīthiī na njīra ya ūhorō ūrīa wa ma, o ta ūrīa Ithe witū aatwathire.

⁵ Na rīu, mūtumia ūyū mwende, ti rīathani rīerū ndīrakwandīkīra, no niī rīrīa tūtūire narīo kuuma o kīambīrīria. Ngūūria atī twendanage mūdū na ūrīa ūngī.

⁶ Naguo wendani nī atīrī: Atī tūthiige na njīra ya gwachīkīra maathani make. O ta ūrīa mūiguīte kuuma o kīambīrīria, rīathani rīake nī atī mūthiige mūrī o na wendani ūcio.

⁷ Aheenania, aingī arīa matetīkītie atī Jesū Kristū ookire arī na mwīrī, nīmarorūūra gūkū thī. Mūdū ta ūcio nī mūheenania na nī mūmena-Kristū.

⁸ Mwīhūgagei nīguo mūtigate kīrīa mūrūtīire wīra, no mūtūike a gūkaaheo mūcaara wanyu ūrī wothe.

⁹ Mūdū o wothe ūkīraga njano akarega kūrūmīrīra ūrutani wa Kristū, ūcio ndakoragwo na Ngai; no ūrīa ūikaraga ūrutani-inī ūcio, we arī na Ithe witū o na Mūriū.

¹⁰ Mūdū o wothe angīūka kūrī inyuī arī na ūrutani ūngī tiga ūcio-rī, mūtikanamūnyīite ūgeni o na kana mūmwamūkīre kwanyu mūciī.

¹¹ Mūdū wothe ūngīmwanūkīra, nīkūgwatanīra magwatanīire nake ciiko ciake cia waganu.

¹² Ndī na maūdū maingī ma kūmwandīkīra, no ndikwenda kūhūthīra karatathi na rangi. Handū ha ūguo-rī, ndīrehoka kūmūceerera njaranīrie na inyuī tūkīonanaga, nīgeetha gīkeno giitū kīiganīre.

¹³ Nīmwegeithio nī ciana cia mwarī wa maitūguo ūrīa mūthuure.

MARŪA MA GATATŪ MA JOHANA

¹ Kuuma kūrī nī Mūthuuri wa Kanitha,

Ndakwandikīra, wee mūrata wakwa mwendwa Gayo, ūria nyendete kūna kūna.

² Mūrata wakwa mwendwa, mahooya makwa nī atī ūkenagīre ūgima wa mwīrī, na atī maūdū mothe magaacīre, o ta ūria ngoro yaku īkarīte īgaacīre.

³ Nīndīrakenire mūno nī ūndū wa ariū na aarī a Ithe witū amwe gūka kūnjīra ūhoru wa wīhokeku waku ūhoru-inī ūria wa ma, na ūria ūkīrīrīre gūthī na nīra ya ūhoru ūria wa ma.

⁴ Gūtīrī ūndū ūngī ūngenagia gūkīra kūgua atī ciana ciakwa no ithiiga irūmīrīre nīra īria ya ūhoru ūria wa ma.

⁵ Mūrata wakwa mwendwa, wee nūkoragwo ūrī mwīhokeku thīnī wa maūdū marīa wīkagīra ariū na aarī a Ithe witū, o na gūtuika ndūmoō.

⁶ Nīmerīte kanitha ūhoru wa wendani waku. Nī wega ūmoimagarie o ta ūria kwagīre harī Ngai.

⁷ Moimagarire nī ūndū wa Rīitwa rīake na makīrega ūteithio kuuma kūrī andū arīa matetīkīte Ngai.

⁸ Nī ūndū ūcio ithuī-rī, twagīrīrwo gūtaanahagīra andū ta acio nīgeetha tūrutithanagie wīra wa ūhoru ūria wa ma tūrī hamwe.

⁹ Nīndandīkīre kanitha, no Diotirefe, ūria wendaga gūtuika ta mūnene, nīareganire na ithuī.

¹⁰ Nī ūndū ūcio ndooka, nīngoiga maūdū marīa ekaga, kwaria ndeto cia mūhuhu na cia gūtūcambia. Nīngī akaaga kūiganwo nī ūguo, akarega kūnyiita ariū na aarī a Ithe witū ūgeni. Agacooka akagīrīrīra arīa mekwenda gwīka ūguo o na akamaingata kanitha-inī.

¹¹ Mūrata wakwa mwendwa, ndūkanae kwīgerekania na ūhoru ūria mūuru, no wīgerekanaie na ūhoru ūria mwega. Mūdū o wothē ūria wīkaga wega nī wa Ngai. Nake ūria wothē wīkaga ūuru ūcio ndarī ona Ngai.

¹² Demeterio nīagathagīrīrio nī andū othe, o na ūhoru ūria wa ma guo mwene. O na ithuī nītūmūgaathagīrīra, na inyuī nīmūūī atī ūira witū nī wa ma.

¹³ Ndī na maūdū maingī ma gūkwandīkīra, no ndikwenda gūkwandīkīra na karamu na rangi.

¹⁴ Ndī na mwīhoko wa gūkuona ica ikuhī, twaranīrie tūkīonanaga.

Thayū ūroogīa kūrīwe. Arata arīa me gūkū nīmakūgeithia. Geithia arata arīa marī kūu na marīitwa mao.

MARŪA MA JUDASI

¹ Nĩ niĩ Judasi, ndungata ya Jesũ Kristũ, na mũrũ wa nyina na Jakubu,

Ndĩraandĩkĩra arĩa metĩtwo, o arĩa mendetwo nĩ Ngai Ithe, na maka-menyaġĩrĩtwo nĩ Jesũ Kristũ:

² Mũroingĩhĩrwo nĩ tha, na thayũ, o na wendani.

Mehia na Kũniinwo kwa arĩa Matetigagĩra Ngai

³ Arata akwa endwa, o na gũtuĩka nĩndĩrendete mũno kũmwandĩkĩra ũhoru wa ũhonokio ũrĩa tũgwatanĩire na inyuĩ-rĩ, nĩndĩronire kwagĩrĩire ndĩmwandĩkĩre nĩguo ndĩmũringĩrĩrie mũrũagĩrĩire wĩtĩkio ũrĩa we-hokeirwo andũ arĩa aamũre ihinda rĩmwe rĩa kũigana.

⁴ Nĩgũkorwo andũ amwe arĩa ũhoru wao wagũtuĩrwo ciira waandĩkĩtwo o tene nĩmetoonyereirie na hitho thĩinĩ wanyu. Acio nĩ andũ matetigagĩra Ngai, na nĩmagarũraga Wega wa Ngai wĩtũ ũtuĩke wa kũmetĩkĩria kũhũũra ũmaraya, na magakaanaga Jesũ Kristũ, o we wiki Mũnene na Mwathani wĩtũ.

⁵ O na mwakorwo nĩmũmenyete ũhoru ũyũ wothe-rĩ, nĩngwenda kũmũririkania atĩ Mwathani nĩakũũire andũ ake akĩmaruta bũrũri wa Misiri, no thuutha-inĩ akĩniina arĩa matetĩkĩtie.

⁶ Nao araika arĩa maaregire gũkindĩria wathani-inĩ wao na magĩtiganĩria kũndũ kwao gwa gũtũũra-rĩ, acio nĩamahingĩire nduma-inĩ, nao moheetwo na mĩnyororo ya tene na tene metereirio ituĩro rĩa ciira wa Mũthenya ũrĩa mũnene.

⁷ Ningĩ o ũndũ ũmwe nao, Sodomu, na Gomora, na matũũra marĩa maariganĩtie nĩmeneanire harĩ ũmaraya na waganu wa mwĩrĩ ũtarĩ wa ndũire. Acio nĩo maatuĩkire kĩonereria kĩa arĩa maherithagio na mwaki wa tene na tene.

⁸ O na ningĩ noguo, arooti acio mathũkagia mĩĩrĩ yao ene, na makaregana na wathani, na magacambagia ciũmbe cia kũu igũrũ.

⁹ No rĩrĩ, o na Mikaeli, mũraika ũrĩa mũnene, hĩndĩ ĩrĩa maakararanagĩria mwĩrĩ wa Musa na ngoma-rĩ, ndaigana kũgeria kũmũcambia, no oigire atĩrĩ, “Mwathani arogũkaania!”

¹⁰ No andũ acio-rĩ, marumaga maũndũ mothe marĩa matahotaga kũmenya; namo maũndũ marĩa mamenyete na ũndũ wa mũciarĩre, ta nyamũ iria iteciiragia-rĩ, maũndũ macio nĩmo meniinaga namo.

¹¹ Kaĩ makĩrĩ na haaro-ĩ! Marũmĩrĩire njĩra ya Kaini; ningĩ magetoonyia na ihenya ihĩtia-inĩ rĩa Balamu nĩguo mone uumithio; o na makĩniinwo ũremi-inĩ wa gũũkĩrĩra wathani ta Kora.

¹² Andũ acio nĩ imeni rĩrĩa megũũka maruga-inĩ manyu ma wendani, makarĩanĩra na inyuĩ mategwĩtigĩra o na atĩa. Nĩ arĩithi arĩa merĩithagia o ene. Mahaana ta matu matarĩ na mbura, makĩhurutwo nĩ rũhuho; o na ningĩ mahaana ta mĩtĩ ĩtarĩ na matunda hĩndĩ ya kĩmera, ĩmunyĩtwo na mĩrĩ ĩkooma biũ.

¹³ Mahaana ta makũmbĩ ma iria marĩa matangĩgirĩrika, makĩhũyũkaga ciĩko ciao cia thoni ta mũhũyũyũ; ningĩ matarĩi ta njata ciũrũũraga, iria ciĩgĩrwo nduma ĩrĩa ndumanu mũno nginya tene.

¹⁴ Enoku, ūrĩa wa rūciaro rwa mūgwanja kuuma harĩ Adamu, nĩarathire ūhoru ūkonĩ andũ acio akiuga ūũ: “Atĩrĩrĩ, Mwathani nĩarooka arĩ na andũ ake arĩa atheru ngiri na ngiri

¹⁵ nĩguo atuĩre o mũndũ ciira, na aiguihie kĩhooto andũ othe arĩa matetigĩrĩte Ngai, nĩ ūndũ wa ciiko ciothe cia kũremera Ngai, iria maaneka mategwĩtigĩra Ngai, o na nĩ ūndũ wa ciugo ciothe njũru iria ehia arĩa matamwĩtigĩrĩte manaaria cia gũũkirĩra Ngai.”

¹⁶ Andũ aya nĩang’ong’ori, na a gũcarĩria andũ arĩa angĩ mahĩtia; marũmagĩrĩra merirĩria mao mooru; nĩmegaathaga o ene, na makaheenagĩrĩria andũ arĩa angĩ, nĩguo megune o ene.

Ūhoru wa Gũkirĩrĩa

¹⁷ No rĩrĩ, inyuĩ arata akwa endwa, ririkanai ūrĩa atũmwo a Mwathani witũ Jesũ Kristũ maamwĩrire o mbere.

¹⁸ Maamwĩrire atĩrĩ, “Mahinda ma kũrigĩrĩria-rĩ, nĩgũkağĩa na anyũrĩrania arĩa makarũmagĩrĩra merirĩria mao ene matarĩ ma gwĩtigĩra Ngai.”

¹⁹ Acio nĩo andũ arĩa mamwamũranagia, arĩa marũmagĩrĩra merirĩria ma mwĩrĩ, no matĩrĩ na Roho.

²⁰ No inyuĩ arata akwa endwa, ikaragai mũkĩongererekaga hinya thĩinĩ wa wĩtikio wanyu ūrĩa mũtheru mũno na mũhooyage mũrĩ thĩinĩ wa Roho Mũtheru.

²¹ Ikaragai thĩinĩ wa wendo wa Ngai mũgĩetağĩrĩra tha cia Mwathani witũ Jesũ Kristũ nĩguo ikaamũkinyia muoyo-inĩ wa tene na tene.

²² Iguagĩrai tha andũ arĩa marĩ na mathangania,

²³ tharai arĩa angĩ kuuma mwaki-inĩ mũmahonokie; arĩa angĩ-rĩ, maiguĩrei tha, mũrĩ na guoya, na mũgĩthũũraga o na nguo ciao iria ciĩkirĩtwo maroro nĩ mwĩrĩ mũthaahie.

Ūgooci

²⁴ Na rĩu, kũrĩ ūrĩa ūngĩhota kũmũgitĩra mũtikagwe, na kũmũrũgamia mbere ya ūthiũ wake ūrĩa wĩ riiri mũtarĩ na ūũgũ, na mũrĩ na gĩkeno kĩnene:

²⁵ Ngai we wiki Mũhonokia witũ arogĩa na riiri, na ūkaru, na hinya, o na wathani, thĩinĩ wa Jesũ Kristũ Mwathani witũ, o kuuma kĩambĩrĩria, o na rĩu, na nginya tene na tene! Amen!

KŪGUŪRĪRIO KWA JOHANA

Ūhoro wa Kwambīrīria

¹ Ūyū nīguo ūguūrīo wa Jesū Kristū, ūrīa Ngai aamūguūrīrie nīguo onie ndungata ciake maūdū marīa makirīi gwīkīka o ica ikuhī. Aa-menyithanīrie ūhoro ūcio na ūndū wa gūtūma mūraika wake kūrī ndungata yake Johana,

² ūrīa nake wacookire kumbūra ūhoro ūrīa wothe oonire, naguo nī ūhoro wa kiugo kīa Ngai na ūira wa Jesū Kristū.

³ Kūrathimwo-rī, nī mūdū ūrīa ūthomaga ciugo cia ūrathi ūyū, na kūrathimwo nī andū arīa maiguaga ūhoro ūyū na makaiga ngoro-inī ciao ūhoro ūrīa wandīkītwo ūrathi-inī ūyū, tondū ihinda nīrikuhīrīrie.

Ngeithi na Rwimbo rwa Kūgooca Ngai

⁴ Nī nī Johana,

Ndiratūmīra makanitha marīa mūgwanja marī kūu būrūri wa Asia* ūhoro ūyū:

Atīrīrī, wega na thayū irogīa na inyuī kuuma kūrī ūrīa ūrī ho, na nowe warī ho, na nowe ūgooka, na kuuma kūrī maroho mūgwanja marīa maikaraga mbere ya gītī gīake kīa ūnene,

⁵ o na kuuma kūrī Jesū Kristū, mūra ūrīa mwīhokeku, o we irigithathi rīa arīa akuū, na mwathi wa athamaki a thī.

Kūrī ūcio ūtwendete, na agatuohorithia kuuma mehīa-inī maitū na ūndū wa thakame yake,

⁶ na agatūta andū a ūthamaki na athīnjīri-Ngai, nīguo tūtungatage Ngai na Ithe wake:† ūgooci na wathani irogīa kūrī we tene na tene! Amenī.

⁷ Atīrīrī, nī gūūka arooka na matu,

na gūtīrī riitho rītakamuona,

o na andū arīa maamūtheecire nīmakamuona;

nao andū othe a thī nīmagacakaya nī ūndū wake.

Ūguo nīguo gūgaatuīka! Amenī.

⁸ Mwathani Ngai ekuuga atīrī, “Nī nī Alifa o na Omega,‡ ūrīa ūrī ho, na nowe warī ho, na nowe ūgooka, o we Mwene-Hinya-Wothe.”

Mūdū Ūhaana ta Mūrū wa Mūdū

⁹ Nī, Johana, mūrū wa ithe wanyu, na mūgwatanīri na inyuī thīnī wa mīnyamaro, na ūthamaki, na gūkirīrīria tūmīrīrie, o irīa irī ciitū thīnī wa Jesū, ndaarī gīcīgīrīa-inī kīa irīa kīrīa gīttagwo Patimo tondū wa Ūhoro wa Ngai na ūira wa Jesū.

¹⁰ Na rīrī, ndaarī thīnī wa Roho Mūthenya wa Mwathani,§ na nī ngūigua mūgambo mūnene thuutha wakwa warī ta wa karumbeta,

* **1:4** Makanitha macio mūgwanja maikarīte gīthiūrīrī, na maaraihanīrīrie ta kilomita 80. † **1:6** Tene andū a Isiraeli nīo maarī athīnjīri-Ngai; rīu andū a Kanitha wa Kīrīkanīro kīrīa Kīerū nīo athīnjīri-Ngai. ‡ **1:8** Alifa na Omega nī ndemwa cia Kiyunani; Alifa nīyo ya mbere, na Omega nīyo ya kūrīgīrīria. § **1:10** Mūthenya wa Mwathani warī mūthenya wa mbere wa kiumia; wetirwo Mūthenya wa Mwathani tondū nīguo Jesū aariūkire.

¹¹ ūkiuga atīrī, “Andīka ūrīa ūkuona ibuku-inī rīa gīkūnjo, na ūcooke ūūtūmīre makanitha marīa mūgwanja: nīmo kanitha wa Efeso, na wa Simurina, na wa Perigamo, na wa Thuatira, na wa Saride, na wa Filadelfia, na wa Laodikia.”

¹² Na nī ngīhūgūra nīguo nyone mūgambo ūcio wanjaragīria. Na hīndī ūrīa ndehūgūrire, ngīona mītī mūgwanja ya thahabu ya kūgīrīra matawa,

¹³ na gatagatī ka mītī īyo nī haarī na mūdū “wahaanaga ta mūrū wa mūdū,” wehumbite nguo yamūkinyīte o nyarīrī, na akeoha mūcibi wa thahabu gīthūri.

¹⁴ Naguo mūtwe wake na njuīrī yake ciarī njerū cua ta guoya wa ng’ondū, cierūhīte o ta ira, namo maitho make maahaanaga ta nīnīmī cia mwaki.

¹⁵ Namo magūrū make maahaanaga ta gīcango gīgūkenga kīrī mwaki-inī wa aturi, naguo mūgambo wake watariī ta mūrurumo wa maaī maingī.

¹⁶ Guoko-inī gwake kwa ūrīo aanyitīte njata mūgwanja, na kuuma kanua-inī gake hakoima rūhiū rwa njora rūūgī mīena yeerī.* Naguo ūthiū wake watariī ta riūa rīrīa rīarīte mūno.

¹⁷ Rīrīa ndaamuonire ngīgwa magūrū-inī make ta mūdū mūkuū. Nake akīnjigīrīra guoko gwake kwa ūrīo, akīnjīra atīrī, “Tiga gwītīgīra. Nī nī wa Mbere, na nī nī wa Kūrigīrīria.

¹⁸ Nī nī Ūrīa-ūrī-Muoyo; nīndakuīte, na rīu ngūtūra muoyo nginya tene na tene! Na nī nī ndī na cabi cia gīkuū na Kwa Ngoma.

¹⁹ “Nī ūndū ūcio, andīka maūdū marīa wona, marīa marī kuo rīu na marīa magooka thuutha-inī.

²⁰ Nayo hitho ya njata icio mūgwanja wonire guoko-inī gwakwa kwa ūrīo, na ya mītī īyo mūgwanja ya thahabu ya kūgīrīra matawa nī īno: Njata icio mūgwanja nī araika a makanitha marīa mūgwanja, nayo mītī īyo mūgwanja ya kūgīrīra matawa nī makanitha macio mūgwanja.

2

Ndūmīrīri kūrī Kanitha wa Efeso

1 “Kūrī mūrāika wa Kanitha wa Efeso, mwandīkīre atīrī:

Ici nīcio ciugo cia ūrīa ūnyitīte njata icio mūgwanja na guoko gwake kwa ūrīo, ūrīa ūthiagīra mītī-inī īyo mūgwanja ya thahabu ya kūgīrīra matawa.

² Nīnjūū cīko ciaku, o na wīra waku mūrītū, o na ūkīrīrīria waku. Nīnjūū atī ndūngīkīrīrīria andū arīa aaganu, na atī andū arīa moigaga nī atūmwō no ti atūmwō nīwamagerīrie, na ūkīmenya atī nī a maheenī.

³ Nīūkīrīrīrie na ūkomīrīria mathīna nī ūndū wa rīitwa rīakwa, na ndūrī wanoga.

⁴ No rīrī, ūndū ūrīa ngūgūcuukīra nī atīrī: Nīwatīgīre gūikara na wendani ūrīa warī naguo mbere.

⁵ Rīrikana kūrīa uumīte ūkagūa! Wīrīre ūcooke wīke maūdū marīa wekaga mbere. Waga kwīrīra, nīngūka kūrī we na njeherie mūtī waku wa kūgīrīra tawa kuuma handū haguo.

⁶ No rīrī, ūrī na ūndū ūmwe mwega: Wee nīūthūire cīko cia andū arīa metagwo Anikolai,* iria o na nī thūire.

* 1:16 Rūhiū rwa njora rūnoore mīena yeerī ruonanagia gūtūrwo ciira.

* 2:6 Anikolai maari

andū a kanitha, no nīmahooyaga mīhianano na makahūra ūmaraya.

7 Ūrīa ūrī gūtū-rī, nīakīgue ūrīa Roho areera makanitha. Ūrīa wa gūtoorania-rī, nīngamwītīkīria kūrīa maciaro ma mūtī wa muoyo, ūrīa ūrī mūgūnda-inī wa Ngai wa gīkeno.

Ndūmūrīri kūrī Kanitha wa Simurina

8 “Kūrī mūraika wa kanitha wa Simurina,† mwandīkīre atīrī:

Ici nīcio ciugo cia ūrīa wa Mbere na nowe wa Kūrīkīrīria, ūrīa wakuire na agīcooka akīrīūka.

9 Nīnjūū mīnyamaro yaku na ūthīni waku, no ūrī gītonga! Nīnjūū ūrīa ūrumagwo nī arīa moigaga atī nī Ayahudi no tī Ayahudi, no nī thunagogī ya Shaitani.

10 Ndūkae gwītīgīra maūndū marīa ūkīrīī gūthīnīo namo. Ngūmwīra atīrī, mūcukani nīarīkīa amwe anyu njeera nīguo amūgerie, na mūnyamaro handū ha mīthenya ikūmi. Wee ikaraga ūrī mwīhokeku, o ngīnya gūkua, na nīngūkūhe thūmbī ya muoyo.

11 Ūrīa ūrī gūtū-rī, nīakīgue ūrīa Roho areera makanitha. Ūrīa wa gūtoorania-rī, ndakahutio o na hanini nī gīkuū kīrīa gīa keerī.

Ndūmūrīri kūrī Kanitha wa Perigamo

12 “Kūrī mūraika wa kanitha wa Perigamo mwandīkīre atīrī:

Ici nīcio ciugo cia ūrīa ūrī na rūhiū rūūgī mīena yeerī.

13 Atīrīrī, nīnjūū kūrīa ūtūūraga, o kūu Shaitani arī na gītī kīa ūnene. No ūtūūrīte ūrī o mwīhokeku harī nīi. Wee ndūigana gūkaana wītīkio ūrīa warī naguo thīnī wakwa, o na matukū-inī ma Antipa, mūira wakwa mwīhokeku, ūrīa woragīrwo itūūra-inī rīanyu inene, o kūu Shaitani atūūraga.

14 No rīrī, ndī na maūndū matarī maingī ngūgūcuukīra: atīrī, ūrī na andū kūu marūmītīe ūrutani wa Balamu, ūrīa warutire Balaki kūheenereria andū a Isiraēli mehīe na ūndū wa kūrīa irio irutīrwo mīhianano, o na mahūūrage ūmaraya.‡

15 O na nīngī no ūrī na andū amwe marūmītīe ūrutani wa andū arīa metagwo Anikolai.

16 Nī ūndū ūcio, kūrīre! Waga gwīka ūguo, nīngūūka kūrī we ica ikuhī, hūūrane nao na rūhiū rūrū rūrī kanua gakwa.

17 Ūrīa ūrī gūtū-rī, nīakīgue ūrīa Roho areera makanitha. Ūrīa ūgaatoorania-rī, nīngamūhe mana mamwe marīa mahithe. O na nīngī nīngamūhe ihiga rīerū rīandīkītwo rīitwa rīerū, na gūtārī ūngī ūrīū o tīga ūcio ūkaamūkīra ihiga rūu.

Ndūmūrīri kūrī Kanitha wa Thuatira

18 “Kūrī mūraika wa kanitha wa Thuatira,§ mwandīkīre atīrī:

Ici nīcio ciugo cia Mūrū wa Ngai, ūrīa ūrī na maitho matarīi ta rūrūrīmībī rwa mwaki, na magūrū make matarīi ta gīcango kīrīa gīkumuthe gīgathera.

† 2:8 Simurina rīarī itūūra rīeiguīte na ithaka mūno rīa Asia, na rīarī thīrītū na Roma. Rīarī na Ayahudi angī matendete Akristiano o na hanini. ‡ 2:14 Balamu nīwe wataarire andū-a-nja a

Midiani makīhītīthia andū a Isiraēli na ūmaraya na kūrīa irio irī thaahu. § 2:18 Thuatira rīarī itūūra inene rīa kambī cia thigari cia mbaara.

19 Nīnjūūī ciiko ciaku, na ngamenya wendani waku, na wītīkio waku, na ūtungata waku, na ūkīrīrīria waku, o na ngamenya atī ciiko ciaku cia kūrigīrīria nīkīrīte iria cia mbere.

20 No rīrī, ūndū ngūgūcuukīra no atūrī, atī nīūkīrīrīrie mūdū-wanja ūcio wītawgo Jezebeli, ūcio wītuaga mūnabii.* Nī ūndū wa ūrutani wake, nīahītīthagia ndungata ciakwa ihūrage ūmaraya, na irīage irio iria irutīrwo mīhianano.

21 Nīndīmūheete ihinda rīa kwīrira ūmaraya ūcio wake, no nīaregete.

22 Nī ūndū ūcio ngūmūikia gītanda-inī kīa mīnyamaro, na ndūme arīa matharagia nake manyamare mūno, tiga no meririre matigane na mīthīre yake.

23 Nīngooraga ciana ciake.† Namō makanitha mothe nīmākamenya atī nī nī thuthuuragia ngoro na meciiria, na nīngarīha o mūdū wanyu kūringana na ciiko ciake.

24 Na rīu inyuī arīa mūrī kūu Thuatira, o inyuī mūtārūmītīe ūrutani wake, na mūtārī mwamenya maūdū marīa marikīru ma hitho cia Shaitani,‡ ta ūguo andū acio moigaga, inyuī ngūmwīra atūrī (no ndirī na mūrigo ūngī ngūmūigīrīra):

25 Ikaragai mūrūmītīe O maūdū marīa mūrī namo o nginya rīrīa ngooka.

26 Nake ūrīa ūgaatoorania na ahingagie wendi wakwa nginya mūthiarī, nīngamūhe wathani aathage ndūrīrī:

27 'Nake nīagaciathaga na rūthanju rwa kīgera; agaacimemenda o ta ūrīa nyūngū ya rīumba īmemendagwo,' o ta ūrīa nīi hetwo wathani uumīte kūrī Baba.

28 Na nīngī nīngamūhe njata irīa ya rūciinī.

29 Ūrīa ūrī gūtū-rī, nīakīgue ūrīa Roho areera makanitha.

3

Ndūmīrīri kūrī Kanitha wa Saride

1 "Kūrī mūrāika wa kanitha wa Saride,* mwandīkire atūrī:

Ici nīcio ciugo cia ūrīa ūrī na maroho mūgwanja ma Ngai, o na njata mūgwanja. Afūrīrī, nīnjūūī ciiko ciaku; nīmenyete atī nīūrī ngumo ya gūkorwo ūrī muoyo, no ūrī mūkuū.

2 Arahūka! Īkīra hinya maūdū marīa matigaire na marendā gūkua, nīgūkorwo ndionete ciiko ciaku irī nginyanīru maitho-inī ma Ngai wakwa.

3 Nī ūndū ūcio, ririkana maūdū marīa wamūkīrīte na ūkamaigua; maathīkire na wīrīre. No ūngīrega kwarahūka-rī, nīngooka ta mūci, na ndūkamenya ihinda rīrīa ngaagūkorerera.

4 No rīrī, nī ūrī andū matarī aingī kūu Saride arīa matekīrīte nguo ciao gīko. Nīmagatwaranaga na nīi mehumbīte nguo njerū, nīgūkorwo nīmagīrīre.

* 2:20 Rīitwa "Jezebeli" haha rīhūthīrītwo kuonania ūhorō wa mūdū-wa-nja warī mwaganu mūno kanitha-inī ūcio. † 2:23 "Ciana ciake" nī andū arīa othe maarūmagīrīra morutani ma Jezebeli ma ūmaraya na kūrīa irio iria ciarutagīrwo mīhianano. ‡ 2:24 Morutani marīa mataarī ma ma moigaga atī nīguo mūdū ahote gūtooria Shaitani no nginya ambe arikīre biū maūdū-inī make. * 3:1 Saride rīarī itūrā inene rīa Ūthamaki wa Lidia; rīarī ngumo nī ūndū wa ūtonga warīo.

5 Mündū ūrīa ūgatoorania-rī, nīakahumbwo nguo njerū tao. Ndirī hīndī ngaatharia rītwa rīake kuuma ibuku-inī rīa muoyo, no nīngoimbūra rītwa rīake mbere ya Baba, na araike aake.

6 Ūrīa ūrī gūtū-rī, nīakīgue ūrīa Roho areera makanitha.

Ndūmūrīri kūrī Kanitha wa Filadelifia

7 “Kūrī mūraika wa kanitha wa Filadelifia,† mwandīkire atīrī:

Ici nīcio ciugo cia ūrīa mūtheru na wa ma, ūrīa ūnyitīte cabi ya Daudi. Kūrīa ahingūra gūtīrī mündū ūngīhinga, na kūrīa ahinga gūtīrī mündū ūngīhingūra.

8 Nīnjūūī ciiko ciaku. Atīrīrī, nīnjīkūrīte mūrango mūhingūre mbere yaku, ūrīa ūtarī mündū ūngīhota kūhingā. Nīnjūūī atī hinya ūrīa ūrī nguo nī mūnini, no nūrūmītīe kiugo giakwa, na ndūigana gūkaana rītwa rīakwa.

9 Nīngatūma andū arīa a thunagogi ya Shaitani, arīa moigaga atī nī Ayahudī o na gūtūika tio, no nīkūheenanīa maheenāgīa, ndūme moke maināmīrīre mbere ya magūrū maku, na moimbūre atī nīngwendete.

10 Na tondu nawe nītūtūrīte ūrūmītīe rīathani rīakwa rīa gūikara ūmīrīrie-rī, o na nī nīngagūikaria ihinda rīa kūgerio rīrīa rīgooka mabūrūrī mothe kūgeria arīa matūrīaga gūkū thī.

11 Ngūka o narua. Rūmia kīrīa ūrī nakīo, nīgeetha gūtīkagīe mündū ūkuoya thūmbī yaku.

12 Ūrīa ūgaatoorania-rī, nīngamūtua gītugī thīnī wa hekarū ya Ngai wakwa. Ndarī hīndī īngī agacooka kuuma kuo. Nīngamwandīka rītwa rīa Ngai wakwa o na rītwa rīa itūūra inene rīa Ngai wakwa, nīrīo Jerusalemu irīa njerū, rīrīa rīraikūrūka kuuma igūrū kūrī Ngai wakwa; o na nīngī ndīmwandīke rītwa rīakwa rīerū.

13 Ūrīa ūrī gūtū-rī, nīakīgue ūrīa Roho areera makanitha.

Ndūmūrīri kūrī Kanitha wa Laodikia

14 “Kūrī mūraika wa kanitha wa Laodikia,‡ mwandīkire atīrī:

Ici nīcio ciugo cia ūcio Amenī, mūra ūrīa mwīhokeku na wa ma, o we mwathi wa ciūmbe cia Ngai.

15 Nīnjūūī ciiko ciaku, ngamenya atī wee ndūrī mūhorō na ndūrī mūhiū. Kūngīrī wega korwo waheha kana ūhiūhe!

16 No tondu ūrī mūraru, ūkaaga kūhiūha na ūkaaga kūhora-rī, ngirie gūgūtua thī uume kanua gakwa.

17 Wee ugaga atīrī, ‘Nī ndī gītonga, ngagīa na indo nyingī, na ndirī kīndū njagīte.’ No wee ndūūī atī ūrī mūnyamarīki, na ūrī wa kūguīrwo tha, na ūrī mūthīnī, na ūrī mūtumumu, o na ūrī njaga.

18 Ngūgūtaara atī ūgūre thahabu irīa therie na mwaki kuuma kūrī nī, nīgeetha ūtonge, na nīngī ūgūre nguo cia rangi mwerū cia kwīhumba, nīguo ūhumbire thoni cia njaga yaku, na ūgūre ndawa wīhake maitho maku, nīguo ūhote kuona.

19 Arīa nyendete nīndīmarūithagīa na ngamaherithia. Nī ūndū ūcio gīa na kīyo, na wīrīre.

† 3:7 Rītwa Filadelifia nī kuuga “Itūūra rīa Wendo.” ‡ 3:14 Laodikia nī itūūra rīoikaine mūno nī ūndū wa ūhorō wa bengī, na thukuru cia gūthomera ūrīgītani, na ūhorō wa gūtuma nguo.

²⁰ Atīrīrī, ndūgamīte mūrango-inī ngīūringaringa. Mūndū o wothe angīgua mūgambo wakwa, na ahingūre mūrango, nīngūtoonya thīnī ndīanīre irio nake, nake arīanīre na nīi.

²¹ Ūrīa ūgaatorania-rī, nīngamwītīkīria aikare hamwe na nīi gītī-inī gīakwa kīa ūnene, o ta ūrīa nīi ndatooranīrie na ngīikaranīra hamwe na Baba gītī-inī gīake kīa ūnene.

²² Ūrīa ūrī gūtū-rī, nīakīigue ūrīa Roho areera makanitha.”

4

Gītī kīa Ūnene kīu Igūrū

¹ Thuutha wa maūndū macio ngīrora, na rīrī, hau mbere yakwa haarī na mūrango warī mūhingūre kīu igūrū. Naguo mūgambo ūrīa ndaiguīte mbere iyo ūkīnjarīria, ūrīa wagambaga ta coro, ūkiuga atīrī, “Ambata, ūuke haha, na nīngūkuonia maūndū marīa arī o nginya mageekīka thuutha wa maūndū maya.”

² O rīmwe ngīkorwo ndī thīnī wa Roho, na rīrī, hau mbere yakwa harī na gītī kīa ūnene kīu igūrū, na nī harī na mūndū wagīkarīre.

³ Nake ūcio wagīkarīire onekaga atarīi ta ihiga rīa mūthemba wa njathibi na wakiki. Naguo mūkūnga-mbura ūrīa wonekaga ūhaana ta kahiga karīa getagwo thumarati, nīguo warigīciūrie gītī kīu kīa ūnene.*

⁴ Nakīo gītī kīu kīa ūnene nīkīarigīciūrio nī itī ingī cia ūnene mīrongo īrī na inya, nacio ciaīkarīirwo nī athuuri mīrongo īrī na ana. Athuuri acio meehumbīte nguo njerū na magekīra thūmbī cia thahabu mītwe.

⁵ Hau gītī-inī kīu kīa ūnene nīhoimaga heni, na ngwa, na marurumī. Mbere ya gītī kīu kīa ūnene haarī matawa mūgwanja maakanaga. Matawa macio nīmo maroho marīa mūgwanja ma Ngai.

⁶ Ningī hau mbere ya gītī kīu kīa ūnene nī haarī kīndū kīahaanaga ta iria rīa gīcicio, narīo rīarī ikembu mūno, rīkahaana o ta gīcicio.

Ningī hau gatagatī, gūthiūrūrūkīria gītī kīu kīa ūnene, haarī na ciūmbe inya irī muoyo, nacio ciaiyūrītwo nī maitho mwena wa mbere, na wa na thuutha.

⁷ Nakīo kīūmbe kīa mbere kīahaanaga ta mūrūūthi, na gīa keerī kīahaanaga ta ndegwa, na gīa gatātū kīarī na ūthiū watarīi ta wa mūndū, nakīo gīa kana gīatarīi ta nderi ikīrera.

⁸ O kīūmbe kīmwe gīa ciūmbe icio inya irī muoyo kīarī na mathagu matandatū, nakīo kīaiyūrītwo nī maitho mwīrī wothe o nginya rungu rwa mathagu ma kīo. Mūthenya na ūtukū itiatigīthagīria kuuga atīrī:

“Mwathani Ngai, Mwene-Hinya-Wothe nīwe mūtheru,
īī nīwe mūtheru, ti-itherū nīwe mūtheru,
o we ūrīa warī ho, na nowe ūrī ho, na nowe ūgooka.”

⁹ Rīrīa rīothe ciūmbe icio irī muoyo ikūgooca, na igekīrīra, na igacookeria ngaatho ūcio ūkarīire gītī kīa ūnene, o ūcio ūtūūraga tene na tene-rī,

¹⁰ nao athuuri acio mīrongo īrī na ana megūithagia thī mbere ya ūcio ūkarīire gītī kīa ūnene, na makahooya ūcio ūtūūraga muoyo tene na tene. Maigaga thūmbī ciao mbere ya gītī kīu kīa ūnene, makoīga atīrī:

¹¹ “Wee Mwathani na Ngai witū-rī, nīwagīrīire
kūgoocagwo, na gūtūū, na kūgīa na ūhoti,
nīgūkorwo nīwe wombire indo ciothe,
nacio ciombirwo na ūndū wa kwenda gwaku,

* 4:3 Tondū gūtīrī mūndū ūngīona Ngai nī ūndū wa ūtheri ūrīa ūmīrigīciūrie, akīragwo akengaga o ta tūhiga tūu twa goru.

na ikīgĩa na muoyo.”

5

Ibuku rĩa Gikūnjo, na Gatūrūme

¹ Ningĩ ngĩona ibuku rĩa gikūnjo rĩrĩ guoko-inĩ kwa ūrĩo kwa ūrĩa waikariire gĩtĩ kĩa ūnene rĩandĩkĩtwo miēna yeerĩ, na rĩahingĩtwo na gūcinĩrĩtwo na tūtembe mūgwanja twa mūhūra.

² Ngĩcooka ngĩona mūraika warĩ na hinya mūno akĩanĩrĩra na mūgambo mūnene akooria atĩrĩ, “Nūũ mwagĩrĩru kūmethūra tūtembe tūtũ twa mūhūra, na ahingũre ibuku rĩrĩ rĩa gikūnjo?”

³ No gūtĩarĩ mūdũ o na ūmwe kũu igūrũ, kana gūkũ thĩ, o na kana rungu rwa thĩ ūngĩahotire kũhingũra ibuku rĩu rĩa gikūnjo o na kana arĩrore thĩnĩ.

⁴ Na niĩ ngĩrĩra mūno tondũ gūtione-kire mūdũ o na ūmwe mwagĩrĩru wa kũhingũra ibuku rĩu rĩa gikūnjo kana arĩrore thĩnĩ.

⁵ Hĩndĩ iyo ūmwe wa athuuri acio akĩnjĩra atĩrĩ, “Tiga kūrĩra! Atĩrĩ, Mūrũũthi ūrĩa wa mūhĩrĩga wa Juda, Thuuna irĩa ya Daudi-rĩ, nĩatooranĩtie. We arĩ na ūhoti wa kũhingũra ibuku rĩu rĩa gikūnjo, na amethũre tūtembe tũu mūgwanja twarĩo.”

⁶ Ningĩ ngĩona Gatūrūme arūgamĩte gatagatĩ ga gĩtĩ kĩa ūnene, nako kahaanaga ta gathĩnjĩtwo, gathiūrũrũkĩrĩo nĩ ciũmbe iria inya irĩ muoyo, na athuuri acio. Kaarĩ na hĩa mūgwanja na maitho mūgwanja, na nĩmo maroho mūgwanja ma Ngai marĩa matũmĩtwo mathiĩage thĩ yothe.

⁷ Nake ūcio Gatūrūme agĩthĩ akĩoya ibuku rĩu rĩa gikūnjo kuuma guoko-inĩ kwa ūrĩo kwa ūcio waikariire gĩtĩ kĩa ūnene.

⁸ Na aarĩkia kūrĩoya-rĩ, ciũmbe iria inya irĩ muoyo, na athuuri arĩa mĩrongo irĩ na ana makĩgũithia thĩ mbere ya Gatūrūme. O ūmwe aarĩ na kĩnanda kĩa mūgeeto na maanyĩitĩte mbakũri cia thahabu ciyũrĩte ūbumba, na nĩguo mahooya ma andũ arĩa aamũre.

⁹ Nao nĩmainire rwĩmbo rwerũ, makiuga atĩrĩ:
“Wee nĩwe mwagĩrĩru wa kuoya ibuku rĩu rĩa gikūnjo,
na kūmethūra tūtembe tũu twarĩo,
tondũ wee nĩworagĩrwo,

ũkĩgũrĩra Ngai andũ na thakame yaku kuuma mĩhĩrĩga yothe,
na thiomi ciothe, na andũ othe, o na ndũrĩrĩ ciothe.

¹⁰ Wee nĩũmatũite andũ a ūthamaki na athĩnjĩri-Ngai a gūtungatagĩra
Ngai witũ,
nao magaathamaka gūkũ thĩ.”

¹¹ Ningĩ ngĩrora, na niĩ ngĩguua mūgambo wa araiika aingĩ, mūigana wao warĩ ngiri na ngiri, na ngiri ikũmi maita ngiri ikũmi. Nao maathiūrũrũkĩrĩe gĩtĩ kĩa ūnene, na ciũmbe iria irĩ muoyo, na athuuri acio.

¹² Nao mainaga na mūgambo mūnene, makoiga atĩrĩ:
“Kwagĩrĩra nĩ Gatūrūme, karĩa kooragĩrwo,
nĩguo kagĩe na ūhoti, na ūtonga, na ūgĩ,
na hinya, na gĩtĩo, na riiri, o na ūgococi!”

¹³ Ngĩcooka ngĩguua ciũmbe ciothe irĩ kũu igūrũ, na iria irĩ thĩ, na iria irĩ rungu rwa thĩ, na iria irĩ iria-inĩ, o na indo ciothe iria irĩ thĩnĩ wacio, ikĩina atĩrĩ:

“Ūgococi, na gĩtĩo, na riiri, na ūhoti,
irogĩa kūrĩ ūrĩa ūikariire gĩtĩ kĩa ūnene, na kūrĩ Gatūrūme, nginya tene
na tene!”

14 Nacio ciūmbe iria inya irī muoyo ikiuga atīrī, “Ameni”, nao athuuri acio makīgūithia thī, makīhooya.

6

Tūtembe twa Mūhūra

1 Ningī nīndonire ūcio Gatūrūme akīmethūra gatembe ka mbere ga tūtembe tūrīa mūgwanja twa mūhūra. Ngīcooka ngūigua kīūmbe kimwe gīa ciūmbe iria inya irī muoyo gīkiuga na mūgambo wagambaga ta marurumī atīrī, “Ūka!”

2 Na nī ngīrora, ngīona mbarathi njerū* hau mbere yakwa! Ūrīa wamīhaicīte aanyīitē ūta, nake akīheo thūmbī, akiumīra atarīi ta mūtoorania werekeire o gūtoorania.

3 Rīrīa Gatūrūme aamethūrire gatembe ga keerī, ngīigua kīūmbe kīrīa kīrī muoyo gīa keerī kīoiga atīrī, “Ūka!”

4 Ningī gūkiūmīra mbarathi īngī, nayo yarī ndune mūno.† Ūrīa wamīhaicīte nīaheetwo ūhoti wa kūniina thayū kuuma thī, na atūme andū mooragane. Nake akīheo rūhiū rwa njora rūnene.

5 Ningī rīrīa Gatūrūme aamethūrire gatembe ga gatatū, ngīigua kīūmbe kīrīa kīrī muoyo gīa gatatū kīoiga atīrī, “Ūka!” Na nī ngīrora, ngīona mbarathi njirū‡ hau mbere yakwa! Ūrīa wamīhaicīte aanyīitē ratiri na guoko gwake.

6 Ningī ngīigua kīndū kīarurumire ta mūgambo ūkuuma gatagatī-inī ga ciūmbe icio inya irī muoyo, ūkiuga atīrī, “Kībaba kīa ngano kiumage mūcaara wa mūthenya ūmwe, na ibaba ithatū cia ngano ya cairi ciūmage mūcara wa mūthenya ūmwe, no ndūgathūkie maguta kana ūthūkie ndibe!”

7 Ningī rīrīa Gatūrūme aamethūrire gatembe ga kana-rī, ngīigua mūgambo wa kīūmbe kīrīa kīrī muoyo gīa kana woiga atīrī, “Ūka!”

8 Na nī ngīrora, ngīona mbarathi theūku§ hau mbere yakwa! Ūrīa wamīhaicīte-rī, eetagwo Gīkuū, nake Jehanamu aamumīte thuutha, amūkuhīrīrie. Nao makīheo ūhoti wa gwatha gīcunjī kīa inya gīa thī, nīguo mooragane na rūhiū rwa njora, na ng’aragu, na mūthiro, o na ningī nyamū iria ndīani cia gīthaka.

9 Ningī aamethūra gatembe ga gatano-rī, ngīona hau rungu rwa kīgongona maroho ma andū arīa mooragītwo nī ūndū wa kiugo kia Ngai, na nī ūndū wa ūira ūrīa maagwatīrie.

10 Nao magīkaya na mūgambo mūnene, makīūra atīrī, “Mwathani Jehova, Wee mūtheru na wa ma, ūgūikara nginya rī ūtatuīrīre atūūri a thī ciira nīguo ūrīhīrie thakame iitū?”

11 Nao makīheo o mūndū nguo ndaaya ya rangi mwerū, na makīrwo meterere hanini, nginya mūigana wa ndungata iria maarutithanagia wīra nacio ūhinge, na nīo arīu na aarī a lthe witū arīa maarī mooragwo o ta ūrīa o mooragirwo.

12 Ningī ngīrora na ngīona aamethūra gatembe ga gatandatū. Nakuo gūkīgīa na gīthingithia kīnene. Narīo riūa rikīgarūrūka, rīkīira ta nguo

* 6:2 Ūhoru wa mbarathi ici cia ihinda rīa mūthia nīwarītio ibuku-inī rīa Zekaria 1:8-17, namo marangi macio maaragia ūhoru wa mūmītware. Rangi mwerū wonanagia ūhootani. † 6:4 Mbarathi īno ndune yaragia ūhoru wa ūiti wa thakame na ūndū wa kūuragana na mbaara. ‡ 6:5 Mbarathi īno njirū nī ya kuonania ng’aragu. Nī ūndū ūcio gūtoorio, na ūiti wa thakame, o na ng’aragu igooka irūmanīrīrie. § 6:8 Mūndū mūkuū onekaga arī mūtheūku; mbarathi īno yonanagia gīkuū.

ya ikūnia itumītwo na guoya wa mbūri, naguo mweri wothe ūkīgarūrūka, ūgītunīha ta thakame,

¹³ nacio njata cia igūrū ikīgūa thī, o ta ūrīa ngūyū iria thaatu ciitīkaga kuuma mūkūyū-inī rīrīa wainainio nī rūhuho rūnene.*

¹⁴ Nario igūrū rīkīeherio o ta ūrīa ibuku rīa gīkūnjo rīkūnjagwo, nacio irīma ciothe na icīgīrīa ikīeherio ikiuma kūdū gwacio.

¹⁵ Nao athamaki a thī, na anene, na anene a thigari, na itonga, na andū arīa marī hinya, na ngombo ciothe, na andū arīa othe eyathi, makīihitha ngurunga-inī, na gatagati ka ndwaro cia mahiga ma irīma.

¹⁶ Nao nīmeeraga irīma na ndwaro cia mahiga atūrī, “Tūgwīrei, mūtūhithe twehere ūthiū-inī wa ūcio ūrīa ūikarīire gītī kīa ūnene, na kuuma kūrī mang’ūrī ma Gatūrūme!

¹⁷ Nīgūkorwo mūthenya ūrīa mūnene wa mang’ūrī mao nīmūkinyu, nake nūū ūngīhota kūwītīiria?”

7

Andū Ngiri Igana rīa Mīrongo Īna na Inya a Isiraeli

¹ Thuutha wa ūguo ngīona araika ana marūgamīte ituri-inī iria inya cia thī, marīgīrīrie huho iria inya cia thī nīgeetha rūhuho o ruothe rūtikahurutane gūkū thī, kana iria-inī rīrīa inene, o na kana mūtī-inī o wothe.

² Ngīcooka ngīona mūraika ūngī akīambata oimīte mwena wa irathīro, arī na mūhūri wa Ngai* ūrīa ūrī muoyo. Nake agīta araika acio ana na mūgambo mūnene, acio maaheetwo ūhoti mathūkie thī na iria rīrīa inene, akīmeera atūrī:

³ “Mūtīgathūkie thī, kana iria, o na kana mītī, nginya tūkorwo tūrīkītie gwīkīra ndungata cia Ngai witū rūūri ithiithi-inī ciao.”

⁴ Ningī ngīgua mūigana wa arīa meekīrirwo rūūri, nao maarī: 144,000 kuuma mīhīrīga yothe ya Isiraeli.

⁵ A mūhīrīga wa Juda arīa meekīrirwo rūūri maarī 12,000,

na a mūhīrīga wa Rubeni maarī 12,000,

na a mūhīrīga wa Gadi maarī 12,000,

⁶ na a mūhīrīga wa Asheri maarī 12,000,

na a mūhīrīga wa Nafitali maarī 12,000,

na a mūhīrīga wa Manase† maarī 12,000,

⁷ na a mūhīrīga wa Simeoni maarī 12,000,

na a mūhīrīga wa Lawi maarī 12,000,

na a mūhīrīga wa Isakaru maarī 12,000,

⁸ na a mūhīrīga wa Zebuluni maarī 12,000,

na a mūhīrīga wa Jusufu maarī 12,000,

na a mūhīrīga wa Benjamini maarī 12,000.

Andū Gīkundi Kīnene Mehumbīte Nguo Ndaaya cia Rangi Mwerū

⁹ Thuutha wa maūdū macio ngīcooka ngīrora, na hau mbere yakwa-rī, ngīona kīrīndī kīnene gītangītarīka nī mūdū, kīa andū moimīte ndūrīrī-inī ciothe, na maarī a mīhīrīga yothe, na iruka ciothe, na thiomī ciothe,

* **6:13** Kūgūa kwa njata gūgaakorwo kūrī kīmenyithia kīmwe atī Mūrū wa Mūdū akirī gūcooka.

* **7:2** Mūhūri ūcio wa Ngai warī wa gwīkīra andū ake rūūri nīgeetha matikananiinanīro na thī.

† **7:6** Manase aarī ūmwe wa arīu a Jusufu. Haha mūhīrīga wa Dani ti mūgwete, nao Manase na Jusufu makagwetwo mwanya mwanya.

marūgamīte mbere ya gītī kīa ūnene, na mbere ya Gatūrūme. Nao meehumbīte nguo ndaaya cia rangi mwerū, na makanyiita makīndū na moko.

¹⁰ Nao maanagīrīra na mūgambo mūnene makoiga atīrī:

“Kūhonokania nī kwa Ngai witū,
ūrīa ūikarīre gītī kīa ūnene,
na gwa Gatūrūme.”

¹¹ Nao araika acio othe maarūgamīte mathiūrūrūkīrie gītī kīu kīa ūnene, na magathiūrūrūkīria athuuri acio na ciūmbe icio inya irī muoyo. Nao magīturumithia mothiū mao thī hau mbere ya gītī kīa ūnene, makīhooya Ngai,

¹² Makiugaga atīrī:

“Ameni!

Ūgooci, na riiri,
na ūūgī, na ngaatho, na gītīo
na ūhoti, na hinya,
irotūūra na Ngai witū tene na tene.

Ameni!”

¹³ Na rīrī, ūmwe wa athuuri acio akīnjūuria atīrī, “Andū aya mehumbīte nguo ndaaya cia rangi mwerū nī a, na moimīte kū?”

¹⁴ Na nī ngīmūcookeria atīrī, “Mūthuuri ūyū, nīwe ūūi.”

Nake akīnjūra atīrī, “Aya nī arīa moimīte mīnyamaro-inī Irīa mīnene; nao nīmathambītie nguo ciao na magacierūhia na thakame ya Gatūrūme.

¹⁵ Nī ūndū ūcio,

“rīu maikaraga mbere ya gītī kīa ūnene kīa Ngai,
na mamūtungatagira mūthenya na ūtukū thīnī wa hekarū yake;
nake ūrīa ūikaragira gītī kīa ūnene egūtūūra atambūrūkītie hema yake
igūrū rīao.

¹⁶ Gūtīrī hīndī magaacooka kūhūta;

na matigacooka kūnyoota.

Matigacinwo rīngī nī riūa,

o na kana nī ūrugārī mūhiū o na ūrīkū.

¹⁷ Nīgūkorwo Gatūrūme ūrīa ūrī gatagatī ga gītī kīa ūnene nīwe ūgaatuika mūrīthi wao;

nīakamatongoria, amakinyie ithima-inī cia maaī ma muoyo.

Nake Ngai nīakamagīria maithori mothe mathire maitho-inī mao.”

8

Gatembe ka Mūgwanja na Rūgō rwa Thahabu

¹ Ningī rīrīa Gatūrūme aamethūrire gatembe ka mūgwanja-rī, kūu igūrū gūgīkirwo ki ihinda ta rīa nuthu ithaa.

² Na nī ngīona araika mūgwanja arīa marūgamaga mbere ya Ngai, nao makīheo tūrumbeta mūgwanja.*

³ Nake mūraika ūngī, ūrīa warī na rūgō rwa thahabu, agīūka akīrūgama kīgongona-inī. Nake akīheo ūbumba mūingī nīgeetha aūrute igongona hamwe na mahooya ma arīa othe aamūre hau igūrū rīa kīgongona gīa thahabu kīrīa kīrī mbere ya gītī kīa ūnene.

⁴ Nayo ndogo ya ūbumba ūcio, hamwe na mahooya ma andū arīa aamūre, ikīambata mbere ya Ngai yumīte guoko-inī kwa mūraika ūcio.

* **8:2** Matukū ma tene karumbeta kaahuhagwo ga kwanīrīa maīndū ma bata na kwīra andū mehūūge nī ūndū wa mbaara.

⁵ Nake mūraika ūcio akīoya rūgīo rūu rwa thahabu, akīrūiyūria mwaki kuuma kīgongona-inī, akīūikia thī; nakuo gūkīgīa ngwa, na marurumī, na heni, na gīthingithia.

Tūrumbeta

⁶ Hīndī īyo araika arīa mūgwanja maarī na tūrumbeta mūgwanja makūhaarīria gūtūhuha.

⁷ Mūraika wa mbere akīhuha karumbeta gake, nakuo gūkīgīa mbura ya mbembe na mwaki itukanīte na thakame, nacio igūikio thī. Nakio gīcunjī gīa ithatū gīa thī gīkīhīa, na gīcunjī gīa ithatū kīa mītī ikīhīa, o na nyeki yothe nduru ikīhīa.

⁸ Mūraika wa keerī nake akīhuha karumbeta gake, nakio kīndū kīahaanaga ta kīrīma kīnene gīakanaga mwaki-rī, gīgūikio thīnī wa iria rīria inene. Nakio gīcunjī gīa ithatū kīa iria rīu gīgītūika thakame,[†]

⁹ na gīcunjī gīa ithatū gīa ciūmbe iria irī muoyo thīnī wa iria rīu igīkua, na gīcunjī gīa ithatū kīa marikabu ikīanangwo.

¹⁰ Nake mūraika wa gatatū akīhuha karumbeta gake, nayo njata nene mūno ikīuma igūrū yakanīte ta gīcinga, ikīgīwīra gīcunjī gīa ithatū kīa njūū na ithima cia maaī,

¹¹ narīo rīitwa rīa njata īyo nī Kūrūra.[‡] Gīcunjī gīa ithatū kīa maaī macio gīkīrūra, na andū aingī magīkua nī kūnyua maaī macio marūrū.

¹² Nake mūraika wa kana akīhuha karumbeta gake, narīo rīua rīkīringwo gīcunjī gīa ithatū, o nago mweri gīcunjī gīa ithatū, o na njata nacio gīcunjī gīa ithatū, tondu ūcio gīcunjī gīa ithatū gīacio gīgītūika nduma.[§] Nakio gīcunjī gīa ithatū kīa mūthenya gīkiaga ūtheri, o na gīcunjī gīa ithatū kīa ūtukū o taguo.

¹³ O ndorete-rī, ngīgua nderi yombūkaga rīera-inī ikīanīrīra na mūgambo mūnene, īkoiga atīri: “Kaī kūrī na haaro-i! Kaī kūrī na haaro-i! Kaī inyuī arīa mūtūruga thī mūrī na haaro-i, tondu wa tūrumbeta tūrīa tūkirie kūhuhwo nī araika acio angī atatū-i!”

9

¹ Nake mūraika wa gatano akīhuha karumbeta gake, na nī ngīona njata yumīte igūrū ikagūa thī. Nayo njata īyo ikīnengerwo cabi ya Irima-rītārī-Gīturi.

² Hīndī īrīa aahingūrire Irima-rītārī-Gīturi-rī, rīkiuma ndogo ya haanaga ta ndogo ya icua inene. Narīo rīua na matu igīkīrwo nduma nī ndogo īyo yoimaga Irima-rīu-rītārī-Gīturi.

³ Na thīnī wa ndogo īyo gūkiuma ngigī, igītūka thī, nacio ikīheo ūhoti ūtarīi ta wa tūng’aurū twa thī.

⁴ Nacio ikīrwo itikeehie nyeki ya thī, kana mūmera o wotho o na kana mūtī, o tīga andū arīa matarī na rūūrī rwa Ngai ithiithi ciao.

⁵ Nacio ikīaga kūheo ūhoti wa kūmooraga, o tīga wa kūmaherithia mīeri itano. Naruo ruo rūrīa maiguire rwarī o ta ruo rwa kang’aurū karathīte mūdū.

⁶ Matukū-inī macio andū nīmagacaragia gīkuū, no matigakīona; nīmakeriragīria gūkua, nakio gīkuū gīkamoorīra.

[†] 8:8 Maaī gūtūika thakame nīguo warī mūthiro wa mbere kūu būrūrī wa Misiri. [‡] 8:11 Nī kūrī mūmera wītagwo Kūrūra; ūtīmīrītwo haha kuonania mūtino na kīeha. [§] 8:12 Mūthiro wa kenda wa būrūrī wa Misiri warī wa nduma nene mīthenya itatū; mīthiro īno gūcookerwo ibuku-inī rūrī nīkuonania atī Ngai arī hakuhī gūkūūra andū aake.

7 Ngigĩ icio ciahaanaga ta mbarathi ihaarĩrio nĩ ũndũ wa mbaara. Mĩtwe-inĩ yacio ciarĩ na kĩndũ kĩaahaanaga ta thũmbĩ cia thahabu, namo mothiũ maacio maahaanaga ta mothiũ ma andũ.

8 Njuĩrĩ yacio yahaanaga ta njuĩrĩ cia andũ-a-nja, namo magego maacio maatarĩ ta magego ma mũrũthi.

9 Nacio ciarĩ na ngo cia kũgitĩra gĩthũri ciahaanaga ta ngo cia kĩgera, nago mũgambo wa mathagu maacio warĩ ta mũrurumo wa mbarathi nyĩngĩ na ngaari cia ita iteng'ereite irorete mbaara-inĩ

10 Ciarĩ na mĩting'oe, o na mboora ta cia tũng'aurũ, na mĩting'oe-inĩ yacio ciarĩ na ũhoti wa kũnyariira andũ ihinda rĩa mĩeri itano.

11 Na nĩ ciarĩ na mũthamaki waciathaga, na nĩwe mũraika wa Irimarĩtarĩ-Gituri, narĩo rĩitwa rĩake na rũthiomi rwa Kĩhibirania nĩ Abadoni, ningĩ na Kiyunani agetwo Apolioni.*

12 Haaro ya mbere nĩyathira; haatigara ingĩ igĩrĩ iria igũũka thuutha.

13 Mũraika wa gatandatũ nake akĩhuha karumbeta gake, na nũ ngĩgua mũgambo ũkiuma hĩa-inĩ cia kĩgongona gĩa thahabu kĩa kĩa mbere ya Ngai.†

14 Ũkĩra mũraika ũcio wa gatandatũ warĩ na karumbeta atĩrĩ, "Ohora arĩa arĩa ana arĩa moheirwo rũũ-inĩ rũrĩa rũnene rwa Farati."

15 Nao arĩa acio ana, arĩa maathagathagĩtuo nĩ ũndũ wa ihinda rĩu, na nĩ ũndũ wa mũthenya ũcio o na nĩ ũndũ wa mweri ũcio, o na mwaka ũcio makĩohorwo nĩguo moorage andũ gĩcunjĩ gĩa ithatũ kĩa andũ gũkũ thĩ.

16 Nacio mbũtũ cia mbaara iria ciahaicĩte mbarathi mũigana wacio warĩ milioni magana meerĩ. Nĩndaigũire mũigana wacio.

17 Mbarathi icio ndonire na kĩoneki hamwe na arĩa macihaicĩte-rĩ, ciahaanaga atĩrĩ: Ngo ciacio cia kũgitĩra gĩthũri ciarĩ cia rangi mĩtune ta mwaki, na rangi wa bururu, na rangi wa ngoikoni ũhaana ta ũbiriti. Ciongo cia mbarathi icio ciahaanaga ta ciongo cia mĩrũũthi, natuo tũnua twacio twoimaga mwaki, na ndogo, o na ũbiriti.

18 Gĩcunjĩ gĩa ithatũ kĩa andũ a gũkũ thĩ nĩkĩoragirwo nĩ mĩthiro ĩyo ithatũ ya mwaki, na ndogo, na ũbiriti iria cioimaga tũnua-inĩ twacio.

19 Hinya wa mbarathi icio warĩ tũnua-inĩ twacio na mĩting'oe-inĩ yacio, nĩgũkorwo mĩting'oe yacio yahaanaga ta nyoka ĩrĩ na ciongo iria ithagia andũ nacio.

20 Andũ a thĩ acio angĩ, arĩa matoragirwo nĩ mĩthiro ĩyo, matiigana kwĩrira mehia ma wĩra wa moko mao; matiigana gũtiga kũhooya ndaimono, na mĩhianano ya thahabu, na ya betha, na ya gĩcango, na ya mahiga, na ya mĩtĩ, o mĩhianano ĩrĩa ĩtangĩhota kuona, kana ĩigue, kana ĩĩware.

21 O na ningĩ matiigana kwĩrira nĩ ũndũ wa mehia ma ũragani wao, kana ũrogi wao, kana ũmaraya wao, o na kana ũici wao.

10

Mũraika na Kabuku ga Gĩkũnjo

1 Ningĩ ngĩcooka ngĩona mũraika ũngĩ warĩ na hinya mũno agĩikũrũka oimĩte igũrũ. Nake ehumbĩte itu ta nguo, na igũrũ rĩa mĩtwe wake haarĩ

* 9:11 "Abadoni" nĩ rĩitwa rĩa Kĩhibirania na rĩgĩtaũrwo nĩ kuuga "Mũniinani." † 9:13 Kĩgongona gĩakoragwo na mĩthece ĩna yatarĩ ta hĩa, o rũmwe koine-inĩ; mũndũ akũrĩra kũũragwo nĩathĩiiga akanyĩta mĩthece (rũhĩa) ũmwe.

na mūkūnga-mbura; naguo ūthiū wake wahaanaga ta riūa, namo magūrū make maahaanaga ta itugī cia mwaki.

² Nake aanyitite na guoko gwake kabuku kanini ga gīkūnjo karī kahingūre. Aakinithitie kūgūrū gwake kwa ūrio iria-inī, nakuo kwa ūmotho agagūkinithia thī nyūmū,

³ akīgūthūka na mūgambo mūnene ta wa mūrūūthi ūkīrarama. Hīndī irīa aagūthūkire-rī, mūgambo ya ngwa iria mūgwanja ikīgamba.

⁴ Na rīrīa ngwa icio mūgwanja ciagambire, ndaarī hakuhi kwandīka; no ngīgwa mūgambo kuuma igūrū ūkiuga atīrī, “Mohoro macio maario nī ngwa icio mūgwanja-rī, maige marī hitho, ndūkamaandīke.”

⁵ Nake mūraika ūcio ndonete arūgamīte iria-inī na akarūgama thī nyūmū agītambūrūkia guoko gwake kwa ūrio na igūrū.

⁶ Nake akīhīta na ūrīa ūtūūraga muoyo nginya tene na tene, o we ūrīa wombire igūrū na indo ciothe iria irī kuo, na akīūmba thī na indo ciothe iria irī kuo, o na akīūmba iria na indo ciothe iria irī thīnī warīo, akiuga atīrī, “Hatirī na ihinda rīngī rīa gweterera!”

⁷ No matukū-inī marīa mūraika wa mūgwanja agaakorwo akirīi kūhuha karumbeta gake-rī, hitho ya Ngai nīkahingio, o ta ūrīa eerire anabii arīa ndungata ciake.

⁸ Nīngī mūgambo ūrīa ndaiguīte uumīte igūrū ūkinjarīria rīngī, ūkinjīra atīrī: “Thīi, woe kabuku kau ga gīkūnjo karīa kahingūre kuuma guoko-inī kwa mūraika ūcio ūrūgamīte akinyīte iria, na agakinya thī nyūmū.”

⁹ Nī ūndū ūcio, ngīthīi kūrī mūraika, na ngīmūūria aahe kabuku kau ga gīkūnjo. Nake akīnjīra atīrī, “Koe, ūkarīe. Gaakinya nda nīgegūkūrūrīra, no karī kanua gegūkorwo karī na mūrīo ta ūkī!”

¹⁰ Ngīkīoya kabuku kau ga gīkūnjo kuuma guoko-inī kwa mūraika ūcio, na nī ngīkarīa. Karī kanua kaarī na mūrīo ta ūkī, no ndarīkia gūkarīa, gakīndūrīra.

¹¹ Ngīcooka ngūrwo atīrī, “No nginya ūrathe ūhorō rīngī ūkonīi andū aingī, na ndūrīrī nyingī, na thiomī nyingī, o na athamaki aingī.”

11

Aira arīa Eerī

¹ Nīngī ngīnengerwo mūrangi wa gūthima wahaanaga ta rūthanju, ngūrwo atīrī, “Thī ūthime hekarū ya Ngai na kīgongona, na ūtare andū arīa marahooya Ngai kuo.

² No nja ya hekarū ūtigane nayo, ndūkamīthime tondū nīhetwo andū-a-Ndūrīrī.* Nao nīmakarangīrīria itūūra rīu itheru ihinda rīa mēri mīrongo ina na irī.

³ Na nī nīngaahe aira akwa eerī hinya, nao nīmakaratha ūhorō handū ha matukū 1,260 mehumbīte nguo cia makūnia.”

⁴ Acio nīo mītamaiyū irīa irī, na nīo mīti irīa irī ya kūigīrīrwo matawa irīa irūgamīte mbere ya Mwathanī wa thī.

⁵ Mūdū o wothē angīkaageria kūmeka ūūru, mwaki ūkoimaga tūnua twao ūkaniina thū icio ciao. Na mūdū o wothē ūngīkenda kūmeka ūūru no nginya akue o ūguo.

⁶ Andū aya marī na hinya wa kūhinga igūrū nīgeetha gūtīkae kuura mbura ihinda rīrīa makaaratha ūhorō; nīngī marī na hinya wa kūgarūra

* 11:2 Nja ya hekarū nīkuo andū-a-Ndūrīrī maahooyagīra.

maaĩ matuĩke thakame. O na ningĩ marĩ na hinya wa kũhũura thĩ na mĩthemba yothe ya mĩthiro maita maingĩ o ta ũrĩa mangĩenda.

⁷ Rĩrĩa makaarĩkia kũheana ũira wao-rĩ, nyamũ rĩa yambataga yumĩte Irima-rĩrĩa-Ritarĩ-Gĩturi nĩkamatharĩkĩra ĩmatorie, na ĩmorage.

⁸ Nacio ciimba ciao igaatigwo ciaraganĩte njĩra-inĩ cia itũura rĩrĩa inene, rĩrĩa rĩgerekanaagio rĩgetwo Sodomu kana Misiri, na nĩkwo Mwathani wao aambĩrwo mũtĩ igũrũ.

⁹ Na ihinda rĩa mĩthenya ĩtatũ na nuthu, andũ a kuuma iruka ciothe, na mĩhĩrĩga yothe, na thiomĩ ciothe na ndũrĩrĩ ciothe, nĩmakererera ciimba ciao, na magirie ithikwo.

¹⁰ Nao andũ arĩa matuũruga thĩ nĩmagakenerera aira acio, na makũngũire magĩtumanagĩra iheo, tondũ anabii acio eerĩ nĩmanyariiraga andũ a gũkũ thĩ.

¹¹ No thuutha wa mĩthenya ĩtatũ na nuthu, mĩhũmũ ya muoyo ĩkĩmatoonya yumĩte kũrĩ Ngai, nao makĩrũgama na magũrũ mao, na arĩa maamonire makĩnyiitwo nĩ kĩmako kĩnene mũno.

¹² Ningĩ makĩigua mũgambo mũnene uumĩte igũrũ ũkĩmeera atĩrĩ, “Ambatai na gũkũ.” Nao makĩambata igũrũ marĩ itu-inĩ, thũ ciao imoreire.

¹³ Ithaa o rĩu-rĩ, gũkĩgĩa na gĩthingithia kĩnene, nakĩo gĩcunjĩ gĩa ikũmĩ gĩa itũura rĩu gĩkĩmomoka. Andũ ngiri mũgwanja makĩũragwo nĩ gĩthingithia kũu, nao arĩa maatigarire makĩmaka na makĩgooca Ngai wa igũrũ.

¹⁴ Haaro ya keerĩ nĩyathira, haaro ya gatatũ-rĩ, ĩgũũka o narua.

Karumbeta ka Mũgwanja

¹⁵ Nake mũraika wa mũgwanja akĩhuha karumbeta gake, nakuo gũkĩgĩa na mũgambo mĩnene kũu igũrũ, nayo ĩkiuga atĩrĩ:

“Ūthamaki wa thĩ nĩtuũkĩte ũthamaki wa Mwathani witũ, o na Kristũ wake,

nake egũtũura athamakaga nginya tene na tene.”

¹⁶ Nao athuuri arĩa mĩrongo ĩrĩ na ana, arĩa maaikarĩire itĩ ciao cia ũnene mbere ya Ngai, magĩturumithia mothiũ mao thĩ makĩhooya Ngai,

¹⁷ makiuga atĩrĩ:

“Nĩtwagũcookeria ngaatho, Mwathani Ngai, Wee Mwene-Hinya-Wothe,

o Wee ũrĩ ho, na nowe warĩ ho,

tondũ nĩwoete hinya waku mũnene,

ũkambĩrĩria gũthamaka.

¹⁸ Ndũrĩrĩ nacio nĩciarakarire;
namo mang'ũrĩ maku nĩmakinyĩte.

Hĩndĩ nĩnginyu ya andũ arĩa akuũ gũtuĩrwo ciira,

o na ya kũhe anabii, ndungata ciaku, iheo,

hamwe na arĩa aamũre, na arĩa metigĩrĩte rĩtwa rĩaku,

arĩa anini na anene,

o na ya kwananga arĩa manangaga thĩ.”

¹⁹ Ningĩ hekarũ ya Ngai kũu igũrũ ĩkĩhingũrwo, na thĩnĩ wa hekarũ yake gũkĩoneka ithandũkũ rĩrĩa rĩa kĩrĩkanĩro gĩa.† Nakuo gũkĩgĩa na heni, na marurumĩ, na ngwa, na gĩthingithia, na mbura nene ya mbembe.

† 11:19 Ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro kũu igũrũ nĩkuonania atĩ Ngai nĩ mwĩhoheku na nĩahingagĩria andũ ciĩranĩro ciake nao.

12

Mündū-wa-Nja na Ndamathia

1 Ningĩ kũ igūrũ gũkĩoneka ūrirũ mūnene wa kũgegania: gũkĩoneka mündū-wa-nja wehumbĩte riũa, agacooka agakinya mweri na magūrũ, na agekĩra thũmbĩ ya njata ikũmi na igĩrĩ mūtwe.

2 Aarĩ na nda, na nĩakayaga nĩ ruo tondũ aarĩ hakuhi kũheo mwana.

3 Ningĩ gũkĩoneka ūrirũ ũngĩ kũu igūrũ na atĩrĩ: nĩ ndamathia nene* yarĩ ndune, na yarĩ na ciongo mũgwanja, na hĩa ikũmi, na thũmbĩ mũgwanja ciongo-inĩ ciayo.

4 Naguo mũting'oe wayo ũkĩhaata gĩcunjĩ gĩa ithatũ kĩa njata cia igūrũ na igĩcirekania thĩ. Ndamathia iyo ikĩrũgama mbere ya mündū-wa-nja ũcio warĩ hakuhi kũheo mwana, nĩguo itambuure mwana ũcio aaciarwo o ũguo.

5 Nake mündū-wa-nja ũcio akĩgĩa mwana wa kahĩ, ūrĩa ũgaathaga ndũrĩrĩ ciothe na rũthanju rwa kĩgera. Nake mwana ũcio akĩhurio, agĩtwarwo igūrũ gĩtĩ-inĩ kĩa ũnene kĩa Ngai.

6 Mündū-wa-nja ũcio akĩrĩra werũ-inĩ, handũ harĩa aathondekeirwo nĩ Ngai, harĩa aarĩ amenyererwo handũ ha ihinda rĩa matukũ 1,260.

7 Na rĩrĩ, kũu igūrũ gũkĩgĩa mbaara. Mikaeli† na araike ake makĩrũa na ndamathia iyo, nayo ndamathia na araike ayo makĩrũa nao.

8 No ndamathia ndĩarĩ na hinya wa kũigana, nayo hamwe na araike ayo makiaga ũikaro kũu igūrũ.

9 Nayo ndamathia iyo nene ikĩnyugutwo thĩ, na nĩyo nyoka rĩa ya tene, o rĩa iitagwo mũcukani, na iheetwo Shaitani, rĩa ihĩtithagia andũ a thĩ yothe. Nayo ikĩnyugutwo thĩ hamwe na araike ayo.

10 Ningĩ ngĩcooka ngĩigua mũgambo mūnene kũu igūrũ, ũkiuga atĩrĩ: "Rĩu ũhonokio nĩ mũkinyu, na ũhoti, na ũthamaki wa Ngai witũ, o na wathani wa Kristũ wake.

Nĩgũkorwo ūrĩa ũcuukaga ariũ na aarĩ a Ithe witũ,
 ūrĩa ũmacuukaga mbere ya Ngai mũthenya na ũtukũ,
 nĩaharũrũkĩtio thĩ.

11 Nao nĩmamũtoorie

na ũndũ wa thakame ya Gatũrũme,

o na nĩ ũndũ wa kiugo kĩa ũira wao;

na matiigana kwenda kũhonokia mĩoyo yao,

o na maatuika a gũkua.

12 Nĩ ũndũ ũcio, kenai inyuĩ igūrũ,

o na inyuĩ arĩa mūtũũraga kuo!

No kaĩ thĩ na iria rĩrĩa inene irĩ na haaro-ĩ,

tondũ mũcukani nĩaikũrũkĩte kũrĩ inyuĩ!

Nake aiyũritwo nĩ marũrũ manene,

tondũ nĩoĩ atĩ ihinda rĩake rĩrĩa rĩtigaire nĩ inyinyi."

13 Rĩrĩa ndamathia iyo yoonire atĩ nĩyanyugutwo thĩ, ikĩambĩrĩria kũnyariira mündū-wa-nja ũcio waagĩte mwana wa kahĩ.

14 Nake mündū-wa-nja ũcio akĩheo mathagu meerĩ ma nderi rĩa nene nĩgeetha ombũke athĩ werũ-inĩ handũ harĩa aathondekeirwo, harĩa aarĩ amenyererwo kwa ihinda, na kwa mahinda na nuthu ya ihinda, harĩa atangiakinyĩrwo nĩ nyoka iyo.

* 12:3 Kĩrĩkanĩro-inĩ ndamathia cionanagia thũ cia Ngai na cia andũ a Isiraeli. † 12:7 Mikaeli nĩwe mũraika ūrĩa mūnene ūrĩa ũgitagĩra andũ a Isiraeli, na nĩwe ũkaamahonokia mĩnyamaro-inĩ ya mũthia.

¹⁵ Nayo nyoka iyo ikīhorora maaī kuuma kanua kayo o ta rūūī, nīgeetha ikinyīrie mūdū-wa-nja ūcio, itūme atwarwo nī kīguū kīu.

¹⁶ No thī nayo igīteithīrīria mūdū-wa-nja ūcio na ūndū wa gwathamia kanua kayo, nayo ikīmeria rūūī rūu rwahororetwo nī ndamathia iyo kuuma kanua kayo.

¹⁷ Hīndī iyo ndamathia iyo ikīrakarīra mūdū-wa-nja ūcio mūno, nayo igīthī kūrūa na ciana irīa ingī ciake, na nīo andū arīa maathīkagīra maathani ma Ngai, na makagwatīria ūira wa Jesū.

13

¹ Nayo ndamathia iyo ikīrūgama hūgūrūrū-inī cia iria.

Nyamū kuuma Iria rīrīa Inene

Ningī ngīcooka ngīona nyamū ikiuma iria thīinī. Nyamū iyo yarī na hīa ikūmi, na mītwe mūgwanja, na hīa-inī ciayo yarī na thūmbī ikūmi, na o mūtwe wayo warī na rītwa rīa kūruma Ngai.

² Nyamū iyo ndonire yahaanaga ta ngarī, no magūrū mayo maatariī ta ma nduba, nako kanua kayo kahaanaga ta ka mūrūūthi. Nayo ndamathia iyo ikīhe nyamū iyo hinya wayo na gītī kiayo kīa ūnene o na wathani mūnene.

³ Mūtwe ūmwe wa nyamū iyo wonekaga ta waringītwo iringa rīa kūrāgo, no iringa rīu rīa kūrāgo nīriahonete. Nayo thī yothe nīyagegete na ikīrūmīrīra nyamū iyo.

⁴ Nao andū magīkīhooya ndamathia iyo tondū nīyaheete nyamū iyo ūhoti wayo, o na makīhooya nyamū iyo, na makooriga atīrī, “Nūū ūtariī ta nyamū īno? Nūū ūngīmīkīrīra, arūe nayo?”

⁵ Nayo nyamū iyo ikīheo kanua ga kwaria ciugo cia mwītīo na cia kūruma Ngai, na ikīheo ihinda rīa gwathana rīa mīeri mīrongo īna na īrī.

⁶ Nyamū iyo igītūmūra kanua īrume Ngai, na īcambie rītwa rīake, na gīkaro gīake, o na arīa matūrāga kūu igūrū.

⁷ Nīyaheirwo hinya nīguo irūe na arīa aamūre na īmatoorie. Na ikīheo wathani igūrū rīa mīhīrīga yothe, na andū a iruka ciothe, na thiomī ciothe, o na ndūrīrī ciothe.

⁸ Nao andū othe arīa matūrāga gūkū thī kuuma rīrīa thī yombirwo, arīa othe marītwa mao matarī maandīke ibuku-inī rīa muoyo rīa Gatūrūme karīa gaathīnjirwo, makīnamīrīra nyamū iyo mamīhooe.

⁹ Mūdū ūrīa ūrī na gūtū nīakīgue.

¹⁰ Mūdū o wothe angīkorwo nī wa gūtahwo, nīegūtahwo athī.

Mūdū o wothe angīkorwo nī wa kūrāgwo na rūhiū rwa njora-rī, ndarī hīndī atakoorigwo na rūhiū.

Ūguo nīkuonania atī andū arīa aamūre nīmabataire gūkirīrīria, na marī na wītīkio.

Nyamū kuuma na Thī

¹¹ Ngīcooka ngīona nyamū īngī, ikiuma na thī. Nyamū iyo yarī na hīa igīrī ta cia gatūrūme, no yaarāgia ta ndamathia.

¹² Nyamū iyo igīathana na ūhoti wothe wa nyamū īrīa ya mbere ithenya rīayo, igītūma thī na arīa othe matūrāga kuo mahooyage nyamū iyo ya mbere, o iyo yahonete iringa rīayo rīa kūrāgo.

¹³ Nayo ikīringa ciama nene na morirū, o na igītūma mwaki ūikūrūke uume igūrū ūuke thī andū makīonaga.

14 Tondū wa morirū macio nīyaheirwo hinya wa kūringa ciama ithenya rīa nyamū iyo ya mbere, ikīheenia andū arīa matūire thī. Ningī īgīatha andū mathondeke mūhianano nī ūndū wa gūtīa nyamū iyo, yagurarītio na rūhiū rwa njora no yarī o muoyo.

15 Nīyaheirwo hinya wa kūhe mūhianano ūcio wa nyamū iyo ya mbere mīhūmū, nīguo ūhote kwaria, na ūtūme arīa othe maaregete kūhooya mūhianano ūcio wa nyamū iyo mooragwo.

16 Ningī nīyaathire andū othe na hinya, arīa anini na arīa anene, arīa itonga na arīa athīni, arīa meyathīte na arīa ngombo, o mūdū ekīrwo rūūrī guoko gwake kwa ūrīo kana thiithi-inī wake,

17 nīgeetha gūtīkagīe mūdū ūngīendia kana agūre, atarī na rūūrī rūu, na nīruo rīitwa rīa nyamū iyo, kana namba ya rīitwa rīayo.

18 Ūndū ūyū nīūbataire ūgī. Mūdū o wothe angīkorwo arī na ūmenyo-rī, nīeke ithabu rīa namba ya nyamū iyo, nīgūkorwo nī namba ya mūdū. Nayo namba yake nī 666.

14

Gatūrūme na Andū 144,000

1 Ngīcooka ngīrora, na nīi ngīona Gatūrūme arūgamīte Kīrīma-inī gīa Zayuni, arī na andū 144,000 arīa maandīkītwo rīitwa rīake na rīitwa rīa lthe mothū-inī mao.

2 Ningī ngīigua mūgambo uumīte igūrū ūtarīi ta mūhūyūko wa maaī maratherera na ningī ta mūrurumo wa ngwa. Mūgambo ūcio ndaiguire watarīi ta wa aini a inanda ciira mūgeeto makīina na inanda ciao.

3 Nao makīina rwimbo rwerū marī mbere ya gītī kīa ūnene, na marī mbere ya ciūmbe iria inya irī muoyo, na athuuri. Gūtīarī mūdū ūngīahotire kwīruta rwimbo rūu tiga o acio 144,000 arīa maakūūrītwo kuuma thī.

4 Acio nī arīa mateethūkītīe na andū-a-nja, nīgūkorwo nīmeigīte marī atheru. Nao maarūmagīrīra Gatūrūme o kūrīa guothe aathīiaga. Nīo maagūrīrwo kuuma kūrī andū, na makīrutwo marī maciaro ma mbere kūrī Ngai o na kūrī Gatūrūme.

5 Matirī hīndī marī maheenania; o na matirī ūcuuke.

Araika Atatū

6 Ningī ngīona mūraika ūngī oombūkīte rīera-inī, nake aarī na Ūhorō-ūrīa-Mwega wa tene na tene wa kūhunjīria andū arīa matūūrāga thī, ūguo nī kuuga ndūrīrī ciothe, na mīhīrīga yothe, na thiomī ciothe, na andū othe.

7 Nake akiuga na mūgambo mūnene atīrī, “Mwītīgīrei Ngai na mūmūgooce we, tondū ihinda rīake rīa gūtua ciira nūkinyu. Mūhooei ūrīa wombire igūrū, na thī, na iria rīrīa inene, na ithima cia maaī.”

8 Nake mūraika wa keerī akiuga atīrī, “Nīrīgūu! Itūūra rīrīa inene rīa Babuloni* nīrīgūu, rīrīa rīanyuithirie ndūrīrī ciothe ndibei rīra ya maūdū mooru ma ūtharia warīo.”

9 Ningī mūraika wa gatātū akīmarūmīrīra, nake akīanīrīra na mūgambo mūnene, akiuga atīrī, “Mūdū o wothe angīhooya nyamū iyo na mūhiano wayo, na ekīrwo rūūrī rwayo thiithi kana guoko-rī,

10 o nake nīakanyua ndibei iyo ya marakara ma Ngai, īrīa ītīrīrīrwo gīkombe-inī kīa mang'ūrī make ītatukanītio na kīndū. Nake

* 14:8 Itūūra rīrīa inene rīa “Babuloni” haha rīciiragīrio nī itūūra rīa Roma, na rīkarūgamīrīra ūhorō wa gūūkīrīra Ngai na andū ake.

nākanyariirwo na mwaki wa ūbiriti mbere ya araika arīa atheru na mbere ya Gatūrūme.

¹¹ Nayo ndogo ya kīnyariirīko kīao īgūtūūra yambataga nginya tene na tene. Gūtīrī kīhurūko mūthenya kana ūtukū kūrī arīa mahooyaga nyamū īyo na mūhiano wayo, kana kūrī mūdū o wothē ūrīa wīkīrītwo rūrī rwa rītwa rīayo.”

¹² Haha nīhabataire ūkīrīrīria harī andū arīa aamūre, o arīa maathīkagīra Maathani ma Ngai, na magatūūra marī ehokeku harī Jesū.

¹³ Ngīcooka ngīgua mūgambo woima īgūrū ūkiuga atīrī, “Andīka atīrī: Kūrathimwo-rī, nī andū arīa akuū, arīa makuīte marī thīnī wa Mwathani kuuma rīu.”

Nake Roho ekuuga atīrī, “Ī, nīguo makīhurūke mawīra mao maritū, nīgūkorwo cīko ciao iria maneeka nīikamoima thuutha.”

Thī Kūgethwo

¹⁴ Ningī ngīrora, ngīona hau mbere yakwa haarī na itu rīerū, na itu rīu nīrīakarīrwo nī mūdū “wahaanaga ta mūrū wa mūdū” arī na thūmbī ya thahabu mūtwe, na arī na rūhiū rūūgī rwa kūgetha guoko-inī gwake.

¹⁵ Nake mūraika ūngī akiuma thīnī wa hekarū, agīta mūdū ūcio waikarīire itu na mūgambo mūnene, akīmwīra atīrī, “Oya rūhiū rūu rwa kūgetha, ūgethe, tondū ihinda rīa kūgetha nīkiinyu, nīgūkorwo magetha ma thī nī makūrū.”

¹⁶ Nī ūndū ūcio, mūdū ūcio waikarīire itu akīhiūrīria rūhiū rwake thī, nayo thī īkīgethwo.

¹⁷ Nake mūraika ūngī akiuma thīnī wa hekarū kūu īgūrū, o nake aarī na rūhiū rūūgī rwa kūgetha.

¹⁸ Na mūraika ūngī, ūrīa wathaga mwaki, akiuma kīgongona-inī, agīta ūcio warī na rūhiū rūūgī rwa kūgetha na mūgambo mūnene, akīmwīra atīrī, “Oya rūhiū rūu rwaku rūūgī rwa kūgetha, na ūcookanīrīrie imanjīka cia thabībū kuuma harī mūthabībū ūrīa wa thī tondū thabībū ciayo nī njīru.”

¹⁹ Nake mūraika ūcio akīhiūrīria rūhiū rwake thī, agīcookereria thabībū ciayo, na agīcooka agīciikīa kīhihīro-inī kīrīa kīnene kīa mang’ūrī ma Ngai.†

²⁰ Nacio ikīrangīrīrio kīhihīro-inī kīrīa kīarī nja ya itūūra inene, nayo thakame īgītherera yumīte kīhihīro-inī, īgīkinya handū ha itīna rīa mairū ta īgana rīa mīrongo īnana,‡ na īkiambata o nginya īgīkinya mīkwa-inī īrīa yohaga mbarathi tūnua.

15

Araika Mūgwanja Me na Mīthiro Mūgwanja

¹ Ngīcooka ngīona ūrīrū ūngī mūnene na wa kūgeganīa kūu īgūrū: ndonire araika mūgwanja makuūite mīthiro mūgwanja ya mūthia. Mīthiro īyo nīyo yarī ya kūrīkīrīria mang’ūrī ma Ngai.

² Ngīcooka ngīona kīndū kīahaanaga ta iria rīa gīcicio gītukanītio na mwaki, na ngīcooka ngīona arīa maatooretie nyamū īrīa na mūhiano wayo, na namba ya rītwa rīayo, marūgamīte rūtere-inī rwa iria rīu. Nao maanyiitīte inanda cia mūgeeto iria maaheetwo nī Ngai,

³ nao maainaga rwīmbo rwa Musa ūrīa ndungata ya Ngai,* na rwīmbo

† 14:19 Ihīro thīnī wa Kīrīkanīro kīrīa Gīkūrū rīaragia ūhoro wa kūhingio kwa marakara ma Ngai. ‡ 14:20 nī ta kilomita magana matatū. * 15:3 Rwīmbo rwa Musa rwainagwo mūthenya wa Thabatū hwaī-inī thīnī wa thunagogi gūkūngūra gūkūrwo kwa andū a Isīraeli kuuma būrūri wa Misīri.

rwa Gatūrūme, makoiga atīrī:

“Maūdū maku marīa wīkīte nī manene na ma kūgegania,

Wee Mwathani Ngai Mwene-Hinya-Wothe.

Njīra ciaku nī cia kīhoo to na nī cia ma,

Wee Mūthamaki wa mīndī na mīndī.

⁴ Nūū ūtangīg wītīgīra,

na agocithie rītwa rīaku, wee Mwathani?

Nīgūkorwo Wee wiki nīwe Mūtheru.

Ndūrīrī ciothe nīgooka ihooe irī mbere yaku,
nīgūkorwo ciiko ciaku cia ūthingu nīgūūrītio.”

⁵ Thuutha wa maūdū macio nīndarorire, na ngīona hekarū kūu igūrū,
īrīa arī hema nyamūre ya Ūira, nayo ikīhingūrwo.

⁶ Nao araika mūgwanja arīa maarī na mīthiro īrīa mūgwanja makiuma
kūu thīnī wa hekarū īyo. Nao meehumbite nguo cia gatani īrīa theru
yahenagia, na makeyoha mīcibi ya thahabu ithūri-inī ciao.

⁷ Hīndī īyo kīūmbe kīmwe gīa ciūmbe iria inya irī muoyo-rī,
gīkīnengera araika acio mūgwanja mbakūri mūgwanja cia thahabu,
ciyūrītio mang’ūrī ma Ngai ūrīa ūtūūraga muoyo tene na tene.

⁸ Nayo hekarū ikīyūra ndogo yumite riiri-inī wa Ngai na thīnī wa hinya
wake, na gūtīrī mūdū ūngīahotire gūtoonya hekarū īyo nginya mīthiro
īyo mūgwanja ya araika acio mūgwanja īrīkīrīre.

16

Mbakūri Mūgwanja cia Mang’ūrī ma Ngai

¹ Nīngī ngīgua mūgambo mūnene ūkiuma thīnī wa hekarū, naguo
ūkīra araika acio mūgwanja atīrī, “Thīī, mūkonorerie thī mbakūri icio
mūgwanja cia mang’ūrī ma Ngai.”

² Nake mūraika wa mbere agīthī akīonoreria mbakūri yake thī, nacio
irona njūru mūno irī ruo ikīgīa andū arīa maarī na rūūrī rwa nyamū
īyo, na arīa maahooyaga mūhiano wayo.

³ Nake mūraika wa keerī akīonoreria mbakūri yake iria-inī rīrīa inene,
narīo iria rīu rīkīgarūrūka rīgītuika ta thakame ya mūdū mūkuū, nakīo
kīndū o gīothe kīarī muoyo iria-inī rīu gīgīkua.

⁴ Nīngī mūraika wa gatātū akīonoreria mbakūri yake njūūrī-inī na
ithīma-inī cia maaī, nacio igītūika thakame.

⁵ Ngīcōoka ngīgua mūraika ūrīa wathaga maaī akiuga atīrī:

“Wee ūrī na kīhoo to ūgītua matuīro maya,

Wee ūrī ūrī ho, na nowe warī ho, o Wee Mūtheru,

tondū wa gūtua ciira ūguo;

⁶ nīgūkorwo nīmaitīte thakame ya andū aku aamūre, na ya anabīi,
nawe nīūmaheete thakame manyue ta ūrīa magīrīrwo.”

⁷ Na ngīgua kīgongona gīacookia atīrī:

“Ī nīguo, Mwathani Ngai Mwene-Hinya-Wothe,
matuīro maku nī ma ma, na nī ma kīhoo to.”

⁸ Nake mūraika wa kana akīonoreria mbakūri yake riūa-inī, narīo riūa
rīkīheo hinya wa gūcina andū na mwaki.

⁹ Andū magīcinwo nī ūrugarī ūcio mūnene, nao magakīrumaga rītwa
rīa Ngai ūcio warī na hinya wa gwatha mīthiro īyo, no matiigana kwīrira
mamūgooce.

¹⁰ Mūraika wa gatano akīonoreria mbakūri yake gītī-inī kīa ūnene kīa
nyamū īrīa, naguo ūthamaki wayo ūkīyūra nduma. Nao andū makīūrūma
nīmī nī ūndū wa ruo,

11 na makīruma Ngai wa igūrū nī ūndū wa ruo rūrīa maiguaga na nī ūndū wa ironda iria maarī nacio, no matiigana kwīrira nī ūndū wa maūndū marīa meekīte.

12 Nake mūraika wa gatandatū akīonoreria mbakūri yake rūū-inī rūrīa rūnene rwa Farati, namo maaī maruo makīhwa nīguo athamaki a kuuma mwena wa Irathīro mathondekerwo njīra.

13 Ngīcooka ngīona maroho matatū mooru maahaanaga ta ciūra;* namo moimire kanua ka ndamathia, na makiuma kanua ka nyamū irīa, na kanua-inī ka mūnabii ūrīa wa maheeni.

14 Namō nīmo maarī maroho ma ndaimono marīa maringaga ciama, namo mathiiga kūrī athamaki a thī yothe, nīguo mamacookanīrīrie nī ūndū wa mbaara irīa ikaarūo mūthenya ūcio mūnene wa Ngai Mwene-Hinya-Wothe.

15 “Na rīrī, ngūūka o ta mūci! Kūrathimwo-rī, nī mūndū ūrīa ūikaraga eiguīte na agaikara ahaarīrie nguo ciake, nīgeetha ndakanae gūthīi njaga, nake aconorithio.”

16 Namō maroho macio magīcookanīrīria athamaki handū harīa het-agwo na Kīhibirania, Arimagedoni.

17 Nake mūraika wa mūgwanja akīonoreria mbakūri yake rīera-inī, na rīrī, hekarū thīinī gūkiuma mūgambo mūnene uumīte gītī-inī kīa ūnene, ūkiuga atīrī, “Ūhoro ūcio nīwarīka!”

18 Gūgīcooka gūkīgīa heni, na marurumī, na ngwa o na gīthingithia kīnene. Gūtīrī kwagīa gīthingithia kīngī kīnene ta kīu kuuma rīrīa thī kwagiire andū, nī ūrīa gīthingithia kīu kīarī kīnene mūno.

19 Narō itūūra rīrīa inene rīgīatūkana njatū ithatū, namo matūūra ma ndūrīrī makīmomoka. Nake Ngai akīrīrikana Babuloni itūūra rīrīa inene, na akīrīthe gikombe kīayūrītio ndibeī ya ūrūrū wa mang’ūrī make.

20 Nacio icīgīrīra ikīūra ciothe, nacio irīma ikīaga gūcooka kuoneka.

21 Namō mahiga manene ma mbura ya mbembe, ma ūritū wa ta kilo mīrongo itano o ihiga, makīgwīra andū. Nao makīruma Ngai nī ūndū wa mūthiro ūcio wa mahiga ma mbura ya mbembe, tondū mūthiro ūcio warī wa kūmakania mūno.

17

Mūndū-wa-nja Igūrū rīa Nyamū

1 Nake mūraika ūmwe wa araika acio mūgwanja, maarī na mbakūri mūgwanja agūūka, akīnjūra atīrī, “Ūka, nguonie iherithia rīa mūmaraya ūrīa mūnene, ūrīa ūikarīte igūrū rīa maaī maingī.

2 Na nīwe athamaki a thī maatharīrie nake, na andū arīa matūūruga thī makarīio nī ndibeī ya ūtharia wake.”

3 Ningī mūraika ūcio akīnjoya ndī thīinī wa Roho, akīndwara werū-inī. Ndī kūu werū-inī ngīona mūndū-wa-nja aikarīire nyamū yarī ndune ta gakarakū, na yayūrītwo nī marīitwa ma kūrūma Ngai mwīrī wayo, na yarī na ciongo mūgwanja na hīa ikūmi.

4 Mūndū-wa-nja ūcio ehumbīte nguo cia rangi wa ndathi na mūtune, na akegemia na thahabu, na tūhiga twa goro, o na ruru. Guoko-inī gwake nīanyiitēte gīkombe gīa thahabu kīyūrītio maūndū marī magigi, na ciīko cia ūtharia wake.

* 16:13 Alawii 11:10 rīandikītwo ciūra irī mūtatarata-inī wa nyamū iria irī thaahu; ciugo ici cionanagia maheeni marīa makaahunjio matukū ma marīgīrīrio kūhīngīca andū nīguo meetīkīre na marūmīrīre wīkī naaī na ūremi.

⁵ Thiithi-inĩ wake aandĩkwo rĩitwa atĩrĩ:

KĪRIGA
BABULONI ŪRĪA MŪNENE,
NYINA WA MARAYA,
NA WA MAŪNDŪ MOTHE MARĪA MARĪ MAGIGI
MA THĪ.

⁶ Nĩndonire atĩ mũndũ-wa-nja ūcio aarĩ mũrĩũ, akarĩo nĩ thakame ya andũ arĩa aamũre, o na thakame ya andũ arĩa maarĩ aira a Jesũ.

Na rĩrĩa ndaamuonire, ngĩgega mũno.

⁷ Nake mũraika ūcio akĩnjũuria atĩrĩ: “Wagegio nĩ kĩ? Nĩngũgũtaarĩria hitho ya mũndũ-wa-nja ūcio na ya nyamũ ĩyo ahaicite, ĩyo ĩrĩ na ciongo mũgwanja na hĩa ikũmi.

⁸ Nyamũ ĩyo wonire yarĩ ho, na rĩu ndĩrĩ ho, na ĩrĩ hakuhi kuuma Irima-rĩrĩa-Rĩtarĩ-Gĩturi ĩthũ ĩkaanangwo. Nao andũ arĩa matũũraga thĩ, arĩa marĩitwa mao mataandĩkitwo ibuku-inĩ rĩa muoyo kuuma rĩrĩa thĩ yombirwo nĩmakagega mona nyamũ ĩyo, tondũ hĩndĩ ĩmwe yarĩ ho, na rĩu ndĩrĩ ho, no nũrĩũka.

⁹ “Ūndũ ũyũ ũkwenda gwĩciirio na ũũgĩ. Ciongo icio mũgwanja nĩ ĩrĩma mũgwanja ĩria ciikarĩrwo nĩ mũndũ-wa-nja ūcio.

¹⁰ Ningĩ nĩ athamaki mũgwanja. Atano nĩmeherete, ũmwe arĩ ho, na ũrĩa ũngĩ ndarĩ arooka; no ooka-rĩ, no nginya aikare o kahinda kanini.

¹¹ Nyamũ ĩrĩa yarĩ kuo, na rĩu ndĩrĩ ho, nĩyo mũthamaki wa kanana. We nĩ ũmwe wa acio mũgwanja, na rĩu erekeire kwanangwo.

¹² “Hĩa icio ikũmi wonire nĩ athamaki ikũmi arĩa mataahetwo ũthamaki, no nĩmakaheo wathani ta athamaki maathane ithaa rĩmwe hamwe na nyamũ ĩyo.

¹³ Marĩ na muoroto ũmwe, na nĩmakaheana ũhoti na wathani wao kũrĩ nyamũ ĩyo.

¹⁴ Nao nĩmakarũa na Gatũrũme, no Gatũrũme nĩakamatooria tondũ nĩwe Mwachani wa aathani, na Mũthamaki wa athamaki, na andũ arĩa agaakorwo hamwe nao nĩ arũmĩrĩri ake arĩa metĩtwo, na magathuurwo, na nĩ ehokeku.”

¹⁵ Ningĩ mũraika ūcio akĩnjũra atĩrĩ, “Maaĩ macio wonire hau mũmaraya ūcio aikarĩte nĩ iruka cia andũ, na ĩrĩndĩ, na ndũrĩrĩ, na thiom.

¹⁶ Nayo nyamũ ĩyo wonire, na hĩa icio ikũmi nĩgũthũũra ĩgaathũũra mũmaraya ūcio. Nacio nĩkamwananga na ĩmũtĩge arĩ njaga; nĩikaarĩa nyama ciake, na ĩmũcine na mwaki.

¹⁷ Nĩgũkorwo Ngai nĩekĩrĩte ngoro-inĩ ciao rĩciirĩa rĩa kũhingia muoroto wake na ũndũ wa kũiguanĩra mahe nyamũ ĩyo hinya wao wa gwathana, nginya ciugo cia Ngai ĩhinge.

¹⁸ Mũndũ-wa-nja ūcio wonire nĩwe itũũra rĩrĩa inene rĩrĩa rĩathaga athamaki a thĩ.”

18

Kũgũa kwa Babuloni

¹ Thuutha wa maũndũ macio nĩndonire mũraika ũngĩ agĩkũrũka oimĩte ĩgũrũ arĩ na ũhoti mũnene mũno, nayo thĩ ĩkĩarĩrwo nĩ ũkengi wake.

² Nake akĩanĩrĩra na mũgambo mũnene, akiuga atĩrĩ:

“Nīrīgūu! Babuloni itūūra rīrīa inene-rī, nīrīgwīte!

Nīrītuikīte gūkarō kīa ndaimono,
na rīgatuika gītūūro gīa gūthaakīrwo nī ngoma o yothe thūku,
rīgatuika gītūūro kīa nyoni ciothe iria irī thaaha na thūūre.

³ Nīgūkorwo ndūrīrī ciothe nūnyuīte
ndibei irīa ya maūndū mooru ya ūtharia wake.

Nao aathamaki a thī nīmatharirie nake,
nao onjorithia a thī magītongio nī mūtūūrīre wake wa mīago mīkīru.”

⁴ Nīngī ngūigua mūgambo ūngī uumīte igūrū ūkiuga atīrī:

“Inyuū andū akwa, umai kūrī we,
nīgeetha mūtīkagwatanīre na mehīa make,
na nīguo mūtīkae kwamūkīra mīthiro yake;

⁵ nīgūkorwo mehīa make nīmeiganīrīre magakinya o igūrū,
nake Ngai nīarīkanīte mawaganu make.

⁶ Mūheei o ta ūrīa araheanaga;
mūrīhei maita meerī ma ūrīa ekīte.
Gīkombe kīrīa aramūringagīria-rī, mūringīriei kīo maita meerī.

⁷ Mūnyamariei, na mūmūhe kīeha
kūganaine na mwīgaatho na mwīkīrīro wake.

Ngoro-inī yake erahaga, akoiga atīrī,
‘Nī njlkaraga ta mūthamaki-mūndū-wa-nja;
ndīrī mūtumia wa ndigwa, na ndīrī hīndī ngaacakaya.’

⁸ Nī ūndū ūcio, mīthiro yake nīkamūkīnyīrīa mūthenya o ro ūmwe:
nayo nī gīkuū, na macakaya, o na ng’aragu.

Agaacīnwo na mwaki,
nīgūkorwo Mwathani Ngai ūrīa ūmūtūūrīre ciira arī hinya.

⁹ ‘Rīrīa aathamaki a thī arīa maatharagia nake na makagwatanīra
nake mīago-inī yake makoona ndogo yake akīhia-rī, nīmakamūrīrīa na
mamūcakaīre.

¹⁰ Nao makaarūgama haraaya nī ūndū wa gwītīgīra kīnyariirīko gīake,
nao marīre, makiugaga atīrī:

“ ‘Iya-ī! Iya-ī, wee itūūra inene,
wee Babuloni, itūūra rīa hinya!
Itūūro rīaku rīrī gūkinya ithaa-inī o rīmwe!’

¹¹ “Onjoria a thī nīmakamūrīrīa na mamūcakaīre, tondū gūtīrī mūndū
ūgaacooka kūgūra indo ciao rīngī:

¹² indo cia thahabu, na betha, na mahiga ma goro, na ruru; nīngī
mataama ma gatani irīa njega, na marīa ma rangi wa ndathi, na marīa ma
hariri, na mataama marīa matune ta gakarakū; nīngī mīthemba yothe ya
mītī irīa mīnungi wega, na indo cia mīthemba yothe iria ithondeketwo na
mīguongo, na mbaū cia goro, na gīcango, na kīgera, na mahiga mathaka
ma nyaigī;

¹³ nīngī mīrigo ya ndarathini na iriki, na ya ūbumba, na maguta marīa
manungī wega, na ūbani, na ya ndibei na maguta ma ndamaiyū, na ya
mūtu ūrīa mūhinyu mūno, o na ngano; nīngī ng’ombe na ng’ondū; o na
mbarathi na makaari; ngīnya ngombo o na mīoyo ya andū o nayo.

¹⁴ “Nao nīmakoiga atīrī, ‘Itunda rīrīa weriragīria nīrīkwehereire.
Ūtonga waku wothe o na ūkengi waku nīthirīte, na gūtīrī hīndī
īgaacooka kuoneka o na rī.’

¹⁵ Onjoria arīa meendagia indo icio na magītonga kuuma kūrī we-
rī, makaarūgama o haraaya nī ūndū wa gwītīgīra kīnyariirīko gīake.
Nīmakarīra, na macakae,

¹⁶ na maanīrīre, moige atīrī:

“ Īiya-ī! Īiya-ī! Wee itūūra inene,
wee wihumbīte nguo cia taama wa gatani ĩrĩa njega,
na cia rangi wa ndathi, na cia rangi mūtune ta gakarakū,
na ūkegemia na thahabu, na tūhiga twa goro, o na ruru!

17 Ūtonga ūcio mūnene ūguo nīwanangwo ithaa-inī o rīmwe!”

“Anene othe a marikabu cia iria-inī, na arĩa othe mathiiaga na marikabu, atwarithia a marikabu, na arĩa othe marutaga wīra kūu iria-inī rīrĩa inene, makaarūgama o haraaya.

18 Rīrĩa makoona ndogo ya itūūra rīu rīkīhīa-rī, nīmakanīrĩa moige atīrī, ‘Kūrī kwagīa itūūra rīngī inene ta itūūra rīrī?’

19 Nao nīmakehurīria rūkūngū mītwe o makīrīraga na magīcakayaga, na makae, makiugaga atīrī:

“ Īiya-ī! Īiya-ī, Wee itūūra inene,
kūrĩa arĩa othe ene marikabu cia iria-inī inene maatongaire nī ūndū
wa ūtonga warīo!

Nīrīanangwo ithaa-inī o rīmwe!

20 Rīkenerere, wee igūrū!

Kenai inyuī andū arĩa aamūre, na inyuī atūmwō, o na inyuī anabii!
Ngai nīarītūirīre ciira nī ūndū wa ūrĩa rīamwīkire.”

21 Nīngī mūraika ūrī hinya akīoyā ihiga rīaiganaga ta ihiga inene rīa gīthī, akīrīkia thīinī wa iria rīrĩa inene, akiuga atīrī:

“Ūguo nīguo itūūra rīu inene rīa Babuloni
rīgaatengemanio thī na hinya,
narīo rīage gūcōoka kuoneka o na rī.

22 Nacio nīmbo cia ahūiri inanda cia mūgeeto na aini,
na ahuhi a mītūrīrū, na ahuhi a coro,
matigacōoka kūiguuo thīinī waku o na rī.

Gūtīrī mūruti wa wīra wa mūthemba o wothe
ūgacōoka kuoneka thīinī waku o rī.

Mūgambo wa ihiga rīa gīthī
ndūrī hīndī ūgacōoka kūiguuo thīinī waku.

23 Gūtīrī hīndī ūtheri wa tawa
ūgacōoka kwara thīinī waku o na rī.

O nago mūgambo wa mūhikania na wa mūhiki
ndūrī hīndī ūgacōoka kūiguuo thīinī waku o na rī.

Onjoria aku nīo maarī andū marī igweta gūkū thī.

Nacio ndūrīrī ciothe ciahītithirio nī ūragūri waku.

24 Thīinī wake nīkuo gwakorirwo thakame ya anabii, na ya andū arĩa
aamūre,
o na ya arĩa othe manooragīrwo gūkū thī.”

19

Haleluya!

1 Thuutha wa maūndū macio ngīgua kīndū kīagambaga ta mūrurumo
wa kīrīndī kinene kīa andū makīanīrĩa kūu igūrū, makoiga atīrī:

“Haleluya!

Ūhonokio, na riiri, na hinya nī cia Ngai witū,

² nīgūkorwo matūiro make ma ciira nī ma ma, na nī ma kīhooto.

Tondū nīatuīrīre mūmaraya ūcio mūnene ciira,
ūcio wathūkirie thī na ūtharia wake.

Na nīamūrīhītie thakame ya ndungata ciake.”

³ Na makīanīrĩa o rīngī, makiuga atīrī:

“Haleluya!

Ndogo yake igūtūūra yambataga nginya tene na tene.”

⁴ Nao athuuri arīa mīrongo īrī na ana, na ciūmbe iria inya irī muoyo, makīngūithia thī makīhooya Ngai, ūrīa waikariire gitī kia ūnene. Nao makīanīrīra atīrī:

“Ameni, Haleluya!”

⁵ Ningī mūgambo ūkiuma gītī-inī kīu kīa ūnene, ūkiuga atīrī:

“Goocai Ngai witū,
inyuī ndungata ciake inyuothe,
o inyuī mūmwītīgīrīte,
arīa anini na arīa anene!”

⁶ Ngīcooka ngūgua mūgambo warī ta wa kīrīndī kīnene mūno, wa-haanaga ta mūrurumo wa maaī megūtherera na ta mūrurumo mūnene wa ngwa, naguo ūkīanīrīra, ūkiuga atīrī:

“Haleluya!

Nīgūkorwo Mwathani Ngai witū,
o we Mwene-Hinya-Wothe, nīarathamaka.

⁷ Nītūkenei, na tūcanjamūke,
na tūmūgooce!

Nīgūkorwo ūhiki wa Gatūrūme nīmūkinyu,
nake mūhiki wake nīehaarīrie.

⁸ Nake mūhiki ūcio akīheo nguo cia taama ya gatani īrīa njega,
ī gūkenga na theru, nīguo ehumbe.”

(Taama wa gatani īrīa njega nīguo ciiko cia ūthingu cia andū arīa aamūre.)

⁹ Ningī mūraika ūcio akīnjīra atīrī, “Andīka atīrī: ‘Kūrathimwo-rī, nī arīa mefītwo iruga-inī rīa ūhiki wa Gatūrūme!’” Agīcooka akiuga atīrī, “Icio nī ciugo cia ma cia Ngai.”

¹⁰ Rīrīa ndaiguire ūguo, ngīgwa magūrū-inī make ndīmūhooe. No akīnjīra atīrī, “Tiga gwīka ūguo! O na nīi ndī ndungata hamwe nawe, na hamwe na arīu na aarī a thoguo, arīa magwatīrie ūra wa Jesū. Hooya Ngai arī we! Nīgūkorwo ūra wa Jesū nīguo roho wa ūrathi.”

Mūdū Ūhaicīte Mbarathi Njerū

¹¹ Ningī nīndonire igūrū rīhingūkīte na hau mbere yakwa haarī na mbarathi njerū, nake ūrīa wamīhaicīte etagwo Mwīhokeku na Wa-ma. Nake atuuga ciira, na akarūa mbaara arūmitie kīhooito.

¹² Namo maitho make mahaana ta mwaki ūgwakana, na arī na thūmbī nyingī mūtwe. Nīandīkitwo rītwa, rītari mūdū ūngī ūrīū tīga we wiki.

¹³ Ehumbīte nguo īrīndītwo thakame-inī, narīo rītwa rīake etagwo Kiugo-kīa-Ngai.

¹⁴ Nacio mbūtū cia ita cia igūrū ciamuumīte thuutha, ihaicīte mbarathi njerū na ikehumba nguo cia taama wa gatani īrīa njega, njerū cua na theru.

¹⁵ Ningī kanua-inī gake koimīte rūhiū rwa njora rūūgī rwa kūrāga ndūrīrī naruo. Nake agaaciathaga na rūthanju rwa kīgera na arangīrīrie ihīhīro rīa ndībei rīa mang’ūrī marūrū ma Ngai Mwene-Hinya-Wothe.

¹⁶ Nguo-inī yake na kīero-inī gīake nīandīkitwo rītwa rīrīrī:

“MŪTHAMAKI WA ATHAMAKI, NA MWATHANI WA AATHANI.”

17 Ngīcooka ng̃iona mūraika ūmwe arūgamīte thīnī wa riūa, nake akīanīrīra na mūgambo mūnene, agīta nyoni iria ciarerete rīera-inī, agīciīra atūrī, “Ūkai, mūngane hamwe iruga-inī rīria inene rīa Ngai,

18 nīgeetha mūrīe nyama cia mūrī ya athamaki, na ya anene a mbaara, na ya andū arīa marī hinya, o na nyama cia mbarathi na cia ahaici a cio, na nyama cia mūrī ya andū othe arīa eyathi na arīa ngombo, o na arīa anini na arīa anene.”

19 Ningī ng̃iona nyamū īrīa, na athamaki a thī, na mbūtū ciao cia ita mecookanīrīrie hamwe nīgeetha marūe na ūcio wahaičite mbarathi na mbūtū yake ya ita.

20 No rīrī, nyamū īyo ikīnyitwo, o hamwe na mūnabii ūrīa wa maheeni ūrīa waringaga ciama ithenya rīayo. Na ūndū wa ciama icio nīahītithīte andū arīa mekīrītwo rūrī rwa nyamū īyo na makahooya mūhianano wayo. Nao eerī magīkio icua-inī rīa mwaki wa ūbiriti ūgwakana.

21 Arīa maatigaire makūragwo na rūhiū rwa njora ruowimite kanua ka ūcio wahaičite mbarathi, nacio nyoni ciothe ikīlhūnīrīria nyama cia mūrī yao.

20

Mīaka Ngiri Īmwe

1 Ningī ng̃iona mūraika agīkūrūka oimīte igūrū, arī na kīhingūro kīa Irima-rīria-Rītarī-Gīturi, na anyiīte mūnyororo mūnene guoko-inī gwake.

2 Nake akīnyīita ndamathia īrīa, na nīyo nyoka īrīa ya tene, na noyo mūcukani kana Shaitani, akīmīoha mīaka ngiri Īmwe.

3 Akīmīkia Irima rīu-Rītarī-Gīturi, akīmīhingīrīria kuo, na akīrīcinīrīra mūhūri, nīguo amīgīrīrīrie ndīkanacooke kūheenia andū a ndūrīrī rīngī nginya mīaka īyo ngiri Īmwe īthire. Thuutha wa ūguo nīkarekererio ihinda inini.

4 Ngīcooka ng̃iona itī cia ūnene iria ciaikarīrwo nī arīa maaheetwo hinya wa gūtūira andū ciira. Na ng̃iona mīoyo ya andū arīa manatinio mītwe nī ūndū wa ūira wa Jesū o na nī ūndū wa kiugo kīa Ngai. Acio matiahooete nyamū īrīa o na kana mūhiano wayo, na matiekīrītwo rūrī rwayo ithiithi-inī ciao kana moko-inī mao. Nao magīcooka muoyo na magiathana hamwe na Kristū mīaka ngiri Īmwe.

5 (Andū arīa angī othe maakuīte matiigana gūcooka muoyo, nginya rīria mīaka īyo ngiri Īmwe yathirire.) Kūu nīkuo kūrīūka kūrīa kwa mbere.

6 Kūrathimwo na gūthera nī arīa magwatanīire na kūrīūka kūu kwa mbere. Gīkuū gīa keerī gītīrī na hinya igūrū rīao, no magaatūka athīnjīri-Ngai o na Kristū, na magaathamaka hamwe nake mīaka ngiri Īmwe.

Shaitani Gūtūrwo Ciira

7 Rīria mīaka īyo ngiri īgaathira, Shaitani nīkuohorwo akoohorwo oime njeera īyo yake,

8 nake nīagathī kūheenia ndūrīrī ituri-inī iria inya cia thī, nīcio Gogu na Magogu, nīguo acicookanīrīrie hamwe nī ūndū wa mbaara. Mūigana wao nī ta mūthanga wa hūgūrūrū cia iria rīria inene.

9 Nao magītūikanīria warī wa thī, makīrigiicīria kambī ya andū a Ngai, o na itūūra rīu inene endete. No mwaki nīwoimire igūrū, ūkīmaniina.

10 Nake mūcukani, ūrīa wamaheenīrie, agīkio iria rīa mwaki wa ūbiriti, o kūrīa nyamū īrīa na mūnabii ūrīa wa maheeni maikītio. Nao magaatūra manyariiragwo mūthenya na ūtukū tene na tene.

Arīa Akuū Gūtuīrwo Ciira

¹¹ Ningī ngīona gīti kīnene mūno kīa ūnene kīa rangi mwerū, na ngīona ūrīa wagiikarīre. Nayo thī na igūrū ikiūra, ikiehera ūthiū-inī wake, ikiaga handū ingīkara.

¹² Na ningī ngīona arīa akuū, anene na arīa anini, marūgamīte mbere ya gīti kīu kīa ūnene, namo mabuku makīhingūrwo. Nario ibuku rīngī rīkīhingūrwo, na nīrīo ibuku rīa muoyo. Nao andū arīa akuū magītuīrwo ciira kūringana na ciiko iria meekīte, o ta ūrīa kwaandīkītwo mabuku-inī macio.

¹³ Nario iria rīrīa inene rīkīruta arīa akuū maarī thīinī warīo, nakīo gīkuū na Kwa-ngoma ikīruta arīa maarī thīinī wacio, na o mūdū agītuīrwo kūringana na ciiko iria eekīte.

¹⁴ Thuutha ūcio gīkuū na Kwa-ngoma igīkio iria-inī rīa mwaki. Icuā rīu rīa mwaki nīrīo gīkuū gīa keerī.

¹⁵ Na rīrī, mūdū o wothē akorwo rītwa rīake rītioneke rīandīkītwo ibuku-inī rīa muoyo-rī, agīkio iria-inī rīu rīa mwaki.

21

Jerusalemu irīa Njerū

¹ Ngīcooka ngīona igūrū rīerū na thī njerū, tondū igūrū rīrīa rīa mbere na thī irīa ya mbere nīcieherete igathira, nario iria rīrīa inene rītīarī ho.

² Ngīona Itūūra rīrīa Itheru, Jerusalemu irīa njerū, rīgīkūrūka riumīte igūrū kwa Ngai, rīhaarīrio ta mūhiki agemeirio mūthuuriwe.

³ Ningī ngīgua mūgambo mūnene uumīte gīti-inī-kīa-ūnene, ūkiuga atīrī, “Rīu gīkaro kīa Ngai kīrī hamwe na andū, nake nīegūtūūrania nao. Megūtūika andū ake, nake Ngai we Mwene arīkoragwo hamwe nao, na atūke Ngai wao.

⁴ Nake nīakamagiria maithori mothe mathire maitho-inī mao. Gūtīrī hīndī ingī gūgaakorwo na gīkuū, o na kana gūcakaya, kana kīrīro, kana ruo, nīgūkorwo maūdū marīa ma mbere nīmeherete magathira.”

⁵ Nake ūrīa waikarīre gīti-kīa-ūnene akiuga atīrī, “Nī kwērūhia ndīrerūhia maūdū mothe!” Agīcooka akiuga atīrī, “Andīka ūndū ūyū, nīgūkorwo ciugo ici nī cia kwīhokwo, na nī cia ma.”

⁶ Agīcooka akīnjīra atīrī: “Maūdū nīmahingu. Nī nī nī Alifa o na Omega, Kīambīrīria o na Kīrīkīro. Ūrīa mūnyootu nīngamūhe maaī anyue kuuma gīthima kīa maaī ma muoyo, anyue o ūguo tūhū atekūgūra.

⁷ Mūdū ūrīa ūgūtoorania nīwe ūkaagaya maūdū macio mothe, na nī nīngatuīka Ngai wake, nake atūke mūrū wakwa.

⁸ No andū arīa iguoya, na arīa matetīkītie, na arīa imaramari, na arīa oragani, na ahūūri maraya, na arogi, na ahooi mīhianano, na aheenania-rī, othe ūtūūro wao no iria-inī rīa mwaki wa ūbiriti. Gīkī nīkīo gīkuū gīa keerī.”

⁹ Ūmwe wa arāika acio mūgwanja arīa maarī na mbakūrī mūgwanja iria cīaiyūrīte mīthiro irīa mūgwanja ya kūrigīrīria agīūka, akīnjīra atīrī, “Ūka, nīngūkuonia mūhiki, na nīwe mūtumia wa Gatūrūme.”

¹⁰ Nake akīnguua ndī thīinī wa Roho, akīndwara kīrīma-inī kīarī kīnene kīraaya na igūrū, akīnyonia Jerusalemu, Itūūra rīu inene Itheru rīgīkūrūka riumīte igūrū kwa Ngai.

¹¹ Itūūra rīu rīarī na rīri na Ngai, naguo ūkengi warīo wahaanaga ta wa kahiga ka goro mūno, o ta kahiga karīa getagwo njathibi, gakengu o ta gīcicio.

12 Nariō rīarī na rūthingo rūnene, rūraihi na igūrū, rwarī na ihingo ikūmi na igīrī, na araika ikūmi na eerī ihingo-inī icio. Nacio ihingo icio nīciandikītwo marītwa ma mīhīrīga īrīa ikūmi na īrī ya ciana cia Isiraēli.

13 Mwena wa irathīro warī na ihingo ithatū, na mwena wa gathigathini ihingo ithatū, na mwena wa gūthini ihingo ithatū, na mwena wa ithūiro ihingo ithatū.

14 Naruo rūthingo rwa itūūra rīu inene rwarī na mīthingi ikūmi na īrī, na igūrū rīayo īkaandikwo marītwa ma atūmwō arīa ikūmi na eerī a Gatūrūme.

15 Nake mūraika ūcio wanjarīirie aarī na rūthanju rwa thahabu rwa gūthima itūūra rīu inene, o na ihingo ciarīo, na thingo ciarīo.

16 Nariō itūūra rīu inene rīakītwo rīiganaine mīena yothe, ūraihi warīo ūkaiganana na warīi warīo.* Nīathimire itūūra rīu inene na rūthanju rūu, na akīona atī rīarī na ūraihi wa kilomita ta 2,200, ūkaiganana na warīi warīo, na kwambata na igūrū kwarīo.

17 Ningī agīthima rūthingo rwarīo, na ūtungu waruo ūgīkorwo warī mīkono igana rīmwe na mīrongo īna na īna, rūthimītwa na gīthimi kīa mūdū, na no kīo mūraika aahūthagīra.

18 Rūthingo rūu rwakītwo na njathibi, nariō itūūra rīu inene rīakītwo na thahabu īrīa therie, igathera o ta gīcicio.

19 Nayo mīthingi īyo ya thingo cia itūūra rīu inene yagemetio na mīthemba yothe ya mahiga ma gorō. Mūthingi wa mbere warī wa njathibi, na wa keerī warī wa yakuti īrīa ya bururu, na wa gatatū warī wa yacimu, na wa kana warī wa thumaratī,

20 na wa gatano warī wa onigithi, na wa gatandatū warī wa wakiki ūrīa mūtune, na wa mūgwanja warī wa yakuti īrīa īhaana thahabu, na wa kanana warī wa thabaricandi, na wa kenda warī wa yakuti īrīa īhaana ngoikoni, na wa ikūmi warī wa wakiki ūrīa ūhaana nyeki nduru, na wa ikūmi na īmwe warī wa wakiki ūrīa wa bururu, na wa ikūmi na igīrī warī wa amethuthito.

21 Nacio ihingo iria ikūmi na igīrī nī ruru ikūmi na igīrī, o kīhingo gīathondeketwo na ruru īmwe. Nayo njīra īrīa nene ya itūūra rīu inene yarī ya thahabu therie, yonithanagia mwena ūrīa ūngi ta gīcicio.

22 Na gūtīrī hekarū ndonire kūu itūūra-inī rīu inene, tondū Mwathani Ngai Mwene-Hinya-Wothe na Gatūrūme nīo hekarū yakuo.

23 Itūūra rīu inene rītibataire nī kwarīrwo nī rīūa kana mweri, nīgūkorwo riiri wa Ngai nūrīheaga ūtheri, nake Gatūrūme nīwe tawa warīo.

24 Nacio ndūrīrī igaathiiaga na ūtheri warīo, nao athamakī a thī marehe riiri wao thīinī warīo.

25 Gūtīrī mūthenya o na ūmwe ihingo ciarīo ikaahingwo, nīgūkorwo kūu gūtīgakorwo na ūtukū.

26 Na nīkuo makaarehe riiri na gītīio cia ndūrīrī.

27 Gūtīrī kindū gītārī gītheru gīgaatoonya itūūra rīu o narī, o na kana mūdū o wothe ūrīa wīkaga maūdū ma njono kana ma maheenī. O tīga arīa marītwa mao mandīkītwo ibuku-inī rīrīa rīa Gatūrūme rīa muoyo.

22

Rūū rwa Muoyo

* 21:16 Ūraihi, warīi, na ūraihi wa na igūrū nīwaiganaine, o ta ūrīa wa Handū-harīa-Hatheru waiganaine.

1 Ningĩ mūraika ūcio akĩnyonia rūũĩ rwa maai ma muoyo, makembu na makahenia o ta gĩcicio, rūgitherera ruumĩte gĩtĩ-inĩ kĩa ūnene kĩa Ngai na gĩa Gatūrũme

2 rūikūrũkĩre gatagatĩ ka nĩra irĩa nene ya itũura inene. Mĩena yeerĩ ya rūũĩ rūu, o mwena warĩ na mũtĩ wa muoyo, naguo waciaraga matunda mĩthemba ikũmi na irĩ, ūgaciaraga maciaro maguo o mweri. Namo mathangũ ma mũtĩ ūcio maarĩ ma kũhonia andũ a ndūrĩrĩ.

3 Gūtigacooka kũgĩa na kĩrumi o na kĩrĩkũ. Gĩtĩ-kĩa-ūnene kĩa Ngai na gĩa Gatūrũme gĩgaakorwo kũu thĩinĩ wa itũura inene, nacio ndungata ciake nĩkamūtungatagĩra.

4 Nacio nĩkoonaga ūthiũ wake, narĩo rĩtwa rĩake rĩkandĩkwo ithiithi-inĩ ciao.

5 Gūtigacooka kũgĩa ūtukũ. Nao matikabatario nĩ ūtheri wa tawa o na kana ūtheri wa riũa, nĩgũkorwo Mwathani Ngai nĩwe ūgaatuĩka ūtheri wao. Nao magaathamaka tene na tene.

6 Nake mūraika ūcio akĩnjĩra atĩrĩ, “Ciugo icio nĩ cia kwĩhokwo, na nĩ cia ma. Nake Mwathani, o we Ngai wa maroho ma anabii, nĩatũmire mūraika wake nĩguo onie ndungata ciake maũndũ marĩa arĩ o nginya mekĩke ica ikuhĩ.”

Jesũ Nĩarooka

7 “Na rĩrĩ, nĩngũũka o narua! Kūrathimwo nĩ mũndũ ūrĩa ūrũmĩtie ciugo cia ūrathi ūrĩa ūrĩ ibuku-inĩ rĩrĩ.”

8 Nĩ, Johana-rĩ, nĩ nĩ ndaiguire na ngĩona maũndũ macio. Na rĩrĩa ndaarĩkirie kũmaigua o na kũmona-rĩ, ngĩgwa thĩ magũrũ-inĩ ma mūraika ūcio wanyonagia maũndũ macio ndĩmũhoee.

9 No akĩnjĩra atĩrĩ, “Tiga gwĩka ūguo! O na nĩ ndĩ ndungata hamwe nawe, na hamwe na arĩu na aarĩ a thoguo arĩa anabii, na arĩa othe marũmĩtie ciugo cia ibuku rĩrĩ. Hooya Ngai arĩ we!”

10 Agĩcocoa akĩnjĩra atĩrĩ, “Ndũkahingĩrĩrie ciugo cia ūrathi wa ibuku rĩrĩ, nĩgũkorwo ihinda nĩrĩkuhĩrĩrie.

11 Mũndũ ūrĩa wĩkaga ūũru nĩathiĩ na mbere gwĩka ūũru, nake ūrĩa kĩmaramari athĩ na mbere na kũmaramara; na ūrĩa wĩkaga ūrĩa kwagĩrĩre athĩ na mbere gwĩka ūrĩa kwagĩrĩre; ningĩ ūrĩa mũtheru agĩthĩ na mbere gũtuĩka mũtheru.”

12 “Na rĩrĩ, ngũũka o narua! Nakĩo kĩheo gĩakwa ndĩ nakĩo, na ngaathe o mũndũ kũringana na ūrĩa aneeka.

13 Nĩ nĩ nĩ Alifa na Omega, wa Mbere na wa Kũrigĩrĩria, ningĩ Kĩambĩrĩria o na Kĩrĩkiro.

14 “Kūrathimwo-rĩ, nĩ arĩa mathambĩtie nguo ciao, nĩguo magĩe na rũtha rwa gũkina mũtĩ-inĩ wa muoyo na matoonyere ihingo-inĩ makinye thĩinĩ wa itũura rĩu.

15 Nakuo kũu nja gũgaikarwo nĩ magui, na arogi, na ahũiri ūmaraya, na oragani, na ahooi mĩhianano, na mũndũ ūrĩa wothe wendete maũndũ ma maheeni na akamekaga.

16 “Nĩ, Jesũ, nĩndũmĩte mūraika wakwa agũkinyĩrie ūira ūyũ nĩ ūndũ wa makanitha. Nĩ nĩ nĩ Thuuna na Rũciarwo rwa Daudi, na nĩ nĩ Njata irĩa ngengu ya Rũciinĩ tene.”

17 Nake Roho o na mūhiki mekuuga atīrī, “Ūka!” Nake ūrīa ūkūigua nñoige atīrī, “Ūka!” Mündū o wothe mūnyootu, nñoke; na ūrīa wothe ūkwenda, nīamūkīre kīheo kīrīa kīa maaī ma muoyo, atekūgūra.

18 Ngūkaania mündū o wothe ūrīa ūkūigua ciugo cia ūrathi wa ibuku rīrī atīrī: Mündū o wothe angīciongerera ūndū, Ngai nīakamuongerera mīthiro irīa itaarīrio thīnī wa ibuku rīrī.

19 Na mündū o na ūrīkū angīkeeheria ciugo thīnī wa ibuku rīrī rīa ūrathi, Ngai nīakamwehereria igai rīake kuuma mūtī-inī wa muoyo, o na kuuma itūūra-inī rīu itheru, irīa itaarīrio thīnī wa ibuku rīrī.

20 Ūrīa ūroimbūra maündū macio ekuuga atīrī, “Ī nīguo, ngūūka o narua.”

Ameni. Ūka, Mwathani Jesū!

21 Wega wa Mwathani Jesū ūrogīa na andū a Ngai. Amenī.